

Holy Bible

Aionian **Edition**®

Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)

Holy Bible Aionian Edition ®

Muq ddes Kalam (y ngi yezik)

Uyghur Bible (pinyin script)

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 7/13/2024

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0

Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

AionianBible.org

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Uyghur tili at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
- 05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Yaritilix	1
Misirdin qikix	34
Lawiylar	63
Qel-bayawandiki səpər	85
Qanun xərhi	114
Yəxua	139
Batur Həkimlar	156
Rut	173
Samu'il 1	176
Samu'il 2	197
Padixahlar 1	215
Padixahlar 2	236
Tarih-təzkirə 1	256
Tarih-təzkirə 2	275
Əzra	299
Nəhəmiya	306
Əstər	316
Ayup	322
Zəbur	340
Pənd-nəsihətlər	384
Həkmət toplıoquqi	398
Küylərning küyi	403
Yəxaya	406
Yərəmiya	441
Yərəmiyaning yiqə-zarliri	481
Əzakiyal	485
Daniyal	519
Hoxiya	530
Yo'el	535
Amos	537
Obadiya	541
Yunus	542
Mikaḥ	544
Naḥum	547
Həbakkuk	549
Zəfaniya	551
Həgay	553
Zəkəriya	555
Malaki	561

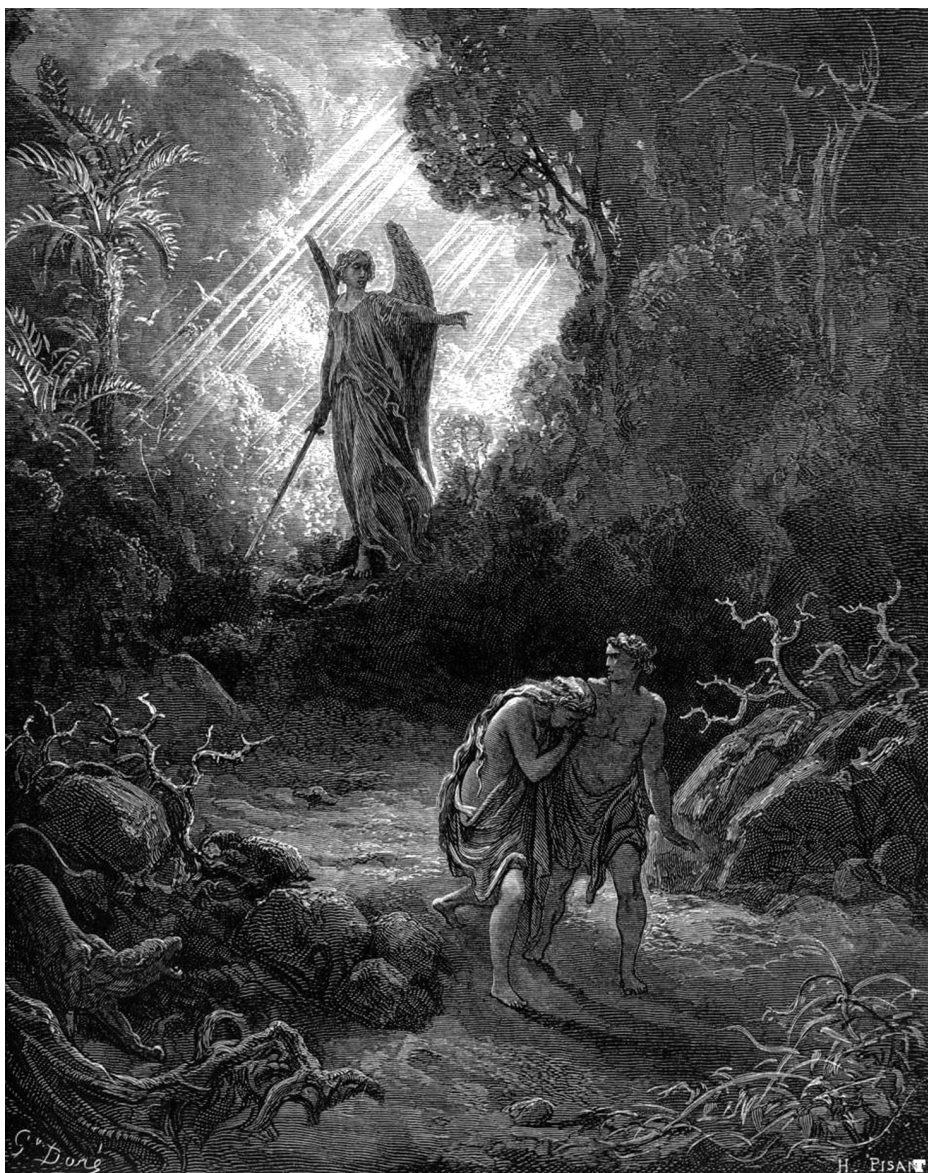
NEW TESTAMENT

Matta	565
Markus	587
Luka	601
Yuhanna	625
Rosullarning paaliyətliiri	644
Rimliklaroqa	668
Korintliklaroqa 1	679
Korintliklaroqa 2	689
Galatiyaliklaroqa	696
Əfəsusluklaroqa	700
Filippiliklaroqa	704
Kolossiliklərgə	707
Tesalonikaliklaroqa 1	710
Tesalonikaliklaroqa 2	713
Timotiyoya 1	715
Timotiyoya 2	718
Tituska	720
Filemonoqa	722
Ibraniylaroqa	723
Yakup	731
Petrus 1	734
Petrus 2	737
Yuhanna 1	739
Yuhanna 2	742
Yuhanna 3	743
Yəhuda	744
Wəhiy	745

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

Adəmni qoşliwetip, həyatlıq dərihiğə barıdıoğan yolni muhəpizət qılıx üqün, u Erəm beoğining məxriq tərıpıgə kerublarnı wə tət tərəkə pırqıraydıoğan yalqunluq bir xəmxərnı qoyup qoydı.

Yarıtilix 3:24

Yaritilix

1 Mukəddəmdə Huda asmanlar bilan zeminni yaratti.

2 U qaqda yər bolsa xəkilsiz wə kupkuruq hələttə boldi; karangoquluk qongkur sularning yuzini qapliidi; Hudaning Rohi qongkur sular üstidə lərzən pərwaz kilatti. **3** Huda: «Yorukluk bolsun!» dewidi, yorukluk pəyda boldi. **4** Huda yoruklukning yaxhi ikənlikini kərđi; Huda yorukluk bilan karangoqulukni ayridi. **5** Huda yoruklukni «kündüz», karangoqulukni «keqə» dəp atidi. Xu tərkiđə keq bilən səhər ətđi, bu tunji kün boldi. **6** Andin Huda: — Sularning arilikida bir boxluk bolsun wə sular [yukiri-təwən] ikkigə ayrilip tursun, dedi. **7** Xuning bilən Huda bir boxluk hasil kilip, sularni boxlukning astioğa wə boxlukning üstigə ayriwətti; ix ənə xundak boldi. **8** Huda bu boxlukni «asman» dəp atidi. Xu tərkiđə keq bilən səhər ətđi, bu ikkinqi kün boldi. **9** Andin Huda: «Asmanning astidiki sular bir yərgə yoiqlsun, kuruk tuprak kəriunsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **10** Huda kuruk tuprakni «yər», yoiqilowun sularni bolsa «dengizlar» dəp atidi. Huda bularning yaxhi bololanliqini kərđi. **11** Andin Huda yəna: «Yər hərhil əsümlüklərni, urukluk otyaxlarni, mewə beridoğan dərəhlərni türliri boyiqə əzidə ündürsun! Mewilarning iqidə urukliri bolsun!» dewidi, dəl xundak boldi; **12** yərdiki əsümlüklərni, yəni uruk qikidoğan otyaxlarni ez türliri boyiqə, mewə beridoğan, yəni mewilirining iqidə urukliri boləğan dərəhlərni ez türliri boyiqə ündürdi. Huda bularning yaxhi bololanliqini kərđi. **13** Xu tərkiđə keq bilən səhər ətđi, bu üqinqi kün boldi. **14** Huda yəna: «Kündüz bilən keqini ayrip berix üqün asmanlarda yorukluk jisimlar bolsun. Ular künlər, pəsillər wə yillarni ayrip turuxka bəlgə bolsun; **15** ular asmanlarda turup nur qikəroquqi bolup, yər yuzigə yorukluk bərsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **16** Huda ikki qong nur qikəroquqi jisimni yaratti; qong nur qikəroquqini kündüzi baxkuridoğan, kikiq nur qikəroquqni keqini baxkuridoğan kilđi. Həmdə yəna yultuzlarnimu yaratti. **17** Huda bularni yərgə yorukluk berip, kündüz bilən keqini baxkurup, yorukluk bilan karangoqulukni ayrisun dəp asmanlarning gümbuzigə orunlaxturdi. Huda buning yaxhi bololanliqini kərđi. **19** Xu tərkiđə keq bilən səhər ətđi, bu tətinqi kün boldi. **20** Huda yəna: «Sularda mioq-mioq janidarlar bolsun, uqar-kanatlar yərnig üstidə, asman boxlukida uqsun» dedi. **21** Xundak kilip Huda sudiki qong-qong məhluklarni, xundakla sularda mioq-mioq janidarlarni ez türliri boyiqə wə hərhil uqar-kanatlarni ez türliri boyiqə yaratti. Huda buning yaxhi bololanliqini kərđi. **22** Huda bu janiklaroğa bəht-bərikət ata kilip: «Nəsillinip, kəpiyip, dengiz sulirini toldurunglar, uqar-kanatlarimu yər yuzidə awusun» dedi. **23** Xu tərkiđə keq bilən səhər ətđi, bu bəxinqi kün boldi. **24** Huda yəna: «Yər janidarlarni ez türliri boyiqə qikərsun — mal-qarwilarni, əmüligüqi janidarlarni wə yawayi haywanlarni ez türliri boyiqə apiridə kilsun» — dewidi, dəl xundak boldi. **25** Xundak kilip Huda yərdiki yawayi haywanlarni ez türliri boyiqə, mal-qarwilarni ez türliri boyiqə wə yər yuzidə əmüligüqi barlik janidarlarni ez türliri boyiqə yaratti. Huda buning yaxhi bololanliqini kərđi. **26** Andin Huda:

«Əz sürət-obrazimizda, Bizgə ohxaydioğan kilip insanni yaritayli. Ular dengizdiki beliklaroğa, asmandiki uqar-kanatlaroğa, barlik mal-qarwilarəğa, pütkül yər yuzigə wə yər yuzidiki barlik əmüligüqi janidarlarəğa igidarqilik kilsun» dedi. **27** Xundak kilip, Huda insanni Əz sürət-obrazida yaratti; Uni Əzining süritida yaratti; Ular ni ərkək-qixi kilip yaratti. **28** Huda ularəğa bəht-bərikət ata kilip: «Silər nəsillinip, kəpiyip, yər yuzini toldurup boysundurunglar; dengizdiki beliklar, asmandiki uqar-kanatlarəğa, xuningdək yər yuzidə yuridoğan hər bir haywanlarəğa igidarqilik kilinglar» dedi. **29** Andin Huda yəna: «Mana, Mən pütkül yər yuzidiki urukluk otyaxlar bilən urukluk mewə beridoğan hər bir dərəhlərni silərgə ozukluk bolsun dəp bərdim; **30** xundakla yərdiki barlik janidarlar bilən asmandiki barlik uqar-kanatlar wə yər yuzidə barlik əmüligüqilərgə, yəni barlik jan-janidarlarəğa ozukluk bolsun dəp barlik gül-giyahlar ni bərdim» dewidi, dəl xundak boldi. **31** Huda yaratkanlirining həmmisigə səpselip qaridi, wə mana bularning həmmisi nəhayiti yaxhi boləjanidi. Xu tərkiđə keq bilən səhər ətđi, bu altinqi kün boldi.

2 Xundak kilip asman bilən zemin, pütkül məwjudatliri bilən koxulup yaritilip boldi. **2** Huda yəttinqi küningigə kilidoğan ixini tamamlidi. U yəttinqi küni barlik yaritix ixini tohtitip aram aldi. **3** Yəttinqi küni Huda barlik yaritix ixiliridin aram aloğan kün boləjanliqi üqün, xu künni bəhtlik kün kilip, uni «mukəddəs kün» dəp bekitti. **4** Pərwərdigar Huda zemin bilən asmanni yaratkan künidə, asman-zeminning yaritilix jəryanining tarikhliiri mundak: — **5** Zeminda tehi heq gül-giyah, yərdə heq otyax ünmigənidi; qünki Pərwərdigar Huda yər yuzigə həl-yəoñ yəoqdurmiojanidi, xundakla yər teriydioğan adəmmu yoq idi. **6** Ləkin yərdin bulak süyi qikiq, tamam yər yuzini suoqardi. **7** Andin Pərwərdigar Huda adəmmi yərnig topisidin yasap, hayatlik nəpəsini uning burnioğa püwlidi; xuning bilən adəm tirik bir jan boldi. **8** Andin keyin Pərwərdigar Huda məxriq tərəptə Erəm dəgən jayda bir baq bina kilip, yasioğan adəmmi xu yərgə orunlaxturdi. **9** Pərwərdigar Huda yərdin kəzni kamlaxturidoğan qiraylik, [mewiliri] yeyixlik hərhil dərəhni ündürdi; u yəna baqning otturisida «hayatlik dərihi» wə «yaxhi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ni ündürdi. **10** Baqni suoqirixka Erəmdin bir dəryə ekip qikti; andin belünip, tət ekın boldi. **11** Birinqi ekinning nami Pixon bolup, altun qikidoğan pütkül Həwilah zemini ni aylinip ətidi. **12** Bu yurtning altuni nəhayiti esil idi; xu yərdə puraklik dewirkay bilən ak hekiqmı qikidi. **13** İkkinqi dəryaning nami Gilhon bolup, pütkül Kux zemini ni aylinip ətidi. **14** Üqinqi dəryaning nami Dijl bolup, Axurning xərkiđin ekip ətidi, tətinqi dəryaning nami Əfrat idi. **15** Pərwərdigar Huda adəmmi elip Erəm beoqoğa ixləp, pərwix kilsun dəp uni xu yərgə koyup koydi. **16** Pərwərdigar Huda adəmgə əmr kilip: baqdik hər bir dərəh mewiliridin haliojiningqə yə; **17** əmma «yaxhi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ning mewisidin yemigin; qünki uningdin yegən küningdə jəzmən əlisən, — dedi. **18** Andin Pərwərdigar Huda yəna sez kilip: — Adəmming yaloqz turuxi yaxhi əməs; Mən uningəğa mas kelidoğan bir yərdəmqi həmrəhni yasap berəy, — dedi. **19** Pərwərdigar Huda tupraktin

daladiki barlik janiwarlar bilən asmandiki hëmmə uqar-kanatlarini yasioʻanidi; ularoʻa adëmning nemə dëp at koyidionlikini bilix üqün, U ularni adëmning aldioʻa költürdi. Adëm hërbir janiwaroʻa nemə dëp at koyoʻan bolsa, uning eti xu bolup kaldi. **20** Bu tærikidə adëm hëmmə mal-qarwilaroʻa, asmandiki uqar-kanatlaroʻa wə daladiki hërbir janiwarlaroʻa at koydi; wəhəlaneki, adëm ezigə mas kelidionʻa hëqbir yaddëmqi hëmrah uqratmidi. **21** Xuning bilən Përwërdigar Huda adëmgə bir kattik uyqu saldi; u uhlap kaldi. U uhawatqanda, U uning bikiinidin bir az elip, andin uning ornini ët-gëx bilən eti koydi. **22** Xuning bilən Përwërdigar Huda adëmning bikiinidin aloʻan xu kisiimdin bir ayalni yasap, uni adëmning hëxioʻa əkaldi. **23** Adëm'ata huxal bolup: — Mana bu sengəklirimdiki sengək, etimdiki ət boluq, «ayal» dëp atalsun; qünki u ərdin elinoʻandur, — dedi. **24** Xuning üqün ər kixi ata-anisidin ayirilip, əz ayaloʻa baqilinip bir bolup, ikkisi bir tən bolidu. **25** Adëm'ata bilən ayali hër ikkisi yalingaq bolsimu, hëq uyalmaytti.

3 Yër yüzidə yilan Rəb Përwërdigar yaratqan daladiki haywanlarning hëmmisidin hiyligar idi. U ayaldin: — Huda rasttinla baqōdiki dərəhlarning hëqkaysisining mewisidin yemənglar, dedimu? — dëp soridi. **2** Ayal yilanoʻa jawab berip: — Baqōdiki dərəhlarning mewilirini yesək bolidu. **3** Əmma baqōning otturisidiki dərəhning mewisi toʻpriosida Huda: «Buningdin yemənglar, kōlmu tægküzmənglar, bolmisa elisilər» degən, dedi. **4** Yilan ayaloʻa: — Undək əməs! Hərgiz əlməysilər! **5** Bəlki silər uni yegən kününglarda, Huda közünglarning eqilip, Hudaʻoʻa ohxax yahxi bilən yamanni bilidionʻa bolup kalidionʻanlikinglarni bilidu, — dedi. **6** Ayal dərəhning [mewisining] yeməklik üqün yahxilikini, uning kəzni kamlaxturidionʻanlikini kərtip, həmdə dərəhning adəmnə əkillik kilidionʻan jəlpkarlikini kərtip, mewidin yedi wə uningdin yenida turoʻan erigimu bərdi; umu yedi. **7** Yeyixi bilənla hër ikkisining kəzliri eqilip, əzlrining yalingaq ikənlikini bilip, ənjür yopurmaklirini elip bir-birigə ulap tikip, əzlrigə yapkūq kilip tartti. **8** Kün salkinlioʻanda, ular Përwërdigar Hudaning baqōda mangoʻan xəpisini anglap kelip, adëm ayali bilən Përwërdigar Hudaning hër bolōjindin kəqip baqōdiki dərəhlarning arisioʻa yoxuruwaldu. **9** Ləkin Përwërdigar Huda towlap adəmnə qakirip uningə: Sən nədə? — dedi. **10** Adëm'ata jawab berip: — Mən baqōda xəpəngni anglap, yalingaq turoʻonim üqün kərkup ketip, yoxuruwaldim, — dedi. **11** [Huda] uningə: — Yalingaq ikənlikingni sanga kim eytti? Mən sanga yemə, dëp əmr kiləʻan dərəhning mewisidin yedingmu-ya? — dedi. **12** Adëm jawab berip: — Sən manga hëmrah boluxkə bərgən ayal dərəhning mewisidin manga bərgənidi, mən yedim, — dedi. **13** Përwërdigar Huda ayaloʻa: — Bu nemə kiləʻoning? — dedi. Ayal jawab berip: — Yilan meni aldap azdursa, mən yəp saptimən, — dedi. **14** Përwërdigar Huda yilanoʻa mundaq dedi: — «Bu kiləʻoning üqün, Sən hëmmə mal-qarwilaridin, Daladiki barlik haywanatlardin bəkrək lənətkə qəlisən; Kərsiking bilən beqirlap mengip, Əmrüngning barlik künliridə toʻpa yəysən. **15** Wə mən sən bilən ayalning arisioʻa, Sening nəsling bilən ayalning nəslining arisioʻa eqmənlik salimən; U sening bəxingni dəsəpp zəhimləndüridu,

Sən kərup uning tapinini [qəqip] zəhimləndürisən». **16** Andin Huda ayaloʻa: — «Sening həmilidarlikingning japa-muxəkkətlirini kəpəytimən; Sən kattik toloʻaq iqidə boxinisən; Sən eringdin üstün turuxkə həwəs kilsangmu, U üstüngdin hojilik kilidu» — dedi. **17** Andin U Adëm'atioʻa: — «Sən ayalingning səzigə kulək selip, Mən sanga yemə, dëp əmr kiləʻon dərəhtin yegining tüpəylidin, Sening tüpəylingdin yər-tuprak lənitimgə uqraydu; Əmrüngning barlik künliridə pəkət jəpalik ixləpla, andin uningdin ozuklinisən. **18** Yər sanga tikən bilən kəmoʻak ündüridu; Xundaqtimu sən yərdiki ziraət-otyaxlarni yəysən. **19** Taki sən tuprakkə qaytkuqə yüz-kəzüng tərgə qüməngdə, andin nən yəyələysən; Qünki sən əsli tupraqtin elinoʻansən; Sən əslidə toʻpa boluq, Yənə toʻpioʻa kaytisən» — dedi. **20** Uning ayali barlik jan igilirining anisi bolidionʻi üqün adëm uningə «Həwa» dëp at koydi. **21** Përwërdigar Huda Adëm'ata bilən uning ayaloʻiga haywan terilirdin kiyim kilip kiydürüp koydi. **22** Përwërdigar Huda səz kilip: — Mana, adëm Bizlərdin birigə ohxap kaldi, yahxi bilən yamanni bildi. Əmdə kəlini uzitip hayatlik dərəhidin elip yəwelip, ta əbədgiqə yaxawərməslik üqün [uni tosximiz kerək], dedi. **23** Xuning bilən Përwërdigar Huda uni Erəm baqōdin kooʻlap qikiriwətti; xundaq kilip uni yərgə ixləydiʻon, yəni əzi əsli apiridə kilinoʻan tuprakkə ixləydiʻon kilip koydi. **24** Adəmnə kooʻliwetip, hayatlik dərəhigə baridionʻan yolni muhəpizət kilix üqün, u Erəm beqōning məxriək tərpirogə kerublarni wə tət tərəpkə pirkiraydiʻon yalkunluk bir xəmxəni koyup koydi.

4 Adëm'ata ayali Həwa bilən billə boldi; Həwa həmilidar bolup Qəbilni tuqup: «Mən bir adəmgə igə boldum — U Përwërdigardur!» — dedi. **2** Andin u yənə Qəbilning inisi Həbilni tuqōdi. Həbil padiqi boldi, Qəbil bolsa terikqi boldi. **3** Bekitiləʻon xundaq bir wəkit-səəttə xundaq bir ix boldiki, Qəbil tuprakning hosulidin Përwërdigarəʻa hədiyə költürdi. **4** Həbilmu padisidin koylirining tunjilirdin, yəni ularning yeqōdin hədiyə sundi. Përwërdigar Həbilni wə uning sunəʻan hədiyəsini kəbul kildi. **5** Ləkin Qəbil wə uning sunəʻonioʻa kərimidi. Xu wəjidin Qəbilning tolimu aqqiqi kelip, qirayi tutuldu. **6** Xuning bilən Përwërdigar Qəbiləʻa: Nemixkə aqqiklinisən? Nemə üqün qiraying tutulup ketidu? **7** Əgər durus ix kilsang, sən kətürülməmsən? Ləkin durus ix kilmisang, mana gunah ixik aldidə [seni paylap] beqirlap yatidu, u seni əz ilkiqə almaqqi bolidu; ləkin sən uningdin oʻalip kelixing kerək, dedi. **8** Qəbil inisi Həbiləʻa: «Dəlioʻa qiqip kələyli!» dedi. Dalada xu wəqə boldiki, Qəbil inisi Həbiləʻa kəl selip, uni oltürdi. **9** Përwërdigar Qəbiləʻa: Ining Həbil nədə? — dëp soridi. U jawab berip: Bilməymən, mən inimning bəkkūqisimu? — dedi. **10** Huda uningə: — Sən nemə kilding? Mana, iningning kəni yərdin manga pəryad kətürüwatidu! **11** Əmdə iningning qolungdə təkülgən kəninə kəbul kilixkə əozjini aqkan yərdin kooʻlinip, lənətkə uqrayəsən. **12** Sən yərgə ixlisəngmu u buningdin keyin sanga kuwwitini bərməydu; sən yər yüzidə sərsən bolup, sərgərdən bolisən, — dedi. **13** Buni anglap Qəbil Përwërdigarəʻa jawab kilip: — Mening bu jazayimni adëm kətürəlmigüdək! **14** Mana, Sən bügün meni yər yüzidin kooʻliding, mən əmdə

Sening yüzüngdin yoxurunup yürimən; yər yüzidə sərsən bolup sərgərdanlıqta yürimən; xundak boliduki, kimla meni tepiwalsa, ɵltürüwətidul, — dedi. **15** Ləkin Pərwərdigar uningəja jawab berip: — Xundak boliduki, kimki Qabilni ɵltürsə, uningdin yəttə həssə intikam elinidu, — dedi. Xularni dəp Pərwərdigar Qabiləja uqriyən birsi unı ɵltürüwətmisun dəp uningəja bir bəlgə koyup koydı. **16** Xuning bilən Qabil Pərwərdigarning huzuridin qikiq, Erəmnin məxrək tərpidiki Nod degən yurtta ɵlturaklixip qaldı. **17** Qabil ayali bilən billə bolup, ayali hamilidar bolup Hənohni tuqđı. U waqıtta Qabil bir xəhər bina qiliwatattı; u xəhərning namini oqılıning ismi bilən Hənoh dəp atıdı. **18** Hənohtin İrad tərəldi, iradın Məhuyail tərəldi, Məhuyaildin Mətxuxail tərəldi, Mətxuxaildin Ləməh tərəldi. **19** Ləməh əzigə ikki hotun aldı. Birining ismi Adah, yənə birining ismi Zillah idi. **20** Adah Yabalni tuqđı. U qədirdə ɵlturidoqan qəqmən malqilarning bowisi idi, **21** uning inisining bowisi idi. **22** Zillah yənə Tubal-qayın degən bir oqulni tuqđı. U mistəmür əswablarni sokkuqı idi. Tubal-qayınning Naamah isimlik bir singlisi bar idi. **23** Ləməh bolsa ayallirioqja sez kilip: — «Əy Adah bilən Zillah, sezümnı anglanglar! Əy Ləməhning ayalliri, gepimgə kulak selinglar! Meni zəhimləndürgini üqün mən adəm ɵltürdü, Tenimni zədə kilənlıki üqün bir yigitni ɵltürdü. **24** Əgər Qabil üqün yəttə həssə intikam elinsa, Ləməh üqün yətmix yəttə həssə intikam elinidu!» — dedi. **25** Adəm'ata yənə ayali bilən billə boldi. Ayali bir oqul tuqup, uningəja Xet dəp at koyup: Qabil Həbilni ɵltürüwətkini üqün Huda uning orniəja manga baxka bir əwlad tikləp bərdi, dedi. **26** Xetnimu bir oqul tuqđı; u uningəja Enox dəp at koydı. Xu waqıtın tartip adəmlər Pərwərdigarning namioqja nida kilixka baxlıdı.

5 Bu Adəm'atining əwladlırining nəsbənamisidur: — Huda insanni yaratkan künidə, unı Əzigə ohxax kilip yarattı. **2** U ularni ər jinis wə ayal jinis kilip yaritip, ularəja bəht-bərikət ata kilip, yaritiloqan künidə ularning namini «adəm» dəp atıdı. **3** Adəm'ata bir yüz ɵttuz yaxka kirgəndə uningdin əzigə ohxaydoqan, əz sürət-obrazidə bir oqul tərəldi; u uningəja Xet dəp at koydı. **4** Xet tuquloqandin keyin Adəm'ata səkkiz yüz yil ɵmür kɵrüp, uningdin [yənə] oqul-qızlar tərəldi. **5** Adəm'atimiz jəmiy tokkuz yüz ɵttuz yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **6** Xet bir yüz bəx yaxka kirgəndə uningdin Enox tərəldi. **7** Enox tuquloqandin keyin Xet səkkiz yüz yəttə yil ɵmür kɵrüp, uningdin [yənə] oqul-qızlar tərəldi. **8** Xet jəmiy tokkuz yüz on ikki yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **9** Enox tokşan yaxka kirgəndə uningdin Kenan tərəldi. **10** Kenan tuquloqandin keyin, Enox səkkiz yüz on bəx yil ɵmür kɵrüp, uningdin yənə oqul-qızlar tərəldi. **11** Enox jəmiy tokkuz yüz bəx yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **12** Kenan yətmix yaxka kirgəndə uningdin Maħalalə tərəldi. **13** Maħalalə tuquloqandin keyin Kenan səkkiz yüz kırık yil ɵmür kɵrüp, uningdin [yənə] oqul-qızlar tərəldi. **14** Kenan jəmiy tokkuz yüz on yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **15** Maħalalə atmix bəx yaxka kirgəndə uningdin Yarəd tərəldi. **16** Yarəd tuquloqandin keyin Maħalalə səkkiz yüz ɵttuz yil ɵmür kɵrüp, uningdin [yənə] oqul-qızlar

tərəldi. **17** Maħalalə jəmiy səkkiz yüz tokşan bəx yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **18** Yarəd bir yüz atmix ikki yaxka kirgəndə uningdin Hənoh tərəldi. **19** Hənoh tuquloqandin keyin Yarəd səkkiz yüz yil ɵmür kɵrüp, uningdin yənə oqul-qızlar tərəldi. **20** Yarəd jəmiy tokkuz yüz atmix ikki yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **21** Hənoh atmix bəx yaxka kirgəndə uningdin Mətxuxaləh tərəldi. **22** Mətxuxaləh tuquloqandin keyin Hənoh üq yüz yiləiqə Huda bilən bir yolda mengip, yənə oqul-qızlarni taptı. **23** Hənohning [yər yüzidə] barlık kərgən künliri üq yüz atmix bəx yil boldi; **24** U Huda bilən bir yolda mengip yaxayttı; u [tuuykuz kəzdin] oqayib boldi; qünki Huda unı Əz yenioqja elip kətkənidı. **25** Mətxuxaləh bir yüz səksən yəttə yaxka kirgəndə uningdin Ləməh tərəldi. **26** Ləməh tuquloqandin keyin Mətxuxaləh yəttə yüz səksən ikki yil ɵmür kɵrüp, uningdin oqul-qızlar tərəldi. **27** Mətxuxaləh jəmiy tokkuz yüz atmix tokkuz yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **28** Ləməh bir yüz səksən ikki yaxka kirgəndə bir oqul tepir, uning ismini Nuh atap: — Pərwərdigar tuprakka lənət kildi; xunga biz [yərgə] ixlinimimizdə həmdə kəllirimizning jəpalik əmgikidə bu bala bizgə təsəlli beridu, — dedi. **30** Nuh tuquloqandin keyin Ləməh bəx yüz tokşan bəx yil ɵmür kɵrüp, uningdin yənə oqul-qızlar tərəldi. **31** Ləməh jəmiy yəttə yüz yətmix yəttə yil kün kɵrüp, aləmdin ɵtti. **32** Nuh bəx yüz yaxka kirgəndin keyin, uningdin Xəm, Həm wə Yafət tərəldi.

6 Wə xundak boldiki, insanlar yər yüzidə kəpiyixkə baxlıqanda, xundakla qızlarnu kəpləp tuquloqanda, **2** Hudaning oqulliri insanlarning qızlırining qıraylıqlıknı kɵrüp, halioqanqə tallar, əzlırigə hotun kilixka baxlıdı. **3** U waqıtta Pərwərdigar sez kilip: — Mening Rəħim insanlar bilən mənggü kürəx kiliwərməydu; qünki insan əttur, halas. Kəlgüsiddə ularning əmri pəkət bir yüz yigirmə yaxın əxmisun! — dedi. **4** Xu künlərdə (wə xundakla keyinki künlərdimü), Hudaning oqulliri insanlarning qızlırining yenioqja berip, ulardin balılarni tapkınidə, gigantlar yər yüzidə pəyda boldi. Bular bolsa kədimki zamanlardiki danglık palwan-baturlar idi. **5** Pərwərdigar insanning ətküzüwatkan rəzillikni yər yüzidə kəpiyip kətkənlıknı, ularning kənglidiki niyətlirining hərkaqan yaman boluwatqınıni kərdi. **6** Xuning bilən Pərwərdigar yər yüzidə adəmnı apiridə kiləiqəja puxayman kilip, kənglidə azablandı. **7** Buning bilən Pərwərdigar: — Əzüm yaratkan insanni yər yüzidin yəykitimən — insandin tartip mal-qarwilarəiqə, əmiligüqi haywanlardın asmandiki kuxlarəiqə, həmmisini yok kilimən; qünki Mən ularni yaratqınimioqja puxaymən kildim, — dedi. **8** Ləkin Nuh bolsa Pərwərdigarning nəziridə xəpəkət tapkanıdı. **9** Nuh wə uning ix-izliri təwendikiqə: — Nuh həkkəni, əz dəwridikilər arisidə əyibsi adəm idi; Nuh Huda bilən bir yolda mengip yaxayttı. **10** Nuhtın Xəm, Həm, Yafət degən üç oqul tərəldi. **11** Pütkül jəhan Hudaning aldidə rəzilixip, həmmə yər zorawanlıkka tolup kətkənidı. **12** Huda yər yüzigə nəzər seliwidi, mana, jəhan rəziləxkənidı; qünki barlık ət igilirining yər yüzidə kiliwatqını yuzukqılık idi. **13** Xuning bilən Huda Nuhka: — Mana, aldiməja barlık ət igilirining zawallıki yetip kəldi; qünki pütkül yər-jəhanni ularning

səwəbidin zorawanlik qaplıdi. Mana, Mən ularni yər bilən qoxup həlak kılimən. **14** Əmđi sən əzünggə gəfər yəıiqidin bir kəmə yasap, kəmining iqidə bəlməhanilarnı kılip, iqi-texini qarımay bilən suwa. **15** Sən uni xundək yasıoqin: — Uzunluqi üç yüz gəz, kəngliki əllik gəz wə egizliki ottuz gəz bolsun. **16** Kəmining pəxaywini astioğa bir oqukqılık yasa, uning egizliki bir gəz bolsun; ixikni kəmining yenifa orunlastur; kəmini asti, ottura wə üsti kılip üç kəwət yasa. **17** Qünki mana, Mən Özüm asmanın astidiki həyatlik tınıki barlıki hər bir ət ıgısını həlak kılıdıoğan su topanni yər yüzigə kəltürimən; buning bilən yər yüzidiki barlık məhluklar tınıkidin tohtaydu. **18** Ləkin sən bilən əhdəmi tüzimən. Sən əzüng, ooqulliring, ayaling wə kəlinliringni elip birlıktə kəmiğə kiringlar. **19** Özüng bilən təng tirik saqlap kəlix üçün, barlık jandarların hər kəyisidin bir jüp, yəni ərkikidin birini, qixidin birini kəmiğə elip kirgin; **20** Tirik kəlix üçün kuxlarning hər bir tür liringidin, mal-qarwilarning hər bir tür liringidin wə yərdə əmiligüqi janıwarlarıning hər bir tür liringidin bir jüpi kəxingoğa kiridu. **21** Özüng wə ularning ozukluğu üçün hər hil yeməkləklərdin elip, yeningoğa oəmliğin, — dedi. **22** Nuh xundək kıldi; Huda əzizə buyruoğan həmmə ixni u bəja kəltürdi.

7 Pərwərdigar Nuhқа mundaқ dedi: — «Sən pütүн əydikiliring bilən kəmiğə kirgin; qünki bu dəwrdə aldimda seni həkkanıy dəp kərdüm. **2** Həmmə həlal həywanlarıning ərkək-qixisidin yəttə jüptin, haram həywanlarıning ərkək-qixisidin bir jüptin elip, xuningdək asmandiki uqar-qanatlarıningm u ərkək-qixisidin yəttə jüptin elip, ularning nəslini pütkül yər yüzidə tirik saqlax üçün əzüng bilən billə əkir. **4** Qünki yəttə kündin keyin u da kirik kəqə-kündüz yər yüzigə yəmoqur yəoqdurimən; Özüm yasıoğan həmmə janıwarların yər yüzidin yəkojitimən». **5** Xuning bilən Nuh Pərwərdigar uningoğa buyruojinining həmmisigə əməl kıldi. **6** Yər yüzini topan baskanda Nuh altə yüz yaxta idi. **7** Topandın [kutulup kəlix] üçün Nuh bilən ooqulliri, ayali wə kəlinliri billə kəmiğə kirdi. **8** Həlal həywanlar bolsun, haram həywanlar bolsun, quxlar bilən yərdə əmiligüqi janıwarlar bolsun, [hər bir türdin] bir jüp-bir jüptin ərkək-qixi bolup, Huda Nuhқа buyruoqandək kəmiğə, Nuhning kəxioğa kirdi. **10** Wə xundək boldiki, yəttə kündin keyin, yər yüzini topan besıxқа baxlıdi. **11** Nuhning əmrining altə yüzinqi yili, ikkinqi eyining on yəttinqi künidə qongkur dengizlarıning təgliridiki barlık buləklər yerilip, asmanın pənjiriliri eqilip kətti. **12** Yəmoqur u da kirik kəqə-kündüz yər yüzigə tohtimay yəoqdi. **13** Dəl yəmoqur baxlanoğan künı, Nuh, Nuhning Xəm, Həm, Yafət dəgən ooqulliri, Nuhning ayali bilən üç kəlini kəmiğə kirdi. **14** Ular bilən billə hər hil yawa həywanlar tür-türı boyiqə, hər hil mal-qarwılar tür-türı boyiqə, yərdə əmiligüqi hər hil janıwarlar tür-türı boyiqə wə hər hil uqar-qanatlar, yəni hər hil qanatlik janıwarlar tür-türı boyiqə kəmiğə kirdi. **15** Ət ıgiliridin, yəni barlık həyatlik tınıki boloğan hər hil jandarların, bir jüp-bir jüp bolup, kəmiğə nuhning kəxioğa kirdi. **16** Kirgənlər Hudaning nuhқа buyruojinidək ət ıgilirining hərtürining ərkək-qixisi idi. Andın Pərwərdigar ixikni etiwətti. **17** Topan yər yüzini u da kirik kün besip,

sular uloqiyp kətti. Kəmə yər üstidin kəttürülüp layləp qaldı. **18** Su uloqiyp, yər üstidə təhimu egizləp kətti; kəmə su üstidə dawaloqur turattı. **19** Sular yər yüzidə tolimu uloqiyp, pütkül asmanın astidiki barlık egiz taqlarnimu besip kətti. **20** Sular [taqlarđın] yənə on bəx gəz ərləp, taql qokqılırimu su astida qaldı. **21** Buning bilən yər yüzidə yürgüqi həmmə ət ıgiliri, uqar-quxlar, mal-qarwılar, yəwayı həywanlar, yərdə əmiligüqi həmmə janıwarlar, jümlidin pütkül adəmlər həmmisi əldi; **22** kuruklukta yaxioquqi, burnida həyatlik tınıki bar boləjanlarıning həmmisi əldi. **23** Yər yüzidiki jeni barlarıning həmmisi, insan bolsun, mal-qarwılar bolsun, əmiligüqi həywanlar bolsun, asmandiki quxlar bolsun, həmmisi həlak bolup yər yüzidin yok kılındi; pəkət Nuh wə kəmidə uning bilən billə turojanlar kutulup qaldı. **24** Bir yüz əllik kungiqə yər yüzini su besip turdi.

8 Huda Nuhni, xundəklə kəmidə uning bilən billə boləjan barlık yəwayı həywanlar bilən barlık mal-qarwilarnı əslidi. Xuning bilən Huda bir xamal qikiriyp yər yüzini yəlpüttı wə sular yenıxқа baxlıdi. **2** Qongkur dengizlarıning təgliridiki buləklər wə asmanın pənjiriliri etilip, asmandın təkülgən yəmoqur tohtıdi. **3** Sular barəjanseri yər yüzidin yandı; bir yüz əllik kün etkəndin keyin heli azlıdi. **4** Yəttinqi ayning on yəttinqi künı, kəmə Ararat taql tizmiliridiki birining üstidə tohtap qaldı. **5** Sular oninqi ayəoqi barəjanseri əziyp, oninqi ayning birinqi künı taql qokqılıri kərtünüxқа baxlıdi. **6** Kirik kündin keyin Nuh kəmiğə əzi ornatkən dərizini eqip, **7** bir kuzəqunni sirtқа qıkardı. U yər yüzidiki sular tartilip boləuqə yəwı-yəwı uqup yürdi. **8** Uningdin keyin Nuh sularning yər yüzidin tartiləjan-tartiləmiənləknini bilix üçün, bir kəptəni qıkardı. **9** Ləkin sular təhiqə pütkül yər yüzini qaplap turojaqқа, kəptər putini kəyoqudək jay tapalmay, Nuhning kəxioğa kəmiğə yenip kəldi. Xuning bilən Nuh kolını sunup uni tutup, kəmiğə əkirıwəldi. **10** U yəttə kün saqlap, bu kəptəni kəmidin yənə sirtқа qıkardı. **11** Kəptər kəqtə uning kəxioğa yenip kəldi; mana, uning tumxukıda yəngi üzıwəloğan zəytun yəpurmikı bar idi. Buni kəriyp Nuh sularning yər yüzidin tartiləjinini bildi. **12** U yənə yəttə kün saqlap, kəptəni yənə sirtқа qıkardı, əmma bu kətim kəptər uning yənoğa qaytıp kəlmidi. **13** Nuh altə yüz bir yaxқа kirgən yili, birinqi ayning birinqi künidə su yər yüzidin kuruojanıdi. Nuh kəmining kəpkikini eqip kəriwıdi, yəarning kuruojinini kərđi. **14** İkkinqi ayning yigirmə yəttinqi künı, yər yüzı pütünləy kərup boldı. **15** U wəktıta Huda Nuhқа səz kılıp: — Sən əzüng, ayaling, ooqulliring wə kəlinliring kəmidin qikınglar. **17** Özüng bilən billə boləjan barlık ət ıgiliridin hər bir türdiki janıwarlarını, yəni uqar-qanatlarını həmmə mal-qarwilarnı, yərdə əmiligüqi həywanlarıning həmmisini əzüng bilən qoxup kəmidin elip qıkıng; xuning bilən ular yər yüzidə tarilip-tarkilip, nəsilinip zəmində kəpəysun, — dedi. **18** Xuning bilən Nuh, ayali, ooqulliri wə kəlinliri bilən billə sirtқа qıkıti. **19** Janıwarlarıning həmmisi, barlık əmiligüqi həywanlar, barlık uqar-qanatlar, yərdə midirəp yürıdıoğanlarıning hər kəyisisi əz tür liri boyiqə kəmidin qıkıxtı. **20** Xu qəoqda Nuh Pərwərdigarəğa atəp bir kurbəngəhni yasıdi; u həlal janıwarlar bilən həlal kuxlarning hər türidin elip kəlip,

kurbangahning üstida «kəydürmə kurbanlıq» otküzdü. **21** Xundak kılip Pərwərdigar huxbuı purap [məmnun boldi]; Pərwərdigar kenglıda: — «İnsanning kəngül-niyiti yaxlıkıdın tartıp rəzil bolsımu, Mən insan tūpəylidın yərgə yənə lənət okumaymən wə əmdi bu kətimkıdək həmmə jandarları urup yökıtiwətməymən. **22** Bundın keyin, yər məwjut künliridə, Terix bilən orma, Soojuq bilən ıssık, Yaz bilən kix, Kündüz bilən keqə üzülməy aylinip turidu» — dedi.

9 Huda Nuh bilən uning oqullirioja bəht-bərikət ata kılip, ularoja mundak dedi: — «Silər jüplixip kəpiyip, yər yüzini toldurunglar. **2** Yər yüzidiki barlık janiwarlar, asmandiki barlık kuıxlar, barlık yər yüzidə midirlap yürgüqilər wə dengizdiki barlık beliklərnıng həmmisi silərdin kərkup wəhəmidə bolsun; bular kolunglaroja tapxurulojandur. **3** Midirlap yüridəojan hərəkandak janiwarlar silərgə ozuk bolıdu; Mən silərgə kək otyaxları bərgəndək, bularńıng həmmisini əmdi silərgə bərdim. **4** Lekin silər gəxni iqıdiki jeni, yəni kəni bilən koxup yeməslikınglar kərək. **5** Kəninglar, yəni jeninglardiki kən təkülsə, Mən bərhək uning hesabını alımən; hərəkandak həywanńıng ilkidə kəninglar bar bolsa Mən uningəja tələtküzimən; insanning kolıda bar bolsa, yəni birsining kolıda əz kərinđixining kəni bar bolsa, Mən uningəja xu kəni tələtküzimən. **6** Kimki insanning kəni təksə, Uning kənimu insan tərıpidin təkilidu; Qünki Huda insanni Əz sürət-obrazıda yaratqandur. **7** Əmdi silər, jüplixip kəpiyip, yər yüzidə tarlıp-tarkılıp kəpiyinglar». **8** Andin Huda Nuh bilən uning oqullirioja səz kılip mundak dedi: — «Mana Əzüm silər bilən wə silərdin keyin kelidəojan əwladlıringlar bilən, xundakla silər bilən billə turojan hər bir jan igisi, uqarqanatlar, mal-qarwılar, silər bilən billə turojan yər yüzidiki hər bir yawayı həywanlar, kəmidin qıkkanlarınıng həmmisi bilən — yər yüzidiki həqbir həywanı kəldurmay, ular bilən Əz əhdəmmi tüzimən. **11** Mən silər bilən xundak əhdə tüzimənki, nə barlık ət igiliri topan bilən yokıtilmas, nə yərnı wəyran kılidəojan həqbir topan yənə kəlməs». **12** Huda yənə: — «Mən Əzüm silər bilən wə kəxinglardiki həmmə jan igiliri bilən mənggülik, yəni pütkül əwladlıringlarəjoja bəkitkən muxu əhdəmmıng bəlgisi xuki: — Mana, Mən Əzüm bilən yərnıng otturisida boləjan əhdəning bəlgisi bolsun dəp həsən-hüsinimni bulutlar iqigə koyımən; **14** wə xundak bolıduki, Mən yərnıng üstigə bulutları qıkarəojınimda, xundakla həsən-hüsen bulutlar iqidə ayan boləojında, Mən silər bilən ət igiliri boləjan barlık janiwarlar bilən tüzgən əhdəmmi yad etimən; bunıngdin keyin sular hərgiz həmmə jandarları halak kılojuqi topan bolmas. **16** Həsən-hüsen bulutlar arisida pəyda bolıdu; Mən uningəja karaymən wə xuning bilən Mənkı Huda yər yüzidiki ət igiliri boləjan barlık janiwarlar bilən otturimizda bəkitkən əhdəmmi yad etimən», — dedi. **17** Huda Nuhka yənə: — «Mana bu Mən Əzüm bilən yər yüzidiki barlık ət igiliri otturisida bəkitkən əhdəmmıng nıxan-bəlgisidur», — dedi. **18** Nuhning kəmidin qıkkan oqulliri Xəm, Həm wə Yafət idi. Həm Qanaanning atisi boldi. **19** Bu üçi Nuhning oqulliri bolup, pütkül yər yüzigə tarəlojan əhalə xularńıng nəsil-əwladlıridur. **20** Nuh tərıkkılik kılixka baxlap, bir tüzümzarlık bərpə

kıldı. **21** U uning xarabidin iqip, məst bolup kəlip, əz qədiri iqidə kıyim-keqəklirini seliwetip, yalınəq yetip kaldı. **22** Kanaanning atisi Həm kəlip, atisining əwritini kərtup, sırtka qıqip ikki kərinđixioja eytti. **23** Xəm bilən Yafət kərup yepinjini elip, mürisigə artıp, kəyniqə mēngip kirip, atisining yalınəq bədinini yepip koydı. Ular yüzini aldi tərəpkə kılip, atisining yalınəq tenigə karımidi. **24** Nuh xarabning kəypidin yəojıniıp, kənji oqlıning əzigə nemə kılojınıni bilip: — **25** Qanaanoja lənət boləjay! U kərinđaxlırining kəlining kəli bolsun, — dəp kərojıdi. **26** U yənə: — Xəmmıng Hudası boləjan Pərwərdigarəja təkəkkür-mədhıyə kəltürülgəy! Qanaan Xəmmıng kəli bolsun. **27** Huda Yafətnı awutkay! U Xəmmıng qədirlirida turojay, Qanaan bolsa uning kəli boləjay! — dedi. **28** Nuh topanın keyin üç yüz əllik yıl emür kərdi. **29** Bu tərıkıdə Nuh jəmiy tokkuz yüz əllik yıl kün kərtup, ələmdin etti.

10 Təwendikilər Nuhning oqullirining əwladlıridur: — uning oqulliri Xəm, Həm wə Yafət bolup, topanın keyin uların oqullar tərəlgən: — **2** Yafətnıng oqulliri bolsa, Gəmə, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **3** Gəməning əwladlıri: Axkınəz, Rifət wə Tərgaməh idi. **4** Yəwanning əwladlıri: Elixəh, Tərxix, Kittiylar wə Dodaniylar idi. **5** Bularńıng əwladlıri dengiz boylirida wə arallarda ayrim-ayrim yaxıojan həlkələr bolup, hərəkaysi əz tilı, əz ailə-kəbililiri boyiqə əz zeminlirida tərkiıp olturaqlaxqan. **6** Həmmıng oqulliri Kux, Misir, Put wə Qanaanlar idi. **7** Kuxning oqulliri Seba, Həwiləh, Sabtəh, Raaməh wə Sabtika idi. Raaməhning oqulliri Xəba wə Dedan idi. **8** Kuxtnı yənə Nimrod tərəlgən; u yər yüzidə nahayiti kütqütinggür ədəm bolup qıkti. **9** U Pərwərdigarning aldidə kütqütinggür owqı boldi; xu səwəbtin «palanqi bolsa Nimrod tək, Pərwərdigarning aldidə kütqütinggür owqı ikən» degən gəp tərkaləojan. **10** Uning padıxəhliki Xınar zeminidiki Babil, Ərək, Akkad wə Kalnəh degən xəhərlərdə baxlanəojıdi. **11** U bu zeminidin Axur zeminioja qıqip Ninəwə, Rəhəbot-İr, Kaləh wə Ninəwə bilən Kaləhning otturisidiki Rəsan degən xəhərlərnımu bina kıldı (bular koxulup «Katta Xəhər» boldi). **13** Misirning əwladlıri Ludiylar, Anamiylar, Ləhəbiylar, Naftuhıylar, **14** Patrosiylar, Kasluhıylar (Filitstiylar Kasluhıyların qıkkan) wə Kaftoriylar idi. **15** Qanaandın tunji oqul Zidon tərılıp, keyin yənə Hət tərəlgən. **16** uning əwladlıri bolsa Yəbusiylar, Amoriylar, Gırgaxiylar, **17** Hiwiylar, Arkiylar, Siniylar, **18** Arwadiylar, Zəməriylar wə Həmatıylar idi. Xuningdin keyin, Qanaaniylarńıng kəbililiri hər tərəpkə tərkiıp kətti. **19** Qanaaniylarńıng yurt qəgrisi bolsa Zidondın tartıp, Gərar tərıpigə sozulup, Gəzaəja qıqip, andin Sodom, Gəomorra, Adməh bilən Zəboim tərıpigə tutıxıp, Ləxəojıqə yetip barətti. **20** Yükririkilər bolsa həmmıng oqulliri bolup, əz kəbilisi wə tilliri boyiqə kəwm bolup əz zeminlirida olturaqlaxqanıdi. **21** Xəmmu oqul pərzəntlik boldi; Xəm bolsa Yafətnıng akisi, Eberlərnıng ata-bowisi boldi. **22** Xəmmıng oqulliri Elam, Axur, Arfəhxəd, Lud, Aram; **23** Aramning oqulliri Uz, Hül, Gətər, Məx idi. **24** Arfəhxədtin Xələh tərəldi, Xələhtin Eber tərəldi. **25** Eberdin ikki oqul tərəlgən bolup, birining ismi Pələg idi, qünki u yaxıojan dəwrdə yər yüzidə bəlünux boldi; Pələgning inisining ismi

Yoktan idi. **26** Yoktandin Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerah, **27** Hadoram, Uzal, Diklah, **28** Obal, Abimaəl, Xeba, **29** Ofir, Həwilah və Yobab tərəldi. Bularning həmmisi Yoktanning oqulliri idi. **30** Ularning olturqan joyliri bolsa Mexadin tartip, Səffar degən rayonning xərk tərpidiki taqkiqə sozulatti. **31** Yukirikilar bolsa Xəmning oqulliri bolup, əz kəbilisi wə tilliri boyiqə koym bolup əz zeminlirida olturaklaxanidi. **32** Yukiridikilər Nuhning əwladliri bolup, ular əz nəsəbliri wə koymliri boyiqə hatiriləngən. Topandin keyinki yər yuzidiki barlik koymnar ularning iqidin tarqalojan.

11 U zamanda pütkül yər yuzidiki til həm səz birhil idi. **2** Ləkin xundak boldiki, adəmlər məxrik tərəpkə səpər kəlip, Xinar yurtida bir tüzlenglikni uqritip, xu yərdə olturaklaxti. **3** Ular bir-birigə: — Kelinglar, biz hix kuyup, otta pixurayli! — deyixti. Xundak kəlip, ular kəruluxta taxning ornioja hix, layning ornioja qarimay ixlətti. **4** Ular yənə: — Kelinglar, əmdi əzimizgə bir xəhər bina kəlip, xəhərdə uqi asmanlaroja taxaxkudak bir munar yasayli! Xundak kəlip əzimizgə bir nam tikliyaləymiz. Bolmisa, pütkül yər yuzigə tarilip ketimiz, — deyixti. **5** U waqıtta Pərwərdigar adəm baliliri bina kəliwatqan xəhər bilən munarni kərgili quxti. **6** Pərwərdigar: — «Mana, bularning həmmisi bir koymdur, ularning həmmisining tilimu birdur; bu ularning ixining baxlinixidur! Bundin keyin ularning niyət kəlojan həkəndak ixini heq tosuwalojli bolmaydu. **7** Xunga Biz təwəngə quxup ularning bir-birining gəplirini uqalmasliki iquın ularning tilini [baxka-baxka kəlip] kəlaymikanlaxturuwətəyli» — dedi. **8** Xundak kəlip Pərwərdigar ularni u jaydin pütkül yər yuzigə taritwətti. Xuning bilən ular xəhərnə yasaxtin tohtap kəldi. **9** Xunga bu xəhərnə nami «Babil» dəp ataldi; qünki u yərdə Pərwərdigar pütkül yər yuzidikilərnə tilini kəlaymikanlaxturuwətti. Xundak kəlip Pərwərdigar ularni u jaydin pütkül yər yuzigə taritwətti. **10** Təwəndikilər Xəmning əwladliridur: — topan ətup ikki yildin keyin, Xəm yuz yexida, uningdin Arfakxad tərəldi. **11** Arfakxad tuqulojandin keyin Xəm bəx yuz yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **12** Arfakxad ottuz bəx yaxka kərgəndə uningdin Xelah tərəldi. **13** Xelah tuqulojandin keyin Arfakxad tət yuz iqu yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **14** Xelah ottuz yaxka kərgəndə uningdin Ebar tərəldi. **15** Ebar tuqulojandin keyin Xelah tət yuz iqu yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **16** Ebar ottuz tət yaxka kərgəndə uningdin Pəlag tərəldi. **17** Pəlag tuqulojandin keyin Ebar tət yuz ottuz yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **18** Pəlag ottuz yaxka kərgəndə uningdin Rəu tərəldi. **19** Rəu tuqulojandin keyin Pəlag ikki yuz tokkuz yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **20** Rəu ottuz ikki yaxka kərgəndə uningdin Serug tərəldi. **21** Serug tuqulojandin keyin Rəu ikki yuz yəttə yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **22** Serug ottuz yaxka kərgəndə uningdin Naħor tərəldi. **23** Naħor tuqulojandin keyin Serug ikki yuz yil əmür kərup, uningdin yənə oqul-kizlar tərəldi. **24** Naħor yigirmə tokkuz yaxka kərgəndə uningdin Tərah tərəldi. **25** Tərah tuqulojandin keyin Naħor bir yuz on tokkuz yil əmür kərup, uningdin yənə

oqul-kizlar tərəldi. **26** Tərah yətmix yaxka kərgəndə uningdin Abram, Naħor wə Ĥaran tərəldi. **27** Tərahning əwladliri təwəndikiqə: — Tərahın Abram, Naħor wə Ĥaran tərəldi; Ĥarandin Lut tərəldi. **28** Ləkin Ĥaran tuqulojan yurti boləjan, kaldiyələrnə Ur xəhiridə atisi Tərahning aldidə, Tərahın ilgiri əldi. **29** Abram bilən Naħor ikkisi əyləndi. Abramning ayalining ismi Saray, Naħorning ayalining ismi Milkaħ idi; Milkaħ Ĥaranning kizi idi; Ĥaran bolsa Milkaħ wə Iskaħning atisi idi. **30** Ləkin Saray tuqumas boləjaqqa, uning balisi yok idi. **31** Tərah bolsa oqli Abramni, nəwrisi Lut (Ĥaranning oqli)ni wə kelini, yəni Abramning ayali Sarayni elip, Kanaan zeminiqə berix iquın kaldiyələrnə Ur xəhiridin yoloja qikti; biraq ular Ĥaran degən jayoja yetip kəlgəndə, xu yərdə olturaklaxip kəldi. **32** Tərahning kərgən künliri ikki yuz bəx yil bolup, Ĥaranda ələmdin ətti.

12 Pərwərdigar [əslidə] Abramqə mundak degəndi: — Sən əz yurtungdin, əz uruk-tuqəjanliringdin wə əz ata jəmətingdin ayrilip, Mən sangə kərsitidəjan zeminiqə barəjin. **2** Xundak kəlsang Mən seni uluq bir həlk kəlip, sangə bəht-bərikət ata kəlip, namingni uluq kəlimən; xuning bilən sən əzüng bəxkəlaroja bəht-bərikət bolisən; **3** kimlər sangə bəht-bərikət tilisə Mən ularni bərikətləymən, kimki seni horlisa, Mən qoqum uni lənətkə kəldurimən; sən arkilik yər yuzidiki barlik ailə-kəbililərgə bəht-bərikət ata kəlinidü! — dedi. **4** Abram Pərwərdigar uningqə eytkini boyiqə [Ĥarandin] ayrildi; Lutmu uning bilən billə mangdi. Abram Ĥarandin qikkini yətmix bəx yaxta idi. **5** Abram ayali Saray bilən inisining oqli Lutni elip, ularning yioqan barlik malmülükini koxup, Ĥaranda igidarqilik kəlojan adəmlərnə billə kətip, Kanaan zeminiqə berix iquın yoloja qikti; xundak kəlip ular Kanaan zeminiqə yetip kəldi. **6** Abram zeminni kezip, Xəkəm degən jaydiki «Morəhning dub dərihi»ning yenioja kəldi (u qərdə u zeminda Kanaaniylar turatti). **7** Pərwərdigar Abramqə kərunip, uningqə: — Mən bu zeminni sening nəslinggə ata kəlimən, — dedi. Xuning bilən u xu yərdə əzizə kəringən Pərwərdigarqə atap bir kurbəngəh saldi. **8** Andin u bu yərdin yetkilip, Bəyt-Əlning xərkidiki taqka bardı; qərb tərpidə Bəyt-Əl, xərk tərpidə Ayi degən jay bar idi; u xu yərdə qədir tikti. U xu yərdə Pərwərdigarqə atap bir kurbəngəh yasap, Pərwərdigarning namini qəkirip ibadət kildi. **9** Andin keyin Abram tədriji kəqup, jənubidiki Nəgəw rayoniqə qarap yetkəldi. **10** Zeminda aqarqilik boləjanidi; Abram Misiroja quxti; u xu yərdə waqıtnə turmaqci boləjanidi, qünki zeminda aqarqilik bək əqir idi. **11** Əmma xundak boldiki, u Misiroja yəkinlaxkəndə, ayali Sarayqə: — Mana, mən sening həsün-jamalingning güzəllikini bilimən. **12** Xundak boliduki, misirliklər seni kərsə, «Bu uning ayali ikən» dəp, meni əltürəwetip, seni tirik kəlduridu. **13** Xuning iquın sening: «Mən uning singlisi» deyixingni ətinimən. Xundak kəlsang, mən seningdin yaxxilik tēp, sən arkilik tirik qəlimən, — dedi. **14** Abram Misiroja kərgəndə xundak boldiki, misirliklər dərwəqə ayalning güzəl ikənlikini kərdi. **15** Pirəwnning əmirilirimu uni kərup, Pirəwngə uning tərini kildi; xuning bilən ayal Pirəwnning ordisiqə elip kirildi. **16** Pirəwn Sarayning

səwəbidin Abramova yaxhi muamilə kildi; xuning bilən u koy, kala, hangga exəklər, kül-dedəklər, mada exəklər wə təgilərgə erixti. **17** Əmma Pərwərdigar Pirəwn wə əydidikilirini Abramning ayali Sarayning səwəbidin tolimu eoşir wabalarova muptila kildi. **18** Xuning üçün Pirəwn Abramni qakşirip uningova: — «Bu zadi sening manga nemə kijoşing? Nemixka uning öz ayaling ikanlikini manga etymiding? **19** Nemixka uni «singlim» dəp mening uni hotunlukka eliximova səwəbkar bolojili tas qalisen! Mana bu ayaling! Uni elip kətkin! — dedi. **20** Pirəwn öz adəmlirigə Abram toqşisida əmr kildi; ular uni, ayalini wə uning barlikini koxup yoloşa seliwətti.

13 Xuning bilən Abram ayali wə uning barlik nərsilirini həmdə Lutni elip Misirdin qikşip, Kanaanning jənubidiki Nəgəw yurtioşa mangdi. **2** U qaoşda Abramning mal-waran wə altun-kümüxliri kəp bolup, helila bay idi. **3** U kəqür yürüp, jənuptiki Nəgəwdin Bəyt-əlgə, yəni Bəyt-əl bilən Ayining otturisidiki əslidə qedir tikkan jayoşa, **4** kurbangah yasioqan jayoşa kaytip kəldi. Abram xu yərdə Pərwərdigarning namini qakşirip ibadət kildi. **5** Abram bilən billə mangəşan Lutningmu koy-kala padiliri wə qedirliri bar idi. **6** Əmdi ular billə tursa, zemin ularni kamdiyalmaytti; **7** bu səwəbtin Abramning padiqiliri bilən Lutning padiqilirining arisida jedəl qikti (u waqıtta Kanaaniylar bilən Pərizziylər xu zeminda turatti). **8** Xunga Abram Lutqa: — «Biz bolsak kərin daxlarmiz, sən bilən mening aramda, mening padiqilirim bilən sening padiqiliring arisida talax-tartix pəyda bolmisun. **9** Mana, aldingda pütkül zemin turmamdu? Əmdi sən məndin ayriloşin; əgər sən sol tərəpkə barsang, mən ong tərəpkə baray; əgər sən ong tərəpkə barsang, mən sol tərəpkə baray», — dedi. **10** U waqıtta Lut nəzər selip kərdiki, İordan wadisidiki barlik tüzlənglikning Zoar xəhriqigə həmmila yərnig sūyi intayin mol idi; Pərwərdigar Sodom bilən Gomorrani wəyran kilixtin ilgiri bu yər bəəyni Pərwərdigarning beşi, Misir zeminidək idi. **11** Xuning bilən Lut özigə İordan wadisidiki pütkül tüzlənglikni talliwaldi; andin Lut məxriq tərəpkə kəqür bardı. Xundak kiliş ikkiylən ayrildi. **12** Abram Kanaan zeminida olturaklasti; Lut bolsa tüzlənglikti xəhərlərnig arisida turdi; u barabara qedirlirini Sodom xəhiri tərəpkə yətkidi. **13** Sodom həlki rəzil adəmlər bolup, Pərwərdigarning nəziridə tolimu eoşir gunahkarlar idi. **14** Lut Abramdin ayrilip kətkəndin keyin, Pərwərdigar Abramova: — Sən əmdi bexingni kətürüp, özünig turoşan jaydin ximal wə jənubka, məxriq wə məşriq tərəpkə kərioşin; **15** qünki sən həzir kəruwatkan wə barlik zeminni sanga wə nəslingni mənngülüğ berimən. **16** Sening nəslingni yərdiki topidək kəp kilimən; xundakki, əgər birsi yərdiki topini sanap qikalisa, sening nəslingnimu sanap qikalixi mumkin bolidu. **17** Ornungdin tur, bu zeminni uzunlukı wə kəngliki boyiqə aylinip qikşin; qünki Mən uni sanga ata kilimən, — dedi. **18** Xunga Abram qedirlirini yətkəp, Həbron xəhriqə yekin Mamrədikı dubzarlıqning yenioşa berip olturaklasti; u xu yərdə Pərwərdigarova atap bir kurbangah yasidi.

14 Xinarning padixahi Amrafəl, Əllasarning padixahi Ariok, Elamning padixahi Kedorlayomər wə Goyimning padixahi Tidalning künliridə xu wəkə boldiki, **2** ular birlixip Sodomning padixahi Bera, Gomorranning padixahi Birxa, Admahning padixahi Xinab, Zəboimning padixahi Xəm'əbər wə Bela (yəni Zoar)ning padixahioşa kərxı hujumova atlandı. **3** Bu [bəxining] həmmisi kelixip Siddim wadisioşa, yəni «Xor Dengioşa» wadisioşa yioşildi. **4** Ular on ikki yili Kedorlayomərgə bəşindi boldi, on üçinqi yioşa kəlgəndə, Kedorlayomərgə kərxı isyan kəttirdi. **5** On tətinqi yili Kedorlayomər wə uningova ittıpaqdash boləşan padixahlar həmmisi yioşilip, Axtarot-Karnaim degən yərdə Rəfayılarova, xundakla Həm degən yərdə Zuzıylarova, Xawəh-Kiriataymida Emiylarova hujum kiliş ularni yəngdi; **6** andin ular Həriylarni ularning Seir teşioşa məşlup kiliş, qəlnig yenidiki Əl-Paranoşiqə sürüp-toqay kildi. **7** Arkidinla, ular Ən-Mixpatka (yəni Kadəkkə) yenip keliş, Amaləklərnig pütkül yurtini bulang-talang kildi; Həzazon-Tamarda olturuxluk Amoriylarnimu hujum kiliş məşlup kildi. **8** Xuning bilən Sodomning padixahi, Gomorranning padixahi, Admahning padixahi, Zəboimning padixahi wə Belaning (yəni Zoarning) padixahi qikşip, Siddim wadisida ularova kərxı jəng kilişka səp tizdi; **9** muxu [bəxəylən] Elamning padixahi Kedorlayomər, Goyimning padixahi Tidal, Xinarning padixahi Amrafəl, Əllasarning padixahi Ariok kətarliklər bilən soxuxti; yəni tət padixah bilən bəx padixah əzara soxuxti. **10** Siddim wadisidiki həmmila yərdə kərimay [orəklirini] bar idi. Sodom wə Gomorranning padixahlıri kəqip, orəklərgə qixüp kətti. Əmma kəloşanlar bolsa taşka kəqip kətti. **11** [Oşalib kəlgən tət padixah bolsa] Sodom bilən Gomorranning həmmə mal-mülkini wə barlik ozuk-tülükini elip kətti. **12** Ular yəne Abramning jiyəni Lutnimo malliri bilən koxup elip kətti; qünki u Sodomda olturaklastı. **13** Həlbuki, kutulup kəloşan birsi berip bu ixlarni ibraniy Abramova eytti. Xu qaoşda u Amoriy Mamrəning dubzarlıqning yenida turatti. Mamrə bolsa Əşkol wə Anərnig akisi idi; bu üçəylən Abram bilən ittıpaqdash idi. **14** Abram kərin dixining əsir bolup kəloşanlığını anglap, əz eyidə tuşuləşan, əlahidə tərbiyiləngən üç yüz on səkkiz adəmnı baxlap qikşip, [tət padixahni] koşlap danəşiqə bardı. **15** Keqisi u adəmlirini guruppilarova bəliş, ular bilən birliktə hujum kiliş ularni məşlup kiliş, ularni Dəməşknig ximal təripidiki Həbah degən jayoşiqə koşlap berip, **16** pütkül [olşə aloşan] mal-mülükni kəyturuwaldi; əz kərin dixi Lutni, uning mal-mülki wə hotun-kizilirini, xundakla [barlik kəloşan] adəmlərnı yəndurup kəldi. **17** Abram Kedorlayomər wə uning bilən ittıpaqdash padixahlarıni məşlup kiliş, kaytip kəlgəndə, Sodomning padixahi Xawəh wadisioşa (yəni Han wadisioşa) uning əldioşa qikti. **18** Salemning padixahi Məlkizadəkmu nan bilən xərab elip əldioşa qikti. U zat bolsa, Həmmidin Aliy Təngriing kahini idi; **19** u [Abramni] bəht-bərikətləp: — «Abram asman bilən zeminning İgisi boləşan Həmmidin Aliy Təngri təripidin bərikətlənsun! **20** Xundakla düxmənlirigini əz kolungova tapxuroşan Həmmidin Aliy Təngriyə Həmdusana okuloşay!» — dedi. Abram bolsa oşəniymət aloşan nəsilərnig ondin birini uningova bərdi. **21**

Andin Sodomning padixahı Abramoa: — Adamlarni manga bərgəyla, oʻjaniyatlarni əzligigə aloqayla, — dedi. **22** Lekin Abram Sodomning padixahıgə jawab berip: — Mən bolsam asman bilan zeminning Igisi boləjan Həmmidin Aliy Təngri Pərwərdigarə qol kətiitirip kəsəm kiləjanmənki, **23** mən sendin hətta bir tal yip nə bir tal boşquqinimu nə sening baxka həkəndək nəsəngni almaymən; bolmisa, sən keyin: «mən Abramni bay kilip qoydom» deyixing mumkin. **24** Xunga yigitlirirning yegən-iqini, xundakla manga həmrəh boləjanlar, yəni Anər, Əxkol wə Mamrələrgə tegixlik ülüxtin baxka, mən [oʻjaniyməttin] heqnərsə almaymən; xular əzligigə tegixlik ülüxinə alsun, — dedi.

15 Bu ixlardan keyin Pərwərdigarning səz-kalami Abramə aləmət kərinüxtə kelip: «Əy Abram, kərkmiətin; Mən Əzüm qəlkining wə zor inʼamingdurmən» — dedi. **2** Lekin Abram: — Əy Rəb Pərwərdigar, manga nemə berisən? Mana, mən balisiz tursam, ey-bisatlirimoqə warislik kiləuqı muXu Dəməxklik Əliezərlə bardur, — dedi. **3** Abram yənə: Mana, Sən manga heq nəsəl bərmiding, mana eyümdə turuwatqanlardin biri manga waris bolidu, dedi. **4** Xu həman Pərwərdigarning səz-kalami uningə kelip: «Bu kixi sanga waris bolmaydu, bəlkə əz puxtungdin bolidəjan kixi sanga waris bolidu» — dedi. **5** Xuning bilan Pərwərdigar uni taxkiriə qəlip qikiq: — Əmdi asmoqə karap yultuzlarni sana — Kəni, ularni saniyaləmsənkin?! — dedi. Andin uningə: — Sening nəslingmu xundək bolidu, — dedi. **6** Abram Pərwərdigarə ixəndi; Pərwərdigar uningdiki bu [ixənqini] uning həkəniylikə dəp həsəblidi. **7** Yənə uningə: Mən bu zeminoqə igə kilixkə seni Kaldiyədəki Ur xəhəridin elip qikkən Pərwərdigardurmən, — dedi. **8** Lekin [Abram]: — I Rəb Pərwərdigar, mən uningə jəzmən igə bolidəjinimni kəndək bilimən? — dəp soridi. **9** [Pərwərdigar] uningə: — Mən üqün üq yaxlik bir inək, üq yaxlik bir qixi əqkə, üq yaxlik bir qoqkar bilən bir kəptər wə bir bajka elip kəlgin, — dedi. **10** Xunga u bularning həmmisini elip, ularning hərbirsini yerimdin ikki parqə kilip, yerimini yənə bir yerimigə udulmuʼudul kilip qoyup qoydi; əmma kuxlarni parqilimidi. **11** Kaqə-quzəjanlar taplarning üstigə qüxkəndə, Abram ularni ürkütüp həydiwətti. **12** Lekin kün patay degəndə, Abramni eqir bir uyku basti wə mana, uning üstigə dəhxətlik bir wəhəimə, tom karəngəuluk qüxti. **13** Andin Pərwərdigar Abramə: — Jəzmən bilixing kerəkki, sening nəsling əzligirining bolmiojan bir zeminda musapir bolup, xu yərdiki həkəning kullukida bolidu wə xundakla, bu hək ularəqə tət yüz yiləiqə jəbir-zulum salidu. **14** Lekin Mən ularni kullukə saləuqı xu taipining üstidin həküm qikirimən. Keyin ular nuroqun bayliklarni elip xu yərdin qikiqıdu. **15** Əmma sən bolsang, aman-hatirjəmlik iqidə ata-bowiliringə qəxulisən; uzun emür kətip andin dəpnə kilinisən. **16** Lekin xu yərdə tət əwlad etüp, [nəsling] bu yərgə yenip kelidu; qünki Amoriylarning kəbiqlikining zihni tehi toxmidi, dedi. **17** Xundək boldiki, kün petip karəngəju boləjanda, mana, gəxlərnin otturisidin etüp ketiwatqan, is-tütək qikiq turojan bir otdan bilən yalkunluk bir məxʼəl kərüdi. **18** Dəl xu kün Pərwərdigar Abram bilən

əhdə tüzüp uningə: — «Mən sening nəslinggə bu zeminni Misirning eqinidin tartip Uluq dərya, yəni Əfrat dəryasiəiqə berimən; yəni Keniylər, KəniZZiylər, Kadmoniylər, **20** Hittiylər, PərtiZZiylər, Rəfəyaylar, **21** Amoriylər, Kənaaniylər, Girgaxiylər wə Yəbusiylarning yurtini ularningki kilimən» dedi.

16 Əmma Abramning ayali Saray uningə heq bala tuəup bərmidi; lekin uning Həjər isimlik misirlik bir dediki bar idi; **2** Saray Abramə: — Mana, Pərwərdigar meni tuəuxtin tosti. Əmdi sən mening dedikimning kəxiəqə kirgin; bəlkim u arklilik ana bolup tiklinixim mumkin, — dedi. Abram bolsa Sarayning səzini kəbul kərđi. **3** Xuning bilan Abramning ayali Saray dediki misirlik Həjərnə əz eri Abraməqə tokəllikkə apirip bərdi (u waqitə Abram Kənaan zeminda on yil olturojanidi). **4** Abram Həjərnin kəxiəqə kirdi wə u həmilidar boldi. Əmma u əzining həmilidar boləjinini bilginidə, u ayal hojayinini kəzgə ilmas bolup kəldi. **5** Saray Abraməqə keyidap: — Manga qüxkən bu horluk sening bəxingəqə qüxsun! Mən əz dedikimni kuqiklingə selip bərdim; əmdi u əzining həmilidar boləjinini kərgəndə mən uning nəziridə kəzgə ilinmidim. Həyr, Pərwərdigar sən bilən mening otturimizda həküm qikiqarsun! — dedi. **6** Abram Sarayə: — Mana, dediking əz kolungdidur; sanga nemə layik kərinə uningə xuni kiləjin, — dedi. Buning bilan Saray uningə kəttiklik kilixkə baxlidi; buning bilən u uning aldidin kəqip kətti. **7** Əmma Pərwərdigarning Pərixti si uni qəldiki bir buləkning yenedə, yəni Xur yolining boyidiki buləkning yenedin tepip, uningə: **8** Əy Sarayning dediki Həjər, nədin kəlding, nəgə barisən? — dəp soridi. U jawab berip: — Mən hojayinim Sarayning aldidin kəqip qikiqim, — dedi. **9** Pərwərdigarning Pərixti si uningə: — Ayal hojayinining kəxiəqə kaytip berip, uning kol astida bol, — dedi. **10** Pərwərdigarning Pərixti si uningə yənə: — Sening nəslingni xundək awutimənki, kəplükidin uni sanap boləjili bolmaydu, — dedi. **11** Andin Pərwərdigarning Pərixti si uningə: Mana, sən həmilidarsən; sən bir oəul tuəup, uningə Ismail dəp at koyəjin; qünki Pərwərdigar sening jəbir-japayingni anglidi. **12** U yawa exək kəbi bir adam bolidu; uning kəli hək adəmgə karxi uzitilidu, xuningdək hək adəmnin kəli uningə karxi uzitilidu; u kərinədxlirining udulida ayrim turidu, dedi. **13** Həjər əz-əzigə: «Mən muXu yərdə meni Kərgüqini arksidin kərdüm» dəp, əzigə səz kiləjan Pərwərdigarni: «Sən meni kərgüqi Təngridursən» dəp atidi. **14** Xuning bilən u kuduk: «Bəər-lahəy-roy» dəp ataldi. U Kədəx bilən Bəəd xəhərinin arilikdidur. **15** Həjər Abraməqə bir oəul tuəup bərdi. Abram Həjər uningəqə tuəup bərgənə oəliqə Ismail dəp at koydi. **16** Həjər Abraməqə Ismailni tuəup bərgəndə Abram səksən altə yaxta idi.

17 Abram tokəsn tokkuz yaxkə kirgəndə, Pərwərdigar Abraməqə kərinüp uningə: — Mən Kədir Təngridurmən. Sən Mening aldimda mengip, kəmil boləjin. **2** Mən Əzüm bilən sening arangda əhdəmnə bəkitip, seni intayin zor kəpəytimən, — dedi. **3** Abram əzini taxlap yüzini yərgə yekip yatti; Huda uning bilən yənə səzlixip mundaq dedi: — **4** Əzümgə kəlsəm,

mana, Mening əhdəm sən bilən tüzülgəndür: — Sən nurojun əl-millətlərnin atisi bolisən. **5** Xuning üqün sening isming buningdin keyin Abram atalmaydu, bəlki isming İbrahim bolidu; qünki Mən seni nurojun əl-millətlərnin atisi qıldim. **6** Mən seni intayin zor kəpəytimən; xuning bilən səndin kəp əl-қowmlarni pəyda qilimən, puxtungdin padixahlar qıqıdu. **7** Mən sən wə səndin keyinki nəslingni Hudasi bolux üqün Özüm sən wə səndin keyinki nəslingning arisida əbədiy əhdə süpitidə bu əhdəmni tikləymən; **8** Mən sanga wə səndin keyinki nəslinggə sən hazır musapir bolup turojan wə zeminni, yəni pütkül Qanaan zeminini əbədiy bir mülik süpitidə ata qilimən; wə Mən ularning Hudasi bolimən, — dedi. **9** Andin Huda İbrahimə yənə: — Sən əzüng Mening əhdəmni tutqin, əzüng wə səndin keyinki nəslingni əwladtin-əwladқа buni tutuxi kerək. **10** Mən sən bilən wə səndin keyinki nəsling bilən tüzgən, silərninğ tutuxunglar kerək boləjan əhdəm xuki, aranglardiki hər bir ərkək hətnə qilinsun. **11** Xuning bilən silər hətniliklarni kesiwetixinglar kerək; bu Mən bilən silərninğ aranglardiki əhdining bəlgisi bolidu. **12** Barlıq əwladliringlar, nəsilinğ-nəsilgə aranglarda, məyli eydə tuəulojanlar bolsun, yaki əwladliringlarin bolmay yatlarin puləja setiwəlinəjanlar bolsun, həmmə ərkək səkkiz künlük boləjanda hətnə qilinsun. **13** Əyüingdə tuəulojanlar bilən puləjoja setiwəlinəjanlarning həmmisi hətnə qilinixi kerək. Xundak qiləjanda, Mening əhdəm tənliringlarda ornəp, əbədiy bir əhdə bolidu. **14** Lekin hətniliki turup, tehi hətnə qilinməjan hər bir ərkək Mening əhdəmni buzəjan həsəblinip, üzip taxlinidu, — dedi. **15** Huda İbrahimə yənə səz qilip: — Ayaling Sarayni əmdi Saray dəp atiməjojn, bəlki ismi Sarah bolsun. **16** Mən uningə bəht-bərikət berip, uningdinmu sanga bir oşul berimən. Mən dərwəkə uni bərikətləymən; xuning bilən u əl-millətlərnin anisi bolidu; həlkələrninğ padixahlirimu uningdin qıqıdu, — dedi. **17** İbrahim [yənə] əzini yərgə etip düm yetip külip kətti wə kənglidə: «Yüz yaxқа kirgən adəmmu balilik bolalar mu? Toksən yaxқа kirgən Sarah mu bala tuəarmu?!», — dedi. **18** İbrahim Hudaəja: — Ah, İsmail aldingda yaxisa idi! dedi. **19** Huda uningəja: — Yak, ayaling Sarah jəzmən sanga bir oşul tuəup beridu. Sən uningəja «İshək» dəp at kəyoəjn. Mən uning bilən əz əhdəmni tüzimən; bu uningdin keyin kelidəjan nəsl bilən baəliəjan əbədiy bir əhdə süpitidə bolidu. **20** İsmailəja kəlsək, uning toəjrisidiki duayingni anglidim. Mana, Mən uni bərikətləp, nəslini kəpəytip, intayin zor əwutimən. Uning puxtidin on ikki əmir qıqıdu; Mən uni uluə bir həlk qilimən. **21** Birək əhdəmni bolsa Mən kelər yili dəl muxu wəqıtta Sarah sanga tuəup beridəjan oşul — İshək bilən tüzimən, — dedi. **22** Huda İbrahim bilən səlxip bolup, uning yenidin yukirəja qıqı kətti. **23** Xuning bilən xu künilə İbrahim əz oşlı İsmailni, əz eyidə tuəulojanlar wə puləja setiwəlinəjanlarning həmmisini, yəni uning eyidiki barlıq ərkəklərnə elip, Huda uningəja eytkəndək ularning hətnilikini kesip hətnə qildi. **24** İbrahimning hətniliki kesilip, hətnə qilinəjanda, toksən toқkuz yaxқа kirganidi. **25** Uning oşlı İsmailning hətniliki kesilip, hətnə qilinəjanda, on üq yaxta idi. **26** İbrahim bilən uning oşlı İsmail dəl xu

künning əzidə hətnə qilindi wə xundakla uning eyidiki həmmə ər kixilər, məyli eyidə tuəulojan bolsun yaki yəttin puləja setiwəlinəjanlar bolsun, həmmisi uning bilən billə hətnə qilindi.

18 Pərwərdigar Məmrədiki dubzarlıqning yenidə İbrahiməja kəründi; bu küin əng issiəjan wəqıt bolup, u əz qedirining ixikidə olturatti. **2** U bəxini kəturip nəzər seliwidi, mana uning udulida üq kixi ərə turatti. Ularni kəturip u qedirining ixikidin qəpup, ularning aldiəja yügürüp berip, yərgə təgküdək təzim kiliپ: **3** — i Rəbbim, əgər pəkir nəzərliridə iltipət tapқан bolsam, əttinimənkə, qullirining yenidin etüپ kətmigəyla; **4** azəjina su kəltürülsun, silər putliringlarni yuyup dərəhning tegidə aram eliwelinglar. **5** Silər əz kulunglarning yenidin etkənəkənsilər, mən bir qixləm nən elip qıqay, silər hərdəkunglarni qıqirip, andin etüپ kətkəysilər, dedi. Ular jawab berip: — Eytkingdək kiləjn, dewidi, **6** İbrahim qedirəja Sarahning kəxiəja yügürüp kirip, uningəja: — Üq das esil undin tez hemir yuəurup toқақ ətkin, — dedi. **7** Andin İbrahim kala padisiəja yügürüp berip, yumran obdan bir mozayni talləp, qəkirəja tapxurdi; u buni tezla təyyar qildi. **8** Andin İbrahim serik may, süt wə təyyaratқан mozayni elip kelip, ularning aldiəja tutup, əzi dərəhning tegidə ularning aldidə ərə turdi; ular ularin yedi. Ular uningdin: ayaling Sarah nədə, dəp soriwidi, u jawab berip: — Mana, qedirəda, dedi. **10** Birs: — Mən kelər yili muxu wəqıtta kəxingəja jəzmən qəytip kelimən, wə mana u wəqıtta ayaling Sarahning bir oşlı bolidu, — dedi. Sarah bolsa uning kəynidiki qedirinğ ixikidə turup, bularni anglawatatti. **11** İbrahim bilən Sarah ikkisi yaxinip, kərip qəlojanidi; Sarahğa ayal kixilərdə bolidəjan adət kərix tohtəp qəlojanidi. **12** Xunga Sarah əz iqdə külip: — Mən xunə kərip kətkən tursam, rasttinla dəzət kəralərmənu? Erimmu kərip kətkən tursa? — dəp hiyal qildi. **13** Pərwərdigar İbrahiməja: — Sarahning: «Mən kərip kətkən tursam, rasttinla bala tuəarmənu?» dəp külgini nemisi? **14** Pərwərdigarəja mumkin bolmaydəjan tilsimat ix barmu? Bəkitkən wəqıtta, yəni kelər yili dəl bu qəođa qəytip kelimən wə u wəqıtta Sarahning bir oşlı bolidu, — dedi. **15** Əmma Sarah qərkup ketip: — Külmidim, dəp inkar qildi. Lekin U: — Yak, sən küldüing, — dedi. **16** Andin bu zatlar u yərdin qəpup, Sodom tarəpkə nəzirini əođurdi. İbrahimmu ularni uzitip, ular bilən billə mangidi. **17** Pərwərdigar: — Mən qilidəjan iximni İbrahimdin yoxursam bolamdu? **18** Qünki İbrahimdin uluə wə küqlük bir əl qıqıdu wə xuningdək yər yüzidiki barlıq əl-millətlər u arqılık bəht-bərikətə muyəssər bolidəjan tursa? **19** Qünki Mən uni bilip talliəjanmən; u qəqum əz balilirni wə uning eyidikilərnə əzigə əgəxtürüp, ularəja Pərwərdigarning yolini tutup, həkkəniylikni wə adalətni yürgüzüxnə əgitidu. Buning bilən Mənkə Pərwərdigar İbrahim toəjrlük qiləjan wədəmni əməlgə əxurimən, — dedi. **20** Andin Pərwərdigar mundak dedi: — «Sodom wə Gomorra toəjrlük kəturülgən dad-pəryad nəhayiti küqlük, ularning gunəhi intayin əojir boləjini üqün, **21** Mən hazırla qüximən, kilmixliri rasttinla xu dad-pəryadlardin Manga məlum boləjandək xunə rəzilmu, bilip bəqay; unə rəzil bolməjoəndimu,

Mən uni biloxim kerək». **22** Xuning bilən bu kixilər u yərdin qozqilip, Sodom tərpkə yol aldi. Lekin İbrahim yənıla Pərwədigarning aldidə ərə turattı. **23** İbrahim yekın berip: — Sən rasttinla həkkanıylarnı rəzillər bilən qoxup həlak qılamsən? **24** Xəhərdə əllik həkkanıy kixi bar boluxi mumkin; Sən rasttinla xu jayni həlak qılamsən, əllik həkkanıy kixi üqün u jayni kaqürüm kilmamsən? **25** Yak, yak. Bu ix Səndin neri boloyay! Həkkanıylarnı rəzillərgə qoxup ɵltürüp, həkkanıylarə rəzillərgə əhxa muamilə qilix Səndin neri boloyay! Pütkül jahanning soraqçisi adalət yürgüzməmdü? — dedi. **26** Pərwədigar jawab berip: — Əgər Mən Sodom xəhəridə əllik həkkanıynı tapsam, ular üqün pütkül jayni ayar kalımən, — dedi. **27** Andin İbrahim jawab berip: — Mana mən pəkət topa bilən küldin ibarət bolsammu, mən İgəm bilən səzləxkili yənə pətinalidim. **28** Mubada xu əllik həkkanıyndin bəx kixi kəm bolsa, Sən bu bəx kixining kəm boləjini üqün pütkül xəhərnı yökıtaməsən? — dedi. U: — Əgər Mən xu yərdə kirik bəxni tapsammu, uni yökətməymən, dedi. **29** İbrahim Uningə səzini dawam qilip: — Xu yərdə kirik kixila tēpilixi mumkin, dewidi, [Pərwədigar]: — Bu kirik üqün uni yökətməymən, — dedi. **30** U yənə sēz qilip: I İgəm, hapa bolmioqaysən, mən yənə sēz kılay. Xu yərdə ottuzi tēpilixi mumkin? — dedi. U: — Əgər Mən u yərdə ottuzni tapsammu, yökətməymən, — dedi. **31** U yənə sēz qilip: — Mana əmdi mən İgəm bilən səzləxkili jür'ət kıldim; xu yərdə yigirmisi tēpilixi mumkin, — dedi. Pərwədigar sēz qilip: bu yigirmisi üqün u yərnı yökətməymən, — dedi. **32** U səzlər: — I İgəm, hapa bolmioqay, mən pəkət muxu bir qetimla sēz kılay! Xu yərdə oni tēpilixi mumkin, dewidi, u jawab berip: — Mən oni üqün uni yökətməymən, — dedi. **33** Pərwədigar İbrahim bilən səzlixip boləqandin keyin kətti; İbrahimmu əz jayıə qaytip kətti.

19 İkki pərixətə kaqtə Sodoməyə yetip kəldi; xu qaoqda Lut Sodomning dərwasisida ɵlurattı. Lut ularni kərüpla ormidin turup, aldioə qikip yüzi yərgə təgküdək təzim qilip: **2** — Mana, əy hojlirir, kəminilirining əyigə qüxüp putilirnglarnı yuyup qonup kaləqaysilər; andin ətə səhər qopup yoloə qıksanglarnu bolidu, dewidi, bular jawabən: — Yak, biz xəhər məydanida kəqləymiz, — dedi. **3** Əmma u ularni qing tutuwidi, ahir ular uning bilən berip əyigə kirdi. U ularə dastihan selip, petir toqəqlarnı pıxurup bərdi, ular əjzalandi. **4** Ular tehi yatmioqanidi, xəhərdikilər, yəni Sodomning ərkəkliri, yax, kəri həmmisi hərəkaysi məhəllilərdin kelip əyni kərxıwaldi; **5** ular Lutni qakirip uningə: — Bügün kaqtə seningkigə kirgən adəmlər kəni? Ular ni bizgə qikirip bər, biz ular bilən yekinqilik qilimiz, — dedi. **6** Lut dərwasizing aldioə, ularning kəxiə qikip, ixikni yepiwetip, **7** ularə: — Əy buradərlirim, mundak rəzillikni qilmanglar! **8** Mana, tehi heq ər bilən billə bolmioqan ikki kızim bər; ularni silərgə qikirip bəray. Ular bilən haliojninglarnı qilinglar. Əmma bu adəmlər əgzəmnning sayisi astioə kirgənək, silər ularni heqnemə qilmanglar! — dedi. **9** Lekin ular jawab berip: «Neri turl» deginqə, yənə: — Bu yərdə turuxkə kəlgən bu musapir həkım bolmaqimikən? Əmdi sangə ularə qiləqandinmu bəttər yamanlik qilimiz! — dəp

Lutni kıstap, ixikni qəqixkə basturup kəldi. **10** Əmma u ikki kixi qollirini uzitip Lutni əyigə əz kəxiəyə tartip əkirıwelip, ixikni takıwaldi **11** wə əyning dərwasizing aldidiki adəmlərnı kiqikidin tartip qongioqə korlukkə muptila kıldi; xuning bilən ular dərwasini izdəp, halidin kətti. **12** Andin ikkəylən Lutka: — Muxu yərdə yənə birər kiming barmu? Küy'ooqul, ooqul yaki kızlingir wə yaki xəhərdə bəxkə adəmlirigə bolsa ularni bu yərdin elip kətkin! **13** Qünki biz bu yərnı yökıtimiz; qünki ular tooqruluk kətürülgən dad-pəryad Pərwədigarning aldidə intayin küqlük boləq, Pərwədigar bizni uni yökıtxkə əwətti, — dedi. **14** Xuning bilən Lut taxkiriəyə qikip, kızlrini alidioəni [boləqusi] küy'ooqullirining kəxiəyə berip: «Əmdi qopup bu yərdin qikip ketinglar; qünki Pərwədigar xəhərnı yökıtidu» — dedi. Əmma u [boləqusi] küy'ooqullirining nəzirigə qəqəq kıləqandək kəründi. **15** Tang atkəndə, pərixetlər Lutni aldiritip: — Əmdi qopup ayaling bilən kəxingdiki ikki kızingni aloqin; bolmisa xəhərnıng kəbihlikigə qetilir kelip, həlak bolisən, — dedi. **16** Əmma u tehiə arısaldi bolup turoqanda, Pərwədigar uningə rəhim qiləanlik üqün, u ikkiylən Lutning qolını, ayalining qolını wə ikki kızining qollirini tutup, ularni xəhərnıng sirtioə əqikip, orunlaxturup qoydi. **17** Ular ni qıkarəqandin keyin xu ix boldiki, uların biri uningə: — Jeningni elip qəq, həlak bolmasliking üqün kəyninggə qarımay, tüzlənglikteki heq yərdə tohtımay, taəqə qəqkin! — dedi. **18** Lekin Lut ularə: — Undək bolmioqay, əy hojam, ɵtünüp qalay! **19** Mana, kəminəng kəzüngdə iltipət tapti, jenimni kutkuzdung, mənə zor mərhəmət kərsəttig; əmma mən taəqə qəqalməymən; undək kılsam, mənə birər apət qüxüp, ɵlöp kətərmənmik. **20** Kara, awu xəhərgə qəqip barsa boləqudək nəhayiti yekın ikən, xundakla kiqik xəhər ikən! ɵtünüp qalay, mening xu yərgə qəqiximoə yol qoyəqaysən! U kiqik [xəhər] əməsmü?! Jenim xu yərdə aman kalıdu! — dedi. **21** Pərixətə uningəyə jawab berip: — Həyr, bu ixtimu sanga makul bolay, sən eytkən xu xəhərnı wəyrən kılmay. **22** Əmdi u yərgə tezdin qəqip barəjın; qünki sən xu yərgə yetip barmioquə heq ix qılalməsmən, — dedi. Xunga u xəhərnıng ismi «Zoar» dəp ataloqan. **23** Lut Zoarəyə yetip barəqanda kün nuri yəyüzig qeqiləqanidi. **24** Xu qaoqda Pərwədigar ərxtin, əz yenidin Sodom bilən Gomorraning üstigə günggürt wə ot yaəqdurup, **25** xu xəhərlərnı, pütkül tüzlənglikni həmdə xəhərlərdiki barlik əhalilər wə yərdin ünənlərnı qoxup bərbaət kıldi. **26** Lekin Lutning arkisidin mangoəan ayali kəynigə qariwidi, tüz tıwrukkə aylinip kəldi. **27** Ətisi tang səhərdə, İbrahim qopup ilgiri Pərwədigarning aldidə turoqan jayəyə qikip, **28** Sodom bilən Gomorra tərəpkə, xundakla tüzlənglikning həmmə yerigə nəzər seliwidi, mana, yəyüzidin humdaning tütünidək tütün ərləwatkinini kərdi. **29** Əmma xundək boldiki, Huda u tüzlənglikteki xəhərlərnı wəyrən qiləqanda, U İbrahımnı esigə elip, Lut turoqan xəhərlərnı bərbaət qiləqanda uni balayı apətning iqidin qikirip kutkuzdi. **30** Əmma Lut Zoar xəhəridə turuxlın qorqəqəqə, Zoardin ketip, taəqə qikip, ikki kızi bilən xu yərdə məkənlaxti. U ikki kızi bilən bir əngkürdə turdi. **31** Əmdi qong kız kiqikigə: — Atimiz bolsa kərip kətti; dunyaning kəidə-

yoşuni boyiqə bu yurtta bizgə yeqinqilik kiliđiođan heq ər kixi kəlmidi. **32** Keni, atimizni xarab bilən məst kiliđ koyup, uning bilən billə yatayli; xundak kilsak, biz pərzənt kərtip atimizning urukini kəlduralaymiz, — dedi. **33** Xuning bilən ular u keqisi atisođa xarab iqküzip [məst kiliđ] koyup, qong kizi kirip atisi bilən yatti. Lekin Lut uning kirip yatkinihimu, kəpup kətkininihimu heq səzmidi. **34** Ətisi xundak boldiki, qongi kiqikigə: — Mana, mən ahxam atam bilən yattim; bugin kəqtimu uningəyə yənə xarab iqküzəyli; xuning bilən sən kirip uning bilən yatkın; xundak kiliđ, hər ikkimiz pərzənt kərtip atimizning nəslini kəlduralaymiz, — dedi. **35** Xuning bilən ular u keqisi atisođa xarab iqküzip [məst kiliđ] koyup, kiqik kizi ornidin turup uning bilən billə yatti. Əmma Lut uning kirip yatkinihimu, kəpup kətkininihimu heq səzmidi. **36** Xundak kiliđ, Lutning ikkila kizi əz atisidin hamilidar bolup kəldi. **37** Qongi bolsa oşul tuşup, uning etini Moab koydi, u buginki Moabiyarning atisidir. **38** Kiqikimu oşul tuşup, uning etini Bən-Ammi koydi. U buginki Ammoniyarning atisidir.

20 Ibrahım u yərdin qikiđ, jənub tərəptiki Nəgəwəgə kəqüp kelip, Kədəx bilən Xurning arilikida turup kəldi; bir məzgildin keyin Gərarda olturaqlaxti. **2** Xu yərdə Ibrahım ayali Sarah toşrisida: «U mening singlimdur», deđəndi. Xuning bilən Gərarning padixahı Abimələk adəm əwətip, Sarahni [əzigə] hotun boluxka eliwaldi. **3** Lekin [bir küni] keqisi qüxida Huda Abimələkkə kelip uningəyə: — Mana, sən əzuinggə eliwəlođan ayal səwəbidin əmdi əlğən adəmdursən; qünki u baxka birsining ayalidir — dedi. **4** Əmma Abimələk uningəyə tehi yeqinqilik kiliđiođanidi. U Hudaəyə: — I Rəb, həkkanıy bir həkñimu həkək kiliđmənsən? **5** U əzimu mənğa: «U mening singlim» dəp eytmidim? Yənə kelip, bu ayalmu «U mening akam», dəp eytkəndi. Mən bolsam sap kənglüm wə durus niyitim bilən bu ixni kildim, — dedi. **6** Huda qüxida uningəyə yənə: — Bu ixni sap kəngül bilən kiliđiođinini bilimən; xu səwəbtin Mən seni aldimda gunah kiliđtin təşup, uningəyə tegixinggə koymidim. **7** Əmdi u kixining ayalini əzigə kəyrturup bər; qünki u Pəyğəmbər, u sening həkkingdə dua kiliđu wə sən tirik kalısən. Əgər uni yandurup bərmisəng xuni bilip koyəyinki, sən wə həmmə adəmliring kəşulup jəzmən əlisilə, — dedi. **8** Abimələk ətigən tang səhərdə kəpup, həmmə hizmətkərlirini qakirip, bu sözlərling həmmisini ularning kəlakliriəyə saldi; bu adəmlər nəhayiti kərkəşup kətti. **9** Andin Abimələk Ibrahımni qakirip uningəyə: — Bu bizgə nemə kiliđiođin? Mən sənğa zadi nemə gunah kildim, sən mən wə padixahlikimođa əşir bir gunahni yükləp koyduđ? Mənğa kilmaydiəđan ixlarni kiliđing! — dedi. **10** Abimələk Ibrahıməyə yənə: — Sən zadi bizning nemə iximizni kərgining üqün muxu ixni kiliđing? — dedi. **11** Ibrahım jawab berip: — «Bu yərdə xübhəşizki heqkim Hudadin kərkəşmaydikən, ular meni ayalim tüpəylidin əltürüwetidin», dəp oyliəđanidim. **12** Əməliyətə, uning mening singlim ikanliki rast, lekin u mening ata bir, ana bələk singlim; keyin u mening ayalim boldi. **13** Lekin Huda meni atamning əyidin qikiđirip sərgərdanlikğa yürğüzginidə, mən ayalimođa: — Biz kəyərgila barsak, sən mənğa xundak xapaət

kərsətkəşənki, mening toşramda: «Bu mening akam bolidu», deđin, — dəp eytkəndim — dedi. **14** Andin Abimələk koy-kalilar, kullar wə dedəklərnə elip ularni Ibrahıməyə bərdi wə ayali Sarahñimu uningəyə kəyrturup bərdi. **15** Abimələk: — Mənə mening zeminim bolsa aldingda turuptu; kəzüinggə kəysi yər yəksə xu yərdə turoşin, — dedi. **16** U Sarahka: «Mənə akəngəyə ming kümiş tənggə bərdim; mənə bular əz yeningdikilə, xundakla həmmə adəmlərling kəz aldidə uyatni yapkuqi bolidu; xuning bilən sən həkəndək dəəy-əyibtin halas bolisən». **17** Ibrahım Hudaəyə dua kildi, Huda Abimələk, ayali wə kenəzəklirini sakəytti; andin ular [yənə] bala tuəyaləyđiođan boldi; qünki Pərwərdigar Ibrahımning ayali Sarah tüpəylidin Abimələkning əyidiki həmmə hotunlarning baliyatkuşirini etip koyəđanidi.

21 Əmdi Pərwərdigar wədə kiliđiođidək Sarahni yokliđi; Pərwərdigar Sarahka deđinidək kildi. **2** Sarah hamilidar bolup, Ibrahım kəriəđanda Huda uningəyə bəkitkən wakitta bir oşul tuşup bərdi. **3** Ibrahım əzigə tərəğən oşli, yəni Sarah uningəyə tuşup bərgən oşlining ismini Ishak koydi. **4** Andin Ibrahım Huda uningəyə buyruəđiođidək əz oşli Ishak tuşulup səkkizinqi küni hətnə kildi. **5** Oşli Ishak tuşuləđan qəşəda, Ibrahım yüz yaxta idi. **6** Sarah: «Huda meni küldürüwətti; həkrim bu ixni anglisa, mən bilən təng külixiđu», dedi. **7** U yənə: — Kimmu Ibrahıməyə: «Sarah bala emitidiəđan bolidu!» dəp eytalaytti? Qünki u kəriəđanda uningəyə bir oşul tuşup bərdim! — dedi. **8** Bala qong bolup, əmqəktin ayrildi. Ishak əmqəktin ayriləđan küni Ibrahım qong ziyapət ətküzip bərdi. **9** Əmma Sarah misirlik Həjərling Ibrahıməyə tuşup bərgən oşulning [Ishakni] məşirə kiliwatkinini kərtip kəldi. **10** Xuning bilən u Ibrahıməyə: — Bu dedək bilən oşlini həydiwət! Qünki bu dedəkning oşli mening oşlum Ishaq bilən təng waris bolsa bolmaydu!, — dedi. **11** [Sarahning] bu səzi Ibrahıməyə tolimu əşir kəldi; qünki [Ismailmu] uning oşli-də! **12** Lekin Huda Ibrahıməyə: — Balang wə dedikning wəjədin bu səz sənğa əşir kəlmisən, bəlki Sarahning sənğa deđənlirining həmmisigə kulaq saləyin; qünki Ishaqın boləđini sening nəşling hesablinidu. **13** Lekin dedəkning oşliđinmu bir hək-millət pəyda kiliđimən, qünki umu sening nəşling, — dedi. **14** Ətisi tang səhərdə Ibrahım kəpup, nən bilən bir tulum suni elip Həjərgə berip, əxnisigə yüdküzip, balini uningəyə təpxurup, ikkisini yəlođa selip koydi. Həjər ketip, Bəər-Xəbaning qelidə kəzip yürdi. **15** Əmdi tulumdiki su tügəp kətkəndi; Həjər balini bir qatkalning tüwigə taxlap koyup, əz-əzigə: «Balining əliđ ketixigə kərap qidiməymən» dəp, bir ək etimqə yirəkkə berip, udulidə olturdu. U udulida olturup, pəryad kərtürüp yəşliđi. **17** Huda oşulning yiođa awazini anglidi; xuning bilən Hudaning Pərixtsisi asmandin Həjərnə qakirip uningəyə: — Əy Həjər, sənğa nemə boldi? Kərkəşiođin; qünki Huda oşulning [yiođa] awazini yatkən yeridin anglidi. **18** Əmdi kəpup, kəlung bilən balini yələp turoşuz; qünki Mən uni uluş bir əl-millət kiliđimən, — dedi. **19** Xuan Huda [Həjərling] kəşlirini aqti, u bir kuđukni kərdi. U berip tuluməyə su toldurup, oşuləyə iqküzdi. **20** Huda u bala bilən billə boldi; u əşip qong boldi. U qəldə yaxap, mərgən bolup

yetixti. **21** U Paran qelidə turdi; xu waqıtlarda anisi uningə Misir zeminidin bir kızıni hotunlukka elip bərdi. **22** U waqıtlarda xundak boldiki, Abimələk wə uning ləxkərbexi Fikol kelip İbrahimə: — Kilojan həmmə ixliringda, Huda sening bilən billidur. **23** Əmdi sən dəl muxu yərdə manga, oqlumə wə nəwrəngə hiyanət kılmaslıkka Hudaning namida kəsəm kılıp bərgəysən; mən sanga kərsitip kələn məhrıbanlıkımədə, sənmə manga wə sən hazır turuwatkan yurtka məhrıbanlık kıləysən, — dedi. **24** İbrahim: Kəsəm kılıp bəray, dedi. **25** Andin İbrahim Abimələkni qakarlıri tartıwaləjan bir kuduk toqrısida Abimələkni əyiblıdı. **26** Abimələk: — Bu ixni kilojan kixini bilməymən; sən bu ixni mangımı eytməpsən; mən bu ixni pəkət bığünla anglım, — dedi. **27** İbrahim koy-kala elip Abimələkə təkdim kıldı; andin ular ikkilis əhdə kılıxtı. **28** İbrahim yənə padidin yəttə qixi kəzini bir tərəkə ayrip koydı. **29** Abimələk İbrahimdin: — Sən bir tərəkə ayrip koyəjan wə yəttə qixi kəzining nemə mənisı bar? — dəp sorıwıdı, **30** u: — Mening bu kudukni koliojinimni etirap kıləningə qəwə guwahlık süpitıdı bu yəttə qixi kəzini qolumdın qəbul kıləysən, — dəp jawab bərdi. **31** U ikkisi xu yərdə kəsəm kılıxkanlıkı üqün, u bu jayni «Bəər-Xeba» dəp atıdı. **32** Xu tərıkədə ular Bəər-Xebada əhdə kılıxtı. Andin Abimələk wə uning ləxkərbexi Fikol kəzəyılıp, Filistiyələning zeminiəyə yənı kətti. **33** İbrahim Bəər-Xebada bir tıp yuləjunni tikip, u yərdə Əbədiy Təngri boləjan Pərwərdigarning namioə nıda kılıp ıbadət kıldı. **34** İbrahim Filistiyələning zeminida uzun waqıtqə turup kəldi.

22 Bu ixlərdin keyin xundak boldiki, Huda İbrahimni sinap uningə: — Əy İbrahim! dedi. U: mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U: — Sən oqlungni, yəni sən səyidioəjan yəloəz oqlung İshakni elip, Moriəyə yurtioəyə bərip, xu yərdə, Mən sanga eytidioəjan təəşlarning birining üstıdı uni kəydürmə kurbanlık süpitədə sunəjan, — dedi. **3** Ətisi İbrahim səhər kəpup, exikini tokup, yigitlıridin ikkiylən bilən İshakni billə elip, kəydürmə kurbanlık üqün otun yerip, Huda uningəyə eytkən yərgə kərap mangıdı. **4** Üqinqi künü İbrahim bəxini kətirüp kərap, yıraktın u yərnı kərdi. **5** İbrahim yigitlırigə: — Silər exək bilən muxu yərdə turup turunglar. Mən balam bilən u yərgə bərip, səjdə kılıp, andin kəxinglarəyə yənı kelimiz, — dedi. **6** Xuning bilən İbrahim kəydürmə kurbanlıkka kəreklik otunni elip, oəli İshakka yüdküzüp, əzi kəlioəyə piqak bilən otıni elip, ikkisi billə yürüp kətti. **7** İshak atisi İbrahimə: — Əy ata! dewıdı, u uningəyə jawab bərip: — Mana mən, oqlum, dedi. U uningdin: — Mana ot bilən otunəy bar, əmma kəydürmə kurbanlık bolıdıəjan kəzə kəni? — dəp sorıwıdı, **8** İbrahim jawab bərip: — Əy oqlum, Huda Əzi Əzıgə kəydürmə kurbanlık kəzini təminləydu, — dedi. Andin ikkisi birgə yolını dawamlaxturdı. **9** Ahırıda ular Huda İbrahiməyə eytkən jayəyə yetip kəldi. İbrahim u yərdə kurbangah yasap, üstıgə otunni tizıp koydı. Andin u oəli İshakni baəqlap, uni kurbangahdıki otunning üstıdə yatquzdı. **10** Andin İbrahim kəlini uzıtip, oqlını boəquzlıoəli piqakni aldı. **11** Xuan Pərwərdigarning Pərixtısi asmandın uni qakırıp uningə: — İbrahim, İbrahim! — dəp warkırıdı. U: — Mana mən, — dedi.

12 U uningə: — Sən bəlioəyə qəlungni təgküzımgın, uni həqnemə kılımoəjan; qünki Mən sening Hudadın kərkəşanlıkını bıldıim; qünki sening oqlungni, yəni yəloəz oqlungni Məndin ayımıdım, — dedi. **13** İbrahim bəxini kətirüp kəriwıdı, mana, arkısidə munggüzlıri qatkaləyə qırmixıp kəloəjan bir kəqkərnı kərdi. İbrahim bərip kəqkərnı elip, uni oqlıning ornıdə kəydürmə kurbanlık kılıp sundı. **14** Xuning bilən İbrahim xu jayəyə «Yəhwəh-Yirəh» dəp at koydı. Xunga kixilər: «Pərwərdigarning təoəjıdə təminlınidu» dəgən bu səz bığüngə kədəp eytilip kəliwatıdı. **15** Pərwərdigarning Pərixtısi asmandın İbrahimni ikkinəy kətim qakırıp uningə: — **16** Sən əz oqlungni, yəni yəloəz oqlungni ayımay bu ixni kıləning üqün Mən Əzım bilən kəsəm kılımənkı, dəydu Pərwərdigar, **17** — Mən seni zor bərikətləp, nəslıngni asmandiki yultuzlardək nuroəun kəpəytip, dengiz səhılıdiki kumdək oəldıtimən; nəslıng bolsa dıxmənlirıning dərwəzılırioəyə igə bolıdu. **18** Sən Mening əwazımoəyə kulak saləjıning üqün yer yüzıdiki bərlık əl-yurtlar nəslıngning nami bilən əzlıri üqün bəht-bərikət tiləydu, — dedi. **19** Andin İbrahim yigitlırınıng kəxioəyə yənı bərdi. Ular həmmisi ornıdin turuxup Bəər-Xebaəyə yol aldı. İbrahim Bəər-Xebada turup kəldi. **20** Bu ixlərdin keyin İbrahimə: «Mana Milkaħmu ining Nahoroəyə birkənəyə oəşul tuəşup bəripətu», dəgən həwər yətti. **21** Ular bolsa tunji oəşli uz, uning inisi Buz wə Aramning atisi boləjan Kəmuəlu, **22** andin Kəsəd, Hazo, Pılda, Yıdlaf wə Bətuəl dəgən oəşullar ıdı. **23** (Bətuəldin Riwkah tərəldi). Bu səkkizini Milkaħ İbrahimning inisi Nahoroəyə tuəşup bərdi. **24** Xuningdək uning kənziki Rəuməħmu Təbah, Gəħəm, Tahax wə Maakəh dəgənlərnı tuəşup bərdi.

23 Sarah bir yüz yigirmə yəttə yaxkıqə əmür kərdi. Bu Sarahning əmrıning yilliri ıdı. **2** Sarah Kanaan zeminidiki Kiriət-Arba, yəni Həbronda wəpat boldi. İbrahim bərip Sarah üqün mətəm tutup yioəzəz kıldı. **3** İbrahim əz mərhuməsining yənıdin kəpup, Hıttiyalarəyə səz kılıp: **4** — Mən bolsam aranglarda musapir məħman, halas; silər əmdi aranglərdin manga bir yərlık beringlar; xuning bilən mən bu mərhuməmni aldimdə kərinüp turmisun üqün elip bərip dəpnə kıləy, — dedi. **5** Hıttiyalar İbrahiməyə jawab bərip: — I hojam, bizgə kulak saləjəy! Sili arımızda Hudaning bir xəhzadısi həşablını! Arımızdıki əng esil yərlıknı tallap, xu yərdə mərhuməlirini dəpnə kıləjəy! Mərhuməlirini dəpnə kılıxkə həqəksımsız əz yərlıknı silidin ayımaydu, — dedi. **7** İbrahim ornıdin turup, u zemindiki həlkəyə, yəni Hıttiyalarəyə təzım kılıp, **8** ularəyə: — Əgər mərhuməmning kəz aldimdə turıwəməslıki üqün, uni elip bərip, dəpnə kılıximni rawa kərsənglar, undakta səzımni anglap mening üqün Zoharning oəşli Əfronoəyə səz kılıp, **9** uning etizıning ayioəjıdə əzıningki boləjan Makpələhning oəjarını manga bərixını iltimas kılınglar. U manga bunı silərnıng aranglarda gəristan boluxkə toluk nərhıdə bərsun, — dedi. **10** Xu qəoəjıdə Əfron Hıttiyalar arısidə olturattı. Xuning bilən hıttiylik Əfron Hıttiyələning aldidə, yəni xəhırıning dərwəzısidin kırıgüqılərnıng həmmısıning aldidə İbrahiməyə jawab bərip: — **11** Yoksu, əy hojam, manga kulak saləjəy! Bu etizlikni, xundakla uningdıki oəjərnı siligə bərey; uni əz

halkim bolojan adamlarning aldida siligə bərdim; ez meytirlirni dəpnə qiloyayla, — dedi. **12** Andin Ibrahım yəna zemin halki aldida təzim kilip, **13** Xu zemindiki halkning kulakliri aldida əfronja: — Iltimasimoja kulak salojayla; mən bu etizlikning nərhi boyiqə pul berəy, uni məndin qəbul kilojayla, andin mən meytimni xu yərdə dəpnə kilay, — dedi. **14** Əfron Ibrahımoja jawab berip uningoja: **15** Əy hojam, manga kulak salojayla; tət yüz xəkəl kümtüxə yaraydiojan bir etizlik, sili bilən mening aramda nemə idi? Sili meytirlirni dəpnə kilojayla — dedi. **16** Ibrahım əfronning səzigə qoxuldi; andin əfron Hıttiyalar aldida eytkən bahəni, yəni xu qəojdiki soda əlqimi boyiqə tət yüz xəkəl kümtüxni tarazida tartip bərdi. **17** Xundak kilip Mamrəning udulidiki Makpelaħka jaylaxkan əfronning etizliki, yəni etizlikning ezi, uningdiki ojar, xundakla etizlikning iqı wə ətrapidiki barlik dərəhlərnin ħəmmisi **18** Hıttiyaların ħez aldida Ibrahımoja tapxuruluq, [yəni əfronning] xəħirining dərwasidinin barlik kirgüqilərnin aldida uning mülki kilip bəkitildi. **19** Xuningdin keyin Ibrahım ayali Sarahni Qanaan zemindiki Mamrə (yəni, Həbron)ning udulidiki Makpelaħning etizlikning ojarida dəpnə kildi. **20** Xu tərıkidə u etizlik wə uningdiki ojar Hıttiyalar tərıpidin Ibrahımoja ħeristan boluxka tayin kilindi.

24 Ibrahım ħerip, yexi bir yərgə berip qəlojanidi; Pərwərdigar Ibrahımoja ħər tərəpta bəht-bərikət ata kilojanidi. **2** Ibrahım əyidiki əng mətiwər ħizmətkari, əzining pütin mal-mülkini baxqurıdiojan ojojdaroja: — Qolungni yotamning astioja koyojin; **3** Mən seni asmanların ħudasi xundakla yərnin ħudasi bolojan Pərwərdigarın nami bilən qəsam kıldurımənki, sən mən ħazir turuwatkan bu Qanaaniylarning arisidin oqulumoja kiz elip bərməy, **4** Bəlki ez yurtumoja, xundakla ez uruk-tuqənlirrimin ħexioja berip, oqulum Işəħkə hotun elip bərgəyən, — dedi. **5** ħizmətkari uningoja: — Mubada u kiz mən bilən bu yurtka kəlgili unimisa, undakta əzliri qıqkan xu yurtka oqullirini yandurup apiramdimən? — dedi. **6** Ibrahım uningoja jawab berip: — ħezi bol, oqulumni ħərgiz xu yərgə yandurup barmiojin, **7** Məni atamning əyi bilən tuqulojan yurtumdin yetəkləp elip kəlgüqi, yəni manga səz kilip: — «Səning nəslinğə bu yurtni bərimən», dəp manga qəsam kilojan, asmanın ħudasi bolojan Pərwərdigar Əz Pərixtsizini aldinqoja əwətidu; xuning bilən sən u yərdin oqulumoja kiz elip kəlayəyən. **8** Xundaktımu, əgər kiz sən bilən bu yərgə kəlgili unimisa, mən sanga kıldurıdiojan qəsamdin halas bolısən; əmma oqulumni u yərgə ħərgiz yandurup barmiojin, — dedi. **9** Xuning bilən ħizmətkar kolini hojisi Ibrahımning yotısining astioja koyup turup, bu toqrida uningoja qəsam kildi. **10** Andin ħizmətkar bu toqrida hojisining təgiliridin onni, xundakla hojisining ħərhil esil nərsilirini elip yoloja qikti; u Aram-Nəħaraim rayonioja səpər kilip, Nəħorning xəħirigə yetip kəldi. **11** U xəħərning sirtidiki bir kudukning yenida təgilirini qəkündurdi: bu kəqkurun, kiz-ayallarning su tartkili qikıdiojan qeəji idi. **12** U dua kilip: — Əy hojam Ibrahımning ħudasi bolojan Pərwərdigar, ətünimənki, bügün mening iximni ongoja

tartkaysən, hojam Ibrahımoja xapaət kərsətkəyən. **13** Mana mən bu yərdə kudukning bexida turuwatımən wə xəħər halkning kizliri bu yərgə su tartkili keliwatıdu. **14** Əmđi xundak bolsunki, mən qaysi kizjoja: «Komzikingni qüxürsəng, mən su iqiwsam boptikən!» desəm, u jawab berip: «Mana iqkin, mən təgiliringnimu suojirip koyay», desə, u kiz sən kuləp Işəħkə bəkitkingning ezi bolsun. Buningdin səning hojam Ibrahımoja xapaət kilojiningni biləyəymən, — dedi. **15** U teli sezini tütətməyła, mana Riwkəħ kozini mürisidə kətürüp qikip kəldi; u bolsa Ibrahımning inisi Nəħorning ayali Milkaħtin tuqulojan oquli Betuəlnin kizi idi; **16** Kiz intayin qiraylik bolup, ħeq ər kixi təgmigan pak kiz idi. U kudukning boyioja qüxüp, komzikini toldurup andin qikti. **17** ħizmətkar uning aldioja yügürüp berip: — Ətünüp qalay, komzikingtin azojına su otliwalay, dedi. **18** U jawab berip: — Iqkəyła, əy hojam! dəpla, komzakni dərħal kolioja elip, uning su iqxı üqün sındi. **19** U süyidin uningoja qənojuqə iqxüzgəndin keyin: — Təgilirigimu qənojuqə su iqxüzüp koyay, — dedi. **20** Xuning bilən u dərħal komzaktiki suni olaqka təküwetip, yəna kudukka su tartkili yügürüp bardi; u uning ħəmmə təgilirigə su tartip bərdi. **21** U kixi uningoja kəzini tikkiniqə jimjit turup, Pərwərdigarın yolini ong kilojan, kilmiojanlıqini bilix üqün kütüwatatti. **22** Təgilər su iqip qənojana, xundak boldiki, ħeliki kixi yerim xəkəllik bir altun burun ħalkisi bilən ikki kolioja on xəkəllik altun biləzükni qikirip kizjoja berip uningoja: **23** Sən kimning kizi bolısən? Manga dəp bərsəng! Atangning əyidə bizgə qənojudək jay barmu? — dəp sorıdi. **24** Kiz uningoja: — Mən Milkaħning Nəħoroja tuqup bərgən oquli Betuəlnin kizi bolımən, — dedi, **25** yəna uningoja: — Bizningkidə saman bilən boquz kəngri, [silərgə] qənojili jaymu bar, — dedi. **26** Xuan bu adəm engixip Pərwərdigarın aldida səjdə kilip: **27** Əz xapaıti bilən ħojamdin wəpədarlıqini ayimiojan, hojam Ibrahımning ħudasi bolojan Pərwərdigarəja ħəmdusana oqulojay! Pərwərdigar bu səpırimdə mənı ħojamning kərinəxliri turojan əygə baxlap kəldi! — dedi. **28** Kiz yügürüp berip, bularning ħəmmisini anısining əydidikərgə eytip bərdi. **29** Əmđi Riwkəħning Laban dəgən bir akisi bar idi. Laban kudukning bexioja, u adəmning ħexioja yügürüp qikti. **30** Qünki u singlisining burun ħalkisini wə kolliridiki biləzükəni kərtüp, ħəmdə singlisining: u adəm manga mundak-mundak dedi, deginini anglap, u adəmning ħexioja bardi. Mana, u kixi kudukning yenida təgilərnin qexida turatti. **31** Laban uningoja: — Əy Pərwərdigarın bəht-bərikəti ata kilinojuqi, kirgəyła! Nemə üqün taxkırıda turdıla? Mən əyni təyyarlap koydum, təgilərgimu jay raslidim, — dedi. **32** U adəm əygə kirdi; Laban təgilərdin yükni qüxürüp, təgilərgə saman bilən boquz berip, u kixining ħəm uning ħəmrəħirining putlirini yuojılı su elip kəldi; **33** andin u kixining aldioja taam koyuldi; lekin u: — Mən gəpimni deməy turup taam yeməymən, — dedi. Laban jawab berip: — Eytqəyła, dedi. **34** U: — Mən bolsam Ibrahımning ħizmətkarımən; **35** Pərwərdigar hojaməja kəp bəht-bərikət ata kiləyraqka, u uluq bir kixi boldi. U uningə qoy bilən kala, kümtüx bilən altun, kul bilən dəkəkləni, tögə bilən exəkləni

bærdi. **36** Hojarning ayali Sarah qeriqanda hojamoja bir oqul tuqur bargonidi. Hojam [ooqliq] ezining barlikni atidi. **37** Hojam meni kashm kildurup: «Sæn mæn turuwatqan zemindiki Kanaaniylarning kizliridin ooqlumoja hotun elip barmæ, **38** bælki jazmæn atamning eyigæ, ez tuoqanlirimning kexioja berip, ooqlumoja hotun elip bargaysæn», — dedi. **39** U waqitta mæn hojamoja: «U kiz mæn bilæn kalgili unimisiq?» — desæm, **40** u manga jawab berip: «Tutqan yollirim uningoja oquk bolojan Pærwædigarim Öz Pærixtsizini sening bilæn æwætup, yulongni ong kilidu. Bu tærikidæ sæn mening ailidikilirim arisidin, atamning jæmæti iqidin ooqlumoja hotun elip berisæn. **41** Xundak kilip ailæmdikilærnin kexioja yetip baroqiningda, sæn mæn kildurojan kashæmdin halas bolisæn; ular sanga kizni bærmissimu ohxaxla kashæmdin halas bolisæn», — degonidi. **42** Xunga mæn bügün bu kudukning kexioja kelip: — æy, hojam Ibrahimning Hudasi bolojan Pærwædigar, ægær sæn bu sapirimni ong kilsang: — **43** mana mæn su kudukning yenida turuwatimæn; wæ xundak bolsunki, su tartkili kalgæn kizoja: «Komzikingdin manga bir otlam su bærgæn bolsang», desæm, **44** u manga: «Sæn iqtin, tægiliringgimu su tartip bæroy», dæp jawab bæræ, undakta bu kiz dæl Pærwædigar Özï hojarning ooqli üqtin bekitkæn kiz bolsun, dæp dua kilojanidim. **45** Kænglümde tehi sæzüm tügümayla, mana, Riwwah komzækni mürisidæ ketürtüp qikip, kudukning boyioja güxüp su tartti; mæn uningoja: — Itipat kilip, manga su iqqili koyang, dewidim, **46** u dærhæl komzikini mürisidin güxürtüp: «Iqkayla, tægilirinimu suojirip koyay», dedi. Xuning bilæn mæn iqtim; u tægilirinimu suojirip koydi. **47** Andin mæn uningdin: — Kimning kizi bolisæn, dæp sorisam, u jawab berip: — Mæn Nahorning Milkahdin tuqulojan ooqli Betuælning kizi bolimæn, — dedi. Xu qaojda mæn uning burnioja halka, kollirioja bilæzükærni selip koydum; **48** andin engixip Pærwædigarolja sæjda kildim; hojarning kerindixining kizini uning ooqli üqtin elip ketixkæ mening uolumni ong kilojini üqtin, hojarning Hudasi bolojan Pærwædigarolja hæmdusana eyttim. **49** æmdi silær hojamoja ihlas kilip xapaæt kersitæyli desænglar, buni manga dænglar. ægær halimisænglar, unimu manga eytinglar, mæn ong tæræpkæ yaki sol tæræpkæ barimæn, — dedi. **50** æmdi Laban bilæn Betuæl jawab berip: — Bu ix Pærwædigardin bolojaq, siligæ ya undaq ya bundak deyælmæymiz. **51** Mana, Riwwah aldirida turidu; uni elip kætækayla. U Pærwædigarning deginidæk ez hojilirining ooqlioja hotun bolsun, — dedi. **52** Ibrahimning hizmætari ularning sæzlrini anglap, yærgæ engixip, Pærwædigarolja sæjda kildi. **53** Andin, hizmætær kümütix buyumlarni, altun buyumlarni wæ kiyim-keqæklærni qikipirip, bularni Riwwahka bærdi; u yonæ kizning akisi wæ anisiojimu kimmætlik hædiyælrni sundi. **54** Andin u wæ hæmræhliri bilæn billæ yæp-iqip, xu yærdæ konup kaldi. Øtisi sæhærdæ kopup, u ularoja: meni hojarning kexioja yoloja selip koyunglar, dewidi, **55** Kizning akisi bilæn anisi uningoja: — Kiz birqanqæ kün yaki on kün yenimizda tursun; andin barsun, — dedi. **56** æmma u ularoja: — Pærwædigar mening sapirimni ong kilojanikæn, meni tosmanglar; hojarning kexioja berixim üqtin meni yoloja selip koyunglar, — dedi. **57** Ular uningoja: — Kizni qakirip,

uning aozzidin anglap bakayli, dæp **58** Riwwahni qakirip uningdin: — Bu adam bilæn baramsæn? dæp soriwidi, u: — Baray, dæp jawab bærdi. **59** Xuning bilæn ular singlisi Riwwahni, uning inik'anisi, Ibrahimning hizmætari wæ adæmliri bilæn koxup yoloja selip koydi. **60** U waqitta ular Riwwahka bæht tilæp: — æy singlimiz, mingliojan on mingliojan adæmlærnin anisi bolojaysæn! Næslin düxmænlirining dærwazilirioja igæ bolojay! — dedi. **61** Xuning bilæn Riwwah bilæn uning dedækliri ornidin turup, tægilærgæ minip, u kixigæ ægixip mangdi. Xundak kilip hizmætær Riwwahni elip yoloja qikti. **62** Ishak Bæær-laḥay-roy degæn jaydin bayila kaytip kalgænidi; qünki u jænubtki Nægawda turatti; **63** Ishak kæqkurun istikæmætka dalaqoja qikkænidi; u bexini ketürtüp qarisa, mana tægilær keliwatatti. **64** Riwwah bexini ketürtüp, Ishakni kærði; u dærhæl tægidin güxüp, hizmætærdin: — Sæhrada bizning aldimizoja qikiwatqan bu kixi kim bolidu? — dæp soridi. Hizmætær: — Bu hojamdur! dedi. Riwwah dærhæl qümbilini tartip yüzini yepiwaldi. **66** Hizmætær æmdi kilojan hæmmæ ixlirini Ishakka eytip bærdi. **67** Ishak kizni anisi Sarahning qedirioja baxlap kirdi; u Riwwahni ez æmrigæ aldi; u uning hotuni boldi. U uni yaxhi kærüp kaldi; bu tærikidæ Ishak anisining wapatinin keyin tæsælli tapti.

25 Ibrahim Kæturah isimlik yonæ bir ayalni alojanidi. **2** U Ibrahimolja Zimran, Yokxan, Medan, Midiyan, Ixbak wæ Xuahni tuqur bærdi. **3** Yokxandin Xeba bilæn Dedan tærældi; Dedanning æwladliri Axuriylar, Letuxiylar wæ Leummiylar idi. **4** Midiyanning ooqulliri Øfah, Efær, Ḥanoh, Abida wæ Øldaah idi. Bular hæmmisi Kæturahning æwladliri idi. **5** Ibrahim barlikini Ishakka atiwætkænidi; **6** Ibrahim tehi Ḥayæt waqtida kixik hotunliridin bolojan ooqullirioja hædiyælrni berip, andin bularni ooqli Ishaktin yiræk tursun dæp, kün qikix tæræpkæ, xærqiy zeminoja æwætiwætkænidi. **7** Ibrahimning æmrining künliri bir yüz yætmix yil boldi; u tolimu kærüp, künliri toxup, næpæstin tohtap wapet boldi; u ez kowmining kexioja berip koxuldi. **9** Uning ooqulliri Ishak wæ Ismail uni Mæmræning udulioja jaylaxqan, Hittiy Zoharning ooqli æfronning etizlikidiki Makpelahning ojarida dæpnæ kildi. **10** Bu etizlikni Ibrahim Hittiyarlardin setiwælojanidi; mana bu yærlikkæ Ibrahim dæpnæ kilindi, ayali Sarahmu muxu yærgæ dæpnæ kilinojanidi. **11** Ibrahim wapet bolojandin keyin xundak boldiki, Pærwædigar uning ooqli Ishakni bærækætlidi. Ishak Bæær-laḥay-Royning yenida turatti. **12** Tæwendikilær Sarahning misirlik dediki Hæjærdin tuqulojan, Ibrahimning ooqli bolojan Ismailning æwladliri: — **13** Ismailning ooqullirining, ularning næsæbnamili wæ kæbililiri boyiqæ ismi tæwendikiqæ: — Ismailning tunji ooqli Nebayot; andin Kedar, Adbææl, Mibsam, **14** Mixma, Dumah, Massa, **15** Ḥadad bilæn Tema, Yatür bilæn Nafix wæ Kædæmah idi. **16** Bular bolsa Ismailning ooqulliri bolup, ularning kæn wæ qedirgæhliri ularning nami bilæn atalojan bolup, ular on ikki kæbiligæ æmir bolojanidi. **17** Ismailning æmrining yilliri bir yüz ottuz yættæ yil boldi; u ahirkæ napsini tartip wapet bolup, ez kowmining kexioja berip koxuldi. **18** [Uning æwladliri] Ḥawilah rayonidin tartip xurojiqæ olturæqlaxti (Xur bolsa Misirning utturisida bolup, Axuroja baridiojan

yolda idi). Ismail özining barlik kerindaxlirining udulida olturaklaxti. **19** Ibrah'inning oqli Ishakning naslining bayani mundaktur: — Ibrah'indin Ishak t'eraldi. **20** Ishak Padan-Aramda olturuxluk aramiy Betu'ning kizi, aramiy Labanning singlisi bolojan Riwka'ni hotunlukka aloqanda kirik yaxka kirgonidi. **21** Emma Riwka' bolsa tuojmas bolojaqqa, Ishak hotuni uqun P'arwardigar oja dua-tilawat kildi; P'arwardigar uning duasini ijabot kildi; xuning bilon ayali Riwka' hamilidar boldi. **22** Emma uning korsikidiki ikki bala bir-biri bilon soxukxili turdi. Xuning bilon Riwka': — Og'ar bundaklikini bilsam, [hamilidar] bolup nema kilattim? — dap P'arwardigardin sawebini soriojili bardi. **23** P'arwardigar uning oja: — «Sening korsikingda ikki al bardur, Iqingdin ikki halk qikip bir-biridin ayrilidu, Bir halk yona bir halktin oqalib kelidu, Qongi kiqikining hizmitini kilidu» — dedi. **24** Uning ay-kuni toxkanda, mana uning korsikida d'arwaka bir ju'p koxkezak bar idi. **25** Awwal tuojulojini kizojuq bolup, p'uttin badini juwdok tukluk idi. Ular uning ismini asaw dap koydi. **26** Andin inisi k'oli bilon asawning tapinini tutkan halda qikti. Bu sawebtin uning ismi Yakup dap koyuldi. Ular tuojulojanda Ishak atmix yaxta idi. **27** Balilar esur qong boldi; asaw mahir owqi bolup, dala-janggald aytirdiojan adom boldi. Yakup bolsa durus adom bolup, qedirlarda turatti. **28** Ishak asawning owlap kelgon gexidin daim yep turojaqqa, uning oja amrak idi. Lekin Riwka' Yakupka amrak idi. **29** Bir kuni Yakup [purqak] xorpisi kaynitiwatatti; asaw daladin herip-eqip kaytip kaldi. **30** asaw Yakupka: — Men halimdin kattim! Otunup qalay, awu kizildin b'arsang! — Awu kizil n'arsidin meni ozuklandursangu! Men halimdin kattim, — dedi (xu sawebtin uning eti «Edom» d'apmu ataldi). **31** Yakup uning oja: — Undak bolsa, tunjilik hokukungni manga setip bergin, — dedi. **32** asaw: — Men elay d'awatimən, bu tunjilik hokukining manga nema paydisi? — dedi. **33** Yakup: — Omiso hazir manga k'asem kilojin, dewidi, u uning oja k'asem kilip, tunjilik hokukini Yakupka setip bardi. **34** Xuning bilon Yakup asaw oja nan bilon kizil purqak xorpisini bardi. U yep-iqip ornidin turup katti. Xundak kilip asaw tunjilik hokukioja xunqa etibarsiz kariojanidi.

26 [Kanaan] zeminida Ibrah'inning wahtidiki aqarqiliktin baxka yona bir ketimlik aqarqilik yuz bardi. Xuning bilon Ishak G'erar x'ahiriga, Filistiyolarning padixah'i Abimelakning kexioja bardi. **2** P'arwardigar uning oja k'erunup mundak dedi: — Sen Misiroja quxmey, balki Men sanga k'ersitip beridiojan yurtta turojin. **3** Moxu zemindin qikmay musapir bolup turojin; xuning bilon Men sen bilon billa bolup, sanga baht-b'arikot ata kilimən; qunki Men sen wa naslinggə bu zeminlarning hammisini berip, atang Ibrah'ioja b'argen k'asimimni ada kilimən; **4** naslingni asmandiki yultuzlardak awutimən wa naslinggə bu zeminlarning hammisini berimən; yar yuzidiki barlik al-yurtlar naslingning [nami] bilon ozliriga baht-b'arikot tilaydu; **5** Qunki Ibrah'im Mening awazioja kulak selip, tapilojinim, amrlirim, b'algimilirim wa kanunlirimni b'aja k'altirdi, — dedi. **6** Xuning bilon Ishak G'erarda turup kaldi. **7** Emma u yarlik kixilar uning ayali toqrisida sorisa u: — Bu mening singlim bolidu, — dedi; qunki Riwka'

intayin qiraylik bolojaqqa, Ishak oz-ozigə: «Bu mening ayalim bolidu», desəm, bu yarlik adamlar Riwka'ning sawebidin meni olturuwetarmikin, — dap k'orkti. **8** Lekin u xu yorda uzak waht turojandin keyin xundak boldiki, Filistiyolarning padixah'i Abimelak d'arizidin k'ariwidi, mana Ishak wa ayali Riwka' bir-birigə arkilixip turatti. **9** Andin Abimelak Ishakni qakirip: — Mana, u j'azmən sening ayaling ikon! Sen nema dap: «U mening singlim», deding? — dewidi, Ishak uning oja: — Qunki man aslida uning sawebidin b'irsi meni olturuwetarmikin, dap ansiriganidim, — dedi. **10** Abimelak uning oja: Bu bizgə nema kilojining? Tas qaptu halk arisidin b'irəsi ayaling bilon birgə bolojili! Undak boljan bolsa sen bizni gunahka patkuozqan bolatting! — dedi. **11** Andin Abimelak hamma halkka buyrup: — Kimki bu kixigə wa yaki hotunioja kol tagkuzsa j'azmən olturilmey kalmaydu, — dap yarlik quxurdi. **12** Ishak u zeminda terikqilik kildi: u xu yili yerdin yuz hassa hosul aldi; P'arwardigar uni b'arikotl'ogani. **13** Bu kixi bax k'etirup, barojanseri rawaj tepir, tolimu katta kixilardin bolup kaldi. **14** Uning koy-kala padiliri wa eyidiki kulliri intayin k'epaydi; Filistiyol uning oja hasət kilojili turdi. **15** Bu sawebtin uning atisi Ibrah'inning künlirida atisining kulliri koliojan kuduklarning hammisini Filistiyol etip, topa bilon tinduruwatti. **16** Abimelak Ishakka: — Sen bizdin ziyadə k'uyiyip katting, amdi arimizdin qikip k'etkin, — dedi. **17** Ishak u yerdin ketip, G'erar wadisioja qedir tikip, xu yarda turup kaldi. **18** Ibrah'im hayat wahtida [kulliri] birmunqa kuduklarni kazojanidi; b'irak Ibrah'im o'lgəndin keyin, Filistiyol bularni topa bilon tinduruwatk'enedi. Ishak bu kuduklarni kaytidin kolitip, ular oja atisi ilgiri koyojan isimlarni yona koydi. **19** Ishakning kulliri wadida kuduk kolawatanda suliri urojup qikip akidiojan bir kudukni tepiwaldi. **20** Lekin G'erardiki padiqilar Ishakning padiqiliridin uni talixip: — Bu su bizningkidur, — dedi. Ular Ishak bilon jedallaxk'eqə, u bu kudukni «Esək» dap atidi. **21** Ular yona baxka bir kudukni kolidi, ular yona bu kuduk toqrisida jedallaxti. Xuning bilon Ishak buning ismini «Sitnah» dap atidi. **22** Andin u u yerdin ketip, baxka yergə berip, xu yerdimu yona bir kuduk kolidi; amdi G'erardikilar bu kudukni talaxmidi. Bu sawebtin u uning etini «R'ahobot» koyup: «Amdi P'arwardigar biz uqun jay b'argonikən, bu zeminda mewilik bolimiz», — dedi. **23** Andin u u yerdin qikip B'ar-Xebaoja bardi. **24** P'arwardigar xu keqisi uning oja k'erunup: — Men bolsam atang Ibrah'inning Hudasisurman; k'orkmiojin, qunki Men sen bilon billimən, seni baht-b'arikotlap, naslingni kulum Ibrah'inning sawebidin awutimən, — dedi. **25** U xu yarda bir kurbangah yasap, P'arwardigarning namioja nida kilip ibadet kildi. U xu yarda qedirini tikti, Ishakning kulliri xu yarda bir kuduk kolidi. **26** Amdi Abimelak, aqojisi Ahuzzat bilon l'axkarbexi Fikol birgə G'erardin qikip, uning kexioja bardi. **27** Ishak ular oja: — Manga eqmənlik kilip, meni aranglardin kooqliwatk'endin keyin, nema uqun mening k'eximioja k'aldinglar? — dedi. **28** Ular jawaban: — Biz P'arwardigarning sen bilon billa bolojinini roxan bayk'iduk, xuning bilon biz b'ening toqrangda: «Otturimizda bir kelixim bolsun, yoni bizlar bilon sen bir-birimizgə k'asem berip əhdə kilixayli» deduk; xu wəjidin

sən bizgə heçqandak ziyan-zəhmət yatküzmigəysən; biz sanga heç təgminimizdak, xundakla sanga yaxhiliqtin baxka heçbir nemə kilmioyimizdak (bəlki seni aman-esənlik iqidə yolungoə əwətkəniduk) sənmu xundak kילוaysən. Mana hazır sən Pərwərdigar tərīpidin bəht-bərikət kəriwətisən! — deyixti. **30** Xuning bilən u ularoəa bir ziyapət kīlip bərdi. Ular bolsa yəp-iqti. **31** Ətisi tang səhərdə ular qōpup bir-birigə kəsəm kīlixti; andin Ishāq ularni yoloəa selip qoydi; uəp uning kəxididn aman-esən kətti. **32** U küni xundak boldiki, Ishāqning kulliri kelip, uningoəa əzi kōliyoən kuduk toərisida həwər berip: «Biz su taptuq!» dedi. **33** U uning namini «Xībah» koydi. Bu səwəbtin bu xəhərning ismi bügiüngiqə «Bəər-Xəba» dəp atilip kəlməktə. **34** Əsaw kīrik yaxka kirgəndə, Hittiyıldin bolōəan Bəərining kizi Yəhudit bilən Hittiyıldin bolōəan Elonning kizi Basimatni hotunluqka aldı. **35** Əmma bular Ishāq bilən Riwkahning kōngligə azab elip kəldi.

27 Ishāq kəriş, kəzli ri torlixip, kəzi ojuwa kəriđioəan bolup kəloəanda xundak boldiki, u qong oəli Əsawni qəkirip uningoəa: — Oəlum! — dedi. U: — Mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U uningoəa: — Mana mən əmđi kəriş kəttim, qənzilik kün kəriđioəinimmu bilməymən. **3** Xunga səndin tətünimən, qoralliring, yəni sadək wə okyayingni elip jənggəloəa qikip, mən üqün bir ow owlap kəl; **4** mən yaxhi kəriđioəan məzilik taməktin birni etip, mənə kəltürgin. Mən uni yəp, əlüxtin ilgiri kənglümdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kīlay, — dedi. **5** Ishāq oəli Əsawoəa səz kילוəanda Riwkahnu anglidi. Əsaw ow owlap kəlgili jənggəloəa qikip kətkəndə, **6** Riwkah oəli Yakupka: — Mana mən atəngning akəng Əsawoəa: «Sən ow owlap kelip, mənə məzilik bir taamni ətkin; mən uni yəp əlüp kətxitn burun Pərwərdigar əldida sanga bəht-bərikət tiləp dua kīlay», — dəp eytkinini anglap kəldim. **8** Əmđi, i oəlum, səziəngə kulək selip buyruoəinimni kילוəin. **9** Sən dərhal padioəa berip, əqkilərnning iqidin esil ikki oəlakni elip kəlgin; mən ularidn atəng üqün u yaxhi kəriđioəan məzilik bir taam təyyar kīlay. **10** Sən uni atəngning əldioəa elip kirgin. Xuning bilən u yəp, əlüp kətxitn burun sanga bəht-bərikət tiləp dua kילוədu, — dedi. **11** Ləkin Yakup anisi Riwkəhoəa: — Mana akəng Əsaw bolsa tüklik kixi, mən bolsam tüksiz silik tənlik adəmmən. **12** Mubada atam meni siləp kəlsa, undəktə mən uning nəziridə uni mazaq kילוəuqi adəm bolup kəlip, bəximioəa bərikət əməs, bəlki lənət taparmənmikim, dedi. **13** Anisi uningoəa: — Əy oəlum, sənə qüxidioəan lənət mənə qüxsun; əmma sən pəkət səziəngə kulək selip, berip [oəlaklarni] elip kəl, — dedi. **14** U berip ularni elip kelip, anisioəa bərdi. Anisi uning atisi yaxhi kəriđioəan məzilik bir taamni təyyar kילוədi. **15** Andin Riwkah tunji oəli Əsawning eydə əz yenida saqləklilik əng esil keyimlirini elip kīqik oəli Yakupka kiydürüp, **16** oəlaklarning terisini ikki kōli bilən boynining tüksiz jəyioəa yəgəp, **17** andin əzi ətkən məzilik taamlar bilən nənarni oəli Yakupning kילוəa tutkuzdi. **18** Yakup atisining kəxiəoəa kirip: — Əy ata! — dedi. U: — Mana mən! Oəlum, sən kim bolisən? — dewidi, **19** Yakup atisioəa jawab berip: — Mən qong oəulliri Əsawmən, mənə eytkənliridə kילוədim; əmđi orunliridin turup,

olturup kילוəan owumning gəxiəə oəzi tegip, andin kəngülliridin mənə bəht-bərikət tiləp dua kילוəayla, — dedi. **20** Ishāq oəlioəa: — Əy oəlum, kəndəkmə uni xunqə tez tēpīp kəlding? — dewidi, u jawab berip: — Qünki Pərwərdigar Hudaliri uni dəl yolumoəa yolukturdi, — dedi. **21** Ishāq Yakupka: — Əy oəlum, yekīnrək kəl, sən rast oəlum Əsawmu, əməsmu, siləp bəqay, — dedi. **22** Xuning bilən Yakup atisi Ishāqning kəxiəoəa yekīn bərdi; u uni siləp turup: — Awaz Yakupning əwazi, ləkin kōl bolsa Əsawning kōlidur, — dedi. **23** Uning kōlliri bolsa akisi Əsawning kōlliridə tüklik bolōəini üqün uni toniyalmay, uningoəa bəht-bərikət tiləp dua kילוədi. **24** Andin u yənə: — Sən rast oəlum Əsawmusən? dəp soriwidi, u jawab berip: — Dəl mən, — dedi. **25** Ishāq uningoəa: — Taamni elip kəlgin, mən oəlumning ow gəxididn yəp, kənglümdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kīlay, — dedi. [Yakup] uni uning əldioəa koydi; u yedi. U xarab kəltürüwidi, unimu iqtı. **26** Andin atisi Ishāq uningoəa: — Əy oəlum, əmđi yekīn kelip meni səygin, — dedi. **27** U uning kəxiəoəa berip uni səydi. Atisi uning kiyiminin purikini purap uningoəa bəht-bərikət tiləp dua kīlip: — «Mana, oəlumning tenidiki purək Pərwərdigar bərikətligən kəklənzərnning hux purikioəa ohxaydikən! **28** Huda sanga əsmənning xəbnimni, Yərnning mənəbt kükini ata kīlip, Axlik-tüklik bilən xarəbnimni kəp bərgəy. **29** Həklər sening kullukungdə bolōəay, Əlmillətlər əldingdə tizlanəyoəy; Kərinədxliringoəa hoəa bolōəaysən; Anəngning oəulliri sanga tizlanəyoəy; Səngə lənət kילוəanlar lənətkə kəloəay; Səngə bəht tiləgnələr bəht tapkay!» — dedi. **30** Xundak boldiki, Ishāq Yakupka dua kīlip bolup, Yakup atisi Ishāqning kəxididn qikip boluxioəa, akisi Əsaw owdin kəytip kəldi. **31** Umu məzilik taamlarni etip, atisining kəxiəoəa elip kirip, atisioəa: — Ata kōpkəyła, oəullirinin ow gəxididn yəp, kəngülliridin mənə bəht-bərikət tiləp dua kילוəayla, — dedi. **32** Atisi Ishāq uningoəa: — Sən kimsən? — dedi. U jawab berip: — Mən oəulliri, qong oəulliri Əsawmən! — dedi. **33** Buni anglap Ishāq əlakzədlilikə qüxüp, pütün bədini jaləkləp tītəp: — Undəktə bayatin ow owlap elip kəlgini kim? Sən kəlxitn burun uning həmmə nərsisidin yəp, uningoəa bəht-bərikət tiləp dua kילוədim; wə bərhək, u bəht-bərikət kəriđu! — dedi. **34** Əsaw atisining səzlrini angləplə intayin eqinarlik həlda ün selip əqkik pəryəd kətürüp atisioəa: — Menimni, i ata, menimni bəht-bərikətligəyła! — dedi. **35** U jawab berip: — Sening ining hilyə bilən kirip, sənə tegixlik bəht-bərikətni elip kərtiptu, dedi. **36** Əsaw: — Rast uning eti Yakup əməsmu! Qünki u ikki kətim meni putlap, ornumni tartiwalđi. Awwal tunjilik hōququmni tartiwalđi wə mənə hazır u mənə tegidioəan bəht-bərikətni elip kətti, — dedi, Andin yənə: — Məning üqün birər bəht-bərikət kəldurmədilimü? — dedi. **37** Ishāq Əsawoəa jawab berip: — Mana, mən uni üstiygə hoəa kילוədim; həmmə kərinədxlirini uning kullukidə bolidioəan kילוədim; əxlik wə yəngi xarəb bilən uni kүүwətlidim; əy oəlum, əmđi sənə yənə nemimni kīlip bəreləymən? — dedi. **38** Əsaw atisioəa yənə: — Əy ata, silidə pəkət xu birlə bəht-bərikət bəridim? Mənə, əy ata, mənəgilim bəht-bərikət tiləp dua kילוəayla! dedi. Andin u ün selip yioəlap kətti. **39** Atisi Ishāq uningoəa jawab berip: — «Mana,

turaloqu jaying yorning mumbət küqidin neri, Egiz asmanning xəbnimidin yirək bolur; **40** Sən kıliqingoşa tayinip jan bəkisən, İningning hizmitidə bolisən; Lekin qeğridin qikiş kəzginingdə, Sən boynungdin uning boyunturukini qikişir sunduruwetisən» — dedi. **41** Xunga Əsaw atisi uningoşa tiligin bəht-bərikət səwəbidin Yakupqa eqmənlik saklap yürdi. Əsaw kənglidə: — Atamning matəm künliri yekinlixip qaldı; xu qaqda inim Yakupni ɵltürwetimən, dəp hiyal kıldı. **42** Lekin Riwkah qong oşli Əsawning bu səzlidirin həwər taptı. U kişik oşli Yakupni qakişir uningoşa: — Mana akang Əsaw seni ɵltürwetimən dəp öz-ɵzidin təşəlli tepiwetiqtu; **43** əmđi əy oşlum, səüzümə kulək selip, kəpup Həranəşa, akam Labanning kəxiəşa kəqip kətkin; **44** akangning kəşri yanəşuqə, uning kəxida birnəqqə wəkiş turəşin. **45** Akang aqıqkıdin yenip, sening uningəşa kilişiningni untup kətkiüqə xu yərdə turup turəşin; andin mən adəm əwətip, seni u yərdin aldurup kelimən. Nəmə üqün bir kündilə hər ikkinglərdin məhrum bolup qalay? — dedi. **46** Əmma Riwkah İshəqqa: — Mən muxu Hittiy kizlar wəşidin jenimdin jak toydum. Əğər Yakupmu bu yurttiki kizlərdin, muxundaq Hittiy kizni hotunlukqa əlsə yaxiqinimning mənə paydisi? — dedi.

28 Xuning bilən İshəq Yakupni qakişir, uningəşa bəht-bərikət tiləp, uningəşa jekiləp: — Sən Kənaanilarning kizliridin hotun alma; **2** bəki kəpup, Padan-Araməşa, anangning atisi Betuəlning əyigə berip, u yərdin anangning akisi Labanning kizliridin hotun ələşin. **3** Həmmigə Qadir Təngri seni bəht-bərikətləp, awutup, səndin kəp həlkəlni qikişir kəpəytkəy, **4** Xundaqla İbrahəmining bəht-bərikətini sənə wə sening bilən nəşlinggə bərgəy; xundaq kilip sən həzir Musapir bolup turuwatqan yərnə, yəni əşlidə Huda İbrahəməşa bərgən zeminni igiləysən! — dedi. **5** Xuning bilən İshəq Yakupni yələşə saldı. U Padan-Araməşa, aramiy Betuəlning oşli, Yakup bilən Əsawning anisi Riwkahning akisi Labanning kəxiəşa kərap mangdi. **6** Əsaw İshəqning Yakupqa bəht-bərikət tiləp, uni Padan-Araməşa xu yərdin hotun əlixə əwətkənlikini, xundaqla uningəşa bəht-bərikət tiləp, uningə jekiləp: Sən Kənaanilarning kizliridin hotun əlməşin, degənirini uqup, Yakupningmu öz ata-anisəşa itəət kilip, Padan-Araməşa kətkinini kərginidə, **8** Əsaw: — Kənaanilarning kizliri atam İshəqning nəziridə yaman kərinidikən, dəp bilip yətti. **9** U İsmailning kəxiəşa berip, həzirki hotunlirining üstigə İbrahəmining oşli İsmailning kizi, Nebayotning singlisi Məhalatni hotunlukqa aldı. **10** Yakup bolsa Bəər-Xəbadin qikişir, Həran tərəkə mengip, **11** bir yərgə yetip kəlgəndə, küin ɵlturup kətkəqə xu yərdə kənləşqə bolđı. U xu yərdiki taxlərdin birini elip, bəxiəşa yastuk kilip kəyup, uhlişli yətti. **12** U bir qüx kərdi: — Mana, uqi asmanləşə takixidəşin bir bələmpəy yərdə tikləklik turattı; Hudaning pərixtiliri uningdə qikişir qüxüş turuxattı. **13** Mana, Pərwərdigar uning üstidə turattı. U: — «Mən bolsam atang İbrahəmining Hudasi wə İshəqning Hudasi boləşən Pərwərdigardurmən; Mən sən yatqan bu zeminni sening bilən nəşlinggə bərimən. **14** Nəşling bolsa yərnəşin topisidək kəp bolup, sən məşirip bilən mərixkə, ximal bilən jənubka yeyiləsən; sən

wə nəşlingning wəşitisi bilən yəş yüzidiki bərikət əilə-kəbilə bəht-bərikət tapıdı. **15** Mana, Mən sən bilən billidurmən, kəyergə barsang seni əman-əsən saklap, bu zəşingə seni kəyurup kelimən; qünki sənə əytkən səüzüni ədə kiləş turup, seni taxliməşən» — dedi. **16** Andin Yakup oşiqinip: — Bərkək, Pərwərdigar bu yərdidur, lekin mən uni bilməşimən, — dedi. **17** U kərkup kətip: Bu jan əlamət dəhəşlik bir jan ikən! Bu Hudaning əyi bilən əsmanning dərwezisidin bəşka həş jay əməşur, — dedi. **18** Yakup əşisi səhər kəpup, bəşining əşisəşa kəyəşən taxni elip, [hatirə] tüwrük şüpitidə tikləp, üstigə zəyşən meyi kəyup kəydi. **19** U jayning ismini Bəyt-Əl dəp ətdi; əmma ilgiri u jayning eti Luz idi. **20** Andin Yakup kəşəm bilən wədə kiliş: — Əğər Huda məning bilən billə bolup, bu səşirimdə meni saklap, yegili nən, kiyili kiyim bəşir, **21** Mən atamning əyigə əman-əsən yenip barsam, undaktə Pərwərdigar məning Hudayim bolıdı; **22** Xuningdək mən hatirə tüwrük şüpitidə tikləp kəyəşən bu tax Hudaning əyi bolıdı; həm xundaqla sən mənə bəridəşən bərikət nəşiləşning əndin bir ülüşini sənə təkdim kiləş qəlməşən, — dedi.

29 Andin Yakup səşirini dawəmləşurup, mərixkə kəwmləşning zəşinəşa yetip kəldi. **2** U kəriwidə, mənə, yaylakta bir kuduş turattı, uning yənidə üş top kəy padisi turattı; qünki həlkəş bu kuduştin padiləni suşirattı. Kuduşning əşisəşa yəşən bir tax kəyukluk idi. **3** Kəşaniki padiləşning həmmisi u yərgə yəşilsə, padiqəş birlikdə kuduşning əşisəşini taxni yumilitiwetip, kəyləni suşirip, əndin taxni yənə kuduşning əşisəşa öz ərnisəşa kəyup kəyattı. **4** Yakup [padiqələrdin]: Əy buradərlər, silər kəyərlik? — dəp sorıdı. Ular: — Biz hərənləşimiz, dedi. **5** U ulardın: — Silər Nəşorning oşli Labanni tonumiləş? — dəp sorıdı. Ular: — Tonuyuz, dedi. **6** U ulardın: — U salamətur, dəp sorıwdı, ular jəwəş bəşir: — U salamət turuwatıdı. Mənə ənə uning kizi Rəhilə kəyliri bilən kəliwatıdı, dedi. **7** U: — Mənə, küin təhi egiz tursə, həzir təhi məning yəşilidəşən wəkiş bolmıdı; nəmişkə kəyləni suşirip, əndin yənə bəşir ətlatmaysılər? — dedi. **8** Ular jəwəş bəşir: — Yak, mundaq kəilməşim. Awwal padiləşning həmmisi yəşilip, padiqələş taxni kuduşning əşisəşin yumilitiwətkəşin keyin, əndin kəyləni suşirimiz, dedi. **9** U ular bilən gəşlixip turəşinidə, Rəhilə əşisəşin kəyliri bilən yetip kəldi; qünki u kəy bəkküqi idi. **10** Xundaq boldiki, Yakup əşisəşin akisi Labanning kizi Rəhilə bilən əşisəşin akisi Labanning kəylirini kərgəndə, u kəpup bəşir, kuduşning əşisəşin taxni yumilitiwetip, əşisəşin akisi Labanning kəylirini suşardı. **11** Andin Yakup Rəhilənəşəşir, yukiri əwəş bilən yəşləp taxlıdı wə Rəhiləşə: — Mən sening atangning tuşqini, Riwkahning oşli bolimən, dewıdı, u yügürüp bəşir əşisəşa həwər bərdi. **13** Xundaq boldiki, Labən öz şinglisinəşin oşli Yakupning həşirini ənglişəndə, uning əldisəşa yügürüp bəşir, uni kuşaklap səşir, əyigə bəşir kəldi. Andin Yakup Labənəşa [kəşürmixlirininəşin] həmmisini dəp bərdi. **14** Labən uningəşa: — Sən dərəkə məning səngək bilən gəşümdürsən! — dedi. Buning bilən u uning kəxida bir əyqə turup qaldı. **15** Andin Labən Yakupqa: —

Sən mening tuşqinim bolojaq, manga bikaroja hizmat kilamsən? Eytkina, həkkingga nemə alisen? — dedi. **16** Labanning ikki kizi bar idi; qongining eti Leyah, kikiqining eti Rahilə idi. **17** Leyahning kezliri yekimlik idi; əmma Rahiləning bolsa təki-turki kelixkən, həsni-jamali qiraylik kiz idi. **18** Yakupning kengli Rahiləgə qixkən bolup Labanoja: — Mən sening kikiq kizing Rahilə üqün sanga yəttə yil hizmat kilay, dedi. **19** Laban jawab berip: — Uni baxka kixigə bərginimdin sanga bərginim yahxi. Əmđi meningkidə turojin, dedi. **20** Yakup Rahiləni elix üqün yəttə yil hizmat kildi. Əmma u uni intayin yahxi kərgəqə, bu yillar uningoja pəkət birməyqə kündəkla bilindi. **21** Wakit toxkanda Yakup Labanoja: — Mana mening künlirim toxti. Əmđi ayalimni manga bərgin, mən uning kəxiqə kirəy, dedi. **22** Laban xu yərdiki həmmə kixiləni yəqijp, ziyapət kilip bərdi. **23** Lekin xundək boldiki, kəq kirgəndə, u qong kizi Leyahni Yakupning yenioja elip kəldi; Yakup uning kəxiqə kirip billə boldi. **24** Laban əz dediki Zilpahni kizi Leyahəja dedək kilip bərdi. **25** Ətisi xundək boldiki, mana aldida Leyah turattli! U Labanoja: — Bu zadi manga nemə kiləyinqə? Əjəba, mən Rahilə üqün sanga hizmat kilmidimmu? Meni nemixka xundək aldidinq?! — dedi. **26** Laban: Bizning yurtimizda kikiqini qongidin ilgiri yatlik kilidiojan rəsim-kaidə yok. **27** Əmđi sən qongining yəttə künlük toy murasimini etküzüp boləyinq; andin yənə ikkinqisanimu sanga bəreyli; u sening manga yənə yəttə yil kilidiojan hizmitingning həkki bolidu, — dedi. **28** Yakup maqul bolup, Leyahning yəttə künlük toy murasimini etküzüp boləyinq, Laban kizi Rahilənimu uningəja hotunlukka bərdi. **29** Laban dediki Bilhəhni kizi Rahiləgə dedək kilip bərdi. **30** Bu tərəkidə Yakup Rahiləningmu kəxiqə kirdi; u Rahiləni Leyahdin ziyadə yahxi kərdi. Andin keyin u yənə yəttə yil Labanoja hizmat kildi. **31** Əmma Pərwərdigar Leyahning ətiwarlanmiojanlikini kərgəndə, uningəja tuşuxni nesip kildi. Lekin Rahilə tuşmas idi. **32** Leyah həmilidar bolup bir oşul tuşup: — «Pərwərdigar ətiwarlanmiojanlikini anglap, buni həm manga bərdi» dəp, uning ismini Ximeon koydi. **34** U yənə həmilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmđi bu kətim erim manga başlinidu; qünki mən uningəja üq oşul tuşup bərdim» dəp uning ismini Lawiy koydi. **35** U yənə həmilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmđi bu kətim mən Pərwərdigarəja həmdusana okuy!» dəp uning ismini Yəhuda koydi. Andin u tuşuttin tohtap kaldi.

30 Əmma Rahilə əzining Yakupka bala tuşup bəralmigini kərgəndə, aqisioja həsət kilip Yakupka: — Manga bala bərgin; bolmisa əliman, — dedi. **2** Xuning bilən Yakupning Rahiləgə əşəzipi kelip: — Mən baliyatquning mewisini səndin ayiojan Hudaning ornidimu?! — dedi. **3** — Mana, dedikim Bilhəh bu yərdə turidu; sən uning kəxiqə kirgin, u mening quqikiməja tuşusun; mən u arkilik balilik bolay, — dedi Rahilə. **4** Xuning bilən u dediki Bilhəhni uningəja hotun kilip bərdi; Yakup uning kəxiqə kirdi. **5** Bilhəh həmilidar bolup, Yakupka bir oşul tuşup bərdi. **6** Rahilə: —

«Huda mən üqün adalət yürgüzüp pəryadimni anglap, manga bir oşul bərdi», dəp uning ismini Dan koydi. **7** Rahiləning dediki Bilhəh yənə həmilidar bolup, Yakupka ikkinqi oşlini tuşup bərdi. **8** Rahilə: — «Mən aqam bilən bəslixip kattik tutuxup, yəngdim» dəp uning ismini Naftali koydi. **9** Leyah əzining tuşuttin tohtap kəlojanini kərup, dediki Zilpahni Yakupka hotun kilip bərdi. **10** Leyahning dediki Zilpah Yakupka bir oşul tuşup bərdi. **11** Leyah: — «Nemidegən tələylik-hə!» dəp uning ismini Gad koydi. **12** Leyahning dediki Zilpah Yakupka ikkinqi oşlini tuşup bərdi. **13** Leyah: «Mən bəhtlikturmen! Qünki hotun-kizlar meni bəhtlik deyixidu!» dəp uning ismini Axir koydi. **14** Buəyqə dərmissi künliridə Rubən qikiq etizlikka bardi wə etizdin birkanqə muhəbbətgülini terip, bularni anisi Leyahning kəxiqə əkəldi. Əmđi Rahilə Leyahka: — Ətünüp kalay, oşlungning muhəbbətgülinin birməyqini manga bərgin! — dedi. **15** [Leyah] uningəja jawabən: — Erimni tartiwaləyinq yətməmdu? Əmđi oşlungning muhəbbətgülinimu tartiwaləyinqmüsən? — dedi. Rahilə jawab berip: — Undək bolsa u oşlungning muhəbbətgülliri üqün bugin kəqə sən bilən yatsun, — dedi. **16** Yakup kəqkurun etizdin kaytip kəlginidə, Leyah uning aldioja qikiq: — Mening kəxiqə kirixing kərek; qünki mən oşlungning muhəbbətgülliri bilən seni ijarigə aldim, — dedi. Xundək dewidi, u bu kəqə uning bilən yatti. **17** Huda Leyahning duasini angliđi; u həmilidar bolup, Yakupka bəxinqi oşlini tuşup bərdi. **18** Xuning bilən Leyah: «Dedikimni erimgə bərginimgə Huda əmđi manga «ijarə həkkipimni ata kildi» dəp uning ismini Issakar koydi. **19** Leyah yənə həmilidar bolup, Yakupka altinqi oşlini tuşup bərdi. **20** Leyah: — «Huda manga yahxi toyluđ ata kildi; əmđi erim mening bilən billə turidiojan boldi; qünki mən uningəja əltə oşul tuşup bərdim» dəp uning ismini Zəbulun koydi. **21** Xuningdin keyin, u bir kiz tuşup, uning ismini Dinah koydi. **22** Əmma Huda Rahiləni yad kilip, duasini anglap uni tuşidiojan kildi, **23** U həmilidar bolup, bir oşul tuşup. U: — «Huda meni nomustin halas kildi», dedi. **24** U: — «Pərwərdigar manga yənə bir bala bərsə» dəp, uning ismini Yüsüp koydi. **25** Rahilə Yüsüpnə tuşkəndin keyin Yakup Labanoja: — Meni əz yurtuməja, əz wətinimgə kətikli kəyojin. **26** Mening sanga ixləp erixkən ix həkkipim boləjan ayallirim bilən balilirimni manga bərgin; mən kətəy; qünki mening sanga ixləgən japalik hizmitim əzünggə ayan, — dedi. **27** Laban uningəja jawabən: Nəziringda iltipət tapkan bolsam, etünüp kalay, [yenimdin kətmə]. Qünki mən Pərwərdigarning sening səwəbingdin manga bərikət bərginini tonup yəttim, dewidi, [Yakup] yənə: — **28** Manga alidiojan həkkingni tohtatqin; mən sanga xuni bərey, dedi. **29** [Yakup] uningəja jawab berip: — Mən sanga kəndək hizmat kilip kəlginim, mening kəlumda malliringning kəndək boləyinq əzünggə ayan. **30** Qünki mən kəlməstə meling az idi; əmđi nahayiti zor bir top boldi. Mening kədimim kəyərəgə yətsə, Pərwərdigar sanga bərikət ata kildi. Əmđi mən kaqan əz ailəm üqün igilik tikləymən? — dedi. **31** Xuning bilən Laban: — Mən sanga nemə bərey, dewidi, Yakup: — Sən manga həqnemə bərmigin; pəkət mening xu iximəja kəxulsangla, mən yənə padangni bekip, ulardin həwər alimən. **32** Mən bugin pütkül padangni

arilap, ala-qipar koylarni, qara-qongur pahlanlarni, xundakla o'qkilarning iqidinnu ala-qiparlarini ayrip qikim. Bular mening ix həkķim bolsun. **33** Keyin, mening həkķimni təkķürüp kəlġen waķtingda, həkķaniy bolojinim kəz aldingda ispatlinidu; o'qkilər arisida ala-qipar bolmioqanlarining həmmisi, pahlanlar arisida qara-qongur bolmioqanlarining həmmisi o'qrilap kelingən hesablanun, — dedi. **34** U waķtitta Laban: — Maķul, deginingdək bolsun, — dedi. **35** Xu küni [Laban] taqoil wə ala-qipar tekiləni, ala-qipar qixi o'qkiləni, xundakla az-paz aķ qikimi boləqan barliķ o'qkiləni, barliķ qara-qongur koziləni ayrip, əz o'qullirining kolioķa tapxurup, **36** əzi bilən Yakupning otturisida üq künlük arilikni koydi. Yakup bolsa Labanning padilirining kolioķinini baķti. **37** Lekin Yakup terək, badam wə qinar dərəhliridin yumran qiwiklarni elip, qowzikiyi yolluķ kiliq xilip, aķ siziklarni qikardi. **38** Andin mal küyliġen waķtilirida su iķkili kəlgəndə, u muxu xiləqan qiwiklarni padilar su iķdioqan yərlərdiki ulaķlarəq malning aldioķa tiklap koyatti. Mal bu [taqoil] qiwiklarning aldidə jüpləxkəndin keyin ular taqoil wə ala-qipar koziləni tuojdi. **40** Andin Yakup bu koziləni Labanning padisidin ayrip qikardi; andin u Labanning padisining yüzlirini taqoil wə qongur koylirioķa karitip jüpləxtürdi; xundak kiliq, u əz melini Labanning melioķa koķmay belək koyup, əzi üqün ayrim badilarni kilđi. **41** Saolam küqliķ mal jüpləxkinidə, Yakup qiwiklarni padining kəz aldioķa ulaķlarda koyatti; mallar xu qiwiklarning yenidə jüplixətti. **42** Lekin jüplixwatkan mal ajiz bolsa, u qiwiklarni koymaytti. Bu tərικidə ajizliri Labanoķa, küqliķliri Yakupķa təwə boldi. **43** Xundak kiliq, bu kixi naķayitib bay bolup, malliri, dedəkliri, kulliri, təġiliri wə exəkliri heli kəp boldi.

31 Əmma Yakup Labanning o'qullirining: — Yakup atimizning pütin mal-mülkini elip kətti; uning erixkən bu deliti atimizning təallukatidin kəlgən, deginiyi anglar kaldi. **2** Yakup Labanning qirayioķa kariwidi, mana, u əzigə burunkidək hux peil bolmidi. **3** Bu qaoķda, Pərwərdigar Yakupķa: — Sən atabowiliringning zeminiəq, əz uruķ-tuoqanlariningning kexioķa kaytip kətkin. Mən sening bilən billə bolimən, — dedi. **4** Xuning üqün Yakup adəm əwətip, Raķilə wə Leyaķni əz padisi turoqan kəkləmgə qakirip kelip **5** ularəqə mundak dedi: — Mən atanglarning qirayioķa karisam manga burunkidək hux peil bolmidi; əmma atamning Hudasi mən bilən billə bolup kəldi. **6** Küqümning yetixioķa atanglarəqə ixləp bərginin silərgə ayan; **7** Һalbuki, atanglar meni əhmək kiliq, həkķimni on kətim əzgərtti; lekin Huda uning manga ziyan yətküzüxigə yol koymidi. **8** Əgər u: «Ala-qipar kozilar həkķing bolidu», desə, barliķ padilar ala-qipar kozilioķili turdi. U: «Taqoil kozilar həkķing bolsun», desə, barliķ padilar taqoil kozilioķili turdi. **9** Bu tərικidə Huda atanglarning mallirini tartiwelip, manga bərdi. **10** Padilar küyliġen waķtitta mən bir kətim qüxümdə beximni kəturüp xuni kərdumki, mana, mallarning üstigə jüplixixkə etiloqan koqķar-tekiləning həmmisi taqoil yaki ala-qipar idi. **11** Andin Hudaning Pərixitsi qüxümdə manga: «Əy Yakup», dewidi, mən jawab berip: «Mana mən», dedim. **12** U manga: — «Əmdi bexingni kəturüp kariəjin; mana mallarning üstigə

jüplixixkə etiloqan koqķar-tekiləning həmmisi taqoil wə ala-qipardur; qünki Mən Labanning sanga kolioķinining həmmisini kərdüm. **13** Mən Bayt-Əldə [sanga kəringən] Tənggridurmən. Sən xu yərdə tüwrüki məsiħləp, Manga kəsəm iqtinq. Əmdi sən orningdin turup, bu zemindin qikip, uruķ-tuoqanlariningning zeminiəqə yanəjin» dedi. **14** Raķilə wə Leyaķ uningəqə jawab berip: — Atimizning eyidə bizgə tegixlik nesiwə yaki miras kəlmioqanmu? **15** Biz dərəwəķə uningəqə yat adəm hesablinip kəloqanmu?! U bizni setiwətti, toyluķimiznimu pütünləy yəp kətti! **16** Xundak boləqandin keyin, Huda Atimizdin sanga elip bərgən barliķ dələt biz bilən balilirimizningkidur. Əmdi Huda sanga nemə degən bolsa, xuni kiliqin, — dedi. **17** Xuning bilən Yakup ornidin turup, baliliri wə ayallirini təġilərgə mindurup, erixkən barliķ malliri wə barliķ təallukatini, yəni Padan-Aramda tapķan təallukatlarini elip, atisi İshaķning yenioķa berixķa Kanaan zeminiəqə karap yol aldı. **19** Laban bolsa koylirini kirkioķili kətkənidi; Raķilə əz atisiəqə təwə «əy butliri»ni o'qrilap eliwaldi. **20** Yakup aramiy Labanoķa əz kəxidin o'qriləqə keqip ketidioqanlikini uķturmay uni aldap koyəqanidi. **21** U bar-yoķini elip keqip kətti; u dəryadın etüp Gilead teoķi tərəpəkə karap yol aldı. **22** Üqinqi küni, Labanoķa Yakupning kaqķini teoķrisida həwə yətti. **23** U əz tuoqanlarini elip, yəttə künlük yoloķiqə kəynidin koəlap berip, Gilead teoķida uningəqə yetixti. **24** Lekin keqisi Huda aramiy Labanning qüxigə kirip uningəqə: «Sən həzi bol, Yakupķa ya aķ ya kək demə!» dedi. **25** Laban Yakupķa yetixip barəqanda, Yakup qədirini taəqning üstigə tikgənidi. Labanmu tuoqanliri bilən Gilead teoķining üstidə qədir tiktı. **26** Laban Yakupķa: — Bu nemə kiliəqin? Sən meni aldap, qizlirimni uruxta aloqan oljidək elip kəttinq? **27** Nemixķa yoxurun kaqisən, manga həwə bərməy məndin o'qriləqə kəttinq? Manga degən bolsang mən huxal-huramliķ bilən əjəzəl oqup, dap wə qang qəlip, seni uzitip koymamtim? **28** Xundak kiliq sən manga əz o'qullirim wə kizlirimni səyüp uzitip koyux pərsutinim bərmiding. Bu ixta əhməkliķ kilđing. **29** Silərgə ziyan-zəhmət yətküzüx koľumdin kələtti; lekin tünügün keqə atangning Hudasi manga səz kiliq: «Həzi bol, Yakupķa ya aķ ya kək demə» dedi. **30** Hox, sən atangning eyini tolimu seəjoqinining üqün kətməy koymaysan; lekin nemixķa yənə mening butlirimni o'qrilidinq? — dedi. **31** Yakup Labanoķa jawab berip: — Mən koqķup kaqitim; qünki seni kizlirini məndin məjburiy tartiwalamdikin, dedim. **32** Əmdi butliringəqə kəlsək, ular kimdin qixķa xu tirik kəlməydu! Kəringədxirimiz aldidə məndin kəndakla neməngni tonuwalsang, uni elip kət, — dedi. Һalbuki, Yakupning Raķiləning butlarni o'qrilap kəlgininin həwiri yok idi. **33** Laban aldı bilən Yakupning qədirioķa kirip, andin Leyaķning qədiri həm ikki dedəkning qədirliroķa kirip aħturup heqnemə tapalmidi. Leyaķning qədiridin qikip, Raķiləning qədirioķa kirdi. **34** Raķilə bolsa əy butlirini elip, bularni təġining qomining iqigə tikip koyup, üstidə olturuwaləqanidi. Laban pütkül qədirini aħturup, heqnemə tapalmidi. **35** Raķilə atisiəqə: — Əy hoķam, aldingdə turalmioķinim üqün həza bolmioqin; qünki mən hazır ayallarning adət məzgilidə turuwatimən, — dedi. Xundak kiliq, Laban həmmə yərnı koymay

ahTURupmu, oy butlirini tapalmidi. **36** Xuning bilən Yaqub aqqiqlar Laban bilən jedallix qətti. Yaqub Labanoja: — Sən meni kəynimdin munqə aldıra-tenəp qoqlap kəlgüdək məndə nemə səwənlük, nemə gunah bar? **37** Sən həmmə yülk-taklirimni ahTURup qıqting, eyüingning nərsiliridin birər nemə tapalidingmu? Birnemə tapkan bolsang, mening kerindaxlirim bilən sening kerindaxliringning aldidə uni qoyoqin, ular biz ikkimizning arisidə həküm kilsun. **38** Mən muxu yigirmə yil kəxingda turdum; heqqaqan saqlıqıng wə qixi əqkiliring bala taxlıwətmidi; padiliringdin koqkarliringni yeginim yok. **39** Boşuwetilgənlirini kəxingoja elip kəlməy, bu ziyani əziwə toldurdum; keqisi soyrılanoqan yaki kündüzi soyrılanoqan bolsun sən uni məndin təlitip alding. **40** Mening künlirim xundak əttiki, kündüzi isxiqtin, keqisi soquqtin kijnilip, uyku kəzümün qaçattı. **41** Mening künlirim muxu yigirmə yilda eyüingda turup xundak boldi; on tət yil ikki kizing üqün sanga hizmət kıldim, altə yil padang üqün hizmət kıldim; uning üstigə sən ix həkqimni on kətim əzgərtting. **42** Əgər atamning Hudasi, yəni İbrahımning Hudasi, yəni İshakning Korqunqisi Boləjaning Əzi mən bilən billə bolmisa idi, sən jəzmən meni kuruk qol kılıp kayTURuwəttəting. Ləkin Huda mening tartkan jəbir-japalirimni, kollirimning muxəkqitini kərip tünügün keqə sanga tənbiə bərdi, — dedi. **43** Laban Yaqubqa jawab berip: — Bu kizlar mening kizlirim, bu oqullar mening oqullirim, bu pada bolsa mening padam boldi; xundakla kez aldingdiki həmmə nərsə miningkidur; əmma mən bügün bu kizlirimni wə ularning tuşqan oqullirini nemə kılay? **44** Kəni kəl, sən bilən ikkimiz bir əhdə tüzüxəyli, bu mən bilən sening otturimizda guwah bolsun, — dedi. **45** Xuning bilən Yaqub bir taxni elip ərə tikləp tüwruk kılıp koydi. **46** Andin Yaqub kerindaxlirioja: — Tax yioqinglar, — dewidi, taxlarni elip kelip dewilidi, xu yərdə tax dewisining yenida oşjalinixti. **47** Laban bu dəwini «Yəgər-Sahaduta» dəp atidi, Yaqub uningə «Galeəd» dəp at koydi. **48** Laban: — Bu dəwə bügün sən bilən mening otturamda guwah bolsun, — dedi. Xunga bu səwəbtin dəwining nami «Galeəd» ataldi. **49** U jay yənə «Mizpah», dəpmu ataldi; qünki Laban yənə: — İkkimiz bir-birimiz bilən kərxümigən waqitlarda, Pərwərdigar sən bilən mening otturamda karawul bolup kəzitiپ tursun. **50** Əgər sən kizlirimni bəzək kilsang, yaki kizlirimning üstigə baxqa hotunlarni alsang, baxqa heq kixi kəximizda hazır bolmioqan təkdirdimu, mana, Huda mən bilən sening arangda guwahqıdur! **51** Laban Yaqubqa yəni: — Mana, bu dəwige kara, mən bilən sən ikkimizning otturisida mən tikləp koyoqan bu tüwrukkimu kara; **52** kəlgüsida bu dəwə wə bu tüwrukkimu mən yaman niyət bilən bu dəwidin sening təripinggə ətməsləkim üqün, seningmu niyitingni yaman kılıp bu dəwə wə bu tüwruktin etüp mening təripinggə kəlməsləking üqün guwahqı bolsun. **53** İbrahımning ilahı, Nahorning ilahı wə bu ikkisining atisining ilahlıri arimizda həküm qıqarsun, — dedi. Yaqub bolsa atisi İshakning Korqunqisi Boləjuqı bilən kəsəm kildi. **54** Andin Yaqub taoj üstidə bir qurbanlık sunup, kerindaxlirini əzi bilən tamaqlinixqa təklip kildi. Ular həmdastihən olturdi wə keqisi taojda kəndi. **55**

Ətisi tang səhərdə Laban ornidin turup, nəwrliri bilən kizlirini səyüp, ularoja bəht-bərikət tiləp, əz əyigə rawan boldi.

32 Yaqub əz yolioja ketip baratti; yolda Hudaning pərixtiliri uningəja uqridi. **2** Yaqub ularni kərip: — Bu jay Hudaning bargahı ikən! — dəp, bu jayning namini «Maħanaim» dəp koydi. **3** Andin Yaqub Seir zeminidiki «Edom yaylıqı»oja, akisi Əsawning kəxioja aldin həwəqilərnı əwətip, **4** ularoja jekiləp: — Silər hojamoja, yəni Əsawoja: «Kəminiliri Yaqub mundak dedi: — Mən Labanning kəxida musapir bolup, ta muxu waqitkiqə turdum. **5** Əmdi məndə kala, exək wə koylar, kul-dedəklərmu bar; mən əzlrining nəziridə iltipə taparmənmiyin dəp hojamoja həwə yətküzüxnı layıq kərdüm», dənglar, — dedi. **6** Həwəqilər Yaqubning yenioja yenip kelip: — Biz akiliri Əsawning kəxioja barduk; u tət yüz kixini elip, silining aldirioja keliwatidu, — dedi. **7** Yaqub nahayiti korqup, oşəm-qussigə qüxüp adəmlirini koy, kala wə təgilirigə koşup, ikki topqa ayridi. **8** U: — «Əgər Əsaw kelip bir topimizoja hujum kilsa, yənə bir top keqip kutulup kalar» — dəp oylidi. **9** Andin Yaqub mundak dua kildi: — I atam İbrahımning Hudasi wə atam İshakning Hudasi! Manga: «Əz zemining wə uruk-tuşqanliringning kəxioja yenip kətkin, sanga yaxılık kılıməz» dəp wəde kılıqan Pərwərdigar! **10** — Mən Sening Əz kulungəja kərsətkən əzgərməs barlık məhribanlıqıng wə barlık wəpədarlıqıng aldidə heqnemə əməsmən; qünki mən bu İordan dəryasidin ətkinimdə yəloquz bir həsam bar idi. Əmdi mən ikki top adəm bolup kaytiwətimən. **11** Ətünüp kalay, meni akam Əsawning kolidin kutkuzəjəysən; qünki u kelip mən bilən hotun-balilirimni əltürəwətməydikim, dəp korqımən. **12** Sən: «Mən jəzmən sanga zor yaxılık kılıp, sening nəslingni dengizdiki kumdək həddi-həsəbsiz kəp kılıməz», degənidəng, — dedi. **13** U xu keqisi xu yərdə kərup kaldi; andin u kol ilikidiki mallardin elip, akisi Əsawoja ikki yüz əqkə, yigirmə teke, ikki yüz saqlıq, yigirmə koqkar, ottuz qixi təgini taylaklıri bilən, kirik inək, on buqa, yigirmə mada exək, on hangga exəkni sowəjat kılıp təyyarlap, **16** Bularni ayrim-ayrim top kılıp hizmətkarlırining kolioja tapxurup, ularoja jekiləp: — Silər məndin burun mēngip, hər topning arisida arilik koyup həydəp mēnginglar, — dedi. **17** U əng aldidiki top bilən mangəjan kixikə əmr kılıp: — Akam Əsaw sanga uqrioqanda, əgər u səndin: «Kimming adimisən? Kəyərge barisən? Aldingdiki janiwarlar kimming?» — dəp sorisa, **18** Undaқта sən jawab berip: «Bular kəminiliri Yaqubning bolup, hojam Əsawoja əwətkən sowəjəttur. Mana, u əzimu kəynimizdin keliwatidu» — degin, dedi. **19** Xu tərikidə u ikkinqi, üqinqi wə uların keyinki padilarni həydəp mangəjuqı kixilərgimu ohxax əmr kılıp: — Əsaw sizlərgə uqrioqanda, silərmu uningəja xundak dēnglar, andin: — Mana, kəminiliri Yaqub əzimu arkimizdin keliwatidu, — dēnglar, dedi; qünki u: — Mən aldimda barəjan sowəjat bilən uni meni kəqürüm kıldurup, andin yüzini kərsəm, meni qəbul kılarmikin, — dəp oyləjanidi. **21** Xundak kılıp sowəjat aldin əwətildi; u xu keqisi bargahda kərup kaldi. **22** U xu keqidə kərup, ikki ayali wə ikki dediki wə on bir oqlini elip, Yabbok keqikidin etüp kətti. **23** U ularni ekəndin ətküzdi, xundakla

həmmə təallukinimu u qarxi tərəpkə ötküzdü. **24** Yakup bolsa bu katta yaloquz qaldı; bir zat kelip xu yərdə uning bilən tang atkūqə qelixti. **25** Lekin bu zat uni yengəlməydiqanliqini kərip, uning yotisining yirikioqa kolini təgküzüp koydi; xuning bilən ular qelixiwatqanda Yakupning yotisi kazandin qikiq kətti. **26** U zat: — Meni koyup bərgin, qünki tang atay dəp kaldi, dedi. — Sən meni bərikətlimigüqə, seni koyup bərməymən, dedi Yakup. **27** U uningdin: — Eting nemə? dəp soridi. U: etim Yakup, — dedi. **28** U uningə: — Sening eting buningdin keyin Yakup bolmay, bəlki Israil bolidu; qünki sən Huda bilənmu, insan bilənmu elixip oqalib kəlding, — dedi. **29** Andin Yakup uningdin: — Namingni manga dəp bərgin, dewidi, u: — Nemixkə mening namimini soraysən? — dedi wə xu yərdə uningə bəht-bərikət ata kildi. **30** Xuning bilən Yakup: — Hudani yüzmu-yüz kərip, jenim kutulup qaldi, dəp u jayning namini «Pəniəl» dəp atidi. **31** U Pəniəldin ötüp mangoqanda, küni uning üstibexini yorutti; əmma u yotisi tüpaylidin aqsap mangatti. **32** Bu səwəbtin Israillər bügüingə yotining ügisidiki pəyni yemaydu; qünki xu Zat Yakupning yotisining yirikioqa, yəni uning peyigə kolini təgküzüp koyoqanidi.

33 Yakup bexini kətürüp qarwiidi, mana Əsaw tet yüz kixi bilən keliwatatti. Xuning bilən u balilirini ayrip, Leyah, Rahilə wə ikki dedəkkə tapxurdi; **2** u ikki dedək wə ularning balilirini həmmining aldidə mangdurdı, andin Leyah bilən uning balilirini, əng ahiridə Rahilə bilən Yüsüpni mangdurdı. **3** Əzi bolsa ularning aldioqa ötüp mangdi, u akisingin aldioqa yetip baroquqa yettə kətim yərgə bax urup təzim kildi. **4** Əsaw uning aldioqa yügürtüp kelip, uni quqaklap, boynioqa girə selip, uni səydi; hər ikkisi yioqlixip kətti. **5** Andin Əsaw bexini kətürüp qarap, ayallar wə balilarni kərip: — Bu sən bilən billə kəlgənlər kimlər? — dəp soridi. Yakup: — Bular Huda xapaət kilip kəminilirigə bərgən balilardur, — dedi. **6** Andin ikki dedək wə ularning baliliri aldioqa berip, uningə təzim kildi; **7** Andin Leyahmu uning baliliri bilən aldioqa berip, təzim kildi, ahiridə Yüsüp bilən Rahilə aldioqa berip, təzim kildi. **8** Əsaw: — Manga yolda uqrioqan axu toplirinda nemə məksiting bar? — dewidi, Yakup jawab berip: — Bu hojamning aldidə iltipət tepixim üqündur, dedi. **9** Lekin Əsaw: — Əy qerindixim, məndə yetip axkudək bar. Sening öz nərsiliring əzünggə qalsun, dedi. **10** Əmma Yakup: — Undək kilmiöjün; əgər mən nəzariridə iltipət tapqan bolsam, sowoqitimni kolumdin qəbul kilöqayla; qünki silining meni huxallik bilən qəbul kilöqanlirini kərip, didarilirini kərginimdə Hudaning didarini kərgəndək boldum! **11** Əmdi sanga kəltürülgən, [Hudadin kərgən] bu bərikətlirimni qəbul kilöqayla; qünki Huda manga xapaət kərsətti, həmmə nərsilirim bar boldı, — dəp uningdin kayta-kayta ötinüwidi, u qəbul kildi. **12** Andin Əsaw: — Əmdi biz kozoqilip sapirimizni dawamlaxturayli, mən sening aldingdə mangay, dedi. **13** U uningə jawabən: — Hojam kərdilə, balilər kikiq, qəximdə emidioqan qoza wə mozaylar bar; əgər mən bularni bir künla aldirtip koqolap mangdursam, pütkül pada ölüp ketidu. **14** Xunga ötinimənki, hojam kəminiliridin aldidə mangoqəq tursun; mən aldimdiki mal-qarwilarning mengixioqa, xundəkla balilarning mengixioqa qarap asta

mengip, hojamning qəxioqa Seiroqa udul baray, dedi. **15** U waqitta Əsaw: — Undək bolsa, mən özüm bilən kəlgən kixilərdin birnəqini qəxingdə koyup ketəy, dedi. Lekin u jawab berip: — Buning nemə həjiti? Pəkkət hojamning nəziridə iltipət tapsamla xu kupayə, dedi. **16** Əsaw u küni yoloqa qikiq Seiroqa yenip kətti. **17** Yakup səpər kilip, Sukkot degən jayoqa kəlgəndə, u yərgə bir öy selip, mallirioqa lapasarni yasidi. Xunga bu yər «Sukkot» dəp ataldi. **18** Xu tərəkidə Yakup Padan-Aramdin kaytip, Kanaan zeminidiki Xəkəm xəhriqə aman-esən kəldi. U xəhərnin aldidə qədir tikti. **19** Andin u qədir tikkən yərnin bir qisimini Xəkəmnin atisi boləqan Həmorning oqulliridin bir yüz qəsitiqə setiwelip, **20** Xu yərdə bir kurbangah selip, namini «Əl-Əloqə-Israil» dəp atidi.

34 Bir küni, Leyahning Yakupqa tuoqub bərgən kizi Dinaq yurtning kizliri bilən kərtixkili qikti. **2** Xu yurtning əmiri hiwiq Həmorning oqli Xəkəm uni kərip kelip, uni tutuwelip, zorlap nomusioqa təgdi. **3** Əmma uning kengli Yakupning kizi Dinaqqa qüxüp, uni yaxhi kərip qaldi wə uningə muhəbbiti bilən kəngül soridi. **4** Xuning bilən Xəkəm atisi Həmoridin: — Bu kizni manga hotunlukqə elip bərgin, dəp tələp kildi. **5** Yakup [Xəkəmnin] kizi Dinaqning ippitigə təgkənlirini anglap qaldi. Uning oqulliri malliri bilən dalalarda idi; xunga Yakup ular kəlgüqə jim turup turdi. **6** Xəkəmnin atisi Həmor Yakupning aldioqa uning bilən sözləkkili qikti; **7** Yakupning oqulliri həwərnin anglapla dalalardin kaytip kəlgəndi. Bular [Xəkəmnin] kilmaydiqan ixni kilip, Yakupning kizining nomusioqa tegip Israil qəbilisidə xərməndilik kilöjini üqün azablinip, intayin kattik qəzəpləndi. **8** Həmor ularoqa səz kilip: — Oqlum Xəkəmnin kengli kizinglaroqa qüxüp qaptu. Iltipət kilip uni oqlumoqa hotunlukqə bərsənglar! **9** Biz bilən kuda-baja bolup, kizliringlarni bizgə bəringlar, bizning kizlirimiznimu silər elinglar; **10** Biz bilən billə turunglar. Mana, yər aldinglarda turuptu; bu yərnə makan kilip, soda kilip, əzünglər üqün öy-mülük elinglar, — dedi. **11** Xəkəm kizning atisi bilən aka-ukilirioqa: — Nəziringlarda iltipət tapsam dəymən; silər nemə desənglar, xuni berəy. **12** Məndin kanqilik toyluk yaki sowoqət tələp kilsənglar, manga eytkinilinglarqə berəy; pəkkət bu kizni manga hotunlukqə bərsənglarla bolidu, dedi. **13** Yakupning oqulliri bolsa Xəkəm wə atisi Həmorəqa hiylə-mikir bilən jawab bərdi, qünki u singlisi Dinaqning ippitigə təgkəndi; **14** ularoqa: — Biz bundək kiləlməymiz, singlimizni hətnisiz birsigə berixkə maqul deyəlməymiz; qünki bu bizgə nomus bolidu. **15** Pəkkət bir xərtimizgə kənsənglarla silərgə maqul bolimiz; silərninq barlik ərkəkliringlar hətnə kilinip bizdək bolsa, **16** Kizlirimizni silərgə berip, silərninq kizliringlarni biz elip aranglarda olturup, bir qəwm bolup qəlimiz. **17** Əmma bizgə kulək salmay hətnə kilinixkə unimisinglar, undəqta biz kizimizni elip ketimiz, — dedi. **18** Ularning səzliri Həmor wə oqli Xəkəmnin nəzirigə yaqti. **19** Yigit bu ixni kəynigə sozmidi, qünki u Yakupning kizioqa ejil bolup qəloqanidi; u atisingin eyidə həmmidin ətiwarlik idi. **20** Xuning bilən Həmor oqli Xəkəm bilən xəhərnin dərwasizioqa berip, xəhərnin adəmlirigə səz kilip: — **21** Bu adəmlərninq biz bilən inək ötküsi bar. Xunga ular muxu yurtta turup soda-setik kilsun; mana,

bu jayninglikki tərapi ularoʻja yotküdək kəngridur. Biz ularning kizlirini hotunlukka elip, ez kizlirimizni ularoʻja berimiz. **22** Lekin pekət arimizdiki həmmə ərək ular hətnə kılınoʻjandək hətnə kılinsa, u adəmlər arimizda turup biz bilən bir həlk boluxka maqul dəydu. **23** Xu tərıkjədə ularning mal-təəllukati, həmmə qarpayliri bizningki bolmamdu? Biz pekət ularoʻja maqul desəkla, ular arimizda turidu, — dedi. **24** Xuning bilən xəhərning dərwasısidin kirip-qıkjıdoʻjanlarning həmmisi Həmor bilən oʻqli Xəkəmnıng səzigə kulak saldi. Xəhərning dərwasısidin kirip-qıkjıdoʻjanlarning həmmisi hətnə kılindi. **25** Əmma üdqinqi küni, ular hətiqə əoirik yatkinida xundak boldiki, Yakupning ikki oʻqli, yəni Dinahning akiliri Ximeon bilan Lawiy hərəkaysisi ez kılıqini elip, xəhər hatirjəmlık iqidə turojınida besip kirip, həmmə ərəkni ətürüwətı; **26** Ular Həmor bilən oʻqli Xəkəmnimu kılıqlap, Dinahni Xəkəmnıng əyidin elip kətti. **27** Andin Yakupning [barlık] oʻqulliri: «Ular singlimizning nomusioʻja təgdi» dəp, ətürülgənlərnıng jayıoʻja kelip, xəhərni bulap-talang kildi. **28** Ularning kəy-kala, exəklirini, xəhərdiki həmmını, etizliklardiki həmmını elip kətti, **29** Xundakla ularning barlık mal-mülkını bulap-talap, barlık hotun-balılarnı əsir kılıp, əy iqidiki barlık nəsılərnimu kəxup elip kətti. **30** Yakup Ximeon wə Lawiyı əyibləp: — Silər meni balaəja tikip, zemındikilər — Kanaaniylar bilan Pərizziylərnıng aldida sesitnglar. Bizning adimimiz əz bir həlkturmiz; ular mənə kərxı qıqip yəyilip hujum kılıdu; xuning bilən mən wə jəmətim wəyran bolimiz, — dedi. **31** Əmma ular jawab berip: — Əjəba, singlimizəja bir pahixə ayaləja kıləndək muamilə kilsə bolamdu? — dedi.

35 Andin Huda Yakupka: — Sən həzir Bəyt-Əlgə qıqip, xu yərnı makan kıl, əzüng akəng əsawdin kəqip mangojınıngda sanga kərüngən [Mən] Təngrigə bir kurbəngah yasəoʻjin, — dedi. **2** Xuning bilən Yakup əyidikilər wə əzi bilən billə boləjanlarning həmmisigə mundaq dedi: — Aranglardiki yat ilah butlirini taxliwetip, əzünglarnı paklap eginliringlarnı yəngüxlənglar. **3** Andin kəpup Bəyt-Əlgə qıkimiz. Mən xu yərdə kiyinqilikta kəloʻjanda duayimni ijəbət kılıp, yürgən yolumda mening bilən billə bolup kəlgən Təngrigə kurbəngah salay, — dedi. **4** Xuning bilən ez kəlliridiki həmmə yat ilah butlirini, xundakla kulaklıridiki zirilərnı qıkjirip Yakupka bərdi. Yakup bularnı Xəkəmdiki dub dərhihing tıwıgə kəmpir kəydi. **5** Andin ular səpərgə atlandı; əmma ətrapidiki xəhərlərnı Hudadin boləjan bir wəhımə baskəqka, ular Yakupning oʻqullirini kəoʻjlimidi. **6** Bu tərıkjədə Yakup wə uning bilən billə boləjanlarning həmmisi Kanaan zemindədiki Luz, yəni Bəyt-Əlgə yetip kəldi. **7** U xu yərdə bir kurbəngah yasidi; akisidin kəqip mangojınida xu yərdə Huda uningəja kərüngini üqın bu jayning ismini «Əl-Bəyt-Əl» dəp atidi. **8** Riwkəhning inik'anisi Dəborəh bolsa xu yərdə ələmdin ətı. U Bəyt-Əlning ayəoʻjıdiki dub dərhihing tıwıdə dəpnə kılindi. Bu səwəbtin xu dərəh «Yəoʻja-Zarning dub dərıhi» dəp ataldi. **9** Yakup [xu yol bilən] Padan-Aramdin yenip kəloʻjandin keyin, Huda uningəja yənə bir kətim kərünüp, uningəja bəht-bərikət ata kildi. **10** Andin Huda uningəja: — Sening isming Yakuptur; əmma mundaq keyin sən Yakup atalmay,

bəlki naming Israil bolidu, dəp uning ismini Israil kəyup kəydi. **11** Andin Huda yənə uningəja: — Mən Əzüm Həmmigə Qadir Təngridurmən; sən nəsillinip, kəpəygin; bir əl, xundakla bir tūrküm əllər səndin pəyda bolidu; padixəhərnı sening puxtungdin qıkjıdu. **12** Mən İbrahim wə İshəqka bərgən zeminni sanga berimən, xundakla səndin keyinki nəsillingimni xu zeminni berimən, — dedi. **13** Andin Huda uning bilən səzləxkən jaydin, uning yenidin yukırioʻja kəttürıldı. **14** Yakup Huda əzi bilən səzləxkən jayda bir tax tıwırükni tikləp, üstigə bir xarab hədiyəsini təkı wə zaytun meyi kuyup kəydi. **15** Yakup Huda əzi bilən səzləxkən xu jayning namini «Bəyt-Əl» dəp atidi. **16** Andin ular Bəyt-Əldin mengip, Əfratka azəjına yol kəloʻjanda, Rəhiləni toloqak tutup ketip, kəttik tuəjut azabida kəldi. **17** Əmma toloqıki kəttik əojirləxkənda, tuəjut anisi uningəja: — Kərkiməoʻjin, bu kətim yənə bir əojlung bolidəoʻjan boldi — dedi. **18** Xundak boldiki, Rəhilə jeni qıjkıx aldida, əmirki nəpisi bilən əojloʻja «Bən-Oni» dəp isim kəydi; əmma uning atisi uni «Bən-Yamin» dəp atidi. **19** Rəhilə wəpat boldi wə Bəyt-Ləhəm dəp atilidəoʻjan Əfratning yəlining boyəja dəpnə kılindi. **20** Yakup uning kəbrisingning üstigə bir hatirə texi tikləp kəydi. Bügüngə kədar «Rəhiləning Kəbrə Texi» xu yərdə turmaqta. **21** Andin Israil səpərnı dawamlaxturup Migdal-Edirning u tərıpidə əz qədırini tıkti. **22** Israil u zemında turoʻjan waqıtıda, Rubən berip əz atisining keniziki Biləh bilən bir orunda yattı; Israil bunı anglap kəldi. Yakupning on ikki oʻqli bar idi: — **23** Leyəhdin tuəjuloʻjan oʻqulliri: — Yakupning tunji oʻqli Rubən wə Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar həmə Zəbulun idi. **24** Rəhilədin tuəjuloʻjan oʻqulliri: — Yüsüp wə Binyamin idi. **25** Rəhiləning dediki Biləhdin tuəjuloʻjan oʻqulliri: — Dan wə Naftali idi. **26** Leyəhdning dediki Zılpahdin tuəjuloʻjan oʻqulliri: — Gad bilən Axir idi. Bular bolsa Yakupka Padan-Aramda tuəjuloʻjan oʻqulliri idi. **27** Əmdi Yakup atisi İshəkning kəxiəja, İbrahim wə İshəq Musapir bolup turoʻjan Kiriət-Arba, yəni Həbrəonning yenidiki Mamrəgə kəldi. **28** İshəkning kərgən künliri bir yüz səksən yil boldi. **29** İshəq tolimu kərip, künliri toxup, nəpəstin tohtap wəpat boldi wə əz kəwmining kəxiəja berip kəxuldi. Uning oʻqulliri əsaw bilən Yakup uni dəpnə kildi.

36 Təwəndikilər əsawning əwladlıridur (əsav yənə Edom dəpmu atilidu): — **2** əsav ayallirini Kanaaniylarning kizliridin aldı, yəni Hıttiyıldin boləjan Elonning kızı Adah bilən hiwiyıldin boləjan Zibeonning nəwrısı, Anahning kızı Oholibamahni aldı; **3** uningdin bəxka İsmailning kızı, Nebayotning singlisi Basimatnımu aləjanidi. **4** Adah əsavəja Elifazni tuəjup bərdi; Basimat bolsa Reuəlnı tuəjdi. **5** Oholibamah Yəux, Yaalam wə Korəhni tuəjdi; bular Kanaan zemində əsavəja tuəjuloʻjan oʻqullar idi. **6** əsav ayalliri, oʻqul-kizliri, əyidiki həmmə kixilirini wə qarpaylirini, barlık uləoʻjirini, xundakla Kanaan zemində tapkan barlık təəllukatlırını elip, inisi Yakuptin ayirilip, bəxka bir yurtka kəqıp kətti. **7** Qünki hər ikkisining təəllukatlıri intayin kəp boləqəqka, bir yərdə billə turalmaytti; musapir bolup turoʻjan zemin ularning mal-qarwilirining kəplükidın ularni bakalmaytti. **8** Buning bilən əsav (əsav Edom dəpmu atilidu) Seir

teojoja berip, olturaklixip qaldi. **9** Təwəndikilər taolliq rayon Seirdiki Edomiylarning ata-bowisi Əsawning əwladliridur: — **10** Əsawning oqulliri: — Əsawning ayali adahning oqli Elifaz; Əsawning ayali Basimatning oqli Reuəl. Elifazning oqulliri: — Teman, Omar, Zəfo, Gatam wə Kənaz idi. Əsawning oqli Elifazning kikiq hotuni Timna idi; u Elifazjoja Amalakni tuşup bərdi. Yukirilar bolsa Əsawning ayali adahning əwladliri idi. Reuəlning oqulliri: — Nahat, Zərah, Xammah wə Mizzah idi; bular Əsawning ayali Basimatning əwladliri idi. **14** Əsawning ayali, yəni Zibeonning qong kizi, Anahning kizi boləjan Oholibamahning oqulliri: u Əsawjoja Yəux, Yaalam wə Korahni tuşup bərdi. **15** Əsawning əwladlirining iqdin təwəndiki əmirlər qikkən: — Əsawning tunji oqli Elifazning oqulliridin: — əmir Teman, əmir Omar, əmir Zəfo, əmir Kenaz, **16** əmir Korah, əmir Gatam wə əmir Amalak qikkən. Bular Edom zeminida Elifazning nəslidin qikkən əmirlər bolup, Adahning əwladliri idi. **17** Əsawning oqli Reuəlning oqulliridin əmir Nahat, əmir Zərah, əmir Xammah wə əmir Mizzahlar qikkən; bular Edom zeminida Reuəlning nəslidin qikkən əmirlərdur; bularning həmmisi Əsawning ayali Basimatning əwladliri idi. **18** Əsawning ayali Oholibamahning oqulliridin əmir Yəux, əmir Yaalam wə əmir Korahlar qikkən. Bular Anahning kizi, Əsawning ayali Oholibamahning nəslidin qikkən əmirlər idi. **19** Bular Əsawning, yəni Edomning əwladliri bolup, [Edomiylarning] əmirliiri idi. **20** Həriylardin boləjan Seirning [Edom] zeminida olturojan əwladliri: — Lotan, Xobal, Zibeon, Anah, Dixon, Ezər wə Dixan idi. Bular Seirning əwladliri bolup, Edom zeminida Həriylarning əmirliiri idi. **22** Lotanning oqulliri Həri bilən Həmam idi; Lotanning singlisi Timna idi. **23** Xobalning oqulliri: Alwan, Manahat, Ebal, Xəfo wə Onam idi. **24** Zibeonning oqulliri: — Ayah wə Anah idi. Bu Anah qəldə atisi Zibeonning əxaklirini bəkiwetip, arxanglarni tepiwəlojan Anahning dəl əzi xu idi. **25** Anahning pərzəntliiri: oqli Dixon; Anahning kizi Oholibamah idi. **26** Dixonning oqulliri: Həmdan, Əxban, Itran wə Keran idi. **27** Ezərning oqulliri: Bilhan, Zaawan wə Akan idi. **28** Dixanning oqulliri: Uz wə Aran idi. **29** Həriylarning əzlrining əmirliiri: əmir Lotan, əmir Xobal, əmir Zibeon, əmir Anah, əmir Dixon, əmir Ezər wə əmir Dixan idi. Bular bolsa Həriylarning Seir zeminida əz namliri boyiqə atəlojan kəbililərnin əmirliiri idi. **31** Israilarning üstigə həq padixah tehi səltənət kilmasta Edom zeminida səltənət kəlojan padixahlar təwəndikidək: — **32** Beorning oqli Bela Edomda səltənət kildi; uning xəhərinin ismi Dinhabah idi. **33** Bela əlgəndin keyin, bozrahlik Zərahning oqli Yobab uning ornida səltənət kildi. **34** Yobab əlgəndin keyin, temaniylarning zeminidin kəlgən Huxam uning ornida səltənət kildi. **35** Huxam əlgəndin keyin, Bedadning oqli Hədad uning ornida səltənət kildi. U Moabning yaylaklirida midiyaniylaroja hujum kilip yənggənidi. Uning xəhərinin ismi Awit idi. **36** Hədad əlgəndin keyin, masəkəhlik Samlah uning ornida səltənət kildi. **37** Samlah əlgəndin keyin, «Dəryaning boyidiki Rəhəbot»tin kəlgən Saul uning ornida səltənət kildi. **38** Saul əlgəndin keyin, Akborning oqli Baalhanan uning ornida səltənət kildi. **39** Akborning oqli

Baalhanan əlgəndin keyin, Hədar uning ornida səltənət kildi. Uning xəhərinin ismi Pau idi. Uning ayalinin ismi Məhətabəl bolup, u Məy-Zəhabning kizi boləjan Matrədnin kizi idi. **40** Əsawning nəslidin boləjan əmirlər ularning at-isimliri, jəmətliiri, nəsəbnamliri wə turojan jayliri boyiqə: əmir Timna, əmir Alwah, əmir Yəhət, əmir Oholibamah, əmir Elah, əmir Pinon, əmir Kenaz, əmir Teman wə əmir Mibzar, əmir Magdiyəl wə əmir Iramlar idi. Bular Edomiylarning əmirliiri bolup, əzliiri igiləp olturaklaxkan jaylar əz namliri bilən atəlojanidi. Mana xu tərəkidə Əsaw Edomiylarning ata-bowisi boldi.

37 Yakup bolsa atisi musapir bolup turojan yərdə, yəni Kənaan zeminida olturaklaxti. **2** Təwəndikilər Yakup əwladlirining ix-izliridur. Yüsüp yigit bolup on yəttə yaxka kirgən qaoljirida, akiliri bilən billə qoylarni baqatti; u atisining kikiq hotunliri Bilhah wə Zilpahning oqulliri bilən billə ixləytti. Yüsüp atisioja ularning naqar kiliklirini eytip koyatti. **3** Yüsüp Israilning kəriəjan wəktida tapkan balisi boləjaqka, uni baxka oqulliridin bəkrək yaxhi kərətti. Xunga u Yüsüpkə uzun yənglik ton tiktürtip bərdi. **4** Əmma akiliri atisining uni əzlrinin yaxhi kəridiojinini kərtip, uningə əq bolup kəlojanidi wə uningə qiraylik gəp kilmatti. **5** Uning üstigə Yüsüp bir qüx kərgən bolup, uni akilirioja dəp bəriwid, ular uningəjoja təhimu əq bolup kətti. **6** Yüsüp ularəja mundak dedi: — Mening kərgən xu qüxümnü anglap bəkinglar. **7** Mana, biz həmmimiz etizlarda axliklarni baolawatəkudəkmiz. Karisam mening ənqəm əra turuptidək; silərnin ənqənglar bolsa mening ənqəmnin qərisigə olixip təzim kilip turojudək! — dedi. **8** Akiliri uningdin: — Əjəba, sən bizgə padixah bolamsən? Üstimizgə həkümranlik kilamsən? — dəp soridi. Uning kərgən qüxliri wə gəpidin akiliri uni təhimu yaman kərdi. **9** Keyin u yəni bir qüx kərdi wə qüxinü akilirioja dəp: — Mana, mən yəni bir qüx kərdüm. Karisam, kuyax bilən ay wə on bir yultuz mənə təzim kilip turojudək! — dedi. **10** U bu qüxni atisi wə akilirioja dəp bərdi. Atisi uningəjoja tənbiş bəripi: — Bu kərgininz zadi kəndək qüx? Əjəba, mən, anang wə aka-ukiliring aldingəjoja bəripi, sanga yəngə bax urup təzim kilimizmu? — dedi. **11** Xuning bilən akiliri uningəjoja həsət kiləjli turdi. Əmma atisi xu gəpni kəngligə püküp koydi. **12** Əmdi Yüsüpnin kərindaxliri atisining qoylirini baqqili Xəkəmgə kətkənidi. **13** Israil Yüsüpkə: — Akiliring Xəkəmgə pada bəkiwatidoju? Kəl, mən seni ularning kəxiəjoja əwətəy, dewidi, Yüsüp: — Mana mən, dedi. **14** U uningəjoja: — Əmdi bəripi akiliring aman-esənnu-məməsmu, koylar aman-esənnu-məməsmu, mənə hawirini elip kəlgin, dəp uni Həbron jiləjisidin yoloja saldi; u Xəkəmgə bərdi. **15** Xu yərdə bərsi uning dalada tənəp yürginini kəripi uningdin: — Nəmə izdəwətisən, dəp soridi. **16** U: — Mən akilirimni izdəwətimən. Ularning padilirini kəyərdə bəkiwatkanlikini eytip bərsingiz, dedi. **17** U adəm jawab bəripi: — Ular bu yərdin ketip qaldi, qünki mən ularning: «Yüringlar, Dotanoja barayli» degimini anglidim, dedi. Xuning bilən Yüsüp akilirining arkisidin bəripi, ularni Dotandin tapti. **18** Ular uni yiraktin kəripi, u tehi ularning kəxiəjoja kəlməy, uni əltürəwətinü məslihətləxti. **19** Ular bir-birigə: —

Mana ҳелиқи қўх кўргўқи келиватиду. **20** Kelinglar, uni ʻltʻurʻp muxu yʻardiki oraʻklardin birgʻa taxliwetayli, andin: — Wəhxiy bir haywan uni yəp ketiptu, deyli. Xunda, biz uning qūxlirining nemə bolidiodinini kerimiz — dedi. **21** Əmma Rubən buni anglap uni ularning kolliridin kūtquzmaqçı bolup: — Uni ʻltʻurməyli, dedi. **22** Rubən ularoʻja yənə: — Qan tək mənglar! Bəlki uni qeldiki muxu oraʻkkə taxliwetingar; lekin uningoʻja kol təgkūzmənglər, dedi (məliyəttə, u uni ularning kolidin kūtquzup, atisining kəxiəja kayturuwətməkçı idi). **23** Yūsūp akilirining kəxiəja yetip kəlgəndə ular uni tutup, uning alahidə tonini, yəni kiyiklik uzun yənglik tonini salduruwelip, oraʻkkə taxliwatti. Lekin oraʻk kuruk bolup, iqidə su yok idi. **25** Andin ular tamak yegili olturdi. Ular bexini kəturūp kariwidi, mana Ismaillarning bir karwini Gilead tarəptin keliwatatti. Təgʻilirigə dora-dərmək, tutiya wə murməkkilərl artiloʻjan bolup, Misir tərəpkə ketiwatatti. **26** Yəhuda kərinaxlirioʻja: — Bizning bir tuoʻqan kərinaximizini ʻltʻurūp, kenini yoxurojinimizning nemə paydisi bar? **27** Kelinglar, uni Ismaillaroʻja setiwetayli; kandaqla bolmisun u bizning inimiz, bir tuoʻqan kərinaximiz; xunga uningoʻja kol salmayli, dewidi, kərinaxlirini buningoʻja kulak saldi. **28** Midiyanlik Sodigərlar xu yərdin ʻtʻurūp ketiwatkanda, ular Yūsūpni oraʻktin tartip qikʻirip, ularoʻja yigirmə kūmūx tənggigə setiwatti. Bular bolsa Yūsūpni Misiroʻja elip kətti. **29** Rubən oraʻkning yənioʻja kaytip kelip, Yūsūpning oraʻka yoklukini kərup, kiyimlirini yirtip, **30** inilirining kəxiəja berip: — Bala yok turidu! Əmdi mən nəgə baray?! — dedi. **31** Əmma ular Yūsūpning tonini elip, bir tekini boʻquzlap tonni uning kəniəja miləp, **32** Andin uzun yənglik tonni atisining kəxiəja əwətip, uningoʻja: — Buni biz tepiwalduk; bu oʻqlungning tonimə-əməsmu, əzizing kərup bakkin, dedi. **33** U uni tonup: — Bu dər wəkkə mening oʻqlumning toni ikən; bir wəhxiy haywan uni yəp kətkən ohxaydu; xūbhəsiszi, Yūsūp titma-titma kiliwetiliptu! — dedi. **34** Xuning bilən Yakup kiyimlirini yirtip, beligə bəz baʻqlap, nuroʻqun kūnlərgiə oʻqli iquūn matəm tutti. **35** Uning həmma oʻqul-kizliri yənioʻja kelip uningoʻja təsəlli bərsimu, u təsəllini qobul kilmay: «Mən təhtisaroʻja qixūp oʻqlumning kəxiəja baroʻquə xundak matəm tutimən!» dedi. Yūsūpning atisi xu peti uningoʻja ah-zar kəturūp matəm tutti. (Sheol h7585) **36** Əmdi midiyaniylar [Yūsūpni] Misiroʻja elip berip, Pirəwning bir oʻjojidari, pasiban bexi Potifaroʻja satti.

38 U waqitlarda xundak boldiki, Yəhuda akakilirining kəxidin ketip, Hiraʻh isimlik Adullamlık bir kixiningigə qūxti. **2** Xu yərdə Yəhuda Xua isimlik bir Kanaaniyning kizini kərdi; u uni hotunlukka elip kəxiəja kirip yatti. **3** U hāmilidar bolup bir oʻqul tuʻqdi; Yəhuda uningoʻja «əṛ» dəp at koydi. **4** U yənə hāmilidar bolup, bir oʻqul tuʻqdi wə uningoʻja Onan dəp at koydi. **5** Andin yənə hāmilidar bolup bir oʻqul tuʻqdi wə uningoʻja Xələh dəp at koydi. U tuʻquləndə Yəhuda Kəzibda idi. **6** Yəhuda tunji oʻqulni Ərgə Tamar isimlik bir kizini elip bərdi. **7** Lekin Yəhudaning tunji oʻqli Əṛ Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjaqka, Pərwərdigar uni ʻltʻurdi. **8** Bu qəʻqda Yəhuda Onanoʻja: — Akangning ayalining kəxiəja kirip, uni hotunlukka elip kərinaxlik burqini Ada kiliq, akang iquūn nəsil kəlduroʻjin, dedi. **9** Əmma Onan bu

nəsilning əzigə təwə bolmaydianlikini bilip, akisioʻja nəsil kəldurmaslik iquūn hər kətim akisining ayali bilən billə boləndə məniysini yərgə akturuwəttati. **10** Uning bu kilmixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil kəringəqka, unimū ʻltʻurūwətti. **11** Yəhuda əmdi kelini Tamaroʻja: — Oʻqlum Xələh qəng boləjuə atangning əyidə tul olturup tuʻroʻjin, dedi. Qūnki u iqidə: — Bumu akilirioʻja ohxax ʻlūp kətməkin, dəp kərdi. Xuning bilən Tamar berip atisining əyidə turup kaldi. **12** Əmdi kəp kūnlər ʻtʻurūp, Xuaning kizi, Yəhudaəja təgkən ayal əldi. Yəhuda təsəlli tapkəndin keyin adullamlık dosti Hiraʻh bilən billə əzining koy kirkioʻquqilirining əhwalini bilixkə Timnahka qikti. **13** Tamaroʻja: — Keynatəng qoylirini kirkioʻqli Timnahka yol aldi, dəgən həwə yətti. **14** Xuning bilən Tamar Xələh qəng boləjan bolsimu, mən uningə hotunlukka elip berilmidim, dəp kərap, tulluk kiyimini seliwetip, qūmbəl tartip bədinini orap, Timnah yolining iustidə Ənaimoʻja kixix əqizioʻja berip olturdi. **15** Əmdi Yəhuda uni yuzi yepiklik halda kərgəndə: — Bu bir pəhixə ayal ohxaydu, dəp oylidi. **16** U yoldin burulup uning yənioʻja berip, əz kelini ikənlikini bilməy: — Kəl, mən sən bilən billə bolay, dedi. U jawab berip: — Mən bilən billə bolsang, manga nemə berisən? dəp soridi. **17** U uningəja: — Padanning iquūn bir oʻqlakni sanga əwətip bəray, dedi. Ayal: — Sən uni əkelip bərgūqə, manga rəniğə birər nərsə bəramsən? dəp soriwidi, **18** U: — Sanga nemini rəniğə bəray? — dedi. U: — Əz məhūriūng bilən uning xoynisini wə kolungdiki hāsangni rəniğə bərgin, dewidi, u bularni berip, uning bilən birgə boldi. Xuning bilən u uningdin hāmilidar bolup kaldi. **19** Andin Tamar ornidin turup mangdi; u pəranjini seliwetip, tulluk kiyimini kiyiwaldi. **20** Yəhuda: — U hotunning kolidiki rənini yandurup kəlsun dəp adullamlık dostining kəli arkiqil oʻqlakni əwətti, əmma u uni tapalmidi. **21** U xu jaydiki adəmlərdin: — Ənaimdiki yolning boyida olturoʻqan butpərəs pəhixə kəni, dəp sorisa, ular: — Bu yərdə həqbir butpərəs pəhixə boləjan əməs, dəp jawab bərdi. **22** Buning bilən u Yəhudaning kəxiəja yenip berip: — Mən uni tapalmidim; iūning iustigə u jaydiki adəmlərmu: «Bu yərdə həqbir butpərəs pəhixə ayal boləjan əməs» deyixti, dedi. **23** Yəhuda: — Boptu, u nərsilərnə u elip kətsə kətsun; bolmisa, baxkilarning məshirisigə qəlimiz. Nemila bolmisun, mən uningəja oʻqlak əwəttim, lekin sən u hotunni tapalmiding, dedi. **24** Uq ayqə ʻtəkdin keyin birsə Yəhudaəja: — Səning kelining Tamar buzuqkiliq kildi, uning iustigə zinadin hāmilidar bolup kaldi, dəgən həwərnə yətkūzdi. Yəhuda jawəbən: — Uni elip qikinglar, keydūruwətilsun! — dedi. **25** Lekin u elip qikiloʻqanda kəynatisioʻja həwə əwətip: — Bu nərsilərnəning igisi boləjan adəmdin hāmilidar boldum! Əmdi sən kərup bak, bu məhūṛ, xoynisi wə hāsining kimning ikənlikini etirap kiləjin, dedi. **26** Yəhuda bu nərsilərnə etirap kiliq: — U manga nisbətən həkliktur; dər wəkkə mən uni oʻqlum Xələhka elip bərmidim, dedi. Bu ixtin keyin Yəhuda uningəja yənə yekinqilik kilmidi. **27** Uning tuʻqut waqti yekinxlaxti, mana kərsikida kəxəzək bar idi. **28** U tuʻqan waqtida balilardin birsə kolini qikiriwidi, tuʻqut anisi dərhal bir kizil yipni elip: «Bu awwal qikti» dəp uning kəlioʻja qigip koydi. **29** Lekin u kolini yənə

iqigə tikiwaldi, mana uning inisi qikti. Xuning bilən tuoqut anisi: «Sən qandak kılıp besüp qikting!» dedi; xuning bilən uningoa «Pərazə» degan at koyuldi. **30** Andin kolojə kizil yip qiqiglon akisi tuoquldi. Uning ismi Zərah dəp ataldi.

39 Yüsüp bolsa Misirojə elip kelindi; uni Pirəwnning ojojidari, pasiban bexi Potifar xu yərgə elip kəlgən Ismaillarning qolidin setiwaldi. **2** Ləkin Pərwərdigar Yüsüp bilən billə boləoqəqə, uning ixliri ongəoşa tartti; u misirlik hojisininə oyidə turup qaldi. **3** Uning hojisi Pərwərdigarning uning bilən billə ikənlikini, xundakla u nemə ix kilsə, Pərwərdigarning uning qolida ronək tapkuzəonlikini baykidi. **4** Xuning bilən Yüsüp uning nəziridə iltipət tepip, uning has hizmatqisi boldi. Hojisi uni əyini baxkuruxkə koydi wə barlik təəllukətini uning kolojəə tapxurdi. **5** Wə xundək boldiki, u uni əyi wə barlik təəllukətini baxkuruxkə koyəoşandin tartip, Pərwərdigar bu misirlikning əyini Yüsüpning səwəbidin bərikətliđi; Pərwərdigarning bərikiti uning pütün ailisi wə barlik terikqilikiojəə kəldi. **6** Xuning bilən [Potifar] barlik ixlirini Yüsüpning kolojəə tapxurup, əz tamikini yeyixtin baxkə heqkəndək ix bilən kari bolmidi. Yüsüp bolsa kamiti kelixkən, huxqiray yigit idi. **7** Birnəoqəə wəqit ətkəndin keyin xundək boldiki, uning hojisininə ayalining Yüsüpkə kəzi qüxüp kelip: — Mən bilən yatkin! — dedi. **8** Əmma u uniməy hojisininə ayaliojəə mundək dedi: — Mana hojam əyidiki ixlarni, xundakla barlik təəllukətini qolmojəə tapxurdi, manga tolimu ixinip ixlirim bilən kari bolmaydu. **9** Bu əyidə məndin qong adam yok. Səndin baxkə u heqbir nərsini məndin ayimidi — qünki sən uning ayalidürsən! Xundək turukluk mən kəndəkmə bundək rəzillikni kılıp Huda aldida gunəhkar bolay? — dedi. **10** Gərqə hər küni Yüsüpkə xundək desimu, xundakla u uning bilən yetip uningəoşa yeqinqilik kılıxni yəki uning bilən birgə turuxni rət kılıoşan bolsimu, **11** xundək bir wəxə boldiki, bir küni u əz ixi bilən əy iqigə kirgənidi, əyidkilərdin heqkəyisisi əyning iqidə əməs idi; **12** bu ayal uning tonini tutuwelip: — Mən bilən yatkin! dedi. U tonini uning kolojəə taxlap koyup, yügürgən peti keqip taxkiriəoşa qikip kətti. **13** Ayal Yüsüpning tonini əz kolojəə taxlap keqip qikip kətkinini kərtip, **14** əyidiki hizmətqilirini qəkirip ularəoşa: — Karənglar, erim bizgə həkəratə kəltürsun dəp bir ibranəyi adəmnə elip kəptul! Bu adam yeniməoşa kirip: «Sən bilən yatay» dewidi, kəttik wərkiridim! **15** U mening kəttik wərkiriəoşinimni ənglap, tonini yeniməoşa taxlap, taxkiriəoşa keqip kətti, dedi. **16** Xuning bilən hojisi əyigə yenip kəlgüə u Yüsüpning tonini yenidə saklap koydi. **17** Andin u erigimu xu gəpni kılıp: — Sən elip kəlgən həliki ibranəyi kul manga həkəratə kılıxkə kəximəoşa kirdi. **18** Ləkin mən kəttik wərkirəp-jarkirdim, u tonini kəximəoşa taxlap, taxkiriəoşa keqip kətti, — dedi. **19** Uning hojisi ayalining: — Sening kulung meni undək-mundək kildi, degən gəplirini ənglap əzəzipi ottək tutaxti. **20** Xuning bilən Yüsüpning hojisi uni tutup orda munarlik zindənojəə kənap koydi. Xu yərgə pəkətə padixəhning məhbusliri solinatti. Buning bilən u xu yərdə soləkta yetip qaldi. **21** Ləkin Pərwərdigar Yüsüp bilən billə bolup, uningəoşa xəpəət kərsitip, uni zindan begininə nəziridə iltipət tapturdi. **22** Xuning bilən zindan begi gundihanida

yətkən həmmə məhbuslarni Yüsüpning kolojəə tapxurdi. Xu yərdə kılınidiəoşan hərəkəndək ix uning qoli bilən bolatti. **23** Zindan begi Yüsüpning qolidiki heqkəndək ixtin oşəm kilmətti; qünki Pərwərdigar uning bilən billə bolup, u hərnemə kilsə Pərwərdigar uni onguxluk kılatti.

40 Bu ixlərdin keyin Misir padixəhning səkiysi wə bax nəwiysi Misir padixəhning zitiəoşa tegip gunəhkar bolup qaldi. **2** Xuning bilən Pirəwn uning bu ikki mənəspədariojəə, yəni bax səkiyi wə bax nəwayəoşa əzəzəlinip, **3** ularni pasiban bəxingni səriyiojəə, Yüsüp soləklik munarlik zindənojəə soləp koydi. **4** Pasiban bexi Yüsüpni ularning hizmitidə bolup ularni kütüxkə təyinliđi. Ular soləkta birnəoqəə kün yetip qaldi. **5** Ular ikkisi — Misir padixəhning səkiysi wə nəwiysi gundihanida soləklik turoşan bir keqidə qüx kərdi. Hərbirininə qüxininə əzigə has təbiri bar idi. **6** Ətisi ətigəndə, Yüsüp ularning kəxiəoşa kiriwidi, ularning oşəmkin olturoşinini kərdi; **7** xunga u əzi bilən billə hojisininə səriyidə soləklik yətkən Pirəwnning bu ikki mənəspədaridin: — Nemixkə qirəyinqlər bügün xunəə soləoşun? — dəp soridi. **8** Ular uningəoşa jəwəp bərip: — İkkimiz bir qüx kərdük; əmma qüximizning təbirini yəxip bəridioşan kixi yok, dedi. Yüsüp ularəoşa: — Qüxkə təbir bərix Hudadin bolidu əməsmu? Qüxinqnlarni manga eytəp bəringlar, — dedi. **9** Buning bilən bax səkiyi Yüsüpkə qüxini eytəp: — Qüxümdə əldimə bir üzüm teli turoşudək; **10** bu üzüm telininə üç xəhi bar ikən. U bih urup qəqəkləp, səpliridə uzum pixip ketiptudək; **11** Pirəwnning kədəhi qolumdə ikən; mən üzümlərdə elip Pirəwnning kədəhiğə sikip, kədəhini uning kolojəə sunuptimən, dedi. **12** Yüsüp uningəoşa jəwəpən: Qüxning təbiri xudurki, bu üç xəh üç künni kərsitidu. **13** Üç kün iqidə Pirəwn kəddingni ruslitip, sən mənəspinggə kəyitidin təyinləydu. Buning bilən sən burun uningəoşa səkiyi boləoşandək Pirəwnning kədəhini uning kolojəə sunidiəoşan bolisən. **14** Ləkin ixliring onguxluk boləoşanda meni yədingəoşa yətküzüp, manga xəpəət kərsitip Pirəwnning əldida mening toşəramdə gəp kılıp, meni bu əyidin qikərtkəyəsən. **15** Qünki mən həkikətən ibranəyilərinə zəminidin nəhəkə tutup elip kelindim; bu yərdimə meni zindənojəə saləoşudək bir ix kilmidim, — dedi. **16** Bax nəwayə Yüsüpning xundək yəhxi təbir bərginini kərtip uningəoşa mundək dedi: — Mənmə əzümni qüxümdə kərdüm; mana, bəximdə ək nən bar üç səwət bar ikən. **17** Əng üstünki səwəttə nəwaylar Pirəwngə pixuroşan hərhil nəzunemətlər bar ikən; ləkin kuxlar bəximdikə u səwəttiki nərsilərnə yəp ketiptudək, — dedi. **18** Yüsüp jəwəpən: — Qüxning təbiri xudurki: — Bu üç səwət üç künni kərsitidu. **19** Üç kün iqidə Pirəwn sənəwət bəxingni kəsip, jəstingni dərəhkə əsidikən. Xuning bilən uqərkənatlar kelip gəxüingni yəydikən, — dedi. **20** Üqinqi küni xundək boldiki, Pirəwnning tuoşuloşan küni boləoşəqə, u həmmə hizmətkərliri üçün bir ziyəpət kılıp bərdi, xundakla dərwəxə hizmətkərlirininə ərisidə bax səkiyning bəxini kətdürdi wə bax nəwayning bəxini əldi; **21** u bax səkiyini kəyitidin əz mənəspigə təyinliđi; xuning bilən u Pirəwnning kədəhini uning kolojəə kəyitidin sunidiəoşan boldi. **22** Ləkin bax nəwayni bolsa Yüsüp ularəoşa təbir

bərgəndək esiwətti. **23** Əmma bax sakıy Yüsüpni heq əsliməy, əksiqə uni untup qaldı.

41 Toptooqra ikki yil etüp, Pirəwn bir qüx kərđi. Qüxidə u [Nil] dəryasının boyda turuqdadək. **2** Həm qıraylık həm semiz yəttə tuyak inək dəryadin qıkip, kumuxluqta otlaptudək. **3** Andin yəna yəttə tuyak inək dəryadin qıkiptu; ular sət həm oruq bolup, aldınki inəklərnin yenida, dəryaning boyda turuptu. **4** Bu sət həm oruq inəklər u yəttə qıraylık həm semiz inəklərni yəwətiptu. Xu waqıtta Pirəwn oyojınip ketiptu. **5** U yəna uhlap, ikkinqi kətim qüx kərđi: — Mana, bir tüp buoqda xehidin tok wə qıraylık yəttə baxaq qıkiptu. **6** Ulardin keyin yəna yəttə baxaq qıkiptu; ular həm oruq wə puqək bolup, xərək xamilida solixip qaloqanıdi. **7** Bu oruq baxaqlar u yəttə semiz, tok baxaqni yutup ketiptu. Andin Pirəwn oyojınip ketiptu, wə uning qüxi ikən. **8** Ətisi uning kengli nahayiti biaram bolup, Misirdiki həmmə palqi-jadugərlər bilən barlık danixmənlərni qakirtip kəldi. Pirəwn əz qüxini ularoqə eytip bərđi; ləkin heqkim Pirəwngə qüxlərnin təbirini dəp bəralmıdi. **9** U qaoqda bax sakıy Pirəwngə: — Bügün mening ötküzgən hatalıqlırım esimgə kəldi. **10** Burun Pirəwn janabliri kullirioqə, yəni pekir wə bax nawayoqə aqqıqlinip, bizni pasiban bəxining sariyida solakqə taxlıoqanıdila; **11** Xu qaoqlarda hər birimiz bir keqıdə birdin qüx kərđuk; hər kəysimiz kərgən qüxning təbiri baxqə-baxqə idi. **12** Xu yərdə biz bilən billə pasiban bəxining quli boləqan bir ibranıy yigit bar idi. Uningoqə qüxlrimizni eytiwiduk, u bizgə qüxlrimizning təbirini bayan kildi; u hər birimizning kərgən qüxigə qarap təbir bərgənıdi. **13** Xundak boldiki, ixlar dəl uning bərgən təbiridə deyilgəndək yüz bərđi; janabliri pekirni əz mənsipimgə kaytidin təyinlidilə, bax nawayni daroqə astila, — dedi. **14** Xuning bilən Pirəwn adam əwətip, Yüsüpni qakirdi; ular dərhal unı zindandin qıkardı. Yüsüp burut-sakilini qüxürüp, kiyimlirini yənggüxləp, Pirəwning aldioqə kirdi. **15** Pirəwn Yüsüpka: — Mən bir qüx kərđüm, əmma uning təbirini eytip bəraləyđioqan heqkim qıqmıdi. Anglisam, sən qüxxə təbir bəraləyđikənsən, — dedi. **16** Yüsüp Pirəwngə jawab bərip: — Təbir bərix əzümđin əməs; ləkin Huda Pirəwngə hatirjəmlik bəridioqan bir jawab bəridu, — dedi. **17** Pirəwn Yüsüpka: — Qüxümdə mən dəryaning kirojıqıda turuptimən. **18** Qarısam, dəryadin həm semiz həm qıraylık yəttə tuyak inək qıkip kumuxluqta otlaptu. **19** Andin ulardin keyin əjiz, tolimu sət həm oruq yəttə tuyak inək qıkiptu. Mən Misir zeminida xundak sət inəklərni kərgən əməsmən. **20** Bu oruq, əski inəklər bolsa awwalkı yəttə semiz inəkni yəwətiptu. **21** Ularnı yawətkən bolsimu, kərsikioqə bir neming kirgənlikı heq ayan bolmaptu, ularning kərnüxi bəlki burunqıdək sət imix. Andin mən oyojınip kəttim. **22** Andin yəna bir qüx kərđüm, mana bir xahthin yəttə həm tok həm qıraylık baxaq qıkiptu. **23** Andin yəna yəttə puqək, oruq baxaq qıkiptu; ular xərək xamili bilən solixip kurup ketiptu. **24** Bu oruq baxaqlar yəttə qıraylık baxaqni yəp ketiptu. Mən bu ixni palqi-jadugərlərgə dəp bərsəm, mənə təbirini eytip bəridioqan heq kixi qıqmıdi, dedi. **25** Yüsüp Pirəwngə: — [Janabliri] Pirəwning qüxliri bir mənidıdır. Huda Əzi kılmaqı boləqan ixlirini Pirəwngə aldin bildürdi. **26** Bu yəttə yaxhi inək yəttə

yilni kərsitidu; yəttə yaxhi baxaqmu yəttə yilni kərsitidu. Bu qüxlər ohxax bir qüxtur. **27** Ulardin keyin qıkkan yəttə oruq, yaman sət inək yəttə yilni kərsitidu; xərək xamili bilən solixip qaloqan yəttə kuruk baxaqmu xundak bolup, aqarqılık bolıdıoqan yəttə yildur. **28** Mən Pirəwngə dəyđioqan səzüm xuki, Huda yekında kılmaqı boləqan ixni Pirəwngə ayan kildi. **29** Mana, pütkül Misir zeminida yəttə yiloqıqə məmurqılık bolıdu; **30** andin yəttə yiloqıqə aqarqılık bolıdu; xuning bilən Misir zeminida pütkül məmurqılıqni unuqkuzıdıoqan aqarqılık zeminni wəyran kildi. **31** Kelıdıoqan aqarqılıqning səwəbidin zeminda boləqan məmurqılık kixilərnin esidin kətürülüp ketidu; qünki aqarqılık tolimu əojir bolıdu. **32** Ləkin qüxning yandurulup, Pirəwngə ikki kətim kəringinining əhmiyiti xuki, bu ix Huda təripidin bəkitilgən bolup, Huda uni pat arida əməlgə axurıdu. **33** Əmdi Pirəwn əzi üqün pəm-parəsətlik həm dana bir kixini tərip, Misir zeminioqə koysun. **34** Pirəwn xundak kilsunki, məmurqılık boləqan yəttə yilda Misir zeminidin qıkkan axlıqning bəxtin birini toplanglar dəp zeminioqə nəzarətqilərnı təyinlisun. **35** Bular xu kelıdıoqan tokqılık yıllirida barlık axlıkni toplap, xəhər-xəhərlərdə yeməklık bolsun dəp buoqday-konaklarnı Pirəwning kol astioqə jəm kılıp saklitip koysun. **36** [Yıloqıoqan] xu axlıklar Misir zeminida bolıdıoqan yəttə yıllik aqarqılıqka takəbil turux üqün saklınsun; xu tərıkidə zemin aqarqılıqtin həlak bolmaydu, — dedi. **37** Bu sez Pirəwn wə uning hizmətkarlırining nəzirigə taza yaqti. **38** Xuning bilən Pirəwn hizmətkarlırioqə: — Bu kixidək, iqidə Hudaning rohi bar yəna birsini tapalamduk?! — dedi. **39** Pirəwn Yüsüpka: — Huda sanga buning həmmisini ayan kıləqanıken, səndək pəmlık həm dana heqkim qıqmaydu. **40** Sən əmdi mening eyümmi baxkuruxka bəkitildin, barlık həlkim sening əojingə qarap əzlrini tərtpıqə tizsun. Pəkət təhttilə mən səndin üstün turımən, — dedi. **41** Ahirida Pirəwn Yüsüpka: — Mana, mən sənı pütkül Misir zeminin üstigə təyinlidim, — dedi. **42** Buning bilən, Pirəwn əz kelidin məhür üzükini qıkip, Yüsüpning kıləoqə saldı; uningə nəpis kanap rəhttin tikilgən libasni kiygüzüp, boynioqə bir altun zənjir esip koydi. **43** Uni əzining ikkinqi xahəne hərwisioqə olturozup, uning aldidə: «Tiz pükünglar!» — dəp jar salırdı. Xundak kılıp, Pirəwn unı pütkül Misir zeminioqə tikləp koydi. **44** Andin Pirəwn Yüsüpka yəna: — Mən degən Pirəwndurmən; pütkül Misir zeminida sənsiz heqkim kol-putini midirlatmisun! — dedi. **45** Pirəwn Yüsüpka Zafinat-Paanıyah degən namni bərdi wə on xəhıridiki kəhin Potifirahning kizi Asnatni uningə hotunluqka elip bərđi. Xundak kılıp Yüsüp pütkül Misir zeminini baxkurux üqün qərgiləkkə qıkti. Yüsüp Misir padıxahı Pirəwning hizmitidə boluxka bəkitilgəndə ottuz yaxta idi; u Pirəwning aldidin qıkip, Misir zeminining hərəkəysi jaylırini kəzđin kəqürdi. **47** Məmurqılık boləqan yəttə yil iqidə zeminning həsuli dəwə-dəwə boldi. **48** Yəttə yilda u Misir zeminidin qıkkan axlıkni yiojıp, xəhər-xəhərgə toplıdi; hərəkəysi xəhərnin ətrapidiki etizlikning axlıkını u xu xəhərnin əzigə juoqlap koydi. **49** Xu tərıkidə Yüsüp dengizdiki kumdək nahayiti kəp axlık toplıdi; axlık həddi-həsəbsiz boləqaqca, ular həsəblaxni tohtatti. **50** Aqarqılık yılliri

yetip kelixtin burun Yüsüpka ikki oqul tərældi. Bularni Ondiki kahin Potiforahning kizi Asinat uningõja tuopuy bærdi. **51** Yüsüp: «Huda pütün japa-muxækkitim wæ atamning pütün ailisini kenglümdin kêtürüwætti» dæp tunji oqliõja Manassah dæp at qoydi; **52** andin: «Mæn azab-okubæt qökæn yurtta Huda meni mewilik kildi» dæp ikkinçisigæ æfrain dæp at qoydi. **53** Misir zeminida mæmurçilik bolõjan yõtæ yil ayaõjlaxti. **54** Andin Yüsüpnig eytkinidæk aqarçilikning yettæ yili baxlandi. U qaoqlarda baxça barlik yurtlardimu aqarçilik boldi; lekin Misir zeminidiki hær yærlardæ nan bar idi. **55** Aqarçilik pütkül Misir zeminini baskanda, hælç axliç sorap Piræwnghæ pæryad kildi. Piræwn misirliklarning hæmmisigæ: — Yüsüpnig kexioça berip, u silærgæ nemæ desæ, xuni kilinglar, — dedi. **56** Aqarçilik pütkül yær yüzini besip kætti. Yüsüp hær yærdiki ambarlarni eqip, misirliklarõja axliç satatti; aqarçilik Misir zeminida intayin eqõr bolõçili turdi. **57** Aqarçilik pütkül yær yüzini baskan bolõqaça, barlik yurtlardiki hælçmu axliç aloçili Misiroça Yüsüpnig kexioça kelætti.

42 æmdi Yakup Misirda axliç barlikini bilginiidæ oqullirioça: — Nemixça bir-biringlarõja karixip turisilær? — dedi. **2** Andin yønæ: — Manga karanglar, angliximqæ Misirda axliç bar ikæn. U yærgæ berip, andin xu yærdin bizgæ axliç elip kelinglar; buning bilæn elüp kætmay, tirik qalimiz, — dedi. **3** Buning bilæn Yüsüpnig on akisi axliç setiwaloçili Misiroça yoloça qikti. **4** Lekin Yakup Yüsüpnig inisi Binyaminning biræ yamanliçça uqrap kelixidin qorçup uni akiliri bilæn billæ æwætmi. **5** Xuningdæk aqarçilik Qanaan zeminidimu yüz bærgæqkæ, Israilning oqulliri axliç aloçili kalgænlar arisida bar idi. **6** Yüsüp zeminning walysi bolup, yurtning barlik hælçigæ axliç setip bærgüçi xu idi. Yüsüpnig akiliri kelip uning aldida yüzlirini yærgæ tæçküzüp tæzim kildi. **7** Yüsüp akilirini kærüpla ularni tonudi; lekin u tonuxluç bærmæy, ularõja qopal tælæppuzda gæp kiliç: — Kæyærdin kædinglar, dæp soridi. Ular jawabøn: — Qanaan zeminidin axliç aloçili kældük, — dedi. **8** Yüsüp akilirini tonuõjan bolsimu, lekin ular uni tonumidi. **9** Yüsüp æmdi ular toõrisida kergæn qüçlirini esigæ elip, ularõja: — Silær jasus, bu æning mudapiæsiz jaylirini kætætkili kædinglar, — dedi. **10** æmma ular uningõja jawab berip: — æy hojam, undæk æmæs! Bælki kæminiliri axliç setiwaloçili kældi! **11** Biz hæmmimiz bir adæmning oqulliri, sæmimiy adæmlærmiz. Kæminiliri jasus æmæs! — dedi. **12** U ularõja yønæ: — Undæk æmæs! Bælki zeminning mudapiæsiz jaylirini kergili kædinglar, — dedi. **13** Ular jawab berip: — Kæminiliri æslida on ikki kærindax idük; biz hæmmimiz Qanaan zeminidiki bir adæmning oqulliridurmiz; lekin kænji inimiz atimizning kexida keliç qaldi; yønæ bir inimiz yoçap kætti, — dedi. **14** æmma Yüsüp ularõja yønæ: — Mana mæn dæl silærgæ eytkinimdæk, jasus ikænsilar! **15** Piræwnning hayati bilæn kæsæm kiliænki, kiçik ininglar bu yærgæ kælmigüqæ silær bu yærdin qikiç ketælmæysilær; silær xuning bilæn sinlisilær. **16** Ininglarni elip kælçili biringlarni æwætinglar, qaloçanliringlar bolsa solap koyulisilær. Buning bilæn eytkinilinglarning rast-yaloçanliç ispatlinidu; bolmisa, Piræwnning hayati bilæn kæsæm kiliænki, silær jæzmnæn jasus! — dedi. **17** Xuning bilæn u ularni üq küngiqa

solap koydi. **18** Üqinçi küni Yüsüp ularõja mundak dedi: — Mæn Hudadin qorçidoçan adæmmæn; tirik kelixinglar üqün muxu ixni kilinglar: — **19** ægar sæmimiy adæmlær bolsanglar, kærindaxliringlardin biri silær solanoçan gundihanida solakliç turiwærsun, qaloçininglar aqarçilikta qaloçan ailenglar üqün axliç elip ketinglar; **20** Andin kiçik ininglarni keximoça elip kelinglar. Xuning bilæn sezliringlar ispatlansa, ælmæysilar!, — dedi. Ular xundæk kiliçidoçan boldi. **21** Andin ular ezara: — Bærhæk, biz inimizõja kiliçan iximiz bilæn gunahkar bolup qaldük; u bizgæ yalwursimu uning azabini kærüp turup uningõja qulaç salmduç. Xuning üqün bu azab-oqubæt beximizõja qüxti, — deyixti. **22** Rubæn ularõja jawabøn: — Mæn silærgæ: baliõja zulum kilmanglar, degæn æmæsmidim? Lekin unimidinglar. Mana æmdi uning qan kærzi bizdin sorilwatidu, — dedi. **23** æmma Yüsüp ular bilæn tærjiman arkilic sæzlæxkæqkæ, ular Yüsüpnig ez gæplirini ukup turuwatkini bilmi. **24** U ularin özini qætæk elip, yioçlap kætti. Andin ularning kexioça yenip kelip, ularõja yønæ sæz kiliç, ularning arisidin Ximeonni tutup, ularning kez aldida baõçli. **25** Andin Yüsüp æmr qüxürçi, ularning tæoqarlrioça axliç toldurup, hær birsining pulini kayturup tæoçirioça selip koyup, sæpær hærirlikrimu berilsun dæp buyruwidi, ularõja xundæk kiliç. **26** Xuning bilæn akiliri exækligigæ axliçlirini artip, xu yærdin kætti. **27** æmma etæggæ kælçændæ ularin biri exikigæ yæm bærgili tæoçirini eqiwidi, mana, æz puli tæoçarning æoçida turatti. **28** U kærindaxlirioça: — Mening pulumni kayturuwetiptu. Mana u tæoçirimda turidu, dedi. Buni anglap ularning yüriki su bolup, titrixip bir-birigæ: — Bu Hudaning bizgæ zadi nemæ kiliçididu? — deyixti. **29** Ular Qanaan zeminioça, ætiçi Yakupning kexioça kelip, bexidin ætkæn hæmmæ wæxælærni uningõja sæzlep berip: **30** — hælkiçi kixi, yæni xu zeminning hoçisi bizgæ qopal gæp kildi, bizgæ zeminni payliõçuçi jasustæk muamila kildi; **31** æmdi biz uningõja: «Biz bolsak sæmimiy adæmlærmiz, jasus æmæsmiz. **32** Biz bir atidin bolõjan oqullar bolup, on ikki aka-uka idük; biri yoçap kætti, kiçik inimiz hærir Qanaan zeminida atimizning yenida qaldi» desæk, **33** hælkiçi kixi, yæni xu zeminning hoçisi bizgæ mundæk dedi: «Mening silærnig sæmimiy ikænliklarni bilixim üqün, kærindaxliringlarning birini mening yenimda kaldurup koyup, aq qaloçan ailenglar üqün axliç elip ketinglar; **34** andin kiçik ininglarni keximoça elip kelinglar; xundæk kilsanglar, silærnig jasus æmæs, bælki sæmimiy adæmlær ikænliklarni bilæymæn. Andin kærindaxliringlarni silærgæ kayturup berimæn wæ silær zeminda soda-setik kilsanglar bolidu» — dedi. **35** æmma xundæk boldiki, ular tæoqarlrini tækkændæ, mana hærbirining puldini ez tæoqarlrinda turatti! Ular wæ atisi ezlirining qigiklik pullirini kergændæ, qorçup keliçti. **36** Atisi Yakup ularõja: — Meni oqulmdin juda kildiçinglar! Yüsüp yoçap boldi, Ximeonmu yok, æmdi Binyaminimu elip kætækçi boluwatisilær! Mana bu ixlarning hæmmisi mening beximoçila kældi! — dedi. **37** Rubæn atisioça: — ægar mæn Binyaminni kexingõja kayturup elip kælmisæm, mening ikki oqulmni æltürüwætkin; uni mening qolomõja tapxuroçin; mæn uni kexingõja yandurup elip kelimæn, — dedi. **38** Lekin Yakup jawab berip: — Oqulm silær bilæn

billa u yergə qüxməydu; qünki uning akisi ölüp ketip, u ezi yaloçu qaldı. Mubada yolda ketiwatqanda uningöja birər kelixmaslik kəlsə, silər məndək bir aq qaqlik adəmni dərd-ələm bilən təhtisaraça qüxüriwetisilər, — dedi. (Sheol h7858)

43 Aqarqılık zeminni intayin eoçır baskanıdı. **2** Bu səwəbtin ular Misirdin elip kəlgən axlıknı yəp tügətkəndə, atisi ularoça: — Yənə berip bizgə azoçına axlık elip kelinglar, — dedi. **3** Lekin Yəhuda uningöja jawabən: — Həliki kixi bizni kəttik aqahlandırur: «İninglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümnı kərimən dəp hiyal qilmanglar» degən. **4** Əgər inimizni biz bilən billə əwatsəng, biz berip sanga axlık elip kelimiz. **5** Əmma əwətxkə unimisəng, biz barmaymız; qünki həliki kixi bizgə: «İninglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümnı kərimən dəp hiyal qilmanglar» degən, — dedi. **6** İsrail ularoça: — Silər nemixkə manga xunçə yamanlık qılıp u kixigə: «Yənə bir inimizmu bar» dedinglar, — dedi. **7** Ular jawabən: — U kixi bizning wə ailimizning əhwalını sürüxtürüp qoçılar: «Atanglar tehi Həyatmu? Yənə bir ininglar barmu?» — dəp sorıdı. Biz uning xu soaliçə yarixə jawab bərdük. Uning bizgə: «İninglarnı elip kelinglar» dəydiçini nədın biləyli? — dedi. **8** Yəhuda atisi İsrailoça: — Balını mən bilən əwətkin; biz dərhaç kəzoçılıp yoloça qıçaylı; xundakta biz wə sən, bizlər həm balilirimiz əlməy, tirik qalimiz. **9** Mən uningöja kepil bolimən; sən uning üçün mening meningdin hesab alısən; əgər mən uni sening qəxingöja aman-esən yandurup kelip, yüzüngning aldidə turuquzmisən, pütkül əmrümdə aldingda gunaçkar bolay. **10** Qünki həyal bolmioğan bolsaq, bu qəoçiqə ikki kətim berip keləttük, — dedi. **11** Ularning atisi İsrail ularoça: — Undək bolsa, mundək qilinglar: — U kixigə qaça-kuqanglaroça zemindiki əng esil mewilərdin sowojat aloqə beringlar: yənə azoçına tutiya, azrak həsəl, dora-dərmənlər, murməki, pistə wə badamlarnı aloqə beringlar. **12** Qolunglarda ikki həssə pul elip, taqarlıringlarning aqzıdiki eüzınglaroça yanduruloğan pulnımu aloqə beringlar. Ehtimal, bu ixta səwənlək kəruçgən boluxı mumkin. **13** İninglarnımu billə elip, qəzoçılıp u kixining yenioça yənə beringlar. **14** Həmmigə Qadir Təngri Əzi silərnı u kixining aldidə rəhımgə erixtürgəy. Buning bilən u silərnıng xu yərdiki kəridixinglarnı wə Binyaminni qoyup berip, silərgə koxup koyarmikin; eüzüm nawada balilirimdin juda bolsam bolay! — dedi. **15** Xuning bilən wə adəmlər xu sowojatni elip, qollirioça ikki həssə pulni tutup, Binyaminni elip qəzoçılıp, Misiroça berip Yüsüpning aldidə hazır boldı. **16** Yüsüp Binyaminni ular bilən billə kərginidə, əz əyini baxkürıdiçian oçıjıdarioça buyrup: — Bu adəmlərnı eüimgə baxlap kirip, mal soyup taam təyyar qılöçin; qünki bu kixilər qüxlük oçizani mən bilən yəydu, — dedi. **17** U kixi Yüsüpning buyruçınıdək qılıp, adəmlərnı Yüsüpning eyiçə baxlap kirdi. **18** Ular bolsa Yüsüpning eyiçə baxlap kelinginidin kərkuxup: — Aldınki qətim taqarlırimizöja yanduruloğan pulning səwəbidin biz uning eyiçə elip kelındük; uning məksiti bizgə hujum kılıp, üstimizdin besip kul qılıp, exəklirimizni tartiwelıx ohxaydu, — deyixti. **19** Ular Yüsüpning eyni baxkürıdiçian oçıjdarning

yenioça kelip, eyniçin ixikining tüwidə uningöja: — **20** Əy hojam, biz həkikətən əslidə muxu yərgə axlık aloçılı kəlgənidük; **21** Xundək boldiki, biz etənggə kelip əz taqarlırimizni aqsak, mana hər birimizning puli, əyni eoçırılık boyiqə taqarlırimizning aqzıda turuptu; xungə biz bunı yandurup qolimizda aloqə kəldük. **22** Axlık aloçılı qolimizda baxkə pulmu elip kəldük; əmma taqarlırimizöja pulni kimning selip qoyçanlıknı bilmıdük, — dedi. **23** U ularoça: — Hatırjəm bolunglar, kərkəmgənglar. Silərnıng Hundayınglar, atanglarning Hudasi taqarlıringlarda silərgə baylık ata qılöçan ohxaydu; silərnıng pulunglarnı allıqəğan tapxurup aldim, — dedi. Andin u Ximeonni ularning qəxioça elip qıxtı. **24** U kixi ularni Yüsüpning eyiçə baxlap kirip, ularning putlırını yuyuxioça u əkirip berip, andin exəklirigə yəm bərdi. **25** Ular Yüsüpning qüxtə kelixigə ülgürtüp sowojatni təyyarlap qoydi; qünki ular eözlırınıng xu yərdə oçizə yəydiçini angliçanıdı. **26** Yüsüp eyiçə kəlgəndə ular qollirıdiki sowojatni eyiçə uning aldioça elip kirip, bəxini yərgə təgküzüp uningöja təzim qıldı. **27** U ulardın həl sorap, andin: — Silər gəpini qılöçan kəri atanglar salamətmu? U həyatmu? — dedi. **28** Ular jawab berip: — Silıng qulliri bizning atimiz salamət turuwatıdu, u tehi həyattur, — dəp uning aldidə egilip təzim qıldı. **29** Yüsüp bəxini kətürüp, əz inisi Binyaminni kərup: — Silər manga gəpini qılöçan kiçik ininglar xumu? — dəp sorap: — Əy oçlum, Huda sanga xapaət kərsətkəy! — dedi. **30** Yüsüpning əz inisioça bolöçan seojıx otı kəttik küçiyip, yioçlıwalöçudək həyliç jay izdəp, aldirap iqkırıki eyiçə kirip təzə bir yioçlıwaldı. **31** Andin yüzini yuyup qıçıp, eözini besiwelip: — Taamlarnı koyunglar, — dəp buyrıdı. **32** Hızmətkərlər Yüsüpke ayrim, ularoça ayrim wə Yüsüp bilən billə tamakqə kəlgən misirlikləroçımu ayrim tamak qoydi; qünki misirliklər ibranıylar bilən bir dastihanda tamak yeyixni yirginçlik dəp qarap, ular bilən billə tamak yeməytti. **33** Yüsüpning qəındaxlıri uning udulıdä, hər birı qong-kıçık tərtpi boyiqə olturoçuldu; qongı qonglukioça yarixə, kiçiki kiçiklikigə yarixə olturoçuldu; ular bir-birigə qarap həyran kəlixti. **34** Yüsüp aldidiki dastihandiki tamaklardın ularoça bəlıp bərdi. Əmma Binyamınioça bərgini baxkılarningkigə qərioçanda bəx həssə kəp idi. Ular xarab iqip, uning bilən hux kayp qılıxtı.

44 Andin u əz eyni baxkürıdiçian oçıjıdarioça buyrup: — Bu kixilərnıng taqarlırını elip kətuçilıgüdək axlık qəqılup, hər birinıng pulını taqırınıng aqzıçioça selip qoyçin; **2** andin mening jamımnı, yəni kümtıx jamni axlıkning puli bilən billə əng kiçikiniçin taqırınıng aqzıçioça selip qoyçin, — dedi. U adəm Yüsüpning deginidək qıldı. **3** Ətisi tang yorıçıçında, ular exəkliri bilən billə yoloça selip qoyuldu. **4** Lekin ular xəhərdin qıçıp anqə uzun mangmayla, Yüsüp oçıjıdarioça: — Ornungdin tur, bu adəmlərnıng kəynidin qooçlıoçin; ularoça yetixkınıngdə ularoça: «Nemixkə yaxlılıkqə yamanlık qayturdunglar? **5** Hojam xu [jamda] xarab iqıdu həmdə uningdə pal aqıdu əməsmu?! Mundək qılöçınglar rəzililk qılöçınglar bolmamdu!» degin, — dedi. **6** Bu adəm ularning kəynidin yetixip berip, ularoça bu səzlərnı qıldı. **7** Ular uningöja jawabən: —

Hojimiz nemixka mundaq gap kilidu? Mundaq ixni kilix kaminihiridin neri bolsun! **8** Biz eslidə taqarlimizning aʼzoidin tapkan pulnimu Kanaan zeminidin silining kaxlirioja qayturup berixkə əkalgəniduk. Xundaq turukluk kandaqmu hojilirining oʻyidin altun-kümüxni oqirayli? **9** Kaminihiringning arisida kimdin bu [jam] tepilsa, xu oʻlümigə məhkum bolsun, bizmu hojimizning sʼzirling bolaydi, — dedi. **10** Oʻojidar javabən: — Eytkan sʼzirlinglardək bolsun; jam kimning yenidin tepilsa, xu kixi kulum bolup kelip qalsun, qaloqanliringlar bigunah bolisilar, — dedi. **11** Xuning bilən ular aldirap-tenap, taqarilirini yergə qūxūrtip, hərbiri əz taqirini eqip bərdi. **12** Oʻojidar qonginngikidin baxlap kikiqingingigə ahturdi, jam Binyaminning taqiridin tepildi. **13** Buni kərüp ular kiyimlirini yirtixip, hərbiri exikigə qaytidin yūkini artip, xəhərgə qaytti. **14** Xundaq kilip Yəhuda wə kerindaxliri Yūsūpning oʻyigə kəldi; u tehi xu yərdə idi. Ular uningə kelip oʻzirlirini yergə etixti. **15** Yūsūp unloja: — Bu silərninng zadi nemə kiləjininglar? Meningdək adəmninng qoqum pal aqalaydiqanlikini bilməntinglar? — dedi. **16** Yəhuda javabən: — Biz hojimizojə nemimu deyəloyəymiz? Nemə gəp kilalaymiz, qandaq kilip əzimizni aklialaymiz? Huda kəminlirininng qəbihlikini axkara kildi. Mana, biz wə qolidin jamliri tepiloqan kixi həmmimiz hojimizojə kul bolidiloqan bolduk, — dedi. **17** Lekin Yūsūp: — Mundaq kilix məndin neri bolsun! Bəlki jam kimning kolidin tepiloqan bolsa pəkət xu kixi mening kulum bolidu. Lekin qaloqanliringlar aman-əsn atanglarning kəxioja ketinglar, — dedi. **18** Andin Yəhuda uningə yəkin berip mundaq dedi: — Əy hojam, kəminilirigə kulak selip hojamning kuliqioja bir əojiz gəp kilixkə ijazət bərgəyła. Oʻəzəpliri kəminilirigə tuxaxmiojay; qūnki əzłiri Pirəwngə ohxax ikənlə. **19** Əslidə hojam kəminiliridin: «Atanglar ya ininglar barmu?» dəp soriwidila, **20** biz hojimizojə javabən: «Bizning bir kəri atimiz bar wə u keriojanda tapkan, yax bir balisimu bar. Bu bəlining bir anisidin boləjan akisi oʻlip ketip, u ezi yaloquz qaldi; uning atisi uni intayin səyidu» desək, **21** Sili kəminilirigə: «Uning əzini kəximəjə elip kelinglar, mən uni əz kəzüm bilən kerəy» dedila. **22** Biz hojimizojə javab berip: «Yigit atisidin ayrilalmaydu; əgər atisidin ayrilsa, atisi oʻlip ketidu» desək, **23** Sili yənilə kəminilirigə: «Əgər kikiq ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümni yənə kərimiz dəp hiyal kilmanglar» degənidila. **24** Xuning bilən biz kəminiliri atimizning kəxioja barəjanda hojamning sʼzirlirini uningə eyttuk; **25** andin atimiz yənə: «Yənə berip, bizgə azrak axlik elip kelinglar» dewidi, **26** Biz javabən: «Biz xu yergə qaytidin qūxəlməymiz; əgər kikiq inimiz biz bilən billə bolsa, undakta barimiz; qūnki kikiq inimiz biz bilən billə bolmisa, u zatning yūzi aldidə turalmaymiz», deduk. **27** Silining kulliri bizning atimiz bizgə yənə: «silərgə məlumki, ayalim mənə ikki oʻqul tuqup bərgənid. **28** Biri mening yenimdin qikiq, yoq bolup kətti; mən: u jəzmən titma-titma kiliwetilip, dəp oylidim, xundaqla uni bügüingə kərmidim. **29** Əmdi silər bunimu mening kəximdin elip ketip, uningəja bir kelixmaslik kelip qalsə, silər məndək bir aq qaqlik adəmini dərd-ələm bilən təhtisaraoja qūxūriwetisilar», degənid. (Sheol h7585)

30 Əmdi mən silining kulliri mening atamning kəxioja barəjanda, xa bəz bilə bilən bolmisa uning jeni balining jeniəja baqılanəjan boləjoqka, **31** xundaq boliduki, u balining yoqlukini kərsə, jəzmən oʻlip ketidu; xuning bilən silining kulliri bizning atimiz boləjan bu aq qaqni dərd-ələm iqidə təhtisaraoja qūxūrtiwətkən bolimiz. (Sheol h7585) **32** Qūnki mənki kəminiliri atamoja bu yigit iquın kepil bolup: «Əgər mən uni kəxingəja qayturup kəlmisəm pūtkül emrūmdə atamning aldidə gunahkar bolay» degənidim. **33** Xunga hazir oʻtünüp qalay, mənki kəminiliri u yigitning ornida hojamning kəxida kul bolup tursam, u yigit kərinaxliri bilən billə kaytip kətsə! **34** Qūnki yigit mən bilən bolmisa, mən kandaqmu atamning kəxioja baralaymən? Atamoja xundaq azab-oqubətninng qūxūxini kəzüm kərgūqi bolmisun! — dedi.

45 Yūsūp əz yenidə turoqanlarning aldidə əzini turalmay: — Həmmə adəm aldimdin qikiiriwetilsun! dəp warkiridi. Xuning bilən Yūsūp əzini kərinaxlirioja axkara kiləjanda uning kəxida həckim bolmidi. U kattik yioqlap kətti; misirliklar uni anglidi, Pirəwning ordisikilərmu buningdin [tezla] hawər tapti. **3** Yūsūp kərinaxlirioja: — Mən Yūsūp bolimən! Atam hazir hayatmu?! — dəp soridi. Əmma kərinaxliri uningə qarap həduqup ketip, həc javab bəraləməy qaldi. **4** Lekin Yūsūp ularni: — Kəni, mənə yəkin kelinglar, dəp qakiridi. Ular yəkin kəldi, u yənə: — Mən silərninng ininglar, yəni silər Misiroja setiwətkən Yūsūp bolimən. **5** Əmdi meni muxu yergə setiwətkinnglar iquın azablanmanglar, əzūnglarni əyibkə buyrumanglar; qūnki Huda adəmlərninng hayatini saqlap kelix iquın meni silərdin burun bu yergə əwətti. **6** Qūnki hazir zemindiki aqarqilikka ikki yil boldi; lekin tehi yənə bəx yiloqiqə həc teriloqumu bolmaydu, ormimu bolmaydu. **7** Xuning iquın silərgə dunyada bir qaldini saqlap kelix iquın, uluq bir nijatlik kərsitip, silərninng tirik kutuluxunglar iquın Huda meni silərdin burun bu yergə əwətti. **8** Xundaq boləjanikən, meni muxu yergə əwətkūqi silər əməs, bəlki Hudadur. U meni Pirəwngə atining ornida kilip, uning pūtkül oʻyigə hoja kilip tikləp, pūtkül zeminoja bax wazir kilip koydi. **9** Əmdi tezdin atamning kəxioja berip, uningə: — Səninng oʻqlung Yūsūp: «Huda meni pūtkül Misiroja hoja kilip koydi. Sən hayal kilmay, mening kəximəjə kəlgin; **10** sən Goxən yurtida turisən; xuning bilən sən əzūng, oʻquilliring, nəwrliring, koyliring, kaliliring wə həmmə təllukətliring bilən mənə yəkin turisilar. **11** Əzūng, ailəng wə həmmə təllukətingni namratlik besiwalmisun dəp mən seni xu yərdə bəkimən; qūnki yənə bəx yil aqarqilik bardur», dedi, — dənglar. **12** — Mana silərninng kəzirlinglar wə inim Binyaminning kəzłiri silərgə gəp kiliwatkan mening əz əozim ikənlirini kərtiwatidu. **13** Atamoja mening Misirdiki bu barlik xan-xəripim həmdə silərninng barlik kərginnglar toqrisida eytip, atamni tezdin bu yergə elip kelinglar, — dedi. **14** Xuning bilən u əzini Binyaminəja etip uning boynioja girə selip yioqlap kətti; Binyaminmu uning boynioja yəlinip yioqlidi. **15** Andin Yūsūp barlik kərinaxlirini səyüp, ularni bir-birləp kuqaklap yioqlidi. Andin kərinaxliri uning bilən paranglaxti. **16** Yūsūpning kərinaxliri kəldi, degən hawər Pirəwning ordisioja yətküzildi;

bu Pirawn wə hizmətkarlırining nəziridə kütluq ix boldi. **17** Pirawn Yüsüpkə: — Kerindaxlırinqoʻa: — «Silər əmdi mundak qilinglar; ularoqliringlaroʻa yuik artip, Kanaan zeminiqoʻa berip, **18** atanglar wə jəmətinglarni elip mening keximoʻa kelinglar; mən Misir zeminidin əng esil yərləni silərgə beray; silər bu zemindin qikqan nazu-nemətlərdin yəysilər» — degin. **19** Sanga boləqan əmrim xuki, sən ularoʻa: «Baliliringlar wə ayalliringlarni elix üqün Misir zeminidin hārwilarni elip beringlar. Xuningdək atanglarnimu bu yərgə yətküzüp kelinglar. **20** Pütkül Misir zeminidin əng esil jaylar siləringki boləqəqka, əz sərəmjānliringlaroʻa karinglar bolmisun» dəp buyruqin, — dedi. **21** Xuning bilən Israilning oʻqulliri xundak qildi; Yüsüp Pirawnning buyruki boyiqə ularoʻa hārwilarni berip, yoli üqünmu ozuk bərdi. **22** Ularning hārbirigə bir kur kiyim bərdi; lekin Binyaminoʻa bolsa u üq yüz kümüx tənggə, bəx kur kiyim bərdi. **23** U atisiqim u hādiyələni, yəni Misirning esil məsulatliri artiloqan on hangga exək hāmdə axlik, nan wə atisiqə yol təyyarlik i artiloqan on mada exəkni əwətti. **24** Andin u kerindaxlırini yoloʻa selip, ularoʻa: — Yolda jedəlləxmənglar, dəp jekilidi. Ular yoloʻa rawan boldi. **25** Ular Misirdin qikqip, Kanaan zeminiqoʻa atisi Yəqubning kexioʻa berip, **26** uningə Yüsüp əzlırigə eytkan gəpləni yətküzüp: «Yüsüp tehi hāyat ikən! U pütkül Misir zeminiqoʻa bax wəzir ikən!» dedi. Əmma u ularoʻa ixənməy, yūriki ketip hōxidin ketəy dəp kəldi. **27** Lekin ular Yüsüpnig əzlırigə eytkan barlik sezlirini uningə degəndə, xundakla Yüsüpnig əzini elip kelixkə əwətkən hārwilarnimu kərgəndə, ularning atisi Yəqubning rohiqə jan kirdi. **28** Israil xuning bilən: — Əmdi arminim yoq! Ooqlum Yüsüp tehi hāyattur! Mən əlməstə berip uni kəriwəlay, — dedi.

46 Xuning bilən Israil barlik təallukatini elip yoloʻa qikqip, Bəər-Xəbaqə kəldi. U xu yərdə atisi Ishāqning Hudasioʻa qurbanliklarni sundi. **2** Keqisi Huda alamət kəriünüxlərdə Israiloʻa: — Yəqub, Yəqub! dewidi, u jawab berip: — Mana mən! — dedi. **3** U: — Atangning Təngrisi boləqan Huda Məndurmən. Sən Misiroʻa berixtin kərkmiqin, qünki Mən sən xu yərdə uluq bir kəwm kiləmən. **4** Mən sening bilən Misiroʻa billə barimən wə Mən Əzüm jəz mən yəni sən xu yərdin yandurup kelimən. Yüsüp əz kəli bilən sening kəzüngni yumduridu, — dedi. **5** Andin Yəqub Bəər-Xəbadin yoloʻa qikqiti; Israilning oʻqulliri atisi Yəqub wə ularning bala-qakūlirini Pirawn uni epkelix üqün əwətkən hārwilaroʻa olturoʻuzup, **6** qarpayliri bilən Kanaan zeminiqoʻa tapkan təallukatirini elip mangdi. Bu tərīkidə Yəqub bilən barlik əwladliri Misiroʻa kəldi; oʻqullirini, oʻjuq nəwrlirini, kizlirini, kiz nəwrlirini yioʻqip, nəsillirining hāmmisini əzi bilən billə elip Misiroʻa kəldi. **8** Israilning oʻqulliri, yəni Yəqubning Misiroʻa kəlgən əwladliri təwəndikiqə: — Yəqubning tunji oʻqli Rubən; **9** Rubəning oʻqulliri Hənoh, Pallu, Həzron bilən Karmi. **10** Ximeonning oʻqulliri: — Yəmuəl, Yamin, Oħad, Yəqin, Zoħar wə Kanaani ayaldin boləqan Saul. **11** Lawiynig oʻqulliri: — Gərxon, Kohat wə Mərrari. **12** Yəhudaning oʻqulliri: — Ər, Onan, Xələh, Pəraz wə Zərah. Əmma Ər wə Onan Kanaanning zeminiqoʻa əlip kətkənidi. Pərazning oʻqulliri Həzron bilən Həmuallar idi. **13** Issakarning oʻqulliri: —

Tola, Puah, Yob wə Ximron. **14** Zəbuluning oʻqulliri: — Sərad, Elon wə Jəhliyə. **15** Bular Leyahning Yəqubqə Padan-Aramda tuqup bərgən oʻjuq-əwladliri idi; u yəni kizi Dinahni tuqup bərdi. Buning bu oʻjuq-kiz pərzəntliri jəmiy bolup ottuz üq jan idi. **16** Gadning oʻqulliri: — Zifion, Həggi, Xuni, Əzbon, Eri, Arodi wə Arəli. **17** Axirning oʻqulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriəh. Ularning inglisi Sərah idi; Beriəhning oʻqulliri Həbar wə Malkial idi. **18** Bular bolsa Laban kizi Leyahqə dedək boluxkə bərgən Zilpəning Yəqubqə tuqup bərgən oʻjuq-əwladliri bolup, jəmiy on altə jan idi. **19** Yəqubning ayali Rəhiləning oʻqulliri Yüsüp wə Binyamin. **20** Yüsüpkə Misir zeminiqoʻa tərəlgən oʻqulliri Manassəh wə Əfrāim; bularni Ondiki kəhin Potifirəhning kizi Asinat uningə tuqup bərdi. **21** Binyaminning oʻqulliri: — Belah, Bəkər, Axbəl, Gera, Naaman, Ehi, Rox, Muppim, Huppim wə Ard. **22** Bular Rəhiləning Yəqubqə tuqup bərgən oʻjuq-əwladliri bolup, jəmiy on tet jan idi. **23** Danning oʻqli: — Huxim. **24** Naftalining oʻqulliri: — Yəhziəl, Guni, Yəzər wə Xilləm. **25** Bular Laban kizi Rəhiləgə dedək boluxkə bərgən Bilhəhning Yəqubqə tuqup bərgən oʻjuq-əwladliri bolup, jəmiy yəttə jan idi. **26** Yəqubning kelinliridin baxkə, Yəqubning puxtidin boləqan, uning bilən birgə Misiroʻa kəlgənlər jəmiy atmx alta jan idi. **27** Yüsüpnig Misirdə tuquloqan oʻqulliri ikki idi. Yəqubning jəmətidin bolup, Misiroʻa kəlgənlər jəmiy yətmix jan idi. **28** Yəqub Yüsüptin kərsətmə elip, əzlırini Goxəngə baxlap berixkə Yəhudani Yüsüpnig kexioʻa əwətti. Xundak kilip ular Goxən yurtioʻa kelip qūxti. **29** Yüsüp əzining wəzirlik hārwisini kətkuzup, atisi Israilning aldioʻa Goxəngə qikqiti. U əzini uning aldioʻa hāzir kilip atisiqə əzini etip boynioʻa girə selip kəuqəqlar, uzundin uzun yioʻqlidi. **30** Israil Yüsüpkə: Mən sening yüzüngni kəriup, tirik ikənlikngni bildim; əmdi əlsəmmu arminim yoq, — dedi. **31** Andin Yüsüp kerindaxlıri wə atisining əydikilrigə mundak dedi: — Mən hāzir qikqip Pirəwngə həwər berip: «Kanaan zeminiqoʻa olturoqan kerindaxlırim, xundakla atanning əydikilər keximoʻa kəldi; **32** bu adəmlər pədiqilar bolup, mal bəki bilən xuqullinip kəlgən, kəy-kaliliri, xundakla barlik mal-mülükirini elip kəldi» dəp eytay. **33** Xundak boliduki, Pirawn siləni qakiridu; xu qəoqə u silərdin: «Nemə okitinglar bar?» dəp sorisa, **34** silər jawab berip: — Kəminiliri kiqikimizdin tartip ata-bowilirimizə ohxax pada bəki kəlgənmiz, — dənglar. Xundak desənglar Goxən yurtida olturup kalisilər; qünki pədiqilarning həmmisi misirliklar arisida kəzəg ilinmaydu.

47 Yüsüp Pirəwning kexioʻa kelip: — Atam bilən kerindaxlırim kəy-kaliliri, xundakla həmmə mal-mülükirini billə elip Kanaan zeminiqoʻa kəldi. Mana, ular hāzir Goxən yurtioʻa qūxti, dəp həwər berip, **2** kerindaxlırining iqidin baxəyləni elip, Pirəwning aldioʻa hāzir kildi. **3** Pirəwn uning kerindaxlıridin: — Nemə okitinglar bar, dəp soriwidi, ular Pirəwngə jawab berip: — Kəminiliri ata-bowilirimizə ohxax mal bəkuqilarmiz, — dedi. **4** Andin ular Pirəwngə iltimas kilip: — Kanaan zeminiqoʻa kəttik kəhətkilik boləqəqka, kəminilirining kəylirimizni bəkidioʻanoʻa yaylakmu yoq; xunga bu zeminda musapir bolup turuxkə kəlduk; janablıridin tələp kilimizki, kəminilirining Goxən

yurtida turuxioqa ijazət bərgəyla, — dedi. **5** Pirəwn Yüsüpke: — Atang wə qerindaxliring kexingə qaldı; **6** mana Misir zemini sening aldingda turuptu; atang wə qerindaxliringni zeminning əng esil yeridə olturuquzojin; ular Goxən yurtida makan kılsun. Xuningdək, əgər sən ularning iqidiki qabil kixiləni bilsəng, bularni mening qarpaylirimə nazərətqi kılojin, — dedi. **7** Keyin, Yüsüp atisi Yaqupni elip, Pirəwnning aldioqa hazır kıldı; Yaqup Pirəwngə bəht-bərikət tilidi. **8** Andin Pirəwn Yaquptin: — Əmrüning yil-künliri nəqqigə yətti? — dəp soridi. **9** Yaqup Pirəwngə jawab berip: — Musapirlik səpirimning künliri bir yüz ottuz yiloqa yətti; əmrüning künliri az həm japa-muxəkkətilik bolup, ata-bowilirimning musapirlik emür səpirining künlirigə tehi yətmidi, — dedi. **10** Xuning bilən Yaqup Pirəwngə bəht-bərikət tiləp, aldidin qikpı kətti. **11** Xuning bilən Yüsüp atisi bilən qerindaxlirini Misir zeminida olturaqlaxturup koydi; Pirəwnning buyruqojinidək ularəqa zeminning əng esil yeridin, yəni Ramsas degən yurttin təwəlik bərdi. **12** Yüsüp atisi, qerindaxliri, xundakla atisining həmmə eydikilirini bala-qakilirining sanlırioqa qarap axlik bilən təminləp bakti. **13** Əmma aqarqılık kattik əojir boləqaqqa, zeminning heq yeridə ozuk-tülük tepilmidi; Misir zemini bilən Kanaan zemini aqarqılıqtin haraplixip kətti. **14** Yüsüp axlik setip Misir zemini bilən Kanaan zeminidiki barlik pulni yiojwalidi. Andin Yüsüp bu pulni Pirəwnning ordisioqa yətküzüp bərdi. **15** Əmma Misir zemini bilən Kanaan zeminidiki Pul tügəp kətkəndə misirliklarning həmmisi Yüsüpning aldioqa kelip: — Bizgə nan bərgəyla! Pul tügəp kətkini üçün silining aldirida elimizmu? — dedi. **16** Yüsüp jawabən: — Pulunglar kalmioqan bolsa, qarpayliringlarni elip kelip bərsənglar, mən malliringlarioqa ozuk-tülük tegixip berimən, — dedi. **17** Buning bilən ular qarpaylirini Yüsüpning kexioqa elip kəlgili turdi; Yüsüp ularning atliri, koy padiliri, kala padiliri wə exəklirining ornioqa ozuk-tülük bərdi; xu yili mallirining ornioqa ularəqa ozuk-tülük berip bakti. **18** U yil ayaqlixip, ular ikkinqi yili uning kexioqa kelip uningə: — Biz hojimizdin heqnemini yoxurmaymiz; pulimiz tügidi, qarpay mal padilirimiz bolsa hojimizning ilkidə, hojimizning aldidə tənlimimiz bilən yerimizdin baxka heqnərsə qalmidi. **19** Nemixka kəz aldirida biz həm yerimizmu əlöp kətsun? Əmđi sili əzimiz wə yerimizni ozuk-tülükə tegixip eliwəloqayla; əzimiz wə yerimiz Pirəwnning bolup, uningə qul bolayli. Biz əlöp kətməy, tirik turuximiz, yerimizmu wəyran bolmasliqi üçün bizgə uruk-tülük bərgəyla, dedi. **20** Bu tərکیدə Yüsüp Misirning pitkild teriloqu yerini Pirəwn üçün setiwaldi; qünki aqarqılık kattik boləqaqqa, misirliklarning hərbiəri əz etizini setip bərdi. Xuning bilən yər-zemin Pirəwnning bolup qaldı. **21** Yüsüp həlkni Misirning bu qetidin yənə bir qetigiqə hərkaysi xəhərlərgə kəqürdi. **22** Pəkət kaqinlarning yerini u almidi; qünki kaqinlarəqa Pirəwn tərpididin alahidə təminat berilgəqə, ular Pirəwn tərpididin təminləngən ülünini yəp, əz yərlirini satmioqanidi. **23** Yüsüp həlkə: — Mana, mən bügün əzünglar bilən yərliringlarni Pirəwn üçün setiwəldim. Mana silərgə uruk! Əmđi yər teringlar. **24** Əmđi xundak kılisilərkə, qikqan hoşuldin bəxtin birini Pirəwngə berip, qaloqan tət kışimini əzünglarəqa

elip qelinglar; u urukluk həmdə əzünglarəqa, jümlidin əyüngdikilərgə wə kikiq baliliringlarəqa ozuk bolsun, — dedi. **25** Ular jawabən: — Sili jenimizni kıtquzdila. Hojimizning naziridə iltipət tapqan bolsaqla, Pirəwnning külliri bolup turayli, — dedi. **26** Xuning bilən Yüsüp: — «Hoşulning bəxtin biri Pirəwngə berilsun» dəp bu ixni bügüngə kədər Misir zemini üçün qanun-bəlgilimə kıldi. Pəkət kaqinlarning yerila buning sirtida bolup, Pirəwngə təwə bolmidi. **27** Israilar Misir zeminida, Goxən əlkisidə olturaqlaxti; ular xu jayda yər-zeminlik bolup, awup, tolimu kəpəydi. **28** Yaqup Misir zeminida on yəttə yil emür kərdi; buning bilən Yaqupning emür künliri bir yüz qirik yəttə yiloqa yətti. **29** Israilning künliri səkratqa yekınlaşkanda, oqlı Yüsüpni qakirtip, uningə: — Əgər nəziringdə iltipət tapqan bolsam, kolungni yotamning astioqa koyup, manga xapəət wə sadəkətilkni kərsitip, meni Misirdə dəpnə kılima; **30** bəli mən ata-bowilirim bilən yatidioqan waqtimda meni Misirdin elip ketip, ularning qeristanioqa dəpnə kılojin, dedi. U jawab berip: — Mən eytkiningdək kılay, — dedi. **31** Yaqup uningə: — Manga kəşəm kılip bərgin, — dedi. U uningə kəşəm kılip bərdi; andin Israil karwatning bax tərpidə səjdə kıldi.

48 Bu ixlardan keyin birsi Yüsüpke: — Mana atang kəsal bolup qaptu, dəp həwər bərdi. U ikki oqlı Manassəh bilən əfrainni billə elip bərdi. **2** Birsi Yaqupka: — Mana oqlung Yüsüp kexingə keliwatidu, dəp həwər beriwidi. Israil küəp qərup kariwatta olturdi. **3** Yaqup Yüsüpke: — Həmmigə Qadir Təngri manga Kanaan zeminidiki Luz degən jayda ayan bolup, mənə bərikətləp **4** manga: Mana, Mən sening nəslingni kəpəytip, seni intayin zor awutimən, səndin bir türküm həlk qikirimən; bu zeminni səndin keyinki nəslinggə əbədiy miras kılip berimən, dəp eytkənid. **5** Əmđi mən Misiroqa kelixtin ilgiri sənə Misir zeminida tuşuloqan ikki oqlung mening hesablinidu; əfrain bilən Manassəh bolsa, huddi Rubən bilən Ximeonəqa oħxax, hər ikkisi mening oqullirim bolidu. **6** Ulardin keyin tapqan baliliring əzüngning bolidu; ular kəgüsüdə mirasqə erixkəndə akilirining nami astida bolidu. **7** Manga kəlsək, Padəndin keliwatkinimda Raħilə Kanaan zeminida yol üstidə əfratqə az qaloqanda meni taxlap əlöp kətti. Mən uni xu yərdə, yəni əfratqə (yəni Bəyt-Ləhəmgə) baridioqan yolda dəpnə kıldim, — dedi. **8** Andin Israil Yüsüpning oqullirioqa qarap: — Bular kimdur, — dəp soridi. **9** Yüsüp atisioqa jawabən: — Bular bolsa Huda manga bu yərdə bərgən oqullirimdur, — dedi. U: — Ularni aldiməqa yekın kəltürgin, mən ularəqa bəht-bərikət tiləy, — dedi. **10** Əmđi Israilning kəzliři kerilikidin ojuwalixip [yahxi] kərləməytti. Xunga Yüsüp ularni uning aldioqa yekınraq kəltürdi; u ularni səytip kuqaklıdi. **11** Andin Israil Yüsüpke: — Mən sening yüzüngni kərləymən dəp heq oylimioqanidim; lekin Huda meni sening baliliringnimu kərxəkə nesip kıldi, — dedi. **12** Yüsüp balilarni [Yaqupning] tizlirining arilikidin elip, yüzini yərgə təgküzüp təzim kıldi. **13** Andin Yüsüp bu ikkiylənni Israilning aldioqa yekın elip kelip, əfrainni ong qoli bilən tutup Israilning sol qolioqa udullap turoquzdi; Manassəhni sol qoli bilən tutup Israilning ong qolioqa udullap turoquzdi. **14** Ləkin Israil ong

kolini uzitip, kənji balisi Əfrayimning bexioğa qoydi, sol kolini Manassəhning bexioğa qoydi. Manassəh tunjisi bolsimu, U ikki kolini qayqilap tutup xundak qoydi. **15** U Yüsüpkə bəht-bərikət tilap: — Atilirim İbrahim bilan İshak Huda dəp bilip yüzi aldida mangojan, meni pütkül emrümədə bu küngiqə padiqidək yetəkləp bekıp kəlgən Huda, **16** Manga həmjamət bolup meni həmna bala-kazadin kutozujojan Pərixət bu ikki oşulni bərikatlisun; ular mening ismim wə atilirim bolojan İbrahim wə İshakning isimliri bilan atilip, yər yüzidə kəp awuoyay! — dedi. **17** Yüsüp atisining ong kolini Əfrayimning bexioğa koyojinini kərüp kənglidə hapa boldi; xunga u atisining kolini tutup, Əfrayimning bexidin elip Manassəhning bexioğa yetkiməkqi bolup, **18** atisioğa: — Əy ata, bundak qilmiojin; qünki mana, tunjisi budur; ong kolungni uning bexioğa koyojin! — dedi. **19** Lekin atisi rət kilip: — Bilimən, i oşulum, bilimən; uningdinmu bir koym qikip, ezimu uluq bolidu, əmma dərəhəkiqət uning inisi uningdin telimu uluq bolidu; uning naslidin nahayiti kəp koymalar pəyda bolidu, — dedi. **20** Xuning bilən xu küni u bu ikkisini bərikətlap: — Kəlgüsədə Israillar bəht-bərikət tiligədə: «Huda seni Əfrayim bilan Manassəhdək uluq kılsun!» dəydiyojan bolidu, dedi. Bu tərəkidə u Əfrayimni Manassəhtin üstün koydi. **21** Andin Israil Yüsüpkə yənə: — Mana, mən elimən; lekin Huda silər bilən billə bolup, siləni ata-bowiliringlarning zeminiyoğa kayturup baridu. **22** Mən sanga kərin daxliringningkidin bir üllük yərnı artuq bərdim; xu yərnı ezüm kıliw bu okyayim bilən Amoriylarning kolidin tartiwalojanidim.

49 Andin Yakup oşullirini qakirip ularoğa mundak dedi: — [Həmminglar] jəm bolunglar, mən silərgə keyinki künlərdə silər yolukidyojan ixlarni eytip berəy: — **2** Yoşilip kelip anglanglar, i Yakupning oşulliri; Atanglar Israiloğa kulək selinglar. **3** Əy Rubən, sən mening tunji oşulmsən, Küq-kudritimsən, Küqüm bar waqtimning tunji mewisidursən, Salapət wa kudrətə aldi iding, **4** Lekin kaynap texip qüxkən sudək, əmdi aldi bolalmassən; Qünki sən atangning kərpisigə qikting, Xuning bilən sən uni bolujiding! U mening kərpəmning üstigə qikti! **5** Ximeon bilan Lawiy kərin daxlardur; Ularıning kıliqliri zorawanlıknıq kəraliridur! **6** Ah jenim, ularning məslihitigə kirmigin! I izzitim, ularning jamaiti bilən qetilir qalmioyay! Qünki ular aqqikida adəmləni əltürüp, Əz beximqilik kilip bukilarning peyni kəsti. **7** Ularıning aqqiki əxəddiy boləaqqa lənətkə kəlsun! Şəzirimu rəhimsiz boləaqqa lənətkə kəlsun! Mən ularni Yakupning iqidə tarkitiwetimən, Israilning iqidə ularni qeqiwetimən. **8** Əy Yəhuda! Seni bolsa kərin daxliring təriplər, Kolung düxmənlingning gəygisini basar. Atangning oşulliri sanga bax urar, **9** Yəhuda yax bir xirdur; əy oşulum, sən owni tutupla qikting; U xirdək [owning yenida] qəküp sozulup yatsa, Yaki qixi xirdək yetiwalsə, Kimmu uni kəzoşaxka petinar? **10** Xahənə həsa Yəhudadin ketip kəlməydu, Yəhudaning puxtidin kanun qikəroşuqi əksüməydu, Taki xu hoşuq İgisi kəlgüqə kütidu; Kəlgədə, jəhan həkliri uningə itaət kilidu. **11** U təhiyini üzüm telioğa, Exək balisini sortluq üzüm telioğa baqlap koyar. U libasını xarabta yuyup, Tonini üzüm xərbitidə yuyar. **12** Uning kəzliri xarabtin kizirip ketər, Qixliri süit iqninidin ap'ak

turar. **13** Zəbulun dengiz boyini makan kılar, Makani kemilərnıng panahgahı bəstər, Yər-zemini Zidonoyiqə yetip barar. **14** Issakar bəstlik bərdəm bir exaktur, U ikki kətan arisida yatqandur; **15** U aramgahning yaxi ikənlikigə qarap, Zeminning esillikini kərüp, Yüq kətürükə mürisini egip, Alwanəğa ixləydiyəjan kul bolup qalar. **16** Dan Israil kəbililiridin biri bolar, Əz həlkigə həkümq qikirar. **17** Dan yol üstidiki yilan, Qioyir yol üstidə turojan zəhərlik bir yilandur. U atning tuyikim qekip, At mingüqini arkiyoğa mollək atkuzar. **18** I Pərwərdigar, nijatingəğa təlmürüp kütüp kəldim! **19** Gadka bolsa, kəraqılar koxuni hujum kılar; Lekin u tapinini besip zərbə berər. **20** Axirning tamikida zəytun meyi mol bolar, U xahlar üqün nazu-nemətlərnı təminlər. **21** Naftalidin qiraylık gəplər qikar, U ərkin koyuwetilən maraldur. **22** Yüsüp mewilik dərəhning xəhidur, Bulakning yenidiki kəp mewilik xahtəktur; Uning xahqiliri təmdin həlkip kətkəndur. **23** Ya atkuqilar uningəğa azar kilip, Uningəğa ok atti, uningəğa nəprətləndi. **24** Həlbuki, uning okyayi məzmət turar, Qol-biləkliri əplik turoşuzular, Xu [küq] Yakuptiki kudrət İgisining qolliridindur — (Israilning Qoram Texi, yəni uning Padiqisi Uningdin qikar!) **25** [Axu küq] atangning Təngrisidindur — (U sanga mədət berər!) [Yəni] Həmmigə Kadirdindur — U seni bərikətlər! Yukirida asmannıng bərikətliri bilən, Təwəndə yatqan qongqur sularning bərikətliri bilən, Əmqək bilən bəliyatkuning bərikiti bilən seni bərikətlər! **26** Sening atangning tiligən bərikətliri ata-bowilirimning tiligən bərikətliridin ziyadə boldi, Ular mənggülik taq-ədirlarning qətlirigiqə yetər, Ular Yüsüpnıng bexioğa qüxər, Yəni əz kərin daxliridin ayrim turoşuqining qokkisiyoğa tęgər. **27** Binyamin yirtkuq bəridəktur; Ətigəndə u owni yər. Kəqkurun u oljisni təksim kılar» — dedi. **28** Bularning həmmisi Israilning on ikki kəbilisi bolup, məzkur səzlər bolsa atisining ularoğa tiligən bəht-bərikət səzlidir. U xuning bilən ularning hərbirigə mas kelidyojan bir bərikət bilən ularoğa bəht-bərikət tilidi. **29** Andin Yakup ularoğa mundak tapilidi: — «Mən əmdi əz kəwminning kəxioğa koxulimən. Silər meni ata-bowilirimning yenida, Hıttiyaların boləjan Əfronning etizlikidiki oşaroğa dəpnə kilinglar; **30** u oşar bolsa Kənaan zemində Mamrəning udulida, Makpələhning etizlikida. Oşarni İbrahim gəristan bolsun dəp xu etizlik bilən koxup Hıttiy Əfrondin setiwəlojanidi. **31** Xu yərdə İbrahim ayali Sarah bilən dəpnə kilinojan; xu yərdə İshak ayali Riwwah bilənmə dəpnə kilinojan; xu yərdə mənmu Leyahni dəpnə kildim. **32** Bu etizlik həm iqidiki oşar Hətnıng əwladliridin setiwəlojanidi». **33** Yakup oşullirioğa bu wəsayətni tapilap bolup, putlirini kariwatta tüzləp, nəpəs tohtap əz kəwmiyoğa koxuldi.

50 Yüsüp atisining yuzigə əzini etip, uning üstidə yoşlap, uni səydi. **2** Andin Yüsüp əz hizmitidə boləjan tewipləroğa atisini mumiya kilixni buyruđi; xuning bilən tewiplər Israilni mumiya kildi. **3** Buni kilixka kirik kün kətti, qünki mumiya kilixka xunqilik kün ketətti. Misirliklər uningəğa yətmim kün matəm tutti. **4** Uningəğa həza tutux künliri etüp boləjanda, Yüsüp Pirəwnning ordisidikilərgə: — Mən nəzirnglarda iltipət tapkan bolsam, Pirəwnning kulaklirioğa səz kilinglarki: — Atam manga kəşəm kildurup: «Mana mən

elimon; sən meni mən Qanaan zeminida özüm üqün kolap koyoqan gergə dəpnə kılöjın» degənidi. Əmdi Pirəwn manga ijazət bərgəy, mən berip atamni dəpnə kılıp bolup yenip kəlsəm, — dedi. **6** Pirəwn jawabən: — Sən berip özünggə atang kəsəm kılduroqandək uni dəpnə kılöjın, dedi. **7** Xuning bilən Yüsüp atisini dəpnə kılöjili mangdi. Pirəwnning barlıq hizmətkarliri, ordining aqsakalliri həm Misir zeminidiki aqsakallar uning bilən həmrəh bolup mangdi. **8** Yüsüpning öyidiki həmmisi, kərindaxliri wə atisining öyidikilərmu billə bardı; ular pəkət qıqıq baliliri, koy-kala padilirini Goxən yurtida koyup kətti. **9** Uning bilən yənə jəng hərwiliri wə atliklərmu billə bardı; xuning bilən ular nəhayiti qoq bir koxun boldi. **10** Ular İordan dəryasining u tərpidiki «Atadning hamini»oqa yetip kəlgəndə, xu yərdə kattıq wə həsrətlik yioqa-zar kılıp matəm tutup yioqlaxtı. Yüsüp atisi üqün yəttə kün matəm tutti. **11** Xu yurtta olturuxluq Qanaaniylar Atadning haminida bolqan bu matəmni kərüp: — Bu misirliklərnin intayın kattıq tutqan həzisi boldi, deyixti. Bu səwəbtin u jayning nami «Abəl-Mizraim» dəp ataldi; u İordan dəryasining u tərpididur. **12** Yaqubning oqulliri uning əzlrigə tapilojınidək kildi; **13** uning oqulliri uni Qanaan zeminiqə elip berip, Mamrəning udulida, Makpelaḥning etizlikning iqidiki oqarda dəpnə kildi. Xu oqarni İbraḥim kəbristanlıq kılqay dəp Makpelaḥning etizliki bilən koxup Hittiy Əfrondin setiwalqanıdi. **14** Yüsüp atisini dəpnə kılöjəndin keyin, əzi, kərindaxliri, xundakla atisini dəpnə kılaxqə uningqə həmrəh bolup qıqқан həmmə həlkələr Misiroqə yenip kəldi. **15** Ləkin Yüsüpning kərindaxliri atisining əlöp kətkinini kərgəndə: — Əmdi Yüsüp bizgə duxmən bolup bizning uningqə kılöjəq barlıq yamanlıqimizni üstimizgə yandurarmikin, deyixti. **16** Ular Yüsüpning kəxiqə adəm əwətip: — Atiliri əlüxtin ilgiri bizgə wəsiyət kılıp tapılq: — **17** «Silər Yüsüpəkə: — Akiliring sangə rəzillik kılöjəqanıdi; əmdi ularning asiylıki həm gunahını kəqürgin! — dənglər» — degənidi. Həzir silidin etünümizki, atilirining Hudasing bəndilirining asiylıqını kəqürgəylə! — dedi. Yüsüp bu gəplərnı anglap yioqlıdi. **18** Andin akiliri kelip uning aldidə əzlrini yərgə etip: — Mana, biz silining kulliridurmiz! — dedi. **19** Ləkin Yüsüp ularqə jawabən: — Korkmanglar! Mən Hudaning ornida turuwatəmdim? **20** Silər dərwəkə manga xu ixni yaman niyət bilən kıldinglar; ləkin Huda bügünki kündikidək nuroqunlıqəqən həlkəning jəninı tirik saklap kəlix üqün xu ixni yaxxilıqəqə bəkitkənidi. **21** Xunga əmdi korkmanglar; mən həm silərnı həm balaqakıliringlərnı bəkimən, — dedi wə ularning kənglinı hatırjəm kılıp məhrilik gəp kildi. **22** Yüsüp atisining jəməti bilən billə Misirdə turup qaldı. Yüsüp bir yüz on yil əmür kərdi. **23** Bu tərıkidə Yüsüp Əfrayimning üqinqi əwlədinı kərdi; Manassəḥning oqlı Makirning balilirimu uning tizliri üstidə tuoqlıdi. **24** Yüsüp kərindaxliriqə: — Mən əlüp ketimən; ləkin Huda qoqum silərnı yoqlap silərnı bu zemindin qıqırıp, İbraḥim, İshaq wə Yaqubqə bərixkə kəsəm kılıp wədə kılöjəq zeminiqə yətküzıdi, — dedi. **25** Andin Yüsüp yənə kərindaxliriqə kəsəm iqtüzüp: «Huda silərnı qoqum yoqlaydu; xu qəoqda silər mening səngəklirimni elip, bu yərdin qıqır ketixinglar kərək», — dedi. **26** Yüsüp bir yüz on yaxqə kirgəndə

wapat taptı. Ular uni mumiya kılıp, Misirdə bir meyt sanduqıqə selip koyıdi.

Misirdin qikix

1 Wə təwəndikilər Israil [bilən billə] Misiroğa baroğan oşullirining isimliri (billa hərəkaysisi öz bala-qakilirini elip, Yakup bilən billə Misiroğa baroğanidi): — **2** Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəhuda, **3** Issakar, Zəbulun, Binyamin, **4** Dan, Naftali, Gad wə Axir. **5** Əmdı Yakupning puxtidin boloğanlar jəmiy bolup yətmix adəm idi. Bu wəqəttə Yüsüp Misirda idi. **6** Keyin Yüsüp, uning barlık kerindaxliri həmdə barlık zamandaxliri ölüp tügidi. **7** Xundaxtimu, Israillar kəp tuşulup, tez awup, intayin küqaydi; ular zeminə bir kəldi. **8** U wəqətlərdə Yüsüpni bilməydoğan yengi bir padixah Misirda təhtkə qıktı. **9** U halkığə: Mana, Israillarning həlki bizdin ziyadə awup həmdə bizdinmu küqlinip kətti. **10** Əmdı biz ularəğa nisbətən aqılanə ix tutayli; bolmisa, ular tehimu awup ketidu, mubadə urux partlap qalsə, xundak boliduki, ular düxmənlimiz tərəkə ötüp, bizgə hujum kilip, yurttin qikip ketixi mumkin, — dedi. **11** Xuning bilən ular ularni kəttik əmgəklər bilən harlax üqün ix baxlirini təyinləp nazarətqılıkə qoydi. Xuning bilən Israillar Pirəwn üqün Pitom bilən Raamsəs değan maddiy əxyə saqlaydoğan xəhərləni yasap bərdi. **12** Ləkin ularni [kanqə] əzğanseri, bular xunqə kəpiyip həmmə yəni kəplidi; buning bilən misirliklər Israilləroğa əq bolup kətti. **13** Xuning bilən misirliklər Israilləroğa zulum kilip, ularni tehimu kəttik ixtitip eoğir ixlarəğa saldi. **14** Misirliklər ularni layqilik, hix-kesək quyux wə etizlarning hərhil əmgəklirigə selip, ixning kəttiklik bilən ularning turmuxioğa kəttik eoğirlik saldi; ularni nemə əmgəkkə salmisun, intayin jəpalik idi. **15** Misir padixahı ikki ibranıy tuşut anisəğa səz kilip (ularning birining ismi Xifrah, yənə birining ismi Puaħ idi): **16** — silər kaqanlıki ibranıy hotunlarni tuşudursanglar, tuşqanda obdan karanglar; bowəq oşul bolsa, öltürwətinglar; kiz bolsa, tirik koyunglar, — dedi. **17** Ləkin tuşut aniliri Hudadin kərkəp, Misirning padixahı ularəğa eytkəndək kilməy, bəki oşul bowəqlarni tirik koydi. **18** Xunga Misirning padixahı tuşut anilirini qakirtip ulardin: — Bu nemə kiləjininglar?! Oşul balilarni nemixkə tirik koydunglar? — dəp soridi. **19** Tuşut aniliri Pirəwngə jawab berip: — Ibranıy ayallar misirlik ayalləroğa ohximaydu. Ular küqlük, saqlam-timən boləjini üqün tuşut aniliri ularning kəxioğa yetip barəjuqə, əzliri tuşup bolidu, — dedi. **20** Nətijidə, Huda tuşut aniliriəğa iltipət kərsətti; Israil həlki dawamlik kəpiyip, tehimu küqaydi. **21** Xundək boldiki, tuşut aniliri Hudadin kərkədoğan ihlasmən boləjanlik üqün Huda ularni aililik boluxkə muyəssər kilidi. **22** Buning bilən Pirəwn barlık puhraliriəğa: — Israillardin yengi tuşuləğan oşul balilarning həmmisini dəryəəğa taxlanglar, ləkin kiz balilarning həmmisini tirik kaldurunglar, dəp əmr kilidi.

2 Lawiying jəmətidin boləjan bir kixi berip, Lawiying nəslidin boləjan bir kizni hotunluqkə aldi. **2** Bu ayal həmilidar bolup, bir oşul tuşqdi. Ana uning qiraylik ikənlikini kərup, uni üç ay yoxurup saklıdi. **3** Uni yənə yoxuruxkə amalsiz qələjəndə, kəmuxtin bir səwət yasap, uningə yaryelim wə mom suwap, balini iqigə selip, dəryaning kiroğikidiki kəmuxluk

arisəğa koyup koydi. **4** Andin balining hədisi uningəğa nemə bolarkin dəp yirəktin qarap turdi. **5** U wəqəttə Pirəwnning kizi suya qəmulgıli dəryə tərəkə kəldi; uning qəriliri dəryə boyida aylinip yürdi. Pirəwnning kizi kəmuxlukning arisida turəjan səwətni kərup, has qərisini uni elip qikixkə əwətti. **6** U səwətni eqip kəriwidə, mana, bir oşul balini kərdi wə u bala yioqlap kətti. Məlikə uningəğa iq aşırtip: — Bu xühşisizki ibranıylarning baliliridin biri ikən, dedi. **7** U qəşqə balining hədisi Pirəwnning kizidin: — Mən berip, sili üqün balini emitip kəkidəjan bir ibranıy inik ana tepip kələymu? — dəp soridi. **8** Pirəwnning kizi uningəğa: — Barəjin, dedi. Kiz berip bowəqning anisini qakirip kəldi. **9** Pirəwnning kizi uningəğa: — Bu balini elip ketip mən üqün emitip bekəp bər; həkqingni berimən, dedi. Xuning bilən ayal balini elip ketip, uni emitip baqti. **10** Bala qəng boləjəndə uni Pirəwnning kizining kəxioğa elip bardi; u uningəğa oşul boldi. U: «Mən uni sudin qikiriwaləjan» dəp uningəğa Musa değan isimni koydi. **11** Musa qəng boləjəndin keyinki künlərdə xundək boldiki, u əz kerindaxlirining yenioğa bardi wə ularning eoğir əmgəkkə seliniwatkanlikini əz kəzi bilən kərdi. Arida, bir misirlikning ibranıy kerindaxliridin birini uruwatkanlikini kərdi. **12** U tət ətrəpiəğa qarap, adəm yoklukini kərup, həlik misirlikni urup öltürüp, kuməğa kəməp yoxurup koydi. **13** Ətisi u yənə qikip kəriwidə, mana ikki ibranıy bir-biri bilən sokuxuwəttə; u yolsizlik kiliwatkan kixigə: — Əz kerindaxlirini nemixkə urisan? — dedi. **14** Həlik kixi jawab berip: — Kim seni bizgə həkim wə sorəqki kilip koydi? Həlik misirlikni öltüringəndək menimu öltürməqiməsən? — dedi. Musa bu gəpni anglap kərkəp əz iqidə: «Mən kiləjan ix jəzmən axkərə bolup kəptu!» dəp oyıldı. **15** Pirəwn həm bu ixtin həwər tepip, Musani öltürməqki boldi; ləkin Musa Pirəwnning aldidin kəqip, Midiyan zeminioğa berip olturəqlaxti. Bir küni, u kudukning yenioğa kelip olturdi. **16** Midiyaning kahinining yəttə kizi bar idi; ular kelip, atisining koylirini suojirixkə su tartip oqurləroğa quyup tolduruxkə baxlıdi. **17** U wəqəttə [yərlik] padiqilar kelip, ularni həydidi, Musa kərup kizləroğa yərdəm berip, koylirini suojirixip bərdi. **18** Ular atisi Reuəlning kəxioğa yenip kəlgəndə, ulardin: — Nemixkə bügün xunqə tez yenip kəldinglar? — dəp soridi. **19** Ular jawab berip: — Bir misirlik adəm bizni padiqilarning kolidin kutkuzdi həmdə biz üqün su tartip, koy padimizni suojiripmu bərdi! — dedi. **20** U kilzirioğa: — Undəktə u kixi hazır nədə?! Uni nemixkə sirtta taxlap kəldinglar? Uni taməkkə qakiringlar, — dedi. **21** Musa u kixi bilən billə turuxkə maqul boldi. U kizi Zipporəhni uningəğa hotunluqkə bərdi. **22** U ayal uningəğa bir oşul tuşup bərdi; Musa «Mən yaqə yurtta musapirdurmən» dəp, uning isimini Gərxom dəp koydi. **23** Nuroğın künlər ötüp, Misirning padixahı əldi. Israillar əz kulluk haliti tüpəylidin aħ-zar urup, nalə-pəryad kətürdi; kulluktin boləjan pəryadi Hudaning huzuriəğa berip yətti. **24** Huda ularning aħ-zarlırini anglap, Əzining İbraħim bilən, İshəq bilən wə Yakup israil tüzgən əhdisini esigə aldi. **25** Xuning bilən Huda Israillarning həl-əhwalini kərdi wə Huda ularəğa kəngül bəldi.

3 Musa bolsa keynatisi Midiyaning kahini Yətroning koy padisini bakatti. U koylarni baxlap qelning əng qetigə Hudaning teoji, yəni Hərab teojining baqrioja keldi. **2** Xu yərdə bir azoanliktin erləp qikiwatkan ot yalkuni iqidin Pərwərdigarning Pərixtsi uningəja kəründi. Mana, azoanlik otta keyüwatkan bolsimu, lekin azoan əzi keyüp kətmigənidi. **3** Musa: — Mən berip, bu ajayip mənzirini kərüp bakay; azoanlik nemixka keyüp kətməydiyəndu? — dəp oylidi. **4** Pərwərdigar uning buni kərgili yoldin qətnəp [azoanlikka] kəlgini kərdi; Huda azoanlik iqidin uni: — Musa! Musa! — dəp qakirdi. U: Mana mən! — dəp jawab bərdi. **5** U uningəja: — Bu yərgə yəkin kəlmə; putliringdin kəxingni saləjin; qünki sən turəjan bu yər muqəddəs jaydur. **6** Mən atəngning Hudasi, İbrahımning Hudasi, İshakning Hudasi wə Yəqubning Hudasi durmən, — dedi. Buni ənglap Musa Hudaəja kəraxtin kərkəp, yüzini etiwaldi. **7** Pərwərdigar uningəja mundaq dedi: — Bərhək, Mən Misirdə turəwatkan kəwmimning tartiwatkan əzab-əqubətlirini kərdum, nəzarətqilərnin ularni [harlawatkanlikidin] kəlojan pəryadini ənglidim; qünki Mən ularning dərdilirini bilimən. **8** Xunga Mən ularni misirliklarning kəolidin kətkəzup, xu zemindin qikiqip, yaxhi həm kəng bir zeminoja, sūt bilən həsəl ekij turidojan bir zeminoja, yəni Kənaaniy, Hittiy, Amoriy, Pərizziy, Hıwiylar wə Yəbusiylarning yurtioja elip berixka qəxtüm. **9** Mana əmđi İsrailarning nələ-pəryadi Manga yətti, misirliklarning ularəja kəndək zulum kəlojanlikinimu kərdüm. **10** Əmđi sən kəl, Mən seni həlkim İsrailarni Misirdin elip qikiqip üçün Pərwərdigarning aldioja əwətimən, — dedi. **11** Ləkin Musa Hudaəja: — Mən kim idim, Pərwərdigarning aldioja berip İsrailarni Misirdin qikiqipəndək? — dedi. **12** U jawab berip: — Bərhək, Mən sən bilən billə bolimən; sən kəwmni Misirdin elip qikiqəndin keyin bu taəda Hudaəja ibadət kəlisilə; bu ix mana əzünggə Məning seni əwətkinimning ispat-bəlgisi bolidu, — dedi. **13** Xuning bilən Musa Hudaəja: — Mən İsrailarning kəxioja berip ularəja: «Ata-bowilirlərnin Hudasi meni kəxinglarəja əwətti» desəm, ular məndin: «Uning nami nemə?» — dəp sorisə, ularəja nemə dəp jawab berimən? — dedi. **14** Huda Musaəja: — Mən «Əzəldin bar Boləquq» durmən — dedi. Andin U: — Berip, İsrailarəja: «Əzəldin bar Boləquq» meni kəxinglarəja əwətti» dəp eytkin, dedi. **15** Huda Musaəja yəne: — İsrailarəja: — «Ata-bowilirlərnin Hudasi, İbrahımning Hudasi, İshakning Hudasi wə Yəqubning Hudasi boləjan «Yəhwəh» meni kəxinglarəja əwətti; U: [Yəhwəh değən] bu nam əbədgiə Məning namim bolidu, dəwərdin-dəwərgiə Mən xu nam bilən əskə elinimən, dəydu» — degin. **16** — Berip, İsrailning əksəkəllirini yioqip ularəja: — «Ata-bowilirlərnin Hudasi, yəni İbrahım, İshak wə Yəqubning Hudasi boləjan Pərwərdigar manga kərünüp: — Mən siləni yoklap kəldim, Misirdə silərgə kəndək muamilə kəliniwatkanlikini kərdüm; **17** xuning üçün səzüm xudurki, Mən siləni Misirning zulumidin qikiqip, Kənaaniylar, Hittiyar, Amoriylar, Pərizziylar, Hıwiylar wə Yəbusiylarning zemini, yəni sūt bilən həsəl ekij turidojan zeminoja elip barimən, dedi, — degin, dedi. **18** — Xuning bilən ular sening səzünggə kulək

salidiojan bolidu. U wəqəttə sən, əzing wə İsrailning əksəkəlliri bilən birgə Misir padixahning aldioja berip, uningəja: «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar bilən kərüxti. Əmđi sizdin etünimizki, bizgə üq künlük yolni besip, qəlgə berip, Huda yənimiz Pərwərdigarəja kərbənlilik kəlixkə ijazət bərgəysiz» — dənglər. **19** Ləkin Misir padixahning həttə kədrətlilik bir kəolning əstidə turupmu, siləni yənilə kəyüp bərməydiyəninini bilimən. **20** Xunga kəolmni uzitip, misirliklarni Mən əz zemini iqidə kərsətməkci boləjan hərhil kəramət-məjizilirim bilən urimən; andin [Pərwən] siləni kəyüp beridu. **21** Bu kəwmni misirliklarning əldidə iltipət tapturimən wə xuning bilən xundək boliduki, silər xu yərdin qikiqinilərdə, kuruk kəlo qikiqməysilə. **22** Bəlki hər bir əyal kixi əz kəoxnisidin wə əz əyidə olturuxluk yat əyaldin kümüx zinnət buyumli, altun zinnət buyumli wə kiyim-keqəkləni tələp kəlidu. Bu nərsiləni əyül-kizirlənglarəja təkəysilə; kiydürisilə; xu tərəkidə misirliklərdin olja əlojan bolisilə, — dedi.

4 Musa jawab berip: — Mana, ular manga ixənməy turup, səzümgə kulək salmaydu, bəlki: «Pərwərdigar sənə kərünmid», deyiçi mumkin, dedi. **2** Pərwərdigar uningəja: — Kəlungdiki bu nemə? — dəp soridi. U: — Bu bir həsə, dəp jawab bərdi. **3** U: — Uni yərgə taxla, dedi. Uni yərgə taxliwidi, u bir yilanəja əyləndi; Musa uning əldidin kaqti. **4** Andin Pərwərdigar Musaəja: — Kəlungni uzitip, uni kuyrukədin tut, dewidi, u kəolni uzitip, uni tutti. U yəne uning kəlidə həsioja əyləndi. **5** [Pərwərdigar yəne]: — Buning bilən ular ata-bowilirlərnin Hudasi, yəni İbrahımning Hudasi, İshakning Hudasi wə Yəqubning Hudasi boləjan Pərwərdigarning sənə kərünimigə ixinidu, — dedi. **6** Pərwərdigar uningəja yəne: — Kəlungni kəyünungəja saləjin, dewidi, u kəolni kəyünioja selip qikirowidi, mana, kəli pəsə-mahaw kesiligə giriptar bolup kəndək akirip kətti. **7** Andin uningəja: — Kəlungni yəne kəyünungəja saləjin, dewidi, kəolni kəyünioja saldi. Uni yəne kəyünidən qikirowidi, mana, əz əksigə kəlip ətlirining bəxkə yərliridək boldi. **8** Pərwərdigar yəne: — Xundək boliduki, əgər ular sənə ixənməy, əldin kə mejiçilik əlamətə kəngülximisə, ular ikkinçiqə mejiçilik əlamətə ixinidu. **9** Həlbuki, ular bu ikki mejiçigə yənilə ixənmisə wə ya səzünggə kulək salmisa, undəktə sən [Nil] dəryasining süyidin elip, kuruk yərgə təkkin. Xuning bilən sən dəryadin əlojan su kuruk yər üstidə kənoja əylinidu, dedi. **10** Andin Musa Pərwərdigarəja: — Əy İgəm, mən əslidinlə gəpkə usta əməstim, sən kəlungəja səz kəlojəndin keyinmu yənilə xundək; qünki mən əqzəm kalwə wə tilim əojir ədəmmən, — dedi. **11** Pərwərdigar uningəja: — Kim insanəja əojiz bərgən? Kim ədəmmi gəqa yəki gə, kərgüçiqə yəki kor kəlojan? Xundək kəloquçiqə Mən Pərwərdigar əməsmu? **12** Əmđi sən bərojin, Mən Əzüm sening əqzəng bilən billə bolimən, nemə səzəydiyəninəni sənə əgitip turimən, — dedi. **13** Ləkin u: — Əy İgəm! Səndin etünüp kalay, Sən [bu ixkə] həliojan [bəxkə] birsinə əwətip, xuning kəli bilən kəlojin! — dedi. **14** Buni ənglap Pərwərdigarning əzəzipi Musaəja tutixip: — Lawiylərdin boləjan əkəng Hərun bar əməsmu? Uning gəpni əbdən kəlaləydiyəninini bilimən. Mana, u əmđi sening əldingəja qikiçkə əllikəqəjan yoləja qikiçti; u sənə kərsə, kəngli tolimu hux bolidu. **15** Əmđi

dəydiqan gəplərni uningqaja eyt; Mən Əzüm sening aozing bilən billə wə uning aozji bilən billə boliman, nemə kilix keraklikinglarni silərgə oğitəmən. **16** Hərun sening ornungda həlkkə səzlaydu; xundak boliduki, u sanga eoziz bolidu, sən uningqaja Hudadək bolisən. **17** Bu həsini kolungqaja elip, uning bilən xu mejjizilik alamətlərni kərsitisən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa keynatisi Yətroning kəxiqaja yenip berip, uningqaja: — Manga ijazət bərgayla, Misirdiki qerindaxlirimning kəxiqaja baray, ular həyatmu, əməsmu kəriup keləy, dedi. Yətro Musaqaja: — Aman-esən berip kəlgin, — dedi. **19** Musa tehi Midiyandiki waqtida, Pərwərdigar uningqaja yəna: — Misiroqaja yenip barojini Qünki sening jeningni istigən kixilər əlup kətti, — dedi. **20** Xuning bilən Musa ayali wə oşullirini elip, ularni bir exəkkə mindürüp, Misir zeminiqaja berixkə yoloqaja qikti. Mangqajanda Musa Hudaning həsini əlloqaja kətti. **21** Pərwərdigar Musaqaja: — Misiroqaja yenip barojingda sən aqah bol, Mən kolungqaja tapxuroqan barlik karamətlərni Pirəwningni aldida kərsətkin. Lekin Mən uning kənglini həlknə kəyup bərmigüdək kəttik, kilimən. **22** Sən Pirəwngə: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — Israil Mening oşlum, Mening tunji oşlum bolidu. **23** Xuning üqün Mən sanga: Oşlumni Əzümə ibadət kilixkə kəyup bər, dedim. Uningqaja yol kəyuxni rət kilidioqan bolsang, sening tunji oşlungni əltürimən» — degin, — dedi. **24** Əmma Musa səpər kilip bir kənaləuqaja kəlgəndə, Pərwərdigar uningqaja uqraq, uni əltüriwətməqçi boldi. **25** Xuning bilən Zipporah bir qakmak texini elip, oşlining hətnilikini kesip, uni erining ayioqaja taxlap: — Sən dərəkə aldında qan təkər ər ikənsən! — dedi. **26** Xuning bilən Pərwərdigar uni kəyup bərdi (bu qaoqaja Zipporah uningqaja: «Sən dərəkə aldında qan təkər bər ər ikənsən!» — dedi. Bu səzini u hətnə tüpəylidin eytti). **27** Pərwərdigar Hərunqaja: — Sən qəl-bayawanqaja berip, Musa bilən kəriukkin, dewidi, u berip Hudaning teojida uning bilən uqrixip, uni səydi. **28** Musa əzini əwətkən Pərwərdigarning həmmə səzli ri bilən kilixkə buyruqan barlik mejjizilik alamətlərni Hərunqaja dəp bərdi. **29** Andin Musa bilən Hərun berip, Israillarning barlik aqsakallirini yioqdi. **30** Hərun Pərwərdigarning Musaqaja eytkən həmmə səzli ri bayan kilidi wə həlknəng kəz aldida xu mejjizilik alamətlərni kərsətti. **31** Buni kəriup, həlknə xəndi; Pərwərdigarning Israillarni yoqlap, ular uqriqan harliklarni kərgənlikini angliqan həman, baxlirini egip səjda kilixti.

5 Andin Musa bilən Hərun Pirəwningni aldioqaja berip, uningqaja: — Israilning Hudasi Pərwərdigar sanga: — «Ularning berip qəlda Manga ibadət kilip, həyt ətküzixigə kəwmimoqaja yol kəyusun» dəydu, — dedi. **2** Lekin Pirəwn jawab berip: — Uning səzigə kulak selip, meni Israilqaja yol kəyoquzidioqan qandak Pərwərdigar ikən u? Mən u Pərwərdigarni tonumaymən həm Israilojimu yol kəyomaymən, dedi. **3** Ular səz kilip: — Ibraniylarning Hudasi biz bilən kəriuxti. Xunga ətünimizki, bizgə Pərwərdigar Hudayimizqaja qurbanlik sunux üqün bizgə qəlgə bərxikə üq künlük yoloqaja ruhsət bərgəysiz. Bolmisa, U bizni waba yaki kilij bilən uruxi mumkin, — dedi. **4** Lekin Misirning padixəhi ularqaja jawab berip: — Əy Musa wə Hərun, nemixkə ikinglar

həlknə ixliridin tohtitip koymaqçi bolisilər? Berip əz əpkixinglarni kətüringlar! — dedi. **5** Pirəwn yəna: — Mana, həlknə yurttə ziyadə awup kətti. Silər bolsanglar, ularni əpkəxliridin halas kilmaqçisilər, dedi. **6** Xu küni Pirəwn nazarətiqəlgə wə nazarətiqlərnəng kol astidiki ix baxliriqaja buyruk qüxürüp: — **7** Həzirdin baxlap həlkkə ilgirikidək kesək kuyuxkə saman bərmənglar! Ular samanni əzli ri yioqsun. **8** Lekin ilgiri qanqilik kesək kuyup kəlgən bolsa, həlihəm kəm kilmay xunqilik kesək kuydurunglar; qünki ular hərunlixip: «Hudayimizqaja qurbanlik ətküzixkə bizni barojili koy» dəp oqləwə kilixiwatidu. **9** Əm di ularni əz ixioqaja toluq bənd bolup, yaloqan-yawidək gəplərgə kulak bəlməlikü üqün, bu adəmlərnəng üstigə tehimu eojir əmgəklərni yülkənglar, — dedi. **10** Xuning bilən həlknəng üstidiki nazarətiqlər bilən ix baxliri qikiq həlkkə: Pirəwn xundak dediki, mən əm di silərgə saman bərməyidion boldum. **11** Əzünglar beringlar, əzünglar üqün kəyərdirin saman tapalisanglar, xu yərdin elip kəlinglar; lekin kilidion ixliringlar bolsa kilqilikmu kəməytilməydu, — dedi. **12** Buning bilən həlknə pütkül Misir zeminiqaja tarilip, samanning ornioqaja pahal yioqixkə baxlidi. **13** Nazarətiqlər bolsa ularni kistap: Silərgə saman berilgən qaoqikidək həzirimu hər künlük ixni xu küni kilinglar, dedi. **14** Israillarning üstigə Pirəwningni nazarətiqliri təripidin koyuloqan Israillik ix baxliri tayak yedi wə: — Tünügün wə bügün nemixkə kesək kuyux wəzipsini burunkidən toxkuzup orunlimidinglar?! — dəp til ixitti. **15** Andin Israillik ix baxliri Pirəwningni aldioqaja berip: Nemixkə əz kulliriqaja mundak muamilə kilidila? **16** Əz kulliriqaja həq saman berilmidi. Lekin [nazarətiqlər] yənilə «kesək kuydurunglar» dəp bizni buyruydu. Mana, əz kulliri tayak yəwatidu, əmma əyib bolsa əzli rining adəmliridə, dəp pəryad kilidi. **17** Lekin u yəna: — Silər hərun ikənsilər! Hərun ikənsilər! Xunga silər: «Berip Pərwərdigarqaja qurbanlik ətküzixkimizgə ijazət bər dəwətsisilər. **18** Kaytip berip ixingni kilix! Silərgə saman berilməydu, biraq kesəklərni bəlgiləngən san boyiqə [awwalkidək] toluq tapxuruxisən, dedi. **19** Israillik ix baxliri [Pirəwningni]: «Silər hərkünlik wəzipənglarni, yəni tələp kiləqan kesəklərni bəlgiləngən sandin kəməytsənglar kət'iy bolmaydu» deginəq kəraq, bəxiqə bala-kəzaning qüxidioqanlikini bilixti. **20** Ular Pirəwningni aldindin qikiq keliwatqinida, ular bilən kəriuxixkə kelip xu yərdə saklap turoqan Musa wə Hərun bilən uqrixip qaldidi. **21** Ular Musa bilən Hərunqaja: — Bizni Pirəwningni nəziridə wə uning əmədlərlirining nəziridə sesitip, bizni əltürixkə ularning kolioqaja tükquzujinglar üqün, Pərwərdigar silərnəng üstinglarqaja hətküm kilsun! — dedi. **22** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning aldioqaja yenip berip uningqaja: — Əy İlgəm, nemixkə bu həlknə balaqaja tikting? Sən nemə üqün meni əwəttəting? **23** Qünki mən Pirəwningni aldioqaja kirip sening naming bilən səz kiləqinimdin tartip, u bu həlknəng üstigə tehimu ziyadə əzab kiləqili turdi. Əmma Sən tehiqə kəwmingni həq kutkuzmidəng, — dedi.

6 Lekin Pərwərdigar Musaqaja: — Əm di sən Mening Pirəwngə kilidioqanlirimni kəriisən; qünki u kudrətlik bir qəldin məjburlinip, ularni kəyup beridu, kudrətlik bir kolning səwəbidin əzining zemindin ularni koqlap

qikiriwetidu, — dedi. **2** Andin Huda Musaoja [yənə] sez kilip mundak dedi: — Mən Pərwərdigardurmən. **3** Mən İbrahimoja, İshakka və Yaqupka Qadir-mutlək Təngri süpitidə kərtündüm; lekin «Yahwəh» degen namim bilən ularoja axkara tonulmidim. **4** Mən ular bilən: — «Silər musapir bolup oltuorojan zeminni, yəni Kanaan zeminini silərgə berimən» dəp, ular bilən əhdə baolixip wədə kilojanmən. **5** Əmdi Mən misirliklər kul kilip zulum salojan İsrailarning aq-zarlırini anglap, kilojan xu əhdəmni esimgə aldim. **6** Xunga İsrailarolja mundak degin: — «Mən Pərwərdigardurmən; Mən Özüm siləni misirliklarning eojar yülkiri astidin qikirip, ularning kullukidin azad kilip, kolumni uzitip ularoja qong balayı'apətləni qüxürtüp, silərgə həmjəmət bolup hərlükkə erixtürimən. **7** Siləni Öz koymim boluxka qobul kilimən və Özüm Hudayinglar bolimən; xuning bilən silər əzünglarni misirliklarning yülkirlirning astidin kutkuzup qikarojuqini Mən Hudayinglar Pərwərdigar ikənlikini bilisilər. **8** Mən xuning bilən siləni qol kətürüp İbrahimoja, İshakka və Yaqupka berixkə kəsəm kilojan zeminolja elip barimən; Mən u yəni silərgə miras kilip zeminlikka berimən; Mən Pərwərdigardurmən». **9** Bularning həmmisini Musa İsrailarolja dəp bərdi; lekin ular eojar kulluk azabidin pıqanoja qüxkən bolup, uningolja kulak salmidi. **10** Andin Pərwərdigar Musaoja yənə: — **11** Berip Misirning padixahı Pırwəngə: «İsrailarning zemindin ketixigə yol koy», dəp eytkin, dedi. **12** Lekin Musa Pərwərdigarning aldidə: Mana, İsrailar kulaq kulak salmojan yərdə, Pırwən kandaqmu məndək kalpuki hətnə kilinmiojan bir adəmgə kulak salsun? — dedi. **13** Əmma Pərwərdigar Musa və Harunoja sezləp, ularning İsrailarolja və Misirning padixahı Pırwəngə İsrailar toorluluk; — «Ular Misir zeminidin elip qikirisun» degen əmr yətküzüxini buyrudi. **14** Təwəndikilər jəmət baxlıkliri: — İsrailning tunji oqılı boləjan Rubəning oqulliri Hanuk, Pallu, Həzron və Karmi. Bular bolsa Rubəning nəsiliri idi. **15** Ximeonning oqulliri: — Yəmuəl, Yamin, Ohad, Yaqin, Zoħar və kanaanlik ayaldin boləjan Saullar idi; bular Ximeonning nəsiliri idi. **16** Lawiyning oqullirining isimliri, nəsəbnamilirigə asən: Gərxon, Koħat və Mərarı; Lawiyning əmrining yilliri bir yüz ottuz yəttə yil boldi. **17** Gərxonning oqulliri aililiri boyiqə: — Libni və Ximəy. **18** Koħatning oqulliri: — Amram, Yizħar, Həbron bilən Uzziəl. Koħat bir yüz ottuz üç yil əmür kərdi. **19** Mərarining oqulliri: — Mahlı və Muxi. Bular nəsəbnamiliri boyiqə Lawiyning nəsiliri idi. **20** Amram əz həmmisi Yokəbədni hotunlukka aldi, Yokəbəd uningolja Harun və Musani tuəup bərdi. Amram bir yüz ottuz yəttə yil əmür kərdi. **21** Yizħarning oqulliri: — Korah, Nəfəg və Zikri idi. **22** Uzziəlning oqulliri: — Mixəəl, Əlzfən və Sitri idi. **23** Harun bolsa Nahxonning singlisini, yəni Amminadabning kızı Elixəbani hotunlukka aldi. U uningolja Nadab bilən Abihuni, və Əliazar bilən İtamarni tuəup bərdi. **24** Korahning oqulliri: — Assir, Əlkanah və Abı'asaf; bular Korahning nəsiliri idi. **25** Harunning oqılı Əliazar Putiəlning kizlirining birini hotunlukka aldi; u uningolja Finiħasni tuəup bərdi; bular bolsa əz nəsəbi boyiqə həmmisi Lawiylarning jəmət baxlıkliri

idi. **26** Pərwərdigarning: — İsrailarni koğunlardək top-topi bilən Misir zeminidin elip qikinglar, degen əmrini tapxuriwaloquqlar dəl muxu Harun bilən Musa idi. **27** İsrailar Misirdin qikirilsun, dəp Misirning padixahı Pırwəngə səz kilojanlar dəl bu kixilər, yəni muxu Musa bilən Harun idi. **28** Pərwərdigar Misirning zeminida Musaoja səz kilojan waqıtida **29** Musaoja: «Mən Pərwərdigardurmən. Sanga eytkinimning həmmisini Misirning padixahı Pırwəngə degin», dəp əmr kildi. **30** Lekin Musa Pərwərdigarning aldidə: — Məndək kalpuki hətnə kilinmiojan bir kixigə Pırwən kandaqmu kulak salsun? — dəp jawap bərgəndi.

7 Xuning bilən Pərwərdigar Musaoja: — Mana, Mən Pırwənni aldidə seni Hudaning ornida kildim. Akang Harun bolsa sening pəyojəmbiring bolidu. **2** Mən sanga buyruojinimning həmmisini [uningolja] dəysən; andin akang Harun Pırwəngə uning əz zeminidin İsrailarni koyp berixi kərəkliki toorısında səz kilidu. **3** Lekin Mən Pırwənni kənglini kattik kilimən; buning bilən Mən Misir zeminida məjizilik əlamətlər və kəramətlirini kəpləp kərsitimən. **4** Xundaqtimu, Pırwən silərgə kulak salmaydu. Əmma Mən Misirning üstigə həküm qikirip kolumni uzitip, qong balayı'apətləni qüxürtüp, koğunlirim boləjan Öz koymim İsrailarni Misir zeminidin qikirimən. **5** Öz kolumni Misirning üstigə sozojinimda, İsrailarni ularning arisidin qikarojinimda misirliklər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu, — dedi. **6** Musa bilən Harun xundaq kildi; Pərwərdigar ularoja kandaq tapilojan bolsa, ularmu xundaq kildi. **7** Ular Pırwəngə səz kilojan waqıtida Musa səksən yaxka, Harun səksən üç yaxka kərgəndi. **8** Pərwərdigar Musa bilən Harunoja səz kilip: — **9** Əmdi Pırwən silərgə: — Əzünglarni təstiklap bir məjizə kərsitinglar, desə, sən Harunoja: — Həsangni elip Pırwənni aldiə taxlijojan, dəp eytkin. Xundaq kilixi bilənla həsa yilənoja aylinidu, dedi. **10** Xuning bilən, Musa bilən Harun Pırwənni aldiə berip, Pərwərdigarning buyruojinidək kildi; Harun həsisini Pırwən bilən uning əmədarlirining aldiə taxliwidi, u yilənoja aylandı. **11** U waqıtida Pırwən danixmənləri və sehriğətlirini qəkırtip kəldi; Misirning jadugərlirimu əz jədusi bilən ohxax ixni kildi. **12** Ularning hərbi əz həsisini taxlidi; ularmu yilənoja aylandı. Lekin Harunning həsisini ularning hasilirini yutub kətti. **13** Biraq Pərwərdigar eytkəndək Pırwənni kəngli kattiklik bilən Pərwərdigar eytkəndək ularoja kulak salmidi. **14** Andin Pərwərdigar Musaoja mundak dedi: — Pırwənni kəngli kattik; u koymni koyp berixni rət kilidu. **15** Əmdi sən ətə səhərdə Pırwənni kəxiəja barəjin (xu waqıtida u su boyioja qikidu) — Sən uning bilən kərxixəkkə dəryaning boyida saqlap tuəojin; yilənoja ayłənojan həsini kolungoja eliwal. **16** Sən uningolja mundak degin: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar meni aldingoja: «Qəldə Manga ibadət kilixi üqün koymimni koyp bə» deyxkə əwətkəndi; lekin mana, bu waqıtqıca heq anglimding. **17** Xunga Pərwərdigar sanga: — «Sən xu [alamət] bilən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən», dəydu — Mana, mən kolumdiki həsa bilən dəryaning süyini ursam, su kənoja aylinidu, **18** dəryaning belikliri ölüp, dəryaning süyi

sesip ketidu; misirliklar sudin saskinip, iqalmaydigan bolup qalidu». **19** Pärwärdigar Musaöja yänä: — Sän Harunoja: — Hasangni elip misirliklarning suliri kanoja aylansun döp ularning üstigä, yäni ekinliri, estängliri, kölliri wä su ambarliri üstigä kölungni uzatqin. Xuning bilän pütkül Misir zeminida, hätta yaojaq wä tax qaqlardiki sularmu kanoja aylinidu, degin, dedi. **20** Musa bilän Harun Pärwärdigarning buyruojinidäk kildi; Harun Pirawn wä ämaldarlarining kez aldida hasini kötürüp, deryaning süyini uruwidi, pütün deryaning süyi kanoja aylinip kötti. **21** Deryadiki beliklar ölüp, deryaning süyi sesip kötti. Misirliklar deryaning süyini iqalmaydigan bolup qaldi, pütkül Misir zemini kanoja toldi. **22** Lekin Misirning jadugärlirimu ez jaduliri bilän häm xundak kildi. Bu säwäbtin Pärwärdigar eytkändäk Pirawnning kengli kattik bolup, ularoja kulak salmidi; **23** äksiqä Pirawn öyigä kaytip ketip, bu ixkä heq pisätin kilmidi. **24** Deryaning süyini iqalmigini üqün barlik misirliklar iquädäk su tepix üqün deryaning etraplirini kolidi. **25** Pärwärdigar deryani urup, yänä yättä kün etti.

8 Andin Pärwärdigar Musaöja: — Pirawnning aldioja berip uningöja: — Pärwärdigar mundak daydu: — «Manga ibadät kilixkä Öz köwmimni köyup bär. **2** Lekin ularni köyup berixni rät kilsang, mana, Män delitingning hëmmä yerini pakilar bilän basturup urimän. **3** Deryada top-top pakilar päyda bolup, [deryadin] qikiq ordangöja, hujrangöja, orun-körpönggä, ämaldarlariningning öylirigä kirivalidu, xuningdäk hälküningning uqisioja, tonur wä tängnilirönggä yamixip qikiwalidu. **4** Pakilar özüningning üstibexioja, hälküningning üstibexioja wä hëmmä ämaldarlariningning üstibexioja yamixip qikiwalidu» — degin, — dedi. **5** Pärwärdigar Musaöja: — Sän Harunoja: Pakilarning Misir zeminining üstigä qikixi üqün kölungni uzitip, hasangni ekinlar, estänglar wä köllarning üstigä xiltiojin, degin — dedi. **6** Xuning bilän Harun kölini Misirning suliri üstigä uzatti; xundak kiliwidi, pakilar qikiq Misir zeminini kaplidi. **7** Lekin jadugärlärmu ez jaduliri bilän ohxax ixni kilip, Misir zemini üstigä pakilarni päyda kildi. **8** Pirawn Musa bilän Harunni qakirtip: — Pakilarni mändin wä hälkümdin neri kilix üqün Pärwärdigardin ötünönglar. Xundak bolsa, män hälkügni Pärwärdigaröja kurbanlik kilsun döp köyup berimän, dedi. **9** Musa Pirawnö: — Boptu, män izzitingni kilay, pökät deryadiki pakilarla kelip, baxkiliri özüngdin wä öyliröngdin ayrilsun döp, sän, ämaldarlarining wä hälkü üqün mening dua kilidiojan waqtimni bekitkin, dedi. **10** U jawab berip: — äta bolsun, dedi. Musa uningöja: — Hudayimiz Pärwärdigaröja ohxax heqbirining yokluküni bilixing üqün sening deginingdäk bolsun. **11** Pakilar sändin, öyliröngdin, ämaldarlarining wä hälkü üqün qikiq ketidu; pökät deryadila qalidu, dedi. **12** Xuning bilän Musa wä Harun Pirawnning aldidin qikiq kötti. Andin Musa Pirawnning üstigä äwatilgön pakilar toörpäsida Pärwärdigaröja nida kildi. **13** Pärwärdigar Musaning tiliginidäk kildi. Buning bilän öylärdiki, höylilärdiki wä etizlärdiki pakilar öldi. **14** Hälk ularni yioyip dewä-dewä kildi, [pütkül] yurt-zemin sesiqilikkä toldi. **15** Lekin Pirawn apättin halas bolöjini kergöndä, könglini kattik kilip, Pärwärdigar eytkinidäk ularöja

kulak salmidi. **16** Andin Pärwärdigar Musaöja: — Sän Harunoja: — Hasangni uzitip, yarning topisini uröjin. Buning bilän u paxioja aylinip, pütkül Misir zeminini kaplaydu, degin, — dedi. **17** Ular xundak kildi; Harun kölini uzitip hasisi bilän yarning topisini uruwidi, adämlär wä haywanlarning üstibexini paxa basti; pütkül Misir zeminidiki topa-qanglar paxioja aylandi. **18** Jadugärlärmu ez jaduliri bilän xundak kilip paxa päyda kilixkä urunojan bolsimu, päyda kilälmidi. Paxilar bolsa häm adämlarning häm haywanlarning üstibexini kaplap kötti. **19** Andin jadugärlär Pirawnö: — Bu ix Hudaning barmiküning kilöjini! — deyixti. Lekin Pirawn könglini kattik kilip, Pärwärdigar eytkinidäk ularöja kulak salmidi. **20** Pärwärdigar Musaöja: — ätä sähär köpüp Pirawnning aldioja berip turojin — (xu waqitta u su boyioja qikiqdu) uningöja: «Pärwärdigar mundak daydu: — Manga ibadät kilixi üqün Öz köwmimni köyup bär! **21** Qünki ägär köwmimni köyup bärnisäng, mana Män sening wä ämaldarlarining, hälkü üstigä, öylirönggä köküyünlärni äwatimän; xuning bilän misirliklarning öyliri wä hätta ular turuwatқан tuprakmu köküyünlär bilän tolidu. **22** Lekin xu küniidä Öz köwmim turuwatқан Goxän yurtini baxkikä kilimän; xundak boliduki, u yördä köküyünlär tepilmaydu. Xuning bilän sän Män Pärwärdigarning bu zeminda bolöqanlikimni bilisän. **23** Xundak kilip Män Öz köwmimni sening hälkü üqün pörkländürimän; bu möjizilik alamät ätä yüz beridu», döp eytkin, dedi. **24** Pärwärdigar deginin kildi. Pirawnning öylirigä, ämaldarlarining öylirigä köküyünlär top-top bolup kirdi; pütkül Misir zeminining hëmmä yeri köküyünlär täräpidin harab boluxkä baxlidi. **25** Pirawn Musa bilän Harunni qakirtip kelip ularöja: Berip muxu zeminda Hudayinglaröja kurbanlik ötküzönglar, — dedi. **26** Lekin Musa jawab berip: — Bundak kilix bizgä taza muwapik bolmaydu; qünki biz Pärwärdigar Hudayimizöja sunmaqki bolöqan kurbanlik mal misirliklaröja nisbätän yirginöqliktur. ämdi ägär biz misirliklarning kez aldida yaman keriöngän nersini kurbanlik kilsak ular bizni qalma-kesäk kiliwätömdü? **27** Biz üq künlik yolni besip, qeldä Pärwärdigar Hudayimiz bizgä buyruojinidäk uningöja kurbanlik sunuximiz keräk, dedi. **28** Pirawn: — Silärni Pärwärdigar Hudayinglaröja qeldä kurbanlik ötküzöxkä baröjili köyimän; pökät bäk yiräk ketip qalmanglar, mening üqün dua kilönglar, dedi. **29** Musa jawab berip: — Mana, män sening aldingdin qikiq Pärwärdigaröja iltija kilimän wä köküyünlär sän Pirawndin, ämaldarlariningdin wä hälkü üqün äta qikiq ketidu; lekin Pirawn yänä hiylä ixlitip, hälküni Pärwärdigaröja kurbanlik kilixkä berixtin toskuqi bolmisun, dedi. **30** Musa Pirawnning aldidin qikiq, Pärwärdigaröja xundak iltija kildi. **31** Pärwärdigar Musa tiliginidäk kildi; u köküyünlärni Pirawn, ämaldarliri wä hälkü üqün qikiqiriwätti; hätta bir tal köküyünmü qalmidi. **32** Lekin Pirawn bu ketimmu könglini kattik kilip, köwmimni köyup bärmedi.

9 Andin Pärwärdigar Musaöja: — Pirawnning aldioja berip uningöja: — «Ibraniylarning Hudasi Pärwärdigar mundak daydu: — Manga ibadät kilixioja Öz köwmimni köyup bär. **2** ägär ularni köyup berixni rät kilip, yänila tutup turuwalidiojan bolsang, **3** mana,

Pərvərdigarning kəli etizliktki qarpayliringning üstigə, at-exəklər, tögilər, wə qoy-kaliriringning üstigə qüxüp intayin eoqir bir waba kəltürüdü. **4** Ləkin Pərvərdigar Israilling qarpaylirini misirliklarning qarpayliridin pərkəndürüdü. Nətijidə, Israilling qarpayliridin heq biri əlməydu» — degin, dedi. **5** Pərvərdigar wəqitni bekitip: — Ətə Pərvərdigar zeminda bu ixni kəlidu, dedi. **6** Ətisi Pərvərdigar xundak kildi; misirliklarning barlik qarpayliri əldi; ləkin Israillarning qarpayliridin birimu əlmidi. **7** Pirəwn adəm əwətip təkxürüwidu, mana, Israillarning qarpayliridin birimu əlmigənidi. Ləkin Pirəwnning kəngli kəttik kəlinip, u kəwmni koyup bərmidi. **8** Andin Pərvərdigar Musa wə Hərunoqə: — Humdanning kəlidin qənggilinglarni toxkuzup elinglar, andin Musa uni Pirəwnning kəz əldida əsmənoqə kəritip qəqsun. **9** Xundak kəlix bilən kül pütkül Misir zeminini kəpləydoqan qəng-tozən bolidu wə Misir zeminidiki həmmə yərdə ədəmlər wə həywanlarning bədinigə qüxüxi bilən hürək-hürək qəqə qikiridu, — dedi. **10** Xuning bilən ular humdandin kül elip, Pirəwnning əldioqə bərip turdu wə Musa uni əsmənoqə kəritip qəqti; u ədəmlər wə həywanlarning bədinigə qüxüxi bilən hürək-hürək qəqə qikardı. **11** Jadugarlər qəqəkilər dəstidin Musaning əldida turmalıq kəldi; qünki jadugarlərnin bədininimu, bəqə barlik misirliklarnimu ohxəx qəqə bəsip kətkəndi. **12** Ləkin Pərvərdigar Pirəwnning kənglini kəttik kildi; xungə Pərvərdigar dəl Musəyoqə eytkinidək u ularoqə kulək salmıdı. **13** Andin Pərvərdigar Musəyoqə: — Ətə tang səhər qərup, Pirəwnning əldida turup uningəyoqə: «İbraniylarning Hudasi Pərvərdigar mundaq dəydu: — Qəwmimni Manga ibadət kəlixə koyup bər; **14** qünki Mən bu kətim həmmə balayı apətlirimni yürikingə, əmədarliring wə pəkraliringning üstigə əwətimən. Buning bilən sən pütkül yər yüzidə Məndək bəqə birining yok ikənlikini bilən. **15** Qünki Mən kolumni uzitip, əzəng wə qəwmingni wəba bilən urəjan bəlsəm'idi, bu wəqətkiqə sən yər yüzidin yokilip kəttəng. **16** Həlbuki, Mening seni ornungəyoqə tikliximdiki məksitim xu idiki, dəl Əz kədrimni sangə kərsitix, xundaklə namimning pütkül yər yüzidə jakarlinixi qün idi. **17** Sən yənə qəwmimoqə qəngqilik kəlip, ularni koyup bərxini rət kəliwəmsən? **18** Mana, ətə muxu wəqətlərdə Misir dəliti bina boləqəndin buyən heq kərilip bəqmioqən kəttik məldürni yəqdurimən. **19** Xuning qün adəm əwətip, həywan wə etizdə bə-yəqungni yəyoqir iqkiri solioqir; qünki əyge kəyturulməy sirtə kəloqən adəm wə həywanlarning həmmisi məldürning əstida kəlip əlöp kətidu! — degin, dedi. **20** Buni əngləp Pirəwnning əmədarliringning ərisidin Pərvərdigarning səzidin kərkəqən hər bir adəm əz kulliri wə qarpaylirini yügürtüp əylirigə elip kəldi. **21** Ləkin Pərvərdigarning səzini etibarəyoqə əlmioqənlər əz kəl wə mallirini təxkəridə kəldurup koydu. **22** Pərvərdigar Musəyoqə: — Misir zeminidiki hər yərdə, ədəmlər üstigə, mallarning üstigə, xundaklə Misir zeminidiki dəlalarning həmmə ot-qəplirining üstigə məldür yəqsun dəp, əsmənoqə kərap kəlungni kərtəgin, dedi. **23** Musa xuning bilən həsisini əsmənoqə kəritip kərtürüwidu, Pərvərdigar güldürməmini güldürütüp, məldür yəqdurdu, yər yüzidə qəkmək

qəkindiliri qəyip yürətti. Xundak kəlip Pərvərdigar Misir zeminini üstigə məldür yəqdurdu. **24** Məldür yəyoqir, məldür bilən ot əriləx qüxti; məldür xunqə eoqir boldiki, Misir dəliti bina boləqəndin tartip undək kəttik məldür yəyoqir bəqmioqənidi. **25** Məldür pütkül Misir zeminining hər yeridə qüxüp, insan bolsun, həywan bolsun, həmmisini urdu; məldür etizdiki həmmə ot-qəpni urup, yərdiki həmmə dəl-dərəhlərnimu sunduruwətti. **26** Pəkət Israillər olturuxluk Gəxən zeminidilə məldür yəqumidi. **27** Pirəwn adəm əwətip Musa bilən Hərunni qəkərtip ularəyoqə: — Mən bu kətim gənə kəldim! Pərvərdigar həkəqənyədu; Səwənlik bəsa mən wə həlkimdin etti. **28** Yənə bərip Pərvərdigardin etünüp iltija kəlinglar! Hudadin qikəqən bu kəttik güldürmənilər wə məldür yetip əxti! Silərnə koyup bəre; silər əmdi muxu yərdə turuwəsənglər bolməydu, — dedi. **29** Musa uningəyoqə jəwəb bərip: — Mən xəhərdin qikəqəndə, Pərvərdigar tərepkə kərap kəllirimni yəyip kərtürimən; güldürmənilər xu həmən bəsiqir məldür yənə yəquməydu. Yər yüzü Pərvərdigarningkidur, dəp bilixing qün xundak bolidu. **30** Ləkin sən wə səning əmədarliring, silərnəng Pərvərdigar Hudadin təhiqə kərkəwəwətkinilinglarni bilimən, dedi. **31** Xu qəyoqə ərə bəx qikərip, zioqir oqunqioqən boləqəqə, zioqir wə ərə məldürdin wəyran kəlinidi. **32** Ləkin buəyoqə bilən kəra buəyoqə keyinək bəh qikəroqəqə, wəyran kəlinimidi. **33** Musa Pirəwnning əldidin kətip, xəhərdin qikərip Pərvərdigar tərepkə kərap kəllirini yəyip kərtürdi. Xuning bilən güldürməmə wə məldür tohtəp, yəyoqir yərgə yənə təkülmidi. **34** Əmmə Pirəwn yəyoqur, məldür wə güldürmənilərnin tohtioqinini kərgəndə, yənə gənə sədər kildi; umu, əmədarlirimni kənglini kəttik kəlixti. **35** Bu tərəkidə Pirəwnning kəngli kəttik turuwərip, Pərvərdigar Musaning wəsitisini bilən eytkəndək, Israillarni koyup bərxini rət kildi.

10 Andin Pərvərdigar Musəyoqə: — Pirəwnning əldioqə bəroqin; qünki ularning ərisidə bu məjizilik əlamətlərnə kərsitixim qün Pirəwnning kənglini wə əmədarliringning kənglini kəttik kəlip koydum. **2** Bu ix bilən Mening misirliklarni kəndək rəswə kəloqənlikim wə ularning ərisidə kərsətkən məjizilik əmədarlirimni sən oqəlungning əndin nəwərnəngning kəlikioqə yətküzisən. Buning bilən Mening Pərvərdigar ikənlikimni bilisilər, dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən Hərun Pirəwnning əldioqə bərip, uningəyoqə: — İbraniylarning Hudasi Pərvərdigar mundaq dəydu: «Əzünqni əldimdə təwən tutuxni kəqənoqiqə rət kəlisən? Manga ibadət kəlix qün qəwmimni koyup bər. **4** Qünki əgər sən qəwmimni koyup bərxini rət kəlsəng, mana, Mən ətə səning yurtungəyoqə qəkətkə əwətimən. **5** Ular silər zemin yüzini kərmigidək kəlip yəpiwətidu, silərnəng məldürdin əmən kəloqən nərsiliringlarnimu, dəlalərdə əskən həmmə dəl-dərəhliringlarnimu yəp kətidu. **6** Ular ordə-sərayliringəyoqə, əmədarliringning sarayliri, xundaklə barlik misirliklarning əylirigə toluq kətidu; bundək apətni ətə-bəwəqliring wə ətə-bəwəqliringning ətə-bəwəqlirini yər yüzidə əpəridə boləqəndin tartip kərip bəqmioqən» — dedi-də, burulup Pirəwnning əldidin qikərip kətti. **7** Pirəwnning əmədarliri uningəyoqə: — Bu adəm bizgə kəqənoqiqə tuzək bolər? Əz Hudasi Pərvərdigarəyoqə

ibadət kılıxka bu adamlarni qoyup bərgəyla! Misirning harab bolojinini tehiqə kərməywatamdila? — dedi. **8** Xuning bilən Musa bilən Ҳарун Pirəwning aldioja yəna qakiritip kelindi. U ularoja: — Pərwədigaroja ibadət kılıx üçün beringlar; lekin baridiojanlar zadi kimlər? — dedi. **9** Musa jawab berip: — Yaxlirimiz wə keriqürilə bilən, oqullirimiz wə kizlirimiz bilən, qoy wə kala padilirimizni elip həmmimiz barimiz; qünki biz Pərwədigar üçün heyt ötküzüximiz kerək, dedi. **10** U ularoja: — Silərnə bala-qakanglar bilən qoxup qoyup bərginimdə, Pərwədigar silər bilən billə boləy! Mana, aldinglarda balay'apət turuptu! **11** Yoksu, bundak kilixinglarə bolmaydu! Pərwədigaroja ibadət kılıxka pəkət aranglardin ər kixilərlə barsun! Qünki silərnəng təlipinglar dəl xu əməsmidi! — dedi-də, ular Pirəwning aldidin qoqlap qikirildi. **12** Andin Pərwədigar Musəoja: — Misir zemining üstigə qolungni uzatkin. Xundak kilsang, qekətkilər Misir zeminini besip, zeminidiki hərhil otyaxlarni, yəni mөldürdin aman qəlojəning həmmisini yəp ketidu, dedi. **13** Musa həsisini Misir zeminining üstigə uzattı; Pərwədigar xu küni wə keqisi zemin üstigə xərk xamili qikardi. Səhərdə, xərk xamili qekətkilərnə uqurup kaldı. **14** Qekətkilər Misirning pütkül zeminioja yeyilip, Misirning pütün qeqrininimu basti. Apət intayin eojr boldi; ilgiri bundak qekətkə apiti bolup bəkmiojan, mundin keyinmu uningdək bolmaydu. **15** Ular pütkül zeminning yuzini kaplıdi, yəp qarəngöxilixip kətti; ular mөldürdin aman qəlojan zeminidiki həmmə otyaxlarni wə dəl-dərəhlərnəng barlik mewilirini yəp kətti. Xuning bilən pütkül Misir zeminini təwəsidiiki dəl-dərəhlərdə yaki daladiki gül-giyahlarda heq yexillik qalmidi. **16** Andin Pirəwn aldirap-tenəp Musa bilən Ҳарунni qakiritip ularoja: — Mən həm Hundayinglar Pərwədigar aldida həm silərnəng aldinglarda gunah qildim. **17** Əmdi muxu bir qətim gunahimdin otip Pərwədigar Hundayinglardin bu olümnə məndin elip ketixini iltija kilixinglarni etünimən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa Pirəwning aldidin qikip Pərwədigaroja iltija kildi. **19** Xuning bilən Pərwədigar xamalni burap ojarb tərəptin intayin küqlük boran qikirip, qekətkilərnə uqurup, Kizil Dengizoja ojarb kildi; Misirning pütkül təwəsidiə bir talmu qekətkə qalmidi. **20** Lekin Pərwədigar Pirəwning kənglini kattik kilip kəyojini üçün u Israillarni qoyup bərmidi. **21** Andin Pərwədigar Musəoja: — Qolungni asmanoja karitip uzatkin; xuning bilən kattik bir qarəngöjuluk bolidu, hətta adam silisa qəloja tuyuləyudək qoyuk qarəngöjuluk Misir zeminini kaplaydu, — dedi. **22** Andin Musa kolini asmanoja karitip uzitiwidi, qoyuk bir qarəngöjuluk Misir zeminini üç künigə qəlap turdi. **23** Üq künigə biri yəna birini kəməmə wə ya heqkim əz jayidin qəzojilalməs boldi; lekin barlik Israillar olturojan jaylarda yorukluk bar idi. **24** Pirəwn Musani qakiritip uningəoja: — Berip, Pərwədigaroja ibadət kilinglar. Pəkət qoy wə kala padiliringlar kalsun; bala-qakiliringlarnimu elip barsanglar bolidu, dedi. **25** Musa jawabən: — Undakta Hundayimiz Pərwədigaroja kurbanlik kılıxka [inaklik] kurbanlik wə kəydürmə kurbanlikioja lazimlik qarpaylarni sən bizgə bəmənsən? **26** Əzimizning qarpaylirimiz biz bilən birgə ketixi kerək, bir tuyikimu kəydidə qalsə bolmaydu; qünki

Hundayimiz Pərwədigaroja ibadət kılıxka kurbanlik kilidiojinimizni bulardin talliximiz lazim. U yərgə yetip barmioqə, Pərwədigaroja kaysi kurbanlik bilən ibadət kilidiojinimizni bilməymiz, — dedi. **27** Lekin Pərwədigar Pirəwning kənglini kattik kildi; u ularni yanila qoyup bərmidi. **28** Pirəwn Musəoja: — Aldimdin yoqal! Hezi bol, ikkinqi manga kəringüqi bolma! Qünki yüzümnə yəna kərgən kününg jeningdin ayrilisən, — dedi. **29** Musa uningəoja: — Rast eyting! Mən sening yüzüngni ikkinqi kərgüqi bolmaymən, — dedi.

11 Xuning bilən Pərwədigar Musəoja: — Yəna bir apətni Pirəwning üstigə wə Misirning üstigə qüxürimən. Andin u silərnə bu yərdin ketixə yol qoyidu wə u silərnə həmmə nərsiliringlar bilən qoxup qoyup berip, bu yərdin mütəlkə qoqlap qikiridu. **2** Əmdi sən həlkə tapilap: — Hər biringlar, ər kixilərnəng hər biri əz kəxnisidin, ayal kixilərnəng hər biri əz kəxnisidin kümüx buyumlarni, altun buyumlarni sorap alsun, degin, — dedi **3** (Pərwədigar həlkəni misirliklərnəng aldida iltipət tapkuzdi. Xuningdək Musa degən bu adəm Misir zeminida Pirəwning əməldərlirineg nəziridə bolsun, pükralarning nəziridə bolsun, nəhayiti uluq zat boldi). **4** Andin Musa yəna: — Pərwədigar mundak dəydu: — «Mən yerim keqidə qikip Misirni kezip qikimən. **5** Xu wakıttə təhtə olturəwatkan Pirəwning tunji oqlidin tartip yəruhqəq tartidəjan dedəkəng tunji oqliojqə, xundakla barlik qarpaylarning tunjiliri, yəni Misirdiki barlik tunji jan igiliri əlidu. **6** Bu səwəbtin pütkül Misir zeminida kattik bir pəryad kətürüliidu; uningdin ilgiri xundak pəryad bolup bəkmiojanidi, mundin keyinmu bundak pəryad anglanmaydu. **7** Lekin Israillaroja, məyli adəmliri, məyli həywanatlırioja bolsun, hətta bir tal itnu qəwap qoymaydu. Buningdin Pərwədigarning misirliklər bilən Israilni pərkəndürüidəjanlikini bilisilər». **8** — Xuning bilən bu əməldərlirinegning həmmisi aldiməoja kelip, manga təzim kilip: «Sili əzliəri wə siligə əgəxən barlik kəwmliri qikip ketixkəyla!» dəp eytidu, andin qikip ketimən» — dedi-də, kattik oqəzəp bilən Pirəwning aldidin qikip kətti. **9** Pərwədigar Musəoja: — Misir zeminida Mening karamət məjizilirimning kəpləp kərsitilixi üçün Pirəwn silərgə kulək salmaydu, — degənidi. **10** Musa bilən Ҳарун bu karamət məjizilərnəng həmmisini Pirəwning aldidə kərsitip boldi; lekin Pərwədigar Pirəwning kənglini kattik kilip kəyojini üçün u Israillarni uning zeminidin kətkili kəymidi.

12 Pərwədigar Misir yurtida Musa wə Ҳарунəoja mundak dedi: — **2** Bu ay silərgə aylarning iqidə bexi, yilning tunji eyi bolidu. **3** Silər pütün Israil jamaitigə səz kilip: — Bu ayning oninqi küni həmminglar atiliringlarning ailisi boyiqə bir kəzini elinglar; hər bir ailigə birdin kəza elinglar. **4** Əgər məlum bir ailə bir kəzini yəp bolalmioqədə bolsa, undakta əy igisi yenidiki kəxnişi bilən birlixip adəm saniəoja qarap bir kəza elinglar; hər bir kixining itxihasioja qarap həsəblap muwəpik bir kəza həzilənglar. **5** Həbiringlar tallayidəjan qəzənglar bejirim, bir yaxlik ərkək bolsun; qoy yaki əqə padiliridin tallansimu bolidu. **6** Kəzini bu ayning on tətinqi künigə yeninglarda turəyuzənglar,

— degin. — Xu küni Israilning pütkül jamaiti talliojan melini gugumda soysun. **7** Andin ular uning kenidin elip gex yeyilgan oyning ixikning bax taripiga ҳам ikki yan kexikiga sürkəp koysun. **8** Ular xu keqisi gəxini otta kawap kilip yesun; uni petir nan wə aqqiq-qüqük köktat bilən koxup yesun. **9** Kət'iy ham yaki suda pixurup yemənglar, bəlki uni bax, put wə iq-kərinliri bilən otta kawap kilip yənglar. **10** Uning heqnemisini ətigə qaldurmənglar. Əgər ətigə exip qalojanliri bolsa, uni otka selip keydürüwetinglar. **11** Silər uni mundak haləttə yənglar: — Uni yegəndə balliringlarni qing baotlap, ayaotliringlaroşa kəx kiyip, qolliringlarda hasa tənklən halda tez yənglar. U bolsa Pərwərdigarning «ətüp ketix» kozisidir. **12** Qünki Mən u keqisi Misir zeminini kezip ətımən; Mən Misir zeminida məyli insan bolsun, məyli haywan bolsun ularning tunji tuşulojan ərkikining həmmisini ətürimən; xuning bilən Mən Misirning barlik but-ilahlirining üstidin həküm qikirimən; Mən Pərwərdigardurmən. **13** Xu qurbanliqning keni silər olturojan ətərdə silərgə [nijat] bəlgisi bolidu; bu kanlarni kərginimdə silərgə ətüp turimən. Xuning bilən Misir zeminini uşroinimda halakət elip kelidiojan waba-apət silərgə təgməydu. **14** Bu kün silərgə hatirə kün bolsun; uni Pərwərdigarning heyti süpitidə ətüzüp təbriklənglar; əbədi bəlgilimə süpitidə nəsilidin-nəsilgə mənngü ətüzüinglar. **15** Yəttə kün petir nan yənglar; birinçi küni ətüinglardin [barlik] hemirturuqlarni yok qilinglar; qünki kimki birinçi kündin tartip yəttinçi küngiqə boldurulojan nan yesə, xu kixi Israil qataridın üzüp taxlinidu. **16** Birinçi küni silər mukəddəs ibadət soruni tüzüinglar; yəttinçi künimu həm xundak bir mukəddəs ibadət soruni ətüzülsun. Bu ikki kün iqidə heqqandak ix-əmgək kilinmisun; pəkət hər kixining yaydioqini təyyarlawka munasiwətlik ixlarnila qilsanglar bolidu. **17** Mən dəl xu küni silərnı koxun-koxun boyiqə Misir zeminidin qikaroshinim üqün silər petir nan heytni ətüzüinglar; xu künni nasildin-nəsilgə əbədi bəlgilimə süpitidə heyti küni kilip bekitinglar. **18** Birinçi ayning on tətinqi küni, kəqkurundin tartip xu ayning yigirmə birinçi küni kəqkurunoqışə, petir nan yənglar. **19** Yəttə kün iqidə ətüinglarda heq hemirturuq bolmisun; qünki musapir bolsun, zeminda tuşulojan bolsun, kimki boldurulojan nərsilərnı yesə xu kixi Israil jamaitidin üzüp taxlinidu. **20** Silər heqqandak boldurulojan nərsini yeməy, kəyərdila tursanglar, petir nan yənglar. **21** Musa Israilning barlik aqsakallirini qakirip ularoşa: — Berip hərbinglarning ailisi boyiqə ətüinglaroşa bir qozini tartip qikirip pasha kəzisini soyunglar. **22** Andin bir tutam zupa elip uni qaqidiki kənoşa qilap, qaqidiki kənni ixikning bexi wə ikki kexikigə sürkənglar. Silərdin ətigəngiqə heqkim ətüing ixikidin kət'iy qikmisun. **23** Qünki Pərwərdigar misirliklarnı urup halak kilix üqün, zeminni kezip ətidu; U ixikning bexi wə ikki kexikidiki kənni kərgəndə, Pərwərdigar halak kiləuquning ətüinglaroşa kirip silərnı uruxidin tosux üqün [muħapizət kilip] ixikning aldioşa ətüp turidu. **24** Bu rəsim-kəidini ətüinglar wə balliringlar üqün əbədi bir bəlgilimə süpitidə tutunglar. **25** Silər Pərwərdigar Əz wədisi boyiqə silərgə beridiojan zeminə kirgininglarda bu heytiq ibadətini tutunglar.

26 Baliliringlar silərdin: «bu ibadtinglarning mənsi nemə?» — dəp sorisa, **27** silər: «Bu misirliklarnı uşroinida, Misirdə Israillarning ətüinglirining aldioşa ətüp turup, bizning ətüinglirimizni qutkuzoşan Pərwərdigarəşa boləjan «ətüp ketix» qurbanliqi bolidu» — dənglar. Xuni anglioşanda, həlk engixip [Hudaəşa] səjdə kildi. **28** Andin Israillar kaytip berip, Pərwərdigar dəl Musa bilən Hərunəşa əmr kiləuqandə ix kərdi. **29** Wə xundak boldiki, yerim keqə boləqanda, Pərwərdigar Pərwərdigarning təhtidə olturuwatkan tunjisidin tartip zindanda yetiwatkan məhbəbusning tunjisioqışə, Misir zeminidiki tunji oşullarning həmmisini urup ətürdi, xundakla u haywanatlarning tunji tuşulojanliriningmu həmmisini ətürdi. **30** Adəm ətüing birmu ətüing kəlməşəqqa, xu keqisi Pərwərdigarning ətüing, uning barlik ətüinglirini wə barlik misirliklar keqidə ətüing qəpti; Misir zeminida intayin kəttik pəryad kətürildi. **31** Pərwərdigarning keqidə Musa bilən Hərunni qakirip: — Turunglar, silər wə Israillar bilən billə mening həlkimning arisidin qikip ketinglar; ətüinglirdə berip, Pərwərdigarəşa ibadət qilinglar! **32** Silərnıng dəgininglar boyiqə qoy, eqə, kala padilirimu elip ketinglar; mən üqünmu bəht-bərikət tilənglar, — dedi. **33** Misirlik puqralarnı «həmmimiz ətüp kətükəkmiz» deyixip, həlkni zemindin tez qikiriwetix üqün ularni ketixkə aldiratti. **34** Həlk tehi bolmiojan hemirlirini elip, uni təngnilərgə selip, kiyim-keqəkliri bilən yəşəp, mürilirigə elip kətürüp mənngixti. **35** Israillar Musaning tapilioşini boyiqə kilip, misirliklardin kümüx buyumlar, altun buyumlar wə kiyim-keqəklərnı sorap elixti. **36** Pərwərdigar həlkni misirliklarning kəz aldida iltipət tapkuzoşini üqün misirliklar ularning ətüinglirini sorioşanlirini bərdi; xundak kilip Israillar misirliklardin ətüinglarnı elip kətti. **37** Xuning bilən Israillar balilarnı hesabka almioşanda altə yüz mingqə ətüing bolup, Ramsəstin qikip, Sukkot xəhiringiqə piyadə mənngi. **38** Ular bilən billə qong bir top xəloqət həlkmu ularoşa qoxulup mənngi, yəne nuroşun qarwilar, kəpləgin kala-koy padiliri bilən billə qikti. **39** Misirdin aloşaq qikkan hemirdin ular petir nan-toşaqqlarnı ətüing; qünki ular Misirdə birdəm-yerim dəm turəşzulmay haydəlgini üqün hemir bolmiojanidi; ular ətüinglirini yeməklilik təyyarliwəlximü üqün ətüinglirini ətüing. **40** Israillarning Misirdə turəjan wəktüi jəmiy tət yüz ottuz yil boldi. **41** Xundak boldiki, xu tət yüz ottuz yil toxkəndə, dəl xu künidə Pərwərdigarning barlik koxunliri Misir zeminidin qikip kətti. **42** Xu küni keqidə ular Misir zeminidin qikiriloşini üqün, xu keqini ular Pərwərdigarning keqisi dəp tutuxi kərak; xu keqini barlik Israillar əwladtin əwladkışə Pərwərdigarəşa ətüing tutup, tünixi kərak. **43** Pərwərdigar Musa bilən Hərunəşa mundaq dəgənidi: — Pasha kəzisi toşrisidiki bəlgilimə xu bolsunki: — Heqqandak yat əllik adəm uningdin yemisin. **44** Ləkin hərkimning puləşa setiwəlojan küli bolsa, u hətnə kilinsun, andin uningdin yesun. **45** Əmma ətüinglarda wəktliq turuwatkan musapir yaki mədikar buningdin yesə bolmaydu. **46** Gəxni baxka bir ətüing elip qikimioşin; birlə ətüing yeyilsun; kəzining heqbir sənngi sındurulmisun. **47** Pütkül Israil jamaiti bu heytni ətüzülsun. **48** Əgər sənning bilən birgə turəjan musapir bolsa, Pərwərdigarəşa ətüing pasha heytni ətüzməkəqi

bolsa, undakta aldi bilan barlik erkaklari hatna qilinsun; andin kelip heyat otkuzsun. U zeminida tuqulqan kixidak sanalsun. Lekin heqbir hatnisiz adam uningdin yemisin. **49** Zeminda tuqulqan kixi ham aranglarda tuqoqan musapir uqun ohxax qanun-balgilima bolsun. **50** Xuning bilan Israillarning hammisi dal Pærwardigar Musa bilan Harunqo buyruqandak xu ixlarni ada kildi. **51** Xu kunning ezida Pærwardigar Israillarni qoxun-qoxun boyiq Pæmir zeminidin qikardi.

13 Pærwardigar Musaqo: **2** — Israillar arisida baliyatquning barlik tunji erkak mewisini, mayli u insanning yaki haywanning bolsun, Manga atap mukaddas kilqin; u Manga mansuptur, degeni. **3** Musa halkka mundak dedi: — Silær Misirdin ibarat «kulluk makani»din qikqan bu künni yad etinglar; qünki Pærwardigar silærni wæ yærdin kudrætlük kqli bilan qikardi. Buning uqun heq bolduruloqan næsa yeyilmisun. **4** Abib eyining bögünki küni yolqo qikqan kün. **5** Æmdi Pærwardigar sanga berixka atabowiliringqo kæsæm kilqan, sût bilan hæsel ekip turidqoqan zeminqo, yæni Kanaaniy, Hittiy, Amoriy, Hitiy wæ Yabusiylarning zeminqo seni elip barqonida muxu [Abib] eyida xu ibadætni tutqin. **6** Yættæ küngiqo petir nan yonglar; yættinqi künidæ Pærwardigarqo alahidæ atiqan heyat otküzilsun. **7** Yættæ kün iqidæ petir nan yeyilsun; silærning aranglarda heqkandak bolduruloqan nan tepilmisun wæ ya qegrliriling iqidæ heq hemirturuqmu körünmisun. **8** Xu küni sæn æz oqulungqo: «Misirdin qikqinimda Pærwardigarning manga kersætkæn iltipatini yad kilip tæxækkur bildürüx uqun, bu [heytni] otküzimæn», dæp qüxændürqin. **9** Pærwardigarning qanun-tælimining hæmixæ aqzinqdin qüxmæslük uqun, bu bælgilimini qolungqo bælgæ kilip seliwal, pexanænggæ kaxkidak æslætma kilip ornitiwal; qünki Pærwardigar seni kudrætlük kqli bilan Misirdin qikardi. **10** Æmdi bu bælgilimini yilmu-yil bekitilgæn waqtida tutqin. **11** Pærwardigar sæn bilan ata-bowiliringqo kilqan kæsimi boyiqo seni Kanaaniylarning zeminqo elip berip, uni sanga tækdim kilqandin keyin, xundak kilixing keræk: — **12** barlik baliyatquning tunji mewisini Pærwardigarqo atap sunisæ; xundakla qarpay melingning hæmma tunji ærkæklirimu Pærwardigarqo mansup bolsun. **13** æmma exæklærning hæmma tunjilirining orninqo birdin koza bærgin. ægær uning orninqo birnæsa bærmisæng, uning boynini sunduruwætkin. Oqulliringlar arisida barlik tunjilirining orninqo hærlük bædili tæluxüng keræk. **14** Keyinki künlærdæ oqulung sædin: «buning mænisi nemidur», dæp sorisa, sæn uningqo jawab berip: «Pærwardigar kudrætlük kqli bilan bizni Misirdin qikqirip, «kulluk makani»din azad kildi. **15** Xundak boldiki, Pærwn boyni kættilük kilip bizni qoyup berixni ræti qilqonida, Pærwardigar Misir zeminidiki barlik tunji tuquloqanlarni, insanning bolsun, malning bolsun, hæmmisini urup oltürdi; buning uqun mæn malning baliyatqusuning tunji mewisini, yæni hæmma tunji tuquloqan ærkæklirini Pærwardigarqo atap kurbanlik kilip sunimæn wæ oqullirinning hærbir tunjiliri uqun hærlük bædili tælap berimæn», dæp eytkin. **16** Bu bælgilimini qolungqo [æslætma-]bælgæ kilip seliwal, pexanænggæ kaxkidak æslætma kilip ornitiwal, qünki Pærwardigar kudrætlük

kqli bilan bizni Misirdin qikardi» — degin. **17** æmma Pærwn halkni ketixkæ qoyqandin keyin, Filistiylarning zeminidiki yol yekib bolsimu, Huda ularni xu yol bilan baxlimidi; qünki u: «hælkim jønggæ uqrap kalsa, korkup puxayman kilip, Misiroqo yenip ketixi mumkin» dæp oyliqanidi. **18** Xu sæwæbtin Huda halkni aylandurup, Kizil Dengiz tæræptiki qelning yoli bilan baxlap mangdi. Xundak kilip Israillar Misirdin qikqinida, qorallinip jønggæ tæyyar bolup tærtip bilan mangdi. **19** Musa Yüsüpning sængæklirini mu billæ eliwaldi; qünki Yüsüp æslidæ Israillning oqulliri bolqan [qerindaxlirini]: «Huda qoqum silærni yoklap halinglardin hæwær alidu; xu qaqda silær mening sængæklirimni muxu yærdin billæ elip ketinglar» dæp kæsæm kilduroqanidi. **20** Andin ular Sukkottin qikip, qelning qetidiki Etam degæn yærdæ qedirlirini tikti. **21** æmdi Pærwardigar ularqo yol kersitixkæ kündüzi bir bulut tüwrukida, keqisi yorukluk berixkæ ot tüwrukidæ bolup ularning aldidæ yürætti. Xuning bilan ular keqæ-kündüz yol yürælyætti. **22** Bulut tüwrukü kündüzi, ot tüwrukü keqisi hælkthin ayrilmay, aldidæ yürætti.

14 Pærwardigar Musaqo: **2** — Sæn Israillaroqo: «Silær burulup Migdol bilan dengizning arilikidiki Pi-Hæhirotning alidqo berip qedir tikinglar; Baal-Zefonning udulidiki dengizning boyida qedir tikinglar», degin. **3** Xuning bilan Pærwn: «Israillar zeminda ezip kaldi, qelning iqidæ kamilip kaldi» dæp oylaydu; **4** Israillarni koqqlisun dæp Mæn Pærwnning kænglini kattik kilimæn; xundak kilip, Mæn Pærwn wæ uning pütkül qoxunliri ærkilik æz uluqlukumni ayan kilimæn; wæ misirliklar Mening Pærwardigar ikænlikimni bilidu, — dedi. Israillar Hudaning sæzi boyiqo kildi. **5** «U halk keqip kætti» dæp Misirning padixahiqo hæwær beriliwidæ, Pærwn bilan æmædarliri halk toqrisidiki kararidin yenip: «Israillarni kulluktin qoyuwætkinimiz, bu zadi nemæ kilqonimiz?!» — deyixti. **6** [Pærwn] dærhal jang harwisini koxturup, æz halkni baxlap yolqo qikti. **7** U yænæ altæ yüz hillanoqan jøng harwisi, xundakla Misirdiki barlik jøng harwilirini yiqdurup, ularning hærbirigæ læxkær baxliklirini olturuqup elip mangdi. **8** Pærwardigar Misirning padixah Pi-Hæhirotning kænglini kattik kilqini uqun, u Israillarni koqqlidi. Bu qaqda Israillar kqllirini egiz këtürükæn halda Misirdin qikip bolqanidi. **9** Misirliklarning [hæmmisi] yæni Pærwnning barlik atliri bilan jøng harwiliri, atlik læxkærliri bilan pütkül qoxuni ularni koqqlap, Israillar dengiz boyiqo qedir tikken jayda, yæni Pi-Hæhirotning yenida, Baal-Zefonning udulida ularqo yetixti. **10** Pærwn yekinlaxqanda, Israillar bexini këtürüp kariwidæ, mana, misirliklar ularning ærkæsidin yürüx kilip koqqlap keliwatatti! Xuni kergændæ Israillar tolimu korkuxup, Pærwardigarqo nida-pæryad këtürdi. **11** Ular Musaqo: — Misirdæ gøristan tepilmæsmidi, sæn bizni qeldæ ælsun dæp muxu yærgæ elip kaldingqo?! Bizni Misirdin elip qikip, bizgæ mundak kilqonning nemisi?! **12** Misirda tuqoqan waqtimizda biz sanga: «Bizni misirliklarning kullukida boluximizqo qoyqin, biz bilan karing bolmisun» dæp eytmioqanmiduk? Misirliklarning kullukida bolqinimiz qelgæ kelip elginimizdin æwzæl bolatti! — dedi. **13** Buning bilan Musa halkkæ: — Korkmay, tik turunglar, Pærwardigarning bögün silærgæ

yürgüzidoqan nijatini kərisilər; qünki silər bügün kərgən misirliklarni ikkinqi kərməysilər. **14** Pərwərdigar silər üqün jəng kılıdu, ləkin silər bolsanglar jim tursanglarla boldi, dedi. **15** Andin Pərwərdigar Musaqa: — Nemixka sən Manga pəryəd kətürisən? Israillaroqa: «Aldioqa menginglar» dəp buyruoqin. **16** Ləkin sən hasangni kətürüp kolungni dengizoqa uzitip, uni ikkigə bəlgin; xundakta, Israillər dengizning otturisdin kuruk yər bilən etüp ketidu. **17** Mana, Mən ularni koqolisun dəp misirliklarning kəngüllirini kattik kəlimən, xuning bilən Mən Pirəwn wə uning pütkül koxonu, jəng hərwiliri wə atlikliri arkilik Əz uluqlukimni ayan kəlimən. **18** Xundak kəlip, Mən Pirəwn wə uning jəng hərwiliri wə atlikliri arkilik Əz uluqlukimni ayan kəlojinimda, misirliklər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilidu, dedi. **19** Israilləning koxonuning aldidə yürüwatқан Hudaning Pərixtsi əmdi ularning kəynigə etti; xuningdək ularning aldidə mangoan bulut tüwrükimu ularning kəynigə yətkilip, **20** misirliklarning qedirgahı bilən Israilləning qedirgahıning arilikidə tohtidi; bu bulut bir tərəptə karəngöqulək qüxürüp, yəna bir tərəptə kəqini yorutti. Buning bilən pütün bir kəqə bir koxon yəna bir koxonjoqa yəkün kələlmidi. **21** Musa kolini dengizning üstigə uzatti; Pərwərdigar pütün kəqə xərktin küqlük bir xamal qikərip, dengizning süyini kəynigə yandurdi; U suni yandurup dengizni kuruk yər kildi, sular ikkigə bəlündi. **22** Xu tərəkidə Israillər dengizning otturisdiki kuruk yərdin kətip, etüp kətti; sular bolsa ularning ong wə sol yenidə kətürülüp tamdək turatti. **23** Əmma misirliklər ularni koqolap kəliwatatti — Pirəwnning barlik atliri, jəng hərwiliri wə atlik ləxkərliri ularning kəynidin dengizning otturisoqə kəldi. **24** Tang atqanda xundak boldiki, Pərwərdigar ot bilən bulut tüwrükidə turup misirliklarning koxonjoqa kəridi wə misirliklarning koxonjoqa parakəndiqilik qüxürdi. **25** U ularning hərwilirining qaklirini patkuzup, həydəp mengixini müxkül kildi. Misirliklər: — Yürümlər, Israilləning aldidin kaqaylı, qünki Pərwərdigar ular üqün misirliklaroqa kərxı jəng kəliwatidu, — deyixti. **26** Pərwərdigar Musaqa: — Sular yenip misirliklarning üstigə, ularning jəng hərwilirining üstigə wə atliklirining üstigə ekəp bərip, ularni kəktürüwətsun dəp kolungni dengizning üstigə uzatkin, — dedi. **27** Musa kolini dengizning üstigə uzitiwidi, təng atqanda dengizning süyi yəna əsliy həlitigə yenip kəldi. Kəqiwatқан misirliklər ekənoqa kərxı yügürüxti, Pərwərdigar ularni dengizning otturisdida mollək atkuzdi. **28** Su əsligə yenip kəlip, jəng hərwiliri bilən atliklarni, yəni Israilləning arkidin koqolap dengizoqa kərgən Pirəwnning pütkül koxonini oqərk kiliwətti; ulardin birimu sak qəlmidi. **29** Ləkin Israillər dengizning otturisdiki kuruk yər bilən mēngip etüp kətti; sular ularning ong wə sol yenidə kətürülüp tamdək turatti. **30** Xu tərəkidə Pərwərdigar u küni Israillarni misirliklarning kəlidin kutkuzdi; Israillər misirliklarning dengizning boyida əlük yatkinini kərdi. **31** Israil həkqi Pərwərdigarning misirliklaroqa ixlətkən zor kudritini kərip, Pərwərdigardin kərkəti; ular Pərwərdigaroqa wə uning kəli Musaqa ixəndi.

15 Xu qəqəda Musa bilən Israillər Pərwərdigaroqa mədhıyə okup munu küyni eytti: — «Mən

Pərwərdigarni mədhıyiləp küy eytat, Qünki U kəramət uluqlukini kərsətti; U at wə mingüqini dengizoqa taxliwətti. **2** Mening küqüm həm mening küyüm Yəh Əzidur; U manga nijat boldi; U mening Təngrimdur, mən Uni uluqlaymən; U mening atamning Hudəsidur, mən Uni aliy dəp mədhıyiləymən. **3** Pərwərdigar jəngqindur, Yəhəwə Uning namidur. **4** Pirəwnning jəng hərwilirini həm koxonlirini dengizoqa oxərkətti; Uning aliy ləxkə bəxlilikliri Kizil Dengizdə oqərk kılındi. **5** Qongkur sular ularni kəmwəwətti, Ular huddi taxtək dengiz tegigə qəküp kətti. **6** Səning ong kolung, əy Pərwərdigar, Kudriti bilən xən-xərap tapti; Səning ong kolung, əy Pərwərdigar, Düxmənni kukum-talkan kiliwətti. **7** Əz uluqlukungning həywiysi bilən əzünggə kərxı qikəkanlarni nabut kılding, Sən otluk oqəzipingni əwəttig, U samanni kəydürgən ottak ularni yutuwətti. **8** Dimioqıngning nəpisi bilən sular dēk bolup ərlidi, Juxkənljoqan dölkunlar dēng kəbi tik turdi, Dengizning otturisdiki qongkur sular katırup koquldu. **9** Düxmən dedi: «Mən ularni koqolaymən, yetiximən, olja elip üləxtürimən, Ulardin dərdimni qikərimən, Kiliqimni suqurup, əz kolum bilən ularni nabut kəlimən». **10** Ləkin Sən nəpising bilən piwəlidig, Dengiz ularni kəmwəwətti; Ular juxkənlük sularda koqoxundək qəküp kətti. **11** İlahlarning arisida, əy Pərwərdigar, Kim Səning təngdixing bolsun? Pak-mukəddəslik iqidə Əz həywiingni kərsitidoqan, Həmd-mədhıyilər arisida dəhxətlik turidoqan, Məjizə-kəramət yaritidoqan, Səndək kim bolsun? **12** Sən ong kolungni uzitixing bilən, Yər-zəmin ularni yutuwətti. **13** Ləkin Əzünggə həmjəmət kəlip kutkuzoqan koqumni rəhimdillikəng bilən bəxlap qikəting; Sən ularni Əz mukəddəs makəningoqa kudriting bilən hədayət kəlip yətkilidig. **14** Yat həkklər buni anglap, titrixip kətti; Filistiyədə turuwatқанlarni toloqəttək azab tutti. **15** Andin Edomning əmiriliri dəkkə-dükkiyə qüxti; Moabning palwanlirini bolsa, rasa titrək basti; Kənaan zəminidiklarning yürüki su bolup akti; **16** Kərkunq wə dəhxət ularni basti; Bilikingning həywiyi bilən ular huddi taxtək midirliyalmaı qaldi; Həkking etüp kətküqə, i Pərwərdigar, Əzüng rənə tələp hər kəloqan həkking etüp boluqə. **17** Ular bilən bəxlap kərip, Əz mirasing boluqan taqda kəqəttək tikisən, Əz makəning kəloqan jəyoqə, i Pərwərdigar, Əz kolliring təyyarlıoqan mukəddəs jəyoqə, i Rəb, ularni elip barisən. **18** Pərwərdigar əbədil'əbədigə padixah bolup həküm süridu! **19** Qünki Pirəwnning atliri, jəng hərwiliri atlikliri bilən billə dengizoqa kərip boldi; Pərwərdigar dengizning sulirini ularning üstigə yandurdi, Ləkin Israillər bolsa dengizning otturisdin kuruk yərdin mēngip etüp kətti». **20** Andin Hərunning hədisi pəyoqəmbər Məryəm kəloqə dəpni aldi, barlik kiz-ayallarmu kəloqə dəp elip, ussul oynixip uningə qəgəxti. **21** Məryəm ularoqa jawəbən mundak küyni okudi: — «Pərwərdigarni mədhıyiləp küy eytinglar, Qünki U zor uluqlukini kərsətti; U at wə mingüqini dengizoqa taxliwətti!». **22** Andin Musa Israillarni Kizil Dengizdin bəxlap, Xur qəligə elip bardı. Ular uda üq küün qəldə yürüp, su tapalmidi. **23** Andin ular Marahqa yetip kəldi; ləkin u yərgəning süyi əqıq bolup, süyini iqlili bolmaytti; xungə u jəyning nami «Marah» dəp koquldu. **24** U wakıtta halayik; — Biz nənə

iqimiz? — döp Musadin aqrinip oqotuldaxkili turdi. **25** U Pärwärdigarğa päryad kötürdi; Pärwärdigar uningöja bir dәрәhni kәрsätti; u dәрәh yaoqıqını elip, suöja taxlıwıdı, su tatlık suöja aylandı. U yärdä Pärwärdigar ularöja həküm-bəlgilimä bekitip, ularni sinap, mundak dedi: — **26** «Əgär silär kengül köyup Hudayinglar Pärwärdigarning səzini anglap, Uning näziridä durus bolöqanı kilip, əmrilirig kulak selip, barlık həkümlirini tutsanglar, undakta, Män misirliklarning üstige salöjan kesällärdin hēqbirini üstünggə salmaymən; qünki Mänki silərgə xipalik bərgüqi Pärwärdigardurmen». **27** Andin ular Elimöja yetip kældi. Xu yärdä on ikki bulak bilən yətmix horma dərhi bar idi; ular xu yärdä sularning boyıda qedar tikti.

16 Andin Israillarning pütkül jamaiti Elimdin yolöja atlandı; Misir zeminidin qıqip, ikkinqi eyining on bəxinqi künidä Elim bilən Sinayning otturisdiki Sin qeliga yetip kældi. **2** Əmma Israillarning pütkül jamaiti qeldä Musa bilən Hərurning yaman gepini kilip oqotuldaxkili turdi. **3** Israillar ularöja: — Pärwärdigarning qöli bizni Misir yurtidila öltürüwətkän bolsa bolmasmidil? Xu yärdä biz gəx kaynawatқан қазанlarni qeridəp olturup, toyöqudək nan yemigənmidük? Lekin silär bu jamaətning həmmisini aqlik bilən öltürməkqi bolup bizni bu qelgə elip kəldinglar! — deyixti. **4** Buning bilən Pärwärdigar Musaöja: — Mana, Män əsməndin silərgə nan yaoqdurimən; xuning bilən hək hək künü qıqip, bir künlük lazimlikni yioqıwalsun. Bu tərıqıdä Män ularning Mening qanun-əmrilirmə mangidöqan-mangmaydöqanlikni sinaymən. **5** Hər həptining altinqi künü xundak boliduki, ular yioqıwalöqanlrini təyyarlısun; u baxқа күnlərdə erixidöqinidin bir həsəə kəp bolidu, — dedi. **6** Andin Musa bilən Hərün barlık Israillaröja: — Bügün əhxam silərni Misir zeminidin elip qıkkıquqning Pärwärdigar ikənlikini bilisilär wə **7** ətə silər Pärwärdigarning xan-xəripini kərisilär; qünki U silərnin Uning yaman gepini kilip oqotuldaxkinglarni anglidi; bizgə kəlsək, silär yaman gepimizni kilip oqotuldöqudək biz kim idük? — dedi. **8** Musa yənə: Pärwärdigar bügün əhxam silərgə yegili gəx bərip, ətə ətigəndə toyöqudək nan bərgəndə [buni bilisilär]; qünki Pärwärdigar silər Uning yaman gepini kilip oqotuldöqinignlarni anglidi. Əmdi biz nemə idük? Silərnin oqotuldaxkinglar bizlərgə qaritilöjan əməs, bəlki Pärwärdigaröja qaritilöjandir, — dedi. **9** Andin Musa Hərünöja: — Sən Israillarning pütkül jamaitigə: «Pärwärdigarning aldöja kelinglar; qünki U yaman gəp bilən oqotuldaxkinglarni anglidi», döp eytkin, — dedi. **10** Xundak boldiki, Hərün Israillarning pütkül jamaitigə səzləp turoqinida, ular qəl tərəpkə qariwidi, mana, Pärwärdigarning julasi bulutta ayan boldi. **11** Xuning bilən Pärwärdigar Musaöja mundak dedi: — **12** — Män Israillarning yaman gəp kilip oqotuldaxkingini anglidim; əmdi ularöja: «Gugumda silər gəx yəysilər wə ətigəndə nandin toyunisilər, xuning bilən silər Mening Pärwärdigar Hudayinglar ikənlikimni bilip yetisilər» — döp eytkin, dedi. **13** Kəqkırunda xundak boldiki, bədünilər uqup kelip, qedirgahni qaplap kətti; ətisi ətigəndə, qedirgahning atrapidiki yərlərgə xəbnəm qıxkənidi. **14** Ətrapta yatқан

xəbnəm kötürülüp kətkəndin keyin, mana, qöllükning yər yüzidə kirəwdək nepiz, kiqik-kıqik yumılak nərsiləri turatti. **15** Israillar uni kərgəndä, buning nemə ikənlikini bilmigini üqün: — Bu nemidü? — döp soraxti. Musa ularöja jawabən: — Bu Pärwärdigar silərgə ata kilöjan ozuk-tülükür. **16** Pärwärdigar xu ixni əmr kilip dediki, «Hərbiringlar yəydiyöqinilərgə qarap uningdin yioqıwelinglar; hərbiringlar alidiki adəm sənioja qarap, hər bir adəmgə bir omər miqdarda yioqinglar; hər adəm öz qediridiki kixilər üqün yioqinglar» — dedi. **17** Israillar xundak kilip, bəzisi kəprək, bəzisi azrak yioqıwaldi. **18** Ular uni omər miqdari bilən əlqiwidi, kəp yioqıqlarningkidin exip kətmidi, az yioqıqlarningmu kəmlik kilmidi; hər bir kixi öz yəydiyöqinöja qarap yioqıkanidi. **19** Musa ularöja: — Həqkəndək adəm bulardin hēqnemini ətigə kaldurmisun, dedi. **20** Xundak bolsimu, ular Musaning səzigə kulak salmidi; bəzilər uningdin bir kismini ətigə saklap qoydi. Əmma saklap qoyöqini kurtlap sesip kətti. Bu ix üqün Musa ularöja hapa bolup aqqıqlandı. **21** Xu səwəbtin ularning hər biri hər ətigini qıqip öz yəydiyöqinöja qarap yioqıwalatti; qalöqanlrini bolsa aptap qıkkanda erip kətətti. **22** Lekin altinqi künü xundak boldiki, ular künlük ozukning ikki həsəsisini yioqıdi; demək, hər bir kixi üqün ikki omər miqdarda yioqıwaldi; andin jamaət əmriləri həmmisi kelip buni Musaöja eytti. **23** Musa ularöja: — Mana Pärwärdigarning degini: — Ətə aram küni, Pärwärdigaröja atalöjan mukəddəs xabat küni bolidu; pixuridöqinignlarni pixurup, kaynitidöqinignlarni kayinitip, exip qalöqanning həmmisini ətigə saklap qoyunglar, — dedi. **24** Ular Musa buyruöqəndək, exip qalöqanni ətisigə saklap qoyuwidi, ular sesip kəlmidi, qurutlapmu kətmidi. **25** Musa ularöja: — Buni bügün yənglar; qünki bügün Pärwärdigaröja atalöjan xabat küni bolöqini üqün bügün daladin tapalmaysilər. **26** Altə kün silər yioqsanglar bolidu; lekın yəttinqi küni xabat bolöqini üqün u künidə hēqnemə tepilmaydu, — dedi. **27** Həlbuki, yəttinqi küni həktn birnəqqisi ozuk-tülük yioqıqli qıqıwidi, hēqnemə tapalmidi. **28** Pärwärdigar Musaöja: «Silər qaqənoqıqə Mening əmrilirim wə qanun-bəlgilimilirimni tutuxni rət kilisilər? **29** Mana, Pärwärdigar silərgə xabat küni bekitip bərdi; xunga yəttinqi küni hərbinglarni öz ornida turup, sirtlaröja qıqmış döp, altinqi küni ikki künlük ozuk beridu», — dedi. **30** Xuning bilən hək yəttinqi küni aram aldi. **31** Israillar bu ozukni «manna» döp atidi; uning [xəki] yuməqşüt urukidək, rənggi ak bolup, təmi həsəlgə miləngən qoturmaqқа ohxaytti. **32** Musa ularöja: — Pärwärdigarning əmri xuki, — Keyinki əwladliringlaröja Män silərni Misirdin elip qıkkanda, Män silərgə qeldə yeyixkə ata kilöjan nanni kərsitix üqün, uningdin komzəkkə bir omər toxkuzup, ular üqün saklap qoyunglar, — dedi. **33** Musa Hərünöja: — Kəlgüsi əwladliringlaröja kərsitixkə saklax üqün bir komzəkni elip, uningöja bir omər miqdarda manna selip, Pärwärdigarning huzurida köyup köyöqin, — dedi. **34** [Keyin,] Hərün Pärwärdigar Musaöja buyruöqəndək komzəkni saklax üqün uni həküm-guwalıq sanduqning aldida köyup qoydi. **35** Xu tərıqıdä Israillar adəm olturaklaxқан bir zeminoja yetip kəlgüqə kirik yil

«manna» yedi; ular Qanaan zeminining qebralirioja yotkûqə manna yedi. **36** Əyni qaojda bir «omər» «əfah»ning ondin biriga barawər idi.

17 Andin pütkül Israil jamaiti qopup, Sin qelidin qikip, Pərwərdigarning əmri boyiqə səpər kılıp, Rəfidim degən yərgə kelip qedirilirini tikti. Əmma u yərdə həlkkə iqkili su yök idi. **2** Xuning bilən həlk Musa bilən jedəllixip: — Bizgə iqqili su bərgin! — dedi. Ləkin Musa ularoja: — Nemixka mening bilən jedəllixisilər? Nemixka Pərwərdigarni sinaysılar? — dedi. **3** Ləkin həlk qangkap, su tələp kılıp, Musadin aqrinip oqotuldixip: — Sən nemixka bizni, balilirimizni wə melimizni usuzluk bilən öltürüxkə Misirdin elip kəlding? — dedi. **4** Xuning bilən Musa Pərwərdigaroja pəryad kəttürüp: — Bu həlknı kəndək kılsam bolar?! Ular həlila meni qalmaqesək kılxıi mumkin! — dedi. **5** Pərwərdigar Musaoja jawaban: — Sən Israilning aqsakalliridin birnaqqisini özüng bilən billə elip qikip, [Nil] dəryasining süyini urojiningda ixlətkən hasangni kolungoja elip həlkning aldioja baroqin; **6** Mana, Mən xu yərdə, Hərabə teojidiki koram taxning üstidə sening aldingda turimən; sən koram taxni urojin. Buning bilən uningdin həlkkə iqqili su qikidu, — dedi. Musa Israilning aqsakallirining kəz aldida xundək kıldi. **7** Musa Israilarning jedəlləxkini wə ularning «Pərwərdigar arimizda zadi barmu-yokmu?» deyixip Pərwərdigarni sinojini üqün, u yərnı «Massah» wə «Məribah» dəp atidi. **8** Xu qaojda Amaləklər kelip Rəfidimdə Israiloja hujum kıldi. **9** Musa Yəxuaoja: Sən ezimizdin Amalək bilən jəng kılixka adəm talliojin. Mən ətə Hudaning hasisini kolumoja elip dəngning qokkısida turup turimən, dedi. **10** Yəxua Musa buyruojinidək kılıp, Amaləklər bilən jəng kıldi. Musa, Harun wə Hur dəngning qokkısioja qikti. **11** Xundək boldiki, Musa kolini kəttürüp tursa, Israil oqalib kelətti, ləkin u kollirini pəskə qüxürüp tursa, Amalək oqalib kelətti. **12** Musaning kolliri eoqirlixip kətti; ular bir taxni elip kelip uning astioja koydi; u uning üstidə olturdi; andin Harun bilən Hur biri bir təripidə, biri yənə bir təripidə uning kollirini yələp turdi; bu təripidə uning kolliri taki kün patkuqə məzmut turdi. **13** Xundək kılıp, Yəxua Amalək wə uning həlknı kiliqlap nabut kıldi. **14** Pərwərdigar Musaoja: — Bir əslimə bolsun dəp bu ixlarnı bir kitabka yezip kaldurojin, xundəkla xularnı Yəxuaning kulaklırioja oqup bər; qünki Mən Amaləknıng namini asmanlarning astidin, hətta adəmlərnıng esidinmu mutlək eqürüwetimən, dedi. **15** Andin Musa bir kurbangahni yasap, namini «Pərwərdigar tuqumdur» dəp atidi **16** wə Musa: — Yahning təhti aldida bir kol kəttürülüp: — «Pərwərdigar əwladtin əwladkığə Amaləkkə qarxi jəng kılıdu» deyilgəndi, — dedi.

18 Musaning keynatisi, yəni Midiyanning kahini Yətro Hudaning Musa üqün həmdə Öz həlki Israil üqün barlik kılojanliri toquruluk anglidi, yəni Pərwərdigarning Israilni Misirdin qikarəjanlikidın həwər tapti. **2** Xuning bilən Musaning keynatisi Yətro Musaning əslidə ez yenioja əwətiwətkən ayali Zipporah wə uning ikki oqlini elip yoloja qikti (birinci oqlining ismi Gərxom dəp koyulojanidi; qünki Musa: «mən yaka yurttə musapir bolup turuwatimən» degəndi.

4 Yənə birining ismi Əliezər dəp koyulojanidi; qünki Musa: «Atamning Hudasi manga yərdəmdə bolup, meni Pirəwning kıliqidin kutkuzdi», degəndi). **5** Xundək kılıp Musaning keynatisi Yətro Musaning oqulliri bilən ayalini elip, Musaning qəldə, Hudaning teojining yenidə qədir tikgən yərigə yetip kəldi. **6** U əslidə Musaoja: — «Mana, mənki keynatang Yətro sening ayalingni wə uning ikki oqlini elip yeningoja ketiwatimən» dəp həwə əwətkəndi. **7** Xuning bilən Musa əz keynatısının aldioja qikip, təzim kılıp, uni səydi. Ular bir-biridin həl-əhwal sorixip qədiroja kirdi; **8** Andin Musa kıynatisioja Israilning wəjodin Pərwərdigarning Pirəwn wə misirlikləroja kılojan həmmə əməllirini səzləp, ularning yol boyi bəxioja qüxkən jəbir-japalarnı bayan kılıp, Pərwərdigarning kəndək kılıp ularni kutkuzəojini eytip bərdi. **9** Buni anglap Yətro Pərwərdigarning Israiloja kərsətkən barlik yaxhiliqidin, ularni misirliklərnıng kolidin kutkuzəjanlikidin xadlandı. **10** Yətro [xadlinip]: — Silərnı misirliklərnıng wə Pirəwning kolidin kutkuzəjan Pərwərdigaroja təxəkkurlər boləy! U bu kəwmni misirliklərnıng kolidin kutkuzdi! **11** Mən Pərwərdigarning barlik ilahlardin üstün turidiojanlikini əmdi bildim; qünki U dəl ular yooqanjilik kılojan ixtə Əzining ulardin üstün turidiojanlikini namayan kıldi — dedi. **12** Andin Musaning keynatisi Yətro Hudaəoja atəp bir keydürmə kurbanlik wə birnəqqə [təxəkkur] kurbanlikirini elip kəldi; Harun bilən Israilning hər bir aqsakili Musaning keynatisi bilən billə Hudaning huzurida taam yeyixkə kəldi. **13** Ətisi Musa həlkning ix-dəwaliri üstidin həküm qikirixka olturdi; həlk ətigəndin tartip kəqkığə Musaning qərisidə turuxti. **14** Musaning keynatisi uning həlki üqün kılojan ixlirini kərgəndə uningdin: — Sening həlkkə kiliwatkan bu ixing zadi nemə ix? Nemixka sən [bu ixtə] yəlojuz olturisən, barlik həlk nemə üqün ətigəndin kəqkiqə sening qərgəndə turidu? — dedi. **15** Musa keynatisiəni jawab bərip: — Həlk Hudandin yol izdəkkə mening kəximəja kelidu. **16** Qəqandin ularning bir ix-dəwasi qixsa ular yeniməja kelidu; xuning bilən mən ularning olturisidə həküm qikirimən wə xundəkla Hudaning kənan-bəlgilimilirini ularoja bildürimən, — dedi. **17** Musaning keynatisi uningə: — Bu kılojning yaxhi bolmaptu. **18** Sən jəzmən özüngni həmdə qərgəndə turojan həlknimu qarqitip koyisən; qünki bu ix sanga bək eoqir kelidu. Sən uni yəlojuz kılıp yetixəlməysən. **19** Əmdi mening səzümgə kulək saləjin, mən sanga bir məsiləhət bəryə wə [xundək kılsang,] Huda sening bilən billə bolidu: — Sən özüng Hudaning aldida həlkning wəkili bolup, ularning ixlirini Hudaəoja məlum kılojin; **20** sən həlkkə kənan-bəlgilimilərnıng oqitip, mangidiojan yolni kərsitip, ularning kəndək burqi barlikini ukturojin. **21** Xuning bilən bir wəqıtta sən pütkül həlkning arisidin Hudadin kərkidiojan, nəpsaniyətiqlikni yaman kəridiojan həm kabiliyətiək həm diyanətiək adəmlərnı tepip, ularni həlkning üstigə bax kılıp, bəzisini mingbexi, bəzisini yüzbexi, bəzisini əllikbexi, bəzisini onbexi kılıp təyinligin. **22** Xuning bilən bəhrə hərəkəndək wəqıtta həlkning ix-dəwalirini soraydu. Əgər qong bir ix-dəwa qikip kəlsa, buni sanga tapxursun; ləkin

həmmə kiçik ix-dəwalarni ular əzliri bejirisun. Xundak kılıp, ular sening wəzıpəngni yeniliktip, yūküngni ketürüxüp beridu. **23** Əgər xundak kılsang wə Huda sanga xundak buyrusa, əzüng [wəzıpəngdə] put tirəp turalaysən wə həlkıngmu hatırjəmlık bılən öz jayıoşa kaytıp ketidu, dedi. **24** Musa keynatısının səzıgə kılak selıp degınıngni həmmısını kıldı. **25** Musa pütkül İsrail arısıdnin qəbılıyətlik adəmlərni tallap, ularni həlkıngni üstıgə bax kılıp, bəzısını mıngbexi, bəzısını yüzbexi, bəzısını əllıkbexi, bəzısını onbexi kılıp koydı. **26** Bular hərəkəndə wəqıtta həlkıngni ix-dəwalırını sorap turdı; təsrək ix-dəwalarnı bolsa, Musaoşa yollaytı, kiçik ix-dəwalarnı bolsa əzliri soraytı. **27** Andın Musa keynatısını yoləşa selıp koydı, u ez yurtıoşa kaytıp kətti.

19 İsrailar Misir zeminidin qıkip, dəl üqınqı eyıngni baxlanəoşan küni Sinay qelıgə yetıp kəldi. **2** Ular Rəfidımdın qıkip, Sinay qelıgə yetıp kelıp, qəldə qedir tıktı; İsrail xu yərdə, taqıngni udulıdä tohtap qedir tıktı. **3** Musa Hudanıng aldıoşa qıkiwıdı, Pərwərdıgar taqıdnı unıngəşa hitab kılıp mundak dedi: — Sən Yaqupnıng jəmətıgə səz kılıp, İsrailarəşa munu həwərnı yətküzgı: — **4** «Mening misırılıklarəşa nemə kılojınımnı, xundakla Mən silərni huddı bürküt balılrını qanatlırıoşa mindürüp elıp yürgəndək, Öz kexımoşa elıp kəlgınımnı əzünglər kərdünglər. **5** Əmđi silər dərhəkıqət Mening səzümni anglap, əhdəmnı tutsanglar, undakta barlık əllərning arısıda Manga has bir gəhər bolısılər — qünki pütkül yər Menıngkıdır — **6** wə silər Manga kəhınlardin tərkıb tapkən has bır padıxahlık wə mukəddəs bır kəwm bolısılər». Mana bu sən İsrailarəşa deyıxing kerək boləoşan səzlərdür. — dedi. **7** Xuning bılən Musa yenıp kelıp, həlkıngni aqsəqallırını qakırtıp, Pərwərdıgar unıngəşa buyruəoşan xu səzlərning həmmısını ularəşa yətküzdı. **8** Həlkıngni həmmısı bır eojızdnı: — Pərwərdıgar buyruəoşanıng həmmısıgə qəqum əməl kılımız! — dəp jawab bərdi. Andın Musa həlkıngni jawab səzlrını Pərwərdıgarıng kexıoşa bərıp yətküzdı. **9** Pərwərdıgar Musaoşa: — Mana, Mən sanga səz kılojınımda həlk awazınımnı anglısun, həmıxə sanga ixənsun dəp, yeningəşa kərə bulutnıng kəranəoşulukı iqidə kelımən, dəp eytı. Musamu həlkıngni degənlırını Pərwərdıgarəşa anglattı. **10** Pərwərdıgar Musaoşa yənə: — Sən həlkıngni kexıoşa bərıp, bügün wə ətə ularni pak-mukəddəs kılıp, kiyım-keqəklırını yuduroşın. **11** Ular üqınqı künıgə təyyar tursun; qünki üqınqı küni barlık həlkıngni kəz aldıda Pərwərdıgar Sinay teoşoşa qüxıdu. **12** Sən həlk üqın [taoşıngni] ətrəpıoşa bır pasıl kılıp, ularəşa: «Sılər ehtıyat kılınglar, taoşka qıkmanglar yaki unıng etıgə tegıp kətmənglar. Kımki taoşka təgə əltürılməy kəlməydu. **13** Üqınqı hətta bıır kəli tegıp kətsımu, qalma-kesək kılıp əltürülsun yaki oq etıp əltürülsun. Məyli həywan yaki insan bolsun, xundak kılsa, tırık kəldurulmısın» — dəp eytkın. Ləkin Kanay uzun qelınsa, ular taqıngni tüwıgə qıksun, dedi. **14** Musa taqıdnı qüxüp həlkıngni kexıoşa bərıp, həlkıni Hudaəşa atap mukəddəs kıldı; ular kiyım-keqəklırını yudı. **15** Andın Musa həlkə: — Üqınqı künıgə təyyar turunglar; heqkımnı ayalı bılən yekınlıqıl kılmısın, dedi. **16** Üqınqı küni boləoşanda, tang yoruxı bılən xundak boldık, güldürməmlər güldürləp, qəkmək

qekıp, taoş üstıdə koyuk bır parqə bulut pəyda boldı, zor kəttık qelınoşan kanaynıng awazı anglandı. Bıır kərup qedırgəhdıki pütkül həlk kərkunqıdnı tırəp kətti. **17** Musa həlkıni Hudanıng aldıda həzır boluxka qedırgəhdın elıp qıktı. Ular kelıp taqıngni tüwıdə ərə turdı. **18** Pərwərdıgar Sinay teoşoşa otta qüxüp kəlgını üqın is-tütək pütkül taqıni kaplıdı; is-tütək humdandınl ərıngnı is-tütəktək üstıgə ərlep qıktı. Pütkül taoş kəttık təwrınıxkə baxlıdı. **19** Kanay awazı bəroşnsəri küqıyıp intayın kəttık qıktı. Musa səz kılıwıdı, Huda anglap ünlük awaz bılən jawab bərdi. **20** Pərwərdıgar Əzi Sinay teoşoşa, taqıngni qəkkışıoşa qüxtı; andın Pərwərdıgar Musanı taqıngni qəkkışıoşa qakırıwıdı, Musa taoşka qıktı. **21** Pərwərdıgar Musaoşa: — Sən qüxüp halayıkıni agəhlandıurup: Ular «Pərwərdıgarıni kərimız» dəp pasıldın bəsıp ətmısın; undək kılsa, ularđın kəp adəm həlak bolıdu, dəp eytkın. **22** Pərwərdıgarəşa yekın kələləyđıoşan kəhınlarmu əzlırını mənə atap mukəddəs kılsun; bolmısa, Pərwərdıgar [seplıni] bəskəndək ularəşa həlakət yətküzıdu, — dedi. **23** Musa Pərwərdıgarəşa: — Halayıkıngni Sinay teoşoşa qıqıxı mımknı əməs; qünki Sən Əzüng bızgə kəttık agəhlandıurđng; taqıni «mukəddəs» dəp kərap, unıng ətrəpıoşa pasılarnı bəkıtınglar, dəp əmr kıldıng, — dedi. **24** Pərwərdıgar Musaoşa: — Məng, sən qüxüp kətkın. Andın sən Hərunnı elıp, bıllə qıkkın; ləkin kəhınlar wə həlk bolsa Pərwərdıgarıng kexıoşa baraylı dəp pasıldın bəsıp ətmısın; bolmısa, [Pərwərdıgar seplını] bəskəndək ularnıng üstıgə qüxıdu, — dedi. **25** Xuning bılən Musa həlkıngni kexıoşa qüxüp, ularəşa bu səznı yətküzdı.

20 Huda munu barlık səzlərni bayan kılıp mundak dedi: — **2** Mən seni «kulluk makani» boləoşan Misir zeminidin qıkirıp kəlgən Pərwərdıgar Hudayıngdurməm. **3** Senıng Məndın baxka heqkəndək ilahıng bolməydu. **4** Sən əzüng üqın məyli yukırıdıkı asmandə bolsun, məyli təwəndıkı zemındə bolsun, yaki yər astıdıkı sulardə bolsun, hərəkəndək nərsıngni kıyapıtıdıkı heqkəndək oyma xəkilni yasıma. **5** Sən bundək nərsılərgə bax urma yaki ularnıng kullukıoşa kırmə. Qünki Mənki Pərwərdıgar Hudayıng wəpasızlıkka həsət kıloşuqı Təngrıdurməm. Məndın nəprətləngənlərning kəbıhıtlırını əzlırıgə, oşqullırıoşa, hətta nəwrə-qəwırılırıgıqə qüxürımən, **6** Əmma Menı səyıđıoşan wə əmrılrınımnı tutıđıoşanlarəşa mıng əwladıoşıqə əzgərməs məhrıbanlık kərsıtımən. **7** Pərwərdıgar Hudayıngnıng nāmını kəlayımkan tıloşa alsın; qünki kımdekım nāmını kəlayımkan tıloşa alsın, Pərwərdıgar unı gunəhkar həsəblımay kəlməydu. **8** Xabat künını mukəddəs dəp bılıp tutkılı yadıngda saklıoşın. **9** Altə kün ıxləp barlık ıxlıngnı tügətkın; **10** ləkin yəttıng künı Pərwərdıgar Hudayıngəşa atəoşan xabat künıdır; sən xu küni heqkəndək ıx kılmaysən; məyli sən yaki oşqung bolsun, məyli kızıng, məyli kұлung, məyli dedıkıng, məyli buqang yaki sən bılən bır yərdə turuwatkən masapır bolsun, heqkəndək ıx kılmısın. **11** Qünki altə kün ıqidə Pərwərdıgar asman bılən zemını, dengız bılən unıng ıqidıkı bərını yarattı andın yəttıng künıdə aram aldı. Buning üqın Pərwərdıgar xabat künını bəht-bərıkətlık kün kılıp, unı mukəddəs kün dəp bəkıttı. **12** Ata-anangnı hərmət kıl. Xundək kılsang Pərwərdıgar Hudayıng sanga ata

kilmaqçı bolojan zeminda uzun ömür kerişən. **13** Katillik kılma. **14** Zina kılma. **15** Ooqrilik kılma. **16** Xoşnang toqruluk yalojan guwahlik bərmə. **17** Sən xoşnangning öy-imaritigə kez kiringni salma, nə xoşnangning ayali, nə uning kuliöja, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning ixiki yaki xoşnangning hərəkindəq baxqa nərsisigə kez kiringni salma. **18** Pütkül həlk güldürmamaları, qeqin-yalkunları, kanayning awazi wə taqdin ərlep qıqqan is-tütəklərni kərđi wə anglidi; ular bularni kərtip, titrixip yirək turuxti **19** wə Musaöja: — Bizgə sənla sez kilöjaysən, biz anglaymiz; lekin Huda bizgə Əzi sez kilmisun; qünki undaq kılsa elip ketimiz, dedi. **20** Musa halayikğa jawabən: — Qorqmanglar; qünki Hudaning bu yərgə kelixi silərni sinax üqün, yəni silərning Uning dəhxətlikini kez aldinglaröja kəltürüp, gunah kılmasliqinglar üqündür, — dedi. **21** Xuning bilən halayik nerida turdi; lekin Musa Huda iqidə turojan qoyuq bulutning xəxiöja yeqin bardı. **22** Pərwərdigar Musaöja: — Sən berip Israillaröja munu sezlərni yətküzgin: «Silərgə ərxtin sez kilöjinimni kərdünglar. **23** Silər Mening ornunda ilah dəp kümüxtin butlar yasimanglar, yaki ezünglar üqün altundin butlarni yasimanglar. **24** — Sən Mən üqün tupraqtin bir kurbangah yasap, xu yərdə köydürmə kurbanlik wə inaklik kurbanlikliringni, koy-əqkə bilən kaliliringni sunöjin. Omumən Mən həlkə namimni [hərmət bilən] əslitidöjan barlik jaylarda, yeningöja kelip sanga bəht-bərikət ata kilmən. **25** — Əgər Manga atap taxlardin kurbangah yasimakçı bolsang, yonulojan taxlardin yasimöjin; qünki taxlaröja əswabingni təgküzsəng, ular napak bolup kalidu. **26** Kurbangahimöja qikidöjan pələmpay bolmisun; undaq bolöjanda, pələmpaydin qıqquqə əwriting kərtünüp kelixi mumkin», — dedi.

21 — Sən ularning aldioja koyidöjan həküm-bəlgilimilər munulardur: — **2** Əgər sən bir ibraniy kulni setiwalöjan bolsang, u alta yilöjəq hizmitingdə bolup, yəttinji yili töləmsiz hər kılınsun. **3** U kul kılınıxka tənha hələttə elip kelingən bolsa, tənha hələttə kətsun. Ayali bilən birgə elip kelingən bolsa, ayalimu uning bilən billə kətsun. **4** Əgər hojisi uningöja hotun elip bərgən bolsa, xundakla ayali uningöja oşul-kızlarni tuşup bərgən bolsa, ayal baliliri bilən hojisiöja kelip, ər yalojuz kətsun. **5** Lekin əgər kul elan kılıp: «Mən hojam, ayalim wə balilirimöja muhəbbitim bolöjini üqün hər bolup kətməymən» desə, **6** undaqta uning hojisi uni Hudaning [ibadət soruning] aldioja elip berip, uni ixikning aldidə yaki ixikning kexikining aldidə turojuzsun; andin hojisi bigiz bilən uning kulikini təxsun. Xundak kılıp, u mənggügə hojisining kul bolup kalidu. **7** Əgər birkim kızini dedəklikkə setiwətkən bolsa, u ər kullar hər kılinoqandək hər kılınımsun. **8** Əgər əzizə has setiwalöjan kız hojisiöja yəkmisa, undaqta u kız tərəpning hək tələp uni hər kılinoxja yol koyuxi kerək. Lekin hojisining uni yat həlkə setix hoquki bolmaydu; qünki hojisi uningöja wəpasizlik kılöjandur. **9** Əgər u kızini oşliöja has bekittən bolsa, undaqta u bəlgilimilər boyiqə uningöja əz kizidək muamilə kılınsun. **10** Əgər hojisi yənə hotun alsa, əslidə əmrigə alojan dedikining yemək-icmikini, kiyim-keqikini wə ər-hotunqilik burqini kəməytmisun. **11** Əgər u xu üq ixni ada kilmisa, undaqta

u bədəl təliməy hər bolsun. **12** Kimki bir adəmni urup ɵltürüp koyisa, umu qoqum ɵltürülsun. **13** Lekin əgər u kixi [əlgüqining] jenini paylap turup kəstən ɵltürmigən, bəlki mən Huda uning kəli arkilik xu kixining ɵlüxigə yol koyöjan bolsam, undaq əhwalda Mən uningöja kaqidöjan bir jayni orunlaxturimən. **14** Lekin əgər birsi əz koxnisini hiylə bilən ɵltürimən dəp, uningöja kəstən hujum kilsa, u gərgə [panah izdər] kurbangahimöja keqir kəlsimu, u xu yərdə tutulsun wə ɵlümgə məhkum kılınsun. **15** Kimki əz atisi yaki anisiöja kol təgküzsə, qoqum ɵltürülsun. **16** Kimki bir adəmni bulap satkən bolsa yaki uning kolida barlik məlum bolsa, jəzmən ɵltürülxiti kerək. **17** Kimki əz atisi yaki anisiöja lənət kılıp qaröjojan bolsa, jəzmən ɵltürülxiti kerək. **18** Əgər ikki kixi uruxup kelip, biri yənə birini tax ya moxti bilən ursa, urulojan kixi ɵlməy, orun tutup yetip kəlojan bolsa, **19** u kixi qoşup həsiöja tayinip taxkiriöja qıkkudək bolsa, undaqta uni uröjan kixi jazadin halas kılınsun; pəkət zəhimləngüqining yetip ixtin kəlojan waqti üqün töləm berip, uni dawalitip səllimaza sakaytsun. **20** Əgər birsi kulni yaki dedikini tayaqta ursa, xundakla kul yaki dedək nək məydanə ɵlip kətsə, uning üqün [igisi] qoqum jazaöja tartilsun. **21** Lekin əgər tayaq yegüqi bir-ikki kün tirik tursa, undaqta kul hojayinining xəsi mal-mülki bolöjini üqün, kulning jazasiöja tartilmisun. **22** Əgər kixilər bir-biri bilən uruxup kelip, həmilidar bir ayalni urup salsa, həmilidar ayalda balisi baldur tuşuluxidin baxqa zəhimlinix bolmisa, ayalning erining töləm təlipi boyiqə həkimlarning təstikidin ɵtküzölüp jərimanə təlisun. **23** Əgər [ayal yaki bala] ziyan-zəhətə uqriöjan bolsa, undaqta jenioja jan, **24** kəzizgə kez, qixioja qix, kolioja kol, putioja put, **25** köyükkə köyütk, zəhimgə zəhim, kəkkə kək tölənsun. **26** Əgər birsi əz kul ya dedikining kezini urup nakar kılıp koyisa, kez i wəjdin uni azad kılınsun. **27** Xuningdək birsi əz kulni ya dedikining qixini urup qıqiriwətkən bolsa, qixi wəjdin uni azad kılınsun. **28** Əgər bir kala bir ər yaki ayal kixini üşüp ɵltürüp koyisa, xu kala qoqum qalma-kesək kılınıxi kerək, uning gəxi yeyilmisun. Lekin kalining igisigə gunah kəlmisun. **29** Lekin bu uyning ilgiridin üşüx aditi bolup, igisigə bu həktə aqah berilgən bolsa, lekin yənə uni başlimiojini üqün ər-ayal kixilərn i üşüp ɵltürüp koyöjan bolsa, undaqta kala qalma-kesək kılınsun, igisimu ɵlümgə məhkum kılınsun. **30** Lekin uningdin hun həkki tələp kılınsa, əz jenining ornida uningöja kaqnilik töləm koyulojan bolsa xuni bərsun. **31** Kalidin üşülgüqi oşul yaki kız bala bolsa, kalining igisi ohxaxla yukiriqi həkümidikidək bir tərəp kılınsun. **32** Kala kul yaki dedəkni üskən bolsa, kalining igisi üşülgüqining hojisiöja ottuz xəkəl kümüx bərsun; andin kala qalma-kesək kılınsun. **33** Əgər birsi bir orining aqızini oquq koyup yaki kolawatəkən orining aqızini yapmay, kala yaki exək uningöja qıxüüp kətsə, **34** Undaqta orining igisi mal igisining ziyinini toluq tələp bərsun; ɵlgən mal uningki bolidu. **35** Əgər birsining kalisi yənə birsining kalisini üşüp ɵltürüp koyöjan bolsa, undaqta ular tirik kəlojan kalini setip, pulni barawər bəluxisun həm ɵlük kalinimu xundək bəluxisun. **36** Lekin kalining ilgiridin üşüsidöjan aditi barliqi enik turup, igisi uni başlimay

qoyuwatkən bolsa, undakta üskügi kalining igisi kaliya kala teləp bərsun, əlük kala uning bolsun.

22 Əgər birsi bir kala yaki qoyni oşrilap, uni soysa ya setiwətsə, u bir kalining ornioya bəx kala, bir qoyni ornioya tət qoy telisun. **2** Oşri tam təxkəndə tutulup kəlip, tayak yəp əlup qalsə, əltürgüçigə hun jazasi kəlmisun. **3** Lekin xu wəxə boləjan pəytə küñ qıqıp qələjan bolsa, undakta əltürgüçü hun jazasioya tartilsun. Oşri oşriliojini teləp ziyanni toluklap berixi kerək; uningda bir nemə bolmisa, kullukqa setilip, oşriliojan nərsini telixi kerək. **4** Oşri tutulioyanda oşriliojan nərsə, kala bolsun, exək bolsun, qoy bolsun uning qolida tirik həlatə təpilsə, u ikki həssə qımməttə teləp bərsun. **5** Əgər birsi əz mal-qarwilirini etizlikkə yaki üzümarlikkə otlaqxə qoyuwetip, baxqılarning baq-etizlikkida otlaqxə yol qoysə, undakta u əzining əng esil məhsulatliridin yaki üzümarlikining əng esil mewisidin ziyanni teləp bərsun. **6** Əgər ot ketip, tikənlükə tutixip ketip, andin ənqilərnə, bəx tartip pıxkan zirətni keydürüp, pütkül etizlikni küñ kiliwətsə, undakta ot qoyuqı barlik ziyanni teləp bərsun. **7** Əgər birsi qoxnisioya pul yaki mal-dunyayni amanət qiləjan bolsa, bular əyidin oşrilinip kətsə, xundakla oşri keyin tutulsa, u oşriliojini ikki həssə qımməttə teləp bərsun. **8** Lekin oşri tepilmisə, əy igisining qoxnisining melioya kol təgküzgən ya təgküzmigənlikni məlum bolsun dəp, həkimlarning aldioya kəltürilsun. **9** Hərhil hiyanət, u məyli kala, exək, qoy, kiyim-keqək bolsun, yittürüp qoyəjan nərsə bolsun, ular toşruluk bir qoxnisi: «əməliyətə mundak idi» dəp talaxkan bolsa, hər ikkisininə dəwəsi həkimlarning aldioya kəltürilsun; həkimlar qəysioya gunah bekitətsə, xu qoxnisioya ikki həssə qımməttə teləp bərsun. **10** Əgər birsi qoxnisioya exək, kala, qoy yaki bəxka bir qarpayni amanət qilsə, bu amanət meli kixi kərməy əlup kətsə, yaki zəhimlənsə, yaki həydəp əkitilsə, **11** undakta qoxnisining melioya kol təgküzgən ya təgküzmigənlikni məlum bolsun dəp, Pərwərdigarning aldidə ularning otturisida bir qəsəm iqürilsun. Mal igisi bu qəsəmnə qəbul qilsun; qoxnisi uningə tələm teləp bərmisun. **12** Lekin mal oşriləjan bolsa, u igisigə teləp bərsun. **13** Əgər uni wəlxixi haywan boqup qoyəjan bolsa, u malning qaldukini guwahlik üçün kərsitip, uni teləp bərmisimə bolidu. **14** Əgər birsi qoxnisidin bir ulaqni ətnə elip, ulaq igisi yok yərdə zəhimlənsə yaki əlup qalsə, ətnə aloquqı toluk teləp bərsun. **15** Lekin igisi nək məydanda bolsa, ətnə aloquqı teləp bərmisun; ulaq ijarigə elinəjan bolsa, aloquqı tələm təlimisun; qünki uni ijarə teləp əkələn. **16** Əgər bir adam telə yatluk bolmiojan bir kizni azdurup, uning bilən billə yatsə, undakta u uning toylukini berixi kerək, andin uni hotunlukqə alsun. **17** Lekin kizning atisi uni uningə bərgili unimisa, zina qiləuqı pak qizlarning toylukioya barawər kelidəjan kümüx pulni tarazida əlqəp bərsun. **18** Jadugər hotunni tirik qoymiojin. **19** Haywan bilən jinsiy munasiwət ətküzgən hərbi jəzmən əlümgə məhkum qilinsun. **20** Kimdəkim birdinbir Pərwərdigardin bəxka hərəkəndəq ilahəya qurbanlik sunsa, haram dəp mutlək həlakətə məhkum qilinsun. **21** Silərmu Misirdə musapir bolup turojanikənsiləp, musapir boləjan kixini heq

harlimanglar wə yaki uningəya heq zulum qilmanglar. **22** Hərəkəndəq tul hotun yaki yetim balini horlimanglar. **23** Sən ularni hərəkəndəq tərəptə horlasang, ular mənə pəryad kətürsə, Mən ularning awazini qoqum anglaymən; **24** xuning bilən oşəzipim tutixip, silərnə qiliqlap əltürimən, silərnə hotunliringlar tul qilinip, baliliringlar yetim bolup kalidu. **25** Əgər sən Məning həlkimning iqidin sənə qoxnə boləjan kəmbəşəlgə kərz bərgən bolsang, uningəya jazanihorlərdək muamilə qilmiojin; uningdin əsüm almanglar. **26** Əgər sən qoxnangning qapini gərigə aləjan bolsang, küñ olturmasta uningəya yandurup bər. **27** Qünki qapini uning birdinbir yepinqisi bolup, bədinini yepidəjan kiyim xudur. U bolmisa, u nemini yepinip yatidu? Bu səwəbtin Mənə pəryad qilsə, pəryadini anglaymən; qünki Mən xəpkətlikturmən. **28** Hudaəya kupurluk qilma, wə həlkingning əmirilirinimə qarəpəq tillima. **29** Haminingning həsulining axkinidin wə xarəb-zəytn meyi kəlkikingdin taxkinidin Mənə hədiyə sunuxni həyal qilmiojin. Sən oşulliringning tunjisini Mənə atiojin. **30** Kala bilən qoyliringning tunji balilirinimə həm xundək atiojin; tunji bala yəttə kungiqə anisi bilən billə tursun; əmmə səkkizinqi küni uni Mənə atəp sunojin. **31** Silər Mənə atəlan muqəddəs kixilər bolisilər; xungə dalada yirtkuq haywan təripidin boşuqəjan haywanning gəxini yemənglar, bəlkə uni itlarəya taxlap beringlar.

23 Yaləjan gəpni yaymiojin wə ya yaləjan guwahlik berip rəzil adəngə yan basmiojin. **2** Topkə əgixip rəzil ixtə bolma yaki dəwə-dəsturlarda guwahlik bərgəndə topkə əgixip həkikətni burmilima. **3** Kəmbəşəjal dəwə qilsə, uningəya yan basma. **4** Duxminingning kala ya exiki ezip ketip, sənə uqrəp qalsə, uni elip kəlip, igisigə qoqum tapxurup bər. **5** Əgər sənə əq boləjaning exiki yünki kətürəlməy yünkni astidə yatkinini kərsəng, uni yərdəmsiz taxliməy, bəlkə uningəya yərdəmlixip exikini qopuruxup bərixing zərtir. **6** Arəngdiki kəmbəşəşəjal dəwasida adalətni burmilima. **7** Hərəkəndəq sahta ixtin əzüngni neri tart; bigunah adəm bilən həkkaniy adəmnə əltürmigən; qünki Mən rəzil adəmnə hərgiz adil dəp aklamaymən. **8** Xuningdək heqəkəndəq para yemə; qünki para kəzi oquqlarni kor qilip, həkkaniyarning səzilirini burmilaydu. **9** Musapir kixilərgə zulum qilma; qünki əzünglar Misir zeminida musapir bolup turojan boləqəq, musapirning rohiy həlini bilisilər. **10** Altə yil əz yerinqi terip, həsulilrini al. **11** Lekin yəttinqi yili yərgə aram berip uni bəx qoy; həlkingning namratliri uningdin yioşip yesun, ulardin axkinini jənggaldiki haywanlar yesun; xundakla üzümarliking bilən zəytnərixingnimə xundək qiləjin. **12** Altə küñ iqidə əz ixingni adə qilip, yəttinqi küni aram elixing zərtir. Buning bilən kala-exəkliring aram tapidu, dedikingning oşli bilən musapir kiximə hərdukini qikridu. **13** Mən sənə eytkinimning həmmisini kəngül bəlip adə qil; bəxka ilahəyarning namini tilingəya alma; bular həttə əşingəyimu qikmisun. **14** Hər yilda üç kətim mənə üçün həytə ətküzgin. **15** Aldi bilən «petir nan həyti»ni ətküz; sənə əmr qiləninimdək Abib eyidiki bəkitilgən künlərdə yəttə küñ petir nan yegin; qünki xu ayda sən Misirdin qikқанiding. Xu həyttə heqkixi

aldimoja quruk qol kəlmisun. **16** Sən əjir kılip teriojan etizdiki ziraitingning tunji hosulini orojanda «orma heyti»ni etküz; xundaklı sən əjir singdürüp yərdin ahirki hosul-məhsulatliringni yil ahirida yiojanda «hosul yiojix heyti»ni etküz. **17** Yilda üq kətim ərkəkliringning həmmisi Rəb Pərwərdigarning huzurioja hazır bolsun. **18** Sən manga atalojan qurbanliqning kenini hemirturuq selinojan nan bilən sunmojin; heyt qurbanliqning yeojini bolsa keqiqə kəndurup ətigiqə saklıma. **19** Zeminingdiki dəslepki hosulning əng yahxsini Pərwərdigar Hudayingning eyigə elip kəl. Ooqlakni anising sütida kəyinitip pixurma. **20** Mana, Mən bir Pərixitini yolda seni koqodap, Mən sanga təyyarliojan yərgə elip barsun dəp, aldingda yürüxkə əwətimən. **21** Sən uning aldida əzünggə agah bol, uning awazioja kulak sal. Uning zitioja təgma; bolmisa, u itaətsizlikliringni kəqürməydu; qünki Mening namim uningdidur. **22** Ləkin əgər sən uning awazioja kulak selip, Mening barlik buyruojanlirmoja əməl kılsang, Mən düxmənliringgə düxmən, küxəndiliringgə küxəndə bolimən. **23** Qünki Mening Pərixətəm aldingda yürtip, seni Amoriy, Hittiy, Pərizziy, Qanaaniy, Hiyiy wə Yəbusiylarning zeminoja baxlap kiridu; Mən ularni yokitimən. **24** Sən ularning ilahlirioja bax wurup ibadət kılma wə yaki ular kılojandək kılma; bəlki ularning [butlirini] üzül-kesil qəkiwət, but tüwrüklirini üzül-kesil kukum-talojan kıliwət; **25** Ləkin Hudayinglar Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar. Xundak kılsanglar U nan bilən süyinglarni bərikətləydu; Mən barlik kesəllikni aranglardin qikirip taxlaymən. **26** Buning bilən zeminingda boyidin əjrap ketidiojan yaki tuojmas heqbir ayal yaki qarpay bolmaydu; emrüngning künlirini toluk kılimən. **27** Mən sening aldingda wəhimimni əwətimən, kəysi taipiga yekinlaxsang xularni parakəndə kılimən; xuning bilən həmmə düxmənliringni kəynigə yandurup qəqurimən. **28** Hiyiylar, Qanaaniylar wə Hittiyilarni aldingdin koqolap qikiriwetixkə serik hərilərnə aldingda yürüxkə əwətimən. **29** Əmma zeminning Harabilixip, dalada wəhxiy haywanlar awup sanga həwp bolup kəlməsliki üqün, u əllərnə aldingdin bir yilojıqə həydiwətməymən, **30** Bəlki sən awup, zeminni [pütünləy] miras kılip boluqə, az-azdin həydəp turimən. **31** Sening zeminingning qəgrilirini Kizil Dəngizdin tartip Filistiyəning dəngizioja, xuningdək qəldin tartip [əfrat] dəryasioja bəkitimən; qünki zeminda turuwatkanlarni həydiwetip yerini igilixing üqün, ularni kolungoja tapxurimən. **32** Sən ular bilən wə yaki ilahliri bilən heqqəndək bir əhdə tüzmə. **33** Ularning seni aldimda gunaħka patkuzmasliki üqün ularni zeminingda kət'iy turuqzma. Qünki mubada sən ularning ilahlirining ibaditidə bolsang, bu ix sanga tuzak bolidu.

24 U Musoaja yəna: — «Sən berip, əzüng bilən billə Harun, Nadab, Abihuni wə Israillarning əksakalliri arisidin yətmix adəmnə elip, Pərwərdigarning huzurioja qikip, yirəkta turup səjdə kılinglar. **2** Pəkət Musala Pərwərdigarning aldioja yekin kəlsun; baxkilar yekin kəlmisun, həlk uning bilən billə üstigə qikmisun, — dedi. **3** Musa kelip Pərwərdigarning barlik səzliri bilən həkümlirini halayikə dəp bərdi; pütkül halayik bir awazda: — Pərwərdigarning eytkan səzlrining

həmmisigə əməl kılimiz! — dəp jawab berixti. **4** Andin Musa Pərwərdigarning həmmə səzini hatirilwelip, ətisi səhər koqup taqning tüwidə bir qurbanahni yasap, xu yərdə Israiling on ikki kəbilisining sani boyiqə on ikki tax tüwrüknə tiklidi. **5** Yəna Israillarning birnəqqə yigitlirini əwətti, ular berip Pərwərdigaroja kəydürmə qurbanliklar sundi, inaklık qurbanlik stipitidə birnəqqə torpaknimu soyup sundi. **6** Andin Musa kanning yerimini kaqilaroja kaqlidi, yəna yerimini kurbangah üstigə qaçti. **7** Andin u əhdinamini kolioja elip, həlkə oqup bərdi. Ular jawabən: — Pərwərdigarning eytkinining həmmisigə kulak selip, itaət kılimiz! — deyixti. **8** Xuning bilən Musa kaqilardiki kənni elip, həlkə səyip: — Mana, bu Pərwərdigar muxu səzləring həmmisigə əsasən silər bilən baqiliojan əhdining kənidur, dedi. **9** Andin keyin Musa wə Harun, Nadab wə Abihü Israillarning əksakalliridin yətmix adəm bilən billə taq üstigə qikixti. **10** Ular xu yərdə Israiling Hudəsini kərdi; uning ayiojining əstida huddi kək yaquttin yasaləjan nəpis payandəzdək, asman gümbizidək süpsüzük bir jisim bar idi. **11** Ləkin u Israillarning mətiwərligə kol təgküzmidi; ular Hudani kərip turdi həmdə yəp-iqixti. **12** Pərwərdigar Musoaja: — Taq üstigə, kəximəja qikip xu yərdə turəjin. Sanga ularoja əgitiwxə tax tahtaylarni, yəni Mən yezip koqojan qanun-əmrni berimən, dedi. **13** Xuning bilən Musa koqup, Yardəmqisi Yəxuanı elip mangdi. Musa Hudaning teojoja qikti. **14** U awwal əksakalləroja: Biz yenip kəlgüqə muxu yərdə bizni saklap turunglar. Mana, Harun bilən hur siləring yeninglarda kalidu; əgər birsining ix-dəwəsi qiksa, ularning aldioja barsun, — dedi. **15** Xuning bilən Musa taqning üstigə qikti wə taqni bulut kaqlidi. **16** Pərwərdigarning julasi Sinay teojning üstidə tohtidi; bulut uni altə küngiqə kaqlap turdi; yəttinqi küni, Pərwərdigar bulut iqidin Musani qakirdi; **17** Pərwərdigarning julasining kıyapiti Israillarning kəz aldida taqning qokkısında həmməni yutkuqi ottək kəruindi. **18** Musa bulutning iqigə kirip, taqning üstigə qikip kətti. Musa kirik keqə-kündüz taqda turdi.

25 Pərwərdigar Musoaja mundaq dedi: — **2** Sən Israilləroja eytkin, ular Manga bir «kətürmə hədiyə»ni kəltürsün; kimning kəngli hədiyə sunuxkə hux bolsa, uningdin Manga sunulidiojan «kətürmə hədiyə»ni tapxuruwelinglar. **3** Silər ulardin tapxuruwalidiojan kətürmə hədiyə: — Altun, kümüx, mis, **4** kək, səsiün wə kizil rənglik yip, kənap rəht, tiwit, **5** kizil boyalojan koqkaring teriliri, dərfinning teriliri, əksisiyə yaqıqi, **6** qiraol üqün zəytun meyi, «məsihləx meyi» wə huxbuy üqün huxbuy dora-dərməklər, **7** əfod bilən «koxen»oja ornitilidiojan aq həkik wə baxkə esil taxlar bolsun. **8** Mening əzliri arisida məkən kəlixim üqün [xulardın] Manga bir mukəddəs turaloju yasisun. **9** Uni Mən sanga barlik kərsətməkqi bolojinimoja əsasən, yəni ibadət qedirining nushisi wə barlik əswab-saymanlirining nushisioja op'ohax kılip yasanglar. **10** Ular akatsiyə yaqıqidin bir sanduk yasisun. Uning uzunluqi ikki yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz, əgziliki bir yerim gəz bolsun. **11** Sən uni sap altun bilən kaqliojin; iqi wə sirtini altun bilən kaqlap, uning üstünki kısmının qərisigə altundin girwək qikar. **12** Uningoja altundin tət halkə kuşdurup,

töt qetiqloja bekittin. Bir tæripigæ ikki halka, yænæ bir tæripigæ ikki halka bolsun. **13** Sæn hæm akatsiyæ yaojiqidin ikki baldak yasap, hær ikkisini altun bilæn kapliojin; **14** andin sanduq ular arkilik kætürtilsun dæp, baldaklarni sanduqning ikki yenediki halkiliridin etküzüp koyojin. **15** Baldaklar hæmixæ sanduqtiki halkida tursun; ular uningdin qikirilmisun. **16** Mæn sanga beridojan hekümguwaqlikni sanduqka koyojin. **17** Sanduqning [yapkuqi süpitida] sæn altundin uzunluqi ikki yerim gæz, kængliki bir yerim gæz bolojan bir «kafaræt tæhti» yasiojin. **18** Ikki kerubni altundin sokup yasiojin. Ularni kafaræt tahtining ikki tæripigæ ornatkin. **19** Bir kerubni bir tæripigæ, yænæ bir kerubni yænæ bir tæripigæ ornitix üqün yasiojin. Ikki tæripidiki kerublarni kafaræt tæhti bilæn bir gæwdæ kilinglar. **20** Kerublar bir-birigæ yülzænsun, kanatlarini kafaræt tahtining üstigæ kerip, kanatliiri bilæn uni yapsun; kerublarning yüzi kafaræt tahtigæ qaritilsun. **21** Sæn kafaræt tahtini sanduqning üstigæ koyup, Mæn sanga beridojan hekümguwaqlikni sanduqning iqigæ koyojin. **22** Mæn xu yærdæ sæn bilæn kærüximæn; kafaræt tæhti üstidæ, yæni hekümguwaqlik sanduqning üstidiki ikki kerubning otturisida turup sanga Israillaroja yatküzixkæ tapxuridojan barlik æmrilrim toorisida sæz kilimæn. **23** Hæm akatsiyæ yaojiqidin uzunluqi ikki gæz, kængliki bir gæz, egizliki bir yerim gæz bolojan bir xiræ yasiojin. **24** Uni sap altun bilæn kaplap, uning üstünki kismining qerisigæ altundin girwæk qikar. **25** Sæn xiræning qerisigæ töt ilik egizliktæ bir læw yasiojin; bu læwning qerisigæmu altundin bir girwæk qikar. **26** Sæn u xirægæ altundin töt halka yasap, bu halkilarni xiræning töt burjikidiki qetikka ornatkin. **27** Xiræni kætürtixkæ baldaklar etküzülsun dæp, halkilar xiræ lewigæ yekin bekittilsun. **28** Baldaklarni akatsiyæ yaojiqidin yasap, altun bilæn kapliojin; xira ular arkilik kætüirilidu. **29** Xirægæ yandap legen, kaqa-tæhsæ, piyalæ wæ «xarab hædiyæliiri»ni qaqidiojan kædæhlæri yasiojin; ularni sap altundin yasiojin. **30** Mening huzurumda turuxka sæn xirægæ hæmixæ «tækdim nan»ni koyojin. **31** Sæn hæm sap altundin bir qiraodan yasiojin. U qiraodan sokup yasalsun; qiraodanning puti, oçoli, kædæhliri, oçunqæ wæ qeqækliri pütün bir altundin sokulsun. **32** Qiraodanning oçolining ikki yenedin altæ xahqæ qikirilsun — qiraodanning bir yenedin üq xahqæ, qiraodanning yænæ bir yenedin üq xahqæ qikirilsun; **33** bir yenediki hærbir xahqidæ badam güli xæklidæ oçunqisi wæ qeqiki bolojan üq kædæh qikirilsun, yænæ bir yenediki hærbir xahqidæ badam güli xæklidæ oçunqisi wæ qeqiki bolojan üq kædæh qikirilsun. Qiraodanoja qikirilojan altæ xahqining hæmmisi xundak yasalsun. **34** Qiraodanning [oçolidin] badam güli xæklidæ oçunqisi wæ qeqiki bolojan töt kædæh qikirilsun. **35** Bulardin baxka [birinqi] ikki xahqining astida bir oçunqæ, [üqinqi] ikki xahqining astida bir oçunqæ, [üqinqi] ikki xahqining astida bir oçunqæ bolsun; qiraodanoja qikirilojan altæ xahqining asti hæmmisi xundak bolsun. **36** Uning xu oçunqiliri hæm xahqiliri qiraodan bilæn bir gæwdæ kilinsun — bir pütün sap altundin sokup yasalsun. **37** Sæn qiraodanning yætæ qiriøjini yasiojin; qiraodalar uduloja yoruk qüxürælixü üqün üsti tæræpkæ ornitilsun. **38** Uning pilik kayqiliri bilæn küldanliri sap altundin yasalsun. **39** Qiraodan wæ uning barlik æswabliri bir talant sap altundin yasalsun.

40 Sanga taqda ayan kilinojan nusha boyiqæ bularni ehtiyat bilæn yasiojin.

26 Mukæddæs qedirni on parqæ yopuqtin yasatkin; yopuqlar nepiz tokulojan ak kanap ræhtkæ kek, sæsin wæ kizil yiplar arilaxturuulup ixlænsun; uningoja kerublarning siritini qewær kollaroja næpis kilip kæxtilæp qikarøuzojin. **2** Hærbir yopuqning uzunluqi yigirmæ sækkiz gæz, kængliki töt gæz bolup, hærbir yopuq ohxax qong-kiklikktæ bolsun. **3** Yopuqlarning baxi bir-birigæ ulansun, kajojan bæx yopuqmu hæm bir-birigæ ulansun. **4** Sæn ulap qikilojan birinqi qong parqining æng qetidiki kismioja bir tæripigæ ranggi kek izmæ kadiojin, xuningdæk ulap qikilojan ikkinqi qong parqining æng qetidikisining bir tæripigimu hæm xundak kilojin. **5** Birinqi qong parqining æng qetidiki kismioja ællik izmæ kadiojin, ikkinqi qong parqining æng qetidikisigimu ællik izmæ kadiojin. Izmilær bir-birigæ udulmuudul bolsun. **6** Mukæddæs qedir bir pütün bolsun üqün altundin ællik iloju yasap, ikki qong parqæ yopuqni xu iløular bilæn bir-birigæ tutaxturojin. **7** Mukæddæs qedirni yepix üqün eqkæ tiwitidin yopuqlarni yasiojin; yopuqtin on bir parqæ yasiojin. **8** Yopuqlarning hærbirining uzunluqi ottuz gæz, kængliki töt gæz bolup, on bir yopuqning hæmmisi ohxax qong-kiklikktæ bolsun. **9** Yopuqlarning baxini ulap bir kilip, kajojan altæ yopuqnimu ulap bir kilip, altinqi yopuqni ikki kat kilip, qedirning aldi tæripigæ sanggilitip koyojin. **10** Sæn birinqi ulap qikilojan qong parqining æng qetidiki kismioja ællik izmæ, ikkinqi ulap qikilojan qong parqining æng qetidiki kismioja ællik izmæ kadiojin. **11** Sæn hæm mistin ællik iloju yasap, qedir bir pütün bolsun üqün ularni izmilærgæ etküzüp ikki qong parqini ulap koyojin. **12** Lekin yopuqning qedirning kærnidin exip kajojan kismi, yæni exip kajojan yerim parqisi qedirning kærni tæripida sanggilap tursun. **13** Qedir yopuqlirining qedirning boyidin artuk kismi, yæni u tæripidin bir gæz, bu tæripidin bir gæz, qedirning ikki tæripidin sanggilap, uni [toluq] yapsun. **14** Buningdin baxka, qediroja kizil boyalojan koçkar terisidin yopuq yasap yapkin, andin uning üstidinnu delfin terisidin yasalojan yænæ bir yopuqni kapliojin. **15** Mukæddæs qedirning tik tahtaylirini akatsiyæ yaojiqidin yasap tikligin. **16** Hærbir tahtayning uzunluqi on gæz, kængliki bir yerim gæz bolsun. **17** Hærbir tahtayning ikkidin turumi bolsun, hæp ikki tahtay xular bilæn bir-birigæ qetilsun; qedirning barlik tahtaylirini xundak yasiojin. **18** Qedirning tahtaylirini xundak yasiojin; yigirmisini jænub tæræpkæ tikligin; **19** bu yigirmæ tahtayning tegigæ kümüxtin kirik tæglik yasiojin; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi üqün ikkidin tæglik, yænæ bir tahtayning ikki turumi üqün ikkidin tæglik yasiojin. **20** Xuningdæk qedirning udul tæripidæ, yæni ximal tæripidæ yigirmæ tahtay bolsun; **21** bularning kirik tæglik kümüxtin bolsun; bir tahtayning tegigæ ikkidin tæglik, yænæ bir tahtayning tegigæ ikkidin tæglik orunlaxturuulunsun. **22** Qedirning kærni tæripigæ, yæni oçæb tæræpkæ altæ tahtay yasap tikligin. **23** Qedirning kærni tæripidiki ikki bulungoja ikki tahtay yasap ornatkin. **24** Bu [bulung tahtayliri] astidin üstigiqæ ikki kat kilinip [tahtaylarni] ezara qetixtursun, üsti bir halkioja bekittilsun. Hær ikkisi xundak kilinip, ikki bulungoja tiklænsun. **25** Arka tæræptæ

səkkiz tahtay bolidu, ularning kümüxtin yasalojan on altə təglik bolidu; bir tahtayning tegidə ikki təglik, yəne bir tahtayning tegidə ikki təglik bolidu. **26** Buningdin baxka sən akatsiyə yaoqıqıdin baldak yasiojin; qedirning bu tərıpidiki tahtaylaroja bəx baldakni, **27** qedirning u tərıpidiki tahtaylaroja bəx baldakni, qedirning arka tərıpidiki tahtaylaroja, yəni ojarb tərıpidiki tahtaylaroja bəx baldakni yasiojin. **28** Tahtaylarning otturısıdiki ottura baldak bu tərəptin u tarəpka yetıdıdojan bolsun. **29** Tahtaylarnı altun bılən kaplap, baldaklar etküzülıdıojan halkılarnı altundın yasap, baldaklarnı altun bılən kaplıojın. **30** Qedirni sangə taodja ayan kılınojan nushə boyıqə yasap tiklıgın. **31** Sən nepız tokulojan aq kanap rəhtkə kək, sesün wə kızıl yıplar arılasturuluq ixləngən bir pərdə yasiojin; unı qewər kollar kerublarning süritını nəpıs kılıp qüxürtüp kəxtıləp qıksun. **32** Unı akatsiyə yaoqıqıdin yasalojan tət hadıoja esıp koyojin. Bu hadılar altun bılən kaplansun, hərberıning altun ilmiki bolsun; hadılar kümüxtin yasalojan tət təglikkə ornıtılsun. **33** Pərdə qedir yopukıdiki ilməklərgə esılıp sanggılıtip koyulsun; andın həküm-guwaqlıq sanduqını xu yərgə kəltürüp, pərdıning ıqıgə elıp kirgin. Xuning bılən pərdə silər üqün muqəddəs jay bılən əng muqəddəs jayning otturısıdiki bir ayırma pərdə bolsun. **34** Andın sən «kafarət təhtı»ni əng muqəddəs jaydiki həküm-guwaqlıq sanduqıning üstıgə koyojin. **35** Xırə bolsa pərdıning texıoja orunlasturulsun; qırojdannı xırəning udıloja, qedirning jənub tərıpıgə koyojin; xırəni xımal tərıpıgə koyojin. **36** Buningdin baxka sən qedirning kirix eojozioja nepız tokulojan aq kanap rəhtkə kək, sesün wə kızıl yıplar arılasturuluq ixləngən bir pərdə yasiojin; u kəxtıqı tərıpidın kəxtılənsun. **37** Bu pərdə üqün akatsiyə yaoqıqıdin bəx hada yasap, ularnı altun bılən kaplıojın; hərberıning altun ilmiki bolsun; ularning tegıgə bəx danə təglikni mistın kuyup təyyarlatkıın.

27 Sən qurbangahni akatsiyə yaoqıqıdin yasiojin. Qurbangah tət qasa bolsun; uzunluqı bəx gəz, kənglıkı bəx gəz, egızlıkı üq gəz kılınsun. **2** Unıng tət burjıkgıgə koyulıdıojan münggüzlırını yasiojin; münggüzlırı qurbangah bılən bir gəwdə kılınsun. Qurbangahni mis bılən kaplıojın. **3** Qurbangahning yaoj [wə külıni] elıxka daslarnı yasiojin; unıngoja has boləjan güjrəklərnı, korılarnı, lahıxıgırlarnı wə otđanlarnımu yasiojin; unıng barlık əswablırını yasaxka mis ixlətkın. **4** Qurbangah üqün mistın bır xala yasiojin; xaləning tət burjıkgıgə tət mis halkə yasap bəkıtıp koyojin. **5** Xaləni qurbangahning kap belıning astıdiki girwəktın təwənrək turıdıojan kıləjin, xundakta xala qurbangahning dəl otturısıdada bolıdu. **6** Qurbangahka ikki baldak yasiojin; ular akatsiyə yaoqıqıdin bolsun, ularnı mis bılən kaplıojın. **7** Qurbangahni kətürgəndə, baldaklar unıng ikki yenıdada boluxı üqün, ularnı halkıləroja etküzüp koyojin. **8** Qurbangahni tahtaylardın yasiojin, ıqı box bolsun; u taodja sangə ayan kılınəjan nushə boyıqə [hünərwənlər] təyyar kılın. **9** Muqəddəs qedirning həyılısınımu yasiojin. Həyılınıng jənubioja, yəni jənubkə yüzləngən tərıpıgə nepız tokulojan aq kanap rəhttın pərdılərnı tokuqojın; xu tərıpınıng uzunluqı yüz gəz bolsun. **10** Pərdılərnı esıxka yıgırmə hada yasalsun; ularning tegıgə koyuxka yıgırmə mis təglik yasalsun; hadılarınıng

ılmiki bılən baldaklar bolsa kümüxtın yasalsun. **11** Xuningəja ohxax xımal tərıpidımu uzunluqı yüz gəz kelıdıojan pərdə bolsun. Pərdılərnı esıxka yıgırmə hada yasalsun; ularning tegıgə koyuxka yıgırmə mis təglik yasalsun; hadılarınıng ilmiki bılən baldaklar bolsa kümüxtın yasalsun. **12** Həyılınıng ojarb tərıpıdada uzunluqı əllık gəz kelıdıojan pərdə bolsun; unıng on hadı sı wə təglikı bolsun. **13** Həyılınıng xərək tərıpı, yəni küın qıxıxka yüzləngən tərıpınıng kənglıkı əllık gəz bolsun. **14** Bır tərıpıdada on bəx gəz kelıdıojan pərdə bolsun; unıng üq hadı sı bılən üq təglikı bolsun. **15** Yəne bır tərıpıdada on bəx gəz kelıdıojan pərdə bolsun; unıng üq hadı sı bılən üq təglikı bolsun. **16** Həyılınıng kirix eojozioja yıgırmə gəz kelıdıojan bır pərdə koyulsun; pərdə nepız tokulojan aq kanap rəhtkə kək, sesün wə kızıl yıplar arılasturuluq, kəxtıqı tərıpıdın kəxtılənsun. Unıng tət hadı sı bılən tət təglikı bolsun. **17** Həyılınıng qerısıdiki həmmə hadılar kümüxtın yasalojan baldaklar bılən bır-bırıgə qetılsun; ularning ilməklırı kümüxtın, təgliklırı mistın yasalsun. **18** Həyılınıng uzunluqı yüz gəz, kənglıkı hər ikki tərıpı əllık gəz bolsun; nepız tokulojan aq kanap rəhttın ixləngən pərdıning egızlıkı bəx gəz kılınsun; hadılarınıng təgliklırı mistın yasalsun. **19** Muqəddəs qedirning ıx-hızıtıdada ıxlıtılıdıojan barlık əswab-saymanlırı həmdə barlık mıq-kəzüklırı, xundakla həyılınıng barlık mıq-kəzüklırı mistın bolsun. **20** — Qırojaıng həmıxə yenıkı turuxı üqün, qıroja ıxlıtıxkə zaytundın sokup qıkırıləjan sap maynı kəxingəja kəltürıxkə Israıllarnı buyruojın. **21** Jamaət qedirıning ıqıdada, həküm-guwaqlıq sanduqıning udulıdiki pərdıning taxkıridada Hərun wə oşullırı hər kəqısı ətıgəngıqə Pərwədıgarıng alıdada qırojaıngıng yenıkı turozuıx ıxıdada bolsun. Bu ıx dəwrđın-dəwrđıgə Israılləroja əbədıy bır qanun-bəlgılımə bolsun.

28 Sən Israıllarning ıqıdın akang Hərun wə unıng oşullırını əz kəxingəja kəltürgın; ularnı, yəni Hərun wə oşullırı Nadab, Abıhu, Əlıazar wə İtamarlarning Məning kahınlık ızıtıtımdə boluxı üqün yeningəja kəltürgın. **2** Akang Hərunəja həm xərəp həm güzəllık müqün muqəddəs kıyımłərnı təyyarlıojın. **3** Hərunıng Məngə muqəddəs kılınıp, Məning kahınlık ızıtıtımdə boluxı üqün, Mən əkil-parasətnıng rohı bılən kəlbırlını toldurojan qewər kixılərnıng hərberıgə səz kılıp, ularnı alahıdada kıyımłərnı tikıxkə buyruojın. **4** Ular tıkidıojan kıyımłərnı munulardın ıbarət: — bır kəxən, bır əfod, bır ton, kəxtıləngən bır halta kənglək, bır səllə wə bır bəlwəoq. Məning kahınlık ızıtıtımdə boluxı üqün, ular akang Hərunəja wə oşullırıoja muqəddəs kıyımłərnı tıksun. **5** Unıngoja altun wə kək, sesün, kızıl yıplar bılən nepız tokulojan aq kanap rəht ıxlıtılsun; **6** əfodnı ular altun wə kək, sesün, kızıl yıplar bılən nepız tokulojan aq kanap rəhtlərnı təyyarlap, qewər kollarəja nəpıs kılıp [kəxtılıtip] ıxlətsun. **7** Əfodning ikki bəxını bır-bırğə tutaxturux üqün ikki dolısıdada mürılık tasma bolsun. **8** Əfodning üstıdın baolaydıojan, kəxtıləngən bəlwəoq əfod bılən bır pütın kılınsun wə unıngoja ohxax sıpta ıxlınıp, altun wə kək, sesün, kızıl yıplar wə nepız tokulojan aq kanap rəhttın yasalsun. **9** İkki aq həkıknı tərıpı, ularning üstıgə Israıllıng oşullırınıng namlırını oydurojin; **10** ularning namlırınıng altısı bır

yakutka oyulsun, qaloqan altisi bolsa yonə bir yakutka oyulsun, həmmisi tuqulux tərtpi boyiqə pütülsun. **11** Huddi yakut nəxixqiliri ixligəndək, mehür oyuloqandək Israilning oqullirining namirini ikki yakutka oyduroqin; ular altundin yasaləqan kəzlükkə bekitilsun. **12** Israilning oqullirioqə əslətmə tax bolsun üqün, ikki yakutni əfodning ikki mürilik tasmisioqə qədiozoqin; xundak boləqanda, Һarun Pərwərdigarning aldida ularning namirini əslətmə süpitidə müriliridə kətürüp yüridu. **13** Buningdin baxka, sən altundin yonə ikki kəzlük wə sap altundin xoynidək exip etilgen ikki zənjir yasatkin; andin exilmə zənjirlər kəzlüklərgə bekitilsun. **15** «Həkim koxeni» qəwəw kollaroqə nəpis kiliq kəxtilitip yasatkin; uni həm əfodni ixligən usulda yasəqan, altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin yasəqin. **16** U ikki kat, tət qasa kilinsun; uzunluqi bir qeriçiq, kənglikimu bir qeriçiq bolsun. **17** Uning üstigə tət qatar kilip gəhərlərni ornatkın: — birinçi kataroqə kizil yakut, serik gəhər wə zumrət ornitilsun; **18** ikkinçi kataroqə kək qaxtexi, kək yakut wə almas ornitilsun; **19** üqinçi kataroqə səsün yakut, piroza wə səsün kwarts ornitilsun; **20** tətinqi kataroqə beril yakut, aq həkiç wə anartax ornitilsun; bularning həmmisi altun kəzlük iqigə ornitilsun. **21** Bu gəhərlər Israilning oqullirining namirioqə wəkil kilinip, ularning sanidək on ikki bolup, mehür oyəqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütülsun. **22** Koxenoqə xoynidək exilgen sap altundin [ikkii] exilmə zənjir yasəqin. **23** Koxenoqə altundin ikki halkə etip, ikki halkini koxenning [yukirikii] ikki burjikigə bekitkin; **24** andin altundin exilip yasaləqan ikki zənjirni koxenning [yukirikii] ikki burjikidiki halkidin etküzüp, **25** exilgen xu zənjirlərnin ikki uqini ikki kəzlükkə bekitip, [kəzlüklərni] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi kismioqə ornatkın. **26** Buningdin baxka sən altundin ikki halkə yasap, ularni koxenning [asti taripidiki] ikki burjikigə bekitkin; ular əfodka tegixip turidəqan kilinip iqigə qadalsun. **27** Mundin baxka sən altundin [yonə] ikki halkə yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənki kismioqə, yəni əfodka ulinidəqan jayoqə yəkin kilip, kəxtitiləngən bəlwəoqdin egizrək kilip bekitkin. **28** Koxenning əfodning kəxtitiləngən bəlwəoqdin yukirirək turuxi, koxenning əfodtin əjrəp katməsliki üqün koxenning halkisini kək xoyna bilən əfodning halkisioqə qetip koyəqin. **29** Xundak kiləqanda, Һarun mukəddəs jayoqə kirgəndə, həküm koxenini taqioqəqka, Israilning oqullirining namirini əslətmə süpitidə yürükining üstidə Pərwərdigarning aldida daim kətürüp yürgən bolidu. **30** Һarun Pərwərdigarning aldioqə kirgəndə, urim bilən tummim uning yürüki üstidə boluxi üqün, bularni həküm koxenining iqigə aloqin; muxundak kiləqanda, Һarun Israilaroqə baqlik həkümlərni həmixə Pərwərdigarning huzurida əz yürüki üstidə kətürüp yürgən bolidu. **31** Əfodning [iqidiki] tonni pütünləy kək rənglik kiləqin. **32** Tonning baxka kiyilidəqan təxüki dəl otturisida bolsun; uning yirtilip kətməsliki üqün huddi bəpək tokuloqandək, sawutning yakisioqə ohxax qerisigə pəwaz qikirilsun. **33** Uning etikining qerisigə kək, səsün wə kizil yiptin anarlarni tokup askin həmdə altun kəngəyuraklarni yasap, qerisidiki anarlarning

arilikioqə birdin esip koyəqin; tonning etikining pütkül qerisigə bir altun kəngəyurək, bir anar... bekitilsun. **35** Һarun hizmət kiləqan waqtida xu tonni kiysun; buning bilən Һarun Pərwərdigarning aldioqə barəqanda, yəni mukəddəs jayoqə, Pərwərdigarning aldioqə kirip-qilkəanda uning awazi anglinip turidu-də, u elümdin aman qalidu. **36** Andin keyin sən sap altundin nəpis bir otuoqatni yasap, uning üstigə mehüringə nəxixləngəndək: «Pərwərdigaroqə mukəddəs kilindi» dəp oyəqin; **37** uni kək rənglik yip bilən səlisigə qigkin; u səllining aldi taripigə taqalsun; **38** u Һarunning pexanisidə tursun. Buning bilən Һarun Israilarning mukəddəs kilip kəltürgən barlik mukəddəs hədiyəligigə qaplxəkan gunahlarini əz üstigə elip kətüridu; hədiyələrnin Pərwərdigarning aldida qəbul kilinixi üqün otuoqat həmixə uning pexanisigə taqəqlik tursun. **39** Buningdin baxka aq kanap rəhttin bir kənglək tokuoqin, xuningdək kanap rəhttin tokuloqan bir səlla təyyarlioqin; kəxtitiləngən bir bəlwəoq yasəqin. **40** Һarunning oqullirioqə halta kəngləklərni tikkin; ularoqimu bəlwəoqlarni təyyarla, ularoqə egiz bəklərnimu tikkin; bular ularoqə həm xəwəp həm güzəllik bolsun. **41** Bularning həmmisini sən akang Һarun wə uning oqullirioqə kiydürgin; andin ularning Mening aldimda kahinlik hizmitidə boluxi üqün ularni məsihləp, Manga mukəddəs kilip ayrioqin. **42** Ularning əwratlirining yepik turuxi üqün ularoqə kanap rəhttin tambal əttürgin, u belidin yotisioqə yepip tursun. **43** Һarun wə oqulliri jamaət qedirioqə kirgəndə yaqi mukəddəs jayda hizməttə bolux üqün qurbangahka yəkinləxkəanda, ular gunahkar bolup əlüp katməsliki üqün [tambalni] kiyiwalsun. Bu uningə wə uningdin keyinki nəsilirini üqün əbədiy bir bəlgilimə bolsun.

29 Ularning Manga mukəddəs kilinip, kahinlik hizmitidə boluxi üqün mundak ixni ada kilixing kərək: — sən bir yax ərkək torpaq bilən ikki koqkarni tallə (həmmisi bejirim bolsun) **2** həmdə petir nan, zəytun meyi iləxtürülgən petir toqəq wə zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlarni təyyarla, bularning həmmisini buoqday unidin kiləqin; **3** nanlarning həmmisini bir səwətkə selip, səwətni, torpaqni wə ikki koqkarni billə hədiyə kilip kəltürgin. **4** Sən Һarun wə uning oqullirini jamaət qedirining kirix eoqizioqə yəkin elip kelip, ularni su bilən yuoqin; **5** andin kiyimlirini elip kelip, Һarunoqə halta kənglək, əfod toni wə əfodni kiydürgin, koxenni taqioqin; andin beligə əfodning kəxtitiləngən bəlwəoqini baqlioqin. **6** Bexioqə səllini yəgəp, səlligə mukəddəs otuoqatni taqəp koyəqin. **7** Andin məsihləx meyi elip, bexioqə kuyup uni məsihləgin. **8** Andin sən uning oqullirini elip kelip, ularoqə halta kəngləklərni kiydürgin; **9** ularoqə, yəni Һarun wə uning oqullirioqə bəlwəoqlarni baqlip, egiz bəklərni kiydürgin. Xuning bilən əbədiy bəlgilimə boyiqə, kahinlik hizmiti ularningki bolidu; xundak kilip, sən Һarun bilən uning oqullirini Hudaqə mukəddəs kilip ayrip təyinligin. **10** — Sən torpaqni jamaət qedirining aldioqə elip kəlgin; elip kəlginingdə Һarun bilən uning oqulliri kollirini torpaqning bexioqə koysun. **11** Andin sən bu torpaqni Pərwərdigarning aldida, jamaət qedirining kirix eoqizining yenida boquzlioqin; **12** torpaqning kənidin

elip barmiqing bilan uni qurbangahning mungguzliriga sürüp, qalojan kanning hëmmisini qurbangahning tüwiga tøküp kuyojin. **13** Iq karnini yögöp turojan barlik mayni, xundakla jigörning üstidiki qawa may, ikki bëräk wë ularning üstidiki mayni ajritip bularni qurbangahta köydürgin. **14** Torpaqning göxi, terisi wë tezikini bolsa qedirgahning sirtioja elip qikip, otta köydürüwätkin; bu gunah qurbanliki bolidu. **15** Andin sën qoqkarlarning birini elip kalgın; Harun bilan uning oqulliri kollirini qoqkarning bexioja qoysun; **16** andin sën bu qoqkarni boozuzlap, uning kenidin qurbangahning üsti kismining ätrapioja sëpkin. **17** Qoqkarni parqilap, uning iq karni bilan paqaklirini yuyup, uning gëx parqiliri wë baxning üstigä koyup, **18** pütin qoqkarni qurbangahta köydürgin. Bu Përwärdigaröja atalojan köydürmë qurbanlik — ot arkilik sunulidiojan. Përwärdigaröja huxbuy yätküzidiojan hädiyë bolidu. **19** Keyin sën ikkinqi qoqkarni elip kalgın; Harun wë uning oqulliri kollirini qoqkarning bexioja qoysun. **20** Andin bu qoqkarni boozuzlap kenidin elip, Harunning ong kulikining yumxiqioja, uning oqullirining ong kulikining yumxiqioja, ularning ong kollirining qong barmiki bilan ong putlirining qong barmikiöja sükröp koyojin, qalojan kanni qurbangahning üsti kismining ätrapioja sëpkin. **21** Andin qurbangah üstidiki kandin wë mäsihlëx meyidin elip, Harunning üstigä, uning kiyimlirigë, xuningdäk uning oqullirining üstigë wë ularning kiyimlirigimu sëpkin. Xundak kilip u wë uning kiyimliri, uning oqulliri wë ularning kiyimlirimu uning bilan täng Hudaöja atap mukëddäs kilinojan bolidu. **22** Andin sën qoqkarning meyi, kuyruk meyi, iq karnini yögöp turojan barlik may, jigörning üstidiki qawa may, ikki bëräk wë ularning üstidiki mayni qikar hämdä ong arka putini alojin — (qünki bu qoqkar kahinlikka tiklëx [qurbanlikiöja atalojan] qoqkardur) — **23** — buningdin baxka sën Përwärdigarning aldida koyulojan petir nan sewitdin bir girdini, zäytun meyi ilëxtürülgën petir tokaqtin birni wë petir hämök nandin birni elip, **24** bularning hëmmisini Harunning kollirioja wë uning oqullirining kollirioja koyup, ularni «pulanglatma hädiyë» süpitidä Përwärdigarning aldida pulanglatkuzojin. **25** Andin sën bularni ularning kolliridin tapxurup elip, Përwärdigarning aldida huxbuy qikarsun dëp, qurbangahtiki köydürmë qurbanlikning üstidä koyup köydürgin. Bu ot arkilik Përwärdigaröja sunulojan hädiyë bolidu. **26** Sën Harunni kahinlikka tiklëx qurbanlikiöja atalojan qoqkarning tëxini elip «pulanglatma hädiyë» süpitidä Përwärdigarning huzurida pulanglatkın; bu sening ülüxüng bolidu. **27** Xuningdäk, sën kahinlikka tiklëx qurbanlikiöja atalojan qoqkarning «pulanglatma hädiyë» süpitidä pulanglitilöjan tëxi bilan «kötürmë hädiyë» süpitidä egiz kötürüp pulanglitilöjan arka putini, yëni Harun wë uning oqullirioja beojxlanojan xu ülüxlënni «mukëddäs» dëp ayrip bekitkin. **28** Xuning bilan bu närsilər äbädii bëlğilimë boyiq İsaillar tärpidin Harun wë oqullirioja beojxlanojan nesiwë bolidu; qünki u kötürmë hädiyädur. Bular İsaillar tärpidin sunulidöjan inaklık qurbanlikliridin ayrip qikilip, ularning Përwärdigaröja atap «egiz kötürgän hädiyë»si

hesablinip, «kötürmë hädiyë» bolidu. **29** Harunning mukëddäs kiyimlirigë keyin oqulliri warislik kilidu. Ular mäsihlinip, kahinlikka täyinlängendä xu kiyimlënni kiyusun. **30** Oqullirining kaysisi uning ornini besip kahin bolsa, jamaät qedirioja kirip mukëddäs jayning iqidä hizmätkä kirixkändä, bu kiyimlënni uda yätte kün kiyip yürsun. **31** Sën kahinlikka tiklëx qurbanlikiöja atalojan qoqkarni elip, uning göxini mukëddäs jayda pixurojin; **32** andin Harun wë oqulliri qoqkarning göxi bilan sewättiki nanlarni jamaät qedirining kirix eoizida yesun; **33** ular özlirining kahinlikka täyinlinixidä Hudaöja atap mukëddäs kilinojanda kafarätkä ixlitilgën närsilënni yesun, lekin bular mukëddäs boloaqka, yat kixi buningdin heqnemini yemisun. **34** Ögër kahinlikka tiklëx qurbanlik göxidin yaki nandin ätigë azrak exip kalsa, exip qalojanni otta köydürüwät; bular mukëddäs boloaqka, heqkim uningdin yesë bolmaydu. **35** Sën xu tärکیدä Harun wë uning oqulliri toqrisida buyruojinimning hëmmisini bëja költürüp, uda yätte küngiqä ularni kahinlikka tiklëx wäzipisini ada kilöjin. **36** Hër küni kafarät kilinixka gunah qurbanliki süpitidä bir torpaqni sunöjin. Qurbangahning özini gunahdin pak kilixka uning üqünmu kafarät költürgin, mukëddäs kilinsun dëp, uni zäytun meyi bilan mäsihligin. **37** Yätte küngiqä sën qurbangah üqün kafarät költürüp, uni mukëddäs kilöjin. Buning bilan u «äng mukëddäs närsilërninng biri» hesablinidu; uningöja tægkän hämma närsë mukëddäs hesablinidu. **38** Mana, qurbangahta hämixä sunidöjanlirning munular: — hër küni bir yaxlik ikki köza qurbanlik kilinsun. **39** Birini ätigändä, yänä birini gugumda qurbanlik kilip sunöjin. **40** Birinqi köza bilan birgä zäytun meyidin bir hinning tättin biri ilëxtürülgën buoqtay unidin [äfahning] ondin biri wë yänä xarab hädiyäsü süpitidä tättin bir hin xarab kuxup sunulsun. **41** İkkinqi közini gugumda sunöjin; uni ätigenlik qurbanlikningkidäk, huxbuy boluxi üqün ot arkilik Përwärdigaröja atalojan qurbanlik süpitidä axlik hädiyë wë xarab hädiyë bilan köxup sunöjin. **42** Xu tärکیدä bu köydürmë qurbanlik näsilidin-näsilgë jamaät qedirining kirix eoizida Përwärdigarning huzurida etküzülüp daimlik qurbanlik bolsun; Män [Përwärdigar] xu yärdä silër bilan körüxüp, sën bilan sölziximän. **43** Xuningdäk Män xu yärdä İsaillar bilan uqriximan, xuning bilan u jay Mening xan-xäripim bilan mukëddäs kilinidu. **44** Män jamaät qediri bilan qurbangahni Özümgä atap mukëddäs kilimän; Harun wë uning oqullirininimu Özümgä kahinlik hizmättä boluxkä ayrip mukëddäs kilimän. **45** Xundak kilip Män İsaillarning arisida makan kilip, uningding Hudasi bolimän. **46** U waqıtta ular Mening ularning arisida makan kilixim üqün ularni Misir zeminiyin qikirip kalgän Hudasi Përwärdigar ikänlikimni bilidu; Män ularning Hudasi Përwärdigardurmän.

30 Sën yänä huxbuy yandurux üqün bir huxbuygahni yasatkın; uni akatsiyë yaqıqıdın täyyarlıojın. **2** U tet qasa, uzunluku bir göz, köngliki bir göz, egizliki ikki göz bolsun. Uning [tet burjikiidiki] münggüzler uning bilan bir pütün kilip yasalsun. **3** Sën uni, yëni uning üstini, tet ätrapini häm münggüzlirini sap altun bilan kaplatkın; uning üsti kismining qorisigë altundin

girwək qikarojin. **4** Uningoşa altundin ikki hālka yasap, uning girwikining astioşa bekitkin; ularni ikki yenioşa udulmuʼudul bekitkin. Huxbuygahni ketüridojan ikki baldakni selix üqün bularni huxbuygahning ikki tärpigə orunlaxturojin. **5** Baldaklirini akatsiyə yaoriqidin yasap, altun bilən kaplojin. **6** Huxbuygahni həküm-guwaḥliq sandukining udulidiki pərdining sirtioşa, yəni Mən sən bilən kərixidiojan jay boləjan həküm-guwaḥliq sandukining üstidiki kafarət təhtining udulioşa koyojin. **7** Hərun xuning üstidə esil huxbuy ətirni yandursun; hər kəni ətigənləki qiraolarni pərligili kəlgəndə, huxbuyarni yandursun. **8** Xuningdək Hərun gugumda qiraolarni tizip yaxkanda, huxbuy yandursun. Xundak kılıp Pərwərdigarning aldidə nəsilidin-nəsilgə huxbuy həmixə eqürilməy yenik bolidu. **9** Silər uning üstidə nə heqkandak oşayriy huxbuy yandurmanglar, nə keydürmə kurbənlək nə axlik hədiyə sunmanglar, xundakla uning üstigə heqkandak xarab hədiyəni təkmənglar. **10** Hər yilda Hərun bir kətim [huxbuygahning] münggüzirigə kafarət kəltürsun; hər kətim kafarət kəltüridojan gunah kurbənləkinə qəni bilən uning üqün kafarət kəltürsun. Nəsilidin-nəsilgə xundak kilinglar; bu [huxbuygah] Pərwərdigarəşa «əng mukəddəs» həsablinidəjan nərsilərnə qataridindur. **11** Pərwərdigar Musaəşa mundak dedi: — **12** Sən Israillarning sanini eniklax üqün ularni saniojiningda, ularning sanilixi wəjidin arisoşa balayı apət kəlməsləki üqün, ularni saniojiningda hər bir adəm əz jəni üqün Pərwərdigarəşa kafarət puli tapxursun. **13** Royhətkə elinip, sanaktin ətkənlərnə həmmisi berixi kerək boləjini xuki, hər biri mukəddəs jaydiki xəkəlnəng əlqəm birlik bəyiqə yerim xəkəl bərsun (bir xəkəl yigirmə gərahqə barawər kelidu). Bu yerim xəkəl Pərwərdigarəşa «kətürmə hədiyə» bolidu. **14** Royhətkə elinip, sanaktin ətkənlər, yəni yigirmə yax yəki uningdin qonglarning hər biri Pərwərdigarəşa xə «kətürmə hədiyə»ni bərsun. **15** Əz jeninglarəşa kafarət kəltürix üqün Pərwərdigarəşa kətürmə hədiyə bərgininglarda bay kixi yerim xəkəldin artuk bərmisun, kəmbəşəşəl kiximu yerim xəkəldin kəm bərmisun. **16** Sən Israillardin xə kafarət pulini tapxurup elip, jamaət qedirining hizmitigə beoşlax ixlətkin; u pul Israillarəşa Pərwərdigarning huzurida əslətmə şüpitidə jeninglarəşa kafarət kəltüridojan bolidu. **17** Pərwərdigar Musaəşa mundak dedi: — **18** Sən yuyunuxkə ixlitixkə mistin [yoşəjan] bir das wə uningəşa mistin bir təglik yasatkin; uni jamaət qediri bilən kurbəngahning otturisoşa orunlaxturo, iqigə su toxturup koyojin. **19** Hərun bilən uning oşulliri uningdiki su bilən put-kollirini yusun. **20** Ular jamaət qedirioşa kirgəndə əlməsləki üqün su bilən əzini yuyuxi kerək; ular hizmət kilix üqün, kurbəngahqə yəkin bərip Pərwərdigarəşa ot arkilik atilidəjan kurbənlək sunmaqə boləjindimu, xundak kilsun. **21** Ular əlməsləki üqün put-kollirini yusun; bu ix ularəşa, yəni əzi wə uning nəsilirini üqün əwladtin əwladkiqə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **22** Pərwərdigar Musaəşa mundak dedi: — **23** Sən həmmidin esil huxbuy dora-dərməklərdin təyyarlar, yəni murməki suyuqlukidin bəx yüz xəkəl, darqindin ikki yüz əllik xəkəl, egirdin ikki yüz əllik xəkəl, **24** kowzakdarqindin bəx yüz xəkəl elip (bu

əlqəmlər mukəddəs jaydiki xəkəlnəng əlqəm birlik bəyiqə bolsun) wə zəytun meydinmu bir hın təyyarlar; **25** bu dora-dərməklər bilən məşiḥ kilix üqün bir mukəddəs may — ətirqi qikaroşəndək bir huxbuy may qikaroşəzojin. Bu «mukəddəs məsiḥləx meyi» bolidu. **26** Sən uning bilən jamaət qedirini, həküm-guwaḥliq sandukini, **27** xirə wə uning barlik qaqa-kuqilirini, qiraşəjan wə uning əswablrini, huxbuygahni, **28** keydürmə kurbənlək kurbəngahni wə uning əswablrini, yuyunux desu wə uning təglikini məsiḥligin; **29** sən xə tərzdə ularni «əng mukəddəs nərsilər» qatarida mukəddəs kiləjin. Ularəşa təgkən hərəkəndək nərsimu «mukəddəs» həsablinidu. **30** Hərun bilən uning oşullirini bolsa Manga kaḥinlik hizməttə boluxi üqün məsiḥləp mukəddəs kiləjin. **31** Israillarəşa səz kılıp mundak eytkin: — Bu may əwladtin əwladkiqə Manga ataləjan mukəddəs məsiḥləx meyi bolidu. **32** Uni adəmnəng bədinəg kuşa bolmaydu; xuningdək uningəşa ohxaydiojan yəki tərki bə oxixidəjan heqkandak maylarni yasimanglar. U mukəddəs boləjini üqün silərgimu mukəddəs boluxi kerək. **33** Kimki tərki bə xuningəşa ohxaydiojan may təngxisə, yəki uni elip yə birsigə sürsə, u əz həlki arisidin üzüp taxlinidu. **34** Pərwərdigar Musaəşa mundak dedi: — Sən huxbuy dora-dərməklər, yəni huxbuy yelim, dengiz kululisi meyi, aq dewirkəy wə sap mastiki təyyarlıojin. Bularning həmmisi ohxax mikdarda bolsun; **35** Huddi ətirqi may qikaroşənoşa ohxax, ularni təngxəp huxbuy yasiojin; u tuzlanəjan, sap wə mukəddəs puraklik ətir bolidu. **36** Sən uningdin azrak elip, taləkəndək obdan ezip, jamaət qediridiki həküm-guwaḥliq [sandukining] udulioşa, yəni Mən silər bilən kərixidəjan jayning aldioşa koyojin. Bu silərgə Pərwərdigarəşa ataləjan «əng mukəddəs nərsilər» qatarida həsablıansun. **37** Silər yasiojan bu huxbuyning retsepi bilən əzینگlarəjimu ohxax bir huxbuyni yasiwalsanglar bolmaydu. U sanga nisbətən eytkənda Pərwərdigarəşa hə kilinojan mukəddəs bolidu. **38** Kimki uning purikini purap huzurlinix üqün uningəşa ohxap ketidəjan hərəkəndək bir huxbuyni yasisa, u əz həlki arisidin üzüp taxlıansun.

31 Pərwərdigar Huda Musaəşa mundak dedi: — **2** Mana, Mən Əzüm Yəḥuda kəbilisidin boləjan Hurning nəwrisi, urining oşli Bəzaləni ismini atap qakirdim; **3** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uningəşa danalix, əkil-parasət, ilim-həkmət igilitip, uni hərtürlik ixni kilixkə kabilyətlik kılıp, **4** türük-türük hünərləni kilalaydiojan, yəni altun, kümüx wə mis ixlirini kilalaydiojan, **5** yaqutlarni kesip-oyalaydiojan, ularni zinnət buyumlırioşa ornitalaydiojan, yaşəqlarəşa nəxix qikiralaydiojan, hərhil hünər ixlirini kəmlaxturalaydiojan kıldim. **6** Xuningdək mana, Mən yənə Dan kəbilisidin Ahisaməknəng oşli Oholiyəbni uningəşa yərdəmlilikə təyinlidim, xundakla Mən sanga buyruəjan həmmə nərsiləni yasisun dəp, barlik pəmpərasətlik kixikərnəng kəngligə təhimə əkil-parasət ata kıldim; **7** xuning bilən ular jamaət qedirini, həküm-guwaḥliq sandukini, uning üstidiki kafarət təhtini, qedirining həmmə əswablrini, **8** xirə bilən uning qaqa-kuqilirini, sap altundin yasilidəjan qiraşədan bilən uning barlik əswablrini, huxbuygahni, **9** keydürmə kurbənlək

kurbangahı bilan uning barlik əswablarini, yuyux desi bilan uning təglikini yasiyalaydigan, **10** hizmət kiyimliri, yəni kaħinlik hizmatidə kiylidigan, Ĥarun kaħinning muqəddəs kiyimliri wə uning oquillirining kaħinlik kiyimlirini tokuyalaydigan, **11** məsihləx meyi wə muqəddəs jayoqa tayyarlinidigan esil dora-dərməklərdin huxbuyni yasiyalaydigan boldi. Mən sanga əmr kilənim boyiq ular barlik ixni bəja kəltüridi. **12** Pərwərdigar Musaoqa əmr kilip mundak dedi: — **13** Sən Israillaroqa əmr kilip ularoqa: — «Silər Mening xabat künlirimni qokum tutunglar; qünki bular silərnin özünqlarni pak-muqəddəs kiləuqunin Mən Pərwərdigar ikənlikini bilixinglar üqün Mən bilən silərnin otturanglardiki bir nixanə-bəlgə bolidu. **14** Xabat küni silərgə muqəddəs kilip bekitilgini üqün, uni tutunglar; kimki uni buzsa, elüm jazasiyoqa tartilmisa bolmaydu; bərhək, kimki u künidə ħərkanədaq ixni kilsa, öz ħəlkı arisidin üzüp taxlansun. **15** Altə kün iqidə ix kilinsun; lekin yəttinqi küni Pərwərdigaroqa ataloqan muqəddəs kün bolup, aram alidigan xabat küni bolidu; kimki xabat künidə birəx ix kilsa, elüm jazasiyoqa tartilmisa bolmaydu. **16** Israillar xabat küni tuxi kerək; ular əbədii əhdə süpitidə uni əwladtin əwladkiyə tutsun. **17** Bu Mən bilən Israillarning otturisida əbədii bir nixanə-bəlgə bolidu; qünki Pərwərdigar altə kün iqidə asman bilən zeminni yaritip, yəttinqi künidə aram elip rahət tapkanidi», — degin. **18** Huda Sinay teoqida Musaoqa bu səzlərnı kilip boləndin keyin, ikki ħəküm-guwaħlik tahtiyini uningə tapxurdi. Tahtaylar taxtin bolup, [səzlər] Hudaning barmiki bilən ularoqa pütülgənidi.

32 Ĥəlk Musaning taqdin qüxməy ħayal bolup kaħinini kərup, Ĥarunning kexioqa yiqilip uningə: — Sən kərup, bizgə aldimizda yol baxlap mangidigan bir ilah yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin qikirip kəlgən Musa degen ħəliki kixigə nemə bolup kətkənlikini bilməymiz, — deyixti. **2** Ĥarun ularoqa: — Hotunliringlar bilən oquq-kizliringlarning kulakliridiki altun zirə ħəlkilərnı qikirip, mening keximoqa elip kelinglar, dedi. **3** Xuning bilən pütkül ħəlk öz kulakliridiki altun zirə ħəlkilərnı qikirip Ĥarunning kexioqa elip kəldi. **4** U bulərnı ularning kolidin elip, iskinə bilən kuyma bir mozayni yasatkuzdi. Xuning bilən ular: — Əy Israil, seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudayinglar mana budur! — deyixti. **5** Ĥarun uni kərup uning aldida bir kurbangahni yasitip andin: «Ətə Pərwərdigar üqün bir ħeyt ətküzüldu», dəp elan kildi. **6** Ətisi ular səħər kərup, kəydürmə kurbanliklarnı sunup, inaklik kurbanliklirininu kəltürdi; andin halayik olturup yəp-iqixti, kərup əyx-ixrət kilixti. **7** Xu qaoqda Pərwərdigar Musaoqa: — Ornungdin tur, tezdin pəskə qüxkin! Qünki sən Misir zeminidin qikirip kəlgən ħəlkıng buzukqilikka berilip kətti. **8** Mən ularoqa buyruoqan yoldin xunqə tezla qətnəp, əzliri üqün bir kuyma mozayni yasap, uningə qokunup kurbanlik kəltürüxti ħəmdə: «Əy Israil, seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudaying mana xudur!», deyixti, — dedi. **9** Andin Pərwərdigar Musaoqa: — Mana, bu ħəlkni kərup kəydum; mana, ular dərwəkə boyni kattik bir ħəlkur. **10** Əmdi Meni tosmə, Mən oqəzəp otumnı ularning üstigə qüxürüp, ularni yutuwetimən; andin

seni uluq bir əl kilimən, — dedi. **11** Ləkin Musa Hudasi Pərwərdigardin ətünüp iltija kilip mundak dedi: — Əy Pərwərdigar, nemixka sən oqəzəp otungni Əzüng zor kudrət wə küqlük kol bilən Misir zeminidin qikirip kəlgən ħəlkıngning üstigə qüxürisən? **12** Misirliklər mazək kilip: — ularning bexioqa bala qüxürtix üqün, ularni taqlarning üstidə əltürüp yər yüzidin yokitix üqün, [ularning Hudasi] ularni elip kətti, — deyixsunmu? Əz otluq oqəzepingdin yenip, Əz ħəlkıngə balayi'apət kəltürüx niyitingdin yanəoqəsən! **13** Əz kulliring İbraħim, İshək wə Israilni yad kiləqin; Sən ularoqa kəşəm bilən wədə kilip: «Nəslinglarnı asmandiki yultuzlərdək əwutimən, Əzüm uning toqrısında səzlinəg muxu zeminni ħəmmisini nəslinglaroqa berimən, ular uningə mənngü igidarqilik kilidigan bolidu» degenidingə, — dedi. **14** Xuning bilən Pərwərdigar Əz ħəlkıning üstigə: «Balayi'apət qüxürimən» degen niyitidin yandı. **15** Musa kəynigə burulup, ikki ħəküm-guwaħlik tahtiyini kolioqa elip taqdin qüxti. Tahtaylarning ikki tərapiğə səzlər pütülgənidi; u yüzigimu, bu yüzigimu pütüklük idi. **16** Bu tahtaylar bolsa Hudaning Əzining yasiqini, pütülgənliri bolsa Hudaning Əzining pütükini idi, u tahtaylaroqa oyuloqanı. **17** Yəxua ħəlkıng kərtərgən quqan-sürənlirini, warkiraxlirini anglap Musaoqa: — Qedirgəhdin jəngning hitabi qikiwatidu, dedi. **18** Ləkin u jawab berip: — Anglini watkan əwaz nə nusrət təntənisi əməs, nə məşulbiyətnin pəryadi əməs, bəki nahxaküy sadasi! — dedi. **19** Musa qedirgəhoqa yekin kəlip, mozayni wə jamətnin ussuloqa qüxüp kətkənlikini kərup xundak dəroqəzəp boldiki, tahtaylarnı kolidin taxlap taqning tüwidə qəkiwətti. **20** Andin ular yasiqan mozayni otka selip kəydürüp, uni yanjip kukum-talkan kilip, su üstigə qeqip Israillərnı iqxikə məjburlidi. **21** Andin Musa Ĥarunoqa: Sən ularni xunqə eqir guməħka patkuzojudək, muxu ħəlk sanga nemə kildi? — dedi. **22** Ĥarun jawab berip: — Hojamning oqəzəp-aqqiki tutaxmioqay! Bu ħəlkıng kəndək ikənlikini, ularning əzillikkə mayil ikənlikini obdan biləsən. **23** Ular mənə: — «Bizgə aldimizda yol baxlap mangidigan bir ilahni yasap bərgin; qünki bizni Misir zeminidin qikirip kəlgən Musa degen xu ədəmgə nemə boləninini bilməymiz», dedi. **24** Mən ularoqa: «Kimdə altun bolsa xuni qikirip bərsun» desəm, ular mənə tapxurup bərdi; mən uni otka taxliwidim, mana, bu mozay qikti, — dedi. **25** Musa ħəlkıng kəndəksigə tizginsiz bolup kətkənlikini kərdi; qünki Ĥarun ularni duxmənlirining aldida məşirə obyektı boluxka öz məyligə koyuwətkənidi. **26** Musa qedirgəhning kirix əojzioqa berip, xu yərdə turup: — Kimki Pərwərdigarning tərpidə bolsa mənning yenimoqa kəlsun! — dedi. Xuni dewidi, Lawiyarning ħəmmisi uning kexioqa yiqildi. **27** U ularoqa: — İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ĥərbir kixi öz kiliqini yanpətioqa esip, qedirgəhning iqigə kirip, bu qetidin u qetigigə kezip yürüp, ħərbiri öz kəridixini, öz dost-buradiri, öz koxnisini əltürsun!» — dedi. **28** Xuning bilən Lawiyar Musaning buyruoqini boyiqə ix kərdi; xu küni ħəlkıngning iqidin üq ming kixi əltürildi. **29** Andin Musa: — Ĥərbiringlar bügün əzünglarnı Pərwərdigaroqa has boluxka atidinglar; qünki ħərbiringlar ħəttə öz oqlunglar ħəm kəridixinglarnimu

ayimidinglar; xuning bilan bügün bəht-bərikətni üstümlarğa qüründunglar, dedi. **30** Ətisi Musa həkəkə söz kılıp: — Silər dərwəkə nəhayiti eşoir bir gunah sadir kıldinglar. Əmdi mana, mən Pərwərdigarning aldiə qıkmən; gunahınglar üqün kafarət kəltürələymənikin, — dedi. **31** Xuning bilan Musa Pərwərdigarning aldiə yənip berip: — Həy...! Bu hək dərwəkə eşoir bir gunah sadir kılıp, əzligirə altundin ilahlarını yasaptı! **32** Ləkin əmdi Sən ularning gunahını əpu kılıxka unioğaysən..., unimisang, ismimni Özüng yazoğan dəptiringdin eşürüwətkin! — dedi. **33** Pərwərdigar Musoəja jawab berip: — Kimki Mening aldimda gunah kılğan bolsa, uning etini Əz dəptirədin eşürüwetimən. **34** Əmdi sən berip, Mən sanga eytkən jayoəja həkni baxlap baroəin. Mana, Mening Pərixətəm aldingda mangidu. Ləkin ularəja jaza beridoəjan künüm kəlgəndə, ularəja gunahı üqün jaza berimən, dedi. **35** Bu səzədin keyin Pərwərdigar həkniəng Həruningnə qəli bilan mozayini kuypədur yasatkını üqün ularni waba bilan jazalidi.

33 Pərwərdigar Musoəja mundak dedi: — Sən ornungdin turup, eşüing Misir zeminiədin elip kəlgən hək bilan billə muxu yərdin ketip: «Mən sening nəslingə uni berimən» dəp kəsəm kılıp İbrahiməja, İshəkka wə Yakupka wəda kılğan zeminoəja baroəin. **2** Xuning bilan sening aldingda bir Pərixət əwətip, Kənaaniy, Amoriy, Hittiy, Pərizziyləni, Hıwiy bilan Yəbusiyləni həydəp qıkirip, **3** seni süt bilan həsəl ekip turidoəjan zeminoəja kəltürimən. Qünki silər boyni kəttik bir hək boləqaqka, yolda siləni həlak kılıwətməslilikin üqün, Özümlərnəng aranglarda bolup, xu [zeminoəja] billə qıkmaymən, — dedi. **4** Halayik bu kəttik səzni anglap, kəyoəja qəmiəp həqkəysisi əz zibu-zinnətlirini təkimidi. **5** Qünki Pərwərdigar Musoəja söz kılıp: — Sən berip İsrailərlə: «[Pərwərdigar]: — Silər boyni kəttik bir hək ilənsilər; əgər Mən Pərwərdigar aranglarəja qıkip bir dəkikila tursam, siləni yokitəwətkən bolattim. Əmdi silər eşüinglardiki zibu-zinnətləni eliwetinglar; xu qəoəda Mən silərgə nemə kılıdioənimni bilimən, dedi», dəp eytkin, — deənididi. **6** Xunga İsrailərlər Hərobə teəjidin ayrılıpla zibu-zinnətlirini əzlidiridn eliwətti. **7** Xuning bilan Musa əz qedirini elip, uni qedirəhning sirtidi, qedirəhədin nerirək bir jayoəja tikip, uni «kəruəx qediri» dəp atidi. Kimki Pərwərdigarni izdəp, yol sorimakqi bolsa qedirəhning sirtidiki «kəruəx qediri»əja baratti. **8** Xundak bolattiki, hər kətim Musa qediroəja qıksa, pütküil halayik qəpup, hərbiəri əz qedirinini ixikidə ərə turup, Musa qediroəja kirip boləquə uning kəynidin kərixip turatti. **9** Andin Musa hər kətim qediroəja kirip kətə xundak bolattiki, bulut tüwrüki qüxüp, qedirəng kərix eşojida tohtaytti; xuning bilan Pərwərdigar Musa bilan səzlixətti. **10** Pütküil halayik bulut tüwrükiniəng jamaət qedirinini kərix eşojida tohtioəninini kəretti; uni kərginidə həkniəng həmmisi qəpup, hərbiəri əz qedirinini ixikidə turup səjdə kılıxatti. **11** Xu qəoəlarda Pərwərdigar Musa bilan kixilər əz dost-buradiri bilan səzləxəkəndək, yüzümüüz səzlixətti. Andin Musa qedirəhoəja yənip kələtti; ləkin uning hizmətkəri boləjan nunning oəli Yəxua deəng yax yigit qedirəng iqidin qıkmaytti. **12** Musa Pərwərdigarəja mundak dedi: — Mana, Sən daim mangan:

«Bu həkni elip qıkkın» dəp kəlding; ləkin Özüng mangan: «Mən seni ismingni bilip tonuyumən», wə xuningdək «Nəzirim aldiə iltipat taptıng» deəng bolsangmu, Sən mening bilan birgə kimni əwətidioəninəng mangan ayan kılımidəng. **13** Əgər mən rasttinla nəzirəngdə iltipat tapkən bolsam, eşümming Seni tonuxum üqün, nəzirəngdə iltipat tēpewerixim üqün mangan Əz yolungni ayan kıləyəsən; mana, bu həkniəng Əz həkniəng boləojini nəzirəngdə tutkəyəsən! — dedi. **14** U jawab berip: Mən Özümlə [sən] billə billə berip, sanga aram ata kılımənlə, — dedi. **15** Musa uningəja jawabən: — Əgər Sən Özüng [biz] bilan billə mangmisang, bizni bu yərdin qıkməyəsən; **16** qünki, mən wə həkniəng nəzirəngdə iltipat tapkənimiz nemidin bilinidu? Əjəbə, Özüngniəng biz bilan billə mangəjiniəngdin bilinməmdü? Xu səwəbtin mən wə həkniəng yəz yüzidiki hərbiəri tapilərdin alahidə pərkələnməmdük?! — dedi. **17** Pərwərdigar Musoəja: — Muxu iltijayəngnimu ijabət kılımənlə; qünki sən nəzirəmdə iltipat taptıng wə Mən seni ismingni bilip tonuyumən, dedi. **18** Xuning bilan Musa: — Əz xən-xərpəngni mangan kərsətkəysən, — dedi. **19** [Pərwərdigar]: — Özümming pütküil məhrəbanlikimni sening kəz aldingdin təküzimən wə aldingda «Yəhwəh» deəng namni jakarlaymən. Kimgə xəpəət kılımaqqi bolsam xuningəja xəpəət kərsitimən, kimgə rəhəim-xəpəət kərsətməkqi bolsam, xuningəja rəhəim-xəpəət kərsitimən, dedi. **20** Pərwərdigar uningəja: — Sən yüzümlə kərləməysən; qünki həq adəməzət Məni kərsə tirik kəlməydu, dedi. **21** Andin Pərwərdigar: — Mana, yənimda bir jay bardur; sən xu yərdiki qəoram təxniəng üstidə turoəin. **22** Mening xən-xəripim etidoəjan wakitta, xundak boliduki, Mən seni xu qəoram təxniəng yeriəda turoəuzup, Mən eşüip boləquə seni qolum bilan yepip turimən. **23** Andin kətimni kərtiwəlimən; xuning bilan sən Mening arka təripimni tərisənlə, ləkin yüzümlə kərlənməydu, — dedi.

34 Pərwərdigar Musoəja: — Sən awwalkioəja ohxax eşüing üqün təxtin ikki tahtayni yonup kəl; Mən bu tahtaylarəja sən ilgiri qəkiwətkən tahtaylardiki səzləni yezip qəyımən. **2** Sən ətə ətigəngiqə təyyar bolup, səhərdə Sinay teəjoəja qızir, xu yərdə təoəning qəkkisidə Mening aldimda həkir boləojin. **3** Ləkin həq kixi sən bilan billə qıkmisən wə yaki təoəning həq yeridə baxkə adəm kərlənmisən, kəy-kalilərmu təoəning tüwidə otlimisən, — dedi. **4** Musa awwalkioəja ohxax təxtin ikki tahtayni yonup, ətisi tang səhər qəpup, bu ikki tahtayni kolida elip, Pərwərdigarning buyruəini boyiqə Sinay teəjoəja qıkti. **5** Xuning bilan Pərwərdigar bulutta qüxüp, xu yərdə Musanın qəxida turup, «Yəhwəh» deəng namini jakarladidi. **6** Pərwərdigar uning kəz aldidin eşüip: — «Pərwərdigar, Pərwərdigar, rəhəimdil wə məhrə-xəpəətliktur, asan qəzəplənməyədioəjan, xəpəət bilan wəpəsi kəng Təngridur, **7** mingləoəjan-on mingləoəjanlarəja rəhəim-xəpəət kərsitip, kəbiəhlik, asiylək wə gunahni kəqürgütidur; ləkin u gunahkərləni hərəz gunahsiz dəp kəriməyədioəjan, bəlki atilərnəng kəbiəhlikiniəng jazasını baliliri wə nəwrlirigiqə, xundakla üqinqi wə tətinqi əwladioəja yükləyədioəjan [Təngridur]» — dəp jakarladidi. **8** Xuning bilan Musa dərhəl yərgə bax qəyup səjdə kılıp: — **9** — Əy Rəb, əgər mən rasttinla nəzirəngdə iltipat tapkən bolsam, undakə i Rəb, arimizda biz bilan mangəyəsən;

qünki bu hálk dər-wəkə boyni kəttik bir hálktur; bizning kəbihlikimizni wə gunəhimizni kəqürgəysən, bizni Əz mirasing boluxka kəbul kəlojaysən! — dedi. **10** Xuning bilən u Musaə: — Mana, Mən bir əhdə tüzimən; sening barlik hálkəng aldida pütkül yər yüzining heqbir jayida yaki heqbir əl arisida kəlinip bəkməoğan mejjizilərnə yaritimən. Xuning bilən sən arisida bəloğan hálkəngning həmmisi Pərwərdigarning [karamət] əməlini kəridu; qünki Mening silərgə kəlidəoğan əməlim dər-wəkə dəlxətlik ix bolidu. **11** Mən bügün sanga tapiləydiəoğan əmlirrimni tutqin; mana, Mən silərnəng aldinglardin Amoriy, Kənaaniy, Həttiy, Pərizziy, Həwiy wə Yəbusiylərnə həydəw qikirimən. **12** Əm-di həzi bəlojinki, sən bəridəoğan zeminda turuwatqanlar bilən heq əhdə bəolaxməoğin; bolmisa, bu ix silərgə tuzək bolidu; **13** bəlki silər ularning kurbəngahlırini qəwəp, but tüwritkəlrini sundurup, «axərah» butlırini kesip taxlanglar. **14** Qünki sən heqkəndək bəxka ilahə ibadət kəlməslikəng kərek — qünki Mənki Pərwərdigarning nami «Wəpasizlikka Həsət Kəloquq» bolup, həsət kəloquq bir ilahdurmən. **15** Bolmisa, xu zeminda turuwatqanlar bilən əhdə tüzixüng mümkin; andin ular ilahlırining kəynidin yürüp buzukqilik kəlip, ilahlırinqə kurbəngahlıklar ətküzginədə, silərnə qəkirsə ularning kurbəngahlırlidin yəp kətxinglar mümkin; **16** sən xundəklə yənə ularning kəzlırini oşulliringə hotunlukka elip bərixəng mümkin; u kəzlar əz ilahlırining kəynidin yürüp buzukqilik kəlojəninida, ular oşulliringnimu əz ilahlırining ərkəsidin mənəoşuzup, buzukqilik kəlduruxi mümkin. **17** Əzüng üqün heqkəndək kuyma butlarni yasatməoğin. **18** Petir nan həytini tutunglar; Mening əmr kəlojənimdək Abib eyida, bəkitiləng wakəttə yəttə kün petir nan yənglar. Qünki silər Abib eyida Misirdin qikkənsilər. **19** Bəliyatkuning tunji mewisə Meningki bolidu; qərpəy malliringning iqidin dəsəp tuəuləoğan ərkəklər, kala bolsun, kəy bolsun ularning tunjiliringni həmmisi Meningki bolsun. **20** Ləkin əxəklərnəng tunji təhəyliringni ornəoğa kəza bilən bədəl təlixəng lazim bolidu. Əgər ornəoğa [kəza] bərmisəng, təhəyning boynini sunduruwətkin. Tunji oşulliringni bolsa, ularəoğa bədəl tələp kəyturuwal. Heqkim Mening huzuruməoğa kuruq kəl kəlmisun. **21** Sən altə kün iqidə ix-əməlingni kəlip, yəttinqi künə aram elixəng zərür; yər həydək wakəti bolsun, orma wakəti bolsun, aram elixəng zərür. **22** Yəngi buədayning tunji həsulini təbrikləydiəoğan «həptilər həyti»ni ətküzünglar; yilning ahirida «həsul yəoqix həyti»ni ətküzünglar. **23** Sening hərbir ərkək kixiliring yilda üq kətim Israilning Hudasi bəloğan Rəb Pərwərdigarnəng aldiəoğa həzir bolsun. **24** Qünki Mən taipilərnə aldingdin həydiwətip, qəgraliringni kəngəytimən; xuningdək sən yilda üq kətim Pərwərdigər Hudayingning aldiəoğa həzir boluxka qikəp barsəng, heqkim yeringə kəz kərinə bəlməydu. **25** Məngə sunulidiəoğan kurbəngahlıqning kəyini səlduruləoğan nan bilən billə sunməoğin; yaki ətəp kətxəytingning kurbəngahlıqning gəxini ətigə kəldurma. **26** Zeminingning dəsəlpki həsulidin tunji məhşulatlarni Pərwərdigər Hudayingning əyigə kəltürüp ata. Oşlakni anisining sütidə kəynitip pəxurma. **27** Pərwərdigər Musaə: — Bu səzlərnə əzüng üqün yeziləwəloğun; qünki Mən muxu səzlərnə əsas kəlip sən bilən wə Israil bilən əhdə bəolədidim,

dedi. **28** U wakəttə Musa xu yərdə Pərwərdigarning huzurida kərik kəqə-kündüz turdu; u heqnersə yemidi, heq su iqmidi. U yərdə [Pərwərdigər] tahtaylarəoğa əhdining səzli bəloğan on əmrni pütüti. **29** Musa Sinay təoğidin qüxkəndə xundək boldiki (u təoğidin qüxkəndə ikki həküm-guwhəlik tahtiyi uning kəlida idi), əzining [Pərwərdigər] bilən səzləxkəni üqün yüzining pərkərip kətkinini bilməytti. **30** Əm-di Hərun wə barlik Israilərlər Musani kərdi, mana, uning yər terisi pərkərip turattı; ular uningəoğa yəkin bərixtin kərkəxti. **31** Ləkin Musa ularni qəkəriwidi, Hərun wə məmətning barlik bəxləri yənip, uning kəxiəoğa kəldi; Musa ular bilən səzləxti. **32** Xuningdin kəyin, barlik Israilərlər uning yəniəoğa kəldi; u wakəttə Musa Pərwərdigər əzigə Sinay təoğida səz kəlojəninida təpxurəoğan barlik əmlərnə ularəoğa tapilidi. **33** Musa ularəoğa dəydiəoğini dəp tügətti. U [səzligəndə] yüzigə bir qümpərdə tərtiwalənid; **34** Kaqənkə Musa Pərwərdigər bilən səzlixkə uning huzurəoğa kərsə, qümpərdini eliwətətti, taki u yənip qikkəuə xundək bolattı; yənip qikkəndə əzigə nəmə tapiləoğan bolsa, xuni Israiləroğa eytip bərətti. **35** Israilərlər Musaning yüz terisining pərkərip turəoğini kərətti; xungə Musa yənə taki Pərwərdigər bilən səzləxkili uning huzurəoğa kərgüə yüzigə qümpərdə tərtiwalətti.

35 Musa Israilərlərnəng pütkül jamaitini yəoqip ularəoğa: — Pərwərdigər silərgə kəlixkə buyruəoğan əmlərlər mənulərdur: — **2** Altə kün ix-əmgək küni bolsun; ləkin yəttinqi küni silərgə nisbətən mukəddəs bir kün bolup, Pərwərdigərəoğa ataləoğan aram alidiəoğan xəbat küni bolsun. Hərkim xu künidə ix-əmgək kəlsə əlümgə məhəkum kəlinsun. **3** Xəbat künidə barlik turaləoquliringlarda hərgiz ot kəlimənglar, — dedi. **4** Musa Israilərlərnəng pütkül jamaitigə səz kəlip mundək dedi: — «Pərwərdigər buyruəoğan əmr mənə xuki: — **5** Əzünglarning arənglardin Pərwərdigərəoğa bir «kəttirmə həydiə» kəltürünglar; kəngli hələoğlanlarning hərbiri Pərwərdigərəoğa bir «kəttirmə həydiə»sini kəltürsün: yəni altun, küməx, mis, **6** kək, səsin wə kəzil yip, akə kanəp rəht, əqkə tiwiti, **7** kəzil boyaləoğan kəqkər terisi, dəlfən terisi, akətsiyə yəoqiqi, **8** qiraəoğdan üqün zəyturnə meyi, «məshəlxə meyi» bilən huxbuy üqün ixlitilidiəoğan esil dora-dərməklər, **9** əfodkə həm kəxoənəoğa ornitilidiəoğan heqik wə bəxkə yəkutlarni kəltürünglar». **10** — «Arənglərdiki barlik məhər ustilar kəlip Pərwərdigər buyruəoğannəng həmmisini yasəp bərsun: **11** — [mukəddəs] qədər bilən uning iqki wə taxki yəoqulirini, iləqulirini, tahtaylırini, baldaklırini, hadilirini wə bularnəng təglikirini, **12** əhdə sanduqi wə uning baldaklırini, «kəfarət təhti»ni, «ayrimə pərdə-yəpük»ni, **13** xira wə uning baldaklırini, uning barlik kəqə-qūqilirini wə «təkdəim nanlırni»ni, **14** yorukluk üqün yasəloğan qiraəoğdan wə uning əswəblirini, uning qiraəoğlırini wə qiraəoğ meyi, **15** huxbuygəh wə uning baldaklırini, «Məshəlxə meyi»ni, dora-dərməklərdin ixləngən huxbuyni, mukəddəs qədiring kərix əoqizidiki «ixik pərdisi»ni, **16** kəyduərmə kurbəngahlıq kurbəngahı wə uning məxəlasini, baldaklırini wə barlik əswəblirini, yuyunux desə wə uning təglikini, **17** həylining pərdilirini, uning hadiliri wə ularnəng təglikirini, həylining kərix əoqizidiki pərdini, **18** qədiringnə mih-

kozuklirini, hojlining mih-kozuklirini, xundakla barlik tanilirini, **19** tokulidiojan kiyimlar, yoni mukaddas jayning hizmitiga kaħinlik hizmitida kiyilidiojan, Ĥarun kaħinning mukaddas kiyimlirini ĥem uning oquullirining kiyimlirini t yyar kilsun». **20** Xuning bil n pütkül Israil jamaiti Musaning yenidin qikip ketixti. **21** Andin kengli tartqanlarning ĥerbiri, rohi  zligiga t rtka bololanlarning ĥerbiri kelip, jamaat qedirini yasaxka, xundakla qedirning hizmitida ixlitilidiojan barlik s r mjanlarni yasaxka w  mukaddas kiyiml rni tikixka P rw rdigar oja atalojan «pulanglatma ĥadiya»ni k lt rgili turdi. **22** Ular  rl rma, ayallarmu kelip, sunuxka kengli hux bololanlarning ĥerbiri ĥadiya k lt r p, bulapka, zirə-ħalka,  z k, zunnar-bilaz k katarlik ĥ rhil altun buyumlarni elip k ldi; altunni «k t rm  ĥadiya» kilip beray deg nl rning ĥerbiri uni P rw rdigar oja sundi. **23** Kimda k k, s s n, kizil yip bil n aq kanap r ht,  qka tiwiti, kizil boyalojan koqkar terisi w  delfin terisi bolsa, xularni elip kelixti. **24** K m x ya mistin k t rm  ĥadiya k lt r y deg nl rning ĥerbiri xuni P rw rdigar oja ĥadiya kilip sundi. Kimda qedirning hizmitida ixlitilidiojan ĥ rhil s r mjanlar oja yariouduak akatsiya yaojiqi bolsa, uni elip k ldi. **25** Koli qew r ayallarning ĥerbiri  z kolliri bil n egirip, xu egirg n yip w  r htl rni, yoni k k, s s n w  kizil yip bil n aq kanap r htl rni k lt rdi, **26** Xuningd k kengli kozoqalojan ayallarning ĥ mmisi ĥ niri ixlitip  qka tiwitidin yip egirixti. **27**  mirler  fod w  koxen oja ornitilidiojan ĥ kiklar w  yaqutlarni, **28** dora-d rm kl rni, qira oqka w  m siħl x meyoja ixlitilidiojan z ytun meyini, huxbuy oja ixlitilidiojan esil dora-d rm kl rni k lt rdi. **29** Xu t rikid  Israilar P rw rdigar Musaning wasitisi bilən buyurojan ixlarning ĥ rk sioja bir n rsa berixka kengli tartqan bolsa,  r bolsun ayal bolsun ĥerbiri xuni elip kelip, P rw rdigar oja atap ihtiyariy ĥadiya b rdi. **30** Andin Musa Israilar oja mundak dedi: — «Mana, P rw rdigar Y huda k bilisidin hurning n wrisi, Uring oqli B zal lni ismini atap qakirip, **31** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uning oja danalik,  kil-parasət, ilim-ħ km t igilitip, uni ĥ rt rl k ixni kilixka k biliy tlik kilip, **32** uni t rl k-t rl k ĥ n rl rni kilalaydiojan — altun, k m x w  mis ixlirini kilalaydiojan, **33** yaqutlarni kesip-oyalaydiojan, zinnat buyumliroja ornitalaydiojan, yaojaqlar oja n kix qikiralaydiojan, ĥ rhil ĥ n r ixlirini kamlaxturalaydiojan kilidi. **34** U yon  uning k nglig , xuningd k ĥ m Dan k bilisidin bololan Aħisamakning oqli Oħoliyabning k nglig  [baxkilar oja] ĥ n r  gitix niy t-istikini selip, **35** ularning k ngillirini danalik-ħ km t bilən toldurup, ularni ĥ rhil n k xlik-oyimqilik ixlirioja maħir kilip, k k, s s n w  kizil yip bilən aq kanap r ht bilən k xtiqilik kilixka ĥ md  b pkarlikka iktidarlik kilidi. Xuning bilən ular ĥ rhil ĥ n r ixlirining w  ĥ rhil layihil x ixlirining ĥ ddisidin qikalaydiojan boldi.

36 Xuning bilən Bəzaləl w  Oħoliyablar, xuningd k P rw rdigar mukadd s qedir yasaxning ĥ rhil ixlirioja kerak bololan danalik-ħ km t w   kil-parasətni ata kilolan maħir ustilarning ĥerbiri ular oja koxulup, xu ixni uning əmr kilojini boyiq   m lg  axuridu». **2** U waqitta Musa Bəzaləl w  Oħoliyabni,

xundakla P rw rdigar danalik-ħ km t bilən k ngillirini toldurojan, k ngli  zini xu ixni kilixka katnixixka dalalat kilolan barlik ĥ n r w n-kasiplarni qakirip yiqdi. **3** Ular kelip mukadd s qedirni yasaxka, xundakla uning ix-hizmatlirig  ker klik s r mjanlarni yasaxka Israilar elip k lt rg n barlik «k t rm  ĥadiya»l rni Musadin tapxuruwaldi. Israil halki yonila  z m yli bil n ĥ r k ni  tigini Musaoja ihtiyariy ĥadiya k lt r p turatti. **4** Andin mukadd s qedirning ixlirini kilawatkan ustilarning ĥ mmisi kolidiki ixini koyup koyup kelip, **5** Musaoja: — H lkning elip k lgini P rw rdigar bizg  kilixka buyurojan ixni p tk z xk  eħtiyaj bolojimidin k p exip k tti! — deyixti. **6** Andin Musa  mr kilip, pütkül qedirgah boyiq : «Mana,  r bolsun, ayal bolsun, ĥ qkim mukadd s qedirni yasax  q n «k t rm  ĥadiya» süpitida yon  ĥ qkand k n rs  təyyarlap k lmisun!» d p jakarlatti. Buning bilən k ppilik ĥadiy lar k lt r xtin tohtitildi. **7** Q nkil ular t yyarlan oja materiylar pütkül kurulux ixioja yetətti, ĥatta qep kalatti. **8** Mukadd s qedirning kurulux ixini kilawatkan ustilarning ĥerbiri nepiz tokulojan aq kanap r htka k k, s s n w  kizil yiplar arilaxturulup ixl ng n on parq  yopuq yasap, kerublarning s ritini yopuklar oja qew klik bilən layihil p n pis kilip kaxtil p qikti. **9** ĥ r bir yopukning uzunluqi yigirm  səkkiz g z, k ngliki t t g z bolup, ĥ r bir yopuk ohxax qong-kikiklikte kilindi. **10** [Bəzaləl] yopuklarning bəxini bir-birig  ulidi, k lojan b x yopuknima ĥ m bir-birig  ulidi. **11** U ulap qikilojan birinqi qong parqining  ng qetidiki k simining bir t ripig  rənggi k k izml rni k didi, xuningd k ulap qikilojan ikkinqi qong parqining  ng qetidikisining bir t ripigimu xundak kilidi. **12** Birinqi qong parqining  ng qetidiki k smioja  llik izm  k didi, ikkinqi qong parqining  ng qetidikisigimu  llik izm  k didi. Izml r bir-birig  udulmuudul kilindi. **13** Mukadd s qedir bir pütün bolsun  q n u altundin  llik ilou yasa, ikki parq  yopukni xu iloular bilən bir-birig  taxtaturdi. **14** U mukadd s qedirni yepix  q n  qka tiwitidin yopuklarni yasidi; yopuktin on bir parq  yasidi. **15** Yopuklarning ĥ rbirining uzunluqi ottuz g z, k ngliki t t g z bolup, on bir yopukning ĥ mmisi ohxax qong-kikiklikte kilindi. **16** Yopuklarning b xini u ulap bir kilip, k lojan alt  yopuknima ulap bir kilidi. **17** U birinqi ulap qikilojan qong parqining  ng qetidiki k smioja  llik izm , ikkinqi ulap qikilojan qong parqining  ng qetidiki k smioja  llik izm  k didi. **18** U qedir bir pütün bolsun  q n ĥ m mistin  llik ilou yasa, ikki qong parqini ulap koydi. **19** U buningdin baxka qediroja kizil boyalojan koqkar terisidin yopuk yasa yapti, andin uning  stidinnu delfin terisidin yasalojan yon  bir yopukni k plidi. **20** U mukadd s qedirning tik tahtaylirini akatsiya yaojiqidin yasa tiklidi. **21** ĥ r bir tahtayning uzunluqi on göz, k ngliki bir yerim göz kilindi. **22** ĥ r bir tahtayning ikkidin turumi bar idi, ĥ r ikki tahtay xular bil n bir-birig  qetildi; u qedirning barlik tahtaylirini xundak yasidi. **23** U qedirning tahtaylirini xundak yasidi; yigirmisi j nub t r pk  ornitildi; **24** u bu yigirma tahtayning tegig  kümüxtin kirik t glik yasidi; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi  q n ikkidin t glik, yon  bir tahtayning ikki turumi  q n ikkidin t glikni

yasidi. **25** Xuningdök u qedirning udul tärpīgä, yäni ximal tärpīgä yigirmä tahtay yasidi, **26** xundakla bularning kirik täglikini kümüxtin yasidi; bir tahtayning tegigä ikkidin täglik, yänä bir tahtayning tegigä ikkidin täglik orunlaxturuldi. **27** Qedirning käyni tärpīgä, yäni oqärb täräpkä alta tahtayni yasap ornatti. **28** U qedirning käyni tärpidiki ikki bulungoça ikki tahtayni yasap ornatti. **29** Bu bulung tahtaylari astidin üstigigä ikki kat kılıp [tahtaylarni] ezara qetixturdi, üsti bir halkıoça bekitildi. U hər ikkisini xundak yasap, ikki bulungoça ornatti. **30** Xunglaxkimu u tärpidä säkkiz tahtay boldi, ularning kümüxtin yasaloğan on altä täglik bar idi; bir tahtayning tegidä ikki täglik, yänä bir tahtayning tegidä ikki täglik bar idi. **31** Buningdin baxka u akatsiyä yaoqıqıdın baldak yasidi; qedirning bu tärpidiki tahtaylaroça bax baldakni, **32** qedirning u tärpidiki tahtaylaroça bax baldakni, qedirning arka tärpidiki tahtaylaroça, yäni oqärb tärpidiki tahtaylarojimu bax baldakni yasidi. **33** U tahtaylarning otturidiki ottura baldakni bu täräptin u täräpkä yatküzüp yasidi. **34** U tahtaylarni altun bilän qaplap, baldaklar ötküzüldioğan halkılarni altundın yasap, baldaklarni altun bilän qaplıdi. **35** U nepiz tokuloğan ak kanap rähtkä kek, sösün wä kizil yiplar arilaxturulup ixlängän bir pärda yasidi; uni kerublarning süritini qewärlik bilän layihiläp näpis kılıp qüxürtüp, käxtiläp qıkardı. **36** Uni esixka u akatsiyä yaoqıqıdın töt hada yasap, altun bilän qaplıdi. Ularning ilmäkleri altundın yasaldı; hadılaroça u kümüxtin töt täglikni kuyup yasidi. **37** U qedirning kirix eoziyoça näpis tokuloğan ak kanap rähtkä kek, sösün wä kizil yiplar arilaxturulup ixlängän bir pärda yasidi, uni käxtiqigä käxtilätti. **38** U yänä bu pärdining bax hadisini ilmäkleri bilän oxup yasidi; ularning baxlırini wä baldaklırini altun bilän qaplıdi; ularning bax täglikni mistin yasaldı.

37 Andin Bəzalə əhdə sanduqını akatsiyə yaoqıqıdın yasidi; uning uzunluğı ikki yerim göz, egizliki bir yerim göz, kəngliki bir yerim göz idi. **2** U uning iqi wə sirtini sap altun bilən qaplıdi, uning üstünki kismining qerisigə altundın girwək qıkardı. **3** U uning üqün altundın töt halka kuyup, ularni uning töt qetiqioça bekitti; bir tärpīgä ikki halka, yänä bir tärpīgä ikki halka bekitti. **4** U həm akatsiyä yaoqıqıdın ikki baldak yasap, hər ikkisini altun bilən qaplıdi; **5** andin sanduk ular arklıq kötürülsün döp, baldaklarni sanduqning ikki yenediki halkılıridin ötküzüp koydi. **6** U [sanduqning yapkuqi süpitidä] altundın uzunluğı ikki yerim göz, kəngliki bir yerim göz boloğan bir «kafarət tähti» yasidi. **7** U ikki kerubni altundın soqup yasidi; ularni kafarət tähtining ikki tärpīgä ornatti; **8** bir kerubni bir tärpīgä, yänä bir kerubni yänä bir tärpīgä ornatti. U ikki tärpidiki kerublarni kafarət tähti bilän bir gəwdä kildi. **9** Kerublar bir-birigä yüzlinip, kənatlırini kafarət tähtining üstigä kerip, kənatlırini bilän uni yepip turatti; kerublarning yüzü kafarət tähtigä kəritildi. **10** U həm xirəni akatsiyä yaoqıqıdın yasidi; uning uzunluğı ikki göz, kəngliki bir göz, egizliki bir yerim göz idi. **11** U uni sap altun bilən qaplap, uning üstünki kismining qerisigə altundın girwək qıkardı. **12** U xirəning qerisigə töt ilik egizliktä bir ləw yasidi; bu ləwning qerisigimu altundın bir girwək qıkardı. **13** U xirəgə altundın töt halka yasap,

bu halkılarni xirəning töt burjıkidiki qetiqka ornatti. **14** Xirəni kötürüxkə baldaklar ötküzülsün döp, halkılar xirə lewigə yəqin bekitildi. **15** Xirə üqün u baldaklarni akatsiyä yaoqıqıdın yasap, altun bilən qaplıdi; xirə ular bilän kötürülätti. **16** U xirəning üstigä koyulidioğan barlık buyumlarni, yäni ləgənlirini, qaça-qaça tähsilirini, [«xarab hədiyöləri»ni] kuyidioğan kədəh wə piyalilərmə həmmissini sap altundın yasidi. **17** U həm qiraodanni sap altundın yasidi; qiraodanni soqup yasidi; qiraodanning puti, oçoli, kədəhliri, oçunqiliri wə gülliri bir pütün altundın soquldi. **18** Qiraodanning oçolining ikki yenedin altä xahqə qıqırildi — qiraodanning bir yenedin üq xahqə, uning yänä bir yenedin üq xahqə qıqırildi; **19** bir yenediki hər bir xahqədə badam güli xəklidä oçunqisi wə qeqiki boloğan üq kədəh qıqırildi, yänä bir yenediki hər bir xahqədə badam güli xəklidä oçunqisi wə qeqiki boloğan üq kədəh qıqırildi. Qiraodanoça qıqıriloğan altä xahqining həmmissi xundak yasaldı. **20** Qiraodanning [oçolidin] badam güli xəklidä oçunqisi wə qeqiki boloğan töt kədəh qıqırildi. **21** Bulardin baxka [biringi] ikki xahqining astida bir oçunqə, [ikkinji] ikki xahqining astida bir oçunqə yasaloğanıdı; qiraodanoça qıqıriloğan altä xahqining astining həmmissi xundak idi. **22** Uning xu oçunqiliri həm xahqiliri qiraodan bilän bir gəwdä kılındı — bir pütün sap altundın soqup yasaldı. **23** U qiraodanning yəttä qiriyoçini, xundakla uning pilik kayqiliri bilän küldənlirini sap altundın yasidi. **24** U qiraodan wə uning barlık əswablırini bir talant sap altundın yasidi. **25** U yänä huxbuygahni akatsiyä yaoqıqıdın yasidi. Uning uzunluğı bir göz, kəngliki bir göz, egizliki ikki göz bolup, töt qasa kılıp yasaldı; [töt burjıkidiki] münggüzlər uning bilän bir pütün kılıp yasaldı. **26** U uni, yəni uning üstini, töt ətrapini həm münggüzlırini sap altun bilən qaplıdi; uning üsti kismining qerisigə altundın girwək qıkardı. **27** Uningoça altundın ikki halka yasap, uning girwikingin astioça bekitti; ularni ikki yenioça udulmu'udul bekitti. Huxbuygahni kötüridioğan ikki baldakni selix üqün bularni huxbuygahning ikki tärpīgä orunlaxturdi. **28** U baldaklarni akatsiyä yaoqıqıdın yasap, altun bilən qaplıdi. **29** U həm muqəddəs Məsihləx meyini yasidi, andin ətirqi qıkarəodək dora-dərməklərnə təngxəp sap huxbuyni yasidi.

38 U köydürmə qurbanlıq qurbangahını akatsiyə yaoqıqıdın yasidi. Qurbangah töt qasa bolup, uzunluğı bax göz, kəngliki bax göz, egizliki üq göz kılındı. **2** U uning töt burjıkigə koyulidioğan münggüzlırini yasidi; münggüzlıri qurbangah bilän bir gəwdä kılındı. Qurbangahni mis bilən qaplıdi. **3** U qurbangahning barlık əswablırini — uningə bax boloğan daslarni, qürjəklərnə, korilarni, lahxigirlarni wə otdənlərnimu yasidi; uning barlık əswablırini mistin yasidi. **4** Qurbangah üqün mistin bir xala yasidi; xalani qurbangahning qap belining astidiki girwəktin təwənək turidioğan kildi; xala qurbangahning döl otturisida idi. **5** U xaləning töt burjıkigə baldaklar ötküzüldioğan töt mis halkını kuyup yasidi. **6** U baldaklarni akatsiyä yaoqıqıdın yasap, ularni mis bilən qaplıdi. **7** Andin u qurbangahni kötürüx üqün baldaklarni qurbangahning ikki yenediki

halkilaroʻja etküzüp qoʻydi. U qurbangahni tahtaylardin, iqini box kilip yasidi. **8** U yona uyuyunx desini mistin, uning taglikinimu mistin yasidi; u bularni «keruxux qediri»ning kirix eoqizining aldida hizmatda bolojan ayallarning mis aynakliridin yasidi. **9** Andin u qedirning hoylisinimu yasidi. Hoylining jənubioʻja, yəni jənubka yuzləngən tərīpigə nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhttin pərdilərnı yasidi; uning uzunluqi yuz gəz idi. **10** Pərdilərnı esixka yigirma hada wə hadilarning yigirma təglīkini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldakliri kumuxtin yasaloʻjanidi. **11** Xuningoʻja ohxax ximal tərīpidimu uzunluqi yuz gəz kelidoʻjan pərdə bar idi. Pərdilərnı esixka yigirma hada wə hadilarning yigirma təglīkini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldakliri kumuxtin yasaloʻjanidi. **12** Xuningoʻja ohxax oʻqərb tərīpidi uzunluqi əllik gəz kelidoʻjan pərdə bar idi; pərdilərnı esixka on hada wə hadilarning on təglīkini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldakliri kumuxtin yasaldi. **13** Hoylining xərk tərīpi, yəni kün qixixka yuzləngən tərīpining kənglikı əllik gəz idi. **14** Bir tərīpidə on bəx gəz kelidoʻjan pərdə bolup, uning uq hadisi bilən uq təglīki bar idi. **15** Yəna bir tərīpidimu on bəx gəz kelidoʻjan pərdə bolup, uning uq hadisi bilən uq təglīki bar idi. **16** Hoylining qerisidiki pərdilərnıng həmmisi nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhttin tikilgənidı. **17** Hoylining qerisidiki həmmə hadilarning təglīki mistin, ularning ilməkliri wə baldakliri kumuxtin yasaldi; hadilarning baxlirimu kumuxtin qəplanoʻjanidi. Hoylining qerisidiki həmmə hadilar kumuxtin yasaloʻjan baldaklar bilən bir-birigə qetildi. **18** Hoylining kirix eoqizidiki pərdə nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiylar arilaxturulup, xəxtiqilər tərīpidin xətiləndi; uning uzunluqi yigirma gəz, egizlikı hoylidiki pərdilərnıng egizlikigə ohxax bolup bəx gəz idi. **19** Uning tət hadisi bilən mistin yasaloʻjan tət təglīki bar idi; hadilarning ilməkliri kumuxtin yasaldi, ularning baxliri kumux bilən qəplandi wə baldakliri kumuxtin yasaldi. **20** Muqəddas qedirning həp qerisidiki hoylining barlik miq-kozukliri mistin yasaldi. **21** Muqəddas qedir, yəni «həküm-guwaħlikı qediri» uqün ataloʻjan materiyallarning sani təwənda hatiriləngən (ular Musaning buyruki bilən, kaħin Həruning eoqli Itamarning qol astidiki Lawiylar məs’ul bolup sanaktin etküzülüp, [Hudaʻoʻja] ataloʻjanidi): — **22** Yəhuda kəbilisidin bolojan Hurning nəwrisi, Urining eoqli Bəzalə Pərwərdigar Musaoʻja buyruʻqanning həmmisini ada kildi; **23** Dan kəbilisidin bolojan Ahşaməknəg eoqli Oholıyab uning yərdəmqisi idi; u bolsa nəqħaxlik-oymiqilik ustisi, layihiligiqi həmdə kək, səsün, kizil yiptin aq kanap rəhtkə xəxtə tikələydoʻjan usta idi. **24** Muqəddas qedirni yasaxka ixlitilgən altun, yəni «pulanglatma hədiyə» süpitida kəltürilgən altunning həmmisi muqəddas jaydiki xəkəlnıng olqəm birliki boyiqə yigirma tokkuz talant yəttə yuz ottuz xəkəl idi. **25** Jamaət arisidin sanaktin etküzilgən adəmlər tərīpidin kəltürilgən kumux bolsa muqəddas jaydiki xəkəlnıng olqəm birliki boyiqə bir yuz talant bir ming yəttə yuz yətmix bəx xəkəl idi. **26** Bu kumux nopusi royhətkə elinoʻjan kixilərdin elinoʻjanidi — demək, kimki yigirma yax ya uningdin qong, sanaktin etküzilgənlərnıng

hərbiri bir beka, yəni muqəddas jaydiki xəkəlnıng olqəm birliki boyiqə yerim xəkəl kumux bərdi. Sanaktin etkən kixi altə yuz uq ming bəx yuz əllik kixi idi. **27** Muqəddas jayning təglīklirini həp otturisidiki pərdining təglīklirini kuyuxka yuz talant kumux kətti; yuz talant kumuxtin yuz təglīk yasilip, hər bir təglīk uqün bir talant ixlitildi. **28** U qəloʻjan bir ming yəttə yuz yətmix bəx xəkəl kumuxtin hadilarning ilməklirini yasidi, ularning baxlirini qaplidi, xuningdək ularni bir-birigə qatidoʻjan baldaklarnı yasidi. **29** «Pulanglatma hədiyə» süpitida kəltürilgən mis bolsa yətmix talant, ikki ming tət yuz xəkəl qikti. **30** Buningdin u jamaət qedirining kirix eoqizining təglīklirini, mis qurbangahni, uning mis xalasi wə qurbangahning barlik əswablrini, **31** hoylining qerisidiki hada təglīklirini, hoylining kirix eoqizidiki təglīklərnı, qedirning barlik kozuklirini wə hoylining qerisidiki kozuklarning həmmisini yasidi.

39 Pərwərdigar Musaoʻja buyruʻqinidək kək, səsün wə kizil yiylar ixlitilip, muqəddas qedirning hizmitida kiyilidoʻjan [kaħinlik] kiyimlər, xundakla Həruning muqəddas kiyimliri təyyar qilindi. **2** [Bəzalə] altun wə kək, səsün, kizil yiylar bilən nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhtlərdin əfodni yasap təyyarlidi. **3** Ular altunni sokup nepiz kilip, uni kesip yip kildi, andin bularnı mahirlik bilən kək yiylar, səsün yiylar wə kizil yiylardin aq kanap rəhtkə laħayiləngən nushilar üstigə tokudi. **4** Ular əfodning [aldi wə kəyni] kismini bir-birigə tutaxturup turidoʻjan ikki mürilik tasma yasidi; əfodning ikki tərīpi bir-birigə tutaxturuldi. **5** Əfodning üstigə baʻoqlaydoʻjan bəlwəʻəfod bilən bir pütin qilinəjan bolup, uningə ohxax sipta ixliniq, altun wə kək, səsün, kizil yiylar wə nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhttin yasaldi; həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruʻqinidək qilindi. **6** Ular ikki aq həkikni ikki altun kəzlükə ornitip, ularning üstigə huddi məħür oyoʻqandək İsrailning eoqullirining namlirini oyup yasidi. **7** İsrailning eoqullirioʻja əslətmə tax bolsun uqün, Pərwərdigar Musaoʻja buyruʻqandək ikki yakutni əfodning ikki mürilik tasmisioʻja bəkitip qoʻydi. **8** U koxenni qəwə kollaroʻja nəpis kilip kəxtilitip yasidi; uni əfodni ixligən usulda altun wə kək, səsün, kizil yiylar bilən nepiz tokuloʻjan aq kanap rəhttin yasidi. **9** Ular koxenni ikki qat, tət qasa kilip yasidi; ikki qat qilinəjanda uzunluqi bir oʻjeriq, kənglikimu bir oʻjeriq kəltti. **10** Uning üstigə tət qatar kilip gəhərlərnı ornatti: — bir qatardikisi kizil yakut, serik gəhəp wə zumrətlər idi; bu birinqi qatar idi. **11** Ikkinqi qataroʻja kək qəxtexi, kək yakut wə almas, **12** uqinqi qataroʻja səsün yakut, piroza wə səsün kwarts, **13** tətinqi qataroʻja beril yakut, aq həkik wə anartax ornitildi; bularning həmmisi altun kəzlükə bəkitildi. **14** Bu gəhərlər İsrailning eoqullirining namlirioʻja wəkil qilinip, ularning sanidək on ikki bolup, məħür oyoʻqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütüldi. **15** Ular koxenoʻja xoynidək exilgən sap altundin [ikkı] exilmə zənjir yasidi; **16** ular koxenoʻja altundin ikki kəzlük wə ikki həkəp etip, ikki həkəpni koxenning [yukirikı] ikki burjikigə bəkitti; **17** andin xu altundin exilip yasaloʻjan ikki zənjirni koxenning [yukirikı] ikki burjikidiki həkəpni etküzüp, **18** exilgən xu zənjirlərnıng ikki uqini ikki kəzlükə bəkitip, [kəzlüklərnı] əfodning ikki mürilik tasmisining

aldi qismioq ornatti. **19** Buningdin baxqa ular altundin ikki halka yasap, ularni koxenning [asti tæripidiki] ikki burjikiga bekkitti; ular æfodkæ tegixip turidoqan kilinip iqigæ qadaldi. **20** Mundin baxqa ular altundin [yanæ] ikki halka yasap, ularni æfodning ikki mürilik tasmisining aldi tæwenki qismioqæ, æfodkæ ulinidoqan jayoqa yekin, kæxiti-længæn bælwoæjodin egizræk kilip bekkitti. **21** Ular koxenning æfodning bælwoæjodin yukiriræk turuxi, koxenning æfodtin ajrap kætmasidiki üçün kæk xoyna bilæn koxenning halkisini æfodning halkisioqa qetip koydi. Bularning hæmmisi Pærwærdigarning Musaqa buyruoqinidæk kilindi. **22** [Bæzalæ] æfodning [iqidiki] tonni pütünlæy kæk rænglik kildi. **23** Tonning [baxka kiyilidoqan] tæxüki dæl otturisida, huddi sawutning yakisidæk ixlængænidi; yirtilip kætmasliki üçün uning qærisigæ pæwaz ixlændi. **24** Ular tonning etikining qærisigæ kæk, sæsün wæ kizil yiptin anarlarni tokup esip koydi. **25** Ular hæmdæ altun kongoquraklarni yasap, kongoquraklarni tonning etikining qærisigæ, anarlarning arilikioqa birdin esip koydi; hæz ikki anarning otturisoqa bir kongoquræk esip koyuldi. **26** [Kahinlik] hizmitigæ ait [kongoquraklar] tonning etikining qærisigæ bekkitildi; bir altun kongoquræk, bir anar, bir altun kongoquræk, bir anar kilip bekkitildi; hæmmisi Pærwærdigarning Musaqa buyruoqinidæk kilindi. **27** Ular Hærun bilæn uning oqullirioqa nepiz tokuloqan aq kanap ræhttin halta kænglæklærni tikti; **28** sællini aq kanap ræhttæ yasidi, xundakla qiraylik egiz bækærni aq kanap ræhttæ, tamballarni nepiz tokuloqan aq kanap ræhttæ tæyyarledi; **29** buningdin baxqa ular bælwoæjnimu kæk, sæsün wæ kizil yip arilaxturulup kæxtilængæn, nepiz tokuloqan aq kanap ræhttæ tæyyarledi; bularning hæmmisi Pærwærdigarning Musaqa buyruoqinidæk kilindi. **30** Ular yanæ næpis tahtayni, yæni mukæddæs otuoqatni sap altundin yasap, uning üstigæ mæhür oyoqandæk: «Pærwærdigaroqa mukæddæs kilindi» dæp oyup pütitti; **31** ular otuoqatka kæk rænglik yipni baoplap, uning bilæn otuoqatni sælligæ taqidi, bular Pærwærdigarning Musaqa buyruoqinidæk kilindi. **32** Xu tærikidæ jamaætning ibadæt qedirining hæmmæ kuruluxi pütüküzildi; Israillar Pærwærdigarning Musaqa buyruojining hæmmisini xu boyiqæ kildi; xu tærikidæ hæmmisini pütürtüdi. **33** Ular qedirni Musaning yenioqa elip kældi — qedir yopuklirini, uning barlik æswablrini, ilmæklirini, tahtaylirini, baldaklirini, hadiliri bilæn tæglıklarini, **34** xuningdæk kizil boyaloqan koqkar terisidin yasaloqan yopuk bilæn delfin terisidin yasaloqan yopukni, «ayrima pærdæ»ni, **35** æhdæ sanduqi wæ uning baldaklirini, «kafaræt tæhti»ni, **36** xiræ wæ uning barlik æswablrini, xundakla «tækdim nanlar»ni, **37** sap altundin yasaloqan qiraqdan bilæn uning qiraqlirini, yæni üstigæ tiziloqan qiraqlarni, uning barlik æswabliri hæm qiraq meyini, **38** altun huxbuygah, mæsihlæx meyi, dora-dærmæklærdin yasaloqan huxbuyni, qedirning kirix eoqizining pærdisini, **39** mis kurbangah bilæn uning mis xalasini, uning baldakliri bilæn hæmmæ æswablrini, yuyux desi bilæn uning tæglikinini, **40** høylining qærisidiki pærdilærni, uning hadiliri wæ ularning tæglıklarini, høylining kirix eoqizining pærdisi bilæn høylining taniliri wæ kozuklirini, mukæddæs qedirning, yæni jamaæt qedirioqa ait hizmætæ ixlitilidoqan barlik æswablarni, **41** mukæddæs jayoqa ait

hizmæt üçün tikilgæn kahinlik kiyimini, yæni Hærun kahinning mukæddæs kiyimliri bilæn uning oqullirining kahinlik kiyimlirini bolsa, hæmmisini elip kaldi. **42** Bu ixlarning hæmmisini Israillar Pærwærdigarning Musaqa barlik buyruoqlirini boyiqæ ænæ xundæk ada kilöjanidi. **43** Musa ixlarning hæmmisigæ tæpsily qaridi, mana, ular Pærwærdigarning buyruoqini boyiqæ bu ixlarni pütüküzgændi; buyruolöndæk, dæl xundæk kilöjanidi; Musa bularni kærtip, ularoqa bæht-bærikæt tilæp dua kildi.

40 Andin Pærwærdigar Musaqa mundaq æmr kildi: — **2** Birinqi ayning bexi, ayning birinqi küni sæn jamaæt qedirining mukæddæshanisini tiklign. **3** Hæküm-guwahlik sanduqini uning iqigæ koyup, iqki pærdæ arkilik æhdæ sanduqini tosüp koyojin; **4** xiræni qedirning iqigæ ækirip, üstigæ tizilidoqan nærsilærni tizojin; andin qiraqotanni ækirip, üstigæ qiraqlarni orunlaxturöjin. **5** Altun [bilæn kaplanöqan] huxbuy keydürgüqi kurbangahni hæküm-guwahlik sanduqining uduloqa tiklap koyojin; qedirning kirix eoqizining pærdisini esip koyojin. **6** Keydürmæ kurbanlik kurbangahni mukæddæshanining, yæni jamaæt qedirining kirix eoqizining aldioqa koyojin; **7** andin yuyux desini jamaæt qediri bilæn kurbangahning otturisoqa orunlaxturup, su toxturup koyojin. **8** Høylining qærisigæ pærdilærni bekkitip, høylining kirix eoqizining pærdisini askin; **9** andin «mæsihlæx meyi»ni elip, ibadæt qediri wæ uning iqidiki barlik nærsilærni mæsihlæp, uni wæ barlik hæmmæ æswablrini Hudaqa atap mukæddæs kilöjin. Xundæk kilip [pütükül qedir] mukæddæs bolidu. **10** Sæn keydürmæ kurbanlik kurbangahni, xundakla uning barlik æswablrini mæsihlæp, uni [Hudaqa atap] mukæddæs kilöjin; buning bilæn kurbangah «æng mukæddæs nærsilær» qatarida bolidu. **11** Sæn yanæ yuyunux desi wæ uning tæglikinini mæsihlæp mukæddæs kilöjin. **12** Andin Hærun bilæn uning oqullirini jamaæt qedirining kirix eoqizioqa yekin ækilip, ularni su bilæn yuoqin; **13** Hærunoqa mukæddæs kiyimlærni kiydürip, Manga kahinlik hizmætæ boluxi üçün uni mæsihlæp, [Manga ayrip] mukæddæs kilöjin. **14** Andin uning oqullirini elip kirip, ularoqa halta kænglæklærni kiydürip, **15** ularning atisini mæsihlighiningdæk Manga kahinlik hizmitidæ boluxi üçün ularnimu mæsihlign. Xuning bilæn ularning bu mæsihlighini ular üçün æwladtin æwladkiqæ æbædiy kahinliqning [bælgisi] bolidu. **16** Musa xundæk kildi; Pærwærdigar uningöqa nemæ buyruoqan bolsa, u xundæk bæja kæltürdi. **17** Xundæk boldiki, ikkinqi yilning birinqi eyida, ayning birinqi künidæ ibadæt qediri tiklændi. **18** Musa qedirni tikip, tæglıklarini orunlaxturup, tahtaylirini tizip, ularning baldaklirini bekkitip, hadilirini tiklidi. **19** Mukæddæs qedirning üstigæ [iqki] yopukni yapti, andin uning üstigæ taxki yopukni yepip koydi; bularning hæmmisi Pærwærdigarning Musaqa buyruoqinidæk kilindi. **20** Andin u hæküm-guwahlikni elip, uni sanduq iqigæ koydi; baldaklarni æhdæ sanduqining [halkiliridin] etküzüp, «kafaræt tæhti»ni sanduqning üstigæ orunlaxturdi. **21** æhdæ sanduqini mukæddæs qedir iqigæ elip kirip, otturioqa «ayrima pærdæ»ni tartti; xundæk kilip u hæküm-guwahlik sanduqini pærdæ arkilik tosüp koydi. Hæmmæ ix Pærwærdigarning Musaqa buyruoqinidæk kilindi.

22 U xirəni jamaət qedirioğa elip kirip, mukəddəs jayning ximal tərīpigə, [«əng mukəddəs jay»diki] pərdining sirtioğa qoydi. **23** «Təkdīm nanlar»ni xirəning üstigə, Pərwərdigarning aldioğa tizip qoydi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **24** Andin u qiraodanni jamaət qedirioğa elip kirip, uni mukəddəs jayning jənub tərīpigə, xirəning udulioğa qoydi, **25** qiraolarni Pərwərdigarning aldioğa orunlaxturdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **26** Andin u [huxbuyni keydürgüq] altun kurbangahni iqidiki pərdining aldioğa tiklidi; **27** Uning üstidə esil huxbuyni keydürdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **28** U ibadət qedirining kirix eoşizioğa pərdə tartti. **29** Andin keydürmə kurbanlik kurbangahni jamaət qediridiki mukəddəs jayning kirix eoşizioğa yekin qoydi; uning üstidə keydürmə kurbanlik wə qoxumqə axlik hədiyəsini etküzdü; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **30** Yuyunux desini jamaət qediri bilən kurbangahning otturisoğa koyup, yuyuxkə ixlitilidioğan suni dasğa toxkuzup kuydi. **31** Musa wə Hərun bilən uning oşulliri qağanla jamaət qedirioğa kirsə yaki kurbangahkə yekin barsa, Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kollirini xu suda yuyatti. Bular Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kīlindi. **33** Andin u qedir həm kurbangahning ətrapioğa həyola pərdisini tikləp, həyolining kirix eoşizining pərdisini tartti. Xu tərīkidə Musa pütkül ixni tamamlidi. **34** Xuning bilən bulut jamaət qedirini kaplap, Pərwərdigarning julasi ibadət qedirini toldurdi. **35** Bulut sayə qüxürüp, Pərwərdigarning julasi qedirni tolduroşini üqün, Musa jamaət qedirioğa kirəlmidi. **36** Qaqanki bulut jamaət qediridin kətürilsə, Israillar səpərgə atlinatti. Hərbir kətim səpərdə xundək bolatti. **37** Bulut kətürülmisə ular kozoşalmay, taki kətürüldioğan küngiqə səpərgə qikmaytti. **38** Qünki kündüzi Pərwərdigarning buluti mukəddəs qedir üstidə turatti, keqisi uning üstidə ot kərünətti; pütkül Israil jəmətining kez aldida ularning barlik kīloğan səpərliridə xular kərünətti.

Lawiyalar

1 Wə Pərwərdigar Musani qaqirip jamaət qediridin uningōa sēz kīlip mundaq dedi: — **2** Sən Israillarōa sēz kīlip ularōa mundaq degin: — Əgər silərdin biringlar Pərwərdigarning aldioa bir qurbanlikni sunmaqqi bolsanglar, kurbanliqinglarni qarpaylardin, yēni kala yaki uxkak mallardin sunuxunglar kerək. **3** Əgər uning sunidiojini kalilardin keydürmə kurbanlik bolsa, undaқта u bejirim ərkək haywanni kəltürsun; uning Pərwərdigarning aldioa qəbul boluxi üqün uni jamaət qedirining kirix əoqzining aldidə sunsun. **4** U qəlini keydürmə kurbanlikning bexioa koysun; xuning bilən kurbanlik uning ornioa kafarat boluxқа qəbul kilinidu. **5** Andin u Pərwərdigarning huzurida bukini booquzlisun; kahinlar bolōan Hərunning oqulliri kəneni kəltürüp, jamaət qedirining kirix əoqzidiki qurbangahning üsti kismining ətrapiōa səpsun. **6** Andin [kurbanlik kilōuqi] keydürmə kurbanlik kilinoan haywanning terisini soyup, tenini parqilisun **7** wə Hərun kahinning oqulliri qurbangahta ot kalap otning üstigə otunlarni tizsun. **8** Andin kahinlar bolōan Hərunning oqulliri gex parqilirini, bexi wə meyi bilən koxup, qurbangahdiki otning üstidiki otunning üstigə tartip bilən tizip koysun. **9** Lekin uning iq-karni bilən paqaklirini [kurbanlik sunojuqi] suda yusun; andin kahin həmmisini elip kelip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arkilik sunulidoan kurbanlik hesabida, Pərwərdigarōa huxbuy qikirilidoan keydürmə kurbanlik bolidu. **10** Əgər u keydürmə kurbanlik kīlix üqün uxkak mallardin koy ya eqkə kurbanlik kīlay desə, undaқта u bejirim bolōan bir ərkikini kəltürsun. **11** U uni qurbangahning ximal təripidə Pərwərdigarning huzurida booquzlisun. Andin kahinlar bolōan Hərunning oqulliri kəneni elip, qurbangahning üsti kismining ətrapiōa səpsun. **12** [kurbanlik kilōuqi] bolsa gəxni parqilap, bexi bilən meyini kesip ayrisun. Andin kahin bularni elip qurbangahniki otning üstidiki otunning üstidə tartip boyiqə tizip koysun. **13** Lekin uning iq-karni bilən paqaklarni [kurbanlik sunojuqi] suda yusun; andin kahin həmmisini elip kelip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arkilik sunulidoan kurbanlik hesabida, Pərwərdigarōa huxbuy qikirilidoan keydürmə kurbanlik bolidu. **14** Əgər [kurbanlik kilōuqi] Pərwərdigarōa atap uqar-kanatlardin keydürmə kurbanlik kīlay desə, undaқта u pahtklərdin yaki kəptər baqkiliridin kurbanlik kəltürsun. **15** Kahin uni qurbangahning yenioa elip kelip, bexini toloqap üzüp uni qurbangahning üstidə keydürsun; uning kəni sikilip qurbangahning temioa sürtülsun. **16** Lekin taxlikini pəyliri bilən koxup qurbangahning xərk təripidiki küllükə taxliwətsun; **17** u kurbanlikni ikki qaniting otturisdin yarsun, biraq uni ikki parqə kiliwətmisun. Andin kahin buni elip qurbangahdiki otning üstidiki otunning üstigə koyup keydürsun; bu ot arkilik sunulidoan kurbanlik hesabida, Pərwərdigarōa huxbuy qikirilidoan keydürmə kurbanlik bolidu.

2 Əgər birkim Pərwərdigarning huzurioa axlik hədiyə sunmaqqi bolsa hədiyəsi esil undin boluxi kerək; u uningōa zəytun meyi kuyup andin üstigə məstiki salsun. **2** U uni elip kahinlar bolōan Hərunning oqullirining aldioa kəltürsun; andin [kahin hədiyə sunojuqining] yadlinixi üqün zəytun meyi iləxtürülgən undin bir qanggal elip, həmmə məstiki bilən koxup, bu hədiyəni kurbangahta keydürsun; bu ot arkilik sunulidoan, Pərwərdigarōa huxbuy qikirilidoan hədiyə bolidu. **3** Əmma axlik hədiyədin kalōjini bolsa, Hərun bilən uning oqullirioa təwə bolsun. Bu Pərwərdigarōa ot arkilik sunuloanlarning iqidə «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **4** Əgər sən tonurda pixuruloan nərsilərdin axlik hədiyə sunay desəng, ular zəytun meyi iləxtürülgən esil undin pixuruloan tokaqlar yaki zəytun meyi sürlülip məsihləngən petir həmək nənərdin bolsun. **5** Əgər sening kəltiridoan hədiyəng tawida pixuruloan axlik hədiyə bolsa u zəytun meyi iləxtürülüp esil undin petir halda etilsun. **6** Sən uni oxtup üstigə zəytun meyi kuyojin; u axlik hədiyə bolidu. **7** Sening kəltiridoan hədiyəng kazanda pixuruloan axlik hədiyə bolsa undaқта u esil un bilən zəytun meyida etilsun. **8** Xu yollarda təyyarlanōan axlik hədiyələrnə Pərwərdigarning huzurioa kəltürgin; uni kahinoa bərgin, u uni qurbangahқа elip baridu. **9** Kahin bolsa axlik hədiyədin «yadlinix ülitixi»ni elip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arkilik sunulidoan, Pərwərdigarōa huxbuy qikirilidoan hədiyə bolidu. **10** Əmma axlik hədiyədin kalōjini bolsa, Hərun bilən uning oqullirioa təwə bolsun. Bu Pərwərdigarōa ot arkilik sunuloanlarning iqidə «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **11** Silər Pərwərdigarning huzurioa sunidoan hərkəndə axlik hədiyələr eqitku bilən təyyarlanmisun. Qünki silərnin Pərwərdigarōa otta sunulidoan hədiyənglarning həqkaysisida eqitku yaki həsəlni keydürüxkə bolmaydu. **12** Bularni Pərwərdigarning aldioa «dəsləpki həsul» süpitidə sunsanglar bolidu, ləkin ular huxbuy süpitidə qurbangahning üstidə keydürtülüp sunulmisun. **13** Sening hər bir axlik hədiyəng tuz bilən tuzlinixi kerək; axlik hədiyəngni Hədayingning əhdə tuzidin məhrum kīlməy, həmmə axlik hədiyəlingni tuz bilən tuzlijoj. **14** Əgər sən Pərwərdigarōa «dəsləpki həsul»din axlik hədiyə sunay desəng, undaқта ziraətnin yeni pixқан kək bexini elip, danlarni otta korup, ezip talқан süpitidə sunojin; bu «dəsləpki həsul» hədiyəsi bolidu; **15** sən uningōa zəytun meyi kuyup üstigə məstiki salojin; bu axlik hədiyə bolidu. **16** Kahin bolsa uningdin, yəni korup ezilən danlar bilən zəytun meyidin bir kismini elip həmmə məstiki bilən koxup, bolarni «yadlinix ülitixi» süpitidə keydürsun. Bu ot arkilik Pərwərdigarōa sunuloan hədiyə bolidu.

3 Birsining sunidiojini inaklik kurbanliqi bolsa, xundakla kalilardin sunsa, u Pərwərdigarning huzurioa bejirim bir ərkikini yaki qixisini kəltürsun. **2** U sunidoan bu haywanning bexioa qəlini koyup, andin uni jamaət qedirining kirix əoqzi aldidə booquzlisun. Andin kahinlar bolōan Hərunning oqulliri kəneni qurbangahning üsti kismining ətrapiōa səpsun. **3** Sunojuqi kixi bu inaklik kurbanlikdin Pərwərdigarōa

atap otta sunulidiojan hədiyə süpitidə bir qismini elip beoxilxusun, yəni iq karnini yögər turojan mayni, xundakla barliq iq meyini elip **4** ikki berəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərninğ bərəkkiaq boləjan qawa meyini kesip, elip kəlsun. **5** Hərurning oqulliri bolsa bularni kurbangahning üstigə kəltürüp ot üstigə qoyulojan otuning üstidiki keydürmə kurbanliqqa koxup keydürsun. Bu ot arkiplik sunulidiojan, Pərwərdigarəja huxbuy qikirilidiojan kurbanliq bolidu. **6** Birsining Pərwərdigarəja kilidiojan inakliq kurbanliq üqün sunidiojini uxxaq maldin bolsa, undakta u bejirim bir ərkikini yaki qixisini kəltürsün. **7** Əgər uning kurbanliqı qoy bolsa uni Pərwərdigarning aldioja kəltürüp, **8** kurbanliq kilidiojan bu haywanning bexioja kolini qoyup, andin uni jamaət qedirining kirix aqzining aldidə boquzlisun. Andin Hərurning oqulliri kenini elip kurbangahning üsti qismining ətrəpioja səpsun. **9** Sunoquqi kixi bu inakliq kurbanliqidin Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan hədiyə süpitidə bir qismini, yəni uning meyini elip beoxilxusun, — pütün mayliq kuyruqini uning omurtxisioja yekin yərdin ajritip elip, iq karnini yögər turojan mayni, xundakla barliq iq meyini elip, **10** ikki berəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərninğ bərəkkiaq boləjan qawa meyini kesip, elip kəlsun. **11** Kahin bularni kurbangahning üstidə keydürsun; bu otta sunulidiojan, Pərwərdigarəja atalojan taam hədiyəsi bolidu. **12** Uning sunidiojini eqka bolsa, buni Pərwərdigarning huzurioja kəltürsün. **13** U kolini uning bexioja qoyup, andin uni jamaət qedirining aldidə boquzlisun. Andin Hərurning oqulliri kenini elip kurbangahning üsti qismining ətrəpioja səpsun. **14** Andin sunoquqi kixi bu kurbanliqin Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan hədiyə süpitidə bir qismini elip beoxilxusun, yəni iq karnini yögər turojan mayni, xundakla barliq iq meyini elip, **15** ikki berəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərninğ bərəkkiaq boləjan qawa meyini kesip, elip kəlsun. **16** Kahin bularni kurbangahning üstidə keydürsun; bu otta sunulidiojan, huxbuy qikiridiojan taam hədiyəsi bolidu. Mayning həmmisi Pərwərdigarəja təwədur. **17** Bu hərəkəndə turar jayinglarda silərgə əbədiy bəlgilimə bolidu; silər heqkəndə may yaki qan yemasliqlar kerək.

4 Pərwərdigarə Musaəja səz kəlip mundaq dedi: — **2** Israilləroja səz kəlip mundaq degin: — «Birsi bilməy ezip, Pərwərdigarə «kilma» dəp buyruəjan hərəkəndə əmlərdin birigə hiləplik kəlip selip, gunah kilsa, [təwəndikidə kilsun]: — **3** — əgər məsihləngən kahin həlqni gunahqa putlaxturidiojan bir gunahni kilsa, undakta u bu kiləjan gunahı üqün bir bejirim yax torpaqni elip kelip, Pərwərdigarəja gunah kurbanliqı süpitidə sunsun. **4** U torpaqni jamaət qedirining kirix aqzining yenioja, Pərwərdigarning aldioja kəltürüp, kolini uning bexioja qoyup, andin torpaqni Pərwərdigarning huzurida boquzlisun. **5** Andin məsihləngən kahin torpaqning kənidin azəjina elip, jamaət qediri iqigə kətürüp aparsun; **6** kahin xu yərdə barmikini qanoja qilap, qanni mukəddəs jayning pərdisining aldidə, Pərwərdigarning huzurida yəttə mərtiwə səpsun. **7** Xundakla kahin qəndin elip,

jamaət qediri iqidə Pərwərdigarning aldidə turojan huxbuygahning münğgüzliərgə sürsun. Torpaqning qəlojan həmmə kəninə bolsa, jamaət qedirining kirix aqzining aldidiki keydürmə kurbanliq kurbangahning tüwigə təküp qoysun; **8** andin u gunah kurbanliqı boləjan torpaqning iqidin həmmə meyini ajritip qikarsun — yəni iq karnini yögər turojan may bilən kəlojan iq meyi, **9** ikki berəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərninğ bərəkkiaq boləjan qawa meyini ajratsun **10** (huddi inakliq kurbanliqı boləjan kalining iqidiki may ajritiləndə); andin kahin bularni keydürmə kurbanliq kurbangahning üstidə keydürsun. **11** Lekin torpaqning teriş bilən həmmə gexi, bax bilən paqaklıri, iq karni bilən zininə, **12** yəni pütkül torpaqning qəlojan qisimlirini qedirgahning sirtioja elip qikip, pak bir yərgə, yəni küllər təkülidiojan jayoja elip qikip, otuning üstidə otta keydürsun. Bular küllər təkülidiojan jayda keydürüwetilisun. **13** Əgər pütkül Israil jamaiti əzi bilməy həlaldə ezip gunah kiləjan bolsa, Pərwərdigarning «kilma» dəp buyruəjan hərəkəndə əmlirigə hiləplik ixlərninğ birini kəlip selip, gunahqa qüxüp qəlsa, **14** xundakla ularning sadir kiləjan gunahı aydinglaxkan bolsa, undakta jamaət gunah kurbanliqı süpitidə bir yax torpaqni sunup jamaət qedirining aldioja kəltürsün. **15** Jamaətninğ aqsakalliri Pərwərdigarning aldidə qollirini torpaqning bexioja qoyup, andin torpaqni Pərwərdigarning aldidə boquzlisun. **16** Məsihləngən kahin torpaqning kənidin azəjina elip jamaət qediri iqigə elip kirsun; **17** xu yərdə barmikini qanoja qilap, qanni [mukəddəs jayning] pərdisining aldidə, Pərwərdigarning huzurida yəttə mərtiwə səpsun. **18** Xundakla kahin qəndin elip jamaət qediri iqidə Pərwərdigarning aldidə turojan huxbuygahning münğgüzliərgə sürsun. Torpaqning qəlojan həmmə kəninə bolsa, jamaət qedirining kirix aqzining aldidiki keydürmə kurbanliq kurbangahning tüwigə təküp qoysun; **19** kahin [torpaqning] iqidin barliq meyini ajritip elip, kurbangahning üstidə keydürsun. **20** U gunah kurbanliqı boləjan ilgiriki torpaqni kiləjiniəja ohxax bu torpaqnimu xundak kilsun; wə dəl xundak kilixi kerək; xu yol bilən kahin ular üqün kafərat kəltüridu; xu gunah ularin kəqürülidu. **21** Andin u torpaqni qedirgahning taxkiriəja elip qikip, ilgiriki torpaqni keydürgəndə bu torpaqnimu keydürsun. Bu jamaət üqün gunah kurbanliqı bolidu. **22** Əgər bir əmir bilməy uning Hudasi Pərwərdigarning «kilma» degen hərəkəndə əmlirining birigə hiləplik kəlip selip, gunahqa qüxüp qəlsa, **23** wə kiləjan gunahı əzigə məlum kilinəjan bolsa, undakta u əzi kurbanliq üqün bejirim bir tekini sunsun; **24** u kolini tekining bexioja qoyup, andin uni keydürmə kurbanliq kilinidiojan haywanlarni boquzlaydiojan jayoja elip berip Pərwərdigarning aldidə boquzlisun. Bu bir gunah kurbanliqı bolidu. **25** Kahin gunah kurbanliqinənin kənidin barmikiəja azəjina elip, uni keydürmə kurbanliq kurbangahning münğgüzliərgə sürip qoysun; andin qəlojan kəninə keydürmə kurbanliq kurbangahning tüwigə təküp qoysun. **26** U inakliq kurbanliqı kilinəjan haywanning meyini keydürgəndə, uning barliq meyini kurbangahda keydürsun. Bu yol bilən kahin uni gunahidin paklandurux üqün kafərat kəltüridu

wə xu gunahı uningdin kəqürüldü. **27** Əgər puqralardin biri bilməy uning Hudasi Pərwərdigarning «qılma» degən həkəndək əmlirining birigə hilaplik kəlip selip, gunaħka qəxüpb kəlsa, **28** wə kəlojan gunahı əzigə məlum kəlinəjan bolsa, undaħta u əzining, yəni u sadir kəlojan gunahı üqün kurbanlik kəlixka bejirim bir qixi əqkini sunsun; **29** u kəlini gunah kurbanlikining bəxioja koyup, andin uni köydürmə kurbanliklarni boquzlaydiojan jayəja elip berip boquzlisun. **30** Andin kaħin uning kənidin barmikioja azəjina elip uni köydürmə kurbanlik kurbangahning munggüzligigə sürüp koysun; kəlojan barlik kəni kurbanlikning tūwigə təküp koysun. **31** Inaħlik kurbanlik kəlinəjan həywaning meyi iqidin əjritilojandək uningmu həmmə meyni əjritip qikarsun; kaħin uni Pərwərdigarning aldida huxbuy kəltürsun dəp kurbangahning üstidə köydürsun. Xu yol bilən kaħin uning üqün kafarət kəltüridu; xu gunah uningdin kəqürüldü. **32** Əgər u kixi gunah kurbanlik üqün koza kəltürüxni halisa, bejirim bir qixi kəzini sunsun. **33** U kəlini gunah kurbanlik [kəzisining] bəxioja koyup, köydürmə kurbanliklar boquzlinidəjan jayəja elip berip, uni gunah kurbanlik süpitidə boquzlisun. **34** Andin kaħin gunah kurbanlikining kənidin barmikioja azəjina elip uni köydürmə kurbanlik kurbangahning munggüzligigə sürüp koysun; uning kəlojan barlik kəni u kurbangahning tūwigə təküp koysun. **35** Inaħlik kurbanlik kəlinəjan kəzining meyi iqidin əjritilojandək, uningmu həmmə meyni əjritip qikarsun; kaħin bularni Pərwərdigarəja atap otta sunulidəjan barlik kurbanlikləroja kəxup, kurbangahning üstidə köydürsun. Xu yol bilən kaħin uning sadir kəlojan gunahı üqün kafarət kəltüridu; xu gunah uningdin kəqürüldü.

5 Əgər birsi məlum ixka guwahəgi bolup, xundakla uningəja kəsam buyruləjində kərgini yaqi bilginidin məlumat bərmisə, undaħta u kəbihlikining jazasioja tartilidu. **2** Əgər birsi əzi bilməy napak bir nərsigə tegip kətsə — məyli u napak bir həywaning jəsiti bolsun, məyli napak bir qarpayning jəsiti bolsun, yaqi napak bir əmiligüqi həywaning jəsiti bolsun, muxundək nərsigə tegip kətsə umu napak sanilip gunaħkar həsəblinidu; **3** əgər xuningdək birsi əzi tuymay məlum kixining adəmnə napak kəlidəjan həkəndək nijəsitigə tegip kətsə, xundakla u buni bilip yətsə, undaħta u gunaħkar həsəblinidu. **4** Əgər birsi əngsiz rəwəxtə yaman yaqi yaħti bir ixni kəlay dəp kəsam kəlip salsa (kixilər hərtürlik ix toqrısında əngsiz rəwəxtə kəsam kəlixə mumkin), xundakla u buni tonup yətsə, u bu ixlar tūpəylidin gunaħkar həsəblinidu. **5** Birsi yuqiriki həkəysi ixlarda mən gunaħkar boldum dəp bilsə, u əz gunaħini «mən mundək gunaħ kəldim» dəp ikrar kəlsun; **6** andin əzi sadir kəlojan gunaħning kafəriti üqün Pərwərdigarning əldioja «itaətsizlikni tiligüqi kurbanlik» süpitidə uxħak maldin saəqlik wə ya bir qixi əqkini gunaħ kurbanlik kəlip kəltürsun; andin kaħin uni gunaħidin paklanduruxka uning üqün kafarət kəltürsun. **7** Əgər u koylardin [kurbanlik] kəlixka kurbə yətmisə, u kəlojan itaətsizlik üqün ikki paħtak yaqi ikki baqkini elip kəlip, birini gunaħ kurbanlik üqün, yənə birini köydürmə kurbanlik üqün Pərwərdigarning əldioja sunsun. **8**

U bularni kaħinning kəxioja kəltürgəndə, [kaħin] əwwal gunaħ kurbanlikəja təyyarlanəjənin kurbanlik kəlip boynini üzəmə, bəxioja yəkin jayidin tolojisun, ləkin bəxini boynidin üzəwətmisun; **9** andin gunaħ kurbanlikining kənidin azəjina elip kurbangahning temioja qəqsun; kəlojan kəni bolsa kurbangahning tūwigə sikip qəkirilsun. Buning əzi gunaħ kurbanlik bolidu. **10** Əmma ikkinəsinəni bolsa bəkitilgən bəlgiləmə boyiqə köydürmə kurbanlik kəlip sunsun. Bu yol bilən kaħin uning kəlojan gunahı üqün kafarət kəltüridu wə xu gunah uningdin kəqürüldü. **11** Əgər ikki paħtək yaqi ikki baqkini kəltürüxkə kurbə yətmisə, undaħta gunaħ kəlojan kixi gunaħ kurbanlik üqün esil undan bir əfəħning ondin birini kəltürsun; bu gunaħ kurbanlik boləjaqka u uning üstigə zəytun meyi kuymisun yaqi üstigə həkəndək məstiki salmisun; qünki u gunaħ kurbanlik bolidu. **12** U uni kaħinning kəxioja kəltürsun wə kaħin buningdin [sunəqujining] «yaadlinix ülüxi» süpitidə bir qəngəll elip, xuni Pərwərdigarəja atap otta sunuləjan kurbanlikləroja kəxup, kurbangahning üstidə köydürsun. Buning əzi gunaħ kurbanlik bolidu. **13** Bu yol bilən u xu gunaħlardan kəyisəni kəlojan bolsa, kaħin uning üqün kafarət kəltüridu. Axlık hədiyələrdikigə əhxəx kəlojan kəsimə kaħinəja təwə bolidu. **14** Andin Pərwərdigar Musəja səz kəlip mundək dedi: — **15** Birsi bilməy Pərwərdigarəja atəlojan mukəddəs nərsilərgə nisbətən itaətsizlik kəlip gunaħ ətküzəsə, undaħta u Pərwərdigarning əldioja uxħak maldin bejirim bir koqkərnə itaətsizlik kurbanlik kəlip kəltürsun; xu itaətsizlik kurbanlik boləjan koqkərnəning bəħəsini sən mukəddəs jaydiki xəkəlnəning əlqəm birliki boyiqə kümüx xəkəlgə toħtatkin. **16** Andin xu kixi mukəddəs nərsilərgə nisbətən ətküzgən hətəlikədin boləjan ziyanı toldursun, xundakla ziyaning bəxtin birə boyiqə kəxup kaħinəja tələm təlisun. Bu yol bilən kaħin itaətsizlik kurbanlik boləjan koqkərnəning wasitisi bilən uning üqün kafarət kəltüridu; xu gunaħ uningdin kəqürüldü. **17** Əgər birsi bilməy Pərwərdigarning «kəlmə» degən həkəndək əmlirining birərisigə hilaplik kəlip, gunaħkar boləjan bolsa u kəbihlikining jazasioja tartilidu; **18** xundək bolsa, u uxħak maldin sən toħtatqan kəmməttə bejirim bir koqkərnə itaətsizlik kurbanlik kəlip sunsun. Bu yol bilən kaħin uning bilməy ətküzgən itaətsizlik üqün kafarət kəltüridu wə xu itaətsizlik gunaħı uningdin kəqürüldü. **19** Bu itaətsizlik kurbanlik bolidu; qünki u dərhəkəkt Pərwərdigarning aldida itaətsizlik kəlojan.

6 Andin Pərwərdigar Musəja səz kəlip mundək dedi: — **2** Əgər birsi gunaħ kəlip Pərwərdigarning aldida wəpasəzlik kəlip, kəxnisi əzigə əmənət yaqi kapəltəkə bərgən bir nərsə yaqi kəxnisidin zorəwanlik bilən buluwəlojan məlum bir nərsə toqrısında yəlojan gəp kəlojan bolsa yaqi kəxnisidin nəhəklik bilən məlum nərsini tartiwəlojan bolsa, **3** yaqi yitip kətkən bir nərsini tēpəwelip uningdin tansa yaqi kixilərnəning gunaħ sadir kəlojan həkəndək bir İxi toqrısında yəlojan kəsam iqsə, **4** U gunaħ kəlojan ixta əzini gunaħkar dəp tonup yətsə, undaħta u buliwəlojan yaqi nəhək tartiwəlojan nərsə yaqi uningəja əmənətkə bərilgən nərsə bolsun, yaqi yitip kətip tēpəwəlojan nərsə bolsun, **5** yaqi u həkəndək nərsə toqrısında yəlojan kəsam iqkən bolsun, uning həmmisini

toluq bahasi boyiqə təlisun, xundakla xu bahaning bəxtin bir qismi boyiqə qoxup təlisun; u itaətsizlik qurbanlikini qiləjan künidə tələmni igisigə tapxurup bərsun. **6** Andin u Pərwədigarning aldioəa itaətsizlik qurbanliqi süpitidə uxxak maldin sən tohtatқан kimmət boyiqə bejirim bir qoqқarni itaətsizlik qurbanliqi kiliп kahinning kexioəa elip kəlsun. **7** Kahin bu yol bilən uning üqün Pərwədigarning aldidə kafarət kəltüridə wə u harkaysi ixta itaətsizlik qiləjan bolsimu u uningdin kəqürüliđu. **8** Pərwədigar Musaoəa səz kiliп mundak dedi: — **9** Sən Hərun bilən oəqullirioəa kəydürmə qurbanliq toərisidə əmr kiliп mundak degin: — Kəydürmə qurbanliq toərisidə kəidə-nizam mundak bolidu: — Kəydürmə qurbanliq pütin keqə tang atқuqə qurbangahitki oqakning üstidə kəyüп tursun; wə qurbangahning otini eqürməy yenik turəquzunglar. **10** Kahin kanap tonini kiyip, yalinqaqlikini yepip, saərisioəiqə kanap iq tambal kiyip tursun; qurbangahning üstidiki ot bilən kəydürülgən kəydürmə qurbanlikning külini elip, qurbangahning bir təripidə koysun; **11** andin kiyimlirini seliwetip bəxka kiyimlərni kiyip, külini qedirgahning sirtioəa elip qikiп pakiz bir jayda koysun. **12** Qurbangahning oti bolsa həmixə yenip tursun; uni heq wəkit eqürütxə bolmayđu, kahin əzi hər künini ətigəndə uningə otun selip, üstigə kəydürmə qurbanlikni tizsun wə uning üstigə inaklik qurbanlikining meyini koyp kəydürsun. **13** Üzülməs bir ot qurbangahning üstidə həmixə kəyüп tursun; u hərgiz eqürülmisun. **14** Axliq hədiyə toərisidiki kəidə-nizam mundak: — Hərunning oəqulliridin biri uni Pərwədigarning aldioəa, qurbangahning aldioəa kəltürsun. **15** U axliq hədiyə boləjan esil unəəa kolini selip uningdin xundakla uningdiki zəytun meydin bir qanggal elip wə hədiyəning üstidiki barliq məstikini koxup, bularni qurbangah üstidə kəydürsun; bu hədiyəning «yadlinix ülüxi» bolup, Pərwədigarning aldidə huxbuy kəltürüx üqün kilinoəan bolidu. **16** Exip qəloəanlirini bolsa Hərun bilən oəqulliri yesun; u eqitқu selinmay pixuruluپ mukəddəs bir jayda yeyilsun; ular uni jamaət qedirining həyilisidə yesun. **17** U mutlək eqitқusiz pixurulsun. Mən otta Manga sunulidəoəan qurbanliq-hədiyələr iqidin xuni ularning əz ülüxi bolsun dəp ularəa hək kiliп bərdim; u gunah wə itaətsizlikni tiligüqi qurbanliklarəa ohxax «əng mukəddəslərnning biri» hesablinidu. **18** Hərunning əwladidin boləjan ərkəklərnning həmmisi buningdin yesun; bu dəwrdin-dəwrgə aranglarda əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərwədigaroəa atap otta sunuloəanliridin bular ularning ülüxi bolsun. Uningəəa kol təgküzgüqi jəzmən mukəddəs boluxi kerək. **19** Pərwədigar Musaoəa səz kiliп mundak dedi: — **20** Hərun Məsihlididəoəan künidə u wə oəqullirining Pərwədigarning aldioəa sunidəoəini mundak boluxi kerək: — Ular üzülməs axliq hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin birini sunuxi kerək; ətigini yerimini, ahximi yənə yerimini sunsun. **21** U tawidə zəytun meyi bilən etilsun; u zəytun meyoəa qilap pixuruloəandin keyin sən uni elip kir; axliq hədiyəning pixuruloəan pərqilirini huxbuy süpitidə Pərwədigaroəa atap sunəoəin. **22** Hərunning oəqullirining qaysisi uning ornida turuxқa Məsihləngən bolsa umu [hədiyəni]

xundak təyyarlap sunsun; bu əbədiy mutlək bir bəlgilimə bolidu. Bu hədiyə Pərwədigaroəa atap toluq kəydürülsun. **23** Kahinning hər bir axliq hədiyəsi bolsa pütinləy kəydürülsun; u hərgiz yeyilmisun. **24** Pərwədigar Musaoəa səz kiliп mundak dedi: — **25** Hərun bilən oəqullirioəa mundak degin: — Gunah qurbanliqi toərisidiki kəidə-nizam mundak: — Gunah qurbanlikimu kəydürmə qurbanliq boəuzlinidəoəan jayda, Pərwədigarning aldidə boəuzlansun; bu hil qurbanliq «əng mukəddəslərnning biri» hesablinidu. **26** Gunah qurbanlikini ətküzgüqi kahin əzi uni yesun; qurbanliq mukəddəs bir yərdə, jamaət qedirining həyilisidə yeyilsun. **27** Uning gəxigə kol təgküzgüqi hər kim mukəddəs bolmisa bolmayđu, xuningdək əgər uning kəni birsining kiyimigə qaqrap kətsə, undakta қan qeqiləjan jay mukəddəs bir yərdə yuyulsun. **28** Qaysi sapal қazanda qurbanliq қaynitilip pixuruloəan bolsa, u sundurulsun. Əgər u mis қazanda қaynitip pixuruloəan bolsa, u kirip sürülsun həm su bilən yuyulsun. **29** Kahinlardin boləjan barliq ər kixilər uningdin yesə bolidu. Bu «əng mukəddəslərnning biri» hesablinidu. **30** Həlbuki, mukəddəs jayda kafarət kəltürüx üqün kəni jamaət qedirioəa kirgüzülgən hərқandak gunah qurbanliqi bolsa, hərgiz yeyilmisun, bəlkə [pütinləy] kəydürülsun.

7 Itaətsizlik qurbanliqi toərisidiki kəidə-nizam mana mundak: — Bu [qurbanliq] «əng mukəddəslərnning biri» hesablinidu. **2** Kəydürmə qurbanliq boəuzlinidəoəan jayda itaətsizlikni tiləx qurbanlikimu boəuzlinidu; [kahin] kəneni qurbangahning üsti kismining ətrəpioəa səpsun. **3** [Qurbanliq kiləuqi kixi] barliq meyini sunsun; yəni mayliқ kuyruqi bilən iq қarnini yəgəp turəjan mayni, **4** ikki bərkəni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixediki mayni ajritip, jigərnning bərkəkiqə boləjan qawa meyini ajritip sunsun. **5** Kahin bularni Pərwədigaroəa atap otta sunulidəoəan qurbanliq süpitidə qurbangahəta kəydürsun. Bu itaətsizlik qurbanliqi bolidu. **6** Kahinlardin boləjan ər kixilərnning həmmisi buni yesun; u mukəddəs yərdə yeyilsun; u «əng mukəddəslərnning biri» hesablinidu. **7** Gunah qurbanliqi қandak bolsa itaətsizlik qurbanlikimu xundak bolidu; ular ikkisi toərisidiki kəidə-nizam ohxax; bu qurbanliq kafarət kəltürütxə qurbanliq ətküzgüqi kahinning əzigə təwə bolsun. **8** Kahin birsining sunəjan kəydürmə qurbanlikini ətküzgən bolsa, kəydürmə qurbanliqning terisi xu kahinning bolidu. **9** Tonurda pixuruloəan hər bir axliq hədiyə, xundakla қazanda yaki tawidə etilgən hər bir axliq hədiyə bolsa uni ətküzgən kahinning bolidu, yəni kahinning əzigə təwə bolidu. **10** Hər bir axliq hədiyə, mayli zəytun meyi arilaxturuloəan bolsun, yaki қuruқ kəltürülgən bolsun, bular Hərunning oəqullirining hər birigə barəwə belüп berilidu. **11** Pərwədigaroəa atap kəltürülgən inaklik qurbanliqi toərisidiki kəidə-nizam mundak: — **12** Sunmaqı boləjan kixi uni təxəkkür eytix üqün sunsun, undakta u «təxəkkür qurbanliqi» bilən billə zəytun meyi iləxtürülgən petir toқaqlar, zəytun meyi sürülüп məsihləngən petir həməк nanlar wə esil undin zəytun meyoəa qilap pixuruloəan toқaqlarnimu kəltürsun. **13** Xu toқaqlardin bəxka, yənə təxəkkür eytidəoəan inaklik

kurbanlikni bilən billə eqitqu selinoʻjan nanlarnimu sunsun; **14** u xu sunoʻjanlirining h̄arbir t̄uridin birni elip P̄arw̄ardigar ūqūn [k̄ox kollap] sunidoʻjan «ket̄ürm̄ə h̄adiȳə» kilip k̄elt̄ürsun; bu inaklik k̄urbanlikning kenini [k̄urbangahning ūstiga] s̄əpk̄ən kah̄inning ōziḡə t̄əgsun. **15** T̄əx̄əkk̄ür bild̄üridoʻjan inaklik k̄urbanlikning ḡexi bolsa k̄urbanlik k̄ilinoʻjan xu küni yeyilixi ker̄ək; [k̄urbanlikni sunoʻjuqi kixi] tang at̄kuq̄ə uning h̄eq nemisini k̄aldurm̄isun. **16** ōḡər uning sunoʻjan k̄urbanlikni k̄əsimiḡə has k̄urbanlik yaki ihtiyariy k̄elt̄ürḡən k̄urbanlik bolsa, undak̄ta h̄aywanning ḡexi k̄urbanlik k̄ilinoʻjan k̄ündə yeyilsun; uningdin exip k̄aloʻjini bolsa, ōtisimu yeyixk̄ə bolidu; **17** lekin k̄urbanlikning ḡexidin ūq̄inqi k̄üniḡiq̄ə exip k̄alsa, u otta keyd̄ür̄ül̄ixi ker̄ək. **18** Inaklik k̄urbanlikning ḡexidin ūq̄inqi k̄ündə yeyils̄ə, undak̄ta k̄urbanlik k̄obul bolmaydu, k̄urbanlik sunoʻjuq̄ining h̄esabioʻjimu h̄esablanmaydu, b̄əlki mak̄ruh bolidu; kimd̄əkim uningdin yes̄ə ōz k̄əbihlikining jazasiq̄a tartilidu. **19** Xundak̄la napak n̄ərsiḡə tegip k̄aloʻjan ḡəxmu yeyilm̄əsliki ker̄ək, b̄əlki otta keyd̄ür̄ül̄ixi ker̄ək. H̄ərk̄əndak̄ pak ad̄əm [napak n̄ərsiḡə t̄əgmiḡən] k̄urbanlikning ḡexini yes̄ə bolidu. **20** Lekin kimki napak h̄alatt̄ə turup P̄arw̄ardigarq̄a ataloʻjan inaklik k̄urbanlikdin yes̄ə, undak̄ta u ōz h̄əlk̄idin ūzīup taxlinidu. **21** Kimki napak bir n̄ərsiḡə tegip k̄əts̄ə (mayli napak h̄alatt̄ətki ad̄əm bolsun, napak bir h̄aywan bolsun yaki h̄ərk̄əndak̄ napak yirginlik n̄ərs̄ə bolsun) w̄ə xundak̄la P̄arw̄ardigarq̄a has ataloʻjan inaklik k̄urbanlikning ḡexidin yes̄ə, undak̄ta u ōz h̄əlk̄idin ūzīup taxlinidu. **22** P̄arw̄ardigar Musaq̄a s̄əz k̄ilip mundak̄ dedi: — **23** Israillaroʻja mundak̄ degin: — Sil̄ər kala, k̄oy w̄ə ōq̄kil̄ərn̄ing meyini h̄ərgiz yem̄ənglar. **24** Ōzlik̄idin ōlḡən yaki yirt̄kuqlar boʻq̄up k̄oʻyoʻjan h̄aywanning j̄əsitining meyini h̄ərk̄əndak̄ ixk̄a ixl̄ətkili bolidu, lekin h̄ərgiz uningdin yem̄ənglar. **25** Q̄ünki kimki P̄arw̄ardigarq̄a atap otta sunulidoʻjan h̄ərk̄əndak̄ h̄aywanning meyini yes̄ə, xuni yeḡən kixi ōz h̄əlk̄iridin ūzīup taxlinidu. **26** Sil̄ər h̄ərk̄əndak̄ turar j̄ayinglarda h̄əq̄k̄əndak̄ k̄anni, ȳəni uq̄ər-k̄ənatlarning bolsun yaki qarpaylarning bolsun k̄enini h̄ərgiz estimal k̄ilmanglar. **27** Kimd̄əkim h̄ərk̄əndak̄ k̄anni estimal k̄ilsa, xu kixi ōz h̄əlk̄iridin ūzīup taxlinidu. **28** P̄arw̄ardigar Musaq̄a s̄əz k̄ilip mundak̄ dedi: — **29** Israillaroʻja mundak̄ degin: — Kimki P̄arw̄ardigarq̄a atap bir inaklik k̄urbanlikni sunsa, undak̄ta u P̄arw̄ardigarq̄a has bol̄oʻjan h̄adiȳəni xu inaklik k̄urbanlikdin ayrip k̄elt̄ürsun. **30** Ōz k̄oli bil̄ən P̄arw̄ardigarq̄a atioʻjan, otta sunulidoʻjan h̄adiȳəl̄ərn̄i, ȳəni may bil̄ən t̄əx̄ni k̄oxup elip kelip, t̄əx̄ni «pulanglatma h̄adiȳə» s̄üp̄itid̄ə P̄arw̄ardigarning aldida pulanglatsun. **31** Kah̄in meyini k̄urbangah ūstid̄ə keyd̄ür̄üw̄ətsun. T̄əx̄ bolsa H̄arun bil̄ən uning oʻq̄ullirioʻja has bolsun. **32** Inaklik k̄urbanliklir̄inglarning ong arka putini sil̄ər «ket̄ürm̄ə h̄adiȳə» s̄üp̄itid̄ə kah̄inoʻja beringlar. **33** H̄arunning oʻq̄ulliridin k̄aysisi inaklik k̄urbanlikning k̄eni bil̄ən meyini sunoʻjan bolsa ez ūl̄ixi ūq̄ūn ong arka putini ōzi alsun. **34** Q̄ünki m̄ən Israillarning inaklik k̄urbanlikliridin «pulanglatma h̄adiȳə» bol̄oʻjan t̄əx̄ bil̄ən «ket̄ürm̄ə h̄adiȳə» bol̄oʻjan arka putini əb̄ədiȳə bir b̄əlḡilim̄ə bil̄ən Israillardin elip, kah̄in H̄arun w̄ə uning oʻq̄ullirining

h̄əkk̄i bolsun d̄əp ularq̄a t̄əkd̄im k̄ildim. **35** [Musa] H̄arun bil̄ən oʻq̄ullirini P̄arw̄ardigarning k̄ulluk̄ida kah̄in boluxk̄ə uning aldioʻja k̄elt̄ürḡən k̄ündə, ularq̄a P̄arw̄ardigarq̄a atap otta sunulidoʻjan k̄urbanliklardin t̄əkd̄im k̄iliniidoʻjan kah̄inlik ūl̄ixi mana xudur. **36** [Musa] ularni M̄əsih̄liḡən k̄ündə, P̄arw̄ardigar bu ūl̄ixni Israillardin elip ularq̄a b̄ərsun d̄əp əmr̄ kil̄oʻjan. Bu [Israillaroʻja] d̄əw̄rdin d̄əw̄rgiq̄ə əb̄ədiȳə bir b̄əlḡilim̄ə bolidu. **37** Keyd̄ürm̄ə k̄urbanlik bil̄ən axlik h̄adiȳəsi, gunah k̄urbanlikni bil̄ən itāətsizlik k̄urbanlikni, kah̄inlikk̄a tikl̄əx k̄urbanlikni bil̄ən inaklik k̄urbanlikni toʻʻrisidiki k̄aid̄ə-nizam mana xudur. **38** P̄arw̄ardigar Israillaroʻja: «Sil̄ər bu Sinay bayawinida P̄arw̄ardigarning aldioʻja k̄urbanliklir̄inglarni sununglar» d̄əp buyruoʻjan k̄ündə, u bularning h̄əmm̄isini Sinay t̄əʻjida Musaq̄a tapxuroʻjanidi.

8 P̄arw̄ardigar Musaq̄a s̄əz k̄ilip: — **2** H̄arunni oʻq̄ulliri bil̄ən billə, w̄ə ularning m̄əhsus kiyimlirini, «m̄əsih̄l̄əx meyi»ni, gunah k̄urbanlikni bolidoʻjan torpak bil̄ən ikki k̄oq̄karni, petir nan selinoʻjan sewat̄ni elip kelip, **3** [Israilling] p̄üt̄ün jamait̄ini jamāət q̄edirining kirix aoz̄ining aldioʻja j̄əm k̄iloʻjan, — dedi. **4** Musa P̄arw̄ardigar uningq̄a buyruoʻjind̄ək̄ k̄ildi, jamāət jamāət q̄edirining kirix aoz̄ining aldioʻja yioʻjildi. **5** Andin Musa jamāət̄ə: — P̄arw̄ardigar buyruoʻjan ix mana mundak̄, — dedi. **6** Xuning bil̄ən Musa H̄arun bil̄ən uning oʻq̄ullirini aldioʻja k̄elt̄ür̄üp̄ ularni su bil̄ən yuyup, **7** [H̄arunq̄a] k̄əngl̄ək̄ kiyd̄ür̄üp̄, b̄əlw̄əʻj̄ə baʻoʻlap, tonni kiyd̄ür̄di w̄ə ūstiga əfodni yapti; u əfodning b̄əlw̄əʻj̄əni baʻoʻlap, əfodni uningq̄a tak̄ap k̄oydi. **8** Andin Musa uningq̄a «k̄oxen»ni tak̄ap, k̄oxening iq̄iḡə «urim bil̄ən tum̄m̄im̄»ni selip, **9** Bexioʻja s̄əllə yöḡəp P̄arw̄ardigar uningq̄a buyruoʻjind̄ək̄ s̄əllining aldi t̄əripiḡə «altun tahtilik muk̄əddəs otuq̄at̄»ni bek̄it̄ip k̄oydi. **10** Andin Musa m̄əsih̄l̄əx meyini elip ibadət q̄ediri bil̄ən iq̄idiki barlik n̄ərsil̄ərn̄ing h̄əmm̄isini m̄əsih̄l̄əp muk̄əddəs k̄ildi. **11** U maydin elip k̄urbangahk̄a ȳətt̄ə m̄ərtiw̄ə q̄eqip, k̄urbangah bil̄ən uning barq̄ə k̄aq̄a-kuq̄ilirini, yuyunux desi w̄ə t̄əgl̄ikini Hudaq̄a atap muk̄əddəs k̄ilixk̄a m̄əsih̄l̄idi. **12** U ȳən̄ə m̄əsih̄l̄əx meydin azrak̄ elip H̄arunning bexioʻja k̄uyup uni Hudaq̄a atap muk̄əddəs k̄ilixk̄a m̄əsih̄l̄idi. **13** Andin Musa H̄arunning oʻq̄ullirini aldioʻja k̄elt̄ür̄üp̄, P̄arw̄ardigar uningq̄a buyruoʻjind̄ək̄ ularq̄a k̄əngl̄ək̄ kiyd̄ür̄üp̄, b̄əlliriḡə b̄əlw̄əʻj̄ə baʻoʻlap, ularq̄a egiz b̄əkl̄ərn̄imu tak̄ap k̄oydi. **14** Andin u gunah k̄urbanlikni k̄iliniidoʻjan torpakni yetil̄əp k̄aldi; H̄arun bil̄ən uning oʻq̄ulliri gunah k̄urbanlikni k̄iliniidoʻjan torpakning bexioʻja kollirini k̄oydi. **15** U uni boʻquz̄lidi, andin Musa k̄enidin elip, ōz barm̄iq̄i bil̄ən k̄urbangahning m̄ǖngḡüz̄liriḡə, q̄erisiḡə s̄ür̄üp̄ k̄urbangahni gunah̄tin pak̄lidi; k̄aloʻjan k̄anni bolsa u k̄urbangahning t̄əwiḡə t̄ek̄üp̄, muk̄əddəs boluxk̄ə kafar̄ət k̄əlt̄ür̄di. **16** Andin u iq̄ k̄ərn̄ini yöḡəp turoʻjan mayning h̄əmm̄isini, jiḡərn̄ing ūstidiki qawa mayni, ikki b̄ər̄ək̄ w̄ə ūstidiki maylirini k̄oxup aldi; andin Musa bularni k̄urbangahning ūstid̄ə keyd̄ür̄di. **17** Birak̄ [Musa] torpakning terisi bil̄ən ḡexi w̄ə t̄ezikini bolsa P̄arw̄ardigar ōziḡə buyruoʻjind̄ək̄ q̄edirgahning tax̄kirida otta keyd̄ür̄iw̄ətt̄i. **18** Andin u keyd̄ürm̄ə k̄urbanlik k̄iliniidoʻjan k̄oq̄karni k̄əlt̄ür̄di; H̄arun bil̄ən

uning oqulliri kollirini qoqkarning bexioqa qoydi. **19** [Harun qoqkarni] boozulidi; andin Musa kenini elip kurbangahning üsti kismining ətrəpioqa səpti; **20** [Harun] qoqkarni parqə-parqə kılıp parqıldı; andin Musa bexini, parqılanoan gəxlirini barlık meyi bilən qoxup köydürdi. **21** Üqəy-kerinliri bilən paqaklırini suda yudi. Andin Musa qoqkarni pütün peti kurbangah üstidə köydürdi. Bu Pərwərdigar Musaəya buyruoan, «Pərwərdigarəya atəp otta sunulidoan huxbuy qıkiđioan kurbanlık» idi. **22** Andin u kaħinlikkə tikləx kurbanlıkı kılınidoan qoqkarni, ikkinqi qoqkarni kəltürdi; Harun bilən uning oqulliri kollirini qoqkarning bexioqa qoydi. **23** U uni boozulidi; wə Musa uning kenidin elip Harunning ong kulikining yumxiqi bilən ong kolining bax barmikioqa sürüp wə ong putning qong barmikioqimu suwap qoydi. **24** Andin Musa Harunning oqullirini aldioqa kəltürüp, kəndin elip ularning ong kulaklırining yumxiqi bilən ong kollirining bax barmaklırioqa sürdi, ularning ong putlırining qong barmaklırioqimu suwap qoydi, kałoan kənni Musa kurbangahning qərisigə səpti. **25** Xundak kılıp, u meyi bilən maylık kuyrukını, iq kərnini yəgəp turoan barlık may bilən jigərnin üstidiki qawa meyini, ikki bərək wə üstidiki maylırini qoxup elip ong arka putnımı kesip elip, **26** Pərwərdigarning aldidiki petir nan selinoan sewəttin bir petir tokaq bilən bir zəytun may tokıqi wə bir danə həmək nanni elip bularni may bilən ong arka putning üstidə qoydi; **27** andin bularning həmmisini Harun bilən uning oqullirining kollirioqa tutkuzup, pulanglatma hədiyə bolsun dəp Pərwərdigarning aldidə pulanglatdı. **28** Andin Musa bularni ularning kolliridin elip kurbangahıtki keydürmə kurbanlıkning üstidə qoyup köydürdi. Bu «kaħinlikkə tikləx kurbanlıkı» bolup, Pərwərdigarəya atəp otta sunulidoan, huxbuy qıkiđioan kurbanlık idi. **29** Andin Musa təxni elip pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldidə pulanglatdı; Pərwərdigarning uningəya buyruoını boyiqə, «kaħinlikkə tikləx kurbanlıkı» boləon qoqkarning bu kismi Musaning ülüxi idi. **30** Andin Musa Məsihləx meyidin wə kurbangahning üstidiki kəndin bir'əz elip, Harun bilən uning kiyimlırigə wə oqulliri bilən ularning kiyimlırigə səpti. Xundak kılıp, u Harun wə kiyimlırini, oqulliri bilən ularning kiyimlırini muqəddəs kıldı. **31** Musa Harun bilən uning oqullirioqa mundak buyrudi: — «Bu gəxni jamaət qedirining kirix əozıdä kaynitip pixurup xu yərdə olturup «kaħinlikkə tikləx kurbanlıkı»əya təwə boləon sewəttiki nan bilən qoxup yənglar; bularni Harun bilən oqulliri yesun, dəp buyruoqimındak uni yənglar; **32** lekin gəx bilən nandin exip kałoanlırining həmmisini otta keydürüwətinglar. **33** Silər yəttə küngiqə jamaət qedirining kirix əozıdın qıkmay, Hudaəya atəp kaħinlikkə tikləx künlırining toxkuqə u yərdə turunglar; qünki siləni Hudaəya atəp kaħinlikkə tikləx üqün yəttə kün ketidu. **34** Bügün kılinoan ıxlar Pərwərdigarning buyruoını boyiqə silər üqün kafarət kəltürülsun dəp kılindi. **35** Silər əlməslikinglar üqün Pərwərdigarning əmrini tutup jamaət qedirining kirix əozıdın aldidə keqə-kündüz yəttə kün turuxunglar kerək; qünki manga xundak buyruldi». **36** Harun

bilən oqulliri Pərwərdigarning Musaning wasıtisi bilən buyruoqıninınq həmmisini bəja kəltürdi.

9 Səkkizinqi küni Musa Harun bilən uning oqulliri wə İsrailning aksakallirini qakırıp, **2** Harunoqa mundak dedi: — «Sən gunah kurbanlıkioqa bejirim bir mozayni, keydürmə kurbanlıkə bejirim bir qoqkarni əzünq üqün elip, Pərwərdigarning aldidə bir torpaq bilən bir Israilləroqa səz kılıp: — Silər gunah kurbanlıkı üqün bir tekə elip kelinglar, keydürmə kurbanlık üqün bir mozay wə bir qoza elip kelinglar, hər ikkisi bejirim, bir yaxkə kirgən bolsun; **4** Pərwərdigarning aldidə sunuxkə inaklık kurbanlıkı süpitidə bir torpaq bilən bir qoqkarni elip, zəytun meyi iləxtürülgən axlık hədiyə bilən billə kəltürünglar; qünki bügün Pərwərdigar Özini silərgə ayan kılıdu, degin». **5** Ular Musa buyruoan nərsilərnı jamaət qedirining aldioqa elip kəldi; pütkül jamaət yəkin kəlip, Pərwərdigarning aldidə hazır bolup turdi. **6** Musa: — Mana, bu Pərwərdigar buyruoan ıxtur; bunı kılənglar Pərwərdigarning xan-xəripı silərgə ayan bolıdu, dedi. **7** Xuning bilən Musa Harunoqa: — Sən kurbangahkə yəkin berip gunah kurbanlıkı bilən keydürmə kurbanlıkıngni sunup əzünq wə həlk üqün kafarət kəltürgin; andin həlkning kurbanlıkınımı sunup, Pərwərdigar əmr kıləndak ular həkkidə kafarət kəltürgin» — dedi. **8** Xuni dewidi, Harun kurbangahkə yəkin berip əzi üqün gunah kurbanlıkı bolıdoan mozayni boozuldi. **9** Harunning oqulliri kənni uningəya sunup bərdi; u barmikini kənoqa təgküzüp, kurbangahning münggüzilrigə sürdi, kałoan kənni kurbangahning tüwigə kuydi. **10** Gunah kurbanlıkıng meyi bilən ikki bərək wə jigərnin üstidiki qawa mayni elip, Pərwərdigar Musaəya buyruoqimındak ularni kurbangah üstidə köydürdi. **11** Gəx bilən terisini bolsa qedirəgahning taxkırıoqa elip qıkip otta köydürdi. **12** Andin u keydürmə kurbanlık kılidoan [qoqkarni] boozuldi; Harunning oqulliri uningəya kənni sunup bərdi; u bunı kurbangahning üstı kismining ətrəpioqa səpti. **13** Andin ular parqə-parqə kılinoan keydürmə kurbanlıkni bexi bilən billə uningəya sunup bərdi; u bularnı kurbangahıta köydürdi. **14** U iq kərnı bilən paqaklırini yuyup, bularnımı kurbangahning üstidə, keydürmə kurbanlıkning üstigə qoyup köydürdi. **15** Andin u həlkning kurbanlıkını kəltürdi; həlkning gunah kurbanlıkı boləon tekini boozuzlap, ilgiri həywanni sunəndək unımı gunah kurbanlıkı kılıp sundi. **16** U keydürmə kurbanlık kılidoan malni kəltürüp bunımı bəlgilimə boyiqə sundi. **17** Andin u axlık hədiyəni kəltürüp uningdin bir qanggal elip ətəgənlik keydürmə kurbanlıkə qoxup kurbangah üstidə köydürdi. **18** Andin həlkə bolıdoan inaklık kurbanlıkı bolıdoan torpaq bilən qoqkarnı boozuldi. Harunning oqulliri kənni uningəya sunup bərdi; u bunı kurbangahning üstı kismining ətrəpioqa səpti. **19** Ular torpaq bilən qoqkarning may kismını, yəni maylık kuyrukı, iq kərnini yəgəp turoan maylırini, ikki bərək wə jigərnin qawa meyini elip, **20** Bu may parqılirini ikki təxning üstidə qoydi, [Harun] bularnı kurbangahning üstidə keydürdi. **21** Ahirida Harun ikki təx bilən ong arka putını pulanglatma hədiyə süpitidə Musaning buyruoqinidək Pərwərdigarning aldidə pulanglatdı. **22** Andin Harun

kollirini hálkka qaritip kotturup, ularoja bəht tilidi; u gunah qurbanlikni, keydurmə qurbanlik wə inaklik qurbanlikini sunup, [qurbangahtin] quxti. **23** Musa bilən Harun jamaət qedirioja kirip, yəna yenip qikip hálkka bəht tilidi; xuning bilən Pərwərdigarning xan-xəripi pütkül hálkka ayan boldi; **24** Pərwərdigarning aldidin ot qikip, qurbangah üstidiki keydurmə qurbanlik bilən maylarni yutup kətti. Pütkül hálk buni kərup, towlixip, düm yikilixti.

10 Harunning oqulliri Nadab bilən Abihu ikkisi öz huxbuydenini elip uningoja ot yekip üstigə huxbuyini selip, Pərwərdigar ularoja buyrup baqmiojan oçayriy bir otni Pərwərdigaroja sundi; **2** xuning bilən Pərwərdigarning aldidin ot qikip ularni yəwətti; xuan ular Pərwərdigarning aldidida əldi. **3** Musa Harunoja: — Mana, bu Pərwərdigarning: «Mən Manga yekin kəlgən adəmlərdə Əzüməning muqəddəs ikənlikimni kərsitimən wə barlik hálkning aldidida uluoljinimən» degən səzining əzidur, dedi. Xuni dewidi, Harun jim turup kaldi. **4** Musa Harunning taçisi Uzzəlning oqulliri boləjan Mixəəl bilən Əlfazanni qakirip ularoja: — Silər yekin kelip əz kerindaxliringlarni muqəddəs jayning aldidin kotturup, qedirgahning taxkiriəja elip qikinqlar» — dedi. **5** Xuning bilən ular yekin kelip, ularni kiyiklik kəngləkliri bilən kotturup Musaning buyruçinidək qedirgahning taxkiriəja elip qikti. **6** Musa Harun wə oqulliri Əliazar bilən Itamaroja: — Silər baxliringlarni oquk koymanglar, kiyimliringlarni yirtmanglar; bolmisa əzinglar olup, pütkül jamaətkə oçəzəp kəltürisilər; lekin kerindaxliringlar boləjan pütkül Israil jəməti Pərwərdigar yakkan ot tūpəylidin matəm tutup yioçlisun. **7** Əmma silər bolsanglar Pərwərdigarning Məsihəx meyi üstinglaroja sürülgən boləjaqka, jamaət qedirining taxkiriəja qikmanglar; bolmisa elisilər, dedi. Xuni dewidi, ular Musaning buyruçinidək kildi. **8** Pərwərdigar Harunoja səz kilip mundak dedi: — **9** «Sən əzüng wə oqulliring xarəb wə ya baxka küçlük hərəklarni iqip, jamaət qedirioja hərgiz kirmənglar; bolmisa, olup ketisilər. Bu silər üqün dəwərdin-dəwərgə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **10** Xundək kilsanglar, muqəddəs bilən adəttikini, pak bilən napakni pərk etip ajritalaydiojan bolisilər; **11** xundəkla Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən Israillarəja tapxurojan həmmə bəlgilimilərnə ularəja əgətələysilər». **12** Musa Harun wə uning tirik kəlojan oqulliri Əliazar bilən Itamarəja mundak dedi: — «Silər Pərwərdigarəja atəp otta sunulidiojan qurbanlik-hədiyələrdin exip kəlojan axlik hədiyəni elip uni qurbangahning yenida eqitku arilaxturmiojan həlda yənglar; qünki u «əng muqəddəslərnəning biri» həsəblinidu. **13** Bu Pərwərdigarəja atəp otta sunulidiojan nərsilərədin sening nesiwəng wə oqulliringning nesiwisi boləjaqka, uni muqəddəs jayda yeyixinglar kərək; qünki mənə xundək buyruçəndur. **14** Uningdin baxka pulanglatma hədiyə kilinojan təx bilən kətürmə hədiyə kilinojan arka putni sən wə oçul-qizliring billə pak bir jayda yənglar; qünki bular sening nesiwəng bilən oqulliringning nesiwisi bolsun dəp, Israillarning inaklik qurbanlikliridin silərgə berilgən. **15** Ular kətürmə hədiyə kilinojan arka put bilən pulanglatma hədiyə kilinojan təxni otta sunulidiojan mayliri bilən koxup,

Pərwərdigarning aldidida pulanglatma hədiyə süpitida pulanglitix üqün kəltürsün; Pərwərdigarning buyruçini boyiqə bular sening wə oqulliringning nesiwisi bolidu; bu əbədiy bir bəlgilimə bolidu». **16** Andin Musa gunah qurbanliki kilidiojan tekini izdiwidi, manə u allikaqan keydürülüp boləjanidi. Bu səwəbtin u Harunning tirik kəlojan ikki oçli Əliazar bilən Itamarəja aqçiklinip: **17** — Nemixka silər gunah qurbanlikining gəxini muqəddəs jayda yemidinglar? Qünki u «əng muqəddəslərnəning biri» həsəblinatti, Pərwərdigar silərnə jamaətnəning gunahini kotturup ular üqün uning aldidida kafərat kəltürsün dəp, xuni silərgə təjəsim kiləjanidi. **18** Manə, uning kəni muqəddəs jayning iqigə kəltürilmidi; silər əslidə mən buyruçəndək uni muqəddəs jayda yeyixinglar kərək idi, — dedi. **19** Ləkin Harun Musəja: — Manə, bular bügin [toçra ix kiliç] əzlrining gunah qurbanliki bilən keydurmə qurbanlikini Pərwərdigarning aldidida sundi; mening bəximəja xu ixlər kəldi; əgər mən bügün gunah qurbanlikining [gəxini] yəgən bolsam, Pərwərdigarning nəziridə obdan bolattimu? — dedi. **20** Musa buni anglap jawəbidin razi boldi.

11 Pərwərdigar Musa bilən Harunəja mundak dedi: — **2** Israillarəja mundak dəgin: — Yər yuzidiki barlik həywanlarning iqidin silərgə yeyixkə bolidiojan janilərwar xuki: — **3** Həywanlar iqidə həm tuyaklıri pütün aqimək (tuyaklıri pütünlay yerik) həm kəxigüçü həywanlarning hərbirini yəsənglar bolidu. **4** Ləkin kəxigüçü yaki aqimək tuyaklık həywanlardin təwəndikilərnə yeməslikinglar kərək: — Təgə: qünki u kəxigini bilən tuyiki aqimək əməs. Xungə u silərgə hərəm bolidu. **5** Suçur bolsa kəxigini bilən tuyiki aqimək əməs — u silərgə hərəm bolidu. **6** Toxқан bolsa bumu kəxigini bilən tuyiki aqimək əməs — u silərgə hərəm bolidu. **7** Qoxқа bolsa tuyaklıri aqimək (tuyaklıri pütünlay yerik) boləjini bilən kəximigini üqün silərgə hərəm bolidu. **8** Silər xu həywanlarning gəxidin yeməslikinglar kərək wə ularning əlükigimu təgmənglar. Ular bolsa silərgə hərəm bolidu. **9** Suda yaxaydiojan janilərwardin təwəndikilərnə yeyixkə bolidu: — sudiki, yəni dəryə-dengizlardiki janilərwardin kənitə wə kəsiraklıri boləjanlarni yeyixkə bolidu; **10** ləkin dəryə-dengizlarda yaxaydiojan, yəni sularda top-top üzidiojan barlik janilərwardin, kəsiraklıri yaki kənitə bolmiojanlirini yeməslikinglar kərək; ular silərgə yirginqlik sanalsun. **11** Məzkur janilərwar dərwəxə silərgə yirginqlik sanalsun; silər ularning gəxidin yeməslikinglar kərək; ularning əlükini yirginqlik dəp kəranglar. **12** Sudiki janilərwarlarning iqidin kənitə bilən kəsiriki bolmiojan janilərwarlarning həmmisi silərgə yirginqlik sanalsun. **13** Uqar-kənatlardin təwəndikilər silərgə yirginqliktur; ular yeyilməsliki kərək wə silərgə yirginqlik bolsun: — yəni bürküt, kəritəz-təpkuxlar, dengiz bürküti, **14** kərləjoçəq kuyrukluq sar, laqin wə ularning hilliri, **15** həmmə kəjoçə-kəzoçunlar wə ularning hilliri, **16** müxükyapılək, təgikux, qayka, sar wə ularning hilliri, **17** huwқux, kərna, ibis, **18** aққu, saқiyқux, belik'aloçuq, **19** ləylək, turnə wə uning hilliri, həpup wə xəpəreng kətarliklər silərgə hərəm sanalsun. **20** Buningdin baxka tət putlar mangidiojan, uqidiojan uxxaқ janilərwarlarning həmmisi silərgə yirginqlik bolidu. **21** Həlbuki, tət

putlap mangidioqan, uqidioqan uxaxk janiwarlardin t wendikil rni yes nglar bolidu: — puti bil n  gilik paqiki bolup, y r yüzida s kriy laydioqanlarni yes nglar bolidu; **22** bularning iqidin silerg  yeyixk bolidioqanliri: — qek tk  w  uning hilliri, kara qek tk  w  uning hilliri, tomuzoqa w  uning hilliri, qaqkiz w  uning hilliri. **23** Lekin t t putlak bololan  milig qi həm uqidioqan h mm  baxka janiwarlar silerg  yirginqlik sanalsun. **24** Bu janiwarlardinmu mundak yol bilən napak bolisilar; birkim ularning  l k tenigə t gs  k q kirg q  napak h sablididu. **25** Kimdekim bularning  l kining bir qismini kətürsə  z kiyimlirini yuyuxi ker k, u kixi k q kirg q  napak h sablididu. **26** Tuyakliri aqimak, biraq p t n y bel nmiqan yaki k ximaydioqan haywanlarning h mmisi silerg  h ramdur; h rkim [ularning  l kig ] t gs  napak sanalsun. **27** T t puti bil n mangidioqan haywanlarning iqidin tapini bil n mangidioqanlarning h mmisi silerg  napak bolup, h rkim ularning  l k t nirig  t gs  k q kirg q  napak sanilidu. **28** Kimki ularning  l kini k t rs   z kiyimlirini yuyuxi ker k, u kixi k q kirg q  napak turidu. Bu haywanlar bolsa silerg  h ram bolidu. **29** Y r yüzida  milig qi uxaxk janiwarlarning iqidin silerg  h ram bololanlar munular: — kariq  zokor, qaxkan, k sl nq k w  ularning t rliri, **30** salma, kizil k sl nq k, tam k sl nq ki, t g t k k sl nq k w  hameleon katarliklar h ram bolidu. **31** Bularning h mmisi y r yüzida  milig qi h mm  uxaxk janiwarlarning iqidin silerg  h ram bolidu; ularning  l kig  t gs , k q kirg q  napak sanilidu. **32** Bu janiwarlarning  l ki h rkandak nemig  q x p k lsa xu nem  napak h sablididu — h rkandak yaoqa qaqa-kuqa bolsun, kiyim bolsun, ter  bolsun, taqar bolsun, h rkandak ixka ixlitilidiodan  swab bolsun, suqa qilimxi ker k; ular k q kirg q  napak sanilip, keyin pak bolidu. **33** Bularning biri sapaldin yasaloqan h rkandak qaqa iqig  q x p k lsa, xu qaqa iqidiki h mm  n rs  napak sanalsun w  qaqa ezi sunduridisu. **34**  gar kaqidiki sudin ax-taam  stig  qaqrap k ts , ax-taam napak sanalsun w  xundakla kaqidiki h rkandak iqimlikmu napak sanalsun. **35** H rnemig  undak  l kning bir r qismi q x p k lsimu, napak sanalsun.  gar tonur w  oq k bolsa, napak boldi d p q kiw telsun; ular silerg  h ram bolsun. **36** Lekin xundak  hwalda bulak yaki su yiqilidiodan k lq k yenila pak sanilidu;  mma birkim ularning  l k tenigə t gs  napak bolidu. **37**  gar undak  l kning birər qismi terixka t yyarlanoqan danlaroqa q x p k lsa, bumu yenila pak sanilidu. **38** Lekin  g r danning  stig  su kuyulolandin keyin xundak bir  l kning birər qismi q x p k lsa, undakta bu danlar silerg  napak sanalsun. **39**  gar silerg  yeyixk bolidioqan haywanlardin biri  l p k lsa, uning  l kig  t gk n kixi k q kirg q  napak sanalsun. **40** Kimki undak  l kning g xidin yes ,  z kiyimlirini yuyuxi ker k w  k q kirg q  napak sanalsun; xundakla undak bir  l kni k t rg n kiximu kiyimlirini yuyuxi ker k w  u kixi k q kirg q  napak sanalsun. **41** Y r yüzida  milig qi h mm  uxaxk janiwarlar yirginqlik sanilip, h rgiz yeyilmisun. **42** Korsiki bilən beqirlap mangidioqan janiwar bolsun, y r yüzida y r p t t puti bil n yaki k p putliri bil n

mangidioqan  milig qi janiwarlarning h rt rl kini bolsa, ularni h rgiz yemənglar; q nki ular yirginqlikur. **43** Sil r bolsanglar mundak  milig qi janiwarlarning s w bidin  z nglarni yirginqlik kilmaslikinglar ker k.  z nglarni ular t p ylidin napak kilmanqar, bolmisa ularning s w bidin buloqinip k lisilar; **44** q nki M n Hundayinglardurm n. Sil r  z nglarni [ z mig ] atap muk dd s kilixinglar ker k; M n  z m muk dd s bolooq silermu özünglarni muk dd s tutuxunglar ker k. Sil r  z nglarni y r yüzida  milig qi uxaxk h rkandak janiwarlarning s w bidin napak kilmanqar. **45** Q nki M n  z Hundayinglar boluxka sil rni Misir zeminidin qikirip k lq n P rw rdigardurm n; sil r muk dd s bolunglar, q nki M n muk dd sturm n. **46** Xular bolsa qarpay bil n uqar-qanatlar, suda y ridiodan h rbir janiwar bil n y r yüzida  milig qi h rbir uxaxk janiwarlar toqrisidiki kanun-b lgilimidur. **47** Bular bil n h ram-h lalni ukup, yeyixk bolidioqan haywan bil n yeyixk bolmaydioqan haywanlarni p rk  t l ysilar.

12 P rw rdigar Musaoqa söz kilip mundak dedi: — **2** Israillaroga söz kilip mundak deqin: — «Ayal kixi h milidar bolup oqul tuoqa, ad t k rt p aqirik bololan k nliRIDIKID k y tt  k ngiq  napak sanalsun. **3** S kizinqi küni oqli bolsa h tn  kilinsun. **4** Ayal bolsa xuningdin keyin ottuz  q k ngiq  «kan paklinix»ta tursun; paklinix künliri tamam bolmioq  h q bri muk dd s n rsig  t gmisun, muk dd s jayoqimu kirmisun. **5**  gar u kiz tuoqa undakta ad t k nliRIDIKID k ikki h ptiqig  napak turup, andin atmix alt  k ngiq  «kan paklinix»ta tursun. **6** M yli oqul yaki kiz tuosun, kan paklinix künliri tamam bololandin keyin u ayal keyd rm  kürbanlik  q n bir yaxka kirg n k zini, gunah k rbanliqi  q n bir baqka yaki pah tkni elip jama t qedirining kirix aqizioqa, kah nning k xiq  k lt rsun. **7** Kah n uni P rw rdigarning alda sunup, xu ayal  q n kafar t k lt ridu; xuning bil n u hunidin pak bolidu. Oqul yaki kiz tuoqan ayal toqrisidiki kanun-bəlgilimə mana xudur. **8**  gar uning k zioqa k rbi yətmisə, u ikki pah t k yaki ikki baqka k lt rsun; ularning biri keyd rm  kürbanlik  q n, y n  biri gunah k rbanliqi  q n bolidu; xu yol bilən kah n uning  q n kafar t k lt ridu; u ayal pak bolidu.

13 P rw rdigar Musa bilən Harunoqa s z kilip mundak dedi: — **2** Birsining bədinining terisida bir qikan, yaki təmrətkə yaki parkirək taxma qikip, uningdin bədinining terisida pes -mahaw kesilining jarahiti p yda bololan bolsa, u kixi Harun kah nning yaki uning kah n oqulliridin birining kəxiqə k lt r lsun. **3** Kah n uning bədinining jarahitigə qaraydu; jarahət bololan jayning təki akirip k tk n h md  jarah tmu atrapidiki teridin kenikrak k r ns , bu pes -mahaw kesallikidur. Xunga kah n uni kərgəndin keyin xu kixini «napak» d p jakarlisun. **4** Lekin  g r uning bədinining terisidiki p yda bololan axu yaltir k qikan aq bolup, atrapidiki teridin kenikrak k r nmis  w  t kimu akirip kətmigən bolsa, kah n bu jarahət bar kixini y tt  k ngiq  ayrim solap koysun. **5** Yöttingi k ni kah n uningoqa qarisan w  əgər jarahət ohxax turup, terisida kengiyip kətmigən bolsa, kah n uni y n  y tt  k ngiq 

ayrim solap koysun. **6** Yöttingi küni kahin uningoa yonə qarison wə jarahətning rənggi suslaxkan wə kengiyip kətmigən bolsa, undakta kahin uni «pak» dəp jakarlisun; jarahətning pəkət bir qaqa ikənliki bekitilip, kesəl kixi öz kiyimlirini yuyup pak sanalsun. **7** Lekin əgər u kahinoğa kərinüp «pak» dəp jakarlanoqandin keyin xu qaqa terisidə kengiyip kətsə, undakta u yonə bir kətim kahinoğa kərinusun. **8** Kahin uningoa yonə qarison wə əgər qaqa uning terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; u jarahət pesə-mahawdur. **9** Əgər birkimdə pesə-mahaw jarahiti pəyda bolup kəlsa kahinning kəxiəni kəltürülsun. **10** Kahin uning jarahitigə səpselip qarison; wə əgər terisidə aq bir qikan pəyda boləqan, tükü akirip kətkən bolsa wə qikan qikkən jayda ət-gəxi kərinüp qəloqan bolsa, **11** bu uning bədinining terisigə qüxkən kona pesə-mahaw jarahitining kaytidin kəzoqilixi bolup, kahin uni «napak» dəp jakarlisun. U napak boləqini üqün uni solaxning həjiti yoq. **12** Lekin əgər pesə-mahaw kəzoqilip, jarahiti bar kixining terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin nəgila qarisa xu yərdə xu «pesə-mahaw» bolsa, terisini bəxidin putioqiqə kaplap kətkən bolsa, **13** undakta kahin uningoa səpselip qarison; mana, xu pesə-mahaw jarahiti pütün bədinini kaplap kətkən bolsa, u jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlisun; qünki uning pütün bədinü akirip kətkən bolup, u «pak» dəp sanalsun. **14** Lekin kaqaniki uningda ət-gəxi kərinüp qəlsa, u kixi napak sanalsun. **15** Kahin mundak kərinəqan ət-gəxigə karap, u kixini «napak» dəp jakarlisun; qünki xu ət-gəx napak bolup, u pesə-mahaw kesilidur. **16** Həlbuki, əgər ət-gəxi kaytidin əzgirip, aqarsa u kixi yonə kahinning kəxiəni kəlsun. **17** Kahin uningoa səpselip qarison; jarahət aqəroqan bolsa, kahin jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlisun; u pak sanilidur. **18** Əgər birkimning bədinining terisigə hürək qikip sakijiyip, **19** hürəkning ornida aq qikan yəki kizəyüq daq pəyda boləqan bolsa, kahinoğa kərsitilsun. **20** Kahin uningoa səpselip qarison; əgər daq ətrapidiki teridin kənikraq kərinüsə, xundakla uningdiki tüklər akirip qəloqan bolsa, undakta kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu hürəkting kəzoqilip pəyda boləqan pesə-mahaw kesili jarahitidur. **21** Lekin kahin uningoa səpselip qarioqanda, daq qikkən jayda akirip qəloqan tüklər bolmisa, wə daqmu ətrapidiki teridin kənikraq bolmisa, rənggi səl susraq boləqan bolsa, undakta kahin uni yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **22** Əgər daq dərəkə terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu [pesə-mahaw] jarahitidur. **23** Əmma əgər daq əz jayida tohtap yeyilmioqan bolsa, bu pəkət hürəkning zəhmi, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun. **24** Əgər birsining bədinining terisining məlum jayi kəyüp kəlip, keygən jay aq-kizəyüq yəki pütünləy aq daq bolup qəlsa, **25** kahin uningoa səpselip qarison; əgər xu daqdiki tüklər akirip kətkən, daqmu ətrapidiki teridin kənikraq bolup qəloqan bolsa, undakta bu kəyüq yarisdin pəyda boləqan pesə-mahaw kesilidur; kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki u pesə-mahaw jarahitidur. **26** Lekin əgər kahin səpselip qarioqanda, daqning ornida həqəndak akirip kətkən tük bolmisa, xundakla daqmu ətrapidiki teridin kənik bolmisa, bəlki rənggi sus bolsa, undakta kahin

uni yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **27** Yöttingi küni kahin uningoa yonə qarison; daq terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki u pesə-mahaw jarahitidur. **28** Əmma əgər daq jayida tohtap, yeyilmioqan bolsa, xundakla rənggi sus bolsa, bu pəkət kəyüktin boləqan qawartku, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun; qünki u kəyüktin tatuki, halas. **29** Əgər bir ər yəki ayal kixining bəxida yəki sakilida jarahət pəyda bolsa, **30** kahin jarahətkə səpselip qarison; əgər jarahət ətrapidiki teridin kənikraq kərinüsə, üstidə xaləng serik tük bolsa, undakta kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu jarahət kaqəq bolup, bax yəki sakaldiki pesə-mahawning əlamitidur. **31** Əgər kahin kaqəq jayoğa səpselip qarioqanda, u ətrapidiki teridin kənik kərinümisə, xundakla uning iqidə həqəndak qəra tükmu bolmisa, undakta kahin kaqiqi bar kixini yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **32** Kahin yöttingi küni kaqəqqa yonə səpselip qarison; kaqəq kengiyip kətməy, üstidimu həqəndak serik tük bolmisa, xundakla kaqəq ətrapidiki teridin kənik kərinümisə, **33** jarahiti bar kixi barliq qəq-sakilini qüxürüwətsun; kaqəqning əzini qöjdimisun. Kahin kaqiqi bar kixini yonə yəttə küngiqə ayrim solap koysun. **34** Yöttingi küni kahin kaqəqqa səpselip qarison; əgər kaqəq teridə kengiyip kətmigən bolsa, xundakla ətrapidiki teridin kənik kərinümisə, kahin uni «pak» dəp jakarlisun. Andin u kiyimlirini yusun; xuning bilən u pak sanilidur. **35** Lekin əgər u «pak» dəp jakarlanoqandin keyin kaqəq terida kengiyip kətsə, **36** kahin uningoa yonə səpselip qarison; əgər kaqəq teridə kengiyip kətkən bolsa, serik tükning bar-yoklukini təxürüxning həjiti yoq; qünki bu kixi napaktur. **37** Əgər kaqəq jayida xu peti kəlip, üstidin qəra tük ünüp qikkən bolsa, kaqəq sakayoqan bolidur; xu kixi pak boləqəqqa, kahin uni «pak» dəp jakarlixü kerək. **38** Əgər ər yəki ayal kixining bədinining terisidə daq pəyda bolup, bu daqlar parkirəq həm aq bolsa **39** kahin səpselip qarison; əgər bədənning terisidiki u daqlar suslixip boz rənggə yüzləngən bolsa, bu teridin qikkən bar taxma, halas; bu kixi pak sanalsun. **40** Əgər birkimning bəxining tükliri qüxüp kətkən bolsa, u pəkət bir takir bax, halas; u pak sanalsun. **41** Əgər uning bəxining tükü pəxənə təripidin qüxkən bolsa, u pəkət paynəkəbx, halas; u yənila pak sanalsun. **42** Lekin əgər uning takir bəxi yəki paynək bəxida kizəyüq aq daq kərinüsə, undakta u jarahət uning takir bəxi yəki paynək bəxidiki pesə-mahaw kesilining bir əlamitidur. **43** Kahin jarahitigə səpselip qarison; əgər uning takir bəxida yəki paynək bəxida ixik jarahət bolsa həmdə pesə-mahaw kesilining əlamitidək kizəyüq aq kərinüsə, **44** undakta u pesə-mahaw kesiligə giriptar boləqan adəm bolup, napak həsəblinidur. Uning bəxiəni xundak jarahət qüxkən boləqəq, kahin uni mutlək «napak» dəp jakarlisun. **45** Xundak jarahiti bar pesə-mahaw kesili boləqan kixi kiyimliri yirtik, qaqliri quwuk, burut-sakili yepiklik həlda: «Napak, napak!» dəp towlap yürüxi kerək. **46** Xu jarahiti boləqan barliq künlərdə u «napak» sanilidur; u napak boləqəqqa, ayrim turuxi kerək; uning turaloqisi qədirdəqning sirtida bolsun. **47** Əgər bir kiyimda, məyli yungdin yəki kanaptin tikiləng bolsun uningda pesə-mahaw iz-dəqi pəyda bolsa, **48** yəni kanap yəki yungdin

tokulojan rəhtta, erix yipida yaki arqak yiplirida bolsun, terə-hurumda yaki teridin etilgən həkəndak nərsilərdə pesə-mahaw iz-deoǵi bolsa, **49** xundakla kiyim-keqək yaki terə-hurumda, erix yip yaki arqak yiplirida, ya terə-hurumdin etilgən nərsilərdə pəyda boləjan iz-daoǵ yexilraq yaki kizəuq bolsa bu iz-daoǵ «pesə-mahaw iz-deoǵi» dəp qarilip kaǵinoǵa kərsitilsun. **50** Kaǵin [daoǵka] səpselip qarısun, andin iz-daoǵ pəyda boləjan nərsini yəttə künǵiqə ayrim saklısun. **51** U yəttinçi künü iz-daoǵoǵa qarap baqsun; iz-daoǵ qüxkən kiyim-keqək, məyli arqak yipta yaki erix yipta bolsun, yaki terə-hurumda yaki terə-hurumdin etilgən nərsida bolsun, u kengiyip kətkən bolsa, bu iz-daoǵ qiritküz pesə-mahaw kesili dəp həsablinip, ular napak sanalsun. **52** Xuningdək kaǵin erix yip yaki arqak yipida iz-daoǵ bolsa kiyim-keqək yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə xundak iz-daoǵ bolsa ularnımu köydürüwətsun; qünki bu qiritküz pesə-mahaw kesilidur. Mundak nərsilərnıng həmmisini otta köydürüz kerəktur. **53** Lekin kaǵin uningə səpselip qarıoǵanda, iz-daoǵ kiyim-keqəktiki erix yipta bolsun, arqak yipta bolsun, yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, iz-daoǵ kengəymigən bolsa, **54** undakta kaǵin deoǵi bar nərsini yuyulsun dəp buyrup, ikkinçi qətim uni yəttə künǵiqə saklısun. **55** Bu nərsə yuyuləndin keyin kaǵin yənə daoǵka səpselip qarısun; əgər uning rənggi əzgarmigən bolsa (gərqə kengiyip kətmigən bolsimu), u yənıla napaktur; sən uni otta köydürgin. Qünki məyli uning iz-deoǵi iǵ yüzidə bolsun yaki tax yüzidə bolsun u qiritküz iz-daoǵ həsablinidu. **56** Lekin əgər kaǵin səpselip qarıoǵanda, mana, daoǵning rənggi yuyuləndin keyin suslixip kətkən bolsa, u xu kismini kiyim-keqəktin, erix yiptin yaki arqak yiptin bolsun, yaki terə-hurumdin bolsun uni yirtip elip, taxlıwətsun. **57** Əgər bu iz-daoǵ kiyim-keqəktə, məyli arqak yipta yaki erix yipta bolsun, ya terə-hurumdin etilgən nərsidə kərünsun, bu kengiydian birhil pesə-mahaw iz-deoǵi dəp sanalsun; sən u qaplxan kiyim-keqəkni köydürüwətkin. **58** Lekin əgər iz-daoǵ kiyim-keqəktə bolsun (erix yipida yaki arqak yipida bolsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, yuyulux bilən qikip kətsə, undakta bu egin ikkinçi qətim yuyulsun, andin pak sanalsun. **59** Pesə-mahaw kesiliningkidək iz-daoǵ pəyda boləjan yung yaki kanar rəhttin tokulojan kiyim-keqək (iz-daoǵ erix yipta yaki arqak yipta bolsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsilər toǵrisidiki qanun-bəlgilimə mana xudur; buning bilən ularni pak yaki napak jakarlxəka bolidu.

14 Pərwərdigar Musaoǵa səz kilip mundak dedi: — **2** Pesə-mahaw boləjan kixi pak kilinidion künidə bəja kilix kerək boləjan qanun-bəlgilimə mana təwəndikidəktur: — U kaǵinning aldioǵa kəltürilsun. **3** Kaǵin qedirgəning taxkırtoǵa qikip, pesə-mahaw boləjan kixigə səpselip qarısun; əgər pesə-mahaw boləjan kixi kesilidin sakəyojan bolsa, **4** Undakta kaǵin pak kilinidion kixigə pak, tirik kuxtin ikkini uningə koxup kedir yaoǵiqi, kizil rəht wə zofa kəltürüxkə buyrusun. **5** Andin kaǵin kuxlarning birini ekin su kaqilanojan sapal kozining üstidə boǵuzlanglar dəp buyrusun; **6** andin tirik kuxni bolsa, kaǵin uni kedir yaoǵiqi, kizil rəht wə zofa bilən elip kelip, bu nərsilərnıng

həmmisini tirik kux bilən birgə ekin suning üstidə boǵuzlanojan kuxning kənoǵa qilisun, **7** andin pesə-mahawdin pak kilinidion kixigə yəttə qətim sepixi bilən uni pak dəp jakarlisun; wə tirik kuxni dalaǵo kəyup bərsun. **8** Pesə-mahawdin pak kilinidion kixi kiyimlirini yuyup, bədinidiki barlık tüklərnı qüxürtip, suda yuyunoǵandin keyin pak həsablinidu. Andin uningə qedirgəhka kirixkə iǵazət bolidu; pəkət u yəttə künǵiqə əz qedirining texida turuxi kerək. **9** Yəttinçi künü u bədinidiki həmmə tüklərnı qüxürsun; baxning qaq-sakalliri wə kəxini, yəni barlık tüklirini qüxürsun; u kiyimlirini yuyup əz bədinini suda yusun, andin pak bolidu. **10** Səkkizinçi künü u ikki bejirim ərkək kəzo bilən bir yaxka kirgən bejirim qixi kəzidin birni, xuningdək bir [əfahning] ondin üqigə barawər zəytun meyi iləxtürülgən esil un «axlık hədiyə»ni, bir log zəytun meyini kəltürsun. **11** Uni «pak» dəp jakarlaydion bu rəsim-kəaidini etküzdion kaǵin pak kilinidion kixini wə u nərsilərnı jamaət qedirining kirix aozida, Pərwərdigarning aldida həzir qilsun. **12** Andin kaǵin ərkək qozilarning birini elip itaətsizlik qurbanlık qilip sunup, uning bilən billə u bir log zəytun meyinimu kəltürüp, pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldida pulanglatsun. **13** Kəzo bolsa muqəddəs bir jayning iqidə gunah qurbanlık bilən köydürmə qurbanlıqlar boǵuzlinidion jayda boǵuzlansun; qünki itaətsizlik qurbanlık bolsa gunah qurbanlıqoǵa ohxə, kaǵinoǵa təwə bolup «əng muqəddəsərnıng biri» sanilidu. **14** Kaǵin itaətsizlik qurbanlıqning kənidin elip pak kilinidion kixining ong kulikining yumxikioǵa wə ong kolining qong barmiki bilən ong putining qong barmikiəjimu sürtip koysun. **15** Andin kaǵin xu bir log zəytun meyidin elip, əzining sol kolining alikioǵa azoǵına kuysun. **16** Kaǵin ong barmikini sol kolidiki zəytun meyoǵa qilap, Pərwərdigarning aldida yəttə qətim barmiki bilən sapsun. **17** Andin kaǵin kolidiki kəlojan maydin elip, pak kilinidion kixining ong kulikining yumxikioǵa, ong kolining bax barmikiəjo wə ong putining bax barmikiəjo sürülgən itaətsizlik qurbanlıqning kəning üstigə sürüp koysun. **18** Sürtip bolup, kaǵin kolidiki exip kəlojan mayni pak kilinidion kixining bexioǵa kuysun. Bu yol bilən kaǵin uning üqün Pərwərdigarning aldida kafarət kəltüridu. **19** Andin kaǵin gunah qurbanlıkını sunup, pak kilinidion kixini napaklikidin pak kilixkə kafarət kəltüridu; ahirida u köydürmə qurbanlıkni boǵuzlisun. **20** Kaǵin köydürmə qurbanlık bilən axlık hədiyəni qurbangəhta sunsun. Bu yol bilən kaǵin uning üqün kafarət kəltürüp, u kixi pak bolidu. **21** Lekin u kəmbəoǵəlliktin xundak kilixkə qurbi yətmisə, əzigə kafarət kəltürüz üqün «pulanglatma hədiyə» süpitidə yalozuz bir ərkək qozini itaətsizlik qurbanlık qilip kəltürsun, xuningdək axlık hədiyə üqün bir əfahning ondin birigə barawər zəytun meyi iləxtürülgən esil un bilən bir log zəytun meyini kəltürsun **22** wə əz əhwəlioǵa yarixa ikki pahtək yaki ikki baqka elip kəlsun; biri gunah qurbanlık üqün, yənə biri köydürmə qurbanlık üqün bolsun; **23** səkkizinçi künü bularnı əzining pak kilinixi üqün jamaət qedirining kirix aozioǵa elip kelip, Pərwərdigarning aldida kaǵinning kəxioǵa kəltürsun. **24** Kaǵin itaətsizlik qurbanlık

bolidoqan ʻarkak qoza bilan xu bir log mayni elip, bularni pulanglatma hʻadiya sʻupitidə Pərwərdigarning aldidə pulanglatsun. 25 Itaʻtsizlik qurbanliki kiliqoqan ʻarkak kozini bolsa ezi boozuzlisun; andin kahin itaʻtsizlik qurbanlikining kenidin azoʻjina elip, pak kilinidoqan kixining ong kulikining yumxikioʻja, ong qolining bax barmikioʻja wə ong putining bax barmikioʻja sʻursun. 26 Andin kahin maydin elip, sol kolining alikiniqoʻja azoʻjina kuysun. 27 Xundak kilip, kahin ong barmiki bilan sol kolidiki maydin Pərwərdigarning aldidə yettə ketim səpsun. 28 Andin kahin ezi kolidiki maydin elip, pak kilinidoqan kixining ong kulikining yumxikioʻja wə ong kolining bax barmiki bilan ong putining bax barmikioʻja itaʻtsizlik qurbanlikining kenining ʻustigə sʻursun. 29 Xuning bilan Pərwərdigarning aldidə uningqoʻja kafarət kaltürükə kahin kolidiki mayning qaloʻjini pak kilinidoqan kixining bexioʻja kuysun; 30 andin xu kixi ez qurbioʻja qarap pahtaktin birni yaki baqkidin birni sunsun; 31 ez qurbioʻja karap, birini gunah qurbanliki, yənə birini keydurmə qurbanlik kilip axlik hʻadiya bilan billə sunsun. Bu yolda kahin Pərwərdigarning aldidə pak kilinidoqan kixi ʻuqin kafarət kaltüridu. 32 ʻEzidə pesə-mahaw bolqan, pak kilinixi ʻuqin wajip bolidoqan nərsilərnə kaltürükə qurbi yətməydoqan kixilə toʻqrisidiki qanun-bəlgilimə mana xulardur. 33 Pərwərdigar Musa bilan Hərunoʻja mundak dedi: — 34 — Silər Mən əzlingləroʻja miras kilip beridoqan Qanaan zeminiqoʻja kirgəndin keyin, Mən silər igə bolidoqan xu zemindiki bir əygə birhil pesə-mahaw yarisini əwətsəm, 35 əyning igisi kahinning kexioʻja berip, uningqoʻja buni məlum kilip: «Mening əyimgə waba yukqandək kərünüdu», dəp məlum kilixi kerək. 36 Kahin bolsa: — Əydiki həmmə nərsilər napak bolmisun ʻuqin mən berip bu wabaoʻja səpselip qaraxtin burun əyni bikarlanglar, dəp buyrusun. Andin kahin kirip əygə səpselip qarisan. 37 U xu wabaoʻja səpselip qarəioʻjinida, mana əyning tamlirioʻja waba daqliri yukqan jaylar kawak bolsa, həm yexiloʻja mayil yaki kizəq bolup, tamning yuzidin kenikraq bolsa, 38 kahin əyning ixikining aldioʻja qikip, ixikni yettə kungiqə taqap koysun. 39 Andin kahin yəttinqi kuni yenip kelip, səpselip qarəioʻjinida, əyning tamliridiki iz-dəq kengiyip kətkən bolsa, 40 kahin: — Waba yukqan taxlarni qikirip xəhərnə sirtidiki napak bir jayoʻja taxliwətinglar, dəp buyrusun. 41 Xuning bilan birgə u əyning iqining tət ətrapini kirdorsun wə ular kiroqan suwakni bolsa xəhərnə texidiki napak bir jayoʻja təkəwətsun. 42 Andin ular baxqa taxlarni elip, ilgirik taxlarning ornida koysun wə baxqa hək lay etip, uning bilan əyni kaytidin suwisun. 43 Əgər u taxlarni qikirip, əyni kirdurup kaytidin suwatqəndin keyin, əydə waba deoʻj yənə pəyda bolsa, 44 undakta kahin yənə kirip buningqoʻja səpselip qarisan. Səpselip qarəioʻjinida, mana iz-dəq əydə kengiyip kətkən bolsa, bu əygə yukqini qiritkūq waba bolidu; əy napak sanilidu. 45 Bu wəjdin ular əyni, yəni yəoʻjaq-tax wə barlik suwik bilan billə qixürüp, həmmisini kətürüp xəhərnə sirtidiki napak bir jayoʻja taxliwətsun. 46 Kimdəkim əy taqaloqan məzgilədə uningqoʻja kirsə, u kəq kirgūqə napak sanilidu. 47 Əgər birkim əy iqidə yatqan bolsa, kiyimlirini yusun; wə əgər birsə əydə oʻjzalanəqan bolsa, umu ez kiyimlirini

yusun. 48 Ləkin kahin kirip, əygə səpselip qarəioʻjinida əy suwaləqəndin keyin waba uningdə kengiyip kətmigən bolsa, undakta kahin əyni «pak» dəp jakarlisun; qūnkə uningdiki waba saqəyoqan bolidu. 49 Andin u əyning pak kilinixi ʻuqin ikki kux, kədir yəoʻjiq, kizil rəht bilan zofa elip kelip, 50 kuxlarning birini əkin su qaqilanəqan sapal kozining ʻustidə boozuzlisun; 51 andin u kədir yəoʻjiq, zofa, kizil rəht wə tirik kuxni billə elip kelip, bu nərsilərnəning həmmisini boozuzlanəqan kuxning kənioʻja, xundaklə əkin suqə qilap, əygə yettə mərtiwə səpsun; 52 bu yol bilan u əyni kuxning kəni, əkin su, tirik kux, kədir yəoʻjiq, zofa wə kizil rəht arqilik napakliktin paklaydu. 53 Andin u tirik kuxni xəhərnə sirtida, daladə qoyup bərsun. U xundak kilip, əy ʻuqin kafarət kaltüridu; u əy pak sanilidu. 54 Bular bolsa hərhil pesə-mahaw jarahiti, kaqəq, 55 kiyim-keqəq wə əygə yukqan pesə-mahaw wabasi, 56 teridiki qikanlar, təmrətkə wə parkirək aq iz-dəqlər toʻqrisidiki qanun-bəlgilimidur. 57 Xu bəlgilimilər bilan bir nərsining kəysi əhwalidə napak, kəysi əhwalidə pak bolidoqanlikini pərk etixə kərsətmə berixə bolidu; mana bu pesə-mahaw toʻqrisidiki qanun-bəlgilimidur.

15 Pərwərdigar Musa bilan Hərunoʻja səz kilip mundak dedi: — 2 Israiləroʻja mundak dənglar: — Hərkəndak ʻarkəkning əz tenidin aqma qiksa xu kixi xu aqma səwəbidin napak sanalsun. 3 Aqma qikixtin boləqan napaklik toʻqrisidiki həküm xuki, aqmisi məyli tenidin əqip tursun yaki əqixtin tohtitiloqan bolsun, xu kixi yənilə napak sanalsun; 4 mundak aqma boləqan kixi yatqan hərbir orun-kərpə napak sanilidu wə u kəysi nərsining ʻustidə oltursa xu nərsimu napak sanilidu. 5 Kimki u yatqan orun-kərpigə təgsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, andin kəq kirgūqə napak sanalsun. 6 Xuningdək kimki mundak aqma boləqan kixi olturəqan nərsidə oltursa əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgūqə napak sanalsun. 7 Kimki aqma boləqan kixining tenigə təgsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgūqə napak sanalsun. 8 Əgər aqma boləqan kixi pak birsigə tiükürsə, xu kixi əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, kəq kirgūqə napak sanalsun. 9 Kəysibir əgər-tokumning ʻustigə [aqma boləqan] kixi minsə, xu nərsə napak sanalsun. 10 Kimki uning tegidə qoyuloqan nərsilərgə təgsə kəq kirgūqə napak sanilidu; wə kimki xu nərsilərnə kətürsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgūqə napak sanalsun. 11 Aqma boləqan kixi kolini yuməstin birkimə təgküzsə, xu kixi əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgūqə napak sanalsun. 12 Aqma boləqan kixi sapal qəqini tutup salsa, xu kaqə qəkiwətilsun; yəoʻjaq kaqə bolsa suda yuyulsun. 13 Qəqənikə aqma bar kixi aqma həlitidin kutulsa, əzining pak kilinixi ʻuqin yettə künni həsəblap ətəküzüp, andin kiyimlirini yuyup, əkin suda yuyunsun; andin pak sanilidu. 14 Səkkizinqi kuni ikki pahtək yaki ikki baqkini elip, jəməə qədirining kirix əoʻziqə, Pərwərdigarning aldioʻja kəltürüp, kahinoʻja tapxursun. 15 Kahin ulardin birini gunah qurbanliki ʻuqin, yənə birini keydurmə qurbanlik ʻuqin sunsun. Bu yol bilan kahin Pərwərdigarning aldidə uning aqma boləqanlikioʻja kafarət kaltüridu. 16 Əgər bir ʻarkəkning məniysi əzlükidin qikip kətkən bolsa, u pütün

bədinini suda yusun, u kəq kirgüqə napak sanalsun. **17** Xuningdək adəmning məniysi qaysi kiyimigə yaqi terisigə yukup qalsa, suda yuyulsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **18** Ər wə ayal kixi bir-birigə yəqinlixixi bilən məniy qiqsa, ikkisi yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **19** Əgər ayal kixilər aqma kelix həlitiə tursa wə aqmisi hun bolsa, u yəttə künigiqə «ayrim» tursun; kimki uninoqə təgsə kəq kirgüqə napak sanalsun. **20** «Ayrim» turux məzgilidə, qaysi nərsining üstidə yatsa, xu nərsə napak sanilidu, xundakla qaysi nərsining üstidə olturoqan bolsa, xu nərsimu napak sanalsun. **21** Hərkim uning orun-kərpisigə təgsə əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Hərkim u olturoqan nərsigə təgsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **23** Wə əgər birkim u yatqan yaqi olturoqan jayda qoyuloqan birər nərsigə təgsə, kəq kirgüqə napak sanalsun. **24** Əgər bir ər kixi wə hələttiki ayal bilən birgə yatsa, xundakla uning hun napakliqi xu ərgə yukup qalsa, u yəttə künigiqə napak sanalsun; u yatqan hər bir orun-kərpimu napak sanalsun. **25** Əgər ayal kixining adət waqtining sirtidimu birnəqqə künigiqə huni kelip tursa, yaqi hun aqmisi adət waqtidin exip kətkən bolsa, undakta bu napak qan ekij turqan künlirining həmmisidə, u adət künliridə turoqandək sanalsun, yənə napak sanalsun. **26** Qan kəlgən hər bir künde u qaysi orun-kərpə üstidə yatsa, bular u adət künliridə yatqan orun-kərpilərdək həsəblinidu; u qaysi nərsining üstidə olturoqan bolsa, xu nərsə adət künlirining napakliqidək napak sanalsun. **27** Hərkim bu nərsilərgə təgsə napak bolidu; xu kixi kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **28** Ayal kixi qaqan hun kelixtin sakaysa, u yəttə künni həsəblap, ətküzüp bolqanda pak sanilidu. **29** Səkkizinqi küni u ikki pəhtək yaqi ikki baqkini elip jamaət qedirining kirix aqzioqə, kaqinning kexioqə kəltürsun. **30** Kaqin bularning birini gunah qurbanliqi üqün, yənə birini kəydürmə qurbanliq üqün ötküzsun; bu yol bilən kaqin uning napak aqma kenidin pak boluxioqə uning üqün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu. **31** Silər muxu yol bilən Israillarni napakliqidin üzünglar; bolmisa, ular napakliqida turiwerip, ularning arisida turoqan mening turaloq qedirimni buloxixi tüpəyilidin napak həlitiə əlup ketidu. **32** Aqma kelix həlitiə bolqan kixi wə məniy ketix bilən napak bolqan kixi toqrusida, **33** Xuningdək hun kelix künliridiki aqrık ayal kixi toqruluk, aqma hələttə bolqan ər wə ayal toqruluk, napak hələttiki ayal billə yatqan ər toqruluk kəlgən qanun-bəlgilimə mana xulardur.

16 Hərunning ikki oqlı Pərwərdigarning aldioqə yəqinlixixi bilən əlup kətti. Ular əlup kətkəndin keyin, Pərwərdigar Musaəqə səz kilir. **2** Pərwərdigar Musaəqə mundək dedi: — «Sən əz kərindixing Hərunoqə: «Sən əlup kətməsliking üqün pərdining iqidiki mukəddəs jayoqə qoyuloqan əhdə sanduqining üstidiki «kafarət təhti»ning aldioqə hər waqit kəlmə», degin. Qünki Mən «kafarət təhti»ning üstidiki bulutta ayan bolimən. **3** Hərun [əng] mukəddəs jayoqə munu yol bilən kirsun: — Gunah qurbanliqi üqün bir yax torpaq, kəydürmə qurbanliq üqün bir qoqkarni kəltürsun; **4** əzi mukəddəs kanap halta kəngləkni kiyip, ətlirini yapidioqan kanap

ixtannimu kiyip, beligə bir kanap bəlwəoqni baqlap, bexioqə kanap səllini yəgəp kəlsun. Bular mukəddəs kiyimlər bolqoqqa, kiyixtin ilgiri bədinini suda yusun. **5** U Israillarning jamaetidən gunah qurbanliqi üqün ikki tekə, kəydürmə qurbanliq üqün bir qoqkarni tapxuruwalsun. **6** Xuning bilən Hərun awwal gunah qurbanliqi bolidioqan torpakni sunup, əzi wə əz əyidikilər üqün kafarət kəltürüxi kerək. **7** Andin u ikki tekini elip, ularni jamaət qedirining kirix aqzining aldioqə kəltürüp, Pərwərdigarning aldidə turoquzsun. **8** Andin Hərun bu ikki tekə toqrusida qək taxlisun; qəkning birini «Pərwərdigar üqün», yənə birini «azazəl üqün» taxlisun. **9** Hərun Pərwərdigarə qək qüxkən tekini kəltürüp, gunah qurbanliqi süpitidə sunsun. **10** Lekin «azazəl»gə qək qüxkən tekini bolsa, kafarət kəltürüxi üqün qəlgə həydilixkə, xundakla «azazəl»gə əwətilixkə Pərwərdigarning aldidə tirik kalduursun. **11** Andin Hərun gunah qurbanliqini, yəni əzi üqün bolqan torpakni kəltürüp, əzi wə əz əyidikilər üqün kafarət kəltürüxkə əzigə gunah qurbanliqi bolidioqan bu torpakni boquzlisun; **12** Andin u Pərwərdigarning aldidiki qurbangahdin elinoqan qoq bilən toloqan bir huxbuydanni elip, ikki qollap yuxmaq ezilgən əz huxbuy ətir bilən toldurup, buni pərdining iqigə elip barsun; **13** andin huxbuy is-tütiki həküm-guwaq sanduqining üstidiki kafarət təhtini qaplisun dəp, huxbuyni Pərwərdigarning həzuridiki otning üstigə koysun; xuning bilən u əlməydu. **14** U torpakning kənidin elip əz barmiqi bilən kafarət təhtining xərk təripigə qeqip, kafarət təhtining aldioqimə əz barmiqi bilən qəndin elip, yəttə kətim səpsun. **15** Andin u həlk üqün gunah qurbanliqi qilinidioqan tekini boquzlisun; kənni pərdining iqigə kəltürüp, torpakning kənni qiloqandək qilsun, yəni uning kənidin elip kafarət təhtigə wə kafarət təhtining aldioqə qaqsun. **16** U bu yol bilən mukəddəs jay üqün kafarət kəltürüp, uni Israillarning napakliqidin, həmmə itaətsizliklirini elip baridioqan gunahlıridin paklaydu wə xuningdək ularning napakliqi arisida turuwatqan jamaət qediri üqünmu xundək kafarət qilsun. **17** U kafarət kəltürüx üqün əng mukəddəs jayoqə kirgəndin tartip uningdin qikküqə həqbir adəm jamaət qediri iqidə bolmisun; bu yol bilən u əzi, əyidikilər wə Israilling pütkül jamaiti üqün kafarət kəltüridu. **18** Andin u Pərwərdigarning aldidiki qurbangahqə qiqip, uning üqünmu kafarət kəltüridu; xuningdək torpakning kəni bilən tekining kənidin elip qurbangahning qərisidiki münggüzlərgə sürsun; **19** u barmiqi bilən qəndin elip qurbangahning üstigə yəttə kətim səpsun; xuning bilən u uni Israillarning napakliqiridin paklap [Hudaəqə atap] mukəddəs kilidu. **20** — Mukəddəs jay, jamaət qediri wə qurbangah üqün kafarət kəltürüp bolqəndin keyin, u tirik tekini kəltürsun; **21** andin Hərun ikki kolini tirik tekining bexioqə qoyup turup, uning üstidə turup, Israilling barliq kəbiqlikliri wə itaətsizliklirini elip baridioqan gunahlırini ikrar qilip, ularni tekining bexioqə artsun; andin uni yenidə təyyar turidioqan bir adəmning kəli bilən qəlgə əwətiwətsun. **22** Bu yol bilən tekə ularning həmmə kəbiqliklirini əz üstigə elip, adamzatsiz qəlgə ketidu. Xunga u tekini qəlgə qoyuwətsun. **23** — Andin

Harun jamaot qediroja kirip muqaddas jayoja kirgən wakitta kiygən kanap kiyimlirini selip xu yərdə ularni koyup koyusun. **24** U muqaddas yərdə əz bədinini suda yuyup, əz kiyimlirini kiyip taxkiriyoja qikiq, əzining keydürmə qurbanliki bilən həlkning keydürmə qurbanliqini sunup, xu yol bilən əzi wə həlk üqün kafarət kəltüridu. **25** Xundakla u gunah qurbanliqining meyini qurbangahta keydürsun. **26** «Azazel»ə bekitilgən tekini elip berip koyuwətkən kixi əz kiyimlirini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahka kirixkə bolidu. **27** Kafarət kəltürüx üqün qəni [əng] muqaddas jayoja elip kirilip, gunah qurbanliki kilinojan torpaq bilən gunah qurbanliki kilinojan tekini birsi qedirgahning taxkiriyoja elip qikiq, ularning terisi, gəxi wə tezəklirini otta keydürsun. **28** Ular ni keydürgən kixi əz kiyimlirini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahka kirixkə bolidu. **29** — Mana bu silərgə bir əbədiy qanun-bəlgilimə bolsun: — Hər yəttinqi ayning oninqi künidə silər əz nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutunglar wə heqkəndək ix kilmanglar; məyli yərlıklər bolsun yaki aranglarda turuwatqan Yəq, yurtluqlar bolsun xundək kilixinglar kerək. **30** Qünki xu künidə silarni paklaxka silər üqün kafarət kəltürüldü; Pərwərdigarning aldida silər həmmə gunahlinglardin pak bolisilər. **31** Bu kün silərgə pütünləy aram alidiojan xabat küni bolup, nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutisilər; bu əbədiy bir bəlgilimidur. **32** Kimki atisingə ornida kahinlik yürgüzüx üqün məshik kilinip, Hudaəja atap tikləngən kahin bolsa xu yol bilən kafarət kəltüridu. U kanaptin etilgən muqaddas kiyimni kiyip turup, **33** Əng muqaddas jay üqün kafarət kəltüridu; jamaot qediri bilən qurbangah üqünmu kafarət kəltüridu; qalojan kahinlar bilən barlik həlkning jamaoti üqün həm kafarət kəltüridu. **34** Bu bolsa silər üqün əbədiy bir bəlgilimə bolidu; xuning bilən Israillarni barlik gunahlidin paklax üqün yilda bir qətim kafarət kəltürüp berisilər». Xuning bilən [Harun] Pərwərdigar Musaəja buyruojinidək kilidi.

17 Pərwərdigar Musaəja səz kilip mundək dedi: — **2** Harun bilən oquillari wə barlik Israillaroja mundək degin: — Pərwərdigar silərgə buyruojan həküm xuki: — **3** Israilning jəmətliridin boləjan hərəkəndək kixi qurbanlik qilməqə bolup, kala yaki koy yaki eqkini jamaot qedirining kirix əozida, Pərwərdigarning turaləja qedirining aldioja, Pərwərdigarəja ataləjan qurbanlik süpitidə yetiləp əpkəlməy, bəlki qedirgahning iqidə yaki taxkiriəda boozulisa, uningdin akqan qan xu kixining gədinigə artilidu; bu adəm «qan təkkən» dəp, əz həlkidin üzüp taxlinidu. **5** Bu həkümning məksiti Israillarning hazirkidək dalada mal soyup qurbanlik kilixning ornioja, qurbanliklirini jamaot qedirining kirix əozida Pərwərdigarning aldioja kəltürüp, kahinoja tapxurup Pərwərdigarəja «inəklik qurbanlikliri» süpitidə sunup boozulixi üqündur. **6** Kahin kanni elip jamaot qedirining kirix əozining yenidiki Pərwərdigarning qurbangahining üstigə sepip, Pərwərdigarəja huxbuy kəltürüx üqün mayni keydürsun. **7** Xuning bilən ular əmdi burunkidək buzukluk kilip tekə-jinlarning kəynidə yürüp, ularəja əz qurbanliklirini etküzüp yürmisun. Mana bu ular üqün dəwrdin-dəwrgiqə əbədiy bir bəlgilimə bolsun. **8** Sən ularəja: — Israilning jəmətidin

yaki ularning ərisida turuwatqan yaka yurtluqlardin biri keydürmə qurbanlik yaki [baxka] qurbanlik etküzməqə bolisa, **9** uni Pərwərdigarəja atap sunux üqün jamaot qediroja kirix əozining aldioja kəltürmisə, u kixi əz həlkiridin üzüp taxlansun» — degin. **10** Əgər Israilning jəmətidin boləjan hərəkəndək adəm yaki ularning ərisida turuwatqan yaka yurtluqlar qan yəsə, Mən yüzümni kanni yəgən xu kixigə qarxi qilimən, uni əz həlkidin üzüp taxlaymən. **11** Qünki hər bir janiwarming jeni bolsa uning qenididur; Mən uni jeninglar üqün qurbangah üstigə kafarət kəltürüxkə bərgənmən. Qünki qan əzidiki janning wasiti bilən kafarət kəltüridu. **12** Xunga bu səwəbtin Mən Israillaroja: — «Silərnin heqbiringlar qan yeməslikinglar kerək, aranglarda turuwatqan yaka yurtluqlarmu qan yeməsliki kerək» — degənidim. **13** Əgər Israillardin biri yaki ularning ərisida turuwatqan yaka yurtluqlarning biri yeyixkə bolidiojan bir qarpay haywan yaki kuxni owlap, qenini təksə, uni topa bilən yepip koyusun. **14** Qünki hər bir janiwarming jeni bolsa, uning qenidin ibarəttur. Uning jeni qenida boləjaq mən Israillaroja: «Silər heqkəndək janiwarming qenini yemənglar, qünki hər bir janiwarming jeni uning qenididur; kimki uni yəsə üzüp taxlinidu» — dedim. **15** Kimdəkim olüp qalojan yaki yirtquqlar boozup titmatitma kiliwətkən bir haywanni yəsə, məyli u yərlək yaki yaka yurtluk bolsun əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun; andin u pak bolidu. **16** Lekin u yaki kiyimlirini yumisa, yaki suda bədinini yumisa, xu kixi əz kəbihlikining jazasini tartidu.

18 Pərwərdigar Musaəja səz kilip mundək dedi: — **2** Sən Israillaroja mundək degin: — «Mən bolsam Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **3** Silər ilgiri turojan Misir zeminidikidək ixlarni qilmanglar wə yaki Mən siləni elip baridiojan Qanaan zeminidikidək ixlarni qilmanglar; ularning rasim-adətliridə yürmənglar, **4** bəlki Mening həkümlirimə əməl kilip, qanun bəlgilimilirimni tutup xu boyiqə menginglar. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **5** Silər qokum Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutuxunglar kerək; insan ularəja əməl kilidiojan bolsa ularning səwəbidin hayatta bolidu. Mən Pərwərdigardurmən. **6** — Heqkim əzige yekin tuoqan boləjan ayaləja yekinlik kilip əwritini aqmisun. Mən Pərwərdigardurmən. **7** Anangning əwritigə təgmə, bu atangning əwritigə təgkining bolidu; u sening anang boləjaqka uning əwritigə təgsəng bolmaydu. **8** Atangning ayalining əwritigimu təgmə, qünki xundək kilsang atangning əwritigə təgkəndək bolidu. **9** Sən aqa-singlingning, bir atidin boləjan yaki bir anidin boləjan, yaki xu əydə tuoqolojan yaki baxka yərdə tuoqolojan bolsun, uning əwritigə təgmə. **10** Sən əz oozlungning kizi wə yaki kizingning kizining əwritigə təgmə; qünki ularning əwriti sən əzüngning əwritidur. **11** Sən atangning ayalining kizining əwritigə təgmə; u atangdin tuoqolojan, sening aqa-singling, xunga uning əwritigə təgmə. **12** Sən atangning aqa-singlisining əwritigimu təgmə, qünki u atangning birtuoqkinidur. **13** Sən anangning aqa-singillirining əwritigimu təgmə, qünki u anangning birtuoqkinidur. **14** Atangning aka-inilirining ayalining əwritigə təgmə; ularning ayalliroja

yekinlik qilma; qünki ular sening hammanğdur. **15** Sən keliningning əwritigə təgmə; u sening oolungning ayali boloaqça, uning əwritiga təgsəng bolmaydu. **16** Sən aka-iniliringning ayalining əwritigə təgmə; qünki bu əz aka-iniliringning əwritigə təgkəndək bolidu. **17** Sən bir ayaloqa wə xuning bilən birgə uning kizining əwritigə təgmə; xundakla uning oolining kizi wə kizining kizimiu [hotunlukğa elip] əwritigə təgmə. Ular bir-birigə yekin tuoqan boloaqça, mundak ix pəsəndilikdur. **18** Sən ayaling hayat waqtida, uning aqa-singlisini hotunlukğa elip əwritigə təgmə. Undak kilsang hotunungoğa kəndəxlik azabini költürisən. **19** Sən bir ayalning adət kəriip napak turoqan waqtida yekinlik kilip əwritigə təgmə. **20** Sən əz koxnangning ayali bilən zina kilip əzüngni uning bilən napak qilma. **21** Sən əz nəslingdin heqbirini Molək məbudioğa atap ottin etküzsəng kət'iy bolmaydu. Əgər xundak kilsang Hudayingning namini napak kiloqan bolisan. Mən Əzüm Pərwərdigarurmən. **22** Sən ayallar bilən birgə boloaqandək ər kixi bilən birgə bolma. Bu ix yirginlikdur. **23** Sən heq haywan bilən munasiwət kilip əzüngni napak qilma; xuningdək ayal kiximiu munasiwət kildurux üçün bir haywaning aldioğa barmisin. Bu ix nijsilikdur. **24** Silər bu ixlarni kilip əzünglarni napak kilmanglar, qünki mən silərning aldinglardin qikiriwatqan taipilər bolsa xundak ixlarni kilip əzlinini napak kiloqan. **25** wə zemini napak boloağdur. Buning üçün Mən u zeminning kəbihlikini əz bechioğa qüxürimən, xuningdək u zeminnu əzidə turuwatqanlarni kususup qikiriwetidu. **26** Lekin silər bolsanglar Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutunglar; silərdin heqkim, məyli yorlik yaki aranglarda turuwatqan yaqa yurtluk bolsun bu yirginqlik ixlardin heqbirini kilmisin **27** (qünki bu barlik yirginqlik ixlarni silərdin ilgiri xu zeminda turoqan həlk kilip kəlgəqkə, zeminning əzi napak bolup kaldı). **28** Xundak kilip zeminni napak kilsanglar, zemin əzi silərdin ilgiri əzidə turoqan əllərni kususup qikarəqandək, silarnimiu kususup qikiriwetidu. **29** Qünki bu yirginqlik ixlarning hərəkandikini kiləuqi, — mundak kilmixlarni kiloqan hərəkandək kixi əz həlki arisidin üzüp taxlinidu. **30** Silər Mən silərgə tapilioqinimioğa əməl kilixinglər zərürdur; — demək, silər əzünglardin ilgiri etkənələr tutkan xu yirginqlik rəsim-kədidərnəni tutup, əzünglarni napak kilmasliqinglar kerək. Mən Hudayinglar Pərwərdigarurmən.

19 Pərwərdigar Musağa səz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillarning pütkül jamaitigə səz kilip ularoğa mundak dəgin: — «Mən Hudayinglar Pərwərdigar mukəddəs boləoqça, silərmu mukəddəs boluxunglar kerək. **3** Silər hərbinglar ananglar bilən atanglarni izzətlənglar; Mening xabat künlirimni bolsa, ularni tutuxunglar kerək. Mən əzüm Hudayinglar Pərwərdigarurmən. **4** Silər əzimizəs butlarəoğa tayanmanglar, əzünglar üçün kuyuma butlarni yasimanglar. Mən əzüm Hudayinglar Pərwərdigarurmən. **5** Silər Pərwərdigarəoğa inaklik kurbənləikini kəltürüxnə halisanglar, kəbul kilinoşudək yol bilən uni sununglar. **6** Silər uni sunəoğan küni wə ətisi u yeyilsun; üçinqi küniğə kəloqini bolsa otta köydürülsun. **7** Əgər uningdin bir kısmi üçinqi

küni yeyilsə kurbənləik həram həsəblinip kəbul kilinmaydu. **8** Kimki uningdin yəşə əz gunəhəni əz üstigə alidu, qünki u Pərwərdigarəoğa atap mukəddəs kilinoqan nərsini napak kildi; undək kixi əz həlkədin üzüp taxlinidu. **9** Silər zeminənglardiki həsulni yioşanglar, sən etizingning bulung-puxəkliriəoğə tamām yioşiwalma wə həsuləngdin kəloqan wasəngni teriwəlməyin. **10** Üzüim talliringni pasəngdiwatma wə üzüm talliridin qüxkən üzümələrimiu teriwəlmə, bəlkə bulərnə kəmbəəşəllər bilən musəpirlərəoğa kəyoşin. Mən Əzüm Hudayinglar Pərwərdigarurmən. **11** Silər oşirlik kilmanglar, əldəmqilik kilmanglar, bir-biringləroğa yəloqan səzlimanglar. **12** Mening namim bilən yəloqan kəşəm iqmənglar, undək kilsang Hudayingning namini buləşəysən. Mən Pərwərdigarurmən. **13** Əz koxnangəoğa zulum kilma, uningkini əzüngning kiliwalma. Mədikərnəng həkkinə kəqiqə yeningdə kondurup kəalma. **14** Gas kixini tillima, kor kixining əldə pultixəngəoğə nərsini kəyoyma; bəlkə iz Hudayingdin kərkkin. Mən Pərwərdigarurmən. **15** Həküm kiləoşininglərdə heq nəhəklək kilmanglar; nəmrətkimiu yə basməy, bayəqimiu yüz-hətirə kilməy, bəlkə ədilək bilən əz koxnang üstidin toşırə həküim kiləoşin. **16** Əz həlkəngning arisidə gəp toxuəuqi bolup yürmə; koxnangning jəniəoğə heqkəndək ziyən-zəhmət yətküzmə. Mən Pərwərdigarurmən. **17** Sən kənglünğdə əz kərinđixingdin nəpərlənləimigin; koxnangdə [gunəh bolsa] sən uning səwəbidin bəxingəoğa gunəh kəlip kəlməsləik üçün uningəoğa tənbil-nəşliət bərgin. **18** Sən intikənm əlmiəoşin wə əz həlkəngning nəşliğə heq ədəwətmi səklimiəoşin, bəlkə koxnangni əzüngni səyğəndək səygin. Mən Pərwərdigarurmən. **19** Silər Mening kənan-bəlgilimilirimni tutunglar. Sən əz qərpəylirəngni bəxkə nəşillər bilən qəpirturmə, etizingəoğa ikki hil uruk səlməoşin, ikki hil yiptin tokəloqan kiyimni kiymə. **20** Əgər bir ər kixi kiz-qəkan bilən yetip munasiwət etküzsə, wə u bəxkə biri bilən wədiləşkən dəkə bolsa, bu dəkəkning hərlək puli təpəxuruliməni bolsa, yaki uningəoğa hərlək bərliməgnə bolsa, muwəpəik jəzə bəriləsun. Lekin kiz-qəkan hər kilinmiəoqəqə, hər ikkisi əltürülmisin. **21** Ər kixi bolsa əzining itətsizlik kurbənləikini jəməət qədirəning kirix əoşizing əldioğa, Pərwərdigərnəng əldioğa kəltürsün; itətsizlik kurbənləik bir kəoşqan bolsun. **22** KəhİN u itətsizlik kurbənləik üçün kəltürəgnə kəoşqərnəni elip uning sədir kiləoqan gunəhİ üçün Pərwərdigərnəng əldidə kafərət kəltüridü; uning kiləoqan gunəhİ uningdin kəqürüldü. **23** Silər zeminoğa kirip hərhil yəydiğən məwilik dərəhlərnə tikənə bolsanglar, məwilirini «hətnisiz» dəp kərənglar; üç yiloğəqə bunİ «hətnisiz» dəp kərəp uningdin yemənglar. **24** Tətinqi yili ularning həmmə məwilirİ Pərwərdigərəoğa mədhijə şipitidə mukəddəs kilip beəşixlənsun. **25** ƏndİN bəxinqi yildin tartip silər ularning məwiliridin yəyixkə bəxlanglar. Xundək kilsanglar [zemin] məhsulətlirini silərgə ziyadə kilidu. Mən Hudayinglar Pərwərdigərnəng. **26** Silər kən qikiməoqan nərsini yemənglar. Nə pəlqilik nə jəduğərlək kilmanglar. **27** Silər bəxinglərnəng qəkə-qərisidəqi qəqni qüxürüp düğilək kiliwəlmənglar, səkəlnəng uq-yənlirini buzmənglar. **28** Silər əlgənlər üçün bədinənglərnə zəhim yətküzüp tilmənglar, əzüngləroğa heqkəndək gül-

sürət qəkmənglar. Mən Pərvərdigardurmən. **29** Sən kizimni buzukluk-pahxilikkə selip napak kilmiojin. Bolmisa, zemindikilər buzukluk-pahxilikkə berilip, pütkül zeminni əyx-ixrət qaplar ketidu. **30** Silər Mening xabat künlirimni tutunglar, Mening muqəddəs jayimni hərmətlənglar. Mən Pərvərdigardurmən. **31** Jinkəxlər bilən sehğərlərgə tayanmanglar, ularning kəynidin yürüp eziünglarni napak kilmanglar. Mən eziüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **32** Aq bax kixining aldida ornungdin tur, qerilarni hərmət kilojin; Hudayingdin qorqqin. Mən Pərvərdigardurmən. **33** Bir musapir zeminda aranglarda turuwatqan bolsa silər uningoja zulum kilmanglar, **34** bəlkə aranglarda turuwatqan musapir silərgə yərlik kixidək bolsun; uni eziüngni səygəndək səygin; qünki silərmu Misir zeminda musapir boləqansilər. Mən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **35** Silərnin həküm qikirixinglarda, uzunluk, eqirliq wə həjim elqəxtə heqkandək nahəqlik bolmısun; **36** silərdə adil taraza, adil taraza taxliri, adil əfah kəmqini bilən adil hın kəmqini bolsun. Mən silərnə Misir zemindin qikirip kəlgən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **37** Silər Mening barliq qanun-bəlgilimilirim wə barliq həkümlirimni tutup, ularoja əməl qilinglar; mən Pərvərdigardurmən.

20 Pərvərdigar Musaoja söz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroja söz kilip mundak degin: — Əgər Israillarning biri wə yaki Israil zeminda turuwatqan musapirlarning biri Molək butioja nəslining birini beoixlisa, uningoja elüm jazasi berilixi kerək; zemindikilər uni qalma-kesək kilsun. **3** Wə Mən Əz yüzümnə bu kixigə qarxi kilimən, qünki ezi əz əwladlirining birini Molək butioja beoixlap muqəddəs jayimni paskina kilip, Mening namimni bulojojini üqün uni əz həlkidin üzüp taxlaymən. **4** Əgər zeminda turuwatqanlar əz nəslidin birini Moləkkə beoixlojqanda xu kixigə kəzlrini yumup, uning bilən kari bolmisa, xundakla uni eltürmisa, **5** Mən Eziüm yüzümnə u kixi bilən uning ailisigə qarxi kilimən, uni wə uningoja əgixip buzukqilik qiləuqular, yəni Moləkning kəynidin yürüp buzukqilik qiləuqularning həmmisini əz həlkidin üzüp taxlaymən. **6** Jinkəxlər bilən sehğərlərgə tayinip, ularning kəynigə kirip buzukqilik kilip yürüqülər bolsa, Mən yüzümnə xu kixilərgə qarxi kilip, uni əz həlkidin üzüp taxlaymən. **7** Xunga eziünglarni pak kilip muqəddəs bolunglar, qünki Mən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **8** Qanun-bəlgilimilirimni tutup, ularoja əməl qilinglar; Mən bolsam silərnə muqəddəs kiləuqi Pərvərdigardurmən. **9** Əgər birkim əz atisi yaki anisini qarəjsa, ularoja elüm jazasi berilmisə bolmaydu; qünki u əz ata-anisini qarəjojini üqün əz kəni əz beoioja qüxkən bolidu. **10** Əgər birkim baxkisining ayali bilən zina kilsa, yəni əz kəoxnising ayali bilən zina kilsa, zina qiləjan ər bilən ayal ikkisi elüm jazasini tartmisa bolmaydu. **11** Əgər birsi atisining ayali bilən yatsa, əz atisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkisi elüm jazasini tartmisa bolmaydu; ularning kəni əz beoioja qüxkən bolidu. **12** Birsi əz kəlini bilən yatsa, ikkisi nijisliq kiləjini üqün elüm jazasini tartmisa bolmaydu; ularning kəni əz beoioja qüxkən bolidu. **13** Birsi ayal kixi bilən yatqandək ər kixi bilən yatsa ikkisi yirginqlik ix

kiləjan bolidu; ularoja elüm jazasi berilmisə bolmaydu. Əz kəni əz beoioja qüxkən bolidu. **14** Əgər birsi kizi bilən anisini kəoxup hotunluqkə alsa pəsəndilik qiləjan bolidu. Ər bilən ikki ayal otta kəydürülsun. Xuning bilən aranglarda heq pəsəndilik ix bolmaydu. **15** Birsi bir həywan bilən munasiwət ötküzsə, u elüm jazasini tartsun, həywannimu eltürunglar. **16** Əgər ayal kixi bir həywaning kəxioja berip munasiwət kildursa, ayal bilən həywaning ikkisini eltürunglar; əz kəni əz beoioja qüxkən bolidu. **17** Birsi aqa-singlisini, yəni atisidin yaki anisidin boləjan kizni elip, əwritigə təgsə wə bu kizmu uning əwritigə təgsə uyatliq ix bolidu; xuning üqün ər-ayal ikkisi əz həlkining kəz aldiddin üzüp taxlansun; u əz aqa yaki singlisining əwritigə təgkəqə, əz kəbihliki əz beoioja qüxkən bolidu. **18** Birsi adət kərgən aqriq waktida bir ayal bilən birgə yetip, uning əwritigə təgsə, undakta u uning kəz mənəbasigə təgkən, ayalmu kəz mənəbasini eqip bərgən bolup, ikkisi əz həlkidin üzüp taxlinidu. **19** Sən əz anangning aqa-singlisi wə atangning aqa-singlisining əwritigə təgmə; qünki kimki xundak qilsa yəkin tuqkinining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisining əz kəbihliki əz beoioja qüxkən bolidu. **20** Birsi taqisining ayali bilən yatsa taqisining əwritigə təgkən bolidu; ikkilisi əz gunahini əz beoioja alidu; ular pərzəntsiz əlidu. **21** Birsi aka-inisining ayalini alsa paskina bir ix bolidu. U əz birtuqan aka-inisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisi pərzəntsiz qalidu. **22** Silər Mening barliq qanun bəlgilimilirim bilən barliq həkümlirimni tutup, buningəja muwapik əməl qilinglar; bolmisa, Mən silərnə elip berip turəuzidəjan zemin silərnə kəsus qikiriwetidu. **23** Silər Mən aldinglardin həydiwetidəjan əllərnin rəsim-kaidiliri boyiqə mangsanglar bolmaydu; qünki ular bu yirginqlik ixlarning həmmisini kilip kəldi, wə xuning üqün ular Manga yirginqlik boldi. **24** Xuning üqün Mən silərgə: «Silər ularning zeminini miras kilip alisilər; Mən xu süt bilən həsəl aqidəjan zeminini silərgə berimən», dəp eytqandək; silərnə baxkə həlkərdin ayrim qiləjan Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **25** Xunga silər pak wə napak qarpaylarni pərk etip, pak wə napak uqar-qanatlarni tonup, Mən silər üqün ayrip, napak kilip bəkitip bərgən janıwarlarning iqiddin hərkəndiki, qarpay yaki uqar-qanat bolsun yaki yərdə əmiligüqi janıwar bolsun, ularning heqbirini bilən eziünglarni napak kilmanglar. **26** Silər Manga has pak-muqəddəs boluxunglar kerək; qünki Mən Pərvərdigar pak-muqəddəsturmən, silərnə Manga has bolsun dəp barliq əllərdin ayrim qiləjanmən. **27** Jinkəz yaki sehğəz boləjan hərkəndək ər yaki hotun kixigə elüm jazasi berilmisə bolmaydu; həlk ularni qalma-kesək kilsun; ularning kəni əz beoioja qüxkən bolidu.

21 Pərvərdigar Musaoja söz kilip mundak dedi: — Sən kahınlar boləjan Hərning oqullirioja mundak degin: — bir kahin əz həlkining arisidiki əlgənlər wəjiddin əzini napak kilmisun. **2** Pəkət əzining yəkin tuqkanliri üqün — anisi bilən atisi, oqli bilən kizi wə aka-inisining əlüki tüpəylidin əzini napak kilsa bolidu; **3** xuningdək əgər aqa-singlisi ərgə təgməy pak kiz haləttə ezi bilən billə turuwatqan bolsa, uning əlüki tüpəylidin əzini napak kilsa bolidu; **4** qünki [kahin] əz həlkining arisida

metiwər boləjaqqa, özini napak kılıp buləjimaslikı kerək. **5** Kaħnılar beşini yerim-yata kılıp qıxürməslıki, saķılıning uq-yanlirını ħəm qıxürməslıki, bədinigimu zəħim yatküzüp tılmaslikı kerək, **6** bəlkı ular ez Hudasioja muķəddəs turup, Hudasing namını buləjimaslikı kerək; qıncı ular Pərwərdigarəja atap otta sunulıdıoĵan kurbanlıķlarnı, ez Hudasing nenını sunıdu; xunga ular muķəddəs boluxı kerək. **7** Ular bir ayalnı ez əmrıgə aloĵanda pəħıxə ayalnımu, buzuķ ayalnımu almaslikı kerək wə erı qoyuwətkən ayalnımu almısun. Qıncı kaħın bolsa ez Hudasioja has muķəddəs kılınoĵan. **8** U Hudayingning nenını sunoĵını üqün u sanga nisbətən muķəddəs dəp sanılıxı kerək; qıncı silərnı muķəddəs kılıquĵı Pərwərdigar Əzım muķəddəsturmə. **9** Əgər bir kaħınning kızı pəħıxilıķ kılıp özını buləjoĵan kılısa, ez atısını buləjoĵan bolıdu; u otta köydürülsun. **10** Bexioja məsihləx zəytun meyi təkülgən, kaħınlıķ kiyimlərnı kiyixkə tikləngən, ez kerındaxlirınıng arisida bax kaħın kılınoĵan kixi yaləngəx bolmısun, kiyimlirınımu yirtmısun; **11** U yənə heq əlükkə yekınlaşmaslikı kerək, ħəttə atısı wə yaki anısının əlüklirini wəjıdin özını napak kılmaslikı kerək. **12** U [wəzipsidə turuwatķanda] muķəddəs jaydin ħərgiz ayrılmsun wə xuningdək Hudasing muķəddəs jayını buləjimaslikı kerək; qıncı uning Hudasing uni Əzigə has kılıoĵan «məsihləx meyi» uning bexida turıdu. Mən Pərwərdigardurmən. **13** U hotun əlsa pak kızıni elixı kerək; **14** tul wə yaki ərdin qoyuwətkən ayal wə yaki buzuķ wə yaki pəħıxə ayal bolsa bularnı almaslikı, bəlkı ez ħəlkıdin boləjan pak kızıni hotunluķķa elixı kerək. **15** Bolmısa u ez ħəlkıning arisida ez uruķını napak kılıdu; qıncı uni muķəddəs kılıquĵı Pərwərdigar Məndurmən. **16** Pərwərdigar Musəoĵa səz kılıp mundak dedi: — **17** Sən ħarunoĵa mundak deĵin: — «əwladtin-əwladķıqə sening nəslıngdin boləjan bırsı meyip bolsa, Hudaning nenını sunux üqün yekın kəlmısun; **18** meyip boləjan ħərkəndak kixi ħərgiz yekın kəlmısun — yaki kor bolsun, tokur bolsun, zanak bolsun yaki bir əzasi yənə bir jüpidin uzun boləjan adəm bolsun, **19** püti yaki qılı sunuķ bolsun, **20** dok bolsun, pərpə bolsun, kəzıdə aķ bolsun, kıqıxķak boləjan bolsun, təmrətkə bəskən bolsun yaki uruķdeni ezılğən ħərkim bolsun, **21** ħarun kaħınning nəslidin boləjan undak meyip kixilərnıng heqbirı Pərwərdigarəja atap otta sunulıdıoĵan nərsilərnı kəltürüxkə yekın barmısun; undak kixi meyiptur; u ez Hudasing nenını sunuxķa yekın kəlmısun. **22** ħəlbuki, u ez Hudasing nenını, yəni «əng muķəddəs» wə «muķəddəs» ħəsəblənoĵan nərsilərnıng ħər ikkısıdin yesun. **23** Pəķət u pərdidin etüp iķirisıgə kirməslıki yaki kurbangəħķımu yekın barmaslikı kerək; qıncı u meyiptur; bolmısa, u Məning muķəddəs jaylirını buləjoĵan bolıdu; qıncı ularnı muķəddəs kılıquĵı Pərwərdigar Əzımdurmən». **24** Bu səzlərnıng ħəmmısıni Musa ħarun bilən uning oqullırı wə Israillarnıng ħəmmısıgə eytip bərdi.

22 Pərwərdigar Musəoĵa səz kılıp mundak dedi: — **2** Sən ħarun bilən uning oqullırıoĵa mundak deĵin: — «Silər Israillarnıng Manga atıoĵan muķəddəs ħədiyələrnı eħtıyatqanlıķ bilən bir tərəp kılınglar, bolmısa ular namını buləjıxi mumkin. Mən

Pərwərdigardurmən». **3** Ularəja mundak deĵin: — «Silər ħər bir dəwrlərdə, bərlıķ nəsilınglərdin ħərkəysisi Israillər Pərwərdigarəja atıoĵan pak nərsilərgə napak ħələttə yekınlaşsa, undak kixi Məning əldımdın üzüp taxlınidu. Mən Pərwərdigardurmən. **4** ħarunning nəslidin biri pəsə-mahaw yaki aķma kesili boləjan bolsa, pak bolmıoĵuqə muķəddəs nərsilərdin yemısun. Birkim əlüknıng səwəbidin napak boləjan birkimgə wə yaki məniysi ekıp kətkən kixıgə tegıp kətsə, **5** yaki adəmnı napak kılıdıoĵan əmilıgüĵı janıwarəja təgsə yaki ħərkəndak yuķup kalıdıoĵan napaklıķı bar bir adəmgə tegıp kətsə, (napaklıķı nemidin boluxıdin kəť'ıynəzər) **6** mundak nərsilərgə təgkən kixi kəq kirgüqə napak bolup, muķəddəs nərsilərdin yemısun. U bədinini suda yusun **7** andın kün olturoĵanda pak sanılıp, muķəddəs nərsilərdin yeyixkə bolıdu; qıncı bular uning ozukıdur. **8** U [əzlükıdin] əlgən wə yaki yirtķuqlar boqup qoĵoĵan ħəywənnı yeyix bilən özını napak kılmsun. Mən Pərwərdigardurmən. **9** Ular Məning bu tapıloĵanlirını tutuxı kerək; bolmısa, buningəja ihlassızlıķ kılısa, [xu əlüķ] tüpəylidin gınaħķar bolup əlıdu; ularnı muķəddəs kılıquĵı Pərwərdigar Əzımdurmən. **10** Kaħınlarəja yat boləjan heqķəndak kixi muķəddəs nərsilərdin yemısun. Kaħınning yenediki musapir-məħman wə yaki mədikari bolsun ularmu muķəddəs nərsilərdin yemısun. **11** ħəlbuki, kaħın əzi pul qıķırıp setiwəloĵan kul uningdin yeyixkə bolıdu; xuningdək uning əyidə tuoĵoĵan kiximu uningdin yesə bolıdu. **12** Kaħınning kızı yat kixıgə təgkən bolsa umu «kətürmə ħədiyə» süpitidə atəloĵan muķəddəs nərsilərdin yemısun. **13** Ləkin əgər kaħınning kızı tul bolup kəlip, yaki qoyup berilip pərzəntsiz ħələttə atısının əyigə yenip kəlip, yax waķtidedikək olturoĵan bolsa, undakta atısının taamidin yeyəloydu; ləkin heqbir yat kixi uningdin yeməslikı kerək. **14** Əgər birkim bilməy, muķəddəs nərsilərdin yap salsa, undakta u uningəja xuning bəxtin birini qoxup, muķəddəs nərsini özı bilən kaħinoĵa kayturup bərsun. **15** [Kaħınlar] Israillarnıng Pərwərdigarəja atıoĵan nərsilirini buləjimaslikı kerək; **16** bolmısa, ħəlk muķəddəs ħədiyələrdin yeyixı bilən, kaħınlar ħəlkning gədinıgə itaətsizlik gınaħını yükləp qoĵoĵan bolıdu; qıncı ularnı muķəddəs kılıquĵı Pərwərdigar Əzımdurmən». **17** Pərwərdigar Musəoĵa səz kılıp mundak dedi: — **18** Sən ħarun bilən uning oqullırı wə Israillarnıng ħəmmısıgə mundak deĵin: — Əgər İsrail jəmətidin biri wə yaki İsrail zeminida turuwatķan musapirlarnıng biri ez kəsəmlirıgə baəjlıķ kurbanlıķ yaki ihtıyariy kurbanlıķnı sunup, Pərwərdigarəja atap köydürmə kurbanlıķ kılmaqçı bolsa, **19** undakta u qəbul kılınixı üqün bejirim ərkək kala, qoy yaki əqkilərdin kəltürünglar. **20** əyibi bolmıoĵan bir janıwarını sunuxunglar kerək; qıncı xundak boləjını silər üqün qəbul kılınmas. **21** Bırsı kalılardın yaki uxxaķ maldin ez kəsəmlirıgə baəjlıķ kurbanlıķ yaki ihtıyariy kurbanlıķnı sunup, Pərwərdigarəja atap inaklıķ kurbanlıķı kılmaqçı bolsa, sunuloĵan ħəywən qəbul kılınixı üqün bejirim boluxı kerək; uning heqķəndak əyibi bolmısun. **22** Kor yaki aķsaķ-qoləķ, qonak yaki yarısı yiringdəp kətkən, təmrətkə bəskən yaki qotur-qəqa besip qəloĵan ħəywənlər bolsa —

bularni Pərwərdigarōja atap sunsanglar yaki bularni Pərwərdigarōja atap qurbanlik süpitidə qurbangahta otta keydürsənglar bolmaydu. **23** Torpaq yaki koyning malla jüp əzasidin biri uzunraq ya kışka bolsa, mundaklarni ihtiyariy qurbanlik süpitidə ötküzsəng bolidu, lekin kəşəmgə baqlıq bolsa qurbanlik üqün qobul kılınmas. **24** Urukđini zahimləngən, ezilip kətkən, yeriloğan yaki piqiloğan həywanı Pərwərdigarōja atap qurbanlik kılmanglar. Mundaq ixni ez zeminiglardimu hərgiz kılmanglar. **25** Hudayinglarning neni süpitidə yaka yurtluk kixining kolidin xundaq haywanlardin heqkaysisini elip sunmanglar; qünki ular meyip boloaqqa, silər üqün qobul kılınmaydu. **26** Pərwərdigar Musaōja sez kılip mundaq dedi: — **27** Bir mozay, qoza yaki oşlak tuoşulsa yəttə küngiqə anisini əmsun; səkkizinqi künidin baxlap Pərwərdigarōja atap otta sunidoğan qurbanlik süpitidə qobul boluxka yaraydu. **28** Məyli kala bolsun, koy bolsun, silər anisi bilən balisini bir kündə booquzlimanglar. **29** Silər Pərwərdigarōja atap bir təxəkkür qurbanliqi sunmaqđi bolsanglar, qobul kılınixka layiq bologan yol bilən sununglar. **30** U sunuloğan künidə yeyilix kerək; uningdin heqnemini ətisigə kaldurmasliqınglar kerək. Mən Pərwərdigardurmən. **31** Silər Mening əmlirimni qıng tutup, ularōja əməl kilinglar. Mən Pərwərdigardurmən. **32** Mening mukəddəs namimni bulojimanglar, Mən əmđi Israillarning arisida mukəddəs dəp bilinimən. Mən silərni mukəddəs kıloquqi Pərwərdigar bolup. **33** Hudayinglar boluxka silərni Misir zeminidin qikirip kəldim. Mən Pərwərdigardurmən.

23 Pərwərdigar Musaōja sez kılip mundaq dedi: — **2** Sən Israillaroja mundaq degin: — Pərwərdigar bekitkən heytlar, silər mukəddəs sorunlar bolsun dəp qakirip jakarlaydioğan heytlirim mana munulardur: — **3** (altə kün ix-əmgək kılınsun; lekin yəttinqi küni «has xabat küni», mukəddəs sorunlar küni bolidu; u küni heqkandak ix-əmgək kılmanglar. Qəyərdila tursanglar bu kün Pərwərdigarōja ataloğan xabat küni bolidu). **4** Silər bekitilgən künliri mukəddəs sorunlar bolsun dəp qakirip jakarlaydioğan, Pərwərdigarning heytliri mana munulardur: — **5** Birinqi ayning on tətinqi küni gugunda Pərwərdigarōja ataloğan «ətüp ketix heyti» bolidu. **6** Xu ayning on bəxinqi küni Pərwərdigarōja ataloğan «petir nan» heyti bolidu; silər yəttə küngiqə petir nan yəysilər. **7** Birinqi künidə silər mukəddəs yiojilix kılip, heqkandak ix-əmgək kılmanglar. **8** Silər yəttə küngiqə Pərwərdigarōja atap otta sunidoğan qurbanliklarni sunup turunglar. Yəttinqi künidə mukəddəs yiojilix bolidu; heqkandak ix-əmgək kılmanglar. **9** Pərwərdigar Musaōja sez kılip mundaq dedi: — **10** Sən Israillaroja mundaq degin: — Silər Mən əzünglarōja təkdım kilidoğan zeminōja kirip, uningdin həsul yiojininglarda, həsulunglarning dəsləpki pixkınıdin bir başlamni kahinning qəxioja elip beringlar. **11** Kahin silər üqün qobul boluxka uni Pərwərdigarning aldidə pulanglatsun; uni pulanglatkan waqit bolsa xabatning ətisi bolidu. **12** Silər uni pulanglatkan kündə silər bir yaxka kirgən bejirim bir qozini Pərwərdigarōja atap keydürmə qurbanlik süpitidə sununglar; **13** xuningōja qoxup axliq hədiyə süpitidə zəytun meyi iləxtürilgən esil undin bir əfahning ondin birini Pərwərdigarōja huxbuy

kəltürsun dəp otta sununglar; buningōja qoxup xarab hədiyə süpitidə xarabtin bir hınning tətтин birini sununglar. **14** Silər Hudayinglarōja has bologan bu hədiyəni sunidoğan kündin ilgiri [yengi həsuldin] heqnemini, nə nan nə qomaq nə kək bax bolsun yemənglar. Bu dəwrdin-dəwrgiqə silər üqün qəyərdə tursanglar əbədiy bir bəlgilimə bolsun. **15** Andin silər xu xabat küningin ətisidin, yəni xu bir baqlıqni pulanglatma hədiyə süpitidə sunogan küningin ətisidin tartip, yəttə həptə sananglar (ular toluq həptə boluxi kerək); **16** yəttinqi xabatning ikkinqi küngiqə allik künni sananglar; andin Pərwərdigarōja atap yengi [həsuldin] bir axliq hədiyə sununglar. **17** Əzünglar turuwatқан jaylardin pulanglatma hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin ikkisidə etilgən ikki nanni elip kəltürünglar; ular eqitku selip etilgən bolsun; bular Pərwərdigarōja ataloğan dəsləpki həsul hədiyəsi dəp həsablinlar. **18** Nandin baxka yəni bir yaxliq yəttə bejirim qoza, yax bir torpaq wə ikki qoşqarni keydürmə qurbanlik süpitidə Pərwərdigarōja atap sununglar; ularōja has axliq hədiyəliəri wə xarab hədiyəlierini qoxup, həmmisi Pərwərdigarōja huxbuy kəltürüxka sunulsun. **19** Buningdin baxka silər gunaş qurbanliqi üqün bir tekini, inakliq qurbanliqi üqün bir yaxliq ikki qozini kəltürünglar; **20** kahin bularni, yəni xu ikki qozini dəsləpki həsul nanlirioja qoxup pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigar aldidə pulanglatsun. Bular bolsa Pərwərdigarōja ataloğan mukəddəs sanilip, kahinoja təgsun. **21** Xu küni silər «bügün bizlərgə mukəddəs yiojilix bolidu» dəp jakarlanglar; xu küni heqkandak ix-əmgək kılmanglar. Bu silər üqün qəyərdila tursanglar əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **22** Etizingning bulung-puqkəkliriojigə tamam yiojıwalmanglar, wə həsulungdin qaloğan wasangni teriwalmiojin, bəlki bularni kəmbəəşəllər bilən musapirlaroja qoyojin. Mən Əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **23** Pərwərdigar Musaōja mundaq dedi: — **24** Sən Israillaroja mundaq degin: — Silər yəttinqi ayning birinqi küni toluq aram elip, kanaylar qelinix bilən əslətmə yosunda heyət kılip, mukəddəs sorunlarni tüzünglar. **25** U kündə heqkandak ix-əmgək kılmanglar; Pərwərdigarōja atap otta sunulidoğan bir qurbanlik sununglar. **26** Pərwərdigar Musaōja sez kılip mundaq dedi: — **27** Yəttinqi ayning oninqi küni bolsa kafarət küni bolidu; u kün silər üqün mukəddəs yiojilix küni bolidu; xu küni nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutup, Pərwərdigarōja atap otta sunulidoğan qurbanlikni sununglar; **28** U kündə heqkandak ix-əmgək kılmanglar; qünki u bir kafarət küni bolup, xu kün əzünglar üqün Hudayinglar Pərwərdigar aldidə kafarət kılınixka bekitilgəndur. **29** Hərkim xu küni nəpsini tartmay ezini təwən tutmisa əz həlkədin üzüp taxlinidu. **30** Kimdəkim xu kündimu hərқандақ bir ix kılsa, Mən xu adəmnə əz həlkədin üzüp taxlaymən. **31** Xu küni heqkandak ix kılmanglar; bu dəwrdin-dəwrgiqə silər üqün qəyərdə tursanglar bir əbədiy bəlgilimə bolidu. **32** U kün silər üqün toluq aram alidoğan xabat küni bolidu; nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutunglar. Xu xuning tokkuzinqi küni gugumdin tartip ətisi gugumojigə xabat küngə riayə kılip aram

elinglar. **33** Pərvərdigar Musaʼoʻja səz kʻilip mundak dedi: — **34** Sən Israillaroʻja mundak degin: — Yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap, yəttə künigiqə Pərvərdigarning «kəpilar həyti» bolidu. **35** Birinqi kündə muqəddəs yiojilix bolidu; heqkəndək ix-əmgək kʻilmanglar. **36** Yəttə künigiqə Pərvərdigarʼoʻja atap otta sunulidioʻjan qurbanlik sununglar; səkkizinqi kündə silərgə muqəddəs yiojilix bolidu; Pərvərdigarʼoʻja atap otta sunulidioʻjan qurbanlik sununglar. Bu əzi təntənilik yiojilix boləoʻjaq, u küni heqkəndək ix-əmgək kʻilmanglar. **37** Silər «muqəddəs sorunlar bolsun» dəp jakarlaydioʻjan, yəni Pərvərdigar bəktikən heytlar mana xulardur. Xu sorunlarda silər həkəysi künigə bəkitilgini boyiqə, Pərvərdigarʼoʻja atap otta sunulidioʻjan hədiyə-qurbanlik, yəni kəydürmə qurbanlik, axlik hədiyə, baxkə hərəhil qurbanliklər wə xarab hədiyələrni sunisilər; **38** bulardin baxkə, Pərvərdigarning xabat künlirini tutisilər wə Pərvərdigarʼoʻja atap qəloʻjan hədiyəlinglərni bərip, kəsəm qurbanliklinglərning həmmisini ada kʻilip, ihtiyariy qurbanliklinglərning həmmisini sunisilər. **39** Silər əmdi zemindin həsul-məhsulatlrini yiojip bolup, yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap yəttə kün Pərvərdigarning həytini ətküzüinglar. Birinqi küni toluq aram elix bolidu, səkkizinqi konidimu toluq aram elix bolidu. **40** Birinqi küni silər esil dərəhlərdin xah-putaklarni qatap, yəni horma dərəhliri bilən kəyuk yopurmaqlik dərəhlərləning xahlrini kəsip, erik boyidiki səgət qiwiklirini kʻirkip Hudayinglar Pərvərdigar aldida yəttə künni xundak xad-huram ətküzisilər. **41** Silər hər yili bu yəttə künni Pərvərdigarʼoʻja atioʻjan bir həyt süpitida ətküzüinglar; dəwrđin-dəwrgiqə bu silər üqün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. Silər həytini yəttinqi ayda ətküzüinglar. **42** Yəttə künigiqə kəpirlərdə turunglar. Israilda tuşuqloʻjanlarning həmmisi kəpidə tursun. **43** Buning bilən Mən Israillarni Misir zemindin qikəroʻjinimda, ularni kəpirlərdə turoʻjuzinimni əwladliringlar bilidu. Əzüm Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **44** Xundak kʻilip Musa Pərvərdigarning bəktikən xu heytlirini Israillaroʻja bayan kʻildi.

24 Pərvərdigar Musaʼoʻja səz kʻilip mundak dedi: — **2** Israillaroʻja qiraʼoʻj həmixə yenik turuxi üqün zəytundin soqup qikiriləoʻjan sap mayni sanga elip kelixkə buyruoʻjin. **3** Hərun jamaət qedirining iqida, həküm-guwaħliq sanduqining udulidiki pərdining sirtida hər kəqisi ətigəngiqə Pərvərdigarning aldida qiraʼoʻjlarni xundak rərləp tursun. Bu dəwrđin-dəwrgiqə silər üqün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **4** Hərun həmixə Pərvərdigarning aldida bu qiraʼoʻjlarni pak qiraʼoʻjdanning üstigə tizip koysun. **5** Sən yəni əsil buʼoʻjday unidin on ikki toqəqni ətkin. Hərbir toqəq bir əfəhning ondin ikkisigə barawər bolsun. **6** Andin sən Pərvərdigarning aldidiki pak xirəning üstigə altdin ikki qatar kʻilip tizəoʻjin. **7** Hərbir qatarning üstigə sap məstiki koʻyoʻjin; xuning bilən ular Pərvərdigarʼoʻja atap otta sunulidioʻjan hədiyə, əslətmə nan bolidu. **8** Bularni u Israillaroʻja wakaliten hərbir xabat küni Pərvərdigarning aldida tizsun; bu əbədiy bir əhđidur. **9** Nanlar Hərun bilən uning oʻqullirioʻja təwə bolidu; ular ularni muqəddəs jayda yesun; qünki bu nərsilər Pərvərdigarʼoʻja atap

otta sunuloʻjan nərsilər iqidə «əng muqəddəslərləning biri» dəp sanilip, Hərunoʻja təwə bolidu; bu əbədiy bir bəlgilimidur. **10** Anisi Israiliy, atisi Misirlik bir oʻqul bar idi. U Israillarning arisioʻja bardi; u qedirgəhta bir Israiliy bilən uruxup kəldi. **11** Ular soquxkənda Israiliy ayalning oʻoʻjli kupurluk kʻilip, [Pərvərdigarning] namini buləoʻjaq kəroʻjidi. Həlk uni Musaning aldioʻja elip bardi. U kixining anisining ismi Xelomit bolup, u Dan kəbilisidin boləoʻjan Dibrining kizi idi. **12** Xuning bilən ular Pərvərdigarning həküm buyruki qikkuqə u kixini solap koʻydi. **13** Andin Pərvərdigar Musaʼoʻja səz kʻilip mundak dedi: — **14** Kəroʻjuqini qedirgəhning taxkiriʼoʻja elip qikənglar. Uning eytkinini anglioʻjanlarning həmmisi kəllirini uning bəxioʻja koysun, andin pütkül jamaət bir bolup uni qalma-kesək kʻilsun. **15** Həmdə sən Israillaroʻja mundak degin: — əgər birkim öz Hudasini həkərləp kəroʻjisa öz gunəhini tartidu. **16** Pərvərdigarning namioʻja kupurluk kʻiloʻjan həkəndək kixi əlümgə məhkum kʻilinsun; pütkül jamaət qokum bir bolup uni qalma-kesək kʻilsun; mayli u musapir bolsun yaki yərlik bolsun, [muqəddəs] namoʻja kupurluk kʻilsa oltürilsun. **17** əgər birsə baxkə birsini urup oltürsə, u əlümgə məhkum kʻilinsun. **18** Birsə bir qarpayni oltürsə, uning üqün həywanini tələp, janəoʻjan tələp bərsun. **19** Birkim öz koxnisini meyip kʻilsa, u əzgiqə kəndək kʻiloʻjan bolsa, uning əzigi mu xundak kʻilinsun. **20** Bir əzasi sunduruwetilgən bolsa, uningmu sundurulsun; kəzigə-kəz, qixioʻja-qix nakar kʻilinsun; baxkə kixini kəndək zahimləndürgən bolsa umu həm xundak kʻilinsun. **21** Kimdəkim bir qarpayni oltürsə, qarpay tələp bərsun; adəmmi urup oltürgən kixi bolsa, əlüm jazasioʻja məhkum kʻilinsun. **22** Silərdə birlə qanun bolsun. musapir yaki yərlik bolsun, barawər muamili kʻilinsun; qünki Mən Hudayinglar Pərvərdigardurmən. **23** Musa Israillaroʻja xularni dedi; xuning bilən ular xu kəroʻjuqini qedirgəhning taxkiriʼoʻja elip qikip, qalma-kesək kʻildi. Xundak kʻilip, Israillar Pərvərdigarning Musaʼoʻja əmr kʻiloʻjinidək kʻildi.

25 Pərvərdigar Sinay teʼoʻjida Musaʼoʻja səz kʻilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroʻja mundak degin: — Mən silərgə beridioʻjan zeminoʻja kirgininglarda u zeminning əzimu Pərvərdigarʼoʻja atap bir xabat aramini alsun. **3** Sən altə yil etizingni terip, altə yil tallik beʼoʻjingni qatap, ularđin həsullarni yioʻjkin; **4** əmma yəttinqi yili zeminning əzi üqün bir «xabatlik aram» bolsun; u Pərvərdigarʼoʻja ataloʻjan bir «xabat» həsablinidu. Xu yili sən etizingni terimaysən wə tallikningni qatimaysən. **5** Əzlükidin ünüp qikəkan həsulni ormayəsən; wə qatalmioʻjan talliringning üzümilirini üzmayəsən; qünki xu yil zemin aram alidioʻjan yildur. **6** Həlbuki, zemin xabat yilida qikəroʻjan həsul həmminglaroʻja ozuk bolidu, yəni əzüing üqün, kul-dediking üqün, mədikaring üqün wə seningkidə turuwatkan musapir üqün, xuningdək mal-waranliring üqün **7** Wə zeminingdiki yawayi həywanlar üqünmu ozuk bolidu; zeminning həmmə həsulni ozuk bolidu. **8** Xuningdək sən yəttə kətimlik xabat yilini, yəni yəttə həssə yəttə yilni sanioʻjin; yəttə xabat yil künliri kʻirik tokkuz yil bolidu. **9** Xunqilik wakit etüp, yəttinqi ayda, ayning oninqi küni, kafarət künidə burəoʻja qəlip sadasini yukiri qikirisilər; kafarət küninging əzidə silər pütkül zemininglarda burəoʻjining sadasini anglitisilər.

10 Xu əllikinqi yilini silər muqəddəs dəp bilip, pütkül zeminda uningda barlik turuwatqanlarning həmmisigə azadlikni jakarlixinglar kerək. Xu yil silərgə «azadlik yili» bolidu, hər biringlar öz yər-mülüklinglaroqə kaytısilar, hər biringlar öz ailə-jəmətinglaroqə kaytip barısilar. 11 Bu əllikinqi yili silərgə bir azadlik yili bolsun; u yili heq nemə terimaysilər, əzlükidin ünüp qikqan həsulnımu ormaysilər wə qatalmioqan talliringlarning üzümlirininı yioqməysilər. 12 Qünki bu azadlik yili bolup, silərgə muqəddəs həsablansun; uning həsulini bolsa, etiz-dalilardin tepip [həmminglar] yəysilər. 13 Azadlik yili aranglardiki hər bir adəm öz yər-mülükigə kaytsun. 14 Silər kərxanglaroqə birnema setip bərsanglar, yaki kərxanglardin birnema setiwalsanglar, bir-biringlarnı bozək kılmanglar. 15 Kərxangdin [yərni] setiwalsang, undaqta «azadlik yili»din keyin etkən yillarning sanını həsabləp uningdin setiwelixing kerək; umu qəloqan yillarning sanioqə qarəp, yərnig keyinki həsullirioqə asəsən sanga setip bərsun. 16 «[Azadlik yili]»oqıqə boləqan yillar kəprək bolsa, bahəsini xuningəqə muwapıq yuqiri kətürisən; qəloqan yillar azraq bolsa, bahəsini xuningəqə muwapıq keməytsun. Qünki qəloqan yillarning həsulliri qanqə bolsa, u xu boyiqə sanga setip beridu. 17 Silər bir-biringlarnı bozək kılmanglar, bəlki Hudayinglardin kərxunglar; qünki Mən bolsam Hudayinglar Pərwərdigardurmən. 18 Silər Mening bəlgilimilirimni tutup, həkümilirimdə turup, xularoqə əməl kılinglar; silər xundək kılsanglar, zemininglarda tinq-aman turısilar. 19 Xuning bilən zemin silərgə öz mewisini beridu, silər toyoqədək yəp, uningda tinq-aman turısilar. 20 Əgər silər: — Mana, bizgə terip həsulni yioqıxka ıjazət berilmisə, yəttinqi yili nemə yəymiz, dəp sorısanglar, 21 [silərgə məlum bolsunki], altinqi yilida üç yilning həsulini bərsun dəp, Mən üstünglaroqə bərikitimni «qüx» dəp buyruymən. 22 Wə xundək boliduki, silər səkkizinqi yili terıysilər, əmma tokkuzinqi yilioqıqə exip qəloqan kona həsuldin tehiqə yəysilər; u tokkuzinqi yilioqıqə silər kona axliktin yəysilər. 23 Yər-zemin setilsə, mənggülik setilmisun, qünki zeminning əzi Meningkidur, silər bərsanglar Mening yenimdiki musapir wə məhman, halas. 24 Silər igə bolidioqan pütkül zeminda yər-zeminning igilirigə uni «kayturuwelix həkuqi»ni yaritip berixinglar kerək. 25 Əgər kərxindaxlinglardin biri kəmbəoqəllixip, öz miras yerini setiwətkən bolsa, uning yəkin tuoqkini, yəni «həmjəmət xapaətqi»si kelip öz kərxindixi satqan yərni kayturup setiwalsun. 26 Əgər uning heq xapaətqi tuoqkini bolmisa, lekin u yanduruwelixkə kerəkl pulni tapalisa, 27 Undaqta satqiniqə qanqə yil boləqlinikini həsabləp, [azadlik yilioqıqə] qəloqan yillar üçün setiwəloqan kixigə muwapıq pul berip, öz yerigə kaytsun. 28 Lekin əgər u yanduruwelixkə kerəkl pulni tapalmisa, əzi setip bərgən yər azadlik yilioqıqə əloqıqıning qolida tursun; azadlik yili kəlgəndə yər yər setiwəloqıqıning qolidin qıqsun, öz igisi öz yər-mülükigə kaytsun. 29 Əgər birsı sepillik xəhərnig iqidiki bir turaloqə əyni satqan bolsa, setip bir yil iqidə uni yanduruwelix həkuqi bardur. Toluk bir yil tügəp boluqə, yanduruwelix həkuqi bardur. 30 Lekin pütün yil iqidə yanduruwelinmisa, sepillik xəhərnig iqidiki bu əy nəsilin-nəsilgə əloqan

kixining qolida bolup, azadlik yili kəlsimu yandurulmas. 31 Lekin sepilsiz kəntlarning əyliri bolsa zeminning etizliridək həsablınidu; ularni yandurup setiwəloqıli bolidu; azadlik yili kəlgəndə əsli igisining qolioqə yandurulidu. 32 Lekin Lawiy xəhərliridə bolsa, Lawiyar öz mirası boləqan xəhərlərdiki əylirini halısə hərəkəqan kayturuwelix həkuqi bardur. 33 Lawiyalardin biri əylirini, yəni öz mirası boləqan xəhərdiki bir əyni kayturuwelix həkuqi bar bolsimu, [lekin kayturup əlmiqan bolsa], undək əhwalda u azadlik yili kəlgəndə yandurulidu; qünki Lawiy xəhərlirining əyliri bolsa Lawiyalarning İsrailarning arisidiki mirası bolidu. 34 Xundək həm bularning xəhərlirining qərisidiki etiz-yərliri bolsa, ularning əbədi mirası boləoqəqə, setilsə bolməydu. 35 Sanga kərxna boləqan, kərxindaxlinglardin biri kəmbəoqəllixip, əzjenini bəqalmay qəlsa, sən uni musapir yaki yaka yurtluk məhmandək yeningda turəyuzup, uningdin hawər əloqin. 36 Sən uningdin əsüm wə yaki payda əlmiqin; sən Hudayingdin kərxup, kərxindixingni kərxingda turuxkə qəyoqin. 37 Pulungni uningəqə əsümgə bərmə, axliqingnımu payda elix məksitidə uningəqə etnə bərmigin. 38 Hudayinglar boluxkə, Qənaənə zemini silərgə bərxikə silərnı Misir zemini qəkirip kəlgən Hudayinglar Pərwərdigər Əzüməurmən. 39 Əgər sanga kərxna boləqan kərxindixing kəmbəoqəllixip, əzini sanga satsa, uni kuldək kulluk hizmitigə salmiqin; 40 bəlki u kərxingda mədikar yaki musapirdək tursun; azadlik yilioqıqə sening hizmitingdə bolsun; 41 andin azad bolup əzi bilən baliliri kərxingdin qıqıq, öz jəmətigə yenip berip, ata-bowilirining yər-mülükigə kaytsun. 42 Qünki ular Mən Əzüm Misir zemini qəkirip elip kəlgən qul-bəndilirim boləoqəqə, ularni kuldək setixkə yol qəymanglar. 43 Sən ularoqə qəttik kəlluk bilən hojilik kılməyəsən, bəlki Hudayingdin kərxkqin. 44 Lekin əzünggə qul yaki dedək əlməqıqı bolsang, ularni ətrəptiki yat əllərdin xundək qul ya dedək setiwalsang bolidu. 45 Bulardin bəxkə, aranglarda olturəqləxkən musapirləning pərxəntirini wə xularning jəmətidin, yəni silər bilən bilə turuwatqan, zemininglarda tuəuloqanlardin kullar setiwalsanglar bolidu; xuning bilən ular silərnig mülkünglar bolup qəlidu. 46 Silər muxularnı əzünglardin keyinki baliliringlaroqə miras kılip, ularoqə mülük boluxkə qaldursanglar bolidu; muxularnı əbədgıqə qul kılsanglar bolidu; lekin öz kərxindaxlinglar boləqan İsrailar arisida bolsa, bir-biringlaroqə qəttik kəlluk bilən hojilik kılməliqinglar kerək. 47 Əgər aranglarda olturuxluk bir musapir yaki yaka yurtluk bəyioqan wə uningəqə kərxna kərxindixing kəmbəoqəllixip, əzini xu kərxna musapiroqə wə yaki xu musapirning məlum bir əwladioqə satsa, 48 u setiloqandin keyin uningda pul tələp hərlükə qıqix həkuqi qəlidu; uning aka-ukilirining hərəkəyisi uni hərlükə setiwalsə bolidu. 49 Xuningdək uning təoqisi yaki təoqisining oqlı wə yaki jəmətidin boləqan hərəkəyisi yəkin tuoqkini uni hərlükə setiwalsə bolidu; yaki əzining kurbı yətsə, pul berip əz-əzini hərlükə setiwalsə bolidu. 50 Uni setiwəlidioqan kixi uning hojisi bilən gəplixip setiloqan yildin tartip azadlik yilioqıqə qənxilik boləqlinikini həsabləp, setiwelix bahəsini yillarning sanioqə qarəp həsəblısun; [hərlük puli həsəbləxtə qulning

hojisiya] ixlaxka kerak bolojan qalojan kunlirining haxkxi «madikarining ixligin kunliri»dak hasablangun. **51** Azadlik yiljoja yona heli yillar bolsa, xuni hasablab, setilojan pulning nisbiti boyjiya hoxluk pulini hasablab borsun; **52** agor azadlik yiljoja az yillar qalojan bolsa, uni hasab kilip, qalojan kulluk yillirjoja muwapik pulni yandurup borsun. **53** Bolmisa, kul xu hojisining yenida yillik madikardak turuxi kerak; uning hojisi sening kez aldingda uningjoja kattik kolluk bilan hoxilik kilmisun. **54** Agor kul yukirixi yollar bilan hoxlukk qikalmissa, azadlik yili kalganda koyup berilsun — u baliliri bilan koxulup azad bolidu. **55** Qunki Israillarning ozi Manga kul-bandildardur; ular Men Ozum Misir zeminidin qikirip kalgan kul-bandilirdur. Hudayinglar Poxwardigardur Ozumdurmən.

26 Silor ezinglar uqun heqkandak but yasimanglar yaki ezunglarjoja heq oyma mabud yaki hoxkai-tiwrukni turoqzomanglar yaki ularjoja bax uruxka oyulojan naxixlik taxlarni zemininglarda hoxgiz tiklimanglar; qunki Ozum Hudayinglar Poxwardigardurmən. **2** Mening xabat kunlirimni tutup, mukaddas jayimoja ihlasmən bolunglar. Men Poxwardigardurmən. **3** Agor silor mening belgilimilirimda mengip, amrlirimni tutup ularjoja amel kilsanglar, **4** Men yeringlarning ez hosulini berip turuxioja, daladiki dorexhlarning mewisini qikirixioja waqtida yamoqurlirninglarni yaojdurup turimən. **5** Xuning bilan haman tepix wahti uzum yiojix pasligioja bolidu, uzum yiojix wahti teriloju waqtiojioja bolidu; silor neninglarni toyunuoja yop, ez zemininglarda tinq-aman turisilar. **6** Men zeminjoja aram-tinqlik ata kilimən, xuning bilan heqkim silorni koxkitalmaydu, aramhuda yetip uhlaysilar; woxxiy haywanlarni zeminidin yokitimən, kilimqu zemininglardin otmaydu; **7** silor duxmoxniringlarni koxlaysilar, ular aldinglarda kililini yikilidu. **8** Silardin bax kixi yuz kixini koxlaydu, yuz kixi on mingni kaquridu; duxmoxniringlar bolsa aldinglarda kililini yikilidu. **9** Men silorgo yuzimni karitip, silorni porzant koxguzup koxpaytimən, silor bilan baoljojan ahdamni mazmut turoqzomən. **10** Silor tehiqo uzun saqlanojan kona axlikni yowatkininglarda, yengi axlik qikidu; yengisi woxjidin konisini qikiriwetisilar. **11** Men Oz mekanimni aranglarda turoqzomən wə koxlim silerdin naxpoxrlomaydu. **12** Men aranglarda mengip silorning Hudayinglar bolimən wə silor Mening hoxkim bolisilar. **13** Men silorni Misirda ularning kulliri boluxtin hox kilixka xu zeminidin qikarojan Hudayinglar Poxwardigardurmən; Men boyunturukunglarning asaxrlirini sundurup, kaddinglarni tik kilip mangoxzudim. **14** Halbuki, agor silor Manga kulak salmay, bu amrlarning hammisigə amel kilmay, **15** belgilimilirimni taxlap, koxbinglardin hoxkimlirimni yaman koxrup, barlik amrlirimni tutmay, ahdamni buzsanglar, **16** Moxnmu bexinglarjoja xu ixlarni qoxixirimanki, — Men silorgo woxhima selip, kezuinglarni kor kilidioxan, jeninglarni zoiploxxturidioxan sil-waba kesili, kezik kesilini bexinglarjoja qoxixirimən. Silor urukunglarni bikar qoxip-teriyisilar, qunki duxmoxniringlar uni yop ketidu. **17** Men yuzimni silorgo karxi kilimən, xuning bilan silor duxmoxniringlardin

uruluk kaqidioxan bolisilar; silorni ox koxguxilar ustunglardin hoxkoxmranlik kilidu; heqkim silorni koxqilimisimu, kaqisilar. **18** Bulardin heq ibox almay, balki Manga yona kulak salmisanglar, Men gunahlinglar tuxpolidin silorgo bolojan jazani yette hoxso oxjiritimən, **19** kux-hoxwoxnglardin bolojan hoxkawurlukinglarni sundurimən; asmininglarni temurdak kilip, yeringlarni mistak kiliwetimən; **20** oxir-japayinglar bikarjoja ketidu, yeringlar hosul bormaydu, daladiki dorexhlorgo mewə qoxmaydu. **21** Agor yonila Men bilan karxi mangsanglar, xundakla Manga kulak salmisanglar, Men gunahlinglarjoja layik bexinglarjoja qoxidioxan waba-kulpatlarni yona yette hoxso oxjiritimən. **22** Aranglarjoja silorni baliliringlardin juda kilidioxan, qarpayliringlarni yokitidioxan, silorni azlitidioxan yawayi haywanlarni oxwotimən; yol-koxiliringlar adoxzatsiz qoxdak bolup kalidu. **23** Silor bu ixlar arkilik ibox-torbaya almay, balki yonila Manga karxi mangsanglar, **24** Moxnmu silorgo karxi mengip, gunahinglar tuxpolidin bolojan jazani yona yette hoxso oxjiritip, Men Ozum silorni urimən; **25** ustunglarjoja ahdamni buzojanlikning intikamini alidioxan kilip qoxixirimən; xuning bilan silor xoxhoxrlorgo yiojiliwalisilar, Men aranglarjoja waba qoxixirimən; xuning bilan silor duxmoxnlarning koxioja qoxisilar. **26** Silorgo yoxlanqok bolojan axlikni kurutiwetimən; on ayal bir bolup bir tonurda nan yekip, nanlarni silorgo tarazida tartip beridu, amma buni yegininglar bilan toymayisilar. **27** Agor bulardin heq ibox almay, manga kulak salmisanglar, balki manga karxi mangsanglar, **28** Moxnmu koxhr bilan silorgo karxi mangimən; Men, yani Men Ozum gunahlinglar tuxpolidin jaza-torbayini yona yette hoxso oxjiritip qoxixirimən. **29** Xuning bilan silor oxqulliringlarning gexi wə kilziringlarning gexini yoysilar; **30** xundakla Men kurbanlik «yukiri jay»liringlarni woxyan kilip, «kun tiwruk»liringlarni sundurup, oxlukliringlarni sunuk butliringlarning ustigə taxliwetimən; Mening koxlim silerdin naxpoxrlinidu. **31** Men xoxhoxrlinglarni woxyan kilip, mukaddas jayliringlarni harab kilip, [kurbanlikinglarning] huxbuyirini yona purimaymən; **32** zeminni halakoxkə elip barimən; uningda olturaqlaxkan duxmoxniringlar bu oxwaloja hoxyanuhox kalidu. **33** Silorni oxllarning arisioja taritip, koxninglardin kiliqni soquxup koxqoyimən; xuning bilan zemininglar woxyan bolup xoxhoxrlinglar harab kilinidu. **34** U waqtida, silor duxmoxniringlarning zeminida turuwatkininglarda, zemin woxrana bolojan barlik kunlarda, zemin ox xabat kunliridin oxwunidu; u zamanda zemin deroxkə aram elip ox xabatliridin oxwunidu. **35** Ozi woxrana bolup turojan barlik kunlirida u aram alidu, yani silor uningda turuwatkan waqtiki xabat kunliringlarda heq almiqan aramni amdi alidu. **36** Aranglardin kutulup qaloxanlar bolsa, ular duxmoxnlarning zeminlirida turojinida kengullirigə yoxkzadilik salimən, xuning bilan ular qoxkox bir yopurmakning xoxisini anglisa kilixtin kaqkandak kaqidu; heqkim koxqilimisimu yikilip qoxidu. **37** Goxqo heqkim ularni koxqilimisimu, deroxkə kilixtin yikilioxandak ular bir-birining ustigə putlixip yikilidu; silorda duxmoxniringlarjoja karxi turoqjudak kux qalmaydu. **38** Oxllarning arisida halak

bolisilەر, düxmänliringlarning zemini silärni yäp ketidu. **39** Aranglardin kutulup qalojanliri bolsa ez razilliki tüpöylidin düxmänliringlarning zeminida zäiplixidu; wä ata-bowiliring razillikidimu yürüp, xular zäipläxkändäk ularmu zäiplixidu. **40** Halbuki, ular ezi qilöjan razilliki bilän ata-bowiliringning sadir qilöjan razillikini, Manga yüz örüp asiylik qilöjini, xundakla ularning Manga qarxi turup mangojinini boynoja alidu, **41** xuningdäk Mening ularoja qarxi mangojinimoja, xuningdäk ularni düxmänliringning kolioja tapxurojinimoja ikrar bolidu. Xunga ägär u waqıtta ularning hätnisiz köngli tewän kilinip, ez käbihlikining jazasini köbul kılsa, **42** undakta Män Yakup bilän baoljojan ähdämni yad kılip, Ishaq bilän baoljojan ähdämnumu wä Ibrahim bilän baoljojan ähdämnumu esimga költürimän, zeminimu yad kılimän. **43** Qünki zemin ulardin taxlinip, ularsiz bolup harabä turojan waqıtta, xabat künliridin söyüdidu; ular bolsa ez käbihlikining jazasini köbul kılidu; sawäbi däl xuki, ular Mening hökümlirimni taxlidi, bälgilimilirimni kälbidin yaman körgänidü. **44** Halbuki, xundak bolsimu, ular ez düxmänliringning zeminida turojinida Män ularni taxlimaymän yaki ularoja eqlik kılmaymän, xuningdäk ular bilän baoljojan ähdämni buzmaymän, ularni yokatmaymän; qünki Män Özüm ularning Hudasi Pärwärdigardurmän. **45** Män belki ularni döp, ularning Hudasi boluxka ällärning közi aldida Misir zeminidin qikrip kölgän ata-bowiliri bilän baolxakän ähdämni esimdä tutimän. Män Pärwärdigardurmän. **46** Pärwärdigar Musani wasitä kılip, Sinay teojida ezi bilän Israillarning otturisida bekitkän hökümlär, bälgilimilär wä qanunlar mana xular idi.

27 Pärwärdigar Musaoja söz kılip mundak dedi: — **2** Sän Israillaroja mundak degin: — Ägär birsi päwqul'addä bir kəsäm kılip mälum kixining jenini Pärwärdigaroja atiojan bolsa, undakta xu kixigä sän bekitkän jenining kimmitining narhi tewändikidäk bolidu; **3** Yexi yigirmä bilän atmixning arilikida bolöjan är kixi bolsa, sän tohtitidojan kimmiti mukäddäs jaydiki xäkälning ölgäm birliki boyiqä bolsun; uning kimmiti ällik xäkäl kümüxkə tohtitilsun. **4** Ayal kixi bolsa, aranglarda tohtitilojan kimmiti ottuz xäkäl bolsun. **5** Ägär yexi bəx bilän yigirmening arilikida bolsa, ärkək üqün tohtitidojan kimmiti yigirmä xäkäl bolup, ayal kixi üqün on xäkäl bolsun. **6** Ägär yexi bir ay bilän bəx yaxning arilikida bolsa, tohtitidojan kimmiti oşul bala üqün bəx xäkäl, kız bala üqün üq xäkäl kümüx bolsun. **7** Ägär atmix ya uningdin qongraq yaxtki kixi bolsa, tohtitidojan kimmiti är kixi üqün on bəx xäkäl, hotun kixi üqün on xäkäl bolsun. **8** Ägär birsi tohtitilojan kimmitini töləxkə kürbi yötmişä, u ezini kaħinning aldida tək kılsun; kaħin uning kimmitini bekitsun. Kaħin kəsäm kilöjuqining əhwaliöja qarap uning kimmitini tohtitip bərsun. **9** Ägär birsi [kəsäm kılip] Pärwärdigaroja kurbanlik boluxka layik bolidojan bir haywanni uningoja atiojan bolsa, undakta xundak haywanlar Pärwärdigaroja atap mutlək mukäddäs sanalsun; **10** haywan naqar bolsa uning ornioja yaxhini yaki yaxhining ornioja naqirini tegixixkə yaki ornioja baxkisini almuxtuxkə härgiz

bolmaydu. Mubada atiojuqi u haywanning ornioja yəna bir haywanni yənggüxliməkqi bolsa, Awwalkisi bilän ornioja əkəlgininin hər ikkisi mukäddäs sanalsun. **11** Ägär haywan Pärwärdigaroja atalojan kurbanlikka layik bolmaydöjan bir «napak» haywan bolsa, undakta u haywanni kaħinning aldioja elip kölsun; **12** andin kaħin ezi uning yaxhi-yamanliköja qarap kimmitini tohtatsun; kaħin kimmitini kanqə tohtatқан bolsa xundak bolsun. **13** Ägär igisi pul teləp haywanni kayturuwlməkqi bolsa, tohtitilojan kimmitigə yəna uning bəxtin birini köxup bərsun. **14** Ägär birsi Pärwärdigaroja mukäddäs bolsun döp öyini uningöja atap mukäddäs kılsa, kaħin uning yaxhi-yamanliköja qarap kimmitini tohtatsun; kaħin uning kimmitini kanqə tohtatқан bolsa, xu kimmiti inawətlik bolidu. **15** Keyin ägär öyini atiojuqi kixi uni kayturuwalməkqi bolsa, u tohtitilojan kimmitigə uning bəxtin birini köxup bərsun; andin öy yəna uning bolidu. **16** Ägär birsi ez mal-mülki bolöjan etizlikning bir kısmini Pärwärdigaroja atap mukäddäs kılsa, kimmiti uningöja kanqilik uruk terilidojanliköja qarap tohtitilsun; bir homir arpa uruqi ketidojan yər bolsa, kimmiti ällik xäkäl kümüxkə tohtitilsun. **17** Ägär birsi «azadlik yili»din tartip ez etizlikni mukäddäs kılsa, sän kanqə tohtatsang xu bolsun. **18** Lekin ägär «azadlik yili»din keyin ez etizlikni mukäddäs qilöjan bolsa, kaħin kelidojan azadlik yiliojqə kanqilik yillar qalojanlikini hesablap kimmitini tohtatsun. Ötüp kətkən yillaroja qarap toluk bəhadin muwapiq pul kemaytilsun. **19** Ägär birsi ez etizlikni mukäddäs qilöjandin keyin pul teləp uni kayturuwalməkqi bolsa, u sän tohtatқан kimmitigə yəna uning bəxtin birini köxup bərsun; xuning bilän etizlik uning ez kolioja kaytidu. **20** Ägär u pul berip etizlikni kayturuwalmiojan bolsa yaki baxka birsigə setip bərgən bolsa, keyin xu etizlikni kayturuwelixkə bolmaydu, **21** Bəlki azadlik yili kəlgəndə etizlik «igisigə kayturuwalmiojanda» u mutlək beoixlanöjan yərgə ohxax, Pärwärdigaroja atap mukäddäs kilinip, miras hökuqi kaħinöja etidu. **22** Ägär birsi setiwalojan əmma ez mirasi bolmiojan bir parqə yər-etizni Pärwärdigaroja atap mukäddäs qilöjan bolsa, **23** kaħin azadlik yiliojqə qalojan yilni hesablap, kimmitini tohtatsun. Andin u küni xu kixi tohtitilojan kimmitini Pärwärdigaroja mukäddäs qilöjan nərsə süpitidə költürsün. **24** Lekin azadlik yili kəlgəndə, etizlik kimdin elinöjan bolsa, xu kixigə, yəni əslidiki igisigə kayturuw berilsun. **25** Sän tohtitidojan barlik kimmətlər bolsa hämixə mukäddäs jaydiki xäkälning ölgäm birliki boiqə hesablandsun; bir xäkäl yigirmä gərahkə barawer bolidu. **26** Lekin qarpayning tunji balisi tunji bala bolöjanlikə səwəbidin əslidinla Pärwärdigaroja atilidojan bolöjaqka, kala bolsun, köy-əqkə bolsun heqkim uni «Hudaöja atap» mukäddäs kılmisun; qünki u əslidə Pärwärdigarning idi. **27** Ägär u napak bir haywandin tuşulojan bolsa, igisi sän tohtatқан kimmətkə yəna uning bəxtin birini köxup berip, andin əzigə kayturuwalsun; lekin ägär igisi uni əzigə kayturuwalmaymän desə, bu haywan sän tohtatқан kimmətkə setilsun. **28** Ägär birsi Pärwärdigaroja ez melidin, adəm bolsun, haywan bolsun yaki miras yeri bolsun, Pärwärdigaroja mutlək atiojan bolsa, undak nərsə härgiz setilmisun yaki

bədal tələx bilənmu qayturulmisun. Pərwərdigarəja mutlək atalojan hərnərsə bolsa «əng mukəddəslərnin birini» həsablınıp, uningoja has bolidu. **29** Əgər bir adəm Hudaəja mutlək has atalojan bolsa, undakta uning üqün bədal berilip, qayturuwelinxka hərgiz bolmaydu; u qoqum ɵltürölüxi kerək. **30** Yər-zemindin qıkkən həmmə həsulning ondin biri boləjan əxrə bolsa, yərning danlık ziraətliri bolsun yaki dərəhlərnin mewisi bolsun, Pərwərdigarnin giki bolidu; u Pərwərdigarəja mukəddəs qilinojandur. **31** Birsi əz əxriliridin məlum birnərsini bədal berip qayturuwalməqəi bolsa, u xuningəja yənə uning kimmitining bəxtin birini koxup berip, qayturuwalsun. **32** Kala yaki qoy-əqkə padisidin elinidojan əxrə bolsa padiqining tayıki astidin ɵtküzölgən həywanlardin hər oninqisi bolsun; Pərwərdigarəja atilip mukəddəs qilinojini xu bolsun. **33** Həqkim uning yahxi-yamanlıqəja qarimisun wə yaki uni alməxturmisun; əgər uni alməxturimən desə, Awwalkisi bilən ornioja alməxturulojan hər ikkisi mukəddəs sanalsun; u hərgiz bədal tələp qayturuwelinmisun. **34** Pərwərdigar Sinay teəjida Musəja tapilojan, Israilləroja tapxurux kerək boləjan əmrlər mana xular idi.

Qol-bayawandiki səpər

1 Wə Israillar Misirdin qikkəndin keyin ikkinçi yili ikkinçi ayniq birinçi küni Pərwərdigar Sinay qəlidə, jamaət qədiridə turup Musaəğa mundak dedi: — **2** Silər pütkül İsrail jamaətini kəbilisi, ata jəməti boyiqə sanini elip qıqinglar; adəmləning ismi asas kəlinip, barlık ərkəklər tizimlansun. **3** Israillar iqidə omumən yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarni Һarun bilən ikkinglar ularning koxun-kışmiliri boyiqə sanəktin etküzüinglar. **4** Һər bir kəbilidin silərgə yardəmlixidioğan birdin kixi bolsun; ularning Һərbiri ularning ata jəmətinə bexi bolidu. **5** Təwəndikilər silərgə yardəmlixidioğanlarning isimliki: — Rubən kəbilisidin Xidərnəning oşli Əlizur; **6** Ximeon kəbilisidin Zuri-xaddayning oşli Xelumiyə; **7** Yəhuda kəbilisidin Amminadabning oşli Nahxon; **8** Issakar kəbilisidin Zuarning oşli Nətanal; **9** Zəbulun kəbilisidin Һelonning oşli Eliab; **10** Yüsüp əwladliri iqidə Əfraim kəbilisidin AmmiҺudning oşli Əlixama; Manassəh kəbilisidin Pidahzurning oşli Gamaliyə; **11** Binyamin kəbilisidin Gideonning oşli Abidan; **12** Dan kəbilisidin Ammixaddayning oşli Ahizəz; **13** Axir kəbilisidin Okranning oşli Pagiyə; **14** Gad kəbilisidin Deualning oşli Əliasaf; **15** Naftali kəbilisidin Enanning oşli Ahira». **16** Bular jamaət iqidin qakiriloğanlar, yəni ata jəmət-kəbililirining baxlıqliri, minglioğan Israillarning bax sərdarliri idi. **17** Xuning bilən Musa bilən Һarun ismi ataloğan bu kixilərnə baxlap, **18** ikkinçi ayniq birinçi küni pütkül jamaətni yoqdi; ular Һəlkning Һərbirining kəbilə-nəsəbi, ata jəməti boyiqə ismini asas kilip, yigirmə yaxtin yukirilarning Һəmmisini bir-birləp tizimlidi. **19** Pərwərdigar Musaəğa kəndak buyruoğan bolsa, Musa Sinay qəlidə ularni xundak sanəktin etküzdi. **20** Israilling tunji oşli Rubənning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğan ərkəklərnəning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **21** Rubən kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy kirik alta ming bəx yüz kixi boldi. **22** Ximeonning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **23** Ximeon kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy əllik tokkuz ming üç yüz kixi boldi. **24** Gədnəning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **25** Gad kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy kirik bəx ming altə yüz əllik kixi boldi. **26** Yəhudaning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **27** Yəhuda kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi boldi. **28** Issakarning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **29** Issakar kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi boldi. **30** Zəbulunning əwladliri

ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **31** Zəbulun kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi boldi. **32** Yüsipning əwladliri: — uning oşli Əfraimning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **33** Əfraim kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy kirik ming bəx yüz kixi boldi. **34** [Yüsipning ikkinçi oşli] Manassəhning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **35** Manassəh kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi boldi. **36** Binyaminning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **37** Binyamin kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi boldi. **38** Danning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **39** Dan kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi boldi. **40** Axirning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **41** Axir kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy kirik bir ming bəx yüz kixi boldi. **42** Naftalining əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi bir-birləp tizimladi; **43** Naftali kəbilisidin sanəktin etküzüinglər jəmiy əllik üç ming tət yüz kixi boldi. **44** Yukirikilər bolsa sanəktin etküzüinglər bolup, Musa bilən Һarun Һəm Israillarning on ikki əmiri (Һəbiri əz ata jəmətiyə wəkil boldi) ularni sanəktin etkəzgen. **45** Xundak kilip, Israillarning Һəmmisi, yəni Israilda yigirmə yaxtin axқанlardin, jənggə qıqalaydioğanlarning Һəmmisi ata jəmətliri boyiqə tizimladi; **46** Sanəktin etküzüinglər jəmiy alta yüz üç ming bəx yüz əllik kixi boldi. **47** Biraқ Lawiyalar ata jəmət-kəbilisi boyiqə sanəktin iqigə kirgüzülmidi. **48** Qünki Pərwərdigar Musaəğa səz kilip: — **49** «Sən pəkət Lawiy kəbilisidə xu Һesabka kirgüzimigin, ularning omumiy saninimu Israillingning katarioğa kirgüzimigin. **50** Ləkin sən Lawiyalarni [Hudaning] Һöküm-guwaҺliқ saklaklık qədir wə uning iqidiki barlık қақа-қуқа əswablarni Һəm uningə dair barlık nərsilərnə baxқuruxқа təyinligin; ular [ibadət] qədirini wə uning iqidiki barlık қақа-қуқа əswablarni kəturidu; ibadət qədirining hizmitini қiloқuşalar xul bolsun, ular qədirning tət ətrapida əz qədiririni tiksun. **51** Qədirni kəқuridioğan qəoқda uni Lawiyalar seksun; qədirni tikidioğan qəoқda uni Lawiyalar tiksun; [Lawiyalarəğa] yat boləoğan Һərkəndak adəm uningə yəkinlaxsa əlümgə məҺқum kilinsun. **52** Israillar bargəh қuroқanda Һər adəm əz kismida, əzigə Һas tuəq astioğa qədir tiksun. **53** Biraқ [Hudaning] oјəzipi İsrail jamaətinəning üstigə қuxmasliki üçün, Lawiyalar Hudaning Һöküm-guwaҺliқ saklaklık qədirning tət ətrapioğa bargəh қursun; Lawiyalar Hudaning Һöküm-guwaҺliқ saklaklık qədirni muҺapizət қilixқа mas'ul bolidu» — degənid. **54** Israillar ənə xundak қildi;

Pərvərdigar Musaoğa qandak buyruoğan bolsa, ular xundak kildi.

2 Pərvərdigar Musa bilən Hərunoğa mundaq dedi: — **2** Israillər hər biri əzlrining tuoqi astioğa, əzlrining ata jəmətinəgə bəyriki astida qədir tiksun; jamaət qədirining tət ətrapidin səl yirəkrək bargah kürsun. **3** Kün qixix tərəpkə, xərk tərəpkə karitip əz tuoqi astida koxun-kisimi boyiqə bargah küridiojini Yəhuda bolsun; Yəhudalarning əmiri Amminadabning oşli Nahxon bolsun. **4** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi. **5** Uning yenida bargah küridiojini Issakar kəbilisi bolsun; Issakarlarning əmiri Zuarning oşli Nətanəl bolsun. **6** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi. **7** Ularning yenida yənə Zəbulun kəbilisi bolsun; Zəbulunlarning əmiri Həlonning oşli Eliab bolsun. **8** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi. **9** Omumən Yəhuda bargahioğa karaydioanlarning həmmisi, yəni koxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülənlər jəmiy bir yüz səksən altə ming tət yüz kixi; ular aldi bilən yoloğa qixsun. **10** — Jənub tərəptə, tuoq tikləp, koxun tərtpi bilən bargah küridiojini Rubən kəbilisi bolsun; Rubənlarning əmiri Xiderning oşli Əlizur bolsun. **11** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy kixik altə ming bəx yüz kixi. **12** Uning yenida bargah küridiojini Ximeon kəbilisi bolsun; Ximeonlarning əmiri Zuri-xaddayning oşli Xelumiylə bolsun. **13** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy əllik tokkuz ming üç yüz kixi. **14** Ularning yenida Gad kəbilisi bolsun; Gadlarning əmiri Deuəlning oşli Əliasaf bolsun. **15** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy kixik bəx ming altə yüz əllik kixi. **16** Rubən bargahioğa karaydioanlarning həmmisi, yəni koxuni boyiqə sanaktin etküzülənlər jəmiy bir yüz əllik bir ming tət yüz əllik kixi; ular ikkinqi səp bolup yoloğa qixsun. **17** Andin jamaət qədiri bilən Lawiylarning bargahı baxkə bargahlarning otturisida mangsun; ular qandak bargah kuroğan bolsa, xundak yoloğa qixsun; hər kaysisi əz ornida əz tuoqi astida bolsun. **18** — Kün petix tərəptə, tuoq tikləp, koxun tərtpi bilən bargah küridiojini Əfrayim kəbilisi bolsun; Əfrayimlarning əmiri Ammihudning oşli Əlixama bolsun. **19** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy kixik ming bəx yüz kixi. **20** Uning yenida bargah küridiojini Manassəh kəbilisi bolsun; Manassəhlarning əmiri Pidahzurning oşli Gamaliylə bolsun. **21** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi. **22** Ularning yenida Binyamin kəbilisi bolsun; Binyaminlarning əmiri Gideonning oşli Abidan bolsun. **23** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi. **24** Omumən Əfrayim bargahioğa karaydioanlarning həmmisi, yəni koxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülənlər jəmiy bir yüz səkkiz ming bir yüz kixi; ular iqingi səp bolup yoloğa qixsun. **25** — Ximal tərəptə, tuoq tikləp, koxun tərtpi bilən bargah küridiojini Dan kəbilisi bolsun. Danlarning əmiri Ammixaddayning oşli Ahjəzər bolsun. **26** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi. **27** Uning yenida bargah küridiojini Axir kəbilisi bolsun; Axirlarning əmiri Okranning

oşli Pagiyəl bolsun. **28** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy kixik bir ming bəx yüz kixi. **29** Ularning yenida Naftali kəbilisi bolsun; Naftalilarning əmiri Enanning oşli Ahira bolsun. **30** Uning koxuni, yəni sanaktin etküzülənlər jəmiy əllik üç ming tət yüz kixi. **31** Dan bargahioğa karaydioanlarning həmmisi, yəni koxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülənlər jəmiy bir yüz əllik yəttə ming altə yüz kixi; ular əz tuqliri astida həmmiəning kaynida yoloğa qixsun. **32** Yükdiridkilər əz ata jəməti boyiqə sanaktin etküzülənlər Israillardur; koxun-kisimliri boyiqə bargahlarda sanaktin etküzülənlər jəmiy altə yüz üç ming bəx yüz əllik kixi boldi. **33** Biraq Lawiylarla, Pərvərdigarning Musaoğa kילוan əmiri boyiqə, Israillər qatarida sanaktin etküzülmidi. **34** Israillər Pərvərdigarning Musaoğa kילוan barlik əmri boyiqə ix tutup, əzlrining tuoqi boyiqə bargah kurattı; ular əz kəbilisi wə ata jəməti tərtpi boyiqə yoloğa qixətti.

3 Pərvərdigar Sinay teoqida Musa bilən səzləkkən künlərdə, Hərun bilən Musaning əwladliri təwəndikilərdin ibarət idi. **2** Hərunning oşullirining ismi mundaq; tunji oşlining ismi Nadab idi, uning yənə Abihū, Əliazar, Itamar degən oşulliri bar idi. **3** Hərunning oşullirining ismi ənə xundak idi, ular məsihləngən kahinlər idi; [Musa] ularni kahinlik wəzipsini etəxkə Hudağa atap ayriogardı. **4** Lekin Nadab bilən Abihū Sinay qəlidə oşayriy bir otni Pərvərdigarning aldioğa sunoqini tütəylydin Pərvərdigar aldidə əldi wə ularning heq nəslı kəldurulmidi; Əliazar bilən Itamar əz atisi Hərun aldidə kahinlik wəzipsini etidi. **5** Pərvərdigar Musaoğa səz kilip: — **6** Sən Lawiy kəbilisini aldingoğa kəltürüp, ularni kahin Hərunning hizmitidə boluxkə uning aldioğa hazır kil. **7** Ular Hərunning həjiti wə pütkül jamaətning həjittidin qixip jamaət qədirining aldidə wəzipə etəp, ibadət qədirining hizmitini bejirsun. **8** Ular yənə jamaət qədiridiki barlik kaqa-kuqa əswəblarnı baxkurux bilən Israillarning hizmitidə bolup wəzipə etəp, ibadət qədirining ixlirini bejirsun. **9** Sən Lawiylarnı Hərun bilən uning oşullirioğa təksimləp bərgin; ular Israillər iqidin məhsus uningə taltap bərilgən. **10** Hərun bilən oşullirini bolsa sən əzizing kahinlik wəzipsini etəxkə bekitkin; hər qandak yat kixi yəqinlaxsa əltürülsun, — dedi. **11** Andin Pərvərdigar Musaoğa mundaq dedi: — **12** — Qara, Mən Israillər iqidin Lawiylarnı tallidim, ularni Israel iqidə baliyatquning barlik tunji mewisining ornioğa, yəni qong oşullirining ornioğa koyimən, xunga Lawiylər Mening bolidu. **13** Qünki tunji oşullarning həmmisi Meningkidur; Mən Misir zeminida tunji tuoşuloanlarning həmmisini kətl kילוan künidə Israillarning iqidiki tunjilarning həmmisini, məyli adəm bolsun yaki həywan bolsun, mukəddəs hesablap Meningki kילוanidim. Ular Meningkidur; Mən Pərvərdigardurmən. **14** Andin Pərvərdigar Sinay qəlbayawanida Musaoğa: — **15** — Sən Lawiylarnı ata jəməti, ailisi boyiqə sanaktin etküz; barlik ərkəklərnı, yəni bir ayliktin axkanlarning həmmisini sanaktin etküz, — dedi. **16** Xuning bilən Musa Pərvərdigarning əmri boyiqə, əzigə deyilgəndə Lawiylarnı sanaktin etküzdi. **17** Lawiyning oşullirining ismi mundaq: — Gərxon,

Kohat, Mərari. **18** Gərxonning oqullirining ismi aililiri boyıqə Libni wə Ximəy idi. **19** Kohatnıng oqulliri aililiri boyıqə Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **20** Mərarining oqulliri aililiri boyıqə Mahli wə Muxi idi. Bularning həmmisi ata jəməti boyıqə Lawıylarning jəməti boldi. **21** Gərxondin Libnilarning jəməti bilən Ximəylərnıng jəməti wujudka kəldi; bular Gərxonlarning jəmətli ri idi. **22** Barlık ərlərnıng sanıoqa asasən, bir ayliktin axkanlirining sanaktin etküzülgənli ri jəmi yəttə ming bəx yüz kixi boldi. **23** Gərxonning jəməti ibadət qedirining arka tərıpidə, yəni oərb tərəptə bargah kürdi; **24** Gərxon jəmətining əmiri Ləlnıng oşlı Əliasaf idi. **25** Gərxonlarning jəmaət qediridiki wəzıpsı ibadət qedirining ezidiki astınkı ikki yapkuq-pərdə, unıng üstidiki yopuk wə jəmaət qedirining ixik pərdisigə, **26** xundakla həyła ətrapıdiki pərdilə, həyła dərwəzısınıng pərdısı (həyła pərdiliri ibadət qədiri bilən kurbangahni qeridəp turattı) wə həyıldə ixilitidıoqan munasiwətlık barlık tanıləroqa kərax idi. **27** Kohattin Amramlarning jəməti, Izharlarning jəməti, Həbronlarning jəməti wə Uzziəllərnıng jəməti wujudka kəldi; bu Kohatlarning jəmətli ri idi. **28** Barlık ərkəklərnıng sani boyıqə, bir ayliktin axkanlar jəmi sakkız ming altə yüz adəm bolup qıktı; ular mukəddəs jəyoqa kərax wəzıpsını etəyđioqan boldi. **29** Kohat əwladlirining jəmətli ri jəmaət qedirining jənub tərıpidə bargah tıktı. **30** Kohat jəmətining əmiri Uzziəlnıng oşlı Əlizafan idi. **31** Ularning wəzıpsı əhdə sandukı, xirə, qıraoqdan, ikki kurbangah, xuningdək mukəddəs jəyning iqıdə ixilitidıoqan qaqa-kuqa, pərdə wə ibadət qedirining iqıdə ixilitidıoqan barlık nərsilərgə kərax idi. **32** Lawıylarning əmirlirining əmiri bolsa kahın Hərunning oşlı Əliazar idi; u mukəddəshənojqə kərax wəzıpsını etəyđioqanlar üstidin nəzarət kıldıoqan boldi. **33** Məraridin Mahli jəməti bilən Muxi jəməti wujudka kəldi; bular Mərarining jəmətli ri boldi. **34** Barlık ərkəklərnıng sanıoqa asasən, bir ayliktin yukiri boləoqan sanaktin etküzülgəndə jəmiy altə ming ikki yüz kixi qıktı. **35** Mərarining jəmətining əmiri Abihəyılning oşlı Zuriyəl boldi; ular ibadət qedirining ximal tərıpigə bargah kürdi. **36** Mərari əwladlirining wəzıpsı ibadət qedirining tahtaylıri, baldaklıri, hadiliriəqa, təglikli ri barlık əswab-jabdukliriəqa kərax, xuningdək bularəqa munasiwətlık ixilitidıoqan barlık nərsilərgə, **37** xundakla həyılning tət ətrapıdiki hadıləroqa wə ularning təglikli ri, kəzuk wə tanıləroqa məs'ul boluxka bəlgilənidi. **38** İbadət qedirining aldıoqa, xərk tərıpigə, yəni jəmaət qedirining künqıqıx tərıpigə bargah kuroqanlar Musa, Hərun wə Hərunning oqulliri idi; ular İsrailarning hizmitidə bolux wəzıpsını etəp, mukəddəs jəyoqa kərayđioqan boldi; uləroqa yat boləoqan hərəkəndək adəm [mukəddəs] jəyoqa yekınlaxsa, əltürülətti. **39** Musa bilən Hərun Pərwərdigarning əmri boyıqə, sanaktin etküzgən barlık Lawıylar, jəmətli ri boyıqə, yəni bir ayliktin yukiri sanaktin etküzülgən ərkəklər jəmiy yigirmə ikki ming qıktı. **40** Pərwərdigar Musəoqa: — Sən İsrailar iqıdə bir ayliktin axkan tunji oşulları sanaktin etküzüp, isim-familisi boyıqə tizimlap qıq, **41** Sən Lawıyları İsrailarning barlık tunjilirining ornida Manga has kıl (Mən Pərwərdigardurmən); Lawıylarning mal-qarwilirininim İsrailarning barlık tunji

mal-qarwilirining ornida Manga has kıl, — dedi. **42** Musa Pərwərdigarning əmri boyıqə, İsrailarning tunjiliri ni koymay sanaktin etküzdi. **43** Bir ayliktin yukiri tunji oşul baliliri isim-familisi bilən sanaktin etküzgəndə, ular jəmiy yigirmə ikki ming ikki yüz yətmix üq kixi qıktı. **44** Pərwərdigar Musəoqa mundak dedi: — **45** Sən Lawıyları İsrailarning tunjilirining ornida Manga talla, xundakla Lawıylarning mal-qarwilirininim İsrailarning mal-qarwilirining ornida Manga talla; xuning bilən Lawıylar Meningki bolıdu; Mən Pərwərdigardurmən. **46** Wə Lawıylarning sanidin artuq qıkkən İsrailarning tunjiliri, yəni xu ikki yüz yətmix üqi üqün hərlük həkkini kobul kıləoqın; **47** xularning hərbi ri üqün bəx xəkəl kımüx al, kixi sanıoqa kərap bolsun; mukəddəs jəyđiki xəkəlnıng əlqəm birliki boyıqə ulardin ələoqin (bir xəkəl yigirmə gərahđur). **48** Artuq qıkkən adəmlərnıng, yəni hərlük həkkini telixi kərek boləoqan jəmiy kımüxini Hərun bilən unıng oşulliriəqa bər. **49** Əmdi Lawıylar tərıpidin «hərlükə qıqiriləoq» dəp hesablanəoqan tunji oşullardin artuq qıkkənlardin bolsa, Musa ulardin xu hərlük həkkini aldı; **50** u İsrailarning tunjiliridin xu kımüxni, yəni mukəddəs jəyđiki xəkəlnıng əlqəm birliki boyıqə jəmiy bir ming üq yüz adəm bəx xəkəl aldı. **51** Musa Pərwərdigarning əmri boyıqə «hərlükə qıqiriləoq»larning kımüxini dəl Pərwərdigar buyruəoqınidək, Hərun bilən unıng oşulliriəqa bərdi.

4 Andin Pərwərdigar Musa bilən Hərunəqa səz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Lawıylar iqıdın ata jəməti boyıqə Kohat əwladlirining omumi y sanini tizimləoqın, **3** ottuz yaxtin əllik yaxıqə boləoqan, jəmaət qedirida ix-hizmət kılıxka kələyđioqanlarning həmmisini tizimlap qıq. **4** Kohat əwladlirining jəmaət qədiri iqıdiki wəzıpsı əng mukəddəs buyumları baxkırux bolıdu. **5** Bargah kəqirülıdıoqan qəoqda, Hərun bilən unıng oşulliri kirip «[əng mukəddəs jəy]»điki «ayrıma pərdə-yopuk»ni qıxırüp, unıng bilən həküm-guwaħlık sandukini yəgisun; **6** andin unıng üstini delfin terisidin etilgən yopuk bilən orap, üstigə kək bir rəhtni yepip, andin kətürıdıoqan baldakları etküzsun. **7** Təkdım nan [tiziləoqan] xirəgə kək bir rəht selinip, üstigə legən, təhsə, piyalə wə xarab həyıləri ni qəıdđioqan kədəhlər tizip qoyulsun; xirədimu «dəimiy nan» tizilip turıwərsun; **8** bu nərsilərnıng üsti kizil rəht bilən, unıng üsti yənə delfin terisidə etilgən bir yopuk bilən yepilip, andin kətiridıoqan baldaklar etküzüp qoyulsun. **9** Ular kək rəht elip, unıng bilən qıraoqdan bilən üstidiki qıraoqları, pilik kışkuqları, küldanları wə qıraoqdanəqa ixilitidıoqan, barlık may qəqiləyđioqan qəqıləri yepip qoyulsun. **10** Ular yənə qıraoqdan bilən qıraoqdanəqa ixilitidıoqan həmmə qaqa-kuqa əswabları delfin terisidin etilgən yopuk bilən yəgəp, andin əpkəxkə selip qoyulsun. **11** Altun huxbuygahka kək bir rəht selip, yənə delfin terisidə etilgən yopuk bilən yepip, andin kətürgüqkə qox baldakları etküzüp qoyulsun. **12** Mukəddəs jəyning iqıdə ixilitidıoqan barlık qaqa-kuqıləri kək bir rəht bilən yəgəp, andin üstigə delfin terisidə etilgən yopukni yepip, andin bir əpkəxkə selip qoyulsun. **13** Ular kurbangahni külidin tazılap, üstigə səsün rənglik bir rəhtni yepip qoyulsun. **14** Andin yənə kurbangahta ixilitidıoqan əswablar — küldan, ilmək,

bəlgürjək, qinilər, xundaqla barlik əswablarni kurbangah üstigə tizip, andin delfin terisidə etilgən bir yopuk bilən yepip, andin ketüridoğan baldaklarni etküzüp koysun. **15** Pütün bargahdikilər yoloğa qikidoğan qaçda, Hərun bilən uning oşulliri mukəddəs jay wə mukəddəs jaydiki barlik qaça-kuğa əswablarni yepip boləqandin keyin, Kohatning əwladliri kelip ketürsun; lekin elüp kətməslük üqün mukəddəs buyumlarəğa kol təgüzmisun. Jamaət qediri iqidiki nərsilərdin xularni Kohatning əwladliri ketürüxi kerək. **16** Hərunning oşli Əliazarning wəzิปisi qiraç mey, huxbuy ətir, daimiy təkdin kilinidoğan axlik hədiyə bilən məsihləx meyiəğa qarax, xundaqla pütükl ibadət qediri bilən uning iqidiki barlik nərsilər, mukəddəs jay həm mukəddəs jaydiki qaça-kuğa əswablarəğa qaraxtin ibarət. **17** Andin Pərwərdigar Musa bilən Hərunəğa səz kilip mundaq dedi: — **18** Silər Kohat jəmətidikilərnə Lawiylar ərisidin kə'tiy yokitip koymanglar; **19** balki ularning əlməy, həyat kelixi üqün ular «əng mukəddəs» buyumlarəğa yekinlaxcan qaçda, Hərun bilən uning oşulliri kirip ularning hərbirigə kilidoğan wə ketüridoğan ixlarni kərsitip koysun; **20** ular pəkət mukəddəs jayəğa kirgəndə mukəddəs buyumlarəğa bir dəkikimü qarimusun, undaq kilip koysa elüp ketidu. **21** Pərwərdigar Musəğa səz kilip mundaq dedi: — **22** Gərxon əwladliri iqidə ata jəməti wə aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qediri iqidə hizmət kilix sepigə kirələydoğan həmmisini sanəktin etküzüp omumiə sanini al. **24** Gərxon aililirining kilidoğan hizmiti wə ular ketüridoğan nərsilər təwəndikigə: **25** — ular jamaət qedirining əzini, yəni astidiki iqki pərdiliri wə sirtki pərdilirini, uning yapkuqini, xundaqla üstigə yapqan delfin terisidə etilgən yopukni wə jamaət qedirining kirix ixikining pərdisini, **26** ibadət qediri bilən kurbangahni qeridəp tartiloğan hoylidiki pərdilər bilən kirix dərwəzisinin pərdisini, xularəğa has tanilirini wə ixlitidoğan barlik qaça-kuğa əswablarni ketürsun; bu əswab-üşkünilərgə munasiwətlük kerək boləqan ixlarni kilsun. **27** Gərxon əwladlirining pütün wəzิปisi, yəni ular ketüridoğan wə bejiridoğan barlik ixlər Hərun wə uning oşullirining kərsətmiliri boyiqə bolsun; ularning nemə ketüridoğanliqini silər bəlgiləp beringlar. **28** Gərxon əwladlirining jəmətirining jamaət qedirining iqidə kilidoğan hizmiti xular; ular kahin Hərunning oşli Itamarning kol astida turup ixlisun. **29** Mərarining əwladlirininu, ularni ata jəməti, aililiri boyiqə, sanəktin etküz; **30** ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qediri iqidə hizmət kilix sepigə kirələydoğan həmmisini sanəktin etküzüp omumiə sanini al. **31** Ularning jamaət qediri iqidiki barlik hizmiti, yəni ketürüx wəzิปisi mundaq: — Ular jamaət qedirining tahtayliri, baldakliri, hadiliri wə ularning təglikliri, **32** hoylining tət ətrapidiki hadilar, ularning təglikliri, kozukliri, tanaliri, barlik əswab-üşkünə həm xularəğa kerəklük boləqan barlik nərsilərnə ketürüx bolsun; ular ketüridoğan əswab-üşkünilərnə namini atap bir-birləp hər adəmgə kərsitip beringlar. **33** Mərari jəmət-aillirining jamaət qediri iqidə kilidoğan barlik ixliri ənə xular; ular kahin Hərunning oşli Itamarning kol astida turup ixlisun. **34** Musa bilən Hərun wə jamaətning əmiriliri Kohatning əwladlirining ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qedirida

hizmət kilix sepigə kirələydoğanlarning həmmisini ata jəməti, aililiri boyiqə sanəktin etküzdi. **36** Ulardin jəməti boyiqə sanəktin etküzülgənlər jəmiy ikki ming yəttə yüz əllik kixi bolup qikti. **37** Muxular Kohat jəmətidin sanəktin etküzülgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidoğan hərberi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kiləqan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanəktin etküzgənlər idi. **38** Gərxonlarning ata jəməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qedirida hizmət kilix sepigə kirələydoğan həmmisi sanəktin etküzüldi; **40** ata jəməti, aililiri boyiqə sanəktin etküzülgənlər jəmiy ikki ming altə yüz ottuz kixi bolup qikti. **41** Muxular Gərxon jəmətidin sanəktin etküzülgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidoğan hərberi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kiləqan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanəktin etküzgənlər idi. **42** Mərarilarning ata jəməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qedirida hizmət kilix sepigə kirələydoğan həmmisi sanəktin etküzüldi; **44** ata jəməti, aililiri boyiqə sanəktin etküzülgənlər jəmiy üç ming ikki yüz kixi bolup qikti. **45** Muxular Mərari jəmətidin sanəktin etküzülgənlər bolup, jamaət qedirida ix kilidoğan hərberi, yəni Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kiləqan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanəktin etküzgənlər idi. **46** Sanəktin etküzülgən Lawiylar mana xular idi; Musa bilən Hərun həm Israillarning əmiriliri ulardin ata jəməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləqan, jamaət qedirida hizmət kilix wə yük kütürüx wəzิปisigə kirələydoğanlarni sanəktin etküzgən. **48** Ularning sani jəmiy səkkiz ming bəx yüz səksən adəm bolup qikti. **49** Pərwərdigarning əmri boyiqə, ular Musa təripidin sanəktin etküzüldi; hərkim əzi kilidoğan İxi wə ketüridoğan yükigə asasen sanəktin etküzüldi. Bularning həmmisi Pərwərdigarning Musəğa əmr kiləqinidək boldi.

5 Pərwərdigar Musəğa səz kilip: — **2** Sən Israillaroğa əmr kilip: «Silər pişə-mahaw kesili bilən aqma kesiligə giriptar boləqanlarni, xundaqla elükə tegix bilən napak bolup kaləqan həmmisini ər-ayal deməy bargahətin qikiriwetinglar. Bargahəlni buləqiwətməslükü üqün ularni bargahətin qikiriwetinglar; qünki Mən bargahətturisida makan kildim» — degin, — dedi. **4** Israillar xundaq kilip ularni bargahətin qikiriwətti; Pərwərdigar Musəğa kəndək əmr kiləqan bolsa, Israillar xundaq kilidi. **5** Pərwərdigar Musəğa səz kilip mundaq dedi: — **6** Sən Israillaroğa eytkin: — Məyli ər yaki ayal bolsun, əgər u insanlarning Pərwərdigarəğa wəpasizlik kilidoğan hərəkəndək gunahlıridin birini sadir kilip, xuning bilən gunahkar dəp bekitilsə, **7** undakta u əzi etküzgən gunahlıqə ikrar kilip, itaətsizlik kəltürüp qikəroğan, ziyəlanəqunəning ziyəninə toluq tələp bərxə kerək wə uning sirtida u kixigə yənə bəxtin bir ülüxnə qoxup tələp bərsun. **8** Ziyəlanəqunəning mubada itaətsizlik kəltürüp qikəroğan ziyənoğa bərilgən tələm pulini ələudək tuəqini bolmisa, tələm puli gunahkar boləqan kixining kafəritigə sunulidoğan qoxqəroğa qoxulup, Pərwərdigarəğa atilip, kahinoğa bərilsun. **9** Xuningdək Israillarning Hudağa atioğan barlik mukəddəs hədiyələri, yəni kahinoğa kəltürgən nərsilərdin barlik «kətürmə

qurbanlik-hadiya»lar kahinoja hisab bolsun. **10** Harkim Hudaoja atiojan hadiyolar muqaddas dap hisablansun, xundakla kahinning bolsun; kixilar kahinoja nema hadiya kilsa, uning hammisi kahinning bolsun. **11** Pærwardigar Musaoja sez kilip mundak dedi: — **12** Sæn Israillaroja sez kilip mundak degin: — Ògær birsining hotuni ez eridin yüz örügen, sadakætsizlik qiløjan bolsa, **13** — demak, baxka birsi bilæn yekinlaxkana, xundakla uning buløjanliki erining kezliridin yoxurun boløjan bolsa, heq guwahqi bolmiojan høm gunah qiløjan qeojda tutulupmu kalmiojan bolsa, **14** xundak ahwalda, eri ez hotunidin guman kilip künlisæ, hotuni rastla zina kilip buløjan bolsa (yaki ez hotunioja guman kilip künlisimu, hotuni zina kilmiojan wæ buløjanmiojan bolsa) **15** ahwalinis ispatlax üqün bu adøm hotunini kahinning yenioja økælsun høm hotuni üqün zøtür axlik hadiyæsi, yøni arpa undin ondin bir afaħni alojaq kælsun; xu hadiyæning üstigæ u heq zæytun meyi kuymisun yaki heq mæstiki qoxup koymisun; qünki bu kündaxlik hadiyæsi, æslætme axlik hadiyæsi bolup, ularning kæbilhlikigæ boløjan æslætmidur. **16** Kahin u hotunni aldioja kæltürüp, Pærwardigarning huzurida turozusun. **17** Kahin komzækkæ muqaddas sudin kuyup, ibadæt qedirining yør topisidin bir qimdim elip suoja qeqip koysun. **18** Kahin u hotunni Pærwardigarning huzurida turozup, bexini eqip, æslætme axlik hadiyæsi, yøni kündaxlik hadiyæsinis uning kolioja tutkuzsun, andin kahin kolioja qarøjix kæltürgüqi æløm süyini alsun. **19** Kahin u hotunioja kæsøm iøküzüp, uningøja «Dærwæka sæn heqkandak adøm bilæn billæ yatmiojan, eringning ornida baxka birsi bilæn billæ boluxka ezip buzukluk kilmiojan bolsang, undakta sæn bu qarøjix kæltürgüqi æløm süyidin halas boløjaysæn. **20** Lekin sæn eringning ornida baxka birsigæ yekinlixip ezüngni buløjojan bolsang, eringdin baxka bir ær sæn bilæn billæ yatkan bolsa, —» desun; **21** andin kahin u hotunioja qarøjix kæsimini iøküzgændin keyin, yønæ uningøja: «— Pærwardigar yotangni yigilitip, qorsikingni ixxitiwætusun, xuningdæk Pærwardigar seni ez hækjig iqidæ qarøjix wæ kæsøm iqix dæstikigæ aylandursun; bu qarøjix süyi iq-karningøja kirip, qorsikingni ixxitiwætusun, yotangni yigilitiwætusun» degændæ, u hotun: «Amin, amin» desun. **23** Xuningdæk kahin bu qarøjix sezlinini dæptergæ pütüp koysun, xundakla yazøjan sezlærni æløm süyigæ qilisun, **24** andin u hotunioja bu qarøjix kæltürgüqi æløm süyini iøküzusun, bu qarøjix kæltürgüqi su uning iqigæ kirixi bilænla uningøja azab-æløm bolidu. **25** Kahin u hotunning kolidin kündaxlik axlik hadiyæsinis elip, uni Pærwardigarning huzurida pulanglitip boløjandin keyin, qurbangahka elip kælsun. **26** Kahin hadiyædin bir sikim un elip, hatiræ hesabida qurbangahka koyup køydürsun; andin u hotunioja bu suni iøküzusun. **27** Kahin æmdi u hotunioja suni iøküzgændin keyin, øgær u hækijiy buløjanogæ bolup, ez erigæ sadakætsizlik qiløjan bolsa, qokum xundak boliduki, bu qarøjix süyi uning iqigæ kirgændin keyin uningøja azab-æløm kæltüridu; uning qorsiki ixqip, yotisi yigilæp ketidu; xuning bilæn u hotun ez hækij iqidæ qarøjixka ketidu. **28** Lekin øgær u hotun buløjanmiojan pak bolsa, xu ixtin halas bolidu wæ æksiqæ hamilidar bolup pærzæntlik bolidu.

29 Mana bu kündaxlik toorjisidiki kanundur; hotun ez erining ornida baxka birsi bilæn billæ boluxi bilæn ezip buløjanogæ bolsa **30** wæ yaki birsi hotunidin guman kilip künlisæ, undakta u hotunini Pærwardigarning aldida turozusun, kahin uningøja xu kanun boyiqæ hømminis ijræ kilsun. **31** Ònæ xundak qiløjanda, ær gunaħtin halas bolup, hotun ez gunaħini ketiridu.

6 Pærwardigar Musaoja sez kilip mundak dedi: — **2** Sæn Israillaroja eytkin: «Mæyli ær yaki ayal bolsun, «Øzümmi Pærwardigarøja atap, nazariylardin bolimæn» degøn alaħidæ bir kæsømni iqkæn bolsa, **3** undakta u øzini harak-xarabtin ayrip pærhiz tutsun; harak-xarab bilæn ixløngøn sirkini muqimisu yaki hærkandak üzüüm xærbitini muqimisu wæ hæl-quruk üzüümlærnimu yemisun. **4** Øzini Pærwardigarøja atiojan barlik künlærdæ, üzüüm telidin qikkan hærkandak nærsinis, mæyli üzüüm uruki bolsun, posti bolsun, ularni yeyixkæ bolmaydu. **5** Øzümmi Pærwardigarøja atidim dap kæsøm kiløjan künlærdæ, ularning bexioja ustiræ tægküzüxkæ bolmaydu; øzini Pærwardigarøja atiojan künlær etüp bolmiojuqæ, u muqaddas boluxi keræk; ular qaqlirini uzun koyuxi keræk. **6** U kæsøm iqkæn barlik künlærdæ heqkandak ølüklærgæ yekinlixixkæ bolmaydu. **7** Uning øz atisis, anisis, kerindixi yaki hädæ-singilliri ølöp qaløjan bolsa, ularni dap øzini napak kilmæsliki keræk; qünki bexida Pærwardigarøjila has bolimæn dap bærge wædisining bælgisis bolidu. **8** Øzini Hudaoja atiwætæn barlik künlærdæ u Pærwardigar aldida muqaddas bolup tursun. **9** Mubada bir kixi uning yenida tuyuksiz ølöp kelip, øzini Pærwardigarøja atiojanliqning bælgisis boløjan bexi buløjanogæ bolsa, u øzini paklax küni wæ keyinki yættingqi künimu qeqini aldursun. **10** Sækkizinqi küni u ikki pahtækni yaki ikki baqkini elip jamaæt qedirining dærwæzisis aldida kahinoja tapxursun. **11** Kahin birini gunaħ qurbanliki, yønæ birini keydürmæ qurbanlik süpitidæ sunup, ølük sæwæbidin napak bolup qaløjan gunaħini tilæp kafaræt kilsun; nazariy xu künnig øzidæ øz bexini kaytidin muqaddas-pak kilsun, **12** u øzini Pærwardigarøja atiojan künlirini yengiwaxtin baxlisun, xuning bilæn bir yaxlik bir ærkæk qozini itaætsizlik qurbanliki kilip sunsun; ilgiriki künliri bolsa inawætsiz hisablansun; qünki uning øzini [Pærwardigarøja] atiojan hæliti buløjanogæ. **13** Nazariylardin biri øzini [Pærwardigarøjila] atiojan künlær toxkan künidæ u toorjuluk kanun-bælgilimæ mundak: — Kixilar uni jamaæt qedirining dærwæzisis aldioja økælsun; **14** u ezi Pærwardigarøja sunulidøjan keydürmæ qurbanlik üqün bir yaxlik bejirim ærkæk qozini, gunaħ qurbanliki üqün bir yaxlik qixi bejirim bir qozini, inaklik qurbanliki üqün bejirim bir qoxkarni kæltürsun, **15** xundakla bir sewæt petir nan, zæytun meyi ilæxtürülgøn esil undin puxurulojan tokaqlar hæmdæ zæytun meyi sürülüp mæsihløngøn petir hækæk nanlar wæ xu qurbanliklarning qoxumqæ axlik hadiyælirini wæ xarab hadiyælirini kæltürsun. **16** Kahin bularni Pærwardigarning huzurioja kæltürüp, Nazariyning xu gunaħ qurbanliki bilæn keydürmæ qurbanlikinis sunsun; **17** u Pærwardigarøja ataløjan inaklik qurbanliki süpitidæ qoxkarni sunsun, uningøja qoxup bir sewæt petir nanni sunsun; kahin xular bilæn tæng Nazariy qoxup tækdim qiløjan axlik hadiyæ bilæn xarab hadiyæni

kältürüp sunsun. **18** Nazariy jamaät qedirining dәрwazisi aldidä özini Pәрwərdigarğa atiojanlikioğa bəlgə kılıp qoyuwatқан qeqini qüxürüp, qeqini elip inaklık qurbanlıkǵı astidiki otқа koysun. **19** Nazariy xu tәrikidä özini Pәрwərdigarğa atiojanlik qeqini qüxürüp bolojandin keyin, kahın kaynap pixirilojan koqxarning bir aldi kolini hām sewattın bir petir nan bilән bir petir hāmak nanni elip kelip Nazariyning kolioğa tutқuzsun. **20** Kahın bularnı Pərwardigarning aldidä pulanglatma qurbanlik süpitidä өrүsun; bular pulanglatma qurbanlik süpitidä sunojan tәx bilән kәtүrmә hәdiyә kilinojan aldi kol bilән koхolup, muқaddas dәp һesabolin kahinoğa berilsun; andin keyin Nazariy xarab iqşә bolidu. **21** Xular bolsa kәsәm iqkәn Nazariy toqrisida, özini Pәрwərdigarğa ataxta sunux zәrүr bolojan qurbanlik-hәdiyәlәр toqrisida bekitilgen kanun-bәlgilimidur; xuningdәk uning kolı nemigә yәtsә xuni sunsimu bolidu; u iqkәn қәsimi boyiqә, yәni özini Hudağa atax wәdisi toqruлуk xu nizam-bәlgilimә boyiqә hәmmә ixni ada kilsun; wәdisigә әmәl kilsun. **22** Pərwardigar Musağa sөz kılıp mundak dedi: — **23** Sән Harun bilән uning oқullirioğa sөz kılıp mundak degin: — Silәr Israillarğa mundak bәht-bәrikәt tilanglar: — **24** «Pәрwardigar silәrgә bәht-bәrikәt ata kılojay, silәrni Öz panahıda saқlıojay; **25** Pәрwardigar yüzini silәrning üstünglәrdә yorutup, silәrgә xapaat kılojay; **26** Pәрwardigar yüzini üstünglarğa karitip kәtүrүp, silәrgә hatirjәmlik bәrgәy!» — dәp tilanglar. **27** Ular xundak kılıp naminni Israillarning üstigә konduridu wә Mәn ularğa bәht-bәrikәt ata kiliמән.

7 Musa ibadәt qedirini tikligән küni, u qedirni mäsih kılıp maylap muқaddas kildi, xundakla uning iqidiki barlık әswab-jәbdüklar, qurbangah wә uning barlık қақа-қуқа әswablırini mäsih kılıp maylap muқaddas kildi; xü küni xundak boldiki, Israillning әmirliři, yәni ularning ata jәмәtining baxlıqlıři bolojan, kәbilә әmirliři kelip hәdiyәlәrni sundi; xu kәbililәrning әmirliři sanaxtin өtküzix ixioğa nazarәt kıljoquklar idi. **3** Ular әzlırining hәdiyәlırini Pәрwardigarning һuzurioğa һazir kılıxti, kältirilgen bu hәdiyәlәр jәmji bolup altә һarwa, on ikki өküzdin ibarәt idi; һәр ikki әmir birlixip birdin sayiwәnlik һarwa, һәрbir әmir birdin өküz elip kәldi; ular bu hәdiyәlәrni qedirining aldioğa әkilixti. **4** Pәрwardigar Musağa sөz kılıp: — **5** Jamaät qedirining ixlırioğa ixlitix üqün sән bu nәrsilәrni qobul kılıp, Lawiyalarıning һәрbirining bejridiojan ixlırı boyiqә ularning ixlitixigә bәrgin, — dedi. **6** Xuning bilән Musa һarwa bilән өküzlәrni qobul kılıp Lawiyalarğa tapxurup bәrdi. **7** U Gәrxon әwladlırining kilidiojan ixlırioğa asasән, ularğa ikki һarwa bilән tәt өküz bәrdi. **8** Mәrari әwladlırining kilidiojan ixlırioğa asasән, ularğa tәt һarwa bilән sәkkiz өküz bәrdi; ularning hәmmisi kahın Harunning oқlı Itamarğa qaraytti; **9** lekin u Koһatning әwladlırioğa һeqnemә bәrmidi; qünki ular muқaddas nәrsilәrni kәtүrүxkә mäs'ul idi; demәk, ular mäs'ul bolojan nәrsilәrni өз мүrisidә kәtүrәtti. **10** Qurbangah maylinip mäsihlengән küni, uni Hudağa beoјxlax yolida әmirlәр sunidiojan hәdiyәlırini elip kelip, qurbangah aldioğa koыuxti. **11** Pәрwardigar Musağa: — Ular qurbangahni beoјxlax yolida hәdiyәlırini sunsun; һәрbir әmir өз

künidә sunsun, — dedi. **12** Birinqi küni hәdiyә sunojuqi Yәһuda kәbilisidin Amminadabning oқlı Nahxon boldi. **13** U sunojan hәdiyә eoјırlıkǵı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјırlıkǵı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **14** on xәkәl eoјırlıqta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **15** keydürmә qurbanlik üqün bir әrkәk torpaq, bir koқqar, bir yaxlık bir әrkәk koza; **16** gunah qurbanlikǵı üqün bir teka; **17** inaklık qurbanlikǵı üqün ikki buқа, bәx koқqar, bәx teka, bir yaxlık bәx әrkәk koza; bular Amminadabning oқlı Nahxon sunojan hәdiyәlәр idi. **18** Ikkinqi küni hәdiyә sunojuqi Issakarning әmiri Zuarning oқlı Nәtanәl boldi. **19** U sunojan hәdiyә eoјırlıkǵı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјırlıkǵı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **20** on xәkәl eoјırlıqta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **21** keydürmә qurbanlik üqün bir torpaq, bir koқqar, bir yaxlık bir әrkәk koza; **22** gunah qurbanlikǵı üqün bir teka; **23** inaklık qurbanlikǵı üqün ikki buқа, bәx koқqar, bәx teka, bir yaxlık bәx әrkәk koza; bular Zuarning oқlı Nәtanәl sunojan hәdiyәlәр idi. **24** Üqinqi küni hәdiyә sunojuqi Zәbulun әwladlırining әmiri Helonning oқlı Eliab boldi. **25** U sunojan hәdiyә eoјırlıkǵı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјırlıkǵı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **26** on xәkәl eoјırlıqta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **27** keydürmә qurbanlik üqün bir torpaq, bir koқqar, bir yaxlık bir әrkәk koza; **28** gunah qurbanlikǵı üqün bir teka; **29** inaklık qurbanlikǵı üqün ikki buқа, bәx koқqar, bәx teka, bir yaxlık bәx әrkәk koza; bular Helonning oқlı Eliab sunojan hәdiyәlәр idi. **30** Tәtinqi küni hәdiyә sunojuqi Rubән әwladlırining әmiri Xidәrning oқlı Әlızur boldi. **31** U sunojan hәdiyә eoјırlıkǵı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјırlıkǵı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **32** on xәkәl eoјırlıqta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **33** keydürmә qurbanlik üqün bir torpaq, bir koқqar, bir yaxlık bir әrkәk koza; **34** gunah qurbanlikǵı üqün bir teka; **35** inaklık qurbanlikǵı üqün ikki buқа, bәx koқqar, bәx teka, bir yaxlık bәx әrkәk koza; bular Xidәrning oқlı Әlızur sunojan hәdiyәlәр idi. **36** Bәxinqi küni hәdiyә sunojuqi Ximeon әwladlırining әmiri Zuri-xaddayning oқlı Xelumiyal boldi. **37** U sunojan hәdiyә eoјırlıkǵı bir yüz ottuz xәkәl kelidiojan bir күmүx legән, eoјırlıkǵı yәtmix xәkәl kelidiojan bir күmүx das bolup, bular muқaddas jaydiki xәkәlning өlqәm birliki boyiqә өlqәndi; axlık hәdiyә bolsun dәp ikkisigә zәytun meyi arilaxturulojan esil un toldurulojanidi; **38** on xәkәl eoјırlıqta, һuxbuy toldurulojan bir altun piyalә; **39** keydürmә qurbanlik üqün bir torpaq, bir koқqar, bir

yaxlik bir erkak qoza; **40** gunah qurbanliki uqun bir teka; **41** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Zuri-xaddayning oqli Xelumiyal sunoqan hadiyolar idi. **42** Altinqi kuni hadiya sunoquqi Gad awladlirining amiri Deuolning oqli Aliasaf boldi. **43** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidoqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidoqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **44** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalal; **45** keyduermal qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **46** gunah qurbanliki uqun bir teka; **47** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Deuolning oqli Aliasaf sunoqan hadiyolar idi. **48** Yattinqi kuni hadiya sunoquqi Ofraim awladlirining amiri Ammihudning oqli Alixama boldi. **49** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidoqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidoqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **50** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalal; **51** keyduermal qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **52** gunah qurbanliki uqun bir teka; **53** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Ammihudning oqli Alixama sunoqan hadiyolar idi. **54** Sakkinziqi kuni hadiya sunoquqi Manassah awladlirining amiri Pidahzurning oqli Gamaliyal boldi. **55** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidoqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidoqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **56** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalal; **57** keyduermal qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **58** gunah qurbanliki uqun bir teka; **59** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Pidahzurning oqli Gamaliyal sunoqan hadiyolar idi. **60** Tokkuzinqi kuni hadiya sunoquqi Benyamim awladlirining amiri Gideonning oqli Abidan boldi. **61** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidoqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidoqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **62** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalal; **63** keyduermal qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **64** gunah qurbanliki uqun bir teka; **65** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Gideonning oqli Abidan sunoqan hadiyolar idi. **66** Oninqi kuni hadiya sunoquqi Dan awladlirining amiri Ammihaddayning oqli Ahjazar boldi. **67** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidoqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidoqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik

hadia bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **68** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalal; **69** keyduermal qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **70** gunah qurbanliki uqun bir teka; **71** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Ammihaddayning oqli Ahjazar sunoqan hadiyolar idi. **72** On birinqi kuni hadiya sunoquqi Axir awladlirining amiri Okranning oqli Pagiyal boldi. **73** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidoqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidoqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **74** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalal; **75** keyduermal qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **76** gunah qurbanliki uqun bir teka; **77** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Okranning oqli Pagiyal sunoqan hadiyolar idi. **78** On ikkinqi kuni hadiya sunoquqi Naftali awladlirining amiri Enanning oqli Ahira boldi. **79** U sunoqan hadiya eoqirliki bir yuz ottuz xakel kelidoqan bir kumux legon, eoqirliki yotmix xakel kelidoqan bir kumux das bolup, bular mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqondi; axlik hadiya bolsun dap ikkisiga zaytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **80** on xakel eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalal; **81** keyduermal qurbanlik uqun bir torpak, bir koqkar, bir yaxlik bir erkak qoza; **82** gunah qurbanliki uqun bir teka; **83** inaklik qurbanliki uqun ikki buqa, bax koqkar, bax teka, bir yaxlik bax erkak qoza; bular Enanning oqli Ahira sunoqan hadiyolar idi. **84** Qurbangah maylinip masihlagon kuni, Israil amirliri qurbangahqa sunoqan hadiyolar: — jamiy on ikki kumux legon, on ikki kumux das, on ikki altun piyalal boldi, **85** harbir kumux legonning eoqirliki bir yuz ottuz xakel, harbir kumux dasning eoqirliki yotmix xakel idi; muxu qaqa-kuqioqa katkan kumux mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqonganda, jamiy ikki ming tot yuz xakel qikti; **86** huxbuy bilan tolduruloqan altun piyalal on ikki bolup, mukaddas jaydiki xakalning olqom birliki boyiqo olqonganda, harbir altun piyalining eoqirliki on xakel qikti; bu altun piyalilarning altuni jamiy bir yuz yigirma xakel qikti; **87** keyduermal qurbanliklar uqun bologan mallar: — jamiy on ikki torpak, on ikki koqkar, on ikki bir yaxlik erkak qoza idi, harbiri tegixlik axlik hadiyolar bilan billa sunuldi; on ikki teka gunah qurbanliki uqun sunuldi; **88** inaklik qurbanlikliri uqun sunulogini jamiy yigirma tot buqa, atmix koqkar, atmix teka, bir yaxlik atmix erkak qoza idi. Qurbangah maylinip masihlinip, uni Hudaqal beoxilax yolida sunuloqan hadiyolar mana muxalar. **89** Musa [Pawardigar] bilan sezlaxliki jamaat qedirioqa kirgon eoqoida, u «hekum-guawahlik sanduki»ning ustidiki «kafarat talti»ning ikki tairpidiki kerubning otturididin uning eziga gap qilogan awazini anglap turdi; Pawardigar xu yolda uningoga sez kilatti.

8 Pawardigar Musaqa sez kilip: — 2 San Harunoqa: «San qiraqlar yakidoglan qaqda yetta qiraqloning

həmmisi qiraʻodanning aldini yorutidjoʻan bolsun» dəp eytip koy, — dedi. **3** ʻHarun xundak qildi; u qiraʻodan ʻustidiki qiraʻojlarning həmmisini yandurup, huddi Pərwərdigarning Musaʻoja eytkinidək, qiraʻoj nurini qiraʻodanning aldini yorutidjoʻan kʻilip koydi. **4** Qiraʻodanning yasilixi mundaq: u altundin bolqa bilən sokup yasaljoʻan, putidin güllirigiqə bolka bilən sokup qikʻiriljoʻan. Pərwərdigar Musaʻoja kərsətkən nushidək, u qiraʻodanni xundak yasatti. **5** Pərwərdigar Musaʻoja mundaq dedi: — **6** Sən Israillarning iqidin Lawiylarni tallap qikʻip paklijoʻin. **7** Ularni paklax ʻuqin ularoʻja mundaq dedi: «kafarət süyi»ni ularning bədinigə qaqkin; andin ular əzilri pütin bədinini ustura bilən qixürsun, kiyimlirini yuyup özini pak kʻilsun. **8** Andin keyin ular bir torpak bilən xuningoʻja koxup axlik hədiyəsini, yəni zaytun meyi iləxtürilgən esil unni kəltürsun; sən gunah kʻurbanlikʻi ʻuqin yəne bir torpakni kəltür. **9** Sən Lawiylarni jamaət qedirining aldioʻja kəltür wə pütin Israil jamaatini yoʻyip kəl; **10** Lawiylarni Pərwərdigarning huzurjoʻja hazir kʻiljoʻin; andin Israillar kelip kollarini ularning ʻustigə koysun. **11** ʻHarun Lawiylarni Israillarning «pulanglatma kʻurbanlikʻi» süpitidə Pərwərdigarning hizmitini kʻilsun dəp, Pərwərdigaroʻja hədiyə kʻilsun. **12** Lawiylar kollarini həliki ikki torpakning bəxioʻja koysun; sən birini gunah kʻurbanlikʻi bolsun, birini kəydürmə kʻurbanlikʻi bolsun, Lawiylar ʻuqin kafarət kəltürsun dəp Pərwərdigaroʻja sunoʻjin. **13** Sən andin Lawiylarni ʻHarun bilən uning oʻqullirining aldidə turuquzup, ularni pulanglatma kʻurbanlikʻi süpitidə Pərwərdigaroʻja hədiyə kʻil. **14** Lawiylar Meningki bolsun dəp, sən Lawiylarni ənə xu tərəkidə Israillardin ayrip qik. **15** Andin Lawiylar kirip jamaət qedirining ixlirini kʻilsa bolidu; sən ularni paklandur, ularni pulanglatma kʻurbanlikʻi süpitidə hədiyə kʻil. **16** Qünki ular Israillar iqidə pütünləy Manga ataljoʻan; Mening ularni Meningki bolsun dəp tallixim ularni Israillarning arisidə baliyatquning tunji mewisi ornida koyoʻjanlikimdur. **17** Qünki Israillarning tunjisi, məyli u insan yaki haywan bolsun, pütünləy Manga təwədur; Mən Misir zeminidə barlik tunjilarni ʻöltürgən küni ularni ʻözümgə mukəddəs kʻilip eliwəloʻjanidim. **18** Mening Lawiylarni u yol bilən tallixim ularni Israillarning iqidiki tunjilirining ornida koyuxum ʻuqündur. **19** Wə jamaət qediridə Israillarning hizmitidə bolsun wə Israillarning [gunaʻhini tiləp] kafarət kəltürsun, xuningdək Israillar mukəddəs jayoʻja yekinlaxkəndə ular arisidə bala-kəza qikmisun dəp, Mən Israillar iqidin Lawiylarni ʻHarun bilən uning oʻqullirioʻja bərdim. **20** Musa, ʻHarun wə pütkül Israil jamaati Lawiylarni xundak qildi; Pərwərdigarning Lawiylar toʻsruluk Musaʻoja buyruʻojinidək Israillar həmmisini bəja kəltürdi. **21** Lawiylar xundak kʻilip əzilrini [gunaʻhtin] paklap, kiyim-keqaklirini yuyup pakzilidi; ʻHarun ularni pulanglatma kʻurbanlikʻi süpitidə Pərwərdigaroʻja hədiyə kʻildi; ʻHarun yəne ularni paklaxka [gunaʻhini tiləp] kafarət qildi. **22** Andin keyin Lawiylar kirip ʻHarunning aldidə, xundakla uning oʻqullirining aldidə, jamaət qediri iqidiki ixlarni kʻilixkə kirixti; Pərwərdigar Lawiylar toʻsruluk Musaʻoja kəndək buyruʻojan bolsa, Israillar uni xu boyiqə bəja kəltürdi. **23** Pərwərdigar Musaʻoja səz kʻilip mundaq dedi: — **24** Lawiylarning wəzipisi mundaq bolsun: —

Yigirmə bəx yaxtin yukiriliri kirip jamaət qediri iqidiki ixlarni kʻilixkə səpkə kirsun; **25** əllik yaxkə yətkəndin keyin səptin qəkiner xu hizmatni kʻilmisun; **26** lekin ular jamaət qediri iqidə kerindaxlirioʻja yərdəmlixip, ularning həjətiridən qikʻixkə bolidu, əmma qediridiki rəsmiy wəzipidə bolmisun. Lawiylarning wəzipiliri həkʻkidə ularoʻja ənə xundak kʻil.

9 Misir zeminidin qikʻkəndin keyinki ikkinqi yili birinqi ayda, Pərwərdigar Sinay qəlidə Musaʻoja buyruq: — **2** Israillar bekitilgən waqʻitta ətüp ketix heytni ətüküzsun; **3** yəni muxu ayning on tətinqi küni gugumda, bekitilgən waqʻitta, barlik bəlgilimə wə kəidə-tərtip boyiqə heytni ətüküzünglar, — dedi. **4** Xuning bilən Musa Israillarjoʻja səz kʻilip ətüp ketix heytni ətüküzxni buyrudi. **5** Ular birinqi ayning on tətinqi küni gugumda, Sinay qəlidə ətüp ketix heytni ətüküzdi; Pərwərdigar Musaʻoja kəndək buyruʻojan bolsa, Israillar xundak qildi. **6** Bir naqqəylən bir əlükkə tegip ketip napak bolup kəloʻjanlikʻi ʻuqin, ular xu küni ətüp ketix heytni ətüküzəlmidə, ular xu küni Musa bilən ʻHarunning aldioʻja kelip Musaʻoja: — **7** Biz ətüp kəloʻjan adəmgə tegip ketip napak bolup kəloʻjan bolsakmu, lekin nemixkə Israillarning kətaridə, bekitilgən waqʻitta Pərwərdigaroʻja sunuxkə kerək boljoʻinini elip kelixtin rət kʻilinizmi? — deyixti. **8** — Tohtap turunglar, mən bərip Pərwərdigar silər toʻsranglarda nəma buyruydikin, anglap bakəy, — dedi Musa ularoʻja. **9** Pərwərdigar Musaʻoja səz kʻilip mundaq dedi: — **10** Sən Israillarjoʻja mundaq degin: «Silər wə silərning əwladliringlar iqidə bəzilər əlüklərgə tegip ketip napak bolup kəloʻjan bolsa yaki uzək səpər ʻüstidə bolsa, ular yənilə Pərwərdigar ʻuqin ətüp ketix heytni ətüküzükkə bolidu. **11** Undək kixilər ikkinqi ayning on tətinqi küni gugumda heytni ətüküzsun; [heyti taaminil] petir nan wə aqqik kəktatlar bilən billə yəsin; **12** ularidin ətigə azrakmu kəldurmisun wə [kəzisinil] ustihanoliridin birərsinimu sunduroʻuqi bolmisun; ular heytni ətüp ketix heytnining barlik bəlgilimiliri boyiqə ətüküzsun. **13** Həlbuki, pak boljoʻan, səpər ʻüstidimu bolmioʻjan əmma ətüp ketix heytni ətüküzükkə ətibar bərmigən kixi bolsa ətə həlxəidin ʻüzüp taxlinidu; qünki bekitilgən waqʻitta Pərwərdigaroʻja sunux kerək boljoʻinini sunmioʻjanlikʻi ʻuqin, u ətə gunahini ətə ʻüstigə alidu. **14** Əgər aranglarda turuwatqan yat əllik bir musapir Pərwərdigar ʻuqin ətüp ketix heytni ətüküzxni halisa, u ətüp ketix heyti toʻqrisidiki bəlgilimə wə kəidə-tərtip boyiqə ətüküzsun; yat əllik musapirlar ʻuqin wə zemində tuʻquloʻjanlar ʻuqinmu aranglarda xu birlə nizam bolsun. **15** Ibadət qediri tiklənən küni, bulut ibadət qedirini, yəni həküm-guwaʻhlik qedirini kəplap turdi; kəqtin takil ətigəngiqə, bulut hundaq ibadət qedirining ʻüstidə turdi. **16** Daim xundək bolatti; [kündüzi] bulut ibadət qedirini kəplap turatti, keqisi u otkə ohxaytti. **17** Kaqaniki bulut jamaət qedirining ʻüstidin kətürilsə, Israillar yoloʻja qikatti; bulut kəyərə də tohtisa, Israillar xu yərdə bargah tikətti. **18** Israillar Pərwərdigarning buyruqi boyiqə mangatti, Pərwərdigarning buyruqi boyiqə bargah tikətti; bulut ibadət qedirining ʻüstidə kəngə uzək tohtisa, ular bargahəta xunqə uzək turatti. **19** Bulut ibadət qedirining ʻüstidə heli künlərgiqə tohtap tursa, Israillarmu Pərwərdigarning kərsitmisini

tutup səpərgə qikmaytti; **20** mubada bulut ibadət qedirining üstidə pəkət birnaqqə künla tohtisa, ular Pərwərdigarning buyruki boyiqə xu waqıtta bargah kurup yatatti, andin yənə Pərwərdigarning buyruki boyiqə səpərgə atlinatti. **21** Wə mubada bulut pəkətlə kəqtin ətigəngiqə tohtap, əttigənda bulut yənə kətürilsə, ular yənə yoloja qikatti; mayli kündüzi yaki keqisi bulut kətürilsila, ular səpərgə qikatti. **22** Bulut ibadət qedirining üstidə uzunraq tursa, mayli ikki kün, bir ay, bir yil tursimu, Israillar yoloja qikmay bargahı turuwerətti; lekin bulut kətürülüp mangsila ular səpirini dawamlaxturatti. **23** Pərwərdigarning buyruki bilən ular bargahı kuratti, Pərwərdigarning buyruki bilən ular səpəri ni dawamlaxturatti; ular Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən bərgən əmri boyiqə, Pərwərdigarning kərsitmisini tutatti.

10 Pərwərdigar Musəoja səz kəlip mundaq dedi: — **2** Sən əzینگə ikki kanay yasatkin; ularni kümüxtin soktur. Ular jamaətni yiojixka, xundakla jamaətni bargahlırini yiojixturup yoloja qikixka qakirix üqün ixlitilidu. **3** Ikki kanay qelinojanda pütkül jamaət sening yeningoja jamaət qediri dərwasizining aldioja yiojilidojan bolsun. **4** Əgər yaloquz biri qelinsa, əmirli, yəni mingliojan Israillarning mingbexiliri sening yeningoja kəlip yiojilsun. **5** Silər kattik yukiri awaz bilən qalojanda kün qikix tərəptiki bargahlar yoloja qiksun. **6** Andin silər ikkinji kətim kattik, yukiri awaz bilən qalojanda jənub tərəptiki bargahlar yoloja qiksun; ular yoloja qikqan qəojda kanay kattik, yukiri awaz bilən qelinixi kerəktur. **7** Jamaətni yiojilixka qakiridojan qəojda, kanay qelinglar, əmma kattik, yukiri awaz bilən qalmanglar; **8** Harunning əwladlıri, kahin boləjanlar kanaylarni qalsun; bular silərgə əwladmu-əwlad bir əbadiy bəlgilimə bolsun. **9** Əgər silər əz zeminiglarda silərgə zulum saləjan duxminiglar bilən jəng kilixka qiksanglar, kattik, yukiri awaz bilən qelinglar. Xuning bilən əztinglarning Hudasi boləjan Pərwərdigarning aldidə yad etilip, duxminiglardin kutulisilər. **10** Buningdin baxka, huxal künliringlarda, bekitilgən heytliringlarda wə aynig birinji künliridə, silər kəydürmə kurbanlik wə inaklik kurbanliklirini sunəjninglarda, kurbanliklarning aldidə turup kanay qelinglar; xuning bilən [kanaylar] siləni Hudayinglarəja əslətküqi bolidu; Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **11** Ikkinji yili, ikkinji aynig yigirminqi küni bulut həküm-guəhlik qedirining üstidin kətürüldi; **12** xuning bilən Israillar Sinay qelidən qikqıp, yol elip səpərlirini baxlidi; bulut Paran qelidə tohtidi. **13** Bu ularning birinji kətim Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən kiləjan əmri boyiqə yoloja qikixi boldi. **14** Yəhuda bargahı əzining tuəji astidə koxun-koxun bolup aldi bilən yoloja qikti; koxunning baxliki Amminadabning oəli Nahxon idi. **15** Issakar kəbilisi koxuning baxliki Zuarning oəli Nətanəl idi. **16** Zəbulun kəbilisi koxuning baxliki Həlonning oəli Eliab idi. **17** Andin ibadət qediri quwulup, Gərxonning əwladlıri bilən Mərarining əwladlıri uni kətürüp yoloja qikti. **18** Rubən bargahı əzining tuəji astidə koxun-koxun bolup yoloja qikti; koxunning baxliki Xidərnig oəli Əlizur idi. **19** Ximeon kəbilisi koxuning baxliki Zuri-xaddayning oəli Xelumiya

idi. **20** Gad kəbilisi koxuning baxliki Deuəlnig oəli Əliasaf idi. **21** Andin Kohatlar mukəddəs buyumlarni kətürüp yoloja qikti; ular yetip kəlxitin burun ibadət qedirini [kətgürgüqilər] kəlip uni tikləp koyuxkanidi. **22** Əfrim bargahı əzining tuəji astidə koxun-koxun bolup yoloja qikti; koxunning baxliki Ammihudning oəli Əlixama idi. **23** Manassəh kəbilisi koxuning baxliki Pidahzurning oəli Gamaliyal idi. **24** Binyamin kəbilisi koxuning baxliki Gideonning oəli Abidan idi. **25** Dan bargahı həmmə bargahlarınig arka muəpizətgisi bolup, əzining tuəji astidə koxun-koxun bolup yoloja qikti; koxunning baxliki Ammixaddayning oəli Ahizəzər idi. **26** Axir kəbilisi koxuning baxliki Okranning oəli Pagiyəl idi. **27** Naftali kəbilisi koxuning baxliki Enanning oəli Ahira idi. **28** Bular Israillar yoloja qikqanda koxun-koxun bolup mengix tərtpi idi; ular xu tərpidə yoloja qikti. **29** Musa əzining kəynatisi, Midiyanlik Reuəlnig oəli Həbabka: — Biz Pərwərdigar wədə kiləjan yərgə karap səpər kiliwatimiz, U: «Mən u yəni silərgə miras kəlip berimən» dəgən; əzlrining biz bilən billə mengixlirini tətünimən, biz siligə yaxhi karaymiz, qünki Pərwərdigar Israil toəruqluk bəht-saadət ata kilimən dəp wədə bərgən, — dedi. **30** Ləkin Həbab Musəoja: — Yak, mən əz yurtum, əz uruk-tuoqkanriməja kətimən, — dedi. **31** Musa unigəja: Bizdin ayrilip kətmisilə; qünki sili qəldə kəndək bargah kuriximiz kerəklirini bilila, sili bizgə kəz bolup bərsilə. **32** Xundak bolduki, biz bilən billə barsila, kəlgüsidə Pərwərdigar bizgə kəndək yaxhilik kilsə, biznu siligə xundək kilimiz! — dedi. **33** Israillar Pərwərdigar teəjidin yoloja qikqıp üq kün yol mangdi; Pərwərdigarning əhdə sanduki ularəja aram alidojan yər izdəp ularning aldidə üq kün yol baxlap mangdi. **34** Ular qedirilirini yiojixturup yoloja qikidojan qəojlarda, Pərwərdigarning buluti haman ularning üstidə bolatti. **35** Əhdə sanduki yoloja qikidojan qəojda Musa: «Ornungdin turojaysən, i Pərwərdigar; duxmənling tiripirən bolsun; Səngə əqlər yüzüingning aldidin qaqsun!» — dəytti. **36** Əhdə sanduki tohtiojan qəojda u: «Kaytip kəlgəysən, i Pərwərdigar, mingliojan-tümənligən Israil həlki arisioja kaytip kəlgəysən!» — dəytti.

11 Wə xundək boldiki, həlk oətuldixatti, ularning oətuldaxlıri Pərwərdigarning kulikioja yetip intayin rəzil angladi; U bu səzləni anglidi wə Uning oəzəpi kəzoəjaldi; Pərwərdigarning ot-yalkuni ularning arisida tutixip, bargahning qetidiki bəziləni kəydürüxkə baxlidi. **2** Həlk bu qəojda Musəoja yalwuriwidi, Musa Pərwərdigardin tilidi; xuning bilən ot pəsiyip eqti. **3** Pərwərdigarning ot ularning otturisida tutaxkanlik üqün u yərgə «Təbərah» dəp at koydi. **4** Ularning arisidiki xaloqut kixilərnig nəpsi takildap kətti, Israillarmu yənə yiojilaxka baxlidi: «Əmdi bizgə kim gəx beridu? **5** Həlimu esimizdiki, biz Misirdiki qəojlarda pul həjliməy turupmu belik yəyələyttuk, yənə tərhmək, tawuz, piyaz wə küdə piyaz bilən samsakuq bar idi. **6** Mana bu yərdə hazır kəz aldimizda mənadin baxka həqnəma yok, əmdi bizning jənimiznu kurup ketiwatidu» dəyixti. **7** Manna goya yuməqəşüt urukioja, kərtünixi goya kəhrwaəja ohxaytti. **8** Kixilər uyan-buyan qəqip uni yiojip, bəzidə yarəjunqakta

ezip, bəzidə hawanqida soqup, ya bəzidə kazanda puxurup nan qilip yeytti; təmi zəytun maylik tokaqlarəja ohxaytti. **9** Keqida bargahka xəbnəm qixkəndə, mannəmu xuning üstigə qixətti. **10** Musa həlkning ailimu-aılə hərbiəri öz qedirining ixiki aldidə yioqəzar kixiliwatqinini anglidi; buningəja Pərwərdigarning əzəzipi kattik kəzoqəldi, bu ix Musaning nəziridimu yaman kəriindi. **11** Musa Pərwərdigarəja: — Sən bu barlik həlkning əojir yūkini mangan artip koyup, mən kulungni nemixka bundak kiynaysən; nemixka mən Sening aldingda iltipət tapmaymən? **12** Ya mən bu pütün həlkə hāmilardə bolup, ularni tuodummu? Sən tehi mangan: «Sən ularni Mən kəsəm iqip ularning atəbowiliriəja miras kıləjan xu yərgə yətküzgüqə, huddi bakkan atisi əmqəktiki bowakni bəojiriəja ələjəndək bəojiriəja əlip kəttürüp mang» dəwatısən? **13** Mən bu həlkə nədin gəx tehip bəraləymən? Qünki ular mangan yioqlap: «Sən bizgə yegüdək gəx tehip bər!» deyixməktə. **14** Mən bu həlkni kəttürüxni yəlozuz üstümgə əlip kəttəlməydikənmən, bu ix mangan bək əojir keliwatidu. **15** Əgər Sən mangan muxundək muamilə kılmaqçı bolsang, mən ötünüp kəlay, bu harab hālitimni mangan kərsətməy, iltipət kılip meni əltürüwət! — dedi. **16** Pərwərdigar Musaəja mundaq dedi: — Israıl əksəkəlləri iqidin, sən yeniməja tonuydiəjan həlk əksəkəlləri wə bəglərdin yətmixni tallap yioqin, ularni jamaət qedirining əldiəja əkəl. Ular sening bilən billə xu yərdə tursun. **17** Mən xu yərgə qixüp sening bilən səzliximən; wə sening üstümgə turuwatkan Rəhni əlip ularning üstigimə bəlüp koyimən. Xuning bilən ular sən bilən billə həlkni kəttürüx məs'uliyitini üstigə əlidi, andin sən uni əziəng yəlozuz kəttürməydiəjan bolisən. **18** Sən həlkə mundaq degin: «Ətə gəx yiyixkə təyyarlinip əzənglərni [Hudaəja] atap paklanglar; qünki silər Pərwərdigarning kulikini əojiritip yioqlap: «Əmdi kim bizgə gəx beridu? Ah, Misirdiki hālimiz bək yahxi id!» degəndinglar əməsmu? Pərwərdigar dərwəkə silərgə gəx beridu, silər uningdin yəysilər. **19** Silər bir küni, ikki küni əməs, bəx küni, on küni əməs, yigirmə künmə əməs, **20** bəlkə pütün bir ay yəysilər, takı burninglərdin etilip qixip hə boləuqə yəysilər; qünki silər aranglarda turuwatkan Pərwərdigarni mənsitməy, uning əldidə yioqlap turup: «Biz nemə üqün Misirdin qixtuk?» — dedinglar». **21** Musa: — Mən ularning arisidə turuwatkan bu həlkətin yoloəja qikalaydiəjan ərkəklər əltə yüz ming tursa, Sən tehi: «Mən ularni gəx yəydiəjan, hətta pütün bir ay gəx yəydiəjan kılimən» dəysən; **22** əmisə koy, kala padilirining həmmisi soyulsa ularəja yetəmdü? Yaki dengizdiki həmmə belik ularəja turup bərisə, ularning yiyixigə yitərmü? — dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar Musaəja: — Pərwərdigarning kəli kixka bolup kəptimü? Əmdi kərup bakqinə, Mening sanga degən səzüm əməlgə axurulamdu-yok? — dedi. **24** Xuning bilən Musa qixip Pərwərdigarning səzini həlkəyə yətküzdi wə həlk iqidiki əksəkəllərdin yətmix ədəmni tallap yioqip ularni jamaət qedirining ətrəpidə turəquzdi. **25** Andin Pərwərdigar bulut iqidin qixüp, Musa bilən səzlixip, uningdiki Rəhtin əlip yətmix əksəkələjə koydi; Rəh ularning üstigə kənuxi bilən ular bəxərat bərixkə kixixti. Ləkin xu wəqittin keyin ular undək kılmidı. **26** Ləkin u

qəojda ularidin ikki ədəm bargahka qəldi; birsining ismi Əldad, ikkinqisi Medad idi (ular əslidə əksəkəlləring arisidə tizimlanəjanidi, ləkin ibadət qədirioəja qikmay kəloəjanidi). Rəh ularning üstidimə kondi wə ular bargah iqidə bəxərat bərixkə bəxlidi. **27** Yax bir yigit yügürüp kəlip Musaəja: — Əldad bilən Medad bargahka bəxərat bəriwatidu, — dedi. **28** Musaning hizmətkəri, Musa tallioəjan sərhil yigitliridin biri, Nunning əojli Yəxua kərup: — I hojam Musa, ularni tosuəjəy, — dedi. **29** Ləkin Musa uningəja: — Sən mening səwəbidin həsət kiliwatəmsən? Pərwərdigarning pütün həlkə pəyoəmbər bolup kətsə idi, Pərwərdigar Əzining Rəhni ularning üstigə koyəsə idi! — dedi. **30** Xuning bilən Musa bilən Israıl əksəkəllirining həmmisi bargahka kəytip kəxtixti. **31** Əmdi Pərwərdigar əldidin bir xamal qixip, u dengiz tərəptin bədünilərni uqurtup kəlip, bargahning ətrəpidə yeyiwətti; bədünilər bargahning u tərəpidimə bir künlük yol, bu tərəpidimə bir künlük yol kəlgüdək yə yüzini ikki gəz əgizliktə kəlgüdək kəplidi. **32** Həlk ornidin turup pütkül xu küni, xu keqisi wə ətisi pütün küni bədünə tutup yioqdi, əng az degənlirimə ələhəzəl ikki homir yioqdi; ular ularni bargahning tət ətrəpidə əzliəri üqün yeyixti. **33** Musa gəxni qəynap əzib bolmay, gəx tehi qixliri arisidə turəqanda, Pərwərdigarning əzəzipi ularəja kəzoqilip, həlkni intayin əojir bir waba bilən urdi. **34** Xunga kixilər xu yərnə «Kibrot-Həttawah» dəp atidi; qünki ular xu yərdə nəpsi təkildiəjan kixiləri yərilikkə kəyoəjanidi. **35** Keyin həlk Kibrot-Həttawahətin yoloəja qixip Həzirotkə kəlip, Həzirotta tohtidi.

12 Məriyəm bilən Hərun Musaning həbəxlək kizni hotunluqkə ələjini üqün uningəja kərxə sez kildi (qünki u həbəxlək bir kizni ələjanidi). **2** Ular: — Pərwərdigar pəkət Musa bilən səzlixip, biz bilən səzləxməptimü? — deyixti. Bu gəpni Pərwərdigar anglidi. **3** Musa degən wə ədəm intayin kəmtər-məmin ədəm bolup, bu tərəptə yə yuzidikilər arisidə uning əldiəja ətidioəjini yok idi. **4** Pərwərdigar Musa, Hərun wə Məriyəmgə tuyuksiz: — Silər üqinglar jamaət qədirioəja kəlinglar, — dedi. Üqilisi qixip kəldi. **5** Andin Pərwərdigar [ərxətin] bulut tüwrüki iqidə qixüp, jamaət qedirining əldidə tohtap, Hərun bilən Məryəmmə kixqiriwidi, ular əldiəja kəldi. **6** U ularəja: — Əmdi silər gəpimni anglanglar, əgər siləring aranglarda pəyoəmbər bolsə, Mən Pərwərdigar ələmət kərinüxtə uningəja Əzümni ayan kılimən, quxidə uning bilən səzliximən. **7** Ləkin kulum Musaəja nisbətən undək əməs; u barlik əiləm iqidə tolimə sadiktur; **8** Mən uning bilən təpixmək eytip olturmay, yüzmə yüz turup biwasitə səzliximən; u Mən Pərwərdigarning kiyəpiti kəwələydu. Əmdi silər nemixka kulum Musa toqruluk yaman gəp kixixtin kərkəmidinglar? — dedi. **9** Pərwərdigarning otluq əzəzipi ularəja kəzoqəldi wə u kətip qəldi. **10** Xuning bilən bulut jamaət qədiri üstidin kətti, wə mana, Məryəm huddi ap'ək kərdək pəsə-mahaw bolup kətti; Hərun burulup Məryəmgə kəriwidi, mana, u pəsə-mahaw bolup kəloəjanidi. **11** Hərun Musaəja: — Way hojam! Nədanlik kılip gənəh ətküzüp kəyoəjanlikimiz səwəbidin bu gənəhni bizning üstimizgə artiməyoəysən. **12** U huddi anisining kərsikidin qixkəndilə bədini yərim qirik, ələk tuəloəjan balidək bolup kəlmioəy! — dedi. **13** Xuning

bilən Musa Pərvərdigarōja: — I Təngri, uning kesilini sakaytəwtəknə bolsang, — dəp nida kildi. **14** Pərvərdigar Musaōja: — Əgər atisi uning yuzigə tükürgən bolsa, u yəttə kün hijilqılık iqidə turəyoq bolatti əməsmu? Əmdi u bargahning sirtioja yəttə kün qamap qoyulsun, andin u kaytip kəlsun, — dedi. **15** Xuning bilən Məryəm bargah sirtioja yəttə kün qamap qoyuldi, taki Məryəm kaytip kəlgüqə həlk yoloja qıkmay turup turdi. **16** Andin keyin həlk Həzirottin yoloja qıqip, Paran qelidə bargah kurdi.

13 Pərvərdigar Musaōja səz kılıp: — **2** Mən Israillaroja miras kılıp bərgən Qanaan zeminini qarlap kelixkə adəmlərnə əwətkin; hər bir ata jəmətkə təwə kəbilidin birdin adəm qıqırilsun, ular əz kəbilisidiki əmir bolsun, — dedi. **3** Musa Pərvərdigarning əmri boyiqə, ularni Paran qelidin yoloja saldi; ularning həmmisi Israillarning baxliri idi. **4** Təwəndikilər ularning isimliri: — Rubən kəbilisidin Zakkurning oqlı Xammuya, **5** Ximeon kəbilisidin Həroning oqlı Xafat, **6** Yəhuda kəbilisidin Yəfunnəhning oqlı Kaləb, **7** Issakar kəbilisidin Yüsüpnəning oqlı Igal, **8** Əfraim kəbilisidin Nunning oqlı Həxiya, **9** Binyamin kəbilisidin Rafuning oqlı Palti, **10** Zəbulun kəbilisidin Sodining oqlı Gaddiyəl, **11** Yüsüp kəbilisidin, yəni Manassəh kəbilisidin Susining oqlı Gaddi, **12** Dan kəbilisidin Gimallining oqlı Ammiyl, **13** Axir kəbilisidin Mikailning oqlı Sətur, **14** Naftali kəbilisidin Wofsining oqlı Nahbi, **15** Gad kəbilisidin Makining oqlı Geuəl. **16** Mana bular Musa qarlap kelinglar dəp Qanaan zeminioja əwətkən adəmlərnəning ismi. Musa Nunning oqlı Həxiyani Yəhoxuya dəp atidi. **17** Musa ularni qarlap kelixkə Kanaanōja səpərwər kılıp: — Silər muxu yərdin Nəgəw qəli tərəpkə qarap mēnginglar, andin taqlıq rayonōja qıqinglar. **18** U yərnəning kəndək ikənlikini, u yərdikilərnəning küqlük-ajizlikini, az yaki kəplükini kərip bəkinglar; **19** ular turuwatqan yərnəning kəndək ikənlikini, yaxxi-yamanlıqini kəruwəng; ular turuwatqan xəhərlərnəning kəndək ikənlikini, bargahlıq xəhər yaki sepil-kələlik xəhər ikənlikini; **20** u yərnəning munbət yaki munbətəz ikənlikini, dəl-dərəhlirining bar-yokluqini kərip kelinglar. Yürəklikrək bolup, mēwə-qiwiliridin alojaq kelinglar, — dedi. Bu qəş dəl üzüim pixip qəlojan wəqit idi. **21** Ular xu tərəplərgə qıqip, zeminni Zin qelidin tartip taki Həmat əojzining yenidiki Rəhəbkiqə berip qarlasti. **22** Ular jənub tərəptə Həbronōja bardı, u yərlərdə Anakiylarning əwladliridin Aħiman, Xixay, Talmay degənlər olturuxluk idi. Əsəlidə Həbron xəhiri Misirdiki Zoan xəhiridin yəttə yil ilgiri yasəlojanidi. **23** Ular «Əxkol jilojisi»ōja kəldi, u yərdə bir səp üzümi bar bir üzüim xehini kesip, bir baldaqqa esip ikki adəmgə kətürgüzüp mangdi; ular azrak anar bilən ənjürmu elip kaytip kəldi. **24** Israillar u yərdə kesiwəlojan əxu üzüim səwəbidin u yəş «Əxkol jilojisi» («[üzüm sapiki jilojisi]») dəp ataldi. **25** Ular kırık kündin keyin u yərlərnə qarlap tügətip, kaytip kəldi. **26** Ular kelip, Paran qellükidiki Qadəxtə Musa, Hərun wə pütün Israil jamaiti bilən kəruxti. Ular ikkiyləngə hēm pütkül Israil jamaitigə məlumat bərdi hēm zeminning mēwilirini ularōja kərsətti. **27** Ular Musaōja məlumat berip: — Biz əzliri beringlar degən yərlərgə barduk, rasttinla

süt bilən həsəl ekip turidiojan yər ikən, mana bular xu yərnəning mēwiliri. **28** Biraq u yərdikilər bək küqtünggür ikən, xəhərlər sepillik bolup hēm puhta-həywətlik ikən. Uning üstigə, biz u yərdə Anakiylarning əwladlirininimə kərdük. **29** Amaləklər jənub tərəptə turidikən; Hittiyar, Yəbusiyar, Amoriyar taqlarda turidikən; Qanaaniyar dengiz boylirida wə İordan dəryasi boylirida turidikən, — dedi. **30** Kaləb Musaning əldidə kəpəlikni tinqitip: — Biz dərhal atlinip berip u yərnə igiləyli! Qünki biz qoqum ojalip kelimiz — dedi. **31** Ləkin uning bilən billə qıqqən baxkılar bolsa: — Ular bizdin küqlük ikən, xunga ularōja hujum kilsək bolmaydu, — deyixti. **32** Andin qarlıoqlıq əzliri qarlap kəlgən zeminning əhwalidin Israillaroja yaman məlumat berip: — Biz kirip qarlap ətkən zemin bolsa əz əhalisini yəydiojan zemin ikən; biz u yərdə kərgenlərnəning həmmisi yoojan adəmlər ikən. **33** Biz u yərlərdə «Nəfiliyələr» degən [gigant] adəmlərnə kərdük (dərwəxə Anakiylarning əwladliri Nəfiliyələrdin qıqqəndur); biz əzimizgə karisək qekətkidək turidikənmiz, biz ularōjimu xundək kərinidikənmiz, — dedi.

14 Xuning bilən barlıq jamaət dad-pəryad kətürüp yioqlidi; ular kəqiqə yioja-zar kilixip qıkti. **2** Israillar Musa bilən Hərunōja tapa-tənə kılıp: — Biz baldurla Misirdə əlip kətsək bəptikən! Muxu qəljəziridə əlip kətsək bəptikən! **3** Pərvərdigar nemixkə bizni kiliq astidə əlsun, hotun bala-qakilirimiz bulinip, [düxmənnəning] oljisi bolsun dəp bizni bu yərgə baxlap kəlgəndu? Uningdin kərə, Misiroja kaytip kətkinimiz yaxxi əməsmu? — dəp oşotuldaxti. **4** Xuning bilən ular bir-birigə: — Baxkidin bir baxlık tikləp Misiroja kaytip kətəyli, — deyixti. **5** Musa bilən Hərun pütün Israil jamaiti əldidə yikilip düm yatti. **6** Xu yərnə qarlap kəlgənlər iqidiki Nunning oqlı Yəxua bilən Yəfunnəhning oqlı Kaləb kiyimlirini yirtip, **7** pütün Israil jaməntqilikigə: — Biz qarlap kelixkə ətip barojan zemin intayin bək yaxxi zemin ikən. **8** Əgər Pərvərdigar bizdin səyünəsə, bizni xu zeminoja, yəni həsəl bilən süt ekip turidiojan xu zeminoja baxlap berip, uni bizgə beridu. **9** Silər pəkət Pərvərdigarōja asiylıq kilmanglar! U zemindikilərdin kərkənglar, qünki ular bizgə nisbətən bir oşjadur; ularning panahdarliri ulardin kətti, Pərvərdigar bolsa biz bilən billə; ulardin kərkənglar, — dedi. **10** Həlbuki, pütkül jamaət tərəp-tərəptin: — U ikkinisi qalma-kesək kılıp oltürəwətəyli, deyixti. Ləkin Pərvərdigarning julasi jamaət qərididə Israillaroja ayan boldi. **11** Pərvərdigar Musaōja: — Bu həlk Məni qəqənojiqə mənəsməydu? Gərqə ularning otturidisi xunqə məjizilik əlamətlərnə yaratqan bolsammu, ləkin ular Manga qəqənojiqə ixininəydidikən? **12** Mən ularni waba bilən urup yəkitimən, xuning bilən seni ulardin təhimu qəng wə küdrətlik bir əl kiliyəm, — dedi. **13** Musa bolsa Pərvərdigarōja mundaq dedi: — «Bundaq bolidiojan bolsa bu ixni misirliklər anglap kalidu, qünki Sən uluş küdrəting bilən wə həlkni ularning arisidin elip qıqqənəng; **14** wə Misirliklər bu ixni xu zemindikə həlkərgimə eytidu. U zemindikə əhalimu Sən Pərvərdigarning bu həlkəning arisidə ikənlikini, Sən Pərvərdigarning ularning əldidə yüzmyüz kəruwənglikini, Səning buluting

daim ularoqqa sayə qüxürüp kəlgənlikini, xundakla Sening kundüzi bulut tüwrükida, keqisi ot tüwrükida ularning aldida mangoanliqningni anglijanidi. **15** Əmdi Sən bu həlkni huddi bir adəmni öltürgəndək öltürüwətsəng, Sening nam-xəhritingni angliqan əlləringni həmmisi: **16** «Pərwərdigar bu həlkni Əzi ularoqqa berixkə kəsəm kılıqan zeminoqa baxlap barılmaydiojanliki üqün, xunga ularni əxu qel-jəzirida öltürüwətiptü» dəp qalidu. **17** Əmdi etünimənk, Rəbbim küdringni jari kılduroqaysən, Əzüngning: **18** «Pərwərdigar asanlıqqa aqqıqlanmaydu, Uning mehirmuhəbbiti texip turidu; U gunah wə itaətsizlikni kəqüridu, lekin gunahkarlarni hərgiz gunahsız dəp karımaydu, atılarınq kəbihlikni atisidin balisioqqa, hətta nəwrə-qəwriliriqqa ularning üstigə yüklaydu» deginingdək kılıqaysən. **19** Mehriy-xəpkitingning kəngriqliki boyiqə, Misirdiki qaoşidin taki həziroqqa daim kəqürüp kəlginingdək, bu həlkning kəbihlikini kəqürgəysən! **20** Pərwərdigar: — «Boptu, sən degəndək ularni kəqürdü. **21** Lekin Əz həyatim bilən kəsəm kılımənk, pütkül yer yüzi Mən Pərwərdigarning xan-xəripi bilən tolidu. **22** Həlbuki, Mening yulayimni, Misirda wə qel-jəzirida kərsətkən mejjizilik alamatlırimni kərtüp turupmu Meni muxundaq on ketimlap sinap yənə awazimoqqa kulak salmioqanlar, **23** Mən kəsəm iqip ularning ata-bowiliriqqa miras kılıp berimən degən u zeminni hərgiz kərməydu; Meni nəmsitmişgənlərdin birini u yurtni kərməydu. **24** Lekin əzidə baxkiqə bir rohning bolojini, pütün kəlbilə bilən Manga əgəxkni üqün kulum Kaləbni u kirgən yərgə baxlap kirimən; uning əwladlırimu u yərgə mirashor bolidu. **25** (xu qaoşda Amaləklər bilən Qanaaniylar [taşliq] jilolılarda turuwatatti) — Əta silər yolunglardin burulup, Xətil Dengizəqqa barıdioqan yol bilən mənqip qəlgə səpər kilinglar» — dedi. **26** Pərwərdigar Musa bilən Hərunoqqa səz kılıp mundak dedi: **27** — Mən Mening yaman gepimni kılıp oqotuldixıdioqan bu rəzil jamaətkə qaşanoqqa qıdixim kerək? Israillarning Mening yaman gepimni kılıqanliri, xu [tohtawsız] oqotuldaxlıringning həmmisini anglidim. **28** Sən ularoqqa: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən həyatim bilən kəsəm kılımənk, həp, Mən silərgə kılıqimoqqa kirgən səzlıringlar boyiqə muamilə kılmaydioqan bolsam! **29** Siləringni əlükünglar muxu qəldə yatidu; siləringni iqinglarda sanaktın ətküzılğənlər, yəni yexi yigirmidin axqan, Mening yaman gepimni kılıp oqotuldioqanlarınqni həmmisi pütün sani boyiqə **30** Silərgə kəl kərtürüp [kəsəm kılıp], turaloqunglar kılıp berimən degən zeminoqqa heq kirəlməydu; pəkət Yəfunnəhning oşlı Kaləb bilən Nunning oşlı Yəxuala kiridu. **31** Siləringni kiqik baliliringlar, yəni «Bulıni, düxməning oljisi bolup qalidu» deyilgənlərnı Mən baxlap kirimən, ular silər kəmsitkən u zemindin bəhrıman bolidu. **32** Bırək silər bolsanglar, silər yikilip, əlükünglar bu qəldə qalidu. **33** Siləringni baliliringlar buzukluk-wapasizliqninglarning əlimini tartip, əlükünglar qəldə yokaloqqa, bu qəldə kirik yil sərgədan bolup yüridu. **34** Siləringni u zeminni qarlıoqan künliringlarning sani boyiqə, kirik küningni hər bir küni bir yil hesablap, kəbihlikliringlarnı kirik yil əz üstünglaroqqa elip yürisilər; xu qaoşda Mening

əzünglərdin yatılxkinimning nemə ikənlikini bilip yetisilər» — degin. **35** Mən Pərwərdigar xundak degənıkmən, yioqilip Manga karxi kılıqan bu rəzil həlkni jamaıtigə Mən qoqum xundak kılıman; ular muxu qel-jəziridə yəwetilidu, xu yərdə əlidu. **36** Musa u zeminni qarlap kelixkə əwətkənlər kaytıp kəlgəndə, u zemin toquruluk yaman həwər elip kelix bilən pütün jamaətni oqotulditip, Musaning yaman gepini kılıqozuqanlar, **37** yəni u zemin toquruluk yaman həwər əkalğən bu kixiləringni həmmisi waba kesili tegip Pərwərdigarning aldida əldi. **38** Zeminni qarlap kelixkə barıoqan adəmlər iqidin pəkət Nunning oşlı Yəxua bilən Yəfunnəhning oşlı Kaləbla həyat qaldı. **39** Musa bu gəplərnı pütkül Israil jamaıtigə eytiwidi, həmmisi bək həsrət qəkti. **40** Ular ətigən tang atkənda turup taşqə qikiq: — Mana biz kəldük! Pərwərdigar eytkən yurtkə kikiq hujum kılalı; qünki biz gunah kıldük, — deyixti. **41** — Silər yənə nemixkə Pərwərdigarning əmrigə hilaplık kılısilər? — dedi Musa, — Bu ix oqılabilik bolmaydu! **42** Pərwərdigar aranglarda bolmioqqa, düxməning kiliqi astida əlup, məşlup bolmaslıqinglar üqün hujumoqqa qikmanglar. **43** Qünki Amaləklər bilən Qanaaniylar u yurtta, siləringni aldınglarda turidu; silər kiliq astida əlup ketisilər; qünki silər Pərwərdigardin tenip kətinglar, Pərwərdigar silər bilən billə bolmaydu. **44** Lekin, gərqə Pərwərdigarning əhdə sanduqi wə Musa bargəhtin kəzoqalmioqan bolsimu, ular yənilə əz məyliqə taşqə kikiq hujumoqqa ətti. **45** Xuning bilən Amaləklər bilən xu taşda turuxluk Qanaaniylar qüxüt ularni taki Hormahəliqə koşlap, bitqit kılıp kiroqin kildi.

15 Pərwərdigar Musoqqa səz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillaroqqa mundak degin: — Silər makanlıxınglar üqün silərgə təkdım kılıp berıdioqan zeminoqqa kirgən qəoşinglarda, **3** əgər Pərwərdigaroqqa atap otta sunulıdioqan, uningəqa huxbuy bolsun dəp bırər hədiyə-kurbanlık kılmaqçı bolsanglar, kurbanlık kala yaki qoy-əqkə padisidin bolsun. U kəydürmə kurbanlık bolsun, kəsəmnı ada kılıx kurbanlık bolsun, ihtiyariy kurbanlık yaki silərgə bəkitilgən heytlardiki zərür kurbanlık bolsun, **4** kurbanlık sunoqçı kixi Pərwərdigaroqqa atioqinoqqa bir axlık hədiyəsini koşup kəltürsun. Kəydürmə kurbanlık yaki baxkə kurbanlık koza bolsa, undakta axlık hədiyəsi zəytun meydin bir hıningni tətın bir iləxtürülgən esil undin əfəhning ondin biri bolsun; uningəqa yənə xarab hədiyəsi süpitidə tətın bir hın xarabni kuxup sunsun. **6** Kurbanlıqing koşkar bolsa, sən uningəqa axlık hədiyəsi süpitidə üqtin bir hın zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfəhning ondin ikkisi bolsun **7** wə xarab hədiyəsi süpitidə tətın bir hın xarabni kuxup sunsun; bular Pərwərdigaroqqa huxbuy qıqarsun dəp sunulsun. **8** Əgər sən Pərwərdigaroqqa kəydürmə kurbanlık, yaki kəsəm ada kılıx kurbanlık yaki inaklık kurbanlık süpitidə torpaq atioqan bolsang, **9** undakta torpaqqa axlık hədiyə süpitidə yerim hın zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfəhning ondin üqini, **10** xarab hədiyə süpitidə yerim hın xarabni koşup sunoqin; bular Pərwərdigaroqqa atilip otta sunulup, huxbuy qıqarsun dəp kəltürülsun. **11** Hər bir sunuloqan torpaq, koşkar, koza yaki oşlaqqa nisbətən muxundaq kılınsun. **12** Silər sunıdioqınglarning sani boyiqə,

hərhil qurbanliqning sanoqja qarap xundak kilisilar. **13** Xu zeminda tuquloqanlarning həmmisi Pərwərdigarəja huxbuy qiqarsun dəp, otta sunulidəjan kurbanlik kilmakqi bolsa əna xundak kilsun. **14** Xuningdək silər bilən billə turuwatқан musapir yaki əwladmu-əwlad silər bilən billə turuwatқанlar bolsa, huxbuy qiqarsun dəp otta sunulidəjan kurbanlik kilmakqi bolsa, silər kəndak kəloqan bolsanglar, ularnu xundak kilsun. **15** Pütkül jamaətkə, mayli silər bolunglar yaki silər bilən billə turuwatқан musapir bolsun, həmminglar üqün ohxax bir bəlgilimə bolidu; silər üqün dawrmudəwr əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərwərdigar aldida silər kəndak bolsanglar, musapirlarnu xundaktur. **16** Silərgimu, aranglarda turuwatқан musapirlarəjimu ohxax bir kənan-bəlgilimə, ohxax bir həküm bolsun. **17** Pərwərdigar Musaqəja səz kəlip mundak dedi: — **18** Sən Israillarəja səz kəlip ularəja mundak degin: — «Silər Mən siləni əkiridəjan zeminoqja yetip barəqanda, **19** xu yərdin qiqқан axlikni yaydəjan qəoqinglarda, Pərwərdigarəja bir «kətürmə hədiyə» təkdin kilinglar. **20** Silər hər bir yengi hemirdin piqқан namlardin birini «kətürmə hədiyə» kəlip təkdin kilinglar; silər uni təkdin kəloqanda huddi hamanning «kətürmə hədiyə»sigə ohxax bolsun. **21** Dəwrđin-dəwrgə silər dəsəlpki hosuldin qiqқан hemirdin bir nanni «kətürmə hədiyə» süpitidə Pərwərdigarəja sununglar. **22** Əgər silər ezünglar bilməy ezip gunah kəlip, Pərwərdigarning Musaqəja buyruəjan bu barlik əmiririgə əməl kəliməqan bolsanglar, **23** yəni Pərwərdigar buyruəjan kündin etibarən barlik əwladliringlarəjigə Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən silərgə buyruəjan barlik ixlirəja əməl kəliməqan bolsanglar, **24** jamaət xundak birər gunahning bilməy etküzgənləridin həwərsiz bolsa, undakta pütkül jamaət Pərwərdigarəja huxbuy qiqarsun dəp yax bir torpaqni kəydürmə kurbanlik süpitidə sunsun həmdə kaidə-nizam boyiqə uningəja munasiwətlik axlik hədiyə bilən xarab hədiyəni qoxup sunsun, wə uning üstigə bir tekini gunah kurbanliki süpitidə sunsun. **25** Xu yol bilən kahin pütkül Israil jamaiti üqün kafarət kəltürüp, bu gunah ularđin kəqürüm kəlinidu; qünki bu bilməy etküzüp kəyoqan gunah wə ular əzlrining bilməy etküzüp kəyoqan gunahı üqün kurbanlik, yəni Pərwərdigarəja atap otta sunulidəjan kurbanlik wə gunah kurbanliqini birliktə Pərwərdigar aldioqja sunəjan. **26** Bu gunah pütkül Israil jamaiti bilən ularning arisida turuwatқан musapirlarning həmmisidin kəqürüm kəlinidu, qünki bu pütkül həlk bilməy turup etküzüp kəyoqan gunahdur. **27** Əgər bir kixi bilməstən gunah kəlip kəyoqan bolsa, u bir yaxlik bir qixi oqlakni gunah kurbanliki süpitidə sunsun. **28** Kahin xu yol bilən bilməy gunah kəlip kəyoqan adam üqün kafarət kəltüridu; uning üqün kafarət kəltürsə uning Pərwərdigar aldida bilməy etküzgən gunahı uningdin kəqürüm kəlinidu. **29** Bilməy birər səwənləy etküzüp kəyoqan barlik kixilərgə, mayli xu zeminda tuquloqan Israillar bolsun yaki ularning arisida turuwatқан musapirlarəja bolsun, — silərnin həmminglarəja ohxax bir kənan-bəlgilimə tətbiqlinidu. **30** Lekin yüririni kəptək kəlip ix kərgən kixi, mayli u zeminda tuquloqan bolsun yaki musapir bolsun, Pərwərdigarəja həkərət kəltürgən bolidu; u haman əz

həlkidin üzüp taxlinidu. **31** U Pərwərdigarning səzini mənəsitməgənək, Pərwərdigarning əmrigə hiləplik kəloqanikan; xuning üqün u qəqum üzüp taxlinidu; gunahı ezining bəxioqja qüxidu. **32** Israillar qəl-jəziridiki waqətilrida, bir kixining xabat künidə otun tərgənliki baykaldi. **33** Otun teriwatқанliqini baykəp kəloqanlar uni Musa, Harun wə pütkül jamaətnin aldioqja elip kəldi. **34** Uni kəndak bir tərəp kəlip kerakliki tehi kərsitilməgəqkə, ular uni kəmap koydi. **35** Pərwərdigar Musaqəja: — U adəm əltürülmisə bolmaydu; pütün jamaət uni bargahning texioqja əpqiqr qalma-kəsək kəlip əltürsün, — dedi. **36** Andin pütün jamaət u adəmnə bargah sirtioqja əpqiqr, huddi Pərwərdigar Musaqəja buyruəjandək, qalma-kəsək kəlip əltürdi. **37** Pərwərdigar Musaqəja səz kəlip mundak dedi: — **38** Sən Israillarəja mundak degin, ular əwladmu-əwlad kiyim-kəqəklirining qərisigə quqilarni tutsun həm burjikidiki quqilirlarning hər birigə kək xoyna tuxip kəysun; **39** bu hil quqilar silərnin uni tikip turuxunglar üqün bolidu; uni kərgəndə Pərwərdigarning barlik əmlirini esinglarda tutup, ularəja əməl kəlixinglar üqün bu silərgə bir əslətmə bolidu; xuningdək silərnin hazirkidək ezünglarning kənglünglar wə kəzünglarning kəynigə kirip, katirap buzukluk kəlip kətməslinglar, **40** Mening barlik əmliriminə əstə tutuxunglar həm uningəja əməl kəlip, Hudayinglarəja atap pak-mukəddəs boluxunglar üqün bolsun. **41** Mən Hudayinglar bolux üqün siləni Misir zemininin elip qiqқан Pərwərdigardurmən; Mən Pərwərdigar Hudayinglardurmən.

16 Lawiyning əwrisi, Kohətnin nəwrisi, Izharning oqlı Korah wə Rubənnin əwladliridin Eliabning oqulliri Datan bilən Abiram wə Pələtnin oqlı On **2** Israillar iqidiki jamaət əmirirli boləjan, jamaət iqidin saylap qikəloqan mətiwərlərdin ikki yüz əllik kixini baxlap kəlip Musaqəja kərxı qikti. **3** Ular yəqilip Musaqəja kərxı həm Harunəja kərxı qiqqı: — Silər həddinglardin bək axtinglar, pütkül jamaətnin həmmisi pak-mukəddəs, Pərwərdigarnu ularning arisida, xundak turuqluk silər nemə dəp ezüngləni Pərwərdigarning jamaitidin üstün kəyusilar? — dedi. **4** Musa uning gəpinə anglap düm yikəlip, Korah bilən uning guruhidikilərgə səz kəlip: — Ətə ətigəndə Pərwərdigar kimlərnin Əzigə mənəsup ikənlikini, kimlərnin pak-mukəddəs ikənlikini ayan kəlidu; xu kixini Əzigə yəkinlaxturidu; kimni tallioqan bolsa, uni Əzigə yəkinlaxturidu. **6** Silər mundak kilinglar: — Sən Korah wə sening guruhingdikilər həmmisi huxbuydanlarni əpkəlinglar; **7** ətə Pərwərdigarning aldida huxbuydanlarəja ot yekip, huxbuyni uning üstigə koyunglar; Pərwərdigar kimni tallisa, xu mukəddəs-pak boləjan bolsun! Əy silər Lawiyar, həddinglardin bək axtinglar! — dedi. **8** Musa yənə Korahqə: — I Lawiyar, gəpimə kulək selinglar. **9** Israilning Hudasi Pərwərdigar siləni Əzining qədirining ixlirini kəlsun dəp həmdə jamaətnin aldida ularning hizmitidə bolsun dəp Əzigə yəkinlaxturux üqün siləni Israil jamaitidin ayrip qiqқан — yəni Pərwərdigar seni wə sening həmmə kərinədxliring boləjan Lawiyning əwladlirini birdək Əzigə yəkinlaxturəjanliki silərgə kixik ixmu? Silər yənə tehi kahinlik wəzəpisini tama kəliwatamsilar? **11** Xu wəjədin sən wə sening

guruhiḡdikilär hämmisi yiojilip Pärwərdigarəja qarxi qikiwetipsilär-də; Һarun nemidi, silər uning üstidin xunqilik aqrinip oqotuldixip kətküdək? — dedi. **12** Musa Eliabning oojli Datan bilən Abiramni kikiqirip kelixkä adəm əwətiwidi, ular: — Barmaymiz! **13** Sening bizni süt bilən həsəl akidioqan zemindin baxlap qikiq bu qel-jəziridə əltərməqki boləqanliqningning ezi kikiq iximu? Sən tehi əzünġni padixahı hesablap bizning üstimzdin həkümrənlik paxmaqkimu? **14** Həlbuki, sən bizni süt bilən həsəl akidioqan yurtka baxlap kəlmiding, etiz wə üzümzarlıqlarınimu bizgə miras kilip bərmiding. Sən bu həkning kəzinimu oyuwalməqkimu? Biz barmaymiz! — dedi. **15** Buni anglap Musa kattik oqəzəpliniq Pärwərdigarəja: — Ularning sowəjat-hədiyəsigə etibar kilmiəqaysən; mən ularning hətta birər exikinimu tartiwalmidim, birər adimigimu heq ziyan-zəhmət yətküzmidim, — dedi. **16** Musa Korahka: — Ətə sən wə sening guruhiḡdikilär — sən, ular wə Һarun Pärwərdigarəja aldioqə kelinglar. **17** Hərbiringlar əzüḡnlarning huxbuydanliringlarni əkilip uning üstigə huxbuyni selinglar; hərbiringlar əzüḡnlarning huxbuydanliringlarni, yəni jəmiy ikki yüz əllik huxbuydanni elip uni Pärwərdigarəja huzurida tutup turunglar; səmmu, Һarunmu hərbiringlar əz huxbuydanliringlarni elip kelinglar, — dedi. **18** Xuning bilən hər bir adəm əzining huxbuydanini elip, otni yekip, huxbuy selip, Musa wə Һarun bilən birlikta jamaət qədirining dərwasisi aldidə turuxti. **19** Korah Musa bilən Һarunəja hujum kiləjli pütün jamaətni yiojip jamaət qədirining dərwasisi aldioqə keliwidi, Pärwərdigarəja julasi pütkül jamaətkə ayan boldi. **20** Pärwərdigarəja Musa bilən Һarunəja səz kilip: — **21** Silər bu həlknig arisidin neri turunglar, mən kəz yumup aqkuqə ularni yutuwetimən, — dewidi, **22** Musa bilən Һarun düm yikilip: — I Təngrim, barlik ət igilirining rohlirining Hudasi, bir adəm gunah kilsa, oqəzipingni pütün jamaətkə qəqəmsən? — dedi. **23** Pärwərdigarəja Musaəja səz kilip: — **24** Sən jamaətkə: «Silər Korah, Datan wə Abiramning turar jayliridin ayrilip ulardin neri ketinglar» — dəp buyruk bər, — dedi. **25** Xuning bilən Musa ornidin turup Datan bilən Abiram tərəpkə qarap mangdi; Israil aqsəqallirimu uningəja əgixip mangdi. **26** Musa jamaətkə: — Silərdin etünimən, bu rəzil adəmləning qədiriridin yirak ketinglar, ularning barlik gunahlıri səwəbidin ular bilən billə wəyran bolmasliqinglar üqün ularning heqnərsisigə kol təgküzmənglar, — dedi. **27** Xuning bilən jamaət Korah, Datan, Abiramning qədiririning tət ətrapidin neri kətti; Datan bilən Abiram bolsa əz ayallirini, oqul-qizlirini wə bowəqlirini elip qikiq əz qədirining ixiki aldidə turdi. **28** Musa: — Buningdin silər xuni bilisilərkə, bu ixlarning hämmisi mening kəḡlümdin qikkən əməs, bəli Pärwərdigarəja meni ularni adə kəlixka əwətkən: **29** — əgər bu adəmləning əlümi adəttiki adəmləning əlümigə ohxax bolidioqan yaki ularning bəxiəja qixidioqan kismətlər adəttiki adəmlər duqar bolidioqan kismətlərgə ohxax bolidioqan bolsa, Pärwərdigarəja meni əwətmigən bolattı. **30** Əgər Pärwərdigarəja yengi bir ixni kilip, yər əozini eqip ularni wə ularning pütün nərsisini yutup ketixi bilən, ular

tirikla təhtisaraəja qixiüp kətsə, u qəoqə silər bu adəmləning Pärwərdigarəja mənətmigənlikini bilip kəlisilär, — dedi. **(Sheol h7585)** **31** Musaning bu gepi ahirlixixi bilənla ularning puti astidiki yər yerildi. **32** Yər əozini eqip ularni barlik ailisidikilär bilən, xuningdək Korahka təwə hämmə adəmləni koymay təəllukatlıri bilən koxup yutup kətti. **33** Xundak kilip, ular wə ularning təwəsidikiləning hämmisi tirikla təhtisaraəja qixiüp kətti, yər ularning üstidə yepildi. Ular xu yol bilən jamaətnig arisidin yokaldi. **(Sheol h7585)** **34** Ularning ətrapida turoqan Israilarning hämmisi ularning nalisini anglap: «Yər biznimu yutup ketərmikin!» deyixip kəqixti. **35** Andin Pärwərdigarəja aldidin bir ot qikiq, huxbuy sunuwatqan həliki ikki yüz əllik adəmnimu yutup kətti. **36** Pärwərdigarəja Musəja mundak dedi: — **37** Sən kahin Һarunning oqli Əliazarəja buyruəjin, u huxbuydanlarni ot arisidin teriwelip, qoqlirini yirəqləroqə qəqiwətsun, qünki u huxbuydanlar Hudəja ataloqandur; **38** xunga əzining jeniəja ezi zamin boləqan gunahkarlarning huxbuydanlirini teriwəloqin; ular kurbangahni qəplax üqün soqup nepiz tünikə kilinsun, qünki bu huxbuydanlar əslidə Pärwərdigarəja huzurəja sunulup uningəja atalip mukəddəs kilinəqan. Xundak kilip ular keyin Israiləroqə ibrət bolidioqan ixarət-bəlgə bolidu. **39** Xuning bilən kahin Əliazar otta keydürüwetilənlər sunəqan mis huxbuydanlarni teriwaldi; ular kurbangahni qəplax nepiz tünikə kilip soqlu. **40** Xuning bilən [kurbangahning bu qəplimisi] Һarunning əwladlıriəja yat adəmləning huddi Korah bilən uning guruhiḡdikilərgə ohxax kismətkə qəlməsliki üqün, Pärwərdigarəja huzurida huxbuy keydürüxkə yekinlaxmaslikiəja Israilər üqün bir əslətmə boldi. Bu Pärwərdigarəja Musaning wastisi bilən Əliazarəja buyruəqanlıridur. **41** Ətisi pütkül Israil jamaiti Musa bilən Һarunning yaman gepini kilip: — Silər Pärwərdigarəja həlknini əltürdünqar, — dəp oqotuldaxti. **42** Wə xundak boldiki, jamaət Musa bilən Һarunəja hujum kilixka yiojilwatqanda, jamaət burulup jamaət qədirioqə qarawidi, wə mana, bulut qədirni qəpliwaldi həm Pärwərdigarəja julasi ayan boldi. **43** Xuning bilən Musa bilən Һarun jamaət qədirining aldioqə bərip turdi. **44** Pärwərdigarəja Musəja səz kilip: — **45** Mən kəzni yumup aqkuqə ularni yokətip taxlixim üqün ikkinglar bu jamaəttin qikiq neri ketinglar, — dəp buyruwidi, ikkiylən yikilip yərdə düm yatti. **46** Musa Һarunəja: — Sən huxbuydanni elip uningəja kurbangahıtki ottin sal, uningəja huxbuy koyp, ular üqün kafarət kəltürüxkə təzlikte jamaətnig arisioqə apar; qünki kəhr-oqəzəp Pärwərdigarəja aldidin ariqti, wə baskili turdi, — dedi. **47** Һarun Musaning degimidək kilip, huxbuydanni elip jamaətnig arisioqə yügürüp kirdi; wə mana, wə bə kixiləning arisida baxlanəjanidi; u huxbuyni huxbuydanəja selip, həlk üqün kafarət kəltürdi. **48** U əlüklär bilən tiriklər otturidə turuwidi, wə bə tohtidi. **49** Korahning wəqəsi munasiwiti bilən əlgənlərdin bəxka, wə bə səwəbidin əlgənlər on tət ming yəttə yüz kixi boldi. **50** Һarun jamaət qədirining dərwasisi yenidə turoqan Musaning yenioqə yenip kəldi; wə bə tohtidi.

17 Pərvərdigar Musağa səz kılıp mundak dedi: —
2 «Sən Israilləroğa səz kılıp, ular din ata jəməti boyıqə, hər kəbilining əmiridin birdin on ikki hasa alojın; sən ularning hər birining ismini özining hasisioğa yezip koyojın. **3** Lawiy kəbilisining hasisioğa Hərunning ismini yazojın, qünki hər bir ata jəmət kəbilə baxlıkə üqün bir hasa wəkil bolidu. **4** Sən bu hasilarni jamaət qədirdiki həküm-guwaḥlık [sandukjining] aldioğa, yəni Mən sening bilən kərxüdioğan yərgə koyojın. **5** Wə xundak boliduki, Mən tallioğan kixining bolsa, uning hasisi bih süridu; xundak kılıp Israillarning silərgə ojuduraxkan gəplirini tohtitip Məngə anglanmaydioğan kiliwetimən». **6** Xuning bilən Musa Israilləroğa xundak səz kildi; ularning həmmə əmiriləri uningə bir din hasini, jəmiy bolup on ikki hasini bərdi; hər bir ata jəmətə bir hasa wəkil boldi, Hərunning hasisimu xularning iqidə idi. **7** Musa hasilarni həküm-guwaḥlık qədirioğa əkirip Pərvərdigarning huzurioğa koydi. **8** Wə xundak boldiki, Musa ətisi həküm-guwaḥlık qədirioğa keriwi, mana, Lawiy jəmətigə wəkil boləğan Hərunning hasisi bih sürüp, ojuqlıq, qəqəkləp, badam güxkəndi. **9** Musa hasilarning həmmisini Pərvərdigarning aldidin elip qikjip, Israil həlkigə kərsətti; ular kərgəndin keyin hər kim öz hasilirni elip ketixti. **10** Pərvərdigar Musağa: — Xu asiylik kılıquq balilaroğa bir aqah bəlgisi bolsun dəp Hərunning hasisini həküm-guwaḥning aldioğa əkirip koyojın. Xundak kilsəng sən ularning ojuduraxkan gəplirini tohtitip, Məngə anglanmaydioğan kilsən; ularnu xuning bilən ölüp kətməydu, — dedi. **11** Musa xundak kildi; Pərvərdigar özigə kəndak buyruoğan bolsa u xundak kildi. **12** Israillar Musağa səz kılıp: — Biz nəpəstin kəlay dəwatimiz, biz tügəxtuk, biz həmmimiz tügəxtuk! **13** Pərvərdigarning ibadət qədirioğa yəkinlaxkanlar əlməy kəlməydu, xundak ikən, biz həmmimiz mutlək nəpəstin kəliximiz kərkəmu? — deyixti.

18 Pərvərdigar Hərunoğa mundak dedi: — Sən, ojuqliring wə ata jəmatingdikilər sening bilən birliktə mukəddəs jayoğa munasiwətlək boləğan gunahni, xuningdak sən wə ojuqliring birliktə kahinlik wəzipisigə munasiwətlək boləğan gunahni üstünglərgə alisilər. **2** Sən kərinaxliring boləğan Lawiy kəbilisidikilərnə, yəni ata-bowiliringning kəbilisidikilərnə əzüng bilən birləxtür həm ularni hizmitingni kilixi üqün baxlap elip kəl; biraq sən bilən ojuqliring sening bilən birliktə həküm-guwaḥlık qədiri aldida hizmətlərnə kilsun. **3** Ular sening buyrukjiringoğa təyyar turup, xundakla qədirdiki barlik hizmət-wəzipisini etəydu; pəkət mukəddəs jaydiki kaqa-kuqa əswablaroğa wə kurbangahka yəkinlaxmisun; undak kilsə, ularnu, silərmə ölüp ketisilər. **4** Ular sening bilən birlixip, jamaət qədirdiki wəzipini etəp, kildioğan hər bir ixini kilsun; pəkətlə heq yat kixilər silərgə yəkinlaxmisun. **5** Kəhr-oqəzəp yəni Israillarning bexioğa güxmisun üqün, silər mukəddəs jaydiki wəzipə bilən kurbangahdiki wəzipini etəxkə məs'ul bolunglar. **6** Mana, Mən Əzüm siləring kərinaxliring boləğan Lawiyarni Israillar iqidin tallap qiktim; ular jamaət qədirining ixlirini kiliqxə Pərvərdigaroğa təkdin kilinoğan bolup, silərgə sowoğa süpitidə ata kilinoğan. **7** Ləkin sən wə ojuqliring sening bilən birliktə kahinlik wəzipənglərdə

turup, kurbangahdiki barlik ixlarni həm pərdə iqidiki ixlarni bejiringlar; siləring wəzipənglər xundak bolsun. Kahinlik wəzipisini, hizmitimdə boluxunglar üqün silərgə sowoğa kılıp bərdim; yat adamlər yəkinlaxsa, öltürüwetilsun. **8** Pərvərdigar Hərunoğa mundak dedi: — Mən Məngə sunuloğan kəttirmə hədiyələrnə, yəni Israillar Məngə mukəddəs dəp atioğan barlik nərsilərnə ülüxüinglər bolsun dəp, mana mənggülik bəlgilimə bilən sən wə sening əwladliringoğa təkdin kildim. **9** Israillar otta sunidioğan, «əng mukəddəs» nərsilərdin silərgə munulər kəldurup berilidu: — ularning Məngə atəp sunoğan barlik nərsiləri, yəni barlik axlık hədiyələrdin, barlik gunah kurbanlikjiridin, barlik itətsizlik kurbanlikjiridin «əng mukəddəs» hesablanənləri, sən wə əwladliringoğa atə kilinidu. **10** Sən xu [ülüxüingni] «əng mukəddəs» süpitidə yəgin, silərdin boləğan hər bir ər kixi uni yesun; u sən wə «əng mukəddəs» dəp bilinsun. **11** Munulərmə sening bolidu: — Israillarning sowoqatlıri iqidin kəttirmə hədiyələr, barlik pulanglatma hədiyələr sening; Mən ularni sən wə xundakla ojuqliring bilən kizliringoğa mənggülik bəlgilimə bilən təkdin kildim; sening öyüingdiki hər bir pak adəm uningdin yesə bolidu. **12** Zəyün meydin əng esilini, yəngi xarəbtin əng esilini, xundakla axlıktin əng esilini, yəni Israillar Pərvərdigaroğa atəp sunoğan dəsəlpki pikxan məhsulətlərnə həmmisini Mən sən wə təkdin kılıp bərdim. **13** Ular yərdin elip Pərvərdigaroğa atəp əkaləng dəsəlpki pikxan nərsilərnə həmmisi sening bolsun; öyüingdiki hər bir pak adəm uningdin yesə bolidu. **14** Israilda Hudağa mutlək atilidəğan hər bir nərsə sening bolidu. **15** Ular Pərvərdigaroğa atəp kəltüridioğan barlik janıwarlarning tunjiliri, mayli insan yaki uləq-qarqay bolsun sening bolidu; həlbuki, insanlarning tunjilirini bolsa ularni tələm tələp yanduruwalsun wə napak həywanlarning tunjilirini tələm tələp yanduruwalsun. **16** Tələm tələx kərek boləğanlar üqün yəxi bir ayliktin axkəndə tələm puli tələnsun; ularoğa sən tohtatkan baħa boyıqə, yəni mukəddəs jaydiki xəkəlnəng ələqəm birliki boyıqə (bir xəkəl yigirmə gərahdur) baħa koyup, bəx kümüx xəkəl əl. **17** Pəkət tunji kala, tunji koy yaki tunji ojuqlakxə tələm əlsəng bolmaydu; ularning həmmisi mukəddəstur. Sən ularning kənni kurbangahka qeqip, meyni Pərvərdigaroğa atəp otta sunulidəğan, Uningoğa huxbuy kəltüridioğan kurbanlik süpitidə kəydürgin. **18** Ularning gəxi sening bolidu; huddi «kəttirmə hədiyə» kilinoğan təx wə əng arka putioğa ohxax, sən wə tələm bolidu. **19** Israillar Pərvərdigaroğa atəp sunoğan mukəddəs nərsilər iqidiki kəttirmə hədiyə-kurbanlikning həmmisini Mən sən wə sening bilən billə turuwatkan ojuql-kizliringoğa mənggülik bəlgilimə bilən təkdin kildim. Bu Pərvərdigar aldidə sən wə sening bilən billə turuwatkan əwladliring üqün mənggülik tuzluk əhdə bolidu. **20** Pərvərdigar Hərunoğa mundak dedi: — [Israil] zeminidə sening heqəndak mirasing bolmaydu, ularning arisidimu heqəndak nəsivəng bolmaydu; Israillar arisidə mana Mən Əzüm sening nəsivəng, sening mirasingdın. **21** Lawiyəroğa bolsa, ularning etəydioğan hizmətləri, yəni jamaət qədirdiki hizmiti üqün, mana Mən Israilda təkdin kilinoğan barlik «əndin

bir ülix»ning hammisini ularoʻja miras kilip bergänmän. **22** Buningdin keyin, gunahkar bolup ölüp kätmäsliki üqün, Israillar jamaät qediröja yekinlaxmisun. **23** Jamaät qediridiki hizmetni bolsa, uni etügüqilür pökät Lawiyarla bolidu wə xu ixta bolöjan gunahni özliri üstigə alidu, bu silər üqün əwladmu-əwlad mænggülik bir bəlgilimə bolidu; ularning Israillarning iqidə heqkandək mirasi bolmaydu. **24** Qünki Israillarning Pərwərdigaröja atap kätürmə hədiyə süpitidə sunöjan «ondin bir ülix»ni Lawiyaröja miras kilip təkdim kilidöjan boldum; xunga Mən ular toöjruluk; Israillar iqidə heqkandək mirasi bolsa bolmaydu, — dedim. **25** Pərwərdigar Musaöja mundək dedi: — **26** Sən Lawiyaröja eytkin: «Silər Israillarning kolidin Mən silərgə miras bolsun dəp təkdim kilöjan «ondin bir ülix»ni alojan ikənsilər, silər xu ondin bir ülixning yənə ondin bir ülixini ayrip, uni Pərwərdigaröja atap kätürmə hədiyə süpitidə sununglar. **27** Bu yol bilən silərning xu «kätürmə hədiyə»nglar silərgə «hamandiki axliqinglar»din həm «xarab kəliqidiki tolup taxkan xarabinglar»din atalojanlar hesablinidu. **28** Bundək bolöjanda, silər Israillarning kolidin alojan ondin bir ülixning hammisidin Pərwərdigaröja atap kätürmə hədiyə sunisilər; silər Pərwərdigaröja atöjan xu «kätürmə hədiyə»ni kahin Hərunöja beringlar. **29** Silərgə təkdim kilinöjan barlik nərsilərdin əng esilini elip xularni mukəddəs hesablap «Pərwərdigaröja atalojan toluk kätürmə hədiyə» süpitidə sununglar. **30** Xunga sən Lawiyaröja eytkinki, «Silər xulardin əng esilini kätürüp sunsanglar, bu silər Lawiyarning hamandiki axliqinglar wə xarab kəliqidiki xarabinglaröja ohxax hesablinidu. **31** Xundək kilöjandin keyin silər wə eydikiliringlar xu «ondin bir ülix»lərni haliojan yərdə yesənglar bolidu, qünki bu silərning jamaät qediridiki hizmitinglarning in'ami bolidu; **32** Silər [xu ülixlərdin] əng esilini kätürüp sunsanglar, muxu ixinglar sawəbidin gunahkar bolmaysilər. Undək kilsanglar silər Israillar atöjan mukəddəs nərsilərni bulöjimaysilər, xuning bilən əlmaysilər».

19 Pərwərdigar Musa bilən Hərunöja səz kilip mundək dedi: — **2** Mən Pərwərdigar əmr kilöjan qanun-bəlgilimə xuki: — Sən Israillaröja buyruöjin, ular bejirim, nuksansiz, boyunturuk selinmiojan kızil yax siyirdin birni sening yeningöja əkəlsun. **3** Sən siyirni kahin əliazaröja tapxur, u uni qedirgahning sirtioja əpqiksun, andin birsi siyirni uning aldida booqzulisun. **4** Kahin əliazar barmiqini qanoja miləp, jamaät qedirining aldioja karitip yəttə mərtəm qaqsun. **5** Andin birsi əliazarning kəz aldida pütkül siyirni köydürsun, yəni uning terisi, gəxi, kəni wə tezəklirini köydürsun. **6** Kahin kədir yaojiq, zofa əsümlüki wə kızil rəhtni siyir köydürüldiojan otқа taxlisun. **7** Andin kahin öz kiyimini yusun wə bədinini suda yusun, andin keyin bargahқа kirixkə bolidu; lekin kahin kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Siyirni köydürgən kiximu kiyimlirini su bilən yuyup, öz bədinini suda yusun, andin u kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Pak bir adam siyirning külini yöjöp bargahning sirtidiki pak bir yərgə koysun; u Israil jamaiti üqün «napakliqni qikərojuqi su»ni yasaxқа xu yərdə saklansun, u bir «gunahni pakliöjuqi»dur. **10**

Siyirning külini yöjixturöjan adəm özining kiyimlirini yusun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. Bu Israillaröja wə ularning arisida turuwatkan musapirlaröja mænggülik qanun-bəlgilimə bolidu. **11** — Ölükə, yəni həkandək ölgən kixining jəsitigə tegip kətkən hər bir kixi yəttə kün napak sanilidu. **12** U adam üqinqi küni [axu su] bilən özini paklisun, həmdə yəttinqi künimu paklisun, andin u pak sanilidu; əgər u üqinqi küni həmdə yəttinqi küni özini paklimisa, pak sanalmaydu. **13** Həkandək adəm ölükkə, yəni həkandək ölgən kixining jəsitigə tegip kətsə, həmdə özini paklimisa, Pərwərdigarning qedirini bulöjöjan bolidu; xu kixi Israil arisidin üzöp taxlinidu; qünki «napakliqni qikərojuqi su» uningöja sepilmigəqə, u napak sanilidu; uning napakliqi təhiqə üstidə turidu. **14** Əgər birər kixi bir qədir iqidə ölüp qəlojan bolsa, u toöjruluk qanun-bəlgilimə mundək bolidu: — xu qədiröja kirgən hər birsi wə qədirda turup qəlojanlarning hər birsi yəttə kün napak sanilidu. **15** Hər bir oquq turöjan, əozı yepilmiojan qaqa-kuqilarning hammisi napak sanilidu. **16** Xuningdək dalada kiliq-xəmxər bilən öltürülgənlərgə, yəki əzi ölüp qəlojaning ölükiqə, yəki adəmning ustihiniöja yəki kəbrisigə təkən hər bir kixi yəttə küngiqə napak sanilidu. **17** Kixilər bu napak kixi üqün «paklandurojuqi qurbanliq»ning külidin azraq elip komzəkkə selip, ularning üstigə ekın su koysun. **18** Andin pak bir kixi zofa əsümlükini elip xu suöja təküzüp uni qədiröja wə iqidiki barlik qaqa-kuqilaröja həm xu yərdə turöjan barlik kixilərnig üstigə sepip koysun, wə yənə uni ustihanoja, öltürülgüqigə yəki kəbrigə təkən kixining üstigə sepip koysun. **19** Üqinqi küni wə yəttinqi küni həliqi pak adam [pak bolmiojan adəmlərnig] üstigə xu suni sepip koysun; xundək kilöjanda, yəttinqi küngigə kəlgəndə u kixi paklanöjan bolidu; andin u kixi kiyimlirini yuyup, bədinini suda yusun, kəq kirgəndə u pak sanilidu. **20** Lekin napak bolup kelip, özini paklimiojan kixi Pərwərdigarning mukəddəs jayini bulöjiojini üqün, jamaät arisidin üzöp taxlinidu; «napakliqni qikərojuqi su» uning üstigə sepilmigən, xunga u napak sanilidu. **21** Bu Israillaröja mænggülik bəlgilimə bolidu, «napakliqni qikərojuqi su»ni səpkən kixi bolsa özining kiyimlirini yusun wə «napakliqni qikərojuqi su»öja təkən kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Napak kixi təkən hər kəndək nərsimu napak sanilidu; bu nərsilərgə təkən kixilərmu kəq kirgüqə napak sanalsun.

20 Birinqi ayning iqidə Israillar, yəni pütkül Israil jamaiti Zin qəligə yetip kelip, Kədəxtə turup qaldı; Məryəm xu yərdə wəpat boldı wə xu yərgə dəpnə kilindi. **2** Jamaətkə iqidiojanöja su yoq idi, ular yöjölip Musa bilən Hərunöja hujum kilöjili turdi. **3** Həlk Musa bilən təgixip: — Kərinaxlirimiz Pərwərdigarning aldida ölgən qəojda bizmu billə əlsək boptikən! **4** Silər nemə üqün biz wə qarpaylirimizni bu yərdə ölüp kətsun dəp, Pərwərdigarning jamaitini bu qə-jəzirigə baxlap kəldinglar? **5** Silər nemə üqün bizni Misirdin elip qikip bundək dəhəxtlik yərgə əkəldinglar? Bu yərdə ya terikqilik kilöjili yər bolmisa, ya ənjür, üzüm, anar bolmisa, iqidiojanöja sumu bolmisa, — deyixti. **6** Xuning bilən Musa bilən Hərun jamaəttin ayirilip jamaät qedirining dərwazisi aldioja kelip düm

yikiliwidi, Pärwardigarning julasi u ikkisigə ayan boldi. **7** Pärwardigar Musağa səz kilip mundaq dedi: — **8** Həsinə kolungoğa al, andin sən akang Hərun bilən birliktə jamaətni yioqip, ularning kəz aldidila qorəm taxka buyruk kil; xundak kılsang qorəm tax əz süyini qikiridu; xu yol bilən sən ularoğa su qikirip, jamaət wə qarpayliri iqidojanoğa su berəsən. **9** Xuning bilən Musa Pärwardigarning əmri boyiqə Pärwardigarning huzuridin həsinə aldi. **10** Musa bilən Hərun ikkisi jamaətni qorəm taxning aldioğa yioqdi wə Musa ularoğa: — Gepimgə kulak selinglar, i asiylar! Biz silərgə bu qorəm taxtin su qikirip berəylimu?! — dedi. **11** Andin Musa həsisi bilən qorəm taxni ikki ketim uruwidi, nahayiti kəp su ekip qikti, sudin jamaətnə, qarpaylarmu iqixti. **12** Pärwardigar Musa bilən Hərunoğa: — Silər Manga ixənməy, Israillər aldidə Meni muqəddəs dəp hərmətlimigininglar üqün, ikkinglarning bu jamaətni Mən ularoğa təkdim kilip bərgən zəminoğa baxlap kirixinglaroğa yol qoymaymən, — dedi. **13** Su qikiriləjan jay «Məribah suliri» dəp ataləjan; Israillər xu yərdə Pärwardigar bilən takallaxkanlıki üqün, U ularning otturidə Əzining muqəddəs ikənlikini kərsətti. **14** Musa Qadəxtin Edom padixahı bilən kərixüxkə əlqi əwətip uningoğa: «Kəridaxlıri Israil mundaq dəydu: — Biz tartiwatqan jəbr-japalarning qandaklıki əzligigə məlum, **15** bizning ata-bowilirimiz Misiroğa qüxkən bolup, biz Misirdə uzək zaman turup kəttük; misirliklər bizgimu, bizning ata-bowilirimizojimu yaman muamilə kildi; **16** biz Pärwardigaroğa yelinuwəduk, U bizning zarimizoğa kulak selip, Pərixətə əwətip bizni Misirdin elip qikti. Həzir mana, biz əzligining qəgrisioğa jaylxəkən Qadəx dəgən bir xəhərdə turuwatimiz. **17** Əmdi bizning zəminliridin ətuximizgə ruhsək kiləjan bolsila, biz etiz-erik wə üzümzarlıqlardin ətməymiz, qudukliringladin sumu iqməymiz; «Han yoli» bilən mengip qəgriliridin ətup kətküqə ong-soloğa burulmaymiz» — dedi. **18** Ləkin Edomlar uningoğa: «Siləring bizning zəminimizdin ətuxinglərgə bolmaydu, ətiman desənglər kilip kəturüp silərgə jənggə qikimiz» — dedi. **19** Israillər uningoğa: «Biz «kəturülgən yol» bilən mangimiz, əzimiz wə mallirimiz süyüinglarni iqsək, nərhə boyiqə həkkinini berimiz; biz pəkət piyadə ətup ketimiz, baxka həq təlipimiz yok» dewidi, **20** Edom padixahı: «Yək, Ətməysilər!» dedi. Edom [padixahı] nahayiti kəp adimini baxlap qikip Israilləroğa zor həywə kərsətti. **21** Xundak kilip Edomlar Israillarning ularning təwəlikidin ətuxigə ənə xu yosunda yol qoymidi; xuning bilən Israillər Edomlarning aldidin burulup kətti. **22** Ular Qadəxtin yoloğa qikti; pütkül Israil həlki Hər teojoğa kəldi. **23** Pärwardigar Edomning qəgrisidiki Hər teojoğa Musa bilən Hərunoğa səz kilip mundaq dedi: — **24** Hərun əz həlklirigə koxulup ketidu; ikkinglər Məribah suliri dəgən jaydə Mening əmrimgə hiləplik kiləninglar üqün, uning Mən Israilləroğa təkdim kilip bərgən zəminoğa kirixigə bolmaydu. **25** Sən Hərun bilən oşli Əliazarni elip Hər teojoğa qikkin; **26** Hərunning kiyimlirini saldurup, oşli Əliazaroğa kiydürüp qoy; Hərun xu yərdə əliup, əz həlklirigə koxulid. **27** Musa Pärwardigarning dəginidək kildi, üqəylən pütkül jamaətning kəz aldidə Hər teojoğa qikti. **28** Musa Hərunning kiyimlirini

saldurup uning oşli Əliazaroğa kiydürüp qoydi; Hərun teojoğning qəkhisidə əldi. Andin Musa bilən Əliazar teojoğnin qüxüp kəldi. **29** Pütkül jamaət Hərunning əlgənlikini bildi; xuning bilən pütün Israil jəməti Hərun üqün ottuz kün matəm tutti.

21 Jənubta turuxluk Arad məmlikitining Kanaaniylardin boləjan padixahı Israillarning Atarim yoli bilən keliwatkanlıkini anglap, qikip ular bilən sokuxup, nəqəyələnni tutkun kilip kətti. **2** Andin Israillər Pärwardigaroğa kəsəm iqip: «Əgər bu həlkni bizning qolimizə pütünləy tapxuridəjan bolsang, ularning xəhərlirini wəyran kilip taxlaymiz» — dedi. **3** Pärwardigar Israillarning pəryadini anglap, Kanaaniylarni ularning qoljoğa tapxurdi, xuning bilən ular Kanaaniylarni ularning xəhərliri bilən koxup wəyran kildi; xu səwəbtin ular xu yərnə «Hormah» dəp atidi. **4** Ular Hər teojoğdin yoloğa qikip, Edom zəminini aylinip ətux üqün, Kizil dengiz boyidiki yolini boylap mangdi; həlk muxu yol səwəbidin kənglidə tolimu takətsiz bolup, **5** Hudašo wə Musəšo qərxı qikip: — Silər nəmə üqün bizni qəl-jəziridə əlsun dəp Misir zəminidin baxlap qikqansilər? Bu yərdə ya axlik, ya su yok, kənglimiz bu ərziməs nənərdin bizar boldi, deyixti. **6** Xu səwəbtin Pärwardigar ularning arisoğa zəhərlik yilanlarni əwətti; yilanlar ularni qakti, xu səwəbtin Israillardin nuroqun adam əliup kətti. **7** Həlk Musaning aldioğa kelip uningə: — Biz əozimizni buzup, Pärwardigarə hən sangə hujum kilip, yaman gəp kilip gunah kildük; Pärwardigarə tilawət kılsang, u bu yilanlarni arimizdin elip kətkəy, — dewidi, Musa həlk üqün dua kildi. **8** Pärwardigar Musəšo: — Sən bir zəhərlik yilanning xəklini yasap hadioğa esip qoyqin; yilan qekiwəloqan hərbi uningə qarisila qayta həyatka erixidu, — dedi. **9** Musa mistin bir yilan yasitip hadioğa esip qoydi; wə xundak boldiki, yilan birkimni qekiwəloqan bolsə, u bu mis yilanə qarisila, ular həyat kəldi. **10** Israillər yənə yoloğa qikip Obotka kelip qedir tiktı. **11** Yənə Obottin yoloğa qikip, Moab zəminining udulida kün qikix tərəptiki İyə-İbarimoğa kelip qedir tiktı. **12** Ular yənə u yərdin yoloğa qikip Zərəd jiləjisidə qedir tiktı. **13** Yənə u yərdin mengip Amoriylarning zəminining qetidin qikip qəl-bayawandin ətup, ekip turoqan Arnon dəryasining u ketidə qedir tiktı (qünki Arnon dəryasi Moabiylarning qəgrisi bolup, Moabiylər bilən Amoriylarning otturidə idi. **14** Xunga «Pärwardigarning jəngnamisi» dəgən kitabta: — «Sufahdiki Wəhəb wə dəryə-wadiliri, Arnon dəryasi wə jiləjilirining yanbaqlirli, Arning turaləjusioğiqə yetip, Moabning qəgrisioğa qüxidu» dəp pütülgənidi). **16** [Israillər] yənə u yərdin mengip Bəərgə kəldi; «[Bəər]» quduk dəgən mənidə bolup, ilgiri Pärwardigar Musəšo: «Sən həlkni yioq, Mən ularəğa iqidoqan su bəyə» dəgəndə xu kuduqni kəzdə tutqan. **17** Xu qəoqda Israillər munu nahxini eytixkən: — «Ah quduk, qiksun süyüing bulduqlap, Nahxa eytinglar, qudukka beoixlap: **18** Bu qudukni əmirlər, Həlkning kattiliri kəzoqan, Kanun qikəroquqining səzi bilən, Həsili bilən kəzoqan». Israillər qəl-bayawandin yənə Mattanaħka, **19** Mattanaħtin Nahaliyəlgə, Nahaliyəldin Bamotka, **20** Bamottin Moab dalasidiki jiləjoğa, yənə

qel-bayawan tərəpkə qarap turojan Pisgah teoqining qokkisiyoja yetip bardı. **21** Israillar Amoriylarning padixahı Sihonning aldiyoja əlqiləni əwətip: **22** — Bizning əz zeminliridin etüweliximizgə ijazət bərgəyla; biz silining etizliklirioja wə üzümzarlıklirioja kirməymiz, kudukliridin sumu iqməymiz; təwəliridin etüp kətküje «Han yoli»din qikmaymiz, — dedi. **23** Sihon Israillarnı əz qeğrisidin etkili koymayla kalmastın, əksiyoja u Israillar bilən sokuximən dəp, əzining barlık həlkini yiojip qəlgə qarap atlandı. U Yahəzoja kelip Israiloja hujum kildi. **24** Israillar uni kiliq bilən qepip eltürtip, uning yurtini Arnon dəryasidin Yabbok dəryasiyoja, yəni Ammoniylarning qeğrisiojağə igilidi; Ammoniylarning qeğrisi bolsa bək mustəhkəm idi. **25** Israillar bu yərdiki həmmə xəhərnı igilidi həm Amoriylarning xəhərlirigə, yəni Həxbonəja wə uningəja təwə barlık yeza-kixlaklarəyumu kirip orunlaxti. **26** Qünki Həxbon əslidə Amoriylarning padixahı Sihonning mərkiziy xəhiri idi; Sihon əslidə Moabning ilgiriki padixahı bilən sokuxkan, uning Arnon dəryasiyojağə boləjan həmmə zeminini tartıwaləjanidi. **27** Xu səwəbtin xairlar: — «Həxbonəja kelinglar! Mana Sihonning xəhiri yengiwaxtin kurulsun, Sihonning xəhiri məhkəm kilinsun. **28** Qünki Həxbonning əzidin qikti bir ot, Sihonning xəhiridin bir yalkun yalkunlap, Yutuwətti Moabtki Ar xəhirini, Arnondiki egiz jaylarning əmirilərini. **29** Way sanga əy Moab! Həy Kemoxning ümmiti, tügəxtinglar! Qünki [Kemox] əz oşullirini kaqkunəja aylandurdi, Kizlirini əsirlikkə berip, Amoriylarning padixahı Sihonəja tutup bərdil **30** Biz ularni yikitiwəttük, Həxbon taki Dibonəjağə həlak boldi; Biz hətta Nofahkiqə (Nofahın Mədəbaəja yetidu) ularning yurtini wəyran kiliwəttük! — dəp xəir yezişkəndi. **31** Xuning bilən Israillar ənə xu tərəkidə Amoriylarning yurtioja orunlaxti. **32** Musa Yaazərnı qarlap kelixkə qarlıoquqlarnı əwətti; andin Israillar Yaazərnı yeza-kixlaklirini ixəjal kilip, u yərlərdiki Amoriylarnı yeridin koşlıwətti. **33** Xuningdin keyin Israillar burulup, Baxanning yolini boylap mangdi; Baxanning padixahı Og wə uning barlık həlki qikiq ədraydə Israillar bilən jəng kilişkə səp tüzdi. **34** Pərwərdigar Məsəjoja: — Korkma, Mən uni, uning barlık həlki həm zeminini kolungəja tapxurimən; sən uni ilgiri Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahı Sihonni kiliyəndək kilisən, — dedi. **35** Xuning bilən ular Og bilən uning oşullirini həm barlık həlkining birini koymay kirip taxlıdi wə uning zeminini igilidi.

22 Israillar yənə yoləja qikiq Moab tüzənglikliridə, yəni İordan dəryasining xərk tərpidə, Yerihoning udulida qedir tikti. **2** Israillarning Amoriylarəja kiliəjan ixlirining həmmisini Zipporning oşlı Balak kərup turojanidi. **3** Moablar həlkatin intayın qorkuxti, qünki ular bək kəp idi; Moabiylar Israillarning səwəbidin bək aləqzadə bolup ketixti. **4** Moabiylar Midiyan əksəkəllirioja: «Bu bir top adəm ətrapimizdikı həmmə nərsini, huddi kala etizdikı otı yalmioyəndək yalmap yəp ketidiojan boldı» — deyixti. U qəjdə Zipporning oşlı Balak Moabning padixahı idi. **5** U əlqiləni Beorning oşlı Balaamning aldiəja, Balaamning ana yurtidiki uluq dərya boyidikı Petor xəhirigə berip, Balaamni

qakirip kelixkə əwətip: padixahimiz: — «Karisila, bir həlk Misirdin qikkanidi; mana, ular pütün zeminəja yamrap kətti, mana ular bizning udulimizoja kelip qüxti. **6** Ular meningdin küqlük boləjaqka, əmdı əzliri kelip bu həlkni mən üqün bir qarəja bərgən bolsila; bəlkim mən ularni yengip, bu zemindin koşlap qikrixim mumkin; qünki əzliri kimgə bəht tilisila xuning bəht kuqidiojanlıkını, kimni qarəjisila, xuning qarəjixkə kalidiojanlıkını bilimən» dəydu, dənglar, — dedi. **7** Moabning əksəkəlliri bilən Midiyaning əksəkəlliri kollirida pəl selix in'amlırini elip mangdi; ular Balaamning aldiəja kelip Balakning gəplirini yətküzdi. **8** Balaam ularəja: — Bügün əhəmmə muxu yərdə kərup kəlinglar, mən Pərwərdigarning manga kiliəjan səzi boyiqə silərgə jawap yətküzimən, — dedi. Xuning bilən Moabning xu əmiriliri Balaamningkidə kərup kəldi. **9** Huda Balaamningkigə kelip: — Səning bilən billə turojan bu adəmlər kim? — dewidi, **10** Balaam Hudaəja: — Moab padixahı Zipporning oşlı Balak əlqiləni əwətip manga: **11** «Karisila, Misirdin bir həlk qikkanidi, ular pütün zeminəja yamrap kətti; bu yərgə kelip mening üqün ularni qarəjağə bərsilə, xundək kilsila bəlkim ularni yengip, bu yərdin koşlıwetəlixim mumkin» — dedi, — dedi. **12** Huda Balaaməja: Sən ular bilən billə barsang bolmaydu, u həlkni qarəjisangmu bolmaydu, qünki ularəja bəht-bərikət ata kiliəjan, — dedi. **13** Balaam ətigən turup Balakning əmədarlırioja: — Silər əz yurtunglarəja kaytip kətinglar, qünki Pərwərdigar mening silər bilən billə beriximəja ruhsət kilmidi, — dedi. **14** Moabning əmədarlıri kərup Balakning yenioja kelip uningəja: — Balaam biz bilən billə kelixkə unimidi, — dedi. **15** Xuning bilən Balak təhimu kəp wə təhimu mətiwər əmədarlarnı əwətti, **16** Ular Balaamning aldiəja kelip uningəja: — «Zipporning oşlı Balak mundaq dəydu: — «Həqnemə silining yeniməja kelixlirini tosumiojağ; **17** qünki mən əzlirini zor xən-xəhərtək igə kiliyəmən; nemə desilə maqul dəymən; xunga manga əxu həlkni qarəjağə bərsilə bilidü», — dedi. **18** Balaam Balakning hizmətkarlırioja jawabən: — Balak manga əzining altun-kümüxkə lik toləjan əz əyini bərsimu, məyli qəngə yəki kikiq ix kiliyə, Huda yim Pərwərdigarning manga buyruəjanlıridin həlkiqə ketəlməymən. **19** Silərmə bügün əhəmmə muxu yərdə kərup kəlinglar, Pərwərdigar yənə xu ixlar toqrisida manga nemə dəydikin, xuni biləy, — dedi. **20** Xu kəqisi Huda Balaamningkigə kelip uningəja: — U kixilər səni təklip kiliyə kəlgən bolsa, ular bilən billə barəjan, ləkin sən Mening sanga yetidiojanlırim boyiqə ix kiliyənin kərak, — dedi. **21** Balaam ətigən turup exikini toqup Moabning əmiriliri bilən billə mangdi. **22** Huda Balaamning mangojanlıkidin oşəzəpləndi; Pərwərdigarning Pərixitsi uni toşuxkə yolda turattı. U xu qəjdə exikigə minip ikki oşlamı bilən billə ketiwəttəti. **23** Mada exək Pərwərdigarning Pərixitsining kiliəjan kiliq ələjan həlda yolda turojanlıkını kərup, yoldin qikiq etizlik bilən mengiwidi, Balaam exəkni yoləja qikiq mengixkə dumbalap urdi. **24** Pərwərdigarning Pərixitsi ikki tərəpi toşma tam bilən toşələjan üzümzarlıktiki tar bir yolda turuwaldı. **25** Exək Pərwərdigarning Pərixitsisini kərup, taməja kistilip mengip, Balaamning putini taməja kistap yarilandurup koydi; Balaam

exakni yonə dumbalidi. **26** Pərwərdigarning Pərixtsisi bolsa yonə aldiyoʻrak berip, ong ya soloʻa buruluxka bolmaydigan tehimu tar bir yərdə kütüp turdi. **27** Exək Pərwərdigarning Pərixtsisini kərtüp mangmay, Balaamning astida yetiwaldi; Balaam kattik hapa bolup, exakni ʻhasisi bilan kattik dumbalap kətti. **28** Bu qaoʻda Pərwərdigar exəkkə zuwan kirgüzüwi, exək Balaamoʻja: — Meni üq ketim dumbalaydijoʻanoʻa sanga nemə yamanlik kıptimən? — dewidi, **29** Balaam exəkkə: — Sən meni sətəxtürdüng, kolumda kiliq boləjan bolsa idi, seni qəpip ɵltürüwetəttim! — dedi. **30** Exək Balaamoʻja: — Mən seningki boləjnimdin tartip minip kəlgən exiking mən əməsmu? Ilgiri mən sanga muxundək kiliq aditim bolup baqqanmu? — dewidi, — Yak, — dedi [Balaam]. **31** Ənə xu qaoʻda Pərwərdigar Balaamning kəzlrini aqti, Balaam Pərwərdigarning Pərixtsisining kiliqini ɵlipidin qikirip, yolda turoʻanlikni kərdi; u yərgə bexini koypup səjdə kildi. **32** Pərwərdigarning Pərixtsisi uningə: — Sən exikingni nemə üqün üq ketim dumbalaysən? Kərioʻjina, mangoʻan yolung Mening nəzirimdə tətür boləqəqka, seni tosuxka qikkuqi Mən ɵzüm idim. **33** Exək Meni kərtüp üq ketim Mening aldimdin burulup kətti; əgər exək Mening aldimdin burulup katmigan bolsa, Mən allikaqan seni ɵltürüp exakni tirik kalduroʻan bolattim, — dedi. **34** Balaam Pərwərdigarning Pərixtsisigə: — Mən gunahkərmən, ɵzlrining yolda meni tosüp turoʻanliklrini kərməptimən; mubada əmdi mening berixim nəzərliridə rəzil kərünə, mən kaytip ketəy, — dedi. **35** Pərwərdigarning Pərixtsisi Balaamoʻja yonə: — Boptu, bu kixilər bilan billə barəjin, birək pəkət Mən sanga degən səznila degin, — dedi. Xuning bilan Balaam Balakning əməldarlıri bilan billə mangdi. **36** Balək Balaamni keliwetiptu dəp anglap, kərxı elix üqün Moabning Arnon dəryasining boyidiki, qəgrining əng bexidiki xəhırigə kəldi: **37** — Mən silini qakirixka xunqə jiddiy əlqi əwətkənidim, nemə üqün kelixka unimidila? Mən silini xan-xəhırtkə igə kilalmayttimu? — dedi Balək Balaamoʻja. **38** — Kərisila, mana kəldimoʻju, əmdi mən əz aldimoʻja birnemə deyəlyəttimmu? — dedi Balaam, — Huda aozjimoʻja nemə gəpni salsa, mən xunila dəymən. **39** Balaam Balək bilan billə yoloʻa qikip Kiriət-Huzotkə kəldi. **40** Balək kala, koylarnı soyup kurbanlik kilip, ularning gəxidın Balaam wə uning bilan billə boləjan əmirlərgə əwətip bərdi. **41** Andin Balək ətisi səhərdə Balaamni Baalning egiz jaylırioʻja elip qikti; u xu yərdin Israil həkningin əng qəttiki bir kismını kərdi.

23 Balaam Baləkka: — Sili muxu yərgə manga yəttə kurbangah, yasitip bərsila, muxu yərgə yonə yəttə buka bilan yəttə koʻxkərmu hazirlap bərsila, — dedi. **2** Balək Balaamning deginidək kilip bərdi; Balək bilan Balaam ikkisi hərbir kurbangahka kurbanlik kilixka birdin buka bilan birdin koʻxkar sundi. **3** Balaam Baləkka: — Sili əz kəydürmə kurbanliklrining yonida tursila, mən aldiyoʻja barimən, Pərwərdigar mening bilan kəruixuxkə keləmdikin? U manga nemə dəp kərsətmə bərsə, mən əzlririgə xuni dəp berimən, — dedi wə bir denggə qikti. **4** Huda Balaam bilan kəruixi; Balaam Hudaə: — Mən yəttə kurbangah hazirlattim, hərbir kurbangahka kurbanlik süpitidə birdin buka bilan birdin koʻxkar sundum, — dedi. **5** Pərwərdigar Balaamning aozjioʻja bir səzni selip:

— Baləkning yonəyoʻja kaytip berip uningəyoʻja mundək, mundək degin, — dedi. **6** Xuning bilan u Baləkning yonəyoʻja kaytip bardi. Mana, u wə Moabning barlik əmirliri uning kəydürmə kurbanlikning yonida turatti. **7** Balaam kalam səzini aozjioʻja elip mundək dedi: — Balək meni Aram degən yurttin, Moab xahı Balək meni məxrik taoliridin elip kelip, Mundək dedi: — Kəl, mening üqün Yakupni kərioʻjioʻjin. Kəl, Israilni rasa bir səküp əyibligin. **8** Təngri ɵzi kərioʻmioʻjan birawni mən kəndək kərioʻjoʻ? Pərwərdigar ɵzi səküp əyiblimigən birawni mən kəndək səküp əyibləy? **9** Mən kəram taxlarning qokkilorida turup uni kərməktimən, Dənglərdə turup uningəyoʻja nəzər salməktimən; Mana, ular yəkkə yaxaydijəjan bir koʻwm, Ular bəxka koʻwmlarning katarida sanalmaydu. **10** Yakupning topilirini kim həsablap qikalaydu? Həttə Israilning təttin birinimu kim sanap qikalaydu? Mening jenim həkkanıyning ɵlümidək ɵlsün, Mening ahirim uningkidək boləy! **11** Balək Balaamoʻja kərap: — Sən manga nemə kiliwətisən?! Mən seni duxmənlirimni kərioʻjap berixkə qakiritkan tursam, mana sən əksiqə pütünləy ularəyoʻja amət tiliding! — dedi. **12** — Pərwərdigarning aozjimoʻja saləjini yətküzüxkə kəngül koymisam bolamti? — dəp jawap bərdi Balaam. **13** Balək Balaamoʻja: — Mening bilan billə bəxka bir yərgə barsila, ularni xu yərdin kəraləyla; birək ularning həmmisini əməs, ularning qəgridiki bir kismınıla kəraləyla; sili xu yərdə turup ularni mən üqün kərioʻjap bərsila, — dedi. **14** Xuning bilan Balək Balaamni «Zofimning daləsiyoʻja, Pisgaʻh təojining qokkisiyoʻja bəxlap berip, u yərdə yəttə kurbangah saldurup, hərbir kurbangahka kurbanlik süpitidə birdin buka, birdin koʻxkar sundi. **15** Balaam Baləkka: — Sili muxu yərdə əzlrining kəydürmə kurbanliklrining yonida turup tursila, mən awu yakka berip kəruixüp kelay, — dedi. **16** Pərwərdigar Balaam bilan kəruixüp, uning aozjioʻja bir səzni selip: — Sən Baləkning yonəyoʻja kaytip uningəyoʻja mundək, mundək degin, — dedi. **17** Balaam Baləkning yonəyoʻja kaytip kəlgəndə, mana, u wə Moabning barlik əmirliri uning kəydürmə kurbanlikning yonida turatti. — Pərwərdigar nemə dedi? — dəp soridi Balək. **18** Balaam kalam səzini aozjioʻja elip mundək dedi: — «Həy Balək, sən koypup angliojin, Ah, Zipporning oʻqli, manga kulək saləjin. **19** Təngri insan əməstur, U yaloʻjan eytmaydu, Yaki adəm balisimu əməstur, U puxayman kilmaydu. U degənıkən, ixkə axurmay kalamdu? U səz kiləjanıkən, wujudka qikərmay kalamdu? **20** Mana, manga «bərikətla» dəp tapxuruldi, U bərikətligənıkən, buni mən yanduralmaymən. **21** U Yakupta həq gunah kərmigən, Israilda nahəklikni uqratmıojan. Hudasi Pərwərdigar uning bilan billə, Padixahning təntənə awazi uning arisididur. **22** Təngri uni Misirdin elip qikkan; Uningda yawa kaliningkidək küq bardur. **23** Qünki Yakuplarəyoʻja əpsun kərioʻja kəlməydu, Israiləroʻjimə bil kərioʻja kəlməydu. Wakti-saiti kəlgəndə, Yakup pan Israil toʻqrisida: — «Təngri nəkədər kəramət ix kilip bərgən-həl!» Dəp jakarlanmay kəlməydu! **24** Mana, bu koʻwm qixi xirdək qopidu, Ərkək xirdək kəddini ruslaydu; ɵzi owliəjan owni yemigüə, ɵltürgənlərinı kəninı kəmiogüə, Hərgiz yatmaydu!». **25** Balək Balaamoʻja: — Boldi, sili ularni azrakmu kərioʻjimisila, ularəyoʻja amətmu tilimisilə! —

dedi. **26** Balaam Balakka jawab kilip: — Mən siligə: — «Pərvərdigarning manga eytkanlirining həmmisigə əməl kilmisəm bolmaydu» degən əməsmidim? — dedi. **27** Balak Balaamoja: — Kəlsilə, mən silini baxça bir yərgə apiray, Hudaning nəziridə sili xu yərdə turup ularni qarəqaxliri muwapik tepilarmikin? — dedi. **28** Xuning bilən Balak Balaamni baxlap, qəl-bayawanoja karaydiojan Peor teoqining qəqkisiəja kəldi. **29** Balaam Balakka: — Sili bu yərdə manga yəttə qurbangah saldurup bərsilə, yəttə buka bilən yəttə qoxkarmu təyyarlap bərsilə, — dedi. **30** Balak Balaamning deginidək kildi, hər bir qurbangahça birdin buka bilən birdin qoxkar sundi.

24 Balaam Pərvərdigarning Israillaroja bəht-bərikət ata kəlixni muwapik kərgənlikini kərup yetip, aldiniki [ikkil] qətimkədikidək səhər ixlitixkə barmidi, bəki yüzini qəl-bayawan tərəpkə kəratte. **2** Balaam bəxini kəturüp Israillarning kəbilə boyiqə qədirlarda olturaxlakxanlikini kərdi, Hudaning Rohi uning üstigə qūxti. **3** Xuning bilən u aəzioja kalam səzini elip mundək dedi: — «Beorning oəli Balaam yətküzidiojan kalam səzi, Kəzi eqilmiojan adəmnig eytidiojan kalam səzi, **4** Yəni Təngri nizing səzlini angliəjuqi, Həmmigə Kədirning aləmət kərinūxini kərgətiqi, Mana əmdi kəzi eqilip dūm yikəlojan kixi yətküzəng kalam səzi: — **5** Ah Yəqub, qədirlirig nəkədər gūzəl, Turəloqlirig nəkədər gūzəl, ah Israil! **6** Goya kəngəyən dəryə wədilirdək, Huddi dəryə boyidiki bəqlərdək, Goya Pərvərdigar tikip əstürəng ud dərəhlirdək, Dəryə boyidiki kədir dərəhlirdək; **7** Sular uning soəqliridin ekip qikidu, əwladliri sūyi mol jaylarda bolidu; Padixahi Agəgdin exip ketidu, Uning padixahlığı üstün kilinip gūllinidu. **8** Təngri uni Misirdin elip qikəkan, Uningda yawa bukingən kūqi bardur; Dūxmən əllərnə u yəp ketidu, Ustihənlirini ezip taxlaydu, Okya etip ularni təxip taxlaydu. **9** U bəqlirlap yatsa, ərkək xirdək, Yatsa həm qixi xirdək, Kim uni kəzoəitixkə pətinər? Kim sanga bəht-bərikət tilisə, bəht-bərikət tapidu. Kim seni kərojsə, kərojixkə ketidu». **10** Balak Balaamoja əqəqkəlinip, kolini kəlioja urup kətti; Balak Balaamoja: — Mən silini dūxmənni karəp bərixkə qikərtkənim wə mana, sili uq kətim pütūnləy ularəja əmət tilidilə! **11** Əmdi tezdin yurtlirioja kəqip kətsilə; mən əslidə silining izzət-hərmətlirini katta kilay degəndim, mana Pərvərdigar silini bu katta izzət-hərmətkə nail boluxtin tosup koydi, — dedi. **12** Balaam Balakka: — Mən əslidə əzlririg əqlirigə: **13** «Balak manga əzining altun-kūmūxkə lik tolojan əz əyini bərsim, Pərvərdigarning buyruəninidin həlkəp, əz məylimqə yaxhi-yaman ix kiləlməymən; Pərvərdigar manga nemə dəmi, mən xuni dəymən» degən əməsmidim? **14** Əmdi mən əz həlkəimgə kəytimən; kəlsilə, mən əzlrigə bu həlkəning künlərnig ahirida silining həlkərigə kəndək muəmilə kilidiojanlikini eytp bəry, — dedi. **15** U kalam səzini aəzioja elip mundək dedi: — Beorning oəli Balaam yətküzidiojan kalam səzi, Kəzliri eqilmiojan kixi eytkən kalam səzi, **16** Təngri nizing səzlini angliəjuqi, Həmmidin Aliyning wəhiylirini bilgūqi, Həmmigə Kədirning aləmət kərinūxini kərgətiqi, Mana əmdi kəzi eqiləng dūm yikəlojan kixi yətküzidiojan kalam səzi: — **17** Mən Uni

kərimən, ləkin həzir əməs; Mən Uningəja kəraymən, ləkin yəkin yərdin əməs; Yəqubtin qikə bir yultuz, Kətürülər Israildin bir xahəna həsa; Qəkiwətər u Moabning qəkisini, Barlik Xetlərnig bəxini yanjiydu. **18** Edom uningəja təwə bolidu, Yənə tehi dūxməni Seirlar uningəja təwə bolidu; Israil bolsa bəturəlik kilidu. **19** Yəqubtin qikəkan biri səltənət sūridə, Xəhərdə kəlojan həmməylənni yətküzidi. **20** Andin Balaam Amaləknə kərup, mundək kalam səzini eytti: — «Amalək idi əslə əllər arisida bax, Əmdi həlakəttər təkdər-kəsmiti». **21** Andin Balaam Keniyəlnə kərup mundək kalam səzini eytti: — «Səning məkaning məkənləhkəm bolup, Qəngəng kəoram tax iqidə bəlsim, **22** Ləkin silər Keniyəli həlak kilinip turisilər; Təki Axur silərnə tutkən kilip kətkūqə». **23** Balaam yənə kalam səzini dawam kilip mundək dedi: — «Ah, Təngri bu ixlərnə kiləjan qəoqida, Kim tirik kəlixkə kədir bolar? **24** Kəttim tərəpliridin kəmilər kəlip, Zulum-zəhmət salidu Axuroja, Zulum-zəhmət salidu Ebərgə; Ləkin [Kəttimdin kəlgūqi] əzimə həlakətkə yüzlinər. **25** Xuning bilən Balaam ornidin kərup əz yurtioja kəytti; Balakmu əz yəlioja məngdi.

25 Israillar Xəttimda turəjan məzgildə, həlkə Moab kizliri bilən buzukluk kəlixkə bərilip kətti. **2** U kizlar Israillərnə əz iləhlirioja atəlojan kurbənləkləroja kətnixixkə qəkirdi; [Israillərmu] kurbənləklərdin yəyidiojan, ularning iləhlirioja bərləktə qokumidiojan boldu. **3** Israillar Baal-Peor bilən ənə xu tərəkidə bəqlinip kətkənlikə uqūn, Pərvərdigarning Israilləroja əqəqi kəzoəaldı. **4** Pərvərdigar Musəjoja: — Pərvərdigarning kəttik əzəzipi Israilləroja qūxməsin uqūn, həlkəning əmirlirig həmmisini tutup, ularni Məning əldimda aptapta esip kəyoqin, — dedi. **5** Xuning bilən Musə Israilning sorəqilirioja: — Silər bərip hər bərlinglər əzūnglərnig Baal-Peor bilən bəqlinip kətkən adəmlirini əltürəwətinglər, — dedi. **6** Wə Musə pütkül Israil jəməiti bilən jəməət qədiring dərəzəsi əldidə yioja-zar kilip turuwətkəndə, mana Israillərdin bəryələn kəlip ularning kəz əldidə Midiyəni bir kizni əz kərinədlirig yənioja elip məngdi. **7** Kəhin Hərunning nəwrisi, Əliəzərnig oəli Finihəs buni kərup, jəməət iqidin kəpti-də, kəlioja nəyəzə elip, **8** həliki Israil adəmnig ərkisidin qədiring iqirigə kirip, kiz bilən ikkisining kərnioja nəyəzə tikəwətti. Israillar arisida tərəkəlojan wəbə ənə xu qəoqida tohtidi. **9** Xu qəoqda wəbə təgip əlgənər jəmiy yigirmə tət ming ədəmgə yətkəndi. **10** Andin Pərvərdigar Musəjoja mundək dedi: — **11** — «Kəhin Hərunning nəwrisi, Əliəzərnig oəli Finihəs Məni dəp wəpəsizlikkə boləjan həsitimni əz həsiti bilip, Məning Israilləroja boləjan əzəzipimni yəndurdi. Xəngə gərqə Mən wəpəsizlikkə boləjan həsitimdin əzəzəpləngən bəlsəmmu, Israillərnə yəkiwətimdim. **12** Xəngə sən: — «Mana, Mən uningəja əz əmən-hətirjəmlək əhdəmnə təkdim kilimən! **13** Bu [əhdə] uningəja wə uning əwladlirioja təwə bolidiojan mənggūlək kəhinlik əhdisi bolidu, qūnki u əz Hudəsini dəp wəpəsizlikkə həsət kilip, Israillər uqūn kəfərat kəltürdi» — dəp jəkarliənim». **14** Əltürəlgən yəni həliki Midiyəni kiz bilən billə əltürəlgən Israil adəmnig ismi Zimri bolup, Saluning oəli, Ximəon kəbilisidiki bir jəmətning əmiri idi. **15** Əltürəlgən Midiyəni kizning ismi Kəzbi bolup, Zurning

kizi idi; Zur bolsa Midiyaniy bir kəbilining baxliqi idi. **16** Pərvərdigar Musağa: — **17** Sən Midiyanilərlə aram bərməy zərbə bərgin; **18** Qünkü ular hüyə-lə-mikir ixlitip silərgə aram bərmigən; Peordiki ixta, xundaqla ularning singlisi boləjan Midiyaning bir əmirining kizi Kozbining ixidimu hüyə-lə-mikir ixlitip siləni azdurojan, — dedi. Kozbi waba tarkəlojan künidə Peordiki ix səwəbidin eltürüldi.

26 Wabadin keyin Pərvərdigar Musa bilən Hərunning oqlı Əliazarəğa sez kılıp: — **2** Silər pütkül Israillarning jamaiti iqidə yigirmə yaxtin axқан, jənggə qıkalaydıoanlarni ata jəməti boyiqə hesablap sanəktin etküzünglar, — dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən kaħin Əliazar Moab tüzənglikliridə, yəni Yerihoning yenidiki lordan daryasining boyıda Israillar bilən selexip ularəğa: **4** «Pərvərdigarning Musa wə Misirdin qıkқан Israillərlə buyruojini boyiqə, silərdin yigirmə yaxtin axқанlarning həmmisi [tizimlinip] sanəktin etküzülxü kerək» dəp ukturdi. [tizimlitoləjan sanlar mundaқ boldi]: — **5** Israillning tunji oqlı Ruban idi. Rubəning əwladliri, yəni Hənuğuning nəslidin boləjan Hənuq jəməti; Palluning nəslidin boləjan Pallu jəməti; **6** Həzron nəslidin boləjan Həzron jəməti; Karmi nəslidin boləjan Karmi jəməti. **7** Bular Rubəning jəmətliri bolup, uların sanəktin etküzülgini jəmiy kirik üq ming yəttə yüz ottuz kixi boldi. **8** Palluning oqlı Eliab; **9** Eliabning oqulliri Nimuəl, Datan, Abiram idi. Datan bilən Abiram əslidə jamaət iqidin qəqiriləjan mətiwərlər bolsimu, Korah guruhidikilər Pərvərdigar bilən takallaxқanda, ular bilən birlixip Musa wə Hərun bilən takallaxқanidi. **10** Yər aqızini eqip ularni Korah bilən birgə yutup kətkən; xu qaşda Korah guruhidikilərnəning həmmisi elgən; baxқilarəğa ibrət bolsun dəp, ot uning ikki yüz əllik adimini yutup kətkən. **11** Lekin Korahning əwladliri elüp kətmigən. **12** Ximeonning əwladliri, jəmət boyiqə, Nəmuəlnəning nəslidin boləjan Nəmuəl jəməti; Yamin nəslidin boləjan Yamin jəməti; Yaқın nəslidin boləjan Yaқın jəməti; **13** Zərah nəslidin boləjan Zərah jəməti; Saul nəslidin boləjan Saul jəməti. **14** Bular Ximeonning jəmətliri bolup, jəmiy yigirmə ikki ming ikki yüz adəm qıkti. **15** Gad kəbilisidin, jəmət boyiqə, Zəfon nəslidin boləjan Zəfon jəməti; Həggi nəslidin boləjan Həggi jəməti; xuni nəslidin boləjan xuni jəməti; **16** Ozni nəslidin boləjan Ozni jəməti; eri nəslidin boləjan eri jəməti; **17** Arod nəslidin boləjan Arod jəməti; Arəli nəslidin boləjan Arəli jəməti. **18** Bular Gad əwladlirining jəmətliri bolup, ular jəmətliri boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kirik ming bəx yüz adəm qıkti. **19** Yəhudaning oqulliri Er bilən Onan idi; bu ikkisi Kənaan zemində elüp kətkən. **20** Yəhudaning əwladliri, jəməti boyiqə, Xiləhning nəslidin boləjan Xiləh jəməti; Pərzəning nəslidin boləjan Pərzə jəməti; Zərahning nəslidin boləjan Zərah jəməti. **21** Pərzəning əwladliri Həzronning nəslidin boləjan Həzron jəməti; Həmulning nəslidin boləjan Həmul jəməti. **22** Bular Yəhudaning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy yətmix altə ming bəx yüz adəm qıkti. **23** Issakarning əwladliri, jəmət boyiqə, Tolaning nəslidin boləjan Tola jəməti; Puahning nəslidin boləjan Puah jəməti; **24** Yaxubning nəslidin boləjan Yaxub jəməti;

Ximronning nəslidin boləjan Ximron jəməti. **25** Bular Issakarning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy atmix tət ming üq yüz adəm qıkti. **26** Zəbulunning əwladliri, jəməti boyiqə, Səradning nəslidin boləjan Sərad jəməti; Elon nəslidin boləjan Elon jəməti; Jaħliyalning nəslidin boləjan Jaħliyəl jəməti. **27** Bular Zəbulunning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy atmix ming bəx yüz adəm qıkti. **28** Yüsüpning oqulliri: — jəmət boyiqə, Manassəh bilən Əfraim idi. **29** Manassəhning əwladliri: — Makirning nəslidin boləjan Makir jəməti (Makirdin Gilead tərəlgən), Gileadning nəslidin boləjan Gilead jəməti idi. **30** Təwəndikilər Gileadning əwladliri: — Yəzərnəning nəslidin boləjan Yəzər jəməti; Hələkning nəslidin boləjan Hələk jəməti; **31** Asriyəlnəning nəslidin boləjan Asriyəl jəməti; Xəkəmnəning nəslidin boləjan Xəkəm jəməti; **32** Xəmidaning nəslidin boləjan Xəmidə jəməti; Həfərnəning nəslidin boləjan Həfər jəməti. **33** Həfərnəning oqlı Zəlofihad oqul pərzənt kərməy kiz pərzənt kərgən; Zəlofihadning kizlirining ismi Maħlah, Noah, Hoğlah, Milkaħ, Tirzaħ idi. **34** Bular Manassəhning jəmətliri bolup, sanəktin etküzülgəndə jəmiy əllik ikki ming yəttə yüz adəm qıkti. **35** Təwəndikilər Əfraimning əwladliri, jəməti boyiqə: — Xutiləhning nəslidin boləjan Xutiləh jəməti; Bəkərnəning nəslidin boləjan Bəkər jəməti; Taħanning nəslidin boləjan Taħan jəməti. **36** Xutiləning əwladliri Eranning nəslidin boləjan Eran jəməti. **37** Mana bular Əfraim əwladlirining jəmətliri bolup, hərkəysi jəmətlər boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy ottuz ikki ming bəx yüz adəm qıkti. Jəmətliri boyiqə, ularning həmmisi Yüsüpning əwladliri idi. **38** Binyaminnəning əwladliri, jəməti boyiqə, Beləning nəslidin boləjan Belə jəməti; Axbəlnəning nəslidin boləjan Axbəl jəməti; Ahiramning nəslidin boləjan Ahiram jəməti; **39** Xəfufəmnəning nəslidin boləjan Xəfəfə jəməti; Həfufəmnəning nəslidin boləjan Həfufəfə jəməti. **40** Ard bilən Naaman Beləning oqulliri idi; Ardning nəslidin boləjan Ard jəməti; Naamanning nəslidin boləjan Naaman jəməti. **41** Bular Binyaminnəning əwladliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kirik bəx ming altə yüz adəm qıkti. **42** Təwəndikilər Danning əwladliri bolup, jəmət boyiqə, Xuħamning nəslidin boləjan Xuħam jəməti; jəmət boyiqə bular Danning jəmətliri idi. **43** Xuħamning həmmə jəməti sanəktin etküzülgəndə jəmiy atmix tət ming tət yüz adəm qıkti. **44** Axirning əwladliri, jəmət boyiqə, Yimnaħning nəslidin boləjan Yimnaħ jəməti; Yəxwinnəning nəslidin boləjan Yəxwi jəməti; Bəriyahning nəslidin boləjan Bəriyah jəməti. **45** Bəriyahning əwladliri, jəmət boyiqə, Həbərning nəslidin boləjan Həbər jəməti; Malkiəlnəning nəslidin boləjan Malkiəl jəməti. **46** Axirning kizining ismi Sərah idi. **47** Bular Axir əwladlirining jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy əllik üq ming tət yüz adəm qıkti. **48** Naftalining əwladliri, jəmət boyiqə, Yaħziəlnəning nəslidin boləjan Yaħziəl jəməti; Gunining nəslidin boləjan Guni jəməti; **49** Yəzərnəning nəslidin boləjan Yəzər jəməti; Xilləmnəning nəslidin boləjan Xilləm jəməti. **50** Bular Naftalining jəmətliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kirik bəx ming tət yüz adəm qıkti. **51** Yükririkəlar Israillərdin sanəktin

etküzilganlar bolup, jamiy alta yuz bir ming yetta yuz ottuz adam qikti. **52** Pərvərdigar Musaəja söz kilip mundak dedi: — **53** Zəmin muxularəja royhətkə elinoəjan san boyiqə miras kilip təkšim kilinsun. **54** Mirasni adəm sani kəp kəbililərgə kəprək, adəm sani az kəbililərgə azrak bəl; miras royhəttin etküzilgan adəm sanoəja qarap hər bir adəmgə bəlup berilsun. **55** Həlbuki, zəmin qək taxlinix yoli bilən bəlünsun; ular miras kə ezlirining ata jəmət-kəbilisining nami boyiqə warislik kilinsun. **56** Miras ularəja qək taxlax yoli bilən adəm sanining az-kəplükigə qarap hər bir [ailə-jəmətkə] bəlup berilsun. **57** Təwəndikilər ata jəmət boyiqə sanoəktin etküzilgan Lawiyalar: — Gərxonning nəslidin boləjan Gərxon jəməti; Kohətning nəslidin boləjan Kohətning jəməti; Mərarining nəslidin boləjan Mərari jəməti. **58** Bular Lawiyaların jəmətliri: — Libni jəməti, Həbron jəməti, Mahli jəməti, Muxi jəməti, Korah jəməti. Kohəttin Amram tərələgən. **59** Amramning ayalining ismi Yokəbəd bolup, Lawiyning Misirda tuəuloəjan kizi idi; u Amraməja Hərun, Musa wə ularning əqisi Məryəmini tuəup bərgən. **60** Hərundin Nadab, Abihū, Əliazar, Itamar tərələgən. **61** Lekin Nadab bilən Abihū Pərvərdigarning aldioəja əjəyri bir otni sunəqanda əliup kətkən. **62** Lawiyar iqidə bir ayliktin axkən barlik ərkəklər sanoəktin etküzilgəndə jəmiy yigirmə üç ming adəm qikti. Ular Israillar iqidə sanoəktin etküzilmigən, qinki ularəja Israillar iqidə heqkəndək miras [zəmin] bəlup berilmigən. **63** Yukirida eytiləgən adəmlər Moab tüzilənglikliridə, Yerihoning udulidiki İordən dəryəsi boyida Musa bilən kahin Əliazar tərəpidin sanoəktin etküzilgən Israillardur. **64** Biraq bu adəmlər iqidə Musa bilən kahin Hərun ilgiri Sinay qəlidə sanoəktin etküzgəndə sanoəktin etküzilgən birmu adəm yok idi. **65** Qinki Pərvərdigar ular toəprisida: «Ular qəldə əlməy qəlməydu» dəp eytkənidi. Xunga, Yəfunnəhning oəqli Kaləb bilən Nunning oəqli Yəxuadin baxkə birimu qəlmioəjan.

27 Yüsüpning oəqli Manassəhning nəslidin boləjan jəmətlər iqidə Manassəhning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərnin oəqli Zəlofihadning kizliri bolup, ularning ismi Mahlah, Noah, Həglah, Milkah, wə Tirzah idi. **2** Ular jəmət qədərining dərwazisi aldioəja kelip, Musa bilən kahin Əliazar wə əmirələr bilən pütkül jəmətning aldidə turup: **3** — Bizning atimiz qəldə əliup kətkən; u yərdə Pərvərdigarəja hujum kilioəli yəjioəjanlardin əməs, yəni Korah guruhidkilərdin əməs; u bəli öz gunəhi iqidə əlgən, wə uning oəql pərzənti yok idi. **4** Nemə üçün atimizning oəqli yokluğu səwəblik uning nami uning jəmətidin əqürüwətilidü? Əzlrining bizgə atimizning kəridaxliri kətarida miras bəlup bərixlirini ətünimiz, — dedi. **5** Musa ularning bu ixini Pərvərdigarning aldioəja koydi. **6** Pərvərdigar Musaəja söz kilip mundak dedi: — **7** Zəlofihadning kizlirining eytkini durus, sən qəqum ularəja atisining kəridaxliri kətarida miras bər; ularning atisining mirasini ularəja etküzüp bərgin. **8** Sən Israillarəja eytkin: «Bir adəm əliup kətkən qəşda uning oəqli bolmisa, undakta silər uning mirasini kizioəja etküzüp bəringlar. **9** Kizi bolmisa, mirasini kəridaxliriəja bəringlar. **10** Kəridaxliri bolmisa, mirasini ata jəmət təojliriəja bəringlar. **11** Əgər uning atisining kəridaxliri

bolmisa, undakta uning mirasini uning jəmətidiki əng yəkin bir tuəqiniəja bəringlar; u adəm uning mirasioəja igə bolsun. Bu Pərvərdigar Musaəja buyruəqəndə, Israillarəja quxürüləgən həküm, kanun-bəlgilimə bolup kəlsun». **12** Pərvərdigar Musaəja: — Sən mawu Abarim təojəja qikiq, Mən Israillarəja təkdim kiləjan zəminəja qarap bəq. **13** Kərip boləjandin keyin sənmu akəng Hərunəja əhxəz əz həlkirilinggə kəxulisən. **14** Qinki Zin qəlidə, jəmət jədəl qikəroəjan qəşda, ikkinglar Məning buyrukimoəja asiylik kilip, suning ixida (Zin qəlidə, Qadəxtiki «Məribəh suliri» dəgən jayda) Məni jəmətning aldidə mukəddəs dəp hərmətlimidinglar, — dedi. **15** Musa Pərvərdigarəja söz kilip: **16** — I Pərvərdigar, barlik ət iglirining roəhririning Hudasi, Əz jəmətining padiqisiz padidək bolup kəlixining aldini elix üçün jəmətəni idarə kilidioəjan, ularning aldioəja kirip qikəlaydian, ularni baxlap məngalaydian bir adəmni tikləp bərixingni təlaymən, — dedi. **18** Sən Nunning oəqli Yəxuani tallioəjan, — dedi Pərvərdigar Musaəja, — Uningda Rəhim bər, sən kəlungni uning bəxiəja koy, **19** uni kahin Əliazar wə barlik jəmətning aldidə turoəzup wəzəpigə koy. **20** Sən pütkül İsrail jəməti uning gəpigə kirixi üçün əzünəgning izzət-xəhringdin bir kismini uningəja bərgin. **21** U kahin Əliazarning aldidə tursun, [Əliazar] urimning həkümünü wasitə kilip turup, Pərvərdigarning huzurida uning üçün yol sorisun; İsrail həlki, yəni pütkül jəmət uning buyruki bilən qikidu, uning buyruki bilən kirixi kərek. **22** Xuning bilən Musa Pərvərdigarning buyruki boyiqə ix kərip, Yəxuani baxlap kelip, kahin Əliazarning wə barlik jəmətning aldidə turoəzdi; **23** [Əliazar] kəlini uning bəxiəja koyup, uni Pərvərdigarning Musaning wasitisi bilən buyruəqinidək wəzəpigə koydi.

28 Pərvərdigar Musaəja söz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillarəja buyrup: — «Məngə sunuloəjan hədiyə-kurbanliklarni, yəni Məngə ozuk bolidioəjan, huxbuy kəltüridioəjan otta sunulidioəjan hədiyə-kurbanliklarni bolsa, silər hər birini bəkitiləgən kəralidə sunuxkə kəngül koyunglar» — dəgin. **3** Sən ularəja yəne: «Siləning Pərvərdigarəja atəp otta sunulidioəjan kəydürmə kurbanlikinglar mundak bolidu: — hər kuni bəjirim bir yaxlik ərkək kəzidin ikkini daimiy kəydürmə kurbanlik kilinglar. **4** Ətigini birni, gugumda birni sununglar; **5** yəne tətтин bir hündin sokup qikiriləjan zəytun məyi iləxtüriləgən esil undin ondin bir əfəhni axlik hədiyə süpitidə sununglar. **6** Sinay təojida bəlgiləngən, Pərvərdigarəja atəp huxbuy qikərsun dəp, otta sunulidioəjan daimiy kəydürmə kurbanlik manə xudur. **7** Hər bir kəza üçün uningəja kəxulidioəjan xarəb hədiyəsi tətтин bir hün xarəb bolidu; eqitma iqimlik boləjan xarəb hədiyəsi mukəddəs jayda Pərvərdigarəja sunup təkülsun. **8** Sən ikkinqi bir kəzini gugumda sunoəjin; uni ətigənkidək axlik hədiyəsi wə xarəb hədiyəsi bilən kəxup sunoəjin; u huxbuy kəltürix üçün Pərvərdigarəja atəp otta sunulidioəjan kəydürmə kurbanlik bolidu. **9** — Xəbat kuni bəjirim bir yaxlik ikki ərkək kəza sunulsun; uningəja kəxup zəytun məyi iləxtüriləgən esil undin əfəhning ondin ikkisi axlik hədiyə süpitidə sunulsun wə xarəb hədiyəsi sunulsun; **10** bu hər bir xəbat künidə sunulidioəjan xəbat künidiki

qurbanlikdur; uning bilan daimiy keydurmə qurbanlik wə qoxumqə sunulidoqan xarab hədiyəsi billə sunulsun. **11** — Hər ayniq birinqi küni Pərwərdigarəja atilidoqan keydürmə qurbanlik sununglar; yəni ikki yax torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bejirim yəttə ərkək qozini sununglar. **12** Hər torpak bexioja zəytun meyi iləxtürülqən esil undin əfahning ondin üqi axliq hədiyə süpitidə, qoqkarəja zəytun meyi iləxtürülqən esil undin əfahning ondin ikkisi axliq hədiyə süpitidə, **13** hər bir qoza bexioja zəytun meyi iləxtürülqən esil undin əfahning ondin biri axliq hədiyə süpitidə sunulsun; bu Pərwərdigarəja otta sunulidoqan, huxbuy qikiridoqan bir keydürmə qurbanlikdur. **14** Ularning xarab hədiyələri bolsa: — hər bir torpak bexioja xarabini yerim hin, qoqkar bexioja hinning üçtin biri, hər bir qoza bexioja hinning tətтин biri sunulsun. Bu hər ayda sunulidoqan aylıq keydürmə qurbanlik bolup, yilning hər eyida xundak qilinsun. **15** Bularning üstigə Pərwərdigarəja atilidoqan gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sunulsun; xularning həmmisi daimiy keydürmə qurbanlik wə qoxumqə xarab hədiyəsi bilan billə sunulsun. **16** Birinqi ayniq on tətтин küni Pərwərdigarəja ataloqan «ətup ketix» [qozisi sunulsun]. **17** Xu ayniq on bəxinqi küni heyət baxlinidu; yəttə kün petir nan yeyilsun. **18** Birinqi küni mukəddəs yiojilix etküzülsun, heqkandak ix-əmgək qilmasliqinglar kerək, **19** xu küni otta sunulidoqan, Pərwərdigarəja ataloqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax torpaktin ikkini, bir qoqkar wə yəttə bir yaxliq ərkək qoza sununglar; ular aldinglarda bejirim kərünsun; **20** xularəja qoxulidoqan axliq hədiyələri zəytun meyi iləxtürülqən esil un bolup, hər bir torpak bexioja əfahning ondin üqi, qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **21** xu yəttə qoza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **22** xuningdək [gunahinglar] üçün kafarət kəltürüxkə gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sunulsun. **23** Bularning həmmisini atiganlik keydürmə qurbanlik, yəni daimiy keydürmə qurbanliqtin ayrim sununglar. **24** Silər wə tərıkidə uda yəttə kün Pərwərdigarəja atap otta sunulidoqan, huxbuy kəltüridoqan axundak hədiyə-qurbanliklarni sununglar; xularning həmmisi daimiy keydürmə qurbanlik wə qoxup sunulidoqan xarab hədiyəsining sirtida sunulidu. **25** Yəttinqi küni mukəddəs yiojilix etküzünglar, xu küni heqkandak ix-əmgək qilixkə bolmaydu. **26** «Dəsləpki orma» küni, yəni «həptilər həyti»nglarda silər yengi axliq hədiyəni Pərwərdigarəja sunoqan qaoqda mukəddəs yiojilix etküzünglar; heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **27** Silər Pərwərdigarəja ataloqan, huxbuy kəltüridoqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax torpaktin ikkini, qoqkardin birni, bir yaxliq ərkək qozidin yəttini sununglar. **28** Xularəja qoxup sunulidoqan axliq hədiyə zəytun meyi iləxtürülqən esil undin bolup, hər bir torpak bexioja əfahning ondin üqi, qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **29** xu yəttə qoza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **30** xuningdək silərninq [gunahinglar üçün] kafarət kəltürüxkə [gunah qurbanlik süpitidə] bir tekə sunulsun. **31** Xularning həmmisi daimiy keydürmə qurbanlik wə uning axliq hədiyəsigə qoxup (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsun), xarab hədiyələri bilan billə sunulsun.

29 Yəttinqi ayniq birinqi küni silər mukəddəs yiojilix etküzünglar; [u küni] heqkandak ix-əmgək qilmasliqinglar kerək. Bu silər üçün kanaylar qelinidoqan küni bolidu. **2** Silər Pərwərdigarəja ataloqan, huxbuy kəltüridoqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax bir torpak, bir qoqkar, yəttə bir yaxliq bejirim ərkək qozini sununglar. **3** Xularəja qoxup sunulidoqan axliq hədiyə zəytun meyi iləxtürülqən esil undin bolup, hər bir torpak bexioja əfahning ondin üqi, qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **4** xu yəttə qoza bexioja əfahning ondin biri sunulsun; **5** xuningdək silərninq [gunahinglar üçün] kafarət kəltürüxkə gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sunulsun. **6** Xularni ayniq birinqi künidiki keydürmə qurbanlik wə uningəja qoxumqə boloqan axliq hədiyəsi, daimiy keydürmə qurbanlik, uningəja qoxumqə boloqan axliq hədiyəsi wə bularəja qoxulidoqan xarab hədiyəlerinqing sirtida sununglar; bularning həmmisi hər bir wə bəlgilimə boyiqə Pərwərdigarəja atap otta huxbuy kəltürüninq dəp sunulsun. **7** Yəttinqi ayniq oninqi küni silər mukəddəs yiojilix etküzünglar; nəpsinglarni tartip ezünglarni təwan tutunglar. U küni heqkandak ix-əmgək qilixkə bolmaydu. **8** Silər Pərwərdigarəja ataloqan, huxbuy kəltüridoqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin yəttini sununglar (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsun). **9** Xularəja qoxup sunulidoqan axliq hədiyə zəytun meyi iləxtürülqən esil undin bolup, hər bir torpak bexioja əfahning ondin üqi, qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **10** xu yəttə qoza bexioja əfahning ondin birini, **11** xuningdək gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sununglar; ularning həmmisi kafarət künidiki gunah qurbanlik, daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə bularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **12** Yəttinqi ayniq on bəxinqi küni mukəddəs yiojilix etküzünglar; u küni heqkandak ix-əmgək qilixkə bolmaydu. Pərwərdigarəja atap yəttə kün heyət qilinglar; **13** silər Pərwərdigarəja atap, huxbuy kəltürüninq dəp otta sunulidoqan keydürmə qurbanlik süpitidə yax torpaktin on üçüni, ikki qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin on tətти sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun). **14** Xularəja qoxup sunulidoqan axliq hədiyə zəytun meyi iləxtürülqən esil undin bolup, on üç torpak bexioja əfahning ondin üqi, ikki qoqkar bexioja əfahning ondin ikkisi, **15** on tət qoza bexioja əfahning ondin birini, **16** xuningdək gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sununglar; ularning həmmisi kafarət künidiki gunah qurbanlik, daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **17** Ikkinqi küni yax torpaktin on ikkini, ikki qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin on tətти sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **18** wə xundakla torpaklar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioqə qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoqan axliq hədiyələri bilan xarab hədiyəlerinqing sununglar. **19** Xuningdək gunah qurbanlik süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə xularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **20** Üçinqi küni bir yax torpaktin on birni, ikki qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin on tətти sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **21** wə xundakla torpaklar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioqə qarap bəlgilimə boyiqə

qoxumqə sunulidoʻjan axlik hədiyoliri bilən xarab hədiyolirini sununglar; **22** xuningdək gunah qurbanlikni süpitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyosi wə xarab hədiyosi billə sunulsun. **23** Tətinqi küni yax torpaktin onni, ikki qoqkar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətini sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **24** wə xundaqla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanojə qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoʻjan axlik hədiyoliri bilən xarab hədiyolirini sununglar; **25** xuningdək gunah qurbanlikni süpitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyosi wə xarab hədiyosi billə sunulsun. **26** Bəxinqi küni yax torpaktin tokkuzni, ikki qoqkar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətini sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **27** wə xundaqla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanojə qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoʻjan axlik hədiyoliri bilən xarab hədiyolirini sununglar; **28** xuningdək gunah qurbanlikni süpitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyosi wə xarab hədiyosi billə sunulsun. **29** Altinqi küni yax torpaktin səkkizni, ikki qoqkar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətini sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **30** wə xundaqla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanojə qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoʻjan axlik hədiyoliri bilən xarab hədiyolirini sununglar; **31** xuningdək gunah qurbanlikni süpitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyosi wə xarab hədiyosi billə sunulsun. **32** Yəttinqi küni yax torpaktin yəttini, ikki qoqkar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətini sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **33** wə xundaqla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanojə qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoʻjan axlik hədiyoliri bilən xarab hədiyolirini sununglar; **34** xuningdək gunah qurbanlikni süpitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyosi wə xarab hədiyosi billə sunulsun. **35** Səkkizinqi küni silər mukəddəs yojilix ətküzinglar; u küni heqkandək ix-əmgək kilmanglar. **36** Silər Pərwərdigarəja atap, huxbuy kəltürsün dəp otta sunulidoʻjan keydürmə qurbanlikni süpitida bir torpak, bir qoqkar wə bir yaxlik ərkək qozidin on tətini (xular həmmisi bejirim bolsun) **37** həmdə torpak, qoqkar wə ərkək qozilarning sanojə qarap, bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidoʻjan axlik hədiyoliri bilən xarab hədiyolirini sununglar; **38** xuningdək gunah qurbanlikni süpitidimu bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyosi wə xarab hədiyosi billə sunulsun. **39** Bəlgiləngən heytlinglarda Pərwərdigarəja atap sunulidoʻjan qurbanlik-hədiyolər ənə xalardur; siləring kəsəmgə bəoqlik yaki ihtiyarən sunidoʻjanliringlar, keydürmə qurbanlikliringlar, axlik hədiyoleringlar, xarab hədiyoleringlar wə inaklik qurbanlikliringlar bolsa, ularning sirtididur. **40** Xundaq kəlip, Musa Pərwərdigarning əzigə buyruəjanlirining həmmisini kaldurmay Israillarəja ukturdi.

30 Musa Israillarning kəbilə baxliklirəja səz kəlip mundak dedi: — Pərwərdigarning buyruəjanliri

mundak: — **2** Əgər biraw Pərwərdigarəja kəsəm iqkən bolsa yaki əz əzini qəkliməkqi bolup kəsəm iqkən bolsa, ləwzidin kəytxiqa bolmaydu, həman aozjida qikkən həmmə gəp boyiqə ix tutaydi kerək. **3** Kiz bala yax bolup, tehi atisining əyidiki qaojda, əz-əzini qəkləx toorurluk Pərwərdigarəja kəsəm bərgən bolsa, **4** əmma atisi kizining kəsimini yaki əz-əzini qəkləx toorjrisida bərgən wədisini angliəjan wə kizining aldidə undiməy xük turojəjan bolsa, undakta uning barlik kəsəmliri wə əz-əzini qəkləx toorjrisida kəlojan həmmə wədisi inawətlik bolidu. **5** Lekin kizning atisi angliəjan qaojda uni tosqən bolsa, uning kəlojan kəsəmliri yaki əz-əzini qəkləx toorjrisida kəlojan inawətiliridin heqbir inawətlik bolmaydu; atisi uni tosqən boləqaqka, Pərwərdigarmu uni kəqürjdu. **6** — Əgər u kəsəm kəlojan yaki əz-əzini qəkləxə aozjida təntəklilik bilən wəda kəlojan həlatə ərgə təgkən bolsa, **7** eri xuni angliəjan bolsa, lekin angliəjan küni undiməy xük turojəjan bolsa, undakta uning kəlojan kəsəmliri yaki əz-əzini qəkləxə kəlojan gəpliri inawətlik bolidu. **8** Əgər eri angliəjan küni uni tosqən bolsa, uning kəlojan kəsimini wə əz-əzini qəkləx toorjruk aozjidin qikarəjan təntək gəplirini bikar kilsə, undakta ular inawətsiz bolidu; Pərwərdigar uni kəqürjdu. **9** Lekin tul hotun yaki eridin ajrixip kətkən hotunlar kəlojan kəsəm, yəni uning əzini qəkləx toorjruk kəlojan barlik wədiliri bolsa inawətlik bolidu. **10** Əgər u erining əyida kəsəm kəlojan yaki əz-əzini qəkləx toorjruk kəsəm-wəda iqkən, **11** eri anglap turukluk xük turuwəlip tosmiojan bolsa, undakta uning barlik kəlojan kəsəmliri wə əz-əzini qəkləx toorjruk kəlojan barlik wədiliri inawətlik bolidu. **12** Lekin uning eri anglap turojəjan qaojda uning kəsəm-wədilirini enik rət kəlojan bolsa, ayal aozjidin qikarəjan wəda bərix wə əz-əzini qəkləp turux toorjruk kəlojan barlik wədilirining heqkəyisisi inawətlik bolmaydu; uning eri bularni rət kəlojan boləqaqka, Pərwərdigar uni kəqürjdu. **13** Ayalning bərgən wədisini wə uning qidap turup əzümni qəkləymən dəp kəlojan kəsəm-wədisini uning eri inawətliknu kəlalaydu, inawətsizmu kəlalaydu. **14** Əgər uning eri hərküni uning aldidə xük turuwəlip gəp kilmisa, undakta uning bərgən barlik kəlojan kəsəmlirini wə əz-əzini qəkləp turux toorjruk kəlojan həmmə wədilirini inawətlik kəlojanliki həsablinidü; qünki erining anglap turojəjan künidə gəp kilməy xük turojəjanliki uning ayalning kəsəm-wədilirini kükə igə kəlojanlikidur. **15** Lekin eri ayalning kəsəm-wədilirini anglap nəhayiti uzək wəqitlardin keyin andin uning kəsəm-wədilirini inawətsiz kilsə, undakta u ayalning gunahini əz üstigə aolojan bolidu. **16** Yukiiriklar Pərwərdigarning Musəja buyruəjanliri, yəni eri bilən ayali, ata bilən əz əyidə turuwatqən, tehi yaxlikəda boləjan kizi otturisdiki nizam-bəlgimilərdur.

31 Pərwərdigar Musəja səz kəlip: — **2** Sən Midiyanlardin Israillarning intikəmini al, andin əz həlkli ringgə qoxulisən, — dedi. **3** Musa həlkqə mundak dedi: — Aranglardin jənggə qikkixə bir türküüm adəmlərni koralləndurunglar; andin ular Midiyanlardin Pərwərdigar üçün intikəm elixkə atlansun. **4** Silər Israillarning hərber kəbilisidin jəng kilixkə mingdin adəm mangdurunglar. **5** Xuning bilən tümənligən Israil həlkining hər kəbilisidin mingdin, jəmiy on ikki

ming adəm jəng kilixka qorallandurildi. **6** Musa hər kəbilidin mingdin adəmni jəng kilixka mandurdi həmdə Əliazarning oqlı Finihasni ular bilan billə mandurdi, Finihasning qolida muqəddəs əswablar wə agah kanay bar idi. **7** Ular Pərwərdigarning Musaoja buyruoqini boyıqə Midiyanlar bilan sokuxkili qikiq, ərkəklərninğ həmmisini ɵltürüwətti; **8** muxu ɵltürülgənlərdin baxka, yəne Midiyanning Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba degən bəx padixahıni ɵltürdi; yəne Beorning oqlı Balaamni kiliq bilən qepip taxlıdi. **9** Israillər Midiyanlarning hotun-kizliri wə balilirini tutkun kilip kətti, yəne ularning pütün qarwa malliri, koy padiliri wə mal-mülüklirini olja kildi; **10** ular turuwatkan yərlərdiki barlık xəhər wə barlık bargahlırioja ot koyuwətti; **11** ular adəm bolsun mal bolsun barlık oqniymət, barlık oljini elip kətti; **12** ular tutқан əsirlərnı həm olja-oqniymətnı Moab tüzəngliklirigə, İordan dəryasi boyioja jaylaxkan Yerihoning udulidiki bargahka əkilip, Musa bilan kahin Əliazarəja, xundakla Israillarning jamaitigə tapxurdi. **13** Musa, kahin Əliazar wə jamaətninğ barlık əmirli ri bargahning sirtioja qikiq ularni qarxi aldı. **14** Ləkin Musa jəngdin kaytkan hərbiy sərdarlarəja, yəni mingbexi, yüzbexilarəja hapa bolup: — **15** Silər ayallarning həmmisini tirik qaldurdunglarmu? **16** Karanglar, dəl xular Balaamning hiylə-məslihəti bilən Peordiki ixta Israillərnı Pərwərdigar aldidə gunahka patkuzuxi bilən, Pərwərdigarning jamaitigə waba yaoduruloğan əməsmu? **17** Əmdi silər barlık oqlı balilərnı ɵltürüwətinglar, ərlər bilən munasiwət ɵtküzgən ayallərnı koymay ɵltürüwətinglar. **18** Biraq yax kizlar, yəni ərlər bilən munasiwət ɵtküzmişlərnı bolsa, əzli ringlarəja tirik qaldurunglar. **19** Silər bargah sirtidə yəttə kün qədir tikip turunglar; yənn ɵltürgən wə ɵlükə təgkən hərkim üçinqi küni wə yəttinqi küni əzini paklisun; silər wə silər əsir kiləğan kixilərninğ həmmisi xundak kilsun. **20** Barlık kiyim-keqək, tərə əswab üskünilər, tiwitta tokuloğan barlık nərsilər həm yaəjaq əswab-üskünilərninğ həmmisini paklanglar, — dedi. **21** Kahin Əliazar jənggə qikiq kaytkan ləxkərlərgə: — Mana Pərwərdigar Musaoja buyruəjan kanun-bəlgilimə: **22** altun, kümüx, mis, təmür, kələy, koəjuxun katarlık **23** otka qidamlik nərsilərninğ həmmisini ɵttin ɵtküzüinglar, xundak kilsanglar pak hesablinidu; xundaktımu, yənilə «napaklikni qikəroquci su» bilən pakizlanglar; otka qidamsiz nərsilərnı xu sudin ɵtküzüinglar. **24** Yəttinqi küni kiyimliringle rni yuyunglar, andin silər pak hesablinisilər; andin keyin bargahka kirsanglar bolidu, — dedi. **25** Pərwərdigar Musaoja söz kilip mundaq dedi: — **26** Sən kahin Əliazar wə jamaət iqidiki kəbilə kattiliri bilən birliktə elinəjan olja-oqniymətninğ, adəm bolsun, qarpay bolsun, xularning omumiy sanini hesablap qikkın; **27** olja-oqniymətni ikkigə bəl, yerimini jənggə qikkənarlarəja bər, kəlojan yerimini barlık jamaətkə bər. **28** Sən yəne qikiq jənggə katnaxkan ləxkərlər alidəjan adəm, kala, exək yaki koy padiliridin bəx yüzdin birini Pərwərdigarəja atalojan ülüx bolsun dəp ayrioqın; **29** silər xuni ləxkərlərgə təwə boləjan yerimidin elip Pərwərdigarəja atalojan «kətürmə hədiyə» süpitidə kahin Əliazarəja tapxurunglar. **30** Israillərarəja təwə boləjan yerimining adəm, kala,

exək, koy padiliri, xundakla hərhil haywanlardin əlliktin birini Pərwərdigarning jamaət qədirioja karaxka mas'ul boləjan Lawiyalarəja beringlar. **31** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar Pərwərdigarning Musaoja buyruəjini dək kildi. **32** Əmdi olja-oqniymət, yəni jənggə qikkən ləxkərlər eliwəlojan nərsilərdin kəloqini koy jəmiy altə yüz yətmix bəx ming, **33** kala yətmix ikki ming, **34** exək atmix bir ming, **35** ərkəklər bilən munasiwət ɵtküzmiş qizlar ottuz ikki ming qikti. **36** Jənggə qikkənlərninğ ülüxi, yəni ularəja təwə yerimi, koy jəmiy üç yüz ottuz yəttə ming bəx yüz; **37** bu koy padiliridin Pərwərdigarəja ataloqini altə yüz yətmix bəx boldi; **38** kala ottuz altə ming, buningdin Pərwərdigarəja ataloqini yətmix ikki boldi. **39** Exək ottuz ming bəx yüz qikti, buningdin Pərwərdigarəja ataloqini atmix bir boldi. **40** Adəm on altə ming qikti, buningdin Pərwərdigarəja ataloqini ottuz ikki adəm boldi. **41** Musa Pərwərdigar əzigə buyruoqini boyıqə Pərwərdigarəja sunulidəjan «kətürmə hədiyə» boləjan ülüxni kahin Əliazarəja tapxurup bərdi. **42** Israillərarəja təwə boləjan yerimi, yəni Musa jənggə qikiq kəlgənlərdin elip bəliup bərgini — **43** jamaətkə təwə boləjan xu yerimi — koy üç yüz ottuz yəttə ming bəx yüz, **44** kala ottuz altə ming, **45** exək ottuz ming bəx yüz, **46** adəm on altə ming idi. **47** Musa Pərwərdigar əzigə buyruoqini boyıqə, Israillərarəja təwə boləjan xu yerimining, məyli adəm yaki haywan bolsun, əlliktin birini ayrip elip Pərwərdigarning ibadət qədirioja karaxka mas'ul boləjan Lawiyalarəja tapxurdi. **48** Pütükl qoxunning sərdarlıri, ming bexi, yüz bexiliri Musa bilən kərtükili kelip, **49** Musaoja: — Hizmətkərlirininğ kol astidə jəng kiləjan ləxkərlərninğ omumiy sanini sanəktin ɵtküzək birimu kəm qikkımdı. **50** Xunga, mana Pərwərdigarning huzuridə əzimizninğ gunahininğ kafariti üçün hərəkəsimiz erixkənlərnı Pərwərdigarəja atalojan hədiyə kilimiz — altun buyumlar, put-kol zənjirli ri, biləzik, məhür üzik, zirə-halka, marjanlarning həmmisini elip kəldük, — dedi. **51** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar ular əkalərninğ altunlari, yəni altunda yasəlojan hərhil buyumları aldı. **52** Ularning ming bexi wə yüz bexiliridin aloqini Pərwərdigarəja atalojan «kətürmə hədiyə» süpitidə sunuldi; barlık altun jəmiy on altə ming yəttə yüz əllik xəkəl qikti **53** (ləxkərlərninğ hərbi ri əziləri üçün mal-mülükni buləng-taləng kilixkanidi). **54** Musa bilən kahin Əliazar ming bexi wə yüz bexilirininğ kolidin altunni elip, jamaət qədirininğ iqigə əkirip, uni Pərwərdigarning huzuridə Israillər üçün yadnamə kildi.

32 Rubənninğ əwladlıri bilən Gadning əwladlırininğ kala padiliri tolimu kəpaygəndi; ularning Yaazərninğ zemini bilən Gileadning zeminiəja kezi qixti; wə mana, xu zemin qarwa bəxixka mas kəlidəjan yər idi. **2** Xunga ular Musa, kahin Əliazar wə jamaətninğ əmirli rininğ aldiəja kelip ularəja: — **3** Atarot, Dibon, Yaazar, Nimrah, Həxbon, Ələaləh, Səbam, Nebo, Bəon degən yərlər, **4** yəni İsrail jamaiti aldidə Pərwərdigar məşlup kilip bərgən yərlər bolup, qarwa bəxixka bap yərlər ikən, kullirininğmu qarwa meli bər, — dedi **5** wə yəne: — Əgər silininğ aldiridə iltipatlırioja erixkən bolsak, bizni İordan dəryasidin ət deməy, bu yərnı bizgə miras kilip bərsilə, — dedi. **6** Musa

Gadning əwladliri bilən Rubənniŋ əwladliriŋ: — Kəridaxliringlar jənggə qıkkən waqtida silər muxu yərdə turamtinglar? 7 Silər nemə üqün Israillarning [dəryadin] etüp Pərwərdigar ularoşa ata kilip bərgən zeminoşa kirixigə kəngullirini sowutisilər? 8 İlgiri mən Qadəx-Barneadin ata-bowiliringlarni xu zeminni qarlap kelixkə əwətkinimdə ularnu xundak kilixkanıdi. 9 Ular Əxkol jiləjiŋoşa qikiŋ, u zeminni kərtüp, Israillarning kənglini Pərwərdigar ata kilip bərgən zeminoşa kirixitin sowutқан. 10 Xu qaoşda Pərwərdigarning aqqıki kelip kəsəm kilip: 11 «Misirdin qıkkən yigirmi yaxtin yukirilər qin kənglidin Manga əgəxmigəqə, ular Mən İbrahım, İshak, Yakuŋlaroşa «Silərgə ata kilimən» dəp kəsəm kiləŋ zeminni kərsə, [Mən Pərwərdigar bolmay ketəy!]

12 Pəkət kənzizylərdin boləŋ Yəfunnəhning oşli Kaləb bilən Nunning oşli Yəxuala Manga qin kənglidin əgəxkən boləŋqə, zeminni kərələydu», degənidı.

13 Xuning bilən Pərwərdigarning Israilləroşa aqqıki kəzoŋloŋqə, Pərwərdigarning aldidə rəzil boləŋanni kiləŋ əxu bir əwlad elüp tügigüə, u ularni qəl-bayawanda kirik yil sərgədanlıktə yürgüzdı.

14 Əmđi mana, gunaħkarlarning əwladliri boləŋ silərmu ata-bowanglarning izini besip Pərwərdigarning Israilləroşa boləŋ kattik oşəzıptini tehımu kəzoŋmaqı bopsılərdə!

15 Əgər silər uningəŋə əgixixitin burulup kətsənglar, undakta U [Israillarnı] yənə qəl-bayawanoşa taxlıwetıdu, bu həlda silər bu barlık həlkəni harab kiləŋan bolisilər, — dedi.

16 İkki kəbilinix ədmliri Musaning aldidə kelip uningəŋə: — Biz bu yərdə mallirimizəŋə kətan, balilirimizəŋə kəl'ə-xəhər salaylı.

17 Biz bolsak kəralınip, Israillarnı əzıgə təwə jaylıriŋə baxlap barəŋuqə səpning aldidə mangimiz; bu zemindiki yat həlkələr səwəblik, bizning kikiŋ balilirimiz mustəħkəm xəhərlərdə turuxı kerək.

18 Israillər əz miraslıriŋə igə bolmıoşuqə biz əyimizgə hərgiz kaytmaymız.

19 Qünki biz ular bilən İordan dəryasining kün petix təripidiki zeminoşa yaki uningdinmu yiraktiki zeminoşa təng igidar bolmaymız, qünki mirasimiz İordan dəryasining bu təripidə, yəni kün qikixtıdu, — dedi.

20 Musa ularoşa: — Əgər xundak kilənglar, yəni Pərwərdigarning aldidə kəralınip jənggə qikiŋ, 21 silərdin kəralanəŋanlarning həmmisi İordan dəryasidin etüp, Pərwərdigar Əz düxmənlirini ularning zemindin koşlap qikiŋip boləŋanda, 22 xu zemin Pərwərdigar aldidə boysundurulup boləŋanda andin kaytsanglar, silər Pərwərdigar wə Israillər aldidə gunaħsız həsəblinisilər; bu zeminmu Pərwərdigar aldidə silərgə miras kilip berilidu.

23 Ləkin bundak kilmisanglar, mana, Pərwərdigar aldidə gunaħkar bolisilər; xuni obdan bilixinglar kerəkki, gunaħinglar əzünglarnı koşlap bexinglarəŋə qüxıdu.

24 Əmđi silər əoşinglardin qikiŋən gepinglar boyıqə ix tutunglar, baliliringlar üqün xəhər, koy padiliringlar üqün kətan selinglar, — dedi.

25 Gadning əwladliri bilən Rubənniŋ əwladliri Musəŋə: — Kulliri oşojam eytkinidək kilidu.

26 Hotun-bala qakilirimiz, kalılar wə barlık qarpaylirimiz Gileadning hərəkəysi xəhərliridə qalıdu; 27 Ləkin kulliri, jənggə tayarlanıp kəralanəŋanlarning hərberi oşojam eytkəndək [dəryadin] etüp Pərwərdigarning aldidə jəng kilidu, — dedi.

28 Xuning bilən Musa ular toşruulək kaħın Əliazar bilən Nunning oşli Yəxuoşa wə Israilling

barlık kəbilə baxlıkırıŋə tapılap, 29 ularoşa: — Əgər Gadning əwladliri bilən Rubənniŋ əwladliri kəralınip Pərwərdigarning aldidə jənggə qikiŋkə silər birliktə İordan dəryasidin etsə, u zemin silərnix əldinglarda boy sundurılsa, undakta silər Gilead zemini ularəŋə miras kilip beringlar.

30 Əgər ular kəralınip silər bilən billə etməymiz desə, undakta ularning mirası aranglarda, yəni Kanaan zeminidə bolsun, — dedi.

31 Gadning əwladliri bilən Rubənniŋ əwladliri: — Pərwərdigar kulliriŋə kəndək buyruəŋan bolsa, biz xundak kilimiz.

32 Biz kəralınip Pərwərdigarning aldidə dəryadin etüp Kanaan zeminoşa kirimiz, andin İordan dəryasining bu yekidiki zemin bizgə miras kilip berilidəŋan bolıdu, — deyixti.

33 Xuning bilən Musa Amoriylarning padixahı Siħonning padixahlıkı bilən Baxanning padixahı Ogning padixahlıkını, zemin wə təwəsıdiki xəhərlərnı, ətrapıdiki xəhərlər bilən kəxup, həmmisini Gadning əwladlıriŋə, Rubənniŋ əwladlıriŋə wə Yüstüpnix oşli Manassəhning yerim kəbilisigə bərdı.

34 Gadning əwladliri Dibon, Atarot, Aroor, 35 Atrot-Xofan, Yaazar, Yəgbiħah, 36 Bəyt-Nimrah, Bəyt-Haran katarlık mustəħkəm xəhərlərnı saldı wə xundakla kətanlarnı saldı.

37 Rubənniŋ əwladliri [yengidin] Həxbon, Ələələh, Kiriətayım, 38 Nebo, Baal-Meon (yukiriŋi isimlar əzgirtılğən) wə Sibmaħni saldı; həm ular saləŋan xəhərlərgə yengidin nam bərdı.

39 Manassəhning oşli Makirning əwladliri Gileadka yürüx kilip, u yərnı elip, xu yərdə turuxluk Amoriylarnı koşlıwətti.

40 Xuning bilən Musa Gileadni Manassəhning oşli Makiroşa beriwıdu, u xu yərdə turup qaldı.

41 Manassəhning oşli Yair Amoriylarning yeza-kixlaklırını hıjıum kilip elip, bu yeza-kixlaklarnı Həwot-Yair dəp atıdu.

42 Nobah Kınat wə uningəŋə kəraxlık yeza-kixlaklarnı hıjıum kilip elip Kınatın əz ismi bilən Nobah dəp atıdu.

33 Təwəndikilər əz kəxunliri boyıqə, Musa bilən Hərunning yetəkqılıkı astıda Misir zemindin qikiŋən Israillarning mangəŋan yollirıdu; 2 Musa Pərwərdigarning əmri boyıqə, əzlırining səpər kiləŋan yollirini pütüp koydı, ularning səpər kiləŋan yolliri mundak: — 3 Biriŋi əyning on bəxiŋi künı [Israillar] Ramsəs xəhıridin səpərgə qıktı; etüp ketix həytıning ətisi ular barlık Misirliklarning kəz aldidə mərdanılık bilən yoloşa qıktı.

4 Bu qaoşda Misirliklər ularning arısidiki Pərwərdigar təripidin əltürülğənlərnı, yəni barlık tunji oşullirini dəpnə kiliwatkanıdi; Pərwərdigar Misirliklarning məbudlırining üstidin həküm qüxürdi.

5 Israillər Ramsəstin yoloşa qikiŋip Sukkotka berip qədir tıktı.

6 Ular Sukkottın yoloşa qikiŋip qəl-bayawanning ayıqıdiki Etamoşa berip qədir tıktı.

7 Etamdin yoloşa qikiŋip, aylinip Baal-Zefonning udulidiki Pi-Hahirotkə berip Migdolning aldidə qədir tıktı.

8 Pi-hahirottın yoloşa qikiŋip, dengizning otturısidin etüp, Etam qelidə üq kün yol yürüp Maraħda qədir tıktı.

9 Maraħdin yoloşa qikiŋip Elimgə kəldi; Elimgə on ikki bulək bilən yətmix horma dəriħi bar idi; ular xu yərdə qədir tıktı.

10 Elimdin yoloşa qikiŋip Kızıl Dengiz boyıda qədir tıktı.

11 Kızıl Dengizdin yoloşa qikiŋip Sin qelidə qədir tıktı.

12 Sin qelidin yoloşa qikiŋip Dofkaħka kelip qədir tıktı.

13 Dofkaħdin yoloşa qikiŋip Aluxka berip qədir tıktı.

14 Andin keyin Aluxtin yoloqa qikip Rifidimoqa kelip qedir tikti, u yordæ hælkkæ iqidioqan su tepilmay qaldi. 15 Rifidimdin yoloqa qikip, Sinay qeligæ berip qedir tikti. 16 Sinay qelidn yoloqa qikip Kibrot-Hattawahka kelip qedir tikti. 17 Kibrot-hattawahdin yoloqa qikip Hazirotta qedir tikti. 18 Hazirottin yoloqa qikip Ritmahda qedir tikti. 19 Ritmahdin yoloqa qikip Rimmon-Pærezda qedir tikti. 20 Rimmon-Pærezdin yoloqa qikip Libnahda qedir tikti. 21 Libnahdin yoloqa qikip Rissahda qedir tikti. 22 Rissahdin yoloqa qikip Kæhælatahda qedir tikti. 23 Kæhælatahdin yoloqa qikip Xafir teojida qedir tikti. 24 Xafir teojidin yoloqa qikip Haradahta qedir tikti. 25 Haradahdin yoloqa qikip Makhilotta qedir tikti. 26 Makhilottin yoloqa qikip Tahatta qedir tikti. 27 Tahattin yoloqa qikip Tærahda qedir tikti. 28 Tærahdin yoloqa qikip Mitkahda qedir tikti. 29 Mitkahdin yoloqa qikip Haxmonahta qedir tikti. 30 Haxmonahtin yoloqa qikip Moxarotta qedir tikti. 31 Moxarottin yoloqa qikip Bønæ-Yaakanda qedir tikti. 32 Bønæ-Yaakandin yoloqa qikip Hor-Hagidgadka berip qedir tikti. 33 Hor-Hagidgadhtin yoloqa qikip Yotbatahka kelip qedir tikti. 34 Yotbatahtin yoloqa qikip Abronahka kelip qedir tikti. 35 Abronahhtin yoloqa qikip Əzion-Gæbærgæ kelip qedir tikti. 36 Əzion-Gæbardin yoloqa qikip Zin qelida, yæni Kadæxtæ qedir tikti. 37 Kadæxtin yoloqa qikip Edom zemining qegrisidiki Hor teojida qedir tikti. 38 Israillar Misir zemindin qikkandin keyinki kirikinqi yili bæxinqi ayninq birinqi kûni, kahin Hærun Pærwærdigarning æmri boyiqæ Hor teojida qikip xu yordæ øldi. 39 Hærun Hor teojida ølgæn qeoqida bir yûz yigirmæ ûq yaxta idi. 40 U qaoqda, Qanaan zemining jønubida turuxluk Kanaaniylarning padixahi Arad Israillar keliwiptu dæp anglioqanidi. 41 Israillar Hor teojidin yoloqa qikip Zalmonahda qedir tikti. 42 Zalmonahdin yoloqa qikip Punonoqa kelip qedir tikti. 43 Punondin yoloqa qikip Obotka kelip qedir tikti. 44 Obottin yoloqa qikip Moabning qegrisidiki Iyæ-Abarimoqa kelip qedir tikti. 45 Iyimdin yoloqa qikip Dibon-Gadka kelip qedir tikti. 46 Dibon-Gadhtin yoloqa qikip Almon-Diblatayimoqa kelip qedir tikti. 47 Almon-Diblatayimdin yoloqa qikip Neboning aldidiki Abarim taøjliqoqa kelip qedir tikti. 48 Abarim taøjliqidn yoloqa qikip Yerihoning udulida Iordan dæryasining boyidiki Moab tûzlænglikliridæ qedir tikti. 49 Moab tûzlænglikliridæ Iordan dæryasini boylap tikkæn qedirliri Bæyt-Yæximottin tartip Abæl-Xittimoqæ bard. 50 Pærwærdigar Moab tûzlænglikliridiki Iordan dæryasi boyida Yerihoning udulida Musaqa sèz kilip mundæq dedi: — 51 Sæn Israillaroqa sèz kilip mundæq buyruoqin: — «Silær Iordan dæryasidin øtup Kanaan zeminoqæ kælgæn qeoqinglarda, 52 zemindiki barliq turuwatqanlarni aldinglardin hæydiwetinglar, ularning barliq oyma, kuyma butlirini qekip taxlanglar hæm barliq «yukiri jay»lirini wæyræn kilip taxlanglar. 53 Silær xu zeminni igilæp makanlixinglar, qûnki Mæn u zeminni silærgæ miras kilip bærgænæn. 54 Silær jæmæt boyiqæ qæk taxlap, zeminni øzûnglærgæ miras kilip elinglar; adimi kæræklærgæ kæræk miras bølup beringlar; adimi azraklaroqa azrak miras bølup beringlar; qæk taxlanøqanda kimlærgæ kæyær qikkæn bolsa, xu yær uning mirasi bolsun; silær

miraska ata kæbilæ-jæmæt boyiqæ warisliq kilinglar. 55 Hælbuki, ægær u zeminda turuwatqanlarni aldinglardin hæydiwetsinglar, ulardin kelip kaqolanlar qokum kœzûnglærgæ tikan, bikiqinglaroqa yantak bolup sanjilidu, turoqan zemininglarda silærni parakændæ kilidu; 56 wæ xundæq boliduki, Mæn øslidæ ularoqa qandak muamilæ kilmæqæ boløqan bolsam, silærgæ xundæq muamilæ bolimæn».

34 Pærwærdigar Musaqa sèz kilip mundæq dedi: — 2 Sæn Israillaroqa sèz kilip mundæq buyruoqin: «Silær Qanaan zeminoqæ kirgæn qaoqda, silærgæ miras boluxka tæksim kilinidioqan zemin Qanaan zemini bolidu; zemining bekitilgæn jay-qegraliri mundæq bolidu: — 3 Silærning jænub tæripinglær Zin qelidin baxlap Edom qegrisioqa takalsun; andin jænub tæriptiki qeqranglar «Xor dengizi»ning jænub tæripining æng ayioqoqa yætsun; 4 xu yærdin qeqranglar «Serik Exæk dawini»ning jænub tæripidin burulup zinoqa øtsun; uning ayioqi toptoøqra Kadæx-Barneaning jønubida bolidu; andin u yærdin yænæ Hæzar-Addaroqa berip, Azmonoqa tutixidu; 5 andin qegra Azmondin burulup mengip, Misir ekinoqæ baridu wæ dengizoqæ tutixidu. 6 Kûn petix tærpætæ qeqranglar «Uluq dengiz»ning øzi bolidu, yæni uning boyliri bolidu; mana bu silærning kûn petix tærpæptiki qeqranglar bolidu. 7 Ximal tærpæptiki qeqranglar mundæq bolidu: — «Uluq dengiz»din baxlap hør teojioqæ pasil sizilsun; 8 pasil siziki Hør teojidin baxlap Hamat øtojioqa sozulup, andin qegra Zædadoqa tutaxsun; 9 qegra yænæ Zifronoqa øtup Hæzar-Enanda ahirlaxsun; mana bu silærning ximaliy qeqranglar bolidu. 10 Andin xærkiy qegrayinglarning pasil siziki Hæzar-Enandin Xefamoqæ sizilsun. 11 Bu qegra Xefamdin Ayinning kûn qikix tæripidiki Riblahka qûxidu; andin qegra xu yærdin qûxup Kinnærat dengizning dawindin øtup kûn qikix tærpæpkæ tutixidu. 12 Andin qegra tæwanlæp Iordan dæryasini boylap qûxup, Xor Dengizoqæ yætsun. Mana bu qeqralar bilæn bekitilgæn zemininglar bolidu». 13 Musa Israillaroqa sèz kilip mundæq dæp buyruði: — «Mana bu Pærwærdigar tokkuz kæbilæ wæ yerim kæbiligæ tækdim kilinsun dæp buyruoqan, qæk taxlinix ærkilik øzûnglar warisliq kilidioqan zemininglar bolidu; 14 qûnki Rubæn kæbilisidikilær ata jæmæti boyiqæ wæ Gad kæbilisidikilær ata jæmæti boyiqæ øz mirasioqa allikaqan warisliq kilip uni igiligæn, Manassæhning yerim kæbilisimu øz mirasioqa warisliq kilip uni igiligæn; 15 Bu ikki kæbilæ wæ yerim kæbilæ Yerihoning udulida, Iordan dæryasining xærkiy kiroqikidiki kûn qikix tærpætæ øz miraslrini elip boløqan». 16 Pærwærdigar Musaqa sèz kilip mundæq dedi: — 17 Tæwændikilær zeminni silærgæ tæksim kilip bærgûqilærning isimliki: — Kahin Əliazar wæ Nunning oqli Yæxua. 18 Silærmu yænæ zemin tæksim kilixka yardæmlixix qûqun hær kæbilidin birdin æmir tallap beringlar. 19 Bularning ismi mundæq: — Yæhuda kæbilisidin Yæfunnæhning oqli Kalab. 20 Ximeon kæbilisidikilærdin Ammihudning oqli Xæmuæl. 21 Binyamin kæbilisidin Kislonning oqli Əlidad. 22 Dan kæbilisidikilærdin Yøglining oqli, æmir Bukki idi. 23 Yûsûpning øwladliridin: — Manassæh kæbilisidikilærdin Əfodning oqli æmir Hænniyøl 24 hæm Əfraim kæbilisidikilærdin Xiftanning oqli æmir Kæmuæl. 25 Zæbulun kæbilisidikilærdin Parnækning oqli æmir

Əlizafan; **26** Issaxir kəbilisidikilərdin Azzanning oçli əmir Paltiyəl; **27** Axir kəbilisidikilərdin Xelomining oçli əmir Ahihüdi; **28** Naftali kəbilisidikilərdin Ammihudning oçli əmir Pədəhəl idi. **29** Mana bular Pərwərdigar əmr kılıp Israilləroçja Kanaan zeminidiki miraslırını təksim kılıxça bekitkənlər idi.

35 Pərwərdigar Yerihoning udulida, İordan daryasının boyidiki Moab tüzlänglikliridə Musaçja söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israilləroçja mundak əmr kıl, ular miras kılıp erixkən zeminidiki bəzi xəhərlərnı Lawiylarning olturuxioçja bərsun; u xəhərlərnıng əpçerisidiki yaylaklarnımu Lawiyləroçja bərsun. **3** Xundak kılıp ularning turidioçjan xəhərliri bolidu wə xu xəhərlərgə təwə yaylakləroçja ularning qarpaylırı, baxça mal-mülükliri həmdə barlık haywanlırı orunlaxturulıdu. **4** Silər Lawiyləroçja beridioçjan xəhərlərdiki yaylaklar sepilidin baxlap həsablıoçjanda ming göz bolsun. **5** Silər yənə xəhər sirtidin kün qıxix tərəpkə qarap ikki ming göz, jənub tərəpkə qarap ikki ming göz, kün petix tərəpkə qarap ikki ming göz, ximal tərəpkə qarap ikki ming göz əlçənglər, xəhər otturida bolsun; xəhərlər ətrapidikı muxu yərlər ular üçün yaylaklar bolsun. **6** Silər Lawiyləroçja bərgən xəhərlər iqidə altə xəhər «panahlik xəhiri» bolsun; silər ularnı adəm öltürüp qoyoçjan kixilərnıng xu xəhərlərgə keçip beriwelioxja bikitınglar; bulardin baxça ularoçja yənə kirik ikki xəhər beringlar. **7** Silər Lawiyləroçja beridioçjan xəhərlər jəmyi kirik səkkiz bolup, xu xəhərlər bilən ularoçja təwə yaylaklar ularoçja berilsun. **8** Silər ularoçja beridioçjan xu xəhərlər Israillər miras kıləoçjan təwəliklərdin bolsun; adımı köprək boləoçjanlardin köprək, adımı azrak boləoçjanlardin azrak elinglar; hər bir kəbilə özigə təksim kılinoçjan mirasça asasan xəhərlərdin bəzilirini elip Lawiyləroçja təksim kılıp bərsun. **9** Pərwərdigar Musaçja söz kılıp mundak dedi: — **10** Sən Israilləroçja mundak degin: «Silər İordan daryasidin etüp Kanaan zeminiçja kirgininglarda, **11** tasadipiyliktin adəm öltürüp qoyoçjanların panahlinixi üçün keçip beriwelioxja birnəqçə xəhər tallap bekitınglar. **12** Xundak kıləoçjanda xu xəhərlər adəm öltürgüçji taki jamaət aldidə soraxça tartıloçja, kixisakarning öltürüp qoyuxidin panahlinidioçjan xəhərlər bolidu. **13** Silər bekitkən bu xəhərlər silərgə panahlinidioçjan altə xəhər bolidu. **14** Panahlik xəhiri üçün İordan daryasının kün qıxix tərpidə üç xəhər, Kanaan zeminidimu üç xəhərnı ayrip koyunglar. **15** Bu altə xəhər Israillər, yat əldikilər wə ularning arisida arilixip olturoçjan musapırlar üçün panahlik xəhərliri bolsun; tasadipiyliktin adəm öltürüp qoyoçjan hər bir kixi xu yərlərgə keçixça bolidu. **16** — Əgər biraw təmür əswab bilən urup adəm öltürüp qoyoçjan bolsa, u kəstən adəm öltürgən kətil bolidu; kəstən adəm öltürgüçji jəzmən öltürülüxi kerək. **17** Əgər biraw kəl kətürüp adəm öltürgüdək tax bilən urup adəm öltürüp qoyoçjan bolsa, u kəstən adəm öltürgən kətil bolidu; kəstən adəm öltürgüçji jəzmən öltürülüxi kerək. **18** Əgər biraw adəm öltürgüdək kaltək bilən urup adəm öltürüp qoyoçjan bolsa, u kəstən adəm öltürgən kətil bolidu; kəstən adəm öltürgüçji jəzmən öltürülüxi kerək. **19** Kən kisas aloçju kixi xu kətilni öltürsun; u kətilni uqratqan yeridə öltürsun. **20** Əgər

biraw eqmənlik bilən birsini ittirip yikitiwetip yaki məküp turup birər nərsə etip öltürüp qoyoçjan bolsa, **21** yaki eqəxixip muxt bilən urup öltürüp qoyoçjan bolsa, adəm uruquçji jəzmən öltürülüxi kerək, çünki u kətil bolidu; kən kisas aloçju kixi kətilni uqrioçjan yərdə öltürüwətsun. **22** Lekin u adəmning eqi yok, tasadipiy ittiritiwetix yaki məksətsizlə birər nərsə etip, **23** yaki adəm öltürgüdək hərəkəndək bir taxnı adəmni kərməy etip selip, adəm öltürüp qoyoçjan bolsa, uning əslidə uningəja heçkəndək eqi bolmisa, uningəja ziyankəxlik kılıx niyitimu bolmisa; **24** bundak əhwalda, jamaət xu kanun-hökümlərgə asasen adəm öltürgüçji bilən kən kisas aloçjuçji otturisida kesim kilsun. **25** Jamaət tasadipiy adəm öltürüp qoyuquçini kən kisas aloçjuçji kixining kolidin jəzmən kutkuzuwətsun; ular uni keçip beriwəloçjan panahlik xəhəriçja [aman-esən] qayturup bərsun; andin muqəddəs may bilən məşihləngən bax kahin ölüp kətküçə u xu xəhərdə tursun. **26** Lekin tasadipiyliktin adəm öltürüp qoyoçjan kixi əgər keçip beriwəloçjan panahlik xəhərinə təwəsidin qıxip kətkən bolsa, **27** xundakla kən kisas aloçjuçji kixi uni panahlik xəhərinə pasillirineçji sirtida uqrıtip kelip öltürüwətkən bolsa, undakta kən kisas aloçjuçji kən kəxix gunahını tartmaydu; **28** çünki tasadipiyliktin adəm öltürüp qoyoçjan kixi əslidə bax kahin ölüp kətküçə panahlik xəhəridə turuxi kerək idi; bax kahin ölüp kətkəndin keyin öz təwəlik boləoçjan zeminiçja qaytip barsa bolidu. **29** — Bular silər turuxluk həmmə yərdə əwladmu-əwlad kanun-bəlgilimilər bolsun. **30** Baxça birsini öltürgən kətilni bolsa, birnəqçə guwahqıning guwahlikidin keyin andin öltürüxkə bolidu; lekin pəkət birlə guwahqıning guwahlikı bolsa, u uni öltürüxning səwəbi bolmaydu. **31** Əlümgə layik gunah etküzənlərgə, yəni kəstən adəm öltürgənlər üçün silər heçkəndək tələm pulini kət'iy köbul kilmanglar; undak kixi jəzmən öltürülüxi kerək. **32** Xuningdək panahlik xəhərgə keçip beriwəloçjan kixi üçün bax kahin ölüp ketixtin ilgiri öz yerigə qaytip keliwelioxja heçkəndək tələm pulini kət'iy köbul kilmanglar. **33** Xundak kilsanglar, özünglər turoçjan zeminni buləoçjan bolmaysılər, çünki kən zeminni buləoçjandı; zeminda təkülgən kənoçja dəl xu kənni təkən kixining öz kenidin baxça heçkəndək kafarət kəltürüxkə bolmaydu. **34** Özünglər olturoçjan zeminni, yəni Mən Özüm məkan kıləoçjan zeminni buləoçjimanglar; çünki Mən Pərwərdigar Israillər arisida məkan tutkuqidürmən.

36 Yüsüp əwladlırining jəmətliridin Manassəhning nəwrisi, Makirning oçli Gileadning əwladlırining jəmət baxlikliri Musa wə Israillarning kattiliri boləoçjan əmirlərnıng aldioçja kelip mundak dedi: — **2** «Pərwərdigar ilgiri oçjaməoçja qək taxlap zeminni İsrail həlkigə miras kılıp təksim kılıp bərxini buyruoçjan; oçjammu Pərwərdigarning kərindiximiz Zəlofıhadning mirasini uning kizlırioçja təksim kılıp bərxin toçprisidiki buyruqınımu aloçjan. **3** Lekin, ular Israillarning baxça kəbilisidikilərgə yatlık bolup kətsə, ularning mirasimu ata-bowlırimizning mirasidin qıxip ularning ərlirineçji kəbilisining mirasiçja köxulup ketidu; undak boləoçjanda biz qək taxlap erixkən miras tügəydu. **4** Israillarning «azadlık yili» kəlgəndə ularning mirasi ularning

ərlirining kəbilisining mirasiqə qoxulup ketidu; bundak bolqanda ularning mirasi bizning ata-bowilirimizning mirasidin elip ketilidu». **5** Musa Pərwərdigarning səzi boyiqə Israillaroqə səz qilip mundak əmr qilip: — Yüsüp kəbilisidikilər toqra eytidu. **6** Zəlofiqadning qizliri toqrisida Pərwərdigarning buyruqini mundak; «Ular əzliri halioqan ərgə yatliq bolsa boluweridu, lekin əz jəməti, əz ata kəbilisidin bolqan birigə yatliq boluxi kerək. **7** Xundak bolqanda Israillarning mirasi bir kəbilidin yənə bir kəbiligə yetkilip kətməydu; Israillarning hər biri əz ata-bowilirining kəbilisining mirasini qing tutup koyup bərməsliki kerək. **8** Israillarning hər biri əz ata-bowilirining mirasini igiləx üqün Israil kəbililiridin mirasqə warisliq qilqan hər bir qiz-ayal əz ata-bowilirining kəbilisidin bolqan birsigə yatliq boluxi kerək. **9** Muxundak bolqanda, Israillarning mirasi bir kəbilidin yənə bir kəbiligə yetkilip kətməydu; qünki Israil kəbililiri əz mirasini kolidin bərməsliki kerək, — dedi. **10** Pərwərdigar Musaqə qandak əmr qilqan bolsa, Zəlofiqadning qizlirimu xundak qildi. **11** Zəlofiqadning qizliridin Maqlah, Tirzah, Hoqlah, Milkah wə Noahlar əz taqilirining oqullirioqə yatliq boldi. **12** Ular Yüsüpning oqli Manassəhning əwladlirining jəmətidikilərgə yatliq boldi; ularning mirasi yənilə atisining kəbilisi iqidə qaldi. **13** Bular Pərwərdigar Yerihoning udulida, Iordan dəyasining boyidiki Moab tüzlənglikliridə Musaning wasitisi bilən Israillaroqə buyruqan əmrlər wə həkümlərdur.

Kanun xərhi

1 Təvəndə hatiriləngini Musaning Iordan dəryasining xərkiy taripidiki Paran bilən Tofəl, Laban, Həzirot, Di-Zahəbning otturısında, yəni Sufning əzudlidiki qel-tüzənglikdə, pütkül İsrailoəya eytkən səzlidiridur: — **2** Hərəb teoqidin qıqıp, Seir teoqining yoli bilən Kədəx-barneaəya barəyüqə jəmiy on bir künlik yol idi. **3** Həlbuki, Musa bu barlik səzlərni Pərwardigarning ularni dəp əzigə tapilioəni boyiqə İsrailarəya eytkən waqti kirikinqi yili, on birinqi əyning birinqi küni boldi; **4** bu waqit Musa Həxbonni paytəht kילוan Amoriylarning padixahı Siħonni wə Axtarot wə Ədrəyni paytəht kילוan Baxanning padixahı Ognı məoşlup kילוandın keyinki məzgil idi. **5** Xuning bilən Iordan dəryasining xərkiy taripidiki Moab zeminida Musa [pəroyəmbər] bu kanun-təlimni xərhləxkə baxlap, mundak dedi: — **6** «Pərwardigar Huda yimiz Hərəb teoqida bizgə səz kılıp: — «Silərnıng muxu taoş ətrapidə turoşan waqtinglar yetərlik boldi; **7** əmđi burulup səpərgə atlinip, Amoriylar turuwatqan egizlikkə wə uningəya yekın boləşan barlik jaylarəya, jümlidin Arabah tüzlənglikigə, taoşliqlarəya, oymanlıqkə, jənubkə, dengiz boyliroəya, uluş dərya, yəni Əfrat dəryasioşiqə Kanaaniylarning zeminioəya həm Liwan zeminioəya beringlar. **8** Mana, Mən xu zeminni silərnıng aldinglarəya koydum; kiringlar, Pərwardigar ata-bowiliringlarəya, yəni İbrahım, Ishak, Yakup wə ularning əwladlirioəya: «Silərgə berimən» dəp kəsəm kילוan zeminni igilənglar» — degəniđi. **9** Xunga Mən xu qaoşda silərgə: — «Mən yüküinglarnı yaloşuz ketürəlməymən. **10** Pərwardigar Huda yinglar silərnı kəpəyitti; mana, bügün silər əsməndiki yultuzlardək nuroşunsilər. **11** Ata-bowanglarning Hudasi boləşan Pərwardigar darwəkə silərnı hazirkidin yənə ming həssə kəpəytkay, xundakla wədə kילוşinidək silərgə bəht-bərikət ata kילוay! **12** Ləkin mən əzüm yaloşuz kandakmu silərnıng jəpəliringlarnı, yüküinglarnı wə talax-tartixinglarnı ketürəlməymən? **13** Əzünglar üqün həkəysi kəbilliringleardın danixmən, yorutuləşan mətiwərlərnı tallanglar, mən ularni üstüinglərgə yolbaxqi kılımən» — dedim. **14** Silər bolsanglar manga: — «Sening eytkining yaxhi gəp boldi», dedinglar. **15** Xuning bilən mən kəbililiringlardin munəwwər adəmlərnı, yəni danixmən həm mətiwər adəmlərnı tallap, üstüinglərgə yolbaxqi kılıp, mingbexi, yüzbexi, əllikbexi wə onbexi kılıp təyinləp, kəbililiringlar üqün hərhil əməllərnı tutuxkə tiklidim. **16** Xu qaoşda mən aranglardiki sorəqilarəya: «Kerindaxlinglar arisidiki ərz-dəwalarnı sorənglar, kərindax bilən kərindaxning otturısında wə puqraying bilən kəoxna olturoşan yaqa yurtluklar otturısında adil həküm qıqiringlar; **17** həküm qıqarəyanda heqkəndək kixining yüz-hatirisini kilmanglar; məyli kiqik bolsun, qong bolsun silər həmmisiningla ixlirini sorənglar. Silər insanlarning səlitidin kərkməsliqinglar kerək, qünki muxu həküm qıqirix ixi Hudaəya təwə ixtur. Silərgə təs qüxidioşan ix bolsa, mening aldiməya elip kelinglar, mən uni anglaymən» — dedim. **18** Əyni qaoşda mən kılıxkə kerək boləşan barlik ixlər toşruluk tapilioşanmən. **19** Biz Pərwardigar Huda yimiz bizgə buyruəşandək Hərəbtin

qıqıp, Amoriylarning taoşliqioəya barduk wə silər xu yoldiki bipayan, dəlxətlik qəlnı kərdunglar; biz uning həmmisidin eštip, Kədəx-Barneaəya kəlduk. **20** Wə mən silərgə: — «Silər Pərwardigar Huda yimiz bizgə ata kılıdioşan, Amoriylarning teoşioəya yetip kəlduk. **21** Mana, Pərwardigar Huda yinglar bu zeminni aldinglarəya koydi; ata-bowanglarning Hudasi Pərwardigar silərgə eytkəndək, xu yərgə qıqıp uni igilənglar; kərkmanglar, heq həduşmanglar» — dedim. **22** Xuning bilən silər həmminglar yeniməşə kelip manga: — «Biz zeminioəya kirixtin ilgiri aldin adəmlərnı əwətayli; ular biz üqün u yərnı kəzətip, qıqiximiz kerək boləşan yol wə biz uqraydioşan xəhərlər toşruluk həwər yətüküşmə» — dedinglar. **23** Bu ix nəzirimə muwəpiş kərtinüp, mən aranglardin on ikki adəmnı, yəni həkəysi kəbilidin birdin adəmnı tallidim. **24** Ular yoloşə atlinip taoşkə berip, əxkol jiloşioəya qüxüp u yərnı təxkürüp kəruxti. **25** Ular kollirioəya xu zemindiki məwilərđin elip bizgə kəltürdi wə məlumət berip: «Pərwardigar Huda yimiz bizgə təkđim kילוan bu zemin yaxhidur» — dedi. **26** Həlbuki, silər zeminioəya qıqixkə unimidinglar, Pərwardigar Huda yinglarning əmrigə kərxi qıqıp Uningəya asiylig kıldinglar. **27** Wə əz qediringlarda kəxşap: «Pərwardigar bizgə əq boləşanlikidin bizni Amoriylarning kəlioəya tapşurup həlak kılıx üqün Misir zeminidin qıkarəşan. **28** Əmđi biz nəgə barəmmiz? Qünki kərindaxlirimiz: «Xu yərdiki adəmlər bizdin qong həm egiz bir həlk ikən; ularning xəhərliri intayın qong, səpilliri əsmənoəya təkixidikən; uning üstigə biz xu yərdə Anakiylarnı baykідuk», dəp kənglimizni parəkəndə kılıwətti» — dedinglar. **29** Xunga mən silərgə: «Kərkmanglar, ularning aldidə dəkkə-dükkiğə qüxmənglar; **30** silərnıng aldinglarda mangidioşan Pərwardigar Huda yinglar Misir zeminidə kəz aldinglarda barlik kילוanliridək silər üqün jəng kılıdi; **31** silər yənə qəl-bayawandımu barlik mangoşan yolliringlearda muxu yərgə yetip kəlgüçə insan əz oşlini kuşiqida kətürginidək Pərwardigar Huda yinglarningmu silərnı kətürginini kərdunglar. **32** Xuningdək gərqə U yənə kəqidə otta, kündüzdə bulut iqidə silərnıng aldinglarda mengip, bargah tikküdək yərlərnı izdəp tepix üqün yürgən bolsımu, bu ixta Pərwardigar Huda yinglarəya ixənmidinglar. **34** Pərwardigar bu səzlərnı kילוan əwazinglarnı anglap oşəşəpliniş: **35** «Bu rəzil dəwrđiklərdin heqbir adəş həkəndək yol bilən Mən ata-bowilirioəya təkđim kılıxni kəsəm kילוan bu yaxhi zeminni kərgüqi bolmaydi! **36** Pəkət Yəfunnəhning oşli Kaləb pütün kəbi bilən Pərwardigarəya əgəşkəqə, xula zeminni kəridu wə u əz puti bilən kəzip qıqқан barlik yərnı uningəya wə uning balilirioəya berimən» — dəp kəsəm kildi. **37** Xu qaoşda Pərwardigar silərnıng səwəbinglardin məndinmu əqqiklandı wə: «Sanmu xu yərgə kürgüqi bolmaysən. **38** ləkin aldingda hizməttə turuwatqan Nunning oşli Yəxua kirəlaydu. Uni küqləndürgin, qünki u İsrailarnı uningəya miras kılduridu. **39** Xuningdək silərnıng: «Ular [düxmənlərnıng] oljisi bolup kalidu» degən kiqik baliliringlar, yəni bügünki kündə yaxhi-yamanni park etəlməyđioşan baliliringlar bolsa, kiridu; Mən u yərnı ularəya ata kılımən wə ular uni igiləydu. **40** Ləkin

silər bolsanglar, burulup Kizil Dengizə baridojan yol bilən qel-bayawanoja qayttinglar» — dedi. **41** Xu qaojda silər manga jawab berip: «Biz dərwekə Pərwərdigar aldida gunah sadir kilduk. Xuning üçün biz hazır Pərwərdigar Hudayimiz bizgə kilojan barlik əmiri boyiqə jəng kilojili qikimiz» — dedinglar. Xuning bilən silərnin hərbinglar öz beximqilik kiliq koral-yarakliringlarni esip, taojka qikmakəji boldunglar. **42** Lekin Pərwərdigar manga: Ularoja: — «Qikmanglar, jəng kilmanglar, qünki Mən aranglarda əməsmən; silər qokum düxmənlinglar aldida məqlup bolisilər», degin, dedi. **43** Mən silərgə səz kildim, lekin silər kulək salmidinglar, bəlkə Pərwərdigarning səzige karxi qikip əsiylik kiliq, əz beximqilik kiliq taojka qiktinglar. **44** Lekin taojda turojan Amoriylar silərgə karxi atlinip, bir top hərilerdək silərnə taki Horməhojioja koqlap, Seirda silərnə kiliclap əltürdi. **45** Silər kaytip kelip Pərwərdigar aldida yioja-zar kətürdünglar, əmma Pərwərdigar pəryadinglarni anglimidi, u uningə kulək salmidi. **46** Xuning bilən silər Qadəxtə nurojun künlər turup kaldinglar — silər kanqə künlər xu yərdə turdunglar!

2 Andin biz burulup, Pərwərdigar manga eytkəndək Kizil dengizə baridojan yol bilən səpərgə atlanduk; biz nurojun künlər Seir teojə ətrapida aylinip yürduk. **2** Pərwərdigar manga səz kiliq: — **3** «Silərnin muxu taojni aylinip turojan waqtinglar yetərlək boldi; əmdi ximal tərəpkə burulunglar. **4** Həlkəkə: — Silər Seirda turuwatqan kerindixinglar Əsawlarning qəgrisidin etidojan boldunglar; ular silərdin kərkidu, xunga bək ehtiyat kiliq, **5** ularoja jəng kəzojimanglar; qünki mən silərgə ularning zeminidin hətta tapanqilik yərnimu bərməymən; qünki Seir teojini Əsawoja miras kiliq bərdim. **6** Silər ularoja pul tələp ozuk-tülüq setiwelinglar, pul tələp su setiwelinglar. **7** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar kolunglardiki barlik əjirni bərikətləp kəlgən; U silərnin wə bipayan qel-bayawandin mengip etüwatqininglarda həmmi bildi; Pərwərdigar Hudayinglar bu kirik yil silər bilən billə boldi; həq nərsidin kəm bolmidinglar» — dedi. **8** Xuning bilən biz Seirda turuwatqan kerindaxlirimiz Əsawlarning zeminidin wə Arabah tüzənglikidin, xundakla Elat wə Ezion-Gəbərdin etüp, burulup Moabdiki qel-bayawan yoli bilən mangduk. **9** Pərwərdigar manga: «Moabiylarni awarə kilmanglar yaki ularoja jəng kəzojimanglar; qünki Mən ularning zeminini silərgə miras kiliq bərməymən; qünki Mən Ar xəhər-zeminini Lutning əwladlirioja miras kiliq bərdim» — dedi **10** (Əmiylər əslidə xu yərdə turatti; ular Anakiylarəja ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlkə idi. **11** Ular Anakiylardək «gigantlar» dəp hesablinidu; lekin Moabiylar ularni «Əmiylər» dəp ataydu. **12** Seirda əslidə Həriylar turatti; lekin Əsawlar Həriylarni zeminidin həydiwetip, ularni yokitip ornioja olturaxlaxti — huddi Israillar Mənkə Pərwərdigar ularoja təkdin kilojan, ularning təwəliki boləjan zeminəja kiləjiniəja ohxax). **13** [Pərwərdigar:] «Əmdi hazır ornunglardin turup Zərad ekininin etünglar» dedi. Buni anglap biz Zərad ekininin etükə, **14** Qadəx-Barneadin ayrilip Zərad ekininin etükə boləjan künlər ottuz səkkiz yil boldi; bu dəl huddi Pərwərdigar ularoja kəsəm kiləjindək, u dəwrdiki

jəngqilər bargəhtin pütünləy yokitilojuqə boləjan arilikti wə waqit idi. **15** Dərwəkə Pərwərdigarning kəli ularni bargəhtin yokitip tügətküqə ularni həlak kilixkə karxi qikkanidi. **16** Wə xundək boldiki, xu jəngqilər əlüp həlkə arisidin pütünləy tügigəndin keyin, **17** Pərwərdigar manga səz kiliq: — **18** «Silər bügün Moabning, yəni Arning qəgrisidin etisilər. **19** Xuning bilən silər Ammoniylarəja yəkin kelisilər; əmma ularni awarə kilmanglar yaki ularoja jəng kəzojimanglar; qünki Mən Ammoniylarning zeminini silərgə miras kiliq bərməymən; qünki Mən uni Lutning əwladlirioja miras kiliq bərdim» — dedi. **20** (bu zeminu «gigantlarning zemin» hesablinidu; qünki ilgiri gigantlar xu yərdə turojanidi; Ammoniylar ularni «Zamzumlar» dəp ataydu. **21** Ular Anakiylarəja ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlkə idi. Pərwərdigar ularni [Ammoniylarning] aldida yokitixi bilən [Ammoniylar] ularni zeminidin məhrum kiliq, ularning ornioja olturaklaxkanidi. **22** Pərwərdigar Seirda turojan Əsawlar üçünmu ohxax ix kildi, ularning aldidin Həriylarni yokatti; xuning bilən Əsawlar ularni zeminidin məhrum kiliq, bügüngə qədər ularning ornioja olturaklaxkanidi. **23** Wə Gaza xəhərigiqə kənt-kixlaklarda olturaklaxkan awiylarni bolsa, Kaftordin qikqan Kaftoriylar yokitip, ularning ornioja olturaklaxti). **24** — «Əmdi ornunglardin kəzojilinglar, səpiringlarəja qikqinglar; Arnon dəryasidin etünglar; mana, Mən Həxbonning padixəhi Amoriy Sihonni wə uning zeminini kolunglarəja tapxurdum; ixni baxlanglar, zeminini igiləxkə, uning bilən jəng kilixkə qikqinglar; **25** Mən bügündin baxlap silərnin kərkunqunglar wə wəlxitinglarni pütüklə asman astidiki həlkələr üstigə quxürimən; ular silərnin həwiringlarni anglap silərnin tüpəyilinglardin titrəp dəkkə-dükkigə quxidü». **26** Xu qaojda mən Həxbonning padixəhi Sihonəja Kədəmot qəlidin əlqilərnə əwətip, tinqlik salimi yollap: — **27** «Bizning zeminidin etüximizgə yol kəyojaysən; ongoja, soləja burulmay, pəkətlə yoldin qikmay mangimiz. **28** Sən manga ozuk-tülüknə puləja setip berisən, suni puləja setip berisən; biz pəkətlə piyədə mengip etimiz, halas. **29** Seirda turuwatqan Əsawlar, Arda turuwatqan Moabiylar bizgə muamilə kiləjəndək sənmu biz İordan dəryasidin etüp, Pərwərdigar Hudayimiz bizgə təkdin kilidəjan zeminəja kirgüqə xundək muamilə kiləjəysən» — dedim. **30** Lekin Həxbonning padixəhi Sihonning bizning yərdin etüximizgə yol kəyojisi yok idi; qünki Pərwərdigar Hudayinglar uni silərnin kolunglarəja tapxurux üçün uning roh-kəlbini kattik, kənglini jəhil kiliwətkən (bügünki əhwal dərwəkə xundək). **31** Pərwərdigar manga: «Mana, Mən aldinglarda Sihonni wə uning zeminini silərgə tapxuruxkə baxlidim; ixni baxlanglar, uning zeminini igiləx üçün uni ixəjal kilixkə kirixinglar» — dedi. **32** Sihon dərwəkə ezi wə barlik həlkə biz bilən kərxilixix üçün jəng kilixkə Yəhəzoja qikti. **33** Lekin Pərwərdigar Hudayimiz uni bizning aldimizda kolimizəja tapxurdi; biz uning əzini, sojullirini wə barlik həlkəni urup məqlup kilduk. **34** Xu qaojda biz uning barlik xəhərlirini ixəjal kiliq ularni pütünləy həlak kilduk; ulardiki barlik ərkək, kizəyal wə balilarni birinimu koymay yokattuk; ulardin

heqkaysisini tirik qoymiduk. **35** Biz pəkət əzlimiz üqün qarwa mallarini wə ixoal kılojan xəhərlərdin olja oşniymət alduk. **36** Arnon dəryasi boyidiki Aroardin wə xu yərdiki jiloidiki xəhərdin tartip Gileadkıqə heqkandək xəhər bizgə təng keləlmidi; Pərwərdigar Hudayimiz bizning aldimizda həmmisini məqlubiyətkə uqratti. **37** Həlbuki, silər Ammoniyarning zeminoja, qəgrisi boləjan pütkül Yabbok wadisoja, taoidiki xəhərlərgə yəki Pərwərdigar Hudayimiz bizgə mən'i kılojan hərəkəysi yərgə yekinlaxmidiglar.

3 Andin biz burulup, Baxanoja baridojan yol bilən qikip mangduk; Baxanning padixahı Og wə barlik həlki bizgə kərxi jəng kilixkə Ədrəygə qikti. **2** Pərwərdigar manga: «Uningdin kərkmiojin; qünki Mən uni, uning həlki wə zeminini kəlungəja tapxurdum; Həxbonda turojan Amoriylarning padixahı Sihonni nemə kılojan bolsa, unimu xundək kilisan» — dedi. **3** Pərwərdigar Hudayimiz dərwəkə Baxanning padixahı Ognı wə barlik həlkinı kəlimizəja tapxurdi; biz uningəja hujum kilip uların heqkimni kəldurmay kirduk. **4** Xu wəqıtta biz uning barlik xəhərlirini ixoal kilduk; biz uning xəhərliridin igilimigən birsimu kəlmidi. Bular Baxandiki Ogning padixahlıkı, yəni pütkül Argob rayoni bolup, jəmiy atmix xəhər idi. **5** Bu xəhərlərninğ həmmisi egiz sepillar wə baldaqlık kowuklıri bilən məstəhkəm kilinojanidi; ularəja kəraxılık yeza-kəntlər intayin kəp idi. **6** Biz ularni Həxbonning padixahı Sihonni kəlojinimizdək təltəküs yoqattuk — Barlik xəhərlər, ərlər, ayal-balilarnı koymay həmmisini təltəküs yoqattuk. **7** Biz pəkət əzlimiz üqün barlik qarwa-mallarnı wə xəhərlərdin olja oşniymət alduk. **8** Xu qəojda biz İordan dəryasining xərəkəripədə turuxluk Amoriylarning ikki padixahining kəlidin zeminini, yəni Arnon dəryasidin Hərmon teojojqə boləjan zeminini tartiwalduk **9** (Hərmon teojoji Zidoniylar «Sirion», Amoriylar «Senir» dəp ataydu); **10** Biz yəne tüzlənglikliki barlik xəhərlər, pütkül Gilead wə Baxan padixahı ogning padixahlıkdiki Salikah wə Ədrəy xəhərlirigə, Baxanning barlik zeminini igiliduk **11** (xu qəojda gigantlarning kəldukidin pəkət Baxanning padixahı Og kəlojanidi; uning kariwiti təmürdin yasəlojanidi; mana, u Ammoniyarning Rabbah xəhəridə sakliniwatmamdu? Uning uzunlukı tokkuz gəz, kənglikı tət gəz. «Gəz» — adəttiki adəmninğ jəyniki əlqəm kilinojan). **12** Biz xu qəojda igiləgin zemin mundək: — Arnon dəryasi yenediki Aroar xəhəridin tartip, Gilead taqlıqining yerimini wə uningdiki xəhərlərnı Rubən wə Gad kəbilisidikilərgə təkdım kildim; **13** Gileadning kəlojan zemini wə Og padixahning zemini boləjan pütkül Baxanni mən Manassəhning yerim kəbilisigə təkdım kildim (pütkül Argob rayoni, yəni pütkül Baxan «gigantlarning zemini» deyilidu. **14** Manassəhning ooqli Yair pütkül Argob rayonini, yəni Baxanni Gəxuriylar wə Maakatiylarning qəgrisiəjqə igiligən wə uni əz ismi bilən «Həwwo-t-Yair» dəp atəjan. Bügüngə kədər u xundək atalmakta). **15** Gileadın bolsa mən Makiroja təkdım kildim. **16** Rubəndikilər wə Gədtikilərgə mən Gileadın Arnon dəryasiəjqə (wadining otturisi qəgra idi), xundəkla Ammoniyarning qəgrasi boləjan Yabbok dəryasiəjqə boləjan zeminini təkdım kildim; **17** yəne Pisgah taqlıki

astida yatқан Arabah tüzləngliki (taqlık tüzlənglikning xərkiy təripida) wə İordan dəryasining Kinnərt kəlidin tartip Tuz dengizəjqə boləjan kismini ularəja qəgra kilip bərdim. **18** Mən xu qəojda silərgə: — Pərwərdigar Hudayinglar əzünglarning təəllukətinglar bolsun dəp igilixinglar üqün bu zeminni silərgə ata kılojan; aranglardiki jəngqilər jənggə təyyarlinip korallənojan həlde kərinədxliringlar boləjan İsrailarning aldidə dəryadin ətinglar; **19** Pəkət bala-qəkiliringlar wə mal-qərwiliringlar (mal-qərwiliringlarning kəplikini bilimən) mən silərgə təksim kılojan xəhərlərdə kəlsun; **20** Pərwərdigar kərinədxliringlarəja silərninğ aram əlojininglərdək aram bərgüqə, ular Pərwərdigar Hudayinglar İordan dəryasining u təripida ularəja təkdım kılojan zeminni igiligüqə ular bilən birgə [jəng kilinglar]; andin silər hərbinglar mən silərgə təksim kılojan əz təəllukətinglarəja kaytisilər» — dəp tapiliojanmən. **21** Xu qəojdimu mən Yəxəuoja: «Sən Pərwərdigar Hudayinglarning muxu ikki padixahkə kılojanlirining həmmisini əz kəzüng bilən kərdüng; Pərwərdigar sən baridojan yərdiki padixahlıklarnimu xuningəja ohxax kilidu. **22** Silər uların kərkmənglar; qünki Pərwərdigar Hudayinglar əzi silər üqün jəng kilidu» — dəp tapiliojanmən. **23** Xu qəojda mən Pərwərdigardin ətünüp: — **24** «İ Rəb Pərwərdigar, Sən Əz kulungəja Əz uluəlukung wə küqlük kəlungni ayan kilixkə kirixting; qünki məyli asmanlarda yəki zeminda bolsun Səninğ kəlojanliringəja wə küq-kudritingə təng kəlgüdək xundək ilah barmu? **25** Səndin ətünümənki, mən İordan dəryasidin ətüp, xu yərdiki yaxhi zeminni — Xu yaxhi taqlıknı wə Liwanni kərtixkə nesip kəlojəysən», — dedim. **26** Ləkin Pərwərdigar silərninğ səwəbinglar tüpəylidin manga qəzəpəlinip iltijayimoja kulək salmidi, bəki manga: «Boldi, bəs! Bu ixni aldimda ikkinji tiləja əlojuqi bolma. **27** Sən Pisgahning qəkkisiəja qikip bəxingni kəttürüp, əz kəzing bilən məqrıbka, ximaləja, jənobkə wə məxrıkkə tikilip qəra; qünki sən muxu İordan dəryasidin ətməysən. **28** Yəxəuoja wəzipini tapiliojin, uni rıəbətəndürüp yürəklık kil; qünki u bu həlkning aldidin ətüp sən kəridiojan xu zeminoja ularni igə kəlojuzidu» — dedi. **29** Xuning bilən biz Bəyt-Peorning udulidiki wadida turup kəlduk.

4 — Əmdi, i İsrail, mən silərgə əgıtidiojan muxu bəlgilimilərgə həm həkümərgə kulək selinglar; ularəja əməl kilsanglar həyatlik tapisilər wə xundəkla ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə təksim kilidiojan zeminoja kirip uni igiləysilər. **2** Mən silərgə tapxuridiojan Pərwərdigar Hudayinglarning muxu əmrlirigə əməl kilixinglar üqün, mən silərgə əmr kılojan səzgə heqnemini kəxmənglar həmdə uningdin heqnemini qikipiwətmənglar. **3** Silər əz kəzıringlar bilən Pərwərdigarning Baal-Peorning tüpəylidin kılojan ixlirini kərgənsilər; qünki Baal-Peorəja əgəxkənlərninğ həmmisini Pərwərdigar Hudayinglar aranglardın yoqatti; **4** Ləkin Pərwərdigar Hudayinglarəja qing bəqlənojanlardın hərbinglar bügüngə kədər həyat turuwətisilər. **5** Mana, mən Pərwərdigar Hudayim mənə əmr kılojandək, kirip igiləyiojan zeminda turojanda ularəja əməl kilsun dəp silərgə bəlgilimə həm həküməlnəni əgəttim. **6** Silər ularni qing tutup əməl

kilinglar; qünki xundak kilsanglar bu hëkümlarning hëmmisini anglijan hëlkjarning kez aldida silerning dana wë yorutulojan bir hëlk ikanlikinglar ispatlinidu; ular dërwëkë: «Bu uluqj ël dërhëkëkëat dana hëm yorutulojan bir hëlk ikan» – dëydu. 7 Qünki Përwërdigar Hudayingimizing bizning Uningoja nida kילוan hërbir tilaklirimizdë bizgë yëkin turojiningdëk, ëzigë yëkin turojan bir Hudasi bolojan bizgë ohxax baxka bir uluqj ël barmu? 8 Mën aldindinglaroja qoyojan muxu pütkül qanundikidëk adil bëlqilimilër hëm hëkümlërgë igë bolojan silërdëk baxka bir uluqj ël barmu? 9 Öz keztinglar bilën kergëni ixlarni untumasliqinglar, hëttä ömrüninglarning barliq kënlirida qëlbinglardin qikarmasliqinglar üqün ëzizinglaroja ehtiyat kilinglar wë ihlasliq bilën qëlbinglarni [ezixtin] saklanglar; xuningdëk silër kergininglarni baliliringlaroja wë baliliringlarning balilirioja yatküzinglar; 10 Silër Hërab teojida Përwërdigar Hudayinglarning aldida turojan küni Përwërdigar manga: «Hëlkni Mening sezlimni anglix üqün yenimoja yioqkin; xuning bilën ular sezlimni ëginip, yër yüzidiki barliq kënliridë Mëndin ëyminidu wë balilirioja ëgitidu» – degënid. 11 Silër yëkin keliq taqning tüwidë turduinglar; bu taqning oti asmanlarning baqiriojqë keyüp yetti, hëmdë karangoquluk, bulutlar wë sür taqni kaplidi; 12 Përwërdigar otning otturisidin silërgë sez kildi; silër sözlëning sadasini anglinglar, lekin heq xëkilni kërmidinglar; silër pëkët bir awazni anglinglar. 13 Wë U xu qaoqda silërgë ëmr kילוan ëhdisini, yëni «on ëmr»ni ayan kildi wë ularni ikki tax tahtay üstigë pütüti. 14 Wë xu qaoqda Përwërdigar manga ëmr kiliq, silër dëryadin ëtüp igilëydiqan zeminda ularni ularoja ëmël kilixinglar üqün silërgë bëlqilimilër hëm hëkümlarni ëgitixni tapilidi. 15 Özüinglaroja nahayiti ehtiyat kilinglarki (qünki Përwërdigar Hërab teojida ot otturisidin silërgë sez kילוanda heqkandëk xëkilni kërmigënsilër), 16 ëzuinglarni bulojap, mëyli ërkëk yaki ayal süritidë, mëyli yër yüzidiki hërkandëk haywan yaki asmanda uqidiojan hërkandëk qux bolsun, mëyli yër yüzidë hërkandëk ëmiligüqi haywan yaki yër astidiki sulardiki hërkandëk belik bolsun, ularning süritidë heqkandëk xëkil-qiyapëttiki oyma butni ëzuinglar üqün yasimanglar, 19 yaki xuningdëk, bexinglarni këtürüp asmanlaroja karap, quyax, ay, yultuzlar, yëni pütkül samawi qoxunni kërüp, kënglünglar mayil bolup ularoja bax egip kullukioja kirmënglar; qünki Përwërdigar Hudayinglar bularni pütkül asman astidiki barliq hëlkjër üqün orunlaxturojan. 20 Lekin silëni bolsa Përwërdigar Öz mirasi bolojan bir hëlk boluxunglar üqün «tömür tawlaw humdani»din, yëni Misirdin elip qikti. 21 Lekin Përwërdigar silërnin wëjenglardin manga qëzëplinip, Përwërdigar Hudayinglar silërgë miras bolux üqün ata kilidiojan yahxi zemin toqrisida: – «Sën xu yërgë kirixkë Iordan dëryasidin ëtmaysën» dëp kësëm kildi. 22 Xunga mën muxu zeminda ëlüxüm mukërrër; Iordan dëryasidin ëtmëymën; biräq silër bolsanglar uningdin ëtüp xu yahxi zeminni igilëysilër. 23 Përwërdigar Hudayinglarning silër bilën tüzgën ëhdisini untumasliqinglar, xundakla ëzuinglar üqün Përwërdigar Hudayinglar silërgë mën'i kילוan oyma butni yaki hërkandëk nërsining xëkil-

qiyapitini yasimasliqinglar üqün ëzuinglaroja hëzi bolunglar. 24 Qünki Përwërdigar Hudayinglar hëmmi yutkuqi bir ot, wapasizliqkë hësët kילוuqi bir Hudadur. 25 Silër përzëntlër, përzëntinglarning përzëntlirini kërüp, zeminda uzak waqit turojandin keyin, birhil xëkil-qiyapëttë bolojan oyma butni yasiojan, xuningdëk Përwërdigar Hudayinglarni rënjitip uning nëziridë rëzil bolojarni kilip ëzuinglarni bulojojan bolsanglar, 26 mën asman-zeminni üstüinglaroja guwahqi boluxkë qakirimën, silër Iordan dëryasidin ëtüp, igilëydiqan xu zemindin tezla pütünlay yok kilinisilër; silërnin uningda yaxiojan kënliringlar uzun bolmaydu, silër bëlki uningdin pütünlay yok kilinisilër. 27 Përwërdigar silëni barliq hëlkjër arisioja tarkitidu, Përwërdigarning silëni hëydixi bilën silër xu ëllër arisida kiqik bir qalduq bolisilër. 28 Silër xu yërlërdë turup yaoqatqin yaki taxtin yasalojan, në kërëlmëydiqan, në angliyalamaydiqan, në yemëydiqan, në puralmaydiqan, pëkët insanning qolining yasioqini bolojan ilahlarning kullukida bolisilër. 29 Silër xu yërlërdë Përwërdigar Hudayinglarni izdëysilër; pütün qëlbinglar wë pütün jëninglar bilën uni izdisënglar, uni tapisilër. 30 Silër ëqir azab-öküpët tartkininglarda, bu ixlarning hëmmisi bexinglaroja qüxkandë, silër Përwërdigar Hudayinglaroja yenip kelisilër wë uning awazioja kulak salisilër. 31 Qünki Përwërdigar Hudayinglar rëhïmidil bir Hudadur; U silëni taxlawëtmëydu, në halak kilmaydu, në ata-bowiliringlar bilën qasam iqip tüzgën ëhdisini heq untumaydu. 32 Əmüdi, silërdin ilgiri, Huda insanni yër yüzidë yaratqan kënidin tartip ëtkën kënlër toqiruluk sürixtë kilinglar, xundakla asmanlarning bir qetidin yëne bir qetigiqë sürixtë kilinglarki, muxuningoja ohxax uluqj bir ix bolup baqqanmu? Uningoja ohxax bir ixni anglap baqqanmu? 33 Silërgë ohxax, Hudaning ot iqidin qikkën awazini anglap tirik qalojan baxka bir hëlk barmu? 34 Përwërdigar Hudayinglar kez aldindinglar silër üqün Misir zeminda kילוanliridëk, kiyin sinaklar bilën, mëjizilik alamëtölër bilën, karamätölër bilën, urux bilën, këqlük kol hëm uzitilojan biläk bilën wë dëhxëtlik wëhïmilër bilën silërdin baxka bir hëlkni yat bir ëlnin arisidin qikirip Özigë has kilix üqün kelip urunup baqqanmu? 35 Përwërdigar Hudadur, uningdin baxka birsi yoktur, dëp bilixinglar üqün silër bu [uluqj] ixlarni këruxkë muyësër kilinojansilër. 36 Silërgë tælim berix üqün U asmanlardin silërgë Öz awazini anglatti; U yër yüzidë Özining uluqj otini kërsettü; silër xu otning otturisidinmu uning awazini anglinglar. 37 Uning üstigë, ata-bowiliringlaroja baqliqan muhëbbiti tüpëylidin hëmdë ularning keyinki ëwladlirini talliojanliqi üqün, U silëni Misirdin xëhsën Özi zor qüdriti bilën qutkuzup qikardi; 38 U xuningdëk silërnin aldindinglardin ëzuinglardin kër wë këqlük bolojan ëllëni zemindin hëydëp, silëni uningoja kirgüzüp, uni bügünki këndikidëk silërgë miras kilix üqünmu xundak kילוandur. 39 Xunga bügün xuni bilip koyunglarki wë kënglünglarni xuningoja bëlunglarki, Përwërdigar yukuridiki asmanlarda bolsun, astidiki yër-zeminda bolsun Hudadur; Uningdin baxka heqbirü yoktur. 40 Xuningdëk silërnin wë keyinki balilar-ëwladliringlarning ëhwali yahxi bolux üqün,

Pərvərdigar Hudayinglar silərgə ata kılıdioğan zeminda künliringlarni uzun, hətta mөnggölük kılıx üqün mən bügünki kündə silərgə tapılawatkan Uning bəlgilimiliri wə əmrlirini tutunglar». **41** Andin Musa Iordan dəryasining xərkiy tərpidə üq xəhərni ayrip bekitti; **42** məksiti, heqkandak eq-adawiti bolmay, tasadiپی кохnisini ɵltürüp koysa, ɵltürgən kixi xu yərlərgə, yəni xu xəhərlərdin birigə keqip berip aman-esən kelixtin ibarət idi. **43** Bu xəhərlər bolsa: — Rubənlərnin zeminidin qel-bayawandiki Bəzər, Gadlarning zeminidin Gileadtiki Ramot, Manassəhlərnin zeminidin Baxandiki Golandin ibarət idi. **44** Musa Israillarning aldioja kəyoğan kanun mana təwəndikidək: — **45** (bular bolsa Israillar Misirdin qikkanda Musa [pəyoəmbər] ularoja jakarlioğan agah-guwahlar, bəlgilimilər həm həkümlərdur; **46** Musa wə Israillar Misirdin qikkanda Amoriylarning Həxbon xəhəridə turuxluk padixahı Sihonni ɵltürgənidi; Musa bu əmrləni Sihonning zeminida, Iordan dəryasining xərək tərpidə, Bəyt-Peorning udulidiki wadida Israillaroja jakarlioğan. **47** Xu qaοda Israillar [Sihonning] wə Baxanning padixahı Ogning zeminini, yəni Iordan dəryasining kün petix tərpidiki Amoriylarning ikki padixahining zeminini igiliganidi; **48** ularning zemini Arnon dəryasining kiroqikidiki Arəodin tartip Sion (yəni Hərmon) teojoiqə, **49** xundakla Iordan dəryasining xərək tərpidiki pütkül Arabah tüzləngliki wə Pisgah teojining baοrioja jaylaxkan «Tüzləngliktiki dengiz»oqiə idi).

5 Xuning bilən Musa pütkül Israilni qakirip ularoja mundak dedi: — «I Israil, mən bügün kulaklıringlaroja anglitiwatkan bu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulak selinglar, ularni əgininglar, ularoja əməl kılıxka kəngül bəlunglar! **2** Pərvərdigar Hodayimiz biz bilən Hərəb teojoida əhdə tüzdi. **3** Bu əhdini Pərvərdigar atabowilirimiz bilən tüzgən əməs, bəlki biz bilən, yəni bügünki kündə tirik qəlojan bizlər bilən tüzdi. **4** Taοda ot iqida turup Pərvərdigar silər bilən yüz turana sezləxkənidi **5** (xu qaοda silərgə Pərvərdigarning sezkalamini jakarlaw üqün mən silər wə Pərvərdigarning otturisida turoqanidim; silər otning aldidə kərkup, taοja qikixni halimidinglar). **6** U mundak dedi: — «Mən seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»din qikərojan Pərvərdigaring Hudadurmən. **7** Sening Məndin baxka heqkandak ilahing bolmaydu. **8** Sən əzüng üqün mayli yukiridiki asmada bolsun, mayli təwəndiki zeminda bolsun, yəni yər astidiki sularda bolsun, həkəndak nərsəning kiyapitidiki heqkandak oyma xəkilni yasima; **9** Sən bundak nərsilərgə bax urma yəni ularning kullukioja kirmə. Qünki Məni Pərvərdigar Hodaying wəpəsizlikka həsət kılıoju Hudadurmən. Məndin nəprətləngənlərnin kəbihlikirini əzlrigə, oqullirioja, hətta nəwrə-qəwrlirigə qixürimən. **10** Əmma Məni seydioğan wə əmrlirini tutidionlaroja ming əwladioqiə əzğərməs mehribanlık kərsitimən. **11** Pərvərdigar Hodayingning namini kəlaymikan tiləja alma; qünki kimdəkim namini kəlaymikan tiləja əlsa, Pərvərdigar uni gunahkar hesabimay kəlmaydu. **12** Pərvərdigar Hodaying sanga əmr kılıoəndək xəbat künini mukəddəs dəp bilip tut, xuningə əməl kil. **13** Altə kün ixləp barlık ixliringni tügətkin; **14** ləkin yəttinqi kün Pərvərdigar Hodayingə atəlojan xəbat

künidur. Sən xu küni heqkandak ix kilməysən; mayli sən yəni oqlung bolsun, mayli kizing, mayli kulung, mayli dediking, mayli bukanı, mayli exiking, mayli həkəndak baxka ulioqing, yəni sən bilən bir yərdə turuwatkan musapir bolsun, heqkandak ix kilməsin; xuning bilən kulung wə dediking səndək aram əlalaydu. **15** Sən əzüngning əsridə Misir zeminida kul boləonlikingni, Pərvərdigar Hodaying kükülük kəli wə uzatkan biliki bilən seni xu yərdin qikəroqanlikini esingdə tut; xu səwəbtin Pərvərdigar Hodaying sanga xəbat künini tutuxni əmr kılıojan. **16** Pərvərdigar Hodaying sanga əmr kılıoəndək ata-anangni hərmət kil. Xundak kilsang Pərvərdigar Hodaying sanga ata kilməqə boləon zeminda uzun əmür kərisən, həling yaxhi bolidu. **17** Kətillik kılma. **18** Həm zina kılma. **19** Həm oşrilik kılma. **20** Həm kəoxnang toοruluk yəlojan guwahlık bərmə. **21** Həm kəoxnangning ayalini təmə kılma wə nə uning əyi, uning etizi, uning kulı, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning exikige yəni kəoxnangning həkəndak baxka nərsisigə kəz kiringni salma». **22** — bu sezlərnə Pərvərdigar taοda, ot, bulut wə sürlük kərangəjuluk iqidin kükülük əwazi bilən silərnin pütkül jamaitinglaroja eytkən wə ularoja heq baxka [sezlərnə] kəoxmiojan; u ularni ikki tax tahtayoja pütüp manga tapxurdi. **23** Wə xundak boldiki, kərangəjuluktin qikkən əwazni angliojininglarda wə otluq taο kəyginidə silər, yəni kəbilə baxlikliringlar wə əksəqalliringlar yəniməoja kelip: — **24** «Mana, Pərvərdigar Hodayimiz əz-xəripə wə uluəlukini ayan kildi wə biz uning əwazini ot otturisidin angliduk, xuning bilən biz bügünki kündə Huda insanlar bilən sezləxkən bolsimu, ularning tirik qəlojanlikini kərdük. **25** Əmdi biz jenimizəoja təwəkkül kılıximizning nemə həjiti? Qünki muxu dəhəxtlik ot bizni yutuwetidu. Əgər biz Pərvərdigar Hodayimizning əwazini anglawərsək əlup ketimiz. **26** Qünki ət igilirdin həyat igisi Hudaning otning otturisidin sezləng əwazini anglap, bizdək tirik turuwatkanlarin kim bar? **27** Sən əzüng Pərvərdigar Hodayiməoja yəkinlixip, uning sezləngənlirinin həmmisini anglioj; andin Pərvərdigar Hodayimiz sanga sezləngənlirinin həmmisini bizgə eytip berisən; xuning bilən biz uni anglap əməl kilmiz» — dedinglar. **28** Pərvərdigar silərnin bu manga eytkən sezliringlarni anglap mən: «Bu həlkning sanga eytkən sezlirini anglidim; ularning barlık eytkən sezliri durustur. **29** Kəxki ularda Məndin kərkup, əmrlirimni izqil tutidiojan bir kəlb bolsidi, ularning həli wə baliliringning həli mənggügə yaxhi bolatti! **30** Sən berip ularoja: «Qədiringlarəja kəytinglar» — degin. **31** Sən bolsang yənimda turojan; Mən sening ularəja əgətxing kərak boləon əmrlər, bəlgilimilər wə həkümlərnin həmmisini sanga eytip berimən; xuning bilən ular Mən ularəja təwəlik kılıp beridiojan zeminda turup buləroja əməl kılıdiojan bolidu. **32** Əmdi Pərvərdigar Hodayinglar silərgə əmr kılıoəndək kılıxka kəngül bəlunglar; uningdin ong wə soləja taymanlar! **33** Pərvərdigar Hodayinglar silərgə əmr kılıojan barlık yollirida menginglar; xundak kilsanglar həyatlık tepip, həlinglar yaxhi bolidu wə silər igidarqılı kılıdiojan zeminda turup künliringlar uzun bolidu».

6 «Mana, bular Pərwərdigar manga silər [dəryadin] ötüb igiləydiyən zəmində turuoinqlarda ularoşa əməl kəlixinglər üqün silərgə əgətişni tapiloğan əmrlər, bəlgimilər həm həkümlərdur: — **2** (xuning bilən silər, yəni sən əzüng, oqlung wə nəwrəng barlıq tirik künliringlarda Pərwərdigar Hodayinglərdin kərkup, mən silərgə tapilawtқан uning barlıq bəlgilimə wə əmrlirini tutisilər, xundakla uzun künlərni kərisilər. **3** Sən, i İsrail, ularni anglap əməl kəlixkə kəngül kəyunglar; xuning bilən ata-bowiliringlərdin Hudasi Pərwərdigar silərgə deginidək, süt bilən həsək ekip turidoğan mənəbət zəmində turup, həlinglar yaxhi bolidu wə saninglar intayin kəpiyidu): — **4** — Anglamlar, əy İsrail: — Pərwərdigar Hodayimiz, Pərwərdigar bir birliktur; **5** sən Pərwərdigar Hodayingni pütün kəlbəng bilən, pütün jening bilən wə pütün kəqūng bilən səygin. **6** Mən sanga bəgūn tapiloğan bu səzlər kəlbəngdə bolsun; **7** Sən ularni baliliringoşa singdürüp əgət, məyli əydə olturoqanda, yolda mangoqanda, ornungda yatqanda wə ornungdin turuwatqanda hər wəqit ular toqurluq səzligin; **8** ularni qolungoşa [əslətmə]-bəlgə kəlip tənqiwəl, pəxanənggə kəxkədikə simwol kəlip ornitiwal; **9** Sən ularni əyūngdikə kəxəkliringgə wə dərwəziliringoşa pütktüzgin. **10** Wə Pərwərdigar Hodaying seni kəsəm kəlip ata-bowiliringoşa, yəni İbrahım, İshək wə Yəqubkə wədə kəloğan zəminni sanga ata kəlix üqūn sən uningəşa baxlıoqanda, — əzüng kərmioğan ulu wə esil xəhərlərgə, **11** əzüng bisatlık kəlmioğan allıkaqan esil bisatlık kəlioğan əylərgə, əzüng kolimioğan, allıkaqan kolanoğan kuduklaroşa, əzüng tikmigən üzümzarlar wə zəytunzarlaroşa muyəssər kəlinixing bilən sən yəp toyunoqandin keyin, **12** — əyni qəoşda seni Misir zəminidin, yəni «kulluq makani»din qəkaroğan Pərwərdigarni untuxtın həzi bol. **13** Sən Pərwərdigar Hodayingdin kərkəkin, ibaditidə boləjin wə kəsəm kəlsang uning nami bilənla kəsəm iqkin. **14** Silər baxkə ilahlər, yəni ətrapingdikə əllərdin ilahlirini kət'iy izdimənglər; **15** Qūnki aranglarda turuwatқан Pərwərdigar Hodaying wəpasizlikkə həsət kəloşuqi Təngridur. [Əgər xundək kəlsang] Pərwərdigar Hodayingning qəzəpi sanga kəzoşqilip, U seni yər yūzidin yəqətməy kəlməydu. **16** Silər Pərwərdigar Hodayinglərdin Massahəta sinioşandək Uni sinimənglər. **17** Pərwərdigar Hodayinglərdin əmrlirini, silərgə tapiloğan guwah-həkūmliri wə bəlgimilərdin kəngül kəyup tutunglar. **18** Pərwərdigar Hodayinglərdin nəziridə durus wə yaxhi boləjanni kəlinglər; xundək kəlioqanda həlinglər yaxhi bolidu wə Pərwərdigar ata-bowiliringlərdə bərixkə kəsəm kəlioğan zəminoşa kərip uni igiləysilər, **19** xundəkla Pərwərdigar wədə kəloşandək barlıq dūxməniringlərdin aldinglərdin həydəp qəkirəwətisilər. **20** Kəlgüsüdə oqlung səndin: — «Pərwərdigar Hodayimiz silərgə tapiloğan aqah-guwah, bəlgilimə həm həkümlər nəmə?» dəp sorisa, **21** sən oqlungoşa mundək dəysən: «Biz əslidə Misirdə Pərwərdigarni kəlliri ikənəmiz; biraq Pərwərdigar bizni Misirdin kəqlük bir kəl bilən qəkaroğan. **22** Pərwərdigar kəz əldimizdə uluq həm dəlxətlik məjizilik əlamətlər wə kəramətlərdin kərsitip, Pərwərdigarni üstigə həm uning barlıq əiləsidikilərdin üstigə qūxürdi; **23** U ata-bowilirimizə kəsəm iqip wədə kəlioğan zəminni

bigzə ata kəlip, uningəşa bizni baxlap kərixkə xu yərdin yətəkləp qəkaroğan. **24** Pərwərdigar bigzə bu barlıq bəlgimilərdin tutuxni, Pərwərdigar Hodayimizdin kərkuxni tapiloğan; U həlimizning daim yaxhi boluxi wə bizning bəgūnkədək tirik saqlanoşandək, Uning panahidə boluximiz üqün xundək tapiloşandur; **25** wə Pərwərdigar Hodayimizning əldidə u bigzə tapiloşandək bu barlıq əmrlərgə əməl kəlixkə kəngül bəlsək bu biz üqün həkkəniylik bolidu».

7 Pərwərdigar Hodaying seni həzir igiləkkə kətiwatқан zəminoşa baxlap kərgüzəndin keyin, aldingdin kəp yat əl-millətlərdin, yəni Həttitaylar, Gərgəxiylər, Amoriylər, Kənaaniylər, Pərizziylər, Həwiylər, Yəbusiylərdin — səndin kəqlük əl-millətlərdin həydiwətidu. **2** Əmdə Pərwərdigar Hodaying aldingda ularni qolungoşa tapxuruxi bilən sən ularoşa həjum kəlioşingdə, sən ularni təltəküs yəqətişing kərkək; ular bilən həq əhdə təüzixingə wə ularoşa həq rəhım kəlixingəşa bolmaydu. **3** Səning ular bilən nıkhəlixixingəşa bolmaydu; sən kəzingni ularning oşullirioşa bərixingimə wə ularning kəzini oşlungoşa əlip bərixingimə bolmaydu; **4** qūnki ular oşlungni Manga əgixitxin əzikuridu wə xuning bilən oşullirini baxkə ilahlərdə qəkunidu; u qəoşda Pərwərdigarni qəzəpi silərgə kəzoşqilip, silərdin tezla yəqətidu. **5** Sən ularoşa xundək muamələ kəlioşinki, ularning kərbəngəhərdin bəzuwətinglər, bu təwərdikilərdin qəkiwətinglər, axarəh butlirini kəsiwətinglər wə oyma butlirini ot bilən kəydürəwətinglər; **6** qūnki silər Pərwərdigar Hodayinglərdə pak-mukəddəs bir həktərsilər; Pərwərdigar Hodayinglər silərdin yər yūzidiki barlıq baxkə həklərdin üstün kəlip, Əzigə has bir həlkə boluxkə tallıwaləşin. **7** Pərwərdigarni silərgə məhır qūxürp silərdin tallıwaləşini silərdin baxkə həklərdin kəp boləşlikinglər üqün əməs, əməliyətə silər barlıq həklər ərisidə əng əz idinglər, **8** Pərwərdigarni silərdin səygin səwəbidin wə ata-bowiliringlər əldidə bərgən kəsəşimə sadik boləşlik üqün Pərwərdigar silərdin kəqlük kəl bilən kətkəzup, hərlük bədili tələp «kulluq makani»din, yəni Misir padixəhi Pərwərdigarni kəlidin qəkaroğan. **9** Xunga silər Pərwərdigar Hodayinglərdin bərhək Huda, wədisidə turoşuqi Təngri ikənlikini bilixinglər kərkək; U Əzini səyüp, əmrlirini tutқанlaroşa ming dəwrgiqə əzğərməs məhır kərsitip əhdəsidə turoşuqidur; **10** ləkin Əzigə əqmənlərdin ixlirini əz bəxişə oşuq-axkə qūxürp, ularni yəqətidu; Əzigə əqmənlərdin hər birigə əzi kəlioğan ixlirini ularning bəxişə oşuq-axkə kəyturuxkə həyal kəlməydu. **11** Silər Mən bəgūn silərgə tapiloğan əmr, bəlgimilər həm həkümlərgə əməl kəlix üqün ularni qing tutunglar. **12** Qəqum xundək boliduki, bu bəlgimilərgə kəlak səlip, kəngül kəyup əməl kəlisənglər, Pərwərdigar Hodayinglər ata-bowiliringlərdə kəsəm bilən wədə kəlioğan əhdə wə məhimi silərgə kərsitip turidu; **13** Seni səyüp bərikətləp, ata-bowiliringoşa kəsəm bilən sanga bərixkə wədə kəlioğan zəmində turoşuq kəpəyidu; xu yərdə pərzəntlirini, yər-tuprişingdikə məhsulətlərdin, buqədişingni, yəngi xarəbəşingni, zəytun meyingni, kaliliringning nəşlini wə kəyiliringning kəzilirini bərikətləp kəpəyidu. **14** Sən barlıq əllərdin ziyadə bəht-bərikət kərisən; arangda,

ər-ayal yoki mal-qarwədig arisida heq tuoymaslik bolmaydu; **15** Pərwərdigar səndin barlik kesəllərni neri kilidu wə sən əzüng kərgən Misirdiki dəhxətlik wabalaridin heqkaysisini üstüנגə salmaydu, bəlki sanga əq boləqanlarəja salidu. **16** Sən Pərwərdigar sanga tapxuroqan barlik həklərni yoqıtixing kerək; sən ularni kərgəndə, ularəja heq rəhim kilmasliqing kerək, sən ularning ilahlırining kulluqəja kirmasliqing kerək; əgər xundək kilsang, bu ix sanga kıltək bolidu. **17** Əgər sən kənglüngdə: «Bu əllər məndin küqlük; mən kəndək kılip ularni zeminidin koqıliwetəlməymən?» — desəng, **18** ularidin koqkma; Pərwərdigar Hudayingning Pirəwn həm barlik Misirliklarni kəndək kılanlıkını əsligin, **19** — yəni Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin qikirix üqün wasitə kıloqan, əz kəzüng bilən kərgən dəhxətlik həküm-sinaklar, məjizilik əlamətlər wə kəramətlər, küqlük kol wə sozuləqan biləni məhkəm esingdə tut; Pərwərdigar sən koqkuwatқан barlik həkənimu xundək kılidu. **20** Uning üstigə Pərwərdigar Hudaying taki ularning səndin yoxurənoqan kəlduklıri yoqıtılıuqə ularning arisəja serik hərilərni əwətidu; **21** Sən ularidin koqkmasliqing kerək; qünki Pərwərdigar Hudaying arangdidur; U uluq wə dəhxətlik bir İlahdur. **22** Pərwərdigar Hudaying ni əllərni əldingdin pəydirəy həydaydu; sən ularni biraqla yoqıtıwetəlməysən; biraqla yoqıtıwetəkən təkdirdimu, daladiki həywanlar koپیyip, üstüנגə basturup kelixi mumkin. **23** Lekin əldingəja ilgirilər mangoşiningda Pərwərdigar Hudaying ularni kolungəja tapxuridu wə ularni parakəndə kılip, yoqıtılıuqə dəkkə-dükkigə salidu. **24** U ularning padixəhırlini kolungəja tapxuridu, sən ularning namlirininu əsmən əstidın yoq kılisən; ularni yoqatkuqə heqbir ədəm əldingdə turalmaydu. **25** Silər ularning oyma butini ot bilən keydürüwətinglar; kəz kiringlarni ularning üstidiki əltun-kümüxkə salmanglar, ularni əlmanglar; bolmisa u silərgə kıltək bolidu; qünki u Pərwərdigar Hudaying əldida yirginlik bir nərsidur. **26** Sən heqkəndək yirginlik nərsini əyüנגə elip kəlmə; bolmisa sən uningəja əhxək lənetlik nərsə bolup kəlisən; sən uningdin kəttik yirgən, uningəja mutlək nəprətlən; qünki u lənetlik bir nərsidur.

8 Mən silərgə bügün tapilioqan bu barlik əmlərgə əməl kilixkə kəngül koşunglar; xundək kıloqanda silər həyat bolisilər, koپیyisilər wə Pərwərdigar əta-bowiliringlarəja kəsəm kılip wədə kıloqan zeminəja kirip uni igiləysilər. **2** Pərwərdigar Hudaying seni təwən kılip, kənglüngdə nemə barlikini, uning əmlirini tutidənoqan-tutmaydianlıqini biləy dəp seni sinax üqün bu kirik yil qəl-bayawanda yetəkligən yolni əsligin. **3** Dərwəkə u seni təwən kılip, seni əq koşup, sən əslidə bilməydidəqan, xundəkla əta-bowiliring kərip bəkmioqan «manna» bilən ozuklandıroqan; U sanga insan pəkət yeməklik bilənla əməs, bəlki Pərwərdigar Hudayingning əozəzidin qikқан barlik sezliri bilənmu yaxaydianlıqini bildürüx üqün xundək kıldi. **4** Bu kirik yilda kiyim-keqiking konirimidi, putung ixixp kətmidi. **5** Sən xuni bilip koşoşinki, ədəm əz əozlıni tərbiyiligəndək, Pərwərdigar Hudaying seni tərbiyiləydu; **6** Xunga sən Uning yollirida məngip wə Uningdin koqkup, Pərwərdigar Hudayingning əmlirini tutqin. **7** Qünki Pərwərdigar Hudaying seni yaxhi bir zeminəja — erik-ekinliri, bulaklıri wə jiloq-dənglərdə

uroqup qikidəqan uluq suliri bar bir zeminəja — **8** buqday wə arpa, üzüm talliri, ənjür dərəhliri wə ənarlıri bar bir zeminəja, sən əzüng kərgən Misirdiki dəhxətlik wə həsəl bar bir zeminəja, **9** — sən heqnemidin kəmlik tartmay ozukluk yəydidəqan bir zeminəja — taxlıri təmür, təqliridin mis kolaydidəqan bir zeminəja yetəkləp kiridu; **10** sən xu yərdə yəp toyunisən wə Pərwərdigar Hudaying sanga əta kıloqan xu yaxhi zemin üqün uningəja təəkkür-mədhıyə eytisən. **11** Mən sanga bügün tapilioqan Pərwərdigar Hudayingning əmliri, bəlgilimiliri həm həkümilirini tutmasliqtin, Uni untup kelixtin həzi bol; **12** bolmisa, sən yəp toyunəqandin keyin, esil əylərni kurup ularda əlturəkləxəndin keyin, **13** kala-koş padiliring koپیyip, əltun-kümüxüng, xundəkla sening barliqing kəpəyğəndin keyin, **14** kənglüng məoşurlinip seni Misir zeminidin, yəni «kulluk məkanı»din qikirip kutkuzoqan Pərwərdigar Hudayingni untuysən; **15** (U seni bipayan wə dəhxətlik qəl-bayawandin, yəni zəhərlik yılanlar wə qayanlar kəpləp kətkən, susirəp kəoşjirəp kətkən bir qəl-bayawandin yetəkləp qikқан, xu yərdə sanga qəkmək texidin su qikirip bərgən, **16** seni əzini təwən tutşın dəp sinəp, sanga əhir rəhət-bərikət kərsitix üqün qəl-bayawanda əta-bowiliring kərip bəkmioqan «manna» bilən ozuklandıroqan) **17** — əgər uni untusəng, kənglüngdə: «Əz küqüm, əz kolumning kudriti meni muxu dələtkə erixitürəng» deyixing mumkin. **18** Xunga Pərwərdigar Hudayingning Əzi seni dələtkə erixitürəngi kudrəni bərgüqi ikənlikini əsləp, Uni esingdə tut; xuning bilən u əta-bowiliringəja kəsəm kılip wədə kıloqan əhdini bügünki kündikidək məhkəm kılidu. **19** Əgər sən Pərwərdigar Hudayingni kəqaniki untusəng, bəxkə ilahlarəja əgəxsəng, ularning kullukida bolup ularəja bax ursəng, mən silərgə bügün xu əgəhni bəryəki, xundək boliduki, silər təltəküs həlak bolisilər. **20** Pərwərdigar kəz əldinglarda yoqıtıwatқан əllərdək silərmu yoqıtılisilər; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning əwəzioqan kulək salmioqansilər.

9 Angla, i İsrail! Sən bügün əzüngdin qong wə küqlük əllərgə igə bolux üqün, sepilliri əsmənəja təkixidəqan qong xəhərlərni igiləx üqün, Anakiylarni koşləp qikirix üqün İordan dəryəsindən ətəsən (sən ularni bilisən, ular toşruluk «kim Anakiylar əldida turalisun!» dəp anglioqansən). **3** Sən bügünki kündə xuni bilip koşoşinki, sening əldingda mangoşuqi Pərwərdigar Hudayingning Əzidur, U yalmap yutkuqi ottur; u muxu əllərni həlak kılidu, əldingda ularni təzdin yikitidu; sən ularning təwəlikini igiləp, Pərwərdigar sanga eytkəndək ularni təzdin yoqıtısən. **4** Pərwərdigar ularni əldingdin həydidəndə sən kənglüngdə: «Həkkəniylikim səwəbidin Pərwərdigar meni zeminni igiləx üqün uningəja yetəkləp kirdi» demigin; bəlki xu əllərnin rəzillik tūpəylidin Pərwərdigar sening əldingda ularni təəllukatidin məhrum kılidu. **5** Sən ularning zeminioqan kirip uni igilixing sening həkkəniy boləqanliqindin yəki kənglüngning durusluqindin əməs, bəlki bu əllərnin rəzillikidin wə Pərwərdigar əta-bowiliring İbrahim, İshək wə Yəqubkə kəsəm kıloqan səzigə əməl kilix üqünmu Pərwərdigar Hudaying ularni sening əldingda təəllukatidin məhrum kılidu. **6** Əmdi xuni bilip koşoşinki, Pərwərdigar Hudaying bu yaxhi zeminni

sanga miras qiløjini sening h kkanilylikingdin am s, q nki sən  sli boyni kattik bir h lks n. 7  mdi sening q l-bayawanda P rw rdigar Hudayingni  andak o z pl nd rgenlikingni esingd  tutkin — Uni untuma. Sən Misir zeminidin qikk n k ndin beri taki bu yerg  k lg g  P rw rdigar o ya siyilik kilip k lding. 8 Sil r H r b teo ida P rw rdigarni o z pl nd rg n w  P rw rdigar silerg  aqqiklinip, sil rni həlak kilmaqci boldi. 9 Xu qao da mən tax tahtaylarni, yəni P rw rdigar sil r bilən t zg n əhdə tahtaylirini tapxuruwelix  q n tao ka qikkənidim; mən tao da kirik keq -k nd z turdum (mən nə tamak yemidim, n  su iqmimid); 10 Xuning bilən P rw rdigar manga  z barmiki bilan pütkən ikki tahtayni tapxurdi; ularda P rw rdigar tao da ot iqid  silerg  sozlig n qao da, jama t yioqilo an k ni eytk n barlik sozlar p t l ngeni. 11 W  xundaq boldiki, kirik keq -k nd z  t p, P rw rdigar manga ikki tax tahtay, yəni əhdə tahtaylirini b rdi. 12 W  P rw rdigar manga: «Ornungdin tur o qin, mən y rdin q xxkin; q nki sən Misirdin qik ro an həlqing  zlidirini bulo idi; ular tezla Mən ularo a tapiloğan yoldin qətnəp  zlidirig  k yma bir butni yasidi» dedi. 13 P rw rdigar manga soz kilip: «Mən bu h lqni k r p yəttim; mana, u boyni kattik bir h lktur. 14 Meni tosm , Mən ularni yokitim n, ularning namini asmanning tegidin  q r wetim n w  xundaq kilip, seni ular din qo g w  ulo q bir h lk kilim n» — dedi. 15 Mən burulup, tao din q xt m; tao  bols  ot bilan yalkunlawatati; ikki əhdə tahtiyi ikki kolumda idi. 16 Mən k rd m, mana sil r P rw rdigar Hudayinglar aldida gunah kilipsil r; sil r  z nglar  q n k yma bir mozayni yasapsil r; sil r tezla P rw rdigar silerg  tapiloğan yoldin qətnəp ketipsil r. 17 Mən ikki tahtayni ikki kolumo a elip, q r p taxlap, ularni kez aldinglarda q kiw ttim. 18 Sil r P rw rdigarni o z pl nd r p barlik  tk z g n gunahinglar, y ni P rw rdigarning nazirida razil bolojanni kilojininglar  q n, y n  awwalkid k P rw rdigar aldida yikilip, kirik keq -k nd z d m yattim (m n heq n rs  yemidim, su iqmimid) 19 q nki m n P rw rdigarning sil rni yokitidio an kattik o z zipi h m k hridin k rktum. P rw rdigar xu qao dimu mening tilikimni anglidi. 20 P rw rdigar H r ndin o z pl nirip, unimu yokatmaqci boldi; m n H run  q nmu dua kildim. 21 M n sil rning gunahinglarni, y ni yasio an mozayni elip uni otta k yd rd m w  uni yanjip kukum-talk n kilip eziw ttim; uning topisini elip tao din q xidio an erik s yig  q qiw ttim 22 (sil r y n  Taberah, Massah, Kibrot-Hattawahdimu P rw rdigarni o z pl nd rd nglar. 23 P rw rdigar sil rni Qad x-Barneadin [Kanaan o a] mangdurmaqci bolup silerg : «Qikip, M n silerg  t kdim kilojan zeminni igil nglar» — deg ndimu, sil r Uning soziga karxi qikip asiylik kildinglar, n  Uningo a ixənmidinglar, n  awazio a heq kulak kulak salmidinglar. 24 Mən sil rni tonu o an k ndin tartip sil r P rw rdigar Hudayinglaroşa asiylik kilip k ldinglar). 25 Xuning bilən mən axu qao da P rw rdigar aldida  z mni yerg  etip y n  kirik keq -k nd z d m yattim; d rw k  d m yattim; q nki P rw rdigar silerg  karap «ularni yokitim n» degəndi. 26 Xunga mən P rw rdigar o a dua kilip: «I R b P rw rdigar, Sən  z ulu o luk ng arkilik

 z ng  q n h rl k b dili tələp setiwalo an, Misirdin k kl k k lung bilən qik ro an  z həlqing bolojan mirasingni yokatmio ays n; 27  z kullirig Ibrahim, Ish k w  Yakupni esingd  tutkays n; bu həlqning baxbaxtaklikio a, ularning r zilliki yaki gunahio a karimio ays n; 28 bolmisa, sən bizni elip qikk n xu zemindikil r: «P rw rdigar bu h lqni ularo a w d  kilojan zeminni igiləxkə elip kir lmaydio anlik  q n w  ularo a n pr tl ngini t p ylidin unimni q l-bayawanda yokitixk  [Misirdin] qikərdi» — d ydu. 29 Qandakla bolmisun, ular zor k q ng w  uzartilo an bilik bilən [Misirdin] qik ro an həlqing w  sening mirasingdur» — dedim.

10 Xu qao da P rw rdigar manga: « z ng  q n awwalkidək ikki tax tahtayni oyup qikip, tao ka yemio ga k l.  z ngg  yaoqatnin bir sanduk yasio in. 2 Mən bu tahtaylaroça sən q kiw tk n awwalki tahtaylardiki sozl rni yazim n; sən ularni sandukka koyisən» — dedi. 3 Xuning bilən mən akatsiy  yaoqiqidin bir sanduk yasidim, awwalkidək ikki tax tahtay oyup qiktim; ikki tahtayni kolumda ketürüp tao ka qiktim. 4 P rw rdigar  slid  ot iqidin tao da jama t yioqilo an k nd  silerg  eytk n xu on  mrni awwalki p t kt k tahtaylaro a yazdi; P rw rdigar ularni manga tapxurdi. 5 M n burulup tao din q x p tahtaylarni  z m yasio an sandukka koydum; P rw rdigar manga tapilo inid k ular tehi uningda turmakta. 6 Xu qao da Israillar B erot-B n -Yaakandin Mos rahka yol elip mangdi; H run xu yerd   ldi w  xu yerd  d rn  kilindi; uning o li  liazar uning ornini besip kahnilik kildi. 7 Israillar xu y rdin Gudgodahka, andin Gudgodahnin Yotbatahka s p r kildi (Yotbatah erik-ekini mol y rdur). 8 Xu qao da P rw rdigar  hd  sandukini ket r xk , P rw rdigarning aldida hizmitid  turup uning namida b ht-b rik t til xk  Lawiy k bilisini  zig  tallap ayridi. W  b g ngg  k d r xundaq boluwatidi. 9 Xunga Lawiy k bilisining [Israil] k rindaxliri iqid  nesiwisi yaki mirasi yoktur; P rw rdigar uning o a eytk ndak, P rw rdigar  zi uning mirasidir. 10 Mən  mdi awwalki künlərdikidək kirik keq -k nd z P rw rdigar aldida tao da turdum; P rw rdigar xu qao dimu tilikimg  kulak saldi; u sil rni yokatmidi. 11 P rw rdigar manga: «Ornungdin tur, h lqni baxlap aldida yol aloşin; xuning bilən ular Mən ularo a t kdim kilixk  ata-bowilirio a q s m kilip w d  kilojan zeminni igil x  q n uning o a kirsun» — dedi. 12  mdi, i Israil, P rw rdigar Hudaying s ndin nem  tələp kilidu? — H ling yahxi bolsun d p mening b g n silerg  muxu tapilo anlirimdin baxk  nərsini tələp kilarmu? — Uning tələp kilojini bolsa P rw rdigar Hudayingdin k rkup, Uning kərsətkən barlik yollirida mengip. Uni seyip, pütkül kəlbing w  pütkül jening bilən P rw rdigar Hudayingning hizmitidə bolup, P rw rdigarning  mliri w  bəlgilimilirini tutuxtin ibarət  m smu? 14 Mana, asmanlar w  asmanlarning asmini P rw rdigar Hudayingo a m nsuptur; y r y zi w  uningdiki h mm  n rsil rmu Uning o a m nsuptur. 15 H lbuki, P rw rdigar p k t ata-bowiliringlardin seyo n p, ularni seydi w  xuning bilən b g nkid k barlik əllər arisidin ata-bowiliringlarning keyniki nəslini, yəni sil rni tallidi. 16 Xunga

kənglänglarni hətnilik kilinglar, boynunglarni yəna kattik kilmanglar. **17** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar hudalarning Hudasi, rəblərnə Rabbi, uluq İlah, Qudrətlik wə Dəhxtəlik Boluquq, insanlarning yüz-hatirisini kilmioququ, heqkəndəq parini almioququdu; **18** U yetim-yesir wə tul hotunlarning dəwasini soraydu, musapirni səyüp uningoya yemək-ıqmək wə kiyim-keqəqni bərgüqudu. **19** Xunga silərmu musapirni səyüxünglar kerək; qünki silərmu Misir zeminida musapir idinglar. **20** Sən Pərwərdigar Hudayingdin qorqqin; sən Uning ibaditidə boləjin, Uningoya baolanoqin wə [pəkət] Uning namidila kəsəm iqkin. **21** U sən üqün əz kəzün bilən kərgən bu uluq wə dəhxtəlik ixlarni kילוan; U sən mədhıyiləydiqan, sening Hudayingdur; **22** ata-bowiliring jəmiy yətmix jan Misiroqa qixkənidi; wə hazır Pərwərdigar Hudaying seni asmandiki yultuzlardək kəp kildi.

11 Əmdi sən Pərwərdigar Hudayingni səygin, Uning tapiliojini, bəlgimilirini, həkümlirini həm əmlirini izqil tutqin. **2** Xu ixlarni bəgün esinglarda tutunglar, qünki mən Pərwərdigar Hudayingning jaza-tərbiyisi, uluqtuqi, küqlük qoli wə uzartiloqan bilikini, Misir zeminida Misir padixahi Pırəwngə həm uning pütkül zemini üstigə kərsətkən məjizilik alamatlıri wə kילוanlirini kərmigən baliliringlaroya səzliməymən **4** (qünki ulu [Pərwərdigarning] Misirning koxuni, ularning atlıri, ularning jəng hərwilirioqa kילוan ixliri, yəni Kızil Dengizning suliri bilən ularni oşərk kılıp, üzül-kesil halak kילוanliqi, **5** Uning silər muxu yərgə kəlgüqə silərgə nəmə kילוanliqi, **6** Uning Rubənnəning əwladi, Eliabning oşulliri Datan wə Abiramoqa nəmə kילוanliqi, yəni pütün İsaillər arisida yər yüzining aozzini kəndəq eqip ularni ailisidikiliri wə qedirliri bilən koxup barlık təallukatlıri bilən yutuwatkənlikini kərmigənidi); **7** [mən bəlki silərgə səz kılımən]; qünki silərnəng kəzlıringlar Pərwərdigar kילוan barlık uluq ixlarni kərdi. **8** Əmdi, mən silərgə bəgün tapilioqan barlık əmlərnəni tutunglar; xundəq kilsanglar küqlinip, hazır etüp igilimakəq boləjan zeminəqa kirip uni igiləysilər **9** wə Pərwərdigar ata-bowiliringlaroya kəsəm kılıp ularəqa həm əwladlırioqa berixkə wədə kילוan zeminida, yəni süt bilən həsəl eqip turidəqan munbət bir zeminida turup uzun əmür kərisilər. **10** Qünki silər igiləxkə kiridəqan xu zemin silər qixkən Misir zeminidək əməs; u yər bolsa, silər uningoya uruk qaqqəndin keyin putunglar bilən suojiridəqan kəktatlıktək zemin idi; **11** biraq silər igiləxkə etidəqan xu zemin bolsa taoj-jilojiliri boləjan bir zeminur; u asmandiki yəmoşurdin su iqudu, **12** u Pərwərdigar Hudaying Əzi əzizləydiqan bir zeminur; qünki Pərwərdigar Hudayingning kəzlıri yilning bəxidin yilning ahiriyoqə üzüksiz uningəqa tikilidu. **13** Xundək boliduki, silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, pütkül kəblinglar wə pütkül jeninglar bilən uning ibaditidə bolux üqün mən silərgə bəgün tapilioqan əmlərgə kəngül kəyup kulaq salsanglar, **14** U: «Mən zeminənglarəqa əz pəslidə yəmoşur, yəni dəsəlpəki wə keyinki yəmoşurlarni ata kılımən; xuning bilən axliqliringlar, yəngi xarəbinglar wə zəytun meyinglarni yiojaləysilər; **15** Mən xundəklə mal-waranlıring üqün ot-qəp berimən; sən yəp-iqip toyunisən» — daydu. **16**

Kəblinglar aldiniq, baxkə ilahlarning kulluqəqa kirip, ularəqa qəqunup kətməsliklingar üqün əzlinglarəqa həzi bolunglar; **17** bolmisa, Pərwərdigarning oşəzipi silərgə kəzojilip, yəmoşur yəqəmsəliqi üqün əsmənlarni etiwetip yəmoşur yəqədurmaydu, tupraq məhsulatlırini bərməydu wə Pərwərdigar silərgə ata kילוdiqan munbət zeminin yəqitiləsilər. **18** Silər mening bu səzlırimni kəblinglarəqa pütüp jeninglarda saklanglar, kəlunglarəqa [əslətmə]-bəlgə kılıp tənğıwelinglar, pəxəngənglərgə kəxəkədkə simwol kılıp ornitiwelinglar; **19** Silər ularni baliliringlarəqa əgitisilər; əydə olturojininglarda, yolda mənğıwatqininglarda, yətkinunglarda wə orundin kəpkinənglarda ular toşruqlə səzlənglar; **20** Ular ni əyünglərdiki kəxəklərgə wə dərəwaziliringlarəqa pütüp kəyunglar. **21** Xuning bilən silərnəng Pərwərdigar ata-bowiliringlarəqa bərixkə kəsəm kılıp wədə kילוan zeminida turidəqan künliringlar wə baliliringlarning künliri uzun bolidu, yər yüzidiki künliringlar əsmənnəng künliridək bolidu. **22** Mən bəgünki kündə silərgə tapilioqan bu pütkül əmni ihlas bilən tutsanglar, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, uning barlık yollirida mənğıxinglar bilən uningəqa baolansanglar, **23** undəqta Pərwərdigar silərnəng kəz əldinglarda bu barlık əllərnəni zeminidin məhrum kılıp həydaydu wə silər əzünglərdin qəng wə küqlük əllərnəng təəllukatini igiləysilər. **24** Tapininglar dəsəgən hər bir jay silərnəngki bolidu; qəqrənglar qəl-bayawəndin tartip, Liwanəyoqə wə [əfrat] dərəyasidin Ottura Dəngizəyoqə bolidu. **25** Həqkim əldinglarda turalmaydu; Pərwərdigar Hudayinglar silərgə əytkinidək, silərdin boləjan qərkəng wə dəhxtətni silər dəsəgən barlık jaylar üstigə salidu. **26** Mana, mən bəgün əldinglarəqa bəht-bərikət wə lənətni kəyimən; **27** Mən silərgə bəgün tapilioqan Pərwərdigar Hudayinglarning əmlirigə itəət kilsanglar, bəht-bərikət bolidu; **28** Pərwərdigar Hudayinglarning əmlirigə itəət kilmisənglar, bəlki silər tonumioqan baxkə ilahlərgə əgixip, mən bəgün tapilioqan yəldin qətnəp kətsənglar, silərgə lənət quxidu. **29** Xundək kılıxinglar kərakki, Pərwərdigar Hudayinglar silərnəni silər igiləxkə kiridəqan zeminəqa elip kərgəndin keyin, bəht-bərikətni Gərizim teqi üstidə wə lənətni əbal teqi üstidə turup jakarlayəsilər. **30** Bu [taoqlar] İordən dərəyasining kərxə tərpidə, Gilgəlnəng udulidiki Arabəh tüzənglikidə turuwatqən Kənanəyilərnəng zeminida, məşurib yolining arksisida, Morəhtiki dub dərəhlirigə yəkin yərdə əməsmu? **31** Qünki silər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə təkdim kılıwatqən zeminin igiləx üqün uningəqa kirixkə İordən dərəyasidin etisilər; silər dərəwəqə uni igiləysilər wə uningəqa olturəkixisilər. **32** Silər mən əldinglarəqa kəyoqan bu barlık həkümlər wə bəlgimilərgə əməl kılıxkə kəngül kəyunglar.

12 Ata-bowiliringlarning Hudasi boləjan Pərwərdigar silərnəng igilixinglarəqa bəridəqan zeminida turoqənda, yər yüzidiki barlık künliringlarda kəngül kəyup tutuxunglar kərkə boləjan bəlgimilərlər həm həkümlər mana munulardur: — **2** Silər həydəp qikəroqən əllərnəng egiz taoqlar, dənglər wə hər bir yexil dərəh əstidiki əz ilahlirining kullukidə boləjan ibadətəgəhlirini təltəküs yəkitixinglar kərkə; **3** Ular nıng kurbəngəhlirini buzunglar, but tıwruklirini qəkinglar

wə axərahlirini ot bilan keydürüwetinglar; ilahlırining oyma məbudlırini kesip taxlanglar; ularning isim-namlirininimu xu yərdin yoqıtixinglar kerək. **4** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning hizmitidə ulardək kilmanglar, **5** bəlki Pərwərdigar Hudayinglar Öz namini tikləx üqün barlık qəbilibirlinglarning zeminliri arisidin talliojan, Öz turaloqusi bolojan jayni izdənglar, xu yərgə kelinglar; **6** xu yərgə silər keydürmə wə inaklık katarlık kurbanlıqinglarni, məhsulatliringlardin ondin biri bolojan əxrilərni, qolunglardiki kətürmə hədiyələri, kəsəmgə baqlıq hədiyələri, ihtiyariy hədiyələri wə qoy-kala padiliringlarning tunji balilirini əkilisilər; **7** Silər ailəngdikilər bilan koxulup xu yərdə Pərwərdigar Hudayinglarning aldidə ziyapət kilinglar, silər Pərwərdigar Hudayinglar silərni bərikətligən kol əmgikinglarning mewisidin xadlinisilər. **8** Silər biz bügün qilojanimizdək, yəni hər biringlər əz bilgininglarqə qilojininglardək qilmaslikinglar kerək; **9** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridojan aramlik həm mirasqə tehi yetip kəlmidinglar. **10** Biraq silər İordan dəryasidin ötüp, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras qilip beridojan zeminə oturaklıxkəndin keyin, xundakla u silərni ətrapinglardiki barlık duxmənliringlardin kütquzup aram bərgəndin keyin, silər tinq-aman turojanda, **11** xu qaojda Pərwərdigar Hudayinglar Öz namini koyidojan bir jay bolidu; silər xu yərgə keydürmə wə inaklık katarlık kurbanlıqinglarni, məhsulatliringlardin ondin biri bolojan əxrilərni, qolunglardiki kətürmə hədiyələri wə Pərwərdigarə otat qəsəm qilojan esil hədiyələri əkilisilər; **12** wə Pərwərdigar Hudayinglar aldidə xadlinisilər, yəni silər, oqul-qizliringlar, kul-dedəkliringlar wə silər bilan bir yərdə turuwatqan Lawiyar (mirasi aranglarda heqkəndək nesiwisi yəni qırasi yoqtur) həmminglar xadlinisilər. **13** Sən keydürmə kurbanlıqinglarni udul kəlgən jaylarda kilmaslik üqün kəngül koyojin; **14** Pəkət Pərwərdigar həmə qəbilibirlingning zeminliri arisidin talliojan jayda keydürmə kurbanlıqinglarni qil wə xu jayda mening sanga barlık tapiljojinimoqə əməl qil. **15** Həlbuki, sən kənglüng tartqiniqə Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligini boyiqə xəhər-yeziliringda həlal həywanlarni soyup (huddi jərən yəni keyik gəxidin yəgəngə ohxax), gəx yəsəng bolidu; məyli pak, məyli napak kixilər bolsun ularning gəxini yəsa bolidu. **16** Silər pəkət uni kəni bilan koxup yeməslikinglar kerək; silər kəni su təkəndək yərgə təküwetixinglar kerək. **17** Sən axliktin, yəngi xarabtin, zəytun meydin ondin biri bolojan əxriliringni yəni kala-qoy padiliringning tunji balilirini, yəni kəsəmgə baqlıq hədiyəlingni, ihtiyariy hədiyəlingni yəni qolungdiki kətürmə hədiyəlingni xəhər-yeziliringda yeməsliking kerək; **18** bəlki bularni Pərwərdigar Hudaying aldidə, Pərwərdigar Hudaying tallaydiojan jayda yeyixing kerək, yəni sən, oqulung, kizing, kul-dediking wə sən bilan bir yərdə turuwatqan Lawiyar birgə yəsəng bolidu; wə sən Pərwərdigar Hudaying aldidə əmgikingning barlık mewisidin xadlinisən. **19** Əzüzgəgə həzi bolojinki, sən zeminda turojan barlık künliringdə Lawiyarlardin waz kəqməsliking kerək. **20** Pərwərdigar Hudaying sanga wədə qilojandək qeqraliringni kəngəytkəndə, sən kənglüng tartip: «gəx

yəymən» desəng, sən kənglüngning tartqiniqə gəx yəsəng bolidu. **21** Əgər Pərwərdigar Hudayinglar Öz namini koyuxqə tallaydiojan jay sandin bak yirək bolsa, sən Pərwərdigar sanga təkdin qilojan kala-qoylardin elip soyisən; mən sanga tapiljojandək ularni soyisən wə xəhər-yeziliring iqidə kənglüng tartqiniqə boozulap yəysən. **22** Jərən yəni keyik yegəndək ularni yəysən; məyli pak məyli napak kixilər bolsun uning gəxidin yəsə bolidu. **23** Pəkət xuningdin həzi bolojinki, ularning kəni yemə; qünki jan degən qəndidur; sən gəxni jan bilan koxup yeməsliking kerək. **24** Sən qənni yeməsliking kerək; bəlki uni sən yərgə təkəndək yərgə təküwat. **25** Sən uni yeməsliking kerək; xundak qilsang həling wə səndin keyinki baliliringning həli yaxsi bolidu; qünki sən Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni qilojan bolisən. **26** Biraq səndiki Pərwərdigarə otiojan wə kəsəmgə baqlıq nərsilərni bolsa, sən ularni elip Pərwərdigar tallaydiojan jayə otapirəsən; **27** sən [xu yərdə] Pərwərdigar Hudayingning kurbangəhi üstidə keydürmə kurbanlıqinglarni, gəx bilan kəni sunojin; bəxqə kurbanlıqingning kəninimu Pərwərdigar Hudayingning kurbangəhi üstidə kuyojin wə gəxini yegin. **28** Mən sanga tapiljojan bu barlık səzlərgə kulək selip kəngül bəlgin. Xundək qilsang, Pərwərdigar Hudayinglarning nəziridə yaxsi wə durus bolojanni qilojan bolisən wə əz həling wə səndin keyinki əwladliringning həli yaxsi bolidu. **29** Pərwərdigar Hudaying sən baridojan yərdiki əlləring zeminini igilixing üqün ularni sening aldingda yoqitidu. Xu qaojda, sən ularning zeminini igiləp xu yərdə turojiningda, **30** Xu əllər aldingda yoqitiləjandin keyin, ularning izidin mengixqə ezikturulmasliking üqün əzüzgəgə həzi bol wə: — «Bu əllər əz ilahlırining ibaditini kəndək tutqan bolojydi? Mənmə xundək qilip baqayqul!» dəp ularning ilahlırini heq izdimə. **31** Sən Pərwərdigar Hudayingning hizmitidə bolojingda kət'iy ularning yoli boyiqə ix tutmasliking kerək; qünki nemə ix Pərwərdigarə yirginlik bolsa, nemə ix Uningə napərlək bolsa, ular əz ilahlıri üqün xu ixlarni qilojan; ular həttə əz oqullirini wə kizlirini ilahlırioqə otat keydürüp kəlgən. **32** Mən silərgə tapiljojanliq əməllərgə əməl qilixqə kəngül bəlunglar; uningə heq nemə qoxmanglar, uningdin heq nərsini qikiriwətmənglar.

13 Əgər aranglardin pəyojəmbər yəni qüx kərgüqi qikip, silərgə məlum bir məjizilik əlamət yəni karamətni kərsitip bəray desə **2** wə u silərgə əldin'ala degən məjizilik əlamət yəni karamət əməlgə axurulsa, əmma xuning bilan munasiwətlik «bəxqə ilahlarə (yəni silər tonumiojan ilahlarə) əgixəyli» wə «ularning kullukidə bolayli» desə, **3** xu pəyojəmbər yəni qüx kərgüqining səzilərgə kulək salmanglar; qünki xu tapta Pərwərdigar Hudayinglar silərnin unini, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni pütün qəbilinglar wə pütün jeninglar bilan səyidojan-səyməyidojninglarni bilix üqün sinawatqan bolidu. **4** Silər Pərwərdigar Hudayinglarə əgixip mengixinglar kerək; silər Uningdin qorqunglar, əmlirini tutunglar, Uning awazioqə kulək selinglar; silər Uning hizmitidə bolup Uningə baqloringlar. **5** Xu pəyojəmbər yəni qüx kərgüqi bolsa əlüzgə məhkum qiliniq kerək; qünki u silərni Misir zeminidin kütquzup qikərojan,

yəni «kulluq makani»din hərlük bədili tələp kütquzoqan Pərwərdigar Hudayinglaroşa asiylik kilixni kutratti, xundakla Pərwərdigar Hudayinglar seni mengixka əmr kiləoqan yoldin ezikturuxka urundi; silər muxundak rəzillikni aranglardin yoxitixinglar kerək. **6** Kəringixing, mayli anangning oqli yaki ez oqlung yaki kizing, jan-jigiring boləoqan ayaling yaki jan dostung astirtin seni azdurmaqçi bolup: «Barayli, baxka ilahlarıning kulluqioşa kirəyli» desə, yəni əzüng yaki ata-bowiliring heq tonumaydioqan, ətrapingdiki əllərnin ilahliri bolsun, yekin bolsun, yirək bolsun, hətta yər yüzining bu qetida yaki u qetida bolsun, xularning kulluqioşa kirəyli desə, **8** undakta sən uningə qoxulma yaki uningə qulək salma; sən uni heq ayima, uningə rəhim kilma wə uning gunahini heq yoxurma; **9** kandaqla bolmisun, uni əltürgin; uni əltürükə tunji kol saloquçi sən bol, andin barlik həlkning kolliri əgixip xundək kilsun. **10** U seni Misir zeminidin, «kulluq makani»din kütquzup qikəroqan Pərwərdigar Hudayingni taxlakşa ezikturmaqçi boldi, xunga sən uni əltürükə, qalma-kesək kilixing kerək; **11** Xuning bilən pütkül Israil anglaydu, kərki, xuningdin keyin yənə xundək rəzil ixni aranglarda kilmaydu. **12** Əgar Pərwərdigar Hudaying olturaklixixka sanga təkdin kiləoqan məlum bir xəhərdə: «Arimizdin bəzi rəzil adəmlər qikiçip: «Barayli, baxka ilahlarıning kulluqida bolayli» dəp silər heq tonumaydioqan ilahləroşa əgixixka əz xəhərdikilərnə ezikturdu» degən həwərnə anglisang, **14** xu həman təxkürüp sürükə kəl; rast bolsə, darwəkə bu yirginqlik ix aranglarda yüz bərgənliki ispatlanəoqan bolsə, **15** undakda sən xu xəhərdikilərnə kiliq bilən əltürüp, bu xəhərnə wə uning iqidiki barlik nəsəsilərnə, jümlidin mal-waranlırnə təltəküs həlak kiliwət. **16** Uningdiki barlik oljini oturidiki qoxup məydanəoşa yəoçip, xu xəhərnə barlik oljisi bilən qoxup Pərwərdigar Hudayingəoşa ataləoqan kəydürmə kərbanliklək ot bilən kəydürüwət; u məngügə harablik bolidu — kaytidin kərulmasliki kerək. **17** Təltəküs həlakətəkə bəkitilgən heqbir nəsə kolungəoşa qarplaxmisun; xundək kilsang Pərwərdigar oçəzpidin yenip sanga rəhim kərsitidu; U sanga iqini əoçritip, ata-bowiliringəoşa kəsəm kiləoqandək seni kəpəytidu. **18** Sən mən bügün tapiləoqan Pərwərdigar Hudayingning barlik əmlirini tutup, uning nəziridə durus boləoqanni kilix üqün awazioşa kulaq salsang, həling xundək yaxhi bolidu.

14 Silər Pərwərdigar Hudayinglarning pərzəntliridursilər; əlgənlər üqün bədinglarni heq kəsməslikinglar kerək wə yaki manglay qeqinglarni kirip təkir kilməslikinglar kerək; **2** qünki sən Pərwərdigar Hudayingəoşa ataləoqan muqəddəs bir həlkərsən; Pərwərdigar yər yüzidiki barlik həlkələr arisidin Əzining əlahidə gəhəri boləoqan bir həlkə boluxi üqün seni tallioqandur. **3** Sən heqkandək yirginqlik nəsəsilərnə yeməsliking kerək. **4** Təwəndikilər silər yeyixka bolidəoqan həywanlar: — kala, qoy, eqqə; **5** keyik, jərən, buşə, yawa eqkə, ahu, bəkən, yawa qoy, **6** xundakla həywanlar iqidə tuyaklıri pütünləy aqimək (tuyaklıri pütünləy yerik) həm kəxigüçi həywanlarning hərhilini yəsənglar bolidu. **7** Ləkin, kəxigüçi yaki aqimək tuyaklık həywanlardin təwəndikilərnə yeməslikinglar kerək: — Təgə, toxqan wə suqur (qünki ular kəxigüçi

boləoqini bilən tuyiki aqimək əməstur. Xunga ular silərgə haram bolidu). **8** Qoxka bolsa tuyaklıri aqimək boləoqini bilən kəximigini üqün silərgə haram bolidu. Xundək həywanlarning gəxini yeməslikinglar kerək wə həm əlüklirogə təgməslikinglar kerək. **9** Suda yaxaydioqan janıwarlardin təwəndikilərnə yeyixka bolidu: — sudiki janıwarlardin qənitə wə qəsiraklıri boləoqanlarni yeyixka bolidu, **10** ləkin qənitə wə qəsiraklıri bolmioqanlarni yeməslikinglar kerək; ular silərgə nisbətən haram bolidu. **11** Barlik həlal kuxlarni yəsənglar bolidu; **12** birək təwəndiki uqar-qənatlarni yeməslikinglar kerək; yəni bürküt, tapkux-oçeqirlar, dengiz bürkütü, **13** karlıoşaq quyruqluk sar, laqin, qorultaz-tapkuqlar wə ularning hilliri, **14** həmme qəoşa-kəozəoşunlar wə ularning hilliri, **15** müxükəyapilək, təgikux, qayka, sar wə ularning hilliri, **16** huwkuq, ibis, aq ku, **17** sakıykuq, belik'aloquq, qərna, **18** ləylək, turnə wə uning hilliri, həpüp bilən xəpərang degənlər silərgə haram sanalsun. **19** Hər bir qənatlık əmüligüçi həxarətlər bolsa silərgə nisbətən haram bolidu; ularni yeməslikinglar kerək. **20** Silər barlik həlal kuxlarni yəsənglar bolidu. **21** Silər heqkandək əlük janwərnə yeməslikinglar kerək; silər undək nəsəsilərnə xəhərang yəsənglar iqidə turuwatqan musapirləroşa beringlar; yəz uningdin yəsə bolidu yaki uni yat əlliklərkə setiwətsimu bolidu; qünki sən Pərwərdigar Hudayingəoşa ataləoqan muqəddəs bir həlkərsən. Sən oşlakni anisining sütidə kaynitip pixursang bolmaydu. **22** Sən jəzmən hər yili etzidiki həmme terikqilik məhsulatliringning ondin birini ayrixing kerək; **23** sən xularni, yəni axliqing, yengi xarəbing, zaytun meyingning ondin birini Pərwərdigar Hudayingning əlvida, yəni U Əz namini kəlduruxka tallaydioqan jayda yə, xundakla kala-qoy padilirdin ayriəoqan tunji balilirini xu yərdə yə; xundək kilsang Pərwərdigar Hudayingdin daim kərkuşxni əginisən. **24** Wə Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligəndə, U Əz namini kəlduruxka tallioqan xu jay səndin intayin yirək bolup, məhsulatliringni xu yərgə apiralmioqudək bolsang, **25** sən xu qəoşda uni puləoşa setip, pulni kəlungəoşa tengip, Pərwərdigar Hudaying tallioqan jayəoşa bəroçin wə **26** wə kənglüng nemə tartsa, məyli kala, qoy, məy-xarəb, musalləkə bolsun, yaki xuningdək kənglüng hərəkəndək nəsəsilərnə xu puləoşa alsang bolidu; andin sən wə əyüngdikilər xu yərdə uningdin yəp-iqip, Pərwərdigar Hudaying əlvida xad-huram bolisilər. **27** Xəhər-yəziliringdə turuwatqan Lawiyılarni untumasliqing kerək, qünki aranglarda uning heqkandək nəsəsilərnə yaki mirasi yok. **28** Hər üq yilning ahirida sən xu yildiki məhsulatliringdin ondin birini əxrə kilip qikər; sən uni xəhər-yəziliring iqidə toplə; **29** xuning bilən Lawiyılər (qünki aranglarda uning heqkandək nəsəsilərnə yaki mirasi yok), musapir, yetim-yəsirlər wə tul hotunlar kelip uningdin yəp toyunsun; xundək kilsang Pərwərdigar Hudaying kəlungdiki barlik mewini bərikətləydu.

15 Hər bir yəttə yilning ahirida sən bir «halas kilix»ni jakərləoçin. **2** Bu «halas kilix» mundək bolidu: — barlik kərz igiliri kəoxnisioşa bərgən kərzni kəqürüm kilixi kerək; uni kəoxnisidin yaki kəringididin tələp kilməsliki kerək; qünki Pərwərdigar əlvida bir «halas

kilix» jakarlandi. **3** Qətəlliktin bolsa tələp kilixka bolidu; lekin qerindixingda boləjan kərxni kəqürüm kilixing kerək. **4** Halbuki, aranglarda həjətmənlər bolmaydu; qünki Pərwərdigar Hudaying silərgə miras bolux üqün igilixinglarəja beridojan xu zeminda turojiningda seni ziyadə bərikətləydu; **5** Pəkət silər Pərwərdigar Hudayinglarning awaziəja kəlal selip, mən silərgə bügün tapilojan bu pütün əmrgə əməl kilixka kəngül bəlsənglar xundək bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar Hudaying sanga wədə kiləwandək u seni bərikətləydu; sən kəp əllərgə kapalətlik elip kərz bərisən, lekin ulardin kərz almaysən; sən kəp əllər üstigə həküm sürisən, lekin ular üstingdin həküm sürməydu. **7** Pərwərdigar Hudaying sanga beridojan zeminda xəhər-yezanglar iqidə turuwatқан qerindaxliring arisidin kəmbəşəp bir adəm bolsa, sən uningəja kənglünigni kəttik kilma yaqi həjəti qüxkən qerindixingəja qəlungni yumuwalma; **8** sən bəlki sehiylik bilən uningəja qəlungni oquq kıl wə uningda nemə kəm bolsa qəqum həjətidin qikip uningəja etnə berip tur. **9** Kənglündə namrat qerindixingdin aqrinip: Yəttinqi yil, yəni «halas yili» yəqinlaxti, dəp rəzil oyda boluxtin, uningəja həq nərsə bərməsliktin həzi bol; xundək bolup kəlsa u sening toorəngda Pərwərdigarəja pəryad kətürtixi bilən bu ix sanga gunah həsablinidu. **10** Sən qəqum uningəja sehiylik bilən bərgin; uningəja bərginingdə kənglündə narazi bolma; qünki bu ix üqün Pərwərdigar Hudaying seni barlik ixliringda wə qəlungdiki barlik əmgikingdə bərikətləydu. **11** Qünki kəmbəşəpəllər zemindin yokəp kətməydu; xunga mən sanga: «Sən sehiylik bilən zemindiki qerindixingəja, yəni sening namratliringəja wə həjətmənliringəja qəlungni aqkın» — dəp tapilidim. **12** Sening qerindixing, məyli ibraniy ər yaqi ibraniy ayal bolsun sanga setilojan bolsa, u altə yil kullukungda bolidu, andin yəttinqi yilida sən uni əzüngdin halas kılıp koyuwət. **13** Uni koyuwətkəndə kuruq qəl koyuwətsəng bolmaydu; **14** sən qəqum koyliringdin, haminingdin wə xarab kəlqikingdin təkdim kilixing kerək; Pərwərdigar Hudaying seni bərikətliginə boyiqə sən uningəja bər. **15** Sening əslidə Misir zeminda qul boləjanlikingni, xuningdək Pərwərdigar Hudaying seni hərlük bədili tələp kütquzəjanlikini yadingda tut; xunga mən bügün bu ixni sanga tapilidim. **16** Halbuki, xu kəlung sanga: «mən səndin kətməymən» desə (qünki u seni wə ailəngdikilərnə seydi, sening bilən həli yaxsi bolidu) **17** — xu qəqdə sən bigizni elip uning kulikini ixiktə tax. Xuning bilən u mənggügə sening kəlung bolidu. Xuningdək dedikinggimu xundək muamilə kiləjin. **18** [Kəlungni] yeningdin koyuwetix sanga eəjir kəlmisun; qünki u kullukungda altə yil boləjaqka, qimmiti mədikarningkidin ikki həssə artuq bolidu; [uni koyuwətsəng] Pərwərdigar Hudaying barlik ixliringda seni bərikətləydu. **19** Kaliliring wə koyliring arisida tuəqulojan barlik tunji ərkək mozay-qəziliringni Pərwərdigar Hudayingəja ata; kaliliringning tunjisini həqkəndək əmgəkkə salma, koyliringning tunjisini kirkəma. **20** Sən wə əyüngdikilər hər yili xu melingni Pərwərdigar Hudaying aldidə, Pərwərdigar tallaydiojan jayda yənglar. **21** Biraq [xu] həyanlarning bir yeri meyip bolsa, məyli u məjruh, kor yaqi uningda hərkəndək nuqsən bolsa, uni Pərwərdigar Hudayingəja qurbanlik

kılmasliqing kerək. **22** Bəlki uni xəhər-yezanglar iqidə yəsəng bolidu; kixilər məyli pak yaqi napak bolsun, uni jərən yaqi keyikni yəgəndək yəsə bolidu. **23** Pəkət sən uning kəninə yemə; kəninə suni yərgə təkəndək təküwət.

16 Abib eyini alahidə esingdə tut wə etüp ketix heyti Pərwərdigar Hudayingəja atap təbrikligin; qünki Pərwərdigar Hudaying seni Abib eyida Misirdin keqidə qikərojan. **2** Sən «etüp ketix heyti»ning melini (məyli koy yaqi kala padisidin bolsun) Pərwərdigar Hudaying talləp bekitidojan jayda uningəja atap qurbanlik kiləjin; **3** xundəklə sən həqkəndək boldurulojan nanni yeməsliking kerək; sən uning bilən yəttə kün petir nan, yəni «küləp neni»ni yeyixing kerək; qünki sən Misir zemindin aldiraxliqta qikting; xuning bilən sən əmringning barlik künliridə Misir zemindin qikқан xu künni yadingda tutkəysən. **4** Yəttə kün qəgraliring iqidə, əyüngdə həqkəndək eqitku təpilmisun; sən birinqi küni kəqtə kiləjan qurbanlik gəxlərnə etigəngə kaldurmasliqing kerək. **5** Sən etüp ketix heyti qurbanlikini Pərwərdigar Hudaying sanga təkdim kilidojan xəhər-yeziliringning hərəkəndikidə kilsəng bolmaydu; **6** bəlki etüp ketix heyti qurbanlikini sən Pərwərdigar Hudaying Əz namini turojuzux üqün tallaydiojan jaydila kıl; uni kəqkərun, kün petix wəktidə, yəni Misirdin qikқandiki wəktidə ohxax wəktidə kilisən. **7** Uni Pərwərdigar Hudaying tallaydiojan jayda pixurup yegin; andin etigəndə qədirliringəja kaytsəng bolidu. **8** Sən altə kün petir nan yəysən; yəttinqi küni Pərwərdigar Hudaying aldidə tənənilik sorun küni bolidu; sən həqkəndək ix-əmgək kilməysən. **9** Andin yəttə həptini sanəysən; axliqka orəjaq saləjan baxlap yəttə həptini sanəxka baxləysən; **10** andin sən «həptilər heyti»ni Pərwərdigar Hudaying aldidə kəlungdiki ihtiyariy hədiyə bilən etküzisən; Pərwərdigar Hudaying sanga bərikətliginə qərap uni ihtiyarən sunisən. **11** Xuning bilən sən Pərwərdigar Hudaying aldidə, U Əz namini turojuzuxka tallaydiojan jayda xadlinisən; sən əzüng, oəlung, kizing, kəlung, dediking, sən bilən bir yərdə turuwatқан Lawiylar, aranglardiki musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xadlinisilər. **12** Sən xuning bilən əslidə Misirdə qul boləjanlikingni esingə kəltürtüp, bu barlik bəlgilimilərnə tutup əməl kiləjin. **13** Sən «kəpilər heyti»ni yəttə kün etküzisən; sən haman wə xarab kəlqikingni yəjoqan qəoingda, oəlung, kizing, kəlung, dediking, xəhər dərwəzisi iqidə turidojan Lawiylar, musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xu heyttə xadlinisilər. **15** Pərwərdigar tallaydiojan jayda sən yəttə kün Pərwərdigar Hudaying aldidə heyət etküzisən; qünki Pərwərdigar Hudaying barlik məhsulatliringda, qəlung kiləjan ixlarda seni bərikətləydu wə sən dərwəqə pütünləy xadlinisən. **16** Yilda üq kətim, petir nan heyti, həptilər heyti wə kəpilər heytidə sening barlik ərkəkliring Pərwərdigar Hudaying aldidə, u tallaydiojan jayda hazır boluxi kerək; ular Pərwərdigar aldidə kuruq qəl hazır bolsa bolmaydu; **17** bəlki Pərwərdigar Hudayingning sanga təkdim kiləjan bərikiti boyiqə hərbi kəlidin kəlixiqə sunsun. **18** Həlkning üstidin adalət yürgüzüp adil həküm qikərix üqün, sən Pərwərdigar Hudaying sanga

təqdim kilidioqan barlik xəhər-yeziliring iqidə hər bir kəbilidə sorəqi wə əməldarların bekitinging kerək. **19** Adalətni burmilisang bolmaydu; adəmlərgə yüz-hatirə kilsang bolmaydu; para alsang bolmaydu; para bolsa aqilanilərnin kəzlinini kor kilidu həm adillarning səzlinini burmilaydu. **20** Sən mutlək adalətni izdixing kerək; xundək kilsang həyat kərisən həmdə Pərwərdigar Hundaying sanga təqdim kilidioqan zemini igiləysən. **21** Sən əzüng üçün yasaydioqan Pərwərdigar Hundayingning kurbangahining ətrapiqə «axərəh» buti kilinidioqan heqkəndək dərəh tikməsliking kerək **22** wə əzüng üçün heqkəndək but tüwrüki tikləməsliking kerək; undək nərsilər Pərwərdigar Hundayingoqə yirginqliktur.

17 Pərwərdigar Hundayingoqə hər kəndək nuksani yəki baxkə kəmqiliki boləqan kala yəki qoyni kurbanlik süpitidə sunməsliking kerək; qünki undək kilix Pərwərdigar Hundayingoqə yirginqliktur. **2** Pərwərdigar Hundaying sanga təqdim kilidioqan xəhər-yezang iqidə ər bolsun, ayal bolsun, birsining Pərwərdigar Hundayingning aldidə birəz rəzil ixni kiləqanliki – Uning əhdisigə hiləplik kiləqanliki, baxkə ilahlarəqə (məsilən, Mən sanga ibadət kilixkə mən'i kiləqan kuyax, ay yəki pütkül samawi koxun boləqan yultuzlarəqə), ibadət kilip ularəqə bax urəqanliki baykəlsa, **4** – xundək bir ixtin həwər tapkən yəki uni anglioqan bolsang, undəkta sən əstəyidillik bilən sürüxtürün; bu ix ispatlinip rast qiksə, dərəkə Israilda xundək yirginlik ix kilinoqan bolsa, **5** sən xə rəzil ixni kiləqan ər yəki ayalni dərweziliringəqə elip qikip, xu ər yəki ayalni ölümgə məhkum kilip qalmaqesək kilixing kerək. **6** Birsini ölümgə məhkum kilix üçün ikki-üq guwahqining səzlini boluxi kerək. Birsini birlə guwahqining səzi bilən öltürüxkə bolmaydu. **7** Öltürüldioqanda awwal guwahqilar qol salsun, andin barlik həlk qol salsun; xundək kilsanglar silər rəzillikni aranglardin həydwetisilər. **8** Xəhər-yezanglarda həküm qikirixkə sanga təs kelidioqan bir ix qiksə, məyli hun dəwasi, hək-tələp dəwasi yəki zorawanlik dəwasida, hər kəndək talax-tartix bolsa ornunglardin turup Pərwərdigar Hundaying tallaydioqan jayəqə beringlar. **9** Silər Lawiy kahinlarning wə xu qəqdə bolidioqan sorəqci bəgning yenioqə barisilər wə ular din həküm sorəyisilər; ular silər üçün həküm qikiridu. **10** Silər Pərwərdigar tallaydioqan axu yərdə turəqanlarning silərgə tapxuridioqan həküm səzi boyiqə jira kilisilər; ularning silərgə kərsətkinining həmmisigə əməl kilip kəngül bəlixünglər kerək. **11** Silər ularning silərgə kərsətkən qənun həkümü boyiqə, qikiridioqan qərarı boyiqə kilisilər; ular silərgə tapxuridioqan səzdin ong ya soləqə qətnəp kətmənglər. **12** Wə bəxbəxtəklilik kilip, Pərwərdigar Hundayingning hizmiti üçün xu yərdə turidioqan kahinoqə yəki sorəqci bəgkə kulək salmioqan kixi bolsa, xu adəm ölümgə məhkum bolidu; xuning bilən silər rəzillikni Israildin həydwəp qikirisilər. **13** Xundəklə, barlik həlk bularni anglap qorkidu wə yənə bəxbəxtəklilik kilmaydu. **14** Sən Pərwərdigar Hundaying sanga təqdim kilidioqan zeminoqə kirip uni igiligəndə, xundəklə uningdə turəqanda: «Mən ətrəpimdiki əllərninkidək əzümgə bir padixah tikləməqimən» desəng, **15** xu qəqdə sən əzünggə pəkət Pərwərdigar Hundaying tallaydioqanini tikləysən; üstünggə kərinəx bolmioqan

qətəllikni bekətməsliking kerək. **16** [Padixah] bolsa əzi üçün atlarını kəpəytməsliki yəki atlarını kəpəytmən dəp həlkni Misiroqə qəyurməsliki kerək; qünki Pərwərdigar silərgə: «Silər xu yol bilən hərgiz qəytməslikinglər kerək» deqənidi. **17** Padixah kəp ayallarni əz əmrigə almasliki kerək; bolmisa uning kəngli ezip ketixi mumkin. U əzi üçün altun-kümüxni kəpəytməsliki kerək. **18** Padixahlilik təhtigə olturoqinida u əzi üçün Lawiy kahinlarning aldidə muxu qənunni bir dəptərgə kəqürüp pütixi kerək. **19** Xu dəptər uning yenidə daim boluxi wə uni əmrining barlik künliridə okuxi kerək; xundək kilsə u Pərwərdigar Hudasidin qorkup, muxu qənunning səzlini wə bəlgilimilirini tutup ularəqə əməl kilixni eginidi. **20** Xundəklə uning kəngli kərinədxliri aldidə həkəwurlixip kətməydu, bu əmrlərdin ong ya soləqə qətnəp kətməydu wə xuningdək Israil arisidə uning wə oqullirining padixahlilik künliri kəp bolidu.

18 Lawiy kahinlar wə xuningdək barlik Lawiyler kəbilisining Israilda heqkəndək nəsivisi yəki mirasi bolmaydu; ular Pərwərdigarəqə atəp otta sunulidioqan kurbanliklərdin wə [Pərwərdigarning] mirasidin yeyixkə bolidu. **2** Biraq ularning kərinədxliri arisidə heqkəndək mirasi bolmaydu; Pərwərdigar eytkəndək, U Əzi ularning mirasidur. **3** Kahinlarning kurbanlik kilidioqan həlkətin alidioqan ülüxi mundək: – (məyli kala yəki koy bolsun) **4** şoləng əxliqəndə, yəngi xarəbinglərdin wə zəytun meyinglərdin dəsəlpəki pıxkən həsulni wə koylırlinglərdin dəsəlpəki kirkiləqan yungni uningəqə berisilər; **5** qünki Pərwərdigar Hundaying uni wə uning əwədlirini Əz namidə hizmitidə daim turuxkə barlik kəbililiringlərdin iqidin talliwaləqan. **6** Əgər Lawiy boləqan bir adəm pütkül Israildiki hər kəndək xəhər-yezidin, yəni əzi məkənləxkən jaydin qikip, Pərwərdigar tallaydioqan jayəqə kəlsə **7** wə xu yərdə Pərwərdigar aldidə turəqəci barlik kərinədxlirioqə ohxə Pərwərdigar Hudasining namidə hizməttə turəqan bolsa, **8** undəkta (məyli u atisidin qəloqan mirasini setiwətkən yəki setiwətmigən bolsun) uning yəyidioqan ülüxi kərinədxliriningkidək boluxi kerək. **9** Sən Pərwərdigar Hundaying sanga beridioqan zeminoqə kirgən qəqdə, sən xu yərdiki əllərnin yirginlik adətlirini əgənməsliking kerək. **10** Aranglarda əz oqli yəki kizini ottin etküzidioqan, palqilik, rəmqilik, əpsaniylik, jadugərlik **11** yəki dəmidiqilik kiləqəci yəki jinxək, səhərgər yəki əlgənlərdin yol sorioqəci heqkəndək kixi bolmısun; **12** qünki bundək ixlarni kilidioqan hər kəndək kixi Pərwərdigarəqə nəprətlik bolidu; bu yirginlik ixlər tüpəylidin Pərwərdigar Hundaying xu əllərnə aldinglərdin həydwəp qikiridu. **13** Sən Pərwərdigar Hundaying aldidə əyibis mükəmməl boluxing kerək; **14** qünki sən zemindin həydwəyidioqan bu əllər rəmqilər wə palqılarəqə kulək salidu; biraq Pərwərdigar Hundaying seni undək kilixkə yol qəyməydu. **15** Pərwərdigar Hundaying silər üçün aranglardin, kərinədxliringlər arisidin mənə ohxəyidioqan bir pəyoəmbər turəyidü; silər uningəqə kulək səlinglər. **16** Bu silər Hərəb təoqida yioqiləqan kündə Pərwərdigar Hundayinglərdin: «Pərwərdigar Hundayimning əwəzini yənə angliməyli, bu dəhəxtəlik otni kərməyli, bolmisa əliüp ketimiz»

dəp tələp qılıqninglaroşa pütünləy mas kelidu. **17** Xu qaoşda Pərwərdigar manga: «Ularning manga degən sezi yaxhi boldi. **18** Mən ularoşa kerindaxliri arisidin sanga ohxaydioşan bir pəyoşəmbərnı turoşuzimən, Mən Əz seşlirimni uning aroşioşa salimən wə u Mən uningəşa barlık tapılışinimni ularoşa seşləydu. **19** Wə xundak boliduki, u Mening namimda dəyşioşan seşlirimgə kulak salmayşioşan həkəndak kixi bolsa, Mən uningdin hesab alimən. **20** Əmma Mening namimda baxbaxtaqlık kılıp Mən uningəşa tapilimioşan birər seşni seşlisə yaki baxka ilahların namida seş kılıdioşan pəyoşəmbər bolsa, xu pəyoşəmbər ɵltürilsun. **21** Əgər sən kɵnglɵngdə: «Pərwərdigar kilmioşan seşni kəndak pərk etimiz» desəng, **22** bir pəyoşəmbər Pərwərdigarning namida seş kılışan bolsa wə u bexarət kılışan ix toşra qikmisa yaki əməlgə axurulmisa, undakta bu seş Pərwərdigardin qikmioşan; xu pəyoşəmbər baxbaxtaqlık bilən seşligən dəp, uningdin kɵrkma.

19 Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridioşan zemindiki taipilərnı silərnəng aldinglardın üzüp taxlışan waşkida wə silər xundakla ularning xəhərliri wə əyliridə turoşininglarda, **2** silər xu qaoşda Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridioşan zeminda üq xəhərnı ayrim kılışinglar kerək; **3** xundakla, adəm ɵltürgən hərbir kixi xu yərlərgə, xu xəhərlərnəng birigə keşip beriwalsun dəp yol hāziləp, Pərwərdigar Hudayinglar miras boluxka silərgə beridioşan zeminni üq rayoşəşa bəlisilər. **4** Tirik keşix üqün xu yərlərgə keşip beriwaloşan, adəm ɵltürgən kixi toşruluk bəlgilimə mundak: — u koşnisi ni tasadiyılıktın urup ɵltürüp koşoşan, xundakla əşlida uningəşa əq-adawiti bolmioşan bolsa, xu yərgə keşip beriwalsa bolidu. **5** Məsilən, u koşnisi bilən otun kesixkə ormanoşa kirgən bolup, dərəhni kesixkə paltını ketürgənda palta beş seşidin əjrap ketip koşnisişəşa tegip ketip uni ɵltürüp koşsa, undakta jawabkar kixi bu xəhərlərdin birigə keşip beriwelip hāyat qalidu; **6** bolmisa, kan kışasi aloşuqi oşəzipi kaynişioşanda adəm ɵltürgən kixini koşlaydu wə yol uzun boləşaqka, uningəşa yetixiwelip ɵltürüwetixi mumkin; əməliyəttə, u kixi ɵlümgə layik əməş, qünki uning əşlida koşnisişəşa heşqəndak əq-adawiti yok idi. **7** Xunga mən silərgə: «Əzünglar xundak üq xəhərnı ayrixinglar kerək» dəp əmr kilişimən. **8** Pərwərdigar Hudayinglar ata-bowiliringlaroşa kəsəm kılışinidək qeşrayinglarnı kengəyixni, ata-bowiliringlaroşa wədə kılışan barlık zeminni silərgə təkdım kilişni halaydu; **9** silər Pərwərdigar Hudayinglarnı seşix wə uning yollirida daim mengix üqün mən silərgə bögün tapılışoşan bu əmrni tutsanglarla U xundak kılıdu, undakta silərnə ɵzünglar üqün bu üq xəhərdin baxka yəşə üq xəhərnı koxisilər. **10** Wə xundak kilsanglar Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kılıp təkdım kılıdioşan zemin arisida nahək kan təkülməydu wə xuningdək gədiminglaroşa hun gunahı qixməydu. **11** Lekin birsi koşnisişəşa əq-adawət tutkan bolsa, paylap turup uningəşa hujum kılıp, urup ɵltürüwətsə wə xu xəhərlərdin birigə keşip beriwaloşan bolsa, **12** undakta uning əz xəhəridiki akşakallar adəm əwətip uni xu yərdin yandurup kelixi kerək, andin uni ɵltürilsun dəp «kan kışasi aloşuqi»ning kılışəşa tapxuruxi kerək.

13 Sən uni heş ayimioşin, xundak kılışanda Israildin təkülgən gunahşiz kanning deşini tazilişan bolisilər; andin hālinglar yaxhi bolidu. **14** Pərwərdigar Hudaying sanga igilax üqün təkdım kilişioşan zeminda burunqılar miras yeringdə bekitkən, koşnangning pasil texini yetkiməsliking kerək. **15** Məlum jinayət yaki gunah toşrisida birşigə «U gunah kılışan» dəp əz-xikayət kilişta yaloşuz birlə guwahqi bolsa kupayə kilmaydu, bəki həmmə ix ikki yaki üq guwahqing seş bilən bekitilsun. **16** Birsi toşruluk «palanqi-pokunqi gunah kılışan» dəp əz kilişioşan kara niyətlık bir guwahqi qiksa, **17** dəwalixip kılışan ikki adəm Pərwərdigarning aldidə, xu künlərdə bolidioşan kahinlar wə sorakqi bəglər aldidə hāzir bolsun; **18** sorakqi bəglər əştayidillık bilən təkşursun; əgər hēlikı guwahqi yaloşan guwahqi bolup, əz kerindixi toşruluk yaloşan guwahlik bərgən bolsa, **19** undakta, silər dəl u kerindixioşa kilmakqi bolşinidək uningəşim xundak kilişinglar. Xundak kilsanglar rəzilikni aranglardın yokitilsilər. **20** Kılışan həkmu bu ixni anglaydu wə kɵrkidu wə xundakla, aranglarda undak rəzil ixni yəşə kilmaydu. **21** Silər heş rəşim kilmanglar; janoşa jan, kezgə kez, qixka qix, koloşa kol, putka put elinsun.

20 Əgər sən duxmənliringgə jəng kılışili qikiş, at wə jəng hārwilirini, xundakla ɵzüngdin kəp bolşan bir əlni kərsəng, ulardin heş kɵrkma. Qünki seni Misir zemindin qikişip kəlgən Pərwərdigar Hudaying Əzi sən bilən bilidur. **2** Silər jənggə qikiş aldidə kahin əzi aldioşa qikiş həkşə seş kılıp **3** ularoşa: Əy Israil, anglanglar! Silər bögün duxmənliringlar bilən soşuxux aldidə turuwatisilər. Kəngülliringlar jür'ətsiz bolmisun; kɵrkənglar, titrimənglar, ularning səwəbidin dəkkə-dükkişə qixmənglar; **4** qünki Pərwərdigar Hudaying Əzi duxmənliringlar üstidin oşəlibə kilişinglar üqün silər bilən billə jənggə qikişu — dəp eytsun. **5** Xu qaoşda əməldarlar həkşə mundak desun: — «Aranglarda bir yengi əy selip, uni [Hudaşəşa] atimioşan birsi barmu? Undakta u əz əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlişp ketip, baxka kixi kelip uni [Hudaşəşa] atixi mumkin. **6** Tək selip üzümzar bərpə kiliş, tehi uning mewisini yemigən birkim barmu? Bar bolsa əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlişp kətsə, baxka kixi kelip uning mewisini yeyixi mumkin. **7** Bir kiz bilən wədiləkkən bolup, tehi uni əz əmrigə almioşan birkim bolsa, u əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlişp kətsə, baxka kixi kelip uni əzigə hotunlukka elixi mumkin». **8** Andin mənsəpdarlar həkşə yəşə seşləp: «Kɵrkup kətkən, jür'ətsiz birkim barmu? U əyigə yenip kətsun. Bolmisa kerindaxlirining yurikimu uningkidək jasəreşsiz bolup kelixi mumkin» dəp eytsun. **9** Əməldarlar həkşə xularni eytkəndin keyin ular həkşing aldidə yetəkşilik kilişkə koşunlaroşa sərdarlarnı tiklisun. **10** Silər hujum kilişkə məlum bir xəhərgə yekinlaxkininglarda awwal uningəşa silişə toşrisida seş kilişinglar. **11** Əgər ular silişini halaymiz, dəp jawab berip əz dərwazilirini silərgə aqsa, undakta uningda turuwatkan həmmə hək silərgə beşinip kulluk hāxarda bolidu. **12** Lekin silər bilən siliş kilişkə unimay, bəki silər bilən jəng kilmakqi bolsa silər uni kɵrxanglar. **13** Pərwərdigar Hudayinglar uni kolunglaroşa tapxuroşanda uningdiki

hər bir ərkəni kiliqlər öltürümlər; **14** ləkin ayallar bilən baliliri, kala bilən xəhərdiki həmmə nərşini, Pərwi barlik öjəniymətni əzünğlarə olja kilip elinglar; Pərwərdigar Hudayinglar əz duxmənliringlərdin silərgə elip bərgən oljidin yəp səyünisilər. **15** Silərdin yirəktə boləjan, [zəminəyə təwə bolmıəjan] əllərnin xəhərlirigə xundak kilinglar. **16** Ləkin Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kilip bəridiəjan zəmindiki əllərnin xəhərlirini bolsa, ularning iqidiki tiniki bar heq nərşini tirik qoymay, **17** bəlki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə buyruəyəndək Hittiylar bilən Amoriylar, Qanaaniylar bilən Pərizziylar, Hitiylar bilən Yəbusiylarınin həmmisini təltəküs yökıtixinglar kerək. **18** Bolmisa, ular əz ilahlirigə qəqunuxtiki həmmə yirginlik ixlirini silərgə əgıtıp, Pərwərdigar Hudayinglarə gunah kilidiəjan bolisilər. **19** Bir xəhərni igiləx üqün uzun wakt jəng kilip kərxəp tiruxkə toəra kəlsə, uning ətrapidiki dərəhlərnə palta bilən kesip wəyrən kilmənglar; qünki ularning mewisini yəsənglar bolidu. Xunga ularni kəsmənglar; qünki daladiki dərəhlər kərxiweləx kerək boləjan adəmmidi? **20** Ləkin silər mewilik dərəh əməs dəp bilgən dərəhlərnə kesip yökıtıp, silər bilən soquxqan xəhərni hujum kilip əqlitixkə xə dərəhlərdin istihkam-potəylərnə yasisənglar bolidu.

21 Əgər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kilip igiləxkə bəridiəjan zəmində, daladə öltürilgən bir jəsət tēpilsə, əmma uni öltürgən adəm məlum bolmisa, **2** əksəkəlliriglar bilən sorəqki bəgliriglar qikip əlük tēpiləjan yar bilən ətrapidiki xəhərlərnin arilikini əlqisun; **3** öltürilgüqinining jəsitigə əng yekin xəhərning əksəkəlliri bolsa ixkə selinmıəjan, boyuntorokmu selinmıəjan inək tēpik əlsun; **4** xə xəhərning əksəkəlliri inəkni süyi tohtiməy əkidıəjan, həydilip tērilmiəjan bir jiləyəyə elip bərip, xə jiləyənin əzidə inəkning boynini sunduruwətsun; **5** xə qəqəda Lawiyning əwladliri boləjan kahinlar ularning kəxiəyə əlsun; qünki Pərwərdigar Hudayinglar ularni Əzining əldidə hizməttə bolup, Pərwərdigarning namidə bəht-bərikət tiləxkə tallıəjəndur. Hərbir dəwə wə hər bir tayəq jazasi ularning səzi boyiqə kəsilsun. **6** Öltürilgüqinining jəsitigə əng yekin xəhərdiki əksəkəllarning həmmisi xə jiləyəyə kelip, boyni sunduruwəjan inəkning üstidə turup, kəllirini yuyup **7** guwahlik bərip: «Kəllirimiz bolsa bu qənni təkmedi, kəzlimiz bu ixni kərmidi; **8** əy Pərwərdigar, Sən Əziyəg hərlik bədili təkəp kutquzəjan həlqing İsrailni kəqürgəysən wə nahək əkkan kənnin gunahini İsrail həlqingə artıəyəsən» — desun; xundək kilip bu qan gunahıəyə kafarət kəltürilgən bolidu. **9** Silər xundək kilip Pərwərdigarning nəziridə toəra boləjənni kilip nahək təkülgən kənnin gunahini əzünğlərdin qikiriwətkən bolisilər. **10** Əgər silər duxmənliriglar bilən jəng kilijili qikitinglərdə Pərwərdigar Hudayinglar ularni kolunglarəyə bərgəq, uların əsir ələyəjan bolsənglar, **11** bu əsirlərnin arisidə qiraylik bir ayəlni kərtip, kənglünğ uningəyə qüxüp, uni əmringə elixni halisəng, **12** undəktə uni əyünggə elip bəroqin; u qeqini qüxürüp, tirməkəlrini yasəp, **13** əsirləktə kiygən kiyimlərnini selip, əyüngdə olturup toluq bir ay ata-anisi üqün matəm totsun; andin sən uning kəxiəyə kirip uni əzünğə ayəl kilip uningəyə ər bolsəng bolidu. **14** Keyin, əgərdə

kənglünğ uningdin səyünmisə, u qəyərnə halisə, bəroqili qəyuxung kerək; uni puləyə sətmıəqin wə uningəyə dəkətkə muamilə kilimıəqin, qünki sən uningəyə yekinlik kilip uyət kiləjənsən. **15** Əgər birsining ikki ayəli bolup ularning birigə əmrəklik, yənə birigə əqlük kiləjan bolsa wə əmrək wə əq boləjan hər ikkisidin oəjul tuəjələjan bolsa, tunjisini əq ayəlidin tapkan bolsa **16** undəktə u kixi oəqullirigə bərnə miras üqün iləxtürüp bərgən künidə əq ayəlining oəqli, yəni uning tunji oəqlining ornıəyə əmrək ayəlining oəqlini tunji oəqullukqə qəyuxkə bolmaydu. **17** U bəlki əq ayəlining oəqlini tunji oəqulm dəp etirəp kilsun; qünki bu uning kük-kuwwiti bəp waktidiki dəsəlpki mewisidur; tunji oəqulluk həkuki uningki boləqəqə, atisi bərlək məmlülükün uningəyə ikki ilix miras bərsun. **18** Əgər birsining bəxbəxtəq wə itətsiz oəqli bolsa, u nə atisining səzigə, nə anisining səzigə kulək salmay, həttə tayəq-tərbiyimə kar kilmay, ularning gəpini yənəla ənglimisə, **19** Uning ata-anisi uni tutup, xəhərning dərəwəziəyəyə elip bərip, xəhərning əksəkəllirining kəxiəyə kəltürsün; **20** ular xəhərning əksəkəllirigəyə əz kilip: — «Bu oəqlimiz bəxbəxtəklük wə itətsizlik kilip, səzimizni əngliməyə yüridü; u nəpəsi yaman, xərəbər bolup kaldı» dəp əytsun. **21** Xuning bilən xəhərning həmmə həlki bir bolup uni qəlmə-kəsək kilip öltürsün. Silər bu yol bilən əzünğlərdin rəzilikni qikiriwətsilər; pütkül İsrail bu ixni əngləp kərkidiəjan bolidu. **22** Əgər birsə əlüm jazasıəyə ləyik gunah sədir kilip, öltürilgən bolsa wə jəsitini bir dərəhkə esip kəyəjan bolsənglar, **23** əlüki kəqiqə dərəhtə kəlmisun; kəndəklə bolmisun, silər dərəhkə esiləyüqini xə kündə kəməwətinglar (qünki kimdəkim [dərəhkə] esiləjan bolsa, Huda tərpidin lənətkə kalduruləjan kixi həsəblinidu). Xundək kilsənglar, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kilip bərgən zəminni buləjimiəjan bolisilər.

22 Sən kərinđixingning kalisi yə qəyi əzip kətkinini kərsəng, qətiqing bolmay yürmə; kəndəklə bolmisun, uni kərinđixingning kəxiəyə yətküzüp bə. **2** Əgərdə kərinđixing sənəyə yekin olturmisa wə yəki igisini tonumisəng, xə həywanı əz əyünggə elip kelip, kərinđixing uni izdəp kəlgüqə əzünğ səkəlap andin uningəyə tapxurup bərgin. **3** Sən ohxəxlə uning yitkən exiki yəki kiyimlərninimə xundək kil; xundəklə kərinđixingning hərəkəndəq yitkən nərsisini tēpiwəlsəng, unimə xundək kiləqin; sən əzünğni bu ixtin qəqurmıəqin. **4** Əgər kərinđixingning exiki yəki kalisining yoldə yikilip qüxkinini kərsəng, sən bu əhwalın əzünğni qəqurmıəqin; kərinđixingəyəyə yərdəmlixip ulıəqini tartip turəqzəqin. **5** Ayəl kixi bolsa ərlərnin kiyimini kiymisun; xuningəyə ohxəxlə ər kixi ayəl kixining kiyimini kiymisun; qünki kimki xundək kilsə, Pərwərdigar Hudayingning əldidə yirginlik bolidu. **6** Əgər sən yoldə kətiwətip, bir dərəhtə yəki yərdə baliliri yəki tuhumliri boləjan quxning uwisiəyə qurısəng, anisi tuhum yəki balilirini bəsip yətkən bolsa, anə-balilirini bəraqəla əlmiəqin; **7** heq bolmıəqəndə sən anisini qəyuwətip, balilirinilə əlsəng bolidu; xundək kilsəng sənəyə yəxhi bolup uzun əmür kərisən. **8** Yəngi bir əy səlsəng, əgzənggə bir tosmə tam yəsiəqin; bolmisa birsə uningdin yikilip qüxsə, əzünğgə kən təkülük gunahini

kəltürüxümgə mumkin. **9** Öz üzümzarlıqıngəya ikki hil uruk qaqmıoıjn; bolmisa terioıjıngning həmmisi wə üzümzarlıqning məhsulatliri buloıanoıjan hesablınidu. **10** Sən kala bilən exəkni birgə koxup yər həydimigin. **11** Yung wə kanaptin ibarət ikki hil yıptin toıloıjan kıyımni kıyımgin. **12** Sən yepinoıjan tonungning tet burjıkgə pəpük kəyoıjn. **13** Əgər biri hotun elip uningəya yekınqılık kıloıjandin keyin uningəya əq bolup, **14** Uning yaman gəpini kılip, uningəya bətnam qaplap, ərz kılip: «Mən bu hotunni aldim, ləkin uningəya yekınqılık kılsam uning kız əməslıknı bildim» desə, **15** undakta kızning ata-anısı kızning paklık ispatını elip xəhər dərwasıdada oltoıroıjan xəhərnıng aqsakallırıoıja kəltürsun, **16** andın kızning atısı aqsakallaroıja səz kılip: «Mən kızımni bu kixıgə hotunlukıqə bərdim, ləkin u uningəya əq bolup kaldı; **17** wə mana, u uning yaman gəpini kılip, bətnam qaplap ərz kılip: «Kızıngning kız əməslıknı bildim» dəydu. Bırak mana kızımning paklık ispatı» dəp, ispat rəhtni aqsakallarning aldidə yeyıp koısun. **18** U wəkıttə xəhərnıng aqsakallırı erını tutup uningəya tayak-tərbıyə bərip, **19** İsraildiki bir pak kızning yaman gəpini kılip, uningəya bətnam qarlıdın dəp, yüz xəkəl kümüx tələtsun; andın ular pulni kızning atısıoıja bərsun dəp bəkıtsun. Əmma kız bolsa xu kixıning hotunı bolup turıwerıxi kerək; ər pütün ömrıdə unı koıyup bərsə bolmaydu. **20** Ləkin bu sət rast qıkip, kızning paklık ispatı bolmisa, **21** kıznı atısınıng əyınıng dərwasıdə aldioıja aparsun wə atısınıng əyıdə buzukluk kılip İsrailning iqidə xərməndilik kıloıjanlıkı üqün uning xəhırınıng adəmliri xu yərdə unı qalma-kesək kılip əltürsun. Xundək kıloıjınglarda silər əzınglardın rəzıllıknı qıkırıwətısilər. **22** Əgər bırsı erı bar hotun bilən zına kılip tutulup kəlsa, zına kılixkən ər-hotun ikkilisi əltürılun. Xundək kıloıjanda İsrailning iqidın rəzıllıknı qıkırıwətısilər. **23** Əgər bırsı xəhərdə bıraw bilən wədılxıp koıyoıjan bir kıznı uqrıtıp, uning bilən billə bolsa, **24** ikkilisını xəhərnıng dərwasıoıja elıp qıkıp qalma-kesək kılip əltürınglar; kız bolsa xəhərdə turup warkırımıoıjını üqün, ər bolsa baxkısinıng wədıləxkən kızi bilən yatkıni üqün əltürılun. Xundək kılip, silər əzınglardın rəzıllıknı qıkırıwətısilər. **25** Əgər ər kixı baxkısi bilən wədıləxkən kıznı dalada uqrıtıp, unı tutuwəlip uning bilən yatsa, pəkət kız bilən yatқан ər kixı əltürılun. **26** Kızoıja bolsa, həqnemə kılmanglar, qünki kızning əzıdə əlümgə layıq həq gunah yok. Bu ix bolsa bırsı koıxnısıoıja hujum kılip unı əltürwətkəngə ohxax ıxtur. **27** Qünki u baxkısoıja wədıləxkən kıznı dalada tutuwəloıjanda, kız towlıoıjan bolsımu unı kütkuzoıjıgə kixı təpılmıoıjan. **28** Əgər bırsı bırə ər bilən wədıləxmıgən kıznı tutuwəlip, uning bilən yetıp hər ikkisi tutulsa, **29** kız bilən yatқан adəm kızoıja yekınqılık kılip hər kıloıjını üqün kızning atısıoıja əllik xəkəl kümüx bərxı kerək; andın kıznı əzıgə hotun kılip elixı kerək; u pütkül ömrıdə unı koıyup bərsə bolmaydu. **30** Həqkim atısınıng hotunını almaslıkı kerək, atısınıng yotkınını aqmaslıkı kerək.

23 Kimki soıulux yaki kesılix tıpəylidin ahta kılıwətilgən bolsa, Pərwərdıgarning jamaitıgə kırmısın. **2** Kimki haramdın tuoıuloıjan bolsa Pərwərdıgarning jamaitıgə kiralməs; onıncı əwladıoıjıqə

mundaklardın həqkim Pərwərdıgarning jamaitıgə kırmısın. **3** Həqbir Ammonıy wə ya həqbir Moabıy Pərwərdıgarning jamaitıgə kırmısın; onıncı əwladıoıjıqə ularđın həqkim Pərwərdıgarning jamaitıgə hərgız kırmısın. **4** Səwəb xuki, silər Misirdın qıkıqınglarda ular aldinglaroıja yeməklık, su elıp qıkımdı wə silərgə zıyanəkəxlık kılixkə silərnı qarəoısun dəp, Aram-Naharaimdiki Petorluk Bəornıng oılı Balaamni yalıdı. **5** Ləkin Pərwərdıgar Hudayınglar bolsa Balaamning səzını anglımay, bəlkı silər üqün qarəoıxını bərikətkə aylanduruwətti; qünki Pərwərdıgar Hudayınglar silərgə muhəbbət baolıoıjan. **6** Silər həmmə künlınglarda [Ammonıylar wə Moabıylar]ning aman-əsənlıki wə bəhtını hərgız ıstımənglar. **7** Ləkin Edomıylar kərındınglar boləoıjaq, ularoıja nəprət bilən qarımanglar. Misırlıklarəoıjımu nəprət bilən qarımanglar, qünki silər ularning zemınıdə musapır bolup turəoıjanınglar. **8** Bularning üqıncı əwladıdın tuəuloıjan balılar Pərwərdıgarning ıbadət jamaitıgə kırsə bolıdu. **9** Düxmənlıringgə qarxi jənggə qıkıp qədır tiksəng, hərhil napaklıktın ehtıyat kıloıjn. **10** Əgər aranglarda keqısı bırsı qıxıdə Xəyatan atlap napak bolıjan bolsa, u qədırğahđın qıkıp kətsun; qədırğahkə udulla kırmısın; **11** kəqkurun kırgəndə u suoıja qıxıtıp, kün patkanda qədırğəoıja yenıp kırsun. **12** [Həjıtinglar] üqün qədırğahning sırtıdə bır jayınglar bolsun; tərəkə xu yərgə bəringlar. **13** Saymanlıng ıqıdə bır gürək bolsun; sən sırtta tərəkə olursang, uning bilən ərək kolap tərıngını kemüwət. **14** Qünki Pərwərdıgar Hudayıng sənı kütkuzuxkə, düxmənlıngnı aldinglaroıja tapxuruxkə qədırğahıng otturısıdə yürıdu; xunga sening qədırğahıng pak bolsun. Bolmisa U seningkidə bırər paskınılık kərsə səndın ayrılıp ketıxi mumkın. **15** Əz hojısdın kəqıp yeningəya kəlgən külnı əz hojısoıja turup bərmıgın. **16** U aranglarda silər bilən billə turup, kəysi xəhərnıng dərwasıı ıqıdə kəysi yərnı tallısa, xu yərdə tursun. Silər uningəya zulum kılmanglar. **17** İsrailning qızlırınıng arısdə həqbir pəhıxə bolmısın, İsrailning oıqullırınıng arısdə həqbir pəhıxə həzilək bolmısın. **18** Bır kəşəmnı bəja kəltürmək üqün Pərwərdıgar Hudayınglarınıng əyıgə pəhıxınıng pulını yaki həziləkning pulını kəltürmıgın; qünki bu ikkisi Pərwərdıgar Hudayıngning aldidə yırınqlıktur. **19** Silər əz kərındınglardın əsüm əlmanglar; pulning əsümü bolsun, əxlıknıng əsümü bolsun yaki hərəkəndək əsüm əloıjıdək bəxkə nərsınıng əsümını əsanglar bolmaydu. **20** Əmma qətəllıktın əsüm əsanglar bolıdu, ləkin kərındınglardın həq əsüm əlmanglar. Xundək kılsanglar Pərwərdıgar Hudayınglar silar unı ıgıləxkə kırıdoıjan zemında, kollırlınglarınıng bərlık əmgıkıdə silərgə bərikət bəridu. **21** Sən Pərwərdıgar Hudayıng aldidə bır nərsını ataxkə kəşəm kıloıjan bolsang, uningəya əməl kılixkə həyal kılıma. Bolmisa, Pərwərdıgar Hudayıng unı səndın tələp kıloıjında gunahkə bolısən. **22** Ləkin əgər sən bır nərsını ataxkə kəşəm kılmısang, u sanga həq gunah bolmaydu. **23** Aozıngdın qıkıkanıoıja əməl kıloıjn; Pərwərdıgar Hudayıngəoıja kəşəm kılip atıoıjıngnı, yəni aozıngning səzi boyıqə ıhtıyarıy hədıyəngni sunuxıng kerək. **24** Sən koıxnangning tallıkoıja kırsəng həlıoıjıngıgə yəp toyun, əmma kaqə-kuqəngəoıja elıp mangıoıjn. **25** Koıxnangning pıxқан

ziraatlikigə kirsəng, qolung bilən ziraatning bexini üzüp alsang bolidu; əmma qoxnangning ziraatlırigə oroqak saloquqi bolma.

24 Əgər birsi bir ayalni əmrigə aloqandin keyin uningda birər sət ixni bilip, uningdin səyünmisə, undaқта u talak hetini pütüp, uning kəlioqa berixi kerək; andin uni ez əyidin qikiriwətsə bolidu. **2** Ayal uning əyidin qikkəndin keyin baxka ərgə təgsə bolidu. **3** Bu ikkinqi ərmu uni yaman kəriup, talak hetini yezip kəlioqa berip uni ez əyidin qikiriwətsə yaki uni aloqan ikkinqi eri elüp kətsə. **4** uni qoyup bərgən awwalki eri uni napak hesablap, ikkinqi qətim hotunluqqa almisun; qünki undak kilsa, Pərwədigarning aldidə yirginqlik ix bolidu. Sən Pərwədigar Hudaying sanga miras kiliip beridioqan zeminning üstigə gunah yüklimigin. **5** Əgər birkim yengidin hotun aloqan bolsa uninoqə nə jənggə qikix, nə baxka birər ixka buyrulmisun; u bəlki aloqan hotunini hux kiliix üqün bir yiləiqə ərkin-azad bolup əyidə oltursun. **6** Həqkim yarəunqak yaki tügmanning üsti texini kapalətkə almisun; qünki bu ix birsining həyatini kapalətkə aloqandək bolidu. **7** Əgər birkim Israillardin boləqan kərinđixining birini bulap keliip, uni küldək ixlətsə wə yaki uni setiwətsə xu bulangqi oltürülün; silər xundək kilsanglar aranglardin rəzilikni qikiriwətsilər. **8** Pesə-mahaw wabasi pəyda bolsa, əzinglarəqa pahas bolunglar, Lawiy kaħinlarning silərgə barlik kərsətkinini kilinglar; mən ularəqa kəndək əmr kəlioqan bolsam xuningəqa kəngül qoyup əməl kilinglar. **9** Misirdin qikkəninglarda Pərwədigar Hudayinglarning yolda Məryəmgə kəndək kəlioqanini əskə elinglar. **10** Əgər sən əz buradər-qoxnangəqa kərz bərsəng, kapalət elix üqün əyigə kirmigin; **11** bəlki taxkiriđa turup tur; sanga kərzdar kixi əzi sanga beridioqan kapalətni taxkiriđə elip qiksun. **12** Xu kixi yəksul bolsa sən uningdin kapalətkə aloqan [kiyimni] yepinip uhlimiəyəsən; **13** Həq bolmioqanda sən bəlki kapalətni kün patkanda uninoqə kayturup bərgin; xundək kilsang u əz tonini yepinip uhlinoqanda, sanga bəht-bərikət tiləydu. Xundək kilsang bu ix sanga Pərwədigar Hudayingning aldidə həkkəniylik sanilidu. **14** Ajiz, namrat mədikarəqa nəhəqlik kilma, mayli u kərinđaxliringlardin bolsun yaki yeza-xəhərliringlarda turəqan musapirlardin bolsun. **15** U namratlıktın əz həkkigə intizar boləqaqka, u ixləgən xu küni kün pətxitın burun həkkigə qəqum bərgin; bolmisə, u sening toprangda Pərwədigarəqa pəyəd kətiiridu, bu ix gunah bolup bexinoqə qüxidu. **16** Baliliringning jinayiti üqün ata oltürülmisun, balilarmu atining jinayiti üqün oltürülmisun; bəlki jinayiti bar boləqan hər bir kixi əz gunahı üqün əlüm jazasini tartsun. **17** Sən musapir yaki yetim toqrisidiki həkümni burmilima; tul ayalning kiyim-keqəklirinimu kapalətkə alma, **18** bəlki əzüngning Misirdə küp bolup Pərwədigar Hudaying seni xu yərdin hər kiliip kütquzup kəlginini yadingəqa kəltürgin. Xunga mən sanga buningəqa əməl kəlioqin dəp buyruymən. **19** Sən etizlikningning həsulini yioqningında bir baəp ənqini untup kəlioqan bolsang, uni elip keliix üqün yepin barmioqin; u ənqə musapir, yetim-yesir wə tul hotunəqa təgsun. Xundək kəlioqanda Pərwədigar Hudaying sening kəlliringning barlik əmgikini bərikətləydu. **20** Zəytun dərihingni kəkkəningdin keyin xahlirida kəlioqanliniri

kayta kəkma; kəldukliri musapir, yetim-yesir wə tul hotunəqa təgsun. **21** Üzümarlıqingning üzümlirini yioqip boləqandin keyin xatəng kilmioqin. Kəldukliri musapir, yetim-yesir wə tul hotunəqa təgsun. **22** Əzüngning Misir zeminida küp boləqinignini yadingəqa kəltürgin; xunga mən sanga buningəqa əməl kəlioqin dəp buyruymən.

25 Əgər ikki kixi birnərsini talixip keliip, həküm berixni tələp kiliip sot aldioqa kəlsə, undaқта sorəqkilar dəwəəqa həküm qikiriip həkdarni hək, gunahı bar adəmnə gunahkar dəp jakarlisun. **2** Əgər gunahkar adəm dərrigə layik bolsa, sorəqqi uni əzining aldidə yərgə yatquzup, uning kəlioqan gunahioqə layik sanəp dərrilisun. **3** Ləkin pəkət kiriđ dərrila urulsun; xuningdin ziyadə urulmisun, kəp urulsa xu kərinđixing kəz aldingda kəmsitilgən bolidu. **4** Sən haman tepiwatqan kəlining əqzini boqmioqin. **5** Əgər bir yərdə turidioqan kərinđax aka-inilarning biri bala yüzi kərməy elüp kətsə, əlgən kixining ayali yat bir kixigə təgmisun; bəlki uning erining birtuoqan kərinđixi uning kəxioqa kirip uni hotunluqqa elip, birtuoqan kərinđaxlik burqini ada kilsun; **6** əlgən kərinđixining ismi Israildin əqürülməsliki üqün ayalning tunji balisioqa uning ismi kəyulsun. **7** Ləkin əgər bu kixi yənggisini elixni halimisə, yənggisi [xəhər] dərwəzsidiki əksəkəllarning kəxioqa berip: «Erimning birtuoqan kərinđixi əz kərinđixining ismini Israilda kəlduruxkə unimidi; u mən üqün birtuoqan kərinđaxlik burqini ada kiliixkə unimidi», dəp eytsun. **8** Andin uning xəhəridiki əksəkəllar uni qəkirtip uninoqə nasihət kilsun; əgər u: «Mən uni hotunluqkə elixni haliməymən», dəp qing turuwalsə, **9** yənggisi əksəkəllarning kəz aldidə uning kəxioqa berip, uning putidin kəxini səldurup, yüzigə təkürüp: «Bir tuoqan kərinđixi üqün ailə kəruwxkə unimioqan kixigə xundək kilinsun!» dəp jakarlisun. **10** Xu kixining nami Israilling iqidə: «Kəxi selinoquqining əyi» dəp atalsun. **11** Əgər ikki adəm bir-biri bilən uruxup kəlioqinida birining ayali əz erigə yərdəmlixip erini urəquqining kəlidin əjratmaqqi bolup, kəlini uzitip urəquqining jan yerini tutuwalsə, **12** undaқта sən uninoqə həq rəħim kilməy kəlini kesiwət. **13** Sening haltangda qong-kikiq ikki hil taraza texi bolmisun. **14** Əyüngdə qong-kikiq ikki hil əfəh saqlima. **15** Taraza texing toptooqra, durus bolsun; əfəhingmu toptooqra, durus bolsun. Xundək kilsang Pərwədigar Hudaying sanga beridioqan zemində əmrüreg uzun bolidu. **16** Qünki kimki xundək ixlər kilsə, kimki nəhək ix kilsə, Hudaying Pərwədigarning aldidə yirginqlik sanilidu. **17** Misirdin qikiq keliwatkinginglarda Amaləkləring silərgə nemə kəlioqinini esinglarda tutunglar; **18** ular Hudadin kərkəmay, yolda silərgə uqrap, silər hərəp-qarəp həlinglar kəlmioqan qəəda, kəyninglarda kəlioqan əjiz kixilərnə urup yəkatmidimu? U Hudadin həq kərkədimi. **19** Xunga, Pərwədigar Hudaying mirasing bolsun dəp sanga igiləxkə beridioqan zemində, Pərwədigar Hudaying ətrəpingdiki barlik düxmənliringdin amənlik bərginidə, Amaləkləringning namini əsmanning tegidə əslənmigüdək dərijidə əqürüwət; bu ixni unutma.

26 Sən Pərwədigar Hudaying sanga miras kiliip beridioqan zeminoqa kirip uni əzüngning kiliip igiləp olturəkləxkə, **2** Pərwədigar Hudaying

sanga beridoqan zeminning hösulini aloqanda, sän yörning däslepki pixkan mewisini elip, sewetkä selip Pärwärdigar Hudaying Öz namini qoyuxkä tallaydioqan jayqaja elip berixing keräk; **3** andin xu waqittiki kahinning kexioqaja kältürüp, uningqaja: «Pärwärdigar Özi bizgä berixkä ata-bowilirimizqaja qesäm kilqojan zeminqaja kirdim, bügün män Pärwärdigar Hudayingning aldidä xundak bolqojioqaja guwahmäñ», döp eytisän. **4** Kahin sewetni kolungdin elip uni Pärwärdigar Hudayingning qurbangahining aldidä koyidu; **5** andin sän Pärwärdigar Hudayingning aldidä sez kilip mundak däysän: — «Mening atam äsli eqerib bir aramiy idi; Misiroqaja qüxüp olturaklasti; ular xu yördä sani az musapir bolsimu, barqanseri kepiyip uluq, küqlük, qong bir hälk boldi. **6** Lekin Misirliklar bizgä kattik kolluq kilip, zulum selip bizni eqör ämgökkä saldi. **7** Emma biz ata-bowilirimizning Hudasi Pärwärdigarqaja päryad kiliwiduk, Pärwärdigar awazimizni anglap biz tartiwatkan harlik, japa wä zulumoqaja näzirini saldi. **8** Xuning bilän Pärwärdigar küqlük kol wä uzartkan biläk, dähxätler wä mejizilik alamätler wä karamätler bilän bizni Misirdin qikirip **9** bizni bu yörgä elip kelip bu zeminqaja, yäni süt bilän häsäl ekip turidioqan bir zeminqaja igä kildi! **10** Ämdi mana, äy Pärwärdigar, sän Manga bərgən bu zeminning mewisining dəslepki pixkinini sening kexingqaja äkaldim», däysän. Xularni döp, sewätni Pärwärdigar Hudayingning huzurida koyup, Pärwärdigar Hudayingning aldidä säjdä kilisän; **11** xundak kilip sän wä eyüngdikilər Pärwärdigar Hudayingning silərgä ata kilqojan hämmä nemätliridin hux bolunglar; özüing, Lawiyalar wä aranglarda turidioqan musapirlar qoxulup xadlininglar. **12** Sän här üqinqi yilida, yäni ondin biri bolqojan exrä yilida hämmä hösulungning ondin birini exrä ayrip bolqojandin keyin, sän Lawiy bilän musapiroqaja, yetim-yesir, tul hotunlarqaja dərweziliringning iqidä xulardin yap toyunsun döp berisän; **13** wä sän Pärwärdigar Hudayingning aldidä sez kilip xundak däysän: «Män eyümdin [Hudaqaja] muqəddəs kilinqojan nərsilərnı ayrip elip qikip, sän Manga tapilqojan əmr boyiqə bularnı Lawiy bilän musapiroqaja, yetim-yesir, tul hotunlarqaja bərdim; mən Sening əmliringning heqbirini nə buzmidim, nə heqqaqan unutmıdım; **14** matəm tutkanlirimda xulardin heqnemini yemidim, napak haləttə turup buningdin birnemini almidim; əlgən kixigə atap buningdin heqnemə bərmidim, bəlki Pärwärdigar Hudayimning awazini anglap hər ixta Sən manga əmr kilqojining boyiqə kildim. **15** Ämdi Sən muqəddəs makaning bolqojan asmanlardin nəzər selip Öz hälkning Israilni, xundakla ata-bowilirimizqaja qesäm bilän kilqojan wədəng boyiqə, häsäl bilän süt akidioqan, bizgä bərgən bu zeminni bərikətligəysän». **16** Bügün Pärwärdigar Hudaying bu bəlgilimilərgä hēm həkümlərgä əmäl kilixkä əmr kildi; pütün qəlbıng, pütün jening bilän ularni tutup ularqaja əmäl kil. **17** Sän bügün Pärwärdigarnı özüngning Hudaying boluxkä, xundakla Uning yollirida mengixkä, Uning bəlgilimilirigä, Uning əmlirigä, Uning həkümlirigä əmäl kilip Uning awaziqaja kulak selixkä qobil kilding; **18** wə Pärwärdigar bolsa bügün silərnı Əzining has hälkı boluxkä, Uning barlik əmlirini tutuxkä (U silərgä wədə kilqojandək) silərnı

qobil kildi. **19** Xundak bolsa, U silərgä izzət, nam-xəhrət wə xan-xərp berip, Özi yaratqan barlik əllərdin silərnı üstün kilidu. Buning bilän silər Uning eytkinidək, Pärwärdigar Hudayinglar üqün muqəddəs bir hälk bolisilər.

27 Musa wə Israilning aqsakalliri hälkqə buyrup mundak dedi: — «Män bügün silərgä tapilqojan bu barlik əmrni tutunglar. **2** İordan dərzasidin etüp Pärwärdigar Hudayinglar silərgä beridoqan zeminqaja kirgən kündä, silər qong-qong taxlarnı tikləp ularni häk bilän aqartinglar; **3** andin ata-bowiliringlarning Hudasi Pärwärdigar silərgä wədə kilqojinidək, Pärwärdigar Hudayinglar silərgä beridoqan, süt bilän häsäl ekip turidioqan zeminqaja kirixinglar üqün dəryardin etkingəldə, bu qanuning hämmä sezlirini xu taxlarqaja pütüp qoyunglar. **4** Silər İordan dərzasidin etüp, mening bügünki əmrım boyiqə xu taxlarnı Ebal teqida tikləp, ularni häk bilän aqartinglar. **5** Silər xu yördä Pärwärdigar Hudayinglar üqün temür əswab təgmigən taxlardin qurbangah yasanglar; **6** Pärwärdigar Hudayinglarning bu qurbangahı yonulmioqan, pütün taxlardin yasalsun; uning üstidä köydürmə qurbanliklarnı Hudayinglar Pärwärdigarqaja atap sununglar, **7** wə xu yördä inaklik qurbanliklirininu sununglar, ulardin yap Pärwärdigar Hudayinglarning huzurida xadlininglar. **8** Silər xu taxlar üstigä bu qanuning hämmä sezlirini enik pütüp qoyunglar». **9** Andin Musa bilän Lawiy kahinlar pütkül Israilqaja sez kilip: «Əy Israil, xük turup anglanglar! Silər bügün Pärwärdigar Hudayinglarning hälkı boldunglar. **10** Ämdi Pärwärdigar Hudayinglarning awaziqaja kulak selip, mən bügün silərgä tapilqojan uning əmliri wə bəlgilimilirigä əmäl kilinglar» — deyixti. **11** Xu küni Musa hälkqə əmr kilip mundak dedi: — **12** Silər İordan dərzasidin etkəndin keyin, bular, yəni Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar, Yüsüp bilän Binyaminlar Gərizim teqojining üstidä turup, hälkqə bəht-bərikət tilisun. **13** Bular, yəni Rubən, Gad, Axir, Zəbulun, Dan bilän Naftali Ebal teqojning üstidä lənət oquxkä tursun. **14** U waqıtta Lawiyalar Israilarning hämmisigə yukiri awaz bilən: — **15** «Kimki hünərwənnıng qoli bilən birər oyma yaki quyma məbudni yasap qıqsa (Pärwärdigar aldidä yirginlik ixtur!), uni yoxurunqə tikləp qoysa lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin hälkning hämmisi jawabən: — Amin! desun. **16** «Kimki ata-anisini közgə ilmisa lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin hälkning hämmisi jawabən: — Amin! desun. **17** «Kimki qoxnisining pasil texini yetkisə lənətkə qalsun», döp jakarlisun. Andin hälkning hämmisi jawabən: — Amin! desun. **18** «Kimki bir korni yoldin azdursa lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin hälkning hämmisi jawabən: — Amin! desun. **19** «Kimki musapir, yetim-yesir wə tul hotun toqrisidiki həkümnı burmilisa, lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin hälkning hämmisi jawabən: — Amin! desun. **20** «Kimki atisining hotuni bilän yatsa, atisining yotkinini aqkan bolqoaqka lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin hälkning hämmisi jawabən: Amin! — desun. **21** «Kimki haywan bilän munasiwət kılsa lənətkə qalsun» döp jakarlisun. Andin hälkning hämmisi jawabən: Amin! — desun. **22** «Kimki atisining kızi yaki

anisining kızı bolojan ez hámxirisi bilén yatsa lónatká kálsun» — dep jakarlisun. Andin hálkning hámmissi jawabón: Amin! — desun. **23** «Kimki keynanisi bilén yatsa lónatká kálsun» dep jakarlisun. Andin hálkning hámmissi jawabón: Amin! — desun. **24** «Kimki kóxnisini paylap turup yoxurun éltürsə lónatká kálsun» dep jakarlisun. Andin hálkning hámmissi jawabón: — Amin! desun. **25** «Kimki gunahsız adəmnı éltürüp uning keni üqün hək əlsa lónatká kálsun» dep jakarlisun. Andin hálkning hámmissi jawabón: — Amin! desun. **26** «Kimki bu kanunning səzlırigə kəngül bəlməy, uningə əməl kılıxta qıng turmisa, lónatká kálsun» dep jakarlisun. Andin hálkning hámmissi jawabón: — Amin! desun.

28 Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning səzini anglap, Uning mən bügün sanga tapxurıdıojan əmrlirigə əməl kılıxta kəngül bəlsəng, Hudaying Pərwərdigar seni yər yüzıdiki həmmə əllərnıng üstıgə qong kılıdu; **2** Pərwərdigar Hudayingning səzini anglısang bu həmmə bəht-bərikətlər sanga əgixıp üstınggə quxıdu: — **3** Sən xəhərdə bəht-bərikətlik bolısən, səhradımu bəht-bərikətlik bolısən. **4** Balyatqungning mewisi bilén yeringning mewisi, qarpaylıringning mewisi, yəni kalangning nəsilıri wə koy padiliring tuqkını bolsa, bəht-bərikətlik bolıdu. **5** Sewiting bəht-bərikətlik bolıdu, təngnəngmu bəht-bərikətlik bolıdu. **6** Sən kirsəngmu bəht-bərikətlik bolısən, qıxsəngmu bəht-bərikətlik bolısən. **7** Sanga kərxı qıkqan düxmənlirıngni Pərwərdigar aldingdə məşlup kılıdu; ular bir yol bilən sanga hujuməyə kelıp, yəttə yol bilən aldingdin kaqıdu. **8** Sening ambarlıringdə wə kolung bilən kılıdıojan barlık ıxlıringdə Pərwərdigar üstınggə bəht-bərikət buyruydu; Pərwərdigar Hudaying sanga berıdıojan zemində U seni bərikətləydu. **9** Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning əmrlirini tutup yollırıda mangsang, Əzi kəsəm bilən sanga wədə kıləyandək Pərwərdigar seni tikləp Əzıgə mukəddəs bir həlk kılıdu. **10** Xuning bilən yər yüzıdiki həmmə həlkələr sening Pərwərdigarning nami bilən ataləyınıngni kərip səndin kərkıdu. **11** Pərwərdigar seni yaxnitıdu; sanga berıxkə ata-bowiliringəyə kəsəm bilən wədə kıləyən zemində seni ez bədinıngning mewisi bilən qarpaylıringning mewisi wə yeringning mewisi mol wə bərkətlik kılıdu. **12** Pərwərdigar sening zəminəyəyə ez waktıda yəməyür berıp kəllirıngning həmmə ıxlırini bərikətləx üqün ez həzinisi boləjan əsmanni sanga əqıdu; əzüng heq kımıdin kərz əlməysən, bəlki kəp əllərgə kərz berısən. **13** Pərwərdigar seni kuyruk əməs, bax kılıdu; sən pəkət üstı bolup, astı bolməysən. Əgər mən silərgə bügün tapılıojan Pərwərdigar Hudayingning əmrlirigə kulək selıp, ularni tutup əməl kılısang, **14** xundakla mən bügün silərgə buyruəjan həmmə səzlərnıng heq biridin ong yaki soləyə qətnəp kətmısəng, bəxkə ilahlarəyə əgixıp kullukıyəyə kirmısəng, xundək bolıdu. **15** Ləkin xundək bolıduki, əgər Pərwərdigar Hudayingning əwazıyəyə kulək salmay, mən bügün silərgə tapılıojan uning barlık əmrliri bilən bəlgilimilirini tutmısənglar həmm ularəyə əməl kılımsənglar, bu lənlərnıng həmmisi sanga əgixıp üstınggə quxıdu: — **16** Sən xəhərdə lónatkə kəlısən, səhradımu lónatkə kəlısən. **17** Sewiting lónatkə kəlıdu, təngnəngmu lónatkə kəlıdu. **18** Balyatqungning mewisi, yeringning mewisi, kalangning nəsilıri wə

koy padiliringning tuqkını lónatkə kəlıdu. **19** Sən kirsəngmu lónatkə kəlısən, qıxsəngmu lónatkə kəlısən. **20** Sening Pərwərdigarnı taxlıojan rəzil kılımlirıng üqün u sən yok kılınəyəyə, tezdin həlak kılınəyəyə, kəlung kıləyən barlık ıxlıringdə sening üstınggə lənət, parəkəndilik wə dəxnəm qıxıruıdu. **21** Pərwərdigar sən ıgiləxkə kirıdıojan zemində seni yəkətkıyəyə sanga wəba qəplaxtıruıdu. **22** Pərwərdigar seni sil-wəba kesili, kezik kesili, yalluəyək kesili wə bəzək kesiligə gıriptar kılıp, kuroəkqilik, qawırix apiti wə həl apitigə muptıla kılıdu. Bu apətlər sən yok kılınəyəyə seni kəşləydu. **23** Bəxingning üstıdiki əsmən mısək, ayıojıngning əstıdiki yər təmərdək bolıdu. **24** Pərwərdigar sening zəminəyəyə yəməyürni topa-qəng wə kum kılıdu; ular taki sən həlak boləyəyə əsməndin üstınggə quxıdu. **25** Pərwərdigar Əzi seni düxmənlirıngning əldidə məşlup kılıdu. Sən ularəyə kərxı bir yol bilən berıp, ularning əldidin yəttə yol bilən kəqısən; yər yüzıdiki həmmə əllərnı dəkkə-dükkiyə salıdıojan obyekt bolup kəlısılər. **26** Əlülirınglar əsməndiki barlık uqar-kənatlar bilən yər yüzıdiki həywanlarəyə yəm bolıdu; ularni həydwetıdıojan heqkim qıkımaydu. **27** Pərwərdigar seni Misirdiki sakəymas yara-qəkılıri, qıqan-hırrəklər, təmrətkə, kıkıxkək bilən urıdu. **28** Pərwərdigar seni sarənglik, korluk wə parəkəndilik bilən urıdu. **29** Sən küpkündızdə kor kixı kərangəyədə təmtilıgəndək təmtiləp yürısən, barlık yollirıng akımaydu; sən kündin-küngə pəkət zulum bilən buləngkılıyəkə uqıruəyəyə bolısən, seni kütqızıdıojan heqkim qıkımaydu. **30** Sən bir hotun bilən wədıləxsəng bəxkə bir adəm uning bilən yətidu; əyni salsəng uningdə ɔlturalməysən, tək tikkən bolsəng mewisini yeyəlməysən. **31** Kaləng kəzlıringning əldidə soyulıdu, ləkin gəxidın yeyəlməysən; kərap turup exikıng səndin bulap ketilıdu, sanga yenıp kəlməydu. Kəylıring düxmənlirıngning kəlıyəyə quxıyıp ketıdu, ularni yəndurup kəlıxkə yərdəməyə heqkim qıkımaydu. **32** ɔşul bilən kızlıring bəxkə bir əlnıng kəlıyəyə quxıyıp, kəzlıring pütün kün ularəyə təlmürıx bilən qarqaydu; ləkin kəlung ularni kütqızuxkə əməlsiz kəlıdu. **33** Yeringning məşlulıri bilən əmgikıngning barlık mewisini sən tonuməyđıojan bir əl yəp ketıdu; sən barlık künlıringdə ezilıp zulum tartısən; **34** Kəzlıring kərgən ıxlərdin sən sarəng bolup ketısən. **35** Pərwərdigar seni tapıningdin qəkkəngəyəyə, tızıng bilən pəqək-pıtlirıngəyəyə sakəymas dəhəxətlik yara-qəkılar bilən urıdu. **36** Pərwərdigar seni ez üstınggə tiklıgən pədxahıngəyəyə kəxup əzüng wə ata-bowiliring tonuməyđıojan bir əlgə tutup berıdu. Sən xu yərdə turup yəəyə wə taxtın yasaləjan bəxkə ilahlarəyə qəkunısən. **37** Sən Pərwərdigar seni elıp bərıdıojan həmmə əllər arısıdə wəhımə, səz-qəqək wə tapə-nəning obyektı bolup kəlısən. **38** Sən etizlikkə berıp kəp uruk qəqısən, ləkin qəkətkilər ularni yəp ketıp, uningdin əz yıojıp kəlısən. **39** Tallarnı tikıp pərxıx kılısəngmu, ularni kurtlar yəp ketıp, nə mewisini yıojalməysən, nə xarəb ıqəlməysən. **40** Zəminəyəyəyə hər yerıdə zəytun bəqırlıng bolsımu, uning meyi bilən bədinıngni məşləp maylıyalməysən; qünki dərhəldiki mewilər pıxımayla quxıyıp ketıdu. **41** ɔşul wə kız pərzənt kərsəngmu, ləkin ular yeningdə turmaydu; qünki ular sürgün bolup ketıdu. **42** Sening hərбір dərhıng bilən

yingning barlik mahsulatlarini qekatkilar o'zining kilidu. **43** Aranglarda turuwatqan musapir sendin barqanseri ustun bolup, san barqanseri tewon bolup kalison. **44** U sanga karz bərgüqi bolidu, əmma sən uningəja karz bərləməysən. U bax bolidu, sən kuyruk bolisən. **45** Sən Pərwərdigar Hudayingning awazioja kulak salmay, U sanga tapiliojan əmr wə bəlgilimlərni utmioqinə üqün bu lənetləring həmmisi sən həlak kilinojuqə seni qoqlap yetip, üstüngə qūxidu. **46** Bu lənetlər əzüng wə nəslingning üstigə mənggülik qūxidojan məjizilik əlamət wə karamət bolup kalidu. **47** Sən kəngriqliktə xadlik wə kəngül huxluqi bilən Pərwərdigar Hudayingning kullukida bolmiojaqqa, **48** buning ornioja sən aqlik wə usuzluk, yalinqaqlik wə hər nərsining kəmqilikidə bolup Pərwərdigar sanga karxi əwətidiojan duxmənlingning kullukida bolup kalison; U seni həlak kiləjuqə boynunəja təmür boyunturukni salidu. **49** Pərwərdigar yiraktin, yəni yər yüzining qetidin sən tilini bilməydojan, bürküttək xungəjuqə kelidojan bir əlni sanga karxi əwətidu. **50** U əlpazi əxəddiy, kəriləroja yüz-hatira kilməydojan wə yaxlarəja məhir kərsətməydojan bir əl bolidu. **51** U sən həlak boləjuqə, qarwiliringning əslə bilan yeringning məhsulatlarini yər ketidu; qünki u seni yökətip bolmiojuqə sanga nə əxlik, nə yengi xarab, nə zəytun meyi, nə kalangning mozayliri nə qoy padiliringning kəziliridin bir nemini qoymaydu. **52** Sən tayanəjan pütkül zeminingdiki həmmə egiz, məhkəm səpilliring erülip qūxküə, u pütkül zeminingdiki barlik dərweziliring aldioja kelip, seni kərxiwəlidu; u Pərwərdigar Hudaying sanga bərgən zeminingning hər yeridiki həmmə dərweziliring aldioja kelip, seni kərxiwəlidu. **53** Xu wəqəttə duxmənlingning kəstap kəlixliri bilən boləjan kəmal-kəstangning əzab-əqubətliri iqidə, Pərwərdigar Hudaying sanga ata kəlojan, əz teningning mewisə boləjan oqulliringning gəxini wə kizliringning gəxini yəysən. **54** Wə xundək boliduki, aranglardiki nazuk, intayin silik-sipayə bir adəm kərxidixi, kuqikidiki ayali, xundəklə tehi tirik baliliridin kəzojinip, ularəja yaman kəzi bilən karaydu; **55** xungə, duxmənlingning kəmal-iskənjisidə sən əz dərweziliring iqidə kiyələjoqningda həqnəmə kəlmiojanliki üqün, u əzi yəwatqan baliliringning gəxidin ularning həqkəysisioja əzrakmə bərməydu. **56** Aranglardiki əslidə nazuk wə silik-sipayə boləjan, silik-sipayiliki wə nazuklukidin puti bilən yərgə dəssəxnimu haliməydojan əyal kuqikidiki eri, oqul-kiz pərzəntliridin kəzojinip, ularəja yaman kəzi bilən karaydu; qünki duxmənlingning kəmal-iskənjisi bilən sən əz dərweziliring iqidə kiyələjoqningda həqnəmə kəlmiojaqqa, u əz puti arilikidin qiqqan bala həmrəhi bilən əzi tuəqjan balilirini yoxurunəja yəydu. **58** Sən bu kitabta pütülgən bu kənunning barlik səzilirigə əmələ kilixkə kəngül bəlmisəng, Pərwərdigar Hudayingning uluqə wə həyətlik namidin kərkəmsəng, **59** Pərwərdigar sening üstüngə qūxüridojan wəbalər həm nəslingning üstigə qūxüridojan wəbalərni əjayib kilidu; U dəhətlik, uzəkqə sozulidojan wəbalərni wə əqir, uzəkqə sozulidojan kəsəllərni üstüngə wə nəslingə qūxüridu; **60** Pərwərdigar sən kərkidojan, Misirdiki barlik kəsəllərni üstüngə qūxürüp, sanga qəplaxturidu. **61** Xuningdək bu kənuniy kitabta pütülmigən həmmə

kəsəl wə həmmə wəbanimu Pərwərdigar taki sən həlak boləjuqə üstüngə qūxüridu. **62** Xuning bilən əslidə əsməndiki yultuzlardək nurojun bolsanglaru, əmdilikdə əz bir türküüm kixilər bolup kalisilər; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioja kulak salmidinglar. **63** Wə xundək boliduki, Pərwərdigar ilgiri silərgə yaxhilik kilip, silərni awutqinidin səyüngəndək, U əmdə silərni yökətip həlak kilidoqinidin səyümidu; xuning bilən silər igiləxkə kiridojan zemindin yulup taxlinisilər. **64** Pərwərdigar silərni yər yüzining bu qetidin u qetigiqə boləjan həmmə əlləring arisioja tarkitidu; silər əzünglər yəni ata-bowiliringlar tonuliojan yəraq bilən taxtin yasaləjan iləhləringning kullukida bolisilər; **65** Silər u əlləring arisidə nə əram tapalməysilər, nə tapininglar tirəp turoqudək həq məzmut jay bolmaydu; Pərwərdigar bəlkə xu yərdə siləring kənglinglarni ojuwalaxturup titritip, kəzünglarni karəquəluxturup jeninglarni solaxturidu. **66** Silər kəpərup jeninglar kildə esikliklək turidu; silər kəqə-kündüz dəkkə-dükidə bolup jənimdin ayrilip kəlamənmu? — dəp kərkisilər; **67** kənglingni bəskən wəhəmə wə parəkəndiqilik wə kəziliring kərgən kərxinüxlər tūpəylidin ətigin: «Kəxki kəq bolsidil», kərtə bolsə: «Kəxki ətəgan bolsidil» dəysən. **68** Pərwərdigar silərgə wədə kilip: «Silər bu yolni ikkinqi yənə kərməysilər» dəgən xu yol bilən silərni kəmigə qūxürüp Misiroja yanduridu. Silər xu yərdə duxmənlinglarəja qul-dədək boluxkə əzünglarni sətisilər, ləkin silərni ələjili adəm qikməydu.

29 Təwəndikilər Pərwərdigar Israillər bilən əhdə bəqləx üqün Moab zemində Musəəja tapiliojan səzərdur. Bu əhdə Pərwərdigar ular bilən Hərabdə kəlojan əhdidin bəxkə bir əhdə idi. **2** Musə pütkül Israilləni qəkirip ularəja mundaq dēdi: «Silər Pərwərdigarning Misir zemində Pirəwngə, uning barlik hizmətkərliri wə zemining həmmə yeridə kəz əldinglərdə nemə ix kəloqinini kərdinglər, **3** yəni xu qəng əpətlər bilən uluqə məjizilik əlamət wə karamətlərni əz kəzünglər bilən kərdinglər. **4** Ləkin Pərwərdigar silərgə bügəngiqə qūxəngüdək kəngül, kərgüdək kəz wə ənglijuqədək kulək bərmidi. **5** Mən kirik yil silərni bayawandə yetəkləp yürdüüm; u wəqətlərdə üstinglərdiki kiyimliringlar kənimidi, putunglərdiki kəxinglarnu kərirəp kətmidi. **6** Huda Əzining siləring Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikini bilsun dəp, silərgə yeyixkə nən, iqxəxə xarab yəni küqlük iqmlik nesip kilmidi. **7** Silər bu jəyoja yetip kəlgininglərdə Həxbonning padixəhi Sihən bilən Baxanning padixəhi Oğ biz bilən jəng kəlojili qikti; əmma biz ularni urup məşlup kildük; **8** biz ularning zemindirini elip Rubənlər bilən Gədlər wə Manəsəhning yerim kəbilisigə miras kəlip bərdük. **9** Əmdə silər həmmə ixliringlərdə rawaj tərix üqün bu əhdining səzilirini tutup, ularəja əmələ kilinglər. **10** Bügün həmminglər — kəbilə bəxliliringlər, əkskəlliringlər, əməldərliringlər, xuningdək Israilləning həmmə ərliri, **11** kəqiq baliliringlər, ayalliringlər, qədirgəhilinglərdə turuwatqan musapirlər, xundəklə otun kəsküqiliringlər wə su toxəjuqiliringlarnu, həmminglər Pərwərdigarning əldidə hazır turuwətilisilər; **12** məksət xuki, Pərwərdigar Hudayinglarning əhdisigə, yəni Pərwərdigar Hudayinglər bügün silərgə bərgən

kāsimi bilan baoljoqan əhdigə dahil boluxnglar üqündur, **13** Wə xuning bilən təng U silərnin bğün Əzigə has bir həlk kılıp silərgə wadə kılınədə, atabowiliringlaroqə, yəni İbrahim, İshək wə Yakupka kılıqan kāsimi boyiqə əzi silərgə Huda boluxtur. **14** Ləkin mən bu əhdə wə kāsəmni yalquz silər bilənla əməs, **15** bəlki bğün biz bilən bu yərdə Pərwərdigar Hudayingimizning aldidə turuwatqanlar, xundakla bğün bu yərdə biz bilən birgə bolmioqan kixiləring həmmisi bilənmu tüzüximən. **16** (qünki silər bizning Misir zeminidə kəndək turəjanlikimiz wə səpirimizdə əllərnin otturisiridən kəndək etüp kəginimizni obdan bilisilər; **17** Silər ularning arisidiki yərinqlin kənsilərnə, ularning arisidiki yaqəq, tax, altun wə kümüxtin yasaloqan butlarni kərdünglar). **18** Əhdining məksiti bolsa, silərnin aranglardiki hərbi ər, hərbi əyal, hərbi əilə wə hərbi kəbililiringlardin bğün kəngli Pərwərdigar Hudayingimizni yenip, xu əllərnin ilahlırining kullukioqə kirip ketidioqan həq kixi bolmisun, xundakla aranglarda et süyi wə əmən qikiridioqan yiltiz pəyda bolup kəlmisun üqündur. **19** Dərwəkə xundək boliduki, xu lənət səlzirni anglioqanda əz kənglidə əz-əzini bəht-bərikətlik sanap: «Mən kənqə bəxəbətlik bilən məngəmmu, tinq-amanlikə turirəmən», degüqi xundək bir kixi bolidu; nətijidə, nəm yərmu qəngkək yərgə ohxaxla wəyrən kəlinidu. **20** Pərwərdigar mundək kixini əpu kilmaydu, bəlki Pərwərdigarning oşəzipi bilən otluq kəhri tütündək xu kixigə qüxidu; bu kitabta pütülgən həmmə lənətlər uning bəxioqə qüxidu; Pərwərdigar uning ismini asmanning tegidin əqüridu. **21** Pərwərdigar bu kənun kitabidə pütülgən əhdining həmmə lənətləri boyiqə İsrailning barlik kəbililiridin uni ayrip qikip, apətkə muptila kəlidu. **22** Kəlgisi dəwr bolsa, yəni silərdin keyin qikidioqan baliliringlar wə xundakla yirək yurttin kəlgən musapirlar Pərwərdigar xu zeminning üstigə əwətkən balay'apətlər bilən kəsəllərnə kəridu; **23** Pərwərdigar oşəzipi wə kəhri bilən wəyrən kılıqan Sodom, Gomorra, Admah wə Zəboimlarning wəyrənqilikidək zeminning həmmə yeri güngürtlixip, xorlixip, kəyüp kətkinini, tərıqkılıkmı, həsulmu bolmioqinini, ot-qəpmu ünmigini kəridu; **24** buni kərgənələr, hətta həmmə əl-yurt: «Nemixkə Pərwərdigar bu zeminəqə mundək kılıqandı? Nemixkə Uning oşəzipi xunqə kəttik, əxəddiy boləqandı?» dəp soraydu; **25** andin ularəqə jawab berilip: «Ular atabowiliringning Hudasi Pərwərdigarning ularni Misir zeminidin kətkuzup qikəroqinidə ular bilən bəkitkən əhdini taxlap, **26** bərip ularning nesiwisi bolmioqan, əzimu tonumioqan ilahlarınin kullukioqə kirip, ularəqə qokunəqini üqün xundək boldi. **27** Mana bu səwəbtin Pərwərdigarning oşəzipi bu zeminəqə tutixip, bu kitabta pütülgən həmmə lənətni uning üstigə kəltürdi. **28** Xuning üqün Pərwərdigar oşəzəp, aqqik wə zor kəhr bilən ularni yurtidin yulup, bəxkə bir yurtkə taxlidi» — deyilidu. **29** Hərbi yoxurun sirlar bolsa Pərwərdigar Hudayingimiznikidur; ləkin hərəkəndək axkarilənoqan wəhıylər bolsa bu kənunning səlzirigə əməl kılıximiz üqün əbədqiəqə biz wə balilirimizningkidur.

30 Wə xundək boliduki, bu barlik iqlar, yəni mən sening aldingdə kəyoqan bu bərikət bilən

lənət bəxingəqə qüxkinidə, Pərwərdigar Hudaying seni həydiwətkən əllərnin arisidə turup bularni esinggə elip kəngül bəlip, **2** əziq wə baliliring Pərwərdigar Hudayingning yenioqə yenip Uning awazioqə kulaq selip, mən bğün sanga əmr kılıqan barlik iqlarəqə pütün kəlbinq wə pütün jening bilən itəət kilsang, **3** xu qəoqda Pərwərdigar Hudaying seni sürgünliktin kəyturup, sanga iqini aqrıtip, Pərwərdigar Hudaying Əzi həydiwətkən əllərdin yioqip kəlidu. **4** Gərqə aranglardin hətta asmanlarning qetigiqimu həydilip kətkənələr bolsimu, Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin yioqip jəm kılıp kəlidu. **5** Pərwərdigar Hudaying seni ata-bowiliringning təwəlikə boləqan zeminəqə kəltüridu wə sən uni igiləysən; U sanga yaxxilik kılıp ata-bowiliringning sanidin ziyadə kəp kəlidu; **6** Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbinq, pütün jening bilən səyüxkə Pərwərdigar Hudaying kəlbinqni wə nəsiliringning kəlbini hətta kəlidu; xuning bilən silər həyat yaxaysilər. **7** Xundakla Pərwərdigar Hudayinglar bu həmmə lənətlərnə düxmənilinglarning üstigə, silərgə nəpərtlinidioqanlarning üstigə, silərgə ziyənkəxlik kılıqanlarning üstigə qüxüridu. **8** Silər bolsanglar yenip kəlip Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulaq selip, mən bğün silərgə tapilioqan həmmə əmrlirigə əməl kilisilər. **9** Xundək kilsanglar, Pərwərdigar Hudayinglar kəlliringlarning həmmə ixidə, bədinlarning mewisini, qərpap malliringlarning mewisini wə yeringning mewisini awutup silərnə zor yaxnitidu. Qünki Pərwərdigar silərnin atabowiliringlarəqə yaxxilik kılıxtin səyüngəndək, silərgə yaxxilik kılıxtin səyünidu. **10** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulaq selip, bu kənun kitabidə pütülgən əmrlər bilən bəlgilimilərnə tutup, pütün kəlbinqlar, pütün jeninglar bilən Pərwərdigar Hudayinglarning tərıpigə burulsanglarla, xundək bolidu. **11** Qünki mən bğün sanga tapilioqan bu əmr sən üqün kəramət ix əməs yəki səndin yirəkmu əməs. **12** Bu əmr asmanning üstidə əməs, sening: «Bizning uningəqə əməl kilmikimiz üqün kim asmanəqə qikip uni elip qüxüp bizgə anglitidu?» deyixingning həjiti bolmaydu. **13** Wə xuningdək bu əmr dengizning u tərıpidimu əməstur, sening: «Bizning uningəqə əməl kilmikimiz üqün kim dengizdin etüp, uni elip kəlip bizgə anglitidu» deyixingning həjiti bolmaydu. **14** Qünki bu səz bolsa uningəqə əməl kilmikinq üqün sanga bək yəkin, yəni aqozingdə wə kənglündə bardur. **15** Mana, mən bğün aldinglarda həyat bilən yaxxilik, əlüm bilən yamanlikni kəydu; **16** qünki əzüm sanga həküm bərip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning yolliridə mēngip, əmrləri, bəlgilimiləri həm həkümilirigə əməl kilinglar, dəp bğün silərgə tapilidim; xundək kilsanglar silər yaxap awup, uni igiləxkə kiridioqan zeminəqə bəroqininglarda Pərwərdigar Hudayinglar silərnə bərikətləydu. **17** Ləkin əgər kənglünqni tətür kılıp, kulaq salmay əzduruluq, bəxkə ilahlarəqə bax urup qokunəqili tursang, **18** mən xuni bğün silərgə agahlandıurup eytip kəyoqayki, silər həlak bolmay kəlməysilər; silər uni igiləxkə İordan deryasidin etüp bəridioqan zeminəqə kirgininglarda uzun əmür kəralməysilər. **19** Mən bğün həyat bilən əlümni,

barikot bilan lənətni aldingda qoʻyojini moʻjaga asman bilan zeminni üstüנגgə guwah boluxka qakirimən; əmđi ezüing wə nəsling yaxay desənglar, hayatni tallial; **20** Pərwərdigar Hudayingni səytip, Uning awazi oʻjaga kulak selip, Uning oʻjaga baolanojın; qünki U Őzi sening hayating wə əmrüingning uzunluđıdır; qünki xundađ kilsang Pərwərdigar ata-bowiliring boləjan İbrahim, İshak wə Yakupka: «Mən silərgə uni berimən» dəp kəsəm kilip wəđə kıləjan zeminda turisən».

31 Andin Musa berip həmmə İsrailə oʻjaga səz kıldı; **2** u mundak dedi: «Mən bügün bir yüz yigirmə yaxka kirdim; əmđi silərgə sərdar yaki baxlıoʻquđı bolalmaymən. Pərwərdigar manga: Sən bu İordan dəryasidin etməysən, degənidi. **3** Lekin Pərwərdigar Hudayinglar Őzi silərni yetəklap [dəryadin] etüp, bu əllərni aldinglarda wəyran kılıdu; xuning bilən ularning mal-mülkini igiləysilər; Pərwərdigarning eytkinidə, Yəxua silərnıng aldinglarda baxlap [dəryadin] etidu. **4** Pərwərdigar Siħon bilən Og degən ikki Amoriy padixahı wə ularning zeminini halak kıləndə, u bu əllərgimü xundađ kılıdu. **5** Əmma Pərwərdigar ularni qolunglar oʻjaga tapxurojınida, mən silərgə tapiləjan pütkül əmr boyı oʻjaga ular oʻjaga muamilə kılısılar. **6** Jür'ətlik wə kəysər bolunglar, ularning aldidə titrimənglar, ulardin heq qorqmənglar; qünki silər bilən birgə baroʻquđı Pərwərdigar Hudayinglar Őzidur; U silərdin waz kəqməydu, silərni hərgiz taxliwətməydu!». **7** Andin Musa Yəxuanı qakirip pütkül İsrailning kəz aldidə uning oʻjaga səz kilip: «Sən jür'ətlik wə kəysər boləjan; qünki bu halk Pərwərdigar ularning ata-bowiliri oʻjaga kəsəm kilip berixkə wəđə kıləjan zemino oʻjaga kirgəndə sən ular bilən billə berixing kerək; sən ular oʻjaga uni igilitip miras kıldurisən. **8** Mana, sening aldingda mangoʻquđı Pərwərdigar Őzidur; U sən bilən billə bolup səndin waz kəqməydu, seni hərgiz taxliwətməydu! Sən qorkmiojın, parakəndə bolma!» — dedi. **9** Musa bu qanunni yezip bolup, uni Pərwərdigarning əhdə sandukini kətüridi oʻjaga Lawiyning əwladı boləjan kaħınlar bilən İsrailning barlik əksəkalliri oʻjaga tapxurup bərdi. **10** Musa ular oʻjaga mundak buyrudi: — «Hər yəttə yilning ahirki yilida, yəni azadlik yili dəp bekitilgə wađıtta, «kəpilər heyti» baxlan oʻjanda, **11** İsrailning həmmisi kelip Pərwərdigar Hudayingning huzurida jəm bolux üqün u tallaydi oʻjaga jayo oʻjaga yoi oʻjanda, uni anglisun dəp pütkül İsrailning aldidə bu qanunni oqup berisən. **12** Xuning üqün [xu qaođda] barlik həlkni, ər bolsun, ayal bolsun, bala bolsun, kowukliringning iqidə turuwatқан musapir bolsun, ularning həmmisi anglap, əginip, Pərwərdigar Hudayinglardin qorqup, bu qanunning barlik səzlerini tutup uning oʻjaga əməl kilsun, dəp ularni yoi qın. **13** Xundađ bolsa, ularning bu qanunni tonumiojan balilirimu uni anglap əginip, silər igiləxkə İordan dəryasidin etüp baridi oʻjaga zeminda yaxoijan barlik künliridə Pərwərdigar Hudayinglardin qorkjidi oʻjaga bolidu». **14** Andin Pərwərdigar Musa oʻjaga səz kilip: «Mana sening əlidi oʻjaga wađıtning yekinlixip qaldı. Əmđi Yəxuanı qakirojın, iqinglar jamaət qedirio oʻjaga berip xu yərdə hazır bolunglar. Mən uning oʻjaga wəzi pə tapxurimən» dedi. Xuning bilən Musa bilən Yəxua ikkisi berip, jamaət qedirida hazır boldı. **15** Pərwərdigar bulut tüwrükining iqidə kəründi; bulut tüwrüki qedirning dərwazisining

üstidə tohtidi. **16** Pərwərdigar Musa oʻjaga mundak dedi: «Mana, sən ata-bowiliringning kəxida uhlay aldidə turisən; andin bu həlk kəzojilip, baridi oʻjaga zemindiki yat ilahlar oʻjaga əgixip buzuq qilik kilip, Meni taxlap, Mən ular bilən baoləjan əhdini buzidu. **17** Xu wađıtta Mening oʻjəzipim ular oʻjaga tutixip, Mən ularnimü taxlap, ular din yuzümni yoxurimən. Ular yutu wətilidü, kəp balayı'apət wə külpətlər bəxi oʻjaga qixidü bu ular xu wađıtta: «Xübhisizki, Hudayimiz arimizda bolmiojini üqün, bu balalar bəximio oʻjaga qixti» — dəydu. **18** Lekin Mən ularning baxka ilahlar oʻjaga mayil bolup əgixip, kıləjan həmmə rəzillikliri üqün xu küni yuzümni pütünləy yoxurimən. **19** Əmđi silər əzlinglar üqün bu oʻjəzəlini pütüp, uni İsrailar oʻjaga əgitinglar; bu oʻjəzəlining keyin İsrailarning əyibigə Mən üqün guwah qı boluxi üqün uni ularning aozio oʻjaga saləjan. **20** Qünki Mən ularni Mən ata-bowiliri oʻjaga kəsəm bilən wəđə kıləjan, süit bilən həsəl ekip turidi oʻjaga yurtka kirgüzimən; andin ular yəp toyup, səmrigəndə baxka ilahlar oʻjaga əgixip, ularning kullukio oʻjaga kiridu wə Meni kəz gə ilmay əhdəmmi buzidu. **21** Əmma xundađ boliduki, kəp balayı'apətlər bilən külpətlər ularning bəxi oʻjaga qixkinidə, bu oʻjəzəl ularni əyibləp guwah beridu; qünki bu oʻjəzəl ularning əwladliringning aozida untulmaydu. Qünki Mən ularni ular oʻjaga kəsəm bilən wəđə kıləjan zemino oʻjaga tehi kirgüzməy wə ularning nemə hiyal kiliwatkinini obdan bilimən». **22** Xularnı dəp, Musa xu küni bu oʻjəzəlini yezip, İsrailar oʻjaga əgətti. **23** Andin [Pərwərdigar] Nunning oşlı Yəxua oʻjaga: «Jür'ətlik wə kəysər boləjan, qünki sən Mən İsrailar oʻjaga kəsəm bilən wəđə kıləjan zemino ularni baxlap kirisən wə Mən sən bilən billə bolimən» dəp əmr kıldı. **24** Musa bu qanunning səzlerini bir kitabka pütünləy yezip boləjan din keyin **25** u Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp mangojan Lawiyar oʻjaga buyrup mundak dedi: **26** — Bu qanun kitabini silərnıng əyibinglərgə guwah qı bolup turuxi üqün Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukining yenio oʻjaga qoyunglar. **27** Qünki mən silərnıng asi yə boynunglar kattik ikənliklirni bilimən. Mana, mən tehi aranglarda tirik tursam Pərwərdigar oʻjaga asi ylik kilip kədinglar; ölümündin keyin silər tehimü xundađ kılısılar! **28** Mən ularning kulakliri oʻjaga bu səzərnıng həmmisini anglitixim üqün, xundađla yə bilən asmanni ularning əyibigə guwah qı boluxka qakirixim üqün əmđi mening aldim oʻjaga kəbilirirlarning həmmə əksəkalliri wə əmədarlirini yoi oʻjaga. **29** Qünki ölümündin keyin silərnıng tüptin buzulup, mən silərgə əmr kıləjan yoldin qətnəp ketidi oʻjaga bilimən. Xuning bilən künlarning ahirida külpətlər bəxi oʻjaga qixidü; qünki silər Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanı kilip, kollirirlarning ixliri bilən uning oʻjəzipini kəzojaysilər». **30** Andin Musa İsrailarning pütkül jamaiti aldidə bu oʻjəzəlining tekistini baxtin-ahirojı oʻjaga oqup bərdi: —

32 «Kulak selinglar, əy asmanlar, mən səzləy; Aozimning səzlerini angla, i yər-zemin! **2** Təlimim bolsa yamojurdək yaojı, Səzlerim xəbnəmdək tamidə, Yumran ot-qəp üstigə qixkən sim-sim yamojurdək, Kəzərlıknıng üstigə qixkən hasiyətlik yamojurdək bolidu. **3** Qünki mən Pərwərdigarning namini bayan kılıimən; əmđi Hudayimizni ulu oʻjaga dəp jakarlanglar! **4** U qoram taxtur, Uning əməlliri mukəmməldur; Uning

barlik yollari haqqaniydir. U nahakliki yok, wapadar bir Huda, Adil wa diyanatlikdur. **5** Emma [Oz halki] uningoa buzukluk kildi; Ularning kilmxliri Uning Oz baliliriningkidak bolmidi — mana bu ularning ayibidur! Ular agri wa iplas bir nasildur! **6** Ay ohmak wa nadan halk, Pərwərdigarning yahxilikini xundak yanduramsen? U seni badal telap her kilojan atang əməsmu? U seni yaritip, seni tiklign əməsmu? **7** Ətkən künlərnə esinggə alojn, Dəwrđin-dəwrgigə ətkən yillarni oylojn; Atangdin sora, u sanga dəp beridu; Akşakalliringoa soal qoy, ular seni həwərləndüridu. **8** Həmmidin aliylə boluqu əllərnəg uluxini ularođa iləxtürgənda, Adəm'atining pərzantlirini bir-biridin belginidə, U həklərnəg qegirilirini İsrail balilirining sanioja qarap bekitkən. **9** Qünki Pərwərdigarning nesiwisi bolsa uningoa has boləjan həlkidur; Yaqup huddi qək taxlinip qikkəndək, Uning mirasidur. **10** U uni qəl bir zeminda, Xamal hūwlaydiojan dəhşətlik bir bayawanda uni tapti; Uni orap ətrapida qoşdap turdi, Uni kəz qarikuqidək saqlidi; **11** Huddi bürküt əz qanggisini təwritip, Balilirining üstidə pərwaz kilip, Qanatlirini yeyip ularni pəylirining üstigə elip kətürginidək, **12** Pərwərdigar mu uningoa xundak yalozu yetəklik kildi; Heqkəndək yat ilah uning bilən billə əməs idi. **13** U uni yər yüzining egiz jaylirioja mindürdi, Wə u etizlikning məhsulatidin yedi, U uningoa kiya taxtin həsəl xoritip, Qakmaq texidin zəytun meyi xoratti; **14** Sanga kala kaymikil bilən koy sütni iqtüzüp, Kozilarning yeojini, Baxandiki qoşkarlar wə tekilərnəg gəxini yegüzüp, Esil buođdayning esil danliridin yegüzdi, Sən bolsang üzüm keni boləjan sap xarabni iqtign. **15** Lekin Yəxurun səmrip təpkək bolup kaldı; Bərhək, sən səmrip kəttign, Bordilip kəttign, Toyunup kəttign! U əzini yaratqan Təngri taxlap, Əz nijatining Qoram Texini kəzgə ilmidi. **16** Ular bolsa yat ilahləroja əgixip Uning wapasizlikka boləjan həsitini kozojdi, Yirginlik ixlar bilən Uning oşəzipini kəltürdi. **17** Ular İgə-Təngrisi əməs jinlaroja, Əzi bilməydiojan ilahləroja, Ata-bowilirimu qorqməydiojan, Yengi pəyda bolup qəlojan ilahləroja qurbanlik kildi. **18** Sən əzüngrni tərəldürgən Qoram Taxni kənglüngdin qikardign, Seni apiridə kiləjan Təngri untudung. **19** Pərwərdigar buni kərup, Oşul-kizlirining Uning aqqikini kəltürginidin, ulardın bizar bolup mundək dedi: — **20** «Mən ulardın yüzümni yoxurimən, Ularning əkiwitini kərup baqay; Qünki ular iplas bir nəsilur, Qəlbidə wapadarlik yək balilardur. **21** İgə-təngrisi əməslər bilən həsitimni kəltürdi, Ərzimas məbudliri bilən qəhrimni kozojdi; Xunga «həq həlk əməs» boləjan bir həlk arkilik ularning həsitini kozoqaymən, Nadan bir əl arkilik ularning aqqikini kəltürimən. **22** Qünki Mening oşəzipimdin bir ot tutaxti; U təhtisarəning tegigigə kəyüp baridu, U yər bilən uning məhsulatini yər ketidu, Wə taşlarning ullirininu tutaxturidu. (Sheol h7585) **23** Mən ularning üstigə balayi'apətlərnə dəwəlyəmən; Ya-əklirimni birni koymay ularoja atimən. **24** Ular aqarqiliktin yegiləp ketidu, Tomuz issik wə wabaning naxtərliri tərpidin yər ketilidu; Ularoja qarxi yirtkuq həywanlarning qixlirini, Topida əmiligüqilərnəg zəhririni əwətimən. **25** Taxkirida kiliq ularni musibətkə salidu, İqkiridə

wəhimə basidu; U yigit bilən kizni, Əmqəktiki bala bilən ək qaqliqni həmmisini yəkitidu. **26** Mən: «Ularni qepiwetimən, İnsanlarning arisidin ularning namini eqürimən» — dəyttim, **27** Biraq duxmənnəg məshirə kilixidin qorqtum; İsrailning rəkilbiri bu ixni hata quxinip: — Bu ix bizning qolimizning kiqlüklikidən boləjan bolsa kerək, Pərwərdigar buni heq kilimidi? demisun dəp, [bu ixni kilimdim]. **28** İsrail nəhişəttin məhrum boləjan bir əl, Ularning heq əkil-pəmi yəktur. **29** Ah, ular dana bolsidi! Xundək bolsa buni quxinip, Əz əkiwiti qəndək bolidiojinini oylaytti! **30** Əgar ularning Qoram Texi ularni setiwətmigən bolsa, Pərwərdigar ularni [duxmənlirigə] taxlap bərmigən bolsa, Bir kixi qəndəkmu ming kixini əz aldidin həydiyəlyaytti?, İkki kixi qəndəkmu on ming kixini qəquralaytti? **31** Qünki baxkilərnəg qoram texi bolsa bizning Qoram Teximizdək əməstur. Buningoa duxmənliriməz əzliri guwahlik bərsun! **32** Qünki ularning üzüm teli Sodomməg üzüm telidin, Gomorranəg etizlikliridin qikkəndur; Üzümliri zəhərlək üzümlərdur, Ularning hər bir sapiki aqqiktur, **33** Xarabi bolsa əjdihəlarning zəhriridur, Kobralarning əjəllik zəhriridur. **34** [Pərwərdigar]: «Bularning [həmmisi] Meningkidə saqlaklik əməsmu? Əz həzinilirimdə məhürləngən əməsmu? **35** İntikəm Meningkidur, Yamanlikni qəyturuxmu xundək, Bular ular putlixidiojan waqtikigə saqlaklik turidu, Qünki ularning balayi'apətlək küni yekinlaxmaqta, Ularning bəxioja quxidiojan ixlar bolsa tez kəliwatidu. **36** Qünki Pərwərdigar ularning küji tügəp kətkənlikini, ularning [aziyip], həttə əjiz yəki meyiplərnəgmu qəlmiojinini kərgənda, U Əz həlkəning üstigə həküm qikridu, Əz bəndilirigə məhür-qəpkət kərsitidu. **37** U waqıtta U mundək dəydu: «Kəni, ularning ilahliri? Əzigə tayanq kiləjan qoram texi əmdi qəyərdidur? **38** Ularndəg ətküzgən qurbanliklirining yeojini yegən, Ularning xarab hədiyəliridiki xarabini iqtənlər qəyərgə kətti? Əmdi ular ornidin turup silərgə yərdəm berə, panahinglar bolsun! **39** Əmdi Mən Əzüm, pəqət Mənlə «Xudurmən, Manga həmrəh heqkəndək ilahning yəklükini kərup bilinglar. Mən əltürüp tirlidürimən, Zəhimləndürüp saqaytimən; Wə heqkim Mening kolumdin kutquzalmaydu. **40** Qünki Mən kolumni asmanlaroja kətürüp: — «Əbədigə həyatturmən» dəp eytip, **41** Qəknəp turidiojan kiliqimni ittik kilimən, Mening qolum adalətni koral kilip tutidu, Duxmənlirimdin intikəm alimən, Məndin nəpətləngüqilərnəg kiləjanlirini ularoja yandurimən! **42** Mən ya əklirimni qan iqtüzüp məst kilimən, Mening kiliqini gəx yəydu, Mən ularni əltürilgənlər bilən əsirlərnəg kəninə, Duxmənnəg sərdərlirining baxlirini yəp-iqidiojan kilimən». **43** Əy əllər, Uning həlki bilən billə xadlinənglar, Qünki U Əz bəndilirining kəninəg intikəminə alidu, Əz duxmənlirigə kisas yanduridu, Əz zemini bilən həlki üqün qəürüm-kəfarət kəltürüp beridu». **44** Əmdi Musa bilən Nunning oşli Yəxua kəlip bu oşəzəlnəg barlik səzlirini həlkəning aldidə oqup bərdi. **45** Andin Musa bu həmmə səzlərnə barlik İsrail aldidə ahirlaxturup **46** ularoja səz kilip: «Mən bügün otturənglardə sələrnə əgəhlandurup guwahlik bərgən bu barlik səzlərgə kəngil bəlunglar; silər ularni baliliringlaroja tapilap: «Bu qanunning həmmə səzlirigə

əməl kilixka kəngül qoyunglar» dəp buyruvunglar kerək. **47** Qünki bu söz silərgə munasiwətsiz, kuruq söz əməs, bəlki silərnin həyatınglardur! Silər u zeminni igiləxkə İordan dəryasidin ətisilər; ətəndin keyin u zeminda bu söz arkilik uzun ətür kərisilər» — dedi. **48** Yəna xü küni Pərwərdigar Musaqə söz kılıp mundak dedi: — **49** Sən uxbu Abarim teoqə, yəni Yerihoning utturidiki, Moabning zeminiđiki Nebo teoqə qıkkın u xü yərdə Mən İsrailarqə əz təwəliki bolux üqtin beridoqan Kanaan zemini kərgin. **50** Andin akang Hərun Hər teoqə əlöp əz həlkirigə koxuloqandək, sənmu qikidoqan xü taqda əlöp həlkiriggə koxuloqin; **51** qünki silər Zin qelidiki Məribah-Kadaxning sulirining yenioqə barqanda, ikkinglar İsrailarning arisida Manga wapasizlik kərsitip, İsrailarning arisida Meni «mukəddəs» dəp hərmətlimidinglar. **52** Xunga sən İsrailarqə beridoqan xü zeminni udulungda kərisən, lekin uningqə kirəlməysən.

33 Hudaning adimi bolqan Musaning ətümidin ilgiri İsrailarni bərikətləxkə tiligən bəht-tiləkliri munular: — **2** U mundak dedi: — «Pərwərdigar Əzi Sinay teoqidin kelip, Seirdin qikip [İsrail] üstigə parlıdi; Paran teoqidin pəyda bolup qəknidi, U tümənligən mukəddəslerning otturididin qikip kəldi; Ong qolidin İsrailqə ataloqan otluq bir qənun qıktı. **3** Dərhəqikət, U həlkni səyidi; Sening bərik mukəddəs bəndiliring kolungdidur; Ularning hər biri ayioqəng aldida olturup, Səzlinggə muyəssər bolidu. **4** Musa bizgə bir qənun buyrup, Buni Yəqubning jamaitigə miras kılıp bərdi; **5** Həlkning sərdarlıri jəm bolup, İsrailning kəbililiri bir yərgə yioqloqanda, U Yəxurunning otturisida pərixahdək boldi. **6** «Rubən bolsa, adamliri əlöp kətməy, həyat tursun; Uning adamliri az bolmisun». **7** [Musa]ning Yəhuda teoqrisida tiligən bəhti mundak; — «Yəhudaning awazini angliqəysən, i Pərwərdigar; Uni əz həlkigə kəbul kılduroqəysən; Uning kolliri ular üqün kürəx kilsun; Əmđi əzini əzgüqilərgə qarxi turuxka uningqə mədət bolqəysən». **8** U Lawiy teoqrisida mundak dedi: — «Sening urim wə tummim taxliring Sening bu mukəddəs bəndənggə təpxuruloqan; Sən uni Massahda siniding, Məribahning sulirining yenida uning bilan talaxting. **9** U əz ata-anisi teoqrisida: «Ularqə yüz-hatirə kılmaymən», dəp eytti, Əz kəringaxlirining həq yüzini kılmay, Əz balilirinimu tonuxni halimay, Bəlki Sening səzünggə əməl kılıp, əhdəngni qing tutti. **10** Mana, [Lawiy] Yəqubka həkümlirini ukturidu, Ular İsrailqə qənunonin egitidu; Ular dimioqəngqə huxbuyni sunidu, Kurbəngahingqə pütün köydürmə kurbənləklarni kəltüridu. **11** I Pərwərdigar, uning təllukatini bərikətligəysən, Uning kollirining əjri Seni hux kıləqədək bolqəy, Uningqə qarxi qıkkənar wə uningdin nəprətləngənlər bolsa, Ularni qəpalmioqədək həlda bəllirini sunduroqəysən!» **12** U Binyamin teoqrisida mundak dedi: — «Pərwərdigarning səyginə bolsa, U Uning yəni bəhətər məkən kılıdu, Pərwərdigar sayə bolup pütün küni uni saklaydu, U uni mürisi otturisida məkənlaxturidu» **13** Yüstip teoqrisida u mundak dedi: — «Uning zemini Pərwərdigar tərpidin bərikətlik bolqəy! Asmanlarning esil nemətliri bilən, Xəbnəm bilən, Yər tegidiki nemətliri bilən, **14** Kündin hasil

bolidoqan esil məhsulatlıri bilən, Aydin hasil bolidoqan esil nemətliri bilən, **15** Kədimki taolarning aly nemətliri bilən, Mənggülik dənglərnə uning esil nemətliri bilən, **16** Yərnin esil nemətliri wə uningqə toloqan həmmə məwjudatlıri bilən, Azoqənlıqta turoquqı Zətnin xəpaiti bilən bərikətlənsun! Bularning həmmisi Yüstürning bəxioqə, Yəni əz kəringaxliridin ayriloqəng qəkkisioqə qüxsun. **17** Uning həywi əz buksininə tunjisidəktur; Uning münnggüzlıri yəwə kalining münnggüzlıridəktur, Ular bilən u əl-yurtlarning həmmisini birakla yər yüzining qətlirigiqə üsüdu. Mana Əfrayimning tümənligən adəmliri, Manasəhning minglioqan adəmliri xundək bolidu». **18** Zəbulun teoqrisida u mundak dedi: — «Əy Zəbulun, sən qıkkıngında xadlanqin; Əy sən İssakar, əz qədirlirigə hux bolqin! **19** Mana ular həlkəlni taşqə qəkiridu, Xu yərdə ular həqkəniylikning kurbənləklirini sunidu, Qünki ular dengizdiki mol dələtlərnə, Qumqə kəmilgən gəhərlərnə sümürüp ularqə muyəssər bolidu». **20** Gad teoqrisida u mundak dedi: — «Gadning zemini kəngəytküqigə bəht-bərikət bolqəy; Gad bolsa qixi xirdək olturəklaxti; U bilək həm bax terisini titmətitmə kılıwetidu; **21** Xu yərdə u əng esil nesiwini tallıwalđi; Qünki xu yərdimu u həküim bəkitküqinini ülüxi bolqan yaj sakləklıktur; U həlkning sərdarlıri bilən kelip, İsrail bilən birgə Pərwərdigarning adaliti bilən həkümlirini yürgüzdı». **22** Dan teoqrisida u mundak dedi: — «Dan bolsa yax bir xirdur; U Baxandin təkləp ətüdu». **23** Naftali teoqrisida u mundak dedi: — «Əy Naftali, iltipətkə toyunqənsən, Pərwərdigar tərpidin kəlgən bəht-bərikətə tolup, Məşurip bilən jənuəni əzünggə mülük kılıp igiləysən». **24** Axir teoqrisida u mundak dedi: — «Axir oşullar bilən bərikətlinidu; U kəringaxliri arisida iltipət kərsun; Puti məyoqə qılansun. **25** Dərwəza baldəkliring təmür bilən mistin bolidu; Künliring kəndək bolsa, küqəngmu xuningqə muwəpik təng bolidu». **26** «— Əy Yəxurun, Təngringdək bəxkə həqkim yəktur; U sanga yərdəngə asmanlar üstigə, Zor həywi bilən bulutlarning üstigə minip əlıdu. **27** Əzəlyi Huda sening bəxpanəngdur; Astingdə əbədi biləklər turidu. U sening əldingdin duxmənni həydep: — «Ularni həlak kılqin!» dəp [səngə] buyruydu. **28** Xuning bilən İsrail əxlik bilən yəngi xərabə mol bolqan yer zeminda turup, Yəloquq əmən-əsən məkən tutidu, Yəqubning bulıki oħxəlxə əmən-əsən bolidu; Uning asmanlırimu xəbnəm təmitip turidu. **29** Bəhtlıksən, i İsrail! Səndək Pərwərdigarning Əzi kütqəzəngən həlkətni yənə kim bər? U bolsa sening mədətəkə kəlkəning, Həywətlik qiliqingdur! Sening duxmənlirəng səngə zəiplixip boyusunidu; Sən ularning əgiz jaylıridə dəssəp mənigəsən».

34 Andin Musa Moabning təzləngliklıridin qikip Nebo teoqinini üstigə, yəni Yerihoning utturididiki Pisgah teoqinini qəkkisioqə qıktı. Xu yərdə Pərwərdigar uningqə pütkül zemini kərsətti; Gileədin Danəqə, **2** pütkül Naftali bilən Əfrayim wə Manasəhning zemini, Yəhudaning pütkül zemini bilən koxup məşuribətiki dengizəqə, **3** jənuətki Nəgəw zemini, «Horma xəhəri» dəp ataloqan Yerihə wədisidiki təzlənglikni Zoar xəhəriqə kəder, həmmi uningqə kərsətti. **4** Andin Pərwərdigar uningqə söz kılıp: «Mən kəsəm kılıp: «Bu zemini sening nəslinggə bərimən» dəp

Ibrahım, Ishak və Yaqubqa wədə kıloan zemin mana muxudur. Əmdi sanga uni öz kəziing bilən kəruxkə nesip kildim, lekin sən xu yərgə ətüp kirəlməysən» dedi.

5 Andin Pərwərdigarning eytkinidək, Pərwərdigarning kuli Musa xu yərdə, yəni Moabning zeminida wapat boldi. **6** U uni Moabning zeminidiki taş jiloşida, Bəyt-Peorning utturisida dəpnə kildi; uning kəbrisining kəyərdə ikənlikini bügüingə heqkim bilməydu. **7** Musa wapat boləjan waqıtta bir yüz yigirmə yaxkə kirgənidi, lekin kəzliri heq torlaxmiojan wə maşduridin heq kətmigənidi. **8** Israillar Musa üqün Moabdiki tüzlängliktə ottuz künigə matəm tutti. Xuning bilən Musa üqün matəm tutup yioşlaydiojan künlär tügigənidi. **9** Musa kollirini uning üstigə koyəjaqqa, Nunning oşli Yəxua danalığ bərgüqi Roh bilən tolojanidi. Xuning bilən Israillar uningə itaət kılıp, Pərwərdigarning Musəja buyruşinidək kildi. **10** Musadin keyin uningdək Pərwərdigar bilən yüz turanə səzləxkən ikkinqi bir pəyoşəmbər İsrail iqidə qıkmidi; **11** Pərwərdigarning uni Misir zeminioşə əwətixi bilən u xu yərdə Pırəwngə, uning hizmətkarliri wə pütkül zeminidikilər aldida kərsətkən həmmə məjizilik alamət wə karamətlərgə, **12** ayan kılinoşan xu barlıq uluş kudrətkə wə Musaning pütkül İsrailning kəz aldida kərsətkən barlıq dəhşətlik həywisigə təng turoşudək heqkəndək adəm qıkmidi.

Yəxua

1 Wə Pərwərdigarning kuli boləjan Musa wapət boləjanidin keyin xundək boldiki, Pərwərdigar Musaning hizmətkari, Nunning oşli Yəxuaəja səz kəlip mundək dedi: — **2** Mening kulum Musa wapət boldi. Əmdi sən kəzəjəlip, bu həlkning həmmisini baxlap İordan dəryasidin ətəp, Mən ularəja, yəni İsrailəroja təkdin kəlidəjan zeminəja kirgin. **3** Mən Musəja eytkinimdək, putungların tapini kəyərgə təgkən bolsa, xu jayni silərgə bərdim; **4** qəranglar qəlbayawandin tartip Liwanojəqə, Həttiyaların zeminini əz iqiğə elip, Əfrat dəryasidin kün pətixtiki Ottura Dengizəjəqə bolidu. **5** Sening barlik hayət künlirində həqkəm sanga qarxi turalmaydu. Mən Əzüm Musa bilən billə boləjəndək sening bilən billə bolup, seni hərgiz taxliwətməymən. **6** Sən jür'ətlik wə kəysər boləjin; qünki sən bu həlkni Mən ata-bowiləriəja berixkə kəsəm bilən wədə kəlojan zeminəja mirashor kəlip igitisən. **7** Mening kulum Musa sanga buyruəjan barlik kənunəja əməl kəlixkə kəngül bəliəp, kət'iy jür'ətlik wə tolimu kəysər boləjin; sən kəyərgilə barsang ixliring ələlibilik boluxi üqün uningdin ya ong ya soləja qətnəp kətmə; **8** bu kənun kitabini əz əqzəngdin neri kəilməy, uning iqidə pütülgənnəng həmmisini tutup, uni kəqə-kündüz zikir kəlip oyla; xundək kəlsang yollirində ələlibilik bolup, əziəng ronək tapisən. **9** Mana sanga: — Jür'ətlik wə kəysər bol, dəp buyruəjanidiməju? Xunga həq wəhəimigə qūxmə, yürəksiz bolma; qünki kəyərgə barsang Pərwərdigar Hudaying sən bilən birgidur. **10** Xuning bilən Yəxua həlkning baxliriəja buyrup: — **11** Silər qədirdəgəttin ətəp həlkqə: — Əzünglər üqün ozuk-tülük təyyar kəlinglər, qünki üq kün toxkənda silər İordan dəryasidin ətəp Pərwərdigar Hudayinglər silərgə beridəjan zeminni igitəx üqün kirisilər, — dənglər, dedi. **12** Yəxua Rubənlər bilən Gadlar wə Manəssəhning yerim kəbilisigə səz kəlip: — **13** Hudaning kuli boləjan Musaning silərgə buyrup: — Pərwərdigar Hudayinglər silərgə aramlik ata kəlip bu zeminni silərgə bərgən, dəp eytkinini esinglərdə tutunglar. **14** Hotun bala-qəqənglər wə qarpayliringlər Musa əzi silərgə təksim kəlojan, İordan dəryasining bu tərpidiki zemində kəlsun, ləkin aranglərdə kənzilik batur palwan bolsanglar, silər əz kərinədxliringlərinə aldidə səptə turup ularəja yərdəm berip jəng kəlinglər; takı Pərwərdigar Hudayinglər kərinədxliringləroja silərgə ata kəlojiniəja ohxax aram ata kəlip, kərinədxliringləroja u ularəja miras kəlip beridəjan zeminni igitəgtüqə xundək kəlinglər. Andin silər təwəlikənglər boləjan zeminni, yəni Hudaning kuli boləjan Musa silərgə təksim kəlojan, İordan dəryasining kün qəlix tərpidiki bu zeminni igitəx üqün kaytip beringlər, — dedi. **16** Ular Yəxuaəja jawə berip: — Sən bizgə əmr kəlojənnəng həmmisigə əməl kəlimiz, sən bizni kəyərgə əwətsəng, xu yərgə barimiz. **17** Biz həmmə ixtə Musaning səziğə kulək saləjinimizdək sanga kulək salimiz; birdinbir tilikimiz, Pərwərdigar Hudaying Musa bilən billə boləjəndək sening bilənmə billə boləjay! **18** Kimki sening əmringgə itəətsizlik kəlip, sən bizgə buyruəjan hərəkəndək səzilinggə kulək

salmisa, ətürüdidu! Sən pəkətlə jür'ətlik wə kəysər boləjin, — dedi.

2 Andin keyin Nunning oşli Yəxua ikki qarlıojuqini Xittimdin əwətip ularəja: — Silər berip u zeminni, bolupmu Yeriho xəhəririni qarlap kəlinglər, dedi. Xuning bilən ular u yərgə berip, Rahəb atlik bir pəhixining əyigə kirip kəndi. **2** Ləkin birsə kəlip Yeriho padixəjəja: — Bügün kəqə İsrailərdin birnəqə qixi bu zeminni qarlıojuqlı kəptu, dəp hawəy yətküzdü. **3** Xuning bilən Yeriho padixəhə Rahəbning kəxiəja adəm əwətip: — Sening kəxiəngəja kəlip, əyünggə kərgən xu kixilərnə bizgə tapxurup bərgin, qünki ular bu zeminning hər yerini paylıojuqlı kəptu, — dedi. **4** Ləkin u ayal u ikki kixini elip qəkip yoxurup kəyojanidi; u jawə berip: — Dərwəxə bu kixilər mening kəxiəngəja kəldi, ləkin mən ularning nədin kəlgənlikini bilimidim; **5** kərangəju qūxiəp, kəwuğun etiədiəjan wəki kəlgəndə xundək boldiki, bu adəmlər qəkip kətti. Mən ularning kəyərgə kətkinini bilməymən. Ularni təzdin kəoqlisənglər, qəqum yetixiwəlisilər, — dedi. **6** Ləkin u ayal ularni əgzigə elip qəkip, əgzining üstidə rətlər yeyip kəyojan ziojir pəhallirning əstioja yoxurup kəyojanidi. **7** U wəkiəttə ularning kəynidin izdəp kəoqliojuqilər İordan dəryasining yoli bilən qəkip dəryə kəqiklirigə qəoşlap bərdi. Ularni kəoqliojuqilər xəhərdin qəixi bilənla, xəhərnəng kəwuqi təkaldi. **8** Xu wəkiəttə, u ikkiyənlə tēhi uhlaxkə yatməjanidi, Rahəb əgzigə qəkip ularning kəxiəja berip **9** ularəja: — Pərwərdigarning bu zeminni silərgə miras kəlip bərgənlikini, xundəklə silərdin boləjan wəhəimənglər bizlərgə qūxiəp, bu zemindikilərnəng həmmisi əldinglərdə həlidin kətəy dəginini bilimən; **10** qünki biz silər Misirdin qəkkinənglərdə Pərwərdigarning əldinglərdə Kizil Dengizni kərutkənlikini, xundəklə silərnəng İordan dəryasining u tərpidiki Amoriylərnəng ikki padixəhə Siləh bilən Ognə kəndək kəlojanliklərnəni, ularni mütlək yəqətkənliklərnəni əngliduk. **11** Buni ənglap yürükimiz su bolup, silərnəng səwəbinglərdin hərəkəsimizning rəhi qəkip kətti. Qünki Pərwərdigar Hudayinglər bolsa yukiridə, əsmənlərnəng həmədə təwəndə yərnəng Hudəsidi. **12** Əmdi silərdin ətünimənki, mən silərgə kərsətkən həmmimə üqün silərmə mening ataməng jəmətigə həmmət kəlixkə Pərwərdigarning nami bilən mənə kəsəm kəlinglər, xundəklə ata-anəmni, aka-uka, aqa-singil kərinədxlirimni wə ularəja təwə barlikəja qəkilməslənglər, jənimizni tirik kəldurup, ətümdin kətkuzuxənglər toqzimsələ mənə bir kəpalət bəlgisini beringlər, — dedi. **14** İkkiyənlə uningəja: — Əgər sən bu iximizni ənkəriləp kəymisəng, silər jəninglərdin ayrisənglər, bizmü jənimizdin ayriəlojəyimiz! Xuningdək xundək boliduki, Pərwərdigar bizgə bu zeminni igə kəlojuəndə, biz jəzmən silərgə məhribənlərgə wə səmimiy muamilidə bolimiz, dedi. **15** Xuning bilən ayal ularni pənjiridin bir tənə bilən qixürüp kəydi (qünki uning əyi xəhərnəng səpilidə bolup, u səpilning üstidə əturlatı). **16** Ayal u ikkisigə: — Kəoqliojuqilər silərgə uqrəp kəlməsləki üqün, təoşkə qəkip, u yərdə üq kün yoxurup turunglar; kəoqliojuqilər xəhərgə kaytip kəlgəndin keyin, andin silər əz yolungləroja mənənglər bolidu, — dedi. **17** İkkisi ayələja: — Əgər sən

bizning deginimizdek qilmisang, sən bizgə kilojuzojan kəsəmdin halas bolimiz: — **18** Mana, biz zeminjoa kirgən qaoqda, sən bizni qüxürükxə ixlətkən bu kizil tanini pənjirigə baqolap qoyojin; andin ata-anangni, aka-uka qerindaxliringni, xundakla atangning barlik jəmətidikilarni öyüinggə, özüinggə yiojip jəm kilojin. **19** Xundak boliduki, öyüingning ixlikiridin taxkiriyoja qikkən həkrimining keni əz bexida bolidu; biz uningjoa məs'ul əməsmiz; lekin biraw öyüingdə sən bilən billə bolojan birsining üstigə kol salsa, undakta uning keni bizning beximizjoa qüxkəy! **20** Əgər sən bu iximizni axkarilap qoysang, sən bizgə kilojuzojan bu kəsəmdin halas bolimiz, — dedi. **21** Rahab jawab berip: — Silərnin deginilerdək bolsun dəp, ularni yoloja selip koydi. Ular kətkəndin keyin, ayal pənjirigə u kizil tanini baqolap koydi. **22** U ikkisi u yerdin ayrilip, taqqa qikip, koşliqoquklar [xəhərgə] kaytip kətküqə u yərdə üq kün turdi. Koşliqoquklar yol boyidiki həmmə yərnə izdərpmu ularni tapalmidi. **23** Andin bu ikkisi yərdin qüxüp, kaytip mangdi; ular dəryadin ötüp, Nunning oqlı Yəxuaning xəxiyoja kelip, bexidin kəqürgənlirining həmmisini uningjoa dəp bərdi. **24** Ular Yəxuaoya: — Pərwərdigar dərəkə barlik zeminni kolimizjoa tapxurdi; zeminda turuwatqanlarning həmmisi bizning tüpəylimizdin rohi qikip kətti, — dedi.

3 Yəxua ətisi tang səhərdə turup, pütkül İsrail bilən Xittimdin ayrilip İordan dəryasioja kəldi; ular dəryadin ötküqə xu yərdə bargah tikip turdi. **2** Üq kün toxup, sərdarlar qedirgahın ötüp, **3** həlkə əmr kilip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukini, yəni Lawiylarning uni kətürüp mangojinini kərgən həman, turojan ornunglardin kozojilip, əhdə sandukining kəynidin əgixip menginglar. **4** Lekin uning bilən silərnin arilikinglarda ikki ming gəz arilik qalsun; kaysi yol bilən mangidiojninglarni bilixinglar üqün, uningjoa yəkinlaxmanglar; qünki silər ilgiri muxu yol bilən mengip bəkmiojansilər, — dedi. **5** Yəxua həlkə: — Özünglarni pak-mukəddəs kilinglar, qünki ətə Pərwərdigar aranglarda mejjə-karamətlərnə kərsitidu, — dedi. **6** Andin Yəxua kahinlarjoa: — Əhdə sandukini kətürüp həlkning aldidə dəryadin ötünglar, dəp buyruwidi, ular əhdə sandukini elip həlkning aldidə mangdi. **7** Pərwərdigar Yəxuaoya səz kilip: — Həmmə İsrailning Mening Musa bilən billə bolojinimdək, sening bilənmə billə bolidiojanlikimni bilixi üqün bügündin etibarən seni ularning nəziridə qong kiliמן. **8** Əmdi sən əhdə sandukini kətürgən kahinlarjoa: — Silər İordan dəryasining süyining boyioja yetip kəlgəndə, İordan dəryasi iqidə turunglar, — degin, — dedi. **9** Yəxua İsrailarjoa: — Bu yakka kelinglar, Pərwərdigar Hudayinglarning səzini anglanglar, dedi. **10** Andin Yəxua: — Mana, silər xu ix arqilik mənggülik həyat Təngrining aranglarda ikənlikini, xundakla Uning silərnin aldinglardin Hittiyalar, Girgaxiyalar, Amoriylar, Qanaaniylar, Pərizziylar, Hitiylar, Yəbusiylarni həydiwetidiojanlikini bilisilər — pütkül yər-zeminning igisining əhdə sanduki silərnin aldinglarda İordan dəryasi iqidin ötküzüldü. **12** əmdi İsrailning kəbililiridin on ikki adəmnə tallanglar, həkaysi kəbilidin birdin bolsun; **13** xundak boliduki, pütkül yər-

zeminning Igisi bolojan Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürgən kahinlarning tapini İordan dəryasining süyigə təgkəndə, İordan dəryasining süyi, yəni bax ekinidin ekip kəlgən sular üzüp taxlinip, dərya kətürülüp dəng bolidu, — dedi. **14** Əmdi xundak boldiki, həlk qedirliridin qikip İordan dəryasidin ötməkqi bolojanda, əhdə sandukini kətürgən kahinlar həlkning aldidə mangdi; **15** əhdə sandukini kətürgüqilər İordan dəryasioja yetip kelip, putliri suyoja tegixi bilənla (orma waqtida İordan dəryasining süyi dəryaning ikki kirojigidin texip qikidu), **16** yukiri ekindiki sular heli yiraktila, Zarətaning yenidiki Adəm xəhirining yendia tohtap, dəng boldi; Arabah tizləngliki boyidiki deginjoa, yəni «Xor Dengizi»yoja ekip qüxüwatkan keyiniki ekimi üzülüp qaldi; həlk bolsa Yeriho xəhirining udulidin [dəryadin] ötüp mangdi. **17** Pütkül İsrail quruq yərnə dəssəp, barlik həlk İordan dəryasidin pütünləy ötüp boləquqilik, Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürgən kahinlar İordan dəryasining otturisdə kuruk yərdə məzmət turdi.

4 Pütkül həlk İordan dəryasidin tamamən ötüp bolojanda, Pərwərdigar Yəxuaoya səz kilip: — **2** Həlkning arisidin on ikki adəmnə talliojan, hər kəbilidin birdin adəm bolsun, **3** ularjoa: — Silər İordan dəryasining otturisdin, kahinlarning putliri məzmət turojan jaydin on ikki taxni elip, ularni kətürüp kelip özünglar bügün kəqə bargah tikidiojan yərgə koyunglar, degin, dedi. **4** Xuning bilən Yəxua hər kəbilidin birdin adəmnə, yəni İsrailar arisidin talliojan on ikki kixini qakirdi; **5** andin Yəxua ularjoa: — Silər İordan dəryasining otturisdə qüxüp Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukining aldioja berip, İsrailning on ikki kəbilisining sanioja mas halda birdin taxni elip mürənglərgə koyunglar. **6** Qünki bu aranglarda bir əslətmə-bəlgə bolidu; kəlgüsüdə baliliringlar: — Bu taxlarning silərgə nəmə əhmiyyiti bar? — dəp sorap qalsa, silər ularjoa: — **7** İordan dəryasining suliri Pərwərdigarning əhdə sandukining aldidə üzüp koyuldi; [əhdə sanduki] İordan dəryasidin ötküzülgəndə İordan dəryasining suliri üzüp koyuldi; xunga bu taxlar İsrailarjoa mənggülik bir əslətmə-bəlgə bolidu, — dəp jawab berisilər. **8** Xuning bilən İsrailar Yəxua ularjoa buyruojandək kilidi. Pərwərdigarning Yəxuaoya kiləjan əmiri boyiq İsrailning kəbililirining sanioja muwapik İordan dəryasining otturisdin on ikki taxni elip, konidiojan jayoja kətürüp berip, xu yərdə koyup koydi. **9** Buningdin baxka Yəxua İordan dəryasining otturisdə əhdə sandukini kətürgən kahinlarning putliri mustəhkəm turojan jayda on ikki taxni tikləp koydi. Bu taxlar bolsa bügüingə xu yərdə turidu. **10** Pərwərdigar Yəxuaoya həlkə eytxka tapiləjan barlik ixlar orunlanəquqilik, yəni Musa əslidə Yəxuaoya buyruojanlirining həmmisi bəja kəltürülgüqə, əhdə sandukini kətürgən kahinlar İordan dəryasining otturisdə tohtap turdi. Həlk xu yərdin tezdin ötəwatatti. **11** Xundak boldiki, barlik həlk tamamən ötüp bolojanda, Pərwərdigarning [əhdə] sanduki bilən kahinlar həlkning aldidin etti. **12** Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim kəbilisidikilərmə Musaning ularjoa buyruojinimdək səptə tüzüp İsrailarning aldidə dəryadin etti. **13** jəmiy bolup kirik mingqə qorallənojan kixi Pərwərdigarning

alddin o'tup, Yeriho tüzlangliklirigə kelip, jəng kilixka təyyar turdi. **14** U küni Pərwərdigar Yəxuanı pütkül İsrailning nəziridə qong kildi; ular uning pütün əmiridə Musadin kərkəndək uningdinmu kərkti. **15** Pərwərdigar Yəxuaşa səz kilip: — **16** Həküm-guwahlik sandukini kətürgən kaħinlaroşa: — İordan dəryasidin qıķinglar, dəp buyuroşin, dedi. **17** Xunga Yəxua kaħinlaroşa: — İordan dəryasidin qıķinglar, dəp buyrudi. **18** Xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürgən kaħinlar İordan dəryasining otturisidin qıķip, putlirining tapini kuruκlukni dəssixi bilənla, İordan dəryasining süyi yənə əz jayoşa kaytip kelip, awwalkidək ikki kiroqıķioşə təxip ekixka baxdiki. **19** Həlk bolsa birinçi ayning oninçi küni İordan dəryasidin o'tup, Yeriho ning xərķining əng qət təripidiki Gilgaloşa kelip qedirgah tikti. **20** Ular İordan dəryasidin aloşaq kəlgən on ikki taxni bolsa, Yəxua ularni Gilgaldə tikləp koydi; **21** andin İsrailroşa: — Keyin baliliringlar əz atiliridin: — Bu taxlarning əħmiyiti nəmə, dəp sorisa, **22** silər baliliringlaroşa mundak ukturup koyunglar: — «İsrail ilgiri kuruκ yərnı dəssəp İordan dəryasidin otkənidi; **23** qünki Pərwərdigar Hudayinglar biz Kizil Dengizdin otküqə aldımizdə uning sulirini kurutub bərgəndək, Pərwərdigar Hudayinglar silər otküqə aldinglarda İordan dəryasining süyini kurutub bərdi; **24** yər yüzidikı barlik əllər Pərwərdigarning kolining kaŋqıķilik küqlüklüküni bilsun, xundakla silərnıng Pərwərdigar Hudayinglardin həmişə kərkuxunglar üqün U xundak kildi» — dedi.

5 Xundak boldiki, İordan dəryasining oşərb təripidiki Amoriylarning həmmə padixahliri bilən dengizning yenidiki Kanaaniylarning həmmə padixahliri Pərwərdigarning İsrailar o'tup kətküqə ularning alddin İordan sulirini qandak kurutub bərginini anglioşanda, yürəkliri su bolup, İsrailarning səwəbidin ularning roħi qıķay dəp kəldi. **2** U waķıtta Pərwərdigar Yəxuaşa səz kilip: — Sən qəkmək taxliridin piqəklarnı yasap, İsrailarnı ikkinçi kətim hətnə kıləşin, dedi. **3** Xuning bilən Yəxua qəkmək taxliridin piqəklarnı yasap, İsrailarnı «Hətnilik dənglükü»də hətnə kildi. **4** Yəxuaning ularni hətnə kılixining səwəbi xu idiki, Misirdin qıķķan jənggə yariəşudək həmmə ərkəklər Misirdin qıķķandin keyin qəllükning yolida o'lüp tügigənidi. **5** Qünki Misirdin qıķķan barlik həlk hətnə kılinoşan bolsimu, ləkin Misirdin qıķip qəllükning yolida yürgən waķıtta İsrail arisida tuəşuloşanlarning həmmisi hətnisiz qəloşanidi; **6** Qünki əslidə Pərwərdigarning awazioşa kulak salmioşan, Misirdin qıķķan həlk iqidiki jənggə yariəşudək barlik ərkəklər o'lüp tügigüqə İsrailar kirik yil qəldə yürgənidi; Pərwərdigar ularoşa: — Silərnı Mən ata-bowiliringlaroşa berixkə kəsəm bilən wədə kıləşan zeminni, yəni süt bilən həşəl aķidiəşan yurtnı kərgüqilər kılmaymən, dəp kəsəm kıləşanidi. **7** Ləkin Pərwərdigar ularning ornini basturoşan əwladliri bolsa, yolda hətnə kılınmioşaqka, Yəxua ezi ularni hətnə kildi. **8** Barlik həlk hətnə kılınip, saķayəşuqilik qedirliřida, əz orunliridin qıķmay turdi. **9** U waķıtta Pərwərdigar Yəxuaşa: — Bügün Mən Misirning ar-nomusini üstünglardin yumilitiwəttim, dedi. Xuning bilən u jayoşa «Gilgal» dəp nam koyulup, taki bügügingə xundak atalmakta. **10** Xuning bilən İsrailar Gilgaldə

qedir tikip turdi. Birinçi ayning on tətinqi küni aħximi Yeriho diyarining tüzlanglikliridə «o'tup ketix heyti»ni otküzdi. **11** «O'tup ketix heyti»ning ətisi ular xu yərnıng əxlik məhsulatliridin yedi, jümlidin xu küni petir nanlarnı wə kəmaqlarnı yedi. **12** Ular xu zeminning əxlik məhsulatliridin yegəndin keyin, ətisi «manna»ning qüxüxi tohtidi. U waķıtın tartip İsrailarəşa həq manna bolmıdi; xu yilda ular Kənaanə zemini ning məhsulatliridin yedi. **13** Əmma Yəxua Yerihoşa yəkin kəlgəndə, bəxini kətürüp kəriwidi, mana uning alddida suəşuruloşan kılıqni tutup turoşan bir adəm turatti. Yəxua uning kəşioşa berip uningdin: — Sən biz tərəptimu, yəni düxmənliriniz tərəptimu? — dəp soridi. **14** U jawab berip: — Yəq, undək əməs, bəlkı Mən Pərwərdigarning kəşunlirining Sərdari bolup kəldim» — dedi. Yəxua yərgə düm yikilip səjdə kılip uningə: — Rəbbimning kulioşa nəmə tapxurukliri barkin? dəp soridi. **15** Pərwərdigarning kəşunining Sərdari Yəxuaşa: — Putungdiki kəşingni saləşin, qünki sən turoşan yər mukəddəs jəydur, dewidi, Yəxua xundak kildi.

6 Yeriho sepilining kəwək-dərwaziliri İsrailarning səwəbidin məħkəm etilip, həqkim qıķalmaytti, həqkim kirəlməytti. **2** Pərwərdigar Yəxuaşa səz kilip: — Mana, Mən Yeriho xəħirini, padixahıni həmdə batur jəngqilirini kolungəşa tapxurdum. **3** Əmdi silər, yəni barlik jəngqilər xəħərnı bir kətim aylinip mēnginglar; altə künigə hər küni xundak kilinglar. **4** Həmdə yəttə kaħin əhdə sandukining alddida koqķar münggüzidin etilgən yəttə buroşini kətürüp mangsun; yəttinqi küni gə kəlgəndə silər xəħərnı yəttə kətim aylinisilər; kaħinlar buroşilarnı qalsun. **5** Xundak boliduki, ular koqķar buroşiliri bilən sozup bir awaz qıķarəşinidə, barlik kixilər buroşining awazini anglap, kattıķ təntənə kılip towlison; buning bilən xəħərnıng sepilliri tegidin o'rülüp qüxidu, hərbir adəm aldioşa kərap etilip kiridu, — dedi. **6** Xuning bilən Nunning oşlı Yəxua kaħinlarnı qəkirip ularoşa: — Silər əhdə sandukini kətürüp mēnginglar; yəttə kaħin Pərwərdigarning əhdə sandukining alddida yəttə koqķar buroşisini kətürüp mangsun, dedi **7** U həlkəkə: — Qıķip xəħərnı aylininglar; korallik ləxkərlər Pərwərdigarning əhdə sandukining alddida mangsun, dedi. **8** Yəxua buni həlkəkə buyruəşandin keyin, Pərwərdigarning alddida yəttə koqķar buroşisini kətürgən yəttə kaħin aldioşa mēngip buroşilarnı qaldi; Pərwərdigarning əhdə sanduki bolsa ularning kəynidin elip mēngildi. **9** Korallik ləxkərlər buroşa qeliwatķan kaħinlarning alddida mangdi; əhdə sandukining arķidin koşədiəşuqı kəşun əgixip mangdi. Kaħinlar mangəşəq buroşa qalatti. **10** Yəxua həlkəkə buyrup: — Mən silərgə: «Towlanglar» demigüqə nə towlimanglar, nə awazinglarnı qıķarmanglar, nə aəşinglardin həqbir səzmu qıķmisun; ləkin silərgə «Towlanglar» degən küni də, xu qəşəda towanglar, — degənidi. **11** Xu tərəkiddə ular Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp xəħərnı bir aylandı. Halayik qedirgahka kaytip kelip, qedirgahda kəndi. **12** Ətisi Yəxua tang səħərdə kopti, kaħinlarnı Pərwərdigarning əhdə sandukini yənə kətürdi; **13** Pərwərdigarning əhdə sandukining alddida yəttə koqķar buroşisini kətürgən yəttə kaħin aldioşa mēngip tohtimay qelip mangatti;

[kahinlar] mangoʻaq buraja qaloqanda, qorallik laxkaxlar ularning aldid mandi, arkidin qooqioqoi qoxun axixip mandi. **14** Ikkinqi künümü ular xaxharning axrapini bir ketim aylinip, yonax qedirgaxqa yenip kaxdi. Ular altax küngiqax xundax qilip turdi. **15** Yaxtinqi küni ular tang saxhaxdax qoxup, oxhax xalaxtax yaxtax ketim xaxharning axrapini aylandi; paxax xü künila ular xaxharning axrapini yaxtax ketim aylandi. **16** Yaxtinqi ketim aylinip bolup, kahinlar buraja qaloqanda Yaxua xalkkax: — Axmdi towlanglar! Qünki Paxwaxdigar xaxhaxni silaxgax taxpxurup baxdi! **17** Lakin xaxhax wax uning iqidiki barlik naxsilax Paxwaxdigaroxa mutlak atalojanliqi üqün [silaxgax] «xaram»dur; paxax pahixax ayal Rahab bilax uning pütün axyidikilaxla aman kaxsun; qünki u biz axwaxkaxn axqilirimizni yoxurup koyoxanidi. **18** Lakin silax kandaxla bolmisun «xaram» daxp bekitilgan naxsilaxdin axzulingarni tartinglar; bolmisu, «xaram» kilinojan naxsilaxdin axlinglar bilax axzulingarni xaram qilip, Israilning qedirgaxhaxnimu haram qilip uning üstigax axpax qüxürisilax. **19** Axmma barlik altun-kümüx, mis wax tämürdin boloxan naxsilax bolxu Paxwaxdigaroxa mukaxddax kilinsun; ular Paxwaxdigarning xaxzinisigax kirgüzulsun, — dedi. **20** Xuning bilaxn xalk towlixip, kahinlar buraja qaxdi. Xundax boldiki, xalk buraja awaxzini anglioxinida intayin kaxtik towliwidi, sepil tegidin axrülüp qüxti; xalk uning üstidin axtüp, xaxbiri ax aldiox axtinip kirip, xaxhaxni ixoxal kildi. **21** Ular ax-ayal bolsun, xaxi-yax bolsun, koy-kala wax axxlaxr bolsun xaxhax iqidiki xaxmmi ni qiliqlax yokaxti. **22** Yaxua u zeminni qarlap kaxlgan ikki axdaxgax: — Silax u pahixax hotunning axyigax kirip, uningoxa baxrgan kaxsiminglar boyiqax uni wax uningoxa taxwax boloxanlarning xaxmmisini elip qixinglar, dedi. **23** Xuning bilaxn ikki qarlioquqi yax yigit kirip, Rahabni axa-anisi bilaxn xaxindaxlirioxa qoxup xaxmma naxsilaxi bilaxn elip qixti; ular uning barlik urux-tuoxkanlirini elip kelip, ularni Israilning qedirgaxhaxning sirtioxa orunlaxturup koydi. **24** Halaxiy xaxhaxni wax xaxhax iqidiki xaxmma naxsilaxni ax yexip koyduxüwaxti. Paxax altun-kümüx, mis wax tämürdin boloxan qaxqa-kuxa axwablarni yioxip, Paxwaxdigarning axyining xaxzinisigax axkirip koydi. **25** Lakin Yaxua pahixax ayal Rahabni, axa jaxmexidikilaxni wax uningoxa taxwax boloxanlirining xaxmmisini tirik saxlap kaxdi; u bügüngiqax Israil arisida turuwaxtidu; qünki u Yaxua Yaxihoni qarlaxxa axwaxkaxn axqilaxni yoxurup koyoxanidi. **26** U qaxqda Yaxua axgax-bexaxax berip: — Bu Yaxiho xaxhaxini qaxytidin yaxaxkxa qoxkan kixi Paxwaxdigarning aldidax qaroxix axstida bolidu; u xaxhaxning ulini saxloqanda tunji oxqilidin axyilidu, xaxhaxning koxuqlirini orunlaxturidioxan qaxqda kixiq oxqilidinmu axyilidu, — dedi. **27** Paxwaxdigar Yaxua bilaxn billax idi; uning nam-xaxhaxi pütkül zeminoxax kaxng tarkaxdi.

7 Lakin Israil «xaram» naxsilax üstidax itaxtsizlik kildi; qünki Yaxhuda kaxbilisidin boloxan Zaxahning axwaxsi, Zabdinax naxwaxsi, Karminax oxqli Axkan degan kixi haram daxp bekitilgan naxsilaxdin alojanidi. Buning bilaxn Paxwaxdigarning oxaxzipi Israiloxa koyoxaldi. **2** Yaxua Yaxihodin Bayt-Axning xaxx taxripidiki Bayt-Awaxnning yenida boloxan Ayi xaxhaxrigax birnaxqqax axdaxm axwaxtip ulaxoxa: — U yaxgax qixip u zeminni qarlap kelinglar, daxp

buyrudi. Xuning bilaxn u axdaxmlax qixip Ayi zeminni qarlap kaxdi. **3** Ular qaxytip kelip, Yaxuaaxa: — Xaxmma xalkning u yaxgax berixining xaxjiti yok ikax, ikki-üq mingqax axdaxm bolsilax axyioxa xujum qilip [uni igiliyaxloydu;] u yaxdax olturuxluk kixilax az boloxaqkax, pütkül xalkni awaxa qilip u yaxgax axwaxtmigin, — dedi. **4** Xuning bilaxn xalktin üq mingqax kixi u yaxgax qixti; lakin bular Ayining axdaxmliri aldidin qaxqip taxtixi. **5** Ayining axdaxmliri ulaxdin ottux altiqax kixini urup axtürdi; kaxloxanlarni sepil koxuqining aldidin Xaxbarioxiqax qoxqlax berip, u yaxdiki dawanda ularni urup maxoxlup kildi. Axdin xalkning yaxriki su bolup, kaxtik saxrasingax qüxti. **6** Yaxua kiyimlirini yaxtip, Israilning axksaxlliri Paxwaxdigarning axhdax sanduqining aldidax yaxgax düm yaxqilip, baxlirioxax topilaxni qaxqip, u yaxdax kaxq kirgüqax yaxtip qaxdi. **7** Yaxua: — Ah, Rab Paxwaxdigar, saxn bizni Amoriylarning koxioxax taxpxurup xalax kixilax üqün, bu xalkni nemixkax Iordan daxryaxining bu taxripigax axküzgaxnsaxn? Biz Iordan daxryaxining u taxripidax turuwaxrgan bolsax boptikaxn! **8** Ax Yaxhaxim! Israil ax düxmoxnlorining aldidin burulup kaxqaxn yaxdax moxn nemimu deyaxlaymoxn? **9** Kaxanaxniylax, xundaxkax zeminda barlik turuwaxtkanlar buni anglixax bizni kaxpsiwaxlip yaxr yüzidin namimizni üzüp taxlaxdu; xu qaxqda Saxn uloxq nam-xaxhaxting üqün nemilaxni kilisaxn?! — dedi. **10** Lakin Paxwaxdigar Yaxuaaxa jawab berip mundaq dedi: — «Ornungdin qoxp! Nemixkax xundax düm yaxtsaxn? **11** Israil gunaxh kildi! Ular yaxn Moxn ulaxoxax taxpioxan axhdaxmgax hilaxplik qilip, haram daxp bekitilgan naxsilaxrdin elip, oxpaxrilik qilip, aldamqilik qilip xaxm haram bekitilgaxni ax mallirining arisioxax tikqip koydi. **12** Xungax Israilaxr düxmoxnlorining aldidax tik turalmaydu; ular axzilirini «xaram» qilip bekitip, mutlak yoxitilixkax yaxzlaxngaxqkax, düxmoxnlorining aldidin burulup arkisioxax qaxqidu. Axgax silax «haram» daxp bekitilgaxni araxnglaridin tamamoxn yok kilmisaxnglar, mundin keyin moxn silax bilaxn billax bolmaymoxn. **13** Axmdi saxn turup xalkni pak-mukaxddax qilip ulaxoxa: — «Axtax üqün axzulingarni pak kilinglar; qünki Israilning Hudaxi Paxwaxdigar xundax daxydu: — Ax Yaxhaxim, saxndax «haram» daxp bekitilgan naxsax bardur; bu haram naxsini araxnglaridin yok kilmioxuqilik düxmoxnloringlarning aldidax tik turalmayxilax. **14** Axtax saxhaxdax silax kaxbilax boyiqax xaxzir kilinisilax; xundax boliduki, Paxwaxdigar bekitkaxn kaxbilax jaxmoxt-jaxmoxti boyiqax birdin-birdin aldioxax kaxlsun; Paxwaxdigar bekitkaxn jaxmoxt axilax-axilax boyiqax birdin-birdin xaxzir bolup aldioxax kaxlsun; axdin Paxwaxdigar bekitkaxn axilidiki axrkaxklax birdin-birdin aldioxax kelip xaxzir bolsun. **15** Xundax boliduki, haram daxp bekitilgan naxsini ax yenida saxkloxan kixi taxpioxandax, Paxwaxdigarning axhdaxsigax hilaxplik kioxloxanliqi üqün xaxm xundaxkax Israil iqidax razillik saxdir kioxloxni üqün u wax uningoxa barlik taxwax boloxanlar axtax koydüxilulsun, — daxydu», daxp yaxtkin». **16** Yaxua axtsi tang saxhaxdax turup Israilni aldioxax yioxip, kaxbilax-kaxbilini xaxzir kiliwidi, Yaxhuda kaxbilisi bekitildi; **17** u Yaxhudaning jaxmoxtlirini xaxzir kiliwidi, Zaxhaxylax jaxmoxti bekitildi. U Zaxhaxylax jaxmoxtini axilax-axilax boyiqax aldioxax kaxltürüwidi, Zabdi degan kixi bekitildi. **18** Zabdi ax axilidiki axrkaxklaxni birdin-birdin xaxzir kiliwidi, Yaxhuda kaxbilisidin Zaxahning axwaxdi, Zabdinax naxwaxsi, Karminax oxqli Axkan bekitildi. **19** Xuning

bilən Yəxua Aqanoja: — Əy oqulum, Israilning Hudasi Pərwərdigarəja xan-xərpəni qayturup berip, [Uning hərməti yūqin] kīloqanliringni ikrar kīlojin; məndin heqnemini yoxurmay, kīlojiningning həmmisini manga eytkin, dedi. **20** Aqan Yəxuaəja jawab berip: — Mən dərwəxə Israilning Hudasi Pərwərdigar aldidə gunah kīlip, mundaq-mundaq kīldim: **21** mən oljining arisidin Xinarda qīkkan qirayilik bir tonəja, ikki yūz xəkəl kīmūx, əllik xəkəl eqirliktiki altun tahtioja kəzūm kizirip ularni eliwaldim. Mana, bu nərsilərnə qedirrimning otturisidiki yərgə kəmpup koydum, kīmūx ularning astidə, — dedi. **22** Xularnə dewidi, Yəxua əqlərnə əwətti, ular qediroja yūgürüp bardı wə mana, nərsilərwə dərwəxə qedirdə yoxurukluk bolup, kīmūx bularning astidə idi. **23** Ular bu nərsilərnə qedirdin elip qīkīp Yəxuaəja, xundakla barlik Israilning kəxiəja kəltürüp, Pərwərdigarning aldioja koydi. **24** Andin Yəxua bilən pūtkūl Israil jamaiti kōrup Zərahning oqlı Aqanni, kīmūx, ton wə altun tahta bilən kōxup, uning oqullirni bilən kizlirini, uylirni bilən exəklirni, koylirni, qedirni bilən barlik təwəliklirini elip Aqor jiləjioja kəltürdi. **25** Yəxua Aqanoja: — Sən bəximizoja kanqilik apət kəltürdün! Mana, bəgün Pərwərdigar sening üstünggə apət kəltürdi, — dedi. Andin pūtkūl Israil jamaiti uni qalma-kesək kīlip əltürdi. Ular ailisidikilərnimə qalma-kesək kīlip əltürgəndin keyin, həmmi ni otta keydürüwətti. **26** Andin halayik bir qong dəwə taxni uning üstigə dəwənilə koydi. Būgūngə kədəw u u yərdə turmakta. Buning bilən Pərwərdigarning əzəzipi yəndi. Xuning bilən xu yərgə «Apət jiləjisi» [«(Aqor jiləjisi)»] dəp nam koyuldi wə bu kūngiqə xundak atalmakta.

8 Pərwərdigar Yəxuaəja: — Sən heq kōrkma, həm hədukmiojin. Turup, barlik jəngqilərnə əzūng bilən elip, Ayi xəhərigə qīkkin. Mana, Mən Ayining padixahı, həlki, xəhəri wə zeminini kōxup sening kolungəja tapxurdum. **2** Sən Yeriho bilən uning padixahioja kəndak kīlojan bolsang Ayi xəhəri bilən uning padixahiojimə xundak kīlisən. Pəkət silər bu kətim xəhərdin olja wə qarpaylarni alsanglar bolidu. Əmđi sən xəhərdin kəyni tərəpīgə hujum kīlixkə pistirmə kōyojin, — dedi. **3** Xuning bilən, Yəxua bilən həmmə jəngqilər kōzojilip, ayioja hujum kīlixkə qīkti. Yəxua ottuz ming batur jəngqini iləjap kəqidə ularni mangdurdy **4** wə ularəja mundaq tapilidi: — «Silər agah bolup, xəhərdin bək neri kətməy xəhərdin kəynidə məkūntip turup, həmminglar bəktürmə hujuməja təyyar turunglar. **5** Mən əzūm bilən kəlojan həmmə kixilərnə elip xəhərgə yəkin barimən; xundak boliduki, ular baldurkīdək aldımizoja qīkīp hujum kīlojandə, biz ularning aldidin kaqimiz; **6** ular jəzmən bizning kəynimizdin kōzojlaydu; ular: «Israilar baldurkīdək aldımizdin kəqip kətti» dəp oylaydu, biz ularni əzdirup xəhərdin yirək elip qīkimiz. Xuning üqün biz ularning aldidin kaqimiz. **7** U wakıttə silər bəktürmədin kōrup qīkīp, xəhərnə ixəjal kīlinglar; qūnki Pərwərdigar Hundayinglar bu xəhərnə silərdin kolunglarəja tapxuridi. **8** Xəhərnə ixəjal kīlojandin keyin Pərwərdigarning tapiləjini boyiqə u xəhərnə ot yekip kəydürüwətinglar. Mana, mən silərgə əmr bərdim». **9** Yəxua ularni yoləja saldi, ular berip Bayt-Əl bilən Ayining otturisidə, Ayining ərbə tərəpidə bəktürmə

selip marap olturdi. Yəxua bolsa u kəqisi həlkning arisidə kəndi. **10** Ətisi səhər Yəxua kōrup, həlkni yiojip təkürdi; andin u Israilning əksəklirni bilən billə həlkning aldidə Ayioja kərxə mangdi. **11** Uning bilən billə boləjan həmmə jəngqilərmə uning bilən qīkīp, xəhərdin aldioja yəkin berip, Ayining ximal tərəpidə qedir tikti. Ular qūxkən jay bilən Ayining otturisidə bir jiləja bar idi. **12** Yəxua bəx mingəwə adəmmi tallar elip berip, Bayt-Əl bilən Ayining otturisidə, xəhərdin ərbə tərəpidə bəktürmə turəzojanidi. **13** Xundak kīlip, barlik həlk, yəni xəhərdin ximal tərəpidiki bargəhtiki kōxun bilən ərbə tərəpidiki pistirmə kōxun orunlasturup bəlündi. U kəqisi Yəxua əzi jiləjining otturisioja qūxti. **14** Ayining padixahı xu əhwalni kərdi wə xəhərdikilər aldirap səhər kōpuxti; padixah bilən barlik həlki Israil bilən sōkuxux üqün bəlgiləngən wakıttə Arabah tūzlənglikigə qīkti. Ləkin padixahning xəhərdin kəynidiki pistirmə kōxundin həwiri yok idi. **15** Yəxua bilən barlik Israil bolsa əzilirni ularin yengiləngəwə selip, qəl tərəpkə kaqti. **16** Xəhərdə bar həlkning həmmisi ularni kōzojlaykə qakirildi; ular kəlip Yəxuanı kōzojlojandə, ular əzdirulup xəhərdin yirək kīlindi. **17** Ayi bilən Bayt-Əlning iqidə Israilni kōzojlaykə qīkmiəjan heqbir ər kixi kəlmidi; ular xəhərnə oquk kōyup, həmmisi Israilni kōzojlap qīkīp kətti. **18** U wakıttə Pərwərdigar Yəxuaəja: — Kōlungdiki nəyzini ayioja kəritip uzatkin; qūnki Mən uni sening kolungəja tapxurdum, — dewidi, Yəxua kolidiki nəyzini xəhərgə kəritip uzatti. **19** U kolidiki nəyzini uzatkan həmmən pistirmidə yatkanlar jayidin tezla qīkīp, yūgüriniəwə xəhərgə etilip kirip, uni ixəjal kīlip xuan ot yekip kəydürüwətti. **20** Ayining adəmlirni burulup kəriwidi, mana xəhərdin asman-pələk ərləwatkan tūtünni kərdi, ya u yakka ya bu yakka kaqayli desə, heq həli kəlmiojanidi; qəl tərəpkə kaqkan Israilar burulup əzilirni kōzojlap kəliwatkanlarəja hujum kildi. **21** Yəxua bilən barlik Israil pistirmə kōxundin xəhərnə elip boləjanlikini, xundakla xəhərdin tūtünning ərləp qīkkinli kərup, yenip kəlip, Ayining adəmlirini əltürgili turdi. **22** Xuning bilən bir wakıttə xəhərnə aləjanlarmə xəhərdin qīkīp ularəja hujum kildi. Xuning bilən ular Israilning otturisidə, bəzilirni bu tərəptin, bəzilirni u tərəptin kəpsilip kaldi. Israilar ularning heqbirini kōyməy, həmmisini əltürüwətti. **23** Ular Ayining padixahini tirik tutup, Yəxuaning aldioja elip bardı. **24** Israil daladə uqriojan barlik ayiliklarni, yəni əzilirni qəlgigə kōzojlap kəlgənlərnə kirip yəkatkəndin keyin (ayioja həmmisi kīliqilinip yökütiləjanidi), barlik Israil Ayioja yenip kəlip, u yərdikilərnə kīliqlap əltürdi. **25** Xundak boldiki, xu künidə əltürüləngən ər-ayallar, yəni ayiliklarning həmmisi on ikki ming adəm idi. **26** Qūnki Yəxua Ayidə turuwatkan həmmə adəm yökütilmiojuəwə kolidiki uzutup turəjan nəyzisini yiojmiojanidi. **27** Halbukı, Pərwərdigarning Yəxuaəja buyruəjan səzi boyiqə Israilar xəhərdiki qarpay bilən oljini əzliirni üqün aldi. **28** Andin Yəxua Ayi xəhərnə keydürüp, uni əbədigəwə Harabilik dəwisigə aylanduruwətti; takı bəgūngiqəwə xundak turmakta. **29** Ayining padixahini bolsa, u bir dərəhəwə asturup, u yərdə kəqiqəwə turəzdu. Kūn patkəndə Yəxua əmr kīliwidi, kixilərnə uning əlökini dərəhtin qūxürüp, uni

xəhərning qowukining aldiqo taxlap, üstigə qong bir dəwə taxni dəwiliwətti; bu tax dəwisi bügingiqə turmaqta. **30** Andin Yəxua Ebal teoqida Israilning Hudasi Pərwərdigarqo qurbangah yasidi. **31** Pərwərdigarning kuli Musaning Israilqo buyruoqini boyiqə, Musaqo nazil kilinoqan kanun kitabida pütülgəndək, qurbangah heqbir tēmür əswab təgküzülmigən pütün taxlardan yasalqanidi. Uning üstidə həlk Pərwərdigarqo atap köydürmə qurbanlıqlar wə inaklık qurbanlıqlari sunup turdi. **32** Xu yərdə Yəxua uning taxlirining üstigə pütkül Israilning aldidə Musa pütkən kanunni keqürüp pütüp koydi. **33** Andin pütkül Israil həlki, ularning aqsakalliri, əməldarliri bilən həkimliri, məyli musapirlari bolsun yaki ularning arisida tuquloqanlar bolsun, həmmisi Pərwərdigarning əhdə sanduqining ikki təripidə, əhdə sanduqini ketürgən kahinlar bolqan Lawiyularning aldidə ərə turdi; Pərwərdigarning kuli Musaning dəsəptə buyruoqini boyiqə, Israilning bəht-bərikətini tiləkkə həlkning yerimi Gərizim teoqi aldidə, yənə bir yerimi Ebal teoqi aldidə turdi. **34** Andin Yəxua kanun kitabida pütülgəning həmmisigə muwapiq kanundiki həmmə səzlərnə, jümlidin bəht-bərikət səzliri wə lənət səzlirini oqup bərdi. **35** Yəxua bularni pütkül Israil jamaatigə, jümlidin ayallar, balilar wə ularning arisida turuwatqan musapirlarqo oqup bərdi; Musaning barlık buyruoqlariridin heqbir sözni qaldurmidi.

9 Əmdi xundak boldiki, İordan dəryasining ojarb təripidiki, yəni taqlıq rayondiki, Xəfələh oymanlıqidiki, Uluq Dengiz boyidiki, Liwanning uduloqigə sozulqan barlık yurtlardiki padixahlar wə xuningdək Hittiylar, Amoriylar, Kanaaniylar, Pərizziylər, Hıwiylar, Yəbusiylarning padixahliri bu ixtin həwər tapqanda, **2** həmmisi bir bolup Yəxua bilən Israilqo qarxi jəng kilqilə ittipaklaxti. **3** Əmma Gibeon əhaliliri Yəxuaning Yeriho bilən Ayioqə nemə kilqiləninə angliqanda, **4** ular hiylə-mikir ixlitip, əzlrini [uzun] səpərdə bolqandək kərsitip, əxəklərgə kona taqar-hurjun bilən kona, yirtik-yamak xarab tulumlirini artip, **5** putliriqə yamak quxkən kona kəxlərnə kiyip, kona jul-jul eginlərnə üstigə orioqan idi; ular səpərgə aloqan nanlarning həmmisi pahtilixip kuruq kətkənidi. **6** Ular Gilgal qedirgahiqə berip Yəxuaning kexioqə kirip uning bilən Israillarqo: — Biz yirək yurttin kəldük; biz bilən əhdə tüzənglar, dedi. **7** Lekin Israillar Hıwiylarqo jawab berip: — Silər bizning arimizda turuwatqan muxu yərliklər boluxunglar mumkin; undakta biz silər bilən kandaqmu əhdə tüzimiz? — dedi. **8** Ular Yəxuaqo: — Biz sening kulliringmiz, dedi. Yəxua ulardin: — Silər kim, kəyərdin kəldinglar? — dər soridi. **9** Ular uningqo jawab berip: — Sening kulliring bolsa Pərwərdigar Hudayingning namini angliqanliqı üqün nəhayiti yirək yurttin kəldi. Qünki biz Uning nam-xəhritini wə Uning Misirdə kilqan həmmə ixlirini, **10** xundakla Uning İordanning u təripidiki Amoriylarning ikki padixahi, yəni Həxbonning padixahi Siqon bilən Axtarotta turukluk Baxanning padixahi Ogka nemə kilqiləninə angliqduk. **11** Xunga aqsakallirimiz bilən yurttə turuqı həmmə həlk bizgə səz kilip: — Qolunglarqo səpərgə lazımlıq ozuk-tülük elip, berip Israillar bilən kərixup ularqo: «Biz silərnəng kullukunglarda bolimiz;

xunga biz bilən əhdə tüzənglar», dənglar, dər bizni əwətti. **12** Silərnəng kəxinglarqo qarap yoloqə qikkən künidə biz səpərimiz üqün eyimizdin aloqan nan issik idi, mana həzir u kuruq, pahtilixip ketiptu. **13** Bu xarab tulumliri bolsa xarab kaqilioqanda yengi idi, mana əmdi yirtilip ketiptu. Biz kiygən bu kiyimlər wə kəxlər səpərnəng intayin uzunlukidin konirap kətti, — dedi. **14** Xuning bilən Israillar ularning ozuk-tülükidin azrak aldi, lekin Pərwərdigardin yol sorimidi. **15** Xundak kilip, Yəxua ular bilən silhə tüzüp, ularni tirik koyuxka ular bilən əhd baqlidi; jamaət əmiririmu ularqo kəsəm kilip bərdi. **16** Ular əhdə baqlixip üq kündin keyin, bu həlkning əzlrigə qoxna ikənlikini, əzlrining arisida olturuxluk ikənliki ularqo məlum boldi. **17** Israillar səpərinə dawamlaxturup üqinqi küni ularning xəhərlirigə yetip kəldi; ularning xəhərliri Gibeon, Kəfirah, Bəərot bilən Kiriət-yearim idi. **18** Jamaətnəng əmiriliri ilgiri Israilning Hudasi Pərwərdigarning nami bilən ularqo kəsəm kilqan bolqoqka, Israillar ularqo hujum kilmidi. Buning bilən pütkül jamaət əmirilər üstidin oqotulduxkil turdi. **19** Lekin əmirlərnəng həmmisi pütkül jamaətkə: — Biz ularqo Israilning Hudasi Pərwərdigarning [nami] bilən kəsəm kilip bərgəqka, ularqo kol təgküzəlməymiz. **20** Biz ularqo kilqan kəsəmmiz tūpəylidin, üstimizgə oqəzəp quxməsliki üqün ularni tirik kəlduruxmiz kerək; ularqo xundak kilmisak bolmaydu, dedi. **21** Andin əmirilər jamaətkə yənə: — Ular ni tirik koyunglar; həlbuki, ular pütkül jamaət üqün otun yarəqıqı wə su toxuquqılar bolidu, dedi. Bu ix əmirilər jamaətkə degəndək boldi. **22** U waqıtta Yəxua ularni qaqirip ularqo: — Silər arimizdiki yərliklər turup, nemixka biz yirəktin kəldük, dər bizni aldinglar? **23** Buning üqün silər əmdi lənətkə kelip, aranglarda Hudayingning əyi üqün otun yaridioqan wə su toxuydioqan kul boluxtin birər adammu mustəsna bolmaydu, — dedi. **24** Xuning bilən ular Yəxuaqo jawab berip: — Pərwərdigar Hudayingning Əz kuli bolqan Musaqo əmr kilip, barlık zeminni silərgə berixka, xundakla zeminda turuwatqanlarning həmmisini aldinglardin yokitixka wədə kilqanliqı kullirəng bolqan pəkirlarqo enik məlum kilindi; xunga biz silərnəng tūpəyilinglardin jenimizdin jəzmən ayirip kalimiz dər wəhimigə quxup, bu ixni kilip salduk. **25** Əmdi biz kolungqo quxtuk; nəziringgə nemə yaxhi wə durus kərnənsə xuni kilqin, — dedi. **26** Yəxua ənə xundak kilix bilən ularni Israilning kolidin kutkuzdi; Israillar ularni oltürmidi. **27** Lekin xu küni Yəxua Pərwərdigar tallaydioqan jayda jamaət üqün wə Pərwərdigarning qurbangahı üqün ularni otun yarəqıqılar wə su toxuquqılar dər bekitti. Ular bügingə kədər xundak kilip kəlmətkə.

10 Xundak boldiki, Yerusalemləng padixahi Adonizadək Yəxuaning Ayi xəhərinə ixəqal kilip, uni mutlək yokatqanliqini, Yeriho bilən uning padixahiqə kilqinidək, Ayi bilən uning padixahiojimu xundak kilqiləninə, Gibeonda olturuqıqlarning Israil bilən silhə tüzüp, ularning arisida turuwatqanliqini anglap, **2** u wə həlki kaqtik kərkkti; qünki Gibeon bolsa Ayidin qong xəhər bolup, paytəht xəhərliridək idi; uning həmmə adəmliri tolimu batur palwanlar idi. **3** Xuning

bilən Yerusalemlning padixahı Adoni-zədək Həbronning padixahı Hoşam, Yarmutning padixahı Piram, Lakixning padixahı Yafiya wə Əglonning padixahı Dəbirgə həwər əwətip: — **4** Mening yenimoşa kelip Gibeonlaroşa hujum kiliximiz üqün manga mədət beringlar; qünki ular bolsa Yəxua wə Israillar bilən süllü tüzüwaldi, — dedi. **5** Xundak kilip Amoriylarning bəx padixahı, Yərusalemlning padixahı, Həbronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakixning padixahı wə Əglonning padixahı — ular əzliri barlıq qoxunliri bilən billə qikip, Gibeonning udulida bargah tikip, uningoşa hujum kildi. **6** Buning bilən Gibeonlıklar Gilgaldiki qedirgahqa, Yəxuaning kexioşa adam əwətip: — Sən ez kujuringni taxliwətməy, darhəl keximizoşa kelip mədət berip, bizni kutkuzojin; qünki taşlık rayonda olturuxluk Amoriylarning barlık padixahliri birlixip bizgə hujum kildi, — dedi. **7** Buni anglar Yəxua barlık jəngqilərnı, jümlidin həmmə batur palwanlari elip Gilgaldin yoloşa qikti. **8** Pərwədigar Yəxuaşa: — Ulardin kərkmiəjin; qünki Mən ularni sening qolungoşa tapxurdum, ularning heqbirı aldingda put tirəp turalmaydu, — dedi. **9** Yəxua Gilgaldin qikip pütün keqə mengip ularning üstigə tuyuksız qüxti. **10** Pərwədigar ularni Israilning aldidə tiripirən kildi, Yəxua ularni Gibeonda kattik məşlup kilip kirip, Bəyt-Həronoşa qikidioşan dawan yolida qoşlap, Azikaş bilən Makkadaşkiqə sürüp-toşay kildi. **11** Ular Israildin keqip, Bəyt-Həronning dawanidin qüxüwatqanda, Pərwədigar taki ular Azikaşqa yətküqə asmandin ularning üstigə qong-qong məldür-taxlarnı yaşdurdı. Ular əldi; muxu məldürlər bilən öltürülgənlər Israillar kiliqlap öltürgənlərdin kəp idi. **12** Andin Yəxua Pərwədigarəşa söz kildi, — yəni Pərwədigar Amoriylarnı Israilning aldioşa tapxuroşan künidə u Israilning kez aldidə Pərwədigarəşa mundak dedi: — «Əy kuyax, Gibeon üstidə tohtap tur! Əy ay, Ayjalon jiləjisi üstidə tohtap tur!» **13** Xuni dewidi, həlk düxmənlərdin intikəm elip boləquqilik kuyax mangmay tohtap turdi, aymu tohtap turdi. Wə wəşə Yaxarning kitabida pütülgən əməsmidi? Kuyax təhminan pütün bir kün asmanning otturidə tohtap olturuxqa aldirimidi. **14** Pərwədigar bir insanning nidasioşa kulək saləşan xundak bir kün ilgiri bolup bəkmioşan wə keyinmu bolup bəkmidi; qünki Pərwədigar Israil üqün jəng kildi. **15** Andin Yəxua bilən pütkül Israil Gilgaldiki qedirgahqa yenip kəldi. **16** Əmma u bəx padixah bolsa keqip Makkadahtiki qarəşa yoxuruniwaldi. **17** Xuning bilən birsı Yəxuaşa məlum kilip: — U bəx padixah tēpildi; ular Makkadahtiki qarəşa yoxuruniwəptu, dedi. **18** Yəxua: — Undak bolsa oşarning əşzioşa qong-qong taxlarnı yumilitip koyunglar, andin uning aldidə adəmlərnı kəzətkə koyunglar. **19** Ləkin silər tohtap kəlməy düxmənliringlarnı qoşlap kəynidə qəloşanlarnı kiringlar; ularni əz xəhərlirigə kərgizmənglar, qunki Pərwədigar Hudayinglar ularni qolunglarəşa tapxurup bərdi, — dedi. **20** Andin xundak boldiki, Yəxua bilən Israillar bularnı kirip kattik məşlup kilip yokatti; ləkin keqip kutuloşan bir kəlduk mustəhkəm xəhərlirigə bəriwaldi. **21** Andin barlık həlk Makkadahtiki qedirgahqa, Yəxuaning kexioşa tinq-salamət yenip kəldi. Heqkim Israilləroşa kərxı əşiz eqixka jür'ət kiləlmidi. **22** Yəxua: — Oşarning əşzini eqip, u bəx padixahni oşardin qikirip mening keximoşa elip kelinglar, — dedi. **23** Ular xundak kilip bəx padixahni, yəni Yerusalemlning padixahı, Həbronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakixning padixahı wə Əglonning padixahıni oşardin qikirip uning kexioşa elip kəldi. **24** U padixahlar Yəxuaning kexioşa kəltürülgəndə, Yəxua Israilning həmmə adəmlirini qəkirip, əzi bilən jənggə qikşən ləxkər sərdərlirioşa: — Kelip putliringlarnı wə padixahlarıning gədinigə koyunglar, — dedi. Xundak dewidi, ular kelip putlirini ularning gədənirigə koydi. **25** Andin Yəxua ularəşa: — Kərkmənglar wə heq hədukmənglar, kəşəş wə oşəyətlik bolunglar; qünki Pərwədigar silər hujum kioşan barlık düxmənliringlarəşa xundak ixni kilidu, — dedi. **26** Andin Yəxua padixahlarıni kiliqlap öltürüp, jəşətlirini bəx dərəhkə eşip koydi; ular dərəhlərnıng üstidə kəqkiqə eşikliq turdi. **27** Kün patkanda Yəxuaning buyrukı bilən kixilər əlüklərnı dərəhlərdin qüxürüp, ular ilgiri yoxurunoşan qarəşa taxlap, oşarning əşzioşa qong-qong taxlarnı koyup koydi. Bu taxlar taki büküngə kədəş xı yərdə turmaktə. **28** U küni Yəxua Makkadaşni ixəşal kilip, uning padixahı bilən xəhiridiki həmmə həlkning birinimu koymay kiliqlap mutlək yoşatti; u Yerihoşning padixahioşa kioşinidək Makkadaşning padixahioşimu xundak kildi. **29** Andin Yəxua bilən barlık Israillar Makkadahtin qikip, Libnahqa bərip Libnah xəhirigə hujum kildi. **30** Pərwədigar unimu padixahı bilən koxup Israilning kioşioşa tapxurup bərdi; Yəxua uni kiliq bilən urup, xəhiridiki həmmə həlkning birinimu koymay kiliqlap öltürdi; u Yerihoşning padixahioşa kioşinidək uning padixahioşimu xundak kildi. **31** Andin Yəxua bilən barlık Israil Libnahdin qikip, Lakixqa bərip, uni kəmal kilip uningoşa hujum kildi. **32** Pərwədigar Lakixni Israilning kioşioşa tapxurdi; ular ikkinqi künilə uni kiliq bilən elip, dəl Libnahqa kioşinidək, xəhiridiki həlkning birinimu koymay kiliqlap öltürdi. **33** U wakitta Gəzərnıng padixahı Həram Lakix xəhirigə mədət bərix üqün qikip kəldi; ləkin Yəxua uni barlık adəmliri bilən koxup urup, ulardin heqkimni tirik koymay öltürdi. **34** Andin Yəxua bilən barlık Israil Lakixtin qikip, Əglonoşa bərip uni kəmal kilip, u xəhərgə hujum kildi. **35** Ular xı küni xəhərnı elip, uningdiki adəmlərnı kiliqlidi; xı küni Yəxua xəhərdiki barlık kixilərnı təltəküs yoşatti; u dəl Lakixqa kioşinidək, ularoşimu xundak kildi. **36** Andin Yəxua bilən Israilning həmmisi Əglondin qikip Həbronəşa bərip, u xəhərgə hujum kildi. **37** Ular uni elip, dəl Əglonda kioşandək uning padixahıni kiliqlap, uningoşa kəraxlik həmmə yeza-kəntlirini elip, ularning iqidə olturuxluk həmmə adəmnıng heqbirini koymay kiliqlap yoşatti. Yəxua xəhərnı wə iqidiki barlık adəmlərnı mutlək yoşatti. **38** Andin Yəxua bilən barlık Israillar Dəbirgə bərip, u xəhərgə hujum kildi. **39** U xəhərnı elip wə uningoşa kəraxlik həmmə yeza-kəntlirini kiliq bilən urup, padixahıni tutup, bulardiki barlık adəmlərnıng heqbirini koymay təltəküs yoşatti. Yəxua Həbronəşa kioşinidək, Libnahqa wə uning padixahioşa kioşinidək, Dəbir bilən uning padixahioşimu xundak kildi. **40** Bu tərikidə Yəxua xı pütün yurtnı, yəni taşlık rayonnı, jənubiy Nəgəw yurtnı, Xəfələh oymanlıkını, dawandiki yurtlarnı hujum kilip elip, həmmə yurtnı ixəşal kilip

barlik padixahliri bilən məşlup kildi. Israilning Hudasi Pərwərdigar buyruşininidək, u heqkimni koymay, bəlki nəpasi barlarning həmmisini mutlək yoqattı. **41** Yəxua Kədəx-Barneadin tartip Gəzaşoşa boləjan yurtlarni, xuningdək Goxənniing pütkül yurtini taki Gibeonşoşiqimu hujum bilən aldı. **42** Bu kətimki uruxta Yəxua bu padixahlarni məşlup kilip, ularning zeminini igilidi. Qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar Israil tərəpta turup jəng kildi. **43** Andin Yəxua bilən barlik Israil Gilgaldiki qedirgahqa yenip kəldi.

11 Əmma Həzorning padixahı Yabin bularni anglap Madonning padixahı Yobab bilən Ximronning padixahı wə Aksafning padixahışoşa adəm əwətti, **2** xundakla ximaldiki taşliq rayondiki padixahləroşa, Kinnərotning jənubidiki tüzlənqlik, oymanlik wə oşərbtki Dor egizlikidiki həmmə padixahləroşa əlji əwətti; **3** U yəna xərk bilən oşərb tərəptiki Kənaaniylar, Amoriylar, Hittiyylar, Pərizziylər bilən taşliq rayondiki Yəbusiylar wə Hərmon teoşining etikidiki Mizpaş yurtida turuwatқан Hiyiylarni qakirdi. **4** Ular, yəni padixahliri wə barlik koxunlari qikti; ularning sani dengiz sahilidiki kumdək kəp idi, ularning nuroşun at wə jəng hərwiliri bar idi. **5** Bu həmmə padixahlər bir bolup yioşilip, Israil bilən jəng kilix üqün Mərom sulirining boyida qedirlarni tikti. **6** Ləkin Pərwərdigar Yəxuaşoşa: — Sən ulardin heq qorkmioşin; qünki Mən ətə muxu waqitlarda ularning həmmisini Israilning aldidə həlakətkə tapxurimən. Sən ularning atlirining pəylirini kesip, hərwilirini otta kəydürüwətişən, — dedi. **7** Buni anglap Yəxua bilən uning həmmə jəngqiliri Mərom sulirining yenioşa berip, ularning üstigə tuyuksiz qüxüp hujum kildi. **8** Pərwərdigar ularni Israilning kəlioşa tapxurdi; ularni urup Qong Zidon wə Misrəfot-Mayimioşiqə, xundakla xərk tərəptiki Mizpaş wadisoşiqə sürüp berip, ulardin heqbirini koymay kiliqlap əltürdi. **9** Yəxua Pərwərdigarning əzigə buyruşininidək kilip, ularning atlirining pəylirini kesip, hərwilirini otta kəydürüwətti. **10** Xu qəşda Yəxua kaytip berip, Həzorni ixəqal kilip, uning padixahini kiliqlap əltürdi. Həzər bolsa xu dəwrlərdə axu barlik əllərnig bəxi idi. **11** [Israilar] xəhər iqidə olturuxluk həmmisini kiliqlap əltürüp, heq nəpəs igisini koymay həmmisini üzül-kesil yoqattı; Həzorni Yəxua otta kəydürüwətti, **12** Xu padixahlarning barlik paytəht xəhərlirini elip, ularning padixahlirini məşlup kildi; Pərwərdigarning kuli boləjan Musa buyruşininidək, u ularni kiliqlap üzül-kesil yoqattı. **13** Ləkin egizlikə selinoşan xəhərləni bolsa, Israil kəydürmidi; Yəxua ulardin pəkət Həzornila kəydürüwətti. **14** Israilar bu xəhərlərdiki oşəniymətlərnə wə qarpaylarni əzlişigə olja kilip aldı, ləkin iqidiki həmmə adəmləni kiliqlap yoqattı; ular birmu nəpəs igisini tirik koymidi. **15** Pərwərdigar Əz kuli boləjan Musəşoşa nemə buyruşən bolsa, Musamu Yəxuaşoşa xuni buyruşənidi wə Yəxua xundak kildi. U Pərwərdigarning Musəşoşa buyruşininidən heqnemini kəldurmay həmmini xu boyiqə ada kildi. **16** Xu tərəkida Yəxua xu zeminning həmmisini, yəni taşliq rayondiki zeminlarni, barlik jənubiy Nəgəw zeminini, barlik Goxən zeminini, oymanliktiki zeminlarni, tüzlənqliktiki zeminlarni wə Israilning taşliq rayonlirini wə Xəfələh

oymanliqini, **17** Seir dawinioşiqə sozuləjan Həlak teoşidin taki Hərmon teoşining etikidiki Liwan jiloşioşiqə jaylaxқан Baal-Gadkiqə boləjan zeminni igilidi; u ularning həmmə padixahlirini tutup ularni əlümigə məhkum kildi. **18** Xu tərəkida Yəxua bu həmmə padixahlər bilən uzun waqit jəng kildi. **19** Gibeonda olturaklaxқан Hiyiylardin baxqa, heqbir xəhər Israil bilən sulh tüzmidə. Israil ularning həmmisini jəng arkiliklə aldı. **20** Qünki ularning kenglining kəttik kilinixi, Israil bilən jəng kilix niyitidə boluxi Pərwərdigardin idi; buning məksiti, ularning üzül-kesil yoqitilixi; yəni, ularəşa heq rəhim kilinmay, əksişə Pərwərdigar Musəşoşa buyruşininidək ularning yoqitilixi üqün idi. **21** U waqitda Yəxua kelip Anakiyləroşa hujum kilip ularni taşliq rayondin, Həbrondin, Dəbirdin, Anabdin, Yəhədaning həmmə taşliq rayoni bilən Israilning həmmə taşliq rayonidin yoqattı; Yəxua ularni xəhərliri bilən koxup üzül-kesil yoqattı. **22** Xuning bilən Israilarning zeminida Anakiylardin heqbirimu kəldurulmidi; pəkət Gaza, Gat wə Axdodta birnəqşisila kəldi. **23** Xu tərəkida Yəxua Pərwərdigar Musəşoşa wədə kiliqəndək pütkül zeminni aldı; Yəxua uni Israiləşa ularning koxun-kəbilisi boyiqə miras kilip təkşim kildi. Andin zemin jəngdin aram tapti.

12 Israil İordan dəryasining u tərpidə, yəni kün qikix tərpidə [ikki] padixahni əltürdi. Ular ularning zeminini, yəni Arnon dəryasidin tartip Hərmon taşliqışoşa tutaxқан zemin bilən xərk tərəptiki barlik Arabah tüzlənqlikini igilidi. Xu [ikki] padixahlər bolsa: — **2** [birs] Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahı Sihon; u Aroar (Aroar Arnon dəryasining boyida) wə Arnon jiloşisidiki xəhərdin tartip, Gileadning yerimini əz iqigə ələjan Yabbok dəryasioşiqə (bu Ammoniylarning qəgrisi idi) boləjan yərlərdə səltənət kilatti; **3** u səltənət kiliqən zemin yəna xərk tərəptiki Kinnərot dengizidin tartip Arabah dengizioşiqə, yəni Xor dengizioşiqə sozuləjan Arabah tüzlənqlikini, xundakla xərk tərəptiki Bəyt-Yəximotka baridoşan yolni wə jənub tərpidə Pisgaş teoşining dawanlirining qetigiqə sozuləjan zeminni əz iqigə əlatti. **4** Uningdin baxqa Israil Baxan padixahı Ogning zeminini aldı; u Rəfayil [dəyilidoşan gigantlarning] kəldükidin biri idi (ular Axtarot wə Ədrəydə turatti). **5** U Hərmon teoşidiki yurtlarəşa, Salkah wə pütkül Baxan zeminioşa, yəni Gəxuriylar bilən Maakatiylarning qəgrisioşiqə, xuningdək Gileadning yerimioşa, taki Həxbonning padixahı Sihonning qəgrisioşiqə səltənət kilatti. **6** Pərwərdigarning kuli boləjan Musa bilən Israilar buləroşa hujum kilip məşlup kiliqənidi wə Pərwərdigarning kuli Musa xu zeminni Rubənərgə, Gadlarəşa wə Manassəhning yerim kəbilisigə miras kilip bərgənidi. **7** Təwəndikilər Yəxua bilən Israilar İordan dəryasining oşərb tərpidə hujum kilip məşlup kiliqən padixahlərdur; ularning zeminliri Liwan jiloşisidiki Baal-Gadtin tartip, Seirning dawanlirining yenidiki Həlak teoşioşiqə boləjan zeminlardin ibarət idi. Yəxua bu zeminlarni Israilning koxun-kəbililiri boyiqə ularəşa miras kilip bərdi, **8** jümlidin taşliq yurtni, Xəfələh oymanliqini, Arabah tüzlənqlikini, egizliktiki dawanlarni, qəllükni wə jənubtiki Nəgəw zeminini, Hittiyylar, Amoriylar, Kənaaniylar, Pərizziylər, Hiyiylar wə Yəbusiylarning zeminlirini bəliş bərdi: —

9 Ularning padixahlrining biri Yerihoning padixahi, biri Bayt-Əlning yenediki Ayining padixahi, 10 biri Yerusalemmning padixahi, biri Həbronning padixahi, 11 biri Yarmutning padixahi, biri Lakixning padixahi, 12 biri Əglonning padixahi, biri Gəzərning padixahi, 13 biri Dəbirning padixahi, biri Gadərning padixahi, 14 biri Hormahning padixahi, biri Aradning padixahi, 15 biri Libnahning padixahi, biri Adullamning padixahi, 16 biri Makkədəhning padixahi, biri Bayt-Əlning padixahi, 17 biri Tappuahning padixahi, biri Həfərning padixahi, 18 biri Afəkning padixahi, biri Laxaronning padixahi, 19 biri Madonning padixahi, biri Həzorning padixahi, 20 biri Ximron-Mərønning padixahi, biri Aksafning padixahi, 21 biri Taanakning padixahi, biri Məgiddoning padixahi, 22 biri Kədəxning padixahi, biri Karməlning yenediki Yokneamning padixahi, 23 biri Dor egizlikidiki Dorning padixahi, biri Goyimning padixahi, 24 biri Tirzahning padixahi bolup, jəmiy ottuz bir padixah idi.

13 Əmma Yəxua yaxinip, yexi heli bir yərgə berip kəlojanidi. Pərwərdigar uningəja mundaq dedi: — Kə sən əmdi kerip kalding, yexingmu qongiyip kaldi, lekin yənə igilinixi kerək boləjan nuroqun zemin bar. 2 Bu zeminlar bolsa munular: — Filistiyəlarning wə Gəxuriylarning barlik yurtliri, 3 yəni Misirning xərək tərpidiki Xihor dəryasidin tartip, ximal tərpidiki Əkron xəhərining qəgralirioqə sozuləjan yərlər (xu yurt Kanaaniylarning zemini həsəblinatti), jümlidin Gaza, Axdod, Axkelon, Gat wə Əkrondiki bəx Filistiy əmir baxquridoqan yurtlar bilən Awwiyəlarning jənub tərəptiki yurtliri; Zidoniylarəja təwə boləjan Məarahədin tartip Afək bilən Amoriylarning qəgrasioqə boləjan Kanaaniylarning barlik zemini; 5 Gəbaliylarning zemini wə barlik Liwan zemini, yəni kün qikix tərəptiki Həmon teoqining etikidiki Baal-gadtin tartip, Hamat rayoniəja kirix eoqizioqə boləjan zeminlar; 6 Liwandin tartip Misrapot-Mayimoqə sozuləjan taəqlikta barlik olturuwəkanlarning, yəni Zidoniylarning zemini katarliklardan ibarəttur. Bu zemindiki həlkning həmmisini Mən Israil aldidin koəliwetimən. Xunga sən qoqum Mening sanga buyruqinim boyiqə buni qək taxlap Israilliklarəja miras kəlip təkəsim kəlip bərixing kerək. 7 Sən əmdi bu zeminlarni tokkuz kəbilə bilən Manassəhning yerim kəbilisigə miras kəlip bəlgin». 8 Rubənlər bilən Gadlar bolsa, [Manassəhning yerim kəbilisi] bilən birlikə İordan dəryasining u kəti, yəni xərək tərpidə Musaning ularəja bərgən mirasioqə igə boldi; buni Pərwərdigarning kəli boləjan Musa ularəja miras kəlip bərgənidi: — 9 Ularning zeminliri Arnon jiloqisining boyidiki Aroərdin tartip, jümlidin jiloqining otturisidiki xəhər wə Dibonəjoqə sozuləjan Mədəba tüzənglik, 10 Həxbonda sələnət kəloqan, Amoriylarning padixahi Sihonning Ammoniylarning qəgrasioqə boləjan həmmə xəhərliri; 11 Gilead bilən Gəxuriylar wə Maakatiylarning qət yurtliri, Həmon teoqining həmmisi wə Salkahəjoqə sozuləjan barlik Baxan zemini; 12 [gigantlar boləjan] Rəfayiyəlarning kalduq nəslidin boləjan Axtarot bilən Ədrəydə sələnət kəloqan Ogning Baxandiki pütkül padixahlık zeminidin ibarət idi; muxu zemindikiləni Musa məəqlup kəlip, zeminliriəja igə boldi. 13 Ləkin

Israillər Gəxuriylar bilən Maakatiylarning öz yurtliridin koəliwetimədi; xunga Gəxuriylar bilən Maakatiylar bəgingiqə Israil ərsidə turmaxta. 14 Ləkin [Musa] Lawiy kəbilisigə heq miras zeminni bərmigən; Israilning Hudasi Pərwərdigar ularəja eytkinidək, Pərwərdigarəja atap otta sunuloqan kəurbanliklar ularning mirasidur. 15 Musa Rubənlər kəbilisigə, jəmət-ailliri boyiqə yurtlarni miras kəlip bərgədi. 16 Ularning zemini bolsa Arnon jiloqisining yenediki Aroərdin tartip, jiloqining otturisidiki xəhər wə Mədəbaning yenediki pütkül tüzənglik, 17 Həxbon wə uningəja karaxlik tüzənglikteki həmmə xəhərlər, Dibon, Bamot-Baal, Bəyt-Baal-Meon, 18 Yəhaz, Kədəmot, Məfaat, 19 Kiriətayim, Sibmah, wə «jiloqə teoq»diki Zərat-Xəhər, 20 Bəyt-Peor, Pisgah teoqidiki dawanlar, Bəyt-Yəximot, 21 tüzənglikteki barlik xəhərlər wə Həxbonda sələnət kəloqan, Amoriylarning padixahi boləjan Sihonning pütkül sələnətining zeminini öz iqigə aldi. Bu padixah wə uning bilən xu yurtta olturuwə, [Sihonəja] bəkejoqan sərđarlar Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba katarlik Midiyan əmiriliri bolsa Musa tərpidin əltürülgənidi. 22 Xu wəqəttə Israillər əltürənglər iqidə Beorning ooqli palqi Balaammu bar idi; unimu ular kəliqlap əltürəngidi. 23 Rubənlərnin zeminining qəgrasi İordan dəryasining əzi idi. Rubənlərnin jəmət-ailliri boyiqə ularəja bəlungən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kixlakliri idi. 24 Musa yənə Gad kəbilisigə, yəni Gadlarning jəmət-ailliri boyiqə ularəja miras bəlup bərgənidi. 25 Ularning zeminliri bolsa Yaazər bilən Gileadning barlik xəhərliri, Ammoniylarning zeminining yerimi taki Rabbah aldidiki Aroərgiqə, 26 Həxbondin tartip Ramat-Mizpəh wə Bətonimoqə, Mahanayimdin tartip Dəbirning qəgrasioqə, 27 jiloqəja jaylaxqan Bəyt-Həram, Bəyt-Nimrah, Sukkot wə Zafonlar, Həxbonning padixahi Sihonning sələnətining İordan dəryasining xərkiy kətidiki kəloqan kəsimi, dəryani yakəlap Kinnərot Dengizining u bəxioqə idi. 28 Gadlarning jəmət-ailliri boyiqə ularəja bəlungən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kixlakliri idi. 29 Musa Manassəhning yerim kəbilisigə miras bərgənidi; Manassəhning yerim kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə bu miras bəlup bərilgənidi: — 30 zeminliri Mahanayimdin tartip, pütkül Baxan zemini, Baxanning padixahi Ogning pütkül sələnətining zemini wə Yairning barlik yeza-kəntliri (bu yeza-kəntlər Baxanning əzigə jaylaxqan bolup, jəmiy atmix idi), 31 Gileadning yerimi bilən Baxan padixahi Ogning sələnətidiki Axtarot wə Ədrəy xəhərliri Manassəhning ooqli Makirning əwladioqə təwə kəlinəjan bolup, Makirlarning yerim kəsimioqə jəmət-ailliri boyiqə miras kəlip bəlup bərilgənidi. 32 Musa İordan dəryasining xərək kəti, Yerihoning udulida, Moabning tüzənglikliridə boləjan wəqətdə bəlup bərgən miraslar mana bu zeminlar idi. 33 Ləkin Musa Lawiy kəbilisigə heq miras zeminni təkədim kəlmədi; Israilning Hudasi Pərwərdigar ularəja eytkinidək, U Əzi ularning mirasidur.

14 Israillarning Kanaan zeminidin aloqan mirasliri təwəndikidək; Əliazar kəhən bilən Nunning ooqli Yəxua wə Israil kəbililiridiki jəmət-ailə baxlikliri muxu miraslarni ularəja bəlup bərgən. 2 Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən tokkuz yerim kəbilə teoqrisida

buyruqinidək, ularning hər birining ülxü qək taxlax bilən belüp berildi. **3** Qünki qaləjan ikki kəbila bilən Manassəhning yerim kəbilisining mirasini bolsa Musa İordan dəryasining u tərəpidə ularəqa təksim kəiləjanidi; lekin u Lawiylarəqa ularning arisida heq miras bərmigəni **4** (Yüsüpning əwladliri Manassəh wə Əfrayim degən ikki kəbiləgə belüngəni. Lawiylarəqa bolsa, turuxləgə bolidiəjan xəhərlər bəkitilip, xundakla xu xəhərləgə təwə yaylaklardin qarpaylirini bəkididəjan wə mal-mülüklerini orunlaxturididəjan yərlərdin baxkə ularəqa heq ülxülərnə bərmigəni). **5** Pərwərdigar Musaqə kəndə buyruəjan bolsa, Israillər xundək kəlip zemini belüxüwəldi. **6** Yəhəudalar Gilgaləqa, Yəxuaning kəxiəqa kəldi, Kənziziy Yəfunnəhning oəli Kaləb Yəxuaəqa mundək dedi: — «Pərwərdigar Əz adimi boləjan Musaqə mən bilən sening toərangda Kədəx-Barneada nemə degənlikini bilisənə; **7** Pərwərdigarning adimi Musa menə Kədəx-Barneadin zemini qarlap kelixkə əwətkənda, mən kərik yaxta idim; qin [etikadlik] kənglüm bilən uningəqa həwəp yətküzgənidim. **8** Əmma mən bilən qikqan kərinədxilərim həkəning kənglinə su kəliwətkəni. Ləkin mən bolsam pütün kəlbim bilən Pərwərdigar Huda yiməqa əgəxtim. **9** U küni Musa kəsəm kəlip: — «Sən pütün kəlbəng bilən Pərwərdigar Huda yiməqa əgəxkəning üqün, sening putung dəssigən zemin jəzmən əbədgiqə sening bilən nəsləngning mirasi bolidu» — degəni. **10** — Mana İsrail qəldə sərgərdən bolup yürgənə, Pərwərdigar Musaqə xu səzlərnə degən künidin keyinki kərik bəx yil iqidə Əzi eytkinidək menə tirik saklıdi. Mana mən bəgün səksən bəx yaxkə kirdim. **11** Mən muxu kündimə Musa menə qarlawkə əwətkən kündikidək küqlükəmən, məyli jəng kəlix bolsun yaxi bir yərgə bərip-kəlix bolsun, mening yənilə baldurkidək kük-dərmanim bardur. **12** Əmdi Pərwərdigar xu künidə wədə kəiləjan bu təqlək yurtni mənə miras kəlip bərgin; qünki u küni sənmə u yərdə Anakiylər turididəjanlikini, xundakla qəng həmə mustəhəkən xəhərlər bərləğini ənglididəjan. Ləkin Pərwərdigar mən bilən billə bolsila, Pərwərdigar eytkinidək mən ularni kəlipwətimən». **13** Buni əngləp Yəxua Yəfunnəhning oəli Kaləbkə bəht-bərikət tiləp, Həbronnə uningəqa miras kəlip bərdi. **14** Xungə Həbron taki bəgüngiqə Kənziziy Yəfunnəhning oəli Kaləbning mirasi bolup turmaqta; qünki u pütün kəlbə bilən İsrailning Hudasi Pərwərdigarəqa əgəxkən **15** (ilgiri Həbron bolsa Kiriat-Arba dəp atilətti. Arba degən adəm Anakiylər arisida əng dangki qikqan adəm idi). Xundək kəlip zemin jəngdin aram tapti.

15 Yəhəudalar kəbilisining mirasi bolsa jəmət-aillirə boyiqə qək taxlinip erixkən zemin bolup, jənubiy tərəpning uqi Edomning qəgrisəqa wə Zin qəligə tutaxti; **2** jənubiy qəgrisə «Xor dengizi»ning ayiqidid, yəni jənubiy tərəpkə qəkəyiyip qikqan kəltuktin baxlinip. **3** «Serik Əxək dawini»ning jənub təripidin ətəp, Zinəqa tutaxti; andin Kədəx-Barneaning jənubini yakiləp Həzronəqa ətəp, Addarəqa bərip, Karkəhəkə burulup, **4** Azmonəqa ətəp Misir əkini bilən qikqip, uqi dengizəqa təkixətti. Bu ularning jənubiy qəgrisə idi. **5** Xarkiy qəgrisə bolsa Xor dengizidin İordan dəryasining dengizəqa kuyulididəjan əqizidə qəridi; ximaliy qəgrisə bolsa dengizning İordan dəryasining dengizəqa kuyulididəjan

əqizidin baxlinip, **6** andin Bəyt-Həqləhəqa bərip, Bəyt-Arabəhning ximalidin ətəp, Rubənnəng oəli Bəhənnəng təkining kəxiətiqə idi; **7** andin qəgəraq Aqor jiləjisidin Dəbirgə qarap ətəp, u yərdin ximal təripigə burulup, jiləjining jənub təripidiki Adummiməqa qikqididəjan dawənnəng udulidiki Gilgaləqa yetip bərip, andin Ən-Xəməx suliridin ətəp, Ən-Rəgəl bulikiəqa tutixətti; **8** u yərdin «Bən-Hənnəmməning jiləjisə»əqa qikqip, Yəbusiylər egizlikidin, yəni Yerusəlemning jənub təripidiki dawəndin ətəp, andin Hənnəmmə jiləjisining ximaliy bəxidiki təqəning qəkkisəqa qikti; **9** qəgə bu təqəning qəkkisidin Nəftəhə süyünəning bulikiəqa bərip, andin Əfron təqədidiki xəhərlirəning yəni bilən qikqip, u yərdin Baaləh (yəni Kiriat-Yearim)əqa yetip bərip, **10** andin Baaləhtin ətəp, qərb təripigə kəyirəlip Seir təqəsiəqa bərip, Yearim təqəsi (yəni Kəsəlon)ning ximaliy bəqridin ətəp, Bəyt-Xəməxə qixüüp, Timnəhtin ətti; **11** andin ximaləqa qarap Əkronning dawini bilən qikqip Xikronəqa ətəp, Baaləh təqəsinə yənə qəqa tutixəp, Yəbnəəlgə yetip, andin uqi dengizəqa təkəxkəni. **12** Qərb təripidiki qəgrisə bolsa dengiz boyliri idi. Yəhəudaləning jəmət-aillirə boyiqə ularəqa tohtitilon tət təripidiki qəgə mana xu idi. **13** Yəfunnəhning oəli Kaləbgəqə bolsa, Pərwərdigarning Yəxuaəqa bərgən əmri boyiqə, uningəqa Yəhəudaləning arisida bir ülxü, yəni Anəkning atisi Arbanəng xəhiri boləjan Həbron atə kilindi. **14** Kaləb xu yərdin Xəxəy, Ahimən wə Təlməy degən üç Anakiyini kəqləwətti; ular üç Anəkning əwəldi idi. **15** Andin xu yərdin qikqip, Dəbirdə turuwətkənarəqa hujum kildid (ilgiri Dəbirning nəmi Kiriat-Səfər idi). **16** Kaləb: — Kimki Kiriat-Səfərgə hujum kəlip uni əlsa, uningəqa kizim Aksəhni hotunlukqə bərimən, degəni. **17** Kaləbning ukisi Kənazning oəli Otniyəl uni ixəql kildid, Kaləb uningəqa kizi Aksəhni hotunlukqə bərdi. **18** Xundək boldiki, kiz yatlık bolup uning kəxiəqa barar qəqdə, erini atisidin bir pərqə yəp soraxkə ündidi. Aksəh əxəktin qixüxigə Kaləb uningdin: — Sening nemə təlipəng bə? — dəp soridi. **19** U jawəp bərip: — Mənə ələhidə bir bərikətligəysən; sən mənə Nəgəwədin [kəqəjirək] yəp bərgənəkənsən, mənə birnəqəqə buləkənimə bərgəysən, — dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningəqa üstün buləklər bilən əstin buləklərnə bərdi. **20** Təwəndikilər Yəhəuda kəbilisigə ularning jəmət-aillirə boyiqə təgkən miras ülxülərdur: — **21** Yəhəuda kəbilisining əng jənubiyəqa jəyləxkən, Edom qəgrisə tərəptiki xəhərlər: — Kabzəəl, Edər, Yəgür, **22** Kinaləh, Dimənaləh, Adadəh, **23** Kədəx, Həzor, Yitnən, **24** Zif, Tələm, Bəəlat, **25** Həzor-hədəttəh, Keriət-Həzron (yəni Həzor), **26** Amam, Səmə, Moladəh, **27** Həzor-Gədədəh, Həxəmon, Bəyt-Pələt, **28** Həzor-Xual, Bəər-Xəbə, Biziotiyə, **29** Baaləh, İjim, Əzəm, **30** Əltələd, Kəsil, Horməh, **31** Zikləg, Madmənnəh, Sənsənnəh, **32** Libəə, Xiləhim, Ayin wə Rimmən kətarliklər jəmiy yigirmə tokkuz xəhər wə ularəqa kərxəlik kənt-kixləklər idi. **33** Xəfələh oymənlikidiki xəhərlər bolsa Əxtəəl, Zorəh, Axnəh, **34** Zənoəh, Ən-Gənnim, Təppuəh, Ənəm, **35** Yərmüt, Adulləm, Sokoh, Azikəh, **36** Xəarəyim, Aditəim, Gədərləh wə Gədərotəim bolup, jəmiy on tət xəhər wə ularəqa kərxəlik kənt-kixləklər idi. **37** Bulərdin bəxkə yənə Zinən, Hədəxəh, Migdəl-Gədə,

38 Dilean, Mizpah, Yoqtəəl, **39** Laqix, Bozkat, Əglon, **40** Kabbon, Lahmas, Kitlix, **41** Gəderot, Bəyt-Dagon, Naamaħ wə Makkədəħ bolup, jəmiy on altə xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar idi. **42** Buningdin baxĵa yənə Libnah, Etər, Axan, **43** Yəftah, Axnah, Nəzib, **44** Keilah, Aqzib wə Maraxah bolup, jəmiy tokĵuz xəhər wə yənə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklarmu bar idi; **45** yənə Əkron bilən uningoĵa qaxaxliq yeza-kəntlər, **46** xundakla Əkronning oĵərb tərpidin tartip Axdodning yenidiki həmmə xəhərlər bilən ularning kənt-kixlakliri qoxulup, **47** Axdod wə uningoĵa qaxaxliq yezilar wə kənt-kixlaklar, Gaza xəhiri wə xundakla Misir ekiniĵiqə wə Uluoĵ Dengizning ĵiroĵiqiĵiqə, uningoĵa qaxaxliq yezilar wə kənt-kixlaklar bar idi. **48** Taĵliq rayondiki xəhərlər: — Xamir, Yattir, Sokoh, **49** Dannah, Kiriət-Sannah (yəni Dəbir), **50** Anab, Əxtəmoħ, Anim, **51** Goxən, Həlon wə Giloh bolup, jəmiy on bir xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. **52** Buningdin baxĵa yənə Arab, Dumah, Exan, **53** Yanim, Bəyt-Tappuah, Afikah, **54** Həmtah, Kiriət-Arba (yəni Həbron) wə Zior bolup, jəmiy tokĵuz xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. **55** Buningdin baxĵa yənə Maon, Karməl, Zif, Yuttaħ, **56** Yizrəəl, Yokdeam, Zanoah, **57** Kayin, Gibeah wə Timnah bolup, jəmiy on xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. **58** Buningdin baxĵa yənə Həllul, Bəyt-Zur, Gədor, **59** Maarat, Bəyt-Anot wə Əltəkon bolup, jəmiy altə xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. **60** Buningdin baxĵa yənə Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearim) wə Rabbah deĵən ikki xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar bar idi. **61** Qəldiki xəhərlər bolsa: — Bəyt-Arabah, Middin, Səkah, **62** Nibxan, «Xor Xəhiri» wə Ən-Gədi, jəmiy altə xəhər wə ularoĵa qaxaxliq kənt-kixlaklar idi. **63** Lekin Yerusalemda olturuĵluk Yəbusiyarni bolsa Yəħudalar qoĵliwətmigən; xunga ta bəgüngiqə Yəbusiyar Yəħudalar bilən Yerusalemda billə turmaĵta.

16 Yüsüpnə əwladliriĵa qək taxlinip qıĵĵan miras zemin bolsa Yerihooĵa tutax boləjan İordan dəryasidin tartip, Yerihoning xərĵ tərpidiki kəllərgiqə boləjan yurtlar wə Yerihodin qıĵip, qəldin etüp Bəyt-Əlning taĵliq rayoniĵa sozuləjan yurtlar idi. **2** Qəgrisi Bəyt-Əldin tartip Luzoĵa, andin Arkiylarning qəgrisiĵiki Atarotĵa yetip, **3** andin oĵərb tərpiĵə berip, Yafətiylərnə qəgrisiĵa tutixup, Astin Bəyt-Həronning qetiĵə qüxüp, Qəzərgə berip dengizdə ahirlixatti. **4** Yüsüpnə əwladliri, yəni Manassəħ bilən Əfraimlar erixkən miras ülixi mana xu idi. **5** Əfraimlarning jəmət-ailliri boyiqə aləjan zeminining qəgrisi təwəndikidək: — miras zeminning xərĵ tərptiki qəgrisi Atarot-Addardin tartip üstün Bəyt-Həronoĵiqə yetip, **6** andin dengizə berip ximaloĵa qaxap Mikmitatĵa qıĵti; andin yənə xərĵ tərpidiki Taanat-Xilohĵa qayrilip, uningdin etüp xərĵ tərpkə qaxap Yanoahĵa, **7** Yanoahdin qüxüp Atarot bilən Naaratĵa yetip, Yerihooĵa tutixip İordan dəryasiĵa qıĵti. **8** Qəgra Tappuahdin oĵərb tərpkə qıĵip Kanah ekiniĵiqə berip, dengizə yetip ayaĵlaxti. Əfraimning kəbilisigə, yəni ularning jəmət-aillirigə təgkən miras ülixi xu idi. **9** Buningdin baxĵa Əfraimlar üqün Manassəħning mirasining otturisida birnəqqə xəhərlər ayriloĵanı; bu ayriloĵan xəhərlərnə həmmisi qaxaxliq

kənt-kixlakliri bilən qoxuloĵanı. **10** Əmma [Əfraimlar] Gəzərdə olturuxluk Qanaaniylarni qoĵliwətmigənidi; xunga Qanaaniylar ta bəgüngiqə Əfraimning arisida turup, məhsus haxarqi mədikarlar bolup turmaĵta.

17 Manassəħ Yüsüpnə tunji oĵli boləqəqə, uning kəbilisigimu qək taxlinip miras berilən. Manassəħning tunji oĵli Makirning [əwladliri] (Makir Gileadning atisi idi) batur palwan boləqəqə, ularoĵa Gilead bilən Baxan miras ĵilip berildi. **2** Manassəħning qəloĵan əwladlirimu, jümlidin Abiezərlər, Hələklər, Asriəllər, Xəkəmlər, Həfərlər bilən Xemidalar əz jəmət-ailliri boyiqə miras ülixi ni aldı. Bular bolsa Yüsüpnə oĵli Manassəħning ər jəmət ailliri idi. **3** Əmdi Manassəħning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərnə oĵli Zəlofiħadning oĵul pərzəntliri yəq bolup, pəĵət ĵizliriĵa bar idi. Uning ĵizlirining isimliri Maħlah, Noah, Həglaħ, Milkah wə Tirzəħ idi. **4** Ular kaħin Əliazar bilən Nunning oĵli Yəxua wə əmirlərnə qəxiĵə berip ularoĵa: — Pərwərdigar Musaoĵa biz toyruluq ĵerindaxlirimiz katarida miras berixkə əmr ĵiloĵanı, dedi. Xuni dewidi, [Yəxua] Pərwərdigarning əmri boyiqə ularning atisining ĵerindaxliri katarida ularoĵa miras bərdi. **5** Buning bilən İordan dəryasining u tərpidiki Gilead bilən Baxan zeminliridin baxĵa, Manassəħkə yənə on ülixi yər berildi. **6** Qünki Manassəħning ĵizliri uning oĵullirining qatarida mirasĵa igə boləqanı; Gilead zemini Manassəħning qəloĵan əwladliriĵa təgkənidi. **7** Manassəħning zeminining qəgrisi bolsa Axirdin tartip Xəkəmnən utturidiki Mikmitatĵa berip, andin jənub tərpiĵə qayrilip, Ən-Tappuahda turuĵuqilarning jayiqə tutixatti. **8** Qünki Tappuahning zemini bolsa Manassəħgə təgkənidi; lekin Manassəħning qəgrisiĵiki Tappuah xəhiri Əfraimoĵa təwə idi. **9** Qəgrisi u yərdin Kanah ekiniĵə qüxüp, jiləjoning jənub tərpi bilən qıĵti. U yərdiki xəhərlər bolsa Manassəħning xəhərlirining arisida bolsimu, Əfraimoĵa təgdi. Manassəħning qəgrisi jiləjoning ximal tərpi bilən berip dengizə yetip ahirlixatti. **10** Jiləjoning jənub tərpidiki zemin Əfraimoĵa, ximal tərpidiki zemin Manassəħkə təwə idi; oĵərb tərpinə qəgrisi dengiz idi. Ularning zemini ximal tərpidə Axirning ülixiĵiqə yetip, xərĵ tərpi İssakarning ülixiĵə tutaxĵanı. **11** Manassəħkimu İssakar bilən Axirning ülixliri iqidin Bəyt-Xəan wə uningoĵa qaxaxliq kəntlər, İbleam bilən uningoĵa qaxaxliq kəntlər, Dor əhalisi bilən Dorə qaxaxliq kəntlər, Ən-Dor əhalisi bilən Ən-Doroĵa qaxaxliq kəntlər, Taanak əhalisi bilən Taanakĵa qaxaxliq kəntlər wə Megiddo əhalisi bilən Megiddooĵa qaxaxliq kəntlər, yəni «Üq Egizlik» deĵən yurt təgdi. **12** Lekin Manassəħ bilən xəhərdikilərnə qoĵliwətmididi; Qanaaniylar xu yurtlarda turuwerixkə niyət baĵliĵanı. **13** İsrailar baroĵanseri küqəyqəqə Qanaaniylarni əzlrigə haxarqi ĵilip beĵindurdi, lekin ularni əz yərliridin mutlək qoĵliwətmididi. **14** Yüsüplər bolsa Yəxuaĵa: — Biləz Pərwərdigar ĵəziroĵə xundak bərikətləp kəlgən, qong bir həlk tursaq, sən nemixĵə qək taxlax bilən bizgə pəĵət bir ülixi miras, bir pərqə yərlə bərding? — dedi. **15** Yəxua ularoĵa jawab berip: — Əgər silər qong bir həlk bolsanglar, Əfraimning taĵliq yurti silərgə tar kəlgən bolsa, ormanoĵa berip u yərdiki

Pərizziylər bilən [gigant] Rəfayıylar yurtida dərəhlərnı kesip, əzünglər üqün bir jayni qikiriwelinglar, dedi. **16** Ləkin Yüsiüplər: — Taoqlik yurt bizgə yətməydu; xuning bilən bir waqıtta jilojida turuwatqanlar, mayli Bəyt-Xeanda wə uningə qaraxlık kəntlərdə bolsun yaqi Yizrəəl jilojisida turuwatqan Kanaaniylar bolsun, həmminisning təmürdin jəng harwiliri bar ikən, dedi. **17** Xundak dewidi, Yəxua Yüsiüp jəməti boləan Əfraim bilən Manassəhgə sez kilip: — Silər dərwaqə qong bir həłksilər wə zor küqünglər bardur; xunga silərgə pəkət bir ülüxla miras berilsə bolmaydu; **18** axu pütkül taoqlik yurtmu silərgə berilidu; gərəp u ormanlık bolsimu, silər uni kesip boxitisilər wə uning ətrəpirləjimu igə bolisilər; Kanaaniylarning təmür jəng harwiliri bar, xundakla küqlük bolsimu, silər ularni həydəp qikiriwətəlisilər, — dedi.

18 Pütkül Israillər jamaiti Xilohqa yiojilip, u yərdə ibadət qediri tiktı. Gərəp zemin ularning aldida boysunduruləan bolsimu, **2** ləkin Israillər arisida əz miras ülüxi tehi təksim kilinmiəan yəttə kəbilə kəlojanidi. **3** Xunga Yəxua Israilləroqa mundak dedi: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə bərgən bu zeminni kolunglarəqa elixka susluk kilip kaqanojiqə kəynigə sürisilər? **4** Silər əzünglər üqün hər kəbilidin üq adəmni tallanglar; mən ularni kozojilip bir pütkül zeminni aylinip qikip, uni hər bir kəbilə əz miras ülüxigə muwapik sızip-hatiriləxkə, andin kəximəqa yenip kelixkə əwətimən. **5** Ular zeminni yəttə ülüxkə bəlsun; ləkin Yəhuda kəbilisi bolsa jənbuktı əz ülüx zeminiəda turıwərsun, Yüsiüpnıng jəmətimu ximal tərəptiki əz ülüx zeminiəda turıwərsun. **6** Silər zeminni yəttə ülüxkə bəlip, pasilini hatiriləp sızip yeniməqa kelinglar; andin mən Pərwərdigar Hudayimizning aldida bu yərdə silər üqün qək taxlaymən. **7** Əmma Lawiylarning bolsa, aranglarda ülüxi bolmaydu, qünki Pərwərdigarning kahinliki ularning mirasidur. Gad bilən Rubən wə Manassə yerim kəbilisi bolsa İordan dəryasining u kəti, xərk tərpidə Pərwərdigarning kuli boləan Musa ularəqa miras kilip bərgən yərlərnı allıkaqan aləqəndur». **8** [Zeminni hatiriləxkə bəkitkən] kixilər kozojilip yoloqa qikkənda, Yəxua ularəqa kəttik jekiləp: — Silər bərip zeminni aylinip, uni sızip-hatiriləp mening kəximəqa yenip kelinglar; andin mən muxu yərdə, Xilohning əzidə Pərwərdigarning aldida silər üqün qək taxlaymən, dedi. **9** Xundak dewidi, bu adəmlər bərip zeminni aylinip, uni sızip-hatiriləp, xəhərlər boyiqə yəttə ülüxkə bəlip, hatirigə sızip, Xilohdiki qədirgəhka, Yəxuaning kəximəqa yenip kəldi. **10** Andin Yəxua Xilohda Pərwərdigarning aldida ular üqün qək taxlıdi wə xu yərdə kəbilə-jəməti boyiqə zeminni Israilləroqa təksim kilip bərdi. **11** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə qək tartildi; ular qək arkiqlik erixkən zemin Yəhudalar bilən Yüsiüplərnıng zemini otturisidiki yurt boldi. **12** Ularıning ximaliy qəgrisi İordan dəryasidin baxlap, Yerihoning ximal tərpidiki dawanni yandap, ojarb tərpiyə qarap taoqlik yurtka qikip wə Bəyt-Awənnıng qəligə tutixatti; **13** andin Luzəqa qikip, luz, yəni Bəyt-Əlnıng jənub tərpinini yandap etüp, astin Bəyt-Horənnıng jənubidiki taoşka yəkin Atarət-Addarəqa qüxti; **14** qəgra xu yərdin etüp ojarbtin jənubka

qayrilip, Bəyt-Horənnıng jənubining udulidiki taojdin Yəhudalarıning xəhərliridin biri boləan Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearimə)ə tutaxti. Bu ojarb tərəpning qəgrisi idi. **15** Jənub tərəpning qəgrisi Kiriət-Yearimning qətidin baxlap ojarb tərpiyə mēngip, Nəftəohtiki su mənəbisigə tutaxti; **16** qəgra andin Rəfayıylarning jilojisining ximal tərpiyə jaylaxkən Bən-Hınnomning jilojisining udulidiki taojdin bəxiəqa qüxüp, andin Hınnomning jilojisi bilən yənə qüxüp, Yəbusiylarning egizlikining jənub tərpi bilən mēngip, andin Ən-Rogəl bulikəjə qətti; **17** andin ximal tərpiyə qayrilip Ən-Xəməx bulikədin etüp, Adullam dawining udulidiki Gəliotka bərip, Rubənnıng oqlı Boħənnıng təxiəqa qüxüp, **18** wə Arabah tüzənglikining ximal tərpidiki egizliktin etüp, Arabah tüzənglikigə qüxti. **19** Andin qəgra ximal tərpiyə qikip Bəyt-Həglahning dawinoqa tutixip, İordan dəryasining jənubiy əojizida, yəni Xor dengizining ximaliy kəltukəda ahirlaxti. Bu jənub tərəpning qəgrisi idi. **20** Xərk qəgrisi bolsa İordan dəryasining əzi idi. Bu Binyaminlarıning ülüxi bolup, ularəqa jəmət-ailliri boyiqə tohtitiləan miras zeminiəning qəgrisi xu idi. **21** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə təgkən xəhərlər bolsa təwandikilərdur: — Yerihə, Bəyt-Həglah, Emək-Kəziz, **22** Bəyt-Arabah, Zəmarayim, Bəyt-Əl, **23** Awwim, Parah, Ofrah, **24** Kəfar-Həamonay, Ofni wə Geba bolup, jəmiy on ikki xəhər wə ularəqa qaraxlık kənt-kixlaklar idi; **25** Buningdin bəxka Gibeon, Ramah, Bəərot, **26** Mizpah, Kəfirah, Mozh, **27** Rəkam, İrpəəl, Taraləh, **28** Zəlah, Hə-Ələf, Yəbusi (yəni Yerusalem), Gibeəh wə Kiriət bolup, jəmiy on tət xəhər wə uningə qaraxlık kənt-kixlaklarmu bar idi. Bu bolsa Binyaminlarıning miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularəqa berilənidı.

19 İkkinqi qək Ximeənoqa qikti, yəni Ximeənlər kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; ularning mirasi bolsa Yəhudalarıning miras ülüxining arisida idi. **2** Ularıning erixkən mirasi iqidə Bəər-Xəba, Xəba, Moladah, **3** Həzar-Xual, Balah, Ezəm, **4** Əltolad, Bitul, Hormah, **5** Ziklag, Bəyt-Markabot, Həzar-Susah, **6** Bəyt-Libaot wə Xaruəhən bolup, jəmiy on üq xəhər wə ularəqa qaraxlık kənt-kixlaklar idi. **7** Buningdin bəxka yənə Ayin, Rimmon, Etər, Axan bolup, jəmiy tət xəhər wə ularəqa qaraxlık kənt-kixlaklar **8** Həmədə jənub tərəptiki Baalat-Bəər (yəni jənubdiki Ramah)əjəqə boləan bu [tət] xəhərnıng ətrəpidiki həmmə kənt-kixlaklarmu bar idi. Bular Ximeənlər kəbilisining ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə erixkən mirasi idi. **9** Ximeənlarning miras ülüxi Yəhudalarıning ülüxining iqidin elip berildi; qunki Yəhudalarıning miras ülüxi əzlrigə kəplük kəlojanidi, xunga Ximeənlarning miras ülüxi ularning miras ülüxining iqidin berildi. **10** Üqinqi qək Zəbulunlar kəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; ularning miras qəgrisi Saridka baratti, **11** qəgrisi ojarb tərəptə Məreələhka bərip Dəbbəxətəke yetip Yokneənnıng udulidiki ekinoqa tutixatti; **12** U Saridtin xərk tərpiyə qayrilip, kün qikixka burulup Kislot-Tabor yurtioqa tutixip, Dabiratka etüp, Yəfiyaəqa bardı; **13** andin xu yərdin u xərk tərpiyə kün qikixka [yənə] burulup, Gat-Həfər wə Ət-Kazinoqa kelip Neəhka sozuləan Rimmon yurtioqa yetip bardı. **14** Andin u yərdin ximal tərəpkə qayrilip, Hənnatonəqa yetip

berip, Yiftah-Əlning jilojisida ahirlaxti. **15** Ularning ülüxi yənə Kattat, Naħalal, Ximron, Yidalah wə Bəyt-Ləħəmnimu orap, jəmiy on ikki xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklarnimu ez iƣigə alatti. **16** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Zəbulunlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularoƣa berilgənid. **17** Tətinƣi ƣəƣ Issakaroƣa ƣiƣti, yəni Issakarlar ƣəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; **18** ularoƣa berilgən yurtlar Yizrəəlƣə bolup, Kəsullot, Xunəm, **19** Həfarayim, Xion, Anaħarat, **20** Rabbit, Kixion, Ebəz, **21** Rəmət, Ən-Gənnim, Ən-Həddah wə Bəyt-Pəzzəzni wə iƣigə aldi; **22** andin qəgrisi Tabor, Xahəzimah wə Bəyt-Xəməkkə yetip, Iordan dəryasida ahirlaxti; ularning ülüxi jəmiy on altə xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar idi. **23** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Issakarlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularoƣa berilgənid. **24** Bəxinƣi ƣəƣ Axirlar ƣəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; **25** ularning zemini Həkkat, Həli, Bətan, Aƣsaf, **26** Allammələk, Amed wə Mixalni ez iƣigə aldi; qəgrisi oƣərb tərəpta Karməl bilən Xilħor-Libnatƣa tutixip, **27** andin xərk tərəpkə ƣayrilip Bəyt-Dəgonoƣa berip, Zəbulun [zemini] bilən Yiftah-Əl jilojisining ximal tərpidin ötəp, Bəyt-Əmək bilən Neialgə yetip berip ƣabulning ximal tərpiƣə ƣiƣti; **28** Ebron, Rəħob, Həmmon wə Kanaħni ez iƣigə elip Qong Zidonoƣa yetip bard. **29** andin qəgrisi Ramaħ tərpiƣə ƣayrilip, Tur dəgən mustəħkəm xəħirgə berip, Hosaħƣa ƣayrilip, Aƣzib bilən Həbəlğə tutax boləƣan dengizda ahirlaxti; **30** zemini Ummah, Afək wə Rəħobnimu ez iƣigə aləƣan; jəmiy yigirmə ikki xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklarni ez iƣigə aləƣanidi. **31** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Axirlarning miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularoƣa berilgənid. **32** Altinƣi ƣəƣ Naftalioƣa ƣiƣti, yəni Naftalilar ƣəbilisigə jəmət-ailliri boyiqə tartildi; **33** ularning qəgrisi bolsa Hələftin ƣiqip, Zaanənimdik dub dərihidin ötəp, Adəmi-Nəkəb wə Yəbnəldin ƣiqip, Lakkumoƣa yetip Iordan dəryasioƣa berip ahirlaxti. **34** Andin oƣərb tərəpkə ƣayrilip Aznot-Taboroƣa berip, xü yərdin Həkkokƣa ƣiqip, jənutba Zəbulunning ülüx zeminiəƣa tutixip, ximalda Axirning ülüx zeminiəƣa yetip, kün ƣiqix tərpidə Iordan dəryasining yenida, Yəħudaning ülüx zeminiəƣa ulaxti. **35** Naftalining mustəħkəm xəħərliri Ziddim, Zər, Həmmat, Rakkat, Kinnərət, **36** Adamah, Ramaħ, Həzor, **37** Kədəx, Ədrəy, Ən-Həzor, **38** Yiron, Migdal-Əl, Hərəm, Bəyt-Anat wə Bəyt-Xəməxlər bolup, jəmiy on tokkuz xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar idi. **39** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Naftalilar ƣəbilisining miras ülüxi bolup, jəmət-ailliri boyiqə ularoƣa berilgənid. **40** Yəttinƣi ƣəƣ Danlarning ƣəbilisigə ƣiƣti; u ularning jəmət-ailliri boyiqə tartildi. **41** Ularning miras zemini bolsa Zoreah, Əxtəol, Ir-Xəməx, **42** Xaalabbın, Ayjalon, Yitlah, **43** Elon, Timnataħ, Əkron, **44** Əl-təkəħ, Gibbeton, Baalat, **45** Yəħud, Bənə-Barak, Gat-Rimmon, **46** Mə-Yarkon, Rakkon wə Yafoning udulidiki yurtni ez iƣigə aldi. **47** Ləkin Danlarning zemini ez ƣolidin kətkən boləƣaqƣa, Danlar ƣiqip Ləxəmgə ģujum ƣilip uni ixoħal ƣildi; aħalisini kiliqlap yəkitip, u yərnə əzining ƣilip makanlaxti; andin

ular Ləxəmgə atisi Danning ismini ƣoyup, uni Dan dəp atidi. **48** Mana bular, yəni bu xəhərlər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-kixlaklar Danlar ƣəbilisigə, ularning jəmət-ailliri boyiqə miras ƣilip berilgənid. **49** Bu tərkiƣdə [Israillar] zeminni qəgra-qəgra boyiqə bəltəp boldi; andin ular Nunning oəli Yəħuoƣa ez arisidin miras bəltəp bərdi. **50** Pərwərdigarning buyruƣi boyiqə Yəħua tiliginidək uningəƣa Əfraim taəliƣ yurtidiki Timnat-Seraħ dəgən xəħərnə bərdi; buning bilən u xəħərnə ƣurup ƣiqip, uningda turdi. **51** Mana bular Əliazar kaħin bilən Nunning oəli Yəħua wə Israilling ƣəbilə-jəmətlirining kattabaxliri bir bolup Xilohda, jamaət qədirining dərəzasining alida turup, Pərwərdigarning alida ƣəƣ taxlap bəltəp təksim ƣiləƣan miraslardur. Bu tərkiƣdə ular zeminning təksimatini tūgətti.

20 Pərwərdigar Yəħuoƣa səz ƣilip mundaƣ dedi: — **2** Sən Israillaroƣa mundaƣ dəgin: — «Əzüm Musaning wasitisi bilən silərgə buyruəandək, əziŋlar üqün «panaħliƣ xəħərlər»ni tallap beƣinglar; **3** bilməy, tasadiƣiylıƣtin adəm urup öltürəp ƣoyəƣan ģərkəndəƣ kixi u xəħərlərgə ƣeqip ƣətsun. Buning bilən bu xəħərlər silərgə ƣan intıƣamini aləƣuƣidin panaħgəħ bolidu. **4** [Adəmi xundaƣ öltürgən] kixi bu xəħərlərnin birigə ƣeqip berip, xəħərnin ƣowukioƣa ƣelip, xü yərdə xəħərnin aƣsaƣallirioƣa ez əħwalini eytsun; ular uni əzigə ƣobul ƣilip xəħərgə ƣirgüzəp, uning əzliri bilən billə turuxioƣa uningəƣa jay bərsun. **5** Əndi ƣan ƣisasini aləƣuƣi uni ƣoşƣap ƣəlsa, ular adəm öltürgən kixini ƣisasarning ƣolioƣa tərħurup bərmisun; ƣünki xü ƣixining burundin ez ƣoxnisioƣa ģeq oq-adawiti bolmioƣan, bəli tasadiƣiy urup öltürəp ƣoyəƣan. **6** [Adəm öltürgən] kixi jamaət alida sorəƣ ƣilinoƣuƣə xü xəħərdə tursun; andin xü waƣittiki bax kaħin öləp kətkəndə, u xü xəħərdin ayirilip, ez xəħirigə, yəni ƣeqip ƣıƣkan xəħərdiki eyigə yenip ƣətsun. **7** Xuning bilən ular Naftali taəliƣ yurtidiki Kədəxni, Əfraimning taəliƣ yurtidiki Xəkəmnə wə Yəħudaning taəliƣ yurtidiki Kiriət-Arba, yəni Həbronni, **8** Yerihoning xərk tərpidiki, Iordan dəryasining u ketidiki Rubən ƣəbilisining zeminidin tüzəŋglikning ƣelidiki Bəzərnə, Gad ƣəbilisining zeminidin Gileədtiki Ramotni wə Manassəħ ƣəbilisining zeminidin Baxəndiki Golanni tallap beƣitti. **9** Mana bu xəħərlər barliƣ Israillar wə ularning arisida turuwatƣan musapirlar üqün panaħgəħ boluxƣa beƣitilgən xəħərlərdur; kimki bilməy, tasadiƣiylıƣtin adəm öltürgən bolsa, uning jamaət alida sorəƣ ƣiliniƣidin burun, ƣan ƣisaskarning ƣolida əlməsliki üqün xü xəħərlərgə ƣeqip ketixə bu xəħərlər beƣitilgən.

21 U waƣitta Lawiy jəmətlirining kattiwaxliri kaħin Əliazar, Nunning oəli Yəħua wə Israill ƣəbililirinin kattiwaxlirinin ƣəxioƣa berip, **2** ƣanaan zeminidiki Xilohda ularoƣa: — Musaning wasitisi arƣılıƣ Pərwərdigar biz toşƣruluƣ: «Ularoƣa turuxƣa xəħərlərnə, malliri üqün yaylaklarni ƣoxup bərgin», dəp eytƣan, dedi. **3** Xuni dəwid, Israillar Pərwərdigarning əmri boyiqə ez miras ülüxliridin munu xəħərlər bilən yaylaklarni ƣoxup Lawiylaroƣa bərdi: — **4** birinƣi taələƣəƣan ƣəƣ Kohat jəmətlirigə ƣiƣti; ƣəƣ taxlinip, Lawiyar

iqidiki kahin Harningning owlirioja Yehuda kabilisi, Ximeon kabilisi va Binyamin kabilisining zeminliridin on uq xahar bekitildi; **5** Andin Kohatning qalojan owlirioja qak taxlinip, ofraim kabilə-jəmətlirining zeminidin, Dan kabilisining zeminidin va Manassəh yerim kabilisining zeminliridin on xahar bekitildi. **6** Gərxonning owlirioja qak taxlinip, Issakar kabilə-jəmətlirining zeminidin, Axir kabilisining zeminidin, Naftali kabilisining zeminidin va Manassəhning yənə bir yerim kabilisining zeminidin on uq xahar bekitildi. **7** Mərarining owlirioja, jəmət-aililiri boyiqə qak taxlinip, Rubən kabilisining zeminidin, Gad kabilisining zeminidin va Zəbulun kabilisining zeminidin on ikki xahar bekitildi. **8** Bu tərīkidə Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən buyruşinidək Israillar qak taxlap bu xahərlər bilən yaylaqlirini qoxup, Lawiyalaroja bərdi. **9** Ular Yəhudaning kabilisi bilən Ximeonning kabilisining zeminidin təwəndə tizimlanojanə munu xahərlərni bərdi: — **10** (qak taxlanojanda, Lawiyarning nəslī bolojan Kohatlar jəmətidiki Harningning owlirioja birinqi qak qikqəqə munu xahərlər berildi): — **11** ularoja Yəhudaning taşliq rayonidiki Kiriət-Arba (Arba Anakning atisi idi), yəni Həbron bilən ətrapidikī yaylaqlarini qoxup bərdi. **12** Ləkin xahərgə təwə etizlar bilən kənt-kixlaklarni Yəfunnəhning oşli Kaləbkə miras kilip bərdi. **13** Xundak kilip ular Haring kahinning owlirioja adəm ɵltürgən kixilər panahlinidijə xahər Həbron va yaylaqlirini, yənə ularoja Libnah bilən yaylaqlirini, **14** Yattir bilən yaylaqlirini, Əxtəmoa bilən yaylaqlirini, **15** Həlon bilən yaylaqlirini, Dəbir bilən yaylaqlirini, **16** Ayin bilən yaylaqlirini, Yuttah bilən yaylaqlirini, Bəyt-Xəməx bilən yaylaqlirini bərdi; bu ikki kabilisining zeminliridin jəmiy tokkuz xahərni bərdi. **17** Mundin baxqə ularoja Binyamin kabilisining zeminidin Gibeon bilən yaylaqlirini, Geba bilən yaylaqlirini, **18** Anatot bilən yaylaqlirini, Almon bilən yaylaqlirini qoxup jəmiy tət xahər bərdi. **19** Bu tərīkidə kahinlar, yəni Harningning owlirioja berilgən xahərlər on uq boldi; bular ətrapidikī yaylaqliri bilən berildi. **20** Ular yənə Lawiyarning nəslidin bolojan Kohatning qalojan jəmətlirigimə xahərlərni bərdi. Qək taxlax bilən ularoja bekitilgən xahərlər munilar: — ularoja ofraim kabilisining zeminidin **21** ofraimning taşliq rayonidiki adəm ɵltürgən kixilər panahlinidijə xahər Xəkəm bilən yaylaqlirini, yənə Gəzər bilən yaylaqliri, **22** Kibzaim bilən yaylaqliri və Bəyt-Həron bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xahərni bərdi; **23** buningdin baxqə Dan kabilisining zeminidin Ətkəh bilən yaylaqliri, Gibbeton bilən yaylaqliri, **24** Ayjalon bilən yaylaqliri və Gat-Rimmon bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xahərni bərdi. **25** Buningdin baxqə Manassəh yerim kabilisining zeminidin Taanak bilən yaylaqliri, Gat-Rimmon bilən yaylaqliri bolup, jəmiy ikki xahərni bərdi. **26** Bu tərīkidə Kohatların qalojan jəmətlirigə berilgən xahərlər on boldi; bular ətrapidikī yaylaqliri bilən berildi. **27** Lawiyarning jəmətliridin bolojan Gərxonlaroja bolsa ular Manassəhning yerim kabilisining zeminidin adəm ɵltürgən kixilər panahlinidijə xahər Baxandiki Golan bilən yaylaqlirini, xundakla Bəxtərah bilən yaylaqlirini, jəmiy ikki xahərni bərdi; **28** yənə

Issakar kabilisining zeminidin Kixion bilən yaylaqliri, Dəbirat bilən yaylaqliri, **29** Yarmut bilən yaylaqliri və Ən-Gannim bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xahərni bərdi; **30** buningdin baxqə Axir kabilisining zeminidin Mixal bilən yaylaqliri, Abdon bilən yaylaqliri, **31** Həlkət bilən yaylaqliri və Rəhəb bilən yaylaqliri bolup, jəmiy bolup tət xahərni bərdi; **32** buningdin baxqə Naftali kabilisining zeminidin adəm ɵltürgən kixilər panahlinidijə xahər Galilijədikī Kədəx bilən yaylaqlirini, yənə Həmmot-Dor bilən yaylaqliri və Kartan bilən ətrapidikī yaylaqliri bolup, jəmiy uq xahərni bərdi. **33** Bu tərīkidə Gərxonlaroja berilgən xahərlər on uq boldi; bular ətrapidikī yaylaqliri bilən berildi. **34** Qalojan Lawiyalaroja, yəni Mərarilar jəmətlirigə Zəbulun kabilisining zeminidin Yokneam bilən yaylaqliri, Kartah bilən yaylaqliri, **35** Dimnah bilən yaylaqliri və Nahalal bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xahərni bərdi. **36** Buningdin baxqə Rubən kabilisining zeminidin Bəzər bilən yaylaqliri, Yəhaz bilən yaylaqliri, **37** Kədəmot bilən yaylaqliri və Məfaat bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xahərni bərdi. **38** Buningdin baxqə Gad kabilisining zeminidin adəm ɵltürgən kixilər panahlinidijə xahər Gileadtiki Ramot bilən yaylaqlirini, yənə Mahanayim bilən yaylaqliri, **39** Həxəbon bilən yaylaqliri və Jaazər bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xahərni bərdi. **40** Bular bolsa qalojan Lawiyarning jəmətlirigə, yəni Mərarilar jəmətlirigə berilgən barliq xahərlərdur; ularoja qək taxlinix bilən berilgən ɵlxi on ikki xahər idi. **41** Israillarning zemini iqidin Lawiyalaroja bekitip berilgən xahərlər jəmiy kirik səkkiz idi; bular ətrapidikī yaylaqliri bilən berildi. **42** Bu xahərlərnin hərbirinin ətrapida yaylaqliri bar idi; xahərlərnin həmmisi xundak idi. **43** Pərwərdigar xu tərīkidə Israillarning ata-bowilirioja berixkə kəsəm bilən wadə qilojan pütkül zemini ularoja bərdi; ular kelip uni igiləp, u yərdə ɵlturdi. **44** U wəqittə Pərwərdigar ilgiri ularning ata-bowilirioja kəsəm bilən wadə qiloşinidək, ularoja hər ətrapida tinq-aramliq bərdi; ularning duxmənliridin heqəndiki ularning aldidə kəddini ruslap tik turalmaytti; bəki Pərwərdigar həmmə duxmənlirini ularning kolioja tapxurdi. **45** Pərwərdigarning Israillarning jəmətigə wadə qilojan himmətliridin heqbiri qaldurulmay əməlgə axuruldi.

22 U wəqittə Yəxua Rubənlər, Gadlar və Manassəh yerim kabilisidikilərnə qəkirip ularoja: — **2** Silər bolsanglar Pərwərdigarning kuli Musaning silərgə buyruşinining həmmisigə əməl kildinglar, mening silərgə əmr qilojan barliq səzilirigimə kuləq saldinglar; **3** silər bu nuroşun künlərdə taki buginəgə qədər kərinədxliringlarni taxliwətməy, bəki Pərwərdigar Hudayinglar [silərgə] əmr qilojan wəşipini tutup kəldinglar; **4** əmdi Pərwərdigar Hudayinglar wadə qiloşinidək, kərinədxliringlaroja aramliq bərdi; xunga silər Pərwərdigarning kuli Musa İordan dəryasining u təripidə silərgə bərgən miras zeminlinglaroja, əz qədirliringlaroja qaytip beringlar. **5** Pəqətlə Pərwərdigarning kuli Musa silərgə buyrup tapxurojan kanun-əmlərgə əməl kilixqə, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning barliq yollirida meningip, əmlirini tutup uningəja başliq, pütün kəlbinglar

wə pütün jan-dilinglar bilən Uning hizmitidə boluxka ihlas bilən kəngül bəlunglar, — dedi. **6** Xuning bilən Yəxua ularni baht-bərikət tiləp, yoloja saldi; ular əz qedirliroja qaytip ketixti. **7** Manassəh yerim kəbilisigə bolsa Musa ularoja Baxanni miras kilip bərgənidi; yənə bir yerim kəbilisigə Yəxua Iordan dəryasining bu qəti, yəni ojarb tərripidə ularning kərindaxlirining arisida miras bərdi. Yəxua ularni əz qedirliroja qaytix yoloja saloan waqtida, u ularoju mu baht-bərikət tiləp, **8** ularoja: — Intayin kəp bayliklar, intayin kəp qarpaylarni, xundakla kəp miqdarda kümüx, altun, mis, təmtür wə kiyim-keqəklərnə elip, əz qediringerloja qaytip beringlar; düxmənlinglərdin alojan ojujini kərindaxliringerloja üləxtürtip beringlar, dedi. **9** U wakitta Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki Xilohədin qikip Israillərdin ayrilip, Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən kəlojan əmrini boyiqə ularning təəlluqəti boləjan əz miras zemini Gilead yurtioja qarap qaytip mangdi. **10** Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki Iordan dəryasining boyidiki Gəliotkə yetip kəlgəndə, u yərdə Iordan dəryasining boyida bir kurbangahni yasidi; kurbangah nəhayiti qong wə həyiwətlək yasaləjanidi. **11** Israilləroja: «Mana Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki Iordan dəryasining u ketidiki Gəliotta, yəni Israillərninğ udulida bir kurbangahni yasaptı» degən hawə angləndi. **12** Israillar bu hawərnə anglojan həman, ularning pütkül jaməiti ular bilən uruxux üqün Xilohəka topləndi. **13** U wakitta Israillar kaħin Əliazarning ooqli Finiħasni Gilead zeminidiki Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə mangdurdı **14** wə xundakla uning bilən on əmirni, Israillərninğ hər bir kəbilisidin jəmət baxliki boləjan birdin əmirni uninoja həmrah kilip əwətti; hər bir əmir hər kəysi ata jəməttiki minglojan Israillərninğ kattiwəxi idi. **15** Bular əmdi Gilead zeminioja, Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə kelip ularoja: — **16** Mana Pərwərdigarning pütkül jaməiti silərgə mundak dəydu: «Silərninğ Pərwərdigəroja əgixixtin yenip, əzünğəroja kurbangahni yasap, Israillərninğ Hudasidin yüz ərüp, Pərwərdigəroja asiylik kilip ətəküzgən bu rəzilliklinglar zadi kəndək ix? **17** Peorda burun ətəküzgən kəbhlikimiz bizgə yetip axmasmu? Gərqə Pərwərdigərninğ jaməitining bəxioja wəba qüxkən bolsimu, biz tehi bügünğə kədar bu ixtin əzimizni paklandurmiduk. **18** Silər bügün Pərwərdigəroja əgixixtin yandinglar; xundak boliduki, silər bügün Pərwərdigəroja asiylik kəlojan boləjaqka, u jəzmən ətə Israillərninğ pütkül jaməitigə əzəpəlinidü. **19** Həlbuki, mubada silər miras kilip alojan zemin napak bolup kəlojan bolsa, Pərwərdigərninğ təwəliki boləjan zeminioja, Uning qədri tikləngən yurtka yenip kelip, arimizda miras elinglar. Pəxət Pərwərdigə Huda yimizing kurbangahidin baxka əzünğərninğ üqün kurbangah yasax bilən Pərwərdigəroja wə bizlərgə asiylik kilmənglar. **20** Zərəhning ooqli Aħan həram bəkitilgən nərsilərdin elip, itətsizlik kəlojan əməsmu? Xu səwəbtin kəbhlikə üqün yəlozux ular ətürtülüp kəlməy, Pərwərdigərninğ əzəpəni yənə pütkül Israel jaməitining üstigə qüxkən əməsmu?». **21** Xuning bilən Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi minglojan

Israillərninğ kattiwəxlirioja jawab berip mundak dedi: — **22** «İlahlərninğ iləhi Pərwərdigərdür! İlahlərninğ iləhi boləjan Pərwərdigə Əzi bunı bilidü, Israillərninğ uni biləy! Əgər bu ix asiylik bolsa yəki Pərwərdigəroja itətsizlik bolsa, əmdi bizlərnəni bügün ətümdin ayimənglar! **23** Əgər bizning əzimiz üqün kurbangahni yasiximiz Pərwərdigəroja əgixixtin yenix üqün boləjan bolsa, xundakla kurbangahning üstidə kəydürmə kurbənlək sunux, əxliq həyiyərlirini sunux, inəklilik kurbənləklirini sunux üqün boləjan bolsa, undəktə Pərwərdigə Əzi bu ix toqruluk bizdin həsəb əlsun; **24** əksiqə bu ixni kəliximizning səwəbi həkəketən xuki, kəlgüsüdə silərninğ balilirənglar bizning balilirimizioja: «Silərninğ Israillərninğ Hudası Pərwərdigə bilən kəndək munasiwitinglar bar? **25** Əy Rubənlər wə Gadlar, Pərwərdigə biz bilən silərninğ otturimizda Iordan dəryasini qəgə kilip kəyojan əməsmu? Xunga silərninğ Pərwərdigərninğ həqkəndək nəsivənglar yoxtur!» deyixidin əndixə kilduk. **26** Xunga biz: «Qərup bir kurbangah yasayli; ləkin bu kəydürmə kurbənləklər üqünmə əməs, bəxka hil kurbənləklər üqünmə əməs, **27** bəlkə kəlgüsüdə Pərwərdigərninğ əldidə kəydürmə kurbənləkliriniz bilən bəxka hil kurbənləkliriniz wə inəklilik kurbənləkliriniz bilən uning ibaditidə boluximiz üqün, silər wə bizning otturimizda, xundakla keyinki dəwərlirimizdə bir əslətmə guwahlik bolsun üqün uni yasiduk; balilirənglərninğ kəlgüsüdə balilirimizioja «Pərwərdigərninğ həqkəndək nəsivənglar yox» deməsliki üqün xundək kilduk. **28** Əgər ular kəlgüsüdə biz bilən əwədlirimizioja xundək dəsə, biz jawab berip: «Mana, kəydürmə kurbənlək sunux üqün yəki bəxka hil kurbənləklərninğ sunux üqün yasaləjan əməs, bəlkə silər bilən bizning otturimizda bir guwahlik bolsun dəp yasaləjan, bu Pərwərdigərninğ ata-bowilirimiz yasiojan kurbangahning əndizisidür!» deyəlməyiz. **29** Pərwərdigəroja asiylik kilip, Pərwərdigəroja əgixixtin yenip, Pərwərdigə Huda yimizing qədirining əldidə turojan kurbangahidin bəxka ikkinqi bir kurbangahni yasap, uning üstidə kəydürmə kurbənlək, əxliq həyiyərlər wə bəxka hil kurbənləklərninğ ətəküzix niyiti bizdin neri boləy!» **30** Kaħin Finiħas wə uning bilən billə kəlgən jaməət əmirli, yəni minglojan Israillərninğ kattiwəxliri Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlərninğ eytkən səzlirini anglojənda ular xuningdin hux boldı. **31** Əliazarning ooqli kaħin Finiħas Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlərgə: — Silər Pərwərdigəroja bu itətsizlikni kilməyotənglar üqün Pərwərdigərninğ otturimizda turuwatkanliki əmdi bilduk; silər bu ix bilən Israillərninğ Pərwərdigərninğ kolidin kətküzənglar, dedi. **32** Andin Əliazər kaħinning ooqli Finiħas bilən əmirlər Rubənlər wə Gadlərninğ yenidin, Gilead zeminidin qikip Kanaan zeminioja Israillərninğ yenioja yenip kelip bu hawərnə ularoja dəp bərdi. **33** Bu ix Israillərninğ nəziridə yəhxi kəründi; Israillar Hudaəja həmdusana eytip, Rubənlər bilən Gadləroja həjüm kilip, ular bilən uruxux ularning turuwatқан zeminini wəyran kilayli, degən gəpni ikkinqi tiləja əlmidü. **34** Rubənlər bilən Gadlar bu kurbangahka «Guwahlik» dəp at qoydi; qünki ular: — «U arimizda Pərwərdigərninğ Huda ikənlilikə guwahtur» dedi.

23 Pərwərdigərninğ Israillərninğ ətrapidiki düxmənleridin aram berip uzun zamanlar ətüp, xundakla

Yəxua kerip, yeximu qongiyip kəloqanda, **2** Yəxua pütkül İsrailni, ularning aqsakallarini, baxlikliri, hakim-soraqçiliri bilən bəg-əməldarlarini qəkirip ularoja mundək dedi: — «Mən kerip kəldim, yeximmo qongiyip kəldi. **3** Pərwərdigar Hudayinglarning silər üçün muxu yərdiki barlik taypilərgə kəndək ixlarni kəlojinini əzünglər kərdünglər; çünki silər tərəptə turup jəng kəlojuçi Pərwərdigar Hudayinglar Əzidur. **4** Mana, mən əzüm yəkatkan həmmə əllərnin zeminliri bilən kəlojan bu taypilərnin zeminlirini kəxup kəbilə-jəmətinglər boyiqə qək taxlap İordan dəryasidin tartip kün petix tərəptiki Uluoç Dengizərgə, silərgə miras kəlip təkşim kəlip bərdim. **5** Pərwərdigar Hudayinglar Əzi ularni aldinglardin kəoçlap qikərip, kəzünglardin neri kəlip, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkinidək silər ularning zeminioja iga bolisilər. **6** Xunga silər tolimu kəysər bolup Musaning kanun kitabida pütülgənnin həmmisini tutup, ong ya soləja qətnəp kətməy, uningəja əməl kəlixkə kəngül bəlünglər; **7** xundək kəlip, aranglarda kəlip kəlojan bu taypilər bilən bərdi-kəldi kəlmənglər; xuningdək ularning ilahlırining namirini tolija əlmənglər yəki ularning nami bilən kəşəm kəlmənglər; ularoja ibadət kəlmənglər, ularoja bax urmənglər; **8** bəlkə bügüngəçi kəlojininglərdək, Pərwərdigar Hudayinglarəja bəoçlinip turunglər. **9** Çünki Pərwərdigar aldinglardin qəng-qəng wə küçlük əllərnə kəoçlap qikəriwətkəndür; bügüngəçi həqkəndək adəm aldinglarda put tirəp turalmidi. **10** Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkini boyiqə silər tərəptə turup jəng kəlojini üçün silərdin bir adimənglər ularning ming adimini tiripirən kəlidu. **11** Xunga Pərwərdigar Hudayinglarni səyüx üçün əz kənglünglərəja kəttik səgək bolunglar! **12** Çünki əgər silər Uningdin yüz erüp aranglarda kəlojan bu əllər bilən arilixip-bəoçlinip, ular bilən kəda-bəja bolup, ular bilən bərix-kəlix kəlsənglər, **13** undəkta silərgə xu ix əyan bolsunki, Pərwərdigar Hudayinglar aldinglardin bu əllərnə ikkinçi kəoçlap qikərməydu, bəlkə bular silərgə kəpəkən wə kəltək bolup, bəkinənglərəja kəmqə bolup qüxüp, kəzünglərgə tikən bolup sanjilidu; ahirdə Pərwərdigar Hudayinglar silərgə bərgən bu yəhxi zemindin məhrum bolup yəkilisilər. **14** Mana, mən bügün barlik adəmlər muqərrər bəsip etdiojan yolni məngimən; silərnin pütün dilinglər wə wəjudunglarəja xu roxənki, Pərwərdigar Hudayinglarning silər toçruluk kəlojan mubərək wədilirining həqçiri əməlgə axurulmay kəlmidi; həmmisi silər üçün bəja kəltürülüp, həqçaysisi yərdə kəlmidi. **15** Ləkin silər Pərwərdigar Hudayinglarning silərgə əmr kəlip tohtatkan əhdisini buzoqanda, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə wədə kəlojan həmmə bərikət üstünglərgə qüxürülgəndək, xundək boliduki, Pərwərdigar Hudayinglar silərnə Əzi silərgə bərgən zemindin yəkatkuqə barlik əgəh kəlojan ixni qüxüridu; silər bərip, [uning əhdisini buzup] bəxkə ilahlarəja ibadət kəlip bəx ursənglər, Pərwərdigarning oçəziپی silərgə tutixip, silərnə Əzi silərgə bərgən yəhxi zemindin tezla yəq kəlidu».

24 Andin Yəxua İsrailning həmmə kəbililirini Xəkəmgə yəoçip, İsrailning aqsakalliri, baxlikliri, hakim-sotqiliri bilən bəg-əməldarlarini qəkirdi; ular

əzlrini Hudaning huzurioja həzir kəloqanda **2** Yəxua pütkül həlkkə: İsrailning Hudasi Pərwərdigar: — «Kədimki zamanda ata-bowiliringlar, jümlidin İbrahım bilən Nəhorning atisi Tərah dəryaning u tərpidə olturatti; ular bəxkə ilahlarınin kullukida bolatti. **3** Ləkin Mən atənglər İbrahımnı dəryaning u tərpidin elip kəlip, uni bəxlap pütkül Kənaan zeminini əylandurup, uning nəslini awutup uningəja İshəkni bərdim. **4** Andin Mən İshəkka Yəqub bilən Əsawnı bərdim; Əsawəja Seir təoçlik rayonini təwəlik kəlip bərdim, Yəqub bilən oçulliri bolsa Misiroja qüxüp bərdi. **5** Keyinrək Mən Musa bilən Hərunni əwətip, Misirliklər arisida əməllirim bilən ularoja dəhşətlik wəbalarni qüxürdü; andin silərnə xu yərdin elip qikətim. **6** Mən bu tərəkida ata-bowiliringlarni Misirdin elip qikip, ular [Kizil] Dengizəja yetip kəlginidə, misirliklər jəng hərəwiliri wə atlik əskərliri bilən ata-bowiliringlarni kəoçlap dengizərgə kəldi. **7** İsrailar xuan Pərwərdigarəja nida kəlidu. U silər bilən Misirliklarning arisioja tum kərangəçuluk qüxürdi; andin dengizni ularning üstigə basturup yəpti. Silər Əz kəzlinglər bilən Mening Misirdə nemə kəlojinimni kərdünglər; andin silər uzun wəktikçigə qəldə turdunglər. **8** Keyinrək Mən silərnə İordan dəryasining u tərpidə turəjan Amoriylarning zeminioja bəxlap kəldim; ular silər bilən soçuxkənda mən ularni kəlunglarəja bərip, silər ularning zeminini igilidinglər. Mən ularni aldinglardin yəkitiwəttim. **9** U wəktəta Moabning padixahı, Zipporning oçli Balək kəpup, İsa bilən jənggə qüxti wə silərnə kəroçax üçün Bəorning oçli Balaamni qəkərip kəldi; **10** ləkin Mən Balaamning səzigə kulək salmidim; xuning bilən u silərgə kəyta-kəyta bəht-bərikət tilidi wə Mən silərnə [Baləkning] kəolidin kütquzdum. **11** Keyinrək silər İordan dəryasidin etüp Yerihoja bəroqanda Yerihojing adəmliri Amoriylar, Pərizziylər, Kənaaniylar, Hittiylar, Girgaxiylar, Həwiylar wə Yəbusiylar silər bilən uruxkə kəpçini bilən Mən ularni kəlunglarəja təpxurup bərdim; **12** Mən aldinglarəja serik hərini əwəttim, serik həzə Amoriylarning ikkilə padixahını həydiwətkəndək ularnimu həydiwətti; bu ix silərnin kəliqinglər yəki okyayinglər bilən bolmidi. **13** Mən silərgə əz kəlunglar bilən əmgək singdürmīgən bir zeminni, əzünglər yəsimiojan xəhərlərnə bərdim, wə silər xularda məkən kidinglər; əzünglər tikmīgən üzümzarliklər bilən zəyümzarliklərdin mewilirini yəwətilər» dəydu, — dedi. **14** — Xunga əmdi silər Pərwərdigardin kərkup ihlasmənlək wə həkəkət iqidə uning ibaditidə bolunglar; ata-bowiliringlar dəryaning u tərpidə wə Misirdə qəoquqə ilahlarınin taxlap, pəkət Pərwərdigarning kullukida bolunglar. **15** Ləkin əgər Pərwərdigarning ibaditi silərgə yəman kərtünsə, kimgə ibadət kəlidiojininglarni talliwəlinglər — məyli ata-bowiliringlar dəryaning u tərpidə turəqanda qəoquqəjan ilahlar bolsun yəki silər turuwatkan zemindiki Amoriylarning ilahliri bolsun, ularni tallənglər; ləkin mən bilən əyümdikilər bolsək Pərwərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **16** Həlkə jawəb bərip: — Pərwərdigarni tərək etip bəxkə ilahlarınin ibaditidə bolux bizdin neri bolsun! **17** Çünki biz bilən ata-bowilirimizni «kəllük məkəni» boləjan Misir zemindin qikərip, kəzimizning aldidə bu qəng məjizilik əlamətlərnə kərsitip, kəysi

yolda mangmayli, qaysi h lkning arisidin  tm yli, bizni saqlıoquqi P rw rdigar Hudayimiz  zidur! **18** P rw rdigar bu zeminda turojan barlik taipilarni, jümlidin Amoriylarni aldimizdin koqlıw tti; xunga bizmu P rw rdigarning ibaditid  bolimiz; q nki U bizning T ngrimizdur! — dedi. **19** Y xua h lk : — Sil r P rw rdigarning ibaditid  bolalmaysil r, q nki U muqəddəs bir Hudadur; U wapaszlikka h s t kiloquqi bir T ngri boloaqqa, ita tsizlikliringlar bilən gunahlıringlarni k q r lm ydu. **20**  g r sil r P rw rdigarni taxlap, yat ilahlaroja qokunojan bolsanglar Umu sil rdin yüz  r p, sil rg  yahxilik kilip k lg nning ornida sil rg  bala k lt r p yokitidu, — dedi. **21** Lekin h lk  Yəxuaoja jawab berip: — H rgiz unda  bolmaydu! Biz P rw rdigarning ibaditid  bolimiz, — dedi. **22** Buni anglap Y xua h lk : —  z nglarning P rw rdigarni, Uning ibaditid  boluxni talliojanlıkinglaroja  z- z nglaroja guwahqi boldunglar, dewidi, ular: —  zimiz guwah! — d p jawab berixti. **23** U: — Unda  bolsa  mdi aranglardiki yat ilahlarni qikirip taxliwetip, k ngl nglarni Israilning Hudasi P rw rdigaroja intilidojan kilinglar, dedi. **24** H lk  Yəxuaoja jawab berip: — Biz P rw rdigar Hudayimizning ibaditid  bolup, uning awaziojila kulak salidojan bolimiz, dedi. **25** Xuning bilən Y xua u k ni h lk  bilən əhdə baqlixip, Xəkəmdə ular  q n h k m-b lgilimil rni tohtitip b rdi. **26** Andin Y xua bu h mm  sezl rni P rw rdigarning kanun kitabioja p t p, yoojan bir taxni elip kelip, uni P rw rdigarning muqəddəs jayining yenidiki dub d rihining astioja tikləp koydi. **27** Andin Y xua h lk : — Mana bu tax bolsa bizg  guwah bolup turidu; q nki u P rw rdigarning bizg  kilojan h mm  sezlirini anglap turdi; u P rw rdigar Hudayinglardin tanmaslıqinglar  q n  st nglarda guwahqi bolup turidu, — dedi. **28** Y xua xularni d p h lk ni yoloja selip, hərbirini  z miras yerigə yandurdi. **29** Bu ixlardin keyin Nunning oqlı, P rw rdigarning kuli Y xua bir yüz on yexida wapat boldi. **30** Ular uni elip berip,  fraim taqlıq rayonida, Gaax teoqingning ximal t ripidiki  z miras  l xi bolojan Timnat-Serah deg n jayda d pn  kildi. **31** Y xuaning pütkül hayat k nlirid , xundaqla Y xuadin keyin qalojan, P rw rdigarning Israil  q n kilojan h mm  mejjizilik  m llirini obdan bilidojan aqsakallarning pütkül hayat künliridimu Israil P rw rdigarning ibaditid  bolup turdi. **32** Y st pning s ng klirini bolsa, Israillar ularni Misirdin elip k lg nidi. Ular bularni X k mg  elip berip, Yaqup X k mning atisi Hamorning oqulliridin yüz k sitah k m xka setiwalojan y rd  d pn  kildi. Xu y r Y st pl rning miras  l xi bolup qaldi. **33** Harunning oqlı  liazarmu wapat boldi; ular uni oqlı Finih ska miras kilip berilgən Əfraining taqlıq rayonidiki Gibeah deg n jayda d pn  kildi.

Batur Hākimlar

1 Wə Yəxua wapat bolōqandin keyin xundak boldiki, Israillar Pərwərdigardin: — Bizdin kim awwal qikip Qanaaniylar bilən sokuxsun? — dəp soridi. **2** Pərwərdigar sōz kilip: — Yəhuda qiqhsun; mana, Mən zeminni uning kōliōja tapxurdum, — dedi. **3** U wakitta Yəhuda akisi Ximeonōja: — Sən mening bilən billə Qanaaniylar bilən sokuxuxka, manga qək taxlinip miras kilinoqan zeminoja qiqhsang, mənmu sanga qək taxlinip miras kilinoqan zeminoja sən bilən billə qikip [sokuximən], dewidi, Ximeon uning bilən billə qikip. **4** Yəhuda u yərgə qikqkanda, Pərwərdigar Qanaaniylar wə Pərizziylərni ularning kōliōja tapxurdi. Xuning bilən ular Bezək degən joyda ularni urup kirip, on ming adimini ɵltürdi. **5** Ular Bezəktə Adoni-Bezək degən padixah bilən uxrip qelip, uning bilən sokuxup Qanaaniylar bilən Pərizziylərni urup kirdi. **6** Adoni-bezək qaçti, ular qōqlap berip, uni tutuwelip, kōllirining qōng barmiki bilən putlirining qōng barmiki qesiwatti. **7** Xuning bilən Adoni-Bezək: — Əyni qaōda kōllirining qōng barmiki bilən putlirining qōng barmiki qesiwatilgən yatxim padixah dastihinimning tegidiki uwaqlarni terip yegənidi. Mana əmdu Huda mening kilōqanlirimni ɵzimgə yandurdi, dedi. Andin ular uni Yerusalemoja elip bardı, keyin u xu yərdə ɵldi. **8** Yəhūdalar Yerusalemoja hujum kilip xəhərnı ixōjal kildi; ular u yərdə olturuqılarnı kiliqlap kirip, xəhərgə ɵt koyuwatti. **9** Andin Yəhūdalar qūxūp, taōqlik rayon, jənubdiki Nəgəw wə Xəfələh oymanlıqıda turuwatqan Qanaaniylar bilən sokuxti. **10** Andin Yəhūdalar Həbrondiki Qanaaniylarōja hujum kilip, Xexay, Ahıman wə Talmaylarnı urup kirdi (ilgiri Həbron «Kiriāt-Arba» dəp atilatti). **11** Andin ular u yərdin qikip, Dəbirdə turuwatqanlarōja hujum kildi (ilgiri Dəbir «Kiriāt-Səfər» dəp atilatti). **12** Kaləb: — Kimki Kiriāt-Səfərgə hujum kilip uni alsə, uninoja kizim Aksahni hotunluqka berimən, degənidi. **13** Kaləbning ukisi Kenazning oōqli Otniyəl uni ixōjal kildi, Kaləb uninoja kizi Aksahni hotunluqka bərdi. **14** Wə xundak boldiki, kiz [yatlik bolup] uning kexioja barar qaōda, erini atisidin bir parqə yər soraxka ɵndidi. Aksah exəktin qūxūxigə Kaləb uningdin: — Sening nema təliping bar? — dəp soridi. **15** U jawab berip: — Meni alahıdə bir bərikətligəysən; sən manga Nəgəwdin [kəqjirak] yər bərgənəkənsən, manga birnəqə bulaknımu bərgəysən, dedi. Xuni dewidi, Kaləb uninoja ɵstün bulak bilən astin bulaklarnı bərdi. **16** Musaning keynatısının əwladliri bolōqan Keniylər Yəhudaōja koxulup «Hormilik Xəhər»din qikip Aradning jənub tərpidiki Yəhuda qelīgə berip, xu yərdiki hək bilən billə turōjanidi. **17** Yəhuda bolsa akisi Ximeon bilən billə berip, Zəfat xəhridə turuwatqan Qanaaniylarnı urup kirip, xəhərnı mutlək wəyran kildi; xuning bilən xəhərnıng ismi «Hormah» dəp atalōqan. **18** Andin Yəhūdalar Gaza bilən uning ətrapını, Axkelon bilən uning ətrapını, Əkron bilən uning ətrapını igilidi. **19** Pərwərdigar Yəhuda bilən billə bolōqə, ular taōqlik yurtını məōlup kilip aldi; lekin jilōdidikilərnı bolsa, ularning tēmür jəng hərəwiliri bolōqəqka, ularni zemindin kōqilwetəlmidi. **20** Ular Musaning buyruōjindək Həbronnı Kaləbka

bərdi. Xuning bilən Kaləb Anakning ɵq oōqlını u yərdin kōqilwetti. **21** Lekin Binyaminlar bolsa Yerusalemdə olturuwatqan Yəbusiylarnı qōqlap qikiriwetəlmidi; xunga ta bügüngiqə Yəbusiylar Binyaminlar bilən Yerusalemdə billə turmaqta. **22** Yüsüpning jəməti Bəyt-Əlgə hujum kildi; Pərwərdigar ular bilən billə idi. **23** Yüsüpning jəməti Bəyt-Əlning əhwalını bilip kelixkə qarlıojuqlarnı əwətti (ilgiri xəhərnıng nami Luz idi). **24** Qarlıojuqlar xəhərdin bir kixining qikip keliwatqinını bayqap uninoja: — Xəhərgə kiridioqan yolni bizgə kərsitip kōysang, sanga xapəət kərsitimiz, — dedi. **25** Xuning bilən xu kixi xəhərgə kiridioqan yolni ularōja kərsitip koydi. Ular berip xəhərdikilərnı urup kilikli; lekin u adəm bilən ailisidikilərnı aman koydi. **26** U adəm keyin Hıttiyaların zeminoja berip, xu yərdə bir xəhər bərpə kilip, namını Luz dəp atidi. Ta bügüngiqə uning nami xundak atalmaqta. **27** Lekin Manassəhlar bolsa Bəyt-Xənnı wə uninoja kərxəlik kəntlərnı, Taanaqni wə uninoja kərxəlik kəntlərnı ixōjal kilmidi; ular Dor wə uninoja kərxəlik kəntlərdiki həkni, İbleam wə uninoja kərxəlik kəntlərdiki həkni, Megiddo wə uninoja kərxəlik kəntlərdiki həkni kōqilwetmidi, zeminni ilgiri. **28** Ananiylar xu zemində turuwərixkə bəl baolıqanıdi. **29** Israill barōanseri kūqəyqəqə Qanaaniylarnı ɵzlırigə haxarqi kilip bəkındurdi, lekin ularni ɵz yərliridin pütünləy kōqilwetmidi. **29** Əfrayimlarnı Gəzərdə turuwatqan Qanaaniylarnı kōqilwetmidi; xuning bilən Qanaaniylar Gəzərdə ular bilən billə turıwərdi. **30** Zəbulun nə Kitronda turuwatqanlarnı nə Nahalolda turuwatqanlarnı kōqilwetmidi; xuning bilən Qanaaniylar ularning arisida olturaklıxip, ularōja haxarqi mədikar boldi. **31** Axir bolsa nə Akkoda turuwatqanlarnı nə Zidonda turuwatqanlarnı kōqilwetmidi, xundakla Ahlab, Akzib, Həlbah, Afək Rəhəblarda turuwatqanlarnımu kōqilwetmidi. **32** Xuning bilən Axirlar xu zemində turuwatqanların arisida, yəni Qanaaniylarning arisida olturaklıxip qaldı; ular Qanaaniylarnı ɵz yeridin kōqilwetmidi. **33** Naftalılar nə Bəyt-Xəməxtə turuwatqanlarnı nə Bəyt-Anatta turuwatqanlarnı kōqilwetmidi; xuning bilən ular xu zemində turuwatqanların arisida, yəni Qanaaniylarning arisida olturaklıxip qaldı; Bəyt-Xəməx wə Bəyt-Anattiki hək ularōja haxarqi mədikar boldi. **34** Amoriylar Danlarnı taōqlik rayonōja məjburiy həydəp qikiriwetip, ularni jilōja-tüzlənglikkə qūxūxkə yol koymidi. **35** Amoriylar Hərəs təqi, Ayjalon wə Xaalbimda turuwərixkə niyət baolıqanıdi; lekin Yüsüp jəmətinin kōli kūqəyğəndə, Qanaaniylar ularōja haxarqi mədikar boldi. **36** Amoriylarning qəgrisi bolsa «Sərik Exək dawini»din qoram tēxiōja ɵtup yukiri tərpiğə baratti.

2 Pərwərdigarning Pərixtsi Gilgaldin Bokimoja kelip: — Mən silərnı Misirdin qikiriip, ata-bowiliringlarōja kəsəm kilip bərgən zeminoja elip kelip: «Mən silər bilən kilōqan əhdəmnı əbədgiqə bikar kilməymən; **2** Lekin silər bu zeminning həkli bilən həkqandək əhdə baolımanglar, bəlki ularning qurbangəhlirini buzup taxlixinglar kərək» — degənidi; lekin silər Mening awazimoja kulək salmidinglar. Bu silərnıng nemə kilōjininglar?! **3** Xunga Mən [xu qaōda] silərgə:

«Xundaq kilsanglar] ularni silærning aldinglardin koøliwætümäymän; ular bikininglaroça yantak bolup sanjilidu, ularning ilahliri silärgä tor-tuzak bolidu» — döp agahländurdum, — dedi. **4** Pärwärdigarning Pärixtisi barlik Israillaroça bularni degändä, ular ün selip yioqlap ketixti. **5** Xuning bilän bu jayning nami «Bokim» döp köyüldi; ular xu yärdä Pärwärdigaroça atap kürbanlikläri sündi. **6** Yäxua hälkni tarkitiwetiwidi, Israillar hærkäysisi özlirigä miras kilinoçan zeminni igiläx üqün kaytip ketixti. **7** Yäxuaning pütkül hayät künliridä, xundaqla Yäxuadin keyin kälöçän, Pärwärdigarning Israil üqün kילוçan hämmä karamät ämällirini obdan bilgän äksäqällarning pütkül hayät künliridimu [Israil] hälk Pärwärdigarning ibaditidä bolup turdi. **8** Ämdi Nunning oqli, Pärwärdigarning küli Yäxua bir yüz on yexida wapät boldi. **9** Ular uni elip berip, Äfräim taoliq rayonida, Gaax teoçining ximal tärpidiki öz miras ilixi bolowan Timnat-Serah degän jayda döpnä kildi. **10** Bu däwrädikläarning hämmisi [ölüp] öz ata-bowiliriçoça köxulup kötti; ulardin keyin Pärwärdigarnimu tonamaydiçän, xundaqla uning Israil üqün kילוçan ämällirini bilmigän bir döwr pâyda boldi. **11** Xuningdin tartip Israil Pärwärdigarning näziridä rözil bolöçäni kilip Baal-butlarning ibaditigä kirixti. **12** Ular özlirini Misir zeminidin qikiriپ elip kälgän ata-bowilirining Hudasi Pärwärdigarni taxlap, ätrapidiki taipilærning ilahliridin bolöçän yat ilahläroça ägixip, ularoça bax urup, Pärwärdigarning öjöpini közöçidi. **13** Ular Pärwärdigarni taxlap, Baal wä Axärahläarning kulluqioça kirixti. **14** Buning bilän Pärwärdigarning öjöpini Israiloça tutixip, harab kilinsun döp, u ularni talan-taraj kילוçilarning kילוçoça taxlap bärädi, yänä ätrapidiki düxmänlirining kילוçoça tapxurup bärädi; xuning bilän ular düxmänlirining aldidä bax kötürälmidä. **15** Ular käyergä barmisun, Pärwärdigarning köli ularni apät bilän urdi, huddi Pärwärdigarning deginidäk, wä Pärwärdigarning ularoça käsam kילוçinidäk, ular tolimu azablik hälätkä qüxüp kälädi. **16** Anni Pärwärdigar [ularning arisidin] batur häkimlarni turöçüzdä, ular [Israillarni] talan-taraj kילוçilarning kölidin kutkuzup qikti. **17** Xundaqtimu, ular öz häkimliriçoça kulak salmidä; äksiqä ular yat ilahläroça ägixip buzukluk kilip, ularoça bax urup qökündi; ata-bowilirining mangöçän yolidin, yäni Pärwärdigarning ämrlirigä itaät kilix yolidin tezlä qikip kötti; ular heç itaät kilmidi. **18** Pärwärdigar qaçaniki ular üqün batur häkimlarni turöçüzdä, Pärwärdigar häman xu batur häkim bilän billä bolatti, batur häkimning hayät künliridä ularni düxmänlirining kölidin kutkuzup qikatti; qünki ularni harlap äzgänlär tüpälidin kötürülgän aq-zarlarni angliçän Pärwärdigar ularoça iqini aorittatti. **19** Lekin batur häkim ölip ketixi bilänla, ular arkisioça yenip, yat ilahläroça ägixip, ularning kulluqioça kirip, ularoça bax uruxup, özlirini ata-bowiliridinmu ziyadä bulöçaytti; ular nä xu kilmixliridin tohtimaytti, nä öz jahil yolidin heç yanmaytti. **20** Xuning bilän Pärwärdigarning öjöpini Israiloça kattik tutaxti, U: — «Bu hälk Män ularning ata-bowiliriçoça tapliçän ähdüning büzup, awazimoça kulak salmiçini üqün, **21** buningdin keyin Män Yäxua ölgändä bu yurtta kälüröçän taipilärdin heçbirini

ularning aldidin koøliwætümäymän; **22** buningdiki mäxsät, Män xular arkilik Israilning ularning ata-bowiliri tutkändäk, Män Pärwärdigarning yulini tutup mangidiçän-mangmaydiçänlikini sinaymän» — dedi. **23** Xuning bilän Pärwärdigar xu taipilärni kälürüp, ularni nä dәрhalla zeminidin mährum kilip koøliwætümidä nä Yäxuaning köliçimu tapxurup bärmişänidi.

3 Tөwändikilər Pärwärdigar Qanaaniylar bilän bolöçän jängni bexidin ötküzimigän Israilning [öwladlirini] sinax üqün kälürüp köyöçän taipilär **2** (U Israillarning öwladlirini, bolupmu jäng-uruxlarni körüп bäkmiçänlarni pəkät jängni ögünsun döp kälüröçänidi): — **3** — ular Filistiyläring bax ämirliki, barlik Qanaaniylar, Zidonluklar wä Baal-Härmon teoçidin tartip Hamat öjöpiziqä Liwan taoliqida turuwatқан Hiywiylar idi; **4** Ularни kälürüp köyüxtiki mäksiti Israilni sinax, yäni ularning Pärwärdigarning Musaning wasitisi bilän ata-bowiliriçoça buyruçän ämrlirini tutidiçän-tutmaydiçänlikini bilix üqün idi. **5** Xuning bilän Israillar Qanaaniylar, yäni Hittiyler, Amoriylar, Päriziyler, Hiywiylar wä Yabusiyler arisida turdi; **6** Israillar ularning kizliriçoça öylinip, öz kizlirini ularning oçulliriçoça berip, ularning ilahlirining kulluqioça kirdi. **7** Israillar Pärwärdigarning näziridä rözil bolöçäni kilip, öz Hudasi Pärwärdigarni untup, Baallar wä Axärahläring kulluqioça kirdi. **8** Xuning bilän Pärwärdigarning öjöpini Israiloça tutixip, ularni Aram-Naharaimning padixahı Kuxan-Rixataimning köliçoça tapxurdi. Bu tärkiçä Israillar säkkiz yilöiqä Kuxan-Rixataimoça bekindi boldi. **9** Israillar Pärwärdigara peryad kötürgändä, Pärwärdigar ular üqün bir kutkuzoçuqini turöçüzup, u ularni kutkuzdi. U kixi Kaläbning inisi Kenazning oqli Otniyal idi. **10** Pärwärdigarning Rohi uning üstigä qüxüp, u Israiloça häkimlik kildi; u jänggä qikiwidi, Pärwärdigar Aramning padixahı Kuxan-Rixataimni uning köliçoça tapxurdi; buning bilän u Kuxan-Rixataimning üstidin öjalib kälädi. **11** Xuningdin keyin zeminda kirik yilöiqä amanlik boldi; Kenazning oqli Otniyal älämdin ötti. **12** Andin Israillar yänä Pärwärdigarning näziridä rözil bolöçäni kildi; ular Pärwärdigarning näziridä rözil bolöçäni kילוçaqqa, u Moabning padixahı Äglonni Israil bilän karixilixixkä küqländürdi. **13** U Ammoniylar wä Amalakiylärni özigä tartip, jänggä qikip Israilni urup kirip, «Hörmilik Xähär»ni ixöjal kildi. **14** Buning bilän Israillar ön säkkiz yilöiqä Moabning padixahı Äglonçoça bekindi boldi. **15** Xuning bilän Israillar Pärwärdigaroça peryad kötürdi; Pärwärdigar ular üqün bir kutkuzoçuqi, yäni Binyamin köbilisidin bolöçän Gëraning oqli Ähudni turöçüzdä; u solhay idi. Israil uning köli bilän Moabning padixahı Äglonçoça sowoçat äwätti. **16** Ämdi Ähud özigä bir gëz uzunlukta ikki bislik bir xämxär yasatқанidi; uni kiyimining iqigä, ong yotisining üstigä kisturuwaldi; **17** U xu hälättä sowoçatni Moabning padixahı Äglonning aldiçoça elip kälädi. Äglon tolimu semiz bir ädäm idi. **18** Ähud sowoçatni təkdim kilip bolöçändin keyin, sowoçatni kötürüp kälgän kixilärni kötküzüwätti; **19** andin özi Gilgalning yenidiki tax oymilar bar jaydin yenip, padixahning këxiçoça kelip: — Äy padixah, mändä özlirigä däydiçän bir mähpüyätlik bar idi, — dewidi, padixah: — Jim tur! — dedi. Xuning bilän ätrapidiki

hizmatkarlarning hëmmisi sirtqa qiqip këtti. **20** Andin ëhud padixahning aldioqa kaldi; padixah yalozuq salkin balihanida olturatti. ëhud: — Mënda silë üqün Hudadin këlgen bir sez bar, dewidi, padixah orunduktin qopup ërë turdi. **21** Xuning bilën ëhud sol kolini uzitip ong yotisisdin xëmxëрни suqurup elip, uning qorsiqioqa tikti. **22** Xundak kilip xëmxëarning dëstisimu tiqi bilën koxulup kirip këtti, semiz eti xëmxëрни kisiwaloqaqka, ëhud xëmxëрни qorsiqidin tartip qiqiriwalmidi; üqay-pokë arkidin qikti. **23** Andin ëhud dalanoqa qiqip, balihanining ixiklirini iqidin etip kuluplap koydi. **24** U qiqip këtkënda, padixahning hizmatqiliri kelip qarisa, balihanining ixikliri kuluplaklik idi. Ular: — Padixah salkin eydë qong tëretkë olturoqan bolsa keräk, dëp oylidi. **25** Ular uzun saqlap kirmisäk sët bolarmu dëp oylaxti; u yënila balihanining ixiklirini aqmiqoqandin keyin, aqkuqni elip ixiklëрни eqiwidi, mana, hojising yurdë ölüik yatqinini kërdi. **26** ëmdi ular ikkilinip qarap turqan waqtida, ëhud qeqip qikqanidi; u tax oymilar bar jaydin ötüp, Seirahqa qeqip këlgenidi. **27** Xu yergë yëtkënda, u ëfraim taqlik rayonida kanay qeliwidi, Israillar uning bilën birgë taqlik rayondin qüxti, u aldidä yol baxlap mangdi. **28** U ularoqa: — Manga ägixip yürütinglar, qünki Përwërdigar düxmininglar Moabiyarlari kolunglaroqa tapxurdi, — dewidi, ular uningoqa ägixip qüxüp, lordan dëryasining qeqiklirini tosup, qeqikimni ëtküzimidi. **29** U waqtida ular Moabiyarlardin on mingqä askëрни öltürdi; bularning hëmmisi tëmbël palwanlar idi; ulardin heqbir adëm qeqip kutulalmidi. **30** Xu küni Moab Israilning qolida besikturuldi. Zemin saksën yilöjqä aman-tinqlikta turdi. **31** ëhuddin keyin Anatning ooqli Xamgar hëkim boldi; u altë yüz Filistiyëlikni birakla kala sanjqoquq bilën öltürdi; umu Israilni kutquzdi.

4 ëmdi ëhud wapat bolqoqandin keyin Israillar Përwërdigarning nëziridë yënë rëzil bolqoqani kilöjli turdi. **2** Xuning bilën Përwërdigar ularni Qanaaniylarning padixahï Yabinning qolioqa taxlap bërdi. Yabin Hëzor xëhiridë sëltnët kilatti; uning qoxun sërdarining ismi Sisera bolup, u Hëroxët-Goyim dëgan xëhërdë turatti. **3** Israillar Përwërdigaroqa nalë-përyad këtürdi, qünki Yabinning tokküz yüz tëmür jëng harwisi bolup, Israillaroqa yigirmë yildin buyan tolimu zulum kilip këlgenidi. **4** U waqtta Lapidotning hotuni Dëborah dëgan ayal pëyojëmber Israiloqa hëkim idi. **5** U ëfraim taqlikidiki Ramah bilën Bëyt-ëlning otturisidiki «Dëborahning forma dërihining tüwidä olturatti; barlik Israillar dëwaliri toqrisida hëktim soriqjili uning kexioqa kelëtti. **6** U adëm äwëtip Naftali yurtidiki Këdëxtin Abinoamning ooqli Barakni qakirtip kelip, uningoqa: — Mana, Israilning Hudasi Përwërdigar [mundak] ämr kilqan ämäsmu?! U: — Sën berip Naftalilar këbilisi hëm Zëbulun këbilisidin on ming adëmni özüng bilën billä elip Tabor tëoqioqa qikkjin; **7** xuning bilën Mën Yabinning qoxun sërdari Sisera jëng harwiliri wë qoxunliri bilën koxup Kixon ëkinining boyioqa, sening kexingioqa barqusi niyatkë selip, uni kolungoqa tapxurimän dëgan, — dedi. **8** Barak uningoqa: — Ägër sën mën bilën billä barsang, mënmu barimën. Sën mën bilën barmisang, mënmu barmaymën! — dedi. **9** Dëborah jawabën: — Maqul, mën sën bilën barsam baray; halbuki, sëpiring

sanga heq xan-xërap kältürmëydu; qünki Përwërdigar Sisera bir ayal kixining qolioqa tapxuridu, — dedi. Xuning bilën Dëborah qopup Barak bilën billä Këdëxkë mangdi. **10** Barak Zëbulunlar wë Naftalilarni Këdëxkë qakirtti; xuning bilën on ming adëm uningoqa ägëxti; Dëborahmu uning bilën qikti **11** (xu qaoqda Keniylërdin bolqan Hëbër özini Musaning qeynatisi Hëobabning nëslidin bolqan Keniylërdin ayrip qiqip, Këdëxning yenidiki Zaanaimning dub dërihining yenida qedir tikkënidä). **12** ëmdi Siseraoqa: — Abinoamning ooqli Barak Tabor tëoqioqa qikiptu, dëgan hëwar yëtküzildi. **13** Xuni anglap Sisera barlik jëng harwilirini, yëni tokküz yüz tëmür jëng harwisini wë barlik askërlirini yioqip, Hëroxët-Goyimdin qiqip, Kixon ëkinining yenida toplidi. **14** Dëborah Barakqa: — Qopkin; bügün Përwërdigar Sisera sening qolungoqa tapxuridigan kündür. Mana, Përwërdigar aldingda yol baxliqjili qikti ämäsmu?! — dedi. Xuni dewidi, Barak wë on ming adëm uningoqa ägixip Tabor tëoqidin qüxti. **15** Përwërdigar Sisera, uning hëmmä jëng harwiliri wë barlik qoxunini qoxup Barakning kiliqi aldidä tiripirën kildi; Sisera özi jëng harwisidin qüxüp, piyadë qeqip këtti. **16** Barak jëng harwilirini wë qoxunni Hëroxët-Goyimqä kooqlap bard; Sisera jëng harwisidin kiliq astida yikildi, birimu qalimidi. **17** Lekin Sisera piyadë qeqip, Keniylërdin bolqan Hëbëarning ayali Yaelning qedirioqa bard; qünki Hëzorning padixahï Yabin bilën Keniylërdin bolqan Hëbëarning jëmëti otturisida dostluq alakis bar idi. **18** Yael Sisera jëng harwisidin kiliq uningoqa: — Äy hojam, kirgin! Korkma, meningkigë kirgin, dedi. Xuning bilën Sisera uning qedirioqa kirdi, u uning üstigë yotkan yepir koydi. **19** U uningoqa: — Mën ussap këttim, manga bir otlam su bargina, dewidi, ayal berip sü tulumini eqip, uningoqa iqküzüp, andin yënë uni yepir koydi. **20** Andin Sisera uningoqa: — Sën qedirning ixikidë saqlap turqoj. Birkim kelip sëndin: — Bu yurdë birarsï barmu, dëp sorisa, yok dëp jawab bërgin, — dedi. **21** ëmdi Hëbëarning ayali Yael qopup, bir qedir kozukini elip, qolida bolqini tutqiniqä xëp qikarmay uning kexioqa bard; u herip këtkëqkë, qattik uhlap këtkënidä. Yael uning qekisigë kozukni xundak qaktiki, kozuq qekisidin ötüp yergë kirip këtti. Buning bilën u öldi. **22** Xu qaoqda, Barak Sisera kooqlap kaldi, Yael aldioqa qiqip uningoqa: — Këlgin, sën izdëp këlgen adëmni sanga kërsitay, — dedi. U uning qedirioqa kirip qariwidi, mana Sisera ölüik yatatti, kozuq tēhiqë qekisigë kēkiklik turatti. **23** Xundak kilip, Huda xu küni Qanaan padixahï Yabinni Israillarning aldidä tōwan kilidi. **24** Xu waqtin tartip Israillar barqanseri küyqijip, Qanaan padixahï Yabindin üstünlükni igilidi; ahirda ular Qanaan padixahï Yabinni yokatti.

5 Xu küni Dëborah wë Abinoamning ooqli Barak mundak nëzmä oküdi: — **2** Israilda yetëkqilër yol baxliqjini üqün, Hëlk ihtiyarën özlirini pida kilöjini üqün, Përwërdigaroqa tēxëkkür-mëdhiyë okunglar! **3** Äy padixahlar, anglanglar, äy ämirler, kulak selinglar! Mën, mën Përwërdigaroqa atap nëzmä okuymën, Mën Israilning Hudasi Përwërdigaroqa küy eytimën. **4** I Përwërdigar, sën Seirdin qikkjiningda, Edomning yaylikidin qiqip yürüx kilöjiningda, Yë

titrəp, asmanlardin sular tamqidi, Xundak, bulutlar yamoqurlirini yaozdurdi; **5** Taolr Pərwərdigarning aldidə təwrəndi, Ənə Sinay teoqimu təwrinip kətti, Israilling Hudasi Pərwərdigarning aldidə. **6** Anatning oqqli Xamgarning künliridə, Həm Yaəlning künliridə, Qoŋ yollar taxlinip kelip, Yoluqilar əgri-toqay qioqir yollar bilan mangatti; **7** Israilda əzimətlər yoqap kətti, Taki mənki Dəborah kəzoqilip, Israilda bir ana süpitidə pəyda bolojinimoqıqə. **8** [Israillar] yengi ilahları tallidi; Uruş dərwasiliriqə yetip kəldi. Kiriş mingə Israillikning arisida, Ya bir qəlqan ya bir nəyaz təpilisiqu?! **9** Kəlbim Israilling əmiririgə kayildur, Ular həlk arisida əzlini ihtiyarən pida kildi; Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhijə okunglar! **10** I ək əxlərgə mingənlər, I nəpis zilqilərnin üstidə olturoqanlar, I yolda yürənlər, kəngül belüŋlar! **11** Su əkilidioqan jaylarda olja belüxüwatkanlarning juxqun awazilirini anglanglar! Ular xu yərlərdə Pərwərdigarning həkkanıy əməllirini mədhijiləp, Uning Israildiki əzimətlirininin həkkanıy əməllirini təriplixidu. Xu waqıtta Pərwərdigarning həlki qüxiş dərwasilarqə yetip kelip: — **12** «I Dəborah, oyoqan, oyoqan! Oyoqan, oyoqan, oşəzəl eytkin! Ornungdin tur, i Barak, əsiririrngini yalap mang, i Abinoamning oşli!» — deyixidu. **13** Mana həlknin az bir qəldisi aliyjanablarqə əgixix üqün qüxti, Pərwərdigarning həlki yenimoqə palwan kəbi qüxiş kəldi. **14** Mana, Əfrainlardin Amalakta yiltiz tartip qəloqanlar kəldi; Mana, Binyaminlarmu kəwmilingqə qoxulup əgixip kəldi; Makirdin əmirilər qüxiş kəldi, Zəbulundin sərdarlıq həsisini tutqanlar yetip kəldi. **15** Issakarning əmiriri Dəborahqə qoxuldi; Barak nemə qiloqan bolsa Issakarmu xundak qilip, Uning kəynidin jiləqə tap basturup etilip qüxti! Rubənnin ailə-jəmətliridikilərnin arisida xunqə uluq niyətlər kəlbirigə pükülgənidi! **16** Sən nemixkə kətanlarning iqidə turup, Qoylarqə qelinoqan nəyning awazini anglaşni halap qəlding? Rubənnin ailə-jəmətliridikilərnin arisida xunqə uluq niyətlər kəlbirigə pükülgənidi! **17** Gileadlar bolsa İordan dəryasining u təripidə turup qəldi; Danlarmu nemixkə kəmilərnin yenida tohtap qəldi? Axirlar bolsa dengiz boyida [jim] olturuwaldi, Dengiz kəltuklirida turup qəldi. **18** Zəbulunlar janlirini elümə təwəkkül qildi; Naftalilarmu jəng maydanidiki yukiri jaylarda həm xundak qildi! **19** Padixahlar həmmisi kelip, soquxti, Qənaaniylarning padixahlirimu uruxkə qikti; Taanaqta, Megiddonning u boylirida uruxti. Ləkin bir'azmu kümüx olja alalimidi! **20** Asmanlarda yultuzlarmu jəng qildi, Orbitilridin Siseraqə qarxi jənggə atlandı. **21** Kixon dəryasining əkini [düxmənni] ekitiş kətti; Xu qədimiy dərya, u Kixon dəryasidur! Əy mening jenim, pütin küqünq bilən aloqə bəşkin! **22** Ularning atlirining tuwəkliri takirang-takirang qilməqta, Tolparliri qapmaqta, qapmaqta. **23** Mərozoqə lənət okunglar, dəydu Pərwərdigarning Pərixtsi, U yərdə olturoquqilarqə lənət okunglar, Qəttik lənət okunglar; Qunki ular Pərwərdigarqə yərdəməgə kəlmidi, Qəlmilarqə qarxi Pərwərdigigarqə yərdəməgə kəlmidi. **24** Ayallar iqidə kəniylik Həbərning ayali Yaəl bəht-bərikətlənsun, Qədirda turoqan ayallar iqidə u bəht-

bərikət tapsun! **25** Sisera su soriwidi, u uningqə süt bərdi, Esilzadilərgə layik bir qəqida kaymaq tutti; **26** U sol kolini qədir qozuqıqə, Ong kolini təmirqining bolqisioqə uzatti; Sisera ni urup, Bax səngükini qəqip, Qekisidin yanjip ətküzüwətti. **27** Sisera uning ikki putining arilikoqə qiyşaydi, U yikildi, u [ləluktək] yatti, U uning ikki putining arilikoqə qiyşaydi, u yikildi, Qiyşayoqan yərdə u yikilip, jan bərdi. **28** Sisera nini pənjiridin sirtkə səp saldi, U pənjirining rujikidin towap: — «Uning jəng hərwişi nemixkə xunqə uzakkiqə kəlməydu? Jəng hərwilirininin atlirininin tuyaq sadasi nemixkə xunqə həyal bolidu? — dedi. **29** Uning dədəkliri arisida danalar jawab beridu, Xundakla, u dərwağə əz-əzigə jawab beridu: — **30** «Ular oljilirini yioqir belüxüwatkan bolmisun yənə?! Hər bir ərkəkkə [ayaş asti qilixkə] bir-ikkidin qiz təgkəndu, Siseraqə rəngdar kiyimlər, Gül kəxtiləngən rəngdar kiyimlərdin olja təgkəndu, Bulangqining boyniqə aldi-kəyni kəxtiləngən rəngdar kiyimlər təgkən bolsa kerək! **31** I Pərwərdigar, Səning bərlək düxmənlirinin ənə xundak yoqutuloqay! Ləkin Sən səyngənlər quyaxning ərləwatqəndiki kudritidək küqlik boləy!» Xuning bilən zəmin kirik yiləqə tinq-amanlık tapti.

6 Israillar Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi; xuning bilən Pərwərdigar ularni yəttə yiləqə Midiyaniylarning qəlioqə tapxurup bərdi. **2** U waqıtta Midiyaniylar Israilling üstidin oşlib kelip, İsrail Midiyaniylarning səwəbidin əzlini üqün taolrdin, əngkürlərdin wə qəram taxlardin panah jaylarni yasidi. **3** Hər qətim Israillar uruq tərəqəndə xundak bolattiki, Midiyaniylar, Amalakiyələr wə mərixkətilər kelip ularqə hujum qilətti. **4** Ularqə hujum qilixkə bargahları tikip, zəmindiki həsulni wayran qilip, Gəzaşiqə İsrailqə həqkəndək əxlik qəldurmay, ularning koy, kala, əxəklirini elip ketətti. **5** Qünki ular qətkətilərdək kəp bolup, əz mal-qərwiliri wə qədiririni elip kələtti; ularning adəmliri wə təgiliri san-sənəksiz bolup, zəminni wayran qilix üqün təjawuz qilətti. **6** Xuning bilən İsrail Midiyaniylarning aldidə tolimu hər hələtkə qüxiş qəldi; andin Israillar Pərwərdigarqə nalə-pəryad kətürdi. **7** Midiyaniylarning dəstidin İsrail Pərwərdigarqə pəryad kətürginidə xundak boldiki, **8** Pərwərdigar İsrailqə bir pəyqəmbərnə əwətti. U kelip ularqə: — Israilling Hudasi Pərwərdigar mundək dəydu: «Mən silərnə Misirdin qikiriş, «kulluk məkəni»din elip qikқанidim; **9** silərnə misirliklarning qəlidin, xundakla silərgə bərlək zulum qiloquqilarning qəlidin kutquzup, ularni aldinglardin qəşliwətip, ularning zəminini silərgə bərdim **10** wə silərgə: «Mana, Mən Pərwərdigar silərnin Hədayinglərdürmən; silər Amoriylarning zəminida turoqininqlar bilən ularning ilahlıridin qərkəmənglar» dəgənədim. Ləkin silər Mening awazimoqə kulək salmidinqlar», — dedi. **11** Ular Pərwərdigarning Pərixtsi kelip Ofrah dəgən jayda Abiezər jəmətidiki Yoaxkə təwə boləqan dūb darhining tūwidə olturdi. U waqıtta [Yoaxning] oqqli Gideon Midiyaniylarning [bulangqilikidin] saqlinix üqün xarab kəlkiki iqidə buqday tēpiwatətti. **12** Pərwərdigarning Pərixtsi uningqə kərunüp: — əy jəsərlək palwan, Pərwərdigar sən bilən billidur! — dedi. **13** Gideon uningqə jawab

berip: — I hojam, əgər Pərvərdigar biz bilən billə boləjan bolsa, bu kərgülükler nemixka üstimizgə kəldi? Ata-bowilirimiz bizgə sələp bərgən uning barlik məjiziliri keni? Bular toqrisida ata-bowilirimiz: «Mana, Pərvərdigar bizni Misirdin qikirip kəlmigənmidi?» — dedi. Lekin bügünki künde Pərvərdigar bizni taxlap, Midiyaning kolioja tapxurup bərdi! — dedi. **14** Pərvərdigar uningə qarap: — Sən muxu küiüinggə tayinin, berip Israilni Midiyaning qolidin kutkuzojin! Mana, Mən seni əwətkən əməsmu? — dedi. **15** Gideon Uningə: — I Rəb, mən Israilni kəndək kutkuzalaymən? Mening ailəm bolsa Manassəh kəbilisi iqidə əng namriti, eziüm atamning jəmətidə əng kiqidurmən, — dedi. **16** Pərvərdigar uningə: — Mən jəzəmən sən bilən billə bolimən; xunga sən Midiyanlarni bir adəmni urəjəndək urup kirisən, — dedi. **17** Gideon Uningə iltija kilip: — Mən nəziringdə iltipət tapkən bolsam, mən bilən səzləxkiüqining həkikətən Sən Əzüng ikənlikigə bir alamət kərsətkəysən; **18** etünimən, mən yenip kelip əz hədiyə-kurbanlikimni aldingəyə kəyojuqə bu yərdin kətmigəysən, — dedi. U jawab berip: — Sən yenip kəlgüqə kütümən, dedi. **19** Gideon berip [əyğə] kirip bir oqlakni təyyarlap, bir əfəh əsil undin petir nan pixurup, gəxni səwətkə selip, xorpisini korioja usup bularni uning kəxiəyə elip kelip, uningəyə sundi (U tehəyə dub dərihining tüwidə olturatti). **20** Andin Hudaning Pərixtiləri uningəyə: — Bu gəx bilən petir nanlarni elip berip, muxu yərdiki [korəm] taxnıng üstigə koyup, xorpini təkkin, — dewidi, u xundək kildi. **21** Pərvərdigarning Pərixtiləri kəlidiki həsini uzitip uqini gəx bilən petir nanlarəyə təkkiüzidi, [korəm] taxtin ot qikip, gəx bilən petir nanlarni yəp kətti. Xu həman Pərvərdigarning Pərixtiləri uning kəzidin əqayib boldi. **22** Xuning bilən Gideon uning Pərvərdigarning Pərixtiləri ikənlikini bilip: — Apla, i Rəb Pərvərdigar! Qataq boldi, qünki mən Pərvərdigarning Pərixtiləri bilən yüzmyuyə kərixüp kəldim...! — dedi. **23** Lekin Pərvərdigar uningəyə: — Hatirəm boləjin! Kərkimiojin, əlməysən, — dedi. **24** Xuning bilən Gideon Pərvərdigarəyə atəp u yərdə bir kurbangəh yasəp, uning ismini «Yəhwəh-xəlom» dəp atidi. Bu kurbangəh tə bügüingqə Abiezər jəmətining Ofrah dəgən jəyidə bar. **25** U kəqisi Pərvərdigar uningəyə: — Sən atəngning [qəng] bukişisi wə yəttə yaxlik ikkinqi bukişisini elip atəngəyə təwə boləjan Baal kurbangəhəni ətüp, uning yənidiki Axərəh butini kəsiwətkin. **26** Andin muxu kərojaning üstigə Pərvərdigar Hudayingəyə atəlojan, bəlgiləngən rəsim boyiqə bir kurbangəh yasəp, ikkinqi bir bukişini elip, əzüng kəsiwətkən Axərəhning parqilirini otun kilip kəlap, uni kəyüdmə kurbanlik kiləjin, — dedi. **27** Xuning bilən Gideon əz hizmətqiliridin on adəmni elip berip, Pərvərdigarning əzigə eytkinidək kildi; ləkin u atisining əyidikilərdin wə xəhər adəmliridin kərkəkini üqün, u bu ixni kündüzi kilmay, kəqisi kildi. **28** Ətisi səhərdə xəhər həlki kərup kərisə, mana, Baal kurbangəhi ərüwətilgən, uning yənidiki Axərəh buti kəsiwətilgəndi wə yəngi yasəlojan kurbangəhning üstidə ikkinqi buka kurbanlik kilinəjanidi. **29** Buni kəriup ular bir-birigə: — Bu ixni kim kiləjəndu? — deyixti. Ular sürüxtürüwidə, buni Yoaxning oqlı Gideonning kiləjanliqi məlum boldi. **30**

Xuning üqün xəhərnin adəmliri Yoaxka: — Oqlungni qikirip bərgin! U Baal kurbangəhəni ərüp, uning yənidiki Axərəhni kəsiwətkini üqün ətürülsun! — dedi. **31** Birək Yoax əzigə kərxilixixkə turəjan kəpqiłikkə jawab berip: — Silər Baal üqün dəwaləxmakqimusilər? Silər uni kutkuzmakqimu? Kimki uning toqrisida dəwaləxsa ətigə kəlməy ətümgə məhəkkəm kilinsun! Əgər Baal dərwəxə bir huda bolsa, undəktə uning kurbangəhəni birsi ərüwətkini üqün, u xu adəm bilən əzi dəwaləxsun! — dedi. **32** Bu səwəbtin [atisi] Gideonni «Yərubbaal» dəp atidi, qünki [atisi]: «U Baalning kurbangəhəni ərüwətkini üqün, Baal əzi uning bilən dəwaləxsun!» dəgənidi. **33** Əmma Midiyan, Amaləklər wə məxriktikilərnin həmmisi yiojilip, [İordan] dəryəsidin ətüp Yizrəəl jiləjisidə qədirlirini tikixti. **34** U wəktidə Pərvərdigarning Rohi Gideonning üstigə qixti; u kanay qəliwidi, Abiezər jəmətidikilər yiojilip uning kəynidin əgixip mənğdi. **35** Andin u əqlərnini Manassəhərnin zəminioja berip, u yərnə aylinip kəlixkə əwətiwidə, Manassəhələr yiojilip uningəyə əgixip kəldi. U Axirləroja, Zəbulunlarəyə wə Naftalilərəyə əlqi əwətiwidə, ularnu uning əldioja qixixti. **36** Gideon Hudəyə: — Əgər Sən həkikətən eytkinidək mənin qəlum bilən Israilni kutkuzidəjan bolsəng, **37** Undəktə mana, mən həmanəyə bir yəngə koy terisi koyup koyimən; əgər pəkət terining üstigilə xəbnəm qixüp, qərisidiki yərlərnin həmmisi kuruq tursa, mən Əzüng eytkinidək mənin qəlum arkilik Israilni kutkuzmakqı boləjiniğni bilimən, — dedi. **38** İx dərwəxə xundək boldi. Ətisi səhərdə Gideon kərup, yəngni siqiwidə, liq bir piyalə xəbnəm süyi qixti. **39** Andin Gideon Hudəyəyə: Ojəzipiniğni mənə kəzojimiəyəsən, mən pəkət muxu bir kətimlə dəymən! Səndin ətünəy, mən pəkət yənə bu kətim bu tərə bilən sinəp bəqay; iltija kilimənki, əmdi bu kətim pəkət tərə kuruq bolup, qərisidiki yərninğ həmmisigə xəbnəm qixkəy, — dedi. **40** Bu kəqisimu Huda xundək kildi; dərwəxə pəkət terilə kuruq bolup, qərisidiki yərninğ həmmisigə xəbnəm qixkənidi.

7 Yərubbaal (yəni Gideon) wə əzigə kəxulojan həmma həlk ətisi səhər kərup, Hərod dəgən buləkning yənioja berip qədir tikti. Midiyanilərnin ləxkərgəhi bolsa uning ximal tərəpidə, Mərəh egizlikining yənidiki jiləjidə idi. **2** Əmdi Pərvərdigar Gideonəyə: — Səngə əgəxkən həlkning sani intəyin kəp, xunga Mən Midiyanilərnin uningəyə kolioja tapxuralmaymən. Bolmisə Israil: «Əzimizni əzimizning kəli kutkuzdi» dəp məhtinip kətxi mənki. **3** Xuning üqün sən əmdi həlkə: «Kimlər kərup titrək başkən bolsa, ular Gilead təojidin yəni kətsun» dəp jakərləjin — dedi. Xuning bilən həlkning arisidin yigirmə ikki ming kixi kəytip kətip, pəkət on mingilə kelip kəldi. **4** Pərvərdigar Gideonəyəyə: — Həlkning sani yənilə intəyin kəp; əmdi sən bularni suning ləwigə elip kəlgin. U yərdə Mən ularni sən üqün sinəktin ətkiüzəy; Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barsun desəm», u sən bilən barsun; ləkin Mən kimni kərsitip: «U sən bilən bərmisun» desəm, u sən bilən bərmisun, — dedi. **5** Xuning bilən Gideon həlkni suning ləwigə elip kəldi. Pərvərdigar uningəyə: — Kimki it u iqkəndək tili bilən yaləp u iqsə, ularni ayrim bir tərəptə turəjojin; həm kimki tizlinip turup u iqsə, ularnimu ayrim bir tərəptə turəjojin, — dedi. **6** Xundək

boldiki, oqumini aqziyoqa tögküzüp yalap su iqkanlardin üq yüzi qıktı. Qalojanlarning hëmmisi tizlinip turup su iqtı. **7** Andin Përwërdigar Gideonı: — Mën muxu suni yalap iqkën üq yüz adëmning kôli bilen silerni kutqüzup, Midiyanni sening qolungoqa tapxurımën; lekin qalojan halk bolsa hëmmisi ez jayioqa yenip ketsun, — dedi. **8** Xuning bilen bu [üq yüz adëm] ozuk-tülük wë kanaylirni kôliyoqa elixti; Gideon Israilning qalojan barlık adëmlirini ez qedirioqa kayturuwetip, pëkät xu üq yüz adëmni elip qaldi. Æmdi Midiyaniylarning lëxkërgahı bolsa ularning tawën tärıpıdiki jilojıda idi. **9** Xu keqisi xundak boldiki, Përwërdigar uningı: — Sën kopup lëxkërgahqa qüxkin, qünki Mën uni sening kolungoqa tapxurdum; **10** ägër sën qüxüxtin qorqsang, ez hizmëtkaring Purañni billë elip lëxkërgahqa qüxkin. **11** Sën ularning nemä deyixiwatqinini anglaysën, andin sën lëxkërgahqa [hujum kilip] qüxüxkë jür'ät kilalaysın, dedi. Buni anglap u hizmëtkari Purañni elip lëxkërgahning qetıdiki äskärlërnıng yenioqa bardı. **12** Mana Midiyān, Amaläk wë barlık mæxriktikilër qekätkilärdäk kër bolup, jilöjining boyioqa yeyilöjanıd; ularning tögiliri köplikidin dengiz sahıldıdiki kumdäk häddi-hesabsız idi. **13** Gideon baroqanda, mana, u yärdä birsi hëmrañioqa kergән qüxini sezlöp beriwatatti: — Mana, mën bir qüx kerdum, qüxümdä mana, bir arpa tokıqı Midiyanning lëxkërgahıoqa domulap qüxüptudak; u qedirioqa kelip sokuluptıdäk, xuning bilen qedir örlüp, düm këmürtülüp ketiptu — dawatatti. **14** Uning hëmrañı jawaban täbir berip: — Buning mənisi xuki, u tokaq Yoaxning oqılı, Israilik adëm Gideonning kiliqidin baxka nërse ämæstur; Huda Midiyān wë uning barlık qoxunini uning kôliyoqa tapxuruptu, dedi. **15** Xundak boldiki, Gideon bu qüxni wë uning berilgen täbirini anglap, säjdä kildi. Andin u Israilning lëxkërgahıoqa yenip kelip: — Kopunglar, Përwërdigar Midiyanning lëxkërgahını kolunglaroqa tapxurdi, — dedi. **16** Xuning bilen u bu üq yüz adëmni üq guruppıoqa bölüp, hëmmisining kôliyoqa birdin kanay bilan birdin kuruk komzäkni bardi; hërbir komzäk iqıdä birdin mæx'äl koyuldi. **17** U uları: — Silër manga qarap, mening kılöjnimdäk kilinglar. Mana, mën lëxkërgahning kexioqa baroqanda, nemä kilsam, silërmu xuni kilinglar; **18** mën wë mën bilen hëmrañ bolup mangojan barlık adëmlër kanay qalsak, silërmu lëxkërgahning qerisidä turup kanay qelinglar wë: «Përwërdigar üqün hëm Gideon üqün!» döp towlanglar, — dedi. **19** Keyinki yerim keqilik kezätning baxlinixida, kezätqilër yengidin almaxqanda, Gideon wë uning bilen billë bolöjan yüz adëm lëxkërgahning kexioqa kaldi; andin ular kanay qelip kölliridiki komzäklërnı qaqtı. **20** Xu haman üq guruppıdıkilërnıng hëmmisi kanay qelip, komzäklërnı qekip, sol köllirida mæx'ällërnı tutup, ong köllirida kanaylarnı elip: — Përwërdigaroqa wë Gideonı aatalöjan kiliqı — döp towlaxqiniq, **21** ularning hërbiri lëxkërgahning ätrapida, ez jayıda turuxti; yaw qoxuni täröp-täröpke petirap, warkırıp-jarkırıoqan peti kaqkılı turdi. **22** Bu üq yüz adëm kanay qaloqanda, Përwërdigar pütkül lëxkërgahıtkı yaw lëxkërlirini bir-birini kiliqlaxka selip koydı, xuning bilen yaw qoxuni Zerarahqa barıoqan yoldiki Bəyt-Xittah täröpke qaqtı; ular Tabbatning yenidiki Abəl-Məholahning

qegrisiojıqä qaqtı. **23** Andin Naftali, Axir wë pütkül Manassahning kəbililiridin Israilar qaqrıp kelindi wë ular Midiyaniylarnı koqlıdı. **24** Xuning bilen Gideon Əfrāim pütkül taqlıqını arılap kelixkë əqlilərnı əwətip Əfrāimlaroqa: — «Silër qüxüp Midiyaniylaröqa hujum kilinglar, Bəyt-Barahkıqä, xundakla İordan daryasıoqä barlık ekın keqiklirini igilap, ularni tosuwelinglar», dedi. Xuning bilen Əfrāimning hëmmä adəmliri yioqılıp, Bəyt-Barahkıqä wë İordan daryasıoqä barlık ekın keqiklirini igilidi. **25** Ular Midiyanning Orəb wë Zəəb degən ikki əmirini tutuwaldi; Orəbni ular «Orəb qoram texi» üstidä, Zəəbni «Zəəb xarab kəlqiki»dä ältürdi, Midiyaniylarnı koqılap berip, Orəb wë Zəəbning baxlirini elip, İordan daryasınıng u tärıpigä Gideonning kexioqa kaldi.

8 (Keyin, Əfrāimlar uningı: — Sën nemixkə bizgə xundak muamilə kılısən, Midiyaniylar bilen sokuxkə qıkkanda, bizni qaqrımidingötu, döp uning bilen kattıq deyixip kätti. **2** U ularoqa jawaban: — Mening kılöjanlırımni kandaqmu silërnıng kılöjininglaröqa tängläxtürgili bolsun? Əfrāimning üzümłërnı pasangdıoqini, Abieazrəlërnıng üzüm üzginidin artuk əmæsmu? **3** Huda Midiyanning əmirliři Orəb bilen Zəəbni kólunglaröqa tapxuroqan yärdä, mening kolumdın kəlgini kandaqmu silërnıng kılöjininglaröqa tängläxtürgili bolsun? — dedi. Xundak dewidi, ularning uningıoqa bolöjan aqqıki yandı). **4** Æmdi Gideon İordan daryasınıng boyioqa yetip kaldi. U wë ezigə hëmrañ bolöjan üq yüz adëm hërip kətkən bolsimu, ular yenilä Midiyaniylarnı koqılap daryadin etti. **5** Gideon Sukkot xəhridikilərgə: — Manga hëmrañ bolup kəlgən kixilərgə nan bərsənglar, qünki ular hërip-qarqap kätti. Biz Midiyanning ikki padıxahı Zəbah wë Zalmunnani koqılap ketip barımız, — dedi. **6** Lekin Sukkotning qonglırı jawab berip: — Zəbah wë Zalmunna hazır sening kolungoqa qüxtimu?! Biz sening muxu lëxkərliriggə nan bərməduk?! — dedi. **7** Gideon: — Həp! Xundak bolöjini üqün Përwërdigar Zəbah wë Zalmunnani mening kolumıoqa tapxuroqanda, ətlirınglarnı qeldiki yantak wə xoha bilen hamanda tepimən, — dedi. **8** Gideon u yärdin Pənuəlgə berip, u yärdiki adəmlərgimu xundak dewidi, Pənuəldiki kixilərmu uningıoqa Sukkotkılərdäk jawab bardi. **9** U Pənuəldikilərgə: — Mən oşlıbə bilən yenip kəlginimdä, bu munaringlarnı erüwetimən, — dedi. **10** U qaoqda Zəbah wë Zalmunna Karkor degən jayda idi; ular bilen mangojan qoxunda on bax mingqə lëxkə bar idi. Bular bolsa mæxriklilërnıng pütkül qoxunidin kelip qalojanlırı idi, qünki ularđın kiliq tutqanlıridin bir yüz yigirmə mingi ältürtülöanıd. **11** Gideon bolsa Nobah wë Yoqbıhahning xərkıdiki kəqmənler yoli bilən qıqip Midiyanning lëxkërgahıoqa hujum kilip, ularni tarmar kildi; qünki lëxkërgahıtkilër tolimu əndixsiz turojanıd. **12** Zəbah wë Zalmunna keqip kätti; Gideon kəynidin koqılap berip, Midiyanning bu ikki padıxahı Zəbah wë Zalmunnani tutuwaldi; u pütkül lëxkërgahıtkilërnı alaqqadä kilip tiripirən kiliwätti. **13** Andin Yoaxning oqılı Gideon Hərəs dawinidin ötüp, jəngdin kaytıp kaldi. **14** U Sukkotluk bir yax yigitni tutuwelip, uningdin sürüxtə kiliwidi, yigit uningıoqa Sukkotning qonglırı wə aksaklırining isimlırini yezip bardi. Ular

jəmiy bolup yətmix yəttə adəm idi. **15** Andin Gideon Sukkotning adəmlirining kəxiəja yetip barəjanda: — Silər meni zanglik kəlip: «Zəbah wə Zalmunna hazir sening kəlungəja qixitimu? Biz sening bilən billə mangəjan muxu hərəjin adəmlirinegə nan berəmdük?» degənidinqlar! Mana, u Zəbah wə Zalmunna degənlər! — dedi. **16** Xuni dəp u xəhərning aqsakallirini tutup kəlip, qəldiki yantək bilən xəhilarni elip kəlip, ular bilən Sukkotning adəmlirini urup ədipini bərdi. **17** Andin u Pənuəlning munarini ərüp, xəhərdiki adəmlərni ɵltürdi. **18** Gideon Zəbah wə Zalmunnani sorək kəlip: — Silər ikkinglar Taborda ɵltürgən adəmlər kəndək adəmlər idi? — dəp soriwidi, ular jawab berip: — Ular sangə intayin ohxaytti; ularning hərbiri xəhzadidək idi, — dedi. **19** U buni anglap: — Ular mening bir tuəqənlirimdur, biz bir anining oəjullirimiz. Pərwədigarning həyati bilən kəsəm kəlimənki, silər əyni wəqəttə ularni tirik kəyəjan bolsanglar, mən silərni hərgiz ɵltürməyttim, — dedi; **20** xuning bilən u qəng oəjli Yətərgə: — Sən kəpəp bularni ɵltürgin, — dedi. Ləkin oəjli kəqiq boləjaqkə kərkəp, kəliqini suəqurmidi. **21** Xuning bilən Zəbah wə Zalmunna: — Sən əzüng kəpəp bizni ɵltürgin; qəunki adəm kəndək bolsa kəqümü xundək bolidu, — dedi. Xundək dewidi, Gideon kəpəp Zəbah wə Zalmunnani ɵltürdi. U təgilirining boynidiki həil ay xəkəlik bezəkəlni eliwaldi. **22** Andin Israillər Gideəja: — Sən bizni Midiyaning kəolidin kətkuzəjanikənsən, əzüng bizgə padixah boləjin; oəjlung wə oəjlungning oəjlimu bizning ɵstimizgə həküm sirsun, — dedi. **23** Əmma Gideon ularəja jawab berip: — Mən ɵstünlərgə səltənət kəilməyən, oəjlungmu ɵstünlərgə səltənət kəilidü, dedi. **24** Andin Gideon ularəja yəne: — Silərgə pəkət birlə iltimasim bar: — Hər biringlar əz oljanglardin həkə-zerilərnə manga beringlar, dedi (Midiyanlar Ismaillardin boləjaqkə, hərbiri altun zira-həqəilarni təkəytti). **25** Ular jawabən: — Berixkə razimiz, dəp yərgə bir yəpinəqini selip, hərbiri uning ɵstigə oljisidin zira-həqəilarni elip təxlidi. **26** U sorap yioəjan altun zirilərnəng əojirliki bir ming yəttə yüz xəkəl altun idi, buningdin bəxkə Midiyan padixahliri əzigə askən həil ay xəkəlik buyumlar, zunnar, əqisioəja kiygən səsün əginlər wə təgilərnəng boynioəja askən altun zənjirlərmu bar idi. **27** Gideon bu nərsilərdin bir əfəd yasitip, əz xəhəri Ofrahta kəyup kəydi. Nətijidə, pətkül Israil uni izdəp buzukqilik kəldi. Buning bilən bu nərsə Gideon wə uning pütün ailisigə bir tor-tuzək boldi. **28** Midiyanilər xu tərəkidə Israillərnəng aldidə boysunduruluq, ikkinə bax kətürəlmidi; zemin Gideəning künliridə kərik yioəiqə tinq-aramlik təpti. **29** Yoaxning oəjli Yərubbaal kəytip berip, əz əyidə ɵltürdi. **30** Gideəning ayalliri kəp boləjaqkə, uning puxtudin yətmix oəjli tərəldi. **31** Xəkəmdə uning bir kənikizimu bar idi; u uningəja bir oəjli tuəjup bərdi, Gideon uning ismini «Abimələk» dəp kəydi. **32** Yoaxning oəjli Gideon uzun əmür kərip, kərip aləmdin ɵtti. U Abiezarlərgə təwə boləjan Ofrahdə, əz atisi Yoaxning kəbrisigə dəpnə kəlini. **33** Gideon əlgəndin keyin Israillər kəynigə yenip, Baal butlirioəja əgəxip buzukqilik kəldi wə «Baal-Berit»ni əzlririning ilahə kəlip bəkitti. **34** Xundək kəlip Israillər əzlririni

ətrapidiki barlik dūxmənlirining kəolidin kətkuzəjan əz Hudasi Pərwədigarni untudi **35** wə xuningdək Gideəning Israiloəja kəloəjan həmmə yaxiliklirini hək əsliməy, Yərubbaal (yəni Gideə)ning jəmətigə həkəbir məhribanlik kərsətmidi.

9 Əmdi Yərubbaalning oəjli Abimələk Xəkəmdiki anisining aka-ukilirining kəxiəja berip, ular wə anisining atisining pətkül jəmətidikilərgə: — **2** Silər Xəkəmdiki barlik adəmlərnəng kəliqioəja səz kəlip ularəja: «Silər ɵqün yətmix kixi, yəni Yərubbaalning oəjulliri ɵstünlərgə həküm sūrgini yaximu yəki birlə adəmnəng ɵstünlərdin həküm sūrgini yaximu? Esinglarda bolsunki, mən silərnəng kən-kəreindexinglərmən» — degən gəpimni yətküzünglar, — dedi. **3** Xuning bilən uning anisining aka-ukiliri u toəjrlukə wə gəplərnəng həmmisini Xəkəmdikilərnəng kəliqioəja eytti. Ularnəng kəngli Abimələkə mayil bolup: — U bizning kəreindeximiz ikənoəju, diyixip, **4** Baal-Beritning buthanisidin yətmix xəkəl kəümüxni elip, uningəja bərdi. Bu pul bilən Abimələk birmunəqə bikar tələp lükqəklərnə yallap, ularəja bax boldi. **5** Andin u Ofrahdə, atisining əyigə berip əzining aka-ukiliri, yəni Yərubbaalning oəjulliri bolup jəmiy yətmix adəmnə bir təxnəng ɵstidə ɵltürüwətti. Ləkin Yərubbaalning kəqiq oəjli Yotam yoxuruniwəloəjaqkə, kətulup kəldi. **6** Andin pətkül Xəkəmdikilər wə Bəyt-Millodikilərnəng həmmisi yioəjilixip berip Abimələkni Xəkəmdiki dub dərihining tūwidə padixah kəlip tiklidi. **7** Bu həwər Yotənoəja yətküzüldi; u berip Gərizim təojining qəkkisioəja kəqip, u yərdə turup yukəri awazdə kəpəqiliklə toəlap: — Əy Xəkəm qəngliri, mening səzümə kəlak selinglar, andin Hudamu silərgə kəlak salidu. **8** Künlərdin bir kəni dərəhlər əzlririning ɵstigə həküm sūridioəjan bir dərəhni məsihləp padixah tikləxkə izdəp kəqip, zəytun dərihigə: — ɵstimizgə padixah bolup bərgin, dəptikən. **9** Zəytun dərihi ularəja jawab berip: — Hudoəja wə insanlarəja boləjan hərəmətni ipadiləydioəjan mēyimni təxlap, bəxkə dərəhlərnəng ɵstidə turup pulanglaxkə kətəmdim? — dəptu. **10** Buni anglap dərəhlər ənjür dərihining kəxiəja berip: — Sən kəlip ɵstimizgə padixah boləjin, dəp iltija kəliptu; **11** Ənjür dərihi ularəja jawab berip: — Mən əz xirnəm bilən yaxhi mēwəmnəni təxlap, bəxkə dərəhlərnəng ɵstidə turup pulanglaxkə kətəmdim? — dəptu. **12** Xuning bilən dərəhlər ɵzüm tallikəning kəxiəja berip: — Sən kəlip bizning ɵstimizgə padixah boləjin, dəptu, **13** ɵzüm teli ularəja jawab berip: — Mən Huda bilən adəmlərnəni hux kəlidioəjan yəngi xarəbni təxlap, bəxkə dərəhlərnəng ɵstidə turup pulanglaxkə kətəmdim? — dəptu. **14** Andin dərəhlərnəng həmmisi azəjaning kəxiəja berip: — Sən kəlip bizning ɵstimizgə padixah boləjin, dəptu; **15** azəjan ularəja jawab berip: — Əgər silər meni səməimiy niyitinglar bilən ɵstünlərgə padixah kəlixni halisanglar, kəlip mening sayəmnəng əstidə panəhlininglar; bolmisa, azəjəndin bir ot qikidu wə Liwəning kədir dərəhlirini yəp kətidu! — dəptu. **16** Əgər silərnəng Abimələkni padixah kəloəjninglar rast səməimiy wə durus niyət bilən boləjan bolsa, Yərubbaal wə uning ailisidikilərgə yaxilik kəloəjan, uning kəloəjan əməlliri boyiqə uningəja kəyturəjan bolsanglar — **17** (qəunki atam silər ɵqün jəng kəlip, əz jənni hətərgə

təvəkkul kılıp siləni Midiyaning qolidin kütquzdi! **18** Lekin silər bügün atamning jəmətiğə qarxi kəzoqılıp, uning oqullirini, jəmiy yətmix adənni bir taxning üstidə ɵltürüp, uning dedikining oqlı Abimələkni tuoqkininglar boləjini üqün Xəkəm həlkəning üstigə padixah kılıp tikləpsilər!) **19** — əmđi əğər silər Yərubbaal wə jəmətiğə səmimiy wə durus muamilə kılıqan bolsanglar, silər Abimələktin huxallıq tapqaysılar, umu silərdin huxallıq tapqay! **20** Lekin bolmisa, Abimələktin ot qikiq, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həlkəni yəp kətsun; xundakla, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həlkədin ot qikiq, Abimələkni yəp kətsun! — dedi. **21** Yotam kərinđixi Abimələktin kərkəp, kəqip Bəər dəğən jəyoqə berip, u yərdə ɵlturaklıxiq kəldi. **22** Abimələk Israiloqə üq yil səltənət kildi. **23** Huda Abimələk bilən Xəkəmnin adəmliri ɵtturisioqə bir yaman roh əwətti; xuning bilən Xəkəmdikilər Abimələkkə asiylıq kiliqxa kəzoqıldı. **24** Buning məksiti, Yərubbaalning yətmix oqlioqə kiliqnoqan zorawanlıq wə qan kərzni ularni ɵltürgən kərinđixi Abimələkning boynioqə qüxürüx, xundakla əz aka-ukilirini ɵltürüxkə uni qollap-qıwəwətligən Xəkəmdiki kixilərnin bexioqə qüxürüxtin ibarət idi. **25** Xəkəmdiki kixilər Abimələkni tutmaqı bolup, taqlarning qoqkılırioqə paylaqlarini bəktürmə kılıp turoqızdi; ular u yərdin ɵtkən yoluqilarning həmmisini bulang-talang kildi. Bu ix Abimələkkə yətküzıldı. **26** Əbədning oqlı Gaal əz aka-ukiliri bilən Xəkəmgə kəqüp keliwidi, Xəkəmdiki kixilər uningə ixənəq bəoqlar uni əz yar-yəliki kildi. **27** Xundak kılıp ular xəhərdin etizlikkə qikiq, üzümzarlarınin üzümilirini üzüp siqip, xarab yasap, xadlıq kılıp əz butining ibadəthanisioqə kirip, yəp-iqixip Abimələkning üstidin lənət oquqılı turdi. **28** Əbədning oqlı Gaal: — Abimələk dəğən kim idi? Xəkəm dəğən nəmə idi, biz nəmə dəp uningə jəzmət kılıqudəkmiz?! U Yərubbaalning oqlı əməsmu? Zəbul uning nazatəqisi əməsmu? Silər Xəkəmnin atisi Həmorning adəmlirining hizmitidə bolsanglar bolidu! Biz nəmixkə Abimələkning hizmitidə bolidikanmiz? **29** Kaxki bu həlkə mening kol astimda bolsa idi! U qəoqda mən Abimələkni həydiwtəttim! Mən Abimələkkə: — Əz koxuningni kəpəytip, jənggə qikiqin! — dəğən bolattim. **30** Əmđi xəhər baxlıki Zəbul Əbədning oqlı Gaalning bu səzlrini angliqoinida, aqqıki kelip, **31** əqliləni Abimələkning kəxiqə yoxurunəq əwətip: «Mana, Gaalning oqlı kərinđaxliri bilən Xəkəmgə keliwatidu; mana, xəhərni siligə qarxi qikiqkə kutritiwatidu. **32** Xunga sili adəmlirini elip bügün kəqə [xəhər] ətrapidiki etizlikkə berip marap ɵlturoqayla; **33** ətə kün qikiqən həman kəzoqılıp xəhərgə hujum kiliqayla; u wə uning adəmliri siligə qarxi qikiqkə, sili əhwaləqə qarap uningə takəbil turoqayla, — dedi. **34** Buni anglap, Abimələk həmmə adəmlirini elip, kəqisi qikiq, tət topkə bəlıniq, yoxurunup Xəkəmgə hujum kiliqxa marap ɵlturdi. **35** Əbədning oqlı Gaal sirtkə qikiq xəhərnin dərwazisidə ərə turoqanda, Abimələk əz adəmliri bilən yoxurunəq jaydin qikti. **36** Gaal həlkəni kərip Zəbuləqə: — Mana taq qoqkılıridin adəmlər qüxiwatidu, dedi. Lekin Zəbul uningə jawabən: — Taqlarning kəlanggisi sanga adəmlərdək kərinidu, — dedi. **37** Gaal yənə səz kılıp: Mana, bir top adəmlər dənglərdin qüxüp keliwatidu, yənə bir top adəmlər «Palqlarning dub dərhi»ning yoli bilən keliwatidu, — dedi. **38** Andin Zəbul uningə: — Sening: «Abimələk dəğən kim idi, biz uning hizmitidə bolattukmu?» dəp qong gəp kiliqan əozing həzir kəni? Mana bular sən kəzgə ilmioqan həlkə əməsmu? Əmđi qikiq ular bilən sokuxup bəkkin! — dedi. **39** Xuning bilən Gaal Xəkəmdikilər bilən qikiq Abimələk bilən sokuxuxkə baxlıdi. **40** Lekin Abimələk uni məoqlup kılıp qoqlidi; u uning aldidin qaçti, xundakla nuroqun yarilənoqan adəmlər xəhərnin dərwazisioqə yetixip kətkənidi. **41** Andin Abimələk Arumahda turup kəldi. Zəbul bolsa Gaal wə uning kərinđaxlirini qoqlap, ularning Xəkəmdə turuxioqə yol koymidi. **42** Ətisi [Gaaldikilər] dalaqə qikti; bu həwər Abimələkkə yətkəndə **43** u həlkəni elip, ularni üq topkə bəlıniq, dalada yoxurunup marap turdi; u qarap turuwidi, Xəkəm həlkə xəhərdin qikti. U qorup ularəqə hujum kildi. **44** Abimələk wə uning bilən boləqan birinqi top atlinip xəhərnin dərwazisining aldioqə boləp berip, u yərdə turdi; kəloqan ikki top etilip berip dalada turoqan adəmlərgə hujum kılıp ularni kiriwətti. **45** Xu tərəkidə Abimələk pütün bir kün xəhərgə hujum kılıp, uni elip, uningda turuwatqan həlkəni ɵltürüp, xəhərni haniwəyran kılıp üstigə tuzlarni qeqiwətti. **46** Xəkəm munaridiki adəmlərnin həmmisi buni anglap, Berit dəğən butning ibadəthanisidiki qoroqanoqə keriwalıdi. **47** Xəkəm munaridiki adəmlər bir yərgə yojiqliwəptu, dəğən həwər Abimələkkə yətti. **48** Xuning bilən Abimələk adəmlirini elip Zalmon teoqə qikti; u kəlioqə paltini elip dərəhning bir xəhini kəsiq elip, əxnisigə koypu, andin əzi bilən boləqan həlkə: — Mening nəmə kiliqoinimni kərdünqlar, əmđi silərnu tezdin xundak kilinglar, — dedi. **49** Buni anglap həlkənin hərbiri Abimələktək birdin xəhni kəsiq elip, uningə əgixip berip, xəhlarni qoroqanning yenioqə dəwiləp, ot koypu qoroqan wə uningda boləqanlarni kəydürüwətti. Buning bilən Xəkəmnin munaridiki həmmə adəmlər, jəmiy mingqə ər-ayal əldi. **50** Andin Abimələk Təbəzqə berip, u yərdə bargah kurup Təbəzqə kərxap, hujum kılıp uni ixəqlı kildi. **51** Lekin xəhərnin ɵtturisidə mustəhəkəm bir munar bar idi; barlıq ər-ayal, jümlidin xəhərnin həmmə qongliri u yərgə kəqip berip, dərwazini iqidin takap, munarning üstigə qikiwalıdi. **52** Abimələk munarəqə hujum kılıp, uningə ot koypuxkə munarning dərwazisioqə yekınlaxkəndə, **53** bir ayal yarəoqnaqning üstünki texini Abimələkning bexioqə etip uning bax süngikini sunduriwətti. **54** Andin Abimələk dərhal əz yərioqini kətiqgiqı yigitni qəkirip uningə: — Kiliqingni suqorup mənı ɵltürüwətkin; bolmisa, həlkə mening toşramda: «Bir ayal kixi uni ɵltürüwətiptu» dəyixidu, — dedi. Buni anglap yigit uni sanjip ɵltürüwətti. **55** Andin Israilning adəmliri Abimələkning əlginini kərip, ularning həmmisi əz jaylirioqə kəytip kəxtidi. **56** Xundak kılıp Huda Abimələkning əzinin yətmix aka-ukisini ɵltürüp, atisioqə kiliqan rəzillikini uning əz bexioqə yandurdi; **57** xuningdək Huda Xəkəmnin adəmliri kiliqan barlıq yamanlıqirininu ularning bexioqə yandurup qüxürdi. Buning bilən Yərubbaalning oqlı Yotam eytkən lənət ularning üstigə kəldi.

10 Abimələktin keyin Issakar kəbilisidin bolojan Dodoning nəwrisi, Puañning oşli Tola degən kixi Israilni kütquxka turdi; u Əfraining taoliridiki Xamir degən jayda turatti; **2** u Israiloja yigirma üq yil həkim bolup aləmdin etti wə Xamirda dəpnə kilindi. **3** Uningdin keyin Gileadlik Yair turdi; u Israiloja yigirma ikki yil həkim boldi. **4** Uning ottuz oşli bolup, ular ottuz təhəygə minip yürətti. Ular ottuz xəhərgə igidarqilik kılatti; bu xəhərlər Gilead yurtida bolup, ta bəgüngiqə «Yairning kəntliri» dəp atalmakta. **5** Yair wapət bolup, Kamonda dəpnə kilindi. **6** Ləkin Israillər yənə Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kılıp, Baal bilən Axərah butlirioğa bax urup, xundakla Suriyəning ilahliri, Zidondikilərnəning ilahliri, Moabning ilahliri, Ammoniyələrnəning ilahliri wə Filistiyələrnəning ilahlirining ibaditigə kirip, Pərwərdigarni taxlap, uningojə ibadətə bolmidi. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning oşazipi Israiloja kozojilip, ularni Filistiyələrnəning wə Ammoniyələrnəning kolioğa taxlap bərdi. **8** Bular bolsa xu yili Israillərnəni kattik besip əzdi; andin ular İordan dəryasining məxrik tərpidə Amoriylərnəning zemindiki Gileadta olturuxluk barlik Israil həlkiqə on səkkiz yiləyiqə zulum kildi. **9** Ammoniyələr yənə İordan dəryasidin etüp, Yəhuda, Binyamin wə Əfrain jəmətiqə qarxi hujum kildi: xuning bilən pütkül Israil kattik azablandı. **10** Xuning bilən Israillər Pərwərdigaroğa pəryad kılıp: — Biz sanga gunah kilduk, əz Hudayimizni taxlap, Baal butlirining kullukioğa kirip kattuk, dedi. **11** Pərwərdigar Israilləroğa: — Mən silərnə misirliklərdin, Amoriylərdin, Ammoniyələrdin wə Filistiyələrdin kütquzoğan əməsmidim? **12** Zidoniylər, Amaləklər wə Maonlar kelip silərgə zulum kıləjnida, Manga pəryad kıləjninglarda silərnə ularning kəlidin kütquzoğan əməsmidim? **13** Xundaktimu, silər yənə Meni taxlap, yat ilahlərnəning kullukioğa kirdinglər. Mən silərnə əmdi kütquzmaymən! **14** Əmdi berip əztinglər tallioğan ilahləroğa pəryad kilinglər, kiyinqilikqə kəloğan qəoşinglarda xular silərnə kütquzsun, — dedi. **15** Əmma Israillər Pərwərdigaroğa yazwurup: — Biz gunah kilduk! Əmdi nəziringə nemə yaxhi kərnənsə bizgə xundak kıləjn, bizni pəkət muxu bir kətimla kütquzuwaləyəsən! — dedi. **16** Xuning bilən Israil yat ilahlərnəni əz arisidin qikqip taxlap, Pərwərdigarning ibaditigə kirixti; [Pərwərdigar] Israilning tartiwatkan azab-əkubətlinirni kərtip, kəngli yerim boldi. **17** Xu wakitta Ammoniyələr toplinip Gileadta qedirgah tikti; Israillərnəni yioşilip kelip Mizpahəy qəxüp qedirgah tikti. **18** Gileadtiki həlkiqə qongliri əzara: — Kim Ammoniyələr bilən soquxuxka baxlamqı bolsa, u barlik Gileadttikilərgə bax bolidu, dedi.

11 Xu qəoşda Gileadlik Yəftah degən kixi batur palwan idi. U bir pahixə ayalning oşli bolup, Gileadtin tərəlgənidi. **2** Ləkin Gileadning əz ayali uningojə birməqqə oşul bala tuşup bərgənidi; bu ayaldin tuşuləğan oşulliri qəng boləqanda Yəftahni əyidin koşlap: — Sən baxka hotundin boləğan oşul boləqəqə, atimizning əyidin miraska igə bolmaysən, — dedi. **3** Xuning bilən Yəftah kərinaxliridin kəqip, Tob degən zeminda turup kəldi. Xu yərdə birmunqə bikar tələplər Yəftahning ətrapioğa bir-birləp yioşildi. Ular uning bilən kirip-qikqip yürətti. **4** Əmma birməqqə

wakjit ətkəndə Ammoniyələr Israil bilən soquxuxka qikti. **5** Ammoniyələr Israiləy hujum kıləjanda Gileadning əksəqalliri Yəftahni Tob zemindin elip kəlməqı bolup uning yenioğa bardi. **6** Ular berip Yəftahka iltija kılıp: — Bizning Ammoniyələr bilən urux kiliximiz üqün sən kelip bizgə sərdar bolup bərgin, — dedi. **7** Yəftah Gileadning əksəqallirioğa jawəbən: — Silər menə əq kərtip atamning jəmətidin həydiwətkəndingləroqə, əmdi bexingləroğa balayı apət qüxkəndə kəndəksigə mening kəximəyə kelip kəldinglər, — dedi. **8** Gileadning əksəqalliri Yəftahka: — Durus, ləkin seni biz bilən billə berip Ammoniyələroğa qarxi jəng kılıp, Gileadta həmmə olturuwatkanləroğa bax bolsun dəp, kəxingəyə kəlduk, — dedi. **9** Yəftah Gileadning əksəqalliridin: — Əgər silər menə Ammoniyələr bilən soquxuxka yəndurup bəroşinglərdə, Pərwərdigar ularni mening koluməyə tapxursa, mən silərgə bax boləmdimən? — dəp soridi. **10** Gileadning əksəqalliri Yəftahka jawə berip: — Eytkingəndə kilmisak, Pərwərdigar Əzi arimizda guwah bolup həküm qikərsun! — dedi. **11** Buni anglap Yəftah Gileadning əksəqalliri bilən bardi; həlk uni əzilirəyə həm bax həm sərdar kılıp tiklidi. Yəftah Mizpahəyə bəroğanda həmmə səzlinirni Pərwərdigarning əldida bayan kildi. **12** Andin Yəftah Ammoniyələrnəning padixahioğa əqlilərnəni əwətip, uningdin: — Mening zeminiəyə besip kirip, mən bilən soquxuxka mənə nemə həkking bar idi? — dəp soridi. **13** Ammoniyələrnəning padixahı Yəftahning əqlilirigə jawə berip: — Qünki Israillər Misirdin qikqip kəlgəndə ular Arnon dəryasidin tartip [ximaldiki] Yəbbək əkiniəyiqə wə [oşərtə] İordan dəryasioyiqə mening zeminiəyə bulap igilwəloğanidi. Əmdi sən bu yərlərnəni tinliq bilən manga yəndurup bər! — dedi. **14** Yəftah əqlilərnəni Ammoniyələrnəning padixahining kəxiəyə yənə əwətip **15** uningojə: — Yəftah səz kılıp mundaq dəydu: «Israil nə Moabning zeminiəyə nə Ammonning zeminiəyə igilimidi, **16** bəlkı ular Misirdin qikqip kəlgəndə qəl-bayawanda mengip Kizil dengizdin etüp, andin Kədəx degən jəyəyə yetip kəlgənidi; **17** xu qəoşda Israilliklər Edom padixahining kəxiəyə əqlilər əwətip: «Zeminliridin kesip etüwəlixə ijazət bərgəyła» dəp soriwidi, Edom padixahı unimioğanidi. Xuning bilən ular Moab padixahining kəxiəyə [iltija bilən] əqlilərnəni əwətsə, umu koxulmioğanidi. Xu səwəbtin Israillər Kədəxtə turup kəloğan; **18** andin ular qəl-bayawan bilən mengip Edom zemini bilən Moab zeminiəyə aylinip etüp, Moab zeminiəyə xərk tərpidin kelip, ahirida Arnon dəryasining xu kətida qədir tikti. Ular Moabning qəgrisi iqigə kirmidi; qünki Arnon dəryasi Moabning qəgrisidur. **19** Andin Israil Amoriylərnəning padixahı Siħonəyə, yəni Həxbonning padixahining kəxiəyə əqlilərnəni əwətip: «Bizning zeminlirining iqidin etüp əz jəyimizəyə bəriwəliximizəyə ijazət bərgəyła» — dedi. **20** Ləkin Siħon Israiləy ixənəq kılalmay, yurtidin etkili koymidi; u bəlkı həlkiqəning həmmisini yioşip, Jəhəzəh degən jəyəyə qüxüp qedirgah tikip, Israil bilən uruxti. **21** Əmma Israilning Hudasi Pərwərdigar Siħonni barlik həlki bilən koxup Israilning kolioğa tapxurdi, Israillər ularni urup kirdi. Andin Israil xu yərdə olturuxluk Amoriylərnəning həmmə zeminiəyə igilidi. **22** Arnon dəryasidin tartip Yəbbək əkiniəyiqə, qəl-

bayawandin tartip Iordan daryasi o'qig'a Amoriylarning p'utk'ul zeminini igilidi. **23** Israilning Hudasi P'arw'ardigar Amoriylarni O'z halki bol'oqan Israilning aldidin q'oqlap q'ikardi, a'mdi san xu yurtka ig'a bolmaq'imusan? **24** Sening ilah'ing K'emox sanga ig'ilat'k'n yerg'a e'z'ing ig'a boldung'o'u? Xuning'o'qa ohxax P'arw'ardigar Hudayimiz aldimizdin h'ayd'ap q'ik'iriv'at'k'n halk'ning yerig'a bolsa, bizmu xuning'o'qa ig'a bolimiz. **25** A'mdi san d'arw'aka Moabning padixah'i bol'oqan Zipporning o's'li Balax'tinmu k'u'l'ukmu? U qa'qan Israil bil'n tirk'ax'k'n yaki Israil bil'n j'ang kilix'ka j'ur'at kil'oqan? **26** Y'ona kelip, Israil H'ax'bon w'a uning'o'qa qarax'lik yeza-k'ix'lak'larda, Aro'ar w'a uning'o'qa qarax'lik yeza-k'ix'lak'larda h'amd'a Arnon d'aryasining boyidiki bar'lik x'h'ar'lard'a u'q y'uz yil makan tutup olturo'qan wa'q'itlarda, nemix'ka sil'ar xu y'or'larni q'ayturuwal'midinglar? **27** Xunga m'an sanga gunah' kil'midim, b'elki manga tajawuz kil'ip, yaman'lik kil'o'qu'i s'an e'z'ingdurs'an. Biridinbir adalat q'ik'ar'o'qu'i P'arw'ardigar O'zi b'ug'ün Israilar bil'n Ammoniylarning ottur'idida h'ok'um q'ik'arsun!» — dedi. **28** Lekin Ammoniylarning padixah'i Y'eftah'ning ol'qi aw'at'ip ey't'kan s'oz'larini ting'ximidi. **29** Xu wa'q'itta P'arw'ardigarning Roh'i Y'eftah'ning u's'tig'a q'u'x'up, u [ku'wwat'linip] Gilead bil'n Manass'h'larning yurt'idin o't'ip Gileadtiki Mizpah'ka ber'ip, andin Gileadtiki Mizpah'din Ammoniylar t'ar'ep'ka mang'di. **30** Xu qa'o'qda Y'eftah' P'arw'ardigaro'qa k'as'am iq'ip: — A'g'ar S'an d'arw'aka Ammoniylarni q'olum'o'qa tutup b'ars'ang, **31** undak'ta m'än Ammoniylarning k'ex'idin tin'q-aman yen'ip k'alg'inim'd'a, e'y'ü'mning ix'ik'idin q'ik'ip manga tun'ji yoluk'k'ini P'arw'ardigaro'qa atalo'qan bol'idu, m'än uni key'dür'm'a k'urban'lik kil'm'än, — dedi. **32** Xuning bil'n Y'eftah' q'ik'ip Ammoniylar bil'n sokux'k'ili ular t'ar'ep'ka etti; P'arw'ardigar ularni uning k'ol'io'qa tapxur'di. **33** Xuning bil'n u Aro'ardin tart'ip Minnit'k'iq'a ularni k'att'ik urup kir'ip, yig'irm'a x'h'ar'ni el'ip, Abal-K'eramio'q'imu yet'ip bard'i. Buning bil'n Ammoniylar Israil'o'qa boysundur'ul'di. **34** Andin Y'eftah' Mizpah'ka q'ay't'ip e'y'ig' k'alg'änd'a e'z k'izi dap q'el'ip ussul oynap uning ald'io'qa k'or'ü'x'k'ili q'ik'ti. Bu uning yalo'quz k'izi bolup, uning'din bax'ka h'e'q o's'qul-k'izi yok' idi. **35** U uni k'org'änd'a e'z ig'in'larini yirt'ip: — Ah, ah, mening k'izim! S'än meni intay'in yaman h'alo'qa q'u'x'ür'dung, meni d'ard'ka q'u'x'ürg'ü'qil'ard'in biri bolup k'al'ding; q'ünki m'än P'arw'ardigaro'qa a'oz'im'ni eq'ip, ey't'kan gep'im'din yen'iw'alalmay'm'än, — dedi. **36** K'izi uning'o'qa: — O'y' ata, P'arw'ardigaro'qa a'oz'ing'ni eq'ip w'äd'a kil'o'qan bolsang, a'oz'ing'din q'ik'k'ini boy'iq'a, manga xuni kil'o'qan; q'ünki P'arw'ardigar sening d'ü'xm'än'ling bil'oqan Ammoniylar'din int'ik'am'ing'ni el'ip b'ard'i, — dedi. **37** Andin u at'isio'qa y'ona: — Mening xu iltimas'im'ni q'obul k'erg'inki, manga ik'ki ayl'ik m'eh'l'at b'ars'ang; m'än k'iz dost'lim bil'n ber'ip ta'ol'arda y'ür'üp, k'iz'lik'im ü'qün mat'am tutuwalay, — dedi. **38** At'isi jawab ber'ip: — Bar'o'qan, dedi. Xuning'o'qa ik'ki ayl'ik m'eh'l'at ber'ip d'alo'qa aw'at'ti. U ber'ip, k'iz dost'larini el'ip ta'ol'aro'qa q'ik'ip, ik'ki ay'o'qig' e'z'ining k'iz pet'i q'alo'q'ino'qa ah-zar k'öt'ür'üp y'io'qlap y'ür'di. **39** Xundak bold'iki, u ik'ki ay'din key'in at'isining k'ex'io'qa yen'ip k'alg'änd'a, at'isi uning u's'tig'a kil'oqan q'as'im'ni b'aja k'ältür'di. Bu k'iz bolsa h'e'q 'er k'ix'ig'a yek'in'lx'mio'q'anidi. Xuning bil'n Israil'da xundak bir 'örp-

ad'ot p'ayda bold'iki, **40** h'ar y'ili Israilning k'iz'li'ri e'y'din q'ik'ip Y'eftah'ning k'izini t'ot k'ün 'sl'ap hat'iril'ay'dio'qan bold'ik'i.

12 Lekin A'fraimiyalar bolsa topl'ix'ip Zafon t'ar'ep'ka e't'ip Y'eftah'ka soal q'oyup: — S'än Ammoniylar bil'n j'ang kil'o'q'ili bar'o'q'ing'da nemix'ka bizni bill'e ber'ix'ka q'ak'irmays'än? A'mdi biz e'y'ü'ng'ni e'z'ing bil'n k'oxup ot'ta key'dür'iw'et'imiz, — dedi. **2** Y'eftah' ular'o'qa jawab ber'ip: — M'än bil'n h'alk'im Ammoniylar'o'qa kar'xi k'att'ik j'ang kil'iwat'k'anda, sil'arni q'ak'irsam, meni ularning k'olidin k'ut'kuz'midinglar. **3** Sil'arning kel'ip meni k'ut'kuzmay'dio'qan'lik'ing'lar'ni k'ört'ip, jen'im'ni al'k'inim'o'qa el'ip q'oyup, Ammoniylar'o'qa h'ujum kil'ix'ka at'ländim, P'arw'ardigar ularni q'olum'o'qa tapxur'di. A'mdi sil'ar nemix'ka b'üg'ün kel'ip manga h'ujum kil'maq'xisil'ar? — dedi. **4** Lekin A'fraimlar Gileadlarni [h'akar'at'l'ep]: — Sil'ar i Gileadlar, A'fraimning ar'isida w'a Manass'h'ning ar'isida turuwat'kan musap'irlar, A'fraimda turuwat'kan ka'q'kunsil'ar, halas! — dedi. Xuning bil'n Y'eftah' bar'lik Gileadtikil'arni y'io'q'ip A'fraim bil'n sokux'ti. Ular A'fraimlarni urup kir'ip m'ao'qlup k'ildi. **5** Andin Gileadtikil'ar Iordan d'aryasining ke'q'ik'larini t'osup, A'fraimlarni e't'kü'z'midi. Xundak bold'iki, A'fraim'lik bir'ar ka'q'kon ke'q'ikk'a kel'ip: — Meni e't'k'ili q'oy'o'qin, des'a Gileadtikil'ar uning'din: — S'än A'fraimiy'mu? — d'ap soray'tti. U k'ix'i «yak'» des'a, 6 ular uning'o'qa: — «Xibol'at» deg'in! — day'tti. A'g'ar u k'ix'i nato'o'qra t'el'oppuz kil'ip «sibol'at» d'ap jawab ber'ip q'alsa, ular uni tutup Iordan d'aryasining ke'q'ik'ining yen'ida e'l't'ür'iw'et'at'ti. Xu tar'ik'id'a xu wa'q'itta kir'ik' ik'ki ming'g'a A'fraimiy' e'l't'ür'ü'di. **7** Y'eftah' alt'a yil Israil'o'qa h'akim bold'i. Andin Gilead'lik Y'eftah' al'am'din e't'üp, Gilead x'h'ar'lar'ining bir'id'a d'ap'n'a kil'indi. **8** Uning'din key'in Bayt-L'h'äm'lik I'bz'an Israil'o'qa h'akim bold'i. **9** Uning ottuz o's'li, ottuz k'izi bolup, ottuz k'izini s'irt'ka 'arg'a ber'ip, s'irt'tin ottuz k'izni o's'qullir'io'qa el'ip b'ard'i. U y'at'ta y'ilo'q'ig'a Israil'o'qa h'akim bold'i. **10** Andin I'bz'an e'l'üp, Bayt-L'h'äm'd'a d'ap'n'a kil'indi. **11** Uning'din key'in Z'abulun k'äbil'is'idin bol'oqan Elon Israil'o'qa h'akim bolup, on yil Israil'da h'ek'üm sür'di. **12** Andin Z'abulun k'äbil'is'idin bol'oqan Elon e'l'üp, Z'abulun zemin'idiki Ayjal'on deg'än j'ay'da d'ap'n'a kil'indi. **13** Uning'din key'in Piraton'luk H'ill'äl'ning o's'li Abdon Israil'o'qa h'akim bold'i. **14** Uning kir'ik' o's'li w'a ottuz n'aw'risi bar' idi. Ular y'et'mix' ex'akk'a min'ip mang'att'i. U Israil'o'qa s'akk'iz yil h'akim bold'i. **15** Andin Piraton'luk H'ill'äl'ning o's'li Abdon e'l'üp, A'fraim zemin'ida, Amal'ok'larning ta'ol'ik' rayon'idiki Piraton deg'än j'ay'da d'ap'n'a kil'indi.

13 Lekin Israilar P'arw'ardigarning n'azir'id'a y'ona r'ez'il bol'oq'anni k'ildi; xuning bil'n P'arw'ardigar ularni kir'ik' y'ilo'q'ig'a Filistiy'larning k'ol'io'qa tax'lap q'oy'di. **2** Xu qa'o'qda Zoreah' deg'än j'ay'da, Dan j'äm'et'idin bol'oqan, Manoah' isim'lik bir k'ix'i bar' idi. Uning ayali tu'o'qmas bolup, h'e'q bal'isi yok' idi. **3** P'arw'ardigarning P'arix't'isi bu ayalo'qa ayan bolup uning'o'qa: — Mana, s'än tu'o'qmas bol'o'q'ining ü'qün bala tu'o'q'miding; lekin a'mdi s'än h'am'ilidar bolup bir o's'qul tu'o'q's'än. **4** A'mma s'än sag'ak bolup, xarab' yaki k'u'l'uk h'arak' iq'm'a, h'e'q napak n'ars'inimu yem'ig'in. **5** Q'ünki mana, s'än h'am'ilidar bolup bir o's'qul tu'o'q's'än. Bu bala an'isining k'ors'ik'idiki qa'o'q'din

tartip Huda'oga ataloqan «nazariy» bolidionini üqün, uning bexioja hærgiz ustira selinmisun. U Israilni Filistiylerning kolidin kutkuzux ixini baxlaydu, — dedi. **6** Ayal erining kexioja berip, uning'oga: — Mana, Hudaning bir adimi yenimoja keldi; uning turki Hudaning Pærixtisidak, intayin dæhxætlik ikan; lekin mæn uningdin: «Nædin kælding» dæp sorimidim, umu ez nam-xæripini manga dæp bærmedi. **7** U manga: — «Mana, sæn hæmilidar bolup bir oqul tuojisæn; u bala anisingin korsikidiki qaoqdin tartip elidioqan künigiqæ Huda'oga ataloqan bir nazariy bolidioqan bolojaqqa, æmdi sæn xarab yaki küqlük harak iqmæ wæ heq napak nærsinimu yemigin» dedi, — dedi. **8** Buni anglap Manoah Pærwærdigar'oga dua kilip: — Ah Ræbbim, Sæn bu yergæ æwætkæn Hudaning adimi bizgæ yænæ kelip, tuqulidioqan balioja nemæ kiliximiz keraklikini øgitiþ koysun, dæp iltija kildi. **9** Huda Manoahning duasini anglidi; ayal etizlikta øltuojinida, Hudaning Pærixlisi yænæ uning kexioja keldi. æmma uning eri Manoah uning kexida yok idi. **10** Andin ayal dærhæl yügürüp berip, erigæ hæwær berip: — Mana, heliki küni yenimoja kælgen adem manga yænæ köründi, dewidi, **11** Manoah dærhæl kopup ayalining kæynidin mengip, u ademning kexioja kelip: — Bu ayaloja kelip sez kilioqan adem sænmu? — dæp soriwidi, u jawabæn: — Xundak, mændurmæn, dedi. **12** Manoah uning'oga: — Eytqan sezlingiz bõja kaltürülgendæ, bala kaysi tærikidæ qong kilinixi keræk, u nemæ ixlarni kilidu? — dæp soridi. **13** Pærwærdigarning Pærixlisi Manoahka jawab berip: — Mæn bu ayaloja eytqan nærsilarning hæmmisidin u hæzi bolup özini tartsun; **14** u üzüm telidin qikkæn heqkandak nærsidin yemisun, xarab yaki küqlük harak iqmisun, heq napak nærsilærdin yemisun; mæn uning'oga barlik ømr kilojinimni tutsun, dedi. **15** Manoah Pærwærdigarning Pærixtisiga: — Iltipat kilip, kætmæy tursila, øzlerigæ bir oq拉克 tæyyarlayli, dewidi, **16** Pærwærdigarning Pærixlisi Manoahka jawab berip: — Sæn Meni tutup kalsangmu, Mæn neningdin yemæymæn; øgær sæn birar keydürmæ kurbanlik sunmaqki bolsang, uni Pærwærdigar'oga atap sunuxung keræk, dedi (uning xundak deyixining sæwæbi, Manoah uning Pærwærdigarning Pærixlisi ikænlisini bilmigænid). **17** Andin Manoah Pærwærdigarning Pærixtisidin: — Øzlerining nam-xæripini nemidu? Eytip bærgæn bolsila, sezleri ømælgæ axurulojinida, siligæ hermitimizni bildürættuk, — dedi. **18** Pærwærdigarning Pærixlisi uning'oga jawabæn: — Namimni sorap qalding'ou? Mening namim karamæt tilsimattur, — dedi. **19** Xuning bilæn Manoah oq拉克 bilæn axlik hædiyasinu elip berip uni koram taxning üstidæ Pærwærdigar'oga atap sundi. Pærwærdigarning Pærixlisi ularning kez aldida ajayip karamæt bir ixni kilip kersætti; Manoah wæ ayali qarap turdi. **20** Xundak boldiki, ot yalkuni kurbangahþin asmanoja ketürülgendæ, Pærwærdigarning Pærixtisimu kurbangahþin qikkæn ot yalkuni iqidæ yukirioja qikip kætti. Manoah bilæn ayali buni körüp, øzlerini yergæ taxlap yuzlirini yergæ yekþ düm yatti. **21** Xuningdin keyin Pærwærdigarning Pærixlisi Manoahka wæ uning ayalioja kayta kærünmidi. Manoah xu waqitda uning Pærwærdigarning Pærixlisi ikænlisini bildi. **22** Andin Manoah ayalioja: — Mana, biz qoqum ølimiz, qünki

biz Hudani kærduk! — dedi. **23** Lekin ayali uning'oga jawab berip: — Øgær Pærwærdigar bizni øltürüxkæ layik kergæn bolsa, undakta u keydürmæ kurbanlik bilæn axlik hædiyæni kolimizdin kobul kilmioqan bolatti, bu ixnimu kersætmigæn bolatti wæ xundakla bundak sezlerni bizgæ eytmioqan bolatti, — dedi. **24** Xu itxin keyin ayal bir oqul tuojdi, uning ismini Ximxon koydi. Bu bala øsüp, qong boldi wæ Pærwærdigar uni bærikatliidi. **25** Zoreah bilæn øxtaolning otturisidiki Maþanæh-Danda Pærwærdigarning Rohi uning'oga ez tæsirini kersitixkæ baxliidi.

14 Bir waqitda, Ximxon Timnahka qüxüp, u yærdæ bir kizni kærði; u Filistiy kizliridin biri idi. **2** U xu yærdin qikip ata-anisingin yenioja kaytip: — Mæn Timnahda Filistiy kizliridin birini kærüdüm, uni manga hotunlukka elip beringlar, — dedi. **3** Birak ata-anisi uning'oga: — Kerindaxliringning kizlirining iqidæ yaki bizning pütkül kowmimizning arisidin sanga bir kiz qikmasmu? Nemixka hætnisiz bolooqan Filistiylerning kexioja berip, ularidin hotun almakqi bolisæn? — dedi; æmma Ximxon atisioja: — Uni manga elip bærgin, qünki u manga bæk yaqti, — dedi. **4** Uning ata-anisi bu ixning Pærwærdigar tæripidin bolojinini bilmidi. Qünki Filistiyler xu qaoqda Israil üstidin hæküm sürüp turoqan bolojaqqa, U Filistiylergæ taqabil turuxka pursæt yaratmaqki idi. **5** æmdi Ximxon ata-anisi bilæn Timnahka qüxti; ular Timnahdiki üzümzarliklar'oga yetip kælgendæ, mana bir yax xir hærkirigæn peti uning'oga etildi. **6** Xuan Pærwærdigarning Rohi uning üstigæ qüxüp, u kolida heqnemæ bolmioqan halættæ xirni tutup, uni oqlakni yirtkandak yirtip titma-titma kiliwatti. Lekin u bu ixni ata-anisioja demidi. **7** Andin u [Timnahka] qüxüp, u kiz bilæn paranglaxti, u kiz Ximxon'oga bæk yarap kætti. **8** Birmæzgildin keyin u kizni elip kelix üqün kayta baroqanda, xirning ølükini körüp bakay dæp yoldin burulup qariwidi, mana xirning iskitilining iqidæ bir top hæsel hærliri bilæn hæsel turatti. **9** U hæselidin oqumioja elip yæp mangdi; ata-anisingin yenioja kælgendæ, ularojimu bærði, ularmu yedi, lekin øzining hæselni xirning iskitilining iqidin elip kælgininu ular'oga demidi. **10** Uning atisi [uning'oga hæmrah bolup] qüxüp kizning øyigæ kaldi, u yærdæ Ximxon bir ziyapæt bærði, qünki burundinla toy kilidioqan yigitlær xundak kilidioqan ræsm-kaidæ bar idi. **11** Ular Ximxonni kærüp, uning'oga hæmrah boluxka ottuz yigitni tepir kældi; ular uning'oga hæmrah boldi. **12** Ximxon ular'oga: — Mæn silærdin bir tepixmak soray, øgær silær ziyaræt kilinidioqan yættæ kün iqidæ uning mænisini manga dæp berælisænglar, mæn silergæ ottuz danæ kanap keynæk bilæn ottuz yürüx egin berimæn; **13** øgær uni yexip berælmisænglar, silær manga ottuz danæ kanap keynæk bilæn ottuz yürüx egin beringlar, — dedi. Ular uning'oga: — Maqul, undak bolsa tepixmikingni eytkin, keni anglayli, — dedi. **14** U ular'oga: — Yeyilidionini yegüqining iqidin qikti; tatlik küqtüggürning iqidin qikti, [bu nemæ]? — dedi. Ular üq küngiqæ bu tepixmakni tapalmidi. **15** Yættinqi küni xundak boldiki, ular Ximxonning ayalining kexioja berip: — Sæn eringni aldap-siylap, tepixmakning mænisini bizgæ eytip berixkæ maqul kilojin; bolmisa seni atangning øyi bilæn qoxup keydüürwetimiz. Silær bizni yoxsul

kilixka bu yergə qaqirojanmu?! — dedi. **16** Ximxonning ayali uning aldda yioqlap turup: — Sən manga eq, meni pəkət səyməysən; sən mening kowmining baliliridin bir tepixmakni soriding, əmma manga mənisini eytip bərmiding, dəp yioqliqili turdi. Ximxon uningəja jawabən: — Mana, mən uni ata-anaməjimə dəp bərməgim tursam, sanga dəp bərmədim? — dedi. **17** Ziyapət etküzülgən yəttə künidə u erining aldda yioqlapla yürdi. Xundək boldiki, yəttinqi küni boləqanda ayali uni kistap turuwaləqəqə, uningəja tepixmakning mənisini eytip bərdi. Andin ayal berip öz həkining adəmlirigə tepixmakning mənisini dəp bərdi. **18** Xuning bilən yəttinqi küni kün patmasta, xəhərnig adəmliri uningəja jawab berip: — Həsəldinmu tatliqi barmu? Xirdinmu küqtünggüri barmu? — dedi. U ularəja jawab berip: — Əgər silər mening inikim bilən yar aqdurmiəjan bolsanglar, tepixmikimni hərgiz tapalmaytinglar! — dedi. **19** U wakitta Pərwədigarnig Rohi uning üstigə qüxti; u Axkelonəja qüxüp, Axkelondikilərdin ottuz kixini öltürüp, ulardin olja elip, oljidin iginlərni elip kelip, tepixmakning mənisini yexip bərgənlərgə bərdi. Xuningdək Ximxonning əzəpi kelip, ata-anisining əyigə yenip kətti. **20** Andin Ximxonning ayali Ximxonning həmrəhliridin qəldax boləjan yigitkə təwə kəlini.

15 Əmma birnəqqə wakit etüp buəqday orux məzgili kəlgəndə xundək boldiki, Ximxon bir oşlakni elip əz ayalining əyigə berip: «Mən hotunumning kəxiəja uning hujrisiəja kirimən» dedi. Ləkin ayalining atisi uni iəkirigə kirixigə yol qəymidi. **2** Kəynatisi uningəja: — Mən həkikətən sizni uningəja mutlək eq bolup kətti, dəp oylidim; xunga mən uni sizning kəldixingizəja bəriwatəkənim. Həlbuki, uning kəqik singlisi uningdin tehimu qirayliqku? Uning ornioja xuni aləjan bolsingiz! — dedi. **3** Əmma Ximxon ularəja: — Əmdi mən bu kətim Filistiyərgə ziyən yətküzsəm, manga gunəh bolmaydu! — dedi. **4** Xuni dəp Ximxon berip üç yüz qilbərini tutup kelip, otqaxlarni təyarlap, qilbərilərni jüpləp kuyruqlirini bir-birigə qətip, ikki kuyriəgining otturisiəja birdin otqaxni asti; **5** otqaxlarəja ot yəkəp qilbərilərni elip berip, Filistiyələrnig etizdiki orniojan ziraətligigə qəyup bərdi. Xuning bilən u dəwə-dəwə ənglərni, orulmiəjan ziraətlərni, xundəklə zəytun baəqlirininu kəydürüwətti. **6** Filistiyələr buni kərup: Buni kim kildi, — dəp sorisa, həlkə jawab berip: — Timnahlik adəmnig küy oşli Ximxon kildi; kəynatisi uning ayalini uning kəldixiəja bəriwatəgini üçün xundək kildi, — dedi. Xuning bilən Filistiyələr qikəp, u ayal bilən atisini otta kəydürüwətti. **7** Ximxon ularəja: — Silər xundək kiləqinanglar üçün, mən silərdin intikəm almay boldi kilməymən, — dedi. **8** Xuning bilən Ximxon ularni kə-qəp kilip kətl kiləwətti; andin u berip Etam qəram texining əngkirigə turdi. **9** U wakitta Filistiyələr qikəp, Yəhəda yurtida qədir tikip, Lehə degən jayda yeyildi. **10** Yəhədadalar bolsa: — Nemixka bizgə hujum kilməqci bolisilə? — dewidi, ular jawab berip: — Biz Ximxonni tutup baəqlap, u bizgə kəndək kiləqan bolsa, bizmu uningəja xundək kilimiz, dəp qiktuk, — dedi. **11** Xuning bilən Yəhəda yurtidiki üç ming kixi Etam qəram texining əngkirigə qüxüp, Ximxonəja: — Sən Filistiyələrnig üstimzidin həküm sürüwatqinini bilməmsən? Xuni bilip

turup, sən nemixka bizgə xundək kilding? — dedi. U ularəja: — Ular manga kiləqəndək, mənmə ularəja kildim, dəp jawab bərdi. **12** Ular uningəja: — Biz seni baəqlap Filistiyələrnig kəliəja tapxurup bərix üçün kəlduk, dewidi, Ximxon ularəja: — «Biz əzimiz sanga hujum kilip öltürməymiz», dəp manga kəsəm kilinglar, dedi. **13** Ular uningəja: — Seni öltürməymiz; pəkət seni qing baəqlap, ularning kəliəja tapxurup bərimiz; hərgiz ətüməgə məhəkmə kilməymiz, dəp jawab bərdi. Xuni dəp ular ikki yəngi arəqəm qə bilən uni baəqlap, qəram taxning üstidin elip mangdi. **14** U Lehigə kəlgəndə, Filistiyələr wərkirəxkəniəgə uning aldioja yügürüxüp kəldi. Əmma Pərwədigarnig Rohi uning üstigə qüxüp, kəllirini baəqliəjan arəqəm qəlar ot tutaxqan kəndir yiptək üzülüp, tügüqlər kəlliridin yexilip kətti. **15** Andin u exəkning yəngi bir əngək səngikini kərup, qəlini uzitiplə elip, uning bilən ming adəmnə urup ətürdi. **16** Ximxon: — «Exəkning bir əngək səngiki bilən adəmlərnə ətürüp, Ularni dəwə-dəwə kiləwətim, Exəkning bir əngək səngiki bilən ming adəmnə ətürdüml!» — dedi. **17** Bularni dəp exəkning əngək səngikini taxliwətti. Xuningdək u xu jayəja «Ramot-Lehi» dəp nam qəydi. **18** U intəyin ussəp Pərwədigarəja pəryəd kilip: — Sən Əz kəlungning kəli bilən bunəgə qəng nusrətni bərlikkə kəltürdüng, əmdi mən həzir ussuzluktin əlöp, hətənisizlərnig kəliəja qüxüp qəlar mənmu? — dedi. **19** Xuning bilən Huda lehədik əzalni yardi, su uningdin urəqup qiktə. Ximxon iqip, rohi urəqup jan kirdi. Bu səwəbtin bu [buləqka] «Ən-Həkkorə» dəp nam qəyuldi; ta bügüngiqə u Lehida bar. **20** Ximxon Filistiyələrnig dəwrədə yigirmə yiləqə Israiləja həkim boldi.

16 Andin Ximxon Gəzəja bərdi, u u yərdə bir pəhixə ayalni kərup, kirip uning bilən yəqinliq kildi. **2** Ləkin Gazəliklər birsining: — Ximxon bu yərgə kəldi, degininə anglap, [xəhərnə] qərxəp, kəqicə xəhərnig kəwukidə ün qikərməy marəp turdi wə: Ətə tang yorəqanda uni ətürməymiz, — deyixti. **3** Ximxon yerim kəqigiqə yətti; andin ornidin turup xəhər kəwukining ikki kənitini tutup, uni ikki kəxiki wə baldək-təkiqi bilən kəxup, biraqlə kəmurup, exnisigə artip Həbronning udulidiki təşəqə elip qikəp kətti. **4** Kəyin u Sorək jiləjisida olturuxluk Diləlah isimlik bir ayalni kərup, uningəja axik bolup kəldi. **5** Buni bilip Filistiyələrnig əmirli ri u ayalning kəxiəja berip uningəja: — Sən uni aldap, uning küqtünggürlükünün zadi nədin boləqanliqni koləp sorəp, bizning kəndək kiləqə uni yəngəldiyəqanliqimizni, uni baəqlap bəyusunduralaydiəqanliqimizni eytip bərsəng, biz hərbirimiz sanga bir ming bir yüz kümüx tənggə bərimiz, — dedi. **6** Xuning bilən Diləlah Ximxondin: — Sən küqtünggürlükünün zadi nədin boləqanliqni, xundəklə kəndək kiləqanda seni baəqlap bəyusundurəqli bolidiəqanliqni eytip bərgin! — dedi. **7** Ximxon uningəja jawabən: — Adəmlər meni yəttə tal kərutulmiəjan yəngi ya kiriqi bilən baəqlisa, mən əjizləp bəxka adəmlərdək bolup kəlimən, — dedi. **8** Xuning bilən Filistiyələrnig əmirli ri yəttə tal kərutulmiəjan yəngi ya kiriqini elip kelip, bu ayaləja bəriwidi, u bu kiriqlər bilən uni baəqlap qəydi **9** (Diləlah birnəqqə adəmnə hujridə payləp turuxka yoxurup kəyəqanidi). U Ximxonəja: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutkili kəldi! — dedi. U kərup

kiriqlarni qigə xoyna otta keyüp üzülp kötkəndək üzüwətti. Xuning bilən uning küqtüנגgürlükining siri axkarilanmıdi. **10** Buni kerüp Dililah Ximxonə: — Mana, sən meni aldap, manga yaloqan eytipəñ! Əmdi manga seni nemə bilən baolisa bolidioanlikini eytip bərgin, — dedi. **11** U jawap berip: — Adəmlər meni heq ixlətmigən yeni aroamqə bilən baolisa, mən ajizlap baxka adəmlərdək bolup qalimən, — dedi. **12** Xuning bilən Dililah yeni aroamqə elip kelip, uni baolap: — Əy Ximxon, Filistiylər seni tutkili kəldi! — dedi (əslidə birnəqqə adəm hujridə yoxurunup, uni paylap turuxkanıdi). Lekin Ximxon öz kəlidiki aroamqilarni yipni üzgəndək üzüp taxlıdi. **13** Buni kerüp Dililah Ximxonə: — Sən həzirəiqə mən aldapsən, manga yaloqan eytipəñ; əmdi manga seni nemə bilən baolisa bolidioanlikini eytip bərgin, — dedi. U jawap berip: — Sən mening beximdiki yəttə örüm qaqni dukandiki örux yip bilən koxup erüp koxsangla bolidu, — dedi. **14** Xuning bilən [Ximxon uhliqanda u uning bexidiki yəttə tal qaqni örux yip bilən koxup örüp], koxuqka baolap koyup uningə: — Əy Ximxon, Filistiylər seni tutkili kəldi! — dedi. Ximxon uykuđin oyojınip, örux yip bilən koxuqni birakla tartip yulıwətti. **15** Andin ayal uningə: — Manga kənglingə yok turup, kəndaksigə sanga axik boldum, dəysən? Sən meni üq ketim aldap, küqtüנגgürlüküנגning nədin boləanlikini manga eytip bərmidingə, — dedi. **16** Uning hərküni səzliri bilən uni kistaxlıri wə yalwuruxlıri bilən Ximxonning əlgüdək iqi puxtı wə xundək boldiki, **17** u kənglidiki sirini koymay uningə axkara kılıp: — Mən anamning kərsikidiki qaođin tartip Hudaəqa atilip nazariy boləjınim üqün, beximoəqa hərgiz ustira selinip bakmioəq; əgər mening qeqim qixürüwetilsə, küqüm məndin ketip, mən ajizlap baxka adəmlərdək bolup qalimən, — dedi. **18** Dililah uning əzigə kənglidiki həmmə sirini dəp bərginini kerüp, Filistiylərnıng əmirilirini qarqırıp kelixkə adəm mangdurup: — «Bu ketim silər yəñə bir qıkinglar, qünki Ximxon kənglidiki həmmə sirni manga axkara kıldı» dedi. Xuning bilən Filistiylərnıng əmiriliri kəllirioəqa kümüxlərnı elip, uning kəxioəqa qıkti. **19** Andin Dililah uni əz yotısioəqa yatquzup, uhliptip koyup, bir adəmni qakırıp kirip uning bexidiki yəttə örüm qaqni qixürüwətti; xundək kılıp u Ximxonning bozək kılınixini baxlıuquı boldi. Ximxon küqıđin kətkənıdi. **20** U: — Əy Ximxon, Filistiylər seni tutkili kəldi! — dewıdi, u uykuđin oyojınip: — Mən ornımdın turup, ilgiriki birkanqə ketimkıđək, boxınip ketimən, dəp oylıdi. Lekin u Pərwərdigarnıng ezıđın kətinini bilməytti. **21** Xuning bilən, Filistiylər uni tutuwelip, kəzlırını oyup, Gazaəqa elip qüxüp, uni mis zənjirlər bilən baolap, zındanda un tartıxka saldı. **22** Lekin bexidiki qixürüwetilgən qeqı yəñə esıxka baxlıdi. **23** Keyin, Filistiylərnıng əmiriliri əz ilahı boləan Dəğon üqün qong bir qurbanlık ətküzüxkə həm təbrıkləp xadlinıxka yiojıldı. Qünki ular: — Mana, ilahımız düxminimiz boləan Ximxonni kəlimizoəqa tapxurup bərdi, — deyixtı. **24** Həlk Ximxonni kərgəndə, əz ilahını danglap: — İlahımız bolsa, yurtimizni wayran kılıuqujı, adəmlirimizni kəp əltürgən düxminimizni kəlimizoəqa qixürüp bərdi! — deyixtı. **25** Ular taza xad-huramlik kəypigə qəmüp: — Ximxon kəltürılsun, u bizgə bir

oyun kərsitip bərsun, deyixtı; ular Ximxonni zındandın elip qıkti. U ularnıng alıdda oyun kərsətti. Əmdi ular uni ikki tüwrükning ottırsıda tohtıtip kəyoəjanıdi. **26** Xuning bilən Ximxon kəlini tutup turoəqan yigitkə: — Meni koyuwət, əyni kətürüp turoəqan tüwrüklərnı silap, ularəqa yəlinıwaləqılı kəyoəjaysən, — dedi. **27** U qaođda əy ər-ayallar bilən lix toləjanıdi, Filistiylərnıng əmirilirining həmmisimı su yərdə idi; əgzıdimu Ximxonning kərsitiwatқан oyunini kəruwatқан təhminən bir mınggə ər-ayal bar idi. **28** Ximxon Pərwərdigaroəqa nıda kılıp: — Əy Rəb Pərwərdigar, meni yad kılıp pəkət muxu bir ketim manga küq ata kılıoəjaysən; i Huda, xuning bilən ikki kəzümning intıkəminı Filistiylərdın bir yolıla alıuozəjaysən! — dedi. **29** Ximxon xularnı dəp əyni kətürüp turoəqan otturıdiki ikki tüwrükni tutuwaldı; birini ong kəli bilən, yəñə birini sol kəli bilən tutup, ularəqa tayınıp turdı. **30** Andin: «Filistiylər bilən birlıktə əlüp kətsəñ!» dəp bəđinini egıp küqını yiojıp [ittirıwıdi], əy erülüp, u yərdiki əmirlər bilən bərlık həlkning üstigə qüxtı. Buning bilən əz əlümi bilən əltürgən adəmlər uning tirik waktıda əltürgənılrıdın kəp boldi. **31** Andin keyin uning kərinaxlırı wə atısınig bərlık jəməti qüxüp, uni kətürüp, Zoroəh bilən Əxtəalning otturısioəqa elip berip, atısı Manoəhning kəbrisidə dəpna kıldı. U yigirmə yil Israiləqa həkim boləjanıdi.

17 Əfrainning taolirıdä Mikah isimlik bir kixi bar idi. **2** U anısioəqa: — Sening həlikı bir mıng bir yüz kümüx tənggəng oşırılarp ketilgənıdi; sən tənggilərnı kəroəjıding wə buni manga dəp bərding. Mana, kümüx məndə, uni mən ələndim, dewıdi, anısı: — Əy oşlum, Pərwərdigar seni bərikətligəyl!, — dedi. **3** Mikah bu bir mıng bir yüz kümüx tənggini anısioəqa yandurup bərdi. Anısı: — Mən əslidə bu pulni sən oşlumni dəp Pərwərdigaroəqa bəoşıxlap, uning bilən oyma but wə kuyma but yasaxkə atıwətkənıdim; əmdi yənilə sanga bəry, dedi. **4** Lekin Mikah kümüxni anısioəqa kayturup bərdi; anısı uningdin ikki yüz kümüx tənggini elip bir zərgərgə berip, bir oyma but bilən bir kuyma but yasatti; ular Mikahning əyigə koyup koyuldı. **5** Mikah dəgan bu kixi əslidə bir buthana pəyda kılıoəqan, xuningdək əzigə bir əfod bilən bırnəqqə «tərafım»ni yasioəjanıdi; andin əz oşullıridın birini kahınlıqkə məhsus təyinləp, uni əzigə kahın kıldı. **6** Xu künlərdə Israildə heq padıxah bolmıdi; hərkim əz nəziridə yahxi kərugəñni kılıatti. **7** Yəhuda jəmətinıng təwəsıdiki Bəyt-Ləhəmdə Lawiy kəbilisidın boləqan bir yigit bar idi; u xu yərdə musarıp bolup turup kəloəjanıdi. **8** Bu yigit bir yaj tēpı turay dəp, Yəhudalarning yurtıdiki Bəyt-Ləhəm xəhıridın qıkti. U səpər kılıp, Əfrain taolıkoəqa, Mikahning əyigə kelip qüxtı. **9** Mikah uningdin: — Kəyərđin kəlding, dəp sorıwıdi, u uningəqa jawabən: — Mən Yəhudalarning yurtıdiki Bəyt-Ləhəmlik bir Lawıyman, bir yaj tēpı turay dəp qıktım, — dedi. **10** Mikah uningə: — Undək bolsa mən bilən turup, manga həm ata həm kahın bolup bərgin; mən sanga hər yili on kümüx tənggə, bir yürüx egin wə kündilik yemək-ıqmıkingni bəry, — dedi. Buni anglap Lawiy kixi uningkəgi kirdi. **11** Lawiy u kixi bilən turuxka razi boldi; yigit xu kixigə əz oşullıridın birıdək bolup qaldı. **12** Andin Mikah bu Lawiy kixini [kahınlıqkə] məhsus təyinlıdi. Xuning bilən

[Laway] yigit uningõja kahin bolup, Mikahning eyida turup kaldi. **13** Andin Mikah: — Bir Lawiy kixi manga kahin bolõjini õqin, Pärwærdigarning manga yaxxilik kilidõjini bilman, — dedi.

18 Xu künlêrdê Israilda heq padixah bolmide; xundakla xu künlêrdê Danlarning kâbilisi eziirige olturaqlixix õqin jay izdewatqanide, qunki xu kungiqe ular Israil kâbililiri arisida qek taxlinip bekertilgen miras zeminoja erixmigenide. **2** Xuning bilên Danlar pütkül jâmetidin Zoreah wê õxtaolda olturuxluk bax palwanni zeminni qarlap kelixkê awetti wê ularõja tapilap: — Silêr berip zeminni qarlap kelinglar, dedi. Ular sêpêr kilip ðfrain taõqlik yurtioja kelip Mikahning eyige qũxup u yêrdê kondi. **3** Ular Mikahning eyining yenida turojirida Lawiy yigitning awazini tonup, uning kexioja tirip uningdin: — Seni kim bu jayoja elip keldi? Bu yêrdê nemê ix kilisen? Bu jayda nemige erixing? — dâp soridi. **4** U ularõja jawabên: — Mikah manga mundaq-mundaq kilip, meni yallap eziqê kahin kildi, dedi. **5** Buni anglap ular uningõja: — Undak bosa bizning mangojan sêpirimizning onguxluk bolidiojan-bolmaydiojanlikini bilmikimiz õqin, Hudadin sorap bargin, — dedi. **6** Kahin ularõja: — Hatirjêr beriweringlar. Mangojan yolunglar Pärwærdigarning aldididur, — dedi. **7** Xuning bilên bu bax adêr qikip, Laix degên jayoja yetip kaldi. Ular u yêrdiki hêkning tinq-aman yaxawatqinini, turmuxining Zidoniylarning êr-p-adêtliri boyiqê ikonlikini, hatirjêrlik wê rahêr iqida turuwatqinini kerdê; xu zeminda ularni har kilõuqi heqkandak hõkuqdar yõk idi; ular Zidoniylardin yirakta turatti, xundakla baxkilar bilêmmu heqkandak bardî-keldi kilixmaytti. **8** [Bax palwan] Zoreah wê õxtaoloja êz kerindaxlirining kexioja kaytip kaldi. Kerindaxliri ulardin: — Nemê hawêr elip kaldinglar? — dâp soridi. **9** Ular jawabên: — Biz kõpup ularõja hujum kilayli! Qunki biz xu zeminni qarlap kelduk, mana, u intayin yaxhi bir yurt ikên. Êmdi nemixkê kimir kilmay jim olturisilêr? Êmdi dêrhâl berip, u yurti elixkê æzmênglêrni æzmênglar, berip hujum kilip zeminni igilênglar. **10** U yêrgê barõjininglarda silêr tinq-aman turuwatqan bir hêkni, hêr êtrapioja sozulõjan kêng-azadê bir zeminni kêrisilêr! Huda u yêrni silêrning kolunglarõja tapxurojandur. U yurtta yêr yuzidê tepilidiojan barlik nêrsilêrdin heqbiri kêm emês, dedi. **11** Xuning bilên Danlarning jâmetidin altê yûz adêr jênggê korallinip, Zoreah wê õxtaoldin qikip mangdi. **12** Ular Yêhuda yurtidiki Kiriati-Yearim degên jayoja berip, qedir tikti (xunga bu jay taki bûgũngiqê «Danning laxkêrgêh» dâp atalmakta; u Kiriati-Yearimning arka têripigê jaylaxqanide). **13** Andin ular u yêrdin ðfrain taõqlik rayonioja berip, Mikahning eyige yetip kaldi. **14** Laix yurtioja qarlaw õqin barõjan bax kixi êz kerindaxlirioja: — Bilêmsilêr? Bu eydê bir êfod toni, birnêqqê têrafim butliri, bir oyma mæbud wê kuyma mæbud bardur! Êmdi kandaq kilixinglar kerêklikini oylixinglar! — dedi. **15** Ular burulup Lawiy yigitning eyige (Mikahka tawê eygê) kirip uningdin hâl soridi. **16** Dan kâbilisidin bolõjan jêng korallirini kêtûrgên altê yûz kixi dêrwaza aldida turup turdi. **17** U zeminni qarlawka barõjan bax adêr [buthanioja]

kirip, oyma but, êfod toni, têrafim butliri wê kuyma butni elip qikti. Kahin jêng korallirini kêtûrgên altê yûz kixi bilên bilê dêrwazida turatti. **18** Bu bax adêr Mikahning eyigê kirip oyma but, êfod tonini, têrafim butliri wê kuyma butni elip qikkanda kahin ulardin: — Bu nemê kilõjininglar?! — dâp soridi. **19** Ular uningõja: — Ûn qikarmay, aõzingni kolung bilên etip, biz bilên mengip, bizgê hêm ata hêm kahin bolup bargin. Sening pekêr bir adêmning eyidikilêrgê kahin bolõjining yaxximu, yaki Israilning bir jâmeti bolõjan pütûn bir kâbiligê kahin bolõjining yaxximu? — dedi. **20** Xundak dewidi, kahinning kengli hux bolup, êfod, têrafim butliri wê oyma mæbudni elip hêkning arisioja kirip turdi. **21** Andin ular burulup, u yêrdin ketti; ular baliliri wê qarpaylarni wê yûk-taklirining hêmmisini aldida mangduruwatqanide. **22** Mikahning eyidin heli yiraklõjanda Mikahning eyining atrapidiki hêkler yiojilip, Danlarõja kooqlap yetixti. **23** Ular Danlarni towlap qakirdi, Danlar burulup Mikahka: — Sanga nemê boldi, bunqiwila kêp hêkni yiojip kelip nemê kilmaqisan?! — dedi. **24** U jawab berip: — Silêr mên yasatqan mæbudlarni kahinim bilên kõxup aldinglar, andin kêttinglar! Manga yêrê nemê kaldi?! Xundak turukluk silêr tehi: «Sanga nemê boldi?» — dawatilêroju! — dedi. **25** Danlar uningõja: — Ûnũgni qikarma, bolmisa aqqiqi yaman kixilêr seni tutuwelip, seni wê ailêngdikilêrni janliridin juda kilmisun, yêrê, — dedi. **26** Bularni dâp Danlar êz yolioja mangdi; Mikah ularning ezidin kũplük ikonlikini kêtûp, yenip êz eyigê ketti. **27** Ular Mikah yasatkuzõjan nêrsilêr wê uning kahinini elip, Laixka hujum kildi; u yêrdiki hêk tinq-aman wê hatirjêr turuwatqanide; ular ularni kiliqlap kirip, xêhêrni otta kêtûrûrwetti. **28** Xêhêrni kutkuzõjudêk heq adêr qikimide; qunki bu xêhêr Zidondin yirakta idi, hêkni heqkim bilên bardî-keldi kilixmaytti. Xêhêr Bêyt-Rêhõbning yenidiki jilõjida idi. Danlar xêhêrni kaytidin kurup, olturaqlaxti. **29** Ular bu xêhêrgê Israilning oqulliridin bolõjan, êz atisi Danning ismini kõyup Dan dâp atidi. Ilgiri u xêhêrning nami Laix idi. **30** Danlar xu yêrdê bu oyma butni eziirigê tiklidi; Musaning oõqli Gêrxomning awladi Yonatan wê uning oqulliri bolsa xu zeminning hêkni sũrgûn boluxka elip ketilgen kungiqê Danlarning kâbilisigê kahin bolup turojanide. **31** Hudaning eyi Xilõhda turojan barlik waqitlarda, Danlar eziirê õqin tiklêgen, Mikah yasatkuzõjan oyma mæbud [Danda] turozuldî.

19 Israilda tehi padixah tiklênmigên xu künlêrdê, ðfrain taõqlik rayonining qet têripidê olturuxluk bir Lawiy kixi bar idi; u Yêhuda yurtidiki Bêyt-Lêhêmlîk bir kizni kenizêklikkê aldi. **2** Lekin u kenizêk erigê wapasizlik kilip, uning yenidin qikip, Yêhuda yurtidiki Bêyt-Lêhêmgê atisining eyigê berip, tet ayqê turdi. **3** U waqitta uning eri kõpup kenizêkigê yaxhi gêplêrni kilip, kenglini elip yandurup kelixkê kenizêkining yenioja kaldi. U bir hizmêtkarini wê ikki exêkni elip bardî. Kenizêk erini atisining eyigê elip kirdi; atisi uni kêtûp hux bolup karxi aldi. **4** Uning kênatisi, yêrni kizning atisi uni tutup kaldî, u u yêrdê õq kungiqê yêp-iqip, uning bilên yetip koõti. **5** Tetinqi kûni Lawiy kixi sêhar kõpup mangoqli tæyyarliniwidi, kenizêkining

atisi küy'ooliqo: — Bir toqram nan yop yürikingni kuwätändürüp andin mangoşin, — dedi. **6** Xuning bilän ular ikkisi olturup billä yöp-iqip tamaklandi. Kizning atisi u kixige: — Səndin etünəy, bu keqimu konoşin, kənglüng eqilsun, dedi. **7** Bu kixi mangoşili koptuwidi, lekin keynatisi uni zorlap, yonə elip kaldı, u yonə bir kün qondi. **8** Bəxinqı küni u səhər qorup mangoşili tayyarlandi, lekin kizning atisi uningoşa: — [Awwal] yürikingni kuwätəndürgin, dedi. Xuning bilən ular ikkisi kün egilgüqə olturup, billə tamaklandi. **9** Andin bu kixi keniziki wə hizmatkarini elip mangoşili tayyarliniwidi, keynatisi, yoni kizning dadasi uningoşa: — Mana, kəq kiray dawatıdı, səndin etünəy, bu yərdə yonə bir keqini etküzünglar; mana, kün moşriqkə egiliptu, bu yərdə konoşin, kənglüng eqilsun; andin ətə səhərdə yoloşa qikip, eyünglərgə ketinglar, — dedi. **10** Lekin u kixi əmdi yonə bir keqə kəonuxkə unimay, qorup yoloşa qikip Yəbusning, yoni Yerusalemninq udulioşa kaldı. Uning bilən billə ikki tokukluk exək wə keniziki bar idi. **11** Ular Yəbuskə yekin kəlgəndə kün olturay dəp kəloşaqkə, hizmatkari oşojisioşa: — Yəbusiylarning bu xəhərigə kirip, xu yərdə kəonayli, dedi. **12** Lekin oşojisi uningoşa jawab berip: — Biz Israillər turmaydoşan, yat əllər turidoşan xəhərgə kirməyli, bəlkı Gibeahkə etüp ketəyli, dedi. **13** Andin u yonə hizmatkarişoşa: — Kəgin, biz yekındiki jaylardin birigə barayli, Gibeahda yaki Ramahda kəonayli, dedi. **14** Xuning bilən ular mengip, Binyamin yurtidiki Gibeahning yenioşa yetip baroşanda kün olturoşanidi. **15** Ular Gibeahkə kirip, u yərdə kəonmaqçı boldi; xəhərninq qong məydanişoşa kirip olturuxti; lekin heqkim ularni kəonduruxkə eyigə təklip kilmidi. **16** Həlbuki, u keqisi kəri bir əsləm ixini tügətip, etizliktin yenip keliwatkanidi. U adəmə Əfrim təşliq rayonilik adəm idi, u Gibeahda musapir bolup, olturaklixip kəloşanidi; lekin u yərdiki həlkələr Binyaminlardin idi. **17** U bəxini kəttürüp qarap, bu yoloşuning xəhərninq məydanida olturoşinini kərup uningdin: — Kəyərdin kəyding? Kəyərgə barisən? — dəp soridi. **18** U jawab berip: — Biz Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdin Əfrim təşliqininq qət yakilirişoşa ketip barimiz; mən əsli xu jaydin bolup, Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmgə baroşanidim; ixlirim Pərwərdigarning eyigə munasiwətlık idi; lekin bu yərdə heq kim meni eyigə təklip kilmidi. **19** Bizning exəklirimizgə beridoşan saman wə boşuzimiz bar, əzüm, dedəkliri, xundaklə kəminiliring bilən boləşan yigitkimu nan wə xarablar bar, bizgə heq nemə kəm əməs, — dedi. **20** Buni anglap kəri kixi: — Tinq-aman boləşayşən; siləring mohtajliringlarning həmmisi mening üstüməgə bolsun, əmma koqida yatmanglar! — dəp, **21** uni əz eyigə elip berip, exəklirigə yəm bərdi. Mehmanlar putlirini yuyup, yöp-iqip oşızalandı. **22** Ular kənglidə hux bolup turoşinida, mana, xəhərninq adəmliridin birnəşəqəylən, yoni birkanqə lükək kəlip əyni korxiwelip, ixikni urup-keqip, əyning igisi boləşan kəri kixigə: — Sening eyünggə kəlgən xu kixini bizgə qikiriş bərgin, uning bilən yekinqlik kəlimiz, — dedi. **23** Buni anglap əy igisi ularning kəxişoşa qikip ularoşa: — Bolmaydu, əy buradərlirim, silərdin etünüp kəlay, mundak rəzilikni kilmanglar; bu kixi mening eyümgə mehman bolup

kəlgənikən, silər bundak iplaslik kilmanglar. **24** Mana, mening pak bir kizim bar, yonə u kixining keniziki bar. Mən ularni kəxinglarəşa qikiriş berəş, silər ularni ayaş asti kışanglar məyli, nəzirənglarəşa nemə hux yakşə ularni xundak kilinglar, lekin bu kixigə muxundak iplaslik ixni kilmanglar, — dedi. **25** Lekin u adəmlər uningoşa kulək salmidi; yoloşu kenizikini ularning aldioşa sərəş qikiriş bərdi. Ular uning bilən billə bolup kəqatin ətigəngiqə ayaş asti kildi; ular tang yoruşanda andin uni kəoyup bərdi. **26** Qokan tang səhərdə kəytip kəlip, uning oşojisi kəonəşan əyning dərwasisining bosuoşioşoşa kəlgəndə yikilip kəlip, tang atkuşə u yərdə yetip kaldı. **27** Ətigəndə uning oşojisi qorup əyning ixikini eqip, yoloşa qikmaqçı bolup təxişoşa qikişidi, mana, uning keniziki boləşan qokan əyning dərwasisi aldida kəlliri bosuoşoininq üstigə koyukluk halda yatattı. **28** U uningoşa: — Korşin, biz mangayli, dedi. Lekin qokan heqbir jawab bərmidi. Xuning bilən u qokanni exəkə artip, kəzoşilip əz eyigə yürüp kətti. **29** Əz eyigə kəlgəndə, pişakni elip kenizikining jəsitini səngəkliri boyiqə on ikki parşə kəlip, pütkül İsrail yurtining qət-yakilirişoşa əwətti. **30** Xundak boldiki, kün kərgənlərninq həmmisi: «İsrail Misirdin qikkən kündin tartip bəgüngiqə bundak ix bolup bəkməşanidi yaki kərişüp bəkməşanidi. Əmdi bu ixni obdan oylixip, kəndak kəlix kəreklikini məşlihtəlixəyli» — deyixti.

20 Xuning bilən Israillarning həmmisi qikip, jamaət Dandin tartip Bəş-Xəbəşiqə yioşilip Gilead zeminining həlki bilən kəoxulup Mizpəhdə, Pərwərdigarning aldioşa kəlip bir adəmdək boldi. **2** Pütkül kəwmninq qongliri, yoni Israilling həmmə kəbilisining bəxlirikli Hudaninq həlkininq jamaiti arisida həzir boldi. Jamaət jəmiy bolup tət yüz ming kiliş tutkən pişadə əşkar idi **3** (Binyaminlar Israilling Mizpəhdə jəm boləşinidin əmdi həwər tapkanidi). Israillər süruxtə kəlip: «Bu rəzil ix kəndak yür bərdi?» — dəp soridi. **4** Əltürilgən qokanninq eri Lawiy kixi jawab berip mundak dedi: — «Mən bolsam əz kenizikimni elip, Binyaminning Gibeah xəhərigə kəonəşilip baroşanidim; **5** Gibeahning adəmliri kəqidə mənə hujum kilməşqı bolup, meni dəp əyni korxiwaldi. Ular meni əltürüxnə kəştildi, kenizikimni bolsa ular ayaş asti kəlip əltürüwətti. **6** Xuning bilən mən kenizikimning jəsitini parşə-parşə kəlip, kixilərgə kəttürküzüp Israilling mirasi boləşan zemininq hər bir yurtioşa əwəttim. Qünki ular İsrail iqidə pasiklik wə iplaslik kildi. **7** Mana, əy barlik Israillər, silər həmminglar oylinip, məşlihtə kərsitinglar». **8** Xuning bilən həmmə həlk bir adəmdək qorup: — Arimizdin nə heqkim əz qədirigə barmisun nə heqkim əz eyigə kəytmisun, **9** bəlkı biz Gibeahkə xundak kəlayliki: — Biz qək taxlap uningoşa hujum kəlayli; **10** biz Israilling həmmə kəbilisidikilərdin yüzning iqidin onni, mingdin yüzni, on mingdin mingni tallap qikip, ularni həlk üqün ozuk-talkən yətküzüxkə təyinləyli. Xundak kəlip həlk Binyamin yurtidiki Gibeah xəhərigə berip, ularning İsrail iqidə kəloşan barlik iplaslikni ularning əz bəxişoşa yəndursun, — deyixti. **11** Xuning bilən Israilling həmmə adəmliri bir adəmdək bolup, u xəhərgə hujum kəlixkə toplandı. **12** Andin İsrail kəbililiri Binyaminning barlik jəmətlirigə əlqi əwətip: — Aranglarda yür bərgən bu

rəzillik zadi nemə ix? **13** Əmdi Gibeahdiki bu lükqəklərnı bizgə tutup beringlar. Xuning bilən biz ularnı ölümgə məhkum kilip, Israildin rəzillikni yok kılayli, — dedi. Lekin Binyaminlar öz qerindaxliri bolojan Israillarning sözini tingximidi, **14** bəlki Binyaminlar Israiloğa qarxi jəng kilix üqün xəhər-xəhərlərdin kelip Gibeahda yojildi. **15** U waqıtta Binyaminlardin xəhər-xəhərlərdin tizimlanojanlar yigirmə alta ming kıliq tutkən ərkək idi. Uningdin baxka Gibeahdin hillanojan yəttə yüz əskər bar idi. **16** Bu pütkül koxun arisida hillanojan yəttə yüz solhay əskər bolup, salojuoğa taxni selip nixanoğa atsa, kılgımu keyip kətməytti. **17** Binyamin kəbilisidin baxka, Israilling adəmliri sanaktin ətküzüliwidi, kıliq tutkanlar tət yüz ming ərkək qıxtı; bularning həmmisi jəngqilər idi. **18** Israil kopup Bəyt-əlgə qikip Hudadin: — Bizning arimizdin kim awwal qikip Binyaminlar bilən sokuxsun, dəp sorıwidi, Pərwərdigar jawab berip: — Yəhudə [awwal] qıxsun, dedi. **19** Xuning bilən Israillar etisi səhər kopup Gibeahning udulida qedirgah tikti. **20** Andin Israilling adəmliri Binyamin bilən uruxuxka qikip, Gibeahning yenida raslinip ularoğa qarxi sətüzdı. **21** Xu küni Binyaminlar Gibeahdin qikip, Israildin yigirmə ikki ming kixini əltürüp, yərgə yəksan kıliwətti. **22** Lekin Israilling adəmliri jasarətkə kelip, awwalkı küni səp tüzgən jayda ikkinqi küni yənə səp tüzdi. **23** [səp tüzüxtin awwalkı ahximi] Israil Pərwərdigarning aldioğa berip, kəq kirgüqə pəryad kilip yojlap, Pərwərdigardin yol sorap: — Biz öz qerindiximiz bolojan Binyamin nəsilliri bilən yənə uruxuxka qıksak bolamdu, bolmamdu? — dəp sorıwidi, Pərwərdigar jawab berip: — Ularoğa hujum kılinglar, dedi. **24** Xuning bilən Israillar ikkinqi küni Binyaminlaroğa yekin kelip hujum kildi. **25** Binyaminmu ikkinqi küni Gibeahdin qikip Israillar bilən sokuxup, ularning on səkkiz ming adimini əltürüp, yərgə yəksan kıliwətti; bularning həmmisi kıliq tutkanlardin idi. **26** Andin Israillarning həmmisi, yəni pütün koxun kopup Bəyt-əlgə qikip yojlap, xu küni Pərwərdigarning aldida kəqkiqə roza tutup, Pərwərdigarning aldida keydürmə kurbanlik bilən inaklik kurbanlikə ətküzdi. **27** Xu künlərdə Hudaning əhdə sanduki xu yərdə bolup, Hərunning əwladi, Əliazarning oşli Finihəs uning aldida hizmət kilatti; xuning bilən Israillar Pərwərdigardin yol sorap: — Biz öz qerindiximiz bolojan Binyaminning nəsilliri bilən yənə uruxuxka qıkamduk yaki tohtap qalamduk? — dəp soridi; Pərwərdigar jawabən: — Qıkinglar, qünki ətə Mən ularni sening kolungoğa tapxurimən, dedi. **29** Buni anglap Israil halkı Gibeahning ətrəpioğa əskərlərnı pistirma koydi; **30** üqinqi küni Israillar ilgiriki ikki kətimkidək Binyaminlaroğa hujum kilixka Gibeahning udulioğa kelip səp tüzdi. **31** Binyamin [Israil] halkıgə qarxi jənggə qikıwidi, həlk ularni xəhərdin azdurup qıxtı. Ular Bəyt-əlgə qikidiojan yol wə Gibeahka baridiojan yolning üstidə həm dalada həlkni ilgiriki ikki kətimkidək urup kirojili turdi. Israilling adəmliridin ottuzqə kixini əltürdi. **32** Binyaminlar: — Ular yənila awwalkidək məojlup boldi, — deyixti. Əmma Israil: — Bizlər kəqip ularni xəhərdin əgəxtürüp qikip, yollaroğa elip qıkayli, dəp məsləhətlıxıwalojanıdi. **33** Xuning bilən Israilling həmmə adəmliri öz jayidin kopup Baal-Tamaroğa berip

səp tüzdi, pistirmida turojan Israillarmu öz jayidin, yəni Gebadiki qıməndin qikip kəldi. **34** Israilling arisidin sərhil on ming kixi Gibeahning udulidin uningə hujum kildi, jəng kattik boldi. Lekin Binyaminlar əzlrining üstigə bala yekinlaxkınıni bilməy kəldi. **35** Pərwərdigar Binyaminlarnı Israilling aldida məojlup kıloqəqka, ular u küni Binyaminlardin yigirmə bəx ming bir yüz kıliq tutkən adəmnı əltürdi. **36** Əmdi Binyaminlar əzlrining məojlup bolojınıni kərdi. Israilling adəmliri əslidə Gibeahka koyojan pistirmidiki kixilirigə ixənq kilip, Binyaminlarnı aldap, aldida qeqingəndi. **37** U waqıtta pistirmidikilərnı tezdin atlinip Gibeahka hujum kilip besip kirip, xəhərdikilərnıng həmmisini kıliqlap kirdi. **38** Israillar əslidə pistirmidikilərnı bilən aldin'ala nixan üqün bəlgə bekitkəndi, yəni xəhərgə ot kuyup, kəlin tütün tüwrükining asmanoğa kətürülüxini bəlgə kılixka kelixıwalojanıdi. **39** Xunga Israilling adəmliri uruxtin waqıtinqə qeqingəndə, Binyaminlar Israilling adəmlirini urup sokup, ottuzqə kixini əltürüp: — Mana, Israil awwalkı jəngdikidək aldımizda xəksiz tarmar bolıdu, — deyixti. **40** Lekin xəhərnıng iqidin tütün tüwrük ərləp qıkkanda, Binyaminlar kəynigə busulup qarıwidi, mana, pütkül xəhər is-tütək bolup asmanlaroğa kətürülüp ketiwatatti. **41** Xu həman Israilling adəmliri burulup yenip kəldi, Binyaminning adəmliri bolsa: Bizgə bala yekinlaxti dəp, wəhımigə qüxti. **42** Ular Israillarning aldinin burulup qəllükkə mangidiojan yol bilən kəqip kətti; lekin jəng ularning kəynidin iz besip mangdi; ətrəpidiki hərəkəysi xəhərlərdin adəmlər qikip ularni arıoğa elip həlak kildi. **43** Xu tərıkidə ular Binyaminlarnı kərxıwaldi, ularni kün qıqıx tərıpidiki Gebaning udulioqıqə tohtımay kooşlap berip, qəyləp əltürdi. **44** Buning bilən Binyaminlardin on səkkiz ming kixi əldi, ularning həmmisi batur palwanlar idi. **45** Baxkılıri burulup qəl tərəpkə kəqip, Rimmon kəram təxioğa bardı; əmma Israillar yollarda huđdi baxək tərgəndək ulardin bəx ming adəmnı əltürdi; andin ularning kəynidin Gıdomoqıqə kooşlap berip, yənə ikki ming adəmnı əltürdi. **46** U küni Binyaminlardin əltürülgənlər yigirmə bəx ming adəm idi. Bularning həmmisi palwanlar bolup, kıliq tutkanlar idi. **47** Həlbuki, ulardin pəkət alta yüz adəm qəlojanıdi, ular burulup qəl tərəpkə kəqip, Rimmondiki tik yarəy bardi. Ular Rimmondiki tik yarda tət ay turdi. **48** Israillar yənə Binyaminlarning zeminiəy yenip kelip, həmmə xəhərlərdiki adəmlərnı, qarpaylarnı həm uqriojanlarning həmmisini kıliq bilən kırıwətti, xundakla ot kuyup, udul kəlgən xəhərlirining həmmisini keydürüwətti.

21 Əslidə Israilling adəmliri Mizpahda kəsəm kılixip: — Bizning iqimızdin həqkim öz kizini Binyaminlaroğa hotunlukkə barmısın, — deyixkəndi. **2** Xuning üqün həlk Bəyt-əlgə kelip, u yərdə kəq kirgüqə Hudaning aldida pəryad kətürüp kattik yojlixip: — **3** Əy Israilling Hudasi Pərwərdigar, Israilda nemixka xundək ix yüz beridu, nemixka Israilling kəbililiridin biri yokəp kətsun? — deyixti. **4** Ətisi həlk səhər kopup, u yərdə kurbangah yasap, keydürmə kurbanlik wə inaklik kurbanlikliri sundi. **5** Israillar əzara: — Israilling hərəkəysi kəbililiridin jamaatka koxulup Pərwərdigarning aldida hazır boluxka kəlmigən kimlər bar? — dəp

soraxti, qünki ular kimki Mizpahqa Pərwərdigarning yenis bardi, andin hər biri öz miras zeminioqa kattı. **25** aldida hazır bolmisa, u xəksiz ölümgə məhkum kılınsun, Xu künlərdə İsrailda heq padixah bolmıdı; hər kim öz dəp kəttik kəsəm kılıxkanıdı. **6** İsrail öz kərindixi nəziridə yaxhi kərüngəni kılattı. bolıjan Binyamin toqruluk puxayman kılıp: — Mana, əmdi İsrail arisidin bir kəbilə üzüwetildi. **7** Biz Pərwərdigarning namida bizning iqimizdin heqkaysimiz öz kizimizni Binyaminlaroqa hotunlukqa bərməymiz, — dəp kəsəm kılıjanıduk; əmdi kəndə kılısak uların kəlojanlırını hotunluk kılalaymiz — deyixti. **8** Ular yənə əzara: — İsrail kəbililiridin kaysisi Mizpahqa, Pərwərdigarning aldiqə qikmıdı? — dəp soraxti. Mana, Yabəx-Gileadlıqların heqkaysisi qedirgahqa, jamaətkə koxulukqa kəlmigəni. **9** Qünki həlkni sanap kərgəndə Yabəx-Gileadning adəmliridin u yərdə heqkim yok idi. **10** Xuning bilən jamaət on ikki ming palwanni u yərgə əwətip, ularoqa tapılap: — Yabəx-Gileadta turuwatqanları, jümlidin ayallar wə balıları urup-kirip kiliqlap ɵltürüwetinglar; **11** xundə kilinglarki, barlık ərkəklərni wə ərlər bilən billə bolıjan barlık ayalları ɵltürüwetinglar, dedi. **12** Ular xundə kılıp Yabəx-Gileadtiki həlkining iqıdə tehi ərlər bilən billə bolup bəkmiojan tət yüz kizni tepip, ularni tutup Kanaan zeminidiki Xilohqa, qedirgəhoqa elip kəldi. **13** Andin pütkül jamaət Rimmondiki tik yardiki Binyaminlaroqa adəm əwətip, ularoqa tinqlik salimini jakarlıdı. **14** Xuning bilən Binyaminlar kəytip kəldi; İsrailar Yabəx-Gileadtiki həyat kəlojan kizlari ularoqa hotunlukqa bərdi, ləkin bular ularoqa yetixmıdı. **15** Wə həlk Binyamin toqruluk puxayman kildi; qünki Pərwərdigar İsrailning kəbililirining arisida kəmtük pəyda kılıp kəyojanıdı. **16** Bu wəqıtta jamaətning akşakalliri: — Binyaminning kiz-ayalliri yokutiwetildi, əmdi biz kəndə kılısak kəlojanlırını hotunluk kılalaymiz, — dedi. **17** Andin yənə: — Binyaminın keqir kutulojan kəldisioqa miras saklinixi kərəkki, İsrailning bir kəbilisimu əqüp kətməsliki kərək. **18** Pəkət bizla kizlirimizni ularoqa hotunlukqa bərsək bolmaydu, qünki İsrailar: «Əz kizini Binyaminlaroqa hotunlukqa bərgən kixi lənətkə kəlsun!» dəp kəsəm kılıxqan, — deyixti. **19** Ular yənə: — Mana, Bəyt-Əlning ximal təripidiki, Bəyt-Əldin Xəkəmgə qikdiqiojan yolning xərk təripidiki, Libonahning janub təripidiki Xilohda hər yili Pərwərdigarning bir həyti bolup turıdu, — dedi. **20** Andin İsrailar Binyaminlaroqa buyrup: — Silər berip, [xu yərdiki] üzümzarlıqlaroqa yoxuruniwelinglar. **21** Kəzitip turunglar, kəqaniki Xilohdiki kizlarning ussul oyniojili qikkinini kərsənglar, üzümzarlıqların qikip hər biringlar Xilohning kizliridin birini ɵzünglaroqa hotunlukqa elip keqinglar, andin Binyaminning zeminioqa ketinglar. **22** Xundə koliduki, əgər ularning atiliri ya aka-ukiliri kelip bizgə pəryad kəttirsə, biz ularoqa: «Bizgə yüz-hatirə kılıp, ularoqa yol kəyunglar, qünki biz jəngdə ularning həmmisigə hotunlukqa toluq birdin kiz alalmıduk; uning üstigə silər bu kətim kizliringlari ɵz ihtiyarlıqinglar bilən ularoqa bərmidinglar; ihtiyarən bərgən bolsanglar, gunahqa tartılattinglar», dəymiz, — dedi. **23** Binyaminlar xundə kılıp sani boyiqə ussul oynaydiqiojan kizlardin ɵzligə hotunlukqa elip keqir, öz miras zeminioqa kəytip berip, xəhərlərni yənə yasap u yərdə turdı. **24** U wəqıtta İsrail u yərdin ayrılıp, hər biri öz kəbililiri wə jəmətigə

Rut

1 [Batur] Həkimlar həküm sürgən məzgildə xundak boldiki, zeminda aqarqılıq yüz bərdi. Xu waqıtta bir adəm ayalı wə ikki oşlıni elip Yəhuda zemindiki Bəyt-Ləhəmdin qikiş, Moabning səhralirida bir məzgil turup kelixkə bərdi. **2** U kixining ismi Əlimələk, ayalining ismi Naomi, ikki oşlıning ismi Maşlon bilən Kilyon idi. Ular Bəyt-Ləhəmdə olturukluk, Əfrat jəmatidin idi. Ular Moabning səhrasioşa kelip xu yərdə olturaklaxtı. **3** Keyin Naomining eri Əlimələk əldi; ayalı ikki oşlı bilən qaldı. **4** Ular Moab qizliridin əzlırigə hotun aldı. Birining eti Orpaş, yənə birining eti Rut idi. Ular xu yərdə on yildək turdi. **5** Maşlon bilən Kilyon hər ikkisi əldi; xuning bilən apisi eri həm oşulliridin ayrılıp yaloşuq qaldı. **6** Xuning bilən ayal ikki kəlini bilən qərup Moabning səhrasidin kaytıp kətməkəy boldi; qünki u Pərwərdigarning Əz həlkini yoqlap, axlik bərgənliki toşrisidiki həwərnə Moabning səhrasida turup anglişanıdi. **7** Xuning bilən u ikki kəlini bilən billə turəjan yeridin qikiş, Yəhuda zeminoşa kaytıxka yoloşa qikti. **8** Naomi ikki kəlinigə: — hər ikkinglar kaytıp əz ananglarning əyigə beringlar. Silərnəng mərhumlarəşa wə mənə mehribanlık kərsətkininglardək Pərwərdigar mu silərgə mehribanlık kərsətkəy! **9** Pərwərdigar silər ikkinglarni əz eringlarning əyidə aram tapkuzəyay! — dəp, ularni səyüp koydi. Ular hərkişar yoişlixip **10** uningəşa: — Yak, biz qoqum sening bilən təng əz həlkingning yenioşa kaytımiz, — deyixti. **11** Ləkin Naomi: — Yenip ketinglar, əy qizlirim! Nemixkə mening bilən barmakqisilər? Kərsikimda silərgə ər boləduək oşullar barmu? **12** Yenip ketinglar, əy qizlirim! Qünki mən kərip kətkəqə, ərgə tegixkə yariməymən. Dərhəkiqətən bügün keqə bir ərlək boluxka, xundakla oşulluk boluxka ümid bar degəndim, **13** ular yigıt boləuqə səwr kilip turattinglarmu? Ular ni dəp baxkə ərgə təgməy saklar turattinglarmu? Yak, bolmaydu, qizlirim! Qünki Pərwərdigarning kəli mənə qarxi bolup mənə azablaydıqini üqün, mən tartıdıqan dərd-ələm silərnəngkidin təhimu eoşir bolıdu, — dedi. **14** Ular yənə hərkişar yioşlaxtı. Orpaş keynanisini səyüp hoxlaxtı, ləkin Rut uni qing kuqəklap turuwalđi. **15** Naomi uningəşa: — Mana, kəlin singling əz həlkı bilən iləhlirining yenioşa yenip kətti! Sənmu kəlin singlingning kəynidin yenip kətkin! — dedi. **16** Ləkin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sənə əgixix niyitidin yenixni etümmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barimən; sən nədə kənsang mənmu xu yərdə kənimən; sening həlking meningmu həlkimdur wə sening Hudaying meningmu Hudayimdur. **17** Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə əlimən wə xu yərdə yatımən; əlümdin baxkisi mənə səndin ayriwətsə Pərwərdigar mənə ursun həm uningdin axurup jazalisun! — dedi. **18** Naomi uning əzigə əgixip berixkə kət'iy niyət kəloşini kərtip, uningəşa yənə eoşiz aqmıdi. **19** Ikkisi mengip Bəyt-Ləhəmgə yetip kəldi. Xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmgə yetip kəlginidə pütükl xəhərdikilər ularni kərtip zilziligə kəldi. Ayallar bolsa: — Bu rasttinla Naomimidu? — deyixti. **20** U ularəşa jawabən: — Mənə Naomi deməy, bəlkı

«Mara» dənglar; qünki Həmmigə Qadir mənə zərdab yutkuzdi. **21** Toqkuzum təl hələttə bu yərdin qiktim; ləkin Pərwərdigar mənə kuruk kaytkuzdi. Pərwərdigar mənə əyibləp guwahlik bərdi, Həmmigə Qadir mənə harlioşanikən, nemixkə mənə Naomi dəysilər? — dedi. **22** Xundak kilip Naomi bilən kəlini Moab kizi Rut Moabning səhrasidin kaytıp kəldi; ular ikkisi Bəyt-Ləhəmgə yetip kelixi bilən təng arpa ormisı baxlanəşanıdi.

2 Naomining erigə tuşəjan kəlidioşan Boaz isimlik bir adəm bar idi. U Əlimələkning jəmatidin bolup, intayin bay adəm idi. **2** Moab kizi Rut Naomioşa: — Mən etizlikkə baray, birərkimning nəziridə iltipət tepip, uning kəynidin mengip arpa baxaklirini tərsəm? — dedi. U uningəşa: — Barəşin, əy kizim, dedi. **3** Xuning bilən u qikiş etizlikləroşa kelip, u yərdə ormiqilarning kəynidin baxak tərdi. Bəhtigə yarixə, dəl u kəlgən etizlik Əlimələkning jəməti boləjan Boazning etizlikliri idi. **4** Mana, u waqıtta Boaz Bəyt-Ləhəmdin qikiş kelip, ormiqilar bilən salamlıxip: — Pərwərdigar silər bilən billə boləyay! — dedi. Ular uningəşa jawabən: — Pərwərdigar sənə bəht-bərikət ata kəloşay! — dedi. **5** Boaz ormiqilarning üstigə nəzarətkə koyuloşan hizmətkaridin: — Bu yax qəkan kimning kizi bolıdu? — dəp sorıdi. **6** Ormiqilarning üstigə koyuloşan hizmətkar jawab berip: — Bu Naomi bilən billə Moabning səhrasidin kaytıp kəlgən Moabiy qəkan bolıdu. **7** U: «Ormiqilarning kəynidin ənqilərnəng arisidiki qeqilip kətkən baxaklarni terıwalaymu?» dəp tələp kildi. Andin u kelip ətigəndin həzıroşiqə ixləwatıdu; u pəkət kəpidə bir'az dəm əldi, — dedi. **8** Boaz Rutka: — əy kizim, anglawatəmən?! Sən baxak tərgili baxkə bir kimning etizlikioşa barmioşin, bu yərdinmu kətmə, mening dedəklirim bilən birgə muxu yərdə turəşin. **9** Dikqət kəloşin, kəysi etizdə orma oşəjan bolsa, [dedəklərgə] əgixip barəşin. Mən yigıtlərgə: Uningəşa qeqilmanglar, dəp tapılap koyıdu! Əgər usşap kəlsang berip, idixlardin yigıtlirim [kuduqtin] tartkən sudin iqtin, — dedi. **10** Rut əzini yərgə etip tizlinip, bəxini yərgə təgküzip təzim kilip, uningəşa: — Mən bir bigənə tursam, nemixkə mənə xunqə oşəmhərluk kəloşudək nəziringdə xunqilik iltipət tapkənman? — dedi. **11** Boaz uningəşa jawabən: — Ering əlup kətkəndin keyin keynanangəşa kəloşanliringning həmmisi, xundakla sening ata-anangni wə əz wətinəngdin kəndək ayrılıp, sən burun tonumaydıqan bir həlkingnəng arisioşa kəlgining mənə pütünləp ayan boldi; **12** Pərwərdigar kəloşiningəşa muwəpiş sənə yanduroşay, sən kənatlırining tegidə panah izdigən İsrailning Hudasi Pərwərdigar təripidin sənə uning toluq in'ami berilgay, dedi. **13** Rut jawabən: — əy hojam, nəziringdə iltipət tapkəymən; mən sening dedikəng boluxkımı yariməşim, sən mənə təsəlli berip, dedikəngə mehribənə sölərnə kilding, — dedi. **14** Tamək waqıtta Boaz uningəşa: — Kəni, buyakkə kəlgin, nandin yə, nanni sirkigə təgürgin! — dedi. Rut ormiqilarning yenioşa kelip olturdi; Boaz kəmaqtin elip uningəşa tutti. U uningdin toyoşuqə yedi wə yənə azrak axurup koydi. **15** U baxak tərgili kəpəkənda, Boaz yigıtlirigə buyrup: — Uni həttə ənqilərnəng arisida baxak tərgili koyunglar, uni heq hijaləttə kəldurmanglar. **16** Həttə həm uning üqün azrak baxaklarni ənqilərdin ətəy ayrip, uningəşa tərgili qüixürup koyunglar, uni heq

ayiblimanglar, dedi. **17** Xundak qilip u kəqkiqə etizlikta baxak tərđi, teriwalojanlirini soqkanda, təhminən bir əfah arpa qikti. **18** Andin u arpisini elip, xəhərgə kirdi, keynanisi uning tərgən [arpsini] kərđi; u yəne u yəp toyunojandin keyin saklap kəyojini qikirip uningə bərđi. **19** Keynanisi uningə: — Sən bugin nədə baxak tərđing, nədə ixliding? Sanga oəmhorluk qilojan xu kixigə bəht-bərikat ata kilinojaj! — dedi. U keynanisioja kimningkidə ix qilojini eytip: — Mən bugin ixlign etizning igisining ismi Boaz ikən, dedi. **20** Naomi kelinigə: — Tiriklərgimu, əlgənərgimu mehribanlik qilixtin bax tartmiojan kixi Pərwərdigardin bəht-bərikət kərgəy! — dedi. Andin Naomi uningə yəne: — U adəm bizning yekin tuoqjinimidzur, u bizni kutquzalaydiojan həmjəmətlərdin biridir, — dedi. **21** Moab kizi Rut yəne: — U manga yəne: «Mening yigitlirim pütün həsulumni yojoip boluqə ular bilən birgə bolojin» dedi, — dedi. **22** Naomi kelini Rutka: — Əy kizim, birsining sanga yamanlik kilmasliki üqün baxkising etizlikjoja barmay, uning dedəkliri bilən billə qikip ixlisəng yaxxidur, dedi. **23** Xuning bilən arpa wə buoqday həsulı yojojilip boluqə, Rut Boazning dedəkliri bilən yürüp baxak tərđi. U keynanisi bilən billə turuwərđi.

3 Xu künlərdə, keynanisi Naomi uningə: — Əy kizim, həl-əhwalıngning yaxhi boluxi üqün, sening aram-bəhtingni izdiməymənmu? **2** Sən dedəkliri bilən ixligən Boaz bizgə tuoqjan kelidu əməsmu? Mana, bugin ahxam u hamanda arpa soruydu. **3** Əmđi sən yuyunup-tarinip, əzünggə ətirlik may sürüp, [esil] kiyimlirini kiyip, hamanəja qüxxin; lekin u ər kixi yəp-iqip bolmiojuqə, əzüngni uningə kərsətmigin. **4** U yatqanda uning uhlaydiojan yerini kəruwal. Andin sən kirip, ayəo tərđini eqip, xu yərdə yetiwalojin. Andin u sanga nemə kilix kerəklirini eytidu, — dedi. **5** Rut uningə: — Sən nemə desəng mən xuni kilimən, — dedi. **6** U hamanəja qüxüp, keynanisi uningə tapiləjandək kildi. **7** Boaz yəp-iqip, kənglini hux qilip qəxning ayiojoja berip yatti. Andin Rut xəpə qikarmay kelip, ayəo tərđini eqip, xu yərdə yatti. **8** Yerim keqida Boaz qəqüp, aldioja engixkəndə, mana bir ayal ayiojida yatattı! **9** Kim sən?! — dəp soridi u. Rut jawabən: — Mən hizmətkaring Rut bolimən. Sən mening həmjəmət-nijatkarim boləjining üqün hizmətkaringning üstigə tunongning etikini yeyip kəyojaysən, — dedi. **10** U jawabən: — Əy kizim, Pərwərdigardin bəht-bərikət tapkaysən! Sening keyin kərsətkən sadəqət-mehribanlikiq ilgiri kərsətkiningdinmu artuktur; qünki [seni izdigən] yigitlər, məyli kəmbəoəl bolsun, bay bolsun, ularning kəynidin kətmiding. **11** I kizim, əmđi kərkəjojin! Deginingning həmmisini orundap berimən; qünki pütkül xəhirimizdikı mətıwərlər seni pəzilətlık ayal dəp bilidu. **12** Durus, sanga həmjəmət-nijatkar boləjini rast; lekin sening məndin yekinrak yəne bir həmjəməting bar. **13** Əmđi keqiqə bu yərdə kəlojin; ətə səhərdə əgər u həmjəmətlık həküküni ixlitip seni elixni halisa, u alsun; lekin həmjəmətlık həkükü boyiqə seni almisa, Pərwərdigarning həyatı bilən kəsəm kilimənkı, mən sanga həmjəmətlık qilip seni alay. Tang atkuqə bu yərdə yetip turojin! — dedi. **14** U uning ayiojida tang atkuqə yetip, kixilər bir-birini tonuqudək boluxtin

burun qoptı. Qünki Boaz: — bir ayalning hamanəja kəlgini heqkim bilmisun, dəp eytkənidi. **15** U yəne [Rutka]: — Sən kiyəg yepinqini eqip turojin, dedi. U uni eqip turuwidi, Boaz arpidin altə kəmqən kəmləp berip, uning əxnisigə artip qoydi. Andin u xəhərgə kirdi. **16** Rut keynanisining yenioja kəldi. U: — Əy kizim, sən hazır kim?! — dəp soridi. Xuning bilən u keynanisioja u kixining qilojanlirining həmmisini dəp bərđi. **17** U: — U bu altə kəmqən arpini manga bərđi, qünki u: «keynanangning yenioja kuruq kol kaytip barmiojin» dedi, — dedi. **18** Naomi: — Əy kizim, bu ixning ahirining qandak bolidiojini bilgüə muxu yərdə təhir kəlojin; qünki u adəm bugin muxu ixni pütküzməy aram almaydu, dedi.

4 Boaz xəhər dərwazisioja qikip, xu yərdə olturdi. Mana, u waqıtta Boaz eytkən həliki həmjəmətlık həkükjoja igə kixi keliwatatti. Boaz uningə: — Əy buradər, kelip bu yərdə olturojin, dewidi, u kelip olturdi. **2** Andin Boaz xəhərnıng əksəkəlliridin on adəmni qakirip, ularəjimu: — Bu yərdə olturunglar, dedi. Ular olturojanda **3** u həmjəmətlık həkükjoja igə kixigə: — Moabning səhrasidin yenip kəlgən Naomi kərinđimiz əlimələkkə təwə xu zeminni satmaqı boluwatidu. **4** Xunga mən muxu ixni sanga həwərləndürməqı idim, xundakla muxu yərdə olturojanlarning aldidə wə həlkimning əksəkəllirining aldidə «Buni setiwaləjin» deməkəjimən. Sən əgər həmjəmətlık həkükjoja əsasən alay desəng, əlojin; həmjəmətlık kilməy, əlməymən desəng, manga eytkin, mən buni biləy; qünki səndin [awwal] baxkisinging həmjəmətlık həkükü bolmaydu; andin səndin keyin mening həkükum bar, dedi. U kixi: — Həmjəmətlık qilip uni alimən, dedi. **5** Boaz uningə: — Undakta yərne Naomining qolidin əlojan künidə mərhumning mirasioja uning nami bilən ətaləjan birər əwladı kəldurulu xüqün mərhumning əyalı, Moab kizi Rutnımu elixing kerək, — dedi. **6** Həmjəmət kixi: — Undak bolsa həmjəmətlık həkükumni ixlitip [etizni] əlsəm bolmiojudək; əlsəm əz mirasiməja ziyan yətküzgüdəkmən. Həmjəmətlık həküküni sən əzünig ixlitip, yərne setiwaləjin; mən ixlitəlməymən, dedi. **7** Kədimki waqıtlarda İsrailda həmjəmətlık həkükjoja yaki əlməxturux-təgixix ixioja munasiwətlık mundak bir rəsim-kəidə bar idi: — ixni kəsmək üqün bir tərəp əz kəxini selip, ikkinqi tərəpkə bərətti. İsrailda soda-setikı bəkitixtə mana muxundak bir usul bar idi. **8** Xunga həmjəmət həkükjoja igə kixi Boazəja: — Sən uni əlojin, dəp, əz kəxini seliwətti. **9** Boaz əksəkəllərə wə kərpiliklə: — Silər bugin mening əlimələk kə təwə boləjan həmmini, xundakla Kilyon bilən Məhlonəja təwə boləjan həmmini Naomining qolidin əlojiniməja guwahtursilər. **10** Uning üstigə mərhumning nami kərinđaxlıri arisidin wə xəhərining dərwazisidin əqürülməsliki üqün mərhumning mirasioja uning nami boləjan [birər əwladı] kəldurulsun üqün Məhlonıng əyalı, Moab kizi Rutni hotunluqka əldim. Silər bugin buningəja guwahtursilər, dedi. **11** Dərwazida turojan həmmə həlk bilən əksəkəllər: — Biz guwahturmiz. Pərwərdigar sening əyünggə kərgən əyalni İsrailning jəmətini bərpa qilojan Rəhilə bilən Leyah ikkisidək qilojay; sən əzünig əfratah jəməti iqidə bayaxat bolup, Bəyt-Ləhəmdə nam-izitting ziyadə boləy; **12**

Pärwərdigar sanga bu yax qokandin tapkuzidiojan nəsling tüpəylidin sening jəməting Tamar Yəhudaəja tuəjup bərgən Pərazning jəmətidək boləjay! — dedi. **13** Andin Boaz Rutni əmrigə elip, uningəja yeqinlik kildi. Pärwərdigar uningəja xapaət kilip, u həmilidar bolup bir oəjul tuəjdi. **14** Kiz-ayallar Naomiəja: — Israilning arisida sanga həmjəmət-nijatkar nəslini üzür qoymiojan Pärwərdigarəja təxəkkür-mədhiyə qəyturulsun! Xu nəslingning nami Israilda izzət-abruyluk boləjay! **15** U sanga jeningni yengiliojuqi həm kəriəjiningda seni əzizliojuqi bolidu; qünki seni səyidiojan, sanga yəttə oəjuldin əwzəl boləjan kelining uni tuəjdi, — dedi. **16** Naomi balini elip, baəriəja basti wə uningəja bəkkəjuqi ana boldi. **17** Uningəja kəxna boləjan ayallar «Naomiəja bir bala tuəjildi» dəp, uningəja isim qoydi. Ular uningəja «Obəd» dəp at qoydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi. **18** Pərazning nəsəbnamisi təwəndikidəktur: — Pərazdin Həzron tərəldi, **19** Həzrondin Ram tərəldi, Ramdin Amminadab tərəldi, **20** Amminadabtin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **21** Salmondin Boaz tərəldi, Boazdin Obəd tərəldi, **22** Obədtin Yəssə tərəldi wə Yəssədin Dawut tərəldi.

Samu'il 1

1 Əfraim taʼoqlikdiki Ramataim-Zofimda Əlkanah ismlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yəroħamning oʻqli, Yəroħam Elihuning oʻqli, Elihu Toħuning oʻqli, Tohu Zufning oʻqli idi. **2** Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hannah, yonə birsining ismi Pəninnaħ idi. Pəninnaħning baliliri bar idi, lekin Hənnahning balisi yok idi. **3** Bu adəm hər yili öz xəhʼiridin samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarəja səjdə kʼilip kʼurbanlik sunəjili Xiləhəja barattı. U yərdə Əlining Hofniy wə Finiħas degən ikki oʻqli Pərwərdigarning kaħinliri bolup ixləyttı. **4** Hər ketim Əlkanah kʼurbanlik kʼiləjan kʼünidə u [kʼurbanliktin] ayali Pəninnaħ wə uning hərbir oʻqul-kʼizliriəja öz ülüxini berətti. **5** Əmma Hənnahəja bolsa u ikki həssilik ülüx berətti; qünki u Hənnahni tolimu səyətı. Lekin Pərwərdigar uni tuəjmas kʼiləjanidi. **6** Pərwərdigarning uni tuəjmas kʼiləjanlikidin uning kʼündəx rəkibi [Pəninnaħ Hənnahni] azablaş üqün uning bilən kattik kʼerixattı. **7** Wə hər yili, Hənnah hər ketim Pərwərdigarning əyigə qikkanda, [Pəninnaħ] uningəja azar berətti. Pəninnaħ xundək kʼiləjaqka, u yioqlap heq nemə yeməyttı. **8** Ahiri uning eri Əlkanah uningəja: — I Hənnah, nemixka yioqlaysən? Nemixka birmərsə yeməysən? Nemixka kənglüng azar yəydu? Mən əzüm sanga on oʻquldin əwəz əməsmu?! — dedi. **9** Ular Xiləhdə yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kaħin xu qaəjdə Pərwərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundukta olturatı) Hənnah dastihandin turdi; **10** u kattik azab iqidə Pərwərdigarəja dua kʼilip zar-zar yioqlayttı. **11** U kəsəm iqip: — I samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, əgər dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlki dedikinggə bir oʻqul bala ata kʼilsang, uni pütün əmrining kʼünliridə Sən Pərwərdigarəja beoixlaymən; uning beoixəja ustira heqkaqan selinmaydu, dedi. **12** U Pərwərdigarning aldidə duasini dawam kʼiləwatqanda, Əli uning aəjziəja karap turdi; **13** qünki Hənnah duani iqidə kʼiləjaqka ləwliri midirlawatkəni bilən əwazi anglanmayttı. Xunga Əli uni məst bolup qaətu, dəp oylidi. **14** Əli uningəja: — Kaqanojiqə məst yürisən? Xarabingni əzüngdin neri kʼil, dedi. **15** Lekin Hənnah jawabən: — Undək əməs, i oʻjəjam! Kəngli sunuq bir məzlummən. Mən xarabmu, hərəkmü iqmıdim, bəlki jenim dərdini Pərwərdigarning aldidə təktüm; **16** dedəklirini yaman hotudən dəp bilmigəy. Qünki mening zor dərdim wə azablimdin bu kʼüngiqə xundək nida kʼiləwatimən, dedi. **17** Əli uningəja jawab berip: — Tinq-aman kaytkin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijayingni ijəbət kʼiləjay, dedi. **18** Hənnah: — Dedəkliri kəz aldiridə iltipət tapkay, dedi. U xularni dəp qikip, oʻjəja yedi wə xuningdin keyin qirayida ilgirikidək oʻjamkinlik kərumıdi. **19** Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzurida səjdə kʼilip bolup, Ramahdiki əyigə yenip kəldi. Əlkanah ayali Hənnahəja yekinqilik kildı; Pərwərdigar uni əsligənidı. **20** Hənnah həmilidar bolup, waqti-saiti toxup, bir oʻqul tuəjdi. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil koydi. **21** Uning eri Əlkanah əyidiki həmmisi

bilən Pərwərdigarəja atidəjan hər yillik kʼurbanlikni kʼiləjili wə kʼiləjan kəsimini ada kʼilix üqün Xiləhəja qikti. **22** Lekin Hənnah bilə barmay erigə: — Bala əmqəktin ayriləjandila andin mən uning Pərwərdigarning aldidə hazır boluxi üqün uni elip barimən; xuning bilən u u yərdə mənggü turidu, dedi. **23** Eri Əlkanah uningəja: — Əzünggə nemə yaxhi kərünsə, xuni kʼiləjin. Uni əmqəktin ayriəjuqə turup turəjin. Pərwərdigar Əz sez-kalamioəja əməl kʼiləjay, dedi. Ayali əyde kelip balisi əmqəktin ayriəjuqə emitti. **24** Balisi əmqəktin ayriəjandin keyin u uni elip, xundəkla üq buka, bir əfəh un wə bir tulum xarabni elip Pərwərdigarning Xiləhdiki əyigə apardi. Bala bolsa tehi kikiq idi. **25** Ular bir bukini soyup balini əlining kəxiəja elip kəldi. **26** Xuning bilən Hənnah [uningəja]: — I oʻjəjam, əzlidirə həyat rast boləjnidək, bu yərdə silining kaħliridə turup Pərwərdigarəja nida kʼiləjan məzlum mən bolimən, dedi. **27** Mən muxu oʻqul bala üqün dua kʼilədim wə mana, Pərwərdigar mening tiligən iltijayimni ijəbət kildı. **28** Əmdi hazır mən uni Pərwərdigarəja tapxurup bərdim. Əmrining həmmə kʼünliridə u Pərwərdigarəja beoixlənan bolidu, dedi. Xuning bilən ular u yərdə Pərwərdigarəja səjdə kildı.

2 Hənnah dua kʼilip mundaq dedi: — «Mening kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu, Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürildi; Aəjzim düxmənlirimning aldidə tantəniliktə eqildi; Qünki Sening nijatingdin xadlinimən. **2** Pərwərdigardək mukəddəs boləjuqə yoktur; Qünki Səndin bəxka heq kim yok, Hudayimizdək heq uyultax yoktur. **3** I insanlar, kibirlik səzlirənglarni kəpəyiwərmənglar, Yoəjan gəplərnı aəjzənglardin qikərmənglar; Qünki Pərwərdigar bilim-hidayətkə igə Hudadur. İnsanlarning əməlliri Uning tərıpidin tarazidə tartilidu. **4** Palwanlarning oq-yaliri sundurildi; Lekin putlixip yikiləjanlarning beli bolsa kudrət bilən baəjləndı. **5** Korsiki tok boləjanlar nan təpix üqün əzini yallanmiliqka bərdi; Lekin aq kəloəjanlar hazır aq kəlmidi; Həttə tuəjmas ayal yəttini tuəjdi; Lekin kəp balilik boləjan solixip ketidu. **6** Pərwərdigar həm əltüridu, həm həyat beridu; U adəmnı təhtisaraəja qüxüridu, u yərdin yəmə turəjuzidu; (Sheol h7585) **7** Pərwərdigar adəmnı həm namrat kʼiləwetidu, həm bay kʼilidu; U kixini həm pəs kʼilidu, həm egiz kətüridu. **8** U əzi miskinni topidin kəpuridu, Kʼioqliktin yoqsulni kətüridu; Ularnı esilzadilə arisida təng olturəjuzidu; Ularnı xan-xərpəlik təhtigə miras kʼiləwetidu; Qünki yərnig tūwrukli ri Pərwərdigarningkidur; U Əzi dunyani ularning üstigə saləjanidi. **9** Əz mukəddəs bəndilirining putlirini U məzmət kʼilidu; Əmma rəziləy bolsa, kərangəjuda xük kʼilinidu; Qünki heqkim əz kudriti bilən nusrət tapmaydu. **10** Pərwərdigar bilən kərxiləxkanlar pəpə-pəpə kʼiləwetilidu; U Əzi asmanlardin ularəja kərxı güldürləydu. Pərwərdigar yər yüzining qətlirigiqə həküm qikiridu; U Əzi tikligən padixahka kudrət beridu, U Əzi məsiħligining münggüzini egiz kətüridu!». **11** Əlkanah bolsa Ramahdiki əz əyigə yenip bardı. Bala bolsa əlining kəxida Pərwərdigarəja hizmat kʼilip kəldi. **12** Əmma Əlining oʻqulliri intayin yaman kixilərdin bolup, Pərwərdigarnı tonumayttı. **13** Kaħinlarning həlkəlgə mundaq aditi boləjan: — Birsı kʼurbanlik kʼilip, gəx kəynap pixiwatqanda kaħinning hizmətkari kelip üq

tillik qanggakni qolida tutup **14** dax, qazan, dangqan yaki korining iqigə sanjip, qanggakka nema elinotqan bolsa kahin xuni ezigə alatti. Ularning Xilohotqa [kurbanlik qilolij] kalgən həmmə Israilarotqa xundak aditi bolotqan. **15** Xundakla hətta yəotni keydürməstə kahinning hizmətkari kelip kurbanlik qiliwatqan adəmgə: — Kahinotqa kawap güxən gəbirgin, qünki u səndin kaynap pixqan gəx qobul kilmaydu, bəlki ham gəx lazim, dəytti. **16** Əgər kurbanlik qilotquni uningotqa: — Awwal yəotji keydürtülip bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin, desə, u: — Bolmaydu, manga darhal bər! Bolmisa məjburiy alimən, dəytti; **17** Xundak kilip bu ikki yaxning gunaħi Pərwərdigarning aldidə tiliw eoqir bolotqanidi; qünki uning səwəbidin hək Pərwərdigarotqa atiotqan kurbanliklər kəzgə ilinmaywatatti. **18** Əmma Samuil narəsədə bala bolup kanaptin tokuloqan bir əfodni keyip Pərwərdigarning aldidə hizmət kilatti. **19** Buningdin baxka uning anisi hər yilda uningotqa bir kikiq ton tikip, hər yillik kurbanlikni qilolij eri bilən barotqanda aloqəq kelatti. **20** Əli Əlkanah wə ayalotqa bəht tiləp dua kilip: — «Ayalotqning Pərwərdigarotqa beoxilqinonining ornioqə sanga uningdin baxka nasil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi əyigə yandi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Hənnahni yoklap bərikətləp, u həmilidar bolup jəmiy üq ootul wə ikki kiz tuotqidi. Kikiq Samuil bolsa Pərwərdigarning aldidə turup esuwatatti. **22** Əli bək kerip kətkənid. U ootullirining pütkül Israilotqa həmmə qiləotqanirini anglidi həm jəmaət qədirining ixikidə hizmət kilidiotqan ayallar bilən yatqinonimu anglidi. **23** U ularotqa: — Silər nemə üqün xundak ixlarni kilisilər? Qünki bu həlkning həmmisidin silərnin yamanliqinglarni anglawatimən, dedi. **24** Bolmaydu, i ootullirim! Mən angliotqan bu həwər yahxi əməs, Pərwərdigarning həlkini azdurupsilər. **25** Əgər bir adəm yənə bir adəmgə gunaħ kilsa, baxka birsini uning üqün Hudadin rəħim sorisa bolidu; lekin əgər birsini Pərwərdigarotqa gunaħ kilsa, kim uning gunaħini tiliyələydu? — dedi. Lekin ular atisingiz sezigə kulək salmidi; qünki Pərwərdigar ularni oltürüxni niyət qiləotqanidi. **26** Əmma Samuil degən bala esuwatatti, Pərwərdigar həm adəmlərnin aldidə iltipət tapqanidi. **27** Hudaning bir adimi Əlining yenioqə kelip mundaq dedi: — Pərwərdigar xundak dəydu: «Misirdə, Pirəwningkidə turotqanda Əzümmi atangning jəmətigə ootuk ayan kilmidimmu? **28** Mən uni kahinim bolux, Əz kurbangahimda kurbanlik kilix, huxbuy yekix wə Mening aldimda əfod tonini keyip hizmət kilixkə Israilning həmmə kəbililiridin tallimioqanidimmu? Xuningdək Mən Israilning otta keydürdiotqan həmmə kurbanliklirini atangoqə tapxurup təkdim kiləotqan əməsmu? **29** Nemixkə Mən buyruotqan, turalotqə jayimdik kurbanlikim bilən axlik hədiyələrnə dəpsəndə kilisilər? Nemixkə həlkim Israilar kəltürgən həmmə hədiyələrnin esilidin əzlinglarni səmritip, əz ootullirninglarning hərmətini Meningkidin üstün kilisən?» **30** Uning üqün Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən dərħəkiqət sening wə atangning jəmətdikilər Mening aldimda hizmitimdə mənggü mangidu, dəp eytkənim; lekin əmdi Mən Pərwərdigar xuni dəymənkə, bu ix həzir Məndin neri bolsun! Məni hərmət kiləotqanlarni Mən hərmət kilimən, lekin Məni

kəmsitkənlər pəs qarilidu. **31** Mana xundak künlər keliduki, sening bilikignə wə atangning jəmətining bilikini təng kesiwetmə; xuning bilən jəmətingdə birmu kerioqan adəm tepilmaydu! **32** Sən turalotqə jayimda dərħ-kəyotqə kərisən; Israilar hərəkəndəq huzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmətingdə əbədigəqə birmu kerioqan adəm tepilmaydu. **33** Wə Mən kurbangahimning hizmitidin üzüp taxlimioqan adiming bər bolsun, u kəzlingning hirəlixixi bilən jəningning əzəblinixioqə səwəb bolidu. Jəmətingdə tuotquloqanlarning həmmisi baləotəttin otməy əlidu. **34** Sanga bu ixlarni ispatlaxkə, ikki ootqung Hofniy bilən Finiħasning bəxioqə qüxidiotqan mundaq bir əlamət bəxərot bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə əlidu. **35** Əmma Əzümgə Rohim wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəridiotqan sadik bir kahinni tikləymən; Mən uningotqa məzmüt bir jəmət kurimən; u Mening məsiħ kiləotqinimning aldidə mənggü mēngip hizmət kilidu. **36** Xundak boliduki, sening jəmətingdikilərdin hər bir tirik qəlotqanlar bir sər kümtüx wə bir qixləm nan tiləxkə uning aldiotqə kelip uningotqa təzim kilip: «Kəhnilik hizmətliridin manga bir orun bərsilə, yegili bir qixləm nan tapay dəp eytidiotqan bolidu» dəydu.

3 Samuil degən bala bolsa əlining aldidə Pərwərdigarning hizmitidə bolatti. Əmdi Pərwərdigarning səzi u künlərdə kəm idi; wəhijlik kərtünüxlərmu kəp əməs idi. **2** Wə xundak boldiki, bir küni Əli ornida yatqanidi (uning kəzli ri torlixip kərməs bolup qəlay degənidi) **3** Hudaning qiriqotqə tehi eqmgin bolup, Samuil Pərwərdigarning ibadətəhanisida, Hudaning əhdə sanduqotqə yekilnə yərdə yatatti. **4** Pərwərdigar Samuilni qəkirdi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. **5** U Əlining kəxioqə yügürtip bərip: — Mana mən, mēni qəkirdingotqə, dedi. Lekin u jawab bərip: — Mən qəkirmidim; kaytip bərip yatqin, dedi. Xuning bilən u bərip yatti. **6** Pərwərdigar yənə: «Samuil!» dəp qəkirdi. Samuil qərup əlining kəxioqə bərip: Mana mən, mēni qəkirdingotqə, dedi. Lekin u jawab bərip: — Mən qəkirmidim i ootqum, yənə bərip yatqin, dedi. **7** Samuil Pərwərdigarni tehi tonumioqanidi; Pərwərdigarning səzi uningotqə tehi ayan kilinmioqanidi. **8** Lekin Pərwərdigar yənə üqinqi ketim: «Samuil!» dəp qəkirdi; u qərup əlining kəxioqə bərip: — Mana mən; sən mēni qəkirding, dedi. U wəqəttə Əli Pərwərdigar balini qəkiriptu, dəp bilip yatti. **9** Xuning bilən Əli Samuilotqə: — Bərip yatqin. U əgər sēni qəkirsə, sən: — I Pərwərdigar, səz kiləotqin, qünki kulung anglaydu, dəp eytkin, dewidi, Samuil bərip ornida yatti. **10** Wə Pərwərdigar kelip yekin turup ilgirikidə: — «Samuil, Samuil!» dəp qəkirdi. Samuil: — Səz kiləotqin, qünki kulung anglaydu, dəp jawab bərdi. **11** Pərwərdigar Samuilotqə: — Mana Mən angliotqanlarning ikki kulikini zingildatqudək bir ixni Israilning arisida kilməqimən. **12** Xu künidə Mən burun Əlining jəmətdikilər tootqisida eytkinimning həmmisini uning üstigə qüxürimən; baxtin ahirotiqə adə kilimən! **13** Qünki əzigə ayan boləotqan kəbihlik tüpəylidin Mən uningotqə, sening jəmətingdin mənggülik həküm qikarməqimən, dəp eytkənmən: qünki u ootullirining ipaslikini bilip turup ularni tosmidi. **14** Uning üqün Əlining jəmətdikilərgə kəsəm kiləotqanmənki, Əlining jəmətdikilərnin kəbihliki məyli kurbanlik bilən bolsun,

məyli hədiyə bilən bolsun kafarət qilinmay, əbədiyə qəqürüm qilinmaydu, dedi. **15** Samuil ətisi tang atquqə yetip, andin Pərwərdigarning əyining ixiklirini aqti. Əmma Samuil wəhəylik kərinixni Əligə eytixtin kərkəti. **16** Ləkin Əli Samuilni qəqirip: — I Samuil oşlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərdi. **17** U: — U sanga nema səz kildi? Səndin etünəy, uni məndin yoxurmioşin. Əgər Uning sanga eytkənlirinin birini mənə eytməyə koysang, Huda dəginini sening bəxingə quxürsun wə uningdin artuq quxürsun! — dedi. **18** Xuning bilən Samuil uningə həqnemini kaldurməy həmmini dəp bərdi. Əli: — Mana, U Pərwərdigardur; U nemini layik tapsa, xuni kilsun, dedi. **19** Samuil oşip qong boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytkən bəxarətlik səzlidiridin həqkəyisini yərdə kaldurməytti. **20** Xuning bilən pütkül İsrail Dəndin tartip Bəər-Xəbaşiəqə Samuilning Pərwərdigarning pəyğəmbiri kilip tikləngənlirini bilip yətti. **21** Xu wəqəttə Pərwərdigar Xilohda Əzini yənə ayan kildi. Qünki Pərwərdigar Xilohda Əz səz-kalami arkilik Samuilə Əzini ayan kildi; wə Samuil Uning səzini pütkül İsrailə yətküzdi.

4 U wəqəttə İsrail Filistiyələr bilən jəng kilijili qikiş Əbən-Əzərgə yəqin jayda bargah-qedirlarni tikti. Filistiyələr bolsa Afək dəgan jayda bargah-qedirlarni tikti. **2** Filistiyələr İsrailar bilən soşuxkili səp tizip turdi. Jəng kəngəyğəndə İsrail Filistiyələr aldidə tarmar boldi; Filistiyələr ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmnə ɵltürdi. **3** Halayik bargahqə yenip kəlgəndə, İsrailning əksəkəlliri: — Nemixkə Pərwərdigar bəgün bizni Filistiyələr tərpidin tarmar kildurdi? Biz Xilohdin Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəximizə əlip kəlayli; u arimizda bolsa, bizni duxminimizning kəlidin kutkuzidu, dedi. **4** Xu gəptin keyin halayik Xilohəyə adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning ɵtturisida ɵlturoşan samawi koşunlarning Sərdari Pərwərdigarning əhdə sanduqini əlip kətürüp kəldi. Xuningdək Əlining ikki oşli Hofniy bilən Finihəsmu Hudaning əhdə sanduqi bilən billə kəldi. **5** Wə xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqi ləxkərgahqə əlip kəlgəndə pütkül İsrail yərnə təwrətkədək küqlük bir quşan kətürüxti. **6** Filistiyələr küqlük təntənə awazini anglap: — İbraniylarning ləxkərgahidən anglənoşan bu küqlük quşan nema wəjidin qikkəndə, dəp eytxti. Arkidinla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqininin ularning ləxkərgahqəyə kəltürülginini bilip yətti. **7** Xuning bilən Filistiyələr kərkəp: — İlahlar ularning ləxkərgahqəyə kəptu, həlimizəyə way! Mundak ix bu wəqətki qə həq boləşan əməs, dəyixti. **8** Həlimizəyə way! Bizni bu kudrətlik ilahlarıning kəlidin kim kutkuzidu? Mana bayawanda misirliklarni türlik bala-wəbalar bilən urəşan ilahlar dəl xalardur! **9** I Filistiyələr, əzlırinqlarni jəsür kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa, ibraniylar bizgə kul boləşəndək biz ularəyə kul bolimiz; ərkəktək bolup jəng kilinglar! — dedi. **10** Xuning bilən Filistiyələr İsrailar bilən jəng kildi. İsrail tarmar kilinip, hər biri tərəp-tərəpkə əz qədri gə bədər kaqti. Jəngdə kattik kiroşinqilik bolup, İsraildin ɵttuz ming piyadə əskər ɵltürüldi. **11** Pərwərdigarning əhdə sanduqi olja bolup kətti wə Əlining ikki oşli Hofniy bilən Finihəsmu ɵltürüldi. **12** Xu kuni bir Binyaminlik jəng

məydanidin kəqip kiyim-kəqəkliri yirtik, üstibexi topaqəng həlda Xilohəyə yügürüp kəldi. **13** U yetip kəlgəndə, mana Əli yolning qetidə əz orundukida ɵlturup taqiti-tək bolup kütüwatatti; xuning kəngli Pərwərdigarning əhdə sanduqininin ɵjemidə pərixan idi. U kixi həwərnə yətküzgəli xəhərgə kərgəndə, pütkül xəhər pəryad-quşan kətürdi. **14** Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nema warəng-qurung? dəp soridi. U kixi aldirap kəlip əligə həwər bərdi **15** (Əli toksan səkkiz yaxkə kərgən, kəzliri kətip qəloşan bolup, kərməytti). **16** U kixi Əligə: — Mən jəngdin kaqtip kəlgən kiximən, bəgün jəng məydanidin kəqip kəldim, dedi. Əli: — I oşlum, nema ix yüz bərdi? — dəp soridi. **17** Həwərqi jawab bərip: — İsrail Filistiyələrnin aldidin bədər kaqti. Həlk arisida kattik kiroşinqilik boldi! Sening ikki oşlung, Hofniy bilən Finihəsmu əldi həmdə Hudaning əhdə sanduqini olja bolup kətti, dedi. **18** Wə xundak boldiki, həwərqi Hudaning əhdə sanduqini tiləşəndə, Əli dərwəzinə yənidiki orunduktin kəynigə yikilip quxüp, boyni sunup əldi; qünki u kərip, bədinimə əşirlixip kətkəndi. U kiroş yil İsrailning həkimi boləşəndi. **19** Uning kəlini, yəni Finihəsmu əyalı həmilidar bolup tuəşuxkə az qəloşəndi. U Hudaning əhdə sanduqininin olja bolup kətkənləki wə kiyinatisi bilən eriningsu əlgənləki həwirini angləşəndə, birdinlə kattik toləşək tutup, pükülüp balini tuəşdi. **20** U ələy dəp qəloşəndə, qərisidə tuəşən ayallar: — Kərkəmişin, sən oşul bala tuəşdun, dedi. Ləkin u buningəyə jawabm bərmidi həm kəngül bəlmidi. **21** U: «Xan-xəşəp İsraildin kətti» dəp balioşə «İhabod» dəp isim koşdi; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətkən həm kəyinatisi bilən erimə əlgəndi. **22** U yənə: — Xan-xəşəp İsraildin kətti; qünki Hudaning əhdə sanduqi olja bolup kətti! — dedi.

5 Filistiyələr Hudaning əhdə sanduqini olja əlip, uni Əbən-Əzərdin əlip Axdodkə bərdi. **2** U yərdə Filistiyələr Hudaning əhdə sanduqini əlip Dagon buthanisioşə əkirip, Dagon dəgan butnigə yenioşə koşdi. **3** Axdoddikilər ətisi səhər koşup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sanduqininin aldidə yikiləşinqə düm yatətti. Xunga ular Dagon butni əlip yənə əz ornida tuəşuzup koşdi. **4** Ləkin ətisi səhər koşup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduqininin aldidə yikiləşinqə düm yatətti; Dagonning bəxi həm kəlliri bosuşəndə qəkiləşəndi; Dagonning pəkət bəlikşiman tənə qəloşəndi. **5** Xunga bəgün gə qədər Axdodta yə Dagonning kəhənliri bolsun yə Dagonning buthanisioşə kiroşiqilər bolsun, Dagonning bosuşəşinqə dəssiməydu. **6** Andin Pərwərdigarning kəli Axdoddikilərnin üstigə kattik quxüp, ularni wəyran kilip, Axdod bilən ətrapidikilərnə hürək kəsilə bilən urdi. **7** Axdoddikilər bularnə kərup: — İsrailning Hudasing əhdə sanduqi bizlərdə turmisun! Qünki uning kəli bizni wə ilahimiz Dagonni kattik bəsiwaldi, dəyixti. **8** Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistiyələrnin həmmə ɵşojilərnə qəkirtip jəm kilip ularin: — İsrailning Hudasing əhdə sanduqini kəndək bir tərəp kilimiz? dəp soridi. Ular: — İsrailning Hudasing əhdə sanduqi Gatka qət yol bilən yətkəlsun, dəp jawab bərixti. Xuning bilən ular İsrailning Hudasing əhdə sanduqini u yərgə qət yol bilən yətkədi. **9** Wə xundak boldiki, ular uni qət yol

bilən yetkigandın keyin Pərvərdigarning qoli u xəhərgə qüxüp kixiləni kattik sarasimigə qüxürdi. U kiqiklərdin tartıp qonglaroqıqə xəhərdikiləni urdi, ular hürək kesiligə gıriptar boldi. **10** Xuning bilən ular Hudaning əhdə sandukını Əkronoqa əwətti. Ləkin Hudaning əhdə sandukı Əkronoqa yetip kəlgəndə, Əkrondikilər pəryad kılıp: — Biz bilən həlkimizni əltürüx üqün ular İsrailning Hudasing əhdə sandukını bizgə yetkidil — dedi. **11** Ular adəm mangdurup Filistiylərning oqojilirini kiqkartıp jəm kılıp ularoqa: — Biz bilən həlkimizni əltürməsliki üqün İsrailning Hudasing əhdə sandukını bu yərdin əz jayıoqa kətküzüŋlar, dedi; qünki kattik wəhımə xəhəri bəşkanidi; Hudaning qoli ularning üstigə tolimu eojır qüxkənidi. **12** Əlmıgən adəmlər bolsa hürək kesili bilən urulup, xəhərnıg pəryadi asmanoqa kətürüldi.

6 Pərvərdigarning əhdə sandukı Filistiylərning yurtida yəttə ay turdi. **2** Filistiylər kahınlar bilən pəlqılarnı qakırıp ularoqa: — Pərvərdigarning əhdə sandukını kəndək kılımız? Uni kəndək kılıp əz jayıoqa əwətləymiz? Yol kərsitinglar, dedi. **3** Ular: — Əgər İsrailning Hudasing əhdə sandukını kayturup əwətsənglar, kuruk əwətmənglar, heq bolmioqanda uning bilən bir «itaətsizlik kurbanlıkı»ni birgə əwətxinglar zərtürdur, dedi. Xundək kıləqanda xıpa tapısilər, xundəklə Uning kəlining nemə üqün silərdin ayrilmiojanlıkıni bilısilər, dedi. **4** Ular: — Biz nemini itaətsizlik kurbanlıkı kılıp əwətimiz? — dəp soridi. Ular: — Filistiylərning oqojilirining sani bəx; xunga bəx altun hürək wə bəx altun qaxqan yasap əwətinglar; qünki silərgə wə oqojanglaroqa əhxalə bala-kəza qüxti. **5** Hürəklinglarning xəklini wə zeminglarnı wəyran kılıdiojan qaxqanlarning xəklini nəkix kılıp yasap, İsrailning Hudasiyoqa xan-xərəp kəltürüŋlar. Xuning bilən u bəlkim silərnıg, iləhlirimizning wə zeminglarning üstini bəşkan kəlini yeniklitərmikin: — **6** Misirliklər bilən Pırəwn əz kəngüllirini kattik kıləqandək silərmu nemixkə əz kənglüŋlarnı kattik kılısilər? U misirliklaroqa zor kattik kəllək kərsətkəndin keyin, ular İsrailarnı kəyup bərmidimu, ular xuning bilən kaytıp kəlmidimu? **7** Əmđi yengi bir hərwa yasap, tehi boyunturukqə kəndürülmıgən mozaylik ikki inəkni hərwoqə kəxunglar; ulərdin mozayilirini ayrip, əydə elip kəlinglar; **8** andin Pərvərdigarning əhdə sandukını kətürüp hərwoqə selinglar; wə uningə əwətdiojan itaətsizlik kurbanlıkı kılıdiojan altun buyumlarnı bir kəpkə selip sandukqə yəndap kəyunglar wə sandukını xı peti mangdurunglar; **9** andin kərap turunglar. Əgər hərwa İsrail qəgrisidiki yol bilən Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xı qong bala-kəzani qüxürgüqining əzi Pərvərdigar bolidu. Undək bolmisa, bizni urojan Uning kəli əməs, bəlkı bizgə qüxkən tasadipilik bolidu, halas, deyixti. **10** Xuning bilən Filistiylər xundək kildi. Ular Mozaylik ikki inəkni hərwoqə kəxup, mozayilirini əydə solap kəyup, **11** Pərvərdigarning əhdə sandukını hərwoqə selip, altun qaxqan wə kuyma hürəklər kəqılənojan kəpni uningəyo yəndap kəydi. **12** Inəklər Bəyt-Xəməxkə bəridiojan yol bilən udul yürüp kətti. Ular kətürülgən yol bilən mangoqəp mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə kəyip kətmidi. Filistiylərning oqojiliri ularning arqısidin Bəyt-Xəməxning qəgrisioqə

bardi. **13** Bəyt-Xəməxtikilər jiləjida buəqday oruwatatti, ular baxlırini kətürüp əhdə sandukını kəturip hux boluxti. **14** Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikəyo kəlip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap kəldi. Ular hərwinı qəkip, ikki inəkni Pərvərdigarəyo atap kəydürmə kurbanlık kildi. **15** Lawiylər Pərvərdigarning əhdə sandukı bilən altun buyumlar bə kəpni qüxürüp qong taxning üstigə kəydi. Xu künı Bəyt-Xəməxtikilər Pərvərdigarəyo kəydürmə kurbanlıklər wə bəxkə kurbanlıklərnı kildi. **16** Filistiylərning bəx oqojisi bulərnı kəturip xu künı Əkronoqa kaytıp kətti. **17** Filistiylərning Pərvərdigarəyo itaətsizlik kurbanlıkı kılıp bərgən altun hürriki: — Axdod üqün bir, Gəza üqün bir, Axləon üqün bir, Gat üqün bir wə Əkron üqün bir idi. **18** Altun qaxqanlarning sani bolsa Filistiylərning bəx oqojisiyoqa təwə bərlək xəhərnıg sani bilən bəwəw idi. Bu xəhərlər sepillik xəhərlər wə ularəyo kəraxlik səhrə-kəntlərnı, xundəklə ular Pərvərdigarning əhdə sandukını kəyojan qong qımənzəroqıqə həmmə jayni əz iqigə alatti. Bu qımənzər həzirumu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizlikəda bə. **19** Əmma Bəyt-Xəməxtikilər əz məyliqə əhdə sandukıning iqigə kəriəjini üqün Pərvərdigar ulərdin yətmix adəmnı, jümlidin qonglardin əllikni urdi. Pərvərdigar həlkni mundək kattik urojanlıkı üqün pütün həlk matəm tutti. **20** Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu mukəddəs Huda Pərvərdigarning əldida kim əwə turalaydu? Əhdə sandukı bizning bu yərdin kimning kəxiəyo apirilixi kərak? — dedi. **21** Andin ular Kiriat-Yearimdikilərgə əqlilərnı əwitip: — Filistiylər Pərvərdigarning əhdə sandukını kayturup bərdi. Bu yərgə kəlip uni əzüŋlarəyo elip kətinglar, dedi.

7 Xuning bilən Kiriat-Yearimdiki adəmlər kəlip Pərvərdigarning əhdə sandukını elip qikip, dəngning üstidiki Abinadabning əyidə kəydi wə uning oqlı Əliəzərnı əhdə sandukıyoqa kəraxkə Pərvərdigarəyo atap bəkkitti. **2** Əhdə sandukı Kiriat-Yearimda kəyuloqəndin tartıp uzun wəkit, tənı yigirmə yıl ətti. İsrailning pütkül jəməti Pərvərdigarnı seəjindi. **3** Wə Samuil İsrailning pütkül jəmətigə: — Əgər pütün kəblinglar bilən Pərvərdigarning yenioqə kaytıp, yatlarıning iləhliri bilən Axtərotlarnı əz arəngərdin yəkitip, kənglüŋlarnı Pərvərdigarəyo bəqlap, has Uning ibaditidila bəlsənglar U silərnı Filistiylərning kəlidin kətkuzidu, dedi. **4** Xuning bilən İsrail Baallar bilən Axtərotlarnı taxlap has Pərvərdigarning ibaditidila boldi. **5** Andin Samuil: — Pütkül İsrailni Mizpəh xəhərigə jəm kılısənglar, mən silər üqün Pərvərdigarning əldida dua kıləy, dedi. **6** Əmđi ular Mizpəhə jəm bolup, u yərdə su tartıp uni Pərvərdigar əldioqə kuydi wə u künı roza tutup: — Biz Pərvərdigarning əldida gənəh sadir kılduk, dedi. Xuning bilən Samuil Mizpəhta İsrailarning əz-dəwaliri üstidin həkım qikardi. **7** Filistiylər İsrailarning Mizpəhdə jəm boləjini angliđi; Filistiylərning oqojiliri İsrail bilən jəng kıləjili qikti. İsrailar buni ənglap Filistiylərdin kərkəti. **8** İsrailar Samuiləyo: — Biz üqün Pərvərdigar Huda yimiz bizni Filistiylərning kəlidin kətkuzuxi üqün uningə nida kılıxtin tohtimiojan, dedi. **9** Samuil anisini emiəwətkən bir kəzini elip toluq bir kəydürmə kurbanlık kılıp Pərvərdigarəyo sundi; Samuil İsrailning həkıkidə Pərvərdigarəyo pəryad kətürdi; Pərvərdigar duasini

anglidi. **10** Samuil keydurmə qurbanlik kiliwatqanda Filistiyler Israil bilan sokuxkili yekinlap keldi. Lekin Pərwərdigar su küni Filistiyarning üstigə kattik güldürmə güldürlipti ularni alaxadə kiliwətti; xuning bilən ular Israil aldida tarmar boldi. **11** Israilar Mizpahtin qikipti ularni Bayt-Karning tüwigə qoqlap kirdi. **12** U waqıtta Samuil bir taxni elip, uni Mizpahtin bilən xanning otturisida tiklap: — «Pərwərdigar bizgə haziroqiyə yardəm beriwatidu» — dəp uni Əbən-Əzar dəp atidi. **13** Xuning bilən Filistiyler besikipti Israilning zeminiyə yənə tajawuz kilmidi; Samuil [hakim] bolon barlik künlərdə Pərwərdigarning kili Filistiyə üstigə karxi boldi; **14** xundak kilipti Əkrondin tartip Gatkiyə Filistiyler Israildin eliwalon xəhərlərnin həmmisi Israilə yanduruldi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyərnin kolidin yandurup aldı. Buningdin baxka Israil bilən Amoriylar otturisida tinliq boldi. **15** Samuil bolsa pütin əmirdə Israilni soridi. **16** Hər yili u Bayt-Əl, Gilgal wə Mizpahtin aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürgüzətti. **17** Andin u Ramahka yenip baratti; qünki uning əyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürgüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarə bir qurbangah yasiojanidi.

8 Xundak boldiki, Samuil kerişonda oquullirini Israilə hakim kilipti. **2** Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinqisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik kildi. **3** Lekin oquullirini uning yollirida yürmətti, bəli mənpəətni kəzləp ezip, parilarni yəp, hək-nahəkni astin-üstün kildi. **4** U waqıtta Israilning həmmə aqsakallirni Ramahda jəm bolup Samuilning kexiəyə kelip **5** uningə: — Mana sən kerişing, oquullirning bolsa sening yollirinda yürməydi. Barlik əllərdə bolonandak üstimizgə həküm sürüdiəon bir padixah bekitkin, dedi. **6** Ularning «Üstimizgə həküm sürüdiəon bir padixah bekitkin» degini Samuilning kengligə eşi kildi. Samuil Pərwərdigarə dua kiliwidi, **7** Pərwərdigar Samuilə jawabən: — Həlk sanga hərnemə eytsa ularəyə kulak saloqin; qünki ular seni əməs, bəli «Üstimizgə padixah bolmison» dəp Meni taxlidi. **8** Mən ularni Misirdin qikarəon kündin tartip bügünki küngiyə ular xundak ixlarni kilipti, Meni taxlap baxka ilahlarəyə ibadət kilipti kəlgən. Əmdi ular sanga həm xundak kilipti. **9** Xuning üqün ularning səzigə unioqin. Lekin ularni kattik agahlandurup kəlgüsida ularning üstidə sələnət kiliəon padixahning ularni qandak baxkuridiəonlikini bildürgin, dedi. **10** Samuil əzidin bir padixah sorioqan həkəkə, Pərwərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi. **11** U: — Üstinglarda sələnət kiliəon padixahning tutidiəon yoli mundaq bolidu: — U oquullirnlarni əz ixioyə koyup, jəng harwilirini həydəxkə, atlik əskərlirni boluxkə salidu; ular uning harwilirining aldida yügürüdi; **12** ularni əzi üqün ming bexi wə əllik bexi boluxkə, yerini həydəxkə, hösulini oruxkə, jəng korallirni bilən hərwa əswəblirini yasaxkə salidu. **13** Kizlirnglarni ətir yasaxkə, tamak etixkə wə nan yekixkə salidu. **14** Əng esil zeminlirnglar, üzümzarlirnglar bilən zəytunluklirnglarni tartiwelip əz hizmətkarlıriyə beridu. **15** U urukunglardin, üzümzarlirnglarning hösulidin ondin bir ülüxini əzining oqoidarlıri wə hizmətkarlıriyə bəlipti beridu. **16** U

kullirnglar, dedəklirnglar, əng keliəon yigitlirnglarni wə exəklirnglarni əz ixioyə salidu. **17** U koylirnglardin ondin bir ülüxini alidu; silər uning kul-hizmətkarlıri bolisilər. **18** Silər u kündə əzlinglarəyə tallioqan padixah tüpəylidin pəryad kəturisilər; lekin Pərwərdigar u künidə silərgə kulak salmaydu, dedi. **19** Həlk bolsa Samuilning səzigə kulak salmay: — Yak, bəli üstimizgə sələnət kiliəon bir padixah bolmison. **20** —Xundak kilipti biz baxka hər bir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikipti, bizni baxlaydu wə biz üqün jəng kilipti, dedi. **21** Samuil həlkning həmmə səzlrini anglap, ularni Pərwərdigarə yətküzdi. **22** Pərwərdigar əmdi Samuilə: — Sən ularning səzigə kulak selip, ularəyə bir padixah bekitkin, dedi. Samuil Israiləyə: — Hərbirnglar əz xəhiringlarəyə kaytinglar, dedi.

9 Binyamin kəbilisidin Kix atlik bir kixi bar idi. U Abiəning oqli, Abiə Zerorning oqli, Zeror Bikoratning oqli, Bikorat Afiyaning oqli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtmən kixi idi. **2** Kixning Saul isimlik, esil wə huxhy bir oqli bar idi. Israilar arisida uningdin qiraylik adəm yoq idi; u xundak egiz boyluk ər idiki, həlkning hərəkəndiki uning mürisigimu kəlmətti. **3** Saulning atisi kixning exəklirni yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oqli Saulə: — Sən hizmətkarlardin birini əzling bilən billə elip, exəklərnə tepip kəlgin, dedi. **4** Ular bərip əfrain edirikəndin eşipti, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidimə ekti, exəklər u yərdimu yoq idi. Andin Binyamin zeminini kezip ekti, ularni yənə tapalmidi. **5** Ular Zuf zeminiyə yətkəndə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkariyə: — Bolə, eygə yanayli; bolmisa atam exəklərdin ənsirməyə, əksiəyə bizning oqemimizni yəp kətməmi, dedi. **6** Lekin u uningə: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhtərəm bir adəm, hər nəmə desə əməlgə axmay kilməydi. Əmdi u yərgə barayli; u bizgə baridiəon yolimizni kərsitip qoyarmikin, dedi. **7** Xunga Saul hizmətkariyə: — Lekin uning yenioyə barsaq u kixiyə nəmə bərimiz? Qünki hurjulirimizda nan tügəp kəldi, kolimizda Hudaning adimigə bərgüdək sowoqitimiz yoq. Yenimizdə yənə nəmə bar? — dedi. **8** Hizmətkar Sauləyə jawab bərip: — Mana kolumda qarək xəkəl kümüx bar. Mangidiəon yolimizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni bəyə, dedi **9** (burun Israilda bir adəm Hudaning yol soriməkqi bolsa: — Kelingar, aldin kərgüqining kexiəyə barayli, dəytti. Həzir «pəyoəmbər» degənni ektən zamanda «aldin kərgüqi» dəytti). **10** Saul hizmətkariyə: — Məslihəting yaxsi boldi. Biz mangayli, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turoqan xəhərgə bardi. **11** Ular xəhərgə qikiəon yolda ketiwatqanda, su tartkili qikqan birnəqqə kizəyə uqridi wə ularidin: — Aldin kərgüqi muxu yərdimü? — dəp soridi. **12** Ular jawab bərip: — Xundak, Mana u aldinglarda turidu; tez beringlar, qünki halayik bügün [xəhərnin] yukiri jayida qurbanlik kilməkqi, xunga u bügün xəhərgə kirdi. **13** U [qurbanliktin] yeyixkə tehi yukiri jayoq qikmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrixisilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydi, qünki u awwal qurbanlikni bərikətləydi; andin qakiriəon məhəmanlar taamoqə eşipti tegidu. Həzir qikqinglar, qünki bu dəl uni tapkili

bolidloqan vaqit, dedi. **14** Ular xaherga qikip xaher markiziga kalganda, mana Samuil yukiri jayoqa qixxka ularoqa karap kelivatatti. **15** Pervardigar Saul kelixtin bir kun ilgiri Samuiloga: **16** — Eta muxu vaqitlarda Men yeningoqa Binyamin zeminidin bir adamni awetimän. Sän uni Mening halkim Israilning üstige amir boluxka mesih kilojin. U Mening halkimini Filistiyalarning kolidin kutkuzidu. Qünki Mening halkimning peryadi Manga yetkini üqün ularoqa iltipat bilän qaridim, — dedi. **17** Samuil Saulni kerganda Pervardigar uningoga: — Mana, Men sanga sez kilojan adäm muxudur. Bu adäm Mening halkimning üstide seltänet kilidu, döp izhar kildi. **18** Saul dörwazida turojan Samuilning kexioja berip: Silidin soray, aldın kergüjining öyi neda, döp soridi. **19** Samuil Sauloga: — Aldın kergüjü män özüm xu. Mändin awwal yukiri jayoqa qikkın. Bügün siler män bilän taam yaysiler; eta seni uzutup qikkanda, könglüngdiki härbir ixlarni sanga döp berer, — döp jawab bärdi. **20** Emma üq kün burun yitip kätken exäklärdin bolsa, ändixä kilmiöjin; ular tepildi. Ämdi Israilning hämmä arzusi kingä mayil? Sanga wä atangning pütükül jematigä amäsnu? — dedi. **21** Saul jawab berip: — Män Israil käbililiri ididiki äng kikiq käbilä bolojan Binyamindin, jematimmu Binyamin käbilisi ididiki äng kikiqi tursa? Nemä üqün bu sözlärni manga däyla? — dedi. **22** Samuil bolsa Saulni wä hizmatkarini baxlap, melhmanhana öyigä kirdi wä ularni qakirilojanlarning arisida tördä olturozuzdi. Ular ottuzgä adäm idi. **23** Samuil axpazgä: — Män saklap koyojin döp, sanga tapxurojan heliki taamni elip kəlgin, dedi. **24** Xuning bilän axpaz saklap koyojan qong ajritilojan kolni elip Saulning aldioja koydi. Samuil: — Mana, [sanga] saklap koyulojini xudur! Uni aldinoja elip yegin; qünki u män häkni qakirojan qeojimda atayin sanga atap elip koyojandin tartip bu bekitilgan waqitkiga saklandi, dedi. Xuning bilän u küni Saul bilän Samuil tamakta billä boldi. **25** Ular yukiri jaydin qüxtip xahergä kirdi, [Samuil] ögzida Saul bilän sözlaxti. **26** Ätisi tang xaherdä orundin turojanda Samuil Saulni ögzidin qakirip: — Ornungdin tur, män seni uzutup koyay, dedi. Saul orundin turdi wä ikkisi billä qikti, — häm u Samuil bilän billä koqioja qikti. **27** Ular xaherning ayiojoja ketiwatkanda, Samuil Sauloga: Hizmatkaroja aldımızda mangojaq turojin, döp buyruojin, dedi. U xundak kildi. Andin Samuil: — Sän turup tur, Pervardigarning sez-kalamini sanga yetküzay, dedi.

10 Samuil bir may komzikini elip uning bexioja təküp uni sөyüp mundak dedi: — «Mana bu, Pervardigarning seni Öz mirasioja amir boluxka mesih kilojini amäsnu? **2** Sän bügün mändin ayrilojandin keyin Binyamin zeminining qegrisidiki Zälzahoja yetip barojingda Rahilöning käbrisining yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sän izdöp barojan exäklär tepildi, wä mana, atang exäklärdin oqäm kilmay, bälki siler üqün: Ooqlumni qandak kilip taparmän, döp änsirimäktä» döp eytidu. **3** Sän u yerdin mengip, Tabordiki dub dähigä yetkända Pervardigarning aldioja berix üqün Bät-älgä qikip ketiwatqan üq kixigä uqraysän. Ulardin biri üq ooqlak, biri üq nan wä yänä biri bir tulum xarabni kütürüp kelidu. **4** — Ular sanga salam kilip ikki nanni sunidu; sän bərginini kolliridin alojin. **5**

Andin sän «Hudaoja [atalojan] Gibeah xaheriga barisän (u yerdä Filistiyalarning bir ləxkərgahı bar); sän xu xahergä kəlsəng qiltar, təmbur, nay wə lirilarni kətürüp yukiri jayidin qüxkən bir bələk pəyoqəmbərlər sanga uqraydu. Ular bexarətlik sözlərni kilidu. **6** Xuning bilän Pervardigarning Rohi sening wujudungoqa qüxidu, sän ular bilän birliktä bexarətlik sözlərni kilisän wə yengi bir adäm bolisän. **7** Muxu alamətlər sanga kəlgəndä, kolungdin nemä kəlsə xu ni kilöjin. Qünki Huda sän bilän billidur. **8** Andin mändin ilgiri Gilgaloja qüxüp barisän. Mana, män häm yeningoqa qüxüp keydürmä kürbanliklər sunux wə inak kürbanliklər kilix üqün kelimän. Män yeningoqa berip, nemä kilixing keraklikini ukturmiöjoqa, meni yettä kün saklap turojin». **9** Wə xundak boldiki, u burulup Samuildin ayrilojanda Huda uningoga yengi bir kälb ata kildi; wə bu alamətlərnin hämmisi axu küni ämaldä kərsitildi. **10** Ular Gibeahoja yetip kəlgəndä mana, bir bələk pəyoqəmbərlärdin uningoga uqridi; Hudaning Rohi uning wujudioja qüxti, buning bilän u ularning arisida bexarət kilixka baxlidi. **11** Uni ilgiri tonuydiojanlarning hämmisi uning pəyoqəmbərlərnin arisida bexarət kilöjini kərgəndä ular bir-birigä: — Kixning ooqlioja nemä boptu? Saulmu pəyoqəmbərlärdin biri boldimu nemä? — deyixti. **12** Emma yerlik bir adäm: — Bularning atiliri kimlər? — dedi. Xuning bilän: «Saulmu pəyoqəmbərlərnin birimidu?» däyiojan gəp pəyda boldi. **13** Ämdi Saul bexarətlik sözlərni kilip bolup, yukiri jayoqa qikip katti. **14** Saulning taöjisi uningdin wə uning hizmatkaridin: — Nəgä berip kəldinglar? döp soridi. U: — Exäklərni izdigili qiktuk; lekin ularni tapalmay Samuilning kexioja barduk, dedi. **15** Saulning taöjisi: — Samuilning silərgə nemä deginini manga eytip bərginə, dedi. **16** Saul taöjisiga: — U jəzm bilän bizgä exäklər tepildi, döp häwər bärdi, dedi. Lekin Samuilning padixahlik ixi toqruluk eytkän sezini uningoga döp bərmidi. **17** Samuil ämdi häkni Pervardigarning aldioja jəm bolunglar döp, Mizpahka qakirdi. **18** U Israiloga: — Israilning Hudasi Pervardigar mundak däydu: — «Män siler Israilni Misirdin qikirip misirliklarning kolidin azad kilip, silərgä zulum kilojan hämmä padixahliklarning kolidin kutkuzdum. **19** Lekin bügünki күndä silərni bexinglaroga qüxkən barlik balayi'apətlärdin wə barlik muxəkkətlärdin kutkuzojuqi Hudayinglardin waz keqip uningoga: «Yak, Üstimizgä bir padixah bekitip bərgəysän» — dedinglar. Ämdi eözünlarni käbilənglar boyiqə, jəmətinglar boyiqə Pervardigarning aldioja hazir kilinglar» — dedi. **20** Xuning bilän Samuil Israilning hämmä käbililirini aldioja jəm kilip, qək taxliwidi, qək Binyamin käbilisigə qikti. **21** U Binyamin käbilisini jəmət-jəmətliri boyiqə öz aldioja kəltürüp qək taxliwidi, qək Matrining jəmətigə qikti. Andin keyin yənə qək taxliwidi, Kixning ooqli Sauloga qikti. Ular uni izdididi, ämma uni tapalmidi. **22** Xunga ular Pervardigardin yənə: — U kixi bu yərgə kələmdu? — döp soridi. Pervardigar jawabən: — Mana, u yük-taklarning arisioja yoxuruniwaldi, dedi. **23** Xunga ular yügürüp berip uni xu yərdin elip kəldi. U halkning ottusida turojanda halayikning boyi uning mürisigimu kəlmidi. **24** Samuil barlik həlkə: — Ämdi Pervardigar talliojan kixigə qaranglar! Dərwəkä

barlik h lkning iqid  uningoa yetidigan birsi yoktur, dedi. W  h lkning h mmisi: — Padixah yaxisin! — d p towlaxti. **25** Samuil h lk  padixahlik hokuk-anunlirini ukturdi w  uni oram yazma kilip yezip qikip, P rw rdigarning aldioa koydi. Andin Samuil h mma h lkni, h rkaysisini  z  ylirig  kayturdi. **26** Saulmu həm Gibeahdiki  yig  kaytti; kengilliri Huda t ripidiki t sirl nd r lgen bir t rk m batur kixi uning bilən bill  bardi. **27** Lekin birn qqa rəzil kixi: — Bu kixi k ndak mu bizni kutkuzalisun? — d p uni kəmsitip uningoa heq sowoat bərmidi;  mma u anglimaslikka saldi.

11 Xu waqitta Ammoniy Nahax qikip Yab x-Gileadni muhasirig  aldi. Yabəxning h mma adəmliri Nahaxka: —  g r biz bilən əhdə t zs ng, sanga boysunimiz, dedi. **2** Lekin Ammoniy Nahax ularoa: — Pütkül Israiloa d xn m kilix  q n hər biringlarning ong k zini oyup andin sil r bilən əhdə kilay, dedi. **3** Yabəxning aqsakalliri uningoa: — Bizg  yett  k n mehlat b rgin; biz Israilning pütkül yurtioa  lqil rni mangdurup andin keyin bizni kutkuzidionan ad m qikmisa,  zimiz qikip sanga t silm bolimiz, dedi. **4**  m di  lqil r Saulning x hiri Gibeahoa kelip muXu sozl rni h lkning kulikioa y tk zdi; h mma h lk p ryad k t r p yiojildi. **5** W  mana, Saul etizlikidin qikip kalilarni h yd p keliwatatti, u: — H lk nem  d p yiojlaydu, d p soridi. Ular Yab xtin k lgen kixil rning sezlirini uningoa d p b r di. **6** Saul bu sezl rni anglioanda Hudaning Rohi uning  stig  kelip, uning oəzipi kattik kozo aldi. **7** U bir j p uyni q p r parqilap, parqilirini  lqil rning keli arqikil pütkül Israil zeminihoa tarkitip: — Hər kim kelip Saul bilən Samuiloa  g xmisa, ularning uylirimu muxuningoa ohxax kilinidu, dedi. Xuning bilən P rw rdigarning korkunqi h lkning  stig  q xti; xundak boldiki, ular ittipaklixip bir adamd k j ngg  qikti. **8** Saul ularni Bez k [deg n jayda] sanioanda Israilar  q yüz ming, Y hudaning adəmliri bolsa ottuz ming qikti. **9** Ular k lgen  lqilerg : — Gileadtiki Yabəxning adəmlirigə xundak eytinglarki,  t  k n q x bolojanda nijat silerg  kelidu, dedi.  lqil r berip xuni Gileadtiki Yab xliklaroa y tk zdi; ular intayin huxal boluxti. **10** Xuning bilən Yab xtikilar: —  t  biz k xinglaroa qikip [t silm bolimiz], sil r bizni k ndak kilixka layik kərsənglar, xundak kilinglar, dedi. **11**  tisi xundak boldiki, Saul h lkni  q b l k kildi; ular keq  tətinqi jes kt  l xk rgahoa kirip Ammoniyarni k n q x boluq  urup kirdi. Tirik k loanlar bolsa xundak parak nd  boldiki, uların ikki adəmmu bir yerg  kel lmidi. **12** H lk  m di Samuiloa: — Bizning  stimizg  Saul padixah bolmisun d p eytkanlar kimlar? Bu kixil rni k lt r p, ularni  lt r yli, dedi. **13** Lekin Saul: — B g n heqkim  lt r lmisun. Q nki b g n P rw rdigar Israiloa nusrət b r di, dedi. **14** Samuil h lk : — Keni, Gileadka berip u yerd  padixahlikni yengibaxtin tiklayli, d p eytti. **15** Xuni dewidi, h mma h lk Gileadka berip Gileadta P rw rdigarning aldid  Saulni padixah kildi; ular u yerd  P rw rdigarning aldid  inaklik kurbanliklirini k lt rdi. Saul h m xuningd k barlik Israil xu yerd  zor huxallikka q m di.

12 Samuil p tk l Israiloa: — Mana, m n sil rning barlik eytkan sezliringerlarni anglap  stinglaroa bir padixah koydum; **2** Mana  m di padixah sil rning aldinglarda y rm kta, m n bolsam kerip bexim akardi; mana, mening o qullirimmu aranglarda turidu. Yaxlikimdin tartip bu k ngiq  sil rning aldinglarda mengip k ldim. **3** Mana bu yerd  turuptim n. P rw rdigarning aldid  w  uning masih kilinojining aldid  manga  zinglar bolsa d weringlar; kimning uyini tartiwaldim? Kimning exikini tartiwaldim? Kimning h kkinini yedim? Kimg  zulm kildim? Yaki m n kez mni kor kilix  q n kimdin para aldim? Xundak bols  d nglar, w  m n uni silerg  t l p berim n, dedi. **4** Ular jawab berip: — S n bizning h kkimizni yemiding, heqkimgə zulm kilmiding w  heq kixining kolidin birər n rsinimu eliwalmiding, dedi. **5** U ularoa: — Məndə heq h kkinglar k lmi nlikioa P rw rdigar silerg  guwah bolup w  uning masih kiliojni həm b g n guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwah tur, dedi. **6** Samuil h lk  mundak dedi: «Musa bilən Hərunni tikləp ata-bowiliringlarni Misir zemini n qikarouqi bolsa P rw rdigardur. **7**  m di ornunglardin turunglar, mən P rw rdigarning aldid  P rw rdigarning silerg  w  ata-bowiliringlaroa y rg zgen h kkaniy  m llirini sil rning aldinglaroa koyuxka s z kilay. **8** Yaqup Misiroa kirg ndin keyin ata-bowiliringlar P rw rdigaroa p ryad kilojanda, P rw rdigar Musa bilən Hərunni  wati. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yerd  olturaklaxturdi. **9**  mma ular  z Hudasi P rw rdigarni untudi; xunga u ularni H zorning koxunidikiki s rdar Siseraning kolioa, Filistiy rning kolioa həm Moabning padixahining kolioa tapxurup b r di; bular ular bilən j ng kilixti. **10** Xuning bilən ular P rw rdigaroa p ryad kilip: «Biz gunah kilip P rw rdigarni taxlap Baallar w  Axtarotlarning ibaditid  bolduk;  mma  m di bizni d xm nirimizning kolidin kutkuzojin, biz sanga ibadət kilimiz» dedi. **11** W  P rw rdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah w  Samuilni  w tip, ətrapinglardiki d xm niringlarning kolidin sil rni kutkuzdi, xuning bilən tinq-aman turuwatkanidinglar. **12** Lekin Hudayinglar P rw rdigar  zi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahi Nahaxning silerg  karxi k pkinini k rginiglarda sil r: Yaq! Bir padixah  stimizg  səltənət kilsun d p manga eytinglar. **13**  m di sil r halap talliojan, sil r tiligən padixahka karanglar; mana, P rw rdigar sil rning  stinglaroa bir padixah koydi. **14**  g r sil r P rw rdigardin korkup, uning kullukida bolup, Uning awazioa kulakliringlarni selip, Uning  mrig  asiylik kilmisanglar, sil r həm  stinglarda səltənət kilojan padixah Hudayinglar P rw rdigaroa  g xs nglar,  m di silerg  yaxhi bolidu. **15** Lekin P rw rdigarning sezigə kulak salmay, b lki P rw rdigarning  mrig  asiylik kilsanglar, P rw rdigarning k li ata-bowiliringlaroa karxi bolojand k silergimu karxi bolidu. **16**  m di turunglar, P rw rdigar k zlinglarning aldid  kilidiojan ulu  karamətni k r nglar! **17** B g n buoyd oridiojan waqit  masmu? Mən P rw rdigaroa nida kilay, U g ld rmama bilan yamoqur yaoquridu. Xuning bilən sil rning bir padixah tiligininglarning

Pərvərdigarning nazirida zor rəzillik ikənlikini kərüp yetisilər». **18** Andin Samuil Pərvərdigarəya nida kildi; xuning bilən Pərvərdigar xu küni güldürməmə bilən yəmoqur yəoqdurdi. Həlk Pərvərdigardin wə Samuuldin bək kərkti. **19** Həlkning həmmisi Samuiloja: — Hudaying Pərvərdigarəya bizni əlmisun dəp kəminliring üqün dua kəlojin; qünki həmmə gunəhlirimizning üstigə yənə yamanlik axurup əzimizə bir padixah tiliduk, dedi. **20** Samuil həlkəə mundaq dedi: — Kərkəmənglər; silər dərwəxə bu həmmə rəzillikni kəlojənsilər, lekin əmdi Pərvərdigarəya əgixixtin qətniməy, pütkül kəngülliringlər bilən Pərvərdigarning ibaditidə bolunglar; **21** adəmgə payda yətküzəməydiəon yəki adəmnə kutkuzəlməydiəon bihədə ixlarni izdəp, yoldin ezip kətmənglər; qünki ularning tayini yoxtur. **22** Qünki Pərvərdigar Əz uluq nami üqün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pərvərdigar silərnə Əz həlkə kəlxini layik kəgəndur. **23** Manga nisbətən, silər üqün dua kəlxixtin tohtax bilən Pərvərdigarəya gunəh kəlix məndin neri bolsun; bəlkə mən silərgə yəxhi wə durus yolni əgətimən. **24** Pəxət silər Pərvərdigardin kərkəp pütkül kəngülliringlər wə həkəqət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün kəlojan uluq kəramətlərgə kəranglar! **25** Ləkin yamanlik kəlsanglar, həm əzginglər həm padixahinglər həlak kəlinisilər».

13 Saul [ottuz] yaxta padixah bolup Israilning üstidə ikki yil sələnət kəlojəndin keyin **2** Əzigə Israildin üq ming adəmnə iləpəq əldi. Ikki mingi Mikmaxta wə Bəyt-Əl taəjliridə Saulning kəxidə, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahdə Yonataning kəxidə idi. Əmma u kəlojan həlkning hər birini əz əylirigə kətküzəwətti. **3** Yonatan bolsa Filistiyəlarning Gebadiki ləxkərgəhəyoja hujum kəldi, Filistiyələr buningdin həwər tapti. Saul bolsa: — Pütkül zemindiki ibraniylar əngləp oyoqənsun dəp, kanay qəldurdi. **4** Pütkül Israil Saulning Filistiyələrnə ləxkərgəhəyoja hujum kəlojanlikidin həmdə Israilning Filistiyələrgə nəprətlinidəonlikidin həwər tapti. Həlk Saulning kəynidin Gilgəloja bərip yəjoildi. **5** Filistiyələrdin Israil bilən jəng kəlojəli üq ming jəng hər wisi, əltə ming atlik ləxkər wə dengiz səhilidiki kəmdək kəp piyədə ləxkər yəjoildi. Ular kəlip Bəyt-Əwəning xərk tərpidiki Mikmaxta bərgəh tiktə. **6** Israilning adəmliri əzlrining kəttik hiyim-hətərdə kəlojanlikini kərüp ojarlarəyoja, qətkəlliklarəyoja, kəya taxliklarəyoja, yulkəri jaylarəyoja wə əzgəlləroja yoxuruniwəlxiti; **7** [bəzi] ibraniylar İordan dəryəsidin ətəp, Gad wə Gileadning zeminioja kəqip bərdi. Ləkin Saul Gilgəlda kəldi, adəmlirining həmmisi uningəyoja titrigən həldə əgəxti. **8** Əmdi Saul Samuil uningəyoja bəkitkən wəktəqəyoja yəttə kün kütəp turdi; ləkin Samuil Gilgəloja kəlmədi, həlk uningdin tarilip kətkəli turdi. **9** Saul: — Kəydürmə kəurbanlik bilən inəklik kəurbanlikirini bu yərgə — yəniməyoja əlip kəlinglər, dedi. Andin u əzi kəydürmə kəurbanlik ətküzdi. **10** Wə xundək boldiki, u kəydürmə kəurbanlikni tügətxi bilənə, manə Samuil kəldi. Saul uningəyoja salam kəlojəli əldəyoja qiktə. **11** Ləkin Samuil: — Nəmə ixlarni kəlding?! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənlikini, siləning bəkitkən wəktə kəlməngəlikirini, Filistiyələrnə Mikmaxta yəjoiləjinini kərdum, **12** mən iqimdə: Əmdi Filistiyələr Gilgəloja qüxəp mənə

hujum kəlməqəki, mən bolsam tēhi Pərvərdigarəyoja iltija kəilmədim, dedim. Xunga kəydürmə kəurbanlik kəlxəxə əzüməni məjburlədim, dedi. **13** Samuil Sauləyoja: — Sən əhməklik kəlding; sən Hudaying Pərvərdigarə sənə buyruəon əmrni tutməding; xundək kəlojan bolsəng Pərvərdigar Israilning üstidiki sələnətingni mənggü mustəhəkəm kəltədi, dedi. **14** Ləkin əmdi sələnəting mustəhəkəm turmaydu. Pərvərdigar Əz kənglididək muwəpəq bir adəmnə izdəp tapti. Pərvərdigar uni Əz həlkəning bəxləmqisi kəldi, qünki sən Pərvərdigar sənə buyruəonni tutməding, dedi. **15** Andin Samuil ornədin turup Gilgəldin kətip Binyamin zeminidiki Gibeahəyoja bərdi. Saul bolsa əz yənidiki adəmlərnə sanidi; ular əltə yəzəgə qiktə. **16** Saul bilən oəqli Yonatan wə ularning kəxidə kəlojan həlk Binyamin zeminidiki Gebada kəlip kəldi, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bərgəh tikkənədi. **17** Kərakəqlar daim Filistiyələrnə bərgəhdin qəqip üq bələkkə bələnətti. Bir bələk Xual zeminidiki Ofrahəyoja bərdiəon yəloja atlinətti, **18** bir bələk Bəyt-Həronəyoja bərdiəon yəlo bilən mənəgətti, yənə bir bələk qəlnəng qətidiki Zəboim jiləyoja kərayəon zeminidiki yəloja mənəgətti. **19** Əmma pütkül Israil zeminidə həqbir təməürqi təpilməytti; qünki Filistiyələr: — İbraniylar əzlrigə kəliq yəki nəyə yəsiəlmisun, dəp oyləytti. **20** Bu səwəbtin Israilərnə həmmisi səpən qəxləri, kətmənirini, pəltirini wə oraqəklirini bəsləx üqün Filistiyələrnə kəxioja bərtəti. **21** Ular səpən qəxləri wə kətmənlər üqün üqün ikki xəkəl, jətu, pəltə wə zihlərnə bəsləx üqün üqün bir xəkəlni tələytti. **22** Xunga urux bəlojəndə Saul wə Yonataning kəxidiki həlkəning həqbiridə kəliq yə nəyə yəki idə; pəxət Saul bilən oəqli Yonatanəldə bərdi. **23** U wəktə Filistiyələrnə bir kərawullar ətriti Mikmaxtikə dəwənoja qikəkanədi.

14 Bir küni Saulning oəqli Yonatan yəroə kətürgüqisigə: — Kəlgən, uduliməzidiki Filistiyələrnə kərawullar ətritinə yənioja qikəyli, dedi. Əmma u atisəyoja həqnemə demidi. **2** Saul bolsa Gibeahning qətidiki Migronədi anar dərihining tēgidə kəldi. Uning kəxidiki həlk əltə yəzəgə idi **3** (u wəktə əfodni Ahitubning oəqli, İhabodning akisi Ahiyah kiyətti; u Xiləhdə turuwətkən, Pərvərdigarning kəhəni idi. Ahitub Finihənsəng oəqli, Finihəs Əlning oəqli idi). Həlk bolsa Yonataning kətkənlikini bilməgənədi. **4** Yonatan Filistiyələrnə kərawullar ətriti tərəpkə ətməqəki bəlojan dəwəning ikki tərpidə tūwruktək tik kəya taxlar bərdi. Birining nami Bəzəz, yənə birining nami Sənəh idi. **5** Bir kəya tax ximəli tərpidə bolup, Mihmax bilən kərixip turətti, yənə biri jəbub tərpidə Gebəning udulidə idi. **6** Yonatan yəroə kətürgüqisigə: — Kəl, bu hətnisizlərnə kərawullar ətriti gə qikəyli; Pərvərdigar biz üqün bir ix kəlsə əjəb əməs, qünki Pərvərdigarning kətkuzəxi üqün adəmlərnəng kəp yəki az boluxi həq tosaləyo bolmaydu, dedi. **7** Uning yəroə kətürgüqisi uningəyoja: — Kənglündə hər nəmə bolsa xuni kəlojin; bəroəjin, manə, kənglündə nəmini halisə mən sən bilən billimən, dedi. **8** Yonatan: — Mənə, biz u adəmlər tərəpkə qikəp əzimizni ularəyoja kərsəytili; **9** əgər ular bizgə: — Biz silərnəng kəxingləroja bəroəyo turup turunglar, dəsə ularning kəxioja qikəməy əz yəniməzidə turup turayli; **10** ləkin ular: — Bizning kəximəzoja

qıkinglar, desa, qıqayli. Qünki xundak bolsa Pərwərdigar ularni kolimizga beriptu, dəp bilimiz; muxundak ix bizga bir bexarət bolidu, dedi. **11** Ikkiylən ezini Filistiyərləning qarawullar ətritiyə kərsətti. Filistiyələr: — Mana, İbraniylar ezini yoxuroşan azgallardin qıkiwatidu, dedi. **12** Ətrəttikilər Yonatan bilan yaraş ketürgüçisigə: — Bizgə qıkinglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip koyimiz, dedi. Yonatan yaraş ketürgüçisigə: — Manga əgixip qıkkın; qünki Pərwərdigar ularni İsrailning kolioşa bərdi, dedi. **13** Yonatan qol-putliri bilən emüləp qıkti, yaraş ketürgüçisi kəynidin uningə əğəxti. Filistiyələr Yonataning aldida yikilixti; yaraş ketürgüçisi kəynidin kelip ularni kətl kildi. **14** Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaraş ketürgüçisi təhminən yerim qoxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idi. **15** Andin ləxkərgəhdikikərnə, dalada turuwatqanlarni, barlik ətrətlərdikilərnə wə bulang-talang qiloquqilarni titrak basti. Ular həm titrəp kərkoti, yərmu təwrinip kətti; qünki bu qong qorkunq Huda təripidin kəlgəndi. **16** Əmdi Binyamin zeminidiki Gibeahda turuwatqan paylakqılar kərdiki, mana, ləxkə topliri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. **17** Saul kexidiki həlkkə: Adəmlirimizni sanap kimning wə yərdin kətkənlərnə eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraş ketürgüçisi yok qıkti. **18** Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sanduqini elip kəlgin, dedi. Qünki u waqıtta Hudaning əhdə sanduqi İsrailning arisida idi. **19** Saul kaşinoşa sez kiliwatqanda Filistiyərləning ləxkərgəhəda boləjan oşəlwə barəanseri küçiyip kətti. Saul kaşinoşa: — Qolungni yioşkin, dedi. **20** Andin Saul wə uning bilən boləjan həmmə həlk yioşkilip jənggə qıkti; wə mana, Filistiyərləning hərbi əz səpdixioşa kərxə kiliq ketürüp zor parakəndilik boldi. **21** U waqıtin ilgiri Filistiyərləning arisida boləjan, ular bilən billə ləxkərgəhning ətrəpioşa qıkkən İbraniylar bar idi; ularmu Saul wə Yonatan bilən billə boləjan İsrailəroşa qoxuldi. **22** Xuningdək Əfraim təolirida ezini yoxuroşan İsrailar Filistiyərləning kaşqinini anglioşanda sokuxka qıqip ularni qoşildi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar u küni İsrailəroşa nusrət bərdi. Sokux Bəyt-Awənni u təripigə ətti. **24** Ləkin İsrailning adəmliri u küni zor besim astida kəldi. Qünki Saul ularəroşa kəşəm išküzüp: — Mən düxmənlirimdin intikəm almiəquqə kəq boluxtin ilgiri taam yəgən kixigə lənət bolsun, dəp eytkəndi. Xuning üqün həlktin heqkim taam yemidi. **25** Əmma barlik zemindiki qoxun bir ormanlikka kirgəndə yər yüzidə həsəl bar idi. **26** Həlk ormanlikka kirgəndə, mana bu həsəl ekir turatti; ləkin heqkim kolini əoşioşa kətürmidi, qünki həlk kəşəmdin qorkətti. **27** Ləkin Yonatan atisining həlkkə kəşəm išküzgənlərnə anglimioşandi. Xunga u kolidiki həsəni sunup uqini həsəl kənikigə tikip kəli bilən əoşioşa saldi. Xundak kiliş kəzliəri nurlandi. **28** Əmma həlktin biri: Səning atang həlkkə qing kəşəm išküzüp: — Bügün taam yəgən kixigə lənət bolsun! dəp eytkəndi. Xuning üqün həlk həlsizlinip kətti, dedi. **29** Yonatan: — Məning atam zəminəroşa azar bərdi; karanglar, bu həsəldin kixikinə tetixim bilənla kəzliərnəning xunqə nurlənoşini kərmidənglərmu? **30** Həlk bügün düxmənlərdin tartiwaləjan oljidin həlioşini yəgən

bolsa Filistiyərləning arisidiki kiroşinqilik təhimu zor bolmasmidi? — dedi. **31** Xu küni ular Mikmaxtin tartip Filistiyərləni qoşlap Ayjalənoşigə urup kixixti; həlk tola hərəp kətkəndi. **32** Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, qoy, kala wə mozaylarni tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni qanni adaliwətməylə yedi. **33** Sauləroşa həwə kelip: Mana, həlk qanni adaliwətməylə gəxni yəp Pərwərdigarəroşa gənəh kiliwatidu, dəp eytildi. U: Silər Pərwərdigarəroşa asiylək kildinglar! Əmdi bu yərgə yenimoşa qong bir taxni domilitip kelinglar, dedi. **34** Saul yəne: Silər həlknəng arisioşa qıqip ularəroşa: Hərbi əz kalisini, əz qoyini qeximoşa elip kelip bu yərdə soyup yesun; ləkin gəxni qanni adaliwətməy yəp, Pərwərdigarəroşa gənəh kilinglar, dənglar, dedi. Bu kəqə həlknəng həmmisi hərbi əz kalisini elip kelip u yərdə soydi. **35** Saul bolsa Pərwərdigarəroşa bir kurbangah yasidi. Bu uning Pərwərdigarəroşa yəşioşan tunji kurbangahı idi. **36** Saul: — Bu kəqida Filistiyərləning pəyigə qüxüp, ətə tang atkuşa ularni talap heq birini tirik qoymayli, dedi. Həlk: — Nəmə sanga yahxi kərünsə xuni kilioşin, dəp jawab bərdi. Ləkin kaşin sez kiliş: — Pərwərdigarning yenioşa kirip [yolyoruk sorap] qıqayli, dedi. **37** Saul Hudadin: — Ya Filistiyərləning kəynidin qüxüymu? Sən ularni İsrailning kolioşa tapxuramsən? — dəp soridi. Ləkin u küni U uningəroşa heq jawab bərmidi. **38** Saul: — I həlknəng həmmə qongliri, bu yərgə qıkinglar. Bügün kim gənəh qilioşanlikini eniklap bəkinglar. **39** Qünki İsrailəroşa nusrət bərgən Pərwərdigarning həyati bilən kəşəm kiliməni, bu gənəh həttə oşlum Yonatanda tepilsimu u jəzmən əltürilsun, dedi. Ləkin pütkül həlktin heqkim uningəroşa jawab bərmidi. **40** Andin u pütkül İsrailəroşa: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oşlum Yonatan yəne bir tərəptə turayli, dedi. Həlk uningəroşa: — Nəmə sanga yahxi kərünsə, xuni kilioşin, dedi. **41** Saul İsrailning Hudasi Pərwərdigarəroşa: — Bu qək bilən əyni əhwalni axkara kilioşaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kərsətti, həlk kütuldi. **42** Saul: — Məning bilən oşlum Yonataning otturisioşa qək taxlanglar, dedi. Xundak kiliwidi, qək Yonatanəroşa qıkti. **43** Saul Yonatanəroşa: — Kilioşiningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningəroşa: — Kolumdiki həsa bilən kixikinə həsəl elip tetip bəktim wə mana, xuning üqün mən əlüməg məhkum boldum! — dəp jawab bərdi. **44** Saul: — Sən qəqum əlüxtəng kərek, i Yonatan; undək kilmisən, Huda manga sening bəxingəroşa qüxkəndinmu artuq qüxürsən! — dedi. **45** Ləkin həlk Sauləroşa: — İsrailda bu uluq nusrətni kəzanəjan Yonatan əltüriləndu? Bundək ix bizdin neri boləjay! Pərwərdigarning həyati bilən kəşəm kiliwizki, uning bəxidin bir tal qəq yərgə qüxməydu; qünki bügünki ixni u Hudaning yardimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundək kiliş həlk Yonatanəni əlümədin halas kildi. **46** Andin Saul Filistiyərləni qoşlaxtin tohtidi; Filistiyərləmu əz jəyioşa qaytip kətti. **47** Xundək kiliş Saul İsrailning səltənətini əzining kildi; andin u qərisidiki düxmənlirigə, yəni Moəblar, Ammoniyar, Edomiyar, Zohəhdiki padixəhlar wə Filistiyərgə hujum kildi. U kəysi tərəpkə yüzlənsə əyalip kəlati. **48** U zor jəsərat kərsitip Amalaklərnəni urup İsrailni bulang-talang qiloquqilardin kütqüzdi. **49** Saulning oşulliri Yonatan,

Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki qizining ismi bolsa — qongining Merab, kizikining Mikal idi. **50** Saulning ayatining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning kizi idi. Saulning koxunlarning sardari Abnər idi; u Saulning taʼjisi Nərning oʻgʻli idi. **51** Saulning atisi Kix wə Abnərning atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oʻgʻullari idi. **52** Saul pütkül ömriddə Filistiyələr bilən kattik jəngdə bolup turdi. Saul ezi həkʻraqan batur ya palwanlarni kərsə, uni əz hizmitigə salatti.

15 Əmdi Samuil Sauloʻja: — Pərwərdigar seni Əz həkʻli Israil üstigə padixah bolux üqün məshil kəloʻjili meni əwtəkənid; əmdi Pərwərdigarning səzini angliojin. **2** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Amaləkləning Israiloʻja kəloʻjan muamilisini, yəni Israil Misirdin qikkənda ularning yolda ularoʻja kəndak kərxilik kərsətkənlikini kənglümgə pütəkənmən. **3** Əmdi bərip Amaləkləni urup ularning həmmisini wəyran kilip ularni hək ayimayla, ər bolsun, ayal bolsun, esmür bolsun, bowak bolsun, kala-koy, təgə wə ixək həmmisini yoʻkatqin, dedi. **4** Saul həkni jəm kilip ularni Təlim xəhiridə saniwidi, ikki yuz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbilisidin on ming adəm qikti. **5** Saul Amaləkləning xəhirigə kəlgəndə xu yərdiki wadida bəktürmə koydi. **6** Andin Saul Keniylərgə: — Qikip kətinglar, siləni ular bilən koxup yoʻkatmaslikim üqün Amaləkləning arisidin qikip kətinglar; qünki Israil Misirdin qikkənda silər ularning həmmisigə məhribanlik kərsətkənsilər, dedi. Xuning bilən Keniylər Amaləklərdin qikip kətti. **7** Əmdi Saul Amaləkləni Həwiləhdin tartip Misirning udulidiki Xuroʻiqə koʻqʻlap urdi. **8** U Amaləkləning padixah Agagni tirik tutti, əmma bərlək həkni kiliq bisi bilən pütünləy yoʻkatti. **9** Ləkin Saul bilən hək Agagni ayidi wə koy-kala, bordaləjan mal wə kozilərdin əng esilləning həmmisini, jümlidin nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni hək kəlixkə kəli barmidi; ləkin nemə yarimas wə zəip bolsa xulərləning həmmisini ular yoʻkatti. **10** Xuning bilən Pərwərdigarning səzi Samuilə kelip mundak dəyildi: — **11** «Saulni padixah kəloʻjini moʻja puxayman kildim, qünki u mənə əgixixtin yenip Məning sezümgə əməl kilmidi». Samuil azar qəqip pütkül bir kəqə Pərwərdigarə pəryad kətürdi. **12** Ətisi Samuil Saulning aldioʻja qikix üqün tang səhərdila örnidin turdi. Samuilə: — Saul Kərməlgə bardi wə mana, u əzigə bir abidə turoʻquzup andin yenip Gilgalə qüxüptu, dəgən həwər bəridi. **13** Samuil Saulning kəxioʻja kəlgəndə Saul uningə: — Pərwərdigar seni mubərkəligə! Pərwərdigarning səziligə əməl kildim, dedi. **14** Ləkin Samuil: — Undak bolsa kəlikimə angəlanəjan koyning mərixə bilən mən angəlatkən kalining mərixə zadi nədin kəldi? — dedi. **15** Saul jawab bərip: — Ular Amaləklərdin elip kəlini; qünki hək Hudaying Pərwərdigarə kərbənlək kəlix üqün koy-kalining esillirini ayap kəldurup koydi; kəloʻjini bolsa pütünləy yoʻkattuk, dedi. **16** Samuil Saulə: — Koy, bu gəpingni! Mən Pərwərdigarning bu kəqə mənə nemə dəginini sənə eytip bəray, dedi. U uningə: — Eytqin, dedi. **17** Samuil mundak dedi: — Əz nəziringdə kəqiq həsəblənanə waktingdila Pərwərdigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məshil kəlixə bilən sən Israil kəbilirining bəxi

boləjan əməsmiding? **18** Andin Pərwərdigar seni: — Sən bərip gənahkə Amaləkləni hək kəloʻjin; ularni yoʻkatqə ular bilən sokuxkin, dəp əwtəkənid. **19** Əmdi neməxkə Pərwərdigarning səzigə kəlak salmay, bəlkə olja üstigə düm qüxüp, Pərwərdigarning nəziridə yaman boləjani kəlding? **20** Saul Samuilə: — Mən hək kətoʻn Pərwərdigarning səzigə kəlak saldimə! Pərwərdigar meni əwtəkən yol bilən mangdim wə Amaləkləning padixah Agagni elip kelip Amaləkləning əzini pütünləy yoʻkattim. **21** Əmma hək bolsa oljidin koy bilən kala, yəni yoʻkətxkə bəkitiləjan nərsilərdin əng esilini elip Hudaying Pərwərdigarə Gilgalə kərbənlək kəlix üqün elip kəldi, dedi. **22** Samuil: — Pərwərdigar kəydürmə kərbənlək bilən təkəkkür kərbənləklirini kəltürüxtin səyünəndu, ya Pərwərdigarning səzigə itaət kəlixin səyünəndu? Mana itaət kəlməklək kərbənlək kəlməkləktin əwzəl, kəngül koyux koʻqʻar yəojini sunuxtin əwzəldu. **23** Qünki əsiylik bolsa jadugərlək gənahi bilən ohxəxtur, Bəxəptəklək kəbihlik wə bətpərəslikkə bərawərdur. Sən Pərwərdigarning səzini taxliəjining üqün, Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kəldi, — dedi. **24** Saul Samuilə: — Mən gənah sadir kəldim, qünki mən Pərwərdigarning əmridin wə sening sezümdinmu qiktim; qünki mən hək tin kərkəp ularning səzigə kirdim. **25** Əmdi gənahimni əpu kəloʻjin; mənning Pərwərdigarə səjdə kəlixim üqün mənning bilən kəytip bəroʻjin, dedi. **26** Samuil Saulə: — Mən sening bilən kəytip bərmayman; qünki sən Pərwərdigarning səzini taxliəjənsən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kəldi, dedi. **27** Samuil ketixkə buruləjini Saul uning tonining pəxini tutuwaldi, u yirtilip kətti. **28** Samuil uningə: — Pərwərdigar bəgün Israilning padixahlikini səndin yirtip elip səndin əwzəl boləjan bir yəkiningə tapxurdi. **29** Israilning Əwabiy Aliyisi Boləquci yaləjan səzliməydu yəki niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanəquci əməstur, dedi. **30** Saul: — Mən gənah sadir kəldim. Ləkin həkimning əksəkəllirining wə Israilning aldidə mənə izzət kəlip mənning bilən yenip bəroʻjin; xuning bilən Hudaying Pərwərdigarə səjdə kəiləymən, dedi. **31** Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardi wə Saul Pərwərdigarə səjdə kəldi. **32** Andin Samuil: — Amaləkləning padixah Agagni mənning aldimə elip kəlinglar, dedi. Agə bəxi huxluk bilən uning kəxioʻja bardi. Agə kənglidə: — Xühəsisizki, ölüm dəlxiti ətəp kətti, dedi. **33** Əmma Samuil: — Sening kəliqing hotunlarni balisiz kəloʻqəndək sening anəngmu hotunlarning arisidə balisiz bolidu, dəwidi, Samuil Agagni Gilgalə Pərwərdigarning aldidə qanəp pərgə-pərgə kəldi. **34** Andin Samuil Raməhəkə bardi. Saul bolsa «Saulning yurti Gibeah» dəgən jaydiki əyigə qikip kətti. **35** Samuil əlgən künigiqə Saul bilən kəyta kərixmadi. Əmma Samuil Saul üqün kəyoʻrdur. Pərwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah kəloʻlanlikidin əpuslandı.

16 Pərwərdigar Samuilə: — Sən kəqənoʻiqə Saul üqün kəyoʻqurup yürisən? Mən uni Israilə səltənət kəlixin məhrum kəlip taxliəjan əməsmu? Mənggüzüingni zəytun meyi bilən toldurup bəroʻjin. Mən seni Bəyt-Ləhəmlək Yəssəning kəxioʻja əwtəimən. Uning oʻgʻulliridin padixah boluxkə əzümgə birni bəktim, dedi. **2** Samuil

bolsa: — Mən qandaq barimən? Saul bu ixni anglisa meni eltürüwetidu! — dedi. Pərwərdigar: — Özüng bilən bir inəkni aloqəq berip Pərwərdigaroğa kurbanlıq kılıx üqün kəldim, degin. 3 Yəssəni kurbanlıqqa qaqıröqin, andin Mən sanga kılıdiojiningni ayan kılımən; wə Mən sanga degən birsini Özüm üqün məsih kılıqin, dedi. 4 Samuil Pərwərdigarning deginini ada kılıp Bəyt-Ləhəmdə bardı. Yetip kəlgəndə xəhəringnı aqsakallırı tıtrıgən həl də qıqır: — Bizgə tinq-amanlıq elip kəldingmu? — dəp sorıdı. 5 U: — Tinq-amanlıq elip kəldim; Pərwərdigaroğa kurbanlıq sunuxqa kəldim. Silər özınglarnı hərəmdin paklap mən bilən billə kurbanlıqqa kelinglar, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oquullırını həlal kılıp kurbanlıqqa qaqırdı. 6 Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kərtıp iqıde: — Pərwərdigarning məsih kılıdiojını xübhısızkı Özıning aldidə turıdu, dedi. 7 Ləkin Pərwərdigar Samuilə: — Uning təkı-turkıoğa yaki boyıoğa qarımioqin. Mən uni xallıwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sırtkı kıyapıtıgə qaraydu, ləkin Pərwərdigar kəlbəgə qaraydu, dedi. 8 Andin Yəssə Abınadabni qaqırıp Samuilning aldidin etküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar bunı həm tallımıdı, dedi. 9 Andin Yəssə Xəmmahını uning aldidin etküzdi. Əmma Samuil: — Pərwərdigar bunı həm tallımıdı, dedi. 10 Xuningoğa ohxax Yəssə oquullırınıng yəttısını Samuilning aldidin etküzdi. Ləkin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bularnı həm tallımıdı, dedi. 11 Samuil Yəssədin: — Barlıq yigıtlər muxularmu? dəp sorıdı. U: — Həmmidin kıkıki qaldı. Ləkin mana, u koy bekiwatıdu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qaqırtıp elip kəlgin, qünki u kəlmıgüqə dastıhanda olturməymız, dedi. 12 [Yəssə] adəm mangdurup uni kəltürdi. U qırayıdə qan yügürüp turıdıoqın, kəzlırı qırayılık wə kelıxkan yigıt ıdı. Pərwərdigar: — Kəpup uni məsih kılıqin, qünki [Məning tallıoqınım] xuduru dedi. 13 Samuil may münggüzını elip uni kərındaxlırınıng arısidə məsih kıldı. U kündin tartıp Pərwərdigarning Rohı Dawutning wıjudıoğa qüxtı. Samuil bolsa kəpup Ramahəoğa kətti. 14 Əmdı Pərwərdigarning Rohı Sauldin kətkənıdı, wə Pərwərdigar tərıpidın bir yaman roh uni pərixan kıldı. 15 Saulning hızmətkarlırı uningə: — Mana Huda tərıpidın bir yaman roh seni pərixan kılıdu. 16 Əmdı oqojımız əzlırı aldidırıdıkı hızmətkarlırını dərhal buyruoqaylıkı, ular qiltar qelıxqa usta adəmnı tapsun; wə xundak bolıduki, Huda tərıpidın yaman roh üstlırıgə kəlsə u qiltar qalsun, uning bilən həllırı obdan bolıdu, dedi. 17 Saul hızmətkarlırıoğa: — Məning üqün qiltar qelıxqa usta bir adəmnı tepıp kexımıoğa elip kelinglar, dedi. 18 Oqulamlardın bırı uningə: — Mana Bəyt-Ləhəmlık Yəssəning qiltarəoğa usta bırı oqlını kərdüm. U əzi batur bir jəngqı, gəptə həoxyar wə kelıxkən adəm ıkan, xundakla Pərwərdigar uning bilən billə ıkan, dedi. 19 Xuning bilən Saul Yəssəgə əqlılərnı mangdurup: — Koy bakıdıoqın oqlung Dawutnı manga əwətkın, dəp eyttı. 20 Yəssə bırı exəkni tayarlap uningəoğa nan bilən bırı tulum xarab wə bırı oqlaknı artıp, bularnı oqlı Dawutnıng qılı bilən Sauləoğa əwəttı. 21 Xuning bilən Dawut Saulning kexıoğa kelıp uning aldidə turdı. Saul uningə tolımu amrak ıdı; u Saulning yaraş kərtürgüqısı boldı. 22 Andin Saul Yəssəgə həwər əwətıp: — Dawut məning aldimdə tursun; qünki u nəzırımgə yaqtı, dəp

eyttı. 23 Əmdı xundak bolıduki, u [yaman] roh Huda tərıpidın Saulning üstıgə kəlgəndə Dawut qiltarnı elıp qılı bilən qaldı. Buning bilən Saul aram tepıp həli obdan bolup yaman roh uningdin qıkıp kətti.

17 Əmma Filistiyələr jəng kılıx üqün koxunlırını yıoqıdı. Ular Yəhudaəoğa təwə Sokohdə jəm bolup, Sokoh bilən Azıkağ otturısidıkı Əfəs-Dəmmımdə qedırlarnı tıktı. 2 Saul bilən Israillərmu jəm bolup Elah jılıojsıdə qedırlırını tıkip Filistiyələr bilən jəng kılıqılı səp tüzdi. 3 Filistiyələr bırı tərəptıkı təoqda, Israillər yənə bırı tərəptıkı təoqda turattı; otturısidə jılıoğa bar ıdı. 4 Xu wəqıtta Filistiyələrnıng ləxkərgəhıdın Gatlık Golıat ısmılik bırı qəmpıyon palwan qıkıp kəldı. Uning egızlıkı altə gəz bırı qerıq ıdı. 5 Bexıoğa mıs dubuloğa, uqısıoğa qasıraklıq sawut kıyğənıdı. Uning bu mıs sawutu bolsa bəx mıng xəkəl kələttı. 6 Paqaklırıoğa mıstın tızlık bəoqlıoqın, əxnisıgə mıs atma nəyzə kısturıwəloqanıdı. 7 Uning nəyzısınıng səpi bolsa bəpkərnıng hədisıdək ıdı; nəyzısınıng bexı altə mıng xəkəl kələttı; kəlkən kərtürgüqısı uning aldidə mangattı. 8 U ornıdə turup Israillıng koxunlırıoğa mundaq tolawtıktı: — «Sılər nəmıxqa jəng kılıx üqün səp tüzgənsılər? Mən Filistiy əməsmu? Sılər bolsanglar Saulning kullırıoqı? Aranglardın bırı adəmnı tallap qıkinglar, u mən bilən elıxıxqa qüxsun! 9 U mən bilən elıx mənı urup eltürəlsə, bız sıllərnıng kullıringlar bolımız. Ləkin mən mənı məoqlup kılıp eltürsəm, sılər bızınıng kullırımız bolup bızınıng hızmıtımızdə bolusılər». 10 Xu Filistiy yənə səz kılıp: — Mən bığün Israillıng koxunıoğa həkərət kıldımoqı? Sılər bırı adəmnı qıkıringlar, bız elıxaylı! — dedi. 11 Saul bilən həmmə Israillər bu Filistiyning səzlırını anglap, aləkazdə bolup bək kərktı. 12 Dawut Yəhuda yurtıdıkı Bəyt-Ləhəmdə olturukluk Yəssə degən Əfratlık adəmnıng oqlı ıdı. Yəssəning səkkız oqlı bar ıdı. Saulning künlırıdə u həli yaxınıp qəloqanıdı. 13 Yəssəning üq qong oqlı Saul bilən jənggə qıkkanıdı. Jənggə qıkkan üq oquulning tunjısınıng ısmı Eliab, ıkkınqısınıng ısmı Abınadab wə üqınqısınıng Xəmmağ ıdı. 14 Dawut həmmidin kıkıki ıdı. Üq qong oqlı Sauləoğa əgıxıp qıkkanıdı. 15 Bəzıdə Dawut Saulning kexıdın əz atısınıng koylırını bəxı üqün qaytıp kələttı. 16 Axu Filistiy bolsa kırık künqıqılık hər ətıgən wə kəqtə qıkıp turdı. 17 Yəssə oqlı Dawutqa: — Bu əfəh kəmaqnı wə bu on nannı elıp ləxkərgəhəoğa tez bərip akılırıngəoğa bərgın, 18 bu on parqə kərutnı ularnıng mıngbexıoğa bərip akılırıngnıng əhwalını sorap ularnıng kəpil hetını elıp kəlgın, dedi. 19 Saul, xu [üq oqlı] wə Israillıng həmmə adəmlrı Elah jılıojsıdə turup Filistiyələrgə qarxı jəng kılattı. 20 Dawut bolsa ətısı səhər kəpup koylarnı bırı bəkkıuqınıng kılıoğa tapxurup, axlık-tülükni elıp Yəssə uningəoğa tapılıoqandək, koxun ıstıhkəmoğa yətkəndə, jənggə qıkıdıoqın ləxkərlər sərən kərtürıwətkəndı. 21 Israill wə Filistiyələr bırı-bırıgə udulmu'udul turup sokuxqa səp tüzdi. 22 Dawut bolsa elıp kəlgən nərsılərnı yük-taklarəoğa kərioquqınıng kılıoğa tapxurup səp arısıoğa yügürüp bərip akılırıdın tınlıq sorıdı. 23 U ular bilən səzlıxıp turəoqandə, Filistiyələrdın boləoqın Golıat degən qəmpıyon palwan Filistiyələrnıng səpidın qıkıp yənə həlıkı gəpnı kıldı; Dawut uni angıldı. 24 Israillıng həmmə adəmlrı bu adəmnı kərgəndə

keqib ketixti wə bək kərkti. **25** Israilning adamliri bir-birigə: — Qikiwatkan bu adamni kerdünglarmu? U Israiloğa haqarət kilix üqün qikidu. Xundak boliduki, uni eltürgən adəmgə padixah kəp mal-mülük in'am kilidu, əz kizini uningə hotunluqqa beridu həm atisining jəmətinə Israil təwəsədə baj-alwandin halas kilidu, dedi. **26** Dawut əz yenida turəjan adəmlərdin: — Bu Filistiyi eltürüp Israiloğa kilinojan xu haqarətni yəkatkan kixigə nemə kilinidu? Qünki bu hətnisiz Filistiyi zadi kim? U kəndəksigə mənggü hayat boluquci Hudaning qoxunlirioğa haqarət kilixkə petinidu? — dedi. **27** halayiq uningə aldinkilarning degən səzi boyiqə jawab berip: — Uni eltürgən kixigə mundak-mundak kilinidu, dedi. **28** Lekin uning qong akisi Eliab uning u adəmlər bilən səzləxinini anglap kaldı; Eliabning Dawutkə aqqıki kelip: — Nemixkə bu yərgə kəlding? Qəldiki u azoşinə koyni kimgə taxlap koyduq? Mən kibirlikingni wə kənglünəning yamanlikini bilimən. Sən alayitən jəngni kərgili kəlding, dedi. **29** Dawut: — Mən nemə kildim? Pəkət bir səz kilsam bolmamdikən? — dedi. **30** Dawut burulup baxkisidin aldinkidək soridi, həlkə aldida eytkəndək uningə jawab bərdi. **31** Əmma birsi Dawutning eytkən sezlirini anglap kəlip Sauloğa yətküzdi; u Dawutni qakirtip kəldi. **32** Dawut Sauloğa: — Bu kixining səwəbidin heqkimning yüriki su bolmisun. Silining kulliri bu Filistiyi bilən soquxkili qikidu, dedi. **33** Saul Dawutkə: — Sən bu Filistiyi bilən soquxkili barsang bolmaydul Sən tehi yax, əmma u yaxlikidin tartipla jəngqi idi, dedi. **34** Dawut Sauloğa: — Kulliri əz atisining koylirini bekip kəldim. Bir xir yaki eyik kelip padidin bir kozini elip kətsə, **35** mən uning kəynidin qoşlap uni urup kozini aozzidin kütquzup alattim. Əgər kopup mənə hujum kilsa mən uni yaylidin tutuwelip urup eltürəttim. **36** Kulliri həm xir həm eyikni eltürgən; bu hətnisiz Filistiyim u ularoğa ohxax bolidu. Qünki u mənggü hayat boluquci Hudaning qoxunioğa haqarət kəltürdi — dedi. **37** Dawut səzini dawam kilip: — Məni xirning qanggilidin wə eyikning qanggilidin kütquzoğan Pərwərdigar ohxaxla bu Filistiyning kolidin kütquzidu, dedi. Saul Dawutkə: — Barəjin, Pərwərdigar sening bilən billə boluqay, dedi. **38** Andin Saul Dawutkə əz jəng kiyimlirini kiygüzüp, bexioğa mis dubuloşini takap wə uningə bir jəng sawutini kiygüzdi. **39** Dawut bolsa Saulning kilinqini kiyimning üstigə esip, mənigip baqti; qünki u bularni kiyip baqmioşanı. Xuning bilən Dawut Sauloğa: — Mən bularni kiyip mangalmaydikəmmən; qünki burun kiyip baqmioşan, dəp ularni seliwətti. **40** U koloğa hasisini elip, erikün bəx silik tax iləp padici haltsisining yanqukişoğa saldi; u saloşusini koloğa elip Filistiygə yekın bardi. **41** Filistiyi bolsa qikiş Dawutkə yekınlasti, kəlkan kətgürgiqisimu uning aldida mangdi. **42** Filistiyi Dawutkə birqur səpsəlip qarap məshirə kildi. Qünki u tehi yax, buoşday ənglik wə kelixkən yigit idi. **43** Filistiyi Dawutkə: — Sən həsa kətürüp aldimoğa kəpsən? Sən meni it dəp oylap kəldingmu? — dəp əz butlirining namlirini tiləp elip Dawutni qarəydi. **44** Filistiyi Dawutkə yənə: — Bu yakka kəl, mən gəxüingni asmandiki uqar-kənatlaroğa wə dalalardiki yirtquqlarəğa yəm kilimən, dedi. **45** Dawut Filistiykə: — Sən kiliq, nəyə wə atma nəyzini kətürüp mənə hujum kiləşli kəlding;

lekin mən sən haqarət kiləjan, Israilning qoxunlirining Hudasi boləjan Pərwərdigarning nami bilən aldinqəğa hujuməğa qiktim — dedi. **46** «Dəl büging Pərwərdigar seni mənəning koləmoğa tapxuridu. Mən seni eltürüp bexingni kesip alimən; mən ləxkərgəhdiki Filistiyələring jəstəlrinimu asmandiki uqar-kənatlarəğa wə dalalardiki yirtquqlirioğa yəm kilimən. Buning bilən pütkül jəhan Israilda bir Hudaning bar ikənlikini bilidu **47** wə bu pütkül jəmaət Pərwərdigarning nusrət berixining kiliq, nəyə bilən əməs ikənlikini bilidu; qünki bu jəng bolsa Pərwərdigarningkidur, U seni kolimioğa tapxuridu». **48** Filistiyi Dawutkə hujum kiləşli kopup yekın kəlgəndə Dawut uningəğa hujum kiləşli Filistiyi qoxunining səpigə qarap yügürdi. **49** Dawut kolini haltsioğa tikip bir taxni qikişip saloşoğa selip Filistiygə qaritip atti; tax Filistiyning pəxanisigə təgdi. Tax uning pəxanisigə petip kətti, u düm qüxüp yərgə yikildi. **50** Xundak kilip Dawut Filistiyi salqu wə tax bilən məşulup kilip uni urup eltürdi; Dawutning kolida heq kiliq yok idi. **51** Dawut yügürüp berip, Filistiyning üstidə turup, kilinqini kinidin tartip elip uni eltürüp, uning bexini aldi. Filistiyirəz baturining əlginini kərişipla, bəder kaqti. **52** Israilar bilən Yəhədalər bolsa ornidin kopup sərən selixip Filistiyələni jiləşioğa wə əkrən dərəwazilirioğa kəynidin qoşlap kəldi; eltürüləgən Filistiyələr Xaaraimoğa baridəjan yolda Gat wə Əkronoşioğa yetip kətkənidi. **53** Israil Filistiyələni qoşlaxtin yənip kelip ularning ləxkərgəhini bulang-talang kildi. **54** Dawut Filistiyning bexini Yerusalemə elip bardi; uning yarioşini bolsa əz qedirioğa koydi. **55** Saul Dawutning Filistiyning aldioğa qikkinini kərgəndə qoxunning sərdari Abnərdin: — I Abnər, bu yigit kimning oşli? — dəp soridi. Abnər: — I padixah, hayating bilən kəşəm kilimənki, biliməymən, dedi. **56** Padixah: — Bu yigit kimning oşli ikən dəp sorap baqkin, dedi. **57** Dawut Filistiyi kirip kaytip kəlgəndə Abnər uni padixahning kəxişoğa elip bardi; Filistiyning bexi tehiş uning kolida turatti. **58** Saul uningdin: — I yigit, kimning oşlisən? dəp soridi. Dawut: — Mən silining kulliri Bəyt-Ləhəmlik Yəssəndə oşlimən, dəp jawab bərdi.

18 Dawut bilən Saulning səhəbiti ayaşlaxkəndə, Yənatanning kəngli Dawutning kəngligə xundak başlandiki, uni əz jənədək səydi. **2** Saul bolsa u küni uni əz yenida elip kelip, uni atisining eyigə kaytkili koymidi. **3** Yənatən Dawut bilən əhdə kilixti; qünki u uni əz jənədək səyətə. **4** Yənatən uşisidiki tonni selip Dawutkə bərdi, yənə jəng kiyimlirini, jümüldin hətta kiliqi, okyasi wə kəmirinimu uningə bərdi. **5** Saul Dawutni nəgila əwətsə u xu yərgə baratti, xundakla ixlarni jayida kilatti. Xuning üqün Saul uni ləxkərləring üstigə koydi. Bu ix barlik həlkə wə həm Saulning hizmətkarlioşimu yakti. **6** Dawut Filistiyi eltürüp kəppilik bilən yanəşanda Israilning həmmə xəhərliridiki kiz-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap qarxi aləşli qiktı; ular huxluk iqidə dəp wə iqtar bilən nəşimə qelixti. **7** Kiz-ayallar nəşimə qaləşanda: — Saul minglap eltürdi, wə Dawut on minglap eltürdi, dəp okuxatti. **8** Buni anglap Saul nahəyiti hapa boldi; bu səz uning kəngligə təgdi. U: — Dawutkə on minglap həsəblandi, əmma mənə pəkət minglap həsəblandi; əmdi padixahlıktin baxkə uningəğa heqnersə

kəm əməs, dedi. **9** Xu kündin tartip Saul Dawutni közlər yürdi. **10** Ətisi Huda tərəpidin kəbəhətlik bir roh Saulning üstiga qüxti wə u eyida kalaymikan jeyligili turdi. Əmdi Dawut baxka waqittikidək kəli bilən qiltar qaldi; Saulning kolida nəyəzə bar idi. **11** Saul: — Dawutni taməja nəyəzə bilən kadiwetimən dəp, nəyzini atti; ləkin Dawut ikki kətim əzini daldioja aldı. **12** Pərwərdigarning Dawut bilənla bolup, əzidin yiraklap kətkini üqün Saul Dawutnin qorkətti. **13** Xuning üqün Saul Dawutni əz yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi kilip koydi; u ləxkərləni elip jənggə qikip turatti. **14** Dawut bolsa həmmə ixlarni pəm bilən kılattı; qünki Pərwərdigar uning bilən billə idi. **15** Saul uning pəmlik ikənlikini kərip uningdin bək qorkətti. **16** Əmma pütkül Israil bilən Yəhuda həlki Dawutni səyətti; qünki u ularni yetəkləp jənggə qikətti. **17** Saul Dawutka: — Mana, qəng kizim Merab — mən uni sanga hotunlukka bərgüm bar. Sən pəkət hizmitimə jan-pida bolup, Pərwərdigarning jəngliridə kürəx kiləjn, dedi. Qünki Saul iqida: — U mening kolum bilən əməs, bəli Filistiyələrnin kəli bilən yəkətilsun, dəp hiyal kiləjanidi. **18** Əmma Dawut Sauləja: — Mən kim idim, mening atamning jəməti Israil arisida nemə idi. **19** Ləkin mən kəndakmu padixahning küy'əqli bolay? — dedi. **20** Ləkin Saulning kizi Merab Dawutka berilidəjan waqıtta, u Məholatlik Adrialəgə hotunlukka berildi. **20** Əmma Saulning kizi Mikalning kəngli Dawutka qüxkənidi. Baxkilar buni Sauləja eytti, bu ixtin Saul hux boldi. **21** Saul: — Kizimni Dawutka bəyət, u uningəja bir sirtmak bolup, Filistiyələrnin kolida yəkətilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutka: — Bügün ikkinji kətim küy'əqlum boləsən, dedi. **22** Saul əz oqlamlirioja: — Dawutka astirtin: — Mana, padixah səndin səyünidu, wə həmmə oqlamliri sanga amrak, Xuning üqün padixahning küy'əqli boləjn, dəp eytinglar, dəp tapilidi. **23** Saulning oqlamliri bu sezləni Dawutning kulikioja yətküzdi. Ləkin Dawut: — Nəzirənglarda padixahning küy'əqli bolux kikiq ixmu? — Mən bolsam bir kəmbəşəp wə ətiwarsiz adəmmən — dedi. **24** Saulning oqlamliri Sauləja Dawutning dəgənirini əz əyni yətküzdi. **25** Saul: — Silər Dawutka: — Padixah sanga baxka toyluk alojuzmaydu, pəkət padixah dükəmnliridin intikəm elix üqün yüz Filistiyning hətnlikinila alidu, dəp eytinglar, dedi (Saulning məksiti bolsa Dawutni Filistiyələrnin kolida yəkətitix idi). **26** Oqlamlar bu sezləni Dawutka yətküzdi; padixahning küy'əqli bolux Dawutka yekip kaldi. Əmdi bəkətilgən məhəlt toxmayla, **27** Dawut turup əz adəmliri bilən qikip ikki yüz Filistiyəni əltürdi. Dawut ularning hətnlikini kesip elip padixahning küy'əqli bolux üqün bularning həmmisini padixahka tapxurdi. Saul kizi Mikalni uningəja hotunlukka bərdi. **28** Saul Pərwərdigarning Dawut bilən billə ikənlikini wə əz kizi Mikalning uni səyidəjanlikini kərip **29** Dawutnin təhimə qorkti. Xuning bilən Saul üzlüksiz Dawutka dükəmən boldi. **30** Filistiyələrnin əmirliri daim soxuxka qikətti; əmma hər kətim qiksila Dawutning ixliri Saulning həmmə hizmətkarlriningkidin muwəppəkijətlik bolatti; xuning bilən uning nami [halayik] tərəpidin tolimu hərmətkə sazawər bolatti.

19 Saul əz oqli Yonatan wə həmmə hizmətkarlrigə Dawutni əltürüxkə buyruk kildi. Ləkin Saulning

oqli Yonatan Dawutka bək amrak idi. **2** Yonatan Dawutka: — Atam Saul seni əltürməkkə; əmdi ətə ətigən kəttik ehtiyat kiləjn, bir məhiy jəyni tərpi əzüngni yoxurojn; **3** mən əzüm qikip sən yoxurunojan etizlikka bərip atamning yenida turup atam bilən sening toqqrangda sezləxip bakay; əhwalni enik bilgəndin keyin sanga həwər kilay, dedi. **4** Yonatan atisi Sauləja Dawutning yaxhi gəpini kilip: — Padixah əz hizmətkarioja, yəni Dawutka yəmanlik kilmioja! Qünki u sanga gunah kilmiojan; bəli uning əməlliri əzünggə kəp yaxhiliqləni elip kəlgən: — **5** u əz jəyni alkinioja elip kopup heliki Filistiyəni əltürdi wə xuning bilən Pərwərdigar pütkül Israil üqün qəng nusrət bərdi. Xu qəojda sən əzüng kərip hux boləjan əməsmu? Əmdilikdə nemixka Dawutni səwəbsiz əltürüp nahək kən teküp gunahkar bolmaqci bolisən? — dedi. **6** Saul Yonataning sezig kirdi. U: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, u əlümgə məhkkum kilinmaydu, dedi. **7** Andin Yonatan Dawutni qəkirip, Dawutka boləjan ixlarning həmmisini dəp bərdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kəxioja elip kaldi wə u ilgirikidək uning hizmitidə boldi. **8** Əmma yənə jəng boldi; Dawut qikip Filistiyələr bilən jəng kilip, ularni kəttik kərip mənəqlup kildi; ular uning əldidin bədər kəqisti. **9** Əmdi Pərwərdigar tərəpidin kəbəhətlik bir roh yənə Saulni basti. U əz eyidə kolida nəyzisini tutup olturatti; Dawut bolsa kəli bilən saz qəlip turatti. **10** Saul nəyəzə bilən Dawutni sanjip taməja kədap koymakci boliwidi, ləkin Dawut əzini kaquruwaldi, nəyəzə taməja kadilip kaldi. Dawut xu kəqisi kəqip kutuldi. **11** Saul birnəqqə qəpərmənləni Dawutning əyigə əwətip uni paylar turup ətisi tang yoruəjənda mən əltürüxkə mangdurdi. Əmma Dawutning əyali Mikal uningəja: — Əgər bu kəqə jəningni elip kaqmisan, ətə əltürülisən, dedi. **12** Xunga Mikal Dawutni pənjirdin qüxürüp koydi. Xundək kilip u kəqip kutuldi. **13** Andin Mikal bir «tərafim» butni elip kariwatka yatquzup, bəxioja əqkə yungidin kilinojan bir yastukni kopup, ədiyal bilən yərip koydi. **14** Saul Dawutni tutux üqün qəpərmənləni əwətkəndə Mikal: — U aərip kaldi, dedi. **15** Saul qəpərmənləni [kəyayidin] əwətip: — Uni kariwat bilən kəxup elip kəlinglar, uni əltürimən, dəp buyrudi. **16** Qəpərmənlər kirgəndə, mana kariwatta bu but yatatti, bəxioja əqkə yungidin kilinojan yastuk koyulojanidi. **17** Saul Mikaləja: — Nemixka mən bundək əldəp, dükminimni kaquruwetisən? — dedi. Mikal Sauləja jawab bərip: — U: «Mən kojuwətkin; bolmisa seni əltürəwetimən» dedi, dedi. **18** Dawut kəqip kutulup, Ramahka Samuilning kəxioja bərip, Saulning uningəja kiləjanlrining həmmisini dəp bərdi. Andin u Samuil bilən Nayotka bərip olturaklaxti. **19** Birsə Sauləja: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar ikən, dəp həwər bərdi. **20** Saul Dawutni tutup kelixkə qəpərmənləni mangdurdi. Əmma ular yetip barəjənda pəyojəmbərlərnin bir jaməti bəxərat bəriwatkanlikini wə Samuilningmu ularning arisida turup ularəja nəzarətlik kiliwatkanlikini kərdi; xundək boldiki, Hudaning Rohi Saulning qəpərmənlirining wujudiojimu qüxüp, ularmu həm bəxərat bərixkə baxlidi. **21** Bu həwər Sauləja eytildi; u yənə baxka qəpərmənləni əwətti, ləkin ularmu bəxərat bərixkə qüxti. Andin

Saul ўqinqi ketim yanə qaparmənlərni mangdurdi. Ularhu həm bexarət berixkə qüxti. **22** Andin Saul əzi Ramahkə berip, Səküdikə qong kudukka yetip kəlgəndə, «Samuil bilan Dawut nədə?» — dəp soridi. Birsı: — Ular Ramahdikı Nayotta bar ikən, dəp jawab bərdi. **23** Xunga u Ramahdikı Nayotkə yetip kəldi; Hudaning Rohi uning wujudiojımu qüxti; xuning bilən umu piyədə mengip Ramahdikı Nayotkə baroquka bexarət berip mangdi. **24** U hətta kiyimlirini seliwetip Samuilning aldidə bexarət bərdi; pütün bir keqə wə pütün bir kündüz u yərdə yalingaq yatti. Buning bilən: — «Saulmu pəyojəmbərlərdinmu?» dəydiolan gəp pəyda boldi.

20 Dawut Ramahdikı Nayottin keqip Yonataning kexioja berip uningə: — Mən nemə kiliptimən? Nemə kəbihlik kiliptimən? Atang aldidə nemə gunah kiliptimən, u mening jenimni almaqki boluwatidu? — dedi. **2** U uningə: — Yoqsu, bundak ix neri bolsun! Sən əlməysən. Qong ix bolsun, kikiq ix bolsun atam manga deməy koymaydu. Nemixkə atam bu ixni məndin yoxuridikinə? Hərgiz undak bolmaydu, dedi. **3** Ləkin Dawut yanə kəsəm kilip: — Atang sening nəzirində iltipət tapkinimni jəzmən bilidu. Xunga u kənglidə: — Yonatan buni bilip qalmisun; bolmisa uningə azar bolidu, degəndu. Ləkin Pərwərdigarning həyati bilən, jening wə həyating bilən aldingdə kəsəm kilimənkı, manga əlümning arilik bir kədəmlə qaldı, dedi. **4** Yonatan Dawutkə: — Kənglüng nemini halisa xuni kilay, dedi. **5** Dawut Yonatanəja mundak dedi: — Mana etə «yengi ay» bolidu; mən adəttikidək padixah bilən həmdastihan bolmisam bolmaydu. Ləkin meni koyup bərgin, mən üqinqi küni ahximiojqə dalada məkünüwalay. **6** Atang mening sorunda yoqlukimni kərüp sorisa, sən uningə: «Dawut məndin əz xəhiri Bəyt-Ləhəmgə tezrak yetip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütkül ailisi üqün bir yillik kurbanlik etküzidikən», degin, dedi. **7** Əgər u: — Obdan boptu, desə, kulung tinq-aman bolidu: — Ləkin u aqqiklansa, uning manga yamanlik kilixni niyət kiləjanlikidin guman kilmiojin. **8** Sən kulungəja iltipət kərsətkin; qünki sən əzüng bilən Pərwərdigarning aldidə kulungni əhdiləxtürgənsən. Ləkin əgər məndə bir yamanlik bolsa sən əzünglə meni əltürgin; meni elip berip atangəja tapxuruxning nemə həjiti? — dedi. **9** Yonatan: — Undak hiyal səndin neri bolsun! Əgər atamning sanga yamanlik kilidiojan niyəti barlikini bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi. **10** Dawut Yonatanəja: — Əgər atang sanga kattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridu? — dedi. **11** Yonatan Dawutkə: — Kəlgin, dalaəja qıqaylı, dedi. Xuning bilən ikkisi dalaəja qıkti. **12** Yonatan Dawutkə mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar manga [guwahki], mən etə yaqi əgünlükkə muxu wəqıttə atamning niyətini bilip, sanga iltipatlik bolsa, mən adəm mangdurup sanga məlum kilmədim? **13** Əgər atam sanga yamanlik kilməqki bolsa, mən seni tinq-aman yoloja selix üqün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingəja qüxkəndinmu artuk qüxişun; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləjəndək sening bilən billə bolsun. **14** Həyatla bolsam meni əlmisun dəp Pərwərdigarning məhribanlikini manga kərsətkəysən.

15 Mən əlöp kətkən təkərdimə, əydkilirimdin həm heq wəqıt məhribanlikini üzmiğəysən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə dükmənlirini yər yüzidin yoqatqəndin keyinmu xundak kiləjəysən». **16** Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhdə kilixip: — Pərwərdigar Dawutning dükmənliridin hesab alsun, dedi. **17** Andin Yonatan yanə əzining Dawutkə boləjan muhəbbəti bilən uningəja kəsəm kıldurdi; qünki u uni əz jenidək səyətti. **18** Yonatan Dawutkə mundak dedi: — Etə yengi ay bolidu. Mana sening ornung box qalidu, kixilər sening yoqlukingəja dikəkət kıldidu. **19** Üqinqi küni sən qüxişüp aldinki ketim bu ixkə yolukkingində əzüngni yoxurojan jəyoja berip «Ezəl» degan taxning yenidə turup turojin. **20** Nən taxning yenidiki bir jəyoja huddi nixanni qaraləjəndək üq pay ya oki atay. **21** Andin oşulamni mangdurup: — «Ya oklirini tepip kəlgin» — dəymən. Əgər mən oşulaməja: — Ənə, oklar arka tərəptə turidu, ularni elip kəl, desəm, sən qikişip yeniməja kəlgin; xundak boləjənda, Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənkı, sən üqün tinq-amanlik bolidu, heq ix bolmaydu. **22** Ləkin oşulaməja: — Ənə, oklar aldingdə turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwətkən bolidu. **23** Əmdiliktə mən bilən sən səzləxkən ix toşruluk, Pərwərdigar sən bilən mening otturimda guwahqidur. **24** Xuning bilən Dawut dalada məkünüwaldi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdi. **25** Padixah bolsa burunkidəklə əz ornida tammning yenidiki tərədə olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenidə olturdi. Ləkin Dawutning ornı box qaldı. **26** Əmma Saul u küni heqnemə demidi. Qünki u: — Dawutkə bir ix boldi, u napak bolup qaldı. U jəzmən napak bolup kəptu, dəp oylidi. **27** Ləkin Dawutning ornı yengi ayning atisimu, yəni ayning ikkinqi künimu box idi. Saul oşli Yonatanın: — Nemixkə Yəssəning oşli yaqi tünügün yaqi bügün taməkkə kəlməydu, dəp soridi. **28** Yonatan Sauləja jawab berip: — Dawut Bəyt-Ləhəmgə barəjili məndin jiddiy ruhsət sorap: — **29** Mening bərximəja ruhsət kiləjin, ailimizning xəhərdə bir kurbanlik ixi boləjaq akam mening bərximni eytiptu; əgər sening nəzirində iltipət tapkan bolsam qerindəxlirim bilən kərüxişüp kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahning dastihiniəja kəlmidi, dedi. **30** Saulning Yonatanəja kattik oşəzi pi kelip: — I buzuk, kaj hotunung oşli, nemixkə Yəssəning oşlini əzünggə tallap, əzüngni xərməndə kilip wə anangni nomuska qoyəjiningni bilmədimən? **31** Əgər Yəssəning oşli yər yüzidə tirik bolsila, sən həm sening padixahliking mustəhkəm bolmaydu. Xunga əmdi adəm əwətip uni mening kəximəja elip kəlgin, qünki u əlümgə məhkəmdur! — dedi. **32** Yonatan atisi Sauləja jawab berip: — U nemixkə əlümgə məhkəm kilinixi kərək? U nemə kiptu? — dedi. **33** Andin Saul Yonatanəja sanjix üqün uningəja nəyini atti; buning bilən Yonatan atisining Dawutni əltürməqki boləjanlikini enik bilip yətti. **34** Yonatan bolsa kattik aqqiklap dastihandin kopup kətti wə yengi ayning ikkinqi küni heq taam yemidi. Qünki atisining Dawutni xundak həkarətlixi uningəja kattik azar boləjanidi. **35** Ətisi Yonatan dalaəja qikişip Dawut bilən kelixkən jəyoja bardi. Uning bilən bir

kiqik oʻqulam billa bardi. **36** U oʻqulamoq: — Sən yügür, mən atqan ya oqlirini tepip kəlgin, dedi. Oʻqulam yügürdi, u bir oʻkni uning aldi təripigə atti. **37** Oʻqulam Yonatan atqan oʻk qūxkan jayoqə kəlgəndə Yonatan oʻqulamni qəkirip: — Oʻk sening aldi təripingdə turmamdu? — dedi. **38** Andin Yonatan oʻqulamni yənə qəkirip: — Bol, ittik bol, həyal bolmoiqin! — dedi. Yonataning oʻqulami ya oʻkini yiojip oʻqojisioqə elip kəldi. **39** Lekin oʻqulamning bolojan ixtin həwiri uq idi. Buni yaloquz Yonatan bilən Dawutla bilətti. **40** Andin Yonatan oʻqulamioqə yaraqlirini berip uningqə: — Ularni xəhərgə elip kətkin, dedi. **41** Oʻqulam kətkəndin keyin Dawut [taxning] jənub təripidin qikip yərgə yikilip iūq kətim təzim kildi. Ular bir-birini səyūxti, bir-birigə esilixip yioqlaxti, bolupmu Dawut kattik yioqlidi. **42** Yonatan Dawutqə: — Səpiring tinq-aman bolsun; qūnki biz ikkimiz: — Pərwərdigə mening bilən sening otturungda wə mening nəslim bilən sening nasling otturisida mənggiügə guwah bolsun, dəp Pərwərdigəning nomi bilən kəsəm iqxikan, dedi. Dawut ornidin kəpup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kirip kətti.

21 Dawut əmdi Nobqə kelip Ahimələk kaħinning kəxioqə bardi. Lekin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp kərkəp uningqə: — Nemixqə birimu sən bilən kəlməy yaloquz kəlding? — dedi. **2** Dawut Ahimələk kaħinoqə: — Padixah manga məlum bir ixni buyrup: — Mən sanga buyruoqan ix yaki sanga tapiloqan yolyoruk toqrisidin həqkim birnəmə bilmisun, degəndi. Əz oʻqulamirimni bolsa məlum bir jayoqə berixqə bekitip koydum. **3** Əmdi kəlungda nemə bar? Bəx nan, yaki nemə bolsa, xuni manga bərgin, dedi. **4** Kaħin Dawutqə jawab berip: — Kolumda adəttiki nan yok, pəkət mukəddəs nan bar. Əgər oʻqulamlar ayallarqə yəkinlaxmioqan bolsa yesə rawa bolidu, dedi. **5** Dawut kaħinoqə jawab berip: — Bərhəq, mən baxqə waqitlarda qikkinimioqə ohxax, ayallar bizdin yiraq bolojli iūq kün bilən. Mən [hərketim] qikkənda, gərqə adəttiki səpər bolsimu, oʻqulamlarıning qəqiliri pak bolidoqan yardə, bügün ular wə qəqiliri tehimu pak bolmamdu, dedi. **6** Xuning bilən kaħin uningqə mukəddəs nandin bərdi, qūnki bu yərdə «təkdim nan»din baxqə həqkəndə nan yok idi. Bu nan Pərwərdigəning həzuriqə yengi issik nan koyuloqan küni almaxturuloqan nanlar idi **7** (lekin u küni Saulning hizmətkarlırining məlum birsi u yərdə Pərwərdigəning həzuriqə qəlduruloqanidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padiqilirlining qongı idi). **8** Dawut Ahimələkkə: — Kəlungda nəyze yaki kiliq yokmu? Padixah tapxuroqan ix jiddiy boləoqə yaki kiliq yaki baxqə yaraqlirimni elip kələlmədim, dedi. **9** Kaħin: — Sən Elah jilojisida ɵltürgən Filistiy Goliatning kiliqı bu yərdə bar, u əfəlding kaynida, bir pərqə rəhtkə oraklik həlda turidu. Halisang alojın, uningdin baxqisi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok kiliqtur, xuni manga bərgin, dedi. **10** Dawut u küni kəpup Sauldin kəqip Gatning padixahı Aqixning kəxioqə bardi. **11** Lekin Aqixning hizmətkarlıri uningqə: — Bu zeminning padixahı Dawut əməsmu? Uning toqrisida kiz-ayallar bir-birigə: — Saul minglap ɵltürdi, Wə Dawut on minglap ɵltürdi, — dəp nahxa-əşəzəl oquxup ussul oynioqan əməsmu, dedi. **12** Dawut bu səzlərnı kəngligə püküp

Gatning padixahı Aqixtin bək kərkəti. **13** Xuning iūqün ularning kəz aldidə əzining yūrix-turuxlırini əzgərtip, ularning kolida turoqan waqtidə əzini sarəngdək kərsətti; u dərwazilarning iqxiklirigə jijip, tükürtükini sakilioqə aqturatti. **14** Aqix hizmətkarlırioqə: — Mana bu adəmnıng sarənglikini kərməmsilə? Uni nemixqə mening aldimioqə elip kəldinglar? **15** Məndə sarənglar kəmqilmidi? Silər bu kixini aldimioqə sarənglik qiləjli elip kəldinglarimu? Bu adəm mening ɵyümgə kirixi kərkəmu? — dedi.

22 Dawut u yərdin ketip Adulləmdiki oqəroqə qaçti. Uning kəridaxlıri bilən atisinging pütkül jəməti buni anglap uning kəxioqə bardi. **2** Ezilgən, kəzrdə boləoqan wə dərdmənlərnıng həmmisi yiojilip uning yenioqə kəldi wə u ularning sərdari boldi. Uningqə kəxuloqan adəmlər bolsa tət yūzqə idi. **3** Dawut u yərdin qikip Moabdiki Mizpahqə berip Moabning padixahıdin: — Hudaning meni nemə kiliqiojini bilgüqə, ata-anəmnıng bu yərgə kelip arənglarda turuxioqə yol koyəoqəyla, dəp tələp kildi. **4** Dawut atisi wə anisini Moabning padixahıning kəxioqə elip kəldi. Dawut kəroqənda turoqan pütkül künlərdə ata-anisi uning bilən bilə turdi. **5** Əmma Gad pəyoqəmbər Dawutqə: — Kəroqənda turmay, bu yərdin qikip, Yəhuda zeminiqə barəjın, dedi. Xuning bilən Dawut u yərdin ayrilip, Hərat ormanlikioqə bardi. **6** Saul Dawutning nədə turuwatkanlikidin həwər tapti. Saul bu waqitda Ramahdiki Gibeahdiki egiz bir jayda yuloqan dərıhining tüwidə ɵlturatti. Uning kolida nəyzi bar idi, barlik hizmətkarlıri qərisidə turatti. **7** Saul qərisidə turoqan hizmətkarlırioqə: — I Binyaminliklar, kulək selinglar! Yəssəning oqılı hər biringlarqə etizil bilən üzümzarlarnı təkşim qilip bəromdu? Həmminglarnı ming bexi wə yūz bexi qiləmdu? **8** Silər həmminglar manga kəst kildinglar, əz oqulumning Yəssəning oqılı bilən əhdə kiliqxini həqkim manga ukturmidi. Həq kəysinglar manga iūq əqrıtımidinglar yaki əz oqulumning mening hizmətkarimni manga yoxurun həjujım kiliqə kətratqinidin manga həwər bərmidinglar, dedi. **9** Andin Saulning hizmətkarlırining iqigə kiriwəloqan Doəg: — «Mən Yəssəning oqılıning Nobqə Ahitubning oqılı Ahimələkning kəxioqə kəlgini kərdüm, **10** — Ahimələk uning iūqün Pərwərdigərdin yol soridi wə uningqə ozuk-tülük bilən Filistiy Goliatning kiliqini bərdi» — dedi. **11** Padixah adəm əwətip Ahitubning oqılı kaħin Ahimələkni, xundakla uning atisinging pütkül jəmətini, yəni Nobdiki kaħinlarnımu qəkirtip kəldi. Ularning həmmisi padixahning kəxioqə kəldi. **12** Saul: — I Ahitubning oqılı anglioqin, dedi. U: — I oqojam, mana mən, dedi. **13** Saul uningqə: — Nemixqə silər, sən bilən Yəssəning oqılı, manga kəst kilisilə? Sən uningqə nan wə kiliq berip, uning iūqün Hudadin yol soridingqə? Mana əmdi u bügünkidək manga həjujım kilməqı bolup paylap yürməktə! — dedi. **14** Ahimələk padixahqə jawab berip: — Silining barlik hizmətkarlırining arisida Dawutdək sadik kim bar? U padixahning küy'oqılı, silining məhpıy məslıhətlirigə ixtirək kılıquqı wə ordiliri iqidə izzətlık əməsmidi? **15** Mən pəkət uning iūqün Hudadin yol soraxni bügünla baxlidimmu? [Asiylik] kiliq məndin neri bolsun! Padixah əz kulini wə atəmnıng pütkül jəmətini əyibkə buyrumioqəyla, qūnki kullirining

bu ixtin qilqə həwiri yok, dedi. **16** Lekin padixah: — I Ahimələk, sən əlisən, sən wə atangning pütkül jəməti qokum əlisəlr, dedi. **17** Padixah öz qərisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kahinlirini əltüringlar! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaqkinini bilip turup manga həwər bərmidi, dedi. Lekin padixahning kol astidikiliri Pərwərdigarning kahinlirini əltürüxkə kol kətürgili unimidi. **18** Əmđi padixah Doəgkə: — Sən berip kahinlarni əltüriwətkin, dedi. Edomluk Doəg berip kahinlarni əltürdi; bu küni u kanaptin toquləjan əfod kiygən səksən bəx adəmmi əltürdi. **19** Andin u kahinlarning xəhəri Nobda olturuqularni kirdi, yəni ər wə ayallar, balilar wə bowaqlar, kala, exək, koylar — həmmissini kiliqlidi. **20** Əmma Ahitubning oşli Ahimələkning Abiyatar degən bir oşli kutulup Dawutning kəxiəja keqip kəldi. **21** Abiyatar Dawutka Saul Pərwərdigarning kahinlirini əltürdi, dəp həwər bərdi. **22** Dawut Abiyatarəja: — U küni Doəgning u yərdə ikənlikini kərup, uning jəzmən Sauləja həwər beridəiəninə bilgənənim. Mən atangning pütkül jəmətinəg əltürüləxigə zamin boldum, dedi. **23** Mən bilən billə turoşin, həq kərkmiəjin. Qünki mening jenimni almaqçı boləjanlar sening jenəngimə həm alməqçi. Mening kəximəda bihətur tərisən, dedi.

23 Birsə Dawutka həwər berip: — Mana Filistiylər Keiləhəja hujum kəlip hamanlarni bulap-taliməktə, dedi. **2** Dawut Pərwərdigərdin: — Mən berip bu Filistiylərgə zərbə berimənmə? — dəp soridi. Pərwərdigar Dawutka: — Berip Filistiylərgə zərbə berip Keiləhəni azad kələyin, dedi. **3** Lekin Dawutning adəmliri uningəja: — Mana biz Yəhuda zeminidə turupmə korkiwətkən yərdə, Keiləhəja berip Filistiylərnəg kəxunlirioəja hujum kilsək kəndək bolar? — dedi. **4** Xunga Dawut yənə bir kətim Pərwərdigərdin soriwidi, Pərwərdigar uningəja jawəb berip: — Sən ornəngdin turup Keiləhəja barəşin; qünki Mən Filistiylərnə koləngəja tapxurimən, dedi. **5** Buning bilən Dawut əz adəmliri bilən Keiləhəja berip Filistiylər bilən sokuxup, mallirini oləja kəlip, ularni kəttik kirdi. Dawut xundək kəlip Keiləhadə turuwətkənlarni kutkuzdi. **6** Əmđi Ahimələkning oşli Abiyatar Keiləhəja keqip kəlip Dawutning kəxiəja kəlgəndə, uning kəlidə əfod bar idi. **7** Birsə Sauləja, Dawut Keiləhəja kəptu, dəp həwər bərdi. Saul: — Əmđi Huda uni mening koləmoəja taxləp tapxurdi. Qünki u dərwarziliri wə takəkliri bar xəhərgə kirgəqəkə solunup kəldi, dedi. **8** Əmđi Saul Dawut bilən adəmlirini muhəşirigə elix üqün həmmə həlkni Keiləhəja berip jəng kəlixkə qəkirdi. **9** Dawut Saulning əzini kəstləydiəjanlikini bilip, Abiyatar kahinəja: — Əfodni elip kəlgin, dedi. **10** Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar, mənki Sening kuləng Saulning bu xəhərnə mening səwəbimdin harəb kəlix üqün Keiləhəja kəlixkə kəstləwətkənləkinə enik ənglidi. **11** Keiləhdikilər meni uning kəliəja tutup bərgəmmə? Saul əz bəndəng əngliəndək bu yərgə kələrmə? I Israilning Hudasi Pərwərdigar, Səndin ətünimənki, əz bəndənggə bildürəgəysən, dedi. Pərwərdigar: — U bu yərgə kəlidə, dedi. **12** Dawut yənə: — Keiləhtikilər meni wə adəmlirimni Saulning kəliəja tutup bərgəmmə, dedi. Pərwərdigar: — Ular silərnə tutup bəridə, dedi. **13** Əmđi

Dawut adəmliri bilən (təhminən altə yüzqə) ornədin turup Keiləhdin qikəp, əzli ri barəlydiəjan tərəpkə karəp kətti. Sauləja, Dawut Keiləhtin keqiptu dəp həwər bərilgəndə u uni kəşləxkə qikəmdi. **14** Dawut bolsa qəldiki kəroəjan-kəiyalardə həmdə Zif qəlinəg təşliridə turdi. Saul uni hər küni izdəytti; ləkin Huda uni uning kəliəja tapxurdi. **15** Əmđi Dawut Saulning əzini əltürgili qikədiəjanlikini baykəp kəldi. Xu qəşdə u Zif qəlidiki bir ormanlikə turətti. **16** Saulning oşli Yonatan bolsa ormanlikə qikəp Dawutning kəxiəja berip, uni Huda arklilik riəbətəndərtirip uningəja: — **17** Kərkmiəjin; qünki atam Saulning kəli seni tapalməydu. Sən bəki Israilning üstidə padixah bolisən, mən bolsəm sening wəzirəng bolimən, buni atam Saulmə bilidə, dedi. **18** Andin ular ikkiylən Pərwərdigarning əldidə əhdə kəlixti; Dawut bolsa, ormanlikə turup kəldi, Yonatan əz əyigə yənip kətti. **19** Xuningədin kəlip Ziftikilər Gibeəhta turuwətkən Saulning kəxiəja kəlip: — Mana, Dawut Həkiləhəning əgzilikidiki Yəximənnəg jənubi tərəpigə jəyləxkən ormanlikətiki kəroəjanlardə yəxuruniwəldi, bilməndilə? **20** Xunga, i padixah, kəqən kəngülliri tartsa xu qəşdə kəlsilə; bizning burqimiz uni padixahning kəliəja tutup bərixtur, dedi. **21** Saul: Manga iə qəritkəninglər üqün Pərwərdigar silərgə bəht ətə kələy. **22** Əmđi silərdin ətünimənki, berip zədi kəysi yərdə turidəiəninə jəzmləxtüringlər, uning iz-dərikini enikləp, wə kimning uni kərgənlikini bilip kəlinglər; qünki kixiləri eytixiqə u intəyin hiyligər ikən, dedi. **23** Xunga berip, uning yəxurunəjan barlik məhpəy jəylirini enik kərup kəlinglər, yənimoəja yənip kəlip mənə əynini eytinglər. Andin mən silə bilən billə bərimən; wə xundək boliduki, əgər u zeminidə bolsilə, mən Yəhudiylərnəg mingliəjanlarning arisidin uni izdəp tapimən, dedi. **24** Ular kərup Sauldin ilgiri Zifkə bərdi; ləkin Dawut əz adəmliri bilən Maon qəllükidiki Yəximənnəg jənub tərəpidiki Arabəh tüzlənglikidə turuwətatəti. **25** Saul adəmliri bilən Dawutni izdəp bərdi. Kixilər bu həwərnə Dawutka eytti; xuning bilən u qūxup, kəyəja berip Maon qəlidə turdi. Saul buni əngləp Dawutning kəynidin kəşləp Maonning qəligə qikəti. **26** Saul təşqning bu tərəpidə mənədi, əmma Dawut adəmliri bilən təşqning u tərəpidə mənədi. Dawut Sauldin kəqix üqün əldiriwətkəndi; ləkin Saul adəmliri bilən Dawut wə uning adəmlirini tutiməz dəp ularni kərxioşili turdi. **27** Əmma bir həwərqə Saulning kəxiəja kəlip uningəja: — Filistiylər zeminiməzning jənub tərəpigə kirip buləng-təlaləng kəliwətidu, təzədin kəytsilə, dedi. **28** Xuning bilən Saul yənip Dawutni kəşləxtin tohtəp Filistiylər bilən sokuxkəli qikəti. Xunga u yəş Səla-Həmməhlekət dəp ətəldi. **29** Dawut bolsa u yərdin qikəp Ən-Gədinəg təşq-kəroəjanlikidə turdi.

24 Saul Filistiylərnə kəşləp qikərip yənoəjəndə uningəja: — Mana, Dawut Ən-Gədidiki qəldə turuwətiptu, degən həwər bəridi. **2** Saul əmđi pütkül Israildin hillənoəjan üq mənə adəmmi elip Dawut bilən adəmlirini izdigili «Yəwə təkilər» kəoram təxliqəja qikəti. **3** U yolning yənidiği kəy kətanlirioəja kəlgəndə, xu yərdə bir əjar bar idi. U tərət kəlix üqün əjarəja kirdi; Dawut bilən adəmliri əjarning iqirsisidə olturətti. **4** Dawutning adəmliri uningəja: — Mana Pərwərdigarning sənə:

— Öz düxminingni sening qolungoja berimən, nema sanga layiq körünsə xuni qilōjan, degən küni däl muxu kün ikən, dedi. Dawut qōpup Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi. **5** Lekin Saulning tonining pexini kəskini üqün Dawut kənglidə kattik əpsuslandi. **6** U ez adamliriga: — Pərwərdigar meni Pərwərdigar Əzi məsih qilōjan ojojamoja bundak kolumni uzartixtin saklisun, qünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedi. **7** Xu söz bilan Dawut ez adamlirini tosup Sauloja qeqilōjili koymidi. Saul bolsa qōpup oqardin qikip ez yolioja kattı. **8** Andin Dawutmu turup oqardin qikip Saulning kəynidin: — I ojojam padixah! — dəp qakirdi. Saul kəynigə karawidi, Dawut egilir yüzini yərgə yaqqan halda təzim kildi. **9** Dawut Sauloja mundak dedi: — «Mana, Dawut seni kəstləxkə pürsət izdəwatidu, dəydiōjan kixilərnin səzigə nemixkə kulak salıla? **10** Mana бүгүн өз kəzliri bilən kərdiliki, Pərwərdigar бүгүн oqarda silini ez kolumoja bərgənidı. Bəzilər manga uni ɵltürüwətkin, dedi; lekin mən silini ayap: — Ojojamoja kolumni uzartmaymən, qünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedim. **11** Karisila, i ata, kolumdiki tonlirning pexigə. Silini ɵltürmə tonlirning pexini kəskənlikimdin xuni bilsiləki, kənglümədə siligə ya yamanlıq ya asiylıq yok, siligə gunah qilōjinim yok, lekin sili jenimni alojili paylimaktila. **12** Pərwərdigar mən bilan silining ɵtturimizda həküm kılsun, mening hesabimni silidin Pərwərdigar alsun; lekin mening kolum siligə kətürülməydu. **13** Konilar: — «Rəzilik rəzilərdin qikidu» dəp eytkənikən, lekin ez kolum siligə kətürülməydu. **14** Israilning padixahı kimni tutkili qikti? Kimni qoqlap yürüdu? Bir ɵlük itni, halas! Yalqoz bir bürgini, halas! **15** Pərwərdigar sorakqi bolup mən bilan silining ɵtturimizda həküm qikarsun! U hək-nahəkni ayrip, dəwayimni sorap meni silining kolliridin halas kilip, adalat yürürgəy!» — dedi. **16** Dawut Sauloja bu sözlərnı eytkənda Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukiri awaz bilən yioqlap kattı. **17** U Dawutka: — «Sən mənə adilsən, qünki sən manga yaxxilik qayturdun, lekin mən sanga yamanlıq qayturdum. **18** Sən бүгүн manga yaxxilik qilōjanlıqingni obdan kərsitip bərding; Pərwərdigar meni kolumgoja tapxurojan bolsimu, sən meni ɵltürmiding. **19** Birsı ez düxminini tapsa, uni aman-esən kətkili koyamdu? Pərwərdigar sening manga бүгүн qilōjan yaxxilıqing üqün sanga yaxxilik yandurojay. **20** Əmdi mana, xuni bildimki, sən jəzmən padixah bolısən, Israilning padixahlıqi sening kolumga tiklinidu. **21** Lekin hazır Pərwərdigar bilən manga kəşəm kilōjinki, məndin keyin mening nəslimni yokatmay, namimni atamning jəmətidin ɵqürmigəysən», dedi. **22** Xuning bilən Dawut Sauloja kəşəm kildi. Saul ez ɵyigə yenip kattı; Dawut adamliri bilən qorojan-kıyaoja qikip xu yərdə turdı.

25 Samuil ɵldi. Pütkül Israil yioqlip uning üqün matəm tuttı; ular uni uning Ramahdiki ɵyidə dəpnə kildi. Dawut bolsa qōpup Paran qəligə bardı. **2** Əmdi tirikqiliki Karməldə bolōjan, Maonda olturukluk bir adəm bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming qoy, bir ming ɵqkisi bar idi. U ez qoylirini Karməldə kırkiwatattı. **3** U adəmning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail

idi; ayali həm pəm-parasətlik həm ɵpt-turki qıraylik, lekin eri kattik qol wə rəzil idi; u Kaləbning əwlədidin idi. **4** Dawut qəldə turup Nabalning ez qoylirini kırkiydiōjanlıqingni anglap **5** On yax yigitni u yərgə mangdurup ularoja: — Silər Karməlgə qikip Nabalning kəxiōja berip, məndin uningoja salam eytinglar. **6** Uningoja: — «Yaxiōjaysən; sizgə tinq-amanlik bolōjay, ɵyingizgə tinq-amanlik bolōjay, həmə barlıqingizoja tinq-amanlik bolōjay! **7** Mən kırkiyoqlarning sizdə ix baxlıōjanlıqingni anglidim. Sizing padiqiliringiz biz tərəplərdə turoqanda ularoja heq zəhmə yətküzmiduk; biz Karməldə turojan wakıtta ularning heq tərəsi yitip kətmidi. **8** Öz yigitliringizdin sorisingiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz kutluk bir künidə kəlduk, xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltipət tapsun; ez kolingizoja nemə qıksa xuni kəminiliringizgə wə oqlingiz Dawutka nemə qıksa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi. **9** Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəplərnin həmminisi Dawutning namida uningoja eytip andin jim turup saklıdi. **10** Nabal Dawutning hizmətkarlırioja jawab berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oqlı degən kim? Bu künlərdə ez oqojilirini taxlap ketiwatkan hizmətkarlar tola. **11** Mən ɵzümning yemək-iqməklirimni wə yung kırkuoqlilirimioja soyojan gəxni kəlgən jayı naməlum bolōjan kixilərgə bəramdim? — dedi. **12** Dawutning yigitliri kəlgən yolioja yenip kattı. Yenip kelip ular Dawutka həmə gəpni dəp bərdi. **13** Dawut ez adamliriga: — Hər biringlar ez kıliqinglarnı esinglar, dedi. Xuning bilən hərberi ez kıliqini [təsmisioja] astı, Dawutmu ez kıliqini astı. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qikti, wə ikki yüz kixi jabduklar bilən kaldı. **14** Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayali Abigailoja: — Dawut əqlərnı qəldin oqojimioja salam berixkə əwətkənikən; lekin u ularni tillap kayıp kattı. **15** Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yaxxilik qilōjan. Biz dalada ularning yenidə yürəgan wakıtlirimizdə bizgə heq yamanlık kəlmidi, bizning heq nəsəsimizdə yitip kətmigənidı. **16** Biz ularoja yekin jayda koy bakkan wakıtta ular keqə-kündüz bizgə sepildək bolōjanıdi. **17** Əmdi bu ixtin həwərdar boldıla, qəndək kilix kerəklikini oylıxip bakqayla. Bolmisa, oqojimioja wə pütkül ɵydikilirigə bir bala-qaza kəlməy qalmaydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uningoja səz kilixkə pətinəlməydu, dedi. **18** Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixurulojan koy, bəx seah komaq, bir yüz kixmıx poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəklərgə artıp **19** ez yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəyninglardin baray, dedi. Lekin u ez eri Nabaloja bu ixni demidi. **20** U ez exikigə minip taqning etikidin qüxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning uduloja qüxüp uning bilən uqraxtı. **21** Dawut əslidə: — Mən bu kixining məlini qəldə bikardin bikar qoşdap, uning barlıqidin heqnemini yittürgüzmişgənidim; lekin u yaxxilıqning ornında manga yamanlık kildi. **22** Uning adəmliridin ətiqigə birər ərəkəni qaldurup koysam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuk jazalıōjay, degənidı. **23** Abigail Dawutni kərup, aldirap exəktin qüxüp, Dawutning aldidə yikilip yüzini yərgə yeqip təzim kildi; **24** uning putlirioja esilip mundak dedi: — «I oqojam, bu kəbihlik manga hesablınsun; əmdi xuni

etünimänki, dedäklirining siligə söz kılıxioja ijazət kılıp, dedäklirining sezigə kulak saloqayla: — **25** etünimänki, oqjam bu razil adam Nabalqaja pisät kılımoqayla; qünki uning mijazi huddi ismioja ohxaxtur; uning ismi «kaj», dərwxə uningda kajlik tolimu eoqirdur. Lekin män dedäkliri bolsa oqjam əwätkən yigitlerni kərmidim.

26 Əmdi i oqjam, Pərwərdigarning hayati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimänki, Pərwərdigar silini ez kolliri bilən kan təküp intikəm elixtin saqlidi. Əmdi düxmənlimu, sili oqjamoja yamanlik kilməqci bololanlarmu Nabalqaja ohxax bolsun. **27** Əmdi dedäkliri oqjamoja elip kəlgən bu sowojat bolsa oqjamoja əgəxkən yigitlərgə təksim kilinsun. **28** Silidin etünimänki, dedäklirining səwənlikini kaqürgəyła; qünki sili, i oqjam Pərwərdigarning jənglirini kılıp kəlgənliri üqün, barlik künliridə silidə yamanlik tepilmioqini üqün Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmut kilidu. **29** Birsı qopup silini koqlap janlirini izdisə, sili oqjamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tiriklər haltisi iqidə orilip saqlinidu, lekin düxmənlimining janlirini bolsa, u saloqaja selip qərüp taxlaydu. **30** Əmdi Pərwərdigar sili oqjam toqrisida eytқан barlik yaxhi wədilirigə əməl kılıp, silini Israilqaja bax kılıqanda xundək boliduki, **31** sili oqjamning nahəq kan təkmiğənlikliri yaki ez intikamlirini almiqanlikliri üqün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oqjamoja nusrət bərginidə sili ez dedäklirini yad kılıqayla». **32** Dawut Abigailqaja: — Seni bügün mening bilən uqrixixka əwətken Israilning Hudasi Pərwərdigarqaja təxəkkür-mədhijə kayturulojay! **33** Əmdi əkil-parasitinggə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bügün meni ez kolum bilən kan təküp intikəm elixtin tostung. **34** Lekin meni sanga ziyən-zəhmət yətküzüxtin saqliqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənkı, sən mening aldimoja tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik kalmas idi, dedi. **35** Andin Dawut uning əzigə kəltürgən nərsilirini kolidin tapxurup elip uningqaja: — Tinq-aman eytinggə baroqın, mana səzlingəgə kulak selip, kənglüngni qəbul kildim, dedi. **36** Abigail Nabalning kəxioja kaldı; mana, u eyidə xahəne ziyarəttək bir ziyarət ətküzüwatatti. Nabal kənglidə huxal idi wə intayın məst bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atkuqə uningqaja heq nema demidi. **37** Lekin ətisi Nabal məstlikтин yexilgəndə ayali uningqaja bolqan wəqəlerni dəp beriwidi, uning yüriki əlgəndək bolup, əzi taxtək bolup kaldı. **38** Wə xundək boldiki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u əldi. **39** Dawut Nabalning əlginini anglap: — Pərwərdigar mubarəktur. Qünki U män Nabaldin tartқан haqarat üqün dawayimni sorap Əz kulini yamanliqtin saqlidi; əksiqa Pərwərdigar Nabalning yamanliqini ez bəxioja yandurdi, dedi. Andin Abigailni ez əmrimgə alay dəp, uningqaja sez kılıqılı əlqi mandurdı. **40** Dawutning hizmətkarlıri Karməlgə Abigailning kəxioja kelip uningqaja: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga sez kılıqılı bizni əwətti, dedi. **41** Abigail bolsa qopup yüzini yərgə təgküdək təzim kılıp: — Mana, dediking oqjamning hizmətkarlırining putlirini yuyuxka kul bolsun, dedi. **42** Andin Abigail xu haman əzigə həmrəh

bolqan bəx qərisi bilən exəkkə minip Dawutning əqlirining kəynidin berip, uning ayali boldı. **43** Dawut Yizrəəlik Ahinoənin həm hotunlukka aloqandı. Xuning bilən bu ikkisi uningqaja hotun boldı. **44** Lekin Saul Dawutka hotun kılıp bərgən kızı Mikalni Gallimdiki Laixning oqlı Faltioja hotunlukka bərgənidi.

26 Əmdi Zifliklar Gibeəhoja Saulning kəxioja kelip: — Dawut Yəximonoja yekın Haqiləh egizlikigə yoxurunuwəptu əməsmu? — dedi. **2** Saul qopup Israildin hillanojan üq ming adəمني elip, Zif qelidə Dawutni izdigili u yərgə bardi. **3** Saul bolsa yol boyıda, Yəximonoja yekın Haqiləh egizlikidə qedir tiktı. Dawut qelidə turuwatatti; u Saulning qəlgə ez kəynidin qikkınidin həwər tapkanda **4** Dawut paylaqlılarni mandurup Saulning rastla kəlgənlikini bildi. **5** Dawut qopup Saul qedir tikkən jayoqa bardi; u Saul bilən qoxun sardari, Nəring oqlı Abnər yatқан yərne kərđi. Saul bolsa qoxun istihkami iqidə uhlap yatқанidi, adəmliri qedirlirini uning ətrəpioja tikkənidi. **6** Dawut əmdi Hittiyarlardin bolqan Ahiməlak wə Yoabning inisi Zəruyaning oqlı Abixayqaja: — Kim mən bilən ləxkərgəhoja qüxüp, Saulning yenioja baridu? — dəp soridi. Abixay: — Mən sening bilən baray, dedi. **7** Xuning bilən Dawut wə Abixay keqidə qoxun bar yərgə beriwidi, mana Saul qoxun istihkami iqidə uhlap yatқанidi; uning nəyzisi təkiyisining yenidə yərgə kədaqlik turatti; Abnər bilən adəmliri uning ətrəpida yatatti. **8** Abixay Dawutka: — Huda bügün düxminingni qolungqaja tapxurdi. Səndin etünimänki, manga nəyzə bilən birlə sanjip uni yərgə kədap koyuxka ijazət bərgəysən! Ikki kətim sanjimming lazimi yoxtur, dedi. **9** Dawut Abixayqaja: — Uni yəqatmioqin. Kim Pərwərdigarning məsih kılıqiniqaja kol uzitip gunəhoja tartilmioqan? — dedi. **10** Dawut yəne: — Pərwərdigarning hayati bilən [kəsəm kilimənkı], Pərwərdigar jəzmən uni uridu; ya uning əlidioqan küni kelidu ya u jənggə qüxüp həlak bolidu. **11** Pərwərdigar meni Pərwərdigarning məsihliginigə kol uzitixidin saqliqay! Əmma uning bəxidiki nəyzə bilən su idixini aloqın, andin ketəyli, dedi. **12** Xuning bilən Dawut nəyzə bilən idixni Saulning bəxining yenidin elip, ikkisi qikiq kətti. Əmma heqkim kərmidi, tuyupmu kəlmidi həm oyoqinip kətmidi, bəki həmmisi uhlawərdi; qünki Pərwərdigar bir qattik uyquni ularning üstigə qüxürgənidi. **13** Dawut uduldiki tərəpkə ətiq yirəkrək bir dəngning tərpidə turdi; ularning arilikı yirək idi. **14** Dawut qoxun bilən nəring oqlı Abnərgə towlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padixəhka towliqoqu kim sən? — dedi. **15** Dawut Abnərgə: — Sən batur əməsmu? Israilda sanga kim təng kələlydu? Nemixka oqjang padixəhni koqdimiding? Qünki həlqtin bir kixi oqjang padixəhni həlak kılıqılı kiriptu. **16** Sening bundək kılıqinog yaxhi əməsi Pərwərdigarning hayati bilən [kəsəm kilimənkı], Pərwərdigar məsih kılıqan oqjanglarni koqdimioqanliqinglar üqün əlümgə layik boldunglar. Əmdi padixəhning nəyzisi wə bəxining yenidiki su idixining kəyardilikigə qarap bəkinglar, dedi. **17** Saul Dawutning awazini tonup: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I oqjam padixəh, bu mening awazimdur, dedi. **18** U yəne: — Nemixka oqjam ez kulini mundək koqlaydu? Mən

nemə kiliptimən? Qolumdə nemə yamanlıq bar? **19** Əmdi oşjam padixah öz kulining səzigə kulaq salojay. Pərwərdigar silini mangu kərxı kozoqatqan bolsa bir hədiyə-kurbanlıq uning kənglini razi kılojay; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning aldida lənətkə kalsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhərimən boluxtın məhrum kılip, meni baxka ilahlarəja ıbadət kıl, degini bolidu. **20** Əmdi mening kənim Pərwərdigarning huzuridin yirak yərgə təkülmisun; qünki taşlarda bir kəklıknı owlıoşandək İsrailning padixahı bir yaloquz bürgini izdigili qikıptu, dedi. **21** Saul: — Mən gunah kıldim; yenip kəlgin i oşlum Dawut; mening jenim bügün kezliringdə əziz sanalojını üqün mən sanga bundin keyin heq ziyan-zəhmət yatküzməymən; mana, əhməklik kıldim, bək ezıptimən, dedi. **22** Dawut jawab berip: — Mana padixahning nəyisi, oşulamların biri kelip uni yandurup alsun. **23** Pərwərdigar hər adəmnıng həkkaniyliki bilən sadıklıqıəja karap yandurojay. Qünki bügün Pərwərdigar silini mening kolumoşja tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məşihliginige kol uzitixni halimidim. **24** Mana, bügün silining janlıri mening kezlirimdə əziz boləşandək mening jenim Pərwərdigarning kezidə əziz boləşay, u meni həmmə awariqiliktin kutkuzəşay, dedi. **25** Saul Dawutka: — Əy oşlum Dawut, bərikətləngəysən. Sən jəzmən uluş ixlarni kilisən, ixliring jəzmən rawajlık bolidu, dedi. Andin Dawut əz yoloşja kətti, Saulmu əz jayoşja yenip bardı.

27 Dawut kənglidə: — Həman bir küni Saulning kolida həlak bolidoşjan ohxaymən. Xunga Filistiyələrnıng zeminiəşja tezdin keqip ketiximdin baxka amal yok, Xundək kışsam Saul İsrail zemini iqidə meni tepixtin ümidsizlinip, izdəxtin kol üzidu, wə mən uning kolidin kutulimən, dəp oylidi. **2** Xuning bilən Dawut kopup uningəşja əgəxkən altə yüz adəmnı elip Gatning padixahı Maoşning oşlı Akixning kəşioşja bardı. **3** Əmdi Dawut wə adəmliri, yəni hər biri əz ailisidikilər bilən billə Gatta Akix bilən turdi. Dawut ikki ayalı, yəni Yizrəəllik Ahinoam wə Nabalning tul hotuni Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdi. **4** Saul: — Dawut Gatka keqıptu, degən həwərnı angliəşanda, uni yənə izdəp yürmidı. **5** Dawut Akixka: — Əgər kezlirining aldida iltıpat tapqan bolsam, olturuxum üqün səhradiki bir xəhərdin bizgə bir jay bərgəşla; kulung kəndəkmə xəhənə xəhərdə silining qəxlirida tursun, dedi. **6** U küni Akix uningəşja Ziklag xəhərinı bərdı. Xuning üqün Ziklag bügünki küngiqə Yəhuda padixahlıriəşja təwə bolup kəlməktə. **7** Dawut Filistiyələrnıng zemində turoşjan waqıt bir yıl tət ay boldı. **8** Dawut bolsa əz adəmliri bilən qikıp Gəxuriyalarəşja, Gəzriyərəşja wə Amaləklərəşja həşum kılip, ularni bulang-talang kılip turattı (qünki ular kədimdin tartıp Xuriəşja kirix yolidin tartıp Misir zeminiəşja boləşjan xu yurttə turattı). **9** Dawut [hərketim] zemindikilərnı kirip ər yaki ayal bolsun, birnimu tirik qaldurmaytti wə koy, kala, əxək, təşə wə kiyim-keqəklərnı elip Akixning yenioşja yenip kelətti. **10** Akix: — Bügün qaysı jaylarnı bulang-talang kıldinglar, dəp soraytti; Dawut: — Yəhuda zemininıng jənub təripini, Yərahməəlliklərnıng jənub təripini wə

Keniyələrnıng jənub təripini bulang-talang kılduk, dəytti. **11** Dawut ər yaki ayallarning birinimu Gatka tirik elip kəlməytti; qünki u: — Ular bizning toşrimizdin, «Dawut undək-mundək kıldı» dəp gəş kilixi mumkin, dəytti. Dawut Filistiyələrnıng zemində turoşjan waqıtında u daim xundək kılattı. **12** Xunga Akix Dawutka ixəndi: — «Əmdi u həlki İsrailni əzidin səskəndürüwətti; mening hizmitimdə mənggü kol bolidu», dəp oylidi.

28 U künlərdə Filistiyələr İsrailəşja kərxı jəng kilix üqün əz qoxunlırini yioşdı. Akix Dawutka: — Bilixing kərakki, adəmliringni elip mening bilən jəzmən jənggə qikixing lazim, dedi. **2** Dawut Akixka: — Undəkta sili kullirining nemə kiləşyoşjanlıkını bilip qalıla — dedi. Akix Dawutka: — Mana, seni əzümgə mənggüllük pasıban kılay, dedi. **3** (Samuil elgəndi wə pütkül İsrail uning üqün matəm tutup uni əz xəhəri boləşjan Ramaşda dəpnə kiloşanıdi. Saul bolsa jinkəşlər bilən palqılarni zemindən koşlap tikardi). **4** Filistiyələr toplıxip qikıp Xunəmdə qedir tıkti. Saulmu həm pütkül İsrailni yioşip, Gilboahda qedir tıkti. **5** Saul əmdi Filistiyələrnıng qoxun bargəşını kərgəndə kərkəş, yüriki su bolup kətti. **6** Saul Pərwərdigardin yol soridi; lekin Pərwərdigar ya qüş bilən ya «urim» bilən ya pəşyoşmərblər arkilik uningəşja jawab bərmidi. **7** Xuning bilən Saul hizmətkarlıriəşja: — Manga palqi jinkəş bir hotunni tepir bəringlar, mən berip uningdin yol soray, dedi. Hizmətkarlıri uningəşja: — Ən-Dorda jinkəş bir hotun bar ikən, dedi. **8** Saul nikəblinip, baxka kiyimlərnı kiyip ikki adəmnı həməşləş kilip bardı. Ular keqisi berip hotunıng kəşioşja kəldi. U hotunoşja: — Manga jin qakirip pal eqip, mən degən birsini kəşimoşja kəltürgin, dedi. **9** Hotun uningəşja: — Mana, Saulning kiloşanlırini, yəni zemindən jinkəşlərnı wə palqılarnı yokətkənlikini əzüm bilisən; nemixka meni öltürüxkə jenimoşja tuzək koyisən, dedi. **10** Saul uningəşja Pərwərdigar bilən kəşəm kılip: — Pərwərdigarning həşati bilən kəşəm kılimənki, bu ix üqün sanga jaza bolmaydu, dedi. **11** Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp soridi. U: — Manga Samuilni qikəşojin, dedi. **12** Hotun Samuilni kərgəndə kəttik əwəş bilən qirkiridi, andin Sauləşja: — Nemixka meni golləşən? Sən əzüməş Sauləşja! — dedi. **13** Padixah uningəşja: — Kərkəşioşjin! Nemini kərdünğ? — dedi. U Sauləşja: — Mən bir ilahning yərdin qikkinini kərdüm, dedi. **14** U: — Uning kiyəşpiti kəndək ikən? dedi. Hotun: — Kəri bir boway qikiwatidu; u yepinqə kiygənəkən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekip təşim kıldı. **15** Samuil Sauləşja: — Nemixka meni awəş kılip qikərding? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixan boldum; qünki Filistiyələr mənə kərxı jəng kıliwatidu, wə Huda məndin yirəşlap, mənə yaki pəşyoşmərblər arkilik yaki qüşlər arkilik heq jawab bərməşwatidu. Xunga mening nemə kilixim kəraklikini mənə bildürgəşən dəp, seni qakirdim, dedi. **16** Samuil: — Pərwərdigar səndin yirəşlap, duxmining boləşşandin keyin nemixka məndin məşihət sorəşən? — dedi. **17** —Pərwərdigar Əzi üqün mən arkilik eytkinini kıldi; Pərwərdigar padixahlıkını kolungdin yirtip elip, kəşnəngəşja, yəni Dawutka bərdı. **18** Sən Pərwərdigarning səzigə kulaq salmay, uning Amaləklərəşja kəratkən kəttik oşəşipini yürgüzmingin üqün Pərwərdigar bügün sanga xu ixni kıldı. **19**

Pärwərdigar özün bilən Israilnimo Filistiyərləning kəliyə tapxuridu; ətə sən wə oşullirine mening bilən billə bolisilə; wə Pärwərdigar Israilning kəxuninimo Filistiyərləning kəliyə tapxuridu, dedi. **20** Saul xuan yərgə düm yikildi, Samuilning səzlidirin kattik kərkəp kətti; bir keqə-kündüz tamaqmu yemigəqə, maşdurimu kəlmidi. **21** Ayal əmdi Saulning kəxiyə berip uning tolimu pərxan boləjini kəriş, uningə: — Mana, dedəkliri jenini alqinoyə elip koyup tapilojanlirioya binaən kildim. **22** Əmdi silidin etünimən, dediklirining səzige kirgəyla; meni silining aldirioya bir qixləm nan kəltürükə unioyayla; xuning bilən sili yəp kəwəwə tēp andin əz yollirioya kətəyla, dedi. **23** Ləkin u rət kilip: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarlıri həm ayalmu yeyixni uningəyə dəwət kilixti; u yərdin kopup kariwatta olturdi. **24** Ayalning əyidə bir bordak mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuoyurup petir nan pixürüp bardı. **25** U uni Saul bilən hizmətkarlırining aldioya koydi. Ular yəp bolup, xu keqisi kətti.

29 Filistiyərlə həm mə kəxunlirini yioyri Afəktə jəm kildi; Israilar Yizrəaldiki buləqning yenida qədir tiktı. **2** Filistiyərləning sərdarlıri yüz yaki mingdin əskərnı baxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut əz adəmlirini baxlap Akix bilən qikip səp tüzdi. **3** Filistiyərləning əmirlıri: — Bu İbraniylar bu yərdə nemə ix kilidu? — dedi. Akix Filistiyərləning əmirlırigə: — Bu Israilning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə birnəqqə kün, birnəqqə yillardin beri mən bilən turoyan əməsmu? U mənə kəlgən kündin tartip bu künigə uningdin heq əyib baykimidim, dedi. **4** Əmma Filistiyərləning əmirlıri uningəyə əqiklandı. Filistiyərləning əmirlıri uningəyə: — Uni kəyturəwət! Bu kixi sən özün uningəyə orunlaxturoyan jəyoyə kətsun; biz bilən billə soquxkə qixmisun, bolmisa, u soquxta bizgə rəkiş bolup kəlixı mumkin. Bu adəm əz oşojisi bilən nemisi arkişlik yarixidu? Bu adəmləning baxlırini elix bilən bolmamdu? **5** Bu kiz-ayallar burun uning toşrisida ussul oynap kəxək kətip: — Saul minglap oltürdi, wə Dawut on minglap oltürdi, dēgən Dawut əməsmu? — dedi. **6** Akix Dawutni qəkirip uningəyə: — Pərwərdigarning həyati bilən [kəşəm kilip eytimənkil], sən durus adəmsən, sening mening bilən ləxkərgəhdə hizməttə boluxung kəzlırimdə yahxi ixtur; qünki mənə kəlgən kündin tartip bu künigəyə səndin heq yamanlık baykimidim. Ləkin sən əmirlərgə yəkməpsən. **7** Xunga tinq-aman yenip kətkin, bolmisa Filistiyərləning əmirlırini narazi kilip koyisən, dedi. **8** Dawut Akixkə: — Mən nemə kildim? Silining kəxlırrioya kəlgən kündin tartip bu künigəyə kiləyan qəysi [yamanlıkim] üqün meni oşojam padixahning duxmənliri bilən soquxkili barəqzmayla? — dedi. **9** Akix Dawutkə jəwə berip: — Kəzlırimdə Hudaning bir pərxıxisidək mənə yahxi ikənlikingni bilimən. Ləkin Filistiyərləning əmirlıri seni biz bilən billə jənggə qikmisun dawatidu, dedi. **10** Xunga ətə səhərdə kəpunglar, özün wə billə kəlgənlər, yəni mən hojəngning hizmətkarlıri; səhərdə kəpunglar, tang yoruxi bilənla qikip kətinglar, dedi. **11** Xunga Dawut əz adəmliri bilən səhərdə turup Filistiyərləning zeminiyəyə mənğdi. Filistiyərlə bolsa Yizrəəlgə qikti.

30 Xundək boldiki, Dawut wə adəmliri üqinqi künı Ziklagkə yetip kəldi; mana, Amaləklər jənub tərəpkə wə Ziklagkə hujum kilip, Ziklagni wəyrən kilip ot kəyup kəydürğənidi. **2** Ular səhərdiki kiz-ayalları, qəng bolsun, kişik bolsun, ularning həmmisini əsirgə aldı. Ulardin heqkimni oltürməy, həmmisini elip, yoliyə qikkənidi. **3** Dawut əz adəmliri bilən səhərgə kəlgəndə, mana, səhərdə alıkaqan kəyüp tügigənidi; ularning ayallırı wə oşul-kizlıri əsirgə elinoyənidi. **4** Əmdi Dawut wə uning bilən billə boləyan həlkə kattik yioyə-zar kətürüxti, taki maşdurı kəlmioyquə yioylaxti. **5** Dawutning ikki ayalı, Yizrəəllik Ahinoəm bilən Karməllik Nabaldin tul kəloyan Abigailmu əsirgə elinoyənidi. **6** Dawut kattik əzablandı; qünki barlık halayik, hər biri əz oşul-kizlıri üqün kəyoyurup oşəzəpliniş uni qalmaqəsək kilip oltürəyli, deyixiwatatti. Əmma Dawut əzini Hudasi Pərwərdigardin kuy-kəwəwətləndürdi. **7** Dawut Ahiməlkəning oşlı kahin Abigailu: — Əfodni yenimoyəyə elip kəlgin, dedi. **8** Dawut Pərwərdigardin: — Bu kəxunni kəşoyaymu? Ularoyə yetixələrmənmu? — dəp soridi. U: — Kəşoyay; sən jəzmən ularoyə yetixiwəlisən həm həmmisini kəyturup kələləysən, dedi. **9** Dawut wə uning bilən billə boləyan ətə yüz adəm berip Besor wədisioyə yetip kəlgəndə, kəynidə sərilüp kəloyanlar xu yərdə kəldi. **10** Dawut əzi tət yüz adəm bilən dawamlıq kəşoyay mənğdi; ikki yüz adəm həlsirəp kətkəqə, Besor wədisidin oşəlməy kəynidə kəloyanidi. **11** Ular dalada Misirlik bə adəmi uqratti. Ular uni Dawutning kəxiyəyə elip kəlip, uningəyə nə berip yegüzdi, su iştüzdi; **12** uningəyə bir parqə ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimə bərdi. U buları yəp, uningəyə kəytidin jan kirdi; qünki u üq keqə-kündüz nə yemigən, sumu iştigənidi. **13** Dawut uningdin: — Sən kimgə təwə? Sən kəyərlikсэн? — dəp soridi. U: — Mən Misirlik yigiti bolup, bir Amaləknəng kəlimən. Ləkin mən üq kün ilgiri kəsəl bolup kəloyaqə, oşojam meni taxlıwətti. **14** Biz əsli Kərtiyərləning yurtining jənub tərəpigə wə Yəhuda zeminiyəyə wə Kəlabən zeminining jənub tərəpigə hujum kilip buləng-taləng kilduk; xundəklə Ziklagni kəydürəwətkəniduk, dedi. **15** Dawut uningdin: — Bizni u [dixməni] kəxunni tərəpkə baxlap baraləmsən, dedi. U: — Hudaning nami bilən mən seni oltürməymən, seni oşojəngning kəliyoymu tutup bərməymən dəp kəşəm kışilsə, silini u kəxunning kəxiyəyə baxlap baray, dedi. **16** Uni u yərgə baxlap barəyanda, mana ular pütkül yərgə yeyilip, yəp-iqip Filistiyərləning zeminiyin həm Yəhuda zeminiyin aləyan qəng oljilirdin hux bolup ussul oynixiwatatti. **17** Əmma Dawut xu künı gugumdin tartip ikkinqi künı kəqkiyə uları urup kirdi. Təgigə minip bə dər kəqən tət yüz yigittin baxkə heqbir adəm kəqip kütulmidı; **18** wə Dawut Amaləklər buləwəloyan həmmə nərsini yəndurup aldı; özining ikki ayalinimə kətkuzəwəldi. **19** Amaləklər elip kətkən oşul-kiz, mal-mülüklər wə baxkə həmmə nərsini Dawut ulardin kəyturəwəldi. Həqnemə, qəng bolsun kişik bolsun qixüp kəlmioyanidi. **20** [Dawutning adəmlidi] kəyturəwəloyan mallirining aldioyə [oljə lojəni] baxkə koy wə kala padiləri selip həy dər kətiwatatti. [Uning adəmliri] kətiwətip: — Bulər Dawutning oljisi, deyixti; Dawut ularning həmmisini əzige aldı. **21** Dawut həlsizlinip

ezi bilan billə baralmioqan Besor wadisining boyida kaldurup kətkən ikki yüz adəmnin gəxiəyə yetip kəldi; ular Dawut wə uning bilən kəlgən adəmlərinin aldioğa çiqti, Dawut həlkənin gəxiəyə bərip ularoğa salam kildi. **22** Ləkin Dawut bilən barəjanlarning arisidiki rəzil adəmlər wə ərziməslərinin həmmisi qəpup: — Bular biz bilən barmioqandin keyin biz yandurup aloqan oljidin ularoğa həq nemə bərməyli. Ular pəkət hər biri öz hotunbalilirini elip kətsun, dedi. **23** Əmma Dawut: — Yağ, i buradərlirim; Pərwərdigar bizgə təksim kəloqanni [ularoqimu təksim] kəlmisəğ bolmaydu. Qünki U bizni qəşqəp bizningkigə təjawuz kəloqanlarni qəlimizəyə tapxurdi. **24** Bu ixta kim silərgə maqul dəydu? Qünki soquxqə qəxkəninin ülüxi kəndəğ bolsa yök-təqləroğa kərioqularningmu ülüxi xundəğ bolidu; həmmə adəm tənğ bəlüxsun — dedi. **25** Xu kəndin tartip bu Israil üqün həküm-bəlgilimə kəlip bəkitildi. Bügüngiqə həmə xundəğ. **26** Dawut Ziklagqə yetip kəlgəndə, oljidin dostliri boləjan Yəhuda aqsəkəllirioğa əwətip: — Mana, Pərwərdigarning dükmənliridin aloqan olja silərgə bir sovoqət bolsun, dedi. **27** U oljidin həmə Bəy-tədikilərgə, jənuviy Ramottilərgə, Yattirdikilərgə, **28** Aroərdikilərgə, Sifmottilərgə, Əxtəmoədikilərgə, **29** Rəqəldikilərgə, Yərahməəlliklərinin xəhərliridikilərgə wə Kəniylərinin xəhərliridikilərgə, **30** Horməhtikilərgə, Kəraxəndikilərgə, Atəktikilərgə, **31** Həbrəndikilərgə wə Dawut wə adəmliri billə yürgən həmmə yərdikilərgə sovoqət əwətti.

31 Əmdi Filistiyələr Israil bilən jəng kildi. Israilning adəmliri Filistiyələrinin aldidin qəqip, Gilboa təoqida kərip yikildi. **2** Filistiyələr Saul wə uning oqullirini tap bəsip qəşqəwatətti. Filistiyələr bolsa Saulning oqulliri Yonatan, Abinadab, Məlkixuani urup əltürdi. **3** Saulning ətrapini urux qəplidi; okyaqılar Sauloğa yetixti; u ya oqi bilən əojir yəriləndurildi. **4** Andin Saul yəroq kətürgüqisigə: — Kəliqinini suoqurup meni sanjip əltürüwətkin; bolmisa bu hətnisizlər kəlip meni sanjip, meni horlukqə qəyuxi mumkin, dedi. Ləkin yəroq kətürgüqisi intəyin kərkəp kətip, unimidi. Xuning bilən Saul kəliqni elip üstigə əzini taxlidi. **5** Yəroq kətürgüqisi Saulning əlginini kətip, umu ohxəlxə əzini kəliqning üstigə taxlap uning bilən tənğ əldi. **6** Xuning bilən Saul, üq oqli, yəroq kətürgüqisi wə uning həmmə adəmliri xu kəndə biraqlə əldi. **7** Əmdi wədinin u təripidiki həmdə İordan dəryəsinin bu yəkədidiki Israillər əskərlirininin qəqənləkinini wə Saul bilən oqullirininin əlginini kərginidə, xəhərlərnə taxlap qəqti, Filistiyələr kəlip u jəylərdə orunlaxti. **8** Əmdi xundəğ boldiki, ətisi Filistiyələr əltürülənlərinin kiyim-kəqəklirini salduruwəloqili kəlgəndə Gilboa təoqida Saul bilən oqullirinininin əlük yətkənləkinini kərdi. **9** Ular uning bəxini kəsip sawut-yəroqlirini saldurup bularni Filistiyələrinin zəminininin həmmə yərlirigə apirip buthanilirida wə həlkənin arisida bu hux həwərnə tərəkətti. **10** Ular uning sawut-yəroqlirini Axtərot buthanisida qəyup əlükini Bəy-tə Xəhərliridiki səpiloğa əsip qəydi. **11** Əmdi Yəbəx-Giləadta olturoqulər Filistiyələrinin Sauloğa nemə kəloqinini əngliqəndə **12** ulərinin iqidiki həmmə bəturərlə atlinip kəqiqə mənqip, Saul bilən oqullirininin əlüklirini Bəy-tə Xəhərliridiki səpildin

qəxürüp, ularni Yəbəxkə elip bərip u yərdə kəydürdi. **13** Andin ulərinin sənqəklirini Yəbəxtiki yuloqunininin tūwigə dəpnə kəlip yəttə kün roza tutti.

Samu'il 2

1 Saul o'lgandin keyin, Dawut Amalaklarni kirojin kilip yenip kalganda, u Ziklagda ikki kun turdi. **2** Uchinchi kuni xundak boldiki, mana Saulning laxkergahidini kiyimi yirtik wə bexioja topa-qang qaqkan bir adəm kaldi. U Dawutning kexioja kalganda, yergə yikilip bax urdi. **3** Dawut uningdin: Nədin kəlding? dəp soridi. U jawap berip: Israilning laxkergahidini keqip kəldim — dedi. **4** Dawut uningdin: Ix kəndak boldi? Manga dəp bərgin, dedi. U: Həlk jəngdin kaqti, həlktin bək jik kixi soxuxta əldi. Saul bilən oqli Yonatanmu əldi, — dedi. **5** Dawut həwər elip kəlgən yigittin: Saul bilən oqli Yonataning əlginini kəndak bilding? — dəp soridi. **6** Uningoja həwər bərgən yigit: Mən tasadiپی Gilboa teojoja qikkənidim, mana Saul nəyziyə yəlinip turuptu; jəng harwiliri wə atliqlar uningoja hujum kilip uni koşlawatatti. **7** U kəynigə qarap meni kərtip qakirdi. Mən «Mana mən», dedim. **8** U: Oziing kim bolisən, dəp məndin soriwidi, mən Amaləklərdinmən, dedim. **9** U yənə manga: Üstümdə turup meni əltürwətkin; gərgə jənim məndə bolsimu, mən bək əzəplinip ketiwatimən — dedi. **10** Xunga mən uning üstidə turup, uni əltürdü, qünki, u xu halda yikilsila, tirik qalmaydiəjanlikini biləttim. Andin bexidiki tajni wə bilikidiki biləzükni elip muxu yərgə ojojamoja elip kəldim, — dedi. **11** Xuan Dawut əz kiyimlirini yirtip, tilma-tilma kiliwətti; uning bilən boləjan barlik adəmlərmu həmə xundak kildi. **12** Ular Saul bilən oqli Yonatan üçün, Pərwərdigarning həlki üçün, xundakla Israilning jəməti üçün matəm tutup ah-zar kərtürüp kəxkiqə roza tutti; qünki ular kiliq astida yikilip qaza kiləjanidi. **13** Dawut uning əziyə həwər bərgən yigittin: Kəyərdin sən? — dəp soridi. U: Mən bir Amalək musapirning oqlimən — dedi. **14** Dawut uningoja: Sən kəndakmu Pərwərdigarning məsih kiləjanini halak kilixkə kolungni soxuztin kərkəmiding? — dedi. **15** Andin Dawut əz oqulamiridin birini qakirip uningoja: Buyakka kəl, uningoja etilip berip, uni əltürgin — dəp buyrudi. Xuning bilən u uni uruwidi, [Amalək] əldi. **16** Dawut uningoja: Qan kəzring bəxingoja qüxsun! Qünki əz əozjing Pərwərdigarning məsih kiləjanini əltürgininggə guwahlik berip əyibildi, — dedi. **17** Xuning bilən Dawut Saul bilən oqli Yonatan üçün matəm tutup mundaq bir nəzmə oqudi **18** (u «Okya» dəp atəlan bu nəzməni pütkül Yəhuda həlkiyə əgitingar, dəp buyrudi. Dərwəyə u «Yaxar» degən kitabta pütülgəndi): — **19** — I Israil, sening güzəl əzizing yuxiri jayliringda kirojin bolup yatidu! Palwanlar xundak dəhətlik yikildiəju! **20** Gat xəhiridə bu həwəni bərmənglar, Axkelonning koqlirida uni elan kilmənglar, Filistiyining kizliri xadlanmisun, Hətnisizlərnin kizliri təntənə kilmisun! **21** I Gilboa taqliri, üstüngləroja nə xəbnəm bolmisun, nə yamoqur qüxmisun, Nə silərdə kətürülmə hədiyələr üçün həsul beridiəjan etizlar yənə kərimmisun! Qünki u yərdə palwanlarning kəlkini buləandi; Saulning kəlkini yaə bilən sürülməydiəjan boldi. **22** Kirilidiəjanlarning kəninə təkəyə, Palwanlarning tenidiki yəojini qapmay, Yonataning okyasi heqqaqan [jəngdin] yənojan əməs, Saulning kiliqi heqqaqan kinqoja kaytқан əməs. **23** Saul bilən Yonatan həyat wəktidə səyümlük həmə yekimlik idi,

Ular əlümidimu bir-biridin ayırlimidi; Ular bürtüklərdin qakkan, xirlərdin küllük idi. **24** I Israil kizliri, Saul üçün yiojlanglar, U siləni bəzəp kizoqur kiyimləni kiydürüp, Kiyimlirənglarni altun zibu-zinnət bilən zinnətligəndi. **25** Palwanlar kəskin jəngdə xundak dəhətlik yikildiəju! Yonatan yuxiri jayliringda kirojin bolup yatidu! **26** Sən üçün həsrətə kəldim, i inim Yonatan! Manga xunqə səyümlük iding! Manga boləjan muhəbbitin kəltis idi, Hətta kiz-ayallarning muhəbbitidin artuk idi. **27** Palwanlar xundak dəhətlik yikildiəju! Jəng korəlliri xundak dəhətlik wəyran kilindiəju!»

2 Andin keyin Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Yəhuda xəhərlirining birigə qikaymu? dedi; Pərwərdigar uningoja: — Qikkin, dedi. Dawut, nəgə qikay? — dəp soriwidi, U: Həbronəja qikkin — dedi. **2** Xuning bilən Dawut ikki ayali bilən, yəni Yizraəlik Ahinoam wə əsli Karməlik Nabəling ayali boləjan Abigail bilən u yərgə qikti. **3** Dawut uning bilən birgə boləjan adəmlərnin hər birini həmə ularning hər biri əz eyidkiləni u yərgə elip qikti; ular Həbronning xəhərliridə olturəkləxti. **4** Yəhudaning adəmlirimu u yərgə kəlip Dawutni Yəhuda jəmətiyə padixə boluxkə məsih kildi. Dawutkə Saulni dəpnə kiləjanlar Yəbəx-Gileadtikilər, dəp həwər berildi; **5** Dawut Yəbəx-Gileadtikilərgə əlqilər əwətip ularəja: — «Ojojənglar boləjan Sauləja xundak yaxhilik kilip, uni dəpnə kiləninglar üçün Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata kiləyaz. **6** Pərwərdigar silərgə mehribanlik wə əz wəpalikini kərsətkəy; silər bundak kiləninglar üçün mənmu bu yaxhiliklərləni silərgə kayturimən. **7** Əmđi həziz əoyərtəlik bolunglar; qünki ojojənglar Saul əldi, Yəhuda jəməti mən məsih kilip, əzilirigə padixə kildi» — dəp həwər yetküzdi. **8** Əmma Saulning kəoxunining sərdari Nərnin oqli Abnər Saulning uqli Ixbəxtəni Məhanəmoja elip berip, **9** uni Gileadkə, Gəxuriyləroja, Yizraəlgə, Əfraimoja, Binyaminəja wə xundakla pütkül Israiləja padixə kildi. **10** Saulning oqli Ixbəxtə padixə boləjanə kirik yaxkə kirgəndi. U Israilning üstidə ikki yil səltənət kildi. Həlbuki, Yəhuda jəməti Dawutkə əgixətti. **11** Dawutning Həbronəda Yəhuda jəməti üstidə səltənət kiləjan wəktə yəttə yil altə ay boldi. **12** [Bir küni] Nərnin oqli Abnər Saulning oqli Ixbəxtəning adəmliri bilən Məhanəmidin qikip Gibeonəja bardi. **13** Xu qəojdə Zəruiyəning oqli Yoab bilən Dawutning adəmliri qikip ular bilən Gibeondiki kəlnin yənidə uqraxti. Ularidin bir tərəp kəlnin u yəkida, yənə bir tərəp kəlnin bu yəkida olturdi. **14** Abnər Yoabkə: Yigitlər koqur əldimizdə elixip oynisun — dedi. Yoab: Kəpsun — dedi. **15** Ular bəkitilgən san boyiqə Binyamin bilən Saulning oqli Ixbəxtə tərəptin on ikki kixi wə Dawutning adəmliridin on ikki kixi qikip olturiəja ətti. **16** Ular bir-birining bəxini kəmallap tutup hər biri rəqibining bəkinəja kiliqi bilən sanjixti, həmmisi yikilip əldi. Xuning bilən u yəz «Kiliq bislirining etizi» dəp ataldi; u Gibeondidur. **17** U kündiki boləjan soxuxux intayin əxəddiy boldi; Abnər bilən Israilning adəmliri Dawutning adəmliri tərəpidin məəşlap kilindi. **18** Xu yərdə Zəruiyəning oqulliri Yoab, Abixay wə Asahəl degən üçəylən bar idi. Asahəl huddi daladiki jərəndək qakkan idi. **19** Asahəl Abnərnin kayidin koşlap yügürdi; Abnərgə əgixip onəja yaki soləja

burulmay tap besip koʻqlidi. **20** Abnər kəynigə qarap: Sən Asahəlmusən? — dəp soridi. U: — Xundak, mən xu, dəp jawab bərdi. **21** Abnər uningəy: Ya ongoʻya ya soləja burulup yigitlarning birigə hujum kilip uning yarioqini əzūnggə tartiwaləjin, dedi. Ləkin Asahəl uni koʻqlaxtin buruluxka unimidi. **22** Abnər Asahəlgə yənə: Məni əmđi koʻqlimay burulup kətkin; mən sən nemə dəp urup yikitkudəkmən? Undak kilsam akang Yoabning alđida kəndəkmə yüzümmi kətürüləymən? — dedi. **23** Ləkin Asahəl yənila koʻqlaxtin tohtimidi; xuning bilən Abnər nəyzişining tutqūqini uning kərsikioʻja tikiwətti. Nəyze dümbisini tixip qikti; u xu yərdə yikilip əldi. Xundak boldiki, Asahəl yikilip əlgən yərgə hazir kelidəjan hər bir kixilər u yərdə tohtap kalidu. **24** Xuning bilən Yoab bilən Abixay Abnərni koʻqlaxti. Kün patkənda ular Gibəonning qəligə mangidəjan yolning boyioʻja, Giah yezisining udulidiki Ammah edirlikioʻja yetip kaldi; **25** Binyaminlar bolsa Abnərning kəynidə kəxundək səp bolup, bir dəng təpisiğə qikipturdi. **26** Abnər Yoabni qəkirip: Kiliq daim adəmlərni yəp turuxi kərakmu? Bu ixlarning əkiwiti pəkət əq-adawəttin ibarət bolidəjanlikini bilməmsən? Sən qaçanəjoʻja həlkərgə: «Kerindaxlirləgəni koʻqlaxtin tohtanglar» dəp buyrumay turiverisən? **27** Yoab: Hudaning həyati bilən kəsəm kilimənkə, əgər sən muxu səzni kiliməjan bolsang, kəpəqiləknig heqbir kerindaxlirləni koʻqlaxtin ətigəngiqimu yanmaytti — dedi. **28** Buning bilən Yoab kanay qaldi; həmmə [Yəhudalar] xuan tohtidi wə kayta İsrailni koʻqlimidi, ular bilən kayta jəng kilixmidi. **29** Abnər bilən adəmliri bolsa keqiqə mengip, Arabah tüzlənglikidin qikiptur, İordan dəryasidin ətəp Bitron dəgən pütkül yurtni kezip ətəp, Maḥanayimoʻja yetip kaldi. **30** Yoab Abnərni koʻqlaxtin yenip barlik adəmlərni jəm kildi. Asahəldin bəxka Dawutning oʻqamliridin on tokkuz adəm yoq qikti; **31** Ləkin Dawutning adəmliri Binyaminlardan wə Abnərning adəmliridin üq yüz atmix kixini urup əltürgənidi. **32** Ular Asahəlni elip Bəyt-Ləhəmdə əz atisining kəbrisidə dəpnə kildi; andin Yoab bilən adəmliri keqiqə mengip, tang atkənda Həbronəja yetip kaldi.

3 Həlbuki, Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng uzun wəkitkəqə dawamlaxti; Dawutning jəməti barəqanseri küqəydi, ləkin Saulning jəməti barəqanseri əjizləxməktə idi. **2** Həbronda Dawut bir kənəqə oʻqulluk boldi, uning tunjisi Amnon bolup, Yizrəellik Ahinoəmdin tuəuldi; **3** ikkinçisi Kileab bolup Karməllik Nabalning ayali boləjan Abigəildin tuəuldi. Üqinçisi Abxəlom idi. U Gəxorning padixahı Talmayning kizi Maakahdin tuəuləjanidi, **4** tətinqisi Adoniya bolup Həggittin tuəuləjan idi. Bəxinçisi Xəfatiya bolup Abitəldin tuəuləjan idi. **5** Altinqisi Yitriam bolup Dawutning ayali əglaḥdin tuəuldi. Dawutning bu alte oʻqlining həmmisi Həbronda tuəuldi. **6** Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng dawamida, Abnər Saulning jəmətidə əz həkūqini küqəytti. **7** Əmđi Saulning bir kiniziki bar idi; u Ayahning kizi bolup, ismi Rizpəh idi. Bir kün İxboxət Abnərgə: Nemixka atamning keniziki bilən billə boldung? — dedi. **8** Abnər İxboxətning bu səzliřigə intayin əqqiklinip mundaq dedi: — «Mən bügünki kündimə atang Saulning jəmətigə,

uning uruq-tuəqanliriəja wə dostliriəja məhrəbanlik kərsitip, sən Dawutning kəlioʻja tapxuriməjan tursam, mənə Yəhudəjoʻja təwə bir itining bəxidək kərtip, bügün bu hotun üqün mənə gūnahka buyruməqimusun? **9** Mən Pərwərdigarning Dawutka kəsəm bilən wədə kəlioʻjindək kilmisam Huda mənki Abnərni kəttik ursun wə uningdin artuk ursun! **10** — yəni, padixahlikni Saulning jəmətidin yetkəp, Dawutning təhtini Dədin Bəer-Xəbaəjoʻja pütkül İsrail bilən Yəhudəning üstigə tiklimisəm! **11** İxboxət Abnərdin kərkəp, uningəja jawəbən bir əojiz səz kilixkimə jür'ət kiləlmidi. **12** Abnər bolsa əzi üqün əqliləni Dawutning kəxioʻja mangdurup uningəja: Zəmin kimmingki? Mən bilən əhdə tüzgin, mənning kəlum sening təripingdə bolup, pütkül İsrailni sanga mayil kilimən — dedi. **13** Dawut jawab berip: — Bolidu, mən sən bilən əhdə kilay. Pəkət birlə ixni tələp kilay; mənning kəximəje kəlgənda Saulning kizi Mikəlni elip kəlmisəng, yüzümmi kərelməysən, dedi. **14** Andin Dawut İxboxətning kəxioʻja əqliləni mangdurup: Mən bir yüz Filistiynig hətniliki bədili bilən əlojan ayəlim Mikəlni mənə kayturup bərgin — dedi. **15** İxboxət adəm əwətip Mikəlni uning eridin, yəni Laixning oʻqli Pəltiyəldin elip kaldi. **16** Ləkin uning eri Bahuriməjoʻja uning kəynidin yioʻqləjan peti əgixip mangdi. Ahir berip Abnər uningəja: — Yenip kətkin, dewidi, u kaytip kətti. **17** Əmđi Abnər İsrailning əksəkəlliriəja: Silər burun Dawut üstimizgə padixah bolsun, dəgən arzu-istəktə boldunglar. **18** Əmđi həzir hərikət kilinglar; qünki Pərwərdigər Dawut təqrisida: — Kəl-bəndəni Dawutning kəli bilən İsrail həlkəmmi Filistiyəlarning kəlidin, xundəkla barlik dükmənlirining kəlidin kutkuzimən, — dəganidi. **19** Abnər yənə Binyaminlarning kulikəojimə muxu səzlərni eytti. Andin İsrail bilən Binyaminning pütkül jəmətining arzu-istəklirini Dawutning kulikəjoʻja eytixka Həbronəja bərdi. **20** xundək kilip Abnər yigirmə adəmming həmrəhlikidə Həbronəja Dawutning kəxioʻja kəlgənda Dawut Abnər wə uning adəmlirigə bir ziyarət təyyarlıdi. **21** Abnər Dawutka: Mən kəzojilip pütkül İsrailni əojam padixahning əldəjoʻja jəm kilay, ular sening bilən əhdə kilixsun, andin sən əz kənglūng halioʻjaning bərliki üstidin səltənət kiləlayidəjan bolisən, dedi. Xuning bilən Dawut Abnərni yoloʻja selip koydi, u amən-esən kaytip kətti. **22** Mana, xu əsnəda Dawutning adəmliri bilən Yoab bir yərgə hujum kilip nuroqun olja elip kaytip kaldi. Ləkin Abnər xu qəoʻjə Həbronda Dawutning kəxida yoq idi; qünki Dawutning uzitip koyuxi bilən amən-esən kaytip kətkənidi. **23** Yoab wə uning bilən boləjan pütkül kəxun yetip kəlgənda, həlk uningəja: Nərnig oʻqli Abnər padixahning kəxioʻja kaldi, padixah uni yoloʻja selip koyuxi bilən u amən-esən kaytip kətti — dedi. **24** Andin Yoab padixahning kəxioʻja berip: Bu sening nemə kiləojining?! Mana, Abnər kəxingə kəptu! Nemixka uni yoloʻja selip koydug? U həzir ketiptu! **25** Sən Nərnig oʻqli Abnərni bilisənəju! Uning kəlix jəzmən sənə əldəx üqün, sening qikiptur-kiridəjan yolonni, xundəkla barlik ix-pəaliyitignə biliwəlix üqündur, — dedi. **26** Yoab Dawutning kəxidin qikixi bilən u həwəqiləni Abnərning kəynidin mangdurdı. Ular uni Siraḥ kudukuning yənidin yəndurup elip kaldi; ləkin Dawut bu ixtin bihəwər idi. **27** Abnər Həbronəja yenip

kəlgəndə Yoab uni xəhər qowukıda uqritip, «Sanga dəydiyona məhpiy səzüm bar idi» dəp uni bir qətkə əkilip u yərdə inisi Asahəlnin qan kışasini elix üqün kōrsikioja piqəq saldi, xuning bilən u əldi. **28** Keyin, Dawut bu ixni anglap: Mən wə padixahlikim Pərwərdigarning aldida Nərnin oqlı Abnərnin aqқан qeni üqün manggü bigunahdurmiz; **29** [uning kenini aqқuzux] gunahı Yoabning bexioja wə atisining jamətinin bexioja qaynam bolup qūxsun; Yoabning ailisidin aqma yara kesili, yaki mahaw kesili, yaki hasioja tayanotuqi, kiliqtin elgüqi yaki ax-tülüksizlər əksümisun! — dedi. **30** Xundak kılıp, Abnər Gibeondiki jəngdə ularning inisi Asahəlni əltürğini üqün, Yoab bilən inisi Abixay uni əltürdi. **31** Dawut Yoabka wə uningəja əgəxkən barlık həlkə: Kiyimliringlarni yirtinglar! Bəz kiyim kiyinglar! Abnərnin [meyiti] aldida matəm tutunglar! dedi. Dawut padixah [Abnərnin] jinazisining kəynidin mangdi. **32** Ular Abnəni Həbronda dəpna kildi, padixah Abnərnin qəbrisinin yenida awazini kəttürüp yioqlidi; həlkənin həmmisimu yioqlaxti. **33** Padixah Abnər üqün mərsiyə oқup: — «Abnərnin əhməktək elgini toqrimu? **34** Kōlliring baoləşlik bolmisisun, Putlurung ixkəllik bolmisisun, Ləkin sən kixilərimin rəzillərnin kōlida yikilənidək, yikilip elgənsən!» — dedi. Xuning bilən həlkənin həmmisi uning üqün yəne yioqlaxti. **35** Andin barlık həlkə Dawutning yenioja kelip, uningəja kün patquəq taməq yeyixni ətündi. Əmma Dawut kəsəm iqip: Mən kün patmasta ya nan ya bəxka hərkəndək nərsini tetisam, Huda meni ursun yaki uningdin artuk jazalisun, — dedi. **36** Barlık həlkə buni bayqap, bu ixtin razi boldi; əməliyəttə padixah kıləjan hər bir ix barlık həlkəni razi kılatti. **37** Xuning bilən barlık həlkə, xundakla pütkül İsrail xu küni Nərnin oqlı Abnərnin əltürüləxinin padixahning kərsətmisi əməslikini bilip yətti. **38** Padixah əz hizmətkarlırioja: Biləmsilər? Bügün İsrailda bir sərdar, uluq bir zat yikildi! **39** Gərqə mən Məsih kılınip padixah tikləngən bolsamun, mən əjiz bir bəndəmə. Bu adəmlər, yəni Zəruiyənin oqullirininin wəhxiyilikini mən kəttürəlmigüdəkmən; Pərwərdigar rəzillik kıləjuqining rəzillikini əz bexioja qaytursun! — dedi.

4 Saulning oqlı Abnərnin Həbronda elginini angləjənda kōli boxixip kətti, barlık İsrail dəkkə-dükkigə qıxti. **2** Saulning oqlınınin qoxuninin aldin yürər kışmida ikki sərdari bolup, birinin ismi Baana, yəne birinin ismi Rakab idi. Ular Binyamin qəbilisidin boləjan Bəərotluk Rimmənnin oqulliri idi (qünki Bəərot Binyamin qəbilisigə təwə həsəblinatti; **3** ləkin Bəərotluklar Gittaiməja qeqip berip u yərdə bu künigə musapirdək yaxawatidu). **4** Saulning oqlı Yonatanning bir oqlı bolup, puti aqsaq idi. Saul bilən Yonatanning elgənliki toqıruluk hawər Yizrəlgə yətkəndə, u bəx yaxka kirgən idi. Inik anisi uni elip qaqtı; ləkin xundak boldiki, u aldirap yügürgəqə, bala qıxup ketip, aqsaq bolup qaləjanidi. Uning ismi Məfiboxət idi. **5** Əmdi bir küni Bəərotluk Rimmənnin oqulliri Rakab bilən Baana, qingki qūx wəktida İxboxətnin əyigə bardı. İxboxət qūxlük uyquda uhlawatqanıdi. **6** Ular buoqday alimiz degənni bahəne kılıp, əyining iqkirigə kirip, İxboxətnin kōrsikioja [piqəq] sanjidi. Andin Rakab wə Baana, qeqip

kətti **7** (ular İxboxət hujrisida kariwatta yatқinida, əyigə kirip, uni əltürgəndi). Ular uning kallisini kesip, andin kallisini elip qeqiqə Arabah tizənglikidin mengip ətti. **8** Ular İxboxətnin kallisini Həbrənoja, Dawutning kexioja elip berip, padixahka: Mana, bu janablırining jenini izdigən dūxmənliri Saulning oqlı İxboxətnin kallisi! Bügün Pərwərdigar oqəjan padixahni Saul bilən nəslidin intikəm elixka muysəsar kildi — dedi. **9** Dawut Bəərotluk Rimmənnin oqulliri Rəkab bilən inisi Baana: Meni barlık kiyinliklərdin kutquzəjan Pərwərdigarning həyatı bilən kəsəm kılımənkə, **10** burun birsi Dawutka hux hawər elip kəldim, dəp oylap, manga: — Mana, Saul əldi, dəp kəlgəndə, mən uni elip Ziklagə əltürüwəttim. Bərhək, mana bu uning yətküzgən həwiririnin mukapəti boləjanidi! **11** Əmdi mən xundak kıləjan yərdə, rəzil adəmlər əz əyidə orunda yatқан bir həlkəni kixini əltürgən bolsa, mən nemə kıləy?! Uning aqқан kərzini silərnin kolunglardin elip, siləni yər yüzidin yətkətmədim? — dedi. **12** Dawut oqlamlirioja buyruk kılıwidi, ular bularni kəti kildi. Ularning kol-putlirini kesip, ularni Həbrondiki kəlnin yenida esip qoydi; ləkin ular İxboxətnin bexini elip Həbronda Abnərnin qəbrisinə dəpna kildi.

5 Andin keyin İsrailning barlık qəbililiri Həbrənoja Dawutning kexioja kelip: Qərisila, biz əzlririnin ət-səngəkliridurmiz! **2** Burun Saul bizning üstimizdə səltənət kıləjəndim İsrail həlkigə jənggə qikip-kirixkə yolbaxqı boləjan əzli ri idilə; Pərwərdigar siligə: Sən Mənin həlkim İsrailning padiqisi bolup, ularni bəqisan, İsrailning əmiri bolisan, degəndi — dedi. **3** Xuning bilən İsrailning həmmə aqsaqalliri Həbrənoja padixahning kexioja kəldi; Dawut padixah Həbronda, Pərwərdigarning aldida ular bilən əhdə tüzüxti. Andin ular Dawutni İsrailəja padixah boluxka məsih kildi. **4** Dawut padixah boləjənda ottuz yaxka kirgən bolup, kirik yil səltənət kildi. **5** U Həbronda Yəhudənin üstidə yəttə yil altə ay səltənət kılıp, Yerusalemdə pütkül İsrail bilən Yəhudənin üstidə ottuz üq yil səltənət kildi. **6** Padixah əz adəmliri bilən Yerusaleməja qikip, xu zeminda turəjan Yəbusiyar bilən yəng kıləjili bardı. Ular Dawutka: Sən bu yərgə kirəlməysən, bəlkə hətta korlar bilən aqsaqlar seni qekindüridu! — dedi. Qünki ular: «Dawut bu yərgə kət'iy kirəlməydu», dəp oylaytti. **7** Ləkin Dawut Zion korojini aldi (bu yər Dawutning xəhiri dəp atilidu). **8** Dawut u küni: Kimki Yəbusiyarni uray dəse sünggüq bilən qikixi kerək, andin u Dawut qin-qinidin əq kəridəjan bu kor, aqsaqlar bilən [həsəblaxlaydu], dedi. Xuning bilən «Korlar ya aqsaqlar əyigə kirmisun» dəydiyənə makal pəyda boldi. **9** Xundak kılıp Dawut korojənda tural wə yərnəni «Dawutning xəhiri» dəp atidi. Dawut xəhərnin ətrəpioja Millodin tartip iq tərəpkimə imarət saldi. **10** Dawut barəjənsəri kudrət tapti; saməwi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda Pərwərdigar uning bilən billə idi. **11** Turning padixahı Hiram Dawutning kexioja əqlərnə əwətti wə ular bilən koxup, kedir yaqəqliri, yaqəqqilar wə taxqılarni əwətti; ular Dawut üqün bir orda yasap bardı. **12** Dawut Pərwərdigarning əzini İsrailəja padixah tikləp, əz həlkə İsrail üqün əzining padixahlikini gülləndürgənlisini bilip yətti. **13** Dawut Həbrondin kəlgəndin keyin

Yerusalem din yəna ayallarni wə kenizəklərnı aldi; xuning bilən Dawutka yəna kəp oqul-qizlar tuşuldi. **14** Yerusalem da uning din tuşuloqanlarning isimliri mana mundak idi: Xammua, Xobab, Natan, Sulayman, **15** Ibhər, Elixua, Nəfəg, Yafiya, **16** Elixama, Eliada wə Elifələt. **17** Filistiyələr Dawutning Israiloqa padixah boluxka məshilənginini angliyoqanda, ular həmmisi Dawutni tutkili qıktı, Dawut buni anglapla, qoroqanoqa qüxti. **18** Filistiyələr kelip «Rəfayim jiləjsi»da yeyilip turdi; **19** Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Filistiyərgə qarxi atlinaymu? Ularni kolumoqa tapxurarsənmu? — dedi. Pərwərdigar Dawutka: Qıqkin! Qünki, Mən Filistiyərnı jəzmən kolungoqa tapxurimən — dedi. **20** U waqıtta Dawut Baal-Pərazimoqa bardi. U yərdə Dawut ularni tarmar kildi. U: — «Pərwərdigar mening aldimda düxmənlimin üstigə huddi kəlkün yərnı elip kətkəndək bəstip kirdi» — dedi. Xuning bilən u yərnı «Baal-Pərazim» dəp atidi. **21** Filistiyələr u yərdə ez məbudlirini taxlap kətti; Dawut bilən adəmliri ularni elip kətti. **22** Əm di Filistiyələr yəna qıqıp «Rəfayim jiləjsi»da yeyilip turdi. **23** Dawut Pərwərdigardin yol soridi. Pərwərdigar: Sən u yərgə qıqmay, balki ularning kəynidin aylinip etüp üjmə dərahilirining uduhdin hujum kıləyin — dedi, **24** Xundak boliduki, sən üjmə dərahlikining üstidin ayaq tiwixini anglixing bilənla dərhəl atlan; qünki xu tapta Pərwərdigar Filistiyələrnıng qoxunioqa hujumoqa qıqkan bolidu, — dedi. **25** Dawut Pərwərdigarning uningə əmr kıləyində kılıp, Filistiyələrnı Gibeondin Gəzərgiqə koqlap kirdi.

6 Dawut Israilning arisidin barlık sərhil adəmlərnı yioqıwidi, bular ottuz ming qıktı. **2** Andin Dawut wə uningə əgəxkənlərnıng həmmisi Hudaning əhdə sandukını yətkəp kelix üqün Yəhədadiki Baaləhoqa qıktı; sanduk [mukəddəs] nam bilən, yəni kerublarning otturisida olturuqı samawiy qoxunlarning Sərdari boləyan Pərwərdigarning nami bilən atəlanıdi. **3** Ular Hudaning əhdə sandukını dəngdə olturuxluk Abinadabning eyidə yengı bir hərwiyoqa selip, uni xu yərdin elip qıktı. Abinadabning oçulliri Uzzah bilən Ahıyo u yengı hərwinı həydidi. **4** Ular hərwinı Hudaning əhdə sandukı bilən dəngdə olturuxluk Abinadabning eyidin elip qıktı; Ahıyo əhdə sandukınıng aldidə mangdi. **5** Dawut bilən pütkül Israil jəmətidikilər Pərwərdigarning aldidə təntənə kılıp küy okup qiltar, təmbur, dəp, daka-dumbak wə qanglar qelip ussul oynidi. **6** Ləkin ular Nakonning haminiyoqa kəlgəndə, kalilar aldioqa müdürəp kətkənlik üqün, Uzzah kolini sozup Hudaning əhdə sandukını tutiwaldi. **7** Pərwərdigarning oşəzipi Uzzahka qozəjaldi; u hata kıləyini üqün, uni Huda xu yərdə urdi. Xuning bilən Uzzah Hudaning əhdə sandukınıng yenioqa yikilip əldi. **8** Ləkin Dawut bolsa Pərwərdigarning Uzzahning tenini bəskənlikigə aqqıqlandı wə u yərnı «Pərz-Uzzah» dəp atidi; u yər bügünki künigiqə xundak atilidu. **9** U küni Dawut Pərwərdigardin qorqup: Pərwərdigarning əhdə sandukını ezümningigə qaysı yol bilən əkelərmən? — dedi. **10** Xuning üqün Dawut Pərwərdigarning əhdə sandukını «Dawut xəhri»gə, əziningigə yətkəxni halimidi; Dawut uni elip berip, Gatlik Obəd-Edomning eyidə kəldurdi. **11** Pərwərdigarning əhdə sandukı Gatlik

Obəd-Edomning eyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edom wə uning pütkül eyidikilərnı bərikətledi. **12** Dawut padixahka: — «Pərwərdigar Əz əhdə sandukı wəjədin Obəd-Edom wə uning barini bərikətledi» dəp eytili. Xunga Dawut Hudaning əhdə sandukını Obəd-Edomning eyidin elip qıqıp, huxluk bilən Dawutning xəhriyə elip kəldi. **13** Pərwərdigarning sandukını kətürənlər altə kədam mengip, xundak boldiki, u bir buka bilən bir bordak mozayni qurbanlik kildi. **14** Dawut bolsa kanap əfodni kiyip Pərwərdigarning aldidə küqining bəriyə ussul oynaytti; **15** Dawut bilən Israilning pütkül jəməti təntənə kılıp warkirixip, kanay qelixip Pərwərdigarning əhdə sandukını elip qikiwatatti. **16** Pərwərdigarning əhdə sandukı Dawutning xəhriyə elip kirilginidə, Saulning kizi Mikal derizidin qarap, Dawut padixahning səkrəp Pərwərdigarning aldidə ussul oynawatkanlikini kərup, uni əz kənglidə mənsitmidi. **17** Ular Pərwərdigarning əhdə sandukını elip kirip, Dawut uning üqün tiktürəng qədirning ottursida koymdi. Andin Dawut Pərwərdigarning aldidə kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini sundi. **18** Dawut kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini kəltürüp bolup, halayikka samawiy qoxunlarning Sərdari boləyan Pərwərdigarning namida bəht-bərikət tilidi. **19** U pütkül Israil jəmətigə, ər bilən ayallarning hər birigə birdin qoturmaq, birdin horma poxkili wə birdin üzüm poxkilini təksim kılıp bərdi. Andin həlkning hər biri əz eyigə yenip kətti. **20** Dawut əz ailisidikilərnı mubarəkləx üqün yenip kəlgəndə, Saulning kizi Mikal uning aldioqa qıqıp: Bügün Israilning padixahı əzini xunqə xəraplik kərsəttimə, kəndak? U huddi pəs bir adəmming nomussizlaqə əzini yalinqəqlioqiniyoqa ohxax, hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldidə əzini yalinqəqlidi! **21** Dawut Mikaloqa: Undak [xadlanənim] Pərwərdigar aldidə idi. U atang wə uning pütkül jəmətinı erüp, meni Pərwərdigarning həlki boləyan Israil üstigə baxlamqı kılıp tiklidi. Xunga mən Pərwərdigarning aldidə ussul oynaymən! **22** Əməliyəttə mən ezümni tehimu ərziməs kılıp, əz nəzirimdə ezüm təwən boluxka razimən. Ləkin sən eytkən u dedəklərnıng nəziridə bolsa, hər mətkə sazawər bolimən — dedi. **23** Saulning kizi Mikal bolsa, əlidiyoqan künigiqə bala tuşmıdi.

7 Padixah əz ordisida turatti, Pərwərdigar uningə ətrapidiki barlık düxmənlikridin aram bərgəndin keyin, **2** padixah Natan pəroyəmbərgə: Mana kara, mən kədir yaorıqidin yasəloqan eydə olturimən, ləkin Hudaning əhdə sandukı bir qidirning iqidə turuwatidu — dedi. **3** Natan padixahka jawap berip: Kənglündə nemə oyləyining bolsa, xuni kıləyin; qünki Pərwərdigar sening bilən billidu — dedi. **4** Ləkin kəqidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi Natanəqa kelip mundak deyildi: **5** — Berip kulum Dawutka dəgin: «Pərwərdigar: — «Sən dərwəkə Manga turidəyoqanoqa əy salmaqımusən?» — dəydu. **6** — «Mən Israilarnı Misirdin qıkarəqandin tartip, bu künigiqə bir eydə olturmidim, bəki bir qədirmi makan kılıp, kəzip yürdü. **7** Mən Əzüm barlık Israilar bilən yürəng həmmə yərlərdə, həlkim Israilni padıqi bolup bəkişka əmr kıləyanlarəqa, yəni Israilning hər kəndak qəbilisining bir [yətəkisigə]: Nemixka Manga kədir yaorəqtin bir əy yasımaysılər? —

dəp bakkanmu? **8** Əmdi kulum Dawutka mundaq degin: — Samawiy qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar: — Seni həklim Israiloqa baxlamqi kilip tiklax üqün seni yaylaklardin, koy bekixtin elip kəldim, — daydu, **9** — wə mayli kəyergə barmioqin, Mən haman sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barlik duxmənlingni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə bolojandək seni uluq nam-xəhrətkə sazawər kildim. **10** Mən həklim bolojan Israiloqa bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip əstürimən; xuning bilən ular əz zeminida turidiojan, parakəndiqiliklə uqrimaydiojan bolidu. Rəzillər dəsləptidikidək, xundakla Mən həklim Israil üstigə həkümranlik kilixka həkimlarni təyinligən künlərdidikidək, ularoqa qaytidin zulum salmaydu. Mən hazır sanga həmmə duxmənlingdin aram bərdim. Əmdi Mənkə Pərwərdigar sanga xuni eytip koyayki, Mən sening üqün bir əyni kurup berimən! — daydu. **12** «Künliring toxup, ata-bowiliring bilən [əlümdə] uhliqiningda, Mən əz puxtingdin bolojan nəslingni sening ornungda turozuzup, padixahlikini məzmət kilimən. **13** Mening namim üqün bir əyni yasioquqi u bolidu, wə Mən uning padixahlik təhtini əbədgiqə mustəhkəm kilimən. **14** Mən uningoqa ata bolimən, u Manga oqul bolidu. Əgər u kəbihlik kilsa, uningoqa insanlarning tayiki bilən wə adəm balilirining sawək-dumbalaxliri bilən tərbiyə berimən. **15** Əmma Mən sening aldingda erüwətkən Sauldin məhİR-xəpkitimni juda kilojinimdək, uningdin məhİR-xəpkitimni juda kilmaymən. **16** Xuning bilən sening əyting wə sening padixahliking aldingda həmixə məzmət kilinidu; təhting əbədgiqə məzmət turozuzulidu». **17** Natan bu barlik səzlər wə barlik wəhiyni həqnemə qaldurmay, Dawutka eytip bərdi. **18** Andin Dawut padixah kirip, Pərwərdigarning aldidə olturup mundaq dedi: «I, Rəb Pərwərdigar, mən zadi kim idim, mening əyüm nemə idi, Sən meni muxu dərijigə keturgüdək? **19** Lekin, i Rəb Pərwərdigar, [mening bu mərtiwəm] Sening nəziringdə kiqukına bir ix həsabladi; qünki Sən mən kulungning əyining yirək kəlgüsi toqruluk səzliding; bu həmmilə adəmgə daim bolidiojan ixmu, i, Rəb Pərwərdigar? **20** Əmdi Dawut Sanga yənə nemə desun? Sən Əz kulungni tonuysən, i, Rəb Pərwərdigar! **21** Sən səz-wədəng wəjədin, Əz kənglündikigə asən bu uluq ixning həmmisini kulung bilsun dəp bekitip kilənsən. **22** Xunga Sən uluqsən, i Pərwərdigar; kulaklirimiz barlik angliojinidək, Sening təngdixing yok, Səndin baxka həqkandək ilah yoktur. **23** Həlking Israildək yənə baxka bir əl barmu, ular jahənda alahidə turidu? — Qünki [Sən] Huda ularni Misirdin kutkuzup Əzünggə has bir həlk kilix üqün, xundakla nam-xəhrətkə igə bolux üqün, Əzüng barding; Sən Əzüng üqün Misirdin, əllərdin wə ularning ilahliridin kutkuzup qikkən həlking aldidə zemining üqün uluq wə dəhxətlik ixlarni kilding. **24** Sən həlking Israilni Əzüng üqün əbədgiqə bir həlk boluxka bekitting; Sən, i Pərwərdigar, ularning Hudasi boldung. **25** Əmdi hazır, i Pərwərdigar Huda, Əz kulung wə uning əyi toqrisida eytkən wədənggə əbədgiqə məzmət əməl kilojin; Sən degənliring boyiqə ixni ada kiləyəsən! **26** Sening naming əbədgiqə uluqlinip: — Samawiy qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar Israilning üstidə turidiojan

Hudadur, dəp eytilsun, xundakla Əz kulungning əy-sulalisi sening aldingda məzmət turozuzulsun. **27** Qünki Sən, i samawiy qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar, Israilning Hudasi Əz kulungoqa: Mən sanga bir əy-sulalə kurup berimən, dəp wəhiy kilding; xunga kulung bu duani sening aldingda kilixka jür'ət kildi. **28** Əmdi sən, i Rəb Pərwərdigar, birdinbir Hudadursən, Sening səzliring həkikəttur wə Sən bu bəht-iltipatni Əz kulungoqa wədə kilding; **29** xunga kulungning əy-jəmətini Sening aldingda mənggü turuxka nesip kilip bərikətligəysən; qünki Sən, i Rəb Pərwərdigar, buni wədə kilənsən; bu bəht-iltipating bilən Əz kulungning əy-jəməti əbədgiqə bəht-iltipatka nesip bolidu».

8 Bu ixlardin keyin xundək boldiki, Dawut Filistiyərgə hujum kilip, ularni boysundurdi. Xundək kilip, Dawut Filistiyərgə kilidin mərkəziy xəhəring həkukini aldı. **2** U həm Moabiylaroqa hujum kilip, ularnimu məqlup kildi. U ularni yərgə yatquzup, tana bilən əlqəp, ikki tana kəlgənləni əltürdi, bir tana kəlgənləni tirik kaldurdi. Moabiylar bolsa Dawutka bekinip, uningoqa selik tapxurdi. **3** Andin Zobaħning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'əzər Əfrat dəryasioqa qikip, xu yərdiki həkimiyyətni əzigə qaytidin tartiwalmakqi boləanda, Dawut uningoqa hujum kilip, məqlup kildi. **4** Dawut uning qoxunidin bir ming yəttə yüz atlik əskərnəni wə yigirmə ming piyədə əskərnəni əsir kildi; Dawut hərwa atlirining piyini kəstürdi, lekin əzigə yüz hərwilik atni kaldurup koydi. **5** Dəməxtiki Suriylər Zobaħning padixahı Hədad'əzərgə yərdəm berix üqün qikti, lekin Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming adəmnəni əltürdi. **6** Andin Dawut birnəqqə bargah əskərləni Dəməxtiki Suriylərgə zeminida turozuzdi; xuning bilən Suriylər Dawutka bekinip uningoqa selik tapxurdi. Dawut kəyergə barsa, Pərwərdigar uningoqa nusrət bəretti. **7** Dawut Hədad'əzərgə oqulamliroqa təminləngən altun qalkanni tartiweli, Yerusalemoqa kaltürdi **8** wə Hədad'əzərgə xəhərliri bolojan Bitah bilən Birotay xəhərliridinmu intayin kəp misni koloqa quxürdi. **9** Hamatning padixahı Toy Dawutning Hədad'əzərgə pütün qoxunini məqlup kilojinini anglap, **10** əz oqlı Yorəmnəni Dawutning həlini soraxka wə Dawutning Hədad'əzər bilən jəng kilip uni məqlup kilojinioqa uni təbrikləxkə əwətti. Qünki Hədad'əzər daim Toy bilən jəng kilip keliwatətti. Yorəmnəni kəp misni kəp, altun wə mis kaqa-buyumlarni elip kəldi. **11** Dawut padixah muxlarni wə əzi bəkindurojan həmmə əllərdin, jümlidin Suriylərdin, Moabiylardin, Ammoniylardin, Filistiyərdin wə Amaləklərdin olja əlojan altun-kümüxləni Pərwərdigaroqa atap beoixlidi. Bular Zobaħning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'əzərdin əlojan oljini əz iqigə alidu. **13** Dawut Suriylərnəni məqlup kilip, yəni on səkkiz ming adəmnəni «Xor wadisi»də əltürüp yanəanda, uning nam-dangki heli qikkənidi. **14** U Edomda əskər bargahlirini turozuzdi; pütün Edomda bargahlarni kurdi. Xuning bilən Edomiylarning həmmisi Dawutka bekindi. Dawut kəyergə barsa, Pərwərdigar uningoqa nusrət bəretti. **15** Dawut pütkül Israil üstigə səltənət kildi; u pütkül həlkini sorap, adil həkümlər qikirip adalət yürgüzətti. **16** Zəruyaning oqlı Yoab qoxunning sərdari boldi; Ahiludning oqlı

Yəhoxafat mirza boldi; **17** Ahitubning oqli Zadok bilən Abiyatarning oqli Ahimələk kašin boldi; Seraya diwan begi boldi. **18** Yəhoyadaning oqli Binaya Kəratiyalar bilən Pələtiylarning yolbaxçisi boldi; Dawutning oqullirimo kašin boldi.

9 Dawut: Saulning eyidin tirik qalojan birərsi barmikin, bar bolsa mən Yonatanning hərmidə uningə xapaət kərsitəy? — dedi. **2** Əmdi Saulning ailisidiki Ziba degən bir hizmətkar qalojanidi. Ular uni Dawutning kəxiə qakirdi. Kəlgəndə, padixah uningdin: Sən Zibamu? dəp soridi. U: Pekir mən xu! — dedi. **3** Padixah: Saulning ailisidin birərsi tirik kaldimu? Mən uningə Hudaning xapaətini kərsitəy dəwatimən, — dedi. Ziba padixahqa: Yonatanning bir oqli tirik kaldı; uning ikki puti aksaydu — dedi. **4** Padixah uningdin: U kəyarə, dəp soridi. Ziba padixahqa: U Lo-Dibarda, Ammiəlning oqli Makirning eyidə turidu — dedi. **5** Xunga Dawut padixah kixi əwətip uni Lo-Dibardin, Ammiəlning oqli Makirning eyidin elip kəldi. **6** Saulning nəwrisi, Yonatanning oqli Məfiboxət Dawutning aldioja kəlgəndə, yüzini yərgə yikip, təzim kildi. Dawut: [Sən] Məfiboxətmu? — dəp qakirwidi, u: Pekir xu! — dəp jawap qayturdi. **7** Dawut uningə: Korkmioqin, atang Yonatan üqün, sanga xapaət kilməy kəlməymən; bowang Saulning həmmə yər-zeminlərini sanga qayturup berəy, sən həmixə mening dastihinimdin oqizalinisən — dedi. **8** Məfiboxət təzim kilip: Kulung nemə idi, məndək bir əlük it aliyiləri kədirliğüdək nemə idim? — dedi. **9** Andin padixah Saulning hizmətkari Zibani qakirip uningə: Saulning wə pütkül ailisining həmmə təalluqətini mana mən oqjangning oqlining kəlioja bərdim. **10** Sən bilən oqulliring wə hizmətkarliring uning üqün xu zeminda terikqilik kilip, qikқан məhsulatlırini oqjangning oqlioja yeyixka tapxurunglar. Oqjangning oqli Məfiboxət mən bilən həmixə həmdastihan bolup oqizalinidu, — dedi (Zibaning on bəx oqli wə yigirmə hizmətkari bar idi). **11** Ziba padixahqa: Oqojam padixah kullirioja buyruqanning həmmisigə kəminiliri əməl kildidu, — dedi. Padixah Dawut [yənə]: Məfiboxət bolsa padixahning bir oqlidək dastihinimdin taam yesun — [dedi]. **12** Məfiboxətning Mika degən kikiq bir oqli bar idi. Zibaning eyidə turuwatқанlarning həmmisi Məfiboxətning hizmətkarliri boldi. **13** Əmdi Məfiboxət Yerusalemda turatti; qünki u həmixə padixahning dastihinidin taam yəp turatti. Uning ikki puti aksək idi.

10 Keyin xundək ix boldiki, Ammoniylarning padixahı əldi wə uning Hanun degən oqli ornida padixah boldi. **2** Dawut bolsa: Uning atisi manga iltipət kərsətkəndək mən Nahaxning oqli Hanunoja iltipət kərsitəy, — dedi. Andin Dawut atisining pətisigə [Hanunning] kənglini soraxka öz hizmətkarlıridin birməqçini mangurdurdi. Dawutning hizmətkarliri Ammoniylarning zeminoja kəlgəndə, **3** Ammoniylarning əməldarlıri oqçisi Hanunoja: Sili Dawutni rastla atilirining hərmiti üqün kaxlırioja kəngül sorap adəm əwətiptu, dəp karamla? Dawutning hizmətkarlırini kaxlırioja əwətkini xəhəni paylap uningdin məlumat elix, andin bu xəhəni aqdurux üqün əməsmu? — dedi. **4** Xuning bilən Hanun Dawutning

hizmətkarlırini tutup, saqallirining yerimini qüxürtüp, kiyimlirining bəldin təwinini kəstürtüp, kətini eqip kətküzüwətti. **5** Bu həwə Dawutka yətküzildi; u ularni kütüwəlixka aldioja adəm mangurdurdi; qünki ular intayin nomus həs kəliojanidi. Padixah ularə: Saqalburutunglar əskiqlik Yeriho xəhəridə turup, andin yenip kelinglar, — dedi. **6** Ammoniylar əzlırining Dawutning nəpritiğə uqriqanlıkini bilip, adəm əwətip Bəyt-Rəhəbdiki Suriylər bilən Zobaħdiki Suriylərdin yigirmə ming piyadə əskər, Maakahning padixahidin bir ming adəm wə Tobdiki adəmlərdin on ikki ming adəmni yallap kəldi. **7** Dawut bunı anglap, Yoabning pütkül jənggiwar koxunini [ularning aldioja] mangurdurdi. **8** Ammoniylar qikiq xəhərnin dərwasizining aldida səp tüzidi; Zobaħ bilən Rəhəbdiki Suriylər wə Tob bilən Maakahning adəmliri dalada səp tüzidi; **9** Yoab jəngning aldi həm kəynidin bolidiojanlıkioja kəzi yetip, Israildin bir kisiim sərhil adəmləni iləp, Suriyəlgə kərxı səp tüzidi; **10** qalojanlarni Ammoniylarə kərxı səp tizətin dəp inisi Abixayning kəlioja tapxurp, uningə: **11** — Əğər Suriylər manga küqlük kəlsa, sən manga yərdəm bərgəysən; əmma Ammoniylar sanga küqlük kəlsa, mən berip sanga yərdəm berəy. **12** Jür'ətlik boləjin! Əz həlkimiz üqün wə Hudayimizning xəhərliri üqün baturluk kəlayli. Pərwədigar Əzigə layik kərtəngini kəlioja! — dedi. **13** Əmdi Yoab wə uning bilən boləjan adəmlər Suriyəlgə hujum kəlioja qikti; Suriylər uning aldida kaqti. **14** Ammoniylar Suriylərnin qəqçinini kərgəndə, ularnu Abixaydin kəqip, xəhərgə keriwaldi. Yoab bolsa Ammoniylar bilən jəng kilixtin qekini, Yerusalemoja yenip kəldi. **15** Suriylər bolsa əzlırining Israillarning aldida məqlup boləjinini kərgəndə, yənə jəm boluxti. **16** Hədad'əzar adəmləni əwətip, [əfrat] daryasining neri təripidiki Suriyləni [yardəmgə] qakirip, ularni yətkəp kəldi; ular Helam xəhərigə kəlgəndə, Hədad'əzarning koxunining sərdari Xobak ularəja bəxqilik kildi. **17** Bu həwə Dawutka yətkəndə, u pütkül Israili yioqdurup, Jordən daryasidin etip, Helam xəhərigə bardı. Suriylər Dawutka kərxı səp tizip, uningə hujum kildi. **18** Suriylər yənə Israildin kaqti. Dawut bolsa yəttə yüz jəng harwilikni, kirik ming atlik əskəni kirdi həm koxunining sərdari Xobakni u yərdə əltürdi. **19** Hədad'əzərgə bəkinəjan həmmə padixahlar əzlırining Israil aldida yengilginini kərgəndə, Israil bilən süll kəlixip ularəja bəkindi. Xuningdin keyin Suriylər Ammoniylarə yənə yərdəm birixkə jür'ət kəlmədi.

11 Xundək boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar jənggə atlanəjan wakitta Dawut Yoabni adəmliri bilən həmdə həmmə Israilni jənggə mangurdurdi; ular Ammoniylarning zemini wəyan kilip, Rabbah xəhərinı muhasirigə aldi. Ləkin Dawut Yerusalemda kałdı. **2** Bir küni kaqtə Dawut kariwattin kopup, padixah ordisining egizisida aylinip yürətti; egzidin u munqida yuyuniwatқан bir ayalni kərdi. Bu ayal bək qiraylık idi. **3** Dawut adəm əwətip, ayalning həwirini soridi; birsı uningə: — Bu Elianning kizi, Hittiy Uriyaning ayali Bat-Xeba əməsmu? — dedi. **4** Dawut kixi əwətip, uni kəxiəja əkəltürdi (u wakitta u adəttin pakliniwatқанidi). U uning kəxiəja kəlgəndə, Dawut uning bilən billə boldi;

andin u ez eyigə yenip kətti. **5** Xuning bilən u ayal hamilidar boldi, ham Dawutka: Mening boyumda qaptu, dəp hawər əwətti. **6** Xuning bilən Dawut Yoabka hawər yətküzüp: Hittiy Uriyani mening keximoğa əwətinglar, dedi. Yoab Uriyani Dawutning kexioğa mangdurdı. **7** Uriya Dawutning kexioğa kəlgəndə, u Yoabning halini, həkning halini wə jəng əhwalini sorıdı. **8** Andin Dawut Uriyağa: Əz əyünggə berip putliringni yuoşin, dedi. Uriya padixahning ordısidin qıkkanda, padixah kəynidin uningğa bir sowoğa əwətti. **9** Ləkin Uriya ez eyigə barmay, padixahning ordısining dərwasızıda, oşojısining baxka kül-hizmətkarlırining arısında yattı. **10** Ular Dawutka: Uriya ez eyigə barmıdı, dəp hawər bərdi. Dawut Uriyadin: Sən yırak səpərdin kəlding əmasmu? Nemixka ez əyünggə kətmiding? — dəp sorıdı. **11** Uriya Dawutka: Mana, əhdə sanduqi, Israillar wə Yəhūdalar bolsa kəpirlərdə turup, oşojam Yoab bilən oşojamning hizmətkarlıri oquk dalada qədir tikip yetiwatsa, mən yəp-iqip, ayalim bilən yetixka əyümgə baraymu? Səning jening bilən wə hayating bilən kəsəm kəlimənkı, mən undək ixni kəlimaymən — dedi. **12** Dawut Uriyağa: Büğün bu yərdə kəloşin, etə seni kətküzwetimən, — dedi. Uriya u küni wə ətisi Yerusalemda kəldi. **13** Dawut uni qakirip həmdastihan kəlip, yəp-iqküzüp mast kildi. Ləkin xu kəqisi Uriya ez eyigə barmay, qıqip oşojısining kül-hizmətkarlırining arısında ez karıwitıda uhlıdı. **14** Ətisi Dawut Yoabka hat yezip, Uriyaning əloşaq kətxigə bərdi. **15** Həttə u: Uriyani sokux əng kəskin bolıdıoşan aldınkı səpta turuşoşın, andin uning əltürülüşü üqün uningdin qekiniş turunglar, dəp yazoşanıdı. **16** Xuning bilən Yoab xəhərnı kəzıtip, Uriyani palwanlar [kəskin sokuxkan] yərgə mangdurdı. **17** Xəhərdiki adəmlər qıqip, Yoab bilən sokuxkanda halktın, yəni Dawutning adəmliridin birməqqısi yikildi; Uriyamı əldi. **18** Yoab adəm əwətip jəngning həmmə wəkəlıriddin Dawutka hawər bərdi. **19** U hawərqigə mundaq tapılıdı: Padixahka jəngning həmmə wəkəlırini dəp boləşningda, **20** əgər padixah oşəzəpliniş seningdin: Sokuxkanda nemixka xəhər sepilioğa xundak yəkin bardinglar? Ularıning sepilidin ya atıdıoşanlıkını bilməmtınglar? **21** Yərubbəxətnıng oşlı Abimələkni kim əltürginini bilməmsən? Bir hotun sepildin uningğa bir parça yəroşunqəq texini etip, u Təbəz xəhəridə əlmidimu? Nemixka sepiloğa undək yəkin bardinglar? — Dəsə, sən: Silining kulliri Hittiy Uriyamı əldi, dəp eytkin — dedi. **22** Həwərqı berip Yoab uningğa tapxurup əwətkən həwərnıng həmmısini Dawutka dəp bərdi. **23** Həwərqı Dawutka: Duxmənlər bizdin küqlük kəlip, dalada bizga hujum kildi; ləkin biz ularoğa zarbə berip qekindürüp, xəhərnıng dərwasızioşiqə qoşlıduq. **24** Andin ya atkuşılər sepildin kül-hizmətkarlırinoğa ya etip, padixahning kül-hizmətkarlıriddin birməqqını əltürdi. Kulliri Uriyamı əldi — dedi. **25** Dawut həwərqigə: Yoabka mundaq dəgin: — Bu ix nəziringdə eşir bolmisun, kiliq ya uni ya buni yəydu; xəhərgə boləşan hujumınglarnı kəttik kəlip, uni oşulıtinglar, dəp eytip uni jür'ətləndürşin — dedi. **26** Uriyaning ayalı eri Uriyaning əlşinini anglap, eri üqün matəm tuttı. **27** Matəm künliri etkəndə Dawut adəm əwətip uni ordışioğa kəltürdi. Xuning bilən u Dawutning ayalı bolup, uningğa bir oşul

tuşdı. Ləkin Dawutning kəloşan ixı Pərwərdigarning nəzırıda rəzil idi.

12 Pərwərdigar Natanni Dawutning kexioğa mangdurdı. U Dawutning kexioğa kəlip uningğa mundaq dedi: «Bir xəhərdə ikki adəm bar bolup, birsi bay, yənə birsi kəmbəşəl idi. **2** Bayning intayın tola koy wə kala padiliri bar idi. **3** Ləkin kəmbəşəlnıng əzi setiwelip bəkkən kişik bir saşılıq kəzidin bəkkə bir nərsisi yok idi. Kəza kəmbəşəlnıng eyidə baliliri bilən təng əşüp qong boldi. Kəza uning yəginidin yəp, uning işkinidin iqip, uning kuşıqıda uhlıdı; uning nəzırıda u ez kızıdək idi. **4** Bir küni bir yoluşı bayningkigə kəldi. Əmma u əzıgə kəlgən mehman üqün əzıning koy yaki kala padiliridin birini yəgüzüxkə təyyarlawka kəzi kiymay, bəki kəmbəşəlnıng kəzısını tartiwelip soyup, kəlgən mehman üqün təyyarlıdı». **5** Dawut buni anglap u kixigə kəttik oşəzəpləndi. U Natanoğa: Pərwərdigarning hayati bilən [kəsəm kəlimənkı], xuni kəloşan adəm əlümğə layıktur! **6** U həq rəhimdillik kərsətməy bu ixni kəloşını üqün kəzıoğa tət həssə tələm təloşun — dedi. **7** Natanoğa: Sən dəl xu kixidursən! İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən seni İsrailning üstidə padixah boləşli məşih kildim wə Saulning kəlidin kətkuzdum; **8** Mən oşojangning jəmətini sanga berip, oşojangning ayallirini kuşıqınoğa yətkuzup, İsrailning jəməti bilən Yəhūdangning jəmətini sanga bərdim. Əgər sən buni az kərgən bolsang, Mən sanga yənə həssiləp bərettim; **9** Nemixka Pərwərdigarning səzini kəzge ılmay, uning nəzırıda rəzil boləşanı kilding? Sən Hittiy Uriyani kiliş bilən əltürgüzüp, uning ayalini əzınggə ayal kilding, sən uni Ammoniyalarıning kiliş bilən kətl kilding. **10** Əmđi sən Məni kəzge ılmay, Hittiy Uriyaning ayalini əzınggə ayal kəloşıning üqün, kiliş sening əyüngdin ayırlımaydu». **11** Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mana ez əyüngdin sanga yamanlık kəltürüp, kəzırlıngning alıdı ayallirini elip, sanga yəkin birsigə bərimən, u bolsa küpkündüzdə ayallirini bilən yatıdı. **12** Sən bolsang u ixni məşpiş kilding, ləkin Mən bu ixni pütkül İsrailning alıdı kündüzdə kəlimən» — dedi. **13** Dawut Natanoğa: — Mən Pərwərdigarning alıdı gınah kildim — dedi. Natanoğa: Pərwərdigar həm gınahıngdin etti; sən əlməysən. **14** Həlbuki, bu ix bilən Pərwərdigarning duxmənlirigə kupuruluk kilişka pürsət bərgining üqün, seningdin tuşuloşan oşul bala qəşəm əlıdı, — dedi. **15** Xuning bilən Natən ez əyigə kəytip kətti. Pərwərdigar Uriyaning ayalidin Dawutka tuşuloşan balini xundək urdiki, u kəttik kəsəl boldi. **16** Dawut bala həkkidə Hudaşoğa yelindi. U roza tutup, kəqilərdə işkirigə kirip yərdə düm yatattı. **17** Uning jəmətining aksəkkalliri kopup uning kexioğa berip, uni yərdin kəpürməşqı bolđi; ləkin u unimidi wə ular bilən tamak yeyixni rət kildi. **18** Yəttinşı küni bala əldi. Dawutning hizmətkarlıri bala əldi, dəgən hawərnı uningğa bərixitin kərkəp: «Bala tirik wəktidə padixah bizning səzırlıngizgə kulək salmıdı, əmđi biz kəndəşmu uningğa bala əldi, dəp hawər bərimiz? U əzini zəhımləndürüşü mumkin!» — dəyixti. **19** Ləkin Dawut hizmətkarlırining pişirləşınıni kərup, balıning əlşinini ukti. Xunga Dawut hizmətkarlıriddin: Bala əldimu? dəp

soridi. Ular: Őldi, — d p jawab b rdi. **20** Xuning bilən Dawut yerdin qopur, yuyunup, [huxbuy] may bilən m shilini, kiyimlarini y ng xib, Pərwərdigarining eyig  kirip ibadət kildi; andin  z eyig  qaytip  ziga tamak  k lt r p yedi. **21** Hizmatkarliri uningoa: Silining bu nema k loqanliri? Bala tirik qaoqda roza tutup yioqlidila, lekin bala əlgəndin keyin qopur tamak yedila, — dedi. **22** U: Mən: «Kim bilsun, P rw rdigar manga xapaat kersitip, balini tirik kaldurarmikim» d p oylap, bala tirik waqitta roza tutup yioqlidim. **23** Lekin  mdi u əlgəndin keyin nemixka roza tutay? Mən uni yandurup alalaym nmu? Mən uning yenioa barim n, lekin u yenimoja yenip kel m ydu, — dedi **24** Dawut ayali Bat-Xebaqa təsəlli b rdi. U uning kəxiqə kirip uning bilən yatti; u bir oqul tuqiwidi, Dawut uni Sulayman d p atidi. P rw rdigar uni s ydi, **25** w  Natan p y omb r  rkilid w hiy y tk z p, uningoa P rw rdigar  q n «Y didiya» d p isim koydi. **26** Yoab Ammoniyarning xahana payt hti Rabbahka hujum kilip uni aldi. **27** Andin Yoab h w rqil rni Dawutning k xiq  mangdurup: M n Rabbahka hujum kilip, x h rning su bar qismini aldim. **28** Hazir s n k loqan  skarlarini yioqip, x h rni k mal kilip, uni ixoal kilioqin; bolmisa mən x h rni alsam, mening ismim bilən atilixi mumkin — dedi. **29** Xunga Dawut h mm  h lkni j m kilip, Rabbahka hujum kilip uni aldi. **30** U ularning padixahning tajini uning bexidin aldi. Uning  stidiki altunining eoqirioq bir talant idi, w  uning k zida bir g h r bar idi. Kixil r bu tajni Dawutning bexioja kiygüzdi, Dawut bolsa u x h rdin nuroqun olja aldi. **31**  mma u y rdiki h lkni x h rdin qikirip ularni h r , haman tepidioqan tirnilar w  t m r paltalar bilən  lxetti yaki humdanda kattik  mg kka saldi; Dawut Ammoniyarning h mm  x h rlirid  xundak kildi; andin Dawut barlik h lk bilən Yerusalemoja yenip k ldi.

13 Dawutning oqli Abxalomning Tamar deg n qiraylik bir singlisi bar idi. Bu ixlardin keyin, Dawutning oqli Amnon uningoa axik bolup qaldi. **2** Amnon singlisi Tamarning ixkida xunq  d rd tarttiki, u kes l bolup qaldi.  mma Tamar tehi kiz idi; xuning bilən Amnonoq uni bir ix kilix mumkin bolmaydioqand k k r ndi. **3** Lekin Amnonning Yonadab isimlik bir dosti bar idi. U Dawutning akisi Ximeahning oqli idi. Bu Yonadab tolimu hiylig r bir kixi idi. **4** U Amnonoja: Sən padixahning oqli turup, nemixka k ndin k ng  bundak j d p ketisin? K ni, manga eytip b r, dedi. Amnon uningoa: Mən inim Abxalomning singlisi Tamaroja axik boldum, dedi. **5** Yonadab uningoa: Sən aqrip orun tutup, yetip k loqan boluwal; atang seni k rgili k lg nda uningoa: Singlim Tamar kelip manga tamak bərsun; uning tamak  tkinini k r x m  q n, aldimda tamak etip bərsun, mən uning k lidin tamak y y, d p eytkin, dedi. **6** Xuning bilən Amnon yetiwelip  zini kes l kərsətti. Padixah uni k rgili k lg nda, Amnon padixahka:  t nim n, singlim Tamar bu y rg  kelip, manga ikki qoturmaq t y r kilip bərsun, andin mən uning k lidin elip y y, dedi. **7** Xuning bilən Dawut ordisioja ad m  w tip Tamaroja: Səndin  t nim nki, akang Amnonning eyig  berip, uningoa yeg d k bir nema t y rlap b rgin, d p eytti. **8** Tamar

Amnonning eyig  bardi; u yatqanidi. U un elip yuoqurup, qoturmaqlarini k z aldid   tti. **9** Andin u qoturmaqni k zandin elip, uning aldioja koydi. Lekin u yigili unimidi; u: — H mm  ad m mening k ximdin qikip k tsun, dedi. Xuning bil n h mm  kixil r uning k xidin qikip k tti. **10** Andin Amnon Tamaroja: Taamni iqirikli hujrioja elip kirgin, andin k lungdin elip y ym n, — dedi. Tamar  zi  tk n qoturmaqni iqirikli hujrioja, akisi Amnonning k xiq  elip kirdi. **11** Tamar ularni uningoa yeg z p koymakqi boluwidi, u uni tutuwelip: I singlim, k l! Mən bilən yatkin! dedi. **12** Lekin u uningoa jawab berip: Yak, i aka, meni nomuska koymioqin! Israilda bundak ix yok! Sən bundak p sk xlik kilmioqin! **13** Mən bu xərməndiqilikni kandakmu k t rtip y r l ym n?! Sən bolsang Israilning arisidiki  hm kl rdin bolup k lis n.  t n p kalay, p k t padixahka des ngla, u meni sanga t w  boluxtin tosimaydu, — dedi. **14** Lekin u uning səzige kulak salmidi. U uningdin kiqlik kelip, uni zorlap ayaoq asti kilip uning bilən yatti. **15** Andin Amnon uningoa intayin kattik nəprətləndi; uning uningoa bolojan n priti uningoa bolojan əslidiki muh bbitidin ziyadə boldi. Amnon uningoa: Qopur, yoqal! — dedi. **16** Tamar uningoa: Yak! Meni h ydingun gunaqing sən h li manga kilojan xu ixtin b t rdur, dedi. Lekin Amnon uningoa kulak salmidi, **17** b lki hizmitidiki yax yigitni qakirip: Bu [hotunni] manga qaplasturmay, sirtka qikiriw t, andin ixikni takap koy, dedi. **18** Tamar tolimu rangdar bir kənglək kiyg ndi; q nki padixahning tehi yatlik bolmioqan kizliri xundak kiyim kiy tti. Amnonning hizmatkari uni koqlap qikirip, ixikni takiwaldi. **19** Tamar bexioja k l q qip, kiygən rangdar k nglikini yirtip, k lini bexioja koypur yioqioqan peti ketiwatatti. **20** Akisi Abxalom uningoa: Akang Amnon sən bilən yattimu? H zir q jim tur qin, singlim. U sening akang  m smu? Bu ixni k nglugg  almioqin, — dedi. Tamar akisi Abxalomning eyida k ngli sunuk halda turup qaldi. **21** Dawut padixahmu bolojan barlik ixlarni anglap intayin aqqiklandi. **22** Abxalom bolsa Amnonoja ya yaxhi, ya yaman heq g p kilmidi. Q nki Abxalom singlisi Tamarni Amnonning horlioqanlikidin uni eq kərətti. **23** Toluk ikki yil  t p,  fraimoja yekin Baal-H zorda Abxalomning kirkioquqiliri koqlirini kirkiwatatti; u padixahning h mm  oqullirini t klip kildi. **24** Abxalom padixahning kəxiqə kelip: Mana kulliri koqlirini kirkitiwatidu, padixah w  hizmatkarlarining silining kulliri bilən bill  berixini  t nim n, — dedi. **25** Padixah Abxalomoja: Yak, oqulum, biz h mmimiz barmayli, sanga eoqirilik q x p k lmisun, — dedi. Abxalom xunq  desimu, u baroqli unimidi, b lki uningoa am t tildi. **26** Lekin Abxalom: Əgər berixka unimisila, akam Amnonni biz bilən baroqli koysila, — dedi. Padixah uningdin: Nemixka u sening bilən baridu? — d p soridi. **27**  mma Abxalom uni k p zorlioqini  q n u Amnonning, xundakla padixahning h mm  oqullirining uning bilən bill  berixioja koquldi. **28** Abxalom  z oqulamliroja buyrup: S g k turunglar, Amnon xarab iqip hux k yp bolojanda, mən sil rg  Amnonni urunglar desəm, uni dərhal  lt ringlar. K rkmanlar! Bularni sil ga buyruoquqi mən am smu? J r tlik bolup baturluk k rsingtar — dedi. **29** Xuning bilən Abxalomning oqulamli Amnonoja Abxalom  zi

buyruşqandək kildi. Xuan padixahning h mm  oəqulliri k pup, hər biri  z keqirioşa minip qaçti. **30** Xundak boldiki, ular tehi yolda keqip ketiwatqanda, «Abxalom padixahning h mm  o qullirini  lt rdi. Ularning heq biri kəlmidi» deg n h w r Dawutka yatk zildi. **31** Padixah k pup kiyimlirini yirtip yerd  d m yattı; uning h mm  kul-hizmətkarlırı bolsa kiyimliri yirtik h lda yenida turatti. **32**  mma Dawutning akisi Ximeahning o lı Yonadab uning şa: — Oşojam, ular padixahning o lliri bolu an h mm  yigitl rni  lt rdi, d p hiyal k lmişila. Q nki p k t Amnon  ldi; u ix Amnonning Abxalomning singlisi Tamarni har k lu an k ndin baxlap Abxalomning a zidin q karmio an niyiti idi. **33**  m di oşojam padixah «Padixahning h mm  oəqulliri  ldi» deg n oyda bolup kəngüllirini biaram k lmişila. Q nki p k t Amnonla  ldi — dedi. **34** Abxalom bolsa keqip k tk nidi. [Yerusalemdeki] k z tqi o ulam kariwidi, mana, o  rb t ripidin taqning yenediki y l bilən nuro un ad ml r keliwattı. **35** Yonadab padixahka: Mana, padixahning oəqulliri k ldi. D l k lliri degəndək boldi — dedi. **36** Sezini tügətip turiwidi, padixahning oəqulliri kelip k ttik yio a-zar kildi. Padixah bilən hizm tkarlırimu k ttik yio laxtı. **37** Lekin Abxalom bolsa G xurning padixahi, Ammi hudning o lı Talmayning k xi a bardi. Dawut o lı  q n hər k ni h za tutup ka o urdi. **38** Abxalom keqip, G xuro a berip u yerd   q yil turdi. **39** Dawut padixahning kəlbi Abxalomning yenio a berixka intizar boldi; q nki u Amnono a nisbətən t ss li tapqanidi, q nki u  l ngidi.

14  m di Zaruiyaning o lı Yoab padixah kəlbining Abxalom şa t lm riwatqanlikini baykidi. **2** Xuning  q n Yoab T ko o a ad m əwətip u y rdin danixmən bir hotunni  k ld r p uning şa: Səndin  tin y,  zi ngni matəm tutqan kixidək k rsitip karilik kiyimi kiyip,  zi ngni  tirlik may bilən ya limay, b lki  zi ngni  lg ci  q n uzun waqit hazıdar bolu an ayaldək k lip **3** [Dawut] padixahning k xi a berip uning şa mundak degin, — dedi. Xundak k lip, Yoab deməkqi bolu anlirini u ayalo a e etti. **4** Xuning bilən T koalik bu ayal padixahning aldio a berip, təzim k lip, bax urup: I padixahim, meni kutkuziwalo ayla, — dedi. **5** Padixah uningdin: N m  d rding bar? d p soridi. U jawap berip: Mən d rw k  bir tul hotunm n! Erim  l p k tti; **6** Ded klirining ikki o lı bar idi. Ikki is etizlikta uruxup kelip, ario a q xidio an ad m bolmio aqka, biri y n  birini urup  lt r p koydi. **7** Mana, hazır pütün  ydikiler ded klirig  karxi k pup, inisini  lt rginini bizg  tutup b rgin; inisinin jenini elip, k tl kəloşini  q n biz jan şa jan alimiz. Xuning bil nmu miras alu qini yo k timiz, d watıdu. Ular xundak k lip yaloşuz ka o an qo umni  q r p, erimg  n  nam n  yar y zid  əwladmu kalduro lı koymaydu, — dedi. **8** Padixah ayalo a:  y ngg  baro in, mən  hwalo a karap sən to ruluk h k m q kirim n, — dedi. **9** T koalik ayal padixahka: I, oşojam padixah, bu ixta gunah bolsa, h mmisi mening bilən atamning j m ti  stid  bolsun, padixah w  uning t hti bilən munasiwətsiz bolsun, — dedi. **10** Padixah: Bir r kim sanga [bu to ruluk] g p kilsa, uni mening k xim şa elip k lgin, u seni y n  aware k lmaydio an bolıdu, — dedi. **11** Ayal jawap berip: Undakta padixah P rw rdigar Hudalirini yad k lo ayla,

ka o a kan itikam alu qularning oşlumni yo katmasliki  q n, ularning halak k lixio a yol koymio ayla, — dedi. Padixah: P rw rdigarning hayati bilən k s m k lim nki, Sening o rlungning bir tal q ci y rg  q xm ydu, — dedi. **12** Lekin ayal: Ded kliri oşojam padixahka y n  bir s zni degili ko o ayla, dewıdi, u: Eyt in — dedi. **13** Ayal y n  mundak dedi:  m di sili nemixka Hudaning həlkigə xuningəşa ohxax ziyalik bir ixni niy t k ldila? Padixah u g pi bilən  zini gunahkar k lip bekitiwatıdu, q nki u  zi palio an kixini kayturup  k lmidi. **14** D rw k  h mmimiz qo um  l p, y rg  t k lgen, kaytidin yio iwalo lı bolmaydio an sud k bolimiz. Lekin Huda adaming jenini elixka  mas, b lki  z palano inini  zig  kayturup  kilixk  ilaj k lıdu. **15**  m liy tt , mening oşojam padixahka u ix to risidin s z k lo lı keliximning saw bi, h lk meni k rkatti. Lekin ded kliri: Bu g rni padixahka eytay! Padixah b lkin  z q risining iltimasini b ja k lt r , deg n oyda boldi. **16** Q nki padixah anglixı mumkin, qərisini həm oşlumni Hudaning mirasidin t ng yo katmaqci bolu an kixining k lidin kutkuzup kalar. **17** Xunga ded kliri, oşojam padixahning s zi manga aramlik ber r, d p oylidim. Q nki oşojam padixah Hudaning bir p rixistsid k yahxiyamanni p rk  tk q d r. P rw rdigar Hudaliri sili bilən bill  bolu ay! **18** Padixah ayalo a jawap berip: Səndin  tinim nki, mən s ndin sorima qi bolu an ixni m ndin yoxurmio aysan, dedi. Ayal: Oşojam padixah s z kilsila, dedi. **19** Padixah: Bu g rlirning h mmisi Yoabning k rs tmisimu, k ndak? — dedi. Ayal jawap berip: I, oşojam padixah, silining janliri bilən k s m k lim nki, oşojam padixah eytkanliri ongo imu, solo imu kaymaydio an h kik tt r. D rw k  silining k lliri Yoab manga xuni tapılap, bu s zl rni ded klirining a zio a saldi. **20** Yoabning bundak k lixı bu ixni h l k lix  q n idi. O ojamning danaliki Hudaning bir p rixistsiningkid k ik n, zeminda yüz beriwatqan h mm  ixlarni bilidikan, — dedi. **21** Xuning bilən padixah Yoabka: Ma ul! Mana, bu ixka ijaz t bərdim. Berip u yigit Abxalomni elip k lgin, dedi. **22** Yoab y rg  yik lip bax urup, padixahka b ht-bərikət tilidi. Andin Yoab: I oşojam padixah,  z kulungning təlipigə ijaz t b rginingdin,  z kulungning sening aldingda iltıpat tapqinini b g n bildim, — dedi. **23** Andin Yoab ko o ilip, G xuro a berip Abxalomni Yerusalem şa elip k ldi. **24**  mma padixah: — U mening yüzümni kərməy,  z  yig  barsun, degənidi. Xunga Abxalom padixahning y zini kərməy,  z  yig  k tti. **25**  m di pütkül Israil t w sid  Abxalomd k qiraylik d p mahtalo an ad m yok idi. Tapinidin tartıp qo kusio iq  uningda heq əyib yok idi. **26** Uning qəqini q x rg nda (u hər yilning ahirida qəqini qüxürətti; q ci  o irlixip k tk k , xunga uni qüxürətti), qəqini padixahning « lq m taraza»si bilən tartsa ikki yüz x k l q katti. **27** Abxalomdin  q o ul w  Tamar isimlik bir kiz tuuqlıdi. Kizi tolimu qiraylik idi. **28** Abxalom padixahning y zini kərməy, Yerusalemda toptoo ra ikki yil toxkuqə turdi; **29** Abxalom Yoabka ad m mangdurup,  zini padixahning k xi a  w tixinini  t ndi,  mma u kəlgili unimidi. Abxalom ikkinji k tim uning yenio a ad m  w tti, lekin Yoab kelixni halimidi. **30** Xuning bilən Abxalom  z hizm tkarlırio a: — Yoabning meningkig 

yandax arpa teriklik bir parqə etizlik bar. Berip uningə ot qoyunglar, dəp buyrudi. Xundak kılıp, Abxalomning hizmatkarliri Yoabning bu bir parqə etizlikə ot koydi. **31** Andin Yoab kozyilip Abxalomning öyigə kirip uningdin: Nemixka hizmatkarliring etizlikimə ot koydi! — dəp soridi. **32** Abxalom Yoabka jawab berip: Mana, mən sanga adəm əwətip: Keximə kəlsun, andin padixahning kexioə mənə wakalitan baroquzup uningə: Mən nemixka Gəxurdin yenip kəlgəndimən? U yərdə qəlsam, yahxi bolattikən, dəp eytkuzmaqçı idim. Əmdi padixah bilən didarlaxsam dəymən; mənə də kəbilik bolsa, u meni ɵltürsən, — dedi. **33** Xuning bilən Yoab padixahning kexioə berip, uningə bu hawərin yɵtküzdü. Padixah Abxalomni qakirdi; u padixahning kexioə kelip, padixahning aldidə təzim kılıp bax urdi; padixah Abxalomni seydi.

15 Bu ixlardin keyin Abxalom özigə jəng hərəwisi bilən atlarnı təyyarlattı həm öz aldidə yügüridoğan əllik əskərnı bekitti. **2** Abxalom tang səhərdə kəpup, dərwəzioə baridoğan yolning yenidə turattı. Kaqan birsi dəwayimni kəssun dəp, padixahka ərz tutkili kəlsə, Abxalom uni qakirip: Sən qaysi xəhərdin kəlding, — dəp soraytti. U kixi: Kəlung Israilning palanqı kəbilisidin kəldi, desə, **3** Abxalom uningə: Mana, dəwayinglar durus wə hək ikən, lekin padixah tərpidin özigə wakalitan ərzini anglaxka qoyuloğan adəm yok, dəytti. **4** Andin Abxalom yənə: Kaxki, mən zəminə sorəqçi kılınsam'idi, hər kimning əzi yaki dəwəyi bolup, mening keximə kəlsə, uningə adəlet kərsitəttim! — dəytti. **5** Birkim uningə təzim kılıqlı aldioə barsa, Abxalom kolini uzutup, uni tutup səyətti. **6** Abxalom xundak kılıp padixahning həküm qıqirixioə kəlgən Israilning hər bir adəmlirining kəngüllirini utuwalattı. **7** Tət yil ɵtkəndə, Abxalom padixahka: Mening Həbronda Pərwərdigarə iqkən kəsimimni adə kılıxim süqün, xu yərgə berixə ijazət bərsəng; **8** qünki kəlung Suriyadiki Gəxurda turoqinimda kəssəm iqip: Əgər Pərwərdigarə meni Yerusaleməyə kaytursa, mən Pərwərdigarə ibadət kılımən, dəp eytkəndi, — dedi. **9** Padixah uningə: Tinq-aman berip kəlgin, dewidi, u kozyilip Həbronəyə kətti. **10** Lekin Abxalom Israilning həmmə kəbililirigə məhpiy əqlərnı mangdurup: Buroə awazini angliqioninglarda: «Abxalom Həbronda padixah boldi!» dəp elan kilinglar, dedi. **11** Əmdi ikki yüz adəm təklip bilən Abxalom bilən birgə Yerusalemdin barəjanidi. Ular həkikiy əhwalidin bihəwər boləraqqa, saddilik bilən barəjanidi. **12** Abxalom qurbanlik ɵtküzgəndə, u adəm əwətip Dawutning məslihətqisi boləğan Gilohluk Ahitofəlni əz xəhəri Gilohdin elip kəldi. Xuning bilən kəst barəjanseri kütəydi, Abxaloməyə əgəxkənələr barəjanseri kəpüyəwatatti. **13** Dawutka bir həwərqı kelip: Israilning adəmlirining kəngülliri Abxaloməyə mayil boldi, — dedi. **14** Xuning bilən Dawut Yerusalemdə uning bilən boləğan həmmə kul-hizmatkarlirioə: Kəpup kaqayli! Bolmisa, Abxalomdin kutulalmaymiz. Ittik ketayli; bolmisa, u tuyuksiz üstimizgə besip kelip, bizgə bala kəltürüp xəhər halkını kılıq bisi bilən uridi, dedi. **15** Padixahning kul-hizmatkarliri padixahka: Oqojam padixah nəmə bekitsə, xuni kılımiz, dedi. **16** Xuning bilən padixah pütün ailisidikərnı elip, qıqip kətti; əmma padixah

kenizəkliridin onni ordioə qaraxka koydi. **17** Padixah qıqip kətkəndə həmmə hək uningəyə əgəxti; ular Bəyt-Mərhəktə turup kəldi. **18** Həmmə hizmatkarliri uning bilən billə [Kidron əkinidin] ɵtəwatatti; barlik Kərotiyələr, barlik Pələtiyələr, barlik Gatliklər, yəni Gat xəhəridin qıqip uningəyə əgəxkən altə yüz adəm padixahning aldidə mangatti. **19** Padixah Gatlik İttayə: Sən nemixka biz bilən barisən? Yenip berip padixahning kexidə turoqin; qünki sən əz yurtungdin mənə sapir bolup palənoğsən. **20** Sən pəkət tünügünlə kəlding, mən bügün kəndəksigə seni özüm bilən billə bərsən kilyə? Mən bolsam, nəgə baralisam, xu yərgə barimən. Kəridaxliringni elip yenip kətkin; Hudaning rəhim-xəpki təni həkikiği sanga yar boləy! — dedi. **21** Lekin İttay padixahka jawab berip: Pərwərdigarning həyati bilən wə oqojam padixahning həyati bilən kəssəm kılımənkı, məyli həyat yaki mamət bolsun, oqojam padixah kəyərdə bolsa, kəlung xu yərdimə bolidu! — dedi. **22** Dawut İttayə: Əmdi sənmu berip [əkəndin] ɵtkin, dedi. Xuning bilən Gatlik İttay həmmə adəmliri wə uning bilən mangəjan barlik bala-qakiliri ɵtip kətti. **23** Həmmə hək ɵtəwatqəndə, pütkül xu yurttikilər kəttik awaz bilən yioqlidi. Padixah əzimu Kidron əkinidin ɵtkəndə, barlik hək qəllik tərpiyə qarap yol aldı. **24** Wə mana, Zadok bilən Lawiyərnı Hudaning əhdə sandukini kətürüp billə kəldi; ular Hudaning əhdə sandukini yərdə koydi. Barlik hək xəhərdin qıqip ɵtküqə Abiyatar bolsa, qurbanliklarnı sunup turattı. **25** Padixah Zadokka: Hudaning əhdə sandukini xəhərgə yandurup elip kirgin. Mən əgər Pərwərdigarning kəzlrində iltipət tapsam, U qokum meni yandurup kelidu wə U mənə əhdə sandukini wə Əz məkanini yənə kərgüzidu; **26** lekin U mening toqramda: Səndin hursanlikim yok, desə, mana mən; U meni kəndək kılıxni layik kərsə, xundak kılısun, — dedi. **27** Padixah kahin Zadokka: Sən aldın kərgüqi əməsmu? Sən wə əz oqlung Ahimaaz wə Abiyatarning oqlı Yonatan, yəni ikkinglarning ikki oqlunglar sanga həmrəh bolup tinq-aman xəhərgə kaytkin. **28** Mana, mən silərdin həwər kəlgüqə qəldiki ɵtkəllərdə kütüp turay, — dedi. **29** Xuning bilən Zadok bilən Abiyatar Hudaning əhdə sandukini Yerusaleməyə kayturup berip, u yərdə kəldi. **30** Lekin Dawut Zəyutn tərpoəyə qıkkəndə, bexini yepip yaləng ayaq bolup yioqləwatatti; uning bilən boləğan həmmə həkning hər biri bexini yepip yioqlap qıkiwatatti. **31** Birsi kelip Dawutka: Ahitofəlni Abxalomning kəstiyə katnaxkanlar iqidə ikən, dedi. Xuning bilən Dawut dua kılıp: İ Pərwərdigar, Ahitofəlning məslihətini əhməkənilikkə aylanduroqaysən, dedi. **32** Dawut tərpoəyə qokkixioə, yəni adəttə u məhsus Hudaəyə ibadət kılıdidoğan jayəyə yətkəndə, Arkilik Huxay toni yirtik, bexioə topa-qəng qeqiloğan həlda uning aldioə kəldi. **33** Dawut uningə: Mening bilən bərsəng, mənə yök bolup kəlisən; **34** lekin xəhərgə kaytip berip Abxaloməyə: İ padixah, mən bügüngə kədər atəngning kul-hizmatkari boləğəndək, əmdi sening kul-hizmatkaring bolay, disəng, sən mən üçün Ahitofəlning məslihətini bikar kılıwətləysən. **35** Mana Zadok wə Abiyatar degən kahinlərnı xu yərdə sən bilən billə bolidu əməsmu? Padixahning ordisidin nəmə anglisəng, Zadok bilən Abiyatar kahinləroə eytkin. **36**

mana, ularning ikki oqli, yəni Zadokning oqli Ahimaaz bilan Abiyatarning oqli Yonatanmu xu yərdə ularning yenida turidu. Hərnəmə anglisang, ular arkilix manga həwər yetküzgin — dedi. **37** Xuning bilən Dawutning dosti Huxay xəhərgə bardi; Abxalommu dəl xu qərdə Yerusalemoğa kirdi.

16 Dawut taqning qokkışidin əmdila etüxigə Məfiboxətning hizmətkari Ziba ikki yüz nan, bir yüz kixmix poxkili, yüz yazlıq mēwə poxkili wə bir tulum xarabni ikki exəkkə artip uning aldioğa qikti. **2** Padixah Zibağa: Bularni nemə üqün əkəlding? dedi. Ziba: Exəklərnə padixahning ailisidikilər menixi üqün, nanlar bilən yazlıq miwilərnə oqulamlarning yeyixi üqün, xarabni qəldə hərıp kətkənlərnəng iqixi üqün əkəldim — dedi. **3** Padixah: Oşoqjangning oqli nədə? — dəp soridi. Ziba padixahğa jawab berip: U yənilə Yerusalemda kəldi, qünki u: Bügün İsrail jəmətidikilər atamning padixahlıqını manga yandurup beridu, dəp olturidu — dedi. **4** Padixah Zibağa: Mana Məfiboxətning həmmisi sanga təwə bolsun, dewidi, Ziba: Mən siligə təzım kilimən; silining aldirlidə iltipət tapsam, i oşojam padixah, — dedi. **5** Dawut padixah Bahurimoğa kəlgəndə, mana Saulning jəmətidin boləjan, Geraning oqli Ximəy isimlik bir adəm xu yərdin uning aldioğa qikti; u bu yakka kəlgəq kimdu birini kərojawatatti. **6** U Dawutning əzigə wə Dawut padixahning barlık hizmətkarlırioğa kərap taxlarni atti; həmmə həlk bilən barlık palwanlar padixahning ong təripidə wə sol təripidə turatti. **7** Ximəy kərojav: Yoqal, yoqal, həy sən kənhor, iplas! **8** Sən Saulning ornida padixah boldung, ləkin Pərwərdigar uning jəmətining kərnini sening bəxingəyə kəyturdi; əmdi Pərwərdigar padixahlıqını oşlung Abxalomning kəlioğa bərdi; mana, əzüngning razillikəng sening üstünggə qüxti, qünki sən bir kənhorsən! — dedi. **9** Zəruyaning oqli Abixay padixahğa: Nemixka wə əlük it oşojam padixahni kəroşusun? U yərgə berip uning bəxini kəskili manga ijazət bərgəysən! — dedi. **10** Ləkin padixah: I Zəruyaning oşulliri, mening bilən nemə kəringlar? U kəroşisa kəroşusun! Əgər Pərwərdigar uningə, Dawutni kəroşojin, dəp eytkən bolsa, undakta kim uningə? Nemixka bundak kilisən? — deyəlisun? **11** Dawut Abixayoğa wə barlık hizmətkarlırioğa: Mana əz puxtumdin boləjan oşlum mening jənimni izdigən yərdə, bu Binyamin kixi uningdin artukrak kilməmdü? Uni kəroşojili kəyoşjin, qünki Pərwərdigar uningəyə xundak buyruptu. **12** Pərwərdigar bəlkim mening dərdlirimni nəzirigə elip, bu adəmning bügün meni kəroşojanlirining ornida manga yaxilik yandurax, dedi. **13** Xuning bilən Dawut əz əmədliri bilən yolda mengiwərdi. Ximəy bolsa Dawutning uduldiki taq bəqridə mangoşaq kəroşaytti həm tax etip topa-qang qaqattı. **14** Padixah wə uning bilən boləjan həlkning həmmisi hərıp, mənzilgə barəjanda u yərdə aram aldi. **15** Əmdi Abxalom barlık İsrailar bilən Yerusalemoğa kəldi; Ahitofəl uning bilən billə idi. **16** Dawutning dosti arkilix Huxay Abxalomning kəxioğa kəlgəndə, u Abxalomğa: Padixah yaxisun! Padixah yaxisun! — dedi. **17** Abxalom Huxayoğa: Bu sening dostungəyə kərsitidəjan himmitingmu? Nemixka dostung bilən bərmiding? — dedi. **18** Huxay Abxalomğa: Yak, undak

əməs, bəlkı Pərwərdigar wə bu həlk həmdə İsrailarning həmmisi kimni tallisa, mən uningəyə təwə bolay wə uning yenida turimən. **19** Xuningdin bəxə kimning hizmitidə bolay? Uning oşlining kəxida hizmət kilməmdim? Sening atangning kəxida hizmət kəloşandək, əmdi sening kəxingdə hizmət kiləy, — dedi. **20** Andin Abxalom Ahitofəlgə: Məslihətlixip yol kərsitinglar; kəndək kilsək bolar? — dedi. **21** Ahitofəl Abxalomğa: Atangning ordişioğa kərioşili kəyoşjan kənzəkliri bilən billə yatkin; xuning bilən pütkül İsrail sening əzüngni atangəyə nəprətlik kəloşanlikəngni angləydu; xundak kilip sanga əgəxkənlərnəng kəlliri küqləndürilidu, dedi. **22** Xuning bilən ular Abxalom üqün ordining əgzisidə bir qədir tikti; Abxalom həmmə İsrailning kəzlıri aldida əz atisining kənzəkliri bilən billə boldi. **23** U künlərdə Ahitofəlning bərgən məslihəti huddi kixi Hudadin sorap erixkən sez-kalamdək həsəblinatti. Uning Dawutka wə Abxalomğa bərgən həmmə məslihətimu həm xundak kərilatti.

17 Ahitofəl Abxalomğa: Manga on ikki ming adəmni talliwəlixka ruhsət bərsəng, mən bügün kəqə kəzoşilip, Dawutni kəşojay; **2** Mən uning üstigə qüxkinimdə u hərıp, kəlliri ajiz bolidu; mən uni aləkdə kəliwetimən, xundakla uning bilən boləjan barlık həlk kəqıdu. Mən pəkət padixahnilə urup oltürimən, **3** andin həmmə həlkni sanga bəkdürüp kəyturimən. Sən izdigən adəm yokalsa, həmmə həlk sening kəxingəyə kəytidu; xuning bilən həmmə həlk amən-esən kəlidu, dedi. **4** Bu məslihət Abxalomğa wə İsrailning barlık əksəkəllirioğa yakti, **5** ləkin Abxalom: Arkilix Huxaynimu qəkiringlar; uning səzinimu angləyli, — dedi. **6** Huxay Abxalomning kəxioğa kəlgəndə, Abxalom uningəyə: Ahitofəl mundək-mundək eytti; u degəndək kiləylimu? Bolmisa, sən bir məslihət bərgin, — dedi. **7** Huxay Abxalomğa: Ahitofəlning bu wakitta bərgən məslihəti yaxhi əməs, — dedi. **8** Huxay yənə mundək dedi: «Sən atang bilən əmədlirini bilisənəşu — ular palwanlardur, həzir daladiki baliliridin juda kəlioşjan qixi eyiktək pəyli yaman. Atang bolsa həkikiyə jəngqidur, əz əmədliri bilən birgə kəonmaydu. **9** Mana u həzir bir oqarda ya bəxka bir yərdə məkünüwaləjan bolsa kərək. Mubada u awwal həlkimiz üstigə qüxsə xuni angləioşjan hərkim: Abxalomğa əgəxkənlər kəroşinliklə qəraptu, — dəydu. **10** U wakitta hətta xir yürək palwanlarning yürəklirimu su bolup ketidu; qünki pütkül İsrail atangning batur ikənlikini, xundakla uningəyə əgəxkənlərnəngmu palwan ikənlikini bilidu. **11** Xunga məslihətim xuki, pütkül İsrail Dəndin tartip Bəər-Xəbəşiqə sening kəxingəyə tez yioşilsun (ular dengizdiki kumlardək kəptur!). Sən əzüng ularni bəxlap jənggə qikkın. **12** Biz uni kəyərdə tapsək, xəbnəm yərgə qüxkəndək uning üstigə qüxəyli. Xuning bilən uning əzi wə uning bilən boləjan kixilərdin həq kimmu kəlməydu. **13** Əgər u bir xəhərgə kəriwəlsimu, pütkül İsrail xu yərgə arəşəşimni elip kəlip, xəhərnə hətta uningdiki kikiq xəşil-taxlarnimu kəldürməy sənəp əkilip, dəryə jəlioşioğa taxliwetimiz». **14** Abxalom bilən İsrailning həmmə əmədliri: Arkilix Huxayning məslihəti Ahitofəlning məslihətidin yaxhi ikən, deyixti. Qünki Pərwərdigar Abxalomning bəxioğa bala kəlsun dəp, Ahitofəlning yaxhi məslihətinəng bikar kilinixini bəktikənidi. **15** Huxay Zadək bilən Abiyatar

kahinlaroʻya: Ahitofelning Abxalom bilan Israilning aksakallirioʻya bərgəm məsləhəti mundak-mundak, əmma mening məsləhətim bolsa mundak-mundak; **16** hazir silər dərhal adəm əwətip Dawutka: Bu keqida qelning keqiklirida kənməy, bəlki tez etüp ketinglar, bolmisa padixah wə uning bilan boləjan həmmə hək hək boluxi boluxi mumkin, dəp yətküzinglar — dedi. **17** U wəqəttə Yonatan bilən Ahimaaz Ən-Rogəlda kütüp turatti; ular baxkilarning kərtüp kəlməsliki üqün xəhərgə kirmidi; bir dedəkning qikip ularoʻya həwər berixi bekitildi. Ular berip Dawut padixahka həwərni yətküzdi. **18** Ləkin bir yax yigit ularni kərtüp kəlip, Abxaloməya dəp koydi. Əmma bu ikkiylən ittik berip, Bahurimdik bir adəmning eyigə kirdi. Bu adəmning hoylisida kuduk bar idi; ular xuningəya qüxüp yoxurundi. **19** Uning ayali kudukning əozioʻya yapquqini yepir üstigə soʻkuloʻjan buoʻdayni təküp koydi; xuning bilən heq ix axkarilanmidi. **20** Abxalomning hizmatkarlari eygə kirip ayalning kəxiəya kəlip: Ahimaaz bilən Yonatan kəyərda? — dəp soridi. Ayal: Ular eriktin etüp kətti, dedi. Kəlgənlər ularni izdəp tapalmay, Yerusalemoʻya kaytip kətti. **21** Ular kətkəndin keyin, bu ikkiylən kuduktin qikip, berip Dawut padixahka həwər bardi. Ular Dawutka: Qərup, sudin etkin; qünki Ahitofəl seni tutux üqün xundak məsləhət beriptu, — dedi. **22** Xuning bilən Dawut wə uning bilan boləjan barlik hək, kəzojilip Iordan dəryasidin etüp; tang atkuəqə Iordan dəryasidin etmėgin heqkim kəlmidi. **23** Ahitofəl əz məsləhətini qəbul kilmoʻjanlikini kərtüp exikini tokup, əz xəhiridiki eyigə berip, eyidikilərgə wəsiyət tapxuroʻjandin keyin, esilip əliwaldi. U əz atisining kəbrisida dəpnə kilindi. **24** Xu arilikta Dawut Mahanaiməya yetip kəlgəndi, Abxalom wə uning bilan boləjan Israilning həmmə adəmlirimu Iordan dəryasidin etüp boləjanidi. **25** Abxalom Yoabning ornida Amasani kəxunning üstigə sərdar kilip koydi. Amasa bolsa Yitra isimlik bir Israillik kixining oqli idi. U kixi Nahaxning kizi Abigail bilən yekinqilik kiləjanidi. Nahax Yoabning anisi Zəruya bilən aqa-singidi. **26** Israil bilən Abxalom Gileadning zeminida bargah tikti. **27** Dawut Mahanaiməya yetip kəlgəndə, Ammoniylarning Rabbaʻ həxirididin boləjan Nahaxning oqli Xobi bilən Lo-Dibarlik Ammiəlning oqli Makir wə Rogelimdin boləjan Gileadlik Barzillay degənlər **28** yotkən-kəpə, das, qaqa-kuqa, buoʻday, arpa, un, kəmaq, purqak, kizil max, kuruəjan purqaklar, **29** həsəl, kaymak wə kəylarni kəltürüp, kala sütidə kilinoʻjan kərut-irimqik katarliklarni Dawut bilən həkəy yeyix üqün elip kəldi, qünki ular: Xübhisiəli, hək qəldə hərip-eqip, ussap kətkəndu, dəp oyləjanidi.

18 Dawut əzi bilən boləjan həkni yiojip editlidi wə ularning üstigə mingbexi bilən yüzbexi koydi. **2** Andin Dawut həkni üç bələkkə bəlüp jənggə qikardi; birinqi bələkni Yoabning kol astida, ikkinqi bələkni Zəruyaning oqli, Yoabning inisi Abixayning kol astida wə üqinqi bələkni Gatlik Ittayning kol astida koydi. Padixah həkəy: Bərhək, mənmu silər bilən jənggə qikimən, dedi. **3** Ləkin hək: Sili qikmisila, əgər biz kaqsak düxmən bizgə pərwa kilmaydu; hətta yerimimiz etüp kətsəkmu bizgə pərwa kilmaydu. Qünki əzleri bizning on mingimizgə barəwər bolila. Yahxisi sili

xəhərdə turup bizgə həmdəm boluxka təyyar turəyala, dedi. **4** Padixah ularəya: Silərgə nemə layik kərinə, xuni kilimən, — dedi. Xuning bilən hək yüzdin, mingdin bolup xəhərdin qikwatqanda, padixah dərwazining yenida turdi. **5** Padixah Yoab bilən Abxay wə Ittayəya: Mən üqün Abxaloməya yaxi muamilida bolup ayanglar, dedi. Padixahning [həmmə sərdarlarlioʻya] Abxalom toqrisida xundak tapilioʻjanida, barlik hək tapilioʻjanini anglidi. **6** Andin hək Israil bilən soʻkuxkili məyoʻdanəya qikti; soʻkux Əfrayimning ormanlikida boldi. **7** U yərdə Israil Dawutning adəmliridin məoʻjlap boldi. U küni ular kattik kiroʻjin kilindi — yigirmə mingi əldi. **8** Soʻkux xu zeminəya yeyildi; ormanlik yəwətkənlər kiliqta əlgənlərdin kəp boldi. **9** Abxalom Dawutning oʻjulamlari bilən tuyuksiz uqrixip kəldi; Abxalom əz kəqirioʻya minip, qong dub dərihining kəyuk xahlirining tegidin etkəndə, uning bexi dərəh xəhioʻya kəplixip kəlip, u esilip kəldi; u mingən kəqir bolsa aldioʻya ketip kəldi. **10** Birsini buni kərtüp Yoabka həwər berip: Mana, mən Abxalomning bir dub dərihidə sanggiləp turəjanini kərdüm, dedi. **11** Yoab həwər bərgən adəmgə: Nemə! Sən uni kərtüp turup, nemixka uni urup əltürüp yərgə qüxürmiding? Xundak kiləjan bolsang, sanga on kümüx tənggə wə bir kəmə bərrəttim, — dedi. **12** U adəm Yoabka: Kolumoʻya ming kümüx tənggə təgsimu, kolumni padixahning oqlioʻya uzatmayttim! Qünki padixahning həmmimix alrida sanga, Abixayəya wə Ittayəya: Mening üqün hər birədan Abxalomni ayanglar, dəp buyruəjanini angliduk. **13** Əgər mən əz jənimni təwəkkul kilip, xundak kiləjan bolsam (hərkəndə ix padixahning yoxurun kəlməydu!) sən meni taxlap, düxming katarida kərrəting, — dedi. **14** Yoab: Sening bilən bundak dəyixixkə qolam yok! — dedi-də, kəlioʻya üç nəyzini elip dərəhtə sanggiləklilik həlda tirik turəjan Abxalomning yurikigə sanjidi. **15** Andin Yoabning yəraoʻj kərtürgüqisi boləjan on oʻjuləm Abxalomning qerisigə yiojilip, uni urup əltürdi. **16** Andin Yoab kanay qaldi; hək Israilni kəoʻjlastin yandi; qünki Yoab kəxunni qekinixkə qakirdi. **17** Ular Abxalomni ormanlikti qong bir azgaləya taxlap üstigə nuroʻjan taxlarni dəwiləp koydi. Israilar bolsa kəqip hərbiri əz məkaniəya kətti. **18** Abxalom tirik wəqətdə padixah wadisida əzigə bir abidə turəzoʻjanidi. Qünki u: Mening namimni kəldurəjanəya oʻjulum yok dəp, u tax abidini əz nami bilən atioʻjanidi. Xuning bilən bu tax bügüngə kədə «Abxalomning yadikari» dəp atilidi. **19** Zadokning oqli Ahimaaz [Yoabka]: Pərwədigar seni düxmənlingindin kutkuzup sən üqün intikəm aldi, dəp padixahka həwər berixkə meni dərhal mangoʻzoʻjan, — dedi. **20** Ləkin Yoab uningəya: Sən bügün həwər bərməysən, bəlki baxka bir küni həwər berisən; padixahning oqli əlgini tüpəylidin, bügün həwər bərməysən, dedi. **21** Xuning bilən Yoab Kuxiyəya: Berip padixahka kərginingni dəp bərgin, dedi. Kuxiylik Yoabka təzim kilip yügürüp kətti. **22** Ləkin Zadokning oqli Ahimaaz Yoabka yənə: Kəndəklə bolmisan bu Kuxiyning kəynidin yügürüxkə mənə ijazət bərgin, — dedi. Yoab: I oʻjulum, sanga həkəndə kəyünqi bərgüdək həwər bolmisa, nemixka yügürüxni haləysən? — dedi. **23** U yənə: Kəndəklə bolmisan, meni yügürgüzgin, dedi. Yoab uningəya: Mang, yügür, dewidi,

Ahimaaz Iordan deryasidiki tuzlenglik bilan yugurup Kuxiyga yetixip uningdin otup ketti. **24** Dawut iqki-taxki dervazining otturida olturatti. Kezatqi dervazining egzisidin sepilning ustige qikip, bexini keturup kariwidi, mana bir adomning yugurup keliwatqinini kordi. **25** Kezatqi warqirap padixahqa hawer bardi. Padixah: eger u yalojuz bolsa uningda qoqum hawer bar, dedi. Hawerqi bolsa yekinxilixip keliwatatti. **26** Andin kezatqi yone bir adamning yugurup kalginiini kordi. Kezatqi dervaziwanga: Mana yone bir adem yalojuz yugurup keliwatidu, — dedi. Padixah: Bumu hawerqi ikan, dedi. **27** Kezatqi: Awwalkisining yuguruxi manga Zadokning oqli Ahimaazning yuguruxidak kordindi, — dedi. Padixah: U yaxhi adem, hux hawer yetkuzidu, — dedi. **28** Ahimaaz padixahqa towap: Salam! dap padixahqa yuzini yergo tegkuzutp tazim kilip: Olojam padixahqa ziyani yetkuruxka kollirini keturgan adomlerni maslubiyatka muptila qilogan Pervardigar Hudalirni mubaraktur! — dedi. **29** Padixah: Abxalom salametmu? — dap soridi. Ahimaaz jawab berip: Yoab padixahning kuli wa pekirlirini mangduroqanda, pekir kixilarning qong kalaymikanqilikini kordum, lekin neme ix bololanlikini bilmidim, — dedi. **30** Padixah: Boldi, buyakta turup turugin, dedi. U bir terepkere berip turdi. **31** Wa mana, Kuxiy yetip kaldi; Kuxiy: Olojam padixah hux hawerini angliotayla. Pervardigar bugun asiyilik kilip qozolagan hammissidin silini kutkuzup, ulardin intikam aldi, dedi. **32** Padixah Kuxiyoga: Yigit Abxalom salametmu? dap soridi. Kuxiy: Olojam padixahning duxmanliri wa silini kastlaxka qozolaganlarning hammissi u yigitke ohxax bolsun! — dedi. **33** Padixah tolimu azablinip, dervazining tepisidiki balihanioga yioqlagan peti qikti; u mangojqaq: I oqlum Abxalom! I oqlum, oqlum Abxalom! Kaxki, men sening ornungda olsen bolmasmid! I Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! dedi.

19 Birs Yoabka: Padixah Abxalom uqun yioqlap matem tutmakta, dap hawer bardi. **2** Xuning bilan xu kundiki nusret halk uqun musibatkere aylandi; qunki halk xu kuni: Padixah ez oqli uqun kayotuhesret tartiwatidu, dap anglidi. **3** U kuni halk soxuxtin keqip hijalatta kalagan adomlerdak, oqrilikqere xahergo kirdi. **4** Padixah yuzini yepip: I, oqlum Abxalom, i Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! — dap kattik awaz bilan poryad koturdi. **5** Lekin Yoab padixahning oyige kirip, uning xexioqa kelip: Ez jeningni, oqulliring bilan qizliringning jeni, ayalliringning jeni bilan kenizakliringning jeni kutkuzogan hamme hizmatkarlarning yuzini sen bugun hijalatte kaldurdung! **6** Sen ozungge naperatlinidoganlarni seyisen, seni seyidoganlaroga naperatlinidogandak kilisen! Qunki sen bugun sardarliringni yaqi hizmatkarliringni neziringde heqnarsa emes degandak kilding! Qunki bugun Abxalom tirik kelip, biz hammimiz elgan bolsak, neziringde yaxhi bolattikən, dap bilip yettim. **7** Emdi qikip hizmatkarliringning konglige taselli bargin; qunki men Pervardigar bilan kasesim kilimanki, eger qikmisang, bugun keqere heq adem sening bilan qalmaydu. Bu bala yaxlikingdin tartip biugunki kuingiqere ustungge quxkan herqandak baladin eqir bolidu, — dedi. **8** Xuning bilan padixah qikip dervazida olturdi, hamme

halkqa: Mana, padixah dervazida olturidu, degan hawer yetkuzulgendə, ularning hammissi padixahning xexioqa kaldi. Emma Israililar bolsa hammissi keqip, ez oyige kaytip ketti. **9** Emdi Israil kabilisidiki hamme halk ojolula kilixip: Padixah bizni duxmanlirimizning kolidin azad qilogan, bizni Filistylarning kolidin kutkuzoganidi. Emma, u hazir Abxalom tuperaylidin zemindin ezini qacuruwatidu. **10** Lekin biz ustimizge padixah boluxka mesih qilogan Abxalom bolsa jengde eldi. Emdi nemixka padixahni yandurup elip kelixka ger kilmayislar? deyixti. **11** Dawut padixah Zadok bilan Abiyatar kahtarlaroga adem ewatip: Siler Yehudaning aksakalliroga: [Padixah mundak deydu]: — Hamme Israilarning padixahni ordisoqa kayturup kelayli, deyixkan teliplirining hammissi padixahning kulikioqa yetkan yarde, nemixka siler bu ixta ulardin keyin kalisiler? **12** Siler mening qerindaxlirim, mening etustihanlirim turup, nemixka padixahni elip kelixka hammissidin keyin kalisiler?! — dnglar. **13** Wa xundakla yone Amasojimu: Padixah mundak deydu: — Sen mening etustihanlirim amemusən? eger seni Yoabning ornida mening qeximda daim turidogan qoxunning sardari kilmisam, Huda meni ursun ham uningdin artuk jazalisun — dnglar, — dedi. **14** Buning bilan u Yehudadiki adomlarning kongullirini bir adomning konglidak ozige mayil kildi. Ular padixahqa adem mangdurup: Sen ozung bilan hamme hizmatkarliring birga yenip kelinglar, dap hawer yetkuzdi. **15** Xuning bilan padixah yenip Iordan deryasioqere kaldi. Yehudadiki adomler padixahni Iordan deryasidin etkuzimiz dap, padixahning aldioqa Gilgaloqa baroganidi. **16** Bahurimdin qikkən Binyaminlik Geraning oqli Ximay aldirap kelip, Yehudadiki adomler bilan quxutp, padixahning aldioqa qikti. **17** Ximayge Binyamin kabilisidin ming adem agexti; ular bilan Saulning jametide hizmatkar bologan Ziba, uning on bax oqli wa yigirma hizmatkarimu uningoga qoxulup kaldi; bularning hammissi Iordan deryasidin otup padixahning aldioqa qikti. **18** Bir keme padixahning ihtiyarigo qoyulup, aile tawabiatlirini etkuzux uqun uyan-buyan otup yuratti. Padixah Iordan deryasidin etkende, Geraning oqli Ximay kelip uning aldidə yikilip turup **19** padixahqa: Olojam kullirioqa kabihlik sanimioqayla; olojam padixah Yerusalemind qikkən künde kullirining qilogan kabihlikini aslirige kalturmigayla; u padixahning konglige kalmisun. **20** Qunki kulliri ozining gunah qiloinimni obdan bilidu; xunga mana, men Yusupning jametidin hammidin awwal bugun olojam padixahni karxi elixka qiktimmən, — dedi. **21** Zeruinyaning oqli Abixay buni anglar: Ximay Pervardigarning mesih qiloinini qarogogən tursa, olumge mahkum kilinix lazim bolmamdu? — dedi. **22** Lekin Dawut: I Zeruinyaning oqulliri, silarning mening bilan neme karinglar? Bugun siler manga karxi qikmaqimusilar? Bugunki künde Israilda adomler olumge mahkum kilinixi kerakmu? Bugun Israiloga padixah ikonlikimni bilmeymenmu? — dedi. **23** Andin padixah Ximayge: Sen olmeysen, — dedi. Padixah uningoga qasesim kildi. **24** Emdi Saulning nawrisi Mefiboxet padixahni karxi alojili kaldi. Padixah ketkan kundin tartip sak-salamat kaytip kalgən kungiqere, u ya putlirining tirnikini almioqən ya

sakilini yasimiojan wə yaki kiyimlirini yumiojanidi. **25** U padixahni qarxi alojli Yerusalemdin kalgənda, padixah uningdin: I Məfiboxət, nemixka mening bilən barmiding? — dəp soridi. **26** U: I, oyojam padixah, kulliri aksak boləjaqka, exikimni toqup, minip padixah bilən billə baray, dedim. Əmma hizmətkarim meni aldap qoytu; **27** u yənə oyojam padixahning aldida kullirining oyojwiritini kildi. Lekin oyojam padixah Hudaning bir pərixitsidəktur; xuning üqün siligə nemə layik kərinəsə, xuni kıləjlayla. **28** Qünki atamning jəmətining həmmisi oyojam padixahning aldida olgən adəmlərdək idi; lekin sili ez kullirini əzli bilən həmdastihən boləjanlar arisida koydila; mening padixahning aldida pəryad kıləjli nemə həkkim bar? — dedi. **29** Padixah uningə: Nemixka ixliring toqrisida səzliwerisən? Mening həkümüm, sən bilən Ziba yərləni belixiwelinglar, — dedi. **30** Məfiboxət padixahka: Oyojam padixah aman-esən ez eyigə kalgəndin keyin, Ziba həmmisini alisimu raziman! — dedi. **31** Gileadlik Barzillaymu Rogelimdin qüxüip padixahni İordan dəryasidin etküziup koyuxka kelip, padixah bilən billə İordan dəryasidin etti. **32** Əmdi Barzillay heli yaxanəjan bir adəm bolup, səksən yaxka kirgənidi. Padixah Məhanaimda turojan waqıtta, uni kamdiəjan dəl muxu adəm idi; qünki u heli katta bir xixi idi. **33** Padixah Barzillayə: Mening bilən barəjin, mən səndin Yerusalemda əzümningkidə həwər alimən, dedi. **34** Lekin Barzillay padixahka: Mening birnəqqə künlük emrümü qəlojəndu, padixah bilən birgə Yerusaleməyə baramdim? **35** Kulliri səksən yaxka kirdim. Yahxi-yamanni yənə pərk etələymənmu? Yəp-iqkinimning təmini tetalamdim? Yigit nəoqmıqılər bilən kiz nəoqmıqılərnin əwazini angliyaləmdim? Nemixka kulliri oyojam padixahəyə yök bolimən? **36** Kulliri pəkət padixahni İordan dəryasidin etküziup andin əzrak uzitip koyay degən; padixah buning üqün nemixka manga xunqə xapaət kərsitidila? **37** Kullirining olgənda ez xəhərimdə, atam bilən anamning kəbrisinin yenida yetixim üqün kaytip ketixigə ijazət bərgəyła. Əmdi mana, bu yərdə ez kulliri Kimhəm bar əməsmu? U oyojam padixah bilən etüp barsun, uningə əzliyə nemə layik kərinəsə xuni kıləjlayla, — dedi. **38** Padixah: Kimhəm mening bilən etüp barsun; sanga nemə layik kərinəsə uningə xuni kıləy, xundakla sən məndin hər nemə sorisəng, sanga kıləimən, — dedi. **39** Andin həlkning həmmisi İordan dəryasidin etti, padixahmu etti. Andin padixah Barzillayni səyüip uningəyə bəht tilidi; Barzillay ez yurtiojəyə yenip kətti. **40** Padixah Gilgəlojə qikti, Kimhəm uning bilən bardi. Yəhudadiki barlik adəmlər bilən İsrailning həlkning yerimi padixahni dəryadin etküziup uzitip koyəjanidi. **41** Andin mana, İsrailning barlik adəmliri padixahning kəxiojəyə kelip: Nemixka kərinədxilərimiz Yəhudaning adəmliri oqrilikqə padixahni wə padixahning ailə-tawabiatlirini, xundakla Dawutka əgəxəkən həmmə adəmləni İordan dəryasidin etküziuxkə muyəssər bolidu? — dedi. **42** Yəhudaning həmmə adəmliri İsrailning adəmlirigə jawap berip: Qünki padixah bilən bizning tuşkanqilikimiz bar, nemixka bu ix üqün bizdin həpa bolisilər? Biz padixahningkidin bir nemini yidukmu, yaki u bizgə bir in'əm bərdimu? — dedi. **43**

İsrailning adəmliri Yəhudaning adəmlirigə jawap berip: Kəbilə boyiqə aləjanda, padixahning [on ikki] ülüxtin oni bizgə təwadur, silərgə nisbətən bizning Dawut bilən tehimu qongrak buradərqlikimiz bar. Nemixka bizni kəzgə ilməysilər? Padixahimizni yandurup elip kelixkə əwwal təxəbbus kıləjanlar biz əməsmiduk? — dedi. Əmma Yəhudaning adəmlirining səzliri İsrailning adəmlirining səzliiridin tehimu kəttik idi.

20 Wə xundak bəldiki, xu yərdə Binyamin kəbilisidin, Bikrining oqlı Xəba isimlik bir iplas bar idi. U kanay qelip: — Bizning Dawutta heqkəndək ortək nesiwimiz yok; Yəssəning oqlidin heqkəndək mirasimiz yok! I İsrail, hər bir liringlar ez əyünlərgə yenip ketinglar, — dedi. **2** Xuning bilən İsrailning həmmə adəmliri Dawuttin yenip Bikrining oqlı Xəbaqə əgəxti. Lekin Yəhudaning adəmliri İordan dəryasidin tartıp Yerusalemiyəqə ez padixahiojəyə qing bəoqlinip, uningəyə əgəxti. **3** Dawut Yerusaleməyə kelip ordisiojə kirdi. Padixah ordiojəyə qaraxka koyup kətkən axu on kenizəkni bir əyğə kəmap koydi. U ularni bəkti, lekin ularo jəyəkinqilik kıləmdi. Xuning bilən ular u yərdə tul ayallərdək olgəyoq kəmaləjan peti turdi. **4** Andin padixah Amasəyə: Üq küni iqidə Yəhudaning adəmlirini qakirip, yiojip kəlgin; əzüngmu bu yərdə həzir boləjin, dedi. **5** Xuning bilən Amasa Yəhudaning adəmlirini qakirip yiojili bardi. Lekin uning undək kilixi padixah bəkitkən waqıtın keyin kəldi, **6** u waqıtta Dawut Abixəyojəyə: Əmdi Bikrining oqlı Xəba bizgə qüxüridiəjan əpət Abxəlonmning qüxüriginidin tehimu yaman bolidu. Əmdi oyojəngning hizmətkərlirini elip ularni koqlap barəjin. Bolmisa, u mustəhkəm xəhərləni igiləwəlip, bizdin əzini kəquruxi mumkin, — dedi. **7** Xuning bilən Yoabning adəmliri wə Kərtəyilər, Pəltəyilər, xundakla barlik pəlwənlər uningəyə əgixip qikti; ular Yerusalemdin qikip, Bikrining oqlı Xəbani koqliojili bardi. **8** Ular Gibəondiki koram taxkəyə yəkən kəlgəndə Amasa ularning aldiojəyə qikti. Yoab üstibəxiojəyə jəng libasini kiyip, beligə oqlaplik bir kiliqini askən kəmə bəoqləjanidi. U aldiojəyə mēngiwidi, kiliq oqlaptin qüxüip kətti. **9** Yoab Amasadin: Tinqlikmu, inim? — dəp soridi. Yoab Amasani səyməkqi boləjəndək ong kəli bilən uni sakilidin tutti. **10** Amasa Yoabning yənə bir kəlidə kiliq barliojəyə dikəkət kıləmdi. Yoab uning kərsikiojəyə xundək tikiti, üqəyliri qikip yərgə qüxti. İkkinqi kətim selixning həjiti kəlmiojanidi; qünki u əldi. Andin Yoab bilən imisi Abixəy Bikrining oqlı Xəbani koqliojili kətti. **11** Yoabning oqlamliridin biri Amasaning yenida turup: Kim Yoab tərəptə turup Dawutni kəllisa, Yoabka əgəxsun, dəytti. **12** Əmma Amasa ez kənida yumilip, yolning ottursida yatattı; uni kərgən həlkning hər birini tohtaytti. U kixi həmmə həlkning tohtiojini kərup, Amasaning jəsitini yoldin etizlikkə tartıp koydi həm bir kiyimni uning üstigə taxlıdi. **13** Jəstə yoldin yətkəlgəndin keyin həlkning həmmisi Bikrining oqlı Xəbani koqliojili Yoabka əgəxti. **14** Xəba bolsa Bəyt-Maakəhdiki Abəliqə wə Bəryiliklərnin yurtining həmmə yərlirini kəziup İsrailning həmmə kəbililiridin etti. [Bəryiliklərmu] jəm bolup uningəyə əgixip bardi. **15** Xuning bilən Yoab wə adəmliri kelip, Bəyt-Maakəhdiki Abəldə uni muhəsirigə aldı. Ular xəhərnin qərisidiki səpiling

udulida bir istihkam saldi; Yoabka egexkänlarning hëmmisi kelip, sepilni ërëxkë bazoqanlawatkanda, **16** Äänin mën bir hotun xëhërdin tolaw: Kulaq selinglar! Kulaq selinglar! Yoabni bu yargë qakirip kelinglar, mening uning bilën sezläxmëkqi bolöjnimni uningöja eytinglar, — dedi. **17** U yekin kalgënda hotun uningdin: Sili Yoabmu? — dëp soridi. U: Xundak, mën xu, dedi. Hotun uningöja: Dedäklirining sezini angliqayla, dedi. U: Anglawatimän, dedi. **18** Hotun: Konilarda Abëdë mäsilhät tapkin, andin mäsililër hël kilinidu, degän gëp bar; **19** Israilning tinq wë mëmïn bëndiliridin birimän; sili hëzir Israildiki ana këbi qong bir xëhëрни harap kilwatidila; nemixkä Përwërdigarning mirasini yokatmaqçi bolila? — dedi. **20** Yoab jawap berip: Undak ix mëndin neri bolsun! Mëndin neri bolsun! Mening heqnemini yutuwalöqum yaki yokatqum yoktur; **21** ix undak әmäs, bälki әfräimdiki edirliktin Bikrining öjli Xeba degän bir әdäm Dawut padixahkä karxi kolini këtürüptü. Pëket ünı tapxursanglar, andin xëhërdin ketimän, dedi. Hotun Yoabka: Mana uning bexi sepildin siligä taxlinidu, — dedi. **22** Ändin hotun öz danaliki bilën hëmmë hëlkkë mäsilhät saldi; ular Bikrining öjli Xebaning bexi ni kesip, Yoabka taxlap bärdi. Yoab kanay qaldi, uning әdәmliri xuni anglap, xëhërdin ketip, hërbiri öz eyigë kaytti. Yoab Yerusalemoja padixahning kexioja bardi. **23** Әmdi Yoab pütkül Israilning qoxunining sërdari idi; Yëhöyädaning öjli Binaya bolsa Këratiyler bilën Pëlatiyarning üstigë sardar boldi. **24** Ädiniram baj-alwanöja bax boldi, Ähiludning öjli Yëhöxafat bolsa diwan begi boldi; **25** Xewa katip, Zadok bilën Abiyatar kahjin idi; **26** Yairlik Ira bolsa Dawutka has kahjin boldi.

21 Әmma Dawutning künliridë uda üq yil aqarqilik boldi. Dawut uning toqiruluk Përwërdigardin soridi. Përwërdigar uningöja: Aqarqilik Saul wë uning qanhör jëmätidikilar säwëbidin, yëni uning Gibeonluklarni kirojin kilöjiniyin boldi, dedi. **2** Padixah Gibeonluklarni qakirip, ular bilën sezläxti (Gibeonluklar Isrillardin әmäs idi, bälki Amoriylarning bir kaldisi idi. Israil әslidë ular bilën әhdë kilip kësäm iqkënid; lekin Saul Israil wë Yëhudalaröja bolöjan kizöjniliki bilën ularni öltürüxkë intilgënid). **3** Dawut Gibeonluklaröja: Silärgë nemë kilip beray? Mën kändak kilip bu gunahni kafarät kilip yapsam, andin silër Përwërdigarning mirasioja bäh-tërikät tiliyälëysilër? — dedi. **4** Gibeonluklar uningöja: Bizning Saul wë uning jëmätidikilärdin altun-kümüx sorax hëkkimiz yok, wë bizning säwëbimizdin Israildin bir әdәnimmü ölümgë mähkum kildurux hëkkimiz yok, dedi. Dawut: Silër nemë desënglar, mën xundak kilay, dedi. **5** Ular padixahka: Burun bizni yokatmaqçi bolöjan, bizni Israilning barlik pasilliri iqidë turoqudäk yeri kalmisun dëp, bizni halak kilixkä këstligän heliki kixining, **6** hëzir uning әrkäk nәslidin yattisi bizgë tapxurup berilsun, biz Përwërdigarning talliojini bolöjan Saulning Gibeah xëhëridä, Përwërdigarning aldida ularni öltürüp, esip koyayli, dedi. Padixah: — Mән silärgë qoqum tapxurup berimän, dedi. **7** Lekin Dawut bilән Saulning öjli Yonatanning Përwërdigar aldida iquxkән kәsimi wәjidin padixah Saulning nәwrisi, Yonatanning öjli Mәfiboxәtni ayidi. **8** Padixah Ayahning kizi Rizpahning Saulöja

tuöqur bәrgән ikki öjli Armoni wë Mәfiboxәtni wә Saulning kizi Mikal Mәholatlik Barzillayning öjli Adrial äün bëkiwäloqan bax öqulni tutup, **9** Gibeonluklarning koloqä tapxurdi. Bular ularni dengdë Përwërdigarning aldida esip koydi. Bu yëttäylän bir күндә öltürüldi; ular öltürülgändә arpa ormisini aldidi künlär idi. **10** Ändin Ayahning kizi Rizpah bәz rähtni elip, qoram üstigë yeyip saldi. U orma baxlanöjandin tartip asmandin yamoqur quxkән waqitkicqä, u yerdä olturup күndüzi kuqlarning jäsätlarning üstigë konuxioja, keqisi yirtkuqlarning ularni dässep qaylixigä yol koymidi. **11** Birsini Saulning keniziki, Ayahning kizi Rizpahning kilöjanlirini Dawutka eytti. **12** Xuning bilән Dawut Yabax-Gileadtikilarning kexioja berip, u yerdin Saulning wë uning öjli Yonatanning sängäklirini elip kældi (Filitistiyler Gilboada Saulni öltürgän күnida ularning jäsätlirini Bëyt-Xandiki mäydanda esip koyöjanidi; Yabax-Gileadtikilär әslidë bularni u yerdin öqirlikqä elip kәtkënid). **13** Dawut Saul bilән uning öjli Yonatanning sängäklirini xu yerdin elip kældi; ular esip öltürülgän yëttäylänning sängäklirini mü yöjip koydi, **14** andin xularni Saul bilән öjli Yonatanning sängäkliri bilән Binyamin zeminidiki Zelada, atisi kixning kәbrisidä dәрnә kildi. Ular padixah әmr kilöqandäk kildi. Ändin Huda [hәlkning] zemin toqiruluk dualirini ijabät kildi. **15** Filitistiyler bilән Israilning ottursida yәнә jәng boldi, Dawut өз әdәmliri bilән quxqap, Filitistiyler bilән soquxti. Әmma Dawut tolimu qarqap ketti; **16** Rafahning әwladliridin bolöjan Ixbi-Binob Dawutni öltürmëkqi idi; uning mis nәyzisining eöjirlik üq yüz xәkäl idi; uningöja yәнә yengi sawut baqlaklik idi. **17** Lekin Zәruiyaning öjli Abixay uningöja yärdәмgә kelip Filitistiyni kilöqlap öltürdi. Xu küni Dawutning әdәmliri uningöja kësäm kilip: Sән yәнә biz bilән jәnggә qikmoqin! Bolmisa Israilning qirioji eöjip kalidu, — dedi. **18** Bu ixtin keyin xundak boldiki, Gobta Filitistiyler bilән yәнә jәng boldi; u waqitta Huxatlik Sibbikay Rafahning әwladidin bolöjan Safni öltürdi. **19** Gobta yәнә bir kәtim Filitistiyler bilән jәng boldi; u qaqöda Bëyt-Lәhәmlik Yairning öjli Әl-Hanan Gatlik Goliyatning inisini öltürdi. Uning nәyzisining sepi bapkarning hadisidäk idi. **20** Yәнә bir jәng Gatta boldi; u yerdä egiz boyluk bir әdäm bar idi, kollirining altidin barmakliri, putlirining altidin barmakliri bolup jëmiy yigirmë töt barmiqi bar idi. U hәм Rafahning әwladı idi. **21** U Isrillarning aldida turup ularni mazaq kildi; lekin Dawutning akisi Ximiyaning öjli Yonatan uni öltürdi. **22** Bu töt kixi Gatlik Rafahning әwladı bolup, hëmmisi Dawutning kolida yaki uning hizmәtkarlirining kolida öltürüldi.

22 Përwërdigar uni barlik düxmәnliridin hәм Saul padixahning kolidin kutkuzöjan küni, u Përwërdigaröja bu küyni eytti: — **2** U mundak dedi: — Përwërdigar mening hada teöjim, mening korojinim, mening nijatkarimdur! **3** Huda mening qoram teximdur, mән Uningöja tayinimän — U mening kalkinim, mening kutkuzöjü münggüzüm, Mening egiz munarim wë baxpanahim, mening kutkuzöjuqimdur; Sән meni zorawanlardan kutkuzisән! **4** Mәdhiyilärgә layik Përwërdigaröja mән nida kilimän, Xundak kilip, mән düxmәnlirimdin kutkuzulimän; **5** Qünki ölümming

asarətliri meni kərxiwaldi, ihlassizlarning yamrap ketixi meni kərkətiwətti; **6** Təhtisaraning taniliri meni qirniwaldi, Əlüm sirtmakliri aldiməja kəldi. (Sheol h7585) **7** Kiyinalojinimda mən Pərwərdigarəja nida kildim, Hudayiməja pəryad kətürdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening pəryadim Uning kulikəja kirdi. **8** Andin yər-zemin təwrəp silkinip kətti, Asmanlarning ulliri dəlxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oşəzəpləndi. **9** Uning dimiojidin in ərəp turattı, Aşzidin qikkən ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmür qooliri qikti; **10** U asmanlarni engixtütürp egip qüxti, Puti astida tum kərangəjuluk idi. **11** U bir kerub üstidə pərwaz kildi, U xamalnig kənatlirina kəründi. **12** U kərangəjulukni, xundakla yiojiləjan sularni, Asmanlarning koyuk bulutlirini, Əz ətrapida qədri kildi. **13** Uning aldidə turoşan yorukluktin, Otluk qooşlar qikip ətti; **14** Pərwərdigar asmanda güldürildi; Həmmidin aliyo Boləşuqi awazini yangrattı; **15** Bərhək, U oklirini etip, [düxmənlimirni] tarkitiwətti; Qakmaklarni qaqturup, ularni kiyqas-sürəngə saldi; **16** Xuning bilən dengizning takti kərinüp kəldi, Aləmming ulliri axkariləndi, Pərwərdigarning tənbihi bilən, Dimiojining nəpəşining zərbisi bilən. **17** U yukiridin kolini uzitip, meni tutti; Meni uluş sularidin tartip aldi. **18** U meni külük düxmənimdin, Manga əqmənlərdin kutkuzdi; Qünki ular məndin külgük idi. **19** Külətkə uqrioşan künümə, ular manga kərxə hujuməja ətti; Biraq Pərwərdigar mening tayanqim idi. **20** U meni kəngri-azadə bir jayoəja elip qikardi; U meni kutkuzdi, qünki U məndin hursən boldi. **21** Pərwərdigar həkkəniylikiməja kərap manga iltipət kərsətti; Qolunning həlalilikini U manga kayturdi; **22** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzililik kilip Hudayimdin ayrilip kətmədim; **23** Qünki uning barlik həkəmliri aldimdidur; Mən Uning bəlgilimiliridin qətnəp kətmədim; **24** Mən Uning bilən oşubarsiz yürdüm, Özümni gunəhtin neri kildim. **25** Wə Pərwərdigar həkkəniylikiməja kərap, Kəz aldidə boləjan həlalilikim boyiqə kəloşanlimirni kayturdi. **26** Wapadar-məhribanlarəja Əzüngni wapadar-məhriban kərsitisən; Oşubarsizlarəja Əzüngni oşubarsiz kərsitisən; **27** Sap dilliklarəja Əzüngni sap dillik kərsitisən; Tətişlərgə Əzüngni tətür kərsitisən; **28** Qünki Sən əjiz məmin həlkni kutkuzisən; Biraq kəzlingrni təkəbbur üstigə tikip, Ularini xərməndə kilisən; **29** Qünki Sən Pərwərdigar mening qiraşimdirsən; Pərwərdigar meni bəşkan kərangəjulukni nurlandırudi; **30** Qünki Sən arkilik düxmən kərxoni arisidin yügürüp əttüm; Sən Hudayim arkilik mən sepildin atlap əttüm. **31** Təngrim — Uning yoli mukəmməldur; Pərwərdigarning səzi sinəp ispatlanəjandur; U Əzigə tayanəjanlarning həmmisigə kəlkəndur. **32** Qünki Pərwərdigardin bəxkə yənə kim ilahtur? Bizning Hudayimizdin bəxkə kim kəram taxtur? **33** Təngri mening mustəhkəmə korəjnimdur; U yolumni mukəmməl, tüp-tüz kilidu; **34** U mening putlirimni keyikningkidək kilidu; U meni yukiri jayliriməja turoşuzidu; **35** Qollirimni urux kilixkə əgətidu, Xunglaxkə biləklirim mis kamanni kəşələydu; **36** Sən manga nijatingdiki kəlkənni bərding, Səning ulayim kəmtərling meni uluş kildi. **37** Sən kəməlimir astidiki jayni kəng kilding, Mening putlirim teyilip kətmədi.

38 Mən düxmənlimirni kooşlap yokəttim, Ular həlak bolmioşuqə həq yanmim. **39** Kayta turalmioşudək kilip, Ularini həlak kilip yanjimid, Ular putlirim astida yikildi. **40** Sən jəng kilixkə küq bilən belimni baoliding; Sən manga hujum kəloşanlarni putum astida egildürdüg; **41** Düxmənlimirni manga arkini kilip kaqkuzdug, Xuning bilən mən manga əqmənlərnə yokəttim. **42** Ular təlmürdi, biraq kutkuzidigə həqkim yok idi; Həttə Pərwərdigarəja kəriwid, Umu ularəja jawab bərmədi. **43** Mən ularni soşup yərdiki topidək kiliwəttim; Koqidiki patkəktək mən ularni qəyliwəttim; Ularining üstidin petikdiwəttim. **44** Sən meni həlkimning nizaliridin kutkuzəjansən; Sən meni əllərnig bəxi boluxkə sakliding; Manga yat boləjan bir həlkə hizmitimdə bolmakta. **45** Yat əldikilər manga zəiplixip təslim bolidu; Anglixi bilənla ular manga itəət kilidu; **46** Yat əldikilər qüxkənlixip ketidu; Ular əz istihkəmliridin titrigən halda qikip kelidu; **47** Pərwərdigar həyatatur! Mening Qoram Təxim mubərkəlsən; Nijatim boləjan kəram tax Huda aliyoşur, dəp mədhəyilənsən! **48** U, yəni mən üqün toluk kəşas loşuqə Təngri, Həlkərnəni manga boysunduroşuqudu; **49** U meni düxmənlimir arisidin qikəroşan; Bərhək, Sən meni manga hujum kəloşanlardin yukiri kətürdüg; Zorawan ədəmdin Sən meni kutuldurdug. **50** Muxə səwəblik mən əllər arisida sangə təxəkkür eytimən, i Pərwərdigar; Nəmingni uluşlap küylərnəni kəytimən; **51** U bolsa Əzi tikligən padixahkə zor kutkuzxlarni beoşixlaydu; Əzi məsih kəloşinəja, Yəni Dawutkə həm uning nəsligə mənggigə əzgərməs muhəbbətni kərsitidu.

23 Təwəndikilər Dawutning ahirkə səzlidirur: — Yəssəning oşli Dawutning bəxariti, Yukiri mərtəwigə kətürülgən, Yəşuqning Hudasi tərəpidin məsihləngən, Israilling səyümlük küyqəşining bəxarət səzli mana: — **2** Pərwərdigarning Rohi mən arkilik səz kildi, Uning səzli tilimidur. **3** Israilling Hudasi səz kildi, Israilling Qoram Texi manga xundək dedi: — Kimki adəmlərnig arisida adəlet bilən səltənət kilsə, Kimki Hudadin kərxux bilən səltənət kilsə, **4** U kuyax qikkəndiki tang nuridək, Bəltənsiz səhərdək bolidu, Yəmoşurdin keyin asman süzük boluxi bilən, Yumran maysilar tupraktin qikidu, mana u xundək bolidu. **5** Bərhək, mening eyüm Təngri aldidə xundək əməsmu? Qünki U mən bilən mənggünlük əhdə tüzdi, Bu əhdə həmmə ixlarda mupəssəl həm mustəhkəmdur; Qünki mening barlik nijatlik ixlirimni, Həmmə intzarlikimni, U bərk uruşzəmmədu? **6** Ləkin iplaslarning həmmisi tikənlərdək, Həqkim kolida tutalmioşuqə, qəriwətilidu. **7** Ularəja kol uzatqıq əzini təmür kəral wə nəyşə səpi bilən kəralandurmisa bolmaydu; Ular həman turoşan yeridə otta kəydüriwətilidu! **8** Dawutning pəlwənlirining isimli təwəndikidək hatiriləngəndur: — Tahkimonluk Yoxəb-Bəxşəbət sərdərlərnig bəxi idi. U bir ketimlik jəngdə nəyşə oynitip, səkkiz yüz adəmmi əltürgəndi. **9** Keyinkisi Ahoşiy Dodoning oşli Əliazar idi; Filistiyələr yioşilip jəng kilmaqçı boldi; xu wakitta Dawut wə uningəja həmərah bolup qikkən üç pəlwəni ularni jənggə qakirdi; Əliazar xu üçtin biri idi. Ləkin Israillər qekindi; **10** u kəzoşilip, taki beliki telip, kolə kilixkə qəplixip kəloşuqə Filistiyərnəni kirdi. U

küni Përwərdigar Israillarni qong nusətkə erixtirdi. Həlk uning xəxiə qaytkanda pəkət olja yiojix ixila kəlojanidi. **11** Wə uningdin keyinkisi Hərarlik Agiyning oşli Xammah idi. Bir küni Filistiyələr qoxun bolup yiojilojanidi; yekin ətrapta koyuk əskən bir kızil maxlik bar idi. Kixilər Filistilərləning aldidin kaqkəjanidi, **12** Xammah bolsa kızil maxlik otturisida məzmət turup, uni qoşdaq Filistiyərləni kirdi; xuning bilən Përwərdigar [Israilləroja] qəyatə zor nusətkə ata kildi. **13** Orma waqtida ottuz yobxəqi iqidin yəne üqi Adullamning oşarioja qüxüp, Dawutning yenioja kəldi. Filistiyələrləning qoxuni Rəfayim wadisioja bargah kurojanidi; **14** u qəoşda Dawut qoroşanda idi, Filistiyələrləning karəwulgaħi bolsa Bəyt-Ləhəmdə idi. **15** Dawut usşap: Ah, birsi manga Bəyt-Ləhəmməning dərwasisining yenidiki kuduktin su əkilip bərgən bolsa yahxi bolatti! — dewidi, **16** bu üq palwan Filistiyələrləning ləxkərgəħidin bəşüp ətəp, Bəyt-Ləhəmməning dərwasisining yenidiki kuduktin su tartti wə Dawutka elip kəldi; lekin u uningdin ičkili unimidi, bəlkə suni Përwərdigarəja atəp təküp: **17** — I Përwərdigar, bundak ix məndin neri bolsun! Bu üq adəmməning əz həyatioja təwəkkul kilip berip əkəlgən bu su ularning kənioja oħxə əməsmu! — dedi. Xuning üqün u iqxikə unimidi. Bu üq palwan kəlojan ixlar dəl xular idi. **18** Zəruyaning oşli Yoabning inisi Abixay bu üqünəning bəxi idi. U üq yüz adəm bilən karxilixip nəyzisini pikiritip ularni əltürgən. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nammi qikkəjanidi. **19** U bu üqəylənnəning iqidə əng hərmətkəli idi, xunga ularning bəxi idi; lekin u awwalki üqəyləngə yətməytti. **20** Yəħoyadaning oşli Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp kəltis ixlarəni kəlojan. U Moabiy Ariəlnəning ikki oşlini əltürgən. Yəne qar yaqşan bir küni əzgaləja qüxüp, bir xirni əltürgəjanidi. **21** U həm küqtüggür bir misirlikni əltürgəjanidi. Misirlikning qolida bir nəyzə bar idi, lekin Binayaning qolida bir həsila bar idi. U misirlikning qolidin nəyzisini tartiwəlip, əz nəyzisi bilən uni əltürdi. **22** Bu ixlarəni Yəħoyadaning oşli Binaya kəlojan bolup, u üq palwan arisida nam qikərojanidi. **23** U ottuz yobxəqi iqidə hərmətkəli idi. Lekin u awwalki üq palwanəja yətməytti. Dawut uni əzining pasiban begi kildi. **24** Ottuz yobxəqi iqidə Yoabning inisi Asəhəl, Bəyt-Ləhəmlək Dodoning oşli Əl-Hənan bar idi. **25** [Buningdin bəxka]: Hərodluq Xammah, Hərodluq Elikə, **26** Patlilək Hələz, Təkoalək İkkəxning oşli İra, **27** Anatotluq Abiezər, Huxatlik Mibonnay, **28** Ahoħluk Zalmon, Nitofatlik Məħarəy, **29** Nitofatlik Baanaħning oşli Hələb, Binyaminlardin Gibəħlik Ribayning oşli İttay, **30** Piratonluq Binaya, Gaax wadiliridin Hidday, **31** Arbatlik Abi-Albon, Barħumluq Azmawət, **32** Xaalbonluq Əliyəħbə, Yəxənnəning oşulliri, Hərarlik Xammahning [oşli] Yonatan, Hərarlik Xərarəning oşli Aħiyay, **34** Maakatiy Aħasbayning oşli Əlifəlat, Gilonluq Aħitofəlnəning oşli Eliyay, **35** Karməllik Həzray, Arbilək Paaray, **36** Zobaħdin boləjan Natənnəning oşli İgal, Gadlik Banni, **37** Ammoniy Zələk, Bəərotluq Naħaray (u Zəruyaning oşli Yoabning yəraoş kəttürgüqisi idi), **38** Yitrilək İra, Yitrilək Garəb **39** wə Hitti Yurıya katarliklər bolup, ularning həmmisi ottuz yəttə kixi idi.

24 Përwərdigarning oşiozi Israiloja yəne kəzoqəldi. Xuning bilən U ularni jazaləx üqün Dawutni kəzojiwidi, u adəm qikərip, ularəja: — Israillar bilən Yəħudəliklərləning sanini əl, dedi. **2** Padixəħ əz yenida turoşan qoxun sərdari Yoabka: Barəşin, Dəndin tartip Bəər-Xəbaiojəqə Israilləning həmmə kəbililirini yurtlirini kəziq, həlkni sanəp qikkən, mən həlkning sanini biləy, dedi. **3** Yoab padixəħka: Bu həlk həzır məyli qəncilik bolsun, Përwərdigar Hədaying ularning sanini yüz həssə axuroşay. Buni oşojam padixəħ əz kəzi bilən kərgəy! Ləkin oşojam padixəħ nəmıxka bu itxin hux bolidikin? — dedi. **4** Əmma Yoab bilən xoşunəning bəxka sərdərləri unimisi, padixəħning yərliki uların küqlik idi; xuning bilən Yoab bilən xoşunəning bəxka sərdərləri Israilləning həlkni sanioşli padixəħning kəxidın qıktı. **5** Ular İordan dərwasidin ətəp Yaazərgə yekin Gad wadisida Aroərdə, yəni xəħərnəg jənub tərıpida bargah tikti. **6** Andin ular Gileadka wə Tahtim-Həddixining yurtioja kəldi. Andin Dan-Yənoşə kelip aylinip Zidonəja bardi. **7** Andin ular Tur degən qoroşanlik xəħərgə, xundakla Hıwiylər bilən Kənaaniylərləning həmmə xəħərlirigə kəldi; andin ular Yəħuda yurtining jənub tərıpigə, xu yərdiki Bəər-Xəbaiojəqə bardi. **8** Xundak kilip ular pütkül zemini kəziq, tokkuz ay yigirmə kün ətkəndin keyin, Yərusəleməja yenip kəldi. **9** Yoab padixəħka həlkning sanini məlum kilip: Israilda kilik kəttürəlyədioşan baturdin səkkiz yüz mingi, Yəħudada bəx yüz mingi bar ikən, dedi. **10** Dawut həlkning sanini əloşandin keyin, wıjdani əzablandı wə Përwərdigarəja: Bu kəloşinin əşir gunəħ boluptu. I Përwərdigar, kəlungning kəbiħlikini kəttürəwətkəysən; qünki mən tolimu əhməkənilik kıptimən, dedi. **11** Dawut ətigəndə turoşanda Përwərdigarning əzi Dawutning əldin kərgüqisi boləjan Gad pəyoşəmbərgə kelip: **12** — «Berip Dawutka eytkin, Përwərdigar: — Mən üq [bəla-kəzani] əldingəja qoyımən, ularning birini talliwəloşin, mən xuni üstünggə qüxürimən, dəydu — degin» — deyildi. **13** Xuning bilən Gad Dawutning xəxiəja kelip buni uningəja dedi. U uningəja: «Yəttə yiləşiqə zemindəgə əqərqilik sanga bolsunmu? Yəki düxmənling üq əyoşiqə seni kəoşlap, sən uların qəqəmsən? Wə yəki üq küngiqə zemindəgə wəba tarkəlsunmu? Əmdi sən əbdən oylap, bir nəmə degin, mən mənı əwətküqigə nəmə dəp jawəp bərey?» — dedi. **14** Dawu Gadka: Mən tolimu tənglikte kəldim! Səndin ətünəyki, biz Përwərdigarning kəlioşə qüxəyli; qünki Uning rəħimdidlikki zordur; insənnəning kəlioşə pəkət qüxüp kəlmioşaymən! — dedi. **15** Xuning bilən Përwərdigar ətigəndin tartip bəkitiləning wəktikqə wəba qüxürdi. Dəndin tartip Bəər-Xəbaiojəqə yətmix ming adəm əldi. **16** Əmdi pərixətə kolini Yərusəleməja uzutup xəħəni həlak kiləy degəndə, Pərwərdigar əşir həkümidin puxaymən kilip, həlkni həlak kiliwətkən Pərixəgə: Əmdi boldi kiləşin; kolungni yioşkin, — dedi. U waqıtta Përwərdigarning Pərixəti Yəbusiy Arawnaħning həminəning yenida idi. **17** Dawut həlkni yökitiwətkən pərixətinə kərgəndə Pərwərdigarəja: Mana, gunəħ kəloşan mən, kəbiħlik kiləşuqi məndürmə. Ləkin bu koylər bolsa nəmə kildi? Səning kolung mənəning üstümgə wə atəmməning jəmətəning üstigə qüxsun! — dedi. **18** Xu küni Gad Dawutning xəxiəja kelip uningəja: Berip

Yəbusiy Arawnahning haminiyoja Pərwərdigarəja atap bir kurbangah yasiojin, dedi. **19** Dawut Gadning səzi boyiqə Pərwərdigar buyruoşandək kildi. **20** Arawnah qarap padixah bilən hizmətkarlarning öz tərripigə keliwatqinini kərüp, aldioja qikip padixahning aldida yüzini yərgə təkküzüp, təzim kildi. **21** Arawnah: Oʻojam padixah nemə ix bilən kullirining aldioja kəldilikin? — dəp soridi. Dawut: Həlkning arisida wabani tohtitix üqün, bu hamanni səndin setiwelip, bu yərdə Pərwərdigarəja bir kurbangah yasiojili kəldim, — dedi. **22** Arawnah Dawutqə: Oʻojam padixah əzliri nemini halisila xuni elip qurbanlik kilsila. Mana bu yərdə kəydürmə qurbanlik üqün kalilar bar, otun kilixkə haman tepidiojan tirnilar bilən kalilarning boyunturuqliri bar. **23** I padixah, buning həmmisini mənki [Arawnah] padixahkə təkdin kilay, dedi. U yənə padixahkə: Pərwərdigar Hudaliri silini qobul kilip xəpəkət kərsətkəy, dedi. **24** Padixah Arawnahəja: Yak, kəndakla bolmisun bularni səndin öz nərhidə setiwalmisam bolmaydu. Mən bədəl təliməy Pərwərdigar Hundayiməja kəydürmə qurbanliklarni hərgiz sunmaymən, — dedi. Andin Dawut haman bilən kalilarni əllik xəkəl kümüxkə setiwaldi. **25** Andin Dawut u yərdə Pərwərdigarəja bir kurbangah yasap, kəydürmə qurbanliklar bilən inaklik qurbanlikliri kildi. Pərwərdigar zemin üqün kiləjan dualarni qobul kilip, waba Israilning arisida tohtidi.

Padixahlar 1

1 Dawut padixah heli yaxinip qaloyanidi; uni yotkan-
adiyal bilan yapsimu, u issimaytti. **2** Hizmatkarliri
uningoya: — O'lojam padixah ozliri uqun, aldirlirida
turidoyan bir pak qiz tapkuzayli; u padixahdin hawer
elip, silining kuqaklirida yatsun; xuning bilan o'lojam
padixah issiyla — dedi. **3** Ular putkul Israil zeminini kezip
guzal bir kizni izdop yurup, ahiri Xunamlik Abixagni
teqip padixahning aldioja elip keldi. **4** Qiz intayin
guzal idi; u padixahdin hawer elip uning hizmitida
bolatti, emma padixah uningoya yekinlik kilmaytti. **5**
Emma Haggitning oqli Adoniya mertiwisini keturmakqi
bolup: «Men padixah bolimæn» dedi. U eziga jang
harwiliri bilan atliklarni wæ aldida yuridoyan allik
askarni tayyar kildi **6** (uning atisi heqqaqan: «Nemixka
bundak kilisen?» dep, uningoya tænbih-tærbiya beripmu
bakmiojanidi hæn u nahayiti kelixkæn yigit bolup, anisi
uni Abxalomdin keyin tuoqjanidi). **7** U Zæruyaning
oqli Yoab wæ kahin Abiyatar bilan mæslihæt kilixip
turdi. Ular bolsa Adoniyaoya ægixip uningoya yardæm
berætti. **8** Lekin kahin Zadok wæ Yehoyadaning oqli
Binaya, Natan pæyojæmbær, Ximay, Ræy wæ Dawutning
æz palwanliri Adoniyaoya ægæxmidi. **9** Adoniya koy,
kala wæ bordiojan torpaqlarni æn-Rogelning yenidiki
Zohælæt degæn taxta soydurup, hæmmæ aka-ukilirini,
yæni padixahning oqulliri bilan padixahning hizmitida
bolojan hæmmæ Yehudalarni qakirdi. **10** Lekin Natan
pæyojæmbær, Binaya, palwanlar wæ ez inisi Sulaymanni
u qakirmidi. **11** Natan bolsa Sulaymanning anisi Bat-
Xebaoya: — «Anglimidingmu? Haggitning oqli Adoniya
padixah boldi, lekin o'ojimiz Dawut uningdin hawersiz.
12 æmdi mana, ez jening wæ oqlung Sulaymanning jenini
kutkuzuxka mening sanga bir mæslihæt beriximkæ ijazæt
bærgæysæn. **13** Dawut padixahning aldioja berip uningoya:
— O'lojam padixah ozliri kæsæm kilip æz kæminiliriga
wæda kilip: «Sening oqlung Sulayman mændin keyin
padixah bolup tæhtimdæ olturidu» degæn æmæsmidilæ?
Xundak turukluk nemixka Adoniya padixah bolidu? —
degin. **14** Mana, padixah bilan sæzlixip turojiningda,
mænmu sening kæyningdin kirip sæzuingni ispatlaymæn,
— dedi. **15** Bat-Xeba iqkiri oygæ padixahning kexioja
kirdi (padixah tolimu kerip kætkænidi, Xunamlik Abixag
padixahning hizmitida boluwatatti). **16** Bat-Xeba
padixahka engixip tæzim kildi. Padixah: — Nemæ tæliping
bar? — dæp soridi. **17** U uningoya: — I o'lojam, sili
Pærwædigar Hudaliri bilan æz dedæklirigæ: «Sening
oqlung Sulayman mændin keyin padixah bolup tæhtimdæ
olturidu» dæp kæsæm kiloyanidila. **18** æmdi mana,
Adoniya padixah boldi! Lekin i o'lojam padixah, silining
uningdin hawærliri yok. **19** U kær kalilarni, bordak
torpaqlar bilan koylarni soydurup, padixahning hæmmæ
oqullirini, Abiyatar kahinni wæ koxunning særdari
Yoabni qakirdi. Lekin kulliri Sulaymanni u qakirmidi. **20**
æmdi, i o'lojam padixah, putkul Israilning kezliri siligæ
tikilmæktæ, ular o'lojam padixahning ozliridin keyin
tæhtliridæ kimning olturidoyanliqi toqrisida ularoya
hawer berixilirini kutixiwatidu; **21** bir kararoja kælmisila,
o'lojam padixah æz ata-bowiliri bilan billa uhlaxka
kætkændin keyin, mæn bilan oqlum Sulayman gunahkar

sanilip qalarmizmikim, — dedi. **22** Mana, u tehi padixah
bilæn sæzlixip turojiningda Natan pæyojæmbærmu kirip
keldi. **23** Ular padixahka: — Natan pæyojæmbær keldi, dæp
hawer bærdi. U padixahning aldioja kiripla, yuzini yorgæ
yekip turup padixahka tæzim kildi. **24** Natan: — I o'lojam
padixah, sili Adoniya mændin keyin padixah bolup
mening tæhtimdæ olturidu, dæp eytkanidilimu? **25** Qunki
u bægün quxüp, kær buka, bordiojan torpaqlar bilan
koylarni soydurup, padixahning hæmmæ oqullirini,
koxunning særdarlarini, Abiyatar kahinni qakirdi; wæ
mana, ular uning aldida yæp-iqip: «Yaxisun padixah
Adoniya!» — dæp towlaxmakta. **26** Lekin kulliri bolojan
meni, Zadok kahinni, Yehoyadaning oqli Binayani wæ
kulliri bolojan Sulaymanni u qakirmidi. **27** O'lojam
padixah kimning ozliridin keyin o'lojam padixahning
tæhtidæ olturidoyanliqini æz kullirioja ukturmay u ixni
buyrudilimu? — dedi. **28** Dawut padixah: — Bat-Xeba
aldimoja qikqiringlar, dedi. U padixahning aldioja kirip,
uning aldida turdi. **29** Padixah bolsa: — Jenimni hæmmæ
kiyinlikdin kutkuzoyan Pærwædigarning hayati bilan
kæsæm kilimænki, **30** mæn æsilda Israilning Hudasi
Pærwædigar bilan sanga kæsæm kilip: «Sening oqlung
Sulayman mændin keyin padixah bolup ornumda mening
tæhtimdæ olturidu» dæp eytkinimdæk, bægünki künde
mæn bu ixni qokum wujudka qikqirmæn, — dedi. **31** Wæ
Bat-Xeba yuzini yorgæ yekip turup padixahka tæzim kilip:
— O'lojam Dawut padixah æbædiy yaxisun! — dedi. **32**
Dawut padixah: — Zadok kahinni, Natan pæyojæmbærmu,
Yehoyadaning oqli Binayani aldimoja qakiringlar,
dedi. Ular padixahning aldioja keldi. **33** Padixah
ularoya: — O'lojanglarning hizmatkarlarini özuinglaroya
koxup, Sulaymanni æz keqirimgæ mindürüp, Gihonoya
elip beringlar; **34** u yardæ Zadok kahin bilan Natan
pæyojæmbær uni Israilning üstiga padixah boluxka mæshik
kilsun. Andin kanay qelip: — Sulayman padixah yaxisun!
dæp towlanglar. **35** Andin u tæhtimdæ olturuxka bu
yorgæ kælgændæ, uningoya ægixip menginglar; u mening
orumda padixah bolidu; qunki mæn uni Israil bilan
Yehudaning üstiga padixah boluxka tæyinlidim, — dedi. **36**
Yehoyadaning oqli Binaya padixahka jawab berip:
— Amin! O'lojam padixahning Hudasi Pærwædigarmu
xundak buyrusun! **37** Pærwædigar o'lojam padixah bilan
billa boloyandæk, Sulayman bilan billa bolup, uning
tæhtini o'lojam Dawut padixahningkidin tehimu uluq
kilojay! — dedi. **38** Zadok kahin, Natan pæyojæmbær,
Yehoyadaning oqli Binaya wæ Kærotiylær bilan Pælatiylær
quxüp, Sulaymanni Dawut padixahning keqirioja
mindürüp, Gihonoya elip bard. **39** Zadok kahin
ibadæt qediridin may bilan tolojan bir münggüzni
elip, Sulaymanni mæshik kildi. Andin ular kanay qaldi.
Hælkning hæmmisi: — Sulayman padixah yaxisun! — dæp
towlaxti. **40** Hælkning hæmmisi uning kæymidin ægixip,
sunay qelip zor xadlik bilan yær yerilojudak tæntænæ
kilixti. **41** æmdi Adoniya wæ uning bilan jæm bolojan
mehmanlar o'jizalini qikqanda, xuni anglidi. Yoab
kanay awazini anglioyanda: — Nemixka xæhærdæ xunqæ
kiyak-süræn selinidu? — dæp soridi. **42** U tehi sæzini
tügæt-mæyla, mana Abiyatar kahinning oqli Yonatan
keldi. Adoniya uningoya: — Kirgin, kæysær adæmsæn,
qokum bizgæ hux hawer elip kælding, — dedi. **43** Yonatan

Adoniyaoʻga javab berip: — Undak əmə! Oʻqojimiz Dawut padixah Sulaymanni padixah kildi! **44** Wə padixah əzi uningoga Zadok kahinni, Natan pəyoʻjəmbarni, Yəhoyadaning oʻqli Binayani wə Kəʻətiylar bilən Pəʻətiylərnəni həmrəh kilip əwitip, uni padixahning keqirioʻga mindürdi; **45** andin Zadok kahin bilən Natan pəyoʻjəmbər uni padixah boluxka Gihonda məshik kildi. Ular u yərdin qəkip xadlik kilip, pütükl xəʻərnəni kiykəsürən bilən ləʻzige saldi. Siz anglawatkan sada dəl xudur. **46** Uning üstigə Sulayman həzir padixahlik təhtidə olturiwatidu. **47** Yənə kelip padixahning hizmətkarlıri kelip oʻqojimiz Dawut padixahka: «Hudaliri Sulaymanning namini siliningkidin əwzəl kilip, təhtini siliningkidin uluq qiloyaj!» dəp bəht tiləp mubərəkləxkə kelixti. Padixah əzi yatқан orunda səjdə kildi **48** wə padixah: — «Bügün mening təhtimgə olturoʻquci birsini təyinlignən, əz kəʻzlimigə xuni kəʻrgüzgən Israilning Hudasi Pərwərdigar mubərəklənsun!» — dedi — dedi. **49** Xuni anglar Adoniyaning barlik mehmanlıri həduqup, ornidin kəpup hərbi əz yoliqə kətti. **50** Adoniya bolsa Sulaymandin kəʻkəpup, ornidin kəpup, [ibadət qədorioʻja] berip kəʻrbangahning münggüzlırini tutti. **51** Sulaymanoʻga xundak həwər berilip: — «Adoniya Sulayman padixahdin kəʻrkədi; qünki mana, u kəʻrbangahning münggüzlırini tutup turup: — «Sulayman padixah бүгün manga xuni kəsəm kilisunki, u əz kulini kiliq bilən oltürməslikkə wədə qiloyaj» dedi», — deyildi. **52** Sulayman: — U durus andə bolsa bəxidin bir tal qaʻ yərgə qūxməydu. Ləkin uningdə rəʻzilik tepilsə, əlidu, dedi. **53** Sulayman padixah adəm əwitip uni kəʻrbangahdin elip kəldi. U kelip Sulayman padixahning aldida engixip təzim kildi. Sulayman uningoga: — Əz əyüingə kətkin, — dedi.

2 Dawutning əlidioʻjan waqti yekınlaxkanda, oʻqli Sulaymanoʻga tapilap mundak dedi: — **2** «Əmdi yər yuzidkilərnəning həmməsi baridioʻjan yul bilən ketimən. Yürəklik bolup, ərkəktək bolojin! **3** Sən barlik kiliwatkan ixliringda həmdə barlik niyət kilojan ixliringda rawaj tepixing üqün Musaoʻga qixürülgən kanunda pütülgəndək, Pərwərdigar Hudayingning yollirida mengip, Uning bəlgilimiliri, Uning əmriliri, Uning həkumiliri wə agah-guwahliklirida qing turup, Uning tapxurukini qing tutkin. **4** Xundak kilojanda Pərwərdigar manga: «Əgər əwladlıring əz yolioʻja kəngül bəlip, Mening aldimda pütün kəʻlbi wə pütün jeni bilən həkikəttə mangsa, sanga əwladıngdin Israilning təhtidə olturuxka bir zat kəm bolmaydu» dəp eytkan səzigə əməl kilidu. **5** Əmma Zəruiyaning oʻqli Yoabning manga kilojinini, yəni uning əzi kəndak kilip Israilning koxunidikə ikki sərdarni, yəni Neriyaning oʻqli Abnər bilən Yəʻərnəning oʻqli Amasani urup oltürüp, tinq məzgildə jəngdə təkülgəndək kəʻn təküp, beligə baʻloioʻjan kəmərgə wə putioʻja kiygən kəxigə jəngdə təkülgəndək kəʻn qeqip, daʻq kiləʻnlikini bilisən. **6** Sən uni danalikiqogə muwəpik bir tərəp kilip, uning ak bəxining gərgə salamət qūxūxigə yul koymioʻjaysən. (Sheol h7585) **7** Ləkin Gileadlik Barzillayning oʻqullirioʻja mehribanlik kərsitip, dastihiningdin nan yegüzgin; qünki mən akang Abxalomdin kaqkinimda, ular yenimoʻja kelip manga xundak kilojan. **8** Wə mana Bahurimdin kəlgən Binyamin

kəʻbilisidin Geraning oʻqli Ximəy yeningda turidu. U mən Mahanaimoʻga baridioʻjanda, əxəddiy ləʻnət bilən meni kəʻrojidi. Keyin u Iordan dəryasiqə berip mening aldimoga kəlgəndə, mən Pərwərdigarning [namı] bilən uningoga: «Seni kiliq bilən oltürməymən» dəp kəsəm kildim. **9** Əmma həzir uni gunəhsiz dəp sanimioʻjin. Əzüng dana kixi boləʻjandin keyin uningoga kəndak kiliqni bilisən; hərhalda uning ak bəxini kəʻnəʻnət gərgə qūxūrgin». (Sheol h7585) **10** Dawut əz ata-bowlıri bilən bir yərdə uhlidi. U «Dawutning xəhəri» [dəgən jayda] dəpna kilindi. **11** Dawutning Israiloga saltənət kiləʻn waqti kəʻrimkə yil idi; u Həbronda yəttə yil saltənət kilip, Yerusalemda ottuz üq yil saltənət kildi. **12** Sulayman atisi Dawutning təhtidə olturdi; uning saltəniti heli mustəhkəmləndi. **13** Əmma Həggitning oʻqli Adoniya Sulaymanning anisi Bat-Xəbaning kəxioʻja bardi. U uningdin: — Tinqlik məksitidə kəʻldingmu? — dəp soridi. U: — Xundak, tinqlik məksitidə, dedi. **14** U yənə: — Sanga bir səzüm bar idi, dedi. U: — Səzūgnəni eytkin, dedi. **15** U: — Bilisənki, padixahlik əslidə meningki idi, wə pütün Israil meni padixah bolidu dəp, manga qaraytti. Ləkin padixahlik məndin ketip, inimning ilkiyə otti; qünki Pərwərdigarning iradis bilən u uningki boldi. **16** Əmdi sanga bir iltimasim bar. Meni yandurmioʻjin, dedi. U: — Eytkin, dedi. **17** U: — Səndin oltünimən, Sulayman padixahka mən üqün eytkinki — qünki u sanga yak deməydu! — U Xunamlik Abixagni manga hotunlukka bərsun, dedi. **18** Bat-Xəba: — Maqul; sən üqün padixahka səz kilay, dedi. **19** Bat-Xəba Adoniya üqün səz kiləʻjili Sulayman padixahning aldioʻja bardi. Padixah kəpup aldioʻja berip, anisioʻja təzim kildi. Andin təhtigə berip olturup padixahning anisioʻja bir təhtni kəltürdi. Xuning bilən u uning ong yenida olturup, uningoga: — **20** Sanga kiqikkinə bir iltimasim bar. Meni yandurmioʻjin, dedi. Padixah uningoga: — I ana, sorawərgin, mən seni yandurməymən, dedi. **21** U: — Akang Adoniyaoʻga Xunamlik Abixagni hotunlukka bərgüzgin, dedi. **22** Sulayman padixah javab berip anisioʻja: — Nemixka Adoniya üqün Xunamlik Abixagni soraysən? U akam boləʻjanikən, uning üqün, Abiyatar kahin üqün wə Zəruiyaning oʻqli Yoab üqün padixahliknimu sorimamsən! — dedi. **23** Sulayman padixah Pərwərdigar bilan kəsəm kilip mundak dedi: — Adoniya xu səzni kiləʻjini üqün əʻlmisə, Huda meni ursun yaki uningdin artuk jazalisun! **24** Mening ornunmi mustəhkəʻm kiləʻn, atamning təhtidə olturoʻzujan, Əz wədisi boyiqə manga bir əyni kuroʻjan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, Adoniya бүгün oltümə məhküm kilinidu, dedi. **25** Xuning bilən Sulayman padixah Yəhoyadaning oʻqli Binayani bu ixka əwətti; u uni qepip oltürdi. **26** Padixah Abiyatar kahinoʻja: — Mang, Anatottki əz etizlikingoga barəʻjin. Sən oltümə layikən, ləkin sən Rəb Pərwərdigarning əhdə sandukini atam Dawutning aldida kəʻtürgənliking tūpəylidin, wə atamning tartқан həmmə azab-okubətlirida uningoga həmdərd boləʻjining üqün, mən həzir seni oltümə məhküm kiləʻmən, dedi. **27** Andin Sulayman Abiyatarni Pərwərdigaroga kahin boluxtin juda kilip həydidi. Xuning bilən Pərwərdigarning əʻlining jəməti toʻqiruluk Xilohda

eytқан sözi әмәлгә axuruldi. **28** Buning һәwiri Yoabқа yәtkәndә (qünki Yoab Abxalomоја әgәxmigән bolsimu, Adoniyaја әgәxkәnidi) Yoab Pәrwәrdigarning qediriоја keqip kurbangahning münggüzilirini tutti. **29** Sulayman padixahқа: «Mana, Yoab Pәrwәrdigarning qediriоја keqip berip, kurbangahning yenida turidu» degән һәwәr yәtküzildi. Sulayman Yәһoyadaning оoqli Binayani xu yәrwә әwәtip: — Mang, uni өltüriwәtkin, dedi. **30** Binaya Pәrwәrdigarning qediriоја berip uningоја: — «Padixah seni buyaqқа qiqsun!» dedi, dedi. U: — Yaq, muxu yәrdә elimән, dedi. Binaya padixahning yenioја kaytip uningоја һәwәr berip: — Yoab mundak-mundak dedi, manga xundak jawab bәrdi, dedi. **31** Padixah uningоја: — U ezi degәndәk kilip, uni qepip өltürgin wә uni dәpnә kilöjin. Xuning bilән Yoab tökkән nahәk қan мәndin wә atamning jәмәtidin ketürülip kәtkәy. **32** Xundak kilip atam Dawut bilәwәр әһwalda u әzidin adil wә esil ikki adәmni, yani Israilling qoxunining sәrdari nәrning оoqli Abnәr bilән Yәһudaning qoxunining sәrdari Yәtәrning оoqli Amasani kiliqlöjini üqün, Pәrwәrdigar u tökkән қanni өз bexiоја yanduridu. **33** Ularning кeni Yoabning bexi wә nәslining bexiоја мәnggü yanоја; lekin Dawut, uning nәsl, jәмәti wә tähtigә әbәdil'әbәdigiә Pәrwәrdigardin tinq-hatirjәmlik bolоја, dedi. **34** Yәһoyadaning оoqli Binaya qikip uni qepip, өlümgә mәһkum kildi. Andin u qeldiki өз өyidә dәpnә kilindi. **35** Padixah Yәһoyadaning оoqli Binayani uning ornioја qoxunning sәrdari kildi; padixah Abiyatarning ornioја Zadokni қahјin kilip täyinlidi. **36** Andin keyin padixah Ximәyni qaqirip uningоја: — Yerusalemda әzünggә bir өy selip u yәrdә өlturöjin. Baxқа һeқ yәrgә qikma. **37** Әgәр sән qikip Kidron jilöjisidin өtsәng, xuni enik bilip қoyki, xu күндә sән xәksiz өlisән. Sening кening өз bexingоја qüxidu, dedi. **38** Ximәy padixahқа: — Oјojamning sözi bәrhәktur. Oјojam padixah eytkәndәk kulliri xundak kilidu, dedi. Xuning bilән Ximәy uzun waқitқığә Yerusalemda turdi. **39** Üq yildin keyin xundak boldiki, Ximәyning kulliridin ikkisi keqip Maakahning оoqli, Gatning padixahı Aқixning кexioја bardi. Ximәygә: — Mana kulliring Gat xәһiridә turidu, degән һәwәr yәtküzildi. **40** Ximәy exikini toқup kullirini izdigili Gatқа, Aқixning yenioја bardi. Andin u yenip өз kullirini Gattin elip kәldi. **41** Sulaymanоја: — Ximәy Yerusalemdin Gatқа berip kәldi, dәp һәwәr yәtküzildi. **42** Padixah Ximәyni qaqirtip uningоја: — Mән seni Pәrwәrdigar bilән қasәm kildurup: — Xuni enik bilip қoyki, sән қaysi күni qipir birәr yәrgә barојan bolsәng, sән xu күnidә xәksiz өlisән, dәp agahlandırup eytmioјanmidim? Özüngmu, mән anglioјan sez bәrhәk, degәndingоја? **43** Xundak bolојanikән, nemixқа әzüng Pәrwәrdigar aldidә kilојan қasimingni buzup, mән sanga buyruојan buyruқumnimu tutmidim? — dedi. **44** Padixah Ximәygә yәnә: Sән atam Dawutқа kilојan һәmmә rәzillikni obdan bilisән, u kenglünggә ayandur. Mana Pәrwәrdigar rәzillikningni өз bexingоја yanduridu. **45** Lekin Sulayman padixah bolsa bәrikәtinip, Dawutning tähti Pәrwәrdigarning aldidә әbәdil'әbәd mustәhkәм kilinidu, dedi. **46** Andin padixahning buyruқi bilән Yәһoyadaning оoqli Binaya qikip uni qepip өltürdi.

Padixahlık bolsa Sulaymanning қolida mustәhkәм kilindi.

3 Sulayman Misirning padixahı Pirәwn bilән ittipak tüzüp Pirәwnning қizini hotunluққа aldı. Öz ordisi, Pәrwәrdigarning өyi wә Yerusalemning qerisidiki sepilni yasap pütküzgüqilik u uni «Dawutning xәһiri»gә apirip turојuzdi. **2** Xu waқitlarda Pәrwәrdigarning nami üqün bir ibadәthana yasalmioјini üqün һәk «yukiri jaylar»da қurbanlıқlirini kilatti. **3** Sulayman Pәrwәrdigarni söyüp, atisi Dawutning bәlgiligәniridә mangatti. Pәkәt «yukiri jaylar»da қurbanlık kilip huxbuy yaқatti. **4** Padixah қurbanlık қilöjili Gibeonја bardi; qünki u yәр «uluој yukiri jay» idi. Sulayman u yәrdiki kurbangahda bir ming keydürmә қurbanlık sundi. **5** Pәrwәrdigar Gibeonda Sulaymanоја keqisi qüxidә көrdüdi. Huda uningоја: — Mening sanga nemә beriximni layıқ tapsang, xuni tiligin, dedi. **6** Sulayman jawabән mundak dedi: — Қulung atam Dawut Sening aldingda һәkikәt, һәkқaniylik wә kenglining sәmimiylik bilән mangојanlıқi bilән Sән uningоја zor mәһribanlıқni көrsәtkәnding; wә Sән xu zor mәһribanlıқni dawam kilip, бүgünki күndikidәk өз tähtidә өlturöjili uningоја bir оoјul bәrding. **7** Әmdi i Pәrwәrdigar Hudayim, kulungni atam Dawutning ornida padixah қilding. Әmma mән pәkәt bir gödәk bala halas, қixix-kirixnimu bilmәymән. **8** Öz қulung Sән tallioјan һәkqing, көplükidin sanap bolmaydioјan һesabsiz uluoј bir һәk arisida turidu. **9** Xunga Öz қulungоја һәkqingning üstidә һөküm қilixқа yahxi-yamanni pәrk etidioјan оyoқak bir қәlbni bәrgәysән; bolmisa, kim bu uluoј һәkqing üstigә һөküm қilalisun? — dedi. **10** Sulaymanning xuni tilikini Rәbni hux kildi. **11** Huda uningоја: — Sән xuni tiligining üqün — Ya әzüng üqün uzun өmür tilimәy, ya әzüng üqün dәlәt-baylıқ tilimәy, ya düxmanlıringning janlırini tilimәy, bәlki toқra һөküm қilöjili оyoқak boluxқа әzüng üqün әқil-parasәtni tiligining üqün, **12** mana, sözüng boyıқә xundak қildim. Mana sanga xundak dana wә yorutuloјan қәlbni bәrdimki, sәndin ilgiri sanga ohxaydioјini bolmioјan, sәndin keyinmu sanga ohxaydioјini bolmaydu. **13** Mән sән tilimigән nәrsinimu, yәni dәlәt-baylıқ wә xan-xәһrәtni sanga bәrdim. Xuning bilән barlıқ күnliringdә padixahlarıning arisida sanga ohxax bolidioјini қikmaydu. **14** Әgәр atang Dawut mangојandәk Mening yollirimda mengip, bәlgilimilirim wә әmlirimni tutsang күnliringni uzartimән, dedi. **15** Sulayman oyoјanојanda, mana bu bir qüx idi. U Yerusalemoја kelip Pәrwәrdigarning әһdә sanduқining aldioја kelip, өrә turup көydürmә қurbanlıқlarni kilip, tәxәkkür қurbanlıқlirini өtküzüp, һәmmә hizmәtkarlırioја ziyapәt қilip bәrdi. **16** Xuningdin keyin ikki pahixә ayal padixahning кexioја kelip uning aldidә turdi. **17** Biringi ayal: — I oјojam! Mән wә bu hotun bir өydә өlturimiz; u mән bilән өydә turојinida bir balini tuoјdum. **18** Mән balini tuoјup üq күndin keyin u hotunmu bir bala tuoјdi. Biz ikkiyölәn u yәrdә өlturduk; өydә bizdin baxқа һeқ yat adәм yok idi, yaloқuz biz ikkiyölәn eydә iduk. **19** Xu keqida bu hotunning balisi әldi; qünki u balisini besip өltürüp қoyојanidi. **20** U yerim keqidә қopup dәkliri uhlap қalојanda, yenimdin оoјlumni elip өз қuқioја

selip, o'zining olg'an oq'lini mening kuçiqimoja selip koyuqti. **21** Etisi ko'p balamni emitay desom mana elük turidu. Lekin etig'andə karisam, u mən tuoçkan bala əməs idi, dedi. **22** İkkinçi ayal: — Yak, undək əməs. Tirik kəlojini mening oçlum, olg'ini sening oçlung, dedi. Lekin birinçi ayal: — Yak, olg'ini sening oçlung, tirik kəlojini mening oçlum, dedi. Ular xu həlatə padixahning aldidə talixip turatti. **23** Padixah: — Biri: «Tirik kəlojini mening oçlum, olg'ini sening oçlung» dəydu. Əmma yənə biri: «Yək, olg'ini sening oçlung, tirik kəlojini mening oçlum» dəydu, dedi. **24** Padixah: Manga bir kiliq elip kelinglar, dedi. Ular kiliqni padixahqa elip kəlg'andə **25** padixah: Tirik balini otturidin kesip ikki parçə kiliq yerimini biriga, yənə bir yerimni ikkinçisigə beringlar, dedi. **26** U waçitta tirik balining anisi əz balisioja iqini aorritip padixahqa: — Aç oçjom! Tirik balini uningoja bərsila, hərgiz uni oltürmingəylə! — dəp yalwurdi. Lekin ikkinçisi: — Uni nə meningki nə seningki kilmay, otturidin kesinglar, dedi. **27** Padixah jawabən: — Tirik balini uningoja beringlar, uni heç oltürmənglar; çünki bu balining anisi xudur, dedi. **28** Pütkül İsrail padixahning kijoan həkūmi toorjisida anglidi wə ular padixahın korkti, çünki ular Hudaning adil həkūmlərni qik'irix danalığining uningda barlığını kərdi.

4 Sulayman padixah pütkül İsrailoja padixah boldi. **2** Uning qong əməldarlıri munular: — Zadokning oçli Azariya kahin idi; **3** Xixaning oçulliri Elihorəf wə Ahiyah katiplar idi; Ahiludning oçli Yəhoxafat diwanbegi idi; **4** Yəhoyadaning oçli Binaya koçunung bax sərdari idi. Zadok bilən Abiyatər kahinlar idi; **5** Natanning oçli Azariya nazarət begi, Natanning yənə bir oçli Zabud həm kahin wə padixahning məslihətqisi idi. **6** Ahixar ordining oçjidari, Abdaning oçli Adoniram baj-alwan begi idi. **7** Pütkül İsrail zemində Sulayman padixahning əzi üqün wə ordidikiliri üqün yemək-iqmək təminləydiçian, on ikki nazarətçi təyinləngəndi; ularning hər biri yilda bir aydin yemək-iqmək təminləxkə məs'ul idi. **8** Ularning ismi təwəndə hatiriləngən: Əfrayim taçliq rayonioja Bən-Hur; **9** Makaz, Xaalbim, Bəyt-Xəməx wə Elon-Bəyt-Hananəja Bən-Dəkər; **10** Arubotqa Bən-Həsəd; u yənə Sokoh wə Həfər degən barliq yurtkimu məs'ul idi; **11** yənə Nafat-Doroja Bən-Abinadab (u Sulaymanning kizi Tafatni hotunluçka alojan); **12** Taanak, Məgiddo wə Yizroəlining təwənti təripidiki Zarətaning yenida boləan pütkül Bəyt-Xanoja, xundakla Bəyt-Xandin tartip Abəl-Məhəlohaçiqə, Jokneamdin etküçə boləan zeminlarəja Ahiludning oçli Baana; **13** Ramot-Gileadqa Bən-Gəbər; u yənə Gilead yurtioja jaylaxkan, Manassəhning oçli Yairoja təwa boləan kəntlər wə həm Baxandiki yurt Argob, jümlidin u yərdiki sepli, mis baldaçliq koçuqliri boləan atmix qong xəhərgimu məs'ul idi. **14** Mağanaiməja İddoning oçli Ahinadab; **15** Naftalioja Ahimaaz (u Sulaymanning kizi Basimatni hotunluçka alojanidi). **16** Axir wə Alotqa Huxayning oçli Baana; **17** İssakarioja Paruahning oçli Yəhoxafat; **18** Binyamin zeminiəja Elaning oçli Ximəy; **19** Gilead zeminiəja (əslidə Amoriylarning padixahı Sihon wə Baxanning padixahı Ogning zemini idi) Urining oçli Gəbər. U xu yurtka birdinbir nazarətçi

idi. **20** Yəhuda bilən İsrailning adəmliri dengiz saçlidiki kümdək nuroçun idi. Ular yəp-iqip, huxallik kilatti. **21** Wə Sulayman bolsa [Əfrat] dəryasidin tartip Filistiylarning zeminiəja wə Misirning qeçralirioçiqə boləan həmmə padixahliqlarning üstidə səltənət kilatti. Ular ulpan kəltürüp Sulaymanning pütün ömridə uning hizmitidə bolatti. **22** Sulaymanning ordisioja ketidiojan künlük təminat üqün ottuz kor taskiojan aç un, atmix kor çara un, **23** on bordiojan uy, yaylaktin kəltürülgən yigirmə uy, yüz koy ketətti; buningdin baxka buçilar, jəranlər, kiyiklər wə bordiojan tohular lazim idi. **24** Çünki u Tifsahdin tartip Gazaçiqə, [Əfrat] dəryasining bu təripidiki həmmə yurlarning üstidə, yəni [Əfrat] dəryasining bu təripidiki barliq padixahların üstidə həkūm sürətti; uning tət ətrapi tinç idi. **25** Sulaymanning pütkül künliridə Dandin tartip Bəər-Xəbaçiqə Yəhuda bilən İsrail adəmlirining hər biri əz üzüüm teli wə əz ənjür dərihining tegidə aman-əsən olturatti. **26** Sulaymanning jəng hərwilirining atlıri üqün tət ming athanisi, on ikki ming qəwəndizi bar idi. **27** Məzkur nazarətçilərnin hər biri əzigə bekitilgən ayda Sulayman padixahqa wə uning dastihiniəja kəlgənlərnin həmmisining yemək-iqməklirini keməytməy təminləytti. **28** Həlkə bolsa hər biri əzigə bekitilgən norma boyiçə at-keçirlər üqün arpa bilən samanları [nazarətçilər bar] yərgə elip kəlattı. **29** Huda Sulaymanəja dengiz saçlidiki kümdək danalik, intayin mol pəm-parəsət ala kiliq, uning kəlbini kəng kiliq zor yorutti. **30** Xuning bilən Sulaymanning danalığı barliq xərtkilərnin danalığıdin wə Misirdiki barliq danalıqtin axti. **31** Çünki u barliq adəmlərdin, jümlidin əzrahliq Etan bilən Maholning oçulliri Həman, Kalkol wə Darda degənlərdin dana idi; wə uning xəhriti ətrapidiki həmmə əllər arisida yeyildi. **32** U eytkən pənd-nəsihət üç ming idi; uning xəir-küyli ri bir ming bəx idi. **33** U Liwandiki kedir dərihidin tartip tamda əsidiojan lepəkülgüçə dəhəç-giyahlarning həmmisini bayan kiliq hatiriləngəndi; u yənə mal wə haywanlar, kuxlar, xəzarət-əmiligüçilər wə beliklər toorjisida bayan kiliq hatiriləngəndi. **34** Sulaymanning danalığını angliçili kixilər barliq əllərdin kəlattı, xundakla uning danalığı toorluluk həwər tapқан yər yüzidiki həmmə padixahlardin kixilər kəlməktə idi.

5 Turning padixahı Hiram Sulaymanni atisining orniəja padixah boluxka məsih kiliçian dəp anglar, əz hizmətkarlıri uning kəxiəja əwətti; çünki Hiram Dawutni izqil səyçiqi idi. **2** Sulayman Hiraməja adəm əwitip mundaç uqurni yətküzdi: — **3** «Əzüng bilisənki, atam Dawutning düxmənli ri Pərwərdigar uning puti astioja koçuquça, u ətrapida hər tərəptə jəng kijoanliqı tüpəylidin Pərwərdigar Hudasing namioja bir ibadəthana yasıyalımdı. **4** Əmdi hazır Pərwərdigar Hodayim manga həmmə tərəptin aram bərdi; heçbir düxminim yok, heçbir bala-çaza yok. **5** Mana, Pərwərdigarning atam Dawutka: «Mən sening ornungəja əz təhtinggə olturoçiojan oçlung bolsa, u mening namioja bir ibadəthana yasaydu» dəp eytkinidək, mən Pərwərdigar Hodayimning namioja bir ibadəthana yasay dəp niyət kildim; **6** əmdi mən üqün [adəmlirینگgə] Liwandin kedir dərhiliri kesinglar, dəp yarliq çüxürçin; mening hizmətkarlırim

sening hizmatkarliringoʻja hamdonda bolidu. Sening bекitkining boyiq hizmatkarliringoʻja berilidigan ix hаkkinu sanga telayman; qunki euzingga ayanki, dаrаh kesixta arimizda heqkim Zidondikilardak usta amas». **7** Hiram Sulaymanning sozini angliojanda intayin huxal bolup: — Bugin bu uluq halk uestigа hekuim suruxka Dawutka xundak dana bir oqul bergen Pervardigaroja taxakkir eytilsun! — dedi. **8** Hiram Sulaymanoja adam awitip: — Sen manga qoyqan taelplirningni anglap kobul kildim. Men sening kedir yaojig wа arqa yaojig toqruluk arzu qilqanlirningning hammisini ada kiliman; **9** Mening hizmatkarlirim xularni Liwandin dengizoja apiridu; men ularni sal kilip baqlap, dengiz bilan sen manga bekitken yergo yetkuziman, andin xu yerdа ularni yaxkuziman. Xuning bilan sen ularni tapxuruwelip, elip ketisen. Buning hesabioja sen taelplirim boyiqe ordidikilirim uqin yemak-iqmak teminligaysen, — dedi. **10** Xundak kilip, Hiram Sulaymanoja barlik talipi boyiqe kedir yaojaqliri wа arqa yaojaqlirini bardi. **11** Sulayman Hiramoja ordidikilirining yemak-iqmikigа yigirmе ming kor buqday wа yigirmе bat sap zeytun meyni awetip bardi. Her yili Sulayman Hiramoja xundak beratti. **12** Pervardigar Sulaymanoja wada qilqandak uningoja danalik bergenidi. Hiram bilan Sulaymanning arisida inaklik bolup, ikkisi ahda tuzixti. **13** Sulayman padixah putun Israildin haxaroja ixlamqilarni bekitti, ularning sani ottuz ming idi. **14** U bularni nowet bilan her ayda on mingdin Liwanoga awetatti; xundak kilip, ular bir ay Liwanda tursa, ikki ay eyida turdi. Adoniram haxarqilaning ustida turatti. **15** Sulaymanning yotmix ming hammili, taqlarda ixlaydigon seksan ming taxqisi bar idi. **16** Uningdin baxka Sulaymanning mansepdarliridin ix uestige qoyulqan uq ming uq yuz ix bexi bar idi; ular ixlamqilarni baxkuratti. **17** Padixah yarlik quxuruxi bilan ular ibadethanining ulini selixka yonuloqan, qong wа qimmatlik taxlarni kesip keltirdi. **18** Wа Sulaymanning tamqiliri bilan Hiramning tamqiliri wа Gaballiklar qoxulup taxlarni oyup, eyni yasax uqin yaojaq hem taxlarni tayyarlap koydi.

6 Israillar Misirdin qikkandin keyinki tet yuz seksininqi yili, Sulaymanning Israilling ustidiki saltanitining tetinqi yilining ikkinqi eyida, yani Zif eyida u Pervardigarning eyini yasaxka baxlidi. **2** Sulayman padixah Pervardigaroja yasioqan ibadethanining uzunluqi atmix gez, kongliki yigirmе gez wа egizliki ottuz gez idi. **3** Ibadethanidik «mukaddas jay»ning aldidiki aywaning uzunluqi ibadethanining kongliki bilan barawer bolup, yigirmе gez idi. Ibadethanining aldidiki aywaning kongliki on gez idi. **4** U ibadethanoja rojaklik deriza-penjirilarni ornatti. **5** Ibadethana temioja, yani mukaddas jay wа «kalamhana»ning temioja yandax [uq kawatlik] bir imaretni saldi wа uning iqigе hujrilarni yasidi. **6** [Taxkiriqi imarotning] tewanki kawitining kongliki bax gez, ottura kawitining kongliki altа gez, uqinqi kawitining kongliki yette gez idi. Qunki ibadethanining taxki temida limlarni ornatkan texitler bolmasliki uqin u tamoja takqe qikirilqanidi. **7** Ibadethana putunlay tayyar kilip elip kelingan taxlardin bina qilqanidi. Xundak qilqanda, uni yasioqan wakitta na bolka na palta na baxka temir

awablarning awazi u yerdа heq anglanmaytti. **8** Tewanki kawotning hujrilirining kirix ixiki ibadethanining ong teripidi idi; bir ayylanma palompay ottura kawetka andin ottura kawotnin uqinqi kawetka qikatti. **9** Xundak kilip [Sulayman] ibadethanini yasap puttirdi. Ibadethanining uestige har-limlarni bekutip, uni kedir tahtaylar bilan kaplidi. **10** U ibadethanoja yandax imarotning kawotlirining egizlikini bax gazdin kildi. Xu imarotning kawotliri ibadethanoja kedir limliri arkilik tutuxukluk idi. **11** Pervardigarning sozi Sulaymanoja kelip mundaq deyildiki: — **12** «Sen Manga yasawatkan bu ibadethanoja kalsak, ager sen belligilirimda mengip, hekuimliringga riayе kilip, barlik emlirimni tutup ularda mangsang, Men atang Dawutka sen toqruluk eytqan sozumge amel kiliman; **13** Men Israillarning arisida makan kilip oz halkim Israilni esla taxlimayman». **14** Sulayman ibadethanini yasap puttirdi. **15** Ibadethanining tamlirining iq teripini u kedir tahtayliri bilan yasap, ibadethanining tegidin tartip torusning limliriojqе yaojaq bilan kaplidi; wа arqa tahtayliri bilan ibadethanoja pol yatquzdi. **16** U ibadethanining arka temidin yigirmе gez elqer ara tam yasap, iqiriki hanini hasil kildi; u tegidin tartip torus limliriojqе kedir tahtayliri bilan kaplidi. Bu eng iqiriki hana bolup, yani «kalamhana», «eng mukaddas jay» idi. **17** Uning aldidiki ey, yani mukaddas hanining uzunluqi kirik gez idi. **18** Ibadethanining iqiki tamlirioja kapak wа qeqaқon nushiliri naхik kilinoqanidi. Ibadethana putunlay kedir tahtaylar bilan kaplanoqanidi. Heq tax korunmaytti. **19** Pervardigarning ahda sandukqini u yerdа qoyux uqin, u ibadethanining iqididiki kalamhanini yasidi. **20** Kalamhanining uzunluqi yigirmе gez, toqrisi yigirmе gez, egizliki yigirmе gez idi; u uni sap altundin kaplidi, xundakla uning aldidiki kedir yaojaqlik qurbangahnimu xundak kaplidi. **21** Sulayman ibadethanining iqini sap altun bilan kaplidi; u iqki kalamhanining aldini altun zanjirlar bilan tosidi; kalamhanini altun bilan kaplidi. **22** Xu terikide u putkul ibadethanini, yani putkul ibadethanining iqini altun bilan toluk kaplanoqanidi. Kalamhanoja taelluk bolqan qurbangahnimu putunlay altun bilan kaplanoqanidi. **23** Kalamhanoja u zeytun yaojqidind ikki kerubning xaklini yasidi. Herbirining egizliki on gez idi. **24** Bir kerubning bir kanitining uzunluqi bax gez wа yone bir kanitining uzunluqi hem bax gez bolup, bir kanitining uqidind yone bir kanitining uqiojqе on gez idi. **25** Ikkinqi kerubning ikki kaniti qoxulup on gez idi. Ikki kerubning qong-kiqiklikli wа xakli ohxax idi. **26** Bir kerubning egizliki on gez bolup, ikkinqi kerubningkimu hem xundak idi. **27** U kerublarni iqididiki hanida koydi. Kerublarning kanatliri yeyilip turatti. Birsining bir kaniti bir tamoja tegip, ikkinqisining kaniti udulidiki tamoja tegip turatti; ikkisining iqididiki kanatliri hanining otturisida bir-birige tegixip turatti. **28** U kerublarni altun bilan kaplidi. **29** U ibadethanining tamlirining putkul iq qorsini, yani iqididiki hanining wа hem taxkiriqi hanining qorsini kerub bilan norma derahlirining xakilliri wа qeqaq nushiliri bilan naхik kildi. **30** Ibadethanining polini, yani iqididiki hanining hem taxkiriqi haniningkini altun bilan kaplidi. **31** Kalamhanining kirix eojqioja u

zaytun yaojiqidin etilgən kox ixiklarni yasidi. Ixiklarning kexakliri wa bexi oʻyning toʻqrisining baxtin bir qismi idi. **32** Bu kox ixiklar zaytun yaojiqidin etilgənidi; u ixiklarning ustiga kerublar, horma dərəhliri wa qeqək nushiliri naxix kilinip zinnatlangənidi; u ixiklarni, jumladin kerub bilan horma dərəhlirining naxixlirini altun bilan kaplidi. **33** Ibadethaning taxji hanisining ixikining kexaklirini zaytun yaojiqidin yasidi; ular eyning toʻqrisining tectin bir qismi idi; **34** kox qanatlik ixik bolsa arqa yaojiqidin yasaldi. Bir qaniti yeyilip katlinatti, ikkinji qanitimu yeyilip katlinatti. **35** U ularning ustiga kerublar, horma dərəhliri wa qeqək nushilirini naxix kildi; andin ularning ustiga, jumladin naxixlar ustiga altun kaplidi. **36** Iqirikiri hoylining temini bolsa u uq kawət yonuloqan tax bilan bir kawət kedir yaojiqidin yasidi. **37** [Sulaymanning saltanitining] tetinqi yilining Zif eyida Pərwərdigarning ibadethanisining uli selindi. **38** Wə on birinchi yilining Bul eyida, yəni sakkizinchi ayda ibadethanining heqyeri qaldurulmay, layihə boyiqə pütünlay tamam boldi. Xundak kilip uning eyni yasixioqə yəttə yil kətti.

7 Sulayman əz ordisini bolsa, on uq yilda yasap püttürdi. **2** U yasioqan bu «Liwan ormini sariyi»ning uzunlukini yuz gəz, kənglikini əllik gəz wə egizlikini ottuz gəz kildi. Kedir yaojiqi tüwrukidin tət qatar wa tüwruklorning üstigə kedir limliri qoyuloqanidi. **3** Tüwruklorning üstidiki lim kətürüp turoqan əgzisimu kedir yaojiqidin idi. Limlar jəmiy kirik bəx bolup hər qatarda on bəxtin idi. **4** Uning uq kawət derizisi bar idi, uq kawəttiki derizilər bir-birigə udulmuʻudul idi. **5** Barlik ixiklər wə kexaklər tət qasilik kilinogəndi; ixiklər uq kəznəklik bolup, ixiklər bir-birigə udulmuʻudul idi. **6** U uzunlukini əllik gəz, toʻqrisini ottuz gəz kilip, tüwruklik bir dəhliz yasidi; uning aldida yənə bir dəhliz bar idi, wə uning aldida yənə tüwruklik aywan bar idi. **7** Andin keyin u sorə soraydioqan təhti uqun «Sorə dəhlizi» dəp ataloqan yənə bir dəhlizni yasidi. U dəhlizning tegidin tartip torusning limliriyoqə kedir yaojiqi bilən kaplanogəndi. **8** [Sulayman] əzi olturidioqan saray, yəni dəhlizning arka hoylisioqə jaylaxakan sarayning layihəsi «[sorak] əyi»ningkigə ohxax idi. Sulayman əz əmrigə aloqan Pirəwning kizi uqun xu dəhlizgə ohxax bir sarayni yasatti. **9** Bu imarətlərnin həmmisi iqirikiri tamliridin tartip qong hoylining tamliriyoqə, ulidin tartip egzining pəwəziyoqə kimmət taxlardin, yəni elqəm boyiqə oyulup andin iq-texi hərə bilən kesilgən taxlardin yasaloqanidi. **10** Ulliri bolsa qong wə kimmət taxlardin, uzunluqi on gəz wə səkkiz gəz bologən taxlardin kilinogəndi. **11** Ullarning üstigə yənə bekitilgən elqəm boyiqə oyuloqan kimmət esil taxlar wə kedir limliri qoyuloqanidi. **12** Qong hoylining qərisidiki tam uq kawət oyuloqan tax wa bir kawət yonuloqan kedir limliridin yasaloqanidi. Pərwərdigarning ibadethanisining iqirikiri hoylisining temi wə yənə ordidiki dəhlizining temimu xundak yasaloqanidi. **13** Sulayman padixah ədəm əwətip Hiramni turdin kəltürdi. **14** U xixi Naftali kəbilisidin bologən bir tul hotunning oqlı bolup, atisi turluk bir miskər idi. Hiram miskərqiliklə türlik ixlarni kilixkə tolimu usta, pəm-parasətlik wə bilimlik idi. U Sulayman padixahning

kəxioqə kelip, uning həmmə ixini kildi. **15** U əzi ikki tüwrukni mistin yasidi. Hər bir tüwrukning egizliki on səkkiz gəz bolup, aylanmisi on ikki gəz idi. **16** Bu tüwruklorning üstigə qoyux uqun mistin ikki tajni quyup yasap, uning üstigə koydi. Bir tajning egizliki bəx gəz, ikkinji tajning egizlikimu bəx gəz idi. **17** Tüwruklorning təpəsidiki tajlar torlaroqə ohxax zinnətinlip, zənjirlar wə torlanogən halkilar bilən tokukluk idi. Bir tajning xundak yəttə qatar tor halkiliri bar idi, ikkinji tajningmu həmə xundak yəttə kur tor halkiliri bar idi. **18** U yənə anarlarni, yəni tüwruklorning üstidiki hər bir tajni yepip turidioqan tor halkilarning üstigə ikki qatar anarni yasidi. U birinchi wə ikkinji tajojimu ohxaxla xundak kildi. **19** Aywandiki tüwruklorning üstidiki tajliri nilupər xəkilik bolup, egizliki tət gəzdin idi. **20** Ikki tüwrukning tajliridiki tor halkiliriyoqə yekin tompiyip qikqan jayning üstidə kawətmu-kawət qəridigən ikki yuz anar nushisi bar idi. Ikkinji tajning qərisimu ohxax idi. **21** U tüwruklorni ibadethanining aldidiki aywanoqə tiklidi. Ong tərəpigə birni tikləp namini «Yaqin», sol tərəpigə birni tikləp, namini «Boaz» atidi. **22** Tüwruklorning üsti nilupər xəkildə yasaloqanidi. Buning bilən tüwruklorning ixliri pitkənidi. **23** U mistin «dengiz» dəp ataloqan yooqan das yasidi. Uning bir girwikidin yənə bir girwikigiqə on gəz kelətti. Uning aylamisi ottuz gəz idi. **24** Dasning girwiki asti qəridəp kapak nushiliri bilən zinnətləngənidi. Bular dasning qərisining hər bir gezigə undin, ikki qatar qoyuloqan idi. Ular das bilən bir wakitta quyup qikiriləndi. **25** Das on ikki buka xəli üstidə turoquzuloqanidi. Bularning uqi ximal tərəpkə, uqi ojarb tərəpkə, uqi jənub tərəpkə, uqi xərək tərəpkə yuzləngənidi. «dengiz» bularning üstidə idi; ularning arkişi iq tərəpidə idi. **26** Dasning kəlinliki alikanning kənglikidək bolup, uning girwiki piyalining girwikidək, xəli equloqan nilupərdək idi. Uningoqə ikki ming bat su siqattı. **27** Uningdin baxka u mistin on təglikni yasidi. Hər bir təglikning uzunluqi tət gəz, kəngliki tət gəz bolup, egizliki uq gəz idi. **28** Bu təgliklər xundak yasaloqanidiki, ularning [rəsimlik] tahtiliri bar idi; tahtiliri ramkilar iqigə ornitiloqanidi. **29** Ramkilarning otturisidiki rəsim tahtaylirida wə ramkilarning əzidimu xirlar, buqilar wə kerublarning sūratlik zinnətliri bar idi; xirlar wa buqilarning asti wə üsti zənjirsiman gül qəmbirək xəkildə zinnətləngənidi. **30** Hər bir təglikning mis oqliri bilən tət qaqi bar idi; təglikning dasni kətürüp turidioqan tət burjikidə jazisi bar idi; das astidiki putlirining hər tərəpidə torlanogən quyuma gül xahliri ornitiloqanidi. **31** Hər təglikning iqidə qongkurluqi bir gəz kelidioqan «kiqik təglik» bolup, aqzi dūgilək idi; kiqik təglikning uzunluqi bir yerim gəz idi; aqzining atrapida naxixlər bar idi; ularning ramkiliri dūgilək əməs, bəlki tət qasilik idi. **32** Tət qaqi rəsimlik tahtayliri astida bolup, ularning oqliri təglikkə bekitilgənidi. Hər bir qaqning egizliki bir yerim gəz idi. **33** Qaklarning kurulmisi jəng hərwilirining qakliridək idi. Ularning kəzanliri, kəskanliri, qetikliiri wa oqlirining həmmisi mistin quyuloqanidi. **34** Hər bir təglikning tət burjikidə birdin tət tutquqi bar idi; uyar təgliktin qikip turatti wə ular təglik bilən təng quyuloqan. **35** Hər bir təglikning təpəsidə egizliki yerim gəz kelidioqan bir

yumilak jaza bar idi. Hər bir təglükning tēpisi dā tirək wə rāsīmlik tahtaylar bar idi. Ular təglük bilən tēng kuyuloqan. **36** U muxu tirək wə rāsīm tahtayliridiki box orunlarōja kerub, xir wə horma dərāhlirining nushilirini wə qērisigē torlanoqan gül xahlirini nāxix kildi. **37** Xu tārīkīdē u muxu on təglükni yasap boldi. Həmmisi bir nushida kuyulup, ohxax qongluqta wə xākildē idi. **38** U mistin on das yasioqan bolup, hər bir daska kīriq bat su siōatti; hər bir dasning tooqrisi tēt gēz idi. On təglükning hər birining tēpisi dā birdin das bar idi. **39** U bəx dasni ibadəthanining ong yenida wə bəxni ibadəthanining sol yenida kōydi; mis dengizni ibadəthaning ong tēripiga, yəni xərkiy jānub tēripiga kōydi. **40** Hīram xularōja təalluk das, kūrāk wə қақа-kuqilarnimu yasap tēyyar kildi. Xundak kīlip Hīram Sulayman padixah üqün Pərwərdigarning eyining barlik kuralux hizmitini pūtkūzdi: — **41** ikki tūwruk, ikki tūwrukning üstidiki apkūrsiman ikki bax wə bu ikki baxni yepip turidoqan ikki torni yasitip pūttūrdi, **42** xu ikki tor üstigē kayqilaxturuloqan tēt yüz anarni yasatti. Bir torda ikki qatar anar bolup, tūwruk üstidiki; apkūrsiman ikki baxni yepip turatti. **43** U on das təglükni wə das təglükigē kōyulidoqan on «yuyux desi»ni, **44** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis bukini yasatkūzdi, **45** kəzanlarni, kūrəklərnī wə қақа-kuqilarnimu tēyyar kildi. Hīram Pərwərdigarning eyi üqün Sulayman padixahning əmri bilən yasioqan bir həmmə nərsilər parkiraydioqan mistin idi. **46** Padixah ularni Iordan tūzlənglikida, Sukkot bilən Zarətanning otturisida, [xu yərdiki] seojzlayda kēlip yasap, kuydurup qikti. **47** Bu nərsilər xunqə kēp bolōjaqka, Sulayman ularning eoqirlikini əlqimidi. Xuning bilən misning eoqirlik mələm bolmidi. **48** Sulayman yənə Pərwərdigarning eyi iqidiki barlik əswablarni yasatti: — yəni altun huxbuygahni, «təkdīm nan» kōyulidoqan altun xirəni, **49** Kalamhana aldida turidoqan sap altun qiraōdanlarni (bəxni ong yenida, bəxni sol yenida) yasatti; wə xularning gūlsiman zinnətlirini, qiraōqlirini, qiraōq kiskūqlirini altundin yasatti; **50** das-piyalirini, piqāqlirini, kaqilirini, təhsilirini wə küldanlarning həmmisini sap altundin yasatti; u iqiriki hanining, yəni əng mūqəddəs jayning katlinidoqan, qox qanatlik ixiklərnīng giralirini wə eydiki mūqəddəs jayning [ixiklirining] giralirini altundin yasatti. **51** Sulayman padixah Pərwərdigarning eyi üqün kilduridoqan həmmə kuraluxlar tamam bolōjanda, u atisi Dawut [Hudaōja] atioqan nərsilərnī (yəni kūmūx, altun wə tūrlük baxka buyumlarni) əkəltürüp Pərwərdigarning eyining həzinlirigē kōyurdurdi.

8 Xu qaoqda Sulayman Pərwərdigarning əhdə sandukini «Dawut xəhīri»din, yəni Ziondin yətkəp kelix üqün Israil aqşakallirini, kəbələ bəglirini wə Israil jəmətlirining bəglirini Yerusalemoqə əz yenioqə yioqilixka qākirdi. **2** Buning üqün Israilning həmmə adəmliri Etanim eyida, yəni yəttinqi aydiki bəkitilgən heytta Sulayman padixahning kəxioqə yioqildi. **3** Israilning həmmə aqşakalliri yetip kəlgəndə Lawiyar əhdə sandukini kətürüp [mangdi]. **4** Ular Pərwərdigarning əhdə sandukini, jəmət qediri bilən uning iqidiki barlik mūqəddəs buyumlarni kətürüp elip qikti. Kaħinlar bilən Lawiyar muxularni elip qikti. **5** Sulayman padixah

wə uning aldioqə yioqiloqan barlik Israil jəməiti əhdə sandukining aldida mēngip, kəplikidin sanini elip bolmaydioqan san-sanəksiz kōy bilən kalilarni kurbənlük kīlixaytti. **6** Kaħinlar Pərwərdigarning əhdə sandukini əz jayioqə, ibadəthanining iqki «kalamhana»sioqə, yəni əng mūqəddəs jayioqə elip kīrip, kerublarning qanatlirining astioqə kōydi. **7** Qūnki kerublarning yeyilip turoqan kaniti əhdə sandukining ornī üstida bolōjaqka, əhdə sandukī bilən unī kətürüp turidoqan baldaklarni yepip turatti. **8** Bu baldaklar nahayiti uzun bolōjaqka, kalamhanining aldidiki mūqəddəs jayda turup, əhdə sandukining yenidiki ikki baldakning uqlirini kərgili bolatti, birək eyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldaklar taki būgingə kədər xu yərdə turmakta. **9** Əhdə sandukining iqidə Musa pəyoqəmbər Hōrəb tēoqida turoqanda iqigə saloqan ikki tax tahtidin baxka hēqnərsə yok idi (Israillar Misir zemini dīn qikkəndin keyin Pərwərdigar ular bilən hōrəbdə əhdə tūzgəndi). **10** Wə xundak boldiki, kaħinlar mūqəddəs jay dīn qikixioqila, bir bulut Pərwərdigarning ibadəthanisini kapliwaldi. **11** Kaħinlar bulut tūpaylidin əz wəziplirini tətəxkə ərə turalmaytti; qūnki Pərwərdigarning julasi Pərwərdigarning eyini tolduroqanidi. **12** Bu pəytta Sulayman: — Pərwərdigar tum qarangoquluk iqidə turimən, dəp eytkəndi; **13** lekin, [i Pərwərdigar], mən dərəwəqə Sening üqün bir həyətlik məkən bolsun dəp, Sən mənggü turidoqan bir əyni yasidim, dedi. **14** Andin padixah burulup barlik Israil jəməitigə bəht tilidi; Israilning barlik jəməiti uning aldida turatti. **15** U mundak dedi: — «Israilning Hudasi Pərwərdigaroqə tətəxkūr-mədhijə bolōjay! U Əz əozi bilən atam Dawutka wədə kīloqanidi wə Əz kōli bilən unī əməlgə axurdi. U Dawutka yəna: — **16** «Mən Əz həklim Israilni Misir zemini dīn elip qikkən kündin buyan namim üqün bu yərdə bir əy salay dəp Israilning hərəkəysi kəbililirining xəhərli dīn hēqkəyisini tallimidim; birək həklim bolōqan Israilioqə həkümənlük kīlsun dəp Dawutni tallidim» degəndi. **17** Əm dī atam Dawutning Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioqə atap bir əy selix arzu-niyəti bar idi. **18** Birək Pərwərdigar atam Dawutka: «Kənglūngdə Mening namimoqə bir əy yasaxka kīloqan niyiting yahxidur; **19** əmma xu əyni sən yasimaysən, bəlki sening puxtung dīn bolidoqan eoqlung, u Mening namimoqə atap xu əyni salid», degəndi. **20** Mana əm dī Pərwərdigar Əz sēzigə əməl kildi. Mən Pərwərdigar wədə kīloqinidək, atamning ornini besip, Israilning təhtigə olturdum; Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioqə atap bu əyni saldim. **21** Əydə əhdə sandukī üqün bir jayni rastliddim; əhdə sandukī iqidə Pərwərdigarning atə-bowilirimizni Misir zemini dīn elip qikkənda, ular bilən tūzgən əhdə [tahtiliri] bardur». **22** Andin Sulayman Israilning barlik jəməitigə yüzlinip, Pərwərdigarning kurbəngəhining aldida turup, kōllirini asmanoqə karitip kətürüp **23** mundak dua kildi: — «I Israilning Hudasi Pərwərdigar! Nə yukirikī asmandə nə təwənkī yərdə səndək Huda yoktur; aldingda pūtün kəlbī bilən mangidoqan kullirining üqün əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsətkūqisən. **24** Qūnki Sən Əz kulung atam Dawutka bərgən wədədə turlung; Sən Əz əoqing bilən eytkən sēzinggə mana būgūnkidək Əz kōlung bilən əməl kilding. **25** Əm dī hazır, i Israilning Hudasi

Pərvərdigar, Əz kʉlung atam Dawutka: — «Əgər sening əwladliring əz yollirioja səgək bolup sən Mening aldimda mangojandək mangidiojan bolsa, sanga əwladıngdin Israilning təhtidə olturidiojan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turojaysən. **26** Əmdi həzir, i Israilning Hudasi, Sən kʉlung Dawutka eytkən səzliring əməlgə axurulojay, dəp ətünimən! **27** Lekin Huda Əzi rastla yər yüzidə makan kılamdu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asmini seni siqduralmiojan yərdə, mən yasiojan bu əy kandaqmu Sening makanıng bolalisun?! **28** Lekin i Pərvərdigar Hudayim, kʉlungning duasi bilən iltijasioja kʉlak selip, kʉlungning bəgün Sanga kətiürgən nidası wə tilikini angliojaysən; **29** xuning bilən Əz kəzliringni keqə-kündüz bu əygə, yəni Sən: «Mening namim u yərdə ayan bolsun» dəp eytkən jayojə keqə-kündüz tikkəysən; Əz kʉlungning u jayojə qarap kıləjan duasioja kʉlak salojaysən. **30** kʉlung wə həlkıng Israil bu jayojə qarap dua kıləjan qəojda, ularning iltijasioja kʉlak selip, Əz makanıng kıləjan asmanlardin turup angliojaysən, angliojıningda ularni kəqürgəysən. **31** Əgər birsi əz kəxnisioja gunah kılsa wə xundakla ixning rast-yalojanlıkını bekitix üqün kəsəm iqtüzülsə, bu kəsəm bu eydiki kurbangahıngning aldioja kəlsə, **32** Sən kəsəmini asmanda turup anglap, amal kılıp əz bəndiliring otturisida həküm qıkarəojaysən; gunahı bar adəmnı gunahka tartip, əz yolını əz bexioja yandurup, gunahsiz adəmnı aqlap, əz adillikioja qarap uningəja həkkini bərgəysən. **33** Əz həlkıng Israil Sening aldingda gunah kıləjını üqün düxməndin yəngilsə, Sanga kaytip bu əydə turup, namıngni etirap kılıp, Sanga dua bilən iltija kılsa, **34** Sən asmanda anglap, Əz həlkıng Israilning gunahını kəqürüp, ularni Sən ata-bowilirioja təkdım kıləjan zeminəja kayturup kəlgəysən. **35** Ular Sanga gunah kıləjını üqün asman etilip yamoqur yaojmaydiojan kiliwetilgən bolsa, lekin ular bu jayojə qarap Sanga dua kılıp namıngni etirap kılıp, Sening ularni kıyinqilikka salojıning tūpəylidin əz gunahıdin yenip towa kılsa, **36** Sən asmanda turup kʉlak selip, kʉlliringning wə həlkıng Israilning gunahını kəqürgəysən; qünki Sən ularəja mengix kerək boləjan yahxi yolni əgıtisən wə Əz həlkınggə miras kılıp bərgən zeminning üstigə yamoqur yaojdurisən! **37** Əgər zeminda aqarqilik ya waba bolsa, ya ziraətlər Dan almisa ya həl xüxsə ya uni qekətkilər yaqi qekətkə liqinkiliri besiwalsa, ya düxmənlər ularning zemindiki xəhərlirining kowuklirioja hujum kılıp kərxiwalsa, ya hərəkəndək apət ya kesəllik bolsa, **38** Sening həlkıng boləjan Israildiki hərəkəndək kixi əz kənglidiki wabani bilip, ularidin hərəkəysi kixi kəllirini bu əygə sunup, hərəkəndək dua yaqi iltija kıləjan bolsa, **39** əmdi Sən turuwatқан makanıng asmanda turup anglap, kəqürüm kıləojaysən; Sən hər bir adəmnıng kəlbini bilgəqkə, amal kılıp əzining yollirini əzigə yandurojaysən (qünki Sanla, yaloquz Sənlə həmmə insan balilirining kəlbirini bilgüqıdursən); **40** xundak kılıp, ular Sən ata-bowilirimizəja təkdım kıləjan zeminda olturup əmrining həmmə künliridə səndin kərkıdiojan bolidu. **41** Əz həlkıng Israildin bolmiojan, Sening uləjə namıng tūpəylidin yirək-yiraklardin kəlgən musapir bolsa **42** (qünki ular Sening uləjə namıng, küdrətlik kəlung wə sozojan biliking toqrisida angliylaydu),

— undək birsi kelip bu əy tərəpkə qarap dua kılsa, **43** Sən turuwatқан makanıng boləjan asmanlarda uningəja kʉlak selip, u musapir Sanga nida kılıp tiliginining həmmisigə muwapik kıləojaysən; xuning bilən yər yüzidiki barlık əllər namıngni tonup yetip, Əz həlkıng Israildək Səndin kərkıdiojan bolup, mən yasiojan bu əyning Sening namıng bilən atalojıni bilidu. **44** Əgər Sening həlkıng Sening tapxurukung bilən düxmını bilən jəng kılaxka qıkkanda, Sən talliojan bu xəhərgə, xundakla mən namıngəja atap yasiojan bu əy tərəpkə qarap Sən Pərvərdigarəja dua kılsa, **45** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijasioja kʉlak selip, ularni nusratkə erixtürgəysən. **46** Əgər ular sanga gunah sadir kıləjan bolsa (qünki gunah kıləmaydiojan həqkixi yoktur) Sən ularəja əzəpəlinip, ularni düxmənlirining kəloja tapxurojan bolsang, bular ularni yirək-yekinoja, əzlırining zeminəja sürgün kılıp elip barəjan bolsa, **47** lekin ular sürgün kılinojan yurttə əs-hoxını tepip towa kılıp, əzi sürgün boləjan yurttə Sanga: — Biz gunah kılıp, kəbihlikkə berilip Səndin yüz ərüp kəttük, dəp yelinsə, **48** — əgər ularni sürgün kıləjan düxmənlirining zeminida pütün kəlbı wə pütün jenidin Sening tərıpınggə yenip, Sən ularning ata-bowilirioja təkdım kıləjan zeminəja, Sən talliojan xəhər tərəpkə wə mən namıngəja atap yasiojan bu əy tərəpkə yüzini kılıp, Sanga qarap dua kılsa, **49** Sən turuwatқан makanıng boləjan asmanlarda turup ularning duasi wə iltijasını anglap ular üqün həküm qıkirip, **50** Əz həlkıngning Sanga sadir kıləjan gunahını, Sanga ətüzgən həmmə itətsizliklirini kəqürüm kıləojaysən wə ularni sürgün kıləjanlarning aldidə ularəja rəhım tapkuzəojaysənki, xular ularəja rəhım kılusun **51** (qünki ular Əzüng Misirdin yəni təmir tawlaq pəqidin qıkarəjan Əz həlkıng wə Əz mirasingdur); **52** Sening kəzliring Əz kʉlungning iltijasioja wə Əz həlkıngning iltijasioja oquq boləjay, ular hər ixtə sanga nida kılıp tiliginidə ularəja kʉlak salojaysən; **53** qünki Sən ata-bowilirimizni Misirdin qıkarəojıngda Əz kʉlung Musa arkılık eytkıningdək, Sən həlkıngni Əzünggə has mirasing bolsun dəp, yər yüzidiki həmmə əllər arisidin ularni ayrim elip talliding, i Rəb Pərvərdigar!». **54** Sulayman Pərvərdigarəja xu barlık dua wə iltijalirini kılıp boləjanda, kəllirini asmanəja qarap kətiürüp Pərvərdigarning kurbangahıngning aldidə tizlinip turojan yərdin qəpup, **55** ərə turup Israilning barlık jamaitigə yukiri awazda bəht tiləp mundək dedi: — **56** «Uning barlık wədə kıləjını boyiqə Əz həlkı Israiləja aram bərgən Pərvərdigar mubarəktur! U Əz kʉli Musaning wasitisi bilən kıləjan həmmə məhrıbanə wədılərnıng həqbiri yərdə kəlmidi! **57** Pərvərdigar Hudayimiz ata-bowilirimiz bilən boləjandək biz bilən billə boləjay; U nə bizdin waz kəqmısun nə bizni taxlimısun; **58** buning bilən U kəlbimizni Uning yolliridə mengixkə, Əzi ata-bowilirimizəja buyruəjan əmrlər, bəlgilimilər wə həkümləni tutuxkə Əzigə mayil kıləjay; **59** mening Pərvərdigarning aldidə iltija kıləjan bu səzlırim keqə-kündüz Pərvərdigar Hudayimizning yenidə tursun; xuning bilən Əz kʉlung üqün toqra həküm kılıp, həlkıng Israil üqün toqra həküm kılıp, hər kındiki dərdigə yətkəysən; **60** xuning bilən yər yüzidiki həmmə əllər Pərvərdigar

Əzi Hudadur, Uningdin baxqisi heqkaysisi yoxtur döp bilgə, **61** xundakla бүгün kılöjininglaroşa ohxax Uning bəlgilimilirdə mengixka wə əmrilirini tutuxka qəlbingerlar Pərwərdigar Hudayimizoşa mukəmməl boləyay!». **62** Wə padixah pütün Israil bilən billə Pərwərdigarning aldida qurbanlıqlarni kildi. **63** Sulayman Pərwərdigaroşa inaklık qurbanlık şüpitidə yigirmə ikki ming kala wə bir yüz yigirmə ming qoy qurbanlık kildi. Padixah bilən barlık Israillər xundak kılıp Pərwərdigarning əyini uningoşa beoşixlidi. **64** Xu küni padixah Pərwərdigarning əyining aldidiki hoylisining otturisini ayrip muqəddəs kılıp, u yərdə köydürmə qurbanlıqlar, axlik hədiyəliri wə inaklık qurbanlıqlirining yəoqlirini sundi; qünki Pərwərdigarning aldida turoşan mis qurbangah köydürmə qurbanlıqlar, axlik hədiyəliri wə inaklık qurbanlıqlirining yəoqlirini qəbul kılıxka kiki kəldi. **65** Xuning bilən u waqıtta Sulayman wə uning bilən boləşan pütün Israil, yəni Hamat rayonioşa kirix eoşizidin tartip Misir ekinişoşa həmmə yərlərdin kəlgən zor bir jamaət Pərwərdigar Hudayimizning aldida yəttə kün wə yənə yəttə kün, jəmyi on tət küngiqilik həyt ətküzdi. **66** Səkkizinqi künidə u həlkni kayturdi; ular padixahning bəhtini tilidi; andin ular Pərwərdigarning Əz kuli Dawutka wə həlki Israiloşa kıləşan yəhxilikliri üqün kəlbidə xad-huram bolup əz əy-qedirlirigə kaytip kətti.

9 Sulayman Pərwərdigarning əyi, padixah ordisi wə xundakla kuruxni arzu kıləşan baxka kuruluxlarni kənglidikidə pütküzüp boləşanda, **2** Pərwərdigar Sulaymanoşa Gibeonda kəringəndək əmdi ikkinqi kətim uningoşa kəründi. **3** Pərwərdigar uningoşa mundak dedi: — «Sən Mening aldimda kıləşan dua wə iltjəyinqi anglidim; Mening namim uningda əbədgigə ayan kilinixi üqün, sən yəşoşan bu əyini Əzümgə muqəddəs kildim. Mening kəzlim wə kənglüm xu yərdə həmişə bolidu. **4** Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangoşinidək, sənmə sanga buyruşonimning həmmisigə muwapik əməl kılıx üqün, bəlgilimilirim wə həkümlirimni tutup, pak kəngül wə durusluq bilən aldimda mangsang, **5** Mən əmdi atang Dawutka: «Israilning təhtidə sanga əwladıngdin olTURUXKA bir zət kam bolmaydu» döp wədə kıləşinidək, Mən padixahlik təhtingni Israilning üstidə əbədgigə məhkəm kılımə. **6** Ləkin əzüng ya oşulliring Manga əgixixtin wəz keqip Mən aldinglarda kəyoşan əmrlirim bilən bəlgilimilirimni tutma, bəlki baxka ilahlarıning kulluqoşa kirip ularoşa səjdə kilsanglar, **7** xu qəoşda Mən Israilni ularoşa təkdım kıləşan zeminidin üzüp qikirimən; wə Əz namimni kərsitixkə Əzümgə muqəddəs kıləşan bu əyini nəzirimdin taxlaymən wə Israil həmmə həlklər arisida səz-qəqək wə tapa-təning obyekti bolidu; **8** Bu əy gərqə hazır kərkəm kəruşimu, xu zamanda uningdin ətkənləning həmmisi zor həyran kəlixip üxkirtip: «Pərwərdigar bu zeminə wə bu əygə nemixka xundak kildi?» döp soraydu. **9** Kixilər: — Qünki [zəmindiki həlklər] əz ata-bowilirini Misir zeminidin qikəroşan Pərwərdigar Hudasını taxlap, əzilirini baxka ilahlaroşa baçoşar, ularoşa səjdə kılıp kulluqida boləşanlik üqün, Pərwərdigar bu pütkül külpatni ularning bəxoşa qixürüptü, döp jawab beridu. **10** Xundak boldiki, yigirmə yil ətöp, Sulayman u ikki

əyini, yəni Pərwərdigarning əyi bilən padixah əyini yasap boləşandin keyin, **11** Turning padixahı Hıram Sulaymanoşa barlık tələpliri boyiqə kedir dərəhliri, arqə dərəhliri wə altun təminligini üqün Sulayman padixah uningoşa Galiliyə əlksidin yigirmə xəhərni bərdi. **12** Hıram Sulayman uningoşa bərgən xəhərləni kərtixkə Turdin qikip kəldi; ləkin ular uningoşa heq yaqmıdi. **13** U: — Həy buradirim, sən muxu mənə bərgining zadi qandək xəhərlər?! — dedi. U ularni «Kabulning yurti» döp atidi, wə ular bğügünki küngiqə xundak atilidu. **14** Hıram bolsa padixahka bir yüz yigirmə talant altun əwətkənidi. **15** Sulayman padixah Pərwərdigarning əyini, əz əyini, Milloni, Yerusalemming sepilini, Hazorni, Magidoni wə Gəzər xəhərlirini yasax üqün həxaroşa tutkan ixligüqilərnin ixliri mundak: — **16** (Misirning padixahı Pirəwn qikip Gəzərgə hujum kılıp elip, uni otta köydürüp, xəhərdə turuwatkan Kənaaniylarni kirip, xəhərni toy sowoşisi şüpitidə Sulaymanning hotuni boləşan əz kızıoşa bərgənidi) **17** Sulayman Gəzər bilən təwənkı Bəyt-Həronni bina kildi; **18** u Baalat bilən əz zeminidiki qəlgə jaylaxkan Tadmornimu yəngidin yasidi, **19** xundakla əzigə has həmmə ambar xəhərlirini, «jəng hərwişi xəhərliri»ni, «atlıklar xəhərliri»ni wə Yerusalemda, Liwanda wə əzi soraydıoşan barlık zeminə halioşinini bina kildi. **20** Israillərdin bolmioşan Amoriylar, Hittiyələr, Pərizziylər, Hitiylər wə Yəbusiylərdin [Israil] zeminida kəlip kəloşanlarıning həmmisini bolsa, **21** Sulayman bularni, yəni Israillər pütünləy yoxitəlməşan əllərninğ kəldük əwədlirini kulluk həxaroşa tutti. Ular bğügünki küngiqə xundak bolup kəldi. **22** Ləkin Sulayman Israillərdin heqkimni kul kilməy, bəlki ularni ləxkər, hizmətkar, həkümdar-əməldar, hərə wə bilən atlıklarıning sərdərliri kildi. **23** Bulərdin Sulaymanning ixlirini bəxkuridoşan, yəni ixligüqilərninğ üstigə kəyoşan qəng nəzarətqilər bəx yüz əllik idi. **24** Pirəwnning kizi Dawutning xəhəridin kəqip Sulayman uning üqün yəşoşan əydə olTURUŞINIDA, u Millo kəl'əsinə yasidi. **25** Sulayman Pərwərdigaroşa yəşoşan qurbangahda yilda üç kətim köydürmə qurbanlıqlar bilən inaklık qurbanlıqlirini sunatti wə Pərwərdigarning aldidiki [huxbuygahda] huxbuy yaqatti. Xu tərəkidə u ibadəthanining ixlirini pütküzdü. **26** Sulayman padixah Əzion-Gəbərda bir türküüm kemiləni yasidi. U yər bolsa Edom zeminida, Kizil dengiz boyidiki Elatning yenida idi. **27** Hıram əz hizmətkarlıri, yəni dengizqilikni obdan bilidoşan nəqqə kəmiqilərnı Sulaymanning hizmətkarlırioşa koxulup kemilərdə ixləxkə əwatti. **28** Ular Ofiroşa bərip, u yərdin tət yüz yigirmə talant altunni elip kəlip, Sulayman padixahka apardi.

10 Xəbaning ayal padixahı bolsa Sulaymanning Pərwərdigarning nami bilən baolinxilik boləşan dangk-xəhəritini anglap, uni kiyin qigix-soallar bilən sınıqılı kəldi. **2** U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yaqut-gəhərlər arlıoşan təgilərnı elip, qəng dəbdəbə bilən Yerusalemoşa kəldi. Sulaymanning kəxoşa kəlgəndə əz kəngligə pükəkən həmmə ix toşuruluq uning bilən səzləxti. **3** Sulayman uning həmmə sorioşanlırioşa jawab bərdi. Həqnemə padixahka karəngəş əməs idi, bəlki həmmisidə uningoşa jawab bərdi. **4** Xəbaning

ayal padixahji Sulaymanning danalikiyoja, yasiojan orda-sarayoja, **5** dastihandiki taamlaroyoja, emaldarlarning qatar-qatar olturuxlirioja, hizmatkarlirining qatar-qatar turuxlirioja, ularning kiygon kiyimlirige, uning saqiyilirioja wə uning Pərwərdigarning eyida atap sunojan keydürmə qurbanliklirioja qarap, üni iqigə qüxüp kətti. **6** U padixahqa: — Mən ez yurtumda silining ixliri wə danalikli ri toopriseda anglojan həwrə rast ikən; **7** Əmma mən kelip ez közirim bilən kərmigüqə bu sezlərgə ixənmigənidim; wə mana, mən yeriminimu anglimiojan ikənmən; silining danalikli ri bilən bərikət-bayaxatlikliri mən anglojan həwərdin ziyadə ikən. **8** Silining adəmliri nemidegan bəhtlik-hə! Həmişə silining aldilirida turup danalikli rini anglaydiyojan bu hizmətkarlar nəkədər bəhtliktur! **9** Silidin səyüngən, silini Israilning təhtigə olturuqozojan Pərwərdigar Hudaliri mubəraktur! Pərwərdigar Israiloja həmggülik baqliojan muhəbbiti üqün, U silini toopra mənim wə adalət sürgili padixah kildi, dedi. **10** U padixahqa bir yüz yigirmə talant altun, intayin kəp huxbuy buyumlar wə yaqut-gəhərləni sowoqa kildi. Xebaning ayal padixahji Sulayman padixahqa sunojan xunqə zor miqdardiki huxbuy buyumlar uningdin keyin heq kəringən əməs **11** (Hıramning Ofirdin altun əpkelidyojan kemilirimu Ofirdin yənə intayin zor miqdardiki səndəl yaqıqi wə yaqut-gəhərləni elip kəldi. **12** Padixah səndəl yaqıqidin Pərwərdigarning eyi üqün wə padixahning ordisi üqün pələmpəy-salasanlar yasatti həm nəoymə-nawaxilar üqün qiltarlar wə sazları xuningdin yasatti. U waqıttin keyin xundak zor miqdardiki esil səndəl yaqıqi bu waqıtkiqə heq kəltürülmidi ya kərülüp bakmidi). **13** Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioja ez xahəna sahawitidin bərgəndin baxqa, ayal padixahning kengli tartқан həmmi — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmətkarlıri bilən yoloqa qikip ez yurtioja kaytip kətti. **14** Sulaymanoja hər yili kəltürülgen altunning ezi altə yüz atmıx altə talant idi. **15** Bu kirimdin baxqa, tijarətiqlərdin, oqətiqlərdin sosisidin, barlik Ərəbiyo padixahliridin wə ez zeminidiki əməldarlərdin həm altun kəltürüldi. **16** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni soqturdi wə hər siparoja altə yüz xəkəl altun kətti; **17** xundakla üq yüz qalkanni yapilaklanojan altundin yasidi; hər bir qalkanni yasaxqa üq mina altun ixlitildi; padixah ularni «Liwan ormini sariyo»joja esip koydi. **18** Padixah pil qixliridin qong bir təhtni yasap, uni tawlanojan altun bilən kaplattı. **19** Təhtning altə kəwətlük pələmpiyi bar idi. Təhtning bax yəlanquki yumilak bolup, orundukning ikki yenida tayanocuqisi bar idi, hər bir tayanocuqning yenida birdin ərə turojan xirning həykili bar idi. **20** Altə kəwətlük pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərəpidə ərə turojan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərəpidə birdin bar idi; baxqa heqkəndək əldə uningə oħxə yasalojini yok idi. **21** Sulayman padixahning barlik jam-piyaliliri altundin yasalojan; «Liwan ormini sariyo»diki barlik qaqa-kuqilar tawlanojan altundin yasalojan; ularning heqkaysisi kümüxtin yasalmojan; Sulaymanning künliridə kümüx heqnemigə ərziməytti. **22** Qünki padixahqa qaraxlik dengizda yuridyojan, Hıramning kemilirigə koxulup «Tarxix kəmə» ətritimu bar idi; «Tarxix kəmə ətriti»

üq yilda bir kətim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarni əkelətti. **23** Sulayman padixah yər yuzidiki barlik padixahlərdin bayliqta wə danaliqua üstün idi. **24** Huda Sulaymanning kəngligə salojan danaliquni anglax üqün yər yuzidikilər həmmisi uning bilən didarlixix arzusi bilən kelətti. **25** Kəlgənlərdin həmmisi ez sowojitini elip kelətti; yəni kümüx qaqa-kuqilar, altun qaqa-kuqilar, kiyim-kəqəklər, dubuloja-sawutlar, tetituklar, atlar wə qeqirlarni elip kelətti. Ular hər yili bəlgilik miqdarda xundak qilətti. **26** Wə Sulayman jəng hərwiliri wə atlik əskərləni yioqdi; uning bir ming tət yüz jəng hərwisı, on ikki ming atlik əskiri bar idi; u ularni «jəng hərwisı xəhərliri»gə wə ezi turuwatқан Yerusaleməjoja orunlaxturdi. **27** Padixah Yerusalemde kümüxti taxtək kəp, kedir dərəhlirini jənobiy tüzənglikliti ijmə dərəhlirigə oħxə nurojun kildi. **28** Sulayman alojan atlar Misirdin wə Kuwədin idi; padixahning tijarətiqliri ularni Kuwədin bekitilgen bahada alətti. **29** Misirdin elip kəlgən bir jəng hərwisining bahəsi altə yüz kümüx tənggə, hər at bolsa yüz əllik tənggə idi; wə ular yənə Hıttiyalarning padixahliri həm Suriyo padixahliri üqünmu oħxə bahada elip qikti.

11 Ləkin Sulayman padixahning kəngli Pirəwning kizidin baxqa kəp qətlük ayallaroja, jümlidin Moabiy, Ammoniy, Edomiy, Zidoniy, Hıttiy ayallirioja qüxkənidi. **2** Pərwərdigar əslidə muxu əllər toqruluk Israilaroja: «Ularning kizilirini izdəp barmanglar, wə ularni siləringkilərgə kirgüzmənglar; qünki ular kəngülliringle rni qoqum ez məbudlirioja azduridu» dəp agahlandırojan. Biraq Sulaymanning kəngli dəl xularoja baqlandı. **3** Uning yəttə yüz ayali, yəni hanixi wə üq yüz keniziki bar idi; ayalliri uning kənglini azdurup buriwətkənidi. **4** Xundak boldiki, Sulayman yaxanojanda, uning ayalliri uning kənglini baxqa ilahləroja azdurup buruwətti; xuning üqün uning kəngli atisi Dawutningkidək Pərwərdigar Hudasioja mutlək sadik bolmidi. **5** Xunga Sulayman Zidoniylarning məbudi Axtarotni, Ammoniylarning yirginlik məbudi Milkomni izdidi; **6** Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kildi; u atisi Dawut Pərwərdigarəjoja əgəxkəndək izqillik bilən əgəxmidi. **7** Andin Sulayman Yerusalem aldidi ki edirlikta Moabiylarning yirginlik məbudi Kemox həm Ammoniylarning yirginlik məbudi Milkom üqün bir «yukiri jay»ni yasidi; **8** xuningdək əzining məbudlirioja huxbuy yakidyojan wə qurbanlik kildiojan hər bir yat əllik ayali üqünmu u xundak kildi; **9** Xunga Pərwərdigar Sulaymandin rənjidi; gərqə U uningəjoja ikki kətim kəringən bolsimu, xundakla uningəjoja dəl muxu ix toqruluk, yəni baxqa ilahlərnin izdiməslikini tapiojan bolsimu, uning kəngli Israilning Hudasi Pərwərdigardin aynip kətti; u Pərwərdigarning tapiojiniyoja əməl kilmidi. **11** Xuning üqün Pərwərdigar Sulaymanoja mundak dedi: — «Sən xundak kiliwerip, Mening sanga buyruojan əhdəm bilən bəlgilirimni tutmıojining üqün, Mən jəzmən padixahliqni səndin yirtiwetip hizmətkaringəjoja bərimən. **12** Ləkin atəng Dawutning wəjidin sening ez künlirində Mən xundak qilməymən, bəli oqlungning kolidin uni yirtiwetimən. **13** Ləkin pütün padixahliqni uningdin yirtiwətməymən,

balki kulum Dawutning wajidin wa Өzüm talliojan Yerusalem üqün oşlınıyoğa bir kəbilini qaldurup koyımən». **14** Əmma Pərwərdigar Sulaymanoğa bir düxman, yəni Edomluq Hədadni kəzojədi, u kixi Edomning padixahining nəslidin idi. **15** Əslidə Dawut Edom bilən [jəng kıləjan] wakıtta, koxunning sərdari Yoab Edomning həmmə ərlirini yəqətkənidi (qünki Edomdiki həmmə ərləri yəqətkəqə, Yoab bilən barlık Israillar u yərdə altə ay tuqəjanidi); u ɵltürülgənlərni kəmgili qıkkanda **17** Hədad atisining birnəqəqə Edomiy hizmətqiliri bilən Misiroğa kəqip kətkənidi. Hədad u qəoqda kixik bala idi. **18** Ular Midiyan zeminidin qixip Paranoğa kəldi. Ular Parandin birnəqəqə adəmmi elip ezlirigə koxup Misiroğa, yəni Misirning padixahı Pirəwnning kəxiyoğa kəldi. Pirəwn uningyoğa bir əy təksim kılıp, ozuq-tülükmu təminlidi həmdə bir parqə yərnimu uningyoğa təkdim kildi. **19** Hədad Pirəwnning nəziridə kəp iltipat tapkən bolup, u ez hotunining singlisini, yəni Tahpənəs hanixning singlisini uningyoğa hotun kılıp bərdi. **20** Tahpənəsning singlisi uningyoğa bir oşul, Genubatni tuqup bərdi. Tahpənəs Pirəwnning ordisida uni əzi qəng kildi. Andin Genubat Pirəwnning ailisi, yəni Pirəwnning oşulliri arisida turdi. **21** Hədad Misirda: «Dawut ata-bowilirining arisida uhlap kəldi» wə «Koxunning sərdari Yoabmu əldi» dəp angliyoğanda Pirəwngə: — Mening əz yurtumoğa beriximoğa ijazət kılıyoğayla, dedi. **22** Pirəwn uningyoğa: — Sening əz yurtumoğa baray degining nemə degining, mening kəximda qəna nemə kəmlik kildi? — dedi. U jawabən: — Həq nərsə kəm əməs, əmma nemila bolmisun meni kətkili kəyoğayla, dedi. **23** Huda Sulaymanoğa yənə bir düxminini kəzojədi; u bolsa oşojisi, yəni Zobahning padixahı Hədad'əzərnin yənidin kəqip kətkən Eliadaning oşli Rəzon idi. **24** Dawut [Zobahliklarni] kətl kılıoğanda Rəzon ulardin bir top adəmmi əzigə toplap ularning sərdari boldi. Andin keyin bular Dəməkkə bərip u yərdə turup, Dəməkkə üstidin həküm sürdi. **25** Xuning bilən Hədad Israiloğa awariqilin kəqip kətkən Eliadanning baxkə, Rəzon Sulaymanning barlık künliridə Israilning düxmini idi; u Israilni əq kərətti, əzi Suriyə üstidə padixah idi. **26** Sulaymanning Yəroboam dəgən bir hizmətkari bar idi. U Zərədəhdin kəlgən Əfrayim Nibatning oşli bolup, anisi Zəruah isimlik bir tul ayal idi. Yəroboammu padixahkə kərxı qıkti. **27** Uning padixahkə kərxı qıxıxtiki səwəbi mundak idi: Sulayman Millo kəl'əsini yasioğanda, atisi Dawutning xəhiridiki sepilning bir bəsükini yasawatatti; **28** Yəroboam kəwul kəysər yigit idi; Sulayman yigitning ixqan wə qəkkən ikənlikini kərtip, uni Yüsüpning jəmətigə buyruoqan ixning üstigə koydi. **29** Xu künlərdə Yəroboam Yerusalemdin qikiwatkənda, uni izdəwatkən Xilohluq Ahiyah pəyoğəmbər uni yolda uqratti. Ahiyah yipyengi bir tonni kiywəlojanidi. İkkisi dalada yəlozuz kəloğanda **30** Ahiyah üstidiki tonni kəlioğa elip, uni yirtip on ikki parqə kılıp **31** Yəroboamyoğa mundak dedi: — «Əzüngə on parqini alojin; qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, padixahlikni Sulaymanning kəolidin yirtiwetip on kəbilini sanga berimən. **32** Biraq Kulum Dawutning wajidin wə Yerusalem, yəni Israilning həmmə kəbilliridin talliojan xəhər üqün bir kəbilə uningyoğa kəlidu. **33** — Qünki ular

Meni taxlap Zidoniyarlarning ayal məbudı Axtarotkə, Moabiylarning məbudı Kemoxkə wə Ammoniyarlarning məbudı Milkomoğa səjdə kılıp, uning atisi Dawutning kilinöjində kilmay, Mening bəlgilimilirim bilən həkümilirimgə əməl kilmay, nəzirimdə durus boləjanni kilmidi, Mening yollirimda mangmidi; **34** lekin pütkül padixahlikni uning kəolidin tartıwalmaymən; qünki Mən talliojan, Əz əmrlirim wə bəlgilimilirimni tutkən kulum Dawutni dəp, uning əmrlirim barlık künliridə uni həküm sürgüqi kılıp qaldurimən. **35** Əmma padixahlikni uning oşlıning kəolidin tartip elip, sanga berimən, yəni on kəbilini berimən. **36** Lekin Mening namining xu yərdə boluxioğa Өzüm talliojan xəhər Yerusalemda, Mening aldimda kulum Dawut üqün həmxiyə yoruk bir qıraş bolun dəp, uning oşlıyoğa bir kəbilini bəray. **37** Mən seni tallap, seni barlık halioqan yərlər üstidə həküm sürgüzimən, sən Israilioğa padixah bolisən. **38** Wə xundak boliduki, əgər sən həmmə buyruoqlarınirni anglap, Mening yollirimda mēngip, nəzirimdə durus boləjanni kılıp, kulum Dawut kılıoğandək Mening bəlgilirim bilən əmrlirimni tutsang, əmdi Mən sən bilən billə bolimən wə Dawutkə bir jəmət tiklginimədkə, sangimu mustəhkəm bir jəmət tikləyman wə Israilni sanga təkdim kilmən. **39** Dawutning nəslini xu ixlar tüpəylidin harlap pəs kılıman, lekin mēnggülik əməs». **40** Xuning üqün Sulayman Yəroboamni ɵltürüxkə pərsət izdəytti. Lekin Yəroboam kəqip Misirning padixahı Xixakning kəxiyoğa bardi; Sulayman əlgüqə u Misirdə turdi. **41** Sulaymanning baxkə ixliri, uning həmmə kılıoqan əməlliri wə uning danaliki bolsa «Sulaymanning Əməlliri» dəgən kitabkə pütülgən əməsmidi? **42** Sulaymanning Yerusalemda Israilning üstidə həküm sürgən wakti kixik yil boldi. **43** Sulayman ata-bowilirining arisida uhlidi wə atisi Dawutning xəhiridə dəpnə kılındi. Andin oşli Rəhəboam ornida padixah boldi.

12 Rəhəboam Xəxəmgə bardi; qünki pütkül Israil uni padixah tikligili Xəxəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning oşli Yəroboam xu ixni angliyoğanda, xundak boldiki, u tehi Misirdə idi (qünki Yəroboam Sulayman padixahın kəqip Misirdə turuwatatti). **3** Əmdi ular adəm əwətip uni qəqirtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israil jamaiti kəlip Rəhəboamyoğa səz kılıp: **4** — Silining atiliri boynimizyoğa saləjan boyunturukini əqir kildi. Sili əmdi atilirining bizgə kəyoqan kəttik tələpliri bilən əqir boyunturukini yeniklitip bərsilə, siləning hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularoğa: — Həzirəqə kəytip üq kündin keyin andin kəximyoğa yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlkə tarilip kətti. **6** Rəhəboam padixah əz atisi Sulayman həyat wakıtta uning hizmətidə tuəjan moysipitlardin məsiləhət sorap: — Bu həlkə bəridiojan jawabim toərisida nemə məsiləhət kərsitisilər? — dedi. **7** Ular uningyoğa: — Əgər sili razilik bilən bügün bu həlkəning hizmətidə bolimən desilə, (wə dərwəkə ularning hizmətidə bolsilə) ularoğa yaxhi səzlər bilən jawab kilsilə, ular siləning barlık künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Lekin u moysipitlarning kərsətkən məsiləhətini kəyrip koyup, əzi bilən qəng boləjan, aldidə hizmətidə boluwatkən yaxlardin məsiləhət sorap **9** ularoğa: — Manga «Siləning atiliri bizgə saləjan boyunturukni yeniklətkəylə» dəp tiləgən bu həlkə

jawab beriximiz toqiruluk qandak mäslihät berisilär? — dedi. **10** Uning bilän qong bolojan bu yaxlar uningöja: — «Siling atiliri boyunturukimizni eojir kildi, ämdi sili uni bizgä yenik kilöjayla» döp eytkan bu hälkä söz kilipl: — «Mening qimqilak barmikim atamning belidin tomraktur. **11** Atam silergä eojir boyunturukni salöjan, lekin män boyunturukunglarni tehimu eojir kilimän. Atam silergä kamqilar bilän tänbih-tärbiyä bärögä bolsa, män silergä «qayanlik kamqilar» bilän tänbih berimän», degäyla, — dedi. **12** Rähöboam padixah ularöja: «Üq kündin keyin andin keximöja yänä kelinglar» deginidäk, Yäroboam wä barlik hälk üqinqi küni uning kexioja kældi. **13** Padixah moysipitlarning uningöja bärögän mäslihätini taxlap, hälkä kattiklik bilän jawab bärdi. **14** U yaxlarning mäslihäti boyiq ularöja: — Atam silergä eojir boyunturukni salöjan, lekin män boyunturukunglarni tehimu eojir kilimän. Atam silergä kamqilar bilän tänbih-tärbiyä bärögän bolsa män silergä «qayanlik kamqilar» bilän tänbih-tärbiyä berimän, dedi. **15** Xuning bilän padixah hälkning sözini anglimidi. Bu ix Pärwärdigar täripidin bolöjan; qünki buning bilän Pärwärdigarning Xilohluk Ahiyahning wastisidä Nibatning oqli Yäroboamöja eytkan sezi ämälgä axurulidöjan boldi. **16** Pütkül Israil padixahning ularning sözigä kulak salmiojinini körgändä hälk padixahqa jawab berip: — Dawuttin bizgä nemä nesiwä bar? Yässening oqlida bizning heq mirasimiz yoxtur! Öz ey-qedirilinglaröja kaytinglar, i Israil! I Dawut, sän ez jömatinggila igä bol, — dedi. Xuning bilän Israilär ez ey-qediriliroja kaytip ketixti. **17** Ämma Yähüda xähärliridä olturojan Israiläroja bolsa, Yäroboam ularning üstigä höküm sürdi. **18** Rähöboam padixah baj-alwan begi Adoramni Israiläroja äwätti, lekin pütkül padixah uni qalma-kesäk kilipl öltürdi. U qaojda Rähöboam padixah aldirap, özining jöng harwisioja qikipl, Yerusalemoja tikiwätti. **19** Xu tärikida Israil Dawutning jömatidin yüz örüp, bügümgä kädar uningöja qarxi qikipl kældi. **20** Israilning hämmisi Yäroboamning yenip kälgenlikini angliöjanda, ädäm äwätip uni hälkning jamaitigä qakjirdi. Ular uni pütkül Israilning üstigä räsmiy padixah kildi. Yähüda käbilisidin baxkä heqkim Dawutning jömatigä ägäxmidi. **21** Rähöboam Yerusalemoja kaytip kelip, Israilning jömati bilän jöng kilipl, padixahlikni Sulaymanning oqli bolöjan özigä kayturup äkilix üqün Yähüdaning pütkül jömatidin wä Binyamin käbilisidin bir yüz säksän ming hillanöjan jönggiwar äskärni toplidi. **22** Lekin Hudaning sözi Hudaning adimi Xemayaöja kelip: — **23** «Yähüdaning padixahi, Sulaymanning oqli Rähöboamöja, pütün Yähüda bilän Binyaminning jömatigä wä hälkning kälöjanlirioja söz kilipl: — **24** «Pärwärdigar mundak daydu: — Hujumöja qikmanglar, kerindaxliringlar Israilär bilän jöng kilmanglar; härbinglar ez öynglaröja kaytip ketinglar; qünki bu ix Mändindur», degin» — deyildi. Ular Pärwärdigarning sözigä kulak saldi. Pärwärdigarning sözi boyiq ular öylirigä kaytip kätti. **25** Yäroboam bolsa Äfraim täoqlikidiki Xökäm xähirini yasap yä yärdä turdi; keyin u yärdin qikipl Pänuälni yasidi. **26** Rähöboam könglidä ez-özigä: — Ämdi padixahlik Dawutning jömatigä yenixi mumkin. **27** Ägär bu hälk

Pärwärdigarning eyidä qurbanlik kilixkä Yerusalemoja qixsa, bu hälkning käbi ez öjojisi, yäni Yähüda padixahi Rähöboamöja yänä mayil bolidu, andin ular meni öltürüp yänä Yähüda padixahi Rähöboamning täripigä yanarmikin, dedi. **28** Padixah mäslihät sorap, altundin ikki mozay häykilini yasitip hälkä: — Yerusalemoja qikipl silergä eojir kelidu. I Israil, mana silärni Misir zeminidin qikaröjan ilahlar! — dedi. **29** Birini u Bät-Äldä, yänä birini Danda turöjuzup köydi. **30** Bu ix gunahkä sawäb boldi, qünki hälk mozaylirining birining aldida bax uröjili hätta Danöjqä baratti. **31** U häm «egiz jaylar»da [ibadät] öylirini yasidi wä häm Lawiydin bolmiojan ädämlärni kahin kilipl täyinläp köydi. **32** Yäroboam yänä säkkizinqi ayning on baxinqi küni huddi Yähüdaning zeminidiki heytkä ohxax bir heytkä kilipl bekitti. U özi qurbangah üstigä qurbanlik kilöjili qikti. Xundak kilipl u Bät-Äldä özi ätküzögän mozay mäbuldirigä qurbanlik ötküzdi. U yänä Bät-Äldä saldurojan xu «egiz jaylar» üqün kahinlarni täyinlidi. **33** U Bät-Äldä yasiojan qurbangah üstigä säkkizinqi ayning on baxinqi küni (bu ay-künni u ez mäyliqä tallioqanidi) qurbanliklarni sunuxkä qikti; xu tärikidä u Israiläroja bir heytkä yaratti; u özi qurbangah üstigä qurbanliklarni sundi wä huxbuy yakti.

13 Wä mana, Pärwärdigarning buyruki bilän Hudaning bir adimi Yähüdadin qikipl Bät-Älgä kældi; xu paytta Yäroboam huxbuy yexixkä qurbangahning yenida turatti; **2** xu ädäm qurbangahöja karap Pärwärdigarning ämri bilän qakjirip: — I qurbangah, i qurbangah! Pärwärdigar mundak daydu: — Mana Dawutning jömatidä Yosiya isimlik bir oqul tuöjüldi. U bolsa sening üstingdä huxbuy yaxkan «yukiri jaylar»diki kahinlarni soyup qurbanlik kilidu; xundakla sening üstingdä ädäm söngakliri köydürüldi! — dedi. **3** U küni u bir bexarätlik alamätni jakarlap: Pärwärdigarning muxu sözini ispatlaydöjan alamät xu boliduki: — Mana, qurbangah yerilip, üstidiki küllär tökülüp ketidu, — dedi. **4** Wä xundak boldiki, Yäroboam padixah Hudaning adimining Bät-Äldiki qurbangahkä karap jakarliojan sözini angliöjanda, u qurbangahä turup kölini sozup: — Uni tutunglar, dedi. Lekin uningöja karitip sozöjan köli xuning bilän xu peti kurup kätti, uni özigä yänä yiojalimidi. **5** Andin Hudaning adimi Pärwärdigarning sözi bilän eytkan möjizilik alamät yüz berip, qurbangah häm yerilip üstidiki küllär tökülüp kätti. **6** Padixah Hudaning adimidin: — Pärwärdigar Hudayingdin mening häkkimdä ötüngäysänki, kölumni äsligä kältürgäy, döp yalwurd. Hudaning adimi pärwärdigarning iltipatini ötüginidä, padixahning köli yänä özigä yiojilip äsligä kältürüldi. **7** Padixah Hudaning adimigä: — Mening bilän öyümgä berip özünгни kutlandurojin, män sanga in'am bäräy, dedi. **8** Lekin Hudaning adimi padixahkä jawab berip: — Sän manga ordangning yerimini bärsängmu, sening bilän barmayman yaki bu yärdä nan yap su iqmayman. **9** Qünki Pärwärdigar Öz sözini yätküzüp manga buyrup: «Sän nä nan yemä nä su iqmä, baröjan yolung bilän kaytip kälmä» degän, dedi. **10** Xuning bilän u Bät-Älgä kälgen yol bilän ämäs, balki baxkä bir yol bilän kaytip kätti. **11** Lekin Bät-Äldä yaxanöjan bir päyömbär

turatti. Uning oqulliri kelip Hudaning adimining u küni Bəyt-Əldə kılğan barlık əməllirini uningə dəp bərdi, xundakla uning padixahka kılğan sezlirini mu atisiəə eytip bərdi. **12** Atisi ulardın, u kaysi yol bilan kətti, dəp soridi; qünki oqulliri Yəhudadın kəlgən Hudaning adimining kaysi yol bilan kətkinini kərgənidi. **13** U oqulliriə: — Manga exəkni tokup beringlar, dəp tapilidi. Ular uningəə exəkni tokup bərgəndə u uningəə minip **14** Hudaning adimining kəynidin kooçlap kətti. U uni bir dub dərihining astida olturoşan yeridin tepip uningdin: — Yəhudadın kəlgən Hudaning adimi sənmu? — dəp soridi. U: — Mən xu, dəp jawab bərdi. **15** U uningəə: — Mening bilan eyümgə berip nan yegin, dedi. **16** U jawabən: — Mən na sening bilan kaytalməymən, nə seningkigə kirəlməymən; mən nə bu yərdə sening bilan nan yəp su iqəlməymən; **17** qünki Pərwərdigar əz sezi bilan manga tapilap: «U yərdə nan yemə, su iqmigin; barəşan yolung bilan kaytip kəlmigin» degən, dedi. **18** [Keri pəyoşəmbər] uningəə: — Mən həm səndək bir pəyoşəmbərdurmən; wə bir pərixətə Pərwərdigarning sezi ni manga yətküzüp: — «Uningəə nan yegürüp, su iquzgilə əzüng bilan eyümgə yandurup kəl» dedi, dəp eytti. Lekin u xuni dəp uningəə yaloşan eytiwatatti. **19** Xuning bilən [Hudaning adimi] uning bilən yenip eydə nan yəp su iqtı. **20** Lekin ular dastihanda olturoşinida, Pərwərdigarning sezi uni yandurup əkalğən keri pəyoşəmbərgə kəldi. **21** U Yəhudadın kəlgən Hudaning adimini qaqirip: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Sən Pərwərdigarning seziğə itaətsizlik kilip, Pərwərdigar Hudayingning buyruşan əmrini tutmay, **22** bəlki yenip, U sanga: — Nan yemə, su iqmə, dəp mən'i kılğan yərdə nan yəp su iqnining tüpəylidin, jəsiting ata-bowiliringning kəbrisidə kəməlməydu», dəp towlidi. **23** Wə xundak boldiki, Hudaning adimi nan yəp su iqip boləşanda, uningəə, yani ezi yandurup əkalğən pəyoşəmbərgə exəkni tokup bərdi. **24** U yoloş qıkti. Ketiwatkinida, yolda uningəə bir xir uqrap, uni əltürüwətti. Xuning bilən uning əltiki yolda taxlinip kəldi, exiki bolsa uning yenida turatti; xir mu jəsətning yenida turatti. **25** Mana birnəqqə adəm etüp ketiwetip, yolda taxlinip qəloşan jəsət bilən jəsətning yenida turoşan xirni kərdi; ular keri pəyoşəmbər turoşan xəhərgə kelip u yərdə xu həwərnı yətküzdi. **26** Uni yoldın yanduroşan pəyoşəmbər buni anglap: — U dəl Pərwərdigarning seziğə itaətsizlik kılğan Hudaning adimidur. Xunga Pərwərdigar uni xiroşə tapxurdi; Pərwərdigar uningəə kılğan sezi boyıq xir uni titma-titma kilip əltürdi, dedi. **27** U oqulliriə: — Manga exəkni tokup beringlar, dedi; ular uni tokup bərdi. **28** U yolda taxlaklık jəsət bilən jəsətning yenida turoşan exək wə xirni tapti. Xir bolsa nə jəsətni yemigənidi nə exəkni mu talimioşanidi. **29** Pəyoşəmbər Hudaning adimining jəsitini elip exəkkə artip yandi. Keri pəyoşəmbər uning üqün matəm tutup uni dəpnə kıləşli xəhərgə kirdi. **30** U jəsətni əz kəbristanlıkida koydi. Ular uning üqün matəm tutup: — Aq buradirim! — dəp pəryad kətürdi. **31** Uni dəpnə kıləşandin keyin u əz oqulliriə: — Mən əlgəndə meni Hudaning adimi dəpnə kılinoşan gərgə dəpnə kilinglar; mening səngəklirimni uning səngəklirining yenida koyunglar;

32 qünki u Pərwərdigarning buyruki bilən Bəyt-Əldiki kurbangahka kərioşan wə Samariyədiki xəhərlərnin «yukiri jay»lıridiki [ibadət] əylirigə kərioşan, uning jar kılğan sezi əməlgə axurulmay kəlməydu, — dedi. **33** Lekin Yəroboam bu wəxədin keyin mu əz rəzil yolidin yanmay, bəlki «yukiri jaylar»əə hənəil həkltin kahinlari təyinlidi; kim halisa, u xuni «mukəddəs kılip» [kahinlik mənsipigi] beoşixlaytti; xuning bilən ular «yukiri jaylar»da [kurbanlık kılaxka] kahin bolatti. **34** Xu ix tüpəylidin Yəroboam jəmətnin hesabioşan gunah bolup, ularning yəz yüzidin üzüp elinip həlak boluxioşə səwəb boldi.

14 U wakıtta Yəroboamning oqli Abiyah kəsəl bolup kəldi. **2** Yəroboam ayaliə: — Ornunğdin kooşup, həqkim sening Yəroboamning ayali ikənlikin ni tonumioşudək kilip əz kıləşitini əzğərtip, Xilohka barəşin. Mana manga: «Bu həklnin üstidə padixah bolisən» dəp eytkən Ahiyah pəyoşəmbər u yərdə olturidu. **3** Kəlonğəə on nan, birnəqqə poxkal, bir kuta həsəl ni elip uning xəxiəə barəşin. U yigitimzinin nəmə bolidəşanlikini sanga dəp beridu, dedi. **4** Yəroboamning ayali xundək kilip, Xilohka berip Ahiyahning əyigə kəldi. Ahiyahning kəzli ri kəriliktin kor bolup kəməlməytti. **5** Lekin Pərwərdigar Ahiyahka: — Mana, Yəroboamning ayali əz oqli toşrisidə səndin soriəşli kelidu, qünki u kəsəldur. Uningəə mundaq-mundaq degin; qünki u kəlgəndə baxka kıləşətkə kiriwəloşan bolidu, dəp eytkənidi. **6** U ixiktin kirgəndə Ahiyah ayaş tiwixini anglap mundaq dedi: — «Həş, Yəroboamning ayali, kirgin; nemixka baxka kıləşətkə kiriwəlding? Sanga bir xum həwərnı berix manga buyruldi. **7** Berip Yəroboaməə mundaq degin: — «İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mən seni həklnin arisidin elip kətürüp, əz həklim İsrailəə həkümran kilip **8** Padixahlikni Dawutning jəmətdin yirtiwetip, sanga bərdim; lekin sen Mening əmliriminı tutup, nəzirimdə pəkət durus boləşanni kılaxta pütün kəlbidin manga əgəxkən kulum Dawutka ohxax bolmiding, **9** Bəlki əzüngdin ilgiri kəşənərlərnin həmmisidin artuk rəzillik kilip, mening əzoşipiminı kooşap, Meni arkanğəə taxlap, berip əzüngəə oşəyri ilahları, kuyma məbudlari yasatting. **10** Xuning üqün Mən Yəroboamning jəmətiğə bala qüxürüp, Yəroboamning İsraildiki handanidin həmmə ərkəkni, hətta ajiz yaki meyip bolsimu həmmisini üzüp taxlaymən, adəmlər pək-tezaklarıni süptürgəndək Yəroboamning jəmətdin kəloşinini yok boləşəp süptürimən. **11** Yəroboamdin boləşanlardın xəhərdə əlginini itlar yəydu; səhrada əlginini asmandiki kuşlar yəydu. Qünki Pərwərdigar xundək səz kıləşandur. **12** Əmdi sən bolsang, kooşup əz əyümgə barəşin; ayəloşing xəhərgə kirgən həman, bala əlidu. **13** Pütün İsrail uning üqün matəm tutup uni dəpnə kılidu. Qünki Yəroboamning jəmətdin kəbrigə koyulidəşan yəloşuz xula bolidu; qünki Yəroboamning jəmətdin arisida İsrailning Hudasi Pərwərdigarning əldida pəkət xuningda pəzilət tepildi. **14** Əmdi Pərwərdigar Əziğə Yəroboamning jəmətni üzüp taxlaydəşan, İsrailning üstigə həküm süridəşan bir padixahni tikləydu. Dərhəkəkət, u pat arida bolidu! **15** Pərwərdigar İsrailni urup, huddi

suda lingxip qaloqan qumuxtək kilip qoyidu, ata-bowiliriqə təkdim kilqolan bu yaxhi zemindin qomurup, ularni [Əfrat] dəryasining u tərapiq tarkitidu; qünki ular ezigə «Axərah butlar»ni yasap Pərwərdigarning qəzəpini qoziojdi. **16** Yəroboamning sadir kilqolan gunahlıri tüpaylidin, uning Israilni gunah kildurojini tüpaylidin, Huda Israilni taxlap beridu!»). **17** Xuning bilən Yəroboamning ayali kopup, yoloqə qikip Tirzahqa kaytip keldi. U eyining bosuqisidin atlixioqə bala oldi. **18** Ular uni dəpnə kildi. Pərwərdigarning Əz kuli Ahiyah pəyoqəmbər arkilik eytkan səzidək, pütün Israil uning üqün matəm tutti. **19** Əmdi Yəroboamning baxqa ixliri, yəni jəngliri wə kəndək səltənət kilqolanlıri toqrisida mana, «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **20** Yəroboamning səltənət kilqolan waqti yigirmə ikki yil bolup, u ez ata-bowilirining arisida uhlidi. Oqlı Nadab uning ornida həküm sürdi. **21** Wə Sulaymanning oqlı Rəhoboam bolsa Yəhudaning üstigə həküm sürdi. Rəhoboam padixah bolqanda kirik bir yaxka kirgənidi; u Pərwərdigarning Əz namini ayan kilix üqün, Israilning həmmə qəbilibiliri arisidin tallioqan Yerusəlem xəhəridə on yəttə yil həküm sürdi; uning anisining ismi Naamah bolup, Ammoniy idi. **22** Yəhudalar bolsa Pərwərdigarning nəziridə yamanlik kildi; ular ez ata-bowiliri sadir kilqolanlıridin ziyadə gunahlarıni kilip, uning həsətlik qəzəpini qozioqanidi. **23** Qünki ular «yukiri jaylar»ni, «but tüwrük»lərni wə həm hər bir egiz denglər üstidə, hər bir kək dərhəhlərnin astida «Axərah» butlarıni yasidi. **24** Wə zeminda kəspiy bəqqiwazlarmu bar idi. Ular Pərwərdigar əslidə Israilarning aldidin həydəp qıkarqoqan əllərnin barlik yirginqlik haram ixlirini kilatı. **25** Rəhoboam padixahning səltənatinin bəxiniq yilida xundak boldiki, Misirning padixahı Xixak Yerusəlemoqə hujum kildi. **26** U Pərwərdigarning eyidiki gəhər-bayliklarıni həm padixahning ordisidiki gəhər-bayliklarıni elip kətti; u həmmisini, jümlidin Sulayman yasatkan altun siparlanımı elip kətti. **27** Ularınin ornida Rəhoboam padixah mistin birmunqə sipar-qalkanlar yasitip, ularni padixah ordisinin kirix yolini saqlaydioqan pasiban bəglirining qolioqə tapxurdi. **28** Xundak kilip, padixah hər qetim Pərwərdigarning eyigə kiridioqan qaoqə, pasibanlar u sipar-qalkanlarıni ketürüp qikatti, andin ularni yənə pasibanhanioqə əkirip qoyuxatti. **29** Əmma Rəhoboamning baxqa ixliri wə qiloqinining həmmisi «Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **30** Rəhoboam bilən Yəroboam barlik künliridə bir-biri bilən jəng kilixip turqanidi. **31** Rəhoboam ez ata-bowilirining arisida uhlidi wə «Dawutning xəhəri»də dəpnə kilindi. Uning anisining ismi Naamah bolup, bir Ammoniy idi. Rəhoboamning oqlı Abiyam atisining ornida padixah boldi.

15 Nibatning oqlı Yəroboam padixahning səltənatinin on səkkizinqi yilida Abiyam Yəhudaning üstigə padixah bolup 2 Yerusəlemdə üq yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Maakah bolup, Abixalomning kizi idi. **3** Abiyamning qəlbə bowisi Dawutning kənglidək Hudasi Pərwərdigarqə pütünləy beoqıxlanqan əməs idi, bəlki atisi Rəhoboamning uningdin ilgiri kilqolan barlik gunahlıridə mangatti. **4**

Xundaktimu Dawutning səwəbidin Hudasi Pərwərdigar Yerusəlemdə uningqə [yoruk] bir qiraqoyı kaldurux üqün, Dawutning əwladini uningdin keyinmu tikləp turqozuddi wə Yerusəlemnə qozıddi. **5** Qünki Dawut Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanıni kilip, Hittiy Uriyaqə kilqolanlıridin baxka emrining həmmə künliridə Pərwərdigar uningqə əmr kilqolanlıridin qıqmidi. **6** Əmdi [Abiyamning] pütün əmridə Rəhoboam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng kilixip turdi. **7** Abiyamning baxka ixliri wə kilqolanlırining həmmisi «Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? Abiyam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng kilixip turatti. **8** Abiyam ez ata-bowilirining arisida uhlidi; ular uni «Dawutning xəhəri»də dəpnə kildi. Andin oqlı Asa ornida padixah boldi. **9** Israilning padixahı Yəroboam səltənatinin yigirminqi yilida Asa Yəhudaning üstigə padixah bolup **10** Yerusəlemdə kirik bir yil səltənət kildi. Uning qong anisining ismi Maakah bolup, Abixalomning kizi idi. **11** Asa atisi Dawut qiloqandək Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanıni kildi. **12** U kəspiy bəqqiwazlarıni zemindin həydəp, ata-bowiliri yasatkan həmmə yirginqlik məbudlarıni yokitiwatti. **13** U yənə qong anisi Maakahni yirginqlik bir «Axərah» tüwrükni yasiojini üqün hanixlik mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa bu yirginqlik butni kesip Kidron jilqisida keydürtiwətti. **14** «Yukiri jaylar» yokitilmisimu, Asaning qəlbə emrining barlik künliridə Pərwərdigarqə pütünləy beoqıxlanqanidi. **15** Həm atisi həm u ezi [Pərwərdigarqə] atap yasioqan nərsilərnə, jümlidin kümüx bilən altunni wə türlük qaqa-kuqılarni Pərwərdigarning eyigə kəltürdi. **16** Əmdi Asa wə Israilning padixahı Baaxa barlik künliridə bir-biri bilən jəng kilixip turdi. **17** Israilning padixahı Baaxa Yəhudaqə qarxi hujum kildi; heqkim Yəhudaning padixahı Asa bilən bardi-kəldi kilmisun dəp, Ramah xəhərinə məhkəm kilip yasidi. **18** U waqıtta Asa Pərwərdigarning eyidiki həzinilərdə qaloqan barlik altun-kümüx wə padixahning ordisidiki həzinilərdə qaloqan altun-kümüxni elip hizmətkarlırining qolioqə tapxurdi; andin Asa padixah ularni Dəməxkə turuxluk Suriyə padixahı Həzionning nəwrisi, Tabrimmonning oqlı Bən-Hadadkə əwətti wə xular bilən bu həwərnə yətküzüp: — **19** «Mening atam bilən silining atilirinin arisida bolqandək mən bilən silining arilirida bir əhdə bolsun. Mana, siligə kümüx bilən altundin hədiyə əwəttim; əmdi Israilning padixahı Baaxa bilən bolqan əhdiliridin qollirini üzsile; xuning bilən u mənə kəmal kilixtin qol üzsun» — dedi. **20** Bən-Hadad Asa padixahning səzigə kirip, ez qoxunining sərdarlırini Israilning xəhərlirigə hujum kilixkə əwətip, Ijon, Dan, Bəyt-Maakahdiki Abəl, pütkül Kinnerət yurti bilən Naftalining pütkül zeminini bəkındurdi. **21** Baaxa bu həwərnə anglap, Ramah istihkəmini yasaxtin qolino yioqip, Tirzahqa berip turdi. **22** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini heqbirini qoymay qakirip yioqdi; ular Baaxa Ramah xəhərinə yasaxka ixlətkən taxlar bilən yaoqalarni Ramahtin toxup elip kətti. Asa padixah muxularni ixlitip Binyamin zeminidiki Gebani wə Mizpahni məhkəm kilip yasidi. **23** Əmdi Asaning baxka ixliri, uning zor kudriti, uning

kilojining hëmmisi, xundakla yasioqan xëhërlër toqrisida «Yëhuda padixahlrining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämësmidi? Lekin kerioqanda, uning putida bir kesäl pëyda boldi. **24** Asa ez ata-bowiliri arisida uhlidi wë Dawutning xëhiridä dëpnë kilindi. Andin uning oqılı Yëhoxafat ornida padixah boldi. **25** Yëhudaning padixah Asaning sältënitining ikkinçi yilida Yëroboamning oqılı Nadab Israil üstigë hëküim sürixkë baxlidi; u Israiloqa ikki yil padixah boldi. **26** U Përwërdigarning nëziridë rëzil bolojanni kilip atisining yolida mengip, atisining Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahlırida mangdi. **27** Lekin Issakar jëmätidin bolojan Ahıyahning oqılı Baaxa uningojä kësät kilip, uni Filistıylarning tawesidiki Gibbetonda öltürdi. Xu qaqda Nadab pütün Israilar bilän birliktë Gibbetonjoqä körxap hujum kilıwatatti. **28** Yëhuda padixahı Asaning sältënitining üqinqi yilida Baaxa Nadabni öltürüp, ezi uning ornida padixah boldi. **29** Wë xundak boldiki, u padixah bolojanda Yëroboamning pütkül jëmätini qepip öltürdi; Përwërdigarning kuli Xilohluq Ahıyahning wasıtisi bilän eytqan sezi ämëlgë axuruluq, u Yëroboamning jëmätidin nëpisi barlarını birinimu qoymay pütünlay yokatti. **30** Bu ix Yëroboamning sadır kilojan gunahlırı hëm uning Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahlırı tüpëylidin boldi; u xular bilän Israilning Hudasi Përwërdigarning oqızipini kattık közoqojanıdı. **31** Nadabning baxka ixliri bilän kilojanlrining hëmmisi «Israil padixahlrining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämësmidi? **32** Asa wë Israilning padixahı Baaxa barlık künliridë bir-biri bilän jëng kilixip turdi. **33** Yëhudaning padixahı Asaning sältënitining üqinqi yilida Ahıyahning oqılı Baaxa pütün Israil üstigë Tirzahta hëküim sürixkë baxlidi; u yigirmë tet yil sältënet kildi. **34** U Përwërdigarning nëziridë rëzil bolojanni kildi; u Yëroboamning yolida yürtüp, Israilni gunahqa patközöqan gunahıda mangdi.

16 Përwërdigarning sezi Hananining oqılı Yëhuoqa kelip Baaxani äyibläp mundak deyildi: — **2** «Mana, Mën seni topa-qang iqıdın qikırıp, hëlkim Israiloqa hëkümrän kilip koydum. Lekin sän Yëroboamning yolida yürtüp hëlkim Israilni gunahqa putlaxturdung, ular gunahlırı bilän oqızipinni közojıdı. **3** Mana, Mën Baaxani ez jëmätini bilän süpürüp yokıtıp, jëmätini Nibatning oqılı Yëroboamning jëmätigä ohxax kilimän. **4** Baaxadin bolojanlardın xëhërdë ölgini itlar yëydu; sëhrada ölgini asmandiki kuxlar yëydu». **5** Baaxaning baxka ixliri wë uning kilojanliri bilän küdriti toqrisida «Israil padixahlrining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämësmidi? **6** Baaxa ez ata-bowiliri arisida uhlidi wë Tirzahta dëpnë kilindi; andin uning oqılı Elah ornida padixah boldi. **7** Baaxaning Përwërdigarning nëziridë kilojan barlık rëzilliki tüpëylidin, Përwërdigarning Baaxaning bexioqä wë uning jëmätining bexioqä qüxürgini toqırluq sezi Hananining oqılı Yëhu pëyoqëmbër arklıq berilganıdı. Qünki u Yëroboamning jëmätini kilojinioqä ohxax kilip ez köllirining ixliri (jümlidin Yëroboamning jëmätini qepip öltürgänliki) bilän Përwërdigarning oqızipini közojıdı. **8** Yëhuda padixahı Asaning sältënitining yigirmë altinqi yilida, Baaxaning oqılı Elah Tirzahta Israiloqa padixah bolup,

ikki yil sältënet kildi. **9** Lekin uning jëng harwilirining yerimioqä sërdar bolojan hizmëtkari Zimri uningojä kësät kildi; [Elah] Tirzahta Tirzahtiki ordisidiki oqıjdar Arzaning eyidä xarab iqip mast bolojanda **10** Zimri kirip uni qepip öltürdi. Bu waqıt Yëhudaning padixahı Asaning sältënitining yigirmë yëttinqi yili idi. Zimri Elahning ornida padixah boldi. **11** U padixah bolup ez tähtidë olturuxi binla u Baaxaning barlık jëmätini qepip öltürdi; u uning uruk-tuoqanliri wë dostliridin bir ärkënimu tirik qaldurmıdı. **12** Xundak kilip Zimri Përwërdigarning Yëhu pëyoqëmbër arklıq Baaxani äyiblägän sezi ämëlgë axurup, Baaxaning pütkül jëmätini yokatti. **13** Bu ix Baaxaning barlık gunahlırı bilän uning oqılı Elahning gunahlırı, jümlidin ularning Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahlırı, ärzimës butliri bilän Israilning Hudasi Përwërdigarning oqızipini közoqap, xundak boldi. **14** Elahning baxka ixliri wë kilojanlrining hëmmisi «Israil padixahlrining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämësmidi? **15** Yëhudaning padixahı Asaning sältënitining yigirmë yëttinqi yilida Zimri Tirzahta yëttä küñ sältënet kildi. Hëlk Filistıylargë tawë bolojan Gibbetonni körxiwelip bargah tikkänıdı. **16** Bargahda turoqan halayık: — «Zimri kësät kilip padixahıni öltürdi» dëp anglıdı. Xuning bilän pütkül Israil xu küni bargahda köxunning sërdari Omrini Israiloqa padixah kildi. **17** Andin Omri Israilning hëmmisini yetäklöp, Gibbetondın qikıp, Tirzahtı körxıdı. **18** Wë xundak boldiki, Zimri xëhërming elinöjanlıkını körtüp, padixah ordisidiki köroqanjoqä kirip, ordioqä ot köyüwätti, ezi köyüp öldi. **19** Bu ix özining gunahlırı üqün, yëni Përwërdigarning nëziridë rëzillik kilip, Yëroboamning yolida yürtüp, Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahı mangojini üqün xundak boldi. **20** Zimrining baxka ixliri wë kësät kilojini toqrisida «Israil padixahlrining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämësmidi? **21** Emma Israil hëlkı ikkigë belünüp, ularning yerimi Ginatning oqılı Tibnini padixah kilixka uningojä ägëxti; baxka yerimi bolsä Omrigë ägëxti. **22** Əmdi Omrigë ägëxkän hëlk Ginatning oqılı Tibnigë ägëxkän hëlkün küqlük qikıti. Tibni öldi; Omri padixah boldi. **23** Yëhudaning padixahı asaning ottuz birinçi yilida Omri Israiloqa padixah bolup on ikki yil sältënet kildi. U Tirzahta alta yil sältënet kildi. **24** U Xëmërdin Samariyë egizlikini ikki talant kümüxkë setiwelip, xu egizlik üstigë kuruluxlarnı selip bir xëhër bina kilip, uni egizlikning əsli igisi Xëmërming nami bilän «Samariyë» dëp atıdı. **25** Omri Përwërdigarning nëziridë rëzil bolojanni kildi, ezidin ilgiriki padixahlarıning hëmmisidin bättër bolup yamanlık kildi. **26** U Nibatning oqılı Yëroboamning hëmmë yollirida, xundakla jümlidin uning Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahı iqidë mangdi; ular ärzimës butliri bilän Israilning Hudasi Përwërdigarning oqızipini közojıdı. **27** Omrining baxka ixliri, uning kilojanlrining hëmmisi, kersätkän küdriti toqrisida «Israil padixahlrining tarix-tëzkiriliri» degän kitabta pütülgän ämësmidi? **28** Omri ata-bowiliri arisida uhlidi wë Samariyädë dëpnë kilindi. Andin uning oqılı Ahab ornida padixah boldi. **29** Yëhuda padixahı Asaning sältënitining ottuz sëkkizinqi yilida Omrining oqılı Ahab Israiloqa padixah boldi. Omrining oqılı Ahab

Samariyada yigirmə ikki yil Israilning üstidə səltənət kildi. **30** Əmma Omrining oğlu Ahab Pərwərdigarning nəziridə ezidin ilgirikilərnini həmmisidin axurup yamanlıq kildi. **31** Wə xundaq boldiki, u Nibatning oğlu Yəroboamning gunahlırida yürüx anqə eojir gunah əməstək, u Zidoniyələrnin padixahı Ətbaalning kızı Yizəbəlni hotunluqqa aldı wə xuning bilən u Baal degən butning kullukıda bolup, uningəsa səjda kildi. **32** U Samariyada yasıoğan Baalning buthanisi iqigə Baaloğa bir kurbangah yasidi. **33** Ahab həm bir «Axərəh but»nımu yasatti; Ahab xundaq kılıp xuningdin burun etkən Israilning həmmə padixahlırining Israilning Hudasi Pərwərdigarning oşəzıpini qozəyoğan ixilridin axurup yamanlıq kildi. **34** Uning künliridə Bayt-Əllik Hial Yeriho xəhərinə yasidi; ləkin u uning ulini saloqanda tunji oqılı Abiram əldi; wə dərważilərinə saloqanda uning kənji oqılı Səğub əldi; xuning bilən Pərwərdigarning nunning oqılı Yəxua arqılık [Yeriho toşruşluk] eytkən səzi əməlgə axuruldi.

17 Əmdi Gileadta turuwatqanlardan boləğan Tixbilik Iliyas Ahabka: — Mən hizmitidə turuwatqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, mening səzümşiz bu yillarda nə xəbnəm nə yamoşur qüxməydu, dedi. **2** Andin Pərwərdigarning səzi uningəsa kelip: — **3** Bu yərdin ketip, məxriək tərəpkə berip, İordən daryasining u tərəpidiki kərit ekininin boyida eüzüngni yoxuroşin; **4** wə xundaq boliduki, sən ekinning süyidin iqisən; mana, sanga u yərdə ozuk yətküzüp berixkə qəşə-kuzoşunlarni buyrudum, deyildi. **5** Xuning bilən u Pərwərdigar buyruşəndək kılıp, İordən daryasining u tərəpidiki kərit ekiniyə berip, u yərdə turdi. **6** Qəşə-kuzoşunlar ətigəndə nan bilən gəş, hər kəqtə yənə nan bilən gəş yətküzüp berətti. U ezi ekinning süyidin iqətti. **7** Ləkin zeminda yamoşur yəşəmişini tūqün birməzgildin keyin ekın su kurup kətti. **8** U wəqıttə Pərwərdigarning səzi uningəsa kelip: — **9** Ornungdin turup Zidondiki Zarəfatka berip, u yərdə turoşin; mana, Mən u yərdiki bir tul hotunni seni beşixkə buyrudum, deyildi. **10** U ornidin turup Zarəfatka berip, xəhərnin dərważisioğa kəlgəndə, mana u yərdə bir tul hotun otun terip turatti. U tul hotunni qəşirip: — Ətünimən, qəqida manga iqkili azrak su elip kəlgəysən, dedi. **11** U su aloşili mangoşanda, u yənə: — Ətünimən, manga kolungda bir qıxləm nanmu aloşaq kəlgəysən, dedi. **12** Əmma u: — Pərwərdigar Hudayingning hayati bilən, sanga kəsəm kilimənki, mənə həc nan yok, pəkət idixta bir qanggal un, kozida azoşinə may bar, mana ikki tal otun teriwatimən; andin berip eüzüm bilən oşluməsa nan etip, uni yəp əlimiz, dedi. **13** Iliyas uningəsa: — Kərkmişin; berip eytkinidək kılışin; ləkin awwal bir kişik tokaş etip, manga elip kəlgin; andin eüzüng bilən oşlungəsa nan ətkin. **14** Qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Pərwərdigar yəş yüzigə yamoşur yəşəduridoğan küngiqilik idixtiki un tūgiməydu wə kozidiki may kəməyməydu», dedi. **15** Xuning bilən u berip, Iliyasning eytkinidək kildi wə u, Iliyas wə ayalning əyidikilər heli künlərgicə yedi. **16** Pərwərdigarning Iliyas arqılık eytkən səzi boyiqə, idixtiki un tūgimidi wə kozidiki maymu kəməymidi. **17** Xu ixlərdin keyin xundaq boldiki, əyning igisi boləğan bu

ayalning oqılı kəsəl boldi. Uning kesili xundaq eojirlixip kəttiki, uningda nəpəs kəlmidi. **18** Ayal Iliyasqa: — I Hudaning adimi, mening sən bilən nemə əlakəm bar idi? Sən gunahimni yadka kəltürüp, oşlumning jenioğa zamin boluxkə kəldingmu? — dedi. **19** U uningəsa: — Oşlungni koluməsa bərgin, dəp uni uning kuşikidin elip ezi olturoşan balihanoğa elip qikiş eş ornioğa qoyup, **20** Pərwərdigarəsa pəryad kılıp: — I Hudayim Pərwərdigar, mən məhman boləğan bu tul hotunning oşlini əltürüş bilən uning bəşioşimə bala qüxürdummu? — dəp nida kildi. **21** U balining üstigə iş ketim ezi qaplap, Pərwərdigarəsa pəryad kılıp: — I Pərwərdigar Hudayim, bu balining jeni ezigə yənə yenip kirsun! — dəp nida kildi. **22** Pərwərdigar Iliyasning pəryadını anglişdi; balining jeni uningəsa yenip kirixi bilən u tirildi. **23** Iliyas balini balihanidin elip qüxüp, eygə kirip, anisioğa tapxurup bərdi. Iliyas: — Mana oşlungnı tiriktur, dedi. **24** Ayal Iliyasqa: — Mən xu ix arqılık əmdi sening Hudaning adimi ikənlikinigi, aşzingdin qışkan Pərwərdigarning səzi həşikət ikənlikini bildim, dedi.

18 Uzun wəqıt ešüp, Pərwərdigarning səzi [kuroşaqkilikning] tūqinqi yilida Iliyasqa kelip: — Sən berip eüzüngni Ahabning əldida ayan kılışin, wə Mən yəş yüzigə yamoşur yəşədurimən, deyildi. **2** Xuning bilən Iliyas ezi Ahabning əldida ayan kılışili qikiş kətti. Aşarqilik bolsa Samariyada kəttik idi. **3** Ahab ordisidiki oşojidar Obadiyani qəşirdi (Obadiya tolimu təkwardar kixi bolup Pərwərdigardin intayin kərkətti. **4** Yizəbəl Pərwərdigarning pəyoşəmbərlirini əltürüş yəşiwatqanda Obadiya yüz pəyoşəmbərnə elip əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oşəroğa yoxurup, ularni nan wə su bilən bəşkanidi). **5** Ahab Obadiyaəsa: — Zeminni kezip həmma bulak wə həmma jiloşlarəsa berip bəşkin; u yərlərdə at-keşirlarni tirik şaklışudək ot-qəş tepilərmikin? Xundaq bolsa bizning uləşirizimizing bir kişimini soymə turalərmiz, dedi. **6** Ular hərbi jaylarəsa bəşünüş mangdi; Ahab eš əldioğa mangdi, Obadiyamə eš əldioğa mangdi. **7** Obadiya eš yolida ketip barəşanda, mana, uningəsa Iliyas uşridi. U uni tonup yərgə yikişip düm yetip: Bu rast sən, oşojam Iliyasmu? — dəp soridi. **8** U uningəsa: — Bu mən. Berip eš oşojangəsa: — Iliyas kaytip kəldi! dəp eytkin, dedi. **9** U Iliyasqa mundaq dedi: — «Sən kəndəşigə kəminəngni əltürşigili Ahabning kolioğa tapxurmakqı bolisən, mən zadi nemə gunah kildim? Əx Hudaying Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, oşojam adəm əwəşip seni izdimigin həc əl wə məmlikət kəlmidi. Xu əl, məmlikətlər: «U bu yərdə yok» desə, padixah ularəsa seni tapalmioşangəsa kəsəm iqküzdi. **11** Ləkin sən manga həzir: — «Berip oşojangəsa: — Iliyas kaytip kəldi! deşin» — dəşən! **12** Mən kəşingdin kətkəndin keyin, Pərwərdigarning Roşini seni mən bilmigən yərgə elip baridü; xundaqta mən Ahabka həwəş yətküzüp, ləkin u seni tapalmışa, meni əltüridü. Əməliyəttə, kəminəng yaxlikimdin tartip Pərwərdigardin kərküş kəlgənən. **13** Yizəbəl Pərwərdigarning pəyoşəmbərlirini əltürşəndə mening kəndək kılışinim, yəni mən Pərwərdigarning pəyoşəmbərliridin yüzni əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oşəroğa yoxurup, ularni nan wə su bilən təminləp bəşkanlikim sən oşojangəsa məlum kilişəğan əməşmu?

14 Əmdi sən hazır manga: — «Berip oyojanga: — Mana Ilyas kəldi degin», — deding. Xundak kilsam u meni oltürüdü!». 15 Ləkin Ilyas: — Mən hizmitida turuwatqan samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, mən jəzmən bügün uning aldida ayan bolimən, dedi. 16 Xuning bilən Obadiya Ahabning kexioja berip uningqaja həwər bərdi. Ahab Ilyas bilən kəruixkili bardi. 17 Ahab Ilyasni kərgəndə uningqaja: — Bu sənmu, i Israiloja bala kəltürgüqi?! — dedi. 18 U jawab berip: — Israiloja bala kəltürgüqi mən əməs, bəlki sən bilən atangning jəmətidikiler! Qünki silər Pərwərdigarning əmrilirini taxlap Baal degən butlarqaja tayinip əgəxkənsilər. 19 Əmdi adəm əwətip Karməl teoqida pütkül Israilni yenimoja jəm kil, xundakla Yizəbəlning dastihininidin oqzalinidiojan Baalning tət yüz əllik pəyojəmbiri bilən Axərahning tət yüz pəyojəmbirini yioqdur, — dedi. 20 Xuning bilən Ahab Israilarning həmmisigə adəmlərni əwətip, pəyojəmbərlərni Karməl teoqija yioqdurdi. 21 Ilyas barlik həlkəyə yəkin kelip: — Kaqanojiqə ikki pikir arisida arisaldi turisilar? Əgər Pərwərdigar Huda bolsa, uningqaja əgixinglar; Baal Huda bolsa, uningqaja əgixinglar, dedi. Əmma həlk uningqaja jawab bərməy, ün-tin qikarmidi. 22 Ilyas həlkəyə: — Pərwərdigarning pəyojəmbərliridin pəkət mən yaloquz kəldim. Əmma Baalning pəyojəmbərliri tət yüz əllik kixidur. 23 Əmdi bizgə ikki buka bərilson. Ular əzlrigə bir bukini tallap, soyup parqilap otunung üstigə koysun, əmma ot yakmison. Mənmu baxka bir bukini təyyar kilip ot yakmay otunung üstigə koyay. 24 Silər bolsanglar, ez ilahlinglarning namini qakirip nida kilinglar. Mən bolsam, Pərwərdigarning namini qakirip nida kilimən. Kaysi Huda ot bilən jawab bərsə, xu Huda bolsun, dedi. Həmmə həlk: — Bu obdan gəp, dəp jawab bərdi. 25 Ilyas Baalning pəyojəmbərlirigə: Silər kəp boləqaw awwal əzinglar üqün bir bukini tallap təyyar kilinglar; andin heq ot yakmay ez ilahinglarning namini kiqukrip nida kilinglar, dedi. 26 Ular uning degini boyiqə əzlrigə bərilgən bukini elip uni təyyar kildi. Ətigəndin qüxkiqə ular Baalning namini kiqukrip: — I Baal, bizgə jawab bərgin! dəp nida kildi. Ləkin heq awaz yaki heq jawab bolmidi. Ular raslanəjan kurbangah qərisidə tohtimay səkraytti. 27 Qüx kirgəndə Ilyas ularni zanglik kilip: — Ünlükrək kiqukiringlar; qünki u bir ilah əməsmu? Bəlkim u qongkur hiyaləja qəmtip kətkəndu, yaki ix bilən qikip kətkəndu, yaki bir səpərgə qikip kətkəndu? Yaki bolmisa u uhlawatqan boluxi mumkin, uni oyojixinglar kerək?! — dedi. 28 Ular tehimu ünlük qakirip ez kəidisi boyiqə qanoja milinip kətküqə əzlrini kiliq wə nəyze bilən tilatti. 29 Qüxtin keyin ular «bexarət bəriwatqan» hələtkə qüxüp kəqlik kurbangah waktiqijə xu hələttə turdi. Ləkin heq awaz anglanmidi, yaki jawab bərgüqi yaki ijəbət kiləuqə məlum bolmidi. 30 Ilyas həmmə həlkəyə: — Yenimoja yəkin kelinglar, dedi. Həmmə həlk uningqaja yəkin kəlgəndin keyin u Pərwərdigarning xu yərdiki yikitəlojan kurbangahini kaytidin kurup qikti. 31 Ilyas on ikki taxni aldi. Bu taxlarning sani Pərwərdigarning «Naming Israil bolsun» degən səzini taxpuruwaləjan Yəqubning oqulliridin qikqan kəbililərnig sani bilən

ohxax idi. 32 Xu taxlardin u Pərwərdigarning nami bilən bir kurbangahni yasidi. U kurbangahning qərisidə ikki seah dan patkudak azgal kolidi. 33 Andin u otunni rastlap, bukini parqilap otunung təpəsigə koydi. 34 U: — Tət idixni suqja toxkuzup uni kəydürmə kurbanlik wə otunung üstigə təkünglar, — dedi. Andin: Yəna bir kətim kilinglar» — dewidi, ular xundak kildi. U yəna: — Üqinqi mərtiwa xundak kilinglar, dedi. Ular üqinqi mərtiwa xundak kiləqanda 35 su kurbangahning qərisidin ekip qüxüp, kolənojan azgalnimu su bilən tuldurdi. 36 Kəqlik kurbanlikning wakti kəlgəndə Ilyas pəyojəmbər kurbanlikka yəkin kelip mundaq dua kildi: — Əy Pərwərdigar, İbrahim bilən İshək wə Israilning Hudasi, Əzüngning Israilda Huda boləjəninigni axkara kiləjəysən, xundakla mening Sening kulung bolup bularning həmmisini buyrukung bilən kiləjanlikimni bügün bildürğəysən. 37 Manga ijəbət kiləjəysən, əy Pərwərdigar, ijəbət kiləjəysən; xuning bilən bu həlkəyə sən Pərwərdigarning Huda ikanlikingni həmdə ularning kəblirini toqra yoloja yandurojuqi əzüng ikənlikingni bildürğəysən, dedi. 38 Xuning bilən Pərwərdigarning oti qüxüp kəydürmə kurbanlikni, otunni, taxlarni wə topini kəydürüp azgaldiki sunimu yokitiwətti. 39 Həlkərnig həmmisi buni kərtəpə, ular düm yikilip: — Pərwərdigar, u Hudadur, Pərwərdigar, u Hudadur, deyixti. 40 Ilyas həlkəyə buyrup: — Baalning pəyojəmbərlirini tutunglar, heqkəysini koyup bərmənglar, — dedi. Ular ularni tutkənda Ilyas ularni kixun jilojioqaja elip berip, u yərdə kətl kildurdi. 41 Ilyas Ahabka bolsa: — Qikip yəp-iqkin. Qünki kəttik yəmoqurning xaldirliojan awazi anglanmakta, — dedi. 42 Ahab koqrup yəp-iqix üqün qikti. Əmma Ilyas Karməlnig qokkəisioja qikip yərgə engixip, bəxini tizining otturisioja koqup tizlinip 43 hizmətkərioja: — Qikip dengiz tərəpkə kəriojin, dedi. U qikip səpselip karəp: — Həqnərsə kərunməydu, dedi. U jəmiy yəttə kətim: — Berip karəp bəkkin, dəp buyrudi. 44 Yəttinqi kətim kəlgəndə u: — Mana, dengizdin qikiwatqan, adəm alikindək kikiq bir bulutni kərdum — dedi. Ilyas uningqaja: — Qikip Ahabka: — «Harwini kətip təwəngə qüxkin, bolmisa yəmoqur seni tosuwalidu», dəp eytkin, — dedi. 45 Angəuqə asman bulut bilən tutulup, boran qikip kəttik bir yəmoqur yəojdi. Ahab harwinqə qikip Yizrəəlgə kətti. 46 Pərwərdigarning kəli Ilyasning wujudida turəqaw, u belini baəqlap Ahabning aldida Yizrəəlnig kirix eoziqijə yügürüp mangdi.

19 Ləkin Ahab Ilyasning həmmə kiləjəninini, jümlidin həmmə pəyojəmbərlərni kiliqlap oltürginini Yizəbəlgə eytip bərdi. 2 Yizəbəl bolsa Ilyaska bir həwəraqə əwətip: — Əgər ətə muxu wakitqijə sən xularning janlirioja kiləjəningdək mən sening jəninigni ohxax kilmisəm, ilahlar mangimu xundak kilsun həmdə uningdinmu ziyadə kilsun! — dəp eytkuzdi. 3 U buni bilgəndə, əz jəninini kutkuzmak üqün keqip Yəhuda təwəsidiği Bəər-Xəboja bardi. U u yərdə əz hizmətkərinini kaldurup koqup, 4 Əzi qəlnig iqigə karəp bir kün yol mangdi. U u yərdiki bir xiwəking kexioja kelip uning astida olturup, əzining əlümigə tilək tiləp: — I Pərwərdigar əmdi boldi, jənimni aləjin; nemila degənbilən mən ata-bowilirimdin artuq əməsmən, — dedi. 5 U xu xiwək astida yetip uhlap kəldi. Mana

bir pərixat uni noqub uningōja: — Qopub, nan yegin, dedi. **6** U qarisa bexida kizik qoqlarda pixiwatkan bir poxkal wə bir koza su turatti. U yəp-iqip yənə uhlıojılı yatti. **7** Andin Pərwərdigarning pərixatısi yənə kelip ikkinqi ketim uni noqub uningōja: — Qopub nan yegin. Bolmisa yolungning eoşirini kətürəlməysən, dedi. **8** U qopub yəp-iqti. Xu taamdin alojan kuwwət bilən u kirik keqə-kündüz mengip Hudaning teodi Hərabəgə yetip bardı. **9** U u yərdiki qarəja kirip kəndi. Wə mana, Pərwərdigarning sezi uningōja kelip mundak deyildi: — I İliyas, bu yərdə nemə kiliwatisən? **10** U jawab berip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda Pərwərdigar üqün zor otluq muhəbbət bilən həsət kildim. Qünki İsrailar Sening əhdəngni taxlap kurbangahliringni yikitiq, Sening pəyoşəmbərliringni kiliq bilən öltürdi. Mən, yaloquz mənla kəldim wə ular mening jenimni alojili kəstləwatidu, dedi. **11** U uningōja: — Qikiq, Pərwərdigarning aldidə taodə turəşin, dedi. Mana, Pərwərdigar eтіp ketiwatatti; [uning aldidə] zor küqlük bir xamal qikiq, taolarni sundurup, qoram taxlarni pəriqlap qeqiwatti. Lekin Pərwərdigar xamalda əməs idi. Xamaldin keyin bir yər təwrəx boldı. Lekin Pərwərdigar yər təwrəxtə əməs idi. **12** Yər təwrəxtin keyin bir lawuldoşan ot kətürildi. Lekin Pərwərdigar otta əməs idi. Ottin keyin boxkına, mulayim bir awaz anglandı. **13** Wə xundak boldiki, İliyas xuni anglap, yüzini yepinqisi bilən oraq oşarning aşziəja berip turdi. Mana, bir awaz qikiq uningōja: — I İliyas, sən bu yərdə nemə kiliwatisən? — dedi. **14** U jawab berip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda Pərwərdigar üqün zor otluq muhəbbət bilən həsət kildim. Qünki İsrailar Sening əhdəngni taxlap kurbangahliringni yikitiq, Sening pəyoşəmbərliringni kiliq bilən öltürdi. Mən yaloquz mənla kəldim wə ular mening jenimni alojili kəstləwatidu, dedi. **15** Pərwərdigar uningōja mundak dedi: — Barəşin, kəlgən yolung bilən kaytip, andin Dəməxkəning qeləgə barəşin. U yərgə barəşanda Həzəalni Suriyə üstigə padixah boluxkə məşih kileşin. **16** Andin Nimxining eoşli Yəhşuni İsrailning üstigə padixah boluxkə məşih kileşin; əz ornungōja pəyoşəmbər boluxkə Abəl-Məholəhlik Xafatning eoşli Elixanimu məşih kileşin. **17** Wə xundak boliduki, Həzəalning kiliqidin keqip kutuloşan hər birini Yəhşu öltürdi; Yəhşuning kiliqidin keqip kutuloşan hər birini Elixə öltürdi. **18** Lekin İsrailda yəttə ming kixini, yəni Baalning aldidə tizlirini pükmişən wə uningōja aozzini seygüzmişən hər birini eüzimgə saklap kəldurdum, — dedi. **19** U u yərdin qikiq, Xafatning eoşli Elixani tapti. U qaoşda u yər həydəwatatti; uning aldidə on ikki jüp uy bar idi, u on ikkinqisi bilən qox həydəwatatti. İliyas kelip uning üstigə əz yepinqisini taxlap artip koydi. **20** U uylarni taxlap İliyasning kəynidin yügürüp kelip: — Məni berip atam bilən anamni seygili qoyəşin, andin mən kelip sanga əgixəy, — dedi. U uningōja: — Kaytkin; mən sanga nemə kildim? — dedi. **21** U uningdin ayrilip, əzi ixlətkən bir jüp uyni soyup, ularning jabduşini otun kiliq, gexini pixurup həlkəbə beriwidi, ular yedi. Andin u ornidin kopub İliyasning kəynidin əgixip, uning hizmitidə boldı.

hər wiliri bilən elip qikiq, Samariyəgə qorxap hujum kildi. **2** U əqliləni xəhərgə kirgüzüp İsrailning padixahı Ahabning kexioşə əwətip uningōja: — **3** «Bən-Hədad mundak dəydu: — Sening kümüx bilən altunung, sening əng qiraylık hotunliring bilən baliliringmu meningkidur» dəp yətküzdi. **4** İsrailning padixahı uningōja: — I oşojam padixah, sili eytkənliridək mən eüzim wə barlikim siliningkidur, dəp jawab bərdi. **5** Əqlilər yənə kelip: — «Bən-Hədad səz kiliq mundak dəydu: — Sanga dərwəxə: — Sening kümüx bilən altunungni, sening hotunliring bilən baliliringni mənla tapxurup berisən, dəgən həwərimi əwəttim. **6** İsrailni ətə muxu waqitlarda hizmətkarlırimni yeningōja əwətimən; ular ordang bilən hizmətkarlıringning eylirini ahturup, sening kəzliringdə nemə əziz bolsa, ular xuni kəlioşə elip kelidu» — dedi. **7** U waqitda İsrailning padixahı zemindiki həmmə əksakəlları qakirip ularəja: — Bu kixining kəndək awariqlik qikərməki bolənlirini bilip kəlinglar. U mənla həwər əwətip mənədin hotunliring bilən balilirim, kümüx bilən altunlirimni tələp kileşinidə mən uningōja yəq demidim, dedi. **8** Barlik əksakəllar bilən həlkəning həmmisi uningōja: — Kulak salmişin, uningōja maqul demigin, dedi. **9** Buning bilən u Bən-Hədadning əqlilirigə: — Oşojam padixahkə, sili adəm əwətip, əz kəminiliridin dəsləptə sorioşanning həmmisini ada kilemə; lekin keyinkisigə maqul dəyəlməymən, dəp beringlar, — dedi. Əqlilər yenip berip xu sezni yətküzdi. **10** Bən-Hədad uningōja yənə həwər əwətip: — «Pütkül Samariyə xəhridə mənla əgəxkənləning kəllirioşə oqumlişudək topa kelip kəlsa, iləhlər mangimu xundak kilsun wə uningdin axurup kilsun!» — dedi. **11** Lekin İsrailning padixahı jawab berip: — «Sawut-qorallar bilən jabduşoşu sawut-qorallardin yexingüqidək mahtinip kətmisun!» dəp eytinglar, — dedi. **12** Bən-Hədad bu sezni anglişanda hər kəysi padixahlar bilən qedirliridə xarab iqxiwatatti. U hizmətkarlırioşə: — Səpkə tizilinglar, dedi. Xuni dewidi, ular xəhərgə hujum kileşkə tizilixti. **13** U waqitda bir pəyoşəmbər İsrailning padixahı Ahabning kexioşə kelip: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu zor bir top adəmni kərdungmu? Mana, Mən bu küni ularni sening qolungōja tapxurimən; xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən», dedi. **14** Ahab: — Kimning wasitisi bilən bolidu? dəp soridi. U: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Wəliylarning oşulamli bilən bolidu», dedi. U yənə: — Kim hujumni baxlaydu? — dəp soridi. U: — Sən eüzing, dedi. **15** U waqitda wəliylarning oşulamli saniwidə, ularning sani ikki yüz ottuz ikki nəpər qikti. Andin keyin u həmmə həlkəni, yəni barlik İsrailarni saniwidə, ularning sani yəttə ming nəpər qikti. **16** İsrailar xəhərdin qüx waqitda qikti. Bən-Hədad bilən xu padixahlar, yəni yərdəməgə kəlgən ottuz ikki padixah bolsa qedirliridə xarab iqx məst boluxkanidi. **17** Wəliylarning oşulamli yürüzə awwal mangdi. Bən-hədad adəm əwətiwidə, ular uningōja həwər berip: — «Samariyədin adəmlər keliwatidu» — dedi. **18** U: — Əgər sülhi tüzüxkə qikқан bolsa ularni tirik tutunglar, əgər soşuxkili qikқан bolsimu ularni tirik tutunglar, dedi. **19** Əmđi wəliylarning bu oşulamli wə ularning kəynidiki qoxun xəhərdin qikiq,

20 Suriyəning padixahı Bən-Hədad pütkül qoxunini jəm kildi; u ottuz ikki padixahni at wə jəng

20 hərbiri ezigə uqrioqan adamni qepip oltürdi. Suriylər kaqti; Israil ularni koqilidi. Suriyoning padixahi Bən-Hadad bolsa atqa minip atliqlar bilan qepip kutuldi. 21 Israilning padixahi qikip hām atliqlarni hām jōng harwilirini bitqit kilip Suriylarni kattik kir-qap kildi. 22 Pəyojəmbər yənə Israilning padixahining kexioqə kelip uningōja: — Өzūngni mustəhkəmləp, əziūngni obdan dəngsəp, nemə kilixing keraklikni oylap bakkin. Qūnki kelər yili ətiyazda Suriyoning padixahi sən bilən jōng kilōjili yənə qikidu, dedi. 23 Suriyoning padixahining hizmətkarliri uningōja mundak dedi: — «Ularning ilahī taq ilahī bolōjaqqa, ular bizgə küqlük kəldi. Lekin biz tüzləngliktə ular bilən soquxsak, jəzmən ularōja küqlük kelimiz. 24 Əmdid xundak kilōjayliki, padixahlarning hərbirini əz mənəsidin qūxūrūp, ularning ornida waliylarni tikligəyla. 25 Andin sili məhrum bolōjan kōxunlirioqə barawər bolōjan yənə bir kōxunni, yəni atning ornioqə at, harwining ornioqə harwa təyyar kildurup əzilirigə yioqkayla; biz tüzləngliktə ular bilən soquxayli; xuning bilən ularōja küqlük kəlməmdük?». U ularning sezigə kulak selip xundak kildi. 26 Keyinki yili ətiyazda Bən-Hadad Suriylarni editlap toluk yioqip, Israil bilən jōng kilōjili Afək xəhirigə qikti. 27 Israillarmu əzilirini editlap, ozuk-tülük təyyarlap, ular bilən jōng kilixka qikti. Israillar ularning udulida bargah tikliwidi, Suriylarning aldida huddi ikki top kiqik oqlak padisidək kərūndi. Lekin Suriylər pütüklə zeminni kaplioqanidi. 28 Əmma Hudaning adimi Israilning padixahining kexioqə kelip uningōja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Suriylər: Pərwərdigar taq ilahidur, jiloqlarning ilahī əməs, dəp eytkini üqūn, Mən bu zor bir top adəmnin həmmisini sening kolungōja tapxurimən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər», dedi. 29 Ikki tərəp yəttə kün bir-birining udulida bargahlırida turdi. Yəttinqi kün soqux baxlandi. Israillar bir kündə Suriylərdin yüz ming piyadə əskərnı oltürdi. 30 Qəloqanlar Afək xəhirigə qepip kiriwaldi; lekin sepili eritilip ular din yigirmə yəttə ming adəmnin üstigə qūxūp besip oltürdi. Bən-Hadad əzi bədər qepip xəhərgə kirip iqqiridiki bir əygə məkūwaldi. 31 Hizmətkarliri uningōja: — Mana biz Israilning padixahilirini rəhimlik padixahlar dəp anglidik; xuning üqūn bəllirimizgə bəz baqlap baxlirimizōja kula yөгəp Israilning padixahioqə təslimgə qikayli. U silining janlirini ayarmikin? — dedi. 32 Xuning bilən ular bəllirigə bəz baqlap baxlirioqə kula yөгəp Israilning padixahining kexioqə berip uningōja: — Kəminiliri Bən-Hadad: «Jenimni ayioqayla», dəp iltija kildi, dedi. U bolsa: — U tehi hayatmu? U mening buradirim, dedi. 33 Bu adəmlər bu səzni yaxhiliqning alamiti, dəp oylap, dərhallə uning bu səzini qing tutuwelip: — Bən-Hadad silining buradərliridur! — dedi. U: — Uni elip kelinglar, dəp buyrudi. Xuning bilən Bən-Hadad uning kexioqə qikti; xuning bilən u uni kolidin tartip jōng harwisioqə qikardi. 34 Bən-Hadad uningōja: — Mening atam silining atiliridin aloqan xəhərlərnı siligə qayturup bərey. Atam Samariyədə rəstə-bazarlirini tikligəndək sili əzleri üqūn Dəməxktə rəstə-bazarlarnı tikləyla, — dedi. Ahab: — Bu xərt bilən seni qoyup bərey, dedi. Xuning bilən ikkisi əhdə kilixti wə u uni qoyup bərdi. 35 Pəyojəmbərləning

xagirtlirining biri Pərwərdigarning buyruki bilən yənə birigə: — Səndin etūnimən, meni urōjin, dedi. Lekin u adəm uni urōjili unimidi. 36 Xuning bilən u uningōja: — Sən Pərwərdigarning səzini anglimioqining üqūn mana bu yərdin kətkiningdə bir xir seni boqup oltüridu, — dedi. U uning yenidin qikkəndə, uningōja bir xir uqrap uni oltürdi. 37 Andin keyin u yənə bir adəmnı tepip uningōja: — Səndin etūnimən, meni urōjin, dedi. U adəm uni kattik urup zəhimləndürdi. 38 Andin pəyojəmbər berip əz kiyapitini əzgərtip, kəzilirini tengik bilən tengip yol boyida padixahni kütüp taqdi. 39 Padixah xu yərdin ətkəndə u padixahni qakirip: — Kəminiliri kəskin jōng məydanoqə qikkənidim, wə mana, bir adəm mənə burulup, bir kixini tapxurup: «Bu kixigə qing kərioqin, həkəndək səwəbtin u yoqap kətsə, sən əz jeningni uning jeningni ornioqə tələysən; bolmisa bir talant kümüx tələysən», dedi. 40 Lekin mən kəminiliri u-bu ix bilən bənd bolup ketip, uni yokitip koydum, dedi. Israilning padixahi uningōja: — Өzüng bəkitkingdək sanga həküm kilinidu! — dedi. 41 U dərhal kəziliridin tengikni eliwətti; Israilning padixahi uni tonup uning pəyojəmbərlərdin biri ikənlikini kərđi. 42 Pəyojəmbər uningōja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən həkətkə bəkitkən adəmnı kolungdin kutulojili kōyoqining üqūn sening jening uning jeningni ornida elinidu; sening həkling uning həklingni ornida elinidu», dedi. 43 Xuning bilən Israilning padixahi hapa bolup, oqəxlikkə qəmgən haldə Samariyəgə qaytip ordisioqə kirdi.

21 Bu ixlərdin keyin xundak boldiki, Yizrəllik Nabotning Yizrəldə, Samariyoning padixahi Ahabning ordisining yenida bir üzümzarlik bar idi. 2 Ahab Nabotqa sөz kilip: — Өz üzümzarlikingni mənə bərgin, mening əyümgə yekin bolōjaq, uni bir səy-kəktatlik bəq kilay. Uning ornida sanga obdanrak bir üzümzarlik bəray yaki layik kərsəng bahasını nək berimən, dedi. 3 Əmma Nabot Ahabka: — Pərwərdigar meni ata-bowilirimning mirasını sanga setixni məndin neri kilsun, dedi. 4 Ahab Yizrəllik Nabotning: «Ata-bowilirimning mirasını sanga bərməymən» dəp eytkən səzidin hapa bolup oqəxlikkə qəmgən haldə ordisioqə kaytti; u kariwatta yetip yuzini [tam] tərəpkə erup nanmu yemidi. 5 Hotuni Yizəbəl uning kexioqə kelip: Rohiy kəypiyatng nemixka xunqə təwən, nemixka nan yeməysən? — dedi. 6 U uningōja: — Mən Yizrəllik Nabotqa sөz kilip: «Üzümzarlikingni mənə pulōja bərsəng, yaki layik kərsəng uning ornioqə baxka üzümzarlik bərey» dedim. Lekin u: «Sanga üzümzarlikimni bərməymən» dedi, — dedi. 7 Hotuni Yizəbəl uningōja: — Sən hazir Israilning üstigə səltənət kilōjuqə əməsmu? Kōpup nan yəp, kənglūngni hux kilōjin; mən sanga Yizrəllik Nabotning üzümzarlikini erixtirimən, dedi. 8 Andin u Ahabning namida bir hət yezip, üstigə uning məhürini besip, hətni Nabotning xəhiridə uning bilən turuwatqan aqsakallar wə mətiwarlərgə əwətti. 9 Hətə u mundak yəzoqanidi: — «Roza tutux kerək dəp buyrup, həkling arisida Nabotni tərđə olturojuqəjin; 10 ikki adəmnı, yəni Bəliyalning balisini uning udulida olturojuqəp, ularni Nabotning üstidin ərz kilōjuqəp: «Sən Hudaqə wə padixahka lənət

oqudung» dæp guwahlik bærgüztinglar. Andin uni elip qikip qalma-kesæk kilip èltürtinglar». **11** Xæhærning adæmliri, yæni uning xæhridæ turawatkan aksakalar bilæn metiwærlar Yizæbælning ularoqa æwætkæn hetidæ pütülgændæk kildi; **12** ular rozini buyrup, hælkning arisida Nabotni tærdæ olturoquzdi. **13** Andin u ikki adæm, yæni Belyalning baliliri hælkning aldidæ Nabot üstidin ærz kilip: «Nabot Hudæro wæ padixahqa dæxnæm kildi» dæp guwahlik bærdi. Xuning bilæn ular Nabotni xæhærning taxkiriqta sەرæp elip qikip, taxlar bilæn qalma-kesæk kilip èltürdi. **14** Andin ular Yizæbælgæ adæm æwætir: «Nabot qalma-kesæk kilip èltürüldi» dæp hæwær bærdi. **15** Yizæbæl Nabotning qalma-kesæk kilinip èltürülgænlikini angliqanda Ahabka: Kõpup, Yizrællik Nabotning sanga puloqa bærgili unimioqan üzümzarlikini tapxurup alojin; qünki Nabot hayat æmas, bæki èldi, dedi. **16** Xundæk boldiki, Ahab Nabotning elgænlikini anglap, Yizrællik Nabotning üzümzarlikini igilæx üqün xu yærgæ bærdi. **17** Lekin Pærwærdigarning sæzi Tixbilik Iliyaska kelip mundak deyildi: — **18** «Kõpup berip, Samariyædæ olturuqluk Israil padixahji Ahab bilæn uqraxkin; mana u Nabotning üzümzarlikidæ turidu; qünki uni igiliwelix üqün u yærgæ bærdi. **19** Uningoqa: — «Adæm èltürdüngmu, yerini igiliwaldingmu?» — degin. Andin uningoqa yænæ sæz kilip: — Pærwærdigar mundak dæydu: — «Nabotning qenini itlar yalioqan jayda sening keningnimu itlar yalaydu» — degin». **20** Ahab Iliyaska: — I düxminin, meni taptingmu? — dedi. U jawabæn mundak dedi: — Rast, mæn seni taptim; qünki sæn Pærwærdigarning næziridæ ræzillik kilix üqün èzüngni setiwatting. **21** Pærwærdigar: «Mana, Mæn üstünggæ bala qüxürüp næslingni yokitip, sæn Ahabning Israildæ kaloqan jæmætidiki hæmmæ ærkæni, hætta ajiz yaki meyip bolsun, hæmmisini üzüp yokitimæn; **22** wæ sæn Mening oçæzipimni kozoqap Israilni gunahqa azduroqining üqün sening jæmætningni Nibatning oqili Yaroboanning jæmæti wæ Ahiyahning oqili Baaxaning jæmætigæ ohxax kilimæn» — dæydu, — dedi. **23** — Yizæbæl toqrisidimu Pærwærdigar sæz kilip: «Yizrælning sepilining texida itlar Yizæbælni yæydu. **24** Ahabning jæmætidikilærdin xæhærdæ elgænlærnin itlar yaydu; sæhrada elgænlærnin bolsa asmandiki kuqlar yæydu» dedi **25** (Bærhæk, hotuni Yizæbælning kutritxiliri bilæn Pærwærdigarning næziridæ ræzillik kilojili ezini satkan Ahabdæk hæqkim yok idi. **26** U Pærwærdigar Israilarning aldidin hæydæp kooqliwætkæn Amoriylarning kilojinidæk kilip, yirginqlik butlaroqa tayinip ægixip, lænætlik ixlarni kilatti). **27** Lekin Ahab bu sæzlærnin angliqanda ez kiyimlirini yirtip bædinigæ bez yegæp, roza tutti. U bæz ræhtta yatatti, jimjit mangatti. **28** U wakitta Pærwærdigarning sæzi Tixbilik Iliyaska kelip: — **29** «Ahabning Mening aldimda ezini kandæk tæwæn tutuwatkanlikini kerdüngmu? U ezini Mening aldimda tæwæn tutuwatkanlikni tüpæylidin, bu balani uning künliridæ kæltürmæymæn, bæki uning oqilining künliridæ uning jæmætigæ kæltürimæn» — deyildi.

22 Üq yiloiqæ Suriyæ bilæn Israilning otturisida jæng bolmioqaqqa, ular tinqlikta ètti. **2** Üqinqi yilda bolsa Yæhudaning padixahji Yæhoxafat Israilning padixahini yoklap bærdi. **3** Israilning padixahji öz hizmætkarliroqa: — Gileadtiki Ramot bizningki ikænlikini

bilisilæroqu? Xundæk ikæn, nemixka biz jim olturup, tehiqæ Suriyæning padixahning kolidin uni almaymiz? — dedi. **4** U Yæhoxafatqa: — Jæng kilojili mening bilæn Gileadtiki Ramotqa berixka maqul bolamdila? — dæp soridi. Yæhoxafat Israilning padixahioqa jawab berip: — Biz silining-mening dæp ayrimaymiz; mening hælkim øzlrining hælkidur, mening atlirim silining atliridur, dedi. **5** Lekin Yæhoxafat Israilning padixahioqa: — Øtünimænki, bügün awwal Pærwærdigarning sæzini sorap kergæyila, dedi. **6** Xuning bilæn Israilning padixahji pæyoqæmbærlærnin, yæni tèt yüzqæ adæmni yioqdurup ularidin: — Sokuxkili Gileadtiki Ramotqa qiksak bolamdu, yok? — dæp soriwidi, ular: — Qikkin, Ræb uni padixahning kolioqa beridu, deyixti. **7** Lekin Yæhoxafat bolsa: — Bulardin baxka, yol sorioqudæk Pærwærdigarning birær pæyoqæmbiri yokmu? — dæp soridi. **8** Israilning padixahji Yæhoxafatqa jawab berip: — Pærwærdigardin yol soraydioqan yænæ bir adæm bar; lekin u mening toqramda kutlukni æmas, bæki balayi'apætini kersitip bexaræt bærgæqkæ, mæn uni øq kærिमæn. U bolsa Imlahning oqili Mikayadur, dedi. Yæhoxafat: — I aliyiliri, sili undæk demigæyila, dedi. **9** Andin Israilning padixahji bir qakirini qakirip uningoqa: — Qakkan berip, Imlahning oqili Mikayani qakirtip kal, dæp buyrudi. **10** Èmdi Israilning padixahji bilæn Yæhudaning padixahji Yæhoxafat xahænæ kiyimlirini kiyixip, Samariyæning dærwazisining aldidiki hamanda hærbiri øz tæhtidæ olturuxti. Ularning aldidæ pæyoqæmbærlærnin hæmmisi bexaræt bærmæktæ idi. **11** Kænahaning oqili Zædækiya bolsa øzi tømürdin münggüzlærnin yasap qikip: — Pærwærdigar mundak dæydu: — «Muxu münggüzlær bilæn Suriylærnin yokatkuqæ üsüp ursila», dedi. **12** Hæmmæ pæyoqæmbærlær xuningoqa ohxax bexaræt berip: «Gileadtiki Ramotqa qikip sæziz muwæppækijæt kazinila; qünki Pærwærdigar uni padixahning kolioqa tapxuridikæn», deyixti. **13** Mikayani kiqkiriqili baroqan hæwærqæ uningoqa: — Mana, hæmmæ pæyoqæmbærlær birdæk padixahqa yahxi hæwær bærmæktæ; æmdi ètünimæn, sening sezüngmu ularning sæzi bilæn birdæk bolup, yahxi bir hæwærnin bærgin, dedi. **14** Èmma Mikaya: — Pærwærdigarning hayati bilæn kæsæm kilimænki, Pærwærdigar manga nemæ eytsa, mæn xuni eytimæn, dedi. **15** U padixahning aldioqa kælgændæ padixah uningdin: I Mikaya, jæng kilojili Gileadtiki Ramotqa qiksak bolamdu, yok? — dæp soriwidi, u uningoqa jawab berip: — Qikip muwæppækijæt kazinisæn; qünki Pærwærdigar xæhærnin padixahning kolioqa beridu, dedi. **16** Lekin padixah uningoqa: — Mæn sanga kanqa kætüm Pærwærdigarning namida rast gæptin baxkisinin manga eytmaslikka kæsæm iquzüxüm keræk?! — dedi. **17** Mikaya: — Mæn pütkül Israilning taqlarda padiqisiz koylardæk tarilip kætkænlikini kerdüm. Pærwærdigar: «Bularning igisi yok; bularning hærbiri tinq-aman øz eyigæ kaytsun», dedi, — dedi. **18** Israilning padixahji Yæhoxafatqa: — Mana, mæn siligæ «U mening toqramda kutlukni æmas, bæki hamæn balayi'apætini kersitip bexaræt beridu», demigænmidim? — dedi. **19** Mikaya yænæ: — Xunga Pærwærdigarning sæzini angliqin; mæn Pærwærdigarning øz tæhtidæ olturoqanlikini, asmannin pütkül koxunliri uning yenida, ong wæ sol tæripidæ

turoqanlikini kerdüm. **20** Pərwərdigar: «Kim Ahabni Gileadtiki Ramotka qikip, xu yərdə həlak boluxka aldaydu?» — dedi. Birsı undak, birsı mundaq deyixti; **21** xu waqıtta bir roh qikip Pərwərdigarning aldidə turup: «Mən berip alday», dedi. Pərwərdigar uningdin: «Kandak usul bilən aldaysən?» — dəp sorıwıdı, **22** u: — «Mən qikip uning həmmə pəyojəmbərlirining aqızıda yalojanqi bir roh bolımən», dedi. Pərwərdigar: — «Uni aldap ilkingə alalaysən; berip xundak kil» — dedi. **23** Mana əmdi Pərwərdigar sening bu həmmə pəyojəmbərlirining aqızıda yalojanqi bir rohi saldı; Pərwərdigar sening toorəngdə balay'apət kərsitip səzlıdı» — dedi. **24** Xuni anglar Kənanahning oqlı Zədəkiya kelip Mikayaning kaqıtıqə birni selip: — Pərwərdigarning Rohı kaysı yol bilən məndin ötüp, sanga səz kilixka bardı?! — dedi. **25** Mikaya jawab berip: — Özüngni yoxurux üqün iqkirıdiki eygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **26** Israilning padıxahı əmdi: — Mikayani elip kayturup berip, xəhər həkimi Amon bilən padıxahning oqlı Yoaxka tapxurup, **27** ularoqa tapılap: «Padıxah mundaq dəydu: — Uni zıdanəoqa solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kıynap nan bilən suni az-az berip turunglar» — deyin, dəp buyrudi. **28** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərwərdigar mening wasitəm bilən səz kilmiojan bolıdu, dedi. Andin u yonə: — Əy jamaət, hərbinglar anglanglar, dedi. **29** Israilning padıxahı bilən Yəhudaning padıxahı Yəhoxafat Gileadtiki Ramotka qikti. **30** Israilning padıxahı Yəhoxafatka: — Mən baxka kıyapətkə kirip jənggə qıqay; sili bolsila əz kıyımılrini kıyip qıkkayla, dedi. Israilning padıxahı baxka kıyapət bilən jənggə qikti. **31** Suriyəning padıxahı jəng hərwiliri üstidiki ottuz ikki sədarəoqa: — Qonglırı yaki kıqıqlırı bilən əmas, pəkət Israilning padıxahı bilən sokuxunglar, dəp buyrudi. **32** wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sədarlırı Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qokum Israilning padıxahı dəp, uningə hujum kılojili buruldi. Ləkin Yəhoxafat pəryad kətürdi. **33** jəng hərwilirining sədarlırı uning Israilning padıxahı əməslikini kərgəndə uni koqlımay, burulup ketip kəlixti. **34** Əmma birəylən kərisiojila bir okya etiwidı, ok Israilning padıxahning sawutining mürisidin təwənkı ulıqıdin ötüp təgdi. U hərwikəxigə: Hərwinı yandurup meni səptin qıkarəyin; qünki mən yaridar boldum, dedi. **35** U küni jəng barəanseri kattik boldi. Padıxah bolsa Suriyləning udulıda əz jəng hərwisioqa yəlinip ərə turdi. Zəhmidin kəni hərwining tegiqigə ekıp, kəq kirgəndə u əldi. **36** Kün patarda koxun arisida bir kattik sada anglinip: — Hər adəm əz xəhirigə yansun! Hərbiri əz yurtioqa yenip kətsun! — deyildi. **37** Padıxah əldi, kixilər uni Samariyəgə elip kəldi; ular padıxahni Samariyədə dəpnə kildi. **38** Birsı padıxahning hərwisini Samariyəning kəlidə [yuoqanda] (bu kəl pahıxə ayallar yuyunıdjojan jay idi), Pərwərdigarning eytkən səzi əməlgə axurulup, itlar uning kəninı yalidi. **39** Ahabning baxka ixliri, kılojanlırining həmmisi, jümlidin uning yasiojan «pil qix sariyi» wə bina kılojan həmmə xəhərlər toorıruk «Israil padıxahlırining tarıh-təzkiriliri» deyin kitabta pütülgən əməsmidi? **40** Ahab ata-bowiliri arisida uhlıdi. Andin uning oqlı Ahaziya ornıda padıxah

boldi. **41** Asaning oqlı Yəhoxafat Israilning padıxahı Ahabning səltəniting tətinqi yilıda Yəhudaəqa padıxahı boldi. **42** Yəhoxafat padıxahı boləanda ottuz bəx yaxta idi, u Yerusalemdə yigirmə bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhining kızı idi. **43** U hər ixta atisi Asaning barlık yollirıda yürüp, ulardin qıkmay Pərwərdigarning nəziridə durus boləanni kilatti. Pəkət «yukiri jaylar»la yokıtilmiojanıdi; halayik yənilə «yukiri jaylar»də kurbanlık kılip huxbuy yakatti. **44** Wə Yəhoxafat bilən Israilning padıxahı otturisida tinqlik boldi. **45** Yəhoxafatning baxka ixliri, uning kərsətkən kudriti, kəndak jəng kılojanlırı toorısida «Yəhuda padıxahlırining tarıh-təzkiriliri» deyin kitabta pütülgən əməsmidi? **46** U atisi asaning künliridə zemindin koqlıwetilmigən kəspiy bəqqıwazları zemindin həydəp qıkarıdı. **47** U waqıtta Edomning padıxahı yokı idi, bəki bir waliy həküm sürətti. **48** Yəhoxafat Ofırdin altun elip kelix üqün bir «Tərxix kəmə» ətritini kurdi. Ləkin kemilər həqyöngə baralmıdi; qünki ular əzion-Gəbərdə urulup wəyran boləjanıdi. **49** U waqıtta Ahabning oqlı Ahaziya Yəhoxafatka: — Mening hizmətkarlırim sening hizmətkarlırining bilən kemilərdə barsun, dedi. Ləkin Yəhoxafat unimidi. **50** Yəhoxafat əz ata-bowiliri arisida uhlıdi wə «Dawutning xəhəri»də ata-bowilirining kəbrısida dəpnə kılındi. Andin oqlı Yəhoram ornıda padıxahı boldi. **51** Ahabning oqlı Ahaziya Yəhudaning padıxahı Yəhoxafatning səltəniting on yəttinqi yilıda Samariyədə Israilning üstidə padıxahı bolup ikki yil səltənət kildi. **52** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləanni kılip atisining yolıda wə anisining yolıda yürüp, xundakla Israilni gunahka putlaxturojan Nıbatning oqlı Həroboamning yolıda mandı; **53** u atisi kılojanning həmmisini kılip, Baalning kullukıda bolup, uningə səjdə kılip, Israilning Hudasi Pərwərdigarning oqızıpini kozojıdı.

Padixahlar 2

1 **2** Ahaziya Samariyada turojanda [ordisidiki] balihanining pənjirisidin yikilip qūxūp, kesal bolup kaldi. U hawəqilərnə əwətip ularoja: — Əkron xəhīridiki ilah Baal-Zəbubdin mening tojrāmda, kesilidin sakijamdu, dəp soranglar, dedi. **3** Lekin Pərwərdigarning Pərixtsi bolsa Tixbilib Iliyaska: — Ornungdin tur, Samariyə padixahining əqlilirining aldioja berip, ularoja: — Israilda Huda yokmu, əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin ulor soriojili mangdinglarmu? **4** Xuning uqūn Pərwərdigar hazir mundaq dediki: «Sən qikkən kariwattin qūxəlməysən; sən qokum əlisən» degin, — dedi. Xuning bilən Iliyas yoloja qikti. **5** Hawəqilar padixahning yenioja kaytip kaldi; u ulardin: Nemixka yenip kəldinglar, dəp soridi. **6** Ular uningoja: — Bir adəm bizga uqrar bizga: — Silərnə əwətkən padixahning yenioja kaytip berip uningoja: «Pərwərdigar mundaq daydu: — Israilda Huda yokmu, əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin ulor soriojili adəmlərnə əwəttimgu? Xuning uqūn sən qikkən kariwattin qūxəlməysən; sən qokum əlisən!» deinglar, — dedi. **7** Padixah ulardin: Silərgə uqrar bu səzlərnə kiləjan adəm kandaq adəm ikən? — dəp soridi. **8** Ular uningoja: U tükliük, beligə tasma baoljəjan adəm ikən, dedi. Padixah; U Tixbilib Iliyas ikən, dedi. **9** Andin padixah bir əllikbexini kol astidiki əllik adimi bilən Iliyasning kəxioja mangdurdı; bu kixi Iliyasning kəxioja barəjanda, mana u bir dəngning üstidə olturatti. U uningoja: I Hudaning adimi, padixah seni qūxūp kəlsun! daydu, dedi. **10** Lekin Iliyas əllikbexioja: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qūxūp sən bilən əllik adimingni keydürsən, dəp jawab bərdi. Xuan asmandin ot qūxūp, uning əzi bilən əllik adimini keydürüwətti. **11** Xuning bilən padixah yənə bir əllikbexini uning kol astidiki əllik adimi bilən uning kəxioja mangdurdı. U uningoja: I Hudaning adimi, padixah eytti: Seni dərhal qūxūp kəlsun! — dedi. **12** Lekin Iliyas əllikbexioja: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qūxūp sən bilən əllik adimingni keydürsən, dəp jawab bərdi. Xuan Hudaning oti asmandin qūxūp uning əzi bilən əllik adimini keydürüwətti. **13** Padixah əmdi uqūnqi bir əllikbexini kol astidiki əllik adimi bilən uning kəxioja mangdurdı; əllikbexi berip Iliyasning aldioja qikip, tizlinip uningoja yalwurup: I Hudaning adimi, mening jenim bilən sening bu əllik kұлungning janliri nəziringdə əziz bolsun! **14** Dərwəka, asmandin ot qūxūp, ilgiriki ikki əllikbexini ularning kol astidiki əllik adimi bilən keydürüwətti. Lekin hazir mening jenim sening nəziringdə əziz bolsun, dedi. **15** Pərwərdigarning Pərixtsi Iliyaska: Sən qūxūp uning bilən barəjən; uningdin kərkmiəjən, dedi. U ornidin turup uning bilən qūxūp padixahning kəxioja berip **16** padixahka: Pərwərdigar səz kilip: «Israilda wahij soriojili bolidiojan Huda yokmu, əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol soriojili əqlilərnə əwəttimgu? Xuning uqūn sən qikkən kariwattin qūxəlməysən; sən qokum əlisən!» daydu, — dedi. **17** Xuning bilən Iliyas degəndək, Pərwərdigarning səzi boyiqə Ahaziya əldi. Uning oqlı bolmiojaqka, Yəhəram uning ornida padixah boldi. Bu Yəhəxafatning oqlı, Yəhuda padixahı Yəhəramning

ikkinqi yili idi. **18** Əmdi Ahaziyaning baxka ixliri, uning kiləjan əməlliri bolsa, ular «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi?

2 Pərwərdigar Iliyasni qara kuyunda asmanəja kətürməkqi boləjan waqitda Iliyas bilən Elixa Gilgaldin qikip ketiwatatti. **2** Iliyas Elixaəja: — Səndin ətünimən, bu yərdə qaləjən; çunki Pərwərdigar meni Bəyt-Əlgə mangojuzdi. Elixa: Pərwərdigarning hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrilməymən! dedi. Xuning bilən ular Bəyt-Əlgə qūxūp kaldi. **3** U waqitda Bəyt-Əldiki pəyojəmbər xagirtliri Elixaning kəxioja kelip uningoja: Biləmsən, Pərwərdigar bügün ojojangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **4** Iliyas Elixaəja: — Səndin ətünimənki, bu yərdə qaləjən; çunki Pərwərdigar meni Yerihoəja mangojuzdi. Elixa: Pərwərdigarning hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrilməymən, dedi. Xuning bilən ular ikkisi Yerihoəja bardı. **5** U waqitda Yerihodiki pəyojəmbər xagirtliri Elixaning kəxioja kelip uningoja: Biləmsən, Pərwərdigar bügün ojojangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **6** Iliyas Elixaəja: — Səndin ətünimənki, bu yərdə qaləjən; çunki Pərwərdigar meni İordan dəryasioja mangojuzdi, dedi. Elixa: Pərwərdigarning hayati bilən, wə sening hayating bilən kəsəm kilimənki, seningdin hərgiz ayrilməymən, dedi, xuning bilən ular ikkisi mengiwərdi. **7** Əmdi pəyojəmbər xagirtliridin əllik kixi berip, ularning udulida yiraqtin karap turatti. Əmma u ikkiyə İordan dəryasining boyida tohtap turdi. **8** Iliyas yepinqisini kətlap, uning bilən suni uriwidi, su ikkigə belünüp turdi; ular ikkisi kuruq yoldin əttdi. **9** Ətup boləjandin keyin Iliyas Elixaəja: Mən səndin ayrilməsta, sening əzüng uqūn məndin nemə tilikning bolsa, dəwərgin, dedi. Elixa: Sening üstüngdə turojan Rohning ikki həssisi üstümgə kənsun, — dedi. **10** U: Bu tilikninggə erixmək kiyindur; mən səndin elip ketiləjan waqitda, meni kərup tursang, sanga xundək berilidu; bolmisa, berilməydu, — dedi. **11** Wə xundək boldiki, ular səzlixip mangojanda, mana, otluq bir jəng hərwisi bilən otluq atlar namayan boldi; ular ikkisini ayriwətti wə Iliyas qara kuyunda asmanəja kətürülüp kətti. **12** Elixa buni kərup: I atam, i atam, Israilning jəng hərwisi wə atlik əskərliri! — dəp warqiridi. Andin u uni yənə kəralmıdi. U əz kiyimini tutup, ularni yirtip ikki qarəja kiliwətti. **13** Andin u Iliyasning uqisidin qūxūp kəlojan yepinqisini yərdin elip, İordan dəryasining kirojəjoja kaytip kaldi. **14** U Iliyasning üstidin qūxūp qaləjan yepinqisi bilən suni urup: «Iliyasning Hudasi Pərwərdigar nədidur?», dedi. Elixa suni xundək urojanda su ikkigə belündi; Elixa sudin ətüp kətti. **15** Yerihodiki pəyojəmbər Xagirtliri karxi kirojaqta turup uni kərdi wə: «Iliyasning rohi Elixaning üstididur» dəp uning aldioja berip, bax urup təzim kildi. **16** Ular uningoja: Mana sening kəminiliring arisida əllik əzimət bar; ətünimiz, bular ojojangni izdigili barsun. Pərwərdigarning Rohi bəlkim uni kətürüp taqlarning bir yeridə yaqi jilojilarning bir təripidə taxlap koydimiki, dedi. Lekin u: Silər həq adəmnə əwətmənglar, dedi. **17** Əmma ularning uni kistawerixi bilən u hijalət bolup: Adəm əwətinglar,

dedi. Xunga ular əllik kixini əvətti; bular üç kün uni izdidi, lekin heq tapalmidi. **18** Ular Elixaning yenioja kaytip kəlgəndə (u Yerihoa turuwattatti) u ularoja: Mən dərwəxə silərgə «İzdpə barmanglar!» demidimmu? — dedi. **19** Xəhərdiki adəmlər Elixaoja: Ojojam kərgəndək, xəhər əzi obdan jaydidur, lekin su naqar wə tupraq tuojmastur, dedi. **20** U: Yengi bir koza elip kelip, iqiğə tuz koyup, manga beringlar, dedi. Ular uni elip kelip uningojə bərdi. **21** U bulakning bəxioja berip uningojə tuzni tekti wə: Pərwərdigar mundək dəydu: — «Mən bu sularni sakayttim; əmđi ulardın kayta elüm bolmaydu wə yəning tuomasliki bolmaydu» — dedi. **22** Huddi Elixaning eytkən bu səzidək, u su taki bügiüngə kəder pak bolup kəldi. **23** Elixə Yerihodin qikiş Bəyt-əlgə bardi. U yolda ketip baroqanda, bəzi balilər xəhərdin qikiş uni zanglik kiliş: Qikiş ket, i takir bax! Qikiş ket, i takir bax! — dəp wərkiraxti. **24** U burulup ularoja qarap Pərwərdigarning nami bilan ularoja lənat okudi; xuning bilən ormanlikning ikki qixi eyik qikiş, balilərdin kirik ikkini yirtiwətti. **25** U u yərdin ketip, Karməl teojoja berip, u yərdin Samariyəgə yenip bardi.

3 Yəhuda padixahı Yəhoxafatning səltənətinəng on səkkizinci yili, Aħabning ooşli Yəhoram Samariyədə İsrailoja padixahı bolup, on ikki yıl səltənət kildi. **2** U əzi Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilatti, lekin atisi anisi kijoğan dərijidə əməs idi. U atisi yasatқан «Baal tüwrüki»ni elip taxlidi. **3** Lekin u İsrailni gunahka putlaxturojan Nibatning ooşli Yəroboamning gunahlırida qing turup, ulardın heq yanmidi. **4** Moabning padixahı Mexa nəhayiti qong koyqi idi; u İsrailning padixahioja yüz ming koza həm yüz ming koqkarning yungini olpan kilatti. **5** Əmđi xundək boldiki, Aħab elüp kətkəndin keyin Moabning padixahı İsrailning padixahioja yüz erüdi. **6** U wakıtta Yəhoram padixahı Samariyədin qikiş həmme İsrailni [jəng üqün] editlidi. **7** U yəne adəm əwətip Yəhudaning padixahı Yəhoxafatka həwər berip: Moabning padixahı məndin yüz eridi; Moab bilən sokuxkili qikamsən? — dedi. U: Qikişən; bizdə məning-sening dəydojan gəp yoxtur, məning həlkim sening həlkingdur, məning atlırin sening atlıringdur, dedi. **8** U yəne: Kaysı yol bilən qikaylı, dəp soridi. Yəhoram: Biz Edom qəlinəng yoli bilən qikaylı, dəp jawab bərdi. **9** Andin İsrailning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Edomning padixahioja koxulup mangdi. Ular yəttə kün aylinip yürüx kijoğandin keyin, koxun wə ular elip kəlgən at-uloqlaroja su qalmidi. **10** İsrailning padixahı: Apla! Pərwərdigar biz üç padixahni Moabning koloja qüxsun dəp, bir yərgə jəm kijoğan ohxaydu, dedi. **11** Lekin Yəhoxafat: Pərwərdigardın yol soriximiz üqün bu yərdə Pərwərdigarning bir pəyojəmbiri yokmu? — dedi. İsrailning padixahıning qakarlıridin biri: İliyasning koloja su kuyup bərgən Xafatning ooşli Elixə bu yərdə bar, dedi. **12** Yəhoxafat: Pərwərdigarning səz-kaləmi uningda bar, dedi. Xuning bilən İsrailning padixahı bilən Yəhoxafat wə Edomning padixahı uning kexioja qüxtip bardi. **13** Elixə İsrailning padixahioja: — Məning sening bilən nemə karim! Əz atangning pəyojəmbərliri bilən anangning pəyojəmbərlirinin kexioja barojin, dedi. İsrailning padixahı: Undək demigin; qünki Pərwərdigar bu üç padixahni Moabning

koloja tapxurux üqün jəm kijoğan ohxaydu, — dedi. **14** Elixə: Mən himzimidə turuwatқан Pərwərdigarning hayati bilən kəşəm kiliməni, əgər Yəhudaning padixahı Yəhoxafatning hərmətinə kiliməjan bolsam, səni kəzge ilmiəjan yaki sanga qariməjan bolattim. **15** Lekin əmđi berip bir sazqini manga elip kelinglar, — dedi. Sazqi saz qaloqanda, Pərwərdigarning kəli uning üstigə qüxti. **16** U: Pərwərdigar səz kiliş: «Bu wadinging həmme yerigə ora kolanglar» dedi, — dedi andin yəne: **17** — Qünki Pərwərdigar mundək dəydu: «Silər ya xamal ya yamojor kərmisənglarmu, bu wadi suəja tolup, əzüngə bilən at-uloqlaringlar həmmissi su iqişilərgə». **18** Lekin bu Pərwərdigarning nəziridə kikiş ix bolup, u Moabnimu silərnəng kəllirənglarəja tapxuridu. **19** Silər barlik mustəhəkəm xəhərlərnəni wə barlik esil xəhərlərnəni bəşip ötüp, barlik yaxxi dəərlərnəni kesip taxlar, həmme bulakların tındurup, həmme münbət ekinzarlikni taxlar bilən kərlap harab kilisilərgə» — dedi. **20** Wə ətisi ətənglik kurbənik sunulojan wakıtta, mana, su Edom zemini tərəptin ekij kelip, həmme yərnə suəja toxkuzdi. **21** Əmma Moablarning həmmissi: Padixahlar biz bilən jəng kijoşli qikiştu, dəp angliəjan bolup, sawut-kalkən kətişiləngidək qong-kikiş həmmissi qəgrada tizilip səpta turdi. **22** Ular ətisi səhərdə kərup karisa, kün nuri ularning udulidiki su üstigə qüxkəndi; künning xolisida su ularoja kəndək kəruindi. Ular: — **23** Bu kən ikən! Padixahlar uruxup bir-birini kijoşan ohxaydu. **1** Moablar! Dərhal oljinging üstigə qüxtip bəlixəwalaylı! dedi. **24** Lekin ular İsrailning ləxərgəhioja yətkəndə, İsrailar ornidin kərup Moablarəja hujum kilixi bilən ular bəder kaqti. İsrailar ularni sürüp-tokey kiliwətti. **25** Ular xəhərlərnəni wəyran kiliş, hər bir adəm tax elip, həmme münbət ekinzarlikni tolduruwətküə tax taxlidi. Ular həmme bulək-kuduqlarni tındurup, həmme yaxxi dəərlərnəni kesiwətti. Ular Kir-Hərəsət xəhəridiki taxlardin baxka heq nemini kəldurmidi. Xu xəhərgə bolsa, saləja atkuqlar uningəja qərgiləp hujum kildi. **26** Moabning padixahı jəngning əzigə ziyadə kattik kəlgini kərup əzi bilən yəttə yüz kiliqwəzni elip Edomning padixahioja hujum kiliş bəşip ətixkə atlandı; lekin ular bəşip ətəlmidi. **27** Xuning bilən təhtigə warislik kijoşuqi tunji ooşlini elip, sepilning təpəsidə uni keydürmə kurbənik kildi. U wakıtta İsrail Pərwərdigarning kattik kəhrigə uqriəjanidi. Xuning bilən bu üç padixah Moab padixahın ayrilip, hər kəysisi əz yurtioja ketixti.

4 Pəyojəmbər xagirtiridin birining tul kəlojan hotuni Elixəja pəryad kiliş: Sening kulung boləjan məning erim elüptu. Bilisənki, sening kulung Pərwərdigardın kərkəjan adəm idi. Əmđi kərz igisi məning ikki ooşlumni kullukka aloşli kəldi. **2** Elixə uningdin: Sening üqün nemə kiley? Dəginə, əyüngdə neməng bar? — dəp soridi. U: Dədikəngning əyidə kikiş bir koza maydin baxka heqnərsə yok, — dedi. **3** U: Bərip həmme koxniləringdin qəgün-koza, yəni box qəgün-kozilarni ətnə aloşin, ular az bolmisun. **4** Andin əzüng bilən ooşullirəng əygə kirgin, ixikni yəyip həmme qəgün-koziləroja may kaqilioşin. Toxkanlırinəni bir qətkə elip koyojin, — dedi. **5** Xuning bilən u u yərdin ayrilip ooşulliri bilən əygə kirip ixikni yəpti. Oşulliri qəgün-

kozilarni uning aldiyoq elip kalganda, u may quydi. **6** Wə xundak boldiki, qəgün-kozilarning həmmisi toloqanda u oqliyoq: Yəna bir koza elip kəl, dedi. Əmma oqli: Əmdī koza qəlmidi, dedi. U waqqatda may tohtap qaldı. **7** Əmdī u berip Hudaning adimigə həwər yətküzdı. U: Berip mayni setiwət, kərzingni tügətkin; andin qəloqan pul bilən əzünig wə oqujuringning jenini bekinglar, dedi. **8** Bir küni Elixə Xunəm xəhriyə bardı. U yərdə bir bay ayal bar idi wə u uni əz əyidə tamakka tutup qaldı. Xuningdin keyin hərkaqan u yərdin etüp mangsa, u uning əyigə kirip oqizalinatti. **9** Bir küni u əz erigə: Bu yərdin daim etidiyoqan kixi Hudaning bir mukəddəs adimi ikənlikini bilip yəttim. **10** Biz əgzidə uningoya bir kikiqrək əy salayli. Uningoya əyidə kariwat, xirə, orunduk wə qiraqdan təyyarlap berəyli; wə xundak bolsunki, u qaqlanla yenimizyoqə kəlsə xu əyidə tursun, — dedi. **11** Əmdī pəyoqəmbər bir küni u yərgə kəlgəndə, xu bəlihanioqə kirip yetip kəldi. **12** U əz hizmətkari Gəhəziyoqə: Sən u Xunəmlik ayalni qəkiroqan, dedi. U uni qəkiroqanda, ayal uning qəxiyoqə kəldi. **13** Pəyoqəmbər hizmətkariyoqə: Sən uningoya: «Sili bizning qəmimizni yəp muxundak əzlinini kəp awarə kildila; mən sili tūqün nemə kilip berəy? Padixahka yəki qoxun sərdariyoqə birə tələpəlinini yətküzəymu?» — degin, dedi. Ayal buningoya jawab berip: — Mən əz həlkim arisida yaxawətimən, boldi! dedi. **14** Əmdī Elixə Gəhəzidin, uningoya nemə kilip berix kerək? — dəp soridi. Gəhəzi: Uning oqul balisi yok iken, wə erimu kerə iken, dedi. **15** U: Uni qəkiroqin, dedi. Ayalni qəkirowidi, ayal ixikkə kelip turdi. **16** Pəyoqəmbər uningoya: Kelər yili təhminən muxu waqqatda kuqaqlirida bir oqujiliri bolidu, dedi. U: Yəq, i oqojam! I Hudaning adimi, dedikgə yəloqan eytmioqin, dedi. **17** Əmdī Elixə uningoya degəndək u ayal həmilədar bolup, ikkinji yili bekitilgən waqqatda oqul tuşdı. **18** Bala əstüp qonq boldi. Bir küni xundak boldiki, u atisi bar yərgə, ormiqilarning qəxiyoqə qikiş kətti. **19** U atisiyoqə: Way bəxim, way bəxim, dəp wəysidi. U hizmətkariyoqə, uni anisingin qəxiyoqə elip baroqin, dedi. **20** U uni kətürüp anisingin yenioqə aqirip koydi. Bala anisingin etikidə qūxkiqə olturdi, andin əlup qaldı. **21** Andin anisi qikiş, uni Hudaning adimining əyidiki kariwatka yatquzup qoyup, ixikni yərip qikiş kətti. **22** U erini qəkişip uningoya: Oqujilərdin birini manduroqin, u bir əxəknı elip kəlsun; mən uni qapturup, Hudaning adimining qəxiyoqə dərhal berip kələy, dedi. **23** Eri uningoya: Nemixka uning qəxiyoqə bəgün barisan? Bəgün ya yengı ay ya xabat küni bolmisa, dedi. Ayal uningoya, Həmmə ix tinqlik — dedi. **24** U əxəknı toqtup oqujilərdin: İttik həyidəp mang; mən demigüqə tohtimioqin, dedi. **25** Xuning bilən u Karməl teoşioqə berip Hudaning adimi aldiyoqə kəldi. Wə xundak boldiki, Hudaning adimi uni yiraqtinla kərip əz hizmətkari Gəhəziyoqə: Mana Xunəmlik ayal kəliwatidu; **26** Sən uning aldiyoqə yügürüp berip uningdin: Sili tinqlikmu? Ərliri tinqlikmu? Baliliri tinqlikmu?» — dəp sorioqin, dedi. — Həmmə ix tinqlik, dəp eytti ayal. **27** Əmdī taqka qikiş Hudaning adimining qəxiyoqə kəlgəndə, u uning putlirini kuqaqlidi. Gəhəzi uning yenioqə berip uni ittiriwətməqı boldi; ləkin Hudaning adimi: — Uni əz ihtiyariyoqə qoyoqin; qünki uning kəngli intayin sunuq wə Pərwərdigar bu ixni mənə deməy yoxuruptu, dedi. **28**

Ayal: Mən oqojamdin bir oqul tilidimmu? Manga yəloqan səz qilmioqin, dəp səndin etünmidimmu? — dedi. **29** Pəyoqəmbər Gəhəziyoqə: — Bəlingin qing baqolap, mening həsamni elip mangoqin. Birsigə uqrisang, uningoya salam qilmioqin, birsı sanga salam qilsa, sən uningoya jawab bərmigin. Mening həsamni balining yüzigə qoyoqin, dedi. **30** Balining anisi: Pərwərdigarning həyati bilən wə sening həyatıng bilən qəsam qilimənkı, səndin ayrılmaymən, dedi. Elixə ornidin turup uning kəyindin əgəxti. **31** Gəhəzi ulardin burun berip həsisini balining yüzigə qoyoqanidi. Əmma həq awaz yəki tiwix qikmidi. Xuning bilən u yenip Elixaning aldiyoqə berip uningoya: Bala oyoqanmıdi, dedi. **32** Elixə əyigə kelip karisa, mana, bala uning kariwitida əlük yatatti. **33** U bala bilən əzini ayrim kaldurup, ixikni yepiwetip Pərwərdigaroya dua kildi. **34** Andin u kariwatka qikiş balining üstigə əzini qoyup aozini uning aozioqə, kəzlini uning kəzligigə, qollirini uning qollirioqə yekip yatti. Xuning bilən balining bədinı issixka baxlıdi. **35** U qūxüp əyidə u yəq-bu yəqka mengip andin yənə kariwatka qikiş yənə balining üstigə egildi. U waqqatda bala yəttə qətim qūxkürdi, andin kəzlini aqti. **36** Pəyoqəmbər Gəhəzi uni qəkişip uningoya: Xunəmlik ayalni qəkiroqin, dedi. U uni qəkişip koydi. U Elixaning yenioqə kəlgəndə. U uningoya: Oqujilirini kətürüp alsila, dedi. **37** U əyigə kiripla uning ayioqı aldiyoqə yikilip düm yatti, bəxi yərgə təgküdək təzim kildi. Andin əz oqilini kətürüp qikiş kətti. **38** Elixə Gilgəloqə yenip bardı. Xu qaşda yurttə aqarqilik bolənoqin. Pəyoqəmbərləning xagirtliri Elixaning yenida olturoqanda u əz hizmətkariyoqə: Sən qonq kəzanni esip pəyoqəmbərləning xagirtliriyoqə xorpa pixurup bərgin, dedi. **39** Ulardin birsı otyax tərgili dalaşoqə qikiş yawa kəpak pelikini tepip, uningdin yawa kəpak üzüp etikini taldurup kelip, toqrap kəzənoqə saldi; qünki ular bularning ziyanlik ikənlikini bilməytti. **40** Andin ular yənglar dəp adəmlərgə usup bərdi. Ləkin ular tamakni yegili baxlıyoqanda: I Hudaning adimi, kəzanda əlüm bar, dəp warkiraxti. Həqkim uningdin yeyəlmidi. **41** Elixə: Azrakqına un elip kəlinglar, dedi. U xuni kəzənoqə taxlap: Həlkəqə usup bərgin, yesun, dedi. Wə mana, kəzanda həq zəhər qəlmidi. **42** Əmdī Baal-Xalixahdin bir adəm kelip, Hudaning adimigə arpa həsuluning tunji mewisidin ax-nan, yəni yigirmə arpa nanni wə bir halta kək bəxni elip kəliwidi, u: Həlkəqə yegili aldiyoqə qoyoqin, dedi. **43** Uning hizmətkari: Xuni bir yüz adəmnin aldida kəndək qoyalaymən? dedi. Elixə: Həlkəqə yegili bərgin; qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: Ular yəydu wə uningdin exip kəlidu, dedi. **44** Xuning bilən u xuni ularning aldida koydi; ular yedi wə dəl Pərwərdigarning deginidək, uningdin exip kəldi.

5 Suriyə padixəhining qoxun sərdari Naaman əz oqojisining aldida tolimu kədirləndi wə izzətləndi, qünki Pərwərdigar uning kəli arqilik Suriyəgə nusrətlər bərgənidi. U batur jəngqı boləqini bilən, ləkin mahaw kəsiligə giriptar bolup qəloqanidi. **2** Əmdī Suriylər top-top bolup, buləngqilikka qikiş İsraildin bir kikiş kizni tutup kəlgənidi; bu kiz Naamanning ayalining hizmitini kılatti. **3** U hanioqə: Kəxki, mening oqojam Samariyədiki pəyoqəmbərnin qəxida bolsidi! U uni mahaw kəsilidin saqaytatti, dedi. **4** Naaman berip

hojisiyo: — Israilning yurtidin bolqan kiyik kiz mundak-mundak eytti, dedi. **5** Suriya padixahi: Yahxi! Sen barojin, men Israilning padixahioja bir maktup awotiman, dedi. Naaman on talant kumtux bilan alta ming xakel altun wa ham on kixilik kiyimni elip Israiloja bardi. **6** U maktupni Israilning padixahioja apirip tapxurup bardi. Maktupta: — «Bu maktup sangayotkanda bilgaysenki, men ez hizmatkarim Naamanni sening kexingojamangurdurdim. Sen uni mahaw kesilidin sakaytkaysen», dap putulgenedi. **7** Israilning padixahi hatni okup bolup, ez kiyimlirini yirtip-yirtiwatti wa: — Men Hudamu? Kixini olturup ham tirulduralaymenmu? Nemixka u kixi: — Bu adamni mahaw kesilidin sakaytkin, dap hawalakilidu? Keni, oylinip kerunglar, u darwaka men bilan jang kilojili bahana izdaydu, dedi. **8** Wa xundak boldiki, Hudaning adimi Elix Israilning padixahining ez kiyimlirini yirtkisini angliojanda, padixahka adam awitip: Nemixka ez kiyimliringni yirtting? U kixi hazir bu yergakalsun, andin u Israilda bir payojambor bar ikon dap bilidu, dedi. **9** Naaman atlari wa jang harwisi bilan kelip, Elixaning oyining itiki aldida tohtidi. **10** Elix bir hawarqini mangdurup Naamanoja: — Berip Iordan daryasida yatta ketim yuyunup kalgin; xundak kilsang deliring asligakelip pakiz bolisan, dedi. **11** Lekin Naaman aqqiklinip yenip kelip: — Mana, u qokum qikip, mening bilan kerixidu, ora turup Hudasi Pervardigarning namioja nida kilip, [yara] jayning ustida kolini silkip, mahaw kesilini sakaytidu, dap oylap kalgenedim. **12** Demaxkning deryaliri, yoni Abarna bilan Farpar [deryasining suliri] Israilning hammasuliridin yahxi amasmu? Men ularda yuyunsam pakiz bolmamdim? — dedi. U kattik ojazepinip burulup yoloja qikti. **13** Lekin uning hizmatkarliri uning kexioja berip: — I atam, agar payojambor siliga eqir bir ixni tapilojan bolsa, kilmasmidila? Undak bolqan yerdä, u siliga suoja quxup yuyunup, pakiz bolisila, degen bolsa xundak kilmamla? — deyixti. **14** Xunga u quxup, Hudaning adimining seziga binaen Iordan deryasida yatta ketim qemtildi. Xuning bilan uning eti paklinip, kiyik balining etidak bolup sakaydi. **15** Xuning bilan u barlik hamrahiliri bilan Hudaning adimining kexioja kaytip kelip, uning aldida turup: — Mana amdi putkul yer yuzida Israildin baxka yerdä Huda yok ikon, dap bilip yattim; amdi hazir, ez kaminangdin bir sowojatni qobul kilojin, dedi. **16** Lekin Elix: Men hizmitida turuwatqan Pervardigarning hayati bilan kasam kilimanki, heq nemini qobul kilmasmen, dedi. [Naaman] tola qing turuwalsimu, heq qobul kilmidi. **17** Andin Naaman mundak dedi: — Agar qobul kilmisang, kaminangge topidin ikki keqir yuk berilsun; qunki kaminang bundin keyin Pervardigardin baxka heqqandak ilahlaroja keydurmä kurbanlik yaki inaklik kurbanlikini kaltumaydu. **18** Lekin Pervardigar kaminangning xu bir ixni kaqurum kilojay: ojojanning ezi Rimmonning buthanisioja sejda kilmak uqun kirganda, mening kolumojay yelansä men Rimmonning buthanisida tiz püksäm, muxu amalsiz tiz pükkinim uqun Pervardigar men kaminangni kaqurgay, dedi. **19** Elix uningojay: — Sen aman-hatirjamlitka kätin, dedi. U uningdin ayrilip azojina yol mangdi. **20** Lekin Hudaning adimi Elixaning hizmatkari Gahazi konglida:

— Mana, u Suriyalik Naaman elip kalgan nersiliridin ojojam heqnemini almay, uni bikar kaktuzuwetiptu. Lekin Pervardigarining hayati bilan kasam kilimanki, men uning kəynidin yuguturup berip, uningdin azrak bir nersä alay, dap oyildi. **21** Xuni dap Gahazi Naamanning kəynidin bardi. Naaman bir kimning kəynidin yuguturup keliwatkinini kerup, harwisidin quxup uning aldioja berip: Hammä ix tinqlikmu? — dap soridi. **22** U: — Tinqlik, — dedi, — ämma ojojam meni mangdurup: Mana amdi Əfräim taqlikidin payojamborlarning xagirtliridin ikki yigit keximoja kaldi. Bularoja bir talant kumtux bilan ikki kixilik kiyim bersila, dap eytti, — dedi. **23** Naaman: — Ikki talant kumtuxni qobul kilojin, dap uni zorlap ikki talant kumtuxni ikki haltioja qegip, ikki kixilik kiyimni qikirip bardi. Bularni Naaman oqulamiridin ikki yigitka yudkuzdi; ular Gahazining aldida bularni ketitup mangdi. **24** U turqan dengge yotkanda bularni ularning kolliridin elip eyig tikip koydi; andin bu adamlarni kaktuzuwatti. **25** Andin u ojojisingin aldioja kirip turdi. Elix uningdin: — I Gahazi, negä berip kalding? — dap soridi. U jawab berip: Qulung heqyergä barmidi, — dedi. **26** Elix uningojay: — Molum bir kixi harwisidin quxup, kəynige yenip, sening aldingoga kalganda, mening rohäm xu qaqda sening bilan birgä barqan amasmu? Bu kixilar kumtux bilan kiyim, zaytun baqliri bilan uzumzarlar, koy bilan kala, malaylar bilan kenizaklarni qobul kilidiojan waqitmu? **27** Lekin hazir Naamanning mahaw kesili sangä ham nasinggä manggiygä qaplixidu, — dedi. Xuning bilan u Elixaning kexidin qikkanda kardak ak bolup kaldi.

6 Payojamborlarning xagirtliri Elixoja: — Mana bizgä sening aldingda turuwatqan yerimiz tar kaldi. **2** Iordan deryasining boyioja berip, hərbirimiz birdin yaojaq elip, xu yerdä turidiojanoja bir turaloju ey yasayli, — dedi. — Beringlar, dap jawab bardi u. **3** Ularning biri yonä: — Iltipat kilip kaminiliring bilan birgä barojin, dedi. U: — Billä baray, dedi. **4** U ular bilan mangdi. Ular Iordan deryasioja berip, dərəh kesixkä baxlidi. **5** Lekin ularning biri dərəh kesiwatqanda paltining bexi suoja quxup kattı. U warkirap: — Way ojojam, bu etnə alojan palta idi, dedi. **6** Hudaning adimi: Nəgə quxti, dap soridi. U quxkən yərnı kərsitip bardi. U bir xahni kesip, uni suoja taxliwidi. Paltining bexi laylap qikti. **7** U: Uni kolungoja alojin, dewidi, u kixi kolini uzutup uni tutuwaldi. **8** Suriyoning padixahi Israil bilan jang kiliwatatti. U ez hizmatkarliri bilan məsiləhtlixip, palanqi-pokunqi yerdə bargah tikimən, dap bekitatti. **9** Hudaning adimi Israilning padixahioja hawar awitip: — Sen palanqi-pokunqi yergä berixtin ehtiyat kilojin, qunki Suriylar u yergä quxmaki, dedi. **10** U waqitlarda Israilning padixahi Hudaning adimi ozigä kərsətkən jayoja adam awətip u yərdiki adəmlirigə ehtiyat kilixni agahlandurdi. Bunday ix birkanqə ketim boldi. **11** Buning səwabidin Suriyoning padixahi konglida kattik aqqiklinip, ez hizmatkarlirini qakirip ulardin: — Arimzidin kimning Israilning padixahi təripidə turidiojanlikini manga kərsitip bərməmsilə?! — dap soridi. **12** Lekin hizmatkarlirining biri: — I ojojam padixah undak aməs; bəlki Israilda turidiojan Elixä degen payojambor sən yatqan hujrangda kilqan

sözliringni Israil padixahioja eytip beridu, — dedi. **13** U: Berip uning nadë ikönlikini paylap kelingar, män adöm mangdurup uni tutup kelay, dedi. Ular: — U Dotan xähiridë ikon, döp hawör kildi. **14** Xuning bilön u xu yörgë atliqlar, jöng härwiliri wë zor bir köxunni mangdardi. Ular keqisi yetip kelip xähäрни korxiwaldi. **15** Hudaning adimiging maliyi sähärdä turup qiksä, mana, bir atliqlar wë jöng härwiliri köxuni xähäрни korxiwalöjanidi. Malay uningöja: Apla, i ojojam, kändak kilarmiz? — dedi. **16** Lekin u: Korqmiojin; mana biz bilön birgë bolöjanlar ular bilön birgë bolöjanlardin köptur, dedi. **17** Әmdi Elixä dua kilip: I Pärwärdigar, malayimning közlrini köräläydiöjan kilip aqkaysän, dedi. U wakitta Pärwärdigar yigütning közlrini aqti wë u әyni әhwalni kördi; mana, pütkül taöj Elixani qeridöp turöjan yalkunluk at wë jöng härwiliri bilön tolöjanidi. **18** Suriylär qüxüp u tärpökä kälgändä, Elixä Pärwärdigaröja dua kilip: Bu hökni korluk bilön uröjin, dedi. Xuning bilön U Elixaning tiliki boyiqä ularni korluk bilön urdi. **19** Elixä ularöja: Bu [silär izdigän] yol әmäs wë [silär izdigän] xähär әmäs; mening köynimdin әgixinglar, silärni silär izdigän adömmning kexioja baxlap baray, döp ularni Samariyögä baxlap bardı. **20** Wë xundak boldiki, ular Samariyögä kirgändä Elixä: I Pärwärdigar, ularning közlrini köräläydiöjan kilip aqkaysän, dedi. Pärwärdigar ularning közlrini aqti; wë mana, ular Samariyöning otturisidä turatti. **21** Israilning padixahı ularni kergändä Elixadin: I atam, ularni öltürüwetäymu? Ularни öltürüwetäymu? döp soridi. **22** U: — Sän ularni öltürmë; hättä özüng kiliq wë ökyaying bilön әsir kilöjanliringni öltürmäydiöjan yärdä, bularni öltürüxkë bolamti? Әksiqä, ularning aldioja nan, su köyojin; xuning ilar ular yöp-iqip өз ojojisioja yenip kötsun, dedi. **23** Xundak kilip, u ularöja qong ziyapöt bärđi; ular yöp-iqip bolöjandin keyin, andin ularni yolöja saldi. Ular öjojisining yenioja kaytti. Xuningdin keyin Suriyädin bulangqilar xaykiliri Israilning zeminiöja kayta besip kirimdi. **24** Keyin xundak boldiki, Suriyöning padixahı Bän-Hädad pütkül köxunini yioqip Samariyöni muhasirigë aldi. **25** Xuning bilön Samariyädä zor aqarqilik boldi. Ular uni xunqä uzun qamal kildiki, bir exäk bexi säksän xäkäl kümüxkë, wë köptär mayiqning bir qinisining tettiin biri bax xäkäl kümüxkë yaraytti. **26** Israilning padixahı sepilning üstidin ötkändä, bir ayal uningöja: I ojojam padixah, yärdäm bärğinäl döp peryad kötürdi. **27** U: Әgär Pärwärdigar sanga yärdäm bärmişä, män sanga kändak yärdäm kilay? Ya hamandin ya üzüm këlqikidin yärdäm tepilamdu?, — dedi. **28** Padixah әmdi uningdin yönä: Nemä dörđing bar? döp soridi. U: Mana bu hotun manga: Oölungni bärğin, biz uni bügün yäyli. Әtә bolsa mening oölungni yaymiz, dedi. **29** U wakitta biz mening oölungni kaynitip pixurup yeduk, Әtis män uningöja: Әmdi sän oölungni bärğin, uni yäyli desäm, u өз oöjlini yoxurup köydi, — dedi. **30** Padixah ayalning sözini anglap kiyimlirini yirtip-yirtiwätti. U sepilda ketiwatkändä, hölk uning kiyimining iqigë, yäni etigë böz kiygänlikini körüp kaldi. **31** [Padixahı]: — Әgär Xafatning öjli Elixaning bexi bügün tenidä kalsä, Huda mening beximni alsun wë uningdinmu artuk jazalisun! — dedi. **32** Әmma Elixä өз eyidä olturatti; aqsakallarmu

uning bilön bilä olturojanidi. Padixah uning aldioja bir adömmni mangdurojanidi. Lekin u hawörqi u yörgë yetip barmayla, Elixä aqsakallaröja: — Mana bu jallatning balisining beximni alojili adöm mangdurojanlikini kördünglarmu? Әmdi hawörqi kälgändä ixikni qing taqap iqidin tiriwelinglar. Mana uning köynidin kälgän öjojisining kädimiging awazi angliniwatmamdu? — dedi. **33** U ular bilön selixiawatkändä, mana hawörqi uning kexioja qüxüp kelip: «Padixahı: «Mana bu balayı' әpätning özi Pärwärdigar tärpidin köldi; män zadı nemä döp Pärwärdigaröja yөнә ümid baöjliyalarmән?» daydu, dedi.

7 Elixä: Pärwärdigarning sözini anglanglar! Pärwärdigar mundak daydu: — Әtә muxu wakitlarda Samariyöning dәрwazisidä bir halta aқ un bir xäkälgä wë ikki halta arpa bir xäkälgä setilidu, — dedi. **2** Әmma padixah belikini tutup mangojan köxun әmәldari bolsa, Hudaning adimigә: Mana, hättä Pärwärdigar asmanoja tünglük aqsimu, undak ixning boluxi xuningmu?! dedi. U: — Sän өз közüng bilön көrisән, lekin xuningdin yemәysән, dedi. **3** Әmdi dәрwazining tüwidä tәt mahaw kesili bar adöm olturatti. Ular bir-birigә: Nemә üqün muxu yärdә ölümmi kütüp olturimiz? **4** Xähärgә kiräyli desäk, xähärdä aqarqilik bolöjaqqa, u yärdә ölimiz; bu yärdә oltursakmu ölimiz. Köpup Suriylarning lәxkәrgähioja ketayli. Ular bizni ayisa tirik қalimiz; bizni öltüräyli desә ölimiz, halas, — deyixti. **5** Xuni döp ular көqқurun Suriylarning lәxkәrgähioja baröjili köpti. Lәxkәrgähining kexioja yetip kälgändä, mana һәq kixi yök idi. **6** Qünki Pärwärdigar Suriylarning lәxkәrgähioja jөng härwiliri, atlar wë zor qong köxunning sadasini anglatқanidi. Xuni anglap ular bir-birigә: Mana, Israilning padixahı bixäk Hittiylarning padixahlirini wë Misirliklarning padixahlirini üstimizgә һujum kilöjili yalliwaptu, deyixti; **7** көqқurun közojlip qediririni, at bilön exäklerini taxlap lәxkәrgähni xu peti köyup, өз janlirini kutқuzux üqün bәdәр қаққanidi. **8** Mahaw kesili bar adәmlär lәxkәrgähning yenioja kelip, bir qediroja kirip, yöp-iqip uningdin kümüx bilön altunni wë kiyimlärni elip yoxurup köyuxti. Andin ular yenip kelip, yөнә bir qediroja kirip u yärdiki oljinimu elip yoxurup köyuxti. **9** Andin ular bir-birigә: Bizning bundak kilöjinimiz durus әmäs. Bügün kutluk hawәр bar күndur, lekin biz tinmay turuwatimiz. Sähәrgiqә қalsaq bu yamanlik beximizöja qüxidu. Uning üqün әmdi berip padixahning ordisidikilärgә bu hawәрни yөtküzäyli, dedi. **10** Xuning bilön ular berip xähäarning dәрwazisidiki pasibanlarni қаққirip ularöja: Biz Suriylarning lәxkәrgähioja qiksak, mana һәqқim yök ikөн, hättä adömmning xәpәsimu yөktur; bәki atlar baöjläklik, exäkлär baöjläklik bolup, qedirлар әyni peti turidu, dedi. **11** Dәрwazidiki pasibanlar xu hawәрни towap elan kilip, padixahning ordisioja hawәр yөtküzdi. **12** Padixah keqisi köpup hizmәtkarlırioja: — Män Suriylarning bizgә nemә қilmaqçı bolöjini silәrgә döp berәy. Ular bizning aqarqilikta қalöjnimizni bilip, lәxkәrgähdin қiqip daladä mөküünwelip: — Israilлар xähärdin қiqsä, biz ularni tirik tutup, andin xähärgә kirälөymiz, deyixkән gәp, dedi. **13** Hizmәtkarlıridin biri jawab berip: — Birnәqqә kixini xähärdä қalöjan atlardin

bəxni elip (ularning aqiwiti bu yərdə qaloqan Israilning barlik kixiliringinkidin, hətta halak bolojanlarningkidin bəttar bolmaydu), ularni kərip kelixkə əwətayli, dedi. **14** Xuning bilan ular ikki jəng hərwisi bilan ularoqə katidioqan atlarni təyyar kildi. Padixah ularni Suriylərnin qoxunining kəynidin əwətip: — Berip əhwalni kərip kelinglar, dəp buyrudi. **15** Bular ularning izidin Iordan dəryasioqə qooqlar bardi; wə mana, pütkül yol boyi Suriylər aldirap qaqqanda taxliwətkən kiyim-keqə wə hərhil əswab-üskünilər bilən toloqanidi. Əqlilər yenip kelip padixahqa xuni həwər kildi. **16** U waqıtta həlk qikiq Suriylərnin ləxkərgəhədin oljilarni talidi; xuning bilən Pərwərdigarning eytkən səzidək, bir halta aq un bir xəkəlgə, ikki halta arpa bir xəkəlgə setildi. **17** Əmđi padixah bilikini tutup mangoqan həliki əməldarni dərwazini baxquruxka təyinləp qoyoqanidi. Əmđi halayik dərwazidin [etilip qikkənda] uni dəssəp-qəyliwətti wə xuning bilən u əldi. Bu ix padixah Hudaning adimini tutmaqci bolup, uning aldioqə baroqanda, dəl Elixə eytkəndək boldi. **18** Xuning bilən Hudaning adimi padixahqa eytkən xu səz əməlgə axuruldi: «Ətə muxu waqıtlarda Samariyənin dəryazisida ikki halta arpa bir xəkəlgə wə bir halta aq un bir xəkəlgə setilidu». **19** Əmma həliki əməldar Hudaning adimigə: — «Mana, hətta Pərwərdigar asmanoqə tūnglik aqsimu, undək bir ixning boluxi mumkinmu?!» degənididi. U: — «Sən əz kəzüng bilən kərisən, lekin xuningdin yeməysən», degənididi. **20** Uningoqə həm dəl xundək boldi; qünki həlk uni dərwazida dəssəp əltürgənididi.

8 Elixə əzi ooqlini tirildürgən ayaloqə nəsihət kilip: — Sən wə əz eydikiliring bilən berip, kəyərdə olturoqudak jay tapsang, u yərdə turoqin; qünki Pərwərdigar: — Aqarqilik bolsun, dəp bekitti. Bu aqarqilik zeminda yəttə yiləqə tūgiməydu, dedi. **2** Xuning bilən u ayal Hudaning adimi eytkəndək əz eydikiliri bilən berip, Filistiylərnin yurtida yəttə yiləqə turdi. **3** Wə xundək boldiki, yəttə yil ətkənda, ayal Filistiylərnin yurtidin yenip kəldi; u padixahın əyi bilən zeminini əzigə qayturup berixni iltimas kiləyli bardi. **4** Xu waqıtta padixah Hudaning adimining hizmətkari Gəhəzi bilən səzlixip uningə: — Elixə kiləqan həmmə uluq əməllərnə manga bayan kilip bərgin, dəwatattı. **5** Wə xundək boldiki, u padixahqa Elixəning kəndək kilip bir əlükni tirildürgənlərnə dəp beriwatqənda, Elixə ooqlini tirildürgən xu ayal padixahın əz əyi wə zeminini kayturup berixni iltimas kiləyli kəldi. Gəhəzi: — I padixah oqojam, mana, bular mən eytkən ayal wə Elixə əlümədin tirildürgən ooqli dəl xu, dedi. **6** Padixah ayaldin soriwidi, u xu wəqəni uningə dəp bərdi. Xuning bilən padixah bir aqwatni bəlgiləp: — Uning həmmə təəllukatlırnəni yandurup bərgin wə xuningdək əz yurtidin kətkən kündin tartip bu waqıtkiqə yeridin qikkən həsulning barlik kirimini uningə bərgin, dedi. **7** Əmđi Elixə Suriyənin padixahı Bən-Hədad kəsəl yatqinida Dəməxkə kəldi. Padixahqa: Hudaning adimi bu yərgə kəldi, dəp həwər berildi. **8** Padixah Həzəlgə: — Əzüng bir sowoqə elip, Hudaning adimining aldioqə berip uning bilən kərixüp, u arklilik Pərwərdigardin mening toqramda: «U bu kəsəldin saqiyamdu, saqaymaydu»

dəp sorioqin, — dedi. **9** Xuning bilən Həzəəl uning bilən kərixüxkə bardi. U əzi bilən Dəməxktiki hərhil esil mallardin kirik təgə sowoqə elip, uning aldioqə berip: «Ooqlung Suriyənin padixahı Bən-Hədad mənə əwətip, bu kəsəldin saqiyəmənmu, saqaymaymənmu?» dəp soraydu, — dedi. **10** Elixə uningə: — Berip uningə: — Qoqum saqiyəsən, dəp eytkən. Lekin Pərwərdigar manga kəndəklə bolmisun u qoqum əlidu, dəp wəhiy kildi, dedi. **11** Hudaning adimi taki Həzəəl hijil bolup kətküqə uningə tikilip qarap turdi, andin Hudaning adimi yioqlaxka baxlıdi. **12** Həzəəl: — Oqojam nemixka yioqlayla! dəp soridi. U: — Mən sening Israilaroqə kilidioqan yaman ixlirini bilimən; qünki sən ularning qoroqanlırnəni kəydürtüp, yigitlırnəni kiliq bilən əltürtüp, uxxək balilirini qərip taxlap, həmilidar ayallirining kərnini yeriwetisən, dedi. **13** Həzəəl: — Mənkə ittək bir kulung nemə idim, undək uluq ixlarni kiləlamtim? Elixə: — Pərwərdigar manga sening Suriyənin padixahı bolidioqanlıqinən məlum kildi, dedi. **14** U Elixənin kəxidən qikiq oqojisining yenioqə bardi. Bən-Hədad uningdin: — Elixə sanga nemə dedi, dəp soridi. U: — U manga silening toqırlirida, qoqum saqiydu, dəp eytti, dedi. **15** Ətisi Həzəəl bir parqə bəzni elip, soqə qilap padixahning yəzini ətti. Xuning bilən u əldi; wə Həzəəl uning ornida padixah boldi. **16** Israilning padixahı, Aqəbning ooqli Yorəmnin səltənətinin bəxinqi yilida, Yəhəxəfat tehi Yəhədaning padixahı waqıtta, Yəhəxəfatning ooqli Yəhorəmnin Yəhədaning padixahı boldi. **17** U padixah boləqanda ottuz ikki yaxta bolup, Yerusəlemda səkkiz yil səltənət kildi. **18** U Aqəbning jəməti kiləqəndək Israil padixahlırnin yolida yürdi (qünki uning ayali Aqəbning kizi idi); u Pərwərdigarning nəzirədi rəzil boləqanni kildi. **19** Lekin Pərwərdigar Dawutka: — Sening bilən ooqliliringə «mənggü əqməydioqan qiraq» berimən degən wədisi tūpəylidin u Yəhədanı harab kilixni halimidi. **20** Uning künliridə Edom Yəhədaning idarə kilixioqə isyan kətürüp, azad bolup əz aldioqə bir padixahlik tiklidi. **21** Xuning bilən Yorəmnin həmmə jəng hərwiliri bilən yoloqə qikiq Zair xəhərigə ətti. U kəqisi ornidin turup, əzini wə jəng hərwilirinin sərdarlırnəni qorxiwaləqan Edomlarəqə hujum kilip, ularni məoqlup kildi; lekin ahirida [Yəhəda] ləxkərləri əz əylirigə kəqip kətti. **22** Xuning bilən Edomlar Yəhədaning həkümrənləkdin bügüingə azad boldi. U waqıtta Libnəhmu isyan kətürüp azad boldi. **23** Əmđi Yorəmnin bəxka ixliri həm kiləqanlırnin həmmisi bolsa «Yəhəda padixahlırnin tarix-təzkiriliri» degən kitabə pütülgən əməsmidi? **24** Yorəmnin əz ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhəri»də ata-bowilirinin yenida dəpnə kilindi. Ooqli Aqəziya uning ornida padixah boldi. **25** Israilning padixahı, Aqəbning ooqli Yorəmnin səltənətinin on ikkinqi yili, Yəhəda padixahı Yəhorəmnin ooqli Aqəziya Yəhədaqə padixah boldi. **26** Aqəziya padixah boləqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusəlemda bir yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Atəliya idi; u Israil padixahı Omrinin kizi idi. **27** [Aqəziya] Aqəbning jəmətinin yolida yürüp Aqəbning jəməti kiləqəndək, Hudaning nəzirədi rəzil boləqanni kildi; qünki u Aqəbning küy'ooqli bolup uningə həmjəmət idi. **28** Aqəbning ooqli

Yoram Suriyoning padixahi Hazael bilan Gileadtiki Ramotqa sokuxkanda Ahaziya uningoa hãmdãmlixip sokuxka qikkãnidi. Suriylar Yoramni zãhlãndãrdi. **29** Yoram padixah Ramahda Suriyã padixahi Hazael bilan sokuxkanda Suriylãrdin yegãn zãhlãmini dawalitix ùqũn, Yizrãlgã yenip kãldi. Ahabning oqli Yoram kesãl boloxaqqa, Yãhudaning padixahi, Yãhoramning oqli Ahaziya uni yokliqili Yizrãlgimu bardi.

9 Elixa pãyojãmbãr pãyojãmbãrlãrning xagirtliridin birini qãkãrip, uningoa: — «Belingni baqlap bu may qãqisini qolungoa elip, Gileadtiki Ramotqa baroãin. **2** U yergã baroãanda Nimxining nãwrisi, Yãhoxafatning oqli Yãhuni tepip, eyigã kirip, uni øz buradãrliri arisidin ornidin turoãuzup, iqkãriri eygã baxlap kir. **3** Andin qãqidiki mayni bexioãa quyup: Pãrwãrdigar mundak dãydu: — Mãn seni Israiloãa padixah boluxka mãsih kildim, degin; xuni dãp bolupla ixikni eqip, qeqip qikkãn, hayal bolma» — dedi. **4** Xuning bilãn xu yax pãyojãmbãr yigit Gileadtiki Ramotqa bardi. **5** U yergã kãlgãnda, mana, qoxuning sãrdãrliri u yerdã olturatti. U: — I sãrdar, sanga bir soãium bar, dedi. Yãhu: — Kaysimizoãa? — dãp soridi. U: — Sanga, i sãrdar, dedi. **6** U qopup eygã kirdi. Yigit bexioãa mayni quyup uningoa mundak dedi: Israilning Hudasi Pãrwãrdigar mundak dãydu: — Mãn seni Pãrwãrdigãrning halkigã, yãni Israiloãa padixah boluxka mãsih kildim. **7** Sãn øz oãojang Ahabning jãmãtini yokitãsan; qũnki øz kullirim pãyojãmbãrlãrning kenì ùqũn wã Pãrwãrdigãrning hãmmã kullirining kenì ùqũn Yizãbãldin intikãm alay. **8** Ahabning pũtkũl jãmãti yokilidu; Ahabning jãmãtidin Israildiki hãmmã ørãklãrni hãtta ajiz yakì meyip bolsun hãmmisini halak kilimãn. **9** Mãn Ahabning jãmãtini Nibatning oqli Yãroboamning jãmãtidãk wã Ahiayahning oqli Baaxaning jãmãtidãk yok kilimãn. **10** Itlar Yizãbãlni Yizrãldiki xu parqã yãrdã yãydu. Heqkim uni dãpna kilmaydu». Xuni dãp bolupla yigit ixikni eqip qeqip kãtti. **11** Yãhu øz oãojisining hizmãtkãrlirining kexioãa yenip qikkãnda, ular uningdin: — Hãmmã ix tinqlikmu? Bu tãlwã seni nemã ix bilãn izdãp kãptu? — dãp soridi. U ularoa: Silãr xu kixi wã uning sãpsãtãlirini bilisilãr, — dedi. **12** Ular: Yaloãan eytma! Bizgã dãp bãrginãl dewidi, u: — U manga mundak-mundak dãp, Pãrwãrdigar mundak dãydu: — «Seni Israilning ùstidã padixah boluxka mãsih kildim» dãp eytti — dedi. **13** Xuning bilãn ularning hãmmisi tonlirini selip, pãlãmpãyãdã yeyip uningoa payandãz kildi. Ular kanay qelip: «Yãhu padixah boldi!» dãp jakãrlaxti. **14** Xuning bilãn Nimxining nãwrisi, Yãhoxafatning oqli Yãhu Yoramni kãstlimãkqi boldi. U waqitã Yoram bilãn barlik Israilãr Gileadtiki Ramotqa turup, u jãyni Suriyoning padixahi Hazaelning hujumidin muhãpizãt kiliwatatti. **15** Æmdi Yoram padixah Suriyoning padixahi Hazael bilan sokuxkanda Suriylãrdin yegãn zãhlãmidin sakijiy ùqũn Yizrãlgã yenip kãlgãnidi. Yãhu bolsa [øzigã øgãxãnlãrgã]: Silãrgã layik kãrinsã, Yizrãlgã berip hãwãr bãrgãdãk heqkimni xãhãrdin qaçurmãnglar, degãnidi. **16** Yãhu bir jãng hãrwisini hãydãp Yizrãlgã bardi, qũnki Yoram u yãrdã kesãl bilãn yatqãnidi (Yãhudaning padixahi Ahaziya Yoramni yokliqili qũxũp kãlgãnidi). **17** Æmdi kãzãtqi Yizrãlning munarida turup,

Yãhu kãtarlik bir top adãmlãrni kãrdi. U: «Bir top adãmlãrni kãrdum» dedi. Yoram: Bir atlik kixini ularning aldioãa øwãtinglar, u ularidin: — Hãmmã ix tinqlikmu? — dãp sorisun, dedi. **18** Xuning bilãn atlik bir kixi ularning aldioãa berip: — Padixah, hãmmã ix tinqlikmu, dãp soridi, dedi. Yãhu: — Tinqlikmu, ømãsmu, buning bilãn nemã kãring? Burulup mening kãynimdin mang, — dedi. Kãzãtqi [padixahqã] hãwãr berip: — Hãwãrqi ularning kexioãa bardi, lekin kãytip kãlmidì — dedi. **19** Xuning bilãn u yãnã bir atlik kixini mangdurdy. U ularning aldioãa berip: — Padixah, hãmmã ix tinqlikmu, dãp soridi, dedi. Yãhu: — Tinqlikmu, ømãsmu, buning bilãn nemã kãring? Burulup mening kãynimdin mang, dedi. **20** Kãzãtqi [padixahqã] hãwãr berip: — Hãwãrqi ularning kexioãa bardi, lekin kãytip kãlmidì. Æmdi ularning hãrwa hãyãdixi Nimxining oqli Yãhuning hãyãdixidãk ikãn, qũnki u tãwlãlãrqã hãyãdãydu, dedi. **21** Yoram: — Hãrwini kãtinglar, dãp buyruwidi, uning jãng hãrwisini ketip tãyyãrlidi. Andin Israilning padixahi Yoram bilãn Yãhudaning padixahi Ahaziya, hãrbiri øz jãng hãrwisioãa olturup, Yãhuning aldioãa berixka qikti; ular uning bilãn Yizrãllik Nabotning etizlikida uqraxti. **22** Yoram Yãhuni kãrgãnda, «I Yãhu, hãmmã ix tinqlikmu? dãp soridi. U: — Anang Yizãbãlning qilõãan buzukqilikliri wã jadugãrliki xunqã jik tursa, qãndãkmu tinqlik bolidu?! — dedi. **23** Xuning bilãn Yoram hãrwini yãndurup Ahaziyaõa: «I Ahaziya, asiylik!» dãp wãrkãrap bãdãr qaçti. **24** Yãhu okyasini kãlioãa elip, øk selip Yoramning [kãyni tãripidin] uning ikki mũrisining arilikidin atti. Ya øki uning yũrikidin tãxip qikti wã u øz hãrwisioãa yikilip qũxti. **25** Yãhu øz yenidiki ømãldari Bidkarõa: Uni elip Yizrãllik Nabotning etizlikioãa taxliõin. Yãdingda bolsunki, mãn bilãn sãn uning atisi Ahabning kãynidin billã mangõanda, Pãrwãrdigar uning tooãrisida mundak bir hãkũm-wãhijyni eytkãn: — **26** «Mãn tũnũgũn Nabotning kenì bilãn uning oõullirining kenini kãrdũm, dãydu Pãrwãrdigar: Mana bu [kãn kãrzini] dãl bu etizlikta sanga yãndurimãn, dãydu Pãrwãrdigar». Æmdi Pãrwãrdigãrning xu sezi boyiqã, uni elip xu yergã taxliõin, — dedi. **27** Yãhudaning padixahi Ahaziya buni kãrgãnda «Baõdiki rawãk yoli» bilãn qaçti. Lekin Yãhu uning kãynidin qoõlap: «Uni etinglar!» dãp buyruwidi, ular uni ibleamning yenida, Gur øgizlikigã qikkãn yolda atti. U Mãgiddoõiqã qeqip u yãrdã øldi. **28** Xuning bilãn uning hizmãtkãrliri uning jãsitini jãng hãrwisioãa selip, Yerusalemõa elip berip, «Dawutning xãhiri»dã ata-bowilirining yenioãa øz kãbrisidã dãpna kildi **29** (Ahabning oqli Yoramning sãltãnitining on birinqi yilida Ahaziya Yãhudãõa padixah bolõanidi). **30** Yãhu Æmdi Yizrãlgã kãldi, Yizãbãl xuni anglap kãzãlrigã sũrmã sũrũp, qaqlirini tarap, derizidin qãrap turatti. **31** Yãhu dãrwãzidin kãrgãnda u uningoa: I Zimri, øz oãojangning kãtili, hãmmã ix tinqlikmu? — dãp soridi. **32** Yãhu bexini kãtũrũp, derizigã qãrap turup: — Mãn tãrãptã turidioãan kim bar? dãp soriwidi, ikki-ũq aõwat derizidin uningoa qãrdi. **33** U: Xu ayãlni tãwãngã taxlanglar, deyxigila, ular uni tãwãngã taxlidi. Xuning bilãn uning kenì hãm tamõõa hãm atlarõõa qeqildi. U uni atlirioãa dãssitip ùstidin øtũp kãtti. **34** Andin u eygã kirip yãp-iqãndin kãyni: Bu lãniti ayãlning

jisitini tæxkürüp, uni dæpnæ kilinglar. Qünki nemila bolmisun u padixahning mælikisidur, dedi. **35** Lekin ular uni dæpnæ kiliwetayli dæp beriwidi, uning bax sêngiki, ayaqliri wæ kolning alkinidin baxqa heq yerini tapalmidi. **36** Ular yenip kelip bu hæwærni uningoa degændæ u: — Bu ix Pærwærdigar Öz küli Tixbilik Iliyas arkiplik eytkan munu sezining æmælgæ axurulusidur: — «Itlar Yizræaldiki xu parqæ yærdæ Yizæbælning gæxini yæydu. **37** Yizæbælning ælükiri sirtta, Yizræaldiki xu parqæ yærdæ kioçdæk yeyilip ketidu wæ xuning bilæn heqkim: «U Yizæbæl ikæn» deyælmæydu» — dedi.

10 Æmdi Samariyædæ Ahabning yætmix oşli bar idi. Yæhu hætlærni yezip Samariyægæ, yæni Yizræaldiki æmældar-aqsakallaroa wæ Ahabning jæmætidediki pasibanlaroa æwætti. Hætlærdæ mundak deyildi: — **2** «Silær bilæn billæ oşjanglarning oşulliri, jæng harwiliri bilæn atlar, qorşonliq xæhær wæ sawut-qorallarmu bardur; xundak bolojandin keyin bu hætlær gæ tægkændæ, **3** öz oşjanglarning oşulliridin æng yahxisini tallap, öz atisingni tæhtigæ olturoşuzup, oşjanglarning jæmæti üqün sokuxka qikinglar!». **4** Lekin ular dækkæ-dükkigæ güxüp intayin qorqxup: Mana ikki padixah uning aldida put tiræp turalmioşan yærdæ, biz kændakmu puti tiræp turalaymiz? — deyixti. **5** Xuning bilæn orda bexi, xæhær baxliki, aqsakallar bilæn pasibanlar Yæhuşoa hæwær yatküzüp: Biz sening kullirngimiz; sæn hærnemæ buyrusang xuni kilimiz; heqkimni padixah kilmaymiz. Sanga nemæ muwapik kærünsæ xuni kilöşin, dæp eytti. **6** Yæhu ikkinqi hætni yezip, hættæ: — «ægær mæn tæræptæ bolup, mening sezirimgæ kirixka razi bolsanglar öz oşjanglarning oşullirining baxlirini elip, ætæ muxu wakittæ Yizræalgæ, mening qeximioşæ ularni kæltüringlar. Æmdi padixahning oşulliri yætmix kixi bolup, øzlrini bakkşan xæhærning uluşlirining qexida turatti. **7** Hæt ularoa tægkændæ ular xahzadilærni, yætmixøylænning hæmmisini øltürüp, baxlirini sewætlærgæ selip, Yizræalgæ Yæhuşoa æwætti. **8** Bir hæwærqi kelip Yæhuşoa: Ular xahzadilæring baxlirini elip kældi, dæp hæwær bærgændæ, u: Ular ni ikki dæwæ kilip, dærwazining aldida ætæ ætigængæ qoyunglar, dedi. **9** Ætigændæ u qikiş, u yærdæ turup pütükül halayikka: Silær bigunahsilær; mana, mæn ezim oşjomaoşæ kæst kilip uni øltürdüm; lekin bularning hæmmisini kim qepip øltürdi? **10** Æmdi xuni bilinglarki, Pærwærdigarning heq sezi, yæni Pærwærdigar Ahabning jæmæti toşrisida eytkinidin heqbir sez yærdæ kalmaydu. Qünki Pærwærdigar Öz küli Iliyas arkiplik eytkinioşæ æmæl kildi, — dedi. **11** Andin keyin Yæhu Yizræaldæ Ahabning jæmætidin qaløjlanlarning hæmmisi, uning tæripidediki barliq ærbablar, dost-aşiniliri wæ kaşinlirini heq kimni kaldurmæ øltürdi. **12** Andin u ornidin turup, Samariyægæ bardı. Yolda ketiwetip «padiqlaroa tawæ Bæt-ækad»ka yætkændæ **13** Yæhu Yæhudæ padixahı Ahaziyaning kerindaxliri bilæn uqraxti. U ulardin: Silær kim? — dæp soridi. «Ahaziyaning kerindaxliri, padixahning oşulliri wæ hanixning oşulliridin hal sorioşli barimiz, dedi. **14** U: Ular ni tirik tutunglar! dæp buyrudi. Andin adæmliri ular ni tirik tutti, andin hæmmisini Bæt-ækadning kudukşining yenida øltürüp, ularning heq birini koymidi. Ular jæmiy kirik ikki adæm idi. **15** U u yærdin ketip barojanda uning aldioşæ qikkşan Rækabning oşli

Yæhonadabqa yolukti. U uningoa salam kilip: Mening kænglüm sanga sadik bolojandæk, sening kænglüngmu manga sadikmu? — dedi. Sadik, dedi Yæhonadab. Yæhu: — Undæk bolsa kolungni manga bærgin, dedi. U kolini beriwidi, Yæhu uni jæng harwisioşæ elip qikiş, öz yenida jay berip **16** uningoa: Mæn bilæn berip, Pærwærdigaroa bolojan kizojinlikimni kergin, dedi. Xuning bilæn u uni jæng harwisioşæ olturoşuzup hæyðæp mangdi. **17** U Samariyægæ kælgændæ Ahabning jæmætidin Samariyædæ qaløjlanlarning hæmmisini kirip tügatküçæ øltürdi. Bu ix Pærwærdigarning Iliyasqa eytkan sezining æmælgæ axuruloşı idi. **18** Andin Yæhu hæmmæ halayikni yioşdurup, ularoa lekandæk dedi: — Ahab Baalning hizmitini az kioşan, lekin Yæhu uning hizmitini kæp kilidu. **19** Buning üqün Baalning barliq pæyoşæmbærlirini, uning kullukida bolojanlarning hæmmisi bilæn barliq kaşinlirini manga qakiringlar; heqkim kalmişun, qünki Baaloşæ qong qurbanliq sunojum bar; hærkim hazir bolmisa jenidin mæhrum bolidu, dedi. Lekin Yæhu bu ixni baalpærsælærni yokiş üqün hüyligærlik bilæn kildi. **20** Xuning bilæn Yæhu: Baaloşæ has bir heyt bekitinglar, dewidi, ular xundæk elan kildi. **21** Yæhu pütükül Israiloa tæklip æwætkændæ, barliq baalpærsælær kældi; ulardin heqbirni kæn qalmay kældi. Ular Baalning buthanisioşæ kirdi; xuning bilæn Baalning buthanisi bu bexidin yænæ bir bexioşiqæ lik toldi. **22** U [murasim] kiyimi begigæ: Hæmmæ Baalpærsælærgæ [ibadæt] kiyimlirini æqikip bær, dedi. **23** Yæhu bilæn Rækabning oşli Yæhonadab Baalning buthanisioşæ kirip baalpærsælærgæ: Tæxkürüp bekinglar, bu yærdæ Pærwærdigarning bændiliridin heqbirni bolmişun, bælki pæket baalpærsælær bolsun, dedi. **24** Ular tæxækkür qurbanlikliri bilæn keydürmæ qurbanliklærni øtküzgili kirdi. Yæhu sæksæn adimini texida koşup ularoa: Mæn silæring ilkinglaroa tapxuroşan bu adæmlærdin birsi kolunglardin keqip katsæ, jenining ornida jan berisiler, dedi. **25** Ular keydürmæ qurbanlikni øtküzüp boluxioşila, Yæhu orda pasibanliri wæ særdarlaroa: Kirip ular ni kæt kilip, heqkimni qikkili koşmanglar, dæp buyrudi. Xuning bilæn orda pasibanliri bilæn særdarlar ular ni kiliş bisi bilæn kæt kilip, ølüklærni xu yærgæ taxliwætti. Andin Baalning buthanisingin iquirigæ kirip **26** but tüwrüklærni Baalning buthanisidin elip qikiş keydürüwætti. **27** Ular yænæ Baalning tüwrük-hækilini qekip, Baalning buthanisini yikişip uni bügüngæ kædær hæjæthanoşæ aylandurdi. **28** Yæhu xu yol bilæn Baalni Israil iqidin yok kildi. **29** Yæhu Nibatning oşli Yæroboamning Israilni gunahqa putlaxturoşan gunahliridin, yæni Bæt-æl bilæn Dandiki altun moşay butliridin øzini yioşimidi. **30** Pærwærdigar Yæhuşoa: Sæn obdan kilding; Mening næzirimgæ muwapik kerügingini ada kilip, Ahabning jæmætigæ kænglümdiki hæmmæ niyætni bæja kilip pütüküzgining üqün, sening oşullirining tetinqi næsligiqæ Israilning tæhtidæ olturidu, dedi. **31** Lekin Yæhu pütün kælbidin Israilning Hudasi Pærwærdigarning muqæddas qanunida mengixka kængül bældi; u Israilni gunahqa putlaxturoşan Yæroboamning gunahliridin neri turmıdi. **32** Xu künlærdæ Pærwærdigar Israilning zemini kesip-kesip azayitxka baxlıdi. Qünki Hæzææl İordan dæryasining mæxrik tæripidin baxlap Israilning

qegraliridin bösüp ötüp ularoqa hujum qildi; u barlik Gilead yurtini, Arnon jilöşinining yenediki Aroardin tartip Gileadtin ötürip Baxanoqıq, Gad, Ruben wə Manassahning barlik yurtlarını ixoql qildi. **34** Əmđi Yəhuning baxka əməlliri həm kılöjanlırınıning həmmisi, jümlidin səltnitining həmmə kudriti «İsraıl padixahlırınıning tarih-təzkirilirı» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **35** Yəhu ez ata-bowiliri arisida uhldı wə Samariyədə dəpna kılindi. Andin oşlı Yəhoahaz uning orında padixah boldi. **36** Yəhuning İsrailning üstidə Samariyədə səltnət kılöjan waqti yigirmə səkkiz yil idi.

11 Əmđi Ahaziyaning anisi Ataliya oşlıning elginini kərgəndə, barlik xah nəslini öltürüxkə qozöqaldi. **2** Lekin Yoram padixahning kızı, yəni Ahaziyaning singlisi Yəhoxebə öltürülüx aldida turojan padixahning oşullirinining arisidin Ahaziyaning oşlı Yoaxni oşirlikqə elip qikip, uni wə inik anisini yastuq-kirikl ambiriöqa yoxurup koydi. Yoax xu yol bilən Ataliyadin yoxurup kelinip öltürülmidi. **3** Andin keyin [inik anisi] bilən Pərwərdigarning eyidə altə yilöiqə yoxurunup turdi. Xu waqitlarda Ataliya zəmində səltnət kildi. **4** Yəttinqi yili Yəhoşada adəm əwətip Kariylar həm orda pasibanlırınıning yüzbexilirini Pərwərdigarning eyigə qakirtip kelip, ular bilən əhdə kılıxti. U ularoqa Pərwərdigarning eyidə kəsəm iquküzüp, padixahning oşlıni kərsətti. **5** Andin ularoqa buyrup: Mana silər kılıxinglar kerək bolöjan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlık nəwiti kəlgən üqtin biri padixahning ordisida pasibanlık keziti kilsun. **6** Üqtin biri Sür degən dərwezidə tursun wə üqtin biri orda pasibanlar həyölisining kəynidiki dərwezidə tursun; xundəq kılıp silər orda üqün pasibanlık kılısilər. **7** Xabat künidə pasibanlık nəwitini kılıp bolöjan üqtin ikki kismi Pərwərdigarning eyidə padixahning kexidə pasibanlık kilsun. **8** Silər padixahning ətrapida turup, hərbingirlər kolunglaroqa ez qoralıngarni elip, kimdəkim sepinglardin etkili urunsa uni öltürüglar; padixah qikip-kirsə uning bilən billə yürüglar, dedi. **9** Yüzbexilar kahin Yəhoşada barlik tapilöjanlırını bəja kaltürüxti; hərbi yüzbexi ez adəmlirini, həm xabat künidə pasibanlık nəwitigə kəlgənlərni həm pasibanlık nəwitidin yanojanlarni kaldurup qaldi; andin Yəhoşada kahinning kexioqa kəldi. **10** Kahin bolsa Dawut padixahning Pərwərdigarning eyidə saqlaklık nəyözə wə qalkanlırini yüzbexilaroqa tarkitip bərdi. **11** Orda pasibanlıri tizilip, hərbi ez kolida koralini tutup, ibadəthanining ong təripidin tartip sol tərəpigiqə qurbangah bilən ibadəthanini boylap padixahning ətrapida turdi. **12** Yəhoşada xahzadini otturiöqa qikirip uning bexioqa tajni kiygüzüp, uningöqa guwahnamiləri berip, padixah boluxka [huxbuş may bilən] məşih kildi. Həmməylən qawak qelip: — «Padixah yaxısun!» dəp towlaxti. **13** Ataliya orda pasibanlıri bilən həkning towxlırini angliöqanda, Pərwərdigarning eyigə kirip, kəpqilikning arisioqa kəldi. **14** U qariwidi, mana padixah kaidə-rəsim boyiqə tüwrikning yeneda turatti. Padixahning yeneda əməldarlar bilən kanayqılar tizilöjanidi; barlik yurt həkni xadlinip, kanay qelixatti. Buni kərgən Ataliya kiyimlırini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkirdi. **15** Əmma Yəhoşada kahin qoxunöqa məs'ul bolöjan yüzbexilaroqa:

Uni səpliringlar otturisidin sirtka qikiriwetinglar; kimdəkim uningöqa əgəxsə kiliqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — U Pərwərdigarning eyidə öltürülmisun, dəp eytkanidi. **16** Xuning bilən ular uningöqa yol boxitip bərdi; wə u padixah ordisioqa kiridöjan at yilöiqə yetip kəlgəndə, ular u yərdə uni öltürdi. **17** Yəhoşada: — «Pərwərdigarning həkni bolaylı» dəp Pərwərdigarning wə padixah bilən həkning otturisida bir əhdə tohtatti; padixah bilən həkning otturisida həm bir əhdə baöqlandi. **18** Andin barlik zəmindiki hək Baalning buthanisioqa berip uni buzup taxlıdi; uning qurbangahlıri bilən məbudlırini qeqip parə-parə kılıp, Baalning kahini Mattanni qurbangahlırning aldida öltürdi. Andin keyin [Yəhoşada] kahin Pərwərdigarning eyigə pasibanlarni təyinlıdi. **19** Andin u yüzbexilar, Kariylar, orda pasibanlıri wə yurtning həmmə həkni özi bilən elip kelip, padixahni Pərwərdigarning eyidin baxlap qüxüp, ordidiki «Pasibanlarning dərwezisi»din padixahning ordisioqa kirgüzdi; Yoax padixahlık təhtigə olturdi. **20** Yurtning barlik həkni xadlinatti; ular Ataliyani padixahning ordisinining yeneda kiliqlap öltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup qaldi. **21** Yəhoşax yəttə yaxka kirgəndə padixah boldi.

12 Yəhuning səltnitining yəttinqi yilida Yəhoşax padixah boldi; u kirik yil Yerusalemdə səltnət kildi. Uning anisi Bəər-Xebalik Zibiyah idi. **2** Yəhoşax Yəhoşada kahin uningöqa nəsihət kılıp turojan barlik künlərdə, Pərwərdigarning nəziridə durus bolöjanni kildi. **3** Pəqət «yukiri jaylar»la yökiltimdi; həkni yənilə «yukiri jaylar»oqa qikip qurbanlık kılıp huxbuş kattı. **4** Yəhoşax kahinlaroqa: — Pərwərdigarning eyigə Hudaöqa atalöjan həmmə pul, jümlidin royhəttin ötküzülgən hər kixining baj puli, kəsəm iqkənlərnin puli wə hərkim ihtiyari bilən Pərwərdigarning eyigə beöjıxlap əkaləgn həmmə pulni **5** kahinlar həziniqlərdin tapxuruwelip Pərwərdigarning öyining kaysi yeri buzulöjan bolsa, xu pulni ixlitip xularni ongxısun, dedi. **6** Lekin Yəhoşax padixahning səltnitining yigirmə üqinqi yilöiqə, kahinlar ibadəthanining buzulöjan yərlirini təhiqə onglimiojanidi. **7** Andin Yəhoşax padixah Yəhoşada kahin wə baxka kahinlarni qakirip ularoqa: — Nemixka ibadəthanining buzulöjan yərlirini ongximidinglar? Mundin keyin həziniqlərdin pul almanglar wə özünglar ibadəthanining buzulöjan yərlirini onglatmanglar, dedi. **8** Xuning bilən kahinlar maqul boluxup: Biz buningdin keyin həktnin pul almaymiz həm özimiz ibadəthanining buzulöjan yərlirininimu ongximaymiz, dedi. **9** Əmđi Yəhoşada kahin bir sandukni elip qikip, yapkuqidin bir təkük texp uni qurbangahning yenioqa koydi; kixilər Pərwərdigarning eyigə kirgəndə, u ong tərəptə turatti. Dərwezioqa qaraydıöjan kahinlar Pərwərdigarning eyigə kəltürülgən barlik pulni uningöqa salatti. **10** Wə xundəq bolattiki, ular sandukta kəp pul qıxkanlıkını kərsə, padixahning katipi bilən bax kahin ibadəthanioqa qikip, Pərwərdigarning eyidiki pulni haltioqa qigip, sanap koyatti. **11** Andin ular Pərwərdigarning eyini ongxaydıöjan ix baxlırioqa əlqəp-həsablap bəretti. Ular bolsa uni Pərwərdigarning eyini ongxaydıöjan yaöqəqqi bilən tamqılar, **12** taxqılar bilən taxtiraxlaroqa bəretti. Ular muxu pulni Pərwərdigarning öyining

buzuloqan yərlirini ongxaxka lazim bolojan yaojq bilən oyuloqan taxlarni setiwelixka, xuningdək ibadəthanini ongxaxka wə həmmə baxka qiqimoqa ixlitətti. **13** Lekin Pərwərdigarning eyigə kəltürülgən pul ibadəthanioqa atilidoqan kümüx qaqa-kuqilar, piyalilər, kanaylar, ya altundin yaqi kümüxtin yasaloqan baxka həkəndək nəsirlərni yasitixka ixlitilməytti. **14** Ular bəlki xu pulni ix bexiliriqə berip, Pərwərdigarning eyini ongxitatti. **15** Ular pulni ix bejirgüqilərnin ixləmqilərgə təksim kilip berixi üqün tapxuratti; lekin uning həsawatini kilməytti; qünki bular insap bilən ix kilitatti. **16** Lekin itaətsizlik qurbanliqi puli bilən gunah qurbanliqioqa munasiwətlilik pullar Pərwərdigarning eyigə elip kelinməytti; u kaqlınlarqoqa təwə idi. **17** U waqıtta Suriyə padixahı Həzəəl Gat xəhirigə hujum kilip, uni ixoql kildi. Andin Həzəəl Yerusalemoqa hujum kilixka yüzləndi. **18** Xuning bilən Yəhudaning padixahı Yəhoax əz ata-bowiliri bolojan Yəhuda padixahliri Yəhoaxafat, Yoram wə Ahaziya Pərwərdigarqoqa təkdin kilojan həmmə mukəddəs buyumlarni, wə əzi təkdin kilojanlirini Pərwərdigarning eyi həm padixahning ordisinəg həziniliridin izdəp tapkan barlik altunoqa koqxur, həmmisini Suriyəning padixahı Həzəəlgə əwətti; andin Həzəəl Yerusalemdin qekindin. **19** Yoaxning baxka əməlliri həm kilojanlirininə həmmisi «Yəhuda padixahlirininəg tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **20** Əmdi [Yəhoaxning] hizmətkariliri uninoqo qəst kilip Silla dawini taripidiki Millo kəl'əsida uni oltürdi. **21** Uning hizmətkariliridin Ximeatning oqqli Yozaqar wə Xomərnin oqqli Yəhozabad uni zəhimləndürdi, xuning bilən u əldi. U əz ata-bowilirininəg arisida «Dawutning xəhiri»də dəpnə kilitindi. Oqqli Amaziya uning ornida padixah boldi.

13 Ahazianing oqqli, Yəhudaning padixahı Yoaxning səltənatinəg yigirmə üqinqi yili, Yəhuning oqqli Yəhoahəz Samariyədə Israilqoqa padixah bolup, Samariyədə on yəttə yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilip, Israilni gunahka putlaxturoqan Nibatning oqqli Yəroboamning gunahlirioqa əgixip mangdi; u ulardin heq qikmidi. **3** Buning üqün Pərwərdigarning ojezipi Israilqoqa kəzoqladi; u ularni Suriyəning padixahı Həzəəlnin wə Həzəəlnin oqqli Bən-Hədadning kəlioqa tapxurup bərdi. **4** Yəhoahəz Pərwərdigardin rəhim tilidi; wə Pərwərdigar Israilning kisilip kəlojanlikini kərup duasioqa kulək saldi. Qünki Suriyəning padixahı ularqoqa zulum kiliwatatti. **5** Pərwərdigar Israilqoqa bir kutkəzoquqi tayinlidi; xuning bilən ular Suriylərninəg kolidin azad bolup kutuldi. Keyin Israil yənnə burunkidək əz əy-qedirliridə makanlaxti. **6** Lekin ular Israilni gunahka putlaxturoqan Yəroboam jəmətinəg gunahliridin qikmidi; ular yənila xu yolda mangatti. Həтта Samariyədə bir «Axərah» butmu kəlojanidi. **7** [Suriyəning padixahı] Yəhoahəzqoqa pəkət əllik atliq ləxkərnə, on jəng hərwisə bilən on ming piyədə əskirinila kəldurojanidi. Qünki u Yəhoahəzning [koxunini] yəkətip hamandiki topa-qəngdək kiliwətkənidi. **8** Əmdi Yəhoahəzning baxka ixliri həm kilojanlirininə həmmisi, jümlidin səltənatinəg həmmə kudriti «Israil padixahlirininəg tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **9** Yəhoahəz ata-

bowilirininəg arisida uhliđi wə Samariyədə dəpnə kilindi. Andin oqqli Yoax ornida padixah boldi. **10** Yəhudaning padixahı Yoaxning səltənatinəg ottuz yəttinqi yilida Yəhoahəzning oqqli Yəhoax Samariyədə Israilqoqa padixah bolup, on altə yil səltənət kildi. **11** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kildi; u Israilni gunahka putlaxturoqan, Nibatning oqqli Yəroboamning gunahlirininəg heqkəyisini taxlimidi; u xu yolda mangatti. **12** Əmdi Yoaxning baxka ixliri həm kilojanlirininə həmmisi, jümlidin uning Yəhudaning padixahı Amaziya bilən jəng kilip kəsətkən kudriti «Israil padixahlirininəg tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **13** Yoax ata-bowilirininəg arisida uhliđi wə Yəroboam uning təhtigə olturdi. Yoax Samariyədə Israilning padixahliri arisida dəpnə kilindi. **14** Elixə əz əjilini yətküzidoqan kəsəl bilən yatti. Israilning padixahı Yoax uning kəxiqə kelip uning yüzigə engixip yioqlar: I atam, i atam, Israilning jəng hərwisə həm atliq əskərliri!» dəp pəryad kətürdi. **15** Elixə uninoqo: Bir ya bilən ya oqlirini kəltürgin, dedi. U ya bilən ya oqlirini kəltürgəndə **16** Elixə Israilning padixahioqa: Kolunni yəzoq selip tutqin, dedi. U kolini kəyoqanda Elixəmu kolirini padixahning kolirininəg üstigə koypur, uninoqo: **17** — Məxriq tərapətki derizini aqqlin, dedi. U uni aqkanda Elixə: Atqlin, dedi. U etiwidi, Elixə uninoqo: Mana bu Pərwərdigarning nusrat ya oqi, yəni Suriyəning üstidin nusrat kəzinidoqan ya oqidur. Sən Suriylərnə yəqətkəuqə Afəktə ular bilən jəng kilisən, dedi. **18** Andin u: — Ya oqlirini kolungə qəlojin, dedi. Ular ni aloqanda, Elixə Israilning padixahioqa: Ular bilən yərgə uroqlin, dedi. U üq kətim urup tohtidi. **19** Hudaning adimi uninoqo aqqkilinip: Sən bəx-altə kətim uruxungə toqra kələtti. Xundək kilojan bolsang, sən Suriylərnə urup yəkətip üzül-kəsəl məşlup kəlatting; lekin əmdi Suriylərnə urup, pəkət üq kətimlə məşlup kilalaysən, dedi. **20** Elixə əlip dəpnə kilindi. Əmdi hər yili, yil bəxida Moablaridin top-top buləngqilar yurtka parəkəndiqlik salatti. **21** Bir kün xundək boldiki, həlk bir əlgən adəmnə yərligə koypuwatqanda, mana, ular bir top buləngqilarni kərup kəldi, ular jəsətni Elixəning gərigə taxlidi. Jəsət Elixəning ustihiniqə təkəndə, u tirilip, kərup tik turdi. **22** Əmma Suriyəning padixahı Həzəəl bolsə Yəhoahəzning həmmə künliridə Israilqoqa zalimlik kilitatti. **23** Lekin Pərwərdigar ularqoqa mēhriban bolup iq əqrəttatti; İbrahəim bilən İshək wə Yəkupka baqlioqan əhdisi tūpəylidin U ularqoqa iltipət kilip, ularni bəügəgə kədər həlak kilməy, Əz huzuridin qikiriwətxini halimiojanidi. **24** Suriyəning padixahı Həzəəl əldi wə oqqli Bən-Hədad uning ornida padixah boldi. **25** Andin keyin Yəhoahəzning oqqli Yəhoax Həzəəlnin oqqli Bən-Hədadning kolidin Həzəəl əz atisi Yəhoahəzdin jəngdə tartiwəloqan xəhərlərnə yənduruwaldi. Yəhoax uni urup, üq kətim məşlup kilip, xuning bilən Israilning xəhərlirini yənduruwaldi.

14 Israilning padixahı Yəhoahəzning oqqli Yoaxning səltənatinəg ikkinqi yilida [Yəhudadiki] Yoaxning oqqli Amaziya Yəhudaqoqa padixah boldi. **2** Padixah bolojanda u yigirmə bəx yaxka kirgənidi; u Yerusalemdə yigirmə təkkuz yil səltənət kildi. Uning anisi Yerusalemlik Yəhoəddan idi. **3** Amaziya Pərwərdigarning

nəzirdə durus bolqanni qilatti, lekin əjdadi Dawut kılqandək əməs, bəlki atisi Yoaxning barlık kılqanlari boyıqə ix kərətı. **4** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmıdı; hək yənila «yukiri jaylar»oqa qıkip kurbanlık kılıp hıxbuy yakattı. **5** Wə xundak boldıki, səltənıti unıng kólıda mukım bolqanda, u padıxah atısını ɵltürgən hızmətkarlırını tutup ɵltürdı. **6** Lekın Mısaoya qıxırlıngın qanun kitabıda Pərwardıgarnıng: «Atılarnı oıuqlırlı üqün ɵlümğə məhkum kılıxka bolmaydu ya oıuqlırlını atılırı üqün ɵlümğə məhkum kılıxka bolmaydu, bəlki hər bırı ez gunahı üqün ɵlümğə məhkum kılınsun» dəp pütülgən əmrı boyıqə, u ɵltürgüqlırlıng bəlılırını ɵlümğə məhkum kılımdı. **7** U «Xor wadısi»da Edomıylardın on mıng əskərını ɵltürdı wə jəng kılıp Selanı ıxojal kılıp unı Yoktəl dəp atıdı; bögüngıqə u xundak atılıp kəlməktə. **8** Andın keyın Amaziya İsrailıng padıxahı Yəhüning nəwrısı, Yəhüoahzıngıng oıqlı Yəhüoaxnıng aldıoqa ɵqlılarnı mangdurup: «Keni, [jəng məydanıdal] yüz turanə kərıxəyılı» dedı. **9** İsrailıng padıxahı Yəhüoax Yəhüdanıng padıxahı Amaziyaoya əlqi əwətıp mundak səzlərını yətküzdı: — «Liwandiki tikən Liwandiki kedır dərihıgə səz əwətıp: Əz kızıngnı oıuqlınoqa hotunlukka bərgın, dedı. Lekın Liwandiki bırı yawayı haywan ɵtıp ketıwetıp, tikənı dəsıwətı. **10** Sən dərwəkə Edomnıng üstıdın ɵalıbə kıldıng; kənglüngdə ez-əzüngdın məıururlınp kəttıng. Əmdı yayrap pəhırlən, bırık əyda kəloqın; nımıxka bexıngə kılprət kəltürıp, əzüngnı wə əzüng bılən Yəhüdanı balaoya yıkıtısən?». **11** Əmma Amaziya kılak salmdı. İsrailıng padıxahı Yəhüoax jənggə qıkti; xuning bılən u Yəhüdanıng padıxahı Amaziya bılən Yəhüdadıki Bəyt-Xəməxtə uqrxıp sokıxtı. **12** Yəhüdanıng adəmlırı İsrailıng adəmlırı tərıpıdın tırıpırən kılınp, hər bırı ez əyiga kəqıp kətti. **13** Wə İsrailıng padıxahı Yəhüoax Bəyt-Xəməxtə Ahaziyanıng nəwrısı, Yəhüoaxnıng oıqlı, Yəhüdanıng padıxahı Amaziyanı əsir kılıp, Yerusalemoqa elıp bardı; u Yerusalemlıng səpılıngə Əfrain dərwazısıdın tartıp burjak dərwazısıoıqə bolqan tət yüz gəzlık bırı bəlıkını ərüwətı. **14** U Pərwardıgarnıng əyıdın həmdə padıxahnıng ordısıdiki həzınıdın tərıpılqan barlık altun-kümüx, həmmə qaqa-kuqılarnı bulıwaldı wə kəpıllık süpıtıdə bırınəqqə tutkunrı elıp Samarıyəgə yenıp kətti. **15** Əmma Yəhüoaxnıng baxka ıxlırı həm kılqanlırınıng həmmısı, jümlıdın unıng Yəhüdanıng padıxahı Amaziya bılən jəng kılıp kərsətkən kudrıti «İsrail padıxahlırınıng Tarih-təzkırılırı» degen kitabta pütülgən əməsmıdı? **16** Yəhüoax ez ata-bowılırıng arısdı uhlıdı wə Samarıyədə İsrailıng padıxahlırınıng arısdı dəpnə kılındı. Oıqlı Yəroboam unıng ornıoqa padıxah boldı. **17** İsrailıng padıxahı Yəhüoahznıng oıqlı Yəhüoax ɵlgəndın keyın, Yəhüoaxnıng oıqlı, Yəhüdanıng padıxahı Amaziya on bəx yıl ɵmür kərđı. **18** Əmdı Amaziyanıng baxka əməllırı həm kılqanlırınıng həmmısı «Yəhüda padıxahlırınıng tarih-təzkırılırı» degen kitabta pütülgən əməsmıdı? **19** U Yerusalemda bəzilər unı kəstləxkə kırıxkənıdı, Lakıx xəhırıgə kəqıp kətti; lekin kəstlıgıqlılər kəynıdın Lakıxka adəm əwətıp u yərdə unı ɵltürdı. **20** Andın ular unı atlaroqa artıp Yerusalemoqa elıp bardı. U Yerusalemda ata-bowılırıng arısdı «Dawutnıng xəhırı»də dəpnə kılındı. **21** Yəhüdanıng

barlık həkki unıng on altə yaxka kırıgən oıqlı Azariyanı tikləp, unı atisi Amaziyanıng ornıda padıxah kıldı **22** (padıxah atisi ata-bowılırıng arısdı uhlıoqandın keyın, Elat xəhırını kaytıdın yasap, Yəhüdaoya yənə təwə kılqıuqı dəl Azariya idi). **23** Yəhüdanıng padıxahı Yoaxnıng oıqlı Amaziyanıng səltənıtınıng on bəxıngı yılıda, İsrailıng padıxahı Yəhüoaxnıng oıqlı Yəroboam həküm sürüxkə baxlap, Samarıyədə kırık bırı yıl səltənət kıldı. **24** U Pərwardıgarnıng nəzırıdə rəzil bolqanni kıldı; u İsrailını gunahka putlaxturoqan Nıbatnıng oıqlı Yəroboamnıng gunahlırınıng hək bırıni taxlımıdı. **25** İsrailıng Hudası Pərwardıgarnıng ez kulı Gat-Həfərlik Amıttaynıng oıqlı Yunus [pəyoəmbər] arklık eytkən səzi əməlgə axuruluq, u [xımalda] Hamat rayonıoqa kırıx əoıızıdın tartıp [jənubta] «Arabah dengızı»oıqə İsrailıng qeğralırını kengaytıp əslıgə kəltürdı. **26** Qünki Pərwardıgar İsrailıng tartqan azablırınıng intayın kəttık ıkanlıkını kərđı; ajızlar həm meyılardın baxka həkım kəlmıdı, İsrailoqa mədətkar yok idi. **27** Pərwardıgar: «İsrailıng namını asmannıng astıdın yokıtımən» degen əməs idi; xunga U Yəhüoaxnıng oıqlı Yəroboamnıng kılı bılən ularını kütquzdı. **28** Əmdı Yəroboamnıng baxka ıxlırı həm kılqanlırınıng həmmısı, jümlıdın unıng səltənıtınıng kudrıti wə kəndak jəng kılıp, əslı Yəhüdaoya təwə bolqan Dəməxk bılən Hamatnı yanduruwalqanlık «İsrail padıxahlırınıng tarih-təzkırılırı» degen kitabta pütülgən əməsmıdı? **29** Yəroboam ata-bowılırı, yəni İsrailıng padıxahlırınıng arısdı uhlıdı wə oıqlı Zəkəriya unıng ornıda padıxah boldı.

15 İsrailıng padıxahı Yəroboamnıng səltənıtınıng yıgırmə yəttıngı yılıda Amaziyanıng oıqlı Azariya Yəhüdanıng padıxahı boldı. **2** On altə yaxka kırıgəndə padıxah bolup Yerusalemda əllık ıkkı yıl səltənət kıldı. Unıng anısınıng ismı Yəkoliya bolup, u Yerusalemlık idi. **3** U atisi Amaziyanıng barlık kılqanlırındək Pərwardıgarnıng nəzırıdə durus bolqanni kılattı. **4** Pəkət «yukiri jaylar»la yokıtılmıdı; hək yənila «yukiri jaylar»oqa qıkip kurbanlık kılıp hıxbuy yakattı. **5** Əmma Pərwardıgar padıxahını urup, unıng ɵlümıgıqə unı mahaw kesılıgə muptla kılqıaq, u ayırım əyde turattı wə padıxahnıng oıqlı Yotam ordını baxkurup yurtnıng həkkinıng üstıgə həküm sürətı. **6** Azariyanıng baxka əməllırı həm kılqanlırınıng həmmısı «Yəhüda padıxahlırınıng tarih-təzkırılırı» degen kitabta pütülgən əməsmıdı? **7** Azariya ata-bowılırıng arısdı uhlıdı; kıxılər unı «Dawutnıng xəhırı»də ata-bowılırıng arısdı dəpnə kıldı. Oıqlı Yotam unıng ornıda padıxah boldı. **8** Yəhüda padıxahı Azariyanıng səltənıtınıng ɵttuz səkkızıngı yılıda, Yəroboamnıng oıqlı Zəkəriya Samarıyədə İsrailoqa padıxah bolup, altə ay səltənət kıldı. **9** U ata-bowılırı kılqandək Pərwardıgarnıng nəzırıdə rəzil bolqanni kılattı; u İsrailını gunahka putlaxturoqan Nıbatnıng oıqlı Yəroboamnıng gunahlırındın kılımdı. **10** Yabəxnıng oıqlı Xallum unıngoqa kəst qıkip, unı həkknıng aldıda urup ɵltürdı wə unıng ornıda padıxah boldı. **11** Zəkəriyanıng baxka ıxlırı həm kılqanlırınıng həmmısı «İsrail padıxahlırınıng tarih-təzkırılırı» degen kitabta pütülgən əməsmıdı? **12** [Unıng ɵltürölüxi] Pərwardıgarnıng Yəhüoqa: — Senıng oıuqlırlıng tətıngı

nəsligiq Israilning təhtida olturidu, degən səzini əməlgə axurdi. Dərwəqə xundak boldi. **13** Yabəxning oşli Xallum Yəhuda padixahı Azariyaning səltənatining ottuz tokkuzinçı yilida padixah bolup, Samariyədə toluq bir ay səltənət kildi. **14** Gadining oşli Mənahəm Tirzahdin çiqip, Samariyəgə kelip, Yabəxning oşli Xallumı xu yərdə urup əltürdi wə uning ornida padixah boldi. **15** Xallumning baxça ixliri, jümlidin uning kəst kilixliri, mana «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **16** Xu qaoşda Mənahəm Tıpsah xəşirigə hujum kilip, u yərdə turuwatkanlarning həmmisini əltürdi; u yənə Tirzahdin tartip uningə təwə barlık zeminlirini wəyrən kildi. Ular tən berip dərwazini aqmıqini üqün xəhərgə xundak hujum kildiki, hətta uningdiki jimi hamilidar ayallarning kərnini yirtip əltürdi. **17** Yəhuda padixahı Azariya səltənatining ottuz tokkuzinçı yilida, Gadining oşli Mənahəm Israilə padixah bolup, Samariyədə on yil səltənət kildi. **18** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolənni kilip, pütün əmridə Israilni gunahka putlaxturoşan Nibatning oşli Yəroboamning gunahlıridin çiqmıdi. **19** Asuriyəning padixahı Pul Israil zeminiə təjawuz kildi; u waqıtta Mənahəm: «Padixahlikimning mustəhkəmliki üqün manga yərdəm kiləyayla» dəp uningə ming talant kümüx bərdi. **20** Mənahəm Asuriyəning padixahıə beridoşan xu pulni Israilning həmmə bay adəmlirigə baj selix bilən aldi; u hərbiridin əllik xəkəl kümüx aldi. Xuning bilən Asuriyəning padixahı kaytip kətti wə bu zeminda turup qalmıdi. **21** Mənahəmning baxça ixliri həm kiləşanlirining həmmisi «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **22** Mənahəm ata-bowilirining arisida uhlidi wə oşli Pəkahıya ornida padixah boldi. **23** Yəhuda padixahı Azariyaning səltənatining əllikinçı yilida, Mənahəmning oşli Pəkahıya Samariyədə Israilə padixah bolup, ikki yil səltənət kildi. **24** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolənni kilip, Israilni gunahka putlaxturoşan Nibatning oşli Yəroboamning gunahlıridin çiqmıdi. **25** Wə uning sardari Rəmalıyaning oşli Pıkah uningə kəst kilip uni Samariyədə, padixah ordısidiki kəl'ədə əltürdi; xu ixta Argob bilən Ariya wə əllik Gileadlik kixi Pıkah tərəptə turdi; u Pəkahıyani əltürüp uning ornida padixah boldi. **26** Pəkahıyaning baxça ixliri həm kiləşanlirining həmmisi bolsa, mana «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **27** Yəhudaning padixahı Azariyaning səltənatining əllik ikkinçı yilida, Rəmalıyaning oşli Pıkah Samariyədə Israilə padixah bolup, yigirmə yil səltənət kildi. **28** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolənni kilip Israilni gunahka putlaxturoşan Nibatning oşli Yəroboamning gunahlıridin çiqmıdi. **29** Israilning padixahı Pıkahning künliridə Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsər kelip İyon, Abəl-Bəyt-Maakah, Yanoah, Kədəx, Həzor, Gilead, Galiliya, jümlidin Naftalining pütkül zeminini ixəjal kilip, xu yərdiki həlkni tutkun kilip, Asuriyəgə elip bardi. **30** Əlahning oşli Həxiya Rəmalıyaning oşli Pıkahəgə kəst kilip uni əltürdi. Uzziyaning oşli Yotamning səltənatining yigirmınçı yilida, u Pıkahning ornida padixah boldi. **31** Pıkahning baxça ixliri həm kiləşanlirining həmmisi bolsa, mana

«Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **32** Israilning padixahı Rəmalıyaning oşli Pıkahning səltənatining ikkinçı yilida, Uzziyaning oşli Yotam Yəhudaəgə padixah boldi. **33** U padixah boləşanda yigirmə bəx yaxka kirgən bolup, Yerusalemda on altə yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Yəruxa idi; u Zadokning kizi idi. **34** Yotam atisi Uzziyaning barlık kiləşanliridək Pərwərdigarning nəziridə durus boləşanni kilatti. **35** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənıla «yukiri jaylar»əgə çiqip kurbanlık kilip huxbuy yakatti. Pərwərdigarning əyining «Yukiriki dərwəza»sini yasıoşuqi xu idi. **36** Yotamning baxka ixliri həm kiləşanlirining həmmisi «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **37** Xu qaoşlarda Pərwərdigar Suriyəning padixahı Rəzin bilən Rəmalıyaning oşli Pıkahni Yəhudaəgə hujum kilixka kəzoşıdi. **38** Yotam ata-bowiliri arisida uhlidi wə ata-bowilirining arisida atisi Dawutning xəşiridə dəpna kilindi. Oşli Aħaz ornida padixah boldi.

16 Rəmalıyaning oşli Pıkahning on yəttinçı yilida, Yotamning oşli Aħaz Yəhudaəgə padixah boldi. **2** Aħaz padixah boləşanda yigirmə yaxka kirgən bolup, Yerusalemda on altə yil səltənət kiləşanıdi. U atisi Dawut kiləşandək əməs, əksiəq Pərwərdigarning nəziridə durus boləşanni kilimidi. **3** U Israilning padixahlırining yolida mangatti, hətta Pərwərdigar Israilning aldidin həydəp çıkarəşan əllərnıng yirginçlik gunahlıriəgə əgixip, əz oşlini ottin ətküzüp kəydürdi. **4** U «yukiri jaylar»da, dəşlərdə wə hər bir kək dəşlərnıng astida kurbanlık kilip, kütə kəydürətti. **5** Xu waqıtta Suriyəning padixahı Rəzin bilən Israilning padixahı, Rəmalıyaning oşli Pıkah Yerusaleməgə hujum kilip, [padixah] Aħazni muhasirigə elip kərxıwaləşini bilən, lekin uni məşlup kilalmıdi. **6** Axu waqıtta Suriyəning padixahı Rəzin Elat xəşirini Suriyəgə kayturuwaldı wə xu yərdə turuwatkan Yəhudalarnı həydiwətti. Andin Suriylər kelip u yərdə olturaklaxti; ular bügüingəqə xu yərdə turmakta. **7** Aħaz Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsərgə əqlilərnı əwətip: Mən silining külliri, silining oşulliri bolman; manga hujum kilıwatkan Suriyəning padixahıning kolıdin wə Israilning padixahıning kolıdin kütəşuxka çıkkayla, dedi. **8** Xuni eytip Aħaz Pərwərdigarning əyi wə padixahning ordısidiki həzinilərdiki kümüx bilən altunni sowəqə kilip, Asuriyəning padixahıəgə əwətti. **9** Asuriyəning padixahı uning təlipigə kəşuldi; xuning bilən Asuriyəning padixahı Dəməşkkə hujum kilip uni ixəjal kildi; uningdiki aħalini tutkun kilip Kir xəşirigə elip bardi wə Rəzinni əltürdi. **10** Aħaz padixah əmđi Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsər bilən kərxıkkili Dəməşkkə bardi wə xundakla Dəməşkkıti kurbangahni kərđi. Andin Aħaz padixah xu kurbangahning rəşimini, uning barlık yasılıx təpsilatlırining layışısını sızıp, uni Uriya kahınoşəgə yətküzdi. **11** Xuning bilən Uriya kahın Aħaz padixah Dəməşktin əwətkən barlık təpsilatlar boyıqə bir kurbangah yasıdi. Aħaz padixah Dəməşktin yenip kəlməstə, Uriya kahın uni xundak təyyar kiləşanıdi. **12** Padixah Dəməşktin yenip kelip, kurbangahni kərtip, kurbangahka berip, uning üstigə kurbanlık sundi; **13** u kurbangahning üstigə kəydürmə kurbanlık wə axlık hədiyəsini kəydürüp, «xarab hədiyə»sini təküp,

«inaklik kurbanliki»ning kenini qaqti. **14** Xundak kilip u Pərwərdigarning huzurining aldidiki mis kurbangahni elip uni Pərwərdigarning eyi bilən ezining kurbangahining otturisdin etküzüp, ez kurbangahining ximal tərpiyə qoydurdı. **15** Ahaz padixah Uriya kahinoğa buyruk kilip: Muxu qong kurbangah üstigə ətigənlik keydürmə kurbanlik bilən kaqlik axlik hədiyasini, padixahning keydürmə kurbanliki bilən axlik hədiyasini, həmənə yurtning pütün halkining keydürmə kurbanliki, axlik hədiyə wə xarab hədiyəlerini keydürüp sunisən. Keydürmə kurbanliklarning barlik kanliri wə baxça kurbanliklarning barlik kanlirini uxbu kurbanlikning üstigə təkisən. Mis kurbangah bolsa mening yol sorixim üqün bolsun, dedi. **16** Xuning bilən Uriya kahin Ahaz padixah buyruqning həmmissini ada kildi. **17** Ahaz padixah das təgliklirigə bekitilgən tahtaylarni kesip ajritip, daslarni təglikliridin eliwətti; u mis «dengiz»ni tegidiki mis uylarning üstidin ketürüp elip, uni tax tahtaylik bir məydanğa qoydurdı. **18** U Asuriyə padixahini razi kilix üqün Pərwərdigarning eyigə tutixidioğan «Xabat künidiki aywanlik yol» bilən padixah taxkiridin kiridioğan yolni etiwətti. **19** Ahazning baxça ixliri həm kilolanlirining həmmissi «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **20** Ahaz ez ata-bowiliri arisida uhlidi; u ata-bowilirining arisida «Dawutning xəhəri»də dəpnə kilindi; oqli Həzəkiya ornida padixah boldi.

17 Yəhudaning padixahı Ahazning səltənätining on ikkinçi yilida, Elahning oqli Həziya Samariyədə İsrailoğa padixah bolup, tokkuz yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilatti; lekin uningdin ilgiri ötkən İsrailning padixahliridə undak rəzillik kilmaytti. **3** Asuriyəning padixahı Xalmanəzər uningğa hujum kilojli qikkanda, Həziya uningğa bekinip sowoğa-salam bərdi. **4** Əmma Asuriyəning padixahı Həziyaning asiylik kilmakqi bolojnini baykidi; qünki Həziya burunkidə Asuriyəning padixahioğa yillik sowoğa-salam yollimay, bəlkı Misirning padixahı sooğa əlqilərnı manguroğanidi. Uning üqün Asuriyəning padixahı uni tutup, baqlap zindanoğa soliwətti. **5** Andin Asuriyəning padixahı qikip pütkül [İsrail] zeminini talan-taraj kilip, Samariyəni üq yiloiqə kamal kildi. **6** Həziyaning səltənätining tokkuzinçi yilida, Asuriyəning padixahı Samariyəni ixojal kilip, İsrailarni Asuriyəgə sürgün kilip, ularni Halah xəhəri, Gozandiki Həbor dəryasining boyliri wə Medialarning xəhərlirigə orunlaxturdi. **7** Mana, xundak ixlar boldi; qünki İsrailar ezlirini Misirning padixahı Pirəwning qolidin kutkuzup, Misir zeminidin qikarojan Pərwərdigar Hudasioğa gunah kilip baxça ilahların korqup **8** Pərwərdigar İsrailarning aldidin həydiwətkən yat əlliklərnin qaidə-bəlgilimiliridə, xundakla İsrailning padixahlıri ezliri qikarojan qaidə-bəlgilimiliridə mangoğanidi. **9** Wə İsrailar ez Pərwərdigar Hudasioğa qarxi qikip, yoxurunlarqə toqra bolmioğan ixlarni kildi; ular barlik xəhərliridə kezət munaridin mustəhkəm korojanoqıqə «yukiri jaylar»ni yasidi. **10** Ular həmənə egiz denglərdə wə həmənə kek dərhəlnin astida «but tüwrük» wə «Axərah» buti turozudı. **11** Pərwərdigar ularning aldidin

həydəp qikarojan [yat] əlliklər qilojandək, ular həmənə «yukiri jaylar»da huxbuy yaqatti wə Pərwərdigarning oqəzipini kəltüridioğan hərhil rəzil ixlarni kilatti. **12** Gərqə Pərwərdigar ularoğa: — «Bu ixni kilmanglar!» degən bolsimu, ular butlarning kullukioğa berilip kətkənidi. **13** Pərwərdigar həmənə pəyoğəmbərlər bilən həmənə aldin kərgüqilərnin wasitisi bilən həm İsrailni həm Yəhudani agahlandırur: Rəzil yollirigərdin yenip, ata-bowilirlaroğa tapilanoğan wə kullirim bolojan pəyoğəmbərlər arkilik silərgə təstiklioğan pütün kanunoğa boysunup, Mening əmrlirim wə Mening bəlgilimilirimni tutunglar, degənidi. **14** Lekin ular kulak salmay, Pərwərdigar Hudasioğa ixənmiğan ata-bowiliri qilojandək, boyunlirini qattik kildi. **15** Ular Uning bəlgilimilirini, xundakla U ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdini wə ularoğa tapxuroğan agah-guwaqlarni qətkə kəkkən; ular ərziməs nərsilərgə əgixip, ezliri ərziməs bolup qikti; Pərwərdigar ularoğa: — Ətrapinglardiki əlliklərnin qilojinidək kilmanglar, degən dəl xu əllərgə əgixip, rəzillik kilatti. **16** Ular Hudasi bolojan Pərwərdigarning barlik əmrlirini taxlap, ezliri üqün kuyma məbudlarni, yəni ikki mozayni kuydurdi, bir «Axərah but» kıldurdi, asmandiki nuroqunlioğan ay-yultuzlaroğa bax urdi wə Baalning kullukioğa kirdi. **17** Ular ez oqulliri bilən kizlirini ottin etküzdi, palqilik wə jadugarlik ixlatti, xundakla Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilix üqün, ezlirini setip Uning oqəzipini koqojdi. **18** Xuning üqün Pərwərdigar İsrailoğa intayin əqqiklinip, ularni ez nəziridin neri kildi; Yəhudaning kəbilisidin baxça həqkəyisisi ez [zeminida] kaldurulmıdi. **19** Lekin Yəhudamu ez Hudasi Pərwərdigarning əmrlirini tutmıdi, bəlkı İsrail qikarojan qaidə-bəlgilimilərnin iqidə mangdi. **20** Uning üqün Pərwərdigar İsrailning barlik nəslini qətkə kəkti; ularni Əz nəziridin taxlioğan küniqoğa [zeminida] harlikkə qaldurup, bulangqilarning qolioğa tapxurup bərdi. **21** U İsrailni Dawutning jəmətidin tartiwəlojanidi. Ular Nibatning oqli Yəroboamni padixah kildi wə Yəroboam bolsa İsrailni Pərwərdigarning yolidin yandurup, ularni eoqir bir gunahqə patkuzup azdurdı. **22** İsrailar Yəroboamning qiloğan həmənə gunahlirida yürüp, ularidin qikmıdi. **23** Ahir berip Pərwərdigar Əz kulliri bolojan pəyoğəmbərlərnin wasitisi bilən eytkəndək, İsrailni Əz nəziridin neri kildi; İsrailar ez yurtidin Asuriyəgə elip ketilip, u yərdə bügüngə kədər turup kəldi. **24** Əmma Asuriyəning padixahı Babil, Kuttah, Awwa, Hamat wə Səfarwaimdin halkni yetkəp İsrailning ornioğa Samariyəning xəhərlirigə makanlaxturdi. Ular xuning bilən Samariyəgə igidarqilik kilip xəhərlərdə olturdi. **25** Wə xundak boldiki, ular u yərdə dəsləptə olturojinida Pərwərdigardın korqmioğanidi; Pərwərdigar ularni kiyma-jyma kilidioğan birnəqqə xirlarni ularning arisioğa əwətti. **26** Xuning bilən Asuriyəning padixahioğa həwə yetküzülüp: — Sili yetkəp Samariyəning xəhərliridə makanlaxturoğan həlklər xu yurtning ilahının qaidə-yosunlirini bilməydu; xunga U ularning arisioğa xirlarni əwətti; mana bular ularni oltürməktə, qünki halk yurtning ilahının qaidə-yosunlirini bilməydu, deyildi. **27** Xuning bilən Asuriyəning padixahı əmr kilip: — Silər u yərdin elip

kəlgən kahinlarning birini yəna u yərgə apiringlar; u u yərdə turup, ularoʻja u yurtning ilahining kaidə-yosunlirini oʻgʻatsun, — dedi. **28** Uning buyruqi bilan ular Samariyadın yetkigən kahinlarning biri kelip, Bəyt-əldə turup Pərwərdigarning qorqunqini ularoʻja oʻgʻetti. **29** Lekin xu halklarning hərbiri ez ilahlirining butlirini yasap, Samariyeliklar saloʻan «yukiri jaylar»diki ibadətgaʻlar iqigə turoʻzdi; hərbir hək ez turoʻjan xəhərdə xundak kildi. **30** Babildin kəlgənlər Sukkot-Binot degən məbudni yasidi, Kuttin kəlgənlər Nərgal butni, Hamattin kəlgənlər Axima butni, **31** Awwiyalar Nibhaz bilən Tartak butlarni yasidi; Səfarwiylar Səfarwaimdiki butliri boloʻan Adrammalək bilən Anammələkkə ez balilirini atap otta keydürdi. **32** Ular əmdi muxundak hələttə Pərwərdigardin qorqup, ez arisidiki hər türlü adamlarni əzliri üçün «yukiri jaylar»diki buthanilarda qurbanliklarni sunidoʻjan kahin kilip bekitkən. **33** Ular Pərwərdigardin qorqatti wə xuning bilən təng kaysi əldin kəlgən bolsa, xu əlning kaidə-yosunlirida ez ilahlirining kullukidimu bolatti. **34** Bügüngə kədər ular ilgiriki adətlər boyiqə mengip kəlməktə; ular Pərwərdigardin qorqmay, Pərwərdigar İsrail dər atioʻan Yakupning əwladlirioʻja tapilioʻan bəlgilimilər wə həkümlər, kanun wə əmlərgə muwapiq ix kərməydu. **35** Pərwərdigar ular bilən bir əhdə kilixip ularoʻja buyrup: — «Baxka ilahlardin qorqmay, ularoʻja səjdə kilmay yaki ularoʻja bax urmay wə ularoʻja qurbanlik kilmənglar — **36** pəkət zor kudrət wə uzatqan biliki bilən silərnı Misir zeminidin qikəroʻjan Pərwərdigardinla qorqunglar, uningəja səjdə kilinglar wə uningəja qurbanlik sununglar. **37** U silər üçün pütüküzgən bəlgilimilər, həkümlər, kanun wə əmrni bolsa, ularni əbədgiqə kəngül bəlip tutunglar; baxka ilahlardin qorqmanglar. **38** Mən silər kiləjan əhdini untumanglar ya baxka ilahlardin qorqmanglar, **39** bəlki Hudayinglar Pərwərdigardin qorqunglar; wə U silərnı həmmə düxmənlirilinglarning qolidin kutkuzidu» — degəndi. **40** Lekin ular kulak salmay, ilgiriki kaidə-yosunlarni yürgüzətti. **41** Muxu əllər xu tərکیدə Pərwərdigardin qorqatti həm oyma məbudlarning kullukida bolatti; ularning baliliri bilən balilirining balilirimu xundak kilatti; ez ata-bowiliri qandak kiləjan bolsa, ularmu bügünki küngiqə xundak kilip kəldi.

18 Elahning oqli, İsrailning padixahi Həxiyaning səltənitining üçinqi yilida, Yəhədaning [sabik] padixahi Ahazning oqli Həzəkia Yəhədaoʻja padixah boldi. **2** U padixah boləjanda yigirmə bax yaxta bolup, Yerusalemda yigirmə tokkuz yıl səltənət kildi. Uning anisining ismi Abi idi; u Zəkəriyaning kizi idi. **3** Həzəkia bolsa atisi Dawutning barlik kiləjoidək, Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanni kilatti. **4** U «yukiri jaylar»ni yokitip, «but tüwrüklər»ni qeqip «Axərah»larni kesip taxlap, Musa yasatqan mis yilanni qeqip parə-parə kilip (qünki u qəoʻkqiqə İsrailar uningəja huxbuy yakatti), uningəja «Nəhuxtan!» dəp isim koydi. **5** Həzəkia İsrailning Hudasi Pərwərdigaroʻja tayandi. Bu jəhəttə nə uningədin keyin kəlgən nə uningədin ilgiri oʻtkən Yəhəda padixahlirining arisidiki həqbiri uningəja yətməytti. **6** U Pərwərdigaroʻja qing baolınip uningəja əgixixtin qikmay, bəlki Pərwərdigar Musaoʻja buyruoʻjan əmlərnı tutatti. **7** Pərwərdigar uning bilən billə idi; u kaysila ixkə

qiksa xuningda rawajlik bolatti. U Asuriya padixahning həkimiyyətigə qarxi qikip uningəja bəkendi boluxtın yandi. **8** U Filistiyərgə hujum kilip ularni Gaza xəhiri wə uning ətrapidikini zeminlirioʻjqə, kəzət munaridin mustəhkəmə qoroʻjanioʻjqə besip məoʻlup kildi. **9** Wə xundak boldiki, Həzəkia padixahning səltənitining tətinqi yilida, yani İsrailning [sabik] padixahi Elahning oqli Həxiyaning səltənitining yettinqi yilida, Asuriyaning padixahi Xalmanəzər Samariyəgə hujum kilip uni kəmal kildi. **10** Üq yildin keyin ular xəhərnı aldi; Həzəkianing səltənitining tokkuzinqi yili, yani İsrail padixahi Həxiyaning səltənitining tokkuzinqi yilida, Samariya ixoʻjal kilindi. **11** Andin Asuriyaning padixahi İsrailarnı Asuriyəgə elip ketip, ularni Halahda, Gozandiki Həbor dəryasining boylirida wə Medialarning xəhərliridə makanlaxturdy. **12** Qünki ular ez Hudasi Pərwərdigarning awazioʻja itaət kilmidi, bəlki Uning əhdisigə, yəni Pərwərdigarning kuli Musa buyruoʻjaning həmmisigə hilaplik kildi; ular yaki kulak salmidi, yaki əməl kilmidi. **13** Həzəkia padixahning səltənitining on tətinqi yili, Asuriyaning padixahi Sənnahərib Yəhədaning barlik qoroʻjanlik xəhərlirigə hujum kilip qikip, ularni ixoʻjal kildi. **14** U waʻkitta Yəhədaning padixahi Həzəkia Laqixka adəm əwətip, Asuriyaning padixahioʻja: Mən gunahkar! Məndin qeqingəyla, üstümgə hərnəmə qüxirsilə xuni [tələymən], — dedi. Asuriyaning padixahi Həzəkiajoʻja üq yüz talant kümüx bilən ottuz talant altun tohtitip koydi. **15** Həzəkia Pərwərdigarning eyidiki wə padixahning ordisingin həzinisidiki barlik kümüxni elip bərdi. **16** Xuning bilən bir waʻkitta Yəhədaning padixahi Həzəkia Pərwərdigarning əyining ixikliridin wə əzi əslidə qəpatqan ixik kexakliridin altunni ajritip elip, Asuriyaning padixahioʻja bərdi. **17** Xu qəoʻjda Asuriya padixahi Sənnahərib Tartan, Rab-Saris wə Rab-Xakəhlirini qong qoxun bilən Laqix xəhəridin Yerusalemoʻja, Həzəkianing yenioʻja əwətti. Ular Yerusalemoʻja qikip kəldi. Qikqanda, ular kir yuoʻqulirining etizining boyidiki yolda, yukiri kələqəkning norining bəxioʻja kelip turdi. **18** Ular padixahni qəkəroʻjanda, Hilkiyaning oqli, ordini baxkuridoʻjan Eliakim, ordining diwanbegi Xəbna wə Asafning oqli, orda mirzibegi Yoahlar ularning yenioʻja kəldi. **19** Wə Rab-Xakəh ularoʻja mundak dedi: — «Silər Həzəkiajoʻja: — «Ulus padixah, yəni Asuriya padixahi sanga mundak dedi, dənglar: — Sening muxu ixəngən tayanqing zadi nemidi? **20** Sən: «Urux kilixkə tədbir-məslihətimiz həm küqimiz bar, dəysən — bu pəkət bir kuruq gap, halas! — Sən zadi kimgə tayanip mənə qarxi əktə qopisən? **21** Mana əmdi sən yeriki bar axu komux həsa, yəni Misiroʻja tayanisən. Birsı uningəja yələnsə, uning qolioʻja sanjip kirdi; Misir padixahi Pirəwngə tayanəjanlarning həmmisi xundak bolidu! **22** Əgər silər mənə: «Biz Hədayimiz boləjan Pərwərdigaroʻja tayanimiz» — desənglar, Həzəkia ezi Yəhədadakilərgə wə Yerusalemdakilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətgaʻh aldidila ibadət kilixinglar kerək» dəp, uningəja atəloʻjan «yukiri jaylar»ni həm qurbəngəhlarni yok kiliwəttioʻqu? Ular axu Pərwərdigarning yukiri jayliri əməsmidi? **23** Əmdi hazır hojayanim Asuriya padixahi bilən bir tohtamoʻja kelinglar: — «Əgər silərdə ularoʻja

mineligidək əskərlirənglar bolsa, mən silərgə ikki ming atni bikarəğa bəray!» **24** Silərdə undaqlar bolmisa, hojayinimning əməldarlığining əng kiçiqi boləjan bir ləxkər bexini kandaknu qekindürəyləysir?! Gərqə silər jəng hərwiliri wə atlarını elix üqün Misiroğa tayinisilərl!**25** Mən muxu yərnə hălək kılıx üqün Pərwərdigarsiz kəldimmu? Qünki Pərwərdigar manga: «Muxu zeminni hălək kılıxğa qıkkın» — dedi!». **26** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhə: — Pekirlirioğa aramiy tilida səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibranıy tilida səzlimisilə, gəpliri sepilda turojanlarning kulioğa kirmisun! — dedi. **27** Birək Rab-Xakəh; — Hojayinim meni muxu gəpni hojayinınglarəğa wə silərgə eytxka əwətkənmu? Muxu gəpni silər bilən birlikdə sepilda olturejanlarəğa deyixkə əwətkən əməsmu? Qünki ular əz pəkini yegüqi həm əz süydikini iqtüqi bolidul!» — dedi. **28** Andin Rab-Xakəh ibranıy tilida yukiri awaz bilən: «Uluq padixah, yəni Asuriyə padixahining səzliniri anglap koyunglar!» — dəp warqiridi. **29** — «Padixah mundak dəydu: — Həzəkıya silərnə aldap koymisun! Qünki u silərnə [padixahıng] kolidin kutkuzalmaydu. **30** Uning silərnə: — «Pərwərdigar bizni jəzmnə kutkuzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahining kolioğa qılıxup kətməydu» dəp Pərwərdigarəğa tayanduruxioğa yöl koymanglar! **31** Həzəkıyaəğa kulək salmanglar; qünki Asuriyə padixahı mundak dəydu: — Mən bilən süllilixip, mən tərəpkə ətunglar; xundak kılsanglar hərbinglər əzlinglarning üzüm baringidin həm əzlinglarning ənjür dərilihidin mewə yəysilər, hərbinglər əz su kəlkıqinglardin su iqisilə; **32** ta mən kelip silərnə buqdaylık həm xarəblık bir zeminoğa, neni, üzümzarlırı wə zəytun dərəhliri bar, həsəl qikiridioğan bir zeminoğa, yəni zemininglarəğa ohxax bir zeminoğa apirip koyoquqə yəp-iqiweringlar! Xuning bilən silər tirik kəlip, əlməysilər! Həzəkıya silərgə: — «Pərwərdigar bizni kutkuzidu» desə uningəğa kulək salmanglar! **33** Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri əz zeminni Asuriyə padixahining kolidin kutkuzəjanmu? **34** Hamat wə Arpad degən yurtlarning ilah-butliri keni? Səfarwaim, Hena wə İwwah xəhərlirining ilah-butliri keni? Ular Samariyəni mening kolumdin kutkuzəjanmu?! **35** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin əz zeminni kutkuzəjanmu zadi kim bar? Xundak ikən, Pərwərdigar Yerusəlemnə mening kolumdin kutkuzalamdu?» — dedi. **36** Əmma həlk süktü kılıp uningəğa jawabən heqkəndək bir səz kilmidi; qünki padixahıng buyruqi xuki: — «Uningəğa jawab bərmənglar». **37** Andin Hilkıyaning oşli, ordini baxkuridioğan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafing oşli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkıyaning yenioğa kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningəğa ukturdi.

19 Xundak boldiki, Həzəkıya buni angliəğanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bez bilən kaplap Pərwərdigarning ibadəthanisioğa kirdi. **2** U Hilkıyaning oşli, ordini baxkuridioğan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kaħınlarning aqsakallirini bez kaplanəjan peti Amozning oşli Yəxaya pəyojəmbərgə əwətti. **3** Ular uningəğa: — Həzəkıya mundak dəydu: — «Balılar tuşulay dəp qəloğanda anining tuşukdək həli kəlmioğandək, muxu kün awariqlik, rəsua kılindioğan,

mazək kılindioğan bir künidur. **4** Əz hojayini boləjan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazək kılıxğa əwətkən Rab-Xakəhning muxu barlık gəplirini Pərwərdigar Hundaying nazirigə elip tingxisa, bularni angliəğan Pərwərdigar Hundaying xu gəplər üqün uning dəkkisini bərməkin? Xunga kəlip qəloğan kəldisi üqün awazingni kəturüp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkıyaning hizmətkarlırı Yəxayaning aldioğa kəldi. **6** Yəxaya ularəğa: — «Hojayinınglarəğa: — Pərwərdigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahıng qaparmənlirining sən angliəğan axu Manga kupurluk kılıquqi gəpliridin kərkəma; **7** Mana, Mən uningəğa bir roħni kirgüzimən; xuning bilən u bir iəwani anglap, əz yurtioğa qaytidu. Mən unə əz zeminda turoquzup kılıq bilən əltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh əzi kəlgən yoli bilən qaytip mangoğanda, Asuriyə padixahıng Ləxix xəhəridin qeqingənlirini anglap, Libnah xəhərigə kərxı jəng kılıwatkan padixahıng yenioğa kəldi. **9** Qünki padixah: «Mana, Efiopiya padixahı Tirhəkəh sizgə kərxı jəng kılmaqı bolup yoloğa qıkti» degən həwərnə angliəğanıdi. Ləkin u yənə Həzəkıyaəğa əlqilərnə mundak hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhuda padixahı Həzəkıyaəğa mundak dəngarisaldılar: — «Sən tayindioğan Hundayingning sanga: «Yerusəlem Asuriyə padixahıng kolioğa tapxurulmaydu» deginigə aldanma; **11** mana, sən Asuriyə padixahıngning həmmə əl-yurtlarını nemə kılıjanlırini, ularni əz ilah-butlirioğa atəp hălək kılıjanlıkını angliəğansən; əmdi əzüng kutkuzulamsən? **12** Ata-bowilirim hălək kılıjan əllərnəng əz ilah-butliri ularni kutkuzəjanmu? Gozan, Həran, Rəzəf xəhəridikilərnəniq, Teləsarda turoğan Edənlərnəniq? **13** Hamat padixahı, Arpad padixahı, Səfarwaim, Hena həm İwwah xəhərlirining padixahlırı keni?»». **14** Xuning bilən Həzəkıya hətni əkəlgüqilərnəng kolidin elip oqup qıkti. Andin u Pərwərdigarning əyigə kirip, Pərwərdigarning aldioğa hətni yeyip koydi. **15** Wə Həzəkıya Pərwərdigarəğa dua kılıp mundak dedi: — «I kerublar otturisdə turoğan Pərwərdigar, İsrailning Hudasi: — Sən Əzüngdursən, jəhandiki barlık əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Əzüngdursən; asman-zeminni Yaratkuzisən. **16** I Pərwərdigar, kulikıngni təwən kılıp angliəğaysən; kəzüngni aqkəysən, i Pərwərdigar, kərgəysən; Sənnahəribnəng adəm əwətip mənggü həyat Hudani həkərtəlpə eytkən gəplirini angliəğaysən! **17** I Pərwərdigar, Asuriyə padixahlırı həkikətən həmmə yurtlarını, xularəğa bəkındi boləjan yurtlarını harabə kılıp, **18** ularning ilah-butlirini otkə taxlıwətkən; qünki ularning ilahlırı ilah əməs, bəlki insan kəli bilən yasaləjanlırı, yaqəq wə tax, xunga asuriylar ularni hălək kildi. **19** Əmdi, i Pərwərdigar Hundayimiz, jəhandiki barlık əl-yurtlarəğa Səning, pəkət Səninglə Pərwərdigar ikənlikingni bildürüx üqün, bizni uning kolidin kutkuzəğaysən!». **20** Xuning bilən Amozning oşli Yəxaya Həzəkıyaəğa səz əwətip mundak dedi: — — İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Səning Manga Sənnahərib toşurluk kılıjan duayingni anglidim. **21** Pərwərdigarning uningəğa kərita degən səzi xudurki: — «Pək kiz, yəni Zionning kızı seni kəmsitdi, Seni mazək kılıp kıldi; Yerusəlemnəng kızı kəyninggə qarəp bexini qaykaydu;

22 sən kimni mazaq kılıp kupurluk kılding? Sən kimgə karxi awazingni kətürüp, Nəziringni üstün kılding? İsrailidiki Mukəddəs Boluqıoşa karxi! **23** Əqliriling arkiplik sən Rəbni mazaq kılıp; — «Mən nuroqunlıoşan jəng hərwilirim bilən taoş qokkısıoşa, Liwan taoş baqıriliriyoşa yetip kəldimki, Uning egiz kedir dərəhlinini, esil kəriyoşaylırini kesiwetimən; Mən uning əng qət turaloşusioşa, Uning əng bük-barakşan ormanzarlıkıyoşa kirip yetimən. **24** Əzüm küduş kolap yaka yurtning süyini iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barlık dərya-əstənglırini kurutiwəttim — deding. **25** — Sən xuni anqlap bəkmioşanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bəktikənəmənki, Kədimdin tartip xəkilləndürgənmənki, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kəl'ə-koroşanlıq xəhərləni harabilərgə ayləndurdung; **26** Xuning bilən u yərdə turuwatқанlar küşsizlinip, Yərgə qaritip koyuldi, xərməndə kılındi; Ular əsiwatқан ot-qəptək, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy kurup kətkəndək boldi. **27** Biraq sening olturoşingni, ornungdin turoşingni, qikiş-kirginingni wə Manga karxi oşajirlixip kətkinengni bilimən; **28** Sening Manga karxi oşajirlixip kətkənlikningni, həkawurlixip kətkənlikningni kulikişioşa yətkənliki tūpəylidin, Mən kərmikimni burningdin ətküzimən, Yüginimni aşzingoşa salimən, Wə əzuing kəlgən yol bilən seni kəyturimən. **29** I [Həzəkıya], xu ix sanga əlamət bəxərət boliduki, Muxu yili əzlikidin əskən, İkinqi yili xulardın qikқанlar mu silərnig rikzinglar bolidu; Üqinqi yili bolsa teriyisilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardın qikқан mewiləni yəysilər. **30** Yəhuda jəmətinig kəqip kutuloşan kəldisi bolsa yənə təwəngə qarap yiltiz tartidu, Yükirioşa qarap mewə beridu; **31** Qünki Yerusalemidin bir kəldisi, Zion təoşidin kəqip kutuloşan qikiş; Samawi koxunlarınig Sərdari boloşan Pərwərdigarning otluk muhəbbiti muxuni ada kılıdu. **32** Xunga, Pərwərdigar Asuriyə pərixahı toşruluk mundak dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningə bir tal okmu ətmaydu; Nə kalkanni kətürüp əldioşa kəlməydu, Nə uningə qarita kaxalar nimu yasimaydu. **33** U kəysi yol bilən kəlgən bolsa, U yol bilən kəytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar, **34** — Qünki Əzüm üqün wə Mening kulum Dawut üqün uni ətrapidiki sepildək qoşdap kutkuzimən». **35** Xu kəqə xundək boldiki, Pərwərdigarning Pərixisisi qikiş, Asuriyəliklərnig bargahıda bir yüz səksən bəx ming əskəni urdi; mana, kixilər ətigəndə ornidin turoşanda, ularning həmmisining əlgənlikini kərdi! **36** Xunga Asuriyə pərixahı Sənnəherib qekinip, yoloşa qikiş, Ninəwə xəhərigə kəytip turdi. **37** Wə xundək boldiki, u əz buti Nisrokning buthanisida uningə qokunuwatқanda, oşulliri Adramməlak həm Xarezər uni kiliqlap əltürüwətti; andin ular bolsa Ararat dəgən yurtқа kəqip kətti. Uning oşli Esarhəddon uning ornida pərixahı boldi.

20 Xu künlərdə Həzəkıya əjəl kəltürgüqi bir kəsəlgə muptila boldi. Amozning oşli Yəxaya pəyoşəmbər uning kəxiəşə berip, uningə: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — — Əyüing toşruluk wəsiyət kılış; qünki əjəl kəldi, yaxımaysən» — dedi. **2** [Həzəkıya] bolsa yüzini tam tərəpkə kılıp Pərwərdigarğa dua kılıp: —

3 I Pərwərdigar, Sening əldingda mening həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlikimni, nəzirig əldingda durus boluşan ixləni kılışanlıkimni əsləp kəyoşaysən, — dedi. Wə Həzəkıya yioşlap ekıp kətti. **4** Yəxaya qikiş ordidiki ottura həyoşioşa yətməstə, Pərwərdigarning səzi uningə yetip mundək deyildi: — **5** Yenip berip həkikəting baxlamqisi Həzəkıyoşa mundək dəgin: — «Pərwərdigar, atəng Dawutning Hudasi mundək dəydu: — «Duayingni anqlidin, kəz yaxlırignı kərdüm; mana, Mən seni səkəytimən. Üqinqi künidə Pərwərdigarning əyigə qikişən. **6** Künliriggə Mən yənə on bəx yil koximən; xuning bilən Mən seni wə bu xəhəni Asuriyə pərixahingni kolidin kutkuzimən; Əzüm üqün wə kulum Dawut üqün Mən bu xəhəni ətrapidiki sepildək qoşdaymən. **7** (Yəxaya bolsa: — «Ənjür pəxkili təyyarlanglar, dedi. Ular uni elip kelip, yarısioşa qaplıwıdı, u səkəydi. **8** Həzəkıya Yəxayadin: Pərwərdigar meni səkəytip, üqinqi küni uning əyigə qikişanlıkimni ispatlaydıoşoşa kəndək bəxərətlik əlamət bolidu) — dəp sorioşanıdı. **9** Yəxaya: — Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəz mən kılıdıoşanlıkini sanga ispatlax üqün Pərwərdigardın xundək bəxərətlik əlamət boliduki, sən kuşaxning pələmpəy üstigə qixkən sayısining on bəşkuş əldioşa mengixi yaki on bəşkuş kəynigə yenixini halamsən? — dedi. **10** Həzəkıya: Kuşax sayısining on bəşkuş əldioşa mengixi əsan; sayə on bəşkuş kəynigə yənsun, dəgənədi. **11** Xuning bilən Yəxaya pəyoşəmbər Pərwərdigarğa nıdə kildi wə U kuşaxning Aħəz pərixahı kuroşan pələmpəy bəşkuşiliri üstigə qixkən sayısını yəndurup, on bəşkuş kəynigə mangdurdy. **12** Xu pəyttə Baladanning oşli Babil pərixahı Merodək-Baladan, Həzəkıyanı kəsəl bolup yetip kəptu, dəp anqlap, hətlər hədiyə bilən əwətti. **13** Həzəkıya bolsa əqlilərnig gəpini tingxəp, ularoşa barlık həzinə-əmbərlirini, kümüxni, altunni, dora-dərmanları, sərhil mayları, sawut-qorallar əmbiridiki həmmi wə baylıqlirining barlıkını kərsətti; ordisi wə pütkül pərixahlıki iqidik nərsilərdin Həzəkıya ularoşa kərsətməniq birimu kəlmədi. **14** Andin Yəxaya pəyoşəmbər Həzəkıyaning əldioşa berip, uningdin: — «Muxu kixilər nəmə dedi? Ular seni yoxlaxқа nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkıya: — «Ular yırək bir yurttin, yəni Babilin kəlgən» dedi. **15** Yəxaya yənə: — «Ular ordangda nəmini kərdi?» dəp soridi. Həzəkıya: — «Ordəmdə bəx nərsiləni ular kərdi; baylıqlirinning arisidin mən ularoşa kərsətmigən birimu kəlmədi» — dedi. **16** Yəxaya Həzəkıyoşa: Pərwərdigarning səzini anqlap kəyoşin: — **17** — Mana xundək künlər kəliduki, ordangda bəx nərsilər wə bügüngə kədar əta-bowiliring toşlap, səkəp kəyoşan həmmə Babiləşə elip kətilidu; həq nərsə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar. **18** — Həmədə Babiliklər oşullirignı, yəni əzuingdin boluşan əwəldirignı elip kətidu; xuning bilən ular Babil pərixahingni ordisida əşwəp bolidu. **19** Həzəkıya əmədi əz-əzigə «Əz künlirimdə bolsa əman-tinqlik, Hudaning həkikət-wəpalıki bolmamdu?», dəp Yəxayaşə: — «Siz eytkən Pərwərdigarning muxu səzi yaxhi ikən» — dedi. **20** Həzəkıyaning bəşqə əməlliri, jümlidin uning səltənətinig kudriti, uning kəndək kılıp xəhərgə su təminləx üqün kəl, xundəkla su əpidioşan nör yəşioşanlıki «Yəhuda pərixahlirining

tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Həzəkiaya ata-bowilirining arisida uhlidi; oqli Manassəh ornida padixah boldi.

21 Manassəh padixah bolqanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemda əllik bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Həfzibah idi. **2** U Pərwərdigar Israillarning aldidin həydəp qikiriwətkən yat əlliklərnin yirginqlik adətlirigə ohxax ixlar bilən Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kildi. **3** U atisi Həzəkiaya buzup yokaqtan «yukiri jaylar»ni kaytidin yasatti; u Baaloja atap kurbangahlarni saldurup, Israillning padixahi Ahab kilqandək bir Axərah məbud yasidi; u asmandiki nurojunliqan ay-yultuzlaroja bax urdi wə ularning kulluqiqa kirdi. **4** U Pərwərdigarning eyidimu kurbangahlarni yasatti. Xu ibadəthana toqruluk Pərwərdigar: Mən Yerusalemda Mening namimni koyimən, degənidi. **5** U Pərwərdigarning eyining ikki həylisida «asmanning koxuni»oja kurbangahlarni atap yasatti. **6** Oz oqlini ottin etküzdi; jadugərlik bilən palqilik ixlətti, əzigə jinkəxlər bilən əpsunqilarni bekitti; u Pərwərdigarning nəziridə san-sanaksiz rəzillikni kilip uning oqəzipini kəzojdi. **7** U yasatkan «Axərah» oyma məbudni [Hudaning] eyigə koydi. Xu ey toqruluk Pərwərdigar Dawutka wə uning oqli Sulaymanoja: — «Bu eydə, xundakla Israillning həmmə kəbililirining zeminliri arisidin Mən tallioqan Yerusalemda Əz namimni abdiqə kaldurimən; **8** əgər Israil pəkət Mən ularja tapilioqan barlik əmrlərgə, yəni Əz kulum Musa ularoja buyruqan barlik qanunoja muwapik əməl kilixka kengil koysila, Mən ularning putlirini ata-bowilirioja təksim kiləjan bu zemindin kaytidin neri kilmaymən», degənidi. **9** Lekin ular kulak salmaytti; xunglaxkimu, Manassəh ularni xundak azdurdiki, ular Pərwərdigar Israillarning aldidin həlak kiləjan yat əlliklərdin axurup rəzillik kilatti. **10** Xunga Pərwərdigar Əz kulliri boləjan pəyoəmbərlərnin wasitisi arkilik mundak dedi: — **11** Yəhudaning padixahi Manassəh bu yirginqlik ixlarni kilip, hətta uningdin ilgiri etkən Amoriylar kiləjan barlik rəzillikdin ziyadə rəzillik kilip, uning butliri bilən Yəhudanimu gunahka azduruqini üqün **12** Israillning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Yerusalem bilən Yəhudaning üstigə xundak balay'apət kəltürimənki, kimki uni anglisila kulakliri zingildap ketidu. **13** Mən Samariyəni əlqigən tana wə Ahabning jəmətini təkxürgən tik əlqigüq yip bilən Yerusalemmi təkxürtimən; kixi qəqini qaykap sürtkəndin keyin düm kəmtürüp kəyoqəndək, Yerusalemmi qaykap örtümən. **14** Mən mirasimning kəloqanliridinnu waz keqip, düxmənliirining kəlioja tapxurimən; ularni həmmə düxmənliirigə bulangtalang obyektə wə olja kilip berimən; **15** Qünki ular Mening nəzirimdə rəzil bolqanni kilip, ularning ata-bowiliri Misirdin qikқан күндin tartip bügüngiqə oqəzipimni kəzojap kəldi». **16** Manassəh əmdi pütkül Yerusalemmi bir qetidin yanə bir qetigiqə kanoja toldurup, kəp nahək kan təkküzdi wə ohxaxla əzi kiliwatqan gunah bilən Yəhudalarni azdurup, ularning Pərwərdigarning nəziridiki rəzillikni kilixioja səwəb boldi. **17** Manassəhning baxka ixliri həm kiləjanliirining həmmisi, jümlidin u sadir kiləjan gunah «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən

əməsmidi? **18** Manassəh ata-bowilirining arisida uhlidi wə əz əyining beoqida, yəni Uzzahning beoqida dəpnə kilindi. Andin oqli Amon uning ornida padixah boldi. **19** Amon padixah bolqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemda ikki yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Məxulləmət idi; u Yotbahlik Həruzning kizi idi. **20** Amon atisi Manassəh kiləjandək Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kilatti. **21** U atisi mangoqan barlik yollarda mangatti; u atisi kulluqiqa boləjan butlarning kulluqiqa bolup, ularoja səjdə kilip, **22** Pərwərdigarning yolida yürməy, əz ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarni tərk kildi. **23** Əmdi Amonning hizmətkarliri padixahni kəstləp, uni əz ordisida əltürdi. **24** Lekin yurt həlki Amon padixahni kəstligənlərnin həmmisini əltürdi; andin yurt həlki uning ornida oqli Yosiyani padixah kildi. **25** Amonning baxka ixliri həm kiləjanliirining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **26** U Uzzahning beoqida əz kəbrisidə dəpnə kilindi. Andin oqli Yosiya uning ornida padixah boldi.

22 Yosiya padixah bolqanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Yədidah idi; u Bozkatlik Adayaning kizi idi. **2** Yosiya Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni kilip, hər ixta atisi Dawutning barlik yolida yürüp, nə ongoja nə soləja qətnəp kətmidi. **3** Padixah Yosiya səltənətinin on səkkizinci yilida, padixah Məxulləmnin nəwrisi, Azaliyaning oqli katip Xafanni Pərwərdigarning eyigə əwətip: **4** «Bax kahin Hilkəyaning kəxioja qikqip xuni buyruqinki, u Pərwərdigarning eyigə elip kəlingən, dərwəziwənlər həlktin yiojqan pulni sanisun. **5** Andin ular Pərwərdigarning eyini ongxaydioqan ixlarni nəzarət kiləjuqi ixqilaroja tapxurup bərsun. Bular həm Pərwərdigarning eyidiki buzuloqan yərlərnə ongxaxka eydə ixligüqilərgə, yəni yəoqxqular, tamqilar wə taxtiraxlaroja bərsun. Ular muquq pul bilən əyni ongxaxka lazim boləjan yəoqəq bilən oyuloqan taxlarni setiwəlsun, degin» — dedi. **7** Lekin ularning kəlioja tapxuruloqan pulning həsabi kilinmidi. Qünki ular insap bilən ix kilatti. **8** Bax kahin Hilkəya katip Xafanoja: — Mən Pərwərdigarning eyidə bir Təwrat kitabini taptim, dedi. Xuni eytip Hilkəya kitabni Xafanoja bərdi. U uni oqudi. **9** Andin keyin katip Xafan padixahning kəxioja berip padixahka həwər berip: — Hizmətkarliri ibadəthanidiki pulni yioqip Pərwərdigarning eyini ongxaydioqan ix bəxilirining kəllirioja tapxurup bərdi, dedi. **10** Andin katip Xafan padixahka: Hilkəya manga bir kitabni bərdi, dedi. Andin Xafan padixahka uni oqup bərdi. **11** Wə xundak boldiki, padixah Təwrat kitabining səzliirini anglijoqanda, əz kiyimlirini yirtti. **12** Padixah Hilkəya kahin bilən Xafanning oqli Ahikəmoja, Mikəyaning oqli Akbor bilən Xafan katipka wə padixahning hizmətkari Asəyoja buyrup: — **13** Berip mən üqün wə həlk üqün, yəni pütkül Yəhudadikilər üqün bu tepiloqan kitabning səzliiri toqrusida Pərwərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabning səzliirigə, uningdiki bizlərgə pütülgənliirigə əməl kilixka kulak salmioqanlıki tūpəyildin Pərwərdigarning bizgə kəzojəloqan oqəzipi intayin dəlxətlək, dedi. **14** Xuning bilən Hilkəya kahin, Ahikam, Akbor, Xafan wə Asəyalar

Harhasning nəwrisi, Tikwahning oqli kiyim-keqək begi Xallurning ayali ayal pəyojəmbər Huldahning kəxiəja berip, uning bilan sezləxti. U Yerusalemlə xəhərinə ikkinəqi məhəllisidə olturattı. **15** U ularəja mundək dedi: — İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundək dəydu: — «Silərni əwətkən kixigə mundək dənglar: — **16** Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana Mən Yəhədaning padixahı oquəjan kitabning həmmə səzlinəni əməlgə axurup, bu jayəja wə bu yərdə turoquqlarəja balayi'apət qūxūrimən. **17** Qūnki ular Məni taxlap, baxkə ilahlarəja huxbuy yekip, kəllirining həmmə ixliri bilən Mening aqqikimni kəltürdi. Uning üqün Mening kəhrim bu yərgə karap yandi həm eqürilməydu. **18** Ləkin silərni Pərwərdigardin yol soriojili əwətkən Yəhədaning padixahıəja bolsa xundək dənglar: Sən angliəjan səzlər toəjrisidə İsrailning Hudasi Pərwərdigar xundək dəydu: — **19** Qūnki kənglūng yuxmak bolup, muxu jay wə uningdə turoquqlarning wəyrənə wə lənətkə aylandurulidəianliki toəjrisidə ularni əyibləp eytkən səzlinimni angliəjiningdə, Pərwərdigarning aldidə ezūngni təwən kilip, kiyimlirini yirtip, Mening aldimdə yiojliəjini üqün, Mənmə duayingni anglidim, dəydu Pərwərdigar. **20** Buning üqün seni ata-bowiliring bilən yiojliəxkə, əz kəbrənggə aman-hatirəmlik iqidə berixkə nesip kilimən; sening kəzliring Mən bu jay üstigə qūxūridəjan barlik külətlərni kərməydu». Ular yenip berip, bu həwərni padixahkə yətküzdi.

23 Padixah adəmlərni əwətip, Yəhəda bilən Yerusalemlə həmmə aqsakallirini əz kəxiəja qakirtip kəldi. **2** Padixah Pərwərdigarning əyigə qikti; barlik Yəhədadiki əz kixilər wə Yerusalemdə turuwatqanlarning həmmisi, kahinlar bilən pəyojəmbərlər, yəni barlik hək, əng kikiqidin tartip qəngiojə həmmisi uning bilən billə qikti. Andin u Pərwərdigarning əyidə tepilojan əhdə kitabining həmmə səzlinəni ularəja oqup bərdi. **3** Padixah tüwrükning yenidə turup Pərwərdigarning aldidə: — Pərwərdigarəja əgixip pütün kəlbim wə pütkül jenim bilən Uning əmrlirini, həküm-guwahlıkliri wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütüləjan əhdigə əməl kilimən dəp əhdigə əzini baqlidi. Xuning bilən həkning həmmisimə əhdə aldidə turup uningəja əzini baqlidi. **4** Andin keyin padixah bax kahin Hilkija bilən orun basar kahinlarəja wə həm dərwəziwənlərgə: — Baaloja, Axərah butioja wə əsmanning barlik kəxunioja atap yasaləjan barlik əswab-üşkūnilərni Pərwərdigarning əyidin qikiriwətinglar, dəp əmr kildi; u bularni Yerusalemlə sirtidə, Kidron etizlikidə kəydürdi wə küllirini Bəyt-Əlgə elip bardi. **5** U Yəhəda padixahlırining Yəhəda xəhərliridiki «yukiri jaylar»də həmdə Yerusalemlə ətraplırیدiki «yukiri jaylar»də huxbuy yanduruxkə tikligən but kahinlirini, xuningdək Baaloja, kuyaxkə, ayəja, yultuz türkümlirigə həmdə əsmanning barlik kəxunioja huxbuy yakquqlarni ixtin həydiwətti. **6** U Pərwərdigarning əyidin Axərah butni elip qikip Yerusalemlə sirtioja elip berip, Kidron jiləjioja apirip xu yərdə kəydürüp kukum-talkən kilip ezip, tojisinə addiy pukralarning kəbriliri üstigə qeqiwətti. **7** Andin u Pərwərdigarning əyigə jaylaxkən bəqqiwəzlarning turaləjulirini qekip ojulatti;

bu əylərdə yənə ayallar Axərah butkə qedir tokuytti. **8** U Yəhəda xəhərliridin barlik kahinlarni qakirtip, əzigə yiojdi. Andin u Gəbadin tartip Bəə-Xəbaəjə kahinlar huxbuy yakidəjan «yukiri jaylar»ni buzup buləjiwətti; u «dərwəzilərdiki yukiri jaylar»ni qekip buzdi; bular «Xəhər baxlik Yəxuaning kuwik»ning yenidə, yəni xəhər kuwikəja kirix yolinəng sol təripidə idi **9** (əmdə «yukiri jaylar»diki kahinlarning Yerusalemdə Pərwərdigarning kurbangahıəja qikixi qəkləngəndi; ləkin ular dawamlıq əz kəridəxliri bilən birgə pitir nanlardin yeyixigə muyəssər idi). **10** Yosija həkim əz oqli yakı kizini Moləkkə atap ottin ətküzimən dəp, Hinnomning oqjiləng jiləjisidiki Toftənimə buzup buləjiwətti. **11** Pərwərdigarning əyigə kiridəjan yolning əojizidə Yəhəda padixahlıri kuyaxkə təkdim kilip kəyojan atalarni xu yərdin yətkəp, «kuyax harwilirni» otta kəydürdi (ular [ibadəthaning] həyiliriəja jaylaxkən, Natan-Mələk dəgən əojwəning əyining yenidə turattı). **12** Padixah yənə Yəhəda padixahlıri Ahəzning balihanisining əgzisidə saldurəjan kurbangahlarni wə Manassəh Pərwərdigarning əyining ikki həyilisiəja yəsətkən kurbangahlarni qekip kukum-talkən kiliwətti; u ularning tojisinə u yərdin elip, Kidron jiləjioja qeqiwətti. **13** İsrailning padixahı Sulayman Yerusalemlə məxrik təripigə wə «Halak tojə»ning jənubiəja Zidonilarning yirginəlik buti Axtarot, Moabiyarning yirginəlik buti Kemox wə Ammonlarning yirginəlik buti Milkomoja atap yəsətkən «yukiri jaylar»nimə padixah buzup buləjiwətti. **14** U but tüwrüklərni parqilap, Axərah butlirini kesip yiktip, ular turojan yərlərni adəm səngəkliri bilən tuldurdi. **15** U yənə İsrailni gūnahkə putlaxturojan, Nibatning oqli Yəroboam Bəyt-Əldə saldurəjan kurbangah bilən «yukiri jay»ni, ularni buzup qakti, andin keyin «yukiri jay»ni kəydürüp kukum-talkən kiliwətti, Axərah butinimə kəydürüwətti. **16** Yosija burulup karap, taəjdiki kəbrilərni kərtip, adəm əwətip kəbrilərdiki səngəklərni kolap qikirip, kurbangah üstidə kəydürdi, xu yol bilən uni buləjiwətti. Bu ixlar Pərwərdigarning kalamini yətküzüp, dəl ularni aldin'ala bəxəət kilip jakarlıəjan Hudaning adimining səzining əməlgə axuruluxi idi. **17** Andin Yosija: Kəz aldimdiki bu kəbrə tuxi kimning? — dəp soridi. Xəhərdikilər uningəja: Bu Yəhədadin kəlgən, silining Bəyt-Əldiki kurbangahni buzojan muxu ixlirini bəxəət kiləjan Hudaning adimining kəbrisi ikən, dedi. **18** Yosija: — Uni kəyojunglar, həkim uning səngəklirini midirlətmisən, dəp buyrudi. Xuning bilən ular uning səngəkliri bilən Samariyədin kəlgən pəyojəmbərnəng səngəklirigə həkimni təgküzmidə. **19** Andin Yosija İsrailning padixahlıri Pərwərdigarning əjəzipini kəzojəjan, Samariyədin xəhərliridə yəsətkən «yukiri jaylar»diki barlik əylərni qakti; u ularni Bəyt-Əldə kiləndək kilip, yokatti. **20** U u yərlərdiki «yukiri jaylar»əja has boləjan həmmə kahinlarni kurbangahning üstidə əltürüp, kurbanlık kildi, andin ularning üstigə adəm səngəklirini kəydürdi; u ahirdə Yerusalemoja yenip bardi. **21** Padixah barlik həkə həkə yarlik qəxūrip: — Bu əhdə kitabidə pütüləndək, Hudayinglar Pərwərdigarəja «ətip ketix həyti»ni ətküzənglar, dəp buyrudi. **22**

«Batur ҳakimlar» Israilning üstidirin ҳeküm sürgән künlärdin tartip, nә Israil padixahlirining waqtirlirida nә Yәhuda padixahlirining waqtirlirida undak bir «өtip ketix heyti» өtküzilüp bakmioqanidi; **23** Yosiya padixahning sәltәnitining on sәkkizinçi yilida, Pәrwәrdigarоja atap bu «өtip ketix heyti» Yerusalemda өtküzildi. **24** Xuningdәk Yosiya Yәhuda yurtida wa Yerusalemda pәyda bolоjan jinkaxlәр wә palqilarni, tәrafim mәbudliri, hәrkandak butlar wә barliқ baxka lәnәtlik nәrsilәrni zemindin yoқatti. Uning xundak kilixining mәksiti, Hilkija kahin Pәrwәrdigarning өyidin tapkan kitabda hatirlәngән Tәwrattiki sөzlәrgә әmәl kilixitin ibarәt idi. **25** Uningdәk Musaоja qixürülgән kanunоja intilip pütün kalbi, pütün jeni wә pütün küqi bilән Pәrwәrdigarоja kaytip, өзini beoixiloqan bir padixah uningdin ilgiri bolmioqanidi wә uningdin keyinmu uningоja ohxaq birsi bolup bakmidi. **26** Lekin Pәrwәrdigarning aqiqi Manassәhning Özini rәnjitkән barliқ rәzillikliri tüpәylidin Yәhudaоja tutaxkandin keyin, Özining xiddәtlik oјәzipidin yanmidi. **27** Pәrwәrdigar: — Israilni taxloqandak Yәhudanimu Öz közümdin neri kilimән wә Özüm talliojan wә xәhәr Yerusalemmi wә Mән: — «Mening namim xu yәrdә bolidu» degән ox ibadәthanani tәrk kilimән, dedi. **28** Yosiyaning baxka әmalliri hәм kilоqanlirining hәmmisi «Yәhuda padixahlirining tarih-tәzkiriliri» degән kitabda pütülgән әmәsmidi? **29** Uning künliridә Misirning padixahi Pirәwn-Nәko Asuriyәning padixahоja hujum qilоjili Әfrat dәryasiоja bardi. U qaojda Yosiya padixah Pirәwn bilән soқuxuxka qikti; lekin Pirәwn uni kәrüp Mәgiddoda uni өltürdi. **30** Hizmәtkarliri uning өlükini jәng hәrwisioja selip Mәgiddodin Yerusalemoja elip kelip, uni ez kәbrisidә dәpna kildi. Yurt hәlki Yosiyaning oojli Yәhoahazni mәsil kilip, atisining ornida padixah kildi. **31** Yәhoahaz padixah bolоjanda yigirmә üq yaxta bolup, üq ay Yerusalemda sәltәnәt kildi. Uning anisining ismi Hәmutal idi; u Libnahliқ Yәrәmiyaning kizi idi. **32** Yәhoahaz bowiliri barliқ kilоqanliridәk, Pәrwәrdigarning nәziridә rәzil bolоjanni kildi. **33** Әmdi Pirәwn-Nәko uning Yerusalemda sәltәnәt kilmasliki üqün, uni Hamat yurtidiki Riblahda solap koydi wә [Yәhuda] zeminoja yüz talant kümüx bilән bir talant altun selik qixürdi. **34** Andin Pirәwn-Nәko Yosiyaning oojli Eliakimni atisining ornida padixah kilip, ismini Yәhoakimoja өзgәrtti. U Yәhoahazni ezi bilән Misiroja elip kәtti; Yәhoahaz Misiroja kelip xu yәrdә өldi. **35** Yәhoakim kümüx bilән altunni Pirәwnгә bәrdi; lekin Pirәwnning xu buyrukini ijra kilip pulni tapxurux üqün yurtka hәрbir adәmning qamioja qarap baj-alwan kojoqanidi; altun wә kümüxni u yurtning hәlkidin, hәrbirigә salоjan elqәm boyiqә Pirәwn-Nәkoja berixka yoқqanidi. **36** Yәhoakim padixah bolоjanda yigirmә bәx yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda sәltәnәt kildi. Uning anisining ismi Zibidah idi; u Rumahtliқ Pәdayaning kizi idi. **37** Yәhoakim bowiliri barliқ kilоqanliridәk Pәrwәrdigarning nәziridә rәzil bolоjanni kilatti.

24 Uning künliridә Babilning padixahi Nebokadnәsar [Yәhudaоja] hujum kilixka qikti; Yәhoakim uningоja üq yilojqә bekindi boldi, andin uningdin tenip uning hөkümranliқoja qarxi qikti. **2** Xu

wakjtlarda Pәrwәrdigar uningоja hujum kilixka Kaldiyәr bulangqilar xaykisi, Suriyәlәр bulangqilar xaykisi, Moabiylar bulangqilar xaykisi, wә Ammoniylar bulangqilar xaykilirini kojojidi; u ularni Yәhudani hәlak kilix üqün kojojidi. Bu ixlar Pәrwәrdigar Öz külliri bolоjan pәyojambәrlәр arқilik agah kilоjan sөz-kalamining әmәlgә axuruluxi idi. **3** Dәrwәkә Pәrwәrdigarning eytkinidәk, Manassәhning qumahliri tüpәylidin Yәhudani Öz kezliridin neri kilix üqün, bu ixlar ularning bexioja qüxti. **4** Qünki [Manassәhning] nahәk қan tәkup, Yerusalemmi nahәk қanlar bilән toldurojini tüpәylidin, Pәrwәrdigar [Yәhudalarni] әpu kilixka kәngli unimaytti. **5** Yәhoakimning baxka ixliri hәм kilоqanlirining hәmmisi «Yәhuda padixahlirining tarih-tәzkiriliri» degән kitabda pütülgән әmәsmidi? **6** Yәhoakim ata-bowilirining arisida uhildi; oojli Yәhoakin uning ornida padixah boldi. **7** Misirning padixahi bolsa ez yurtidin ikkinçi qikhmidi. Qünki Babilning padixahi «Misir еқini»din tartip Әfrat dәryasiоjqә bolоjan Misir padixahоja tәwә zeminni tartiwalоjani. **8** Yәhoakin padixah bolоjanda on sәkkiz yaxta bolup, üq ay Yerusalemda sәltәnәt kildi. Uning anisining ismi Nәhuxta idi; u Yerusalemlik Әlnatanning kizi idi. **9** Yәhoakin atisining barliқ kilоqanliridәk Pәrwәrdigarning nәziridә rәzil bolоjanni kildi. **10** Babilning padixahi Nebokadnәsarning sәrdarliri Yerusalemoja jәng qilоjili qikip, xәhәrni қamal kildi. **11** Uning sәrdarliri xәhәrni қamal kilip turojanda Nebokadnәsar өзimu xәhәrning sirtioja qikti. **12** Andin Yәhudaning padixahi Yәhoakin bilән anisi, barliқ hizmәtkarliri, әmәldarliri wә aojwatliri Babil padixahning aldioja qikip uningоja tән bәrdi. Xundak kilip Babilning padixahi өз sәltәnitining sәkkizinçi yilida uni әsir kilip tutti. **13** Nebokadnәsar Pәrwәrdigarning eyidiki barliқ hәzinilәр bilән padixahning ordisidiki hәzinilәrni elip kәtti; Pәrwәrdigar agah bәrginidәk, u Israilning padixahi Sulayman Pәrwәrdigarning ibadәthanisi üqün yasatқан hәmmә altun қаqa-әswablarni kesip sәkti. **14** Yerusalemming barliқ ahalisini, jümlidin hәmmә әmәldarlar, hәmmә batur palwanlar, jәmiy bolup on ming әsirni wә barliқ hünәrwәnlәр wә tәmürqilәrnimu elip kәtti; yurttiki hәlқtin әng namratlardan baxka hәqkim қalmidi. **15** U Yәhoakinni Babilоja elip kәtti wә xuningdәk padixahning anisini, padixahning ayallirini, uning aojwatliri wә yurttiki mөtiwәrlәrni әsir kilip Yerusalemdin Babilоja elip bardi. **16** U batur-palwanlarning hәmmisini (yәtta ming idi), hünәrwән wә tәmürqilәrni (jәmiy bir ming idi) — bularning hәmmisi jәnggiwar adamlar bolup, Babilning padixahi ularni әsir kilip, Babilоja elip kәtti. **17** Andin Babilning padixahi Yәhoakinning taоjisi Mattaniyani uning ornida padixah kilip, uning ismini Zәdәkiyaоja өзgәrtti. **18** Zәdәkiya padixah bolоjanda yigirmә bir yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda sәltәnәt kildi. Uning anisi Libnahliқ Yәrәmiyaning kizi bolup, ismi Hәmutal idi. **19** Zәdәkiya Yәhoakimning barliқ kilоjinidәk, Pәrwәrdigarning nәziridә rәzil bolоjanni kilatti. **20** Pәrwәrdigarning Yerusalemoja hәм Yәhudaоja қaratқан oјәzipi tüpәylidin, Pәrwәrdigar ularni Öz huzuridin

haydiwatküqə bolqan arilikta, təwəndiki ixlar yüz bərdi: — awwal, Zədəkiya Babil padixahıqə isyan kətürdi.

25 Andin xundak boldiki, uning səltnətinining tokkuzinçı yili, oninçı aynıng oninçı küni Babil padixahı Nebokədnəsar pütkül qoxunioqə yetəqkılık kılıp Yerusalemoqə hujum kılıxka kəldi; həmdə uni qorxiwelip bargah kurup, uning ətrapida qaxa-potəylərnı kuxurtı. **2** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinçı yilioqə muhasiridə turdi. **3** Xu yili tətinqi aynıng tokkuzinçı küni xəhərdə eojır kəhəqtılık həmmını başqan wə zemindikilər üqünmu heq ax-ozuk qəlmioqanıdi. **4** Xəhər sepili bəsildi; barlık jənggiwar ləxkərlər qaçmaqçı bolup, tün keqidə bədər tikiwetixti. Ular padixahning baqısqısqə yeqin «ikki sepil» arilikidiki dərwezidin ketixti (kaldiyələr bolsa xəhərnıng həryenida turatti). Ular [İordan jiləsidiki] «Arabah tüzənglikini» boylap keqixti. **5** Ləkin kaldiyələrnıng qoxuni padixahni kooqlap Yeriho tüzənglikidə Zədəkiyoqə yetixti; uning pütün qoxuni uningdin tarqılıp kətkənidi. **6** Wə ular padixahni tutup, Riblah xəhərigə, Babil padixahning aldioqə apardı; ular xu yərdə uning üstigə həküm qıqardı. **7** [Babil padixahı] Zədəkiyaning oşullirini uning kəz aldida kətl kildi; andin Zədəkiyaning kəzlrini oyuwattı; u uni mis kixənlər bilən baqlap, Babiləqə elip bardı. **8** Wə bəxinçı aynıng yəttinçı künidə (bu Babil padixahı Nebokədnəsarnıng on tokkuzinçı yili idi) Babil padixahning hizmətkari, pasiban begi Nebozar-Adan Yerusalemoqə yetip kəldi. **9** U Pərwərdigarnıng əyini, padixahning ordısını wə xəhərdiki barlık əylərnı köydüriwattı; barlık bəhəywət imarətlərgə u ot qoyup köydüriwattı. **10** Wə pasiban begi yetəqkılıkidiki kaldiyələrnıng pütkül qoxuni Yerusalemnıng ətrapidiki pütkül sepilini ərüwattı. **11** Pasiban begi Nebozar-Adan xəhərdə qəloqan baxka kixilərnı, Babil padixahı tarəpkə keqip təslim boləqanlarnı wə qəloqan hünərwənlərnı əsir kılıp ularni elip kətti. **12** Ləkin pasiban begi zemindikı əng namratlarnıng bir kismını üzümzarlıqlarnı pərwix kılıxka wə terikqılık kılıxka qəldurdi. **13** Kaldiyələr Pərwərdigarnıng əyidiki mistin yasəloqan ikki tüwrukni, das təgliklirini wə Pərwərdigarnıng əyidiki mistin yasəloqan «dengizni» keqip, barlık mislirini Babiləqə elip kətti. **14** Ular yənə [ibadətə ixlitilidioqan] idixlar, gürjək-bəlgürjəklər, lahxiqirlər, piyalə-təhsilər həm mistin yasəloqan barlık əswablarnı elip kətti; **15** huxbuydanlar wə qəqılarnı bolsa, altundin yasəloqan bolsimu, kümüxtin yasəloqan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **16** Wə Sulayman [padixah] Pərwərdigarnıng əyi üqün mistin yasətqan ikki tüwruk wə «dengizni», xundakla das təgliklirini elip kətti; bu mis saymanlarnıng eojırılıqını ələx mumkin əməs idi. **17** Birinçı tüwrukning egizliki on səkkiz göz, uning üstidiki taji bolsa mis bolup, egizliki üç göz idi; uning pütün aylanmisi tor xəklidə həm anar nushisida bezəlgənidi, həmmisi mistin idi; ikkinçı tüwrukmu uningəqə ohxax bolup, umu anar nushisida bezəlgənidi. **18** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kahin Seraya, orunbasar kahin Zəfaniya wə ibadəthanidiki üç nəpər ixikbəkərnimu əsirgə aldi. **19** U xəhərdin ləxkərlərnı baxquridioqan bir əqwat əməldarnı, xəhərdin tapqan orda məslihqəqiliridin bəxini, yərlək həlkni ləxkərlikkə tizimlioqı, yəni

qoxunıng sərdarınıng katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlək kixini tutti. **20** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularnı Babil padixahning aldioqə, Riblahəqə elip bardı. **21** Babil padixahı Hamat zemindikı Riblahda bu kixilərnı kılıqlap ətürüwattı. Xu yol bilən Yəhuda əz zemindin sürgün kılındı. **22** Yəhuda zemində qəloqan kixilərnı, yəni Babil padixahı Nebokədnəsar kalduroqan kixilərnı bolsa, u ularni idarə kılıx üqün, ularning üstigə Xafannıng nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyani təyinlidi. **23** Dalada qəloqan Yəhudanıng ləxkər baxlıqlıri həm ləxkərliri Babil padixahning Xafannıng nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyanı zemin üstigə həkümranlık kılıxka bəlgilənlirini anglap kəldi; xuning bilən [bu ləxkər baxlıqlıri adəmliri bilən] Mizpah xəhərigə, Gədaliyaning yenioqə kəldi; baxlıqlar bolsa Nətanianıng oqlı İxmail, Kareahning oqlı Yohanan, Nəfatəlik Tanhumətnıng oqlı Seraya wə Maakat jəmətidin birsining oqlı Jaazaniya idi. **24** Gədaliya ular wə adəmlirigə: «Kaldiyələrgə bekinixtin qorkmanglar; zemində olturaklıxip Babil padixahıqə bekininglar, xundak kilsanglar silərgə yahxi bolidu» dəp kəsəm kildi. **25** Əmdi yəttinçı ayda xundak boldiki, xəhzadə Əlixamanıng nəwrisi, Nətanianıng oqlı İxmail on adam elip kelip, Gədaliyanı həm Mizpahda uning zemində turoqan Yəhudiylər wə Kaldiyələrnı urup ətürdi. **26** Xuning bilən barlık həlk, kiçik bolsun, qoq bolsun, wə ləxkər baxlıqlıri ornidin turup Misiroqə kirdi; qünki ular Kaldiyələrdin qorkatti. **27** Wə xundak boldiki, Yəhuda padixahı Yəhoakin sürgün boləqan ottuz yəttinçı yili on ikkinçı aynıng yigirmə yəttinçı küni munu ix yüz bərdi; Əwil-Merodək Babiləqə padixah boləqan birinçı yili, Yəhuda padixahı Yəhoakinning qəddini kətürtip, uni zindandan qıqardı; **28** U uningəqə mulyaim səz kılıp, uning ornını əzi bilən birgə Babilda turoqan baxka padixahlarınıng ornidin yukiri kildi; **29** Xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlirini seliwetip, əmrining qəloqan hərbir künidə hərdaim padixah bilən billə həmdastihın boluxka muyəssər boldi. **30** Uning nesiwisi bolsa, [Babil] padixahning uningəqə beojıxlıqan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni uningəqə əmrining hərbir küni muyəssər kılinoqan.

Tarih-təzkirə 1

1 Adəm'ata, Xet, Enox, **2** Kenan, Maħalalel, Yarəd, **3** Ğanoħ, Mətuħələħ, Ləmäh, **4** Nuħ, Nuħtın Xəm, Ğam, Yafətələr tərəlğən. **5** Yafətning oçulliri Gomer, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **6** Gomərning oçulliri Axkinaz, Difaf wə Togarmah idi. **7** Yawanning oçulliri Elixah, Tarxix idi, Kittiylar bilən Rodaniylar uning əwladliri idi. **8** Ğamning oçulliri kux, Misir, Put wə Kanaan idi. **9** Kuxning oçulliri Seba, Ğawilah, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamaning oçli Xeba wə Dedan idi. **10** Kuxtın yənə Nimrod tərəlğən; u yər yüzidə nahayıti zəbərədəs bir adəm bolup qıktı. **11** Misirning əwladliri Ludiylar, Anamiylar, Ləħabiylar, Naftuħiylar, **12** Patrosiylar, Kasluħiylar (Filistiylar Kasluħiylardin qıkkən) wə Kaftoriylar idi. **13** Kanaanidin tunji oçul Zidon tərili, keyin yənə Ğət tərəlğən. **14** Uning əwladliri yənə Yəbusiylar, Amoriylar, Ğirgaxiylar, **15** Ğiwiylar, Arkiylar, Siniylar, **16** Arwadiylar, Zamariylar wə Hamatiylar idi. **17** Xəmning oçulliri Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; [Aranning oçulliri] Uz, Ğul, Ğatar, Məxək idi. **18** Arfahxadın Xelah tərəldi, Xelaħtın Ebər tərəldi. **19** Ebərdin ikki oçul tərəlğən bolup, birining ismi Pələğ idi, qıncı u yaxıoğan dəwrədə yər yüzi bəlünüp kətkənidi; Pələğning inisining ismi Yoxtan idi. **20** Yoxtandın Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerah, **21** Ğadoram, Uzal, Diklah, **22** Ebal, Abimaəl, Xeba, **23** Ofir, Ğawilah, Yobab tərəldi. Bularning Ğəmmisi Yoxtanning oçulliri idi. **24** Xəm, Arfahxad, Xelah, **25** Ebər, Pələğ, Rəu, **26** Serug, Naħor, Tərəħ, **27** andın Abram dunyaoğa kəldi (Abram bolsa İbraħimning əzi). **28** İbraħimning oçulliri İshaq bilən İsmail idi. **29** Təwəndikilər ularning əwladliri: İsmailning tunji oçli Nebayot bolup, kəloqanlıri Kedar, Adbəəl, Mıbsam, **30** Mixma, Dumah, Massa, Ğadad, Tema, **31** Yətur, Nafix, Kədəmah; bularning Ğəmmisi İsmailning oçulliri idi. **32** İbraħimning tokili Kəturaħdın tərəlğən oçullar Zimran, Yoqıxan, Medan, Midiyan, İxbak wə Xuaħ idi. Yoqıxanning oçulliri Xeba bilən Dedan idi. **33** Midiyaning oçulliri Əfaħ, Efər, Ğanoħ, Abida, Əldaah idi. Bularning Ğəmmisi Kəturaħning əwladliri. **34** İbraħimdin İshaq tərəldi. İshaqning oçulliri Əsaw bilən İsrail idi. **35** Əsawning oçulliri Elifaz, Reuəl, Yəux, Yaalam wə Korah idi. **36** Elifazning oçulliri Teman, Omar, Zəfi, Gatam, Kenaz, Timna wə Amalək idi. **37** Reuəlning oçulliri Naħat, Zərəħ, Xammah bilən Mizzaħ idi. **38** Seirning oçulliri Lotan, Xobal, Zibion, Anah, Dixon, Ezər wə Dixan idi. **39** Ğori bilən Ğomam Lotanning oçulliri idi (Timna Lotanning singlisi idi). **40** Xobalning oçulliri Alyan, Manaħat, Əbal, Xəfi bilən Onam idi. Zibionning oçulliri Ayah bilən Anah idi. **41** Anahning oçli Dixon idi. Dixonning oçulliri Ğamran, Əxban, İtran bilən Keran idi. **42** Ezərning oçulliri Bilhan, Zaawan, Yaakan idi. Dixanning oçulliri uz bilən Arran idi. **43** İsrailarəğa Ğəkümranlık qilidiəoğan padixah bolmioğan zamanlarda, Edom zeminiəoğa padixah boləoğanlar munu kixilar: Beorning oçli Bela; uning paytəhti Dinħabah dəp atilatti. **44** Bela əlgəndin keyin Bozraħlık Zərəħning oçli Yobab uning orniəoğa padixah boldi. **45** Yobab əlgəndin keyin Təmanlarning yurtidin

boləoğan Ğuxam uning orniəoğa padixah boldi. **46** Ğuxam əlgəndin keyin Bedadning oçli Ğadad uning orniəoğa padixah boldi; Ğadad değən bu adəm Moab dalasida Midiyanlarni tarmar kıləoğan, uning paytəhtining ismi Awit idi. **47** Ğadad əlgəndin keyin Masrəkəħlik Samlah uning orniəoğa padixah boldi. **48** Samlah əlgəndin keyin dərya boyidiki Rəħobottın kəlgən Saul uning orniəoğa padixah boldi. **49** Saul əlgəndin keyin Akboring oçli Baal-Ğanan uning orniəoğa padixah boldi. **50** Baal-Ğanan əlgəndin keyin Ğadad uning orniəoğa padixah boldi. Uning paytəhtining ismi Pay idi. Uning ayalining ismi Məħetəbəl bolup, Ğəy-Zəħabning nəwrisi, Matrədnin kızı idi. **51** Andın Ğadad əldi. **52** Edomluqlarning kəbilə baxlıkliri: Kəbilə baxlıki Timna, kəbilə baxlıki Aliya, kəbilə baxlıki Yətət, kəbilə baxlıki Oħolibamah, kəbilə baxlıki Əlah, kəbilə baxlıki Pinon, **53** Kəbilə baxlıki Kenaz, kəbilə baxlıki Teman, kəbilə baxlıki Mıbzar, **54** Kəbilə baxlıki Magdiyəl, kəbilə baxlıki İram; bularning Ğəmmisi Edomdiki kəbilə baxlıkliridir.

2 İsrailning oçulliri Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəħuda, İssakar, Zəbulun, **2** Dan, Yüsiüp, Binyamin, Naftali, Gad wə Axirdin ibarət. **3** Yəħudaning oçli Er, Onan wə Xilah idi. Bu üçyöylən Kanaanlık Xuyaning kizidin boləoğan. Yəħudaning tunji oçli Er Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləoğanlıqidin Pərwərdigar uning jenini əloğan. **4** Yəħudaəğa kəlini Tamardin Pəraz bilən Zərəħ tərəlğən. Yəħudaning jəmiy bəx oçli boləoğan. **5** Pərazning oçulliri Ğəzron bilən Ğamul idi. **6** Zərəħning oçulliri Zimri, Etan, Ğəman, Kalkol bilən Dara qatarlık bəx idi. **7** Karmining oçli Akar idi. Akar bolsa Huda lənət kıləoğan nərsini elip, «İsrailəğa bala-ğaza kəltürğüqi» bolup qıktı. **8** Etanning oçli Azariya idi. **9** Ğəzronidin tərəlğən oçullar Yərəħmiyə, Ram wə Kaləb idi. **10** Amminadab Ramdin tərəlğən; Naħxon Amminadabtin tərəlğən; Naħxon Yəħuda kəbilisining baxlıki boləoğan. **11** Salmon Naħxonidin tərəlğən; Boaz Salmonidin tərəlğən. **12** Obəd Boazdin tərəlğən; Yəssə Obəddin tərəlğən. **13** Yəssəning oçullirining tunjisi Eliab, ikkinqisi Abinadab, üçinqisi Ximiya, **14** tətinqisi Nətanəl, bəxinqisi Radday, **15** altinqisi Ozəm, yəttinqisi Dawut idi. **16** Zəruiya bilən Abigail ularning singlisi idi. Zəruiyaning Abixay, Yoab wə Asahəl değən üç oçli bar idi. **17** Amasa Abigaildin tərəldi; Amasaning atisi İsmailardin boləoğan Yətər idi. **18** Kaləb Azubah (Yeriət dəpnu atilidu)tin oçul kərđi; [Azubaħtin] boləoğan oçulliri Yəxər, Xobab wə Ardon idi. **19** Azubah əlgəndin keyin Kaləb yənə Əfratni aldı; Əfrat uningəoğa Ğurni tuəoqur bərđi. **20** Ğurdin Uri tərəldi; Uridin Bəzaləl tərəldi. **21** Keyin Ğəzron Gileadning atisi Makirning kizini elip bir yastuqqa bax kəyowidi (u atmıx yaxqa kirgəndə uni əloğan), uningdin Səgub tərəldi. **22** Səgubtin Yair tərəldi; Yairning Gilead zemində yigirmə üç xəħiri bar idi. **23** Gəxur bilən Aram xı yurttikilərdin «Yairning yeza-kixlaqliri»ni, Kinatni wə uningəoğa qaraxlık yezilar bolup jəmiy atmıx yeza-xəħəni tartıwalđi. Yurikikilarning Ğəmmisi Gileadning atisi Makirning əwladlıridur. **24** Ğəzron Kaləb-Əfrataħda əlgəndin keyin, ayali Abiyah uningəoğa Axhorni tuədi; Axhor Təkoaning atisi idi. **25** Ğəzronning tunji oçli Yərəħmiyəlning oçulliri Ram, Bunaħ, Orən, Ozəm wə Abihyah idi. **26** Yərəħmiyəlning Atarah değən yənə bir

ayali bar idi, u Onamning anisi idi. **27** Yərahmiyalning tunji oqli Ramning oqulliri Maaz, Yamin wə Ekər idi. **28** Onamning oqulliri Xammay bilən Yada idi; Xammayning oqulliri Nadab bilən Abixur idi. **29** Abixurning ayalining ismi Abihayil bolup, Abihayildin uningəja Ahban bilən Molid tərəldi. **30** Nadabning oqulliri Sələd bilən Appayim idi; Sələd ta elgüqə oqul pərzənt kərmigən. **31** Yixi Appayimning oqli; Xexan Yixining oqli; Ahlay Xexanning oqli idi. **32** Xammayning inisi Yadaning oqulliri Yətər bilən Yonatan idi; Yətər taki elgüqə oqul pərzənt kərmigən. **33** Pələt bilən Zaza Yonatanning oqulliri idi. Yukirikilarning həmmisi Yərahmiyalning əwladliridir. **34** Xexan kiz pərzənt kərup, oqul pərzənt kərmigənidi; Xexanning Misirlik Yarha dəydiqan bir maliyi bar idi. **35** Xexan kizini maliyi Yarhaəja hotunluqkə bərgən, uningdin Yarhaəja Attay tərəlgən. **36** Attaydin Natan; Natandin Zabab tərəlgən. **37** Zabadtin Iflal; Iflaldin Obad tərəlgən. **38** Obədtin Yəhu; Yəhudin Azariya tərəlgən. **39** Azariyadin Hələz; Hələzdin Əlasah tərəlgən. **40** Əlasahdin Sismay; Sismaydin Xallum tərəlgən. **41** Xallumdin Yəkamiya; Yəkamiyadin Əlixama tərəlgən. **42** Yərahmiyalning inisi Kaləbning oqulliri təwəndikilər: Mixa uning tunji oqli bolup, Zifning atisi idi; Marixahmu uning oqli bolup, Həbronning atisi idi. **43** Həbronning oqulliri Korah, Tappuah, Rəkəm wə Xema idi. **44** Xemadin Raham tərəlgən; u Yorkeamning atisi idi; Xammay Rəkəmdin tərəlgən. **45** Maon Xammayning oqli; Maon Bəyt-Zurning atisi idi. **46** Kaləbning tokili Əfahdin Haran, Moza wə Gazəz tərəlgən. Harandin Gazəz tərəlgən. **47** Yahdayning oqulliri Rəgəm, Yotam, Gəxan, Pələt, Əfah wə Xaafar idi. **48** Kaləbning tokili Maakahdin Xəbər bilən Tirhanah tərəlgən; **49** Uningdin yənə Madmannahning atisi Xaaf, Makbinaning atisi wə Gibeahning atisi Xiwa tərəlgən. Aksah Kaləbning kizi idi. **50** Yukirikilarning həmmisi Kaləbning əwladliri. Əfratahning tunji oqli Hurning oqulliri: Kiriət-Yearimning atisi Xobal, **51** Bəyt-Ləhəmmning atisi Salma, Bəyt-Gaderning atisi Harəf idi. **52** Kiriət-Yearimning atisi Xobalning əwladliri: Haroəh həmədə Manahatlarning yerimi idi. **53** Kiriət-Yearim jəmətliridikilər itriylər, putiylar, xumatiylar, mixraiylar bolup, bu jəmətlərdin yənə zoratiylar bilən əxtayoliylar ayrilip qikkən. **54** Salmanın əwladliri Bəyt-Ləhəm bilən Nitofatlar, Atrot-Bəyt-Yoablar, Manahatlarning yerim kismi, zoriylar, **55** Yabəzdə olturaklixip kəloqan Təwrat həttatlıri, yəni tiratiylar, ximiyatiylar bilən sukatiylar idi. Bularning həmmisi keniyələr bolup, Rəkab jəmətining bowisi Hamatning əwladliridin idi.

3 Dawutning Həbronda tuquloqan oqulliri: tunji oqli Amnon bolup, Yizrəəllik Ahinoamdin bolqan; ikkinqi oqli Daniyal Karməllik Abigaildin bolqan; **2** üinqi oqli Abxalom Gəurning padixahı Talmayning kizi Maakahdin bolqan; tətinqi oqli Adoniya bolup, Həggittin bolqanidi; **3** bəxinqi oqli Xəfatiya bolup, Abitaldin bolqanidi; alтинqi oqli Itriyan bolup, uning ayali Əglaħdin bolqanidi. **4** Bu altə oqul Dawuttin Həbronda tərəlgən; u Həbronda yəttə yil altə ay, Yerusalemda bolsa ottuz üq yil səltənət kəloqan. **5** Yerusalemda uningəja Ammiyalning kizi Bat-Xuadin bu tətəylən tərəlgən: ular Ximiya, Xobab, Natan wə

Sulayman idi. **6** Yənə Ibħar, Əlixama, Əlifələt, **7** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **8** Əlixama, Əliyada, Əlifələt katarlik tokkuz oqul bolqan. **9** Bularning həmmisi Dawutning oqulliri idi; uningdin baxkə tokəlliridin bolqan oqullar bar idi; Tamar ularning singlisi idi. **10** Sulaymanning oqli Rəħoboam, Rəħoboamning oqli Abiya, Abiyaning oqli Asa, Asaning oqli Yəħoxafat, **11** Yəħoxafatning oqli Yoram, Yoramning oqli Ahaziya, Ahaziyaning oqli Yoax, **12** Yoaxning oqli Amaziya, Amaziyaning oqli Azariya, Azariyaning oqli Yotam, **13** Yotamning oqli Ahaz, Ahazning oqli Həzakia, Həzakianing oqli Manassəh, **14** Manassəhning oqli Amon, Amonning oqli Yosiya idi. **15** Yosiyanning oqulliri: tunji oqli Yoħanan, ikkinqi oqli Yəħoakim, tiqinqi oqli Zədəkiya, tətinqi oqli Xallum idi. **16** Yəħoakimning oqulliri: oqli Yəkoniya bilən oqli Zədəkiya. **17** Sürgün kilinqan Yəkoniyaħning oqulliri: — Xəaltə uning oqli idi; **18** yənə Malkiram, Pədayah, Xənazzar, Yakamiya, Həxama wə Nəbadiya idi. **19** Pədayahning oqulliri Zərubbabəl bilən Ximay idi; Zərubbabəlning pərzəntliri: — Məxullam bilən Hənaniya wə ularning singlisi Xəlomit idi; **20** Uning yənə Həxubah, Ohəl, Bərəkia, Həsadiya, Yuxab-Həsəd katarlik bəx oqli bar idi. **21** Hənaniyaning oqulliri Pilatiya wə Xəxaya idi; uning əwladliri yənə Refayaning oqulliri, Yəramning oqulliri, Obadiyaning oqulliri wə Xəkaniyaning oqulliri idi. **22** Xəkaniyaning əwladliri munular: uning oqli Xəmaya; Xəmayaning oqulliri Həttux, Yigeal, Bariya, Neariya, Xafat bolup jəmiy altə idi. **23** Neariyaning oqulliri Əlyoyinay, Həzəkia, Azrikam bolup jəmiy üq idi. **24** Əlyoyinayning oqulliri Hodawiya, Əliyaxib, Pəlaya, Akkub, Yoħanan, Delaya, Anani bolup jəmiy yəttə idi.

4 Yəhudaning oqulliri Pəraz, Həzron, Karmi, Hur wə Xobal idi. **2** Xobalning oqli Reayadin Jəhat tərəldi; Jəhattin Ahumay bilən Lahad tərəldi. Bular Zorati jəmətidin idi. **3** Etamning oqulliri Yizrəəl, İxma, İdbax idi; ularning singlisining ismi Həzililponi idi. **4** Gəorning atisi Pənuəl; Huxahning atisi Ezər idi; bularning həmmisi Bəyt-Ləhəmmning atisi bolqan Əfratahning tunji oqli Hurdin tərəlgən. **5** Təkoaning atisi Axhurning Hələh wə Naarah degən ikki ayali bar idi. **6** Naarah Axhuroja Ahuzzam, Həfar, Təməni, Ahaxtarini tuqup bərdi; bularning həmmisi Naarahning oqulliri. **7** Hələhning oqulliri Zərət, Zohar bilən Ətnan wə **8** Koz idi; Kozdin Anob, Həzzibiba bilən Harumarning oqli Aharhəlnə jəmətliri tərəldi. **9** Yabəz əz kərandixliri iqidə həmmidin bəh hərmətlik idi, anisi: «Tuquiti üstidə bək əzaplandim» dəp uningəja Yabəz degən isimni kəyoqan. **10** Yabəz İsrailning Hudasiəja nida kilip: «Məni nahayiti kəp bərikətligən bolsang, zeminimni kengəytsəng, kəlung bilən məni yəlap, bala-kazadin saqlap, manga azab-oqubətəni kərsətmigəysən!» — dəp tilidi. Huda uning tiligini ijabət əylidi. **11** Xuhahning inisi Kelubtin Mehir tərəlgən; Mehir Extonning atisi idi. **12** Extondin Bəyt-Rafa, Pəseah wə İr-Nahaxning atisi Tehinnah tərəldi; bularning həmmisi Rikahliklar idi. **13** Kenazning oqli Otniyal bilən Seraya idi; Otniyalning oqli Hatat bilən Meonotay idi. **14** Meonotaydin Ofrah tərəldi. Serayadin «Hünərwanlər jilojisi»dikilərnin əjdadi bolqan Yoab tərəldi (ular əslidə Hünərwanlər idi). **15** Yəfunnahning

oqli Kaləbning oqulliri Iru, Elah bilən Naam idi; Elahning oqli Kenaz idi. **16** Yəhəlliləning oqulliri Zif bilən Zifah, Tiriya bilən Asariyəl idi. **17** Əzraning oqulliri: — Yətər, Merad, Efor wə Yalonlar; Merəd Pirəwning kızı Bitiyani aldı; u həmilidar bolup Məriyəm, Xammay bilən Extemoaning atisi İxbəhni tuoddi. Bular Bitiyadin boləjan oqullar. Merədnig Yəhədalardan boləjan ayali bolsa Gədnorning atisi Yərdni, Sokohning atisi Həbər bilən Zanoahning atisi Yəkutiyəlni tuoddi. **19** Nahəmning singlisi Hodiyaning ayalidin Garmilik Keilahning atisi bilən Maakat jəmətədin boləjan Extemoaning atisi tərəlgən. **20** Ximəning oqulliri Amnon wə Rinnah, Bən-Hanan bilən Tilon idi. Yixining oqulliri Zohət bilən Bin-Zohət idi. **21** Xelah Yəhədaning oqli idi; uningdin tərəlgən Lekahning atisi Er, Marəxahning atisi Laadah wə Bəyt-Axbiyada olturaklaxkan qəkmən tokuətuqlarning jəmətləri **22** wə yənə Yokim, Kozibalixlar, Yoax bilən Saraf (bular ikkisi Moab yurtioja həkümranlik qiləjan) wə Yaxubi-Ləhəmlərmu bar idi (bularning həmmisi kədimki hatirilərdur). **23** Bular Netayim wə Gədərahda olturaklaxkan bolup, kulalqilar idi; ular xu yərdə turup padixahning hizmitidə bolatti. **24** Nəmuəl wə Yamin, Yarib, Zərah bilən Saul Ximeonning oqulliri idi. **25** Xallom Saulning oqli; Mibsam Xallomning oqli, Mixma Mibsamning oqli idi. **26** Mixmaning əwladliri təwəndikilər: — Mixmaning oqli Hammuil; Hammuiling oqli Zakkur; Zakkurning oqli Ximəy idi. **27** Ximəyning on altə oqli, altə kızı bar idi; uning aka-inilirining pərzənti kəp bolmioqəqka, ularning həkəyisining jəmətining pərzəntliri Yəhəda jəmətiningkidək undək kəp bolmioqəjan. **28** Ular Bəər-xeba, Moladah, Həzar-Xual, **29** Bilhah, Ezəm, Tolad, **30** Betuəl, Hormah, Ziklag, **31** Bəyt-Markabot, Həzar-Susim, Bəyt-Biri wə Xaaraimoqə makanlaxkanidi. Taki Dawut padixahning dəwrigiqə bularning həmmisi ularning xəhərliri idi. **32** Ular olturaklaxkan jaylar Etam, Ayin, Rimmon, Tokən wə Axan katarliq bəx xəhərnimu əz iqigə aloqəjan. **33** Wə bu xəhərlərnig əpqrışidiki barliq yeza-kəntlər taki Baaloqə kədər xularoqə karaytti. Bular bolsa ular makanlaxkan jaylar bolup, ularning əz nəsbənamilirimu bar idi. **34** [Ularning jəmət baxliri] Mexobab, Yamlək, Amaziyaning oqli Yoxah, **35** Yoel, Yosibyaning oqli Yəhu (Yosibiya Serayaning oqli, Seraya Asiəlnig oqli idi), **36** Əlyoyinay, Yaakobah, Yəxohəya, Asaya, Adial, Yəsimial, Binaya **37** wə Xifining oqli Zizalar idi (Xifi Allonning oqli, Allon Yədayaning oqli, Yədaya Ximrining oqli, Ximri Xeməyaning oqli idi). **38** Yüqridə hatiriləp etülgən isimlərnig həmmisi həkəysi jəmət baxliri idi; bularning jəmətlirining həmmisi nahəyiti gülləngənidi. **39** Ular koy padiliriəqə otlək izləp taki Gədnor əqizəqə, yəni jiləjining kün qikix tərəpəqə barəjanidi. **40** Ular xu yərdə yəpyexil, nahəyiti münbət bir otlək tapkan; u yər tolimu kəng, həm taza həm tinq idi. İlğiri xu yərdə olturaklaxkanlar Həmdikilərdin ikən. **41** Yüqridə tiləqə elip etülgən kixilər Yəhədaning padixahı Həzəkəyaning zamanida xu [Həmdikilərnig] qədirliriəqə wə u yərlərdə olturuxluk Mionlukləroqə hujum kilip ularni tamamən yəqətkənidi, taki bügüingə kədər; ular xularning yərlirigə makanlaxti, qünki u yərlərdə padilirini baqqədək otlək bar idi. **42** Xu

qəqlarda Ximeonlardin yənə bəx yüz kixi Seir tərəqəqə karəp mangdi, ularning yolbaxqiliri Yixining oqulliri Pilatiya, Nəriya, Refaya bilən Uzriəl idi; **43** ular kəqip tirik qəloqə Amaləklərnimu əltürüp, bügüingə kədər xu yərdə makanlixip etüwatidu.

5 Israilning tunji oqli Rubənnig oqulliri munular: — (Rubən gərqə tunji oqul boləjini bilən, ləkin [atısının tokili bilən] zina qiləjanliqı üqün, uning qəng oqulluk həkəki Israilning oqli boləjan Yüsüpning oqulliriəqə etküzüwətilgən. Xunga nəsbənamə boyiqə u qəng oqul həsəblənməydu. **2** Yəhəda kərindaxliri iqidə üstünlükə igə boləjan bolsimu wə idarə kilətuqı uningdin qikəkan bolsimu, ləkin qəng oqulluk həkəki Yüsüpə təwə bolup kətkən): — **3** Israilning tunjisi Rubənnig oqulliri munular: — Hənoh wə Pallu, Həzron wə Karmi. **4** Yoelning əwladliri munular: — [Yoelning] oqli Xeməya, Xeməyaning oqli Gog, Gogning oqli Ximəy, **5** Ximəyning oqli Mikah, Mikahning oqli Reaya, Reayaning oqli Baal, **6** Baalning oqli Bəərah; Bəərah Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər tərəpidin tutkən kilip kətilgən. U qəoqda u Rubən kəbilisining baxliqı idi. **7** Uning iniliri nəsbənamisidə hatiriləngəndək, jəmətlirining tarixi boyiqə yolbaxqı boləjan Jəiyəl, Zəkəriya wə Belə dəp pütülgənidi **8** (Belə Azazning oqli, Azaz Xeməyaning oqli, Xemə Yoelning oqli idi). Yoellar Aroərdə, Nebo wə Baal-Meonəqəqə sozuləjan jaylarda turatti. **9** Ular yənə kün qikixkə karəp taki Əfrat dəryəsinig bu tərəpidiki qəlnig kirix əqizəqə kədər olturaklaxti; qünki ularning Gilead yurtidiki qarwa malliri kəpiyip kətkənidi. **10** Saulning səltənətinig künliridə ular Həgariylar bilən urux kilixti; Həgariylar ularning kolida məəqlup boləqədin keyin ular Gileadning kün qikix tərəpidiki pütün zeminda Həgariylarning qədirlirida makanlaxti. **11** Ularning udulida Gədnig əwladliri taki Salikəhəqə kədər Baxan zeminiəqə makanlaxkanidi. **12** Baxanda makanlaxkanlardin kəbilə baxliqı Yoel, muawin kəbilə baxliqı Xafam bar idi; yənə Yanay bilən Xafatmu bar idi. **13** Ularning uruk-tuəqənliri jəmətnamilər boyiqə Mikail, Məxullam, Xeba, Yoray, Yakan, Ziya wə Eber bolup, jəmiy yəttə idi. **14** Yüqridikilərnig həmmisi Abihəyilning oqulliri idi. Abihəyil Hurining oqli, Huri Yarəhəning oqli, Yarəyah Gileadning oqli, Gilead Mikailning oqli, Mikail Yəxixəyning oqli, Yəxixəy Yəhədnig oqli, Yəhədo buzning oqli idi; **15** Guning nəwrisi, Abdialning oqli Ahi ularning jəmət bəxi idi. **16** Ular Gileadqə, Baxanoqə wə Baxanoqə təwə yeza-kəntlərgə, xundakla pütkül Xaron yayliqəqə, taki tət qetigiqə makanlaxkanidi. **17** Bularning həmmisi Yəhəda padixahı Yotam wə Israil padixahı Yəroboamning səltənətinig künliridə nəsbənamilərgə pütülgənidi. **18** Rubən, Gad kəbililirining wə Manasəh yerim kəbilisining batur, kəlkən-kiliq turalaydiəjan, okya atalaydiəjan həm jənggə məhir kirik tət ming yəttə yüz atmix jənggiwar adimi bar idi. **19** Ular Həgariylar, Yətuurlar, Nəfixlar wə Nodəblar bilən jəng qiləjan. **20** Ular jəng qiləqənda mədət təpib, Həgariylar wə ular bilən ittəpəkdaxlarning həmmisi ularning kolioqə tapxuruloqə; qünki ular jəng üstidə Hudaəqə nida qiləjan; ular Uningəqə tayanəqəqəqə, Huda ularning tiligini ijəbət qiləjan. **21** Ular yənə düxmənning qarwa-mallirini, jümlidin əllik ming təgə,

ikki yuz əllik ming koy, ikki ming exikini olja alojan wə yuz ming janni əsir alojan. **22** Bu urux Hudaning niyitidin boloaqqa, duxməndin əlgənlər nahayiti kəp boləjan; sürgün kılinoqə uxlarning yerini ixəqal kılıp turojan. **23** Manassəhning yerim kəbilisidikilər Baxandin Baal-hərmon, Senior, Hərmon teojoja kədər boləjan zeminda yeyilip makanlaxti. Ular zor kəpəygan. **24** Ularning jəmət baxlikliri Efar, Ixi, Əliyəl, Azriəl, Yərimiya, Hodawiya wə Yəhdiyəl idi; ularning həmmisi nahayiti batur jəngqilər, məxhür mətiwərlər, xundakla hərəkəyisi əz jəmətigə jəmət bexi idi. **25** Ular ata-bowilirlirning Hudasinin yüz örüp, buzukluk kılıp Huda əslidə əzlini əldida yəkatkən xu yərdiki taipilərnin ilahlırioja əgixip kətti. **26** Xuning bilən Israilning Hudasi Asuriyə padixahı Pul (yəni Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər)ning rohnı kəzojixi bilən, u ularni, yəni Rubən kəbilisidikilərnı, Gad kəbilisidikilərnı wə Manassəh yerim kəbilisidikilərnı Halaħ, Habor wə Haraəja həm Gozan dəryasi boyojoja sürgün kılıp elip kətti; ularning əwladliri taki bügüngə kədər təhiqə xu yərdə makanlixip turmaqta.

6 Lawiyning oqulliri Gərxon, Kohat wə Mərari. **2** Kohatning oqılı Amram, Izħar, Həbron wə Uzziəl idi. **3** Amramning pərzəntliri Hərun, Musa wə Məryəm idi. Hərunning oqılı Nadab, Abihü, Əliazar wə Itamar idi. **4** Əliazardin Finihəs, Finihəstin Abixua, **5** Abixuadin Bukki, Bukkidin Uzzi, **6** Uzziadin Zərahıya, Zərahıyadin Merayot, **7** Merayottin Amariya, Amariyadin Ahitub, **8** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Ahimaaz, **9** Ahimaazdin Azariya, Azariyadin Yoħanan, **10** Yoħananidin Azariya (bu Azariya Yerusalemda Sulayman salojuzojan mukəddəs eydə kahinlik hizmitidə boləjan), **11** Azariyadin Amariya, Amariyadin Ahitub, **12** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Xallum, **13** Xallumdin Hılkiya, Hılkiyadin Azariya, **14** Azariyadin Seraya, Serayadin Yəhəzadak tərəldi; **15** Pərwərdigar Nebokadnəsarning wastisi bilən Yəhədadikilər bilən Yerusalemdikilərnı sürgün kıldiojan qaşqda, bu Yəhəzadakmu sürgün kılinojan. **16** Lawiyning oqılı Gərxom, Kohat wə Mərari. **17** Gərxomning oqullirinin ismi Libni wə Ximəy idi. **18** Kohatning oqulliri Amram, Izħar, Həbron wə Uzziəl idi. **19** Mərarining oqulliri Mahli wə Muxi idi. Bular Lawiyalarəja mansup hərəkəysi jəmətlər iqidiki aililər idi. **20** Gərxomning əwladliri təwəndikiqə: Gərxomning oqılı Libni, Libnining oqılı Jahat, Jahatning oqılı Zimmah, **21** Zimmahning oqılı Yoah, Yoahning oqılı Iddo, Iddoning oqılı Zərah, Zərahning oqılı Yiyatiray idi. **22** Gohatning əwladliri təwəndikiqə: Gohatning oqılı Amminadab, Amminadabning oqılı Korah, Korahning oqılı Assir, **23** Assirning oqılı Əlkanah, Əlkanahning oqılı Ebiyasaf, Ebiyasafning oqılı Assir, **24** Assirning oqılı Tahat, Tahatning oqılı Uriəl, Uriəlning oqılı Uzziya, Uzziyaning oqılı Xaul idi. **25** Əlkanahning oqulliri Amasay wə Ahimot, **26** Ahimotning oqılı Əlkanah, Əlkanahning oqılı Zofay, Zofayning oqılı Nahat, **27** Nahatning oqılı Eliab, Eliabning oqılı Yəroħam, Yəroħamning oqılı Əlkanah idi. **28** Samuilning oqulliri təwəndikiqə: tunji oqılı Yoel, ikkinji oqılı Abiya idi. **29** Mərarining əwladliri təwəndikiqə: Mərarining oqılı Mahli, Mahlining oqılı Libni, Libnining oqılı Ximəy,

Ximəyning oqılı Uzza, **30** Uzsaning oqılı Ximiya, Ximiyaning oqılı Həggiya, Həggiyaning oqılı Asaya idi. **31** Dawut əhdə sandukı obdan orunlaxturuloqandin keyin Pərwərdigarning əyidə nəqmıqilik ixlırioja məs'ul boluxkə təwəndiki kixilərnı koydi. **32** Ular taki Sulayman Yerusalemda Pərwərdigarning əyini yasatkanəja kədər, «jəməət qədiri»ning əldida küy eytix hizmitini etəp kəldi. Ular wəzipsini bəlgiləngən tərtipi bilən etigənidi. **33** Təwəndikilər wəzipə etigən adəmlər wə ularning əwladliri: — Kohatning əwladliri iqidə: — nəqmıq Həman bar idi. Həman Yoelning oqılı, Yoel Samuilning oqılı idi. **34** Samuil Əlkanahning oqılı, Əlkanah Yəroħamning oqılı, Yəroħam Əliyəlning oqılı, Əliyəl Toahning oqılı, **35** Toah Zufning oqılı, Zuf Əlkanahning oqılı, Əlkanah Mahatning oqılı, Mahat Amasayning oqılı, **36** Amasay Əlkanahning oqılı, Əlkanah Yoelning oqılı, Yoel Azariyaning oqılı, Azariya Zəfaniyaning oqılı, **37** Zəfaniya Tahatning oqılı, Tahat Assirning oqılı, Assir Ebiyasafning oqılı, Ebiyasaf Korahning oqılı, **38** Korah Izħarning oqılı, Izħar Kohatning oqılı, Kohat Lawiyning oqılı, Lawiy Israilning oqılı idi. **39** [Həmanning] ong tərpidə hizməttə turojan kərinixi Asaf idi. Asaf boləp Bərekiyaning oqılı, Bərekiya Ximiyaning oqılı, **40** Ximiya Mikailning oqılı, Mikail Baasiyaning oqılı, Baasiya Malkiyaning oqılı, **41** Malkiya Etnining oqılı, Etni Zarahning oqılı, Zarah Adayaning oqılı, **42** Adaya Etanning oqılı, Etan Zimmahning oqılı, Zimmah Ximəyning oqılı, **43** Ximəy Jahatning oqılı, Jahat Gərxomning oqılı, Gərxom Lawiyning oqılı idi. **44** [Həman bilən Asafning] sol tərpidə hizməttə turojan kərinixi Mərarining əwladliridin Etanlar idi. Etan bolsa Kixining oqılı idi, Kixi Abdining oqılı, Abdi Mallukning oqılı, **45** Malluk Həxabiyanning oqılı, Həxabiya Amaziyaning oqılı, Amaziya Hılkiyaning oqılı, **46** Hılkiya Amzining oqılı, Amzi Banining oqılı, Bani Xemərnin oqılı, **47** Xemər Mahlining oqılı, Mahli Muxining oqılı, Muxi Mərarining oqılı, Mərari Lawiyning oqılı idi. **48** Ularning kəlojan Lawiy kərinixi bilən Həmmisi Hudaning əyi, yəni ibadət qədiridiki [baxkə] hizmətlərnı bəjirixkə atalojanidi. **49** Hərun wə uning əwladliri bolsa Hudaning hizmətkari Musaning tapilojımdək keydirmə kurbanlik sunulidiojan kurbangaħta kurbanliklər sunup, huxbuylaħda huxbu yekip, mukəddəsgəhdiki barlik hizmətlərnı ada kılatti, xundakla Israilar üqün kəqürüm-kafarət ixlırini kılatti. **50** Hərunning əwladliri təwəndikiqə: Hərunning oqılı Əliazar, Əliazarning oqılı Finihəs, Finihəsning oqılı Abixuya, **51** Abixuyanning oqılı Bukki, Bukkining oqılı Uzzi, Uzzianning oqılı Zərahıya, **52** Zərahıyaning oqılı Merayot, Merayotning oqılı Amariya, Amariyaning oqılı Ahitub, **53** Ahitubning oqılı Zadok, Zadokning oqılı Ahimaaz idi. **54** Təwəndikilər Hərunning əwladlirinin əz zemini iqidə makan tutup olturojan yərliri: — Kohat jəmətinin yərliri bolsa (muxu yərlər qək taxlaħ arkiplik ularəja təksim kılinojan): — **55** Yəhəda zeminidiki Həbron wə Həbronning tət ətrapidiki etizlikliri ularəja təksim kılinojan **56** (lekin bu xəhərnin ətrapidiki otluqlar wə xəhərgə qaraxlik yeza-kəntlər bolsa Yəfunnəhning oqılı Kaləbka berildi). **57** Hərunning əwladliriəja «panahlik xəhəri» Həbron berildi; buningdin baxkə Libnah bilən uningəja təwə

etizliklar, Yattir, Extemoa wə uningōja tawə etizliklar, **58** Hīlan wə uningōja tawə etizliklar, Dəbir wə uningōja tawə etizliklar, **59** Axan wə uningōja tawə etizliklar, Bəyt-Xəməx wə uningōja tawə etizliklarmu təksim kilinojan; **60** Yənə Binyamin kəbilisidiki zemindin Geba wə uningōja tawə etizliklar, Alləmət wə uningōja tawə etizliklar, Anatot wə uningōja tawə etizliklar bəliup berilgan. Ular jəmətləri boyiqə erixkan xəhər jəmiy on üq boldi. **61** Kohatning baxka əwladlirioja bolsa taxlanojan qəkkə qikqini boyiqə, Manassəh yerim kəbilisining zeminidin on xəhər bəliup berildi. **62** Gərxomning əwladlirioja, jəmətigə qarap, Issakar kəbilisi, Axir kəbilisi, Naftali kəbilisi wə Baxan yurtidiki Manassəh yerim kəbilisining zeminidin on üq xəhər bəliup berildi. **63** Mərarining əwladlirioja, jəmətigə qarap, taxlanojan qəkkə qikqini boyiqə, Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Zəbulun kəbilisidin on ikki xəhər bəliup berildi. **64** Israillər xundək kilip bu xəhərləri wə ularoja tawə etizliklarning həmmisini Lawiyularoja bəliup bərdi. **65** Ular taxlanojan qəkkə qikqini boyiqə, yənə yukirida nami atalojan xəhərləri Yəhuda kəbilisidin, Ximeon kəbilisidin wə Binyamin kəbilisidin elip ularoja bərdi. **66** Kohatning əwladliridin bolojan bəzi jəmətlərgə Əfrayim kəbilisining zeminidən tawəsidiکی xəhərlərdin bəliup berilgənlirimu boldi. **67** Israillər ularoja [yənə ikki] «panahlik xəhəri», yəni Əfrayim taoqlikioja jaylaxkan Xəkəm wə uningōja tawə etizliklarni wə Gəzər wə uningōja tawə etizliklarni bərdi; **68** Yənə Yokmiyam wə uningōja tawə etizliklarni, Bəyt-Horon wə uningōja tawə etizliklarni, **69** Ayjalon wə uningōja tawə etizliklarni, Gat-Rimmon wə uningōja tawə etizliklarni ularoja bərdi. **70** [Israillər yənə] Manassəh yerim kəbilisidin Aner wə uningōja tawə etizliklarni, Bileam wə uningōja tawə etizliklarni Kohatning kəlojan jəmətlirigə bərdi. **71** Gərxomning əwladlirioja Manassəh yerim kəbilisidiki jəmətlərnin zeminidin Baxandiki Golan wə Golanoja tawə etizliklar, Axtarat wə uningōja tawə etizliklar berildi; **72** Issakar kəbilisidin Kədəx wə uningōja tawə etizliklar, Dabirat wə uningōja tawə etizliklar, **73** Ramot wə uningōja tawə etizliklar, Anəm wə uningōja tawə etizliklar berildi; **74** Axir kəbilisidin ularoja Maxal wə uningōja tawə etizliklar, Abdon wə uningōja tawə etizliklar, **75** Hukok wə uningōja tawə etizliklar, Rəhob wə uningōja tawə etizliklar berildi; **76** Naftali kəbilisidin Galiliyədiki Kədəx wə uningōja tawə etizliklar, Həmmon wə uningōja tawə etizliklar, Kiriatayim wə uningōja tawə etizliklarmu berildi. **77** Mərarining kəlojan əwladlirioja bolsa Zəbulun kəbilisidin Rimmono wə uningōja tawə etizliklar, Tabor wə uningōja tawə etizliklar berildi; **78** Yənə Rubən kəbilisiningkidin, İordan dəryasining u təripidin, Yerihoning xərkij udulidiki, yəni İordan dəryasining künqikix boyidiki yərlərdin qəldiki Bəzər wə uningōja tawə etizliklar, Yahzəh wə uningōja tawə etizliklar, **79** Kədəmot wə uningōja tawə etizliklar, Məfaat wə uningōja tawə etizliklar berildi; **80** Gad kəbilisidinmu bolsa ularoja Gileadtiki Ramot wə uningōja tawə etizliklar, Mahənanim wə uningōja tawə etizliklar, **81** Həxbon wə uningōja tawə etizliklar, Yaazər wə uningōja tawə etizliklar berildi.

7 Issakarning oqulliri: — Tola, Puaq, Yaxub wə Ximron degən tətəylən idi. **2** Tolaning oqulliri: — Uzzi, Refaya, Yeriya, Yahmay, Yibsam wə Samulidin ibarət, bularning həmmisi jəmət bexi idi. Dawutning zamanida Tolaning adəm sani nəsəbnamilərdə yigirmə ikki ming altə yüz batur jəngqi dəp hatiriləngən. **3** Uzzining oqli İzrakija idi, İzrakijaning oqulliri Mikail, Obadiya, Yoel wə İxiya idi. Bu bəxaylənning həmmisi jəmət bexi idi. **4** Nəsəbnamilar boyiqə ular bilən billə hesablanojanlardin jənggiwar ottuz altə ming adəm bar idi; qünki ularning hotun, bala-qaklıliri nəhayiti kəp idi. **5** Bularning Issakarning barlik jəmətləri iqidiki batur jəngqi kərinəxliri bilən koxulup, nəsəb boyiqə tizimioja elinojan jəmiy səksən yəttə ming adimi bar idi. **6** Binyaminning Bela, Bəkər wə Yədiyayəl degən üq oqli bar idi. **7** Belaning Ezbon, Uzzi, Uzziəl, Yərimot wə İri degən bəx oqli bolup, həmmisi jəmət bexi idi; ularning nəsəbnamilirigə tizimioja elinojan jəmiy yigirmə ikki ming ottuz tət batur jəngqi bar idi. **8** Bəkərnin oqulliri Zemirah, Yoax, Əliezər, Əlyoyinay, Omri, Yərəmot, Abiya, Anatot wə Alamət idi. Bularning həmmisi Bəkərnin oqulliri bolup, **9** jəmət baxliri idi; ularning nəsəbnamilirigə tizimioja elinojan jəmiy yigirmə ming ikki yüz batur jəngqi bar idi. **10** Yədiyayəlnin oqli Bilhan idi; Bilhaning oqulliri Yəux, Binyamin, Əhud, Kənaanah, Zetan, Tarxix wə Ahixahar idi; **11** Bularning həmmisi Yədiyayəlnin əwladliri, jəmət baxliri wə batur jəngqilər idi. Ularning nəsəbnamilirigə tizimlanojanlarning jənggə qikilaydijolarliri jəmiy on yəttə ming ikki yüz idi. **12** Xuppiylər wə Huppiylər bolsa yənə İrnin əwladliri idi; Huxiylər Ahərning əwladliri idi. **13** Naftalining oqulliri: Yahziəl, Guni, Yəzər, Xallom; bularning həmmisi Bilhəhning oqulliri idi. **14** Manassəhning oqulliri: — Uning Suriyəlik tokilidin Asriəl tərəlgən; uningdin yənə Gileadning atisi Makir tuqulojan. **15** Makir Xuppiylər wə Huppiylər arisidinmu ayal olojan (Makirning singlisining ismi Maakah idi). Makirning yənə bir əwladning ismi Zəlofihad idi, Zəlofihadning pəkət birnəqə kizila bolojan. **16** Makirning ayali Maakah oqli tuqup, uningōja Pərxə dəp at kəyojan; Pərxəning inisinin ismi Xərxə idi; Xərxəning oqli Ulam wə Rakəm idi. **17** Ularning oqli Bedan idi. Bularning həmmisi Gileadning əwladliri; Gilead Makirning oqli, Makir Manassəhning oqli idi. **18** Gileadning singlisi Həmmoləkəttin İxəod, Abiezər wə Mahalah tuqulojan. **19** Xemidaning oqulliri Ahiyan, Xəkəm, Likhi wə Aniam idi. **20** Əfrayimning əwladliri: Uning oqli Xutilah, Xutilahning oqli Bərəd, Bərədning oqli Tahat, Tahatning oqli Eliadah, Eliadahning oqli Tahat, **21** Tahatning oqli Zabad, Zabadning oqli Xutilah idi (Ezər bilən Eliad Gatliklarning qarwa mallirini bulang-talang kilojili qüxkəndə, xu yərlik Gatliklar təripidin əltürülgən). **22** Ularning atisi Əfrayim bu baliliri üqün heli künlərgiqə matəm tutkaqqa, uning buradərliri uningōja təsəlli bərgili kəlgən. **23** Əfrayim ayali bilən billə kayta bir yastukqa bax kəyojan. Ayali həmilidar bolup, bir oqli tuqokan; Əfrayim uningōja ailəm bala-kəzaqə yolukti dəp, Bəriyah dəp isim kəyojan. **24** Uning kizi Üstün Bəyt-Horon bilən Təwan Bəyt-Horonni wə Uzzən-Xəərəhni bina kilojan). **25** Bəriyahning oqli

Refah bilan Rəxəf idi; Rəxəfning oqqi Telah, Telahning oqqi Tahān, **26** Tahānning oqqi Ladan, Ladanning oqqi Ammihud, Ammihudning oqqi Əlixama, **27** Əlixamaning oqqi Nun, Nunning oqqi Yəxua idi. **28** Əfraimlarning zemini wə makanlaxқан yərliri Bəyt-Əl wə uningōya tawə yeza-kəntlər bolup, künqikix tərīpidə Naraan, künpetix tərīpidə Gəzər bilən uningōya tawə yeza-kəntlər; Xəkəm wə uningōya tawə yeza-kəntlər, taki Gaza wə uningōya tawə yeza-kəntlərgiqə sozulatti. **29** Manassəh kəbilisining zeminiōya tutaxқан yənə Bəyt-Xean wə uningōya tawə yeza-kəntlər; Taanak wə uningōya tawə yeza-kəntlər; Məgiddo wə uningōya tawə yeza-kəntlər; Dor wə uningōya tawə yeza-kəntlərnu bar idi. Israilning oqqi Yūsüpnig əwladliri mana muxu yərlərgə makanlaxқанidi. **30** Axirning oqqulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriyah; ularning Serah degən singlisimu bar idi. **31** Beriyahning oqqi Həbər bilən Malkial bolup, Malkial Birzawitning atisi idi. **32** Həbərdir Yaflet, Xomər, Hotam wə ularning singlisi Xuya tərəlğən. **33** Yafletning oqqulliri Pasak, Bimhəl wə Axwat; bular Yafletning oqqulliri idi. **34** Xəmərning oqqulliri Ahi, Rohgah, Hubbah wə Aram idi. **35** [Xəmərning] inisi Hələmning oqqi Zofah, Yimna, Xələx wə Amal idi; **36** Zofahning oqqi Suah, Hərnəfər, Xual, Beri, Imrah, **37** Bezər, Hod, Xamma, Xilxah, Itran wə Bəərah idi. **38** Yətərning oqqulliri Yəfunnah, Pispah wə Ara idi. **39** Ullaning oqqulliri Arah, Hanniəl wə Riziya idi. **40** Bularning həmmisi Axirning əwladliri bolup, hər kaysisi jəmət baxliri, alamət batur jəngqilər, yəlbaxqilar idi; ularning jəmətliri boyiqə nəsəbnamigə tizimlanōqanda, jənggə qikilaydiolanliri jəmiy yigirmə altə ming idi.

8 Binyaminning tunji oqqi Bela, ikkinqi oqqi Axbəl, üqinqi oqqi Aharah, **2** tətinqi oqqi Nohah, bəxinqi oqqi Rafa idi. **3** Belaning oqqulliri Addar, Gera, Abihud, **4** Abixua, Naaman, Ahoah, **5** Gera, Xefufan wə Hüram idi. **6** Təwəndikilər Əhudning əwladliri: — Naaman, Ahiyah wə Gera (əslidə ular Gebaliklarning jəmət bexi idi. Gebaliklər Manaħatka kəqürüwətilgənidi. Bularni kəqürüwətküqi bolsa Gera idi; uningdin Uzza bilən Ahihud tərəlğən). **8** Xaharaim Huxim bilən Baara degən ikki ayalini koyuwətkəndin keyin Moab diyarida oqqul pərzənt kərgən. **9** Uning Hodəx degən ayalidin Yobab, Zibiya, Mexa, Malkam, **10** Yəuz, Xakiya, Mirmah degən oqqullar tərəlğən; uning bu oqqullirining həmmisi jəmət bexi bolōqanidi. **11** Huximdinmu uningōya Abitub, Əlpaal degən oqqullar tərəlğən. **12** Əlpaalning oqqulliri Ebar, Mixam wə Xeməd (Xeməd Ono bilən Lod degən ikki xəhərnə wə ularōya tawə yeza-kəntlərni bina qilōqan), **13** Beriyah wə Xema idi. U ikkisi Ayjalondikilər iqidə jəmət baxliri bolup, Gat aħalisini kooqliwətkənidi. **14** Ahiyo, Xaxak, Yərəmot, **15** Zəbadiya, Arad, Edər, **16** Mikail, Ixpaħ wə Yoha bolsa Beriyahning oqqulliri idi. **17** Zəbadiya, Məxullam, Hızıki, Həbər, **18** Ixməray, Yezliya wə Yobablarning həmmisi Əlpaalning oqqulliri idi. **19** Yakim, Zikri, Zabdi, **20** Əliyənay, Ziltay, Əliyəl, **21** Adaya, Beraya wə Ximratlar Ximəyning oqqulliri idi. **22** Ixpan, Ebar, Əliyəl, **23** Abdon, Zikri, Hənan, **24** Hənanিয়া, Elam, Antotiya, **25** Efdəah wə Pənuəllər Xaxakning oqqulliri idi. **26** Xamxiray, Xəhariya, Ataliya, **27** Yaarexiya, Əliya wə Zikrilar Yəroħanning oqqulliri idi.

28 Yukirikilarning həmmisi nəsəbnamilərdə hatiriləngən jəmət bexi idi; bular həmmisi mətiwərlər bolup, Yerusalemoja makanlaxқанidi. **29** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonja makanlaxқанidi; uning ayalining ismi Maakah idi. **30** Uning tunji oqqi Abdon, qalōqan oqqulliri Zur, Kix, Baal, Nadab, **31** Gedor, Ahiyo, Zekər wə Miklot idi; **32** Miklottin Ximeya tərəlğən. Bularmu kərindaxliri bilən Yerusalemdə koxna olturuxatti. **33** Nərdin Kix tərəlğən; Kixtin Saul tərəlğən; Sauldin Yonatan, Malkixua, Abinadab wə Ex-Baal tərəlğən. **34** Merib-Baal Yonatanning oqqi idi; Mikah Merib-Baaldin tərəlğən. **35** Mikahning oqqulliri Piton, Mələk, Tariya wə Aħaz idi. **36** Aħazdin Yəħoəddah tərəlğən; Yəħoəddahdin Aləmət, Azmawət wə Zimri tərəlğən; Zimridin Moza tərəlğən; **37** Mozadin Binea tərəlğən; Bineaning oqqi Rafa, Rafaning oqqi Eliasah, Eliasahning oqqi Azəl idi. **38** Azəlning alta oqqi bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmali, Xəariya, Obadiya wə Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oqqulliri idi. **39** Azəlning inisi Yexəkning tunji oqqilining ismi Ulam, ikkinqi oqqilining ismi Yeux, iqiinqi oqqilining ismi Əlifəlet idi. **40** Ularning oqqullirining həmmisi batur jəngqi, okyaqi idi; ularning oqqulliri wə nəwrliri nəhayiti kəp bolup, jəmiy bir yüz əllik idi. Yukirikilarning həmmisi Binyamin əwladliridin idi.

9 Pütkül Israillar nəsəb boyiqə tizimoja elinoqanidi. Mana, ular «Israil padixahlrining hatirisi» degən kitaboja pütülgəndur. **2** Yəħudalar bolsa asiylık qilōqanlikidin Babilōja sürgün kilinoqan. Həmmidin awwal kəytip kelip öz zemini wə öz xəhərlirigə makanlaxқанlar bolsa bir kisiim Israillar, kahinlar, Lawiylar wə ibadəthana hizmətkariliri idi. **3** Yerusalemoja makanlaxқанlar bolsa Yəħuda kəbilisi, Binyamin kəbilisi, Əfraim kəbilisi wə Manassəh kəbilisidin bir kisiimliri idi. **4** Ularining iqidə Yəħudaning oqqi Pərzəning əwladliridin Utay bar idi; Utay Ammihudning oqqi, Ammihud Omrining oqqi, Omri Imrining oqqi, Imri Banining oqqi idi. **5** Xilohning əwladliri iqidə uning tunji oqqi Asaya wə uning oqqulliri bar idi. **6** Zərahning əwladliridin Yəuel wə ularning uruk-tuoqanliri bolup jəmiy altə yüz toqsan adəm bar idi. **7** Binyaminning əwladliri iqidə Həssinuaħning əwrisi, Hədawiyanning nəwrisi, Məxullamning oqqi Sallu bar idi; **8** yənə Yəroħanning oqqi Yibniya, Mikrining nəwrisi, Uzzining oqqi Elah wə İbiniyaning əwrisi, Reuəlning nəwrisi, Xəfatiyaning oqqi Məxullam **9** həmdə ularning uruk-tuoqanliri bar idi; ular nəsəbnamisi boyiqə tizimlanōqanda jəmiy tokkuz yüz əllik altə adəm idi. Yukirida tilōja elinoqanlar öz jəmətigə jəmət bexi idi. **10** Kahinlar iqidə Yədaya, Yəħoyarib, Yəqin wə **11** Azariya bar idi. Azariya Hudaning əyini baxxuroquqi bolup, Hilkியaning oqqi, Hilkியə Məxullamning oqqi, Məxullam Zadokning oqqi, Zadok Merayotning oqqi, Merayot Ahitubning oqqi idi. **12** Yənə Malkiyanning əwrisi, Paxhurning nəwrisi, Yəroħanning oqqi Adaya həmdə Adiyəlning oqqi Maasay bar idi; Adiyəl Yəhəzərahning oqqi, Yəhəzərah Məxullamning oqqi, Məxullam Məxillemiting oqqi, Məxillemit Immərnig oqqi idi. **13** Ularining kərindaxliri həmmisi jəmət baxliri bolup, jəmiy bir ming yəttə yüz atmix adəm idi; ularning həmmisi Hudaning əyidiki hizmətlərni kilixka bəkitilgən

iqtidarlik kixilar idi. **14** Lawiy qabilisidin Mərarining əwladliri iqidə Haxabayaning əwrisi, Azrikamning nəwrisi, Haxxubning oqli Xemaya bar idi; **15** Yənə Bakbakkar, Hərəx, Galal və Asafning əwrisi, Zikrining nəwrisi, Mikaning oqli Mattaniya; **16** yənə Yədutunung əwrisi, Galalning nəwrisi, Xemayaning oqli Obadiya həmdə Əlkanağning nəwrisi, Asaning oqli Bərəkiya bar idi; bularning həmmisi Nitofatliklarning yeza-kəntlirigə makanlaxkanidi. **17** Dərwaziwənlər Xallum, Akqub, Talmon, Ahiman və ularning qerindaxliri idi; Xallum ularning bexi idi. **18** Ular taki həziroçiqə xərk tərəptiki «padixahning dərwaziwəni»da [dərwaziwənlilik] kilip kəlməktə; ular ilgiri Lawiyalarning qedirgahida dərwaziwənlilik qiləjanidi. **19** Korəning əwrisi, Ebiəsafning nəwrisi, Korahning oqli Xallum həmdə uning atasining jəmətidiki qerindaxliri boləjan Korahiyalar [Hudaning əyining] hizmitini baxkuratti, qedirning ixiklirini bəktatti; ularning ata-bowiliri əslidə Pərwərdigarning qedirgahini baxkuruxka qoyuləjan, [ibadəttə] qedirning ixikini bəqkanidi. **20** Ilgiri Əliəzarning oqli Finihəs ularning yəlbəxqisi boləjan; Pərwərdigar uning bilən billə boləjan. **21** Məxələmiyaning oqli Zəkəriya bolsa jəmətə qedirning dərwaziwəni boləjanidi. **22** Dərwaziwənlilikə tallənojan bu kixilər jəmiy ikki yüz on ikki kixi idi; ular əz yeza-kəntliridə, nəsəbliri boyiqə tizimlənəjan (əslidə Dawut wə əldin kərgüqi Samuil ularni amanət qilənojan wəzipilirigə bəkitkənidi. **23** Ular wə ularning əwladliri Pərwərdigarning əyi, yəni muqəddəs qedirning ixik-dərwazilirini bəqixka bəkitilgənidi). **24** Xərkij, oçərbij, ximaliy wə jənuubiy ixik-dərwazilirida dərwaziwənlər bəkitilgənidi. **25** Ularning yeza-kəntlərdə olturuxluk qerindaxliri bolsa hər yəttə kündə nəwət boyiqə kelip ular bilən birgə hizməttə bolatti. **26** Tət dərwaziwəni begi Lawiyalardin idi; ularoça tapxurulojini Pərwərdigarning əyidiki ambar-həziniləni bəqix idi. **27** Bəqix məs'uliyiti ularning üstidə boləqarka, ular keqiddə Pərwərdigarning əyining ətrapidiki orunlirida turatti həmdə hər küni atigəndə ixik-dərwazilərin eqixka məs'ul idi. **28** Ulardin bir qismi [ibadəthana] hizmitidə ixilitilidəjan əswab-üskünilərgə məs'ul idi; ular sanap əpqiçip, sanap əpkirip qoyatti. **29** Ularning yənə bir qismi tapxurulojini boyiqə qaqa-kuqilar wə muqəddəs jəydiki barlik əswab-üskünilər, xundakla aq un, xarab, zəyturn meyi, məstiki wə huxbuy buyumlaroça məs'ul idi. **30** Kəhənlarning oqulliridin bəzilər huxbuy buyumlardin ətir yasaytti. **31** Lawiyalardin Mattitiyah, yəni Korahiyalardin Xallumning tunji oqilining wəzipisi qəzan neni etixkə məs'ul idi. **32** Ularning qerindaxliri, Kohatning əwladliri iqidə «təkdim nan»oça məs'ul bolup, hər xəbat küni tizidənojanənanlarni təyyarlaytti. **33** Lawiyalarning jəmət baxliri boləjan nəoçmiqilər ibadəthanidiki əylərdə turup, bəqka hizmətləni qiləmay, keqə-kündüz əz ixiliri bilənə bolatti. **34** Yəqiridiki kixilərnəning həmmisi Lawiyalar iqidiki yəlbəxqilar bolup, həmmisi əz nəsəbi boyiqə jəmət bexi idi; bularning həmmisi Yerusalemda turatti. **35** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonoça makanlaxkanidi. Uning ayalining ismi Maakah idi. **36** Uning tunji oqli Abdon, qəloqan oqulliri Zur, Kix, Baal, Nər, Nadab, **37** Gedor, Ahiyo, Zəkəriya wə Miklot idi. **38** Miklottin

Ximeyam tərəlgən. Bularmu əzlrining qerindaxlirining yenida Yerusalemda qoxna olturuxatti. **39** Nərdin Kix tərəlgən, Kixtin Saul tərəlgən, Sauldin Yonatan, Malkixuya, Abinadab wə Ex-Baal tərəlgən. **40** Merib-Baal Yonataning oqli idi; Merib-Baaldin Mikah tərəlgən. **41** Mikahning oqulliri Piton, Mələk, Tahriya wə Ahaz idi. **42** Ahazdin Yarah tərəldi; Yarahdin Aləmət, Azməwət wə Zimri tərəlgən. Zimridin Moza tərəlgən; **43** Mozadin Binea tərəlgən; Bineaning oqli Refaya, Refayaning oqli Eliasah, Eliasahning oqli Azəl idi. **44** Azəlning altə oqli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmail, Xeariya, Obadiya wə Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oqulliri.

10 Filistiyələr Israillaroça hujum qiliwidi, Israillər Filistiyələrnəning əldidin qaçti, ular Gilboa teoçida qirip yəqitildi. **2** Filistiyələr Saul bilən uning oqullirini tap besip qoçlidi; ular ahiri Saulning oqulliridin Yonatan, Abinadab, malki-xualarni urup əltürdi. **3** Sauloça qarxi jəng intayin xiddətlilik boldi; oqyaqilar Sauloça yetixip oqya etip uni yarilandurdi. **4** Andin Saul yaroq kətürgüçisigə: Qiləqingni suqurup meni sanjip əltürüwətkin; bolmisə bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horlukqə qoyuxi mumkin, dedi. Ləkin yaroq kətürgüçisi intayin qorqup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul qiləqni elip üstigə əzini taxlidi. **5** Yaroq kətürgüçisi Saulning əlginini kətirip, umu ohxaxla əzini qiləqning üstigə taxlap uning bilən təng əldi. **6** Xuning bilən Saul, iğ oqli həm pütün ailisidikilər xu kündə birakla əldi. **7** Əmdi wadida turojan Israillər əskərlirining qaçkanlikini wə Saul bilən oqullirining əlginini kərginidə, ular xəhərlirini taxlap qaçti, Filistiyələr kelip u jaylarda orunlaxti. **8** Əmdi xundak boldiki, atisi Filistiyələr əltürilgənlərnəning kiyim-keqəklirini salduruwəloçili kəlgəndə Gilboa teoçida Saul bilən oqullirining əlük yətkənlikini kərdi-də, **9** kiyimlirini saldurup, kallisini wə sawut-yaroqlirini elip kətəti həmdə bularni Filistiyələrnəning zeminining həmmə yərlirigə apirip, əz butlirioça wə həlkə hux həwər yətküzdü. **10** Ular Saulning sawut-yaroqlirini ularning buthanisida qoyup, kallisini Dagon buthanisioça esip qoydi. **11** Əmdi Yabəx-Gileadda olturoquqilar Filistiyələrnəning Sauloça barlik qiləjanlirini anglijoçanda **12** ularning iqidiki həmmə baturlar atlinip, Saul bilən oqullirining jəsətlirini elip, ularni Yabəxə qayturup kelip, Yabəxtiki dub dərihining tüwiğə bərnə qildi wə yəttə kün roza tutti. **13** Xuning bilən Saul Pərwərdigarəça qiləjan wəpəsizlikü üqün əldi; u Pərwərdigarning səz-kəlamioça kirməy wə həttə Pərwərdigardin yol soriməy, bəlki palqijə jinkəxning yəniəyoçə berip uningdin yol sorioçanidi. Xunga Pərwərdigar uni əltürdip, padixahləqini Yəssəning oqli Dawutqə ətküzü bərdi.

11 U qəoçda barlik İsrail jəməiti Həbronəça kelip Dawutning kəxiəyoçə yiqilixip: «Qərisilə, biz əzlrining ət-səngəkliridurmiz! **2** Burun Saul bizning üstimizdə səltənət qiləqandimu İsrail həlkigə jənggə qiqip-kirixkə yəlbəxqi boləjan əzleri idilə. Əzlrining Hudaliri boləjan Pərwərdigarmu əzligigə: — Sən Məning həlkim İsrailning padiqisi bolup ularni bəqisən wə İsrailning əmiri bolisən, degənidi» — dedi. **3** Xuning

bilən Israil aqsakallirining hëmmisi Hëbronoqa kelip padixah Dawutning kexioqa kelixti; Dawut Hëbronda Përwërdigarning aldidā ular bilən bir əhdə tüzüxti. Andin ular Përwërdigarning Samuilning wastisi bilən eytkini boyiqə, Dawutni Məsih kılıp, Israilni idarə kılıxkə padixah kılıp tiklidi. **4** Dawut bilən barlik Israil hëłki Yerusalemqa keldi (Yerusalem xu qaojda «Yəbus» dəp atilatti, zemindiki əhələ boləjan Yəbusiyar xu yərdə turatti). **5** Yəbus əhalisi Dawutkə: «Sən bu yərgə hëqkəqan kirəlməysən!» dedi. Birəq Dawut Zion dëgən koroqanni aldi (xu yər «Dawutning xəhiri» dəpmu atilidi). **6** Dawut: «Kim aldi bilən Yəbusiyarə hujum kılıs, xu kixi yolbaxqı wə sərdar bolidu» dedi. Zəruyaning oqılı Yoab aldi bilən atlinip qikip, yolbaxqı boldi. **7** Dawut koroqanda turatti, xunga kixilər u koroqanni «Dawut xəhiri» dəp ataxti. **8** Dawut xəhərnı Millodin baxlap tət ətrapidikı sepiləyoqə yengiwaxtin yasatti; xəhərnıng kəlojan kışmini Yoab yasatti. **9** Dawut kündin küngə kudrət tapti, qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Përwërdigar uning bilən billə idi. **10** Təwendikilər Dawutning palwanlırı iqidə yolbaxqılar idi; ular Përwërdigarning Israiləya eytkən səzi boyiqə pütkiil Israil bilən birlixip, Dawutning padixahlikini mustəhkəm kılıp, birliktə uni padixah kılıxkə küqidi. **11** Təwendikilər Dawutning palwanlırining tizimlikı boyiqə hatiriləngəndur: — Həkməniylərdin boləjan Yəxobiam yolbaxqılar iqidə bexi idi; u nəyzisini pikiritip bir kətimdila üq yüz adəmini öltürgən. **12** Uningdin kəlsa Ahohiy Dodoning oqılı Əliazar bolup, u «üq palwan»ning biri idi; **13** İlgiri Filistiyələr Pas-Dammimda jəng kılıxkə yiqiləqanda, u Dawut bilən u yərdə idi. U yərdə arpa əstip kətkən bir etizlik bolup, hëłk Filistiyələrnıng aldidin bədrə kəqkanıdi; **14** ular bolsa etizlikning otturısida turuwelip, həm etizlikni qooqıdıqan, həm Filistiyələrnı tarmar kıləjan; Përwërdigar ənə xu yol bilən ularni qəyat zor qəlibigə erixtürgən. **15** Ottuz yolbaxqı iqidin [yənə] üqəylən Koram taxlıktiki Adullamning qərioqə qüxüp Dawutning yenioqə keldi. Filistiyələrnıng qoxuni bolsa «Rəfayim jiləjisi»da bargah qurəjanidi. **16** Bu qaojda Dawut koroqanda, Filistiyələrnıng qarawulghə Bəyt-Ləhəmdə idi. **17** Dawut ussap: «Ah, birsı manga Bəyt-Ləhəmnıng dərwasisining yenidiki kuduktın su əkilip bərgən bolsa yaxhi bolattı!» dewidi, **18** bu üq palwan Filistiyələrnıng ləxkərgəhıdin bəstip ətüp, Bəyt-Ləhəmnıng dərwasisining yenidiki kuduktın su tarttı wə Dawutkə elip keldi; ləkin u uningdin iğkili unimidi, bəłki suni Përwërdigarəya atap təküp: **19** «Hudayim bu ixni məndin neri kılısun! Mən həyatining həwptə kəlixioqə qarımioqan bu kixilərnıng kənini iqsəm kəndək bolidu? Qünki buni ular həyatining həwptə kəlixioqə qarımay elip kəlgən!» dedi. Xunga Dawut bu suni iğkili unimidi. Bu üq palwan kıləjan ixlar dəl xular idi. **20** Yoabning inisi Abixay üqining bexi idi; u üq yüz adəm bilən karxilixip nəyzisini pikiritip ularni öltürdi. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qikkənanidi. **21** U muxu «üq palwan» iqidə həmmidin bək hərmətkə sazawər boləjan bolsimu, ləkin yənıla awwalkı üqəyləngə yətməytti. **22** Yəhəyodaning oqılı Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp kəltis ixlarnı kıləjan. U Moabiy Ariəlnıng ikki oqılıni

öltürgən. Yənə qar yaqkəjan bir küni əzgaləya qüxüp, bir xirni öltürgənidi. **23** U yənə kəlıda bəpkərnıng oqıdək bir nəyzisi bar, boyining egizlikı bəx gəz kəlıdoqəjan bir Misirlikni kətl kıldı; u bir hasa bilən uningəya hujum kılıp, uning nəyzisini kəlıdin tartiwelip əz nəyzisi bilən öltürdi. **24** Yəhəyodaning oqılı Binaya mana bu ixlarnı kıləjan. Xuning bilən üq palwan iqidə nam qıkarəjanidi. **25** Mana, u hëłkiki ottuz palwandınmu bəkrək xəhrət kəzanəjan bolsimu, ləkin aldinqı üq palwanəya yətməytti. Dawut uni əzining pasıban begi kılıp təyinligən. **26** Qoxundiki palwanlar bolsa: — Yoabning inisi Asəhəl, Bəyt-Ləhəmlık Dodoning oqılı Əlhanan, **27** Hərorluk Xəmmot, Pilonluk Hələz, **28** Təkoalıq İkkəxnıng oqılı İra, Anatotluk Abiezər, **29** Huxatlık Sibbəkəy, Ahoqluk İlay, **30** Nitofatlık Məharay, Nitofatlık Baanəhnıng oqılı Hələb, **31** Binyamin əwladlıridin Gibeəhlik Ribəyning oqılı İttay, Pironotluk Binaya, **32** Gaax wadilıridin kəlgən Huray, Arbatlık Abiyəl, **33** Bəharumluk Azmawət, Xəlbənluk Elyəhba, **34** Gizonluk Həxəmnıng oqullıri, Hərarlık Xəgıning oqılı Yonatan, **35** Hərarlık Sakərnıng oqılı Ahiyam, Urning oqılı Elifal, **36** Məkaratlık Həfər, Pilonluk Ahiyah, **37** Kərməllik Həzro, Əzbəyning oqılı Naaray, **38** Natannıng inisi Yoel, Həgrıning oqılı Mıbhər, **39** Ammonluk Zələk, Zəruyanıng oqılı Yoabning yəraə kətürgüqisi boləjan Bəərotluk Nəharay, **40** İtrilik İra, İtrilik Gəreb, **41** Hıttiy Uriya, Aqləyning oqılı Zabad, **42** Rubən kəbilisidin Xızaning oqılı, Rubənlər iqidə yolbaxqı boləjan Adına wə uningəya əgəxkən ottuz adəm, **43** Məakəhnıng oqılı Hənan, Mıtnilik Yoəfat, **44** Axtəratlık Uzziya, Aroərlık Hotəmnıng oqılı Xama bilən Jəiyəl, **45** Ximrining oqılı Yediyaə bilən uning inisi tizilik Yoəha, **46** Məhawilik Əliyəl, Əlnəmnıng oqullıri Yəribay bilən Yoəxiya, Moablik Yıtna, **47** Əliyəl, Obəd wə Məzəbalık Yaasiyələrdin ibarət idi.

12 Dawut ixning oqılı Saulning bəsimi səwəbidin Zıklagda yoxurunup yatqan qaojda munu kixilər Dawutning yenioqə kelixti (ularning həmmisi Dawutkə jəng kılıxta yərdəm bərgən baturlardın idi; **2** oqya bilən qorallənoqan bolup, ong kəlı bilənmə, sol kəlı bilənmə oqya wə saləya atalaytti; ular Saulning Binyamin kəbilisidin boləjan tuəqənlıri idi): **3** — ularning yolbaxqisi Ahiezər, andin kəlsa Yoax bolup, ikkisi Gibeəhlik Xəməhnıng oqılı idi; yənə Azmawətning oqılı Yəziyə bilən Pələtmu; yənə Bərakəh bilən Anatotluk Yəlu, **4** Gibeənluk Yıxməyamu bar idi. Yıxməya «ottuz palwan» iqidə batur bolup xu ottuzioqə yətkəqilik kıləquqı idi; yənə Yərəmiya, Yəhəziyə, Yoəhan wə Gədəratlık Yoəzab, **5** Əluzay, Yərimot, Bialiya, Xəməriya, Harufluk Xəfətiya, **6** Korəhliklərdin boləjan Əkənah, Yixiya, Azarəl, Yoəzər wə Yəxobiəmlər; **7** yənə Gədorluk Yəroəhnıng oqılı Yoeləh bilən Zəbadiya bar idi. **8** Gad kəbilisidin bəzilər qəldiki koroqənoqə bərip Dawutkə bəkəndi. Ularning həmmisi jənggə məhir, kəłkən wə nəyzə bilən qorallənoqan batur jəngqilər idi; ularning turkı bəəyni xıroqə, qəkənlıqı bəəyni təoqıdiki bəkəngə ohxaytti. **9** Ularning birinqisi Ezər, ikkinqisi Obadiya, üqinqisi Eliab, **10** tətinqisi Mıxmənah, bəxinqisi Yərəmiya, **11** altinqisi Attay, yəttinqisi Əliyəl, **12** səkkizinqisi Yoəhanan, tokuzinqisi Əzəbəd, **13** oninqisi Yərəmiya, on birinqisi Məkbənnay idi. **14** Bularning

həmmisi Gad kəbilisidin, qoxun iqidə sərdaqlar idi; əng kiçiqi yüz ləxkərgə, əng qongi ming ləxkərgə yetəkqi idi. **15** Birinçi ayda, Iordan dəryasi təxip kiroyaktin axkən qaşda, dəryadin ətüp, xərkkə wə oşərbkə karaydioqan barlik jiləqilardikilərnə tiripirən kiliş qəquroqanlar dəl muxu adəmlər idi. **16** Binyamin kəbilisi bilən Yəhuda kəbilisidinmu kixilər qoroqanoqə kelip Dawutkə bekinəqan. **17** Dawut qikiş ularni kərxi elip: «Əgər silər tinqlik niyitida manga yərdəm berixkə kəlgən bolsanglar, silər bilən bir jan bir dil bolimən, lekin kollirimda heq nahəkləkl bolmioqan meni duxmənlirimgə setiwətməkqi bolsanglar, ata-bowilirimning Hudasi buni nəzirigə elip həküim qikəroqay!» — dedi. **18** Bu qaşda Hudaning Rohi heliki ottuz palwanning yolbaxqisi Amasayə qüxiwidi, u: «Aş Dawut, biz sanga bekindukmiz; Aş Yəssəning oşli, biz sən bilən billidurmiz; Əzünggə aman-tinqlik, aman-tinqlik boləqay! Sanga yərdəm bərgüqilərgimu aman-tinqlik boləqay! Qünki sening Hudaqing sanga mədətkardur» Xuning bilən Dawut ularni elip kelip, «zərbidar ətrət baxliqliri» kildi. **19** Dawut ilgiri Filistiyələr bilən birlikdə Saulə qarxi uruxkə atlanəqanda, Manassəh kəbilisidiki bəzilər Dawut tərəpkə ətəti (lekin ular [Filistiyələr] yərdəm bərmidi, qünki Filistiyələrnin əmiriləri: «Dawut əz oşojisi Saul tərəpkə ətüp ketixi mumkin, undakta beximiz kətməy kəlməydu!» dəp məslihətləxip ularni kayturup kətməkqi boləqanidi). **20** Dawut Ziklagka kaytəp barəqanda, Manassəh kəbilisidiki Adnah, Yozabad, Yədiyayəl, Mikail, Yozabad, Elihu, Ziltaylar kelip uningə qoxuldi. Bularning həmmisi Manassəh kəbilisining mingbexiliri idi. **21** Ular Dawut qarəqiləroqə qarxi jəng kiləqanda uningə yərdəmləxti; ularning həmmisi batur palwanlar, qoxundiki yolbaxqilar idi. **22** Qünki xu künlərdə Dawutkə yərdəm berix üçün hər küni adəmlər kelip qoxulup, huddi Hudaning qoxunidək zor bir qoxun bolup kətkənidi. **23** Pərwərdigarning səz-kalamı əməlgə axurulup, Saulning padixahliqini Dawutkə elip bərməkqi boləqan korallənoqan jəngqilər yolbaxqiliri bilən Həbronəqə, uning yenioqə kəldi. Ularning sani təwəndikiqə: — **24** Yəhudaqların qəlqən wə nəyzə bilən korallənoqanlar jəmiy altə ming səkkiz yüz kixi bolup, həmmisi jənggə təyyarlanəqanidi. **25** Ximeonlardin jənggə təyyarlanəqan batur jəngqilər jəmiy yəttə ming bir yüz kixi, **26** Lawiyarlardin jəmiy tət ming altə yüz kixi; **27** Yəhoyada Hərunlarning jəmət bexi bolup, uningəqə əgəxkənlər jəmiy üç ming yəttə yüz kixi idi. **28** Yəna yax bir batur jəngqi Zadək wə uning jəmətidin yigirmə ikki yolbaxqi bar idi. **29** Binyaminlardin, Saulning uruqtuqanliridinmu üç ming kixi bar idi; xu qaşkə kədər bularning kəpinqisi Saul jəmətini kollap kəlməktə idi. **30** Əfrayimlardin, əz jəmətliridə yüz-abroy tapqan batur əzimətlər jəmiy yigirmə ming səkkiz yüz kixi idi. **31** Manassəh yerim kəbilisi iqidə nəmi pütülgən, Dawutni padixah kiliş tikləxkə kəlgənlər jəmiy on səkkiz ming kixi idi. **32** Issakarlardin zaman-wəziyətini qüxinidəqan, Israilning kəndəq kiliş kerəklilikini bildioqan yolbaxqilar jəmiy ikki yüz kixi idi; ularning həmmə kərinəxliri ularning əmrigə boysunattı. **33** Zəbulunlardin jənggə təyyarlanəqan, hərhil koral-yəroqalar bilən korallənoqan, ala kəngüllük kilməydioqan, Dawutning yərdimigə kəlgən

jəmiy əllik ming kixi idi. **34** Naftalilardin yolbaxqi boləqan ming kixi bar idi; ularəqə əgixip kəlioqə qəlqən wə nəyzə əloqanlar jəmiy ottuz yəttə ming kixigə yetətti. **35** Danlardin jənggə təyyarlanəqan jəmiy yigirmə səkkiz ming altə yüz kixi idi. **36** Axirlardin jənggə qikiş qoxun sepigə atlinixkə təyyar boləqan jəmiy kiriş ming kixi idi. **37** Iordan dəryasining xərək tərpidiki Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim kəbilisidin kəlioqə hərhil koral-yəroqə elip jənggə təyyarlanəqan jəmiy bir yüz yigirmə ming kixi idi. **38** Yukirida tiləqə elinəqan bu əzimətlərnin hərbiy yürüxi təkxi bolup, Dawutni pütkül Israil üstigə padixah kiliş tikləx üçün bir jan bir dil bolup, Həbronəqə kelixkənidi; qəlqən Israilarmu bir niyət bir məxsəttə Dawutni padixah kiliş tikləməkqi boluxkənidi. **39** Ular xu yərdə Dawut bilən üç kün billə yəp-iqip oşızalandi, qünki ularning kərinəxliri ularəqə təyyarlap qoyuxkənidi. **40** Ularning əpürisidiki həklələr, həttə Issakar, Zəbulun wə Naftalilarning zeminidikilər exək, təgə, qəqir wə kaliorəqə artip ularəqə nahəyiti kəp ozukluk elip kəlgən; ular zor miqdarda un, ənjür poxkili, üzüm poxkili, xarab, zəytun meyi wə nuroqan qoy-kalilarni yətküzüp berixkənidi; pütkül Israil xaduramlikkə qəmgənidi.

13 Dawut mingbexi, yüzbexi wə barlik yolbaxqilar bilən məslihətləxti; **2** andin pütin Israil ammissioqə: «Əgər silər maqul kərsənglar, xundaqla bu ixni Hudaqimiz Pərwərdigardin dəp bilsənglar, biz Israilning zeminlirining hərəkəysi jaylirioqə xu yərdə qəlqən kərinəxlirimizəqə həmdə ular bilən billə xəhərlərdə wə etizliklirida turuwatqan kahin həm Lawiyalarəqə muxu yərgə yioşilix toquruluk adəm əwətyəli. **3** Biz Hudaqimizning əhdə sanduqini məxəgə yətkəp kəlayli; qünki Saulning künlirida heqkəsimiz [əhdə sanduq] aldida Hudadin yol sorap bəkmiduk» dedi. **4** Bu ixni pütin amma toqra tapkəqə, həmməylən maqul boluxti. **5** Xunga Dawut Misirning Xihor dəryasidin tartip Hamat eoşizioqə boləqan pütkül Israil həlkini qəkirtip kelip, Hudaning əhdə sanduqini Kiriət-Yearimdin yətkəp kəlməkqi boldi. **6** Andin Dawut bilən pütkül Israil Hudaning əhdə sanduqini yətkəp kəlix üçün Baaləhəqə, yəni Yəhudaqə təwə boləqan Kiriət-Yeariməqə kəldi; ikki kerubning otturidə olturoquqi Pərwərdigar bu əhdə sanduqini üstigə Əz namini qoyəqanidi. **7** Ular Hudaning əhdə sanduqini Abinadabning eyidin elinəqan yengi bir hərwiqə qoydi; Uzzaş bilən Ahiyo hərwini həydi. **8** Dawut bilən barlik Israil jamaiti Hudaning aldida hə dəp nəqəm-nawa kiliş, qiltar, təmbur, dəp, qanglar wə kanay-sunaylar qalattı. **9** Ləkin ular Kidon haminiqə kəlgəndə kalilar aldioqə müdürəp ketip yikiləqanda Uzzaş əhdə sanduqini yəliwalay dəp qolini uningəqə sozdi. **10** Uzzaşning əhdə sanduqioqə qoli təgkənliki üçün, Huda uningəqə oşəzəpliniş uni urup ətürdi. Xuning bilən Uzzaş xu yərdə Hudaning aldida ətədi. **11** Ləkin Dawut Pərwərdigarning Uzzaşning tenini bəskənlikigə aqqiklandı wə u yərnə «Pərez-Uzzaş» dəp atidi; u yər taki həziroqəqə xu nam bilən atilip kəlməktə. **12** Xu küni Dawut Hudadin qorqup: «Mən zadi kəndəq kiliş Hudaning əhdə sanduqini bu yərgə yətkəp kələymən?» dedi. **13** Xunga Dawut əhdə sanduqini ətə turuwatqan «Dawut xəhiri»gə yətkəp kəlməy, Gatlik

Obəd-Edomning öyigə apirip qoydi. **14** Hudaning əhdə sanduqi Obəd-Edomning öyidə üç ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edomning alisini wə uning barlıq təallukatlarını bərikətledi.

14 Tur padixahı Hıram Dawut bilən kəruşükə əqlilərnı, xundakla uning üqün orda selixkə kedir yaoyiqi, taxqi wə yaoyaqqılarnı əwətti. **2** Bu qaoqda Dawut Pərwərdigarning özini İsrail üstigə həkümranlik kilidioqan padixah boluxkə jazmən tikləydiqanlığını kərup yətti; qünki Pərwərdigar Əz həlki İsrail üqün uning padixahlığını gülləndürgənidi. **3** Dawut Yerusalemda yənə birmunqə hotun aldı həmdə yənə oqul-kızlarnı kərdi. **4** Təwəndikilər uning Yerusalemda kərgən pərzəntlirining isimliri: Xammuya, Xobab, Natan, Sulayman, **5** İbhar, Əlixuya, Əlpələt, **6** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **7** Əlixama, Bəəliyada wə Əlifələt. **8** Dawutning məsih kilinip pütkül İsrailning üstigə padixah kilinoqanlığını angliqan Filistiyələrnıng həmmisi Dawut bilən kərxilixix pürsitini izləp kəldi; Dawut bunı anglap ularoqə kərxı jənggə atlandı. **9** Filistiyələr «Rəfayim jiləjisi»oqə bulang-talang kiləjili kirdi. **10** Dawut Hudadin: «Mən Filistiyələrə kərxı jənggə qıksam bolamdu? Ularnı mening kolumoqə tapxuramsən?» dəp soriwidi, Pərwərdigar uningə: «Jənggə qik, Mən ularni səzsiz kolumoqə tapxuramən» dedi. **11** Filistiyələr Baal-Pərazimoqə hujum kiləjili kəlgəndə, Dawut ularni xu yərdə məqulup kildi wə: «Huda mening kolum arkilik düxmənliming üstigə huddi kəlkün yarı elip kətkəndək bəstüp kirdi» dedi. Xunga u yar «Baal-Pərazim» dəp ataloqan. **12** Filistiyələr əzlrining butlirini xu yərgə taxlap kəqəqanliktn, Dawut adamlirigə ularni keydürüwetixni tapilidi. **13** Filistiyələr yənə heliki jiləjioqə bulang-talang kiləjili keriwidi, **14** Dawut yənə Hudadin yol soridi. Huda uningə: «Ularnı arkişidin qoqlimay, əgip ötüp, ularoqə üjmilikning udulidin hujum kiləjini. **15** Sən üjmə dərhəlrining üstidin ayaq tiwixini anglixing bilənla jənggə atan; qünki u qaoqda Huda sening aldingda Filistiyələrnıng koxunioqə hujumə qıkkən bolidu» dedi. **16** Xuning bilən Dawut Hudaning degini boyiqə ix tutup, Filistiyələrnıng koxunioqə Gibeondin Gəzərgiqə qoqlap zərbə bərdi. **17** Xu səwəbtin Dawutning xəhriti barlıq yurt-zeminlarəqə pür kətti, Pərwərdigar uning kərkunqini barlıq əllərnıng üstigə saldi.

15 Dawut Dawut xəhiridə əzigə öy-ordilar saldurdi, həm Hudaning əhdə sanduqioqə jay hazirlidi wə uningəqə qedir tiktürdi. **2** U qaoqda Dawut: «Hudaning əhdə sanduqini Lawiyılardin bələk kixilərnıng kətürüxigə bolmaydu, qünki Pərwərdigar uni kətürüxkə wə mənggü əzining hizmitidə boluxkə ularni tallioqanidi» dedi. **3** Andin Dawut Pərwərdigarning əhdə sanduqini hazirlap qoyəqan yərgə yətkəx üqün pütkül İsrailarnı Yerusalemoqə yiqdi. **4** Dawut yənə Hərunning əwladlirini wə Lawiyılarnı yiqdi: **5** Kəhatning əwladliri jəmət bexi boləqan Uriyal wə uning kərinədxliri bir yüz yigirmə kixi; **6** Mərarı əwladliridin jəmət bexi boləqan Asaya wə uning kərinədxliridin ikki yüz yigirmə kixi; **7** Gərxomning əwladliridin jəmət bexi boləqan Yoel wə uning kərinədxliri bir yüz ottuz kixi; **8** Əlizafanning əwladliridin jəmət bexi boləqan Xemaya wə uning

kərinədxliri ikki yüz kixi; **9** Həbronning əwladliridin jəmət bexi boləqan Əliyəl wə uning kərinədxliri səksən kixi; **10** Uzziyəlnıng əwladliridin jəmət bexi boləqan Amminadab wə uning kərinədxliri bir yüz on ikki kixi idi. **11** Dawut kəhınlardin Zadok bilən Abiyatarnı, xuningdək lawilyılardin Uriyal, Asaya, Yoel, Xemaya, Əliyəl wə Amminadabni qəkirtip kelip ularoqə: **12** «Silər Lawiy jəmətining bəxlirislər; əzınglarnı wə silərnıng kərinədxlirınglarnı İsrailning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini mən təyyarlap qoyəqan yərgə kətürüp kelix üqün pak kilinglar. **13** Qünki ilgiri silər xundək kilmay, bəlgiləngən tərtp boyiqə uningdin yol soriməjimizdin Hudayimiz Pərwərdigar bizgə zərbə bərgən» dedi. **14** Xuning bilən kəhınlar bilən Lawiyıl İsrailning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp mēngix üqün əzlrini pak kildi. **15** Lawiyılər əmdi Musaning Pərwərdigarning səz-kalamı bilən tapilioqini boyiqə, Hudaning əhdə sanduqini baldak bilən mürisigə elip kətürdi. **16** Dawut yənə Lawiyılərnıng yolbaxqiləriəqə əzlrining kərinədxliridin nəəmqiqlərnı təyinləxni buyrudi; ular jümlidin tambur, qiltar, janglar kətarlik hərhil sazarnı qelip əwazini yukiri kətürüp xad-huramlik iqidə küy əytixkə təyinləndi. **17** Xunglaxkə, Lawiyılər Yoelning oqlı Həmannı wə uning jəmətidiki Bərkəyianing oqlı Asafni həm ularning kərinədxliridin boləqan Mərarılardin Kuxayahning oqlı Etanni bəlgilidi. **18** Ular bilən birlikdə yənə kərinədxliridin Zəkəriya, Bin, Yaaziyl, Xemiramot, Yəhıyəl, Unni, Eliab, Binayah, Maaseyah, Mattitiyah, Əlifələh, Məknıya həm dərwəziwən Obəd-Edom bilən Jəiyəlni ikkinqi dərijilik ətrət kilip təkkillidi. **19** Nəəmqi Həman, Asaf wə Etnan mis qanglar qelip, yangrak əwaz qikiratti; **20** Zəkəriya, Yaaziyl, Xemiramot, Yəhıyəl, Unni, Eliab, Maaseyah wə Binayalar tambur qelip «Alamot uslubı»da təngkəx kilatti; **21** Mattitiyah, Əlifələh, Məknıya, Obəd-Edom, Jəiyəl wə Azaziyalər qiltar qelip bəxləmqilik kilip, «Xəminət uslubı»da təngkəx bolatti. **22** Lawiyılərnıng yolbaxqisi Kənanıya muzikioqə nahayıti pixxik boləqəqkə, məhsus nəəqmə-nəwəqiləqkə məs'ul bolup muzika əgıtətti. **23** Bərkəiya bilən Əlkanah əhdə sanduqioqə məs'ul ixikbəkərlər idi. **24** Xəbanıya, Yəhəxafat, Nətanəl, Amasay, Zəkəriya, Binaya wə Əlizəzər kətarlik kəhınlar Hudaning əhdə sanduqı aldida kanay qalatti; Obəd-Edom bilən Yəhıyahmu əhdə sanduqioqə məs'ul ixikbəkər kilinip qoyuloqanidi. **25** Xuning bilən Dawut İsrail əksəkəlliri wə mingbexi kətarliklər bilən Bərgə Əbd-Edomning əyidin huxallıqkə qəmgən həlda Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp qıkkılı bardi. **26** Wə xundək boldiki, [Dawutlar] Huda Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp mangəqan Lawiyıləroqə yərdəm bərgenlikini kərup, yəttə buka wə yəttə kəqkar kurbanlik kildi. **27** Dawut wə xundəkla əhdə sanduqini kətüridioqan Lawiyılər həmdə nəəmqiqlər həm nəəqmə-nəwə bexi boləqan Kənanıyalərnıng həmmisi kanap libas kiyixkənidi; Dawut uning üstigə yənə kanap əfod kiygənidi. **28** Pütkül İsrail həlki əmdi xu tərکیدə təntənə kilip, burəqə, kanay, jəngjəng, təmbur, qiltar kətarlik türlik sazlar bilən yukiri əwazda muzika qelip, Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp kelixiti. **29** Pərwərdigarning əhdə sanduqı Dawut xəhırigə

yetip kəlgəndə Saulning kızı Mikal pənjirdin təwəngə karap turatti; u Dawutning səkrəp oynap-qəlip təntəna kiliwatkinini kərtip iqidə uni zanglik kildi.

16 Ular Hudaning əhdə sandukini kəttürüp kirip Dawut uningəşa hazirlap koyojan qədirning otturisoja koyup, andin Hudaning aldidə kəydürmə kurbanlik bilən inaklik kurbanliki sundi. **2** Dawut kəydürmə kurbanliki bilən inaklik kurbanliki sunup boləqəndin keyin Pərwərdigarning namidə həlkəbəht tilidi. **3** U yənə ər-ayal deməy Israillarning hər birigə birdin nan, birdin horma poxkili, birdin üzüm poxkili üləttürtüp bərdi. **4** Dawut bir kəsim Lawiyləroja Pərwərdigarning əhdə sanduki aldidə hizməttə bolux, yəni dua-tiləwat okux, Israilning Hudasi Pərwərdigəroja təxəkkür-rəhmət eytib wə küy-munajat okuxni buyrudi. **5** Ularning yoxbaşqisi bolsa Asaf, andin Zəkəriya idi; baxkili bolsa Jəiyəl, Xemiramot, Yəhəiyəl, Mattitiyah, Eliab, Binaya, Obəd-Edom wə Jəiyəllər idi. Ular təmbur-qiltar qəlixkə koyuldi; Asaf bolsa qanglarni qalatti. **6** Binaya bilən Yəhəziyəldin ibarət ikki kahin Hudaning əhdə sanduki aldidə hərdəim kanay qəlixkə koyuldi. **7** Xu küni Dawut Asaf wə kərinədxirini Pərwərdigəroja təxəkkür-rəhmət eytikxə bəlgiləp ularəja birinqidin munu küyni tapxurdi: — **8** «Pərwərdigəroja təxəkkür kilinglar, Uning namini qəkirip nida kilinglar, Uning kəlojanlirini əllər arisidə ayan kilinglar! **9** Uningəşa nəhxilər eytip, Uni küylənglar, Uning pütkül kəramət məjziliri üstidə seəjinip oylininglar. **10** Muxəddəs namidin pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarni izdigüqilərnin kəngli xadlansun! **11** Pərwərdigarni wə Uning kudritini izdənglar, Uning yüz-əuzurini tohtimay izdənglar. **12** Uning yaratqan məjzilirini, Kəramət əlamətlirini həm əozididən qikkən həkəmlirini estə tutunglar, **13** I uning kuli Israilning nəsi, Əzi talliojaniri, Yəkupning oəulliri! **14** U, Pərwərdigar — Hudayimiz, Uning həkəmliri pütkül yəz yuzididur. **15** U Əzi tüzəng əhdini əbədi yadinglarda tutunglar — Bu uning ming əwladkəqə wədiləxkən sezidur — **16** İbrahim bilən tüzəng əhdisi. Yəni İshəkkə iqkən kəsimidur. **17** U buni Yəkupkimu nizam dəp jəzmləxtürdi, Israiloja əbədi əhdə kəlip berip: — **18** «Səngə Kənaan zəminini bərimən, Uni mirəsing boləjan nesiwəng kəlimən» — dedi. **19** U qəoqda silər əjiz idinglar, adiminglar əz həm u yərdə musəpir idinglar; **20** Bu əldin u əlğə, bir kəbilidin yənə bir kəbiligə kəqüp yürgən. **21** Pərwərdigar hərəkəndəq ədəmning ularni bozak kəlixəoja yol kəymidi, Ularni dəp pədxihələrojumu tənbiə berip: — **22** «Mən məsiə kəlojanlarəja təgmə, Pəyoqəmbərlirimgə yəman ix kəilma!» — dedi. **23** Pütün jəhan, Pərwərdigarni küylənglar, Nijətinə hər küni elan kilinglar! **24** Uning juləsinə əllərdə bəyan kilinglar, Uning məjzilirini bərlək həlkələr arisidə jakərlənglar. **25** Qünki Pərwərdigərimiz uləoqdur, Zor həmdusənəoja layiktur; U bərlək iləhlərdin üstün, Uningdin kərkux kərkətur; **26** Qünki bərlək əllərnin iləhləri — butlər həlas, Bərlək Pərwərdigar əsmən-pələkni yaratkəndur. **27** Xənuxəwəkt wə həyətə Uning aldidə, Kudrət wə huxluk Uning jəyididur. **28** Pərwərdigəroja təəllükini bərgəysilər, i əl-kəbililər, Pərwərdigəroja xən-xərap wə kudrətni bərgəysilər! **29** Pərwərdigarning namioja layik

boləjan xən-xəhrətni Uningəroja bərgəysilər; Sowəjo-salam elip Uning əldioja kiringlar, Pərwərdigəroja pak-muxəddəslikning güzəllikidə səjdə kilinglar; **30** Pütkül yəz-yüzi, Uning əldidə titrənglar! Dunya məzmut kəlinəjan, u təwrənməs əsla. **31** Əsmənlər xadlansun, wə yəz-jəhan hux bolsun, Əllər arisidə elan kəlinsun: — «Pərwərdigar həkəim süridul!». **32** Dəngiz-okyan wə uningəroja toləjan həmmə qəkan səlip jux ursun! Dalilər həm ulardikə həmmə yəyrisun! **33** U qəoqda ormandiki pütkül dərhələr Pərwərdigar əldidə yəngritip nəhxə eytidu; Qünki mənə, U pütün jəhənnəni sorək kəlixkə kəlidu! **34** Pərwərdigəroja təxəkkür eytinglar! Qünki U məhrəbandur, Əbədiydr Uning məhrimuhəbbiti. **35** Wə: Bizni kətkuzəojin, i nijətimiz boləjan Huda! Bizni [yəningəroja] yəoəiwəloəaysən, Muxəddəs nəmingəroja təxəkkür kəlixkə, Yəyrap Sənə mədhəiyələxkə, Bizni əllərdin kətkuzəp qikkəysən! — dənglar! **36** Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigəroja, əzəldin tə əbədigə təxəkkür-mədhəiyə kəyturulsun! Pütkül həlkə «Amin!» dedi həmdə Pərwərdigəroja həmdusənə okuxti. **37** [Dawut] xu yərdə, yəni Pərwərdigarning əhdə sanduki əldidə hər kündiki wəzəpigə muwəpik, əhdə sanduki əldidiki hizməttə dawəmlək boluxkə Asaf bilən uning kərinədxirini kəldurup koydi; **38** Ularning iqidə Obəd-Edom bilən uning kərinədxiridin atmix səkkiz kəxi bəridi; xuningdək Yədutunng oəoji Obəd-Edom bilən Hosəh dərwəziwənləkkə koyuldi. **39** Kahin Zadək bilən uning kahin kərinədxirini Gibeon əgzikidiki Pərwərdigarning qədri əldidə, **40** Pərwərdigarning Israiloja tapiliojan kənan-əhkəmliridə bərlək yəziləojini boyiqə, hərəkəni əti-səhximi kəydürmə kurbanlik kurbəngəhi üstidə Pərwərdigəroja ətap kəydürmə kurbənləklərnə sunuxkə koyuldi. **41** Ular bilən billə boləjanlar, yəni Həmən, Yədutun wə kəlojan tallənojanlar, xundəklə bərlək ismi tiziləjanlar Pərwərdigəroja təxəkkür-rəhmət eytikxə koyuldi (qünki Uning əzğərməs muhəbbiti əbədigəqidur!). **42** Həmən wə Yədutun bolsa nəqməyiliklə, jümilidin kanay, jəng-jəng wə bərlək mədhəiyə səzilirini qəlixkə məs'ul kəilindi. Yədutunng oəulliri dərwəziə qəraxkə koyuldi. **43** Bu ixlərdin keyin bərlək həlkə əz eyilirigə kəyitxi; Dawutmu əz əyidikilərgə bəht tiləxkə kəyiti.

17 Dawut əz əyidə turuwətkən qəoqidə, Nətan pəyoqəmbərgə: «Kəra, mən kədir yəoəiqidin yəsəlojan əyde turuwətimən, Pərwərdigarning əhdə sanduki bolsa qədir pərdiliri əstidə turuwətidu» dedi. **2** Nətan Dawutkə: «Kənglūngdə pükənlirənggə əməl kəlojin; qünki Huda sən bilən billidur» — dedi. **3** Xu küni kəqidə Hudaning səzi Nətanəja kəlip yətti: **4** «Sən bərip kulum Dawutkə mundaq dəgin: — Pərwərdigar mundaq dəydu: Sən Mən üqün turaləju əy sələng bolməydu. **5** Qünki mən Israillərnə bəxləp kikkən kündin tartip bügūngə kədə bir əyde turup bəkməjanmən, pəkət bu qədirdin u qədiroja, bir qədirqəhdin bəxkə birigə yətkəlip yürdü, həlas. **6** Mən İsrail həlkə bilən billə məyli kəyərgə bərməy, həqəqəqən Israilning bərgə həkəiməoja, yəni Məning həlkəimni bəkiəxni tapiliojan bərsəsigə: Nəmixkə silər Məngə kədir yəoəiqidin əy səlip bərməysilər? — dedimmu? **7** Əmdə sən kulum Dawutkə mundaq dəgin: — Səməwi kəoxunlarning

Sərdari bolqan Pərwərdigar eytiduki, Mən seni əmdı yaylaqlardin, qoylarning arqisidin elip, həlkim İsrailning üstigə əmir bolux üqün qakirtip qıktım. **8** Məyli kəyərgə barmioqın, Mən haman sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barlık düxmənlingrni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə bolqandək seni nam-xəhrətkə sazawər kıldim. **9** Mən həlkim bolqan İsrailoqə bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip eştürimən; xuning bilən ular əz zeminida turidioqan, parakəndiqilikdə uqrimaydioqan bolidu. Rəzillar dəsəptididikidək wə mən həlkim İsrail üstigə həkümranlık kilixkə həkimlarni təyinligən künlərdikidək, ularoqə qaytidin zulum salmaydu. Mən barlık düxmənlingrni sanga bekindürdimən. Wə mənki Pərwərdigar sanga xuni eytip koyayki, mən sening üqün bir əyni yasap berimən! **11** Sening künliring toxup, ata-bowiliringning yenioqə qaytkan waqtingda sening nəslingdin, yəni oqulliringdin birini sening ornungni basidioqan kılimən; Mən uning padixahlıqini mustəhkəm kılimən. **12** U Manga bir əy yasaydu, Mən uning padixahlıq təhtini mənggü mustəhkəm kılimən. **13** Mən uningoqə ata bolimən, u Manga oqul bolidu; meħri-xəpkitimni seningdin awwal etkən [idarə kıloquqidin] juda kılojnimdək uningdin hərgiz juda kılmaymən; **14** uni Mening əyümdə wə Mening padixahlıqında mənggü turuquzimən; uning təhti mənggü məzmut bolup turuqzulidu». **15** Natan bu barlık səzlər wə barlık wəhijni heqnemə kəldürmay, Dawutkə eytip bərdi. **16** Xuning bilən Dawut kirip Pərwərdigarning aldidə olturup mundak dedi: «İ Huda Pərwərdigar, mən zadi kim idim, mening əyüm nemə idi, Sən meni muxu dərijigə kəturgüdək? **17** Lekin i Huda Pərwərdigar, [bu mərtiwigə kətiürgimning] sening nəziringdə kiqikkinə bir ix hesablandı; qünki Sən mən kəlungnəg əyining yirək kəlgüsü toqruluk səzlidəng wə meni uluq mərtiwilik zat dəp kəridəng, i Huda Pərwərdigar! **18** Sən kəminəng üstigə qüxürgən xundak xan-xərap toqruluk Dawut Sanga nemə diyəlisun? Qünki Sən dərwağə Əz kəlungni Əzüng bilisən. **19** Ah Pərwərdigar, pekir kəlung üqün həmdə Əz kənglündiki niyiting boyiqə bu barlık uluqluqni kərsitip, bu qong ixlarning həmmisini ayan kilding. **20** Ah Pərwərdigar, kəlikimiz toluq angliqini boyiqə Sanga təng kəlgüdək heqkim yok; Seningdin bələk heqbir ilah yoktur. **21** Duniyada kəysi bir əl həlqəng İsrailoqə təng kələlisun? Ular ni Əzünggə has birdinbir həlk bolux üqün kəutulduruxkə barding həmdə Misirdin kətuldurup qıqqan həlqəng aldidin yat əlləri qoqlap qıqirip, uluqwar wə bəhəywət ixlər arkilik Əz namingni tikliding! **22** Sən həlqəng İsrailni mənggü Əzüngning həlqəng kilding; ah Pərwərdigar, Səmmu ularning Hudasi boldung. **23** Ah Pərwərdigar, əmdı pekir kəlung wə uning əyi toqruluk kıloqan wədəng mənggügə əməl kılinsun; Sən degənling boyiqə ixni ada kıloqaysən! **24** Amin, wədəng əməl kılinsun, xundakla naming mənggü uluqlansun, kixilər: «Samawi qoxunning Sərdari Pərwərdigar İsrailning Hudasi, həkikətən İsrailoqə Hudadır!» desun; wə xundak bolup, pekir kəlung Dawutning əy-jəməti Sening aldingdə məzmut turuqzulsun. **25** Ah Hudayim, Sən pekir kəlungoqə sanga əy yasaymən, degən wəhij

kəltürding; xunga kəlung Sening aldingdə muxundak dua kilixkə jür'ət kıldi. **26** Ah Pərwərdigar, Sən birdinbir Hudadursən, Sən pekir kəlungoqə muxundak əmətni berixni wədə kilding; **27** əmdı pekir kəlungning əy-jəmətigə iltipət kılip, uning Sening aldingdə mənggü turuxioqə saqlioqaysən. Qünki Sən, ah Pərwərdigar, [pekirning əy-jəmətigə] iltipət kilding wə xuning bilən u mənggügə bəht-iltipətka nesip bolidu».

18 Xu ixtin keyin xundak boldiki, Dawut Filistylərgə hujum kılip ularni boysundurup, ularning kolidin Gatni wə uningoqə təwə yeza-kəntlarni tartıwalıdı. **2** U yənə Moabiylarəqə hujum kıldi; Moabiylar uningəqə bekinip, olpan telaydioqan boldi. **3** Zobaħning padixahi Hədad'ezər əz təwəsini Əfrat dəryasioqəqə kəngəyitixkə atlinip qıqqanda, Dawut taki Hamatka qədər uningəqə hujum kıldi. **4** Dawut uning ming jəng hərwisini olja aldı, yəttə ming atlık ləxkirini, yigirmə ming piyadə ləxkirini əsir aldı. Dawut barlık jəng hərwilirining atlırining peyini kirkitiwetip, pəket yüz hərwiəqə qoxkədək atnila elip qaldı. **5** Dəməxətki Suriylər Zobaħning padixahi Hədad'ezərgə yərdəm berixkə kəldi; Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming əskərni oltürdi. **6** Dawut Suriyədiki Dəməxə rayoniəqə qərawul ətrətlirini turuquzuwidi, Suriylər Dawutka bekinip, uningəqə olpan tələdioqan boldi. Dawut kəyərgə [jənggə] qıkmisun, Pərwərdigar uni qoşqdap turdi. **7** Dawut Hədad'ezərnəng hizmətkərliri ixlitidioqan altun kəlkənlarning həmmisini Yerusalemoqə elip qaytti. **8** U yənə Hədad'ezərgə təwə Tibhat bilən kundin ibarət ikki xəhərdin nuroqun mis olja aldı; keyinki zamanlarda Sulayman muxu mislarni ixlitip mis kəl, mis tüwrüklər wə baxkə barlık mis əswablarni yasatqan. **9** Hamat padixahi Tow Dawutning Zobaħ padixahi Hədad'ezərnəng pütün qoxunini məqlup kıqianlıqini anglap, **10** Əz oqlı Hədoramni Dawutka salam berip, uning Hədad'ezər bilən jəng kılip, uni məqlup kıloqan oqlibisini təbrikləxkə əwətti. Qünki Tow əslidə Hədad'ezər bilən daim uruxup turatti. Hədoram hərhil altun, kümüx, mis əswab-jabduklarni sowoqə kılip əkəldi. **11** Dawut padixah bu əswab-jabduklarni hərkəysi əllərdin, jümlidin Edom, Moab, Ammonlardin, Filistylərdin wə Amaləklərdin olja aloqan altun-kümüxlər bilən qoxup həmmisini Pərwərdigarəqə beoxıxıdı. **12** Zəruyaning oqlı Abixay «Xor wadisi»da Edomiylardin un səkkiz ming adəmi oltürdi. **13** Dawut Edomda qərawul ətrətlirini turuquzdi; Edomlarning həmmisi Dawutka bekindi. Dawut kəyərgə jənggə qıkmisun, Pərwərdigar uni qoşqdap turdi. **14** Dawut padixah bolup pütün İsrail üstigə həkümranlık kılip, barlık həlkigə adalət wə həkəkaniylik bilən muamilə kıldi. **15** Zəruyaning oqlı Yoab qoxunoqə sərdar, Ahiludning oqlı Yəhəxafat mirza, **16** Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Abimələk [bax] kəhın, Xəwxə katip, **17** Yəhəyadaning oqlı Binaya Kəratıylər bilən Pələtiylərnəng yolbaxqisi idi; Dawutning oqulliri uning yenidiki əmədərkar boldi.

19 Keyinki waqıtlarda xundak boldiki, Ammonlarning padixahi Naħax əldi; oqlı Hanun ornioqə padixah boldi. **2** Dawut: «Naħax mənə iltipət kərsətəkini üqün, uning oqlı Hanunoqə iltipət kərsitimən» dəp, atising

pätisigə uning kenglini soraxqa Hanunning yenioja əlqiləri əwətti. Dawutning əlqiləri Ammonlarning zeminoja yetip kelip, kenglini soriqili Hanun bilən kərximəkəqi boldi. **3** Ləkin Ammonlarning əməldarlıri Hanunoja: «Dawutni rastla atilirining izzət-hərmitini kilip siligə kəngül soriqili adam əwətiptu, dəp karamla? Uning hizmətkarlırining əzlırining əldilərioja kelixi bu yərnı küzitix, əqdurmiqilik kilix, qarlas üqün əməsmidu?» — dedi. **4** Xuning bilən Hanun Dawutning hizmətkarlırini tutup, ularning saqal-burutlırini qüxtürgüzüwetip həm kiyimlırining baldin təwinini kəstürüwetip andin ularni köyüwətti. **5** Bəzilər kelip Dawutka əlqilərnin əhwalini ukturdi; u ularni küttüwelixka əldioja adam əwətti, qünki ular tolimu iza-ahənəttə qəlojanidi. Xunga padixah ularoja: «Saqal-burutınglar əskiqlik Yeriho xəhiridə turup andin yenip kəlinglar» dedi. **6** Ammonlar əzlırining Dawutning nəpřitigə uqriqəlanlıkını bildi, Hanun wə Ammonlar Aram-Naharaim, Aram-Maaka wə Zobaħdin jəng hərwişi wə atlık ləxkər yallaxka adəm əwətip ming talant kümüx bərdi. **7** Ular ottuz ikki ming jəng hərwişi, xundakla Maakaħ padixahı bilən uning koxunini yallıwalıdi; ular Mədəbaning əldioja kelip bargah kurdi. Ammonlarmu jəng kilix üqün hərəkəysi xəhərlıridin kelip jəm boluxti. **8** Dawut buni anglap Yoab bilən barlık əskər koxunini [ularning əldioja] qıqardı. **9** Ammonlar qıqıp xəhər dərwəzisinin əldida səp tüzüp turdi; jənggə atlinip qıqıkan padixahlar mu dalada ayrim səp tüzüp turuxti. **10** Yoab əzining əldi-kəynidin hujuməja uqraydıqəlanlıkını kərip, pütün İsraildin bir kışim sərhil adəmlərnı tallap, Suriylər bilən jəng kilixka ularni səptə turoquzdi; **11** u qəlojan adəmlirini inisi Abixayəja tapxurdi, xuningdək ular əzlırini Ammonlar bilən jəng kilixka səp kilip təyyarlıdi. **12** Yoab Abixayəja: «Əgər Suriylər mənə küqlük kəlsə, sən mənə yardəm bərgəysən; əmma Ammonlar sənə küqlük kəlsə, mən bərip sənə yardəm bərey. **13** Jür'atlık boləjin! Əz həklimiz üqün wə Hudayimizning xəhərli ri üqün baturluq kilaylı. Pərwərdigar Əzigə layik kəruingini kiləy!» — dedi. **14** Əmdi Yoab wə uning bilən boləjan adəmlər Suriylərgə hujum kiləjili qıqti; Suriylər uning əldidin qaqti. **15** Suriylərnin qaqkanlıkını kərgən Ammonlarmu Yoabning inisi Abixayning əldidin qəqip, xəhərgə kirıwalıdi. Andin Yoab Yerusalemoja qaqtıp kəldi. **16** Suriylər bolsa əzlırining İsrailarning əldida məşlup boləjini kərgəndə, əlqi əwətip, [Əfrat] dəryasının u təripidiki Suriylərnı qaqtırtıp kəldi. Hədad'əzərnin koxunining sərdari boləjan Xofak ularəja yetəkəqi idi. **17** Buningdin həwər tapkan Dawut pütükl İsrail həklini yəşip İordan dəryasidin etüp, Suriylərnin yenioja kelip ularəja qarxi səp tüzüp turdi. Dawutning səp tüzgənlikini kərgən Suriylər jənggə atlandı. **18** Suriylər İsrailarning əldidin qaqti; Dawut Suriylərdin yəttə ming jəng hərwilikni wə kirik ming piyədə ləxkərnı əltürdi wə yənə Suriylərnin sərdari Xofakni əltürdi. **19** Hədad'əzərnin əməldarlıri İsrail əldida yəngilginini kərgəndə, Dawut bilən silh kilip uningəja bəkəndi; xuningdin keyin Suriylər ikkinqi Ammoniyalarəja yardəm bərxini halımaydıqəjan boldi.

20 Xundak boldiki, yəngi yilning bəxida, padixahlar jənggə atlanəjan waqıtta, Yoab küqlük kışimni baxlap kelip, Ammonlarning yərlirini wəyran kilip, andin Rabbahni muhasirigə əldi. U qaşda Dawut Yerusalemdə turuwatətti. Yoab Rabbahəja hujum kilip xəhərnı wəyran kilip taxlıdi. **2** Dawut ularning padixahning bəxidin tajni əliwidi (altuningin əşirlikli bir talant qıqti, uningəja yaqutlar kəndurulojanidi), kixilər bu tajni Dawutning bəxiəja kiydürüp qoydi. Dawut xəhərdin yənə nuroqun jəng əşəniymətlirini əlip kətti. **3** U yənə xəhərdiki həkni əlip qıqıp hərə, jotu wə palta bilən ixləkkə saldi; Dawut Ammonning hərəkəysi xəhərli ridiki həkłərnimu xundak ixlətti; andin Dawut kəpqlik bilən Yerusalemoja qaqtı. **4** Xu wəkədin keyin [İsrailar] Gəzərdə Filistiyələr bilən soquxti; u qaşda Huxatlık Sibbikay Rəfayiyərdin boləjan Sippay isimlik birini əltürüwətti, Filistiyələr tiz pükti. **5** Keyinqə [İsrailar] bilən Filistiyələr yənə soquxti; Yairning oşlı Əlhanən Gatlık Goliyatning inisi Lahmini əltürdi; bu adəmning nəyzisinin dəstisi bəpkrarning okıdək tom idi. **6** Keyinki waqıtlarda Gatta yənə soqux boldi; u yərdə nahayiti bəstlik bir adəm bar idi, uning kəlidimu, putidimu altidin bərmək bolup, jəmi yigirmə tət barmikı bar idi; umu Rəfayiyərdin idi. **7** Bu adəm İsrailarnı tilliojili turuwidi, Dawutning akisi Ximiyəning oşlı Yonatan qıqıp uni əltürüwətti. **8** Bular Gatlık Rafəning əwladlıri bolup, həmmisi Dawut wə uning hizmətkarlırining kəlidə əldi.

21 Xəytan İsrailarəja zərbə bərix üqün, Dawutni İsrailarnı sanaktin ətküzükkə əzikturdi. **2** Xunga Dawut Yoabka wə həkłning yolbaxqilərioja: «Silər Bəər-Xəbadin Danəqə arılap İsrailarnı sanaktin ətküzüp kelip mənə bilən kərxüxınglar, ularning sanini biləy» dedi. **3** Ləkin Yoab jawabən: —«Pərwərdigar Əz həklini həzir məyli kanqılik bolsun, yüz həssə axuruwətkəy. Ləkin i hojan padixahım, ularning həmmisi əzıngning hizmitingdə turuwətkənlər əməsmu? Hojan bu ixni zadi nənə dəp tələp kilidu? Hojan İsrailni nənəxka gunahka muptila kilidila?» — dedi. **4** Ləkin padixahning səzi Yoabning səzini bəşip qıxti; xunga Yoab qıqıp pütün İsrail zəminini arılap Yerusalemoja qaqtıp kəldi. **5** Yoab sanaktin ətküzülgən həkłning sanini Dawutka məlum kildi; pütün İsrailda kəlidə kiliq kətürəydiyəjan adəmlər bir milyon bir yüz ming; Yəhədalərdin kəlidə kiliq kətürəydiyəjan adəmlər tət yüz yətmix ming bolup qıqti. **6** Biraq Lawıylər bilən Binyaminlarla sanakka kirmidi; qünki padixahning bu buyruki Yoabning nəziridə yirginqlik idi. **7** Huda bu ixni yaman kərgəqka, İsrailarəja zərbə bərdi. **8** Dawut Hudaəja: «Mən bu ixni kilip qəng gunah ətküzüptimən; əmdi mənki kulungning bu kəbihlikini kəqürüxingni tiləymən, qünki mən tolimu əhmikənə ix kiptimən» — dedi. **9** Pərwərdigar Dawutning əldin kərgüqisi boləjan Gadka: **10** Sən bərip Dawutka eytip: «Pərwərdigar mundaq dəyduki, Mən sənə üq bala-kazani əldingdə koyımən; xuningdin birini tallıwal, Mən xuni bəxinglarəja qüxürimən» degin, — dedi. **11** Xuning bilən Gad Dawutning yenioja kelip: «Pərwərdigar mundaq dəydu: **12** «Kəni talliojin: Ya üq yil əqarqılıkta kəlixtin, ya üq ay dıxmənlərnin əldidin qəqip, yawlırning təripidin koşlup kiliqlinixidin wə yaqi üq kün Pərwərdigarning kiliqining uruxi —

yōni waba kesilining zeminda tarkilixi, Pərwərdigarning Pərixtisining Israilning pütün qeğrisini harab kılıxidin birini talliojn». Əmdi oylinip kər, bir nemə degin; mən meni əwətküjigə nemə dəp jawap bəyə?» dedi. **13** Dawut Gadqa: «Mən bək kattıq tənglikte qaldim; əmdi Pərwərdigarning kolioğa qıxəy dəymən, qünki U tolimu xəpkətklıtur. Pəkət insanlarning kolioğa qıxmısəm, dəymən» dedi. **14** Xu səwəblik Pərwərdigar Israiloğa waba tarkatti; Israilardin yətmix ming adəm əldi. **15** Huda Yerusalemnı wəyran kılıp taxlax üqün bir Pərixtni əwətti; u wəyran kiliwatqanda, Pərwərdigar əhwalni kərüp ezi qıxürün bu bala-kazadin puxayman kılıp kəldi-də, wəyran kılıoqu Pərixti: «Bəs! Əmdi kəlungni tart!» dedi. U qaojda Pərwərdigarning Pərixtsi Yəbusiy Ornanning haminiyeni yəni turatti. **16** Dawut bəxini kətürüp, Pərwərdigarning Pərixtsisining asman bilən yərnig arilikida, kolodiki oşilaptin suuorojan kiliqini Yerusalemoğa təngləp turojanlıqini kərđi. Dawut bilən akşakallarning həmmisi bəz rəhtkə oralojan həlda yərgə düm yikildi. **17** Dawut Hudağa: «Həlkning sanini elip qılxıni buyruoquqı mən əməsmu? Gunağ kılıp bu rəzilik ötküzgüqı məndürmən; bu bir pada koylar bolsa, zadi nemə kildi? Ah, Pərwərdigar Hudayim, kəlung Əz həlkəngə əməs, bəlki mənə u mənig jəmətimgə qıxkəy, wabani Əz həlkəngning üstigə qıxürmīgəysən!» dedi. **18** Pərwərdigarning Pərixtsi Gadqa: Sən bərip Dawutka eytkin, u Yəbusiy Ornanning haminoğa qıqip Pərwərdigaroğa bir kurbangah salsun, dewidi, **19** Dawut Gadning Pərwərdigarning namida eytkini boyiqə xu yərgə qıxti. **20** U qaojda Ornan buoqday tepiwatatti; Ornan burulup Pərixtni kərüp, ezi tət oşli bilən məküwaləjanidi. **21** Dawut Ornanning yenioğa kəlgəndə, u bəxini kətürüp Dawutni kərüp, hamandin qıqip kəldi-də, bəxini yərgə təgküdək egip Dawutka təzim kildi. **22** Dawut Ornəğa: «Həlk iqidə taralojan wabani tosup kəlix üqün, muxu hamanni wə ətrapidiki yərnı mənə setip bərsəng, bu yərdə Pərwərdigaroğa atəp bir kurbangah salay dəymən. Sən toluq bəhə koyp bu yeringni mənə setip bərsəng» dedi. **23** — Alsila, oşojam padixahimning kəndək kılıoşu kəlsə xundək kılıoş; kərisila, kurbanlık kılıxkə kalilərnı bəyə, haman tepidiojan tirlilərnı otun kılıp kəlisila, buoqdayni ax hədiyəsigə ixləsilə; bularning həmmisini mən əzriyə tuttum, dedi Ornan Dawutka. **24** «Yəq», — dedi Dawut Ornəğa, — «kəndəkə bolmısun mən toluq bəhəsi boyiqə setiwəlmən; qünki mən seningkini eliwəlip Pərwərdigaroğa atisam bolmaydu, bədəl təliməy kəydürmə kurbanlıkni hərgiz sunmaymən». **25** Xuning bilən Dawut altə yüz xəkəl altunni ələqə Ornəğa bərip u yərnı setiwəldi. **26** Dawut u yərgə Pərwərdigaroğa atəp bir kurbangah saldı wə kəydürmə kurbanlık wə inəklilik kurbanlık sunup, Pərwərdigaroğa nida kildi; Pərwərdigar uning tiligini kəbəl kərüp, jawəbn əsməndin kəydürmə kurbanlık kurbangahioğa ot qıxürdi. **27** Pərwərdigar Pərixtsisini buyruwidı, U kiliqini kəytidin oşilipioğa saldı. **28** U qaojda, Dawut Pərwərdigarning Yəbusylardin boləjan Ornanning haminida uning tilikigə jawəb bərgənlikini kərüp, xu yərdə kurbanlık sunuxkə bəxlidi. **29** U qaojda, Musa qəldə yasatqan Pərwərdigarning qədiri wə kəydürmə kurbanlık kurbangahı Gibeonning egizlikidə

idi; **30** ləkin Dawut Pərwərdigarning Pərixtsisining kiliqidin kərkup, u yərnig əldioğa bərip Hudadin yol sorəxkə jür-ət kılılməytti.

22 Xunga Dawut: «Mana bu Pərwərdigar Hudaning əyi bolidiojan jay, mana bu Israil üqün kəydürmə kurbanlık sunidiojan kurbangah bolidu» — dedi. **2** Dawut Pərwərdigarning əyini saldurux üqün Israil zeminidiki yat əldikilərnı yəyoşıni buyruđi həm taxlarnı oyuxkə taxqılarnı təyinliđi. **3** İxik-dərwəzilaroğa ixlitixkə mik wə girə-bəldək yasəx üqün nuroşun tēmür təyyarlıdı; yənə nuroşun mis təyyarlıdı, uning əojirlikini tarəziləp bolmaytti; **4** u yənə san-sənəksiz kədir yəoşiqı təyyarlıdı, qünki Zidonluqlar bilən Turluqlar Dawutka nuroşun kədir yəoşiqı yətküzitip bərgənidi. **5** Dawut kənglidə: «Oşlum Sulayman tehi yax, bir yumran kəqət halas, Pərwərdigaroğa selinidiojan əy nəhayiti bəhəyət wə kəttə boluxi, xən-xəhriti bərlilik yurtlaroğa yəyilixi kərək; xuning bilən bu əyğə kətidiojan materiyəllərnı həziləp kəyuxum kərək» dəp oylidi. Xunga Dawut əlxütn ilgiri nuroşun materiyəli həziləp kəydi. **6** Dawut oşli Sulaymannı kıqkırıp uningə Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigaroğa əy selixni tapilidi. **7** Dawut Sulaymanəğa mundaq dedi: «I oşlum, mən əslidə Pərwərdigar Hudayimning namioğa atəp bir əy selixni oşloyjan, **8** ləkin Pərwərdigarning mənə: «Sən nuroşun adəmming kənni təkting, nuroşun qong jənglərnı kilding; senig Məning namioğa atəp əy selixingə bolmaydu, qünki sən Məning əldimda nuroşun adəmming kənni yərgə təkting. **9** Kərə, seningdin bir oşul tərülidı, u aram-tinqlik ədimi bolidu, Mən uni hər tərəptiki dıxmənliRIDIN aram tapkuzimən; uning ismi dərəkə Sulayman atilidu, u təhttiki künliridə Mən Israiloğa aram-tinqlik wə əsayixlik atə kilimən. **10** U Məning namioğa atəp əy salidu; u Mənə oşul bolidu, Mən uningə atə bolimən; Mən uning Israil üstidiki padixəhlik təhtini mənngü məzmüt kilimən» degen səz-kəlamı mənə yətti. **11** I oşlum, əmdi Pərwərdigar senig bilən billə boləy! Xuning bilən yolung rawan bolup, Uning senig toşruluk bərgən wədisi boyiqə Pərwərdigar Hudayingning əyini salisən. **12** Pərwərdigar sənə pəm wə əkil bərgəy wə Israilni idərə kılıxkə kərsətmə bərgəy, sən Pərwərdigar Hudayingning məkəddəs kənunioğa əməl kılıdiojan kılıoş. **13** Xu wəqıttə, Pərwərdigar Israilərn üqün Musəğa tapxurojan bəlgilimə-həkümlərgə əməl kılısang, yolung rawan bolidu. Kəyəsər, bətur bol! Kərkəmə, həduqurpımə kətmə. **14** Kərə, mən Pərwərdigarning əyi üqün jəpə-müxəkətklırim arkilik yüz ming talant altun, ming ming talant kümüx wə intayin kəp, san-sənəksiz mis, tēmür təyyarlıdim; yənə yəoşaq wə tax təyyarlıdim; buningə yənə sən kəxsang bolidu. **15** Buningdin bəxkə seningdə yənə tax kəsküqi, tamqi, yəoşaqqi həm hərhil hizmətlərnı kıləydiyəjan nuroşun uştilər bər; **16** altun-kümüx, mis, tēmür bolsa san-sənəksiz; sən ixkə tutuxuxkə ornungdin tur, Pərwərdigarim senig bilən billə boləy!» **17** Dawut yənə Israildiki əməldərləroğa oşli Sulaymanəğa yərdəm bərxini tapiləp: **18** «Hudayinglər boləjan Pərwərdigar silər bilən billə əməsmu? Hər ətrapinglərdə silərgə tinq-aramlık bərgən əməsmu? Qünki U bu zemindiki əhalini kəluməğa

tapxurdi; zemin Pərvərdigarning aldidā wə həklining aldidā tizginlāndi. **19** Əmđi silər pütün kəblinglar, pütün jeninglar bilən kət'iy niyətkə kelip, Hudayinglar bolōjan Pərvərdigarni izlōnglar; Pərvərdigarning əhdə sanduqini wə Hudaning mukəddəshanisidiki qaqa-əswablirini Uning namiōqa atap selinoqan eyigə apirip qoyux üqün, Pərvərdigar Hudaning mukəddəshanisini selixkə ornunglardin qōpunglar!» dedi.

23 Dawut kerip künliri toxay dəp qaloqanda, oq̄li Sulaymanni Israil üstigə padixah kilip tiklidi. **2** Dawut Israildiki əməldarlarni, kaħinlarni wə Lawiyarlarni yiođdi. **3** Lawiyarlardin ottuz yaxtin axqanlarning həmmisi sanaktin ötküzildi; tizimlanōqini boyiqə, ulardin ərlər jəmiy ottuz səkkiz ming kixi idi. **4** Dawut: «Bularning iqidə yigirmə tət ming kixi Pərvərdigarning eyini baxkurux hizmitigə, altə ming kixi əməldar wə sotqilikqə, **5** tət ming kixi dərwasiwənlikkə wə yənə tət ming kixi mən yasioqan sazlar bilən Pərvərdigarōja həmdusana oq̄ux ixioqə qoyulsun» — dedi. **6** Dawut ularni Lawiyning oq̄li Gərxon, Kohat wə Mərarı jəmətliri boyiqə guruppilarōja bəldi: — **7** Gərxoniylardin Ladan bilən Ximəy bar idi; **8** Ladanning oq̄li: tunji oq̄li Yəħiyəl, yənə Zitam bilən Yoeldin ibarət üç kixi idi; **9** Ximəyning oq̄lidin Xelomit, Həziyə wə Hərandin ibarət üç kixi idi; yuqirikilar Ladanning jəmət baxlikliri idi. **10** Ximəyning oq̄ulliri Jaħat, Zina, Yəux wə Beriyah, bu tətəylənnəning həmmisi Ximəyning oq̄li idi. **11** Jaħat tunji oq̄ul, Ziza ikkinqi oq̄ul idi; Yəux bilən Bəriyahning əwladliri kəp bolmioq̄aqkə, bir [jəmət guruppisi] dəp hesablanōqan. **12** Kohatning oq̄ulliri Amram, Izħar, Həbron wə Uzziyaldin ibarət tət kixi idi. **13** Amramning oq̄li Hərun bilən Musa idi. Hərun bilən uning əwladliri əng mukəddəs buyumlarni paklax, Pərvərdigarning aldidā mōnggügə [qurbanliklarni] sunux, uning hizmitini kilix, mōnggü uning namidin baħt tiləp dua berixkə ayriloqandi. **14** Hudaning adimi Musaōja kəlsək, uning əwladliri Lawiy kəbilisidin dəp hesablanip pütülgən. **15** Musaning oq̄li Gərxom bilən Əliezər idi. **16** Gərxomning oq̄ulliridin Xəbuyəl qong oq̄li idi. **17** Əliezərnəning oq̄li Rəħəbiya idi; Əliezərnəning baxkə oq̄li bolmioq̄an, ləkin Rəħəbiyaning oq̄ulliri naħayiti kəp idi. **18** Izħarning tunji oq̄li Xelomit idi. **19** Həbronning oq̄ulliri: tunji oq̄li Yeriya, ikkinqi oq̄li Amariya, üçinqi oq̄li Yəħəziyə, tətinqi oq̄li Jəkəmiyam idi. **20** Uzziyəlnəning oq̄ulliri: tunji oq̄li Mikah, ikkinqi oq̄li Yixiya idi. **21** Mərarining oq̄li Maħli bilən Muxi idi; Maħlining oq̄li Əliazar bilən Kix idi. **22** Əliazar əlgəndə oq̄li yok, kizlirila bar idi; ularning tuoq̄anliri, yəni Kixning oq̄ulliri u kizlarni əmrigə aldi. **23** Muxining Maħli, Edər wə Yəromot degən uqla oq̄li bar idi. **24** Yuqirikilarning həmmisi Lawiyning əwladliri bolup, jəmətliri boyiqə, yəni jəmət baxliri boyiqə yigirmə yaxtin axqan ərkəklər royhətkə elinoqan; ular Pərvərdigarning eyidiki wəzipilərnə etəxkə ismiliri boyiqə tizimlanōqandi. **25** Qünki Dawut: «Israilning Hudasi Pərvərdigar Əz həkligə aram berip, Əzi mōnggü Yerusalemə makan kilidu; **26** xuning bilən Lawiyarlarning mukəddəs qedirni wə uning iqidiki həkəysi qaqa-əswablarni kətürüp yürüxnəng həjiti yok» degənidi. **27** Xunga Dawutning jan üzüz aldidiki wəsiyiti boyiqə, Lawiyarlarning yigirmə yaxtin yuqirilirininə həmmisi

sanaktin ötküzülgənidi. **28** Ularning wəzipisi bolsa Hərunning əwladlirine yənida turup, Pərvərdigarning eyining ixlirini kilix idi; ular hoyla-aramlarni baxkurux, bərlək mukəddəs buyumlarni pakiz tutux, kixisi, Pərvərdigarning eyining hizmət wəzipilirini bejirixkə məs'ul idi; **29** yənə «tiziloqan kəqđim nan», ax hədiyə unliri, petir qoturmaqlar, kəzan nənli wə maylik nənlarōja, xundakla hərhləloqə əswablirōja məs'ul idi; **30** ular yənə hərəküni ətigəndə ərə turup Pərvərdigarōja təəxkür eytip həmdusana oq̄uytti, hərəküni kəqlikimu xundak kilatti. **31** Yənə xabat küni, hər yengi ayda, xuningdək bekitilgən həyt-bayramlarda sunulidoqan bərlək kəydürmə qurbanliklarōja məs'ul idi. Əzlrigə kəritiloqan bəlgilimə boyiqə, ular daim Pərvərdigarning aldioqə bekitilgən sani wə nəwiti bilən hizməttə turatti. **32** Ular jəmaət qedirini həm mukəddəs jayni bakatti, xundakla əzlrinəning Pərvərdigarning eyidiki hizməttə boluwatqan kərinədxliri, yəni Hərunning əwladlirioqə kəraytti.

24 Hərun əwladlirine nəwətzilikkə bəlinüxi təwəndikiqə: Hərunning oq̄li Nadab, Abihū, Əliazar wə Itamar. **2** Nadab bilən Abihū atisidin burun əlüp kətkən həm pərzənt kərmigənidi; xunga Əliazar bilən Itamar kaħinlikni tutatti. **3** Dawut wə Əliazarning əwladliridin Zadok wə Itamarning əwladliridin Ahimələk ularning kərinədxlirini guruppilarōja bəlüp, wəzipisi boyiqə ixkə qoydi; **4** Əliazarning əwladliridin jəmət bəxi bolōjanlar Itamarning əwladliridin jəmət bəxi bolōjanlardin kəp ikənlikini bilip, ularni xuningōja əsasən ayrip nəwət-guruppilarōja bəldi. Əliazarning əwladliridin jəmət bəxi bolōjanlar on altə kixi idi, Itamarning əwladliridin jəmət bəxi bolōjanlar səkkiz kixi idi; **5** ular qək taxlax yoli bilən təngxəp nəwət-guruppilarōja bəlündi. Xundak kilip mukəddəshanidiki ixlarōja məs'ul bolōjanlar wə Hudaning aldidiki ixlarōja məs'ul bolōjanlar həm Əliazarning əwladliridinmu həm Itamarning əwladliridinmu boldi. **6** Lawiy Nətanəlnəning oq̄li Xəmaya katip bolsa padixah, əməldarlar, kaħin Zadok, Abiyatarning oq̄li Ahimələk, xundakla kaħinlarning wə Lawiyarlarning jəmət baxlikliri aldidā ularning ismini pütüp qoydi. Əliazarning əwladliri iqidin bir jəmət tallandi, andin Itamarning əwladliri iqidinmu bir jəmət tallandi. **7** Birinqi qək Yəħoyaribkə, ikkinqi qək Yədayəōja, **8** üçinqi qək Hərimōja, tətinqi qək Seorimōja, **9** bəxinqi qək Malkiyəōja, altinqi qək Miyaminəōja, **10** yəttinqi qək Həkkəzəōja, səkkizinqi qək Abiyəōja, **11** tokkuzinqi qək Yəxuaōja, oninqi qək Xəkəniyəōja, **12** on birinqi qək Əliyaxibkə, on ikkinqi qək Yəkiməōja, **13** on üçinqi qək Huppaōja, on tətinqi qək Yəxəbiabkə, **14** on bəxinqi qək Bilgəħkə, on altinqi qək İmmərgə, **15** on yəttinqi qək Həziroqə, on səkkizinqi qək Həppizəzğə, **16** on tokkuzinqi qək Pitəhiyəōja, yigirminqi qək Yəħəzəkəlgə, **17** yigirmə birinqi qək Yəqinoqə, yigirmə ikkinqi qək Gamuloqə, **18** yigirmə üçinqi qək Deləyəōja, yigirmə tətinqi qək Məaziyəōja qikti. **19** Mana bu ularning hizmət tərtpi; bu Israilning Hudasi Pərvərdigar ularning atisi Hərunning wastisi bilən buyruqan nizam boyiqə, Pərvərdigarning eyigə kirix nəwiti idi. **20** Lawiyning qaloqan əwladliri munular: Amramning əwladliridin Xubayal; Xubayəlnəning

əwladliri iqdā Yəhdeya bar idi. **21** Rəhəbiyaşqa kəlsək, uning oşulliri, jümlidin tunji oşli Yixiya bar idi. **22** lzharıng oşulliri iqdā Xelomot; Xelomotning oşulliri iqdā Jahat bar idi. **23** Həbronning oşulliri: tunji oşli Yəriya, ikkinqisi Amariya, üqinqisi Yahəziyəl, tətinqisi Jəkamiyam idi. **24** Uzziyəlning oşulliri: Mikah; Mikahning oşulliridin Xamir bar idi. **25** Mikahning inisi Isxiya idi; Yisxiyaning oşulliri iqdā Zəkəriya bar idi. **26** Mərarining oşulliri: Maħli wə Muxi; Yaaziyaning oşli Beno idi. **27** Mərarining oşli Yaaziyanin boləjan əwladliri Beno, Xoħam, Zakkur wə Ibrı bar idi. **28** Maħlining oşli Əliazar idi; Əliazarning oşli yoħ idi. **29** Kixkə kəlsək, uning oşulliri iqdā Yərahmiyə bar idi. **30** Muxining oşulliri Maħli, Edər wə Yərimot idi. Yüqirikilarning həmmisi Lawiyning əwladliri bolup, jəmətliri boyiqə pütülgənidı. **31** Ularmu ularning kərindaxliri Hərurning əwladlirioħa oxşax, Dawut padixah, Zadok, Ahimələk wə xuningdək kaħinlar wə Lawiyarning jəmət baxliqlirining aldidə qək tarttı; hərəkaysi jəmət baxliri wə ularning tuşqanliridin əng kiqiklirimu ohxaxla qək tarttı.

25 Dawut bilən koxunning sərdarliri Asaf, Həman wə Yədutunlarning oşullirioşimu wəzıpə yükləp, ularni qiltar, təmbur wə jang-janglar qelip, bexarət berix hizmitigə koydı. Ulardin wəzıpəgə koyuləjanlarning sani təwəndikiqə: **2** Asafning oşulliridin Zakkur, Yüsüp, Nitaniya wə Axarilah bar idi; Asafning oşullirining həmmisi Asafning kərsətmisigə qarayttı; Asaf padixahning kərsətmisi boyiqə bexarət berip sozlyətti. **3** Yədutunoħa kəlgəndə, uning Gədalıya, Zeri, Yəxaya, Ximəy, Həxabiya wə Mattitiyah dəgən altə oşli bolup, atisi Yədutunung kərsətmisigə qarayttı. Yədutun Pərwərdigarəşqa təxəkkür eytip mədhıya okux üqün qiltar qelip bexarət berətti. **4** Həmanning bolsa, uning Bukkiya, Mattaniya, Uzziyə, Xəbuyəl, Yərimot, Hənaniya, Hənani, Əliyata, Giddalti wə Romamti-Ezər, Yoxbikaxa, Malloti, Hətir wə Mahaziot dəgən oşulliri bar idi. **5** Bularning həmmisi Həmanning oşulliri bolup, Hudaşqa boləjan mədhıyisini yangritix üqün koyuləjan (Həman bolsa padixahqa Hudaning soz-kalamini yətküzidəşqan aldin kərgüqi idi); Huda Həmanoşqa on tət oşul, üq kız ata kıləjanıdı. **6** Bularning həmmisi atilirining baxlamqılıkida bolup, Pərwərdigarəş eydə nəoşmə-nawa kılıx üqün, jang-jang, təmbur wə qiltar qelip Hudaning eydiki wəzıpisini etayttı. Asaf, Yədutun wə Həman [bu ixlarda] padixahning kərsətmisigə qarayttı. **7** Ular wə ularning kərindaxlirining sani jəmiy ikki yüz səksən səkkiz idi (ular həmmisi Pərwərdigarəşni mədhıyiləx nəoşmə-nawalikida alahidə tərbiyə kərgən, küy eytxka usta idi). **8** Bular qong-kıqıqıgə, ustaz-xagirtlikioħa karımay həmmisi bırdək qək tartıp guruppılarəşqa bəlüngənidı. **9** Birinqi qək Asafning oşli Yüsüpkə, ikkinqi qək Gədalıyaşqa qıktı; u, uning iniliri wə oşulliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **10** üqinqi qək Zakkuroşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **11** tətinqi qək Izrişqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **12** bəxinqi qək Nətanıyaşqa qıktı; u uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **13** altinqi qək Bukkiyaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə

iniliri bolup on ikki kixi idi; **14** yəttinqi qək Yəxarilahqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **15** səkkizinqi qək Yəxayaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **16** tokkuzinqi qək Mattaniyaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **17** oninqi qək Ximəyşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **18** on birinqi qək Azarəlgə qıktı; u wə uning oşulliri, iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **19** on ikkinqi qək Həşabiyaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **20** on üqinqi qək Xubayəlgə qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **21** on tətinqi qək Mattitiyahqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **22** on bəxinqi qək Yərimotqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **23** on altinqi qək Hənanıyaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **24** on yəttinqi qək Yoxbikaxaşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **25** on səkkizinqi qək Hənanıyoşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **26** on tokkuzinqi qək Mallotioşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **27** yigirminqi qək Əliyataşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **28** yigirmə birinqi qək Hətirəşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **29** yigirmə ikkinqi qək Giddaltioşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **30** yigirmə üqinqi qək Mahaziotqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **31** yigirmə tətinqi qək Romamti-Ezərşqa qıktı; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi.

26 Dərwəziwənlərnin guruppilinixi təwəndikidək boldı: Korah jəmətidikilərdin Asafning əwladliri iqdə Koraning oşli Məxələmiya bar idi. **2** Məxələmiyaning birnəqə oşli bolup, tunjisi Zəkəriya, ikkinqisi Yədiyayəl, üqinqisi Zəbadiya, tətinqisi Yatniyə, **3** bəxinqisi Elam, altinqisi Yəhoħənan, yəttinqisi Əlyoyınay idi. **4** Obəd-Edomning oşulliri: tunji oşli Xəmaya, ikkinqisi Yəhoħəzabəd, üqinqisi Yoah, tətinqisi Sakar, bəxinqisi Nətanəl, **5** altinqisi Ammiyə, yəttinqisi İssakar, səkkizinqisi Peultay; dərwəxə Huda Obəd-Edoməşqa bəht-saadət ata kıləjanıdı. **6** Uning oşli Xəmayamu birnəqə oşul pərzənt kərgən bolup, həmmisi ata jəməti iqdə yəlbaxqi idi, qünki ular batur əzimətlər idi. **7** Xəmayaning oşulliri: Otni, Refayəl, Obəd wə Əlzabəd idi. Əlzabadning iniliri Elihu bilən Səmakıyaning ikkisi batur idi. **8** Bularning həmmisi Obəd-Edomning əwladliri bolup, ular wə ularning oşulliri, kərindaxlirining həmmisi [Hudaning] hizmitidə kolidin ix kelidəşqan adəmlər idi. Obəd-Edomning əwladı jəmiy atıx ikki adəm idi. **9** Məxələmiyaning oşulliri wə kərindaxliri bar idi; həmmisi batur bolup, jəmiy on səkkiz adəm idi. **10** Mərarining əwladı boləjan Hosahning birnəqə oşli bar idi, qong oşli Ximri (Ximri əslidə tunji oşul bolmısimu, atisi uni qong oşul kılıp tikligən), **11** ikkinqi oşli Hılkıya, üqinqisi Təbaliya, tətinqisi Zəkəriya idi. Hosahning oşulliri wə kərindaxliri jəmiy bolup on üç adəm idi. **12** Yüqirikilarning həmmisi jəmət baxliri boyiqə dərwəziwənlərnin guruppılarəşqa bəlünxı idi; ularning

həmmisigə qerindaxliri bilən billə Pərwərdigarning eyidiki hizmət wəzəpisi tapxurulojanidi. **13** Ular, məyli qong bolsun yaki kiqik bolsun, əz jəməti boyiqə qək tartip hər bir dərwaioja bəlgiləndi. **14** Xərkiy dərwaioja dərwaizwanlik kiliqə qək qikqini Xələmiya boldi; andin ular uning oqli Zəkəriya (akilanə məsliqətqi idi) üqün qək tartti; uningə ximaliy dərwaizning dərwaizwanlik qeki qikti. **15** Jənubiy dərwaizning qeki Obəd-Edomə qikti. Uning oqulliri ambar-həzinilərgə məs'ul boldi. **16** Xupim bilən Hosahqə oərbiy dərwaizning wə xuningdək dawan yolidiki Xalləkət dərwaizning qeki qikti; dərwaizwanlər yandixip turatti. **17** Xərkiy dərwaioja hərkiini altə Lawiy dərwaizwan məs'ul idi; ximaliy dərwaioja hərkiini tət adəm, jənubiy dərwaioja hərkiini tət adəm məs'ul idi; ambar-həzinilərnin hər birigə ikki adəm bir guruppa bolup karaytti. **18** Oərb tərəptiki ikki lizning aldidi yolda tət kixi, dəhlizning ezidə dəhlizi pasibanlik kilatti. **19** Yəkuridiki kixilər dərwaizwanlərnin guruppilini bolup, Korahning wə Mərarining əwladliridin idi. **20** Ularning [baxqə] Lawiy qerindaxliridin Hudanin eyidiki həzinilərnə wə muqəddəs dəp beoixlanəjan buyumlar həzinisini baxquruxqə Ahiyah qoyuldi. **21** Gərxon jəmətidiki Ladanning əwladliridin, Gərxoniy Ladan jəmətigə yolbaxqı boləjini: Jəhiyəli idi; **22** Jəhiyəlinin oqulliri Zetam bilən uning inisi Yoel idi; ular Pərwərdigarning eyidiki həzinilərgə məs'ul idi. **23** Amram jəməti, Izhar jəməti, Həbron jəməti wə Uzziyəl jəmətidikilərmu [wəziyə qoyuldi]; **24** Musaning nəwrisi, Gərxomning oqli Xibuəl bax həziniqi boldi. **25** Uning Əliezərdin boləjan qerindaxliri: Əliezərnin oqli Rəhəbiya, Rəhəbiyanin oqli Yəxaya, Yəxayanin oqli Yoram, Yoramning oqli Zikri, Zikrining oqli Xelomit idi. **26** Muxu Xelomit bilən uning qerindaxliri muqəddəs dəp beoixlanəjan buyumlar saqlinidəjan barlik həzinilərnə baxquratti; bu buyumları əslidə Dawut padixah, jəmət baxlikliri, mingbexilər, yəzəbexilər wə qoxun sərdarliri beoixlijanidi. **27** Ular jəngəhlərdə bulang-talang kiliq kəlgən mal-mülüklərdin wə oljidin Pərwərdigarning əyini puhta kiliqə beoixlijanidi. **28** [Bularning iqidimu] aldin kərgüqi Samuil, Kixning oqli Saul, Nərnin oqli Abnər wə Zəruyaning oqli Yoablar muqəddəs dəp ayriojan nərsiləri idi; barlik muqəddəs dəp ayriyəjan nərsilərnə Xelomit bilən uning qerindaxliri baxquratti. **29** Izhar jəmətidin Kenaniya wə uning oqulliri [muqəddəs əyning] sirtidə Israildə mənəşpər wə sətqilər kiliq qoyuldi. **30** Həbron jəmətidin Həxəbiya wə uning qerindaxliri, həmmisi batur bolup, İordan dəryasining oərbiy tərpidə Israildə mənəşpər tutup, Pərwərdigarning hizmitigə wə padixahning ixlirioja məs'ul boluxqə qoyulojan. Ular jəmiy birning yəttə yüz kixi idi. **31** Həbron jəməti iqidə, jəmətnin nəsbənamisi boyiqə Yəriya jəmət bəxi idi. Dawutning səltənətinin kiriqinqi yili [nəsbənamilərnin] təxürüx arkiq Gileadning Yaazər dəgən yeridə bu jəmətinmu batur əzimətlər tepildi. **32** Yəriyaning qerindaxliridin yənə jəmiy bolup ikki ming yəttə yüz kixi bar idi; ularning həmmisi batur bolup, xu jəmət baxliri idi; padixah Dawut ularni Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə

Manassəh yerim kəbilisidiki Hudaəja wə padixahning hizmitigə dair barlik ixlarni baxquruxqə koydi.

27 Təwəndikilər Israilər iqidə padixahning hizmitidə hərbiy kimsilərgə məs'ul boləjan hərkiysi jəmət baxliri, mingbexi, yəzəbexi wə barlik mənəşpərdarlar idi. Ular sənioja qarap kimsilərgə bəluğənidi. Ular hər yili ay boyiqə nəwətləxip turatti, hər kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **2** Birinqi aydiki birinqi nəwəti qoxunəja Zabdiyəlinin oqli Yəxobiam məs'ul boləjan, uning axu kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **3** U Pəraz əwladliridin bolup, birinqi aydiki axu qoxun kisminin sərdarlirini baxquratti. **4** İkkinqi aydiki nəwəti qoxunəja məs'ul kixi Aqəhluq Doday bolup, uning koxuninin orunbasar sərdari Miklot bar idi; bu kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **5** Üqinqi aydiki üqinqi nəwəti qoxunin sərdari kəhin Yəhəyadanin oqli Binaya idi; u uning axu qoxunəja bax bolup, uningdə yigirmə tət ming adəm bar idi. **6** Bu Binaya «ottuz palwan»ning biri bolup, axu ottuz adəmnə baxquratti; uning kismidə yənə uning oqli Ammizabad bar idi. **7** Tətinqi aydiki tətinqi nəwəti qoxunin sərdari Yoabning inisi Asəhəl idi; uningdin keyin oqli Zəbadiya uning ornini basti. Uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **8** Bəxinqi aydiki bəxinqi nəwəti qoxunin sərdari İzrahliq Xəmhut idi, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **9** Altinqi aydiki altinqi nəwəti qoxunin sərdari Təkoəlik İkkəxning oqli İra idi, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **10** Yəttinqi aydiki yəttinqi nəwəti qoxunin sərdari Əfrəim əwladliri iqidiki Pilonluq Hələz bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **11** Səkkizinqi aydiki səkkizinqi nəwəti qoxunin sərdari Zərəh jəmətidiki Huxatliq Sibbəkay bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **12** Tokkuzinqi aydiki tokkuzinqi nəwəti qoxunin sərdari Binyamin kəbilisidiki Anatotluq Abiəzər bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **13** Oninqi aydiki oninqi nəwəti qoxunin sərdari Zərəh jəmətidiki Nitofatliq Məharay bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **14** On birinqi aydiki on birinqi nəwəti qoxunin sərdari Əfrəim kəbilisidiki Pironotluq Binaya bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **15** On ikkinqi aydiki on ikkinqi nəwəti qoxunin sərdari Otniyəl jəmətidiki Nitofatliq Həlday bolup, uning kismidə yigirmə tət ming adəm bar idi. **16** Israilin hərkiysi kəbililirini idarə kiliq kəlgən təwəndikilər: Rubəniylər üqün Zikrining oqli Əliezər kəbilə baxliqi idi; Ximeoniylər üqün kəbilə baxliqi Maakahning oqli Xəfətiya; **17** Lawiy kəbilisi üqün Kəmuəlnin oqli Həsəbiya kəbilə baxliqi idi; Həruniylər üqün jəmət bəxi Zadək; **18** Yəhəda kəbilisi üqün Dawutning akisi Elihu kəbilə baxliqi idi; İssakariylər üqün Mikailning oqli Omri kəbilə baxliqi idi; **19** Zəbuluniylər üqün Obadiyaning oqli Yixməyə kəbilə baxliqi idi; Naftali kəbilisi üqün Azriyəlnin oqli Yərimot kəbilə baxliqi idi; **20** Əfrəimiylər üqün Azaziyaning oqli Həxiya kəbilə baxliqi idi; Manassəh yerim kəbilisi üqün Pidiyaning oqli Yoel kəbilə baxliqi idi; **21** Gileadta məkənləxən Manassəh yerim kəbilisi üqün Zəkəriyaning oqli İddo kəbilə baxliqi idi; Binyamin kəbilisi üqün Abnərnin

oqli Yaasiyal qabilə baxliqi idi; **22** Dan qabilisi uqin Yəroħamning oqli Azarəl qabilə baxliqi idi. Yuki ridikilər Israil qabililiri uqin qabilə baxliqi idi. **23** Dawut Israillar iqidə yigirma yaxtin təwənələri tizimlimiojan; qunki Pərwərdigar Israillarning sanini asmandiki yultuzdak kəp qilimən degənid. **24** Zəruyaning oqli Yoab sanini elixka kirixkən, lekin tūgimigən; qunki muxu ix wəjidin [Hudaning] ojezipi Israillarning bexioja yaqdurulojan; xu səwəbtin Israillarning sani «Dawut padixahning yilnamiliri» degən hatirigə kirgizulmigən. **25** Padixahning ambar-həzinilirini baxquruqul Adiyəning oqli Azmawət idi; dala, xəħer, yeza-kənt wə munarərdiki ambar-həziniləri baxquruqul Uzzizyaning oqli Yonatan idi. **26** Etiz-eriklarda terikqilik qilojuqilarni baxquruqul Kelubning oqli Əzri idi; **27** Uzumzarliklarni baxquruqul Ramahlik Ximay; uzumzarliklardiki xarab ambarlirini baxquruqul Xifmilik Zabdi; **28** Xəfəlah tizlanglikidiki zəytn wə ujmə dərəhlirini baxquruqul Gədərlik Baal-Hənan idi; may ambarlirini baxquruqul Yoax; **29** Xaronda beqilidiojan kala padilirini baxquruqul Xaronluk Sitray; jilojilardiki kala padilirini baxquruqul Adlayning oqli Xafat; **30** tēgilərnə baxquruqul Ismaillardin Obil; exəklərnə baxquruqul Mironotluk Yəħdiya; **31** qoy padilirini baxquruqul Hagarlik Yaziz idi. Bularning həmmisi Dawut padixahning mal-mülkini baxquruqul əməldarlar idi. **32** Dawutning taojisi Yonatan məslihətqi bolup, danixmən həm Təwət həttatqisi idi; Həkmənining oqli Yəħiyəl padixahning oqullirining ustazi idi. **33** Ahitəfəlmə padixahning məslihətqisi idi; Arklik Huxay padixahning jan dosti idi. **34** Ahitəfəldin keyin Binayaning oqli Yəħoyada bilən Abiyatar uning ornioja məslihətqi boldi; Yoab padixahning qoxun sərdari idi.

28 Dawut Israildiki barlik əməldarlarni, hərəaysi qabilə baxlikliri, nəwətləxip padixahning hizmitini qilidiojan qoxun bexi, mingbexi, yuzbexi, padixah wə xəhzadilərnə barlik mal-mülük, qarwa mallirini baxquridiojan əməldarlarni, xuningdək məhrəm-əjojidarlar, pəwanlar wə barlik batur jəngqilərnə Yerusalemoja qəkirtp kəldi. **2** Padixah Dawut ornidin turup mundaq dedi: — I burədlərim wə həlkim, gəpimğə kulak selinglar: Kənglumdə Pərwərdigarning əħdə sanduki uqin bir aramğah, Hudayimizning təhtipərisi bolidiojan bir əy selix arzuym bar idi həmdə uni selixka təyyarlikmə kərip qoyənidim. **3** Lekin Huda manta: «Sən Mening namimoja atəp əy səsəng bolmaydu, qunki Sən jəngqi, adəm əltürup qan təkənsən» dedi. **4** Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigar atamning pütin jəmətidin meni əbədil'əbəd Israiləja padixah boluxka tallidi; qunki U Yəħudani yolbaxqə talliojan; U Yəħuda jəməti iqidə atamning jəmətini talliojan, atamning oqulliri iqidə məndin razi bolup, meni pütin Israiləja padixah qilip tikligən; **5** mening oqullirim iqidin (Pərwərdigar dərəwəka manta kəp oqul ata qiləjan) U yənə oqulum Sulaymanni Pərwərdigarning padixahlikining təhtigə olturup, Israiləja həkümran boluxka tallidi. **6** U manta: «Səning oqlung Sulayman bolsa Mening əyüm wə həylilirimni salojuqi bolidu; qunki Mən uni Əzümğə oqul boluxka tallidim, Məmmu uningəja ata

bolimən. **7** U Mening əmr-bəlgilimilərimğə bügünkidək qing turup riayə qilidiojan bolsa, uning padixahlikini mənggü mustəħkəm qilimən» degənid. **8** Xunga bügün Pərwərdigarning jəməiti pütkil Israil həlkining, xundakla Hudayimizning aldida [xuni eytimən]: — Bu yaxhi yurtka igidarqilik qilix uqin wə kəlgüsida baliliringəlarə mənggüdək miras qilip qaldurux uqin, silər Hudayiojan Pərwərdigarning barlik əmrilirini izdəp tutunglar. **9** — I, sən oqlum Sulayman, atamning Hudasi boləjan Pərwərdigarni bil, sap dil wə pədkarlik bilən Uning hizmitida boləjin. Qunki Pərwərdigar jimi adəmməng kənglini kəzətip turidu, barlik əy-niyətlirini pərk etidu. Sən Uni izdisəng, U Əzini sənə tapkuzidu; Uningdin tenip kətsəng, sən mənggü üzüp taxlaydu. **10** Əmdə sən kəngül qoyəjin, Pərwərdigar məkəddəshana qilix uqin bir əyni selixka sən tallidi; batur bol, uni ada qill». **11** Dawut [mukəddəsgəhning] dəħlizi, haniliri, həziniliri, balihaniliri, iəqi əyliri wə kafərat təhtidiki əyining layihisining həmmisini oqli Sulaymanoja tapxurdi; **12** [Hudaning] Rəħidin tapxuruwəlojini boyiqə u Pərwərdigarning əyining həyliliri, tət ətrapidiki kiəki əylər, mukəddəshanidiki həzinlər, mukəddəs dəp beəjxəlanəjan buyumlar qoyulidəjan həzinilərnəng layihilirini qaldurməy uningəja kərsətti. **13** Yənə kəħinlar bilən Lawiyərnəng guruppilini, Pərwərdigarning əyidiki hərhil wəzəpilər, xuningdək Pərwərdigarning əyigə əhtiyajlik barlik əswəblər təərisidiki bəlgilimilərnə kərsətti; **14** wə hərhil ixlarəja kərkəlik altun əswəblarni yasitixka ketidəjan altun, hərhil ixlarəja kərkəlik kümük əswəblarni yasitixka ketidəjan kümük, **15** altun qiraədanlarəja, ularəja təwə altun qiraəlarəja, yəni hərəbir qiraədan wə qiraəlarəja ketidəjan altun; kümük qiraədanlarəja, yəni hərəbir qiraədan wə xuningəja təwə qiraəlar uqin ketidəjan kümükni tapxurup bərdi. U hərəbir qiraədanəja ixlitix ornioja qarəp kərkəlikni bərdi; **16** nən tizidəjan altun xirələrnə yasitixka, yəni hərəbir xirə uqin kərkəlik altun bərdi; kümük xirələrnə yasitixka kərkəlik kümük bərdi; **17** wilka-ilməklər, təhsə-piyalə wə qəgümlərnə yasaxka, altun qinilər, yəni hərəhil qinini yasaxka kərkəlik boləjan sap altun bərdi; kümük qinilərnə yasaxka, yəni hərəbir qinə uqin kərkəlik kümük bərdi; **18** huxbuyğah yasaxka kərkəlik əsil altun bərdi. U yənə kənatlirini kərip Pərwərdigarning əħdə sandukini yəyip turidəjan altun kerublar qaraydian [kafərat] təhtining nushisini tapxurup bərdi. **19** «Bularning həmmisi, Pərwərdigar Əz qolini üstümğə qoyəjənda manta kərsətkən barlik nushə-əndizlər boləqəka, mən yəzəp qoydum» dedi Dawut. **20** Dawut yənə oqli Sulaymanoja: «Sən batur wə jəsəratlik bol, buni ada qil; kərkəmə, aləxzadimə bolup kətmə; qunki Pərwərdigar Huda, mening Hudayim sening bilən billə bolidu; taki Pərwərdigarning əyidiki yəyinki ibadət hizmiti uqin təyyarlik ixliri tūgigəngə qədəp U səndin həq ayrilmaydu yəki taxlapmə qoymaydu. **21** Qara, Hudaning əyidiki barlik hizmitini bejiridəjan kəħinlar wə Lawiyərnəng guruppiliri təyyar turidu; sening yeningda hərəhil hünərgə usta, hərəbir hizmətkə təyyar turəjan hənərəwənlərmə razilik bilən turidu; uning

üstigə əməldarlar və barlıq həlk sening əmringni kütüdü» dedi.

29 Dawut pütkül jamaətkə söz kılıp mundak dedi: — Huda Əzi talloqan oqlum Sulayman tehi yax, bir yumran keqət, halas, bu quruluş bolsa tolimu qong; qünki bu mukəddəs orda insan üqün əməs, bəki Pərwərdigar Huda üqün yasilidu. **2** Mən Hudayimning öyi üqün pütün küqümni qikirip, altun bilən yasilidioqanlirioqa altun, kümüx bilən yasilidioqanlirioqa kümüx, mis bilən yasilidioqanlirioqa mis, tømür bilən yasilidioqanlirioqa tømür, yaoqaq bilən yasilidioqanlirioqa yaoqaq təyyarlap koydum; yənə aq həkik, közlük yakut, rənglik tax və hərhil esil taxlarni, yənə nahayiti kəp mərmərni yioqip koydum. **3** Mən Hudayimning öyidin seyünidioqanlikim üqün Hudayimning öyini selixka təyyarlioqan barlik nərslərdin baxka, ezümning təəlluqatidin altun-kümüxlərnə Hudayimning öyigə atidim; **4** yəni öyning tamlirini qaplap üqün Ofir altunidin üq ming talant, sap kümüxtin yəttə ming talant təkdım kıldim; **5** altundın yasilidioqanlirioqa altun, kümüxtin yasilidioqanlirioqa kümüx və hünərwnənlərnəng kəli bilən hərhil yasilidioqanlirioqa kerək boləqinini təkdım kıldim. Bügün yənə kimlərnəng Pərwərdigarəqa birnema atioqusi bar?». **6** Xuning bilən Israil kəbililiridiki hərəkaysi jəmət baxliri, kəbilə baxlikliri, mingbexi, yüzbexi və padixahning ixlirioqa məs'ul boləqan oqoidarlar mu beoqixlaxka kirixti. **7** Ular Hudaning öyidiki ibadət hizmətliri üqün bax ming talant altun və on ming darik altun, on ming talant kümüx, on səkkiz ming talant mis və bir yüz ming talant tømür təkdım kıldı. **8** Yakuti barlar yakutni Pərwərdigarning öyining həzınisigə, yəni Gərxoniy Yəhiyəlnəng kəlioqa tapxurdi. **9** Halayik kixilərnəng mundak ez ihtiyarlik bilən təkdım kıləqanlikliridin huxal bolup ketixti; qünki ular qin kəlbidin Pərwərdigarəqa təkdım kıləqanidı. Dawutmu alamət ox boldi. **10** Xunga Dawut pütkül jamaət aldidə Pərwərdigarəqa təxəkkür-mədhiyə eytip mundak dedi: — «Aq Pərwərdigar, bowimiz Israilning Hudasi, Sən əbədil'əbədgiqə həmdusanaəqa layiqsən. **11** I Pərwərdigar, uluqluk, küq-kudrət, xan-xərəp, xanuxəwkat və həyiwət Sanga mənsuptur; asmandiki və yərdiki bar-yokə Seningkidur; i Pərwərdigar, padixahlik Seningkidur, həmmidin üstün boləqan idarə kıləqwisən. **12** Dələt bilən izzət Seningdinlə kelidu, Sən həmmigə həkündarsən. Küq bilən kudrət Sening kəlungdə; hərkimni uluq və kudrətlik kıləx pəkət qəlungdındur. **13** Əmdi, aq Hudayimiz, biz Sanga təxəkkür oquymiz, xan-xərəplik namingəqa mədhiyə oquymiz! **14** Mana muxundak əzlükimizdin təkdım kıləlaydioqan boləqan mən kim idim, həlkim nemə idi? Qünki barlik nərsə Səndin kelidu, biz pəkət Əz qəlungdin kəlgimidin Əzünggə kəyturduq, halas! **15** Biz Sening aldingdə yəqa yurtluqlar, barlik ata-bowilirimizəqa ohxax musapirmiz, halas; yər yüzidiki künlirimiz goya bir sayə, ümidsiz ətküzilidu. **16** I Hudayimiz Pərwərdigar, biz Sening namingəqa atap öy selixka təyyarlap yioqan bu baylik-dunyaning həmmisi Sening kəlungdin kəlgən, əsli Seningkidur. **17** I Hudayim, xuni bilimənkə, Sən insanning kəlbini sinap, durusluqtin hursən bolisən; mən bolsam durus kəlbimdin bularni

ihtiyarən təkdım kıldim; wə bu yərdə həzir turoqan həlkəningmu Sanga təkdım kıləqinini huxal-huramlik bilən kərdüm. **18** I Pərwərdigar, ata-bowilirimiz boləqan İbrahım, İshak və İsrailling Hudasi, Əz həlkəning kənglidiki bundak oy-niyətni mənggü mustəhkəm kıləqwisən, kənglini Əzünggə tartkuzəqwisən! **19** Oqlum Sulaymanəqa Sening əmriling, aqah-guwaqlıqliring wə bəlgilimiliringni tutup, həmmini ada kılıp, mən həzirlap qoyəqanlirimni ixlitip ordini yasaxka durus bir kəlb bərgəwisən». **20** Dawut pütün jamaətkə: «Silər Hudayinglar boləqan Pərwərdigarəqa təxəkkür-həmdusana oqup mədhiyənlənglar!» dewidi, pütün jamaət ata-bowiliriməng Hudasi boləqan Pərwərdigarəqa təxəkkür-mədhiyə oqup səjdə kıldı; ular Pərwərdigar həm padixah aldidə bax urdi. **21** Ətisi ular Pərwərdigarəqa atap kurbanliklar wə keydürmə kurbanliklarni kaltürdi; xu küni ular ming buka, ming koqkar, ming kəzini xarab hədiyəliri bilən koqur təkdım kıldı, xundakla yənə pütün Israil üqün nurəqun kurbanliklarni təkdım kıldı. **22** Ular xu küni Pərwərdigarning aldidə alamət huxal bolup oqizalandi. Ular Dawutning oqli Sulaymanni ikkinqi qetim padixah tikləx murasimi ətküzdi; uni Pərwərdigarning aldidə xah boluxka, Zadokni kahin boluxka məsil kıldı. **23** Xuningdin keyin Sulayman Pərwərdigarəqa təwə təhtə olturup, atisi Dawutning ornioqa padixah boldi wə intayin rawaj tapti; pütkül Israil həlki uningəqa itaət kıldı. **24** Barlik əməldarlar, palwanlar wə xundakla padixah Dawutning oqullirining həmmisi Sulaymanəqa bekinip boysundi. **25** Pərwərdigar Sulaymanni Israil həlki aldidə nahayiti uluq kıldı; U uningəqa ata kıləqan xahənə həyiwət xundak yukiriki, uningdin ilgiri ətkən hərəkəndəq Israil padixahliridə həq bolup bəqқан əməs. **26** Yəssaning oqli Dawut pütün Israiləqa xundak padixah boləqanidi. **27** Uning Israiləqa həkümranlik kıləqan wakti jəmiy kirik yil boldi; u Həbronda yəttə yil, Yerusalemda ottuz üq yil səltənət kıldı. **28** U uzun ömür, dələt-baylik wə izzət-hərmət kərup, heli kəp yaxap, ələmdin ətti; ornioqa uning oqli Sulayman padixah boldi. **29** Padixah Dawutning barlik ixliri, baxtin ahirioqıqə mana aldin kərgüqi Samuilning hatiriliri, Natan pəyoqəmbərnəng hatiriliri wə aldin kərgüqi Gadning hatiriliridə pütülgəndur. **30** Uning səltəniti, kərsətkən küq-kuwiti, xundakla uning, Israil wə hərəkaysi dələt-məmləkətlərnəng bəxidin ətkən wəkələrmu xu hatirilərdə pütülgəndur.

Tarih-təzkirə 2

1 Dawutning ooqli Sulaymanning həkümranliqi mustəhkəmləndi; qünki uning Hudasi Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uni bək büyük kildi. **2** Sulayman pütkül Israillarni, mingbexi, yüzbexi, sorakçi wə pütkül Israilling qəbilə-jəmət baxlıqliri bolqan əməldarlarını qəkırtip ularoqə səz kildi. **3** Sulayman barlik jamaət bilən birlikta Gibeonning egizlikigə bardı; qünki u yərdə Hudaning «jamaət qədiri», yəni Pərwərdigarning kuli Musa bayawanda yasatqan qədir bar idi. **4** Hudaning əhdə sanduqini bolsə Dawut Kiriat-Yearimdin elip qiki, əzi uningoqə təyyarlıqan yərgə əkəlgənidi; qünki u Yerusalemdə əhdə sanduqi üqün bir qədir tiktürgənidi. **5** Hurning nəwrisi, Urining ooqli Bezaləl yasioqan mis kurbangah bolsə [Gibeonda], yəni Pərwərdigarning jamaət qədiri aldidə idi; Sulayman jamaət bilən birlikta berip, xu yərdə [Pərwərdigardin] tilək tilidi. **6** Sulayman jamaət qədirining aldidiki mis kurbangahning yenioqə, Pərwərdigarning aldioqə kelip, kurbangaqta ming malni köydürmə kurbanlik kildi. **7** Xu keqisi Huda Sulaymanoqə ayan bolup, uningoqə: — Sən nemini tilisəng, xuni berimən, dedi. **8** Sulayman Hudaqə: — Sən atam Dawutqə zor məhir-muəbbət ata kילוqan, meni uning ornioqə padixah kılding. **9** I Pərwərdigar Huda, əmdi Sən atam Dawutqə bərgən wədəngni puhta orunlıqaysən; qünki Sən meni yərdiki topidək nuroqun həlkkə həkümranlik kilidioqan padixah kılding. **10** Əmdi Sən mənə wə həlkkə yetəqkiliq kילוqudək danalix wə bilim bərgəysən; undək bolmisə Sening munqiwala qong bu həlkinggə kim həküm sürəlisun? — dedi. **11** Huda Sulaymanoqə: — Mən seni həlkingə padixah kılip tiklidim. Əmdi sən muxundək niyətkə kelip, nə baylik, mal-mülük, nə izzət-hərmət wə düxmənlirining janlırini tiliməy, nə uzun əmür kərtixni tiliməy, bəliki bu həlkingə həküm sürüxkə danalix wə bilim tiligən ikənsən, **12** Danalix wə bilim sənəgə təkdim kilindi; wə Mən sənəgə baylik, mal-mülük wə izzət-hərmətmə berəy; xundək boliduki, seningdin ilgiri etkən padixahlarıning heqbiridə undək bolmioqan, seningdin keyin bolqusı padixahlardimu undək bolmaydu, dedi. **13** Bu ixtin keyin Sulayman Gibeon egizlikidiki «jamaət qədiri»din Yerusalemoqə kaytip kelip, Israil üstidə səltənət kildi. **14** Sulayman jəng hərwiliri bilən atlık ləxkərləni toplidi: — uning bir ming tət yüz jəng hərwisi, on ikki ming atlık ləxkiri bar idi; u bularni «jəng hərwisi xəhərliri»gə həm padixahning yenidə turux üqün Yerusalemoqə orunlaxturdi. **15** Padixah Yerusalemdə altun-kümüxləni taxlardək kəp, kedir dərəhlirini tüzləngliktiki üjmə dərəhliridək kəp kildi. **16** Sulaymanning atlır Misirdin həm kuwədin kəltürülətti; padixahning sodigərliri kuwədin tohtitiloqan bahəsi boyiqə setiwəlattdi. **17** Ular Misirdin setiwəloqan hər bir hərwining bahəsi altə yüz kümüx tanggə, hər bir atning bahəsi bir yüz əllik kümüx tanggə idi; at-hərwilər yənə Hittiylarning padixahliri wə Suriyə padixahlirijümü ənə xu [sodigərləning wastisi] bilən setiwəlinattı.

2 Sulayman Pərwərdigarning namioqə atəp bir əy həm padixahlıqi üqün bir orda selix niyyətə kəldi.

2 Xuningdin keyin Sulayman yətmix ming adəmnı həmməllikqə, səksən ming adəmnı taqda tax kesixkə, üq ming altə yüz kixini nazarətqilikkə təyinlidı. **3** Sulayman Tur padixahı Hıramoqə adəm əwətip: «Əzliri atam Dawutning turaloqısı bolsun dəp orda selixioqə kedir yaqıqi yətküzüp bərgən idilioqə, mangimu xundək kילוqayla. **4** Mana, mən əmdi Pərwərdigar Huda yimning namioqə atəp bir əy salmaqımən; əy uning aldidə huxbuy yəkiq, «təkdim nanlar»ning tüzülməy koyuluxı, hər künü ətə-ahxamliridə, xəbat künliridə, yəngi ayning birinqi künidə wə Pərwərdigar Huda yimiz bekitip bərgən həyt-ayəmlərdə köydürmə kurbanlıqlarning sunuluxı üqün bolidu. Bu ixlar Israil həlkkə mənggülitik bir bəlgilimə bolidu. **5** Mən salmaqı bolqan əy əyayip həyətlik bolidu; qünki bizning Huda yimiz həmmə ilahlardin üstündür. **6** Ləkin asmanlar wə asmanlarıning üstidiki asmanmu Uni sioquralmaydioqan tursə, kim Uningoqə əy salalusun? Mən kim idim, kəndəkmə Uningoqə əy saldurəqudək kudrətkə igə bolay? Mən pəkət Uning aldidə kurbanlıqləni köydürgüdəklə adəmmən, haləs! **7** Əmdi əzliri mənə atam Dawut Yəhudada wə Yerusalemdə təyyarlap koyoqan ustilar bilən billə ixləx üqün, altun-kümüxtə, mis wə tēmürdə ixləxə pixxiq, səsün, tok kizil wə kək rənglik yip ixləxə puhta həm nəkkəxlıqni bilidioqan bir ustamni əwətkəy. **8** Həm mənə Liwandin kedir, arqə-qarıoqə wə səndəl dərəhlirini yətküzüp bərgən bolsı; qünki əzlrining hizmətkərlirining Liwanda yəoqəni kesixkə ustilikini bilimən; mənə, mənəgə kəpləp yəoqəqləni təyyarlap berix üqün mening hizmətkərlirim əzlrining hizmətkərliri bilən billə ixlisun; qünki mən salidioqan əy intayin həyətlik wə əyayip karamət bolidu. **10** Mana, mən əzlrining yəoqə kesidioqan hizmətkərlirioqə yigirmə ming kor buqday, yigirmə ming kor arpa, yigirmə ming bat xarab, yigirmə ming bat zəytun meyi berimən» — dedi. **11** Turning padixahı Hıram Sulaymanoqə jawəbən məktup yollap: «Pərwərdigar Əz həlkinı səyğəqkə U əzlrini ularning üstigə padixah kildi» — dedi. **12** Hıram yənə: «Asman-pələk bilən yər-zeminni yəratqan Israilning Hudasi Pərwərdigarəgə Həmdusana boləy! Qünki U padixah Dawutqə yorutuloqan, pəm-parasətlık, Pərwərdigar üqün bir əy, uning padixahlıqi üqün bir orda saləyldioqan bir danixəmn oqul bərdi. **13** Mana mən həzir əzlrigə hünərdə kamalətkə yətkən, əkil-parasət bilən yorutuloqan, Hıram-Abi dəgən bir adəmnı əwətəy. **14** Uning anisi Dan kəbilisilik bir əyal, atisi Turluk ikən. U altun, kümüx, mis, tēmür, taxlar, yəoqəqkiliq ixlirioqə məhir, səsün, tok kizil, ak wə kək rənglik yip ixləxə puhta, hər hil nəkkəxlık ixlirioqımı uslə, tapxuruloqan hər kəndək layihigə əmalini kıləydu. Bu kixi əzlrining hünərwənliiri bilən wə atiliri bolqan hojam Dawutning hünərwənliiri bilən billə ixlisun. **15** Əmdi hojam tiloqə aloqan buqday, arpa, may wə xarab bolsa, bularnı əz hizmətkərlirioqə yətküzüp bərgəy. **16** Biz bolsək siligə kəqə kerək bolsa Liwanda xunqə yəoqəq kesip, sal kılip baqlap, dəniz arkilik Yoppəoqə yətküzüp berimiz; andin sili u yərdin Yerusalemoqə toxup kətsilə bolidu» dedi. **17** Atisi Dawut Israil zemində turuxluk yəqə yurtluqlarnı sanaktin etküzgəndək, Sulaymanmu ularni sanaktin etküzdı. Ular jəmiy bir yüz əllik üq ming

altə yüz adam çiqti. **18** U ulardin yətmix ming kixini həmmallıqkə, səksən ming kixini taqda tax kesixkə wə ix kıliwatkanlar üstidin nazərat kılip turuxkə üq ming altə yüz kixini tayinlidi.

3 Sulayman Yerusalemda Pərwərdigar atisi Dawutkə ayan boləjan Moriya teqida, yəni Yəbusiy Ornanning haminida, Dawut təyyar kılip kəyoəjan yərdə, Pərwərdigarning əyini selix ixini baxlıdi. **2** Sulaymanning səltənətinin tətinqi yili, ikkinqi ayning ikkinqi küni u kəurulxni baxlıdi. **3** Sulayman saləjan Hudaning əyining uli mundak: — uzunluqi (kədimki zamanda kollənoəjan əlqəm boyiqə) atmix gəz, kəngliki yigirmə gəz idi. **4** Əyning aldidiki aywanning uzunluqi yigirmə gəz bolup, əyning kənglikigə toəpra kelətti; egizliki yigirmə gəz idi; u iqini sap altun bilən kaplattı. **5** U əyning qəng zəlinəng tamlirini arqa-kərioəyay tahtayliri bilən kaplattı, andin keyin sap altun kaplattı wə üstigə horma dərihining xəkli bilən zənjir nəxixlirini oyduirdi. **6** U əyni əlamət qiraylık kılip tamlirini yənə esil tax-yəqutlar bilən zinnətlətti. U ixlətkən altunlar pütünləy parwayim altuni idi. **7** U pütünləy əyni, əyning imliri, ixik bosuoəja-kexəkli, barlık tamliri wə ixiklirini altun bilən kaplıdi; u taməjoə kerublarning nəxixlirini oyduirdi. **8** Sulayman yənə əng mukəddəs jəyni yasattı; uning uzunluqi yigirmə gəz bolup (əyning kəngliki bilən təng idi), kənglikimu yigirmə gəz idi; u uning iqini pütünləy sap altun bilən kaplattı; altun jəmiy bolup altə yüz talənt idi. **9** Altun miqning əojirlik jəmiy əllik xəkəl boldi. Balihamilirining iqimu altun bilən kaplandı. **10** Əng mukəddəs jəy iqidə u ikki kerubning həykilini yasap, ularni pütünləy altun bilən kaplıdi. **11** Ikki kerubning kənitining uzunluqi jəmiy yigirmə gəz idi; bir kerubning bir kənitining uzunluqi bəx gəz bolup, əyning temioəja tēgip turattı; ikkinqi tərəptiki kənitining uzunluqimu bəx gəz bolup, ikkinqi bir kerubning kənitioəja yetətti. **12** Yənə bir kerubning kənitining uzunluqimu bəx gəz bolup, umu əy temioəja tēgip turattı; ikkinqi bir kənitining uzunluqimu bəx gəz bolup, aldinqi bir kerubning kənitioəja yetətti. **13** Bu ikki kerubning kənatliri yeyiloəjan həlda bolup, uzunluqi jəmiy yigirmə gəz kelətti; ikkila kerub əra turoəzuloəjan bolup, yüzliri əyning iqiəə karaytti. **14** Sulayman yənə kək rənglik, səsiin rənglik, tok kizil wə aq rənglik yip toqulmiliridin wə nəpis kanəptin [əyning iqidiki] pərdisini yasattı, uning üstigə kerublarni kəxtə kılip toktutti. **15** Əyning aldioəja yənə egizliki ottuz bəx gəz kelidoəjan ikki tüwruk yasap koyduirdi; hər tüwrukning bəxining egizliki bəx gəz kelətti. **16** U yənə (iqki kalamhanidikiə) marjansiman zənjir yasitip, tüwruk bəxliri üstigə ornattı; u yüz danə anar yasitip ularni zənjirlərgə ornattı. **17** U bu ikki tüwrukni əyning aldioəja, birsini ong tərəpidə, birsini sol tərəpidə turoəzudı; u ong tərəptikisini Yəqin, sol tərəptikisini Boaz dəp atidi.

4 Uzunluqi yigirmə gəz, kəngliki yigirmə gəz, egizliki on gəz kelidoəjan bir mis kurbəngah yasattı. **2** U mistin «dengiz» yasattı; uning xəkli düğilək bolup, u girwikidin bu girwikiqə on gəz kelətti; egizliki bəx gəz, aylanmisi ottuz gəz idi. **3** «Dengiz»ning sirtki asta kismi

bukining xəkli bilən qəruədürüp bəzəlgən bolup, buqılar hər bir gəzə ondin, ikki qatar kılinip, mis «dengiz» bilən tang kuyup qikiəlanidi. **4** Mis «dengiz»ni on ikki mis buka kəturüp turattı; uning üqi ximaləjoə, üqi əjərbkə, üqi jənubkə, üqi xərkəkə karəp turattı. «dengiz» bukining dümbisigə yatquzuloəjan bolup, buqilarning kuyruqi iqi tərəptə idi. **5** Mis dengizning kəlinlik i bir alkan bolup, qərisi qinining girwikidək nilupə xəkliə kılinəjan, uningəjoə üq ming bat su patatti. **6** U yənə on «yuyux desi» yasitip, bəxini mis dengizning ong tərəpigə, bəxini sol tərəpigə kəyoəzudı; keydürmə kurbənləkləroəja ixlitidoəjan buyum-əswəblirining həmmisi xu daslarda yuyulattı; «dengiz» bolsa kəhınlarning yuyunuxi üqün ixlitilətti. **7** U yənə bəlgiləngən xəkildə on altun qiraədan yasitip mukəddəs jəyning iqiəə ornattı; uning bəxini ong tərəpkə, bəxini sol tərəpkə koyduirdi. **8** Yənə on xirə yasitip mukəddəs jəyning iqiəə kəyoəzudı; uning bəxini ong tərəpkə, bəxini sol tərəpkə kəyoəzudı. U yənə yüz danə altun qinə yasattı. **9** U yənə «kəhınlar həyilisi», qəng həyilə wə qəng həyiləning dərwəzilirini yasattı wə dərwəzilarning həmmisini mis bilən kaplattı. **10** U mis «dengiz»ni ibadəthanəning ong tərəpigə, yəni xərkij jənub tərəpigə kəyoəzudı. **11** Həram yənə kəzan, kürək wə kəqa-kəqularni ətküzdi. Həram xu tərəkiəə Sulayman padixah üqün Hudaning əyining barlık kurulux hizmitini pütütdü, **12** Yəni ikki tüwruk, ikki tüwrukning üstidiki apkərsiman ikki bəx wə bu ikki bəxni yepip tərəpəjan ikki torni yasitip pütütdü. **13** Xu ikki tor üstigə kəyqiləxturuloəjan tət yüz anarni yasattı; bir tordə ikki qatar anar bolup, tüwruk üstidiki apkərsiman ikki bəxni yepip turattı. **14** U on das təglik wə das təglikigə kəyulidoəjan on «yuyux desi»ni, **15** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis buqini yasatkuzdi. **16** Kəzan, kürək, wilkə-ilməklər, wə munəsiwətlik barlık əswəblarni Həram-Abi Pərwərdigarning əyini dəp Sulayman padixahkə parkiraydoəjan mistə yasitip bərdi. **17** Padixah bularni İordən tüzənglikidə, Sukkot bilən Zərədatahə otturisiəda, [xu yərdiki] seəjiz laydə kəlip yasap, kuydurup çiqti. **18** Sulayman yasatkuzəjan bu əswəblarning sani intəyən kəp idi; kətkən misning əojirlikini əlqəp bolmaytti. **19** Sulayman yənə Hudaning əyi iqidiki barlık əswəblarni yasattı — yəni altun huxbuyəgəhni, «təkdim nan» kəyulidoəjan xirələrnə **20** wə sap altundə kılinəjan qiraədanlar bilən qiraərlirini yasatkuzdi; bu qiraəqlər bəlgilimə boyiqə iqi «kalamhana» aldidə yəndurux üqün boldi. **21** U yənə qiraədaning gülliri, qiraəqlər pilik kəyqilirining həmmisini altundin kildürdi (ular sap aldundin idi). **22** U yəni pəqəqlər, tawəqlər, piyalə-kəqa wə küldənlarning həmmisini sap altundin kildürdi. U əyning ixiklirini, yəni iqidiki əng mukəddəs jəyoəja kiridoəjan iqi kətlimə ixiklər wə əyning «mukəddəs jəy»ning taxkiriqi ixiklirini altundin kildürdi.

5 Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning əyi üqün kidoəjan barlık kuruluxlar tamənə boləqanda, u atisi Dawut [Hudaəja] atəp bəəjixdoəjan nərsilərnə (yəni kümməx, altun wə həmmə bəxkə buyumlarni) elip kəlip, Pərwərdigarning əyining həzinilirigə koyduirdi. **2** Xu qəoəja Sulayman Pərwərdigarning əhdə sandukini «Dawut xəhəri»din, yəni Ziəndin yətkəp kəlix üqün İsrail

aksakallarini, qabilə bəglirini və Israil jəmətlirining bəglirini Yerusalemoğa yoiylıxka qakirdi. **3** Buning ügün Israilning həmmə adəmliri Etanim eyida, yəni yəttinqi ayda, bekitilgən heyətta padixahning qəxioğa yiojildi **4** Israilning həmmə aksakalliri yetip kəlgəndə Lawiylar əhdə sanduqini kətürüp [mangdi]. **5** Ular əhdə sanduqini, jamaət qədri bilən uning iqidiki barlık mukəddəs buyumlarni kətürüp elip qikti. Kahınlar boləjan Lawiylar muxularni elip qikti. **6** Sulayman padixah wə barlık Israil jamaiti əhdə sanduqining aldida mengip, kəplikidin sanini elip bolmaydiojan san-sanaksız koy bilən kalini qurbanlık kilawatatti. **7** Kahınlar Pərwərdigarning əhdə sanduqini əz jayoğa, ibadəthanining iğki «kalamhana»sioğa, yəni əng mukəddəs jayoğa elip kirip kerublarning kənatlirining astioğa koydi. **8** Kerublarning yeyilip turojan kənitə əhdə sanduqining ornı üstidə boləjaqka, əhdə sanduqi bilən uni kətürüp turodiojan baldaklarni yepip turatti. **9** Bu baldaklar sanduqning tutkuqliridin nahayiti uzun qikip turojaqka, kalamhanining aldida turup əhdə sanduqining yenidiki ikki baldakning uqlirini kərgili bolatti, biraq əyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldaklar taki bügüngə kəder xu yərdə turmakta. **10** Əhdə sanduqining iqidə Musa pəyojəmbər Hərabə teoşida turojanda iqigə saləjan ikki tahtaydin baxka həqərsə yok idi (Israilar Misir zeminidin qikkəndin keyin Pərwərdigar ular bilən Hərabdə əhdə tüzgənidi). **11** Kahınlar mukəddəs jaydin qikixiti (xu yərdə hazır boləjan barlık kahınlar, əz newitigə qarimay əzlrini Hudağa atəp pakizliojanidi; **12** nəoşmə-nawaqi barlık Lawiylar, jümlidin Asaf, Həman, Yədutun wə ularning oşulliri həm kərinəxliri qəkmən təmlirini kiyixip, qurbəngahning xərkidə turup qəng, təmlur wə qiltarlar qelxiwatkanidi; ular bilən billə kanay qeliwatkan yənə bir yüz yigirmə kahin bar idi) **13** wə xundak bolduki, kanayqilar bilən nəoşmə-nawaqilar həmmisi birkə qelip, bir əwaz bilən Pərwərdigarə təxəkkür-həmdusan eytiwatqanda, yəni kanaylar, jənglar wə hərhil sazarni qelip, yukiri əwaz bilən «Pərwərdigar mēhribandur, əzgərməs muhəbbiti əbədil'əbədgiqidur» dəp Pərwərdigarni mədhiyələwatqanda — xu həman ibadəthana, yəni Pərwərdigarning əyi bir bulut bilən toldurildi; **14** kahınlar əxu bulut tüpəylidin wəzipilirini etixkə turalmaytti, qünki Pərwərdigarning julasi Hudaning əyini toldurojanidi.

6 Bu pəyttə Sulayman: — Pərwərdigar tum karəngəjuluk iqidə turimən, dəp eytkənidi; **2** Lekin, [i Pərwərdigar], mən Sening üqün bir həyətlik məkən bolsun dəp, Sən mənggü turodiojan bir əyni yasidim, dedi. **3** Andin padixah burulup barlık Israil jamaitigə bəht tilidi; Israilning barlık jamaiti uning aldida turatti. **4** U mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigarə təxəkkür-mədhiyə boləjay! U Əz əozi bilən atəp Dawutka wədə kiləjanidi wə Əz kəli bilən uni əməlgə axurdi. U əslidə Dawutka: — **5** «Mən Əz həlkim Israilni Misir zeminidin elip qikkən kündin buyan namim üqün bu yərdə bir əy salay dəp Israilning hərəkəysi kəbililirining xəhərliridin həqəkəysini tallimidim, yəki həlkim Israilə həkümran boluxka həqəkəysi adəmni tallimidim; **6** həlbuki, Mən namim xu yərdə

bolsun dəp Yerusalemnə tallidim wə həlkim boləjan Israilə həkümranlık kilsun dəp Dawutni tallidim» degənidi. **7** Əmdi atəp Dawutning Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atəp bir əy selix arzu-niyiti bar idi. **8** Biraq Pərwərdigar atəp Dawutka: «Kənglüngdə Mening namioğa bir əy yasaxka kiləjan niyitingə yaxxidur; **9** əmma xu əyni sən yasiməysən, bəlki puxtungdin bolidiojan oşlung, u Mening namioğa atəp xu əyni salid», degənidi. **10** Mana əmdi Pərwərdigar Əz səzigə əməl kildi. Mən Pərwərdigar wədə kiləjinidək, atəpning ornini besip, Israilning təhtigə olturdum; Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atəp bu əyni saldim. **11** Mən bu eydə əhdə sanduqini koydum; əhdə sanduqi iqidə Pərwərdigarning Israilar bilən tüzgən əhdə [tahtiliri] bardur» dedi. **12** Andin Sulayman Israilning barlık jamaitigə yüzlinip, Pərwərdigarning qurbəngahning aldida turup kollirini kətürüp: — **13** (qünki bəy Sulayman mistin uzunluki bəx gəz, kəngliki bəx gəz, egzizliki üq gəz kelidiojan bir pəxtək yasitip, taxkiriği həyolining otturisoğa jaylaxturojanidi. U ənə xu pəxtək üstigə qikip turup, pütkül Israil jamaiti aldida yükünüp olturup, asmanə qarəp oşuliqini yayəjanidi) **14** — u mundak dua kildi: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar! Nə asmanda nə zemində Səndək Huda yoktur; Sening aldingda pütün kəlbə bilən mangidiojan Əz kullirining üqün əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsitəsən. **15** Qünki Sən Əz kəlung atəp Dawutka bərgən wədədə turlung; Sən Əz əoşing bilən eytkən səztingni mana bügünkidək Əz kəlung bilən wujudka qikarding. **16** Əmdi hazır, i Israilning Hudasi Pərwərdigar, Əz kəlung atəp Dawutka: — «Əgər sening əwladliring əz yollirioğa səgək bolup sən Mening aldimdə mangəjəndək, kanunioğa əməl kəlip mangsila, sanga əwladıngdin Israilning təhtidə olturidiojan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turojəysən. **17** Əmdi hazır, i Israilning Hudasi, Sən kəlung Dawutka eytkən səzling əməlgə axurulojəy, dəp ətünimən! **18** Lekin Huda Əzi rastla yər yüzidə insanlar bilən məkən kiləmdü? Mana, asmanlar bilən asmanlarning əsmini Sən siəjduralmaydiojan yərdə, mən yasiojan bu əy kəndəkmə Sening məkəning boləlisun?! **19** Lekin i Pərwərdigar Hudayim, kəlungning dua wə iltijəioğa kulək selip, kəlungning Səngə kətürgən midəsi wə tilikini angliojəysən. **20** Xuning bilən Əz kəzlingni kəqə-kündüz bu əygə, yəni Sən: «Mening namimni u yərdə ayan kilimən» dəp eytkən jayoğa kəqə-kündüz tikkəysən; Əz kəlungning u jayoğa qarəp kiləjan duasioğa kulək saləjəysən. **21** Kəlung wə həlkim Israil bu jayoğa qarəp dua kiləjan qənda, ularning iltijəlioğa kulək selip, Əz məkəning kiləjan asmanlardin turup angliojəysən, angliojəningdə ularni kəqürğəysən. **22** Əgər birsi əz kəxnioğa gunah kilsə wə xundakla ixning rast-yəlojanlikini bekitix üqün kəşəm əgəz küzilsə, bu kəşəm bu eydiki qurbəngahningning aldioğa kəlsə, **23** Sən kəşəmni asmanda turup angləp, əməl kəlip Əz bəndiliring otturisdə həküm qikərojəysən; gunahı bar adəmning gunahını əzigə kəyturup, əz yolini əz bəxioğa yəndurup, gunahsız adəmni əkləp əz adillioğa qarəp uningə həkəğini bərgəysən. **24** Əz həlkim Israil Sening aldingdə gunah kiləjini üqün duxməndin yengilsə,

yamanlikidin qaytip bu eydā turup, namingni etirap kilip sanga dua bilən iltija qilsa, **25** Sən asmanda anglap, Öz hālking Israilning gunahini kaqürüp, ularni Sən atabowiliriyoja wə ezlirigə takdim kilōjan zeminoja kayturup kalgəysən. **26** Ular Sanga gunah kilōjini üqün asman etilip yamojur yaqmaydijōjan kiliwetilgan bolsa, lekin ular bu jayoja qarap Sanga dua kilip namingni etirap kilip, Sening ularni kiyinjilikka salōjining tūpəylidin ez gunahidin yenip towa qilsa, **27** Sən asmanda turup kulak selip, kulliringning wə hālking Israilning gunahini kaqürgəysən; qünki Sən ularoja mengix kerək bolōjan yahxi yolni egitisen wə Öz hālkinggə miras kilip bərgən zemingning üstigə yamojur yaqdurisən! **28** Əgər zeminda aqarqilik ya waba bolsa, ya ziraətlər dan almisa ya hāl qüxsə ya uni qekətkilər yaki qekətkə liqinkiliri besiwalsa, ya düxmənlər ularning zemindiki xəhərlirining qowukliriyoja hujum kilip korxiwalsa, ya həkəndak apət ya kesəlik bolsa, **29** undakta barlik hālking Israil bolsun, həkəndak kixi bolsun, əzigə kalgən apətni wə əz dərdini bilip, kōllirini bu eygə sunup, mayli kəndak dua yaki iltija qilsun, **30** əmdi Sən turuwatqan makaning asmanda turup anglap, kaqürüm kilōjaysən, Sən hər bir adəmming kəlbini bilgəqə, ezining yollirini əzigə yandurojaysən (qünki Sənlə, pəkət Sənlə həmmə insan balilirining kəlbirini bilgüidursən); **31** xundak kilip, ular Sən atabowilirimizyoja takdim kilōjan zeminda olturup əmrining həmmə künliridə Səndin kōrkup yollirində mangidijōjan bolidu. **32** Öz hālking Israildin bolmijōjan, Sening uluqə naming, kudrətlik kōlung wə sozojan biliking tūpəylidin yirak-yiraklardin kalgən musapir bolsa, u kelip bu ey tərəpkə qarap dua qilsa, **33** Sən turuwatqan makaning bolōjan asmanlarda uningōja kulak selip, u musapir Sanga nida kilip tiliginining həmmisigə muwapik kilōjaysən; xuning bilən yər yüzidiki barlik əllər namingni tonup yetip, Öz hālking Israildək Səndin kōrkidijōjan bolup, mən yasiojan bu əyning Sening naming bilən atalōjini bilidu. **34** Əgər Sening hālking Sening tapxurukung bilən düxmīni bilən jəng kilixkə qikkənda, Sən tallijōjan bu xəhərgə, xundakla mən namingōja atap yasiojan bu ey tərəpkə qarap Sən Pərwərdigaroja dua qilsa, **35** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijasioja kulak selip, ularni nusrətkə erixtürgəysən. **36** Əgər ular Sanga gunah sadir kilōjan bolsa (qünki gunah kilmaydijōjan heqkixi yoktur) Sən ularoja oşəzəplinip, ularni düxmənlirining kōliyoja tapxurojan bolsang, bular ularni yirak-yekinoja, ez zeminoja sürgün kilip elip barojan bolsa, **37** lekin ular sürgün kilinojan yurttə əs-hoxini tepip towa kilip, əzi sürgün bolōjan yurttə Sanga: — Biz gunah kilip, kəbihlikkə berilip Səndin yüz örüp kəttuk, dəp yelinsa, **38** — əgər ularni sürgün kilōjanlarning zeminda pütin kəlbə wə pütin jenidin Sening tərəpinggə yenip, Sən ularning atabowiliriyoja takdim kilōjan zeminoja, Sən tallijōjan xəhər tərəpkə wə mən namingōja atap yasiojan bu ey tərəpkə yüzini kilip dua qilsa, **39** Sən turuwatqan makaning bolōjan asmanlarda turup ularning duasi wə iltijalirini anglap ular üqün həküm qikīrip, Öz hālkingning Sanga sadir kilōjan gunahini kaqürüm kilōjaysən; **40** əmdi i Hudayim, Səndin etünimən, bu yərdə kilōjan dualarōja

kəzüng oquq, kuliking ding bolōjay! **41** Əmdi ornungdin turojan, i Pərwərdigar Huda, Sən kudritingning ipadisi bolōjan əhdə sandukung bilən, Öz aramgahingōja kirkəysən! Kahinliring həkənyilik bilən kiydürülsun, Məmin bəndiliring yahxilikingdin xadlansun! **42** i Pərwərdigar Huda, Əzing masih kilōjiningning yüzini yandurmiojaysən; Kulung Dawutkə kərsətkən əzgərməs muhəbbitingni esingdə tutkəysən!.

7 Sulayman duasini tūgitixigila, asmandin ot qūxtip keydürmə kurbanlik həmdə baxkə kurbanliklarni koymay keydürüwətti; Pərwərdigarning xan-xəripi əyni toldurdi. **2** Pərwərdigarning xan-xəripi əyni tolduruwətkəqə, kahinlar Pərwərdigarning eyigə kirəlmidi. **3** Ot qūxkənlikni wə Pərwərdigarning xan-xəripi əyning üstidə tohtiojanlikini kərip, Israilarning həmmisi tax yatquzulōjan məydanda yūkiünip bax urup: «Pərwərdigar mēhribandur, Uning əzgərməs muhəbbiti mənggügiqə turidu!» dəp Pərwərdigarōja ibadət kilip təkəkkür-mədhijə okuxti. **4** Padixah wə pütkül hək Pərwərdigarning aldidə kurbanliklirini sundi. **5** Sulayman padixah yigirmə ikki ming kala, bir yüz yigirmə ming koyni kurbanlik kilip sundi. Xundak kilip padixah wə pütkül hək Hudaning əyni [Hudaq] beoixlidi. **6** Kahinlar wə xundakla Pərwərdigarōja atiojan sazarni tutqan Lawiylər ez orunlirdə turatti (padixah Dawut bu sazarni Pərwərdigarning mədhijisidə ixlətəli yasiojanidi, [u Pərwərdigarōja]: «Uning əzgərməs muhəbbiti əbdəqidur» dəp mədhijə okuqinida ularni ixlətətti); kahinlar Lawiylarning udulida turup kanay qelixatti; Israilarning həmmisi xu yərdə ərə turuxkanidi. **7** Sulayman Pərwərdigarning əyining aldidiki həylisining otturisini ayrip mukəddəs kilip, u yərdə keydürmə kurbanliklər wə inaklik kurbanliklirining yaqlirini sundi; qünki Sulayman yasatqan mis kurbangah keydürmə kurbanliklər, ax hədiyiliri wə kurbanliklarning yaqlirini kōbul kilixkə kiqik kəldi. **8** Xuning bilən u wəqittə Sulayman wə uning bilən bolōjan pütin Israil, yəni Hamat rayoniya kirix eoizidin tartip Misir ekiniyojqə həmmə yərlərdin kalgən zor bir jamaət həyt ətküzdi. **9** Səkkizinjə küni ular tənənilik bir ibadət yiojilixi ətküzdi; ular yəttə kün kurbangahni Hudaqə atap beoixlijōjanidi andin ular yəne yəttə kün həyt ətküzdi. **10** Yəttinjə ayning yigirmə üqinqi küni padixah həkni əz əy-qedirlirigə kayturdi; ular Pərwərdigarning Dawutkə, Sulaymanōja wə Öz həkli Israilōja kilōjan yahxilikliiri üqün kəlbidə xad-huram bolup qaytip kətti. **11** Xundak kilip Sulayman Pərwərdigarning əyni wə padixahning ordisini yasap pütürdi. Sulaymanning kəngligə Pərwərdigarning əyidə wə ezining ordisida nēmə kilix kalgən bolsa, xu ixlarning həmmisi onguxluk pütü. **12** Andin Pərwərdigar keqidə Sulaymanōja ayan bolup uningōja: «Mən sening duayingni anglidim wə Əziümgimə bu jayni «kurbanlik əyi» boluxkə tallidim. **13** Əgər Mən asmanni yamojur yaqmaydijōjan kilip etiwətsəm yaki qekətkilərgə zemindiki məhsulatlarni yəp taxlaxni buyrusam wə yaki həkim arisioja waba tarkitiwətsəm, **14** [xu qaqda] namim bilən atalōjan bu həkim əzini kəmtər tutup, dua kilip yüzümni izləp, rəzil yolliridin yansa, Mən asmanda turup anglap, ularning gunahini

kəqürimən wə zeminini saqaytimən. **15** Əmdi bu yərdə kilinoʻan dualaroʻa Mening kəzirim oquk wə kulaklirim ding bolidu. **16** Mən əmdi namim mənggü bu yərdə ayan kilinsun dəp bu əyni tallap, uni Əzümgə mukəddəs kildim; kəzümmu, kəlbimmu həmixə xu yərdə bolidu. **17** Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangojinidək sənmu sanga buyruoʻjiniinning həmmisigə muwapik əməl kilix üqün bəlgilimilirim wə həkümlirimni tutup aldimda mangsang, **18** Mən əmdi atang Dawutqə: «Israilning təhtidə sanga əwladindin olturuxkə bir zat kəm bolmaydu» dəp əhdə kiləjnimdək, Mən sening padixahlik təhtingni Israilning üstidə məhkəm kilimən. **19** Biraq əgar silər Meningdin yüz ərüp, Mən silərnin aldinglarda jakarlioʻan bəlgilimilirim wə əmlirimni taxlap, baxkə ilahlarıning kullukioʻa kirip qokunsanglar, **20** xu qaoʻjda Mən Israilni ularoʻa təkdim kiləjan zeminidin yulup taxlaymən; wə Əz namimni kersitixkə Əzümgə mukəddəs kiləjan bu əyni nəzirimdin taxlaymən wə Israilni həmmə həlkələr arisida səz-qəqək wə tapa-təning obyektini kilimən; **21** bu əy gərqə həzir uluq bolsimu, xu zamanda uningdin ətəkənlərnin həmmisi kattik həyran kilixip: «Pərwərdigar bu zeminə wə bu əyge nemixkə xundək kiləjanduz?» dəp soraydu. **22** Kixilər: — Qünki [zemindiki həlkələr] ata-bowilirining Hudasi, yəni ularni Misir zeminidin qikəroʻan Pərwərdigarni taxlap, əzlrini baxkə ilahlaroʻa baolap, ularoʻa səjdə kilip kullukida bolənləki üqün, U bu pütkül külpətni ularning bəxioʻa qüxürüptu, dəp jawab beridu.

8 Xundək boldiki, yigirmə yil ətüp, Sulayman Pərwərdigarning əyi bilən padixahning əyni yasap boləjandin keyin, **2** u Hiram əzigə sowoʻa kiləjan xəhərlərnəni kaytidin qurup qiktı; Israillar xu yərdə olturaklaxti. **3** Sulayman Hamat-Zobah xəhərigə berip uni ixoʻal kildi. **4** U yənə qəldiki Tadmorni wə əzining Hamatta quroʻan barlik həzinə xəhərlirini yənə onxitipti kurdi. **5** U yənə Üstünki Bəyt-Horon bilən Astinkı Bəyt-Horonni sepil, baldaqlik kowukliri boləjan qoroʻanlik xəhərlərgə aylandurdi; **6** Baalatni, xundakla əzigə has həmmə həzinə xəhərlirini, «jəng hərwi xəhərliri»ni, atliklarni orunlaxturoʻan xəhərlərnəni wə Yerusalemda, Liwanda wə əzi soraydioʻan barlik zeminda halioʻjini bina kildi. **7** Israildin bolmioʻan Hittiylar, Amoriylar, Pərizziylər, Hiwiylar wə Yəbusiylardin [Israil] zeminida kelip qaloʻanlarning həmmisini bolsa, **8** Sulayman bularni, yəni Israillar pütünlay yokatmioʻan ələrnin qaloʻan əwladlirini kulluk haxəoʻa tutti. Ular bügünki küngiqə xundək bolup kəldi. **9** Lekin Israillardin Sulayman əz ixliri üqün həqkimni kul kilmay, bəlki ularni ləxkər, həkümdar-əmədar, hərwa bilən atliklarning sərdarlıri kildi. **10** Bulardin padixah Sulaymanning ixligüqilərnin üstigə koyəjan qong nazarətqiliri bolup, ikki yüz əllik idi. **11** Sulayman Pirəwning kizini «Dawutning xəhəri»din əzi uningəoʻa salduroʻan ordioʻa əkəltürdi; qünki u: «Ayalimning Israil padixahı Dawutning ordisida turuxi muwapik əməs; qünki Pərwərdigarning əhdə sanduqı barəjanliki jaylarning həmmisi mukəddəstur», — dedi. **12** Sulayman bu qaoʻjda Pərwərdigarning qurbangahida, yəni [mukəddəs jayning] aywanining aldioʻa salduroʻan qurbangahda

Pərwərdigarəoʻa atap kəydürmə qurbanlik təkdim kilatti; **13** — yəni Musa pəyoʻəmbərnin tapxurukı boyiqə, hər küni, xabat künliridə, aying birinji künliridə wə hər yilda üq qətim ətüzüldioʻan alahida həyt künliridə — «petir nan həyti», «həptilər həyti» wə «kəpilər həyti»diki künlərdə bektiligən burqluk qurbanliklarni kilatti. **14** Sulayman yənə atisi Dawutning bəlgilərgə bərgini boyiqə kahinlarning hizmətlirining wə Lawiylarning burqlirining ada kilinixi üqün nəwətgurupplarni bekitti; Lawiylarning hər küni mədhijə oqux wə kahinlarning aldimda hizmətlərnəni ada kilix burqi bar idi. Sulayman yənə dərwəziwənlərnəni bəwiti boyiqə hər dərwəzining hizmitini kilixkə bekitti; qünki Hudaning adimi Dawutning buyruki xundək idi. **15** [Kahin-lawiylar] padixahning kahinlarəoʻa wə Lawiylarəoʻa buyruəjanliridin, mayli qəndək ix bolsun yaki həzinilərgə dair ix bolsun həq bax tartmaytti. **16** Pərwərdigarning əyni selixta, əy uli selinoʻan kündin tartip pütküqə Sulaymanning barlik qurulu xilri puhta tamamladi. Xundək kilip Pərwərdigarning əyi pütti. **17** Andin Sulayman Edom zeminida [Kizil] dengiz boyidiki Əzion-Gəbərgə wə Elatqə qarap mangdi. **18** Hüran [padixah] əz hizmətkarlıri arkilik kemilər wə dengiz yollirioʻa pixxik adəmlirini Sulaymanning yəniəoʻa əwətti. Ular Sulaymanning hizmətkarlıri bilən billə Ofiroʻa berip, u yərdin tet yüz əllik talant altun elip, uni padixah Sulaymanning qəxioʻa yətküzüp kəldi.

9 Xəbaning ayal padixahı bolsa Sulaymanning dangk-xəhəritini anglap, uni kiyin qigix-soallar bilən sinioʻjli Yerusalemoʻa kəldi. U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yaqut-gəhərlar artiloʻan tegilərnəni elip, qong dəbdəbə bilən kəldi. Sulaymanning qəxioʻa kəlgəndə əz kəngligə pütükən həmmə ix toqruluk uning bilən səzləxti. **2** Sulayman uning həmmə sorioʻanlirioʻa jawab bərdi. Həqnemə Sulaymanəoʻa karəngəoʻa əməs idi, bəlki həmmisida uningəoʻa jawab bərdi. **3** Xəbaning ayal padixahı Sulaymanning danalixioʻa, yasioʻan orda-sarəoʻa, **4** dastihandiki taamlarəoʻa, əmədardlarning qatar-qatar olturuxlirioʻa, hizmətkarlırining qatar-qatar turuxlirioʻa, ularning kiyəjan kiyimlirigə, uning sakijiliri wə ularning kiyəjan kiyimlirigə wə uning Pərwərdigarning əyidə atap sunəjan kəydürmə qurbanliklirioʻa qarap, üni iqigə qüxüp kətti. **5** U padixahkə: — Mən əz yurtumda silining ixliri wə danalixkiri toqrusida anglioʻan həwər rast ikən; **6** əmma mən kelip əz kəzirim bilən kərmigüqə bu səzlərgə ixənmigəndim; wə mana, mən hətta yeriminimu anglimioʻan ikənmən; silining danalixkiri bilən bərikət-bayaxatlikliri mən anglioʻan həwərdin ziyadə ikən. **7** Silining adəmliri nemidəgən bəhtlik-hə! Həmixə silining aldiridida turup danalixkiri anglaydioʻan bu hizmətkarlıri nəkədər bəhtliktur! **8** Silidin səyüngən, silini əzi üqün Israilning təhtigə olturoʻqəoʻan Pərwərdigar Hudaliri mubərkatur! Hudaliri Israiləoʻa baoləjan muhəbbiti üqün, ularni mənggü məzmüt tursun dəp U silini toqra həküm wə adalət sürgili ular üstigə padixah kildi, dedi. **9** U padixahkə bir yüz yigirmə talant altun, intayin kəp huxbuy buyumlar wə yaqut-gəhərlərnəni sowoʻa kildi. Xəbaning ayal padixahı Sulayman padixahkə

sunoyan xunqə zor miqdardiki huxbuy buyumlar xuningdin keyin heq kəringən əməs **10** (Ofirdin altunlarını əpkelidoğan Hüranning hizmetkarlırı wə Sulaymanın hizmetkarlırı yənə intayin zor miqdardiki səndəl yaşıqını wə yakut-gəhərlərnimu elip kəldi. **11** Padixah səndəl yaşıqıdin Pərwərdigarning əyi üqün wə padixahning ordisi üqün pələmpəylər yasap həm nəoqmə-nawaqılar üqün qiltarlar wə sazları xuningdin yasatti. Xundak esil səndəl yaşıqı Yəhuda zeminida bu waqitkiqə heq kərilüp baqmiojanidi). **12** Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioja uning əzigə kiləjan sowojiliridin axurup sowoja tutti, ayal padixahning kəngli tartkən həmmimi — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmetkarlırı bilən yoloja qikişp əz yurtioja kaytip kətti. **13** Sulaymanoja hər yili kəltürülgən altunning əzi altə yüz atmix altə talant idi. **14** Bu kirimdin baxka, oqətqi-tijarətpilər, barliq ərəb padixahlar wə əz zeminidiki əmədarlarmu altun-kümüxlərnimi elip Sulaymanoja tapxuratti. **15** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni soqturdi wə hər siparoja altə yüz xəkəl altun kətti. **16** Xundakla üq yüz qalkanni yapilaklanəjan altundin yasidi; hər bir qalkanni yasaxka üq yüz xəkəl altun ixlilitidi; padixah ularni «Liwan ormini sariyi»oja esip koydi. **17** Padixah pil qixliridin qong bir təht yasap, uni sap altun bilən kaplattı. **18** Təhtning altə kəwətlik pələmpiyi bar idi, uning bir altun pütperisi təht bilən tutixip turatti; orundukning ikki yenida tayanəquşisi bar idi, hər bir tayanəquşini yeneda birdin erə turojan xirning həykili bar idi. **19** Altə kəwətlik pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərəpidə erə turojan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərəpidə birdin bar idi; baxka heqkəndək əldə uningə oħxax yasalojini yok idi. **20** Sulayman padixahning barliq jam-piyaliliri altundin yasalojan; «Liwan ormini Sarayi»diki barliq qaqa-kuqilar tawlanəjan altundin yasalojan; Sulaymanın künliridə kümüx heqnemə hesablinatti. **21** Qünki padixahning kemiliri Hüranning hizmetkarlırı bilən billa Tarxixka berip turatti; «Tarxix kəmə»lər hər üç yilda bir kətim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarni əkelətti. **22** Sulayman padixah yər yüzidiki barliq padixahlardin bayliqta wə danaliqua üstün idi. **23** Hudaning Sulaymanın kəngligə saləjan danaliquini anglax üqün yər yüzidiki barliq padixahlar uning bilən didarlixix arzusi bilən kələtti; **24** kəlgənlərnin həmmisi əz sowojitini elip kələtti; yəni kümüx qaqa-kuqilar, altun qaqa-kuqilar, kiyim-keqəklər, dubuloja-sawutlar, tetitkular, atlar wə keqirlarni elip kələtti. Hər yili ular bəlgilik miqdarda xundak qilətti. **25** Wə Sulaymanın jəng harwisioja kətidiojan atlırı üqün tət ming eoşili bar idi, xuningdək on ikki ming atliq əskiri bar idi; u ularni «jəng harwisi xəhərləri»gə wə əzi turidojan Yerusalemoja orunlaxturdi. **26** Sulayman [əfrat] dəryasidin Filistiyə zeminiojqə taki Misirning qəgrisioja kədər boləjan barliq padixahlıqlar üstidin həkümranliq kildi. **27** Padixah Yerusalemda kümüxni taxtək kəp, kedir dərəhlirini jənbuyi tüzlənqliktiki üjmə dərəhlirigə oħxax nuroşun kildi. **28** Kixilər atlarını Misirdin wə hər kaysi yurtlardin Sulaymanoja yətküzüp berip turatti. **29** Sulaymanın baxka əməlliri baxtin ahiriojqə «Natan pəyoşəmbərnin bəyanlırı»,

«Xilohluq Ahiyahning bixariti», xundakla Nibatning ooşli Yəroboam toşruluk «Aldin kərgüqi İddo kərgün əlamət kərinüxlər» degən kitablarəja püttilgən əməsmidi? **30** Sulayman Yerusalemda turup pütün İsrailning üstidin kirik yil səltənət kildi. **31** Sulayman ata-bowiliri arisida uhlidi; halayik uni atisi Dawutning xəhəridə dəpnə kildi; uning ooşli Rəhoəboam uning ornoja padixah boldi.

10 Rəhoəboam Xəkəmgə bərdi; qünki pütkül İsrail uni padixah tikligili Xəkəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning ooşli Yəroboam xu ixni angliəjanda xundak boldiki, Misirdin kaytip kəldi (qünki u Sulayman padixahın keqip Misirdə turuwatatti). **3** Əmdi halayik adəm əwətip uni qəkırtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül İsrail kelip Rəhoəboamoja: — **4** Silining atiliri boynimioja saləjan boyunturukını eoşir kildi. Sili əmdi atiliringin bizgə koyəjan kəttik tələpləri bilən eoşir boyunturukını yeniklitip bərsila, silining hizmetliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularəja: — Həzirəqə kaytip üq kündin keyin andin kəximəja yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. **6** Rəhoəboam padixah əz atisi Sulayman həyat waqtida uning hizmetida turojan moysipitlardin məslihət sorap: — Bu həlkə bəridojan jawabim toşrisida nemə məslihət kərsitisilər? — dedi. **7** Ular uningəja: — Əgər sili razilik bilən bügün bu həlkni hux kilişp ularəja məhriban muamilə kərsitip, ularəja yaxxi səzər bilən jawab kilsila, ular silining barliq künliridə hizmetliridə bolidu, dedi. **8** Ləkin u moysipitlarning kərsətkən məslihətini kayrip koyup, əzi bilən qong boləjan, əldida hizmitidə boluwatқан yaxlardin məslihət sorap **9** ularəja: — Manga «Silining atiliri bizgə saləjan boyunturukını yeniklətkəyla» dəp tiligən bu həlkəə jawab bəriximiz toşruluk kəndək məslihət bərsilər? — dedi. **10** Uning bilən qong boləjan bu yaxlar uningəja: — «Silining atiliri boyunturukimizni eoşir kildi, əmdi sili uni bizgə yenik kəlojəyla» dəp eytkən bu həlkəə səz kilişp: — «Mening qimqilək bərmikim atamning belidin tomrəktur. **11** Atam silərgə eoşir boyunturukını saləjan, ləkin mən boyunturukunqlarni təhimu eoşir kilişmən. Atam silərgə kəmqilar bilən tənbiş-tərbəyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanliq kəmqilar» bilən tənbiş-tərbəyə bərimən, degəyla, — dedi. **12** Rəhoəboam padixah ularəja: «Üq kündin keyin andin kəximəja yənə kelinglar» deginidək, Yəroboam wə barliq həlk üqinqi küni uning kəximəja kəldi. **13** Rəhoəboam padixah moysipitlarning məslihətini taxlap kəpqiliklə kəttiklik bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning məslihəti boyiq ularəja: — Atam silərgə eoşir boyunturukını saləjan, ləkin mən uni təhimu eoşir kilişmən. Atam silərgə kəmqilar bilən tənbiş bərgən bolsa mən silərgə «qayanliq kəmqilar» bilən tənbiş-tərbəyə bərimən, dedi. **15** Xuning bilən padixah həlkning səzini anglimidi. Bu ix Huda tərəpidin boləjan; qünki buning bilən Pərwərdigarning Xilohluq Ahiyahning wasitisida Nibatning ooşli Yəroboamoja eytkən səzi əməlgə axurulidojan boldi. **16** Pütkül İsrail padixahning ularning səzigə kulək salmioşini kərgəndə həlk padixahka jawab berip: — Dawuttin bizgə nemə nesiwə bar? Yəssənəni ooşlida bizning heq mirasimiz yoktur! Həbiringlar əz əy-qədirliringlarəja kaytinglar, i İsrail! Dawut, sən əz jəmətinggila igə bol — dedi. Xuning bilən İsrailar əz əy-qədirlirioja

qaytip ketixti. **17** Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoyan Israillaroğa bolsə, Yəroboam ularning üstigə həküm sürdi. **18** Rəhoboam padixahə baj-alwan begi Adoramni Israillaroğa əwətti, ləkin pütkül İsrail uni qalma-kesək kılıp ɵltürdi. U qəoədə Rəhoboam padixahə aldirap, əzining jəng hərwisioğa qıkip, Yerusalemoğa tikiwətti. **19** Xu tərəkədə İsrail Dawutning jəmətidin yüz ɵrüp, bəgüngə kədə r uningoğa qarxi qıkip kəldi.

11 Rəhoboam Yerusalemoğa kelip, İsrail bilən jəng kılıp padixahlikni əzigə qayturup əkilix üqün Yəhuda bilən Binyamin jəmətidin bir yüz səksən ming hillanoğan jənggiwar əskərnə toplidi. **2** Ləkin Hudanin səzi Hudanin adimi Xemayağa kelip: — **3** «Yəhəudaning padixahə, Sulaymanning oqılı Rəhoboamoğa, Yəhuda bilən Binyaminidiki Israillaroğa səz kılıp: — **4** «Pərwərdigar mundək dəydu: — Hujumoğa qıkmanglar, kərindaxliringlar bilən jəng kilmanglar; hərbinglar əz ɵyinglaroğa qaytip ketinglar; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Wə ular Pərwərdigarning səzligigə kulək saldi, Yəroboamoğa hujum kılıxtin yandı. **5** Rəhoboam Yerusalemda turatti, wə Yəhudadə koroqanlik xəhərlərnə salojuzojanidi. **6** U Bəyt-Ləhəm, Etam, Tekoa, **7** Bəyt-Zur, Sokolə, Adullam, **8** Gat, Marəxah, Zif, **9** Adorayim, Lakix, Azikah, **10** Zorah, Ajjalan, Həbronni yasatti; bularning həmmisi koroqanlik xəhərlər bolup, Yəhuda wə Binyaminning zeminida idi. **11** U barlik kəpə-koroqanlarni mustəhkəmlidi wə ularda sərdarlarni təyinlidi, zapas axlik, may wə xarablarni təyyarlıdi. **12** U yənə hərəkəysi xəhərlərnə kəpləgən kəlkan wə nəyzilar bilən qorallandurup, alamət mustəhkəmliwətti. Yəhuda bilən Binyamin uning tərpidə turatti. **13** Pütkül İsrailda turuwatқан kahınlar bilən Lawiylar kəysi yurtta bolmisun uning tərpidə turatti. **14** Qünki Yəroboam bilən uning oqulliri Lawiylarni qətkə kəqip, ularning Pərwərdigarning hizmitidə bolup kahinlik ɵtküzixini qəkligənlikə üqün, ular ɵzlrining otlaklıri wə mal-mülkini taxlap Yəhuda zeminə wə Yerusalemoğa kelixkanidi **15** (qünki Yəroboam «yukiri jaylar»diki hizmat üqün «tekə ilahliri» wə əzi yasioğan mozay məbudlirining kullukida boluxkə əzi üqün kahinlarni təyinligənidi). **16** Wə bu [Lawiylaroğa] əgixip, İsrailning həmmə kəbililiridin kənglidə İsrailning Hudasi Pərwərdigarni seqinip-izdəxkə iradə tiklənələr ata-bəwilirining Hudasi boləyan Pərwərdigarə qərbanlik kılıx üqün Yerusalemoğa kelixti. **17** Xundək kılıp ular Yəhuda padixahlikining küqini axurup, Sulaymanning oqılı Rəhoboamni üq yıl küqləndürdi; qünki [Yəhudadikilər] üq yıl Dawutning wə Sulaymanning yolida mangojanidi. **18** Rəhoboam Məhalatni əmrigə aldı. Məhalat Dawutning oqılı Yərimotning kizi; uning anisi Yəssəning oqılı Eliabning kizi Abihəyil idi. **19** Məhalatdin Rəhoboamoğa Yəux, Xemariya wə Zahəm degən oqullar tərəldi. **20** Keyinki wəqitlarda Rəhoboam yənə Abxalomning [nəwrə] kizi Maakahni əmrigə aldı; u uningoğa Abiya, Attay, Ziza wə Xelomitlarni tuəqup bərdi. **21** Rəhoboam Abxalomning [nəwrə] kizi Maakahni əmrigə əloğan barlik ayalliri wə kenizəkliridin bəkrək səyətti; qünki u jəmiy on səkkiz ayal wə atmix kenizəkni əmrigə əloğan; u jəmiy yigirmə səkkiz oqul, atmix kiz pərzənt kərgən. **22**

Rəhoboam Maakahdin boləyan oqılı Abiyani kərindaxliri iqidə həmmidin qəng xəhzadə kılıp tiklidi, qünki u uni padixahlikkə waris kilməkçi idi. **23** Rəhoboam aqılanilik bilən ix kərup, oqullirini Yəhəudaning barlik zeminliri wə Binyaminning barlik zeminliridiki barlik koroqanlik xəhərlərgə orunlaxturup, ularni nəhayiti kəp zapas ozuk-tülik bilən təminlidi; u yənə ularəğa nuroqun hotun elip bərdi.

12 Rəhoboamning padixahlikni mustəhkəmlə boləyanda, xundəkla küqəyğəndə, xundək boldiki, u Pərwərdigarning kənun-əhkəmlirini tərək kildi wə pütkül Israillarmu uningoğa əgixip kətti. **2** Wə ularning Pərwərdigarə wəpəsizlik kılıqini tüpəylidin, Rəhoboam səltəniting bəxinqi yilida xundək boldiki, Misirning padixahə Xixak Yerusalemoğa hujum kəzoqidi. **3** Xixak bir ming ikki yüz jəng hərwi, atmix ming atlik əskərnə baxlap kəldi; u ɵzi bilən billə Misirdin elip qıkkən ləxkərlər, jümlidin Liwiyəliklər, Sukkiylər wə Əfiopiylər san-sənəksiz idi. **4** U Yəhudaəğa təwə boləyan koroqanlik xəhərlərnə ixəqal kildi, andin Yerusalemoğa hujum kılıxkə kəldi. **5** Bu qəoədə Xixak səwəbidin Yəhuda əməldarlıri Yerusalemoğa yioqilixkanidi; Ximaya pəyoqəmbər Rəhoboam wə əməldarlarning yenioğa kelip ularəğa: — Pərwərdigar mundək dəydu: — «Silər meningdin wəz kəqkininglar üqün, Mənmə silərdin wəz kəqip Xixakning kəlioğa tapxurdum» dəydu, dedi. **6** Xuni anglap, İsrail əməldarlıri bilən padixahə ɵzlrini təwən kılıp: — Pərwərdigar adildur, deyixti. **7** Pərwərdigar ularning ɵzlrini təwən kılıqanlikini kərup Pərwərdigarning səzi Ximayağa yetip kelip: — «Ular ɵzlrini təwən kılıqanikən, Mən ularni həlak kilməy, bəlkə ularəğa azoqinə nijat kərsitimən wə Mening kəynap turoğan ɵqəzirim Xixakning kəli bilən Yerusalemoğa təkülməydu. **8** Həlbuki, ularning Manga bəkinix bilən dunyadiki padixahliklarə bəkinixning kəndək pərki barlikini bilip yetixi üqün, ular Xixakka bəkindi bolidu» — deyildi. **9** Xuning bilən Misir padixahə Xixak Yerusalemoğa hujum kılıp, Pərwərdigarning ɵyidiki həzinə-baylıqlar bilən padixahning ordisidiki həzinə-baylıqlarni elip kətti. U həmmisini, jümlidin Sulayman yasatқан altun sipar-kəlkanlarni koyməy elip kətti. **10** Ularning ornida Rəhoboam padixahə mistin birmunqə sipar-kəlkanlar yasitip, ularni padixahə ordisining kirix yolini saklaydioğan pasiban bəglirining kəlioğa tapxurdi. **11** Padixahə hər kətim Pərwərdigarning ɵyigə kiridioğan qəoədə, pasibanlar u kəlkanlarni elip tutup turatti, andin ularni yənə pasibanhanioğa əkelip koypuxatti. **12** Xuning bilən padixahə ɵzini təwən kılıqandin keyin, Pərwərdigarning ɵzəpi uningdin yenip, uni tamamen yəkiwtətmidi; Yəhudadikilər iqidimu az-tola yaxhi ixlar tēpildi. **13** Padixahə Rəhoboam Yerusalemda asta-asta kudrət tēpəp, ɵz səltənətini sürətti. Rəhoboam tətəkə qıkkən qəojida kirix bir yaxta idi; u Yerusalemda, yəni Pərwərdigar Əz namini tikləx üqün pütkül İsrail kəbililiri iqidin tallioğan xəhərdə on yəttə yıl səltənət kildi; Rəhoboamning anisining ismi Naamah bolup, u Ammoniy idi. **14** Rəhoboam kənglidə Pərwərdigarni izdəxni niyət kilmioqanlik tüpəylidin rəzillik kildi. **15** Rəhoboamning barlik kılıqan ixliri baxtin-ahiriəqə nəsəb hatiriliridiki «Ximaya pəyoqəmbərnin səzli» wə

«Aldin kergüqi Iddoning sezli»da pütülgän emäsmidi? Rəhoboam bilən Yəroboam otturisida uruxlar tohtimay bolup turatti. **16** Rəhoboam ata-bowiliri arisida uhlidi, «Dawutning xəhiri»gə dəpnə kılındi. Ooqli Abiya uning ornioqa padixah boldi.

13 Padixah Yəroboamning səltaniting on səkkizinqi yili Abiya Yəhudaning üstigə padixah boldi. **2** U Yerusalemda üç yıl səltənət kildi; uning anisinin ismi Mikaya bolup, u Gibeahlik Uriyəlning kizi idi. Abiya bilən Yəroboam otturisida urux boldi. **3** Abiya jəng kılıx üçün hillanoqan jəngqılərdin tət yüz mingni baxlap qıktı; Yəroboammu hillanoqan batur jəngqılərdin səkkiz yüz mingni baxlap qıqıp, Abiyaqa qarxi səp tüzüp turdi. **4** Abiya Əfrayim taolıq rayonidiki Zamarayim teoşoja qıqıp mundak dedi: — «I Yəroboam wə İsrail həlki, gepimgə kulak selinglar! **5** Bilməmsilər, İsrailning Hudasi Pərwərdigar «tuzluk əhdə» kılıp, İsrailning üstidiki padixahlıknı Dawutka wə uning əwladlırioqa mənggügə təkdim kılənoqu? **6** Ləkin Dawutning ooqli Sulaymanning küli, Nibatning ooqli Yəroboam kəzojılıp əz oqojisidin yüz əridi. **7** Xuning bilən bəzi muttəhəmlər, «Belyalning baliliri» uning yenioqa yiojılıp, Sulaymanning ooqli Rəhoboam bilən qarxilixkə əzlırını küqləndürdi; Rəhoboam u qəoqda tehi yax, səbiy balidək boləoqəqa, ularəqa təng kələlmidi. **8** Əmđi silər Pərwərdigarning Dawutning əwladlırining kəlioqa tapxuroqan padixahlıkoqa qarxi qıqıp «əzimizni kərsitimiz» dəysilər; silərnin adiminglar dərwəkə kəptur; silərdə yənə Yəroboam silərgə yasap bərgən, ilahlar dəp qarlıdionoqan altun mozaylar bar. **9** Silər Pərwərdigarning kahinliri boləoqan Hərunning əwladlıri bilən Lawıylarını kəzojılıwetip, yər yüzidiki baxqa əllər kılənoqan əzlıringlarəqa [həlioqanqə] kahin tikliwaləoqan eməsmidinglar? Kimdəkim bir torpaq wə yəttə kəzını elip kələp əzümni [kahinlikqa] beoşıxlaymən desə, u Huda bolmioqan butlarəqa kahin bolaydu! **10** Ləkin biz bolsək, Pərwərdigar bizning Hudayimizdur, biz uningdin wəz kəqmıduq; Pərwərdigarning hizmitidə boləoqan kahınlar bolsa Hərunning əwladlıridur, Lawıylar ularning hizmitidə turmakta. **11** Ular hər küni ətisi-ahximi Pərwərdigarəqa keydürmə kərbənoqlarını sunup, esil huxbuy yakıdu. Pakiz xirəgə «təkdim nənlar»mu tizip kəyulıdu, hər küni kəqtə ular altun qıraoqdan üstidiki qıraoqlarını yandurılıdu; qünki biz Hudayimiz Pərwərdigarning tapxurukioqa əməl kılıp kəliwatimiz. Biraq silər bolsənglar uningdin wəz kəqtinglar. **12** Kəranglar, Huda bizni Baxlıoquqlı bolup biz bilən billidur; kollırioqa kanay aloqan, silərgə hujum kılıxkə signal qılıxkə təyyər turıdionoqan uning kahinlirimu biz bilən billidur. I İsrail baliliri, ata-bowənglarıning Hudasi boləoqan Pərwərdigar bilən jəng kılənglar; qünki silər hərgiz əjəlibə kəzinalmaysilər». **13** Ləkin Yəroboam ularning arkısidin hujum kıləmaq üçün bəktürmə kəyoqanıdi. Xundakki, İsrailar Yəhudalarınin aldi tərıpidə idi wə bəktürmə kəxun ularning arka tərıpidə saklap turatti. **14** Yəhudalar burulup kərisə, manə əzlıri aldi-arkıdin hujuməqa uqrawatatti; ular Pərwərdigarəqa pəryad kətürdi, kahınlarmu kanaylarnı qaldı. **15** Buning bilən Yəhudalar kəttik qəkən kətürürxti; wə xundak boldiki, Yəhudalar kəttik qəkən kətürürxəwatəkanda,

Huda Yəroboam bilən barlık İsrailarnı Abiya bilən Yəhudalarınin aldinin urup tərə-pərnəg kildi. **16** İsrailar Yəhudalarınin aldinin kəqti; Huda ularını Yəhudalarınin kəlioqa tapxurdi. **17** Abiya bilən uning adəmliri İsrailarnı kəttik kiroqin kildi; İsrailardin hillanoqan bəx yüz ming əskər kətl kılındi. **18** Bu qəoqda İsrailar təwən kılındi; Yəhudadikilər ata-bowilirininin Hudasi Pərwərdigarəqa tayanojlaniki üçün əjəlibə kəzandı. **19** Abiya Yəroboamning kəyınidin kəzojlap məngdi; u uning ilkidin birkənoqə xəhırinı, yəni Bəyt-əl wə uningəqa kəraxlık yeza-bazarlarnı, Yəxanah wə uningəqa kəraxlık yeza-bazarlarnı, Əfron wə uningəqa kəraxlık yeza-bazarlarnı tartıwalıdi. **20** Yəroboam Abiyaning künliridə kəyıtıdin küqlinləmıdi. Pərwərdigarning unı uruxı bilən u əldi. **21** Abiya bolsa əzını küdrət tapkuzdı; u on tət hotun elip, yigirmə ikki oşul, on altə kiz pərnənt kərdi. **22** Abiyaning baxqa ixliri, uning məngəoqan yolliri wə eytkən sezlıri «İddo pəyoqəmbərnin təhlıli»də pütülgəndur.

14 Abiya ata-bowiliri arisida uhlidi, kixilər unı «Dawut xəhiri»gə dəpnə kildi. Ooqli Asa uning ornioqa padixah boldi. Asa padixah boləoqan künlərdə on yıl tinq ətti. **2** Asa Hudasi Pərwərdigarning nəziridə durus wə toşra boləoqanı kildi. **3** U yat əllərdin kəlgən but kərbəngəhırinı wə «yukiri jaylar»ni yəkıtip, «but tıwırıklırları»ni ərüp qəkıp, Axarah butlirini kisip taxlıdi, **4** Yəhudalarəqa ata-bowilirininin Hudasi boləoqan Pərwərdigarnı izdəxni, mukəddəs kənun-əmlərnı tutuxni əmr kildi. **5** U yənə Yəhuda zeminidiki hər bir xəhərlərdin «yukiri jaylar»ni wə «kün tıwırıklırları»ni yokatti. U qəoqda pütün padixahlıq uning həkümranlıkida tinq-asayixlıkta ətti. **6** U yənə Yəhuda zeminida birməqqə kəroqanlık xəhərlərnı saldurdi, qünki yurt-zemin aramlıktə boldi; Pərwərdigar uningəqa aramlıq bərgəqək, xu yillarda həq urux bolmıdi. **7** U Yəhudalarəqa: — Zemin aldimizda tinq turəoqanda, bu xəhərlərnı sepil bilən kərxəloqan, munarlık, baldaklık kəwuklıri boləoqan xəhərlər kılıp kuraylı; qünki biz Hudayimiz Pərwərdigarnı izdiginimiz üçün U tinqlik bərdi; biz unı izdəp kəldük wə U bizning tət ətrapimizda bizgə aramlıq bərdi, dedi. Xuning bilən kərxuluxni baxlıdi wə ixliri onguxluk boldi. **8** Asaning kəoxuni bar idi; Yəhuda kəbilisidin kəlkən wə nəyə bilən kərxəllənoqan üç yüz ming əskiri, Binyamin kəbilisidin sipar wə okya bilən kərxəllənoqan ikki yüz səksən ming kixilik; ularning həmmisi batur əzımətlər idi. **9** U qəoqda Zərah isimlik bir Efiopiya milyon kixilik kəoxuni bilən üç yüz jəng hərwisini baxlap, [Asəoqa] hujum kəzoqap Mərxəhəqə kəldi. **10** Asa uning bilən qarxilixkə atlandı; ular Mərxəhəqə yəkın Zəfətah jıləoşioqa kəlip, bir-birigə qarxi səp tüzüp turuxti. **11** Asa Hudasi Pərwərdigarəqa nıda kılıp: — I Pərwərdigar, Əz bəndənggə yərdəm bərsəng, u küqlük bolsun, əjiz bolsun Sən üçün həqənoqə ix əməs. I Pərwərdigar Hudayimiz, bizgə yərdəm kılıqəysən; qünki biz Səngə tayınımız wə Səning nəmingda bu zor kəoxunəqa qarxi atlınıp qıktuk. I Pərwərdigar, Sən bizning Hudayimizdursən, insanlar Səningdin əjəlip kəlmisun! — dedi. **12** Xuning bilən Pərwərdigar Asa wə Yəhudalar aldidə Efiopiylərnı urup tiripən kılıwətti, Efiopiylər kəqti. **13** Asa əz

adamliri bilən birlikta ularni taki Gərarəyiqə koşqildi; Efiopiylər xundaq yikittildiki, ular din bir adəmmu tirik kəlmədi; qünki ular Pərwərdigarning aldidə wə uning koxuni aldidə kukum-talkan kilindi. Yəhudalar oʻyayət zor jəng oʻjənimətlinirini kolioʻja elip kətti. **14** Ular yənə Gərar ətrapidiki barlik xəhərlərgə hujum kilip ixoʻjal kilidi; qünki Pərwərdigardin zor bir kərkunq muxu xəhərlərdikilərnə baskanidi. Yəhudalar yənə həmmə xəhərnə birnimu koymay bulang-talang kilidi, qünki ular də tolimu kəp mal-mülük bar idi. **15** Ular yənə mal bakkan qarwiqilarning qedir-kətanlirioʻjimu zərb kilip, nahayiti kəp koy wə tegilərnə elip Yerusalemoʻja qaytti.

15 Hudaning Rohi Odədnig oʻqli Azariyaning üstigə qüxti. **2** Xuning bilən u Asa bilən kərxütixkə qikip uningəʻja: — I Asa, pütkül Yəhudalar wə Binyaminlar, mənə kulaq selinglar! Silər Pərwərdigar bilən billə boləjininglarda, Umu silər bilən billə bolidu. Silər Uni izlisənglar U silərgə tapkuzulidu; lekin silər Uningdin waz kəqsənglar U silərdin waz keqidu. **3** Israillər uzun künlərgiqə həkikiy Huda, təlim beridəʻʻan kahin wə kanun-əhkamlardin juda bolup yürdi; **4** Lekin ular kiyinqilikta kəloʻjan waqitlarda Israilning Hudasi Pərwərdigarəʻja qaytip, Uni izdidi wə U ularəʻja əzini tapkuzdi. **5** U waqitlarda qikip-kirip turoʻjanlarəʻja heq aramlik bolmioʻjan, qünki həkəysi əl-yurtlar malimanqilik iqidə turattı. **6** Huda ularni hərəhil kiyinqilik-malimanqilik iqidə kalduroʻjaqqa, məmlikət bilən məmlikət, xəhər bilən xəhər əzərə soʻxuxup wəyran boldi. **7** Lekin silər bolsənglar, kəysər bolunglar, məzmət turup kolliringlearni boxatmənglar, qünki əmolliringlearnig əjir-inami bardur, dedi. **8** Asa bu gəplərnə wə Odəd pəyoʻjəmbər bərgən bəxərətni anglioʻqanda u dadillixip, pütün Yəhuda wə Binyamin zeminlirida, xundaqla Əfraimning taʻoqlik rayonlirida kəloʻja qüxürgən həkəysi xəhərlərdiki yirginqlik butlarni yokətti wə yənə Pərwərdigarning əyidiki aywan aldidə turoʻjan Pərwərdigar kurbəngəʻjini yengibaxtin yasatti. **9** U barlik Yəhudalar wə Binyaminlarni, xuningdək ularning arisida olturaklaxkan barlik Əfraimiy, Manassəhiy, Ximeoniy musapirlirini yioʻjdi (qünki nuroʻjun Israillər Asaning Hudasi Pərwərdigarning uning bilən billə ikənlikini kərgən bolup, Israildin qikip Asa tərəpkə ətkənidi). **10** Asaning sələnətinining on bəxinqi yili üçinqi ayda ular Yerusalemoʻja yioʻjildi. **11** Xu küni ular elip kəlgən jəng oʻjənimətliniridin yəttə yüz buka wə yəttə ming koyni Pərwərdigarəʻja atəp kurbənlilik kilidi. **12** Ular yənə atə-bowilirining Hudasi boləʻʻan Pərwərdigarni pütün kəlbə wə bütün jeni bilən izdəkkə bir əhdə tüzixitti; **13** əhdidə, Israilning Hudasi boləʻʻan Pərwərdigarni izdimigən kəri-yax, ə-ayal deməy həmmisi əltürilsun, deyildi. **14** Ular yukiri awaz bilən warkirax wə kanay həp burəʻja qelix bilən Pərwərdigarəʻja kəssəm bərixiti. **15** Pütkül Yəhuda jamaiti iqkən kəsimidin xadlandi; qünki ular pütün kəlbə bilən kəssəm iqkən bolup, Pərwərdigarni tolimu təlmürüp izdidi; wə U ularəʻja Əzini tapkuzdi. Pərwərdigar ularəʻja tət ətrapida aramlilik atə kilidi. **16** Asa padixah yənə qong anisi Maakəʻhni yirginqlik bir «axerəh» tüwrükni yasəʻjini üçün hanixlik mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa bu yirginqlik butni kesip, ayəʻʻ astidə qəyildi

wə Kidron jiləʻʻisidə keydürüwətti. **17** «Yükiri jaylar» yokitilmisimu, Asaning kəlbə [Pərwərdigarəʻja] pütünləy beoʻjixlanəʻʻanidi. **18** Həp atisi həp u əzi Pərwərdigarəʻja atəp yasəʻʻan narsilərnə, jümlidin kümtux bilən altunni wə türlik qaqa-kuqilarni Hudaning əyigə kəltürdi. **19** Xu waqitdin tartip taki Asaning sələnətinining ottuz bəxinqi yiləʻʻiqə urux bolup bakmidi.

16 Asaning sələnətinining ottuz altinqi yili, Israilning padixahi Baaxə Yəhudaəʻja kərxə hujum kilidi; həkqim Yəhudaning padixahi Asa bilən bardi-kəldi kilmisun dəp, Ramah xəhərnə məhkəp kilip yasidi. **2** U waqitda Asa Pərwərdigarning əyidiki həzinilərdin wə padixahning ordisidiki həzinilərdin altun-kümtuxni elip ularni Dəməxtə turuxluk Suriyə padixahi Bən-Hədadkə əwətip wə bu həwərnə yatküzüp: — **3** «Mening atam bilən silening atilirining arisida boləʻʻandək mən bilən silening arilirida bir əhdə bolsun. Mənə, siləgə kümtux bilən altun əwəttim; əmndi Israilning padixahi Baaxə bilən boləʻʻan əhdiliridin kollirini üzsilə; xuning bilən u mənə kəmal kilixtin kol üzsun» — dedi. **4** Bən-hədad Asa padixahning səzigə kirip, əz koxuningin sardərlirini Israilning xəhərlirigə hujum kilixkə əwətip, Ijon, Dan, Abəl-məyim, Naftalidiki barlik ambar xəhərlirini bəkındurdi. **5** Baaxə bu həwərnə anglap, Ramah istihkamini yasəxtin kolini yioʻjip, kuruulxlarning həmmisini tohatti. **6** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini baxlap, Baaxə Ramah xəhərnə yasəxkə ixlətkən taxlar bilən yaəʻʻaqlarni Ramahtin toxup elip kətti. U muxularni ixlitip Gebani wə Mizpahni məhkəp kilip yasidi. **7** U qaəʻʻda, aldin kərgüqi Hənanı Yəhuda padixahi Asaning yenioʻja kelip uningəʻja: — Əzüng Pərwərdigar Hudayingəʻja əməs, bəlkə Suriyə padixahioʻja tayanəʻʻanliking üçün Suriyə padixahining koxuni əz kolungdin kutuldi. **8** Efiopiylər bilən Liwiyaliklər qong bir koxun əməsmidi? Jəng hərəwiliri wə atlik əskərliri intayin kəp əməsmidi? Lekin sən pəkət Pərwərdigarəʻja tayanəʻʻanda, u ularni kolungəʻja tapxuroʻjanidi. **9** Qünki Pərwərdigar kəngli Manga taməmən sadiq boləʻʻanlarəʻja yardəmdə bolup, Əzümnə kudrətlilik kərsitəp dəp, kəzlinirni pütün yər yuzidə uyan-buyan yügürtidu. Sən bu ixtə bək əhməklik kiliding. Əmndi buningdin keyin uruxlardin halas bolalməysən, dedi. **10** Buni anglapla Asa aldin kərgüqigə intayin oʻjəzəplini, uni zindənoʻja soləp koydi; uning bu səzigə kəʻhəri kəynəp kətti. U xu waqitlarda həkhtin bəzilirigə zulum selixkə baxlioʻjanidi. **11** Mənə, Asaning kiləʻʻan ixliri baxtin ahirioʻjəʻʻə «Yəhuda wə Israil padixahlirining tarihnəmisidə» pütülgəndur. **12** Asaning sələnətinining ottuz tokkuzinqi yilidə putidə bir kəsəl pəyda boldi; wə kesili barəʻʻanseri eoʻjirlixip kətti; lekin u aəʻʻriəʻʻandimə Pərwərdigarni izdimidi, bəlkə pəkət tewiplardinla yardəm izdidi. **13** Asa sələnətinining kirik birinqi yilidə əldi, atə-bowiliri arisida uhlidi. **14** Həklər uni «Dawut xəhəri»də əzigə atəp təyərliitip kolioʻjan kəbrigə dəpnə kilidi. Ular uni əttarlarning usuli bilən təngəxləgn hərtürlik dora-dərməndin boləʻʻan bir ariləxmə pürkəlgən jinəʻʻioʻja yatkuzdi həmdə uningəʻja atəp nuroʻjun huxbuy yandurdi.

17 Oʻqli Yəhəʻʻafat Asaning ornioʻja padixah boldi; u Israil padixahlikioʻja taqəbil turux üçün əzini

küçeytti. **2** U hərbiy küçlirini Yəhudaning həmma qorqanlik xəhərlirigə orunlaxturdi həmdə Yəhuda zeminiçə wə atisi Asa ixoal kılıqan Əfraindikiki hərkaysi xəhərlərgə mudapiə küçlirini turquzdi. **3** Pərwərdigar Yəhoxafat bilən billə boldi, çünki u atisi Dawutning baxta yürüçüzgən yollirida mengip Baal butlirini izdimidi, **4** bəki atisingiz Hudasini ildəp, Uning əmrliridə mengip, Israillarning kilmixlirini dorimidi. **5** Xunga, Pərwərdigar uning padixahlıktiki həkümranlıqini mustəhkəmlidi; pütkül Yəhudadikilər uningə salam-sowqılarni sunup turdi; xuning bilən uning mal-mülki nəhayiti kəp, xan-xəhriti nəhayiti yukiri boldi. **6** U Pərwərdigarning yollirida mangoçaqça, çoyçərtlik boldi; uning üstigə u Yəhuda zemindirin «yukiri jaylar»ni wə Axərəh butlirini yoçattı. **7** Uning səltnitining üçinçı yili əzining əməldarlıridin Bən-Hayı, Obadiya, Zəkəriya, Nətanəl, Mikayalarni Yəhudaning xəhərliridə həlkkə təlīm berixkə əwattı. **8** Ular bilən billə barqanlardin yənə Xemaya, Nətaniya, Zəbadiya, Asahəl, Xəmirəmot, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tob-Adoniya katarlik birkanqə Lawiylar, xundaqla yənə Əlixama bilən Yəhoram degən ikki kaħinmu bar idi. **9** Ular Pərwərdigarning Təwrat xənunı kitabini aloqə berip, Yəhuda zemindiriki barlik xəhərlərnı arılap yürüp həlkkə arisida təlim bərtti. **10** Yəhudaning ətrapidikiki məmlikətlərnıng həmmisini Pərwərdigarning qorqunçı basti wə ular Yəhoxafat bilən urux kılıxka pətinəlmaytti. **11** Filistiyələrdin bəziliri Yəhoxafatka sowqə-salamlar wə kümüç olqanlirini tapxurdi; ərəblərnı padiliridin uningə yəttə ming yəttə yüz qoçkar, yəttə ming yəttə yüz tekə sowqə kildi. **12** Yəhoxafat barqanseri karamət küdrət tepir, Yəhudada birməqə qorqan wə ambar xəhəri bina kildi. **13** U Yəhudaning hərkaysi xəhərliridə nuroçun maddiy əxya zapisi təyyarlıdi; Yerusalemdimu uning zəbərdəs batur jəngqiliri bar idi. **14** Jəmətliri boyiçə ularning sani təwəndikiçə: — Yəhuda kəbilisidikiki mingbaxliri iqidə Adnəh sərdar bolup, batur jəngqilərdin üç yüz mingqə baxlamqılık kılatti; **15** Adnəhning qol astida Yəhoħanə sərdar bolup, ikki yüz səksən ming adəmgə baxlamqılık kılatti; **16** Yəhoħanəning qol astida Zikrining oqlı Amasiya bar idi; u Pərwərdigarqə əzini atiwətkən adəm bolup, ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqılık kılatti. **17** Binyamin kəbilisi iqidə Eliyada degən batur bir jəngqı bolup, okya wə kəlkan bilən qorallanoçan ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqılık kılatti; **18** Eliyadaning qol astida Yəhozabad bolup, jənggə təyyar qoxundin bir yüz səksən ming adəmgə baxlamqılık kılatti. **19** Bularning həmmisi padixahning hizmitidə hazır turatti; padixahning yənə pütün Yəhuda zemindiriki qorqanlik xəhərlərgə orunlaxturuloçan adəmliri bolsa, ularning sirtida idi.

18 Yəhoxafatning mal-mülki nəhayiti kəp, xan-xəhriti nəhayiti yukiri boldi; u Aħab bilən küdilixip ittıpaklaxti. **2** Birməqə yildin keyin u Aħab bilən kərtüxüxkə Samariyəgə bardı. Aħab bolsa uningə wə uning həmrəhlirioçə atəp nuroçun kala, qoy soydi; andin u uni Gileadtiki Ramotka billə həjüm kılıxka unatti. **3** İsrail padixahı Aħab Yəhuda padixahı Yəhoxafattin: — Əzliri mening bilən billə Gileadtiki

Ramotka berixka məqul bolamdila? — dəp sorıwıdi, u: — Biz silining-mening dəp ayrımaymız; mening həlkim əzlrining həlkıdur. Mən əzliri bilən billə jəng kılıxka barmay turmaymən, dəp jawəp bardı. **4** Ləkin Yəhoxafat İsrailning padixahıçə: — Ətünimənkı, bügün əwval Pərwərdigarning səzini sorəp kərgəyła, dedı. **5** Xuning bilən İsrailning padixahı pəyoçəmbərlərnı, yənı tət yüz adəmnı yioçdurup ularđın: — Biz jəng kılıçlı Gileadtiki Ramotka qıçsaç bolamdu, yok?» dəp sorıwıdi, ular: «Qıçkın, Huda uni padixahning kılıçıçə berıdu, deyixti. **6** Ləkin Yəhoxafat bolsa: — Bulardın baxka yol sorioçudək, Pərwərdigarning bıər pəyoçəmbiri yokmıdu? — dəp sorıdi. **7** İsrailning padixahı Yəhoxafatka jawəp berip: — Pərwərdigardın yol soraydıçə yənə bıər adəm bar; ləkin u mening toçqramda kütluçnı əməs, bəki daim balayı'apətnı kərsitip bəxərt bərgəçkə, mən uni əç kərimən. U bolsa İmlahning oqlı Mikayadur, dedı. Yəhoxafat: — I alıyliri, sili undaç demigəyła, dedı. **8** Andin İsrailning padixahı bıər qakirini kılıçkırıp uningə: — Qaçkan berip, İmlahning oqlı Mikayanı qakırtıp kəl, dəp buyrudı. **9** Əmdı İsrailning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Yəhoxafat xahənə kiymilirini kiyiçip, Samariyəning dərwasizining aldidiki hamanda hərbi əz təhtidə olturuxti; ularning aldidə pəyoçəmbərlərnıng həmmisi bəxərt bərməktə idi. **10** Kənanahning oqlı Zədəkiya bolsa əzi təmürdin mınggüzülərnı yasap: — Pərwərdigar mundaç dəydu: — «Muxu mınggüzül bilən Suriylərnı yoçatkuçə üstup ursıla», dedı. **11** Həmma pəyoçəmbərlər xuningə ohxə bəxərt berip: «Gileadtiki Ramotka qılıçp səzsiz muwəppəkiyəç kəzinıla; çünki Pərwərdigar uni padixahning kılıçıçə tapxuridikən», deyixti. **12** Mikayanı kılıçıçə bilən həwəriçə uningə: — Mana, həmma pəyoçəmbərlər bırdək padixahka yaxhi həwə bərməktə; əmdı ətünimən, səning səzüngmu ularningki bilən bırdək bolup, yaxhi bıər həwərnı bərgin, dedı. **13** Əmma Mikaya: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kılımənkı, Hudayım mənə nəmə eytsə, mən xuni eytimən, dedı. **14** U padixahning aldiçə kəlgəndə padixah uningdin: — I Mikaya, jəng kılıçlı Gileadtiki Ramotka qılıçsaç bolamdu, yok? — dəp sorıwıdi, u uningə jawəp berip: — Qılıçp muwəppəkiyəç kəzinisilə; çünki [düşmininglər] kollirinqaroçə tapxurılıdu, dedı. **15** Ləkin padixah uningə: — Mən sanga kaçəç kətim Pərwərdigarning namıda rast gəptin baxkisini mənə eytməslikkə kəsəm iqtüzüxüm kərkə?! — dedı. **16** Mikaya: — Mən pütkül İsrailning təoqlarda padixisiz kəylərdək tarılıp kətkənlikini kərdüm. Pərwərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbi tinq-aman əz əyigə kaçıtsun» dedı, — dedı. **17** İsrailning padixahı Yəhoxafatka: — Mana, mən siligə «U mening toçqramda kütluçnı əməs, bəki həman balayı'apətnı kərsitip bəxərt berıdu», demigənmıdu? — dedı. **18** Mikaya yənə: — Xunga Pərwərdigarning səzini anglioçın; mən Pərwərdigarning Əz təhtidə olturoçanlıqini, asmanning pütkül qoxunliri uning yenıda, onğ wə sol tarıpidə turoçanlıqini kərdüm. **19** Pərwərdigar: «Kim Aħabnı Gileadtiki Ramotka qılıçp, xu yərdə hələk boluxka aldaydu?» — dedı. Bırsı undaç, bırsı mundaç deyixti; **20** xu wəkıçta bıər roç qılıçp Pərwərdigarning aldidə turup:

«Mən berip alday» dedi. Pərvərdigar uningdin: «Kandak usul bilən aldaysən?» dəp soriwidi, **21** u: «Mən qikip uning həmmə pəyojəmbərlirining aozdiya yalojanqi bir roh bolimən», dedi. Pərvərdigar: «Uni aldap ilkinggə alalaysən; berip xundak kıl» — dedi. **22** Mana əmdi Pərvərdigar sening bu həmmə pəyojəmbərlirining aozioja bir yalojanqi rohi saldi; Pərvərdigar sening toqrangda balayi'apət kəsitiş səzildi» — dedi. **23** Xuni anglar Kənanahning oosli Zədəkiya kelip Mikayaning kaqitioja birni selip: — Pərvərdigarning Rohi kaysi yol bilən məndin ötüp sanga sez kılıxka bardı?! — dedi. **24** Mikaya jawab berip: Özüngni yoxurux üqün iqkiridiki eygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **25** Israilning padixahı əmdi: — Mikayani elip kayturup berip, xəhər hakimi Amon bilən padixahning oosli Yoaxka tapxurup, **26** Ularoja tapilap: «Padixah mundak dəydu: — Uni zindanoja solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kiynap, nan bilən suni az-az berip turunglar» — dənglar, dəp buyrudi. **27** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərvərdigar mening wasitəm bilən sez kılmiqan bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaət, hərbinglar anglanglar, dedi. **28** Israilning padixahı bilən Yəhudaning padixahı Yəhoxafat Gileadtiki Ramotka qıkti. **29** Israilning padixahı Yəhoxafatka: — Mən baxka kiyapətkə kirip jənggə qıkay; sili bolsila öz kiyimlirini kiyip qıksila, dedi. Israilning padixahı baxka kiyapət bilən jənggə qıkti. **30** qünki xundak boldiki, Suriyaning padixahı jəng hərvisi sərdarlıoja: — Qongliri yaqi kikiqliri bilən əməs, pəkət Israilning padixahı bilən soquxunglar, dəp buyrudi. **31** Wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarlıri Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qoqum Israilning padixahı dəp, uningəja olıxip hujum kılmaqıqi boldi; ləkin Yəhoxafat pəryad kətürdi, Pərvərdigar uningəja yardəm bərdi. Huda ularni uningdin yiraklxatırdi; **32** qünki xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarlıri uning Israilning padixahı əməslikini kərgəndə uni qoşlimay, burulup ketip kəlixiti. **33** Əmma birayələn kərisiojila bir okya etiwidi, ok Israilning padixahining sawutining mürisidin təwənkı ulıqıdin ötüp təgdi. U hərwikexigə: Hərwinı yandurup meni səptin qıkarojın; qünki mən yaridar boldum, dedi. **34** U künı jəng barojanseri kattik boldi. Padixah kəqkiqə Suriylarning udulida öz jəng hərwisioja yəlinip ərə turdi. Kün petixi bilən u öldi.

19 Yəhuda padixahı Yəhoxafat aman-esən Yerusalemdiki ordisioja kaytıp kəldi. **2** Aldin kərgüqi Hənanining oosli Yəhu padixah Yəhoxafatning aldioja qıkıp: — Sening razilləring yardimədə bolup, Pərvərdigarə əq boləjanlarni səygining durusmu? Xu səwəbtin Pərvərdigarning oəzi pı bexingəja qıxıdıojan boldi. **3** Həlbuki, sən axərəh butlirini zemindin yökıtip taxlıojaning wə Hudani izdəkkə niyə kıləjaning üqün səndimə yaxılık tepildi, dedi. **4** Yəhoxafat Yerusalemdə olturattı; keyinki waqıtlarda u həlk arisioja qıkıp, Bəər-Xebadin tartıp Əfraim təşlirioja səpər kılıp, həlkni towa kıldurup ata-bowilirining Hudasi Pərvərdigarəja yandurdi. **5** U yənə Yəhuda təwəsıdiki barlık korojanlık xəhərlərdə sorəqılarni təyinli; **6** u sorəqıləroja: — Öz kıləjanlırləroja ehtiyatqan bolunglar; qünki silərnıng həkım qıkırıxınglar insan üqün əməs, bəlki

Pərvərdigar üqündur; silər həkım qıkarəjanınglarda u qoqum silər bilən billə bolıdu. **7** Əmdi Pərvərdigarning wəhimisi kəz aldinglarda bolsun; öz kıləjanlırləroja ehtiyatqan bolunglar; qünki Pərvərdigar Hudayimızda nəhəklik yok, yüz-hatır kılıx yok, para yeyixmu yoktur, dedi. **8** Yəhoxafat Lawiyaların, kahınlardı n wə Israil jəmətlirining baxlıridin bəzilərnı Yerusalemoja kayturup kelip, ularni Yerusalemdimə Pərvərdigarning həkımlirini qıkırıx wə həlkning ərz-dəwalirini bir tərəp kılıxka təyinli. **9** Yəhoxafat ularəja: — Silər bu ixlarni Pərvərdigarning kərkunqıda bolup sadəqətlik bilən qın kənglünğlardın bejirınglar. **10** Hərəkaysi xəhərlərdə turıdıojan kərinədxırlıngların aldinglarəja elip kəlgünə barlık ərz-dəwəsi, məyli u hun dəwəsi bolsun, kənun-əmr wə həkım-bəlgilimilər toqrisidiki ərz-dəwa bolsun, ularning Pərvərdigar aldidə gunəhkar bolup kəlməslikı üqün, xundakla Pərvərdigarning oəzi pı öz bexingləroja wə kərinədxırlıngların bexioja kelip kəlməslikı üqün, ularni həman aqahlandıurup turunglar; xundak kılısanglar, gunəhkar bolmaysilər. **11** Pərvərdigarəja təəllük ixlarda silərnı bax kahın Amariya baxkıridu; padixahka dair ixlarda, silərnı Yəhuda jəmətinıng yolbaxqısı İsməilning oosli Zəbadiya baxkıridu; silərnıng hızmıtinglarda turıdıojan Lawiyar bar. Jəsərtlik bolup ixlırlınglarni kılınglar wə Pərvərdigar ixni durus kıləuqılər bilən billə bolıdu! — dedi.

20 Keyinki waqıtlarda xundak boldiki, Moabiylar, Ammoniylar wə Maoniylardı n bəziliri birlıxip kelip Yəhoxafatka hujum kılıxka qıkti. **2** [Qaparmənlər] kelip Yəhoxafatka: — [Əlük] dengizning u kətidin, yəni Edomdin siligə hujum kıləjili zor bir qoxun qıkıp kəldi; mana, ular Hazəzon-Tamarda, dedi (Hazəzon-Tamar yənə «Ən-Gədi» dəpmu atilidu). **3** Buni anglıojan Yəhoxafat kərkup, Pərvərdigarı izdəkkə niyə baolap, pütün Yəhuda təwəsıdə «roza tutuxımiz kərək» dəp jəkarlıdi. **4** Yəhudalar əmdi Pərvərdigardı n yardəm tiligili yiojildi; həlk Yəhudaning hərəkaysi xəhərliridin qıkıp Pərvərdigardı n yardəm tiləkkə kəlixiti. **5** Yəhoxafat Yəhuda wə Yerusalemdiki jamaət arisioja qıkıp, Pərvərdigar əyining yəngi həyolisining aldidə ərə turup **6** mundak dua kılıp: — «İ Pərvərdigar, ata-bowilirimizning Hudasi, Sən ərxta turəuqi Huda, barlık əl-məmlikətlərnıng üstidin həkım sürgüqi əməsmiding? Sening kolung kük-qudrətkə toləandur, həqkim Seni tosalmaydu. **7** İ Hudayimız, Sən bu zemindiki əhalini Əz həlkning Israilar aldidin qoşlap, uni Əz dostung İbrəhimning nəsligə mənggünlük miras kılıp bərgən əməsmiding? **8** Ular xu yərdə turdi həm xu yərdə Sening nəmingəja atəp bir mukəddəshəna selip: **9** «Mubada beximioja birə balayi'apət kəlsə, məyli u kılıq, jəza, wəba, aqarqılık bolsun, kiyinqılıkta kəlojan waqıtımızda, muxu əy, yəni Sening aldingda turup, Səngə murəjət kılısak (qünki Sening nəming muxu əydidur), Sən anglaysən wə kütqızısən» dəgənidı. **10** Əmdi mana, bu yərgə Ammoniylar, Moabiylar wə Seir təojdikilər besip kəliwatıdu! İlğiri Israilar Misir zemindin qıkıkan qəoqda Sən Israilarnıng ularəja təjawuz kılıxioja yol qoyımiojanıng; u qəoqda Israilar ularni yökətməy u yərdin aylinip ətəkn. **11** Əmdi kərə, həzir ularning yaxılıkımızni kəndək yol bilən

qayturmaqçı boluwatqinoja! Ular bizni Sən bizgə miras kılıp bərgən bu zemindin qoşlap qıqarmaqçı boluwatıdı. **12** I Hudayimiz, Sən ularning üstidin həküm qıqarmamsən? Qünki bizning bizgə hujum kılıxka keliwatkan bu zor qoxun bilən qarxilaxkudək küqimiz yok; nemə kılıximiznimu bilməy kaldı; lekin bizning közimiz Sanga tikilip turmaqça — dedi. **13** Bu qaoşda pütün Yəhuda həlki, ularning kuqaktiki baliliri, hotun bala-qakilirining həmmisi Pərwərdigarning aldida turatti. **14** Wə xu pəyttə Pərwərdigarning Rohi jamətning otturısında turojan Lawiyarlardin Asafning əwladi bolojan Mattaniyaning qəwrisi, Jəyələning əwrisi, Binayaning nəwrisi, Zəkəriyaning oqlı Yəhəziyəlgə qüxti; **15** U: — I pütün Yəhuda həlki, silər Yerusalemda turuwatqanlar wə padixah Yəhoxafat, kulək selinglar! Pərwərdigar silərgə mundaq dəydu: — «Silər bu zor qoxundin qorqup kətmənglar wə alakzadə bolup kətmənglar; qünki bu jəng siləringki əməs, bəlki Hudaning Əziningkidur. **16** Ətə ularoşa hujum kılıxka qıqınglar; mana, ular Ziz dawanidin qıqip kelidu wə silər ularni Yarual qəlining aldidiki jiloə eqızıda uqritisilər. **17** Silər bu dərəpə jəngdə uruxuxunglarning həjiti bolmaydu; pəkət səpkə tizilip turunglar, silər bilən billə bolojan Pərwərdigarning nijat-nusritini kərtınglar! I Yəhuda, i Yerusalemdikilər, kərkənglar, alakzadə bolup kətmənglar; ətə ularoşa hujum kılıxka qıqınglar, Pərwərdigar qoqum silər bilən billə bolidu!» — dedi. **18** Bu gəpni anglap Yəhoxafat bəxini yərgə təgküzüp tizlandı wə barlık Yəhuda həlki həm Yerusalemdikilər Pərwərdigar aldida düm yikilip Pərwərdigarə səjdə kildi. **19** Koşat əwladi wə Korah əwladi iqidiki Lawiyarlardin bolojanlar orunliridin turuxup intayin küqlük awaz bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarni mədhıylaxtı. **20** Pütün həlk ətisi kaq səhərdə turup Təkoa qəligə karap atlandı; ular atlinip ketiwatqanda, Yəhoxafat ornidin turup ularoşa: — I Yəhuda həlki, i Yerusalemdikilər, gepingə kulək selinglar! Hudayinglar Pərwərdigarə tayinunglar, qoqum məzmət turəyuzulisilər; Uning pəyqəmbərlirigə ixininglar, yolunglar qoqum rawan bolidu! — dedi. **21** Andin u həlk bilən obdan məslıhətlixip, Pərwərdigarning mukəddəs bəhəywətlikini mədhıyiləp, Uningə atap oşəzəl-küy eytidioqanlarni: «Silər Pərwərdigarə rəhmət-təxəkkür eytinglar, qünki Uning əzgərməs muhəbbiti mənggüliktur!» dəp oquxka təyinləp, qoxunning aldida məngdurdy. **22** Ular təntənə kılıp həmdusana oquxi bilən, Pərwərdigar Yəhuda həlkiyə hujum kılıxka qıqkan Ammoniylar, Moabiylar wə Seir teoşidikilərgə pıstirma qoxunni əwətip, ularni tarmar kıldurdy. **23** Xuning bilən Ammoniylar bilən Moabiylar Seir teoşidikilərgə hujum kılıxka etti, ularni birini qoymay kırıwətti; ular Seir teoşidikilərnı kırıp tügətkəndin keyin yənə əzlıri bir-birini kiroşın kılıxka qıxkəndi. **24** Yəhudalar qəldiki kəzətgahka kelip xu zor qoxun tərəpkə qarisa, mana kəqip kutulojan birmu adəm yok bolup, həmmə yərnı əlük qaşlap kətkəndi. **25** Yəhoxafat əzining adəmliri bilən düxməndin olja bulang-talang kılıxka kəlgəndə, ular əlüklär bilən billə nuroşun mal-mülük wə kəp kimmətlik buyumlarnı tapti. Ular salduruwəloqanlirining tolılıkından elip kitəlməy kaldı; olja xunqə kəp boləyqaqka,

uni yoişiwəlixka üç kün kətti. **26** Ular tətinqi küni Bərahah jiloşioşa yoişilip, Pərwərdigarəşa həmdusana oqup mubaraklıdi; xunga u yər taki büğüngə kədə «Bərahah jiloşisi» dəp atilip kəlməktə. **27** Andin barlık Yəhudadikilər wə Yerusalemdikilər Yəhoxafatning baxlamqılıkında huxal-huram bolup Yerusalemoşa qaytti; qünki Pərwərdigar ularni düxmənliəri üstidin oşalıb kılıp huxallıqka qəmdirganıdi. **28** Ular Yerusalemoşa təmbur, qiltar wə kanaylar qəlip kelip, Pərwərdigarning əyigə kirdi. **29** Barlık əl-məmlikətlər Pərwərdigarning Israilning düxmənliərigə qarxi qıqip jəng kılıqanılıkını anglioşanda, Hudaning wəhımisi ularning üstigə basti. **30** Xuning bilən Yəhoxafatning padixahlık tinq-asayixlıkta boldi; uning Hudasi uning tət ətrəpini tinq kılıqanıdi. **31** Xundək kılıp Yəhoxafat Yəhuda üstigə həküm sürdi. U təhtkə qıqkan qaoşda ottuz bəx yaxta idi; u Yerusalemda yigirmə bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhning kızı idi. **32** Yəhoxafat kaymay atisi Asaning yolida mēngip, Pərwərdigarning nəziridə durus boləşanni kildi. **33** Pəkət «yukiri jaylar»la yoişitilmioşanıdi; həlk təhiqə kəngüllirini ata-bowiliringning Hudasioşa mayil kilmioşanıdi. **34** Yəhoxafatning wəloşan ixliri bolsə, mana baxtin ahirişiqə «Yəhuda wə Israil padixahlırining tarixnamisi»oşa kergüzülgən «Hənanining oşlı Yəhuning bayan səzlıri»də pütülgəndur. **35** Bu ixlardin keyin Yəhuda padixahı Yəhoxafat tola rəzil ixlarnı kılıqan Israil padixahı Aşəziya bilən ittəpək tüzdi. **36** Yəhoxafat Tarixka baridioşan kəmilərnı yasaxka uning bilən xirikləxti; xu kəmilərnı ular Əzion-Gəbərdə yasatti. **37** U qaoşda Mərahəhlik Dodawəhuning oşlı Əliezər Yəhoxafatni əyibləp uningəşa bəxarət bərip: — Aşəziya bilən ittəpək tüzginging üqün Pərwərdigar sening yasioşanliriningni buzuwetidu» dedi. Dərwəkə, keyinki waqitlarda u kəmilər buzəşunqılıkka uqrap Tarixka mēngalmidi.

21 Yəhoxafat ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawut xəhiri»də dəpnə kilindi; oşlı Yəhoram uning ornioşa padixah boldi. **2** [Yəhoramning] birnəqqə inisi, yəni Yəhoxafatning Azariya, Yəhiyə, Zəkəriya, Azariyaşu, Mikail wə Xəfatiya dēgən oşlıliri bar idi; ularning həmmisi Israil padixahı Yəhoxafatning oşulliri idi. **3** Ularıning atisi ularəşa nuroşun altun, kümütə wə kimmətlik buyumlarnı, xundəkla Yəhuda zemindiki birkanqə qoroşanlık xəhərnı sowəşa kildi; pəkət padixahlıkını bolsə, Yəhoram qong oşlı boləyqaqka, uningəşə bərdi. **4** Yəhoram atisining padixahlık təhtigə qıqip hoşukını mustəhkəmlidi. Andin u barlık inilirini, xundəkla Yəhudadiki birkanqə əmədlərlarnı kiliqlap kətl kildi. **5** Yəhoram təhtkə olturoşınida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kildi. **6** U Aşəb jəmətidikilərgə ohxax, Israilning padixahlıri mēngəşan yolda mēngdi, qünki u Aşəbning kizini əmrigə aloşanıdi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləşanni kildi. **7** Birək Pərwərdigar Dawut bilən tüzgən əhdisi səwəblik, Dawutka wə uning əwladlırioşa mēnggü əqməyioşan bir qiraş qalduray dəp, wədə kılıqını boyiqə Dawutning jəmətini yok kılıp taxlaxni halimidi. **8** [Yəhoramning] səltənətidiki künlərdə Edomlar Yəhudadın ayrılıp qıqip, əz aldioşa əzlırigə

hökümranlik kiliديوچان bir padixah tiklidi. **9** Yəhoram, sərdarları wə barlik jəng hərwiliri [Jordan daryasidin] etiپ, keqide kozojilip qikiپ, əzliniri koxriwalojan Edomiylaroja wə jəng hərwisə sərdarlorioja hujum kilip ojalib kəldi. **10** Həlbuki, Edomiylar xuningdin etiwarən Yəhudaoja karxi qikiپ, taki buginəgə kəder Yəhudaning həkümranlikidin ayrilip turdi. Yəhoram ata-bowilirining Hudasi Pərwədigarni taxlojini üqün Libnahliklarmu xu qaojda wəronəgə karxi qikiپ uning kolidin ayrilip qikti. **11** Uning üstigə, Yəhoram yənə Yəhudaning taojirida «yukiri jaylar»ni yasitip, Yerusalemda turuwatkanlarni buzukqilikka putlaxturdi, Yəhudalarnimu xundak azdurdı. **12** Xu waqitlarda İliyas pəyojəmbər taripidin yezilojan bir məktup Yəhoramoja tagdi, uningda mundak deyildi: «Sening bowang Dawutning Hudasi Pərwədigar mundak dəydu: «Sən atang Yəhoxafatning yollirida mangmay, xuningdək Yəhuda padixahı Asaningmu yollirini tutmay, **13** bəki İsrail padixahlırining yollirida mengip, Yəhudalarni wə Yerusalemda turuwatkanlarni huddi Ahab jəmətidikilər buzukqiliklər kiləndək buzukqiliklaroja putlaxturojanliking üqün, xundakla atangning jəmətidikiləri, yəni əzüngdin yaxsi boləjan iniliringni kətl kiləning üqün, **14** Pərwədigar sening həlkingni, hotun bala-qakiliringni wə barlik mal-mülkinggə alamət zor zərb bilən uridu. **15** U senimu eojir wabalar bilən urup, üqəy-baojringni eojir kesəlgə muptila kiliديوki, kesiling kündin künəgə eojirlixip, üqəyliring eojir qikiديو» deyilganidi. **16** Keyniki waqitlarda Pərwədigar Filistiyələring wə Efiopiyləring yenediki Ərəbləring rohinə Yəhoramoja karxi kozojatti. **17** Xuning bilən ular Yəhuda zeminiəja zərb kilip besip etti wə padixah ordisidiki barlik mal-mülkni bulang-talang kilip, oqulliri bilən hotunlirini tutkun kilip elip kətti; ular kənji oquli Yəhoəhəzadin belək oqulliridin birinimu kəldurmidi. **18** Bu waqədin keyin Pərwədigar Yəhoramni urup, üqəylirini saqaymas eojir kesəlgə giriptar kildi. **19** Wə xundak boldiki, uning kesili kündin-künəgə eojirlixip, ikki yil waqit etiükə az kəloqanda, kesəlik tüpəylidin üqəyliri texilip üxüti, u tolimu azablinip əldi; uning həlki ata-bowilirini izzətləp ularoja huxbuy yakəndək, uningəja həqkəndək huxbuy yekip olturmidi. **20** Yəhoram təhtkə qikkən qeojida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kildi wə u dnyadin kətkəndə həqkim uningəja kəyoju-əhsrət qəkmidi. Halayik uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə kildi, ləkin padixahlar kəbristanlikəja dəpnə kilmidi.

22 Yerusalemda turuwatkanlar Yəhoramning kənji oquli Ahaziyanı uning orniəja padixah kilip tiklidi; qünki Ərəblər bilən billə bargahka besip kirgən karəqilər Ahaziyaning akilirini koymay əltürwətkənidi. Xuning bilən Yəhuda padixahı Yəhoramning oquli Ahaziya səltənət kildi. **2** Ahaziya təhtkə qikkən qeojida yigirmə ikki yaxta idi; u Yerusalemda bir yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Ataliya bolup, Omring [ənwə] kizi idi. **3** Ahaziya mu Ahab jəmətining yollirioja mangdi; qünki uning anisi uni rəzilikkə ündəytti. **4** U Ahab jəməti kiləninidək, Pərwədigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi; qünki uning atisi əlgəndin keyin Ahab jəmətidikilər uni həlakətkə elip baridəjan rəzil nəsihətləri berətti. **5**

U ularning nəsihətiəgə əgixip, İsrail padixahı Ahabning oquli Yəhoram bilən birliklə Gileadti Ramotka berip Suriyə padixahı Həzəəl bilən sokuxti; xu qaojda Suriylər Yəhoramni zəhimləndürdi. **6** Andin Yəhoram Ramahda Suriyə padixahı bilən sokuxkan qaojdiki jarahətlirini dawalitix üqün Yizrəəlgə kəytti. Andin Yəhoramning oquli Yəhuda padixahı Azariya Ahabning oquli Yəhoramning kəsəl bolup Ahaziyanı kəzəbidin uni yokliqili Yizrəəlgə bardı. **7** Həlbuki, Ahaziyaning Yəhoramni yokliqili barəjini dəl əzini həlakətkə elip baridəjan, Huda bekitkan ix idi. Qünki u barəjandin keyin Yəhoram bilən birliklə Nimxining oquli Yəhuəja karxi sokuxuxka qikti. Muxu Yəhu əslidə Pərwədigar tərpidin Ahabning jəmətini yokitix üqün məsih kilinəjanidi. **8** Wə xundak boldiki, Yəhu Huda bekitkən həkümi Ahab jəmətining üstigə yürgüzgən waqtda, u Yəhudadiki əmədlərləni wə Ahaziyaning hizmitdə boləjan kirəndaxlırining oqullirini uqritip, ularni koymay əltürwətti. **9** Yəhu Yəhuəjanimu izdidi; kixilər uni tutuwaldi (u Samariyəgə yoxurunuwəlojanidi). Ular uni Yəhuning aldiəja apirip əltürdi. Ular uni dəpnə kildi, qünki kixilər: «Bu degən Pərwədigarni qin kənglidin izdigən Yəhoxafatning nawrisidur» degəni. Ahaziyaning jəmətidə padixahlikni kəlioja alojudək birər adəm kəlmidi. **10** Əmdi Ahaziyaning anisi Ataliya oqulining əlgini kərgəndə, Yəhuda jəmətidiki barlik xəh nəslini əltürüxkə kozojaldi. **11** Ləkin padixahning kizi Yəhoəbiyat əltürülux alidə turojan padixahning oqullirining arisidin Ahaziyaning oquli Yoaxni oqurlikəgə elip qikiپ, uni wə inik anisini yastuk-kirlik ambirioja yoxurup koydi. Xundak kilip padixah Yəhoramning kizi, (yəni Ahaziyaning singlisi), [bax] kahin Yəhuyadaning hotuni Yəhoəbiyat Yoaxni Ataliya əltürwətmisun dəp Ataliyadin yoxurup koydi. **12** Andin keyin Yoax ular bilən Pərwədigarning eyidə əltə yil yoxurunup turdi; u qaojda Ataliya Yəhuda zemində səltənət kilatti.

23 Yəttinqi yili, Yəhoəyada jəsərkə kelip, Yəroəhamning oquli Azariya, Yəhoəhananning oquli İsmail, Obədnin oquli Azariya, Adayaning oquli Maəseyah wə Zikrining oquli Əlixafat kətarlik birkanəgə yüzbəxini qakirip ular bilən əhdə tüzdi. **2** Ular Yəhuda zemini arilap, Yəhudadiki hərəkəsi xəhərlərdin Lawiyərləni wə İsraildiki qəng yobaxqiləri yiojdi; ular Yerusalemoja kelixti. **3** Pütkül jəmət Hudaning eyidə padixah bilən əhdələxti. Yəhoəyada ularəja: — Padixahning oquli Pərwədigarning Dawutning əwladliri toquruluk wədə kiləninidək qokum səltənət kilidu. **4** Mana silər kilixinglar kerək boləjan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik nəwəti kəlgən kahinlar bilən Lawiyərləning üqtin biri hərəkəsi dərweziləri muəpəzət kilsun; **5** üqtin biri padixah ordisini, üqtin biri «Ul dərwezisi»ni muəpəzət kilsun; bəxqiləring həmmisi Pərwədigar əyining həyilirida bolsun. **6** Ləkin kahinlar həm wəziyə etaydiəjan Lawiyərlədin belək həqkimni Pərwədigarning eyigə kirgüzmisun (kahin-lawiyərlə pak-mukəddəs dəp həsəblənoqəgə kirixigə bolidu). Bəxka həlking hərbi Pərwədigar əzigə bekitkən jaylari kəzət kilsun. **7** Lawiyərləning hərbi kəlioja korallirini elip padixahni orap tursun; əz məyliqə mukəddəs eygə kirixkə urunəjan hərkim əltürülusun;

silər padixah kirip-qikqip yürginidə uning yenedin ayrilmanglar, — dedi. **8** Lawiylar bilan Yəhudalarning hammisı kahin Yəhoyadaning barlık tapilioanlirini bəja kəltürüxti. Lawiyaların hər biri xabat küni nəwətilikkə kərgən wə nəwətiliktin qüxkənlərni öz yenidə kaldurup qaldı; qünki kahin Yəhoyada heqkimmı nəwətiliktin qüxüxkə qoyımdı. **9** Andin Yəhoyada kahin Dawut padixahning Pərwərdigarning eyidə saklaklık nəyza wə kəlkən-siparlırını yüzbexilaroşa tarkitip bərdi. **10** U yənə kərpqilikni, hər biri kəlioşa öz nəyzisini tutkən həlda, ibadəthanining ong tərpidin tartip sol tərpiqiqə, kurbangah bilən ibadəthanini boylar padixahning ətrəpida turuqızdı. **11** Andin ular xahzadini elip qikqip, uning bexioşa tajni kiyyüzüp, uningə guwahnamilərni berip, uni padixah kildi; Yəhoyada wə uning oqulliri [huxbuy may bilən] uni məsih kildi wə «Padixah yaxisun!» dəp towlaxtı. **12** Ataliya həlkərləning qepixip yürgənlikini wə padixahni tərpləwətkənlikni anglap, Pərwərdigarning əyigə kirip, kərpqilikning arisioşa kəldi. **13** U kərisə, mana padixah əyning dərwazisidə, tüwrükning yenidə turattı; padixahning yenidə əməldarlar bilən kanayqilır tizilənanidə, barlık yurtning həlki xadlinip kanay qelixattı, nəoymiqilər hər hil sazlarıni qelip, jamaətni baxlap mədhiyə okutuwatattı. Buni kərgən Ataliya kiyimlirini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkirdi. **14** Əmma Yəhoyada kahin xəxonuşa məs'ul bolənan yüzbexilərnı qakirtip ularə: — Uni səpliringlar yutrisidin sirtka qikiriwetinglar; kimdəkim uningə əgəxsə kiliqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — Uni Pərwərdigarning eyi iqidə əltürmənglar, dəp eytkanıd. **15** Xuning bilən ular uningə yoş yol boxitip bərdi; u ordining «At dərwazisi» bilən padixahning ordisioşa kərgəndə [ləxkərlər] uni xu yərdə əltürdi. **16** Yəhoyada, pütkül jamaət wə padixah birliktə: «Pərwərdigarning həlki bolaylı» dēgən bir əhdini tüzüxti. **17** Andin barlık həlkə Baalning buthanisioşa berip uni buzup taxlıd; uning kurbangahlırini bilən məbudlirini qekqip pərə-pərə kəlip, Baalning kahini Mattanni kurbangahlarıning aldidə əltürdi. **18** Andin keyin Yəhoyada kahin Pərwərdigarning eyidiki barlık məs'uliyətlərni Lawiy kəbilisining kahinlirining kəlioşa tapxurdi. Kahinlarni bəsa, əslidə Pərwərdigarning əy ixlirioşa nəwət bilən karaxka, Pərwərdigarəşa atəp keydürmə kurbanlık sunuxka Dawut təyinligənidi. Ular kurbanlıkłarni Dawutning kərsətmiliri boyiqə, huxal-huramlik iqidə nəoymə-nawa okuşənan həlda Musəoşa tapxuruloşə Təwrat-kənanidə pütülginidək sunuxka məs'ul idi. **19** [Yəhoyada] yənə Pərwərdigar əyining hər kəysi dərwazilirioşa dərwaziwənlərni təyinlidiki, hər kəndək ixlərdin napak kilişənan adəmlər kərgüzülməyatti. **20** U yənə yüzbexiliri, aksəngəklər, həlkə iqidiki yolbaxqilır wə yurtning həmmə həlkinə baxlap kəlip, padixahni Pərwərdigar əyidin elip qüxüp, «Yükirikə dərwazə» arkişlik ordioşa əkirip, padixahlık təhtigə olturuqızdı. **21** Yurtning barlık həlki xadlinattı; ular Ataliyani kiliqlap əltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup qaldı.

24 Yoax təhtkə qikqan qeşidə yəttə yaxta idi, u Yerusalemdə kirik yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Zibiyah bolup, Bəər-Xəbalik idi. **2**

Yəhoyada kahin həyat künliridə Yoax Pərwərdigarning nəziridə durus bolənanı kəlatı. **3** Yəhoyada uningəşa ikki hotun elip bərdi, u bir kənanə oqul-kiz pərsənt kərdi. **4** Xuningdin keyin Yoax Pərwərdigarning əyini qayta yasitix niyitigə kəldi, **5** u kahinlarni wə Lawiyılarni yioşip ularə: — Hudayinglarning əyini onglitip turux üqün Yəhuda xəhərlirigə berip, barlık Israillərdin iylük ianə toplanglar; bu ixni təzədin bejiringlar! — dedi. Ləkin Lawiylar bu ixni bejirixkə anqə aldirap kətmidi. **6** Buni ukqan padixah bax kahin Yəhoyadani qakirtip uningə: — Əzliri nemixka Lawiyıləroşa Pərwərdigarning kuli Musa İsrail jamaətigə Hudaning guwahlikı saklaklık qədər üqün bəlgiligən bajni Yəhuda wə Yerusalemdin elip kəlixkə buyrumidila? — dedi **7** (qünki əslidə rəzil hotun Ataliya wə uning oqulliri Hudaning əyigə bəstip kirip, Pərwərdigarning əyidiki barlık mukəddəs buyumlarıni elip Baal butlirioşa atəp təkdim kiliwatkənidi). **8** Xuning bilən padixah buyruk qüxürüp, bir sanduk yasitip Pərwərdigar əyining dərwazisining sirtioşa kəyoşuzdı; **9** andin: «Hudaning kuli Musa qəldə Israillərnıng istigə bəkitkən bajni yioşip əkilip Pərwərdigarəşa tapxurunglar» dēgən bir ukturux Yəhuda bilən Yerusalemdə təwəsidə qikirildi. **10** Barlık əməldarlar wə barlık həlkə huxal həlda bajni əkilip sanduk toluşuqə uningəşa taxlıd. **11** Lawiylar pul sandukini padixah bu ixkə məs'ul kilişənan kixining aldioşa əkəlgəndə, ular baj pulning kəp qüxkənlikni kərsə, andin padixahning katipi bilən Bax kahinining adimi kəlip pul sandukini engtürüp kurukdioşəndin keyin, yənə əslə ornioşa apirip kəoyattı. Hər künü xundək bolup turdi; nəhayiti kəp pul yioşildi. **12** Padixah bilən Yəhoyada pulni Pərwərdigar əyidiki ix bejirgüqilərgə tapxurdi; ular [buning bilən] Pərwərdigarning əyini onqax wə əsligə kəltürüx üqün taxqilar bilən yəraqəqilarni, təmürqilər bilən miskərlərni yallidi. **13** İxləmqilər tohtimay ixlidi, onqax ix ularning kəlioşa onquxluk elip berildi; xundək kiliş ular Pərwərdigarning əyini əslidiki əlqəm-lahiyəsi boyiqə yasidi, xundəklə uni tolimu puhta kəlip yasap qikti. **14** Ular ixni pütürtürgəndin keyin exip kəlioşə pulni padixah bilən Yəhoyadaning aldioşa əkilip tapxurdi. Ular buning bilən Pərwərdigarning əyini üqün hər hil əswab-buyumlarıni, jumladin ibadət hizmatidiki hər hil buyumlar, keydürmə kurbanlıkłəroşa munasiwətlik kəqa-kəqa, kəzan-təhsilər wə hər hil altun-kümüx bəxka buyumlarıni yasattı. Yəhoyadaning barlık künliridə, ular Pərwərdigarning əyidə keydürmə kurbanlıkni daim sunup turdi. **15** Yəhoyada kərip, yaxaydioşə yexi toxup əldi; u əlgən qəoşda bir yüz ottuz yaxta idi. **16** Ular uni «Dawut xəhiri»də padixahlar kətaridə dəpnə kildi, qünki u İsrailəroşa həmmə Hudəoşa wə uning əyigə nisbətən nəhayiti qong təhpə kərsətkənidi. **17** Yəhoyada əlgəndin keyin Yəhudadiki yolbaxqilar padixahning aldioşa kəlip uningəşa bax urdi; padixah ular kərsətkən məslihətni maqul kərdi. **18** Ular ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning əyidin wəz kəqip, Axərəh wə butlarning kullukioşa kirixti. Ularning bu gunahı səwəblik Hudaning oşəzipi Yəhuda bilən Yerusalemdikilərnıng bəxioşa kəldi. **19** Xundək bolsimu, Pərwərdigar ularni Əzigə yəndurux üqün yənə ularning arisioşa pəyoşəmbərlərni əwətti; bu pəyoşəmbərlər gərqə ularni agahlandıruşənan bolsimu,

lekin ular yənıla kulak salmidi. **20** U qaoqda Hudaning Rohi bax kahin Yəhoyadaning oqli Zəkəriyoqə qüxti, u həlkəning aldidə ərə turup uloja: — Huda mundak dəydu: «Silar nemixka Pərwərdigarning əmiririgə hilaplik kilisilə? Silər heq rawajlik kərməysilə, qünki silər Pərwərdigardin waz kaqtinglar wə Umu silərdin waz kaqti», — dedi. **21** Halayik [Zəkəriyani] ɵltürüxkə kəstlidi; əhir ular uni padixahning əmri boyiqə Pərwərdigar əyirining həyolisida qalma-kesək kilip ɵltürüwətti. **22** Padixah Yoax Zəkəriyaning atisi Yəhoyadaning əzigə kərsətkən xəpkitini yad ətmək tögül, əksiqə uning oqlini ɵltürüwətti. Zəkəriya jan üzüx aldidə: — Pərwərdigar bu ixni nəzirigə elip, uning həsabini alsun! — dedi. **23** Xu yilning ahirida Suriyaning qoxuni Yoaxka hujum kilip kəldi; ular Yəhüdaoqə wə Yerusalemoqə təcawuz kilip kirip, həlk iqidiki yolbaqxılarnı ɵltürüp, uların aloqan pütün urux ɵnəniymətlirini Dəməxk padixahning aldioqə elip bardi. **24** Dərwəkə Suriya qoxunin pəkət az bir kışim əskərlər kəlgən bolsimu, lekin Yəhüdalər ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigardin waz kəqkənliki üqün Pərwərdigar qong bir qoxunni ularning kolioqə tapxurdi; ular Yoaxka jaza ijra kildi. **25** Suriylər Yoaxni taxlap kətkən qaoqda (qünki u kəttik əoyrip kəloqanidi) uning əz hizmətkarlıri bax kahin Yəhoyadaning oqlining kəni üqün intikəm elix kərək dəp uni kəstlidi; ular uni kariwitidila ɵltürüwətti. U xu yol bilən əldi; kixilər uni Dawut xəhiridə dəpnə kilöjini bilən, biraq padixahlarning kəbristanlikioqə dəpnə kilmidi. **26** Uni kəstligənlər munulər: — Ammoniy ayal Ximiyatning oqli Zabad bilən Moabiy ayal Simritning oqli Yəhozabad idi. **27** Yoaxning oqulliri, uningə qaritiloqan kəttik wə nuroqun əgah bəxərlətlər, xundakla uning Hudaning eyini yengibaxtin selixka dair ixliri «padixahlarning təzkirilir» deqən kitabning izahlırioqə pütülgəndur. Yoaxning oqli Amaziya uning ornioqə padixah boldi.

25 Amaziya təhtkə qikkən qeoqida yigirmə bəx yaxta idi, u Yerusalemda yigirmə tokkuz yil saltənət kildi. Uning anisining ismi Yəhoaddan bolup, Yerusalemlik idi. **2** Amaziya Pərwərdigarning nəziridə toqra boləqan ixlarnı kildi, lekin pütün kəngli bilən kilmidi. **3** Wə xundak boldiki, u padixahlıqini mətəhkəmliwəloqandin keyin padixah atisini ɵltürgən hizmətkarlırini tutup ɵltürdi. **4** Lekin Musoqə qüxürülgən qanun kitabida Pərwərdigarning: «Nə atilarnı oqulliri üqün ɵlümgə məhkum kilixka bolmaydu nə oqullirini atiliri üqün ɵlümgə məhkum kilixka bolmaydu, bəki hərbi əz gunahı üqün ɵlümgə məhkum kilinsun» dəp pütülgən əmri boyiqə, u ɵltürgiqilərnıng balilirini ɵlümgə məhkum kilmidi. **5** Amaziya Yəhüdəlnəni yotıp, jəmətlirigə qarap pütün Yəhüdəlnəni wə Binyaminlarnı mingbexi wə yüzbexilər astioqə bekitti; u uların yigirmə yaxtin axqanlarning sanini eliwidi, jənggə qikalaydioqan, kolioqə nəyözə wə kəlkən alalaydioqan hil ləxkərdin üq yüz ming adam qikti. **6** U yonə bir yüz talant kümüx sərp kilip Israildin yüz ming batur jəngqi yalliwaldi. **7** Lekin Hudaning bir adimi uning aldioqə kelip: — I padixahim, Israil qoxunini əzliri bilən billə barəqozmioqayla; qünki Pərwərdigar Israilar yaki Əfraimiylarning heqkaysisi bilən billə əməs. **8** Hətta sili qokum xundak kilmən, baturanə kürəx kilmən desilimu, Huda əzlrini düxmən

aldidə yikididu, qünki Huda insanoqə yardəm berixkimu qadirdur, insanni yikitixkimu qadirdur, dedi. **9** Amaziya Hudaning adimigə: — Əmisə mən Israilning yallanma koxunioqə bərgən yüz talant kümüxni qandak kilsam bolidu? — dəp soriwidi, Hudaning adimi uningə: — Pərwərdigar əzlrigə buningdinmu ziyadə kəp berixkə qadirdur, dəp jawab bərdi. **10** Xuning bilən Amaziya Əfraimdin əzigə kəltürüləqan yallanma koxunni ayrip qikiq, əylirigə kayturulwətti; xu səwəbtin ular Yəhüdəlnəni bək ɵzəpəlinip, kəttik kəhr iqidə əylirigə kaytip ketixti. **11** Amaziya jasaritini urəqutup, əzining həlkini baxlap «Xor wadisi»oqə berip Seirlardin on ming adəmnı yokətti. **12** Yəhüdalər yonə on ming adəmnı tirik tutuwəlip, tik yarning lewioqə apirip, yardin ittiriwidi, ularning həmmisi parə-parə kilinip taxlandi. **13** Həlbuki, Amaziya əzi bilən billə jəng kilixka ruhsət kilmay kayturulwətkən yallanma əskərlər Samariyədin Bəyt-Horunioqə boləqan Yəhüdəlnəning hərkəysi xəhərlirigə hujum kilip kirip üq ming adəmnı kirip taxlidi həm nuroqun mal-mülükni bulap kətti. **14** Lekin xundak boldiki, Amaziya Edomiylarnı məqlup kilip kaytip kəlgən qaoqda u Seirlarning butlirinimu elip kelip, ularni əzi üqün məbud kilip, ularoqə bax urdi wə ularoqə huxbuy yaqti. **15** Xu səwəbtin Pərwərdigarning ɵzəziri Amaziyoqə kəzoqəldi, U uning aldioqə bir pəyoqəmbərnı əwətti. Pəyoqəmbər uningə: — Əz həlkini sening kolungdin kutquzalmioqan bu həlkning iləhlırini zadi nemə dəp izdəysən? — dedi. **16** Wə xundak boldiki, u padixahka tehi səz kiliwətkəndə, padixah uningə: — Biz seni padixahning məsiləhtəqisi kilip tiklənmu? Qoy, bu qəpingni! Əlgüing kəldimu nemə? — dedi. Xuning bilən pəyoqəmbər qəptin tohtidi-də, yonə: — Bu ixni kilöjining həm nəsiləhtimigə kulak salmiojining üqün Pərwərdigar seni yokitixni karar kildi, dəp bilimən, — dedi. **17** Xuningdin keyin Amaziya məsiləhtəlixip, Israilning padixahı Yəhüning nəwrəsi, Yəhoəhəzning oqli Yoaxning aldioqə əqlilərnı mandururup: «Kəni, [jəng məydanida] yüz turanə kərxəyili» dedi. **18** Israilning padixahı Yoax Yəhüdəlnəning padixahı Amaziyoqə əlqi əwətip mundak səzlərnı yətküzdi: «Liwandiki tikən Liwandiki kedir dərihigə səz əwətip: «Əz kizingni oqlumoqə hotunlukka bərgin!» — dedi. Lekin Liwandiki bir yawayi həywan ɵtip ketiwetip, tikənnı dəssiwətti. **19** Sən dərwəkə Edomning üstidin qəlibə kilding; kənglüngdə əz-əzüngdin məşurulinip yayrap kəttinq. Əmđi əyüngdə kəlojining yaxxi; nemixka bəxingəoqə külpət kəltürüp, əzüngni wə əzüng bilən Yəhüdəni bəloqə yikitisən?». **20** Əmma Amaziya kulak salmidi. Bu ix Hudadin kəldi; qünki ular Edomning iləhlırini izdigənidi, Huda ularni [Yoaxning] kolioqə qüxsun dəp ənə xundak orunlaxturəqanidi. **21** Xuning bilən Israil padixahı Yoax jənggə atlinip qikti; ikki tərəp, yəni u Yəhüdə padixahı Amaziya bilən Bəyt-Xəməxtə, jəng məydanida yüz turanə uqrxaxti. **22** Yəhüdəlnəning adəmliri Israilning adəmliri tərəpidin tiripirən kilinip, hərbi əz əyigə qəqip kətti. **23** Israil padixahı Yoax Bəyt-Xəməxtə Yəhoəhəzning nəwrəsi, Yoaxning oqli Yəhüdə padixahı Amaziyanı əsir kilip Yerusalemoqə elip bardi; wə u Yerusalemnıng sepilining Əfraim dərwəzisinin tartip burjak dərwəzisiqə boləqan tet yüz gəzlik bir bəlikini

erüwatti. **24** U Hudaning öyida, Obäd-Edom mäs'ul bolup saqlawatkan wə padixahning ordisidiki həzinidin tepiloq barlık altun-kümüx, qaça-kuqilarni buliwaldi wə kepillik süpitida birnəqqə tutkuni elip Samariyogə yenip kätti. **25** Israil padixahı Yəhoahazning oolı Yoax elgəndin keyin, Yoaxning oolı, Yəhüdaning padixahı Amaziya on bəx yil ömür kərdi. **26** Amaziyaning qaloqan əməlliri bolsa, mana ularning həmmisi baxtin ahiriyoqə «Yəhüda wə Israil padixahlırining tarixnamisi»da pütülgən əməsmidi? **27** Amaziya Pərwərdigardin waz kəqkəndin baxlapla Yerusalemda bəzilər uni kəstləxkə kirixkənidi; xuning bilən u Lakix xəhriyə qeqip kätti; lakin kəstligüqilər nəyindin Lakixkə adəm əwətip, u yərdə uni eltürdi. **28** Andin ular uni atlaroqə artip Yerusalemoqə elip bardı. U Yerusalemda ata-bowilirining arisida «Yəhüdaning xəhri»də dəpnə kilindi.

26 Yəhüdaning barlık həlki uning on altə yaxkə kirkən oolı Uzziyanı tikləp, uni atisi Amaziyaning ornida padixah kildi **2** (padixah atisi ata-bowilirining arisida uhliloqəndin keyin, Elat xəhriini kaytidin yasap, Yəhüdaoqə yənə təwə kılouqı dəl Uzziya idi). **3** Uzziya təhtkə qıqqan qeoqıda on altə yax idi; u Yerusalemda jəmiy əllik ikki yil padixahlıq kildi. Uning anisinin ismi Yəkoliya bolup, Yerusalemlıq idi. **4** U atisi Amaziyaning barlık kılouanlırıda Pərwərdigarning nəziridə durus bolouanni kildi. **5** Huda bərgən əlamət kərunüxlər bilən yorutuloqan Zəkəriya Uzziyaqə talim bərgəqkə, u həyat waqtıda Uzziya Hudanı izdidi; wə u Pərwərdigarni izdigən künlərdə Huda uning ixlirini rawan kildi. **6** U qıqıp Filistiyərgə hujum kildi wə Gatning sepilini, Jabnəhning sepilini wə Axdoqning sepilini qakturuwatti. Yənə Axdoq ətrapıda, xundakla Filistiyələr arisida birnəqqə xəhər bərpə kildi. **7** Huda uning Filistiyələr wə Gur-baalda turuwatqan Ərəblər bilən Maonlaroqə qarxi uruxioqə yardəm bərdi. **8** Ammoniyələr Uzziyaqə olpan təlidi; Uzziya tolimu kudrətlik bolup, nam-xəhriti taki Misirning qegrisioqə tarkaldı. **9** Uzziya Yerusalemdiki «Burjək dərwasisi»da, «Jiləqə dərwasisi»da wə sepilning kayirilidoqan yeridə munarlar saldı wə ularni əjayıp mustəhkəm kildi. **10** U yənə qəllərdə birmunqə kəzət munarlırini salouzdi wə kəp kuduklarni kolatti; qünki uning Xəfəlah üq yüz yətmix yəttə ming bəx yüz bolup, həmmisi ixtə kəbil, jəngdə məhır idi, ular padixahkə yardəmlixip duxməngə hujum kılalayıtti. **14** Uzziya pütkül koxunidikı ləxkərlirini kalkan, nəyza, dōbuloqə, sawut, okya wə salojılar bilənmə korallanduroqanıdi. **15** U yənə Yerusalemda ustılar ijad kılouan oq bexi wə yooqan taxlarni atkuqı üskünilərnı yasitip, ularni sepil munarlırioqə wə burjəklirigə orunlaxturoqanıdi. Uning nam-xəhriti yiraq-yiraklaroqə kətkənidi, qünki u əlamət

yardəmlərgə erixkəqkə, karamət kudrət tapkanıdi. **16** Ləkin u küqəygəndin keyin, məouurınlirip kätti wə bu ix uni halakətkə elip bardı. U Hudasi Pərwərdigaroqə itaətsizlik kılıp, huxbuygah üstidə huxbuyə yakimən dəp Pərwərdigarning öyigə kirdi. **17** Kahın Azariya bilən Pərwərdigarning baxkə kahınlıridin səksən əzimət uning arkidin kirdi; **18** Ular padixah Uzziyanı tosup: — I Uzziya, Pərwərdigaroqə huxbuy yəxiy sanga təwə ix əməs, bəlki huxbuy yəxiy kə mukəddəs hizmətkə ataloqan kahınlar bolouan, Hərunning əwladlırioqə mənəsupur; mukəddəshanidin qıqqın, qünki itaətsizlik kılıp kōyduq; sən Huda Pərwərdigardin izzət tapmalayidoqan bolup kəlisən, dedi. **19** Uzziya kəttik oqəzaplandı; u huxbuy yakılı turoqan hələttə, kolıda bir huxbuydanni tutup turatti; u Pərwərdigarning öyidiki huxbuygahning yenida turup kahınlaroqə oqəzaplıniwatqan qaoqda, kahınların aldıdila uning pıxanısioqə mahaw ərləp qıkti. **20** Bax kahın Azariya bilən baxkə kahınlar kərisa, mana, birdinla uning pıxanısioqə mahaw ərləp qıqqanıdi; ular dərhal uni qıqiriwetixkə ittərdi; u özimu qıqıp ketixkə aldiridi, qünki Pərwərdigar uni uroqanıdi. **21** Padixah Uzziyanı taki əlgüqə mahaw kesili qirmıwalıdi; u mahaw kesili bolouaqkə, ayrim bir öydə turdi; xuning bilən u Pərwərdigarning öyigə kirixtin məhrum kılındi. Uning oolı Yotam ordining ixlirini baxkurup, yurt soridi. **22** Uzziyaning baxkə əməlliri bolsa baxtin ahiriyoqə Amozning oolı Yəxaya pəyoqəmbər təripidin yezip kəlduruloqandıur. **23** Uzziya əzining ata-bowiliri arisida uhlidi; bəzilər: — «U mahaw bolouan adəm» degəqkə, u ata-bowiliri qatarıda yatkuzulouan bolsimu, padixahlar kəbristanlıqioqə təwə [qətrək] bir yərlikkə dəpnə kılındi. Andin oolı Yotam uning ornioqə padixah boldi.

27 Yotam təhtkə qıqqan qeoqıda yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kildi; uning anisinin ismi Yəruxa bolup, Zadokning kızı idi. **2** U atisi Uzziyaning barlık kılouanlırıda Pərwərdigarning nəziridə durus bolouanni kildi (ləkin u Pərwərdigarning mukəddəshanısioqə kirmidi). Ləkin halk yənilə buzuk ixlarni kiliwərdi. **3** Pərwərdigar öyining yuxiriki dərwasisini yasatkuqı Yotam idi; u yənə Ofədiki sepildimu nuroqun kūruluxlarni kildi. **4** U Yəhüdaning taoqlıq rayonıda xəhərlərnı bina kildi, ormanlıklardımu kəl'ə-koroqanlar wə kəzət munarlırini yasatti. **5** U Ammoniyələrnı padixahı bilən urux kılıp ularni yəngdi; xu yili Ammoniyələr uningəy üq talant kümüx, ming tonna buoqduq, ming tonna arpa olpan bərdi; Ammoniyələr ikkinqi wə üqinqi yilimu uningəy ohxax olpan elip kəldi. **6** Yotam Hudasi Pərwərdigar aldıda yollirini tootıra kılouini üqün kudrət tapti. **7** Yotamning qaloqan ixliri, jümlidin kılouan jəngliri wə tutkan yollirining həmmisi mana «Yəhüda wə Israil padixahlırining tarixnamisi»da pütülgəndur. **8** U təhtkə qıqqan qeoqıda yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kildi. **9** Yotam ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhri»gə dəpnə kılındi; oolı Ahaz uning ornioqə padixah boldi.

28 Ahaz təhtkə qıqqan qeoqıda yigirmə yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət kildi. U

atishi Dawutka ohxax Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni kilmay, **2** Bəlki Israilning padixahlarining yolioja kirip mangdi; u hətta Baallarəja atap məbudlarni kuydurdi; **3** Pərwərdigar Israillar zeminidin həydəp qikarəjan əllərnin yirginlik gunahlarini dorap, Hinnom jiləjisida küjə keydürdi, özining pərzəntlarini ottin etküzüp keydürdi; **4** Yənə «yukiri jaylar»da, dənglərdə wə hərəkəsi kəkərgan darəh astida keydürmə kurbənlilik kildi wə küjə keydürdi. **5** Xunga, uning Hudasi Pərwərdigar uni Suriyə padixahining kolioja tapxurdi; Suriylər uni tarmar kəltürüp, Yəhudadin nuroqun həlkni tutkun kilip Dəməxkə elip kətti. Huda yənə uni Israil padixahining kolioja tapxurdi, Israil padixah [Yəhudada] qong kirojinqilik elip bardi. **6** Romaliyaning oqli Pikaḥ Yəhudada bir kün iqidə bir yüz yigirmə ming adamni əltürdi, ularning həmmisi əzimətlər idi; buning səwəbi, ular ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigardin waz kəkənidi. **7** Zikri isimlik bir Əfrayimiy əzimət bar idi; u padixahning oqli Maasiyahəni, ordining bax ojojidari Azrikam wə padixahning bax wəziri Əlkanahni kətl kildi. **8** Israillar əz kərindaxliridin ikki yüz ming ayal, oqul-kiz balilarni tutkun kilip elip kətti; ular yənə Yəhudadin nuroqun urux oşəniyətlirini buləng-talang kilip Samariyəgə əkətti. **9** Lekin u yərdə Pərwərdigarning Odəd isimlik bir pəyojəmbiri bar idi; u Samariyəgə kaytip kəlgən koxunning aldioja qikip ularəja: — Karənglar, ata-bowənglarning Hudasi Pərwərdigar Yəhudalarni aqqikida silərnin koləngləroja tapxurdi wə silər pələkə yətkən kəhri-əjəzəp bilən ularni əltürdünglar. **10** Əmdi silər yənə Yəhudalar bilən Yerusalemliklarni məjburiy əzəngləroja kul-didak kilməqə boluwətilər. Lekin silər əzənglərmə Hudayənglar Pərwərdigar aldida gunəh-itaətsizliklər etküzüdüngləroju? **11** Əmdi gepimə kulək selənglar! Kərindaxliringlardin tutkun kilip kəlgənlərnə kayturuwətinglar, qünki Pərwərdigarning kattik oşəzipi bəxingləroja qixəy dəp kaldi, dedi. **12** Xuning bilən Əfrayimlarning birkanəqə yolbaxqiliri, yəni Yohəanning oqli Azariya, Məxillimotning oqli Bərekiya, Xallunning oqli Həzəkiya wə Hədləyning oqli Amasa kəzoqilip qikip jəngdin kaytip kəlgən koxunni tosuwelip **13** ularəja: — Bu tutkunlarni bu yərgə elip kirsənglər bolmaydu; bizning Pərwərdigarning aldida gunəhimiz turup, yənə təhimu kəp gunəhlər wə itaətsizliklərnə ayitnəmqiməsilər? Qünki bizning itaətsizlikimiz həlimu intəyin əşirdur, Israilning bəxioja otluk kəhri-əjəzəp qixəy dəp kaldi, dedi. **14** Xuning bilən ləxkərlər tutkunlar bilən urux oşəniyətlirini yolbaxqilar wə pütkül jamaət aldida kəldurup koydi. **15** Yukirida ismi tiləja elinəjan kixilər kəzoqilip, tutkunlarni bəxləp qikti, urux oşəniyətliri iqidin kiyim-keqək wə ayaqlarni ularning arisidiki bərlək yaləngəq, yaləng ayaq turojanlarəja kiygüzüp, həmmisini yemək-iqmək bilən oşəzaləndurdi, üstibaxlirini maylidi, bərlək əjizlarni exəklərgə mindürüp, həmmisini «Horma dərəhliri xəhəri» dəp atilidəjan Yerihooja, əz kərindaxlirining kəxioja apirip koydi, andin Samariyəgə kaytti. **16** Bu qəojda Ahəz padixah Asuriyəning padixahlarioja yərdəm tiləp adəm əwətti, **17** qünki Edomiylər yənə Yəhudaəja hujum kilip nuroqun adəmni tutkun kilip kəkənidi. **18** Filistiyərmə Xəfələh tüzənglikidiki wə

Yəhudaning jənobidiki xəhərlərgə təjawuz kilip kirip, Bəyt-Xəməx, Ayjalən, Gədərot, Sokoh wə Sokohkə təwə yeza-kixləklarni, Timnah wə Timnahkə təwə yeza-kixləklarni, Gimzo wə Gimzoəja təwə yeza-kixləklarni ixəjal kilip, xu yərlərgə jəyləxkanidi. **19** Pərwərdigar Yəhudaning padixahı Həz tūpəylidin Yəhudani horlukəq kəldurdi; qünki Ahəz Yəhudani itaətsiliklə əzikturdi wə əzi Pərwərdigəroja əşir asiylik kildi. **20** Asuriyəning padixahı Tiglat-Pilnəsər dərwəkə uning yenioja kəldi, ləkin yərdəm bərixning ornioja, uningəja kəp awariqiliklərnə kəltürdi. **21** Qünki Ahəz Pərwərdigarning əyidin, padixahning ordisidin, xundaklə əmədlərnin yəyliridin kəp mal-dunyani qikipirip, Asuriyə padixahioja bərgən bolsimu, ləkin uningəja həq paydisi bolmidi. **22** Muxundək intəyin mütkül pəyttə bu padixah Ahəz Pərwərdigar aldida təhimu əşir kəbihləkkə qəküp kətti. **23** U əzini məşuləp kəlojan Dəməxkəning iləhlirioja kurbənlilik sundi, qünki u: «Suriyəning padixahlarining iləhliri ularəja yərdəm kildi, xunga mənmə ularəja kurbənlilik sunup, ularni mangimu yərdəm bəridəjan kilmən» dedi. Ləkin əksiqə bu butlar uning əzini, xundaklə bərlək Israillarni hələktəq elip bardi. **24** Ahəz Pərwərdigarning əyidiki əswəb-buyumlarni yiojip elip qikip, ularni kəsip-əzəp parə-parə kiliwətti; wə Pərwərdigarning əyining dərwəzilirini pəşətləwətti. Həmə əzi tūqun Yerusalemlin hərbir doqmuxida kərbəngəhlərnə bəxləquzdi. **25** U yənə Yəhudaning həkəzəsi xəhərliridə saləqə iləhləroja huxbuy yəxiz tūqun «yukiri jaylar»ni saləquzdi, xundək kilip ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning oşəzipi kəzoqəldi. **26** Mana, uning kəlojan ixliri, jümlidin bərlək tutkan yolliri bəxtin-ahiriəjoqə «Yəhuda wə Israil padixahlarining tarixnamisi»da pütülgəndur. **27** Ahəz ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni Yerusalemlə xəhərigə dəpnə kildi, ləkin uni Israil padixahlarining kəbristanlikioja dəpnə kilmidi. Oqli Həzəkiya uning ornioja padixah boldi.

29 Həzəkiya təhtək qikқан qəojda yigirmə bəx yəxtə idi; u Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisening ismi Abiya bolup, Zakəriyaning kizi idi. **2** [Həzəkiya] atishi Dawut bərlək kəlojaniridək, Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni kildi. **3** U təhtək qikқан birinji yilining birinji eyida Pərwərdigar əyining dərwəzilirini aqturup, yəngibəxtin yasətti. **4** U kəhənlər bilən Lawiylarni [Hudaning əyigəl] qakirip kəlip, [aldinkij] həylisining məydanining xərk tərpiyə yiojip, **5** ularəja: — I Lawiylər, gepimə kulək selənglar; əzənglərnə Hudaəja atap pəkilzənglar wə ata-bowənglarning Hudasi Pərwərdigarning əyini uningəja məkəddəs kilip pəkilzənglar, məkəddəshanidin bərlək pəskina nərsilərnə qikipirip taxlənglar. **6** Qünki bizning ata-bowilirimiz asiylik kilip, Hudayimiz Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kəlip, Uningdin wəz kəqti, Pərwərdigarning turaləqisidin yuzini ərəp, Uningəja arkinə kildi. **7** Ular aywənnə ixiklirini ətiwətkən, qiraəjlarni əqüriwətkən, huxbuy yəkməqənidə wə məkəddəshanida Israilning Hudasiəja həq keydürmə kurbənliliklarni sunməydejan bolup kəkənidi; **8** Xu səwəbtin Pərwərdigarning oşəzipi Yəhuda bilən Yerusalemdiklərnin üstigə qixəp, huddi əz kəzənglar bilən kəriup turojininglərdək, ularni

dəhxətka selip, wəhimə boluxça həm zanglik kilip ux-ux kilinidojan obyektka aylandurup koydi. **9** Xu səwəbtin ata-bowilirimiz kiliq astida kaldı; oçul-kizilirimiz wə hotunlirimizmu tutkun kilindi. **10** Əmdı mən İsrailning Hudasi bolojan Pərwərdigarning oşəzipining bizdin yanduruluxi üqün, Uning bilən əhdilixix niyitigə kəldim. **11** I balilirim, oşəpil bolmanglar; qünki Pərwərdigar siləni Əz aldida turup hizmitdə boluxça, Uning hizmətkari bolup huxbu yexixça talliojan, dedi. **12** Xuning bilən Lawiyaların təwəndikilər ornidin turup otturişə qikti: — Koşatların bolojan Amasayning oşli Mahat wə Azariyaning oşli Yoel, Mərarılardin Abdining oşli Kix, Yəhəllələning oşli Azariya, Gərxonların Zimmahning oşli Yoah, Yoahning oşli Edən, **13** Əlizafanning əwladlıridin Ximri bilən Jəiyəl, Asafning əwladlıridin Zəkəriya bilən Mattaniya; **14** Həmanın əwladlıridin Yəhiyə bilən Ximəy, Yədutunning əwladlıridin Xemaya bilən Uzziyəllər. **15** Ular kərindaxlırini yioşip, əzlırini [Hudaşə] atəp paklıdi, padixahning tapxuruqi, Pərwərdigarning əmri boyiqə Pərwərdigarning əyini pakizləxça kirdi. **16** Kaşınlar Pərwərdigarning əyining iqkirisigə pakizləxça kirdi; ular Pərwərdigarning muqəddəs jəyidin tapkan barlik napak-nijis nərsiləni Pərwərdigar əyining həyolisigə toxup qikti; andin ularni Lawiyalar elip qikişip, [xəhər sirtidiki] Kidron jiləşisigə apirip təkdi. **17** Ular birinqi ayning birinqi künidin baxlar, əyni kaytidin Hudaşə atəp pakizləxça kirixip, səkkizigə künı Pərwərdigar əyining aywinioşə qikti; ular [yənə] səkkiz kün wəkiş sərş kilip Pərwərdigar əyini pakizlap, birinqi ayning on altinqi künigə kəlgəndə ixni tügətti. **18** Andin ular Həzəkəiya padixahning aldioşə kirip: — Biz Pərwərdigarning pütkül əyini, jümlidin keydürmə kurbənlıq kurbəngəhını wə yuningdiki barlik qaşa-kuşa, əswəbləni, «təkdim nan» tizilidoşan xirəni wə xirə üstidiki barlik qaşa-kuşa, əswəbləni pakizliwəttuk; **19** Aşaz padixah təhttikə qeşidə asiylıq kilip təxləwətkən barlik qaşa-kuşa, əswəbləni təyərərləp təh kilip, pakizlap koyduk; manə, ular həzər Pərwərdigarning kurbəngəhi aldioşə koyuldi, dedi. **20** Həzəkəiya padixah ətigəndə tang səhər ornidin turup xəhərdiki əməldərləni yioşip Pərwərdigarning əyigə qikti. **21** Ular padixahlik üqün, muqəddəşhanə wə pütün Yəhudalar üqün gənəş kurbənlıki kilixça yəttə buka, yəttə koşkar, yəttə koşa wə yəttə təkə elip kəldi; [padixah] Hərun əwladlıri bolojan kaşınlarşə bularni Pərwərdigarning kurbəngəhişə sunuxni buyrudi. **22** Ular bukişləni boşuzlıdi, kaşınlar kəni ni elip, kurbəngəhka səpti; andin ular koşkarlarınimu boşuzlap, kəni ni kurbəngəhka səpti; koşılərimu boşuzlap, ularning kəninimu kurbəngəhka səpti. **23** Ahiridə gənəş kurbənlıki kilinidoşan tekiləni padixah wə jamaət aldioşə yetiləp keliwidi, [padixah wə jamaət] kəllirini tekilər üstigə koyuxti. **24** Kaşınlar tekiləni boşuzlap, kəni ni barlik İsrailəning gənəhi üqün kəqürüm-kəfəret süpitidə kurbəngəhka səpti; qünki padixah: «Kəydürmə kurbənlıq wə gənəş kurbənlıki barlik İsrailər üqün sunulsun» degəni. **25** Padixah yənə Lawiyaləni Pərwərdigar əyidə Dawutning, [Dawut] padixahning əldin kərgüqisi gadning wə Natan pəşəyəmbərnəning buyruşinidək jəngjəng, təmbur wə qiltar katarlik

sazlari tutup, səp bolup turuxça təyinli (qünki əslidə bu əmr Pərwərdigardin, əz pəşəyəmbərlirining wastisi bilən tapılanojanidi). **26** Xuning bilən Lawiyalar Dawutning sazlırini, kaşınlar kanayaləni tutkan haldə turuxti. **27** Həzəkəiya kəydürmə kurbənlıq kurbəngəh üstigə sunulsun, dəp buyrudi. Kəydürmə kurbənlıq sunuloşan həman, Pərwərdigarşə ataloşan nəşmə-nəwə kilinixça, kanayalar qelinixça wə İsrailning padixahı Dawutning sazlıri təngkəx kilinixça baxlıdi. **28** Pütkül kəydürmə kurbənlıq ətküzilip boluşə, pütkül jamaət səjdigə olturuxti, nəşmə-nəwəqılar nəşmə-nəwə kilixti, kanayalar kanay qəlip turdi. **29** Kəydürmə kurbənlıq ətküzilip boluşə, padixah wə uning bilən həzər bolojanlarıning həmmisi tizlinip səjdə kilixti. **30** Həzəkəiya padixah wə əməldərlər yənə Lawiyalarşə Dawutning wə əldin kərgüqi Asafning xəiliri bilən Pərwərdigarşə Həmdusənə okuxni buyrudi; xuning bilən ular huxal-hurəmlıq bilən Pərwərdigarşə həmdusənə okuxup, bax egip səjdə kilixti. **31** Həzəkəiya: — Silər əmdı əzünğləni Pərwərdigarşə muqəddəs boluxça beşixlişənikənsilər, aldioşə kelinglər, kurbənlıqlər, təxəkkür kurbənlıqlirini Rəbnəng əyigə kəltürüp sununglar, dewidi, jamaət kurbənlıqlər wə təxəkkür kurbənlıqlirini kəltüruxti; həlioşanlar kəydürmə kurbənlıqini kəltüruxti. **32** Jamaət elip kəlgən kəydürmə kurbənlıqlər təwəndikişə: — yətmix buka, yüz koşkar, ikki yüz koşa; bularning həmmisi Pərwərdigarşə atəp kəydürmə kurbənlıqləşə əkilinənidi. **33** Bulardin bəxkə Pərwərdigarşə ataloşan altə yüz buka, üç ming koşmu bar idi. **34** Kaşınlar bək əz boluşəqkə, kəydürmə kurbənlıq mallirining terisini soyuxça ülgürəlməytti; xungə Lawiy kərindaxlıri taki mallar soyulup boluşəqə həm bəxkə kaşınlar əzlırini [Hudaşə] atəp paklap boluşəqə yərdəmləxti (qünki Lawiyalar əzlırini [Hudaşə] atəp paklap ixidə kaşınlarşə nisbətən bəkrək ihlasmən idi). **35** Uning üstigə kəydürmə kurbənlıqlər nəhayiti kəp idi, xundəklə inəklıq kurbənlıqlirining meyi wə kəydürmə kurbənlıqlərşə koxuloşan xarəb hədiyilirimu nəhayiti kəp idi. Xundəklə kilip Pərwərdigar əyidiki ibadət hizmətliri yengibəxtin əşligə kəltürildi. **36** Huda Əz həlkigə bu ixləni orunlaxturoşanlik üqün Həzəkəiya wə pütkül həlkə tolumu huxal boluxti; qünki bu ixlər bək tezlə bejirilip bolojanidi.

30 Həzəkəiya pütün İsrailşə wə Yəhudaşə adəm əwətip həmdə Əfrəimlə bilən Manəşşəlgərgə hət yezip, ularni İsrailning Hudasi bolojan Pərwərdigarini seşinip «ətüp ketix həyti»ni ətküzüx üqün Yerusəlemşə, Pərwərdigarning əyigə yioşilixni qəkirdi **2** (Padixah, əməldərliri wə Yerusəlemdiki barlik jamaət bilən billə məşlişəxtəp, ikkinqi ayda ətüp ketix həyti ni ətküzəyli dəp qarəşə kelixti. **3** Ləkin paklənəşən kaşınlar yetixmigəqkə, həlkəmu Yerusəlemşə yioşilip bolmioşəqkə, həyti ni wəktidə ətküzəlmidi). **4** Padixah wə pütkül jamaət bu piləni nəhayiti yaxhi boştu, dəp kəridi. **5** Xuning bilən ular pütkül İsrailning Bəş-Xəbadin Danəşəqə barlik həlkəni Yerusəlemşə kelip, İsrailning Hudasi Pərwərdigarini seşinip ətüp ketix həyti ni ətküzüxkə qəkiriknəmə əwəyəyli, dəp bekkitti; qünki ular həyti ni uzun wəktılərdin buyan pütülgən bəlgilimə boyiqə ətküzülmigənidi. **6** Qapərmənlər

padixah bilən əməldarların hətlirini elip, pütün İsrail wə Yəhuda yurtini kezip, padixahning yarlık boyiqə mundak həwəni jakarlıdi: «İ İsrailar, İbrahim, İshak wə İsrailning Hudasi boləjan Pərwərdigarəya yenip kelinglar, xundak kilsanglar U Asuriyə padixahlining qanggilidin kutulojan kəldinglarning yenioja yenip kelidu. 7 Ata-bowanglar wə kerindixinglarəya ohxax bolmanglar; ular ez ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarəya asiylük kəlojaqka, U huddi silər kərgəndək ularni harabiqlikkə tapxurojan. 8 Ata-bowanglarəya ohxax boynunglarni kattik kilmanglar; Pərwərdigarning otluq ojazipining silərdin kətürülüp ketixi üqün, əmđi silər Pərwərdigarəya bekinglar, U mənəggigə Əzigə has dəp atiojan mukəddəshanoja kelip, Hudayinglar boləjan Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar. 9 Əgər silər Pərwərdigarəya qaytsanglar, kerindaxliringlar wə bala-qakiliringlar əzlrini tutkun kəlojanlarning aldidə rəhim-iltipatkə erixip, bu yurtkə kaytip kelidu; qünki Hudayinglar boləjan Pərwərdigar xapaətlik wə rəhimliktur; silər Uning tərəpigə ətsənglar, U silərdin yüz ertüməydu». 10 Qaparmənlər xəhərmu-xəhər berip, taki Zəbulunioja əfrain wə Manassəhning yurtlirini kezip qikti; lekin u yərdikilər ularni zanglik kəlip məshirə kəlati. 11 Həlbuki, Axir, Manassəh wə Zəbulunlardin bəziliri əzlrini təwən tutup Yerusalemoja kəldi. 12 Uning üstigə, Hudaning kəli Yəhudalarning üstidə bolup, ularni bir niyəttə padixahning wə əməldarların Pərwərdigarning səzigə asən qikərojan əmrini ixkə axuruxkə bir jan bir dil kəldi. 13 Xuning bilən ikkinji ayda nurojun kixilər petir nan həyətini etküzük üqün Yerusalemoja yiojəlanidi; toplanəjan həlk zor bir türküm adəm idi. 14 Ular kojojilip Yerusalemə xəhəridiki kurbangəhlərnəni buzup yojetip, isrikgəhlərnəni elip qikip, Kidron jilojisiəja apirip taxlıdi. 15 Ular ikkinji ayning on tətinqi künə etüp ketix həyətioja atalojan [kozilarni] soydi. Kəhınlar bilən Lawiylar bunioja karap hijil bolup, əzlrini [Hudəyoja] mukəddəs boluxkə paklap, keydürmə kurbənlərnəni Pərwərdigarning əyigə elip kelixi. 16 Ular Hudaning adimi boləjan Musəyoja qüxürilgən Təwrat kənunioja asən, bəlgilimə boyiqə ez orunlirioja kelip turuxti. Kəhınlar Lawiylarning kəlidin kənni elip [kurbangəhka] səpti. 17 Jamaət iqidə paklinip bolmiojanlar heli boləyojaqka, Lawiylar paklanmiojan bərlük kixilərnəning ornida etüp ketix həyətioja beojixlanəjan kozilarni Pərwərdigarəya atax üqün soyuxkə məs'ul idi. 18 Qünki Əfrain wə Manassəh, İssakar wə Zəbulundin kəlgən kəpinqisi, heli kəp bir türküm kixilər paklanmay turupla, Təwrat bəlgilimisigə hilap həlda etüp ketix həyətioja atax soyulojan koza gəxlirini yeyixkə kixixti; biraq Həzəkəya ular həkəjdə dua kəlip: — Kimki ez ata-bowisining Hudasi boləjan Pərwərdigarni qin kənglidin izləx niyitigə kəlgən bolsa, gərqə ular mukəddəshanoja ait paklinix bəlgilimisigə muwapik pak kəlinmisimu, məhrəban Pərwərdigar ularni əpu kəlojay, dedi. 20 Pərwərdigar Həzəkəyaning duasioja kulək selip həlkni əpu kəldi. 21 Yerusalemdə turuwatkan İsrailar petir nan həyətini yəttə kün xundak huxallik iqidə etküzdi; Lawiylar bilən kəhınlar hər künə Pərwərdigarəya atalojan mədhəyə sazlıri bilən Pərwərdigarəya həmdusana okuxti. 22

Həzəkəya Pərwərdigarning wəhəylirini qüxəndürükə məhər Lawiylarəyoja ilhəm berip turdi; həlk yəttə kün həyt kurbənlərlirini yedi; ular inaklık kurbənlərlirini sunup, ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigarni mədhəyilidi. 23 Bərlük jamaət yənə yəttə kün həyt etküzük toquruluk məsləhtəxtip, yənə huxal-huramlikkə qəmgəng həlda yəttə kün həyt etküzdi. 24 Qünki Yəhudaning padixahı Həzəkəya jamaətə ming buka wə yəttə ming koy hədiyə kəldi; əməldarlarnu jamaətə ming buka, on ming koy hədiyə kəldi. Nurojun kəhınlar əzlrini [Hudəyoja] atax paklıdi. 25 Pütkül Yəhuda jamaəti, kəhınlar, Lawiylar, İsraildin qikkən bərlük jamaət, jumlidin İsraildə turuwatkan musapirlar həmdə Yəhuda təruwatkan musapirlarning həmmisi əlamət huxal boluxti. 26 Yerusaleməni ojaət zor huxallik kəypiyat kəplidi; qünki İsrailning padixahı Dawutning oçlı Sulaymanning zamanidin buyan, Yerusalemdə mundak tənəbə bolup bəkmiojanidi. 27 Ahridə Lawiylardin boləjan kəhınlar ornidin koçup, həlkə bəht-bərikət tilidi; ularning sadasi Hudəyoja ənglandı, duasi əsmənləyoja, Uning mukəddəs turaləyoja yətti.

31 Bu ixlarning həmmisi tügigəndin keyin, bu yərdə həzir boləjan İsrailarning həmmisi Yəhudaning hərəkəsi xəhərlirigə berip, u yərlərdiki «but tühürük»lərnəni qəkip, Axərəh butlirini kesip taxlıwətti; yənə Yəhuda wə Binyamin zəmində, xundak Əfrain wə Manassəh zəminining hərəkəsi yərliridiki «yukiri jaylar» wə kurbangəhlərnəni, həmmisini buzup yoətkəy qəkip taxlıdi. Xuningdin keyin İsrail həlkəning hərəkəsi əz təwəlikigə, əz xəhərlirigə kaytip ketixi. 2 Həzəkəya kəhınlar bilən Lawiylarni nəwət-guruppilarəya bəltip, kəhınlar bilən Lawiylarning hərəkəsisini əzigə has hizmitigə bəkitip, keydürmə kurbənlük wə inaklık kurbənlərlirini sunup, Pərwərdigar əyining həyiliridə, ixik-dərwəziliri iqidə wəzəpə etəp, Pərwərdigarəya təxəkkür-mədhəyə okuydolan kəldi. 3 Padixah yənə əz məlidin bir ülxəni elip keydürmə kurbənlük üqün ilixitkə buyruđi; bular Pərwərdigarning Təwrat kənunida pütülgini boyiqə ətigənlük wə kəqlik keydürmə kurbənlük, xabat künə, yəngi ay wə həyt-bayram künliridiki keydürmə kurbənlük üqün ayrıldı. 4 Padixah yənə kəhınlar bilən Lawiylarning Pərwərdigarning Təwrat kənunini qing ijrə kəlix üqün, təkədim kəlixkə təgixlik ülxəni ularəyoja bəringlar, dəp Yerusalemdə turuxluk həlkə buyruđi. 5 Bu buyruk qikərlilik bilənla, İsrailar həsul-məhsulatlırining dəsəpkə elinəjan kəsmi əxlik, yəngi xarəb, [zəytnun] məyi wə həsəllərnəni həmdə etizliktin qikkən hərəhil məhsulatların həsulliridin əkilixti, yənə hərəhil nərsilirining ondin birini əxrigə türkümləp əkilixti. 6 Yəhudaning hərəkəsi xəhərliridə turuwatkan İsrailar bilən Yəhudalarnu koy-kəlilirining ondin birini əxrigə wə Pərwərdigar Hudəyoja atalojan mukəddəs buymlarning ondin birini əxrigə əkilip, dəwə-dəwə dəwəliwətti. 7 Üqinqi aydin bəxlap dəwəlinip, yəttinqi ayəyoja kəlgəndə tohtidi. 8 Həzəkəya əməldarlar bilən billə kelip, dəwə-dəwə boləjan bu məhsulatları kərup Pərwərdigarəya təxəkkür-mədhəyə okudı wə Uning həlkə boləjan İsrailarəyoja bəht-sadət tilidi. 9 Həzəkəya kəhınlar bilən Lawiylardin bu dəwə-dəwə məhsulatlar

toʻjruluk soriwidi, **10** Zadok jəmətədin boləjan bax kahin Azariya uningəja jawap berip: — Həlk Pərwərdigarning əyigə hədiyə kəltürgili baxlıqəndin buyan toyqudək yeduk, yəne nuroqun exip kəldi. Çünki Pərwərdigar Əz həlkini bərikətligən, xunga exip kəlojinimu xunqə kəp, dedi. **11** Həzəkəiya Pərwərdigarning əyidə ambarlarni təyyarlanxi buyruwidi, ular xundək kildi. **12** Ular səmimi-yə sadəkətlək bilən hədiyələrni, əndin bir əxrə wə Hudaəja əlahidə atəlojan nərsiləni ambarlarəja əkirdi. Lawiyərdin boləjan Kononiya bax ambarqı, inisi Ximəy muawin bax ambarqı boldi. **13** Kononiya wə inisi Ximəyning kəl astidə Yəhiyə, Azariya, Nahat, Asahəl, Yərimot, Yozabad, Əliyə, Yisməkiya, Mahat wə Binayalar nəzarət kilix hizmitigə məs’ul boldi; bularning həmmisini Həzəkəiya padixah bilən Hudaning əyining baxkuroquqisi Azariyaning kərsətmisi bilən ixləytti. **14** Xərkij dərwezining dərwezini Lawiy Yimnahning oqli Korə Hudaəja halis kiliəlojan hədiyə-sowəqlarəja məs’ul idi; u Pərwərdigarəja sunulojan wə «əng muqəddəs» boləjan nərsiləni təksim kilatti. **15** Edən, Minyamin, Yəxua, Xemaya, Amariya wə Xekaniyalər uning kəl astidə bolup, ular kahinlarning hərkəysi xəhərliridə, qəng-kikiqlikəja karəlməy, nəwət boyiqə əz kərindaxlirioə bularni üləxtürüp bərixkə təyinləndi; **16** Buningdin baxkə, ular nəsəbnamigə tizimlanəjan üq yaxtin yukiri ərkəklərdin, hər küni nəwəti boyiqə Pərwərdigarning əyigə kirip, yülkəngən wəzipsini orunlaydioənlarning həmmisigə təksim kilip bəretti. **17** Ular nəsəbi tizimlanəjan jəmətləri boyiqə kahinlarəjimə həmdə yigirmə yaxtin axkən Lawiyəlarəja nəwəti wə wəzipsigə kərap təksim kilip bəretti; **18** nəsəbnamidə «[Lawiy jəməti]» [dəp], pütülginigə kərap bularning bərik kikiq balilirioə, hotunliri wə oqul-kiz pərzəntlirigimə təksim kilip bəretti; çünki ular sadəkətlək bilən əzlini Hudaəja atəp paklinip, muqəddəs boluxkə bəqixliəjanidi. **19** Hərəkəysi xəhərləning ətrəpliridə olturəkləxkən, Hərunəng əwədliri boləjan kahinlarəja bolsə, hərbi xəhərdə məhsus tizimlanəjan ədəm qoyuloəjanidi; ular kahinlər iqidiki bərik ərkəklərgə wə xundəkəla nəsəbnamidə pütülgən bərik Lawiyəlarəja tēgixlik ülüxlirini bəretti. **20** Həzəkəiya pütün Yəhuda zeminidə xundək kildi; u əz Hudasi boləjan Pərwərdigar əliddə yaxhi, durus wə hək boləjanı kildi. **21** Məyli Pərwərdigarning əyidiki hizmətlərgə ait ixta bolsun, məyli Təwrat kənunioəja həm əmrlirigə əməl kilix niyitidə Hudəsini izdəxtə bolsun, u pütün kəlbilə bilən kildi wə ronək tapti.

32 Bu bərik ixlarni wə sadəkətlək əməllərnə bejirgəndin keyin, Asuriyə padixah Sənnahərib Yəhudaəja təjawuz kilip, kərojanlik xəhərlirigə hujum kilip bəsüp kirip, ularni ixəjal kilix üqün ularni kərxiwəldi. **2** Həzəkəiya Sənnahəribning kəlgənləknə kərup, uning Yerusəleməja hujum kilix niyitining bərikini bilgəndə, **3** əmədlərliri wə batur əzimətləri bilən xəhər sirtidiki bulək-eriklarni tosuwəti x toqjruluk məsiləhtəxti; ular uni kəllidi. **4** Xuning bilən nuroqun kixilər yiqilip: «Nəmə üqün Asuriyə padixahlirioəja mol su mənbəsini tēpiwəlixioəja kəlduridikənmiz?» dəp bərik bulək kəzlini etiwətti wə u yurt otturisidin ekip ətidəjan erikni tosuwətti. **5** Həzəkəiya əzini

qəyərətəndürüp, buzulup kətkən sepillarni yengibəxtin onglatti, üstigə kərawulhanilarni saldurdi, yəne bir taxki sepini yasətti həmdə Dawut xəhiridiki «Millo» kəl’əsinə mustəhkəmlidi; u yəne nuroqun kəral-yəraq wə kəlkənlarni yasətti. **6** U həlkəning üstigə sərdərlarni təyinlidi əndin ularni xəhər dərwezisidiki məydanəja, əz əldioəja yiqidurup, ularəja ilhəm-riəjəbət bərip: **7** — İradənlarni qing kilip batur bolunglar, Asuriyə padixahidin wə uningəja əgəxkən zor kəxundin kərkənglər yəki ələkzədə bolup kətmənglər; çünki biz bilən birgə boləquqilər ular bilən birgə boləquqilərdin kəptur. **8** Uning bilən birgə boləjini nəhayəti bir insəniyə ətlək bilək, haləs; ləkin biz bilən bilə boləquqı bolsə bizgə mədətkər bolup, biz üqün jəng kəloquqı Hudayimiz Pərwərdigar bardur! — dedi. Həlk Yəhudaəning padixah Həzəkəiyəning səzlinirigə ixinip təyandı. **9** Xuningdin keyin Asuriyə padixah Sənnahərib pütükl kük-qəxuni bilən Lakix xəhərinə muhəsirigə əldi; xu qəoəda u hizmətkərlirini Yerusəleməja, Yəhudaəning padixah Həzəkəiyəja, xundəkəla Yerusəlemidə turuwətkən bərik Yəhudaəlarəja əwətip, ularəja mundaq səzlərnə yətküzüp: — **10** «Asuriyə padixah Sənnahərib: «Yerusəlem muhəsirə iqidə turukluk, silər zədi nəmigə təyinip uningdə tēhiqə turuwətilər? **11** Həzəkəiya silərgə: «Pərwərdigar Hudayimiz bizni Asuriyə padixahining qənggilidin kütulduridu», dəp ixəndürüp, silərnə əqlik wə usuzluktin əlümgə tapxurməkəji boluwətməndu? **12** Xu Həzəkəiya Pərwərdigarəja atəlojan «yukiri jəylər»ni həm kurbəngəhlərnə yəq kiliwəttioəju? Əndin Yəhudaədikə wə Yerusəlemdikəlgə: — «Silər birlə kurbəngəh əldidə səjdə kilisilər wə xuning üstigəla huxbuy yəkisilər» dəp əmr kəlojan əməsmidi? **13** Məning wə məning ətəbowliriminəng bərik əl həlkirigə nəmə kəlojanlikni bilməmsilər? Əl-yurtlarning ilah-butliri əz zeminini məning kolumdin kütquzuxkə birə əməl kəliəloənmu? **14** Məning ətəbowlirim üzül-kesil yəqətkən əxu əl-yurtlarning but-iləhlirineng kəysibiz əz həlkini məning kolumdin kütquzalioəjan? Undəkə silərnəng Hudayinglər silərnə məning kolumdin kütquzaləmti? **15** Silər əmdi Həzəkəiyəja əldənmənglər, silərnə xundəkə kayil kəlixioəja yəq kəymənglər yəki uningəja ixinipmu olturmənglər; çünki məyli kəysi əlnig, kəysi padixahləknig ilahə bolsun, həkəyisəsi əz həlkini məning kolumdin yəki məning ətəbowliriminəng kəlidin hək kütquzup qikəlmidi; silərnəng Hudayinglər silərnə məning qənggilimdin tēhimə kütulduruwəlməydu əməsmu? — dəydu» — dedi. **16** [Sənnahəribning] hizmətkərliri dawəmlik yəne Pərwərdigar Hudəni wə Uning hizmətkəri Həzəkəiyəni həkərtəloydioəjan gəplərnimə kildi. **17** Əndin Sənnahərib tēhi hət yezip, İsrailning Hudəsi boləjan Pərwərdigərnə həkərtəlp, zənglik kilip: «Huddi hərəkəysi əl-yurtlarning iləhliri əz həlkini məning qənggilimdin kütquzalioəjanidə, Həzəkəiyəning Hudəsime Uning həlkini məning qənggilimdin kütquzaləmaydu» dedi. **18** Ular xəhərnə elix oərizidə Yerusəlem sepilidə turuwətkən həlkni kərkəptup, pətipəraqkiliqkə qəmdürüx üqün Yəhudiylə tilidə ünlək tolaw turdi. **19** Ular Yerusəlemning Hudəsini huddi yəz yuzidiki yəq həlkənləning insənnig kəlidə yasəlojan iləhlirioəja əhxitip səzlidə. **20** Xuning

tüpaylidan Həzəkəiya padixah wə Amozning oq̄li Yəxaya pəyoʻəmbər dua k̄lip asmanoʻa qarap nida k̄liwidi. **21** Pərwərdigar bir Pərixta əwatti, u Asuriyə padixahı xoʻunining ləxkərgahıoʻa kirip, p̄t̄k̄ül batur jəngq̄ilərnı, əməldalar wə sərdarlarnı koymay k̄riwətti. Xuning bilən Asuriyə padixahı xərməndə bolup əz yurtioʻa kaytip kətti. Əzining buthanisioʻa k̄irgən qeʻoʻjida əz puxtidin boləjan oq̄ulliri uni k̄iliq bilən jəp̄k̄ər ɵlt̄ürdi. **22** Ənə xu tərıq̄ıdə, Pərwərdigar Həzəkəiyani wə Yerusalemlə əhalisini Asuriyə padixahı Sənnaheribnı wə baxka barlik d̄üxmənlərnıng qanggilidin k̄utkuzup qaldı wə ularni hər tərəptə koʻoʻjidi. **23** Nuroʻun kixilər hədiyələrnı Pərwərdigaroʻa atax üq̄ün Yerusalemoʻa əkəldi, xundakla nuroʻun esil nərsilərnı əkilip Yəhuda padixahı Həzəkəiyaoʻa sundi; xuningdin etiwarən Həzəkəiya barlik əl-yurtlarnıng izzat-hərmitigə sazawər boldi. **24** Xu künlərdə Həzəkəiya kesəl bolup sakratka q̄üx̄üp qaldı; u Pərwərdigaroʻa tilawət kildi wə Pərwərdigar səz k̄lip, uningoʻa bir məjizilik alamət kərsətti. **25** Lekin Həzəkəiya əzığə kərsitilgən iltipatka muwapik təxəkkür eytmidi; u kənglidə təkəbburlixip kətti. Xunga Hudanıng oʻəzipi uningoʻa wə xuningdək Yəhuda wə Yerusalemdikilərgə koʻzoʻqaldi. **26** Lekin Həzəkəiya wə Yerusalemdikilər təkəbburlıq̄ıdin yenip əzlırini təwən tutup yürgəq̄kə, Pərwərdigarnıng oʻəzipi Həzəkəiyani künlirida ularoʻa q̄üxmidi. **27** Həzəkəiyani duniyasi tolimu kəp, izzət-hərmiti kəwatla yukiri idi; u əzığə altun, küm̄ix, gəhər-yakut, huxbuy dora-dərmək, kalkan wə hərhil k̄ımmətlik buyumlarnı saklaydioʻan həzinilərnı saldurdi; **28** u yənə axlik, yengı xarab wə zaytun meyi saklaydioʻan ambarlarnı, yənə hər türlü mallar wə padiliri üq̄ün eoʻjil-koʻtanlarnı saldurdi. **29** U əzığə xəhərlər bina kildurdi wə nuroʻun qoy-kalilaroʻa igə boldi, q̄ünki Huda uningoʻa oʻəyat kəp dəpınə-dunya ata k̄iloʻanidi. **30** Həzəkəiyadin ibarət bu kixi Gilhon ek̄ınini yukiri ek̄imidiki suni tosup, suni toptooʻra Dawut xəh̄irini k̄ımpetix tərıpigə k̄ip kelidioʻan k̄iloʻanidi. Həzəkəiya barlik k̄iloʻan əməllirida ronak tapti. **31** Həlbuki, Babil əmirilirini əqliliri kelip Həzəkəiya bilən kərixt̄üp, Yəhuda zemində yüz bərgən bu məjizilik alamət toʻjurluk gəp soriəjan qaoʻda, uning kənglidə nemə barlikni məlum kilixka sinimakqi, Huda uni yaloʻuz kaldurup, uningdin kətti. **32** Həzəkəiyani kəloʻan ixliri wə yaxhi əməlliri bolsa, mana ular «Yəhuda wə Israil padixahlırini tarıhnamisi»da, Amozning oq̄li Yəxaya pəyoʻəmbərni kərgən wəh̄iylik hatirisidə p̄t̄ülgəndur. **33** Həzəkəiya ata-bowiliri arisida uhldi; ular uni Dawut əwladliri kəbristanlik egizlikidə dəpnə kildi; u əlgən qaoʻda barlik Yəhuda həlki bilən Yerusalemdikilər uningoʻa hərmət bildirdi. Uning ornioʻa oq̄li Manassəh padixah boldi.

33 Manassəh padixah boləpanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemdə əllik bəx yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigar Israilarnıng aldidin həydpə q̄ikiriwətkən yat əlliklərnıng yirginlik adətligigə ohxax ixlar bilən Pərwərdigarnıng nəziridə rəzil boləjanni kildi. **3** U atisi Həzəkəiya qəq̄ip taxlıoʻan «yukiri jaylar»ni kaytidin yasatti; u Baallaroʻa atap k̄urbangahlarnı saldurup, axərəh məbudlarnı yasidi; u asmandiki nuroʻunloʻan

ay-yultuzlaroʻa bax urdi wə ularni kullukioʻa kirdi. **4** U Pərwərdigarnıng əyidimu k̄urbangahlarnı yasatti. Xu ibadəthana toʻjurluk Pərwərdigar: «Yerusalemdə Mening namim mənggü kalidu» degənidi. **5** U Pərwərdigarnıng əyini ikki həyolısida «asmannıng k̄oxuni»oʻa k̄urbangahlarnı atap yasatti. **6** U Bən-H̄ınnomning jiloʻjisida əz balilirini ottin ɵtk̄üzdi; jadugarq̄ilik, palq̄ilı wə əmədidıq̄ilik ixlatı, əzığə jinxaxlər bilən əpsunqlarnı bekitti; u Pərwərdigarnıng nəziridə san-sanaksız rəzillikni k̄lip Uning oʻəzıpini koʻzoʻjidi. **7** U yasatkan oyma məbudni Hudanıng əyigə tiklidi. Xu eoʻ toʻjurluk Pərwərdigar Dawutka wə uning oq̄li Sulaymanoʻa: — «Bu əyda, xundakla Israilni həmmə kəbililirini zeminliri arisidin Mən tallioʻan Yerusalemdə Əz namimni əbdigiqə kaldurimən; **8** Əgər Israil p̄kəət Mən Musanıng wasitisi bilən ularoʻa tapilioʻan barlik əmrlərgə, yəni barlik kanun, bəlgilimilər wə hək̄imlərgə muwapik əməl kilixka kəngil koysila, Mən ularni putlirini ata-bowiliriə bəkitkən bu zemindin kaytidin neri k̄ilmaymən» — degənidi. **9** Lekin Manassəh Yəhudalarnı wə Yerusalemdikilərnı xundak azdurdiki, ular Pərwərdigar Israilarnıng aldidin həlak k̄iloʻan yat əlliklərnıng k̄iloʻjindimnu axurup rəzillik k̄illatti. **10** Pərwərdigar Manassəh wə uning həlkiə agahlandurup səzligən bolsimu, lekin ular kulak salmidi. **11** Xu səwəbtin Pərwərdigar Asuriyə padixahıni k̄oxunidiki sərdarlarnı ularniğ ɵstığə h̄ujumoʻa saldurdi. Ular Manassəhni ilmək bilən elip, mis zanjir bilən baʻoʻlar Babiləoʻa əkəldi. **12** Manassəh muxundak azabka q̄üxkəndə Hudasi Pərwərdigaroʻa yalwurup, ata-bowilirini Hudası aldidə əzini bək təwən tutti. **13** U dua k̄liwidi, [Pərwərdigar] uning duasioʻa kulak selip, tilikini k̄obul k̄lip, uni Yerusalemoʻa kayturup, padixahlikioʻa kaytidin igə kildi. Manassəh xu qaoʻdila Pərwərdigarnıngla Huda ikənlikini bilip yətti. **14** Bu ixlardin keyin Manassəh «Dawut xəh̄iri»niğ sirtioʻa, jiloʻa ɵttarisidiki Gilhonning k̄ımpetix tərıpidin taki Belik dərwasisi əoʻzjoʻiqə, Ofəlni qeridə sepil yasatti wə uni nəhayiti egiz kildi; Yəhudanıng hərəkaysi k̄oroʻanlik xəhərliridə k̄oxun sərdarlırini təyinlidi. **15** U yənə Pərwərdigar eyidin yat əlliklərnıng məbudliri bilən [əzi k̄oyoʻan] butni, əzi Pərwərdigar əyiniğ teoʻj bilən Yerusalemdə yasatkuzoʻan barlik k̄urbangahlarnı eliwetip, xəhər sirtioʻa taxlatkuziwətti. **16** [Manassəh] Pərwərdigar k̄urbangahıni yengibaxtin tiklitip, k̄urbangahka inaklik k̄urbanlikı bilən təxəkkür k̄urbanliklırini sundi wə Yəhudalaroʻa Israilniğ Hudasi Pərwərdigarnıng hizmetigə k̄irixni buyurdi. **17** Xundaktimn, həlk̄ k̄urbanlikni yənəla «yukiri jaylar»da ɵtk̄üzətti; lekin ularniğ k̄urbanliklırini əzlıriniğ Hudasi Pərwərdigaroʻila sunulatti. **18** Manassəhniğ kəloʻan ixliri, jümlidin uning Hudasioʻa k̄iloʻan duasi wə aldin k̄ergüq̄ilərnıng Israilniğ Hudasi Pərwərdigarnıng namida uningoʻa eytkən gəpliri bolsa, mana ular «Israilniğ padixahlıriniğ hatiriliri» degən kitabta p̄t̄ülgəndur. **19** Uning duasi, Hudanıng uning tilaklırini kəndak j̄əbət k̄iloʻanlikı, uning əzini təwən k̄ilixidin ilgiri k̄iloʻan barlik gunahı wə wəpasizlikı, xundakla uning kəyərde «yukiri jaylar» salduroʻanlikı, Axərəh məbudliri h̄əm oyma məbudlarnı tikligənlikı bolsa,

mana hëmmisi «Aldin kergüqilarning hatiriliridë» pütülgëndur. **20** Manassäh ata-bowiliri arisida uhli; kixilär uni ez ordisioja dëpnä kildi; oqli Amon ordisioja padixah boldi. **21** Amon tahtkä qikkän qeojida yigirma ikki yaxta idi; u Yerusalemda ikki yil sältänät kildi. **22** U atisi Manassäh kilöjindäk Përwërdigarning näziridä räzil bolöjanni kildi. U atisi Manassäh yasatkan barlik oyma mäbudlaröja kürbanlik wä ularning kullukioja kirdi. **23** U ezini Përwërdigar aldida atisi Manassäh ezini tëwän tutkändäk tëwän tutmidi; bu Amonning bolsa gunah-këbihlikliri baröqanseri exip bard. **24** Keyin uning hizmätkarlıri uni kästläp ez ordisida öltürüwätti. **25** Lekin Yëhüda zemindikilär Amon padixahni kästgönlörlerning hëmmisini öltürdi; andin yurt hälkı uning ornida oqli Yosiyani padixah kildi.

34 Yosia padixah bolöjanda säkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil sältänät kildi. **2** U Përwërdigarning näziridä durus bolöjanni kilip, här ixta atisi Dawutning yollirida yürüp, nä ongoja nä solöja qätinäp kätmidi. **3** Uning sältänitining säkkizinci yili, u tehi güdäk qeojidila, atisi Dawutning Hudasi izläxkä baxlıdi; sältänitining on ikkinqi yilioja kölgönda Yëhüda bilan Yerusalemdiki «yukiri jaylar», axarah mäbudlıri, oyma butlar wä quyuma butlarni yökätip, zeminni pakizläxkä kirixti. **4** Hälk uning köz aldidila «Baallar»ning kürbangahlirini qëqip taxlıdi; u kürbangahlarning üstigä egiz kilip orunlaxturulojan «kün tüwrükli»larni kesip taxlıdi; u yönä Axarah mäbudlıri, oyma-quyuma butlarni qëqip, uning topisini bu mäbudlaröja kürbanlik sunoqanlarning këbriliriqë qeqiwätti. **5** [But] kahinlirining ustihanlirini kürbangahlirining üstidä köydürüwätti; xundäk kilip, u Yëhüda bilan Yerusalemmi pakizlıdi. **6** U Manassäh, äfrain, Ximeon hätta Naftalioja ularning härkaysi xähärliridä wä ätrapidiki harabilärdä xundäk kildi; **7** U kürbangahlarni qëqip, axarah mäbudlıri wä oyma butlarni kokum-tälkan kiliwätti, pütün Israildiki «kün tüwrükli»ning hëmmisini kesip taxlap, Yerusalemoja kaytti. **8** Uning sältänitining on säkkizinci yili Yëhüda zemini wä mükäddeshanini pakizlap bolöjandin keyin, Azaliyaning oqli Xafan, xähär baxlıki Maaseyah wä Yoahazning oqli täzkiriqi Yoahni Hudasi bolöjan Përwërdigarning öyini onglaxkä äwätti. **9** Xuning bilän ular bax kahin Hilkjaniing aldioja kelip, uningöja Përwërdigarning öyigä beojixlap äkälgän pulni tapxurdi. Bu pulni äslidä dërwaziwan Lawiyler Manassäh, äfrain wä Israilning käldisidin, xuningdäk Yëhüda wä Binyamin zemindikilär wä Yerusalemdikilärdin yioqkanidi. **10** Ular Përwërdigarning öyini ongxaydiojan ixlarni nazarät kilöjuqi ixqilaröja tapxurup bärdi. Bular hëm pulni Përwërdigarning öyini ongxax wä mustähkamläxkä ixligüqilärgä bärdi; **11** ular bolsa pulni Yëhüda padixahliri harabiläxtürgän öy-imarätlärgä lazimlik kesip-oyulojan taxlarni wä tüwrük-limlaröja yaojaq setiwaliqxkä yaojaqqilar bilän tamqilaröja tapxurup bärdi. **12** Bu adämlär sadäkätlik bilän ixlidi. Ularni baxkuridiojan, nazarätkä mä's'ul Lawiy Mërarining äwladliridin Jahät bilän Obadiya, Kohätning äwladliridin Zäkəriya bilän Mëxullam bar idi; bu Lawiyarning hëmmisi härhil sazlaröjimu mahir idi; **13** ular yönä

hëmmallar wä härhil ixlär üstidiki nazarätqilarni baxkuratti; Lawiyärdin pütüqilärmu, ämädarlarmu, dërwaziwänlärmu bar idi. **14** Ular Përwërdigar öyigä beojixlap äkälgän pullarni elip qikidiojan qaoqda, Hilkjia kahin Përwërdigarning Musaning wastisi bilän bërgän Tëwrat kanuni kitabini tepiwaldi. **15** Hilkjia katip Xafanoja: — Män Përwërdigarning öyidä Tëwrat-kanuni kitabini tepiwaldim, dedi. Xuni eytip, Hilkjia kitabni Xafanoja bärdi. **16** Xafan uni padixahning yenioja apardi wä uningöja: «Hizmätkarlıri tapxurulojan ixlarni bolsa, hëmmisini äda kiliwatidu. **17** Ular Përwërdigar öyigä [beojixlanöjan] pullarni tökup, uni nazarätqilär wä ixqilarning kölioja tapxurup bärdi» dëp mälumat bärdi. **18** Xafan katip yönä padixahkä: — Hilkjia kahin yönä manga bir oram kitab bärdi dëp uni padixah aldida okudi. **19** Wä xundäk boldiki, padixah Tëwrat kanunidiki sözlärni anglap, ez kiyimlirini yirtti. **20** Padixah Hilkjia bilän Xafanning oqli Ahikamoja, Mikhahning oqli Abdon bilän Xafan katipkä wä padixahning hizmätkari Asayaoja buyrup: — **21** Berip män üqün wä Israilda hëm Yëhudada kälurulojan hälk üqün bu tepilojan kitabning sözliri toqrisida Përwërdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabda barlik pütülgänlärgä ämäl këlmay, Përwërdigarning sözini tutmiojanlıki tüpöylidin, Përwërdigarning bizgä tüküldiojan öjözipi intayin dähxätlik boldi, dedi. **22** Xuning bilän Hilkjia wä padixah täyinling kixilär ahal pəyoəmbər Huldahning këxioja bard; Huldah Hasrahning näwrisi, Tokihatning oqli kiyim-keqäk begi Xallunning ayali idi; u özi Yerusalem xähirining ikkinqi mähällisidä olturatti. Ular uning bilän bu ixlär toqrukük sözläxti. **23** U ularöja mundäk dedi: — Israilning Hudasi Përwërdigar mundäk däydu: — «Silarni äwätkan kixigä mundäk dänglar: — **24** Përwërdigar mundäk däydu: — Mana Män Yëhudaning padixahı aldida oqulojan bu kitabtiki barlik länätläri ämälgä axurup, bu jayöja wä bu yärdä turojuqilaröja balayı'apät qüxürimän. **25** Qünki ular Meni taxlap, baxkä ilahlaröja huxbu yëqip, köllirining hëmmä ixliri bilän Mening aqqikimni këltürdi. Uning üqün Mening këhrim bu yärgä tüküldü, öqürilmäydu. **26** Lekin silärni Përwërdigardin yol soriojili äwätkän Yëhudaning padixahioja bolsa, mundäk dänglar: — Sän angliojan sözlär toqrisida Israilning Hudasi Përwërdigar mundäk däydu: — **27** Qünki könglüng yumxak bolup, Hudaning muxu jay wä uningda turojuqlarni äyibläp eytkän sözlirini angliojiningda, Uning aldida ezügnü tëwän këilding, xuningdäk ezügnü xundäk tëwän kilöjüngda, kiyimlirini yirtip, Mening aldimda yiojliojning üqün, Mänmu duayingni anglidim, däydu Përwërdigar. **28** Mana, seni ata-bowiliring bilän yiojilixkä, ez këbränggä aman-hatirjamlik iqida berixkä nesip kilimän; sening közliring Män bu jay üstigä qüxüridiojan barlik külpätläri kërmäydu». Ular yenip berip, bu hëwäni padixahkä yöküzdi. **29** Padixah adäm äwätip, Yëhüda bilän Yerusalemming hëmmä äksakallirini qakirtip kaldi. **30** Padixah Përwërdigarning öyigä qikti; barlik Yëhudadiki är kixilär wä Yerusalemda turuwatkanlarning hëmmisi, kahinlar bilän Lawiyler, xundäklä barlik hälk, öng kikiqidin tartip qongiojigä hëmmisi uning bilän billä qikti. Andin Përwërdigarning

eyida tepiloqan əhdə kitabining həmmə səzlrini ularoqə oqup bərdi. **31** Padixah əz ornida turup Pərwərdigarning aldidə: — Pərwərdigarə əgixip pütin kəlbim wə pütkül jenim bilən Uning əmrlirini, həküm-guwaħlikliri wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgən əhdigə əməl kilimən dəp əzini əhdigə baqlıdı. **32** Xuning bilən həlknig Həmmisim əhdə aldidə turup uningoqə əzini baqlıdı. U yənə Yerusalemda turuwatqanlarning həmmisini wə Binyamidiki həlknimu bu əhdə aldidə turoquzup uningoqə əzini baqlattı. Xuning bilən Yerusalemda turuwatqanlar Hudaning, yəni atabowilirining Hudasing əhdisi boyiqə ix kilidioqan boldi. **33** Yosiya Israilləroqə karaxlik yurtlardin barlik yirginqlik nərsiləni qikirip taxlap, Israilda turuwatqanlarning həmmisini Pərwərdigar Hudasing hizmitigə kiridioqan kildi. [Yosiyaning] barlik künlridə həlk ata-bowilirining Hudasi boləqan Pərwərdigarə əgixixtin həq yanmidi.

35 Yosiya Pərwərdigarni seqinip etüp ketix heyti ni Yerusalemda etküzməqə boldi; birinji ayniq on tətinqi küni ular etüp ketix heytiqə ataloqan kəziləni soydı. **2** Padixah kaħinlarning wəzipilirini bəlgilidi, ularni Pərwərdigarning eyidiki hizmətni kilixkə riqbətləndürdi. **3** U yənə pütkül Israil həlkgə əzlrini Pərwərdigarə atəp pak-mukəddəs boluxkə təlim bərgüqi Lawiyləroqə: — Silər mukəddəs əhdə sandukini Israil padixahı Dawutning oqlı Sulayman salduroqan eygə əkirip orunlaxturunglar; əmđi uni mürənglərdə kətürüp yürüx wəzipisi qəlmidi. Əmđi silər Hudayinglar Pərwərdigarning hizmitidə, xundakla Uning həlki Israilning hizmitidə bolunglar. **4** Xuning üçün jəmitinglar wə nəwət-guruppanglar boyiqə, Israilning padixahı Dawutning yəzoqini wə uning oqlı Sulaymanning yəzoqinioqə əsasən, əzünglarni obdan təyyarlanglar. **5** Silər əz atə jəmətliringlarning nəwət-guruppa tərtipi boyiqə kərinədxliringlardin ibarət xu əddiy həlk-pukralar jəmət-jəmətlirigə wəkil bolup, mukəddəsəgəltə turisilər; hər bir guruppida Lawiy jəmətidin birnəqqə adəm bolsun. **6** Silər etüp ketix heytiqə ataloqan kəziləni soyusilər, əzünglarni paklanglar, [Israildiki] kərinədxliringlar üçün, yəni ularning Pərwərdigar Musaning wastisi bilən tapilioqan səz-kalamioqə bəkinixi üçün, həmmə ixni təyyar kilinglar, dedi. **7** Yosiya xu yərdə hazır boləqan barlik həlk-pukralarning etüp ketix heytiqə atioqan kurbanliki bolsun dəp, jəmiy ottuz ming qəza wə oqlak, wə yənə üç ming bukə hədiyə kildi; bu mallarning həmmisi padixahning melidin qikiriləqanıdı. **8** Uning əməldarlimu əz ihtiyarliki bilən həlkkə wə kaħinlar bilən Lawiyləroqə kurbanlik meli «kətürmə hədiyə» kildi; Pərwərdigarning əyini baxquroquqlardin Hilkıya, Zəkəriya wə Yəhıyəlmı ikki ming altə yüz qəza-əqkə bilən üç yüz bukinı kaħinləroqə etüp ketix heytiqə atəp kurbanlik kilix üçün hədiyə kilip tapxurdi. **9** Lawiylarning yolbaxqiliri boləqan Konaniya wə uning kərinədxliridin Xemaya bilən Nətanal, xundakla Həxabiya, Jəiyəl wə Yozabadmı bəx ming qəza bilən bəx yüz bukinı Lawiylarning heytkə atəp kurbanlik kilixioqə «kətürmə hədiyə» kildi. **10** Xundak kilip, etilidioqan wəzipilər orunlaxturup bolunəqandin keyin, padixahning tapilioqini boyiqə, kaħinlar əz ornida

turdi, Lawiylarmu əzlrining nəwət-guruppa tərtipi boyiqə turuxti. **11** Lawiylər etüp ketix heytiqə ataloqan kəziləni boquzlıdı; kaħinlar ularning kolidin kənni elip qurbangahkə səpti wə xuning bilən bir wəqıttə Lawiylər kurbanlik malning terisini soydı. **12** Kəydürmə kurbanliqkə sunulidioqan mallarni bolsa, ular həlk-pukraləroqə wəkil boləqan jəmətlər boyiqə həlkkə bəliup bərip, ularni Musaning kitabida yəzilioqinioqə wəwəpik, Pərwərdigarəroqə sunuxkə təyyarlıdı. Sunulidioqan buklərnimu xundak kildi. **13** Andin bəlgilimə boyiqə ular etüp ketix heytiqə ataloqan qəza-əqkiləni otkə kaqlap kawəp kildi; baxkə kurbanliqlardin kəloqan, yəni Hudaioqə ataloqan kisimlarni kəzanda, dangkəndə yəni dasta pixurup tezdin həlk-pukraləroqə ılxəttürüp bərdi; **14** xuningdin keyin əzlrigə wə kaħinləroqə kurbanliqlardin təyyarlıdı, qünki kaħinlar, yəni Hərunning əwladlırı kəq kirgüqə kəydürmə kurbanlik kilix wə maylarni kəydürüx bilən aldirax bolup kətkənidi; xunga Lawiylər əzlrigə wə kaħinlar boləqan Hərunning əwladlırioqını kurbanliqlardin [gəx] təyyarlap qoyuxti. **15** Nawə-nəoqmıqılar, yəni Asafning əwladlırı Dawut, Asaf, Həman wə [Dawut] padixahning əldin kərgüqisi Yəduutning tapxuruki boyiqə əz orunlıridə turuxti; dərəwəziwənlər hərəkəyisi əz dərəwəzisi aldidə turdi; ularning ix ornidin əjrixining həjiti bolmidi, qünki ularning kərinədxliri boləqan Lawiylər kurbanliqlardin təyyarlap qoyattı. **16** Xundak kilip, xu bir kün iqidə Yosiya padixahning tapxuruki boyiqə, etüp ketix heyti etküzülip, Pərwərdigarning qurbangahioqə kəydürmə kurbanliqlər sunuluxi bilən Pərwərdigarəroqə beoqıxlap etküzülgən ibadət toluq orunlandı. **17** Xu qəoqda hazır boləqan Israillər etüp ketix heyti etküzüp boləqandin keyin, yəttə künlə petir nan heyti ni etküzdı. **18** Samuil pəyoqəmbərninq zamanidin buyan Israilda etüp ketix heyti mundak etküzülip bəkmioqanıdı; Israil padixahlırining həqkəyisimə Yosiya, kaħinlar, Lawiylər wə xu yərdə hazır boləqan Yəhudalar bilən Israillər wə Yerusalemda turuwatqanlar etküzgəndə mundak etüp ketix heyti etküzüp bəkmioqanıdı. **19** Bu qətimki etüp ketix heyti Yosiyaning səltənətininq on səkkizinqi yili etküzüldi. **20** Yosiya [mukəddəs] əyning həmmə ixini muxundak tərtipkə selip boləqandin keyin, Misir padixahı Nəko Əfrat dərəyasining boyidiki Kərkemix xəhıridə uruxkə qıkti, Yosiya uning əldini toskili qıkti. **21** Nəko Yosiyaning əldioqə əqliləni əwətip uningə: «I Yəhuda padixahı, əzlrining uning bilən nemə karlırı bar? Bügün mən sili bilən uruxkili əməs, bəlki mening bilən urux kiliwətkən jəmət bilən uruxkili qıkkənmən; Nəko kelip, Huda mənə tez həjüm kil, dedi; Hudaning silini həlak kiliwətməsliki üçün, Uning ixioqə kaxila kilmisilə, qünki U mening bilən billidur» dedi. **22** Ləkin Yosiya uning bilən kərxilixixtin yanmidi, əksiqə əzini niqəblap uningə jəng kıləqli qıkti; u Hudaning Nəkoninq wastisi bilən eytkən gepigə kulək salmay, Məgiddo tüzlənglikigə kelip Nəko bilən tutuxti. **23** Oqyaqılar Yosiya padixahkə oq etip uningə [təgküzdı]; padixah hizmətkərlirioqə: — Mən eoqır yarilandim, mən elip kətinglar, dedi. **24** Uning hizmətkərliri uni jəng hərəwisidin yələp qüzürüp, uning ikkinqi jəng hərəwisioqə yatquzup Yerusalemoqə elip mengiwidi, u xu yərdə

eldi. U ata-bowilirining kəbristanliqioğa dəpnə kılindi; barlıq Yəhuda wə Yerusalemdikilər Yosiyaoğa təziyə tutuxti. **25** Yərimiya [pəyojəmbər] Yosiyə üqün mərsiyə oqudı; nəoqmə-nawaqi ər-ayallarning həmmisi taki bügüngiqə Yosiyani təriplər mərsiyə oqup kəlməktə; u ix Israilda bəlgilimigə aylandı. Mana bular «mərsiyələr» degən kitabka pütülgəndür. **26** Yosiyaning kəlojan ixliri, uning Pərwərdigarning Təwrat kitabida yeziləjanlırioğa əgəxkən yaxxi əməlliri, **27** kıləjanlıri baxtin-ahiriyoqiğa həmmisi «Yəhuda wə Israil padixahlırining Tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndür.

36 [Yəhuda] zeminidiki həlk Yosiyaning oqlı Yəhoəhəzni tallap, Yerusalemda atisining ornioğa padixah kılıp tiklidi. **2** Yəhoəhəz təhtkə qıqқан qeoqiğa yigirmə üq yaxta idi; u Yerusalemda üq ay səltənət kildi. **3** Misir padixahı uni Yerusalemda padixahlıqtin bikar kildi wə Yəhuda zeminiyoğa bir yüz talant kümüx, bir talant altun jərimanə koydi. **4** Andin Misir padixahı Yəhoəhəzning ornioğa uning inisi Eliakimni Yəhuda bilən Yerusalemlə üstigə padixah kılıp, uning ismini Yəhoakimyoğa əzgərtti; andin Nəko inisi Yəhoəhəzni Misiroğa elip kətti. **5** Yəhoakim təhtkə qıqқан qeoqiğa yigirmə bəx yaxta bolup, u Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; u Pərwərdigar Hudasing nəziridə rəzil boləjanı kildi. **6** Babil padixahı Nebokədnəsar uningyoğa hujum kıləjili qikip, uni mis zənjir bilən baolap Babiloğa elip kətti. **7** Nebokədnəsar yənə Pərwərdigar əyidiki bir kışim əswab-buyumlarni Babiloğa apirip, əzining Babilidiki buthanisioğa koydi. **8** Yəhoakimning kəlojan ixliri, uning yirginqlik ixliri, uningdiki əyiblər bolsa mana, «Israil wə Yəhuda padixahlırining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndür. Uning oqlı Yəhoakin uning ornioğa padixah boldi. **9** Yəhoakin təhtkə qıqқан qeoqiğa on səkkiz yaxta bolup, u Yerusalemda üq ay on kün səltənət kildi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanı kildi. **10** Yengi yil etkəndə, Nebokədnəsar adəm əwətip Yəhoakinni Pərwərdigar əyidiki esil buyumlar bilən birliktə Babiloğa əkəldürüp, Yəhoakinning taqisi Zədəkiyani Yəhuda wə Yerusalemlə üstigə padixah kılıp tiklidi. **11** Zədəkiya təhtkə qıqқан qeoqiğa yigirmə bir yaxta bolup, Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; **12** u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanı kildi; Yərimiya pəyojəmbər uningyoğa Pərwərdigarning səzlini yətküzgən bolsimu, u Yərimiyaning aldida əzini təwən kilmidi; **13** u əzini Hudaning namida [bekinix] kəsimini iqküzgən Nebokədnəsardin yüz əridi; boynini kattik kılıp, Israilning Hudasi Pərwərdigaroğa towa kılıp yenixkə kənglini jahil kildi. **14** Uning üstigə, kahinlarning barlıq baxlıri bilən həlkning həmmisi yat əlliklərninng həmmə yirginqlik ixlirini dorap, asiyiklırini axurdi; ular Pərwərdigar Yerusalemda Əzigə atap mukəddəs kıləjan əyni buləjwətti. **15** Ularning ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigar Əz həlkigə wə turaləjusioğa iqini əqrıtkaqka, tang səhərdə ornidin turup əqlilirini əwətip ularni izqil əgəhləndurup turdi. **16** Birak ular Hudaning əqlilirini mazaq kılıp, sez-kalamlırini mənsitməytti, pəyojəmbərlirini zanglik kılatti; ahir berip Pərwərdigarning kəhri ərləp, qutkuzəjili bolmaydıoğan dərijidə həlkining üstigə qüxti. **17** Pərwərdigar xuning

bilən kaldiyələrninng padixahını ularoğa hujumyoğa seliwidi, padixah ularning mukəddəs əyidə yaxlırini kılıqlidi; kiz-yigitlər, kərilər, bexi akəroqanlaroğa həq iq əqrıtıp olturmay, həmmini əltürtwətti; [Huda] bularning həmmisini [Kaldiyə] padixahıninng kəloğa tapxurdi. **18** Kaldiyə padixahı Hudaning əyidiki qong-kıq deməy, barlıq qaqa-buyumlarni, xundakla Pərwərdigar əyidiki həznilarni, xuningdək padixahıninng wə əməldərlirininng həznilirini koymay, Babiloğa elip kətti. **19** Kaldiyələr Hudaning əyini kəydürtwətti, Yerusalemlinng səpilini qəkiwətti, xəhərdiki həmmə orda-kəroqanlaroğa ot koyp kəydürüp, Yerusalemdiki barlık kışmətlık qaqa-buyumlarni qəqip kukum-talkan kildi. **20** Kılıqtin aman kəlojanlarning həmmisini [Kaldiyə padixahı] Babiloğa tutkun kılıp əkətti; ular taki Pars padixahlıqıninng səltənitiyoğa Babil padixahı wə əwladlırininng kullukıda bolup turdi. **21** Bularning həmmisi Pərwərdigarning Yərimiyaning wastisi bilən [aldin] ətkan [agah] səzi ixkə axuruluq üqün boldi. Xuning bilən zemin əzigə tegixlik xabat künlirigə muyəssər boldi; qünki zemin yətmix yil toxkuqə harabiliktə turup «xabat tutup» dəm elip rahətləndi.

Əzra

1 Pars padixahı Qorəxning birinchi yili, Pərvərdigarning Yərəmiyaning aqzi arkilik eytkan səzi əməlgə axuruluq, Pərvərdigarning Pars padixahı Qorəxning rohiñi kozojixi bilən pütün padixahlıki təwəsida u mundaq bir jakarnamə qikardi, xundakla uni yazma kilip püküp: — **2** «Pars padixahı Qorəx mundaq daydu: — Asmanlarning Hudasi Pərvərdigar yər yuzidiki barlik padixahlıqlarning igidarqılıkini manga bərdi; u xundakla meni Yəhuda zeminiəja jaylaxkan Yerusalemda Əzigə bir əy selixka buyrudi. **3** Xuning üqün aranglarda Hudaning halkı boləjanlardan həkaysinglarəja bolsa, uning Hudasi [Pərvərdigar] uning bilən billə boləjay, u Yəhuda zeminiədi Yerusaleməja qıksun, Israilling Hudasi Pərvərdigarning eyini salsun! U bolsa Hudadur, makani Yerusalemidur! **4** [Sürgünlükta] kəlojan halk kəyərəldə makanlaxkan bolsa, [u Yerusaleməja qıksun]; xu yərdiki adəmlər ularəja altun, kümüx, mal-mülük, qarpaylarni təminləp yardəm bərsun wə xuningdək Yerusalemda jaylaxkan Hudaning xu əyi üqün halis hədiyələni təkdin kilsun» — dedi. **5** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki kəbilə baxlıkliri, kaşinlar, Lawiyalar, xundakla Huda tərpidin rohi kozojitoləjan barlik halk orunliridin kopup Yerusalemdiki Pərvərdigarning eyini [yengiwaxtin] selixka berixka təyarləndi. **6** Ətraptiki kixilərnin həmmisi kümüx qaqa-kuqa, altun, mal-mülük, qarpaylar wə kimmət bahalıq buyumlar bilən ularni kollap kuwwətədi, buningdin baxka sunulidəjan hərhil ihtiyariy hədiyə-kurbanlık süpitidə hərhil sowəjatlarni təkdin kildi. **7** Padixah Qorəx Pərvərdigarning eyidiki qaqa-kuqilirinimu, yəni ilgiri Nebokadnəsar Yerusalemdin əkilip ez ilahining buthanisəja koyup koyəjan qaqa-kuqilərnimu elip qikti. **8** Pars padixahı Qorəx həzinə begi Mitrədatni buyrup bu qaqa-kuqilərnimi aldurup qikti; Mitrədat xularni Yəhudaning əmiri Xəbzazarəja sani boyiqə sanap tapxurup bərdi. **9** Qaqa-kuqilərnin sani mundaq: — altun das ottuz, kümüx das ming, piqəq yigirmə tokkuz, **10** altun piyalə ottuz, bir-birigə ohxax boləjan kümüx piyalə tət yüz on; baxka qaqa-kuqilar bir ming. **11** Barlik altun-kümüx qaqa-kuqa, bəx ming tət yüz. Sürgün kılinojan halk Babildin Yerusaleməja elip kelingən qəoqda, Xəbzazar bu qaqa-kuqilərnin həmmisini elip kəlgənidi.

2 Təwəndikilər Nebokadnəsar tərpidin Babiləja sürgün kılinojan [Yəhudiyə] əlksidikilərdin, ularning əwladliri kaytip kelip, Yerusalem wə Yəhudiyəgə qikip, hərbi əz xəhirlirigə kətkənlər: — **2** — ular Zərubəbəl, Yəxua, Nəhəmiya, Seraya, Rəilaya, Mordikay, Bilxan, Mispər, Bigway, Rəhəm wə Baanaşlar bilən billə kaytip kəldi. Əmđi İsrail həkəning iqidiki ərkəklərnin sani təwəndikiqə: — **3** Paroxning əwladliri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **4** Xəfatiyaning əwladliri üq yüz yətmix ikki kixi; **5** Arahning əwladliri yəttə yüz yətmix bəx kixi; **6** Paħat-Moabning əwladliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladliri ikki ming səkkiz yüz on ikki kixi; **7** Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **8** Zattuning əwladliri tokkuz yüz kirik bəx kixi; **9**

Zakkayning əwladliri yəttə yüz atmix kixi; **10** Banining əwladliri altə yüz kirik ikki kixi; **11** Bibayning əwladliri altə yüz yigirmə üq kixi; **12** Azgadning əwladliri bir ming ikki yüz yigirmə ikki kixi; **13** Adonikamning əwladliri altə yüz atmix altə kixi; **14** Bigwayning əwladliri ikki ming əllik altə kixi; **15** Adinning əwladliri tət yüz əllik tət kixi; **16** Həzəqiyəning jəmətidin boləjan Aterning əwladliri tokşan səkkiz kixi; **17** Bizayning əwladliri üq yüz yigirmə üq kixi; **18** Yorahning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **19** Həxumning əwladliri ikki yüz yigirmə üq kixi; **20** Gibbarning əwladliri tokşan bəx kixi; **21** Bəyt-Ləhəmlilər bir yüz yigirmə üq kixi; **22** Nitofalıklar əllik altə kixi; **23** Anatotluqlar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **24** Azməwətliklər kirik ikki kixi; **25** Kiriat-Akrimliklər, Kəfirahlıqlar wə Bəərotluqlar bolup jəmiy yəttə yüz kirik üq kixi; **26** Ramaşlıqlar bilən Gebalıqlar jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **27** Mikmaxlıqlar bir yüz yigirmə ikki kixi; **28** Bəyt-Əlliklər bilən ayılıqlar jəmiy ikki yüz yigirmə üq kixi; **29** Nebolıklar əllik ikki kixi; **30** Magbixning əwladliri bir yüz əllik altə kixi; **31** İkinqi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **32** Hərimning əwladliri üq yüz yigirmə kixi; **33** Lod, Hədid wə Ononing əwladliri jəmiy yəttə yüz yigirmə bəx kixi; **34** Yeriholuqlar üq yüz kirik bəx kixi; **35** Sinaahning əwladliri üq ming altə yüz ottuz kixi. **36** Kaşinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayəning əwladliri tokkuz yüz yətmix üq kixi; **37** İmmərnin əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **38** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kirik yəttə kixi; **39** Hərimning əwladliri bir ming on yəttə kixi. **40** Lawiyələrnin sani təwəndikiqə: — Hodawiyəning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kədmiyəlnin əwladliri yətmix tət kixi; **41** Ojəzəlkəxlərdin: — Aşafning əwladliri bir yüz yigirmə səkkiz kixi. **42** Dərwəziyənlərnin nəslidin: — Xallurning əwladliri, Aternin əwladliri, Talmonning əwladliri, Akkubning əwladliri, Hatitaning əwladliri bilən Xobayning əwladliri jəmiy bir yüz ottuz tokkuz kixi. **43** İbadəthana hizmətkarlıri təwəndikiqə: — Zihəning əwladliri, Həşufəning əwladliri, Təbaotning əwladliri, **44** Kiroşning əwladliri, Siyahəning əwladliri, Padonning əwladliri, **45** Libanəhning əwladliri, Həgabəhning əwladliri, Akkubning əwladliri, Hənaning əwladliri, **47** Giddəlnin əwladliri, Gəhərnin əwladliri, Reayəhning əwladliri, **48** Rəzinning əwladliri, Nikodəning əwladliri, Gazzəning əwladliri, **49** Uzzəning əwladliri, Pəsiyaning əwladliri, Bisayning əwladliri, **50** Asnaşning əwladliri, Məunimning əwladliri, Nəfussimning əwladliri, **51** Bəkbukning əwladliri, Həkufəning əwladliri, Hərhurning əwladliri, **52** Bazlutning əwladliri, Məhədaning əwladliri, Hərxəning əwladliri, **53** Bərkosning əwladliri, Siserəning əwladliri, Təməhning əwladliri, **54** Nəziyaning əwladliri bilən Hatifəning əwladliri. **55** Sulayməning hizmətkarlırinin əwladlırinin sani təwəndikiqə: — Sotayning əwladliri, Sofərtəning əwladliri, Pirudəning əwladliri, **56** Yaalaşning əwladliri, Dəkonning əwladliri, Giddəlnin əwladliri, **57** Xəfətiyaning əwladliri, Həttilning əwladliri, Pəqərt-Həzzibəimning əwladliri bilən əmining əwladliri. **58** İbadəthana hizmətkarlıri wə Sulayməning hizmətkari boləjanlarning əwladliri jəmiy

üç yüz toqsan ikki kixi. **59** Təwəndiki kixilər Təl-Melah, Təl-Harxa, Kerub, Addan wə İmmərdin kəlgənin bolsimu, lekin ular əzlrininə ata jəmətining yaki nəsəbning İsrail adimi ikənlikini ispatlap bəməldi. **60** Bular Delayaning əwladliri, Tobiyaning əwladliri wə Nikodaning əwladliri bolup, jəmiy altə yüz əllik ikki kixi; **61** kaħinlarning əwladliri iqdə Habayaning əwladliri, Kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileadlik Barzillayning bir kizini aləqaqə ularning eti bilən ataləjanidi. **62** Bular jəmətining nəsəbnəmisini izdəp tapalmidi; xunga ular «napak» həsəblinip kaħinlikdən kaldurildi. **63** Waliy ularə: — Urim wə tummimni kətürgüqi kaħin arimizdə hizməttə boluqə «əng mukəddəs yiməklərgə eqoz təgküzməysilər, dedi. **64** Pütün jamaət jəmiy kirik ikki ming üç yüz atmix kixi; **65** buningdin baxqə ularning yənə yəttə ming üç yüz ottuz yəttə küldədik bar idi; yənə ikki yüz ər-ayal qəzəlqisi bar idi. **66** Ularning yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz kirik bəx qəqiri, **67** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **68** Jəmət kattiwaxliridin bəziliri Yerusalemoqə wə Pərwərdigarning əyigə kəlgən qəoqda, Hudaning xu əyi əsli ornioqə yengiwaxtin selinixi üçün qin kənglidin sowlətlarini təkdım kildi. **69** Ular əzlrining kurbioqə qarap kurulux həzinasigə atmix bir ming darik altun, bəx ming mina kümüx wə yüz qur kaħin toni təkdım kildi. **70** Xuningdin keyin kaħinlar, Lawiyalar wə bir kism həlk qoxulup, qəzəlkəxlər, dərəwaziwənlər, ibadəthana hizmətkarlıri ez xəhərlirigə imkanlaxti; qəloqan İsrail həlkəning həmmisi ez xəhərlirigə imkanlaxti.

3 İsrail həlki hərəkəyisə ez xəhərliridə imkanlaxkanidi; yəttinqi ayoqə kəlgəndə, həlk bir adəmdək bolup Yerusalemoqə yioqildi. **2** Yozadakning oqlı Yəxua bilən uning kaħin qerindaxliri, Xəaltəning oqlı Zərubbəbəl wə uning qerindaxlirining həmmisi orunliridin qorup, Hudaning adimi Musa pütəkən qanun kitabida pütülginidək Pərwərdigarə qəydürmə kurbənlilik sunux üçün İsrailning Hudasing kurbəngəhini selixqə kirixti. **3** Gərqə ular xu yərlik həlkərdin qorqsimu, lekin kurbəngəhni əslidiki uli üstigə selip, uningdə Pərwərdigarə atəp ətəgnəlik wə kəqlik qəydürmə kurbənlilik ətküzüxkə kirixti. **4** Ular yənə [mukəddəs qanunda] pütülgini boyiqə «kəpilər həytini» ətküzüp, hər küni bəlgiləngən tələpkə muwəpik san boyiqə künlük qəydürmə kurbənlilikni sunuxatti. **5** Xuningdin keyin ular yənə hər künlük qəydürmə kurbənliliklər, yengi ay kurbənlilik wə Pərwərdigarning bərlilik mukəddəs dəp bəkitilgən həytliri üçün təkdım qilindioqan qəydürmə kurbənliliklari, xuningdək hər bir kixining kənglidin Pərwərdigarə atəp sunidioqan ihtiyariy kurbənliliklirini sunup turatti. **6** Xundək qilip ular yəttinqi ayniqə birinqi künidin bəxlap, qəydürmə kurbənliliklari Pərwərdigarə atəp sunuxqə bəxliidi; lekin Pərwərdigarning əyining uli tehi selinmidi. **7** Ular təxqilar bilən yəoqəqilarə pul təpxurdi wə xundəklə Pars padixahı Qorəxning ijaziti bilən Zidonluqlar bilən Turluqlarə kedir yəoqiqini Liwandin [Ottura] dengiz arkiqlik Yoppaqə əkəldürüx üçün ularə yimək-ıqmək wə zəytun meyini təminliidi. **8** Jamaət Yerusalemdiki Hudaning əyigə kəlgəndin keyin ikkinqi yili ikkinqi

ayda Xəaltəning oqlı Zərubbəbəl, Yozadakning oqlı Yəxua wə ularning kaħin wə Lawiy qerindaxlirining qəldisi, xuningdək sürgünlikdən qaytip Yerusalemoqə kəlgənləning həmmisi kuruluxta ix bəxliidi; ular yənə yigirmə yəxtin axqan Lawiyarlari Pərwərdigarning əyini selix kuruluxioqə nazarətiqlikkə qoydi. **9** Yəxua wə uning oqulliri həm qerindaxliri, Kadmiyə bilən uning oqulliri, yəni Yəhudaning əwladliri Hudaning əyidə ixləyioqan ixqilari nazarət qilixqə bir niyəttə atlandı; Hənədadning oqulliri, ularning oqullirimu wə qerindax Lawiyalar ularə yardəmləxti. **10** Tamqilar Pərwərdigarning əyigə ul salidioqan qəoqda kaħinlar has kiyimlirini kiyip, kanaylirini qəlip, Həsafning əwladliri boləqan Lawiyalar jəngjəng qəlip, həmmisi qatar-qatar səp bolup turoquldu; ular Dawut bəlgiləng kərsətmilər boyiqə Pərwərdigarə Həmdusana oquxti. **11** Ular Pərwərdigarə atəp əzara: — «Pərwərdigar mehribəndur, uning İsrailəqə boləqan mehİR-muhəbbiti mənggüliktur» dəp həmdusana wə rəhmət-təxəkkür eytixti. Bu qəoqda Pərwərdigarning əyining uli selinip boləqəqə, halayik Pərwərdigarni mədhijiyəp towlap təntənə qilixti. **12** Ləkin kaħinlardin, Lawiyarlardin wə jəmət bəxlikliridin nuroqunliri, yəni əslidə ilqiriki əyni kərgən nuroqun kəri adəmlər kəz əldidə selinoqan bu əyning ulioqə qarap, ün selip yioqlar ketixti; nuroqun bəxqə kixilər huxal bolup təntənə qilip towlaxti; **13** wə həlk həttə kimləarning təntənə qilixiwatqanliqi bilən kimləning yioqlawatqanliqini ayriwalalmay qəldi; qünki jamaət təntənə qilip kattik towlixatti; wə bu əwaz yirəq-yirəqlarə anglinatti.

4 Yəhuda wə Binyamindiki rəkbəblər sürgünlikdən qaytip kəlgənlər İsrailning Hudasi Pərwərdigarə atəp əyni yengiwaxtin salmaqıqan, dəgən gəpni anglap, **2** Zərubbəbəl wə jəmət bəxlikliri bilən kəruixup: — Biz silər bilən billə salayli; qünki bizmu silərgə əlxəxlə siləning Hudayinglari izləp, bizni bu yərgə əkəlgən Asuriyə padixahı Esar-Həddonning künliridin tartip uningə qurbənlilik sunux bilən keliwatimiz, deyixti. **3** Ləkin Zərubbəbəl, Yəxua bilən İsrailning bəxqə jəmət bəxlikliri ularə: — Hudayimioqə əy selixta siləning biz bilən həqkəndək ələqənglar yok; bəlkı Pars padixahı Qorəx bizgə buyruoqəndək, pəqət biz əzimizlə İsrailning Hudasi boləqan Pərwərdigarə əy salimiz, deyixti. **4** Xuningdin keyin xu yərdiki əhələ Yəhudalarning kolini əjiz qilip, ularning kurulux qilixioqə xaxila tuəqdurup turdi. **5** Ular yənə Pars padixahı Qorəxning bərlilik künliridin taki Pars padixahı Darius təhtkə olturoqan wəktiqə, daim məslihətiqləri setiwəlip, Yəhudalar bilən kərixip, kurulux nixəni buzuxqə urunup turdi. **6** Əhəxwərox təhtkə qikqən dəsləpki wəktidə ular uningə Yəhudiyə wə Yerusalemə əhalisi üstidin bir ərznamə yazdi. **7** Xuningdək Artəhxaxta künliridə Bixlam, Mitridat, Tabəbəl wə ularning qəloqan xeriklirimu Pars padixahı Artəhxaxtaəqə arəmiy tilidə bir ərz hetini yazdi; hət arəmiy tilidin tərimə qilindi. **8** Waliy Rəhum bilən diwan begi Ximxay padixahı Artəhxaxtaəqə Yerusalemə üstidin təwəndikidək ərznamə yazdi: — **9** «Məzkur məktupni yəzoqanlardin, waliy Rəhum, katip begi Ximxay wə ularning bəxqə həmrəhliri boləqan sorəqqlar, mupəttixlər, mənsəpdarlar, katiplar,

arkiwiliklar, Babilliklar, Xuxanliklar, yani Elamiylar **10** wa uluq janabiy Osnappar Samariya xehiriga wa [Efrat] deryaning muxu terepidiki baxka yarlarga orunlaxturoqan ahalimu bar **11** (mana bu ularning padixahka yazoqan hetining koqurilmisi) — ezlirining deryaning muxu terepidiki hizmatkarlaridin padixah aliliri Artahxaxtaqa salam! **12** Padixah aliyliriga malum bolsunki, ezliri tereptin biz terepkə kelgan Yehudiylar Yerusalemoqa kelixti; ular axu asiy wa sesik xeharni quruwatidu, ulini yasap püttürdi, sepilni yasap qikti wa sepilning ullirini bir-biriga ulap yasawatidu. **13** Əmdi uluq padixah aliyliriga xu malum boloyayki, mubada bu xehar onglansa, sepil pütüküzilsə, ular baj tapxurmaydioqan, olpan telimaydioqan wa parak tapxurmaydioqan boluwalidu, bundak ketiwərsə padixahlarning hazinisiga səsiz ziyən bolidu. **14** Biz ordning tuzini yep turup, padixahimizning bundak bihermət kəlinixioqa qarap turuximizioqa ket'iy toqra kəlməydu, xu sawəbtin padixahimizioqa malum kilixka jür'ət kilduk. **15** Xuning üqün [aliylirining] ata-bowilirining tarihnamisini sürüxtə kilixlirini təxəbbus kilimiz; sili tarihnamidin bu xeharning əhwalini bilip, uning padixahlarojimu, hərəkəsi əlkiərgimu ziyən yətküzüp kəlgən asiy bir xehər ikənlikini, kədimdin tartip bu xehərdikilər aqdurmiqilik tereqanlikini bilgayla; dəl xu sawəbtin bu xehər wəyran kilinojanidi. **16** Xunga biz aliylirioqa xuni ukturmakqimizki, əgər bu xehər qurulsə, sepilliri pütüküzilsə, undaqtə silining deryaning muxu terepidiki yərlərgə heqkəndək igidarqilikliri bolmay kalidu». **17** Padixah mundak jawab yollidi: — «Waliy Rəhüm, diwan begi Ximxayoqa wa Samariya həm Deryaning xu terepidiki baxka yərlərdə tuzulxuk həmrəhlinglaroqa salam! **18** Siləning bizgə yazoqan ərz hetinglar mening aldimda enik kilip oqup berildi. **19** Təxürüp kərixni buyruwidim, bu xeharning dərwəxə kədimdin tartip padixahlaroqa qarxi qikiq isyan kozoqioqan, xehərdə daim asiylik-kozoqilang ketürixtək ixlarning bolup kəlgənlik malum boldi. **20** Ilgiriki waqitlarda kudrətlik padixahlar Yerusalemoqa həkümranlik kilip, Deryaning xu terepidiki pütün yərləni idarə kilip kəlgən, ular xularoqa bekinip baj, olpan wə parikini tapxurup kəlgənlik. **21** Əmdi silər buyruk qüxürüp u həkni ixtin tohtitnglar, məndin baxka yarlik qüxürülmigüqə, bu xeharni yengiwaxtin kurup qikixka bolmaydioqanliki ukturunglar. **22** Bu ixtin ada kilmay kəlixitin pəhəs bolunglar; padixahlaroqa ziyən kəltüridioqan apət nemixka küqiyweridikən?»). **23** Padixah Artahxaxtaning yarliqning koqürilmisi Rəhüməqa, diwan begi Ximxay həm ularning həmrəhlingioqa oqup berilixi bilənlə, ular alman-talman Yerusalemdiki Yəhudalarning qexioqa qikiq, hərbiy küq ixtlip, ularni ixtin tohtitixka məjbur kilidi. **24** Xuning bilən Yerusalemdiki Hudaning eyidiki ixtlar tohtidi; ix taki Pars padixahi Darius tohtkə qikiq ikkinqi yilioqə tohtaotlik kalidi.

5 Bu qaqda pəyoqəmbərlər, yani Həgay pəyoqəmbər bilən Iddoning oqli Zəkariya pəyoqəmbər Yəhudiya wə Yerusalemdiki Yəhudiylarəqa bexarət berixkə baxlidi; ular Israilning Hudasing namida ularəqa bexarət berixti. **2** Xuning bilən Xealtiyənləng oqli Zərubbabəl

wə Yozadakning oqli Yəxua koqup Yerusalemdiki Hudaning əyni yengiwaxtin selixkə baxlidi; Hudaning pəyoqəmbərliri ular bilən billa bolup ularəqa yərdəm bərdi. **3** Xu qaqda Deryaning qərb terepining bax waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrəhlingliri ularning yenioqa kelip: «Kim silərgə bu əyni yengiwaxtin selixkə, bu quruluşni pütürüxkə buyruk bərdi?» dəp soridi. **4** Ular yənə: «Bu quruluşkə mas'ul boləyoqlarning ismi nemə?» dəp soridi. **5** Ləkin Hudaning nəziri Yəhuda əksəkillirining üstədə idi, xunga bax waliy qatarliqlar padixah Dariuskə malum kiləyoqə, xundaklə uningdin bu həkətə birər jawab yarlik kəlgüqə ularning quruluş ixtini tosmidi. **6** Deryaning qərb terepining waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrəhlingliri, yani Deryaning qərb terepidiki afarsəkilliklar padixah Dariuskə hət əwətti; hətning koqürilmisi mana təwəndikidək: **7** Ular padixahkə əwətkən məlumattə mundak deyilgən: «Darius aliylirioqa qongkur aman-esənlik boləyay! **8** Padixahimizioqa xu ix yetip məlum bolsunki, biz Yəhudiyaqə, uluq Hudaning eyigə berip kərdükki, xu əy yoqan taxlar bilən yasiliwatidu, tamliroqa limlar ötküzülüp selinməktə; bu quruluş tez sorəttə ongulxuk elip berilwetiqrə. **9** Andin biz u yərdiki əksəkillardın: — Kim silərgə bu əyni selixkə, bu quruluşni pütürüxkə buyruk bərdi? — dəp soridük. **10** Wə aliylirioqa malum bolsun üqün ularning isimlirini soridük, xuningdək ularning baxliklirining isimlirini pütüp hatiriləmkə idük. **11** Ular bizgə: «Biz asman-zeminning Hudasing kulliri, biz həzir buningdin uzun yillar ilgiri selinoqan əyni yengiwaxtin seliwatimiz. Muxu əyni əslidə Israilning uluq bir padixahi saldurojanidi. **12** Ləkin ata-bowilirimiz asmandiki Hudaning oqəzipini kəltürüp koqəyoqə, Huda ularni Kaldiyəlik Babil padixahi Nebokədnəsarning kolioqa tapxuroqan; u bu əyni qakturuwetip, həkni Babiləqa tutkun kilip əkətkən. **13** Ləkin Babil padixahi Korəxning birinqi yili padixah Korəx Hudaning bu əyni yengiwaxtin selixkə yarlik qüxürgən. **14** Wə Nebokədnəsar Yerusalemdiki bu ibadəthanidin elip Babil buthanisioqa apirip koqəyoqan Hudaning eyidiki altunkümux kaqa-kuqilarnimu padixah Korəx ularni Babil buthanisidin əpqiqturup, Xəxbazar isimlik bir kixigə tapxuroqan; u uni bax waliy kilip təyinligənidi **15** həm uningə: — Bu kaqa-kuqilarni elip ularni Yerusalemdiki ibadəthanioqa apirip koqəyoqin; Hudaning eyi əsli jayioqa yengiwaxtin selinsun, dəp buyruqan. **16** Andin xu Xəxbazar dəgən kixi kelip, Yerusalemdiki Hudaning eyigə ul saləqan; ənə xu waqitnin baxlap həziroqə yasiliwatidu, tehi pütmidə» dəp jawab bərdi. **17** Əmdi aliylirioqa layik kərixnsə, padixahimizning xu yərdə, yani Babilidiki hazinini ahturup bekiqini, u yərdə padixah Korəxning Yerusalemdiki Hudaning əyni yengiwaxtin selix toqrisidə qüxürgən yarliqning bar-yoklukini təxürüp bekiqini soraymiş həm padixahimizning bu ix toqrisidə əz iradisini bizgə bildürüp koqyxuni etünimiz».

6 Andin padixah Darius Babildiki dələt-bayliqlar saklanəqan «Arhiplar eyi»ni təxürüp qikixka yarliqlarni qüxürdi. **2** Media əlkiqidiki Ahmeta kəl'əsidin bir oram kəşəz tepildi, uningdə mundak bir hatirə

pütülgän: **3** «Padixah Koraxning birinchi yili, padixah Korax Yerusalemdiki Hudaning oyigə dair mundak bir yarlik qüxürüdi: — «Kurbanlik sunulidigəjan orun bolux üqün bu ey yengiwaxtin selinsun; uli puhta selinsun, eyning igizliki atmix gəz, kəngliki atmix gəz bolsun. **4** Üq kəwət yoojan tax, bir kəwət yengi yaqəz bilən selinsun, barlik hirajət padixahlik həzinisidin qikim kilinsun. **5** Əslidə Nebokadnəsar Yerusalemdiki ibadəthanidin elip Babiloğa apirip qoyoğan, Hudaning eyidiki altun-kümux qaqa-kuqilarning həmmisi kayturup kelinip, Yerusalemdiki ibadəthanoğa kaytidin yatküzülüp, hər biri öz jayoğa koyulsun; ular Hudaning oyigə kuyulsun!». **6** [Dariustin yarlik qüxürülüp]: «— Xunga, i dəryaning xu tərapiyning bax walysi Tattaynı wə Xetar-Boznay həm silərning həmrəhliringlar, yəni Dəryaning xu tərapiyidiki afarsaklıklar, əmdi silər u yərdin neri ketinglar! **7** Hudaning əyining kuruluhi bilən karinglar bolmisun; Yəhudiylarning bax walysi bilən Yəhudiylarning əksakallirining Hudaning bu əyini əslidiki ornoğa selixioğa yol qoyunglar. **8** Xuningdək mən Hudaning bu əyining selinixi üqün Yəhudalarning əksakalliri toşuruluq silərgə buyruk qüxürümkü: — Dəryaning oğərb tərapiyidin, padixahlik həzinisigə tapxuruloğan baj kirimidin silər keqiktürməy xu adəmlərgə toluk hirajət ajritip beringlar, kuruluq həc tohtap qalmisun. **9** Ularoğa nemə kerək bolsa, jümlidin asmandiki Hudağa köydürmə kurbanlik sunuxka, məyli ərkək torpaq bolsun, koqkar yaki koziyar bolsimu, xular berilsun; yəne Yerusalemdiki kahinlarning bəlgiligini boyiqə buoqday, tuz, xarab yaki zəytun maylar bolsun xularning birimu kəm kilinmay, hər küni təmin etip turulsun. **10** Xuning bilən ular asmandiki Hudağa huxbuy kurbanliklarni kəltürüp, padixahka wə padixahning əwladlirioğa uzun əmür tilisun. **11** Mən yəne buyruymənki, kimki bu yarlikni əzgərtə, xu kixining əyining bir tal limi suquruwelinip tikləngədin keyin, xu kixi uningəsa esip mihlap koyulsun, əyi əhləthanoğa aylanduruwetilsun! **12** Wə Əzining namini xu yərdə kalduruwan Huda muxu Yerusalemdiki əyini əzgərtixkə yaki buzuxka qol uzartқан hərəkəndak padixah yaki həlkni həlak kilsun! Mən Darius muxu yarlikni qüxürdum, əstayidillik bilən bəja kəltürülsun!» deyildi. **13** Andin Dəryaning oğərb tərapiyning bax walysi Tattaynı, Xetar-Boznay wə ularning həmrəhliri padixah Dariusing əwətkən yolyorukı boyiqə əstayidillik bilən xu ixni bəja kəltürdi. **14** Yəhudiylarning əksakalliri kuruluşni dawamlaxturup, Həgəy pəyoğəmbər wə Iddoning oqlı Zəkəriyaning bəxarat berixliri bilən xu ixta ronək tapti. Ular Israilling Hudasing əmri boyiqə, xundakla Korəx, Darius wə Artəhxaxta qatarlik Pars padixahlirining əmri boyiqə ixləp, əyini yengiwaxtin kurup qikix ixini pütürdi. **15** Bu ey Darius padixahı səltənitining altinqı yili, Adar əyining üqinqı küni pütüküzildi. **16** Israillar — kahinlar, Lawiyalar wə qaloğan sürgünlüktin kaytip kəlgən həlklərnin həmmisi Hudaning bu əyini uningəsa atax murasimini huxal-huramlik bilən ətküzdi. **17** Əyini Hudaning Əzigə atax murasimida ular yüz torpaq, ikki yüz koqkar wə tət yüz qoza sundi həm İsrail kəbililirining sani boyiqə barlik İsrail üqün gunah kurbanliki şüpitida

on ikki tekini sundi. **18** Ular yəne Yerusalemdiki Hudaning ibadət-hizmitini ətəxkə, Musaning kitabida yeziləşini boyiqə, kahinlarni əz nəwiti boyiqə, Lawiyalarni guruppiliri boyiqə turoquzdi. **19** Birinchi ayniq on tətinqı küni sürgünlüktin kaytip kəlgənlər «ətüp ketix həyti»ni ətküzdi. **20** Qünki kahinlar wə Lawiyalar bir niyət bilən birliktə paklinix rəsimlirini ətküzüp, həmmisi paklandi; andin ular barlik sürgünlüktin kaytip kəlgənlər wə ularning kəridixi boləjan kahinlar wə həm əzliri üqün ətüp ketix həytiəsa atioğan [kəzilirini] soydi. **21** Sürgünlüktin [yengila] kaytip kəlgən Israillar wə xuningdək Israilling Hudasi Pərwədigarni izdəp, əzlirini zemindiki yeti əlliklərnin buləğaxliridin ayrip qikқан barlik kixilar qoza gəxlirini birliktə yeyixti. **22** Ular petir nan həytini huxal-huramlik iqidə yəttə kün ətküzdi; qünki Pərwədigar ularni huxallikqa qəmdürdi həm Asuriyə padixahning kənglini ularoğa mayil kilip, Əzining əyini — Israilling Hudasing əyini kuruxka ularning kolini məstəhkəmlidi.

7 Xu ixlardin keyin Pars padixahı Artəhxaxta səltənət sürgən məzgildə Əzra degən kixi [Babilidin Yerusalemoğa qikti]. U Serayaning oqlı, Seraya Azariyaning oqlı, Azariya Hilkıyaning oqlı, **2** Hilkıya Xallumning oqlı, Xallum Zadokning oqlı, Zadok Ahitubning oqlı, **3** Ahitub Amariyaning oqlı, Amariya Azariyaning oqlı, Azariya Merayotning oqlı, **4** Merayot Zərahıyahning oqlı, Zərahıyah Uzzining oqlı, Uzzi Bukking oqlı, **5** Bukki Abixuaning oqlı, Abixua Finihəsnin oqlı, Finihəs Əliəzarning oqlı, Əliəzar bolsa bax kahin Hərunning oqlı idi; **6** — Əzra degən bu kixi Babilidin kaytip qikti. U Israilling Hudasi Pərwədigar Musoğa nazil qiloğan Təwrat qanunioğa pixқан təwratxunas idi; uning Hudasi boləjan Pərwədigarning qoli uningdə boləqəqka, u nemini tələp kilsa padixah xuni bərgəndi. **7** Padixah Artəhxaxtaning yəttinqı yili bir kixim Israillar, kahinlar, Lawiyalar, oğəzəlkəxlər, dərwəziwənlər wə ibadəthana hizmətkərliri uning bilən birliktə Yerusalemoğa kaytip qikti. **8** [Əzra] əmdi padixahning səltənitining yəttinqı yili bəxinqi ayda Yerusalemoğa yetip kəldi. **9** Birinchi ayniq birinqi küni u Babilidin qikixka təyyarlandı; Hudaning xəpətklik qoli uningdə boləqəqka, u bəxinqi ayniq birinqi küni Yerusalemoğa yetip kəldi. **10** Qünki Əzra kəngül koyup Pərwədigarning Təwrat-qanunini qüxinip təhşil kilixka həm uningəsa əməl kilixka wə xuningdək İsrail iqidə uningdəki həküm-bəlgilimilərnəni əgətxkə niyət qiloqanıdi. **11** Mana bu padixah Artəhxaxta kahin həm Təwratxunas Əzraoğa tapxuroğan yarlik hetining kəqürülmisi: — (Əzra Pərwədigarning əmrlirigə ait ixlaroğa həm Uning Israilləroğa tapxuroğan bəlgilimilirigə pixқан təwratxunas idi); — **12** «Mənki padixahların padixahı Artəhxaxtadin asmanlardiki Hudaning mukəmməl Təwrat-qanunioğa pixқан təwratxunas kahin Əzraoğa salam! **13** Əmdi mən xundak yarlik qüxürimənki, padixahlikimda turuwatқан Israillardin, xundakla ularning kahin wə Lawiyaliridin kimlər Yerusalemoğa berixni halisa, həmmisi sening bilən billə barsa bolidu. **14** Qünki sən padixah wə uning yəttə məsləhətqisi tərapiyidin təyinləngən ikənsən, qolungdəki Hudaning qanun kitabida eytilənliri boyiqə, Yəhudiyə wə Yerusalemoğa

təxürüx-hal soraxka əwətilgənsən. **15** Sən padixah wə uning məslihətqiliri öz ihtiyari bilən İsrailning Hudasioqta sunoqan altun-kümüxlərni kəturüp berip uningqə təkdım kıl (uning makani Yerusalemdidur); **16** Xuningdək qolung pütkül Babil əlkisidə qanqilik altun-kümüxlərni tapalisa, xuni həlk wə kaqınlar Yerusalemdeki Hudaning əyigə təkdım kılıxka əz ihtiyari bilən bərgən soqəatlarqə qoxup aparqın. **17** Sən bu pullarqə ehtiyatqanlıq bilən qurbanlıqlar üçün torpak, qoqkar, qoza wə qoxumqə axlık hədiyələri həm xarab hədiyələri setiwelip, bularni Yerusalemdeki Hudayinglarning əyidiki qurbangahqa sunoqın. **18** Kaloqan altun-kümüxlərni sən wə jamətingdikilərgə kəndək kılıx muwapıq kəruşnə, Hudayinglarning iradisi boyiqə xundək qilinglar. **19** Sening Hudayingning əyidiki ixlarqə ixlitixka sanga bərgən qaqa-quçilarni Yerusalemdeki Hudaning aldioqə qoy. **20** Əgər xuningdək sanga Hudayingning əyidiki kəloqan ixlarqə qıqım kılıdioqanqə nemə hirajət kerək bolsa, sən padixah həzinsidən elip ixlətkin. **21** Xuning bilən mənki padixah Artahxaxtadin dəryaning xu oqərb tərpidiki barlık həzinə bəglirigə xundək buyruk qüxürimənki, asmandiki Hudaning Təwrat-qanuning alimi boləqan kaqın əzra silərdin nemini tələp kilsa, silər əstayidillik bilən uning deginidək bejiringlar. **22** Uning alidioqini kümtüx yüz talantkiqə, buoqday yüz koroqıqə, xarab yüz batkiqə, zəytun meyi yüz batkiqə bolsun, tuzoqə qək qoyulmisun. **23** Asmanlardiki Huda nemini əmr kilsa, xu asmanlardiki Hudaning əyi üçün əstayidillik bilən bejirilsun; nemixka [Hudaning] oqəzipini padixah wə oququllirining padixahlikiqə qüxürgüdəkmiz? **24** Biz xunimu silərgə məlum kilingizki, omuman kaqınlar, Lawiyalar, oqəzəlkəxlər, dərwaziwənlər, ibadəthana hizmətkarlıri wə Hudaning bu əyidə hizmət kılıdioqlarning heqkaysisidən baj, olpan wə parək elixka bolmaydu. **25** Əmdi sən əy əzra, Hudayingning səndə boləqan hekmitigə əsasən, Dəryaning xu oqərb tərpidə Hudayingning Təwrat-qanunini bilgən, barlık həlkning dəwasini soraydioqan, ularni idarə kılıdioqan sorakqi wə həkimlarni təyinligin; wə Təwrat-qanunini bilməydioqanlarqə bolsa, ularqə bularni oqətinglar. **26** Hudayingning qanunioqə wə padixahlikiqə qanunioqə riayə kilməydioqanlar bolsa, uning üstidin adalətlik bilən həküm qıqırilsun; u əlümgə, yaki sürgüngə yaki mal-mülkini musadirə kılıxka wə yaki zindanoqə taxlaxka həküm kilinsun». **27** [Əzra mundək dedi] — Ata-bowilirimizning Hudasi boləqan Pərwərdigarqə Həmdusana boləyay! Qünki U padixahning kongliga, Yerusalemdeki Pərwərdigarning əyini xundək kərkəm bezək niyitini saldi, **28** yəne mən padixah wə məslihətqiliri aldida həm padixahning məhətərm əmirilri aldida iltipatqə erixtürdi. Pərwərdigar Hudayingning qoli məndə bolup, U mənə oqəyrətləndürgəqə, əzüm bilən billə [Yerusalemqə] qıqıxka İsrailar iqidin birməqqə mətiwərləni yiqədim.

8 Padixah Artahxaxta səltənət sürüp turoqan waqıtta, Babildin mening bilən billə qaytqanlarning ata jamət baxlıqliri wə ularning nəsbənamiliri təwəndikiqə: — **2** Finihasning əwladliridin Gərxon, Itamarning

əwladliridin Daniyal, Dawutning əwladliridin Həttux, **3** Xekaniyaning əwladliridin, yəni Paroxning əwladliridin Zəkəriya wə uning bilən nəsbənamidə tizimlanəqan ərkəklər jəmiy bir yüz əllik kixi; **4** Paqat-Moabning əwladliridin Zərahəyahning oqılı Əlyoyinay wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər ikki yüz kixi; **5** Xekaniyaning əwladliridin boləqan Yəhəziyəning oqılı wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər üç yüz kixi; **6** Adinning əwladliridin Yonataning oqılı Əbəd wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər əllik kixi; **7** Elamning əwladliridin Ataliyaning oqılı Yəxaya wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər yətmix kixi; **8** Xəfatiyaning əwladliridin Mikailning oqılı Zəbadiya wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər səksən kixi; **9** Yoabning əwladliridin Yəhəziyəning oqılı Obadiya wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər ikki yüz on səkkiz kixi; **10** Xelomitning əwladliridin Yosifiyaning oqılı wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər bir yüz atmix kixi; **11** Bibayning əwladliridin Bibayning oqılı Zəkəriya wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər yigirmə səkkiz kixi; **12** Azgadning əwladliridin Həkkataning oqılı Yohanan wə uning bilən billə qaytqan ərkəklər bir yüz on kixi; **13** Adonikamning əwladliridin əng ahiridə qaytqanlarning isimilri Əlifələt, Jəiyəl wə Xemaya bolup, ular bilən billə qaytqan ərkəklər atmix kixi; **14** Bigwayning əwladliridin Utay bilən Zəbbud wə ular bilən billə qaytqan ərkəklər yətmix kixi. **15** — Mən ularni Ahawəqə aqıdioqan Dəryaning boyioqə yiqədim; biz u yərdə qədər tikip üç kün turduq. Həlkni wə kaqınlarni arılar qərisəm u yərdə Lawiyalar yox ikən. **16** Xunga mən baxlıqlardin Əliezər, Ariyəl, Xemaya, Əlnatan, Yarib, Əlnatan, Natan, Zəkəriya bilən Məxullamlarni wə ularqə qoxup oqumuxluk alimlardin Yoarib bilən Əlnatanni qəkırtip kelip, **17** ularqə həwalə kılıp Kasifiya dəgən yərgə, İddo dəgən Ataman bilən kəruxtəxkə əwəttim. Mən Kasifiya dəgən yərdə İddoqə wə uning ibadəthana hizmətkarlıri boləqan kəruxdaxlırioqə dəydiyən gəplərnə əozioqə selip, ularning bu yərgə Hudayimizning əyi üçün hizmət kılıdioqan hizmətqilərnə bizgə əkelixni ətündum. **18** Hudayimizning xapaətlik qoli bizdə boləqəqə, ular bizgə İsrailning əwrisi, Lawiyning nəwrisi Məhəlining əwladlıri iqidin oqumuxluk bir ədəmni, yəni Xərbəbiyanı wə uning oququlliri həm kəruxdaxlıri bolup jəmiy on səkkiz kixini baxlap kəldi. **19** Ular yəne Həxəbiya wə uning bilən billə Mərarining əwladliridin Yəxaya həm uning kəruxdaxlıri həm ularning oququlliri bolup, jəmiy yigirmə kixini, **20** Yəne ilgiri Dawut wə uning əmirilri Lawiyalarning hizmitidə boluxkə təyinligən «Nətiniyalar»din ikki yüz yigirmə kixini baxlap kəldi, bularning həmmisi isimilri bilən tizimlandi. **21** Xu qəoqda Ahawa dəryasi boyida mən Hudayimizning aldida əzümizni təwən kılıp, əzimiz wə kiqik balilirimiz həm barlık mal-mülkimiz üçün Hudayimizdin ək yol tiləxkə roza tutaylı, dəp jakarlıdim. **22** Qünki biz əslidə padixahkə: «Hudayimizning qoli Uni barlık izdigənlərnə üstigə iltipət kərsitixkə qoyulidu; ləkin Uning qüdriti bilən oqəzipi Əzini taxlıoqanlarqə zərbə berixkə təyyardur» dəgənidək, əmdi yəne uningdin yoldiki duxmənlərgə təqəbil turuxkə piyadə wə atlık ləxkərlər təyinləp berixni tələp kıləqanlıqimdin hijil bolup qəldim. **23** Xuning bilən biz roza tutup

Hudayimizdin xu ix too'rluk otünduk, u duayimizni ijabat kildi. **24** Män kahin baxliri iqidin on ikki adamni wa Xarabiya, Haxabiya wa ular bilan billa bolojan akukiliridin on adomni tallap, **25** ularoja altun, kümüx wa qaqa-kuqilarni, yoni padixah, uning maslihätqiliri, amirliri wa xuningdok xa yördä turuwatqan barlik Israillar «keydürmä hädiyä» süpitidä Hudayimizning eyigä hädiyä kilojan sowoqatlarni tapxurdum. **26** Män kümüxtin altä yüz ällik talant, yüz talant eoqirliktiki kümüx qaqa-kuqa, yüz talant altunni ularning kolioja elqöp tapxurdum. **27** Ularoja tapxuroqanlirimdin yonä altun das yigirmä bolup, kimmitti ming darik, süpätin wä walildap parkiraydijon mis qong das ikki bolup, altundäk kimmätlik idi. **28** Män ularoja: — Silär Pärwärdigaroja mukäddästursilär, qaqa-kuqilarnu mukäddästur, altun-kümüxlär ata-bowanglarning Hudasi Pärwärdigaroja ihtiyari hädiyä kilinojan sowoqtur. **29** Taki Yerusalemdiki Pärwärdigarning eyidiki ambar-häzinilörgä yetküzüp, kahinlar wa Lawiylarning baxliri wa Israillarning käbilä-jämät baxliklirining aldidä tarazidin ötküztiqä bularni obdan karap koqodanglar, dedim. **30** Xuning bilän kahinlar bilän Lawiylar Yerusalemdiki Hudayimizning eyigä apiridojan, tarazidin ötküzülgen xu altun-kümüx wa qaqa-kuqilarni tapxuruwaldi. **31** Xuning bilän birinqi ayning on ikkinqi küni biz Ahawa deryasining boyidin kozoqilip Yerusalemoja qiqixkä mangduk. Hudayimizning koli üstimizdä bolojaqqa, u bizni düxmänlirimizdin wa yolda paylap turöjan karäqkilardinmu kutkuzdi. **32** Biz Yerusalemoja kelip u yördä üq kün turduk; **33** tetinqi küni Hudayimizning eyidä altun-kümüx wa qaqa-kuqilar tarazida elqinip kahin Uriyaning ooqli Mörämotning kolioja tapxurildi; uning yenida Finihäsnig ooqli äliazar, yonä Lawiylardin Yexuaning ooqli Yozabad bilän Binnuiyning ooqli Noadiyahlar bar idi. **34** Hämme närsä sani boyiqä wä eoqirliqi boyiqä elqändi wä xuning bilän billä härbirining eoqirliqi pütüp koyuldi. **35** Xu qaoqda äsli elip ketilgenlarning äwladliri, yoni sürgünliktin kaytkanlar Israillarning Hudasioja «keydürmä kurbanliq» süpitidä pütkül Israil üqün on ikki torpak, toqšan altä koqqar, yötmix yötä koza sundi, yonä gunah kurbanliqi süpitidä on ikki toza sundi; bularning hämmisi Pärwärdigaroja atalojan keydürmä kurbanliq idi. **36** Ular padixahning yarlik hätlirini padixahning waliylirioja wä Deryaning bu öarb tärpidiki häkümdarlaroja tapxuruwidi, ular hälkkä wä Hudaning eyining ixlirioja izqil yardäm bördi.

9 Bu ixlar pütkändin keyin ämirler mening bilän kerüxkili yenimoja kelip: — Israillar, kahinlar wa Lawiylar özlerini muxu zemindiki taipilärdin, yoni ularning yirginqlik adätliridin ayrip turmidi, — demäk, ular Känaaniylar, Hittiyar, Porizziyar, Yabusiyar, Ammoniyar, Moabiyar, Misirliklar wa Amoriylaröja ägixip mangdi. **2** Qünki ular bu yat taipilärdin özligä wä oqullirioja hotun elip berip, [Hudaoja] has mukäddäs näsili muxu zemindiki taipilar bilän arilaxturuwätti; uning üstigä, ämirler bilän ämäldarlar bu sadäkätsizlikning baxlamqilidir, — deyixti. **3** Män bu ixni anglapla kengläk bilän tonumni yirtip, qaq-sakallirimni yulup öjäm-qayojuoja

qüxüp olturup köttim. **4** Wä Israillirig Hudasing seziliridin koqkup titrigänlarning härbiri sürgünliktin kaytip kälgänlarning sadäkätsizliki tüpöylidin yenimoja kaldi. Män taki kaqlik kurbanliq sunulojuqä öjäm-qayojuoja qömüp olturdum. **5** Käqlik kurbanliq waqtida män özümni töwän kilöjan hälättin turup, kengläk wä tonum yirtik halda Hudayim Pärwärdigaroja yüzlinip tizlinip olturup, kollirimni yeyip, **6** dua kilip: — «Ah Hudayim, xärmändilikä yüzümni sanga karitixtin iza tartmaqtimän, i Hudayim; qünki käbihliklirimiz tolilikidin baxlirimizdin axti, asiylik-itaätsizlikimiz asmanlaröja takaxti. **7** Atabowilirimizning künliridin tartip bügüngä qädär zor itaätsizliktä yürüp köldük, xunga käbihliklirimiz tüpöylidin biz, bizning padixahlirimiz wä kahinlirimiz huddi bügünki kündikidäk härkaysi yurtlardiki padixahlarning kolioja qüxüp, kiliqkä, sürgünlikkä, bulang-talangoja, nomuskä tapxuruldik. **8** Öndi häzir azojinä waqt Hudayimiz kezlimizni nurlandurup, küllükimizda bizgä azojinä aram berilsun döp, keqip kutulojan bir qaldini saqlap kelip, bizgä özining mukäddäs jayidin huddi kaqqan kozuqtäk mulkim orun berip, bizgä Hudayimiz Pärwärdigardin iltipat kersitildi. **9** Qünki biz häzir kullarmiz; halbuki, Hudayimiz muxu küllükimizda yonila bizni taxliwätmät, bälki Pars padixahlirining aldidä rähimgä erixtütüp, Hudayimizning eyini selip, harabiläxkän jaylirini yengiwästin onglaxkä bizni rohländurdi, xundakla bizni Yähudiyä wä Yerusalemda sepillik kildi. **10** I Huda, biz bu [iltipatlar] aldidä yonä nemä deyälöymiz? Qünki biz yonila Sening memin bändiliring bolöjan päyojämberlär arqilik tapilöjan ämrlirini taxliwättük; Sän [ular arqilik]: «Silär kirip muxu kilip igilaydijon zemin bolsa, xu zemindiki taipilarning nijisliqi bilän bulöjanöjan bir zemin; qünki ular türlük napakliklarni kilip, yirginqlik adätliri bilän bu zeminni bu qöttin u qetiojiqä tolduruwätti. **12** Xunga silär kizliringlarni ularning oqullirioja bärmönglar, oqulliringlaröja ularning kizlirini elip bärmönglar; silär küqiyip, zeminning nazu-nemätliridin yeyixkä, zeminni äbädil'äbäd äwladliringlaröja miras kilip kaldurux üqün mænggü ularning aman-tinliqi yaki mänpäitini härgiz izdimönglar» — degönding. **13** Bizning rəzil kilmixlirimiz wä nahayiti eoqir itaätsizlikimiz tüpöylidin bu hämmä bala-kaza beximioja kälgänidi wä Sän, i Hudayimiz, käbihliklirimizgä tegixlik bolöjan jazayimizni yeniklitip, bizgä bügündikäk nijatlik iltipatni kersätön turukluk, **14** biz kändäqmu muxu ämrliringgä hilaplik kilip, bundäk yirginqlik käidilöni tutqan wa taipilar bilän nikahliniwerimiz? Mubada xundäk kilidijon bolsak, Sän bizgä öjəzəplinip, bizgä bir qaldi yaki kutulojuqäk birsinimu kaldurmay yokatmay qalamsan? **15** I Israillirig Hudasi bolöjan Pärwärdigar, Sän häqkäniydursän! Xu söwəbtin biz bügündikäk kutulup qalojan bir qaldimiz. Kara, biz Sening aldingda itaätsizliklirimizdä turuwatimiz, xunga Sening aldingda heqkäysimiz tik turalmay kalduk» — dedim.

10 Əzra dua kilip, gunahini tonup yioqlap Hudaning eyi aldidä yikilip düm yatqan qaoqda, Israillardin nahayiti qong bir jamaät, ər-ayallar wə balilar uning

yenioja kelip yiqildi; kəpçilikmu kəttik yiqlap ketixti. **2** Elamning əwladliridin, Yəhiyəning oşli Xekaniya əzraoja: — Biz Hudaşimizoja sadakətsizlik kilip bu zemindiki yat taipilərdin hotun aptuq. Həlbuki, İsrail üqün yənilə ümid bar; **3** biz əmdi Hudaşimiz bilən əhdilixəyli, hojamning wə Hudaşimizning əmliridindin kərkup titriğənlərnin nəsəhiğigə əsasən bu hotunlarni wə ulardın tərəlgən pəzəntlərnə yoloja selip koyayli. Həmmə ix Təwrat qanuni boyiqə kilinsun. **4** Tur! Bu ix sanga baolixtur, biz seni kollaymiz; jür'ətlik bolup ixni ada kiləjin, — dedi. **5** Xuning bilən əzra ornidin kərup, kahinlarning Lawiyərnin wə pütkül İsrail jamaitining baxliklirini xu səz boyiqə ix kilimiz, dəp kəsəm iqxkə ündidi, ular kəsəm ixti. **6** Andin əzra Hudaning əyi aldidin kərup Əliyaxibning oşli Yəhoşəhananning əyigə kirdi; u u yərgə kəlgəndə oşzamu yemidi, sumu iqmidi, qünki u sürgünlükünin kaytip kəlgənlərnin sadakətsizlik üqün əqinatti. **7** Xuning bilən Yəhudiyə wə Yerusalemda sürgünlükünin kaytip kəlgənlərnin həmmisigə jakarlinip, Yerusalemoja yiqilinglar, **8** əmirələr wə aqsakallarning nəsəhiği boyiqə, kimki üç kün iqidə yetip kəlmisə, uning pütün mal-mülki musadirə kilinidu, sürgündin kaytip kəlgənlərnin jamaitidinnu ayrilidu, dəp, jakarnamə qikirildi. **9** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki barlik ərlər üç küngiqə Yerusalemoja yiqilip boldi. U tokkuzinqi əyning yigirminqi küni idi; barlik həlk Hudaning əyning hoşylisidiki məydanəja kelip olturdi, kəpçilik bu ixtin kərkəqə, xuningdək kəttik yəoşkan yamoşur təpəylidin, titrəp ketixti. **10** Kahin əzra ornidin kərup ularəja: — Silər Hudaəja sadakətsizlik kilip yat taipilərnin qizlirini hotunlukka elip İsrailərnin itaətsizlikni axurdunglar. **11** Əmdi silər ata-bowanglarning Hudasi boləjan Pərwərdigar aldidə gunəşinglarni tonup, uning nəziridə durus boləjanni kilip, əzənglarni bu zemindiki taipilərdin wə bu yat əllik hotunliringlardin arini oquq kilinglar, dedi. **12** Pütün jamaət yukiri awazda jawap berip: — Maşul, biz əzlrining xu gəpliri boyiqə ix kərimiz. **13** Birək adəmlər bək kəp, yənə kelip yamoşur pəsli boləqəqə talada turalmaymiz; uning üstigə bu dəgən bir-ikki kündə pütidiəjan ix əməs, qünki bizdə bu ixta itaətsizlik kiləjanlar nəhayiti kəptur! **14** Hudaning muxu ix təpəyli kəlgən kəttik oşəzipining bizdin kətküqə, baxliklirimiz pütkül jamaətkə wəkil bolup Pərwərdigarning aldidə tursun; bizning hərəkəysi xəhərlirimizdə yat əllərdin hotun aləjanlarmu bəlgiləngən waqitda xu xəhərnin aqsakal wə həkimliri bilən birliktə kelip bu ixni bir tərəp kilsun, — dedi. **15** Bu ixkə pəkət Asahəlnin oşli Yonatan bilən Tikwahning oşli Yəziya qarxi qikti, Məxullam bilən Lawiy Xabbitay ularni kollidi. **16** Xuning bilən sürgündin kaytip kəlgənlər ənə xundək kildi. Kahin əzra wə ata jəmətlirining baxlikliri boləjanlar jəməti boyiqə bu ixkə ayrildi; ularning həmmisi ismiliri boyiqə tizimlandi. Ular oninqi əyning birinqi küni bu ixni təxürüp bir tərəp kilixkə kirixti. **17** Ular yat əllik hotunlarni aləjan ərlərnin sorikini birinqi əyning birinqi küni tügətti. **18** Kahinlarning əwladliri iqidə yat əllik hotunlarni aləjanlardin muxular qikti: — Yozadakning oşli Yəxuaning wə uning kərinəxlirining əwladliridin: — Maşeyah, Əliezər, Yarib, Gədalija. **19**

Ular hotunlirimizni yoloja selip koyimiz dəp [kəsəm kilip] kol berixti wə gunəhi üqün itaətsizlik kurbanliki süpitidə qoy padisidin bir qərkarni sundi. **20** İmmərnin əwladliridin Hənanin bilən Zəbadiya; **21** Hərimning əwladliri iqidə Maşeyah, Eliyah, Xəmaya, Yəhiyə wə Uzziya; **22** Paxhurning əwladliridin Əlyoyinay, Maşeyah, İsmail, Nətanəl, Yozabad wə Əlasah. **23** Lawiyərnin iqidə Yozabad, Ximəy, Kəlaya (Kəlayəmu deyilidu), Pitəhiya, Yəhuda bilən Əliezər; **24** oşəzəkəxlər iqidə Əliyaxib; dərwəziwənlər iqidə Xallum, Tələm, Uri. **25** İsrailərdin: — Pəroxning əwladliridin Ramiya, Yizziya, Malkiya, Miyaşin, Əliazar, Malkiya, Binaya; **26** Elamning əwladliridin Mattaniya, Zəkəriya, Yəhiyə, Abdi, Yərimot bilən Eliyah; **27** Zattuning əwladliridin Əlyoyinay, Əliyaxib, Mattaniya, Yərimot, Zabad bilən Aziza; **28** Bibayning əwladliridin Yəhoşəhanan, Hənanija, Zabbay bilən Atlay; **29** Banining əwladliridin Məxullam, Malluq, Adaya, Yəxub, Xəal bilən Ramot; **30** Pəhat-Moabning əwladliridin Adna, Jilal, Binaya, Maşeyah, Mattaniya, Bəzaləl, Binnuy bilən Manassəh; **31** Hərimning əwladliridin Əliezər, Yixiya, Malkiya, Xəmaya, Ximeon, **32** Binyamin, Malluq wə Xəməriya; **33** Həxumning əwladliridin Mattinay, Mattatah, Zabad, Əlifələt, Yəməy, Manassəh wə Ximəy; **34** Banining əwladliridin Maday, Amram, Uəl, **35** Binaya, Bədiya, Kəluşay, **36** Waniya, Məramot, Əliyaxib, **37** Mattaniyah, Mattinay, Yaasu, **38** Bani, Binnuy, Ximəy, **39** Xələmiya, Natan, Adaya, **40** Maknadibay, Xaxay, Xaray, **41** Azarəl, Xələmiya, Xəməriya, **42** Xallum, Amariya, Yüsüp; **43** Nəboning əwladliridin Jəiyəl, Mattitiyah, Zabad, Zəbina, Yadday, Yoel wə Binaya. **44** Bularning həmmisi yat əllik hotunlarni aləjanlar idi, wə xuningdək ulardin bəzilərnin hotunlarni pəzəntmu kərgənidi.

Nəhəmiya

1 Haqaliyaning oqli Nəhəmiya xundak bayan kildiki: — Yigirminqi yili Kislaw eyida, mən Xuxan kal'asida turattim, **2** Öz qerindaxlirimdin biri bolojan Hanani bilən birnəqqə kixi Yəhudiya'din qiqip kəldi; mən ulardin sürgünlüktin kutulup qalojan Yəhudalar wə Yerusalemlə toqrisida soridim. **3** Ular manga: — Sürgünlüktin kutulojan həkning qaldisi [Yəhudiya] əlkisidə kattik japa-muxəkkət astida wə ahanət iqidə qaldı. Yerusalemləning sepili bolsa ərūwetildi, qowuklirimu keydürüwetildi, dəp eytip bərdi. **4** Mən bu gəplərnı anglap olturup yiqlap kəttim, birnəqqə küngiqə nalə-pəryad kətürüp, asmanlardiki Huda aldida roza tutup, dua kılip **5** mundaq dedim: — «I asmandiki Huda Pərwərdigar, Özini səyüp, əmrlirini tutkanlaroşa ezgərməs mehır kərsitip əhdisida turuqı uluq wə dəlxətlik Təngri, **6** əmdi Sening aldingda muxu pəytdə kulliring Israillər üqün pəkır kulungning keqə-kündüz kıliwatqan bu duasioşa kulıqıng selinoşay, kəzüng oquk bolojay! Mən biz Israillərnıng Sening aldingda sadır kılojan gunahlırimizni etirap kılimən; mənmu, atamning jəmətimu gunah kilduk! **7** Biz Sening yolungoşa tətür ix kılip, Sən kulung Musaoşa tapilojan əmrlirıng, bəlgilimiliring wə həkümlirıngni heq tutmiduk. **8** Sening Əz kulung Musaoşa tapilap: «Əgər silər wəpazislik kılsanglar, silərnı pütün tapılərnıng arisioşa tarkıtiwetimən; lekin Manga yenip kelip, Mening əmrlirimni tutup əməl kılsanglar, gərqə aranglardın hətta asmanlarning əng qetigə qoşılıwetilgənlər bolsimu, Mən ularnı xu yərdin yiqojip, Mening namimni tikləxkə talliojan jayqə elip kelimən» deqən sözüngni yad kıloşaysən, dəp ətünimən. **10** Bularning həmmisi Sening kulliring wə Sening həlking, Əzüngning zor kudriting wə küqlük qolung bilən hərlikkə kutquzdung. **11** I Rəbbim, kulungning duasioşa həm Sening namıngdin əyminxitın səyüngən kullirıngningmu duasini kulıqıng tingxişojay; bügün kulungning ixlirini onxulux kıloşaysən, uni xu kixining aldida iltipatkə erixtürgəysən». Xu waqıtta mən padixahning səkiysi idim.

2 Wə xundak boldiki, padixah Artaxaxtaning yigirminqi yili Nisan eyi, padixahning aldioşa xarab kəltürüləndi; mən xarabni elip padixahkə sundum. Buningdin ilgiri mən padixahning aldida heqqaqan oşəmkın kərüngən əməs idim. **2** Xuning bilən padixah meningdin: — Birər kesiling bolmisa, qiraying nemixkə xunqə oşəmkın kərünidu? Kənglündə qokum bir dərd bar, dewidi, mən intayın qorqup kəttim. **3** Mən padixahkə: — Padixahim mənggə yaxioşajay! Atabowilirimning kəbriliri jaylaxkən xəhər harabilikkə aylanojan, dərwaza-qowukliri keydürüwetilgən tursa, mən kandaqmu oşəmkın kərünməy? — dedim. **4** Padixah meningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soriwidi, mən asmandiki Hudoşa dua kılip, **5** andin padixahkə: — Əgər padixahning kəngligə muwapik kərünsə, kulliri əzlırining aldida iltipatkə erixkən bolsa, meni Yəhudiyağə əwətkən bolsila, atabowilirimning kəbriliri jaylaxkən xəhərgə berip, uni

yengiwaxtin qurup qıksam, dedim. **6** Padixah (xu qaqoşa hanix padixahning yenida olaturati) məndin: — Səpiringgə kanqilik waqit ketidu? Qaqan kaytip kelisan? — dəp soridi. Xuning bilən padixah meni əwətxni muwapik kərdi; mənmu uningəşa kaytip kelidojan bir waqitni bekittim. **7** Mən yanə padixahın: — Aliylirioşa muwapik kərünsə, manga [Əfrat] dəryasining u ketidiki waliyləroşa meni taki Yəhudiyağə baroşuqə ətkili qoyux toşuruluk yarlık hətlirini pütüp bərgən bolsila; **8** Wə yanə padixahlik ormanlikioşa qarayidojan Asafkə mukəddəs öygə təwə bolojan kal'əning dərwaziliri, xuningdək xəhərnıng sepili wə əzüm turidojan öygə ketidojan limlarnı yasaxkə keraklik yaoşuqlarnı manga berix toşurulukmu bir yarlıknı pütüp bərgən bolsila, dedim. Hudayimning xəpəkətlik qoli üstümdə boləşuqə, padixah iltipat kılip bularning həmmisini manga bərdi. **9** Xuning bilən mən dəryaning u ketidiki waliylərnıng yenioşa berip padixahning yarlıqlirini tapxurdum. Padixah yanə birnəqqə qoxun sərdarlıri bilən atlik ləxkərlərnimu manga həmrəh boluxkə orunlaxturojanidi. **10** Həronluk Sanballat bilən Ammoniy Tobiya deqən əməldar Israillərnıng mənəpəətini izdəp adəm kəptu, deqən həwərnı anglap intayın nərazi boldi. **11** Mən Yerusalemoşa kelip üç kün turdum. **12** Andin keqisi mən wə manga həmrəh bolojan birnəqqə adəm orniməzidin turduk (mən Hudayimning kənglümə Yerusalemlə üqün nemə ixlərnı kixini saloşanlıki toşrisida heqkimgə birər nemə demigənidim). Əzüm mıngən uləşdin baxkə heqkəndə uləşmu almay, **13** keqisi «Jiloşa qowukı»din qiqip «əjdihə buliki»oşa qarap mēngip, «Tezak qowukı»oşa kelip, Yerusalemləning buzuwetilgən sepilirini wə keydürüwetilgən qowuk-dərwazilirini kəzdin kəqirdum. **14** Yanə aldioşa mēngip «Bulak qowukı» bilən «Xahənə kəlgə» kəldim; lekin xu yərdə mən mıngən uləşning ətuxikə yol bək tar kəlgəşkə, **15** keqidə mən jiloşa bilən qiqip sepilni kəzdin kəqürüp qıktim. Andin yenip «Jiloşa qowukı»din xəhərgə kirip, öygə kayttim. **16** Əməldarlarıning heqkəysi mening nəgə baroşanlıqimni wə nemə kıloşanlıqimni bilməy kəlixti, qünki mən ya Yəhudiyləroşa, kahınlaroşa, ya əmir-hakimlaroşa wə yaki baxkə hizmət kilidojanlaroşa heqnemə eytmişojanıdim. **17** Keyin mən uləşə: — Silər beximioşa kəlgən balayı'apətni, Yerusalemləning harabigə aylanoşanlıqini, sepil qowuklirining keydürüwetilgənlirini kərdünglar; kelinglar, həmmimiz haqarətkə kəliwərməslikimiz üçün Yerusalemləning sepilini kaytidin yasap kıyayli, — dedim. **18** Mən yanə uləroşa Hudayimning xəpəkətlik kəlining mening üstümdə boləşanlıqini wə padixahning manga kılojan gəplirini eytiwidim, ular: — Ornuməzidin turup uni yasayli! — deyixip, bu yaxhi ixni kixikə əz kəllirini kuwətləndürdi. **19** Ləkin Həronluk Sanballat, hizmətkar Ammoniy Tobiya həm ərəb boləşun Gəxəm bu ixni anglap bizni zanglik kılip mənəsitməy: — Silərnıng bu kıloşinglar nemə ix? Silər padixahkə asiylük kılməqimşılər? — deyixti. **20** Mən uləroşa jawab berip: — Asmanlardiki Huda bolsa bizni oşəlibigə erixtüridu wə Uning kulliri boləşun bizlər qopup kərimiz. Ləkin silərnıng Yerusalemdə heqkəndəq nəsiwənglar, həqukunglar yaki yadnamənglar yok, — dedim.

3 Xu qasda bax kahin Əliyaxib wə uning kahin kerindaxliri qopur «Koy kowukı»ni yengiwxatin yasap qikti; ular kowukning kanatlarini ornitip, uni [Hudaqa] atap mukaddas dər bekitti; ular «Yuzning munari» bilən «Hananiyəning munari»oqiqa boləjan arilikteki sepilni onxap, uni mukaddas dər bekitti; **2** Uningəja tutax kismini Yeriholuklar yasidi; yəna uningəja tutax kismini Imining oqli Zakkur yasidi. **3** «Belik kowukı»ni Sənaahning oqulliri yasidi; ular uning lim-kexəklirini selip, kanatlıri, taqaklıri wə baldaklırini ornatti. **4** Uningəja tutax kismini Həkozning nəwrisi, Uriyaning oqli Məramot yasidi; uningəja tutax kismini Məxəzəbəlning nəwrisi, Bərəkıyaning oqli Məxullam yasidi. Uningəja tutax kismini Baanaahning oqli Zadok yasidi. **5** Uningəja tutax kismini Təkoaliklar yasidi; lekin ularning qonglıri əz hojisinin ixini zimmisigə ilixka unimidi. **6** «Kona kowukı»ni Pasiyaning oqli Yəhoda bilən Besodıyaning oqli Məxullam yasidi; ular uning lim-kexəklirini selip, kanatlıri, taqaklıri wə baldaklırini ornatti. **7** Ularning yenidiki tutax kismini Gibeonluk Məlatiya, Məronotluk Yadon həmdə Dəryaning bu qərbiy tərıpıdiki waliylarning baxkuruxi astidiki Gibeonluklar bilən Mizpahlıklar yasidi. **8** Ularning yenidiki tutax kismini zərgərlərdin boləjan Harhayaning oqli Uzziyal yasidi. Uningəja tutax kismini huxbuy buyum yasaydıəjan ətirqılərdin Hənanıya yasidi. Ular Yerusalem [sepilini] taki «Kəlin tam»oqiqa onxap yasidi. **9** Ularning yenidiki tutax kismini Yerusalemning yerimining həkimi boləjan Hurning oqli Refaya yasidi. **10** Ularning yenida, Harumafning oqli Yədaya əzining eyining udulidiki kismini yasidi. Ularning yenidiki kismini Haxabniyaning oqli Hattux yasidi. **11** Hərimning oqli Malkiya bilən Pahat-Moabning oqli Həxxub sepilning baxka bir beliki bilən «Humdanlar munari»ni yasidi. **12** Ularning yenidiki tutax kismini Yerusalemning yerimining həkimi Hallohəxning oqli Xallom əzi wə uning kizlıri yasidi. **13** «Jiləja kowukı»ni Hənan bilən Zanoah xəhırining əhəlisi yasidi. Ular uni yasap, uning kanatlıri, taqaklıri wə baldaklırini ornatti wə yəna «Tezək kowukı»oqiqa ming gəz sepilnimu yasidi. **14** «Tezək kowukı»ni Bəyt-Həkkəram yurtning baxlıki Rəkabning oqli Malkiya yasidi; ular uni yasap, uning kanatlıri, taqaklıri wə baldaklırini ornatti. **15** «Bulək kowukı»ni Mizpah yurtning baxlıki Kol-Həzəhning oqli Xallum yasidi. U uni yasap, əgzisini yepip, uning kanatlıri, taqaklıri wə baldaklırini ornatti wə yəna xəhanə baəqning yenidiki Siloam kəlining sepilini «Dawutning xəhıri»din qıxıdıəjan pələmpəyigə yengiwxatin yasidi. **16** Uningdin keyinki tutax kismini Dawutning kəbrilirining udulidiki wə uningdin keyinki sün'iy kəlgə həm uning kəynidiki «Palwanlarning əyi»gə kədər Bəyt-Zur yurtning yerimining həkimi, Azbukning oqli Nəhəmiya yasidi. **17** Uningdin keyinki tutax kismini Lawiylar — Yəni Banıning oqli Rəhəm yasidi, uning yenidiki tutax kismini Keilahning yerim yurtning həkimi Həxəbiya əz yurtıəja wakalitan yasap qikti. **18** Uning yenidiki tutax kismini ularning kerindaxliri — Keilahning ikkinqi yerimining həkimi, Hənadadning oqli Baway yasidi. **19** Uning yenida, Mizpahning həkimi Yəxuyaning oqli Ezer koral-yaraq ambiriəja

qikix yolning udulida, sepilning dokmuxidiki yəna bir belikini yasidi. **20** Zabbayning oqli Baruk uningdin keyinki yəna bir belikini, yəni sepilning dokmuxidiki taki bax kahin Əliyaxibning əyining dərwasisioəja boləjan belikini kəngül koyup yasidi. **21** Uning yenida Həkozning nəwrisi, Uriyaning oqli Məramot sepilning Əliyaxibning əyining dərwasisidin taki Əliyaxibning həylisining ahiriəja boləjan yəna bir belikini yasidi. **22** Bulardin keyinki bir kismini İordan tüzənglikdikilər, kahinlar yasidi. **23** Bularning yenida, Binyamin bilən Həxxub əz əyining udulidiki belikini yasidi. Ulardin keyin Ananiyaning nəwrisi, Maaseyahning oqli Azariya əz əyining yenidiki kismini yasidi. **24** Uning yenida, Azariyaning eyidin taki sepilning dokmuxioəja boləjan yəna bir belikini Hənadadning oqli Binnuiy yasidi. **25** [Uning yenida], Uzayning oqli Palal padixah ordisinin dokmuxi, xuningdək ordidiki qokqiyip turəjan, zindan həylisining yenidiki egiz munarning udulidiki belikini yasidi. Uningdin keyinki bir belikini Paroxning oqli Pıdaya yasidi. **26** Əmdi Ofəldə turidəjan ibadəthana hizmətkarlıri künqikix tərəptiki «Su kowukı»ning udulidiki wə qokqiyip turəjan munarning udulidiki sepilni yasidi. **27** Qokqiyip turəjan qong munarning udulida Təkoaliklar taki Ofəl sepiləioəja boləjan ikkinqi bir belikini yasidi. **28** «At kowukı»ning yukıri bir belikini kahinlar hərberi əz əyining udulidiki kismini yasidi. **29** İmmərnəning oqli Zadok ularning yenida, keyinki kismini, əz əyining udulidiki bir belikini yasidi. Uning yenidiki tutax kismini «xərkiy dərwasə»ning dərwasiwəni Xekaniyaning oqli Xəmaya yasidi. **30** Uning yenida, Xələmiyaning oqli Hənanıya bilən Zalafning altinqi oqli Hənan ikkinqi bir belikini yasidi; ularning yenida, Bərəkıyaning oqli Məxullam əz korusuning udulidiki bir beləknı yasidi. **31** Uning yenida, xu yərdin tartip ibadəthana hizmətkarlıri bilən sodigərlərnəning kəuliridin ətup, «Təxürüx kowukı»ning udulidiki sepil dokmuxining balihanisioəja boləjan belikini zərgərlərdin boləjan Malkiya yasidi. **32** Dokmuxning balihanisi bilən «Koy kowukı»ning arilikdikiki beləknı zərgərlər bilən sodigərlər yasidi.

4 Xundək boldiki, Sanballat bizning sepilni yengiwxatin onxawatkanlıkimizni anglap oəzəpəlinip, kəhri bilən Yəhədalarnı məshirə kildi. **2** U əz kerindaxliri wə Samariya koxuni aldidə: — Bu zəip Yəhədalər nemə kiliwatidu? Ular əzlırini xundək mustəhəkəmliməkəqimu? Ular kurbanlıklarnı sunməkəqimu? Ular bir kün iqidə püttürüxməkəqimu? Topa dəwiliri iqidin kəyüp kətkən taxlarnı kolap qikırip ularəja jan kirgüzəmdikən? — dedi. **3** Uning yenida turuwatkan Ammoniy Tobiya: — Ular hərkanə yəsisimu, bir tülkə sepilning üstigə yəmixip qiksə, ularning tax temini erüwetidu! — dedi. **4** — I Hədayimiz, kulək selip angliəyəsən, kəmsitilməktimiz, ularning kıləjan həkəretlırini əz bexioəja yandurəyəsən; ularni tutkun kılıp elip beriləjan yəka yurtta həkəning oljisiəja aylandurəyəsən! **5** Ularning kəbhlilikini yəpmioəyəsən, gunəhliri aldingdimmu əqürüwetilmisən; qünki ular sepilni onxawatkanlarning kəngligə əzər bərdi! **6** Xundəktimu sepilni yengiwxatin onxawarduk; uni ulap, egizlikini yerimioəja yətküzduk; qünki kəpqlik

kengül qoyup ixlidi. **7** Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya, Ərəblər, Ammoniyalar, Axddoluklar Yerusalemla sepillirini yengiwaxtin onxax kuruluwxin yanila elip beriluwatkanlikini, sepil besüklirining etiwetilganlikini anglap kattik oʻzəzəpkə kelixti-da, **8** birlikta Yerusalemoʻja hujum kilip uningda qalaymikanqiliq tuʻoʻduruxni kəstləxti. **9** Xunga biz Hudayimizoʻja iltija kilduk həm ularning səwəbidin keqə-kündüz kezətqi qoyup, əzlimiz ularin mudariələndük. **10** Bu qaoʻda Yəhudiyədikilər: — Ixqi-həmmallar hālidin kətti, xuningdək qalma-kesak əhlatlər yanila nəhayiti kəp, biz sepilni onxaxka hətta sepiloʻjimu yekūnlaxmidük! — deyixti. **11** Xuning bilən bir waqʻtə dūxmənlimiz: — Ular səzməstə, ular kərməstə, ularning arisioʻja kiriwelip ularni oltürüp, quruluwxni tohtitwetimiz! — deyixti. **12** Wə xundak boldiki, ularning ətrapida turuwatkan Yəhudalarnu yenimizoʻja on ketim kelip: — Kaysi tərəpkə qarisanqlar, ular xu tərəptin kelip silərgə hujum kilmaqʻi! — dəp həwə yətküzüxti. **13** Xunga mən həlkəni jəmət-jəmət boyiqə, kəlioʻja kiliq, nəyəzə wə oʻkayirini elip, sepili pəs boləqan yaqi hujuməjo oʻuq turəqan yərlərdə sepilning arqisida qarawullukta turuxka qoydum. **14** Kezdin kaqürüp qikkəndin keyin ornūmdin qopup mətiwərlər bilən əməldarlar wə baxka həlkə: — Ulardin qorqmanglar; uluʻə wə dəhxətlik Rəbni esinglarda tutunglar, əz kəringdaxlinglar, oʻuq-kizlinglar, ayalliringlar wə əy-makaninglar üqün jəng kilinglar, dedim. **15** Xundak boldiki, əzlimizning suyikəstini bilip qəloʻjanlikimiz dūxmənləning kulikoʻja yetip barəjoʻaq, xuningdək Huda ularning suyikəstini bitqit kiləq, biz həmmimiz sepiloʻja qaytip, hər birimiz əsli ix ornimizda ixni dawamlaxturiwərdük. **16** Ənə xu qaoʻqdin bəlxap hizmətkarlimning yerimi ix bilən boldi, yerimi kəlioʻja nəyəzə, qalkən, okya tutkən, dobuloʻja-sawut kiygən hālda yürüxti. Sərdar-əməldarlar sepilni onxaxwatkan bərlək Yəhuda jəmətikilərləning arqisida turdi. Həm yūklərləni toxuwatkanlar həm ularəjo yūk artiwatxanlarnu bir kolida ixləp, bir kolida yəraoʻqlirini qing tutuxkanidi. **18** Tamqilarning hər biri bəllirigə kiliq-hənjərlirini askan hālda [sepilni] yasawatatti; kanayqi bolsa yenimda turatti. **19** Mən mətiwərlər, əməldarlar wə baxka həlkə: — Bu quruluwx nəhayiti qong, dairisi kəng; biz həmmimiz sepilə bələk-bələklər boyiqə tarkilip ixləp, bir-birimizdin yirək turuwatimiz. **20** Xunga məyli kəyərdə bolunglar, kanay awazini angli-sanqlarla, biz bar xu yərgə kelip yioʻqilinglar; Hudayimiz biz üqün jəng kilidu, — dedim. **21** Biz ənə xu tərəkidə ixlidük; həlkəning yerimi tang atkəndin tartip yultuz qikkəuqə nəytilirini qing tutup turuxti. **22** U qaoʻqda mən yənə həlkə: — Həmməylən əz hizmətkari bilən keqini Yerusalemoʻja kirip otküzsun, xundak bolsa ular keqisi bizning muhəpizətqilikimizni kilidu, kündüz ixləydu, dedim. **23** Xundak kilip ya mən, nə kəringdaxlimin, ya hizmətkarlimin yaqi mənə əgəxkən muhəpizətqilərləning heqəqaysi kiyimlirini selixmidi; hər biri hətta suʻəqə barəqandimu əzining yəraoʻqlirini eliwatatti.

5 U qaoʻqda halayik wə ularning hotunliri əz kəringdaxliri boləqan Yəhudalar üstidin xikayət kilip kattik dad-pəryad kətürüxti. **2** Bəzilər: — Biz wə oʻuq-

kizlirimizning jan sanimiz kəp, kün kəqüriximiz üqün toyoʻudək axlik almisək bolmaydu, deyixti. **3** Yənə bəzilər: — Biz aqarqilikta qəloʻjan waqtimizda axlik elip yəymiz dəp etizlirimiz, tüzümzarliklirimizni wə əylirimizni rənigə berixkə məjbur boldük, deyixti. **4** Wə yənə bəzilər: — Padixahning etizlirimiz wə tüzümzarliklirimiz üstəgə saləqan baj-selikni tapxuruxka pul kərz aldük. **5** Kəz bədənirizim kəringdaxlimizning bədənirigə, pərzantlirimiz ularning pərzantlirigə ohxax bolsimu, lekin oʻuq-kizlirimizni qul-dədək boluxka tapxurmay amalimiz bolmidi; əməliyəttə kizlirimizdin bəziləri alliqəqan dedək bolupmu kətti; ularni bədəl tələp hərlükə qikrixka kurbiməz yətmidi, qünki bizning etizlar wə tüzümzarliklirimiz həzir baxqilarning kolididur, — deyixti. **6** Mən ularning dad-pəryadlirini wə eytkən bu gəplirini angliqəndin keyin kattik oʻzəzəpləndim. **7** Kənglūmdə birər qur oyliniwəloʻqəndin keyin, mətiwərlər bilən əməldarlarni əyibləp: — Silər əz kəringdaxlinglarəjo kərz berip ularin əsüm alidikənsilər-hə! — dəp tənbiħ bərdim. Andin ularning səwəbidin qong bir yioʻqin eqip **8** ularni: — Biz kükimizning yetixiqə yat taipilərgə setiwetilgan kəringdiximiz Yəhudalarni qayturup setiwəldük, lekin silər bizni ularni qayturup setiwəlsun dəp kəringdaxlinglarni yənə setiwətməqə boluwatamsilər? — dəp əyibliwidim, ular dəydoʻqan gəp tapalmay, xük turup kaldi. **9** Andin mən ularəjo yənə: — Silərləning bu kiliqninglar kəmlaxmaptu. Silər dūxmənlimiz boləqan taipilər aldidə bizni ahanətkə qəldurməy, Hudayimizning qorqunqida mangsanglar bolmasmidi? **10** Mənmu, kəringdaxlirim wə hizmətkarlimin ularəjo pul wə axlik ətnə berip turup əsüm alsək alattuk! Silərdin etünimən, mundək əsüm elixtin wəz keqəyli! **11** Əttünüp qalay, silər dəl bügün ularning etizlirini, tüzümzarlik, zəytunzarlik wə əylirini qayturup beringlar, wə xuningdək silər ularin ündürüwəloʻqan pul, axlik, yəngi məy-xarab wə yəngi zəytun maylirining əsümünü ularəjo qayturup beringlar, dedim. **12** Ular: — Qayturup berimiz, əmdi ularin heq əsüm almaymiz; sili nəmə desilə, biz xundək kilimiz, deyixti. Mən kaqinlarni qəqirtip kelip, ularni bu wədə boyiqə xundək ijra kilixka kəsəm iqukdüm. **13** Mən tonumning pəxini kəqip turup: — Kim muxu wadini ada kilmisa, Huda xu yol bilən uning əzini əz əyidin wə mal-mülkidin məhrum kilip kəqiwətsun! Xu yol bilən uning həmmə nəmissi kurukdilib qəloʻquqə kəqiwətsun! — dedim. Pütkül jəmət bərdək: «Amin!» deyixti hənəm Pərwərdigarəjo Həmdusana okuxti. Andin kəpqlik xu wədəsi boyiqə deginidək kilixti. **14** Xuningdək, Yəhudiyə zeminida ularəjo waliy boluxka tikləngən kündin buyan, yəni padixah Artəhaxxatəning yigirminqi yilidin ottuz ikkinqi yiləiqə boləqan on ikki yil iqidə nə mən, nə mening uruk-tuʻoʻqanlimin waliylik nenini heq yemidük. **15** Məndin ilgiri waliy boləqanlar həlkə əoʻqirqlik selip, ularin [kündilik] axlik, məy-xarab wə xuningdək kərik xəkəl kümüx elip kəlgənikən; hətta ularning hizmətkarlimin həlkəning üstidin hoʻqukwəzlik kilip kəlgənikən. Ləkin mən Hudadin qorqidioʻqimni üqün undək kilmidim. **16** Mən dərwəkə sepilning quruluwoʻjilə berilgəqkə, biz hətta birər etiznimu setiwəldidük;

mening barlik hizmatkarlirimmu quruluşta ixlaxka xu yerga yojilatti. **17** Ətrapimizdiki yat əllərdin bizning yenimizoğa kəlgənlərdin belək, mening bilən bir dastihanda oşiza yaydıoanlar Yəhudiylar wə əməldarlardin bir yüz əllik kixi idi. **18** Hərküni bir kala, hillanoqan altə koy təyyarlinatti, yəne manga bəzi uqar kuxlar təyyarlinatti; hər on künda bir qətim hərhil mol məy-xarab bilən təminlinatti. Xundak bolsimu mən yənilə «walıy neni»ni tələp kilmidim; qünki quruluş İxi həlkning üstidiki eşir yük idi. **19** — Ah Hudayim, mən muxu həlk üqün qiloqan barlik iximni yad ətkəysən, manga xapaət kərsətkəysən!

6 Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya, ərəb boləqan Gəxəm wə düxmənlimizning qaloqan qismi mening sepilni yengiwaxtin onqax qikkənlərimni, sepilning əmđi bəsitkirlirning kəlmiojanlikini anglap (lekin u qəoşda mən tehi sepil kəwuklirining qanatlrini ornətmiojanidim), **2** Sanballat bilən Gəxəm manga: — Kəlsila, biz Ono tüzənglikidiki Kəfirim kəntidə kəriyəyli! — dəp ədəm əwətiptu. Əməliyətə ular manga kəst qilməkqi ikən. **3** Xunglaxka mən əlqilərnı əwətip: — Mən uluq bir ix bilən xuoqulliniwətkənlərimdin silər tərəpkə qüxməymən. Mən qəndəkmə silərnıng kəxingləroğa barimən dəp, İxni taxlap uni tohtitip koyay? — dedim. **4** Ular udə tət qətim muxu tərکیدə ədəm əwətti, mən hər qətim xundak jawap bərdim. **5** Andin Sanballat bəxinqi qətim xu tərکیدə öz hizmətkərioğa pəqətlənmigən hətni qəlioğa tutkuzup əwətiptu. **6** Həttə: «Hərkəysi əllər arisida mundaq bir gəp tərkiylip yiridu, wə Gəxəmmu xundak dəydu: — Sən wə Yəhəudalar birgə isyan kətiurməkqi ikənsilər; xunga sən sepilnimu yengiwaxtin onqəxəxka kirixipsən; eytxləroğa kərioqənda sən əziingni ularoğa padixəh kilməqkikənsən. **7** Sən yəne Yerusəlemdə əziing toqruluk: «Mana, Yəhədiyədə əzimizning bir padixəhimiz bar!» dəp jar selip təxwük qilixkə birməqə pəyoəmbər kəyupsən. Əmđi bu gəplər səzsis padixəhning kulioğa yetip bayan qilinidu. Xunga, kəlgin, biz birliktə məsiləhtəlixiwəlayli» deyilgənikən. **8** Mən uningə: «Sən eytkən İxlar həqəqətin kilinoqan əməs; bular bəlki əz kənglūngdin oydurup qikəroşning, haləs» dəp jawap qəyturđum. **9** Əməliyətə, ular: «Muxundak qilsəq ularning qəli məoşdursizlinip, quruluş İxi ədə qilinməy qəlidu!» dəp oylap bizni kərkətməqqi idi. — «Əmđi mening qolumni İxtə tehimu küqləndürgəysən!». **10** Məhətabəlning nəwrisi, Deləyning oqlı Xəmayə əzini əz eyigə qəmiwəloqəndi; mən uning əyigə kəlsəm u: — Biz Hudaning əyidə, İbadəthanining İqidə kəriyəyli wə İbadəthanining dərwezə qənatlrini etip koyayli; qünki ular seni əltürgili kəlidu; xübhəsiszki, kəqisi kəlip sən əltürməqqi boldi! — dedi. **11** Mən: — Manga ohxəx bir ədəm kəndəkmə qəqip kətsun? Məndək bir ədəm jənimni qutkuzimən dəp kəndəkmə İbadəthanioğa kiriwəloşudəkmən? Mən hərgiz u yergə kiriwəlməymən! — dəp jawap bərdim. **12** Qünki mən qərisəm, uning Huda tərpidin əwətilgən əməs, bəlki Tobiya bilən Sanballat tərpidin setiwelinip, manga zəyan yətküzməqqi bolup bu bəxərat bərgənləgigə kəziim yətti. **13** Uni setiwelidiki məksət, meni kərkəutup, xularning dəginidək qiloşuzup gūnah qilduruxtin İbarət idi. Xundak qiloqan bolsəm, namimni buləqap meni

qəriləxkə xikəyət qiləlaydıoqan bolətti. **14** — «Ah Huda, Tobiya bilən Sanballatni əsingdə tutup, ularning qiloqənlirioğa yərixə əz bəxioğa yənduroşaysən, xundəklə meni kərkətməqqi boləqan əyal pəyoəmbər Noadiya bilən bəxə pəyoəmbərlərnıngmu qiloqənlirini əz bəxioğa yənduroşaysən!». **15** Elul əyining yigirmə bəxinqi küni sepil pütüti, pütün quruluşkə əllik İkki kün wəqit kətti. **16** Xundak boldiki, düxmənlimizning buningdin həwər taptı wə ətrapimizdiki barlik əllər kərkəp kəxtixi; əz nəziridə həyiwiti bək qüxüp kətti wə bu [quruluşni] Hudayimizning Əzi elip bəroqan İx İkanlikini bilip yətti. **17** Xu künlərdə Yəhədiyədəki mətiwərlər Tobiyaəğa nuroşun hət yazdı, Tobiyaumu ularəğa jawəbən daim hət yəzipturđı. **18** Qünki Yəhədiyədə Tobiyaəğa bəoşlinip kəlip, kəşəm İqkən nuroşun kixilər bar İdi; qünki u Arahning oqlı, Xəkəniyaning küy'oqlı İdi, həmdə uning oqlı Yoħənan Bərekiyaning oqlı Məxulləmming qizini hotunlukkə aloqəndi. **19** Xuningdək ular yəne mening əldimda pat-pat Tobiyaning yəxhi İxlrini tiləqə elip koyuxətti həm mening gəplirimnimu uningə yətküzüp turuxətti; Tobiya bolsa manga pat-pat təhdit selip hət yəzipturđı.

7 Sepil onqəxilip bolup, mən dərwezənlərnı ornitip, dərwezəwənlərnı, əzəlxəxlərnı wə Lawiyənlərnı bəkitip təyinilgəndin keyin xundak boldiki, **2** Mən İnim Hənanı bilən kə'ə sərdari Hənanıyanı Yerusəlemini bəxkəruşkə koyđum; qünki Hənanıya İxənləq adəm bolup, Hudadin kərkəxətə kəp ədəmlərdin əxip kəttəti. **3** Mən ularəğa: — Kün İssiyoqə Yerusəlemining kəwukliri eqilmsun; kəwuklərnıng qənatlrini etilgəndə, bəldəklər təkəloqan wəqitlridimə dərwezəwənlər yenidə turup kəzət qilisun; xuningdək Yerusəlemdə turuwətkənlərdin kərawullar kəzət nəwətlirigə koyulup bəkitilsun; hər bir ədəm əzining bir kəziyigə məs'ul bolsun, xundəklə hər birining kəziyi əz əyining udulidə bolsun, dəp təpildim. **4** Xəhər qəng həm kəngri boləqini bilən əhələ əz, əylər tehi selinmioqəndi. **5** Hudayim kənglūngə mətiwərlər, əməldərlər wə həlkning hər birini nəsəbnəmisə boyiqə royhətə elixkə ularni yəyoş niyitini səlđi. Mən əwwal birinqi qətim qəytip kəlgən ədəmlərnıng nəsəbnəmisini taptim, uningdə mundaq pütülgəndi: — **6** Təwəndikilər Yəhədiyə əlksidikilərdin, əsli Bəbil padixəhi Nəbəkədnəsər tərpidin sürgün qilinoqənlərdin, Yerusəlemining Yəhədiyəgə qikip, hər biri əz xəhirlirigə kətti: — **7** Ular Zərubəbəl, Yəxua, Nəhəmiya, Azariya, Raamiya, Nəhəmani, Mordikay, Bilxan, Mispərat, Bigway, Nəhəm wə Baanəhlar bilə qəytip kəldi. Əmđi İsrail həlkning İqidiki ərkəklərnıng sənı təwəndikigə: — **8** Pəroxning əwədliri İkki ming bir yüz yətmix İkki kixi; **9** Xəfətiyaning əwədliri üç yüz yətmix İkki kixi; **10** Arahning əwədliri altə yüz yətmix bəx kixi; **11** Pəhət-Məobning əwədliri, yəni Yəxua bilən Yoəbning əwədliri İkki ming səkkiz yüz on səkkiz kixi; **12** Eləmming əwədliri bir ming İkki yüz əllik tət kixi; **13** Zəttuning əwədliri səkkiz yüz qirik bəx kixi; **14** Zəkkayning əwədliri yəttə yüz atmix kixi; **15** Binnuyning əwədliri altə yüz qirik səkkiz kixi; **16** Bəbayning əwədliri altə yüz yigirmə səkkiz kixi; **17** Azgədnıng əwədliri İkki ming üç yüz yigirmə İkki kixi; **18** Adonikəmming əwədliri altə

yüz atmix yəttə kixi; **19** Bigwayning əwladliri ikki ming atmix yəttə kixi; **20** Adinning əwladliri altə yüz əllik bəx kixi; **21** Həzəkiyaning jəmətidin boləjan Aterning əwladliri toqşan səkkiz kixi; **22** Həxumning əwladliri üç yüz yigirmə səkkiz kixi; **23** Bizayning əwladliri üç yüz yigirmə tət kixi; **24** Hərifning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **25** Gibəonning əwladliri toqşan bəx kixi; **26** Bəyt-Lahəmliklar bilən Nitofaliklar jəmiy bir yüz səksən səkkiz kixi; **27** Anatotluklar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **28** Bəyt-Azmawətliklər kərik ikki kixi. **29** Kiriatiyərliklər, Kəfirahliklər və Bəərotluklar bolup jəmiy yəttə yüz kərik üç kixi; **30** Ramahliklar bilən Gebaliklar jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **31** Mikmaxliklar bir yüz yigirmə ikki kixi; **32** Bəyt-Əlliklər bilən ayiliklər jəmiy bir yüz yigirmə üç kixi; **33** İkkinqi bir Nebodikələr əllik ikki kixi; **34** İkkinqi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **35** Hərimning əwladliri üç yüz yigirmə kixi; **36** Yeriholuklar üç yüz kərik bəx kixi; **37** Lod, Hədid və Ononing əwladliri jəmiy yəttə yüz yigirmə bir kixi; **38** Sinaahning əwladliri üç ming toqkuz yüz ottuz kixi. **39** Kahinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayaning əwladliri toqkuz yüz yətmix üç kixi; **40** Immərnəning əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **41** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kərik yəttə kixi; **42** Hərimning əwladliri bir ming on yəttə kixi. **43** Lawiylarning sani təwəndikiqə: — Hodwahning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəning əwladliri yətmix tət kixi. **44** Ojəzəlkəxlərin: — Asafning əwladliri bir yüz kərik səkkiz kixi. **45** Dərwaziwanlərnəning nəslidin: — Xallumning əwladliri, Aterning əwladliri, Talmonning əwladliri, Akkubning əwladliri, Hatitaning əwladliri bilən Xəbayning əwladliri jəmiy bir yüz ottuz səkkiz kixi. **46** İbadəthana hizmətkarlıri təwəndikiqə: — Zihaning əwladliri, Hasufaning əwladliri, Tabbaotning əwladliri. **47** Kirostning əwladliri, Siyaning əwladliri, Padonning əwladliri, **48** Libanaһning əwladliri, Həgabahnəning əwladliri, Xalmayning əwladliri, **49** Hənaning əwladliri, Giddəlnəning əwladliri, Gəhərnəning əwladliri, **50** Reayahning əwladliri, Rəzinning əwladliri, Nikodaning əwladliri, **51** Gazzamning əwladliri, Uzzaning əwladliri, Pasiyaning əwladliri, **52** Bisayning əwladliri, Məunimning əwladliri, Nəfussəsimning əwladliri, **53** Bakbukning əwladliri, Həkufaning əwladliri, Hərhurning əwladliri, **54** Bazlitning əwladliri, Məhədaning əwladliri, Hərxaning əwladliri, **55** Barkosning əwladliri, Siseraning əwladliri, Temahnəning əwladliri, **56** Nəziyaning əwladliri bilən Hatifaning əwladliridin ibarət. **57** Sulaymanning hizmətkarlırinəning əwladlirininəning sani təwəndikiqə: — Sotayning əwladliri, Sofərətnəning əwladliri, Peridanəning əwladliri, **58** Yaalanəning əwladliri, Darkonning əwladliri, Giddəlnəning əwladliri, **59** Xəfətiyanəning əwladliri, Həttilnəning əwladliri, Pəkərət-Həzibaimnəning əwladliri bilən Amonning əwladliridin ibarət. **60** İbadəthana hizmətkarlıri və Sulaymanning hizmətkari boləjanlarning əwladliri jəmiy üç yüz toqşan ikki kixi. **61** Təwəndiki kixilər Təl-Melah, Təl-Harxa, Kerub, Addon, Immərdin kəlgən bolsimu, lekin ular əzlrinəning ata jəmətinəning yəki nəsəbinəning İsrail adimi ikənlikini ispatlap bərləmdi. **62** Bular Dəlayəning əwladliri, Tobiyəning əwladliri və Nikodaning əwladliri bolup,

jəmiy altə yüz kərik ikki kixi; **63** Kahinlərdin Həbayəning əwladliri, kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileədlək Barzillayning bir kəzini aləqaqqa ularning eti bilən ataləqanıdi. **64** Bular jəmətinəning nəsəbnəmisini izdəp tapalmıdi; xunga ular «napak» həsəblinip kahinliktin kəlduruldi. **65** Wəliy ulorəqə: — Urim və tummıni kətürgüqi kahin arimızda hizməttə boləqəq «əng muqəddəs yiməklilər»gə eojiz təgküzməysilər, dedi. **66** Pütün jəmət jəmiy kərik ikki ming üç yüz atmix kixi; **67** Buningdin bəxqa ularning yənə yəttə ming üç yüz ottuz yəttə kul-dedikilə bar idi; yənə ikki yüz kərik bəx ə-ayal oqəzəlqisi bar idi. Ularınəning yəttə yüz ottuz əlx eti, ikki yüz kərik bəx kəqiri, **69** tət yüz ottuz bəx təgisi və əlxə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **70** Jəmət kattiwaxliridin bəziliri [ibadəthana] kuruluxi üçtün hədiyələrini təkdin kildi; wəliy həzinigə wəning darik əlxə, əllik də də wə bəx yüz ottuz kərik kahin toni təkdin kildi; **71** jəmət kattiwaxliridin bəziliri kuruluş həzinisigə yigirmə ming darik əlxə, ikki ming ikki yüz minə küməx; **72** həlkəning kələqini yigirmə ming darik əlxə, ikki ming ikki yüz minə küməx, atmix yəttə kərik kahin tonini təkdin kildi. **73** Xuningdin keyin kahinlar, Lawiyar, dərwəzianlər, oqəzəlkəxlər və bir kəsim həlkə qoxulup, ibadəthana hizmətkarlıri, xundəklə kələqan İsrail həlkəning həmmisi əz xəhərlirigə məkənləxti.

8 Yəttinqi ayəqə kəlgəndə, İsrailərnəning həmmisi əz xəhərlirigə kəlip orunlixip boldi. Bu qəşdə pütün halayik huđdi bir adəmdək bolup «Su kəwukı» əldidiki məydənoqə yiojilip, təwərxunəns Əzradin Pərwərdigərnəning Musəning wəstisi bilən İsrailəqə tapiloqan Təwərat-kanun kitabini kəltürtüxnəni tələp kildi. **2** Yəttinqi ayning birinqi künə kahin Əzra Təwərat-kanun kitabini jəməttə, yəni ə-ayallar, xundəklə əngləp qüxinəyədiqan bərlək kixilərnəning əldioqə əlip qikti; **3** «Su kəwukı»ning əldidiki məydənda, ətigəndin qüxiqə, ə-ayallarəqə, xundəklə əngləp qüxinəyədiqan kixilərgə oqup bərdi. Pütkül jəmətnəning kuləkliri Təwərat-kanun kitabidiki səzərdə idi. **4** Təwərxunəns Əzra məhsus muxu ixkə həzirlənoqan ayəqəq mənəbərgə qikip turdi; uning əng tərpidə turoqini Mattiətiya, Xəmə, Anayah, Uriya, Hilkətiya bilən Maəseyahlar idi; sol tərpidə turoqini Pidaya, Mixəəl, Malkiətiya, Həxəom, Həxəbəddəna, Zəkəriətiya bilən Məxullam idi. **5** Əzra pütkül halayikning kəz əldidə kitabni əqti, qünki u pütün halayiktin əgizdə turətti; u kitabni əqkəndə, bərlək halayik ornidin qoqti. **6** Əzra uluq Huda boləjan Pərwərdigəroqə mədhiyələr oquwidə, bərlək halayik kəllirini kətürüp jəwəbən: «Amin! Amin!» dəyixti; əndin tizlinip, pixonisini yərgə yəqip, Pərwərdigəroqə səjdə kildi. **7** Əndin keyin Lawiyərdin Yəxuyə, Bəni, Xəbətiya, Yəmin, Akkub, Xəbbitay, Hədiyə, Maəseyah, Kəlitə, Əzəriyətiya, Yozəbəd, Hənan və Pəlayələr halayikqə Təwərat kanunini qüxəndürdi; jəmət ərə turətti. **8** Ular jəməttə kitabtin Hudəning Təwərat-kanunini jəranglik oqup bərdi və oquloqanni qüxinəwəlixə üçtün uning mənisini və əhmiiyiti tərxisidə əniq təbir bərdi. **9** Wəliy Nəhəmiyətiya bilən təwərxunəns kahin Əzra və həlkəqə kanunning mənisini əgətidioqan Lawiyərlər pütkül jəməttə: — Bügün Hudəyinglər boləjan Pərwərdigəroqə ataləqan muqəddəs kündür, yioqə-zar

kilmanglar! — dedi. Qünki halayikning hëmmisi Tëwrat kanunidiki sözlärni anglap yioja-zar kılıp ketixkëndi. **10** Andin [Nëhëmiya] ularoja: — Silër berip nazunemätlerni yep, xërbätlerni iqinglar, özige [yimëk-iqmëk] tëyyarliyalmiojanlaroja yemëk-iqmëk bëlüp beringlar; qünki bügün Rëbbimizgä atalojan mukëddäs bir kündür. Ojëmkin bolmanglar; qünki Përwërdigarning xadlik silërmning küqinglardur, dedi. **11** Lawiyarlarmu: — Bügün mukëddäs kün bolojaqqa, tinqlininglar, ojëmkin bolmanglar! — dëp jamaätini tinqlandurdi. **12** Jamaät kaytip berip, yep-iqixti, baxkilaroju mu yimëk-iqmëk ülëxtürüp bërdi, xad-huramlikqa qëmdi; qünki ular berilgan talim sëlzlrini qüxëngëndi. **13** Ətisi halayik iqidiki qëbilä kattiwaxliri, kahinlar wë Lawiyalar tëwratxunas Əzraning yenioja yiojilip, Tëwrat kanunidiki sözlärni tehimu qüxinip pëm-parasätkä erixmëqci boldi. **14** Ular Tëwrat kanunida Përwërdigar Musaning wastisi bilën Israillaroja yëttinçi aydiki heyttä këpilärdä turuxi keräkliki pütülgënlirini ukti, **15** xundaqla özliri turuwatqan barlik xähärlärdä wë Yerusalemda: «Silär taojqa qikip, zëytun xëhi bilën yawa zëytun xahlirini, hadas ejmë xahlirini, horma dërährlirining xahlirini wë yopurmakliri baraksan dëräh xahlirini äkilip, Tëwratqa yezilojnidäk këpilärni yasanglar» degënlirini tarkitip jarkalaxni buyruojanlikini ukti. **16** Xuning bilën halayik qikip xäh äkilip özliri üqün, hërbiri öylirining «öziliridä, höylilirida, Hudaning öyidiki höylilarda, «Su kowuki»ning qong maydandä wë «Əfraim dërwasisi»ning qong maydandä këpilärni yasap tikti. **17** Sürgünlükün kaytip këlgen pütkül jamaät këpilärni yasap tikti wë xundaqla këpilärgä jaylaxti; Nunning oqlı Yëxuaning künliridin tartip xu küngiqë Israillar undak kilip baxmiojanidi. Hëmmaylën kattik huxal boluxti. **18** Birinçi kündin ahirki küngiqë [əzra] hërküni Hudaning Tëwrat-kanun kitabini okudi. Ular yëttä kün heyttä ötküzdi; säkkizinçi küni bëlğilimä boyiqë tëntänilik ibadät yiojilixi ötküzildi.

9 Xu ayning yigirmä tëtinçi küni Israillar roza tutup, boz kiyip, üsti-bexioja topa qaqqan haldä yiojildi; **2** Israil nəsli özlirini barlik yat taipilärdin ayrip qikti, andin oë turup özlirining gunahlrini wë ata-bowilirining ötküzgën qëbihliklrini etirap kildi. **3** Ular xu küning tëttin biridä öz yeridä turup özlirining Hudasi bolojan Përwërdigarning Tëwrat-kanun kitabini okudi; küning yөнä tëttin biridä özlirining gunahlrini tonudi wë Hudasi bolojan Përwërdigaroja sëjdä kildi. **4** Lawiyarlardin Yëxua, Bani, Kadmiyäl, Xëbaniya, Bunnı, Xërëbiya, Bani wë Kenanilar pëlëmpaylërdä turup özlirining Hudasi bolojan Përwërdigaroja ünlük awaz bilën nida kildi. **5** Lawiy Yëxua, Kadmiyäl, Bani, Haxabiniya, Xërëbiya, Hodiya, Xëbaniya wë Pitahiyalar: «Ornunglardin kopup Hudayinglar bolojan Përwërdigaroja äbëdil'äbëdgiqë tæxëkkür-mëdhijä kayturunglar» — dedi wë mundak [dua-hëmdusana ukudı]: — «[I Huda], insanlar Sening xanu-xëwkätlik namingni uluqlisun! Bërhëk, barlik tæxëkkür-mëdhijä yetixmëydu! **6** Sën, pəkät Sənlä Pərwərdigardursən; asmanlarnı, asmanlarning asminini wë ularning barlik koxunlrini, yör wë yör üstidiki hëmmini, dengizlar wë ular iqidiki

hëmmini yaratkuquidursən; Sën bularning hëmmisigä hayatlik bërgüqisən, asmanlarning barlik koxunliri Sanga sëjdä kiluquidur. **7** Sën bërähk Përwërdigar Hudadursən, Sən Abramni talliding, uni Kaldiyöning Ur xähiridin elip qikting, uningojä İbrahim degën namni ata kilding. **8** Sën uning qälbining Özünggä sadik-ixänqilik ikënlirini kërüp, uning bilën ähdä tüzüp Kanaaniylarning, Hittiyalarning, Amoriylarning, Përizziylarning, Yëbusiylarning wë Girgaxiyalarning zeminini uning äwladlirioja təkdim kilip berixni wädä kilding; Sën həkkanıy bolojanlikingdin, sölziringni ixka axurdung. **9** Sën ata-bowilirimizning Misirdä jëbir-zulum qëkiwatkanlikini kërüp, ularning Kizil dengiz boyidiki nalisiqä kulak salding. **10** Sën Misirliklarning ularoja kändak yoojanqilik bilën muamilä kilojanlikini bilgingindin keyin Pirawn, uning barlik hizmätqiliri wë uning zeminidiki barlik hëlläkä möjizilik alamät wë karamätölni kërşitip, Özüng üqün bügüngä qädär saklinip keliwatkan uluq bir nam-xëhrätini tikliding. **11** Sën yөнä [ata-bowilirimiz] aldida dengizni bëlüp, ular dengizning otturisdin kuruk yör üstidin mengip ötti; ularni koojlap këlgenlari qongkur dengiz tegigä taxlap ojër kiliwätting, huddi juxkunluk dengioja taxlanojan taxtæk ojër kilding. **12** Sën ularni kündüzi bulut tüwrüki bilën, keqisi ot tüwrüki bilën yetäkliding, bular arkilik ularning mangidojan yolini yorutup bërding. **13** Sën Sinay tëojä qüxüp, asmanda turup ular bilën sëlzip, ularoja toojra hëkümi, həkikiy ixänqilik kanunlar, yaxxi bëlğilimlar wë ämrlärni ata kilding. **14** Sën ularoja Özüngning mukëddäs xabat küningni tonuttung, kulung Musaning wastisi bilën ularoja ämrlär, bëlğilimlar wë Tëwrat kanunini tapiliding. **15** Sën ularoja aq qalojandä yesun dëp asmandin nan, ussiojandä iqsun dëp qoram taxtin su qikirip bërding; Sën ularoja berixkä kolungni këtürüp kësëm kilojan əxu zeminni kirip igilenglar, deding. **16** Lekin ular, yөнä ata-bowilirimiz məqrulinip, boyni qattiklik kilip ämrliringgä kulak salmidi. **17** Ular itaät kilixni rət kildi, Sening ularning otturisida yaratqan karamät möjiziliringni yad ätmidi, bəlki boyni qattiklik kildi, asiylik kilip, kul kilinojan jayojä kətməqci bolup, öz aldioja yolbaxçı tiklidi. Lekin Sən ərujan, mehir-xəpətkəlik həm rəhimdil, asan oqəzərlənməydiəjan, zor mehir-muəəbbətlik Təngridursən; xunga Sən ularni taxliwətmiding. **18** Ular hətta tehi özlirigə bir kuyma mozayni yasap: «Mana bu silərni Misirdin elip qikkən ilah!» degən waqtda həm kattik kupurluk kilojinida, **19** Sən tolimu rəhimdil bolojanliking üqün ularni yөнäla bayawanda taxlap koymiding; kündüzi bulut tüwrüki ularning üstidin neri kətməy, ularoja yol baxlidi; keqisi ot tüwrükümü uların neri kətməy, ularoja nur berip, mangidojan yolini kërşetti. **20** Sən Özüngning mehrribanə Rohingni qüxürüp ularoja təlim bərding; Sən ularning yeyixi üqün «manna»ni ayimiding, usszluküni qandurux üqün suni bərding. **21** Sən ularni bayawanda kirik yil qəmdəp kəlding; həqnemisi kəm bolmıdi, kiyimliri konirimidi, putlirimu ixximidi. **22** Sən padixəhliklər wə taipilərnı ularning kolioja bərding, bularnı ularning zeminiəja qəgralar kilip bərding. Xuning bilən ular Siəon padixəhning

zeminini, Həxbonning padixahining zeminini və Baxan padixahi Ogning zeminini igilidi. **23** Sən ularning pərzənt-əwladlirini asmandiki yultuzlardək awuttung; Sən ularni ata-bowiliriyo: «Silər bu zeminni igiləxkə uningə kirinqlar» dəp təkdım kıləjan zeminə baxlap kirding. **24** Ularning əwladliri kirip u zeminni igilidi; Sən u zeminda turuwatqan Kənaan əhalisini ularəja bəkindurdung həm zemindiki padixahlarni wə ularning kəbilə-kowmlirini: «Silər ularəja haliojanqə muamilə kilinglar» dəp ularning kəlioja tapxurdung. **25** Ular mustəhəkəm xəhərləni, munbət yərləni ixəjal kılıp, hərhil esil buyumlarəja tolojan əylərgə, kolap koyulojan kuduklarəja, üzümzarlıqlar, zəytlunluqlar wə intayin kəp mewilik dərəhlərgə igə boldi; yəp-ıqıp səmrip, Sening zor məhribanlığindin səyünüxtil **26** Ləkin ular gədənəkəlik kılıp Seningdin yüz erüp, Təwrat kənanungni arkişioja təxlidi, ularni yeningəja yandurmək üqün agah-guwaqlıq yətküzgən pəyojəmbərliriningni əltürüp əxaddiy kupurluk kıldı. **27** Xunga Sən ularni jəbir-zulum saləjuqılarningni kəlioja tapxurdung, dərəkə ular ularni kiyindi; ular kiyənaləjan wəqitlirida Səngə yalwuxkanidi, Sən asmanlarda turup ularəja kulək salding, zor rəhımdillikə boyiqə ularəja kutkuzəjuqlarni əwəttəting, ular bularni əzgiqıləningni kolidindin kutkuzattı. **28** Ləkin ular aramlikkə erixkəndin keyin yənə Sening əldingdə rəzillik kılaxkə baxlıwidi, Sən ularni yənə duxmənliriningni kəlioja tapxurdung, ular ularning üstidindin həkümrənlilik kıldı; ular yənə Sening əldingdə nalə-pəryat kılaxıwidi, Sən asmanlarda turup kulək selip, rəhımdillikliriningni boyiqə ularni yenix-yenixlap kutkuzdung. **29** Sən ularni Əzgingning Təwrat-kənanungəja kəyitxə agahlandırdung; ləkin ular məqrulirini, əmrlirininggə kulək salmıdi, həkümliriningni əldida gunah kıldı (insan həkümlirininggə əməl kılsa, ular xu səwəbtin həyatta bolıdu). Ular jəhillik bilən boynini tolojəp, gədənəkəlik kılıp sənə kulək selixni rət kıldı. **30** Ularəja uzun yil səwr-təkə kılding, Rohing pəyojəmbərliriningningni wəstisi bilən agah-guwaqlıq bərgən bolsimu, ular yənə kulək salmıdi; xunga Sən ularni hərəkəysi əl-yurtlardiki taipıləningni kəlioja tapxurdung. **31** Həlbuki, Sən zor rəhımdillikliriningni tūpəyıldindin ularning nəslini pütünləy kərutuwətmidindin həm ularni təxliwətmidindin; qünki Sən məhır-xəpəkətlik həm rəhımdil Təngridürsən. **32** Əmdi əh Hudayimiz, əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsitidəjan uləju, kədrətlik wə dəhşətlik Təngri, əmdi Seningdin bizning, padixahlirimizning wə əmirlirimizning, kəhınlirimizning, pəyojəmbərlirimizning, ata-bowilirimizning xundəklə Əzgingning barlık halqingningni Asuriyə padixahining zamanidindin buyan bəgüngiqə bəximizəja qıtxkən barlık əzab-əqubətləni kiqik ix dəp kəriməslikingni ətünimiz. **33** Bəximizəja kəlgən barlık ixta Sən ədilsən; qünki Sening kəliojiningni hərəkət boyiqə boldi, bizning kəliojimizni rəziliktur. **34** Padixahlirimiz, əmirlirimiz, kəhınlirimiz bilən ata-bowilirimizningni həmmisi Sening Təwrat kənanungəja əməl kılmay, əmrlirininggə wə Sening ularəja ispatlap bərgən agah-guwaqlıqliriningə heq kulək salmıdi. **35** Ular Sən ularəja muyəssər kıləjan padixahlıktə turuxtin, ularəja ata kıləjan zor məmurqılıqtin wə xuningdək

ularning əldiqə yəyojan bu kəng munbət zemindiki turmuxtin bəhırəmə boluwatqan bolsimu, ləkin ular Sening ibadət-hizmitəngdə bolmıdi yəki əzlriningni rəzil kıləmliridindin yənmıdi. **36** Mana, biz bəgün kullarmız! Sən mewisi bilən nazı-nemətliridindin yeyixkə ata-bowilirimizəja təkdım kılıp bərgən zeminda tursəkmə, biz mana uningdə kıl bolup kəldük! **37** [Zemin] Sən bizning gunahlirimizni üqün bizni idarə kılaxkə bəkitkən padixahlərgə mol məhsulətlirini bərip turıdu; ular bədənlimizni həm qarwə mallirimizni əz məyliqə bəxkərup kəliwatıdu; biz zor dər-dələmdə boldük». **38** «— Biz mana muxu barlık ixlar tūpəyli muxım bir əhdini tūzürp yəzıp qıxtuk; əmirlirimiz, Lawiylerimiz bilən kəhınlirimiz buningə əz məhürlerini bastı».

10 Buningəja birinqi bolup məhür bəskənar Həqəliyaning oqlı, wəliy Nəhəmiyə bilən Zədəkiyə idi; **2** Andin [kəhınlardindin] Seraya, Azariyə, Yərəmiyə, **3** Paxhur, Amariyə, Malkiyə, **4** Həttux, Xəbaniyə, Malluk, **5** Hərim, Mərəmət, Obadiyə, **6** Daniyal, Ginniton, Baruk, **7** Məxullam, Abiyə, Miyaamin, **8** Maaziyaq, Bilgəy, Xəmayalar; ular kəhınlar idi. **9** Lawiyleridin: — Azaniyaning oqlı Yəxua, Hənədədning əwladliridindin Binnui bilən Kadmiyə **10** wə ularning kərinədəkliridindin Xəbaniyə, Hodiya, Kelita, Pəlayə, Hənan, **11** Mika, Rəhob, Həxabiyə, **12** Zakkor, Xərəbiyə, Xəbaniyə, **13** Hodiya, Bani, Bəninu idi. **14** Jəmət bəxliqliridindin: Parox, Pəhət-Moab, Elam, Zattu, Bani, **15** Bunnı, Azgəd, Bibay, **16** Adoniya, Bigway, Adin, **17** Ater, Həzəkəkiyə, Azzur, **18** Hodiya, Həxum, Bizay, **19** Hərif, Anatot, Nəbay, **20** Magpiyaq, Məxullam, Həzır, **21** Məxəzəbəl, Zədok, Yəddua, **22** Pilatiyə, Hənan, Anayə, **23** Həxiyə, Hənaniyə, Həxsub, **24** Həlləhəx, Pilha, Xəbək, **25** Rəhım, Həxabnəh, Maəseyəh, **26** Ahiyəh, Hənan, Anan, **27** Malluk, Hərim, Baanəhlar idi. **28** Kəliojan həlk: — Kəhınlar, Lawiyler, dərəwəzənlər, qəzəlkəxlər, ibadətəhəningni hızmətkərliri wə xuningdək əzlrini zemindəklidiki taipılərdindin ayrip qıqıp, Hudaningni Təwrat kənanınoja kəyitkənləningni hərbiəri wə ularning ayalliri wə oql-kız pərzəntliri kətarlık hıdayət tēprip yorutulojanlarningni həmmisi **29** əz kərinədəkliri boləjan mətıwərlər bilən koxulup: «Əzimizni kəroqız kəsimi bilən əhdigə bəoqlap, Hudaningni kuli Musa arkilik jəkarlıojan Təwrat kənanınoja kəyitkənləningni hərbiəri wə ularning ayalliri, həküm-bəlgilimilirini tutup əməl kılımid; **30** kizlirimizni bu yurttiki yətkəlliklərgə yətkil kıləymiz həm oqullirimizəjuqım ularning kizlirini elip bərməymiz; **31** bu yurttiki yətkəlliklər xəbat künidə məl-təwar wə əxliqlirini əkilip sətmaqçı bolsa, xəbat künliri yəki hərəkəysi bəxkə mukəddəs künlərdimu ularindin kət'iy həqnemə sətıwalməymiz; hər yəttinqi yili yərnı tərıkəsiz ək kəldürimiz həm barlık kəzrləni kəqürüm kılımid» — dəyixti. **32** Biz yənə əzimizgə hərbiəri adəm hər yili Hudayimizningni əyiningni hızmət hirajiti üqün üqtin bir xəkəl kümüx bərixkə bəlgilimiləni bəkitkük; **33** bu pul «tizlidiojan təkdım nən»lər, daimiy əxlik hədiyələr, daimiy kəydürmə kurbənlıqlər, xəbat küni bilən yəngi aylardiki kəydürmə kurbənlıqlər, kərəli bəkitilgən hēytlərdə kılınidəjan kəydürmə kurbənlıqlər üqün, hərhil mukəddəs buyumlar üqün, İsrailəja kafarət kəltüridəjan gunah kurbənlıqliri üqün,

xuningdök Hudayimizning eyidiki barlik hizmatlarning hirajiti üqün ixtililsun döp bəlgiləndi. **34** Biz yənə ata jəmətlirimiz boyıqə kaħınlar, Lawiylar wə halk arisida qək taxlap, hər yili bəlgiləngən kəwərdə Hudayimizning eyigə Təwrat qanunida pütülginidək Pərwərdigar Hudayimizning qurbangahida qalax üqün otun yətküzüp berix nəwətlirini bekkittük; **35** yənə hər yili etizimizdiki tunji pixkan həsulni, həmmə mewilik dərəhlərnin tunji pixkan mewilirini Pərwərdigarning eyigə yətküzüp berixni, **36** xundakla Təwrat qanunida pütülginidək, tunji oqulimizni wə kala, qoy-oqlaq padiliridin tunji qarpiyimizni Hudaning eyigə apirip, u eydə wəzipe ətwəwətkən kaħınlaroqə əpkelixni, **37** hər bir yengi hemirning dəslep pixkan nəniridin birni, xundakla barlik «kətürmə hədiyə»lirimizni təkdin kixixni, hərhil dərəhlərdin dəslepki pixkan mewilərnə, yengi xarab, yengi zəytun meyini Hudayimizning eyining həzinə-ambarlırioqə apirip berixni, yəni kaħınlaroqə yətküzüp berixni, xuningdök etizlirimizdin qixқан həsulning ondin biri boləqən əxri ni Lawiylaroqə berixni bekkittük; Lawiylar bizning terikqilikqə tayinidoqən xəhərlirimizdin qixқан həsulning ondin biri boləqən əxri ni tapxuruwalsun döp bekkittük; **38** xuningdök, Lawiylar qixқан həsulning ondin birini tapxuruwaləqən qaoqda Hərunning əwladlıridin kaħin boləqən birsı ular bilən bilə bolsun, Lawiylar əxu ondin bir ülüxning yənə ondin bir ülüxini ayrip Hudaning eyigə, uning həzinə-ambarlırioqə saklawıqə tapxursun döp bəlgilidük. **39** Israillar bilən Lawiylar axliqtin, yengi xarabtin, yengi zəytun meyidin «kətürmə hədiyə» kılıp muqəddəs jaydiki əswab-üskünilər saqlinidoqən həzinə-ambarlaroqə, yəni wəzipe ətayidoqən kaħin, dərwaziwən wə oşəzəlkəxlər turidoqən jayoqə tapxuruxi kerək. Biz Hudayimizning eyining həjətliridin hərgiz əzimizni tartmaymız!

11 U qaoqda həlk iqidiki əmirilər Yerusalemda turatti; qaloqən puqralar qək taxlinix bilən ondin biri muqəddəs xəhər Yerusalemda olturaklıxip, qaloqən ondin tokkuzi baxqə xəhərlərdə olturaklıxti. **2** Əz ihtiyari bilən Yerusalemda olturaklıxixqə otturioqə qixқанlaroqə bolsa, jamaət ularoqə bəht-bərikət tilidi. **3** Yəhədiyə əlksisidin, Yerusalemoqə makanlıxip qaloqən bəg-əmirilər təwəndikidək (Israillar, kaħınlar, Lawiylar, ibadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkarlırinin əwladlıri Yəhədiyə xəhərlirida, hər biri əz təwalikidə makanlıxқан bolsimu, Yəhədalardin wə Binyaminlardin bəziliri Yerusalemda makanlıxti): — Bularning iqidə, Yəhədalardin: — Pərxəzning əwladıdin boləqən Uzziyaning oqıli Ataya; Uzziya Zəkəriyaning oqıli, Zəkəriya Amariyaning oqıli, Amariya Xəfatiyaning oqıli, Xəfatiya Mahalalelning oqıli idi. **5** Yənə Barukning oqıli Maaseyah; Baruk Kol-Həzəhning oqıli, Kol-Həzəh Həzayaning oqıli, Həzaya Adayaning oqıli, Adaya Yoaribning oqıli, Yoarib Zəkəriyaning oqıli, Zəkəriya Xiloning oqıli. **6** Yerusalemoqə makanlıxқан barlik Pərxəz jəmətidikilər jəmiy tət yüz atmix səkkiz kixi bolup, həmmisi əzimətlər idi. **7** Binyaminning əwladlıridin: — Məxullarning oqıli Sallu; Məxullam Yoədnin oqıli, Yoəd Pidayaning oqıli, Pidaya Kolayaning oqıli, Kolaya Maaseyahning oqıli,

Maaseyah İtiyəlnin oqıli, İtiyəl Yəxayaning oqıli. **8** Uningoqə əgəxkənlər, Gəbbay wə Səllay idi; xularoqə munasiwətlük jəmiy tokküz yüz yigirmə səkkiz kixi idi. **9** Zikrining oqıli Yoel ularni baxquridoqən əməldar idi; Sinuahning oqıli Yəhəda xəhərnin muawin həkimi idi. **10** Kaħınlardin: — Yoaribning oqıli Yədaya bilən Yəkin, **11** xundakla Hudaning eyining bax oşjidari Səraya; Səraya Hilkıyaning oqıli, Hilkıya Məxullarning oqıli, Məxullam Zadokning oqıli, Zadok Merayotning oqıli, Merayot Ahitubning oqıli idi; **12** yənə uning kərinaxlıridin ibadəthanidiki hizməttə boləqənlardin jəmiy səkkiz yüz yigirmə ikki kixi bar idi; yənə Yəroəhəmnin oqıli Adaya bar idi; Yəroəhəmnin Pəliyaning oqıli, Pəliya Amzining oqıli, Amzi Zəkəriyaning oqıli, Zəkəriya Paxhurning oqıli, Paxhur Malkıyaning oqıli idi; **13** uning kərinaxlırinin həmmisi jəmət baxlıki bolup, jəmiy ikki yüz kırık ikki kixi idi; yənə Azarəlnin oqıli Aməssay bar idi; Azarə Ahzayning oqıli, Ahzay Məxillimotning oqıli, Məxillimot İmmərnin oqıli idi; **14** yənə ularning kərinaxlıridin, palwan-əzimətlərdin, jəmiy bir yüz yigirmə səkkiz kixi bar idi; Gedolimning oqıli Zabdiyə ularni baxquridoqən əməldar idi. **15** Lawiylardin: — Həxxubning oqıli Xəmayə bar idi; Həxxub Azrikanning oqıli, Azrikam Həxəbiyaning oqıli, Həxəbiya Bunnin oqıli idi; **16** yənə Lawiylarning qəbilə baxlıkırı boləqən Xəbbitay bilən Yozabad bolup, Hudaning eyining texidiki ixlaroqə məs'ul idi. **17** Yənə Mikaning oqıli Mattaniya dua wəqitlirida təxəkkür-rəhmətlər eyitxqə yətəqəlik kılatti; Mika Zabdinin oqıli, Zabdi Asafning oqıli idi; Bəkbukiya kərinaxlıri iqidə muawinlik wəzipsini ətəytti; yənə Xəmmuaning oqıli Abda bar idi; Xəmmua Galəlnin oqıli, Galal Yədütunning oqıli idi. **18** Muqəddəs xəhərdə turuwatқан Lawiylarning həmmisi ikki yüz səksən tət kixi idi. **19** Dərwaziwənlərdin: — dərwazılarda kəzəttə turidoqən Akkub bilən Talmon wə ularning kərinaxlıri bar idi; ular jəmiy bir yüz yətmix ikki kixi idi. **20** Qaloqən Israillar, kaħınlar, Lawiylar Yəhədiyə xəhərlirida, hər biri əz mirasida makanlıxti. **21** İbadəthanin hizmətkarlıri bolsa Ofəl dengigə makanlıxti; ibadəthanin hizmətkarlıri Zihə bilən Gixpa baxqurdi. **22** Yerusalemda Lawiylarni baxqurəuqə Banining oqıli Uzzi idi; Bani Həxəbiyaning oqıli, Həxəbiya Mattaniyaning oqıli, Mattaniya Mikaning oqıli idi — demək, Uzza Asafning əwladlıridin, yəni Hudaning eyidiki hizmətkə məs'ul boləqən oşəzəlkəxlərdin idi. **23** Qünki padixah ular toquruluk yarlık qixxürgən bolup, oşəzəlkəxlərnin hər künlük ozuq-tülükini, xundakla ətayidoqən wəzipsini bekkittük. **24** Yəhudaning oqıli Zərahning əwladlıridin Məxəzəbəlnin oqıli Pitəhiya puqralarning barlik ixlirida padixahning məsiləhətiqisi idi. **25** Yeza-kixlarklar wə ularoqə təwə ətrapidiki jaylarda Yəhədalardin bəziliri turatti; Kiriət-Arba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Dibon wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Yəkəzbiyə wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **26** xundakla Yəxua, Moladah, Bəyt-Pələt, **27** Həzar-Xual, Bəər-Xəba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **28** Ziklag, Mikona wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **29** Ən-Rimmon, Zorəh, Yərmut, **30** Zanoah, Adullam wə bu ikki yərgə təwə kixlarklarda, Lakix wə uningoqə təwə yərlərdə, Azikah wə uningoqə təwə

yeza-kəntlərdə makanlaxti; ular makanlaxkan yərlər Bəər-Xəbadin taki Hinnon jilosisoʻja kədar sozuldı. **31** Binyaminlar bolsa Geba, Mikmam, Ajya, Bəyt-Əl wə uning təwəsıdiki yeza-kəntlərdə, **32** baziliri Anatot, Nob, Ananiya, **33** Həzor, Ramah, Gittaim, **34** Hədid, Zəboim, Nıballat, **35** Lod, Ono, xundakla Hünərwenlər jilosisıda makanlaxkanıdı. **36** Əslıdə Yəhudıyəgə təyinlənən Lawıylar kişimliridin bəziliri Binyamin kəbilisining zeminiqə makanlaxti.

12 Xəaltiyəlning oqlı Zərubbəbəl wə Yəxua bılən birlıktə [sürgünlüktin] qıkkən kahın wə Lawıylar təwendikilər: — [kahınlar] Seraya, Yərəmiya, Əzra, **2** Amariya, Malluk, Həttux, **3** Xekaniya, Rəhım, Mərəmot, **4** İddo, Ginnitoy, Abiya, **5** Miyaamin, Maadiya, Bilgah, **6** Xemaya, Yoarib, Yədaya, **7** Sallo, Amok, Hılkiya wə Yədaya. Bular bolsa Yəxuaning künliridə kahın boləqlar wə ularning kerındaxlirining jəmət baxlıkliri idi. **8** Lawıylardin bolsa Yəxua, Binnuiy, Kadmiyə, Xərəbiya, Yəhuda, Mattaniyalər; Mattaniya wə uning kerındaxliri təxəkkür-rəhmətlər eytixqə məs'ul boldı. **9** Ularıning kerındaxliri Bakbukiya bılən Unni nəwiti boyıqə ular bılən udulmu'udul hizməttə turattı. **10** Yəxuadin Yoyakim tərəldi, Yoyakimdin Əliyaxib tərəldi, Əliyaxibtin Yoyada tərəldi, **11** Yoyadadin Yonatan tərəldi, Yonatandin Yaddua tərəldi. **12** Yoyakimning künliridə kahınların jəmət baxlık boləqların munılar: — Seraya jəmətigə Meraya; Yərəmiya jəmətigə Hənanıya; **13** Əzra jəmətigə Məxullam; Amariya jəmətigə Yəhəhanan; **14** Meliku jəmətigə Yonatan; Xəbaniya jəmətigə Yüsüp; **15** Hərim jəmətigə Adna; Merayot jəmətigə Həlkay; **16** İddo jəmətigə Zəkəriya; Ginniton jəmətigə Məxullam; **17** Abiya jəmətigə Zikri; Miyaamin bılən Moadiyaların jəmətigə Piltay; **18** Bilgah jəmətigə Xammua; Xemaya jəmətigə Yəhəhanan; **19** Yoarib jəmətigə Mattinay; Yədaya jəmətigə Uzzi; **20** Sallay jəmətigə Kallay; Amok jəmətigə Ebər; **21** Hılkiya jəmətigə Həsabiya; Yədaya jəmətigə Nətanəl. **22** Əliyaxib, Yoyada, Yoəhanan wə Yadduaning künliridə Lawıylarning jəmət baxlıkliri tizimlanəqlan wə ohxaxla, Pars padıxahı Darius təhttikı qaoqlarşıqə kahınlarmu tizimlinip kəlgən. **23** Jəmət baxlık boləqlan Lawıylar taki Əliyaxibning nəwrisi Yoəhananning waqtıqə təzkirinamidə tizimlinip kəlgən. **24** Lawıylarning jəmət baxlık boləqlan Həsabiya, Xərəbiya, Kadmiyəlning oqlı Yəxuualər kerındaxliri bılən udulmu'udul turup, Hudaning adimi Dawutning əmri boyıqə nəwətlıxip mədhıya-munajat, təxəkkür-rəhmətlər eytip turattı. **25** Mattaniya, Bakbukiya, Obadiya, Məxullam, Talmon bılən Akkublar dərwaziwənlər bolup, sepil kowuklirining ambarlırioʻja qarayttı. **26** Bu kixilər Yožadakning nəwrisi, Yəxuaning oqlı Yoyakimning künliridə, xuningdək waliy Nəhəmiya bılən təwratxunas kahın Əzraning künliridə wəzipigə təyinlənən. **27** Yerusalem sepilini [Hudaqə] atıp tapxurux murasimi etküzüldioʻqlan qaoʻqda, jəmət Lawıyların turəqlan həkəysi jayların izdəp tēpıp, ularnı təxəkkür-rəhmətlər eytix, oʻqəzəl okux, qang, təmbur wə qiltarlarnı qelıxqə, huxal-huramlik bılən atıp tapxurux murasimi etküzüxkə Yerusalemoʻja elip kəldi. **28** Oʻqəzəlkəxlər Yerusalemning ətrapidiki tüzləngliktin, Nitofatlıqlarning yeza-kəntliridin, **29**

Bəyt-Gilgaldin, Geba bılən Azmawət etizlikliridin yioʻqıloʻjanıdı; qünki oʻqəzəlkəxlər Yerusalemning tət ətrapiqə əzlırigə məhəllə-kıxləqlər kuruwəloʻjanıdı. **30** Kahınlar bılən Lawıylar əzlırını paklıdı, andin həlkni wə sepil dərwazilirini həm sepilning əzinimu paklıdı. **31** Mən [Nəhəmiya] Yəhədaning əmirilirini baxlap sepiloʻja qıqıp, təxəkkür-həmdusana okuydioʻqlan ikki qong ətrət adəmnı uyuxturdu, bir ətrət sepilning ong tərıpidə «Təzək kowukı»oʻja qarap mangdı, **32** ularning arkısidin Həxaya bılən Yəhədaning əmirilirining yerimi mangdı; **33** yənə Azariya, Əzra, Məxullam, **34** Yəhuda, Binyamin, Xemaya, Yərəmiyamu mangdı; **35** xuningdək kahınlarıning oʻqılliridin bəziliri kollirioʻja kanay aloʻqlan haldə mangdı: — Ularıning Yonataning oqlı Zəkəriya bar idi (Yonatan Xəmayaning oqlı, Xemaya Mattaniyaning oqlı, Mattaniya Mikayaning oqlı, Mikaya Zakkurning oqlı, Zakkur Asafning oqlı idi). **36** Uning kerındaxliridin Xemaya, Azarəl, Milalay, Jilalay, Maayi, Nətanəl, Yəhuda, Hənanıyalər bar idi; ular kollirioʻja Hudaning adimi Dawutning sazlırını elixqanıdı; təwratxunas Əzra ularning bexidə mangoʻjanıdı. **37** Ular «Bulək kowukı»oʻja kelip «Dawutning xəhəri»ning pələmpiyigə qıqıp, «Dawutning ordısdin etüp, künqıxkə tərəptiki «Su kowukı»oʻja kəldi. **38** Təxəkkür-həmdusana okuydioʻqlan ikkinqi ətrət sol tərəp bılən mangdı, mən wə jəmətning yerimi ularning arkıdin mengıp, sepil üstidə «Humdanlar munari»din etüp, udul «Kəng sepil»oʻqıqə mengıp, **39** «Əfraim kowukı», «Kona kowukı», «Belik kowukı» üstidin etüp, «Hənanıyəl munari» wə «Yüzning munari»din etüp, udul «Koy kowukı»oʻja kelip, andin «Kərawullar kowukı»da tohtıduq. **40** Andin təxəkkür-həmdusana okuydioʻqlan ikki ətrət adəm Hudaning əyidə əz orunliridə turdı; mən bılən əməldarlarıning yerimimu xu yərdə turduq; **41** kahınların Eliakim, Maaseyah, Miyaamin, Migaya, Əlyoyınay, Zəkəriya bılən Hənanıyalər karnaylırını elip turuxttı; **42** yənə Maaseyah, Xemaya, Əliazar, Uzzi, Yəhəhanan, Malkiya, Elam bılən Ezərnu turuxttı; oʻqəzəlkəxlər Yızrakıyaning yetəkqilikidə jaranglık şəzəl okuxttı. **43** Xu künı jəmət nəhayiti qong kələmlik qurbanlıqlarnı sundı həm bək huxal bolup ketıxtı, qünki Huda ularnı zor xadlık bılən xadlanduroʻjanıdı; ayallar bılən balıllarmu xundək xadlandı; Yerusalemdiki wə huxallık sadalıri yırək-yırəqlarqə anglandı. **44** U qaoʻqda bir kışim kixilər kətürmə qurbanlıqlər, dəslepki pıxkan hösullar wə əxrılərni saqlaydioʻqlan həzinə-ambarlarqə məs'ul boluxqə təyinləndi; həkəysi xəhərlərdiki etizliklardin, Təwrat kənumidə kahınlarqə wə Lawıylarqə berıxkə bəlgilənən ılıxlər xu yərdə saqlınattı. Qünki Yəhuda həlkı əz hizmitidə turuwatqan kahınlar bılən Lawıylardin huxal idi. **45** [Kahınlar bılən Lawıylar], oʻqəzəlkəxlər bılən dərwaziwənlərmu, əz Hudasing təpılioʻqlan wəzipisini wə xuningdək paklax wəzipisining həmmisini Dawutning wə uning oqlı Sulaymanning əmri boyıqə etayttı. **46** Qünki kədimdə, Dawutning wə Asafning künliridə, oʻqəzəlkəxlərgə yetəkqilik kılıxqə həm Hudaqə təxəkkür-həmdusana küylirini okuxqə yetəkqilər boləjanıdı. **47** Zərubbəbəlning künliridə wə Nəhəmiyaning künliridə oʻqəzəlkəxlərnıng wə dərwaziwənlərnıng ılıxlirini, hək künlik təminatini pütkül İsrail həlkı bərəttı; ular

yənə Lawiyalar üçün müqəddəs hesablanan nərsilərin üləxtürüp berətti; Lawiyarmu müqəddəs hesablanan nərsilərdin Hərning owlirioğa berip turattı.

13 Xu kündə Musaning kitabi jamaət aldida oqup berildi, kitabta: Ammoniyalar bilən Moabiyalar mænggü Hudaning jamaıtiga kirmisun, **2** Qünki ular Israillarni ozukluk wə su ekilip qarxi almay, əksiqə ularni qaroxaxka Balaamni yalliwaloğan; halbuki, Hodayimiz u qaroxaxlarni bəht-bərikətkə aylanduriwətkən, dəp yeziloğan səzlər qıktı. **3** Xundak boldiki, jamaət bu qanun səzlerini anglap barlıq xaloqut kixilərnə iləp qikiriwətti. **4** Bu ixtin awwal, Hodayimizning əyining həzinişini baxkuruxka məs'ul kaħin Əliyaxib Tobiyaniing tuqkını bolup, **5** uningə kəngri bir əyni tayyarləp bərgəndi. Xu əyde ilgiri axlık hədiyələr, məstiki, qaqa-kuqa, xuningdək Lawiyalar, oğzalkəxlər wə dərwaziwənlərgə berixkə buyruloğan axlık əxriələr, yengi xarab wə yengi zəytun meyi, xundakla kaħinlarəp ataloğan «kətiərmə qurbanlıq»lar saħlinattı. **6** Bu waħitlarda mən Yerusalemda əməs idim; qünki Babil padixahı Artaxaxtaniing ottuz ikkinə yili mən padixahniing yenoğa kaytıp kətkənidim; bir məzgildin keyin mən yənə padixahın ruhsət elip **7** Yerusalemoğa kaytıp barsam, Əliyaxibniing Hudaning əyidiki həyiləlarda Tobiyəpə əy hazirləp bərgənlikdək rəzil ixni uktum. **8** Bu ix meni kəttik əzablidi, mən Tobiyaniing əyidiki barlıq əy jəhəzlerini qoymay taləpə taxlatkuziwəttim. **9** Mən yənə əmr kilip, u əylərnə paklatkuzup, andin Hudaning əyidiki qaqa-kuqa, axlık hədiyələr bilən məstikini u yərgə əkirgüzüp qoydum. **10** Mən yənə həklərnəng Lawiyalarniing elixkə tegixlik ülxlirini bərmigənlikini, həttə wəzipigə koyuloğan Lawiyalar bilən oğzalkəxlərnəng hər biriniing əz yər-ətizlikioğa kəqip kətkənlikini baykıdim; **11** xunga mən əmədarlar bilən soquxup, ularni əyibləp: — Nemixkə Hudaning əyi xundak taxliwetildi?! — dəp, [Lawiyalarni] yioqı ularni ilgirikə ornioğa yengiwəxtin turəquzdum. **12** Andin barlıq Yəhədiyə həlkə axlık əxrisini, yengi xarab wə yengi zəytun meyi həzinə-əmbərlirioğa elip kelip tapxurdi. **13** Mən həzinə-əmbərləpə məs'ul boluxkə həziniqə-əmbərlərnəni təyinlidim; ular kaħin Xələmiyə, təwrətxunas Zadək bilən Lawiyalardın boləpən Pidayə idi; ularniing kol əstida Mattaniyaniing nəwrisi, Zakkurniing oqılı Hənan bar idi; qünki bularniing həmmisi sadik, ixənqlik dəp həsəblinattı; ularniing wəzipisi kərinədxirioğa tegixlik ülxlərnəni üləxtürüp berix idi. **14** — «Aħ Hodayim, muxu ix yuzisidin meni yad əyilgəysən, Hodayimniing əyi wə uningəpə ait hizmətlər üçün kərsətkən məhrimni əqürüwətmigəysən!» **15** Xu künlərdimə mən Yəhədiyədə bəzilərnəng xabat künlridə xarab kəlkəklirini qəyləwətkini, ənqilərnəni bəqləp, bularnəni wə xuningdək xarab, üzüm, ənjür wə hərhil yülkərnəni əxəklərgə artip, toxup yürgənlikini kərdüm; ular bularnəni Yerusalemoğa xabat künidə elip kirdi; ularniing muxu ax-tülklərnəni setip yürgən küni mən ularni guwahlik berip əgəhlandurup qoydum. **16** Yənə Yəhədiyədə turəwətkən bəzi Turluqlar belik wə hərhil mal-tawarlarini toxup kelip xabat küni Yəhədiyəliklərgə satidikən, yənə kelip bularnəni Yerusalemda satidikən! **17** Xu səwəbtin mən Yəhədiyə

əmirli bilən soquxup, ularni əyibləp: — Silərnəng xabat küni bilən buləp, rəzil ix kiləpəniinglər nemisi? **18** Ilgiri ata-bowənglər əhxax ixni kiləpən əməsmu, xuning bilən Hodayimiz bizniing bəximioğa wə bu xəhərgə hazirkə bilən balayı'əpətni yəpəduroğan əməsmu? Əmđi silər xabat küni bilən buləp, Israillərnəng bəxiəpə Hudaning oğzəpini təhimu yəpəduridioğan boldinglər, dedim. **19** Xunga, xundak boldiki, xabat küniing ilgiri, gugum sayisi Yerusalemda kowuklirioğa qünxən waħtıda, mən xəhər kowuklirini etixni buyrudum wə xuningdək xabat küni etüp kətküqə kowuklarni aqmaslık toqrisida buyruk qünxürdum. Mən yənə həqkəndəp yünkiing toxulup kowuklardin kərgüzülməslik üçün hizmətkərliriniing bəzilirini xəhər kowuklirioğa kəzətpə kilip turəquzup qoydum. **20** Xundak bolsimə sodigərlər wə hərhil mal-tawar satidioğanlar bir-ikki kətim Yerusalemmiing sirtida tünidi. **21** Mən ularni əgəhlandurup: — Silər nemixkə səpəlinəng aldida tünəysilər? Yənə xundak kilidioğan bolsənglər, mən üstəngləpə kol salimən, dewidim, ular xuningdin bəxləp xabat künidə kəlmidi. **22** Andin xabat küniing müqəddəslikini saħlax üçün, mən Lawiyaləpə: — Əzünglərnəni paklandir; andin kelip səpəl dərwəzilirini bəklənglər, dedim. — «I Hodayim, muxu ix yuzisidinmə meni yad əyilgəysən, Əzüngniing zor əzğərməs muhəbbətiing bilən meni ayioğəysən!» **23** Xu künlərdə mən yənə Axdođ, Ammon wə Moab kilzirini hotunlukka aloğan bəzi Yəhədalərnəni baykıdim. **24** Ularniing pəzəntliriniing yerini Axdođəpə səzləydidən (wə yəki yukirikə əllərnəng biriniing tilida səzləydidən) wə Yəhədiyə tilida xəzliyəlməydidən. **25** Mən ularni [soquxup] əyiblidim, ularni qarəpdim, bir nəqqisini urup qaq-saħallirini yuldum, Hudaning nami bilən kəşəm iqküzüp: — Silərnəng kilziriniinglərnəni ularniing oqullirioğa bərməysilər, oqulliriniinglərnənimə, əzünglərnənimə ularniing kilz almayisilər! **26** İsrail padixahı Sulayman muxundak ixlərdə gunah sadir kiləpən əməsmu? Nuroqun əllər arisida uningəpə əhxax həqkəndə padixah yok idi; u əz Hudaş tərəpidin səyülgən, Huda uni pütkül İsrail üstigə padixah kilip tikligən bolsimə, ləkin həttə unimə yət əllik ayallər əzdurop gunahkə patkuzəpən. **27** Əmđi silərnəng gəpəngləpəpə kilip bundak qəng rəzillik kilip, yət əllik kilzilər elip Hodayimizəpə wəpəziləp kilimizmə? — dedim. **28** Bax kaħin Əliyaxibniing nəwrisi, Yoyadaniing oqulliridin biri Həronluk Səballatniing küy'əpəli idi; mən uni yenimdin kəqliwəttim. **29** — «I Hodayim, Sən ularni yadingdə tutkəysən, qünki ular kaħinlikkə daəp təgkügüqiləp, kaħinlik həpə Lawiyaləpəpə təwə əhdiniimə bulioqulardur!» **30** Xuning bilən mən ularni yət əlliklərnəng buləpəxliridin neri kilip paklandurdum wə kaħinlar bilən Lawiyalarniing wəzipiliriniimə [yengiwəxtin] bəlgiləp, hərkiimni əziniing ixioğa igə kildim. **31** Mən yənə əz waħtıda otun-yəpəpəpə elip keliniş wə dəsəpki həsulni yətküzüp turuxkimə adəm orunaxturdum. «Aħ Hodayim, meni yadingdə tutup, mənə xəpəpə kərsətkəysən!».

Əstər

1 Ahaxwerox (Hindistandin Həbəxistanoyiqə bir yüz yigirmə yettə əlkigə həkümranlik qiləjan Ahaxwerox)ning təhttiki künliridə xundak bir wəxə boldi: — **2** Xu künlərdə, u padixah Ahaxwerox Xuxan kəl'əsidiği xahənə təhtidə olturojınida, **3** u sələnət sürüp üqinqi yili barlik əmirliři wə bəg-hakimlirioğa ziyapat bardı; Pars wə Medianing qoxuni, xuningdək hərəkəysi əlkilərnin esilzadiliri wə bəglirining həmmisi uning huzuriyogə hazır boldi. **4** U sələnətinin bayliqinə xanu-xəwkiti wə həywitining katta julasini kəp künlər, yəni bir yüz səksən kün kərgəzmə kildi. **5** Bu künlər etüp kətkəndin keyin padixah yənə Xuxan kəl'əsidiği barlik həlkə qong-kikiq deməy, ordining qarbejodidiki həyolida yettə kün ziyapat bərdi. **6** U yər aq wə kək kəndir yiptin tokulojan pərdilər bəzən bezəlgən bolup, bu pərdilər mərmər tax tüwriklərgə bəkitilgən kümüx həlkilərəyogə aq rənglik kəndir yip wə səsin yungluk xoynilar bilən esiləjanidi; aq xətax wə aq mərmər taxlar, sədəp wə kara mərmər taxlar yatkuşulojan məydan üstigə altun-kümüxtin yasaləjan diwanlar qoyulojanidi. **7** İqimliklər altun jamlarda tutup iqilətti; jamlar bir-birigə ohximaytti; xahənə məy-xarablar padixahning sələnənitigə yarixa mol idi. **8** Xarab iqix kaidisi boyiqə, zorlaxkə ruhsət kilinmaytti; qünki padixah ordidiki barlik oqojidarlarəyogə, hərkimning iqixi əz həhixi boyiqə bolsun, dəp bəkitip bərgənidi. **9** Hanix Waxtım padixah Ahaxweroxning ordisida ayallar üqün ziyapat bərdi. **10** Yəttinqi küni Ahaxwerox padixah xarabtin kəypi qəş boləjanidi, aldidə hizmitidə turojan Məhəman, Bizta, Hərbona, Bigta, Abagta, Zetar, Karkas dəgən yettə hərəm'əojisini **11** hanix Waxtining puqralar wə əmirlərnin aldidə güzəllikini kərsətsun dəp, uni hanixlik tajini kiyip kelixkə qarqırojlı əwətti; qünki u tolimu qiraylik idi. **12** Ləkin hərəm'əojiliri hanix Waxtioğa padixahning əmrini yatkuşəgəndə, u kelixin rət kildi; xuning bilən padixah intayin oşəzərlinip, uning kəhri ərliidi. **13** Xu wəqitlarda padixahning ixliri toşuruluk qanun-əhkamlarni pixxik bilgənlərdin məsiləhət sorax aditi bar idi; xunga padixah wəziyətni pixxik qüninidəjan danixmənlərdin soridi **14** (u qəşda danixmənlərdin uning yenida Karxina, Xetar, Admata, Tarxix, Mərəs, Marsena, Məməukan qatarlik yettə Pars bilən Medianing əmirliři bar idi; ular daim padixah bilən kərixüp turatti, padixahliqta ular aldiniki qatarida turatti). **15** Padixah ularidin: — Hanix Waxti mənki padixah Ahaxweroxning hərəm'əojilər arkilik yətküzgən əmrin boyiqə ix kilimiojini üqün uni qanun boyiqə kəndak bir tərəp kilix kərek? — dəp soridi. **16** Məməukan padixah wə əmirlərnin aldidə jawap bərip: — Hanix Waxti aliylirining zitiogə tegiplə qəlməy, bəki padixahimiz Ahaxweroxning hərəkəysi əlkiliridiki barlik əmirlər wə barlik puqrələrninmü zitiogə təgdi. **17** Qünki hanixning xu qiləjini barlik ayallarınin quliqioğa yətsə, ular «Padixah Ahaxwerox: «Hanix Waxtini yeniməyogə elip kəlinglar» dəp əmr kilsə, u kəlməptul!» dəp əz ərlirini mənsitməydiogə kilip qoyidu. **18** Pars wə Medianiki məlikə-hanımınlar hanixning bu ixini anglap, bügünla padixahning barlik bəg-əmirlirogə xuningogə

ohxax dəydiogə bolidu, xuning bilən mənsitməlik wə hapilik üzülməydu. **19** Padixahiməyogə muwəpik kərnəsə, aliyliridin mundak bir yarlik qüxürüləsun, xuningdək u Parslar wə Medialərnin mənggü əzgartilməydiogə qanun-bəlgilimiliri iqigə pütülgəyki, Waxti ikkinqi padixah Ahaxweroxning huzuriyogə kəlmigəy; uning hanixlik mərtiwisi uningdin yaxhi birsigə bərilgəy. **20** Aliylirining jakarliojan yarlik pütün sələnənitigə yetip anglənojan həman (uning sələnətinin zemini bipayan bolsimu), ayallarınin hərbi əz erigə, məyli qong bolsun kikiq bolsun ularogə hərmət kilidiogə bolidu, — dedi. **21** Məməukanın bu gepi padixah bilən əmirliřini hux kildi; padixah uning gepi boyiqə ix kərdi. **22** U padixahning barlik əlkilirigə, hərbi əlgigə əz yeziki bilən, hərəkəysi əl-millətkə əz tili bilən hətlərnə əwətip: «Hərbi ər kixi əz ailisi iqidə hojayin bolsun, xundakla əz ana tili bilən səlzinə» dəgən əmrni qüxürdi.

2 Bu ixlar etüp, padixah Ahaxweroxning oşəzipi besiləjanida, u Waxtini seojinip, uning qiləjini həm uning üstidin qikiriləjan yarlik həkəkidə əsləp oylinip kəldi. **2** Xu səwəbtin padixahning hizmitidə turojan oqojidarlar uningogə: — Aliyliri üqün səhəbjamal yax kizlarni izdəp tepip kəltürgəy; **3** aliyliri padixahlikidiki hərəkəysi əlkilərdə barlik güzəl kizlarni yiojip, Xuxan kəl'əsidiği hərəmsarayogə kəltürüxkə əməldərlərnə təyingəy; kizlar ordidiki kiz-ayallərnə məs'ul boləjan hərəm'əojisi Həgayning kəlioğa tapxurulojəy; ularogə kəreklik upa-əngliklər təminləngəy. **4** Aliylirini seyündürgən kiz Waxtining ormini besip hanix bolsun, dedi. Bu gəp padixahni hux kildi wə u xundak kildi. **5** Xuxan kəl'əsidiği Binyamin kəbilisidin, Kixning əwrisi, Ximəyning nəwrisi, Yairning oşli Mordikay isimlik bir Yəhudi bar idi **6** (Kix bolsa Babil padixah Nebokədnəsar Yəhuda padixah Yəkoniyah bilən bir top kixilərnə tutkun kilip Yerusəlemdin əkətkəndə, ular bilən billə əsir kilinip kətilgənidi). **7** Mordikay əzining təojisning kizi Hədasəhni (yəni Əstər) bəkip qong qiləjanidi, qünki uning ata-anisi yəq idi. Bu kiz güzəl, tək-turki kelixkən idi; ata-anisi əlüp kətkən boləyqə Mordikay uni əz kizi qatarida bəkip qong qiləjanidi. **8** Padixahning əmrə wə yarlik jakarlanəjanidin keyin nurojan kizlar Xuxan kəl'əsigə kəltürülüp Həgayning kəlioğa tapxuruldi; xundak boldiki, Əstərmü ordioğa kəltürülüp ordidiki kiz-ayallərnə məs'ul boləjan Həgayning kəlioğa tapxuruldi. **9** Əstər Həgayogə yakən bolup, u uningogə iltipət kərsətti; u tezla uningogə upa-ənglik wə təgixlik yeməklilərnə təminidiki həm ordidin uningogə tallənojan yettə kənzəkni bərdi; andin uni kənzəkliři bilən hərəmsarayning əng esil jayidin orun bərdi. **10** Əstər əzining milliti wə tegi-təktini həqkimgə eytmidi, qünki Mordikay uningogə buni axkariləməsləknə tapiləjanidi. **11** Mordikay Əstərnin hal-əhwalidin həwər tepix wə uningogə kəndak muəmilə kilinidəjanlikini bilix üqün, hərəkəyi hərəmsarayning həyolisi aldidə aylinip yürətti. **12** Kizlarogə ait rəsmiyət boyiqə, hərbi kizning ordioğa kirip padixah Ahaxwerox bilən billə bolux nəwitidin əwwal, on ikki ay bədinini təzilix kərek idi, qünki kizlarning «təzilix künliri» mundak yol bilən ada kilinatti: — alta ay mürməki meyi bilən, alta ay ətir-ənglik wə xundakla kizlarning bədinini pakizləydiogə

baxka buyumlar bilan pərdaz kəlinixi kerək idi. **13** Kiz padixahning huzuriyogʻa kiridiyogʻa qaoqda mundak kaida bər idi: — Ordioja kirgənda uning nəmə talipi bolsa, xular hərəmsaraydin uningogʻa berilətti. **14** Kiz ahximi kirip ketip, ətisi ətigəndə qaytip qikkanda hərəmsarayning «ikkinji bəlum»igə qayturulup, toqal-kənzəklərgə məs'ul bologʻan padixahning hərəm'aojisi Xaaxogʻazning kolioja tapxurullati; padixah, u kizogʻa amrak bolup kelip, ismini atap qakirmioquə, u ikkinji ordioja kirip padixah bilan billə bolmaytti. **15** Mordikayning taojisi Abihailning kizi Əstər, yəni Mordikay əz kizi kilip bekiwalogʻan kizning padixah bilan billə boluxka kirix nəwiti kəlgəndə, u kizlarogʻa məs'ul bologʻan padixahning hərəm'aojisi Həgay əzigə təyyarlap bərgən nərsilərdin baxka həqnərsini tələp kilmidi. Əstərnə kərgənlərnə həmmisi uni yakturup kalatti. **16** Padixah Aħaxwərox səltənət sürüp yəttinji yiləning oninji eyioja, yəni Təbət eyioja kəlgəndə, Əstər uning bilan billə boluxka xahanə ordioja baxlap kirildi. **17** Padixah Əstərnə baxka barlik kizlardin yaxhi kərip kəlojaqqa, xundakla Əstər uning iltipati həmə amraklikioja erixkən boləqqa, padixah hanix tajini uning bəxiogʻa kiydürüp, uni Waxtining ornioja hanix kilip tiklidi. **18** Andin padixah əzining barlik əmirliəri wə bəg-ħakimliəriogʻa Əstərnə izzət-ħərmiti üçün katta ziyapət bərdi; u yənə həkaysi əlkilərgə baj-alwandin azad məzgil bolsun dəp elan qikardi həmdə xahanə baylikliridin sehiylik bilan in'amlarni bərdi. **19** Ikkinji kətim kizlar xundak yiojiojan waqitda Mordikayning orda dərwasisida olturidogʻan orni bar boləjanidi **20** (Əstər Mordikayning tapiliojini boyiqə, əzining milliti wə tegi-təktini yənilə baxkilarogʻa eytmiojanidi; qünki Əstər Mordikayning gəpini ilgiri baqqan waqitda angliogʻandək anglaytti). **21** U künlərdə, Mordikay orda dərwasisidiki ornida olturojan waqitda, padixahning Bigtan wə Tərxə degən ikki dərwasiwən hərəm'aojisi padixah Aħaxwəroxka oşəzəplinip, uningogʻa kol selixni kəstləwatqanidi. **22** Bu suyikəstni Mordikay sezip kəlip, uni hanix Əstərgə eytti; Əstər bu ixni Mordikayning namida padixahka sezləp bərdi. **23** Bu ix sürüxtə kəliniwidi, rast bolup qikti wə u ikkisi darogʻa esildi. Bu wəqə padixahning kəz aldida tarih-təzkirə kitabida pütüldi.

3 Bu ixlardin keyin padixah Aħaxwərox Agagiyulardin boləjan Həmmidatəning oşli Həmannəng mənəsinini əstürdi; padixah uning ornini əstürüp, əzi bilan billə ixləydiyogʻan barlik əmirlərnəngkidin yukiri kildi. **2** Padixah uning həkqidə əmr kəlojaqqa, orda dərwasisida turojan padixahning barlik əməldarliəri Həmannəng aldida təzim kilip bax uratti; lekin Mordikay bolsa Həmanoja nə təzim kilmidi, nə bax urmidi. **3** Orda dərwasisida turojan padixahning hizmətkarliəri Mordikaydin: — Sili nəmixka padixahning əmrigə hiləplək kilidila? — dəp soraytti. **4** Xundak boldiki, ular hək küni nəshəp kəlixkən bolsimu, u kulək salmiojandin keyin, ular: — Kəni, Mordikayning kəlojan bu ixioja yol koyuləndu-yok, bir kərayliq, dəp buni Həmanoja eytti; qünki u ularogʻa əzining Yəħudiy ikənlikini eytkənanidi. **5** Həman Mordikayning əzigə bax urup təzim kilmiojanlikini kərip kəttik oşəzəpləndi. **6** Lekin u «Mordikayning üstigə kol selixni kikiqkənə bir

ix» dəp həsəblidi; qünki ular Mordikayning millitini uningogʻa dəp koyojanidi; xunga Həman Aħaxwəroxning pütükl padixahlikidiki Yəħudiyulərnə, yəni Mordikayning həkini birəkla yokitix yolini izdəp yürdi. **7** Padixah Aħaxwəroxning on ikkinji yili birinji ayda, yəni Nisan eyida, birsi Həmannəng aldida [kutluk] ay-künni bekitix üçün hək kün, hək ay boyiqə «pur», yəni qək taxliwidi, on ikkinji ayogʻa, yəni «Adar eyioja» qikti. **8** Həman padixah Aħaxwəroxka: — Padixahliklirining həkaysi əlkiliridiki əl-millətlər arisida qeqilip yaxawatqan bir hək bar; ularning kanun-bəlgilimiliri baxka həkklərnəngkigə ohximaydu, ular aliylirining xanun-bəlgilimilirigimu boysonmaydu; xunga ularning yaxixioja yol koyux aliylirioja hək payda yətküzməydu. **9** Əgər padixahimoja layik kərtinsə, ularni yokitix toşruluk yarlik pütüp quxürgəyilə; mana mən əz yənimdin on ming talant kümüxnə aliylirining həzinilirigə selix üçün padixahliknəng ixlirini baxkuridogʻan hadimlərnəng kolioja tapxurimən, dedi. **10** Xuning bilan padixah əzining barmikidin üzükni siyrip qikirip, Yəħudiyulərnəng rəkibi, Agagiy Həmmidatəning oşli Həmanoja bərip: **11** — Xu kümüxlərnə əzuinggə in'am kildim, u həkknimə sangə tapxurdu, ularni kəndək kilixni halisəng, xundək kil! — dedi. **12** Andin birinji ayning on üçinji küni padixahning mirziləri qakirilip, yarlik Həmannəng barlik tapiliojini boyiqə pütüldi; u həkaysi əlkilərgə əz yezikida, həkaysi əl-millətkə əz tilida yazdurulup, hərbir əlkilərnəng waliylirioja, hərbir əl-millətnəng əmirliəriogʻa əwətildi; yarlik padixah Aħaxwəroxning namida pütülgən bolup, uning üzük məħuri bilan pəqətləndi. **13** Yarlik məktupliəri qaparmənlərnəng kolini bilan padixahliknəng həkaysi əlkilirigə yətküzüldi; uningda bir kün iqida — On ikkinji ayning, yəni Adar eyining on üçinji küni kəri-yax, balilar wə ayallar deməy, barlik Yəħudiyulərnəni koymay kərip, oltürüp, nəsləni kurutuwetilsun, ularning mal-mülki olja kilinsun, deyiləndi. **14** U Yarlik hərbir əlkidə jakarlinix üçün, xundakla xu küni hərbir hək xundək kilixka təyyar bolup turuxi üçün, məktupning kəqürmə nushiliri hərbir əl-millətkə elan kəlinməqəni boldi. **15** Qaparmənlər padixahning əmri boyiqə dərħal yoloja qikti; yarlik Xuxan kəl'əsinəng əzidimu elan kəlinidi. Bu qaoqda padixah Həman bilan xarab iqixkə olturojanidi. Lekin Xuxan xəħiridikilər dəkkə-dükkigə qəmüp ketixti.

4 Mordikay boluwatqan ixlardin həwəp tapqandin keyin eginlirini yirtip, üstigə bəz artip, wə usti-bəxiogʻa kül qeqip, xəħərnəng otturisiogʻa qikip nəħayiti kəttik wə ələmik pəryad kətürdi. **2** U orda dərwasisi aldioja kelip tohtap kaldi; qünki boz yepinojan həkəndək adəmnəng orda dərwasisidin kirixigə ruhəst yok idi. **3** Padixahning əmri wə yarliqi yətküzülgən həkaysi əlkilərdə Yəħudiyulərnə arisida kəttik nalə-pəryad kətürüldi; ular roza tutup, kəz yexi kilip, yioja-zar kildi; nurojon kixilər boz yepinip küldə eqinap yetixti. **4** Əstərnəng hizmitidə boləjan dəkəkləri wə hərəm'aojiləri bu ixni uningogʻa eytiwidi, hanixning kəngli intayin eqir boldi; Mordikayning bozni taxlap, kiyiwelixioja kiyim-kəqək qikartip bərdi, lekin Mordikay qəbul kilmidi. **5** Xuning bilan Əstər əzining hizmitidə boluxka padixah

tayinlöp əwətkən hərəm'aojiliridin Hətaq isimlik birini qakırıp, uni Mordikayning kexioja berip, bu ixning zadi kandaq ix ikanlikini, nemə səwəbtin boluwatkanlikini ting-tinglap kelixkə əwətti. **6** Xuning bilən Hətaq orda dərwasisi aldidiki məydanəja kelip Mordikay bilən kerüxti. **7** Mordikay bexioja kəlgən həmmə ixni, Həman Yəhudiylarning nəslini kurutuwetix üqün padixahning həzinilirigə tapxuruxka wadə kילוan kümüxning sanini kaldurmay eytip bərdi. **8** Mordikay yənə Hətaqka Xuxanda jakarlanəjan, Yəhudiylarni yökətitx toqrisidiki yarlıknig kəqürmisini Əstərnig kərip bexioja yətküzüp berixkə tapxurdi həmdə uningəja Əstərgə əhwalni qüxəndürüp, ordioja kirip padixah bilən kerüxüp ez həlki üqün padixahntin etünüp iltija kılıp bəkiqka ündəxni tapilidi. **9** Hətaq kaytip kelip Mordikayning gəplirini Əstərgə yətküzdi. **10** Əstər Hətaqka Mordikayəja eytidiojan gəplərnə tapxurup, xni Mordikayning yenioja yənə əwətti: — **11** «Padixahning barlıq hizmətkarlırı wə hərəkəsi əlkə həlkliri, məyli ər bolsun ayal bolsun, qakirtilmay turup iqi kəhojioja, padixahning huzuriəja ez məyliə kirsə, padixah uningəja iltipət kərsitip altun həsisini təngləp əlümdim kəqürüm kilmisa, undakta u kixigə nisbətən bexioja qüxidiojan birlə kanun-bəlgilimə bardur: — u əlüm jazasini tartidu. Həzir mening padixah bilən kərxüxkə qakirtilməyiniəja ottuz kün boldi». **12** Əstərnig səlziri Mordikayəja yətküzülüwidi, **13** Mordikay munu gəplərnə Əstərgə yətküzüxni həwalə kildi: — «Sən kənglüngdə mən ordida yaxawatiman, xunga barlıq baxka Yəhudiylardin bihətər bolup kutulimən, dəp hiyal əylimə. **14** Əgər bu qəjdə sən jim turuwəlsang, Yəhudiyləroja baxka tərəptin mədət wə nijat qixisi mumkin; lekin u qəjdə sən ez ata jəməting bilən koxulup yökətilisən. Kim bilsun, sening hanixlik mərtiwisigə erixkining dəl bügünci muxundak pəyt üqün boləjanmu?». **15** Əstər Mordikayəja mundaq dəp jawab kayturdi: — **16** «Sən berip, Xuzandiki barlıq Yəhudiylarni yioqin; mening üqün roza tutup, üq keqə-kündüz heq yemənglar, heq iqmənglar; mən həm dedəklirimmu xundak roza tutimiz. Andin keyin mən kanunəja hiləplik kılıp padixahning huzuriəja kirimən, mənə əlüm kəlsə, ələy!». **17** Xuning bilən Mordikay u yərdin ketip, Əstərnig tapiliojinidək kildi.

5 Üqinqi küni Əstər xahənə kiyimlirini kiyip, ordining iqririki həylisioja kirip, padixahning əylirining udulida turdi; padixah bolsa ez xahənə əyidiki təhtidə, əyidin dərwasioja qarap olturatti. **2** Padixah hanix Əstərnig həylida turojini kərdi; hanix uning nəziridə iltipət tapkaq, u qolidiki altun həsisini uningəja tənglidi. Əstər aldioja kelip xahənə həsining uqioja kolini təgküzdi. **3** Padixah uningdin: — I hanixim Əstər, birər ixing barmidi? Nemə təliping bar? Hətta padixahlikimning yerimini tələp kilsangmu xu sanga berilidu, dedi. **4** — Əgər aliyliroja layik kərtünsə, padixahning Həmanni elip əzlirogə təyyarliojan ziyapitməgə dahil bolup kədam təxrip kiliqlirini etünimən, — dedi Əstər. **5** Padixah: — Tez berip Həmanni kiqkırıp kelinglar, Əstərnig deginidək kilinsun, — dedi. Xuning bilən padixah Həmanni elip Əstər təyyarliojan ziyapətkə bardi. **6** Dastihan üstidə xarab iqliwatkada

padixah Əstərgə: — Nemə təliping bar? U sanga berilidu; nemə iltijaying bar? Hətta padixahlikimning yerimini tələp kilsangmu xundak kilinidu, dedi. **7** Əstər uningəja jawab berip: — Mening təlipim wə iltijayim bolsa, — **8** Mubada mən aliylirojaning nəziridə iltipətka erixkən bolsam, xundakla padixahiməja mening təlimni ijəbət kilix həm iltijayimni orundax muwapik kərtünsə, aliylirojaning Həmanni birgə elip ez silərgə təyyarlaydiojan ziyapitməgə yənə bir kətim dahil boluxlirini etünimən; ətə mən qokum padixahimning əmri boyiqə ix kilimən, — dedi. **9** Xu küni Həman kənglidə yayrap, huxal-huram kaytip qikti; lekin Mordikayning orda dərwasisida uning aldidə nə ornidin kəpəmay nə midirliməy olturojanlikini kərgəndə, kəngli uningəja kattik kəhr-əjəzəpkə toldi. **10** Lekin Həman qəzəpini besiwelip, əyigə kəldi-də, dost-əojinlirini wə hotuni Zərxəni qakirtip, **11** əzining bayliklirining xən-xəripi, pərzəntlirining kəplüki, xundakla padixahning əzini kandaq əstürüp barlıq hərmət-izzətkə sazawər kילוanlikni, əzini kandaq kılıp padixahning həmmə əmirliroja wə əməldarlıridin üstün mərtiwigə igə kילוanlikni toqrisida bir-birləp səzləp kətti. **12** Həman yənə: — Silərgə desəm, hanix Əstər meningdin baxka məhəman qillimay, pəkət padixah bilən ikkimiznilə ezi təyyarliojan ziyapətkə qilliojanidi, ətimu meni padixah bilən billə ezi [təyyarlaydiojan ziyapətkə] qillidi. **13** Xuojinisi, orda dərwasisida olturojan həliki Mordikay degən Yəhudiyni kərginimdə, bularning həmmisi mənə tolumu mənsiz tuyulidu, dedi. **14** Andin ayali Zərxə wə barlıq dost-əojiniliri uningəja jawab berip: — Əllik gəz egizlikti dardın birni təyyarlap, ətə ətigəndə padixahntin Mordikayni darəja esixni tələp kilsila bolmidimu, xuningdin keyin huxal yəyriəjan halda padixah bilən billə ziyapətkə baridila, deyixti. Bu gəp Həmanni hux kiliwətti, xuning bilən u dar yasitip koydi.

6 Xu küni keqisi padixahning uyqusi keqip, tarihtəzkirinamini əkəldürdi wə bular uning aldidə okup berildi. **2** Bir yərdə: «Padixahning Bigtana, Tərxə dəyidiojan orda dərwasisini bəkdiojan ikki hərəm'aojisi bar idi, ular padixah Aħaxwəroxka kol selixkə kəstligəndə, Mordikay bu ixni pax kılıp həwər yətküzgən, dəp pütülgənidi. **3** Padixah: — Bu ix üqün Mordikayəja kandaq nam-xəhrət wə izzət-ikram nail kilindi? — dəp soridi. — U heq nemigə erixmidi, — dəp jawab berixti padixahning yenidiki hizməttə boləjan oqulamliroja. **4** — Orda həylisida kim bar? — dəp soridi padixah. Bu qəjdə Həman padixahntin Mordikayni ezi təyyarlap koyəjan darəja esixni tələp kילוjili kelip, ordining taxkiriqi həylisioja kirgənidi. **5** — Mana, Həman həylida Turidun, — deyixti padixahning oqulamliroja uningəja. — Kirsun, — dedi padixah, **6** Həman keriwidi, padixah uningdin: — Padixah izzət-hərmitini kilixni yaxsi kərgən kixigə nemə ixlarni kilixi kerək? — dəp soriwidi, Həman kənglidə: «Padixah izzət-hərmitini kilixni yaxsi kərgən kixi meningdin baxka yənə kim bolatti?» — dəp oylidi-də **7** padixahka: — Padixah izzət-hərmitini kilixni yaxsi kərgən kixigə **8** padixahim daim kiyidiojan xahənə kiyim-keqək wə daim minidiojan arojimak, yəni bexioja xahənə taj-bəlgə takəlojan arojimak elip kelinip, **9** xahənə kiyim bilən

arojimakni padixahning əng muhtərəm əmiriliridin birigə tutkuzsun, u kiyimni padixahim izzət-hərmitini kilixni yaxhi kərgən kixigə kiyyüzüp wə uni arojimakka mindürüp xəhər məydan-koqilirini aylandursun wə uning aldidə: «Kəranglar! Padixah izzət-hərmitini kilixni yaxhi kərgən kixigə muxundək muamilə kilinidu!» dəp jakarlap mangsun, — dedi. **10** Xuning bilən padixah Həmanə: — Tez berip deginingdək xahənə kiym bilən arojimakni əpkəl, orda dərwazisining aldidə olturojan awu Yəhədiy Mordikayoğa dəl səzüngdək kiləyin; sening degənlirəning birərsimu kəm bolup kəlmisun! — dedi. **11** Xundək kilip Həman xahənə kiym bilən arojimakni əkelip, aldi bilən Mordikayoğa xahənə kiymni kiyyüzdi, andin uni arojimakka mindürüp, xəhər məydan-koqilirini aylandurdi wə uning aldidə: — «Mana, padixah izzət-hərmitini kilixni yaxhi kərgən kixigə muxundək muamilə kilinidu!» dəp jakarlap mangdi. **12** Mordikay yənə orda dərwazisining aldiə qayıtp bardı; Həman bolsa oəm-kəyoqə petip, bəxini qümkiğən həlda aldirap-tenəp əz əyigə qayıtp kətti. **13** Həman hotuni Zərəxkə wə barlik dost-əojinilrigə bəxiə qəlgənlirining həmmisini eytip bərdi. Andin uning danixmənliri bilən hotuni Zərəx buni anglap uningə: — Mordikayning aldidə yəngilixkə baxlaptila; u əgər Yəhədiyləning nəslidin bolsa, uni yəngəlməylə, əksiə səzsiz uning aldidə məojlup bolidila, deyixti. **14** Ular tehi Həman bilən səlxixatqan qəojidə, padixahning hərəm əojiliri kelip Həmanni əstər təyyarlıqan ziyapətkə bərixkə aldiratti.

7 Xuning bilən padixah bilən Həman hanix əstərnin ziyapitigə dahil boluxkə kəldi. **2** Padixah ikkinqi kətimlik ziyapət üstidə xarab iqiliwatqanda əstərdin: — I hanix əstər, nemə təliping bar? U sanga ijabət kilinidu. Nemə iltimasing bar? Həttə padixahlikimning yerimini iltimas kilsangmu xundək kilinidu, — dedi. **3** — Əgər nəzərlidə iltipatkə erixkən bolsam, i aliyliri, wə padixahimə muwapik kərünsə, mening iltimasim əz jenimni ayioqəylə, xuningdək mening təlipim əz həlkimni sakliəyayla; **4** qünki biz, yəni mən wə mening həlkim birgə yökətilip, kirilip, nəslimizdin kərutuluxkə setiwetilduk. Əgər biz kəl wə dədəklikkə setiwetilgən bolsak, süküt kiləjan bolattim; ləkin padixahimning tartidəjan ziyininimu duxmən tələp bərləməytti, — dəp jawap bərdi əstər. **5** Padixah Aħaxwərox hanix əstərdin: — Bundək kilixkə petinojan kixi kim ikən? U kəyərdə?! — dəp soridi. Əstər jawabən: — **6** Bu duxmən wə zəhərəndə mana muxu rəzil Həman! — dewidi, Həman padixah bilən hanix aldidə xu zamətlə dəkkə-dütkigə qüxti. **7** Xuning bilən padixah kəhri-əzəpəkə kelip ziyapət-xarab üstidin turdi-də, qaribaəqə qikip kətti; Həman bolsa hanix əstərdin jəni tiləxkə kəldi; qünki u padixahning əzigə jəzə bərməy koymaydəjan niyətkə kəlgənlirini kərüp yatkənidi. **8** Padixah qaribaəjdin ziyapət-xarab dastihiniə qayıtp kəlgənidə Həmannin əzini əstər yələngən diwanə qətaxliniqə turoqinini kərdi-də: — Kara, xuning ordidə mening aldimdila hanixkə zorluk kiləjiləwatkinini?! — dewidi, bu səz padixahning əojidən qikixi bilən adəmlər Həmannin bax-kəzini qüməkə koydi. **9** Padixahning aldidə turuwatqan hərəm əojiliridin Həbona isimlik birsi: — Yənə bir ix

bar, mana, Həman aliylirining həyati üqün gəp kiləjan Mordikayni esix üqün, əllik gəz igizlikte yasatqan dar təyyar turidu, u dar həzir muxu Həmannin həyolisdə, dewidi, padixah: — Həmanni uningə əsinglar! — dedi. **10** Xuning bilən ular Həmanni u Mordikayoğa təyyarlap koqəjan darəqə asti; xuning bilən padixahning əzəpi bəsilidi.

8 Padixah Aħaxwərox xu küni Yəhədiyləning duxmini Həmannin əy-zəminini iltipət kilip hanix əstərgə bərdi; Mordikaymu padixahning həzuriə qəltürüldi, qünki əstər əzini Mordikay bilən tuəqjan ikənlikini padixahkə dəp bərgənidi. **2** Padixah əzining Həmandin kəyturuwaləjan üzükini qikirip Mordikayoğa bərdi, əstərmu Mordikayni Həmannin əy-jayini bəxkəruuxkə koydi. **3** Əstər yənə padixahning aldiə kelip ayioqə yikilip, kəzigə yax ələjan həlda padixahnin Agəgiylərdin boləjan Həman kəltürüp qikəjan balayı'əpətni həm uning Yəhədiyləni yökətx suyikəstini bikar kilixni yelinip ətündi. **4** Padixah altun həsisini əstərgə təngliwidi, əstər ornidin koqup padixahning aldidə turdi. **5** — Əgər aliyliri makul kərsə, əgər mən padixahning aldidə iltipatkə erixkən bolsam, əgər padixahim bu ixni toəra dəp kərisə, xuningdək məndin məmnun bolsa, yarlik qüxürüp Agəgiylərdin Həmmidatəning əojli Həman yəzojan məktuplarni, yəni padixahimning hərkəysi əlkisidiki Yəhədiyləni yökətx toərisidiki məktuplarni bikar kilidəjan bir yarlik yezilixini tiləymən. **6** Qünki mən əz həlkimə qüxidiəjan bu balayı'əpətkə kəndəkmə qidap kərap turalaymən? Əz tuəqjanlirimning yökətilixiə kəndəkmə qidap kərap turalaymən? — dedi əstər padixahkə. **7** Padixah Aħaxwərox hanix əstər bilən Yəhədiy Mordikayoğa: — Mana, Həman Yəhədiyləroqə ziyənkəxlik kiləmkəq boləqəqə, mən uning əy-zəminini əstərgə bərdim wə uning əzini ular darəqə asti. **8** Əmdə silər əzünglərnin toəra tapkini boyiqə mening namimdə Yəhədiylər üqün bir yarlik yezip, mening üzük məhürümni bəsinglar; qünki padixahning namidə yeziləjan, padixahning üzük məhürü bəsiləjan yarlikni həqkim bikar kiləlməydu, dedi. **9** Xu qəojdə, üqünqi ayda, yəni Siwan əyining yigirmə üqünqi küni, padixahning mirzilirining həmmisi qəkirip kelindi. Ular Mordikayning barlik buyruəjini boyiqə yarlik yazdi; yarlik Yəhədalərnin ix toərluluk Həndistəndin Həbəxstənoqə bir yüz yigirmə yəttə əlkining waliylirioqə, əlkə bəxlikə wə bəglirigə yeziləjan bolup, məktuplar hərkəysi əlkigə əz yeziki bilən, hərkəysi əl-millətlərgə əz tili bilən, xundəklə Yəhədiyləroqə əz yeziki bilən, əz tilidə pütülgənidi. **10** Mordikay yarlikni padixah Aħaxwəroxning namidə yezip, uningə qətaxliniqə üzük məhürüni basti; yarlik məktuplirini padixahlikning atlikliri bilən, yəni toəparlarəqə, at kəqirləroqə wə təgilərgə mingən qəwəndəzlar arkilik hərkəysi jaylarəqə yollidi. **11** Yarlikə: «Padixah hərkəysi xəhərlərdiki Yəhədiylərnin uyuxup, əz həyatini koədxidiə, xundəklə əzligə duxmənlilik kilidəjan hər millət wə hər kəysi əlkilərdiki küqləni, jümlidin ularning bala-qəkilirini koymay yökətxiəqə, kirixiəqə, nəslini kərutuxiəqə, xundəklə mal-mülkini olja kilixiəqə ijəzət bəridi; **12** bu ix bir kündə, yəni on ikkinqi əyning, yəni Adar əyining

on uchinchi kuni padixah Ahaxweroxning harkaysi elkiliridiki elkilirida ijra kilinsun» dap pütülgendi. **13** Yarlik harkaysi elkgä awetip, pərman süpitida elan kilinsun, Yəhudiyarning əxu küni düxməniridin intikam elixka təyyarlinip koyuxi üqün yarlıqning keqürülmisi harkaysi əl-millətlərgə ukturulsun, dəp bekitildi. **14** Xuning bilən qəwəndazlar tolparlaroşa wə qeqirlarəşa minip padixahning buyruki boyıca jiddiy yoloşa atlandı; yarlik Xuxan kəl'əsdimu jakarlandı. **15** Mordikay kək wə ak rənglik xahəmə kiyim kiyip, bexioşa katta altun təjni takap, səsin rəng kəndir yepinqini yepinip, padixahning huzuridin qanğı; Xuxan xəhərdiki həlk huxallıqqa qəmüp təntənə kılıxti. **16** Yəhudiyar yorukluk, xad-huramlik wə izzət-ikramoşa muyəssər boldi. **17** Hərkaysi əlkə, harkaysi xəhərlərdə, padixahning əmr-yarlıqı yetip baroqanlıqı yəhlərdə, Yəhudiyar xad-huramlikqa qəmüp, ziyapət kılıp mubərək bir künni etküzüxti; nuroşun yərlik əhalilər əzlrini Yəhudiy deyxıwıwıwdı; qünki Yəhudiyarlardin kərkux wəhəmisı ularnı besıwaloqanıdı.

9 On ikkinchi ay, yəni Adar eyining on üqinchi küni, padixahning əmri bilən yarlıqı ijra kılınixka az qaloşan qəşdə, yəni Yəhudiyarlarning düxmənliari ularning üstidin oşalib kelixkə ümid kılıp kütkən küni, əksiqə Yəhudiyarlarning əz düxmənliarining üstidin oşalib kelidoşan küniqə aylinip kətti. **2** Yəhudiyar padixah Ahaxweroxning harkaysi elkiliridiki əzlrini turuxluk xəhərlərdə ularoşa kəst kılmaqçı boləşanlarəşa hujum kılıx üqün yioşilixka baxlıdı; heqkim ularning aldidə turalmaytti; ulardin boləşan kərkunq hər bir əl-millətni baskanıdı. **3** Hərkaysi elkilərdiki bəglər, waliylar, əlkə baxlıqlırı, xundakla padixahning ixlirini ijra kılışuqlarınə həmmisi Yəhudiyarlarnı kəllıdı; qünki Mordikaydin boləşan kərkunq ularnı baskanıdı. **4** Qünki Mordikay dəgen kixi ordidə intayin nopuzluk bolup, nam-xəhəriti həmmə elkilərgə tarkaloşanıdı; uning həkuqçı barəjanseri qəngiyip ketiwatattı. **5** Xuning bilən Yəhudiyar əzlrining həmmə düxmənliarini kılıqlap, kiroşin kılıp yəqətti; əzlrigə əq boləşanlarəşa kəndək kılıxni halisa xundək kıldı. **6** Xuxan kəl'əsıdila Yəhudiyar bəx yüz adəmnı kətl kılıp yəqətti. **7** Ular yənə Parxandata, Dalfon, Aspata, **8** Porata, Adaliya, Aridata, **9** Parmaxta, Arisay, Ariday wə Wayizatani kətl kıldı; **10** bu on adəm Həmmidatəning nəwrısı, Yəhudiyarlarning düxmını boləşan Həmannıng oşlı idi; ləkin ular ularning mal-mülkını olja kılıxka kəl salmıdı. **11** Xu küni Xuxan kəl'əsıdä kətl kılinoşan adəm sani padixahka məlum kılınıdı. **12** Padixah hanix əstərgə: — Yəhudiyar Xuxan kəl'əsıdä bəx yüz adəmnı kətl kılıp yəkiptiptu, yənə Həmannıng on oşlıni kətl kiptu; ular padixahning baxka elkiliridə nemə kıldikin? Əmđi nemə iltimasıng bar? U sanga berilidu. Yənə nemə təliping bar? Umu bəja əylınıdu, — dēdi. **13** — Aliylirioşa muwapik kəriñsə, Xuxandiki Yəhudiyarlarning ətimu bügünki yarlıqta deyilgəndək ix kılıxioşa həmdə Həmannıng on oşlıning [jəsətlirini] darəşa esip koyuxka ıjazət bərgəyla, dēdi Əstər. **14** Padixah xundək kılıxka buyruk qıxırdı; yarlıq Xuxan kəl'əsıdä qıqiriləşəndə, kixilər Həmannıng on oşlıni darəşa esip koyuxti. **15** Adar eyining on tətinqi küni Xuxandiki Yəhudiyar yənə yioşilip tiq yüz adəmnı əltürdi; ləkin ularning mal-mülkını olja kılıxka

kəl salmıdı. **16** Padixahning harkaysi baxka elkiliridiki qaloşan Yəhudiyar yioşilip əz janlırını saqlaxka səptə turup əzlrigə əq boləşanlardın jəmiy yətmix bəx ming adəmnı əltürdi, əmma ularning mal-mülkını olja kılıxka kəl salmıdı. Xuning bilən ular düxmənliaridin qutulup aramlikqa muyəssər boldi. **17** Bu Adar eyining on üqinchi künidiki ix idi; on tətinqi küni ular aram aldı, xu künni ziyapət berip xadlinidoşan kün kılıp bekitti. **18** Ləkin Xuxandiki Yəhudiyar bolsa on üqinchi, on tətinqi künliri toplixip jəng kıldı; on bəxinqi küni ular aram aldı, xu künni ziyapət berip xadlinidoşan kün kılıp bekitti. **19** Xu səwəbtin səhrədiki Yəhudiyar, yəni yeza-kıxlaklarda turuwatqan Yəhudiyar Adar eyining on tətinqi künni ziyapət berip xadlinidoşan mubərək kün bekitip, bir-birigə sowoşa-salam berixidoşan boldi. **20** Mordikay bu wəqələri hatiriləp həmdə Ahaxweroxning harkaysi elkilirining yırək-yekin jaylıridə turuwatqan barlik Yəhudiyarləşa məktuplarnı yollıdı. **21** Xundək kılıp u ularning arısıdä həryıli Adar eyining on tət, on bəxinqi künni bayram kılıp etküzülsun dəp bekitti; **22** u bu ikki künni Yəhudiyarlarning düxməndin qutulup aramlikqa erixkən küni süpitidə, xu ayni ularning kəyoşu-həsriti xadlikqa, yioşa-zarlırı mubərək küniqə ayılanəşən ay süpitidə əsləp, bu ikki künni ziyapət kılıp xadlinidoşan, kəpqlik bir-birigə salam-sowoşa beridoşan, kəmbəşəllərgə həyr-əhsan kılıdoşan kün kılıxka buyrudi. **23** Xu səwəbtin Yəhudiyar dəslep baxlıoşan xu [heytni] dawamlaxturuxka wə xuningdək Mordikayning ularəşa yazoşanlırınımu orunlaydoşanəşa wədə berixti. **24** Qünki əslidə barlik Yəhudiyarlarning kuxəndisi boləşan Agagiy Həmmidatəning oşlı Həman Yəhudiyarlarnı həlak kılıxni kəstligən, xundakla ularnı nəslidin kurutup yəqətməki bolup «pur», yəni qək taxlıoşanıdı. **25** Ləkin bu ix padixahning kulixioşa yətkəndə, padixah məktuplarnı yezip, Həman kəstligən rəzil ix, yəni uning Yəhudiyarlarnı kəst kıləşən ixı uning əz bexioşa yansun, dəp yarlıq qıxırdı; həmə kixilər uni wə uning oşullirini darəşa astı. **26** Xunglaxka, kixilər «pur» (qək) dəgen isim boyıqə bu ikki künni «Purim bayrımı» dəp atıdı; xunga Yəhudiyar əxu həttə pütülgənliari boyıqə, həmə kərgən, həmə baxtin etküzgənliarigə əsasən, **27** əzlrini, əwladlırı həmdə əzlrini nəslidin birləşkən barlik kixilərnıng pütülgən əhkəmnini tutup, bəlgiləngən wəqəttə əxu ikki künni hər yili mənggü üzüldürməy bayram kılıxını qarar kıldı, **28** xundakla bu ikki kün hər bir dərwdə, hər bir jəmət-ailidə, harkaysi əlkə, harkaysi xəhərdə hatirilini təbrikliñip tursun wə «Purim bayrımı» bolidoşan muxu künlərnıng təbriklinixi Yəhudiyar həlki iqidə mənggü üzülp qalmısın, hatiriləş paaliyətliari ularning uruq-nəslı arısidinmu yəqəp kətmısın, dəp qarar kıldı. **29** Andin Abihailning kızı, hanix Əstər wə Yəhudiy Mordikay Yəhudiyarləşa yəzoşan «Purim bayrımı» toorısıdiki xu ikkinchi hətni toluq həkuqçı bilən təkitləp, yənə bir hətni yollıdı. **30** Mordikay hatirjəmlik wə həkikətnıng səzlrini yətküzıdoşan məktuplarnı Ahaxweroxning padixahlikidiki bir yüz yigirmə yəttə əlkidiki barlik Yəhudiyarləşa əwətip, **31** Xu «Purim» künliri bəlgiləngən wəqətliridə etküzülsun, xuningdək Yəhudiy Mordikay wə hanix Əstərnıng tapılıoşanlırı boyıqə, xundakla

ularning öz-öziga wə nəsligə bekitkənliri boyiqə əyni waqıttiki tutulojan rozilar wə kətürülgən nida-pəryadlar əsləp hatirilənsun, dəp təkitlidi. **32** Əstərning yarlıkī «Purim bayrimi»diki xu ixlarni bekitip bərdi; bu ix tarihnamiqımu pütüldi.

10 Padixah Ahaxwerox kuruqluk wə dengiz aralliridiki ahalılərnıng həmmisigə alwan teliğüzətti. **2** Uning nopuz-həywiti wə kudritini ayan kıləjan barlık kıləjan-ətkənliri, xundaqla Mordikayning padixahning əstürüxi bilən erixkən katta xəhriti toqrisidiki təpsilatlar Media wə Pars padixahlırining tarix-təzkiriliridə pütülgən əməsmu? **3** Qünki Yəhüdiy Mordikayning mərtiwisi padixah Ahaxweroxtin keyinla ikkinqi orunda turatti; u daim öz həlk-millitining bəhtini kəzləp, barlık nəslidikilərgə aman-esənlik tilək səzlırini kılatti, Yəhüdiylarning arisida zor izzət-hərmət tepip, kərindaxlırining kədirlixigə erixkənidi.

Ayup

1 «Uz» degan yurtt, Ayup isimlik bir adam yaxoianidi. Bu adam bolsa kusursiz, durus, Hudadin korkidiojan, yamanliktin ezini yirak tutidiojan adam idi. **2** Uningdin yotta oqul wə uq kiz tuouldi. **3** Uning yotta ming koy, uq ming tegə, bəx yuz jup kala, bəx yuz mada exək katarlik mal-mulki bar idi. Uning malayliri bək kəp idi; u xərklıklar iqidə həmmidin uluq idi. **4** Uning oqulliri nəwət boyiqə bekitkən kündə öz eyidə baxkilar uqün dastihan selip ziyapət kilatti. Bu künlərdə ular adəm əwətip uq singlisini ular bilən billə tamaklinixka qakiritatti. **5** Ularning xu ziyapət künliri ayaqlixi bilən Ayup adəm əwətip ularni Huda aldidə paklinixka orunlaturatti. U tang səhərdə ornidin turup ularning sanoja asasən keydürmə kurbanliklarni kilatti. Qünki Ayup: «Ballirim gunah kilip koyup, kənglidə Hudaqə bihərmətlük kilip koyamdikin» dəp oylaytti. Ayup hərdaim əna xundak kilip turatti. **6** Bir küni, Hudaning oqulliri Pərwərdigarning huzuriqə hazır boldi. Xəytanmu ularning arisioja kiriwaldi. **7** Pərwərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyaklarni aylinip qərgiləp kəldim, dedi. **8** Pərwərdigar uninoja: — Mening kulum Ayupka dikqət kiləjənsən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin korkidiojan həm yamanliktin yirak turidiojan adəm yok, — dedi. **9** Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Ayup Hudadin bikardin bikar kərkimiojandı? **10** Əzün uning əzi, ailisidikiliri həm uning həmmə nərsisining ətrərioja kəxa kəyojan əməsmu? Sən uning kolioja bərikət ata kilding, xuning bilən uning təəllukati tərəp-tərəptin güllinip awumakta. **11** Əgər Sən kolungni sozup, uning həmmə nərsilirigə tegip kəyosang, u Səndin yüz erüp, Seni tillimisa [Xəytan bolmay kətoy]! — dedi. **12** Pərwərdigar Xəytanoja: — Mana, uning həmmə nərsisini sening kolungəja tutkuzdum! Biraq uning əziğə tagkui bolma! — dedi. Xundak kilip Xəytan Pərwərdigarning huzuridin qikip kətti. **13** Bir küni, Ayupning oqul-kizliri qong akisining eyidə tamak yəp, xarab iqip olturatti. **14** Bir həwərqə Ayupning yenioja kelip uninoja: — Kalilar bilən yər həydəwatattuk, exəklər ətrəpta dəlawattati; **15** Xəbaliklər hujum kilip kala-exəklərnə bulap kətti. Ixləwatқан yaxlarni kiliqlap oltürüwətti. Yaloquz mənla kutulup kəlip, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldi, — dedi. **16** Bu adəmnin gəpi tēhi tūgiməy turupla, yəna bərsi yūgürüp kelip Ayupka: — Asmandin Hudaning oti qūxūp koylar wə ixləwatқан yaxlarni keydüriwətti; yaloquz mənla kutulup kəldim, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldum, — dedi. **17** Bu adəmnin gəpi tēhi tūgiməy turupla, yəna bərsi yūgürüp kelip Ayupka: — Kəldiylər uq tərəptin hujum kilip tēgilərnə bulap elip kətti, ixləwatқан yaxlarni kiliqlap oltürüwətti; yaloquz mənla kutulup kəldim, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldum, — dedi. **18** Bu adəmnin gəpi tēhi tūgiməy turupla, yəna bərsi yūgürüp kelip Ayupka: — Oqulliri wə kizliri qong akisining eyidə tamak yəp, xarab iqip olturojında, **19** tuyuksiz, qəldin kattik bir boran qikip əyning tət bulungini kattik soqup, əy oqulap qūxūp yaxlarni oltürüwətti; yaloquz mənla kutulup kəldim,

siligə həwər yətküzüxkə nesip boldum, — dedi. **20** Ayup bolsa buni anglap ornidin dəs turup, tonini yirtip, qeqini qūxūriwetip, əzini yərgə taxlap Hudaqə ibadət kilidi: — **21** Mən apamning kərsikidin yalingaq qūxkən, u yərgimə yalingaq kəyitimən; həmməni Pərwərdigar [manga] bərgən, əmdi Pərwərdigar [məndin] elip kətti; Pərwərdigarning namioja təxəkkür-mədhəyə kəyturulsun! — dedi. **22** Bularning həmmisidə Ayup gunah kilmidi wə yaki Hudani həqkəndək nalayiklik bilən əyiblimidi.

2 Yəna bir küni, Hudaning oqulliri Pərwərdigarning huzuriqə hazır boluxka kəldi. Xəytanmu ularning arisioja kiriwaldi. **2** Pərwərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyaklarni aylinip qərgiləp kəldim, — dedi. **3** Pərwərdigar uninoja: — Mening kulum Ayupka dikqət kiləjənsən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin korkidiojan həm yamanliktin yirak turidiojan adəm yok. Məyli sən Meni uni bikardin-bikar yutuwetixkə dəwət kiləjan bolsangmu, u yənila sadəkətlidə qing turuwatidu, — dedi. **4** Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Hər adəm əz jenini dəp terisini berixkimu razi bolidu, hətta həmmə nemisinimu berixkə təyyardur; **5** Biraq Sən hazır kolungni sozup uning səngək-ətlirigə təgsəng, u Səndin yüz erüp tillimisa [Xəytan bolmay kətoy]! — dedi. **6** Pərwərdigar Xəytanoja: — Mana, u hazır sening kolungda turuwatidu! Biraq uning jenioja təgmə! — dedi. **7** Xundak kilip Xəytan Pərwərdigarning huzuridin qikip, Ayupning bədinini tapinidin bəxiqə intayin azablik hürək-hürək yarilar bilən toxkuziwətti. **8** Ayup bolsa bədinini tatilax-ojrdax uqün bir sapal pərqisini kolioja elip, küllükkə kirip olturdi. **9** Ayali uninoja: — Əjəba sən tēhiqə əz sadəkətlidə qing turuwatəmsən? Hudani kəroja, əlipla tūgə! — dedi. **10** Lekin Ayup uninoja: — Sən həkəmət ayallardək gəp kiləwətsən. Biz Hudaning yəhxilikini qəbul kiləjanikəmmiz, əjəba uningdin kəlgən külpətnimu qəbul kiliximiz kərek əməsmu? — dedi. Ixlarda Ayup eojidə həqkəndək gunah otküzimidi. **11** Ayupning dostliridin tūqəyən uninoja qūxkən külpətin həwərdar boldi. Ular, yəni Təmanlik Elifaz, Xuhalik Bildad wə Naamatlik Zofar degən kixilar bolup, əz yurtliridin qikip, Ayupka həsədxlik bildürüx həm təsəlli berix uqün uning yenioja berixka billə kelixkənidi. **12** Ular kelip yiraqtinla uninoja kəriwidi, uni toniyalmay kəldi-də, awazlirini kətürüp yioqlar taxlidi. Hərbiri əz tonlirini yirtiwetip, topa-qoqlarni asmanoja etip əz baxlirioja qeqixti. **13** Ular uning bilən billə dək yərdə yəttə kəqə-kündüz olturdi, uninoja həqkim gəp kilmidi; qünki ular uning dərd-əlimining intayin azablik ikənlikini kərip yətkənidi.

3 [Yəttə kündin] keyin, Ayup eojiz eqip [əhwalioja kərita] əzining kəruwətan küniğə lənət oqup mundak dedi: — **3** «Mən tuqulojan axu kün bolmiojan bolsa boptikən! «Oqul bala apiridə boldi!» deyilgən xu kəqə bolmiojan bolsa boptikən! **4** Xu künni zulmət kəpliojan bolsa boptikən! Ərxətə turojan Təngri kəz aldidin xu künni yokitiwətkən bolsa boptikən, Kuyax nuri uning üstigə qūxūriwətmisə boptikən! **5** Xu künni

karangʻoluluk h m  l mning k lenggi  z koynio a
 alsa boptik n! Bulutlar uni yutub k ts  boptik n, Xu
 k nni k n karangʻolulatuqililar k rkitib k tk ziw tk n
 bolsa boptik n! **6** Xu kaqni — Zulm t tutub k ts 
 boptik n; Xu k n yil iqidiki [baxka] k nl r bil n bill 
 xatlanmisa boptik n! Xu k n ayning bir k ni bolup
 sanalmisa boptik n! **7** Mana, xu keqid  tuotup bolmisa
 boptik n! U keqid  heqkandaq xad-huramlik awaz
 yangrimisa boptik n! **8** K nl rg  l n t kil tuqililar
 xu k ng  l n t k lsa boptik n! Lewiatanni ko oaxka
 petinalaydioqanlar xu k ng  l n t k lsa boptik n! **9** Xu
 k n tang sa hdiki yultuzlar karangʻolulaxsa boptik n!
 U k n quyax nurini bihud  k ts  boptik n! Xu k n
 s bhining kapaqlirining eqilixini bihud  k ts  boptik n!
10 Q nki xu k n meni ket rg n baliyatquning ixiklirini
  tmig n, Mening k zlimni d rd- l mni ker l ms
 kilmi qan. **11** Ah, nemixka ananning k rsikidin q xipla
  l p k tmig ndim n?! Nemixka k rsaktin qik kandila
 n p stn k lmi qandim n? **12** Nemixka meni k bul
 kilidioqan etaklar bol andu? Nemixka meni emitidioqan
  mq klar bol andu? **13** Muxular bolmi qan bolsa,
 undakta m n m ngg  tinq yetip qalattim, M ngg lik
 uykuo a k tk n bolattim, xu qaojda aram tapkan
 bolattim. **14** Xu qaojda  zliri uq nla hilw t jaylaro a
 mazar saloqan y r y zidiki padixahlar h m m slih tqil r
 bil n, **15** Yaki altun yioqan,  yliri k m xk  toloqan bəg-
 xahzadilar bilən bolattim; **16** K rsaktin m zgilsiz qüxiup
 k tk n yoxurun balidək, Nurni kərməy qaqr p k tk n
 balidək hayat k q rmig n bolattim. **17** Axu y rd 
 rəzillər awariqiliktin haliy bolidu, Axu y rd  halidin
 k tk nlar aram tapidu; **18** Axu y rd  əsirlər rah tt 
 j m bolidu, Ular  zg qil rning awazini anglimaydu;
19 O eriblarimu həm uluqlarmu axu y rd  turidu, Qul
 bolsa hojayinidin azad bolidu. **20** Japa tartkuo o a nem 
 d p nur berilidu? Nemixka d rd- l mg  q mg nl rg 
 hayat berilidu? **21** Ular t xnalik bil n  l mni k tidu,
 Birak u k lmaydu; Ular  l mni yoxurun g h rni kezip
 izdig ndim  ewzal bilidu, **22** Ular g rni tapkanda
 zor huxal bolup, Xad-huramlikka q midu. **23**  z yoli
 eniksiz ad mg , Y ni T ngri ning tosiqi selinoqan ad mg 
 nemixka [nur w  hayat] berilidu? **24** Xunga tamikimning
 ornio a nalilirim kelidu; Mening kattik p ryadilirim
 xarkiratmid k xarkiraydu. **25** Q nki m n d l k rk n
 w hx t öz beximio a q xti; M n d l k rk dioqan ix
 manga k ldi. **26** M nd  heq aramlik yoktur! H m heq
 hatirj m  m sm n! Heq tinq-amanlikim yoktur! Birak
 parak ndiqilik h man  st mg  q xm kt !.

4 Temanlik Elifaz jawab n mundak dedi: — **2** «Birsi s n
 bilan sez xm kqi bolsa,  o ir alamsan? Birak kim
 ao zio a k lg n g pni yutuwalaydu? **3** Kara, s n k p
 ad ml rg  t lim-t rbiy  b rg n ad ms n, S n jansiz
 kollaro a k q b rg ns n, **4** S zliring d ld ngxip aran
 mangidioqanlarni rio b td nd rg n, Tizliri p k lg nl rni
 yeligs ns n. **5** Birak hazir n w t sang  k ldi, Xuninglik
 bil n h lingdin k tting, Balay  p t sang  tegixi bil n,
 Sən alakzadə bolup k tting. **6** Ihlas mlikning tayanqing
 bolup k lmig nmu? Yolliringdiki durusluk  midingning
 asasi  m smid ? **7** Esingg  al, kim bigunah turup w yran
 bolup bakkan? Duruslarning hayati nədə üzülüp k loqan?
8 Mən k rginimd k, gunah bilan y r ao durup awariqilik

terioqanlar, Ohxaxla h sul alidu. **9** T ngri ning bir n pisi
 bil nla ular gumran bolidu, Uning o azipining partlixi
 bilən ular yokilip ketidu. **10** Xirning h rkir xliri, Həm
  x ddiy xirning awazi [bar bolsimu], Xir arslanlirining
 qixliri sundurulidu; **11** Batur xir bolsa ow tapalmay
 yokilixka y zlimidu, Qixi xirning k q kliri qeqilip ketidu.
12 — Mana, manga bir s z o ayiban  k ldi, Kulikimio a
 bir xiwirlioqan awaz kirdi, **13** T n keqidiki o ayiban 
 k rt n xl rdin qik kan oylarda, Ad ml rni qongkur uyku
 baskanda, **14** Kərkunq w  titr kmu meni basti, S ng k-
 s ng klirimni titritiw tti; **15** K z aldimdin bir roh
  t p k tti; B dinimdiki t klirim h rpiyip k tti. **16** U
 roh ornida midirlimay turdi, birak turkiri ker lmidim;
 K z aldimda bir g wd  turuptu; Xiwirlioqan bir awaz
 anglandi: — **17** «Insan balisi Təngridin h kkaniy
 bolalamdu? Ad m  z Yaratkuqsidin pak bolalamdu? **18**
 Mana, U  z k llirio a ixənmigən, Hətta p rixtilirininimu
 «Nadanlik k loqan! d p ayibloqan y rd , **19** U toplardin
 boloqan insanlar, Laydin yasaloqan əylərdə toro uqililar
 kandaq bolar!? Ular p rwanidinmu asanla yanjilidu! **20**
 Ular tang bilən k q arilikda kukum-talkan bolidu; Ular
 heqkim nazirig  almi qan halda m ngg g  yokilidu. **21**
 Ularning qedir tanisi yulup taxlanoqano u? Ular heq
 danalikka tehi erixmayla  l p ketidu!».

5 Keni, iltija kilip bak, sang  jawab kiluq i barmikin?
 Mu add sl rning kaysisidin panah til ys n? **2** Q nki
  hm kning aqqiqi  zini  lt ridu, K hri nadanning
 j nio a zamin bolidu. **3** Mən  z k z m bilən  hm kning
 yiltiz tartkanlikini kərgənmən; Lekin xu h man uning
 makanini «Lənətkə uqraydu!» d p bildim, **4** Uning
 baliliri amanliktin yiraktur; Ular x h r dərwazisida
 sot kilinoqanda basturildi; Ularo a heqkim himayiqi
 bolmaydu. **5** Uning h sulini aqlar y p t g tidu;
 Ular h tta tikən arisida k loqanlirininimu elip t g tidu;
 Kilt kqimu uning mal-m lt klirini yetuwelixka t yyar
 turidu. **6** Q nki awariqlik əzəldin topidin  n p
 qik maydu, K lp tmu y rdin  s p qik kanmu  m s.
7 Birak uq n yukirio a uqidioqand k, Insan k lp t
 tartixka tuouloqandur. **8** Ornungda m n bolsam,
 T ngri o ila murajiat kilattim, M n iximni Hudayim jila
 tapxuriwetattim. **9** U h sabsiz karam tl rni, San-
 sanaksiz me izil rni yaritidu. **10** U y rg  yamoqur
 t kdim kilidu; U dala  stig  su  w tip beridu. **11**
 U p s orunda turidioqanlarning m rtiwisini  st n
 kilidu; Mat m tutkanlar amanlikka ket r l du. **12** U
 h yilg rl rning niy tlirini bikar kiliwetidu, N tijid 
 ular ixini p tt r lmaydu. **13** U makkarlarni  z
 h yilg rl kiddin tuzakka alidu;  gril rning n yr ngliri
 ekutip ketilidu. **14** K nd zidd  ular karangʻolulukk 
 uqraydu; Q xt  t n keqid k silaxturup mangidu. **15**
 Birak u miskinl rni makkarlarning kiliqi w  ao zidin
 kutkuzidu, Ularni k q tkil rning qanggilidin kudratlik
 koli bil n kutkuzidu. **16** Xunga, ajizlar uq n  mid
 tuoulidu, K bihlik ao zini yumidu. **17** Kara, T ngri ibr t
 b rg n ad m b htliktur, Xunga, H mmig  Kadirning
 t rbiyisig  s l karima jumal! **18** Q nki U ad mni
 yaril nduridu, andin yarini tangidu; U sanjiydu, birak
 Uning kolliri y n  sakaytidu. **19** U seni alt  kiyinqiliktin
 kutkuzidu; H tta y tt  k lp tt  heqkandaq yamanlik
 sang  tagmaydu. **20** Aqarqilikta U sening  l mingg ,

Uruختa U sanga uruloqan kiliق zərbisigə nijatqan bolidu. 21 Sən zəhərlik tillarning zərbisidimu baxpanahlik iقigə yoxurunisən, Wayranqilik kəlgəndə uningdan heق kərkəmaydion bolisən. 22 Wəyranqilik wə kəhətqilik aldidə külüpla koyisən; Yər yüzidiki həywanlardinmu heق kərkəməysən. 23 Sən daladiki taxlar bilən əhdidax bolisən; Yawayi həywanlarmu sən bilən inak ətidu. 24 Sən qedirningning tinq-amanliktə bolidionanliқini bilip yetisən; Mal-mülküning əditlisəng, həmmə neməngning təl ikənlikini baykaysən. 25 Nəsling kəp bolidionanliқini, Pərzəntliringning ot-çəptək kəp ikənlikini bilisən. 26 Sən əz waқtidila yetilip yioqion bir baq boşdaydək, Pəkət waқit-saiting pixip yetilgəndə yərlikingə kirisən. 27 Biz əzimiz buni təkxürüp kərgənmiz — ular həqikətən xundəktur. Xunga əzüng anqlap bil, bularni əzünggə tətbiklap oylap baқ.

6 Ayup jawabən mundək dedi: — 2 «Ah, mening dərdlik zarlirim tarazida əlqənsəl! Ah, beximoqə qüxkən barlik bala-қaza bular bilən billə tarazilansal! 3 Xundək kiliinsa u hazır dengizdiki kumdin eçir bolup qikiđu; Xuning qüqün səzlim təwləwərqə boluwatidu. 4 Qünki Həmmigə Qadirning oқliri manga sanjilip iқimdə turuwatidu, Ularning zəhirini roқim iqməktə, Təngrining wəhimiłiri manga karxi səp tüzüp hujum kiliwatidu. 5 Yawa əxək ot-çəp tapkanda hāngramdu? Kala bolsa yəm-həxək üstidə mərəmdu? 6 Tuz bolmisa təmsiz nərsini yegili bolamdu? Ham tuhummıng eқining təmi barmu? 7 Jenim ularoqə təgsimu səskinip ketidu, Ular manga yirginliқ tamək bolup tuyulidu. 8 Ah, mening təxna boləjiniм kəlsidil! Təngri intizarimni ijabət kilsidil! 9 Ah, Təngri meni yanjip taxlisun! U qolini koyuwetip jenimni üzüp taxlaxka muwapik kərsidil! 10 Xundək bolsa, manga təsəlli bolattı, Hətta rəhimsiz aқriqlarda kiynalsammu, xadlinattim; Qünki Muқəddəs Boləuqining səzliřidin tanmioqan bolattim! 11 Məndə əlümni kütküdək yənə qanqilik maqduř kəldi? Mening səwr-təkətlik bolup həyatimni uzartiximning nemə nətijəsi bolar? 12 Mening küqüm taxtək qingmu? Mening ətlirim mistin yasaloqanmidi? 13 Əzümgə yardəm bərgüdək maqduřum qəlmidi əməsmu? Hərkəndək əkil-tədbir məndin koşliwetilgən əməsmu? 14 Ümidsizlinip ketiwatqan kixigə dosti məhribanliқ kərsətmiki zərürdur; Bolmisa u Həmmigə qadirdin kərkəxtin wəz kəqixi mumkin. 15 Biraқ buradərlirim waқitlik «aldamqı erik» süyüdək, Manga həliqərlik bilən muamilə kilməktə; Ular suliri ekip tügigən erikqə ohxaydu. 16 Eriğən muz suliri erikqə kirgəndə ular karıdap ketidu, Karlar ularning iқidə yoқilip ketidu, 17 Ular pəsilning illixi bilən kұrup ketidu; Həwa issip kətkəndə, izidin yoқilip ketidu. 18 Səpərdaxlar mangoqan yolidin qikiп, erikqə burulidu; Ular erikni boylap mēngip, qəldə ezip əlidu. 19 Temalik karwanlarmu erik izdəp mangdi; Xəbaliқ sodigərlərmu ularoqə ümid bilən karıdi; 20 Biraқ ular ixənginidin ümidsizlinip nomusta qəldi; Ular axu yərgə kelixi bilən parakəndiқilikqə uqridi. 21 Mana silər ularoqə ohxax [manga tayini] yoқ bolup qəldinglar; Silər kərkunluқ bir wəhimini kəripla kərkəp ketiwatisilər. 22 Mən silərgə: «Manga beringlar», Yaki: «Manga mal-mülükliringlardin hədiyə kilinglar?» — degənni qaçan dəp baқqan? 23 Yaki: «Meni ezitқuqining kolidin kutқuzinglar!» Yaki

«Zorawanlarning qolidin gərigə pul bərsənglar!» dəp baқqanmu? 24 Manga əgitip koyunglar, süktü kilimə; Nədə yoldin qikənlikimni manga kərsitip beringlar. 25 Toqra səzler nemidəngə otkür-həl! Biraқ əyiblinglar zadi nemini ispatliyalaydu?! 26 Ümidsizləngən kixining gəpliri ətüp ketidion xamaldək tursa, Pəkət səzlərnila əyibliməqimuisilər? 27 Silər yetim-yesirlarning üstidə qək taxlixisilər! Dost-buradiringlar üstidə sodilixisilər! 28 Əmdi manga yüz turana karap beқinglar; Aldinglardila yaloqan səz kılalamdim? 29 Ətünimən, boldi kilinglar, gunah bolmisun; Rast, qaytidin oylap beқinglar, Qünki əzümning toqriqliқim [tarazida] turidu. 30 Tilimda hataliқ barmu? Tilim yamanliқni zadi tetiyalmasmu?

7 Insanəqə zeminda jəwə-rəpa qekidion qan turmux bekitilgən əməsmu? Uning künliri bir mədikarningkiğə ohxax əməsmu? 2 Qul kəqқurunning sayisigə təxna boləqəndək, Mədikar əz əmgikining həkikini kütkəndək, 3 Mana bihüdə aylar manga bekitilgən, Oqəlikkə toloqan keqilər manga nesip kilingə. 4 Mən yatқinimda: «Qaçan kořarmən?» dəp oylaymən, Biraқ kəq uzundin uzun bolidu, Tang atқuqə pütin bir keqə mən toloqinip yatimən. 5 Ətlirim kurtlar həm topa-qanglar bilən kaplandi, Terilirim yerilip, yiringlap kətti. 6 Künlirim bəpkarıning mokisidinnu ittik ətidu, Ular ümidsizlik bilən əyoqılay dəp kəldi. 7 [Ah Huda], mening jenim bir nəpəsa halas. Kəzüm yaxliқni qaytidin kərməyđioqanliқi esingdə bolsun; 8 Meni Kərgüqining kəzi ikiniqı ketim manga karımaydu, Sən nəziringni üstümgə qüxürginingdə, mən yoқaloqan bolimən. 9 Bulut oqayib bolup, kayta kərünmigəndək, Ohxaxla təhtisəraoqə qüxkən adəm qaytidin qikəmaydu. (Sheol h7585) 10 U yənə əz əyigə qaytmaydu, Əz yurti uni kayta tonumaydu. 11 Xunga mən aqızimni yummay, Rohimning dərd-əlimi bilən səz kılay, Jenimning azabidin zarlaymən. 12 Nemixkə Sən üstümdin kəzət kilisən? Mən [hətərlik] bir dengizmu-ya? Yaki dengizdiki bir əjdihəmmən? 13 Mən: «Ah, yatqan ornum manga rəhət beridu, Kərpəm nalə-pəryadimoqə dərman bolidu» — desəm, 14 Əmdi Sən qüxlər bilən meni kərkutiwatisən, Oqayibənə əlamətlər bilən manga wəhimə salisən. 15 Xuning üqün boquluxumni, kəümni, Bu səngəklirimgə karap olturuxtin artuқ bilimən. 16 Mən əz jenimdin toydum; Mening mənggügə yaxioqum yoқ, Meni məylimgə koyiwətkin, Mening künlirim bihüdidur. 17 Insan balisi nemidi? Sən nemixkə uni qong bilisən, Nemə dəp uningəqə kəngül berisən? 18 Hər ətigəndə uni sürüxtürüp kelisən, Hər nəpəs uni sinaysən! 19 Qaçanoqıqə meningdin nəziringni almayısən, Manga qaçanoqıqə aqızimdiki serik suni yutuwaləqudək aram bərməysən? 20 Mən gunah kıləon bolsammu, i insaniyətini kəzətküqi, Sanga nemə kiliptimən?! Mən Sanga yük bolup qəldimmu? Buning bilən meni Əzünggə zərbə nixani kıləqansəmmu? 21 Sən nemixkə mening itətsizlikimni kəqürüm kılıp, Gunahimni saқit kilməysən? Qünki mən pat arida toponing iқidə uhlaymən; Sən meni izdəp kelisən, lekin mən məwjut bolmaymən».

8 Andin Xuhaliқ Bildad jawabən mundək dedi: — 2 «Sən qaçanoqıqə muxularni səzləysən? Aqızingdiki səzlər

kütlük xamaldak qaçanojiqə qikidu? **3** Təngri adalətni burmilioququmu? Həmmigə Qadir adillikni burmilamdu? **4** Sening baliliring Uning aldida gunah kıloğan bolsa, U ularnimo itaətsizlikining jazasioğa tapxuroğan, halas. **5** Birək əgər əzüng hazır qin kənglüngdin Təngrini izdisəngla, Həmmigə Qadiroğa iltija kilsəngla, **6** Əgər sən sap dil həm durus boləjan bolsang, Xübhisizki, U sən üqün oyojinidu, Qoqum sening həkkanıylikingə toloğan turaloqungni gülləndüridu. **7** Sən dəsləptə etibarsiz karaləjan bolsangmu, Birək sən ahirida qoqum tehimu güllinisan. **8** Xunga səndin etünəyki, etkənkı dəwrlərdin sorap bakqin, Ularıning ata-bowilirining izdinixlirigimu kəngli kəyoqin **9** (Qünki biz bolsak tütüğünlə tuəjuloğanmız; Künlirimiz pəkət bir sayə boləjaqka, heqnemini bilməymiz). **10** Sanga kərsətmə berip egətaləydiəjan ular əməsmu? Ular əz kənglidikini sanga sezləməmdü? **11** Latka bolmisa yekənlər egiz esələmdü? Komuxluktki ot-qəplər susiz esələmdü? **12** Ular yexil peti bolup, tehiqə orulmioəjan bolsimu, Hərəkəndək ot-qəptin tez tozup ketidu. **13** Təngrini untuoəjan kixilərnig həmmisininəg aqiwətli ri mana xundaktur; Iplaslarning ümidi mana xundak yəqka ketər. **14** Qünki uning tayanəqini qürük bir nərsə, halas; Uning ixəngini bolsa əmtiqüning toridur, halas. **15** U əz uwisioə yəlinidu, birək u məzmut turmaydu; U uni qing tutuwaləjan bolsimu, birək u bərdaxlik berəlməydu. **16** U quyax astida kəkligənlər bolsimu, Uning piləkliri əz beəqini kaplıəjan bolsimu, **17** Uning yiltizliri tax dəwisigə qirmixip kətkən bolsimu, U taxlar arisida orun izdigən bolsimu, **18** Ləkin [Huda] uni ornidin yuliwətsə, Axu yər uningdin tenip: «Mən seni kərmigən!» — dəydu. **19** Mana uning yəlinig xadliki! Uningdin keyin ornioə baxkiliri tupraktin ünidu. **20** Qara, Huda durus adəmi taxlimaydu, Yaki yamanlik kıləjuqlarning qəlini tutup ularni yəliməydu. **21** U yənə sening əozingni küllə bilən, Ləwlingini xadlik əwazliri bilən tolduridu, **22** Sanga nəprətləngənlərgə xərməndilik qaplinidu, Əskilərnig qədiri yəkiytiledü».

9 Ayup jawəbən mundak dedi: — **2** Way, seninglə toəra, [duyənani] həkikətan sən degəndək dəp bilimən! Birək insan balisi kəndək kılıp Təngri aldida həkkanıy boləlisun? **3** Həttə əgər birsı uning bilən dəwalixxə pətinəlisə, Xu [kixi] məsilələrnig mingdin birigimu jawəb berəlməydu. **4** Uning kəlbidə qongkur danalix bardur, U zor küt-qudrətkə igidur; Kimmu Uningə qarxi qikip, yürükini tom kılıp, Keyin tinq-aman kəloəjan? **5** U təojlarni əozəpidə oəulatqənda, Ularə qə q bildürməylə ularni yulup taxlaydu. **6** U yəzəzəminni təwritip əz ornidin kəzoəjitidu, Xuning bilən uning tüwürliri titrəp ketidu. **7** U quyaxkə kətürülmə dəp səz kilsilə, u kəpmaydu; U [halisə] yultuzlarningmu nurini pəqətləp kəyalaydu. **8** Asmanlarni kəng yayəjuqi pəkət udur, U dengiz dolkunliri üstigə dəssəp yüridu. **9** U yəttə kəraqi yultuz, Orion yultuz türkümi wə kəlb yultuz topini, Jənuəbi yultuz türkümlirininimə yaratqan. **10** U həsablıəusiz uluə ixlarni, Sanəp tüəgətəlməydiəjan kəramət ixlarni kiledü. **11** Qara, U yənimdin etidu, birək mən Uni kərməymən; U etüp ketidu, birək Uni baykiyaləymən. **12** Mana, U elip ketidu, kim Uni Əz yəlidin yənduralisun? Kim Uningdin:

«Nəmə kiliwətisən» dəp soraxkə pətinəlisun? **13** Təngri əozəpini kəyturuwəlməydu; Rəhəbnig yərdəmqiliri **14** Uning əyioəjoə bax egidu. **14** Xundək turukluk, mən kəndəkmə uningə qə jawə berələyttim. Mən munəzirə kıləjəndək kəndək səzlərnə talliyəlyəttim? **15** Mubadə mən həkkanıy bolsammu, Mən yənəla Uningə qə jawə berəlməyttim; Mən pəkət sətqimə iltijəla kıləlyəttim. **16** Mən Uningə iltija kıləjan wə U mənə jawə bərgən bolsimu, Mən tehi Uning sadəyiminə angliəlanlikəjoə ixəng kıləlmioəjan boləttim; **17** U borən-qəpkunlar bilən mənə ezidu, U yəriliriminə səwəbsiz əwutmaqta. **18** U mənə hətta nəpəs elixkimu ruhsət bərməydu, əksiqə U mənə dərd-ələmni yükləwətti. **19** Küt-qudrət toərisidə gəp kilsək, mənə, Uningdin kütlük [yənə bəxkə kim] bar? Adalətkə kəlsək, kim Uni sətqə qəkiralisun?! **20** Mən əzümni akləmaqı bolsam, əz əozim əzümni gunəhkə paturar, Kəzursiz boləjan bolsam, U yənəla mənə əgri dəp bəkwət. **21** Birək mən əslidə əyibəz idim. Məyli, əzümning kəndək bolidioəlanlikim bilən pərwəyim pələk! Əz jənimdin toydum! **22** Həmmə ix əhxax ikən; xunga mən dəymənki, U duruslarnimə, yamanlarnimə əhxaxlə yəkiytidu. **23** Tuyukşiz bəxiəjoə kəzə kəlip əlsə, U bigunəhləjoə kılənoəjan bu sinəkkə kərap kiledü. **24** Yər yizi yamanlarning kəlioə tapxuruldi; Birək U sətqilarning kəzilirini bu adalətsizlikni kərməydiəjan kılıp qoyidu; Muxundək kıləjuqi U bolmay, yənə kim bolsun? **25** Məning künlirim yəltəpənnig yügürüxidimnə tez etidu; Ular məndin kəqip ketidu, Ularınig heqkəndək yəxhəlik yəktur. **26** Ular kəmux kəmilərdək qəpsən etüp ketidu; Aləjuq bürküt əwni tutkili xungəjuəndək tez məngidü. **27** Əgər: «Nələ-pəryədtin toətpə, Qirəyiminə tutuldurməy hux qirəy bolay» dəssəmmu, **28** Mən yənəla əzəbliriminig həmməsinidin kərkəp yürimən; Qünki Sənə mənə bigunəh həsəbliməydu dəp bilimən. **29** Mən həmən əyiblik adəm bolsam, Mən biləndə jəpə tartip nəmə kıləy? **30** Hətta kə sүйi bilən yuyunup, Qolumni xunə qəkizliəjan bolsammu, **31** Sən yənəla mənə əwrəzə qəməldürisənki, Əz kiymimmu məndin nəprətlinidioəjan bolidu! **32** Qünki U mənə Uningə qə jawə berəligüdək, mənə əhxax adəm əməs. Məning Uning bilən sətta dəwaləxkəlikim yəktur. **33** Oəturimizdə hər ikkimizni əz qəli bilən təng tutidioəjan kəlixtiərgüqi bəlsidi! **34** U Əzining tayikini məndin yirək kilsun, Uning wəhimisi mənə kərkətmisun; **35** Xundilə mənə Uningdin kərkəməy səzliyəlyəttim; Birək əhwalim undək əməstür!

10 Mən əz jənimdin nəprətlinimən; Əz dərdimni təküwalay; Kəlbimdiki əh-zərimni səzliwalay. **2** Mən Təngriyə: «Məning gunəhimni bəkitmə; mənə kərsətkinki, Sən zədi nəmə üqün mən bilən dəwalixisən? **3** Adəmi əzginig, Əz kəlung bilən yəratkinqini qətkə kəqkiming Sənə qəydidlikmu? Yamanlarning sүйikəstigə nur qəqkinqing yəxximü? **4** Səning kəziəng insənnigkidək əjizmu? Sən adəmlər kərgəndək hirə kərməsən? **5** Səning künlirig əlidioəjan insənnig künliridək qəklükmu? Səning yillirig insənnig yilliridək kışkimü? **6** Sən məning rəzil adəm əməslikimni bilip turup, Səning kəlungdin kütuldurəjəndək heqkimning yəklükini bilip turup, Nəmixkə məning hətəlikimni sorəp yürisən? Nəmixkə

mening gunahimni sürtüxtürisən?» — dəymən. **8** — Sən öz kolliring bilan meni xakilländürüp, bir gəwdə kılıp yaratqansən; Biraq Sən meni yokaatmaqdisən! **9** Sən layni yasioqandək meni yasiojiningni esingdə tutqaysən, dəp yelinimən; Sən meni yənə tuprakka qaytursən? **10** Sən [ustilik bilan] meni süttək quyup qayqap, Meni irimiqtkək uyutqan əməsmu? **11** Sən terə həm et bilən meni kiyindürgənsən, Ustihlan həm pəy bilən birləxtürüp meni tokuqənsən. **12** Sən manga həyat həm mehir-xəpkət təkdım kıləqənsən, Sən səyğüng bilən rohimdin hawər alding. **13** Biraq bu ixlər Sening kəlbıngdə yoxurukluk idi; Bularning əslidə kəlbıngdə püküklükini bilimən. **14** Gunağ kıləqan bolsam, Sən meni kezitip yürgən bolatting; Sən mening kəbihlikimni jazalimay qoymaytting. **15** Rəzil həsablanoqan bolsam, manga bala kelətti! Həm yaki həkkanıy həsablansammu, kattik nomuska qəməp, azabkka qəmgimində, Beximni yənıla ketürüxkə jür'ət kılalmayttı; **16** Həttə [beximni] ketürüxkə jür'ət kıləsmu, Sən əxəddiy xirdək mening peyimgə qıxətting; Sən manga karamət küqüngni arka-arkıdin kərsitəttıng. **17** Sən meni əyiblaydıoqan guwahqırlıngni kaytidin aldimoqə kəltürisən; Manga karitiloqan oqəzıpingni zor kılisən; Küqlırlıng manga karxi dolqunlap kəlməktə. **18** Sən əslidə nemixkə meni baliyatqudin qıkarəqənsən? Kaxki, mən qaqrəp kətkən bolsam, heq adəm meni kərməs idi! **19** Mən heqqaqan bolmioqan bolattım! Baliyatqudin biwasitə gərgə apiriloqan bolattım! **20** Mening əzədinə künlirim tığəy dəgən əməsmu? Xunga mən barsa kəlməs yərgə barəyquə, — Karəngəyulək, əlüm sayə boləqan zeminoqə, — Zulmət bir zeminoqə, yəni karəngəyuləkning əzining zeminoqə, Əlüm sayisining zeminoqə, Tərtipsiz, həttə əz nuri kəpkəraqəy kılinoqan xu zeminoqə barəyquə, Manga əzrak jan kirix üqün, İxingni bir dəkikə tohtat, məndin neri boll».

11 Andin Naamatlik Zofar jawabən mundək dedi: — **2** «Gəp mundək kəp tursa, uni jawabsiz kəlduroqılı bolmas? Səzmən kixi əzini aqlisa bolamdu? **3** Sening səpsətəlırlıng kəpqıllıknıng əozını tuwaklısa bolamdu? Mən mazaq kəp səlzəğəndin keyin, heqkim bu ixni yüzınggə salmisunmu? **4** Qünki sən: «Mening əkıdilirim saptur, Mən sən [Hudaning] aldida pakmən» — dedıng. **5** Ah, Təngri gəp kılıdidi! Aozını eqip seni əyiblisidi! **6** Xundək kılıp U danalıknıng sirlirini sanga eqip bərsidi! Qünki danalıq ikki tərəpliktur! Təngri nıng gınahıngning heli bir kışimini ketürıwetip, ulardın etıdıoqanlıknı obdan bilip koy! **7** Sən Təngri nı izdigən təkdirdimu Uni tüptin tonuyaləmsən?! Həmmigə Qadırlıng qəksizlikini qıxınıp yetələmsən? **8** [Bundək danalıq] əsməndin egizdur, [uningəy erixixkə] nemə əmalıng bar? U təhtisarədin qongqurdur, sən nemini biləlyənsən? (Sheol **h7585**) **9** Uning uzunlukı yər-zemindin uzundur, Kənglikı dengiz-okyanlardın kəngdur. **10** U etüp ketıwetip, adəmni kəmisə, uni sorəkka qəkirsə, kimmu Uni tosalısun? **11** Qünki U sahta ədəmlərnı obdan bilidu, U təkürməy turupla əldəmquklıknı əllıqəqən kərtıp boləqan. **12** «İnsan tuəyulup bir yawa exəkning təhiyigə ayələnoqə, Nədan adəm dana bolur!» **13** Biraq sən bolsang, əgər kəlbıngni toqrlıtsang, Qolungni Hudaəyə qarəp sozsang, **14** Kəlungdikı kəbihlikni özüngdin neri

kılısang, Qedirliringdə heq yamanlıknı turoqumzısangla, **15** Sən u qəşdə yüzıngni kərsuzis ketürüp yutısən, Təwrənməs, korqunqış bolısən; **16** Japəyını unıysən, Həttə eqip etüp kətkən suni oylıqəndək ularnı əsləysən; **17** Künliring qıxtiki nurdin yoruk bolidu, Seni həzir karəngəyulək baskını bilən, tangdək parlək bolısən. **18** Ümidıng bar boləyquə, sən himayigə igə bolısən, Sən ətrəpingəyə hatirəm qarəp aram elip olturısən. **19** Rəst, sən yatqıningdə, heqkimning waswəsis bolmaydu, Əksiqə nuroqunloqan kixilər sening himmitingni izdəp kelidu. **20** Biraq rəzillərnıng kezlıri nuridin ketidu, Ularəyə kəqıxkə heq yol kəlməydu, Ularning ümıdi nəpisi tohtaxtin ibarət bolidu, halas».

12 Ayup jawabən mundək dedi: — **2** Silər bərhək əl-əhlisilər! Ələnglər heqmətmu silər bilən billə ketidu! **3** Meningmu silərdək əz əklım bar, əklıldə silərdin kəlməymən; Bunqilik ixlarnı kim bilməydu?! **4** Mən əz dostlıriməyə mazaq obyektı boldum; Məndək Təngriyə iltıya kılıp, duasi ijabət boləqan kixi, Həkkanıy, durus bir adəm mazaq kılındi! **5** Rəhəttə olturoqan kixilər kənglidə həkəndək külpətni nəzirigə əlməydu; Ular: «Külpətlər putlıri teyilix əldidə turoqan kixigilə təyyar turidu» dəp oylaydu. **6** Karəkqılərnıng qedirliri əwatlıxidu; Təngriyə həkərat kəltürıdıoqanlar əman turidu; Ular əzining ilahını əz əlkinidə ketüridu. **7** Əmıdı həywanlardımmu sorəp bə, Ular sanga əğıtidu, Əsməndiki uqar-kənatlarmu sanga dəydu; **8** Wə yaki yər-zeminoqə gəp kılısangqu, Umu sanga əğıtidu; Dengizdikı beliklər sanga söz kılıdu. **9** Bularning həmmisini Pərwərdıgərnıng kəli kıləqanlıknı kim bilməydu? **10** Barlık jan igiliri, barlık ət igiliri, Jümlidın barlık insənnıng nəpisi unıng kəlididur. **11** Əoqıdızda taamni tətioqəndək, Kulaqmu səzining toqrlıqlıknı sinəp bəkıdu əməsmu? **12** Yaxənoqanlarda danalıq rəst tətıləmdu? Künlirining kəp boluxi bilən yorutulx kəlmədu? **13** Uningdila danalıq həm küdrət bar; Uningdila yolyoruk həm yorutux bardur. **14** Mana, U harəb kılısa, heqkim kaytidin kurup qıkəlməydu; U kəmap kəyəqan adəmni heqkim kəyuyetəlməydu. **15** Mana, U sularnı tohtıtwısa, sular kərup ketidu, U ularnı kəyuy bərsə, ular yər-zemini besip wəyran kılıdu. **16** Uningdə küq-küdrət, qın heqmətmu bar; Aldıoqı, əldənoqıqımı unıngəyə təwədur. **17** U məslıhətqılərnı yalıngəq kıldurup, yaləp elip ketidu, Sorəkqılərnı rəswə kılıdu. **18** U padıxəhlar [əl-əhlıgə] saləqan kixənlərnı yexidu, Andın xu padıxəhları yalıngəqılap, qatraklırını ləta bilənla kəldurup [xərməndə kılıdu]. **19** U kəhınlarnı yalıngəyəy məngdurup elip ketidu; U küq-həkuqdarlarnı əqıduridu. **20** U ixənlıq kəraləqan zatlarning əozını etidu; Aqsəkəllarning əklını elip ketidu. **21** U əksəngəklərnıng üstigə həkərat təkıdu, U palwanlarning bəlwəqını yexip [ularnı küqsiz kılıdu]. **22** U karəngəyuləklikı qongqur sirlarnı əxkarılaydu; U əlümnıng sayisını yorutidu. **23** U əl-yurtlarnı uluəlxəturıdu həm əndin ularnı gumran kılıdu; Əl-yurtlarnı kəngəytidu, ularnı tərkıtidu. **24** U zemındiki əl-jamətnıng kəttıwəxlirıng əklını elip ketidu; Ularnı yəlsiz dəxt-bayawəndə sərsən kılıp əzıduridu. **25** Ular nırsızlandıuruluq karəngəyuləkta yəlnı siləxturıdu,

U ularni mast bolup qaloqan kixidak galdi-guldung mangduridu.

13 Mana, mening kezum bularning hëmmisini kerup qikkän; Mening kulikim bularni anglap qüxängän. **2** Silërnin bilgenlirninglarni manmu bilimän; Mening silërdin kelixquqilikim yok. **3** Birak mening arzuym Hëmmigä qadir bilän sezlixixtur, Mening Huda bilän munazirë kilöqum kelidu. **4** Silër bolsanglar tehmät qapliöquqilar, Hëmminglar yaramsiz tewipsiler. **5** Silër päkätla sükütta turoqan bolsanglar'idi! Bu silër üqün danalik bolatti! **6** Mening munazirömge kulak selinglar, Lëwlririmdiki muhakimlarni anglap bekinglar. **7** Silër Hudaning wakaletqisi süpitide boluwelip biadil sez kilamsiler? Uning üqün hiylë-mikirlik göp kilmäqkimusiler? **8** Uningoqa yüz-hatirë kilip [huxamat] kilmäqkimusiler?! Uningoqa wakalitan dëwa sorimäqkimusiler? **9** U iq-baorringlarni ahturup qiksa, silër üqün yahxi bolattimu? Insan balisini aldiöqandak uni aldimäqkimusiler? **10** Silër yüz-hatirë kilip yoxurunqë huxamat kilsanglar, U qokum silërnü ayibläydu. **11** Buningdin kerä Uning häywisining silërnü esngkätni, Uning wëhmisining silergä qüxkini tüzük ämäsümü? **12** Pënd-nasihätinglar päkät külgä ohxax sezlär, halas; Silër [ixänq baorliöqan] isti hkaminglar päkät lay isti hkamlar, halas. **13** Meni ihtiyarimoqa koyuwetip zuwan sürmänglar, meni göp kilöjli koyunglar. Beximoqa härnemä kälse kälsun! **14** Qandakla bolmisun, jenim bilän tawëkkul kilimän, Män jenimni alkinimoqa elip koyimän! **15** U jenimni alsimu män yanila Uni kütimän, Uningoqa tayinimän; Birak qandakla bolmisun män tutkan yollirimni Uning aldida alkimäqkimän; **16** Bundak kilixim manga nijatlik bolidu; Qünki iplas bir adäm uning aldiöqä baralmaydu. **17** Sezilirimni dikkä bilän anglanglar, Bayanlirimöqa obdan kulak selinglar. **18** Mana, män ez dayayimni tertiplik kilip tëyyar kildim; Män özümning häkikätän aklindioqanlikimni bilimän. **19** Män bilän bäs-munazirë kilidioqan këni kim barkin? Häzir süküt kilöqan bolsam, tinihtin tohtiöqan bolattim! **20** [Ah Huda!] Manga päkät ikki ixnila kilip bërgin; Xundak bolöqandila, män özümni Sändin qaqurmaymän: **21** — Qolungni mändin yirak kilöjin; — Wëhmäng meni qorqatmisun. **22** Andin meni sot kilixkä qaquir, män sanga jawab berimän; Yaki män Sanga [dëwayimdin] sez kilsam, Sänmü manga jawab berisän. **23** Mening këbihlikirim hëm gunahlirim zadi qançilik? Itaetsizlikim hëm gunahimni manga kersitip bër! **24** Nemixkä didaringni mändin yoxurisän? Nemixkä meni Öz düxmining dëp bilding? **25** Uyak-buyakka uquruwetilidioqan ançiki bir yopurmakni wëhmigä salmäqkimusän? Qurup këtkän pahalni qoçlimäqkimusän? **26** Qünki Sän mening üstümdin zëhërdäk ärlërnü yazisän, Sän yaxlikimdiki këbihlikirimni manga qayturuwatisän. **27** Män qirip këtkän bir nersä, Män päkät küyë yegän bir kiyimla bolöjnim bilän, Lekin Sän mening putlirimni täxänläysän, Hëmmä yollirimni kezitip yürisän; Kapanlirimöqa mangmasilik üqün qök sizip koyoqansän.

14 Anidin tuöjolanlarning künliri azdur, Palakät uningöqa yardur. **2** U güldäk dunyöqa kelip andin

tozuym, U [kuyax aldin] sayigä ohxax këqip ketidu. **3** Birak Sän tehi xundak bir äjiz bolöjüqöqä kezüingni tikip, Meni Öz aldingöqa sorakka tartiwatamsän? **4** Kim napak nersilärdin pak nersini qikiralaydu? — hëqkim! **5** [Insaning] künliri bekitilgändikin, Uning aylirining sani Sening ilkingdä bolöqändikin, Sän uning ötsä bolmaydion qäklarini bekitkändikin, **6** Uning bir'az däm elixi üqün uningdin kezüingni elip qaçqin, Xuning bilän madikardäk uningöqa ez künliridin seytüitux nesip bolsun! **7** Qünki dëräh kesiwetilgändin keyin, qayta esixtin ümid bar; Buninglik bilän uning yumran bilhliri tügöp këtmäydu; **8** Uning yiltizi yërdä kürup këtkän bolsimu, Uning ketiki topida elüp këtkän bolsimu, **9** Birak suning puriki bilänla u yänä këkiridu, Yumran ot-qöptak yengi bilhlarni qikiridu. **10** Birak adäm bolsa elidu, ilajsiz ongda yatidu, bërähäk, Insan nöpëstin kalidu, andin nädä bolidu? **11** Dengizdiki sular paröqa aylinip tügöp këtkändäk, Däryalar qaçirip turup këtkändäk, **12** Ohxaxla adäm yetip qalsila qaytidin turmaydu; Asmanlar yökimioqä, ular oyoqanmaydu, uykudin turmaydu. **13** Ah, tähtisaraöqa meni yoxurup qoysang idi, Özëziping ötüp këtküqä meni mëhpiy saqlap qoysang idi, Meni esinggä alidioqan bir waqit-saatin manga bekitip bäsäng idil! (Sheol h7585) **14** Adäm elsä, qayta yaxamdu? Xundak bolsa manga xundak özgirix wahti kalgüqä, Muxu japaöqa toloqan künlirim ötküqä, säwr-takät bilän kütättim! **15** Xundak bolsa Sän meni qaçirsang, jawab berattim; Sän Öz qolung bilän yaratkinginöqa ümid-arzuym bolatti. **16** Birak Sän häzir hërbir dässigän këdamlirimni sanap, Gunahimni kezitiwatisänöq! **17** Itaetsizlikim haltioqa selinip peqätlädi, Gunahlirimni dëwa-dëwa kilip saqlap koydung. **18** Dërwäkë taormu yimirilip yöqalöqandäk, Tax ez ornidin täwrinip këtkändäk, **19** Sular tax-xeojillarni upritip yöqatqandäk, Topanlar zemindiki topini süpürüp këtkändäk, Sän adëmning ümidini yok kilisän. **20** Sän mænggügä uning üstidin öqalib kelisän, Xunga u duniyadin ketidu; uning qirayini tutdulrisän, Uni Öz yenyadin yirak kilisän. **21** Uning oqulliri hërmätkä erixidu, birak u buni bilmäydu; Ular päs kilinsimu, Birak uning bulardinmu häwiri bolmaydu. **22** U [päkät] ez tenidiki äqrükidimla azablinidu, U kënglida ezi üqünla häsrät-nadamät qekidu.

15 Temanlik Elifaz buningöqa jawabän mundak dedi: — **2** Danixmän kixining quruq xamaldäk säpsätä bilän jawab berixi toqrimu? [Danixmän] qorsikini issik mëxrix xamili bilän toyöjüzsä bolamdu? **3** Paydisiz sezlär bilän, Tayini yöq gëplär bilän munazirlixixi muwapikmu? **4** Bërähäk, sän iman-ihlasni yöq kiliwätmëqjisän, Hudaning aldida dua-istikamatkä tosalöq bolisän. **5** Qünki këbihliking äoçingöqa sez salidu, Sän mëkklarlarning tilini tallap kollinisän. **6** Män ämäs, bëki ez äoçing özüngning gunahingni bekitidu, Öz lëwlrining sanga karxi guwahlik beridu. **7** Sän insanlar iqida tunji bolup tuöjölänmu? Sän taöq-dawanlardin awwal apiridä bolöqanmu? **8** Tängrining mëhpiy këngixini anglap kalgänmusän? Danalik sän bilänla qëklinömdü? **9** Sän bilgänlärnü bizning bilmäydiyänlirimiz barmu? Sän qüxängänni bizning qüxänmaydiyänimiz barmu? **10** Aqsakallar hëm kërilär bizning tärpimizdä turidu, Ular sening

atangdinmu yaxta qongdur. **11** Təngrining təsəlliliri, Yəni sanga mulayimlik bilən eytkən muxu səz ün üçün azliq kilmadu? **12** Nemixka kəngünlüni kəyniga kirip ketisən? Kəzüngni nemigə parkiritisən? **13** Xundak kılıp sən rohiğni Təngrigə qarxi turoquzdung, Eoziğding xundak sezlərnin gixixioja yol qoyuwatisən! **14** İnsan nemə idi? Əz-əzini pakliyaliojudək? Anidin tuqulojan adəm balisi nemə idi? Həkkəniyu bolaliojudək? **15** Kəra, [Huda] Əz mukəddəslirigimu ixənmigən yərdə, Asmanlarmu uning nəziridə pak bolmiojan yərdə, **16** Yirginlik boləjan, sesip kətkən, Kəbihlikni su iqukdək iqidojan insan balisi zadi kəndək bolar? **17** Mən sanga kərsitay, manga kulək sal; Kəzüni kərgənni bayan kilməqimən. **18** Danixmənlər ata-bowiliridin bularni angliojan, Yoxurmay bularni bayan kijojan: — **19** [Pəkət xularoqila, [yəni ata-bowiliriqoqila] yəzəmin tapxurulojanidi, Ularning arisidin yat adəm etüxkə petinalmaytti] **20** — Rəzil adəm barliq künliridə azablinidu, Zalim kixigə yillar sanaklikla bekutilgəndur. **21** Uning kulioja wəhimilərnin awazi kiridu, Bayaxatlikda bulangqi uning ustigə besip qüxidu. **22** Karangəyuluktin kutuluxka uning kəzi yətməydu, U kiliq bilən qəpilikxə səklanəndur. **23** U ax izdəp: «Zadi nədin tepilər?» dəp yolda tənəp yüridu, U zulmət küning uningə yəkinlaxkanlikni bilidu. **24** Dərd-ələm həm azab uningə wəhimə kılıdu, Hujuməyə təyyar boləjan padixəhtək uning üstidin oqəlibə kılıdu. **25** Qünki u Təngrigə qarxi kəlini kətürğən, Həmmigə kədiroja küq kərsətməqə boləjan, **26** Xunga u boynini kattik kılıp, Kəp kəwətlik kəkkəni kətürp uningə karap etilidu. **27** Yüzini yaq bəskən bolsimu, Bəkinliri səmrəp kətkən bolsimu, **28** U harabə xəhərlərdə, Adəm qənoqisi kəlməydojan, Kesək düwiliri boluxka bekutilgən əylərdə yaxaydu; **29** U heq beyimaydu, Uning mal-mülki bolsa üzülüp kalidu, Uning təəllukatli zemin üstidə kəngəyməydu. **30** U karangəyuluktin keqip kutulalmaydu, Yəlkun uning xahlirini kəydürüp kurutidu, [Hudanin] bir nəpisi bilən u [dunyanin] ketidu. **31** U sahtilikka tayanmisun! U aldini pəkətkən, xunga sahtilikning əzi uning in'ami bolidu; **32** Uning küni tehi toxmay turupla, Uning xəhi tehi kəkiriq bolmayla, bu ixlər əməlgə axurulidu. **33** Üzüni teli silkinip, tong üzümür qüxürüwətilgəndək, Zəytun dərihinin qəqiki eqilipə təkülüp kətkəndək bolidu. **34** Qünki iplaslarning jəməti tuqmas bolidu, Ot para yəgənlərnin qədirlirini kəydürüwətidu. **35** [Biraq] ular [hərdəim] yamanlikni oylap, kəbihlik tuqduridu, Kənglidə haman hilyə-mikir təyyarlaydu.

16 Andin Ayup jawabən mundak dedi: — **2** Mən muxundak gəpləni kəp angliojanmən; Silər həmminglər azab yətküzidojan əjayib təsəlli bərgüqi ikənsilər-hə! **3** Mundak watildəp kijojan gəplirənglərnin qeki barmu? Silərgə mundak jawab bərixkə zadi nemə kutratkəluk kildi? **4** Halisamla eüzüm silərgə ohxax səz kılaləytmim; Silər mening ornunda bolidojan bolsənglər, Mənmü səzləni baqlaxturup eytip, silərgə zərbə kılaləytmim, Bəximnimü silərgə karitip qaykiyaləytmim! **5** Həlbuki, mən əksiqə aozim bilən siləni riqəbətəndürəttim, Ləwliminim təsəllisi silərgə dora-dərman bolatti. **6** Ləkin mening

sezlixim bilən azabim azaymaydu; Yəki gəpimni iqimğə yutuwalisammu, manga nemə aramqlik bolsun? **7** Biraq U meni həlsizləndürüwətti; Xundak, Sən pütkül ailəmmi wəyran kiliwəttin! **8** Sən meni kəmaliding! Xuning bilən [əhwalim manga] guwahlik kilməqta; Mening oruk-kəqxal [bədinim] ornidin turup eüzümni əyibləp guwahlik kılıdu! **9** Uning oqəzi meni titma kılıp, Meni ow oljisi kılıdu; U manga karap qixini ojuqurlitidu; Mening düxminimək kəzini əlayitip manga tikidu. **10** [Adəmlər] manga karap [mazaq kiliqip] aozini aqidu; Ular nəprət bilən məngzimgə qaqtaydu; Manga hujum kıləy dəp səp tüzidu. **11** Huda meni əskilərgə tapxurojan; Meni rəzilərnin kəlioja taxliwətkənəkən. **12** Əslidə mən tinq-amanlikta turattim, biraq u meni paqaklıdi; U boynumdin silkip bitqit kiliwətti, Meni Əz nixani kijojanikən. **13** Uning oqəyqiliri meni qəpsiwaldi; Həq ayimay U üqəy-baorimni yirtip, Ətümni yərgə təküwətti. **14** U u yər-bu yerimgə üsti-üstləp zəhim kılıp bəstip kiridu; U palwandək manga karap etilidu. **15** Təramning üstigə bəz rəht tikip qoydum; Əz izzət-hərmitimni topa-qəngəyə selip qoydum. **16** Gərqə kolumda heqkəndək zorəwanlik bolmisi, Duayim qin dilimdin boləjan bolsimu, Yüzüm yioja-zaridin kizirip kətti; Qəpəklirimni əlüm sayisi basti. **18** Ah, yər-zəmin, kənimni yəpmiojin! Nalə-pəryadim tohtaydojanəyə jay bolmioy! **19** Biraq manə, asmanlarda həzirəmə manga xəhit Boləyqi bar! Əxlərdə manga kapalət Boləyqi bar! **20** Əz dostlirimni mənə mazaq kijojan bilən, Biraq kəzüm tehiqə Təngrigə yax təkəməktə. **21** Ah, insan balisi dosti üçün kəlixitürgüqi boləqəndək, Təngri bilən adəm otturisidimü kəlixitürgüqi bolsidi! **22** Qünki yənə birnəqə yil etüxi bilənla, Mən barsa qaytmas yolda mēngip kəlimən.

17 Mening rohim sunuk, Künlirim tügəy dəydu, Gərlər meni kütməktə. **2** Ətrapimda əldəməzi mazaq kijoquqlar bar əməsmü? Kəzümming ularning eqitkəlukioja tikilip turuxtin bəxka əməli yoxtur. **3** Ah, jənim üçün Əzüng haliojan kapalətni elip Əzüngning əldidə manga borun boləyəsən; Səndin bəxka kim meni kəlləp borun bolsun? **4** Qünki Sən [dostlirimning] kənglini yorukluktin kəlduroqənsən; Xunga Sən ularni oqəlibidimni məhrum kilisən! **5** Oqəniyəmət ələy dəp dostlirioja pəxwə atkən kixining bolsa, Həttə balilirininin kəzlimü kor bolidu. **6** U meni əl-yurtlarning əldidə səz-qəqəkkə qoydi; Mən kixilər yüzimgə tüküridojan adəm bolup kəldim. **7** Dərd-ələmdin kəzüm torlixip kətti, Barliq əzalirim kələnggidək bolup kəldi. **8** Bu ixləni kərtip duruslar həyranuhas bolidu; Bigunəhlər iplasləyə qarxi turuxka kəzojilidu. **9** Biraq həkkəniyə adəm əz yolida qing turidu, Kəli pak yüridojan ədəmning küqi tohtawsiz uləyiyidu. **10** Əmdi kəni, həmminglər, yənə kəlinglər; Arəngərdin birmü dana adəm tapalməymən. **11** Künlirim ahilrixay dəp qəptu, Muddialirim, kəngləmdiki intizarlar üzüldi. **12** Bu adəmlər kəqini kündüzgə aylandurməqdi; Ular karangəyuluxka qərap: «Nur yəkinlixiwatidu» dəyixiwatidu. **13** Əgər kütəmə, əyüm təhtisərə bolidu; Mən karangəyuluxka ornümü rəsəlmən. **(Sheol h7585)** **14** «Qirip kətxni: «Sən mening atam!», Qurtlari: «Aqa! Aqa!» dəp qəqirimən! **15** Undəktə ümidim nədə? Xundak,

ümiminni kim koralisun? **16** Ümidim tæhtisaraning t m r panjiriliri iqiĝa q xi p ketidu! Biz birlikta topioja kirip ketimiz! (Sheol h7585)

18 Xuhalik Bildad jawab n mundak dedi: — **2** Səndək ad ml r kaqanojiqə mundak sezl rni tohtatmayisilar? Sil r obdan oylap bekinglar, andin biz sez kilimiz. **3** Biz nemixka silerning aldinglarda haywanlar hesablinimiz? Nemixka aldinglarda  hm k tonulimiz? **4** H y  zingning o z pida  z ngni yirtkuqi, seni d pla y r-zemin taxliwetil mdu?! Taoj-taxlar  z ornidin k t r l p ketəmdu?! **5** Qandaqla bolmisun, yaman ad mning qiri ji  q r lidu, Uning ot-uqkunliri yalkunlimaydu. **6** Qediridiki nur karangojulukka aylinidu, Uning  stig  askan qiri ji  q r lidu. **7** Uning m zmut k d mliri k silidu,  zining n sih tliri  zini mollar  tkuzidu. **8** Q nki  z putliri  zini toro a  wetidu, U dal toring  stig  d ssaydiqan bolidu. **9** Kiltak uni tapinidin ilivalidu, Tuzak uni tutuwalidu. **10** Y rd  uni k t diqan yoxurun aroqamqa bar, Yolida uni tutmaq biloqan bir kaqpan bar. **11** Uni h r t r ptin w himiliri besip kor itiwatidu, H m ular uni iz ko lap ko lawatidu. **12** Ma durini aqarqilik y p t g tti; Palak t uning yenida paylap y ruidu. **13**  l mning qong balisi uning terisini yawatidu; Uning  zalirini xoraydu. **14** U  z qediridiki amanliqtin yulup taxlinidu, [ l mning tunjisi] uni «w himilarning padixah»ning aldiqə yalap apiridu. **15**  yidiki r am s, balki baxkilar uning qedirida turidu; Turaloqusining  stig  giingg rt ya duruilidu. **16** Uning yiltizi tegidin kurutulidu;  stidiki xahliri kesilidu. **17** Uning  slimisimu y r y zidikilerning esidin k tiril p ketidu, Sirtlarda uning nam-abruyi kalmaydu. **18** U yorukluqtin karangojulukka ko liwetilg n bolup, Bu dunyadin h ydiwetilidu. **19**  l-yurtta heq kandaq p rzentliri yaqi əwladliri kalmaydu, U musapir bolup turoqan y rl rdimu n sli kalmaydu. **20** Uningdin keyinkiler uning künigə qarap alakzada bolidu, Huddi aldingkilaru q q p k tk nd k. **21** Mana, k bih ad mning makanliri x bh siz xundak, Təngrini tonumaydiqan kixiningmu orni qoqum xundaktur.

19 Ayup jawab n mundak dedi: — **2** «Sil r kaqanojiqə jenimni azablimaq silar, Kaqanojiq  meni sez bil n  zm kq silar? **3** Sil r meni on ketim harlidinglar; Manga uwal kilixka nomus kilmayisil r. **4**  g r mening s w nlikim bolsa, M n  mdi uning [d rdini] tartim n. **5**  g r sil r meningdin  st nl k talaxmaqqi bolsanglar, Y ziim alida x rm-hayani k rsitip meni ayiblim kqi bolsanglar, **6**  mdi bilip koyunglarki, manga uwal kiloqan T ngri ik n, U tori bil n meni qirmaxturup tartti; **7** Qara, m n nal -poryad k tirip «Zorawanlik!» d p warkiraym n, Biraq heq kim anglimaydu; M n warkiraym n, biraq manga adalat k lm ydu. **8** U yolumni meni  tiwalmisun d p qit bil n tosap koydi, K d mlirimg  karangojuluk saldi. **9** U m ndin xan-x ripimni m hrum kildi, Beximdin tajni tartiwaldi. **10** U manga h r t r ptin buzoqunqilik kiliwatidu, m n t g xtim;  midimni U d rhni yuloqand k yuluwaldi. **11** O z pini manga qaritip kozojidi, Meni  z d xm nliridin hesabliidi. **12** Uning ko xunliri s p t ziip atlandi, P l mp ylirini yasap manga hujum kildi, Ular qedirimni

korxawo ja elip bargah tikiwaldi. **13** U kerindaxlirimni m ndin nerikildi, Tonuxlirimning mehri ni m ndin  zdi. **14** Tu qanlirim m ndin yatlaxip k tti, Dost-burad rlirim meni unutti. **15**  y md  turoqan musapirlar, h tta ded klirimni meni yat ad m d p hesablaydu; Ularning n ziri d  m n musapir bolup kaldim. **16** M n qakirimni qa irsam, u manga jawab b rm ydu; Xunga m n uningo ja aoqzim bil n yelinxim ker k. **17** Tinikimdin ayalimning k skusi kelidu, Aka-uukirim sesiklikimdin bizar. **18** H tta kikiq balilar meni k msitidu; Ornumdin turmaqqi bolsam, ular meni h kar tl ydu. **19** Mening sirdax dostlirimning h mmisi m ndin n pr tlinidu, Mən s yganl r m ndin yüz əridi. **20**  t-terilirim ustihanlirim ja qaplixip turidu, Jenim kil  stid  kaldi. **21** Ah, dostlirim, manga iqinglar aoqrisun, iqinglar aoqrisun! Q nki T ngrining k li manga kelip taqdi. **22** Sil r nemixka T ngrid k manga ziyank klik kilisilar? Sil r nemixka ətlirimgə xunq  toymaysilar! **23** Ah, mening sezlirim yeziisidi! Ular bir yazmioq  p t k k bolqan bolatti! **24** Ular t m r k l m bilən ko oxun iqig  yeziisidi!  badil bad tax  stig  oyup p t lgen bolatti! **25** Biraq mən xuni bilim nki,  z mning Həmjəmət-Kutkuzoqum hayattur, U ahirət k nida y r yüzida turup turidu! **26** Həm mening bu t r -Ətlirim buzulqandin keyin, Mən y nila tenimdə turup Təngrini kərimən! **27** Uni  ziimla yəni halda kərimən, Baxka ad mning am s, balki  z mning k zi bilən karaym n; Ah, k lbim buningo ja xunq  intizardur! **28**  g r sil r: «X nig yiltizi uningdidur, Uni kandaq kilip kistap ko liwet laymiz?!» — des nglar, **29**  mdi  zinglar kiliqtin kor kininglar t ziik! Q nki [Hudaning] o z pi kiliq jajasini elip kelidu, Xuning bilən sil r [Hudaning] sotining kuruk g p am slikini bilisilar».

20 Andin Naamatlik Zofar jawab n mundak dedi: — **2** «Meni biaram kiloqan hayillar jawab berixka  nd watidu, Q nki k lbim biaramlik  rt nmaqta. **3** M n manga h kar t k lttirip, meni ayiblaydiqan sezl rni anglidim, Xunga mening ro -zehnim meni jawab berixka kistidi. **4** S n xuni bilm msanki, Y r y zid  Ad m timiz apirid  bolqandin beri, **5** R zillarning  qalib  t nt nisi kiskildi, Iplaslarning huxalliki bird mliktur. **6** Undak kixining xan-x ripisi asmano ja y tk n bolsimu, Bexi bulutlaro ja takaxsimu, **7** Y nila  zining pokid k yoqap ketidu; Uni k rg nlar: «U n didur?» d ydu. **8** U q xt k uqup ketidu, Kayta tapkili bolmaydu; Keqidiki  jayiban  alamatt k u h ydiwetilidu. **9** Uni k rg n k z ikkinqi uni k rmaydu, Uning turoqan jayi uni kayta uqratmaydu. **10** Uning ooqulliri miskinl rg  x pk t kilixka m jburlinidu; Xuningd k u h tta  z k li bil n bayliklirini kayturup beridu. **11** Uning ustihlanliri yaxlik ma duriq  toloqan bolsimu, Biraq [uning ma duri] uning bil n bill  topa-qangda yetip kalidu. **12** G r q  r zillik uning aoqzida tatlik tetioqan bolsimu, U uni til astioq  yoxuroqan bolsimu, **13** U uni yutkusi k lmay mehri ni t z lomisimu, U uni aoqzida kaldursimu, **14** Biraq uning k rnidiki tamiki  zgirip, Kobra yilanning z h rig  aylinidu. **15** U bayliklarni yutuwetidu, biraq ularni yanduridu; Huda ularni axqazininin qikiriwetidu. **16** U kobra yilanning z h rini xoraydu, Qar yilanning n xtiri uni  ltiridu. **17** U kaytidin

erik-östönglarga hawəs bilən qaroyalmaydu, Bal wa serik may bilən akjidoan daryalardin huzurlinalmaydu. **18** U erixkənni yutalmaq kayturidu, Tijarat qiləjan paydisidin u heq huzurlinalmaydu. **19** Qünki u miskinlarni ezip, ularni taxliwətkən; U əzi salmiojan eyni igiliwaləjan. **20** U aqəzəlkətin əsla zerikməydu, U arzulojan nərsiliridin heqkaysisini saqlap qalalmaydu. **21** Uningə yutuwaləqudə heqərsə qalmaydu, Xunga uning bayaxatliqi mənggəlik bolmaydu. **22** Uning tokkuzi təl boləjanda, tuyuksiz kişiləlikkə uqraydu; Hər bir eziğünəning kəli uningə qarxi qikidu. **23** U kərsikini toyoquziwatkinida, Huda dəhxətlik əzəpini uningə qixüridu; U əjzalinuwətkanda [əzəpini] uning üstigə yaqduridu. **24** U təmür kəraldin kəqəp kutulsimu, Birək mis okya uni sanjiydu. **25** Təgkən ok kəynidin tartip qikiriwelginədə, Yaltirək ok uqi ettin qikiriwelginədə, Wəhimilər uni basidu. **26** Zulmət karəngəlik uning bayliklirini yutuwetixkə təyyar turidu, İnsan püwliməgən ot uni yutuwalidu, Uning qedirida kəlip qəlojanlirini yutuwetidu. **27** Asmanlar uning kəbihləlikni axkarilaydu; Yər-zeminmu uningə qarxi qəzojilidu. **28** Uning mal-dunyasi elip ketilidu, [Hudaning] əzəpəlik künidə kəlkün uləjip əy-bisatini əjulitidu. **29** Hudaning rəzil adəmgə bəlgiləgən nəsisiwi mana xundəktur, Bu Huda uningə bektikən mirastur».

21 Ayup jawabən mundək dedi: — **2** «Gəplirimgə kulək selinglar, Bu silərnəngə manga bərgən «təsəlliliringlar»ning ornida bolsun! **3** Səz kiliximəyə yol qəyşanglar; Səz qiləjinimdin keyin, yənə mazək kiliweringlar! **4** Mening xikayitim bolsa, insanəyə karitiliwatamdu? Rohim qəndəkmə bitəkət bolmisun? **5** Manga obdan karənglarqu? Silər qəqum həyran kəlisilər, Kəlunglar bilən aqəzənglarni etiwəlisilər. **6** Mən bu ixlar üstidə oylansamla, wəhimigə qəmiman, Pütin ətlirimin titrək basidu. **7** Nemixkə yamanlar yaxiweridu, Uzun əmür kəridu, Həttə tar kük-həqəklək bolidu? **8** Ulərnəngə nəslə əz əldida, Pərzəntliri kəz əldida məzmut əsədu, **9** Ulərnəngə əyliri wəhimidin aman turidu, Təngri'nəngə tayiki ulərnəngə üstigə təgmaydu. **10** Ulərnəngə kaliliri jüplənsə urukliməy qalmaydu, İniki mozaylaydu, Moziyini mu taxlimaydu. **11** [Rəzillər] kiqik balilirini qəy padisidək taləyə qikiriweridu, Ulərnəngə pərzəntliri takləp-səkrəp ussul oynap yüridu. **12** Ular dəp həm qiltərəyə təngkəx kilidu, Ular nəyning əwazidin xadlinidu. **13** Ular künlirini əwatqilək iqidə ətküzədu, Andin kəzni yumup aqəquqilə təhtisərəyə qixürəp ketidu. (Sheol h7585) **14** Həmə ular Təngrigə: «Bizdin neri bol, Bizning yollirigə bilən tonuxkimiz yəktur!» — dəydu, **15** — «Həmmigə Qədir'nəngə hizmitidə boluxning ərzigədik nəri bardu? Uningəyə dua kilsək bizgə nemə payda bolsun?!». **16** Karənglar, ulərnəngə bəhti əz qəlidə əməsmu? Biraq yamanlarnəngə nəsihtə mənədin neri bolsun! **17** Yamanlarnəngə qirişə qəngə qətim əqidu? Ulərnə əzliřigə layik külpət basamdu? [Huda] əzəpəpidin ulərəyə dərđlərnə bəliş bərdədu? **18** Ular xamal əldidiki əngizəyə əhxax, Qara kuyun uqurup ketidəjan pəhaləyə əhxaxla yəqamdu? **19** Təngri uning kəbihləlikni baliləriyə qixürüxkə qəlduramdu? [Huda] bu jazani uning əzəgə bərsun, uning əzi buni tətisun! **20** Əzəning həlakitini əz kəzi bilən kərsun; Əzi Həmmigə Qədir'nəngə kəhrini

tətisun! **21** Qünki uning bektikəngə yil-əyliri tügəndin keyin, U qəndəkmə yənə əz əydikiliridin huzur-hələwət əlalisin? **22** Təngri kattilərnəngə üstidimə həküm qiləjəndin keyin, Uningəyə bilim əgətələyđəjan adəm barmidur?! **23** Birsə saq-salamət, pütünləy əjəm-əndixsiz, əzədilikdə yilliri toxkəndə əlidu; **24** Bəkinliri süt bilən semiz bolidu, Ustihanlirini yəlik heli nəm turidu. **25** Yənə birsə bolsa aqıq armandə tügəp ketidu; U heqkəndək rəhət-pərənəgət kərmigən. **26** Ular bilən bilə topa-qəngdə təng yatidu, Qurutlar ulərəyə qəplixidu. **27** — Mana, silərnəngə nemini oyləwatkanlıqilərnəni, Məni qariləx niyətliřilərnəni bilimən. **28** Qünki silər mənədin: «Esilzədnəngə əyi nəgə kətkən? Rəzilərnəngə turəjan qədirliri nədidur?» dəp sorəwətisilər. **29** Silər yoluqilərdin xuni sorimədinglarmu? Ulərnəngə xə bayanlirərəyə kəngilə koymədinglarmu? **30** [Demək], «Yaman adəm paləkət künidin saqlinip qəlidu, Ular qəzəp künidin kutulup qəlidu!» — dəydu. **31** Kim [rəzil'nəngə] tutkan yolini yüz turənə əyibləydu? Kim uningəyə əz kilmixi üçün təgixlək jazasını yəgüzədu? **32** Əksiqə, u həywət bilən yərləlikgə kətürüp mənğilidu, Uning kəbrisi kəzət əstidə turidu. **33** Jiləjəning qəlmiliri uningəyə tətlik bilinidu; Uning əldidimə sansiz ədəmlər kətkəndək, Uning kəyənədinmə bərlək adəmlər əgəxip bəridu. **34** Silər nemixkə manga kurək gəp bilən təsəlli bərməkqi? Silərnəngə jawəblirənglərdə pəkət sahtiliklə tepilidu!

22 Andin Təmanlik Elifaz mundək dedi: — **2** Adəm Hudəyə qəndəkmə paydə kəltürəlisun? Dana adəmlərmə Uningəyə nemə paydə kəltürəlisun? **3** Sən həqkəniyə bolsəngmə, Həmmigə Qədirəyə nemə bəhərə bərələyting? Yollirigə əyibsiz boləjan təkdirdimə, sən Uningəyə nemə əjəniymətlərnəni elip kələləysən? **4** Uning sənə əyibləyđəjanlıqni, Wə Uning sənə xikayətlər yətküzidəjəni sənəngə ihlasənə boləjəning üqünmə-yə? **5** Sənəngə rəziləlikəngə zər əməsmu? Sənəngə günəhlirigə həsəbsiz əməsmu? **6** Sən kərinədxlirigədin səwəbsiz kəpillik ələjənsən; Sən yaləngtülərnəni kiyim-kəqəkliridən məhrum kiliwətkənsən. **7** Həsizlənəjanləyə sən bərməding, Aq qəlojanləyə axnimə ayap bərməding, **8** Gərqə sən yər-zeminlik boləjan kəli uzun adəm bolsəngmə, Yər-zəmin tutup hərəmətlinip kəlgən adəm bolsəngmə, **9** Sən tul hotunlarnimə kurək kəl yandurəjənsən, Yetim-yəsirlərnəngə kəlinimə yanjitiwətkənsən. **10** Mana xə səwəbtin ətrəpingdə tuzəklər yatidu, Uxtumtut pəyda boləjan wəhimimə sənə basidu. **11** Xə səwəbtimə sənə karəngəlik bəsiş kərəlməs kildi, Bir kəlkün kəlip sənə qərk kildi. **12** Təngri ərxaləning qəkkisidə turidu əməsmu? Əng əgiz yultuzlarnəngə nəkədə əliy ikənlikgə qarap bək! **13** Biraq sən: «Təngri nemini bilidu? U rəst xunqə zulmət karəngəlikdə bərnəmini pərk etələmdu?!» dəwətisən. **14** Yənə: «Kəyək bulutlar uni tosiwalidu, Xunga U pələk üstidə əylinip mənəjənimə bizni kərməydu!» — dəysən. **15** Yaman adəmlər mənəyəngə kəni yərnə sənəmə tutiwərənsən? **16** Ular wəktə toxmay turupla elip kətikən, Ulərnəngə ulla kəlkün təripədin əkitilip kətikən. **17** Ular Təngrigə: «Bizdin neri bol?» Həmmigə Qədir bizni nemə kiləlisun?» — dəytte. **18** Biraq ulərnəngə əylirini esil nəsərlər bilən tuldurəjan dəl

Uning Özidur, Mən bolsam yamanlarning nəsihatidin yiraklaxkanmən! **19** Həqkanıylar ularning bərbat bololanlikini kerüp xadlinidu; Bigunahlar ularni mazak kilip: — **20** «Bizgə qarxi qikküqular xübhısız wəyran bolidu, Ot ularning bayliklerini yutuwətməmdü?» — dəydu. **21** [Xunga] Hudağa boysunup Uni tonusang, Xu qaşdıla sən aman bolısən; Xuning bilən sanga amət kelidu. **22** Uning aqızidin kəlgən nəsihətnimu kəbul kıl, Uning səzirini kəngliringgə püküp koy. **23** Sən Həmmigə Qadirning yenioğa kaytip kəlsəng, muqərrarki, Kaytidin kurulup qikalaysən; Əgər sən kəbihlikni qedirliringdin yiraklaxtırsang, **24** Əgər sən altunungni topa-qang üstigə taxlıyalısang, Ofirdiki altunungni xiddətlik ekinning taxlırioğa koxuwətsəng, **25** Undaқта Həmmigə Qadirning Əzi sanga altun bolidu. Sening üqün sərhil kümüxnu bolidu. **26** U qaşda sən Həmmigə Qadirdin səyünısən, Yüzüingni Təngrigə karap kətirəleysən. **27** Sən Uningoğa dua kilsang, U kulak salidu, Xundaqla sənmu iqkən kəsəmliringgə əməl kilsən. **28** Sən qarar kiləğan ix əməlgə axidu, Yolliring üstigə nur qüxidu. **29** Adəmlər pəs kılinoğanda, sən ularoğa: «Ornunglardin turunglar!» dəysən, Xuning bilən [Huda] qirayi sunoqlarnı kütqüzidu. **30** U hətta gunahı bar adəmnimu kütqüzidu, U kəlungdiki həlaliliktin kütqüzulidu.

23 Ayup jawabən mundaқ dedi: — **2** «Bügünmu xıkayıtim aqqıktur; Uning meni başkan kəli aq-zarlırimdinmu eşirdur! **3** Ah, Uni nədin tapalaydıoğanlıkımni bilgən bolsam'idi, Undaқта Uning olturıdıoğan jayıoğa barar idim! **4** Xunda mən Uning aldidə dəwayımni bayan kılattım, Aqızımni munazirilər bilən toldurattım, **5** Mən Uning munga bərməki boləğan jawabını bilələyttim, Uning munga nemini deməki boləğanlıkını qüxinələyttim. **6** U munga qarxi turup zor küi bilən mening bilən talıxamti? Yaq! U qokum munga kulak salatti. **7** Uning huzurıda həqkanıy bir adəm uning bilən dəwalıxalaytti; Xundaқ bolsa, mən ez Səqim aldidə mənggügiqə aqlanoğan bolattım. **8** Əpsus, mən aloğa karap mangsammu, lekin U u yərdə yok; Kəynimgə yansammu, Uning sayısınımı kərelməymən. **9** U sol tərəptə ix kılıwatqanda, mən Uni baykıyalımaymən; U ong tərəptə yoxurunəğanda, mən Uni kərelməymən; **10** Bırak U mening mangıdıoğan yolumnı bilip turidu; U meni tawlıoğandin keyin, altundəқ sap bolımən. **11** Mening putlırim uning kədəmlirigə qing əgəxkən; Uning yolını qing tutup, heq qətnimidim. **12** Mən yəne Uning lawlırining buyrukıdin bax tartımdım; Mən Uning aqızidiki səzlərni ez kəngüldikilirimdin kımmətlik bilip qədirləp kəldim. **13** Bırak Uning bolsa birlə muddiası bardur, kimmu Uni yoldin buruyalısun? U kənglidə nemini arzu kıləğan bolsa, xuni kılıdu. **14** Qünki U munga nemini ırada kıləğan bolsa, xuni bərhək wujudqə qikıridu; Mana muxu hildiki ixlar Uningda yəne nuroğundur. **15** Xunga mən Uning aldidə dəkkə-dükkigə qüximən; Bularnı oylısamla, mən Uningdin kərkup ketimən. **16** Qünki Təngri kənglümni əjiz kıləğan, Həmmigə Qadir meni sarasimigə salidu. **17** Həlbuki, mən kərangəşuluk iqidə ujukturulmidim, Wə yaqi yüzümni oriwaləğan zulmət-kərangəşulukkimu heq sükiit kılımidim.

24 — Nemixқа Həmmigə Qadir [sorak] künlirini bəkitməydu? Nemixқа Uni tonuəoğanlar Uning xu künlirini bikardin-bikar kütidu? **2** Mana, adəmlər pasil kılinoğan taxlarnı yetkiwetidu; Ular zorawanlık bilən baxkılarıning padilirini bulap-talap əzlıri [oquq-axkara] bakıdu; **3** Ular yetim-yesirlarning exikini bulap həydpə ketidu; Ular tul hotunning kalısını kepillik üqün eliwalidu. **4** Ular miskinlarning yoldin neri ittiriwetidu; Xuning bilən zemindiki ezilgənləning həmmisi məküxüwalidu. **5** Mana, ular dəxt-bayawanlardiki yawayi exəklərdəқ, Tang səhərdə olja izdəx «hizmiti»gə qikidu; Janggal ular wə ularning baliliri üqün yeməklık təminləydu. **6** Ular yamanning [kaliliri] üqün dalada ot-qəp oridu, Uning üqün axkan-taxkan üzümlirini teriydu; **7** Ular keqini kıyimsiz yalang ötküzidu, Soşuqta bolsa yepinoqadək kıyımı yoktur. **8** Ular taşoğa yaşoğan yamoqlar bilən süzmə bolup ketidu, Panahsızlıkidin taxni kuqaklıxidu. **9** Adəmlər atısiz balilarnı əmqəktin bulap ketidu, Ular miskinlərdin [bowaklarnı] kepillikkə alidu. **10** [Miskinlər bolsa] kıyimsiz, yeling ötidu, Baxkılar üqün buşoğday başlırını kətirsimu, yənilə aq qalidu; **11** Ular baxkılarıning əyidə zəytnılarını qəyləp yaq qıkarəğan bolsimu, Həyiliridə xarab kəlkikini qəyligən bolsimu, Yənilə usuzluqta qalidu. **12** Xəhərdin adəmləning aq-zarlıri qikip turidu, Kılıq yegənləning janlıri nalə-pəryad kətiridu; Bırak Təngri heqkımming ıplasıllını əyibliməydu. **13** — Nuroğa qarxi isyan kətirıdıoğanlarmu bar; Ular nurning yollirini biləydu, Uning tərıkiliridə turmaydu. **14** Qatıl tang nuri kelixi bilən ornidin turup, Kəmbəşəllər wə miskinlərnı əltüridu; Keqidə u oşrıdəқ yüridu. **15** Zinahormu «Meni heq kəz kərməydu» dəp zawal waqtını kütidu, Baxkılar meni tonumısun dəp ayalning kümbilini yüzigə tartıwalidu. **16** Karəngəşulukta [oşrılar] əyning tamlirini kolap texidu; Kündüzdə ular əzlırını ez əyigə kəmap qoyidu; Ular nurnı tonumaydu. **17** Ular üqün tang səhər əlüm sayısıdəқ tıyulidu; Ular kap-kərangəşulukning wəhimilirini dost tutidu. **18** Ular sularning yüzidiki kəptıklərdəқ yokəp kətsun! Ularning yər-zemindiki nesiwisi lənət kılinoğanki, Xunga ulardin heqkim üzümlərlikkə yəne mangmısun! **19** Qıroqaklılık həm tomuz ısık qar sulirininimu yəp tügıtidu; Təhtısaramu ohaxla gunah kıləoğanlarnı yəp tügətsun! (Sheol h7585) **20** Uni, tuşoğan anısımı untusun! Kırt xəlgəylirini ekitip uni yesun! Əskə heq elinmısun! Xuning bilən həqkanıysızlık dərəhtək kesilsun! **21** U balısı yok tuşmaslardin olja alidu, U tul hotunlarəşımı heq xəpkət kərsətməydu. **22** Bırak [Huda] Əz kudriti bilən mundaқ küq-hokuqi barlarning [kününi] uzartidu; Ular hətta həyatidin ümidsizlənsimu kaytidin ornidin turidu. **23** [Huda] yənilə ularni amanlıkta mukımlaxtırudu, Xunga ular hatırjəm bolidu; U ularning yollirini kəzdə tutqan əməsmu? **24** Ularning martiwisi bırdəmlik əstürüldü, Andin ular yok bolidu; Ular ongda qaldurulidu, andin baxka adəmlərgə ohaxla yioşip elip ketilidu; Ular pəkətlə pıxkan sərhil buşoğday baxaklıridəқ kesilip ketidu. **25** Bu ixlar mundaқ bolmısa, qeni kim meni yaloğanqi dəp ıspatlıyalaydu. Mening gəplirimni kim kuruk gəp dəyələydu?».

25 Xuhalik Bildad javabon mundak dedi: — 2 «Uningda həkümranlik həm həywt bardur; U asmanlarning həridiki ixlarnimu tertipkə salidu. 3 Uning qoxunlirini sanap tığətkili bolamdu? Uning nuri kimning üstigə qüxməy qalar? 4 Əmdi insan balisi kandaqmu Təngrining aldidə həkkanıy bolalisun? Ayal zatidin tuşuləjanlar kandaqmu pak bolalisun? 5 Mana, Uning nəziridə hətta ayumu yoruk bolmiojan yərdə, Yultuzlarmu pak bolmiojan yərdə, 6 Kurt boləjan insan, Sazang boləjan adəm balisi [uning aldidə] kandaq bolar?».

26 Ayup [Bildakça] javabon mundak dedi: — 2 «Maodursiz kixigə kəltis yərdəmlərni beriwəttin! Biləkliri küşsiz adəmnə karamət kutkuzuwəttin! 3 Əkli yok kixigə kəltis nəsihətlərni kiliwəttin! Wə uningəza aləmat bilimlərnə namayan kiliwəttin! 4 Sən zadi kimning məditi bilən bu sezlərni kildin? Səndin qikiwatkini kimning rohi? 5 — «Ərwahlar, yəni su astidikilər, Xundakla u yərdə barlik turuwatkanlar toləjinip ketidu; 6 Bərhək, [Hudaning] aldidə təhtisaramu yepinqisiz kəruvidu, Həlakətningmu yapkuqi yoktur. (Sheol h7585) 7 U [yərning] ximaliy [kutupini] aləm boxlukioja sozojan, U yər [xarini] boxluk iqidə muallək kijojan; 8 U sularni qoyuk bulutliri iqigə yiojdu, Bulut ularning eoirliki bilənmu yirtilip kətməydu. 9 U ayning yuzini yapidu, U bulutliri bilən uni tosidu. 10 U sularning üstigə qəmbər sizip kəyojan, Buning bilən U yorukluk həm karəngəşulukning qəgrasini bekitkən. 11 Asmanlarning tüwrukliki təwrəp ketidu, Uning əyibini anglapla aləzadə bolup ketidu. 12 U dengizni kədriti bilən tinqlənduridu; Əz həkmiti bilən Raħabni parə-parə kiliy yanjiwetidu. 13 Uning Rohi bilən asmanlar bezəlgən, Uning kəli tez kaqkan əjdihəni sanjiydu. 14 Mana, bu ixlər pəkət uning kijoqlirining kikiqkinə bir kismidur, halas; Uning səz-kalamidin anglawatkənimiz nəhayiti pəs bir xiwirləz, halas! Uning pütkül zər kudritining güldürməmisini bolsa kimmu qüxinəlisun?!».

27 Ayup bayanini dawamlaxturup mundak dedi: — 2 «Mening həkkinmi tartiwəlojan Təngrining həyati bilən, Jenimni aqrıtkan Həmmigə Qadirning həkki bilən kəsəm kilimənkə, 3 Tenimdə nəpəs bolsila, Təngrining bərgən Rohi dimiojimdə tursila, 4 Ləwlimdin həkkanıysiz sezlər qikməydu, Tilim əldəmlilik bilən heq xiwirlimaydu! 5 Silərningkini toşra deyix məndin yirək tursun! Jenim qikqanoja kədr duruslukumni özümədin ayrimaymən! 6 Adillikimni qing tutuwərimən, uni qoyup bərməymən, Wijdanim yaxiojan heqbir künimdə mənə əyiblimisun! 7 Mening düxminim rəzilərgə ohxax bolsun, Manga qarxi qikqanlar həkkanıysiz dəp karalsun. 8 Qünki Təngri iplas adəmnə üzüp taxlioqanda, Uning jenini əloqanda, Uning yənə nemə ümidi qalar? 9 Balayı'apət uni besip qüxxəndə, Təngri uning nalə-pəryadini anglamdu? 10 U Həmmigə Qadirin səyünəmdü? U hərdəim Təngrigə iltija kilalamdu? 11 Mən Təngrining kolining kijoqlirini toşrisidə silərgə məlumat bərey; Həmmigə Qadirdə nemə barlikni yoxurup yürməymən. 12 Mana silər əlliburun bularni kərup qikqtinglar; Silər nemixka

axundak pütünləy kuruk hiyalik bolup qaldinglar? 13 Rəzil adəmlərnin Təngri bekitkən əkiwiti xundakki, Zorawanlarning Həmmigə Qadirin alidəjan nesiwisi xundakki: — 14 Uning baliliri kəpəysə, kiliqlinix üqünla kəpiyidu; Uning pərzəntlirining neni yetixməydu. 15 Uning əzidin keyin kəlojan adəmliri əlüm bilən biwasitə dəpnə kilinidu, Buning bilən kəlojan tul hotunliri mətəm tutmaydu. 16 U kümüxlərni topa-qəngdək yiojip dəwilisimu, Kiyim-keqəklərni laydək kəp yiojsimu, 17 Bularning həmmisini təyyarlisimu, Biraq kiyimlərnə həkkanıylar kiyidu; Bigunəhlarmu kümüxlərni bəlixidu. 18 Uning yasiojan əyi pərwəning əqozisidək, Üzümzərnin kəzətpəsi əzigə saləjan kəpidək box bolidu. 19 U bay bolup yetip dəm əlojini bilən, Biraq əng ahirki kətim keliduki, Kəzini aqkəndə, əmdi tığəxtim dəydu. 20 Wəhəimilər kəlkündək bəxioja kelidu; Kəqtə kara kuyun uni qənggilioja alidu. 21 Xərk xamili uni uqurup ketidu; Xiddət bilən uni ornidin elip yirəkka etip taxlaydu. 22 Boran uni heq ayimay, bəxioja urulidu; U uning qənggilidin kutulux üqün hə dəp urunidu; 23 Biraq [xamal] uningəza qarap qawak qalidu, Uni ornidin «ux-ux» kiliy kəşliwetidu».

28 — «Xübhəsisziki, kümüx tepilidəjan kanlar bar, Altuning təwlinidəjan əz ornə bardur; 2 Təmür bolsa yər əstidin kəzəwelinidu, Mis bolsa taxtin eritilip elinidu. 3 İnsanlar [yər əstidiki] karəngəşulukka qək kəyidu; U yər kərigiqə qarlap yürüp, Karəngəşulukka təwə, əlümning sayisidə turojan taxlarni izdəydu. 4 U yər yüzidikilərdin yirək jayda tik boləjan kuduqni kolaydu; Mana xundak adəm ayəş bəsmaydəjan, untulojan yərlərdə ular aroqamqini tutup boxlukta pulənglap yüridu, Kixilərdin yirəkta esilip turidu. 5 Axlik qikidəjan yər, Təkti kolənoqanda bolsayalkundək kəruvidu; 6 Yərdiki taxlar arisidin kək yakutlar qikidu, Uningdə altun rudisimu bardur. 7 U yolni heqkəndək əlojur kux bilməydu, Hətta sarning kəzimu uningəza yətmigən. 8 Həkawur yirtkuqlarmu u yərni heq dəssəp bəkmiojan, Əxəddiy xirmu u jaydin heqkaqan ətəp bəkmiojan. 9 İnsan balisi kolini qəkmək təxining üstigə təgküzidu, U taqlarni yiltizidin komuriwetidu. 10 Taxlar arisidin u qanəllarni qapidu; Xundak kiliy uning kəzi hərhil kimmətlik nərsilərnə kəridu; 11 Yər əstidiki əkinlarni təxip kətmisun dəp ularni tosuwalidu; Yoxurun nərsilərnə u axkarilaydu. 12 Biraq danəlik nədin tepilar? Yorutuluxning makani nədidu? 13 İnsan baliliri uning kimmətliklikini heq bilməs, U tiriklərnin zeminidin tepilmas. 14 [Yər] tegi: «Məndə əməs» dəydu, Dengiz bolsa: «Mən bilənmu bilə əməstur» dəydu. 15 Danəlikni səp altun bilən setiwəlojili bolmaydu, Kümüxnimu uning bilən bir tarazida tartkili bolmas. 16 Hətta Ofirdə qikidəjan altun, aq heqik yəki kək yakut bilənmu bir tarazida tartkili bolmaydu. 17 Altun wə hrustəlnimu uning bilən selixturəjili bolmaydu, Esil altun kaqa-kuqilar uning bilən heq əlməxturulmas. 18 U ünqə-marjan, hrustəlni adəmnin esidin qikiridu; Danəlikni elix kizil yakutlarni elixtin əwəldur. 19 Əfiopiyədikə serik yakut uningəza yətməs, Serik altunmu uning bilən bəsiləlməydu. 20 Undəqta, danəlik nədin tepilidu? Yorutuluxning makani nədidu? 21 Qünki u barlik həyat igilirining kəzidin yoxurulojan, Asməndiki

uqar-qanatlarindimu yoxurun turidu. **22** Həlakət wə əlüm pəkətlə: «Uning xəhritidin həwər aldük» dəydu. **23** Uning mangojan yolini qüxinidijan, Turidiojan yerini bilidiojan pəkətlə bir Hudadur. **24** Qünki Uning kəzi yərning kərigiqə yetidu, U asmanning astidiki barliq nərsilərnə keridu. **25** U xamallarning küqini tarazioja saloqanda, [Dunyaning] sulirini elqigəndə, **26** Yamoqurlaroja kənanuyət qüxürginidə, Güldürməmining qəkmikioja yolini bəkitkinidə, **27** U qaoqda U danalikka qarap uni bayan kəlojan; Uni nəmunə kəlip bəlgiləgən; Xundak, U uning bax-ayiojoja qarap qəkip, **28** İnsanoja: «Mana, Rəbdin kərkux danaliktur; Yamanliqtin yirəkləxix yorutuluxtur» — degen».

29 Ayup bayanini dawamlaxturup mundak dedi: — **2** «Ah, əhwalim ilgiriki aylardikidək bolsidi, Təngri məndin həwər alojan künlərdikidək bolsidi! **3** U qaoqda Uning qirioji beximoja nur qəqқан, Uning yorukluqi bilən karəngöyuluktin etüp kətkən bolattim! **4** Bu ixlar mən kəran wəktimda, Yəni Təngri qədirimda mənə sirdax [dost] boləjan wəktidə boləjanidi! **5** Həmmigə Kədir mən bilən bəllə boləjan, Məning yax balilirim ətrapimda boləjan; **6** Məning bəskən kədəmlirim serik mayoja qəməlgən; Yenimdikə tax mən üqün zəytun may dəryasi bolup aққан; **7** Xəhər dərwəzəzioja qəkқан wəktimda, Kəng məydanda ornəm təyyarlanəjoja, **8** Yaxlar mən kərupla əymini əzliniri qətkə əlattı, Kərilər bolsa ornidin turattı, **9** Xəhəzadələrmə gəptin tohtap, Kəli bilən aqzini etiwəlattı. **10** Aқsəngəklərmə tinqlinip, Tilini tangliyoja qəpliwəlattı. **11** Kulək səzümnə anglisla, mənə bəht tiləytti, Kəz mənə kərsilə mənə yaxhi guwəhlik bəreətti. **12** Qünki mən mənə himəyə bol dəp yelinojan əzilgüqilərnə, Panəhəziz kəlojan yetim-yesirlərimimə kütquzup turattim. **13** Həlak bolay degen kixi mənə bəht tiləytti; Mən tul hotunni kənglinə xadlanədur nəhəzə yanəratkuzattim. **14** Mən həkəniylikni ton kəlip kiyiwəldim, U mənə əz gəwədisi kəldi. Adalətlilik mənə yepinqə həm səllə boləjan. **15** Mən korəja kəz bolattim, Tokuroja put bolattim. **16** Yəksulləroja ata bolattim, Mənə natonux kixini dəwəsinimə təkxürüp qəkəttim. **17** Mən adalətsizni hinqəyojan qixlini qəqip taxlayttim, Oljisini qixliridin elip kətəttim. **18** Həm: «Məning künlirim kəmdək kəp bolup, Əz uwəmdə rəhət iqidə əlimən» dəyttim; **19** Həm: «Yiltizim sularəqiqə tartilip bəridu, Xəbnəm pütün kəqiqə xəhiməja qəplixip yatidu; **20** Xəhritim hərdəim mənə yəngilinip turidu, Qəlumdiki okyayim hərdəim yəngi bolup turidu» dəyttim. **21** Adəmlər mənə kulək salattı, kütüp turattı; Nəsihətlirini anglay dəp süküt iqidə turattı. **22** Mən gəp kəlojan keyin ular kəyta gəp kəlməytti, Səzlim ularni üstigə xəbnəm bolup qüxətti. **23** Ular yamoqurlarni kütəndək mənə kütətti, Kixilər [wəktidə yəoққан] «keyinki yamoqur»ni kərxə alojəndək səzlimni əoqzini əqip iqətti! **24** Ümidəzilənginidə mən uləroja qarap külümsirəyttim, Yüzümdiki nurni ular yərgə qüxürməytti. **25** Mən uləroja yolini tallap kərsitip bəreətti, Uların ərisidə kəttiwəx bolup olturattim, Koxunliri ərisidə turojan padixəhdək yaxayttim, Biraқ buning bilən matəm tutidəjanlarəja təsəlli yətküzgüqimə bolattim».

30 — «Biraқ hazır bolsa, yaxlar mənə mazaқ kəlidu, Uların dādilirini hətta padəmi bəkidəjan itlər bilən bəllə ixləxə yol kəyoxnimə yaman kəreəttim. **2** Uların məoqduri kətkəndin keyin, Kəlidiki küq mənə nemə pəyda yətküzəlisun? **3** Yəksuzluk həm əqliktin yigləp kətkən, Ular uzundin buyan qəldərap kətkən dəxt-bəyawanda kəruk yərnə əojaydu. **4** Ular əmən-xiwəni qətkəllər ərisidin yulidə, Xəmbuyini yiltizlirini tərıp əzlinigə nan kəlidu. **5** Ular ə-yurtların həydiwətilgən bolidu, Kixilər ularni kərupla əoqrini kərgəndək wərkərap tillaydu. **6** Xuning bilən ular sürlük jiləjilərdə kəonup, Taxlar ərisidə, əojalar iqidə yaxaxқа məjbur bolidu. **7** Qətkəllik ərisidə ular hənərap kətidu, Tikənlər əstidə ular dügdiyip olturixidu; **8** Nədanların, nəm-əbruyisizlərin bəbiliri, Ular zəmindin sūrtəqay həydiwətilgən. **9** Mən hazır bolsam bulərin həwijə nəhəzi, Hətta səz-qəqikini dəstiki bolup kəldim! **10** Ular məndin nəprətlinip, Məndin yirəқ turup, Yüzümgə tükürəxtimə yənməydu. **11** Qünki [Huda] məni həyat rixtimni üzüp, mənə jəpəoja qəmdürgən, Xuning bilən xu adəmlər əldimdə tizginlirini əliwətkən. **12** Ong yənimdə bir top qüprəndə yaxlar ornidin turup, Ular putumni turojan yəridin ittiriwətməqə, Ular səpilimə hujum tələmpəylirini kətürüp turidu; **13** Ular yolumni buzuwətidu, Uların həq yələnəqiki bolmisi, Həlakitimni ilgiri sūrməktə. **14** Ular səpiləng kəng bəstik jəyidin bəsup kərgəndək kərixidu; Wəyranilikimdin pəytilinip qəng taxlərdək domiləp kərixidu. **15** Wəhəmilər burulup mənə əz nixani kəlojan; Xuning bilən hərmitim xəməl etüp yəq boləjəndək həydiwətilədi, Awəqiləkimmə bulut etüp kətkəndək etüp kətti. **16** Həzir bolsa jənim qəqidin təkülüp kətkəndək; Azəblik künlər mənə tutuwəldi. **17** Kəqilər bolsa, Mənə səngəklirimi qə sanjiməktə; Aqriqlirim mənə qixləp dəmə əlməydu. **18** [Aqriqlər] zəz küqi bilən mənə kiyim-kəqikimdək boldi; Ular kənglikimni yəqisidək mənə qəplixiwəldi. **19** Huda mənə səzlikə taxliwətkən, Mən topa-qəngəja wə külgə əhxax bolup kəldim. **20** Mən Səngə nələ-pəryad kətürməktimən, Biraқ Sən mənə jəwəb bərməysən; Mən ornəmdin tursam, Sən pəkətlə mənə qəraplə kəyisən. **21** Sən əzgirip mənə bir zəlim boldug; Kəlungni küqi bilən mənə zərbə kəliwətisən; **22** Sən mənə kətürüp Xəmələyə mindürgənsən; Bəran-qəpқunda təəllukətimni yəq kəliwətkənsən. **23** Qünki Sən mənə əhiridə əlümgə, Yəni bərlək həyat igilirini «yioqiləx əyigə» kəltüriwətisən. **24** U həlak kəlojan wəktidə kixilər nələ-pəryad kətürisimə, U kəlini uzətkəndə, duəning dərwəqə həqқəndək nətijisi yəq; **25** Mən künliri təs kixi üqün yioqləp [dua kəlojan] əməsmə? Nəmrətlər üqün jənim əzəblənmidim? **26** Mən əzüm yaxhəlik kütüp yürginim bilən, yəmənlək kəlip qəldi; Nur kütkinim bilən, kərangəyulək kəldi. **27** Qün kəzəndək kəyənəp, əramlək tapməywidu; Azəblik künlər mənə yəzəndi. **28** Mən kuyax nürini kərməymə qəridəp yürməktimən; Həlayik ərisidə mən ornəmdin turup, nələ-pəryad kətürimən. **29** Mən qilbərəlgə qəridəx bolup kəldim, Həwəqulərləng həmrəhi boldum. **30** Təram kəriyip məndin əjrap kətiwətidu, Səngəklirim kiziktin kəyüp kətiwətidu. **31** Qiltərimdin matəm mərsiyəsi qəkidu,

Neyimning awazi ҳаза tutquqlarning yiqiyojia aylinip kaldı.

31 «Mən kəzüm bilən əhdiləxkən; Xuning üqün mən kəndəkmü kizlarəja həwəs kilip kəz taxlap yürəy? **2** Undək kılsam üstümdiki Təngridin alidojan mirasim nemə bolar? **3** Bu gunahning nətijisi həkəqaniysizlarəja bala-kəza əməsmü? Kəbihlik kılojanlarəja külpət əməsmü? **4** U mening yollirimni kərüp turidu əməsmü? Hər bir kədəmlirimni sanap turidu əməsmü? **5** Əgər sahilikə həmərah bolup mangojan bolsam'idi! Əgər putum aldamçılıq bilən billə boluxə aldiriojan bolsa, **6** (Mən adillik mizanoja koyulojan bolsam'idi! Undəkta Təngri əyibsizlikimdin həwər alalaytti!) **7** Əgər kədimim yoldin qıkkən bolsa, kənglüm kəzümə əgixip mangojan bolsa, əgər koluməja hərəkəndək daq qapraxkən bolsa, **8** Undəkta mən teriojanni baxkə birsi yesun! Bilhirim yulunup taxliwetilsun! **9** Əgər kəlbim məlum bir ayaldin azduruojan bolsa, Xu niyyətə koxnamning ixik aldidə paylap turojan bolsam, **10** Əz ayalim baxkilarning tüğiminini tartidojan kungə kalsun, Baxkilar uni ayak asti kılsun. **11** Qünki bu əxəddiy nomusluk gunahstur; U sorakqilar tərripidin jazalinixi kerəktur. **12** [Bu gunah] bolsa adamni halak kılojuqi ottur; U mening barlıq tapkanlırimni yulup alojan bolatti. **13** Əgər kulumning yaki dedikimning manga karitə ərzi boləjan bolsa, Ularınəgə dawasini kəzümə ilmiəjan bolsam, **14** Undəkta Təngri meni sorakqə tartixkə ornidin turojanda kəndək kılimən? Əgər U məndin soal-sorak alimən dəp kəlsə, Mən Uningəja kəndək jawab berimən? **15** Meni baliyatqədə apiridə kılojuqi ularnimu apiridə kılojan əməsmü. Mən bilən u ikkimizni anilirimizning baliyatqəsida tərəldürgüqi bir əməsmü? **16** Əgər miskinləni əz arzu-ümidliridin toskən bolsam, əgər tul hotunning kəz nurini kərangəjulaxturojan bolsam, **17** Yaki əzümning bir qixləm nemimni yalojuz yegən bolsam, Uni yetim-yesir bilən billə yemigən bolsam **18** (Əməliyəttə yax waktimdin tartip oqlı ata bilən billə boləjəndək umu mən bilən billə turojanidi, Apamning kərsikidin qıkkəndin tartiplə tul hotunning yələnqüki bolup kəldim), **19** Əgər kıyım-keqək kəmlikidin halak bolay degən birigə, Yaki qapansiz bir yoksuloja kərap olturojan bolsam, **20** Əgər uning bəlliri [kiyimsiz kəlip] manga bəht tilimigən bolsa, əgər u kozilirimning yungida issinməjojan bolsa, **21** Əgər xəhər dərwazisi aldidə («Həkküm qıkarəjanlar arisida») mening yələnqüküm bar» dəp, Yetim-yesirləja ziyankəxlik kılixkə kəl kətürgən bolsam, **22** Undəkta mürəm təojikidin ajrilip qıxsun! Bilikim ügisidin sunup kətsun! **23** Qünki Təngri qüxürgən balayı'apət meni kərkənkə salmakta idi, Uning həywididin undək ixləni kət'iy kılamayttim. **24** Əgər altunoja ixinip uni əz tayanqim kılojan bolsam, Yaki sap altunoja: «Yələnqükümsən!» degən bolsam, **25** Əgər baylıklirim zor boləjanlıkidin, Yaki kolum alojan oşniyməttin xadlinip kətkən bolsam, **26** Əgər mən kuyaxning julasini qəqənlığını kərüp, Yaki ayning aydingdə mangojanlığını kərüp, **27** Kənglüm astirtin azduruojan bolsa, Xundəkla [bularəja qokunup] əozim kolumni səygən bolsa, **28** Bumu sorakqi aldidə gunah dəp

həsablinatti, Qünki xundək kılojan bolsam mən yukirida turojuqi Təngrigə wapasizlik kılojan bolattim. **29** Əgər manga nəpətləngən kixininə halakitigə kəriojinimda xadlinip kətkən bolsam, Bəxioja külpət qıxkənlikidin huxal boləjan bolsam — **30** (Əməliyəttə u tüğəxsun dəp kərojap, uning əlümünü tiləp əozimni gunah ətküzüxkə yol koymiojanmən) **31** Əgər qədirmdikilər mən toşruluk: «Hojayimizning dastihininin yəp toyunmiojan keni kim bar?» demigən bolsa, **32** (Musapirlərdin koqida kəlojini əzəldin yoxtur; Qünki ixikimni hərdəim yolojuqlarəja eqip kəlgənmən) **33** Əgər Adəm'atimizdək itəatsizlikirimni yapkən, Kəbihlikimni kənglümə yoxurojan bolsam, **34** Həmdə xuning üqün pütkül halayik aldidə uning axkarlinixidin kərkəp yürəgən bolsam, jəmiyətning kəmsitixiləri manga wəhımə kılojan bolsa, Xuning bilən mən talaəja qıkmə yürəgən bolsam, ... **35** — Ah, manga kulək saləjuqi birsi bolsidi! Mana, imzayimni koyup berəy; Həmmigə Kədir manga jawab bərsun! Rəkbim mening üstümdin əz zəsun! **36** Xu ərzi zimməməgə artattim əməsmü? Qokum tajardək bəximəja kiywalattim. **37** Mən Uningəja kədəmlirimning pütün sanini həsəblap bərtəttim; Xəhzadidək mən Uning aldioja barattim. **38** Əgər əz etizlirim manga kərxı guwah bolup qukən kətürsə, Uning qünəkləri bilən birgə yiojəlxə, **39** Qünki qıkarəjan mewisini hək təliməy yegən bolsam, Həddigərləni həlsizlandurup nəpisini tohtatkən bolsam, **40** Undəkta buəjdəyning ornida xumbuya əssun! Arpining ornida məstək əssun. Mana xuning bilən [mən] Ayupning səzliri mətam wəssalam!»

32 Xuning bilən bu üq kixi Ayupkə jawab bərixtin tohtidi; qünki ular Ayupning kərixidə əzini həkəkəniy dəp tonuydiojanlıkını bildi. **2** Andin Buzilik Rəmming ailisidin boləjan Barəhəlning oqlı Elihu isimlik yigitning oşəzipi kəzojəldi; uning oşəzipi Ayupkə karitə kəzojəldi, qünki u Hudani əməs, bəlkı əzini toəra həsəblojanidi; **3** Uning oşəzipi Ayupning üq dostlıriojimu kəritildi, qünki ular Ayupkə rəddiyə bərgüdək səz tapalməy turup, yanili uni gunahkə dəp bəkitkənidi. **4** Biraq Elihu bolsa Ayupkə jawab bərixni kütəkəndi, qünki bu tətəylənnəg kərgən künləri əzidin kəp idi. **5** Elihu bu üq dostning əozidə həqkəndikə jawabı yoxlukünü kərgəndin keyin, uning oşəzipi kəzojəldi. **6** Xuning bilən Buzilik Barəhəlning oqlı Elihu eqiz eqip jawabən mundək dedi: — «Mən bolsam yax, silər bəlsənglər yaxənojanilər; Xundək boləjaqkə mən tartinip, bilgənlirimni silərgə ayan kılixtin kərkəp kəldim. **7** Mən: «Yexi qong boləjanlar [awwal] səzlixı kerək; Yillar kəpəysə, adəməgə danalıqni əgətidü», dəp kərayttim; **8** Biraq hər bir insanda roh bar; Həmmigə Kədirning nəpisi uni əkil-idraklik kılip yorutidi. **9** Ləkin qonglarning dana boluxı natayin; Kərilarning toəra həkküm qıkarəliximu natayin. **10** Xunga mən: «Manga kulək selənglər» dəymən, Mənmə əz bilginimni bəyan əyləy. **11** Mana, silər toəra səzləni izdəp yürəginənglərdə, Mən səzlirəngləni kütəkənəm; Silərnəg mənəzərəngləroja kulək saləttim; **12** Xundək, silərgə qin kənglümədin kulək saldim; Biraq silərdin həqkəysənglər Ayupkə rəddiyə bərmidinglər, Həqkəysənglər uning səzliyəgə jawab bərləmidəngləri, **13** Silər: «Həkkəkətən danalığ taptuk!» dəyalməysilər; İnsan əməs, bəlkı Təngri

uningõja raddiyã kãlãdu. **14** Uning jãnggã tãzãlojan hujum sãzlãri manga karãtãlojan amãs; Hãm mãn bolsam silãrning gãplãrãnglar boyãqã uningõja jawab bõrmãymãn **15** (Bu ùqãylãn hãyrãnuhãs bolup, kayta jawab berixmidã; Hãmmã sãz ulãrdãn uqup kãtti. **16** Mãn kütüp turattãn, qũnki ular gãp kãlmãdã, bõlki jimjit erã turup kayta jawab bõrmãdã); **17** ãmdã õzũmning nẽwãtãdã mãn jawab berãy, Mõmmu bilginimni kersãtip berãy. **18** Qũnki daydãoãan sãzãlãrãn lãkã tãldã; Iqãmdãkã Roh manga tũrtkã boldã; **19** Mana, kãrsãkãim eqãlmiõjan xarãb tulumiõja ohxaydu; Yengã xarãb tulumlãri partlap ketidãoãandãk partlaydãoãan boldã. **20** Xunga mãn sãz kãlip iqãmnã boxitay; Mãn lãwãlãrãmnã eqãp jawab berãy. **21** Mãn heqkãimgã yũz-hãtirã kãlãmaymãn; Wã yãkã heq adãmgã huxamãt kãlãmaymãn. **22** Mãn huxamãt kãlãxni egõnmãgõnmãn; undãk bolãdãoãan bolsa, Yarãtkũqucum qõqum tezla meni elãp ketãdu».

33 «ãmdãlãktã, ã Ayup, bayãnlãrãmõja kulãk salõjãysãn, Sãzãlãrãmnãgã hãmmãsisãnã anglãp qãkkãysãn. **2** Mana hãzãr lãwãlãrãmnã aqãtm, Aqãzãmdã tilãm gãp kãlãdu. **3** Sãzãlãrãn kãnglũmãdãk durus bolãdu, Lãwãlãrãmnã sap bolõjan tãlõmnã bayãn kãlãdu. **4** Tãngrãning Rohã mẽni yarãtkãn; Hãmmãgã Kãdãrning nãpãsisã mẽni janlandurãdu. **5** Jawãbing bolsa, manga rãddiyã bãrgãn; Sãzãlãrãngni aldãmõja sãpkã koyup jãnggã tãyyãr turõjin! **6** Mana, Tãngri aldãdã mãn sãnga ohxãk bẽndãmãn; Mõmmu lãydnã xãkãllãndũrũlũp yãsalõjanmãn. **7** Bõrhãk, mãn sãnga heq wãhãimã salmakqã ãmãsmãn, Wã yãkã mãn salõjan yũk sãnga besãm bolmaydu. **8** Sãn dãrwãkã kulãkãmõja gãp kãldãngkã, Õz awãzãng bilãn: — **9** «Mãn heq ãtãtsãz bolmay pak bolãmãn; Mãn sap, mãndã heq gunãh yok... **10** Mana, Huda mãndãn sãwãb tepãp hujum kãlãdu, U mẽni Õz dũxmãni dãp kãraydu; **11** U putãlãrãmnã kãxãnlãrgã salãdu, Hãmmã yollãrãmnã kezãtip yũrãdu» — degõnlikãngni anglãdãm. **12** Mana, mãn sãnga jawab berãyqã, Bu ãxtã gẽping toõrã amãs; Qũnki Tãngri insãndãn uluõjdur. **13** Sãn nemãxkã uning bilãn dãwalãxãp: — U Õzi kãlojan ãxlãri toõrluluk heq qũxãnqã bõrmãydu» dãp yũrãsãn? **14** Qũnki Tãngri hãkãkãtãn gãp kãlãdu; Bãr ketãm, ãkã ketãm, Lẽkãn insãn bunã sãzmãydu; **15** Qũx kergãndã, keqãdãkã õyãybãnã ãlamãttã, — (Kãttãk uykũ insãnlãrni baskãnda, Yãkã orun-kẽrpãlãrãdã ùgdãk baskãnda) — **16** — Xu qãoãlãrdã U insãnlãrning kulãkãnã aqãdu, U ulãroãã bãrgãn nãshãtãni [ulãrning yũrãkãgã] mẽhũrlãydu. **17** Uning mãksãti adãmlãrni [yãmãn] yõlãdnã yãnduruxtur, Insãnnã tãkãbburãlũktãn sãklãxtur; **18** Buning bilãn [Huda] adãmning jẽni kez yãtmãs hãngdãn yãndurup, sãklãydu, uning hãyatãni kãlãqlãnãxtãn koõjdãydu. **19** Yãkã bolmãsa, u orun tutup yetãp kãloãnãdã aõrãk bilãn, Sãngãklãrãni õz-ãrã sõkũxturup bãrãm kãlãx bilãn, Tãrbãyã kãlãnãdu. **20** Xuning bilãn uning pũtũn wujudã tããmdãn nãprãtãlãnãdu, Uning jẽni hãrhãl nazu-nemãtãlãrdãn kãqãdu. **21** Uning eti kãzdãn yokãlip ketãdu, ãslãdã kãrũnmãyãdãoãan sãngãklãrã bõrtũp qãkãdu. **22** Buning bilãn jẽni kez yãtmãs hãngõja yẽkãn kelãdu, Hãyatã hãlak kãloquqã pãrãxtãlãrgã yẽkãnlãxãdu; **23** Bãrãk, egõr uning bilãn bãr tarãptã turãdãoãan kelãxtũrgũqã bãr pãrãxtã bolsa, Yãnã mĩngãning ãqãdã bãrsã bolsa, — Insãn balãsãoãã toõrã yõlnã kersãtip berãdãoãan kelãxtũrgũqã bolsa, **24** Undãkãtã [Huda] uningõja xãpkãtã kersãtip: «Uni

hãngdãn qũxũp ketãxtãn kutkũzup koyõjin, Qũnki Mãn nãjãt-kũtuluxkã kapãlãt aldãm» — dãydu. **25** Buning bilãn uning ãtlãrã bilãlãk wãktãdãkãdnã yumrãn bolãdu; U yaxlãkãoãã kãyãtãdu. **26** U Tãngrãgã dua kãlãdu, U xãpkãtã kãlip uni kãbul kãlãdu, U huxãl-hurãm tãntãnã kãlip Uning didãrãni kãrãdu, Hãmdã [Huda] uning hãkãkãniyãlãkãnã õzãgã kãyãturãdu. **27** U adãmlãr aldãdã kũyã eyãtp: — «Mãn gunãh kãldãm, Toõrã yõlnã burmãlõyãmãn, Bãrãk tegãxlãk jãzã mangã berãlãmidã! **28** U rohmãnã hãngõja qũxũxtãn kutkũzãdã, Jẽnim nurnã hũzurlãnãp kãrãdu» — dãydu. **29** Mana, bu ãmãllãrning hãmmãsisãnã Tãngri adãmnã dãp, ãkã hãttã ùqã mãrtãm ayan kãlãdu, **30** Mãksãtã uning jẽnãni hãngdãn yãndurup qũtkũzuxtur, Uni hãyatãtlãk nuri bilãn yõrutux ùqũndur. **31** ã Ayup, mangã kulãk salõjãysãn; Ùnũngni qãkãrãm, mãn yãnã sãz kãlãy. **32** Egõr sãzãlãrãn bolsa, mangã jawab kãlãwãrgãn; Sãzãlãgn! Qũnki imkãniyãt bolsãlã mẽnãng sãnã ãkãloqucum bãr. **33** Bolmãsa, mẽnãngkãnã anglãp oltur; Sũkũtã kãloãjn, mãn sãnga dãnãlãkãnã gẽtãtp koyãy».

34 Elãhu yãnã jawabãn mũndãk dedã: — **2** «ã danãxmãnlar, sãzãlãrãmnã anglãnglar, ã tãjãrãb-sawãklãk adãmlãr, mangã kulãk selãnglar. **3** Eõjãz tããm tetãp bãkãkãndãk, Kulãk sãzãnãgã tãmãni sãnãp bãkãdu. **4** Õzãmãz ùqũn nẽmãngã toõrã bolãdãoãanlãkãnã bãyãk tallayãl; Arãmãzãdã nẽmãngã yãhxi bolãdãoãanlãkãnã bilãyãl! **5** Qũnki Ayup: «Mãn hãkãkãniyãdurmãn», Wã: «Tãngri mẽnãng hãkãkãmnã bulãp kãtkãn» — dãydu. **6** Yãnã u: «Hãkãkãmgã zãyãn yãtkũzãdãoãan, yãloãjan gẽpni kãlãxim toõrãmu? Heq ãsãyãlãkãm bolmãoãnã bilãn, mangã sãnãjãlojan ohqã zãhmãgã dãwã yok» — dãydu, **7** Kenã, Ayupkã ohxãyãdãoãan kãm bãr?! Uningõja nãsbãtãn bãxkãlãrni hãkãrãtãlãx su ãqkãndãk addãy ãxtur. **8** U kãbãhãlãkã kãloquqãlãroãã hãmãrãh bolup yũrãdu, U rãzãllãr bilãn billã mangãdu. **9** Qũnki u: «Adãm Hudãdnã sãyũnsã, Bu uningõja heqkãndãk pãydãsã yok» dedã. **10** Xunga, ã danãxmãnlar, mangã kulãk selãnglar; Rãzãllãkã Tãngrãdnãn yãrãkãtãr sun! Yãmãnlãkã Hãmmãgã Kãdãrdãn nẽrã bolsun! **11** Qũnki U adãmning kãloãjanlãrãnã õzãgã kãyãturãdu, Hãr bãr adãmgã õz yõlã boyãqã tegãxlãk nẽsãwã tãpãkũzãdu. **12** Dãrhãkãkãtã, Tãngri heq ãskãlãkã kãlãmaydu, Hãmmãgã Kãdãr hãkãkãmnã hãrgãz burmãlãmaydu. **13** Kãm Uningõja yãr-zemãnnã ãmãnãtã kãloãjan? Kãm Uni pũtkũl jãhãnnã bãxkũruxkã tãyãnlãdã? **14** U pãkãtã kãnglãdã xu nãyãtãni kãlãsãlã, Õzãnãng Rohãnã hãm nãpãsisãnã Õzãgã kãyãturãwãlsãlã, **15** Xuan bãrlãk ãt ãgãlãrã bãrgã nãpãstãn kãlãdu, Adãmlãr toõrã-qãngõãã kãyãtãdu. **16** Sãn danãxmãn bolsãng, bunã anglã! Sãzãlãrãmnãgã sãdãsãoãã kulãk sãl! **17** Adãlãtkã õq bolõquqã hãkũm sũrãlãmdũ? Sãn «Hãmmãdnã Adãl Bolõquqãnã gunãhãkãr bẽkãtãmsãn?! **18** U bolsã padãxãhãnã: «Yãrãmãsl!», Mõtãwãlãrni: «Rãzãllãr» degũqãdu. **19** U nã ãmãrlãrgã heq yũz-hãtirã kãlãmaydu, Nã bãylãrni kãmbãõjãllãrdãn yukãrã kãrmãydu; Qũnki ulãrning hãmmãsisãnã U Õz kãlã bilãn yarãtkãndur. **20** Kõznã yumup aqkũqã ulãr õtũp ketãdu, Tũn yẽrãmãdã hãlkãlãrũmã tãwãrãnãp dũnyãdnã ketãdu; Adãmning kãlõsãz uluõqlãr elãp ketãlãdu. **21** Qũnki Uning nãzãrã adãmning yollãrãnãgã ùstãdã turãdu; U insãnning bãr kãdãmlãrãnã kãrũp yũrãdu. **22** Xunga kãbãhãlãkã kãloquqãlãroãã yõxurũnõqudãk heq kãrãngõqululuk yoktũr, Hãttã òlũmning sãyãsãdãmũ ulãr yõxurũnãlmãydu.

23 Qünki Təngri adəmlərni aldioja həküm kilixkä kəltürüx üqün, Ular ni uzunojiqə kəziti pürüxining həjiti yökür. **24** U küqlüklərni təkürüp olturmayla parə-parə kiliwetidu, Həm baxkılarni ularning ornioja qoyidu; **25** Qünki ularning kıljoanliri uningöja enik turidu; U ularni keqida ərıwetidu, xuning bilən ular yanjilidu. **26** U yamanlarni halayik aldida keqatlıjoandək ularni uridu, **27** Qünki ular uningöja əgixixtin bax tartқан, Uning yolliridin heqbirini heq ətıwarlımojan. **28** Ular xundək kılıp miskinlərnin nalə-pəryadini Uning aldioja kirküzidu, Xuning bilən U ezilgüqilərnin yalwuxuxini anglyaydu. **29** U süküttə tursa, kim aqrınıp kəqxısun. Məyli əldin, məyli xəstini bolsun, Əgər U [xəpkitini kərsətməy] yüzini yoxuruwalsa, kim Uni kərəlısun? **30** Uning məksiti iplaslar həkümranlık kılmişun, Ular əl-əhlini damioja qüxürmişun degənliktur. **31** Qünki buning bilən ular din birsi Təngrigə: «Mən təkəbburluk kıljoanmən; Mən toqrını yənə burmilimaymən; **32** Əzüm bilmiginimni manga ęgiti poyoxıysən; Mən yamanlık kıljoan bolsam, mən kayta kılmaymən» — desə, **33** Sən Uning bekıtkinini rət kıljoanlıkın üqün, U pəkət sening pikring boyiqıla insanning kıljoanlirini Əzigə kayturuxi kerəkmü. Mən əməs, sən qarar kılıxın kerəktur; Əmdi bilgənılrinı bayan kılısangqu! **34** Əkli bar adəmlər bolsa, Gəpimni anglıjoan dana kixi bolsa: — **35** «Ayup sawatsızdək gəp kıldı; Uning səzlıridə əkil-parasəttin əsər yok» — dəydu. **36** Ayup rəzil adəmlərdək jawab bərgənlikidin, Ahırojiqə sinalsun! **37** Qünki u ęz gunahınin üstigə yənə asiylikni qoxıdu; U arimızda [aħanət bilən] qawak qelip, Təngrigə karxi səzlərni kəpəytməktə».

35 Elihu yənıla jawab berip mundək dedi: — **2** «Sən muxu gepingni, yəni «Həkkəniylikim Təngrinin kidin üstündur» deginingni toqra dəp karəmsən? **3** Xundək boljoanlıkı üqün sən: «Həkkəniylikning manga nemə paydisı bolsun? Gunah kılmojinimning gunah kıljoanimoja karıjoanda artuqılıkı nədə?» dəp soriding. **4** Əzüm səzlər bilən sanga [jawab berəy], Sanga həm sən bilən billə boljoan ülpətlirinegə jawab berəy; **5** Asmanlaröja qarap bakkın; Pələtki bulutlaröja səpsalöjin; Ular səndin yukiridur. **6** Əgər gunah kıljoan bolsang, undəkə Təngrigə kaysi ziyankəxlıki kılalayttıng? Jinayətlirinegə kəpəysimu, undəkə uningöja kəndək ziyanlarni salalar iding? **7** Sən həkkəniy boljoan təkırdımu, Uningöja nemə berələytting? U sening kolungdin nemimu alar-hə? **8** Sening əskilıklirinegə pəkət səndək bir insanöjıla, Həkkəniylikning bolsa pəkət insan baliliriojıla təsir kılıdu, halas. **9** Adəmlər zulum kəpiyip kətkənlikidin yalwuridu; Küqlüklərnin besimi tüpəylidin ular nalə-pəryad kətüridu. **10** Bırək heqkim: «Keqılərdə insanlaröja nahxa ata kıljoıqı yaratququm Təngri ni nədin izdixim kerək?» deməydu. **11** Uning bizgə ęgıtidiojinini yər-zemindiki həywanlaröja ęgıtidiojinidin kəp, Həm asmandiki uqar-kanatlaröja ęgıtidiojinidin artuq əməsmü? **12** Ular nalə-pəryad kətüridu, bırək rəzil adəmlərnin həkawurlukuninig təsiri tüpəylidin, Uni Huda ijabət kılmaydu. **13** Bərhək, Təngri kuruq duaöja kulak salmiojan yərdə, Həmmigə Qadır muxularöja əhmiyət bərmigan yərdə, **14** Sən: «Mən Uni kərəlməymən»

desəng, [U kəndək kulak salsun]? Dəwaying tehi Uning aldida turidu, Xunga Uni kütüp turojin. **15** Bırək U hazır [towa kılıx pürsiti berip], Əz ęəzipini tehi təkmişən əħwalda, Ayup ęzining təkəbburlukını bilməmdiojan? **16** Qünki Ayup kuruq gəp üqün aqrını aqқан, U tuturuksız səzlərni kəpəytkən».

36 Elihu səzini dawamlaxturup mundək dedi: — **2** «Mənı bırdəm səzligili koysang, Mən yənə Təngrigə wakaliten kılidojan səzümning barlıkını sanga ayan kılımən. **3** Bilimni yıraklardın elip kəltürimən, Adəmlərni Yaratquqimni həkkəniy dəp hesablaydıjan kılımən. **4** Mening gəpim həkikətən yalojan əməstur; Bilimi mukəmməl birsi sən bilən billə bolıdu. **5** Mana, Təngri degən uluöjdur, Bırək U heqkimni kəmsıtməydu; Uning qüxinixi qongkurdur, məksıtdə qing turidu. **6** U yamanlarni hayat saqlımaydu; Bırək ezilgənlər üqün adalət yürgüzidu. **7** U həkkəniylərdin kəzini elip kətməydu, Bəlki ularni mənggügə padıxəhlar bilən təhtə olturojuzidu, Xundək kılıp ularning mərtiwisi üstün bolıdu. **8** Wə ęər ular kixənləngən bolsa, Japaning asarıtigə tutulojan bolsa, **9** Undəkə U ularöja kıljoanlirini, Ularınin itaətsizliklirini, Yəni ularning kərəngləp kətkənlikini ęzlırigə kərsətkən bolıdu. **10** Xuning bilən U kulaklırını tərbiyigə ęqip qoyıdu, Ular ni yamanlıkın kaytıxka buyruydu. **11** Ular kulak selip Uningöja boysunsıla Ular [kəlojan] kılınirini awatqılıkta, Yıllirini huxlukta ətöküzidu. **12** Bırək ular kulak salmışa, kılıqlınıp dunyadın ketidu, Bilimsız halda nəpəstin tohtap qalıdu. **13** Bırək kəngligə iplaslıkni pükənlər yənıla adawət saqlaydu; U ularöja asarət qüxürgəndimu ular yənıla tilawət kılmaydu. **14** Ular yax turupla jan üzidu, Ularınin həyati bəqqıwazlar arıside tügəydu. **15** Bırək U azab tartquqlarni azabların boljoan tərbiyə arklıq kütquzıdu, U ular har boljoan waktida ularning kulıqını aqıdu. **16** U xundək kılıp senimu azarınin ęəzidin kıstangqılıkı yok kəng bir yərgə jəlp kıljoan bolattı; Undəkə dastihining mayöja toldurulojan bolattı. **17** Bırək sən hazır yamanlaröja karıtiljoan tegıxlik jazalaröja toldurulojansən; Xunga [Hudanın] həkümü həm adaliti seni tutuwaldi. **18** Ojəzipingning kaynap ketixining seni mazakına baxlap koyuxidin huxyar bol; Undəkə həttə zor kapalətmü seni kütkuzalmaydu. **19** Yaki baylıqlirinegə, Yaki küqüngning zor tırxıxlıri, Əzünin azab-okubəttin neri kılalamdu? **20** Keqigə ümid baqlıma, Qünki u qəşda həlk ęz ornidin yokılıp ketidu. **21** Huxyar bol, əskilıka burulup kətmə; Qünki sən [kəbihlikni] dərdkə [səwr boluxning] ornida tallıjoansən. **22** Mana, Təngri küq-kudriti tüpəylidin üstündur; Uningdək ęgətüküqı barmu? **23** Kim Uningöja mangıdıjan yolni bekıtip bərgənıdi? Wə yaki Uningöja: «Yaman kılding?» deyixkə pətinalaydu? **24** İnsanlar təbrikləydıjan Hudanın ęməllirini uluöjıxni untuma! **25** Həmmə adam ularni kərgəndur; İnsan baliliri yıraktın ularöja qarap turıdu». **26** « — Bərhək, Təngri uluöjdur, biz Uni qüxinəlməymiz, Uning yillirinegə sanini təkürüp ęniklıqılı bolmaydu. **27** Qünki U suni tamqılardın xümürüp qıkiridu; Ular paröja aylinip andın yamoqur bolup yaojıdu. **28** Xundək kılıp asmanlar [yamöjurlarnı] kuyup berip, İnsan baliliri üstigə molqilik yaojıdurıdu. **29** Bırək kim bulutlarınin tokuluxını, Uning [samawı]

qedirining gümbür-gümbür kildiojanlikini qüxinəlisun? **30** Mana, U qaqmıki bilən ətrəpini yoruk kılıdu, Həttə dengiz taktinimu yoruk kılıdu. **31** U bular arqılık həlkələr üstidin həküm qikiridu; Həm ular [arqılıkmı] mol axlık beridu. **32** U kollirini qaqmaq bilən tolduridu, Uningoşa urıdıoşan nıxanı buyruydu. **33** [Hudaning] güldürməmisini uning kelıdıoşanlikini elan kılıdu; Həttə kalıllarına sezıp, unı elan kılıdu.

37 Xundak, yürükümü buni anqıp təwrınıp ketıwatıdu, Yürükim kəpıdin qılıp ketəy, dedi. **2** Mana anglıoşına! Uning hərkerıgən awazını, Uning aşızıdin qıkiwatқан güldürməmə awazını angla! **3** U awazını asman astıdiki pütkül yərgə, Qaqmıki yərnıg kərgıgə yətküzıdu. **4** Qaqmaqın keyın bir awaz hərkerıydu; Əz həywtınını awazı bilən u güldürləydu, Awazı anglınıxı bilənla heq ayanmay qaqmaqırınımu koyuwetıdu. **5** Təngrı awazı bilən karamət güldürləydu, Biz qüxinəlməyđıoşan nıruoşın kəltısı xılları kılıdu. **6** Qünki u kəroşa: «Yərgə yaşı!», Həm həl-yeoşınoşa: «Küqlık yamoşur bollı» dəydu. **7** U barlık insannı ezınıg yaratқанlıkını bılın dəp, Həmmə adəmning kolını bular bilən tosıp koyıdu; **8** Yawayı həywanlar öz uwıoşoşa kırıp ketıdu, Əz konaloşusıda turoşuzulıdu. **9** Boran-qapқан kohıkaptın kelıdu, Həm soşuq-zımıstan taratқuşı xamallardın kelıdu. **10** Təngrıning nəpısı bilən muz həsil bolıdu; Bıpayan sular ketıp qalıdu. **11** U yəne koyuq bulutlaroşa mol nəmlık yükləydu, U qaqmaq kətürıdıoşan bulutnı kəng yeyıp koyıdu. **12** Ular pütkül yər-zemın yüzıde U buyruoşan ıxını ıjra kılıx üqün, Uning yolyoruklırı bilən həryakқа burulıdu. **13** Yakı tərbiyə tayıkı boluxı üqün, Yakı Əz dnyası üqün, Yakı Əz rəhımdıllıkını kərsıtıx üqün U [bulutlırını] kəltürıdu. **14** I Ayup, buni anglap koy, Təngrıning karamət əməllərını tonup yetıp xık tur. **15** Təngrıning bulutları kəndək səptə turoşuzoşanlıkını bıləmsən? Uning bulutınınıg qaqmıki kəndək qaktürıdıoşanlıkınımu bıləmsən? **16** Bulutlarınıg kəndək kılıp boxlukta muəllək türıdıoşanlıkını, Bılımi mukəmməl Boluqunıng karamətlerını bıləmsən? **17** Həy, Uning kəndək kılıp yər-zemınıni jənuđdıkı xamal bilən tınglandıurup, Seni kiyım-keqıkingning ottək ıssıtқınıni bıləmsən? **18** Sən Uningoşa həmrəh bolup asmannı huddı kuyup qıkarəşan əynəktək, Mustəhkəm kılıp yayoşanmıdıng?! **19** Uningoşa nemını deyımız kerəklikını bizgə oğıtıp koyoşın! Kərangəşulukımız təpəylıdın biz dəwayımızını jayıda səpkə koyalmaymız. **20** Uningoşa «Mening Səngə gəpım bar» deyıx yəhxımu? Undək degüqı adəm yutulmay kəlməydu! **21** Əmdı xamallar kelıp bulutlarıni tərkiwtıwetıdu, Bırək bulutlar arısidıkı kuyax nıruoşa adəmlər bıwasıtə kərap turalmaydu. Kuyaxning altun rənggı xımal tərəptınımı pəyda bolıdu; Təngrıning huzurıda dəhxətlik həywət bardur. Həmmıgə Qadırnı bolsa, biz Unı məlqərlıyalməymız; Kudrıti kəltıstıur, Uning adalıtı uluş, həkkəniylıkı qoşqur, Xungə U adəmlərgə zulum kılmaıdu. **24** Xungə adəmlər Uningdın kərkıdu; Kənglıdə özını dana qaoşlaydıoşanlaroşa U heq etıbar kılmaıdu.»

38 Andın Pərwərdıgar kəra kuyun ıqıdın Ayupқа jawab berıp mundaқ dedi: — **2** «Nəshətnı

tuturuksız səzlər bilən hirələxtürgən zadı kim? **3** Ərkəktək belıngnı qıng başla; Xunda Mən səndın soray, Andın sən Menı həwərdar kıl! **4** Mən yər-zemınıni apırıdə kılıqınımda, sən zadı nədə ıdıng? Bularnı qüxəngən bolsang, bayan kılıwər. **5** Kim yər-zemınınıg əlqımını bektıktən? — Sən bunı bıləmsən? Kim unıng üstıgə tana tartıp əlqıgən? **6** Tang səhərdıkı yultuzlar bılla küy eytıxkan waktıda, Hudaning oşullrı hıxallıkıtın təntənə kılıxkan waktıda, Yər-zemınınıg ılırı nəgə paturuloşan? Kim unıng burjək texını saloşan? **8** Balyatқudın qıkkəndək, dengız süyı bəşıp qıkkənda, Kim unı dərwezılər ıqıgə bənd kılıoşan? **9** Mən bulutnı dengızınıg kiyımı kılıoşanda, Wə kəp-kərangəşanı unıng zakısı kılıoşanda, **10** Mən unıng üqün pəsıl kəskən waktıda, Unı qəkləp baldaklarıni həm dərwezılərını saloşanda, **11** Yəni unıngoşa: «Muxu yərgıqə barısən, pəsılđın ətmə, Səng təkbəbur dolқunlırınıg muxu yərdə tohtısın» degənda, sən nədə ıdıng? **12** Sən tuşuloşandıın berı səhərnı «Qık» dəp buyrup baққанmısən? Sən tang səhərgə əzi qıkıdıoşan jayını kərsətkənmsən? **13** Sən xundək kılıp səhərgə yər yüzınıng kərinımı yorutқuzup həküm sürgüzüp, Xundakla rəzıllərını tıtrıtıp yər-zemındın qoşlatқuzoşanmsən? **14** Xuning bilən yər-zemın seşız layoşa besıloşan məhür ılırıdək əzgərtılıdu; Kiygən kiyımdək həmmə enık bolıdu; **15** Həm xuning bilən rəzıllərınıg «nıru» ılırdın elıp ketılıdu; Kətürülgən bılıklər sundurulıdu. **16** Dengızdıkı bulaklaroşa səpər kılıp yətkənmısən? Okyanlarınıg kəridə məngıp baққанmısən? **17** Əlümınıng dərwezılərını səngə axkarıloşanmu? Əlüm sayısınıng dərwezılərını kərgənmsən? **18** Əkling yər-zemınınıg qoşlukıoşa yətkənmı? Həmmısını bilgən bolsang enık bayan kıl! **19** Nur tıruxluk jayoşa barıdıoşan yol nədə? Kərangəşulukıng bolsa, əslıy ornı nədə? **20** Sən [bunı bılıp] ılırıni əz qəgrasıoşa apıraləmsən? ılırıning eyıgə məngıdıoşan yollarıni bılıp yetələmsən? **21** Həə, rast, sən bılısən, qunnı sən ılırıning qaoşlırındın ılırı tuşuloşansən, Künlırınıngıng səni dərəhəkıkət kəptın kəptur. **22** Kəp kəqılənoşan həzınılərgə kırıp kərdüngmu. Məldür əmbırlırınımu kərup baқtıngmu? **23** Bularıni əzab-oқubətlik zamanəşa kəldurdım, Jəng wə urux küni üqün təyyarlap koydım. **24** Qaqmaq degən kəndək yol bilən yerılıdu? Xərk xamalı yər yüzıde kəndək yol bilən tərkiwtılıdu? **25** Yamoşur kəlkünınıng qüxıdıoşan kənilını qəpıp təyyarlıoşan kımdu? Güldürməminıng qaqmıki üqün yol təyyarlıoşan kımdu? **26** Xundək kılıp yamoşur heq adəm yok boləşan yər yüzıgə, Heq adəmzatsız dəxt-bayawənoşa yaoşurdırləmmədu? **27** Xuning bilən qəlləxkən, kuroşək tupraklar kəndurılıdu, Ot-qəp bıh urup kəkləp qıkməmdı? **28** Yamoşurnıng atısı bərmı? Xəbnəmını kım tuşkəndı? **29** Muz bolsa kımıng balyatқusındın qıkıdu? Asməndıkı ək kırıwnı bolsa kım dnyəşoşa kəltürıdu? **30** Xu qaoşda su ketıp taxtək bolıdu, Qoşqur dengızlarınıg yüzı ketıp tutəxturılıdu. **31** «Kəlb yultuzlar topı»ning bəşlımını bəşlıyaləmsən? Orıonıng rıxtılırını boxtıaləmsən? **32** «On ıkkı Zodiək yultuz tərükümlərını»ni əz pəsılda elıp qıkıraləmsən? «Qoş Eyık tərükümlərını» Küküklərini bilən yətkənləmsən? **33** Asmənnıng kənunıyətlırını bılıp yətkənmısən? Asmənnıng yər üstıgə sürıdıoşan

hökümlirini sən bəlgiləp qoյoյanmu? **34** Sən awazingni kɵtɵrɵp bulutlaroյiqə yɵtkɵzɵp, Yamoյur yaoյdurup eۆzɵngni kiyan-taxkınlaroյa basturalamsən? **35** Sən qaķmaqłarnı buyrup eۆ yolioյa mangduralamsən? Uning bilən ular: «Mana biz!» dəp sanga jawab berəmdu? **36** Adamning iq-baoյroյa danalik beoյixlap kirgɵzge kimdu? **37** Bulutlarnı danalik bilən saniyoյa ķim? Asmanlardiki su tulumlirini tekidioյan kim? **38** Buning bilən topa-qanglarnı katıurup uyul kılduroյan, Qalmilarnı bir-birigə qaplxaturoյuzoյan zadi kim? **39** «Qixi xir ɵqin ow owlap yőrəmsən, Xir kɵkɵklirining ixtihəsini ķanduramsən? **40** Ular uwilirdiə zongziyip yőrge waķtıda, Qatķallik iqıda turup tuzak koյup, [sən ularoյa olja berəłəmsən? **41** Yemi kəmqil bolup, ezip ketip yirakķa ketip ķaloյanda, Baliliri Təngriğə iltija ķilip nalə-pəryad kɵtɵrgəndə, Taoյ qaoyiliri həmə baliliri ɵqin yəmnı təminligən kimdu?

39 Sən taoյdiki yawa eۆkilərninğ qačan tuoյidioյanlikini biləmsən? Jərnəlnərninğ balilioյanlikini kɵzitip baķķanmısən? **2** Ularninğ booyaz boloyili nəqə ay boloyanlikini saniyalamsən? Ularninğ balilaydioյan waķtidin həwirinğ barmu? **3** Ular ķəddini pɵkɵp, yetip balilirini tuoյidu, Ular eۆidiki toloyaķni qikırip taxlaydu; **4** Ularninğ baliliri kɵqilınip yetilidu, Ular dalada eۆsıp, [anısining] yənidin qikıp kaıytıp kəlməydu. **5** Yawa exəkni dalaoya koյuwetip ərkınlikka qıķaroյan kim? Xax exəkning nohtilirini yexiwatkən kim? **6** Qəl-bayawanni uning eۆi ķiloյanmən, Xorluknımu uning turaloյusı ķiloյanmən. **7** U xəhərninğ kıyķas-sürəniridin yirak turup uni mazaķ ķilidu; U exəķninqinğ warkırixinımu anğlimaydu. **8** U taolarnı eۆ yaylıķım dəp kezidu, Xu yərdiki həmmə gəl-giyahni izdəp yőrıdu. **9** Yawa kala bolsa hizmitinggə kirixkə razi bolamdu? Səninğ oķurungning yənidə turuxķa unamdu? **10** Yawa kalını tana bilən baoylap, tapķa qũxőrəłəmsən?! U sanga əgixip jiloyılarda mēnqip tırna tartamdu? **11** Uning kũqı zoroյ boloyanlikı ɵqin uningoya tayınamsən? Əmgıķingni uningoya amanət kiləmsən? **12** Danlirinqni eյgə kɵtɵrɵp əkilixni uningoya tapxuramsən? «[Danlirimni] haminimoյa yoյoյxturıdu» dəp uningoya ixənəmsən? **13** Təgıķux kanatlırını xadlık bilən qaķıdu, Bırak bular ləyləkninq kanat uqlırı həmə pəylirigə yetəmdu? **14** U tuhumlırını yərgə taxlap koյıdu, Tuhumlirım topıda ıssıtılsun, dəydu. **15** Ularninğ tasadıpiy dəssılıp yanjilidioյanlıkını, Dalıdiki birə həywanınğ asanla ularni dəssəp-qəylyedioյanlıkını untıydu. **16** Balilirini eۆzıninğ əməstək baoyrını kattıķ ķilidu; Uning tuoյutıninq əjri bıkaroյa ketidu, Bırak u pisənt ķilmioյandək turıdu. **17** Qũnki Təngri uni kəmə əkil ķiloյan, Uningoya danalıķni bərmıgən. **18** Həlbuki, u yögürux aldında məydisini yukıroյa kɵtɵrgınidə, At həmə atlıķlarını kəmsıtıp mazaķ ķilidu. **19** Sən atķa kũq beoյixloյanmıdınğ? Sən uning boynıoյa yəlpınıp turıdioյan yurılını kıyögözgənmıdınğ? **20** Sən uni həywətlik purkuxlırını bilən adəmnı kərkutıdioյan, Qekətkıdək səkrəydioյan ķılaləmsən? **21** U əxəddıylik bilən yər tatılap-zohqup, Eۆ kũqıdın xadlınıp ketıdu, Kəralıķ koյun bilən jəng kılıxķa atlınıdu. **22** U kərkunqķa nisbətən kılıppla koյıdu, Həqnemidin kərkəmaydu; Kılıqninq bisidin u

yanmaydu. **23** Okdan, julalıķ nəyzə, Gərzımu uning yənıdə xarəķxiydu, **24** U yərnı aqqıķ həmə oյəzəp bilən yutuwetıdu, [Jəng] kanayını bırs anglapla həyajanlınıp ķın-ķınıoյa patmay ketıdu. **25** Kanaylarnınğ awazı bilənla u: «Ayhəy!» dəydu, U jəngni yıraktın purap bolıdu. U sərķərdılərninq towıaxlırını, jəngqılərninq warkırxlırını huxalıķ bilən anğlaydu. **26** Sar sening əķling bilən uqamdu, Kanatlırını jənubıya karaıp kerəmdu? **27** Bırkūt buyrukunğ bilən yukıroյa pərwaz ķilıp kɵtɵröləmdu, Uwisını yukıroյa salamdu? **28** U kəram taxninq ɵstıdə makanlıxıdu, U taoyninq qoķķısıoյa koynıdu, Tik kıyanımu turaloյusı ķilıdu. **29** Xu yərdin u owni paylap bayķıwalıdu, Kəzlırını yırak-yıraklarnı kəzitıdu. **30** Uning baliliri ķan xoraydu; Əltırılgeñlər nədə bolsa, u xu yərdə bolıdu».

40 Pərwərdıgar Ayupķa yənə jawabən: — **2** «Həmmıgə Kədir bilən dəwalaxıdioյan kixi uningoya tərbıyə ķılmaqımu? Təngri ni əyiblıgıgı kixi jawab bərsun!» — dedi. **3** Ayup bolsa Pərwərdıgaroյa jawabən: — **4** «Mana, mən həqnemıgə yarımamən; Sanga ķandək jawab berəłəymən? Kolım bilən aozımnı etıp gəptın ķalay; **5** Bir ķetım dedım, mən yənə jawab bərməymən; Xundək, ikki ķetım dəsəm mən kaıyta səzlıməymən» — dedi. **6** Andın Pərwərdıgar kara kıyın iqıdın Ayupķa jawab berıp mundək dedi: — **7** «Ərkəktək belıngni qıng baoyla, Andın Mən səndin soray; Sən Meni həwərdar ķıloyın. **8** Sən dərwəķə Məninğ həkımımnı pütınləy bıkaroya kətközüməķımu? Sən eۆzıngni həkķanıy ķılımənd dəp, Meni natooyra dəp əyiblıməķımu? **9** Səninğ Təngri ninq bilıdık [kũqłık] bir bilıķınğ barmu? Sən Uningdək awaz bilən güldürılıyöləmsən? **10** Kəni, həzır eۆzıngni xan-xəzəp həmə salapət bilən beziwallı Həywət həmə kərkəmlık bilən eۆzıngni kıyındırıp, **11** Oյəzıpıninq kəhırnı qeıp taxlıoյın, Xuning bilən hərбір təķəbburnıng kəzıgə tıķılıp karaıp, Andın uni pəsləxtırgın. **12** Rəst, hərбір təķəbburnıng kəzıgə tıķılıp karaıp, Andın uni boysunduroյın, Rəzıllərnı eۆ ornıdə dəsəp yər bilən yəksən kıl! **13** Ularnı bırgə topıoյa kəməp koյ, Yoxurun jaydə ularınğ yözlırını kəpən bilən etıp koյoյın; **14** Xundək ķılılısang, Mən səni etırap ķilıp mahtaymənki, «Ong kolunğ eۆzıngni kütkezıdu!». **15** Mən sening bilən təng yaratķan begəmotnı kərip koյ; U kalıdək ot-qəp yəydu. **16** Mana, uning belıdiki kũqını, Kərsək muskullırıdiki kudrıtnı həzır kərip koյ! **17** U kıyrukını kədir dərıhıdək egıdu, Uning yoյılırıdiki sıngırlrı bir-bırıgə qıng toķup koյoloyan. **18** Uning səngəķlırını mis turıbidəktur, Put-kollrı tēmür qoķmaqłaroյa ohxaydu. **19** U Təngri yaratķan janıwarlarnınğ bexıdu, Pəķət uning Yaratķıqıslı uningoya Əz kılıqını yəķınıaxılatıydu. **20** Taoյlar uningoya yeməķlik təminləydu; U yərdə uning yənıdə daladıki hərбір həywanlar oynaydu. **21** U sədəpgül dərəhlıķıninq astıdə yatıdu, Koymuxluk həmə sazlıķninq salkınıdə yatıdu. **22** Sədəpgülləklər eۆ sayısı bilən uni yapıdu; Əstəngdıki tallar uni orap turıdu. **23** Kara, dərya təxıp ketıdu, bıraq u həq hodoķmaydu; Hətta İordandək bır dəryamu uning aozıoյa ərkəxləp urulsımu, yənıla hatırjəm turıwerıdu. **24** Uning aldıoյa berıp uni tutķılı bolamdu? Unı tutup, andın burnını təxıp qũlık eۆküzgılı bolamdu?

41 Lewiatanni qarmak bilan tartalamsən? Uning tilini arojamqa bilan [baçqlap] basalamsən? **2** Uning burnioqa komux qülükni kirgüzälämsən? Uning engikini temür nayza bilan texälämsən? **3** U sanga arka-arkidin iltiya qilamdu? Yaki sanga yawaxlik bilan sez qilamdu? **4** U sən bilan əhdə tüzüp, Xuning bilan sən uni mənggü malay süpitidə qəbul qılalamsən? **5** Sən uni kuqxçaqni oynatqandək oynatamsən? Dedəkliringning huzuri üqün uni baçqlap qoyamsən? **6** Tijaatəqilär uning üstidə sodilixamdu? Uni sodigarlərgə bəlüxtürüp bəramdu? **7** Sən uning pütkül terisigə atarnəyzini sanjiyalamsən? Uning bexioqa qanggak bilan sanjiyalamsən?! **8** Kəlungni uningə birlə tağküzgəndin keyin, Bu jəngni əslər ikkinji undək qiloquqi bolmaysən! **9** Mana, «[uni boysundurimən]» degən həkəndək ümid bihudiliktur; Hətta uni bir kərüpla, ümidsizlinip yərgə qarap qalidu əməsmu? **10** Uning jenioqa tegixkə petinalaydiojan həqkim yəktur; Undəkta Mening aldimda turmaqçı boləjan yəktur? **11** Asman astidiki həmmə nərsə Mening tursa, Mening aldiməqa kim kelip «manga tegixlikini bərginə» dəp baçqan ikən, Mən uningəqa kayturuxkə tegixlikmu? **12** [Lewiatanning] əzaliri, Uning zor küqi, Uning tüzülükxining güzəlliki toqruluk, Mən süküt kilip turalmaymən. **13** Kim uning sawutluk tonini salduruwetəlisun? Kim uning qox engiki iqgə kirivaləlisun? **14** Kim uning yüz dərwazilirini aqaləlisun? Uning qixliri atərapida wəhimə yatidu. **15** Kəsirəklirining səpliri uning pəhrəridur, Ular bir-birigə qing qaplasturulojanki, **16** Bir-birigə xamal kirməs yekin turidu. **17** Ularning hərbiəri öz həmrəhlirioqa qaplastəndur; Bir-birigə ziq yepixturulojan, həq ayrilmastur. **18** Uning qüxkürüxliridin nur qəqnaydu, Uning kəzliri səhərdiki qəpəktəktur. **19** Uning aozdidin otlar qikiq turidu; Ot uqkunliri səkrəp qikiqdu. **20** Komux gülhanəqa qoyəjan kaynawatqan kəzəndin qikqan hordək, Uning burun təkükidən tütün qikiq turidu; **21** Uning nəpisi kəmərlərini tutaxturidu, Uning aozdidin bir yəlkun qikiqdu. **22** Boynida zor küq yatidu, Wəhimə uning aldidə səkrəp oynaydu. **23** Uning ətliri kat-kat birləxtürülüp qing turidu; Üstidiki [kəsirəkliri] yepixturulup, midirlimay turidu. **24** Uning yüriki bəəyni taxtək mustəhkəm turidu, Hətta tügənnəning asti texidək məzmut turidu. **25** U ornidin kəzoqalsə, palwanlarmu kərkəp qalidu; Uning tolojinip xawkunlixidin əlakzadə bolup ketidu. **26** Birsu qiliqni uningəqa tağküzsimu, həq ünümi yok; Nəyza, atarnəyza wə yaki qanggak bolsimu bəribir ünümsizdur. **27** U temürni samandək, Misni por yəoqəqtək qəoqlaydu. **28** Oqya bolsa uni kərkətip qəçküzəlməydu; Saləqa taxliri uning aldidə pəhaləqa aylinidu. **29** Toqmaqklarmu pəhaldək həqnemə həsəblanmaydu; U nəyza-xəbərning tənglinixigə qarap külüp qoyidu. **30** Uning asti qismi bolsa ətkür sapal parqiləridur; U lay üstigə qəng tirna bilan tətilioqandək iz qalduridu. **31** U dengiz-okyanlarni kəzəndək kaynitiwetidu; U dengizni kəzəndiki məlhəmdək warəqxətidu; **32** U mangsa mangojan yoli parkiraydu; Adəm [buzəqlarni kərip] qəngkür dengizni ap'ək qəqlik boway dəp oylap qalidu. **33** Yər yüzidə uning təngdixi yoktur, U həq kərkəms yaritəlojan. **34** U büyüklərnin həkəndikiəqa

[jür'ət bilan] nəzər selip, kərkəmaydu; U barlik məoqrur həywanlarning padixahidur».

42 Ayup Pərwərdigəroqa jawab bərip mundək dedi: — **2** «Həmmə ixni kıləlaydiojiningni, Həkəndək muddiayingni tosiwaləjli bolmaydiojini bildim! **3** «Nəsihətni tuturuksiz səzlər bilan hirələxtürgən kim?» Bərhək, mən əzüm qüxənmigən ixlarni dedim, Mən əklim yətməydiojan tilsimat ixlarni eyttim. **4** Anglap baçqaysən, səzləp bəre; Mən Səndin soray, Sən meni həwərdar qilojaysən. **5** Mən kulikim Arkilik həwiringni angliojanmən, Biraç hazır kəzüm Sən kəriwatidu. **6** Xuning üqün mən əz-əzümün nəprətlinimən, Xuning bilan topa-qanglar wə küllər arisida towa qildim». **7** Pərwərdigər Ayupkə bu səzlərnə qilojəndin keyin xundək boldiki, Pərwərdigər Təmanlik Elifəzoqa mundək dedi: — «Məning oçəzipim sanga həm ikki dostungəqa qarap kəzoqaldi; qünki silər Məning toqrəmdə Əz kulum Ayup toqrə səzləgəndək səzlimidinglar. **8** Biraç hazır əzünglər üqün yəttə torpək həm yəttə kəqkərnə elip, kulum Ayupning yenioqa bərip, əz-əzünglər üqün kəydürmə kurbənlük sununglar; kulum Ayup silər üqün dua qildu; qünki Mən uni qəbul qilimən; bolmisa, Mən əz nədanlikliringlarni əzüngləroqa kayturup bəre; qünki silər Məning toqrəmdə kulum Ayup toqrə səzləgəndək toqrə səzlimidinglar». **9** Xuning bilan Təmanlik Elifəz, Xuhalik Bildad wə Naəmatlik Zofar üqəyən bərip Pərwərdigər uləroqa deginidək kildi; həmdə Pərwərdigər Ayupning duasini qəbul kildi. **10** Xuning bilan Ayup dostliri üqün dua qiləwidi, Pərwərdigər uni əzab-qiyinlikliridin kayturup, əsligə kəltürdi; Pərwərdigər Ayupkə burunkidin ikki həssə kəp bərdi. **11** Xuning bilan uning barlik aka-uka, aqə-singil wə uningəqa ilgiri dost-aqinə boləjanlarning həmmisi uning yenioqa kəldi. Ular uning əyidə olturup uning bilan billə tamaklandı; uningəqa həsədlik kilixip, Pərwərdigər uningəqa kəltürgən barlik əzab-əqubətlər toqrərisidə təsəlli bərixti; həmdə hərbiəri adəm uningəqa bir tənggidin kümüx, birdin altun həlka bərixti. **12** Pərwərdigər Ayupkə keyinki künliridə burunkidin kəprək bəht-bərikət ata kildi; uning on tət ming kəyi, altə ming təgisi, bir ming kəxlük kalisi, bir ming mada exiki bar boldi. **13** Uningdin yəne yəttə oqul, üq qiz tuquldı. **14** U qizlirining birinqisining ismini «Yemiməh», ikkinqisining ismini «Kəziyə», üqinqisining ismini «Kərən-hapuk» dəp qoydi. **15** Pütkül zemində Ayupning qizliridək xunqə güzəl qizlarni tapkili bolmaytti; atisi ularni aka-ukiliri bilan ohxə mirəshor kildi. **16** Bu ixlərdin keyin Ayup bir yüz kirik yil yaxəp, əz oqullirini, oqullirining oqullirini, hətta tətinqi əwladkəqə, yəni əwrlirininimə kərgən. **17** Xuning bilan Ayup yaxinip, künliridin kənaət tēpəp ələmdin ətti.

Zəbur

1 Rəzillərnin gəpi boyıqə mangmaydıoğan, Gunahkarlarınin yolida turmaydıoğan, Məshirə kılquçınıning ornida olturmaydıoğan adəm bəht tapur! **2** Uning horsənliki pəkəət Pərwərdigarnin təwratkanunıdılıdur; U Pərwərdigarnin kanunını keqə-kündüz seojinip oylaydu. **3** U huddi erik boyıoğa tikilgan, Öz pəsliyə mewisini beridoğan, Yopurmaklıri solaxmaydıoğan dərəhtəktur; U nemila kılsa ronak tapıdu. **4** Rəzil adəmlər bolsa undak bolmas; Ular huddi xamal əquriwətkən tozandəktur. **5** Xuning üqün rəzillər sorak künidə tik turalmaydu, Gunahkarlar həkkaniylərnin jamaitidə heq bəxini kətürüp turalmaydu. **6** Qünki Pərwərdigar həkkaniylərnin yolini kəngligə pükkən; Rəzillərnin yoli bolsa yokilidu.

2 Əllər nemixka qukan salıdu? Nemə üqün həlklər bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **2** Duniyadiki padixahlar səpkə tizilip, Əməldarlar qara niyə əyləxip, Pərwərdigar wə Uning Məsihi bilən qarxiləxip: — **3** «Ularınin qəklimilərini qerüwetəyli, Ularınin asarətlərini buzup taxlaylı!» — deyixidu. **4** Asmanda olturoçuqi kılıdu, Rəb ularni mazaq kılıdu; **5** Həm aqqıqıda ularoğa səzləp, Kəhri bilən ularni wəhımigə selip: — **6** «Əzüm bolsam Zionda, yəni mukəddəs teojimda, Əzüm məsih kılğan padixahni tiklidim». **7** «Mən [ərxniki] pərmanni jakarlaymənki, Pərwərdigar mənə: — «Sən Mening əojlum; Əzüm seni bügünki künidə tuəquldurdum; **8** Məndin sora, Mən sanga miras boluxka əllərni, Təəllükəng boluxka yər yüzini qət-qətlirigiqə berimən; **9** Sən təmür tayak bilən ularni bitqit kiliwetisən; Sapal qınıni kukum-talkan kıləndək, sən ularni parə-parə kiliwetisən» — dedi». **10** Əmdi, həy padixahlar, əkilərdə bolunglar! Jahəndiki sorəqçılar sawak elinglar; **11** Pərwərdigardin qorqux bilən uning hizmitidə bolunglar; Titrək iqidə huxallıninglar! **12** Oəojulning oəəzipininq koəojalmasliqi üqün, Uni səyunglar; Qünki uning oəəzipi səlla kaynısa, Yolunglardıla həlak bolisilər; Uningoğa tayanəjanlar nəkədə bəhtliktur!

3 Dawut əz əojli Abxaləmdin keqip yürgən künlərdə yazoğan küy: — **1** Pərwərdigar, mən kistawatqanlar nəkədə kəpiyip kətkən, Mən bilən qarxiləxiwatqanlar nemidegən kəp! **2** Nurojunlar mən toəojruluk; — «Hudadin uningoğa heq niyat yəktur!» deyixiwatıdu. (Selah) **3** Bırak Sən, i Pərwərdigar, ətratımdiki kəlkəndürsən; Xan-xəripim həm bəximni yəligüqidürsən! **4** Awazim bilən mən Pərwərdigaroğa nida kılımən, U mukəddəs teojidin ijabət beridu. (Selah) **5** Mən bolsam yattım, uhlidim; Oyoəandım, qünki Pərwərdigar mənə yar-yələk bolıdu. **6** Mən kərxəp səp tüzgən tımənligən adəmlər bolsımu, Mən ulardin qorqmaymən! **7** **1** Pərwərdigar, ornungdin tur! Mən kütqüz, i Hodayim! Mening barlık düxmənlimininq təstikigə saləoyəsən; Rəzillərnin qıxlirini qəkiwətkəysən! **8** Nijatlık bolsa Pərwərdigardındur; Bərikiting Əz həlkingdə bolsun! (Selah)

4 Nəojmiqilərnin bəxiəoğa tapxuruluk, tarlık sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazoğan küy. — Mən nida kıləjinimda, mənə jawab bərgəysən, **1** mənə həkkaniylikim ata kıləuqi Huda! Bəsim astida kəloğanda Sən mənə kəngriqlikkə qıqardinq; Mənə mehır-xəpəkət kərsitip, duayimni angla! **2** **1** insan baliliri, silər mening xan-xəripimni kaqənoçiqə ahanətkə kəldurisilər? Kaqənoçiqə bihudilikni səyip, Yaləanni izdəp yürisilər? (Selah) **3** Bırak xuni bilip koynunglarki, Pərwərdigar ihlasmənlərni Əzigə has kıləoğan; Mən Uningoğa nida kıləjinimda, Pərwərdigar anglaydu. **4** Aqqıkinglaroğa berilip, gunah kılmanlar; Əz ornunglarda yetip, kəblinglarda qongkur oylinip, Sükkət kilinglar. (Selah) **5** Həkkaniylik bilən kurbanlıqlarni kilinglar, Wə Pərwərdigaroğa tayininglar. **6** Kəp həlk; — «Kim bizgə yaxilik kərsitalısun?» — dəp sorımakta; Jamalingning nuri üstimizgə quxsun, i Pərwərdigar! **7** Axlık wə yengi xarəbliri molqilik boləjanlarınin huxallıqindımu, Mening kəlbimni bəkrək huxallıqka toldurdung. **8** Mən yatay, həm hatirjəmliktə uhlıwalay; Qünki mənə bihətərlıktə yaxatkuqi pəkətlə Sən, i Pərwərdigar!

5 Nəojmiqilərnin bəxiəoğa tapxuruluk, nəylər bilən oqulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — Mening səzlimigə kulak saləoyəsən, i Pərwərdigar, Mening ahliriməoğa kəngül bəlgəysən. **2** Kətiürgən pəryadlırimni angla, mening Padixahım, mening Hodayım, Qünki sangıla dua kılımən. **3** **1** Pərwərdigar, səhərdə Sən awazimni anglayəsən; Mən səhərdə əzümni Səngə karitımən, Yüqirioğa iləh tikimən. **4** Qünki Sən rəzillıktin huzur əloçuqi kəh əməsdürsən; Yamanlık hərgiz Sən bilən bilə turmaydu. **5** Poqi-təkəbburlar kəzüng əldidə turalmaydu; Kəbihlik kıləuqılərnin həmmisi Səngə yirginlıktur. **6** Yaləon səzligüqilərnin həmmisini həlak kılısən; Pərwərdigar qənhor, əldəmqi kixilərgə nəprət kılur. **7** Bırak mən bolsam, mehri-xəpəkitingning kəngriqlikidin eyünggə kirimən; Səngə boləjan əyminixtin mukəddəs ibadəthanəngəoğa qarap səjdə kılımən; **8** Mənə əq kərganlər tıpəylidin Əz həkkaniylikəng bilən mən yetəkligəysən, i Pərwərdigar; Yolungni əldimda tüz kıləoğan. **9** Qünki ularning əoçzida heqkəndək səmimiylik yəktur; Ularınin iqi duniyasi bolsa pasıqlıktur, Ularınin galliri eqiləoğan kəbridək sesıktur, Ular tili bilən huxamət kiliwatıdu. **10** Ularınin gunahını bəkitkəysən, i Huda; Ular əz pilənliri bilən əzliri mollək ətsun; Uların əzlrininq nurojunlıoğan itəətsizlikliri bilən həydəp qıkarəoyəsən; Qünki ular Səngə asiylık kıldı. **11** Xundək kıləoğanda Səngə tayanəjanlarınin həmmisi xadlınidu; Ular mənggü xadlık bilən təntənə kılıdu; Sən ularni koəojdayəsən; Səning nəmingni səygənlər səningdin yayraydu. **12** Qünki Sən, i Pərwərdigar, həkkaniy adəmgə bəht ata kılısən; Uni xapəiting bilən kəlkən kəbi oraysən.

6 Nəojmiqilərnin bəxiəoğa tapxuruluk, tarlık sazlar həm səkkiz tarlık arfa bilən oqulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — Pərwərdigar, oəəzipping tutkənda mənə əyiblimə; Kəhriing kəlgəndə mənə ədəplimə. **2** Mənə xapəət kıləoğan, i Pərwərdigar, qünki mən zəipləxip kəttim; **1** Pərwərdigar, mənə saqaytkın, qünki mening ustihənlirim wəhımigə qıxti. **3** Mening jenim dəlxətlik

dəkkə-dükkigə qüxti; I Pərwərdigar, қағанoяiqə xundak bolidu? 4 Yenimoja kayt, i Pərwərdigar, jenimni azad kıloјaysan. Əzgarmas muhəbbiting üqün meni kutkuzoјin. 5 Qünki əlümde bolsa Sanga seoјinxlar yok; Təhtisarada kim Sanga təxəkkürləni eytsun? (Sheol h7585) 6 Mening uł tartixlirimdin moјodurum kalmidi; Tün boyi orun-kərpənni kəlkəq kılımən; Yaxlirim bilən kariwitimni qəktürimən. 7 Dardlərdin kezüm hirəlixip kətti; Barlık küxəndilirim tüpəylidin kezüm kardin qikiwatidu. 8 I kəbihlik kıloјuqılar, həmminglar məndin neri bolunglar; Qünki Pərwərdigar yioja awazimni anglidi. 9 Pərwərdigar tilawitimni anglidi; Pərwərdigar duayimni ijabət kılidu; 10 Duxmənlirimning həmmisi yörgə qarap kalidu, ular zər parəkəndiqlikkə duqar bolidu; Tuyuksiz kəynigə yenip hijaləttə kalidu.

7 Dawutning «Xiggaon»: — Kux isimlik bir Binyaminliqning səzliri toşuruluk eytkən küyi: — I Pərwərdigar, mening Hudayim, mən Sanga tayandim; Ulardin biri xirdək meni titma-titma kiliwətmisun, Kutkuzoquqi yokluküdin paydilinip meni ezüwətmisun, Meni barlık koşlojuqlardın kutkuzoјin, Ulardin halas kıloјin; 3 I Pərwərdigar Hudayim, əgər kolumda kəbihlik kıloјan bolsam, əgər xundak kıloјan bolsam: — 4 Əgər mən bilən inək etküigə yamanlık kayturojan bolsam, — (əksizəq mən bilən bikardın-bikar düxmənəlxənnimu kutkuzdum) — 5 — Undakta, düxmən meni koşlap tutuwalsun, U jenimni qəyləp yər bilən yəksan kilsun, Xəhritimni tupraqka kəmsun! 6 I Pərwərdigar, oşəziping bilən ornungdin turoјin, Meni əzgənlərnin kəhrigə takəbil turuxka kəddənin rusloјin, Wə mening üqün oyoјanoјin; Sən sot wə həkümü bekitkənidingoјu! 7 Həlkərdin boləjan jamaət ətirəpingə olixidu; Sən ular üqün pələktiki ornungə qaytip barəyoјsən. 8 Pərwərdigar həlkərnin üstidin həküm qikiridu; I Pərwərdigar, əz həkkanıylikim boyiqə, Wə ezümdə boləjan duruslıqim boyiqə, Manga həküm qikəroјaysən. 9 Ah, rəzillərnin yamanlıki ahirlaxsun! Həkkəniy adəmnı qing turoјuzoјaysən; I, adəm kəlbirini həm iqlirini sinojuqi həkkəniy Huda! 10 Mening kəlkənim bolsa, Durus niyətləkləni kutkuzoquqi Hudadidur; 11 Huda adil sotqıdur, U kün boyi gunahtın rənjiyojan ilahtur; 12 Birsı [yaman] yolidin yanmisa, U kiliqini biləydu, Ya okını tartip bətləp koyidu. 13 Xundak adəmlər üqün U əlüm korəllirini təyyarlidi; U oklırini kəydürgüqi oқ kildi. 14 Mana, muxundak kixilər toloqta kəbihlik tuoјmaqqi, Uning boyida kəloјini yamanlıktur; Uning tuoјqini bolsa sahtiliktur. 15 U bir orini kolap, uni qongqur kildi; U əzi kəloјan orioja yikilip qüxti. 16 Əzining yamanlıki bexioja kaytip kelidu, Əz zərawanlıki bolsa əz üstigə kaytip qüxidu. 17 Mən Pərwərdigarni həkkəniylik bilən mədhıyələymən, Həmmidin yukiri turojuqi Pərwərdigarning namini yangritip, küy kılıp eytimən.

8 Nəoјmiqilərnin bexioja tapxurulup, «Gittif»ta orunlansun dəp, Dawut yazojan küy: — I, Əz həywəngni asmanlardınmu yukiri tikligən Pərwərdigar Rəbbimiz, Pütkül yər yüzidə namıng xunqə xəraplıktur! 2 Əz rəkbilərin tüpəylidin, Duxmən wə kisasqılarning əoјzini etixkə, Bowəklar wə əmgüqilərnin əoјzidin küq tiklidingsən. 3 Mən barməkliriningni yəsoјini

boləjan asmanlırinoja, Sən məzmut bekitkən ayultuzlarəja kərioјinimə, 4 Sən insəni seoјinidikənsən, Əmđi adəm degən nemə idi? Sən uning yenioja kelip yoklaydikənsən, İnsan balisi kəniklik nemə idi? 5 Qünki Sən uning ornini pərixtilərnin kidin əzoјinə təwən bekittingəsən, Sən uningəja xan-xərap wə xəhrətlərnı taj kılıp bərding. 6 Uni koļungning yəsojanlırini idarə kılıxkə tikliding; Sən barlık nərsilərnı uning puti əstioja koјoјansən, 7 Jümlidin barlık koј-kəllər, Daladiki barlık janıwarlar, 8 Asmandiki uqar-kənatlar, Dengizdiki beliklar, Dengizlərnin yolliridin etküqilərnin barlıqini puti əstioja koydung. 9 I Pərwərdigar Rəbbimiz, pütkül yər yüzidə namıng nemidegən xəraplık-hə!

9 Nəoјmiqilərnin bexioja tapxurulup, «Mut-Labbən» degən əhangda okulsun dəp, Dawut yazojan küy: — Mən Sən Pərwərdigarni pütün kəlbim bilən mədhıyələymən; Mən Səning kıləjan barlık karamətlirini bayan kıluy; 2 Mən Səndin huxal bolup xadlinimən; Səning namıngni nahxa kılıp eytimən, i Həmmidin Aliy! 3 Mening düxmənlirimning kəynigə yenixliri bolsa, Dəl ularning səning didaring əldida yikilip, yoklixidin ibarət bolidu. 4 Qünki Sən mening həkkim həm dəwayimni soriding; Sən təhtkə olturup, həkkəniylər qə sotliding. 5 Sən əllərgə tənbih bərip, rəzillərnı həlak kılding; Sən ularning namini mənggügə əqürıwətkənsən. 6 I düxmınıml! Həlakətlirə mənggülik boldi! Sən xəhərlirini yulup taxlıwətting, Həttə ularning namlırınımı yoqap kətti; 7 Bırək Pərwərdigar mənggügə olturup [həküm süridu]; U Əz təhtini sot kılıxkə təyyarlap bekitkən; 8 Aləmnı həkkəniylik bilən sot kıləjuqi Udur; Həlkərnin üstidin U adillik bilən həküm qikiridu; 9 Həm U Pərwərdigar əzilgüqilərgə egiz panah, Xundakla azablık künlərdə egiz panahdur. 10 Namıngni bilgənlər bolsa Sanga tayınıdu; Qünki Sən, i Pərwərdigar, Əzünigə izdigənlərnı hərgiz taxlıojan əməssən. 11 Zionda turojuqi Pərwərdigəja küylərnı yangritinglar! Uning kıləjanlırini həlkəlar arisida bayan kilinglar; 12 Qünki [təkilgən] kənnin sorikini kıləjuqi udur, U dəl xundak kixilərnı əsləydu, Har kılinojanlarning nalə-pəryadlırını U untuojan əməs. 13 Manga xəpəkət kərsətkin, i Pərwərdigar, Mening əqmənlərdin kərgən horluklırinoja nəzər saləyinki, Meni əlüm dərwəziliri əldidin kərtürgəysən; 14 Xundak kıləjanda mən Zon kizining dərwəzilirida turup, Sanga təəlluk barlık mədhıylərnı jakıwəylimən; Mən niyatlık-kutkuzuxungda xadlinimən. 15 Əllər bolsa əzliri kəloјan orioja əzliri qüxütp kətti, Əzliri yoxurup koјojan torəja puti kapsilip kaldi. 16 Pərwərdigar qikərojan həkümü bilən tonular; Rəzil adəmlər əz kılıda yəsoјini bilən ilinip kaldi. Higgaon (Selah) 17 Rəzillər, Yəni Hudanı untuojan barlık əllər, Yandurulup, təhtisarəja taxlinidu. (Sheol h7585) 18 Qünki naməratlar mənggügə əstin qikirilmaydu; Məminlərnin ümidi mənggü əqməy, turıweridu. 19 I Pərwərdigar, ornungdin turoјin; Adəm balilirining ələibə kılıxioja yol koymioјin; Huzurung əldida barlık əllər sotlansun. 20 Ularnı dəkkə-dükkigə qüxür, i Pərwərdigar; Əllər əzlirini biz pəkət adəm baliliri halas, dəp bilsun! (Selah)

10 Nemixka, i Pərwədigar, yirakta turisən? Nemixka azablik künlərdə özünəni yoxurisən? **2** Rəzil adəmlər takəbburluqi bilən əjiz məminləri tap basturup qoqlap yürüdü; Ular əzliri tapkan hiylilə bilən ilinip, bablinidu. **3** Qünki rəzillər öz arzu-həwəsliri bilən məhtinidu; Aq kəzlər üçün bəht tilaydu; Pərwədigarni bolsa kəzəgə ilmaydu. **4** Ular qirayidin həkawurluq yaqdurup, Hudani izdiməydu; Ular barlik hiyalirida: «Heqbir Huda yoxtur!» dəydu. **5** Ularning yolliri həmixə rawan bolidu; Sening həkümliring ularning nəziridin yirək wə üstün turidu; Ularning rəqibləri bolsa, ularoqa qarap «tifi!» dəp mazaq kəlidu. **6** [Rəzil adəm] kənglidə: «Mən heq təwrənməy turirəimən! Dəwrədin-dəwərgə heq muxəkkətkə uqrimaymən!» — dəydu. **7** Uning aqzi qarəoxax, aldamqilik həm zulumoqa toloqan; Tili astida əskilik wə kəbihlik yatidu. **8** U məhəllilərdə yoxurunəq marap olturidu; U pinhan jaylarda gunaşizləri əltürwetidu; Kəzliri yoxsulları kəzləydu; **9** U qatqallıqida yatқан xirdək yoxurunəq paylap yatidu; U məminləri tutuwelix üçün yoxurunəq marap yatidu; Məminləri tutuwelip, ularni öz torioqa qüxüridu. **10** [Yoxsullar] ezilidu, pükilidu; Dərdmənlər uning yawuzluqliri bilən yiklidu. **11** U kənglidə: «Təngri buni untup qaldı, U yüzini yepiwelip, qarimaydu; Buni hərgiz kərməydu» — dəydu. **12** Ornungdin turəjin, i Pərwədigar; I Təngrim, kəlungni kətürgin; Ezilgən məminləri untuma! **13** Rəzil adəm nemixka [Sən] Hudani kəzəgə ilmaydu? U kənglidə: «[Huda] buni sürtüxtürməydu!» — dəydu. **14** Sən buni kərgənsən; Sən Öz kəlung bilən yamanlik həm zulumni əzligəgə kayturux üçün, Özüng buları kəzləp yürisən; Dərdmənlər əzliniri Sanga amanət kəlidu; Qünki Sən yetim-yesirlərgə yar-yələk bolup kəlgənsən; **15** Rəzil, yaman adəmləning bilikini sundurawətkəysən; Uning rəzillikini birmubir sürtüxtürüp, üzül-kesil yəkatkəysən. **16** Pərwədigar əbədil-əbədgiqə pərixahdur; [Imansiz] əllər bolsa [Pərwədigarning] zeminidə yəqalar. **17** Pərwədigar, Sən əjiz məminləring armanlırini anglaysən; Ularning dilini tok kəlisən; **18** Yetim-yesirlər wə ezilgüqilər üçün adalətni yaqlap, Yər yüzidiki insanlarning [əjiz-məminlərgə] kaytidin wəhəmə saləuqi bolmasliqi üçün, Kulikəngni ding tutisən.

11 Nəoqmıqılərdə bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Pərwədigarni baxpanahim kəldim; Əmđi silər kəndəkmə manga: «Kuxtək öz teoqingə uqup kaq! **2** Qünki mana, razillər kamanni tartip, Karəngəşluqtin kəngli duruslarəqa karitip atmaqđi bolup, Ular okni kiriqka selip koydi; **3** «Ullar həlak kəlinsə, Əmđi həkkəniylər nemimu kəlar?» — dəwətisilə? **4** Pərwədigar Əzining mukəddəs ibadəthanisididur, Pərwədigarning təhti asmanlardidur; U nəzər salidu, Uning səzgür kəzliri insan balilirini kəzitip, sinaydu. **5** Pərwədigar həkkəniy adəmnə sinaydu; Rəzillərgə wə zorawanlikka huxtarlarəqa u iq-ıqidin nəprətlinidu. **6** U rəzillərgə kəpkanal, ot wə günggürtni yaqduridu; Pizəjirim kizik xamal ularning kədəhidiki nesiwisi bolidu. **7** Qünki Pərwədigar həkkəniydir; Həkkəniylik Uning amrikidur; Kəngli duruslar Uning didarini kəridu.

12 Nəoqmıqılərdə bexioqa tapxurulup, xəminə bilən okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Kutkuzəoyənsən, Pərwədigar, qünki ihlasman adəm tügəp kətti; Adəmlər arisidin sadik məminlər əqayip boldi. **2** Hərbirsi öz yəkinliriəqa yaləjan eytidu; Huxamətqi ləwlərdə, alikəngüllük bilən sezlixidu. **3** Pərwədigar barlik huxamətqi ləwləri, Həkawurlarəqə sezlaydioqan tilni kesiwətkəy! **4** Ular: «Tilimiz bilən əqəlibə kəlimiz; Lawlirimiz bolsa əzimizningkidur; Kim bizgə Rəb bolalisən?» — dəydu. **5** «Ezilgüqi əjizləri bəskan zulum wəjdin, Məskinlərdə əhuzarlırini wəjdin, Həzilə ornudənin turay» — dəydu Pərwədigar; «Mən ularəqa, azar kəzəgə kütəkən əzlikni yətküzimən». **6** Pərwədigarning səzliri bolsa sap səzlərdur; Ular yəttə kətim saplaxturuloqan, Sapal kəzanda tawlanəjan kümüxtəktur. **7** Sən Pərwədigar, ularni saqlaysən; Sən [məminləri] muxu dəwərdin mənggügə kəoydaysən; **8** [Qünki] rəzil adəmlər həryanda əqayip yürüxidü, Pəskəxlik insan baliliri arisida aliyjanablik dəp məhtalmakta!

13 Nəoqmıqılərdə bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — I Pərwədigar, kəqanojiqə? Sən meni mənggügə untumsən? Kəqanojiqə didaringni mənədin yoxurisən? **2** Kəqanojiqə hərkiəni kayəturup, kəlbimə? Kəqanojiqə duxminim mənədin xadlinip əqəlib yürüdü? **3** Manga kəra, manga jawab bərgin, i Pərwədigar Hudayim! Əlüm uyqusi meni besip kəlgüqə, Kəzümni yorutkəysən, **4** Duxminimə: «Mən küyiyip uning üstidin əqəlibə kəldim» deməsliki üçün, Rəqiblərim səntürülənglikimni kərip xadlanmasliqi üçün, [kəzümni yorutkəysən! **5** Biraq mən bolsam Sening əzğərməs muhəbbitinggə əzümni tapxurdum; Yürükim Sening nijatlikəngdin xadlinidu; **6** Mən Pərwədigarəqa nahxa eytimən; Qünki U manga zor məhrəbanlikni kərsətti.

14 Nəoqmıqılərdə bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Əhmək kixi kənglidə: «Heqbir Huda yok» — dəydu. Ular qiriklixip, Yirginqlik kəbihlikni kəlixiti; Ularning iqidə məhrəbanlik kəiloquqi yoktur; **2** Pərwədigar ərxətə turup, adəm balilirini kəzitip: «Bu insanlarning arisida insapni qüxinidioqan birərsi barmidu? Hudani izdəydioqanlar barmidu? **3** Həmmə adəm yəldin qikti, Həmmə adəm qiriklixip kətti, Məhrəbanlik kəiloquqi yok, həttə birimə yoktur. **4** Nənni yəgəndək Məning həlkimni yutuwaləjan bu kəbihlik kəiloquqilər həqnemini bilməmdü?» — dəydu. Ular Pərwədigarəqa heqbir iltija kilməydu. **5** Mana ularni əqayət zor kərkunəq basti; Qünki Huda həkkəniylarning dəwrididur. **6** «Silər ezilgənlərdə kəngliyə pükkan ümidini yok kilməqđi bolisilər; Biraq Pərwədigar uning baxpanahidur!» **7** Ah, Israilning nijatliqi Ziondin qikəp kəlgən bolsa idi! Pərwədigar Öz həlkini asarəttin qikərip, Azadlikka ərxitürgən qəoqda, Yakup xadlinidu, Israil huxallinidu!

15 Dawut yazəjan küy: — Pərwədigar, kim qediringda turalaydu? Kim pak-mukəddəs teoqingda makanlixidu? **2** Kimki tamamən durusluqta mangsa, Həkkəniylikni yürügüzsən, Kənglidə həkəikətni səzlisə; **3** Tili bilən gəp toxumisa, Öz yəkinioqa yamanlik kəlmisa, Kəoxnisining əyibini kolap aqmisa, **4** Pəs

adomni kezgə ilmisa, Pərwərdigardin əyminidoqlarni hərmətlisə, Əzigə ziyanlık boləjan təkdirdimu iqlən kəsimni əzgərtmisa, 5 Pulni həkərgə əsümgə bərmisa, Bigunəhlarning ziyinotə para almisa; Kimki muxularni kilsa, Mənggügə təwrənəmsə.

16 Dawut yazəjan «Mihtam» küyi: Meni sakliəjin, i Təngri, Qünki mən Sanga tayinimən. **2** Mening jenim Pərwərdigarotə: «Sən mening Rəbbimdursən; Səndin baxka mening bəht-saaditim yoktur» — dedi. **3** Yər yüzidiki muqəddəs bəndiliring bolsa, Ular aliyjanablardur, Ular mening həmmə huxallikimdur. **4** Kim baxka ilahni izdəxkə aldirisa, Ularning dərdliri kəpiyip ketidu. Ojəyriy ilahlarotə atəp hədiyə kənlirini tekməymən, Ularning namlirini tiliməjimə almaymən. **5** Pərwərdigar bolsa mening mirasim həm kədəhəmdiki nesiwəmdur; Qək taxlinir erixkən nesiwənni əzüng sakləysən; **6** [Nesiwənni bəlgiləgən] siziklar mənə güzəl yərlərnə bekətkəndur; Bərhək, mening güzəl mirasim bardur! **7** Məngə nəsihət bərgən Pərwərdigarotə təxəkkür-mədhijəyə kəyturdimə; Hətta keqilərdimə wijdanım mənə əgətidur. **8** Mən Pərwərdigarni hərdəim kəz aldimdin kətküzməymən; U ong yenimdə boləjaqka, Mən hərgiz təwrənəməymən. **9** Xungə mening kəlbim xadlandı, Mening rohim tehimə kətürtilidu, Mening tenim aman-esənlikte turidu; **10** Qünki jenimni təhtisarəndə kaldurmaysən, Xundəklə Səning Muqəddəs Boləquqingni qirixtin sakləysən. **(Sheol h7585)** **11** Sən mənə həyat yolini kərsətisən; Huzurungdə tolup taxkən xad-huramlik bardur; Ong kəlungdə mənggülik bəhrə-ləzzətlərmə bardur.

17 Dawutning duasi: — Həkkəniy tələpni anglə, i Pərwərdigar, mening nidəyimotə kəngül koyəjin; Mening duəyimotə kulək saləjin, U yaləjanqı ləwlərdin qikkən əməs. **2** Huzurungdin həkümüm qikiriləy! Kəzüng nemə durus ikənlikini pərk ətkəy! **3** Sən mening kəlbimni siniojənsən, Sən keqidimə mənə yəkinlixip kəzəttin; Sən mənə tawlap kəzüngdin kəqürdinsən, Meningdin həqbir sənənləlik tapalmidin; Kənglümde: Aozim itətsizlik kilmisun! — dəp niyət kildim. **4** Adəm balilirining həyatiki ixliridə, Ləwliringdin qikkən səzlər bilən zorəwanlarning yolliridin əzümni neri kildim. **5** Mening kədəmlirim yolliringdin qikiməjan, Putlirim teyilip kətmigən. **6** Mən Sanga iltija kildim, Qünki tiləklirimni ijəbət kilsən, i Təngrim; Mənə kulək saləjin, Səzlimni angləjin. **7** I, Əzünggə tayanəjanlarni kərxə qikkəquqildədin ong kəlung bilən Kutkuzəjuqi, Kəramətliringni kərsətip, əzgərməs muhəbbitingni ayan kiləjəysən! **8** Mən kəz kəriququngdək sakliəjəysən; Kənatliring sayisidə mənə yoxurojəysən; **9** Mən buliməqki boləjan rəzil adəmlərdin, Mənə kərxiwələjan əxəddiy kuxəndilirimdin yoxurojəjin; **10** Ularning baqirini may kəpləp, kətip kətkən; Ularning eoziliri təkəbburləqə səzləydu; **11** Ular yolimizni toriwəlip, Bizni yərgə uruxkə kəzini aləytip, **12** Oljotə aq kəzlük bilən tikilgən xirdək, Yoxurun jaylarda marəp yüridəjan yax xirdəktur. **13** Ornungdin turojəysən, i Pərwərdigar, Uning yolini tosup, yər bilən yəksən kiləjəysən, Jenimni rəzil adəmdin kutkuzəjin, kiliqing bilən; **14** [Mən] Əz kəlung bilən kixilərdin, Yəni muxu dəwrdiki kixilərdin

kutkuzəjin; Ularning nesiwisi bolsa muxu dunyadilədur; Sən Ularning kərnini nemətliring bilən toldurisən; Ularning kəngli pərsəntliri bilən kəndi, Balilirəjə bayliqlirini kəlduridu. **15** Mən bolsam, həkkəniyliklə yüzünggə kəriəjuqi bolimən; Oyojənojinimdə, Səning didaringdin səyünimən!

18 Nəomiqilərnəng bəxiəjə tapxurulup oqlusun dəp, Pərwərdigarning kuli Dawut yazəjan küy; Pərwərdigar uni barlik duxmənliridin həm Saul padaxəhning kolidin kutkuzəjan küni, U Pərwərdigarotə mənə küyning səzlrini eytti: — Ah, Pərwərdigarim, mening küq-kudritim, Mən sənə səyimən! **2** Pərwərdigar mening hadə teəjim, mening kəroqinim, mening nijətkərimdur! Mening Təngrim, mening kəram təxim, mən Uningdin həməyə tapimən; U mening kəlkənim, mening kutkuzəjuqi mینگüzüm, mening egiz munərimdur! **3** Mədhijəyəlgə layik Pərwərdigarotə nida kilmən, Xundə duxmənlirimdin kutkuzulimən; **4** Əlümnəng asərtliri mənə kərxiwəldi, İhləssizlarning yəmrəp kətxi mənə kərkətimə; **5** Təhtisarəning təniliri mənə qirimiwəldi, Əlüm sirtməkliri aldimotə kəldi. **(Sheol h7585)** **6** Kiyənojinimdə mən Pərwərdigarotə nida kildim, Hudəyimotə pəryad kətürdüm; U ibadəthanisidin əwəzimni anglidi, Mening pəryadım Uning huzurəjə kəldi, Uning kulikəjə kirdi. **7** Xu qəy yər-zəmin təwrəp, silkinip kətti, Təojlarning ulliri dəlxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oqəzəpləndi. **8** Uning diməjədin is erləp turətti, Aozidən qikkən ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmmər qoqliri qikti; **9** U əsmənlərnə təzim kildurup qüxti, Puti əsti tum kərangəjuluk idi. **10** Bir kərubni minip pərwəz kildi, Xəmalning kənatliridə ojuyuləp uqup kəldi. **11** U kərangəjulukni əzining yoxurunidəjan jəyi kildi, Sularning kərangəjusini, Əsmənlərnəng koyuk bulutlirini, Əz ətrəpidə qədri kildi. **12** Uning əldidiki yorukluqtin, Koyuk bulutlar, mələdir, otluq qoqlər qıqıp ətti; **13** Pərwərdigar əsməndə güldürldi; Həmmidin Aliy Boləjuqi əwəzini yəngrətti, Mələdir wə otluq qoqlər bilən. **14** Bərhək, U oqlirini etip, [dixmənlirimni] təkətiwətti; Qəkməklərnə qəkturup, ulərnə kiykəs-qəkənojə səldi; **15** Xuning bilən dəngizlarning təkəti kərinüp qəldi, Ələmnəng ulliri əxkəriləndi, Tənbihəng bilən, Diməjəngdin qikkən nəpəssin zərbisi bilən, i Pərwərdigar. **16** U yukiridin kolini uzitip, mənə tutti; Mənə uləuq suların tartip əldi. **17** U mənə küqlük duxminuzim, Həm mənə əqmənləlik kiləquqildədin kutkuzidim; Qünki ulər məndin küqlük idi. **18** Kuləpətkə uqriəjan künümde, ulər mənə kərxə hujumotə ətti; Bərkə Pərwərdigar mening tayanqim idi. **19** U mənə kəngri-azədə bir jəyotə elip qikərdi; U mənə kutkuzidim, qünki U məndin hursən boldi. **20** Pərwərdigar həkkəniylikimotə kərap mənə iltipət kərsətti; Kəlungning həlalilikini U mənə kəyturdi; **21** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəziləlik kiliq Hudəyimdin ayrilip kətmidim; **22** Qünki Uning barlik həkümiliri əldimidur; Mən Uning bəlgilimilirini əzümədin neri kildim; **23** Mən Uning bilən ojubarsiz yürdüm, Əzümni gunəhtin neri kildim; **24** Xuning üçün Pərwərdigar həkkəniylikimotə kərap, Kəz əldidiki kəlungning həlalilikəjə kərap, kiləjanlirimni kəyturdi. **25** Wəpadər-məhrəbanlarotə Əzüngni wəpadər-

meħriban kersitisən; Ojubarisizlaroƣa ƒzüngni oqubarsiz kersitisən; **26** Sap dilliklaroƣa ƒzüngni sap dillik kersitisən; Tətürlərgə ƒzüngni tətür kersitisən; **27** Qünki ajiz memin həlkni kutkuzoƣuqi ƒzüngdursən; Biraƣ təkəbbur kəzlərni xərməndə kılısən; **28** Qirioƣimni julalik kıləjan Səndursən; Pərwərdigar Hudayim meni baskan ƣarəngəululukni nurlanduridu; **29** Qünki Sən arƣılık [düxmən] ƣoxuni arisidin yügürüp ettüim; Sən Hudayim arƣılık mən sepildin atlap ettüim. **30** Təngrim – Uning yoli mukəmməldür; Pərwərdigarning səzi sinap ispatlanoƣandur; U ƒzəgə tayanəjanlarning həmmisigə ƣalkəndür. **31** Qünki Pərwərdigardin baxƣa yənə kim ilaħtur? Bizning Hudayimizdin baxƣa kimmu ƣoram taxtur? **32** Yəni belimni küq-ƣuwwət bilən orioƣuqi Təngri, Yolumni tüptüz, mukəmməl kıləuƣuqi Təngridür; **33** U mening putlirimni keyikningkidək [uƣƣur] kılıdu, Xuning bilən meni egiz jaylirimda turoƣuzidu; **34** Kollirimni urux kılıxƣa eƣitidu, Xunglaşƣa biləklirim mis kamanni kərələydu; **35** Sən manga nijatlıƣıng boləjan ƣalkənni ata kılding, Nening ong ƣolung meni yələdi; Sening mulyaim kəmtərliking meni uluƣ kıldı. **36** Sən ƣadəmlirim astidiki jayni kəng kılding, Mening putlirim teyilip katmidi. **37** Mən düxmənlirimni ƣoƣlap yəttim; Ular həlak bolmioƣuƣə heƣ yanmidim. **38** Ƙaytidin ornidin turalmas kılıp ularni yanjiwəttim, Ular putlirim astida yikildi. **39** Sən jəng kılıxƣa küq bilən belimni baƣlıding; Sən manga hujum kıləjanlarni putum astida egildürdüng; **40** Düxmənlirimni kəz aldimda arƣisioƣa yandurup ƣaƣƣuzdug, Xuning bilən manga əƣmənələri ni yoƣattim. **41** Ular pəryad kətürdi, biraƣ ƣutƣuzidəjan heƣkim yoƣ idi; Hətta Pərwərdigarə ƣa nida kıldı, Umu ularə ƣa jəwəb bərmidi. **42** Mən ularə ƣa səkə ƣerip, xamal uqoroƣan topidək kılıwəttim; Ƙoƣidiki patƣaƣtək, ularni təküwəttim. **43** Sən meni həlkning nizaliridin kutkuzəjənsən; Sən meni əlləning bəxi kıləjənsən; Manga yat boləjan bir həlk hizmitimdə bolmaƣta. **44** Səzümmi anƣlapla ular manga itaət kılıdu; Yat əldikilər manga biƣarilərə təslim bolidu; **45** Yat əldikilər ƣüxxünlixip ketidu; Ular əz istihkamliridin titrigən həlda ƣikip kelidu; **46** Pərwərdigar həyattur! Mening Ƙoram Texim mubarəklənsun! Nijatlıƣım boləjan Huda [həmmidin] aliydür, dəp mədhijilənsun! **47** U, mən üqün toluƣ ƣisas əloƣuqi Təngri, Həlkələri manga boysunduroƣan [Hudadur]; **48** U meni düxmənlirimdin kutkuzəjan; Bərhəƣ, Sən meni manga hujum kıləjanlardin yuƣiri kətürdüng; Zorawan ədəmdin Sən meni ƣutulurdug. **49** Xuning üqün mən əllər arisida Səngə rəhmət eytimən, i Pərwərdigar; Nəmingni uluƣlap küylərni eytimən; **50** [Pərwərdigar] ƒzi tikligən padixahƣa zor nusratələri bəoƣxlaydu; ƒzi məsilə kıləjiniə, Yəni Dawutƣa həm uning nəsligə mənggügə əzğərməs muhəbbitini kersitidu.

19 Dawut yəzoƣan küy: — Ərxlər Təngrining uluƣlukini jəkarlaydu, Asman gümbizi Uning ƣoli yəsoƣanlirini namayan kılıdu; **2** Ularning səzliri kün-künlər dəryadək eƣiwatidu; Keƣə-keƣiləp ular bilimni ayan kılıwatidu. **3** Tilsiz həm əwəssiz bolsimu, ularning sadasi [aləmgə] anƣlanmaƣta. **4** Ularning əlqəm tanisi yər yüzidə tartılmaƣta; Ularning səzliri

aləmning ƣetigiqə yətməktə. Ularning iqidə [Huda] ƣuyax üqün ƣedir tikkən, **5** [Ƙuyax] hujrisidin toyoƣa ƣıƣƣan yigittək ƣikidu, Bəyigə ƣüxidəjan pəlwəndək xadlinidu; **6** Asmanlarning bir ƣetidin ərləydu, Jəhənnəmin u ƣetigiqə ƣərgiləydu, Uning hərəritidin heƣƣandək məhlukat yoxurunalmaydu. **7** Pərwərdigarning təwrat-ƣanuni mukəmməldür; U insan wujudini yengiləydu; Pərwərdigar bərgən həküm-ƣuwaħlar muƣim-ixənəliƣ, U nədanlarni dana kılıdu. **8** Pərwərdigarning kərsətmiliri durus, U ƣəlbni xadlanduridu; Pərwərdigarning pərmanliri yorukluƣtur, U kəzlərni nurlanduridu. **9** Pərwərdigardin əyminix pak ixtur, u mənggü dəwamlıxidu; Pərwərdigarning həkümiliri həƣtur, Hərbiri taməmən həƣƣanıyattur. **10** Ular altundin, bərhəƣ kəp sap altundin ƣimmətliktur; Həsəldin, həsəl jəwhiridin xerindür; **11** Ular bilən ƣulung oyoƣitilidu; İnsan ularə ƣa riayə ƣilixta ƣing tursa ƣəng muƣapat bardur. **12** Kim əz hətaliklirini bilip yətlisən? Meni bilip-bilməy ƣiləjan gunaħlirimdin səƣit ƣiləjənsən; **13** ƒz ƣul-ƣakarəngni bəxbəxtəƣ gunaħlardin tartƣaysən; Bu gunaħlarni manga həjəyin kıldurmioƣaysən; Xuning bilən mən ƣusursiz bolimən, ƒjəri gunaħtin həli boləjəymən. **14** i Pərwərdigar, mening Ƙoram Texim wə Həmjəmət-Nijatƣarim, Aozimdikisi səzlər, ƣəlbimdiki oylinixlər nəziringdə məƣbul boləjəy!

20 Nəoƣmiqilərnəng bəxiə ƣa ƣapxuruluƣ okulsun dəp, Dawut yəzoƣan küy: — Kıləptlik kündə Pərwərdigar səngə ijabət ƣiləjəy! Yəƣupning Hudasing nemi səni egizdə əmən səƣiləjəy! **2** U ƒz mukəddəs jayidin səngə mədət əwətkəy, Ziondin səngə küq-ƣuwwət bərgəy; **3** Barlik «axlik hədiyə»lirəngni yad ƣiləjəy, Ƙəydürmə ƣurbanlıƣingni ƣəbul ƣiləjəy! (Selah) **4** Kənglündiki təxnaliklarni səngə ata ƣiləjəy, Kənglündəgə pükkən barlik arzulirəngni əməlgə axuroƣəy. **5** Bizlər ələibəngni təbrikləp təntənə ƣiləydim, Hudayimizning namida tuəjlirimizni tikləydim; Pərwərdigar barlik tələpərlirəngni əməlgə axuroƣəy! **6** Həzir bildimki, Pərwərdigar ƒzi məsilə ƣiləjəngni ƣutƣuzidu; Mukəddəs ərxliridin uningə ƣədrətlik ƣutƣuzoƣuqi ƣolini uzartip jəwəb bəridu. **7** Bəzilər jəng hərəwilirəjə, Bəzilər atlarə [tayinidu]; Biraƣ biz bəlsəƣ Pərwərdigar Hudayimizning namini yad etimiz; **8** Ular tizi ƣiləpni yikildi; Biraƣ biz bəlsəƣ, ƣəddimizni ruslap tik turimiz. **9** i Pərwərdigar, padixahƣa ələibə bərgəysən; Nida ƣiləjənimizdə bizgə ijabət ƣiləjəysən!

21 Nəoƣmiqilərnəng bəxiə ƣa ƣapxuruluƣ okulsun dəp, Dawut yəzoƣan küy: — Padixah ƣudritəngdin xadlinidu, i Pərwərdigar; Ələibə-nijatlıƣingdin u nəkədər hursən bolidu! **2** Sən uning kəngül tilikini uningə ata kılding, Ləwlrirəngni tələpini rət ƣiləjan əməssən. (Selah) **3** Qünki Sən esil bərikətlər bilən uni ƣarxi əlding; Uning bəxiə ƣa sap əltun təj ƣiydürdüng. **4** U Səndin əmür tilisə, Sən uningə ƣərding, Yəni uzun künlərni, təki əbədil'əbədigə ƣərding. **5** U Səng bərgən ələibə-nijatlıƣingdin zor xəpə ƣuƣti; Sən uningə ƣəzət-həyət həm xənu-xəwət ƣəndurdug. **6** Sən uning əzini mənggülik bərikətlər kılding; Didəringning xadlik bilən uni zor hursən kılding; **7** Qünki padixah Pərwərdigarə ƣayinidu; Həmmidin Aliy Boləuƣing

ezgarmas muhəbbiti bilən u heq təwrənməydu. **8** Sening kolung barlik düxmənlirini tepip, axkarə kılıdu; Qong kolung Sanga əqmanlik kילוanlarni tepip axkarə kılıdu; **9** Sening didaring kərtingən künde, ularni yalkunluk humdanoja saloəndək keydürisən; Pərwərdigar darəozəp bilən ularni yutuwetidu; Ot ularni keydürüp tūgitidu. **10** Ularning tuhumi jahəndin, Nəsilirini kixilik dunyadin kuritisən; **11** Qünki ular Sanga yamanlik kilixka urundi; Ular razil bir nəyrəngni oylap qikqini bilən, Əmma əşlibə kilalmidi. **12** Qünki Sən ularni kaynigə burulukka məjbur kilding; Sən ularning yūzigə qarap okyayingni qənləysən. **13** I Pərwərdigar; Əz kūqing bilən uluəqlukungni namayan kילוəjsən; Xuning bilən biz nahxa eytip kudritingni mədhijiləymiz.

22 Nəomiqilərnəg bexioja tapxurulup, «Aylət-haxxahar» (tang səhərdə kəlgən mədət) degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazojan küy: — «Ah İlahim, İlahim, nemixka məndin waz kəqting? Sən nemixka meni kutkuzuxni xunəq yirəksən? Nemixka kattik pəryadirimdin xunəq yirək turisən, **2** Hudayim, kündüzdə nida kildim, ləkin Sən heq jawab kilməysən; Keqidimu mən xundək pəryad kilixtin aram alalməymən. **3** Biraq i İsrailning mədhijilirini əz makaning kילוəqi, Sən degən pak-mukəddəstursən! **4** Ata-bowilirimiz seni tayənqi kילוəjan, Ular sanga tayanəjan, sən ularni kutkuzəjan. **5** Ular Sanga nida kilixliri bilən kutuloəjan; Sanga tayinix bilən ularning ümidi heq yərdə kəloəjan əməs. **6** Biraq mən bolsam adəm əməs, bir kurtmən, İnsan təripidin [təhmət bilən] rəswayialəm kilinoəjanmən, Halayik təripidin kəmsitilənmən. **7** Meni kərgənlərnəg həmmisi mazaq kəlip külidu, Baxlirini silkixip əozzilirini pürüxtürüp: **8** «U Pərwərdigaroja əzini tapxuroəjan əməsmu?! Əmdi Pərwərdigar uni kutkuzsun! Pərwərdigar uningdin hursən bolsa əgər, Uni kutuldursun!» — deyixidu. **9** Biraq meni apərnəg kərsikidin qikəroəqi əzindəgursən; Həttə əmqəktiki wəktimdimu meni əzənggə tayənduroənsən; **10** Tuəuloəjinimdin tartiplə, mən əzümni koynungəja taxlioəjanmən; Anərnəg baliyatqəsidiki wəktimdila, Sən mening Təngrim bolup kəlgənsən. **11** Məndin yirəqləxmə; Qünki riyəzət meni kistəp kəldi; Manga yərdəmdə boləuqi yəqtkur. **12** Nuroəjan bukilər meni kərxiwəldi; Baxənnəg küqlük bukiliri meni oriwəldi; **13** Ular adəmnə titmə kילוəqi həkirəwətkən xirdək, Aəzilirni qəng əqip mənə tikilip turidu. **14** Mən təküləng sudək boldum, Həmmə səngəklirim izidin qikəp kətti; Yürükim momdək erip kətti, İq-bəozrimda zəiplixip erip kətti. **15** Kəozjirəp kətkən sapal parqisidək məozdurum kəlmidi, Tilim tangliyimoəja qəplixip kətti, Sən [Pərwərdigar] meni əlümnəg topa-qənglirioəja koyənsən. **16** Əljir itlər mənə olaxtı, Bir top rəzilər meni kistəp kəlip, Mening qolum wə putumni sanjip təxti. **17** Səngəklirimning həmmisini saniyalaymən, [Ustihənlirim] mənə tikilip qarap turəndək kılıdu. **18** Ular kiyimlirimni əz arisida üləxtürəwatidu, Kənglikimə erixix üqün qək taxlixəwatidu. **19** Biraq, i Pərwərdigar, məndin yirəqləxmə! I Küq-Kudritim boləuqim, yərdəmgə tez kəlgəysən! **20** Jenimni kiliqətin kutkuzəjan, Mening yəloəz jenimni itnəg qənggilidin kutulduroəjan. **21** Meni xirning

əozzidin kutkuzəjan; Xundək, Sən iltiyərimni ijabət kəlip yawa kalilərnəg mūnggüziləridin kutkuzəjan! **22** Mən Sening nərnəgini kərindəxlirimoəja elən kəlimən; Qəng jəməət iqidə turup Sanga boləjan mədhijilərimni jakərləymən; **23** Pərwərdigardin əyməngüqilə, Uni mədhijilənglər! Yəkupning barlik nəsiliri, Uningəja xən-xəpə kəltürənglər! İsrailning pütin əwladliri, Uningdin əyminglər. **24** Qünki U əzilgüqingin axu harlinixlirini nəziridin səkit kילוəjan əməs, Yəki Uningdin heq yirəngən əməs; Uningdin Əz wisəlini heq yoxuroəjan əməs; Bəliki U iltija kəlip əwazini kətürginidə, Uningəja kələk səlip ənglioəjan. **25** Qəng jəməət iqidə mənə okuloəjan mədhijilə əzindəgındur, Hudadin əyməngüqilərnəg əldida iqəkn kəşəmlirini ixkə axurimən; **26** Ajiz mənənlər kərsiki toyəuqə taməklimidu; Pərwərdigərnə izdiginənlər Uni mədhijiləydu; Silərnəg kəblinglər mənggü yəxnaydu! **27** Zeminning əng qətidikilərmu bu ixni kəlbidə tutup, towa kəlip Pərwərdigərnə əldioəja kəlidu; Əl-millətlərnəg barlik jəmətliri əldingdə ibadət kılıdu; **28** Qünki pərixəhlik Pərwərdigəroəja təwədu; U əl-millətlər arisida həküm sūrgüqidur. **29** Jahəndiki bəylərmu Uning əldidin yəp-iqip, ibadət kılıdu; Tuprakka kirəy dəp kəloəjanlarmu, həttə əz jenini səklilyəlməyioəjanlarmu Uningəja səjdə kılıdu; **30** Kəlgüsidiki bir əwlad Uning hizmitidə bolidu; Bu əwlad Rəb üqün Əz pərzəntliri həsəblinidur. **31** Keyin ular kəlip, xu qəozdə tuəulidioəjan bir kəwmoəja Uning həkkanilyikini jakərləp xuni elən kılıduki, «U buni əməlgə axurid!»

23 Dawut yazojan küy: — Pərwərdigar meni bəkküqi Pədiqimdur, Mohtəj əməsmən heq nərsigə; **2** U meni yumrən qəplərdə yətkuzup dəm əldurar; Tinq əkidoəjan ularni boylitip bəkidu; **3** U wujudumni yəngiləydu; U həkkanilyik yəlidə Əz nəmi üqün yətkəlyədu; **4** Həttə mən əlüm sayisi boləjan jiləjdin ətsəmmu, Heq yəmanlikətin kərkəymənmən; Qünki Sən mən bilən billidursən; Sening həsəng hənə tayikəng mənə təsəllidur. **5** Meni hənə kילוəqilərnəg kəz əldida mənə kəng dəstihən salisən; Mening bəximni may bilən məşih kəlisən; Kədəhim taxidu; **6** Bərhək, barlik künlirimdə yəhxilik wə əzgərməs xəpəkət mənə əgixip hənərah bolidu; Mənggüdin-mənggügə Pərwərdigərnəg dərgəhida yəxəymən!

24 Dawut yazojan küy: — Pərwərdigəroəja mənəstüptur, jəhən wə uningəja toloəjan həmmə məwjudatlar; Uningəja təəllüktur yəz yüzi wə uningdə turəwətkənlərmu; **2** Qünki jahənnəg ulini qəngkur dənəzilər üstigə orunləxturup, Yərnə sular üstigə ornatkən Udur. **3** Pərwərdigərnəg təoəjoəja kim qikəlaydu? Uning mukəddəs jəyoəja kim kirip turalaydu? **4** — Kəlliri gənəhtin pəkid, dili sap, Kuruq nərsilərgə təlmürüp kərimioəjan, Yəloəjan kəşəm kilmioəjan kixi kirəlyədu. **5** Bundək kixi bolsa Pərwərdigardin bəhətni, Əz nijatlikə boləuqi Hudadin həkkanilyikni tapxuruwəldin wə [uni] kətürüp yüridu; **6** Bu dəwr Uni izdiguqi dəwrdur, Yəni Sening didaringni izdiguqilə, i Yəkupning [Hudasi]! (Selah) **7** I kowuklar, bəxinglərnə kətürənglər! [Kəng əqilinglər]! I mənggülik ixiklər,

kötürülinglar! Xuning bilan xan-xarap igisi Padixah kiridu! **8** Xan-xarap igisi Padixah degan kim? U Pärwardigar, u küqlük wə kudrätlikür! Pärwardigar, jeng maydanida kudrätlikür! **9** I köwüklar, bexinglarni kötürüinglar! Käng eqilinglar! I mænggülik ixiklar, bexinglarni kötürüinglar! Xuning bilan xan-xarap igisi Padixah kiridu! **10** Xan-xarap igisi Padixah degan kim? Samawiy köxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar bolsa, xan-xarap igisi Padixahtur! (Selah)

25 Dawut yazoqan küy. Pärwardigar, jenim Sanga təlmürüp karaydu; **2** Sanga tayinimən, i Hudayim; Meni yərgə qaritip hijaləttə kaldurmioqaysən; Wə yaki düxmənlimimni üstümdin ojalib kilip xadlandurmioqaysən; **3** Bərhək, Seni kütküqilərdin heqkaysisi xərməndə bolmas; Biraq heqbir səwəbsiz hainlik qiloquqilar xərməndə bolidu. **4** Meni Sening izlingini bilidioqan qiloqaysən, i Pärwardigar; Yollirigini manga oğitip koyoqaysən. **5** Meni həkikitingdə mangdurup, manga oğətkəysən; Qünki eziing mening nijatlikim boləjan Hudayimdursən; Mən kün boyi Sanga qarap təlmürimən; **6** Öz rəhəmdillikliringni, ezigerməs mehirliringni yadingoqə kaltürgəysən, i Pärwardigar! Qünki ular əzəldin tartip bar bolup kəlgəndür; **7** Mening yaxlikimdeki gunahlırimni, Xundakla itaətsizliklirimni esinggə kaltürmigəysən; Ezigerməs muhəbbiting, mehribanliking bilən, meni esinggə kaltürgəysən, i Pärwardigar; **8** Pärwardigar mehriban wə durustur; Xunga U gunahkarlarni durus yoloqə salidu. **9** Məminlərni yaxi-yamanni pərk etixkə U yetəkləydu; Məminlərgə Öz yolini oğitidu. **10** Uning əhdisi wə həküm-guwaħlirini tutkanlarning həmmisigə nisbətən, Pärwardigarning barlik yolliri ezigerməs muhəbbət wə həkikəttur. **11** Öz naming üqün, i Pärwardigar, Kəbihlikim intayin eoqir bolsimu, Sən uni kəqüriwətkənsən. **12** Kimki Pärwardigardin əymənsə, Huda Əzi tallioqan yolda uningoqə [həkikətni] oğitidu; **13** Uning jeni azadə-yaxxilikta yaxaydu, Uning nəslı yər yüzigə miras bolidu. **14** Pärwardigar Əzidin əyminidəjanlar bilən sirdaxtur; U ularoqə Əz əhdisini kərsitip beridu. **15** Mening kəzlim həmixə Pärwardigaroqə tikilip karaydu; Qünki U putlirimni tordin qikiriwetidu. **16** Manga qarap mehür-xəpkət kərsətkəysən; Qünki mən oqeribanə, dərdməndürmən. **17** Kənglümning azarliri kəpiyip kətti; Meni başkan kışmaqlardın qikəroqaysən. **18** Dərdlirimni, azablırimni nəzirənggə əloqin, Barlik gunahlırimni kəqürgəysən! **19** Mening düxmənlimimni nəzirənggə əloqin, Qünki ular kəptur; Ular manga qongkur oqəmənlik bilən nəprətlinidu. **20** Jenimni saklıoqaysən, meni kutkuzoqaysən; Meni xərməndilikə kaldurmioqaysən; Qünki mən Seni baxpanahım kıldim. **21** Kəngül saplık wə durusluk meni koqidoqay; Qünki mən Sanga ümid baqılap kütüwatimən. **22** I Huda, Israilni barlik külpətliridin kutkuzup hərlükə qikəroqaysən!

26 Dawut yazoqan küy: — Mən üqün həküm qikəroqaysən, i Pärwardigar; Qünki mən öz duruslukümdə turup mangdim; Mən Pärwardigaroqə tayinip kəlgənmən; Mən yetilip kətməymən. **2** Meni sinap bakqəysən, i Pärwardigar, meni təkxürüp

bakqin; Wijdanımı, kəlbimni tawlıoqaysən; **3** Qünki ezigerməs muhəbbitingni kəz aldimda tutkanmən; Mən həkikitingni eziingə yetəkqi kilip mangdimən. **4** Mən yaloqanqilar bilən həmdəstihan olturmidim; Sahtipəzlərgə həmrah boluxkə kirməymən. **5** Yamanlik qiloquqilar jamaitidin yirginimən; Rəzilərlə bilənmu olturmaymən. **6** Kollirimni gunahsızlıkta uyuyimən; Xunda, kurbangahingni aylinip yürələymən. **7** Wə həm təxəkkürləni anglitimən; Barlik karamətliringni jakarlaymən. **8** I Pärwardigar, makaning boləjan əyni, Xan-xaraping turoqan jayni səyüp kəldim; **9** Jenimni gunahkarlar bilən, Hayatimni qanhorlar bilən billə elip kətmigəysən; **10** Ularning kəlidə suyikəstlər bardur, Ong qəli parilərgə toldi. **11** Mən bolsam, duruslukümdə mengip yürerimən; Meni hərlükə qikirip kutkuzoqaysən, Manga mehür-xəpkət kərsətkəysən. **12** Putum bolsa tüptüz jayda turidu; Jamaətlər arisida turup Pärwardigaroqə təxəkkür-mədhiyələr kayturimən.

27 Dawut yazoqan küy: — Pärwardigar mening nurum wə nijatlikimdur; Mən yəne kimdin kərkəy? Pärwardigar həyatimning kəroqinidur; Mən kimning aldidə titrəy? **2** Yamanlik qiloquqilar «Uning ətlirini yəyli» dəp manga hujum qiloqanda, Rəqiblim, düxmənlimə manga yəqinlaxkanda, Putlixip, yikildi ular. **3** Zor köxun bargah kurup meni kərxawoqə alsimu, Kəlbimdə heq kərkənkə yok; Manga urux kəzoqışimu, yənıla hatirjəm turiwerimən. **4** Pärwardigardin birlə nərsini tiləp kəldim; Mən xuningoqə intiliməktimənkı: — Əmür boyi Pärwardigarning əyidə bolsam, Pärwardigarning güzəllikigə qarap yürsəm, Uning ibadəthanisida turup, yetəkləxigə muyəssər bolsam, dəymən. **5** Beximəqə kün qüxkəndə, U meni sayiwini astioqə alidu; Meni qedirining iqidə aman saklap yoxuruwalidu. U meni uylax üstigə muqim turojuzidu. **6** Xunga həzır ətrapimdeki düxmənlim aldidə bexim yukiri kötürüldü. Uning muqəddəs qediridə təntənə kilip kurbanliklər sunimən; Nahx-küylər eytimən, munajatlarni eytimən Pärwardigaroqə! **7** Nida qiloqinimda awazimni anglioqaysən, i Pärwardigar; Manga mehür-xəpkət kərsitip, ijabat qiloqaysən. **8** Öz kənglüm: «Uning didarini izdənglar!» dəydu; Didaringni, i Pärwardigar, əzüm izdəymən. **9** Məndin Əziingni kaqurmioqaysən! Ojəzəpləngəndə kulungni neri koqilimioqaysən; Sən meningdin yardimigini ayimay kəlding; Sən məndin ayrimioqaysən, meni taxliwətmigəysən, i Nijatkarim Huda! **10** Ata-anam meni taxliwətsimu, Pärwardigar meni kuqikioqə alidu. **11** Manga Öz yolungni oğətkəysən, i Pärwardigar; Kuxəndilirim [paylap yürməktə], Meni tüz yoloqə baxlıoqaysən. **12** Meni rəqiblimning məyligə tapxurmioqaysən, Qünki manga qara qaplxmakqi boləjan yaloqanqilar heli kəptur, Ularning nəpəslirimu zorawanlikür. **13** Ah, Pärwardigarning mehribanlikini tiriklərnin zemində kərukə kəzüm yətmigən bolsa...! **14** Pärwardigarni təlmürüp kütkin! Jigarlik bol, kəlbing mərdənə bolsun! Xundak kil, Pärwardigarni təlmürüp kütkin!

28 Dawut yazoqan küy: — I Pərwərdigar, Sanga nida kılımə; I mening Kəram Texim, manga süküt kılımoqaysən; Qünki Sən jimjit turuwalisang, Mən qoqğur haqoqə qüxıdıoqlarəqə ohxaxla bolımən. **2** Sanga pəryad kətürğınımə, Sening muqəddəs kalamhanangoqə kolumni kətürğınımə, Mening iltıjalırımning sadasını anglıoqaysən! **3** Meni rəzillər wə kəbıhlık kıləqıqlar bılən bıllə taxlıwətmıgəysən; Ular aqızıda yekınlırı bılən dostanə sözləxsımu, Kənglıdə eqmənlik bardur. **4** Ularning kılımıxlırıoqə qarap, Ixlırıning yamanlıkioqə qarap ix tutkəysən; Kəlıning kıləqları boıyqə əzlırığə yanduroqaysən; Tegıxlık jazanı əzlırığə kayturoqaysən. **5** Qünki ular na Pərwərdıgarıng kıləqlərını, Nə kəllırıning ıxlıgənlərını heq nəzırıgə almaydu, [Pərwərdıgar] ularnı oqulıtıp, kaytıdın bax kətürğüzməydu. **6** Pərwərdıgarəqə taxəkkür-mədhıyə kayturułsun; Qünki U mening iltıjalırımning sadasını anglıoqan. **7** Pərwərdıgar mening kıküqüm, mening kalkınımdur; Mening kənglüm unıngoqə ıxəndı, Xuning bılən yardəm taptım; Xunga kənglüm zor xadlınidu, Əz küküym bılən mən Uni mədhıyıləymən. **8** Pərwərdıgar Əz [həlkıning] kıküqıdu, Xundakla məsıh kıləqınoqə kütquzəqı qəroqandur. **9** Əz həlkıngı kütquzəqaysən, Mırasıngı bərikətlik kıləqaysən; Ular nı padıqıdək bekıp ozuklandıroqaysən, Mənggügə ularnı kətürüp yürgəysən.

29 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdıgarəqə bərgəysılər, i Kudrətlik Boləqıqıning pərzəntlırı, Pərwərdıgarəqə xanu-xəwkət, kükü bərgəysılər! **2** Pərwərdıgarəqə Əz namıoqə layık xanu-xəwkət bərgəysılər; Pərwərdıgarəqə pak-muqəddəsliknıng güzəllıkıdə səjdə kılınglar! **3** Pərwərdıgarıng sadası qoqğur sular üstıdə həküm sürıdu; Xan-xərap ıgısı boləqan Təngrı güldürməmlərını yangrıtıdu; Pərwərdıgar bükük dengızlar üstıdə həküm sürıdu. **4** Pərwərdıgarıng sadası kıküqıktur; Pərwərdıgarıng sadası həyəwtkə toloqandur; **5** Pərwərdıgarıng sadası kedır dərəhlırını sundurıwetıdu; Bərhək, Pərwərdıgar Liwandıkı kedırlərını sundurıwetıdu. **6** U ularnı mozay oynaklawatkəndək oynaklıtıdu; Yawa kalıning balısı oynaklawatkəndək, U Liwan wə Sırion teqını oynaklıtıdu. **7** Pərwərdıgarıng sadası qakmaklarınıng yalkunlırını xahlıtıwetıdu; **8** Pərwərdıgarıng sadası qel-jəzırını zilzilıgə salıdu; Pərwərdıgar Kədəxtıkı qel-jəzırını zilzilıgə salıdu; **9** Pərwərdıgarıng sadası dub dərəhlırını həryan toloqıdı, Ormanlıklərını yalıngaqılaydu; Uning muqəddəs ıbadəthanısıda boləqan həmmısı «xanu-xəwkət!» dəp təntənə kılıdu. **10** Pərwərdıgar topan üstıgə həkümənlık kılıp olturıdu; Bərhək, Pərwərdıgar mənggügə padıxah bolup həküm sürüp olturıdu. **11** Pərwərdıgar Əz həlkıgə kudrətnı bəhx etıdu; Əz həlkını aman-hatırjəmlik bılən bərikətləydu.

30 Muqəddəs ıbadəthanını Hudaəqə ataxnı təbrıkləp, Dawut yazoqan küy: — Mən Seni alıy dəp uluəlaymən, i Pərwərdıgar, Qünki Sən meni pəstın yukırı kətürdüng, Dükmənlırım nı üstümdın huxallandırmıng. **2** I Pərwərdıgar Hudaıym, mən Sanga nalə kətürdüm, Sən meni saqayttıng. **3** I Pərwərdıgar, Sən təhtısaradın jenımnı elıp qıkıttıng,

Haqəqə qüxıdıoqlar arısınđın manga həyat bərip saqlıng. (**Sheol h7855**) **4** Pərwərdıgarəqə küy eytinglar, i Uning ıhlasmən bəndılırı, Uning pak-muqəddəsliknıng yad etıp təxəkkür eytinglar. **5** Qünki Uning əzıpı dəkıkıdə etıp ketıdu, Xapadı bolsa əmürwəyət bolıdu; Yıoqə-zar keqıqə qəonup kalsımu, Huxallık tang səhər bılən təng kelıdu. **6** Mən bolsam əz rəhət-pəraəqıtmə: «Mənggügə təwrənməy mukımnı turımən» — dedım. **7** Pərwərdıgar, xapəıtıng bılən, mening teəqımnı mustəhəkəm turoquzəqanıng; Əmma Sən ıdərıngnı kaqurup yoxurdıng; Mən aləkdədə bolup kəttım; **8** Mən Sanga nalə-pəryad kətürdüm, i Pərwərdıgar; Mən [Sən] Rəbbə iltıja kıldım: — **9** — Mening kənim təkılıp, haqəqə kirsəm nəmə paydısi bardur? Topa-qang Seni mədhıyıləmdu? U həkıkıttıngnı jakarlıyaləmdu? **10** Anglıoqaysən, i Pərwərdıgar, manga xəpkət kərsətkəysən; i Pərwərdıgar, manga yardəmdə boləqaysən! **11** Sən matəm kaqəyusını ussul oynaxlarəqə aylandırdıng; [Həzılık] bez kıyımını saldırıwetıp, Manga huxallık nı bəlwəəq kılıp baəlıdıng; **12** Xunga mening rəhım süküt kılmay, Sanga küylər oqusun! i Pərwərdıgar, mening Hudaıym, Sanga əbədıl'əbədıqə təxəkkürlər nı eytımənl!

31 Nəəqmıqlərning bexıoqə tapxuruluq okulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Sən Pərwərdıgar nı, mən baxpanah kıldım; Meni heqkaqan yərgə qarıtıp koymıqəysən; Əz həkəkəniylikıng bılən meni azad kılıp kütquzəqaysən; **2** Manga kulək saləqəysən, meni tezək kütquzəwaləqəysən; Manga kəram tax, Əzüm nı koşqdaydıəqan qəroqənlık kəl'ə boləqəysən. **3** Qünki Sən mening uyultexım, mening kəroqınmıdursən; Xunga Əz namıng üqün meni yetəkıgəysən, meni baxlıoqəysən. **4** Manga yoxurun selınoqan tuzəktın kədəmlırım nı tartkəysən; Qünki Sən mening baxpanahımdursən. **5** Mən rohım nı kəlungəqə tapxurdım; Sən manga nıjatlık kılıp hərlükə qıkəroqəysən, i Pərwərdıgar, hək Təngrı. **6** Yaloqan ılahlarəqə qəkunıdıoqlar nıng yırınıp kəldım; Mən bolsam Pərwərdıgarəqə etıkad kılımənl. **7** Əzgərməs muhəbbıtıng bılən huxal bolup xadlınmən; Qünki mening harlıkım nı kərdəysən; Jenımning əzap-oqubətlırıdın həwər taptıng. **8** Meni dükmənlırımning kəlıoqə qüxırmıng, Bəlkı putlırım nı kəngrı jayəqə turoquzdıng. **9** i Pərwərdıgar, manga rəhım-xəpkət kərsətkəysən, Qünki bexımoqə kıləpət qəxtı; Dərd-ələmdın kəzüm tügüxəy dəp kəldı, Jenım, wujudummu xundək. **10** Həyatım kaqəyü-həsət bılən, Yıllırım əqəm-əqussə bılən uprawatıdu. Gunahım tükəyıldın məəqdurum ketəy dəp kəldı, Ustıhanlırım sızıp kəttı. **11** Mən rəkıblırım nıng ıza-ahənıttıgə kəldım, Yekınlırım əldıdə tehimə xundək; Tonuxlırım oqımu bır wəhımə boldım; Koqıdə meni kəngənlərmə məndın dəjıp kaqıdu. **12** Həmməylən mən ələn ədəmdək, kənglıdın qıkırıp taxıxtı; Puquq qınıdək bolup kəldım. **13** Qünki nuroqunlarınıng təhəmtlırını anglıdım, Wəhımə təəp-təəpələrdə turıdu; Ular manga huxım kılıxkə məslıhətlıxıwatıdu, Jenım nı elıxkə kəst kılıxıwatıdu. **14** Bırək mən Sanga tayınımən, i Pərwərdıgar; «Sən mening Hudaıym!» — dedım. **15** Mening künlırım Senıng kəlungıdıdu; Meni dükmənlırımning kəlıdın həm manga zıyanəkəxlık kıləqıqlar nıng kütquzəqəysən. **16** Kulungəqə ıdərıngnıng ıılwsını qüxırgəysən; Əzgərməs

muhəbbiting bilən manga nijatlik ata kılöjaysən. **17** I Pərwərdigar, meni yərgə qaritip koymiojaysən; Qünki mən Sanga iltija kıldim; Rəzillər yərgə qarap kalsun; Ularning təhtisarada zuwani tutulsun; (**Sheol h7585**) **18** Yalojan ləwlər zuwandin kalsun! Ular həkkanıyları haliojanqə mazak kılıp takəbburluk bilən səzliməktə! **19** Əzüngni baxpanah kılöjanlar üçün insan balilirining kəz aldida kərsətkən iltipatliring, Yəni Əzüngdin kərkədiojanlar üçün, səkliojan iltipat-nemətliring nəkədər moldur! **20** Sən ularni insanlarning suyikəstliridin Əz huzurungdiki yoxurun daldə jayöjə alisən; Sən ularni til-ahənətlərdin sayiwiningdə yoxurup koysisən. **21** Pərwərdigarə təxəkkür-mədhıylər yollansun! Qünki U əzgərməs muhəbbitini zulmətlik bir xəhərdə əjayib nimayən kıldı! **22** Qünki mən dəkkə-dükkidə hədukup: — Seni, meni kəzidin qikirip koydimikin, dəp kərkənidim; Həlbuki, mən nalə kəttürüp yelinojinimda, pəryadimöjə kulak səlding. **23** Pərwərdigarni səyünglər, i Uning barlik məmin bəndiliri! Pərwərdigar Əzigə sadıqlarıni kooşdaydu, Həm təkəbburluk bilən ix kılöquqlarınin kilmixlirini əz bəxiojə həssiləp kayturidu! **24** I Pərwərdigarni təlmürüp kütəkənlər, Jigarlik bol, kəlbəng mərdənə kılinsun!

32 Dawut yazojan «Maskıl»: — Itətsizlikliri kəqürüm kılinojan, Gunəhliri yepilojan kixi bəhtliktur! **2** Pərwərdigar rəzillikliri bilən hesablxmaydiojan, Rəhıdā həqkəndək hiylilik yök kixi bəhtliktur! **3** Mən [gunəhımmi ikrar kilmay], süküttə turuwalöjanidim, Kün boyi ahu-piojan iqidə, Səngəklirim qirip kətti; **4** Qünki meni bəskən kolung mənə kəqə-kündüz eoqir boldi; Yazdiki kurojaqılıktək yilikim kəoşjirap kətti. (Selah) **5** Əmdi gunəhımmi Səning əldingdə etirap kıldim, Kəbıhlikimni Səndin yoxurıwərməydiojan boldum; Mən: «Pərwərdigarəjə asiyliklirimni etirap kılımən» — dedim, Xuning bilən Sən məning rəzil gunəhımmi kəqürüm kılding. (Selah) **6** Xunga Seni tapalaydiojan pəytə, Hərbir ihlasmən Sanga dua bilən iltija kılın! Qong topanlar ərləp, təxip kətkəndə, [Sular] xu kixigə hərgiz yəkınlxamaydu. **7** Sən məning daldə jayimdursən; Sən meni zulumdin səklayəsən; Ətrəpimni nijatlik nəhxiliri bilən kəplaysən! (Selah) **8** — «Mən sən məngixkə tēgixlik yoldə seni yətkəlməyən həm tərbiyləymən; Məning kəzüm üstüngdə boluxi bilən sanga nəsihət kılımən. **9** Əkli yök bolöjan at yaki əxətkək bolma; Ular ni qəkləxkə tizginləydiojan yügen bolmisa, Ular hərgiz sanga yekin kəlməydu». **10** Rəzillərgə qüxüdiojan kayöyü-hərsətlər kəptur, Bırək mēhır-xəpətlər Pərwərdigarəjə tayanöjan kixini qeridəydu; **11** I həkkanıylar, Pərwərdigar bilən xadlinip hursən bolunglar; Kəngli duruslar, huxallıktın təntənə kilinglar!

33 Əy həkkanıylar, Pərwərdigar üçün təntənə kilinglar! Mədhıyləx duruslar üçün güzəl ixtur. **2** Rawab bilən Pərwərdigarni mədhıylənglər; Ontarəjə təngkəx bolup, uningəjə küyləni eytinglar. **3** Uningəjə atəp yəngi bir munəjat-nəhxini eytinglar; Məhırlık bilən qelip, əwazınglarni yukiri yangritinglar. **4** Qünki Pərwərdigarning səzi bərhəktur; Uning barlik ixliri wədilirigə sadəkəftliktur. **5** U həkkanıyət həm ədalətni yaxhi kərgüqidur; Yər-zəmin Pərwərdigarning

məhribanlıki bilən toloqandur. **6** Pərwərdigarning səzi bilən asmanlar yaritilojan, Uning əozjıdiki nəpəs bilən ularning barlik koxunlirimuyaritiloqandur; **7** U dengizdiki sularni bir yərgə yioqip dəwıləydu; U okyanlarni ambarlar iqidə səklap turidu; **8** Pütkül yər yuzidikilər Pərwərdigardin əymənsun; Dunyadiki pütün jan igiliri Uningdin kərkəp, hərmətlisun; **9** Qünki Uning bir səzi bilənla ix pütürülgənidir; Uning bir əmri bilənla dēgənliri bərpə kılinojanidi. **10** Pərwərdigar ələrnin pılanini tosiwetidu; U kowmlarınin hiyallirini bikar kılıwetidu. **11** Pərwərdigarning nəsihəti mənggügə turidu; Kəlbidiki oyliri dəwərdin-dəwərgə ixkə axurulidu. **12** «Pərwərdigar bizning Hudadimizdə» dəydiojan kəwm bəhtliktur! Yəni Əz mirası boluxkə talliojan hək bəhtliktur! **13** Pərwərdigar ərxin yərgə nəzər salidu, U pütkül insanlarni kərup turidu. **14** Turalöqusidin yər yuzidikilərnin həmmisigə qaraydu; **15** U ularning hərbirininin kəlbilirini Yasiojuquidur; Ularınin barlik ixlirini dəngsəp qıkkıquidur. **16** Padixah bolsa koxunlirininin kəpliki bilən əjalib bolalmaydu; Palwan əzining zor küqi bilən əzini kütquzalmaydu; **17** Tolparəjə tayinip həwp-hətərdin kütquzulux bihudiliktur, U zor küqi bilən həqkimni kütquzalmaydu; **18** Mana, ularning jənni olümdin kütquzulux üçün, Kəhətqiliklə ularni həyat səklax üçün, Pərwərdigarning kəzi Əzidin əymindəiojanlarning üstidə turidu, Əzining əzgərməs muhəbbitigə ümid baolöjanlarning üstidə turidu. **20** Bizning jənnimiz Pərwərdigarəjə təlmüridu; Bizning yərdəmqimiz, Bizning kəlkınimiz U bolidu. **21** Xunga Uning bilən kəlbimiz xadlinip ketidu; Qünki Uning mukəddəs namiojə tayinip ixəndük, **22** I Pərwərdigar, biz Sangilə ümid baolöjinimizdək, Səning əzgərməs muhəbbitingmu üstimizdə bolöjəy!

34 Dawut yazojan küy: — (Dawut Abimələk [padixahning] əldidə yürüx-turuxini bəxkiqə kılıwalöjəndə, [Abimələk] uni həydwətkən wakıttə yazojan) Mən hərkəndək wakıtlarda Pərwərdigarəjə təxəkkür-mədhıyə kayturimən; Uni mədhıyləx əozjımdin qüxməydu. **2** Kəlbim Pərwərdigarni iptiharlinip mədhıyələydu, Məminlər buni ənglap xadlıkə bolidu. **3** Mən bilən bılə Pərwərdigarni uluöjənglər, Birliklə Uning namiojə mədhıylər yangritayli. **4** Pərwərdigarni izdidim, U məning duayimni ijabət kıldı, Məni bəskən barlik wəhımə-kərkunqlirimdin kütquzdi. **5** [Məminlər] Uningəjə təlmürüp nurlandı; Yüzilri yərgə kəritilmidi. **6** [Mən] pəkır-biqarə [Uningəjə] nida kıldı, Pərwərdigar ənglap, meni həmmə əwariqiliklərdin kütquzdi. **7** Pərwərdigarning Pəritisi Uningdin əymindəiojanlarni kooşdap ətrəpiojə qədərini tikidu, Ular ni kütquzdi. **8** Pərwərdigarning məhribanlıkini tetip, bilgin, Uningəjə ixinip tayanöjan ədəm nəmidəgən bəhtliktur! **9** I Uning mukəddəs bəndiliri, Pərwərdigardin əymininglar! Qünki Uningdin əymindəiojanlarning həq nərsisi kəm bolmas. **10** Küqlük ərsanlar ozuksiz kəlip əq kəlsimu, Əmma Pərwərdigarni izdigüqlərninin həqbir yaxhi nərsisi kəm bolmas. **11** Kəlinglar balilirim, mənə kulak səlinglar; Mən silərgə Pərwərdigardin əyminixni əgıtıp koyay. **12** Həyatni ətiwarlaydiojan kixi kim? Kımning uzun wə yaxhi künlərnin kərgüsü bar? **13**

Undaқта тилинги яманлиқтин тартп yür, Lәwirling мәккарлиқтин neri bolsun; **14** Yamanliқtin ayrilip yiraқ bolup, güzәl әmәllәrni kiliр yür; Aman-hatirjәmlikni izdәp, uni қооlap yür. **15** Pәrwәrdigarning көzi һәққaniylarning үstidә turidu, Uning küliқи ularning iltjalirioқа oоqқ turidu; **16** Pәrwәrdigarning qirayi rәzillik kiliоuқilaroқа karxi қiқar, Ularning һәрқандақ nam-hatirilirini yer yuzidin elip taxlar; **17** Hәққaniylar iltja kiliду, Pәrwәrdigar anglayду, ularni barliқ azab-muxәққәtiridin күtkuzidu; **18** Pәrwәrdigar көngli sunuқlaroқа yekindur, Rohi ezilgәnlәrni күtkuzidu. **19** Hәққaniylar duқ kәlgәn awariқiliklәр көptur; Biraқ Pәrwәrdigar ularni bularning һәмmisidin күtkuzidu. **20** [U һәққaniyning] sengәklinerini saқ kәlduridu, Ulardin birsimu sunup kәtmәyду. **21** Yamanliқning ezi rәzilләrni eltüridu; Hәққaniylarоқа nәpәtlinidioқanlar gunahta kәlidu. **22** Pәrwәrdigar Öz küllirining janlirini bәdәl tәlәp һәrlükә qikiridu; Uningоқа tayanоқanlardin һәқkimgә gunaһ bekitilmәyду.

35 Dawut yazoјan küy: — I Pәrwәrdigar, mән bilән elixқanlar bilән elixқaysән; Manga jәng kiliоanlarоқа jәng kiliоaysән! **2** Қolungоқа sipar wә kәlқan aloјin; Manga yardәmgә ornungdin turoјaysән; **3** Nәyzini suojurup, meni қооqlawatқanlarning yolini tosqaysән; Mening jenimоқа: «Mән sening nijatliқingdurmәn!» — degәysән! **4** Mening һayatiмoқа deg salmaqқи bolоanlar yәrgә қaritilip хәrmәndә bolојay; Manga kәst әyлиgәnlәр kәynigә yandurulup rәswa bolојay. **5** Ular goya xamalda uққан samandәk tozup kәtkәy; Pәrwәrdigarning Pәrixтisi ularni tarkitiwәtkәy! **6** Ularning yoli karangоја wә teyilојaқ bolојay, Pәrwәrdigarning Pәrixтisi ularni қоојilwәtkәy! **7** Qünki ular manga orunsiz ora-tuzaq tәyyarlidi; Jenimni sәwәbsiz elixқа ular uni kolidi. **8** Hәlakәt tuydurmәstin ularning bexioја qüxkәy, Ezi yoxurun қuroјan torоја ezi qüxkәy, Hәlakәtkә yikilојay. **9** U qaoqda jenim Pәrwәrdigardin sөyünüdu, Uning nijatliқ-kүtkuzuxidin xadlinidu! **10** Mening һәmmә ustihanlirim: — «I Pәrwәrdigar, kimmu Sanga tәngdәx kelәlisun?» — dәyду, — «Sән ezilgән mөminlәrni küqlüklәrning qanggilidin, Ezilgәnlәр һәм yoқsullarni ularni bulioјuқlardin tartiwәlip күtkuzisән». **11** Yawuz, yaloјan guwahқilar қopup, Hәwirim bolmioјan gunaһlar bilән үstүmdin xikәyәt kilmәktә. **12** Ular mening yaxilikimоја yamanliқ kiliр, Meni panahsiz yetim kiliр қоyојanidi! **13** Lekin mән bolsam, ular kesәl bolојanda, Bәzni yөгәp kiyiwaldim; Ularni dәp roza tutup, eziмni tөwәn kildim; Әmdi duayim bolsa һazir başrimоја yenip kәldi! **14** Mән bu ixlardin dost yaki қerindiximning bexioја qüxkәn ixқа ohxax mәyüslinip yürdüm, Mән өз anisioја һaza tutқandәk, beximni selip yürdüм. **15** Biraқ mән putlixip kәtkinimdә, Ular huxal boluxup kәtkәnidi, Bir yәrgә jәм boldi; Dәrwәkә jәм boluxup muxu zorawanlar manga karxi қiқixti, Biraқ һәwirim yoқ idi. Ular meni pәrә-pәrә kiliх üqün tohtimay zәrbә berixti. **16** Huddi bir қixlәм poxkal үstidә qақqақ wә talax kiliоan hudasizlardәk, Ular manga қixlirini oјuқurlitip hiris kilixti. **17** I Rәb, қақanoјiqә pәrwә kilmәysән? Jenimni ularning һalakitidin күtkuzојaysән, Mening birdinbir һayatiмni [muxu] yirtқuқ xirlarning aozidin tartiwaloјaysән!

18 Zor jamaәt arisida mән Sanga taxәkkür eytimән; Nuroјunlioјan һәлқ arisida Seni mәdhiiyilәymән. **19** Yaloјan sәwәb bilән manga rәқib bolоanlarni үstүmdin xadlandurmioјaysән; Mәndin sәwәbsiz nәpәrlәngәnlәrni ezaра көz kisixturmioјaysән! **20** Ular dostanә sez kilmәyду, Zemindiki tinқliқpәrwәrlәrgә pitnә-ioјwa toқumәktә. **21** Ular manga қarap eoјizini yoјan еқip: «Way-way! Kütkünimizni өз көzimiz bilән көriwalduқ!» — deyixidu. **21** I Pәrwәrdigar, Sән bularni көrip қiқting, sükit kilmioјaysән; I Rәb, mәndin Özüngni yiraқlaxturmioјaysән; **23** Қozoјaloјaysән, Mән üqün һәküm қikirixқа oyoјanoјaysән, I mening Hudayim — Rәbbim! **24** Mening ixim үstidә ez һәққaniyliking boyiqә һәküm қiқarојaysән, i Pәrwәrdigar Hudayim; Ularni mening [onguxsizliқimdin] xadlandurmioјaysән! **25** Ular көnglidә: «Wah! Wah! Әjәb obdan boldi!» — deyixmisun; Yaki: «Uni yutuwәttuқ!» — deyixmisun. **26** Mening ziyinimdin хuwal bolоanlar yәrgә қaritilip хәrmәndә bolојay; Meningdin eziрini үstün tutkuқilarning kiyim-keқиki hijalәt wә nomussuzluқ bolsun! **27** Mening һәққaniylikimdin sөytingәnlәр tәntәнә kiliр xadlansun! Ular һәmixә: «Өz külining aman-esәnlikigә sөytingән Pәrwәrdigar uluојansun!» — degәy. **28** Xu qaoqda mening tilim күn boyi һәққaniyliking toјurluқ sөzlәyду, mәdhiiylәrni yangritidu.

36 Nәoјmiқilәrning bexioја tapxurulup oқulsun dәp, Pәrwәrdigarning küli Dawut yazoјan küy: — Rәzil adәmning asiyliқи mening қәlbimdә bir bexarәtni pәyda kiliду: — «Uning nәziridә Hudadin қorқidioјan ix yoқtur!» **2** Qünki u өз-өzini mahtayduki, U өз-eziгә: — «Mәndә gunaһ tepilmas, kiliојinim yirginliқ ix әmәstur!» — dәyду. **3** Aozidiki sөzlәр kәbihliқ wә һiyilgәriktur; Pәzilәtik ix kiliх parasitidin u alliburun mәhrumdur. **4** U ornida yatқandimu gunaһni көzläyду; U durus bolmioјan yoloја mengixni iradә kiliду; Yamanliқtin һәқ nәpәrlәnmәyду. **5** I Pәrwәrdigar, ezigermә muһәbbiting әrlәrgә taқixidu; Hәқikәt-sadikliқing bulutlarоја yetidu! **6** Hәққaniyliking büyüik taolardәk, Hәkümliring tilsimatliқ qongқur dengizlardәktur. I Pәrwәrdigar, Sән adәmlәр wә һaywanlarni saқliоjuқidursән; **7** Sening ezigermәs muһәbbiting nәkәwdәr күmmәtliktur, i Hudal Xunga insan baliliri kanatliring sayisidә panahlinidu. **8** Ular әyüngdiki mol dastihandin toyoјuqә bәhrimәn bolidu; Sән ularоқа һuzur-һalawәtlirining dәryasidin iқküzisән. **9** Qünki Sәndila bardur һayatiли buliқи; Nurungda bolup nurni көrimiz. **10** Ah, Özüngni tonup, bilgәnlәrgә muһәbbitingni, көngli duruslarојimu һәққaniylikingni көrsitixni dawamlaxturoјaysән. **11** Tәkәbburlarning putining manga һujum kiliхioја yol қоymioјaysән; Rәzilләrning қоli meni ornumdin қоојilwәtmisun; **12** Mana, yamanliқ kiliоuқilar yikildi! Oјulitiwetildi, ornidin қayta turalmayду!

37 Dawut yazoјan küy: — Yamanliқ kiliоuқilar tüpәyлиdin eziгni көydürmә, Nakәslәrgә һәsәt kilmә. **2** Qünki ular ot-qөplәrdәk tezla üziр taxlinidu, Yumran esümlüklәrgә ohxax tozup ketidu. **3** Pәrwәrdigaroқа tayan, tirixip yaxhiliқ kili, Zeminda makanlixip yaxap, Uning wapa-һәқikitini ozuқ bilip

huzurlan. **4** «Pərwədigarni hursənlikim» dəp bilgin, U arzu-tiləkliringgə yətküzidu. **5** Yolungni Pərwədigarəja amanət kil; Uningəja tayan, U qoqum [tilikingni] ijabət kilidu. **6** U həkkaniylikni nurdək, Adalitingni qüxtiki kuyaxtək qaknitidu. **7** Pərwədigarning aldida tinq bolup, Anı səwrqanlik bilən küt; Həramdin ronak tapkan adəm tüpəylidin, Yaman niyətləri ixka axidiəjan xixi tüpəylidin ezüngni köydürmə. **8** Aqqikngindən yan, oşəzəptin kayt, özüngni köydürmə; U pəkət seni yamanliqqa elip baridu. **9** Qünki yamanlik kילוquqilar zemindin üzüp taxlinidu; Pərwədigarəja təlmürtüp kütkənlər bolsa, Zeminoja igidarqilik kilidu. **10** : Kəzni yumup aqquqila, rəzil adəm həlak bolidu; Uning mekanioja səpsəlip kərisang, u yok bolidu. **11** Birak yawax-məminlər zeminoja miraslik kilidu, Wə qəksiz arambəhxlitkin huzurlinidu. **12** Razil adəm həkkaniyoja kəst kilidu; Uningəja qaxlirini oquqlitip hiris kilidu; **13** Ləkin Rəb uningəja karap kilidu; Qünki [Rəb] uning bexiəja kelidiəjan künni keridu. **14** Yawaxlar wə yoksullarni yikıtix üqün, Yoli duruslarni kirip taxlax üqün, Rəzillər kiliqini oşilipidin suqurup elip, Oqyasining kiriqini tartip təyyarlıdi. **15** Ləkin kiliqi bolsa öz yurikigə sanjilidu, Oqyaləri sunduruwetilidu. **16** Həkkaniylardiki «az», Kəpligən yamanlarning baylikliridin əwəzdur. **17** Qünki rəzillərnin biləkləri sundurulidu; Ləkin Pərwədigar həkkaniylarni yələydu; **18** Pərwədigar kəngli duruslarning künlirini bilidu; Ularning mirasi mənggügə bolidu. **19** Ular eojir künlərdə yərgə karap kəlməydu; Kəhətqiliktimu ular toq yüridu. **20** Birak rəzillər həlak bolidu; Pərwədigar bilən kərxilaxquqilar qimənzardiki gül-giyahdək tozup ketidu; Ular tügəydu; Is-tütündək tarkilip tügəydu. **21** Rəzil adəm etnə elip kayturmaydu; Əmma həkkaniy adəm məhribanlik bilən etnə beridu; **22** Qünki [Pərwədigar] rəhmət kילוəjanlar zeminoja igə bolidu, Birak uning lənitigə uqriəjanlar üzüp taxlinidu; **23** Mərdanə adəmnin kədəmləri Pərwədigar təripidindur; [Rəb] uning yolidin hursən bolidu. **24** U teyilip kətsim, yikilip qüxməydu; Qünki Pərwədigar uning kolini tutup yələp turidu. **25** Mən yax idim, hazır kərip kəldim; Ləkin həkkaniylarning taxliwetilgənlikini, Yaki pərzəntlirinin nan tilgənlikini əsla kərgən əməsmən; **26** U kün boyi mərd-məhriban bolup etnə beridu; Uning əwədlirimi həlkəyə bərikət yətküzidu. **27** Yamanliqni taxlanglar, yaxxilik kilinglar, Mənggü yaxaysilər! **28** Qünki Pərwədigar adalətni səyidu, U Öz məmin bəndilirini taxlimaydu; Ular mənggügə saqlinidu; Ləkin rəzillərnin əwədləri üzüp taxlinidu. **29** Həkkaniylar yər-jahanəja igə bolidu, Əbədil'əbədgigə uningdə makən tutup yaxaydu. **30** Həkkaniy adəmnin aozji danalix jakarlaydu; Uning tili adil həkümlərnə sezləydu; **31** Kəlbidə Hudanin [mukəddəs] kanuni turidu; Uning kədəmləri teyilip kətməs. **32** Rəzillər həkkaniy adəmnə paylap yüridu; Ular uni oltürgüdək pəytni izdəp yüridu. **33** Ləkin Pərwədigar uni düxmənnin qənggilioja qüxməydu; Yaki həkümdə uni gunahqa pütməydu. **34** Pərwədigarni təlmürtüp küt, Uning yolini qing tutkin; U sening mərtiwəngni kətürüp, zeminoja igə kilidu, Rəzillər həlak kilingənda, Sən buni kərisən. **35** Mən rəzil adəmnin zomigərlə kiliwatkinini kərdüm, U huddi ayniojan

baraksan yapyexil dərəhtək ronək tapkan. **36** Birak u oşüp kətti, Mana, u yok boldi; Mən uni izdisəmmu, u tepilməydu. **37** Mukəmməd adəmgə nəzar sal, Durus insanəja karal Qünki bundək adəmgə ahir kəridiojini arambəhx hatirjəmlək bolidu. **38** İtaətsizlər bolsa birliktə həlak bolixidu; Ularning kəlaqiki üzülidu; **39** Birak həkkaniylarning niyatliki Pərwədigardindur; U eojir künlərdə ularning küqlük panahidur. **40** Pərwədigar yardəm kiling ularni saqlaydu; U ularni rəzillərdin saqlap kütqüzidu; Qünki ular Uni baxpanahı kilidu.

38 Dawut yəzojan küy: — (Əslimə üqün) I Pərwədigar, oşəzipingdə tənbiş bərmigəyən, Kəhringdə mənə jazalimiojaysən! **2** Qünki oqliring mənə zəhimləndürüp sanjidi, Qolung üstümdin kəttik basti. **3** Kəttik oşəziping tüpəylidin ətlirimdə heq saqlik yok, Gunahim tüpəylidin ustihanlirimdə aram yoktur. **4** Qünki gunahlirim boyumdin taxti; Ular kətürəlmigüsüz eojir yüktək mənə besiwaldi. **5** Əhməklikimdin jarəhtəlim səsip, xəlwəwəp kətti. **6** Azabtin bəllirim tolimu püküklüp kətti, Kün boyi oşəmgə petip yürimən! **7** Qatiraklirim otka toldi, Ətlirimning saq yeri yoktur. **8** Mən tolimu həsarip, ezilip kəttim; Kəlbimdiki azab-kəyoju tüpəylidin kəhrirəymən. **9** Rəb, barlik arzuym kəz aldingdidur; Uş tartixlirim Səndin yoxurun əməs; **10** Yürükim jioqlidap, həlimdin kəttim; Kəzlimning nuri eqti. **11** Yər-buradərlirimmu mənə urojan waba tüpəylidin, əzlini məndin tartti; Yekinlirimmu məndin yirək qaçti. **12** Jenimni almakqi boləjanlar tuzək kuridu; Manga ziyanni kəstligənlər zəhrini qaqmaqta; Ular kün boyi hiylə-mikirlərnə oylimakta. **13** Ləkin mən gas adəmdək angliməymən, Gaqa adəmdək aozimni aqmaymən; **14** Bərhək, mən angliyalməydojan gaslarkdək bolup kəldim; Aozimda kilingiojan rəddiyə-tənbiş yok. **15** Qünki ümidimni Sən Pərwədigarəja bəqlidim; Rəb Hudayim, Sən İltiyəiməja ijabət kilisən. **16** Qünki mən: — «Ular mənə üstümgə qikip mahtanmioja; Bolmisa, putlirim teyilip kətkəndə, ular xadlinidu» — dedim əns. **17** Qünki mən dəldəngxip, tügixəy dəp kəldim, Azabim kəz aldimin kətməydu. **18** Qünki mən öz yamanliqimni ikrar kilingmən; Gunahim üstidə kayoqurimən. **19** Ləkin düxmənlirim juqxən həm küqlüktur; Kara qaplar, manga nəprətləngənlərnin sani nurojundur. **20** Wapəjoja japa kilingiojanlar bolsa, mən bilən kərxilixidu; Qünki mən yaxxilikni kəzləp, intilimən. **21** I Pərwədigar, məndin wəz kəqmigəyən! I Hudayim, məndin yirəkləxmiojaysən! **22** I Rəb, mənə niyatliqim, Manga qəpsən yardəm kילוəjaysən!

39 Nəoqmiqulərnin bexi Yədutunoja tapxurulojan, Dawut yəzojan küy: — «Tilim gunah kilmisun dəp, Yolliriməja dikqət kilingmən; Rəzillər kəz aldimda bolsa, mən aoziməja bir kəxək salimən» — dəgənidim. **2** Mən süküt kiling, zuwan sürmidim, Həttə yaxxilik toqrisidiki sezlərnimə aozimdin qikərmidim; Birak dil azabim təhimə kozoqaldi. **3** Kənglümdə zərdəm kəymidi, Oylanəanseri ot bolup yandi; Andin tilim ihtiyarsiz sezləp kətti. **4** I Pərwədigar, öz əjilimni, Künlirimning kənglik ikənlikini manga ayan kiling; Ajiz insan balisi ikənlikimni manga bildürgin. **5** Mana, Sən künlirimni pəkət nəqqə oşeriqlə kiling, Sening aldingdə əmrim yok həsəbidur. Bərhək, barlik

insanlar tik tursimu, pəkət bir tinikla, halas. (Selah) **6** Bərhək, hər bir insanning həyati huddi bir kələnggidur, Ular ning aldirap-saldiraxliri bihuda awariqliktur; Ular bayliqlarni toplaydu, lekin keyin bu bayliqlarni kimning kolojqa juqlinidionanlikini bilməydu. **7** I Rəb, əmdi mən nemini kütimən? Mening ümidim sangila baoliktur. **8** Meni barlik asiylikirimdin kütquzoşaysən, Meni hamakətlərləning məshirisiga kaldurmioşaysən. **9** Süküt kılıp zuwan sürmidim; Qünki mana, muxu [jazani] Özüng yürgüzgənsən. **10** Meni saloşan wabayingni məndin neri kılıoşaysən; Qünki qolungning zərbisi bilən tüzixəy dəp kəldim. **11** Sən tənbihliring bilən kuxini öz yamanliki üqün tərbiyiliginə, Sən hiddi nərsilərgə küyə kurti qüxkəndək, uning izzət-oşururini yoq kılıwetisən; Bərhək, hər bir adəm bir tinikla, halas. (Selah) **12** I Pərwərdigar, duayimni angiloşaysən, Pəryadimoşa kulək saloşaysən! Kəz yaxliriməşa süküt kilmioşaysən! Qünki mən pütkül ata-bowilirimdək, Sening aldingda yaka yurtluk, musapirmən, halas! **13** Manga tikkən kəzüngni məndin neri kılıoşaysənki, Mən barsa kəlməsə jayoşa kətküqə, Meni bir'az bolsimu rəhəttin bəhrimən kılıoşaysən.

40 Dawut yazoşan küy: — Pərwərdigarəşa təlmürüp, küttüm, küttüm; U manga egilip pəryadimni angildi. **2** U meni halakət orikidin, Xundakla patkək laydin tartiwaldi, Putlirimni uyultax üstigə turoşuzup, Kədəmlirimni mustəhkəm kildi. **3** U aoziməşa yengilə nahxa-munajətni, Yəni Hudayimizni mədhəyiləxlərnə saldi; Nuroşun həlk buni kərup, kərکیدu, Həmə Pərwərdigarəşa tayinidu. **4** Təkəbburlərdin yərdəm izdiməydiəşən, Yəloşanqilikka ezip kətməydiəşən, Bəlkə Pərwərdigərnə öz tayanqisi kılıəşən kixi bəhtliktur! **5** I Pərwərdigar Hudayim, Sening biz üqün kılıəşən karamətliring wə oy-niyətliringni barəşanseri kəpəytip, san-sanəksiz kılıəşən, Kimmu ularni bir-birləp həsəbləp Özüngə [rəhmət kayturup] boləlisun! Ularni səzləp bəxtin-ahir bayan kıləy desəm, Ularni sanəp tügətitəx mumkin əməs. **6** Nə qurbanlik, nə ax hədiyələr Sening tələp-əruyung əməs, Biraq Sən manga [səzgür] kuləklərnə ata kilding; Nə kəyidürmə qurbanlik, nə gunəklə qurbanlikini tələp kilməyding; **7** Xunga jawəb bərdimki — «Mana mən kəldim!» — dedim. Oram yazma dəsturda mən toşuruluk pütülgən: — **8** «Hudayim, Sening kənglündiki iradəng mening hərsənlikimdur; Sening Təwrət kənanung kəlbiməgə hürstüklüktur». **9** Büyük jamaət ərisida turup mən həkəkəniylikni jakərlidim; Mana bulərnə özümdə kılqə elip kəloşum yoktur, I Pərwərdigar, Özüng bilisən. **10** Həkəkəniylikingni kəlbimdə yoxurup yürmidim; Wapədarlikingni wə nijətlikingni jakərlidim; Özgərməs muhəbbiting wə həkəkiqtingni büyük jamaətə həq yoxurməstənin bayan kildim. **11** I Pərwərdigar, məhribənlilikingni məndin ayimioşaysən; Özgərməs muhəbbiting wə həkəkiqting hərdəim meni saklıoşay! **12** Qünki sansiz külpətlər meni oriwaldi; Kəbihliklirim meni besiwəlip, kərəlməydiəşən boldum; Ular bəximdikə qeqimdin kəp, Jəsaritim tüzixip kətti. **13** Meni kütquzuxni toşra tapkəysən, i Pərwərdigar! I Pərwərdigar, tez kelip, manga yərdəm kılıoşaysən! **14** Mening həyatimoşa qəng salmaqci boləşənlar biraqlə yərgə kəritilip rəswə kilinsun; Mening

ziyiminidin hərsən boləşənlar kəyngə yənduruluq xərməndə boləşay. **15** Meni: — «Wəh! Wəh!» dəp məshirə kılıəşənlar öz xərməndilikidin əlakəzə dələp kətsun! **16** Biraq Sən izdigüqilərnəng həmmisi Səndə xadlinip huxal boləşay! Nijətlikingni səyğənlər həmixə: «Pərwərdigar uluəşənsun» deyxəkəy! **17** Mən ezilgən həmə yoxsul bolsəmmu, Biraq Rəb yənila meni yəd etidu; Sən mening Yərdəmqim, mening əzəd kılıoşum; I Hudayim, kəqikməy kəlgəşən!

41 Nəqmioqilərnəng bəxiəşə tapxuruluq oqulsun dəp, Dawut yazoşan küy: — Oşerib-əjizləşəşa oşəmhorluq kılıəşən kixi nəkədər bəhtlik-həl Eşir künlərdə Pərwərdigar uningəşa panəh bolidu. **2** Pərwərdigar uni koşodəp, uni əman sakləydu; U zemində turup bəhtiyə yayaydu; Sən uni düxmənlikingni ihtiyərioşa qüxürməşən! **3** Orun tutup zəiplixip yətkinidə, Pərwərdigar uningəşa dərmən bolidu; Sən uning yətkən orun-kərpilirini rasləp tüzəxtürüp turisən. **4** Mən iltijə kılıp: — «I Pərwərdigar, manga məhribənlilik kərsətkəysən, Jeniməşa xipəlik bərgəşən; Qünki mən aldingdə gunəh kildim» — dedim. **5** Düxmənlikim mən toşuruluk; — «U kəqənmə ölüp, nənə-nəslə kərup kətər?» — dəp manga yəmanlik tiləydu. **6** Birsə meni kərgili kəlgən bolsa, U əldəmqi səzlərnə kilidu; Ular kəyiminidin kənglidə xumluk topləp, Əndin sirtləşəşa qikip xu ixlərnə tərkiptə po atidu; **7** Manga əq boləşənlaringni həmmisi manga kəritə əzərə kusurlixidu, Ular manga ziyənkəxlik kəstidə bolidu. **8** Ular: «Uning bəxiəşə jin-xəytəndin bir kəsəl qəpləxti; Əmdi u orun tutup yetip kəldi; U kaytidin turalməydu» — deyxidu. **9** Həttə sirdixim dəp ixəngən kədənsə dostum, Mən bilən həmədastihən bolup tuzumni yegənməşə manga pət ətti. **10** Biraq Sən Pərwərdigar, manga rəhmət kılıoşaysən; Düxmənlikimdin intikəmə elixkə, Meni turoşuzoşaysən; **11** Düxmənlikingni tüzümdin oşəlibə kılıp xadlanmioşəninidin, Sən məndin səyünidu, dəp bilimən. **12** Biraq manga kəlsək, durus boləşənlikimdin, sən meni yələysən; Sən meni mənggü Əz həzurungdə kəp kəturütüküzüp turoşuzisən. **13** İsrəilning Hudəsə Pərwərdigarəşa əbədil'əbədgiqə təxəkkür-mədhiyə kayturuloşay! Amin! Amin!

42 Nəqmioqilərnəng bəxiəşə tapxuruluq oqulsun dəp, Kərahəng oşulliri üqün yeziləşən «Məşkil»: — Keyik eriklərdəki suəşə təxna boləşəndək, Jenim sənə təxnadur, i Huda. **2** Mening jenim Hudaəşa, həyat Təngrigə intizərdur; Ah, mən kəqənməşə Hudəning həzuridə kərinüxkə müyəsərr bolimən? **3** Mening kəqə-kündüz yegənim kəz yaxlirim bolup kəlgən; Həklər kün boyi məndin: «Hudəyng kəyərde?» dəp soraydu. **4** Ətkən künlərnə əsləp, Jenimning dərdilirini təküwətimən (Mən kəpəqlik bilən kətiwətip, Hudəning əyigə təntənə kılıp mēngip, Huxəllikdə Həmədusəna oqup, nahxa eytip, Heytni təbriliklən top-top kəşəndək, jamaət bilən billə bəratəm!) **5** — I jenim, Sən tənimdə nēmixkə bundək kəyərürisən? Nēmixkə iqidə bundək məyüslinip kəttəng? Hudaəşa ümid bəşlə; Qünki Uning jəmalidin qikəşən nijətliktin, Mən Uni yənila uluəşəlmən, — Mening Hudayimni! **6** Jenim iqidə məyüslinip kətti; Xunga mən Sənə seşinimən; Həttə

musapirlikta lordan deryasi boyidiki wadilarda, Hərmon taolirida, Mizar teojidimu Seni seojinimən. **7** Sening xarkiratmilirining awazlirioja, Qongkur hang bilən qongkur hang maslixip həkiriməktə. Sening həmma dolqunliring həm kaynam-taxkinliring meni ojarək kildi. **8** Kündüzi Pərwardigar özgərməs muhəbbitini [manga] buyruydu, Keqiliri Uning nahxisi, Wə həm hayatim boləjan Təngrigə kıləjan dua manga həmrəh bolidu. **9** Mən Qoram Texim boləjan Hudaəja: — «Meni nemixka untup kalding? Mən nemixka düxmənning zulumiəja uqrəp, Həmixə azab qekip yürüwatimən?» — dəymən. **10** Səngəklirimni əzgəndək rəkiblimir meni məshirə kilip əyibləydu; Ular kün boyi məndin: «Hudayigə kəyardə?» — dəp sorimaqta. **11** I jenim, tenimdə nemixka bundak kayəjurisən? Nemixka iqimdə bundak mayüsilinip kəttin? Hudaəja ümid baəja; Qünki mən Uni yənila mədhüyiləymən, Yəni qirayiməja salamatlik, nijatlik ata kıləuqi Hudayimni mədhüyiləymən! U mening Hudayimdur!

43 I Pərwardigar, mən toərlük həküm qikəroəysən, Dəwayimni əkdīsiz bir həlk aldidə sorioəysən; Meni hiyiligr həm kəbih adəmdin kutuldurəysən. **2** Qünki Sən panahgəhim boləjan Hudadursən; Nemixka meni taxlawətkənsən? Nemixka düxmənning zulumiəja uqrəp, Həmixə azab qekip yürüwatimən?» — dəymən. **3** Əz həkəkiting wə nurungni əwətkin, Ular meni yetəkligəy! Meni muqəddəs teəjoəja, Məkaningəja elip kəlgəy! **4** Xuning bilən mən Hudaning kurbəngəhi aldioəja baray, Yəni mening qəksiz huxlukum boləjan Təngrining yenioəja baray; Bərhək, qiltar qelip Seni mədhüyiləymən, i Huda, mening Hudayim! **5** I jenim, sən nemixka bundak kayəjurisən? Nemixka iqimdə bundak biaram bolup ketisən? Hudaəja ümid baəja! Qünki mən Uni yənila mədhüyiləymən, Yəni qirayiməja salamatlik, nijatlik ata kıləuqi Hudayimni mədhüyiləymən!

44 Nəəmiqilərnin bəxioəja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oəulliri üqün yeziloəjan «Maskil»: — I Huda, əz kuləkirimiz bilən angliduk, Atilirimiz bizgə bayan kilip, Əz künliridə, yəni kədimki zamanlarda Sening kıləjan zor ixliringni ukturəjanidi; **2** Sən [atabowilirimizning aldidə] Əz kəlung bilən yat əllərnə koəliwətip, Ularning [zəminioəja ata-bowilirimizni] orunlaxturdung; Yat kəwmləroəja apət qüxürüp, ularni tərkitiwəttin. **3** Bərhək, bowilirimiz zəminni əz kiliqi bilən əloəni yok, Əz biliki bilən əzliniri kutquzəjinimu yok; Bu bəki Sening ong kəlung, Sening biliking wə jamalingning nurining kıləjindur; Qünki Sən ulardin hursənlik tapting. **4** Sən Əzüng mening padixahimdirsən, i Huda, Sən Yakup üqün əjəlibilər buyruəjuqidursən. **5** Sən arkilik biz rəkiblimirizni həydiwətimiz; Naming bilən əzimizgə kərxə turoəjanlarni qəyləymiz; **6** Qünki əz okyayiməja tayanmaymən, Kiliqimmi meni kutquzalmaydu. **7** Qünki Sən bizni rəkiblimimizdin kutquzdung, Bizgə əq boləjanlarni yərgə karattin. **8** Hudani kün boyi iptiharlinip mahtaymiz; Namingni əbədil'əbədigiə mədhüyiləymiz. (Selah) **9** Biraq Sən [həzir] bizni taxlawətip ahanətkə kaldurdung; Kəxunlirimiz bilən jənggə billə qikmaysən. **10** Sən rəkiblimimiz aldidə bizni qekindürdung;

Bizni əqmənlərgə haloəjanəq talan-taraj kıldurdung. **11** Soyuxka tapxuruloəjan koylərdək, bizni ularəja tapxurdung, əllər arisoəja bizni tərkitiwəttin. **12** Sən Əz həlkingni bikəroəja setiwəttin, Uning kimmitidin Əzüng həq beyip kətmiding; **13** Sən bizni kəxna əllərnin məshirisigə kəldurəjənsən; Ətrəpimizdikilərgə ahanət, zanglik obyektə kıldingsən. **14** Sən bizni əllər arisidə səz-qəəkkə koəyduənsən, Yat koəwmlar bizgə bax qaykixip kərxəmaqta. **15** Məshirə həm kupurluk eytquqilarning awazi tūpəylidin, Düxmənlər wə əq əloəquilar tūpəylidin, Kün boyi uyatim aldimdin kətməydu, Yüzümming nomusi meni qirmiwaldi. **17** Mana ularning həmmisi bəximioəja qüxti; Biraq biz Seni untumiduk, Yəni əhdənggə həq əsiylik kilmiduk; **18** Kəlbimiz həq yanmidi, Səngə sadəkətsizlik kilmiduk, Kədəmlirimiz yolungdin həq əzip kətmidi. **19** Biraq Sən bizni qilbərilər məkanidə əzdin, Bizgə əllər əyisini qaplxaturdung. **20** Əgər biz Hudayimizing namini untəjan bolsak, Yəni yat bir iləhəqə kəp kətürəngə bolsak, **21** Huda Sən qəqum buni sürüxtə kılmas idingmu, Kəlbətiki sirlarni bilip turidəjan tursəng? **22** Biraq Sən tūpəyli biz kün boyi kirləmaqtimiz; Boəuzlinixni kütüp turoəjan koylər kəbi həsəblənməqtimiz. **23** Oyoəjan, i rəb! Nemixka uhləp yatısən? Ornungdin tur, bizni mənggügə taxlawətmigəysən! **24** Nemixka yüzüingni bizdin yoxurisən? Nemixka külətlirimizgə, uqriəjan zulumlirimioəja pisənt kilmaysən? **25** Kərioəjan, jenimiz tuprakta beəjirləp yürüdu; Tenimiz yərgə qəplaxti; **26** Ornungdin turup bizgə yərdəmədə boləyoəysən! Əzüingning əzgərməs muhəbbiting səwəbidin, Bizlərnə hərlikkə kıləroəysən!

45 Nəəmiqilərnin bəxioəja tapxurulup, «Nilupərlər» degən ahangda oqulsun dəp, Korahning oəullirioəja tapxuruloəjan, «səyümlük yar üqün» degən «Maskil» mənəjat-nəhxa: — Kəlbimdin güzəzal ix turoərisidə səzlər uroəp qikmaqta; Padixahka beəjixuloəjan mənəjitimni eytmən; Tilim goya məhir xairing kəlimidur; **2** İnsan baliliri iqidə sən əng güzəldursən; Ləwliring xəpəət bilən tolduruloəjandur; Xunga Huda səngə mənggügə rəhmət kildi. **3** I bəyüik boləuqi, Kiliqingni əskin yəningəja, Həyiwiting wə xənuxəwkiting bilən! **4** Həkəkitə, kəmtərlək həm adalətni əloəja sürüxkə ətlənoəjində, Xənuxəwkət iqidə əjəlibə bilən əloəja bas! Xuning bilən ong kəlung əzüinggə kəramət kərkunluk ixlarni kərsitidu! **5** Sening okliring ətkürdur, Ular padixahning düxmənlirining yürükigə sanjilidu; Pütün əllər ayioəjəngə yiktilidu. **6** Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədiktur; Padixahlikingdiki Xəhənoə hasəng, adalətnin həsisidur. **7** Sən həkəkəniylikni səyüp, rəzillikkə nəprətlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni sening Hudayigə, sənə həmrahliringdin üstün kılıp xadlik meyi bilən məshik kildi. **8** Sening kiyimliringdin murməki, muəttər wə dərqin hədi kəlidu; Pil qixi sarayliridiki sazəndilərnin tarlik saziri seni hursən kildu. **9** Padixahlarınin məlikiliri hərmətlək kənizəklingning kətarididur; Hanixing Ofirdiki sap altun [zibu-zinətlərnə] təkap ong kəlungdə turidu; **10** «Anglioəjan, i kizim, kərgin, səzlimigə kulək saləjən; Əz kəbiləng wə ata jəmətingni untup kəl! **11** Xuning bilən padixah güzəzal jamalingəja məptun bolidu; U sening

hojang, sən uningōja səjdə qil». **12** Tur xəhiringni kizi [alindinga] sowōja bilən hazır bolidu; Halayik arisidiki baylar sening xapaittingni kütidu; **13** Xahənə kizning iqki dunyasi pütünləy parlaktur, Uning kiyimlirimu zər bilən xəxtiləngən; **14** U xəxtilik kiyimlər bilən padixahning huzuriōja kəltürilüdu; Kəynidin uningōja koldax kenizaklərmu billə yeningōja elip kelinidu; **15** Ular huxal-huram, xadlik iqidə baxlap kelinidu; Ular birliktə padixahning ordisiōja kirixidu. **16** «Atabowiliringning orniōja oşulliring qikidu; Sən ularni pütkül jahənoja həkim kilisən. **17** Mən sening namingni əwladdin-əwladka yad ətküzimən; Xunglaxka barlik kowmlar seni əbədil'əbədgiqə mədhıyiləydu».

46 Nəoqmiqilərnin bexiōja tapxurulup, «Pak kızlar üqün» degən ahəngdə oqulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilōjan küy: — Huda panahgahimiz wə kudritimizdur; Külpətlər qüxkən haman hazır bolidiōjan bir yardəmidur. **2** Xunga yər-zemin öngtürülüp, taqlar gümtürülüp dengiz təglirigə qüxüp kətsimu, Uning dolqunliri xawkunlinip kəynim bolsimu, Ərkəxliri bilən taqlar silkinip kətsimu, Korkmaymiz. (Selah) **4** Hudaning xəhiringni — Yəni Həmmidin Aliy Bolōjuqi makanlaxkən muqəddəs jayni, Hursən kilidiōjan ekınliri xahlıōjan bir dərya bardur. **5** Huda uning otturisididur; U yər hərgiz təwriməydu; Huda tang etix bilənla uningōja yardəmgə kelidu. **6** [Barlik] əllər kəynap, padixahlıqlar titrəp kətti; U awazini koyuwətkən haman, Yər erip ketidu. **7** Samawi koxunlarning Sərdari bolōjan Pərwərdigar biz bilən billə; Yəqubning Hudasi egiz koroşinimizdur! (Selah) **8** Kelinglar, Pərwərdigarning qılōjanlirini kəruŋlar! U yər yüzidə qılōjan karamət wəyranlıqlarni kəruŋlar! **9** U, jahanning u qetigiqə bolōjan uruxlarni tohtitidu; U oqylarni sunduridu, Nəyziləni oxtuwetidu, Jəng hawwilirini otta kəydiriwetidu. **10** U: «Tohtax, mening Huda ikənlikimni bilip koyux! Mən pütkül əllər arisida uluqlinimən; Mən yər yüzidə «büyük» dəp qarilimən» — dəydu. **11** Samawi koxunlarning Sərdari bolōjan Pərwərdigar biz bilən billə, Yəqubning Hudasi bizning egiz koroşinimizdur!

47 Nəoqmiqilərnin bexiōja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilōjan küy: — Barlik kowmlar, Hudani alkıxlənglar! Uningōja yukiri awazinglar bilən huxallik təntənisini yangritinglar! **2** Qünki Həmmidin Aliy Bolōjuqi, Pərwərdigar, dəhxətlik wə həywətlıktur, Pütkül jahanni soriojuqi büyük Padixahdur. **3** U bizgə həlkəlrni boysundurup, Bizni əl-millətlər üstigə həkim kilidu. **4** U biz üqün mirasimizni tallap, Yəni Əzi səyğən Yəqubning pəhri bolōjan zeminni bekitip bərdi. (Selah) **5** Huda təntənə sadasi iqidə, Pərwərdigar sunay sadasi iqidə yukiriōja kəturildi; **6** Hudaōja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! Padixahimizōja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! **7** Huda pütkül jahanning padixahidur; Zehninglar bilən uningōja nahxa-küy eytinglar! **8** Huda əllər üstidə həküm süridu; U Əzining pak-muqəddəslikining təhtidə olturidu. **9** Əl-yurtlarning kattiliri jəm bolup, İbrahımining Hudasing həkigə

koxuldu; Qünki jahandiki barlik qalkənlər Hudaōja təwədur; U nəkədər aliydur!

48 Nəoqmiqilərnin bexiōja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilōjan küy: — Uluōdur Pərwərdigar, Hudayimizning xəhiringdə, Uning muqəddəslikini turojan taşda, U zor mədhıyələrgə layıktur. **2** Egizlikidin kərkəm, Zion teoqi, Pütkül jahanning hursənlikidur; Ximaliy tərəpliri güzəldur, Büyük padixahning xəhiringdur! **3** Huda koroşanlirida turidu, Bu yərdə U egiz panahgah dəp tonuldu; **4** Mana, padixahlar yiojildi, Ular xəhəri besip etüp, jəm boldi. **5** [Xəhəri] kəripla ular aləzadə boldi; Dəkkə-dükkigə qüxüp bədər kəqixti. **6** U yərdə ularni titrək basti, Toloqə yegən ayaldək ular azablandı; **7** Sən Tarixitiki kemilərnə xərkə xamili bilən wəyran qiliwəttin. **8** Kulikimiz angliōjanni, Samawi koxunlarning Sərdari bolōjan Pərwərdigarning xəhiringdə, Hudayimizning xəhiringdə, Biz hazır əz kəzimiz bilən xundək kərdük; Huda mənggügə uni mustəhkəm kilidu. (Selah) **9** Biz sening muqəddəs ibadəthanang iqidə turup, i Huda, Əzgərməs muhəbbitingni sejoindük, **10** Namingōja layıktur, Jahanning qət-qətlirigə yətküzülgən mədhıyiliring, i Huda; Sening ong qolung həkkanıylik bilən toloqan. **11** Sening adil həkümliringdin, Zion teoqi xadlanoyal! Yəhuda kızliri huxal boloyal! **12** Zion teojini aylinip mēngip, Ətrapidə səyli kilinglar; Uning munarlırini sanap bekinglar; **13** Keyinki əwladka uni bayan kılıx üqün, Sepil-istihkamlirini kəngül koyup kəzitinglar, Koroşanlirini kəzdin kəqüringlar. **14** Qünki bu Huda əbədil'əbəd bizning Hudayimizdur; U emürwəyət bizning yetəqkimiz bolidu!

49 Nəoqmiqilərnin bexiōja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilōjan küy: — I barlik həlkələr, kəngül koyup anglanglar! Yər yüzidə turuwatqənlər, kulək selinglar! **2** Məyli addiy puqra, ya esilzadəlar, Ya bay, ya gadaylar bolsun, həmminglar anglanglar! **3** Aozim danalıqni səzləydu, Dilim əkilgə uyoşun ixlarni oylap qikidu. **4** Kulikim həkəmtlik təmsilni zan koyup anglaydu, Qiltar qəlip sirlik səzni eqip berimən. **5** Eoşir künlərdə, meni kiltakqə qüxürməqci bolōjanlarning kəbiqliklirni atrapimda bolsimu, Mən nemixkə kərkidikənmən? **6** Ular baylıqlirioja tayinidu, Mal-mülükiliringin zorluğu bilən qongqilik kilidu; **7** İnsan mənggügə yaxap, Gər-həngni kərməsliki üqün, Həqkim əz buradərinin həyatini pul bilən kəy turuwalalmaydu; Wə yaki Hudaōja uning jenini kütuldurduqədək bahəni bəşəlməydu; (Qünki uning jenining bahəsi intayin kimmət, Wə bu bahə boyiqə bolōqanda, mənggügə kərz tapxuruxi kerəktur) **10** Həmmigə ayanki, danixmən adəmlərmu əlidu; Həmmə adəm bilən təng, nadan wə həkəktətlər billə həkək bolidu, Xundakla ular mal-dunyasini əzgilərgə kəldurup ketidu. **11** Ullarning kənglidiki oy-pikirlər xundakki: «Əy-imaritimiz mənggügə, Məkan-turaloqlirimiz dəwrdin-dəwrgiqə bolidu»; Ular əz yərlirigə isimlirini nam kilip koyidu. **12** Biraq insan əzining nam-izzitidə turıwərməydu, U həkək bolōjan həywanlərdək ketidu. **13** Ullarning muxu yoli dəl ularning nadanlıqidur; Ləkin ularning kəynidin dunyaōja kəlgənlər, yanıla

ularning eytқан sezirigə yəpirin okuydu. (Selah) **14** Ular koylardak təhtisarəoja yatkuzulidu; Ölüm ularni əz ozuki kilidu; Ətisi səhərdə duruslar ularning üstidin həküm yürgüzidu; Ularning güzəlliki qiritilixkə tapxurulidu; Təhtisara bolsa ularning həywətlik makanidur! (Sheol **h7585**) **15** Birak Huda jenimni təhtisarəojaning ilkidin kutkuzidu; Qünki U meni qobul kilidu. (Selah) (Sheol **h7585**) **16** Birsı beyip ketip, aila-jəmətəning abruyi əsüp kətsimu, Korkma; **17** Qünki u əlgəndə heqnersisini elip ketəlməydu; Uning xəhriti uning bilən billə [gərgə] qüxməydu. **18** Gərgə u əmir boyi əzini bəhtlik qaoqlıoqan bolsimu, (Bərhək, kixilər ronək tapkiningda, əlwəttə seni Həman mahtaydu) **19** Ahiri berip, u yənıla ata-bowilirining yenioqə ketidu; Ular məngügə yoruklukni kərləməydu. **20** İnsan izzət-abruyda bolup, lekin yorutulmisa, Həlak bolidioqan həywanlarəoja ohxax bolidu, halas.

50 Asaf yazoqan küy: — Qadir Huda, yəni Pərwədigar əojiz eqip, Künqikixitin künpetixkiqə yər yuzidikilərgə murajət kildi. **2** Güzəllikning jəwhiri boləjan Zion təojidin, Huda julalidi. **3** Hudayimiz kelidu, U hərgizmu sükit iqidə turmaydu; Uning aldidə yəwətküqi ot kelidu; Uning ətrəpidə zor boran-qapqun kaynaydu. **4** Əz həlkini sorək kilix üqün, U yukiridin asmanlarni, Yərnimu guwahlikkə qəkiridu: — **5** «Mening məmin bəndilirimni, Yəni Mən bilən qurbanlik arkilik əhdə təzgüqlərnəni həzurunəoja qəkիրip yiojinglar!» **6** Asmanlar uning həkəkəniylikini elan kilidu, Qünki Huda Əzi sorək kiləuqidur! (Selah) **7** «Anglanglar, i həlkim, Mən səz kilay; I Israil, Mən sangə həkəkətni eytip koyayki, Məniki Huda, sening Hudayingdurməni. **8** Həzir ayibliginin sening qurbanlikliring səwəbidin, Yəki həmixə aldimda sunulidioqan keydürmə qurbanlikliring səwəbidin əmas; **9** Mən sening əojilingdin heqbir əküzini, Kotanliringdin heqbir tekini əlməkqi əməsmən. **10** Qünki ormanliklardiki barlik həywanatlar Manga mənəsupur, Mingliəjan təojidiki mal-waranlarmu Meningkidur; **11** Təojlardiki pütün uqar-qanatlarni bilimən, Daladiki barlik janıwarlar Meningkidur. **12** Kərimin əqsimu sangə eytməymən; Qünki ələm wə uningəoja toloqan həmmə nərsilər Meningkidur. **13** Əjəbə, Mən əküzüning gəxini yəmdimən? Tekining kəniini iqəmdimən? **14** Qurbanlik süpitidə Hudəoja təxəkkürlərnəni eyt; Həmmidin Aliy Boləuqioqə kiləjan wədgəgə wəpa kil. **15** Bəxingəoja kün qüxkəndə Manga murajət kil; Mən seni kutuldurimən, Sən bolsəng Meni uləuqioqəysən.» **16** Ləkin rəzillərgə Huda xundək dəydu: — «Mening əmirilirimni bayan kilixkə nemə həkəkning bar? Əhdəmnəni tiləja ələudək sən kim iding? **17** Sən Mening təlimlirimdin yirgənding, Səzlimini rət kilding əməsmu? **18** Oqırini kərsəng, sən uningdin zək əlding, Zinahorlar bilən xerik bolding; **19** Aozingdin yaman gəp qüxməydu; Tiling yaləzanqilikni tokuydu. **20** Əz kərindixingning yaman gəpini kilip olturısən, Anangning oqlıoqə təhmət kilisən. **21** Sən bu ixlarni kiləjiningda, Mən ün qıkərmidim; Dərwəkə, sən Meni əzünggə ohxax dəp oyliding; Ləkin Mən seni əyibləp, Bu ixlarni kəz əldingdə əyni boyiqə sangə kərsitimən. **22** — I, Təngrini untuoqanlar, buni kəngül koyup anglanglar! Bolmisa, silərnəni parə-parə kiliwetimən; Həqkim silərnəni kutkuzəlməydu. **23** Birək

qurbanlik süpitidə rəhmət eytkənlərnəning hərəkəyisəni Manga xərəp kəltüridu; Xundək kilip, uningəoja Əz nijatlikimni kərsitiximəgə yol təyyarlıoqan bolidu.

51 Nəojmiqlərnəning bəxioqə tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoqan küy. Bu [küy] Natan pəyoəməbər uning yenioqə kelip, uni Bat-Xəbə bilən boləjan zinahorlukı toquruluk əyibligəndin keyin yeziləjan: — Əzgərməs muhəbbiting bilən, i Huda, manga mehİR-xəpkət kərsətkəysən! Rəhimdillikliringning kəplüki bilən əsiyliklirimni əqürüwətkəysən! **2** Meni kəbihlikimdin yiltizməjoqə yuwətkəysən, Gunahimdin meni taziləyoqəysən. **3** Qünki mən əsiyliklirimni tonup ikrar kildim; Gunahım həmixə kəz əldimda turidu. **4** Səning əldingda, pəkət Səning əldingdila gunah ötküzitip, Nəziringdə rəzil boləjan ixni sadir kildim; Xu wəjədin, Sən [meni əyibləp] səzlisəng, ədillikning ispatlinidu; [Meni] sorək kiləjiningda, Əzüngning paklikı ispatlinidu. **5** Mana, mən tuəjulojinimdila, yamanlikta idim, Anangning kərnida pəyda boləjinimdila mən gunahəta boldum. **6** Bərhək, Sən ədəmlərnəning qin kəlbədin səmimiylilik tələp kilisən; Iqimdiki yoxurum joylirimda Sən manga danaliki ni bildürisən. **7** Meni [gunahlirimdin] zofə bilən taziləyoqəysən, Həm mən pak bolimən; Meni pakpakiz yuoqəysən, mən kərdimnu ək bolimən. **8** Manga xədhuram əwəzlərnəni ənglatkəysən; Xuning bilən Sən əzgən ustihənlirim yənə əxlidinidu. **9** Gunahlirimdin qirayingni yoxurup, Yamanliklirimni əqürüwətkəysən. **10** Məndə pak kəlb yaratkəysən, i Huda; Wujumdiki sadik rohimni yəngiləyoqəysən. **11** Meni həzurunəojin qikirəwətmigəysən; Meningdin Mukəddəs Rohingni kayturuwəlməyoqəysən. **12** Ah, nijatlikingdiki xadlikni manga yəngibəxtin həs kilduroqəysən; İtaətmən roh arkilik meni yələgəysən. **13** Buning bilən mən itəətsizlərgə yolliringni əgitəy, Wə gunahkarlar yəningəoja kaytidu. **14** Kən teküx gunahidın meni kutulduroqəysən, I Huda, manga nijatlik bərgüqi Huda, Xuning bilən təlim həkəkəniylikningni yəngritip küyləydu. **15** I Rəbbim, ləwlirimni əqəkəysən, Aozim mədhıyiliringni bayan kilidu. **16** Qünki Sən qurbanlikni hux kərməysən; Bolmisa sunar idim; Kəydürmə qurbanliklərdimnu hürsənlik tapməysən. **17** Huda qobul kilidioqan qurbanliklər sunək bir rohtur; Sunək wə əziləng kəlbni Sən kəmsitməysən, i Huda; **18** Xəpəiting bilən Zionəoja mehİRəbanlikni kərsətkəysən; Yerusəlemning səpillirini yəngibəxtin bina kiləyoqəysən! **19** U qəojda Sən həkəkəniyliktin boləjan qurbanliklərdin, kəydürmə qurbanliklərdin, Pütünləy kəydürüləng kəydürmə qurbanliklərdin hürsənlik tapisən; U qəojda ədəmlər qurbəngəhingəoja buka-əküzlərnəni təkdim kilixidu.

52 Nəojmiqlərnəning bəxioqə tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoqan «Maskil»; Edomluk Doəg Saul padixəhning yenioqə bərip: «Dawut Ahimələkning əyigə kirdi» dəp əyoqəqilik kiləojandin keyin yeziləjan: — I noqi batur, Nemə üqün rəzillikəndin mahtimən? Təngrining əzgərməs muhəbbiti mənggüliktur. **2** Ətkür ustira kəbi, Tiling zəhər qəqmaqıqi, U yaləzanqilik tokuwatidu. **3** Sən yaxhilikning ornida yamanlikni, Hək səzləxning ornida yaləzanqilikni yaxhi kərisən; **4** Həman ədəmnəni nabut kilidioqan səzlərnəni yaxhi

kerisən, i aldəmqi til! **5** Bərħək, Təngri ohxaxla seni mənngügə yökıtidu; U seni tutuwalıdu, yəni öz qədiringdin tartıp qıkıdu; Tiriklərnıng zeminidin seni yiltizingdin kımurup taxlaydu. (Selah) **6** Həkkaniylar buni kərüp kərquxıdu, Wə uni məshirə kılıp külüp: — **7** «Kəranglar, Hudani öz yələnqısı kılımoqan adəm, Pəkət öz baylıqlırınıng kəplükigə tayanıoqan adəm; U aq kəzlükı bilən küqləndı» — dəydu. **8** Mən bolsam Hudaning eyıde eskən baraksən zəytın dərəhtəkmən, Mən Hudaning əzgərməs muhəbbıtigə mənngügə tayınımən. **9** Mən Sanga əbədil'əbəd təxəkkür eytmən; Qünki Sən bu ixlarnı kıldingsən; Məmin bəndiliring aldıda namıngoqı təlmürüp kütımən; Muxundak kılıx əladur.

53 Nəoqmıqlərning bexioqı tapxurulup oqulsun dəp, Mahalat əhangıda Dawut yazıoqan «Maskıl»: Əhmək kixi kənglıde: «Həqbir Huda yok» — dəydu. Ular qırıklixip, Nəprətlik kəbih ixlarnı kılıxtı; Ularning iqidə məhribanlık kılıoquı yoktur. **2** Huda ərxət turup, insan balilirini kəzıtıp: «Bu insanlarning arisıda, insapni qüxinıdıoqan birəsi barmıdu? Hudani izdəydoqanlar barmıdu? **3** Həmmə adəm yoldin qıktı, Həmmə adəm qırıklixip kətti, Məhribanlık kılıoquı yoktur, hətta birimu. **4** Nanni yegəndək Mening həlkımmı yutuwalıoqan, Kəbihlik kılıoquqlarning bilimi yokmıdu?» — dəydu. Ular Pərwərdigarıoqı həqbir iltıya kılımaydu. **5** Kərkkudək həq ix bolmısıq, Mana ularnı oqıyat zor kərkunıq bastı; Qünki Huda seni kərxawoqı aloqanlarning ustıhanlırını parqılarp qeqıwəttı; Sən ularnı hijılıkka koydung; Qünki Huda ularnı nəziridin sakıt kıldı. **6** Ah, İsrailning niyatlıkı Zıondın qıkıp kəlgən bolsa idi! Huda Öz həlkını asarıtıdın qıkırıp, azadlıkka erixtırgən qaıoqda, Yakup xadınıdu, İsrail huxal bolıdu!

54 Nəoqmıqlərning bexioqı tapxurulup, tarlık sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazıoqan «Maskıl» (Zif xəhıridıkilər Saul padıxahning yenioqı berıp: «Dawut bizning muxu yurtımızıoqı məküwalıoqan, sili bilməmdıla?» dəp ayıoqıqlık kılıoqandın keyin yezıloqan): I Huda, Öz namıng bilən meni kütquzıoqıysən; Zor kudriting bilən dəwayımnı sorıoqıysən. **2** I Huda, duayımnı anglıoqıysən; Aıozımdıki səzlərgə kulak salıoqıysən. **3** Qünki yat adəmlər manga hıjım kılıxka ornıdın turdı; Zomıgərlər mening jenımnı owlımakta; Ular Hudanı nəzirigə həq ılmaydu. (Selah) **4** Kara, Huda manga yardım kılıoquıdu; Rəb jenımnı yələydoqanlar arisıdıdu. (Selah) **5** U düxmənlirımnıng yamanlıkını əzıgə kəyturıdu; [I Huda], Öz həkıkıttıng bilən ularnı üzıp taxlıoqıysən. **6** Mən Sanga halıs kurbanlıkılar sunımən; Nəmnıgnı mədhıyələymən, i Pərwərdigar; Xundak kılıx əladur. **7** Qünki U meni barlık bala-kazalardın kütquzdı; Düxmənlirımnıng məoqlubıyıtını öz kəzum bilən kərdüm.

55 Nəoqmıqlərning bexioqı tapxurulup, tarlık sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazıoqan «Maskıl»: — I Huda, duayımnı anglıoqıysən; Tilikımdın əzüngni kəqurmıoqıysən, **2** Manga kulak selıp, jawab bərgəysən; Mən dad-pəryad iqidə kezıp, Ah-zər qekıp yürımən; **3** Səwəbi düxmənnıng təhdıtlırı, razıllərning zulumlırı; Ular bexımoqı awarıqılıklərni təkıdu; Ular oqəzəplınp

manga adawət sakılaydu. **4** İqımdə yürıkım toloqınp kətti; Əlüm wəhxətlırı wıjıudımnı kəplıdi. **5** Kərkuq wə tıtrək bexımoqı qıxtı, Dəhxət meni qəmkuwalıdi. **6** Mən: — «Kəptərdək kənitım bolsıqu kaxkı, Uqıp berıp aramgəh tapar ıdım» — dedım. **7** — «Yırak jaylarıoqı kəqıp, Qəl-bayawanlarda makanlıxar ıdım; (Selah) **8** Boran-qapkunlardın, Kara qıyundın kəqıp, panahgəhoqı aldırar ıdım!». **9** Ular nı yutuwtəkəysən, Qünki xəhər iqidə zorawanlık həm jedəlhorlukıni kərdüm. **10** Ular kəqə-kündüz sepıllər ıstıdə oqıadıyıp yürməkta; Xəhər ıqını kabəhət wə xumluk kəplıdi. **11** Həram arzu-həwəslər unıng iqidə turıdu, Sahtılık wə hıylə-mıkrılık, koqılardın kətməydu. **12** Əgər düxmən meni məshirə kılıoqan bolsa, unıngoqı səwr kılattım; Bırək meni kəmsıtıp, əzını mahtıoqan adəm manga əqmanlərdın əməs ıdı; Əgər xundak bolıoqan bolsa, unıngdın əzümnı kaqurattım; **13** Lekın buni kılıoqan sən ıkanlıkıngni — Mening buradırmın, sırdıxım, əzız dostum bolup qıkıxıngnı oylımaptımən! **14** Halayıkka kətilıp, Hudaning əyigə ıkkımız bıllə mangojanıduq, Əzara xerın paranglarda bolıoqanıduq; **15** Muxundak [satkunlarnı] əlüm tuyuksız qeqıtıwətsun! Ular təhtısaraıoqı tırık qıxxkəy! Qünki ularnıng makanlırıda, ularnıng arisıda rəzıllık turmakta. (Sheol h7585) **16** Lekın mən bolsam, Hudaıoqı nıda kılımən; Pərwərdigar meni kütquzıdu. **17** Ətıgını, ahxımı wə qıxtə, Dərdımnı təkıp pəryad kəttürımən; U jəzmən sadayımıoqı kulak salıdu. **18** U manga kərxi kılınoqan jəngdın meni aman kılıdu; Gərqə kəp adəmlər meni kərxawoqı aloqan bolsımu. **19** Təngri — əzəldın təhtə olturup kəlgüqı! [U naləmnı] angılap ularnı bır tərəp kılıdu; (Selah) Qünki ularda həq əzgırıxlər bolmıdı; Ular Hudadıng həq kərkmaydu. **20** [Həlikı buradırmın] əzi bılən dəst bolıoqanlarıoqı muxt kəttürıdi; Əz əhdısını buzup taxlıdı. **21** Aıozı serık maydınmı yumxak, Bırək kənglı jəngdur unıng; Unıng səzlırı yəoqıdnımu sılık, Əməlıyətə suıoqırup aloqan kılıqlardur. **22** Yüıküngni Pərwərdigarıoqı taxılap koy, U seni yələydu; U həkkaniylarnı hərgız təwrətməydu. **23** Bırək, sən Huda axu rəzıllərni həlakət həngıoqı qıxırsısən; Kanlıorlar wə hıylıgərlər əmrıning yerımınımı kərməydu; Bırək mən bolsam, sanga tayınımən.

56 Nəoqmıqlərning bexioqı tapxurulup, «Hılwəttıki dub dərəhlırdıki pahtək» degən əhangıda oqulsun dəp, Dawut yazıoqan «Mıhtam» küy (Fılistıylər Gat xəhıridə unı əsırgə aloqanda yezıloqan): — I Huda, manga xəpək kərsətkəysən, Qünki insanlarning nəpsı yoıoqınarp meni kooqlımakta; Kün boyı ular mən bılən jəng kılıp meni basmakta; **2** Meni kəzlıgən rəkıblırımnıng nəpsı yoıoqınarp kün boyı meni kooqlımakta; Manga həywə kılıp jəng kılıoquqlar ıntayın kəptur! **3** Mən kərkkən künımdə, Mən Sanga tayınımən. **4** Mən səz-kalamını ulıoq dəp mədhıyələydoqan Hudaıoqı, Hudaıoqlıa tayınımən; Mən kərkməymən; Nahayıtı bır ət ıgısı meni nemə kılalısun? **5** Ular kün boyı səzlırımını burmılaydu, Ularning barlık oyi manga ziyənkəxlık kılıxtur; **6** Ular top bolup adəmnı kəstılıxıp, yoxurunıdu; Peyımgə qıxıp, jenımnı elıxni kütıdu. **7** [Gınah] bılan gınahnı yepıp kaqsa bolamdu? Oqəzıping bılən əllərni yərgə urıoqıysən, i Huda! **8** Mening sərsənıklırımını əzüng sanarp kəlgən; Kəzdın akqan yaxlırımını tulumungıoqı toılap saklıoqıysən;

Bular daptiringda pütüklük omasmu? **9** Xuning bilən mən Sanga nida kılğan künde, Düxmənlirim qekinidu; Mən xani bildimki — Huda mən tərəptidur! **10** Hudani — Uning sez-kalamini uluqlaymən! Pərwərdigarni — Uning sez-kalamini uluqlaymən! **11** Hudanila tayanqim kildim — Mən qorkmaymən, nahayiti xu bir insan meni nemə kılalisan? **12** Sanga kılğan wədilirimə wapa kilmən, i Huda; Sanga taxəkkür qurbanlıklarini sunimən. **13** Qünki Sən jenimni elümdin kutuldurğansən; Sən putlirimni putlixixtin saklimamsən? Xuning bilən mən Hudaning huzurida, tiriklər turidığan yoruklukta mangimən.

57 Nəomiqlərnin bexioğa tapxurulup, «Halak kilmioğaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan «Mihtam» küyi, (U Saul padixahın keqip, engkürdə yoxuruwaloğan qaoğa yeziloğan): — I Huda, manga xəpət kərsətkəysən, Manga xəpət kərsətkəysən, Qünki jenim Seni panahim kildi. Muxu balayi'apət etüp kətküqə, qanatlıning sayisidə panah tapimən. **2** Hudağa, yəni Həmmidin Aliy Boluquqoğa, Özüüm üqün həmmini orunlaydıoğan Təngriğ nida kilmən; **3** U ərxtin yardəm əwətip meni kütqüzidu; Manga qarap nəpsi yooqınap, meni koşlawatqanlarni U raswa kildi; (Selah) Huda Öz mehir-xəpkiti wə həkikitiñi əwətidu! **4** Jenim xirlar arisida kaldi; Mən nəpisi yalkun kəbi boləjanlar arisida yatimən! Adam baliliri — Ularning qixliri nəyzə-oklardur, Ularning tili — etkür kiliqtur! **5** I Huda, ərxlərdin yukiri uluqlanoğaysən, Xan-xəriping yər yüzini kaplıoqay! **6** Ular kədəmlirimə tor kurdi; Jenim egilip kətti; Ular mening yolmoğa orək koloğanidi, Ləkin əzliri iqığa qixxup kətti. **7** Iradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən mədhijə nahxilarni eytip, Bərhək Seni küyləymən! **8** Oyoğan, i rohim! I nəoqmə-sazlirim, oyoğan! Mən səhər kuyaxinimu oyoqitimən! **9** Mən həlk-millətlər arisida seni uluqlaymən, i Rəb; Əllər arisida Seni küyləymən! **10** Qünki əzgərməs muhəbbiting ərlərgə yətküdək uluqdur; Həkiqiting bulutlaroğa taqaxti. **11** I Huda, ərxlərdin yukiri uluqlanoğaysən, Xan-xəriping yər yüzini kaplıoqay!

58 Nəomiqlərnin bexioğa tapxurulup, «Halak kilmioğaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan «Mihtam» küyi: — I kudrət igiliri, silər həkikətən adalətni səzləwatamsilər? I insan baliliri, adil həküm qikiramsilər? **2** Yək, silər konglünglərdə yamanlıq təyyarlaysilər; Yər yüzidə öz qolunglar bilən kilidığan zorawanlıqni əlqəwatisilər. **3** Rəzilər anisinin korsiqidila ezip ketidu; Ular tuşulupla yoldin adixip, yaloğan səzləydu. **4** Ularning zəhiri yilanning zəhiridur; Ular əz kulikini pütük kılğan gas kobra yiləndək, **5** Məyli yilanqılar xunqə qiraylıq səhirlisimu, U nəy awaziğa kət'iy kulak salmaydu. **6** I Huda, ularning aozdidiki qixlirini sunduruwətkəysən! Muxu yax xirlarning tongkay qixlirini qeqiwətkəysən, i Pərwərdigar! **7** Ular ekıp kətkən sulardək etüp kətkay; Ular oklarni qənləp atqanda, Okliri uqsiz bolup kətkəy! **8** Kululə yol mangoğanda izi yokilip kətkəndək, Ular yokəp kətsun; Ayalning qixxup kətkən həmilisidək, Ular kün kərmisun! **9** Kazan yantaklarınin issikini səzğüqə, (Məyli ular yumran peti, yaki ot tutaxqan bolsun) U ularni

tozutiwetidu. **10** Həkkəniy adəm [Hudaning] intiqamini kərgəndə huxal bolidu; Əz izlirini rəzilərnin kenida yuyidu. **11** Xunga adəmlər: «Dərwəqə, həkkəniylar üqün in'am bardur; Dərwəqə yər yüzidə həküm yürgüzğüqi bir Huda bardur» — dəydu.

59 Nəomiqlərnin bexioğa tapxurulup, «Halak kilmioğaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan «Mihtam» küyi; (bu [küyi] Saul padixah Dawutning eyini kəzləxkə paylaqqlarni əwətip, uni öltürwətməqəki boləjan qaoğa yeziloğan): — I Huda, yim, düxmənlirimning qangilidin kutkuzoğaysən; Manga qarxi turoğanlardin meni egizdə aman saklıoğaysən. **2** Meni yamanlıq kıləuqular qangilidin kutkuzuwəloğaysən, Qanhor adəmlərdin meni kutkuzoğaysən. **3** Qünki mana, ular jenimni elix üqün paylimakta, Zorawanlar manga qarxi top boluxup kəstləxməktə; Bu [kiloqini] məndə boləjan birər asiylük üqün əmas, Yəki gunahim üqün əmas, i Pərwərdigar; **4** Məndə həq səwənlük bolmisimu, ular yügürüp manga qarxi səp salidu; Mening yordimimə kelixkə oyoğan, [Halimni] nəzirənggə aloğaysən. **5** I Pərwərdigar, samawiy koğunlarning Sərdari boləjan Huda, Israilning Hudasi, Barlık əl-yurtlarni sotlap-jazalaxka ornungdin turoğaysən; Kəstləxni niyə kıləuqularning həqkəyisioğa rəhim kilmioğaysən. (Selah) **6** Ular keqisi kaytip kelip, oşaljir ittək oqaz-oquz kılıp, Xəhərnə aylinip laoqaylap yürməktə. **7** Qara, ularning aozidind ekiwatqan xəlgəylirini! Ləwlıridin kiliqlar qikiptur; Ular: «Kim angliyalaydu?» — dəydu. **8** Ləkin Sən Pərwərdigar ularni məshirə kılısən; Barlık əllərnə mazaq kılısən! **9** I mening küqüm Boluquq! Mən Sanga təlmürüp qarap yürimən; Qünki Huda mening yukiri panahğahimdur. **10** Manga əzgərməs muhəbbitini kərsətküqi Huda mening aldimda mangidu; Huda manga düxmənlərnin məşlubiyitini kərsitidu. **11** Birək, [i Huda], bularni kətl kilməy turoqay; Bolmisa mening həlkim Seni untuydu. Əz küqüing bilən ularni sərsən kıləoğaysən, Ularning bexini eşirlaxturoğaysən; I Rəb, bizning kəlkimimiz! **12** Ularning aozzining buzuqluqi tüpəylidin, Ləwlırining səzliri tüpəylidin, Ulardın qikiwatqan qarəoxlar həm aldamqiliklər tüpəylidin, Ular əz təkəbburluqi iqidə tuzakğa qixxəy! **13** Oşəzipping bilən bu ixlaroğa hatimə bərgəysən, Hatimə bərgəysən! Xuning bilən ular yok bolidu; Xuning bilən yər yüzining qəttəqlirigə Hudaning həkikətən Yakupğa həkümdarlıq kilidığanlıqni ayan boləyay! (Selah) **14** Dərwəqə, ular həziroqığə keqisi kaytip kelip, oşaljir ittək oqaz-oquz kılıp, Xəhərnə aylinip laoqaylap yüridu. **15** Itlərdək ular ozuk izdəp hər yərdə katraydu; Qarni toymioquqə huwlap yürməktə; **16** Ləkin mən bolsam kudritingni küyləymən, Bərhək, səhərlərdə əzgərməs muhəbbitingni nahxa kılıp yangritimən; Qünki Sən mən üqün yukiri qoroğan, Eojir künlirimdə panahğah bolup kəlgənsən. **17** I mening küqüm Boluquq, Sanga küylərnə eytimən; Qünki Huda mening yukiri qoroqimimdur, Manga əzgərməs muhəbbət kərsətküqi Huda yimdur.

60 Nəomiqlərnin bexioğa tapxurulup, «Guwahlik nilupəri» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan «Mihtam» küyi: — (Dawut Aram-Naharaim wə

Aram-Zobahdiki Suriyaliklar bilan jang qilolanda, [uning sardari bolgan] Yoab janggə kayta berip, «Xor wadisi»da Edomdikilardin on ikki ming askarni qiliqliglon qaqda yezilgan) I Huda, Sən bizni qətkə qaktinq; Bizni parə-parə kiliwəttinq, Sən bizdin rənjiding; Əmdi bizni yeningoşa qayturojin! **2** Sən zeminni təwritip yeriwətkənidinq; Əmdi uning bəsiliklerini sakaytkəysən; Qünki u daldəngxip kətti! **3** Sən Əz həlkinggə külpətharliklarni kərgüziding; Sən bizgə aləkdəzilikning xarabini iqləzding. **4** Sən Əzüngdin əyminidolanlaroşa tuoş tikləp bərgənsən; U həkikətni ayan kilixkə kətürüldü. (Selah) **5** Əz səygenliring niyatlik tepixi üqün, Ong kolung bilən kətkuzoşaysən, [Duayimni] ijabət kiləyoşən. **6** Huda Əz pak-mukəddəslədikə xundəkdəgən: — «Mən təntənə kilimən, Mən Xəkəm diyarini bəlüp berimən, Sukkot wadisini [təksim kilixkə] əlqəymən. **7** Gilead Manga mənsuptur, Manassəhmə Manga mənsuptur; Əfrain bolsa beximdiki dubuloşamdur, Yəhuda Mening əmr-pərman qikəroşuqumdur; **8** Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edomoşa qorukumni taxlaymən; Filistiya, Mening səwəbimdin təntənə kilinglar!» **9** Kim Meni bu mustəhkəm xəhərgə baxlap kirəlisun? Kim Meni Edomoşa elip barəlisun? **10** I Huda, Sən bizni rasttinlə qətkə qaktinqmu? Koxunlirimiz bilən billə jənggə qikməmsən? **11** Bizni zulumlardin kutuluxkə yardəmləxkəysən, Qünki insanning yardimi bikardur! **12** Huda arkilik biz qoşum baturluk kərsitimiz; Bizgə zulum kiləyoşilarni qəyliyüqi dəl U Əzidur!

61 Nəoşmiqilərninq bəxiəşə tapxuruluş, tarlik sazlar bilən oқulsun dəp Dawut yazoşan küy: — I Huda, pəryadimni angliəşəysən; Duayimoşa kuləq saləyoşən! **2** Yərninq qət-qətliridə turup, Yüririkim zəiplixip kətkəndə, Mən Sanga murəjat kilimən: — Sən meni əzümədin yukiri Qoram Taxkə yetəkləysən! **3** Qünki Sən mənə panəhgəh, Duxminin aldidə mustəhkəm munar bolup kəlgənsən. **4** Mən qedirinqni mənggülik turaloşum kilimən; Kənatliring sayisidə panəh tapimən. (Selah) **5** Qünki Sən, i Huda, kəsəmlirimni angliding; Əzüngdin əyminidolanlaroşa təwə mirəsinə mangimə bərdingsən. **6** Padixəhning künlirigə kün qoxup uzartısən; Uning yilliri dəwərdin-dəwərgiqə bolidu. **7** U Hudaning aldidə mənggü həküm süridu; Uni aman sakləxkə muhəbbət wə həkikətni bəkitip təminligəysən; **8** Xuning bilən aldingdə iqlən kəsəmlirimgə hər küni əməl kilimən; Mən nəminəni mənggü küyləymən!

62 Nəoşmiqilərninq bəxi Yədutunoşa tapxuruloşan, Dawut yazoşan küy: — Jenim Hudaşoşa qarap sükütə kütidu; Mening niyatlikim uningdindir. **2** Pəkət Ula mening qoram təxim wə mening niyatlikim, Mening yukiri qoroşimindir; Mən unqilik təwrinip kətməymən. **3** Silər qəqənoşiqə xu əjiz bir insanoşa hujum kilisilər? Həmminglar qingəyoşiyip qəloşan tamni, Iroşanglap qəloşan kəxani oşulatqəndəkdə, uni oşulatmaqşisilər? **4** Uni xəhrət-həywiətidin qixürüwətxitxin bəxkə, ularning həq məsləhəti yoxtur; Yəloşanqiliklərdin hursən ular; Aşozidə bəht tiligini bilən, Ular iqidə lənət oқuydu. (Selah) **5** I jenim, Hudaşoşa qarap sükütə kütin; Qünki mening ümidim Uningdindir. **6** Pəkət U mening qoram təxim həm mening niyatlikim, Mening

yukiri qoroşimindir; Mən təwrinip kətməymən. **7** Niyatlikim həm xən-xəhritim Hudaşoşa bəoşliktur; Mening küqüm boləşan qoram tax, mening panəhgəhim Hudadidir. **8** I haləyik, Uningoşa hərdəim yətninglar! Uning aldidə iqlə-bəoşinglarni təkünglar; Huda bizning panəhgəhimizdur! (Selah) **9** Addiy bəndilər pəkət bir tinik, Esilzədilərmə bir əldəm səz haləs; Tarəzioşa selinə ularning kilqə salmiki yox, Bir tiniktingmə yeniktur. **10** Zomigərlikkə təyanmanglar; Buləngqilikning həm hiyal kilmənglar, Bayliklər əwəsimə, buləroşa kənglinglarni qəymənglar; **11** Huda bir kətim eytkənkə, Mundəkdəginini ikki kətim anglidimki: — «Küq-kudrət Hudaşoşa mənsuptur». **12** Həm i Rab, Sanga əzgərməs muhəbbətmə mənsuptur; Qünki Sən hər bir kixigə əz əmiligə yarixə qayturisən.

63 Dawut yazoşan küy (u Yəhudadiki qəl-bəyawanda boləşan qəoşda yeziləşan): — I Huda, Sən mening iləhimdursən, Taxnalik bilən Seni izdidim! Mən qurəqə, qəngkəq, susiz zemində turup, Jenim Sanga intizar, ətlirim təlmürüp intilarki — **2** Mukəddəs jəyində Sanga kəz tikip qərioşimdəkdə, Mən yənə zor kudriting wə uluqulukungni kərsəm! **3** Əzgərməs muhəbbəting həyattinmə əzizdur; Ləwlim Seni mədhiyiləydu; **4** Xu səwəbtin tirik bolsəmlə, Sanga təxəkkür-mədhiyə oқuymə, Səning nəmingdə qollirimni kətürimən. **5** Jenim nəzənəmətlərdin həm məyliq gəxlərdin kənaətləngəndəkdə kənaətləndi; Aşozim eqilip hux ləwlim Sanga mədhiyiləni yangritidu; **6** Ornumdə yetip Seni əsliginimdə, Tün qəqilərdə Seni səoşinip oylinimən. **7** Qünki Sən mənə yardəmdə bolup kəlgənsən; Səning qənitinq sayisidə xəd-hurəmlikkə nəhxilərnini yangritimən. **8** Mening jenim Sanga qing qəplixip məngidu, Səning ong kolung meni yəliməktə. **9** Biraq jenimni yəkitixkə izdəwətkənlər yərtəktilirigə qixüp ketidu. **10** Ularning kəni kiliq tiqidə təkülidu, Ular qilbərilərgə yəm bolidu. **11** Ləkin padixəh Hudadin xədlinidu; Uning nəmi bilən kəşəm qiləşanlarning həmmisi rəhlinip xədlinidu; Qünki yəloşan səzligüqilərninq zuwəni tuwəklinidu.

64 Nəoşmiqilərninq bəxiəşə tapxuruluş oқulsun dəp, Dawut yazoşan küy: — I Huda, əhlirimni kətgərgəndə, meni angliəşəysən! Həyatimni duxmənninq wəhəxilidinin qəoşdiəşəysən! **2** Qərə niyətlərninq yoxurun suyikəstliridin, Yəmənləyik əyliyüqi qəoşa-quzoşunlardin əmən qiləşəysən. **3** Ular tillirini qiliqtək ətkür bilidi; Mukəmməl ədəmni yoxurun jəyidin etix üqün, Ular oқini bətligəndəkdə zəhərləyik səzini təyyarlıdi. Ular kilqə əymənəməy tuyuksiz oқ qikiridu. **5** Ular bətniyəttə bir-birini riəşbətləndürüp, Yoxurun tuzəq quruxni məsləhətləyixip, «Bizni kim kəşəlyətti?» — dəyixməktə. **6** Ular qəbihləkkə intilip: — «Biz izdinip, ətrəpləyik bir tədbir tepir qiktuk!» — dəydu; İnsanning iqlə-bəoşri wə kəlbə dərwekə qəngkur wə [bilip bolmas] bir nərsidur! **7** Ləkin Huda uləroşa oқ atidu; Ular tuyuksiz zəhəmlinidu. **8** Ular əz tili bilən putlixidu; Ularni kərgənlərninq həmmisi əzini neri tartidu. **9** Həmmə ədəmni qərkunq bəsidu; Ular Hudaning ixlirini bəyan kilidu, Bərhək, ular uning qiləşanlirini oylinip sawəq alidu. **10** Həqkəniylər

Pərvərdigarda huxal bolup, Uningoşa tayinidu; Kəngli durus adəmlər rəhlinip xadlinidu.

65 Nəoşmiqilərnəng bexioşa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoşan küy-nahxa: — Zionda, mədhiyə sükiət iqidə Seni kütüdi, i Huda; Sanga kıləjan wədə əməlgə axurulidu. **2** I, dua Anglişuqi, Sening aldinqə barlık ət igiliri kelidu. **3** Gunahlık ixlar, asiylıqlirimiz, [Kəlkün baskəndək] məndin oşalıp kelidu; Ləkin Sən ularni yepip kəqürüm kilisən; **4** Sən tallap Əzünggə yekınlaxturoşan kixi nemidegən bəhtlik! U həyiliringda məkanlıxidu; Bizlə Sening məkaningning, yəni mukəddəs ibadathanangning bəriketitdin kənaət tapimiz; **5** Sən həkəkaniylikni namayan kılıdioşan karamət wə dəhşət ixlar bilən bizgə jawab, I nijatlikimiz boləjan Huda, Pütkül yərdəngizlarning qət-qətliridikilərgiqə tayanqi Boləşuqi! **6** Beling kudrət bilən baolənoşan bolup, Küqüng bilən təşlarni bərpə kıləşən; **7** Dengizlarning ərəkəxligən xawkūnlirini, Dolkunlarning xawkūnlirini, Həmdə əllərnəng qukanlırini tijnıtkıuşən! **8** Jaşanning qət-qətliridə turuwatқанlar karamətliringdin kərkidü; Sən künqıxıtkılərnəni, künpətxıtkılərnəni xadlandurisən; **9** Yər yüzining [oşemini yəp] yoklap kelip, uni suşirisən, Uni tolimu munbətəlxtürisən. Hudaning derya-erikliri suşa toləşandur; Xundak kılıp sularni təyyarlap, Kixilərnə axlık bilən təminləşən. **10** Səriləşu etizlarning qənəklirini suşa kandurisən, Kirlirini taraxləşən, Tuprakni mol yeoşınlar bilən yumxıtisən; Uningda üngənlərnəni bərikətləşən. **11** Sən nemətliringni yilning həşulioşa taj kılıp koxup bərisən; Kədəmliringdin bayaxatlık həryənoşa tamidu; **12** Daladiki yaylakləroşimu tamidu; Taoş-dawanlar xat-horamlıqni əzlırigə bəlwəoş kılıdu; **13** Kəkləmlər qoy padiliri bilən kiyingən, Jiloşlar maysıləroşa kəplinidu; Ular huxallık bilən təntənə kılıdu, Bərhək, ular nahxilərnəni yangritixidu!

66 Nəoşmiqilərnəng bexioşa tapxurulup, tarlık sazlar bilən okulsun dəp, küy-nahxa: — Pütkül jaşan, huxallık bilən Hudaşa təntənə kilinglar! **2** Uning namining uluşlukını nahxa kılıp jakarlanglar; Uning mədhiyilirini xərəplik kilinglar! **3** Hudaşa: «Sening kıləjanlıng nəkədər kərəkunqluktur! Kudriting zor boləşuq, Duxmənliring aldingda zəiplixip təslim bolidu; **4** Barlık yər yüzidikilər Sanga səjdə kılıp, Seni küyləp, nahxa eytixidu; Ular namingni küyləp nahxa kılıp eytidü» — dənglar! (Selah) **5** Kelinglar, Hudaning kıləjanlırini kərunglar; İnsan bəiliri aldidə kıləjan karamətliri kərəkunqluktur. **6** U dengizni kuruqluqkə ayləndurdi; [Əjdədlirimiz] dəryadınmu piyədə ətti; Biz u yərdə uningdin hürsən bolduq. **7** U kudriti bilən mənggü həküm sürüdi; Uning kəzłiri əllərnəni kəzitip turidu; Asiylık kıləşuqılar məşururlanmisun! (Selah) **8** I kowmlar, Hudaşiməzoşa təxəkkür-mədhıyieytinglar; Uningoşa boləjan mədhıyie-həmdusanalərnəni yangritinglar! **9** U jenimizni həyatlık iqigə tikən, Putlirimizni teyilduruxləroşa yol qoymaydu. **10** Qünki Sən, i Huda, bizni siniding; Kümüxnəni otta tawlıoşandak bizni tawlıding. **11** Sən bizni torəşa qüxürdüng; Belimizgə əşir yükni yükülding. **12** Həklərnəni bəximizəşa mindürdüng; Biz ot wə kəlkünni bəşip

əttük; Sən ahir bizni kəngriqlikkə qıkərding. **13** Mən kəydürmə kərbanlıklərnəni elip öyünggə kirəy; Sanga kıləjan kəşəmliringmə əməl kılımən. **14** Bərhək, bəximəşa kün qüxəkəndə ləwlırim qıkəroşan, Eşizim eytkən wədilirimni əməlgə axurimən. **15** Mən Sanga bərdək mallərnəni kəydürmə kərbanlık kılıp sunimən, Qoşqarlırnəng yeoşini hux puritip kəydürimən; Əküz wə əşkilərnəni əkilip sunimən. (Selah) **16** Hudadin əymingtiqi həmminglar, kelinglar, kulək selinglar! Uning mən tiqün kıləjan karamətlirini bayan kılımən; **17** Aşozim eşip uningəşa pəryad kətdürüm, Uning uluşlukını jakarlıoşan mədhıyilərlə tilimda boldi. **18** Kənglümdə gunahni kəzłər yürgən bolsam, Rəb [duayimni] ənglimoşan bolatti. **19** Bırək Huda əngli; U duayimoşa kulək saldi. **20** Hudaşa təxəkkür-mədhıyie yoşdurulsun! U mening duayimni yəndurmidi, Həm məndin əzgərməs muhəbbitini elip kətmidi!

67 Nəoşmiqilərnəng bexioşa tapxurulup, tarlık sazlar bilən qəlsun, dəp yezişəjan küy-nahxa: — Huda bizgə məhir-xəpəkət kərsitip, bizni bərikətləp, Əz jamalining nurini üstimizgə qaşqay! (Selah) **2** Xundak kıləşanda yolung pütkül jaşanda, Qutuldurux-nijətliking barlık əllər arisida ayan bolidu. **3** Barlık kowmlar Seni mədhıyiləşu, i Huda; Barlık kowmlar Seni mədhıyiləşu! **4** Jimi kowmlar huxallık bilən təntənə kılıp küyligəşu, Qünki Sən həlk-millətlərgə adillik bilən həküm qıkirisən, Yər yüzidikili tapilərnəni, Sən yetəkləşən; (Selah) **5** Barlık kowmlar Seni mədhıyiləşu, i Huda; Barlık kowmlar Seni mədhıyiləşu! **6** Wə yər-zemin kəklirini ündürüdi; Huda, bizning Hudaşiməşu, bizni bərikətləşu; **7** Huda bizni bərikətləşu; Xuning bilən yər yüzndikilər qət-yakıləroşuqə uningdin əyminxidü!

68 Nəoşmiqilərnəng bexioşa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoşan küy-nahxa: — Huda ornidin turdi, duxmənlirini tiripirən kiliwetidu! Uningəşa əqmənlər Uning aldidin bədəş qaşidu! **2** Is-tütək uşuruloşandək, ularni uşurup yokıtisən, Mom otta eritiləndək, Rəzilərlər Hudaning aldidə həlak bolidu. **3** Bırək həkəkaniylar huxallinidu, Ular Huda aldidə rəhlinip, Təntənə kılıp xadlinidu. **4** Hudaşa küylər eytinglar, Uning namini nahxa kılıp yangritinglar; Qəl-bayəwanləroşa Mingüqigə bir yolni kətürüp yasənglar; Uning nami «Yah»dur; Uning aldidə xadlinglar. **5** Yetimləroşa ata boləşuqi, Tul hotunlarning dəwasini şorıoşuqi, Əz mukəddəs məkanida turoşan Hudadır. **6** Huda eşeriblərnəni əy-oşaklık kılıdu; U məhbuslərnəni awatlıkqə qıkiridu; Ləkin asiylərnəni kəşojırək yərdə kəlduridu. **7** I Huda, Əz həlkəngning aldidə mangoşingda, Qəl-bayəwandin eşüp səpər kıləşingda, (Selah) **8** Hudaning huzuri aldidə, Yəni İsrailning Hudasing huzuri aldidə, Yər-jaşan təwrinip, Asmanlarmu yeoşın yoşdurdi; Awu Sinay eşoşimu təwrinip kətti. **9** Sən, i Huda, Əz mirasing [boləjan zemin-həlk] üstigə hasiyətlik bir yəmoşur yoşdurdu; Ular həlsizlənoşanda ularni küşləndürdüng. **10** Sening bəkkən padəng u yərgə məkanlaxtı; Məşribənləşing bilən məminləşuqün təyyarlık kılding, i Huda! **11** Rəb əmr kildi; Uni jakarlıoşuqi kiz-ayallar nemidegən zor bir koxundur! **12** «Padixəhlar həm koxunliri bədəş kəşixti, bədəş kəşixti!» — [dəyixti]; Əydə olturoşan kiz-ayallar

bolsa oljlarni bəlixwalidu; **13** Silər koy bakında padilar arisida yatqan bolsanglarmu, Zemninglar əmdi kanatliroja kümiş səpkən, Pəyliri parkirək altun bilən bezəlgən pəhtəkək bolidu; **14** Həmmigə Qadir Huda padixahlarni zeminda tiripirən kilwətkəndə, Yər Zalmon teoqidiki qardek akirip kətti. **15** Baxan teoqi kudrətlik bir taoj, Baxan teoqi egiz qokkiliri kəp bir taojdur; **16** Əy egiz qokkilik taojlar, Nemə üqün Huda Əz makani kilixni halojan taojka həsət bilən karəyasilər? Dərwəka, Pərwərdigar xu taojda mənggü turidu! **17** Hudaning jəng hərwiliri tūməntūmən, Milyon-milyondur; Rəb ular arisida turidu; Sinay teoqidiki mukəddəs jayda turidu. **18** Sən yukirioja kətürüldung, Insanlarni tutkun kiləuqilarni Əzüng əsir kilip elip kəttin; Yəh Huda ularning arisida turuxi üqün, Həttə asiylik kiləjanlar [arisida turuxi] üqünmu, Sən insan arisida turup iltapatlarni kobul kilding. **19** Rəb mədhijilənsun; Qünki U hər küni yukirimizni kətürməktə; Yəni nijatlikimiz boləjan Təngri! (Selah) **20** Bizning Təngrimiz birdinbir nijatkar Təngridur; Rəbgə, yəni Pərwərdigarəyilə, əlümgə baoljik ixlar təwədur. **21** Bərhək, Huda Əz düxmənlirining bəxini yaridu, Əz gunahlirida dawamlık ketiwəridiojanlarning qaqlik kalisini U qaqudu. **22** Rəb mundak dedi: «[Əz həlkimni] Baxan diyaridinmu, Dengizlarning qongqur jayliridinmu kayturup kelimən; **23** Xundak kilip [sən həlkim]ning puti kənoja, Yəni düxmənlirining kənoja milinidu, Itlirining tili buningdinmu nesiwisini [yalaydu]». **24** Ular Sening mangojanlirini kərdi, i Huda; Yəni mening İlahim, mening Padixahimning mukəddəs jayioja kirip mangojanlirini kərdi; **25** Aldingda munajatqilar, kəyningdə qaloquqilar mangdi, Otturisida dapqi kizlar bar idi: **26** «Jamaətlərdə Huda Rəbgə təxəkkür-mədhijə eytinglar, — I Israil bulakliridin qikənanlar!» — deyixti. **27** U yərdə ularning baxlamqisi boləjan kiqik Binyamin kəbilisi mangidu; Yəhuda əmiriliri, zor bir top adəmlər, Zəbulunning əmiriliri, Naftalining əmirilirimu bar. **28** Sening Hudaying küqüngni buyrup bəkitkən; Əzüng biz üqün kiləjiningni mustəhkəmligəyən, i Huda! **29** Yerusalemdiki mukəddəs ibadəthanang wəjidin, Padixahlər Səngə atap hədiyələri elip kelidu; **30** Ah, heliki komuxluqtiki [yirtkuq] januwarni, Küqlükərləning topini, Taipilərdiki torpaklarnimu ayibligəyən; Andin ularning hər biri kətməx tənggiləni əkilip Səngə tiz püküxidu; Uruhumar həlkələri tiripirən kilwətkəyən! **31** Mətiwər əlqilər Misirdin kelidu, Efiopiya bolsa Hudaəja qarap kəllirini təzdin kətüridu. **32** I yər yuzidiki əl-yurtlar, Hudani nahxa bilən mədhijilənglar; Rəbni mədhijiləp küyləni eytinglar! (Selah) **33** Asmanlarning üstigə, Kədimdin bar boləjan asmanlarning üstigə Mingüqi tootruuluk küy eytinglar! Mana, U awazini anglitidu, Uning awazi küqlüktur! **34** Hudani küqlük dəp bilip jakarlanglar, Uning həywəsi Israil üstidə, Uning küqi bulutlarda turidu; **35** I Huda, mukəddəs jaylirindin sürlük kərunisən! Israilning birdinbir Təngrisi! Həlkə küq-kudrat bərgüqi bolsa, Udur! Hudaəja təxəkkür-mədhijə okulsun!

69 Nəoqmiquilərləning bəxioja tapxurulup, «Nilupərlər» dəgən ahangda okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Meni kutkuzəyən, i Huda! Sular jenimdin

ətti; **2** Turojudək jay yok qongqur patkəklükə qəküp kəttim; Suning qongqur yerigə qüxiup kəttim, Kəlkün meni ojarək kildi. **3** Pəryadlirimdin həlimdin kəttim; Gallirim kurup kətti; Hudaəyimojda təlmürüp, kəzümədin kətəy dəp kəldim; **4** Səwəbsiz mənə əq boləjanlar qaqlirimdinmu kəptur; Meni yokətməqçi boləjanlar, Kara qaplar mən bilən düxmənliridəjanlar küqlüktur; Xu qəojda əzüm bulimiojan nərsini kayturimən. **5** Huda, mening nadanlikim əzünggə ayan; Mening kəbhilikirim Səndin yoxurun əməstur. **6** Mening səwəbimdin, i Rəb, samawiy kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Əzünggə umid baoljap kətəkən yərgə qarap kəlmiojəy; I Israilning Hudasi, Əzüngni izdigüqilər mening səwəbimdin xərməndə bolmiojəy; **7** Qünki Sən dəp mən rəswəqilikə uqridim; Xərməndilik yuzümgə qaplandı. **8** Mən əz kəridaxlirimioja yat, Anamning balilirimioja yəka yurtluk boldum. **9** Qünki meni [mukəddəs] əyünggə boləjan otluk muhəbbət qulojuwalənsidi; Səngə həkərat kiləjanlarning həkəratlirimu mening üstümgə qüxti; **10** Mən yioqlidim, jenim roza tutti, Bumu mənə əyib dəp kəraldi. **11** Mən bəzni kiyimim kilip kiysəm, Xuning bilən ularning səz-qəoqigə kəldim. **12** Xəhər kəwükjida olturojanlarning tənə gəpigə kəldim, Məyhorlarning nahxisingni temisi boldum. **13** Biraq mən xəpkitingni kərsətkən waqtingda duayimni səngə nixanlidim, i Pərwərdigar; I Huda, əzgerməs muhəbbitingning zorlukidin, Nijatlik ixənqidə mənə jawab bərgəyən; **14** Meni patkəklükənin kutkuzuləyən, Meni qəktürmigəyən; Mənə eqmən boləjanlardin, Suning qongqur yeridin kutuldurəyən; **15** Kəlkün sulirimioja meni ojarək kildurmiojəyən; Dengiz taqlirigimni meni yutkuzmiojəyən; [Təgi] yok hangning meni həp etip əozini yumuwelixioja yol koymiojəyən! **16** Duayimni ijabət kiləyən, i Pərwərdigar, Qünki əzgerməs muhəbbiting yəxidur; Mol rəhimdillikə bilən mənə yuzləngəyən; **17** Jamiləngni kulungdin yoxurmiojəyən; Qünki bəximioja kün qüxti; Təzdin mənə jawab bərgəyən. **18** Jenimioja yəkinləxəyən, Uningə hənəmət-kutkuzəuqu boləyən; Düxmənlirim aldidə meni hərlükə qikərojəyən; **19** Əzüng mening rəswəlikə həm hərmətsizlikə qəlojinimni, Qəndək həkəratləngimni bilisən; Rəkbilirimning həmmisi Əzünggə ayandur. **20** Həkərat qəlbimni parə kildi; Mən kayəuəja qəməp kəttim; Azojina həsdəxlükə təlmürgən bolsammu, yok boldi; Təsəlli bərgüqilərimu izdidim, ləkin birsinimu uqritəlmidim. **21** Bərhək, ular ozukuməje ət süyi, Ussuzlukuməje sirkini bərdi. **22** Ularning dastihini əzligigə kiltak, Ularning həlawiti kapkan boləy. **23** Kəzliiri torlixip kərməyidəjan bolup kətkəy; Bəl-putlirini titrəkkə saləyən; **24** Kəhiringni ularning üstigə qüxürgəyən, Qəzəpingning otliiri ularəje tutaxkəy; **25** Ularning makani harabə boləy, Qədirliri qəldərəp kaləy; **26** Qünki ular Sən urojanəje təhimu ziyənkəxlilik kilməktə; Sən zəhimləndürgənlərləning azabioja gəp bilən azab kəxmakəta; **27** Ularning gunəhioja gunəh kəxkəyən, Həkkənyilikəning nesiwisigə ularni erixturmigəyən. **28** Ular həyatlik dəptiridin əqürülgəy; Həkkənyilərləning kətarioja pütülmigəy. **29** Biraq mən bolsam bir əzilən dərdməni; Nijatlikəy, i Huda, meni yukirioja kətürüp kutkuzəy; **30** Mən munajat okup

Hudaning namini madhjiylaymən; Təxəkkürlər bilən uni uluolaymən; **31** Bu bolsa Pərwərdigarni hursən kilix üqün. Əküz təkdin kılōandın əwzəldur; Münggiz-tuyaklıri sak torpak bərgəndim u artuktur. **32** Yawax məminlər buni kəriup huxal bolidu; Hudani izdigənlər — Kəlbənglər yengilinidu. **33** Qünki Pərwərdigar yoksullarning iltijasini anglaydu, Əzīgə təwə əsir kılinoqanlarni u kəmsitməydu; **34** Asman-zemin Uni madhjiylisun! Dəngiz-okyanlar həm ularda yürgüqi barlik janıwarlar Uni madhjiyiligəy! **35** Qünki Huda Zionni kutkuzidu; Yəhudaning xəhərlirini kayta bina kılıdu; Ular axu yərdə olturaklıxip, igrilik tikləydu. **36** Uning küllirining nəsilirini uninoqə miras bolidu, Uning namini səyğənlər u yərlərdə məkənlixidu.

70 Nəqmıqılərnıng bexioqə tapxurulup, «əslitix üqün» oqılsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar, meni kutkuzuxkə aldırıoqaysən! Pərwərdigar, tez kelip manga yərdəm kılōqaysən! **2** Mening jenimni izdəwətkənlər yərgə qarıtılıp rəswa kılinsun; Mening ziyinimdin hursən bolōanlar kəynigə yandırulup xərməndə bolōay. **3** Meni: — «Wah! Wah!» dəp məshirə kılōqanlar əz xərməndilikidin kəynigə yanōyay! **4** Bırək Seni izdigüqılərnıng həmmisi Səndə xadlinip huxal bolōyay! Nijatlıkıngni səyğənlər həmixə: «Huda uluqlansun» deyixkəy. **5** Bırək mən ezilgənmən, həm yoksulmən; Yenimōqə tezdin kəl, i Huda! Sən mening yərdəmqim, mening azad kılōuqim; i Pərwərdigar, keqikməy kəlgəysən!

71 Səndin, Pərwərdigardin panah tapimən; Meni hərgiz yərgə qarətmioqaysən. **2** Əz həkkanıyılıkıngdə meni kutuldurōqaysən; Manga kulak saloqaysən, Meni kutkuzoqaysən! **3** Manga əzüm daim panahlimidoqan turaloqə qoram tax bolōqaysən; Sən meni kutkuzuxkə buyruk qüxürgəysən; Qünki Sən egiz texim, koroqimdirsən. **4** Hudayim, meni rəzillərnıng qolidin, Həkkanıyəsiz, rəhimsiz adəmdin azad kılōqaysən; **5** Qünki Sən mening ümidimdirsən, i Rəb Pərwərdigar, Yaxlıkımdin tartıpla mening tayanqimdirsən; **6** Baliyatqədiki wəqittin baxlap mən Səngə tayinip kəldim, Əzüng meni anamning kərnidin qıkaroqıqısən; Madhjiyəmning temisi bolsa hərdəim Sən toqruluktur. **7** Mən nuroqunlarōqə oqayriy yaki kəramət sanaldim; Qünki Sən mening mustəhkəm panahqahimdirsən. **8** Aozim kün boyi madhjiylirıng həm xan-xəripinggə tolidu; **9** Əmdi kerioqimimda meni taxlimioqaysən; Maqdurum kətkinidə, məndin wəz kəqmigəysən. **10** Qünki düxmənlirim manga karxi səzlixidu; Jenimni elixkə kəzəwətkənlər kəstlixip: — **11** «Huda unıngdin wəz kəqti; Uni koqılap tutuwəlinglar, Qünki kutulduridoqanlar yoktur» — deyixidu. **12** i Huda, məndin yıraklxımioqaysən; i Hudayim, manga yərdəmgə tez kəlgəysən! **13** Jenimōqə küxəndə bolōanlar xərməndə bolup yokitilisun; Ziyinimōqə intilgənlər rəswalik həm xərməndiqilik bilən kaplansun; **14** Bırək mən bolsam, izqil ümidtdə bolimən, Seni tehimu madhjiylaymən. **15** Həkkanıyılıkıng, nıjatlıkıng aozimda kün boyi bayan kılınıdu; Bular san-sanaksızdur, bilginimdin kəp artuktur. **16** Mən Rəb Pərwərdigarning büyük ixlirini jakarlıoqan həlda

kelimən; Səning həkkanıyılıkıngni yad etip jakarlaymən — Pəkət Səningkınıla! **17** i Huda, Sən yaxlıkımdin tartıp manga egitip kəlgənsən; Bügingə kədar Səning kılōqan kəramət ixlirıngni jakarlap keliwatimən. **18** Əmdi hazır mən kəriup, aq qaqlıq bolōqimimda, i Huda, Mən bu dəwrgə [kügülik] bilikıngni [jakarlıoqə], Kəlar əwladning həmmisigə kudritıngni ayan kılōqəni, [Meni taxlıwətmigəysən!]. **19** i uluq kəramət ixlarni kılōqan Huda, Həkkanıyılıkıng pələkkə takaxti; Səngə kimmu ohxax bolalisun! **20** Sən manga kəp həm eoqır külpatləni kərsətkənikənsən, Meni kaytidin yengiləysən, yəz təgliridin kayturup elip qıkışən; **21** Sən mening izzət-hərmitimni tehimu yukıri kılıp, Hər tərəptin manga təəssili bərisən. **22** Mən Seni rawab qelip madhjiylaymən, Səning həkqıktıngni madhjiylaymən, i Hudayim; Qiltar qelip Seni küyləymən, i Sən, İsrailning Mukəddisi! **23** Səngə küylər eytkimimda, ləwlim təntənə kılıdu, Əzüng hərlikkə qıkaroqan jenimmu xundək rohlinip eytidu; **24** Tilim kün boyi həkkanıyılıkıng toqrısida səzləydu; Qünki manga yamanlıq kılmaqı bolōqanlar yərgə qarıtılıp rəswa kılınıdu.

72 Sulayman üqün: — i Huda, padixahkə həkümlirıngni tapxuroqaysən; Padixahning oqlıoqə Əz həkkanıyılıkıngni bərgəysən. **2** Xundək bolōanda u Əz həkkin üqün həkkanıyilik bilən, Səngə təwə ezilgən məminlər üqün adillik bilən həküm qıkırıdu; **3** Taqlar həlkə tinq-amanlıq elip kelidu, Edirliklərmu həkkanıyilik bilən xundək kılıdu. **4** Padixah hək arisidiki ezilgənlərgə adil həkümləni qıkırıdu; U namratlarning balilirini kutkuzidu, Zalımlarni bitqit kılıdu. **5** Xundək bolōanda kün wə ay yok bolup kətmisila, Əwladtin-əwladkə hək Səndin əyminidu. **6** U bolsa goya yengidin oroqan otlakkə yaqoqan yamoqurdək, Yəz suoqıridoqan həl-yeoqınlardək qükıdu. **7** Uning künliridə həkkanıylar ronək tapıdu; Ay yok boluqə tinq-amanlıq texip turidu. **8** U dengizdin-dengizlarōqə, [Əfrat] dəryasidin yəz yüzining qətlirigə həküm sürıdu. **9** Qəl-bayawanda yaxawətkənlər unıng aldıda bax koyıdu; Uning düxmənliri toplarni yalaydu. **10** Tarxıngning wə arallarning padixahliri uninoqə hədiyələr təkdım kılıdu, Xəba wə Səbaning padixahlirimu sowoqatlar sunıdu. **11** Dərwəkə, barlik padixahlər unıng aldıda səjdə kılıdu; Pütkül əllər unıng hizmitidə bolıdu; **12** Qünki u pəryad kətürgən yoksullarni, Panahsız ezilgənləni kutuldurıdu; **13** U yoksul-ajizlarōqə iqini aqrıtidu, Yoksullarning jenini kutkuzıdu; **14** Ularning jenini zulum-zomigərliktin hərlikkə qıkırıdu, Ularning qeni unıng nəziridə kimmətlıktur. **15** [Padixah] yaxısun! Xəbaning altunliridin uninoqə sunulıdu; Uning üqün dua tohtawsız kılınıdu; Uningōqə kün boyi bəht tilınıdu; **16** Yəz yüzidiki həsul mol bolıdu, Hətta taoq qokkıliridimu xundək bolıdu. [Mıoq-mıoq] qükxək mēwilər Liwandiki ormanlardək təwrinidu; Xəhərdəkilər bolsa daladiki ot-yexillıktək güllinidu; **17** Uning nami mənggügə eqməydu, Uning nami kuyax yoqaloqə turıdu; Adəmlər unıng bilən əzlırığə bəht tiləydu, Barlik əllər uni bəhtlik dəp atıxıdu. **18** İsrailning Hudasi, Pərwərdigar Hudaōqə təxəkkür-mədhiyə bolōyay! Kəramət ixlarni Yarətkuqi yaloqəz Udur! **19** Uning xərpəklik namioqə mənggügə

təxəkkür-mədhīyə oqulsun! Uning xan-xəhriti pütkül dunyani qapliyojay! Amin! Wə amin! **20** Yəssəning oqlı Dawutning dualiri xuning bilən tamam boldi.

73 Asaf yazojan küy: — Dərwəqə Huda Israiloja, Kəlbisap bolojanlaroja məhribandur; **2** Ləkin özüm bolsam, putlixip yikilip qüxüxkə tasla kaldim; Ayaqlirim teyilip kətkili kıl qaldı; **3** Qünki rəzillərnin ronak tapkanlıqını kərip, Həkawurlaroja həsət kildim; **4** Qünki ular əlümidə azablar tartmaydu, əksiqə teni məzmət wə saqlam turidu. **5** Ular insanoja has japoni kərməydu, Yaki həklərdək balayi'apətkə uqrimaydu. **6** Xungə məorururuk marjandək ularoja eslidu, Zorluq-zomigərlək tondək ularoja qəplixidu. **7** Ular səmrip kətkənlikidin kəzliri tompiyip qıktı; Ularning kəlbidiki hiyalətlər həddidin exip ketidu. **8** Baxkılarni məshirə kılıp zəhərlək sezləydu; Həlini üstün kılıp diwinip, doq kılıdu. **9** Ular əozını pələkkə koyidu, Ularning tilliri yər yüzini kezip yüridu. **10** Xungə [Hudaning] həlkı muxularoja mayil bolup, Ularning degənlirini su iqkəndək ahiriyoja iqip: — **11** «Təngri kəndək biləyitti?», «Həmmidin Aliy Boluquida bilim barmu?» — dəydu. **12** Mana bular rəzillərdur; Ular bu dunyada rəhət-pərəoətəni kəridu, Baykılarni toplaydu. **13** «Ah, həkikətən bikardin-bikar kənglümi paklanduruptimən, Gunəhsiz turup kolumni artuqqa yuyup kəptimən; **14** Bikarəja kün boyi japa qekiptimən; Xundimu hər səhərdə [wijdanning] əyibigə uqrap kəldim!». **15** Birək mən: — «Bundək [desəm], Bu dəwrdiki pərzəntliringgə asiylək kıləjan bolmamdimən?» — dedim. **16** Ularni kallamdin ətküzəy desəm, Kəzümgə xundək eoqır kəründi. **17** Təngrining muqəddəs jaylirioja kirgüqida xundək oyldim; Kirgəndila [yamanlarning] əkiwitini qüxəndim. **18** Dərwəqə Sən ularni teyilojaq yərlərgə orunlaxturisən, Ularni yikitip pərə-pərə kiliwetisən. **19** Ular kəzni yumup əqquqila xunqə parəkəndə bolidu, Dəhxətlər ularni basip yökıtidul **20** Sən i Rəb, qüxtin oyojanəndək oyojınip, Ornungdin turup ularning siyaqını kəzgə ilmayəsən. **21** Yürəklirim kaynap, Iqlirim sanjilojandək boləjan qəojda, **22** Özümni həqənemə bilməydiəjan bir həmakət, Aldingda bir həywan ikənlikimni bilip yəttim. **23** Həlbuki, mən həmixə Sən bilən billə; Sən meni ong kolumdin tutup yəliding; **24** Əz nəsihəting bilən meni yetəkləysən, Xan-xəripngni namayan kıləjəndin keyin, Ahirida Sən meni əzünggə qəbul kılısən. **25** Ərxta Səndin baxkə mening kimim bar? Yər yüzidə bolsa Səndin baxkə həqkımgə intizar əməsmən. **26** Ətlirim həm kəlbim zəplixidu, Ləkin Huda kəlbimdiki qoram tax həm mənəngülük nesiwəmdur! **27** Qünki mana, Səndin yirək turəjanlar həlak bolidu; Wapasizlik kıləjan pəhixə ayaldək Səndin wəz kəqənlərnin hər birini yökıtisən. **28** Birək mən üqün, Hudaəja yəkınlix əwəldur! Uning barlık kıləjan ixlirini jakarlx üqün, Rəb Pərwərdigarni tayanqim kildim.

74 Asaf yazojan «Maskıl»: — I Huda, Sən nemixkə mənəngügə bizni taxliwəttəng? Nemixkə oşəzippingni tütün qikərojanəndək Əz yaylıkındiki koyliringəja qikirisən? **2** Əzüng rənə teləp azad kıləjan jamaitingni, Yəni Əz mirasing boluxkə kədimdə ularəja həmjəmət bolup kütquzojan kəbilini, Əzüng məkən kıləjan Zion

teojini yadingəja kəltürgəysən! **3** Kədəmliringni muxu mənəngülük harabliklarəja kəratkəysən, Düxmənlər muqəddəs jayında gumran kıləjan barlık nərsilərgə [kəriyojaysən]; **4** Rəkəbliring jamaətgəhəning otturisida hər-pər kılıdu; Məjizətlər saqlənojan orunoja ular əz tuqlirini tikti. **5** Hər biri əzlrini kərsitixip, palta oynitip orman kəsküqidək, **6** Ular həzir [muqəddəs jayingdik] nəxılərnə da koymay, palta-bolkılar bilən qəkiwətti; **7** Ular muqəddəs jayingəja ot koydi; Əz nāmēngdiki makanni buləjan, yər bilən təng kiliwətti. **8** Ular kənglidə: «Biz bularning həmmisini yökıtaylı» dəp, Təngrining zemindiki jamaətgəhərlirining hər birini keydüriwətti. **9** Bizgə əslətmə boləjan məjizətlərnə heq kərləməymiz; Payəjəmbərlərmə kəlməskə kətti; Arimizdimu bu ixlarning qəanojıqə bolidiəjanlıqını bilidiəjan birsı yoktur. **10** Qəanojıqə, i Huda, rəkəbing Seni məshirə kılıdu? Düxmən nāmēngni mənəngügə həkarətliwətti? **11** Sən kolungni, yəni ong kolungni nemixkə tartıwalısən? Kolungni koynungdin elip, ularni yökətkəysən! **12** Birək Huda kədimdin padixəhim bolup kəlgən, Yər yüzining otturisida kütquzuqlarni elip barəjuqi Udur. **13** Sən dengiz süyini küqung bilən bəldung, Sulardiki əjdəhalarning baxlirini yarding. **14** Dengizdiki lewiətaning baxlirini qəqip, Uning gəxini ozuk kılıp qəldiki yawayilarəja bəlip bərding. **15** Yərnı yerip buləklərnı, eriklərnı akkuzədung, Sən tohtimay əkiwətkəjan dəryalərnı kurutuwəttəng. **16** Kün Səning, tünmu Səningkidur; Ay bilən kuyaxni orunlaxturədung. **17** Yər yüzining qəralirini bəlgiliding; Yaz bilən kixni — Sən xəkilləndürdüng. **18** Xuni esingdə tutkəysən, i Pərwərdigar: — Bir düxmən Seni məshirə kildi, Həmakət bir həlk nāmēngni həkarətliwətti. **19** Pahtikingni yirtkuq həywanlarəja tutup bərmigəysən; Ezilgən mēminliringning həyatini mənəngü untumiojaysən. **20** Əz əhdənggə kəriəjaysən, Qünki zemindiki kəranəjoju bulung-puqəklər zorluq-zumbuləknəng turaləjuliri bilən toldi. **21** Ezilgüqilərnı nomus bilən yandurmiojaysən; Ezilgənlər, yoksullar nāmēngni mədhıyiligəy. **22** Ornungdin turəjan, i Huda, Əz dəwayingni soriojaysən; Həmakət kixining Əzüngni kün boyi məshirə kiliwətkinini esingdə tutkəysən. **23** Düxmən liringning quқанlirini untumiojaysən; Səngə kərxı kozoqəjanlarning dawrangliri tohtimay kəttiriləmkəta.

75 Nəoşmiqilərnin bəxiəja «Həlak kilmiojaysən» dəgən əhəngdə oqulsun dəp tapxurulojan, Asafning küy-nəxsi: — Səngə təxəkkür eytimiz, i Huda, təxəkkür eytimiz! Qünki nāmēng bizgə yəkındur; Buni, kıləjan kəramətliring ispatlap jakarlaydu. **2** [Mənki Pərwərdigar]: — «Mən bəkitkən wəktini ihtiyariməja əlojnimdə, Adalət bilən sorək kilimə; **3** Yər həm yərninğ üstidə turuwətkənlər təwrinip tursimu, Uning tüwrukilirini turəjuzojuqi Əzümdurmən» — dedi. (Selah) **4** Mahtənojanlarəja: — «Mahtənmənglar», Həm rəzillərgə «Münggüzüngni kəttürmə» — dedim; **5** «Münggüzüngni yukiri kəttürmə; Boynungni kəttik kılıp əjadiyip sezlimə!» **6** Qünki kəttürülük xərktin yaki oşərbtin əməs, Yaki jənuəbtinmu kəlməydu; **7** Qünki Huda sotqidur; U birsini kəttüridu, birsini qüxüridu. **8** Qünki Pərwərdigarning kolida bir kədəh turidu;

Uningdiki xarab kəpüklixiwatidu; U əbjəx xarab bilən toldi; Huda uningdin təkidi; Dərwəka yər yüzidiki barlik rəzillər uning duojini qoymay iqiwetidu; **9** Mən bolsam, mənggüga guwahlik berimən: — Yaqubning Hudasiya küylərni eytimən. **10** «Mən rəzillərnin münggüzliyrinin həmmisini kesip taxlaymən; Biraq həkkaniylarning münggüzliyi kətürüldü!».

76 Nəoqmiquqlərnin bexioja, tarlik sazlar da qelinsun dəp tapxurulojan, Asafning küy-nahxisi: — Yəhudada Huda tonuloqandur; Uning nami Israilda uluodur. **2** Uning panahiy jayi Salemda, Zion teojida Uning makani bar. **3** U yərdə U otluk oklarni, Kalkan, kiliq həm jəng korallirini qekip taxlidi. (Selah) **4** Əziing ow-olja taoliridin nəkədər xərpəlik, nəkədər əlasən! **5** Baturlar bulandi; Ular uzun yətiyoja ketti; Palwanlarning heqkaysisi öz kolini ketürəlmidi. **6** Sening əyiblixing bilən, i Yaqubning Hudasi, Jəng hərwise həm atlar əlüktək uhlitildi. **7** Səndin, Səndin qorqux kerəktur; Ojəzəplənginingdə kim aldingdə turalisun? **8** Yər yüzidiki barlik yawax məminlərnin qutkuzux üçün, Sən Huda sorak kəlixka ornungdin turəjan waqtingda, Asmandin həkümni qikirip anglatkuzdung; Yər bolsa wəhimigə qixitip, sükit kildi. (Selah) **10** Qünki insanlarning kəhri Sanga xəhrət kəltüridu; Ularning kəlojan kəhri Sanga bəlwəoj bolidu. **11** Pərwərdigar Hudayinglarəja kəsəm kilip, əməl kilinglar; Uning ətrapidiki yurttikilər qorqxui kerək boləjuqioja hədiyələr sunsun; **12** U əmirlərnin gmu rohinə sunduridu; U yər yüzidiki padixahlarəja dəhxətliktur.

77 Nəoqmiquqlərnin bexi Yədutunoja tapxurulojan, Asaf yazəjan küy: — Awazim Hudəja kətürüldi, mən pəryad kilimən; Awazim Hudəja kətürüldi, U mənə kulək salidu. **2** Beximoja kün qixkənda, mən Rəbni izdidim; Keqiqə kolumni [duəja] kətürüp, box qoymidim; Jenim təsəllini halimay rət kildi. **3** Mən Hudani əsləp seojindim, ah-zar kildim; Seojinip oylinip, rohim parakənda boldu. (Selah) **4** Sən mening kezimni yumdurmidim; Qongqur ojaxlik ilkidə boləjanlikimdin səzliyəlməyttim. **5** Mən: «Kona zamandiki künlərni, Qədimki yillərni hiyal kilimən; **6** Keqilərdə eytkən nahxamni əsləymən; Kənglümədə qongqur hiyal sürimən» — [dedim]; Rohim intilip izdiməktə idi; **7** — «Rəb mənggüga taxliwetəmdü? U kaytidin iltipət kərsətməmdü? **8** Uning əzğərməs muhəbbiti əmdi mənggüga tügəp kəttimü? Uning wədisi əwladtin-əwladkiqə inawətsiz boləmdü? **9** Təngri mehİR-xəpkiti kərsitixni ütündimü? U ojəzəplinip Əz rəhİmdillikini tohtitivetimü?». (Selah) **10** Andin mən mundak dedim: — «Bundak desəm bolmaydu, bu [etika dimning] ajizliki əməsmü! Həmmidin Aliy Boləjuqining ong kolining yillirini, Yəni Yəhning kəlojanlirini — yad etimən; Qədimdin buyanki kəramətlirini əsləymən. **12** Sening barlik ixləngliring üstidə seojinip oylinimən; Sening kəlojanliring üstidə istikəmət kilimən; **13** I Huda, yolung bolsa pak-mukəddəsliktidur; Hudədək uluə bir ilah barmidur? **14** Məjzilər Yaratquq İlahdursən; Əl-millətlər ara Sən küqİngni namayan kilding. **15** Əz biliking bilən Əz həlkİngni, Yəni Yaqub wə Yüsüpning pərzəntlirini hərlikkə qikərojansən;

(Selah) **16** Sular Seni kərdi, i Huda, sular Seni kərdi; Titrək ularni basti, Dengiz təgliri patiparək boldi. **17** Kəra bulutlar sularni təküwətti; Asmanlar zor sadasini anglati; Bərhək, Sening okliring tərəp-tərəpkə etildi. **18** Güldürməməngning awazi kəra quyunda idi, Qakmaklar jəhənni yorutti; Yər yüzü əlakzadə bolup təwəndi. **19** Sening yolung okyan-dengizlarda, Kədəmliring qongqur sulardidur, Ayaə izlirini tapkili bolmaydu. **20** Sən koy padisini bəkkəndək, Musa wə Hərunning kolı bilən Əz həlkİngni yetəkliding».

78 Asaf yazəjan «Maskil»: — I Mening həlkim, təlimimni anglanglar, Aozimdiki səzlərgə kulək selinglar. **2** Mən aozimni bir təmsil bilən aqimən, Qədimki təpəxmaklarni elan kilimən. **3** Biz bularni angliəjan, bilgən, Ata-bowilirimiz ularni bizgə eytip bərgən. **4** Biz bularni ularning əwladliridin yoxurməymiz, Kelidəjan dəwrgə Pərwərdigarning mədhilyirini, Uning küq-kudritini, Uning kəlojan kəramət ixlirini bəyan kilimiz. **5** Qünki U Yakupta bir aqah-guwaħni bəkitkən, Israilda bir kənunni ornatkən; U ata-bowilirimizəja bularni əz pərzəntlirigə əgətxni buyruəjan; **6** Xundak kilip kələr dəwr, Yəni tuəjüldiəjan balilərmu bularni bilsun, Ulərmu ornidin turup əz baliliriəja bularni əgətsun; **7** Pərzəntliri ümidini Hudəja bəojlisun, Təngriing kəlojanlirini untumusun, Bəlki Uning əmrlirigə kirsun; **8** Ular ata-bowiliriəja ohximisun dəp, Yəni jəhəl həm əsiy bir dəwr, Əz kəlbini durus kiliməjan, Rohi Təngriyə wəpalikta turmİəjan bir dəwrgə ohximisun dəp, U xundak [buyruəjəndur]. **9** Mana Əfrəimning əwladliri, Korallənojan okyaqilar bəolsimu, Jəng künidə səptin yəndi. **10** Ular Hudaning əhdisini tutmİdi, Bəlki Uning Təwrat-kənunida mēngixni rət kildi. **11** Ular Uning kəlojanlirini, Əzliyə kərsətkən kəramətlirini untudi. **12** U Misirning zemində, Zoanning dalasida, Ularning ata-bowiliring kəz əldidə məjzilərnə kərsətkəndi; **13** U dengizni bəliwətip, Uləni otuzisidin ətküzgən; Sularni dəwə-dəwə kilip tikildi. **14** U kündüzdə bulut bilən, Keqidə ot nuri bilən ularni yetəklidi. **15** Qəlbəyawanda taxlarni yeriwətti, Qongqur surlərdin urəjuq qixkəndək iqimlikni mol kildi; **16** U hadə taxtin əstəng-əkİnlərnə həsil kildi, Suni dəryalərdə akkuzdi. **17** Biraq ular yəne Uning əldidə gunah kiliwərdi, Qəldə Həmmidin Aliy Boləjuqioja əsiylik kildi. **18** Ular kənglidə Təngriini simidi, Nəpsini kənduruxkə yeməklİknə tələp kildi. **19** Ular Hudani həkərləp: — «Təngri qəldəxtə dəstiah salalamdu? **20** Mana U kəramə taxni uruwidi, Sular urəjuq, Əkİnlər buləktək təxip qikti; əmdi U bizgə nanmu bəraləmdü? Əz həlkİni gəx bilən təminliyələmdü?» — deyixti. **21** Xuning bilən Pərwərdigar anglar, ojəzəpləndi; Yaqubkə ot tutaxti, Israiloja aqıqı kətürüldi; **22** Qünki ular Hudəja ixənmidi, Uning niyatlikiəja ular təyanmİdi, **23** U ərxin bulutlarni buyrup, Asman dərwəzilirini aqkəndi; **24** U ular üstigə «manna»ni yəojdurup, Ularəja ərxiki əxliki bərgənidi; **25** Xuning bilən insanlər küq igilirining nənini yəgəndi; U ularəja kənoquə ozukni əwətkəndi. **26** əmdi U əsməndə xərk xamili qikirip, Küqi bilən jənuə xamilinimu elip kəldi; **27** U gəxni qəng-tozəndək ular üstigə qixürdi, Dengizlər səhİlidiki kumlərdək uqar-kənatlarni yəojdurdı. **28** U bularni ularning bargəhİning otturisiəja, Qədirlirining

ətrapioğa qüxürdi. **29** Ular boluxiqə yəp toyuxti, Qünki ularning nəpsi tartkınıni [Huda] ularoğa kəltürgənidi. **30** Lekin ular nəpsi tartkınıdin tehi zerikməyla, Gəxni eoqizlirida tehi qaynawatknidila, **31** Hudaning oəzipi ularoğa karita koəoqaldi; U ularidin əng kamətliklirini kırıwətti, Israilning sərhil yaxlirini yergə uruwətti. **32** Mana, xundak bolsimu, Ular yənıla dawamliq gunah kiliwərdi, Uning mejjizilrigə tehiqıla ixənmidi; **33** Xunga U ularning künlirini bihudilikta, Yillirini dəkkə-dükkilik iqidə tügətküzdi. **34** U ularni öltürgili turoğanda, Andin ular Uni izdidi; Ular yolidin yenip, intilip Təngrini izdidi; **35** Ular Hudaning ularning uyultexi ikənlikini, Həmmidin Aliy Boluquq Təngrining ularning həmjəmət-kütquzoquqisi ikənlikini esigə kəltürdi. **36** Biraq ular aozji bilən Uningoğa huxamət kildi, Tili bilən Uningoğa yaloqan səz kildi; **37** Qünki ularning kəngli Uningoğa sadik bolmidi, Ular Uning əhdisini qing tutmidi. **38** Biraq U yənıla rəhimdil idi; Kəbihlirini kəqürüp, ularni yokatmidi; U kayta-kayta Əz oəzəpidin yandi, U kəhrini koəoqojini bilən həmmini təkmidi. **39** U ularning pəkət ət igiləri, Kətsə kaytip kəlməs bir nəpəs ikənlikini yad ətti. **40** Ular qəl-dəxtta xunqə kəp kətim Uning aqqiqini kəltürdi. Xunqə kəp kətim bayawanda kəngligə azar bərdi! **41** Bərhək, ular kaytidin yoldin qətnəp Təngrini sinidi, Israildiki Muqəddəs Boluquqining yürükini zədə kildi. **42** Ular Uning kolini [əslimidi]; Ularni zomigərnig qənggilidin hərəlikkə kütquzoqan künini, Qandak kəlip Misirda karamətlərnı yaritip, Zoan dalasida mejjizilərnı kərsətkinini esidin qikardi. **44** U [Misirliklərnig] dəryalirini, ekınlirini kənoğa aylundurup, Ularni iqəlməs kəlip koydi; **45** Ularning arisoğa nəxtərlik qiwınlarnı top-topı bilən əwətti, Həlak kilar pakılarını mangurdı; **46** Ularning ziraətlirini kəpinək kurtlirioğa tutup bərip, Məhsulətlirini qəkətkilərgə bərdi; **47** Üzüm tallirini mēldür bilən urdurup, Ənjürilirini kīraw bilən üxxütiwətti. **48** U kalilirini mēldürgə sokturup, Mallirini qakmak otlirida [kəydüriwətti]. **49** U ularoğa oəzəzəpinig dəhşətkilirini — Kəhrini, aqqikini həm eoqir külpətlərnı, Balayı' apət elip kelidioqan bir türüküm pərixtilərnimu qüxürdi. **50** U Əz oəzəzəzi üqün bir yolni tüzləp koydi; Ularning jenini əlümədin ayımay, Bəlki həyatini wəbaəqə tapxurdi; **51** U Misirda barliq tunji tuəloqəlan balılarnı, Həmmid qədirlirida ularning oəururi boləqan tunji oəqul balilirini kırıwətti. **52** U padiqidək Əz həlkini Misirdin səpərgə atlandırup, Qəl-bayawandin ularni koy padisidək baxlap mangdi; **53** Ularni aman-esən yetəkligəqkə, Ular kərkunqutin həliyə bolup mangdi; Duxmanlirini ular, dengiz yutup kətti. **54** U ularni Əz muqəddəs zeminining qəgrasiəqə, Ong kəli igiliwəloqan bu təoqlikka elip kəldi. **55** U əllərnı ularning aldidin koəliwətip, Zəmin üstigə tana tartkuzup əlqəp, ularoğa təksim kildi; Israil kəbililirini ularning qədirlirioğa olturaklxatardi. **56** Biraq ular Hudani, Həmmidin Aliy Boluquqini sinap aqqıqlandurdi, Uning tapxuroqan guwah-agahlirini tutmidi; **57** Bəlki ata-bowliridək yoldin teyip asiylik kildi, Hain okyadək keyip kətti. **58** Ular egizlikta kuroqan ibadətəghlər bilən Uning oəzəzəzini koəoqidi, Oyma butliri bilən Uning yürükini ertidi. **59** Huda ularni anqlap oəzəzəpləndi, Israildin intayin yirgəndi. **60** U Xiləhdiki makanini, Yəni U insan

arisida turoqan qədirmi taxlap kətti, **61** Əzining kudrət bəlgisini bulap ketixkə, Xan-xəripini ixəzəliyətqilərnig kəlioğa bərdi; **62** Əz həlkini kiliqkə tapxurdi, Əzining mirasi boləqanlardin intayin oəzəzəpləndi. **63** Ot ularning yigitlirini yalmidi, Kizliri toy nahxilirida mahtlamaytti. **64** Ularning kəhlinliri kiliq astida yikildi, Lekin kul hotunliri həza tutmidi. **65** Andin Rəb birsi uykdun oyoqəndək oyoqəndi, Xarabtin jasəzətləngən palwandək tovlidi. **66** U rəkilirini urup qəkındürtüp, Ularni tügiməs rəswoəqə kəldurdi. **67** Yüsüpning qədərini xallap, rət kildi; Əfraim kəbilisini tallimidi; **68** Bəlki Yəhuda kəbilisini, Yəhxi kərgən Zion teəjini tallidi. **69** [Xu yərdə] muqəddəs jayini təoq qəkkiləridək, Yəz-zeminni əbədiy ornatkəndək məzmut bina kildi; **70** U Əz kuli Dawutni tallap, Uni koy kətanliridin qəkiriwəldi; **71** Kəzilirini emitidioqan saəqliklərnı əgixip bəkixtin ayrip, Uni Əz həlkə Yakupni, mirasi boləqan Israilni bəkixkə qikardi. **72** Dawut ularni kəbidiki duruslukı bilən bakti, Kolining əpəqilliki bilən ularni yetəkliidi.

79 Asaf yəzoqan küy: — I Huda, əllər Əz mirasingoğa bəşip kirdi; Ular Sening muqəddəs ibadəthanəgnı buləjidi; Yerusalemnı dəwə-dəwə harabilərgə aylandurdi. **2** Ular kullirigning jəsətlirini asmandiki uqar-kənatlaroğa yəm kəlip, Məmin bəndiləriləngni ətlirini daladiki həywanatlaroğa taxlap bərdi. **3** Ular həlkəzəng kənlirini Yerusalemdə ətrapida sudək akkuzdi, Jəsətlirini kəmgili birər adəmmu kəldurmidi. **4** Kəoxnilirimiz aldidə rəswoəqə kəlduk, Ətrapimizdikilərgə məshirə wə mazək obyektı bolduk. **5** Kaqənoqıqə, i Pərwərdigar? Sən mənggügə oəzəzəplənməsən? Sening yürükig ot bolup ərtniwerəmdu? **6** Kəhəringni Seni tonumioqan əllər üstigə, Nəmingni bilmigən padixahlıqlar üstigə təkkəysən! **7** Qünki ular Yakupni yalmap, Uning makanini harabiləkkə aylanduruwətti. **8** Ata-bowlirimizning kəbihlirini bizgə həsablimioqaysən; Rəhimdilliklirig bizning yenimizəqə qapsan kəlgəy! Qünki biz intayin pəs əhwaləqə qüxürülduk. **9** Əz nəmingning xəhriti üqün bizgə yardəm kəlioqaysən, i nijətləkimizning Hudasi, Nəming üqün bizni kütquzoqaysən, gūnahlirimizni kafəzət kəlip kəqürgəysən; **10** Əllər nemixkə: «Ularning Hudasi kəyərərdə?» dəp mazək kəlixidu? Kullirig təkkən kən kəzəzəng həsəbi əhər arisida, kəz aldimizda kəlinsun. **11** Əsilərnig əh-zərliri aldingəqə kəlgəy; Biləkingning uluqlukı bilən, əlüməgə buyruloqanlarnı sakliəqaysən. **12** I Rəb, yat kəoxnilirimizning Səngə kəlioqan zər həkəritini yəttə həssə kəoxup əzlrigə, Yəni ularning iqi-bəoqirioğa kayturoqaysən; **13** Xundək kəlip, Sening həlkəng — Əzüng bəkkən koyling boləqan bizlər, Səngə mənggügə təxəkkürlər eytimiz, Əwladtin əwladkəiqə Sening mədhəyilərnigni ayan kəlimiz.

80 «Nilupərlər» degən əhəngdə; bir guwahlik; Asaf yəzoqan küy: — Kulək saləqaysən, i Israilning padiqisi, Yüsüpni koy padisidək bəkəp yetəkligüqi; I kerublar otturisida Olturoquqi, Nurlənoqaysən! **2** Əfraim, Binyamin, Manəsəhlərnig aldidə kudritingni koəoqəoqaysən, Bizlərnı kütquzoqəli kəlgəysən! **3** I Huda, bizni Əz yeningəqə kayturoqaysən! Jamalingning

nurini qaqqaysən, xunda biz kutkuzulimiz! **4** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Həlkəning dualirioja boləjan ozaziping qaqañojıqə yalqunlap turidu? **5** Sən kez yaxlirini ularəja ozuk ornida kilding, Kəz yaxlirini qaqa-qaqılap ularəja išküzdung. **6** Bizni qoxnilirimizəja talaxka qoydung; Düxmənilirimiz bizni məshirə kılıxidu. **7** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Bizni Əz yeningəja kayturojaysən! Jamalingning nurini qaqqaysən, xunda biz kutkuzulimiz! **8** Sən Misirdin bir tüp üzüm kəqitini elip kalding; Yat əlləni həydiwetip, ornioja uni tikting. **9** Uning aldida yəni kəng aqting; U qongkur yiltiz tartip, pütün zeminoja yeyildi. **10** Uning sayisi taolarni kaplıdi; Ojolliri kudrətlık kədir dərəhliridək estı; **11** U xahlirini dengizojıqə, Piləklirini [Əfrat] dəryasi boylıriojıqə uzarttı. **12** Sən nemixka uning qaxalirini buzup, Mewisini etüp ketiwatqanlarning üzüp elixioja yol koydung? **13** Mana ormanlıktıki yawa tongguzlar uni yeriwatdu, Daladiki həywanatlar uningdin ozuklınidu. **14** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Səndin etünimizki, Yenimizəja kaytkaysən! Ərtxin həlimizəja nəzər salojaysən, Kelip bu üzüm telidin həwər alojaysən! **15** Yəni ong kolung tikkən bu yiltizdin, Əzüng üqün məzmut yetixtürgən bu ooljungdin həwər alojaysən! **16** Mana u otta keydürüldi, Kesiwetildi; Yüzüngdiki tənbihiy qarixingni kərtip ular həlak bolmaqta; **17** Kolungni ong kolungdiki adəmgə, Yəni Əzüng üqün məzmut yetixtürgən insan ooljioja kondurojaysən; **18** Xundək kıləjənda biz Səndin hərgiz qəqinmaymiz; Bizni yengiləjaysən, xunda biz namingni qakirip Sanga iltija kılımiz. **19** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Bizni Əz yeningəja kayturojaysən! Jamalingning nurini qaqqaysən, xunda biz kutkuzulimiz!

81 Nəqmıqılərnıng bexioja tapxurulup «Gittif»ta qelinsun dəp, Asaf yəzojan küy: — Küq-kuwwitimiz boləjan Hudaəja küy eytip yangritinglar, Yaqunping Hudasioja xadlinip təntənə kilinglar! **2** Nahxini yangritip, dapni elip, Yekimlik qiltar həm rawabni qelinglar! **3** Yəngi ayda, bəlgiləngən wakıtta, Bayram-həyt künimizdə naəjra-sunay qelinglar! **4** Qünki bu Israil üqün bəkitilən bəlgilima, Yəqunping Hudasingin bir pərmanidur. **5** U Misir zemində yürük kıləjanlırıda, (Xu yərdə biz qüxənməydiəjan bir tilni anglap yürəttük) U buni Yüsüpkə guwah kılıp bərdi; **6** — «Uning mürisini yüktin sakıt kıldim, Uning kəli səwət kətürüxtin azad boldi; **7** Kıstəkılıkta nida kilding, Mən seni azad kıldim; Güldürməmə qılqan məhpiy jaydin sanga jawab bərdim; «Məribah» suliri boyıda seni sinidim». (Selah) **8** — «Tingxa, həlkim, Mən seni guwahlar bilən aqahlandırmən; I Israil, Manga kulək salsang idi! **9** Arangda yat ilah bolmisun, Yat əldiki ilahka bax əgmigin! **10** Seni Misirdin elip qılqan Pərwərdigar Hudaingdurmən; Aqzıngni yoojan aq, Mən uni toldurimən. **11** — Bırək həlkim sadayiməja kulək salmıdi, Israilning Manga baoləjanıyisi yok idi; **12** Xunga Mən ularni əz tərsalıkioja koyuwəttim; Ular əz məshihətliri bilən mēngiwərətı. **13** — Ah, Mening həlkim Manga kulək salsa idi! Israil Mening yollirimda yürsə idi! **14** Ularıning düxmənılrini tezla egıldürər idim, Kolumni rəkıblirigə burap, ularni basar idim. **15**

Pərwərdigarəja nəprətləngüqılər Uning aldida zəiplixip boysunar idi; Ularıning xu ahiriti mēnggügə bolatı; **16** Sanga ax-buoqdayning əng esilini yēgüzər idim, Bərhək, qorəm taxtin həsəl akkuzup seni kandurar idim».

82 Asaf yəzojan küy: — Huda Əz ilahiy məjlisidə turup riyasətqılık kılıdu, U ilahlar arisidə həküm qıqırıdu; **2** — Qaqañojıqə silər nəhək həküm qıqırısılər, Qaqañojıqə rəzillərgə yüz-hatirə kılısılər? (Selah) **3** Gadaylar wə yetim-yesirlərnıng dəwasini soranglar, Ezilənglər həm həjətmənlərgə adalətni kərsitinglar; **4** Miskinlər həm namratlarni kutkuzunglar, Uların rəzillərnıng qanggilidin azad kilinglar! **5** Ular bularni bilmə wə qüxənməy zulmətə kezip yürməktə, Xunga yərnıng ulliri təwərnməktə. **6** Mən eyttim: — «Silər ilahlarsılər, Həmminglar Həmmidin Aliy Boləjuqning oqulliri silər; **7** Xundək bəsimu silər insanəja ohxax əlisilər, Hərkəndək əmir-bəgkə ohxaxla yikilisilər». **8** — Turojin, i Huda, yər-yüzini sorək kıləjaysən! Qünki Sən barlık əllərgə waris boləjuqısən!

83 Asafning küy-nahxisi: — I Huda, ün qıqarmay turuwalma, Jim turuwalma, sükt kılıp turuwalma, i Təngrim! **2** Qünki mana, Səning düxmənılrıng dawrang kılmaqta, Sanga əqmənlər bax kətürməktə. **3** Ular kuwluk bilən Səning həlkınggə suyıkəst kılıdu, Səning hımayə kılıp kədirlıngənlirıng bilən qarxilixıxnı məshihətlıxidu. **4** Ular: — «Yürüinglar, ularni millət kataridin yok kıləyil! Israilning nami ikkinqi tiləja elinmisun!» — deməktə. **5** Ular həmməpəs, həmdil məshihətləxti; Ular Sanga qarxi ittipək tüzdi. **6** Mana, Edom wə Ismaillərnıng qədirliri, Moab həm Həgriylər; **7** Gəbal, Ammon, wə Amalək; Filistiyə həmdə Tur ahaliliri, **8** Asuriyəmu ularəja koxuldi; Ular Lut oqullirioja yəryələk bolup kəlgən. (Selah) **9** Sən Kixon dəryasidə Midiyaniyləroja, Siseraəja wə Yabinoja kəndək taqabil turojan bolsang, Ularəjimu xundək kıləjaysən; **10** Bular Ən-Dor yezisidə kiriləjanıdi, Yər üqün tizək-ooutqta ayləjanıdi. **11** Ularıning əmirilirini Orəb wə Zəbəkə, Ularıning dahijilirini Zəbah həm Zalmunnaəja ohxax kıləjaysən; **12** Qünki ular: «Hudaning qimən-yaylaklırini əzimizgə mülük kılıwalaylı!» — dəp eytkən. **13** I Huda, yim, ularni domiliniəjan kəmojaqəkək, Xamalda uqurulojan saman kəbi soruwətkəysən. **14** Ot ormanlıkka tutaxkənoja ohxax, Yalqun taqlarni keydürgəngə ohxax, **15** Sən yənə ularni borining bilən kəoqıləjaysən, Kara kuynıng bilən wəhımıgə saləjaysən; **16** Ularıning Səning namingni izdixi üqün, Ularıning yüzilirini xərm-haya bilən qəmdürgəysən, i Pərwərdigar! **17** Ular nomustin əbədi xərməndə bolsun, Jəhanəja rəsua bolup yokitilsun. **18** Ular bilsunki, Naming Pərwərdigar boləjan Sənlə pitköl jəhəndiki Əng Aliy Boləjuqidursən.

84 Nəqmıqılərnıng bexioja tapxurulup, «Gittif»ta qelinsun dəp, Korahning oqulliri üqün yeziləjan küy: — Məkanlırıng nəkədər əzizdur, Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar! **2** Jenim Pərwərdigarning həyililirioja təxna bolup, Seəjinip həttə həlidin kətidu, Dilim wə ətlirim həyat Təngrigə təlmürüp nida kılıdu; **3** Mana, həttə mubarak kuqqaqumu bir makanni tapqan, Karlıəjaqumu əzigə həm bala

tuqjodiojan uwa yasaydiojan jayni tapkan, — Yəni Sening kurbangahliringdin, I samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — Mening Padixahim, mening Hudayim! **4** Sening əyüngdə turuwatqanlar bəhtliktur! Ular üzüksiz Seni mədhiylaydu. (Selah) **5** Kük-qudriti Səndin bolqan kixi bəhtliktur — Kəlbidə kətürülmə yollar bolqanlar; **6** Yioja wadisidin ötkəndə, Ular uni bulaklikka aylandurar; Bərhək, küz yamoqurliri uni bərikətlərgə tolduridu. **7** Ular küqigə-kük ulap mengiwəridu; Hərbiri Zionqə yetip kelip, Hudaning huzurida hazir bolidu. **8** I samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, duayimni angliqaysən; I Yakupning Hudasi, kulak salqaysən! (Selah) **9** Kara, i kəlkiniimiz bolqan Huda, Özüng məshif kilqöningning yüzigə iltipət bilən kəriojin! **10** Qünki Sening hoyliliringda ötkən bir kün Bərkə yardə ötkən ming kündin əladur; Rəzillərnin qediriridə yaxioqəndin kərə, Hudayimning əyining bosuqisida turqönim yaxxidur. **11** Pərwərdigar Huda kuyax wə kəlkəndur, Pərwərdigar xapaət wə xan-xəhrət bəlx etidu; Durus mangojanlardin U hərəkəndə iltipətni heq ayimaydu; **12** Samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, Bəhtliktur Səngə tayanqan insan!

85 Nəoqmiqilərnin bexioqə tapxuruluq oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy: — Sən Əz zeminioqə iltipət kərsitip, Yakupni sürgünlikdin kayturqaniding, i Pərwərdigar. **2** Həlkəningin kəbihlikini kəqürüm kilip, Barlik gūnahilirini yapqaniding. (Selah) **3** Sən pütin kəhringni iqinggə kayturuwəlip, Qəzəpingning əxəddiylikidin yanoqanidingсэн. **4** Əmđi bizni Əz yeningoqə kayturqaysən, i nijatlikimiz bolqan Huda! Bizgə bolqan aqqiqingqə hay bərgəysən! **5** Sən bizgə əbadiy qəzəpəlnəmsən? Əwladtin-əwladkigə qəzəpingni sozəmsən? **6** Həlkəng Özüngdin xadlinixi üqün, Bizni kaytidin yengilimənsən? **7** Bizgə əzgərməs muhəbbitingni kərsətkəysən, i Pərwərdigar, Bizgə nijatlikingni ata kilqaysən! **8** Təngri Pərwərdigarning nemilərnin dəydioqanlikioqə kulak salay; Qünki U Əz həlkigə, Əz məmin bəndilərigə aman-hatirjəmləknin səzləydu; Ular yənə həkəmkətləknin kaytmisən! **9** Zeminimizdə xan-xəhrətnin turuxi üqün, Dərhəkiqət, Uningdin əyminidioqanlaroqə Uning nijatliki yekindur; **10** Əzgərməs muhəbbət wə həkiqət əzərə kəruxti; Həkkəniyə wə aman-hatirjəmləknin bir-birini səyüxti; **11** Həkiqət yərdin ünüp qikməktə, Həkkəniyə ərlərdin karaydu. **12** Pərwərdigar bərikət beridu, Zeminimiz həsulini beridu; **13** Həkkəniyə Uning aldidə mangidu, Uning kədəmlirigə yol hazirlaydu!

86 Dawutning duasi: Kulikingni mən tərəkə tutqin, i Pərwərdigar, mənə jawə bərgəysən; Qünki mən əzilgən wə həjətməndurmən. **2** Jenimni sakliqaysən, Qünki mən Səngə məmindurmən; I Sən Hudayim, Səngə tayanqan kulungni kutkuzqaysən; **3** Məngə məhür-xəpəkət kərsətkəysən, i Rəb, Qünki mən kün boyi Səngə nida kilimən. **4** Kulungning jenini xad kilqin, Qünki jenim Səngə təlmürüp karaydu; **5** Qünki Sən Rəb, məhribən, kəqürümqan Sən! Əzəngə iltija kilqənlarningin həmmisigə zor məhür-muhəbbət kərsətküqurdursən! **6** Mening duayimioqə

kulak salqin, i Pərwərdigar, Yelinixilirimning sadasini angliqaysən; **7** Beximioqə kün qüxkəndə, Mən Səngə iltija kilimən, Qünki Sən mənə jawə berisən. **8** İlahlar arisida Səngə tangdixing yoxtur, i Rəb; Kilqan ixliringningmu tangdixi yoxtur. **9** Sən yaratqan barlik əllər kelip sening aldingdə səjdə kilidu, i Rəb, Nəmingni uluqlaydu. **10** Qünki Sən nəhayiti büyükəsən, Məjzilərnin Yaratküqurdursən; Sən Hudadursən, yaloquz Sənlə. **11** Əz yolungni mənə əgətkəysən, i Pərwərdigar, Wə Səngə həkiqitingdə yürimən; Nəmingoqə hərmət-əyminixtə boluxum üqün, kəlbimni pütin kilqaysən. **12** Ya Rəbbim Huda, pütin kəlbim bilən Sən mədhiyləymən, Əbədil əbəd nəmingni uluqlaymən. **13** Qünki mənə bolqan məhür-muhəbbiting zordur, Sən təhtisaraning təgliridin jenimni kutkuzisən; (Sheol h7585) **14** I Huda, təkəbburlar mənə qarxi kətürüldi, Əxəddiylərnin jamaiti jenimni izdiməktə, Ular Səni nəzirigə alməydu! **15** Əmma Sən, Rəb, rəhimdil wə xəpəkətlik İlahsən, Asanlikqə aqqiklanməysən, Məhür-muhəbbət həm həkiqət-sadikliking texip turidu. **16** Mən tərəkə burulup, xəpəkət kərsətkəysən; Əz kulungoqə küqüngni bərgəysən, Dedikninging oqlini kutkuzoqaysən! **17** Məngə əqmənlərnin uni kəpür hijil boluxi üqün, İltipatingni kərsitidioqan bir əlamətni mənə kərsətkin; Qünki Sən Pərwərdigar, mənə yardəm kilding, Məngə təsəlli berip kəlgənsən.

87 Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy-nəhxə: — Uning uli bolsa mukəddəs təqlardidur. **2** Pərwərdigar Zionning dərwəzilirini səyidu, Yakupning barlik məkan-jayliridinmu əwzəl kəridu; **3** Səngə xəripinggə uluq ixlar eytilməktə, i Hudaning xəhiril (Selah) **4** «Məni tonup bəlgənlər arisida Rəhəb bilən Babilni tiloqə alimən; Mənə Filistiyə, Tur bilən Əfiopiyə; Mənə bu adəm xu yərdə tuquloqan» — dəymən. **5** Bərhək, Zion toqruqluq xundak eytilidu: — «Bu adəm, palanqı-pokunqı uningdə tuquloqan, Həmmidin Aliy Boluqninging Əzi uni mustəhkəmləydu». **6** Həlkə-qowmlərnin hatiriligində Pərwərdigar: — «Bu kixi bu yərdə tuquloqan» — dəp əlahidə hatirigə yezip koyidu. (Selah) **7** Nəhxəqilər, ussulqilər xuni təng eytidu: — «Məning barlik bulak-mənbəlimin seningdidur!»

88 Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy-nəhxə: — Nəoqmiqilərnin bexioqə tapxuruluq, «Mahaləleanot» əhangidə oqulsun dəp, Əzralik Həman yazqan «Maskil»: — I Pərwərdigar, nijatlikim bolqan Huda, Kəq-kündüz Səngə nələ kilip kəldim. **2** Duayim Səngə aldingoqə kirip ijabət bolsun; Nidayimioqə kulak salqaysən; **3** Qünki dərdlərdin jenim toyoqan, Həyatim təhtisaraoqə yekinləxkan, (Sheol h7585) **4** Həngəy qüxüwatqanlar kətaridə həsəblinimən; Küq-mədari quruqan adəmdək bolup kəldim. **5** Ölüklər arisioqə taxlanəqanmən, Kirilip kəbridə yatqanlardək; Sən ularni yənə əsliməysən, Ular kolungdin üzüp elinip yirək kilinoqan. **6** Sən mənə hənqning əng tegigə, Zulmətləknin jaylaroqə, dengizning qongkur yərlirigə qəmdürdüng. **7** Kəhring üstümgə əojir yüktək basti, Barlik dolqunlirigə bilən mənə kiyinidng. **8** Məndin dost-buradərlirimin yirəkləxturdung; Ularni məndin yirgəndürdüng; Mən kəmaləqanmən, heq

qikalmaymən. **9** Kəzirim azab-okubəttin hirələxti; Hər küni Sanga nida kılıman, i Pərwərdigar, Kollirimni Sanga kətürüp kəldim. **10** Əlüklərgə mejjə kərsitənsənu? Mərhumlar ornidin turup Sanga təxəkkür eytarmu? **11** Əzgərməs muhəbbiting kəbrida bayan kılınarmu? Hələkət diyarida sadıqlıq-həqikəting mahtılarmu? **12** Karamətliring zülməttə tonularmu? Həqəkanıyılıqə «antulux zemini»də bilinərmu? **13** Bırak mən bolsam, Pərwərdigar, Sanga pəryad kətürimən, Tang səhərdə duayim aldingə kiridu. **14** I Pərwərdigar, nemigə jenimni taxliwəttə? Nemigə jamalingni məndin yoxurdung? **15** Yaxlıkimdin tartip mən ezilgən, bimar durmən; Wəhəxtərliringni kəruwerip heq həlim kəlmidi. **16** Kəhring üstümdin etti; Wəhəmiliring meni nabut kildi. **17** Ular kün boyi taxkın suliridək meni orawaldi, Tamamən meni qəmdürdi. **18** Jan dostlirimni, aqinilirimni meningdin yiraqlaxturdung, Mening əziz dostum bolsa qarangoqluktur!

89 Əzrahlıq Etan yazoğan «Maskıl»: — Pərwərdigarning əzgərməs muhəbbitini əbədi küyləymən, Aozimda dəwərdin-dəwərgiə həqikət-sadaqətingni ayan kılıman. **2** Qünki mən: Əzgərməs muhəbbət mənggüə tiklinip mangidu, Sən həqikət-sadaqətingni ərxələda mustəhəkməlwətisən — dəp bildim; **3** Sən dedingki: — «Mən talliwəlojənim bilən əhdə tüzgənəmən; Kulum Dawutka kəsəm kıldim: — **4** Sening əwladıngni mənggüə dawam kıldurimən, Təhtingni əwladın-əwladka kurup qıkimən». (Selah) **5** Həm asmanlarmu Sening mejjiziliringni təbriklaydu, i Pərwərdigar, Muxəddəsləring jamaitidə ular həqikət-sadaqətingni mədhıyilaydu; **6** Qünki asmanlarda Pərwərdigarning təngdixi barmu? Qudrət İgisining oqulliri arisida Pərwərdigarə ohxaydıoğan kim bar? **7** Təngrining həywisı muxəddəsləring məjlisidikilərnı kattıq titritidu, Uning ətrapidikiləring həmmisi üqün U kərkunqluktur. **8** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlaying Sədari boləğan Huda, Qudrətlik Yah, Sanga ohxaydıoğan kim bar? Ətrapingda həqikət-sadaqəting turukqluktur. **9** Dengizning məqururluqı üstidin həküm sürisən, Dolkunliri ərəkəxlīgəndə, sən ularni tinqlandırisən; **10** Rahəbni əlgüdək yanjıdınğən, Küqlük biliking bilən düxmənlingni tiripirin kılıp tarkitiwəttə. **11** Asmanlar seningki, yərmu Seningkidur, Jahən həm uningə toloğan həmmini bərpə kılding. **12** Ximal wə jənubni, ularni yaratkənsən, Tabor wə Hərmən qəkkiliri namingni yangritip küylər. **13** Qudrətlik bilək seningkidur; Küqlüktur Sening kolung, ong kolung həm kətürüklüktur. **14** Təhtingning uli həqəkanıyılıq həm adaləttur, Muhəbbət həm həqikət-sadaqət daim didaring aldidə mangidu. **15** Təntənə sadasini bilgən həlk bəhtlikdur; Ular Sening jamalingning nurida mangidu, i Pərwərdigar! **16** Ular namingda kün boyi xad bolar, Həqəkanıyılıqında ular kətürüldi. **17** Qünki ularning küqining xan-xəripı əzüngdursən, Sening iltipating bilən münggüzimiz kətürüldü. **18** Qünki Pərwərdigar bizning kəlkənimiz, İsraildiki Muxəddəs Boləquqı Xəhimizdur. **19** Sən burun Əz məmin bəndənggə ojayibanə alaməttə kərunüp səz kılıp xuni dəgənıdınğən: — «Mən bir əzimət üstigə yardimimni kəndurdum, Əl arisidin mən talliwəloğan

birsini kətürdü; **20** Kulum Dawutni taptim, Muxəddəs meyim bilən Mən uni məsih kılıp tiklidim. **21** Kulum uningə yar boluxka bəkitilgən, Bilikim uni küqləndüridu. **22** Düxmən uningdin heq alwan-selik almaydu, Pəskəx adəm uni kəstimaydu; **23** Bəlki Mən rəqiblərini uning aldidə yanjiymən, Uni əq kərgənlərnı yar bilən yəksən kılıman; **24** Əz həqikət-sadaqətim həm mehir-muhəbbitini uningə yar bolar, Həm Mening namim bilən uning münggüzü kətürüldü. **25** Mən uning kolini dengiz üstidə, Ong kolini dəryalar üstidə kəyımən. **26** U Meni qəkirip dəyduki: — «Sən mening Atam, mening Təngrim, Nijatlikim boləğan qorəm təximdursən!». **27** Mən yəne uni Mening tunji oqlum dəp, Dunya padixəhliridin əng yukurisı kılıman. **28** Mening muhəbbitimni uning üqün əbədi kəldurimən, Mening əhdəm uning bilən məhkəm turidu; **29** Mən uning nəslini əbədiyləxtürimən, Uning təhtini asmanning künliridək dawam kıldurimən. **30** Mubada oqulliri Təwrat-kanunumdin qıqip, Həkümlirim boyiqə yürmisə, **31** Bəlgilimilirimni buzsa, Əmrlirimgə itaət kılımsa, **32** — U waqıtta itaətsizlikini tayaq bilən, Gunahını yara-jarahət bilən jazalaymən. **33** Ləkin muhəbbitimni uningdin üzüp koymaymən, Həqikət-sadaqətingmə hiyanət kilmaymən; **34** Mən tüzgən əhdəməni əsla buzmaymən, Ləwlimdin qıqkanlirini heq əzgərtməymən. **35** Mən bir kətim pak-muxəddəslikimə kəsəm iqtim — Dawutka kəti yaloğan səzliməymən: — **36** «Uning əwladı əbədi dawamlıxar; Uning təhti kəz aldimdiki kuyax kəbi turar; **37** U ay kəbi mənggüklük mustəhəkməlinər, Asmandiki turoqun guwahqıdək məzmət turar». (Selah) **38** Bırak Sən bularnı qətkə kəqip, tenip kəttəng; Sən məsih kılıoğan padixəhka kattıq oqəzəplənding. **39** Kulum bilən tüzgən əhdidin waz kəqting, Uning təcini yərgə taxlar daoq təgküzdung. **40** Uning barlıq tam-pasillirini yikıtip, Kəl'ərlirini harabilikkə ayləndurdung. **41** Yoldin ətəwatkanlarning həmmisi uni bulımakta, U barlıq xənilirini aldidə rəsəwə boldi. **42** Uni əzganləring on kolini yukiri kətürdüng, Pütkül düxmənlerini huxal kılding. **43** Bərhək, Sən uning kiliqining bisini kayriwəttəng, Jəngdə uni tik turoquzmiding. **44** Uning julalığını yokitip, Uning təhtini yərgə ərüwəttəng. **45** Yaxlık künlirini Sən kışkartting, Uni hijalətkə qəmdürdüng. (Selah) **46** Qəanojiqə, i Pərwərdigar? Əzüngni əbədi yoxuriwərməsən? Kəhring ot kəbi mənggü yanarmu? **47** Manga nisbətən, əmürning kış ikənlikini əstə tutkın! Nemixkimu barlıq insan balilirini bihudilikkə yaratkənsən? **48** Keni, kaysı adəm yaxap əlümni kərməydikən? U jenini təhtisarəning qənggüldin kutkuzalamdikən? (Selah) **(Sheol h7585)** **49** Sən həqikət-sadaqətingdə Dawutka kəsəm iqkən, Awwalkı mehir-muhəbbətlər kayərdə kaldı, ya Rəbbim? **50** Kulliring uqrawatkan məshirilərini yad ətkəysən, i Rəb — Mən iqidmə pütkül küqlük əlləring mazaqılirini kətürüp yürimən — **51** Düxmənlingning Əzüng məsih kılıoğan kədəmlirini kəngilik məshiriliginini, i Pərwərdigar, yad ətkəysən! **52** Pərwərdigarə mənggügə təxəkkür-mədhıyə kayturulsun! Amin! Amin!

90 Hudaning adimi boləğan Musaning duası: — Ya Rəbbim, Sən barlıq dəwədə bizgə məkən bolup

keliwatisən; 2 Taqlar wujudka kəlməstin burun, Sən yər wə ələmni xəkilləndürməstin burun, Əzəldin əbədgıqə Təngridürsən. 3 Sən insanni tupraqka aylandurup: — «Həy, insan baliliri, qaytinglar!» — dəysən. 4 Mana, Sening nəziringdə ming yil — Ətüp kətkən tünüginki bir kün, Tündiki bir jesəktur, halas. 5 Sən adəmlərni su taxkinidək elip ketisən, Ular ətüp kətkən bir uyqudək, Tang səhərdə ünüp qıqқан ot-qəpkə ohxaydu — 6 Ətığində ular kəkirip ünüdu, Kəqisi bolsa kesilip, solixip ketər. 7 Qünki biz oşəziping bilən yokəymiz, Qəhring bilən dəkkə-dükkidə qalimiz. 8 Sən kəbihlikirimizni kəz aldingoşa, Yoxurun kilmixirimizni jamalingning nuri aldioşa koyduq. 9 Barlik künlirimiz dəroşəziping astida ətüp ketidu, Yillirimizni bir uş tartix bilənla tütigitimiz. 10 Əmrimizning yilliri yətmix yil, Maşdurimiz bar bolsa saksən yil; Biraq ularning pəhri japa wə bihudiliktur; Həyat tezlik bilən üzər, Mana, biz uqup kattuk. 11 Sangə boləjan hərmət-əyminixning az-kəplükigə qarap hesablinidəjan, Aqkqingning xidditini kim bilsun? 12 Xunga kənglimizni danalikkə koyuximiz üqün, Künlirimizni sanaxni bizgə oğətkəysən! 13 Yenimizəşa qaytkəysən, i Pərwərdigar, Seni qaşanoşiçə...?! Kulliringoşa rəhİM kiləyşən! 14 Bizni ətiğəndə əzğərməs muhəbbiting bilən qanduroşəysən; Undaқта barlik künlirimizdə küylərni yangritip xadlinimiz. 15 Sən bizni japoşa qəmgən künlərgə əsasən, Külpətni kərgən yillirimizəşa əsasən yəne hürsən kiləjin! 16 Uloşi ixliring kulliringoşa kərtüngəy, Xanu-xəwkiting ularning oşullirioşimu axkara boləjay! 17 Pərwərdigar Hudayimizning xerin mərhəmiti üstimizdə boləjay, Qolimizning ixlirini üstimizgə bərikətlik kiləyşən, Bərək, kolimizning ixlirini bərikətlik kiləyşən!

91 Əng Aliy Boləquqining məhpiy jayida turoşuqi, Həmmigə qadiringning sayisidə aramhuda yaxaydu. 2 Mən Pərwərdigarni: — «Mening baxpanahim, Mening kəroşinim; Mening Hudayim, Uningoşa tayinimən» — dəymən. 3 Bərək, U kiltəqining tozikidin seni kutulduridu, Xum waba-қazadin həm halas etidu. 4 U pəyliri bilən seni yapidu; Qanatlıri astida panah tapisən; Uning həkikişi sanga kalkan həm istihkamdur. 5 Sən nə keqidiki wəhəmidin, Nə kündüzi uquwatқан oқtin, 6 Nə qarəngəşulukta kəzgüqi wabadin, Nə qüx waқtında wəyranqilik kiləşuqi həlakəttin qərkəməysən. 7 Sening yeningda mingi yikilip, Ong yekingda ön mingi oşulap qüxsimu, Ləkin bala-қaza sanga yekinlaxmaydu. 8 Sən pəkət kəzling bilən bekip, Pasiklarəşa berilgən jazani kərisən. 9 Pərwərdigarni panahim dəp bilgining üqün, Həmmidin Aliy Boləquqini makan kiləşining üqün, 10 Bexingəşa heq palakət qüxməydu, Heq waba qediringoşa yekinlaxmaydu. 11 U Əz pərixtilirigə sening həkkingdə əmr kilidu, Xuning bilən ular pütküül yolliringda seni saklaydu. 12 Ayioşing taxka urulup kətməsliki üqün, Ular seni kəllirida kətürüp yüridu. 13 Xir wə kobra yilan üstidin besip ətisən, Arslan wə əjdihani dəsəp-qəyləysən. 14 «U Manga muhəbbitini başliqanlik üqün, Mən uni kutuldurimən; U namimni tən əloşini üqün yukirida saklaymən. 15 U Manga nida kilidu, Mən uningəşa jawab berimən; Eşir kün uni baskanda uning bilən billə bolimən; Mən uni halas kilip, izzət-hərmətkə

sazawər kilimən. 16 Uzaq əmür bilən uni qandurimən, Həm nijatlikimni uningəşa kərsitimən».

92 Xabat küni üqün bir küy-nahxa: — Pərwərdigarəşa taxakkür eytix, Namingni küyləx əladur, i Həmmidin Aliy Boləquqi! 2 Əzğərməs muhəbbitingni səhərdə, Keqilərdə bolsa, həkikət-sadaşingni jakarlaş, 3 On tarlik saz wə rawabni qelip, Qiltar bilən mungluk ahangda qelix əladur! 4 Qünki Sən Pərwərdigar, Əz kiləşining arkilik meni hürsən kilding, Kəlliringning kiləşanlıri bilən mən rəhlinip nahxa eytimən. 5 Pərwərdigar, kiləjan ixliring nemidegən uluşdur! Oyliring nahayiti qongkurdur! 6 Biorəm kixi buni bilməs, Həmakət buni qüxənməs, 7 Rəzillər ot-qəptək aynioşanda, Kəbihlik kiləşuqilarning həmmisi gülləngəndə, Mənggü həlak bolup ketidəjanlar xulardur! 8 Ləkin Sən, i Pərwərdigar, əbədil'əbəd üstün turisən. 9 Qünki mana düxmənliring, i Pərwərdigar, Mana düxmənliring yokilidu; Barlik kəbihlik kiləşuqilar tiripirən kiliwetilidu! 10 Münggüzümni yawayi buşiningkidək kətürisən; Bəxim yengi may sürkəp, məşih kilinidu. 11 Meni kəst kiləşanlarning [məşlubiyitini] əz kəzum kəridu; Məngə qarxilixixkə qəzoşaloşan rəzillik kiləşuqilarning [tən bərgənlikinimu] kulikim anglaydu. 12 Həkkəniy adam horma dərihi kəbi gülləp-yaxnaydu; U Liwandiki kədr dərihidək əsidu. 13 Pərwərdigarning əyigə tikiləngən, Hudayimizning həyulirida güllinidu; 14 Ular kərioşandimu yəne məwə beridu, Suluk həm yexil ular; 15 Xuning bilən ular Pərwərdigar durustur, dəp ispatlaydu; U mening qoram teximdur, Uningda heq nahəkklik yoktur!

93 Pərwərdigar həküm süridu! U həywətni kiyim kilip kiygən; Pərwərdigar kiyigən, U belini kudrət bilən başliqan; Bərək, xunga dünya məzmut kilinəjan, U təwrənməs əsla. 2 Sening təhting qədimdila bərpə kilinəjan; Sən əzəldin bar boləşuqisən! 3 Kəlkün-taxkinlar əz sadasini kətürdi, i Pərwərdigar, Kəlkün-taxkinlar əz sadasini kətürdi! Kəlkün-taxkinlar uroşuqi dolkunlirini yukiri kətürdi! 4 Kəp sularning xawkəunliridin, Dəngiz-okyandiki kudrətlik dolkunlardin, Üstün turoşan Pərwərdigar kudrətliktur! 5 Sening agah-guwaşlikliring nemidegən ixəniqliktur! Künlər yok boləşuqə, i Pərwərdigar, Əyünggə pak-mukəddəslik əbədil'əbəd rawadur.

94 I itikamlar əloşuqi Təngri, Pərwərdigar! I intikamlar əloşuqi Təngri, parlioşəysən! 2 Kətürilgin, Əzünigni kətürgin, i jahanni Sorəş Kiləşuqi, Məqrurlarəşa jazasini bərgin! 3 Qaşanoşiçə rəzillər, i Pərwərdigar, Qaşanoşiçə rəzillər təntənə kilip yürüweridu? 4 Qaşanoşiçə həkəwurlarəşa səzləp waləkkixiydu, Kəbihlik kiləşuqilarning həmmisi yoşəjan gəp kilip yüridu? 5 Ular həlkigini əzidu, i Pərwərdigar, Sening mirəşingəşa jəbir-jəpa salmakta. 6 Tul ayal wə oşerip-musapirlarni kirip, Yetim-yesirlərni əltürüp: — 7 «Yah kərməydu», «Yaqupning Hudasi kəngül bəlməydu»; — dəydu. 8 Silər kəngül koyunglar, i əlning həmakətliri! Əhməklər, qaşan dana bolisilər? 9 Kuləknə tikligüqining Əzi anglimamdu? Kəzni Yasioşuqining Əzi kərməmdü? 10 Əllərni tərbiyiligiqi, İnsanoşa əkil-bilim

egatkiqining Ōzi adomni ayiblimamdu? **11** Pərwərdigar insanning oy-hiyallirining tutami yoqlukini bilidu. **12** Sən tərbiyiligan adəm bəhtliktur, i Yah, Yəni Sən Təwrat-kanunungdin əkil əgítidioqan kixi bəhtliktur! **13** Xundak kiliq, taki pasiklar üqün orək kolanoquqə — Sən uni yaman künlərdin hatirjəm saqlaysən. **14** Qünki Pərwərdigar Əz həlkini tərək ətməydu, Yaki Əz mirasidin waz qəqməydu. **15** Qünki həküm-pərman həkuki hāman adalətkə kaytidu, Barlik dili duruslar bolsa, uning kəynidin mangidu. **16** Mən üqün yamanlar bilən qarxilixixka kim ornidin turidu? Mən üqün kəbihlik kילוquilar bilən qarxilixixika kim maydanqa qikidu? **17** Əgər Pərwərdigar mangan yərdəmdə bolmioqan bolsa, Jenim baldur qikip sükiit diyarida yatar idi. **18** Ayoqim putlixay deginidə, Əzgərməs muhəbbiting, i Pərwərdigar, meni yelidi. **19** Iqimdiki kəpligən oqəm-əndixilər arisida, Sening təsəlliliring jenimni səyündürdi. **20** Insapsizlikni kanunoqə aylanduridioqan, Aq kez olturoqan bir təht, Sən bilən alakidə bolamdu? **21** Ular həkqaniylarning jenioqə hujum kilixka yioqilidu, Bigunah kənni təkidiqan həkümləni qikarmakta. **22** Birak Pərwərdigar mening egiz qoroqinim bolidu; Hə, mening Hudayim panah Koram Teximdur. **23** U ularning kəbihlikini əz bexioqə salidu, Ularning əz yawuzlukliri bilən ularni üzüp taxlaydu, Bərək, Pərwərdigar Hudayimiz ularni üzüp taxlar.

95 Kelinglar, Pərwərdigarni yangritip küyləyli, Nijatlikimiz bolioqan Koram Teximizioqə təntənə kilayli! **2** Təxəkkürlər bilən uning aldioqə kelayli, Uningoqə küylər bilən təntənə kilayli! **3** Qünki Pərwərdigar — büyük bir ilahtur, Pütkül ilahlar üstidiki büyük bir Padixahtur. **4** Yərnin təgliri Uning qolididur, Taoqlarning qokkilorimu Uningkidur. **5** Dengiz Uningki, U uni yaratkan; Kuruqlukni Uning kolliri xəkilləndürdi. **6** Kelinglar, Uningoqə bax urup səjdə kilayli, Pərwərdigar Yaratkuqimz aldidə tiz pükəyli! **7** Qünki U bizning Hudayimizdur, Biz bolsak Uning yayliqidiki həlk, Uning kəli bəkidioqan koylarmiz. Bügün, əgər Uning awazini anglisanglar, **8** əyni qaoqlarda Məribəhdə bolioqandək, qəl-bayawandiki Massahda bolioqan kündək, Yürikinglarni jahil kilmanglar! **9** Mana xu yərdə atəbowiliringlar Meni sinidi, ispatlidi həm kilənimni kərdi. **10** Mən kirik yil xu dəwrdin bizar bolup: — «Bular kənglidə adaxkan bir həlktur, Mening yollirimni heq bilip yətmigən» — dedim. **11** Xunga Mən oqəzəpliniq kəsam iqip: — «Ular hərgiz Mening aramgəhimioqə kirməydu» — dedim.

96 Pərwərdigarə atəp yengi nahxa eytinglar! Pütkül yər yüzi, Pərwərdigarni küylənglar! **2** Pərwərdigarə nahxa eytinglar, namioqə təxəkkür-mədhioqə kayturinglar, Nijatlikini hər küni elan kilinglar! **3** Uning xan-xəhritini əllər arisida, Uning məjizilirini barlik həlkələr arisida jakarlanglar! **4** Qünki Pərwərdigar uluq, zor mədhioqəyə layiktur! **5** U barlik ilahlərdin üstün, Uningdin qorqux kerəktur; **5** Qünki barlik həlkələrnin ilahliri — Butlar halas, Birak Pərwərdigar asman-pələkni yaratqandur. **6** Xanu-xəwəkət wə həyiwət Uning aldidə, Muqəddəs jayida kudrət wə güzəllik kərinidu. **7** Pərwərdigarə [təəllukini] bərgəysilər, i

əl-kəbililər, Pərwərdigarə xan-xəhət wə kudrətni bərgəysilər! **8** Pərwərdigarə Əz namioqə layik xan-xəhətəni bərgəysilər; Sowəqə-salam elip hoyliliriə qə kiringlar! **9** Pərwərdigarə pak-muqəddəslikning güzəllikidə səjdə kilinglar; Pütkül yər-yüzi, Uning aldidə titrənglar! **10** Əllər arisida elan kilinglar: — «Pərwərdigar həküm süridu! Xunga mana, dunya məzmət kilinoqan, u təwənməs əsla. U adilik bilən həlkələr üstidə həküm qikiridu. **11** Asmanlar xadlansun, yər-jahan hux bolsun, Dengiz-okyan wə uningə toloqan həmmə qukan selip jux ursun! **12** Dalalar həm ularniki həmmə yayrisun! U qaoqə ormandiki pütkül dərhərlər Pərwərdigar aldidə yangritip nahxa eytidu; **13** Qünki mana, U kelidu! U jahanni sorak kilixka kelidu; U ələmni adilik bilən, Həlkələni Əz həkikət-sadakitidə sorak kilidu.

97 Pərwərdigar həküm süridu! Yər-zemin hux bolsun, Kəpligən arallar xadlansun! **2** Bulutlar wə qarəngçuluk Uning ətrapididur, Həkqaniyə wə adalət təhtining ulidur; **3** Uning aldidə ot yalkuni yüridu, Ətrəptiki düxmənilirini keydürüp taxlaydu; **4** Uning qakmakliri jahanni yorutti, Yər buni kərtip titrəp kətti; **5** Pərwərdigarning aldidə, Pütkül zeminning igisining aldidə, Taoqlar momdək erip ketidu. **6** Asmanlar Uning həkqaniyitini jakarlaydu, Barlik həlkələr Uning xan-xəripini kərdi. **7** Oyma həyəkəllərgə qokunoqanlar, Butlar bilən mahtinip yürgütlərnin həmmisi uyatta kalidu. Barlik ilahlar, Uningə səjdə kilinglar! **8** Sening həkümliring səwəbidin, i Pərwərdigar, Zion anglap xadlandı, Yəhuda qizliri hux boldi. **9** Qünki Sən Pərwərdigar pütkül yər yüzi üstidiki əng aliysidursən; Sən barlik ilahlərdin nəkədər yukiridursən! **10** Pərwərdigarni səyənələr, yamanliktin nəprətinglar! U məmin bəndiliringin jenidin həwər alidu, Rəzillərnin qənggilidin halas kilidu. **11** Həkqaniylar üqün nur, Dili duruslar üqün xadlik teriləndur; **12** Pərwərdigardin xadlininglar, i həkqaniylar, Uning pak-muqəddəslikini yad etip təxəkkür eytinglar!

98 Dawut yəzoqan küy: — Pərwərdigarə atəp yengi nahxa eytinglar; Qünki U kəramət məjiziləni yaratti; Uning ong kəli həm muqəddəs biliki Əzigə zəpər-nijat kəltürdi. **2** Pərwərdigar Əz nijatlikini ayan kildi; Həkqaniyitini əllərnin kez aldidə axkara kərsətti. **3** U Israil jəmətigə bolioqan məhür-muhəbbitini həm həkikət-sadakitini esigə aldi, Zeminning qət-yakilorimu Hudayimizning nijatlikini kərdi. **4** Pərwərdigarə awazinglarni kətürürləng, pütkül yər yüzi; Təntənə kilip awazinglarni kətürürləng, nahxa eytinglar! **5** Pərwərdigarə qiltar qelip nahxa eytinglar, Qiltar bilən, küyning sadasi bilən! **6** Kanay həm sunay awazliri bilən, Padixah bolioqan Pərwərdigar aldidə təntənə kilinglar; **7** Dengiz-okyan həm uningə toloqan həmmə jux urup, Jahan həm uningdə yaxawatqanlar xawqunlusun! **8** Kəlkün-təxkinlar qəwək qalsun; Pərwərdigar aldidə taoqlar qoxulup təntənə kilip nahxa eytsun; **9** Qünki mana, U yərnə sorak kilixka kelidu; U ələmni adilik bilən, Həlkələni Əz həkikət-sadakitidə sorak kilidu.

99 Pərwərdigar həküm süridu! Həlkələr titrisun! U kerublar otturisida olturidu; Yər-jahan zilziligə kəlsun! **2** Pərwərdigar Zionda büyüktur, U barlik

halklar üstida turidigan aliydur. **3** Ular uluq wə sürlik namingni mədhiyilaydu; U pak-muqəddəstur! **4** Padixahning kudriti adalətkə beoqixlanoqandur; Özünq duruslukni məhkəm ornatkənsən; Sən Yaqub arisida adalət wə həkkaniyət yürgüzgən. **5** Pərwərdigar Hudayimizni uluqlanglar! Təhtipəri aldida egilip səjda kılinglar — U muqəddəstur! **6** Uning kaħinliri arisida Musa wə Ĥarun bar idi, Namini qakiroqanlar iqida Musuilmu ĥazir idi; Ular Pərwərdigarə iltija kilip, qakirdi, U ularəja jawab bərdi. **7** Huda bulut tüvrükida ularəja sezlidi; Ular U tapxuroqan agah-guwaħliklarəja ĥəm nizam-bəlgilimigə əməl kilixatti. **8** I Pərwərdigar Hudayimiz, Sən ularəja jawab bərding; Yaman kilmixliriəja yarixa jaza bərgən bolsangmu, Sən ularni kəqürgüqi İlah iding. **9** Pərwərdigar Hudayimizni uluqlanglar! Uning muqəddəs teoqida egilip səjda kılinglar! Qünki Pərwərdigar Hudayimiz muqəddəstur!

100 Təxəkkür eytix üqün yeziloqan küy: — I pütkül yər-jahān, Pərwərdigarəja awazinglarni kətürtinglar! **2** Huxalliq bilən Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar, Ĥuzuriəja təntənə-nahxilar bilən yekinxilinglar! **3** Bilip koyunglarki, Pərwərdigar hək Hudadur; Bizni yaratqan Uning Özidur, biz əməs! Biz uning halkidurmiz, Öz yayliqida bakqan koyliridurmiz. **4** Dərwaziliriəja təxəkkür eytixlar bilən, Ĥoyliliriəja mədhiyələr bilən kılinglar; Uni mədhiyiləp, namioq təxəkkür-mədhijə qayturunglar! **5** Qünki Pərwərdigar meħribandur; Uning meħir-muħəbbiti əbədil'əbədgigə, Uning həkikət-sadakiti əwladtin-əwladkqidur!

101 Dawut yazoqan küy: — Mən əzgərməs muħəbbət ĥəm adalət toqruluk nahxa eytimən, Seni, i Pərwərdigar, nahxilar bilən küyləymən. **2** Mən mukəmməl yolda eħtiyat bilən ix kərimən; Sən kaqanmu yenimoqə kelisən! Öz əy-ordamda sap kəngül bilən yürimən. **3** Heq pasik nərsini kəz aldimoqə kəltürməymən, Yoldin qətnigənlərninq kilmixliriəja nəprətilimən; Bundaqlar manga heq yepixmas əsla. **4** Əgri kəngül meningdin yirək ketidu, Heq rəzillikni tonuqum yoxtur. **5** Kimki əz yekinininq kəynidin təħmət kıloqan bolsa, Mən uni yoxkitimən; Nəziri üstün, dili təkəbbur adəmnı mən siqdurmaymən; **6** Kəzlim zəmindiki məminlərdidur, Ular ordamda mən bilən billə tursun! Kim mukəmməl yolda mangsa, u mening hizmitidə bolidu. **7** Aldamqilik yürgüzgənlərninq əy-ordamda ornı bolmaydu, Yaloqan sezlignənlər kəz aldında turmaydu. **8** Pərwərdigarning xəħiridin yamanlik kiluqlarni üzüp taxlax üqün, Ĥər səħərdə zəmindiki barlik rəzil adəmlərnı yoxkitimən.

102 Ezilganinq duasi: U ĥalidin kətkəndə, dad-pəryadini Pərwərdigar aldioqə təkkəndə: — Duayimni anglioqaysən, i Pərwərdigar; Pəryadim aldinqə yetip kirsun! **2** Yüzüngni məndin kaqurmioqaysən; Kisiloqan künümdə manga kulək saloqaysən; Mən nida kıloqan kündə, manga tez jawab bərgin! **3** Mana, künlirim is-tütəktək tügəp ketidu, Ustihanlirim otun-qooqlarəja oħax kəydi! **4** Yürükim zəhmə yəp qəplər ĥazan boləndək qurup kətti, Ĥəttə nənımi yeyixni untudum. **5** Mən aħu-zar

tartkanlıqimdin, Ətlirim süngəklirimigə qəplixip kəldi. **6** Qəl-bayawandiki saqiykuxtək, Wəyranqılıqta konup yürgən ĥuwkuxkə oħaymən. **7** Uħlimay səgək turup kəzəttimən; Əgzidə yaloquz kəloqan kuxkəq kəbimən. **8** Düxmənlirim kün boyi meni məħirə kılməqta, Meni ĥəkarətlignənlər ismimni lənət ornıda ixlətməktə. **9** Kəħring ĥəm aqqıqıng tüpəylidin, Külni nan dəp yəwatimən, İqimlikimni kəz yexim bilən arılxaturimən; Qünki Sən meni kətürüp, andin yərgə urdung. **11** Künlirim kuyax uzartqan kələnggidək yokuay dəp kəldi, Əzüm bolsam qəplər ĥazan boləndək qurup kəttim. **12** Lekin Sən, Pərwərdigar, əbədiy turısən, Seninq nam-əħriting dəwrđin-dəwrgiqidur. **13** Sən ornungdin turısən, Zionəja rəħim kılisən; Qünki uningəja xəpəkət kərsitix waqti kəldi, Ĥə, waqit-saiti yetip kəldi! **14** Qünki kulliring uning taxliridin ĥursənlik tapidu, Ĥəm tupriqioqımı iqini əqrıtıdu; **15** Əllər Pərwərdigarning namidin, Yər yüzidiki saħlar xan-xəripingdin əymnidu. **16** Mana, Pərwərdigar Zionni kaytidin kuroqanda, U Əz xan-xəripidə kərunidu! **17** U qərib-miskinning duasioqə etibar beridu; Ularning duasini ĥərgiz kəmsitməydu. **18** Bular kəlgüsü bir əwlad üqün ĥatirilinidu; Xuning bilən kəlgüsida yaritildioqan bir hək Yəħni mədhiyələydu; **19** Qünki U əsirlərninq aħ-zarlırını anglay dəp, Əlümgə buyruloqanlarni azad kılay dəp, Egizdiki muqəddəs jayidin engixip nəzər saldi, Ərxlərdin Pərwərdigar yərgə qaridi; **21** Xundək kilip, ular Pərwərdigarning hizmitidə bolayli degəndə, Yəni əl-məmləkətlər jəm yioqıloqan waqtda — Pərwərdigarning nami Zionda, Uning xəraplıri Yerusalemda jakarlinidu! **23** Biraq U meni yolda maqđursizlandurup, Künlirimni kıskarttı. **24** Mən: «Təngrim, əmrümning yerimida meni elip kətməl» — dedim. — «Sening yilliring dəwrdin dəwrgiqidur, **25** Sən yərnı əlmisəktinla bərpə kıloqansən, Asmanlarni ĥəm kəlliring yasioqandur; **26** Ular yok bolup ketidu, Biraq Sən dawamliq turıwerısən; Ularning ĥəmmisi kıymidək konırap ketidu; Ularni kona ton kəbi əmlaxtırsang, Xunda ular kıyım-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu. **27** Biraq Sən əzgərmigüqidursən, Yilliringning tamami yoxtur. **28** Kulliringning balilirimu turıweridu, Ularning əwladı ĥuzuringda məzmət yaxaydu!».

103 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigarəja təxəkkür kaytur, i jenim; I pütün wujudum, Uning muqəddəs namioqə təxəkkür kaytur! **2** Pərwərdigarəja təxəkkür kaytur, i jenim, Untuma uning barlik meħrimbanlıq-bərikətlirini; **3** U pütkül kəbihliklirinqni kəqüridu, Barlik kesəlliringgə dawa kılidu; **4** Ĥayatingni ĥangdin ĥərlükə kətkuzidu, Bexingəja meħir-muħəbbət ĥəm rəħimliliklarni taj kilip kiyyüzidu. **5** Kənglüngni nəzunəmətlər bilən qənduridu; Yaxliqıng bürkütningkidək yəngilinidu. **6** Pərwərdigar barlik ezilgənlər üqün həkkanıylik ĥəm adalətnı yürgüzidu; **7** U Əz yollirini Musaqə, Kıloqanlirini İsrailarəja namayan kıloqan. **8** Pərwərdigar rəħimdil wə xəpəkətlıktur, U asanlıqə aqqıqlanmaydu, Uning meħir-muħəbbiti təxip turidu. **9** U uzunoqıqə əyibləwərməydu, Yaki ta mənggügə oqəzipidə turıwərməydu. **10** U bizgə gunəħlirimizəja karıta muamilidə boləqan əməs, Bizgə kəbihliklirimizgə karıta tegixlikini yanduroqan əməs. **11** Asman yərdin

қанқилік егіз болса, Уningдин қорқидіоғанлароға болоған муһаббитиму хунқилік зордур. **12** Хәрқ оәрбтин қанқилік ыракта болса, Биздики асыліқлариму хунға ырақлаxturdi. **13** Ата балиліроға қандақ кейүнген болса, Пәрвәрдігарму Өзидин қорқидіоғанлароға хундақ меһрибандур. **14** Қўнки U Өзи бизning јismimizni билidu, Тупрақтин икәнликимизни U еsигә аlidu. **15** Инсан болса — uning күнлiri от-қепкә оһxaydu, Даладики гүлдәк үнүр қикip qeqәқләydu; **16** Уning үстидин хамал уқур өtidu, U yok болidu, әsliy makanimu uni қayta tonumaydu. **17** Lekin Өзидин қорқидіоғанлароға, Өз әһdisigә wapa қилоғанлароға, Көрсәtmilirini оруnлаx үқүн ularni еsидә tutқанлароға, Пәрвәрдігарнинг меһир-муһаббити әzәлдин әбәдgiqә, Һәққаниyiti әwladтин әwladlirigiqidur. **19** Пәрвәрдігар тәhtini әрxtә кuroған, Уning сәлтәniti һәмmining үстидин һәкүm сүridu; **20** I сөzigә кулак салoқуқи, Kalamini ijra қилоқуқи, kudriti zor болоған Уning пәрхитилiri, Пәрвәрдігароға тәхәккүр-мәдһийә қayturungлар! **21** I silәр, Уning барлиқ кохунliri, Iradisini ada қилоқуқи hizmәtkarliri, Пәрвәрдігароға тәхәккүр-мәдһийә қayturungлар! **22** I, Уning барлиқ yasioғанliri, Һәкүmranliқi astidiki барлиқ jaylarda Пәрвәрдігароға тәхәккүр-мәдһийә қayturungлар! I mening jenim, Пәрвәрдігароға тәхәккүр қaytur!

қиқипла, ular qekinidu, Қaytip kirip uwilirida yatidu. **23** Инсан болса өz ixioға қикidu, Та көққиә меһнәттә болidu. **24** I Пәрвәрдігар, yasioған һәрқил нәрсиләнгән нәкәдәр көptur! Һәмmisini һекмәт билән yарлаткәнсән, Yәр yүzi ijat-bayliқliring билән toldi. **25** Әnә буйүк bipayan dengiz turidu! Уningda сан-санәксiz ојuz-ојuz јaniwarлар, Qong wә kiiқik һaywanлар бар. **26** Xu yәrdә kemilәр katnaydu, Уningda oynәқlisun дәр сән yasioған lewiatanmu бар; **27** Wәktida ozuқ-tүlүk бәrgin дәр, Bularning һәмmisi Sanga қaraydu. **28** Ularоға бәrginingдә, teriwalidu, Kоlungni аққiningdila, ular nazunemәtlәrgә toyidu. **29** Yүzүngni youxsang, ular дәккә-dүkkigә қuxidu, Rohlirini alsang, ular јan үziүp, Yәnә tupraqқа kaytidu. **30** Rohingni әwәtkiningдә, ular yartilidu, Yәр-yүzi yengi [bir дәwr билән] almixidu. **31** Пәрвәрдігарнинг xan-xәhriti әbәdiydu, Пәрвәрдігар Өz yaratқанliridin һүrsән болidu. **32** U yәrgә баққinida, yәр titrәydu, Таoјлароға тәgkinida, ular түtүн қikiridu. **33** Һayәtla bolidikәнmән, Пәрвәрдігароға nahxa eytimән; Wujudum bolsila Hudayimni küylәymән. **34** U sürgән ой-һiyallirimdin сөyünsә! Пәрвәрдіgardә һuxallinimән! **35** Gunәһkarлар yәр yүzidin түgitilidu, Rәzillәр yok болidu. I jenim, Пәрвәрдігароға тәхәккүр-мәдһийә қaytur! Һәmdusana!

104 Пәрвәрдігароға тәхәккүр-мәдһийә қaytur, i jenim! I Пәрвәрдігар Hudayim, intayin uluoşәn; Xanu-xәwкәt wә һaywәt билән kiyingәnsән; **2** Libas билән pүrkәngәndәk yorukluққа pүrkәngәnsән, Asmanlarni qedir pәrdisi kәbi yayoşәnsән. **3** U yukiriқi rawaklirining limlirini sularоға орnatқан, Bulutlarni јәng һarwisi kilip, Xamal қanәtliri үstidә mangidu; **4** U pәрхitilirini xamallar, Hizmәtkarlirini ot yalkuni қilidu. **5** Yәrni U ulliri үstigә орnatқан; U әsla tәwrinip kәtmәydu. **6** Libas билән oralоqandәk, uni qongқur dengizlar билән oriоqәnsән, Sular таoјlar бәққiliri үstidә турdi. **7** Sening тәnbihing билән sular dәdәр қақti, Güldürmamangning sadasidin ular tezdin yandı; **8** Таoјlar еrlәp қikti, Wadilar қuxүp көtti, [Sular] Sән bekitkән jayoға қuxүp көtti. **9** Ular тexip, yәrni yәnә қаplimisun дәр, Sән ularоға qәklimә koyоqәnsән. **10** [Tәngri] wadilarda bulақlarni eqip уroјutidu, Suliri таoјlar arisida ақidu. **11** Daladiki һәрbir јaniwarоға ussulуқ beridu, Yawayi exәklәр ussulуқini қanduridu. **12** Kәtkiki қuxlar ularning boyida қonidu, Dәrәh xahliri arisida sayraydu. **13** U yukiridiki rawakliridin таoјlarni suojuridu; Yәр Sening yasioғанliringning mewiliridin қandurulidu! **14** U mallar үқүн ot-қepләrni, İnsanlar үқүн kәkәtlarni өstüridu, Xundәklә nanni yәrdin қikiridu; **15** Adәmning көnglini һux қilidіoған xarabni, İnsan yүzini parқiritidіoған mayni қikiridu; İnsanning yүrikigә nan билән қuwwәt beridu; **16** Пәрвәрдігарнинг дәрәhliri, Yәni Өzi тikkән Liwan кedir дәрәhliri [su idip] қanәtlinidu. **17** Әnә axular arisioға қuxlar uwa yasaydu, Lәylәk болса, арqә дәрәhlirini makan қilidu. **18** Egiz qоққilar таoј eqkilirining, Tik yarлар suoјurlarning panahі болidu. **19** Pәsillәrni bekitmәk үқүн U ayni yaratti, Қuyax болса pәtxini билidu. **20** Sән karangоyuluқ қuxүrsән, түn болidu; Ormandiki јaniwarlarning һәmmisi uningda xipir-xipir kezip yүridu. **21** Arslanлар olja izdәp һәrkirәydu, Tәngridin ozuқ-tүlүk sorixidu; **22** Қuyax

105 Пәрвәрдігароға тәхәккүр eytingлар, Уning namini қақirip iltija қilingлар, Уning қилоғанlirini һәқләр arisida аyan қilingлар! **2** Уningоға nahxilar eytip, Uni küylәngлар; Уning pүtkül karamәt meјziliri үstidә seojinip оyliningлар. **3** Mukәddәs namidin pәhirlinip danglangлар, Пәрвәрдігарни izdigüqilәrning көngli xadlansun! **4** Пәрвәрдігарни һәmdә Uning күqini izdәngлар, Didar-һuzurini tohtimay izdәngлар. **5** Уning yaratқан meјzilirini, Karamәt-alamәtlirini һәм аoјzidin қikқан һәкүmlirini әstә tutungлар, **6** I Уning küli Ibrahim nәsli, Өzi tallioғанliri, Yaqupning оoјulliri! **7** U yәр yүzidur — Hudayimiz, Уning һәкүmliri pүtkül yәр yүzidur. **8** Өzi түzgән әһdisini әbәdiy yadida tutidu — — Bu Уning ming әwladқиә wәdixlәxkән сөzidur, — **9** Yәni Ibrahim билән түzgән әһdisi, Ishәққа iқkән қәsimidur. **10** U buni Yaqupқimu nizam дәр jәzmlәxtürdi, Israelоға әbәdiy әhdә kilip berip: — **11** «Sanga Қanaan zeminini берimән, Uni mirasing болоған nesiwәng қilimән», — dedi, **12** — Gәrқә xu qаoқda ularning sani az, Etiwarоға elinmioған, xu yәrdiki musapirlar bolsimu. **13** Ular u yurttin bu yurtқа, Bu әldin u қәbiligә kezip yürdi; **14** U һәқkiming ularni exizigә yol қoymidi, Ularни дәр padixahlәroјimu тәnbih berip: — **15** Mән мәsiһ қилоғанlirimоға тәgmә, Pәyoјәmbәrlirimgә yaman ix қilma! — dedi. **16** U axu yurtқа аqarқilқni buyruди, Tirәk болоған ax-nanni kurutuwәtti. **17** U ularдин burun bir adәmni әwәtkәndi, Yүsip қul қilip setiloқanidi. **18** Уning putliri zәnjirdә аoјridi, Уning јeni төmүrgә kirip қisildi; **19** Xundәklә та әzigә eytiloған wәһiy әmәlgә axuruloқuqә, Пәрвәрдігарнинг сөz-kalami uni sinap tawlidu; **20** Pirәwn adәmlirini әwәtip uni boxatқuzdi, Қowmlarning һәкүmdari uni һәrlүkkә қikardi. **21** Uni өз ordisioға oјojidar қilip қoydi, Pütүн mal-mülligә baxliқ kilip tәyinlәp, **22** Өz wәzirilirini uning ihtiyarida болup тәrbiyilinixкә, Ақsaқallirioға danaliқ

egitixkə tapxurdi. **23** Xuning bilən Israil Misiroqə kəldi, Yaxuplar Həmming zeminida masupir bolup yaxidi. **24** [Pərwərdigar] Əz həlkini kəp nəsilik kilip, Əzgüqilirdin küqlük kildi. **25** U [Misirliklarning] kəlbida Əz həlkigə nəprət hasil kildi, Ularni Əz kullirioqə hiylə-mikirlik boluxkə mayil kildi. **26** U Əz kuli boləjan Musani, Əzining talliojni Hərunni yollidi. **27** Ular [Misirda] ilahiy aləmtələri ayan kilip, Həm zeminida uning məjizilirini ornatti. **28** Pərwərdigar karəngəqulukni əwətip, [Zeminni] zulmətə kəplitiwətti; [Misirliklar] Uning əmrigə qarxi turoqan əməsmu? **29** U ularning sulirini kənoqə aylandurdi, Belikliirini kurutiwətti. **30** U ularning yərlirini miz-miz pakilar basti, Xə-əmirlirining hujriliriojumu ular tolup kətti. **31** U bir səz bilənla, oquz-oquz qiwınlar besip kəldi; Həmmə bulung-puqaklarda ojing-ojing uqar qümülilə. **32** U yaməqurning ornioqə məldür yəodurup, Bu zeminəqə yalqunluk ot qüxürdi. **33** U üzüm tallirini, ənjur dərhəlinirini urdi, Zemindiki dərhəlləri sunduruwətti. **34** U bir səz kilixi bilənla, qəkətkilər kəldi, Sansiz yutkür haxarətlər mizildap, **35** Zeminida bar boləjan giyahlarni yutuwətti, Etizlarning barlik həsullirini yəp tögətti. **36** [Ahirda] zemindiki barlik tunji tuquloqanlarni, U ularning qorruri boləjan birinji oqul balilirini kiriwətti. **37** Əz həlkini bolsa, altun-kümüxlərnə kətürgüzüp qikardi, Kəbililiridə birsimu yikilip qüxüp kəlojni yok, **38** U ularning qikqinjoqə Misir huxal boldi, Qünki ularning wəhimisi [Misirliklarəqə] qüxti. **39** U ularəqə bulutni sayiwən boluxkə, Otni tündə nur boluxkə bərdi. **40** Ular soridi, U bədinilərnə qikardi, Ularni samawiy nan bilən kəndurdi. **41** U taxni yardi, sular bulduklap qikti; Kəkəslikta dəryadək əkti. **42** Qünki U bərgən muqəddəs sezini, Əz kuli İbrahimi əstə tutti. **43** U həlkini xad-hurəmlik bilən, Əz talliojini xadiyanə təntənilər bilən [azadlikkə] qikardi. **44** U ularəqə əllərnə zeminlirini berip, Ularni həlkərnəgə əjir-məhənatlirigə muyəssər kildi, **45** Bu, ularning Uning bəlgilimilirini tutup, Kənunlirioqə itəət kilixi üqün idi! Həmdusana!

106 Həmdusana! Pərwərdigarəqə təxəkkür eytinglar! Qünki U məhrəbandur, əbədiydur Uning məhİR-muhəbbiti. **2** Pərwərdigarning kudrətlək kiləjanlirini kim səzləp bərləydu? Uning bar xən-xəhritini kim jakarlap bərləydu? **3** Bəhtliktur adalətni tutkən, Daim həkəkanilyəknə yürəgüzgən kixi! **4** Həlkigəgə boləjan himmiting bilən meni əsligəysən, i Pərwərdigar; Nijətləking bilən yenimoqə kelip hawər əlojin! **5** Xuning bilən, Sən tallioqanlirəngning bərikətinə kəyə, Əz elingning xadliki bilən xad bolay, Əz mirasing [boləjan həlkəng] bilən pəhirlirəng, yayrap yürəy! **6** Biz ətə-bowilirimiz kətarida gūnah ətküzidük, Kəbihlik kildük, yamanlik əylidük. **7** Misirda turoqan ətə-bowilirimiz məjizilirəngni nəzirigə əlməy, Kəp məhİRəbanliklirəngni esigə əlmidi; Bəlkə dengizdə, Kizil Dengiz boyida isyan kətürdi. **8** Biraq U kudritimni namayan kilay dəp, Əz nami üqün ularni kütqüzdi. **9** Uning Kizil Dengizəqə tənbiş bərxə bilən, U kəpçuruk boldi; Huddi kəqjirək qəllükətin yətkəlp mənəqəndək, U ularni dengiz təgliridən [kürük] ətküzdi. **10** Ularni əq kərgənərnəgə kəlidən hərlükə qikardi, Ularəqə həmjəmət bolup duxmən qəngəgilidən kütqüzdi. **11** Yawlarıni sular basti,

U ularning həqəbirsə sak kəlmidi. **12** Xundila ular Uning səzliirigə ixənəq kildi; Ular Uni küylidi. **13** Ular Uning kiləjanlirini xunqə tēz untudi, Nəsihətinə kütəmdidi; **14** Bəlkə dalada əq kəzlikkə balədək bərdi, Qəlbəyawanda Təngriini sinidi. **15** Xunga U soriojini ularəqə bərdi, Biraq jüdətküti bir kəsəlni janlirioqə təküzdi. **16** Ular bərgəhdə Musəqə həsət kildi, Hudaning muqəddəs bəndisi Hərunnimu kərləmdidi. **17** Yəz eqilip Datanni yutuwətti, Abiramni adəmliri bilən kəpsiwaldi. **18** Əgəkküqiliri arisida ot yəkildi; Yalqun rəzilərnə kəydüriwətti. **19** Ular Həorəb tēqəjdə mozay butni yasidi, Kuymə həyəkəgə səjdə kilip, **20** Əzliirəng pəhİR-xəhriti boləquməning ornioqə, Ot-qəp yəodəjan əküznəgə sūritini əlməxturdi. **21** Misirda uyoqə ixlərnə kərsətkən Nijətkari Təngriini ular untudi. **22** Dərwəkə, Həm diyarida məjiziləz yaratkən, Kizil Dengiz boyida kərkunluk ixlərnə kərsətkən Hudani [untudi]. **23** U ularni həlak kilimən dēganədi — Əz talliojni Musə kəhriini yəndurux üqün Uning əldidə əriqi bolup tik turmioqan bolsa, — Dərwəkə xundək kiləjan bolar idi. **24** Ular yənə gūzəl zemini kəmsitip rət kildi, Uning wədisiqə ixənəmdidi; **25** Bəlkə qədirliridə kəqxpə yürüp, Pərwərdigarning əwəzioqə kulək salmidi. **26** Xunga U ularəqə kəssəm kilip kəl kətürti: — Silərnə qəldə yikətip tügəxtürimən — **27** Əwladlirənglərnimə əllər arisida yikətip tügəxtürüp, Yəkə yurtlar əra təkətitewimən» — dedi. **28** Ular Baal-Peor butkə əzini etip qəkunup, Ətlükərgə ətioqan kurbənlilərnə yedi. **29** Ular kilmixliri bilən Uning əqqikini kəltürdi, Ular arisida wəbə kəzoqəldi; **30** Finihəs turdi-də, həküm yürəgüzdi, Xuning bilən wəbə təsuldi; **31** Bu ix [Finihəsə] həkəkaniyət dəp həsəbləndi, Uning nəsligimə əwladidən əwladioqə, əbədi xundək həsəbləndi. **32** Ular yənə [Pərwərdigarni] məribəh suliri boyida qəzəpkə kəltürdi, U ularning səwəbidin Musəqəjimə zərər yətti; **33** Qünki ular uning rəhəni tərəkütürdi, Uning ləwli bəhəstilikə gəp kilip saldi. **34** Ular Pərwərdigarning əmrigə hiləplik kilip, [Xu] yərdiki kəwmlərnə yəkətmidi; **35** Bəlkə yat əllər bilən ərilixip, U ularning kiliklirini əgəndi; **36** U ularning butlirioqə qəkundi, Bular əzliirigə bir tuzək bolup qikti; **37** Qünki ular əz oqul-kizlirini soyup, jinlarəqə kurbənlilikə bəoixlidi. **38** Xundək kilip ular bigunəh kənni, Yəni Kənaandiki butlarəqə ətəp kurbənlək kilip, əz oqul-kizlirəngni kənni təkəti; Zemini kənoqə buləjinip kətti. **39** Ular əz kilmixliri bilən buləjəndi; Kiliqliri bilən pəhixə əyalək buzuldi. **40** Xunga Pərwərdigar Əz həlkidən kəttik qəzəpləndi, U Əz mirasidən yirgəndi; **41** Ularni yat əllərnəgə kəlioqə bərdi, Ularəqə əqmənlər ular üstidən həkümənlək kildi. **42** Duxmənliri ularni əzdi, Ular yaw kəli əstidə egilip püküldi. **43** Kəp kətim [Pərwərdigar] ularni kütqüzdi; Biraq ular bolsa, əz həhixliri bilən Uningəqə əsiylik kildi, Ular əz kəbihliki bilən pəs hələqə qüxti. **44** Xundəktimə U ularning nələ-pəryadini əngliqəndə, U ularning jəbir-jəpalirioqə ətibər bərdi; **45** Həm ular bilən tüzgən əhdisini əslidi, Zor məhİR-xəpkəti bilən, qəzəpidin yəndi, **46** U ularni sürgün kiləjanlirəng kəlbidə rəhİM oyoqətti. **47** Bizni kütqüzəysən, i Pərwərdigar Hudəyimiz! Muqəddəs nəmənoqə təxəkkür eytixkə, Təntənə kilip Seni mədhəyiləxkə, Bizni əllər arisidən

yeningoʻya yiqiwaloyaysen! **48** Israilning Hudasi bolqan Pärwärdigarqoʻya, Əzəldin ta əbədigiqə təxəkkür-mədhəyā qayturulsun! Pütküül həlk «Amin» desun! Həmədusana!

107 Ah, Pärwärdigarqoʻya təxəkkür eytinglar! Qünki U meħribandur, əbədiydur Uning meħir-muħəbbiti! **2** Pärwärdigar yaw kolidin kutquzoqanlar, U həmjməət bolup kutquzoqan həlki buni dawamlıq bayan kilsun — **3** Yəni U xərk bilən oqərbtin, ximal bilən jənuəbtin, Hərkəysi yurtlardin yiqiweinoqanlar buni eytsun! **4** Ular qəl-bayawanni kezir pinħan yolda adaxti, Adəm makanlaxkən heqbir xəhərnı tapalmastin. **5** Aq həmdə ussuz bolup, Jeni qıqay dəp kaldı. **6** Andin Pärwärdigarqoʻya pəryad kildi, U ularni muxəkkətliridin azad kildi. **7** Makanlaxkudək xəhərgə yətküqə, U ularni tüz yolda baxlıdı. **8** Ular Pärwärdigarqoʻya təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muħəbbiti üqün, Insan baliliriqoʻya kərsətkən meħjiziliri üqün! **9** Qünki U qangqioqan kəngülni kəndurdi, Aq qəloqan janni esil nemətlər bilən toldurdi. **10** Zülməttə, əlüm kələnqisidə yaxioqanlar, Təmür kixən selinip, azab qəkkənlərnı bolsa, **11** (Qünki ular Təngriqing əmərlirigə kərxilik kildi, Həmmidin Aliy Boluquning əməlihetinə kəmsitti) **12** — U ularni japa-muxəkkəət tartkuzup kəmtər kildi, Ular putlixip yikildi, ularqoʻya yərdəngə birsimu yok idi. **13** Andin Pärwärdigarqoʻya yelinip pəryad kildi, U ularni muxəkkətliridin azad kildi. **14** Ular ni zulmat həm əlüm sayisidin qikirip, Ularning zənjir-əsəretilirini sundurup taxlıdı. **15** Ular Pärwärdigarqoʻya təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muħəbbiti üqün, Insan baliliriqoʻya kərsətkən meħjiziliri üqün! **16** Mana U mis dərwazilarnı parə-parə kilip, Təmür taqəklarnı kesip taxlıdı. **17** Həmaqətlər əz itaətsizlik yolliridin, Qəbihlikliridin azablarqoʻya uqraydu; **18** Kənglidə hərhil ozuk-tülüktin bizar bolup, Əlüm dərwaziliriqoʻya yekinlixidu. **19** Andin Pärwärdigarqoʻya yelinip pəryad kildi, U ularni muxəkkətliridin azad kildi. **20** U səz-kəlamini əwətip, ularni sakəyitidu, Ular ni zawallikliridin kutkuzidu. **21** Ular Pärwärdigarqoʻya təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muħəbbiti üqün, Adəm baliliriqoʻya kərsətkən meħjiziliri üqün! **22** Qurbanlık süpitidə təxəkkürlər eytsun, Uning kılıoqanlirini təntənilik nahxilar bilən bayan kilsun! **23** Kemilərdə dengizqoʻya qüxüp kətnioquqilar, Uluş sularda tirikqilik kılıoquqilar, **24** Bular Pärwärdigarning ixliriqoʻya guwahqıdır, Qongkur okyanda kərsətkən kəramətlərnı kərgüqıdır. **25** Qünki U bir səz bilənla xiddətlık xamalni qikirip, Dolkunlirini erkəxlitidu; **26** Kəmiqilə asman-pələk ərləydu, Sularning təhtilirigə qüxidu, Dəhxəttin ularning jeni erip ketidu. **27** Ular məst adəmdək ələng-sələng iroqanglaydu, Hərkəndək əkil-qərisi tügəydu; **28** Andin Pärwärdigarqoʻya yelinip pəryad kildi, U ularni muxəkkətliridin azad kildi. **29** U boranni tinqitidu, Su dolkunlirimu jim bolidu. **30** Xuning bilən ular tinqikidın xadlinidu; U ularni təxna bolqan aramqəhoqəya yətkəlpə baridu. **31** Ular Pärwärdigarqoʻya təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muħəbbiti üqün, Insan baliliriqoʻya kərsətkən meħjiziliri üqün! **32** Ular həlkning jəmaətidimu Uni uluşılsun, Aqsəqəllər məjlisidə Uni mədhəyilisun. **33** U dəryalarnı qəlgə, Buləklarnı kəqəslıkkə aylanduridu. **34** Aħəlisining yamanlıki tüpəylidin, Həsulluk yərnı xorluk kildi. **35** U yəna qəl-bayawanni kəlgə, Qangkak

yərnı buləkləroqəya aylanduridu; **36** Aqlarnı xu yərgə jaylaxturup, Ular ɔlturəklaxkən bir xəhərnı bərpə kildi; **37** Ular etizlarnı həydəp-terip, üzümzərlarnı bərpə kildi; Bular həsul-məhsulatni mol beridu. **38** U ularqoʻya bərikəət beridu, Xuning bilən ularning sani helila exip baridu, U ularning mal-wəranlirini heq azaytmaydu. **39** Ular yəna əjbir-zulum, bala-kəza həm dərd-ələmgə yolukup, Sani aziyip, pükülıdı. **40** U esilzadilə üstigə kəmsitixlirini təkıdu, Yolsiz dəxt-səhrada ularni sərgərdən kildi; **41** Ləkin miskin adəmnı əjbir-zulumdin yukiri kəttürüp saklaydu, Uning əilə-tawabatini qoy padisidək kəp kildi. **42** Buni kəngli duruslar kərip xadlinidu; Pasiklarning əozi etilidu. **43** Kimki dana bolsa, bularnı bayqısun, Pärwärdigarning meħir-xəpəklirini qüxənsun!

108 Dawutning küy-nəhxisi: — İradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən mədhəyə nahxilirini eytip, Bərhək, Seni küyləymən, pütin roħim bilən! **2** İ nəoqmə-sazlirim, oyoqan! Mən səhər kuyaxinimu oyoqitmən! **3** Həlk-millətlər arisida Seni uluqılaymən, i Pärwärdigar; Əllər arisida Seni küyləymən! **4** Qünki əzgərməs muħəbbiting ərlərgə yətküdək uluqıtur; Həkiqiting bulutlarqoʻya taqəxti. **5** İ Huda, xan-xəhriting ərlərdin yukiri uluqılorəyoq, Xan-xəriping yəz yüzini kəplioqay! **6** Əz səyqənlirəngning nijatlık təpıxi üqün, Ong qolung bilən kutkuzoqaysən, Duayimni ijəbət kılıoqaysən. **7** Huda Əz pak-muqəddəslikidə xundək degən: — «Mən təntənə kılımən, Mən Xəkəm diyərinı belüp berimən, Sukkot wadisini [təksim kılıxkə] əlqəymən. **8** Gilead Manga mənsuptur, Manassəhmu Manga mənsuptur; Əfrəim bolsa bəximdikı dubuloqəmdur, Yəhuda Mening əmr-pərman qıqəroquqımdur; **9** Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edoməyo qoruquqimni taxlaymən; Mən Filistiyə üstidin təntənə kılımən!». **10** Kim Meni bu mustəhəkəm xəhərgə bəxlap kiralısun? Kim Meni Edoməyo elip baralısun? **11** İ Huda, Sən bizni rasttinla qətkə kəqtingmu? Koxunlirimiz bilən billə jənggə qıqməmsən? **12** Bizni zulumlərdin kütuluxkə yərdəmləxkəysən, Qünki insanning yərdimı bikərdur! **13** Huda ərkilik biz qokum bəturluk kərsətimiz; Bizgə zulum kılıoquqlarnı qəyliğüqi dəl U Əzıdur!

109 Nəoqmıqılərnıng bəxioqə tapxuruluq okulsun dəp, Dawut yəzoqan küy: — İ mədhəyəmnıng İgisi Hudəyim, jim turma! **2** Mana razillərnıng əozi, məkkərlərnıng əozi kəz əldimda yooqan eqildi; Ular yəloqəncı til bilən mənə qərxı səzlıdı. **3** Nəprətlık səzlər bilən mənı quloqəp, Ular bikərdin-bikər mənə zərbə bərməktə. **4** Muħəbbitim üqün ular mənə qərxı xıyayətqi boldı, Mən bolsam — duəyoqə berildim. **5** Yəhxilikim üqün yamanlık, Səyğüm üqün nəprət qayturdı. **6** Həbirining üstidə razil bir adəm təyinligəysən, Uning ong yənidə bir dəwəgər tursun. **7** U sorək kılınoqənda əyibdar bolup qıqsun, Duasi gunəh dəp həsəblənsun. **8** Künliri kışkə bolsun, Mənsipini bəxkisi igilisun. **9** Baliliri yetim kəlsun, Hotuni tul bolsun. **10** Oququlliri sərgərdən tıləmqı bolsun, Turoqan harəbilikliridin nan izdəp. **11** Jəzanıylar uring igilikı üstigə tor taxlısun, Məhnəət əjri ni yətlər buləp-təlisun. **12** Uningəyo meħribanlık kərsətidioqan

birsi bolmisun, Yetim qaloqan balirioqta iltipat qilouqci bolmisun. **13** Uning nəsli qurultulsun; Kelər əwladida namliri eqürülsun. **14** Ata-bowilirining kəbhlikining əyibliri Pərwərdigar yadida qalsun, Anisinin gunahı eqürülmisun. **15** Bularning əyibliri daim Pərwərdigarning kez aldida bolsun, Xuning bilən U ularning nam-əmilini yər yüzidin eqürüp taxlaydu. **16** Qünki [rəzil kixi] mehribanlik kərsitixni heq esigə kəltürmidi, Bəlki ezilgən, yoksul həm dili sunuqlarni öltürməkkə qoqlap kəldi. **17** U lənət okuxka amrak idi, Xunga lənət uning bexioqa kelidu; Bəht tiləkkə rayi yök idi, Xunga bəht uningdin yirək bolidu. **18** U lənətlərnı əzigə kiyim kilip kiygən; Xunga bular akkan sudək uning iq-baqrıoqa, Maydək, səngəklirigə kiridu; **19** Bular uningoqa yepinoqan tonidək, Hərdaim baqlanoqan bəlwəojidək qaplanisun. **20** Bular bolsa meni əyibligüqilərgə Pərwərdigarning bektikən mukapati bolsun! Mening yaman gepimni qiloqlanlarning in'ami bolsun! **21** Biraq Sən, Pərwərdigar Rəbbim, Əz naming üqün mening təripimdə bir ix qiloqaysən, Mehır-muhəbbiting əla boləoqəqə, Meni kutkuzəoqaysən; **22** Qünki mən ezilgən həm həjətməndurmən, Qəlbim həstə boldi. **23** Mən kuyax uzartkan kəlongidək yökilay dəp qaldim, Qəkətkə kekiwetilgəndək qətkə kekiwetildim. **24** Roza tutqinimdin tizirim ketidu, Ətlirim sizip ketidu. **25** Xungləkkə mən ular aldida rəsua boldum; Ular mənə qaraxkəndə, bəxini silkiməktə. **26** Manga yərdəmləkkəysən, i Pərwərdigar Hədayim, Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni kutkuzəoqaysən; **27** Xuning bilən ular buning Sening qolungdiki ix ikənlikini, Buni qiloquqining Sən Pərwərdigar ikənlikini bilsun. **28** Ular lənət okuwərsun, Sən bəht ata qiloqaysən; Ular hujum qilixkə turoqəndə, hijaləttə qalsun, Biraq kulung xadlansun! **29** Meni əyibligüqilər hijalət bilən kiyinsun, Ular əz xərməndilikini əzlrigə ton kilip yepinsun. **30** Aqzimdə Pərwərdigarə zor təxəkkür-mədhijə qaytirimən; Bərhək, kəpqlik arisidə turup Uni mədhijəyləymən; **31** Qünki həjətmənniğ jəniğni gunahkə bektiməkqi boləoqlarndin kutkuzəx üqün, [Pərwərdigar] uning ong yenidə turidu.

110 Dawut yazəoqan küy: — Pərwərdigar mening Rəbbimğə: — «Mən sening düxmənlingini təhtipəring qiloquqə, Ong yenimdə olturoqin» — dedi. **2** Pərwərdigar qudritingni kərsitidoqan xahənə hasangni Ziondin uzitidu; Düxmənling arisidə həküm sürgin! **3** Küqüngni kərsitidoqan kündə, Əz həlqing halis kurbənlük kəbi pida bolidu; Mukəddəs həywingdə, Xu yaxlık dəwringdikidək, Səngə həzirmə xəbnəmlər səhəring baliyatkusidin yəngi qikkəndək qüxidü; **4** Pərwərdigar xundək kəsəm iqtı, Həm buningdin yanmaydu: — «Sən əbədil'əbədigə Məlkizədəkning tipidiki bir kahındursən». **5** Ong tərpingdə boləoqan Rəb oqəzıpini kərsətkən kündə padixəhlərnı urup parə-parə qilwetidu; **6** U əllər arisidə sotlaydu; Jay-jaylarnı jəsətlər bilən tolduridu; Kəng zeminning bəxini yaridu; **7** U yoldə eriktin su iqidü; U xunga kixining bəxini yəligüqi bolidu.

111 Həmdusəna! Kəngli duruslarning məxripidə, Həm jəməttə turup, Pərwərdigarə pütin

qəlbim bilən təxəkkür eytimən. **2** Pərwərdigarning yəsoqanlari uluqdu; Bularndin hursən boləoqlar izdinip ularni sürtüxtürməktə. **3** Uning əjri xəpər wə həyəwəttur, Uning həkkəniylikı mənggügə turidu. **4** U Əz məjzilirini yad ətküzidu; Pərwərdigar muhəbbətlik həm rəhimdilliktur. **5** U Əzidin əyminidoqlarnı ax bilən təminləydu; Əz əhdisini həmixə wə etidu. **6** U əməlliridiki kudritingni Əz həlqigə kərsitip, Bəxkə əlləring miras-zeminiğni ularəqə təkdim qildi. **7** Uning qoli qiloqlarini həkikət-sadəkə wə adilliktur; Uning barlık kərsətmiliri ixənqliktur. **8** Bular əbədil'əbədigə inawətliktur; Həkkəttə həm durusluqə qikiriləoqəndur. **9** U Əz həlqigə nijətlik əwətti; Əz əhdisini əmr kilip mənggügə bektitti; Mukəddəs həm sürlüktur Uning nami. **10** Pərwərdigardın qorqux danalığın baxlinixidur; Uning həkümilirini tutqanlarning həmmisi yorutuləoqan adəmlərdur; Uning mədhijisi mənggü turidu.

112 Həmdusəna! Pərwərdigardın əyminidoqan, Uning əmlirini zor hursənlük dəp bilidoqan adəm bəhtliktur! **2** Uning nəsli zemində turup küq-kudrətlik bolidu; Duruslarning dəwri bəhtlik bolidu. **3** Uning eyidə dələt həm baylıqlar bolidu; Həkkəniylikı mənggügə turidu. **4** Qarəngəjulukta turoqan durus adəmgə nur pəyda bolidu; U xəpəkətlik, rəhimdil həm həkkəniyidur. **5** Həyrhəh, etnə bərip turidoqan adəmming bəhti bolidu; U əz ixlirini adillik bilən yürgüzidu. **6** Bərhək, u əbədijə təwritilməydu; Həkkəniy adəm mənggügə əslinidu. **7** U xum həwərdin qorqmaydu; Uning kəngli tok həldə, Pərwərdigarəqə tayanəoqan. **8** Dili məhkəm qilinoqan, u qorqmaydu; Ahiridə u rəkiqlirining məşlubiyyətinı kəridu. **9** U əziningkini mərdləqə tərəkətkən, Yoksullarəqə bəridu; Uning həkkəniylikı mənggügə turidu; Uning münggüzi izzət-xəhrət bilən kəttürilidu. **10** Rəzil adəm buni kərip qidimaydu, Qixlirini oqurultidu, u erip ketidu; Rəzillərnıng arzu-həwisi yöktilidu.

113 Həmdusəna! Mədhijəylənglər, i Pərwərdigarning külliri, Pərwərdigarning namini mədhijəylənglər! **2** Həzirdin baxlap, əbədil'əbədigə, Pərwərdigarning namioqə təxəkkür-mədhijə qayturulsun! **3** Kün qikərdin kün patarəqə, Pərwərdigarning nami mədhijəyləngləkkə layıktur! **4** Pərwərdigar əllərdin yükiri kəttürildi; Xə-xəripə ərxlərdin yükiridur. **5** Kimmu Pərwərdigar Hədayimioqə təng boləlisun — Əz məkəni yükiridə bolsimu, **6** Asmanlarəqə həm yərgə qarəx üqün, Əzini təwən qiloquqə? **7** Namrat kixini U topə-qəngdin kəttüridu; Qioqliktin yoksulni yükirilidü; **8** Uni esilzədilə katarioqə, Yəni Əz həlqingni esilzədiliri arisioqə olturoquzidu; **9** U tuqmas əyalni eygə orunləxturup, Uni oqullarning huxal anisi qilidu. Həmdusəna!

114 İsrail Misirdin, Yəqub jəməti yat tillik əllərdin qikkəndə, **2** Xu qəoqə Yəhəda [Hudaning] mukəddəs jəyi, İsrail uning saltiniğni boldi, **3** Dəngiz buni kərip bədər qəkti, İordən dəryasi kəynigə yəndi; **4** Taqlar qoqqlarləkdə, Dənglər qozılərdək oynaklıdi. **5** Əy dəngiz, sən nəmə boldug, kaqkili? İordən dəryasi, yolungdin yanəqili? **6** Taqlar qoqqlarləkdə, Dənglər

kozilardək oynaklıoqilif? 7 I yər yüzi, Rəbning jamalidin, Yaqupning Hudasing jamalidin təwrən; 8 U qoram taxni kəlkəqka, Qaqmaq texini mol bulak sulirioja aylanduridu.

115 Bizgə əməs, i Pərwərdigar, bizgə əməs — Əzgərməs muhəbbiting üqün, həkikət-sadaqiting üqün, Əz namingoja xan-xərap költürgəysən. 2 Əllər nemixka «Ularning Hudasi kəyərda?» dəp [mazak] kilixidu? 3 Biraq Hudaşimiz bolsa ərlərdidur; Nemini halisa, U xuni kəlojandur. 4 Ularning butliri bolsa pəkət kümüx-altundin ibarət, İnsanning kəlliri yasiojnidur, halas. 5 Ularning aqzi bar, biraq səzliyəlməydu; Kəzliri bar, kərməydu; 6 Kuləkliiri bar, anglımaydu, Burni bar, puriyalmaydu; 7 Kəlliri bar, siliyalmaydu; Putliri bar, mangalmaydu; Kaniyidin həqbir sada qikarmaydu. 8 Ularni yasiojanlar ularaja ohxaxtur, Ularaja tayanojanlarmu xundəktur. 9 I Israil, Pərwərdigaraja tayininglar; U silərgə yardəm kəlojuqinglar həm kəlkininglardur. 10 I Hərun jəməti, Pərwərdigaraja tayininglar; U silərgə yardəm kəlojuqi həm silərnəng kəlkininglardur. 11 Pərdərdigardın əyminidəjanlar, Pərwərdigaraja tayininglar; U silərgə yardəm kəlojuqi həm kəlkininglardur. 12 Pərwərdigar bizni əsləp kəldi; U bəht ata kəlidu; U Israil jəmətigə bəht ata kəlidu; U Hərun jəmətigə bəht ata kəlidu; 13 Pərwərdigardın əyminidəjanlaraja, Qongliri həm kəlikirigimu bəht ata kəlidu. 14 Pərwərdigar silərgə kəxlap beridu, Silərgə həm pərzəntliringlaraja; 15 Silərgə Pərwərdigar tərpidin bəht ata kəliojan, Asman-zeminni Yaratkuqidin bərikətləngən! 16 Asmanlar bolsa Pərwərdigarning asmanlıridur; Biraq zeminni bolsa insan balilirioja təpxurojandur. 17 Ölüklər Yəhni mədhəyiliyəlməydu, Süküt diyarioja qüxüp kətkənlərmu xundək; 18 Biraq bizlər həzirdin bəxlap Yəhka əbədil'əbdəqiqə təkəkür-mədhəyə qayturimiz! Həmdusana!

116 Mən Pərwərdigarni səyimən, Qünki U mening awazimni, yelinixirimni angliojan. 2 Qünki U kulikəni manga saldi, Xunga mən barlik künlirimdə Uningoja iltija kilip qəkirimən. 3 Ölüm asarətliiri meni qirmiwaldi; Təhtisarəning dərdliiri meni tutuwaldi; Mən pəxkəllikkə yoluktum, ələm tarttim; (Sheol h7585) 4 Xuning bilən mən Pərwərdigarning namioja tohtimay nida kildim: — «Səndin etünimən, i Pərwərdigar, Jenimni kutuldurəjayəsən! 5 Xəpəkətlitkur Pərwərdigar, həkəkəniydur; Hudaşimiz rəhəmdildur. 6 Pərwərdigar nadanni səkləydu; Mən harab əhwaləja qüxürüldüm, U meni kətkuzdi. 7 Həy jenim, kəytidin hatirjəm bol; Qünki Pərwərdigar səhyilik, məhrəbanlik kərsətti; 8 Qünki Sən jenimni ölümdin, kəzliirimni yaxlardin, Ayaqlirimni putlixixitin kətkuzəjənsən. 9 Mən Pərwərdigar aldida tiriklərnəng zeminida mangimən; 10 İxənginim üqün mundək səz kəlojanmən: — «Mən kəttik har kəliojanmən». 11 Jiddiyəlxənkimdin: — «adəmlərnəng həmmisi yəlojanqil!» — Dəgnəmən. 12 Manga kərsətkən barlik yaxhəliklirini mən nemə bilən Pərwərdigarəja qayturimən? 13 — Nijatlik kədəhəni koluməja alimən, Wə Pərwərdigarning namini qəkirip iltija kilimən; 14 Mən kəlojan kəşəmlirimni Pərwərdigar aldida ada kilimən;

Bərhək, Uning barlik həkəki aldida ularni ada kilimən. 15 Pərwərdigarning nəziridi, Əz məmin bəndilirining əlümi kimmətlik ixtur! 16 Ah Pərwərdigar, mən bərhək Səning kəlungdurəmən; Mən Səning kəlungdurəmən, dedikingning oqli ikənmən; Sən mening asarətliirimni yəxkənsən; 17 Mən Səngə təkəkür kəurbanliklirini sunimən, Pərwərdigarning namini qəkirip iltija kilimən; 18 Mən kəlojan kəşəmlirimni Pərwərdigar aldida ada kilimən; Bərhək, Uning barlik həkəki aldida ularni ada kilimən; 19 Pərwərdigarning əyining həyililirida, Səning otturungda turup, i Yerusəlem, [Kəşəmlirimni ada kilimən!] Həmdusana!

117 Pərwərdigarni mədhəyilənglar, barlik əllər; Həmmə həkəkər, Uni mahtanglar! 2 Qünki bizgə bəşəliojan əzgərməs muhəbbiti şəlibiliktur; Həm Pərwərdigarning həkikət-sadaqiti mənggüliktur! Həmdusana!

118 Pərwərdigarəja təkəkür eytinglar, qünki U məhrəbandur; Uning məhr-muhəbbiti mənggüdur! 2 Israil: «Uning məhr-muhəbbiti mənggüdur» — desun! 3 Hərun jəməti: «Uning məhr-muhəbbiti mənggüdur» — desun! 4 Pərwərdigardın kərkəidəjanlar: «Uning məhr-muhəbbiti mənggüdur» — desun! 5 Kistakta kəlip Yəhəja nida kildim; Yəh jawab bərip, meni kəngri-azadilikə turojuzdi. 6 Pərwərdigar mən tərəptidur, mən kərkəmaymən; İnsan meni nemə kəlalisan? 7 Pərwərdigar məngə yardəm kəlojuqlar arisida bolup, mening tərəpididur; Əqmənlirimməng məşəlibiyitini kərimən. 8 Pərwərdigarni bəxpanəhim kəlix, İnsanəja tayinixitin əwzəldur; 9 Pərwərdigarni bəxpanəhim kəlix, Əmirlərgə tayinixitin əwzəldur. 10 Barlik əllər meni kərxiwaldi; Biraq Pərwərdigarning nami bilən ularni həlak kilimən; 11 Ular meni kərxiwaldi; bərhək, kərxiwaldi; Biraq Pərwərdigarning nami bilən mən ularni həlak kilimən; 12 Ular hərilərdək meni kərxiwaldi; Ular yəkiləjan yantək otidək tezə əqürülidu; Qünki Pərwərdigarning nami bilən mən ularni həlak kilimən. 13 Sən [düxmən] meni zərb bilən ittərding, Yikəlojli tas qəldim; Biraq Pərwərdigar məngə yardəmdə boldi. 14 Küqüm wə nəlxəm bolsa Yəhdur; U mening nijatlikim boldi! 15 Həkəkəniylarning qədirlirida xadlik wə nijatliknəng təntəniliri yangritilməkta; Pərwərdigarning ong kəli zəpər kuqmaqta! 16 Pərwərdigarning ong kəli egiz kətürülgən! Pərwərdigarning ong kəli zəpər kuqmaqta! 17 Mən əlməymən, bəki yaxəymən, Yəhning kəlojanlirini jakərləymən. 18 Pərwərdigar məngə kəttik tərbiyə bərgən bolsimu, Biraq U meni əlümgə təpxurmidi. 19 Həkəkəniyə dərwezilirini məngə eqip bəringlar; Mən kərimən, Yəhni mədhəyiləymən. 20 Bu Pərwərdigarning dərwezisidur; Həkəkəniylər buningdin kəridu! 21 Mən səngə təkəkür eytimən; Qünki Sən məngə jawab kəyturdung, Həm mening nijatlikim boldung. 22 Tamqilər təxliwətkən tax bolsa, Burjək tēxi bolup tikləndi. 23 Bu ix Pərwərdigardindur; Bu kəzimiz aldida kəramət boldi. 24 Bu Pərwərdigar yaratkən kündur; Biz uningda xadlinip hürsən bolimiz. 25 Kətkuzəjəysən, i Pərwərdigar; Səndin etünimən; Səndin etünimən, bizni yaxnatkəysən! 26 Pərwərdigarning

namida Kəlgüçigə mubarak bolsun! Biz Pərwərdigarning
əyidə turup sanga «Mubarak!» dəp towliduk. **27** Pərwərdigar Təngridur; U üstimizgə nur bərgən; Həytlik
qurbanlikni tanilar bilən baqqlanglar, — Qurbangahning
müנגgüzirigə ilip baqqlanglar. **28** Sən mening
Ilahimdursən, Mən Sanga təxəkkür eytimən; Mening
Hudayim, mən Seni uluqlaymən. **29** Pərwərdigar oja
təxəkkür eytinglar; Qünki U mehribandur; Uning mehri-
muhəbbiti mənggüdür!

119 (Aləf) Yolda mukəmməl bolojanlar, Pərwərdigar
Təwrat-kanunida mangidojanlar bəhtlikdur! **2**
Uning agah-guwaqlirini tutkanlar, Uni qin kəli bilən
izdigənlər, **3** Heqbir həksizlikni kilmiojanlar bəhtlikdur!
Ular uning yollirida mangidu. **4** Kərsətmiliringgə
əstayidil əməl kiliximiz üqün, Özüng ularni bekitkənsən.
5 Ah, yollirimning yənilixi bəlgilimiliringgə əməl kilixkə
bekitilgəy! **6** Xuning bilən barlik əmr-pərmanliringni
ətiwarlisam, Mən yərgə qarap qalmaymən. **7** Sening
həkkəniy həkümliringni əginip, Durus kəngüldin
Sanga təxəkkür eytimən. **8** Mən bəlgilimiliringni
qokum tutimən; Meni pütünləy taxliwətmigəysən!
9 (Bət) Yax bir yigit qandak kilip öz yolini pak
tutalaydu? Sening səz-kalamingni anglar əməl kilix
bilənlə. **10** Pütün kəlbim bilən mən Seni izdidim;
Meni əmrliringdin adaxturmiojaysən; **11** Gunah
kilip Sanga qarxi qikmaslikim üqün, Səzüngni
kənglümgə məhkəmə püküiwaldim. **12** Mubarakdursən
Pərwərdigar, Manga Əz bəlgilimiliringni əgətkəysən. **13**
Ləwlim bilən mən bayan kilimən, Aozingdiki barlik
həkümliringni. **14** Türlük bayliqlardin xadlanjoqandək,
Agaḡ-guwaḡliqliringoja əgəxkən yolda xadlandim.
15 Mən kərsətmiliring üstidə seojinip oylinimən;
Izliringoja qarap oylinimən. **16** Bəlgilimiliringni
hursənlik dəp bilimən; Səz-kalamingni untumaymən.
17 (Giməl) Qulungoja mehribanlikni kərsətkəysən,
xuning bilən mən yaxaymən, Kalamingoja boysunimən.
18 Təwrat-kanunungdin karamət sirlarni kərxükim
üqün, Kəzlimimni aqkəysən! **19** Mən bu dunyada
musapirmən; Əmrliringni məndin yoxurmiojaysən.
20 Həkümliringgə hərkaqan intizar bolup, Yürükim
ezilip ketəy dəp kəldi. **21** Sən lənətkə buyrulojan
təkbəburlaroja tənbiḡ berisən, Ular əmrliringdin
adixip ketidu. **22** Məndin aḡanət həmə məshirini
yirakka kətküzgəysən; Qünki agah-guwaḡliqliringni
tutimən. **23** Əmirələr olturup yaman gepimni kilixmakta;
Sening kulung bolsa bəlgilimiliring üstidə seojinip
oylaydu. **24** Sening agah-guwaḡliqliring mening
hursənlikim, Mening məsliḡəqilirimdur. **25** (Dalət)
Mening jenim tuprakka yepixkan; Səz-kalaming boyiqə
meni yengiləndurəjaysən. **26** Əz yollirimni aldingda
oquk bayan kildim, Sən manga jawab bərding; Manga
bəlgilimiliringni əgətkəysən. **27** Meni kərsətmiliringning
yolini qüxinidiojan kiləjaysən, Andin mən karamətliring
üstidə seojinip oylinimən. **28** Jenim kəyoju bilən erip
ketidu; Səz-kalaming boyiqə meni küqləndürgəysən.
29 Məndin əldəmqi yolni neri kiləjaysən; Xəpkət
kilip manga Təwrat-kanunungni beojixliəjaysən; **30**
Mən həkikət-sadakət yolini talliwaldim; Həkümliringni
aldimda kəydum. **31** Agah-guwaḡliringni qing tutimən;
Pərwərdigar, meni uyatka kəldurmiojaysən. **32** Sən

mening kəlbimni kəng-azadə kilixing bilən, Əmrliring
yoljoja əgixip yügürimən. **33** (He) I Pərwərdigar,
bəlgilimiliringning yolini manga ayan kiləjaysən, Mən
uni ahirojqə tutimən. **34** Meni yorutkəysən, mən
Təwrat-kanunungni tutimən, Xundakla pütün kəlbim
bilən uningoja əməl kilimən. **35** Meni əmrliringning
yolida mangidojan kiləjaysən; Qünki ularni hursənlik
dəp bilimən. **36** Mening kəlbimni xəhsiy mənpəətkə
əməs, Bəlki agah-guwaḡliqliringoja mayil kiləjaysən.
37 Kəzlimimni sahtini kərxütin yandurəjaysən; Meni
yolungda janlandurəjaysən; **38** Sən kulungoja boləjan
wədəngni əməlgə axurəjaysən; Xuning bilən həklər
Səndin əyminidi. **39** Mən kərkəkan xərməndilikni neri
kətküzgəysən; Qünki Sening həkümliring əladur. **40**
Mana, mən kərsətmiliringgə təxna bolup kəldim; Əz
həkkəniyitingdə meni janlandurəjaysən; **41** : (Waw) Wə
mehir-muhəbbətliring yəniməja kəlsun, i Pərwərdigar;
Wədəng boyiqə nijatliking yəniməja kəlsun; **42** Xunda
məndə meni məshirə kiləjuqoja bərgüdək jawab bolidu;
Qünki səzünggə tayinimən. **43** Wə aozimdin həkikətning
səzini elip taxlimiojaysən; Qünki həkümliringgə ümid
baqlidim; **44** Xunda mən Sening Təwrat-kanunungni
hər kaqan tutimən, Bərhək, əbədil'əbdəqiqə tutimən; **45**
Xunda mən azadilikə mangimən; Qünki kərsətmiliringni
izdidim. **46** Xunda mən padixəhlar əldida agah-
guwaḡliqliring toqruluk səzlaymən, Bu ixlarda mən
yərgə qarap qalmaymən. **47** Wə əmrliringni hursənlik
dəp bilimən, Qünki ularni seyiup kəldim; **48** Mən
seyiup kəlgən əmrliringgə kollirimni sozup intilimən,
Wə bəlgilimiliring üstidə seojinip oylinimən. **49**
(Zain) Sən kulungoja bərgən səzüngni, Yəni manga
ümid beojixliəjan kalamingni əsləgəysən. **50** U bolsa
dərdimgə boləjan təsəllidur; Qünki səz-wədəng meni
janlandurdi. **51** Təkbəburlar əxəddiy həkərləgini
bilən, Ləkin Təwrat-kanunungdin heq qətnimidim. **52**
Kədimdə bekitilgən həkümliringni yadiməja kəltürdüm,
i Pərwərdigar, Xundak kilip əzümgə təsəlli bərdim.
53 Təwrat-kanunungni taxliwətkən rəzilərlər wəjdin,
Otluk qəzəp məndə kəynap taxti. **54** Musapir bolup
turojan jayimda, Kərsətmiliring mening nahxilirim
boldi. **55** Keqida, i Pərwərdigar, namingni əsləp yürdüm,
Təwrat-kanunungni tutup kəldim. **56** Mən buningoja
nesip boldum, Qünki mən kərsətmiliringgə itaət kilip
kəldim. **57** (Hət) Özüng mening nəsivəmdursən, i
Pərwərdigar; «Sening səz-kalamingni tutay» — dedim.
58 Mən pütün kəlbim bilən didaringoja intilip yelindim;
Wədəng boyiqə manga xapaət kərsətkəysən. **59**
Mən yolliring üstidə oylindim, Ayoqlirimni agah-
guwaḡliqliringoja karitip buridim. **60** Mən əldirdim,
heq keqikmidim, Sening əmrliringgə əməl kilixkə. **61**
Rəzilərləning asarətləri meni qirniwaləjini bilən, Mən
Təwrat-kanunungni heq untumidim. **62** Həkkəniy
həkümliring üqün, Tün keqida təxəkkür eytkili kəpimən.
63 Mən Səndin kərkədiojanlaring, Kərsətmiliringgə
əgəxkənlərləning həmmisining ülpidurmən. **64** Jaḡan,
i Pərwərdigar, Sening əzgərməs muḡəbbiting bilən
toldi; Manga bəlgilimiliringni əgətkəysən. **65** (Tət)
Səz-kalaming boyiqə, i Pərwərdigar, Əz kulungoja
mehribanlikni kərsitip kəlgənsən. **66** Manga obdan
pərk etixni wə bilimni əgətkəysən; Qünki mən

əmriliringgə ixəndim. **67** Mən azabka uqraxtin burun yoldin azoqan, Biraq hazir səzuingni tutimən. **68** Sən mehribandursən, mehribanlik kilisən, Manga bəlgilimiliringni oğətkəysən. **69** Təkəbburlar manga kara qaplasti; Biraq kərsətmiliringgə pütün kəlbim bilən itaət kilimən. **70** Ularning kəlbəi tuymas bolup kətti; Biraq mən bolsam Təwrat-kanunungni hursənlik dəp bilimən. **71** Azabka uqriojinim yaxhi boldi, Xuning bilən bəlgilimiliringni oğəndim. **72** Mən üçün aozizingdiki kanun-təlim, Minglioqan altun-kümux tənggidin əwzəldur. **73** (Yod) Sening qolliring meni yasioqan, meni mustəhkəmlidi; Meni yorutkəysən, əmriliringni oğinimən. **74** Səndin əyminidoqanlar mən kərüp xadlinidu; Qünki mən səz-kalamingəyə ümid bəoqlap kəldim. **75** I Pərwərdigar, Sening həkūmliringning həkəkəniy ikənlikini, Wapadarlikingdin meni azabka salojiningni bilimən. **76** Ah, kəlungəyə bərgən wədəng boyiqə, Əzgərməs muhəbbiting təsəlliym bolsun. **77** Mening yaxixim üçün, Rəhimdillikliring yenimoqə kəlsun; Qünki Təwrat-kanunung mening hursənlikimdur. **78** Təkəbburlar hijaləttə kəlsun; Qünki ular manga yaloqanqilik bilən tətürlük qiləqan; Mən bolsam, kərsətmiliring üstidə seojinip oylinimən. **79** Səndin əyminidoqanlar mən tərəpkə burulup kəlsun; Agah-guwaqlikliringni bilgənlərmu xundak bolsun. **80** Kənglüm bəlgilimiliringdə mukəmməl bolsun; Xuning bilən yərgə qarap kəlmaymən. **81** (Kaf) Jenim nijatlikingəyə təlmürüp halidin kətəy dəwətuq; Mən səz-kalamingəyə ümid bəoqlidim. **82** Kəzüm səz-wədənggə təlmürüp tügixəy dedi, «Sən qaqanmu manga təsəlli bərsənsən» — dəp. **83** Qünki mən islinip kərup kətkən tulumdək boldum, Biraq bəlgilimiliringni untumaymən. **84** Kəlungning künliri kəngə bolidu? Manga ziyənkəlik qiləqanlarni qaqan jazalayson? **85** Təkəbburlar manga orilarni kəloqan; Bu iqlar Təwratingəyə muhaliptur; **86** Sening barlik əmrliring ixənqliktur; Ular yolsizlik bilən mən kistimaktə; Manga yərdəm qiləqəysən! **87** Ular meni yər yüzidin yəqətqili kəl qaldı; Biraq mən bolsam, kərsətmiliringdin wəz kəqmidim. **88** Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroqəysən, Wə aozizingdiki agah-guwaqlikliringni tutimən. **89** (Laməd) Mənggügə, i Pərwərdigar, Səz-kalaming ərxlərdə bəkitiləndur. **90** Sening sadəkiting dəwərdindəwərgiqidur; Sən yər-zeminni mukim bəkitkənsən, u məwjut bolup turidu. **91** Sening həkūm-kanuniyətliring bilən bular bügünki kündimu turidu; Qünki barlik məwjudatlar Sening hizmitingdidur. **92** Sening Təwrat-kanunung hursənlikim bolmioqan bolsa, Azabimda yəqəp kətər idim. **93** Mən Sening kərsətmiliringni hərgiz untumaymən; Qünki muxular arqilik manga həyatlik bərding; **94** Mən Seningkidurmən, meni kutkuzəqəysən; Qünki mən kərsətmiliringni izdəp kəldim. **95** Rəzillər meni həlak qilixni kütməktə; Biraq mən agah-guwaqliringni kənglümdə tutup oylaymən. **96** Mən həmmə mukəmməllikning qeki bar dəp bilip yəttim; Biraq Sening əmr-kalaming qəksiz kəngdurl! **97** (Məm) Ah, mening Təwrat-kanunungəyə boləqan muhəbbiting nəkədar qəngkurdur! Kün boyi u mening seojinip oylaydijoinimdur. **98** Əmrliring hərdəim mən bilən billə turəqəqə, Meni düxmənlimdin dana kilidu;

99 Barlik ustazlirimdin kəp yorutuloqanmən, Qünki agah-guwaqliring seojiniximdur. **100** Mən kərilardin kəprək qüxinimən, Qünki kərsətmiliringgə itaət kilip kəldim. **101** Səz-kalamingəyə əməl kilixim üçün, Ayəoqlirimni həmmə yaman yoldin tarttim. **102** Həkūmliringdin həq qikəmidim; Qünki manga oğətkən Sən əzüngdursən. **103** Səzliring tilimoqə xunqə xerin tətiydu! Aozimda həsəldin tatliktur! **104** Kərsətmiliringdin mən yorutuldum; Xunga barlik sahta yolni oğ kərimən. **105** (Nun) Səz-kalaming ayioqim aldidiki qiraəq, Yolmoqə nurdur. **106** Kəsam iqtim, əməl kilimənki, Mən həkəkəniy həkūmliringni tutimən. **107** Zor azab-əqubətlərnə qəktim, i Pərwərdigar; Səz-kalaming boyiqə meni janlanduroqəysən. **108** Kobul kiləqəysən, i Pərwərdigar, aozimdiki halis kurbənliliklarni, Manga həkūmliringni oğətkəysən. **109** Jenimni alikənimda daim elip yürimən, Biraq Təwrat-kanunungni pəkət untumaymən. **110** Rəzillər mən üçün kiltək kurdi; Biraq kərsətmiliringdin adaxmidim. **111** Agah-guwaqlikliringni miras kilip mənggügə kəbul kildim; Qünki ular kənglümning xadlikidur. **112** Mən kənglümni bəlgilimiliringgə mənggügə [əməl kilixkə], Yəni ahioqəyə əməl kilixkə mayil kildim. **113** (Samək) Ala kəngüllərnə oğ kərip kəldim; Səyginim bolsa, Təwrat-kanunungdur. **114** Sən mening dalda jayim, mening kəlkənimdursən; Səz-kalamingəyə ümid bəoqlidim. **115** Mən Hudayimning əmrlirigə əməl kilixim üçün, Məndin neri bolunglar, i rəzillik qiləqəqilar! **116** Yaxixim üçün, Wədəng boyiqə meni yəligəysən; Ümidimning aldidə meni yərgə kəratmioqəysən. **117** Meni kəlləp kuwətligəysən, xunda mən aman-esən yürimən; Wə bəlgilimiliringni hərdəim kədirləymən. **118** Bəlgilimiliringdin azəqanlarning həmmisini nəziringdin səkət kilding; Qünki ularning aldamqiləki kuruktur. **119** Sən yər yüzidiki barlik rəzillərnə daxkəldək xalləp taziləysən; Xunga mən agah-guwaqlikliringni səyimən. **120** Ətliring Seningdin boləqan əyminixtin titrəydu; Həkūmliringdin kərkəp yürimən. **121** (Ayin) Mən durus həkūmlərnə wə adətləni yürgüzəydum; Meni əzgüqilərgə taxləp koymioqəysən; **122** Əz kəlung üçün yaxhilikəyə kəpalət boləqəysən; Təkəbburlarəyəyə meni əzgüzəyməyən. **123** Kəzüm nijatlikingəyə təxna bolup, Həm həkəkəniyiting tozərlük wədənggə təlmürüp tügixəy dəp kəldi; **124** Əzgərməs muhəbbiting bilən kəlungəyə muamilə qiləqəysən; Bəlgilimiliringni manga oğətkəysən. **125** Mən Sening kəlungdurmən; Agah-guwaqlikliringni bilip yetixim üçün meni yorutkəysən. **126** Pərwərdigar hərəkətkə kəlix wəkti kəldi! Qünki ular Təwrat-kanunungni bikar kiliwətidu. **127** Xu səwəbtin əmrliringni altundin artuk səyimən, Sap altundin artuk səyimən; **128** Xunga həmmə iqlarni bəkuridoqan barlik kərsətmiliringni toqə dəp bilimən; Barlik sahta yolni oğ kərimən. **129** (Pe) Agah-guwaqlikliring kəraməttur; Xunga jenim ularəyə əgixidu. **130** Səzliringning yeximi nur elip kəlidu; Nədanlarnimu yorutidu. **131** Aozimni eqip həsərləp kəttim, Qünki əmrliringgə təxna bolup kəldim. **132** Nəmingni səyənəlgə boləqan aditing boyiqə, Jamalığın mən tərəpkə kəritip pəkət kərsətkəysən. **133** Kədəmlirimni səzəng bilən toqəriləqəysən; Üstümə həq kəbilikni həkūm sürgüzəyməyən. **134** Meni insanning zulumidin

kutulduroʻaysən, Xuning bilan Sening kersatmiliringgə itaət qilimən. **135** Jamalningning nurini kulungning üstigə qaqturoʻaysən; Manga bəlgilimiliringni egətkəysən. **136** Kəzlimindin yax erikliri aqidu, Qünki insanlar Təwrat-kanunungoʻya boysunmaydu. **137** (Tsadə) Həkkaniydursən, i Pərwərdigar; Həkümliring toʻqridur. **138** Sən agah-guwaḥliqliringni həkkaniylikta buyruoʻan; Ular tolima ixanqliktur! **139** Otluk muḥəbbitim özümni yokitidu, Qünki meni har kילוquqlar səzlinggə pisənt qilmaydu. **140** Səzüng toluq sinap ispatlanoʻandur; Xunga kulung uni səyidu. **141** Mən teriktəkturmən, kəmsitilgənmən, Birək kersatmiliringni untumaymən. **142** Sening həkkaniyitigə əbədiy bir həkkaniyattur, Təwrat-kanunung həkikəttur. **143** Pəxkəllik wə azab manga qirmixiwaldi; Birək əmrliring mening hursənlikirimdur. **144** Sening agah-guwaḥliqliringning həkkaniylikə əbədiydur; Yaxioʻin dəp, meni yorutkəysən. **145** (Kof) Mən pütün kəlbim bilan Sanga nida kildim, i Pərwərdigar; Manga jawab bərgəysən; Mən bəlgilimiliringni tutimən. **146** Mən Sanga nida qilimən; Meni kutkuzoʻaysən; agah-guwaḥliqliringoʻya əgiximən. **147** Mən tang atmay ornumdin turup pəryad kətürimən; Səz-kalamingoʻya ümid baʻqilidim. **148** Wədiliring üstidə seqinip oylinix üqün, Tündiki jəsəklər almaxmay turup kəzüm eqilidu. **149** Əzgərməs muḥəbbiting boyiqə awazimni angliqoʻaysən; i Pərwərdigar, həkümliring boyiqə meni janlanduroʻaysən. **150** Kəbilḥ niyətkə əgəxkanlər manga yəkinlaxti, Ular Təwrat-kanunungdin yiraqtur. **151** i Pərwərdigar, Sən manga yəkin turisən; Barlik əmrliring həkikəttur. **152** Uzundin beri agah-guwaḥliqliringdin əgəndimki, Ularni mənggügə inawətlük kילוansən. **153** (Rəx) Mening har bolqinimni kərgəysən, meni kutulduroʻaysən; Qünki Təwrat-kanunungni untumidim. **154** Mening dəwayimni sorioʻaysən, həmjəmət bolup meni kutkuzoʻaysən; Wədəng boyiqə meni janlanduroʻaysən. **155** Nijətlük rəzilərdin yiraqtur; Qünki ular bəlgilimiliringni izdiməydu. **156** Rəḥimdidillikliring keptur, i Pərwərdigar; Həkümliring boyiqə meni janlanduroʻaysən. **157** Manga ziyənkəxlik kילוquqlar həm meni har kילוquqlar kəptur; Birək agah-guwaḥliqliringdin heq qətnimdidim. **158** Mən asiylük kילוquqlaroʻya qarap yirgəndim, Qünki ular səzüngni tutmaydu. **159** Sening kersatmiliringni xunqə səygənlikimni kərgəysən; Əzgərməs muḥəbbiting boyiqə meni janlanduroʻaysən, i Pərwərdigar. **160** Səz-kalamingni mujəssəmligəndə andin həkikət bolur; Sening hər bir adil həkümunig əbədiydur. **161** (Xiyn) Əmirilər bikardin-bikar manga ziyənkəxlik kildidu; Birək yürükim kalaming aldidila tıtrəydu. **162** Birsı zor olja tapkəndək, Wədəngdin huxallinimən. **163** Sahtiliktin nəprətlinip yirginimən; Səyginim Təwrat-kanunungdur. **164** Həkkaniy həkümliring tūpəylidin, Kündə yəttə kətim Seni mədhıyləymən. **165** Təwratıngni səygənlərnıng zor hatırjəmliki bar; Heq nərsə ularni putliyalmas. **166** Mən nijətlükıngəyoʻya ümid baʻqlar kütüm, i Pərwərdigar, əmrliringgə əməl kılıp. **167** Jenim agah-guwaḥliqliringoʻya əgixidu, Ularni intayin səyımən. **168** Barlik yollirim aldingdə boləyoʻaq, Kərsətmiliring həm agah-guwaḥliqliringoʻya əgiximən. **169** (Taw) Mening pəryadim aldingəyoʻya yəkin kəlsun,

i Pərwərdigar; Kalaming boyiqə meni yorutkəysən. **170** Yelinixim aldingəyoʻya kəlsun; Wədəng boyiqə meni kutulduroʻaysən. **171** Manga bəlgilimiliringni egixiting üqün, Ləwlimindin mədhıylər urəyoʻq qikidu. **172** Tilim səzüngni küyləp nahxa eytidu, Qünki əmrliringning həmmisi həkkaniydur. **173** Kolung manga yərdəmgə təyyar bolsun; Qünki mən kersatmiliringni talliwaldim. **174** Mən nijətlükıngəyoʻya təlmürüp təxna bolup kəldim, i Pərwərdigar; Sening Təwratıng mening hursənlikimdur. **175** Jenim yaxısun, u Seni mədhıyləydu, Sening həkümliring manga yərdəm kilsun. **176** Mən yoldin adaxkan kəydək təmtirəp kəldim; Kulungni izdigəysən; Qünki əmrliringni untup kəloqinim yok.

120 «Yukıriəyoʻya qikix nahxisi» Bexımoəyoʻya kün qüxkəndə mən Pərwərdigarəyoʻya nida kildim; U manga jawab bərdi. **2** i Pərwərdigar, jenimni yəloəan səzəydidəoʻan ləwərdin, Aldəmqı tildin kutulduroʻaysən. **3** Səngə nemə berilidu, Səngə nemə koxuluxi kərək, Əy əldəmqı til? **4** — Palwan atkən otkür oqlar, Arqə qooqliri səngə təgsun! **5** Məxək diyaridə musapir bolup yaxioʻiniməyoʻya, Kədar qədirli arisidə turoʻiniməyoʻya həlıməyoʻya way! **6** Mən tinqlikqə əqlər arisidə uzundin buyan turuwatimən; **7** Mən tinqlik pərwərmən; Birək gəp kilsəm, ular uruximizlə, dəydu.

121 «Yukıriəyoʻya qikix nahxisi» Kəzlimni taoqlar tərəpkə kətürüp qarəymən; Mening yərdimim kəyərdin kelur? **2** Mening yərdimim Pərwərdigardindur; Asman-zeminni Yəratkūqidindur. **3** U putıngni heq teyildurməydu; Seni sakliəyoʻq heq mügdıməydu! **4** Mana, qəra, İsrailni sakliəyoʻq heq mügdıməydu, həm uhlıməydu! **5** Pərwərdigar sening sakliəyoʻqingdur; Pərwərdigar ong yeningdiki sayiwəndur. **6** Kuyax kündüzdə, ay keqidə səngə zərər yətküzməydu; **7** Pərwərdigar barlik yəmanliktin seni saklaydu; U jeningni saklaydu; **8** Pərwərdigar qikixingni, kirixingni, Buningdin keyin əbədil əbədıgəyoʻya saklaydu.

122 «Yukıriəyoʻya qikix nahxisi» Ular manga: «Pərwərdigarning əyigə qikayli» — deginidə, Xadlandim. **2** Putlirimiz dərəwəziliring iqidə turuxqə nesip boldi, i Yerusəlem! **3** i Yerusəlem, sən jipsıxatıruşulup rətlük selinoəan bir xəhdərsən; **4** Kəbililər u yərgə qikidu, Yəḥning kəbililiri qikidu; İsrailəyoʻya berilgən kərsətmə boyiqə, Pərwərdigarning namioəyoʻya təxəkkür eytix üqün qikidu. **5** Qünki u yərdə həküim qikırixqə təhtlər selindi, Dawutning jəmətdikilərgə təhtlər selindi. **6** Yerusəlemning amənatırjəmlikini izdəp dəa kilinglar; Seni səygənlər ronək tapidu. **7** İstıḥkamlıring iqidə amənatırjəmlük bolsun, Ordiliring iqidə awat-aramlik bolsun! **8** Kərinədxlırim həm yar-burədlirim üqün, Mən: «Amənatırjəmlük iqingdə bolsun» — dəymən. **9** Pərwərdigar Hudəyımizning əyi üqün, Sening ronək tepixingəyoʻya intilimən!

123 «Yukıriəyoʻya qikix nahxisi» i ərxlərdə Turəyoʻqınsən, Səngə beximni kətürüp qarəymən; **2** Mana, kulliringning kəzi əz hojayinining kolliriəyoʻya kəndək qəriəoʻan bolsa, Dədəklərnıng kəzi əz səḥbəsining kolliriəyoʻya kəndək qəriəoʻan bolsa, Bizning

kəzimiz Pərwərdigar Hudayimizoğa xundak qaraydu. Ta bizgə xəpəkət kərsətküə qaraydu. **3** Bizgə xəpəkət kərgüzgəysən, i Pərwərdigar, Bizgə xəpəkət kərgüzgəysən; Qünki biz yətküə horluk tartkanmiz. **4** Jenimiz oqojamlarning mazaqlirini, Həkwurlarning horluklirini yətküə tartkandır.

124 «Yükirioğa qikix nahxisi» Əgər biz tərəptə turojini Pərwərdigar bolmioğan bolsa, — Ah, Israil xundak desun — **2** Biz tərəptə turojini Pərwərdigar bolmioğan bolsa, Kixilər bizgə hujumoğa kəzojaləjanda, **3** Ularning oşəzipi bizgə tutaxkanda, — Xu qaoqda ular bizni tirik yutuwetatti; **4** [Xu qaoqda] sular bizni oşərk kiliwetatti; Kəlkün beximizdin etətti; **5** Dawaloşuqan sular beximizdin etətti! **6** Pərwərdigarəğa təxəkkür-mədhya boləy! Ularning qixlirioğa ow boluxkə bizni koyup bərmidi. **7** Jenimiz tutkuqilarning basmiqidin keqip qikқан kuxtək kaqti; Basmak sundurulup, biz kaqtuk! **8** Erişkən yardimimiz Pərwərdigarning namididur, Asman-zemin Yaratkuqining namididur!

125 «Yükirioğa qikix nahxisi» Pərwərdigarəğa tayanəjanlar Zion teojidəktur; Uni təwrətkili bolmaydu, U mənggüllük turidu. **2** Yerusaleml! Taoqlar uning ətrəpini oruşan, Həm Pərwərdigar həzirdin ta əbədgiə Əz həlkining ətrəpini oraydu. **3** Qünki rəzilləarning həqkək hasisi həkkanıylarning nesiwisini baxkurməydu; Bolmisa həkkanıylarmu kollirini kəbihlikkə uzartixi mumkin. **4** Pərwərdigar, mehribanlarəğa mehribanlik kəloşaysən; Kəngli duruslarəjimu xundak bolsun. **5** Biraş əgri yollarəğa burulup kətkənlərnəi bolsa, Pərwərdigar ularni kəbihlik kəloşuqlar bilən təng xallaydu. Israiləğa aman-hatirjəmlək boləy!

126 «Yükirioğa qikix nahxisi» Pərwərdigar Ziondin sürgün boləjanlarni kayturup kəlgəndə, Biz qüx kərgəndəklə bolduk; **2** Aozimiz külkigə, Tilimiz xadlinixkə toldi; Xu tapta əllər arisida ular: — «Pərwərdigar ularəğa zor ixlarni kilip bərdi» — deyixti. **3** Pərwərdigar dərəkə biz üqtin zor ixlarni kildi, Biz bulardin xadlinimiz. **4** Jənutbiki kuruş eriklar [xərxar sularəğa] aylanduruləndək, Biz tutkunlarmimu əz ərkimizgə kayturoşaysən, i Pərwərdigar; **5** Kəz yaxlirini ekətip tərəjanlar xadlik bilən orar; **6** Yioşlap yürüp qaqidoşan urukni kətürgən kixi, Bərhək, xadlik-təntəna bilən orioşan baqlirini kətürüp kaytip kelidu.

127 «Yükirioğa qikix nahxisi»; Sulayman yazəjan küy: — Pərwərdigar Əzi ey salmisa, Saləşuqlar bikardin-bikar uningə əjir singdürüdu; Pərwərdigar xəhərnəi saklimisa, Kəzəşuqlar bikardin-bikar oşəşək turidu. **2** Siləarning səhərdə ornunglardin kəpuxunglar, Kəş boləjanda yetixinglar, Jəpə-muxəkəşətni nandək yegininglar bikardin-bikardur; Qünki U Əz səyginigə uyku beridu. **3** Mana, balilar Pərwərdigardin boləjan mirastur, Baliyatkuşning mewisi Uning mukapatidur; **4** Yaxlikta tapқан balilar, Baturning kolidiki oklardək bolidu. **5** Okdəni muxular bilən toləjan adəm bəhtliktur; [Xəhər] dərəwisida turup duxmənlər bilən səlzixiwətkinida, Ular yərgə kərap kəlməydu.

128 «Yükirioğa qikix nahxisi» Pərwərdigardin kərkidoşəjanlar, Uning yollirida mangidoşəjanlarning hərəbiri bəhtliktur! **2** Qünki sən əz kəlungning əjirini yəşəns; Bəhtlik boləsən, ronək tapisən; **3** Ayaling bolsa əyüing iqidə mewilik üzüm telidək bolidu; Baliliring dastihəningni qeridəp, zəytun dərəhliridək tizilip olturidu; **4** Mana, Pərwərdigardin kərkidoşəjan kixi xundək bəhtni kəridu. **5** Pərwərdigar sanga Zion teojidin bəht ata kəloşay; Sən əmrüing boyigə Yerusəlemning awatlikini kərgəysən; **6** Pərzəntliringning pərzəntlirini kərgəysən; Israiləğa aram-tinqlik boləy!

129 «Yükirioğa qikix nahxisi» «Yaxlikmdin tartip ular kəp kətim meni har kilip kəldi» — — Ah, Israil həzir buni desun — **2** «Ular yaxlikmdin tartip kəp kətim meni har kilip kəldi, Biraş üstümdin oşəlibə kiləjan əməş. **3** Kəş həydigişuqlar dümbəmdə həydidən, Qənəklirini intayin uzun tartkan». **4** Pərwərdigar həkkanıydu; U rəzilləarning əsarətlirini sunduruwətti; **5** Ular xərməndə bolup arkisioğa yandurulən, Ziondin nəprətlindioşəjanlarning həmmisi! **6** Ular əgzidə ünüp qikқан qəptək bolsun; Üzümlə turupla solixip ketidoşəjan; **7** Ot-qəş orioşuqioğa uningdin bir tutammu qikməydu; Baş baqlioşuqioğa bir kuşəşkə qikməydu; **8** Ətüp ketiwətkənlarmu: «Pərwərdigarning bərikiti üstünglərdə boləy; Pərwərdigarning nami bilən silərgə bəht tiləymiz!» — dəgən salarni həq bərməydu.

130 «Yükirioğa qikix nahxisi» Qongkur yərlərdin Sanga pəryad kətürimən, i Pərwərdigar; **2** I Rəb, awazimni anglioşaysən; Kuləkliringni yelinix sadəyiməğa saləşaysən; **3** Əgər Sən Yəh, kəbihliklərnəi sürüxtürüp sanisəng, Əmdə Rəb, kim tik turalaydu? **4** Biraş Səndə məşpərit-kəqürüm bardur; Xunga Səndin əyminixkə bolidu. **5** Pərwərdigarni kütüwatimən; Jenim kütüwatidur; Uning səzigə ümid baqlidim. **6** Tün jesəşkilirining səhərgə boləjan təxnəsidin artuk, Bərhək, tün jesəşkilirining səhərgə boləjan təxnəsidin artuk, Jenim Rəbkə təxna bolup kütməktə. **7** I Israil, Pərwərdigarəğa ümid baqlanglar; Qünki Pərwərdigarəğa əzgerməş muşəbbət bardur; Uningda zor nijətlıklarumu bar; **8** U Israilni barlik kəbihlikliridin bədəl tələş kutkuzidu.

131 «Yükirioğa qikix nahxisi»; Dawut yazəjan küy: — I Pərwərdigar, kənglüm təkəbbur əməş, Nəzirimmu üstün əməş; Mən qong ixlar bilənmü, Yəki qəmin yətməydoşəjan kəramət ixlar bilənmü məxoşul bolməymən; **2** Bərhək, anisining kuşikida yatқан əməşqətin ayrişəjan balidək, Əz jenimni besiwəlip tinqləndurdum; Kənglüm iqimdə əməşqətin ayrişəjan balidəktur. **3** Israil Pərwərdigarəğa ümid baqlisun; Həzirdin baxlap, əbədil'əbədgiəq!

132 «Yükirioğa qikix nahxisi» I Pərwərdigar, Dawut üqtin u tartқан barlik jəbir-jəpalarni yad atkəşəns; **2** U Pərwərdigarəğa kəndək kəşəm iqkən, Yəşuqtiki kudrət Işisigə kəndək wədə kiləjan: — **3** «Pərwərdigarəğa turar jəyini, Yəşuqning kudrətlik Işisigə makənni tapmioşuqə, Əyümdiki hujrioğa kirməymən, Kəriwəttiki kərpəməş qikməymən, Kəzişməş uyku, Kəpakliriməğa mügdəxni bərməymən». **6** Mana, biz

uning hawirini əfratahda angliduk; Uni ormanlik etizlaring taptuk; 7 Uning turar jaylirioja berip kirayli, Uning tahtipari aldisda sajdə kilayli; 8 Ornungdin turojin, i Pərwərdigar, Sən kudritingning ipadisi əhdə sandukung bilən, Əz aramgahingə kirgin! 9 Kahinliring haqqaniylik bilən kiyindürülsun, Məmin bəndiliring təntənilik awazni yangratsun! 10 Kulung Dawut üqün, Əzüng məsih kılöjiningning yüzini yandurmiəyaysan; 11 Pərwərdigar Əz haqqikti bilən Dawutka xu kəsəmni kildi, U uningdin heq yanmaydu: — U: — «Əz puxtingdin qikkan mewidin birsini təhtingdə olturuqüzimən; 12 Pərzəntliring Mening əhdəmni, Həm Mən ularəja əgəditəyojan agah-guwahlirimni tutsa, Ularining pərzəntliri mənggügə təhtingdə olturidu» — degən. 13 Qünki Pərwərdigar Zionni talliojan; U Əz makani üqün uni halojan. 14 Mana U: — «Bu mənggügə bolidiojan aramgahimdur; Məxu yərdə turimən; Qünki Mən uni halaymən; 15 Məni uning rizkini intayin zər bərikətləymən; Uning yəksullirini nan bilən kəndurimən; 16 Uning kahinlirioja nijatlikni kiygüzimən, Uning məmin bəndiliri xadliktin təntənilik awazni yangritidu. 17 Mən bu yərdə Dawutning münggüzini bihlandırımən; Əzümming məsih kılöjini üqün yoruk bir qiraə bəkitkənəmən; 18 Uning düxmənirigə xəməndilikni kiygüzimən; Əmma uning kiygən taji bexida ronak tapidu» — dedi.

133 «Yükirioja qikix nahxisi»; Dawut yazəjan küy: — Kara, mana, kərixindaxlar birliktə turux nemidegən yahxi, nemidegən xerindur! 2 U Hərunning bəxioja təkülüp, saqlididən aqkan awu kimmətlik maydək, U Hərunning saqlididən eqip, Kiyim-keəqəning yakisioja qüxkən kimmətlik mayəja ohxaydu; 3 U yəne Hərmon teəjdiki xəbnəmning Zion təəjlirioja qüxüxigə ohxaydu; Qünki xu yərdə Pərwərdigar bərikətni — Yəni mənggülik həyatni buyruəjan!

134 «Yükirioja qikix nahxisi» Mana, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə kayturunglar, 1, keqiqə Pərwərdigarning əyidə turidiojan, Pərwədigarning bərlək kulliri! 2 Mukəddəs jayda turup kolliringlemi kəttürüp Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə kayturunglar! 3 Asman-zeminni Yaratkuqi Pərwərdigar silərnə Ziondin bərikətligay!

135 Həmdusana! Pərwədigarning namini mədhijilənglar, Uni mədhijilənglar, Pərwədigarning kulliri! 2 Uni mədhijilənglar, Pərwədigarning əyidə turojanlar, Hədayimizing həyiliridə turojanlar! 3 Yahni mədhijilənglar, qünki Pərwərdigar məhribandur; Uning namioja küy eytinglar; Qünki muxundak kılıx xerindur; 4 Qünki Yah Yəqubni Əziningki boluxka, İsrailni Əz mirasi boluxka talliwaldi. 5 Qünki əzüm biliməni, Pərwərdigar uluədur; Rəbbimiz bərlək ilahlardin üstündur. 6 Pərwərdigar nemə ixni muwəpiq kərgən bolsa, U asmanlarda, Zeminda, Dengizlarda həm uning bərlək təgliridimu xuni kıləandur. 7 U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; Yaməurlarəja qəkmaklarni həmrəh kılıdu; Xamalni Əz həzniliridin qikiridu. 8 U Misirdiki tunji oşullarni halak kildi, İnsanlarning bolsun, həywanlarning bolsun

həmmi urup halak kildi. 9 U alamətlərnə, məjzilərnə aranglarəja əwətti, i Misir; Pirəwn wə uning həmmə kulliri üstigə əwətti. 10 U uluə əllərnə uruwətti, Kudrətlik padixahlarni əltürüwətti; 11 Amoriylarning padixahı Sihonni, Baxanning padixahı Ognı, Kanaandiki bərlək padixahlıqlarni uruwətti. 12 Ularining zemini miras kılıp, Əz həlki İsrailəja miras boluxka təkdım kildi. 13 Sening namıng, Pərwərdigar, mənggügə, Xəhrət-hatirəng dəwrədin-dəwrəgidur. 14 Qünki Pərwərdigar Əz həlkingin dəwasini soraydu; Əz kullirioja rəhim kılıdu. 15 Əllərnin butliri bolsa pəkətlə kümüx-altundin ibarəttur, Ularni insanning kolliri yasioəjanur, halas. 16 Ularınin əozı bar, biraq səzlimaydu; Kəzliri bar, biraq kərmaydu; 17 Kulaklıri bar, biraq anglımaydu, Aəzida heq nəpəs yoktur. 18 Ularni yasioəjanlar ularəja ohxap kalidu, Ularəja tayanəjanlarmu xundaktur. 19 İsrail jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə kayturunglar; Hərun jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə kayturunglar; 20 Lawiy jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə kayturunglar; Pərwərdigardin kərkidiojanlar, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə kayturunglar! 21 Yerusalemda məkənləxkan Pərwərdigarəja Ziondin təxəkkür-mədhijə eytilsun! Həmdusana!

136 Pərwərdigarəja təxəkkür eytinglar, U məhribandur; Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 2 İlahlarning ilahioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 3 Rəblərnin Rəbbigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 4 Zor karamətlərnə bərdinbir Yürgüzəyigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 5 Əkil-parasət arkilik asmanlarni Yasioəjuəja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 6 Zeminni sular üstidə sozup Turoəjuəjuəja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 7 Uluə nur jisimlirini Yasioəjuəja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 8 Kündüzni baxkuridiojan kuyaxni Yasioəjuəja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 9 Keqini baxkuridiojan ay həm yultuzlarni Yasioəjuəja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 10 Ularining tunjilirini urup, Misiroja zərb bərgüəyigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 11 İsrailni ular arisidin qıkarəjuəjuəja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 12 Küklik kol həm uzatқан bilək bilən ularni Qıkarəjuəjuəja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 13 Kizil dengizni belək-belək Bəlgüəyigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 14 Həm İsrailni uning otturisidin Ətküzəyigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 15 Kizil dengizdə Pirəwnni kəxunliri bilən süpürüp taxlıəjuəjuəja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 16 Əz həlkingi qəl-bayəwandin Yetəkligüəyigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 17 Büyük padixahlarni Uruwətküəyigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 18 Həm məxhur padixahlarni Əltürgüəyigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüliktur; 19 Jümlidin Amoriylarning padixahı Sihonni Əltürgüəyigə təxəkkür

eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **20** — Həm Baxan padixahı Ognı Öltürgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **21** Ularning zeminini miras üqün Bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **22** Buni bəndisi İsrailoğa miras kılıp bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **23** Həlimiz harab əhwalda, bizləni əsligüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **24** Bizni əzganlərdin kutulduruqıoğa təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **25** Barlıq ət igilirigə ozuk Bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur; **26** Ərxlərdiki Təngriğə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggüliktur!

137 Babildiki dərya-eriklar boyıda biz olturdük; Zionni əsliginimizdə, bərhək yıqə kətürdük; **2** Qiltarimizni arisidiki səgətlərgə esip koyduk. **3** Qünki bizni sürgün kıljoanlar bizdin nahxa tələp kıldı; Bizni zarlatquqılar bizdin tamaxa tələp kılıp: — «Həy, Zion nahxiliridin birni bizgə eytkına» — deyixti. **4** Yaqa yurtta turup Pərwədigarning nahxisini kandaqmu eytaylı? **5** Əy Yerusalemlə, mən seni untusam, Ong kolum [mahəritini] untusun! **6** Seni əslimisəm, — Yerusalemləni əng qong hursənlikimdin əwzəl kərmisəm — Tilim tanglayımoğa qaplixip kalsun! **7** I Pərwədigar, Edom baliliridin hesab əloğanda, Yerusalemləni bexioğa qıxkən künni yadingoğa kəltürgəysən; Qünki ular: «Uni yər bilən yəksan kilinglar, Uliyoğa yər bilən yəksan kilinglar!» deyixti. **8** I bulinin əldida turəjan Babil kızı, Bizgə kıljoan kilmixlirini əztinggə kayturuqı bəhtliktur! **9** Bowakliringni elip taxka atquqı kixi bəhtliktur!

138 Dawut yazoğan küy: — Pütün kəlbim bilən Sanga təxəkkür eytimən; Barlıq ilahlar əldida Seni küyləymən. **2** Pak-muqəddaslikingning ibadəthanisioğa karap bax urimən, Əzgərməs muhəbbiting həm həkikət-sadaqiting üqün naminəni təbrikləymən; Qünki Sən pütün nam-xəhritingdinmu bəkrək, wədgə turidiojiningni uluq kıljoansən. **3** Sanga nida kıljoan künidə, manga jawab bərgənsən; Jenimoğa küq kirgüzüp, meni rıqəbətəndürgənsən. **4** Aozingdiki səzləni anglioğanda, i Pərwədigar, Jahəndiki barlıq xahlar Seni mədhıyləydu; **5** Ular Pərwədigarning yollirida yürüp nahxa eytidu, Qünki uluqdur Pərwədigarning xan-xəripi. **6** Qünki Pərwədigar aliydur; Birək U həli boxlaroğa nəzər salıdu; Təkəbbuləni bolsa U yırəktin tonup yetidu. **7** Zulmət-muxəkkətlər arisida mangoğan bolsammu, Sən meni janlandurısən; Duxmənliriminəni oğəzıpini tosuqka kəlungni uzartısən, Ong kəlung meni kutkuzıdu. **8** Pərwədigar manga təwə ixləni pütküzüdu; Mehır-muhəbbiting, i Pərwədigar, mænggüliktur; Əz kolliring yasioğanni taxlap kətmigəysən!

139 Nəoqmıqlərləning bexioğa tapxuruluq okulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — I Pərwədigar, Sən meni təxkürüp qıktıng, Həm meni bilip yəttıng; **2** Əzüng olturojinimni, turojinimnimu bilisən; Yırəktə turukluk kənglümdikini bilisən. **3** Başkan kədəmliriminı, yatkanliriminı otkəməngdin otküzdung; Barlıq yollirim

Sanga ayandur. **4** Bərhək, tilimoğa bir səz kələ-kəlməstinla, i Pərwədigar, Mana Sən buni əyni boyıqə bilməy kəlməysən. **5** Sən meni əldi-kəynimdin orap turısən, Kəlungni mening üstümgə kondurojansən. **6** Bundək bilim manga xunqılik tilsimat bilinidul! Xundək yuksəkki, mən uni bilip yetəlməydikənmən. **7** Rohingdin neri boluxka nələrgimu baralayttım? Huzurungdin əziminı qaçurup nələrgə baralayttım? **8** Asmanlaroğa qıksam, mana Sən axu yərdə; Təhtisarada orun salsammu, mana Sən xu yərdə; **(Sheol h785)** **9** Səhərləning kənatlirini elip uqup, Dengizning əng qət yərliridə tursam, **10** Həttə axu jayda kəlung meni yetəkləydu, Ong kəlung meni yələydu. **11** Mən: «Kərangəşulək meni yapsa, Ətrapımdiki yorukluk qoqum kəqə bolıdu» — desəm, **12** Kərangəşuləkmu Səndin yoxurunalmaydu, Kəqımu Sanga kündüzdək aydingdur, Kərangəşuləkmu [Sanga] yorukəttur. **13** Bərhək, Sən mening iqliriminı yasioğansən; Anmanning kərsikidə meni tokuğansən; **14** Mən Seni mədhıyləymən, Qünki mən sürlük wə karamət yasaləjanmən; Səning kıljoanliring karamət tilsimattur; Buni jenim obdan bilidu. **15** Mən yoxurun jayda yasaləjinimda, Yər təgliridə əpqillik bilən tokulup xəkilləndürilginimda, Ustihanlirim Səndin yoxurun əməs idi. **16** Əzalirim tehi apiridə bolmioğan künlərdə, Ular yasiliwatқан künlərdə, Kəzüng tehi xəkillənmigan jismiminı kərup yətkənidi; Ularning həmmisi alibirun dəptirigdə yezilənanidi. **17** Ah Təngrim, oyliring manga nəkədr kimmətlıktur! Ularning yioğındisi xunqə zordur! **18** Ularnı sanay desəm, ular dengizdiki kumlardınmu kəptur; Uykudin kəziminı aqşam, mən yanıla Sən bilən billidurmən! **19** Ah, Sən rəzilləni oltürüwətsəng iding, i Huda! Kənhor kixilər, məndin yırək bolux! **20** Qünki ular Səning toqırluk hıylilik bilən səzləydu; Səning xəhərliring ular təripidin əzduruldu. **21** Sanga əqmən boləjanlaroğa, i Pərwədigar, mənmu əqqu? Sanga kərxı qıkkənləroğa mənmu yirginimənoqu? **22** Ularoğa qix-tirnikimioğa əqturman; Ularnı əz duxmənlirim dəp həsəbləymən. **23** Məni kəzitip təxkürgəysən, i Təngrim! Mening kəlbiminı bilip yətkəysən! Məni sinap, oğəmlık oyliriminı bilgəysən; **24** Məndə [Əzünggə] əzar bərgüdək yolning bar-yoklukını kərgəysən; Wə meni mænggülik yolungda yətkəligəysən!

140 Nəoqmıqlərləning bexioğa tapxuruluq okulsun dəp, Dawut yazoğan küy: — Rəzil adəmdin, i Pərwədigar, meni əzad kıljoaysən; Zorawan kixidin meni saklıjoaysən. **2** Ular kənglidə yamanliklarnı oylımaktə; Ular hər küni jəm boluxup urux qıqarmakqı. **3** Tilini yiləningkidək ittık kılıdu; Kobra yiləning zəhiri ləwliri əstida turidu; (Selah) **4** Rəzil adəmləning kəlliridin meni aman kıljoaysən, i Pərwədigar; Putlirimni putlaxni kəstləydoğan zorawan kixidin saklıjoaysən. **5** Təkəbburlar mən üqün kiltək, tanılarnı yoxurup təyyarlıdı; Yol boyıda tor yaydı, Mən üqün tuzaklarnı saldı; (Selah) **6** Mən Pərwədigarə: «Sən mening Təngrimdursən» — dedim; Yelinixlirim sadasioğa kulək saləjoaysən, i Pərwədigar; **7** Pərwədigar Rəb nıjatlıkımning küqidur; Sən jəng künidə bəximni yepip kooqdoğansən. **8** Rəzil adəmləning ümidini ijabət kilmioğaysən, i Pərwədigar; Ularning hıylilirini

akquziyoqaysən; Bolmisa özlrini qong tutuwalidu. (Selah) **9** Meni korxiwaloqanlarning bolsa, Lawliridin qiqqan xumluq ularning ez bexioja qüxsun; **10** Üstiga qoqolar yaodurulsun; Ular otqa, Kaytidin qikalmoqüdäk hanglaroqa taxliwetilsun; **11** Tili qeqimqi adömnig yör yüzidä ornı bolmısun; Balayi'apöt zorawanlarnı tügäxkiqä owlaydu; **12** Män bilimänki, Pärwärdigar ezilgönläring döwasını soraydu, Yoqsulning häqqını elip beridu; **13** Bärhäk, häqqanıylar namingoqa tæxäkkür eytidu; Köngli duruslar huzurungda yaxaydu.

141 Dawut yazoqan küy: — Pärwärdigar, män Sanga nida kıldim; Yenimoqa tezdin kölgöysən; Sanga nida kılojinimda awazimni anglioqaysən. **2** Duayimni anglioqaningda, Sanga sunuloqan huxbuydäk yekimlik bolsun, Qolumning ketürülüxi sunuloqan këqlik kurbanlıqtäk qobul bolsun. **3** Aqzım aldida kəzətqi turoquzoqaysən, i Pärwärdigar; Lawlirim dərwasısını saklioqaysən; **4** Könglümnı häqqandäk yaman ixqa, Kəbihlik kıloquqilaroqa xerik bolup, rəzillik kılixqa mayil kılmioqaysən. Meni ularning nemätlrıdın häq yegüzımgöysän! **5** Häqqanıy adəm meni ursun — Bu manga mehrıbanlıqtur; Manga tənbiş bərsun — Bu bolsa, bexım rət kılmaydıoqan, kuyuloqan esil maydäk bolıdu. Qünki mening duayım yönıla xularning rəzilliklrıgä xarxi bolıdu. **6** Ularning häkımlrı tik yarlarđın taxliwetilgöndä, [Hölk] mening sözlirimni anglaydu; Qünki bu sezlər xerındur. **7** Bırsı otun yaroqanda yərgä qeqıloqan yerındılardäk, Mana, ustıhanlırmız tahtısara ixıki aldida qeqıwetıldı; (Sheol **h7585**) **8** Bärhäk, közlrım Sangıla tikılıp qaraydu, Pärwärdigar Rəbbım; Sanga tayınımən; Jenımni harab kılıp taxlıwətmıgöysən. **9** Ularning manga saloqan kıltıkidın, Kəbihlik kıloquqılarning tuzaklırđın meni saklioqaysən; **10** Razıllər özınıng torlırıoqa yıkılsun, Män bolsam — etüp ketımən.

142 Dawut oqarda yoxurunup turoqan waqıtta yazoqan «Maskıl»: — Män Pärwärdigaroqa awazımni anglıtıp nalə-pəryad ketürımən; Pärwärdigaroqa awazım bılən yelinımən; **2** Uning aldida dad-zarlırmını tekımən; Uningoqa awarıqılıkmını eytımə. **3** Rohım iqımdä tügıxəy dəp qaloqanda, Xu qaoqda baskan yolumni bılgənsən; Män mangoqan yolda ular manga kıltaq saldı. **4** Ong yenimoqa karap bəkkəysən; Ətrapımda meni tonuydıoqan adəm yoqtur; Panahgah yoqap kətti; Häq adəm jenimoqa köyünməydu. **5** Män Sanga pəryad ketürdü, i Pärwärdigar; Sanga: «Sən mening Baxpanahımsən, Tirıklərnıng zemınıda boloqan Nesıwəmdürsən» — dedım. **6** Mening pəryadımioqa kulak saloqaysən; Qünki mən intayın harab əhwaloqa qüxürıldım; Meni koşlıoquqılırmındın kutulduröqaysən; Qünki ular məndın küqlıktur. **7** Sening namingni təbrıklıxım üqün, Jenımni türmıdın qıkaröqaysən; Häqqanıylar ətrapımda olıxıdu; Qünki Sən manga zor mehrıbanlık körsıtısən.

143 Dawut yazoqan küy: — Pärwärdigar, duayımni anglioqaysən; Yelinıxlırmıoqa kulak saloqaysən; Häkıkət-sadaqıtıngdə həz häqqanıyıtıngdə manga jawab bərgöysən. **2** Əz kulungni sorakqa tartıxqa

turmıoqaysən; Qünki nəzırıngdə tirıklərnıng heqbırı häqqanıy ispatlanmaydu. **3** Qünki düxmən jenımioqa zıyankəxlık kılmakta, U həyatımını dəpsəndä kıldı; Meni huddı öglılı uzun bololanlardäk, Qarangoqı jaylarda turuxqa məjbür kılıdu. **4** Xunga rohım iqımdä tügıxəy dəp qaldı; Iqımdä kəlbım sundı. **5** Mən kədımkı künlərni əsləymən; Sening barlık kıloqanlrıng üstıdä seşınıp oylınımən; Köllırıng ıxlıglırlını hıyalımdın etürküzımən. **6** Köllırımını Sanga qarap sozupıntılınımən; Jenım qangkıoqan zemındäk Sanga təxnadur. (Selah) **7** Manga tezdın jawab bərgöysən, i Pärwärdigar; Rohım halıdın ketıdu; Dıdarıngni məndın yoxurmıoqaysən; Bolmisa mən hangoqa qüxıdıoqanlardäk bolımən. **8** Mehır-mühəbbıtınıng tang səhərdä anglatkəysən; Qünki tayanöjınım Sən; Mengıxım kerək bolöqan yolnı manga bıldırğöysən; Qünki jenım Sanga təlmürıp qaraydu; **9** Meni kutulduröqaysən, i Pärwärdigar, düxmənılrımdın; Baxpanah ızdöp Sening yeningoqa qəkımə. **10** Əz ıradənggə əməl kılıxımka menı ögətkəysən; Qünki Sən mening Hudayımdürsən; Sening mehrıban Rohıng menı tüptüz zemında yetəklıgəy; **11** Əz nəm-xəhrıtıng üqün menı janlandıuröqaysən, i Pärwärdigar; Əz häqqanıyıtıngdə jenımni awarıqılıktın azad kıloqaysən. **12** Həm mehr-xəpkıtıngdə düxmənılrımını üzüp taxlıwətkəysən; Jenımni har kıloqanlarning həmmısını həlak kıloqaysən; Qünki mən Sening kulungdurmən.

144 Dawut yazoqan küy: — Köllırımioqa jəng kılıxını, Barmaklırımioqa uruxnı ögıtıdıoqan, Mening Korəm Texım Pärwärdigaroqa təxəkkür-mədhıyə qayturułsun! **2** Mening özgərməs xəpkıtı mənıng koröjınım, Mening egız munarım wə nıjatkarım, Mening kəlınım wə tayanöjınım, mən Uningđın hımayə tapımən; U Əz həlkımnı kol astımda boysunduröquqıdu! **3** I Pärwärdigar, Sən unıngđın həwər alıdıkənsən, adəm dəgən zadı nemə? Uning toşruluk oylaydıkənsən, ınsan balısı dəgən nemə? **4** Adəm bolsa bır nəpəsturla, halas; Uning künlrı etüp ketıwatқан bir kələnggidur, halas. **5** I Pärwärdigar, asmanlarnı egıldürüp qüxkəysən; Taqlaröqa tēgıp ularđın ıt-tütək qıkaröqaysən; **6** Qakmaklarnı qakqızup ularnı tarkıtıwatkəysən; Oklırıngnı etıp ularnı kıykas-sürəngə saloqaysən; **7** Yıkırđın köllırıngnı uzıtıp, Menı azad kıloqaysən; Menı uluq sulardın, Yaqa yurttıkilərnıng qanggılıdın qıkaröqaysən. **8** Ularning əozı kuruq gəp səzləydu, Ong kəli ıldamqı köldur. **9** I Huda, mən Sanga atap yengı nahxa eytımə; Ontaröqa təngkəx bolup Sanga küylərni eytımə. **10** Sən padıxahlaröqa nıjatlık-öşlıbə beşıxılayısən; Kulung Dawutnı əşllık kılıqıtın kutuldurısən. **11** Menı kutulduröqaysən, yat yurttıkilərnıng kolıdın azad kıloqaysən; Ularning əozı kuruq gəp səzləydu, Ong kəli ıldamqı köldur. **12** Xundäk kılıp oşullırımız yaxlıkda puhta yetılgen kəqətlərgə ohxaydu, Kızlırımız ordıqə nəxıxləngən tüwrüklərdäk bolıdu; **13** Axlık ambarlırımız tolduruluq, Türllük-türllük oşuklar bılən təmınıloydıoqan, Köylırımız otlaklırımızda mınglap, tümənləp közılaydıoqan; **14** Kalılrımız boşaz bolıdıoqan; Heqkı m besıp kırməydıoqan, heqkı m [jənggə] qıkmaydıoqan; Koqılırımızda häq jedəl-şoşoqa bolmaydıoqan; **15** Əhwalı xundäk bolöqan həlk nemıdēgən bəhtlıktur! Hudası Pärwärdigar bolöqan həlk bəhtlıktur!

145 Mədhiyə: Dawut yazoqan küy: — Mən Seni mədhiyiləp uluoqlaymən, Hudayim, i Padixah; Namingoqə əbədil'əbdəqiqə təxəkkür-mədhiyə qayturimən. **2** Hərəkünü Sanga təxəkkür-mədhiyə qayturimən, Namingoqə əbədil'əbdəqiqə təxəkkür-mədhiyə qayturimən! **3** Uluoqdur Pərwərdigar, zor mədhiyilərgə layıqtur! Uning uluoqlukını sürüxtürüp bolqılı bolmas; **4** Bir dəwr yengi bir dəwrə Sening kıləqlarinqni mahtaydu; Ular kudrətlik kıləqlarinqni jakarlaydu; **5** Mən həywitingning xərəplik julalığını, Wə karamət məjziliringni seqlinip sezləymən; **6** : Xuning bilən ular kərkənlük ixliringning kudritini bayan kılıdu; Mənmə uluoq əməlliringni jakarlaymən! **7** Ular zor məhrıbanlıqını əsləp, uni mubərəkəp tərkitidu, Həkkənliyliking toqruluk yukiri awazda küyləydu. **8** Pərwərdigar məhr-xəpətlik həm rəhəmdıldur; Asan özəpələnməydu, U zor məhr-mühəbbətlikdur; **9** Pərwərdigar həmmigə məhrıbandur; Uning rəhəmdillikli ri bəqə yaratqanliringni üstididur; **10** Sening barlık yasioqlarinqni Seni mədhiyiləydu, i Pərwərdigar, Sening məmin bəndliring Sanga təxəkkür-mədhiyə qayturidu. **11** Ular padixahlıqingning xəripidin həwər yətküzidu, Küq-kudritingni sezləydu; **12** Xundak kılıp insan baliliriqə kudrətlik ixliring, Padixahlıqingning xərəplik həywisı ayan kılınıdu. **13** Sening padixahlıqing əbədi padixahlıktur, Səltəniting əwladtın-əwladkılıqıdu. **14** Pərwərdigar yikilay degənliringni həmmisini yələydu, Egilip kəloqlarinqni həmmisini turoquzidu. **15** Həmmayləning kəzliri Sanga tikilip kütidu; Ularoqə öz waktida rizkını təksim kılıp berisən; **16** Qolungni eqixing bilənla, Barlık jan igiliringni arzusını kəndurisən. **17** Pərwərdigar barlık yollirida həkkəniydu, Yasioqlarinqni həmmisigə muhəbbətlikdur. **18** Pərwərdigar Əzigə nida kıləqlarinqni həmmisigə yekındur, Əzigə həkikətə nida kıləqlarinqni həmmisigə yekındur; **19** U Əzidin əymindioqlarinqni arzusını əməlgə axuridu; Ularinq pəryadını anglap ularni kütqüzidu. **20** Pərwərdigar Əzini seygənləringni həmmisidin həwər alidu; Rəzilləringni həmmisini yokitidu. **21** Aozim Pərwərdigarning mədhıyisını eytidu; Barlık ət igiliri əbədil'əbd uning mukəddəs namioqə təxəkkür-mədhiyə qayturoqay!

146 Həmdusana! I jenim, Pərwərdigarni mədhıyilə! **2** Mən həyat bolsamla, Pərwərdigarni mədhıyiləymən; Wujudum bar bolsila Hudayimoqə küy eytimən. **3** Esilzadilərgimü, İnsan balisioqimü tayanmanglar, Ularda heq mədət-nijatlık yoktur. **4** Mana, uning nəpisi ketidu, U əz tuprikiqə qaytip ketidu; Xu kündila arzu-niyətli ri yokəp ketidu. **5** Yəkupning Təngrisi mədətkari boləqan ədəm, Pərwərdigar Hudasını əz ümidi kıləqlan ədəm bəhtlikdur! **6** U asmanlarni, zeminni, Dengizni həm uningdə bar məwjudatları yaratqandur; U həkikət-sadakətə mənggü turidu; **7** Ezilgüqilər üqün U həküm süridu; Aq kəloqlararoqə nan beridu. Pərwərdigar məhbəslərnı azad kılıdu; **8** Pərwərdigar korlarıniqni kəzlirini aqıdu; Pərwərdigar egilip kəloqlarını turoquzidu; Pərwərdigar həkkəniylərnı seyidu. **9** Pərwərdigar musapirlərdin həwər alidu; Yetim-yesirlərnı, tul hotunni yələydu; Bırək rəzilləringni yolını əgri-bügri kılıdu. **10** Pərwərdigar

mənggügə həküm süridu; I Zion, sening Hudayingin dəwrđin-dəwrđiqə həküm süridu! Həmdusana!

147 Həmdusana! Yəhni mədhıyilənglar! Bərhək, bundak kılıx xerındur; Hudayimzini küylənglar! Mədhıyə oqıx insanoqə yarixidu. **2** Pərwərdigar Yerusalemmi bina kılmaqta; İsrailingni sürgün kılinoqlarını U yioqıp kelidu; **3** U kengli sunuqlərnı dawalaydu; Ularinqni yarilirini tangidu. **4** U yultuzlarıniqni sanını sanaydu; Ularinqni həmmisigə bir-birləp isim qoyidu. **5** Uluoqdur Rəbbimiz, zor kudrətlikdur; Uning qüxinixi qəksizdur. **6** Pərwərdigar yəwax məminlərnı yələp kəturidu; Rəzillərnı yərgiqə təwən kılıdu. **7** Pərwərdigaroqə təxəkkürləp bilən nahxa eytinglar; Küylərnı qiltaroqə təngxəp eytinglar! **8** U asmanni bulutlar bilən kaplitidu, Zeminəqə yəmoqurni bəkitidu, Taoqlarda ot-qəplərnı əstüridu; **9** Məlləroqə ozuk, Taoq kəloqlarinqni qüjiliri zarlıoqanda, ularoqə ozuk beridu; **10** At küqidin U zoq almaydu; Adəmninq qəbdəs putlirini hürsənlık dəp bilməydu; **11** Pərwərdigar bəlkı Əzidin əymindioqlarını, Əzining əzgerməs muhəbbitigə ümid bəloqlarını hürsənlık dəp bilidu. **12** Pərwərdigarni mahtanglar, i Yerusalemi; Hudayingni mədhıyilə, i Zion. **13** Qünki U dərwəziliringning təkəklirini məhkəm kılıdu; Seningdə turuwatqan pərzəntliringgə bəht-bərikət bərdi. **14** U qət-qəgraliringdə aram-tinqlik yürgüzidu, Seni buoqdayning esili bilən kənaətləndüridu. **15** U Əz əmr-bexərlirini yəz yüzigə əwətidu; Uning sezkəlamini intayin tez yügüridu. **16** U aq kərnı yungdək beridu, Kırəwni küllərdək tərkitidu. **17** Uning muzını nan uwaklırədək kılıp pərqiliwətidu; Uning sooquki aldida kim turalisun? **18** U səzini əwətip, ularni eritidu; Uning xamili ni qikırip, sularni aqkuzidu. **19** U Əz sezkəlamini Yəkupka, Bəlgilimilirini həm həkümilirini İsrailəqə ayan kılıdu; **20** U bəxka heqbir əlgə mundaq muamilə kılmiəqandur; Uning həkümilirini bolsa, ular bilip bəkkən əməs. Həmdusana!

148 Həmdusana! Pərwərdigarni asmanlardin mədhıyilənglar; Yukiri jaylarda Uni mədhıyilənglar; **2** Uni mədhıyilənglar, barlık pərixtiliri; Uni mədhıyilənglar, barlık koxunliri! **3** Uni mədhıyilənglar, i kuyax həm ay, Uni mədhıyilənglar, həm mə parlak yultuzlar; **4** Uni mədhıyilənglar, asmanlarıniqni asmanlıri, Asmandin yukiri jaylakqan sular! **5** Bular Pərwərdigarning namini mədhıyiləyisun; Qünki U buyruoqan həman, ular yaratıloqandur; **6** U ularni əbədil'əbdəqiqə turoquzdu; Ular üqün wakti ətməyioqan bəlgilimini buyruoqan. **7** Pərwərdigarni zemindin mədhıyilənglar, Dengizdiki barlık əjdihalar, dengizning barlık təgliri; **8** Ot, məldüz, kəp, tuman, Uning sezigə əməl kıldioqan judunluk xamal; **9** Taoqlar həm barlık dənglər, Mewilik dəwəhlər, barlık kedir dəwəhliri, **10** Yəwəyi həywanlar, barlık mal-wəranlar, Əmiligüqilər həm uqar-kənatlar; **11** Jəhan padixahliri wə barlık kəwmlar, Əmirlər həm yəz yüzidiki barlık həkim-sotqılar; **12** Həm yigitlər həm kızlar, Bowaylar wə yaxlar, — **13** Həmmisi Pərwərdigarning namini mədhıyiləyisun; Qünki pəkətlə Uning nami aliydur; Uning həywiti yəz həm asmandin üstün turidu. **14** Həm U Əz həlkinqni münggüzünü, Yəni barlık mukəddəs

bəndilirining mədhıyisini egiz kətürgüzgən; Ular İsrail bəliliri, Əzigə yekın bir həlktur! Həmdusana!

149 Həmdusana! Pərwərdigarəja atap yengi bir nahxini okunglar; Məmin bəndilərnin jamaitidə Uning mədhıyisini eytinglar! **2** İsrail əz Yaratkuqisidin xadlansun; Zion oqulliri əz Padixahidin hux boləjay! **3** Ular Uning namini ussul bilən mədhıyilisun; Uningəja küylərni dap həm qiltarəja təngxəp eytsun! **4** Qünki Pərwərdigar Əz həlkidin səyünər; U yawax məminlərnı nıjatlık bilən bezəydu; **5** Uning məmin bəndiliri xan-xərpəttə rohlinip xad boləjay, Orunlirida yetip xad awazini yangratqay! **6** Aəzida Təngrigə yüksək mədhıyiliri bolsun, Qollirida qox bislik kiliq tutulsun; **7** Xuning bilən ular əllər üstidin kisas, Həklərgə jaza bəja yürgüzidü; **8** Əllərnin padixahirini zənjirlər bilən, Aqsəngəklirini təmür kixənliri bilən baəlaydu; **9** Ularning üstigə pütülgən həkümni bəja kəltüridü — Uning barlık məmin bəndiliri muxu xərpəkə nesip bolidü! Həmdusana!

150 Həmdusana! Təngrini Uning muqəddəs jayida mədhıyilənglar; Qudriti parlap turidəjan ərxlərdə Uni mədhıyilənglar; **2** Uni kudratlık ixliri üqün mədhıyilənglar; Ojayət uluəjlükü üqün Uni mədhıyilənglar; **3** Uni burəja sadasi bilən mədhıyilənglar; Uni rawab həm qiltar bilən mədhıyilənglar; **4** Uni dap həm ussul bilən mədhıyilənglar; Uni tarlık sazlar həm nəy bilən mədhıyilənglar; **5** Uni jaranglık qanglar həm yangrak qanglar bilən mədhıyilənglar; **6** Barlık nəpəs igiliri Yahni mədhıyilisun! Həmdusana!

Pənd-nəsihətlər

1 İsrail padixahı Dawutning oqılı Sulaymanning pənd-nəsihətləri: — **2** Bu pənd-nəsihətlər sanga əkil-parasət, ədəb-əhlakni oğitip, seni ibrətlik sözlərni qüxinidioğan kılıdu; **3** sanga danalığ, həkkanıylik, pəmparasət wə durusluqning yoloruq-tərbiyisini qəbul kılduridu. **4** Bu [pənd-nəsihətlər] nadanlarnı zerək kılıp, yaxlarnı bilimlik wə səzgür kılıdu; **5** bularoğa kulak selixi bilən danalar bilimini axuridu, yorutuloğan kixilər tehimu dana məsliħətkə erixidu, **6** xundakla pənd-nəsihətlər həm təmsillərnin mənisini, danixməlnin həkmatliri həm tilsim sözlirini qüxinidioğan kılınu. **7** Pərwərdigardın qorqux bilimning baxlinixidur; Əhməklər danalığın wə tərbiyini kəzğə ilmaydu. **8** I oşlum, atangning tərbisigə kulak sal, anangning sən-nəsihətidin ayrılma; **9** qünki ular sening bexingəta taqaloğan gül qəmbirək, boynungəta esiloğan marjan bolidu. **10** I oşlum, yamanlar seni azdursa, ularoğa əgəxmigin. **11** Əgər ular: — Yür, tuzak kurup adəm ɵltürəyli; Yoxuruniwelip, birər bigunəħ kəlgəndə uraylıl **12** Təħtisaradək ularni yutuwetəyli, Saħ bolsimu, ھاڭoğa qüxkənlərdək ularni yikıtaylı; (Sheol h7585) **13** Ularđin hilmuhil kımmətlik mal-dunyağa igə bolup, ɵylirimizni olja bilən toldurimiz. **14** I biz bilən xerik bol, ھاڭyanimiz bir bolsun, dəsə, — **15** I oşlum, ularoğa yoldax bolma, ɵzünghi ularning izidin neri kıl! **16** Qünki ularning putliri rəzillikkə yügüridu, Kolini kan kilix üqün aldiraydu. **17** ھاڭkəndək uqar kanat tuyup qaloğanda tuzak qoyux bikar awariqılıktur; **18** Ləkin bular dəl əz kenini təküx üqün saħlaydu; Əz janlırioğa zamin boluxni kütidu. **19** Nəpsi yooçınap kətkən ھاڭbir adəmnin yollirining aķiwiti mana xundak; [Haram mal-dunya] əz igilirining jenini alidu. **20** [Büyük] danalığ koqıda oquq-axkara hitab kılmakta, Qoŋ məydanlarda sadasini anglatmakta. **21** Kə qə dokmuxlıridə adəmlərnı qakırmakta, Xəhər dərwasızlıdə səzlirini jakarlımaqta: — **22** I saddılar, qaçanoçiqə muxundək nadanlıkka berililə? Məşirə kiləuqılər qaçanoçiqə məşiriliktin huzur alsun? Əhməklər qaçanoçiqə bilimdin nəprətlənsun?! **23** Tənbihlirimgə kulak selip mangoğan yolungardın yoğan bolsanglar idil! Rəħimni silərgə təküp bəratim, Səzlimni silərgə bildürğən bolattim. **24** Ləkin qakırsam, anglimidinglar; Kolumni uzartsam, heçqaysinglar karimidinglar. **25** Nəsihətlirimning həmmisigə pərwa kılmidinglar, Tənbihimni anglaxni kılğə halimidinglar. **26** Xunga, bexinglaroğa bala-qaça kəlgəndə kılıman, Wəħimə silərgə yetixi bilən məşirə kılimən. **27** ھاlakət elip kəlgən wəħimə üstinglərgə qüxkəndə, Wəyrənqilik silərgə kuyuntazdə kəlgəndə, Silər eoçır kayoçuoğa wə azabka muptila boləuqinglarda — **28** U qaoçda muxu kixilər məndin ɵtünüp qakıridu, Mən pərwa kılmaymən, Meni təlmürüp izdisimu, tapalmaydu. **29** Ular bilimgə nəprətlənginidin, Pərwərdigardın əyminxni talliməuqinginidin, **30** Mening nəsihətimni kılğə qəbul kıləuqi yoqlukidin, Tənbihim gimə pərwa kılməuqinglardın. **31** Ular əz bexini yaydu, Əz kəstliridin toluq azab tartidu; **32** Qünki saddilarning yoldin qikixi əz jeniəta zamin bolidu; Əhməklər rəħətlik turmuxidin əzlrini ھاlak kılıdu. **33** Ləkin mənəta kulak saləuqanlar

aman-esən yaxaydu, Bala-qaçalardın, oçəm-əndixlərdin haliy bolup, hatirjəm turidu.

2 I oşlum, əgər səzlimni qəbul kılsang, Nəsihətlirimni kəlbिंगgə püksəng, **2** Əğərdə danalığka kulak salsang, Yorukluqka erixikkə kəngül bərsəng, **3** Əgər əkil-parasətkə təxna bolup iltija kılsang, Yorukluqka erixix üqün yukiri awazda yelinsəng, **4** Əgər kümüxkə intilgəndək intilsəng, Yoxurun gəhərnı izdigəndək izdisəng, **5** Undakta Pərwərdigardın [həkikiy] qorquxni bilidəuğan bolisən, Wə sanga Hudani tonux nesip bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar danalığ bərgüqidur; Uning əozidin bilim bilən yorukluq qikidu. **7** U durus yaxawatkanlar üqün mol həkmat təyyarlap qoyəandur, U wijdanlık adəmlər üqün kəlkəndur. **8** U adillik kıləuqılarning yollirini asraydu, İhlasmən bəndilirining yolını qoçdaydu. **9** U qaoçda həkkanıylik, adillik wə duruslukni, Xundakla ھاڭkəndək güzəl yolni qüxinidəuğan bolisən. **10** Danalığ kəlb İnggə kirixi bilənla, Bilim kənglinggə yekixi bilənla, **11** Pəmparasət seni qoçdaydu, Yorukluk seni saħlaydu. **12** Ular seni yaman yoldin, Tili zəhər adəmlərdin kutkuzidu; **13** Yəni toəra yoldin qətnigənlərdin, Qarənoçta yollarda mangidəuqanlardın, **14** Rəzillik kılaxni huzur kəridəuqanlardın, Yamanlıqning ziyanlırini huxallık dəp bilidəuqanlardın, **15** Yəni əgri yollarda mangidəuqanlardın, Kinqəuq yolda mangidəuqanlardın kutkuzidu. **16** [Danalığ] seni buzuk ayaldın, Yəni xirin sözlər bilən azdurmaqçı boləuğan naməhğrəm ayallardın kutkuzidu. **17** [Bundək ayallar] yax waqtıda təkən jorisini taxlap, Huda aldidiki nikah kəsimini untuoğan wapasızlardındur. **18** Uning əyigə baridəuğan yol ɵlümgə apiridəuğan yoldur, Uning mangidəuqan yolliri adəmnı ərwəħlər makənoçta baxlaydu. **19** Uning kəxiəta barəuqanların birimu kaytip kəlgini yok, Ularđin birimu ھاyatlık yollirioğa erixkini yok. **20** [Xularni qüxənsəng] yaxılarning yoldida mangisən, Həkkanıylarning yollirini tutisən. **21** Qünki durus adəm zeminda yaxap qalalaydu, Mukəmməl kixi bu yərdə makanlıxalaydu. **22** Ləkin rəzilər zemindin üzüp taxlinidu, Wapasızlar uningdin yuluwetilidu.

3 I oşlum, təlimimni untuma, Dəğənlirimni həximə kənglingdə qing tut. **2** Qünki u sanga bərikətlik künlər, uzun ɵmir wə hatirjəmlik koxup beridu. **3** Məhriban wə hək-səmimi boluxtin wəz kəqmə, Bularnı boynungəta esiwal, Kəlb İnggə pütiwal. **4** Xundək kıləuqanda Huda wə bəndilərnin nəziridə iltipatkə layik bolisən, danixmən hesablinisən. **5** Əz əkl İnggə tayanmay, Pərwərdigəroğa qin kəlb İng bilən tayanəuqin; **6** Qandakla ix kılsang, Pərwərdigərnı tonuxka intil; U sanga toəra yollarnı kərsitidu. **7** ɵzünghi əkillik sanima; Pərwərdigardın əymini, yamanlıqın yirək bol. **8** Xundək kıləuqningda, bu ixlar dərdinggə darman, Ustihanlırioğa yilik bolidu. **9** Pərwərdigərnin həmitini kılıp mal-dunyayğınđin hədiyəlni sunəuqin, Etizingdin tunji qikқан məşulətliringdin Uningəta atioqin; **10** Xundək kıləuqningda, ambarlıring axlıkka toluq taxidu, Xarab kəlkəkliringdə yəngi xarab exiptexip turidu. **11** I oşlum, Pərwərdigərnin tərbisigə bipərwalik kıma, Uning tənbihidin bəzmə. **12** Qünki,

ata əziz kərgən oçlıoqa tənbiḥ-tərbiyə bərgəndək, Pərwərdigar kimni səyğən bolsa uningoqa tənbiḥ-tərbiyə beridu. **13** Danalikka muysəgər bolojan kixi, Yoruklukka igə bolojan kixi nemidegən bəhtlik-ḥə! **14** Qünki danalığın paydisi kümüxning paydisidin kəptur, Kimmiti sap altunningkidinmu ziyadidur. **15** U ləal-yəqutlardin kimmətluktur, Intizar bolojan ḥərəkəndək nəsəngdin ḥəqbirimu uningoqa təng kəlməstur. **16** Danalığın ong ḫolida uzun ömür, Sol ḫolida baylik wə xəḫrət bardur. **17** Uning yolliri sanga hux purak tuyulur, Uning barlik tərkiyliri seni aram tapkuzur. **18** U əzini tapkan adəmgə «ḫayətlik dərihi»dur, Uni qing tutkan kixi nemidegən bəhtlik! **19** Pərwərdigar danalik bilən yar-zeminni barpa kildi, Ḥəkmət bilən asmanni ornatti. **20** Uning bilimi bilən yərning qongkur katlamliiri yerildi, Ḥəmdə bulutlardin xəbnəm qüxti. **21** I oçlum! [Danalik bilən bilimni] kəzüngdin qıkarma, Pixkar ḥəkmət wə pəm-parasətni qing tut. **22** Xuning bilən ular jeningoqa jan koxidu, Boynungoqa esilojan esil marjəndək sanga güzəllik koxidu. **23** Xu qaoqda yolungda aman-esən mangalaysən, Yolda putlaxmaysən. **24** Yatkada ḥəq nemidin kərkəmsən, Yetixing bilənla tatlik uhlaysən. **25** Bexingoqa dəḫətlik wəḫimə qüxkəndə kərkəmiojin, Rəzillarning wəyrənqilikidin oçm kilmiojin! **26** Qünki Pərwərdigar sening tayanqingdur, U putungni kaḫkanlardin neri kiliidu. **27** Pəkət ḫolungdin kəlsila, ḫəjətmənlərdin yaxilikni ayimiojin. **28** Kolum-koxnilirining seningdin etnə sorap kirsə, «Ḳaytip ketip, ətə kəlgin, ətə beray» — demigin. **29** Xoxnangoqa ziyənəxlik niyitidə bolma, Qünki u sanga ixinip yeningda hatirjəm yaxaydu. **30** Birsə sanga ziyən yətküzimigən bolsa, Uning bilən səwəbsiz majiralaxma. **31** Zulumḥor kixigə ḥəsət kılma, Uning yol-tədbirliridin ḥəqnemini tallima. **32** Qünki kinqoçir yollarni mangidioqanlar Pərwərdigarning nəziridə yirginliktur, Ləkin Uning sirdax dostluğu durus yaxawatқан adamgə təəllüktur. **33** Pərwərdigarning ləniti rəzillik qiloquqining əyididur, Ləkin U ḥəḫkanıy adəmnig əyigə bəht ətə kılur. **34** Bərḫək, məshirə qiloquqlarni U məshirə kılıdu, Ləkin kiqik peil kixilərgə xəpəkət kərsitidu. **35** Danalar xəḫrətə warislik kiliidu, Ləkin ḥaməkətlər rəsəwə kılınıdu.

4 I oçullar, atənglarning nəsiḫətlirini anglanglar, Kəngül qoysanglar, Yoruklukka erixisilər. **2** Qünki silərgə əgitedioqanlirim yaxsi bilimdur, Kərsətmilirimdin waz kəqmənglar. **3** Qünki mənmu atamning yumran balisi idim, Anamning arzuluk yalquz oçli idim, **4** Atam mənəgə əgitiḫ mundaḫ dedi: — Səzliminni esingdə tut; Kərsətmilirimgə riayə kıl, Xuning bilən yaxnaysən. **5** Danalığın alojin, əkil tap, Eytkan səzliminni untuma, ulardin qıqma. **6** [Danalığın] waz kəqmə, u seni saḫlaydu; Uni səygin, u seni qoçdaydu. **7** Danalik ḥəmmə ixning bexidur; Xunga danalığın alojin; Barlığini sərp kılıp bolsangmu, əkil tapkın. **8** [Danalığın] əzizligin, u seni kətiridu, Uni qing qıraqlıqanda, seni ḥərmətkə sazawər kiliidu. **9** Bexingoqa taḫalojan gül qəmbirəktək [sanga güzəllik elip keliidu], Sanga xəḫrətlik taj in'am kiliidu. **10** I oçlum, ḫulək salojin, səzliminni qəbul kıləjin, Xunda əmrüngning yilliri kəp bolidu. **11** Mən sanga danalik yolini əgitey, Seni durusluk yollirioqa baxlay. **12** Mangojiningda kədəmlirinq qəklənəməydu, Yüğürsəng

yikilip qüxməysən. **13** Alojan tərbiyəngni qing tut, ḫolungdin kətküzimig; Obdan saḫliojin uni, Qünki u sening ḫayətingdur. **14** Yaman adəmlər mangojan yoloja kirmə, Rəzillarning izini basma. **15** Ularning [yolidin] əzüngni qaçur, [Yolioqa] yekin yolima; Uningdin yandap etüp kət, Neri kətkin. **16** Qünki [yamanlar] birər rəzillik qilmioquqə uhlialmas, Birərsini yikitmioquqə uyḫəsi kəlməs. **17** Yamanlik ularning ozukidur, Zorawənlik ularning xarabidur. **18** Ləkin ḥəḫkanıylarning yoli goya tang nuridur, Kün qüx boləquqə barəjanseri yoruydu. **19** Yamanlarning yoli zulmət kəqidək kaḫkarəngəçü, Ular yikilip, nemigə putlixip kətkinini bilməydu. **20** I oçlum, səzliminni kəngül qoyub angla, Gəplirimgə kulək sal. **21** Ularni kəzüngdə tutkin, Yürikingning kətida kədirləp saḫliojin. **22** Qünki səzlim tapkanlar üqün ḫayəttur, Ularning pütün tenigə salamətluktur. **23** Kəlbəngni «ḥəmmidin əziz» dəp sap tut, Qünki barlik ḫayət ixliri kəlbətin baxlıdu. **24** Aozjingni əgri gəptin yirək tart, Ləwlirinq ezitküküktin neri bolsun. **25** Kəzüngni aldingoqa tüz tikkin, Nəziringni aldingoqa toçra taxla; **26** Mangidioqan yolungni obdan oylanəjin, Xundaḫ kilsang ixlirinq puhta bolidu. **27** Ongəçə, soləçə qaymiojin; Kədəmlirinqni yamanlik yolidin neri tart.

5 I oçlum, danalikiḫəçə kəngül qəyoçin, Idraklik səzlimingə kulək saləjin. **2** Xundaḫ kıləjingda ixḫə səzgürlük bilən qaraydioqan bolisən, Ləwlirinq pəm-parasəttin ayrılmaydu. **3** Qünki buzuk hotunning əozidinq ḥəsəl tamidu, Ləwliri zaytun yeoçidinq siliktur; **4** Ləkin uning əḫiwiti kəkridak əqqik, İkki bislik qılıqtək etkür. **5** Uning kərdəmliri ölüm girdawioqa elip baridu, Tutқан yoli gərgə baxlaydu. **(Sheol h7585)** **6** Ḥayətlik yolini kılqə bilgüm yok dəp, Bəşkan kədəmliri turəksiz bolidu, Nəgə baridioqanlıqini ḥəq bilməydu. **7** Xunga, i oçullirim, səzliminni kəngül qoyup anglanglar, Mening degənlirimdinq qıkmənglar. **8** Undaḫ hotundinq yirək qaç! İxiki aldioçimu yekin yolima! **9** Bolmisa, izzət-abruyungni bəḫkilarəçə tutkuzup koyisən, [Yaxlik] yillirinqni rəḫimsizlərninq qolioqa tapxurisən! **10** Yat adəmlər bayliqlirining bilən əzini tolduridu, Japalik əjirlirinqning mewisə yəçə yurtlukning əyigə etüp ketidu; **11** Əjilingdə nalə-pəryad kətüringində, Əzayibədininq yəm boləçəndə, **12** Xu qaoqda sən: — «Ah, nəsiḫətlərdinq nemanqə nəpərləngəndimən! Kənglümde tənbiḫlərninq nemanqə kəmsitkəndimən! **13** Nemixḫə ustazlirimning səzini anglimioçəndimən? Manga tərbiyə bərgənlərgə kulək salmıoçəndimən? **14** Jəmiyəttimü, jamaət aldidimü ḥərḫil nomusḫə qəloçəndək boldum!» — dəp ḫəlisən. **15** Əzüngning kəlqinqingdiki suni iḫkin, Əz buliḫingdin əkiwatқан sudin ḫuzurlan. **16** Buləqlirinq urəçup ḥər yəçə tarkılıp kətsə [bolamdu? Eriḫilingdiki sular koçilarda ekip yürsə bolamdu? **17** Bular sangila ḥəsə bolsun, Yat kixilərgə təgmisun! **18** Buliḫing bəht-bərikətlik boləçay! Yaxliḫingdə alojan hotunung bilən ḫuzurlan. **19** U qixi keyiktək qiraylik! Jərəndək səyümlük! Uning baəçridinq ḥəmiḫə qənaəttə boləçəysən, Uning qaynaḫ muḫəbbitidin daim ḫuxəllikḫə patḫəysən. **20** I oçlum, nemixḫə yat ayaloçə xəyda bolisən? Nemixḫə yat hotunning qoynioçə əzüngni atisən? **21** Qünki insanning ḥəmmə qiloqanlıri Pərwərdigarning kəz aldidə axkaridur, U uning ḥəmmə mangojan yollirini tarəzioçə

selip turidu. **22** Yaman adəmning ez kəbāhlikliri ezini tuzakka qūxūridu, U ez gunahī bilən sirtmakka elinidu. **23** U yoloruqtin məhrum bololanlikdin jenedin ayrilidu, Qekidin axkan hamaqətlīki tūpəylidin yoldin ezip ketidu.

6 I oşlum, əgər dostungoşa borun boləjan bolsang, Yat kixining kərzini tələxkə qıl berixip wadə bərgən bolsang, **2** Əgər ez sezūngdin ilinojan bolsang, Əz wədəng bilən baolīnīp kəlsang, **3** U yekiningning kolioja qūxkənliking ūqūn, Amal kīlīp ezūngni uningdin kutkuz — Dərħal yekiningning yenioja berip, ezūngni kəmtar tutup [xu ixtin] haliy kīlixini etūnūp sora. **4** Jərən xikarqīning kolidin kutuluxka tirixkəndək, Kux owqīning kolidin qīkixka tirixkəndək, Kutulmiojuqə uhlap yatma, Hətta ūgdəp arammı alma. **6** I ħurun, qəmūlining yenioja berip [uningdin əgən], Uning tirikqīlik yollirioja karap dana bol. **7** Ularning baxlikī, əməldari, həkūmdari yok bolsımu, **8** Lekin ular yazda yilning ehtiyajī ūqūn ax toplıwalıdu, Həsul pəslidə ozuk təyyarlıwalıdu. **9** I ħurun, qaqanojuqə uhlap yatısən? Qaqan ornungdin turısən? **10** Sən: — Birdəm kəz yumuwalay, birdəm uhlıwalay, Birdəm kolūmni koxturup yetıwalay, — dəysən. **11** Lekin uhlap yatqanda, miskinlik karəqıdək kelip seni basıdu, Yoksulluk huddi korallik buləngqıdək hūjuməja etıdu. **12** Ərziməs, pəyli buzuk adəm həmmila yərdə yalojan eytip, pəskilni səzləydu. **13** U kəz kışip, Putliri bilən ixarə kīlīp, Barmakliri bilən kərsitıdu; **14** Kənglidə aldamqīlikla yatıdu, U daim rəzillikning koyıda bolıdu, Həmmila yərdə jedəl-majira terıydu. **15** Xunga uningəja bekitilgüz bala-kaza uni tuyuksız basıdu, U biraqla dawalıoşusız yanjılıdu. **16** Pərwardıgar nəprətlindiojan altə nərsə bar, Bərħək, yəttə nərsə Uningəja yirginqlıktur. **17** Ular bolsa, Təkəbburluk bilən karaydıjan kəz, Yalojan səzləydıjan til, Bigunahlarınıg kəneni təkūzıdıjan qol, **18** Suyikəst oylaydıjan kəngül, Yamanlık kīlixka tez yūgürəydıjan putlar, **19** Yalojan səzləydıjan sahta guwahqı, Buradər-kəridaxlıri arısoja bəlgūnqīlik salojuqı kixıdu. **20** I oşlum, atangning əmrıgə əməl kīl; Anangning kərsətmısidin qıkma. **21** Ularning səzini kəlbınggə tengip, Ularnı boynungəja marjandək kīlīp esıwal. **22** Yoloja qıkqīningda ular seni yetəkəlydu, Uhlıojıningda ular seni saklaydu, Uykudin yoşanojıningda ular seni həwərləndırıdu. **23** Qūnki [Hudaning] pərmani yoruk qıraoş, Uning mukəddəs kanunı nurdur; Tərbıyənıng tənbiħliri bolsa hayatlık yolıdu. **24** Ular seni buzuk hotundın saklıojuqı, Yat hotunıng xerın səzlıridın yırak kīlojuqıdu. **25** Uning guzəllıkgə kənglūngni baolımojın, Uning kax-kəz oynıtıxi seni əsirgə alımsun. **26** Qūnki buzuk ayallar tūpəylidin adəmlər bir parqə nanojımu zar bolıdu, Yat adəmning [zinahor] ayalı bolsa kixıning kimmətlık jenedi əzıgə ow kılıwalıdu. **27** Otni koynungəja salsang, Əz kiyımıngni kəydürməmsən? **28** Qoşıng üstidə dəssəp mangsang putungni kəydürməmsən? **29** Baxkılarning ayalı bilən bir orunda yatıdıjan kixi xundək bolıdu; Kim uningəja tegip kətsə əkıwıtıdın kutulalmaydu. **30** Aq kəlojanda kərsikini toyoğuzux ūqūn oşrılık kīlojan kixini baxkılər kəmsıtməydu; **31** Xundək turukluk u tutulup kəlsa, İgisigə yəttini tələxkə toşra kelıdu; U ez eyıdıkı həmmə nərsısını tapxurıdu. **32** Həlbuki, baxkılarning hotuni

bilən zina kīlojuqı uningdinmu [bəttər bolup], tolimu oşərlətlıktur; Undək kīlojuqı ez-əzini həkək kılıdu. **33** U zəhmət yəydu, xərməndə bolıdu, Uning raswası heq əqürılməydu. **34** Qūnki kūnləx oti ərni dərşəzəpkə kəltürıdu, İntikəm alojan künidə u heq rəħim kılmaydu. **35** Tələm puli bəray desəngmu u qobul kılmaydu, Hərkanqə sowoja-salam bərsəngmu uni besikturojılı bolmaydu.

7 I oşlum, səzlırımğə əməl kīl, Tapxuruklırımni yūrikıngdə sakla. **2** Tapxuruklırıməja əməl kılısang, yaxnaysən; Təlimlırımni kəz karıqukunıgı asrıoşandək asra. **3** Ularnı barmaklırıməja tengip koy, Kəlb tahtangəja yezıwal. **4** Danalıknı, sən hədə-sınglım, degın, Pəm-parasətni «tuoşkınim» dəp qakır. **5** Xundək kılısang, ular seni yat hotundın yıraklıxturıdu, Aşızdın sılık səz qıkıdıjan yoqun ayaldın neri kılıdu. **6** [Bir kətim] əyning derizə kəznəklırıdın taxkırıoja karıojınimda, **7** Bırnəqqə yax, sadde yıgıtlərnı kərdüm, Ularning iqıdın bir əkılısızı kərup kəldım, **8** U koqa boylap buzuk [hotun turukluk] dokmuxtın etıp, Andın uning əyi tərəpkə karap mangdı. **9** Kəqkırurın karəngəju qūxkəndə, Zulmət keqə, ay karəngəjusıda [ixiki aldidın etti]. **10** Mana, əyđın bir hotun qıkıp uni kütüwalıdı; Kiyimi pəħıxə ayallarningkədək bolup, Niyiti ħıylə-mıkir idi. **11** Aşızı bixəm-ħayəsız, nahayıti ħahıl bir hotun, U eyıdə turmaydu, **12** Bırdə məhəllidə, bırdə məydanlarda, U koqlıardıkı hər dokmuxta paylap yūridu. **13** Həlikı yax yıgıtını tartıp, uni səyıp, Nomussızlarqə uningəja: — **14** «Əyümdə «ınaklıq kurbanlıkı» gəxi bar, Mən bügün Hudaəja kəsam kıləjan kurbanlıkını kıldım, **15** Xunga mən sizni qakırəojılı qıkıtım, Didaringizəja təlpünüp izdidim. Əmđı sizni tepıwalđım! **16** Karwıtıməja Misırning kəxtılık, yolluk libas yapqūqlırını yaptım. **17** Orun-kərpılrımğə hux purək mürməkkı, muəttər wə kəwək darqınlarını qaqtım. **18** Keling, tang atkūqə muħəbbətlıxəyli, oynap ħuzurlınyalı, Kənglımız kənojuqə əzara əyx-ıxırət kıləyli, **19** Erim əydə yok, yırək səpərgə qıkıp kətti. **20** U bır həmyan pul elıp kətti, Ay tolojuqə u əygə kəlməydu» — dedı. **21** Ayal kəp xerın səzlıri bilən rəsa kızıkturđı, Qıraylık gəplrı bilən unı asır kılıwaldı. **22** Soyuxka elıp mangojan əküzdək, Həmakət kixi kixən bilən jəzaəja mangoşandək, Kıltaqka qūxkən kuxtək, Yıgıt uning kəynıdın mangdı. Jıgırını oş təxıp etmıguqə, U bu ixning ħayətoja zəmin bolıdıojanlıkını heq bılməydu. **24** I oşlılrım, səzlırımni kəngül koyp anglanglar, Degenlırımğə kulək selınglar, **25** Kəlbınglarnı bundək hotunıng yoloja kətküzmənglar, Uning aldam haltısoja qūxūp kətmənglar. **26** Bundək ayal nuroşun kixılərnı yıkıtip yarıləndurojan, Uning boşuzlıojan adəmlrı tolimu kəptur, **27** Uning əyi bolsa təhtısaranıng kırıx əojızıdu, Adəmnı «ħalakət məħmanħanısoja» qūxūrūx yolıdu. (Sheol h7585)

8 [Kulək sal,] danalık qakırıwatmamdu? Yorukluk sada qıkırıwatmamdu? **2** Yollarning egız jaylırıdın, Dokmuxlardın u orun alıdu, **3** Xəhərgə kırıdıojan kəwuklarning yenıda, Hərəkəndək dərwaə əojızlırıda u murajət kılmaqta: — **4** «I metıwərlər, sılərgə murajət kılımən, Həy, adəm balılrı, sadəni sılər ūqūn kılımən, **5** Gədək boləjanlar, zərəklikni əgınıwənglar,

Əhmək boluqlar, yorukluqka erixinglar! **6** Manga kulak selinglar, Qünki güzəl nərsiləni dəp berimən, Aozimni eqip, durus ixlarni [silərgə] yətküzimən. **7** Eytkanlirim həkəqəttur, Aozim rəzilliktin nəprətlinidü; **8** Səzilirimning həmmisi hək, Ularda həqkəndək hüyilərgəlik yaki əgətmilik yətkür. **9** Ularning həmmisi qüxəngənlər üqün enik, Bilim aloqların üqün durus-toşqridur. **10** Kümüxkə erixəndin kərə, nəsihətlirimni qəbul kilinglar, Sap altunni elixtin kərə bilimni elinglar. **11** Qünki danalığ ləəl-yəqutlardin əwzəl, Hərkəndək ətiwarlıq nərsəngmu uningəyə tənq kəlməstür. **12** Mən bolsam danalığmən, Zərəklik bilən billə turimən, İstikaməttin kelip qıqkan bilimni ayan kılımə. **13** Pərwərdigardin əyminix — Yamanlıqka nəprətlinix deməktür; Təkəbburluk, məşqurluk, yaman yol həm xum əşqizni əq kərimən. **14** Məndə obdan məsləhətlər, piqkan həkmət bar; Mən degən yorukluk, küdrət məndidür. **15** Padixahlar mən arkılık həküm süridü, Mənsiz həkimlar adil həküm qıqarmas. **16** Mən arqılıkka əmirlər idarə kılıdu, Aliyjanablar, yər yüzidiki barlıq sorəqqlar [toşqra] həküm kılıdu. **17** Kimki meni səysə, mənmu uni səymən, Meni təlmürüp idzīgənlər meni tapalaydu; **18** Məndə baylıq, xəhrət, Həttə konirimas, kəqməs dələt wə həkqaniyətmu bar. **19** Məndin qıqkan mewə altundin, Həttə sap altundin kimmətlıktür, Məndin alıdıoqan daramət sap kümüxtinmu üstındür. **20** Mən həkqaniyət yoliyoqə mangimən; Adalət yolining otturisida yürimənki, **21** Meni səyğənləni əməli nərsilərgə miras kıldurimən; Ularning həzinilirini toldurimən. **22** Pərwərdigar ixlirini baxlıxidila, Qədimdə yasıoqanliridin burunla, Mən uningəyə təwədurmə. Əzəldin tartipla — mukəddəmdə, Yər-zemin yaritilməstıla, Mən tikləngənmən. **24** Qongqur hanglar, dengiz-okyanlar apiridə boluxtin əwwal, Mən məydanəyə qikiriloqanmən; Mol su uruqur turıdıoqan buləklər bolməstinla, **25** Egiz təşqlər əz orunlırioqə qoyulməstinla, təpiliklər xəkillənməstinla, [Pərwərdigar] bipayan zemin, kəng dalalarni, Aləmning əslıyidiki topa-qanglırinimü təhi yarətməstinla, Mən məydanəyə qikiriloqanmən. **27** U asmanlarni bina kiliwatqinida, Dengiz yüzigə upuq sizikini sızıwatqinida, Ərxətə bulutlarni orunlaxturup, Qongqur dengizdiki buləq-mənbələni mustəhkəmləwətkinida, Dengiz sulirini bektkən dairidin exip kətmisun dəp pərman qüxüriwatqinida, Bipayan zeminning ullirini kuruwatqinida, Mən u yərdə idim; **30** Xu qəşdə goya usta bir hünərwendək Uning yenida turəjanidim, Mən hərdəim Uning aldidə xadlinattım, mən Uning kündilik dil'arami idim; **31** Mən Uning alimidin, yər-zeminidin xadlinip, Dünyardiki insanlardin hürsənlik tēpı yürəttim, **32** Xunga i balılar, əmdı manga kulək selinglar; Qünki yollirimni qing tutkanlar nəkədər bəht tapar! **33** Aloqan nəsihətkə əməl kılıp, Dana boləşin, uni rət kılma. **34** Səzümgə kulək selip, Hərküni dərwazilirim aldidin kətməy, İxiklirini aldidə mənı kütıdıoqan kixi nəkədər bəhtlıktür! **35** Kimki meni tapşə həyatni tapıdu, Pərwərdigarning xəpkitigə nesip bolıdu. **36** Ləkin manga gınah kıləşən hərkim əz jeniyoqə ziyan kəltürıdu, Meni yaman kərgənlər əlümmi dost tutkan bolıdu».

9 Danalığ əzıgə bir əy selip, Uning yəttə tüwrükini ornattı. **2** U mallirini soyup, Esil xarəblirini

arılaxturup təyyarlap, Ziyəpət dastihininı yaydı; **3** Dədəklirini [məhman qakırıxkə] əwətti, Əzi xəhərning əng egiz jaylıridə turup: **4** «**1** saddılar, bu yərgə kelinglar, — dəp qakiriwatıdu; Nadanlarəyə: **5** Keni, nanlırimdin əşqiz tēgı, Mən arılaxturup təyyarlıoqan xarəblardin iqinglar; **6** Nadanlar katarıdin qıqıp, həyatka erixinglar, Yorukluk yolıda mēnginglar», — dəwətıdu. **7** Həkawurlarəyə tənbiş bərgüqı əhanətkə uqraydu, Qəbihlərni əyiblıgüqı əzıgə daqı kəltürıdu. **8** Həkawurlarni əyiblımə, qünki u sanga əq bolup kalıdu; Həlbuki, dana kixini əyiblısəng, u seni səyıdu. **9** Dana adəmgə dəwət kılışang, əklı tēhimu toluq bolıdu; Həkqaniy adəmgə durus yol kərsətsəng, Bilimi tēhimu axıdu. **10** Pərwərdigardin əyminix danalığning baxlınixıdu, Mukəddəs boluquqini tonux yoruklukıdu. **11** Mən [danalığ] səndə bolsam, künlirıngni uzartımən, Əmrüngning yilliri kəpiyə. **12** Səndə danalığ bolsa, paydını kəriđioqan əzüngsən, Danalıknı mazaq kılışang ziyan tartıdıoqanmu əzüngsən. **13** Nadan hotun əşqiz bisəməjan, əkılıszıdu, Həqnemə bilməstür. **14** U ixik aldidə olturup, Xəhərning əng egiz jaylıridə orun elip, **15** Udul etüp ketıwatkanlarəyə: **16** «**1** Kimki saddə bolsa, bu yərgə kəlsun!» — dəwətıdu, Wə əkılıszılər: **17** «**1** Oşqırılıqka iqkən su tatlık bolıdu, Oşqırılup yegən nan təmlik bolıdu!» — dəp qarkıwatıdu. **18** Ləkin qakırılıquqı əliklərning uning əyıdə yatkanlıqıdin bihəwərdur, Uning [burunqı] məhmanlırining allıkaqan təhıtsəranıng təglirigə qüxüp kətkənlikini u səzməs. (Sheol h7585)

10 Padixah Sulaymanning pənd-nəsihətliri: — Dana oşqul atısını xad kılar; Əkılısz oşqul anısını qayəşqul-həsətkə salar. **2** Həram baylıqlarning həq paydısi bolmas; Həkqaniyət insəmmi əlümdin kutuldurar. **3** Pərwərdigar həkqaniy adəmmıng jeni aq qoymas; Ləkin u kəbihlərning nəpsini boşqur koyar. **4** Hürunluk kixini gaday kılar; İxəqlık bolsa bayaxat kılar. **5** Yazda həsulni yışıwəloşquqı — dana oşquldur; Ləkin orma waktıda uhlap yatquqı — hıjalətkə qaldurıdıoqan oşquldur. **6** Bərikət həkqaniy adəmmıng bexioqə qüxə; Əmma zorəwanlık yamanlarning əşqizioqə urar. **7** Həkqaniy adəmmıng yadıkari mubərəktür; Yamanlarning nami bolsa, sesik qalar. **8** Dana adəm yolyoruk-nəsihətləni qəbul kılar; Kot-kot, nadan kixi əz əyioqı bilən putlıxar. **9** Oşubərsiz yürgən kixining yürüx-turuxi turəklıktür, Yollirini əgri kıləşəngning kiri ahiri axkarlınidü. **10** Kəz ixarıtını kılıp yürıdıoqanlar adəmmi daqda qaldurar; Kot-kot, nadan kixi əz əyioqı bilən putlıxar. **11** Həkqaniy adəmmıng əşqiz həyatlık bulıqıdu, Əmma zorəwanlık yamanning əşqizioqə urar. **12** Qəqmənlik jedəl kəzoşar; Mehır-muhəbbət həmmə gınahlarıni yapar. **13** Əkılızıdrəklık adəmmıng əşqizdin danalığ tēpilar; Əkılızıznıng dümbisigə palək tēgər. **14** Dana adəmlər bilimləni ziyada toplar; Ləkin əhməkning əşqiz uni həlakətkə yekınlaxturar. **15** Mal-dünyaliri goya məzmət xəhərdək bayning kapalıtidur; Miskimi həlak kılıdıoqan ix dəl uning namratlıkıdu. **16** Həkqaniylarning əjırliri janəyə jan qoxar, Qəbihlərning həsulni gınahlıla kəpəyıtıdu. **17** Nəsihətni ənglap uni saklıoşquqı həyatlık yoliyoqə mangar; Tənbişlərni rət kıləşən kixi yəldin əzoşqanlardur. **18** Adəwət saklıoşqan kixi yaləşən səzliməy kalmas; Təhmət

qapliqanlar əhməktur. **19** Gəp kəp bolup kətsə, gunahtin haliy bolmas, Lekin aozışya igə bolojan əkilliktur. **20** Həkkəniy adəmning səzi huddi səp kimmük; Yamanning oyliiri tolimu ərziməstur. **21** Həkkəniy adəmning sezliri nuroşun kixini kuwwətlər; Əhməklər əkli kəmlikidin ələr. **22** Pərwərdigarning ata kילוan bərikiti adəmi dələtmən kilar; U bərikitigə heqbir jəpə-muxəkkət qoxmas. **23** Əhmək kəbilihliki tamaxa dəp bilər; Əmma danalək yorutuloşan kixining [hursənlikidur]. **24** Yaman kixi nemidin kərkəsə xuningəşya uqrar; Həkkəniy adəmning arzusi əməlgə axurular. **25** Yaman adəm kuyundək etip yokər; Lekin həkkəniy adəm mənngüllik uldəktur. **26** Adəm aqıq ş yutuwalojandək, Kəziğə is-tütək kirip kətkəndək, Hurun adəmi ixkə əwətkənmü xundək bolar. **27** Pərwərdigardin əyminiş əmürni uzun kilar, Yamanning əmri kışkərtilar. **28** Həkkəniy adəmning ümidi hursənlik elip kələr; Lekin rəzilning kütkini yokkə qikər. **29** Pərwərdigarning yoli durus yaxawatkanlarəşya baxpanahdur; Kəbilihlik kילוqularəşya bolsa həlakəttur. **30** Həkkəniylarning orni mustəhkəmdur; Yamanlar zeminda uzun turmas. **31** Həkkəniy adəmning aozşidin danalək qikər; Lekin xumluk til kesip taxlinar. **32** Həkkəniy adəmning səzi kixigə mok huxyakər; Yaman adəmning aozşidin xumluk qikər.

11 Yaloşan tarazə Pərwərdigarəşya yirginqliktur; Adil jing texi Uni hursən kilar. **2** Təkəbburluk bilən birgə xərməndiqilik əşixip kələr; Lekin danalək kiquş peillarəşya həmraş bolar. **3** Toşrilarning səmimiyliki əzini yetəklər; Lekin kazzaplarning əşriliki əzini wəşyan kilar. **4** Hudaning oşəzəp künidə mal-dunyaning paydisi bolmas; Lekin həkkəniyə adəmi əlümədin kutkuzar. **5** Kamil adəmning həkkəniyləşyi əzini tüz yoloşə baxlar; Yaman adəm əz yamanlikidən yikilar. **6** Durus adəmləarning həkkəniyləşyi əzilirini kutkuzar; Lekin kazzaplar əz hiylə-nəşringidin tutular. **7** Rəzil adəm əlsə, uning ümidi yokkə qikər; Gunahkəarning ümidi ahiri kuruş kalar. **8** Həkkəniy adəm kiyinqiliktin haliy kilar; Rəzil adəm uning orniəşya tutular. **9** Munapiklar əz aozş bilən yekini buzar; Lekin həkkəniylar bilimi bilən kutkuzular. **10** Həkkəniy adəm ronək tapsə, xəşər hux bolar; Rəzil adəm həlakəşya, həlkə təntənə kilar. **11** Toşrilarning bərikət tiləşxiri bilən xəşər güllinər; Lekin rəziləarning tili bilən wəşyan bolar. **12** Əz yekini səkidəşyan kixi — əkilşidur; Əmma yorutuloşan adəm aozşini yioşar. **13** Gəp toxuşuqı məşpiyətləni axkarilar; Sadik adəm amənətkə hiyanət kilməs. **14** Yolyoruk kəm bolsa, əl-yurt yikilar; Uluş bir məşlişətişya bolsa, əl nişat tapar. **15** Yatkə borun boləşyan kixi ziyan tartmay kalmas; Kəl bərixip kəpil boluxni yaman kəşyan kixining kuliki tinq bolar. **16** Xapaətlək ayal izzət-hərmətni kəldin bərməs; Zorawanlar baylikni kəldin bərməs. **17** Rəhiməndil əz-əziğə bəht yaritar; Rəhişməş əz tenini aozşitar. **18** Yaman adəmləarning aloşan ix həkkəni ularni aldar, bərikətsiz bolar; Əmma həkkəniyə terioşuqı adəm əməliş in'am alar. **19** Həkkəniyə adəmğə həyatlik tapkuzar; Yamanlikni kəzləp yuridəşyan kixi əlümğə yüz tutar. **20** Niyiti buzək kixi Pərwərdigarəşya yirginqliktur; Əmma yoli diyanətlək kixilər uning hursənlikidur. **21** Kəl tutuxup birləşsimu, yamanlar jəzəşya tartilmay kalmas; Lekin həkkəniylarning nəşli nişat tapar. **22** Qiraylik

əmma tetikşiz hotun, Qoxkəning tumxukioşya altun həlkəşya salojandəktur. **23** Həkkəniylarning arzusi pəkətəşya yaxhi mewa elip kələr; Yamanlarning kütkini oşəzəp-nəşrəttur. **24** Biraw mərdlərəşya tarkətsimu, güllinər; Yənəşya biraw bərixkəşya tegixlikini ayisimu, pəkətəşya namratlixar. **25** Mərd adəm ətlinər; Baxkilarni suojəşya oşizimu suojirilar. **26** Axlikni satmay bəşiwəloşan kixi əşning lənitigəşya uqraydu; Lekin axlikni setip bəşgiuqigəşya bərikətəşya tilinər. **27** Yaxhilişni izdəp intilgən adəm xapaət tapar; Yamanlikni izdigən adəm əzi yamanlik kəşər. **28** Əz mal-duniyasioşya tayanəşya uqıyikilar; Həkkəniş kixi yopurmakək kəkirər. **29** Əz əyigəşya azarqilik salojan kixi xamaləşya miras bolar; Əkilşiz adəm əkiləninəşya kuli bolup kalar. **30** Həkkənişning bəridəşyan mewisəşya «həyatlik dərihi»dur; Dana kixi kəngülləni [həyatlikkəşya] mayil kilar. **31** Qəranglar, həkkəniş adəm bu dunyada [şəwənliki uqün] bədal təligən yərdəşya, Rəziləşya bilən gunahkərlarning əkiwiti kəndək bolar?

12 Kimki təşbişni kədirlisə, bilimnimu səşyugidur; Lekin tənbilhəkəşya nəşrətləngən nadan-həməkəttur. **2** Yaxhi niyətlək adəm Pərwərdigarning iltipəşyoşya erixər; Əmma Pərwərdigər hiylə-mikirlik adəmning gunahşini bəkitər. **3** Adəmlər yamanlik kilişya amanlik tapalmas; Lekin həkkəniylarning yiltizi təwərnəməşya. **4** Pəzilətlək ayal erining təjidur; Əmma uni uyətəkəşya saləşya hotun uning ustihinişya qirəttur. **5** Həkkəniş adəmning oy-pikri durus həküüm qikirər; Yamanlarning nəşihətliri məkkərliktur. **6** Yamanlarning seşliri kən təkidəşyan kiltaktur; Lekin durusning sezi adəmi kiltaktin kutuldur. **7** Yamanlar aozşuruluşya, yokilar; Lekin həkkəniylarning əyi məzmüt turar. **8** Adəm əz zərikliki bilən məhtəşya səzawər bolar; Əşri niyətlək kixi kəşyəşya ilinmas. **9** Pəkər turup hişmətkəri bar kixi, Əzini qong tutup əq yürgən kixidin yaxşidur. **10** Həkkəniş adəm əz ulioşinimu əşsar; Əmma rəzil adəmning bolsa həttə rəşiməndilikimü zalimliktur. **11** Tirixip terikqilik kילוşan dəşkəning kəşsikəşya tok bolar; Əmma ham hişyalləşya bərilgən kixining əkli yoktur. **12** Yaman adəm yamanlik kiltikini kəşləp olturar; Əmma həkkəniş adəmning yiltizi mewa bəşir turar. **13** Yaman adəm əz aozşining gunahşidin tutular; Həkkəniş adəm muxəkkət-kiyinqiliktin kutular. **14** Adəm əz aozşining mewisidin kənanət tapar; Əz kəli bilən kילוşanliridin uningəşya yəndurular. **15** Əhmək əz yolini toşşə dəp bilər; Əmma dəwətkəşya kulək salojan kixi əkilənidur. **16** Əhməkəning əşqiki kəşsə, teşla bilinər; Zəşək kixi həkəşya səwər kilar, səşqilikni axkarilimas. **17** Həşkikətni eytkən kixidin ədalət bilinər; Yaloşan guwahlik kילוşqidin əldəşya qilik bilinər. **18** Bəziləarning yeniklik bilən eytkən gəpi adəmğəşya şanjiləşyan kiliqikəşya oşhar; Biraşya əkiləninəşya tili dəşrdək dərmandur. **19** Rəstqil mənngüşya turoşuzulidu; Ləwzi yaloşan bolsa bərdəmliktur. **20** Yamanlikning koyida yürgüqining kənglidəşya hiyləşya saklanəşyandır; Amanlikni dəwət kילוşqular huxəllikəşya qəməşya. **21** Həkkəniş adəmning bəşioşya heq küləp qüxməs; Kəbihilər bala-kəzəşya qəməülər. **22** Yaloşan seşləydeşyaning ləwliiri Pərwərdigarəşya yirginqliktur; Lekin ləwzidəşya turoşanlarəşya U əşirin eytar. **23** Pəmlək adəm bilimini yoxurar; Biraşya əhmək nadanliknişya jəkarlar. **24** Tirixqən kəl həkuk tutar; Hurun kəl əlwəşya tutular.

25 Kengülning oʻjam-andixisi kixini mükqaytær; Lekin mehribanær bir sez kixini rohlandurar. 26 Hækkaniy kixi ez dosti bilan birgæ yol izdær; Birak yamanlarning yoli ezlirini adaxtur. 27 Hûrun ezi tutkan owni pixurup yeyælmas; Birak ætiwarlik bayliklar tirixqanoqa mænsuptur. 28 Hækkaniylikning yolida hayat tepilar; Xu yolda ølim kørünmæstur.

13 Dana oçul atising tærbiyisigæ kengül koyar; Mæshiræ kילוquç tænbihkæ kulak salmas. 2 Adæm durus oçuzining mewisidin huzurlinar; Tuzkorlar zorawanlikkæ hæwæs kilip zorawanlikkæ uqrar. 3 Sezde ehtiyatqan kixi jenini saklap qalar; Aozzi ittik halakætke uqrar. 4 Hûrunning arzu-tiliki bar, lekin erixælmas; Lekin tirixqan ætlinær. 5 Hækkaniy adæm yaloqançilikтин yirginær; Kæbih bolsa sesip, xærmændæ bolar. 6 Yoli durusni hækkaniyet qoçdar; Lekin gunahkarni ræzillik yikitar. 7 Bæzilær özini bay kærsetkini bilæn æmæliyætde kuruk sælattur; Bæzilær özini yoksul kærsetkini bilæn zor baylikliri bardur. 8 Öz bayliq gørigæ tutuloqan bayning jenioqa ara turar; Birak yoksullar heq wæhimini anglimas. 9 Hækkaniy adæmning nuri xadlinip parlar; Birak yaman adæmning qirioçi øqürülær. 10 Kibirlikтин pækæt jedal-majirala qikar; Danalik bolsa næsihætni anglioqanlar bilæn billidur. 11 Ixlimæy tapqan haram baylik bærkætsizdur; Tær tæküp halal tapqan güllinær. 12 Tælmürgingni küttip erixælmaslik kengülni sunuk qilar, Lekin tæxnalikta erixkini «hayatlik dærihi»dur. 13 [Hudaning] kalam-sæzigæ pisænt kilmiqan adæm gunahning tælimigæ kærzdar bolar; Lekin pærmanni kædirigan adæm yaxxilik kær. 14 Aqilanining tælimi hayatlik bærgüçi bulaktur, U seni ølim tuzakliridin kutuldurar. 15 Aqilanilik adæmni iltipatqæ erixtürær; Birak tuzkorlarning yoli ægri-bügri, japalik bolar. 16 Pæm-parasætlik adæm bilimi bilæn ix kærær; Hæmakæt ez nadanlikini axkarilar. 17 Razil alaqiçi bala-kæzaqa uqrar; Sadik ølçi bolsa dærdkæ dærmændur. 18 Tærbiyæni ræt kילוqan adæm namratlixip uyatqæ qalar; æmma tænbihni købul kילוqan hærmetkæ erixær. 19 æmælgæ axqan arzu kixigæ xerin tuyular; Lekin æhmæklær yamanliqni taxlaxni yaman kær. 20 Aqilanilar bilæn billæ yürgæn Dan. bolar; Birak æhmæklærgæ hæmrah bolqan nalæ-pæryadta qalar. 21 Bala-kæza gunahkarlarning kæynidin besip mangar; Lekin hækkaniylar yaxxilikning øjrini tapar. 22 Yaxxi adæm pærzæntlirining pærzæntlirigæ miras qaldurar; Gunahkarlarning yioçqan mal-dunyaliri hækkaniylar üqün toplinar. 23 Yoksulning taxlanduk yeri mol høsul bærær; Lekin adalætsizlikтин u wæyran bolar. 24 Tayakni ayioqan kixi oçlini yaxxi kærmæs; Balini sæygæn kixi uni æstayidil tærbiyilær jazalar. 25 Hækkaniy adæm kængli kanaæt tapkuqæ ozuk yær; Yamanning kørsiki aq qalar.

14 Hærbir dana ayal ez ailisini awat qilar; æhmæk ayal ailisini ez køli bilan wæyran qilar. 2 Durusluk yolida mangioqan kixi Pærwærdigardin qorqar; Kïngøçir yolda mangoqan kixi [Hudani] kægzæ ilmas. 3 æhmækning tækæbbur aozzi ezigæ tayak bolar; Aqilanining læwliiri ezini qoçdar. 4 Ulaø bolmisa, eøjil pak-pakiz turar; Birak øküzning küçi bolqandila [sangøja] axlik tolar. 5 Ixançlik guwahçi yaloqan eytmæs; Sahta guwahçi yaloqan gæpni næpæstæk tinar. 6 Hækawurlar danalik

izdær tapalmas; Birak yorutulqan adæm bilim elix asanoqa qüxær. 7 Birawning aozida bilim yoklukini bilip yatkændæ, Uningdin ezüngni neri tart. 8 økil-parasætlik kixining danaliki ez yolini oylinixtidur; æhmæklarning ækilsizliki bolsa ezlirining aldinxidur. 9 æhmæklar bolsa «itaatsizlik kurbanliqni» kægzæ ilmaydu, Hækkaniylar arisida bolsa iltipat tepilar. 10 Kængüldiki dærdni pækæt ezila ketürælær; Kængüldiki hoxlukkimu baxqilar xerik bolalmas. 11 Yamanning øyi erülüp qüxær; Hækkaniy adæmning qediri güllinip ketær. 12 Adæm balisioqa toçirdæk kærünidioqan bir yol bar, Lekin akwiwti halakætke baridioqan yollardur. 13 Oyun-küllæ bolsa kælbtki oqm-kayoçuni yapar, Huxallik eütüp kætkændæ, ojam-kayoçu yænila qalar. 14 Toçira yoldin burulup yanoqan adæm haman ez yolidin toyar; Yaxxi adæm ez ixidin kanaætlinær. 15 Saddilar hæmma gæpkæ ixininip ketær; Lekin pæm-parasætlik kixi hærbir kædæmni awaylap næri ketær. 16 Dana adæm ehtiyatqan bolup awariçilikтин neri ketær; æhmæk hakawurluk kilip, ezigæ ixininip aldioqa mangar. 17 Terikkæk æhmæklik qilar; Næyragwaz adæm næprætke uqrar. 18 Saddilar æhmæklikkæ warislik qilar; Pæm-parasætliklær bilimni ez taji qilar. 19 Yamanlar yaxxilarning aldidæ igiler; Kæbihlær hækkaniyning dærwaziliri aldidæ [bax urar]. 20 Namrat kixi hætta ez yekiniqimunu yaman kærünær. Bayning dosti bolsa keptur. 21 Yekini pæs kørgæn gunahkardur; Lekin miskinlærgæ ræhim kילוqan bærkæt tapar. 22 Yamanlik øylioqanlar yoldin adaxqanlardin æmæsmu? Birak yaxxilik øylioqanlar ræhim-xæpkæt, hæçikæt-sadiklikkæ muyæsær bolar. 23 Hæmma mehnætтин payda qikar; Birak kuruk paranglar adæmni mohtajlikta kaldurar. 24 Aqilanilær üqün bayliklar bir tajdur; æhmæklærmning nadanlikidin pækæt yanæ xu nadanlikla qikar. 25 Hækkaniy guwahçlik bærgüçi kixilærmning hayatini kutkuzar; Yaloqan-yawidak sæzlæydioqan [guwahçi] yaloqan gæpni næpæstæk tinar. 26 Pærwærdigardin kørkidioqanning küçlük yelænçiki bar, Uning balilirimu himayigæ igæ bolar. 27 Pærwærdigardin qorçux hayatning bulikidur; U kixini æjellik tuzaklardin kutkuzar. 28 Padixahning xan-xæripi puqrasining køplikidindur; Puqrasining kæmliki æmirning halakitidur. 29 Eoçir-besik kixi intayim aqil kixidur; Qeçiloqæk æhmæklikni uluqjar. 30 Hatirjæm kengül tænning saklikidur; Hæsæt qekix bolsa sængæklærni qiritar. 31 Miskinni bozak kילוquçi — Pærwærdigarøqa hakæræt kילוquçidur; Hæjætmænælærgæ xapææt kilix Uni hærmetligænliktur. 32 Yaman ez yamanliki iqide yikitilar; Hækkaniy adæm hætta sækratta yatqandimu hatirjæm bolar. 33 Yorutulqan kixining kænglidæ danalik yatar; Birak æhmækning kænglidikisi axkara bolmay qalmas. 34 Hækkaniyet hærkæysi æni yukiri ketürær; Gunah hærqandæk millætni nomusqæ kaldurar. 35 Padixahning iltipati økillik hizmætkarning bexioqa qüxær; Birak uning øzæpni nomusta kalduroquçi uyatsiz hizmætkarining bexioqa qüxær.

15 Mulayim jawab øzæpni basar; Køpal sæz aqçikni køzoqar. 2 Aqilanilærmning tili bilimni jari qilar; æhmækning aozzi kuruk gæp tækær. 3 Pærwærdigarning kæzi hæp yærdæ yürær; Yaxxi-yamanlarni kærüp turar. 4 Xipa yætküzgüçi til huddi bir «hayatlik dærihi»dur; Tili ægriqlik kixining rohini sundurar. 5 æhmæk atising

təbiiyisigə pisənt qilmas; Lekin atisining tənbihgə kulak saloqan zerək bolar. **6** Həqkaniyning əyidə gəhərlər keptur; Birək yamaning tapawiti əzīgə awariqilik tapar. **7** Dananing ləwliri bilim tarkitar; Əhməkning kənglidin həq bilim qikmas. **8** Yamanlarning qurbanliki Pərwərdigarə yirginliktur; Duruslarning duasi Uning hursənlikidir. **9** Yamanlarning yoli Pərwərdigarə yirginliktur; Lekin həqkaniyətni intilip izdigüqini U yaxhi kərar. **10** Toqra yoldin qikqanlar abzablik təbiiyini kərar; Tənbihgə eq boləuqi ələr. **11** Təhtisara wə halakət Pərwərdigarning kez aldida oquk turoqan yərdə, Insan kənglidiki oy-pikiri kəndakmu Uningdin yoxuralisun?! (Sheol h7585) **12** Həkawur tənbih bərgüqini yaqturmas; U aqilanilərdin nəsihət elixka barmas. **13** Kəngül xad bolsa, hux qiray bolar; Dərd-ələm tartsa, rəhi sunar. **14** Yorutuləqan kəngül bilimni izlə; Əkilsizning əozi nadanliqni ozuk qilar. **15** Əzilgənlərnəng həmmə künliri təstə ətər; Birək xad kəngül hərkiüni həytək ətküzar. **16** Zor baylik bilən biaramlik tapkəndin, Azoqə xükür kilip, Pərwərdigardin əyməngən əwzəl. **17** Nəprət iqidə yegən bordək gəxtə kilinoqan katta ziyapəttin, Mehir-muhəbbət iqidə yegən kəktat əwzəl. **18** Terikkək kixi jedəl qikqirar; Əojir-besik talax-tartixlarni tinqləndurar. **19** Hürunəng yoli tikənlək kaxadur, Durus adəmnəng yoli kətürülgən yoldək daoqdamdur. **20** Dana oqul atisini xad qilar; Əkilsiz adəm anisini kəmsitər. **21** Əkli yoq kixi əhməkliki bilən huxtur; Yorutuləqan kixi yolini toqrilap mangar. **22** Məslihətsiz ix kילוanda nixtərnə əməlgə axmas; Məslihətqi kəp boləqanda muddialar əməlgə axurular. **23** Kixigə jayida bərgən jawabidin hux bolar, Dəl waktida kילוan səz nəkədər yaxhidur! **24** Həyatlik yoli əkillik kixini yukirioqə baxlayduki, Uni qəngkur təhtisaradin kutkuzar. (Sheol h7585) **25** Pərwərdigar təkəbburning əyini yuluwetər; Birək U tul hotunlarəqə pasillarni turəquzar. **26** Yamanlarning oy-pikri Pərwərdigarə yirginliktur; Birək sap diwəng səzliri səyümlüktur. **27** Aq kez kixi əz əlisigə awariqilik kəltürar; Para elixka nəprətləngən kixi kün kərar. **28** Həqkaniy adəm kəndək jawab berixtə kayta-kayta oylinar; Yaman adəmnəng əoqidin xumluq təkülər. **29** Pərwərdigar yaman adəmdin yirəktur; Birək U həqkaniyning duasini anglar. **30** Hux kəzlər kəngülinə xadlandurar; Hux həwər ustihənləroqə gəx-may kəndurar. **31** Həyatlikqə elip baridəqan tənbihkə kulak saləqan kixi danalarning kataridin orun alar. **32** Təbiiyəni rət kילוan əz jəni har qilar; Tənbihgə kulak saləqan yorutulər. **33** Pərwərdigardin qorqux adəmgə danalək əgitər; Awwal kəmtərlək bolsa, andin xəhrət kələr.

16 Kəngüldiki niyətlər insənoqə təwadur; Birək tilning jawabi Pərwərdigardin ilkididir. **2** Insan əzining həmmə kילוan ixini pak dəp bilər; Lekin kəlbdkiki niyətlərnə Pərwərdigar tarazioqə selip tartip kərar. **3** Niyət kילוan ixilərnə Pərwərdigarə tapxuroqin, Xundək kילוanda pilaniləng pəxip qikar. **4** Pərwərdigar barlik məwjudiyətnəng hər birini məlum məksət bilən apiridə kילוan; Hətta yamanlarnimə balay'apət küni üqün yaratkəndur. **5** Təkəbburluqkə toləqan kəngüllərnəng hər biri Pərwərdigarə yirginliktur; Qol tutuxup birləxsimu, jazasiz qalmas. **6** Muhəbbət-

xəpəkət wə həqkət bilən gunəhlər kafarət kilinip yepilar; Pərwərdigardin əymənix adəmlərnə yamanliktin haliy qilar. **7** Adəmnəng ixliri Pərwərdigarni hursən kilsa, U hətta duxmənlirininimə uning bilən inaklaxturar. **8** Həlal ələqan əz, Həram ələqan kəptin əwzəldur. **9** Insan kənglidə əz yolini tohtitar; Əmma kədəmlirini toqrilaydəqan Pərwərdigar. **10** Hətta padixahning ləwlihgə kəritip əpsun oqulsimu, Uning əozi toqra həkümdin qətniməs. **11** Adil tarazamizanlar Pərwərdigarəqə hastur; Tarazə taxlirining həmmisini U yasələndur. **12** Padixah rəzillək kilsa yirginliktur, Qünki təht həqkaniyətlə bilənla məhkəmturur. **13** Həqkaniy səzligunəwər padixahlarning hursənlikidir; Ular durus səzligüqilərnə yaxhi kərar. **14** Padixahning kəhri goya əlümnəng əqisidur; Birək dana kixi [uning əozi] tinqləndurar. **15** Padixahning qirayining nuri kixigə jan kirgüzər; Uning xəpkiti waktida yaqқан «keykini yamoqur»dur. **16** Danalək elix altun elixtin nəkədər əwzəldur; Yorutuləqan tallax kümüxnə tallaxtin xunqə üstündur! **17** Durus adəmnəng əgiz kətürülgən yoli yamanliktin ayrilixtur; Əz yolioqə əhtiyət kילוan kixi jəni saklap qalar. **18** Məoqrurluk həlak boluxtin awwal kələr, Təkəbburluk yikilixtin awwal kələr. **19** Kəmtər bolup miskinlər bilən bardikəldidə bolux, Təkəbburlar bilən həram mal bəlüxkəndin əwzəldur. **20** Kimki ixni pəm-parasət bilən kilsa payda tapar; Pərwərdigarəqə tayanəqan bolsa, bəht-saadət kərar. **21** Kəngli dana kixi səgək atilar; Yekimlik səzlər adəmlərnəng bilimini axurar. **22** Pəm-parasət əzigə igə boləqanlarəqə həyatlikning bulikidur; Əkilsizlərgə təlim bərməkning əzi əkilsizliktur. **23** Aqilanə kixining kəlbəti əoqidin əkil qikqirar; Uning ləwzigə bilimni ziyadə qilar. **24** Yekimlik səzlər goya həsəldur; Kəngüllərnə hux kilip təngə təwadur. **25** Adəm balisioqə toqridək kətünidəqan bir yol bar, Lekin aqiwiti həlakətə baridəqan yollardur. **26** Ixligüqining ixtiyi uni ixka salar; Uning kərnə uningəqə həydəkqilik qilar. **27** Mutthəhəm kixi yaman gəpni kolap yürər; Uning ləwliri ləwldəp turoqan otkə oxlar. **28** Əgri adəm jedəl-majira tuqdurəquidur; Oşəyətqi yekin dostlarni ayriwetər. **29** Zorawan kixi yekin adimini azdurar; Uni yaman yoloqə baxlap kirər. **30** Kəzini yumuwaləqan kixi yaman niyətnə oylar; Lewini qixligən kixi yamanlikqə təyyardur. **31** Həqkaniyətlə yolida aqarəqan qaq, Adəmnəng xəhrət təjidur. **32** Asan aqqiklimaydəqan kixi palwandin əwzəldur; Əzini tutuwaləqan xəhər ələqandinimə üstündur. **33** Qək etəkkə taxlanəqini bilən, Lekin nətijisi pütünləy Pərwərdigardindur.

17 Qurbanlik gəxlihgə toləqan jedəllək əyidin, Bir qixləm kuruq nan wəp, kəngül tinliqkə boləqan əwzəl. **2** Həzmatkar qəwər bolsa, hojisininə nomusta kəyoqūqi oqlini baxkurar; Kəlgüsüdə u hojining oqlini katarida turup uning mirasni təksim qilar. **3** Sapal kəzan kümüxnə tawlar, qanak altunni tawlar, Birək adəmnəng kəlbini Pərwərdigar sinar. **4** Kəbih kixi yaman səzlərgə ixinər; Yəloqəni pitniqlərnəng səzigə kulak salar. **5** Miskinlərnə məshirə kילוqūqi, əzini Yarətküqini həkəratligüqidur; Bəxqilərnəng bəhtsizlikidin huxal boləqan kixi jazasiz qalmas. **6** Qerilərnəng nəwrihiri ularning təjidur; Pərzənlərnəng pəhri ularning atilidur.

7 Əhmək yarixik gəp kilsa uningəya yaraxmas; Mətiwər yalojan səzlisə uningəya tehimu yaraxmas. 8 Para — uni bərgüqining nəziridə esil bir gəhərdur; Goya uni nəgila ixlətsə muwəppəkəyətəkə erixidioqandək. 9 Baxkılarning hatalikini yoputup kəqürgən kixi mehür-muhəbbətini kəzlər; Kona hamanni soriqoan kixi yekün dostlarni düxmən kilar. 10 Aqilanigə singənə bir eoşiz tənbiş, Əhməkə urulojan yüz dərridin ünümlüktür. 11 Yamanlar pəkət asyilikni kəzlər; Uni jazalaxka rəhimsiz bir əlqi əwətilər. 12 Əhmikanə ix kiliwatқан nadan kixigə uqrap qaloqandin kərə, Balilirdin ayrilojan eyikğa yolukup qalojan yahxi. 13 Kimki yaxhiliqğa yamanlik kilsa, İxikidin bala-kaza neri kətməs. 14 Jedəning baxlinixi tosmını su elip kətkəngə ohxaydu; Xunga jedəl partlaxtin awwal talax-tartixtin kol üzgin. 15 Yamanni aqilojan, Həkkaniyoğa kara qaplıoan, Ohxaxla Pərwədigarəya yirginqliktür. 16 Əhməkning kəngli danaliki ətiwarlimisa, Kəndakmu uning kolida danaliki setiwəlojudək puli bolsun? 17 [Həkiqiy] dost hərdəim sanga muhəbbət kərsitər, [Həkiqiy] kərinđax yaman künting üqün yardəmgə dunyaəya kəlgəndür. 18 Əkilsiz kixi kol bərip, Yeküni üqün kəpil bolidu. 19 Jedəlgə amrak gunahka amraktur; Bosuqini egiz kilojan halakətni izdər. 20 Niyiti buzulojan yaxhiliq kərməs; Tilida hək-nahəkni astin-üstün kילוquqi balaəya yolukər. 21 Bala əhmək bolsa, ata oşam-kayoşuəya patar; Həmaəkətning atisi huxallik kərməs. 22 Xad kəngül ipaliki doridək təngə dawadur; Sunuk roh-dil adəmnig yilikini kurutar. 23 Qirik adəm yəng iqidə parini qəbul kilar; U adalətning yolini burmilar. 24 Danalik yorutulojan kixining kəz aldida turar; Biraq əkilsizning kəzi hiyakəxlik kılıp kütuptə yürər. 25 Galwəq bala atini azaboğa kilar; Uni tuşkuquningmu dərdi bolar. 26 Həkkaniylarəya jəriməni koyuxka kət'iy bolmas; Əmirlərni adalətni kolliqini üqün dumbalaxka bolmas. 27 Bilimi bar kixi kəm səzlük bolar; Yorutulojan adəm kəltis eoşir-besik bolar. 28 Həttə əhməkmu az səzlisə dana həsəblinar; Tilini tizginligən kixi danixmən sanilar.

18 Kəpqliktin ayrilip yaloşuz yürgən kixi həman əz nəpsigə qoş tartar; Hərkəndək qin həkmətkə həman jan-jəhli bilən kərxi qikər. 2 Əhmək yorutuluxka kizikmas; Kizikidijəni pəkət əz oyliojanlirini kərsitixla, halas. 3 Yaman kixi kəlsə, nəprətmu pəyda bolar; Nomussiz ix iza-ahənəttin ayrilmas. 4 Adəmnig səzliri qongkur sularəya ohxar; Danalik bulik erik süyidək ərkəxləp akər. 5 Yamanəya yan besixka, Sorakta həkkaniyoğa uwal kılıxka kət'iy bolmas. 6 Əhməkning lawlıri uni jedəlgə baxlar; Uning aozı «Meni dumbala» dəp təkli kilar. 7 Əhməkning aozı əz bəxioğa halakəttür; Uning lawlıri əz jenioğa kəpəkəndür. 8 Oşaywəthorning səzliri hərhil nazunəmətlərdək, Kixining kəlbigə qongkur singdürülər. 9 İxida hürun boləjan kiximu, Buzəunqi bilən ülpətdax bolidu. 10 Pərwədigarning nami məznut munardur; Həkkaniylar uning iqigə yügürüp kirip yukirida aman bolar. 11 Bay adəm mal-dunyasini «müstəhkəm xəhirim» dəp bilər; Nəziridə əzini saqlaydiojan egiz sepildək turar. 12 Bitqit boluxtin awwal, kəngülgə təkəbburluk kələr; Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəhrət kələr. 13 Səzni anglimay

turup, aldirap jawab bərgən, Əhməklikini kərsitip əzini hijaləttə kaldurur. 14 Təndiki əoirik azabioğa adəmnig əz rohi bərdaxlik bərgüzər; Biraq rohi sunəjan bolsa uni kim kətürər? 15 Yorutuloşning kəlbə bilimə erixməktə, Aqılanining kulaqliri bilimni izdiməktə. 16 Sowəqət əz igisigə ixikni daşdam eqip bərər; Uni qong ərbəblar aldioğa yətküzər. 17 Dəwa kılıqanda, awwal səzligüqining səzliri orunluk kəriünər; Ləkin kərxi tərəp soal koyup ixni sürüxtürər. 18 Qək taxlax jedəllərnə tügəttər; Oşojilarning arisidiki ixnimu həl kilar. 19 Rənjigən kərinđaxning kənglini elix mustəhkəm xəhərnə elixtinmu təs; Jedəl-majira qoroşanning taqək-baldaklırioğa ohxaxtur. 20 Adəm [durus] səzliganlikidin kərsiki tok bolar; Əz kənglidin qikқан səzliřidin mol həsul alar. 21 Həyat-mamat tilning ilkididur; Kimki uning təsirini ətiwarlısa uning məwisidin yər. 22 Hotunni tallap alojan kixi yaxhiliq tapidu, U Pərwədigarning mərhəmitigə erixkən bolidu. 23 Miskinlər pəs awzadə yelinip səzlar; Bay bolsa kopallik bilən jawab bərər. 24 Dostni kəp tutқан kixi harab bolar; Ləkin kərinđaxtinmu yekün başlanəjan bir dost bardur.

19 Pəzilətlük yolda mangəjan kəmbəşəş, Hiyiligər səzlük əhməkətin yaxhidur. 2 Yənə, oşayriti bar kixi bilimsiz bolsa bolmas; Aldirəngəy yoldin qikər. 3 Kixining əhməklikə əz yolini astin-üstün kiliwetər; Xundək turukluk u kənglidə Pərwədigardin rənjip aozrinar. 4 Baylik dostni kəp kilar; Miskinlər bar dostidinnu ayrilip qalar. 5 Yalojan guwahlik kilojan jazalanmay qalmas; Yalojan eytkuqimu jazadin kutulalmas. 6 Tola adəm səhiyidin iltipət kəzlər; Sowəqət bərip turəyoşioğa həmmə kixi dosttur. 7 Namratlaxkəndin kərinđaxlırimu zərikər; Uning dostlıri tehimu yirək kaqar; Yalwurup qoşlısimu, ular tēpilmas. 8 Pəm-parasətkə erixkükü əzigə kəyünər; Nurni saqləjan kixining bəhti bolar. 9 Yalojan guwahlik kilojan jazalanmay qalmas; Yalojan eytkuqimu həlak bolar. 10 Həxəmətlük turmux əhməkəyə yaraxmas; Kulning əməldarlar üstidin həküm sürixi tehimu kəmlaxmas. 11 Danixmənlük igisini asanlikqə aqqiklanmaydiojan kilar; Hatalikni yoputup kəqürüx uning xəhrətidur. 12 Padixahning oşəzipi xirning huwluxioğa ohxax dəlxətlik bolar; Uning xəpkiti yumran ot-qəpkə qüxkən xəbnəmdək xerindur. 13 Əhmək oşul atisi üqün bala-kazadur; Urukəkə hotunning zarlaxlıri tohtimay tēmpir qüxkən tamqə-tamqə yəşioğa ohxaxtur. 14 Əy bilən mal-mülük ata-bowlırdin mirastur; Biraq pəm-parasətlük hotun Pərwədigarning iltipətidindur. 15 Hürunluk kixini oşəplət uykuğa oşərk kilar; Bika tələp aqarqiləknig dərdini tartar. 16 [Pərwədigarning] əmrigə əməl kilojan kixi əz jenini saqlar; Əz yolliridin həzi bolmiojan kixi ələr. 17 Kəmbəşəşəlgə rəhəmdillik kilojan, Pərwədigarəya kərz bərgən bilən barawərdur; Uning xəpkitini [Pərwədigar] kayturar. 18 Pərzəntəning tərbiyəni qəbul kılıxioğa ümidwar bolup, Uni jazalap tərbiyə bərip turəşin; Ləkin uni əlgüqə har bolsun dəbiqə bolma. 19 Kəhrlik kixi jaza tartar; Uni kütəzmaqki bolsang, kayta-kayta kutkuzuxung kərək. 20 Nəsihətni angliəjan, tərbiyəni qəbul kilojan, Undək kılıqanda keyinki künlirində dana bolisən. 21 Kixining kənglidə nuroşun niyətlər

bar; Ahirida pəkət Pərwərdigarining dalalat-hidayitidin qikқан ix akar. **22** Kixining yekimliki uning mehirməhəbbitidindur; Miskin bolux yaloqanqilikтин yaxsidur. **23** Pərwərdigardin əyminx kixini hayatka erixtürər; U kixi hatirjəm, tok yaxap, bala-kaza qüxürülxüidin haliy bolar. **24** Hürun kolini sunup қақioяa tikқini bilən, Ojizani əsoziya selixkimu hürunluk қilar. **25** Həkawuroja kilinojan tayak jazasi saddioja kilinojan ibrəttur; Yorutulojan kixigə berilgən tənbih, Uning bilimini tehimu ziyadə қilar. **26** Atisining melini buliojan, Anisini eyidin həydəp қikarоjan, Rəswalik, iza-ahənət kalduruoqu oosuldu. **27** I oosul, nəsihətkə kulikingni yupuruwalsang, əkilning təlimliridin yiraklaxқinidur. **28** Pəskəx guwahqi adalətni mazak қiloқuidur; Yaman adəmnning əozi rəzillikni yutar. **29** Həkawurlar üqün jazalar təyyardur, əhməklərnning dümbisigə uridojan kamqa təyyardur.

20 Xarab kixini rəswa қilar, Hərak kixini ojaljirlaxturar; Kimki uningоja berilip ezip kətsə, əkilsizdur. **2** Padixahning ozezipi xirning həkirixigə ohxax қorқunluқtur; Uning aqqikni kəltürgən, əz jenioja jaza qüxürər. **3** Əzini majiradin neri қilix kixining izzitidur; Biraқ hər bir əhmək əzini basalmas. **4** Hürun adəm қixta yər həydimas; Yiojim waқtida yoқlukta қelip axliқ tilər. **5** Kixining kənglidiki oyniyətliri qongқur suoja ohxaxtur; Yorutulojan adəm ularni tartip alalaydu. **6** Əzini sadiқ dayidolan kəptur; Biraқ ixənqliк bir adəmn kim tapalisun? **7** Həққaniy adəm diyanətlilik yolda mangar; Uning pərzantlirigə bəht-bərikət kaldurular! **8** Padixah adalət təhtidə olturojanda, Həmmə yamanliқni kəzi bilən qooşlaydu. **9** Kim əzini gunahdin tazilandim, Wijdanım paklandi, deyalaydu? **10** Ikki hil taraza texi, ikki hil kürə ixlitix, Ohxaxla Pərwərdigaroja yirinqliқtur. **11** Hətta bala əz hisli ti bilən bilinər; Uning қilojanlirining pak, durus yaқi əməsliki həkirətliridin kərunüp turar. **12** Kəridiojan kəzni, anglaydiojan kulakni, Hər ikkisini Pərwərdigar yaratti. **13** Uyқuroja amrak bolma, namratliқka uqraysən; Kəziingni eqip oyojaқ bol, nening mol bolar. **14** Heridar mal alojanda: «Naqar ikən, naqar ikən!» dəp қақxaydu; Elip kətkəndin keyin [«Esil nərsə, ərzan aldim» dəp] mahtinidu. **15** Altun bar, ləal-yakutlarmu kəptur; Biraқ bilimni beoixliojan ləwlər nemidegən қimmətlilik gəhərdur! **16** Yatka kepil bolojan kixidin қərgə tonini tutup alojin; Yat hotunоja kapalət bərgən kixidin kapalət puli al. **17** Aldap erixkən tamak təliқtur; Keyin, uning yegini xeoқi bolar. **18** Pilanlar məslihət bilən bekitilər; Pixқан kərsətmə bilən jəng қilojin. **19** Gəp toxuoquqi sirlarni axkarilar; Xunga walaktəktür bilən arilaxma. **20** Kimki ata-anisini həkəret қilsa, Uning qiriоqi zulmət қarangojusida əqər! **21** Tez erixkən miras həman bərikətlilik bolmas. **22** Yamanliқka yamanliқ қayturay demə; Pərwərdigaroja tayinip küt, U dərindgə yetər. **23** Ikki hil taraza texi Pərwərdigaroja yirinqliқtur; Sahta əlqəm kət'iy yarimas. **24** Insanning həyatliқ kədəmlirini Pərwərdigar bəlgiləydu; Undakta insan əz musapisini nədin bilsun? **25** Bir nərsisini yeniklik bilən «[Hudaоja] atalojan!» dəp wədə bərix, Kəsəmlərdin keyin ikkilinip қayta oylinix, Əz jənini қiltəқka qüxürgəngə barawər. **26** Dana padixah yamanlarni topanni soruojandək

soruwetidu, Həman təpkəndək tuluk bilən yanjiwetər. **27** Adəmnning roh-wijdani — Pərwərdigarning qirioidur; U kəlbning hər bir təglirini təkkürüp park etər. **28** Mehir-xəpət wə həkikət padixahni saқlaydu; U mehir-xəpət bilənla əz təhtini mustəhkəmləydu. **29** Yax yigitlərnning қawulluқi ularning pəhridur; Kərilarning izziti aқ qaqliridur. **30** Tərbiyə yariliri yamanliқni tazilap қikirar, Tayak izliri iq-baojirni taza қilar.

21 Padixahning kəngli eriklardiki sudək Pərwərdigarning kolididur; [Pərwərdigar] қəyərgə tooşrilisa, xu tərəpkə mangidu. **2** Insan əzining həmmə қilojan ixini tooşra dəp bilər; Lekin Pərwərdigar қəlbdiки niyətlərnni taraziоja selip tartip kərər. **3** Pərwərdigarning nəziridə, Həққaniylik bilən adalət yürgüzix kurbanliқ қilixтин əwəldur. **4** Təkkəbbur kəzlər, məoşrur kəlb, yamanlarning qiriоji — həmmisi gunahtur. **5** Əstayidil kixilərnning oyliri ularni pəkət bayaxatliқka yetəklər; Qeqilangojularning oyliri bolsa, ularni pəkət yoksuzluқkila yetəklər. **6** Yaoqlima til bilən erixkən bayliқlar, Əlümni izdəp yürgənlər qooşlap yürgən bir tütünla, halas. **7** Yamanlarning zalimliki əzlrini qirmiwalar; Qünki ular adalət yolida mengixni rət қilojan. **8** Jinayətkar mangidiojan yol nahayiti əgridur; Sap dil adəmnning həkirəti түptüzdur. **9** Soқuxқақ hotun bilən [azadə] eydə billə turojandin kəra, Əgzining bir bulungida [yalozuz] yetip қopkan yaxxi. **10** Yaman kixining kəngli yamanliқkila hərisməndur; U yekiniоjimu xapaət kərsətməs. **11** Həkawurning jazaоja tartilixi, bilimsizgə ibrat bolar; Dana kixi qəbul қilojan nəsihətlərdin tehimu kəp bilim alar. **12** Həққaniy Boluoquqi yamanning eyini kəzlər; U həman yamanlarni yamanliқka қoyup yikitar. **13** Miskinlərnning nalisioja kulikini yoputup kari bolmioquqi, Ahiri əzi pəryad kətürər, Biraқ həqқim pərwə qilmas. **14** Yoxurun sowojat oşəzəpni basar; Yəng iqidə berilgən para qəhr-oşəzəpni pəşəytər. **15** Adalətni bəja kəltürix həққaniylarning huxallikidur, Biraқ yamanliқ қiloqujarоja wəhimidur. **16** Həkmət yolidin ezip kətkən kixi, Ərwahlarning jamaiti iqidikilərdin bolup қalar. **17** Tamaxoja berilgən kixi namrat қalar; Yaoş qaynaxka, xarab iyojka amrak beyimas. **18** Yaman adəm həққaniy adəm üqün gəri pulining ornida қalar; [Ezilgən] duruslarning ornioja iplaslar қalar. **19** Soқuxқақ wə tərikkək ayal bilən ortaq turojandin, Qəl-bayawanda yalozuz yaxiojan yaxxidur. **20** Aқilanining eyidə bayliқ bar, zəytun may bar; Biraқ əhməklər tapқinini utturluқ buzup-qaqar. **21** Həққaniyət, mehribanliқni izdigüqi adəm, Həyat, həққaniyət wə izzət-hərmətkə erixər. **22** Dana kixi küqlüklər xəhirining sepilioja yamixar, Ularning tayanqi bolojan қorojinini oqlitar. **23** Əz tiliоja, əsoziya igə bolojan kixi, Jənini awariқiliklərdin saқlap қalar. **24** Qongqiliқ қilojanlar, «Həkawur», «həli qong», «mazakqi» atilar. **25** Hürun kixi əz nəpsidin həlak bolar, Qünki uning қoli ixka barmas; **26** Nəpsi yaman bolup u kün boyi tamə қilip yürər; Biraқ həққaniy adəm həqnemini ayimay sədikə қilar. **27** Yaman adəmnning kurbanliқi Pərwərdigaroja yirinqliқtur; Rəzil oşəzədə əpkelingən bolsa tehimu xundaktur! **28** Yalojan guwahliқ қiloquqi həlak bolar; Əyni əhwalni anglap səzligən kixining səzi əbədgiə aқar. **29** Yaman

adəm yuzini kelin kılar; Durus kixi yolini oylap puhta basar. **30** Pərwərdigarə qaxi turalaydioan heqkandak danalix, əkil-parasət yaki tadbir yoxtur. **31** Atlar jəng küni üçün tayyar kılınoan bolsimu, Biraq oələbə-nijat pəkət Pərwərdigardindur.

22 Yahxi nam zor baylıqqa igə boluxtin əwzəl; Kədir-kimmət altun-kümüxtin üstündur. **2** Gaday bilən bay bir zeminda yaxar; Hər ikisini yaratqan Pərwərdigardur. **3** Zerək kixi bala-qazani aldın körüp qaçar; Saddilar aldioa berip ziyən tartar. **4** Əzini təwən tutup, Pərwərdigardin əyminixning bərikiti — bayaxatlik, izzət-hərmət wə həyattur. **5** Hiyilərlərnin yolida tikanlər, tuzaklar yatar; Əz yolioa hezi boləjan kixi ulardın yirək bolar. **6** Balioa qikikidə mijzəgə qarap durus tərbiyə bərsəng, Qong boləjanda u xu yoldın qıqmas. **7** Baylar miskinləni baxkurur; Kəzdar kərz igisining kulidur. **8** Nahəklik urukini qaqqanning alidioan həsulı balayı'apəttur; Uning oəzəp-həywisi qıxər. **9** Sehiy adəm bərikət tapar; Qünki u miskinlərgə wə nenidin bəliup bərgüqidur. **10** Həkawurni qoqlıwətsəng, jedəl-majira besilar; Kelixməslıklar wə xərməndiqiliklər tügər. **11** Pak niyətni kədirleydioan kixining səzliri güzəldur; Xunga padixah uning bilən dost bolar. **12** Pərwərdigarning kezi ilim-həkikətni saqlar; U iplaslarning səzlrini eqip taxlap bikar kılar. **13** Hurun adəm: «Taxkırıda bir xir turidu, Koqioa qıqsam öltürülmən!» — dəydu. **14** Zinahor ayalning əqzi qongqur bir oridur; Pərwərdigar narazi boləjan kixi uningə qüxtip ketər. **15** Nadanlik səbiy balilarning kəlbigə baoləqlıktur; Biraq tərbiyə tayıki buni uningdin yirək kılar. **16** Miskinləni ezix bilən bay boləjan, Wə baylarə sowaət sunidioan kixi, Ahiri pəkət yoxsullukta qalar. **17** Kulak sal, sanga aqılanilərnin səzlrini əgətəy; Kəngül koyup bilimimni əgəngin. **18** Ularni kəlbəngdə qing tutsəng, Ular sanga xerin bolar, Ləwrləngdə səp bolup tayyar turidu. **19** Qin kəlbəng bilən Pərwərdigarə tayinixing üçün, Bügün [bu həkmətlik səzləni] baxka birsigə əmas, Bəlki sanga yatküzdum. **20** Uningdin mana ottuzni yazdim, Buning iqidə nəsihətlər həm bilim bar. **21** Bular bilən həkikətnin səzlrining dərwəxə həkikət ikənlikini bilələysən, Wə xundak kılip seni əwətküqilərgə həkikətnin səzliri bilən jawab kayturalaysən. **22** Yoxsuldin bulap alma, u kəmbəoəl tursa, Ajiz məminləni sorək ornida bozək kılma. **23** Qünki Pərwərdigar ularning dəwasini kətürər, Ulardın bulap əloqanlardın bulap alar. **24** Mijəzi ittik adəm bilən dost bolma, Kəhrlik adəm bilən arilaxma, **25** Bolmisa, uning yaman yolini əginip kəlip, kıltakka qüxisən. **26** Baxkılarə [kepil bolup] kol bərgüqilərdin bolma, Kəzrləni tələxə kapalət bərgüqilərdin bolma; **27** Sening kayturalioədək nəsəng boləjan bolsa, Ular orun-kərpilərnin bikardın-bikar astingdin elip kətmigən bolattı! **28** Ata-bowilərnin pasilni bəlgiləp bərgən kona qəgra taxlirini yətkimə. **29** İxni əstayidil wə qaqqan bəjiridioan kixini kərgənmidim? U pəs adəmlərnin hizmitidə bolmas; Padixahlarning aldidə turar.

23 Katta ərbab bilən həmdastihan bolsəng, Aldingdiki kim ikənlikini obdan oylan. **2** İxtiyəng yaman bolsa, Gelingə piqək təngləp turəjandək əzüngni

tart. **3** Uning nazunəmətlirini tama kılma, Ular adəm aldaydioan tamaqlardur. **4** Bay bolimən dəp əzüngni upratma; Əzüngning zehningni bu ixka karatma. **5** [Baylıklarə] kəz tikixing bilənla, ular yək bolidur; Pul-mal dərwəxə əzigə kanat yasap, Huddi bürküttək asmanə qıup ketər. **6** Aq kəzning nenini yemə, Uning esil nazunəmətlirini tama kılma; **7** Qünki uning kəngli kəndək boləjandək, əzimu xundak. U əozzida: — Kəni, alsila, iqsilə! — desimu, Biraq kənglidə seni oyliəjini yok. **8** Yegən bir yutum taamnimu kusuwetisən, Uningə kılojan qıraylık səzlringmu bikarə kətkən bolidur. **9** Əhməkəyə kərsitip salma, Qünki u əkil səzlringni kəzge ilmas. **10** Kədimdə bəkitkan yərnin pasil taxlirini yətkimə, Yetimlərnin etizliriojumu ayaq basma; **11** Qünki ularning Həmjəmət-Kutkuzəjuqisi intayin kıqlıktur; U Əzi ular üçün üstüngdin dəwa kılar. **12** Nəsihətkə kəngül koy, İlim-bilimlərgə kulak sal. **13** Balangə tərbiyə bərixitin erinmə; əgər tayak bilən ursang, u öliup kətməydu; **14** Sən uni tayak bilən ursang, Bəlkim uni təhtisaradın kutkuziwəlisən. (Sheol **h7585**) **15** I oqlum, dana bolsəng, Mening kəlbim kəngə hux bolar idi! **16** Aozingdə orunluk səzlər bolsa, iq-ıqımdın xadlinimən. **17** Gunah sadir kıloqılərgə rəx kılma, Hərdəim Pərwərdigardin əyminixta turəjin; **18** Xundək kılojningdə jəzmən kəridioan yahxi kününg bolidur, Arzu-ümidəng bikarə kətməs. **19** I oqlum, səzümgə kulak selip dana bol, Kəlbəngni [Hudaning] yolioa baxliəjin. **20** Məyhorlarə arilaxma, Nəpsi yaman gəxhorlar bilən bardi-kəldi kılma; **21** Qünki hərəkəx bilən nəpsi yaman ahirida yoxsullukta qalar, Qəplət uykusioa patkanlarə jəndə kiyimni kiygüzər. **22** Seni tapkan atəngning səzini angla, Anəng kəriəjanda uningə hərmətsizlik kılma. **23** Həkikətni setiwəl, Uni hərəz setiwətmə. Danalix, tərbiyə wə yorutuluxnimu al. **24** Həkkanıy balining atisi qong huxallik tapar; Dana oqlunı tapkan atisi uningdin hursən bolar. **25** Atə-anəngni səyündürüp, Seni tuəjan anəngni hux kıl. **26** I oqlum, kəlbəngni mənə tapxur; Kəzlringmu həyatlik yollirimoa tikilsun! **27** Qünki pəhixə ayal qongqur oridur, Buzuk yat ayal tar zindandur; **28** Ular kəraqidək məküwelip, İnsaniyəət arisidiki wəpasizləni kəpəytər. **29** Kimdə azab bar? Kimdə dərd-ələm? Kim jedəl iqidə qalar? Kim nalə-paryad kətürər? Kim səwətsiz yarilinar? Kiming kəzi kızirip ketər? **30** Dəl xarab üstidə uzun olturojan, Əbjəx xarabtin tetixka aldiriojan məyhorlar! **31** Xarabning əjayib kızillioa, uning jamdiki julalikioa, Kixining gelidin xundək silik ətkənlikigə məptun bolup kalma! **32** Ahirida u zəhərlik yilandək qeqıwalidur, Ok yilandək nəxtirini sanjydu. **33** Kəz əldingdə oqlitə mənzirilər kəriuidu, Aozingdin qalaymıkan səzlər qikidu. **34** Huddi dengiz-okyanlarda ləyləp kəlojandək, Yəlkənlik kemining moma yaqiqi üstidə yatqandək bolisən. **35** Sən qokum: — Birsı meni urdi, ləkin mən yarilənmidim! Birsı meni tayak bilən urdi, biraq əqrıqini səzmidim! — dəysən. Biraq sən yənə: «Hoxuməyə kəlsəmlə, mən yənəla xarabni izdəymən! — dəysən.

24 Yamanlarə rəx kılma, Ular bilən bardi-kəldi kılxını arzu kılma; **2** Qünki ularning kəngli zorənlıknıla oylar; Ularning əqzi azar yətküzixni səzlər. **3** ailə bolsa danalix əsasında bərpə kılinar; Qüxinix

bilən mustəhkamlınər. **4** Bilim bilən öyning haniliri hərhil kımmətlik, esil gəhərlərgə toldurular. **5** Dana adəm zor kütkə igidur; Bilimi bar adəm kudritini axurur. **6** Puhta nəsihətlər bilən jəng kiləjin; Ojələbə bolsa Birdinbir Uluoq Məslihətqi bilən bolar. **7** Danalix əkilsiz adəmgə nisbətən tolimu egiz, qüxiniksizdur; [Qonglar] xəhər dərwazisi aldioja yəjoiləqanda u zuwan aqalmas. **8** Əskilikni niyətligən adəm «suyikəştqi» atilar. **9** Əhməkliktin boləjan niyət gənəhdur; Həkawur kixi adəmlərgə yirginqliktur. **10** Bexingəja eəjir kün qüxkəndə jasarətsiz bolsang, Küqsiz həsəblinən. **11** [Səwəbsiz] əlümgə tartilojanlarni kütquzəjin; Boəqulxinix həwpida turəjanlardin yərdəm koləruni tartma; **12** Əgər sən: «Bu ixtin həwirimiz yəktur» desəng, Hər adəmming kənglini taraziəja Saləuqi buni kərməsmu? Jeningni həyat Sakliəuqi uni bilməsmu? U hər bir insan balsining əz kiləjanliri boyiqə ularning əzigə yandurmasmu? **13** I oəjlu, həsəl [tapsang] ictimal kil, u yahxidur. Hərə kənikidin aləjan həsəl bolsa tatlik tətiddur; **14** Danalix bilən tonuxsang, umu kənglünggə xuningdək bolar; Uni tapkiningdə jəzmən yaxhi kəridiojan künnəng bolidu, Arzu-ümidigə bikarəja kətməs. **15** I rəzil adəm, həkkaniyning əyigə yoxurun həjumu kilixini kütmə, Uning turaləjusini bulioəju bolma! **16** Qünki həkkaniy yəttə kətim yikilip qüxər, Biraq ahiri yənə ornidin turar. Ləkin rəzil kixi külpət iqigə putlixip qüxər. **17** Rəkiəbing yikilip kətsə hux bolup kətmə, Düxminging putlixip qüxsə xadlanma; **18** Pərwərdigar buni kərgəndə, Bu kilixingni yaxhi kərməy, Bəlkim oəjəpini rəkiəbinggə qüxürməsliki mumkin. **19** Yamanlar [rawaj tapsa], biaram bolup kətmə; Rəzilərgə rəxk kilma. **20** Qünki yamanlarning kələqiki yəktur, Uning qiriəjimu eəqürülər. **21** I oəjlu, Pərwərdigardin kərkəng, padixahnimu hərmət kil. Kutratquəqilar bilən arilaxma. **22** Bunday kixilərgə kelidiojan balayı'apət uxtumtut bolar, [Pərwərdigar bilən padixahning] ularni kəndəq yəkitidiojanlikini biləmsən? **23** Bular mu aqilanilərnəng səzlidirur: — Sot kiləqanda bir tərəpkə ya bəxiz kət'iy bolmas. **24** Jinayətgigə: «Əyibsiz sən» dəp həkümü qikərojan kixigə, Həlkələr lənət eytar; Əl-yurtlar uningdin nəprətlinlər. **25** Biraq ular jinayətgining gənəhəni eqip taxliojan kixidin hürsən bolar, Ular uningəja bəht-saadət tilixlər. **26** Durus jawab bərgüqi, Goyaki kixining ləwirligə səyğüqidur. **27** Awwal sirtta ixliringning yolini hazirlap, Etiz-erikliringni təyyarla, Andin əyüingni saləjin. **28** Yekiningəja kərxə asassiz guwahlik kilma; Aəzingdin həq yələjanqilik qikəarma. **29** «U mingga kəndəq kiləjan bolsa, mənmu uningəja xundəq kilimən, Uning mənə qiləjini əzigə yandurimən», degüqi bolma. **30** Mən hürunning etizlikidin əttim, Əkilsizning üzümzarlikini yenedin mangdim, **31** Mana, hər yeridin tikanlər eəjip qikkən, Hohilar yər yüzini besip kətkən, Koruq temi erülüp kətkən! **32** Ularni kərgəq, obdan oylandim; Kərginimdin sawək aldim: — **33** Sən: «Yənə birdəm kəzümni yumuwalay, Yənə birdəm əhliwalay, Yənə birdəm put-kolumni almap yetiwalay» — desəng, **34** Namratlik buləngqidək seni besip kələr, Həjətmənlik kəlkənlik əskərdək sənə həjumu kilər.

25 Təwəndə bayan kilinidəjanlirimu Sulaymanning pənd-nəsihətliri; bularni Yəhudaning padixah

Həzəkianing ordisdidikilər kəqürüp hatiriləgən: — **2** Pərwərdigarning uluoqluqi — Əzining kiləjan ixini axkarilimiojinida; Padixahlarıning uluoqluqi — bir ixning sirini yexəliginidə. **3** Ərxning egizlikini, Zeminning qongkurluqini, Wə padixahlarıning kənglidikini mələqləp bilgili bolmas. **4** Awwal kümüxnəng pəkə ayrilip tawlansa, Andin zərgər nəpis bir qaça yasap qikər. **5** Awwal padixahning aldidiki rəzil hizmətkarlıri kəqulwətləsə, Andin uning təhti adalət üstigə kurular. **6** Padixahning aldidə əzünəni həmminging aldi kilip kərsətmə, [Uning aldidiki] ərbablarning ornida turuwalma; **7** Ornungni əzünəndə yukiri janabkə berip, Andin aldidə pəgəhəkə qüxürülginəndə kərə, Əzgilərnəng seni tərgə təklip kiləjini yahxidur. **8** Aldirap dəwəəja barmiojin, Mubada berip, yekining [üstün qikip] seni lət kiləsa, kəndəq kilisən? **9** Yekining bilən munaziriləxsəng, Bəxkilarning sirini aqma. **10** Bolmisa, buni bilgüqilar seni əyibləydu, Sesik nəmdin kütulalmaysən. **11** Waqti-jayda kilinəjan səz, Kümütə ramkilarəja tizilojan altun almilardur. **12** [Kulakka] altun həlkə, nəpis altundin yasələjan zinnət buyumi yarəxkəndək, Aqilaninging aqahlandıruxi kəngül kəyoəjaning kəlikioja yarixar. **13** Huddi orma waqtidiki tomuzda [iqkən] kə süyüdək, İxənqlik əlqi əzini əwətküqilərgə xundək bolar; U hojəyinlirining kəksi-kərnini yaxartar. **14** Yəmoəjiri yok bulut-xamal, Yələjan soəwatni wədə kilip məhtənoəjuqija ohxaxtur. **15** Uzunəjoqə səw-təqət kilinsa, həkündərmu kəyil kilinar, Yumxək til sənəklərdinmu eətər. **16** Sən həsəl tepiwəldingmu? Uni pəkət toyoəjuqila yə, Kəp yəsəng yanduruwətləsən. **17** Kərxəngning bosuəjisiəja az dəsə, Ular sənədin toyup, əq bolup kəlmisən. **18** Yələjan guwahlik bilən yekiniəja kəra qapliəuqi, Huddi gürzə, kiləq wə eətəkür oqkə ohxaxtur. **19** Sumuk qix bilən qaynax, Tokur put [bilən mengix], Külpət künidə wəpasiz kixigə ümid bəqliəqəndəktur. **20** Kix künidə kixilərnəng kiyimini salduruwətləsə, Yaki suda üstigə aqkix su kuyux, Kəyoəjuluk kixining aldidə nəhəxə eytkəndəktur. **21** Düxmingingning kərsikə aq bolsa, Nən bər; Ussiojan bolsa su bər; **22** Xundək kiləng, bexioja kəməür qəojini toplap saləjan bolisən, Wə Pərwərdigar bu ixni sənə yanduridu. **23** Ximal tərəptin qikkən xamal kəttik yəmoəjir elip kəlgəndək, Qəkimqi xum qirayni kəttürər. **24** Sokuxkək hotun bilən [azadə] əydə billə turəjəndin kərə, Əzginging bir bulungida [yaləjuz] yetip-kəpən yaxhi. **25** Ussap kətkən kixigə muzdək su bəriləndək, Yirək yurttin kəlgən hux həwərmu ənə xundək bolar. **26** Petikdilip süyi leyip kətkən bulək, Süyi buləkiwətligən kuduk, Rəzilərgə yol kəyoəjan həkkaniy adəmgə ohxaxtur. **27** Həsəlni həddidin ziyadə yeyix yaxhi bolmas; Biraq uluoqluqini izdəxning əzi uluəq ixtur. **28** Əzini tutalməyidəjan kixi, Wəyran boləjan, səpilsiz kələjan xəhərgə ohxaydu.

26 Yazda kə yəojix, Orma waqtidə yəmoəjir yəojix kəmləxmiojəndək, İzzət-hərmət əhməkəkə layik əməstür. **2** Ləyləp uqup yürəng kəqkəqtək, Uqkən kərləjoəq yərgə kəmmiojəndək, Səwəbsiz kəroəjix kixigə ziyən kəltürəlməs. **3** Atkə kəmqə, əxəkkə nohta lazim boləjində, Əhməkning dümbisigə tayək layiktur. **4** Əhməkning əhmikənə gəpi boyiqə uningəja jawab bərmigin, Jawab bərsəng əzünə uningəja ohxap

kelixing mumkin. **5** Əhməkning əhmikanə gepi boyiça uningöja jawab bərgin, Jawab bərmisəng u əzining əhməklikini əkillik dəp qoqlar. **6** Əz putini kesiwətkəndək, Əz bexioja zulmət tiligəndək, Əhməkting həwər yollaxmu xundək bir ixtur. **7** Tokurning karoja kəlmigən putliridək, Əhməkning əozziöja selinojan pənd-nəsihətmu bikar bəlmur. **8** Saloziöja taxni baöqlap atkəndək, Əhməkə hərmət selinöixmu əhmikanə ixtur. **9** Əhməkning əozziöja selinojan pənd-nəsihət, Məstning kəlioja sanjilojan tikəndəktur. **10** Əz yekinlinini kərisioja zəhimləndürgən oqyaqidək, Əhməkni yaki udul kəlgən adəmnı yallap ixlətkən hojayinmu əhxaxla zəhimləndürgüqidur. **11** It aylinip kelip əz kəşukünü yaliojəndək, Əhmək əhməklikini kaytilar. **12** Əzini dana qəqlap məmnun boləjan kixini kərdüingmu? Uningöja ümid baöjliməktin əhməkə ümid baöjlimək əwzəldur. **13** Hürun adəm: — «Taxkirida dəhxətlik bir xir turidu, Koqida bir xir yürüdü!» — dəp [əyidin qikmas]. **14** Əz mujukida eqilip-yepilip turəjan ixikə əhxax, Hürun kariwatta yetip u yak-bu yakka ərülməktə. **15** Hürun qəlini sunup kaqziöja tikkini bilən, Oziəni əozziöja selixtinmu erinər. **16** Hürun əzini pəm bilən jawab bərgüqi yəttə kixidinmu dana sanar. **17** Koqida keliwetip, əzigə munasiwətsiz majiraöja arilaxkan kixi, Itning kəlikini tutup sozojanoja əhxax hətərgə duqar bolar. **18** Əz yekinlinini aldap «Pəkət qəqək kilip koydum!» dəydiöjan kixi, Otəkəxləni, okləni, hərhil əjəllik korəlləni atkən otəwigə əhxaydu. **20** Otun bolmisa ot eqər; Ojaywət bolmisa, jedəl besilar. **21** Qoqlar üstigə qəqəkən kəmərdək, Ot üstigə koyöjan otundək, jedəlqi jedəlni uləjaytar. **22** Ojaywəthorning səzliri hərhil nazunəmətlərdək, Kixining kəlbigə qongqur singdürülər. **23** Yəlkunluk ləwlər rəzil kəngüllərgə kəxulojənda, Sapal kaqziöja kümtüx həl bərgəngə əhxaxtur. **24** Adawət saklaydiöjan adəm eqini gəpləri bilən yapsimu, Kənglidə kat-kat suyikəst saklaydu. **25** Uning sezi qiraylik bolsimu, ixinip kətmigin; Kəlbidə yəttə kat iplaslik bardur. **26** U eqmənləni qiraylik gəp bilən yapsimu, Ləkin rəzilliki jamaətning aldidə axkarilinar. **27** Kixigə ora kəliojan əzi qüxər; Taxni domilatkan kixini tax dumilap kaytip kelip uni yanjar. **28** Sahta til əzi ziyənkəxlik kəliojan kixilərgə nəprətlinər; Huxamət kəliojuqi eqiz adəmnı həlakətə ittirər.

27 Ətiki künəng toqruluk mahtanma, Qünki bir küni nəmə bolidiöyingnimu bilməysən. **2** Seni bəxkilar mahtisun, əz əozing mundaq kilmisun, Yat adəm seni mahtisun, əz ləwliring undək kilmisun. **3** Tax eqir, kum heli jing basar, Biraq əhmək kəltüridiöjan həpiqilik ikkisidin tehimu eqirdur. **4** Ojəzəp rəhimsizdur, Kəhr bolsa kəlkündək adəmnı ekitip ketər, Biraq kim həsəthorluk aldidə takəbil turalisun? **5** Axkara əyibləx yoxurun muhəbbəttin əladur. **6** Dostning kəlidin yegən zəhimlər sadikliktin bolidu; Biraq düxməning səyüxliri hiyligərlikdur. **7** Tok kixi həsəl kənikidinmu bizardur, Aq kixigə hərəkəndək aqqik nərsimu tatlik bilinər. **8** Yurt məkanidin ayrilojan kixi, Uwisidin ayrilip yürgən kuxka əhxar. **9** Ətir wə huxbuy kəngülni aqar, Jan keyər dostning səmimiyyəti kixini riqətləndürər. Jan keyər dostning səmimiyyəti, huxhuy məsləhəti kixini hux kəliur. **10** Əz dostungni, atangning dostinimu

untuma; Bexingoja küni qüxkəndə kərinđixingning əyigə kirip yelinma; Yekindiki dost, yiraqtki kərinđaxtin əla. **11** I oqlum, dana bol, kəngülnü hux kil, Xundək kəliojiningdə meni məshira kəliđiojanlaröja jawab bəreləymən. **12** Zerək kixi bala-kəzani əldin kəriup qaqar; Saddilar əldioja bərip ziyən tartar. **13** Yatka kepil boləjan kixidin kərzgə tonini tutup əlojin; Yat hotunoja kəpalət bərgən kixidin kəpalət puli əla. **14** Kaq səhərdə turup, yukiri əwazda dostioja bəht tiligənlik, Əzini kərojax həsəblinar. **15** Yəmoqurluk kündiki tohtimay qüxkən tamqə-tamqə yeojin, Wə sokuxkak hotun bir-birigə əhxaxtur. **16** Uni tizgənlik borənni toskənoja, Yaki yaqni ong kəl bilən qəngəlləxojanöja əhxaxtur. **17** Təməurni təmərgə bilisə etkürləxkəndək, Dostlarmu bir-birini etkürləxtürər. **18** Ənjür kəqitini pərwix kəliojuqi uningdin ənjür yəydu; Hojayinini əsrap kütəkən kul izzət tapidu. **19** Suda adəmming yuzi əks etkəndək, İnsanning kəlbining kəndəklili əz yenediki kixi arkilik bilinər. **20** Təhtisara wə həlakət hərgiz toymiojəndək, Adəmming [aq] kəzliri kənaət tapmas. **(Sheol h7585)** **21** Sapal kəzan küməxni, qanak əltunni tawlar, Adəm bolsa mahtəlojənda sinilar. **22** Əhməkni buöyad bilən birgə səndəldə talkan kəlip soqsəngmu, Əhməkliki yənilə uningdə turar. **23** Pədiliringning əhwalini obdan bilip tur, Mal-waranliringdin yaxhi həwər əl; **24** Qünki baylikning mənggü kəpaliti bolmas, Taj-təhtmu dəwrdin-dəwrgiqə turəmdu? **25** Kəruojan qəplər əroluğəndin keyin, Yumran qəplər əsəp qikənda, Taq bəqridinmu yəwayi qəplər yiqiləndur. **26** Xu qəozda kəzilərnin yungliri kirkəlip kiyimig bolar; Əqkiləni satkən puləja bir etiz kəlar, **27** Həmdə əqkilərnin sütürü sening həm əilidikiliringning ozuklukini, Dədəkliringning kərsikini təminləxkimu yətar.

28 Yamanlar həqkim kəşlimisimu qaqar; Biraq həqkanıylar xir yürək batur kəlar. **2** Yurtta gənahlər kəpəysə, uning əmiriləri kəp əlmixar, Ləkin uni soriojuqi yorutulojan wə bilimliq bolsa, yurt əman-mükim uzun turar. **3** Miskinlərgə zulum seliwətkən bir kəmbəşəl, Huddi [zirətlərnin] yatquzup denini koymaydiöjan kəra yəmoquroja əhxaydu. **4** Təwrat kənanidin wəz kəqkənlər yamanlarnı yaxhi dəp mahtar; Biraq kənanıni tutquqlar uləroja kərxı kürəx kəlar. **5** Rəzillər ədalətni qüxənməs; Biraq Pərwərdigərnı izdigüqilər həmmə ixni qüxinər. **6** Pəzilətdik yolda məngəjan miskin kixi, Sahta, ikki yuzlimə bay adəmdin yaxhidur. **7** Təwrat-kənanioja itaət kəliojan yigət əkillik əozuldu; Biraq nən kəpəlaröja həmrəh boləjuqi atisini nomuşka qəldurar. **8** Jəzanihorluk kəlip yukiri əsüm arkilik bayliklər tapkan kixi, Ahirida bularnı miskinlərgə həyrihəhlik kəliojuqining kəlioja etküzüx üqün topləqəndur. **9** Kimki Təwrat-kənanıni əngliməymən dəp kəlikini yopursa, Həttə dualirini ləniti bolup qəlar. **10** Kimki duruslarnı yaman yoləja əzdursa, Əzi kəliojan orisioja əzi qüxər; Biraq pək-diyanətlik adəm yaxhıllıqə mirəşor bolar. **11** Bay dərwəqə əzini dana sanar; Biraq yorutulojan miskin uni həman kəriup yətar. **12** Həqkanıylar əqəlibəytlik bolsa, Jəhənni təntənə kəplər; Biraq yamanlar mərtiwigə qiksa, həlayik əzlirini qaqurar. **13** Əz gənahlırini yoxurojan kixi ronək tapmas; Biraq ularnı tonup ikrar kəlip,

ularidin waz kəqkən kixi rəhim-xəpətkə erixər. **14** [Pərwərdigarning] hərdaim qorqup yürgən kixi xunqə bəhtliklur! Birək kənglini tax kiloqan balayı apəkə kalar. **15** Hərkirop turoqan xir, Yaki [owni izdəp] keziwatqan eyik qandak bolsa, Yoqsul puqralarning üstidiki rəzil həkimmu xundaktur. **16** Yurutulmioqan əmir haman zor bir zalim bolup qıkar, Birək haram baylıqlaroqə nəprətlənsə, təhtidə uzum olturar. **17** Qan təkknən kixi kərz bilən haqnoqə qarap yügürər; Uni həqkim tosmisun! **18** Səmimi, diyanətlik yolda mangoqan kutular; Ikki yolda mangoqan sahta kixi ularning biridə haman yikilip qüxər. **19** Əz yerigə tirixip ixligən dehqanning nem yetip axar; Birək bikar yürüp ham hiyalarni koqliqan kixining yoqsulluqi mol bolar! **20** Rastqil kixining bəhti kəpiyər; Birək bay boluxka aldirioqan kixi jazadin keqip kutulalmas. **21** Biriga yan besix kət'iy bolmas; Qünki bəzilər hətta bir burda nan üqünmu gunah etküzər. **22** Nəpsi toymas kixi baylıqlarni kezlep aldiraydu, U namratliqning əz bəxioqə qüxidioqinidin bihəwərdur. **23** Baxqilarning hataliqini oquq əyibligən kixi, Həman huxamat qiloquqoqə qarioqanda kəprək iltipat tapar. **24** Ata-əsinining təalluqatini oqirilap, «Bu həqkandak gunah əməs» degən kixi, Həlak qiloquqininq xerikidur. **25** Nəpsi toymioqur kixi jedəl-majira teriydu; Birək Pərwərdigarəqə tayoqan kixi ətlinər. **26** Əzining kəngligə ixəngən kixi əhməktur; Birək danalix bilən mangoqan nijat tapar. **27** Namratlarəqə həyrhəhlik kildioqan kixi mohtajliq tartmas; Lekin həjətmənni kərsimu kərməskə saloqan kixi kəpligən qarəixka uqur. **28** Yamanlar mərtiwigə qiksə, halayik əzlinini qaqurar; Lekin ular zawal tapsa, həqkanıylar rawaj tapar.

29 Kayta-kayta əyiblinip turup yəne boyni kattiklik qiloqan kixi, Tuyuksizdin dawalioqusiz yanjilar. **2** Həqkanıylar güllənsə, puqraliri xadlinar, Kəbihlər həqkuk tutsa puqra nalə-pəryad kətürər. **3** Danalixni səyğən oqul atisini hux kilar; Birək pəhixilərgə həmrəh boləqan uning mal-mülkini buzup-qaqur. **4** Padixah adalət bilən yurtini tinq qilar; Birək baj-selik saləqan bolsa, uni wəyran qilar. **5** Əz yekiniqə huxamat kiloqan kixi, Uning putliriqə tor təyyarlap qoyəqandur. **6** Rəzil adəmninq gunahı əzigə kapkan yasap qurar; Birək həqkanıy kixi nahxilar bilən xadlinar. **7** Həqkanıy kixi miskinning dəwasioqə kəngül bəlür; Birək yamanlar bolsa bu ixni qüxənməs. **8** Həqawur kixilər xəhərnə kutritip dawaloqutar; Birək aqilanilər aqqik oqəzəplərnə yandurar. **9** Dana kixi əhmək bilən dəwalaxsa, əhmək hürpiyidu yaki külidu, nətjisi haman tinqliq bolmas. **10** Kənhorlar pak-diyanətliklərgə nəprətlinər; Duruslarning jenini bolsa, ular kəstlər. **11** Əhmək hərdaim iqidiki həmmi axkara qilar; Birək dana əzini besiwalar. **12** Həkümdar yaloqan səzlərgə kulək salsə, Uning barliq hizmətkarlıri yaman əgənməy qalmas. **13** Gaday bilən uni əzgüqi kixi bir zeminda yaxar; Hər ikkisininə kəzini nurlanduroquqi Pərwərdigardur. **14** Yoqsullarni diyanət bilən soriqan padixahningə bolsa, Təhti manggügə məhqəm turar. **15** Tayək bilən tənbiq-nəsihət balilarəqə danalix yətküzər; Birək əz məyliqə koyup berilgən bala anisini hijalətkə kaldurar. **16** Yamanlar güllinip kətsə, nəhqəlik kəpiyər; Lekin həqkanıylar ularning yikiloqinini kərər. **17** Oqlungni tərbiyəlisəng, u seni aram tapkuzar;

U kənglüngni səyündürər. **18** [Pərwərdigarning] wəhiysi bolmioqan əlninq puqraliri yoldin qikip baxpanəhsiz qalar; Lekin Təwrat-kənanioqə əməl kildioqan kixi bəhtliklur. **19** Kulni səz bilənə tüzətkili bolmas; U səzüngni qüxəngən bolsimu, etibar qilmas. **20** Aqzini basalmaydioqan kixini kərgənmə? Uningdin ümid kütəkəndin, əhməktin ümid kütüx əwzəldur. **21** Kimki əz kulini kikiqindin tartip əz məyliqə koyup bərsə, Künlərninq birida uning bəxioqə qar. **22** Terikkək kixi jedəl-majira kəzoqap turar; Asan aqqiklinidioqan kixining gunahliri kəptur. **23** Məqururluq kixini pəs qilar, Birək kəmtərlək kixini hərmətkə erixtürər. **24** Oqri bilən xerik boləqan kixi əz jenioqə düxməndur; U sorakqininq [guwah berixkə] aqahlandıruxini anglisimu, lekin rast gəp qilixkə pətinalmas. **25** İnsan balisidin kərkux adəmnə tuzakqə qüxüridu; Birək kimki Pərwərdigarəqə tayoqan bolsa, u bihətər kətürülər. **26** Kəp kixilər həkümdardın iltipat izdəp yürər; Birək adəmninq hək-rizki pəkət Pərwərdigarninglə qolididur. **27** Nahəqlər həqkanıylarəqə yirginliqkurtur; Durus yolda mangoqan kixilər yamanlarəqə yirginliqkurtur.

30 Təwəndikilər Yakəhning oqli Aguroqə wəhiy bilən kəlgən səzlərdur: Bu adəm İtiyəlgə, yəni İtiyal bilən Ukaləqə mundaq səzlərnə degən: — **2** Mən dərwəkə insanlar arisidiki əng nadini, həywanəqə ohxaxturmə; Məndə insan əqli yok, **3** Danalixni həq əgənmidim; Əng Pak-Muqəddəs Boləquqi həqkədimu sawatim yoktur. **4** Kim ərxkə kətürülgən, yaki ərxtin qüxkən? Kim xamalni kəllirida tutqan? Kim sularni Əz tonioqə yəgəp koyəqan? Kim yər-zeminning qəgərlirini bəlgiləng? Uning ismi nəmə? Uning Oqlinq ismi nəmə? Biləmsən-yok? **5** Təngrininq hər bir səzi sinilip ispatlinip kəlgəndur; U Əzigə tayoqanlarning həmmisini koqdaydioqan kəlkəndur. **6** Uning səzliqigə həq nərsə koqma; Undək qilsəng, U seni əyibləydu, Səning yaloqanliqinq axkarilinidu. **7** I [Hudayim], Səndin ikki nərsini tələymən; Mən əlgüqə bularni məndin ayimioqaysən: — **8** Sahtilik wə yaloqanliqini məndin yirək kiloqaysən; Məni gadaymu qilməy, baymu qilməy, bəlki ehtiyajiməqə layiklə rizik bərgəysən. **9** Qünki ziyadə toyup kətsəm, Səndin yenip: «Pərwərdigər degən kim?» — dəp kəlixim mumkin. Yaki gaday bolup qalsam, oqirilik qilip, Sən Hudayimning nəmioqə daq kəltürüxim mumkin. **10** Həjayininq aldida uning kulü üstidin xikəyət qilma, Bolmisa u seni qarəqap lənət qilidu, əyibkə bolisən. **11** Əz atisini qarəqaydioqan, Əz anisioqə bəht tiliymədioqan bir dəwr bar, **12** Əzini pak qarəqaydioqan, əməliyəttə məynətiqilikidin həq yuyulmioqan bir dəwr bar, **13** Bir dəwr bar — aq, kibirlikidin nəziri nemidegən üstün, Həqawurküldin həli nemidegən qong! **14** Uning əjizlar wə yoqsullarni yalmaq yutuwetidioqan qixliri qiliqtək, Ezik qixliri piqaktək boləqan bir dəwr bar! **15** Zülükning ikki kizi bar, ular hərdaim: «Bərgin, bərgin» dəp toxlivar. Hərgiz toyunmaydioqan üç nərsə bar, hərgiz kənaətlənməyioqan tət nərsə bar, ular bolsimu: — **16** Gər, tuqmas hotunning qarni, Suqə toyunmioqan kuroqək Yər. Wə hərgiz «boldi, toydum» deməyioqan ottin ibarət. (Sheol h7585) **17** Atisini məshirə qildioqan, Anisini kəmsitidioqan kəzni bolsa, Qəzoq-kuzəqunlar qokular, Bürkütninq balilirimu uni yər. **18**

Mən üçün intayin tilsimat üç nərsə bar; Xundak, mən qüxinəlməydiəjan tət ix bar: — **19** Bürkütning asmandiki uqux yoli, Yilanning taxta beoirlap mangidiəjan yoli, Keminig dengizdiki yoli wə yigitning kizoə axik boluxtiki yoludur. **20** Zinahor hotunning yolimu xundaktur; U bir nemini yəp bolup aozini sürtiwətkən kixidək: «Mən heqəqandaq yamanliqni kildimid!» — dəydu. **21** Yər-zemin üç nərsə astida biaram bolar; U köttürləməydiəjan tət ix bar: — **22** Padixah boləjan kul, Tamakqa toyəjan hamakət, **23** Nəprətkə patkan, ərgə təgkən hotun, Əz haniminig ornini baskan dedək. **24** Yər yüzidə teni kiqik, lekin intayin əkillik tət hil janiwar bar: — **25** Qəmülilər küqlük həlk bolmisimu, biraq yazda ozuk təyyarliwelixni bilidu; **26** Suoqurlar əzi ajiz bir kowm bolsimu, hada taxlarning arisiəja uwa salidu; **27** Qekətkilərnig padixahı bolmisimu, lekin katar tizilip rətlük mangidu; **28** Kəslənqıknı qol bilən tutuwaləjli bolidu, Ləkin han ordilirida yaxaydu. **29** Kədəmliri həywətlük üç janiwar bar, Kixigə zoq berip mangidiəjan tət nərsə bar: — **30** Haywanatlar iqidə əng küqlük, heq nemidin qorkmas xir, **31** Zilwa bəygə iti, Tekə, Wə puqraliri qollaydiəjan padixahdur. **32** Əgər sən əhməklük kilip əzüngni bək yukiri orunoə koyuwaləjan bolsang, Wə yaki təlwə bir oyda boləjan bolsang, Qolung bilən aozingni yum! **33** Kala süti qoqulsa serik may qıqar; Birining burni mijilsa, qan qıqar; Adawət qozəpə intikam oylisa jedəl-majira qıqar.

31 Təwəndikilər, padixah Ləmuəlgə uning anisi arkilik wəhiy bilən kəlgən səzlərdur; anisi bu səzlərnı uningəja əgətkən: **2** I oşlum, i mening amriqim, kəsəmlər bilən tiligən arzulukum, mən sangə nemə dəy? **3** Küq-kuwwitingni ayal-hotunlar tərıpigə sərp kilmiojin; Yaki padixahlarnimu wəyran kilidiəjan ixlarəja berilgüqi bolma! **4** I Ləmuəl, xarab iqix padixahlarəja layik əməs, əmirlərgimu hərəkkə humar bolux yaraxmas. **5** Bolmisa ular xarab iqip, [mukəddəs] bəlgilimilərnı untup, Bozək bəndilərnig həkkini astin-üstün kiliwetixi mumkin. **6** Küqlük hərəkkə əlgüsi kəlgənlərgə, həsrətkə qəmgənlərgə berilsun! **7** Ular xarabni iqip, miskinlikini untup, Kaytidin dərd-əlimini esigə kəltürmisun! **8** Əzliri üçün gəp qılalmaydiəjanlarəja aozingni aqkın, Həlak bolay degənlərnig dəwasidə gəp kil. **9** Süküt qılma, ular üçün lilla həküm kil, Ezilgənlərnig wə miskinlərnig dərdigə dərman bol. **10** Pəzilətlük ayalni kim tapalaydu? Uning kimmiti ləəl-yakutlardinmu zor exip qüxidu. **11** Erining kəngli uningəja tayinip hatirjəm turidu, U boləjaqqa erining ələjan oljisi kəm əməstur! **12** U əmür boyi erigə wapadar bolup yahxilük kilidu, Uni ziyanəja uqratmaydu. **13** U qoy yungi wə kəndir tepip, Əz qoli bilən jan dəp əjir kilidu. **14** U soda kemilirigə ohxax, [ailini bəxixtikı] ozuk-tülükərnı yirək jaylardin toxuydu. **15** Tang yoruma u ornidin turidu, ailisidikilərgə yeməklük təyyarlaydu, Hizmətkar-dədəklərgə nesiwisini təksim kilidu. **16** U bir parqə etizni əzi kərüp alidu; Qoli bilən yioqkan daraməttin u bir üzümzar bina kilidu. **17** [Ixka qarap] u belini küq bilən baqqlar, Biləklirini küqləndürər; **18** Əz ixining paydiliklikioə kəzi yetər, Keqiqə qiriəjini əqürməy ix qılar. **19** U kolliri bilən qakni qərər, Barmakliri yip urquknı tutar. **20** Ajizlarəja yərdəm qolını uzitar; Həjətmənlərgə kollirini sozar.

21 Qar yaoqkanda u ailisi toqurluk əndixə qılmaydu, Əyidikilərnig həmmisigə kizil kiyimlər kiydürülgən. **22** Kariwat yapquqlirini əzi tokuydu; Əzining kiyim-keqəkliri kanap wə səsün rəhttindur. **23** Erining xəhər dərwazilirida abruyi bar; Xu yərdə u yurttiki aqsakallar kataridin orun alidu. **24** U nəpis kanaptin kiyim-keqək tikip uni satidu; Bəlwəqlərnı tikip sodigərlərnı təminləydu. **25** Kiyimi küq-qudrat wə izzət-hərməttur; U kələqəkkə ümid bilən kültip qaraydu. **26** Aozini aqsila, dana səz kilidu, Tilida məhrıbanə nəsıhətlər bar. **27** ailisidiki ixlardin daim həwər alidu, Bikarəja nan yeməydu. **28** Pərzəntliri ornidin turup uningəja bəht-bərikət tiləydu; Erimu mubərəklər uni mahtap: — **29** «Pəzilət bilən yaxioəjan ayallar kəptur, Biraq sən ularning həmmisidinmu exip qüxisən» — dəydu. **30** Güzəllik səhri aldamaqıdur, Həsni-jamalnu pəkət bir kəpük, halas, Pəkət Pərwərdigardin qorkidiəjan ayalla mahtilidu! **31** U əz məhnitining mewiliridin bəhriəmən bolsun! Əjirliri uni dərwazılarda hərmət-xəhrətkə erixtürsun!

Hekmät toplioquqi

1 Yerusalemda padixah boloqan, Dawutning oqli «Hekmät toplioquqi»ning sezliri: — **2** «Bimənilik üstigə bimənilik!» — deydu «Hekmät toplioquqi» — «Bimənilik üstigə bimənilik! Həmma ix biməniliklur!» **3** Kuyax astida tartqan japaliridin insan nema paydioqa erixər? **4** Bir dəwr etidu, yənə bir dəwr kelidu; Biraq yər-zemin mænggügə dawam qilidu; **5** Kün qikidu, kün patidu; Wə qikidioqan jayoqa qarap yənə aldirap mangidu. **6** Xamal jənobqa qarap soqudu; Andin burulup ximaloqa qarap soqudu; U aylinip-aylinip, Hərdaim ez aylanma yolioqa kaytidu. **7** Barliq dəryalar dengizoqa qarap akidu, biraq dengiz tolmaydu; Dəryalar qaysi jayoqa akqan bolsa, Ular yənə xu yərgə kaytidu. **8** Barliq ixlar japoqa toloqandur; Uni eytip tügətküqi adəm yoktur; Kəz kəruxtın, Kulaq anglaxtin hərgiz toymaydu. **9** Boloqan ixlar yənə bolidioqan ixlardur; Qiloqan ixlar yənə qilinidu; Kuyax astida heqkandak yengilik yoktur. **10** «Mana, bu yengı ix» degili bolidioqan ix barmu? U bəribir bizdin burunkı dəwrlərdə allıkaqan bolup etkən ixlardur. **11** Burunkı ixlar həzir heq əslənməydu; Wə kəlgüsida bolidioqan ixlarmu ulardin keyin yaxaydioqanlarning esigə heq kəlməydu. **12** Mənki hekmat toplioquqi Yerusalemda Israiloqa padixah boloqanmən; **13** Mən danalix bilən asmanlar astida barliq qilinoqan ixlarnı ketirkinip izdəkkə kəngil qoydum — Hulassəm xuki, Huda insan balilirining öz-əzini bənd qilip upritix üqün, ularoqa bu eoqır japani təqdim qiloqan! **14** Mən kuyax astidiki barliq qilinoqan ixlarnı kərüp qıktım, — Mana, həmmisi bimənilik wə xamalni qooqlıoqandək ixtin ibarəttur. **15** Əgrini tüz qiloqli bolmas; Kəmni toluq dəp sanioqli bolmas. **16** Mən ez kənglümde oylinip: «Mana, mən uluqlinip, məndin ilgiri Yerusalemda üstigə barliq həküm sürgənlərdin kəp danalixqa erixtim; məning kənglüm nuroqun danalix wə bilimə erixtim» — dedim. **17** Xuning bilən danalixni bilixkə, xuningdək təlwilik wə əhmikanilikni bilip yetixkə kəngül qoydum; muxu ixnimu xamal qooqlıoqandək ix dəp bilip yəttim. **18** Qünki danalixning kəp boluxi bilən azab-oqubətmu kəp bolidu; bilimini kəpəytküqining dərd-əlimimu kəpiydu.

2 Mən kənglümde: «Kəni, mən əzümgə tamaxining təmini tetioquzup bakimən; kənglüm eqilsun!» — dedim. Biraq mana, bumu biməniliklur. **2** Mən külkə-qakqakqa «Təlwilik!» wə tamaxioqa «Uning zadi nema paydisi?» — dedim. **3** Kənglümde ez bədinimni xarab bilən kəndək rohlənduroqli bolidioqanliqini (danalix bilən əzümni yetəklign həlda) bilixkə berilip izdəndim, xuningdək «sanəqlik künliridə insan balilirioqa yaxhilik yetküzidioqan nema paydılıq ixlar bar?» degən tügünni yəxsəm dəp əhmikanilikni kəndək tutup yetixim kerəklilikni intilip izdidim. **4** Mən uluq quruluqləroqa kirixtim; əzüm üqün oylərnı saldim; əzüm üqün bəzəmzarlarnı tiktim; **5** Əzüm üqün xahənə baq-baqqlarnı yasidim; ularda hərhil mewa beridioqan dərəhlərnı tiktim; **6** Əzüm üqün ormandiki barəksən dərəhlərnı obdan suqirix üqün, kəloqlərnı yasap qıktım; **7** Qulləroqa wə dedəklərgə igə boldum; öyümdə ulardin tuquloqanlarmu məningki idi; Yerusalemda

məndin ilgiri boloqanlarning həmmisiningkidin kəp mal-wəranlar, qoy wə kala padilirim bar boldi. **8** Əz-əzümgə altun-kümüxlərnı, padixahlarning həm hərəkaysi əlkilərnin hərhil ətiwarliq əlahidə gəhərlirini yioqdim; kiz-yigit nahxiqləroqa həmdə adəm balilirining dilkəyərliqigə, yəni kəplign güzəl kənzəklərgə igə boldum. **9** Uluq boldum, Yerusalemda məndin ilgiri boloqanlarning həmmisidin ziyadə ronək taptim; xundək boloqini bilən danalixim məndin kətmidi. **10** Kəzliqimə nema yakqan bolsa, mən xuni uningdin ayimimidim; ez kənglümgə heqkandək huxallixni yak demimidim; qünki kənglüm barliq əjrimdin xadlandi; mana, bular ez əjrimdin boloqan nesiwəm idi. **11** Andin ez qolum yasioqanlirining həmmisigə, xundəklə singdürgən əjrimning nətijisigə qarışam, mana, həmmisi bimənilik wə xamalni qooqlıoqandək ix idi; bular kuyax astidiki heq paydisi yok ixlardur. **12** Andin zəhnimni yioqır uni danalixqa, təlwilik wə əhmikanilikka qaraxkə qoydum; qünki padixahın keyin turidioqan adəm nema qiləydu? — qilsimu allıkaqan qilinoqan ixlərdin ibarət bolidu, halas! **13** Xuning bilən nur qarəngöylükün əwzəl boloqandək, danalixning bioərzəlikün əwzəllikni kərüp yəttim. **14** Dana kixining kəzliri bəxidirdur, əhmək bolsa qarəngöylükta mangidu; biraq ularoqa ohxax birlə ixning bolidioqanliqini qüxinip yəttim. **15** Kənglümde: «Əhməkə bolidioqan ix mangimu ohxax bolidu; əmdi məning xundək dana boluxumning zadi nema paydisi?!» — dedim. Andin mən kənglümde: «Bu ixmu ohxaxla biməniliklur!» — dedim. **16** Qünki mənggügə dana kixi əhməkə nisbətən heq artuq əslənməydu; qünki kəlgüsidiki künlərdə həmma ix allıkaqan untulup ketidu; əmdi dana kixi kəndək əlidu? — Əhmək kixi bilən billə! **17** Xunga mən həyatıqə əq boldum; qünki kuyax astida qilinoqan ixlar manga eoqır kəlatı; həmmisi bimənilik wə xamalni qooqlıoqandək ix idi. **18** Xuningdək mən kuyax astidiki barliq əjrimə əq boldum; qünki buni məndin keyin kəlgən kixigə qaldurmasliqə amalim yok idi. **19** Uning dana yəki əhmək ikənlikini kim bilidu? U bəribir mən jəpəlik bilən singdürgən həmdə danalix bilən ada qiloqan kuyax astidiki barliq əjrim üstigə həküm süridu. Bumu biməniliklur. **20** Andin mən rayimdin yəndim, kənglüm kuyax astidiki jəpə tartqan barliq əjrimdin ümidizilinip kətti. **21** Qünki əjri ni danalix, bilim wə əp bilən qiloqan bir adəm bar; biraq u əjri ni uningə heq ixlimigən bəxkə birsining nesiwisi boluxkə qalduruxi kerək. Bumu bimənilik wə intayin aqqik külpəttur. **22** Qünki insan kuyax astida əzini upritip, əzining barliq əmgikidin wə kənglining intilixliridin nemigə igə bolidu? **23** Qünki uning barliq künliri azabliktur, uning əjri oşəxliktur; həttə kəqidə uning kəngli heq aram tapmaydu. Bumu biməniliklur. **24** İnsan üqün xuningdin bəxkə yaxhi ix yokki, u yeyixi, iqixi, ez jəni ni ez əjrimin huzur alduruxidin ibarəttur; buni Hudaning qolidindur, dəp kərüp yəttim. **25** Qünki uningsiz kim yeyəlisun yəki besip ixliyəlisun? **26** Qünki u ez nəzirigə yakidioqan adəmgə danalix, bilim wə xadliqni ata qilidu; biraq gunəhkar adəmgə u mal-mülük yioqır-toplaxkə jəpəlik əmgəknı bəridu, xuningdək u yioqır-topliqini Hudaning nəziridə yaxhi

boljoanoja tapxuridiojan kilidu. Bumu bimonilik wə xamalni koqlojqandək ixtin ibarəttur.

3 Hərbir ixning muwapiq pəsli bar, asmanlar astidiki həmmə arzuning əz waqtimu bar; **2** Tuquluxning bir waqti bar, əlūxningmu bir waqti bar; Tikix waqti bar, tikilgənni səkiw waqti bar; **3** Əltürūx waqti bar, sakaytix waqti bar; Buzux waqti bar, qurux waqti bar; **4** Yioqlax waqti bar, külūx waqti bar; Matəm tutux waqti bar, ussul oynax waqti bar; **5** Taxlarni qəriwetix waqti bar, taxlarni yiojip-toplax waqti bar; Quqaqlax waqti bar, quqaqlaxtin əzini tartix waqti bar; **6** Izdəx waqti bar, yokałdi dəp waz keqix waqtimu bar; **7** Yirtix waqti bar, tikix waqti bar; Sükiw kelix waqti bar, səz kilix waqti bar; **8** Seyūx waqti bar, naprəlinix waqti bar; Urux waqti bar, tinqlik waqti bar. **9** Ixligən əz ixliginidin nemə payda alidu? **10** Mən Huda insan baliliorəja yūkligən, ixləp japa tartix kerək boləjan ixtin kerganmən. **11** U hərbir ixning waqti kəlgəndə güzəl bolidiojanlikini bekitkən; u yənə mənggūlūkini insanlarning kəngligə saləjan; xunga, insan Hudaning əz həyatiorəja baxtin ahiorəjqə nemini bekitkənlikini bilip yətməstur. **12** Insanlarəja həyatida xadlinix wə yaxhiliq kilixstin baxkə əwzəl ix yok ikən dəp bilip yəttim. **13** Xundakla yənə, hərbir kixining yeyix-iqixi, əzining barlik əjridin huzur elixi, mana bu Hudaning sowojisidur. **14** Hudaning kiləjanlirining həmməsi bolsa, mənggūlik bolidu, dəp bilimən; uinojqə həqnərsini koxxəkə wə uinoğdin həqnərsini eliwetixkə bolmaydu; Hudaning ularni kiləjanlirining səwəbi insanni Əzidin əymindürüxtur. **15** Həzir boləjanliri etkəndimu boləjandur; kəlgüsüdə bolidiojan ix allikaqan boləjandur; Huda etkən ixlarni soraydu. **16** Mən kuyax astida yənə xu ixtin kərdümki — sorak ornida, xu yərdə həlihəm rəzillik turidu; həkkanilyik turux kerək boləjan jayda, mana rəzillik turidu! **17** Mən kənglūmdə: «Huda həkkanij həm rəzil adənni sorakka tartidu; qūnki hərbir arzu-məksət wə hərbir ixning əz waqti bar» — dedim. **18** Mən kənglūmdə: — Bundak boluxi insan balilirining səwəbidindur; Huda ularni sinimakqi, [bu ixlar] ular əzlrining pəkət həywanlarəja əhxax ikənlikini kərxixi üqūn boləjan, dəp oylidim. **19** Qūnki insan balilirining bəxiorəja kelidiorəjni həywanlarəjimu kelidu, ularning kəridiorəjni əhxax bolidu. Ulardin aldinkisi kəndək əlgən bolsa, keyinkisimu xundək əlidu, ularda əhxaxla birlə nəpəs bardur. Insanning həywanlardin heq artuqkilixi yok; qūnki həmmə ix bimoniliktur. **20** Ularning həmmisi bir jayəja baridu; həmmisi topa-qəngdin qikқан, həmmisi topa-qəngəja kaytidu. **21** Kim adəm balilirining rohinu bilidu? U yukirioja qikqamdu, buni kim bilidu? Həywanlarning rohi, u yer tegigə qūxəmdu, kim bilidu? **22** Xuning bilən mən insanning əz əjridin huzurlinixidin artuq ix yoktur, dəp kərdum; qūnki mana, bu uning nesiwisidur; qūnki uni əzidin keyin bolidiojan ixlarni kərxəkə kim elip kelidu?

4 Andin mən kaytidin zəhnimni yiojip kuyax astida daim boluwatқан barlik zorluq-zumbulūkini kərdüm; mana, ezilgənlərnin kəz yaxliri! Ularəja heq təsəlli bərgūqi yok idi; ularni əzgənlərnin küqlük yələnqūki bar idi, birak ezilgənlərgə heq təsəlli bərgūqi yok idi. **2**

Xunga mən allikaqan üstəp kətkən əlgiqilərnə tehi həyat boləjan tiriklərdin üstün dəp tərpidim; **3** xundakla bu ikki hil kixilərdin bəhtlik tehi apiridə bolmiojan kixidur; qūnki u kuyax astida kiliojan yamanliklarni heq kərip bəkmiojan. **4** Andin mən barlik əjir wə barlik həzmətnin utukliridin xuni kərip yəttimki, u insanning yekininə kəəlməsligidin bolidu. Bumu bimonilik wə Xamalni koqlojqandək ixtur. **5** Əhmək kol koxturup, əz gəxini yəydu. **6** Japa qekip xamalni koqlop oqumini toxkuzimən degəndin, qənggilini toxkuzup hatirjəmliktə bolux əladur. **7** Mən yənə zəhnimni yiojip, kuyax astidiki bir bimonilikni kərdum; **8** birsi yəloquz, tikəndək bolsimu, xundakla nə əqli nə aka-ukisi bolmisimu — birak uning japasining ahiri bolmaydu, uning kəzi bayliqlarəja toymaydu. U: «Mən bundak jəpalik ixləp, jənimdin zadi kimgə yaxhiliq kəldurimən?» — degənni sorimaydu. Bumu bimonilik wə əojir jəpadin ibarəttur. **9** Ikki birdin yaxhidur; qūnki ikki bolsa əmgikidin yaxhi in'am alidu. **10** Yikilip kətsə, birsi həmrəhəni yələp kəturidu; birak yəloquz hələttə yikilip kətsə, yəligūdək bəxkə birsi yok bolsa, bu kixining həlioja way! **11** Yənə, ikkisi billə yatsa, bir-birini illitidu; lekin birsi yəloquz yatsa kəndək illitilsun? **12** Yənə, biraw yəloquz bir adənni yəngiwəlojan bolsa, ikkisi uningəja takəbil turalaydu; xuningdək üq kat arəjamqə asan üzūlməs. **13** Kəmbəəqəl əmma əkil yigit yənə nəsihətnin ətiwarini kilmaydiojan kəri əhmək padixəhtin yaxhidur; **14** Qūnki gərqə u bu padixəhtin padixəhtlikidə kəmbəəqəl bolup tuqulojan bolsimu, u zindandin təhtkə olturuxkə qikti. **15** Mən kuyax astidiki barlik tiriklərnin axu ikkinəni, yəni [padixəhtin] ornini baskuqini, xu yigitni kollaydiojanlikini kərdum. **16** Barlik həlk, yəni ularning aldidə turəjan barlik puqralar sanəksiz bolsimu, birak ulardin keyinkilər yigittinmu rəzi bolmaydu; bumu bimonilik wə xamalni koqlojqandək ixtur.

5 Hudaning əyigə barəjanda, awaylap yūrgin; əhməklərqə kurbəniklarni sunux üqūn əməs, bəlki ənglap boysunux üqūn yekinxləkkin; qūnki əhməklər rəzillik kiliwatqini bilmaydu. **2** Aozingni yəniklik bilən əqma; kənglūng Huda aldidə birmənni eytixkə aldirmisun; qūnki Huda ərxlərdə, sən yer yuzididursən; xunga səzliring az bolsun. **3** Qūnki ix kəp bolsa qūxmu kəp boləjandək, gəp kəp bolsa, əhməkning gəpi bolup kəlidu. **4** Hudaəja kəsəm iqsəng, uni adə kilixni keqikturmə; qūnki U əhməklərdin huzur əlmaydu; xunga kəsimingni adə kiləjin. **5** Kəsəm iqip adə kilmioqandin kərə, kəsəm iqməslilik tüziktur. **6** Aozing tənignə gunəhtin ihtiyarəja koyuwətmisun; pərixət aldidə: «Hata səzləp saldim» demə; nemixkə Huda gəpingdin əzəzəplərin kolliring yəsiəjənni həlak kilidu? **7** Qūnki qūx kəp bolsa bimonilikmu kəp bolidu; gəp kəp bolsimu əhxəxtur; xunga, Hudadin kərkkin! **8** Sən namratlarning ezilgənlikini yəki yərlək mənəpdərlərnin hək-adalətni zorəwanlarəqə kayrip koyəjanlikini kərsəng, bu ixlardin həyran kəlmə; qūnki mənəpdərdin yukiri yənə birsi kəzliməktə; wə ulardinmu yukirisimu bardur. **9** Birak nemilə bolmisun yəp-tupraq həmmə adəmgə paydiliktur; həttə padixəhtin əzimu yəp-tupraqkə tayinidu. **10** Kūmūxkə əmrək kūmūxkə kənməs, bayliqlarəja əmrək əz kirimigə kənməs; bumu bimoniliktur. **11** Mal-mülük

kəpəysə, ularni yegüqilərmü köpiyidu; mal igisigə ularni kəzləp, ulardin huzur elixtin baxqa nemə paydisi bolsun? **12** Az yesun, kəp yesun, əmgəqining uyqusi tatliqtur; biraq bayning tokluğu uni uhlattas. **13** Mən kuyax astida zor bir külpətni kərdüm — u bolsimu, igisi əzigə ziyan yətküzidiqan baylıqlarni toplaxtur; **14** xuningdək, uning baylıqliri balayi apət tūpəyidin yokilixidin ibarəttur. Undək adəmming bir oqpli bolsa, [oqplining] kəlioqə qalduruqədək həqnemisi yok bolidu. **15** U apisining korsikidin yalingaq qikip, kətkəndimu yalingaq peti ketidu; u əzining jəpalik əmgikidin kəlioqə aloqədək həqnemini epəkətləməydu. **16** Mana bumu eqir əmləlik ix; qünki u kəndək kəlgən bolsa, yənə xundək ketidu; əmdi uning xamaloqə erixix tūqün əmgək kəlioqinining nemə paydisi? **17** Uning barlik künliridə yəp-iqkini qarangojulukta bolup, oqəxliki, kesəlliki wə hapilik kəp bolidu. **18** Mana nemining yaramlik wə güzəl ikənlikini kərdüm — u bolsimu, insanning Huda uningə qətkim kəlioqan əmrining hər bir künliridə yeyix, iqix wə kuyax astidiki barlik məhənitidin huzur elixtur; qünki bu uning neswisidur. **19** Huda hər birisini baylıqlarəqə, mal-dunyaqə igə boluxqə, xuningdək ulardin yeyixkə, əz rizkini qəbul kəlixkə, əz əmgikidin huzur elixkə muyəssər kəlioqan bolsa — mana bular Hudaning sowəjtidur. **20** Qünki u əmridikini tez etididən künliri üstidə kəp oylanmaydu; qünki Huda uni kənglining xadliki bilən bənd kəlidu.

6 Kuyax astida bir yaman ixni kərdüm; u ix adəmlər arisida kəp kərtilidu — **2** Huda birsigə baylıqlar, mal-dunya wə izzət-hərmət təksim kildi, xuning bilən uning əz kəngli həlioqinidin həqnersisi kəm bolmidi; biraq Huda uningə bular din huzur elixkə muyəssər kilmidi, bəki yat bir adəm ulardin huzur alidu; mana bu bimanilik wə eqir azəbtur. **3** Birsı yüz bala kərup kəp yil yaxixi mumkin; biraq uning yil-künliri xunqilik kəp bolsimu, uning jəni bəhtni kərmisə, hətta gərnı kərmigən bolsimu, tuqulup qəqrəp kətkən bowək uningdin əwəldur dəymən. **4** Qünki qəqriqan bala bimanilik bilən kelidu, qarangojulukta ketidu, qarangojuluk uning ismini qəpəydu; **5** U künnimu kərmigən, bilmigən; biraq həq bolmiqənda u birinqisigə nisbətən aram tapkəndur. **6** Bərhək, həliki kixi hətta ikki həssə ming yil yaxioqan bolsimu, biraq bəhtni kərmisə, əhwalı ohxaxtur — hər bir kixi ohxax bir jəyoqə baridu əməsmu? **7** Adəmming tartkən barlik jəpasi əz əozi tūqündur; biraq uning itxihasi hərgiz qənmaydu. **8** Xundəkta dana kixining əhməktin nemə artuqçilik bolsun? Namrat kixi bəxkəlar aldidə kəndək mənqixni bilgən bolsimu, uning nemə paydisi bolsun? **9** Kəzning kərxı arzu-həwəşning uyan-buyan yürüxidin əwəldur. Bundək kəlixmu bimanilik wə xamalni qəoqliqəndək ixtur. **10** Ətup kətkən ixlarning bolsa allıqəqan nami bəkitilip ataloqan; insanning nemə ikənlikimu ayan boləqan; xungə insanning əzidin kudrətlik boləquci bilən qarxilixixioqə bolmaydu. **11** Qünki qəp kəraqə kəp bolsa, bimanilik xunqə kəp bolidu; buning insanəqə nemə paydisi? **12** Qünki insanning əmrində, yəni uning sayidək tezla etididən mənisiz əmridikini barlik künliridə uningəqə nemining paydilik ikənlikini kim bilsun? Qünki

insanəqə u kətkəndin keyin kuyax astida nemə ixning bolidioqanliqini kim dəp bəralisun?

7 Yahxi nam-abroy kimmətlik tutiyadin əwəz; adəmming əlüx küni tuqulux künidin əwəldur. **2** Matəm tutux əyigə bərix ziyapət-toy əyigə bərixtin əwəz; qünki axu yərdə insanning əkwitü ayan kəlinidu; tirik boləqanlar buni kəngligə püküxi kərak. **3** Oqəxlık külkidin əwəldur; qünki qirayning pərixanliki bilən kəlb yaxilidur. **4** Dana kixining kəlbı matəm tutux əyidə, biraq əhməkəning kəlbı tamaxining əyidur. **5** Əhməkərləning nahxisini angliqəndin kərdə, dana kixining tənbihi ni angliqin; **6** Qünki əhməkəning külkisi qəzan astidiki yantəqləning paraslixidək, halas; bumu bimaniliktur. **7** Jəbir-zulum dana adəmmi nadanəqə aylanduridu, Para bolsa kəlbni həlak kəlidu. **8** İxning ayioji bəxidin əwəz; Səwə-təktəlik roh təkkəbbur rohtin əwəldur. **9** Roqingdə hapa boluxkə aldirima; Qünki hapilik əhməkərləning bəoqrıda qərup yatidu. **10** «Nemixkə burunkı künlər hazırkı künlərdin əwəz?» — demə; qünki sening bundək sorioqining danaliktin əməs. **11** Danalik mirəskə ohxax yahxi ix, kuyax nuri kərgüqilərgə paydiliktur. **12** Qünki danalik pul panəh boləqəndək, panəh bolidu; biraq danalikning əwəzəlliki xuki, u əz igilirini həyatqə erixtüridu. **13** Hudaning kəlioqanlirini oylap kəp; qünki U əgri kəlioqanı kim tüz kəlalısun? **14** Awat künidə huzur al; wə yaman künidimu xuni oylap kəp: — Huda uning birini, xundəkla yənə birinimu təng yaratkəndur; xuning bilən insan əzi kətkəndin keyin bolidioqan ixlarnı bilip yətləməydu. **15** Mən buning həmmisini bimanə künlirimdə kərup yəttim; həkəkəniy bir adəmming əz həkəkəniylik bilən yəkilip kətkənlikini kərdüm, xuningdək rəzil bir adəmming əz rəzillik bilən əmrini uzaratkənlikini kərdüm. **16** Əzüngni dəp həddidin ziyadə həkəkəniy bolma; wə əzüngni dəp həddidin ziyadə dana bolma; sən əz-əzüngni əlakzadə kəlməkəqimusun? **17** Əzüngni dəp həddidin ziyadə rəzil bolma, yəki əhməkə bolma; əz əjiling toxmay turup əlməkəqimusun? **18** Xungə, bu [əgəhni] qing tut, xuningdin u [əgəhni] kəlungdin bərmigining yahxi; qünki Hudadin kərkididən kixi hər ikkisi bilən utukluk bolidu. **19** Danalik dana kixini bir xəhərnı bəxkərididən on həkəumrandin ziyadə küqlük kəlidu. **20** Bərhək, yər yuzidə daim məhrıbanlik yürgüzididən, gunaş sadır kəlməydidən həkəkəniy adəm yəoktur. **21** Yənə, həklərləning həmmila gəp-səzlırigə ənqə dikəkə qilip kətmə; bolmisa, əz hizmətkərləning sanga lənət okuqənlirini ənglap kəlixing mumkin. **22** Qünki kənglüngdə, əzüngningmu xuningəqə ohxax bəxkəlarəqə kəp qətim lənət kəlioqanliqingni obdan bilisən. **23** Bularning həmmisini danalik bilən sinap bəktim; mən: «Dana bolımən» desəmmu, əmma u məndin yirək idi. **24** Barlik yüz bərgən ixlər bolsa əklımızdin yirək, xuningdək intayin sirliktur; kim uni izdəp bilip yətalısun? **25** Mən qin kənglümdin danalik wə əqliy bilimni bilixkə, sürüxtürüxkə wə izdəxkə, xundəkla rəzillikning əhməkəlikini, əhməkəlikning təlwilik ikənlikini bilip yətxikə zəhənimni yioqdim. **26** Xuning bilən kəngli tor wə kiltək, kəlliri əsarət boləqan ayalning əlümdin əqqik ikənlikini baykədim; Hudanı hursən kəlididən kixi uningdin əzini qəquridu, biraq gunaşkar

adəm uningōja tutulup qalidu. **27** Bu baykōjanlirimōja kara, — dāydu hēkmət toplioquci — pakitlarni bir-birigē baōjlap selixturup, ākil izdidim; **28** mening qēlbim uni yēnila izdimāktā, birāq tehi palmidim! — Mīng kixi arisida bir durus ērkākni taptim — birāq xu mīng kixi arisidin birmu durus ayalni tapalmidim. **29** Mana kōrgin, mening baykōjanlirim pākēt muxu birla — Huda adōmni asli durus yaratqan; birāq adōmlər bolsa nuroquniojan hāyilā-mikirlārni izdāydu.

8 Kim dana kixigē tāng kelāydu? Kim ixlarni qūxēndūrūxni bilidu? Kixining danaliki qirayini nurluq kilidu, yūzining sūrini yorutidu. **2** Padixahning pērmanioja kulaq selixingni dāwāt kilimēn; bolupmu Huda aldida iqkēn kāsēm tūpāylidin xundāq kīlojin. **3** Uning aldidin qīqip ketixkē aldirima; yaman bir dōwani kollaxta qing turma; qūnki padixah nemini halisa xuni kilidu. **4** Qūnki padixahning sōzi hōquktur; kim uningōja: «Əzlrī nemē kīlila?» — dēyālisun? **5** Kim [padixahning] pērmanini tutqan bolsa hēq yamanlikni kōrmāydu; dana kixining kōngli hēm pāytni hēm yolni pēmliylāydu. **6** Qūnki hārbir ix-arzuning pāyti wē yoli bar; insan keyinki ixlarni bilmigēqkē, uning dērd-ēlimi ēzini kātīk basidu. Kim uningōja qandāq bolidōjanlikni eytalīsun? **8** Hēqkim ēz rohioja igē bolalmas, yēni hēqkimning ēz rohini ēzidē kaldurux hōquki yoktur; hēqkimning ēlūx kūnini ēz kolida tutux hōquki yoktur; xu jāngdin hēqixkā ruhsat yoktur; rēzillik rēzillikkē berilgūqilārni kutkuzmas. **9** Bularning hēmmissini kōrūp qīqtim, xundāqla kuyax astida kīlinojan hārbir ixkā, adōmning adēm ūstigē hōquq tutqanlik bilēn ularoja ziyā yōtkūzidōjan muxu waqtikā kōngil koydum. **10** Xuningdēk rēzillēning dōpnō kīlinojanlikni kōrdūm; ular āslidē mukāddās jayoja kirip-qīqip yūrētti; ular [mukāddās jaydin] qīqipla, rēzil ixlarni kīlojan xu xāhār iqidā mahtilidu tehi! Bumu bīmōniliktur! **11** Rēzillik ūstidin hākūm tezdin bōja kēltūrūlmigēqkē, xunga insan baliliringni kōngli rēzillikni yūrgūzūxkē pūtūnlēy berilip ketidu. **12** Gunahkar yūz kētim rēzillik kīlip, kūnlirini uzartsimu, Hudadin kōrkidōjanlarning āhwali ulardin yahxi bolidu dēp bilimēn; qūnki ular uning aldida kōrkidu. **13** Birāq rēzillēning āhwali yahxi bolmaydu, uning kūnliri sayidēk tezla ētūp, kūnliri uzartilmāydu, qūnki u Huda aldida kōrkmaydu. **14** Yēr yūzidē yūrgūzūlgān bir bīmōnilik bar; bexioja rēzillēning kīlojini boyiqē kūn qūxidōjan hēkqāniy adōmlər bar; bexioja hēkqāniy adōmlērnig kīlojini boyiqē yaxhilik qūxidōjan rēzil adōmlərnu bar. Mēn bu ixnimu bīmōnilik dedim. **15** Xunga mēn tamaxini tēriplidim; qūnki insan ūqūn kuyax astida yeyix, iqix wē huzur elixtin yahsi ix yoktur; xundāq kīlip uning āmgikidin bolōjan mēwē Huda tēkdīm kīlojan kuyax astidiki ēmrining barlik rāzūnliridē ēzigē hēmrah bolidu. **16** Kōnglūmni danalīkni wē yēr yūzidē kīlinojan ixlarni bilip yetix ūqūn kōyoqanda, xundāqla Huda kīlojan barlik ixlarni kōrginimdē xuni baykidim: — Insan hētta kēqē-kūndūz kōzlrigē uykuni kōrsētmissimu, kuyax astidiki barlik ixni bilip yetālmāydu; u uni qūxinixkē kanqē intilsē, u xunqē bilip yetālmāydu. Hētta dana kixi «Buni bilip yettim» desimu, āmāliyētte u uni bilip yetmāydu.

9 Mēn xularning hēmmissini eniklax ūqūn kōngil koydum; xuni baykidimki, mēyli hēkqāniy kixi yaki dana kixi bolsun, xundāqla ularning barlik kīlojanliri Hudaning kōlididur, dēp baykidim; insan ēzigē muhābbēt yaki nāprātning kelidōjanlikini hēq bilmāydu. Uning aldida hērkāndāq ix boluxi mumkin. **2** Hēm mē adōmgē ohxax ixlar ohxax peti kelidu; hēkqāniy wē rēzil kixigē, mēhrīban kixigē, pak wē napak, qūrbanlik kīlojuqi wē qūrbanlik kīlmiyoqujōimū ohxax kīsmēt bolidu; yahxi adōmgē qandāq bolsa, gunahkaroja xundāq bolidu; kāsēm iqtūiqigē wē kāsēm iqtixtin kōrkqūqiojimu ohxax bolidu. **3** Mana hēm migē ohxaxla bu ixning kelidōjanlikni kuyax astidiki ixlar arisida kīlpētlik ixtur; uning ūstigē, insan baliliringni kōnglūliri yamanlikkā tolojan, pūtūn hāyatida kōnglidē tēlwilik turidu; andin ular ēlgēnlērgē qoxulidu. **4** Qūnki tiriklērgē qoxulojan kixi ūqūn bolsa ūmid bar; qūnki, tirik it ēlgēn xirdin ēla. **5** Tiriklar bolsa ēzlrining ēlidōjanlikini bilidu; birāq ēlgēnlər bolsa hēqnemini bilmāydu; ularning hēq in'ami yōnē bolmaydu; ular hētta adōmning esidin kōtūrūlūp ketidu, kayta kēlmāydu. **6** Ularning muhābbiti, nāpriti wē hēsāthorlūqimū allīkqāyan yōkalojan; kuyax astida kīlinojan ixlarning hēqkāsissidin ularning mānggūgē kayta nesiwisi yoktur. **7** Barōjin, neningni huxallik bilēn yēp, xarabingni huxhuyluq bilēn iqtin; qūnki Huda allīkqāyan mundaq kīlixingdin razi bolōjan. **8** Kiyim-keqēkliring hārdaim ap'ak bolsun, huxbuy may bexingdin kētmisun. **9** Huda sanga kuyax astida tēksim kīlojan bīmōnē ēmrūngning barlik kūnliridē, yēni bīmōniliktē ētkūzgān barlik kūnliringdē, sōyūmluk ayaling bilēn bilē hāyattin huzur alojin; qūnki bu sening hāyatingdiki nesiwēng wē kuyax astidiki barlik tartqan japayingning ājridur. **10** Kolung tutqanni barlik kūtūng bilēn kīlojin; qūnki sēn baridōjan tēhtisarada hēq hizmēt, mākset-pilan, bilim yaki hēkmət bolmaydu. **(Sheol h7585)** **11** Mēn zēhnimni yōjiq, kuyax astida kōrdumki, musabikidē ojlēlibē yōltapanoja bolmas, ya jōngdē ojlēlibē palwānoja bolmas, ya nān dana kixigē kēlmās, ya bayliqlar yorutulojanlaroja kēlmās, ya iltipāt bilimliklērgē bolmas — qūnki pāyt wē tasadīpiylik ularning hēmmissigē kelidu. **12** Barhāq, insanmu ēz waqtisaitini bilmāydu; beliklar rāhimsiz torōja elinojandēk, kuxlar tapan-tuzakkā ilinojandēk, bularoja ohxax insan baliliri yaman bir kūndē tuzakkā ilinidu, tuzāq bexioja qūxidū. **13** Mēn yōnē kuyax astida danalīkning bu misalini kōrdum, u meni qongkux tēsirlēndūrdu; **14** Kīqīq bir xāhār bar idi; uningōja kārxi būyūq bir padixah qīqip, uni kōrxap, uningōja hūjum kīlidōjan yōjan potāylārni kurdi. **15** Birāq xāhārdin namrat bir dana kixi tepilip qaldi; u uni ēz danaliki bilēn kutuldurdi; birāq keyin, hēqkim bu namrat kixini esigē kēltūrmidi. **16** Xuning bilēn mēn: «Danalīk kīq-qūdrātting āwzāl» — dedim; birāq xu namrat kixining danaliki keyin kōzgē ilinmaydu, uning sōzliri anglanmaydu. **17** Dana kixining jimjitlikta eytkān sōzliri āhmākler ūstidin hōquq sūrgūqining warkīraxliridin enik anglinar. **18** Danalīk urux kōralliridin āwzaldur; birāq bir gunahkar zor yaxhilikni hālak kilidu.

10 Huddi ēlūk qiwīnlər ēttarning ātirini sesitiwetidōjandēk, azrakqinā āhmāklik tarazida

danalilik wə izzət-hərməttinmu eoqir tohtaydu. **2** Danalilning kengli ongəyo mayil, əhməkningki soləyo. **3** Əhmək kixi həttə yaldə mengiwatkəndimə, uning əkli kəm boləyoqə, u əhmək ikənlikini həmmigə ayan kilidu. **4** Həkümdarning sanga aqqiqi kəlsə, ornungdin istepə bərmə; qünki tinq-səwriqanlik hata-səwənlikdin boləyo zor hapiləni tinqitidu. **5** Quyax astida yaman bir ixni kərdumki, u həkümdardind qiqқан bir hata ixtur — **6** əhməklər yukiri mənsəptə, xuning bilən təng baylar pəs orunda olturidu; **7** mən kullarning atka mingənlikini, əmirləarning kullardək piyədə mangojanlikini kərdum. **8** Orini kolioqan kixi uningəyo yixilikim mumkin; tamni buzoqan kixini yilan qeqikin mumkin; **9** taxlarni yetkigən kixi tax tərpidind yariləninə mumkin; otun yaridəyoqan kixi həwpəkə uqraydu. **10** Palta gal bolsa, birsə tiəjini biliməsə, paltini küqəp qepixka toqra kelidu; biraq danalilik adəmnə utuk-muwəppəkəyətəkə erixtiridu. **11** Yilan oynitilməy turup, yilanqini qəksə, yilanqioqə nemə paydə? **12** Dana kixining səzliri xəpətkiliktur; biraq əhməkning ləwliri əzini yutidu. **13** Səzlining bexi əhməklik, ayioqi razil təwiliktur; **14** əmmə əhmək yenilə gəpni kəpəytidu. Biraq həqkim kəlgüsini bilməydu; uningdin keyinki ixlarni kim uningəyo eytalisun? **15** Əhməklər jəpasi bilən əzlini upritidu; qünki ular həttə xəhərgə baridəyoqan yolnimu bilməydu. **16** I zemin, padixahing bala bolsa, əmirləring səhərdə ziyapət etküzəsə, həlingəyo way! **17** I zemin, padixahing mətiwəring oqlı bolsa wə əmirləring kəyü üqün əməs, bəki əzini kuwəwtəx üqün muwəpiq wəktidə ziyapət etküzəsə, bu sening bəhting! **18** Hürunluqtin əyning torusə oqlay dəp qalidu; qollarning boxlukidind əydid yaməyoqir ətidu. **19** Ziyapət külkə üqün təyyarlinar, xarab həyatni hux qilar; ləkin pul həmmə ixni həl qilar! **20** Padixahka lənət qilma, həttə oyungdimu tillima; hujrangdimu baylarni tillima; qünki asmandiki bir kux awazingni taritidu, bir kənat igisi bu ixni ayan kilidu.

11 Nanliringni sularəyo əwət; kəp künlərdin keyin uni kəydidin tapisən. **2** Bir ülüxnə yəttə kixigə, səkkizigimə bərgin; qünki yər yüzidə nemə yamanlik bolidəyojanlikini bilməysən. **3** Bulutlar yaməyoqirə toloqan bolsa, əzlini zemin üstigə boxitidu; dərhə ximal tərəpkə ərilsə, yaki jənub tərəpkə ərilsə, kəysi tərəpkə qüxxən bolsa, xu yərdə kalidu. **4** Xamalni kəzitiəyojanlar tərəkqilik qilməydu; bulutlarəyo qarayidəyojanlar orma orməydu. **5** Sən xamalning yolini bilmiginingdək yaki boyida barning həmilisining ustihənlirining bəliyatkədə kəndək əsidiəyojanlikini bilmiginingdək, sən həmmi yəsiəyoqir Hudaning qiləjinini bilməysən. **6** Səhərdə urukungni tərəyoqin, kəqtimu qolungni ixtin kəldurma; qünki nemə ixning, u yaki bu ixning pəydilik bolidəyojanlikini wə yaki hər ikkisininə ohxaxla yəhxi bolidəyojanlikini bilməysən. **7** Nur xerind bolidu, aptəpni kəruxmə huzurluk ixtur. **8** Xunga birsə kəp yil yəxiəyoqan bolsa, bularning həmmisidin huzur əlsun. Həlbuki, u yənə qərangəyulək künlirini esidə tutsun, qünki ular kəp bolidu; kəlgüsidi xilarning həmmisə biməniliktur! **9** Yəxliqəngdin huzur əl, i yigit; yəxliqəng künliridə kənglüng əzənggə huxallikni yətküzgəy; kənglüng həlioqini boyiqə wə kəzliring kərgini boyiqə yürgin; biraq xuni bilginiki, bularning həmmisə üqün Huda seni

sorəqə tartidu. **10** Əmdi kənglüngdin əxəlikni elip taxla, tendingdin yamanlikni neri qil; qünki balilik wə yəxliqmə biməniliktur.

12 Əmdi yaman künlər bəxingəyo qüxmigüqə, xundakla sən: «Bulardind həq huzurum yəyoktur» dəgən yillar yəkinləxməyoqə yəxliqəngdə Yəratkəyoqingni esingdə qing tut; **2** quyax, yorukluk, ay wə yultuzlar qərangəyuləxip, yaməyoqurdin keyin bulutlar kəytip kəlmigüqə uni esingdə tutqin. **3** Xu küni «əyning kəzətqiliri» titrəp ketidu; palwanlar egilidu, əzğüqilər əzliqəngdin tohtap kalidu, derizilərdind sirtkə qərap turəyoqular oquwaləxip ketidu; **4** koqioqə qərayidəyoqan ixiklər etilidu; tügəmnəning əwazi pəsiydu, kixilər kuxlarning əwazini ənglisilə qəqəp ketidu, «nəhxiqə qizlar»ning səyaxlirisi ənglisilə; **5** kixilər egizdin kərkəydu, koqilarda wəhəmilər bərdəp kərkəp yüridu; badam dərihi qiqəkləydu; qəktəkə adəmgə yük bolidu, xindir mewisə solixidu; qünki insan mənggülik məkanioqə ketidu wə xuning bilən təng, matəm tutkəyoqular koqida əylinəp yüridu; **6** kümüx tənə üzilgüqə, altun qinə qəkiəyoqə, aptuwa bulək yənidə parə-parə boləyoqə, kuduqtiki qək kərdind qiqқа, **7** topə-qəng əslə tupraqkə kəytkəyoqə, rəh əzini bərgən Hudaəyo kəytkəyoqə — Uni esingdə tutqin! **8** Bimənilik üstigə bimənilik! — dəydu həkmət toplioqur — «Bimənilik üstigə bimənilik! Həmmə ix biməniliktur!» **9** Xuningdək, həkmət toplioqur dana bolupla qəlməstin, u yənə həlkəkə bilim əgətətti; u oylinip, kəp pənd-nəsihətləni tarəzioqə sələp, rətləp qiktə. **10** Həkmət toplioqur yəkimlik səzləni tərəkqə intilgən; uxbu yeziləjinə bolsa durus, həkəqət səzlinidind ibarəttur. **11** Dana kixining səzliri zihkə ohxəydu, ularning yioqindisi qing bəkitilgən mihtəktur. Ular Birlə Padiqi tərpidind bərilgəndur. **12** Uning üstigə, i oqlum, bulardind sirt hərəkəndək yeziləyojanlardind pəhəs bol; qünki kəp kitəblarning yeziləxining əyioqi yəyok, xuningdək kəp əginəx tənə upritidu. **13** Biz pütün ixkə diqqət qiləylik; Hudadind kərkəkin wə uning əmr-pərmanlirioqə əməl qiləyoqin; qünki bu insanning toluq məjburiyitidur; **14** qünki adəm qiləyoqan hər bir ix, jümlidind bərlək məhpiy ixlər, yəhxi bolsun, yaman bolsun, Huda ularning sorikini kilidu.

Küylarning küyi

1 «Küylarning küyi» — Sulaymanning küyi. **2** «U otluq aqzi bilan meni sêysun; Qünki sening muhëbbiting xarabtin xerindur. **3** Huxpuraktur sening ëtiriliring; Kuyulojan puraklîq may sening namingdur; Xunglaxka qizlar seni seydü. Kenglümni özüנגgë mähliya qiløjaysën — Biz sanga ägixip yügüräyli! — Padixah meni ez hujriliroiça äkirgäy!» **4** «Biz sëndin huxal bolup xadlinimiz; Sening muhëbbëtliringni xarabtin artuk äslöp tärïpläyimiz». **5** «Ular seni durusluk bilen seydü». — «Kara tänlik boløjinim bilen qiraylikmën, i Yerusalem qizliri! Bärhäk, Kedarliklarning qediriliridäk. Sulaymanning pärdilidiridäk karimën. **6** Manga tikilip qarimanglar, Qünki qaridurmën, Qünki aptap meni köydürdi; Ananning oçulliri mëndin røjigan; Xunga ular meni üzümlarlarini bakkuçi kildi; Xunga ez üzümlarimni bakalmojanmën». **7** «Häy, jenim seygünim, deginë, Padangni käyërdä bakïsan? Uni kün kiyamida käyërdä aram alouzisën? Hëmrahlingning padiliri yenida qümpërdilik ayallardäk yürüxümnüing nema häjiti?» **8** «I kız-ayallar arisidiki öng güzili, ägër sën buni bilmisäng, Padamning basқан izlirini besip mengip, Padiqining qediri yenida ez oçlakliringni ozuklandurojin». **9** «I seyuümlüküm, mën seni Pirëwnning jäng härwilirioça ketilöjan bir baytaloça ohxattim; **10** Sening mëngziliring tizilöjan munçaqlar bilan, Boynung marjanlar bilen güzeldur. **11** Biz sanga kümüx közlär kuyulojan, Altundin zibu-zinnatlämni yasap berimiz». **12** «Padixah toy distihinida olturojinida, sumbul mählimim purak qaqudu; **13** Mening seyuümlüküm, u manga bir monäk murmëkkidur, U kékslirim arisida konup kalidu; **14** Mening seyuümlüküm manga än-Gëdidiki üzümlarlarda èskän bir öjunqä henä gülidäktur». **15** «Mana, sën güzäl, amrikim! Mana, sën xundak güzäl! Közliring pahtëklarningkidäktur!» **16** «Mana, sën güzäl, seyuümlüküm; Bärhäk, yekimlik ikänsën; Bizning orun-körpimiz yexildur; **17** Öyimizdiki limlar kedir dërihidin, Wasilirimiz arqilardindur.

2 Mën bolsam Xarun otlikidiki zäpiran, halas; Jiløjilarda èskän bir nilupër; halas!» **2** «Tikan-jiojanlar arisidiki nilupërdäk, Mana insan qizliri arisida mening amrikim xundäktur!» **3** «Ormandiki dërhëlr arisida èskän alma dërihidäk, Oçul balilar arisididur mening amrikim. Uning sayisi astida dilim alëmqa seyuünüp olturdum; Uning mewisi manga xerin tetidi; **4** U meni xarabhanoça elip kirdi; Uning üstümdä ketürgän tuoji muhëbbëttur. **5** Meni kixmix poxkallar bilen kuwätlänglar; Almilar bilen meni yengilandurunglar; Qünki muhëbbëttin zäploxip këttim; **6** Uning sol kôli bexim astida, Uning ong kôli meni silawatidu. **7** I Yerusalem qizliri, Jërënler wë daladiki marallarning hërmiti bilen, Silergä tapilaymëni, Muhëbbätning waqit-saiti bolmiojuqa, Uni oyojatmanglar, közojimanglar!» **8** «Seyuümlükümnüing awazi! Mana, u keliwatidu! Taojlardin sêkröp, Edirlardin oynaklap keliwatidu! **9** Mening seyuümlüküm jërän yaki yax buojidäktur; Mana, u bizning öyning temining käynidä turidu; U derizilardin karaydu, U pënjirä-pënjirilërdin marap bakïdu». **10** «Mening seyuümlüküm

manga söz kilip mundaq dedi: — «Ornungdin tur, amrikim, mening güzilim, mën bilen kätkin; **11** Qünki mana, kix ötüp kätti, Yamöjur yeojip tügüdi, u ketip kaldı; **12** Yör yüzidä güllär köründi; Nahxilär sayrax waqti kældi, Zeminimizda pahtëkning sadasi anglanmakta; **13** Änjür dërihi kixlik änjürilirini pixurmakta, Üzüml talliri qeqaklöp ez purikini qaqqmakta; Ornungdin tur, mening amrikim, mening güzilim, mën bilen kätkin! **14** Ah mening pahtikim, Koram tax yeriki iqidä, Kıya daldisida, Manga awazingni anglatkaysën, Qünki awazing xerin, jamaling yekimliktur!» **15** «Tülkilëni tutuwalayli, Yëni üzümlarlarini buzojuçi qeqik tülkilëni tutuwalayli; Qünki üzümlarlarimuzi köqëklëmaktä». **16** «Seyuümlüküm meningkidur, mën uningkidurmën; U nilupërlär arisida padisini bekiwatidu». **17** «Tang atkuqa, Kөлënggiler keqip yökiojuqa, Manga qarap burulup këlgin, i seyuümlüküm, Hijranlik taojliri üstidin sêkröp keliwojan jërän yaki buojidäk bolojin!».

3 «Orun-körpëmdä yetip, keqä-keqilärdä, Jenimning seygünini izdöp tëlürüp yattim; Izdidim, birak tapalmayttim; **2** Mën häzir turup, xähärni aylinay; Koqilarda, mëydanlarda, Jenimning seygünini izdäymën» — dedim; Izdidim, birak tapalmayttim; **3** Xähärni qarlujuçi jesäkqilar manga uqrıdı, mën ulardin: — «Jenimning seygünini kördünglarmu?» — döp soridim. **4** — Ulardin ayrılıpla jenimning seygünini taptim; Uni ananning öyige, Öz körsikida meni hëmilidar bolojanning hujrisioça elip kirmigüqa, Uni tutuwelip kät'iy koyup bërëmëyttim». **5** «I Yerusalem qizliri, Jërënler wë daladiki marallarning hërmiti bilen, Silergä tapilaymëni, Muhëbbätning waqit-saiti bolmiojuqa, Uni oyojatmanglar, közojimanglar». **6** «Bu zadi kim, qel-bayawandin keliwatқан? Is-tütäk tüwrükliRIDÄK, Mürmëkki hëm mastiki bilen puritilöjan, Ätirpuruxning hërhil ipar-änbërliri bilen puritilöjan?» **7** «Mana, uning tãhtirawani, U Sulaymanning eziningdur; Ätrapida atmix palwan yürüdi, Ular Israildiki baturlardindur. **8** Ularning hëmmisi öz kiliqi tutukluk, Jäng kilixka tärbiyilengänlerdur; Tünlärdiki wäswäsilergä tàyyar turup, Hëmmisi öz kiliqini yanpixioça asidu». **9** «Sulayman padixah ez iquün alahidä bir xahana sayiwënlük kariwat yasiojan; Liwandiki yaojaqlardin yasiojan. **10** Uning tüwrükliRI kümüxtin, Yölëngüki altundin, Selingisi bolsa sësün rëhttin; Iqi muhëbbët bilen bezëlgän, Yerusalem qizliri tärpidin. **11** Qiqinglar, i Zion qizliri, Sulayman padixahka qarap bekinglar, Toy bolöjan künidä, Këngli huxal bolöjan künidä, Anisi uningöça tajni kiygüzgän kiyapëttä uningöça qarap bekinglar!»

4 «Mana, sën güzäl, seyuümlüküm! Mana, sën güzäl! Qümpërdäng käynidä közliring pahtëklërdäk ikän, Qaqliring Gilead teoji baqrida yatқан bir top eqqilërdäktur. **2** Qixliring yengila yuyuluxtin qikқан kırkiojan bir top koylardäk; Ularning hëmmisi köxkezäk tuoqanlardin, Ular arisida hëqbirni këm ämëstur. **3** Lëwliring përäng tal yiptäk, Gëpliring yekimliktur; Qümbiling käynidä qekiliring parqa anardur. **4** Boynung bolsa, Korallhana boluxka tàyyarlıojan Dawutning munaridäktur; Uning üstigä ming kalkan esikliktur;

Ularining hëmmisi palwanlarning siparliridir. 5 Ikki köksüing huddi ikki maraldur, Nilupër arisida ozukliniwatqan jërønning qoxkezakliridaktur; 6 Tang atquqa, Këlënggilär qeqip yoxiquqa, Mën özümni murmëkkä teoqioqa, Mëstiki döngigä elip ketimän. 7 Sën pütünley güzäl, i seyuümlüküm, Sëndä heq daq yoxtur». 8 «Liwandin män bilän këlgin, i jëräm, Mën bilän Liwandin këlgin — Amanah qokkësidin kara, Senir hëm Hërmon qokkëlriridin, Yëni xirlar uwiliridin, Yilpizlarning taqliridin kara!» 9 «Sën könglümni alamät seyuüdürdüing, i singlim, i jëräm, Közüngning bir lëp kiliq karixi bilän, Boynungdiki marjanning bir tal halkisi bilän, Könglümni seyuüdürdüing. 10 Sëning muhëbbiting nemidegän güzäl, i singlim, i jëräm! Sëning muhëbbätliring xarabtin xunqa xerin! Sëning ätiriliringning puriki hërkanadak tetitküdin pëydidur! 11 Lëwliring, i jëräm, hërä kënikidäk temitidu, Tiling astida bal wë süit bar; Kiyim-keqkëlringning puriki Liwanning purikidur; 12 Sën peqätlängän bir baqdursän, i singlim, i jëräm! Etiklik bir bulak, yepiklik bir fontandursän. 13 Xahliring bolsa bir anarlik «Erän baqçisidur; Uningda kimmätlik mewilär, Henä sumbul ösümlükleri bilän, 14 Sumbullar wë iparlar, Kalamus wë qowzakdarqin, Hërhil mëstiki dërähiliri, Murmëkkä, muattër bilän hëmma esil tetitkular bar. 15 Baqlarda bir fontan sën, Hayatlik sulirini beridioqan, Liwandin aqidiqan bir bulakşën». 16 «Oyoqan, ximaldiki xamal; Këlgin, i jëunubtiki xamall! Mening beoqim üstidin uqup ötkäy; Xuning bilän tetitkulari sirtka purak qaçidu! Seyümlüküm öz beoqioqa kirsun! Özining kimmätlik mewilirini yesun!»

5 «Mën öz beoqioqa kirdim, Mening singlim, mening jëräm; Murmëkkämni tetitkularim bilän yioqdim, Hërä kënikimni hësilim bilän yedim; Xarabimni sütlirim bilän iqtim». «Dostlirim, yönglar! Iqinglar, könglüngär halioqanqa iqinglar, i axik-mëxuklar!» 2 «Mën uhlawatattim, biraq könglüm oyoqak idi: — Seyümlükümning awazi! Mana, u ixikni kekiwatidu: — «Manga eqip bar, i singlim, i amrikim; Mening pahtikim, mening oqubarsizim; Qünki bexim xëbnëm bilän, Qaqlirim keqidiki nömlik bilän hël-hël bolup kätti!» 3 «Mën tëxäk kiyimlirimni seliwëtkän, Qandakmu uni yënä kiyiwalay? Mën putlirimni yudum, Qandakmu ularni yënä buloqay?» 4 Seyümlüküm qolini ixik tëxükidin tikti; Mening iq-baqliririm uningöqa tëlürüp kätti; 5 Seyümlükümgä eqixkä qoptum; Kollirimdin murmëkki, Barmaklirimdin suyuq murmëkki temidi, Taqakning tutkuqliri üstigä temidi; 6 Seyümlükümgä aqtim; Biraq seyuümlüküm burulup, ketip qalqanidi. U söz kioqanda rohüm qikip këtkänidi; Uni izdidim, biraq tapalmidim; Uni qaçirdim, biraq u jawab bërmedi; 7 Xëhärni aylinidioqan jesëqilär meni uqritip meni urdi, meni yarilandurdi; Sepillardiki këzätqilär qümpërdämni mëndin tartiwaldi. 8 I Yerusalem kizliri, seyuümlükümni tapsanglar, Uningöqa nemä dëysilär? Uningöqa, seygining: «Mën muhëbbätin zëiplixip kättim! — dedi, danglar». 9 «Sëning seyuümlüküingning baxkä bir seyuümlükün qandak artuq yeri bar, I, ayallar arisidiki äng güzili? Sëning seyuümlüküingning baxkä bir seyuümlükün qandak artuq yeri bar? — Sën bizgä xundak tapilioqanöqu?» 10 «Mening seyuümlüküm

ap'ak wë parkirak, yürëklik äzimät, On ming arisida tuoqdäk körünërliktur; 11 Uning bexi sap altundindur, Budur qaqliri atning yaylidäk, Taoq kaqçisidäk qara. 12 Uning këlziri eqinlar boyidiki pahtaklërdäk, Süit bilän uyuyloqan, Yarixikida qoyuloqan; 13 Uning mængziliri bir tæxtäk puraklik ösümlükëttur; Anyioqan yekimlik güllüktäk; Uning lëwliri nilupër, Ular suyuq murmëkkini temitidu; 14 Uning kolliri altun turubilar, Iqigä beril yaqutlar quyuloqan. Korsiki nëqixlik pil qixliridin yasaloqan, Këk yaqutlar bilän bezälgän. 15 Uning putliri mërmär tüwürläq, Altun üstigä tiklängän. Uning salapiti Liwanningidäk, Kedir dërähliridäk kërkä-m-haywätlikdur. 16 Uning aqzi bëkmä xerindur; Bërhäq, u pütünley güzäldur; Bu mening seyuümlüküm, — Bërhäq, bu mening amrikim, I Yerusalem kizliri!»

6 «Sëning seyuümlüküing nægä këtkändu, Kiz-ayallar arisida äng güzäl boluquqi? Sëning seyuümlüküing kayergä burulup kätti? Biz sën bilän billä uni izdäyili!» 2 «Mening seyuümlüküm öz beoqioqa qüxti, Tetitku otaxliklaroqa qüxti. Baqlarda ozuklinixkä, Nilupërläri yioqixkä qüxti. 3 Mën mening seyuümlükümningkidurmän, Wë seyuümlüküm meningkidur; U öz padisini nilupërlär arisida bakidu» 4 «Sën güzäl, i seyuümlüküm, Tirzah xähiridäk güzäl; Yerusalemdäk yekimlik, Tuoqlarni këtürgän bir qoxundäk haywätlikdursän; 5 Ah, këlziringni mëndin këtküzgin! Qünki ular mening üstümdin oqalib keliwatidu; Qaqliring Gilead teqi baqçida yatqan bir top eqkilërdäktur. 6 Qixliring yengila uyuyultin qikqan kirkioqan bir top qoylardäk; Ularining hëmmisi qoxkezäk tuoqanlardindur; Ular arisida heqëbiri këm ämëstur; 7 Qümbiling käynidä qekiliring parqä anardur. 8 Atmix hanix, säksän kënizëkmü bar; Kizlar sanaksiz; 9 Biraq mening pahtikim, oqubarsizim bolsa bardinbirdur; Anisidin tuoquloqanlar iqidä tängdaxsiz boluquqi, Özini tuoqquqing tallioqindur. Kizlar uni kërüp, uni bëhtlik dëp ataxti, Hanixlar wë kënizëklërmü kërüp uni mahtaxti.» 10 «Tang sähär jahanoqa kariqandäk, Aydäk güzäl, aydingdäk roxän, Illik kuyaxtëk yoruk, Tuoqlarni këtürgän qoxunlardäk haywätlik boluquqi kimdur?» 11 «Meoqizlar beoqioqa qüxtim, Jiloidiki gül-giyahlarni kërüxkä, Üzüüm tëlining bihlioqan-bihlimioqanlikini kërüxkä, Anarlarning qeqëkligän-qeqëklimgänlikini kërüxkä; 12 Biraq bilä-bilmäy, Jenim meni këtürüp, Esil hëlkimning jäng hërwiliri üstigä qoyoqanikän.» 13 «Kaytkin, kaytkin, i Xulamit — Kaytkin, kaytkin, bizning sangä kariqumiz bardur!» «Silär Xulamitning nemisigä kariqunglar bar?» «Ikki bargah» ussulöqa qüxkän waqtidikidäk uningöqa qaraymiz!»

7 «I xahzadining kizi, Këxliringdä sëning kädëmliring nemidegän güzäl! Toloqioqan yapaxliring gëhërlërdäk, Qewër hünërwän kölining hüniridur. 2 Kindiking yumulak bir kädëltur; Uning ëbjax xarabi këm ämäs; Korsiqing buqday dëwisidur, Ätrapiöqa nilupërlär olixidu. 3 Ikki köksüing ikki maraldäk, jërønning qoxkezikidur; 4 Boynung pil qixliridin yasaloqan munardur; Këzliring Bat-Rabbim köwüki boyidiki Hëxbon këlqakliridäk, Burnung Dëmëxkëqä karaydioqan Liwan munaridäktur; 5 Üstüingdä boxing

Karmäl teoşidäk turidu; Bexingdiki örümä qaqliring Järän yaki yax buoşidäk bol, Tetitkular taoşliri üstida sösün rängliktur, Padixah büdür qaqliringning yügürüpl!»

6 I söyginim, huzurlar üqün xunqa güzäl, xunqa yeşimlikürsän! 7 Sening boyung palma dərıhidäk, Köksüing üzüm oşunqilıridäktur. 8 Män: – «Palma dərıhi üstigä qıķımän, Xahlirini tutup yamiximän; Köksiliring dərweķä üzüm tal oşunqilıridäk, Burnungning purıķı almıldäktur, tanglayliringning tami äng esil xarabdäktur...». 9 «...mening söyümlükümning gelidin silik ötüp, Ləwlər, qıxlardin teyilip qüxsun...! 10 Män mening söyümlükümningkidurmän, Uning təkazzası manga qarıtılıdu». 11 «I söyümlüküm, keläyli, Etizlaroşa qıķaylı; Yezılarda tünöp keläyli, 12 Üzümzarlıķķa qıķıxķa baldur orundın turaylı, Üzüm tallırınının bihlioşan-bihlimioşanlıķını, Qeqäklərning eqıloşan-eqılimioşanlıķını, Anarlarning bärķ uroşan-urmioşanlıķını kəräyli; Axu yərdä muhəbbätlirimni sanga beoşıxlaymän. 13 Muhəbbätgüllər axu yərdä öz purıķını purıtıdu; İxiklirimiz üstida hərhil esil mewə-qıwılər bardur, Yengi häm konimu bardur; Sän üqün ularnı toplaş təyyarlıdım, i söyümlüküm!»

8 «Ah, apamning köksini xorioşan inimdäk bolsang'idi! Seni talada uqırıtır bolsam, söyättim, Wə heqkim meni kəmsitməytti. 2 Män seni yetäkläyttim, Apangning öyigə elip kirättim; Sän manga təlim berätting; Män sanga tetitķu xarabidin iķküzättim; Anarlırimning xərbitidin iķküzättim. 3 Uning sol kōli bexim astida bolatti, Uning ong kōli meni silayttı». 4 «Siləgə tapılaymənki, i Yerusalem kizliri – «Uning waķıt-saiti bolmioşuqə, Silər muhəbbətıni oyoşatmanglar, kozoşımanglar!» 5 «Daladin qıķıwatķan bu zadı kim? Öz söyümlükigə yəlinip?» «Män alma dərıhi astida seni oyoşatķanıdım; Axu yərdä apang toloşaq yəp seni dunyoşa qıķaroşanıdı; Axu yərdä seni tuoşķuqi toloşaq yəp seni qıķaroşanıdı». 6 «Meni kənglünggə məhürdäk, Bilikinggə məhürdäk basķaysən; Qünki muhəbbət ölümdäk küqlüktur; Muhəbbätning kizōjınixi təhtisaradək rəhşimsiz; Uningdin qıķķan ot uqķunlırı, – Yahning dəhxätlik bir yalķunıdu! (Sheol h7585) 7 Kəp sular muhəbbətıni əqürəlməydu; Kəlkünlər uni oşərķ kılalmaydu; Bırsi: «Öy-təällükätlırimning həmmisini berip muhəbbətķə eriximän» desə, Undaķta u adəm kixininın nəziridin pütünləy qüxüp ketıdu». 8 «Bizning kiķik singlimiz bardur, Biräķ uning köksi yoķtur; Singlimizoşa əqlilər kəlgən künidə biz uning üqün nemə kılımiz?» 9 «Əgər u sepil bolsa, Biz uningōşa kümüx munar salımiz; Əgər u ixik bolsa, Biz uni kedır tahtaylar bilən qaşlaymız». 10 «Özüm bir sepıldurmən, Häm mening köksilirim munarlardäktur; Xunga mən uning kəz aldida hatırjəmlik tapķan bırsıdäk boldum». 11 «Sulaymanning Baal-Hamonda üzümzari bar idi, Üzümzarını başwənlərgə ijarigə bərđi; Ularning həmmisi mewisi üqün ming tənggə apırıp berixi kerək idi; 12 Özümning üzümzarım mana mening aldımda turıdu; Uning ming tənggisı sanga bolsun, i Sulayman, Xuningdäk ikki yüz tənggə mewisini bakķuqılaroşa bolsun». 13 «Həy başlarda turoşuqi, Həmrəhlər awazingni anglioşısı bar; Mangimu uni anglatķuzoşaysən». 14 «I söyümlüküm, tez bolə,

Yəxaya

1 Uzziya, Yotam, Aħaz və Həzəkıyalar Yəhudaəoja padixah boləjan waqıtlarda, Yerusalem və Yəhuda toərisida, Amozning oəjli Yəxaya kərgən əjayıbana wəhiy-alamətlər: — **2** «I asmanlar, anglanglar! I yə-zemin, kulək sal! Qünki Pərwərdigar səz eytti: — «Mən balılarnı bekiş qong kıldim, Bırək ular Manga asiylık kildi. **3** Kala bolsa igisini tonuydu, Exəkmü hojayinining okuriəja [mangidiəjan yolni] bilidu, Bırək İsrail bilməydu, Əz həlkim heq yorutuləjan əməs. **4** Ah, gunahkar «yat əl», Kəbihlıknı toplan əzığə yüklıgən həlk, Rəzillərnıng bir nəslı, Nıjis bolup kətkən balılar! Ular Pərwərdigardin yıraklıxiş, «İsraildiki Mukəddəs Boləjuqı»ni kəzəg ılmıdi, Ular kəynıgə yandı. **5** Nemixka yənə dümbənoşunglar kelidu? Nemixka asiylık kilıwerisilər? Pütün baxlırlar əqriş, Yürıkinglar pütünləy zəplıxiş kətti, **6** Bexınglardın ayıəinglarəjiə saş yeringlar kəlmıdi, Pəkət yara-jarahət, ıxkık və yiring bilən toldi, Ular tazılanmıəjan, tengilmıəjan yaqi ularəja heq məlhəm süzülmiş. **7** Wətinınglar qəlləxti; Xəhərlınglar kəyüş wəyrənə boldi; Yə-zemıninglarnı bolsa, yatlar kəz əldınglardıla yutuwelıwatıdu; U yatlar tərıpidın dəpsəndə kilıniş qəllıxiş kətti. **8** Əmdi tüzümzarəja selınəjan qəllıdık, Tərhəməklıkkə selınəjan kəpıdək, Muhəsırıgə qüxkən xəhərdək, Zıonıng kızı zəiş qəldurıldı. **9** Samawı kəxunlarning Sərdarı boləjan Pərwərdigar bizgə azəjınə «kəldisi»ni qəldurmıəjan bolsa, Biz Sodom xəhıriğə əhxpək əlləttük, Gomorra xəhıriğınıng həliəja qüxüş əlləttük, **10** I Sodomning həkümranlırı, Pərwərdigarning səzini ənglər kəyunglar, «I Gomorranınıng həlkı, Hudayimızning kənan-nəsihıtiğə kulək selınglar! **11** Silər zadı nemə dəp Manga atəp nuroşunlıəjan kurbanlıklarnı sunısilər?» — dəydu Pərwərdigar. — «Mən kəydürmə qəşqər kurbanlıkılardıng, Bordək malning yəşiridın toyp kəttim, Buqlar, paklanlar, tekilərnıng kənliridın heq hursən əməsmən. **12** Silər Menıng əldiməja kirış kəlgıninglarda, Silərdın həyła-aywanlırimni xundək dəssəp-qəyləxni kim tələş kıləjan? **13** Bıhədə «axlık hədiyə»lərnı elış kelıxın boldi kilinglar, Huxbuş bolsa Manga yirginlik bolup qəldi. «Yengi ay» həytlırı wə «xabat kün»lıriğə, Jaməət ıbadət sorunlıriəja qəkırılılərləja — Kışkisi, kəbihlıktə ötküzüləgə dəyduəjilik yıəjıxlərləja qıdiəjuqlıkkim kəlmıdi. **14** «Yengi ay» həytınglardın, bekitilgən həyt-bayrimınglardın kəlbim nəprətlıniş; Ular mənə yük bolup qəldi; Ularıni kətürüş yürüxtın qarqəş kəttim. **15** Qəlunglarnı kətürüş duaəja yəyöjınglarda, Kəzümni silərdın elış qəqımən; Bərhək, kəplər dualarnı kıləjınglarda, əngliməymən; Qünki kəllırlar kənoəja boyaldı. **16** Əzınglarnı yuyuş, paklıninglar; Kılmıxlırlınglarning rəzillıknı kəz əldımđın neri kilinglar, Rəzillıknı kılıxtın qəlunglarnı tüzünglar; **17** Yəhxılık kılıxni əgıninglar; Adıllıknı ızdənglar, Zomıgərlərgə tənbiş beringlar, Yetim-yəsırlərnı nəhəklıktın halas kilinglar, Tul hotunlarning dəwasını sorənglar. **18** Əmdi kelinglar, biz munazırə kılıxaylı, dəydu Pərwərdigar, Silərnıng gunahınglar kış-kışıl bolsımu, Yənilə kərdək əkırıdu; Ular kışıl

kurtttək tok kışıl bolsımu, Yungdək ap'ək bolıdu. **19** Əgər itəətmən bolup, ənglisənglar, Zemındiki esil məşsuləttın bəhrimən bolısilər; **20** Bırək rət kılış yüz ərisənglar, Kılıq bilən ujukturulisilər» — Qünki Pərwərdigar Əz əşzi bilən xundək dəgən. **21** Sadık xəhər kəndəkmü pəhıxə bolup kəldi? Əslıdə u ədalət bilən toləjanıdi, Həkkəniylık uni məkən kıləjanıdi, Bırək həzir kətilar unıngda turuləydu. **22** Kümüxıng bolsa dəxkələja aylinış qəldi, Xərabıngəja su arılıxiş qəldi; **23** Əmirlıriğ asiylık kıləjuqlar, Oşrırlərləja ülpət boldi; Ularıng hər birı pəriəja əmrək bolup, Soşə-salamlarnı kəzəp yürməktə; Ular yetim-yəsırlər tıqın ədalət ızdıməydu; Tul hotunlarning dəwası ularıng əldıəja yətməydu. **24** Xungə — dəydu samawı kəxunlarning Sərdarı boləjan Rəb Pərwərdigar — Yəni İsraildiki kudrət İgisi eytıdu: — Mən kükəndılırimni [jazaləp] puhəđın qıqımən, Düxmənlırimđın kışas əlimən; **25** Kolumni üstınggə təgküzüş, Sənı tawlap, sənđiki dəxkənlı təltəküs təziləymən, Sənđiki bərlık əriləxmıarnı elış təxləymən. **26** Həkümran-sorəkılırlınglarnı əwwəlkıdək, Məslıhətqılırlınglarnı dəsəptıkdıkdək hələje kəltürimən. Keyın sən «Həkkəniylıknıng Məkəni», «Sadık Xəhər» — dəp atılən. **27** Əmdi Zion ədıllık bilən, Wə unıngəja kəyтіş kəlgənlər həkkəniylık bilən kutkuzulup hər kılınıdu. **28** Bırək asiylər wə gunahkarlar bırdək ujukturulıdu, Pərwərdigardin yüz əriğəjuqlər bolsa hələk bolıdu. **29** Xu qəşda silər təxna boləjan dub dərhəlrırdın nomus kılısilər, Tallıəjan bəqlərdın hijil bolısilər. **30** Qünki əzınglar huddı yəpürməkləri kışurup kətkən dub dərhıdık, Susız kuruk bırl bəşdək bolısilər. **31** Xu künı kışı bərlər otkə xəm pıllıki, Ularıng əşri bolsa, uşkun bolıdu; Bular hər ıkkısı tənglə kəyüş ketıdu, Ularıni əqürüxkə həqkim qıqımaydu.

2 Bular Amozning oəjli Yəxaya Yerusalem və Yəhuda toərisida kərgən kəlamıdu: — **2** Ahır zamanlarda, Pərwərdigarning əyi jaylaxkən təş toərlarning bexi bolup bekitilıdu, Həmmə dəng-əgızlktın üstün kılış kətürülıdu; Bərlık əllər unıngəja kəşək kılış kılıxıdu. **3** Nuroşun həlk-mıllətlər qıqış bırl-bıriğə: — «Kelinglar, bız Pərwərdigarning təşəjeja, Yəqupıng Hudəsıniğ əyigə qıkkəyılı; U Əz yollırdın bızgə əgıtıdu, Bız Uning tərıqılırdı məngimız» — dəyxişıdu. — Qünki kənan-yolyoruk Zıonđın, Pərwərdigarning səz-kəlamı Yerusalemđın qıkıdiəjan bolıdu. **4** U əllər ərisıda həküm qıkırıdu, Nuroşun həlkklərnıng həş-nəhəklıriğə kəşım kılıdu; Buning bilən ular kılıqlırlıni səpən qıxlırlı, Nəyızlırlıni orəşək kılış səkuxıdu; Bırl ə yənə bırl əlgə kılış kətürməydu, Ular həş yənə uruxni əgənməydu. **5** — «I Yəqup jəmətıdıkılər, Kelinglar, Pərwərdigarning nurıda məngayılı!». **6** — Sən Əz həlkıng boləjan Yəqup jəmətını təxləş kəyduş; Qünki ular xərkıtkı hurəpatlar bilən toldurıldı; Ular Fılistıylərdək pəl salıdu; Ular qətəllıklər bilən kəl tutuxıdu; **7** Zemını bolsa əltun-kümüxkə toluş kətti; Bəylıklırlı tügıməs; Yə-zemını atlarəjımu toluş kətti, Jəng hər wırlırlı həş tügıməs; **8** Zemını butlar bilənmu lış bolup kətti; Ular əz kəllırlı bilən yəsıəjanlıriəja, Bəşməkləri bilən xəkıləndürgənıriğə səjdə kılıxıdu. **9** Xuning bilən pıkrələr əgıdürılıdu, Mətwərlərmü təwən kılınıdu; Sən ularıng kəđđını ruslıməysən həş heq kəşürım

kilmaysən. **10** Əmdi Pərwərdigarning wəhxitidin, Həywisining xan-xəripidin өзünəni qaçur, [Hada] taxlar iquə kirival, Topa-qanglar iquə meküwall! **11** Qünki adəmning təkəbbur kəzliri yərgə karitilidu, İnsanlarning həkawurluqi pəs kilinidu; Xu künidə yaloquz Pərwərdigarla üstün dəp mədhijiliniidu. **12** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning xundak bir küni təyyar turidu: — Xu küni hər bir təkəbbur wə məmədanlarning üstigə, Əzini yukiri saniəjanlarning üstigə qūxidu (Xuning bilən ularning həmmisi pəs kilinidu!), **13** Xuningdək Liwanning egiz, pələkkə yetidəjan barlik kədir dərəhlirining üstigə, Baxandiki barlik dub dərəhlirining üstigə, **14** Egiz taqlarning həmmisigə, Yukiri kətürülgən barlik dənglərnin üstigə, **15** Hər bir həy wətlilik munarning üstigə, Hər bir mustəhəkm səpiling üstigə, **16** Tarixitiki hər bir səda kemisining üstigə, Xundakla barlik güzəl kema wədasingin üstigə xu küni qūxūkkə təyyar turidu. **17** Adəmlərnin kərənglik təwən kilinip qūxūrūlup, İnsanlarning təkəbburliqi pəs kilinidu, Xu künidə yaloquz Pərwərdigarla üstün dəp mədhijiliniidu. **18** Butlar bolsa həmmisi kəzdin yəkilidu. **19** Pərwərdigar yərnə dəhəxtəlik silkindürükkə ornidin turidəjan qəoqda, Ular əzlini Uning wəhxitidin, Uning həywisining xan-xəripidin qaçurup, Hada tax ojarlirining iquə, Yər yüzidiki əngkürlərgə kirivalidu; **20** Xu künidə kixilər əzigə qəkunuxka yasəjan kümüx butliri wə altun butlirini kəriəju qaxkənləroə wə xəpərənglərgə taxlar beridu; **21** Pərwərdigar yərnə dəhəxtəlik silkindürükkə ornidin turidəjan qəoqda, Ular əzlini Uning wəhxitidin, Uning həywisining xan-xəripidin qaçurup, Hada tax qaklirining iquə, Yarlarning yerliklirioə kirivalidu; **22** Ümidənlərnə nəpisi dimiojənila turidəjan insandin üzənglar, Qünki insan zadi nemə idi?!

3 Qünki, kəra! Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar, Yerusalem wə Yəhudaəja kuwwət wə yələnqük boləjan [barlik nərsilərnəni yəkilidu], — Yəni kuwwət boləjan pütkül ax-nan, Yələnqük boləjan həmmə su, **2** Palwan wə ləkkər, Sətiq wə pəyoəmbər, Palqi wə əksakal, **3** Əllik bəxi, mətiwər wə məsliəətqi, Hünərwan ustilar wə jədu qiləuqularini yəkilidu. **4** — «[Ularınin ornioə] yaxlarni əməldər kilimən, Bəthuy balilar ularning üstidin idarə kilidu. **5** Puqrələr bir-birini ezidu, Hərbiri koxnisi tərəpidin ezilidu; Balilar kəriləroə, Mutləhəmlər mətiwərlərgə ədəpsizlik kilidu; **6** Xu küni birsi ata jəmətidiki kəridəxinini tutuwəlip, unioəja: — «Sizning kiyim-keqikəngiz bar; bizgə yetəqki bolung, bu harabilər kəlingiz astida bolsun», — dəydu; U jawəbən qəlini kətürüp [kəşəm iquə]: «Dərdingləroə dərman bolaməymən; Əyümdimə ya ax-nan ya kiyim-keqək wəq; Məni həlkəyə yetəqki kilmənglar!» — dəydu. **8** Qünki Yerusalem putlixidu-qūxkūnlixidu, Yəhuda bolsa yikilidu; Səwəbi, ularning tili wə illətli ri Pərwərdigarəja kərxə qikip, Xəpər İgisining kəzliri aldida isyankarlik kildi. **9** Ularınin qirayə əzli rəgə kərxə guwahlik beridu; Ular Sodom xəhri dək gūnahini həq yoxurmay, Oquq-axkara jakarlaydu. Ularınin jəniəjoə way! Ular yamanlikni əz bəxiəja qūxūrgən! **10** Həkkəniyləroə eytkinki, Ular amən-esənlik tərəpidin turidu, Ular əz əmllirining mewisini yəydu; **11** Rəzillərgə way! Bəxiəja yamanlik qūxidu,

Qünki əz qəli bilən qiləjanliri əzigə yanidu. **12** Məning həlkimdə bolsa, balilar ularni harə kilidu, Ayallar ularni idarə kilidu; I həlkim! Silərnəni yetəkləwatkanlar silərnəni azduridu, Ular mangidəjan yollirənglari yəkilidu. **13** Pərwərdigar Əz dəwasini soraxka orun alidu, Həlkə-millətlər üstidin həküm qikərixka ərə turidu; **14** Pərwərdigar Əz həlkini əksəqalliri wə əmiriləri bilən dəwalixip, uləroəja: — Üzümzari yəp tūgətkənlər silər əzünglar, Ajiz məminlərdin əloəjan olja əyünglərdə yatidu, dəydu. **15** — Silərnin həlkimni axundək əzip, Ajiz məminlərnin yüzli rəgə dəssəp zadi nemə qiləjiniənglar? — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar. **16** Pərwərdigar yənə mundək dedi: — «Zion qiz-ayalliri təkəbburlik kəlip, Kax-kirpiklirini süzup, Kəzlirini oynitip, naz kəlip taytanglixip, Putlirini jildirilitip mənəgip yüzixidu; **17** Xunga Rəb Zion qiz-ayallirining bax qəkqilirini taz kilidu, Pərwərdigar ularning uyət yərlirini əqiwətidu. **18** Axu küni Rəb ularni güzəllikidin məhərum kilidu; — Ularınin oxuk jildirəklirini, Bax jiyəklirini, ay xəkillik mərjanlirini, **19** Həlkilirini, biləzliklirini, qūmpərdə-qəqwanlirini, **20** Romallirini, oxuk zənjirlirini, potilirini, ətirdanlirini, tilmətarlirini, **21** Üzükilirini, burun halkilirini, **22** Həytlik tonlirini, yəpuqlirini, pürkənjilirini, həmyanlirini, **23** Əynəklirini, ap'ək iquə kəynəklirini, səllilirini wə tor pərdilirining həmmisini əlip taxlaydu. **24** Əmdi xundək boliduki, Ətir pürəkinəng ornioəja bətbuylik; Potining ornida əroəmqə, Qiraylik yasəjan qəqlirining ornida taz bəxi, Kəlixkən tonning ornida bəz rəhltər, Güzəllikiniəng ornida dəoqmal təmojisi bolidu. **25** Səning yigətlirəng qiləjiləng, Bətlirəngləng jəngdə yikilidu. **26** [Zionning] kəwəkliri zar kətürüp mətəm tutidu; U yaləngəqlənoəjan həlda yərgə olturup qalidu.

4 Xu küni yəttə əyal bir ərnəni tutuwəlip, uningdin: — «Biz əz nənəimizi yəymiz, əz kiyim-keqəklirimizni kiyimiz; pəqət bizni rəsəwəliktin həlas kəlix üqün, bizni nənəiməngizəja təwə kəlixingizni ətənimiz!» — dəydu. **2** Xu küni «Pərwərdigarning xəhi» uning güzəlliki həm xəripini kərsətküqi bolidu, Zəmin bərgən məwə bolsa, Kəqip kətuləjan İsrəildikilərgə xəhərt wə güzəllik kəltiridu. **3** Həmə xundək ix boliduki, Ziənda qəlanlar, Yerusəleməda təhtitilənoənlər, Yəni Yerusəleməda həyat dəp tizimlənoəjanlarning həmmisi pak-muqəddəs dəp atilidu. **4** Xu qəoqda Rəb ədalət yüzgüzgüqi rəh həm kəy dūrgüqi rəh bilən, Zion qəzilirining pasiklikini yuyup, Yerusəleməning qənan dəqlirini tazilaydu. **5** Xu qəoqda Pərwərdigar kündüzdə Zion təoqidiki hər bir əy, Xundakla barlik ibadət sorunlarning üstigə is-tütək wə bulut, Kəqəta bolsa ot yəlkunining julasini yaritidu; Qünki xan-xəpərnin üstidə sayiwən bar bolidu. **6** Xu küni, kündüzdə tomuz isisikə sayə kəlidəjan, Hətərdin panəhlinidəjan, borən-yəmoqurləroə daldə bolidəjan bir sayiwənlik kəpə bolidu».

5 Mən əz səy gən yariməja, Məning səyümlüküm üqün əz üzümzari təoqruluk bir küy əytip bəy; Səyümlükümünin mən bərt bir dəng üstidə üzümzari bar idi; **2** U həmmə yerini koləp taxlarni əlip taxlidi, Əng əsil üzüm teli tikti; U üzümzər ətturisiəja kəzətit mənəri səldi, Üzümzər iquidim xərap kəlqi

kazdi, Andin üzümündin yahxi hosul kütti; Biraq buning ornioqa, üzümzar aqqik üzümlərnila bərdi. **3** Keni, i Yerusalemdikilar wə Yəhudaning adəmliri, Mən bilən üzümzarimning otturididn həküm qıqiringlar! **4** Mening üzümzarimda kılodudək yənə nemə ixim kaldı? Yahxi üzümlərnı kütkinimda, Nemixka pəkət aqqik üzümnıla qıqirip bərdi? **5** Əmdi hazır Əz üzümzarimni nemə kılıdoinimni silərgə eytip beray: — Uning qıtlaklırını elip taxlaymən, u yutuwetilidü; Uning tamlirini qeqip oqulitimən, u qaylinidü. **6** Mən uni qəllükkə aylundurimən; Heqkim uni qatap-putap, pərxw kılmaydu; Jioqlar wə tikənler uningda esüp qıkidü; Bulutlaroqa uning üstigə heq yamoqur yaojdurmanqlar dəp buyruymən. **7** Qünki samawi qoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigarning üzümzari — İsrail jəməti, Uning huxallıki boləqan estümlük bolsa — Yəhudadikilerdur; U adalət mewisini kütkən, Biraq mana əmdi nalam kərdi; Həkkaniylikni kütkən, Biraq mana əmdi zulo-pəryad boldı! **8** Həklərgə heq orun kaldurmay əyni-əygə, etizni-etizoqa ulioqlanlaroqa way! Əzünglarnı yaloquz zeminda kaldurmakqimusalər? **9** Samawi qoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigar mening kılqimioqa mundak dedi: — «Kəpligan əylər, Dərwəka həywətlik, həxəmətlik əylər adəmsatsiz, harab bolidü. **10** Bərhək, kırık moluq üzümzar pəkət altə küp xarab beridü, Ottuz küra dan bolsa pəkət üç küra hosul beridü. **11** Məy iqxəkə aldirap tang atkanda ornidin turoqlanlaroqa, Karangə qüxixigə qarimay, xarabtin kəyp boləquqə bəsiq olturoqlanlaroqa way! **12** Ularning ziyapətliridə qiltar wə lira, təmbur wə nəy, xarabmu bar; Biraq ular Pərwərdigarning kıləqlanlaroqa wə kol ixilirioqa heq etiwar kılmaydu. **13** Xu səwəbtin əz həlkim biləmdin həwərsiz boləqlanlıki tüpəylidin sürgün bolup ketidü; Esilzadiliri eqırkixip, Puqraliri usszluktin kurup ketidü. **14** Xunga təhtisara nəpsini yoqjinitip, Aozjini hang aqidü; Ularning xəhərliri, top-top adəmliri, kıkas-sürən kətürəqiliri wə nəoymə oynioquqliri birakla iqigə qüxüp ketidü. (Sheol h7585) **15** Puqralar egildürtilidü, Metiwərlərmu təwən kılınidü, Təkəbburlarning kəzliri yərgə qaritilidü; **16** Biraq samawi qoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigar adalət yürgüzginidə üstün dəp mədhjiyilidü, Pak-mukəddəs boləquqi Təngri həkkaniylikidin pak-mukəddəs dəp bilinidü. **17** Xu qəqda qozılar əz yaylaklıridə turoqandək otlaydu, Musapirlərmu bayların wəyrənə əyliridə ozuklinidü. **18** Kəbihlikni aldamaqiləqning yipliri bilən, Gunahni hərwa aroqamqisi bilən tartkanlaroqa way! **19** Yəni: «[Huda] aldirisun! İxlirini Əzi ittikrək ada kilsun, Xuning bilən biz uni kərələymiz! «İsraildiki Mukəddəs Boləquqi»ning niyət kıləqini yekınlixip ixka axuruloqay, Biz uni biliwalaylı!» — degənlərgə way! **20** Yamanni yahxi, yahxini yaman degüqilərgə, Karangəquləqni nurning, nurni karangəquləqni ornioqa kəyoquqlarəqa, Aqqikni tatlıqning, tatlıkni aqqıqning ornioqa kəyoquqlarəqa way! **21** Əzlrini dana dəp qəqlioqlanlarəqa, Əz nəziridə əzlrini əklilik dəp kərioqlanlarəqa way! **22** Xarab iqxəkə batur boləqlanlarəqa, Hərakni əbjəx kılıxta kəhriman boləqlanlarəqa, **23** Yəni para üçün rəzillərnı aqlar, Xuning bilən həkkaniylarning adalitini rət kıləquqlarəqa way! **24** Xunga, ot yalkunliri

samanlarnı yutuwetkəndək, Yalkunlarda məngənlər solixip yoqaloqandək, Ularning yiltizliri qirip ketidü, Gül-qeqəkliri qang-tozangdək tozup ketidü; Qünki ular samawi qoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigarning yolyoruk-qanunini qətkə kəqқан, İsraildiki Mukəddəs Boləquqining səz-kalamini kəzgə ilmiolanidü. **25** Xunga Pərwərdigarning oqəzipi Əz həkligə qarap kəymaydu, U ularəqa qarap kolini kətürüp, ularni urup yikididü. Taoqlar təwrinip ketidü; Əlüklər əhlətlərdək koqlar otturidida dəwə-dəwə bolidü. Muxundək ixlar bolsimu, Uning oqəzipi yənila yanmaydu, Sozoqlar kəli yənila kəyaturulmay turidü. **26** U yirəktiki əllərnı qəkirip tuqni kətüridü, U yər yüzining qət yakisidin bir əlni üxkirtip qəkiridü; Mana ular təzdin aldirap kelidü! **27** Ulardin heqbiri qarqap kətməydu, Putlixipmu kətməydu. Heqbiri mügdimaydu, uhlımaydu, Baoqlion bəlwəqliridin heqbiri boxımaydu, Qoruklırining boşquqliridin heqbiri üzümlyaydu; **28** Ularning oklıri ittik, Barlik okyalirining kırıqliri tartılıp təyyar turidü, Atlirining tuyaklıri qəqmaq təxidək bolidü, [Jəng hərwilirining] qəqliri koquntəzdek aylinidü; **29** Ularning hərkirəxliri xirningkidək bolidü, Ular arslanlardək hərkirixidü, Dərwəka, ular owəqə erixkəndə qəz-qəz kılıp hərpiyixidü; Owəni qutkuzəqudək heqkim bolmay, Ular uni elip ketidü. **30** Xu küni ular dengizlər hərkirogəndək owəqə hərkirogəndək; Əgər birərsi yəz-zeminioqa kərioqudək bolsa, Pəkət karangəquləq, dərd-əlmənila kəridü! Hərəkəndək nur bulut-tuman təripidin qəwalixidü.

6 Uzziya padıxah ələmdin ətkən yili mən Rəbni kərdüm; U intayın yukiri kətürəlgən bir təhtə olturatti; Uning toni mukəddəs ibadəthanoqa bir kəlgənidi. **2** Uning üstidə sarafılar pərwəz kılıp turatti; Hərbirining altə tal qənitə bar idi; İkki qənitə bilən u yüzini yapatti, İkki qənitə bilən u putini yapatti, Wə ikki qənitə bilən u pərwəz kılıp turatti. **3** Ulardin biri baxka birsigə: — «Samawi qoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigar, mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur! Barlik yər yüzi uning xan-xəripigə toqlan!» — dəp toqlawatatti. **4** Towlioquqning awazidin dərwəzining kəxəkliri təwrinip kətti, Əy iz-tütək bilən kəplandı. **5** Xuning bilən mən: — «Əzümgə way! Mən tügəxtim! Qünki mən ləwli rəpak adəmmən həm rəpak ləwlik həlk bilən arilixip turup, əz kəzüm bilən Padıxahka, yəni samawi qoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigarəqa kəridim!» — dedim. **6** Xuning bilən sarafılardin biri kolida kurbangahtin bir qoqni lahxiqiroqa kısıp elip, yenimoqa uqup kəldi; **7** u uni aozziməqa təgküzüp: — «Mana, bu ləwliriggə təgdi; sening kəbihliking elip taxlandı, gunahing kafarət bilən kəqürüm kilindi» — dedi. **8** Andin mən Rəbning: — «Mən kimni əwətimən? Kim Bizgə wəkil bolup baridü?» degən awazini anglidim. Xuning bilən mən: — «Mana mən! Meni əwətkəysən» — dedim. **9** Wə U: «Barəqin; muxu həlkəkə mundək dəp eytkin: — «Silər anglaxni anglaysilər, biraq qüxənməysilər; Kərxüni kərxüsələr, biraq bilip yətməysilər. **10** Muxu həlkəning yurikini tax kıləqin; Ularning kulaklırını əqir, Kəzlrini kor kıləqin; Bolmisa, ular kəzlrini bilən kərələydiğən, Kuliki bilən anglıyalaydiğən, Kəngli bilən qüxinəydiğən kılınip, Yolidin yandırulup sakaytılan

bolatti». **11** Andin mən: — «Rəb, bu əhwal qaçanoqıqə dəwamlıxıdu?» — dəp sorıwıdim, U jawabən: — «Ta xəhərlər harab kılınip ahalısız, Əylər adəmzatsız, Zemin pütünlən qəlgə ayılınip bolıoqə, **12** Pərwərdigar adəmlirini yıraklaroqə yətkəp, Zemindiki taxlıwetilgən yərlər kəp bolıoqə bolıdu» — dedi. **13** «Həlbuki, zemında adəmlərnıng ondin birila kalıdu; Ular [zeminə] kaytıp kelip yəne yutuwetilıdu, Kesilgən bir dub yaki arar dərihıning ketikidək bolıdu; Kətək bolsa «mukəddəs nəsil» bolur.

7 Yəhuda padıxahı Aħaz (Uzziyanıng nəwrısı, Yotamning oqlı) təhtkə olturoqan künliridə, mundaq ix boldı: — Suriyanıng padıxahı Rəzin wə İsrail padıxahı Rəmalıyanıng oqlı Pıkah Yerusalemoqə kərxi jəng kıldı, ləkin üstünlükkə erixəlmıdı. **2** Dawutning jəmətiqə: — «Suriyə Əfrain bilən ittıpaqlıxıp birləxmə koxun kurdı» — deqən həwər kəldi. Xuning bilən padıxah jəmətidikilərnıng kəngli wə həlkıning kəngli ormanlar xamalda silkinip kətkəndək silkinip kətti. **3** Andin Pərwərdigar Yəxayaqə mundaq dedi: — «Sən wə oşlung Xear-Jaxub qıqıp, kir yuoqıqlarnıng etizining boyidiki yoloqə, yukiri kələkə nörining bexioqə berip, axu yərdə Aħaz bilən kərtüxkin. **4** Sən uningə: — «Sən ehtiyat bilən kənglünıngni toq tut! Bu ikki keyməs otkaxning kətikidin, yəni Rəzin həm Suriyanıng wə Rəmalıyanıng oşlınıng dəxti-əjəzəhliridin kərkəmə, yürəkzadı bolup kətmə! **5** Qünki Suriyə, Əfrain wə Rəmalıyanıng oqlı seni kəstləp: — **6** «Biz Yəhudaqə besip kirip, parakəndiqilik tuqdurur, əzimiz üqün talan-taraj kılıp, uningə bir padıxahını, yəni Tabəəlnıng oqlını tikləyil!» deqənıdı. **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Bu səz akmaydu, heq əwəlgə axmaydu; **8** Qünki Suriyanıng bexi Dəməxk xəhıri wə Dəməxk xəhırinıng bexi Rəzındur, halas; Wə atmıx bəx yil iqidə Əfrain xundaq bitqit bolıduki, ularni «bir həlk» degili bolmaydu; **9** Wə Əfrainıng bexi Samariyə xəhıridur, Samariyə xəhırinıng bexi Rəmalıyanıng oşlıdur, halas; Silər bularoqə ixənmişənglər, mustəhkəmlənməysilər» — deqin». **10** Pərwərdigar yəne Aħazoqə səz kılıp: — **11** «Əziqə üqün bexarət sora; məyli yərning tegidə yaki pələkning kəridə bolsun sorawə» — dedi. (Sheol h7585) **12** Bırak Aħaz jawabən: «Mən həm sorımaymən həm Pərwərdigarni sinəktə koymaymən» — dedi. **13** Andin [Yəxaya]: — Əmdi i Dawut jəmətidikilər, anqlar koynunlar, adəmlərnıng səwr-təktitini koymioqıninglarnı əz dəp, silər Hudayimning səwr-təktitini koymioqıliwatamsılar? **14** Xunga Rəb Əzi silərgə bir bexarət beridu: — Mana, pak kiz həmilidar bolup bir oşul tuqıdu; u uning ismini «Immanuel» dəp ataydu. **15** Yəxilikni tallap, yamanlıkni rət kılıxni bilgüqə u pıxlak wə bal yəydu. **16** Qünki bu yax bala yəxilikni tallap, yamanlıkni rət kılıxni bilgüqə, sən nəprətlinidıoqan bu ikki padıxahning yər-zeminliri taxlınip kalıdu. **17** Qünki Pərwərdigar sening wə atəngning jəmətiqə Əfrain Yəhudadın ayrılıoqan kündin buyan bolup bəkmioqan kəttik künləri qüxürıdu. U künlər bolsa Asuriyanıng padıxahıdin ibarəttur! **18** Xu küni Pərwərdigar Misirning pinhan erikliridiki paxılarnı wə Asuriyadiki həriləni üxkirtip qəkirıdu; **19** ularning həmmisi kelip hər bir hilwət jilojılaroqə, taxlarnıng

hər bir araqlirioqə, həmmə yantəkləroqə wə həmmə yaylaklaroqə oşuzıdə kənuıdu. **20** Axu küni, Rəb Əfrat dəryasining neresidın ıjarıg əloqan bir ustıra bilən, yəni Asuriyə padıxahı bilən qaq qüxürıdu; muxu ustıra baxning qeqini, putning tüklirini wə səkəlnimu qüxürüp oşırdaydu; **21** xu künlərdə bir kixi yax bir siyir wə ikki koy bəkidı, **22** ularning xunqə kəp süt bərginidin u serik may yəydu; dərəkə, zemında qəloqanlarning həmmisi serik may wə bal yəydu. **23** Wə xundaq bolıduki, hər teli bir kümüx tənggigə yaraydıoqan, ming teli bar üzümzarlık boləqan hər bir jay jioqanlıqə wə tikkanlıqə ayılınip ketıdu; **24** Axu yərgə adəmlər pəkət okya kəturüp kelıdu, qünki pütkül zemin jioqanlıqə wə tikənlikə ayılınip ketıdu. **25** İlgiri katman qepiloqan hər bir taoqlıq jilojılaroqə bolsa, — ular u yərlərgə jioqanlardın wə tikənlərdın kərkəp barmaydu; Bu yərlər pəkət kalılarnı otlıtidıoqan, Koylar dəssəp-qəyləydıoqan jaylar bolup kalıdu, halas.

8 Pərwərdigar mənə: — «Qong bir tahtayni kəlungə elip, enik hərplər bilən: — «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp yazoqın» — dedi. **2** Mən xundaq kılıp əziqə «ixənqlik guwahqılar» süpitidə muxuni hatiriləxkə kəhın boləqan Uriya wə Yərbəkiyanıng oqlı Zəkəriyani qəkirıwaldım. **3** Andin mən ayal pəyoqəmbər bilən billə yattım. Xundaq kılıp u həmilidar bolup, bir oşul tuqıdı. Xuning bilən Pərwərdigar mənə: — «Uning ismini «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp atıoqın; **4** qünki bala «Dada, apa» dəp qəkirıxni bilgüqə, Dəməxk baylıqlıri wə Samariyadiki olja Asuriyə padıxahı tərıpidin bulap elip ketilıdu» — dedi. **5** Pərwərdigar yəne mənə səz kılıp mundaq dedi: — **6** «Muxu həlk Xiloah əstingidiki ləzən ekıwatqan sularnı rət kılıp, Ularınıng ornıda Rəzin wə Rəmalıyanıng oşlıdin hursən boləqəqə, **7** Xunga mana, Rəb ularning üstigə dolkunlar akıdıoqan, əlwək Əfrat dəryasining sulirini, — Yəni Asuriyanıng padıxahını toluq həyəw-xəhıri bilən elip kelıdu; U dəryadək barlık erik-əstəngliridin texp ketıdu, Həmmə kiroqəklirini bəsup taxlaydu; **8** U taki Yəhudaqıqə xıddət bilən texp, həttə boynioqıqə kelıdu; U kənatlırını yayoqanda pütkül zeminiqə sayə bolup qıxıdu, i Immanuel! **9** — Qəzəpliniweringlar, i əllər, bırak sundurulisilər! Jahənnıng barlık qət jaylıri kulək selinglar! [Jəng üqün] belinglarnı baqlaweringlar, sundurulisilər! [Jəng üqün] belinglarnı baqlaweringlar, sundurulisilər! **10** Pılaninglarnı tüziweringlar, u bikaroqə ketıdu; Məsiləhtinglarnı kılıweringlar, umu akmaydu; Səwəbi — Immanuel!». **11** Qünki Pərwərdigar küqlük kolini mənə təgküzüp, Məning bu həlkning yolıda mangmaslikimə yoloruqə berip, mundaq səz kıldı: — **12** «Muxu kixilər kəp ixlarda «suyikəst bar» desə, silər bolsənglər «suyikəst bar» dəp yürmənglər; Ularınıng kərkəkındın silər kərkəmənglər, Yaki heq wəhımigə qüxmənglər; **13** Pəkət samawı koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarnıla həmmidin üstün dəp bilinglar; U silərnıng Kərkədiyoqınglar bolsun, Silərnıng wəhımənglər bolsun! **14** U bir mukəddəs panahgah bolıdu, Həmdə İsraildiki ikki jəmət üqün putlikəxəng tax, adəmni yikıtidıoqan kəram tax, Yerusalemdikilər üqünmu kıltaq wə tapantuzək bolıdu; **15** Ulardın kəplər [Uningə] putlixip, yikılıp, yanjılıp, kıltaqkə

qūxūp, əsirgə elinidu». **16** — «Bu guwahnamini yəgəp, Təwrat qanunini mening muhlislrini arisida peqətləp qəyojin. **17** Mən bolsam, yuzini Yəqub jəmətədin yoxuruwatqan Pərwərdigarni kütümən; Wə mən Uni təlmürüp saqlaymən. **18** Qaranglar, manga wə Pərwərdigar manga bərgən balilaroqə, Biz Zion teojini Əz makani qiloqan samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Israilda namayan qiloqan bexarət wə karamətlərnin süpitidurmiz». **19** — Bəxkilar silərgə: — «Biz wiqir-wiqir, gudung-gudung kilidioqan «ərwahlarni qəqirəyoqū»lar wə dahanlardin yol sorayli» — desə, silər jawab berip: — «Bir həlkning əz Hudasinu izdəp yol sorix kerək əməsmu? Tiriklərnin əlüklərdin yol sorixi tooqrimu?!» — dənglar. **20** — Təwrat qanuni wə guwahnamə əsas kilinsun! Muxularni əsas kilip səz kilmisa, ularoqə tang nuri qūxməydu! **21** Əksiqə, ular ksiləqan, aq həlda zeminni kezip yūrixidu; aq qəloqan qəoqəda, ular əzəpəlinip asmanoqə qərap, padixahini həm Hudasinu qəroqəp tillaydu; **22** ular yərgə qərisa, mana, jəpə-muxəkkət, qərangəyū-zulmət, həsrət-nadamət wə parəkəndiqilik turidu; Ular qəp-qərangəyūlukkə həydiwetilidu.

9 Birək, həsrət-nadamətkə qəloqanlaroqə zulmət boliwərməydu; U ətkən zamanlarda Zəbulun zemini wə Naftali zemini har kilduroqan; Birək kəlgüsida U muxu yərnə, yəni «yat əllərnin makani» Galiliyəgə, jümlidin «dengiz yoli» boyidiki jaylar wə Jordan dəryasining qərxə kiroqəklirioqə xən-xəhrət kəltiridu; **2** Qərangəyūlukkə mengip yūrgən kixilər zor bir nurni kərdi; Əlüm sayisining yurtida turoqəqilaroqə bolsa, Dəl ularning üstigə nur parlidi. **3** — Sən əlni awuttung, Ularning xadliqini ziyadə kilding; Həlkələr həsol waqtida xadlanəqəndək, Jəng oljisini üləxtürgən waqıtta huxallikkə qəmgəndək, Ular aldingdə xadlinip ketidu. **4** Qünki Midiyanning [üstidin əjəlibə qiloqan] künigə ohxax, Sən uningə selinoqan boyunturukni, Mürisigə qūxkən əpkəxni, Ularni əzgüqining tayiqini sundurup taxliwəttəng. **5** Qünki [ləxkərlərnin] uruxta kiygən hər bir ətükliri, Qənoqə miləngən hər bir tonliri bolsa pəqətlə ot üqün yekiloqə bolidu. **6** Qünki biz üqün bir bala tuəquldi; Bizgə bir əoqul ata kilindi; Həkümrənlik bolsa uning zimmisigə qoyulidu; Uning nami: — «Karamət Məslihətqi, Qudrətlik Təngri, Mənggüllük Ata, aman-hatirjəmlilik Igsi Xəhzadə» dəp atilidu. **7** U Dawutning təhtigə olturoqənda wə padixahlıqə həkümranlik qiloqənda, Xu qəoqədin baxlap ta əbədil-əbədgıqə, Uni ədalət həm həkqəniylik bilən tikləydu, xundaklə məzmut saqlaydu, Uningdin kelidioqan həkümrənlik wə aman-hatirjəmlilikning exixi pütməs-tügiməs bolidu. Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning otluq muhəbbiti muxularni əda kilidu. **8** Rəb Yəqub jəmətigə bir səz əwətti, U pat arida Israilə qūxidu, **9** Barliq həlk, yəni Əfrəim wə Samariyədikilər xu [səznin] tooqrilikini bilgən bolsimu, Ləkin kənglidə təkəbburlixip yooqənlilik kilip, ular: — **10** — «Hixlar qūxūp kətti, Birək ularning ornioqə yonuloqan taxlar bilən qəyta yasaymiz; Erən dərəhliri kesilip boldi, Birək ularning ornida kedir dərəhlirini ixlitimiz» — deyixidu; **11** Xunga Pərwərdigar Rəzinning kuxəndilirini [Israiləqə] qərxə küqləndürdi, [Yəqubning]

düxmənlirini kəzoqədi. **12** Xərktin Suriyəliklər, qərəbətə Filistiyələr, Ular əozini həngdək eqip Israilni yutuwalidu. Ixlar xundək deyilgəndək bolsimu, Uning əzəpini yənilə yanmaydu, Sozoqan qəli yənilə qəyturulmay turidu. **13** Birək həlk əzlrini Uroqəquning yənioqə tehi yenip kəlmidi, Ular samawi qəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarni izdiməywatidu. **14** Xunga Pərwərdigar bir kün iqidə Israilning bəxi wə kuyrükəni, Palma xəhi wə qəomuxini kesip taxlaydu; **15** Moysipit wə məhtəəmlər bolsa baxtur; Yəloqənlilik əgətidioqan pəyoqəmbər — kuyrükətur. **16** Qünki muxu həlkning yətaqəkliri ularni əzduridu, Yətaqləngüqilər bolsa yutuweliniq yəqilidu. **17** Xunga Rəb ularning yigitliridin hursənlik tapmaydu, Yetim-yəsirliri wə tul hotunlirioqə rəhım kilmaydu; Qünki hər biri iplas wə rəzililik qiloqə, Həmmə əozədin qikqini pasiklikətur. Həmmisi xundək bolsimu, Uning əzəpini yənilə yanmaydu, Sozoqan qəli yənilə qəyturulmay turidu. **18** Qünki razillik ottək qəyidu, U jioqan wə tikənlərnə yutuwalidu; U ormannin barəksən jayliri arisida tutixidu, Ular is-tütəklik tüwrük bolup purqirəp yuqirioqə ərləydu; **19** Samawi qəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning dəroqəzəpini bilən zəmin kəydürüp taxlinidu, Həlk bolsa otnin yekiloqəsi bolidu, halas; Həqkim əz kərinədxini ayap rəhım kilmaydu. **20** Birsə ong tərəptə gəx kesip yəp, toymaydu, Sol tərəptin yalmap yəpmu, qənasətlənməydu; Hər kim əz bilikini yəydu; **21** Mənasəhə Əfrəimni, Əfrəim bolsa mənasəhəni yəydu; Uning üstigə ikkisimu Yəhudaəqə qərxə turidu. Həmmisi xundək bolsimu, Uning əzəpini yənilə yanmaydu, Sozoqan qəli yənilə qəyturulmay turidu.

10 Kəbiqlik qəanulirini tüzgüqilərgə, Azabliq pərman-həkümlərnə yəzoqəqilaroqə way! **2** Tul hotunlarni oljimiz kilayli, Yetim-yəsirlərnə buləp-talayli dəp, Ular miskinlərgə ədalətni bərməy, Həlkəmdiki əjiz-bəqərilərdin həqəqətni buləp ketidu. **3** Həsəb alidioqan künidə, Yəni yirəktin kəlgən tuyuqsız balayı apət künidə, Nəmə kilisilər? Kimdin baxpanahlıq izdəp yürisilər? Bayliq-xəhringlarni nəgə əmanət qəyisilər? **4** Ularoqə əsirlər arisida zongziyip olturuxtin, Yəki əltürüləngələr arisida yikiləxtin bəxkə həqənemə kəlmidi! Həmmisi xundək bolsimu, Uning əzəpini yənilə yanmaydu, Sozoqan qəli yənilə qəyturulmay turidu. **5** Kəlioqə əzəzəpimning tokmiki tutkuzuloqan, Əzümning dəroqəzəpimning tayiki boləqan Asuriyəliklə way! **6** Mən uni hudəsiz bir «yat əl»gə, Dəroqəzəpim qərituloqan həlkəngə zərbə bərixkə əwətimən; Uningə olja tutuwəlixkə, Qənoqəniyəni buləxkə, [Həlkimni] koqilərdiki lay-pətkəklərnə dəssigəndək dəssəxkə buyruymən. **7** Birək [Asuriyəlikning] kəzdə tutqəni muxu əməs, U xundək həq oyluloqan əməs. Uning oylioqini wəyran kilix, Kəp dələtlərnə yəqitəxtin ibarəttur. **8** U: — «Məning sərdərlirimningmu həmmisi padixəhləroqə barəwər əməsmu? **9** Kalno xəhəri Kərkəmix xəhəriyə, Həmat xəhəri Arpad xəhəriyə, Samariyə xəhəri Dəməxk xəhəriyə ohxax əməsmu? **10** Məbudliri Samariyəning wə Yərusəlemningkidin uləqə boləqini bilən, Məning kolum muxu məbudqə təwə boləqan padixəhlikləroqə igə boluxkə yətküdək tursa, **11** Samariyə wə uning məbudlirini qəndək qiloqan bolsam, Yərusəlem wə

uning məbudlirini ohxaxla xundak qilmamdimən?» — deydu. **12** Biraq Rəb Zion teoqi wə Yerusalemda pütkül jaza ixini pütküzüp bolojandin keyin, U: — «Mən Asuriya padixahining kenglidiki baxbaxtaklikning aqiwitini [uningoja qüxürimən], Uning közlidiriki kibirlik nəzərlirini jazalaymən» deydu. **13** Qünki u: — «Bu ixlarni ez kolumning küqi bilən, Öz danalığım bilən mən kölojanmən; Qünki mən aqillıkturmən; Mən əllarning pasillirini yoqattım, Ularning həzinilirini buliwaldım, Təhtə olturojanlarni batur kəbi qüxürüp taxlidimmən; **14** Mən kolumni bir qux uwisioja uzatqandək əllarning bayliklirioja uzattım, Birsı taxliwetilgən tuhmlarni tərgəndək mən pütkül dunyani yoqanmmən; Ularđin heqbirimu qanatlırini palaklatımdı, Tumxukını aqmıdı, Yaki quk-quk kilip awaz qıqarmıdı» — deydu. **15** Palta özini ixlətküqisigə lap atsa bolamdu? Hərə hərıdıgüqigə poqilik kılsa bolamdu? Xundak ix ikən, huddı tayak ezini kətürgüqisini oynitalisa bolıdıojandək, Huddı hasa yaqraq əmas bolıuqını kətürgəndək bolattı əməsmu?! **16** Xunga samawi koxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigar xu [Asuriyəlkning] palwanlırı arısoja oruklitix kesilini əwətıdı, Uning xan-xəripining astıda lawuldap yalkunlaydıojan bir otnı yaqıdı. **17** «Israilning Nuri»ning Əzi ot, Uningdiki Muqəddəs Bolıuqı yalkun bolıdı, U bir kün iqidə uning jiojanlırı wə tikanlırını keydüürüp, yutuwalıdı. **18** Həm uning ormanzarlık wə baq-etizlırining xan-xəripini, jan wə tenini keydüürüp kül kilıwətıdı; Ular bəayni jüdəp ketıwatkan kesəl adəmdək bolup qalıdı. **19** Buning bilən ormanzarlıktı dərəhlərnıng kəp kəlojını xunqə az bolıdıki, Kiqik bala ularni sanap hatırılıyöləydu. **20** Xu küni xundak bolıdıki, Israilning qaldı həkli, yəni Yakupning jəmətidin keqip kaytqanlar əzlırini urıuqıoja ikkinqi tayanmaydu; bəlki ular həkıqətən Pərwərdigar, yəni «Israildiki Muqəddəs Bolıuqı»oja tayınıdı. **21** Bərək, bir «qaldı» kaytıp kelıdı, Yəni Yakupning «qaldısı» kudrətlik Təngrıning yenioja kaytıp kelıdı. **22** Israil, həkıng dengızdiki kumdak kəp bolıjını bilən, Pəkət bir qaldısı kaytıdı; [Qünki] həkkanıylik bilən yürgüzülgən, bir halakətning texip üstınglaroja qüxüxi bekitilgəndur; **23** Qünki bir halakətıni — bekitilgən bir halakətıni samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar pütkül yər yüzidə əmalgə axurıdı. **24** Xunga samawi koxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigar mundak deydu: — « — I Zion teoqıda turojan həkım, Asuriyədin kərkmə! U seni tayak bilən urıdıojan, Wə Misirliklardək sanga qarap hasısını kətürıdıojan bolsımı, **25** Pəkət əzojına waqıt etüxi bilənla, Silərgə karatqan muxu dərəzəzipim tügəp, Oşəzipimni ularoja halakət qüxsun dəp karitimən. **26** Samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar bolsa, ularoja kamqa bilən hujum kəzojaydu; Ularning həli «Orəbning koram texı»da bolojan Midiyan kiroqıqılıkdək haləttə bolıdı; U hasısını dengzəoja karıtip, Uni Misirliklarning üstigə kətürgəndək kətürıdı; **27** Andin xu künidə xundak bolıdıki, Uning yiki mürəngdin, Boyunturuqı boynungdin elip taxlınıdı; Maylırning səwəbidin, Boyunturuqı sundurup yoqıtılıdı. **28** Mana, ular Ayatka yetip, Migronđin etkən, Mihmaxta yük-taklırını koyup koyıdı; **29** Ular bosıuqa-dawandin etkən, Gebada konup

qalıdı; Ramah tıtrəp ketıdı; Saulning yurtı Gibeahdikilər bolsa keqip kətkən; **30** I Gallımmıng kızı, pəryadıngni kətür! Həy Laix, anglap koy! I biqarə Anatol! **31** Madmənalı bolsa qaqtı; Gebımdikilər bədər qaqtı; **32** Xu kün etmigüqə ular Nob dəngidə tohtap qalıdı; Axu yərdə u Zion kızıning teoqıoja, Yəni Yerusalemdiki dənggə qarap muxtını oynıtıdı. **33** Mana, samawi koxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigar qong xahlarni xiddət bilən kesıwətıdı; Xuning bilən egiz əskənlər kesip yikıtılıdı; Həli üstınlər pəsləxtürılıdı. **34** U təmür [kəorallar] bilən ormanlıkning Barakşan yərlirini kesip kaqaslık kilıwətıdı; Liwan bolsa ulıuq birsı tərıpidin yikıtılıdı.

11 Wə bir tal nota Yəssəning dərıhıning kətikidin ünüp qıkıdı; Uning yiltızidin ünüp qıkkan bir xah kəp məwə berıdı. **2** Wə Pərwərdigardıng Rohı, Yəni danalıqning wə yorıtuxning Rohı, Nəsilhət wə küq-kudrətnıng Rohı, Bilim wə Pərwərdigardın əymınxıng Rohı uning üstigə qüxüp turıdı; **3** Uning hərsənlıki bolsa Pərwərdigardın əymınxı ibarət bolıdı; U kəzi bilən kərgıniqə əsasən həküm qıqarmaydu, Yaki kulıki bilən angliojıniqə əsasən kesim kılmaydu. **4** U namratlaroja həkkanıylik bilən həküm qıqırıdı, Yər yüzıdiki miskin-məminlər üqün adalət bilən kesim kılıdı. U jahənni əsözidiki zakon tayıki bilən urıdı, Rəzilərnı lawlıriddin qıkkan nəpəsi bilən əltürıdı. **5** Uning bəlwəojı həkkanıylik, Qatraklıki bolsa sadıklık bolıdı. **6** Bərgə bolsa kəza bilən billə turıdı, Yılıpız oşlak bilən billə, Mozay, arslan wə bordak kala bilən billə yatıdı; Uları yetiligüqi kiqik bir bala bolıdı. **7** Kala eyik bilən billə ozuklınıdı, Ularning balılırı billə yetixıdı, Xir bolsa kalıdək saman yəydu. **8** Əmməydıojan bala kobra yilanning təkıkigə yekın oynaydu, Əmqəktin ayrılıqan bala kəlini zəhərlik yilanning owisioja tikıdı; **9** Məning muqəddəs teojımmıng həmmə yeridə heq ziyankəxlik bolmaydu; Heq buzoqınlık bolmaydu; Qünki huddı sular dengizni kaplıojandək, Pütkül jahən Pərwərdigarnı bilix-tonux bilən kaplınıdı. **10** Xu künidə «Yəssəning Yiltızı» hərəkəysi əl-millətlər üqün tuş süpitidə kətürülüp turıdı; Barlık əllər Uni izdəp kelip yiojılıdı; Wə U aramqahka tallıojan jay xan-xərpəkə tolıdı. **11** Xu küni Rəb ikkinqi kətim Öz həlkıning saklanojan kəldisini kayturux üqün, yəni Asuriyə, Misir, Patros, Kux, Elam, Xinar, Hamat wə dengızdiki yırak arallardın kayturux üqün Öz kəlini yəne uzartıdı. **12** U əllərnı qakırx üqün bir tuş kətürıdı; xundak kilip U yər yüzıning qət-qətliridin Israilning oşerıblirini jəm kilip, Yəhüdadın tarlılip kətkənlərnı yiojıdı. **13** Xuning bilən Əfrayıoja bolojan həsəthorluk yokaydu, Yəhüdadı harlıojanlarmu üzüp taxlınıdı; Əfrayı Yəhüdaoja həsət kılmaydu, Yəhüda bolsa Əfrayıni horlımaydu. **14** Biraq ular oşəb tərəptə Filistylərnıng mürısıgə uqup qüxıdı; Ular birlıktə xərktiki həlkərdin olja alıdı; Ular Edom wə Moab üstigə kəllirini uzartıdı; Ammonylarmu ularoja bekinıdı. **15** Pərwərdigar Misirdiki dengızning «tili»ni yok kılıdı; U küqlük pızojırnı xamal bilən [əfrat] dəryasıning üstigə kəlini beojırlıtip uqurıdı, Uni adəm ayiojı kuruq həlda mengip etküdək yəttə erik kilip urıdı; **16** Xuning bilən Öz həlkıning qaldısı üqün, Misirdin qıkkan künidə Israil üqün təyyarlıojan yoloja ohxax,

Asuriyada qaloqlar üqün axu yerdin kelidigan bir kütürilgen egiz yol bolidu.

12 — Wə xu küni sən: — I Pərwərdigar, mən Seni mədhiyləymən; Sən mənə qəzəpləngin bilən, Qəzəpim mənədin yətkilip kətti, Wə sən mənə təsəlli bərdin. **2** Mana, Təngri mənə nijaatimdur; Mən Uningoşa tayinimən, qorqmaymən, Yəh Pərwərdigar mənə küqüm wə nahxamdur; U yənə mənə nijaatim boldi, — dəysən. **3** — Xadlik bilən silər nijaatlik küduklaridin sən tartisilər. **4** Xu künidə silər: — «Pərwərdigaroşa rəhmət eytinglar, Uning namini qəqirip nida kilinglar; Uning əməllirini həlkər arisida ayan kilinglar, Uning namining zor abruy tapkanlikini jakarlanglar. **5** Pərwərdigaroşa küylər eytinglar, Qünki U uluq ixlarni qiloqan; Mana bu pütkül jahanoşa ayan kilinsun! **6** Ziondikilər, təntənə kilip jar selinglar; Qünki aranglarda turoşan Israildiki Muqəddəs Boluquci büyükür!» — dəysilər.

13 Amozning oşli Yəxaya kərgən, xundakla uningə yükləngən Babil toqrisidiki wəhjiy: — **2** [Babil] əksəngəklirining qowuklardin etüp kirixi üqün, Qakas taş üstidə tuş kütüringlar, Ularni yukiri awazda qəqiringlar, Kolunglarni pulanglitip ixarət kilinglar. **3** Mən bolsam, məhsus tallioqanlimoşa buyruk qixirganmən, Əz palwanlimini, yəni təkabburluqtin yayrap kətkən adəmlirimni oşəzipimni bəja kəltürixkə qəqirdim. **4** Anglanglar, büyük bir əlning adəmliridək top-top adəmləning taqalarda yangratkan kiykəs-sürənlirini, Həmmə əl-yurtlar wə padixahliklar [jənggə] yioşilip dolqunlatkan qaynam-taxkinlikni! Samawi qoxunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigar qoxunlarni jənggə yioşidu. **5** Ular, yəni Pərwərdigar wə Əz oşəziping qoraliri, Yirək yurttin, həttə asmanlarning kəridinmu pütkül jahanni həlak kilixkə kəlgən. **6** Pəryad qəqip huwlanglar! Qünki Pərwərdigarning küni yəkinlaxti; U Həmmigə qədirdin kelidigan həlakəttək kelidu. **7** Buningdin hər bir kol boxixip ketidu, Həmmə adəmnin yüriki erip ketidu. **8** Ular wəhimigə qixidu; Azab-okuət wə qayoşu-həsərət ularni qəplaydu, Tolojiki tutkan ayaldək ular toloşinip ketidu, Ular bir-birigə wəhimə iqidə tikilip qərixidu; Yüzliəri bolsa yəlkundək kizirip ketidu. **9** Mana Pərwərdigarning küni kelidu, Xu küni jimi yər-jahanni wəyran kilixkə, Rəhimsiz bolup, oşəzəp wə kəhr bilən toloşandur; U gunahkarlarni jahəndin yokitidu. **10** Qünki asmandiki yultuzlar həm yultuz türkümliri nurini bərməydu; Quyax bolsa qikipla qərangəşulixidu, Aymu heq yorumaydu. **11** Mən dunyani rəzilliki üqün, Qəbihlərnəni gunahlıri üqün jazalaymən; Həkawurlarning təkabburluqini tügəl yokitimən; Zorawanlarning kibirlirini pəs kilimən. **12** Mən insanlarni sap altundin az kilimən, Adəmnəni həttə Ofirdiki altundin az kilimən. **13** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigarning oşəzipidə, Uning qaynioşan kəhrlik künidə, Mən [Huda] asmanlarni təwritimən, Yər bolsa əz ornidin yətkilidu; **14** Xunga owlanəşan bir jərəndək, Həqkim yioşmaydigan bir padidək, Hərbirsə öz əl-jamaitini izdəp kətməqci bolidu, Hərbirsə öz yurt-makaniqə qəqmaqci bolidu; **15** Qəqip tutuloşanlarning həmmisi sanjip oltürüldü; Əsirgə

qixkənlərmu kiliqlinidu. **16** Ularning balilirimu kəz aldida parə-parə kilinidu; Ularning öyliri buləng-taləng kilinidu, Ayallirimu ayoş asti kilinidu. **17** Mana, Mən ularoşa qərxə turuxkə Medialiklarni qozəşaymən, Ular kümüxlərgə heq qərimaydu, Altundin bolsa ular zoş almaydu. **18** Ularning oşyaliri yigitlərnəni otmə-təxük kiliwetidu, Ular bəliyatquning mewisigə heq rəhim kilmaydu, Kəzliri balilarni heq ayimaydu. **19** Padixahliklarning gəhəri, Kaldiyələrnin pəhrinidigan güzəlliki boləşan Babil bolsa, Hudaning Sodom wə Gomorra xəhərlirini ərüwətkinigə oşxax bolidu. **20** U yerdə həqkim hərgiz turmaydu, Dəwərdin dəwərgiçə u adəmsətsiz qalidu. Ərəblər bolsa xu yerdə qədir tikməydu, Malqılar padilirini xu yerdə yatquzmaydu. **21** Birək qəl-bayawandiki janiwarlar xu yerdə qonidu, Ularning [harab] öylirigə huwlaydigan məhluklar tolidu, Huwquxlar xu yerdə makanlixidu, «Əqkə jin»lar səkrəp oynaklixidu. **22** Yawayit itlar kəl'ə-qorəqlarda, Qilbərlər uning həxəmətik ordilirida huwlixidu, Bərhək, uning waqti toxuxkə az qaldı, Uning künliri uzunoşa barmaydu.

14 Qünki Pərwərdigar Yəqupkə rəhimdillik kərsitidu, Yənə Israilni tallaydu; U ularni öz yurt-zeminida makanlaxturidu. Xuning bilən yat adəmlər ular bilən birlixip, Yəqup jəmətigə qoxulidu. **2** Hərkəysi əl-millətlər ularni elip öz yurtioşa apiridu; Israil jəməti bolsa Pərwərdigarning zeminida ularoşa qul wə dedək şüpitidə igidarqilik kilidu; Ular əzlirini tutkun qiloşanlarni tutidu; Əzlirini əzğənlərnin üstidin idarə kilidu. **3** Wə xundək boliduki, Pərwərdigar silərgə əzabtin, sarasimidin wə əsir bolup məjburlənoşan muxəkkətklik kulluqtin aramlik bərgən künidə, **4** Silər Babil padixahə toqrisida mundək maqal-təmsilni eytisilər: — «Qara, bu jazanihor kəndək həlak boldi, Talan-taraj kilip altun toplioşuqci kəndək yokaldı! **5** Pərwərdigar rəzilərnin həşisini, Həkimlarning zakon tayikini, **6** Yəni həlk-millətlərnəni aqqiki bilən üzüksiz uroşanni, Əllərgə oşəzəp kilip tizginsiz ziyənkəxlik qiloşanni sunduruwətti. **7** Pütkül yər yüzi aram tepip tinqlinidu; Ular nahxa eytip təntənə kilidu. **8** Qarişaylar bolsa həlingdin xadlinidu, Liwandiki kedirlərmu: — «Sən gərügdə yatquzuloşandin keyin, Həqbir kəsküqi bizni qorqatmaydu!» — dəydu. **9** Sən qixüxüing bilən təhtisəradikilər seni qərxə elixkə sarasimə bolup ketidu; Sən üqün ölüklərnin roşlıri, Jahəndiki jimiki «əqkə jinlar» qozəşilidu; Əllərnin həmmə padixahlıri təhtiridin turoşuzulidu; **(Sheol h7585)** **10** Ularning həmmisi sanga qərap mundək dəydu: — «Sening həlingmu bizlərnin kəndək boxap kəttimü? Bizgə oşxax bolup qəldingmusən?!» **11** Sening xanu-həywriting qiltərilirigning əwazlıri bilən billə təhtisəroşa qixürülüp tügidi; Astingdə qiwın kurti mizildap ketidu, Üstüingni sazənglar qəplap ketidu. **(Sheol h7585)** **12** I Qolpan, Səhər balisi, Sən kəndək kilip asmandin yikilip qixkənsən! I tehi otkəndila əllərnəni yərgə yikitquqi, Sən yər yüzigə taxliwətilding! **13** Sən əslidə kənglüngdə: — «Mən asmanlaroşa qikimən, Təhtimni Hudaning yultuzliridin üstün kilimən; Mən jəmətnin teqida, Yəni ximal tərəplərdimü olturimən; **14** Mən bulutlarning egiz jayliridin yukiriqə oşləymən; Həmmidin Aliy bilən

təng bolimən!» — deding. **15** Həlbuki sən təhtisaraoqa, Qongkar hangning tegilirigə qüxürüldüng». (Sheol h7585)

16 Sən kərgənər sanga yekindin sinqilap qarap: — «Jahanni zilziligə kəltüring, padixahlıqlarnı titrətkən adəm muxumidu? **17** Yər yüzini qəl-bayawan kılıp, Uningdiki xəhərlərnı oqlatқан, Tutқан asirlərnı öz yurtıoqa heq koyup bəhmigən muxumidu?» — deyixidu.

18 Mana əllərnıng xəhliri birimu kəlmay «xan-xəpə»tə, [qarəngöylüktiki] öz eyidə yetixidu, **19** Bırak sən kəmsitilgən [qirigən] bir xah kəbi, Əltürülgənlərnıng dəwisı astıda, Kılıq bilən sanjıloğan, hangning təhtigə qüxıdıoğanlaroqa ohxax, Ayaoş astıda dəssəp-qəyləngən əlüktək, Əz gəriügdin məhrum bolup taxlıwetilding.

20 Sən axu padixahlar bilən birgə dəpnə kılınmaysən, Qünki öz yurtungni wəyran kılqansən, Əz həlkingni əltürüwətkənsən; Rəzillik kılqoqlarnıng nəslı hərgiz yənə tiloşa elinmaydu. **21** Ata-bowilərnıng kəbihlikliri tüpəylidin, Uning oqullirini kətl kılıxkə təyyar kilinglar; Xundak kılqanda, ular ornidin turup yər-jahanni ixəqal kılmaydu, Yər yüzini xəhərgə toxkuzuwetəlməydu. **22** Qünki Mən ularoqa qarxi qıkıman, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — Mən Bəbildin uning namini wə uning kəldüklirini, nəsil-pərzəntlirini üzüp taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **23** — Wə uni hıwqıxning makaniəqa, sazlıklarəqa aylandırımən; Həlakət süpürgisi bilən uni süpürüp taxlaymən, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **24** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak kəsmən iqkənki, — Mən kəndək oylısam, xundak bolıdu; Kəndək məksətni kənglümgə püksəm, xu tiklinidu, **25** Məksətim Əz zemində Asuriyəlikni kiyma-qiyma kılıxtin ibarət; Əz təoqlirimda uni dəssəp-qəyləymən; U saləjan boyunturuk həlkingning boynidin, U artқан yük mürisidin elip taxlinidu. **26** Mana bu pütkül yər yüzi təoqruluk iradə kılınəjan məksəttur, Mana bu barlık əllərnıng üstigə uzartıloğan kəldur. **27** Pərwərdigar mundak məksətni pükkenikən, Kim uni təosalısın? Uning kəli uzartıloğanikən, kim uni yandırılısun? **28** Aħaz padixah əlgən yilida mundak wəhıy yükləndi: — **29** I Filistiye, həmminglar, «Bizni urəqan tayaq sundı» dəp xadlanmanglar; Qünki yilənnıng yiltızidin zəhərlik bir yılan qıkıdu, Uning nəslı bolsa dəhşətlük uqar yılan bolıdu. **30** Xuning bilən yoksullarınıng tunji baliliri ozuklinidu, Məminlər bolsa tinq-amanlıkta yatıdu; Bırak Mən yiltızıngni aqarqılık bilən yökıtimən Qəloğan kışmıngmu u təəptin əltürüldü. **31** Xunga i kəwuk, nələ kətürgin, I xəhər, pəryad qəkin! I Filistiye, sən bolsəng erip kətkənsən! Qünki ximal təəptin is-tütəklük bir tüwrük ərləydu; Uning yioqləjan koxunlirida heqkim səpsiz qəlməydu. **32** Əmdı bu əlnıng əqlırlıgə kəndək jawab berix kerək? — «Zionni tikligüqi Pərwərdigardur; Uning həlki iqidiki ezilgüqilər unıngdin baxpanah tapıdu» — degin!»

15 Moab təoqrısında yükləngən wəhıy; Həlakətlük bir kəqtila, Moabtki Ar xəhəri wəyran kılınidu; Həlakətlük bir kəqtila, Moabtki Kir xəhəri yök kılınidu; **2** Yioşa-zarlar kətürüx üqün, Mana u buthanisioqa, Dibonəqa, xundakla [barlık] egizliklirigə qıkti; Moab Nebo wə Mədəba xəhərliri üqün pəryad kətürıdu;

Həmmə baxlar təkir kətünıdu, Jimiki saqallar kesilip qüxürüldi. **3** Koqlarda ular bəz kiyıdu; Əgziliridə, məydanlirida, hərbi adəm kəz yaxlirini yəduyurup pəryad kətürıdu. **4** Həxbonəqa, Elealah xəhərlirigə yioşa olixidu, Awazlıri Yahaz xəhırligimu yetip barıdu. Xunga Moabning əskərlirimu nıda kılıdu; Uning wujud-bəoqrını titrək basıdu. **5** Məning qəlbımmu Moab üqün yioşa-zar kətürıdu; Ularınıng kaqkunliri Zoaroqa həm əqlat-Xeli-Xijoqa bədər kaqıdu; Mana ular toplıxip, yioqləjan xeli Luhtıka qıkıdıoğan dawan yoli bilən yukirioqa mangıdu, Həronaiməqa qüxıdıoğan yolda turup həlakəttin nələ-zar kətürıdu. **6** Qünki Nimrimdiki sular kırup ketıdu, Ot-qəplər solıxip, Gül-giyah tığər ketıdu; Heq yap-yexillik qəlməydu. **7** Xunga ular baylıkliri, tapқан-tərginini yioşip «Tərk wadisi»din ətməkqi bolıdu; **8** Ularınıng kətürgən yioşisi Moabning qəgrasioqa, Aħuzarlıri əqlaiməqa, Pıoğanlıri Bəər-elimoqa yetıdu. **9** Dimonning suliri kənoqa tulup ketıdu, Qünki Dimonning üstigə təhimu kəp balayı'əpətnı toplaymən; Qünki Moabning kaqkunliri həm zemində qəloğanliriningmu üstigə bir xirni əwətimən.

16 «Əmdı [oşəllə-parak] kəzisini Sela [rayondin] elip, Qəl-bayawandin ətöp zeminlarning həkımranioqa, Yəni Zion kızıning təoşioqa əwətkin!» **2** Uwisidin quwulup patıparak bolup kətkən kuxlardək, Moab kızıri Arnon dəryasining kəqkiliridə [alakzadə] yürıdu. **3** «Parasət bilən həküm kilinglar!» **4** «[I Zion kızı], sayıngizni qüxürüp qüxtiki yoruklukni tün qarəngöysidək kiling, Xu şerıblarnı yoxurup koyoyajsiz; Koşlanəjanlarnı axkarılap koymioşajsiz! Məning Moabdiki musapırlirimni əzingiz bilən billə turoşuzəşajsiz, Ular üqün wəyran kılqoşuning aldida baxpanah boləşajsiz!» **5** «[Ətünüxinglar toşra], qünki əzgüqi yökilıdu, Həlakət yök bolıdu, əzgüqılərnıng həmmisi zemində yökilıdu. Əzgərməs məhir-xəpkət bilən bir təht tiklinidu; «Dawutning qədir» iqidiki xu təht üstidə birsı olturıdu. U bolsa, həkikətən adalət yürgüzıdıoğan, xundakla adalətni izdəydoğan, Həkkəniylikni ilgiri sürıdıoğan bolıdu. **6** — Biz Moabning həkəwurlukı təoqrısında anglıduk (u intayin həkəwurlı), Yəni uning həkəwurlukı, təkəbburlukı, noqilık kılıdıoğanlıkı təoqrısında anglıduk; Bırak uning qong gəpliri bikar bolıdu! **7** Xunga Moab Moab üqün zar yioşlaydu; Ularınıng həmmisi zar-zar yioşlaydu; Kayəşu-həsərkə qəmpür Kir-Hərəsətnıng «kixmix poxkalliri» üqün zar-zar yioşlanglar! **8** Həxbon rayonidiki etizlar, Sibmahdiki üzüm tallirimu yıgləp ketıdu; Əllərnıng əmiriliri uning sarlıl əsümlüklirini buzup qəyləydu; Ular əslidə Yaazərgiqə yetip, qəl-daləlni kəzgenıdi; Peləkliri sozulup, «[Əlük] Dengiz»ning nərişioqa yətti. **9** Xunga Mən Yaazərnıng zar-yioşisi bilən billə Sibmahning üzüm teli üqün yioşlaymən; I Həxbon, Elealah, Əz kəz yaxlırim bilən silərnı suəqırimən! Qünki yazlık mēwilirınggə, həşulıng üstigə təntənə bir sada yangritilıdu. **10** Huxallıq mēwilik bəoqlardın məhrum kılınip, Xadlıkmu yök kılınidu; Üzümməzliklərdə nə nahxa awazlıri anlanmaydu, Nə təntənə kılınmaydu; Dəssigüqilər üzüm kəlkəqlirini qaylımaydu. Qünki Mən üzüm kəlkəqliridiki huxal warkırxalarnı tohtattım. **11** Xunga iq-bəoşırlirim Moab üqün qəloğan qiltardək əşrip mungluk yangraydu,

Iqim Kir-Hərəsdikilər üqünmu xundak; **12** Xundak boliduk, Moab ezini upritip dua kıllojı özining «yüki orni»oja qıqıp kalgında, Yaki dua kıllojı «mukəddəs eyi»ğa kirkən, U muwəppəkiyətkə erixəlmaydu. **13** Mana muxu sezlərni Pərwədigar Moab toşruluk burun eytkən. **14** Bırak hazir Pərwədigar xundak dəydu: — «Üq yil iqidə mədikar həsablıoandək, Moabning kepligen qoxun-ahalisı bolojni bilən, Uning pəhirləngən xəhriti yəksan bolidu; Ularning qalduklıri bolsa intayin az wə həlsiz bolidu».

17 Dəməxk toşruluk yükləngən wəhij: — Mana, Dəməxk xəhər bolup turuwərməy, nəhayiti bir dəwə harabilikğa aylandurulidu. **2** Aroərdiki xəhərlər adəməzatsiz bolup, Qoy padiliriəja kəldurulidu, Ular tinq-aman yatidu, Ular ni qorqutkudək heqbir adəmmə körümməydu. **3** Əfraimda bolsa, qoroənlük xəhərlər yokilidu, Dəməxkning xəhanə hokuki, Suriyəning kəlduklıri yokilidu; Ular «Israilning xəhriti»dək yok bolidu. — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwədigar. **4** Xu küni xundak boliduki, Yəqubning xəhriti susxiup, Tenidiki seməz ətlər sizip ketidu. **5** Ularıning həli bolsa ormiqi buşday orəjandin keyin, Yəni biliki bilən yiojip orəjandin keyin, Həttə Rəfəyim jiləjisida adəmlər baxaklarıni tərgəndin keyinki hələtkə ohxax, [qələjini yok deyərlik bolidu]; **6** Həlbuki, yəni azrak tərgüdək baxak, Zəytun dərihi silkingəndin keyin, Əng uqida ikki-üq tal mewə, Kəp mewiləngən xahliriəja tət-bəx tal mewə kəldurulidu, — dəydu Israilning Hudasi boləjan Pərwədigar. **7** — Xu küni insan bolsa Yarətkuşisiəja nəzirini tikidu, Kəzi Israildiki Mukəddəs Boləjuqida bolidu. **8** Ular əz kurbəngəhliəja, yəni əz qoli bilən yasioənliriəja, Yaki barmaklıri bilən xəkilləndürgənlirigə heq qərimaydu, Nə «Axərəh»ləroəja nə «kün tüwruklıri»gə heq ümid bəşlimaydu. **9** Xu künidə uning qoroənlük xəhərliri, Əslidiki Israillarıning aldidə qatqəllikğa wə təkir təşloəroəja aylanduruloəjan harabə xəhərlərdək, Həmmisi wəyran bolup ketidu. **10** Qünki nijating boləjan Hudani untup kəlding, Küqüng boləjan «Qoram Tax Boləjuqi»ni əşlimiding; Xunga sən «sərhil» əşimlikləri tikip qoyojining bilən, Wə yaqə yurttiki üzüm tallirini tikking bilən, **11** Ular ni tikən künila yaxartking bilən, Tikkən ətisila ular ni qeqəklətkining bilən, Həşulioəja erixən künidə, u pəkət bir patman dawəlioşusiz kayəju-həsərət bolidu, halas! **12** Həy! Kəp həlkərləning qukan-sürənliri! Ular dengiz-okyanlarıni urəjutup dolkunlərdək xəwkunlarıni kəturidu, Ah, əlləning kaynam-taxqinliri! Dolkunləroəjan küqlük sulardək ular kaynam-taxqinliri kəturidu. **13** Əllər uluq sularning kaynam-taxqinliridək dolkunlinip ketidu; Bırak U ularning dəkhisini berixi bilənla, ular yirəkkə bədər keqip ketidu. Ular təqdiki ot-qəpləning topa-topanlıri xamalda yirəkləroəja uquruwətilgəndək, Qara kuyun aldidə qəng-tozənglər kuyun boləjandək həyiduwətilidul **14** Kəqta — wəhijə! Tang səhərdə — yok bırak! Mana bizni bulap kətkənləning nesiwisi, Bizdin olja-qəniymət eliwəloənləning əkiwitidur!

18 Ah, Efiopiə dəyalirining boylıridiki qənatlarıning wizildioəjan əwazlıri bilən qəplənoəjan yər-zemin!

— Sən qomux kemilər üstidə əlqiləri dengizdin ətküzüp əwətisən; — I yəl tapan həwərqilər, Egiz boyluk həm silik terilik bir əlgə, Yirək-yekinləroəja qorqunq bolidioəjan bir millətkə, Zemini dəryalar təripidin bəlüngən, Küqlük, təjawuzqi bir əlgə [qaytip] beringlər! **3** Jahanda turuwətkənləning həmmisi, Jimiki yər yuzidikilər! Təşloəlar bir tuəj kəturilgəndila, Kəringlər! Kanay qelinoəndila, Anglanglar! **4** Qünki Pərwədigar manga mundak dedi: — Mən tinqlikta turimən, Nur üstidə yalildap turoəjan issikək, Issik həşul məzgilidiki xəbnəmlik buluttək, Əz turaləjuqida kəzitimən; **5** Qünki həşul elix aldidə, Üzüm qeqəkləngəndin keyin, Qeqəklər üzüm boləjanda, U putioəjuqi piəqəklər bilən bəhləri kesip, Həm xahlirini kesip taxlaydu. **6** Ular yioəxturuluq təqdiki əloəur kuxləroəja, Yər yuzidiki həywanləroəja kəldurulidu. Əloəur kuxlar ulardin ozuklinip yazni ətküzidu, Yər yuzidiki həywanlar ular bilən kixni ətküzidu. **7** Xu künidə samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwədigarəja bir sowaəat elip kelinidu; Yəni egiz boyluk həm silik terilik bir milləttin, Yirək-yekinləroəja qorqunq bolidioəjan bir əldin, Zemini dəryalar təripidin bəlüngən, Küqlük, təjawuzqi bir milləttin berilidu; Samawi qoxunlarıning Sərdari Pərwədigarning nami boləjan jayəja, Yəni Zion təşloəja elip kelinidu.

19 Misir toşruluk yükləngən wəhij: — Mana, Pərwədigar tez uqidoəjan bulut üstigə minip, Misiroəja yetip kelinidu; Misirdiki butlar uning aldidə təwrinip ketidu, Misirning yuriki bolsa iqidin erip ketidu. **2** — «Wə Mən Misirlikləri bir-birigə qarxi kətritimən; Ularıning həmmisi əz kərinədxliəroəja qarxi turixidu, Əz qoxniliri bilənmə soəkixidu; Xəhər bilən xəhər, Padixəhlik bilən padixəhlik bir-birigə qarxi urixidu; **3** Wə Misirning rohi əz iqidin yokaə ketidu; Mən ular ni məslihətsiz kəldurimən; Xunga ular butlarıni wə ərwəhləri, Ərwəhləri qəkirəşloənləri həm pəqliləri izdəp məslihət soraydu; **4** Mən Misirlikləri nəhimsiz bir həkümranning kolioəja təpxurimən; Əxəddij bir padixəh ularning üstidin həkümranlik kəlidu» — dəp jakarlaydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Rəb Pərwədigar; **5** Həm sular «dengiz»din yokaydu, Dəryasi kəşojirap pütinləy kurup ketidu; **6** Dəryalarıni sesikqilik qəplaydu, Misirning estəng-qənaliri kəşojirap tügəydu; Qomuxlar həm yekənlər solixidu; **7** Nil dəryasi boyidiki yərlər, Nil dəryasining kuyuluq əşzidiki yərlər giyahsiz kəlidu, Nil dəryasi boyidiki ziraətləning həmmisi kurup, tozup, yokilidu. **8** Bəliqəklər bolsa zar kəqəydu; Nil dəryasiəja kərmək təxlioəjuqlarning həmmisi nalə kəturidu; Sularning üstigə tor yayoəjuqlarning bəxi sanggiləp ketidu. **9** Zioəjirqlər həm libas toəşloəjuqlar hijələtqilikdə kəlidu, **10** jəmiyətning «tüwruk»lıri pərə-pərə bolup, Mədikarlarıning kənglimu yerim bolidu. **11** Tolimu əhmək Zoan xəhərining əməldarlıri! Pırəwnning əng dana məslihətqiliridin əhmikəna məslihətlər qikidu! Silər kəndəkmə Pırəwngə: — «Mən bəlsam danalarning əwladı, Qədimki padixəhlarıning nəslidurmən!» — dəwətkənsilər tehi? **12** [Misir], sening danixmənlirigə həzir kəni? Ular danixmən bolsa, samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwədigarning Misir toşruluk nemiləri kəngligə pükənlirini sanga ayan kilsun! **13** Zoan xəhərining əməldarlıri

nadanlasti, Məmfis xəhiringə əməldarlıri aldinin kətti; Misir kəbililirine «burjək tax»liri bolsa ularni ezikturup koydi. **14** Pərwərdigar ularning arisioja bir kaymukturoquqi rohni arilaxturawətti; Xunga birsi məst bolup öz kusukida teyilip ələng-sələng bolojandək, Ular Misirdikiləni hər bir ixida ələng-sələng kiliwətti. **15** Xuning bilən Misiroja, Bax, quyruk, palma xehi yak komuxlar kilaliojadək heqkandək amal kalmaydu. **16** Xu küni Misirdikilər kız-ayallarəja ohxap qalidu, Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar kolini ularning üstigə tənglix bilən titrəp kərkədu, **17** Həmdə Yəhuda zemini bolsa Misiroja wəhimə bolup kalidu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigarning bekitkən iradisi tüpəylidin, Yəni Uning əzlrirə qəritiləjan iradisi tüpəylidin, Kingə Yəhudanin gəpi kilinsila xu qeqüydu. **18** Xu küni Kanaanning tili səzləydiyəjan, Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigaroja bekinip sadiklik kəsimi kilidiyəjan Misirning bax xəhiri bolidu; Ulardin biri «Həlak xəhiri» dəp atilidu. **19** Xu küni Misirning zemini otturidə Pərwərdigaroja ataləjan bir kurbangah, Həm qeqrasida Pərwərdigaroja ataləjan bir tüwrük bolidu. **20** Bular bolsa samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigaroja həm bəlgə həm xəhit bolidu; Qünki əzgüqilər tüpəylidin ular Pərwərdigaroja nalə kətürgən bolidu; U ularni ərkinlikkə qikiridiyəjan bir kutkuzəuqi həm qəojdiyəqini əwətidu. **21** Pərwərdigar Misirlikləroja tonutulup ayan kilinidu; Xu küni Misir Pərwərdigarni tonuydu; Ular uningəja qurbanlik axlik hədiyəliri bilən ibadət kilidu; Ular Pərwərdigaroja kəsəm iqudu wə uningəja əməl kilidu. **22** Pərwərdigar Misirni uridu; U ularni uridu həm sakaytidu; Xuning bilən ular Pərwərdigarning yenioja kaytidu, u ularning dua-tilawitini qəbul kilip ularni sakaytidu. **23** Xu küni Misirdin Asuriyəgə mangidiyəjan, egiz kətürülgən tüz yol eqilidu; Asuriyəliklər Misiroja kiridu, Misirliklər Asuriyəgə kiridu; Misir Asuriyə bilən billə [Hudaning] hizmət-ibaditidə bolidu. **24** Xu küni Israil Misir wə Asuriyə bilən bir bolup, üqisi, yar yüzidikilərgə bəht yətküzgüqilər bolidu. **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ularəja bəht ata kilip: — «Həlkim boləjan Misiroja, Əz qolumning ijadi boləjan Asuriyəgə Wə Əz mirasim boləjan Israiləja bəht yar bolsun!» — dəydu.

20 Asuriyəning [sərdari boləjan] «Tartan» Axdod xəhiringə kelip muhasirə kiləjan yili Asuriyə padixahı Sargon uni əwətkən (u Axdodkə qarxi jəng kilip uni ixəqal kilidi): — **2** — Xu qəojda Pərwərdigar Amozning oqlı Yəxaya arkilik səz kiləjanidi. U uningəja: — «Qatrikingdin bəz iq tambilingni seliwət, putungdiki kəxingni seliwət» — degənidi; U xundək kilidi; yalinqaq wə yalang ayaq mengip yürdi. **3** Wə Pərwərdigar ahirida mundaq dedi: — «Mening qulum Yəxaya Misir wə Efiopiya toopruluk həwər beridiyəjan bəxarət həm karamət süpitidə bolux üqün yalinqaq həm yalang ayaq üq yil mengip yürəndək, **4** Ohxaxla Misirlik əsirlər wə Efiopiyaik sürgünlər yax bolsun, keri bolsun, yalinqaq həm yalang ayaq, kasisi oquq halda Asuriyə padixahı tərpidin Misirni xərməndilikkə qaldurup, yaləp epketilidu. **5** Ular bolsa kərkuxup, öz tayanqisi boləjan

Efiopiyaadin wə pəhri boləjan Misirdin ümidsizlinip ketidu. **6** Xuning bilən bu dengiz boyidikilər: — «Mana bu Asuriyə padixahining wəswəsidin kərkup bəxpanahlik izdəp barəjan tayanqimizəju, bizlər əmdi kəndəkmu kutulalaymiz?» — deyixidu».

21 «Dengizning qəl-bayawini» tooprusida yükləngən bir wəhiy: — «Jənub tərəptə qoyuntazlar etüp ketiwatqandək, Dəhşətlik zemindin bir nemilər keliwatidu!». **2** — Azablik bir wəhiy-kərtinux manga ayan kilindi; Hain hainlik kiliwatidu, Bulangqi bulangqilik kiliwatidu. «I Elam, ornungdin tur, qik! Media, muhasirə kilip kərxiwal!» Uning səwəbidin kətürülgən həmmə nalə-pəryadlarni tügitiwəttim. **3** — Xunga iq-bəqrim əqrək-azab bilən taldi, Toloqi tutqan ayalning əzablıridək, Kərgənlirimdin tolojinip kəttim, Anglojinimdin parakəndə boldum. **4** Xunga kənglim parakəndə bolup həsirap kəttim, Meni dəhşət kərkunq basti; U mən zək alidiyəjan keqini sarasimə bolidiyəjan keqigə ayləndurdi. **5** Ular dastihan wə giləm-kərpilənimu salidu; Ular yeyixidu, iquxidu; «Həy esilzadilər, ornunglardin turup qalkənni maylanglar!» **6** Qünki Rəb manga: — «Barəjan, kərgənlirini əyni boyiqə eytidiyəjan bir kəzətgəni təhləp koyəjin» — degənidi. **7** — «U jəng hərwilirini, jüp-jüp atlik əskərləni, jəng hərwilirini əxəklər bilən, jəng hərwilirini təgilər bilən kərgəndə, U dikqət bilən, nəhayiti dikqət bilən kəzətsun!» **8** U jawəbən xirdək towlıdi: — «Rəb, mən kəzət munarida üzüksiz kün boyi turimən, Hər keqidə kəzəttə turimən; **9** — Wə mana, u jəng hərwiliri jüp-jüp atlik əskərlər bilən keliwatidu!» Wə yənə jawəb berip xundək degən: — «Babil bolsa yikildi, yikilip qüxti, Wə U ularning ilahlırining hər bir oyma məbudlırini yərgə taxlap parə-parə kiliwəttil!». **10** — I Mening tepilgən danlırim, Mening haminimdeki buqdaylırim, Israilning Hudasi, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin angloyənni silərgə eytip bərdim! **11** «Dumah» toopruluk yükləngən wəhiy; Birsı Seirdin kelip məndin: — «I kəzətgə, keqining qanqiliki etti? I kəzətgə, keqining qanqiliki etti?» — dəp soraydu. **12** Kəzətgə jawəbən mundaq dəydu: — «Səhər kelidu, keqimu kelidu; Yənə soriojning bolsa, yənə kelip sora; Yolungdin kaytip manga yəkin kəl!» **13** Ərəbiyəning keqisi toopruluk yükləngən wəhiy: — «I Dedanlıqlarning karwanlıri, silər Ərəbiyədiki jənggəldə qəonup kalisilər; **14** Ussap kətkənlərgə su apirip beringlar! I Temadikilər, nanlırlingarni elip qaqqanlarni kütüwelinglar! **15** Qünki ular kiliqlardin, Ojiləptin elinəjan kiliqin, Kerilgən okyadin, Uruqxning əzabidin qaqudu. **16** Qünki Rəb manga xundək degən: — Bir yil iqudə mədikar həsablıəjadək, Andin Kedarning bar xəripi yokilidu, **17** Okyaqilarning qalduklıri, Yəni Kedarning palwan-batur boləjan oqulliri az qalidu; Qünki Pərwərdigar, Israilning Hudasi xundək səz kiləjan».

22 Alamət kərinux berilgən jiloja tooprusida yükləngən wəhiy: — Silər həmminglər əgziləring üstigə qikəwaləjninglər zadi nemə kiləjninglər? **2** Silər huxallik dəbdəbisini kətüridiyəjan, Warang-qurungəja toləjan yurt, Xədlinidiyəjan xəhər; Silərdin eltürülənlər kiliq bilən qəpiləjan əməs, Yəki jənglərdə əlgən əməs;

3 Əmirirlarning hammasi birakla qeختi; Ular okyasiz əsir boldi; Yirakka qaçkan bolsimu, Silərdin tepiwelinoçanlarning hammasi birlikte əsir boldi. 4 Xunga mən: — «Nəzirinlarni meningdin elinglar; Meni kattik yioçlaçka koyunglar; Həlkimning bulinip ketixi toçruluk manga təsəli berixkə aldirap özinglarni upratmanglar» — dedim. 5 Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigardin «Alamat kəziñix berilgən jiloç»ning bexioç bir kün qüxidu, U bolsa awariçilik bolidoçan, Ayaoç asti kilinip petikdilidoçan, Adəmlər qaymuturulidoçan, Sepil sokulup qekilidoçan, Taçlaroça karap yalwurup qirçiraydoçan bir küni bolidu. 6 Elam jəng hərwiliri wə adəmliri bilən, atlik əskərliri bilən okdanni kətürüp kelidu, Kir bolsa kəçkanni eqip təyyar kilidu. 7 Wə xundak boliduki, Əng güzəl jiloçiliring jəng hərwiliri bilən tolup ketidu, Atlik əskərlər dərwəzang aldida səp tartip turidu. 8 Ular Yəhudaning üstidiki kəçkanni elip taxlaydu; Biraç sən [Zion] xu künidə «Orman sarayı»diki korallarəçə ümid baçlıoçansən; 9 Silər Dawutning xəçirining bəsülgən jaylirining kəp ikənlikini kərüp, Pəstiki kəçkək sulirini bir yərgə yioçip su ambiri kildinglar; 10 Yerusalemdeki eylərnə sanap, ulardın bəzilirini buzup sepilni mustəhkəmləx üqün ixləttinglar, 11 Xundakla kona kəçkətki sularni ikki sepil otturisoçə yioçip ambar kildinglar; Biraç muxularni Yaratkuçioçə heç karimidinglar, Burundin burun bularni Xəkilləndürüp Bekitküçigə heç ümid baçlimidinglar! 12 Xu küni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar silərnə yioçlap matəm tutuxka, Qaqni qüxürtüp paynəkbax boluxka, Bəz kiyim kiyixkə murajət kildi. 13 Biraç bularning ornida, mana huxallik wə xadlik, Kalilarni soyux, koylarni boçuzlax, Gəxlərnə yeyix, xarablarini iqix, «yayli, iqeyli, qünki ətə duniyadin ketimiz» — deyixlər boldi! 14 Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar taripidin kuliçimoçə ayan kilindiki, «Bərhək, muxu gunah silər əlmigüçə kəçürülməydu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar. 15 Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar mana xundak dəydu: — «Barəjin, muxu oçojidar, Ordini baxkuridoçan muxu Xəbnaning yenioçə kirgin, uningəçə: — 16 Sanga muxu yərdə nemə bar? Yaki muxu yərdə kiming bar? Birsı egizlikkə əzi üqün bir gər kəzoçandək, Əzi qorəm taxtin bir kənaləçuni yonuəçandək, Özüçg üqün bir gər kolidingmu? 17 Mana həy palwan, Pərwərdigar seni öz qangçiləçə elip, qing siçimdap, 18 Andin pomdaktək seni bipayan, yirək bir zeminoçə taxliwetidu. Sən axu yərdə elisan, Həm axu yərdə həywətlik jəng hərwiliringu malı kəlidu, I oçəjangning jəmətigə xərməndilik kəltürgüçü! 19 Mən seni mənşipingdin eliwetimən, Xuning bilən seni ornungdin qüxüriwetimən. 20 Xu künimu xundak boliduki, Mən Hilkıyaning oçlı Əz kulum boləjan Eliakimni qəçirimən; 21 Sening tonungni kiydürimən, Sening potang bilən uning belini qing kilimən; Həkümranlıqingni uning qəlioçə tapxurimən; Xuning bilən u Yerusalemdikilərgə wə Yəhuda jəmətigə ata bolidu. 22 Dawut jəmətining aqçuqini mən uning mürisidə koyimən; U aqsa, heçkim etəlməydu, ətsə, heçkim aqalmaydu. 23 Mən uni muçim bir jayoçə qozuk

kilip bekitimən; U bolsa atisining jəməti üqün xərpəlik həçkək-təht bolidu; 24 Həlk uning üstigə atisining jəmətining barlık xəhrətlirini yükləydu; Yəni barlık uruk-nəsilirini, Barlık kiçik qaça-kuçılarni, Piyalə-jamlardin tartip barlık küp-idixlarəçioçə asidu. 25 Xu künidə — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar: — muçim jayoçə bekitilgən qozuk bolsa, egilip ketidu wə kesip taxlinidu; Uning üstigə esiloçan yüklər üzüp taxlinidu», — Qünki Pərwərdigar xundak degənidi.

23 Tur toçruluk yükləngən həyç: — I Tarxixtiki kemilər, aħ-zar kətüringlar! Qünki u harab kilindi, Xu yərdə ey yok, portmu yok, Seprus arilidin bu həwər [kemidikilər]gə ayan kilinidu. 2 Zidondiki sodigərlər dengizdin etüp silərnə təminləp kəldi, i araldikilər, Əmdi xük bolunglar! 3 Xiçordiki bipayan sular üstidin yetkigən danlar, Yəni Nil dəryasining həsulı Turning daramiti boləjanidi; U əllərnə baziri boləjanidi! 4 I Zidon, hijalət bol, Qünki dengiz — yəni Turəçə kəroçan boləjan dengiz dəyduki: — «Məndə heç toləçək bolmidi, heç tuoçmidim, Yigitlərnə yaki kizlərnə heç bəçmioçandək mən!» 5 Muxu həwər Misiroçə yətkəndə, Ularmu bu həwər huddi turəçə kəlgəndək kattik azablinidu. 6 — Silər dengizdin etüp Tarxixkə ketinglar! I dengiz boyidikilər, aħ-zar kətüringlar! 7 Silərnə kədim əyyamdin bar boləjan, Xad-huramlikkə toləjan xəçiringlar muxumu?! Mana ularning putliri əzilirini musapir kilixkə yiraklarəçə kətürüp baridu! 8 Tajlarni iltipət kiləçuqi boləjan, Sodigərliri əmirlər boləjan, Dəlləlliri jəhəndə abruyluklar hesablanəjan turning bu təoçdirini kim bekitkən? 9 — Bularni bekitküçi samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigardur! Məçsiti bolsa xən-xəhrəttin kelip qikçan jimə takəbburlukni rəswa kilix, Jəhəndəki jimiki yüz-abruyluklarni pasləttürüxtin ibarət! 10 Tarxixning kizi, Nil dəryasidək əz zeminində ərkin-azadə yayra! Qünki [Turning] kəlgən tizgin həzir yok. 11 Qünki Pərwərdigar qəlini dengiz üstigə uzitip, Dələtlərnə təwritidu. U Kənaan toçruluk əmr kiləjan, Uningdiki kəl'ə-kəroçanlarni yökütulsun dəp pərman qüxürgən. 12 Wə: — «I bəçkunçilikkə uqriəjan Zidon kizi, Sən ikkinçi heç təntənə kilməysən, Ornungdin turup, Seprus arilioçə etüp kətkin, Həttə tu yərdə sən heç aram tapmaysən» — dedi. 13 Karanglar, Babil-kaldiyələrnə zeminini! Bu yərnəning həlkçi bolup bəçmioçandək kilidu; Asuriyə uni qəl-bayawan janıwarliri üqün məkən kiləjan; Potəylərnə yasap, ularning saray-ordilirini wəyran kilip, harabilikkə ayləndürüwətkən. 14 Tarxixtiki kemilər, aħ-zar kətüringlar! Qünki kəroçininglar harab kilindi. 15 Wə xu küni boliduki, Padixahning künlərnə hesabliçinidək, Tur yətmix yil untulidu. Yətmix yil etkəndin keyin, Turning əçwəli pəçixə ayalning nəhxisidək bolidu; 16 Qiltarni elip, xəçərnə aylinip yür, I untuloçan pəçixə ayal! Özüçgə yənə həçning dikçitini tartay desəng, Yekimlik bir pədə qelip, kəpək nəhxilərnə eyt! 17 Əmdi xundak boliduki, Yətmix yilning etüxi bilən, Pərwərdigar Turni yökəydu; Xuning bilən u yənə əzini ijarigə bərip, Yər yüzidiki həmmə padixahçiklər bilən yənə buzukçilik kilidu; 18 Xuning bilən uning malliri wə əzini setip, tapkan puli bolsa Pərwərdigarəçə atilip muçəddəs bolidu; U həzinigə selinməydu yaki toplanməydu, Qünki uning

muxu sodisi bolsa Pərwərdigarning aldidu turoqanlar üqün ayrim kilinidu; U ularoqə qanoşuqə yəp-iqixkə, xundakla ularning esil kiyim-keqakliri üqün ixlitilidu.

24 Mana, Pərwərdigar yər yüzini bərbat, wəyran kılıp, Uni astin-üstün kılıwetip, Uningda turuwatqanlarni tərəp-tərəpkə tarkitidu; **2** Xu waqıtta xundak boliduki, Həlkələr kəndək bolsa, kaşın xundak bolidu; Kul kəndək bolsa, hojayini xundak bolidu; Dedək kəndək bolsa, ayal hojayini xundak bolidu; Setiwaloquqi kəndək bolsa, setiwətküqi xundak bolidu; Ətnə aloquqi kəndək bolsa, ətnə bərgüqi xundak bolidu; **3** Yər yüzü pütünləy bərbat kilinidu, Pütünləy bulang-talang kilinidu; Qünki Pərwərdigar muxu səzni kildi. **4** Yər yüzü matəm tutidu, u zəiplixidu, Jaħan hətsizlinip zəiplixidu, Yər yüzidiki bəg-tərilərmu halidin ketidu. **5** Yər-zemin ezidə turuwatqanlar tərəpidin buloşinidu; Qünki ular kərsətmə-kanundin qətligən; [Təbiətning] kanuniyət-tərtipini əzgərtiwətkən, Mənggülik əhdinimu yökka qikiriwətkən. **6** Xunga lənət yər yüzini yutuwalidu, Uningda turuwatqanlar «gunahi bar» dəp hesablinidu, Xunga yər yüzidikilar yutuwalinidu, İnsanlar az qalidu. **7** Yengi xarab tügəy dəp qaldı, Üzüm talliri bolsa solixip ketidu; Kəypliktin kəngli hux adəmlərmu uş tartixidu; **8** Dəplarning xoh sadaliri tohtaydu, Kəngül eqiwatqanlarning warəng-qurunglirimu tügəydu, Qiltarning xadlık munglirimu tohtaydu. **9** Xarab iqkənlərninimuxu nahxisi yökaydu; Həraq iqkənlərgə həraq aqıq tuyulidu. **10** Tərtipsiz, mənisiz xəhər buzulidu; Həqkim kirmisun dəp həmmə öylər etilidu; **11** Koqılarda xarab üqün nalə-pəryad kətürülidu; Bar xad-huramlik tütəkkə aylinidu; Yər-zemindiki xadlık yökaydu. **12** Xəhərdə pəkət wəyranqiliklə qalidu, Dərwaza bolsa qəkiləjan, Həmmisi — harab bolidu! **13** Qünki həlk-millətlərnin arisida, Yər-jaħanning oturisida xundak boliduki, Zəytun dərilini kaqkəndin keyin kəp qələjan zəytunlardək, Üzüm həsulini yiqiwəloşəndin keyin tərgüdək birnəqqıla üzüm qələşəndək, bir qaldisi qaldurulidu. **14** [Qaldılar] bolsa awazlirini yukiri kətüridu; Pərwərdigarning həywisigə qarap təntənə kilidu; Ular dengiz tərəptin sürən salidu. **15** Xunga Pərwərdigarni xərktimu, Israilning Hudasi Pərwərdigarning namini oşərtbiki yirək arallardimu uluqlanglar; **16** Jaħanning qət-qətliridin biz nahxilarni angliduk; — «Həkkəniy Boləşuqioqə xan-xəşər bolsun!» Biraq mən xundak dedim: — «Ah, mening yadəngöşulüküm! Mening yadəngöşulüküm! Həlimoqə way! Qünki hainlar hainlik kiliwatidu; Bərhək, hainlar nomussizlarqə hainlik kiliwatidu! **17** I yər yüzidə turuwatqan insanlar! Wəhımə, ora wə tuzak bəxingə qüxidu; **18** Wə xundak boliduki, Wəhımə sadasidin kaqkanlar orioqə qüxidu, Oridin qıqkan bolsa tuzakqə tutulidu. Qünki asmandiki derizilər eqilidu, Yər ulliri təwrəp ketidu. **19** Yər mutlək dəzlinip ketidu, Yər pütünləy parə-parə bolup ketidu, Yər dəhxətlik təwrinidu. **20** Yər məst adəmdək iləng-siləng mangidu; Huddi lapastək iroqəngxip qalidu. Qünki uningdiki asiylik gunahı əzini kattik basidu, U yikilip, ikkinqi turalmaydu. **21** Xu künidə xundak boliduki, Pərwərdigar yukirida turoqan qoxunlarni yukirida, Wə

yər yüzidiki padixahlarıni yər yüzidə jazalaydu. **22** Ular orəkkə yiqilidəjan bir top əsirlərdək yiqiwəlinidu, Gundihənioqə solap koşulidu. Nuroqun künlərdin keyin ular jazalinidu. **23** Ay uyatlıqta qalidu; Künmu hijil bolup kərinməydu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Zion təşqida, yəni Yerusalemda səltənitiini yürgüzidu; Uning xan-xəşəri Əz aqsakalliri aldidə parlaydu!

25 Pərwərdigar, Sən mening Hudayim; Mən Seni üstün dəp mədhijiləymən, Mən Səning namingni mubərəkləymən, Qünki Sən karamət ixlarni, Sadıqlıq wə həkikət iqidə kədimdin buyan qəlbənggə pükənlirəngni bəja kəltürənsən. **2** Qünki Sən xəhərnə harabilik, Kəl'ə-koroqanlik yurtni harab, Yatlarning ordisini xəhər bolalməs qiloşənsən, U ikkinqi hərgiz kurulmaydu. **3** Xunga həliki küqlük həlk Seni uluqlaydu, Əxəddiy əllərnin heliki xəşəri Səndin kərkidu; **4** Qünki Sən miskinlərgə koroqan, Yöksullarning dardi-hajitigə koroqan, Borənoqə dalda, Issikqə sayə boləşənsən; Qünki əxəddiylərnin zərbə dolquni taməşə uruloşan borəndək, Qəşirək yərnə başkan issik həwadək boldi. Biraq issik həwa bulut sayisi bilən tosuloşəndək, Sən yatlarning qukan-sürənlirini pəşəytisən; Əxəddiylərnin qəşibə nahxisi pəs kilinidu. **6** Wə muxu təşqida samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar barlık kowmlar üqün ziyapət kilidu — Maylik yeməklilər, Süzdürülgən kona xarablar, Yiliki tok maylik yeməklilər, Süzdürülgən, yahxi saqləşəjan kona xarablərdin boləjan ziyapət bolidu; **7** Wə U muxu təşqida həmmə kowmlarni yəpidəjan qümpərdini, Barlık əllərnə yəpidəjan yəpkuqni yökətidu; **8** U ölümni mənggügə yutup yökətidu! Rəb Pərwərdigar hər bir yüzidiki yaxlarni sürtiwetidu; Pütkül yər-zemin aldidə Əz həlkənin xərməndilikni elip taxlaydu; Qünki Pərwərdigar xundak eytkən. **9** Wə Xu künidə deyiliduki: — «Mana, Hudayimiz muxu, biz Uningə təlmürüp kəlgən, U bizni kutkuzidu; Mana, muxu Pərwərdigardur, biz Uningə təlmürüp kəlgən, Biz xadlinip Uning nijat-kutulduruxidin hursən bolimiz». **10** Qünki muxu təşqə Pərwərdigarning kəli qəşup turidu; Wə saman azgaldə təkək bilən qəyləngəndək, Moab Uning putliri astidə qəylinidu; **11** [Moab] axu [təzəklik] azgaldin üzüp qikix üqün kolini keridu, Biraq uning kəli qəwər boləşini bilən, [Rəb] uning təkəbburlukini pəs kilidu. **12** U sepillirəngning egiz mudəpiəlik koroqanlirini qulitip, Yər bilən yəksən kilip, Topa-qəngə aylanduridu.

26 Xu künidə Yəhudəning zeminida munu nahxa etilidu: — «Mustəhkəm bir xəşirimiz bar; U nijatlikni uningə sepil wə tirəklər kılıp bəkitip qoyidu. **2** Wəpadarlıqta qing turoqan həkkəniy əlnin kirixi üqün, Dərwazilarni eqip beringlar! **3** Kim əzining əkidə, oy-hiyali Səngə başlıqan bolsa, Sən uni mutlək hatirjəmliktə sakləşənsən; Qünki u Səngə ixənəq-ətiqəd başlıqandur. **4** Mənggügə Pərwərdigarə tayininglar; Qünki Yah Pərwərdigar həkikətən əbədil'əbədlik bir qoram taxtur. **5** Qünki U yukirida turoqanlarni pəskə qüxüridu; Axu aly xəşərnə, U pəs kilidu; Sən uni yərgə qüxürüp, Topa-qəngə aylanduridu. **6** U put bilən qəylinidu; U məminlərnin putliri, Miskinlərnin kədamliri bilən qəylinidu! **7** Həkkəniyning yoli bolsa

tüzdur; I Əng Tüz Yolluk Bolojuqi, Sən həqqaniy adəm üqün uning yolini ong kılısen. **8** I Pərwərdigar, biz dərħəqikət Sening həkümliriningno yoldıa mengip, Seni küttip kəlduk; Jenimizing taxnaliqi xudurki, naming wə xəhriting axsun! **9** Wujudum bilən keqilərdə Sanga taxna boldummən; Bərħək, tang səhərlərdimu roħim bilən iq-iqimdin Seni izdidim; Qünki həkümliring yər yüzidə kərtüngen bolsa, Yər yüzidikilər həqqaniylikni öginidu. **10** Rəzil adəmgə rəħim kərsitilsimu, U yənıla həqqaniylikni əgənməydu; Həttə durusluq turoğan zemindimu u yənıla adilsizlik kiliweridu, Pərwərdigarning xanu-xəwkitini kərməydu. **11** I Pərwərdigar, kolung kətiürildi, Birak ular kərməydu. Həlbuki, Əz həlkinggə bolojan otluq muħəbbitingni ular kəridu həm hijil bolidu; Küxəndiliring üqün [tayyarlanojan] ot ularni bərħək yutuwetidu. **12** I Pərwərdigar, Sən bizgə hatirjəmlik nesip kılısen; Qünki bizning əməllirimizning həmmisini ezüing wujukə qıkarojansən. **13** Dərwəkə, i Pərwərdigar Hudayimiz, ilgiri Səndin baxkə «rəblər» üstimizdin həkümrənlik kıləjan; Əmdilikdə pəkət Sanga tayinipla namingni əslər tiləja alimiz. **14** Ular bolsa əldi, kaytidin yaxımaydu; Ərwah bolup kətti, kayta tirilməydu; Qünki Sən ularni jazalap yəqəttəng, Ularni adəmlərnin esidimu kıləq kəldurmidin. **15** Sən əlni uləjaytkənsən, i Pərwərdigar; Əlni uləjaytkənsən, Özüinggə xan-xərpə kəltürgənsən; Zeminning qeğralirini hərtərpəkə uzartkənsən. **16** I Pərwərdigar, ular dərd-ələm iqidə kəloğanda, Seni izdidi; Tərbiyilik jazalixing ularning bexioğa qüxkəndə, Ular aħ urup, piqirlap bir duani kildi: — **17** «Boxinix aldidə turoğan, tolojiqi tutup, əoıriqtin warkırojan bir həmilidar ayaldək, Biz Sening aldingdə xundək bolduk, i Pərwərdigar. **18** Biz ikki kət bolup, Toləqəkkə qüxtuk, Birək pəkət yəlla qıkarduq; Yər yüzidikilər üqün heq nijat-kütquzuxni yətküzmiduk; Duniyadi adəmlər heq tuəqulmidı». **19** «Sanga təwə əlgən adəmlər yaxaydu; Mening jəsitimning [tirilixi bilən təng] ularmu tirilidu. I topa-qangda yatkanlar, əyojınip nahxa yangritinglar! Xəbnimning tang səhərnin xəbnimidəktur; Yər-zemin ezidə əlgənlərnı tuəqup beridu. **20** I həlqim, kelinglar, Əyüinglarəja kirip, kəyninglardin ixiklərnı etip kəyunglar; Mening dəroəzipim etküəp, ezüingni bir dəmlik yoxurwal. **21** Qünki kəra, Pərwərdigar Əz jayidin qıqip, Yər yüzidikilərnin gunahını əzlırigə kayturmaqı; Yər bolsa üstigə təkülğan kanlarnı axkarılaydu, Əzidə əltürülgənlərnı haman yepiwərməydu.

27 Xu künidə Pərwərdigar Əzining dəhəxtlik, büyük wə küllük xəmxiri bilən uqkur yılan lewiatanni, Yəni tolojanəjuqi yılan lewiatarnı jazalaydu; U yənə dengizdə turoğan əjdihani əltüridu. **2** Xu küni sap xarab beridojan bir üzümzar bolidu! U toqırluk nahxa eytinglar! **3** Əzüm Pərwərdigar uni saqlaymən; Mən hər dəkikə uni suqırımən; Birsı uningəja ziyən yətküzmisun dəp keqə-kündüz saqlaymən. **4** Ojəzəp Məndə kəlmidi; Ah, Manga kərxı jəng kılıdiojan tikənlər yəki jiojanlar bolsaidi! Undək bolsa Mən ularəja kərxı yürük kılatım, Uları yiojıxturup kəydürüwetəttim! **5** Bolmisa u Meni baxpanahlik kılıp tutsun; U Mən bilən birlikdə hatirjəmliktə bolsun, Dərhəqikət, u Mən bilən birlikdə

hatirjəmliktə bolsun! **6** Kəlgüsü künlərdə, Yəkup yiltiz tartidu; İsrail bihlinip, qeəqləydu, Ular pütkül yər yüzini məwə-qəwə bilən ularni kəplaydu. **7** [Pərwərdigar İsrailni] urojanlarnı urojanlık [İsrailni] urup baqqanmu? U kirojanlardək [İsrail] kırılip baqqanmu? **8** Sən ularni əyibligəndə əlqəmdin təwən jazalap ularni paliwətkənsən; Xərk xamili qıqkan künidə U Uning zərblik xamili bilən ularni qəoqlıwatkən. **9** Əmdi xu yol bilən Yəkupning kəbiħliki kəqürüm kılınıduki, — Uning gunahınin elip taxlanəjanlıqınin pixkən mewisı xu bolıduki: — U kurbəngəhtiki həmmə taxlarnı kukum-talkən kılıdu, «Axərah»larnı wə «kün tüwrükli»ni zadıla turoquzməydu. **10** Qünki mütəhəkkəmləngən xəhər əjerib bolup kəlıdu, Adəmsətsiz məkən həm taxliwətilgən bayawandək bolidu; Xu yərdə mozay ozuklınidu, Xu yərdə yetip, uning xahlirini yəydu. **11** Uning xahliri solixiz bilən üzülüdu; Ayallar kelip ularni otun kılıp kəydürüwetidu. Qünki bu bir yorutuliojan həlk; Xunga ularni Yaratkuqi ularəja rəħim kılınmaydu; Ularıni Xəkilləndürgüqi ularəja xəpəkət kərsətməydu. **12** Wə xu küni xundək bolıduki, Pərwərdigar Əfrat dəryəsining ekimliridin tartip Misir wadisiojıqə hər yərnı silkiydu, Wə silər bir-birləp terip yiojıwelinsilər, I İsrail baliliri! **13** Wə xu küni xundək bolıduki, Büyük kanay qelinidu; Xuning bilən Asuriyə zeminidə tügixəy dəp kəlojanlar, Wə Misir zeminidə musapir boləjanlar kelidu; Ular Yerusalemdə mukəddəs taəj üstidə Pərwərdigarəja ibadət kılıdu.

28 Əfrəimdeki məyhorlarning bexidiki təkəbburluk bilən taqiwaləjan güllük tajoğa way! Mənbət jiləjining bexioğa taqiwaləjan, Yəni ularning solixip kəlojan «pəhri» boləjan güligə way! I xarabning əsiri boləjanlar! **2** Mana, Rəb bir küq wə kudrət ıgısını həzirlidi; U bolsa, məldürülük judun həm wəyrən kıləjuqi borandək, Dəhəxt bilən taxkən kəlkün sulridək, Əxəddiyələrqə [təjini] yərgə uridu. **3** Əfrəimdeki məyhorlarning bexidiki təkəbburluk bilən taqiwaləjan güllük təji əyoq astidə qəylinidu; **4** Wə mənbət jiləjining bexidə taqiwaləjan, Ularınin «pəhri» boləjan solixip kəlojan güli bolsa, Baldur pixkən ənjürdək bolidu; Uni kərgən kixi kəriüpla, Kəlojəja elip kap etip yutuwalidu. **5** Xu künidə, samawı kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz həlqınin kəldisi üqün xərpək bir təj, Xundəklə kərkəm bir qəmbirək bolidu. **6** U yənə həküm qıqırixkə ultiurojanlarəja toşra həküm qıkarəjuqi Roh, Wə dərwəzidə jəngni qekindürgüqigə küq bolidu. **7** Birək bularmu xarab arkilik hatalaxtı, Hərak bilən ezikip kətti: — Həm kəhın həm pəyoqəmbər hərak arkilik ezikip kətti; Ular xarab təripidin yutuwelinojan; Ular hərak tüpəylidin ələng-sələng bolup ezikip kətti; Ular əldin kərixtin ədaxtı, Həküm kılıxtə ezikixtı; **8** Qünki həmmə dastihan box orun kəlməy kəsük wə nıjasət bilən toldi. **9** «U kimgə bilim əgətməkıdu? U zadi kimni muxu həwərnı qüxinidəjan kılmaqıdu?» **10** Əojizlandurulojanlarəja əməsmu?! Əmqəktin ayriolojan bowəkləroğa əməsmu?! Qünki həwər bolsa wəzmuwəz, wəzmuwəzdur, Kırmuqur, kırmuqurdur, Bu yərdə əzrak, Xu yərdə əzrak bolıdu... **11** Qünki duduklaydiojan ləwlər wə yat bir til bilən U muxu həlqə səz kılıdu. **12** U ularəja: — «Mana, aram muxu yərdə, Həli

yoklarni aram aldurunglar; Yengilinix muxudur» — degan, Birak ular heqnemini anglaxni halimojan. **13** Xunga Pərwərdigarning sezi ularoja: — «Wəzmuwəz, wəzmuwəzdu, Kurmuqur, kurmuqurdu. Muxu yərgə azrak, Xu yərgə azrak bolidu; Xuning bilən ular aldioja ketiwetip, Putlixip, onгда qixidu, Sunduruluq, Tuzakqa qüxüp tutuluq kalidu. **14** — Xunga həy silər mazaq kילוquqilar, Yerusalemda turojan muxu həlkni idarə kילוquqilar, Pərwərdigarning sezini anglap koyunglar! **15** Qünki silər: — «Biz əlüm bilən əhdə tüzduq, Təhtisara bilən billə bir kelixim bektitük; Qamqa taxkindək ötüp kətkənda, U bizgə təgməydu; Qünki yaloqanqilikni baxpanahimiz kildük, Yaloqan səzlər astida məküntüwaldük» — dedinglar, **(Sheol h7585)** **16** Xunga Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana, Zionda ul bolux üqün bir Tax, Sinaktin ötküzülgən bir tax, Qimmətlilik bir burjak texi, İxənqlik həm mukim ul texini saloquq Mən bolimən. Uningoja ixiniq tayanoojan kixi heq hədukmaydu, aldirimaydu. **17** Wə Mən adalətni əlqəm tanisi kilimən, Həkkəniyliqni bolsa tik əlqigüq yip kilimən; Məldür baxpanahı boloojan yaloqanqilikni süpürüp taxlaydu, Wə kəlkün məküwəlojan yayini texip əpketidu. **18** Xuning bilən əlüm bilən tüzgən əhdənglar bikar kiliwetilidu; Silərnin təhtisara bilən bektikən keliximinglar akmaydu; Qamqa taxkindək ötüp kətkənda, Silər uning bilən qəyliwetilisilər. **(Sheol h7585)** **19** U ötüp ketixi bilənla siləni tutidu; Həm səhər-səhərlərdə, Həm keqə-kündüzlərdimə u ötüp turidu, Bu həwəni pəkət anglap qüxinixning əzila wəhimigə qüxüx bolidu. **20** Qünki kariwat sozulup yetixka kişilik kılıdu, Yotkan bolsa adəm tügülüp yatsimu tarlık kılıdu. **21** Qünki Pərwərdigar Əz ixini, Yəni Əzining oəyriy əmilini yürgüzüx üqün, Əzige yat boloojan ixni wujudka qikirix üqün, Pərazim teojida turojnidək ornidin turidu, U Gibeon jiləjisida oəzəplənginidək oəzəplinidu; **22** Xunga mazaq kילוquqilar bolmanglar; Bolmisə, kixənlinglar qing bolidu; Qünki mən samawi qoxunlarning Sərdari boloojan Rəb Pərwərdigardin bir həlakət toərisida, Yəni pütkül yər yüzigə kət'iylik bilən bektikən bir həlakət toərisidiki həwəni angliojanmən. **23** — Qulək selinglar, awazimni anglanglar; Tingxanglar, səzlimni anglanglar. **24** Yər həydidigüti dehqan terix üqün yəni kün boyi həydamdu? U pütün kün yəni aqdurup, Qalmilarni ezəmdü? **25** U yərnin yüzini təkxiləgəndin keyin, Karəkəz bədiyanni taxlap, Zirini qeqip, Buoədayni taplarda selip, Arpini terixka bektitilgən jayəja, Kara buoədayni etiz kirlirioja terimamdu? **26** Qünki uning Hudasi uni toəra həküm kılıxka nəsihət kılıdu, U uningəja əgətidu. **27** Bərəkək, karəkəz bədiyan qixlik tirna bilən tepilməydu; Tuluk zirə üstidə həydaməydu; Bəlkə karəkəz bədiyan bolsa qamqa bilən soqlulidu, Zirə bolsa tēmür-tayək bilən uruluq dan əjritilidu. **28** Un tartıxka dannə ezix kerək, əmma [dehqan] uni mənggügə tepewərməydu; U hərwa qaklıri yaki at tuyaklıri bilən uni mənggügə tepewərməydu; **29** Muxu ixmu samawi qoxunlarning Sərdari boloojan Pərwərdigardin kelidu; U nəsihət berixtə karamət, Danalıqta uluədu.

29 Ariəlgə, Dawut əz makani kילוqan Ariəlgə way! Yəna bir yil yillarəja qoxulsun, Həyt-bayramlar yəna aylinip kəlsun; **2** Birək Mən dərd-ələmni

Ariəlgə kəltürimən; Dad-pəryadlar kətürülüp anglinidu; U Manga həkəkətən bir «Ariəl» bolidu. **3** Qünki Mən seni kapsap qedirlər tiktürüp, Seni qamal kılıp muhasirə istihkamlirini salimən, Potəyliri bilən seni korxiwalimən. **4** Xuning bilən pəs kılınisən, Sən yər tegidin səzlaydiojan, Gəplirinq pəstin, yəni topa-qangdin kelidiojan, Awazing ərwahlarıni qakjoroquqinidək yər tegidin qikidu, Səzlingə topa-qangdin xiwirlap qikkəndək bolidu; **5** Xu qəjdə dükəmlirining topi huddi yumxək topa-qanglardək, Yawuzlarning topi xamal uqurup taxlaydiojan topəndək tozup ketidu. Bu ix birdinla, tuyuksiz bolidu! **6** Əmdi samawi qoxunlarning Sərdari boloojan Pərwərdigar sening yeningəja kelidu; Güldürməmə, yər təwrəx, küqlük xawqun, kuyuntaz, boran wə yutuwaləquqi ot yalkunlar bilən səndin hesab alidu. **7** Xundək kılıp Ariəlgə qarxi jəng kılıdiojan, Yəni uningəja wə kəl'ə-kəronanlık mudapələrgə jəng kiliwatkan barlık əllərnin nuroquniojan qoxunliri keqisi kərgən qüxtiki kərüntüxtək yokap ketidu. **8** Aq qəlojan birsi qüx kərgəndə, Qüxidə bir nemə yəydu; Birək oyojansa, mana qorsiki kuruk turidu; Qangqiojan birsi qüx kərgəndə, Qüxidə su iqudu; Birək oyojansa, mana u həlalin ketidu, U yənilə usuzlukka taxna bolidu; Mana Zion teojəja qarxi jəng kiliwatkan əllərnin nuroquniojan qoxunliri dəl xundək bolidu. **9** Əmdi arısalı bolıwerip, Qaymuqur ketinglar! Əzünglarni qarjoq kılıp, qarjoq bolunglar! Ular məst boldi, birək xarəbtin əməs! Ular ilənglixip kaldı, birək xarəktin əməs! **10** Qünki Pərwərdigar silərgə oəplət uyqusı baskuqi bir rohnə təküp, Kəzünglarni etiwətti; U pəyoəmbərlər wə bax-kəzünglar boloojan aldin kərgüqilərnimə qümkiwətti. **11** Muxu kərgən pütkül wəhıy bolsa, silər üqün peqətilwətilgən bir yəgimə kitabdək bolup kaldı; Hək kitabni sawatlık birsigə berip: — «Okup berixingizni ətünimən» — desə, u: — «Okuyalmaymən, qünki peqiti bar ikən» — dəydu. **12** Kitab sawatsız birsigə berilip: — «Okup berixingizni ətünimən» — deyilsə, u: — «Mən sawatsız» — dəydu. **13** Wə Rəb mundək dəydu: — «Muxu həlk əozı bilən Manga yəqinlaxkənda, Tili bilən Məni hərmətligəndə, Birək kəlbə bolsa Məndin yirək turojaqka, Məndin boloojan korquxi bolsa, pəkət insan balisining pətiwaliridinla bolidu, halas; **14** Xunga mana, Mən muxu həlk arisida yənə bir karamət kərsitimən; Karamət bir ixni karamət bilən kilimən; Xuning bilən ularning danixmənlirinin danalıqı yokilidu; Uların aqillirinin əkilliri yoxurunəwəlojan bolidu». **15** Əzining pükəkəniyətirini Pərwərdigardin yoxurux üqün astin yərgə kiriwəlojan, Əz ixlirini qərangəjulukta kılıdiojan, Wə «Bizni kim kəridü» wə «Kim bizni bilgən» degənlərgə way! **16** Ah, silərnin tətürlükənglar! Sapalqini seojiz layəja ohxatkili bolamdu? Xundəklə ix əzini İxligüqigə: «U mən ixlimigən», Yaki xətkilləndürülgən əzini Xətkilləndürügüqigə: «Uning əkli yok» desə bolamdu?! **17** Qünki kişka wəkit iqidila, Liwan mewilik bəoəja aylandurulmamdu? Mewilik bəoəjə bolsa orman həsəblanmamdu? **18** Xu künidə gaslar xu yəgimə kitabning səzlrini anglydiojan, Qərioqular zulumət həm karəngəjuluktin qikip kəzlrini kəridiojan bolidu; **19** Məminlər bolsa Pərwərdigardin tehimu

hursæn bolidu; Insanlar arisidiki miskinlær Israildiki Mukæddas Bololuqidin xadlinidu. 20 Rəhimsiz boluqı yökaydu, Mazak kılöquçı öjayıv bolıdu; Kəbıhlik pırsıtını kütıdıoanlarınıng həmmısı halak kılınıdu; 21 Mana [muxundak adəmlər] adəmni bir söz üqünla jinayətçı kılıdu, Dərwazıda turup razıllıkkə tənbiş bərgüqi üqün tuzak təyyarlap qoyıdu, Həkkəniy adəmnıng dəwasını səwəbsiz bikar kılıwetıdu. 22 Xunga İbrahım üqün bədal tələp kutkuzoqan Pərwərdigar Yəqubning jəməti toşruluk mundak dəydu: — «Həzir bolsa Yəqub hijıllıkkə qalmaydu, Həzir bolsa u tit-tit bolup qırayı tatırıp kətməydu; 23 Qünki [Yəqub] kolumning ixlıgən əmili boloqan, əz arısıda turoqan əwladlırını kərgən waqtıda, Ular namını mukəddəs dəp uluqlaydıoan, Yəqubning Mukəddəs Bololuqısını pak-mukəddəs dəp bilıdıoqan, İsrailning Hudasıdin kərkıdıoqan bolıdu. 24 Rohı ezip kətkənlər yorutulıdıoqan, Kaqxap yürgənlər nəsihət-bilim kəbul kılıdıoqan bolıdu.

30 «Asiy oşullarning əhwalıoqa way!» — dəydu Pərwərdigar, — «Ular pılanları tüzməqçi, birak Məndin almaydu; Ular mudiapə tosuqını bərpə kılıdu, Birak u Mening Rohım əməs; Xundak kılıp ular gumahı üstigə gunah kəxuwalıdu. 2 Ular Məndin heq sorımayla Misiroqa yol aldı; Pırəwnning kaniti astidin panah ızdəp, Misirning sayisigə ixinip tayınıdu yənə! 3 Qünki Pırəwnning kaniti bolsa siləni yərgə taxlap lət kılıdu. Misirning sayisigə ixinip tayınıx silərgə bax kətimqilik bolıdu. 4 Pırəwnning əmirlixi Zəan xəhırıdə bolsımu, Uning əqliliri Hənəs xəhırıgə hərdəim kelip tursımu, 5 Awam həmmisi əzigə paydisi bolmaydıoqan, Heq yardımı wə paydisi təgməydoqan, Bəlki lət kılıp yərgə taxlaydıoqan, Həttə rəswə kılıdıoqan bir həlktin nomus kılıdıoqan bolıdu. 6 Nəgəwdiki uluqlar toşrisida yükləngən wəhıy: — Ular japalix, dərd-ələmlik zemindin etıdu; Xu yərdin qıxı xırlar wə ərkək xırlar, Qar yılan wə wəhıxiy uqar yılanmu qıkidıu; Ular baylıqlirini exəklərnıng dümbisigə, Gəhərlirini təgə lokkiliriyoqa yükləp, Əzlırigə heq payda yətküzməydoqan bir həlknıng yenioqa kəttürüp barıdu. 7 Misir!? Ularnıng yardımı bikar həmə kuruqtur! Xunga Mən uni: «Heqnemini kılıp bərməydoqan Rahab» dəp atıoqanmən. 8 — Əmđi bu səznıng kəlgüsü zamanlar üqün, Guwahlik süpitidə əbədil'əbədğə turuwerixi üqün, Həzir berip buni həmə tax tahtioqa həmə yegimə kitabka yezip qoşojın. 9 Qünki bular bolsa asiy bir həlk, Nəəhli oşullar, Pərwərdigarning Təwrat-tərbiyisini anğlxni halımaydıoqan oşullardur. 10 Ular aldın kərgıqılərgə: — «Wəhıjni kərmənglar!», Wə pəyoqəmbərlərgə: «Bizgə toşra bəxarətlərnı kərsətmənglar; Bizgə adəmni azadə kılıdıoqan, yaloqan bəxarətlərnı kərsitənglar; 11 Sənlər [durus] yoldın qıqıx, Toşra tərıkidin ayrılıx İsraildiki Mukəddəs Bololuqını aldımızdin yok kılıx!» — dəydu. 12 — Əmđi İsraildiki Mukəddəs Bololuqı mundak dəydu: — «Qünki silər muxu həwərnı qətkə kəkip, Zulumni yələngük kılıp, burmilənoqan yoloqa tayanoşinglar tüpəylidin. 13 Xunga muxu kəbıhlik silərgə egiz tanning bir yerikidək bolıdu, Tam pultıyıp kəloqanda, u birakla uni qəkiwetıdu; 14 Huddi sapal qinə heq ayımay qəkiwetiləngəndək U uni qəkiwetıdu; Uningdin həttə oqaktın qoş alıduqək, Baktin u uskudək birer parqısımu

qalmaydu». 15 Xunga Rəb Pərwərdigar, İsraildiki Mukəddəs Bololuqı mundak dəydu: — «Yenimoqa towa bilən kəytip kelip aram tapısılər, kutkuzulsılər; Hatırjəmlıktə həmə amən-esənlıktə küq alısılər!», — Birak silər rət kılənsılər. 16 Silər: — «Yak, biz atlarəqa minip kaqımız» — dedinglar, Xunga silər rast kaqısılər! Wə «Biz qarqur uluqlarəqa minip kətimiz» — dedinglar; — Xunga silərnı koşlıoquqlarmu qarqur bolıdu. 17 Minginglar birining wəhımısıdin kaqısılər; Bəxıning wəhımısıdə [həmminglar] kaqısılər; Kəqip, taq üstidiki yegənə bayraq hadisidək, Dəng üstidiki tuoqdək kaqısılər. 18 Wə xunga silərgə mehir-xəpkət kərsitimən dəp, Pərwərdigar kütıdu; Xunga U silərgə rəhim kılımən dəp ornıdin koşojlıdu; Qünki Pərwərdigar həküm-həkiqət qıkarəşuqi Hudadır; Uni kütənlərnıng həmmisi bəhtlıktur! 19 Qünki halayık yənıla Zionda, yəni Yerusəlemdə turıdu; Xu qaoqda silər yənə heq yioşlimaysılər; Kəttürgən naləngdə U Əzini sang intayın xəpkətlık kərsitıdu; U naləngni anğlısıla, jawab berıdu. 20 Rəb silərgə nən üqün müxküllükni, Su üqün azab-əqubətni bərsımu, Xu qaoqda sening Ustazıng yənə yoxuruniwərməydu, Bəlki kəziyng Ustazıngni kəridı; 21 Silər ong tarəpkə burulsanglar, Yaki sol tarəpkə burulsanglar, Kulıking kəyningdin: — «Yol mana muxu, unıngda mēnginglar!» deqən bir awazni anğlaysən. 22 Xu qaoqda silər oyuloqan məbudlıringlarəqa berilgən kümüx həlgə, Kuyma məbudlıringlarəqa berilgən altun həlgımu daş təgküzısılər; Silər ularni adət latısını taxlıoqandək taxlıwetıp: — «Neri tur» — dəysılər. 23 U sən teriydıoqan urukung üqün yamoşur əwətidı; Yərdin qıkidıoqan axlık-məhsulat həmə küq-qıwıwətlık həmə mol bolıdu; Xu küni mallıring kəng-azadə yaylaqlarda yaylaydu; 24 Yər həydidəng kala wə exəklər bolsa, Gürgək wə ara bilən soruqan, tuzlanəoqan hələp yəydu. 25 Qoq kırıqınqılık boləoqan küni, Yəni munarlar ərülgən küni, Hərbir uluq taqda wə hərbir egiz dəngdə bolsa, Ənhərlər wə eriklər bolıdu. 26 Pərwərdigar Əz həlkinıng jarəhətini tangıdıoqan, Ularıng kamqə yarısını saqaytkan xu künidə, Ay xolisi kuyax nuridək bolıdu, Kuyax nuri bolsa yəttə həssə küqlük bolıdu, Yəni yəttə kündiki nuroqa barawər bolıdu. 27 Mana, Pərwərdigarıng nami yıraktın kelıdu, Uning kəhri yalkunlinip, Koyuq is-tütəkliri kəttürülıdu; Lawlırı əzəpkə toluq, Tili yutuwaləşuqi yanoşın ottək bolıdu. 28 Uning nəpəsi huddi texip boyunoqa yetıdıoqan kəlkündək bolıdu, Xuning bilən U əllərnı bımənıllıknı yoqatquqi oşəlwir bilən taskaydu, Xundakla həlk-millətlərnıng əozioqa ularni azdurıdıoqan yügən salıdu. 29 Mukəddəs bir həyt ətküzıləng kəqidikidək, kənglınglardın nahxa uroşup qıkidı, İsrailəqa uyultax boləoqan Pərwərdigarıng teoşioqa nəy nawası bilən qıkkən birsıning huxallıkidək, kənglınglar huxal bolıdu. 30 Pərwərdigar həyiwətlık awazını yanğritıdu; U kəynioqan kəhri, yutuwaləşuqi yalkunluk ot, güldürməmlilik yamoşur, boran-xawqun, məldürlər bilən Əz bilikini sozup kərsitıdu. 31 Qünki Pərwərdigarıng awazı bilən Asuriyə yanjılıdu, — Baxqılarnı urux tayıki [boləoqan Asuriyə] yanjılıdu! 32 Wə Pərwərdigar tayyarlıoqan kaltək bilən hər kətim uni uroqanda, Buningəqa daqlar həmə qıtlarlar tangkəx kılınıdu; U kolını oynıtip zərb kılıp unıng bilən kürəx

kilidu. **33** Qünki Tofat kədimdin tartip təyyar turəjanidi; Bərhək, padixah üqün təyyarlanəjan; [Pərwərdigar] uni qongkür həm kəng kəlojan; Otunliri kəp yalkunluk bir güllən bar, Pərwərdigarning nəpəsi bolsa gtinggürt ekimidək uni tutaxturidu.

31 — Yardəm izdəp Misiroğa barəjanlarning həlioğa way! Ular atlarəğa tayinip, Kəp boləjanlikidin jəng hərwilirioğa, Intayin küllük boləjanlikidin atlik əskərlərgə ixinip kətti! Birək İsraildiki Mukəddəs Boləquəioğa kərimaydu, Pərwərdigarni izdimaydu. **2** Birək Umu danadur! U külpət elip kelidu, Degənlirini kəyturuwalmaydu; U buzuqlarning jəmətigə, Xundakla kəbiħlik kəloquqlarəğa yardəmdə boləjanlarəğa kərxə ornidin kozəjilidu. **3** Misirliklər Təngri əməs, adəmlər halas; Ularəng atliri bolsa roħtin əməs, əttin halas; Pərwərdigar bolsa kəlini uzartidu, Yardəm bərgüqi bolsa putlixidu; Yardəm berilgüqi bolsa yikilidu; Ular həmmisi birəkla yəkilidu. **4** Qünki Pərwərdigar manga mundək degən: — «Owni tutuwaləjan xir yəki arslanni bir tərəp kəlixkə top-top padiqilər qəkiriləjəndə, Xir yəki arslan ularəng awazliridin heq qorkməy, Xawkənliridin heq hədukməy, Bəlki owni astioğa besiwelip oğar-oğur talioqinidək, Samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarnu ohxaxla Zion teoqi wə egizlikliri üqün qüxüpi jəng kilidu. **5** Üstidə pərwəz kəlidioğan kuxlardək samawı kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz kənitə astioğa Yerusalemni alidu; Kənitə astioğa elip, Zionni kutkuzidu; Uning «ətüpi ketixi» bilən Zion niyatlıkğa erixidu. **6** Silər dəlxətlik asiylik kəlojan İğənglarning yenioğa towa kilip kəytinglər, I İsrail baliliri! **7** Qünki xu künidə insanlar hərbiəri əzi üqün əz kəli bilən yasioğan kümüx butlarni wə altun butlarni: — «Gunahtur!» dəp taxliwetidu. **8** «Xu qaəda Asuriyə kəliq bilən yikilidu, Birək baturning kəliqi bilən əməs; Bir kəliq uni yutuwalidu, birək kəliq adəttiki adəmməngki bolmaydu; U jəninə elip kəliqün qəçmaqqi bolidu, Arisidiki yigətliri alwanəğa selinidu. **9** Wəħimidin uning «ul texi» yəqaydu; Uning sərdərliri jəng tuəjədin aləxzədilixidu» — dəp jakarlaydu Zionda oti kəyiwətkən, Yerusalemde humdeni yalkunlawətkən Pərwərdigar.

32 Mana, həkəniyəlik bilən həkəmrənlik kəloquqi bir padixah qəkidü; Əmirlər bolsa toəğrə həkəmi qəkirip idarə kilidu. **2** Həmmə xamaloğa daldə boləqudək, Borənoğa panəh boləqudək, Qəojirək jəyoğa erik-sulardək, Qəngkəp kətkən zeminəğa kəram taxning sayisidək boləjan bir adəm qəkidü. **3** Xuning bilən kərgüqilərnəng kəzliəri heq torlaxmaydu, Anglaydioəjanlarning kəlikli enik tingxaydu; **4** Bəngbaxning kəngli bilimni tonup yetidu, Kəkeqning tili tez həm enik sezləydu. **5** Pəsəndilər əmđi pəzilətlik dəp atalmaydu, Pəksik iplaslar əmđi mərd dəp atalmaydu, **6** Qünki pəsəndə adəm pəslikni sezləydu, Uning kəngli buzuqkəlik təyyarlaydu, İpləslək kəlixkə, Pərwərdigarəğa daə kəltürükxə, Aqlarning kərsikini aq kəlduruxkə, Qəngkəjanlarning iqmlikini yəkiwəwətxə niyətinidu. **7** Bərhək, iplas adəmməng tədbirliri kəbiħtur; U kəstlərnə pəmləp olturidu, Məminlərnə yaləjan gəp bilən, Yəksulning dəwasidə gəp kilip uni wəyrən kəlixni pəmləp olturidu. **8** Pəzilətlik adəmməng kəlojan niyətliri bərhək pəzilətluktur; U pəziləttə mukəim

turidu. **9** Ornunglərdin turup, i hatirjəm ayallar, awazimni anglanglar! I əndixisiz kəzlar, sezlirimegə kulək singlinglar! **10** Bir yil etə-ətəməylə, i biəqəm ayallar, Parakəndə kəlinisilər! Qünki üzüm həsulı bikərləğa ketidu, Mewə yioəx yəq bolidu. **11** I hatirjəm ayallar, titrənglar! I əndixisiz kəzlar, patiparək bolunglar! Kiyimənglarni seliwətinglar, əzünglarni yaləng kəlinglər, qətrikənglərəğa bəz baqlanglar! **12** Güzəl etiz-bəqlər üqün, Mewilik üzüm talliri üqün məydənglərəğa urup həsrət qəkinglər! **13** Üstidə tikən-yəntəklər əsidioğan əz həlkiməng zeminə üqün, Xad-huram əylər, warəng-qurung kilip onmaydioğan bu xəhər üqün kəyoərtunglar! **14** Qünki orda taxlinidu, Adəmlər bilən kilip toləjan xəhər adəməzsəz bolidu, İstəħkəm wə kəzət mumarliri uzun zamanəioğə pəkəttə yəwayi əxəklər zəq əlidioğan, Kəy padiliri ozuklinidioğan bəz yərlər bolidu. **15** Təki Rəh bizgə yukiridin təkülgüqə, Dalalər mewilik bəq-ətizlər boləquqə, Mewilik bəq-ətizlər ormanzər dəp həsəblənoəquqə xu peti bolidu. **16** Xu qaəda ədalət dalani, Həkkəniyəlik mewilik bəq-ətizlərnə məkən kəlidü. **17** Həkkəniyəliktin qəkidioqini hatirjəmlik bolidu, Hatirjəmlikning nətijəsi bolsa mənggügə bolidioğan aram-tinqlik wə əmən-əsənlik bolidu. **18** Xuning bilən mənəng həlkim hatirjəm məkənlərdə, İxənqlik turaləqlərdə wə tinq arəmgəhlərdə turidu. **19** Orman kəsilip yikətiləjəndə məldür yəqəsimu, Xəhər pütünləy yər bilən yəksən kəliwətsilimu, **20** Su boyidə uruk tərəjoquqlər, Kələ wə əxəklərnə kəng dalaəğa kəyowətidioəjanlar bəhtliklur!

33 I əzüng buləng-taləng kəlinimioğan, bəxkəlarni buləng-taləng kəloquqi, Bəxkəlar səngə asiylik kəlimioğan, Əzüng asiylik kəloquqi, Səng həlingəğa way! Sən buləng-taləngni boldi kəlixing bilən, Əzüng buləng-taləng kəlinisən; Sən asiylikni boldi kəlixing bilən, Əzüng asiylikğa uqrəysən; **2** I Pərwərdigar, bizgə məhərxəpkət kərsətkəysən; Biz Səni ümid bilən kütüp kəldük; Ətüniməzki, Sən hər səhər [İsrailəğa] küllük bilək-kəl, Kiyinqilik pəytiliridə niyatiməz boləqəysən. **3** Top-top adəmlərnəng oəwoəğa-qəkanliridin həklər bədə kəqidü; Sən [Huda] kəddəngni tik kəlixing bilən əllər pitirəp ketidu; **4** Qəkəttə liqinkiliri ot-kəklərnə yioəp yəwəloəndək, Silərgə bəkitip beriləng olja yioəwəlinidu; Qəkətkilər uyan-buyan yügürgəndək adəmlər olja üstidə uyan-buyan yügürüxidü. **5** Pərwərdigar üstün turidu, Bərhək, Uning turaləqəsi yukirididür; U Zionəğa ədalət wə həkəniyəlik taldurdu; **6** U bolsa künlirənglarning tinq-əmənləki, niyatlik, danəlik wə biliməng baylikliri bolidu; Pərwərdigərdin qərkəx Uning üqün gəhərdür. **7** Mana, ularəng palwanliri sirtta turup nələ-pəryad kəturidu; Siləh-əhdə tüzəng əqlilər kəttik yioəlixidu; **8** Yollər adəmsiz kəldi; Ətkünəqi yəqlilər yəq boldi; U əhdini buzup taxlidi; Xəhərlərnə kəzīgə ilmaydu, Adəmlərnə heq ətiwariləmaydu. **9** Zəmin matəm tutidü, zəpəlixidu; Liwan hijaləttin solixidu; Xəron qəl-bayəwanəğa aylandı; Bəxən wə Kərmələ bolsa kərip taxlandı. **10** Mana həzir ornumdin turimən, — dəydu Pərwərdigar, — Həzir Əzümmi üstün kərsitimən, Həzir kəddimni kəturimən. **11** — Silərnəng boyunglərdə kəruk ot-qəplə bə, Pəhal tuəjisilər; Əz nəpəslirənglər ot bolup əzünglarni yutuwetidu; **12** Əllər bolsa həkə kəydüriləndək kəydürilidu;

Oruloqan jioqan-tikänlerdäk otta köydürüwetilidu. **13** — I yiraktikiler, Mening kילוanlirimni anglanglar; Yekündikiler, Mening küq-küdririmni tonup yetinglar. **14** Ziondiki gunahkarlar qorkidü; Wəhümə iplaslarni besiwalidu. [Ular]: «Arimizdiki kim mænggülik yutqur Ot bilän billa turidu? Kim əbədil'əbəd yalqunlar bilän bir makanda bolidu?» — daydu. **15** — «Həkkaniylik yolida mangidoqan, Durus-lilla gəp kilidoqan, Zalimliktin kəlgən haram paydioqan nəpərlinidoqan, Parilarni sunoquqlarni kolini pulangxitip rət kilidoqan, Qanning gəpi bolsila kulikini yopurup anglimaydioqan, Pəslik-rəzillikkə qaraxni rət kilip, kəzəni qaqurididoqan; **16** U yukirini makan kilidu; Koram taxlari uning korojini bolup, Yukiri uning baxpanahı bolidu; Əz riski uningə berilidu, Uning süyi kapalətlük bolidu». **17** — «Kəzliring Padixahni güzəllikidə keridu; Kəzliring uzunoqə sozuluoqan zeminəqə nəzər salidu. **18** Kənglünq wəhümə toqrısında qongkur oyoqə patidu; Royhətqi bəg kəni? Oljini əlqəydioqan taraziqi bəg kəni? Istihkam-munarlarni sanioquqi bəg kəni? **19** Kaytidin əxəddiy həkni kərməysən, — Sən angkırilmaydioqan, booquzida səzləydioqan, Duduklap gəp kilidoqan, gəpini qüxinləməydioqan bir həkni ikkinqi kərməysən. **20** İbadət həytlirimiz ötküzüldioqan xəhər Zionəqə qara; Sening kəzüng Yerusalemling tinq-aman makan boləqanlıkini, Qozuqliri hərgiz yulunnmaydioqan, Taniliri hərgiz üzülməydioqan, İkkinqi yetkəlməydioqan qədir boləqanlıkini keridu; **21** Xu yərdə Pərwərdigarning xan-xəripi bizgə kərüni, — U Əzi dəryalar, kəng əstənglər ekip turidoqan bir jay bolidu; Palaklar bilən həydəlgən heqkəndək kəmə u jayda qatnımaydu, Wə yaki heq həywtəlik kəmə u jaydin ötməydu; **22** Qünki Pərwərdigar bizning nijatkar-həkimimiz, Pərwərdigar bizgə qənun Bərgüqidur, Pərwərdigar — bizning Padixahimiz, U bizni kütquzidu! **23** Sening tana-aroqamqiliring boxioqan bolsimu, [Israil] yəlkən hadisinəg turumini mustəhkəm kiləlmisimu, Yəlkənni yeyip qikiralmisimu, U qaoqda zor bir olja iləxtürüldü; Həttə aksək-tokurlarimu oljini alidu. **24** Xu qaoqda xu yərdə turuoqı: «Mən kəsəl» deməydu; Xu jayni makan kילוan həkning gunahlıri kəqürüm kilinidu.

34 Yəkin kelinglar, i əllər, anglanglar! I kowm-həklər, kulək selinglar! Yər-zemin wə uningdiki barlık məwjudatlar, Jimi ələm wə uning iqidin qıqqan həmmə məwjudatlar, Tingxanglar! **2** Qünki Pərwərdigarning barlık əllərgə karitə əzəpi bar, Uning dəroqəzipi ularning barlık qoxunlirioqə qarxi turidu; U ularni həlakətə pütüp koyoqan, Ular ni kirojinqilikkə tapxuruwətkən; **3** Ulardin öltürülgənlər sirtkə taxliwətilidu, Jəsətliridin sesiqilik puraydu, Taqlar ularning kəni bilən eritilidu; **4** Asmanlardiki jimiki jisim-qoxunlar qirip yok bolidu, Asmanlar yəgimə kitabdək türüldü; Üzüim telining yopurmaklıri hazan bolup, solixip qüxkəndək, Yigləp kətkən ənjür xehidin qüxkəndək, Ularning jimiki jisim-qoxunliri yikildi; **5** Qünki xəmxirim asmanlarda [qan bilən] suquruldi; Qaranglar, xəmxirim Mening həlakət lənitimgə uqrioqan həlkəkə, Yəni Edom üstigə jalazal üqün qüxidu; **6** Pərwərdigarning bir xəmxiri bar; U qanoqə boyaldi; U yəqlik nəsəlləring yeqi bilən, Əqkə-kozilarning kəni bilən, Qoqkar bərikining yeqi

bilən ozuklandıruloqan; Qünki Pərwərdigarning Bozrah xəhridə bir qurbanlık, Edomda zor bir kirojinqilik bar. **7** Muxu kirojinqiliklar bilən yawayi kalilar, Torpaqlar wə küqlük buqıllarimu yikilidu. Ularning zemini qanoqə qəmüldü, Topa-qanglıri yəq bilən maylixip ketidu. **8** Qünki Pərwərdigarning kisas alidoqan bir küni, Zion dəwasidiki hesab alidoqan yili bar. **9** [Edomdiki] eqinlar qərimayoqə, Uning topiliri güngürdə aylandırulidu; Zemini bolsa köyüwatqan qərimay bolidu. **10** Uning oti keqə-kündüz eqürülməydu; İst-tütəkliri mænggügə ərləydu; U dəwrđin-dəwrgiqə harabiliktə turidu; Heqkim ikkinqi u yərgə ayaq basmaydu. **11** Qəl huwuxki wə qirkirioquqi huwuxlar uni igiliwalidu; Qong huwuxki wə qəqə-kuzoqunlar xu yərdə uwilaydu; Huda uningəqə «tərtipsizlik-bimənilikni əlqəydioqan tana»ni, Wə «qur-kuruklukni əlqəydioqan tik əlqigüq»ni tartidu. **12** Birsı kelip [Edomning] esilzadilirini padixahlikini [idarə kilixkə] qakırsa, Ulardin heqkim bolmaydu; Uning əmirliiri yok kiliwətilgən bolidu. **13** Ordilirida tikənlər, Kəl'ə-koroqanlirida qakqak-jioqanlar əsüp qikidu; U qilbəriləring makani, «Huwxuxlarning ordisi» bolidu. **14** Xu yərdə qəl-bayawandiki janıwarlar, yawayi itlar jəm bolidu; Hərbir «əqkə jin» əz kərdixioqə towaydu; Tün məhluklıri xu yərdə makanlixidu, Uni əzigə aramgah kılıp turidu. **15** «Ok yilan» xu yərdə uwilaydu, Uning sayisida tuhumlaydu, Balilirini yioqıp bəkdü. Korultap-quruxlar hərbiri əz jüpi bilən xu yərdə toplinidu; **16** Pərwərdigarning yəgimə kitabidin izdəp okup bəkkin; Ulardin heqbiri qüxtüp kəlmaydu; Heqqasısining əz jorisı kəm bolmaydu; Qünki Əzining əozı ularəqə buyruoqan; Uning Əz Rohı ularni toploqan. **17** Qünki [Pərwərdigar] Əzi ular üqün qək taxlap, Əz kəli bilən zeminəqə tana tartip ularəqə təksim kılıp bərgən; Ular uningəqə mænggügə igidarlık kilidu, Dəwrđin-dəwrgiqə xu yərdəni makan kilidu.

35 — Dala həm qəojirap kətkən jaylar ular üqün huxal bolidu; Qəl-bayawan xadlinip zəpırandək qeqəkləydu; **2** U bərk urup qeqəkləydu, Xadlıkqə xadlık qoxulup təntənə kilidu; Liwanning xan-xəripi, Kərməl wə Xarəndiki güzəllik wə sür uningəqə berilidu; Ular Pərwərdigarning xan-xəripini, Hudayimizning güzəlliki wə həywtini kəridü. **3** Ajiz kollarni küqləndüringlar, Egilip mangidoqan tizlarni qingitinglar, **4** Yüriki əoqkanlarəqə: — «Qing turunglar! Korkmanglar! Mana, Hudayinglarəqə qarap bekinglar; Kisas kelidu — Hudaning hesab əlix küni kelidu! U Əzi kelidu, silərnı kütquzidu!» — dəng! **5** Andin qərioquning kəzi eqilidu, Gasning kulaklıri oquk kilinidu, **6** Andin aksək-tokurlar keyiktək oynaklap səkraydu; Gaqning tili nahxa eytidu; Qünki dalada sular, Qəl-bayawanlarda dərya-əkinlar uruqup taxidu; **7** Pizojirin qəl-jəzirə kəlqəkkə, Qəngkioqan yərlər bulaklarəqə aylinidu; Qilbəriləring makani — ular yatqan jay, Komux wə yekənlər əsüp, qimənlikkə aylinidu. **8** Xu yərdə egiz kətürölkün bir yol, Tüptüz bir yol bolidu; U «pak-mukəddəslikning yoli» dəp atilidu; Napaklar uningdin ətixkə bolmaydu, Xu yol məhsus xular üqün bekitilip yasaləqəni, — Həttə nadanlarmu uningdə ezip kətməydu; **9** Xu yərdə xir bolmaydu, Uning üstigə heq yirtquq həywan qikmaydu; (Ular xu yərdə heq tepilməydu) — Nijat arkilik hərlökkə qikqanlar

xu yordā mangidu! **10** Pərwərdigarning bədəl tələp kütquzoanliri kaytip kelidu, Küyləni eytip Zionoşa yetip kelidu; Ularning baxlirioşa mənggülik xad-huramlik kōnidu; Ular huxallik wə xadlikka qəmgən bolidu; Kayoju-həsərət həm uş-nadamətlər bədər qaşidu.

36 Həzəkəyaning on tətinqi yili xundak boldiki, Asuriyə padixahı Sənnaherib Yəhūdaning barlik kəl'a-korqanlik xəhərlirigə hujum kilip qikip, ularni ixoşal kildi. **2** Andin Asuriya padixahı «Rab-Xakəh» [dəgən sərdarnı] qong bir qoxun bilən Lakix xəhiridin Yerusalemoşa əwətti. U Kir yuoşuqilarning etizining boyidiki yolda, yukiri kəlkəkning norining bexioşa kelip turdi. **3** Xuning bilən Hilkəyaning ooşli, ordini baxkuridioşan Eliakim, ordining diwanbegi boluşan Xəbna wə Asafning ooşli, orda mirzibegi boluşan Yoahlar uning yenioşa kəldi. **4** wə Rab-Xakəh ularoşa mundak dedi: — Silər Həzəkəyoşa: — «Uluş padixah, yəni Asuriyə padixahı sanga mundak dedi, dənglar: — «Sening muxu ixəngən tayanqıng zadi nemiti? Sən: (u pəkət gəpla, halas!) — «Uruş kilix tədbir-məşlihitimiz həm küqimiz bar» — dəysən; sən zadı kimgə tayinip manga qarxi əktə kōpisən? **6** Mana, sən yeriki bar axu kōmux hasa, yəni Misiroşa tayinisən! Birsı uningəşa yelənsə, uning kōlioşa sanjip kiridu; mana Misir padixahı Pırəwngə tayanəjanlarning həmmisi xundak bolidu! **7** Əgər sən manga: «Biz Hudayimiz boluşan Pərwərdigarəşa tayinimiz» — desəng, Həzəkəya əzi Yəhūdādikilərgə wə Yerusalemdikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətgaş aldidila Pərwərdigarəşa ibadət kilixinglər kerək» dəp, xu [Pərwərdigarəşa] ataloşan «yukiri jaylarəni həm qurbangahlarnı yok kiliwəttişu? Ular axu Pərwərdigarning yukiri jayliri əməsmidi? **8** Əmdi hojam Asuriyə padixahı bilən bir tohtamoşa kəl: — «Əgər səndə atka minəligüdək əskərlirigə bolsa, mən sanga ikki ming atni bikaroşa bərey!» **9** Səndə undaklar bolmisa, hojammıng əmədlərlirining əng kiki boluşan bir ləxkər bexini kandaşmu qekindürələysilər?! Sən jəng hərwiliri wə atlarnı elix üqün Misiroşa tayinisən tehi! **10** Mən əmdi muxu zeminni həlak kilix üqün Pərwərdigarsız kəldimmu? Pərwərdigar dərəkə manga: «Muxu zeminni həlak kilixə qikkın!» — dedi!» **11** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhgə: — «Pekirlirioşa aramiy tilida səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibraniy tilida səzlisilə, gəpliri sepilda turoşanlarning kulioşka kirmisun!» — dedi. **12** Biraş Rab-Xakəh: — «Hojam meni muxu gəpni hojanglarəşa wə silərgila eytixka əwətkənmü? Muxu gəpni silər bilən birliktə sepilda olturoşanlarəşa deyixkə əwətkən əməsmü? Qünki ular silər bilən birliktə əz pəkini yegüqi həm əz süydükini iştüqi bolidu!» — dedi. **13** Andin Rab-Xakəh ibraniy tilida yukiri awaz bilən: — «Uluş padixah, yəni Asuriyə padixahıning səzlrini anglap koyunglar!» — dəp warkiridi. **14** «Padixah mundak dəydu: — «Həzəkəya silərnı aldap koymisun! Qünki u silərnı kütquzalmaydu. **15** Uning silərnı: — «Pərwərdigar bizni jəzmən kütquzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahıning kōlioşa qüxüp kətməydu» dəp Pərwərdigarəşa tayanduruxioşa yol koymanglar!». **16** Həzəkəyoşa kulak salmanglar; qünki Asuriyə padixahı mundak dəydu: — «Mən bilən sühlilixip, mən tərəpkə

ətunglar; xundak kışanglar hərbinglar əzünglarning üzüm baringidin həm əzünglarning ənşür dərihidin mēwə yəysilər, hərbinglar əz su kəlkikinglardin su iqisilər; **17** ta mən kelip silərnı buoşdaylik həm xarablik bir zeminoşa, neni bar həm üzümzarliri bar bir zeminoşa, — zemininglarəşa ohxax bir zeminoşa apirip koyoşuqə yəp-iqiweringlar! **18** Həzəkəyaning silərgə: — «Pərwərdigar bizni kütquzidu» dəp ixəndürüxigə yol koymanglar! Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri əz zemini Asuriyə padixahıning kōlidin kütquzoşanmu? **19** Hamat wə Arpad dəgən yurtlarning ilah-butliri keni? Səfarwaim xəhirining ilah-butliri keni? Ular Samariyəni mening kōlumdin kütquzoşanmu?! **20** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin əz zemini kütquzoşan zadi kim bar? Xundak ikən, Pərwərdigar Yerusalemnı mening kōlumdin kütquzalamdu?» **21** Anglioşuqilar süküt kilip uningəşa jawabən heqkəndak bir səz kilmidi; qünki padixahıning buyruki xuki: — «Uningəşa jawab bərmənglar». **22** Andin Hilkəyaning ooşli, ordini baxkuridioşan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafning ooşli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkəyaning yenioşa kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningəşa ukurtdu.

37 Xundak boldiki, Həzəkəya buni anglioşanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bəz bilən kaplap Pərwərdigarning əyigə kirdi. **2** U Hilkəyaning ooşli, ordini baxkuridioşan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kaşinlarning akşaklirini bəz yepinqaklioşan peti Amozning ooşli Yəxaya pəyoşmərgə əwətti. **3** Ular uningəşa: — «Həzəkəya mundak dəydu: — «Balilar tuşulay dəp kəloşanda anining tuşukdək həli kəlmioşandak, muxu kün külpət qüxidioşan, rəswa wə mazak kilinidioşan bir kündur. **4** Əz hojisi boluşan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazak kilixka əwətkən Rab-Xakəhning gəplirini Pərwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisa, bularnı anglioşan Pərwərdigar Hudaying xu gəplər üqün uning dəkkisini bərməkin? Xunga kəp kəloşan kəldilar üqün awazingni kətürüp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkəyaning hizmətkərliri Yəxaying aldioşa kəldi. **6** Yəxaya ularoşa: — «Hojayininglarəşa: — «Pərwərdigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahıning qaparmənlirining sən anglioşan axu manga kupurluk kışuqı gəpliridin kōrkma; **7** Mana, Mən uningəşa bir roşni kirgüzimən; xuning bilən u iştəwani anglap, əz yurtioşa kaytidu. U əz zemində turoşanda uni kiliş bilən əltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh kəlgən yoli bilən kaytip mangoşanda, Asuriyə padixahıning Lakix xəhiridin qekingənlikini anglap, uning yenioşa kəldi; Asuriyə padixahı Libnah xəhrişə qarxi jəng kiliwatkanidi. **9** Andin padixahı: «Efiopiya padixahı Tirhəkah şizgə qarxi jəng kilməşki bolup yoloşa qikti» dəgən həwərnı angliidi. Xu həwərnı anglioşanda u yəne Həzəkəyoşa əlqilərnı mundak hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhuda padixahı Həzəkəyoşa mundak dənglar: — «Sən tayinidioşan Hudayingning sanga: «Yerusalemlə Asuriyə padixahıning kōlioşa tapxurulmaydu» dəginigə aldanma; **11** Mana, sən Asuriyə padixahıning həmmə əl-yurtlarnı nemə kışoşlirini, ularni ilah-butlirioşa atap həlak kışoşlirini anglioşansən; əmdi əzüng kandaşmu

kutkuzilisən? **12** Ata-bowilirim halak qiləjan əllərni bolsa, ularning ilah-butliri kutkuzənanmu? Gozan, Həran, Razəf xəhriidikilərniqu? Telassarda turojan Edənlərniqu? **13** Hamat padixahi, Arpad padixahi, Səfarwaim, Həna həm İwwah xəhərlirining padixahliri kəni?»». **14** Həzəkəiya hətni əkəlgüqilərnin qolidin elip okup qikti. Andin i Pərwərdigarning əyigə kirip, Pərwərdigarning aldioja hətni yeyip koydi. **15** Həzəkəiya Pərwərdigarəja dua kilip mundək dedi: — **16** «I kerublar otturisida turojan, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Israilling Hudasi: — Sən Əzüngdursən, jahəndiki barlik əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Əzüngdursən; asman-zeminni Yaratkuçisən. **17** I Pərwərdigar, kulikinqni təwən kilip angliəjaysən; kəzüngni aqkaysən, i Pərwərdigar, kərgəysən; Sənnaheribning ədəm əwatip mənggü hayat Hudani həkərləp eytkən həmmə gəplirini angliəjaysən! **18** I Pərwərdigar, Asuriyə padixahliri həkikətən həmmə yurtlarni wə xularəja bəkəndi boləjan yurtlarnimu harabə kilip, **19** Ularning ilah-butlirini otka taxliwətkən; qünki ularning ilahliri ilah əmas, bəlki insan kəli bilən yasələjanlar, yaəjaq wə tax, halas; xunga Asuriyəliklər ularni halak kildi. **20** Əmdi, i Pərwərdigar Hudadimiz, jahəndiki barlik əl-yurtlarəja Səning, pəkət Səninglə Pərwərdigar ikənlikinqni bildürüx üqün, bizni uning qolidin kutkuzəjaysən!». **21** Xuning bilən Amozning oəli Yəxaya Həzəkəiyaəja səz əwətip mundək dedi: — Israilling Hudasi Pərwərdigar mundək dəydu: — «Sən Manga Sənnaherib toərlukə dua kilixing bilən, **22** Pərwərdigarning uningəja kərita dəgən səzi xudurki: — «Pak kiz, yəni Zionning kizi seni kəmsitidu, Seni mazaq kilip kulidu; Yerusalemming kizi kəyninggə kərap bəxini qaykaydu; **23** Sən kimni mazaq kilip kupurluk kilding? Sən kimgə kərxə awazinqni kətürüp, Naziringni üstün kilding? Israildiki Mukəddəs Boloəjuəja kərxil **24** Kuliring arkilik sən Rəbni mazaq kilip: — «Mən nuroəjunəjan jəng hərəwilirim bilən taə qəkkiliriəja, Liwan taə baəjiririəja yətip kəldimki, Uning egiz kədir dərəhlirini, esil kəriəjuəylirini kəsiwətimən; Mən uning əng yukiri egizlikigə yəmixip qikip, Uning əng bük-barəksən ormanzarlikəja kirip yetimən. **25** Əzüm kudək kolap su iqtim; Putumning uəqidila mən Misirning barlik dərə-əstənglirini kəruətüwəttim — deding. **26** — Sən xuni ənglap bəkmətanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bəkətkən mənki, Kədimdin tartip xəkəlləndürənmənki, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kəl'ə-kəroəjanlik xəhərləni harabilərgə aylandurdung; **27** Xuning bilən u yərdə turuwətkənlər kükəzlinip, Yərgə kəritip koyuldi, xərməndə kilindi; Ular etizdiki ottək, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy kərup kətkəndək boldi. **28** Biraq səning olturojinqni, ornungdin turojinqni, qikip-kirginqni wə Manga kərxə əjaljirlixip kətkənlikinqni bilimən; **29** Manga kərxə əjaljirlixip kətkənlikinqning, həkawurlixip kətkənlikinqning kulikiməja yətkini tüpəylidin, Mən kərmikimni burningdin otküzimən, Yüginimni aəzingəja salimən, Əzün kəlgən yol bilən sən kəyaturimən. **30** I [Həzəkəiya], xu ix sanga əlamət bəxarət boliduki, — Muxu yili əzlükidin əskən, İkkinq yili xulardin qikəkənlərmu rizkinglar bolidu;

Üqinq yili bolsa teriysilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardin qikəkən mēwilərnə yəysilər. **31** Yəhuda jəmətidiki kutulojan kəldisi bolsa yəne təwəngə kərap yiltiz tartidu, Yukiriəja kərap mēwə beridu; **32** Qünki Yerusalemdin bir kəldisi, Zion təəjədin kəqip kutulojanlar qikədu; Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning otluk muhəbbiti muxuni ada kilidu. **33** Xunga Pərwərdigar Asuriyə padixahi toərlukə mundək dəydu: — U nə muxu xəhərgə yətip kəlməydu, Nə uningəja bir tal okmu atmaydu; Nə kəlkənni kətürüp aldioja kəlməydu, Nə uningəja kərita kəxalərnimu yasiməydu. **34** U kəysi yol bilən kəlgən bolsa, Xu yol bilən kəytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu, — dəydu Pərwərdigar. **35** — Qünki Əzüm üqün wə Məning kulum Dawut üqün bu xəhərnə ətrəpidiki sēpildək kəəjdəp kutkuzimən». **36** Xuning bilən Pərwərdigarning Pərxitisi qikip, Asuriyəliklərnin bargəhida bir yüz səkən bəx ming əskərnə urdi. Mana, kixilər ətigəndə ornidin turojənda, ularning həmməsinin əlgənlikini kərdi! **37** Xunga Asuriyə padixahi Sənnaherib qəkinip, yoloəja qikip, Ninawə xəhriəgə kəytip turdi. **38** Xundək boldiki, u əz buti Nisroknin buthanisida uningəja qəkunuwətkənda, oəqulliri Adramməkə həm Xəzəzar uni kiliqləp oltürüwətti; andin ular Ararat dəgən yurtka kəqip kətti. Uning oəli Esarhəddon uning ornida padixah boldi.

38 Xu künlərdə Həzəkəiya əjəl kəltürgüqi bir kəsəlgə muptila boldi. Amozning oəli Yəxaya pəəjuəmbər uning kəxiəja bərip, uningəja: — Pərwərdigar mundək dəydu: — Əyüj toərlukə wəsiyət kiləjin; qünki əjəl kəldi, yaximəysən, — dedi. **2** Həzəkəiya yüzini tam tərəpkə kilip Pərwərdigarəja dua kilip: **3** — I Pərwərdigar, Səning aldingda həkikət wə pak dil bilən mēngip yürənləkimni, nəziring aldingda durus boləjan ixlərnə kiləjanlikimni əsləp kəəjuəysən, — dedi. Wə Həzəkəiya yioəlap kətip kətti. **4** Andin Pərwərdigarning səzi Yəxayaəja yətip mundək dəyildi: — **5** Bərip Həzəkəiyaəja mundək dēgin: — Pərwərdigar, atəng Dawutning Hudasi mundək dəydu: — «Duəyinqni anglidim, kəz yaxliringni kərdüm; mana, künliringəja yəne on bəx yil kəximən; **6** Xuning bilən Mən sənə wə bu xəhərnə Asuriyə padixəhining qolidin kutkuzimən; Mən sēpil bolup bu xəhərnə kəəjdəymən. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəzmən kilidəjanlikini sanga ispatlax üqün Pərwərdigardin mundək bəxarətləik əlamət boliduki, **8** Mana, Mən buyaxning Ahəz padixah kuroəjan pələmpəy üstigə qüxkən sayisini on kədəm kəynigə yandurimən». Xuning bilən kuyaxning qüxkən sayisi on bəsküq kəynigə yəndi. **9** Yəhuda padixahi Həzəkəiya kəsəl bolup, andin kəsəldin əsligə kəlgəndin kəyin mundək hatirilərnə yazdi: **10** — «Mən: «Əmrümning otturisida təhtisarəning dərəwəziliriəja bəriwətimən, Kələjan yillirimdin məhrum boldum» — dedim. (Sheol h7585) **11** Mən: — «Tiriklərnin zeminida turup Hudadim Yəhəni, Yəhəni kəəlməydiəjan, Xundəkəla «həmmə nərsə yək boləjan» jayda turojanlar bilən bilə turup, insanimnu kəəlməydiəjan boldum» — dedim. **12** Məning turaləjuqum qarwiqinqning qədiridək əzümədin yətkilip kətti; Mən bəpkər əz tokəjuəninə türüwətkinidək həyatimni tūriwəttim; U mənə tokəx dəstigəhədin

kesiwatti; Tang bilan kəq arilikida Sən [Huda] jenimni alisən; **13** Tang atquəq mən kütüp, özümni tinqlandurup yürimən, Biraq U xiroə ohxax həmmə səngəklirimni sunduroqandək kildü; Tang bilan kəq arilikida Sən [Huda] jenimni alisən. **14** Mən qarlioəq yaki turnidək wiqirlap yürimən; Pahtəktək aḥ-uh urimən; Kəzlim yukiərioə qarax bilan əjizlixip ketidu; I rəb, meni zulum basti! Jenimoə kepil bolojin! **15** Nemə desəm bolar? Qünki U mənə səz kildi wə Əzi muxu ixni kildi! Jenim tartkən azab tüpəylidin mən bar yillirimda kədəmlirimni sanap besip awaylap mangimən. **16** I Rəb, adəmlər muxundək sawaqlar bilan yaxixi kerək; Rohim muxu sawaqlardin ḥayətini tapidu; Sən meni əslimgə kəltürüp, meni ḥayət kilding! **17** Mana, əzümning bəht-tinqlikım üqün azab üstigə azab tarttim; Manga boləjan səyğüng tüpəylidin jenimni ḥalakət ḥəngidin qikardingsən; Sən həmmə gunəḥlirimni kəyninggə qəriwəttingsən. **18** Qünki təḥtisara Səngə rəḥmət eytalmaydu; Əlüm Səni mədhıyiyəlməydu; Ḥəngəə qıxiwatkanlar Səning ḥəkiqət-wapalikiəngə ümid baəqliyalmaydu. (Sheol **h7585**) **19** Əzüm bügün kılıojinimdək Səngə rəḥmət eytidioənlər tiriklər, tiriklərdür; Ata boləjuəi oəuullirioə ḥəkiqət-wapalikiəngni bildürüdü. **20** Pərwərdigar meni kutkuzuxkə niyət baəliəjəndür; Biz bolsak, kələjan əmrimizdə hər küni Pərwərdigarning əyidə saz qelip mədhıyə nahxlirimni eytimizl. **21** (Yəxaya bolsa: — «Ənjür poxkili təyyarlap, yarisioə qaplanglar, u əsligə kelidu», degənidi **22** wə Həzəkiya: — «Məning Pərwərdigarning əyigə qikidioənlikiəmmi ispatlaydioən kəndək bəxərətlək əlamət berilidu?» dəp sorioəjanidi).

39 Xu pəyttə Baladanning oəpli Babil padixəḥi Merodək-Baladan Həzəkiyaning kesəl bolup yetip kələjanlikini həm əsligə kəlgənlikini angliəqəqkə, Həzəkiyoəḥə hətərləni hədiyə bilən əwətti. **2** Həzəkiya əqliləri huxallik bilan kütüp, uning həzinə-ambarlirida saklənoəjan nərsilərinə kərsətti; yəni kümüxni, altunni, dora-dərmanlarni, sərhil maylarni, sawut-qorallarni sakləydioən əyning həmmisini wə bayliklirining barlikini kərsətti; uning ordisi wə yaki pütkül padixəḥlik iqidiki nərsilərdin Həzəkiya ularoə kərsətmigən birimu kəlmidi. **3** Andin Yəxaya pəyoəmbər Həzəkiyaning aldioə berip, uningdin: — «Muxu kixilər nemə dedi? Ular seni yoqlaxkə nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkiya: — «Ular yirək bir yurttin, yəni Babilin kəlgən», dedi. **4** Yəxaya yənə: — «Ular ordəngdə nemini kərdi?» dəp soridi. Həzəkiya: — «Ordəngdə bar nərsiləri ular kərdi; baylikliriminə arisidin ularoə kərsətmigən birimu kəlmidi» — dedi. **5** Yəxaya Həzəkiyoəḥə mundaq dedi: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzini anglap koyojin: — **6** — Mana xundək künlər keliduki, ordəngdə bar nərsilər wə bügüngə kədar ətabowiliring topla, sakləp koyəjan həmmə nərsə Babilə elip ketilidu; ḥəqərsə qəlməydu — daydu Pərwərdigar, **7** — həmdə [Babilliklər] oəuullirini, yəni əzüngdin boləjan əwədlirini elip ketidu; xuning bilən ular Babil padixəḥining ordisida əqwat bolidu. **8** Xuning bilən Həzəkiya əz-əzigə: «Əz künlirimdə bolsa amantinqlik, [Hudaning] ḥəkiqət-wapaliki bolidikənoəju» dəp, Yəxayoə: — «Siz eytkən Pərwərdigarning muxu səzi yaxi ikən» — dedi.

40 Həlkimgə təsəlli beringlar, təsəlli beringlar, dəpla yürüdü Hudayinglar; **2** Yerusəlemning kəlbigə səz kılıp uningə jakarlanglarki, Uning jəbir-jəpalik wəkti əhirləxti, Uning kəbhilikə kəqürüm kılındi; Qünki u Pərwərdigarning kolidin barlik gunəḥlirining ornioə ikki ḥəsiləp [məḥir-xəpkitini] aldı. **3** Anglanglar, dalada birsingə towliəjan əwazini! «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Qəl-bayawanda Hudayimiz üqün bir yolni kəttürüp tüptüz kilinglar! **4** Barlik jiləqlər kəttürüldü, Barlik taə-dənglər pəs kılındi; Əgri-toəaylar tüzlinidu, Ongəul-dongəul yərlər təkxilinidu. **5** Pərwərdigarning xən-xəripi kərinidu, Wə barlik tən igiləri uni təng kəridü; Qünki Pərwərdigarning Əz əozi xundək səz kılıənl. **6** — Anglanglar, bir əwaz «jakarlar» dəydu; Jakarlioəquə bolsa mundaq sorap: — «Mən nemini jakarlaymən?» — dedi. [javab bolsa: —] «Barlik tən igiləri ot-qəptür, halas; Wə ularning barlik wapaliki daladiki gülgə ohxax; **7** Ot-qəp solixidu, gül hazən bolidu, Qünki Pərwərdigarning Rohi üstigə püwəydu; Bərhək, [barlik] həlkmu ot-qəptür! **8** Ot-qəp solixidu, gül hazən bolidu; Biraq Hudayimizning kalam-səzi mənngügə turidu!» **9** — I Zionəḥə hux həwər elip kəlgüqi, yukiri bir taəjə qikkin; Yerusəlemoəḥə hux həwəri elip kəlgüqi, U əwazini küəp kəttürin! Uni kəttürin, kərkimioənl! Yəḥudaning xəḥərlirigə: — «Mana, Hudayinglarəḥə kəranglar» degin! **10** Mana, Rəb Pərwərdigar küq-kudritidə keliwatidu, Uning biliki Əzi üqün ḥəqək yürgüzüdü; Mana, Uning ələjan mukəpati Əzi bilən bilə, Uning Əzining in'ami Əzigə həmrəḥ bolidu. **11** Koyqidək U Əz padisini bəkidü; U kəziləri bilək-kəlioə yiojüdü, ularni kuəqəkləp mangidu, Emitküqiləri U mulyayimlik bilən yetəkləydu. **12** Kim dəryə-okyanlarning sulirini oqumida ələp bəlgiləgin, Asmanlarni əjeriqləp bəkitkən, Ḥəjəning topa-qanglirini misəlləp saləjan, Taəqləri tarazida taraziləp, Dəngləri jingdə tartip ornatkən? **13** Kim Pərwərdigarning Rohioə yolyoruk bərgən? Kim Uningə məslihətqi bolup əgətkən? **14** U kim bilən məslihətləxkən, Kim uni əkillik kılıp tərbiyəliəng? Uningəḥə ḥəkim-ḥəkiqət qikirix yolida kim yetəkligən, Yəki Uningəḥə bilim əgətkən, Yəki Uningəḥə yorutulux yolini kim kərsətkən? **15** Mana, Uning əldida əl-yurtlar Uningəḥə nisbətən qələktə kələjan bir tamqə sədək, Tarazida kələjan topa-qəngdək ḥəsəblinidu; Mana, U arallarni zərriqə nərsidək kəlioə alidu; **16** Pütkül Liwan bolsa [kurbəngəḥ] otioə, Uning ḥəywanlıri bolsa bir kəydürmə kurbanlıkqə yətməydu. **17** Əl-yurtlar uning əldida ḥəqərsə əməstür; Uningəḥə nisbətən ular yoəknig arilikida, Kuruk-mənisiz dəp ḥəsəblinidu. **18** Əndi silər Tangrini kimə ohxatmaqisilər? Uni nemigə ohxitip selixturisilər? **19** [Bir butkimu?!] Uni ḥünərwən kəlipkə kuyp yasaydu; Zərgər uningəḥə altun ḥəl beridu, Uningəḥə kümüx zənjirləri soəp yasaydu. **20** Yoəksullarning beəxliəjuədək undək ḥədiyiləri bolmisa, qiriməydioən bir dərhəni tallaydu; U lingxip kəlmioəjudək bir butni oyup yasaxkə usta bir ḥünərwən izdəp qəkiridu. **21** Silər bilməmsilər? Silər anglap bəkmioəjanmusilər? Silərgə əzəldin eytlimioənmidu? Yəz-zəmin apiridə boləjəndin tartip qüxənəməyatəmsilər? **22** U yəz-zəminning qəmbirikining üstidə olturidu, Uningdə

туруvatkanlar uning aldida qaqkikirlardak turidu; U asmanlarni pərdidək tartidu, Ularni huddi makan kilidioqan qedirdək yayidu; **23** U əmirlərni yokkə qikiridu; Jahāndiki sotqi-bəglərni artuqkə kilidu. **24** Ular tikildimu? Ular terildimu? Ularning oqoli yiltiz tarttimu? — Birək U üstigla püwlep, ular solixip ketidu, Kuyun ularni topandək elip taxlaydu. **25** Əmdi Meni kimgə ohxatmakqisilər? Manga kim təngdə bolalisun?» — dəydu Mukəddəs Boluquci. **26** Kəzliringlarni yukirioqə kətürüp, qaranglar! Muxu məvjudatlarni kim yaratkandu? Ularni kim türkimis-türküm qoxunlar kilip tərtilip əpçikidu? U həmmisini nami bilən bir-birləp qakiridu; Uning küqining uluqluqi, kudritining zorluqi bilən, Ular din birimü kəm qalmaydu. **27** — Nemixkə xuni dəwerisən, i Yakup? Nemixkə mundaq səzləwerisən, i Israil: — «Mening yolum Pərwərdigardin yoxurundur, Hudaying mening dəwayimoqə erən kilmay ətiweridu!»? **28** Silər bilmigənmusilər? Anglap bəqmioqanmusilər? Pərwərdigar — əbədil'əbədlik Huda, Jahānning kərilirini Yaratquqidur! U ya həlsizlanmaydu, ya qarqimaydu; Uning oy-biliminin tegigə hərgiz yətkili bolmaydu. **29** U həlidin kətkənlərgə küdrət beridu; Maoqursizlaroqə U bərdaxlikni həssiləp awutidu. **30** Həttə yigitlər həlidin ketip qarqap kətsimu, Baturlar bolsa putlixip yikilsimu, **31** Birək Pərwərdigaroqə təlmürtüp kütkənlərnin küqi yengilidü; Ular bürkütlərdək qanat kerip ərləydu; Ular yügürüp, qarqimaydu; Yolda mengip, həlidin kətməydu!

41 — «I arallar, süküt kilip Mening aldimoqə kelinglar; Həklərmü küqini yengilisun! Ular yekin kəlsun, səz kilsun; Toorqə həküm kilix üçün əzərə yekinlixayli!» **2** «Kim xərkətiki birsini oyoqitip, Uni həkkaniylik bilən Əz hizmitigə qakirdi? U əllərni uning qolioqə tapxuridu, Uni padixahlar üstidin həkümrənlik kilduridu; Ularni uning kilioqə tapxurup topə-qəngəqə aylanduridu, Ularni uning okyasi aldida xamal uquroqan pahal-topandək kilidu. **3** U ularni qoqliwetip, Putini yərgə təgküzməy degüdək mangidu, aman-esənlik iqidə ətiweridu; **4** Əlmisəktin tartip dəwrlərni «Barlikkə kəl» dəp qakirip, Bularni bekitip ada kiləqan kim? Mən Pərwərdigar Awwal Boluquqidurmən, Ahiri boləqan bilənmu billə Boluquqidurmən; Mən degən «U»durmən. **5** Arallar xu ixlarni kərtip kərkixidu; Jahānning qət-qetidikilər titrəp ketidu; Ular bir-birigə yekinlixip, aldioqə kelidu; **6** Ularning hərbiəri əz kəxnisioqə yardəm kilip, Əz kəridixioqə: «Yürəklik bol!» — dəydu. **7** Xuning bilən nəkkəxqi zərgərni riqəbətəndüridu, Metalni yapiləqlap bolqə oynatkuqi səndəlni bazəqan bilən sokkuqini riqəbətəndürüp: «Kəpxərligini yaxxi!» dəydu; Xuning bilən uni lingxip qalmisun dəp butning putini mihtar bilən bekitidu. **8** Birək sən, i kulum Israil, i Əzüm tallioqan Yakup, İbrahim Mening dostumning əwladı: — **9** Mən jahānning kəridin elip kəlgən, Yərning əng qətliridin qakirioqinim sən ikənsən; Mən sanga «Sən mening kulumdursən, Mən seni tallioqan, Seni hərgiz qətkə qakmaymən» — degənidi. **10** — Kərkma; qünki Mən sən bilən billidurmən; Uyan-buyan qarap hədukmanglar; Qünki Mən sening Hudayingdurmən; Mən seni küqəytimən, Bərhək, Mən sanga yardəmdə bolimən! Bərhək, Mən Əzümning həkkaniylikimni bildürgüqi ong qolum bilən seni yələymən. **11** Mana,

sanga qarap oqaljirlixip kətkənlərnin həmmisi hijil bolup dəyərli bolidu; Sanga xikayət kiləquqlar yok dəyərlik bolidu, həlak bolidu. **12** Sən ularni izdisəng, həq tapalməsən; Sən bilən dəwalaxkuqlar — Sanga qarxi urux kiləquqlar yok dəyərlik, həq bolup bəqmioqandək turidu. **13** Qünki Mən Pərwərdigar Hudaying ong qolungni tutup turup, sanga: — «Kərkma, Mən sanga yardəmdə bolimən!» dəymən. **14** Kərkma, sən kurt boləqan Yakup, Israilning baliliri! Mən sanga yardəmdə bolimən!» — dəydu Pərwərdigar, yəni sening Həmjəmət-Kutkuzəquqing, Israildiki Mukəddəs Boluquci. **15** Mana, Mən seni kəp həm ətkür qixlik yəngi bir dan ayrioquqi tirna kilimən; Sən taqlarni yanjip, ularni parə-parə kiliwetisən, Dənglərnimü kəküm-talkənoqə aylanduruwetisən. **16** Sən ularni soruysən, Xamal ularni uqurup ketidu, Kuyun ularni tarkitiwetidu; Wə sən Pərwərdigar bilən xadlinisən, Israildiki Mukəddəs Boluquqini iptiharlinip mədhisələysən. **17** Bozəklər wə yoksullar su izdəydu, ləkin su yok; Ularning tili usuzluqtin kəşojirap ketidu; Mən Pərwərdigar ularni anglaymən; Mən Israilning Hudasi ular din waz kəqməymən. **18** Mən qakas egizliklərdə dəryalarni, jiləqlər iqidə buləklərnə qəimən; Dalani kəlkəkkə aylandurimən, Tatirəng yərdin sularni urəqutup su bilən qəplap bərimən. **19** Dalada kədir, akatsiyə, hadas wə zəytun dəwərlirini əstürüp bərimən; Qəl-bayawanda arqə, qarəqay wə boksus dəwərlirini birgə tikimən; **20** Xundək kilip ular bularni kərtip, bilip, oylini: — «Pərwərdigarning qəli muxularni kiləqan, Israildiki Mukəddəs Boluquqi uni yaratkan!» dəp təng qüxinixidu. **21** — Muhəkimiliringlarni otturioqə qoyunglar, dəydu Pərwərdigar; — Küqlük səwəbliringlarni qikiringlar, dəydu Yakupning Padixahı. **22** — [Butliringlar] elip kirilsun, Bizgə nemilarning yüz bəridioqanlikini eytsun; İlgiriki ixlarni, ularning üjür-büjürlirigiqə kəz aldımizdə kərsətsun, Xundəklə bulardin qikidioqan nətijilərnə bizgə bildürüx üçün eytip bərsun; — Yaki bolmisə, kəlgüsidiki ixlarni anglap biləyli; **23** Silərnin ilahlik ikənlikinglarni biliximiz üçün, Keyinki yüz bəridioqan ixlarni bizgə bayan kilinglar; Qandəklə bolmisun, Bizni həng-təng kilip uni təng kəridioqan kilix üçün, Birər yaxxi ix yaki yaman bir ixni kilinglar! **24** Mana, silər yokning arilikidə, İxliginglarnu yok ixtur; Siləni tallioquqi bir lənitidur. **25** Birsini ximal tərəptin kəzoqədim, u kelidu; U künqixixtin Mening namimni jakarlap kelidu; U birsi hək layni dəssigəndək, sapalqi lay qayligəndək əməldarlarning üstigə həjum kilidu; **26** Bizgə ukturux üçün, kim mukəddəmdin buyan buni eytkən? Yaki Bizni «U həkikəttur» degüzüüp bu ixtin burun uni aldın'ala eytkən? Yak, həqkim eytmaydu; Bərhək, həqkim bayan kilmaydu; Sezünglarni anglyalioquqi bərhək yoktur! **27** Mən dəsləptə Zionqə: — «Muxu ixləroqə kəz tikip turunglar! Kəz tikip turunglar!» dedim, Yerusəleməqə hux həwərnə yətküzgüqini əwətip bərdim. **28** Mən qarısam, xular arisidə həqkim yok — Məslihət bərgüdək həqkim yok, Xulardin sorisam, jawab bərgüdək həqkimu yok. **29** Qarənglar, ular həmmisi kuruk; Xamaldək yasioqlarni yok ixtur, Kuyma məbudliri kuruk xamaldək mənisizdur.

42 Karanglar, mana Mən yələydiyən Öz kulumoqal! Jenimning huxallığı boləjan Mening talliojnim; Mən Öz Rohimni uning wujudioqə kondurimən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həqikətni yətküzüp beridu. **2** U nə warkirap-jarkirimaydu, nə quqan kətürməydu nə awazini koqilarda anglatmaydu. **3** Taki u oşəlibə bilən toşra həkümlərnə qıkarəşuqə, Yanjiləjan kəmuxni sundurmaydu, Tütəp əqəy dəp kələjan pilikni eqürməydu; **4** Həküm-həqikətni yər yüzidə tiklimigüqə, U həlsizlanmaydu, kəngli yanmaydu; Arallarmu uning pərman-kənunini təlmürüp kutidu. **5** Asmanlarni yaritip ularni kərgən, Yər-zeminni həm uningdin qıkkənlarni yayəjan, Uningda turuwatqan həlkkə nərəp, Uning üstidə mengiwatqanlarəja roh bərgüqi Təngri Pərwərdigar mundək dəydu: — **6** Mənkə Pərwərdigar seni həqkəniylək bilən xuningə qakırəjanmənkə, — Sening kəlungni tutimən, Seni kəşəpəp saqlaymən, Həm seni həlkkə əhdə süpitidə, əllərgə bir nər kılıp berimən; **7** Kariəju kəzlərnə eqıxka, Zindandin məhbuslarni, Türmidə kərangəşulək iqidə olturojanlarni kətkuzuxka seni [əwətimən]. **8** Mən Pərwərdigardurmən; Mening namim xudur; Xan-xəripimni baxka birsigə, Manga təwə boləjan mədhijini oyma məbudlarəja bərməymən. **9** Mana, aldinki ixlər bolsa əməlgə axurulojan; Silərgə yengə ixlarni jakarlaymən; Ular tehi yüz bərmigüqə, Mən ularni silərgə bayan kəlimən. **10** — Pərwərdigarəja yengə nahxa eytinglər, I dengizdə yürgənlər həm uning iqidiki həmmə məwjudatlar, Arallər həm ularda turojanlarmu, Jaħanning qət-qətliridin Uni mədhijilənglər! **11** Dala həm uningdiki xəhərlər, Kedar kəbilisidikilər turojan kəntlər awazini kətürsun, Seladikilər yukiri awazda nahxa eytsun, Taoqlarning qəkkiliridin təntənə kilsun! **12** Ular Pərwərdigarni uluqlisun, Uning mədhijiliri arallardimu jakarlansun. **13** Pərwərdigar palwandək qikidu, Batur ləxkərdək otluq muhəbbitin kəzoşaydu; U warkiraydu, bərhək xirdək həkiraydu; Düxmənliri üstigə zor küq-kudritini kərsitidu. **14** — «Mən əbədil əbəd sükküttə turup kəldim; Jim turup əzümni bəsiwelip kəldim; Biraq həzir toloqıqi tutqan ayaldək inqıqlap towlaymən; Həm həsıraymən həm ingraymən! **15** Mən taoqlarni həm dənglərnə qəldəritimən, Ularıning həmmə yexilliklirini kərutiwetimən; Dəryalarni aralləja aylanduruwetimən; Kəlqəklərnimu kəşjiritimən. **16** Kariəjuunə əzi bilmigən bir yol bilən apirip kəyımən, Ular ni ular bilmigən yollarda yetəkləymən; Ularıning aldidə kərangəşuləkni nur, Əgri-toqay yərlərnə tüptüz kəlimən. Mən muxu ixlarni kilyay kəlməymən, Ularıning hək waz kəqməymən. **17** Oyma məbudlarəja tayanəjanlar, Kuyma məbudlarəja: «Silər ilahlırimizdur» dəgənlər bolsa, Ular yoldin yandurulmay kəlməydu, Kəttik xərməndə kəlinidu. **18** — «Anglanglar, i gaslar! Kariəjuunə, kəriş üqün kəranglar! **19** Mening kulumdin baxka yənə kim kariəju? Mening əwətkən «əqlim»din baxka yənə kim gas? Kim Mən bilən əhdiləxkəndək xunqə kariəjudu? Kim Pərwərdigarning kulidək xunqə kariəjudu? **20** Sən nuroşun ixlarni kərgining bilən, Biraq nəzirənggə hək əlməysən; Uning kuliki eqiləjini bilən, U angliməydu. **21** Pərwərdigar Əz həqkəniylək üqün layik kərdiki, Təwrat-kənunini uluq həm xan-xərpəlik dəp kərsətti. **22** Biraq xular bolsa olja elinəjan həm bulang-

talang kilinəjan bir həlktur; Ularıning həmmisi ora-tuzaqta tutulojan, Gündihanılarda kəmilip əjayib bolidu; Ular əşəniyəmə bolidu, Hək kim kətkuzuməydu; Ular olja bolidu, Hək kim: «Kəyturup bərix!» deməydu. **23** Biraq aranglarda kim buningəja kulək salsun? Kim bularni anglap kəlgüsü zamanlarəja kəngül kəşusun? **24** Əmdə kim Yəqubni olja kəşəjan? Kim İsrailni bulangqıləja tapxurup bərgən? Buni kəşəjini bolsa, biz gunah kılıp kəmsitkən Pərwərdigar əməsmu? Qünki ular Uning yolliridə mengixni haliməytti; Yəki Uning kənunioqə itəət kilyəytti. **25** Xunga U ular üstigə əşəp-kəşirini, Uruşning zorawənlikini kəşəp qüxürdi; Bular uning ətrəpioqə ot tutaxturdi; Biraq u tonup yətmədi; Bular uni kəydürdi, biraq u hək sawək əlmədi.

43 Biraq həzir i Yəqub, seni Yaratkuqi Pərwərdigar, I İsrail, seni Xəkilləndürgüqi mundək dəydu: — «Kərkəmə; qünki Mən sanga həməjəmət bolup seni kətkuzəjan; Seni Öz namim bilən atiojanməni; Sən Meningkidürsən! **2** Sən sulardın otkiningdə, Mən sən bilən billə bolimən; Dəryalardın otkiningdə, ular seni oşək kilyəydu; Sən otta mengip yürginingdə, sən kəyməysən; Yəkkunlar üstüngdə ot əlməydu. **3** Qünki Mən bolsam Hudəyig Pərwərdigar, İsraildiki Məkəddəs Boləjuqi, Kətkuzəşuqəndurmən; Seni kəutuldurux üqün Misirni bədəl kılıp bərdim, Ornungəja Əfəriyə həm Səbani əlməxturdum. **4** Sən nəzirəmdə kimmətlək boləşəqka, Mən sanga izzət-hərmət kəltürgən həm seni səyğən; Xunga Mən yənə ornungəja adəmlərnə, Jeningəja həlklərnə tutup bərimən; **5** Kərkəmə, qünki Mən sən bilən billədurməni; Mən nəslingni xərkətin, Seni oşərbtin yioşip əpkəlimən; **6** Mən ximaləja: — «Tapxur ularni!» Wə jənuşka: — «Ular ni tutup kəlmə! Oşullirimni yirəktin, kizlirimni jaħanning qət-qətliridin əpkəlip bər; **7** Mening namim bilən atəlojan hərbirsini, Mən Öz xan-xəripim üqün yaratkən hərbirsini əpkəlip bər!» — dəymən, «Mən uni xəkilləndürdüim, Mən uni apiridə kildim!»». **8** U «kəzi bər» kariəju həlknə, Yəni «kuliki bər» gaslarni aldioqə elip kəldi. **9** — «Bərlək əllər yioşilsun, Həlləklər jəm bolsun! Uların kimmu mundək ixlarni jakarlıyalisun? Yəni kim muxundək «ilgirikə ixlər»ni [aldin'ala] bizgə anglitip bəkkən? Bər bolsa, əzlrini ispatləxka guwahqilirini aldioqə kəltürsun; Bolmisa, ular bu ixlarni angliəşəndin keyin: — «Bu bolsa həqikət!» dəp etirəp kilsun! **10** Silər [həlkəim] Mening guwahqilirini, Həm Mən talliojan kulum [məni üqün] guwahqilidim, Xundək ikən, silər Məni tonup, Manga ixinip, Həm qixinip yətkəşilərkə: — «Mən dəgən «U»durmən, Məndin ilgiri hək ilah xəkillənmigən, Həm Məndin keyinmu hək xəkillənməydu; **11** Mən, Mən Pərwərdigardurmən; Məndin bəkkə Kətkuzəşuqi yəktur». **12** — Aranglarda «yat ilah» bolmiojan wəqəttə, Mən [məksitimni] jakarlıəjan, Mən kətkuzəşəjan həm xu ixlarning dangkəni qıkarəşənmən; Xunga silər Mening Təngri ikənlikimə guwahqisilər; — daydu Pərwərdigar. **13** «Bərhək, əzəldin buyan Mən dəgən «U»durmən, Mening kolumdin hək kim hək kimni kətkuzəlməydu; Mən ix kilsam, kim tosalisun? **14** Həməjəmət-Kətkuzəşuqənglər boləjan Pərwərdigar, İsraildiki Məkəddəs Boləjuqi mundək dəydu: — Silərnə dəp Mən Babilni jazalatquzup, Ularıning həmmisini, jümlidin kəldiyərnə, Kəşkun süpitidə əzlrini huxallık

bilən pəhirləngən kemilərgə olturuxka qūxūriwetimən. **15** Mən bolsam Pərwərdigar, silərgə Mukəddəs Boləuqu, İsrailni Yarətuqu, siləringə Padixahınglardurmən. **16** Dengizdin yolni qıkarəuqu, Dawaləuqan sularidin yol aqququ Pərwərdigar mundak dəydu: — **17** (U jəng hərəwisini wə atni, qoxun-küqlərni qıkarəuqudır: — Ular birakla yikilidu, turalmaydu; Ular equp kəlojan, qıraoq pilikidək eqürülən) **18** — Muxu etkən ixlarni əslimənglar, Kədimki ixlər toqrulukmu oylanmənglar; **19** Qünki mana Mən yengi bir ixni kilimən; U həzirlə barliqka kelidu; Silər uni kərməy kalam silər?! Mən hətta dalalardimu yol aqimən, Qəl-bayawanda dəryalarni barliqka kəltürimən! **20** Daladiki həywanlar, qilbərilər həm hūwkuxlar Meni uluqlaydu; Qünki Mən Əz həlkim, yəni Əz talliojinimoja iqmlik təminləxkə, Dalalarda sularni, Qəl-bayawandlarda dəryalarni qıkirip berimən. **21** Mən muxu həlkni Əzüm üqün xəkilləndürgənmən; Ular Manga boləjan mədhiyilərnəni eytip ayan kilidu. **22** Birak, i Yakup, sən namimni qakirəojining bilən Əzümni izdimiding, I İsrail, əksiqa sən Məndin kənglüng yenip hərsinding; **23** Sən elip kəlgən «kəydürmə kurbənlük» qoyliringni Manga kəlojan əməs, «Inak kurbənlükyliring bilən Meni hərmətəlgən əməssən; Mən «axlik hədiyən»ni kilix bilən sən «kulluk»ka qoymaqki əməsmən, Huxbuy yekip seni hərsindurmaqki boləjan əməsmən! **24** Sən pulni həjləp Manga heq egir elip kəlmigənsən, Sən «Inak kurbənlük»liringning yeqi bilən Meni razı kilip kənaətləndürgən əməssən; Əksiqa sən gunahlıring bilən Meni kullukka qoymaqki boləjənsən, Itaətsizlik bilən Meni hərsindurdung. **25** Mən, Mən Əzüm üqünla sening asiylikliringni eqüriwətküqimən, Mən sening gunahlıringni esimgə kəltürməymən. **26** Əmdi etmüxüng toqruluk Meni əslitip qoyojin, Munəzirə kilixayli, Əzümni aqliəudək geeping bolsa dəwərgin! **27** Birinqi atang gunah kəlojan; Sening xərəqiliringnəni bolsa Manga asiylik kilidi. **28** Xunga Mən ibadəthanamdikə yetəkligüqlərni napak kilimən, Həmdə Yakupni həlak lənitigə uqraxka, İsrailni rəswəqilikta kalduruxka bekittim.

44 Birak həzir, i Yakup Mening kulum, I Mening talliojinim İsrail, anglə — **2** Seni yasiojan, baliyatqudin tartiplə seni xəkilləndürgən, sanga yərdəmdə boləuqu Pərwərdigar mundak dəydu: — «Kərkma, i Mening kulum Yakup, I Mening talliojinim «Yəxurun», kərkma! **3** Qünki Mən ussəp kətkənnəng üstigə suni, Qəojirək yərnəng üstigə kəlkünlarni kuyup berimən; Nəsling üstigə Rəhimi, Pərzəntliring üstigə bərikətimni kuyimən; **4** Ular yumran qəplər arisidin, Eriq-əstənglər boyidiki məjnun tallardək əsidu; **5** Birs: «Mən Pərwərdigarəja təwəmə» — dəydu, Yəne birsi bolsa Yakupning ismi bilən əzini ataydu; Yəne bəxka birsi kəli bilən: «Mən Pərwərdigarəja təwəmə» dəp yazidu, Xundakla İsrailning ismini əzining ismigə yandax qoxidu. **6** İsrailning padixahı Pərwərdigar, Yəni İsrailning həmjəmət-kutquzuquqisi, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən bolsam Tunji həm Ahiridurmən; Məndin bəxka heq ilah yəktur. **7** Kəni, kim Mening kədimki həlkimni tikləp bəkitkinimdək bir ixni jakarlap, aldin'ala bayan kilip, andin uni Mening aldiməja

Məndək tikləp qoyalaydu? Kəni, kim keyinki ixlarni, kəlgüsidə bolidəjan ixlarni aldin'ala bayan kəlisilən! **8** Kərkmənglar, sarasimigə qüxüp kətmənglər! Mən ilgiri muxularni silərgə anglitip, aldin bayan kəlojan əməsmu? Muxu toqruluk silər Mening guwahqilirmidsilər. Məndin bəxka ilah barmu? Bərhək, bəxka Kəram Tax yəq; heqbiridin həwirim yəktur. **9** Oyułəjan məbudni xəkilləndürgənlərnəng həmmisining əhmiyiti yəq; Ularning ətiwarlıəjan nərsilərinəng heq paydisi yəktur; Muxularəja boləjan «guwahqılar» bolsa, əzliəri kərioju, heqnemini bilməs; Dərwəkə nətijisi ularning əzliərigə xərməndilikdur. **10** Kim bir «ilah»ni xəkilləndürgən bolsa, Heq paydisi yəq bir məbudni kuyəjan, haləs! **11** [Məbudning] barliq həmrəhliri xərməndə bolidu; Məbudni yasəuquqılar bolsa adəmdur, haləs; Ularning həmmisi yəojilip, ornidin turup kərsun. Ular kərkuxup, xərməndiqilikta kalidu. **12** Mana təmürji saymanlırni [kəlioja elip], Qooqlər üstidə [muxu nərsini] bəzojanlıri bilən soqup xəkilləndüridu; Andin u küqlük kəli bilən uningəja ixləydu; Birak uning kərsiki eqip məqduridin kalidu; Su iqməy u həlsizlinip ketidu. **13** Yəoqaqqi bolsa yəoqaq üstigə ələx yipini tartidu; U kəlam bilən üstigə əndizə sizidu; Uni rəndə bilən rəndilaydu; U yəne pərkə bilən sizip jiyaydu; Ahirdə u uni adəmməng güzəllikigə əlxitip insan tək-i turkəni xəkilləndüridu; Xuning bilən u eydə turuxka təyyar kilinidu. **14** Mana u bir küni əzi üqün kədir dərhərlirni kesixkə qıkidu! (U əslidə arqa wə dub dərhərlirni elip əzi üqün ormanlık arisəja tikip qəng kəlojanidi; U kəriojanmu tikkenidi, yəmojur uni ündürdi). **15** Muxu yəoqaqlardin otun elinidu; Birs i uningdin elip, issinidu; Mana, u ot yekip, nan yekiwatidu; U yəne uningdin elip bir ilahni yasaydu həm uningəja ibadət kilidu; Uni oyułəjan məbud kilip uningəja bax uridu. **16** Demək, yerimini otta kəydüriwetidu; Yerimi bilən gəx yəydu; U kawab kilip kənojuqə yəydu; Bərhək, u issinip, əz-əzigə: — «Ah, rəhətlinip issindimmən, otni kəriwatimən!» — dəydu. **17** Birak kəlojini bilən u bir ilahni yasaydu; Bu uning məbudi bolidu; U uning əldioja yikilip ibadət kilidu; U uningəja dua kilip: «Məni kutquzoqaysən; Qünki sən mening ilahımdursən» — dəydu. **18** Bu [kixilər] heq bilməydu, heq qüxənməydu; Qünki u ularni kərmisun dəp kəzlırni, Ularni qüxənmisun dəp kənglini suwak bilən suwiwətkən. **19** Ulardin heqbiridə muxularni kəngligə kəltürtip: — «Yəoqaqning yerimini mən otta kəydürdü, Yeriminəng qooqliri üstidə mən nan yəktim; Mən kawabmu kilip yəwaldim; Kəlojini bir lənətlək nərsə kilətim? Mən bir parqə yəoqaqka bax uramtim!» — degudək heq bilim yəki yorutulux yəktur. **20** Uning yegini küllərdur! Uning kəngli ezikturulojan! U əz-əzini əzdurdi! Xuning bilən u əzining jəni kutquzəlməydu, Yəki: «Mening ong kolumda bir sahtilik bar əməsmu?» — deyəlməydu. **21** Muxu ixlarni esingdə tut, i Yakup, I İsrail, qünki sən Mening kulumdursən; Mən seni yasəp xəkilləndürdü; Sən Mening kulumdursən, i İsrail, Sən Mening esimdin heq qıkmaysən! **22** Itaətsizlikliringni bulutni eqüriwətkəndək, Gunahlıringni tumanni eqüriwətkəndək eqüriwəttim; Mening yəniməja kəytip kəl; Qünki Mən seni həmjəmətlək kilip hərlükə setiwaldim. **23** I asmanlar, nahxa eytinglar, qünki

Pərvərdigar xu ixni kילוan! I yərning tegiliri, xadlinip, yangranglar! I taqlar, ormanlar wə ulardiki hərbir dərəhlər, Yangritip nahxilar eytinglar! Qünki Pərvərdigar Yaqupni həmjəmətlik kılıp hərbirlikkə setiwaldi, U Israil arķilik güzəllikini kərsitudu!». **24** «Sening Həmjəmət-Kutkuzoquqing boləqan, seni baliyatqıda yasap xəkilləndürqan Pərvərdigar mundak dəydu: — Mən bolsam həmmiini Yaratkuqi, Asmanlarni yaləuz kərgənmən, Əz-əzümdinla yər-zeminni yayəqan Pərvərdigardurmən; **25** (U bolsa yaloqan [pəyoqəmbərləring] bexarətlirini bikar kילוqı, Palqılarni kaymuktəruoqi, Danalarni yolidin yanduroqi, Ularning bilimlirini nadanlikkə aylanduroqi; **26** Əz kulining sezini əməlgə axuroqi, Rosul-əqlirining nəsihətlirini muwəppəkiyətlilik kילוqı, Yerusalemoq: «Sən aħallilik bolisən», Yəhuda xəhərlirig: «Kaytidin qurulisilə; harabənglarni əsligə kaltürimən» — degüqi; **27** Qongkur dengizəq: «Kırük bol, Dəryalirignı kūrütimən» — degüqi; **28** Həm Korəx toqrısidə: «U Mening koy padiqim, u Mening kənglümdikigə toluq əməl kılıp, Yerusalemoq: «Kırulisən», Həm ibadəthaniəq: «Sening ulung selinidu» dəydu» — degüqidur): —

45 Pərvərdigar Əzi «məsih kילוini»oq, Yəni əllərnı uningəbəkindurux üqün Əzi ong kolidin tutup yəligən Korəxkə mundak dəydu: — (Bərhək, Mən uning aldidə padixahlarning tambilini yəxtürüp yalingaqiltimən, «Kox qanatlik darwazilar»ni uning aldidə eqip berimən, Xuning bilən kowuklar ikkinqi etilməydu) — **2** «Mən sening aldingdə mengip egizliklərnı tüz kılımən; Mis dərwezilarnı qəqip taxlaymən, Təmür takaklırını sunduruwetimən; **3** Wə sanga karangətuluktiki gəhərlərnı, Məhpiy jaylarda saklanəqan yoxurun bayliklərnı berimən; Xuning bilən əzینگə isim koyup seni qakıroquqini, Yəni Mən Pərvərdigarnı Israilning Hudasi dəp bilip yetisən. **4** Mən Əz kulum Yaqup, Yəni Əz talliojınim Israil üqün, İsmingni əzüm koyəqan; Sən Meni bilmigining bilən, Mən yənilə sanga isim koydum. **5** Mən bolsam Pərvərdigar, Məndin baxkə biri yok; Məndin baxkə Huda yoktur; Sən Meni tonumiojining bilən, Mən belingni baəqlap qingittimki, **6** Künqıxıxtin künpetixkığə boləqanlarning həmmisi Məndin baxkə heqkəndak birinə yoklukını bilip yetidu; Mən bolsam Pərvərdigar, baxkə biri yoktur. **7** Nurnı xəkilləndürgüqi, karangətulukını Yaratkuqidurmən, Bəht-hatirjəmlikni Yasioquqi, balayıapətni Yaratkuqidurmən; Muxularning həmmisini kילוqı Mən Pərvərdigardurmən». **8** — «I asmanlar, yukiridin yaoqdurup beringlar, Bulutlarmu həkkanıylik təküp bərsun; Yər-zemin eqilsun; Nijat həm həkkanıylik mēwə bərsun; Zemin ikkisini təng estürsun! Mən, Pərvərdigar, buni yaratmay koymaymən». **9** — «Əz Yaratkuqısining üstidin ərz kılmaqı boləqanoqə way! U yər-zemindiki qına parqiliri arisidiki bir parqisi, halas! Seəjiz lay əzini xəkilləndürgüqi sapalqioq: — «Sən nemə yasawatisən?» desə, Yaki yasioqining sanga: «Sening kolung yok» desə bolamdu? **10** Əz atisioq: «Sən nemə tuəqdurmaqı?» Yaki bir ayaləq: — «Seni nemening toloqıki tutti?» — dəp sorioqanoqə way! **11** Israildiki Mukəddəs Boləquqi, yəni

uni Yasioquqi Pərvərdigar mundak dəydu: — Əmdi kəlgüsi ixlar toqruluk sorimakqımusilər yənə? Əz oəullirim toqruluk, Əz kolumda ixliginin toqruluk Manga buyruk bərməkqımusilər!? **12** Mən pəkətlə yər-zeminni yasioqan, uningəqə insanni Yaratkuqidurmən, halas! Əz kolum bolsa asmanlarnı kərgən; Ularning samawi qoxunlirininu səpkə saləqanmən. **13** Mən uni həkkanıylik bilən turozəqan, Uning barlik yolirini tüz kıldim; U bolsa xəhərimni kūrıdu, Nə hək nə in'am sorımay u Manga təwə boləqan əsirlərnı koyup beridu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərvərdigar. **14** Pərvərdigar mundak dəydu: — «Misirning məhsulatlırı, Efiopiyaning wə egiz boyuklar boləqan Sabiyliklarning malliri sanga etidu; Ular əzlıri seningki bolidu, Sanga əgixip mangidu; Əzlıri kixən-zənjirləngən peti sən tərəpkə etidu, Ular sanga bax urup səndin iltija bilən etünin» — «Bərhək, Təngri səndə turidu, baxkə biri yok, baxkə heqkəndak Huda yoktur» dəp etirəp kıldidu. **15** «I Israilning Hudasi, Nijatkar, dərəhəkiqət Əzini yoxuruwəloquqi bir Təngridursən!». **16** Ular həmmisi istisnasiz hijil bolup, xərməndə bolidu; Məbudni yasioqanlar xərməndə bolup, birliktə ketip kalidu; **17** Israil bolsa Pərvərdigar tərıpidin məngülük nijat-kutulux bilən kutkuzulıdu; Əbədil'əbədığə hijil bolmaysilər, Heq xərməndiqilikni kərməysilər. **18** Qünki asmanlarnı yaratqan, yər-zeminni xəkilləndürüp yasioqan, uni məzmət kילוan Huda boləqan Pərvərdigar mundak dəydu: — (U uni kūrük-mənisiz boluxkə əməs, bəlkı adamzatning turaləqısi boluxkə yaratqanıdı) «Mən bolsam Pərvərdigar, baxkə biri yoktur; **19** — Mən məhpiy həlda yaki zemindiki birər karangəqı jaydə səz kילוan əməsmən; Mən Yaqupkə: «Meni izdixinglar bihudilik» degən əməsmən; Mən Pərvərdigar hək sezləymən, Tüz gəp kılımən; **20** Yioqilinglar, kelinglar; I əllərdin kaqkanlar, jəm bolup Manga yəkinlixinglar; Əzi oyoqan butni kətürüp, heq kutkuzalmaydıəqan bir «ilah»kə dua kılıp yürıdoqanlarning bolsa heq bilimi yoktur. **21** Əmdi ular əz gəplirini bayan kılıx üqün yəkin kalsun; Məyli, ular məsihətləxiq bəksun! Kim muxu ixni qədımdinla jakarlıəqanıdı? Kim uzundin beri uni bayan kילוan? U Mən Pərvərdigar əməsmu? Dərwəkə, Məndin baxkə heq ilah yoktur; Həm adil Huda həm Kutkuzoquqidurmən; Məndin baxkə biri yoktur. **22** I yər-zeminning qət-yakılrıdikilər, Manga təlpünüp kutkuzulunglar! Qünki Mən Təngridurmən, baxkə heqbiri yoktur; **23** Mən Əzüm bilən kəsəm iqkənmən, Muxu səz həkkanıylik bilən aəzımdin qıkti, hərgiz kaytmaydu: — «Manga barlik tizlar püküldü, Barlik tillar Manga [itaət iqıd] kəsəm ıqıdu». **24** Xu qaoqı: «Həkkanıylik wə küq bolsa pəkət Pərvərdigardıdu» — deyilidu, Kixilər dəl Uninglə kəxiəqə kelidu; Əjaljırlıxiq, uningəqə əzəzəpləngənlərnıng həmmisi xərməndə bolidu. **25** Israilning əwladlırınınıng həmmisi Pərvərdigar tərıpidin həkkanıy kılınidu, Wə ular Uni danglıxidur.

46 Bəl bolsa tiz püküti, Nebo engixiwatıdu; Ularning məbudlırı uləqlərnıng zəmmisigə, kalilərnıng zımmisigə qüxti; Silər kətürgən nərsiliringlar əmdi uləqləroqə artıloqan bolup, Həlsiz uləqləroqə əəjir yük bolıdu! **2** Ular engixıdu, birliktə tiz pükıxıdu; Ular muxu yükni kutkuzalmaydu, Bəlkı əzlıri əsirgə

qūxidu. **3** I Yakupning jəməti, Xundakla Israil jəmətining kəldisi, Ananglarning kərsikidiki qəojdin tartip üstümge artıoqlanlar, Baliyatkuđiki qəojdin tartip kətürülüp kəlgənlər, — Manga kulək selinglar! **4** Silər kəriyoqumı Mən yənıla xundakturmən, Qeqinglar aqaroquqımu Mən silərni yüdüp yürimən; Silərni yasioqan Məndurmən, silərni kətürimən; Silərni yüdüp kütqüzimən. **5** Əmdi Məni kimgə ohxatmaqçı, Yaki kimni Manga təng kilməqsizlər? Uni Manga ohxax dəp, Silər kimni Mən bilən selixturmaqçisizlər? **6** Ular bolsa həmyanidin altunni qeqip berip, Kümüxnimu tarazioqə salıdu, Bir zərgərni yallıwalıdu, U bir məbudni yasap berıdu; Ular yikilıdu, dərwəkə qəokunıdu! **7** Ular uni mürisigə artıdu, Uni kətürüp, əz ornioqə qoyıdu; Andin u axu yərdə ərə turıdu; U ornidin kəzojılalmaydu; Birsı uningə yelinip tiləydu, Ləkin u jawab bərməydu; U kixini awariqilikidin kütquzmaydu. **8** Muxu ixlərni esinglarda tutunglar; Xundakla əzınglarnı həkikiy ərəkəldək kərsitinglar; I, itətsizlər, Buni esinglarə qəltürınglar; **9** Ilgiriki ixlərni, yəni kədimdin boləqan ixlərni esinglarə qəltürınglar; Qünki Mən Təngridurmən, baxka biri yoqtur; Mən Hudadurmən, Manga ohxaxlar yoqtur; **10** Mən: «Məning bəkitkinim orunlinıdu, Kənglümgə barlık pükklənlərni əməlgə axurmaymən» dəp, İxning nətjisinı baxtıla, Aldin'ala tehi kılınmıoqan ixlərni ayan kılıp eytqūidurmən; **11** Künqikixtin yirtkūq bir kuxni, Yəni kənglümgə pükkinimni ada kılıoquqı bir ədəmni yirək yurttin qəkiroquqıdurmən. Bərhək, Mən səz kılıoqan, Bərhək, Mən uni qəokum əməlgə axurimən; Buni niyə kılıoqanmən, Bərhək, Mən uni wujudka qikirimən. **12** I həkəniyliktin yirək kətkən jəhıllar, Manga kulək selinglar: — **13** Mən həkəniylikimni yekın kılıman, U yirəklaxmaydu; Xuningdək Məning nijatim həm keqkiməydu; Mən Zionəqə nijat yətküzüp, Israiləqə julalik-güzəllikimni tikləp berimən».

47 «I Babilning pak kızı, kelip topa-qangoqə oltur; I kaldiyələning kızı, təhtsiz bolup yərgə oltur! Qünki sən «latəpətlık wə nazuk» dəp ikkinqi atalməsən. **2** «Tügəməni təxini qərup, un tart əmdi, Qümpərdəngni eqip taxla, Kənglikingni seliwət, Paqıqingni yalingəqla, Dəryalərdin su keqip et; **3** Uyatlıqing eqilıdu; Bərhək, nomusungəqə tegilıdu; Mən intikəm alimən, Həqkimni ayap koymaymən. **4** Bizning Həmjəmət-Kütquzoquqimız bolsa, «Samawı koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar» Uning nami; U Israildiki Mukəddəs Boləquqıdu. **5** I kaldiyələning kızı, süküt kəlip jim oltur, Qərangəululqka kirip kət; Qünki bunıngdin keyin ikkinqi «səltənətləring hanixi» dəp atalməsən. **6** Mən Əz həkımdin oqəzəpləndim, Xunga Əzümning mirasimni buləjiwəttim, Xuning bilən ularni kəlungəqə tapxurup bərdim; Sən bolsang ularəqə həqkandək rəhım kərsətmıding; Yaxənoqlarning üstigimı boyunturuklarnı intayin eqir kılıp salding; **7** Xuning bilən sən: — «Mən mənggügə hanix bolimən» dəp, Muxu ixlərni kənglūngdin həq ətəküzmiding; Ularınıg əkiwıttini həq oylap bəkimizimən. **8** Əmdi həzir, i əndixisiz yaxap kəlgüqi, Əz-əzigə: «Mənla bardurmən, məndin baxka həqkim yoqtur, Mən hərgiz tul ayalning japasini yaki balılərdin məhrum boluxning japasini tartmaymən» — degüqi, I sən əyx-ıxətəkə

berilgüqisən, Xuni anglap koy: — **9** «Dəl muxu ikki ix, — Balılərdin məhrum bolux wə tulluk — Bir dəkikidə, bir kün iqidila bexingəqə təng qūxıdu; Nuroqunlıoqan jadugərlikliring tüpəylidin, Bək kəp əpsunliring üqün ular toluk bexingəqə kelıdu. **10** Qünki sən əzıngning rəzilikinggə tayanəqsən, Sən «Həqkim mənı kərməydu» — deding; Sening danalıqing wə biliming əzıngni ezikturup, Sən kənglūngdə: — «Mənla bardurmən, məndin baxka biri yoqtur» — deding. **11** Birək balayı'apət seni besip kelıdu; Sən uning kelip qikixini bilməsən; Həlakət bexingəqə qūxıdu; Sən həqkandək «həmiy pulı» bilən uni tosalməysən; Sən həq kütmiğni wəyrənqilik tuyuksiz seni besip qūxıdu. **12** Əmdi kəni, yaxlıqingdin tartip əzıngni upritip kəlgən əpsunliringni, Xundakla nuroqunlıoqan jadugərlikliringni həzir oqup turıwər; Kim bilsun, sən uların payda kərup kəlaməsən? Birək nemini təwritip qoyalsən həkəqan?! **13** Sən əloqan məsiləhtliring bilən həlsizlinip kəttıng; Əmdi asmanlarəqə qarap təbir bərgüqilər, Yultuzlarəqə qarap pəqililik kılıoquqılar, Yəngi aylərni kəzitip munəjjimlik kılıp ixlərni «aldın'ala eytqūıqlar» ornidin təng turup bexingəqə qūxıdoqlarınidin seni kütquzsun! **14** Mana, ular pəhaldək bolup ketıdu; Ular ularni kəydürıwetıdu; Ular əzlırini yalkunning kəlidin kütquzalmaydu; Birək uları ədəmni issitkudək həq kəmur, Yaki ədəm issinəqudək həq gülhan yoqtur! **15** Seni awarə kılıoqan, Yaxlıqingdin tartip sənə dəz kılıoqlar sanga muxundək paydisiz bolıdu; Hərbiri əz yolını izdəp ketip kalıdu; Seni kütquzudək həqkim yoqtur.

48 I Yakupning jəməti, «Israil»ning ismi bilən ataloqlanlar, «Yəhuda buləkli»din kıkənsilər, Pərwərdigarning namini ixlitip kəsəm kılıoquqisilər, Israilning Hudasini tiləqə aloquqisilər, Birək ular həkəkət həm həkəniyliktin əmə! Munularni anglap koyunglar: — **2** (Qünki ular «mukəddəs xəhər»ning namini ixlitip əzlırigə isim kılıdu, Tehi Israilning Hudasioqə «tayınar»mix! Uning nami bolsa samawı koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar!) **3** Mən burunla «ilgiriki ixlər»ni aldın'ala bayan kıldim; Ular Əz əzımdin qıkəkan, Mən ularni anglatıttim; Mən bulərni tuyuksiz wujudka qikirip, Ular əməlgə axuruldi; **4** Qünki Mən sening jəhıllıqingni, boynungning pəylirining təmur, Yüzüingning dəptək ikənlikini bildim; **5** Sening: «Məning butum muxularni kıldı, Yaki «Oyma məbudum, kuyma məbudum bulərni buyruđı» — deməsliking üqün, Xunga Mən baldur muxularni sanga bayan kıldim; İx yüz bərgüqə ularni səngə anglitip turdu. **6** Sən bulərni angliənsən; əmdi ularning həmmisinı kərup bək! Buni rast dəp ətirap kilməsizlər? Mən bayatın «yəngi ixlər»ni, yəni saqlıniq yoxurunəqan ixlərni bayan kıldim, Sən bulərni bilgən əməssən. **7** Sening: «Dərwəkə, məning uların baldur həwirim bar idi» deməsliking üqün, Ular burun əməs, həzirlə yaritilıdu; Muxu kündin ilgiri sən ularni anglap bəkimizimən. **8** Bərhək, sən kulək salmıding, Bərhək, sən həwərmu almıding, Bərhək, sening kəliking heli burunla eqilməy etiklik kəldi; Qünki Mən sening wəpasizlik kılıwerıdoqlanıqingni, Baliyatkuđiki qəojıngdin tartip «asiy» dəp atilıdoqlanıqingni bildim.

9 Өz namim üqün qəzipimni keqiktürimən, Xəhritim üqün seni üzüp taxlimaymən dəp özəzipimni besiwaldim; 10 Kəra, Mən seni tawlidim, Bırak kümüxnı tawlıoıandək tawlandırmıdım; Mən azab-ökübətning humdanıda seni tallıwaldım; 11 Өz səwəbımdın, Өz səwəbımdın Mən muxunı kılımə; Mening namımoıa daoı təgsə kandaq bolıdu? Mən Өzümnıng xan-xəhritimni baxqa bırısga etküüzıp bərməymən. 12 I Yakup, I qakıroıınım Israıl! Manga kulak saloın; Mən «U»durımən; Mən Tunıııdurımən, bərhək həm Ahırkııdurımən; 13 Mening kolum yər-zemınnıng ulını saloın, Ong kolum asmanlarını kərgən; Mən ularnı qakırsamla, ular jəm bolup ornıdın turıdu. 14 Həmmınglar, jəm bolup yıoıılınqlar, anqlar koyoınglar; [Butlar] arısıda kaysısı muxundaq ixlarnı bayan kıləıan? Pərwərdıgar yahı kərgən kixi bolsa unıng kənglıdıkı ixlarnı Babılda ada kılıdu, Uning bılək-kölı kaldıylərnıng üstıgə zərb bılən qüxıdu; 15 Mən, Mən sız kıləıanmən; Dərhəkıkət, Mən unı qakırdım; Mən unı aldıoıa qıkırıwaldım; Uning yolı muwəppəkıyətlik bolıdu. 16 — Manga yekın kelinglar, muxunı anqlar koyoınglar; Mən əzəldın səzümnı yoxurun kıləıan əməs; [Səzüım] əməlgə axuruloıınıdımı yənila xu yərdə boləıanmən; Həzır bolsa Rəb Pərwərdıgar wə Uning Rohı Menı əwəttı! 17 Həmjəmət-nıjatkarıng Pərwərdıgar, Israıldıkı Mukəddəs Boləıuıı mundaq dəydu: — «Əzüınggə payda bolsun dəp sanga Əgətküıı, Sanga tegıxılə boləıan yolda seni yetəklıgıı Mən Pərwərdıgar Hudayıngdurımən; 18 Sən Mening pərmənırıməıa kulak saləıan bolsang'ıdı! Undəq boləıanda bəht-hatırjəmlikıng dəryədək, Həkkanıyılıkıng dengız dolkūnlrıdək boləttı! 19 Sening naslıng bolsa unıng kumlırıdək, Iq-kərnıngdın kıkkən pərzəntlırıng kum danqılırıdək sansız boləttı! Ularıng ismı Mening alımdıa hərızgə əqürüwetılməyđıoıan yahı yokıtwetılməyđıoıan boləttı! 20 Babıldın qıkınglar, kaldıylərdın kəqıp ketinglar! Nahxa əwazlırıni yangrıtp muxunı jakarlanglar, Bu həwərnı anglınglar, Jahənnıng qət-yakılırıoııqə unı yetküüzıp mundaq dənglar: — «Pərwərdıgar Өz kuli Yakupnı həmjəmətlik kılıp kutkuzdı! 21 Ular qəl-bayawənlərdın etkəndə həq ussəp kəlmıdı; U sularnı taxtın akkuzup bərdı; Bərhək, U taxnı yarəıuzdı, sular unıngdın urəıup qıktı!». 22 «Rəzıllər üqün» — dəydu Pərwərdıgar, «bəht-hatırjəmlik yoktur».

49 «I arallar, mening gepimni anglanglar, Yıraktıkı əl-yurtlar, manga kulak selınglar! Balıyatkudıkı qeoıımdın tartıp Pərwərdıgar menı qakırdı; Apəmnıng kərsıkıdıkı qeoıımdın tartıp U mening ismımnı tiləıa aldı; 2 U aozımnı etkür kılıqtək kıldı; Өz kolinıng sayısı astıda menı yoxurup kəldı, Menı sılıkılanəıan bır ok kıldı; U menı okdenıoıa selıp saklıdı, 3 Wə manga: «Sən bolsəng əzüıngdə Mening güzəllık-julalıkı m ayan kılınıđıoıan Өz kulum Israıldırsən» — dedı. 4 Əmma mən: — «Mening əjrim bıkarəıa kəttı, Həqnemıgə erıxməy küq-maoııdurumnı kuruk sərp kıldım; Xundəktımu bəhalınıxım bolsa Pərwərdıgardındır, Mening əjrimnımu Hudayımoıa tapxurdım» — dedım; 5 Əmđı menı Өz kuli boluxqa, Yakupnı towa kılıp unıng yenıoıa kayturuxka menı balıyatkıda xəkılləndürgən Pərwərdıgar mundaq dəydu: — (Israıl kayturulup yenıoıa toplanmıoıan bolsımu,

Mən yənila Pərwərdıgarıng nəzırıdə xan-xərpəkə ıgə boldım, Xuningdək Hedayım mening küqımdır) 6 — U mundaq dəydu: — «Sening Yakup kəbilırlını [gnahtın kutkuzup] turəıuzuxka, Həmdə Israıldıkı «sakılanəıan sadıkılar»nı bəhtkə kayturuxka kulum boluxung sən üqün zərrıqılık bır ıxtur; Mən tehi seni əllərgə nur boluxka, Yər yüzınıng qət-yakılırıoııqə nıjatım boluxung üqün seni atıdım». 7 Əmđı Israılning həmjəmət-kutkuzəııqısı, unıngdıkı Mukəddəs Boləıuıı Pərwərdıgar mundaq dəydu: — Adəmlər ıq-ıqıdın nəprətlınıđıoıan kixıgə, Yəni kəpıqılık lənıtıy dəp kərıoıan, Əməldərləıoıa kul kılınəıan kixıgə mundaq dəydu: — «Səzıdə turəıuıı Pərwərdıgar, Yəni seni tallıoıan Israıldıkı Mukəddəs Boləıuııngıneı səwəbıdın, Padıxəhlar kəzlırıni eqıp kərııp ornıdın turıdu, əməldərləımu bax urıdu; 8 Pərwərdıgar mundaq dəydu: — «Xəpaət kərsıtlıdıoıan bır pəyıtə duayınıng ııabat kılıxnı bektıknəmən, Nıjat-kutkuzuləıa yetküüzılıdıoıan bır künıda Mən sanga yərdəmdə boluxumnı bektıknəmən; Mən seni kəıoııdaymən, Seni həlkımgə əhdə süpıtıdə bərimən; Xundəq kılıp sən zemınnı əslıgə kəltürısən, [Həlkımnı] harabə bolup kətkən mırəslrıoııa warıslık kıldırısən, 9 Sən məhbıuslarəıa «Buyakka kelinglar», Kərangəıuluktə ılturəıanlarəıa: «Nuroıa qıkınglar» — dəysən; Ular yollar boyıdımu otləp yürıdu, Hətta hər bır takır təoııardın ozukluk tapıdu; 10 Ular əq kəlməydu, ussəp kətməydu; Tomuz ısıkımu, kuıax təpıtımu ularnı urmaydu; Qünki ularəıa rəhım Kıləıuıı ularnı yetəklaydu, U ularəıa bulakları boylıtp yol baxlaydu. 11 Xuningdək Mən barlık təoııırımıni yol kılımən, Mening yollırım bolsa egız kəttürılıdu. 12 Mana, muxu kixılər yırəktın kəlıwatıdu, Mana, bular bolsa xımaldın wə oıərbtın kəlıwatıdu, Həm muxular Sınım zemınıdınmu kəlıwatıdu. 13 Hıxəllıktın toıwlanglar, ı asmanlar; I yər-zemın, xadlan; Nahıxlarnı yangrınglar, ı təoıılar; Qünki Pərwərdıgar Өz həlkıgə təsəllı bərdı, Өzınıng hər boləıan pəkır-məmınlırıgə rəhım kılıdu. 14 Bırək Zion bolsa: — «Pərwərdıgar məndın wəz kəqtı, Rəbbım menı untıy kəttı!» — dəydu. 15 Ana əzı emıtwətkən bowıkıni untıyaləııdu? Өz kərsıkıdın tuəııan oıoııoıa rəhım kılınəıaı turəıalamdu? Hətta ular untıoıan bolsımu, Mən seni untıyalııııaymən. 16 Mana, Mən seni Өz əlkanlırımoıa oııup pütıkənəmən; [Harabə] təmlırıng hərdəım kəz əldımdıdu. 17 Oıııı balılırıng [kaytıxka] əldırıwatıdu; Əslıdə seni wəıııan kıləıanlar, harab kıləıanlar seningdın yırək kətıwatıdu; 18 Bexıngnı egız kəttürıp ətrəııoııa kəıap bə! Ularıng həmmısı jəm bolup kexıngəıa kaytıp kəlıwatıdu! Өz həyatım bılən kəsəm kılımənki, — dəydu Pərwərdıgar, Sən ularnı əzüınggə zıbu-zınnətlər kılıp kıyısən; Toıı bolıdıoıan kızıdək sən ularnı təkəıysən; 19 Qünki harabə həm qəldəıəp kətkən jaylırıng, Wəıııan kılınəıan zemıng, Həzır kəlıp, turmakqı boləıanlar tııııııdın sanga tarılık kılıdu; Əslıdə seni yutıwaləıanlar yırəkııap kətkən bolıdu. 20 Seningdın juda kılınəıan balılırıng bolsa sanga: — «Muxu jay turuxuməıa bək tarılık kılıdu; Manga turəıudək bır jaynı boxıtıp bərsəng!» — dəydu; 21 Sən kənglıngdə: — «Mən balılırımdın ayırılıp kəıoıan, Өıerıı-musapır wə sürgün bolup, uyan-bııan həyđıwetılğən tırsam, Kım muxularnı manga təıııııap bərdı? Kım ularnı bəkıp qoıg kıldı? Mana, mən

oʻyib-yaloquz kalduruloqanmən; Əmdi muxular zadi nədin kəlgəndür? — dəysən. **22** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən əllərgə kolumni kətürüp ixarət kiliəmən, Əl-millətlərgə kərinüdiqan bir tuqni tikləymən; Ular oqulliringni kuqıqıda elip kelixidu; Ular kizliringni həpax kılıp kelidu. **23** Padixahlar bolsa, «Atak dadiliring, » Hanixlar bolsa inikʼaniliring bolidu; Ular sanga bexini yərgə təgküzüp təzim kılıp, Putliring aldidiki qang-topinimu yalaydu; Xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisən; Qünki Manga ümid baqlap kütkənlər hərgiz yərgə qarap kalmaydu. **24** Oljini baturlardin eliwəlojili bolamdu? Həkkəniyət jazasi səwəbidin tutkun kiliqoqan bolsa kutuldurujili bolamdu? **25** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Hətta baturlardin əsirlərnimu kayturuwəlojili, Əxəddiyələrdin oljini kutkuziwəlojili bolidu; Wə sən bilən dəwalaxqanlar bilən Mənmə dəwəliximən, Xuning bilən baliliringni kutkuzup azad kilimən. **26** Seni əzgüqilərnəni əz gəxi bilən əzini ozuklandırımən; Ular yengi xarab iqkəndək əz kəni bilən məst bolup ketidu; Xundak kılıp barlık ət igiliri Mən Pərwərdigarning sening Kutkuzoquqing həm Həmjəmət-Nijatkarıng, Yəkuptiki kudrət Igsi ikənlikimni bilip yetidu.

50 Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən qoyuwətkən ananglarning taləh hətı kəni? Manga kərz bərgüqilərnəni kaysisioqə silərnə setiwətkənmən? Mana, silər əz gunəhliringlar arkilik əz-əzünglarni setiwətkənsilər; Silərnəni asiylıqliringlar tūpəylidin ananglar qoyuwətilgəndi. **2** Mən silərdinmə soraymən: Mən kəlginimdə, nemixkə heq adam qıkmidi? Mən qəqirətinimdə, nemixkə heqkim «Mana mən» dəp jawab bərmidi? Hərlükkə qıqirixkə kolum kışkilik kılamdu? Kutkuzəjudək küüim yəqmidi? Mana, Mən bir əyibləpə dengizni kurutup, Dəryalarni qəlgə aylanduruwetimən; Su bolmioqəqə ularning belikiliri sesip ketidu, Ussuzluqtin əlidu; **3** Asmanlarni qarilik bilən kiydürimən, Ularning kiyim-keqəklirini [kəra] bəzdin kiliəmən». **4** «Rəb Pərwərdigar mening jəpə qəkkənlərnəni kənglini yasaxni bilixim üqün mənə təlim-tərbiyə əloquqilarning tilini təkdim kildi; U meni hər səhər oyoqitip turidu, Tərbiyiləngənlərnəni katarida mening kulikimni oyoqitidu. **5** Rəb Pərwərdigar kulikimni aqti; Mən bolsam itaətsizlik kilmidim, Yəki yolidin bax tartmidim. **6** Dümbəmnə sawioquqıləroqə, Məngzlrimni tük yuloquqıləroqə tutup bərdim; Horluk həm tükürüxlərdin yüzümnə qaqurmıdım; **7** Biraq Rəb Pərwərdigar yardimimdə bolidu; Xunga mən yərgə qarap kalmaymən; Xunga mən [niyitimni kətʼiy kılıp] yüzümnə almastək qing kildim; Hijillikqə kaldurulmaydiqənlərimni bilimən. **8** Meni Akliqəuqi yenimdidur; Kim mənə ərz-xikəyət kılalisun? Bar bolsa birliktə dəwalixayli; Kim mening üstümdin əyibliməkqi bolsa, Aldiməqə kəlsun! **9** Manga yərdəmdə boləuqı Pərwərdigardur; Əmdi men ərz kıləydiqəni kimkən? Ularıng həmmisi bir tal kiyimdək əsırap ketidu; Pərwənlər ularni yutuwetidu». **10** — «Aranglarda Pərwərdigardin kərkidiqəni, Uning kulining səzigə itaət kildiqəni kim bar? Qərangulıqta mangidiqəni, yoruklukı bolmioqəni kixi bolsa, Pərwərdigarning namioqə ixinip hatirjəmlənsun, Hudasioqə yələnsun! **11** Mana,

əzliri üqün ot yəkidioqəni, Ətrapinglarni məxʼəllər bilən oraydiqəni həmminglar! Kəni, əz otunglarning nurida, Əzünglar yəkkən məxʼəllər ərisida mēnginglar; Biraq silər xuni kolumdin alisilərkı: — «Azab-həsərt iqida yatisilərl!».

51 «I həkkəniylikqə intilgüqilər, Pərwərdigarni izdigüqilər, Manga kulək selinglar: — Silərnə yonup qıkarəqən taxkə, Silərnə kolap qıkarəqən orəkkə nəzər selinglar; **2** Atanglar İbrahımioqə, silərnə tuəqup bərgən Sarahkə nəzər selinglar; Qünki Mən uni yəloquz qəoqıda qəkjirdim, Uningəqə bəht ata kildim, Həm uni awundurdum. **3** Qünki Pərwərdigar Zionəqə təsəlli bərməy qoymaydu; Uning barlık harəbə yərlirigə qəqum təsəlli bəridu; U qəqum uning jəngallirini Erən baəqisidək, Uning qəl-bayawənlirini Pərwərdigarning bəəjdək kildi; Uningdin huxallik həm xad-huramlik, Rəhmətlər həm nahxə awəzliri tepilidu. **4** Mening həlkim, gəpimni anglanglar, Əz elim, mənə kulək selinglar; Qünki Məndin bir qənun-təlim kelidu, Wə Mən həküm-həkkitimni əl-yurtlar üqün bir nur kılıp tikləymən. **5** Mening həkkəniylikim silərgə yekin, Mening nijatim yəloqə qıkti; Mening biləklirim əl-yurtlarəqə həküm-həkkikəni elip kelidu; Arallar Meni kütüp umid baqlaydu, Ular Mening bilikimə təyinidu. **6** Bexinglarni kətürüp asmanlarəqə, Astinglarda turoqən yəz-zeminoqımı qarap bəkinglar; Qünki asmanlar istütəktək əjayib bolidu, Yəz-zemin bolsa bir tal kiyimdək kənlirap ketidu; Uningda turuwətkənlərnəni ohxaxlə əlidu; Biraq nijatim bolsa əbədilʼəbədgiqıdur, Mening həkkəniylikim hərgiz yanjilmaydu. **7** I həkkəniylikimni bilgənlər, Kəngligə qənun-təlimimni pükkan həlkə, Manga kulək selinglar; İnsanlarning həqəratliridin kərkəmənglar, Ulardiki kupurluk wə əqljirlaxlardin pətiparak bolup kətmənglar; **8** Qünki küyə ularni kiyimni yəwəloqəndək yəwalidu, Kurt yəng yəwəloqəndək yəwalidu; Biraq həkkəniylikim əbədilʼəbədgiqıdur, Mening nijatim dəwərdin-dəwərgi qıdur. **9** Oyoqən, oyoqən, küqni əzünggə kiyim kılıp kiygəysən, i Pərwərdigarning Bəlikil Kədimki waqitlarda, Ətkən zamanlardiki dəwərlərdə oyoqənoqıngdək oyoqən! Rəhəbni kiymə-qiymə kılıp qəpıwətkən, əjdihəni sanjip zəhimləndürgən əsli Sən əməsmə? **10** Dengizni, dəhətlik hanglardiki sularni kurutiwetip, Dengizning tegilirini Sən həmjəmətlik kılıp kutkuzəqənlərnəni etüx yəli kıləqən Əzüng əməsmə? **11** Xunga Pərwərdigar bədəl tələp kutkuzəqənlər qəytip kelidu, Ular nahxlarni eytip Zionəqə yetip kelidu; Ularıng baxlirioqə mənggüklük xad-huramlik qənidu; Ular huxallik wə xadlikqə erixidu; Qəyoqə-həsərt həm uh-nadəmətlər bədər kaqıdu. **12** Silərgə təsəlli bərgüqi Əzüm, Əzümduurmən; Əlüx aldidə turoqən bir insandin, Teni ot-qəplərgə aylinip ketidiqəni insan balisidin kərkəp kətkining nemisi? **13** Asmanlarni kərgən, Yəz-zeminning ulini saləqən Yəsiəquqing Pərwərdigarni untup yürisən, Xundaklə küün boyi həlakət yürgüzməkqi boləqən zalimning kəhrədin tohtəwsiz kərkəp yürisən; Əmdi zalimning kəhrı kəni? **14** Bax əgkən əsir bolsa təzdin boxitilidu; U hangəqə qıxməydu, xuning bilən əlməydu, Uning riskimni tügəp kalmaydu. **15** Mən bolsam dengizni kəzəqəp, dolqunlarni hərkirətküqi Pərwərdigar Hudayingduurmən; «Samawi

koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar» Mening namimdur; **16** Wə asmanlarni tikləxkə, Yər-zeminning ulini selixkə, Wə Zionqə: «Sən Mening həlkimdur» deyixkə, Mən səüzümi aqizinqoşa quyqanmən, Sən [külumni] kolumning sayisi bilən yapqanmən. **17** I Pərwərdigarning kəlidiki kəhrlik kədəhni iqiwətkən Yerusalem, Oyoqan, oyoqan, ornungdin tur; Adəmni wəhimigə saloquqi jam-kədəhni sən iqting, biraqla kətüriwəting; **18** Uning tuoquq bərgən barlik baliliri arisida uni yetəkligüdək heqkim yok, Uning bekiq qong kilöjan barlik baliliridin uning kolini tutup yeligüdək heqbirimu yoq. **19** Bu ikki ix bexingöşa qüxti — (Kim sən üqün iq aqrıtip yioqlar?) — Bulangqilik həm wəyrənqilik, Aqarqilik həm kıliq; Məmmu sanga təsəlli berələymənmikin? **20** Sening baliliring həlsizlinip həxidin kattı, Toroşa qüxkən jərəndək hər bir koqining dokmoxida yatidu; Ular Pərwərdigarning kəhri bilən, Hudayingning tənbilhi bilən tolduruldi; **21** Xunga hazir buni anglap koy, i har bolqan, — Mast bolqan, biraq xarab bilən əməs: — **22** Əz həlkining dəwasini yürgüzgüqi Rəbbing Pərwərdigar, Yəni sening Hudaying mundaq dəydu: — «Mana, Mən kəlungdin adəmni wəhimigə salidiojan jam-kədəhni, Yəni kəhrimgə tolojan kədəhni eliwaldin; Sən ikkinqi uningdin heq iqməysən; **23** Mən uni seni harliwatqanlarning kolioşa tutkuzimən; Ular sanga: «Biz üstüngdin dəssəp ətimiz, egilip tur» dedi; Xuning bilən sən teningni yər bilən təng kılip, Üstüngdin ətkiqilər üqün özüngni koqidiki yol kılding».

52 — Oyoqan, oyoqan, i Zion, küqüngni kıyiwal, I Yerusalem, muqəddəs xəhər, güzəl kıyım-keqəkliringni kıyiwal; Qünki bundin baxlap sünnet kılinmiojanlar yaki napaklar iqinggə ikkinqi kirməydu. **2** Topa-qangdin qıkiq özüngni silkiwət; Ornungdin tur, olturuwal, i Yerusalem; Əzüngni boynungdiki zənjirlərdin boxitiwətkin, i tutkən bolqan Zion kızi! **3** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Silər əzinglarni pulsiz setiwətkənsilər; Pulsiz kayturup setiwelinisilər». **4** Qünki mundaq dəydu Rəb Pərwərdigar: — Həlkim dəsləptə Misiroşa musapir süpitidə qüxkənikən, Xundakla yekində Asuriye ularni əzgen yərdə, **5** (Əmdi hazir həlkim pulsiz elip kelinginidə, — dəydu Pərwərdigar) Mening karim bolmamdikən? Ular üstidin həkümrənlik kilöquqılar ularni zar kəqkatqan, — dəydu Pərwərdigar, — Xundakla namim bolsa kün boyi tohtawsiz həkərtəlungən tursa, Mening karim bolmamdikən?!» **6** Xunga Əz həlkim Mening namimni bilidu; Xunga xu küni ular Mening «U» ikənlikimni, xundakla ularoşa: «Kər, Meni!» dəydioqanlikimni bilidu. **7** Taqlar üstidə hux həwər elip kəlgüqining ayoqliri nemidəgən güzəl-hə! U aram-hatirjəmlikni jakarlaydu, Bəhtlik hux həwərnı elip kelidu, Nijat-қutuluxni elan kilidu, U Zionqə: «Hudaying həmmigə həküim süridu!» **8** Kəzətiqiliringning awazini angla! Ular awazini kətüridu, Nahxilarni yangritip towlaydu; Qünki Pərwərdigar Zionni elip kaytqanda, ular əz kəzi bilən kəridu! **9** I Yerusalemining harabiliri, nahxilarni yangritip təntənə kılinglar! Qünki Pərwərdigar Əz həlkigə təsəlli bərgən, U Yerusalemmi həmjamətlik kılip kutkuzoqan! **10** Pərwərdigar əlləning həmmisining aldidə Əz muqəddəs Bilikini eqip ayan kılojan; Xuning bilən yər-

zeminning barlik qət-yakiliri Hudayimizning nijat-қutuluxini kəridu. **11** Qıkiq kətinglar, qıkiq kətinglar; Həq napak nərsigə tagməy xu yərdin qıkiq kətinglar; Uning otturisidin qıkiq kətinglar; Pərwərdigarning muqəddəs qaqa-қuqilirini kətürgüqilər, özünglarni pak tutunglar; **12** Qünki silər aldiriojan peti əməs, Patiparaq kaqkan peti əməs qıkiq kətisilər; Qünki Pərwərdigar aldinglarda mangidu, Israilning Hudasi arka muhəpiətətinglar bolidu. **13** « — Kəringlarki, Mening kulum danalik bilən ix kəridu, U [aləm aldidə] kətürilidu, yuxkiri orunoşa qıkiqirilidu, nahayiti aliy orunoşa erixtürülidu. **14** Lekin nuroşun kixilər seni kərip, intayin həyran kəlixidu, — Qünki uning qirayi baxkə hərəkəndikiningkindin kəp zəhimləngən, [kulning] kıyapiti xu dərijidə buzuwetilgənki, uningdə həttə adəm siyaqımı kəlmiojan! **15** U xu yol bilən nuroşun əlləning üstigə [kan] qaqudu. Həttə xah-padixahlarmu uning kəramitidin əozini tutupla kalidu; Qünki əzligə əzəldin eytilmioqanni ular kəraləydu, Ular əzəldin anglap baqmioqanni qüxinələydu.

53 Bizning həwirimizgə kimmu ixəngən? Həm «Pərwərdigarning Biliki» bolöquqi kimgimu ayan kıliniojan? **2** U bolsa [Pərwərdigarning] aldidə huddi yumran maysidək, Yaki huddi kaqjirək tuprakta tartqan bir yiltizdək əsidu; Uningdə jəzəbidarlik yaki həywə yoq bolidu, Biz uni kərginimizdə, uning bizni jəlb kılojudək təki-turkimu yoq bolidu. **3** U kixilər tərıpidin kəmsitilidu, ular uningdin yirəklıxidu; U kəp dərd-ələmlik adəm bolup, Uningoşa azab-oқubət yar bolidu; Xuning bilən uningdin yüzlər қақurulidu; U kəmsitilidu, biz uni həq nərsigə ərziməs dəp həsəbliduk. **4** Biraq əməliyətə bolsa, U bizning kayoşu-həsəritimizni kətürdi, Azab-oқubətlimizni əz üstigə aldi. Biz bolsək, bu ixlarni u wəbaşo uqrişanlıkidin, Huda tərıpidin jazalınip uruloşanlıkidin, Xundakla kıyın-kıstakka elinöjanlıkidin dəp kəriduk! **5** Lekin u bizning əsiylikimizni tüpəylidin yarilandi, Bizning gunəhlirimiz üqün zəhimləndi; Uning jazalınix bədlişigə, biz aram-hatirjəmlilik taptuk, Həm kəmqidin bolqan yariliri arqılik biz xıpamu taptuk. **6** Həmmimiz huddi koylardək yoldin ezip, Hərbirimiz əzimiz halioşan yoloşa mangöjaniduk; Biraq Pərwərdigar həmmimizning kəbihlilikini uning üstigə yioşip yüklidi. **7** U kıynilip, azab qəkkən bolsimu eqiz aqmidi; U huddi boşuzlaxkə yetiləp mengilöjan pakləndək boşuzlaxkə elip mengildi, Xundakla yung kırkıoşuqılar aldidə koy ün-tinsiz yatqandək, u zadila eqiz aqmidi. **8** U kəmap koyulup, həq sorəktin məhrum bolup elip ketildi, Əmdi uning əwladini kimmu bayan kılalısun?! Qünki u tiriklərnıng zeminidin elip ketildi, Mening həlkimning əsiylik üqün u wəba bilən uruldi. **9** Kixilər uni rəzilər bilən orək bir gərgə bəkitkən bolsimu, Lekin u əlümidə bir bay bilən billə boldi, Qünki u heqkaqan zorawanlik kılip baqmioşan, Uning əozıdin birə eqizmu həylə-mikirlik səz tepilmas. **10** Biraq uni əzixni layik kərgən Pərwərdigardur; U uni əzabkə qəmüldürgüzdi. Gərgə u əz jəniñ gunəhni yuyıdıoşan kurbənlik kıloşan bolsimu, Lekin u əzining uruk-əwladlırını qoқum kərip turidu, Xundakla uning kəridioşan künliri uzartilidu; Wə Pərwərdigarning kəngli səyünidioşan ixlər uning ilkidə bolup, rawaj tepip əməlgə axurulidu. **11** U əzi tartqan

japaning mewisini kerüp məmnun bolidu; Həkkaniy boluquq Mening kulum əzining bilimliri bilən nuroşun kixilərgə həkkaniylikni yetküzidu. Qünki u ularning kəbihliklerini əzigə yükliwalidu. **12** Bu ixliri üçün Mən xu «nuroşun kixilərgə»ni nuroşoğa hədiyə kilip nesiwisi kilimən, Xuning bilən u əzi küllüklərnı oşənimət süpitidə üləxtürüp beridoşan bolidu; Qünki u ta əlixkə kədar «[xarab hədiyə]»ni təkəndək, əz jenini tutup bərdi, Xundakla əzining asiylık kılouquqlarınq katarida sanilixioğa yol koydi. Xuning bilən u nuroşun kixilərnıng gunahını əz üstigə aldi, Əzini asiylık kılouquqlarınq ornioğa koyup ular üçün dua kıldı».

54 — Təntənə kil, i pərzənt kərmigən tuşmas ayall Nahıxlarnı yangrat, xadlinip tovla, i toloqak tutup bəkimioşan ayall! — Qünki oşerib ayalnıng baliliri eri bar ayalnıngkidin keştur! — dəydu Pərwərdigar, — **2** Qediringning ornını kengəytip, Turaloşuliringning etiklirini ular yaysun; Küqünqni heq ayimay qedir taniliringni uzartkın, Kozukliringni qingaytkın; **3** Qünki sən ong wə sol tərəkə kengiyəsən; Səning əwladıng bəxkə əllərnı igələydu; Ular oşerib xəhərlərnı əhəllik kılıdu. **4** Korkma, qünki sən heq hijaləttə bolmaysən, Heq uyatka kəldurulmaysən, Qünki yərgə heq kəritilip kəlmaysən, Qünki yaxlıkındiki hijilqanlıknı umtuysən, Tullukungning əhanitini heq esingə kəltürməyəsən. **5** Qünki seni yaritip Xəkiləndürğüqıng bolsa səning ering, Samawı koxunlarınq Sərdari bolıng Pərwərdigar Uning nami; Həmjəmət-Kutkuzoşuqıng bolsa Israıldiki Mukəddəs Boluquqı, U barlık yər-zeminning Hudasi dəp atilidu. **6** Qünki Pərwərdigar seni qakirdi, — Huddi eri əzidin waz kəqkən, kəngli sunuk bir ayaldək, Yaxlıkida yatlık bolup andin taxliwetilgən bir ayalni qakiroşandək qakirdi — dəydu səning Hudaying; **7** Mən bir dəkikə səndin ayrılıp kəttim, Bırak zor keyümqanlık bilən seni yenimoğa yioşimən; **8** Oşəzipimning texisi bilən Mən bir dəkikəla yüzümni səndin yoxurup koydum; Bırak mənggülik meşir-muəbbətim bilən sanga keyümqanlık kərsitimən — dəydu Həmjəmət-Kutkuzoşuqıng Pərwərdigar. **9** Muxu ixlar huddi Nuh [pəyoşəmbər] dəwridiki topan suliridək bolidu — Mən Nuh dəwridiki sular ikkinqi yər yüzini besip etməydu dəp kəsəm iqkinimdək, — Mən xundək kəsəm iqkənənki, Səndin ikkinqi oşəzəplənməymən, Sanga ikkinqi tənbih bərməymən. **10** Qünki taşlar yokılıdu, Dənglərmu yetkilip ketidu, Bırak meşir-muəbbətim səndin hərgiz kətməydu, Sanga aram-hatirjəmlik bərgən əhdəmmu səndin neri bolmaydu — dəydu sanga keyümqanlık kılouquq Pərwərdigar. **11** I har boluqan, boranda uyan-buyan qaykəloşan, heq təsəlli kılınmioşan [kız], Mana, Mən taxliringni rəngdar semont lay bilən kirlaymən, Kək yaqtular bilən ulungni salimən; **12** Parşirək munarlıringni ləəllərdin, Dərwaziliringni qaknak yaqtulardın, Barlık sepilliringni jawahıratlardin kilip yasaymən. **13** Səning baliliringning həmmisi Pərwərdigar tərıpidin əgıtılıdu; Baliliringning aram-hatirjəmləri zor bolidu! **14** Sən həkkaniylik bilən tiklinisən; Sən zulumdin yirək, (Qünki sən heq korkmaysən) Wəhşəttinmu yirək turoşuqi bolisən, Qünki u sanga heq yekinlaxmaydu. **15** Mana, birərsi həman yioşilip sanga hujum kılsa, (Bırak bu

ix Mening ihtiyarimda boluqan əməs), Kimki yioşilip sanga hujum kılsa səning səwəbingdin yikilidu. **16** Mana, kəmir otını yəlpütüp, Əzigə muwəpik bir koralni yasioşuqi təmürqini Mən yaratqanmən, Həm har kılax üçün həlak kılouquqinimu Mən yaratqanmən; **17** Sanga kərxı yasaloşan heqəkəndək koral karəşə kəlməydu; Sanga ərz-xıkayət kılouquqı hər bir tilni sən mət kılisən. Mana xular Pərwərdigarınq kullirining alidoşan mirasidur! Ularınq həkkaniylikni bolsa məndindur!

55 Həy! Barlık ıssap kətkənlər, Səuğa kelinglar! Puli yoklar, kelinglar, ax-nan setiwelip yənglar; Mana kelinglar, nə pul nə bədl təliməyla xarab həm süit setiwelinglar; **2** Nemixkə həkikiy ax-nan bolmaydıqan nərsigə pul həjləysilər? Əjiringlarnı adəmnı heq kənaətləndürməydiyən narsilər üçün sərp kılisilər? Gepimni kəngül koyup anglanglar, yaxsisidin yənglar, Kənglūnglar molqılıktın kənaətlinidu; **3** Manda kılak selinglar, yenimoğa kelinglar; Anglanglar, jeninglar həyatka erixidu; Wə Mən silər üçün mənggülik bir əhdə tüzüp berimən: — Xu əhdə — Dawutka wədə kılinoşan meşir-xəpətlərdur! **4** Mana, Mən uni əl-yurtlarəşə guwaşqi süpitidə, əl-yurtlarəşə yetəkiq həm sərkərdə süpitidə təkdim kıldim — **5** — «Mana, sən əzūnggə yat bir əlni qakirisən, Seni bilmigən bir əl yeningəşə yügürüp kelidu; Səwəbi bolsa Pərwərdigar Hudaying, Israıldiki Mukəddəs Boluquqıng erixidu; Qünki U seni uluoşınq sanga güzəllik-julalini yar kıldı». **6** — İzdənglar Pərwərdigarını, U Əzini tapkuzmakqi boluqan pəytta; U yekin turoşan waqtida uningəşə nida kılilinglar! **7** Rəzil adəm əz yolını, Nəhək adəm əz oy-hiyallirini taxlisun, Pərwərdigarınq yenioğa kəytip kəlsun, U uningəşə rəhımdilərdi kərsitidu; Hudayimizing yenioğa kəytip kəlsun, U zor kəqürüm kılıdu. **8** Qünki Mening oylioşanlirim silərnıng oylioşanliringlar əməs, Mening yollirim bolsa silərnıng yolliringlar əməstur; **9** Qünki asman yərdin kənqə yukiri bolşonidək, Mana Əz yollirim silərnıng yolliringlardın, Mening oylioşanlirim silərnıng oylioşanliringlardın xunqə yukiridur. **10** Yaməşur həm kəş asmandın qūxup, Yər yüzini suşirip uni kəkərtip, qəqəklitip, Terioşuqioğa urukni, yegüqigə ax-nanni təminligüqə kaytmaydıqandək, **11** Mana Mening əozimdin qıkkən səz-kalamim xundəktur; Əz kənglūmdikini əməlgə axurmioşuqə, Uni əwətx məksitiməgə toluq yətmigüqə, U Əzūmgə bikardın-bıkar kəytmaydu. **12** Qünki silər xad-huram həlda qıkisilər; Aram-hatirjəmlətkə yetəklınip qıkisilər; Taşlar həm dənglər silərnıng aldinglarda nəhxa yangritidu, Dalalərdiki barlık dəl-dərəhlər qawak qelixip təntənə kılıdu; **13** Yantaklıknıng ornida kərioşay, Jioşanlıknıng ornida hadas dərihi esidu; Muxular bolsa Pərwərdigarəşə bir nam kəltiridu, Mənggügə üzilməs karamət bolidu.

56 Pərwərdigar mundaq dəydu: — Adalət həm hıdayəttə qıng turunglar, Həkkaniylikni yürgüzıweringlar; Qünki Mening nijatim yekinlaxtı, Həkkaniylikim ayan kılınay dəwatıdu, **2** Muxularnı kılouquqı kixi, Muxularda qıng turoşuqi insan balisi — Xabat künini bulojımay pak-mukəddəs saklıoşuqi, Kəlini hərəkəndək rəzilliktin tartkuqi kixi nemidegən bəhtliktur! **3** Əzini Pərwərdigarəşə bəşoşıqan yat

yurtluk adom: — «Pərwərdigar qoqum meni öz həlkidin ayriwetidul», Yaki aqwat bolojan xixi: — «Mana, kaqxal bir dərəhmən!» degüqi bolmisun. **4** Qünki Pərwərdigar: — Mən Əz «xabat künlirim»ni saqlaydijan, Kənglümdiki ixlarni talliojan, Əhdəmdə qing turidiojan aqwatlaroja mundak dəymənk: — **5** Mən ularoja Əz əyümdə, Yəni Əz tamlirim iqidə orun həm nam-ataq ata kilimən; Muxu nam-ataq oqul-kizliri barlarningkidin əwzəldur; Mən ularoja tüzülməs, mənggülik namni berimən. **6** Pərwərdigarning hizmitidə boluxka, Uning namioja seojinxka, Uning külliri boluxka Pərwərdigaroja əzini baoljojan, Xabat küni bulojimay pak-muqəddəs saqliojan, Əhdəmmi qing tutkan yat yurtlukning pərzəntlirini bolsa, **7** Ularnimu Əz muqəddəs teojimoja elip kelimən, Mening duagah bolojan əyümdə ularni huxal kilimən; Ularning keydürmə kurbənlikli ri həm təəkkür kurbənlikli ri Mening kurbəngahim üstidə kobul kilinidu; Qünki Mening əyüm «Barlik əl-yurtlar üqün dua kilinidijan əy» dəp atilidu. **8** Israildin tarkilip kətkən qeriblarni yojip kayturidijan Rəb Pərwərdigar: — Mən yənə uningoja baxkilarni, Yəni yojilip bolojanlaroja baxkilarnimu qoxup yojimən! — dəydu. **9** — I dalalardiki barlik haywanlar, kelip ozuktin elinglar, Ormanlikti barlik haywanlar, kelinglar! **10** [Israilling] kəzətqiliri həmmisi karijo; Ular həq bilməydu; Həmmisi kawaxni bilməyidijan gaqa itlar, Quxəkəp yatidijan, uykuoja amraklar! **11** Muxu itlar bolsa nəpsi yaman, toyojanni bilməydu, Ular bolsa [həlkimni] «baqquqi»larmix tehi! Ular yorutuluxni həq bilməydu, Ularning həmmisi haliojanqə yol tallap keyip kətkən, Birsimu qalmay hərbi öz mənəpəitini kəzləp yürgüqilə! **12** Ular: «Kəni, xarab kəltürimən, Həraqni kənojuqə iqayli; Ətimu bolsa biğünkidək bolidu, Tehimu molqilik bolidu yənə!» — dəweridu.

57 Həkkəniy adəm ələmdin ətidu, Həqkim buningoja kəngül bəlməydu; Məhriban adəmlər yojip elip ketilidu, Biraq həqkim oylar qüxinəlməyduki, Həkkəniy adəmlər yaman künlərnə kərmisun dəp yojip elip ketilidu. **2** U bolsa aram-hatirjəmlək iqigə kiridu; Yəni əzlrining durus yolida mənojan hərbi xixi, Əz ornida yetip aram alidu. **3** Biraq sənlar, i jadugər ayalning baliliri, Zinahor bilən pahixə ayalning nəslə; Buyaqka yəkin kelinglar; **4** Silər kimni mazaq kiliwətilər? Yaki kimgə qarxi aqzinqlarni kalqaytip, Tilinglarni uzun qikirisilər? Silər bəlsənglar asiylitkin tərəlgən balilar, Aldəmqilikning nəslə əməsmusilər? **5** Hərbi qong dərəh astida, Hərbi yexil dərəh astida xəhwəniylik bilən kəyüp kətküqi, Kiqik balilarni jiləjaroja həm hada taxlarning yeriklirioja elip soyoquqisilər! **6** Eriktiki siliklanəjan taxlar arisida sening nesiwəng bardur; Xular, xularla sening təksimatindur; Xundak, sən ularoja atəp «xarab hədiyəsi»ni kuypup, Ularoja «axlik hədiyə»nimu sunup bərdingəy; Əmdu muxularoja razi bolup əzümni besiwəlsam boləmti? **7** Sən yuqiri, egiz bir taq üstidə orun-kərpə selip qoydung, Sən axu yərdimu kurbənləklərnə kilixka qiktinq. **8** Ixiklarning kəynigə wə kəyni kəxəklirigə «əslətmiliring»ni bəkitip qoydung, Qünki sən Məndin ayriding, Sən yalingaqilip ornungoja qiktinq; Orun-kərpəngni kəngaytip [heridarling] bilən əzüng üqün əhdiləxtinq; Ularning orun-kərpisigə

kənglünqə qüxti, Sən ularda küq-həquku ni kərip kəlding. **9** Sən zəytn meyi hədiyisini elip, Ətirilingni üstibəxtinqə boluxioja qeqip, Padixəhning aldioja barding; Əqliliringni yirəqka əwətip, Həttə təhtisəraoja yətküqə əzüngni pəs kilding. (Sheol h7585) **10** Sən bəsip mənojan barlik yollirinqda qarqiojining bilən, Yənə: «Pok yəptimən, boldi bəsl!» dəp kəymidinq tohi, Ezip yürüxkə yənə küqünqni yojidinq, Həq jak toymidinq. **11** Sən zadi kimdin yürəkzadə bolup, kərkup yürisən, Yəlojan gəp kilip, Meni esinggə həq kəltürməy, Kənglünqdin həq ətküzmidinq, Mən uzunəyqə sükitə turup kəldim əməsmu? Sən yənə Məndin həq kərkup bəkmidinq! **12** Sening «həkkəniylik»ni həm «təhpiliring»ni bayan kilimən: — Ularning sənqə həq pəydisi yoxtur! **13** Qirkirojanlinginqda sən yojip topliojan [butlar] kelip sənə kutkuzsun! Biraq xamal ptiw kilip ularning həmmisini uqurup ketidu, Bir nəpəsla ularni elip ketidu; Biraq Manga tayanəyqə zeminoja mirəslək kilidu, Mening muqəddəs teojimoja igidarqilik kilidu. **14** [Xu qəoqda]: — «Yolni kətüringlar, kətüringlar, uni təyyarlanglar, Həlkimning yolini boxitip barlik putlikaxanglarni elip taxlanglar» deyilidu. **15** Qünki nami «Muqəddəs» Boləyqi, Yuqiri həm Aliy Boləyqi, Əbədil'əbədigə həyat Boləyqi mundak dəydu: — «Mən yuqiri həmdə muqəddəs jayda, Həm xundakla rohi sunuk həm kiqik peil adəm bilən billə turimənk, Kiqik peil adəmming rohinə yəngiləymən, Dili sunukning kənglinə yəngiləymən. **16** Qünki Mən hərgiz mənggüqə əz kilip əyibilməymən, Həm əbədil'əbədigə qəzəplənməymən; Xundak kilsam insanning rohi Mening aldimda suslixip yəqaydu, Əzim yarətkən nəpəs igiliri tügixidu. **17** Uning əz nəpsəniyətlik kəbiləhlikdə Mən uningdin qəzəplənip, uni urojanmən; Mən uningdin yoxurun turup, uningoja qəzəpləngənlikim bilən, U yənə arkisioja qekinginiqə əz yolini mēngiwərdi; **18** Mən uning yollirini kərip yətkən təkdirdim, Mən uni saqaytimən; Mən uni yətkəlməymən, Mən ləwlərninq mewisini yaritimən, Uningoja wə uningdiki həsrət qəkküqilərgə yənə təsəlli bərimən; Yirək turuwətkənoja, yəkin turuwətkənojimə mutlək aram-hatirjəmlək bolsun! Wə Mən uni saqaytimən! **20** Biraq rəzillər bolsa tinqilinixni həq bilməyidijan, Dolkunliri lay-latkilarni uroqutəwətkən, Dawəloqutəwətkən dengizdəktur. **21** Rəzillərgə, — dəydu Hudaqim — həq aram-hatirjəmlək bolmas.

58 — Nida kilip jakarlioqin, Awazingni kəyup bərip boluxiqə towla, Awazingni kanaydək kətur, Mening həlkinqə ularning asiylitkinə, Yəkupning jəmətigə gunəhlirini bayan kiləy. **2** Biraq ular Meni hər küni izdəyidijan, Həkkəniylikni yürgüzidijan, Mening yollirimni bilixni huxəllək dəp bilidijan, Hudasining həküm-pərmanlirini taxliwətməyidijan bir əlgə ohxaydu; Ular Məndin həkkəniylikni bəkitidijan həküm-pərmanlarni soraydu; Ular Hudaqə yəkinlixixni hursənlək dəp bilidu. **3** [Andin ular]: — «Biz roza tuttuq, Əmdu nemixka sən kəzüngəqə ilmidinq? Biz jenimizni kiyiduk, Əmdu nemixka buningdin həwiring yəq?» — [dəp soraydu]. — Karənglar, roza küni əz kənglünqardikini kiliwətilər, Hizmətqiliringlarni kattik ilixitilər; **4** Silərninq roza tutuxliringlar

jönggi-jedal qikirix üünmu? Kəbih qolliringlar muxt bilən adəm uruxni məksət kילוan ohximamdu? Həzirki roza tutuxliringlarning məksiti awazinglarni ərxlərdə anglitix əməstür! **5** Mən tallioan xu roza tutux küni — Adəmlərnin jenini kıynaydioan künmü? Bexini qomuxtək egip, Astioqa bez wə küllərnı yeyix kerək boləjan künmü? Silər muxundək ıxlarnı «roza», «Pərwərdigar qəbul kילוəduək bir kün» dəwatamsilər? **6** Mana, Mən tallioan roza muxuki: — Rəzillik-zulunning asarətlirini boxitix, Boyunturukning tasmilirini yexix, Ezilgənlərnı boxitip hər kilix, Hərkəndək boyunturukni qeqip taxlax əməsmidi? **7** Ax-neningni aqlaroja ılxəttürüxüng, Həjətmən musapirlarnı hıyməy kilip əyünggə apirixing, Yalinqəqlarnı kərginingdə, uni kiydürüxüng, Əzüngni əzüng bilən bir jan bir tən boləqanlardın qaqurmaslıkıngdın ibarət əməsmü? **8** Xundək kילוənda nurung tang səhərdək wallidə eqilidu, Salamətlıking tezdin əsligə kelip yaxnaysən; Həkkəniyliking aldingda mangidu, Arqəndiki muhəpizəting bolsa Pərwərdigarning xan-xəripi bolidu. **9** Sən qəkirsəng, Pərwərdigar jawab beridu; Nida kilisən, U: «Mana Mən!» dəydu. Əgər arənglərdin boyunturukni, Təngləydioan barməknı, Həm təhmət gəplirini yok kılsəng, **10** Jeningni aqlar üqün pida kılsəng, Ezilgənlərnin həjətliridin qıksəng, Xu qəşda nurung karəngölulükdə kətürilidu; Zulmiting qıxtək bolidu; **11** Həm Pərwərdigar sening daimlik yetəkligüqing bolidu, Jeningni kuroqəkçilik boləjan waqtidimu qəmdəydu, Ustıhanliringni küqəytidu; Sən suqirilidioan bir baq, Suliri uroqup tügiməydioan, adəmni aldiməydioan bir bulək bilisən; **12** Səndin tərəlgənlər kona harabilərnı kaytidin kurup qikidu; Nuroqun dəwrlər qalduroqan ullarnı kaytidin kətürisən, Xuning bilən «Bəsülgən tamlarnı kaytidin yasioquqı, Koqa-yol wə turaloqlarnı əsligə kəltürgüqı» dəp atilisən. **13** Əgər sən xabat künidə kədəmliringni sanap mangsəng, Yəni Mening mukəddəs künmüdə əzüngningki kənglüngdikilərnı kilmay, Xabatni «huxallik», Pərwərdigarning mukəddəs künini «hərmətlık kün» dəp bilsəng, Həm Uni hərmətləp, Əz yolliringdə mangmay, Əz bilginingni izdiməy, Kırük parəng salmisəng, **14** Undəktə Pərwərdigarnı kənglüngning huxallikı dəp bilisən, Həm Mən seni yəz yüzidiki yukiri jaylarəqa mingüzüp mandurimən; Atəng Yəkupning mirasi bilən seni ozuklandırimən — Qünki Pərwərdigar Əz əqzi bilən xundək söz kildi.

59 — Karənglar, Pərwərdigarning kəli kutkuzalmioqudək küqsiz bolup qəloqan əməs; Yəki Uning kulikı anglimioqudək eojir bolup qəloqan əməs; **2** Birək silərnin kəbihlikinglar silərnı Hudayinglərdin yirəkləxturdi, Gunəhinglar Uning yüzini silərdin qəqurup Uningəja tilikinglarnı anglatkuzmıdi. **3** Qünki kolliringlar qan bilən, Barməkliringlar kəbihlik bilən miləngən, Ləwliringlar yəloqan gəp eytkən, Tilinglar kaldirləp kərixip səzilgən; **4** Həkkəniylik tərəptə səzilgüqı yəktür, Həkkəktə tərəptə turidioan həküm sorioquqı yəktür; Ular yəq bir nərsigə tayinip, aldamçilik kilməktə, Ularning kərsikidikisi ziyəndəx, Ularning tuəjuwatçini kəbihlik; **5** Ular qar yiləning tuhumlirini tərəldüridu, Əmüqükning torini torlaydu, Kim uning tuhumlirini yəsə əlidu; Ulardın biri qəkiləsə zəhərlık

yilan qikidu. **6** Ularning torliri kiym bolalmaydu; Əzliri ıxligənliri bilən əzlrini yapalmaydu; İxligənliri bolsa kəbih ıxlardur; Ularning kolida zorəvanlik turidu; **7** Kədəmliri yamanlık tərəpkə yügüridu, Gunəhsiz qənni təküxkə aldiraydu, Ularning oyliri kəbihlik toərisidiki oylardur; Barəqanla yərdə wəyrançilik wə həlakət tepilidu. **8** Tinçlik-aramlık yolini ular həq tonumaydu; Yürüxlriridə həq həkkəktə-ədələt yəktür; Ular yollirini əgri-tokəy kiliwaldi; Kim bularda mangoan bolsa tinç-aramlıkni kərməydu. **9** — Xunga həkkəktə-ədələt bizdin yirək turidu; Həkkəniylik yetip bizni qümkiğən əməs; Nurni kütimiz, birək yənilə karəngölulük! Birlə oyl-pərlərioqan yorukluknımu kütimiz, Yənilə zultəttə mangimiz. **10** Kərioqlumdək biz tamni siləxturup izdəymiz, Kəzsiz boləqəndək siləxturimiz; Gugumda turəqəndək qüxtimu putlixip ketimiz, Qət yakılarda əlüklərdək yürimiz. **11** Eyiklərdək nəyə tərtimiz, Pəhtəklərdək kattik əh urmik; Biz həküm-həkkəktəni kütüp karəymiz, birək u yok; Nijat-kutuluxni kütimiz, birək u bizdin yirəktür; **12** Qünki itətsizlikrimiz aldingda kəpiyip kətti, Gunəhlimiz bizni əyibləp guwahçilik beridu; Qünki itətsizlikrimiz hərdəim biz bilən billidur; Kəbihlikrimiz bolsa, bizgə roxəndur: — **13** Qünki Pərwərdigarəja itətsizlik kilməktimiz, wəpasizlik kilməktimiz, Uningdin yüz əriməktimiz, Zulumni həm asiylıkni tərəqip kilməktimiz, Yəloqan səzlərnı oydurop, iq-ıqimizdə səzliməktimiz; **14** Adələt-həlislik bolsa yoldin yenip kətti; Həkkəniylik yirəktə turidu; Qünki həkkəktə koqida putlixip ketidu; Durus-diyanətningmu kirgüdək yeri yəktür. **15** Xuning bilən həkkəktə yokəy dəp kaldi; Əzümnı yamanlıktın neri kılay dəgən adəm həkəning olja nixani bolup kaldi! **16** Həm Pərwərdigar kərdi; Həküm-həkkəktəning yoklukı Uning nəziridə intayin yaman bilindi. Wə U [amal kילוəduək] birmu adəmning yoklukini kərdi; [Gunəhkarlarəja] wəkil bolup dua kילוəquqı həqkimning yoklukini kərtip, əzablinip kəngli parəkəndə boldi. Xunga Uning Əz Biliki əzigə nijat kəltürdi; Uning Əz həkkəniylikı Əzini kəlləp qidamlik kildi; **17** U həkkəniylikni kəlləp-sawut kildi, Bexioqa nijatlık dubuloçisini kiydi; Kisas libasini kiym kildi, Muhəbbətlik kizəqinlikni ton kilip kiydi. **18** Adəmlərnin kילוənlirni boyiqə, u ularəja kayturidu; Rəqiblririgə kəhr qüxüridu, Duxmənlirigə ıxlirini kayturidu, Qət arəllərdikilərgimu u ıxlirini kayturidu. **19** Xuning bilən ular əqərbtə Pərwərdigarning namidin, Künqikixta Uning xan-xəripidin kərkidu; Duxməni kəlkündək besip kirginidə, Əmdı Pərwərdigarning Rohi uningəja kərxı bir tuəjni kətürüp beridu; **20** Xuning bilən Həmjəmət-Kutkuzəquqı Zionəja kelidu, U Yəkup jəmətidikilər arisidin itətsizliktdin yenip towa kילוənlarəja yəkinlixidu, — dəydu Pərwərdigar. **21** Mən bolsam, mana, Mening ular bilən boləjan əhdəm xuki, — dəydu Pərwərdigar — «sening üstünggə qərup turəjan Mening Rohim, xundəklə Mən sening əqzinqəja kuyəjan səz-kalamim bolsa, Buningdin bəxləp əbədil-əbədigiqə əz əqzinqdin, nəslingning əqzidin yəki nəslingning nəslining əqzidin hərgiz qüxməydu! — dəydu Pərwərdigar.

60 — Ornungdin tur, nur qaq! Qünki nurung yetip kəldi, Pərwərdigarning xan-xəripi üstüngdə

kötürildi! **2** Qünki qarangoʻluluk yər-zeminni, Kapkara zulmät əl-yurtlarni basidu; Birak Pərwərdigar üstüngdə kötürüldü, Uning xan-xəripi seningdə kötürüldü; **3** Həm əllər nurung bilən, Padixahlar sening kötürülgən yoruklukung bilən mangidu. **4** Bexingni kötür, ətrapingoʻja qarap bak; Ularning həmmisi jəm bolup yoyilidu; Ular yeningoʻja kelidu, — Ooqulliring yiraktin kelidu, Kizliring yanpaxlaroʻja artilip kötürüp kelinidu. **5** Xu qaqda kərisən, Kozliring qaqnap ketidu, Yürəkliring tipqəkləp, iq-iqinggə patmay kəlisən; Qünki dengizdiki bayliklar sən tərəpkə burulup kelidu, Əllərnin mal-dunyaliri yeningoʻja kelidu. **6** Top-top bolup kətkən tögülər, Həm Midiyan həm Əfahdiki taylaklar seni kaplaydu; Xebadikilərnin həmmisi kelidu; Ular altun həm huxbuy elip kelidu, Pərwərdigarning mədhiyilirini jakarlaydu. **7** Kedarning barlik qoy padiliri yeningoʻja yoyilidu; Nebayotning qoqkarliri hizmitingdə bolidu; Ular Mening qobul kiliximoʻja erixip kurbangahimoʻja qikirilidu; Xuning bilən güzəllik-julaligimni ayan kilidioʻjan öyümni güzəlləxtürimən. **8** Kəptərhanilirioʻja kaytip kəlgən kəptərlərdək, Uqup keliwatkan buluttək keliwatkan kimdu? **9** Qünki arallar Meni kütüdu; Xular arisidin ooqulliringni yiraktin elip kelixkə, Əz altun-kümüxlirini billə elip kelixkə, Tarxixitiki kemilər birinchi bolidu. Ular Hundaying Pərwərdigarning namioʻja, Israildiki Muqəddas Boluquining yenioʻja kelidu; Qünki U sanga güzəllik-julalik kəltürdi. **10** Yat adəmlərnin baliliri sepillirini kuridu, Ularning padixahliri hizmitingdə bolidu; Qünki oʻjazipimdə Mən seni urdum; Birak xapaitim bilən sanga rəhım-məhrıbanlik kərsəttim. **11** Dərwaziliring hərdaim oquk turidu; (Ular keqə-kündüz etilməydu) Xundak kilioʻjanda əllərnin bayliklirini sanga elip kəlgili, Ularning padixahlirini aldingoʻja yetəkləp kəlgili bolidu. **12** Qünki sanga hizməttə boluxni rət kilidioʻjan əl yaki padixahlik bolsa yokilidu; Muxundak əllər pütünləy bərbat bolidu. **13** Mening muqəddas jayimni güzəlləxtürixkə, Liwanning xəripi, — Arqa, kərioʻjay wə bokus dərəhlirining həmmisi sanga kelidu; Xundak kilip ayoiqm turoʻjan yərnı xərpəlik kilimən. **14** Seni harlioʻjanlarning baliliri bolsa aldingoʻja egilginioʻja kelidu; Seni kəmsitkənlərnin həmmisi ayioʻjingoʻja bax uridu; Ular seni «Pərwərdigarning xəhiri», «Israildiki Muqəddas Boluquining Zioni» dəp ataydu. **15** Sən taxliwətilgən həm nəprətkə uqrioʻjanliking üqün, Həqkim zeminingdin ötmigən; Əmdilikdə Mən seni mənggülik bir xan-xəhrət, Əwlad-əwladlarning bir hursənliki kilimən. **16** Əllərnin süitini emisan, Padixahlarning əmqikidin əmgəndək [məhr-xəpkitigə] erixsən; Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarni əzüngning Nijatkarıng həm Həmjəmət-Kutkuzoʻquqing, «Yakuptiki kudrət Igsi» dəp bilisen. **17** Misning ornioʻja altunni, Təmürning ornioʻja kümüxnı əkelip alməxturimən; Yaoʻaqning ornioʻja misni, Taxlarning ornioʻja təmürni əkelip alməxturimən; Sening həkimliringni bolsa tinq-aramlik, Bəgliringni həkkanıylik kilimən. **18** Zeminingdə zorəwanlikning həq sadasi bolmaydu, Qəgraliring iqidə wəyranqilik wə həlakətnı yok bolidu; Sən sepillirini «nijət», Dərwaziliringni «mədhiyə» dəp atəysən. **19** Nə kuyax kündüzdə sanga nur bolmaydu, Nə ayning julasi

sanga yorukluk bərməydu; Bəlkı Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Sening Hundaying güzəl julaliking bolidu. **20** Sening kuyaxing ikkinji patmaydu, Eying tolunlukudin yanmaydu; Qünki Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Həsərət-kəyoʻluluk künliringgə hatimə berilidu. **21** Sening həlqingning həmmisi həkkanıy bolidu; Yər-zeminoʻja mənggüggə igidarqilik kilidu; Ularning Mening güzəl julaligimni ayan kilixi üqün, Ular Əz qolum bilən tikkən maysa, Əz qolum bilən ixliginim bolidu. **22** Səbiy bala bolsa mingoʻja, Əng kıkiki bolsa uluq əlgə aylinidu, Mənki Pərwərdigar bularnı əz waqtida tezdin əməlgə axurimən.

61 «Rəb Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki Pərwərdigar meni ajiz ezilgənərgə hux həwərlər yətküzixkə məshihligən. U meni sunuk kəngülərnı yasap sakaytixkə, Tutkunlaroʻja azadlikni, Quxəp kuyuloʻjanlaroʻja zindanning eqiwətilidioʻjanlikini jakarlawkə əwətti; **2** Pərwərdigarning xapəət kərsitidioʻjan yilini, Həm Hundayimizning kisaslik küni jakarlawkə, Barlik kəyoʻju-həsərət qəkkənlərgə təsəlli berixkə meni əwətti. **3** Ziondiki həsrət-kəyoʻju qəkkənlərgə, Küllərnin ornioʻja güzəllikni, Həsərət-kəyoʻjuning ornioʻja sürkilidioʻjan xad-huramlik meyini, Oʻşəxlik-məyüslik rəhining ornioʻja, Mədhıyə tonini kiydürixkə meni əwətti; Xundak kilip ular «həkkanıylikning qəng dərəhliri», «Pərwərdigarning tikkən maysiliri» dəp atilidu, Ular arqilik ular güzəllik-julaliki ayan kilinidu. **4** Ular kədimki harəbzarlilərnı kaytidin kuridu, Əslidə wayran kilinoʻjan jaylarnı kaytidin tikləydu, Harəbə xəhərlərnı, dəwrdin-dəwrgə wayranlikta yatqan jaylarnı yengibaxtin kuridu; **5** Yəka yurtluqlar turoʻuzulup, padiliringni baqıdu; Yatlarning baliliri koxqiliringlar, üzümqiliringlar bolidu. **6** Birak silər bolsanglar, «Pərwərdigarning kahinliri» dəp atilislər; Silər toʻqranglarda: «Ular Hundayimizning hizmətkarlıri» deyilidu; Ozukliringlar əllərnin baylikliri bolidu, Silər ularning xan-xərpərligə ortək bolislər. **7** Horlinip, xərməndilikdə kəloʻjininglarning ornioʻja ikki həssə nesiwənglər berilidu; Rəswə kilinoʻjanlikning ornioʻja ular təksimatida xadlinip təntənə kilidu; Xuning bilən ular zeminoʻja ikki həssiləp igidarqilik kilidu; Mənggülik xad-huramlik ularningki bolidu. **8** Qünki Mən Pərwərdigar toʻqra həküm, həkikətnı əzizləymən; Kəyduirmə kurbanlik kilixta həkəndək buləngqilik wə aldamqiliklə nəprətlinimən; Mən ularoʻja həkikət bilən tədaxlikni kayturup berimən; Mən ular bilən mənggülik bir əhdini tüzimən. **9** Xundak kilip ularning nəslining dangki əllər arisida, Pərzəntlirining dangki həlqi-ələm arisida qikidu; Ularnı kərgənlərnin həmmisi ularni tonup etirap kiliduki, «Ular bolsa Pərwərdigar bəht ata kiləjan nəsildu». **10** — «Mən Pərwərdigarnı zor xad-huramlik dəp bilip xadlinimən, Jenim Hundayim tūpəyidin huxallinidu; Qünki toy kilidioʻjan yigit əzigə «kahinlik səllə» kiyiwəloʻjandək, Toy kilidioʻjan kiz ləəl-yəqutlar bilən əzini pərdəzioʻjandək, U nijatlikning kiyim-keqikini mənə kiydüdi, Həkkanıylik toni bilən meni pürkəndüdi. **11** Qünki zemin əzining bihini qikəroʻjandək, Baqı əzidə teriloʻjanlarnı ündürginidək, Rəb Pərwərdigar ohxaxla barlik əllərnin aldidə həkkanıylikni həm mədhıyini ündüridu.»

62 — «Taki Zionning həkkanilyliki julalinip qaknap qikkuqa, Uning nijati lawuldawatkan mex'aldak qikkuqa, Zion üqün heq aram almaytan, Yerusalem üqün hërgiz süküt kılmamën; **2** Hëm ellër sening həkkanilylikingni, Barlık padixahlar xan-xëripingni kërıdu; Hëm sën Përwërdigar Öz aozı bılën sanga koyıdıoğan yengi bir isim bılën atılısën, **3** Xundakla sën Përwërdigarning kolidi turoğan güzël bir taj, Hudayingning kolidiki xahana bax qëmbiriki bolısën. **4** Sën ikkinqi: «Ajraxkan, taxliwetilgën» dëp atalmaysën, Zemining ikkinqi: «Wayran kılip taxliwetilgën» dëp atalmaydu; Bëli sën: «Mening huxallikim däl uningda!», dëp atılısën, Hëm zemining: «Nikahlanoğan» dëp atılıdu; Qünki Përwërdigar sëndin huxallik alıdu, Zemining bolsa yatlık bolıdu. **5** Qünki yigıt kızoğa baqlanoğandëk, Ooqulliring sanga baqlınlıdu; Toy yigiti kızdin xadlanoğandëk, Hudaying seningdin xadlınlıdu. **6** Mën sepıllirında kezatqılarnı bekitip koyıdu, i Yerusalem, Ular kündüzünu hëm keqısımu aram almaydu; I Përwërdigarnı eslëtküqi bolıoğanlar, süküt kılmanglar! **7** U Yerusalemnı tikligüqa, Uni yër-jahanning otturısida rëhmät-mëdhıylarning sëwëbi kıloquqa, Uningoğa heq aram bëmanglar!». **8** Përwërdigar ong kılı hëm Öz küqi bolıoğan biliki bılën mundak kësëm iqtı: — «Mën zıraëtliringni düxmënliringgë ozuk boluxka ikkinqi bëmëymën; Japa tartıp ixlıgën yengi xarabnımu yatlarning përzëtliri ikkinqi iqmëydu; **9** Zıraëtlërnı orup yıoşkanlari ezılirila uni yöp Përwërdigarnı mëdhıyıläydu; [Üzümlärnı] üzgënlër mukëddäs öyümning sëynalırıda ulardin iqudu». **10** — Ötünglar, dërwazılardin ötünglar! Hëlkning yolını tüz kılip tëyyarlanglar! Yolnı këtüringlar, këtüringlar; Taxlarnı elip taxliwetinglar; Hëlk-millëtlër üqün [yol kërıtidıoğan] bir tuoqni këtüringlar. **11** Mana, Përwërdigar jahanning qët-yaklılıroğa mundak dëp jakarlıdi: — Zion kıziyoğa mundak dëp eytkin: — «Kara, sening nijat-kutuluxa kelıwatıdu! Kara, Uning Özı aloğan mukapıtı Özı bılën bılë, Uning Özining in'ami Özigë hëmrah bolıdu. **12** Wë hëklër ularnı: «Pak-mukëddäs hëlk», «Përwërdigar hëmjmëtlık kılip kutkuzoğanlar» dëydu; Sën bolsang: «İntilip izdälgën», «Heq taxliwetilmigën xëhër» dëp atılısën.

63 «Bozrah xähıridin qikkän, üstıbexi kenik kızil rënglik, Kıyım-keqaklırı kältıs-karamët, Zor küq bılën köl selip mengıwatkan, Edomdin muxu yërgë kelıwatkuqi kim?» «Həkkanilylik bılën sözlügüqi Mën, Kutkuzuxka küq-küdrëtkë İgë Bolıquıdurmën». **2** «Üstıbexıngdikisi nemıxka kızil, Kandıksıgë kıyım-keqaklıring xarab këlqikini qöylıgüqıningkıgë ohxap kaldı?». **3** «Mën yaloquz xarab këlqikini qöylıdim; Bar ël-yurtlardın heqkim Mën bılën bılë bolıojı yok; Mën ularnı oşızıpımdë qöylıdim, Kähırimdë ularnı dësiwëttim; Ularning kanlırı kıyım-keqaklırim üstıgë qaqrıdi; Mening pütün üstıbexım boyaldı; **4** Qünki kəlbımgë kısas küni pükülgënidı, Xundakla Mën hëmjmëtlırimnı kutkuzıdıoğan yıl kældı; **5** Mën karısam, yarıdam kılojudëk heqkim yok ıdı; Heqkimning kollımaydıoğanlıkını kërıp azablınıp kenglım parakandë boldı; Xunga Öz bilikim Özümgë nijat kältürdi; Öz kähırim bolsa, Meni kollap Manga qıdam bardı; **6** Xuning bılën

ël-yurtlarnı oşızıpımdë dësiwëtkänmën, Kähırimdë ularnı mäst kıliwëttim, Kanlırını yërgë tøküwëttim».

7 «Mën Përwërdigarning xëpkätlırı toşıruluk äslitip sözlëymën; Përwërdigarning mëdhıyögë layık kıloğanlırı, Uning rähımdıllıklıroğa asasën, Uning nuroqunlıoğan xëpkätlırıgë asasën, Përwërdigarning bızgë kıloğan iltıpatlırı, İsrail jëmätıgë iltıpat kıloğan zor yaxlılıklırı toşıruluk äslitip sözlëymën; **8** U ularnı: — «Ular Mening Kutkuzoqudı boldı. **9** Ularning barlık dërdlırıgë Umu dërdıdax ıdı; «Uning yüzıdiki Përxıtısı» bolsa ularnı kutkuzoğan, U Öz muhëbbıtı hëm rähımdıllıkı bılën ularnı hëmjmëtlık kılip kutkuzoğan; Axu kädımkı barlık künlërdë ularnı Özigë artıp këtürgë; **10** Bıraq ular asıyık kılip Uning Mukëddäs Rohıoğa azar bardı; Xunga ulardin yüz örüp U ularning düxmıngı ayınlıp, Ularoğa kărxi jëng kıldı. **11** Bıraq U: — «Musa pëyoğëmbırim! Mening halkım!» dëp äynı künlërnı äslëp tohtıdı. Əmdı Öz [padısı bolıoğan] padıqıliri bılën dengızdin qıkrıwalıoquqi keni? Özıning Mukëddäs Rohını ularning arısoğa turoquzup koyıoquqi keni? **12** Uning güzël xëräplik biliki Musaning ong kılı arıkılı ularnı yetäklıgüqi boldı, Özı üqün mænggülik bir namnı tiklër, Ular aldıda sularnı belüwëtküqi, **13** Ularnı dalada ërkin kezıp yürıdıoğan attëk, Heq putlaxturmay ularnı dengızning qongkur yärlıridın ötküzgüqi keni? **14** Mallar jılojoğa otlaxka qüxkandëk, Përwërdigarning Rohı ularoğa aram bardı; Sën Özüng güzël-xëräplik bir namoğa erıxix üqün, Sën muxu yollar bılën hëlkıngnı yetäklıdın. **15** Ah, asmanlardın nəzıringnı qüxürgın, Sening pak-mukëddäslikıng, güzëllık-xëriping turoğan makanıngdin [həlimızoğa] kərap baq! Kəni otluk muhəbbıting wə küq-küdrıting!? İqıngnı əqrıtıxlıng, rəhımdıllıklıring keni? Ular manga kəlgəndə besılıp kaldımu? **16** Qünki gərqə İbrahım bıznı tonumısımu, Yaki İsrail gərqə bıznı etırap kılmsımu, Sən həman bıznıng Atımız; Sən Përwërdigar bıznıng Atımızdursən; Əzəldın tartıp «Həmjmət-kutkuzoquqmız» Sening namıngdur. **17** I Përwërdigar, nemıxka bıznı yollıringdin əzdıroğansən? Nemıxka Özüngdin kərkuxtıng yandurup kənglımıznı tax kıloğansən?! Kullıring üqün, Öz mırasıng bolıoğan kəbilılër üqün, Yenımızoğa yenıp kəlgəysən! **18** Mukëddäs hëlkıng pəkət əzıjənu waktıla [təwəlikıgə] igə bolıoğan; Düxmənlırimız mukëddäs jayıngnı əyapı astı kıldı; **19** Xuning bılən biz uzundın buyan Sən ıdarə kılip bəkmıoğan, Sening namıng bılən atılıp bəkmıoğan bir həlkək bolup kaldıq!

64 Ah, Sən asmanlarnı yırtıwetıp, Yërgë qüxkən bolsang! ıdı! Taoqlar bolsa yüzüng aldıda erıp ketəttı! Mana muxundak bolıoğanda tuturukka ot yakandëk, Ot sunı kaynatkandëk, Sən namıngnı düxmənlıringgë ayan kıloğan bolatting, əllër yüzüngdinla tıtrəp ketəttı! **3** Sən biz kütımgən dəhxətlik ıxlarnı kıloğan waktıngda, Sən qüxkəndıng; Yüzüngdin taoqlar rastla erıp kəttı! **4** Səndın bəxka Özigë təlmürüp kütəkənlër üqün ıxlıgüqi bir Hudanı, Adəmlër əzəldın angılap bəkmıoğan, Kulağka yetıp bəkmıoğan, Kəz kərıp bəkmıoğandı! **5** Sən həkkanilylkıngnı yürgüzüxnı hürsənlık dëp bılgən adəmmıng, Yəni yollıringda mēngıp, Seni seojıoğanlarning həjıtidın qıkkıqu

həmrəhdürsən; Biraq mana, Sən oşəzəpta boldung, Biz bolsaq gunahta bolduk; Undak ixlar uzun bolivərdi; Əmdi biz kütküləmdük? 6 Əmdi biz napak bir nərsigə ohxax bolduk, Kiliwatkan barlik «həkkaniyətlirimiz» bolsa bir əwrət latisiojila ohxaydu, halas; Həmmimiz yopurmaqtək hazan bolup kattuk, Kəbihliklirimiz xamaldək bizni uqurup taxliwətti. 7 Sening namingni qakirip nida kילוquqi, Iltipatingni tutuxka kozoqaloquqi heq yoxtur; Qünki Sən yüzüingni bizdin qaqurup yoxurdung, Kəbihliklirimizdin bizni solaxturoquzdung. 8 Biraq hazir, i Pərwərdigar, Sən bizning Atimizdursən; Biz seojiz lay, Sən bizning sapalqimizdursən; Həmmimiz bolsaq kolungda yasaloqandurmiz; 9 I Pərwərdigar, bizgə karatkan oşəzipingni zor kilmiojaysən, Kəbihlikni mənggügiqə əsləp yürmigini; Mana, kariojin, həmmimiz Sening həlkingdurmiz! 10 Mukəddəs xəhərliring jənggal, Zionmu jənggal bolup kaldı; Yerusalemlə wayran boldi; 11 Ata-bowimiz Sən mədhıyiligan jay, Pak-mukəddəslik, güzəl-parlaklik turaloqisi boləjan eyimiz bolsa ot bilən köyüp kül boldi; Kədir-kimmətlik nərsilirimizning həmmisi wayran kiliwetildi. 12 Muxu ixlar aldida Əzüingni qətkə əlamsən, i Pərwərdigar? Süküt kilip turamsən? Bizni boluxiqə har kılıp uriwerəmsən?»

65 Əzəldin Məni izdimigənlərgə Məni sorax yolini aqtim; Mən Əzümgə intilmigənlərgə Əzümmi tapkuzdum. Mening namim bilən atalmiojan yat bir əlgə Mən: — «Manga qara, Manga qara» — dedim. 2 Biraq yaman yolda mangidojan, Əzining pikir-hiyalioja əgixip mangidojan, Asiylik kילוquqi bir həlkəə bolsa Mən kün boyi kolumni uzutip intilip kaldim. 3 Yəni baolarda qurbanlik kilip, Ularni hixlik supilar üstidimu köydürüp, Kəz aldimdila zərdəmgə tegidojan bir həlkə; 4 Ular kəbrilərisida olturidu, Məhpiy jaylardimu tünəp olturidu; Ular qoxka gəxini yəydu, Qazan-kaqilirida hərəkəndək yirginlik nərsilərnin xorpisi bar. 5 Ular: «Əzüing bilən bol, Manga yekinlaxkuqi bolma; Qünki mən səndin pakmən» — dəydu; Muxular dimiojioja kirgən is-tütək, Kün boyi oqməy turidojan ottur! 6 Mana, Mening aldimda pütüklük turiduki: — Mən süküt kilip turmaymən — dəydu Pərwərdigar — Bəlki həm silərnin kəbihlikliringlarni, Xundakla taoj qokkilorida isirik yaxkan, Dənglə üstidimu Məni həkərtligən ata-bowiliringlarning kəbihliklirini birliktə kayturimən, — Xularni əz kuqaklirioja kayturimən; Bərhək, Mən ilgiriki kילוanlirini əz kuqaklirioja əlqəp kayturimən. 8 Pərwərdigar mundək dəydu: — Sapak üzümning «sarkindi xirnə»si kəringəndə, Həklərnin: «Uni qəylitəp wayran kilmisən, qünki uningda bərikət turidu» deginidək, Mən Əz kullirimning səwəbidinla xundək kiliməni, Ularning həmmisini wayran kilməymən. 9 Xundək kilip Mən Yakuptin bir nəsilni, Yəhudadinmu taojirimioja bir igidarni qikirimən; Xuning bilən Mening talliojanlir [zeminioja] igə bolidu, Mening kullirim xu yərdə məkənlixidu. 10 Məni izdigən həlkim üqün, Xaron bolsa yənə koy padilirioja kotən, Ahor bolsa kala padilirioja qonaləju bolidu. 11 Biraq Pərwərdigarni taxlap, Mukəddəs teojimni untuquqi, «Tələ» [dəgən but] üqün dastihən saləquqi, «Təkdir» [dəgən but] üqünmu əbjəx xarəbni kuyup kaqilarni tolduruqisilə, 12 Mən silərnə kילוqka «təkdir»

kildim, Silərnin həmminglə kילוqinilikta bax egisilə; Qünki Mən qakirdim, silə jawab bərmidinglər; Mən səz kildim, silər kulək salmidinglər; Əksiqə nəzirimə yaman boləjanni kילוwətilə, Mən yakturmaydiojanni talliojənsilə. 13 Xunga, Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Mana, Mening kullirim yəydu, Silər əq kalisilə; Mana, Mening kullirim iqudu, Biraq silər usuz kalisilə; Mana, Mening kullirim xadlinidu, Silər xərməndiliklə kalisilə; 14 Mana, kənglidiki xad-huramliktin kullirim nəhxa eytidu, Silər kəngildiki əzəbtin zar-zar yiojəysilə, Rəh-kəlb sunuklukidin nalə-pəryad kəttirisilə. 15 Isminglarni Mening talliojanlirimioja lənət boluxka kaldurisilə. Rəb Pərwərdigar sən olturidu, Həm uning kullirioja bəxka bir isimni koyup beridu. 16 Xuning üqün kimki əzige bir bəhətni tilisə, «Amin» degüqi Hudaning nami bilən axu bəhətni tiləydu; Kimki kəsəm iqməkqi bolsa, Əmdi «Amin» degüqi Hudaning nami bilən kəsəm iqudu; Qünki burunkı dərd-ələmlər untulojan bolidu, Qünki ularni kəzümdin yoxurdum. 17 Qünki karənglər, Mən yəngi asmanlarni wə yəngi zeminni yaritimən; Ilgiriki ixlar heq əslənməydu, Həttə əskə kəlməydu. 18 Əksiqə silər Mening yaritidəjanlikimdin huxalliningle; Mənggügi xad-huramlikta bolunglar, Qünki Mən Yerusalemmi xad-huramlik, Uning həlkini huxallik bərgüqi kilip yaritimən. 19 Əzümmu Yerusalemdin xad-huramlikta bolimən, Xundakla Əz həlkimdin huxallinimən; Uningda nə yioja əwazi, Nə nalə-pəryadlar ikkinji anglanmaydu; 20 Uningda yənə birnaqqə künlik qəqrəp kətkən bowək bolmaydu, Yəki wəkti toxmay wəktisiz kətkən boway bolmaydu; Yüz yaxka kirgən bolsa «yigit» sanilidu, Xuningdək gunaħkar yüz yaxka kirip əlgən bolsa «Hudaning lənətigə uqriojan» dəp həsəblinidu. 21 Ular əylərnə salidu, ularda turidu; Ular üzümzarlarni bərpə kilidu, ulardin məwə yəydu; 22 Ular yasiojan əylərdə, bəxka birsə turmaydu; Tikilgən üzümzarlardin, bəxka birsə məwə elip yeməydu; Qünki həlkimning künliri dərhəhning əmriddək bolidu; Mening talliojanlirim əzliri əz kəli bilən yasiojanliridin əz əmriddə toluq bəhərimən bolidu. 23 Ular yasiojan kילוəjan əmgiki bikəroja kətməydu; Yəki ularning baliliri tuqulojanda kələqiki toqruuluk wəhımə məwjut bolmaydu; Qünki ular Pərwərdigar bəht ata kילוəjan nəsilur, Ularning pərzəntlirim xundək. 24 Wə xundək boliduki, Ular nida kilip qakirməstinla, Mən ijəbət kiliməni; Ular dua kilip səzləwatkinidila, Mən ularni anglaymən. 25 Bəhə həm paklan bilən billə ozuklinidu; Xir bolsa kalidək samən yəydu; Yiləning rizki bolsa topa-qənglə bolidu. Mening mukəddəs teojimning həmmə yəridə heq ziyənkəxlik bolmaydu; Heq buzojuqilik bolmaydu, dəydu Pərwərdigar.

66 «Pərwərdigar mundək dəydu: — «Asmanlar Mening təhtim, Zəmin bolsa ayoqlirimioja təhtipərimdur, Əmdi Manga kəndək əy-imarət yasiməkqisilə? Manga kəndək yər aramgə bolalaydu? 2 Bularning həmmisini Mening kolum yarətkən, ular xundək boləqəqila barlikka kəlgən əməsmidid? — dəydu Pərwərdigar, — Ləkin Mən nəzirimni xundək bir adəmgə salimən: — Məmin-kəmtər, rəhi sunuk, Səzilirimni angliojan kərkup titrək basidojan bir adəmgə nəzirimni salimən. 3 Kala soyojan kixi adəmmu olturidu, Kozini qurbanlik kילוəjan kixi itning

boynini sundurup oltiridu; Manga hədiyə tutkuqi qoxka keninimu tutup bərməkdir; Duasini əslitixkə huxbuy yakkuqi məbudkımu mədhiyə okuydu; Bərhək, ular ezi yakturidıoğan yollirini tallıoğan, Kəngli yirginlik nərsiliridin hursən bolidu. **4** Xunga Mənmü ularning külpətlirini tallaymən; Ular dəl kərkıdıoğan wəhımiləni bexıoğa qüxürimən; Qünki Mən qakırojinimda, ular jawab bərmidi; Mən səz kılıojinimda, ular kulak salmidi; Əksiqə nəzirimdə yaman bolojanni kildi, Mən yakturnıyadıojanni tallidi». **5** «I Pərwərdigarning səzi aldida kərkup titraydıoğanlar, Uning deginini anglanglar: — «Siləni namıoğa [sadiq bolojanlikınglar] tüpəylidin qətkə kəkkanlar bolsa, Yəni silərdin nəprətlinidıoğan kərindaxlıringlar silərgə: — «Kəni Pərwərdigarning uluolukı ayan kılınsun, Xuning bilən xadlıkınglarnı kəralaydıoğan bolimiz!» — dedi; Birak xərməndilikdə kəloğanlar əzlıri bolidu. **6** Anglanglar! — xəhərdin kəlgən qukan-sürənlər! Anglanglar! — ibadəthanidin qikқан awazni! Anglanglar! — Pərwərdigar Əz düxmənlirigə [yamanlikirini] kayturuwatidu!» **7** — Tolojıki tutmayla u boxinidu; Aşriki tutmayla, oşul bala tuojıdu! **8** Kimning muxundaq ix toşuruluk həwiri bardu? Kim muxundaq ixlarnı kərup bakқан? Zemin bir həlkni bir kün iqidila tuojıdıoğan ix barnu? Dəkiqə iqidila bir əning tuşuluxı mumkinmu? Qünki Zionning əmdila tolojıki tutuxıoğa, u oşul balilirini tuojdı! **9** Birsini boxinix həlitiqə kəltürgən bolsam, Mən balini qıkarəuzmay kəlamtim? — dəydu Pərwərdigar, Mən Əzüm tuojdurəuqi tursam, baliyatқuni etiwətəmdimən? — dəydu Hundaying. **10** Yerusalemlə bilən billə xad-huramlikta bolunglar; Uni səygüqilər, uning üqün huxallıninglar! Uning üqün kayəu-həsət qəkkənlər, Uning bilən billə xadlik bilən xadlıninglar! **11** Qünki silər uning təsəlli beridıoğan əmqəkliridin emip kənaətlisilər; Qünki silər kənoquqə iqip qikşilər, Uning xan-xəripining zorlukidin kənglünglar hursən bolidu». **12** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən uningə taxқан dəryadək aram-hatirjəmlikni, Texip kətkən ekimdək əllərdin xan-xərpilirini sunup berimən; Silər emisilər, Silər yanpaxka elinip kətürüsilər, Etəktə əkiltilisilər. **13** Huddi ana balisıoğa təsəlli bərgəndək, Mən xundaq silərgə təsəlli berimən; Silər Yerusalemda təsəlligə igə bolisilər. **14** Silər bularnı kərgəndə kənglünglar xadlinidu, Səngəkliringlar yumran ot-qəptək yaxnap ketidu; Xuning bilən Pərwərdigarning kəli Əz kullirıoğa ayan kılınidu, U düxmənlirigə kəhrini kərsitidu. **15** Qünki oşəzipini kəhr bilən, Tənbihini ot yalkunliri bilən qüxürüxi üqün, Mana, Pərwərdigar ot bilən kelidu, U jəng hərwiliri bilən kuyundək kelidu. **16** Qünki ot bilən həm kiliq bilən Pərwərdigar barlik ət igilirini sorak kılıp jazalaydu; Pərwərdigar oltürgənlər nuroşun bolidu. **17** «Başqılar»oğa kirix üqün pakizlinip, Əzlırini ayrim tutup, Otturida turoşuqining gepigə kirgənlər, Xundaqla qoxka gəxini, yirginlik bolojanni, jümlidin qaxқанlarnı yəyadıoğanlar bolsa jimisi təng tügixidu — dəydu Pərwərdigar. **18** Qünki ularning kılıoğanlıri həm oylioğanlıri Mening aldimdidur; Birak barlik əllər, həmma tilda səzləyadıoğanlarning yiojilidıoğan wakti kelidu; Xuning bilən ular kəlip Mening xan-xəripimni kəridu; **19** Wə Mən ularning arisida bir kəramət bəlgini tikləymən;

Həm uların keqip kutuloğanlarnı əllərgə əwətimən; Nam-xəhəritimni anglimioğan, xan-xəripimni kərup bakmıoğan Tarxixka, Liwiyəgə, okyaqilikta dangki qikқан Ludka, Tubal, Gretsıyogə həm yirak qətlərdiki aralləroğa ularnı əwətimən; Ular əllər arisida Mening xan-xəripimni jakarlaydu. **20** Xuning bilən İsrailar «axlik hədiyə»ni pakiz kaqılarəğa koyup Pərwərdigarning əyigə elip kəlgəndək, Xular bolsa, Pərwərdigarəğa atəp beojıxıoğan hədiyə süpitidə kərindaxlıringlarning həmmisini əllərdin elip kelidu; Ular nı atlarəğa, jəng hərwilirıoğa, sayıwanlik hərwa-zəmbillərgə, keqırləroğa həm nar təgilərgə mindürüp mukəddəs teojıoğa, yəni Yerusalemoğa elip kelidu, — dəydu Pərwərdigar. **21** Həm Mən uların bəzilirini kəhınlar həm Lawıylar boluxka tallaymən — dəydu Pərwərdigar. **22** Qünki Mən yaritidıoğan yəngi asmanlar həm yəngi zemin Əzümning aldida daim turojəndək, Səning nəsling həm isming turup saklınidu. **23** Həm xundaq boliduki, yəngi ayımu yəngi ayda, Xabat künümü xabat künidə, Barlik ət igiliri Mening aldiməğa ibadət kılıojlı kelidu — dəydu Pərwərdigar. **24** — Xuning bilən ular sirtka qikqip, Manga asiylık kılıoğan adəmlərdin jəsətlirigə karaydu; Qünki ularnı yəwatқан kurtlar əlməydu; Ular nı kəydürəwatқан ot eqməydu; Ular barlik ət igilirigə yirginlik bilinidu.

Yərəmiya

1 Binyamin kəbilisi zeminidiki Anatot yezisida turuwatqan kaħinlardin bolqan Hilkıyaning oqlı Yərəmiyaning səzlıri [təwəndə hatırlınıdu]: — **2** Yəhuda padıxahı, Amonning oqlı Yosıyaning künlırıdə, yəni u təhtkə olturoqan on üqınqı yılıda [Yərəmiyaqıl] Pərwərdıgarning səzi kəldı; **3** Yəhuda padıxahı Yosıyaning oqlı Yəhoakımning künlırıdə həmdə Yəhuda padıxahı Yosıyaning oqlı Zədəkıyaning on bırıncı yılıning ahırıoqılə, yəni xu yılıning bəxıncı eyıda Yerusalemdıkilər sürgün kılınıoqılə unıngə Pərwərdıgarning səzi yənə kelıp turdı. **4** Pərwərdıgarning səzi mangle kelıp: **5** — Anangning kərsıkıda seni apırıda kılıxtın ılğırıla Mən seni bıləttım; sən balyatqıdın qıkıxtın burun seni Özümgə atıp, əlləgə pəyoqəmbər boluxkə tiklıdım, — deyıldı. **6** Mən bolsam: — Apla, Pərwərdıgar! Mən gəp kılıxni bılməymən; qünki mən gədak balıdurmə, dedım. **7** Lekın Pərwərdıgar mangle: — Özüngni gədak bala, demə; qünki Mən seni kimgə əwətsəm, sən xularə bərisən; wə Mən seni nemə də dəp buyrusam, sən xunı dəysən. **8** Ulardın kərkəma; qünki seni kütquzux üqün Mən sən bılən bılıdurmə, — dedı. **9** Wə Pərwərdıgar kəlini sozup əoızımoqılə təgküzdı; Pərwərdıgar mangle: Mana, əz səzlırımni əoızıngə qoydum; **10** Kara, muxu küni Mən seni yulux, səkux, halak kılıx wə ərux, kurux wə terıp estürux üqün əllər wə padıxahlıklar üstıgə tiklıdım, — dedı. **11** Wə Pərwərdıgarning səzi mangle kelıp: «Yərəmiya, nemini kərwəwatsən?» — deyıldı. Mən: «Badam dərlıhıng xehını kərwəwətmən» — dedım. **12** Pərwərdıgar mangle: «Kərgıng yəxıı boldı; qünki Mən səzümnıng əməlılıxıı üqün səzümnı kəzıtıp turımən» — dedı. **13** Wə Pərwərdıgarning səzi mangle ikıncı kətim kelıp: «Nemini kərwəwatsən?» — deyıldı. Mən: «Poruk-poruk kəynawatqan, əoızı xımal tərıpıdın kıysəyoqan bır kəzannı kərdüm» — dedım. **14** Pərwərdıgar mangle: — Kıləpət xımal tərəptın kelıp bu zemında turuwatqanlarınıng həmmısı üstıgə bəsıp kelıdu — dedı. **15** — Qünki mana, Mən xımalıy padıxahlıklarınıng bərlık jəmətlırını qəkrımən, — dəydu Pərwərdıgar; — ular kelıdu, padıxahlar hər bırı əz təhtını Yerusalemlə kəwuklırı aldıoqılə selıp, həmmə sepılləroqılə wə Yəhudanıng bərlık xəhərlıgə hıjımoqılə təyyarlınıdu; **16** xuning bılən Mən [Yəhudadıkılərlıng] bərlık rəzıllıkıırı üqün ularnıng üstıdın həkümılrını jakarlaymən; qünki ular Məndın wəz kəqıp, bəxkə ıləhlarəqılə huxbıy yekıp, əz kəllıırı yəsıoqanlıroqılə qəkəndı. **17** Sən əmdı belıngni bəoqləp ornungdın turup, sangle buyruoqanlırımning həmmısını ularəqılə eyt; ular aldıda həduqıq kətmıgın; bolmısa Mən seni ular aldıda həduqıturımən. **18** Kara, Mən bügün seni Yəhudanıng padıxahlıroqılə, əmırlıgə, kaħınlıroqılə həm pütkül zemın həlkıgə kərxı turoqılə mustəhkəm xəhər, təmır tüwrük wə mıs sepıllərdək tiklıdım. **19** Ular sangle kərxı jəng kılıdu, lekın sening üstıngdın əjəlibə kılalmaydu — Qünki Mən seni kütquzux üqün sən bılən bılıdurmə, — dəydu Pərwərdıgar.

2 Əmdı Pərwərdıgarning səzi mangle kelıp mundak deyıldı: — **2** Bərip Yerusalemdıkılərlıng kıləklıroqılə mundak jar saloqılə: — «Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mən sening yax waktıngdıkılə wəpədarlıkınıgı, yəni kızıng axıqılə bəloqan muhəbbıtdək sening qəlbayawanda, yəni terılınıoqan yərlərdə Mangle əgıxıp yürgənlırınıng sening üqün əsləymən. **3** Xu qəoqılə İsrail həlkı Pərwərdıgarəqılə pak, alahıda ataloqan, ular unıng əz həsulınıng tunjı mewısı dəp kəraləqanıdı; ularnı yəwəlməqılə bəloqanlarınıng həmmısı gunəhkar dəp həsəbləqanıdı həm ularnıng bəxlıroqılə balayı'apət qüxkəndı, — dəydu Pərwərdıgar. **4** Pərwərdıgarning səzını anglanglar, ı Yəqıyupıng jəmətı, İsrail jəmətinıng bərlık əılə-tawəbıatlırı: — **5** Pərwərdıgar mundak dəydu: — Ata-bowılırlınglar Məndə zadı kəndək ədalətsızlıklərnı bəyqəptı, ular Məndın xunqə yırəkılıxıdu? Ular nemıxkə bımənə bətləroqılə bax urup, əzlırı bımənə bolup kəttı? **6** Ular həkəqəqan: «Bızın Mısır zemınıdın kütquzup qıkırıp, bayawandın, yəni qəl-dəxt wə tik əzgallar bılən kəplənoqan jaylardın, kuroqıləqılə wə əlüm sayısı orap turoqan yərlərdın, adəmzət ətməyđıoqan həmdə insan turmayđıoqan xu bayawandın bızın ətküzgən Pərwərdıgar kəni?» dəp sorap kəyoxməptıoqılə? **7** Mən sılərnı mewısı həm molqılıkıdın huzurlınx üqün mumbət bır zemınoqılə elıp kəlgənmən; sılər kelıp zemınımnı buləđınglar, Məning mırəsımını yırınglık bır nərsıgə aylandurup kəydunglar. **8** Kaħınlar: «Pərwərdıgar kəni?» dəp hək sorap kəymıdı; Təwrat-qənun ıjraqılırı menı hək tonumıdı; həlk padıqılırı mangle asıylık kıldı; pəyoqəmbərlər bolsa Baalning namıda bəxərat bərdı, ularnıng həmmısı hək pəydisız bımənə nərsıləgə əgıxıp kəttı. **9** Xunge sılər bılən dəwəlxəmmənmən, balırlınglar həm balırlınglarınıng balırlı bılən dəwalıxımən, — dəydu Pərwərdıgar; **10** — sılər Sıprustıkı dengız boylıroqılə etıp bəkınglar, Kedarəqılə təxkürükə adəm əwətıp bəkınglar — muxundək bır ıx zadı bolup bəkkənmə-yəq dəp kərtıp bəkınglar — **11** Kəysi bır əl əz ıləhlırını (ular hək ıləh əməs, əlwəttə) əzgərtkənmə? Lekın Məning həlkım əzlırınıng xan-xərtıpı Boləqıqısını bolsa pəydisız-bımənə bır nərsıgə əlməxturoqan. **12** Buningəqılə əjəblınınglar, ı asmanlar; həng-təng bolunglar! Sarasımıgə qüxənglar! Qəqənglar! — dəydu Pərwərdıgar, **13** — qünki Məning həlkım ikkı rəzil ıxni kıldı; ular həyatlık su mənbəsi bəloqan Məndın wəz kəqıtı; andın əzlırı üqün su əzgallırını, yəni su turmayđıoqan yerık su əzgallırını yonup qıktı. **14** İsrail əslı kılımdı? U həoyayınning əyıdə tuəyoqan kılımdı? Nemıxkə əmdı u oljıoqılə ayılınp kaldı? **15** Yax ıxlər unı olja kılıp həkırıdı; ular əwazını kəyowəttı; ular [İsrail] zemınını wəyrəne kıldı; xəhərlırı kəyđürıldı, adəmzətsız kaldı. **16** Unıng üstıgə hətta Nof wə Tahpanəs xəhırdıkılərmu qəkkəngni yerıwəttı. **17** Bu ıxlərnı əzüng kəltürüp qıkarəqan əməsmə? — Qünki sangle yol bəxləwətkında Pərwərdıgar Hədayıngdın wəz kəqkəndıng. **18** Əmdı bügünkə künde yənə Xıhər dəryəsıng süyını ıqıx üqün Mısırning yolını bəskınıng nemısı? [Əfrat] dəryəsıng süyını ıqıx üqün Asurıyənıng yolını bəskınıng nemısı? **19** Əz rəzıllıng əzünggə sawək elıp kelıdu, əzüngning yemıdın qətnəp kətkınıng əzünggə tənbıh bolıdu; əmdı sening Pərwərdıgar Hədayıngdın wəz kəqkınıng wə

Mening qorqunqumning sēnda bolmaslikining intayin rēzil hēmdā zērdapka tolojan ix ikānlikini bilip qoy, — dāydu Rēb, samawi qoxunlarning Sērdari bolojan Pērwērdigar. **20** Qūnki sən qēdimdinla Mēn sanga salojan boyunturukni buzup, uning rixtini ūziŭp taxliwātēksānsēn; sēn: «Qullukungda bolmaymēn!» deding. Qūnki barlik dēng-egizlikta wē barlik yexil dērēh astida sēn pāhixā ayaldək kerilip yatqānsēn. **21** Lekin Mēn bolsam seni əsli esil sortluk ūziŭm telidim, sēhil uruqtin tikkēnidim; sēn Manga nisbətēn kāndakmu yat wē yawa bir sesik ūziŭm telioja aylinip kalding? **22** Qūnki sən xulta bilēn yuyunsangmu, kēp aqartkuq sopun ixlətsāngmu sening kēbihliking Mening aldimda tehi daoj bolup turidu, — dāydu Rēb Pērwērdigar. **23** Sən kāndakmu: «Mēn hēq bolojanojan əmēmēn, mēn «Baallar»oja hēq əgəxmīdim!» deyələysən? Jilōjida mangojan yolungni kēriŭp bak, kilmixliringni ikrar qil — sēn əz yollirida uyan-buyan qātrap yūridiojan qakqak hinggāndursēn! **24** Sən qel-bayawanoja adətəngēn, hēwisi qozojalojanda xamalni purap yūridiojan bir yawayi mada exāksēn! Kūyligēndə kim uni tosalisun? Uni izdigēn hānggilar əzlrini hēq upratmaydu; xu wāqitlarda uni izdēp tapanak asandur. **25** [I Israil], [bikar yūgiriŭp], putungni ayaojsiz, gelingni ussuluksiz kilip qoyma! Lekin sən buningoja: «Yak! Ham hiyal qilma! Qūnki mēn bu yat [ilahlarni] yahxi kēriŭp kaldim, ularning kēynidin mangimēn!» — deding. **26** Oŭri tutulup kēlip hijalətkə kalojandək, Israil jəmətimu hijalətkə kalidu — yəni əzlrini wə ularning padixahliri, kəhānliri wə pəyojəmbərliri — **27** ular yaojaq kətikigə: «Atam!» wə taxka: «Sən meni tuojdurdung!» dāydu; qūnki ular yūzini Manga qaratmay, əksiqa Manga arkisini kildi; lekin külpət bexioja qūxkəndə ular: «Ornungdin turup, bizni kutkuzojaysēn!» dāydu. **28** Əmđi əziŭggə yasiojan ilahliringni keni? Külpət bexingoja qūxkəndə seni kutkuzalaydiojan bolsa, ular ornidin tursun! — Qūnki xəhərliringni qanqə kēp bolsa butliringmu xunqə kēptur, i Yəhuda! **29** Nemixka silər Mēn bilēn dəwəoja qūxməkqisilər? Silər hēmminglar Manga asiylik kilojansilar, — dāydu Pērwērdigar. **30** Baliliringni bikardin bikar urup koydum; ular hēq tərbiyini qəbul kilmidi. Əz kiliqing yirtkuq xirdək pəyojəmbərliringni yəwətti. **31** I bu dāwr kixiliri! Pērwērdigarning sezigə kəngli qounglar! Mēn Israiloja qel-bayawan yaki qapkarangojuluk baskan zemin bolup baqqanmu? Mening həkim nemixka: «Nəgila barsak əz ərkimiz; əmđi yeningoja yənə kəlməymiz!» — dāydu? **32** Kiz zibu-zinnətlirini untuyalamdu? Toy kilidiojan kiz toy kiyimlirini untuyalamdu? Lekin əz həkim san-sanaxsiz künliridə Meni untudi. **33** Sən ixk izdēp baridiojan yollaroja xunqə mahir bolup kətting! Bərək, hətta əng buzak ayallaroja yolliringni kərsətting. **34** Uning ūstigə tonungning pəxliridə gunahsiz namratlarning keni bar! Sən ularni temingni tēxiŭp oqjirilikka kirgini ūqin oltūrdingmu?! Ixlarning hēmmisi xundak tursimu, **35** sən tehi: «Məndə gunah yok; [Rēb] mēndin rənjijəwəymədu!» dāysən. Bilip koy! Mēn ūstingdin həküm qikjirimən, qūnki sən: «Mēn gunah sadir kilmidim!» — dāwerisən. **36** Sən nemixka buqiwala uyan-buyan qātrap ala kəngüllik kilisən? Sən Asuriya tərpidin yərgə qaritilojandək Misir tərpidinmu

yərgə qaritilsən. **37** Bərək, sən Misirdin kolliringni bexingoja alojan peti qikisən; qūnki Pērwērdigar sən yələngük kilojanlarni qətkə kakti; sən ularin hēq payda kərməysən.

3 Xundak deyiliduki, birsı ayalini koyuwətsə, ayal uningdin ajraxsa wə keyin u baxka ərgə yatlık bolojan bolsa, birinqi eri uning bilēn kayta yarixiwalsə bolamdu? Bundak ix bu zeminni mutlək bulojimamdu? Lekin sən xunqə kēp axniliring bilēn buzukluk kilip turup yənə yenimoja kaytay dəwəatamsən tehi? **2** Bexingni kētiŭriŭp yukirioja karap bak; — Sən zadi nədə yat ilahlar bilēn buzukluk etkiŭzmiğənsən?! — Sən qel-bayawanda kütüŭp olturojan ərəbdək ularni yollar boyi kütüŭp olturojānsən; zeminni buzuklukliring wə rəzilliking bilēn bulojiojānsən. **3** Xuning ūqin kattik yamojurlar tutup kelinip sanga berilimđi hēmdə «keyinki yamojurlar» yaojmiđi. Lekin sēndə tehi pāhixə ayalning kelin yūzi bar, iza tartixni hēq bilgiŭng yoktur. **4** Hətta sən bayatin Manga: «I Atam, yaxliqimdin baxlap manga yetəkqi həmrəh bolup kəlding!» — dāysən, wə: — **5** «U hərdaim oqəzipini saklamdu? U oqəzipini ahiriojə tutamdu?» — dāysən. Mana, sən xundak degining bilēn, lekin sən kolungdin kelixiqə rəzillik kilojānsən. **6** Yosiya padixahning künliridə Pērwērdigar manga: «Wapasiz Israilning nemə kilojanlikni kərdingmu? U barlik egiz taojka qikjip həmrəh barlik yexil dərəh astioja kirip xu yərlərdə pāhixidək buzukluk kilojan» — dedi. **7** — «Mēn: U bularning hēmmisini kilojandin keyin, qokum yenimoja kaytip kelidu, — dedim; lekin u kaytip kəlmidi. Uning asiy singlisi, yəni Yəhuda buni kērdi; **8** lekin wapasiz Israilning barlik zina kilojanliri tūpəylidin uningoja talak hetini berip uni koyuwətkinimni kēriŭp, asiy singlisi Yəhuda qorqmidi, bəlki əzimu berip pāhixilik kildi. **9** Xundak boldiki, əz buzukqilikini xunqə kikiŭ ix dəp qariojaqka, u hətta yaojaq wə tax bilēn zina kilip zeminni bulojiwətti. **10** Bularning hēmmisigə qarimay Israilning asiy singlisi Yəhuda tehi pütin kəngli bilēn əməs, pəkət sahtilik bilēn yenimoja kaytip kəlgəndək boluwaldi, — dāydu Pērwērdigar. **11** Pērwērdigar manga mundak dedi: — «Wapasiz Israil əzini asiy Yəhudadin həkqaniŭ kərsətti. **12** Barojin, ximaloja karap bu sezlərni jakarlap mundak degin: — «Kaytip kəl, i yoldin qikkuqi Israil, — dāydu Pērwērdigar — wə Mēn sanga qapikimni kayta türməymən; qūnki Mēn rəhīmdil, — dāydu Pērwērdigar — Mən oqəzipimni mənggiŭgə saklap turmaymən. **13** Pəkət sening kəbihlikingni, — Pērwērdigar Hudayingoja asiylik kilojanlikingni, uyan-buyan qātrap yūriŭp əziŭngni hər bir yexil dərəh astida yat ilahlaroja beojixiojanlikingni, xuningdək awazimoja hēq kulak salmiojanlikingni ikrar kilsangla [Məndin rəhīm-xəpəkət kərisən] — dāydu Pērwērdigar. **14** Kaytip kelinglar, i yoldin qikkuqi balilar, — dāydu Pērwērdigar — qūnki Mēn silərni həkikiŭ seygüqidurmən; [silər xundak kilsanglarla] Mēn silərdin talliojanlarni, yəni hər qaysi xəhərdin birdin, hər qaysi jəməttin ikkidin pukrani Zionoja kayturup kelimən. **15** Mēn silərgə kəngliŭmdikidək hək padiqilirini təkسيم kilimən; ular silərni danalik-bilim, əkil-parasət bilēn bekjip ozuklanduridu. **16** Xundak boliduki, xu künlərdə silər zeminda kəpiŭp,

xəhərdikilər keçip ketidu; ular qatqallıqlarğa kirip məküwalıdu, taxlar üstigə qıkiwalıdu; barlıq xəhərlər taxlinip adəmzatsız kəlidu. **30** — Sən, i halak boluqçı, nemə kılmaqçısen? Gərçə sən pərang kiyimləni kiyqən bolsangmu, altun zibu-zinnətləni takıoğan bolsangmu, kəz-kaxlıringni osma bilən pərdazlıoğan bolsangmu, özünqini yasiojning bikardur; sening axıqlıring seni kəmsitidu; ular jening izdəwatıdu. **31** Qünki mən tolaqqa qüxkən ayalningkidək bir awazni, tunji balini tuoqkandikidək azabda boluğan Zion kızıning awazini anglawatımən; u kollarini sozup: «Halimoğa way! Bu katillar tüpəylidin halımdin kəttim!» dəp həsirimakta.

5 [Pərwərdigar]: — Yerusaleminq rəstə-koqilirida uyan-buyan aylinip yügürümlər, obdan kərtip bilwelinglar; məydanlıridin izdəp kəringur; adalət bilən ix kəridioğan, wədisəd turuxqa intilidioğan birlə adəmni tapsanglar, xunda mən bu [xəhərnı] kəqürimən!
2 Gərçə ular: «Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kəsəm iqkən bolsımu, ular yaloqandin səzlaydu, [dedi].
3 — I Pərwərdigar, kəzüng adalət-bitərəplikni izdəp yürıdu əməsmu? Sən bularnı urduq, ləkin ular azablanmaydu; Sən ularni nabut kılıp tığəxtürdüq, ləkin ular tərbiyə qəbul kılıxni rət kılıp kəldi; ular yüzlırini taxtin kattıq kildi, ular yolıdin yenixni rət kılıdu. **4** — mən: «Xühşisizi, bundak kılıoğanlar pəkət namratlar, ular nadanlar; qünki ular Pərwərdigarning yolını, Hudasing həküm-kərsətmilirini bilməydu» — dedim. **5** — «Mən mətiwərlərninq yenioğa bərip ularoğa səzlaymən; qünki ular Pərwərdigarning yolını, Hudasing həküm-kərsətmilirini bilidu». Bıraq ularmu boyunturuqni üzül-kesil buzup, rixtilirini üzüp taxlıoğan.
6 — Xunga ormandin qıkkən bir xir ularni öltürıdu, bayawandin qıkkən bir bərə ularni wəyran kılıdu; yilpiz xəhərlərgə karap paylaydu; xəhərlərdin qıkkən hərbi ritma-titma kılınu; qünki ularning asiylıqliri kəpiyip, wapasizlikliri awuydu. **7** Mən zadi nemigə asason seni kəqürimən? Sening baliliring Məndin wəz kəqip, Huda əməslərgə kəsəm iqməktə; Mən həmmə həjətliridin qıkkən bolsammu, ləkin ular zinahorluq kılıp, pəhixilərninq əyigə top-top bolup mənqəwatıdu.
8 Ular əmırninq ixkwəz ayoqırlar, ular hərbi əz yekıninq ayalioğa həwəs kılıp kixnəwatıdu. **9** Bu ixlər tüpəylidin ularni jazaliməy qoyamdim? — dəydu Pərwərdigar, — Məning jenim muxundək bir əldin kisas almay qoyamdu? **10** Uning üzüm qünəkliridin etüp, tallirini wəyran kilinglar; ləkin ularni pütünləy nabut kilmanglar; xahlirini kirip taxlanglar, qünki ular Pərwərdigaroğa təwə əməstur; **11** qünki İsrail jəməti wə Yəhuda jəməti Manga mutlək wapasizlik kildi, — dəydu Pərwərdigar. **12** Ular: «U heqnemə kilmaydu! Bizgə heq apət qüxməydu; nə kiliq nə kəhətqilikni kərməymiz!» — dəp Pərwərdigardin tenip kətti. **13** Pəyojəmbərlər bolsa pəkət bir xamaldin ibarət bolıdu, halas; [Pərwərdigarning] səz-kalamı ularda yoxtur; ularning səzliri əz bəxioğa yansun! **14** Xunga Pərwərdigar, samawi kəxunlarınq Sərdari boluğan Huda manga mundək dəydu: — Bu həlkə muxu səzni kılıojini üçün, mana, Mən əozingə saloğan səzlırimni ot, bu həlkəni otun kılımənkı, ot ularni kəydürüp taxlaydu. **15** — Mana, Mən yıraktın bir əlni elip kelimən, i İsrail jəməti, — dəydu

Pərwərdigar, — U küqlük bir əl, kədimiy bir əl, tilini sən bilməydoğan wə gəplirini sən heq qüxənməydoğan bir əl bolıdu; **16** ularning əkdəni yooğan eqiloğan bir gərdur; ularning həmmisi batur palwanlardur. **17** Ular həsulıngni wə neningni yəp ketıdu, oqul-kızlıringni yəp ketıdu, kala-qoy padiliringni yəp ketıdu, üzüm talliringni wə ənjur dərhəlliringni yəp ketıdu; ular sən tayoğan mustəhkəm xəhərliringni kiliq bilən wəyran kılıdu. **18** Halbuki, — dəydu Pərwərdigar, — xu künlərdimu silərnı pütünləy tığəxtürməymən. **19** Xu qəoqda [həlkıng]: «Pərwərdigar Huda yiməz nemixkə muxu ixlarning həmmisini bəximioğa qüxürgən?» — dəp sorisa, əmdi sən [Yərəmiya] ularoğa: «Silər Məndin yüz etüp, əz zəmininglarda yat ilahlarınq kullukıda bolojninglardək, silər əz wətininglar bolmioğan bir zemında yat boluğanlarınq kullukıda bolısilər» — degin. **20** — Yəqubning jəmətədə xuni jakarlıojıni kə wə Yəhuda arisida xuni əlan kılıojıni, **21** «Buni anglanglar, i nadan wə əkli yok, kəzi turup kərməydoğan, kılıki turup angliməydoğan bir həlk: — **22** Məndin kərkəmməsilər? — dəydu Pərwərdigar, — Dengiz siyi üçün səhılnı mənggülik qəklime kılıp, «Bu yərdin etmə» dəp bəkitkən Məning əldimda təwriməmsilər? Mana, dolqunliri ərəkəxlignı bilən ular səhıl üstidin heq əjəlibə kilməydu; xawkunlıojini bilən bu qəktin hərgiz həlkəp etəlməydu. **23** Ləkin bu həlkəning jəhil wə asiylık kəngli bardur; ular yoldin qıqip əz bəximqilik kılıp kətti. **24** Ular kənglıda: «Əz waktıda yamoqurlarnı, yəni awwalkı həm keyinki yamoqurlarnı Bərgüli, bizgə həsul pəslini bəkitip aman-esən Saklıoqçı Pərwərdigar Huda yiməzın əymınəyli» değənni heq deməydu. **25** Silərninq kəbihlikliringlar muxu ixlarnı silərgə nesip kilmioğan; silərninq gunahlıringlar silərdin bərikətni məhrum kılıoğan. **26** Qünki həlkıng arisida rəzillər bardur; ular pıstırmıda yatqən kiltəqıldəkdək paylap yürıdu; ular tuzək selip, adəmlərnı tutuwalıdu. **27** Tutqən kuxlaroğa toluğan kəpəstək, ularning əyliri əldəm qılıqıtın ərıxkən mallar bilən toluq; ular xu yol bilən biyüük həm bay bolup kətti. **28** Ular səmrıp, parkırap kətti; bərhək, ular rəzil ixlarnı kılıxkə məhir bolup kətti; ular əz mənəpətni kəzləp həklərninq dawasını, yetim-yesirlərninq dawasını sorımaydu; namratlarınq həquqını koşqəydoğan həkümnı ular qıkməydu. **29** Bu ixlər tüpəylidin ularni jazaliməy qoyamdim?! — dəydu Pərwərdigar, — Məning jenim muxundək bir əldin kisas almay qoyamdu? **30** Zemında intayın kərkunluq wə yirginlik bir ix sadır kılınojankı — **31** Pəyojəmbərlər yaloğan-sahta bəxərlərnı bərməktə; kəhınlar bolsa əz həquk dairisini kəngəytip həkümrənlık kilməktə; Məning həlkımmu bu ixlarnı yaktıridu. Ləkin bularning əkiwitidə kəndək kılısilər?

6 Jeninglarnı kutkuzux üçün Yerusalemin xəhıridin kəqinglar, i Binyamin jəmətıdikilər! Təkoa yezisida kanay qelinglar! Bəyt-Həkkəərəmdə is signalını kətürümlər! Qünki balayı apət, yəni dəhətlik həlakət xımal tərəptin pəyda bolıdu. **2** Zion kızı, yəni nazinin səhıbjəmalni, mən nabut kılımənkı. **3** Yerusalemoğa kərxı qıkiwatqən pəda bəkkıqıllarmu əz padilirini epkelıdu; ular Yerusalemnı kərxəwoğa elip qədirlirini tikıdu; ularning həmmisi əzi igilıgən jayda pəda bəkidı. **4** [Ular]:

«Uningoʻja qarxi jenggə təyyarlininglar! Turunglar, qūx waqtidin paydinlip hujum kilayli!»; «Apla! Kūn patay dəp kaftu, kaqtiki sayilar uzirawatidu!» — [dəydu], [andin]: **5** «Xunga, keqiqə hujum kilip qikayli, uning mustəhkəm ordilirini yokitayli!» — dəydu. **6** — Qūnki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ularoʻja mundak dəydu: — Dərhəlnəni kesip, ular bilən Yerusalem ətrapida deng-potəyləni yasanglar; qūnki u jazalanmisa bolmaydioʻqan xəhərdur; uningda barlik ixlar zulum-zomigərliktur. **7** Kuduk əz sulirini uroʻjutup qikəroʻjandək, umu rəzilliklirini uroʻjutup qikəramqta; uningdin zulmət-zorawanlik wə hələkət sadaliri anglanmaqta; mening heq aldimda həmixə aqriq-kesallar həm yarilənoʻqanlar pəyda bolmaqta. **8** I Yerusalem, təlim-tərbiyə qəbul qil; bolmisa jenim səndin wəz keqidu, — bolmisa, Mən seni harabilik, adəmzatsiz bir zemin kiliwetimən. **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar manga mundak dəydu: — Ular üzüm telini pasangdioʻquqlardək Israilning qaldisini pasangdaydu; xunga sən üzüm üzgüqidək üzüm telidiki xahlar üstidin yənə bir ketim qolungni otküzgin! **10** [Mən]: — Mən hazir kimgə səz kilip agahlanduray? Ulardin anglioyudək zadi kim bar? Mana, ularning kulakliri sūnnət kilinmoʻqan, ular heq angliyalmaydu. Mana, Pərwərdigarning səzi ularoʻja eoʻjir kelidu; ularoʻja heq huxyakmaydu, — [dedim]. **11** — Qəlbim Pərwərdigarning oʻjəzəp otliri bilən tolup taxti; uni iqimgə sioʻduruxtin halsirap kəttim; uni koqidiki balilar, yigitlərnin məxrəp sorunliriyoʻja təkəysən. Ər-ayallar, kerilar həm yaxanoʻqanlarmu buningdin mustəsna bolmisan! **12** — Ularning əyliri, etizliri ayalliri bilən billə əzgilərgə tapxurulidu; qūnki Mən qolumni zemindikilərgə sozimən, — dəydu Pərwərdigar. **13** — Qūnki əng kiqikidin qongioʻjiqə ularning həmmisi aqkəzlikkə berilgən; pəyoʻjəmbərdin kahinoʻjiqə həmmisi ohxaxla aldamaqilik kilidu; **14** ular: «Aman-esənlik! Aman-esənlik!» dəp həkimning kizining yarisini susluq bilən kol uqida qala tengip koydi. Ləkin aman-esənlik yoktur! **15** Ular yirginqlik ixlarni sadir qiloʻjninidin hijil boldimu? — Yak, ular heq hijil bolmide, hətta kizirixnimu ular heq bilməydu. Xunga ular yikilip əlgənlər iqidə yikilip əlidu; ularni jazalaxka kəlginimdə ular putlixip ketidu, — dəydu Pərwərdigar. **16** Xunga Pərwərdigar [Əz həkigə] mundak dəydu: — Silər tət aqa yolda turuwatisilər; xunga yolunglarni obdan kərip koyunglar, kədimki, yaxhilikka elip barəjan yollarni sorap, ularda menginglar; xundak qiloʻjanda jeninglar obdan aram tapidu. Ləkin ular: «Biz xularda mangmaymiz!» — dəydu. **17** Mən: Silərgə «Kanayning agah sadasioʻja kulak selinglar!» dəydioʻqan agah bərgüqi kəzətqilərnə tiklidim; ləkin silər: «Kulak salmaymiz» dedinglar. **18** Xunga i əllər, anglanglar; guwahqilar bolup ular arisida bolidioʻqan ixlarni bilip koyunglar! **19** Angla, i yər-zemin! Kara, Mən bu həkning bəxiyoʻja külpət, yəni ularning oy-hiyallirining aqiwitini qūxürimən; qūnki ular səzilirimgə kulak salmioʻqan; Mening Təwrat-qanunumni bolsa, ular qətkə kakkan. **20** — Əmdi zadi nemə məksəttə Xəbadin qikkən huxbuy, yirək yurttin elip kelingən egir Manga sunulidu? Keydirmə qurbanlikliringlar qəbul kilarlik əməs, silərnin «təxəkkür kurnanlik»liringlar

Meni hursən kilmaydu. **21** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən bu hək aldioʻja putlikaxanglarni salimən; xuning bilən həq atilar həq oʻqullar billə putlixidu; qoxnilar wə dostlar ohxaxla nabut bolidu. **22** Pərwərdigar mundak dəydu: — Kara, ximaliy zemindin bir hək kelidu, yər yüzining əng kəriliridin uluʻj bir əl kəzoʻjilidu; **23** ular okya wə qiliq bilən korallinidu; ular zalim, heq rəhim kilmaydu; ularning awazi dengiz dolkunidək xawkunlaydu; ular atlaroʻja minidu, jənggiwar adəmlərdək səp-səp bolup turidu; ular sanga qarxi jəng kilixka kelidu, i Zion kizi! **24** «Biz ular tooʻruqluq həwər angliqdu; kolimiz boxixp kətti; oʻqəlik, toloʻqta kəloʻqan ayaldək azab bizni tutti» — [dedim]. **25** «Dalaʻoʻja qikmanglar, yollar bilən mangmanglar, qūnki dūxmənning qiliqi bar, tərəp-tərəplərnə wəhəimə basidu. **26** I həkimning kizi, sən əzünggə bəz kiyim qiywal, küllər iqidə eoʻjinap yat; əzüngning bir tal koʻlungdin juda boləqandək kəttik yoʻjlap matəm tut; qūnki bulang-talang qiloʻjuqi bizgə qarap tuyuksiz kelidu». **27** [Pərwərdigar manga]: — Mən seni roda sinioʻjuqi kilip tiklidim, həkim bolsa huddi təkxürilidioʻqan rididək bolidu; seni ularning yollirini kəzətip sinaxka tiklidim, — [dedi]. **28** — Ularning hərbiri asiyning asiyi, ular təhmət qaplap uyan-buyan katrap yürməktə; ular mis wə təmürning əzidur, həmmisi qirip kətkəndur; **29** təmürqining kərukimu keyüp kətti, koʻqoxun bolsa otta yəm boldi; rodini eritip tawlox bikar boldi; həkim yamanlardin haliy bolmide. **30** Ular «daxkal kümüx» dəp atilidu; qūnki Pərwərdigar ularni rət kilidi.

7 Pərwərdigardin Yərəmiyoʻja mundak bir səz kəldi: — **2** Pərwərdigarning əyidiki dərwasida turup muxu səzni jakarlap: «Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Pərwərdigaroʻja ibadət kilix uqūn muxu dərwasilardin kiriwatqan barlik Yəhūdalar!» — degin. **3** — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Yolliringlar həq kilimixliringlarni tüzitinglar; xundak boləqanda Mən silərnə muxu yərdə muqim turəuzimən. **4** «Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi dəl muxudur!» dəp aldamqi səzlərgə tayinip kətmənglar. **5** əgər silər həkikətən yolliring həq kilimixliringlarni tüzətsənglar, — əgər kixilər wə qoxnanglar arisida adalət yürgüzsənglar, **6** — əgər silər musapir, yetim-yesir həq hotunlarni bozək kilixtin, muxu yərdə gunahsiz kanlarni təküxtin, — xundakla əzünglaroʻja ziyan yatküzüp, baxka ilahlaroʻja əgixip ketixtin kol üzsənglar, — **7** xundak qiloʻjininglarda Mən silərnə muxu yərdə, yəni Mən ata-bowiliringlaroʻja qədimdin tartip mənngügiqə təkdim qiloʻqan bu zeminda muqim turidioʻqan kilimən. **8** Ləkin mana, silər heqkəndək payda yətküzməyioʻqan aldamqi səzlərgə tayinip kətkənsilər. **9** Əmdi nemə degülük?! Ooʻriqlik, qatillik, zinahorluk kilip, sahta kəşəm iqip, Baaloʻja isirik yekip wə silər heq tonumioʻqan yat ilahlaroʻja əgixip, **10** andin Mening namimda ataloʻqan muxu eygə kirip Mening aldimda turup: «Biz kutkuzuloʻqan!» dəmsilər?! Muxu lənətlük ixlarda turuwərix uqūn kutkuzuloʻqanmusilər?! **11** Mening namimda ataloʻqan muxu ey silərnin

nəzirlərdə bulanqərlərlə uwisimu?! Mana, Mən Əzüm bu ixlərlə kərgənmən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Xunga, Mən əslidə Əz namimda turaloju kəlojan Xiloh degən jayoja berip, həlkim İsrailning razilliki tūpəylidin uni nemə kiliwətkənlikimni kərip bekinglar! **13** Əmdi həzir, Mən muxundaq kilmixlarni sadir kəlojaninglar tūpəylidin, — dəydu Pərwərdigar, — Mən silərgə tang səhərdə ornumdin turup səz kəlip kəldim, lekin silər heq kulak salmidinglar; Mən silərləni qakirdim, lekin silər Manga jawab bərmidinglar — **14** əmdi Mən Xilohdiki əyni kəndəq kəlojan bolsam, silər tayanəjan, xundakla namim kəyulojan wə əyni wə Mən silərgə həm ata-bowiliringlarə təkdim kəlojan wə zeminnimu xundəq kəlimən; **15** Mən silərləning barlik kəridaxliringlar, yəni Əfrainning barlik nəslini həydidətkinimdək silərlənimu kəzimdin yirək həydəymən. **16** Əmdi sən, [Yərəmiya], bu həlkə üqün dua kəlma, ular üqün nalə-pəryad kətürmə yəni tilək tilimə, Mening əldimda turup ularning [gənahlirini] heq tilimə, qünki Mən sanga kulak salmaymən. **17** Ularning Yəhuda xəhərlidə wə Yerusalem koqilridə nemə kəlojanlirini kəriwətməmsən? **18** Balilar otun teridə, atilar ot kəlaydu, ayallar kəstən Məni nəritixkə «Asmanning Hənixi» üqün poxkəllərləni selixkə hemirni yuojuridə, xuningdək yat iləhlarə «xarab həydiy»lərləni kuyidu. **19** Azablinip ojaəzərlinidəqini Mənmu? — dəydu Pərwərdigar; — Əz yuzlirigə xərm qərləp, azablinidəqini əzli rəməsmu? **20** Xunga Rəb Pərwərdigar mundəq dəydu: — Mana, Mening ojaəzirim wə kəhrim muxu jayoja təkulidə; insan üstigə, həywan üstigə, daladiki dərahlər üstigə, tupraktki mēwilər üstigə təkulidə; u həmmimi kəyduiridə, uni heq əqürəlməydu. **21** Samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudası mundəq dəydu: — Bəriweringlar, kəyduirmə kəurbanlikliringlarni bəxkə kəurbanliklarə kəoxup kəyunglar, barlik gəxlirini yəwelinglar! **22** Qünki Mən ularni Misir zeminidin kətkəzup qəkarəjan künidə ata-bowiliringlarə «kəyduirmə kəurbanlik»lar yəki bəxkə kəurbanliklar toərlisidə gəp kəliməjan wə yəki əmr bərmigənidim; **23** bəlkə Mən ularəja mundəq əmr kəlip: «Awəziməja kulək selinglar, xundəq kəlip Mən silərləning Hudainglar bolimən, silər Mening həlkim bolisilər; Mən əzlinglarəja yaxhəlik bolsun dəp buyruəjan barlik yolda mēnginglar» — dəp buyruənidim. **24** Ləkin ular heq angliməjan, Manga heq kulək salməjan, bəlkə əz rəzil kənglidiki jəhillik bilən əz hiyal-həhəxlirəja əgixip mēngiwəngar; ular əldiəja əməs, bəlkə kəyngə mangəjan. **25** Ata-bowiliringlar Misir zeminidin qəkkəndin tartip bəgünki kəngə kədər Mən kəllirim boləjan pəyojaəmbərlərləni yeninglarəja əwətip kəldim; Mən hərkiəni tang səhərdə ornumdin turup ularni əwətip kəldim. **26** Ləkin həlkim angliməjan, heq kulək salməjan; ular boynini kəttik kəlojan; rəziliktə ata-bowiliridin exip kətkən. **27** Sən bu sezlərləni ularəja eytisən; lekin ular sanga kulək salmaydu; sən ularni [towa kəlixkə] qəkərisən, lekin ular jawab bərməydu. **28** — Sən ularəja: — «Pərwərdigar Hudasəning əwəzini angliməjan wə heq tūzitiəni qəbul kəliməjan həlk dəl muxu!» — dəysən. Ulərdin həkəqət-wəpalik yokə kətti; bu ularning əojizidimni üzülüp kətti. **29** Qeqingni

qūxürüp uni taxliwət; yukəri jaylarda bir mərsiyə oquəjan; qünki Pərwərdigar Əz ojaəzini qūxürməqəji boləjan bu dəwrni rət kəlip, uningdin wəz kəkti. **30** Qünki Yəhədadikilər kəz əldimda rəzilik kəlojan, — dəydu Pərwərdigar, — ular Mening namimda atəlojan əygə yirginqlik nərsilərləni əkirip uni buləlojan; **31** wə əz oəjul-kizlirini ota kəurbanlik kəlip kəyduirix üqün «Hinnomning etlə»ning yiləjisidiki Tofətning yukiridiki jaylarni kəruəjan; bundəq ixni Mən heq buyruənimənmən, u oyuməja heq kirip bəkməiojəndur. **32** Xunga, mana, xundəq künlər kəliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Tofət» yəki «İbn-Hinnomning yiləjisi» əmdi heq tiləja elinmaydu, bəlkə «Kətl yiləjisi» deyilidə; qünki ular Tofətə jəsətlərləni yəz kəlməiojuqə kəmidu. **33** Bu həlkəning jəsətlirini əsməndiki uqar-kənatlarning wə zemindiki janıwarlarning taəmi bolidə; ularni əlüklərdin kərkəutəp həydəyidəjan heqəkim bolmaydu. **34** Mən Yəhuda xəhərliridin həm Yerusəlem xəhərliridin oyuntəmaxining sadəsinə, xad-hurəmlik sadəsinə wə toyi boluwətkən yigit-kizining əwəzini məhrum kəlimən; qünki zəmin wəyrənə bolidə.

8 Xu qəoqda, — dəydu Pərwərdigar, — ular Yəhədaning pədxəhlirining ustihənlirini, ularning əmirilirining ustihənlirini, kəhənlərləning ustihənlirini, pəyojaəmbərlərləning ustihənlirini wə Yerusəlemdə turəjanlarning ustihənlirini gərliridin elip qəkiridə; **2** xundəq kəlip ular bulərləni kuyəx, ay wə əsmənlərdiki barlik jisimlər əstidə yayidə; qünki ular bulərləni səyğən, bulərləning kullukidə boləjan, bulərləja əgəxkən, bulərləni izdigən, bulərləja qəkənojan; ularning jəsətlirini bir yərgə heq yioqilməydu, heq kəməlməydu; ular zəmin yuzidə oəjut bolup yatidə. **3** Mən bulərdin kəlojanlirini həydidəjan jaylarda, bu rəzil jəməttin barlik tirik kəlojanlar həyatning ornioja məmətni tallaydu, — dəydu saməwi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **4** Əmdi sən ularəja mundəq degin: Pərwərdigar mundəq dəydu: — Adəmlər yikilsə kəydidin turməmdə? Birsə yoldin qəkip kətsə kəytip kəlməmdə? **5** Nəmixkə Yerusəlemdiki bu həlkə həmixə yoldin qəkəx bilənə yenimdin yirəkləp kətidə? Ular əldəmləqlikni qing tutidə, yeniməja kəytip kəlixni rət kəlidə. **6** Mən kəngül kəyup anglidim; lekin ular duruslukni səzliməydu; ularning rəzilikliridin: «Mən zədi nəmilərləni kəlip kəyduim?!» dəp towa kəlidəjan heqkim yok; at jənggə burulup etiləjəndəq hərbiəsi əz yəloja burulup etilidə. **7** Həttə əsməndiki ləyləkmə əzizə bəkitilgən wəktilirini bilidə; pəhtək, kərləjoəq wə turnilərmə kəqüp kəlidəjan wəktilirini əsiddə tutidə; ləkim Mening həlkim Mən Pərwərdigarning ularəja bəkitənirimməni heq bilməydu. **8** Silər kəndəkmə: «Biz danədurmiz, Pərwərdigarning Təwrat-kənanini bizdə bardur!» dəysilə? Mana, bərhək, əlimə-kəqürgüqilərləning yəlojanqə kəlimi uni burmiliəjan. **9** Danixmənlər hijil bolidə, ular yərgə kərap kəldi; mana, ular Pərwərdigarning səzini qətkə kəkkəndin kəyən, ular zədi nemə danəlik kəlidə? **10** Xunga Mən ularning əyallirini bəxkəlarəja, ularning etizlirini yəngi igilirigə tapxurup bərimən; qünki əng kəqikidən qəngiojuqə ularning həmmisi əqəzlikkə bərilgən; pəyojaəmbərdin kəhənojuqə həmmisi sahtə ix kəridə. **11** Ular: «Aman-əsənlik! Aman-əsənlik!» dəp

halkimning qizining yarisini susluk bilon qol uqida qala tengip koydi. Lekin aman-esenlik yoxtur! **12** Ular yirginqlik ixlarni sadir kilojinidin hijil boldimu? — Yak, ular heq hijil bolmidi, hatta kizirixnimu ular heq bilmaydu. Xunga ular yikilip elgänler iqida yikilip elidu; ularni jazalaxka kalgimimda ular putlixip ketidu, — daydu Pärwärdigar. **13** Män ularning hosulini elip taxlayman, — daydu Pärwärdigar; üzim telida üzümler, enjür darihida enjürler heq kalmidi; yopurmakliri solixip kattı; Män ularoşa nemä beoşixloşan bolsam, ämdi muxar uların ötküzüwelinidu. **14** «Biz nemixka muxu yoldä bikar olturuwerimiz? Yioşlayli, mustähkäm xähärlärgä kirip xu yärlärdä [küxäk kilip] tügixäyilil. Qünki Pärwärdigar Hudayimiz bizni tügäxtürüp, bizgä öt süyini bärdi; qünki biz Pärwärdigar aldida gunah sadir kildük, **15** Aman-tinqlikni ümid kilip küttüp keldük, lekin heq yaxlilik bolmidi; xipa waqtini küttük, lekin mana, wähimä bastil! **16** Düxmän atlirining hartildaxliri Dan zeminiın tartip anglanmakta; ayojlirining kixnaxliri pütkül zeminni korchitip täwrätmäktä. Ular zemin wä uningda turuwatқан hämmini, xähärni wä uningda turuwatқанların hämmisini yojitixka kelidu!». **17** — Mana, Män aranglaroşa yilanlarni, yoni heqkim sehirliyelmäydoşan zahärlük yilanlarni äwätimän, ular silärni qakidu» — daydu Pärwärdigar. **18** [Män]: «Mening därd-älirimim dawalıoşusiz! Yürükim zäyiplixip kattil!» — [dedim]. **19** «Mana, härkimning qizining intayin yirak yurttin ketürülgen pıyadining sadasi! [Ular] — «Pärwärdigar Zionda ämäsnu? Zionning padixahı u yärdä turmamdu?!» — [daydu]». «Nemixka ämdi ular meni oyma mäbudliri bilän, ärzimäs yat närsilər bilän öjözäpländüridu?!» **20** — «Orma wahti ötüp kattı, yaz tügidi, lekin biz bolsak yonila kutkuzulmidük!» **21** «Hälkimning qizining sunuk yarisi tüpäylidin özüm sunukmän; matäm tutimän; Däkkä-dükkä meni besiwaldi, — **22** Gileadta tutiya tepilmämlikän? U yärdä tewip yojmikän? Nemixka ämdi mening hälkimning kizioşa dawa tepilmaydu?!».

9 Ah, mening bexim suning bexi, Közüm yaxning buliki bolsiidi! Undaқта hälkimning kizi arisidiki öltürülgenler üqün keqä-kündüz yioşlayttim! **2** Ah, män üqün qel-bayawanda yoluqılar qüxkidäk bir turaloşu bolsiidi! Undaқта hälkimni taxlap, uların ayrişan bolattim! Qünki ularning hämmisi zinahorlar, Munapikların bir jamaitidur!» **3** — Ular okyaqi ləxkərlər okyayini egildürgəndək tilini yaloşanqilikka egildürüxkə təyyarlıoşan; ular zeminda üstünlük kazoşan, biraқ bu səmimiylük bilän boləşan əməş; ular rəzillik üstigə rəzillik kıləşan, Meni heq tonup bilmigən» — daydu Pärwärdigar. **4** — Hərbiringlar əz yekininlardin hezi bolunglar, kerindaxliringlaroşa heq tayanmanglar; qünki hər bir kerindax pəkətlä aldioşuqi, halas, hər bir yekinliring bolsa təhməthorlukta yürmäktä. **5** Ular hər biri əz yekinlirioşa aldımqilik kılmaqta, heqkim häkikətni sezləməydu; ular əz tilini yaloşan sezləxkə egitidu, ular kəbihlikte əz lirini upritidu. **6** Ular jəbir-zulum üstigə jəbir-zulum kılmaqta, aldımqiliktin yənə bir aldımqilikka ötməkte; ular Meni tonuxni rət kilidu, — daydu Pärwärdigar. **7** Xunga samawi koxunların Sərdari boləşan Pärwärdigar mundaқ daydu: — Mana,

Mən ularni eritip tawlap sinaymən; hälkimning qizining rəzililikigə Manga baxka yol qalimidu? **8** Uların tili əjəl okidur; u aldımqilikni sezləydu; hər bir eoşz seziđä yekini bilän tinq-amanlikni sezləydu, lekin kenglidə kıltaқ təyyarlaydu. **9** Bu ixlər tüpəylidin ularni jazalimay qoyamdim? — daydu Pärwärdigar, — Mening jenim muxundaқ bir əldin kisas almay qoyamdu? **10** «Taoşlardiki yaylaklar üqün yioşa wə nalə-pəryad kətürimən, Daladiki otlaklar üqün mərsiyə okuymən; Qünki ular kəyüp kattiki, heqkim u yərdin etməydu; Kalilarning hərkişaxliri anglanmaydu; Həm asmandiki uqar-kanatlar həm həywanatlar mu qeqip, Xu yərdin kattil!». **11** — Mən Yerusalemini harablxan top-top dəwa, qilberilərnin bir turaloşu kılman; Yəhuda xəhərlirini adəm turmaydoşan dərjidiə wayranə kılman. **12** — Kim bu ixlərni qüxinixkə danixmən bolidu? Kim Pärwärdigarning aozidın seş elip bularni qüxəndürəlaydu? Nemixka zemin wayranə, heqkim etmigüdək, kəyüp qel-bayawandək bolup kattı? **13** Pärwärdigar daydu, — Qünki ular Mən ular aldioşa koxoşan Tawrat-қанunni taxlıwətkən, Mening awazimioşa kuləқ salmioşan wə uningda mangmioşan, **14** Bəlki əz kəlbidiki jahillikka əğəxən, ata-bowiliri ularoşa egətkəndək Baallarning kəyynigə əğixip kətkən, **15** Xunga samawi koxunların Sərdari boləşan Pärwärdigar, İsrailning Hudasi mundaқ daydu: — Mana, Mən bu hälkə kəkrini yegüzimən, ularoşa öt süyini qöküzimən, **16** ularni ular yaki ata-bowiliri ilgiri heq tonumaydoşan ələr arisioşa tarkitimən; Mən ularni yojatkuqə ularning kəynidin koxılxakə kılıqni əwätimən. **17** Samawi koxunların Sərdari boləşan Pärwärdigar mundaқ daydu: — Kengül koxunglar, matəmqi ayallarni kelixkə qakiringlar, yioşlxakə əng usta boləşan kiz-ayallarni qakirip kelixkə adəm əwətinglar! **18** — Bərhək, ular tez kəlsun, biz üqün zor yioşa kətürsunki, bizning kəzlimizdin mu yaxlar taramlap təkülsun, qanaklirimizdin mu yax tamqiliri aқsun — **19** qünki Ziondin yioşa awazi anglinip: — «Biz қanқilik bulang-talang kılindük! Қanқilik xərməndə bulduk! Ular turaloşulirimizni erüwətti, biz zeminiimizni taxlıdük!» — deyilidu. **20** Pärwärdigarning seşini anglanglar, i ayallar, Uning aozidiki seşgə kuləқ selinglar; Kizinglaroşa yioşaxni egitinglar, Hərbiringlar yekininglaroşa mərsiyə okutunglar; **21** Qünki elüm bolsa derizilirimizdin yamixip kirgən, Orda-istihkamlirimizojumu kirgən; U balilarni koqilardin, Yigitlarni rəstə-məydanlardin yulup taxlıoşan. **22** [Yekinliringlaroşa] uқturup: «Pärwärdigar mundaқ daydu: — Bərhək, jəstətlər dalada tezətkək yikilidu; Ular ormiqining oroşiqining astioşa yikiloşan, Lekin heqkim yioşmaydoşan baxətkək yərgə qeqilidu!» — dənglar! **23** Pärwärdigar mundaқ daydu: — Dana kixi banalıki bilən, küşlük kixi küşlükliki bilən, bay baylıkiri bilən pəhirlinip mahtanmisun; **24** pəhirlinip mahtioşuqi bolsa xuningdin, yoni Meni, yər yüzidə mehir-muəbbət, adalət wə häkqaniylıknı yürgüzgüqi Mən Pärwärdigarni tonup yətkənlikidin pəhirlinip mahtansun; qünki Mening hursənlikim dəl muxu xıldındur, — daydu Pärwärdigar. **25** Mana, xundaқ күnlər keliduki, — daydu Pärwärdigar, — Mən hətnə kılmişanlarni hətnə kılinoşanlar bilən billə

jazalaymən; **26** yəni Misir, Yəhuda, Edom, Ammoniyalar wə Moabiyalar, jumladin qel-bayawanda turuwatqan, qeqə qəqlirini qixürüwatqan əllərni jazalaymən; qünki bu əllərning həmmisi hətnisizdur; Israilning barlik jəmatimu kenglidə hətnisizdur.

10 Pərwərdigarning silərgə eytkan səzigə kulak selinglar; i Israil jəməti: — **2** Pərwərdigar mundak dəydu: — Əllərning yollirini əgənmənglar; gərqə əllər asmandiki hədisə-alamətlərdin qorqup dəkkə-dükkigə qəmgən bolsimu, silər bulardin heq qeqüp kətmənglar. **3** Qünki əllərning kəidə-yosunliri bimənilikdur; həmmisi ormanliqtin kesilgən dərəhtin, yəqəqqining iskinisi bilən oyuloqan nərsigə asaslanoqandur. **4** Ular buni altun-kümüx bilən həlləydu; uni yikilmisun dəp ular bolqa, mihlar bilən bəkitidu. **5** Bundak butlar tərhəməkləktə turidoqan bir qəranuqtur, halas; ular heq səzliyəlməydu; ular baxqilar tərpidin kətürülüxi kerək, qünki ular mangalmaydu. Ularidin qorqmənglar; qünki ular rəzillik qilalmaydu, ularning qolidin yahxilik qilixmu kəlməydu. **6** — Sanga ohxaydioqan heqkim yok, i Pərwərdigar; Sən uluq, küq-küdring bilən naming uluqdur. **7** Kim Səndin qorqmay turalisun, i barlik əllər üstigə həkümrən padixah!? Qünki bu Sanga tegixildur; qünki əllərdiki danixmənlər arisida wə barlik padixahliqlər arisida Sanga ohxax heqkim yoktur. **8** [Əllərning] həmmisi istisnasiz əqli yok, nadanlardur; bu ərziməslər yəqəqtur, halas! Ular təlim bərləmdul!? **9** Soqup yalpaqlanoqan kümüx Tarxixtin elip kelinidu; altunmu Ufzadin elip kelinidu; andin hünərwan wə zərgərləring qoli bu yasiojiniqə kək wə səstin rəht bilən kiyim kiyigüzidu — bularning həmmisi xübhəsiszki, danixmən ustilarning əjridur! **10** Lekin Pərwərdigar Hudaning Əzi həkikəttur; U hayət Hudadur, manggülikning Padixahidur; Uning oşəzipi aldidə yər-zəmin titrəydu; əllər Uning qəhrini kətürəlməydu. **11** Ularoqə mundak degin: «Asman bilən zeminni yaratmioqan ilahlar, ular zəmin yüzidin wə asman astidin yokəydu!». **12** [Pərwərdigar bolsa] yəzəminni küq-küdriti bilən yasioqan, Aləmnə danaliki bilən bərpə qiləqan, Asmanlarni əqil-parasiti bilən yayoqdu. **13** U awazini qoyuwətsə, asmanlarda sular xawqunlaydu; U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; U yamoqurlaroqə qakmaqlarni hamrağ qilip bəkitidu, Wə xamalni əz həziniliridin qikiridu. **14** Muxu kixilərnəning hərbi əqlisiz, bilimdin məhrumlardur; Zərgərləring hərbi əzliəri oyoqan but tərpidin xərməndigə kalidu; Qünki uning kuyma həykili yəloqanqilik, ularda heq tinik yoktur. **15** Ular bimənildur, mazək obyektidur; Jazalinix waqti ularning üstigə kəlgəndə, ular yokitilidu. **16** Yəkupning Nesiwisi Boləuqı bulardək əməstur, Qünki barlik məwjudatni yasioqı Xudur; Israil bolsa Uning Əz mirasi boləqan kəbilidur; Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Uning namidur. **17** Zemindin qixixka yük-təkingni yioşixturup al, i muhasirigə elinoşuqı qiz; **18** qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən bu waqıtta zemindikərnəni elip u yərdin qəriwetimən wə ularning kəngli tonup yətküqə azar bərimən!». **19** Jarahitim üqün həlimoqə way! Mening yaram dawalıoşisizdur! Birağ əslidə mən: «Bu pəkət bir kəsəllik, halas, uningə qidoşudək mən»

— dəptikənmən. **20** Mening qədirim həlak boldi, barlik tanilirim tüzildi; balilirim məndin juda bolup, ular yok boldi; qədirimni kaytidin sozup tikküdək, qədir pərdilirini askudək heqkim qalmidi. **21** Qünki həlkə pədiqiliri əqlisiz bolup, Pərwərdigarni izdəp yol sorimaydu; xunga ular danixmənlərdək ix kəralmaydu, ularning barlik padisi tarkilip kətti. **22** Anglalar! Bir gəpning xəpisi! Mana, u kelidu, ximaliy zemindin qixkan zor bir qukan-sürən! Yəhudaning xəhərlirini bir wəyrənə, qilbəlirəning turaləşioqə aylanduroşuqı keliwatidu! **23** Biliməni, i Pərwərdigar, insanning əz yolini bəkitixi əz qolida əməstur; mengiwatqan adəmnəning əzidə qədəmlirini halioqə qə taxlaş küdriti bolmastur; **24** Pərwərdigar, meni tüzigəysən, lekin oşəziping bilən əməs, adil həküming bilən tüzigəysən; bolmisa Sən meni yokqə barawəw qilisən. **25** Qəhringni Seni tonumaydioqan əllər həmdə namingə nida qilmaydioqan jəmətlər üstigə təkkəysən; qünki ular Yəkupni yəp kətkən; bərhək, ular uni yutub tügəxtürüp, turoqan jayini mutlək wəyrən qiləqan.

11 Yəremiyəqə Pərwərdigardin kəlgən səz mundak idi: **2** — Bu əhdning səzligə kulak selinglar; xundakla Yəhuda kixilirigə, Yerusalemda turuwatqanlarəqə ularni yətküzüinglar, **3** — sən Yəremiyə ularəqə mundak eytkin: — Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Bu əhdning səzligə kim boysunmisa u lənəttə qalidu; **4** Mən bu əhdni ata-bowiliringlarni Misir zemindin, yəni təmür tawlaydioqan humdandin kutkuzup qikəroqan künidə ularəqə tapilap: «Awazimoqə kulak selip, bu səzərgə, yəni Mən silərgə tapuroqan barlik əmrlərgə əməl qilinglar; xundak qiləşinglarda, silər Mening həlkim bolisilər, Mən silərnəning Hudayinglar bolimən; **5** xundak boləşingda Mən ata-bowiliringlarəqə: «Silərgə süt həm bal ekij turidoqan bir zəmin təkdin qilimən» dəp iqən kəşəmnə əməlgə axurimən» — degənidim. Silər bügünki kündə dəl xu zeminda turuwatisilər! Mən bolsam jawabən «Amin, Pərwərdigar!» — dedim. **6** Pərwərdigar mənə mundak dedi: — Yəhudaning xəhərliridə, Yerusalemnəng koqilirida bu səzlərnə jəkarla: — Bu əhdning barlik səzligə kulak selip əməlgə axurunglar! **7** Qünki Mən ata-bowiliringlarəqə Misir zemindin kutkuzup qikəroqan künidin bügünki küngiqə «Mening awazimoqə kulak selinglar!» dəp jekiləp aqahlandırup keliwatimən; Mən tang səhərdə ornumdin turup ularni aqahlandırup kəldim. **8** Lekin ular heq anglimioqan yaqi kulak salmioqan; ularning hərbi rəzil kəngülliridiki jəhillikqə əgixip mangəqan; xuning bilən Mən bu əhdidiki barlik səzlərnə ularning bəxioqə qixürdü; Mən bularning həmmisini ularəqə tapilioqanmən, lekin ular heq əməlgə axurmioqan. **9** Pərwərdigar mənə mundak dedi: — Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlarning arisida bir suyikəst baykaldı; **10** ular səzlimni anglaxni rət qiləqan ata-bowiliringni kəbihlilikrigə kaytip kətti; ularning ibaditidə bolayli dəp bəxka ilahlarəqə əgixip kətti. Israil jəməti həm Yəhuda jəməti ata-bowiliri bilən tüzgən əhdəmnə buzdı. **11** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən ularning üstigə heq kutulalmas apət qixürimən; ular Mənə pəryad kətüridu, lekin Mən ularni angliməymən. **12** Andin Yəhudaning xəhərliri

wə Yerusalemda turuwatqanlar isriq yekip qoqunqan butlarni izdöp ularoqa pəryad kəturidu; lekin apət qüxkən waqtida ular bularni heq kutquzmaydu. **13** Qünki xəhərliring qanqə kəp bolqanseri, butliring xunqə kəp boldi, i Yəhuda; Yerusalemling qoqiliri qanqə kəp bolqanseri, silər «yirginqlik boluqı»oqa xunqə kurbangahları kurdunglar, yəni Baaloqa isriq yekix üqün kurbangahları bərpə kıldinglar. **14** Əmdi sən, [i Yəməmiya], bu həlk üqün dua kılima, ular üqün heq pəryad yaki tilawət kılima; qünki apət bexioqa qüxtüxi bilən ular Manga nida kıloqan waqtida Mən ularni anglimaymən. **15** — Mening səyümlük həlkimning eyümdə turuxioqa nemə həkqi? Qünki kəpinqinglar ezünglarning rəzil məqsətlirigə yetixkə orunisilər; silər rəzillikinglar əməlgə axkanda hursən bolsanglar, undaқта «muqəddəs gəxlər» muxu asiyliqinglarni silərdin elip taxliyalamdu? **16** Pərwərdigar ismingni «Yəpyexil, mən mewilik, barəksən zəytun dərihi» dəp atioqanidi; lekin [Pərwərdigar] dərahkə xawkunlaydioqan zor bir otni salidu wə xahliri yök kılinidu. **17** Qünki seni tikkan samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar sanga qarap külpət bekitip jakarlioqan; səwəbi, Israil jəməti wə Yəhuda jəməti özining mənəpəətini kezlər rəzillik kılip, Baaloqa isriq yekip, Mening oşəzipimni kəltürdi. **18** «Pərwərdigar manga həwər yətküzdi, xuning bilən mən qüxəndim; U manga ularning kılmixlirini ayan kıldi; **19** mən bolsam huddi boşuzlaxkə yetiləp mangoqan kənük paqlandək idim; mən əsli ularning manga qarap: «Dərahni mewisi bilən yokitayli, uning ismi kayta əskə heq kəltürülmisən, uni tiriklər zemindin üzüp taxlayli» degən kəstlirini heq bilməyttim; **20** lekin Sən, i adil həküm Qıkarəuqi, adəmning wijdan kəlbini Siniəuqi, samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, Sening ularning üstigə qüxüridioqan kısasini öz közüm bilən kerüxkə nesip kıloqaysən; qünki dəwayimni Sangila ayan kılip tapxurdum». **21** Xuning bilən Pərwərdigar [manga] mundək dedi: — «Pərwərdigarning namida bəxarət bərmə, bolmisa jening qolimizda tügixidu» — dəp sanga dok kılip yürgən Anatottiki adəmlər jeningni izdöp yürüdü. Əmdi ular toşrisida mundək səzüm bar: — **22** — bu ixkə qarap samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundək dedi: — Mana, Mən ularni jazalaymən; yigitlər kıliq bilən əlidu, oşul-kizliri bolsa kəhətqilik bilən əlidu. **23** Ulardin heqbir kəldisi qəlmaydu; qünki Mən ular jazaliniديوqan yilida, xu Anatottiki adəmlər üstigə apət qüxürimən.

12 Mən dəwayimni aldingoqa elip kəlsəm, adil bolup kəlding, i Pərwərdigar; lekin Sən bilən Əz həkümliring toşruluk səzləxməqimən; nemixkə rəzillarning yoli ronək tapidu? Asiylik kıloquqilarning həmmisi nemixkə kəngri-azadlikkə turidu? **2** Sən ularni yər yüzigə tikkənsən, ularmu yiltiz tartqan; ular əsüp güllinidu, ular mewilaydu; Sən ularning aqzioqa yekin ohxaysən, lekin wijdanidin yirəksən; **3** lekin Sən, i Pərwərdigar, meni biləsən; Sən meni kərip kəlgənsən, Əzünggə bolqan sadıqlıqimni siniəqənsən. Ularni boşuzlaxkə bekitilgən qoylardək ayrip sərəp kıqkaysən, ularni kəti künigə ayrioqaysən. **4** Zemin qaqanojqə kəojiraydu, etizdiki ot-qəplər qaqanojqə kuroqan

həlatkə turidu? Zeminda turuwatqanlarning rəzilliki tüpəylidin həywanlar həm uqar-qanatlar qaqanojqə yökəp tügəydu? Qünki bu həlk: «[Huda] aqiwitimizni heq kərməydu» dəwatidu. **5** — Sən yügürgən ləxkərlər bilən bəsləxkəndə, ular seni həlsiratqan bolsa, əmdi sən atlar bilən bəsləxsəng qandək bolar? Sən pəkət aman-tinqlikta turoqan zemindila hatirjəm bolup [Manga] ixinisən, əmdi İordan dəryasi boyidiki koyuk qatqəliklarda qandək yürisən? **6** Qünki həttə ez kərinadxliring, atangning jəmətimu sanga asiylik kıloqan. Ularmu seni yokitix üqün awazini qoyup bərgən. Gərqə ular sanga mehirlik səzlərni kıloqan bolsimu, ularoqa ixənmlə!» **7** — Əzüm ailəmdin wəz keqimən, mirasimni taxliwetimən, jan-jigirimni düxmənlorining qolioqa tapxurimən. **8** Mening mirasim [bolqan həlk] bolsa Manga ormanliktiki bir xirgə ohxax bolup qaldi; ular Manga qarxi awazini kəturdi; xunga Mən ularni yaman kərimən. **9** Mening mirasim Manga sar-bürküt yaki qilberək bolup kaldi əməsmu? Lekin uning ətrəpioqa baxkə sar-bürkütlər olaxmakta! Beringlar, ularni yəwetixkə barlik daladiki həywanlarni yioqip kelinglar! **10** Nuroşunlioqan həlk padiqiliri üzümzarimni həlak kılidu, ular Mening nesiwəmini ayaq asti kılidu, ular Mening yekimlik nesiwəmini oşerib bir qəl-bayawanoqa aylanduridu; **11** ular uni oşerib kıliwetidu; u Mening aldimda oşerib həm kəojirək turidu; pütkül zemin oşerib qalidu; əmma heq adəm buningoqa kənglini bəlməydu. **12** Qəl-bayawandiki barlik egizliklər üstigə həlak kıloquqilər oşuzulap kıqip kelidu; qünki Pərwərdigarning kıliqi zeminning bir qetidin yənə bir qetigiqə həmmi yutidu; heq ət igisinin tinq-hatirjəmliki bolmaydu. **13** [Həlkim] buşədayni terioqan bolsimu, lekin tekəmlərni oriydu; ular əzlrini upratkini bilən, payda kərməydu; xunga [naqar] məhsulatliringlar tüpəylidin, Pərwərdigarning kattik oşəzipi tüpəylidin, yərgə qarap kəlisilər. **14** Mənki Pərwərdigar Əz həlkim Israilni waris kıloqan mirasqə qanggal saloqan, zeminningning həmmə rəzil qoxniliri toşruluk mundək dəymən: — Mana, Mən ularni əz zemindin yulup alimən, xuningdək Yəhuda jəmətini ular arisidin yuluwalimən; **15** lekin xundək boliduki, ularni yuluwaləqandin keyin Mən bu yoldin yenip, ularoqa iqimni aqritimən, ularning hər birini əz mirasioqa, hər birini əz zeminiəqa kayturimən. **16** Xundək kılip, əgər (ular ətkəndə həlkimni Baalning ismiəqa kəşəm iqxni əgətkəndək) kəngül koyup həlkimning yollirini əgənsə, jumlidin Mening namiməqa kəşəm iqxni əgənsə, — əmdi ularoqa həlkim arisidin [muqim] orun berilip, ular gülləndürüldü. **17** Biraq ular anglimisa, Mən xu əlni mutlək yulup taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar.

13 Pərwərdigar manga mundək dedi: — Barəjin, kanəp iq tambalni al, belinggə baol; lekin uni suəqa qilima. **2** Xunga Pərwərdigar manga degəndək mən bir iq tambalni aldim wə belingə baolap koydum. **3** Əmdi Pərwərdigarning səzi ikkinqi ketim manga kelip mundək deyildi: — **4** «Sən puləqa aloqan, belinggə baqlanoqan iq tambalni elip, ornungdin tur, Fratka berip xu yərdə taxning yerikioqa yoxurup koy». **5** Xunga mən bardim wə Pərwərdigar manga buyruşəndək uni Fratka yoxurup koydum. **6** Kəp künlər ətkəndin keyin, Pərwərdigar manga: «Ornungdin tur, Fratka berip,

Mən sanga xu yərgə yoxuruxka buyruoşan iq tambalni kolungoşa al» — dedi. **7** Xunga mən Fratka bardim; mən yoxuruşan yərdin iq tambalni kolap qikiriş kolumoşa aldim; mana, iq tambal sesip qirip kətkənidi, pütünləy kiygüsiz boluşanıdi. **8** Pərwərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Yəhudaning pəhrini wə Yerusalemming qong pəhrini muxu halda yökitimən; **10** Mening səzilirimni anğlaxni rət kıloşan, kənglidiki jaħillikida mangidoşan, baxka ilaħlarning kullukida bolup, ularoşa ibadət kılıxka intilidoşan bu rəzil həlk pütünləy kardın qikşkan bu iq tambaloşa ohxax bolidu. **11** Qünki huddi iq tambal adəmning qatirikoşa qing başloşanoşandək, ularmu Manga [yekin] bir həlk bolsun, Manga nam-abruy, mədhiyə wə xan-xərəp kəltürsun dəp, Mən İsrailning pütkül jəmətini wə Yəhudaning pütkül jəmətini Özümgə qing başloşanduroşanmən — dəydu Pərwərdigar, — lekin ular heq kulak salmıdi. **12** Ularoşa muxu səzni degin: — İsrailning Hudasi Boluşan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerək». Ular sanga: «Əjəba, həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerəklikini obdan bilməndük?» — dəydu; **13** Sən ularoşa mundak dəysən: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, mən bu zeminda barlik turuwatqanlarnı, Dawutka wəkil bolup uning təhtigə olturuşan padixahları, kaħinlarnı wə pəyoşəmbərlərnı həmdə Yerusalemda barlik turuwatqanlarnı məstlik-biħoxluk bilən toldurımən. **14** Mən ularni bir-birigə, yəni ata bilən oşullirininı ohxaxla bir-birigə soxuxka salımən, — dəydu Pərwərdigar; — Mən ularoşa iqimni aşıritmaymən, ularni ayimaymən, ularoşa rəħim kılmaymən; ularni nabut kılıxka heqnərsə meni tosumaydu. **15** Anğlanger, kulak selinglar, həli qong bolmanglar; qünki Pərwərdigar sez kılışan. **16** Əmdi U bexinglaroşa zulmət qüxürgiqə, putunglar zawal qıxkən taşlarda putlaxkəndək putlaxkuşə, U silər izdigən nurnı elüm sayişoşa, kəpkarangoşulukşa aylanduroşuqə, Pərwərdigar Hudayinglaroşa layik xan-xərəp kayturunglar! **17** Buni anğlimisanglar, silərnıng haķawurluķunglar tüpəylidin jenim yoxuruşə yioşlaydu; aqıq yioşlap kez yaxlırim ekıp taxıdu; qünki silər, i Pərwərdigarning padisi, sürgün kılınisilər. **18** Padixah wə hanıxka: «Təhtinglardın qüxüp yərgə olturunglar; qünki kərkəm tajlırlınglar bexinglardın qüxürilidu» — degin. **19** Jənubdiki xəhərlər kərxiwelnip taķilidu; ularni aqıdoşan heqkim bolmaydu; pütkül Yəhuda sürgün bolıdu; ularning həmmisi əşirgə qüxüp sürgün bolıdu. **20** Bexingni kətiür, [i Zion], xımalđın qıķķanlaroşa kəra; sanga tapxuruloşan pada, yəni yekimlik padang nəgə kətkəndü? **21** [Pərwərdigar] seni baxkıruxka dostlırlıngni bekitkinidə sən nemə deyələytting? Əsli əzüng ularoşa baxkıruxni əgətkən tursang! Xu tapta toloşak tutķan ayaldək azab-oķubətlər seni tutmamdu? **22** Sən əgər kənglıngdə: Bu iħlar nemıxka beximoşa qüxti? — dəp sorısang, bu iħlar kəbiħliking intayın eşır boluşanlıķidin boldı — kəyniking salduruş taxlandı, yotiliring zərawanlıķta axkarılandı. **23** Efiopiyalık kəra terisini əzgərtələmdü? Yaki yilpiz qıpar tənggılırlını əzgərtələmdü? Undak boluşanda silər rəzilikni kılıxka kəngənərmu yaxlılıknı

kılalaydoşan bolısilər! **24** Əmdi qəl-bayawandiki xamal həydiwətkən samandək Mən silərnı həydəp qaşımən. **25** Bu Səning aqıwtıng bolıdu, Mən sanga bekitkən nesiwəng, — dəydu Pərwərdigar; qünki sən Meni untuşansən, yaloşanlıķıķa tayoşansən. **26** Xunga Mən kəynikingning rəxlirini yüzıng üstigə kətiürp taxlaymən, nomusung kərilidu. **27** Ah, səning zinalırlıng, əyoşırningkidək pəħur kixnəxlirıng, egizliklərdə wə etizlərdə boluşan buzuklıķlırlıngning pəskəxliki! — Barlik yirginlıķlırlıngni kərdum! Həlıngəşa way, i Yerusalem! Sən pak kılınixni kəşanoşiqə rət kılmaqışən?!

14 Yərəmiyaşa qıxkən, Pərwərdigarning kuroşaklıķlıklar toşuruluk səzi: — **2** Yəhuda mətəm tutıdu, uning dərwaziliri zawaloşa yüz tutmaqta, həlk yərgə qəplixip karilik tutıdu; Yerusalemdin nalə-pəryad kətiürilməktə. **3** Mətiwərliri qaparmənlirini su əkilixkə əwətidu; ular su azğallırlıoşa barıdu, lekin heq su tapalmaydu; ularning küpliri kuruş kaytıp kelidu; ular yərgə kərap qalıdu, sarasimigə qüxıdu; ular bəxini yepip təwən sanggilitıdu. **4** Heq yamoşır bolmioşaqka yər yüzi yerilip kətti; yər həydgüqilər yərgə kərap bəxini yepip təwən sanggilitıdu. **5** Maral bolsa dalada bala kəzılaydu, andın kəzısıdin waz keqıdu; qünki ot-qəp yok. **6** Yawa exələrk egizliklərdə turup qılberilərdək həşırəp ketıdu; ozuk izdəp kəzlıri kərangöşulixip ketıdu, qünki ozuk yok. **7** — I Pərwərdigar, kəbiħlikirimiz bizni əyibləp guwahlık bərgini bilən, Özüngning namıng üqün bir ixni kılışaysən! Qünki bizning yolungđın qıķip ketiximiz intayın kəptür; biz Səning əldıngda gunah sadır kılduk. **8** I İsrailning Arzusi, külpət qüxkəndə ularning kutkuzoşuqisi Boluşuqi, Sən nemıxka bizgə zeminiımızdiki musapırdək, bir keqıla kənməqı boluşan bir yoluqıdək bolısən? **9** Nemıxka heq əməlsiz kixıdək, heqkımnı kutkuzalmaydıoşan bir palwanəşa ohxax bolısən? Ləkin Sən, i Pərwərdigar, arimizdə turısən, biz Səning namıng bilən ataloşandurmiz; bizdin waz keqıp kətmə! **10** Pərwərdigar muxu həlkəşə mundak dəydu: — Ular dərhəkiķət [məndın] təzip, kezıxkə əmrəktür; ular kədəmlirini [yaman yoldın] heq tizginliməydu; Pərwərdigarning ularđın heqķandək hürsənlı yok; əmdi hazır ularning kəbiħlikini esigə kəltürtip ularning gunahlırlını jazalaydu. **11** Andın Pərwərdigar munga: — Bu həlkning bəht-bərikiti üqün dua kılma — dedi. **12** — Ular roza tutķanda, pəryadın anğlimaymən; ular kəydürmə kurbanlıķlarnı axlık hədiyələr bilən sunoşanda, Mən ularni kəbul kılmaymən; Mən ularni kılıq, kəhətqilik wə wabalar arķılık yökitimən. **13** Mən bolsam: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Mana, pəyoşəmbərlər ularoşa: «Silər kılıqni heq kərməysilər, kəhətqilikımnı duq kəlməysilər; qünki Mən bu yərdə silərnıng əman-esənlikınglaroşa kapətlətik kılımən» dəydu, — dedim. **14** Əmdi Pərwərdigar munga mundak dedi: — Pəyoşəmbərlər Məning namımda yaloşan bəxəratəşer berıdu; Mən ularni əwətmigənmən, ularni buyruşan əməsmən, wə ularoşa gəp kılışım yök. Ular silərgə sahta kərinüx, palqilik, ərziməs nərsilər toşuruluk əz kənglidiki ham hiyallarnı eytip bəxərat bərməktə. **15** Xunga Pərwərdigar: — Məning namımda bəxərat berıwatķan, Mən əwətmigən, yəni: «Kılıq wə kəhətqilik

bu zeminoja heq kalmaydu» dæydojan pæyojæmbærlær toqjruvluk; — bu pæyojæmbærlær kiliq wæ kætætqilik bilæn yokitilidu; **16** ular bexaræt bæræn hælkkæ bolsa, kiliq wæ kætætqilik tüpæylidin jæsätliři Yerusalem koqiliriyoja taxliwetilidu; ularning øzliřini, ayalliri, kız-oqulliri kømğüdæk heqkim kalmaydu; Mæn ularning ræzillikini øz bexioja tekimæn. **17** Sæn ularoja xu sœzni eytisæn: — «Kæzliřimdin keqæ-kündüz yax tohtimusun; qünki mening pak kızim bolojan hælkim yarisi bæsülgændæk kattik bir zærb yæp, intayin eořir yarilandi», — dæydu. **18** Mæn dalaoja qiksam, mana kiliqtin øltürülgenlær; xæhærgæ kirsæn, mana kætætqiliktin solixip kætkenlær! Qünki pæyojæmbær hæt kahin hær ikkisila bilimsiz-nadan bolup, ular zeminda øz sodisi bilanla bolup kætti. **19** Sæn Yæhudadin nemixka waz kæqtinq? Jening Ziondin Zeriktimu? Sæn nemixka bizni xunqæ dawaliyojsiz dærijidæ urojaniding? Biz aram-tinqlikni küttuk, lekin heq kutluk künlær yoktur; xipalik bær waqitni küttuk, lekin mana dækka-dükka iqdidurmiz! **20** I Pærwærdigar, ræzillikimizni, ata-bowilirimizning kæbihlilikini tonup ikrær kiliมิ; qünki Sening aldingda gunah sadir kilduk, **21** Øzüing naming üqün [Yerusalemmi] kæzüinggæ ilmay koymiojaysæn; xan-xærpelik tæhting bolojan jayni ræswa kilmiyojaysæn; æhdængni esinggæ kæltürgæysæn, uni buzmiyojaysæn! **22** Əllær qoqunidojan «ærzimæslær» arisida yamořur yaqduroquqi barmidu? Yeojinni asmanlar øzliřila beræmdü? [Bularni æmældæ kersætküqi] Sæn æmasmu, i Pærwærdigar Hudayimiz! Xunga Seni tælpünüp kütimiz; qünki Sænla bularni kiliqduqidsæn.

15 Pærwærdigar manga mundak dedi: — «Musa yaki Samuil [pæyojæmbærlær] aldimda turojan bolsimu, kængliüm bu hælkkæ heq karimaytti. Ularni kœz aldimdin kætüzüwæt! Ular Mændin neri qikiq kætsun! **2** Əgær ular sændin: «Biz nægæ qikiq ketimiz?» desæ, sæn ularoja: «Pærwærdigar mundak dæydu: — Ølümgæ bekitilgenlær ølümgæ, kiliqka bekitilgenlær kiliqka, kætætqilikke bekitilgenlær kætætqilikke, sürgün boluxka bekitilgenlær sürgün boluxka ketidu» — dæysæn. **3** Qünki Mæn tet hil jaza bilæn ularning üstigæ qüximæn, — dæydu Pærwærdigar; — øltürüx üqün kiliq, titma-titma kilix üqün itlar, yutux wæ hælak kilix üqün asmandiki uqar-kanatlar wæ yær-zemindiki haywanatlarni jaza boluxka bekittim; **4** Yæhuda padixahi Hæzakianing oqli Manassæhning Yerusalemda kiliqanliři tüpæylidin Mæn ularni yær yüzidiki barlik padixahliklær arisida wæhimigæ saloquqi bir obyekt kilimæn. **5** Qünki kim sanga iqini aqoritidu, i Yerusalem? Kim sæn üqün aq-zar uridu? Kim æhwalingni soraxka yolda tohtap yeningoja baridu? **6** Sæn Meni taxliwætænsæn, — dæydu Pærwærdigar, — sæn qekinip kætting; Mæn üstüinggæ qolumni sozup seni nabut kilixka turdum; Mæn [sanga] iqinni aqoritixdin halsirap kætting. **7** Xunga Mæn ularni zemindiki xæhær qowuklirida yælpügüq bilæn soriwetimæn; Mæn ularni balilardin juda kilimæn wæ hælkimni nabut kilimæn; ular øz yolliridin heq yanmidi. **8** Kœz aldimda ularning tul hotunliři dengiz kumliřidin kœpiyip ketidu; qüx waqtida Mæn ularoja, yæni yigitlærning anisioja bir hælak kiliqoqini elip kelimæn; Mæn uxtumtut ularning bexioja dærd wæ wæhimæ qüxürimæn. **9** Yættæ balini tuqjan ana solixip tinikidin kalay dæp kalidu; küpkündüzdæ bu anining

kuyaxi tuyukşiz [mæořipkæ] patidu; u xærmændæ bolup horluk-hakarætlærgæ uqraydu. Ularin kælojanlarni bolsa Mæn düxmænlar aldidæ kiliqka tapxurimæn, — dæydu Pærwærdigar. **10** Ah, ana, hælimoja way, qünki sæn meni pütkül zemin bilæn karixilixidojan bir adæm, ular bilæn elixidojan bir adæm süpitidæ tuqjænsæn! Mæn ularoja øsümgæ kærzmu bærmidin, yaki ularin øsümgæ kærzmu almidim; lekin ularning hærbiři meni karoyaydu! **11** Pærwærdigar mundak dedi: — Bærhæk, Mæn bæhtinggæ seni azad kilimæn; külpæt wæ balayi'apæt bolojan künidæ Mæn sanga düxmænni qirayliq uqraxturimæn. **12** Tømür sunamdu? Ximaldin qikqan tømür, yaki mis sunamdu? **13** Bæki kiliqjan barlik gunahliřing tüpæylidin, u qetingdin bu qetinggæ Mæn baylikliřing hæt hæziniliriğini olja boluxka hækşiz tapxurimæn; **14** Mæn seni düxmænliřing bilæn billæ sæn heq bilmæydojan bir zeminoja øtküzimæn; qünki øzæzipimdæ bir ot qozojaldi, u üstüinggæ qüxiüp seni kœydüridu. **15** I Pærwærdigar, Sæn hælmini bilisæn; meni esingdæ tutkæysæn, manga yekin kelip mændin hæwær alojaysæn wæ manga ziyænxæklik kiliqoqlardin intikæmimni alojaysæn; Sæn ularoja sæwr-takæt kersætking bolsimu, meni yokatmiojaysæn! Mening Seni dæp horliniwækænlikimni bilgæysæn. **16** Sæzliřinggæ erixip, ularni yæwaldim; sæzliřing hæt meni xadlanduroquqi wæ kælbimning huxalilik bolojan; qünki mæn Sening naming bilæn atalojanmæn, i Pærwærdigar, samawi koxonularning Særdari bolojan Huda! **17** Mæn bæzmæ kiliqoqlilarning sorunida oynap-küliüp olturmim; Sening meni tutqan qolung tüpæylidin yaloquz olturdum; qünki Sæn meni [ularning kiliqanliři bilæn] kattik øzæplændürdüng. **18** Mening azabim nemixka tohtimaydu, mening yaramning dawasi yok, nemixka xipa tapmaydu? Sæn manga huddi «aldamqi erik» wæ tuyukşiz øjayib bolidojan sulardæk bolmakqisæn? **19** Xunga Pærwærdigar mundak dæydu: — Sæn hæzirki hælitingdin yenip yenimoja kaytsang, Mæn kaytidin seni aldimdiki hizmettæ turuxka yandurup kelimæn; sæn kimætlik [sæzler] bilæn ærzimas [sæzlærni] pærkændürælisang, sæn yænæ aozimdæk bolisæn; bu hælkkæ sæn tærapkæ kaytip kætsun, lekin sæn ularning tæripigæ hærgiz kaytmasliķing keræk; **20** Wæ Mæn seni bu hælkkæ nisbætæn mistin koçurulojan, mustæhkæm bir sepil kilimæn; ular sanga hujum kilidu, lekin ular üstüingdin øjelibæ kilalmaydu; qünki Mæn seni kutkuzuxka, ularin halas kilixka sæn bilæn billidurmæn, — dæydu Pærwærdigar. **21** — Bærhæk, Mæn seni ræzilærning qanggilidin kutkuzimæn; æxæddiylærning qanggilidin kutkuzidojan nijatkaring bolimæn.

16 Pærwærdigarning sæzi manga kelip mundak deyildi: — **2** Sæn ayal zatini æmringgæ almayssen, xundakla muxu zeminda oqul-kiz pæzant tapmayssen. **3** Qünki Pærwærdigar bu yærdæ tuqulojan oqul-kizlar, bu zeminda ularni tuqjan anilar wæ ularni tuqdurojan atilar toqprisida mundak dæydu: — **4** Ular ælamlik kesællær bilæn ølidu; ular üqün heq matæm tutulmaydu, ular kæmülmæydu; øliklärni tezaklak tuprak yüzida yatidu, ular kiliq, kætætqilik bilæn yæp ketilidu; jæsätliři asmandiki uqar-kanatlar wæ zemindiki haywanatlar üqün ozuk bolidu. **5** Qünki Pærwærdigar mundak dæydu: — Sæn [Yæramiya], hæza boluwatqan heqbir øygæ kirmæ,

yaki olgʻanlar üqün aḡ-zar ketürüx yaki ekünüxka barma; qünki Mən bu hălktin hatirjämlikimni, mehirmuhəbbitimni wə rəhımdillikirimni elip taxlidim, — dəydu Pərwərdigar. **6** Uluoqlardin tartip pəslərgiqə bu zeminda əlidu; ular yərgə kəmülməydu; heqkim ular üqün aḡ-zar ketürməydu, yaki ularni dəp, ya ətlirini tilmaydu, ya qaqlırini qüxürüwətməydu; **7** ular qarilik tutkanlarni yoqlap, nan oxtumaydu, olgʻanlar üqün kəngül sorimaydu; ata-anisi olgʻanlar üqün heqkim tasəlli kədəhini sunmaydu. **8** Sən bolsang əl-yurt bilən billə yəp-iqıxka toy-bəzmə boləjan əygimu kirmə; **9** qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Israillingar Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən əz künliringlarda wə əz kəz aldinglarda, bu yərdin tamaxining sadasini, xad-huramlik sadasini wə toyi boluwatқан yigit-kızning awazlırni tohtitımən. **10** Xundak boliduki, sən bu hălkkə bu səzlərnin ḡəmmisini eytkninginda, ular səndin: «Nemixka Pərwərdigar muxundak zər bir külpətni beximizə qüxürüxkə bəkitkən? Bizning kəbihlikimiz zadi nemə? Pərwərdigar Hudayimiz aldida zadi sadir qilojan nema gunahimiz bardu?» — dəp soraydu. **11** Əmđi sən ularəja mundak dəysən: — Qünki ata-bowiliringlar Məndin waz kəqkən, — dəydu Pərwərdigar, — ḡəmdə baxka ilahləroja əgixip ularning kullukida boləjan, ularəja qokunojan; ular Məndin waz kəqkən, Təwrat-kanunumni heq tutmiojan; **12** silər bolsanglar, ata-bowiliringlardin tehimu bəttər qilojansilər; mana, ḡərbiringlar əz rəzil kənglidiki jahillikning kəynigə kirip, Manga heq kulak salmiojansilər; **13** Xunga Mən silərnəni bu zemindin elip, silər yaki ata-bowiliringlar heq bilməydiojan baxka bir zeminoja taxlaymən; silər xu yərdə keqə-kündüz baxka ilahlarning kullukida bolisilər; qünki Mən silərgə heq mehirmi kərsətməymən. **14** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Israillarni Misir zeminidin kutkuzup qikərojan Pərwərdigarning ḡayati bilən!» deḡən kəsəm kaytidin ixlilitməydu, **15** bəlki [xu künlərdə] «Israillarni ximaliy zeminidin wə Əzi ularni Pərwərdigan barlik zeminlardin kutkuzup qikərojan Pərwərdigarning ḡayati bilən!» dəp kəsəm iqilidu. Qünki Mən ularni ata-bowiliringə təkdım qilojan zeminoja kayturımən. **16** ḡəlbuki, mana ḡəzir bolsa, Mən nurojun belikqilarni əwətip ularni tutkuzuxka qakirimən, — dəydu Pərwərdigar; — andin nurojun owqilarni əwətip ularni qoşlap owlawka qakirimən; ular ularni ḡərbir taqđin, ḡərbir egizliktin, kija taxlarning ojar-kisilqaklıridin tepiwalidu. **17** Qünki kəzlırim heq sularning barlik yolliri üstidə turidu; ular aldımđə heq səkunalmıdı, ularning kəbihliki kəzlırimdin heq yoxurulmıdı. **18** Ləkin Mən əwwal ularning kəbihlikini wə gunahını bexioja ḡəssiləp kayturımən; qünki ular zeminimni yirginqlik nərsilərnin əlülkiri bilən buləjojan, Mening mirasimni lənətləik nərsiliri bilən tərojojan. **19** — I Pərwərdigar, Sən mening küqim wə kərojiniməsən, əzab-okubət künidə baxpanahıməsən. Əllər bolsa yər yüzining qət-qətliridin yeningəja kelidu wə: «Bərhək, ata-bowilirimiz yaləjanqlik ḡəm bımənilikkə mirashorluk qilojan; wə nərsilərdə heq payda yoqktur. **20** Insanlar əz-əzigə hudalarni yasiyalamdu?! Ləkin yasiojini Huda əməsturl!» — dəydu. **21** — Xunga, mana, Mən bu qətim [bu rəzil hălkkə] xuni obdan

bildürimən, — ularəja Mening qolum wə küq-kudritimni obdan bildürimən; xuning bilən ular Mening namimning Pərwərdigar ikənlikini bilidu!

17 Yəḡudaning gunahı almas uqluk təmür kələm bilən taxahtay kəbi yürəklirigə wə kurbangahliridiki münggüzlərgə oyulojan; **2** balilirimu yexil dərəhlər boyida tiklənən, egiz dənglər üstidə yasiojan [butlirining] kurbangahlirini wə «Axərəḡ»lirini ḡərdəim seojinidu. **3** Mən taqqliringlarda wə etizliringlarda, ḡəm baylıqlirini ḡəm ḡəziniliringni, — sening «yukiri jaylar»ingmu buning sirtida əməs — bu qətingdin u qətingiqə boləjan gunahın ḡüpaylidin olja boluxka tapxurımən; **4** Əzüngning xori, Mən sanga təkdım qilojan mirasing kolungdin ketidu; Mən sən tonumaydiojan bir zeminda seni düxməniringning kullukioja tapxurımən; qünki silər oəzızipməgət yoqkip uni kəzojojansilər; u mənggügə keyidu. **5** Pərwərdigar mundak dəydu: — Adəmgə tayanəjan, adəmnin ət-küqini tayanəji qilojan, kəlbə Pərwərdigardin qətnigən adəmnin ḡəlioja lənət bolsun! **6** U qəl-bayawanda əskən qara arqa qatqılidak bolidu; bəht-yaxıllıq kəlsimu u bunı kərməydu; u bəlki qəldiki kəojıraq yərlərdə, adəmsətsiz xorluk bir zeminda turidu. **7** Pərwərdigarəja tayanəjan, Pərwərdigarni tayanəji qilojan adəm bəht-bərikətləik bolidu! **8** U sular boyida tiklənən, erik boyida kəng yiltiz tartkan dərəhdək; piəzojirəm issiktin u kərkəmaydu; uning yopurmaklıri ḡəmnixə yexildur; kurojaqıqilik yili u solaxmaydu wə mewə bərixtin qalmaydu. **9** Kəlb ḡəmmidin əldəmqi, uning dawasi yoqktur. Kimmu uni qüxinəlisun? **10** Məniki Pərwərdigar insan kəlbini kəzıtip təkürimən; ḡərbirsigə əz yolliri boyiqə, qilojan əməllirining mewisi boyiqə təksim kılıx üqün, insan wıjđanini sinəymən. **11** Huddi əzi tuəjmiojan tuhumlarni besiwəlojan kəklıktək, ḡəramdin baylıqləroja erixkən kiximu xundak bolidu; künlirining yerimi ətməyła erixkinidin ayırlidu, u ahirida əhmək bolup qikidu. **12** Xan-xəroplik bir təht, əzəldin yukiriəja tiklənən, dəl bizning baxpanahimiz boləjan jaydur; **13** i Pərwərdigar, Sən Israillingar ümidisən! Səndin waz kəqkən ḡəmməylən yərgə qarap qalıdu; Səndin yırəqlaxkanlar tuprakta yatkanlar arisida tizimlinidu; qünki ular ḡayətlilik sulirining mənəbəsi boləjan Pərwərdigardin waz kəqkən. **14** Məni səkaytkin, i Pərwərdigar, mən xuning bilən jəzmən səkaytilimən! Məni kutkuzəjojan, xuning bilən jəzmən kutkuzulimən! — Qünki Əzüng mening məđḡiyəmdürsən! **15** Mana, ular mənə: — Pərwərdigarning səz-bəxariti kəni?! Kəni, u əməlgə axurusun!» — dəydu. **16** Ləkin mən bolsam, Sanga əḡəxkinimđə «pada bəkkəqıqı» boluxtin heq kaqқан əməsmən, wə əjəl küniḡi heq arzu qilmiojanmən, — Sən bilisən! Aqzımdin barlik qikkənlər Sening yüz aldingda boləjan. **17** Manga wəḡimə bolmiojaysən; külpətləik künidə Sən mening baxpanahımdürsən. **18** Manga ziyənkəxləik qiloquqlar yərgə qarap qalsun, ləkin mən yərgə qarətmiojaysən! Ular dəkkə-dükkigə qüxsun, ləkin mən dəkkə-dükkigə qüxürmıgəysən; ularning bexioja külpət küniḡi qüxürmıgəysən; ular ikki ḡəssiləik ḡəlakət bilən üzül-kesil paqəqlap taxliojaysən! **19** Pərwərdigar mənə mundak deḡən: — Bərojin, Yəḡuda padixahliri xəḡərgə kiridiojan wə qikidiojan «ḡəlkning

baliliri» degan dərvozida, həmdə Yerusalemling barlik dərvozilirida turoqin, ularoqa mundak degin: — **20** Pərvərdigarning sezini anglanglar, i muxu dərvozilardin kiridioqan Yəhudaning padixahliri, barlik Yəhuda wə Yerusalemda turuwatqan halayik! **21** Pərvərdigar mundak dəydu: — Öz jeninglaroqa həzi bolunglar! «xabat» künidə heqkandak yükni ketürmänglar, Yerusalemling dərvozilirdin heqnersini epkirmänglar; **22** xabat künliridə eyliringlardin heq yükni ketürüp elip qikmänglar, wə heqkandak əmgək kılmänglar; bəki Mən ata-bowiliringlaroqa buyruojinimdək, xabat kücini Özümgə ataloqan muqəddəs bir kün dəp qaranglar. **23** Lekin ular heq anglimioqan yaki kulak salmioqan, bəki anglimaslikqa həm tərbiyini qobul kılaslikqa boynini kattik kıloqan. **24** Xundak boliduki, silər awazimni kəngül koyup anglisanglar, — dəydu Pərvərdigar, — yəni xabat künidə xəhər dərvozilirdin heq yükni elip kirmisanglar wə heq əmgək kılmasilik arklıq xabat kücini Manga pak-muqəddəs bir kün hesablisanglar, **25** bu xəhər dərvozilirdin Dawutning təhtigə olturidioqan padixahliri wə əmirli ri jəng hərwilirioqa olturup wə atlaroqa minip kiridu; ular, ularning əmirli ri, Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlar mu kirip-qikixidu; bu xəhər mənggü awat bolidu. **26** Xundak kılsanglar, həklər Yəhuda xəhərliridin, Yerusalemling ətrapidiki yezilardin, Binyaminning zemindin, [ojarbtiki] «Xəfələh» egizlikidin, jənubtiki [taoqliktin], Yəhudadiki jənubiy baywanlardin Pərvərdigarning eyigə «keydürmə kurbanlıklar, «inaklıq kurbanlıqliri», «axlik hədiyə»lər wə huxbuyarlari tutup, [Pərvərdigar oqa bol oqan] rəhmətli rini eytixka kiridioqan bolidu. **27** Lekin silər Manga kulak salmisanglar, yəni xabat kücini Özümgə pak-muqəddəs hesablimay, yəni künidə Yerusalemling dərvozilirdin yök ketürüp kirsənglar, əmdi Mən dərvozilaroqa bir ot yakimən, u Yerusalemdiki ordilari yəwetidu, uni heq eqürəlmaydu.

18 Bu səz Pərvərdigardin Yərəmiya oqa kelip, mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, sapalqining eyigə qüxkin, Mən sanga sezli rimi anglitimən». **3** Xunga mən sapalqining eyigə qüxtum; wə mana, sapalqi oqaltək üstidə bir nərsini yasawatqanidi. **4** U seoziz laydin yasawatqan qaqa turup-turup kəli astida buzulatti. Xu qaoqda sapalqi xu laydin ezi layik kərgən baxka bir kaqini yasaytti. **5** Wə Pərvərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **6** «I Israil jəməti, wə sapalqi kıloqandək Mən sanga kılalmandim? — dəydu Pərvərdigar. — Mana, seoziz layning sapalqining kolida bolojinioqa ohxax, silər Mening kolumdasilər, i Israil jəməti. **7** Bəzidə Mən məlum bir əl, məlum bir məmləkət toqruluk, yəni uning yulunuxi, buzuluxi wə halak kilinixi toqruluk sezləymən; **8** xu qaoq Mən aqaqlanduroqan xu əl yamanlıkdin towa kilip yansa, Mən ularoqa kılmakqi bol oqan yamanlıktin yanimən. **9** Mən yənə bəzidə məlum bir əl, məlum bir məmləkət toqruluk, yəni uning kuruluxi wə tikip estürüluxi toqruluk sezləymən; **10** xu qaoq xu əl kəz aldimda yamanlık kilip awazimni anglimisa, Mən yənə ularoqa wədə kıloqan, ularni bərikətliməkqi bol oqan yaxhili ktin yanimən. **11** Əmdi hazır Yəhudadikilərgə wə Yerusalemda turuwatqanlaroqa mundak degin: — «Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən silərgə

yamanlık təyyarlawatimən, silərgə qarxi bir pilan tüzüwatimən; xunga hərbinglar rəzil yolunglardin yeninglar, yolliringlari wə kilmixliringlari tüzizinglar. **12** — Lekin ular: «Yaq! Ham hiyal kıla! Biz öz pilanlirimiz oqa əgixiwimiz, öz rəzil kənglimizdiki jahillikimiz boyiqə kıliwimiz» — dəydu. **13** Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Əllər arisidin: «Kim muxundak ixni anglap bakqan?!» dəp soranglar. «Pak kız» Israil dəhxətlik yirginlik ixni kıloqan! **14** Liwan karlıri aydaladiki kıyalıktin yokap ketəmdu? Uning yiraktin qüxkən muzdək suliri kurup ketəmdu? **15** Lekin Mening həlkim bolsa Meni untu oqan; ular yok bir nərsilərgə huxbuy yakidu; mana, bular ularni yaxawatqan yolidin, yəni kədimdin bol oqan yollardin putlaxturup, ketürülüp tüz kilinmioqan bir yolda mangduroqan. **16** Xuning bilən ularning zemini ni dəhxət basidioqan həm daim kixilər ux-ux kilidioqan obyekt kilidu; uningdin eitiwatqanlarning həmmisini dəhxət besip, bexini qaykixidu. **17** Mən huddi xərktin qikqan xamaldək ularni düxmən aldimda tarkitewetimən; Mən balayi'apət künidə ularoqa yüzümi əməs, bəki arqamni kılimən». **18** Kixilər: «Kelinglar, Yərəmiya oqa kəst kılayli; qünki ya kaqlınlardin kanun-tərbiyə, ya danixmənlardin əkil-nəsihət ya pəyoqəmbərlərdin sez-bexarət kəmlik kılmaydu. Kelinglar, tilimizni bir kilip uning üstidin xikayət kılayli, uning sezliridin heqkaysisioqa kulak salmayli» — deyixti. **19** — I Pərvərdigar, manga kulak sal oqaysən; manga qarxili dicioqanlarning dawatqanlirini angli oqaysən. **20** Yaxhili kqa yamanlık kilix boləmdu? Qünki ular jənim üqün ora koloqan; mən ularoqa yaxi bolsun dəp, oqəzipingni ulardin yandurux üqün Sening aldingda [dua kilip] turoqanlikimni esingdə tutkaysən. **21** Xunga baliliringni kəhətpəliklə tapxuroqaysən, kilinqing bisioqa elip bərgəyəsən; ayalliri balilirdin juda kilinip tul kalsun; ərliri waba-əlüm bilən yokalsun, yigitlər jəngdə kililansun. **22** Ula ning üstigə basmiqlari elip kəlginingdə eyliridin nələ-pəryad anglansun; qünki ular meni tutuxka ora koloqan, putlirim üqün kısmaklari yoxurun sal oqan. **23** Əmdi Sən, i Pərvərdigar, ularning meni kətl kilixka bol oqan kəstlirining həmmisini obdan bilisən; ularning kəbi hliklirini kəqürmigəyəsən, ularning gunahlırini kəzəng aldimdin yumioqaysən; bəki ular Sening aldingda yikitilsun; oqəziping qüxkən künidə ularni bir tərəp kıloqaysən.

19 Pərvərdigar mundak dəydu: — Barojin, sapalqidin bir sapal kozini aloqin; andin əlning aqsakalliridin wə kaqlınlarning aqsakalliridin birməqqini apirip, **2** «Sapal qarqiliri» dərwasisioqa yekün bol oqan «Hinnomning oqlining jiləjisi» oqa berip xu yərdə Mən sanga eytidioqan sezləni jakarlı oqin. **3** Mundak degin: — Pərvərdigarning sezi ni anglanglar, i Yəhudaning padixahliri wə Yerusalemdikilər! Samawi koqunlarning Sərdari bol oqan Pərvərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən muxu yərgə balayi'apətni qüxürimənkı, kimki uni anglisla kulaklırini zingildap ketidu. **4** Qünki bu həlk Məndin waz keqip, bu yərnı Manga «yat» kıloqan, uningda nə əzliri, nə ata-bowiliri, nə Yəhuda padixahliri heq tonumioqan baxka ilahlərgə huxbuy yakqan; ular bu yərnı gunahsizlarning kanlıri bilən tolduroqan. **5** Ular Baaloqa öz balilirini kəydürmə

qurbanliklar süpitida keydürüx üqün Baalning «yüqiri jaylar»ini kuroqan; Män bundak bir ixni heqçaqan buyrup bakmioqan, heq eytmioqan, u hãrgiz uymuqoja kirip bakmioqan. **6** Xunga mana, xundak künlãr keliduki, — dãydu Pãrwãrdigar, — bu yãr kãlgüsidã «Tofãt», yaki «Hinnomning oqjlining jilõjisi» dãp atalmaydu, bãlki «Kãtl jilõjisi» dãp atilidu. **7** Mãn bu yãrdã Yãhuda hãm Yerusalemling pilan-tãdbirlirini kuruk kiliwetimãn; Mãn ularni düxmãnlerining kiliqi bilãn, yãni janlirini izdigüqilãrning qolida yikitimãn; Mãn jãstãlirini asmandiki uqar-qãnatlarõja wã yãr-zemindiki haywanatlarõja ozuk boluxka beriwetimãn. **8** Mãn bu xãhãrni dãhxãt basidioqan hãm kixilãr ux-ux kiliwioqan obyekt kilimãn; uningdin etüwatkanlarõni hãmmisi uning barlik yara-wabaliri tüpãylidin dãhxãt besip üxkãrtidu. **9** Mãn ularni düxmãnlerining hãm janlirini izdigüqilãrning kãttik kistaydioqan qorxawining besimi astida oqullirining gõxini hãm kizlirining gõxini yãydioqan kilimãn, ularning hãrbiri ez yekininining gõxini yãydu. **10** ãmdi sãn özüng bilãn billã aparõjan hãmrahliringning kãz aldida heliki kozini qeqiwãtkin; **11** xundak kilip ularõja mundak degin: — Samawi koxunlarning Sãrdari bolõjan Pãrwãrdigar mundak dãydu: — Birsi sapalqining kozisini kãytidin heq yasiyalmiõjudak dãrijidã qeqiwãtkinidãk Mãnmu bu hãlk wã bu xãhãrni xundak qeqiwetimãn. Ular jãstãlirini Tofãttã kãmidu, hãtta kãmgüidãk yãr kãlmiõjuqã. **12** Mãn bu yãrni wã buningda turuwatkanlarõnmu muxundak kilimãn, — dãydu Pãrwãrdigar, — bu xãhãrni Tofãtkã ohxax kilimãn. **13** Yerusalemdiki õylãr wã Yãhuda padixahlirining õyliri, — yãni ularning egziliridã turup asmandiki barlik yultuz-sãyyarilãrgã huxbuy yaqqan wã Mëndin baxkã yat ilahlãroja «xarab hãlãjã»lãrni tãkkãn barlik õyliri huddi Tofãt degãn jaydãk bulõqãnoqan jaylar bolidu. **14** Wã Yãrãmiya Pãrwãrdigar uni bexarãt berixkã awãtkãn Tofãttin kãytip kelip, Pãrwãrdigarning õyining hõylisioja kirip turup barlik hãlkãkã mundak dedi: **15** — Samawi koxunlarning Sãrdari bolõjan Pãrwãrdigar, Israilning Hudasi mundak dãydu: — Mana, Mãn bu xãhãr wã uning barlik xãhãrlirigã qarãp eytkãn balayipãrãtning hãmmisini ularning bexioja qüxürimãn; qünki ular boynini kãttik kilip Mening sãzilirimni heqçaqan anglimioqan.

20 ãmdi Immãrning õqjli, kahin Paxhur — u Pãrwãrdigarning eyidã «amanlik saklãx begi»mu idi, Yãrãmiyaning bu bexarãtlãrni bãrgãnlirini anglidi. **2** Paxhur Yãrãmiya pãyojãmbãrni urojuzdi wã uning putini Pãrwãrdigarning eyidiki «Binyaminning yuqiri dãrwazisi»ning yenidiki takãkãka saldi. **3** Ikkinqi küni, Paxhur Yãrãmiyani takãktin bõxtati; Yãrãmiya uningõja: — Pãrwãrdigar ismingni Paxhur ãmãs, bãlki «Magor-missabib» dãp atidi, dedi. **4** — Qünki Pãrwãrdigar mundak dãydu: — Mana, Mãn seni özünggã wã barlik aqjnilirilinggã wãhãmã salõjuqi obyekt kilimãn; ular düxmãnlerining kiliqi bilãn yikilidu; sãn ez kãzüng bilãn buni kãrisãn; Mãn barlik Yãhudani Babil padixahning kolioja tapxurimãn; u ularni Babilõja sürgün kilip elip ketidu hãmdã ularni kiliq bilãn uridu. **5** Mãn bu xãhãrning hãmmã baylikliri — barlik mãhsulatliri, barlik kimmãt nãrsiliri wã Yãhuda padixahlirining

barlik hãzinilirini düxmãnlerining kolioja tapxurimãn; ular ularni olja kilip buliwelip Babilõja elip ketidu. **6** Sãn bolsang, i Paxhur, hãmmã õyidikiliring birgã sürgün bolup ketisilãr; sãn Babilõja kelisãn; sãn xu yãrdã dunyadin ketisãn, xu yãrgã kãmülisãn; sãn hãm sening yalõqan bexarãtliringgã kulãk salõqan aqjnilirilingmu xundak bolidu. **7** I Pãrwãrdigar, Sãn meni kãyil kilip [pãyojãmbãrlikkã] kãndürdüng, mãn xundaklã kãndürüldüm; Sãn mãndin zãr kãlding, xundaklã qõlibã kilding; mãn pütün kün tapa-tãning obyekt bolimãn; hãmmã kixi meni mazãk kãlidu. **8** Mãn qaqaqlã sãz kãlsam, «Zorawanlik hãm bulangqilik kelidu» dãp jakarlixim kerãk; xunga Pãrwãrdigarning sãzi meni pütün kün ahanãt wã mãshirining obyekt kãlidu. **9** Lekin mãn: «Mãn uni tilõja almaymãn, wã yaki Uning nami bilãn ikkinqi sãz kãlmaymãn» desãn, Uning sãzi kãlbimdã lawuldap ot bolup, sãngãkilinggã kapsalõqan bir yalkun bolidu; iqimgã siõduruxka hãlim kãlmay, eytmay qidãp turalmaymãn. **10** Xundak, kiliwerimãn, gãrãqã mãn nuroqun kixilãrning piqirlaxkãn kãstlirini anglisammu; tarãp-tarãplãrni wãhãmã basidul «Uning üstidin ãrz kilinglar! Uning üstidin ãrz kilayli!» dãp, barlik ülpãt-hãmrahlirini putixip ketiximni paylap yürmãktã; ular «U bõlkin aldinar, xundak bolõqanda biz uning üstidin qõlibã kiliimiz, uningdin intikãm alalaymiz» deyixiwatidu. **11** Lekin Pãrwãrdigar bolsa kudrãtlik wã dãhxãtlik bir palwandãk mãn bilãn billidur; xunga manga ziyãkãxlik kilõjuqlar putixip qõlibã kilalmaydu; ular muwãppãkiyãt kãzãnmiojaqãqã, kãttik hijil bolup yãrgã qarãp kãlidu; ularning bu rãswaqilikã manggüllük bolup, hãrgiz untulmaydu. **12** ãmdi Sãn, i hãkkãniylãrni sinaydioqan, insanning wijdani wã kãlbini kãridioqan samawi koxunlarning Sãrdari bolõjan Pãrwãrdigar, ularning üstigã bolõqan kãsasingni manga kãrgüzgãysãn; qünki mãn dãwayimni aldinqõja kõyoqanmãn. **13** Pãrwãrdigarni küy eytip mahtanglar, Uni mãdhijilãnglãr; qünki U namrat kixini rãzililik kilõjuqlardin kutkuzõqan. **14** Mening tuõquloqan künümãgã lãnãt bolsun; apam meni tuõqãn küni mubarãk bolmisun! **15** Atamõja hãwãr elip: «sãnga õõqul bala tuõquld!» dãp uni alamãt xãdlãndurõqan adamãgã lãnãt bolsun! **16** Bu adãm Pãrwãrdigar rãhim kilmay õqulatkãn xãhãrlãrdãk bolsun; u etigãndã nalã, qünkã alãkãzãdililik qukanlirini anglisun — **17** qünki u meni baliyãtkudin qüxkinimdila õltürüwãtmigãn; apam mening gõrüm bolsiidi, uning qõrsiki mãn bilãn tãng hãmixã qõng bolsiidi! **18** Nemixkã mãn japa-muxãkqãt, azãb-õkubãtãni kãrũxkã, künlirimni hijãlãt-ãhanãt iqidã õtküzũxkã baliyãtkudin qikkãndimãn?

21 Padixah Zãdãkiya Malkiyaning õqjli Paxhurni hãm Maaseyahning õqjli, kahin Zofaniyanilã awãtkãndã, Yãrãmiyaõja Pãrwãrdigardin tãwãndiki munu bir sãz kãldi: — **2** ([Ular]: «Biz üqün Pãrwãrdigardin yardãm sorioqin; qünki Babil padixahã Nebõqãdnãsar bizgã hujum kãlidu; Pãrwãrdigar õzining [õtãkãni] karamãt kilõqan ixliri boyiqã, bizgimu ohxax muamilã kilip, uni yenimizdin yandurarmikin?» — [dãp soridi]. **3** Yãrãmiya ularõja: — Zãdãkiyaõja mundak dãnglar, — dedi) **4** — Israilning Hudasi Pãrwãrdigar mundak dãydu: — Mana, Mãn kolliringlar tutkãn, silãrni qõrxiwalõqan

Babil padixahı həm kaldiyərgə sepil sirtida jəng kilixə ixlitidionə, jəng qoralliringlarni kayriwetimən wə bularni wə xəhərninğ oturisida yiojwalimən; **5** Mən Əzümmu sozulonə kolum wə küqlük bilikim bilən, oəzipim bilən, kəhrim bilən wə həssiləngən aqqikim bilən silərgə jəng kilimən! **6** Mən bu xəhərdə turuwatqanlarni, insan bolsun, həywan bolsun urimən; ular dəhətlik bir waba bilən əlidu. **7** Andin keyin, — dəydu Pərwərdigar, — Yəhuda padixahı Zədəkiyani, hizmətkarlırini, həlkni, yəni bu xəhərdə wabadin, kiliqtin wə kəhətqiliktin kəlip qaloqanlar bolsa, Mən ularni Babil padixahı Nebokadnəsarninğ kolioə, ularning düxmənirininə kolioə wə jəni idzigüqlərninğ kolioə tapxurimən; Nebokadnəsar ularni kiliq tiqı bilən uridu; u nə ularni ayimaydu, nə ularoə iqini heq aqrıtımaydu, nə rəhim kilmaydu. **8** Ləkin sən bu həlkəə mundak deyixing kerək: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən aldinglarda həyat yoli wə mamat yolini salimən; **9** kim bu xəhərdə qalmaqçı bolsa, kiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; ləkin kim xəhərdin qikip, silərnə korxiwaləqan kaldiyərgə təslim bolsa, u həyat kalidu; uning jəni əzigə aləqan oljidak bolidu. **10** Qünki Mən bu xəhərgə yaxhilik üqün əməs, bəlki yamanlik kilix üqün yuzümni karatkuzdum, — dəydu Pərwərdigar; u Babil padixahıninğ kolioə tapxurulidu, u uni ot selip keydürirwetidu. **11** Wə Yəhuda padixahıninğ jəməti toqruluk Pərwərdigarninğ səzini anglanglar: — **12** I Dawutning jəməti, Pərwərdigar mundak dəydu: — hər ətigəndə adalət bilən həküm qikiringlar, bulanoəjan kixini əzgüqinənğ kolidin kutkuzunglar; bolmisa, kıləqanliringlarninğ rəzilliki tūpəylidin, kəhrim partlap, ottək həmmiini keydüridu; uni əqürələydiəjan heqkim bolmaydu; **13** Mana, Mən sanga qarxidurmən, i jiloə üstidə, tūzləngliktiki kiyada olturoquqı, yəni «Kim üstimizgə qūxūp hujum kiləlisun, kim əylirimizgə besip kirəlisun?!» degūqı, — dəydu Pərwərdigar. **14** Mən silərninğ kilmixinglarninğ mewisi boyiqə silərgə yəkinlixip jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar; wə Mən uning ormanlikida bir ot yəkimən, u bolsa uning ətrapidiki həmmiini keydürüp tūgitidu.

22 Pərwərdigar manga mundak dedi: «Barəjin, Yəhuda padixahıninğ ordisioə qūxūp bu səzini xu yərdə kıləjin: — **2** Pərwərdigarninğ səzini angla, i Dawutning təhtigə olturoquqı, Yəhuda padixahı — Sən, ələmdar-hizmətkarlırın wə muxu dərwəzilərdin kirip-qikidiəjan həlkəin, — **3** Pərwərdigar mundak dəydu: Adalət wə həkəkanilik yürgüzinglar; bulanoəjan kixini əzgüqinənğ kolidin kutkuzunglar; musapirlarni, yetim-yəsirlərnə wə tul hotunlarni heq harlimanglar yəki bozək kilmanglar, gunəhsiz kanlarni bu yərdə təkəmgənglar. **4** Silər bu əmrilərgə həkikətən əməl kilsanglar, əmdi Dawutning təhtigə olturoəjan padixahlar, yəni ular, ularning əməldar-hizmətkarlırini wə həlkı jəng hərwilirioə olturup wə atlaroə minip bu əyning dərwəziləridin kirip qikixidu. **5** Biraq silər bu səzlərnə anglimisanglar, Mən Əz namim bilən kəsəm iqənkə, — dəydu Pərwərdigar, — bu orda bir harabə bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar Yəhuda padixahıninğ əyi toqruluk mundak dəydu: — Sən Manga huddi Gilead, Liwanning qokkisiədik boləjining bilən, bərhək Mən seni bir qəl-bayawan,

adəmlər wəz kəqkən xəhərlərdək kilimən. **7** Mən hərbi yəxhi qorallonəjan wəyran kıləquqlarni sanga qarxi əwətimən; ular «esil kədirilingrini» kesiwetip, otka taxlaydu. **8** Nuroəjan əllər bu xəhərdin otip, hərbi yəkinidin: «Nemixka Pərwərdigar bu uluoə xəhərnə bundak kıləqandı?» dəp soraydu. **9** Wə ular jawabən: «Qünki lar Pərwərdigar Hudəsining əhdisidin wəz keqip, baxka iləhlaroə qokunup ularning kullukioə kirgən» — dəydu. **10** Əlginigə yioqlimanglar, uning üqün əh-zarlimanglar; bəlki sürgün boləjini üqün kattik yioqlanglar, qünki u əz yurtioə heqqaəjan kaytip kəlməydu. **11** Qünki Yəhuda padixahı Yosiyaning oəli, yəni atisi Yosiyaning ornioə təhtigə olturoəjan, bu yərdin sürgün boləjan Xallum toqruluk Pərwərdigar mundak dəydu: U hərgiz bu yərgə kaytımaydu; **12** qünki u əsir kilinip apiriləjan yurtta əlidu, u bu zeminni ikkinqi kərməydu. **13** Əyini adilsizlik bilən, balihana-rawəklirini adalətsizlik bilən quroəning halioə way! U koxnisini bikar ixlitip, əmgikigə heqkəndək hək bərməydu; **14** u: «Əzümgə kəngtaxa bir ordini, azadə rawəklar bilən koxup salimən; tamliroəjan derizlərnə kəng qikirimən; tamliroə kədir tahtaylar bilən bezəymən, əylirini pərgən sirlaymən» — dəydu. [Uning halioə way!] **15** Sən kədir yəoqıqidin yəsəloəjan tahtaylarni qaplap, [atabowiliring] bilən bəsləxsəng kəndəkmə padixah boluxka layik bolisən? Səning atəng yəp-iqixkə taxəkkür eytip, adalət wə durus ixlərnə yürgüzgən əməsmu? Xunga u buning yaxhilikini kərgən. **16** U mənimlərninğ wə namratlarning dəwasini toəra sorioəjan; xunga həlkəinğ əhwalı yəxhi idi. Bundak ix Məni tonuxtın ibarət əməsmu?» — dəydu Pərwərdigar. **17** — Biraq kəzting wə kənglüng bolsa pəkət əz jəzanə-mənpəətinggə erixix, gunəhsizlarning kəninə təkük, zorluk-zumbuluk wə buləngqilik kilix pəytini kəzləp tikilgəndür. **18** Xunga Pərwərdigar Yəhuda padixahı Yosiyaning oəli Yəhoəkim toqruluk mundak dəydu: — Həlk uning əlümidə: «Aə, akam! Aə, singlim!» dəp əh-zarlar kəttirməydu; yəki uning üqün: «Aə, begim! Aə, uning həywisil!» dəp əh-zarlar kəttirməydu; **19** u əxəkninğ dəpənsidək kəməlidu, jəsi ti Yerusəlem dərwəzilərininğ sirtioə qərip taxlinidu. **20** Liwanə qə qikip pəryad kıl, Baxanda awəzingni kəttir, Abarimning qokkıliridinmə nalə kəttir; qünki səning «axniliring»ning həmmisi nabut kilindi. **21** Mən aməsnə turoəjningda sanga agəhləndurdum; ləkin sən: «Angliməymən!» — deding. Yəxlikəngdin tartiplə bundak kılip Məninğ awəzimoə kulək salmaslik dəl səning yoləng bolup kəlgən. **22** Xamal barlık «bakkuqı»liringioə «bakkuqı» bolup ularni uqurup kətidu, xuning bilən axniliring sürgün boluxka qikidu; bərhək, sən xu qəoəda barlık rəzillik tūpəylidin hijil bolup rəswə bolisən. **23** I «Liwən»da turoəquqı, kədir dərhəli ri üstigə uwiiloəquqı, sən toləqək tutkən ayalning əzəbliridək, dərd-ələmlər bəxəyoə qūxkəndə kəngqilik ingrap kətsərsən! **24** Əz həyatim bilən kəsəm iqimənkə, — dəydu Pərwərdigar, — sən Yəhoəkimning oəli Koniya həttə ong kolumdiki məhürlik üzük bolsəngmə, Mən seni xu yərdin yulup taxlaymən; **25** Mən sən jəningni idzigüqlərninğ kolioə wə sən korrkən adəmlərninğ kolioə, yəni Babil padixahı Nebokadnəsarninğ kolioə wə kaldiyərninğ kolioə tapxurimən. **26** Mən seni həm sənəni tūəqən

anang ikkinglarni o'zinglar tuqulmisoan yat bir yurtka qeriwetimän; silär u yärdä ölisilär. **27** Jeninglar kaytip kelixkä xunqä täxna bolöjan bu zeminoqa bolsa, silär härgiz kaytip kelämböysilär. **28** Koniya degän bu kixi qeqilöjan, näzärgä elimaydiojan sapal kozimu? Heqkim karimaydiojan bir qaqimu? Ömdi nemixka ular, yäni u wä uning näsli bolöjanlar qeriwetilgän, ular tonumaydiojan bir yurtka taxliwetilidu? **29** I zemin, zemin, zemin, Pärwärdigarning sezini angla! **30** Pärwärdigar mundak däydu: — Bu adäm «pärzäntsiz, öz künidä heq öjalibä kilalmiojan bir adäm» däp yazöjin; qünki uning näslidin heqkandak adäm öjalibä kilip, Dawutning tähtigä olturup Yähuda arisida häküim sürmäydu.

23 Mening yaylikimdiki koylarni hälak kilöjuqi wä tarkitiwätküqi pada bakkuqilarning hälioja way! — däydu Pärwärdigar. **2** Xunga Israilning Hudasi bolöjan Pärwärdigar Öz hälkini xundak bekiwatқан bakkuqilaroqa mundak däydu: «Siler Mening padamni tarkitiwätkänsilär, ularni häydiwätkänsilär wä ularni izdimigänsilär wä ulardin heq häwär almiöqansilär; mana, Män silerning kilmixliringlarning räzillikini öz bexinglaroqa qüxürimän, — däydu Pärwärdigar — **3** wä padamning kaldisini bolsa, Män ularni häydiwätkän barlik padixahlıklardin yiojiman, ularni öz yaylaklirioqa kayturimän; ular awüp köpiyidu. **4** Män ularning üstigä ularni häkikiy bakidöjan bakkuqilarni tikläymän; xuning bilän ular ikkinqi korkmaydu yaki parakändä bolmaydu, ulardin heqkaysisi käm bolmaydu, — däydu Pärwärdigar. **5** Mana, xu künlär keliduki, — däydu Pärwärdigar, — Män Dawut üqün bir «Häkkanij Xah»ni estürüp tikläymän; u padixah bolup danalik bilän häküim sürtip, zeminda adalät wä häkkaniylik yürgüzidu. **6** Uning künliridä Yähuda kutkuzulidu, Israil aman-tinqlikta turidu; u xu nami bilän atiliduki — «Pärwärdigar Häkkaniylikimiz». **7** Xunga mana, xu künlär keliduki, — däydu Pärwärdigar, — «Israillarni Misir zeminidin kutkuzup qikaröjan Pärwärdigarning häyati bilän!» degän käsäwä kaytidin ixlitilmäydu, **8** bälki xu künlärdä «Israillarni ximaldiki zeminin wä Özi ularni häydidin barlik padixahlıklardin kutkuzup qikaröjan Pärwärdigarning häyati bilän!» däp käsäwä iqilidu. Andin ular öz yurtida turidu. **9** Pəyoəmbərlər toqruqluk: — Mening kënglüm iq-baqrında sunuqtur; səngəklirimning həmmisi titrəydu; mən məst boləjan adəm, xarab tərəpidin yəngilgən adəmgə ohxaymən; bundak boluxum Pərwərdigar wə Uning pak-mukəddəs səzliri tūpəylidindur; **10** qünki zemin bolsa zinahorlaroqa tolojan; ularning yügürüxliri toqra yolda əməs; ularning həkükü häkkaniylik yolida əməs. Xunga [Pərwərdigarning] ləniti tūpəylidin zemin kaqojiraydu; daladiki ot-qəp solixidu; **11** qünki həm pəyoəmbər həm kahin hərəm boldi; hətta Öz əyümdimu ularning rəzil kilmixlirini baykidim, — däydu Pərwərdigar. **12** — Xunga ularning yoli əzlrigə karəngöylukta mangidiojan, teyilöjak yollardək bolidu; ular bu yollarda putlixip, yikilidu; qünki ular jazalinidiojan yilida Mən ularning bexioqa yamanlik qüxürimän, — däydu Pərwərdigar. **13** Mən əwwal Samariyədiki pəyoəmbərlərdə əhməklirni kərgənmən; ular Baalning namida bexarət berip, hälkim Israilni

azduruqan; **14** birak Yerusalemdiki pəyoəmbərlərdimu yirginqlik bir ixni kərdum; ular zinahorluk kilidu, yalojanlikta mangidu, rəzillik kilöjuqlarning qolini küqaytiduki, nətjidä heqkaysisi rəzillikidin yanmaydu; ularning həmmisi Manga Sodomdak, [Yerusalemda] turuwatqanlar Manga Gomorradak boldi. **15** Xunga samawi köxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar pəyoəmbərlər toqruqluk mundak däydu: — Mana, Mən ularni əmən bilän ozuqlandurimän, ularoqa öt süyini iquüzimän; qünki Yerusalemdiki pəyoəmbərlər hərəmlikning mənəsi bolup, hərəmlik ulardin pütkül zeminoqa tarkilip kətti. **16** Samawi köxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar mundak däydu: — Silərgə bexarət beriwatqan pəyoəmbərlərnin səzlrigə kulak salmanglar; ular silərni bimənillikə yetəkləydu; ularning səzliri Pərwərdigarning əozidın qikkən əməs, bəlki öz kënglidə təsəwwur kilöjan bir kərünixni səzləwatidu. **17** Ular Pərwərdigarning sezini kezigə ilmaydiojanlaroqa: «Siler aman-tinqlikta turisilär» däydu wə öz këngling jahillikida mangidiojanlarning hərbirigə: «Heqkandak yamanlik bexinglaroqa qüxməydu» — däydu. **18** Birak ulardin kaysi birsi Pərwərdigarning këngixidə Uning səz-kalamini baykəp qüxinix wə anglax iquün turojan? Ulardin kim Uning sezini kulak selip angliöjan? **19** Mana, Pərwərdigardin qikkən bir boran-qapkun! Uningdin kəhr qikti; bərhək, dəlxətlik bir kara küyün qikip kəldi; u pirkirap rəzillərnin bexioqa qüxidu. **20** Uning kënglidiki niyətlirini ada kilip toluq əməl kilöjuqə, Pərwərdigarning əozipi yanmaydu; ahirki künlərdə silər buni obdan qüxinip yetisilär. **21** Mən bu pəyoəmbərlərnə əwətmigənmən, ləkin ular həwərni jar kilixka katröjan; Mən ularoqa səz kilmidim, ləkin ular bexarət bərgən. **22** Halbuki, ular Mening këngixidə turojan bolsa, Mening hälkimgə səzlrimini anglatkuzöjan bolsa, əmdi hälkimni rəzil yolidin wə kilmixlirining rəzillikidin yanduruqan bolatti. **23** Mən pəkət bir yərdila turidiojan Hudamu? — däydu Pərwərdigar, — Mən yirak-yiraklardiki hərbirigə turidiojan Huda əməsmu? **24** Birsi yoxurun jaylarda məküwəlsə Mən uni kəralməmdimən? — däydu Pərwərdigar; — asman-zemin Mən bilän tolduruqan əməsmu? — däydu Pərwərdigar. **25** Mən Mening namida yalojan bexarətlər beridiojan pəyoəmbərlərnin; «Bir qüx kərdüm! Bir qüx kərdüm!» degənlirini anglidim; **26** bundak pəyoəmbərlər yalojan bexarətlərnə beridu, ular əzining kënglidiki ezitku təsəwwurliridin pəyoəmbərlər boluxiwəlojan. Əmdi ular bundak ixlarnə kaqanojiqə këngligə pükidu? **27** Ular hərbiri kaqanojiqə öz yekinioqa eytkən qüxliri arkilik (huddi ata-bowilirining Baaloqa qokunup namimni untuöjiniöja ohxax) hälkimgə namimni untulduruxni pämləydu? **28** Qüxni kərgən pəyoəmbər, qüxni eytip bərsun; Mening səzümnə angliöjan kixi bu səzümnə əstayidillik bilän səzlisun; pahalning buoqday bilən selixturuquqluk nemisi bardu? — däydu Pərwərdigar. **29** — Mening səzüm huddi kəydürgüqi bir ot wə taxni qakidiojan bazojan əməsmu? — däydu Pərwərdigar. **30** Xunga mana, Mən pəyoəmbərlərgə kərxidurmən, — däydu Pərwərdigar, — ularning hərbiri öz yekinidin «Mening səzlrimni» oqrilap dorəmqilik kilidu. **31** Mana, Mən pəyoəmbərlərgə kərxidurmən, — däydu

Pərvərdigar, — ular öz tillirini qaynap: «[Pərvərdigar] dəydu...» dəp bexarət beridu. **32** Mana, yalojan qüxlarni bexarət kılıp ularni yətküzüip, yalojanlıqlı wə bəxbaxtaqlıqlı bılən Mening həlkıni azduroqanlaroşa qarxıdurmən, — dəydu Pərvərdigar; — Mən ularni əwətmıgənmən, ularni buyruoşan əməsmən; ular bu həlkə heqkəndək payda yətküzməydu, — dəydu Pərvərdigar. **33** Əmdi yaki bu həlk, yaki pəyoğəmbər, yaki kahın səndin: «Pərvərdıgarning sanga yüklıgən səzi nemə?» dəp sorısa, sən ularoşa: «Kaysı yük?! Mən siləni Özümdın ıyırək taxlaymən, — dəydu Pərvərdigar. **34** «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» dəydoşan hər kaysı pəyoğəmbər, kahın yaki həlk bolsa, Mən bu kixını eyıdıkılar bılən təng jazalaymən. **35** Əmdi silərnıng hər bırlınglar öz yekınıdın wə hər bırlınglar öz kərındıxıdın muxundak; «Pərvərdıgar nemə jawab bərdı?» wə «Pərvərdıgar nemə dedı?» dəp sorıxınglar kerək. **36** Silər «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» degənnı kaytıdın aozınglaroşa almaysılər; qünki hər bırlıngların öz səzi əzıgə yük bolıdu; qünki silər Hudayımız, samawı koxunların Sərdarı boləjan Pərvərdıgar, tırık Hudanın səzlırını burmılıoşansılər. **37** Hər bırlınglar pəyoğəmbərdın muxundak; «Pərvərdıgar sanga nemə dəp jawab bərdı?» wə «Pərvərdıgar nemə dedı?» dəp sorıxıng kerək. **38** Lekın silər: «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» dəwərgınlınglar tıpəylıdın, mana Pərvərdıgar mundak dəydu: — Qünki silər: «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» dəwərsılər wə Mən silərgə: «Pərvərdıgarning yüklıgən səzi» demənglər» dəp həwər əwətkənmən, **39** xunga mana, Mən siləni pütünləy untuymən, Mən siləni silərgə wə ata-bowılırlınglaroşa təkdım kıləjan xəhər bılən təng yüzümdın ıyırək taxlaymən; **40** Mən üstınglaroşa mənggü rəsəwəqlıq wə hərgız untulmaydıoşan mənggütlük xərməndılıknı qüxürımən!

24 Babil padıxahı Nebokədnəsar Yerusalemdın Yəhoakımnıng oşlı, Yəhuda padıxahı Yəkonıyah, Yəhuda amır-xahzadılırı, hünərwanlər wə temürqıləni əsırgə elıp Babiləşa sürgün kıləşındın keyın, Pərvərdıgar mənə Əz ıbadəthanısı aldıdıkı ikki sewət ənjürni «mana ker» dəp kərsətkən. **2** Bır sewəttə dəsləpkı pıxqan ənjürdək intayın yaxhı ənjürlər bər ıdı; ikkıni sewəttə yegılı bolmaydıoşan, intayın naqar ənjürlər bər ıdı. **3** Andın Pərvərdıgar mənə: «Nemə kərdüng, Yəremlıya?» — dəp sorıdı. Mən: «Ənjürlərnı kərdüm; yaxlılırı bolsa intayın yaxhıkan; naqarlırı yegılı bolmaydıoşan, intayın naqar ıkən» — dedım. **4** Pərvərdıgarning səzi mənə kelıp mundak deyıldı: — **5** İsrailnıng Hudası boləjan Pərvərdıgar mundak dəydu: — Mən Yəhudadın sürgün boləjanlarnı, yəni Mening bu yərdın kaldıylərnıng zemınıoşa əwətkənlırmını bu yaxhı ənjürlərdək yaxhı dəp qaraymən; **6** Mən ularoşa yaxhı bolsun dəp kezümni ularoşa tikımən wə ularni bu zemınıoşa kayturımən; Mən ularni oqulıtıp taxlımaymən, bəlki ularni qurımən; ularni yulup taxlımaymən, bəlki tikıp əstürımən. **7** Mən ularoşa Mening Pərvərdıgar ıkanlıknı bilıdıoşan, Məni tonuydıoşan bır kəlbni təkdım kılımən; xuning bılən ular Mening həlkım bolıdu, Mən ularnıng Hudası bolımən; qünki ular pütün kəlbı bılən yenıməşa kaytıdu. **8** Lekın naqar ənjürlər, yəni yegılı bolmaydıoşan, intayın naqar

ənjürlər kəndək boləjan bolsa, — dəydu Pərvərdıgar, — Bərəkək, Mən Yəhuda padıxahı Zədəkıyanı, əmir-xahzadılırını wə Yerusalemdıkılərnıng kəloşan kışınıni, bu zemında kəloşanlarnı wə Mısırdə turuwatqanlarnı xuningəşa ohxax kılımən; **9** Mən ularni yər yüzıdıkı bərlik padıxahlıkləroşa wəhımə saləuqı bır obyekt boluxqə, külpətkə qüxüxkə tapxurımən; mən ularni həyadıwətkən bərlik jaylarda ularni rəsəwəqlıknıng obyektı, səz-qəqək, tapə-tənıning obyektı wə lənət səzlırı boluxqə tapxurımən. **10** Mən ularoşa həm ata-bowılırlıoşa təkdım kıləjan zemındın yokıtıləuqə ular arıšoşa kılıq, kəhətqılık wə wəbani əwətimən.

25 Yosıyanıng oşlı, Yəhuda padıxahı Yəhoakımnıng tətınqı yılıda (yəni Babil padıxahı Nebokədnəsarın bırınqı yılıda) Yəhudanın bərlik həlkı toşruluk Yəremlıyaşa kəlgən səz, — **2** Bu səzni Yəremlıya pəyoğəmbər Yəhudanın bərlik həlkı wə Yerusalemdə bərlik turuwatqanlaroşa eytıp mundak dedı: — **3** Amənnıng oşlı, Yəhuda padıxahı Yosıyanıng on üqınqı yılıdın baxlarp bğünki künqıgə, bu yıgırmə üq yıl Pərvərdıgarning səzi mənə kelıp turəjan wə mən təng səhərdə ornımdın turup unı silərgə səzləp kəldım, lekin silər heq kulək salmıdınlar; **4** wə Pərvərdıgar silərgə bərlik hızmətkarlırı boləjan pəyoğəmbərləni əwətıp kəlgən; U təng səhərdə ornıdın turup ularni əwətıp kəlgən; lekin silər kulək salmay heq anglımdınlar. **5** Ular: «Silər hər bırlınglar yaman yolınglardın wə kılınıxlırlıngların rəzılılkıdın towa kılıp yansanglar, Mən Pərvərdıgar silərgə wə ata-bowılırlınglaroşa kədimdın tartıp mənggüqə təkdım kıləjan zemında turuwərsılər. **6** Baxqə ılahlarəşa əgıxıp ularnıng kullıqıda bolup qəkunmənglər; Məni kəllırlınglar yəşoşanlar bılən oşəzəpləndürmənglər; Mən silərgə heq yamanlık kəltürməymən» — dəp jakarlıoşan. **7** Lekın silər Mənə kulək salmıdınlar, Məni kəllırlınglar yəşoşanlar bılən oşəzəpləndürüp əzınglarəşa zıyan kəltürdünglar, — dəydu Pərvərdıgar. **8** Xunga samawı koxunların Sərdarı boləjan Pərvərdıgar mundak dəydu: — «Silər Mening səzlırlıngə kulək salmıoşan boləşəqə, **9** mana, Mən xımdıkı həmmə jəmətləni wə Mening kulumnı, yəni Babil padıxahı Nebokədnəsarını qəkirtımən, ularni bu zemınıoşa, unıngdə bərlik turuwatqanlarəşa həmdə ətrəptıkı həmmə əllərgə qarxılıxıxqə elıp kelımən; Mən [muxu zemındıkılər wə ətrəptıkı əllərnı] pütünləy wəyran kılıp, ularni tolımu wəhımıllık kılımən həm ux-ux obyektı, daimlık bır harabılık kılımən; **10** Mən ulardın tamaxınıng sadasını, xad-huramlık sadasını, toyı boluwatqan yıgıt-kızınıng awazını, tügmən təxınıng sadasını wə qıraoş nurını məhrım kılımən; **11** bu pütkül zemın wəyranə wə dəlxət saləuqı obyekt bolıdu, wə bu əllər Babil padıxahınıng yətmıx yıl kullıqıda bolıdu. **12** Wə xundak bolıduki, yətmıx yıl toxqanda, mən Babil padıxahınıng wə unıng elınıng bəxıoşa, xundakla Kaldıylərnıng zemını üstıgə əz kəbıhlıknı qüxürüp, unı mənggügə harabılık kılımən. **13** Xuning bılən Mən xu zemını üstıgə Mən unı əyılıbıgən bərlik səzlırmını, jümlıdın bu kitabta yezılıoşanlarnı, yəni Yəremlıyanıng bərlik əllərnı əyılıbıgən bəxarətlırını qüxürımən. **14** Qünki kəp əllər həm uləş padıxahlar

[bu padixah həm qowmlirininimu] kıl kılıdu; Mən ularning kıljoan ixliri wə qolliri yasioqanliri boyıqə ularni jazalaymən. **15** Qünki Israılnıng Hudasi Pərwərdıgar manga [alamət kərtünüxtə] mundak dedi: — Mening kolumdiki oşəzıpingə tolojan kədəhni elip, Mən seni əwətkən barlık əllərgə iqtüzgın; **16** ular iqudu, uyan-buyan ıroşanglaydu wə Mən ular arısoja əwətkən kılıq tüpəylidin sarang bolıdu. **17** Xunga mən bu kədəhni Pərwərdıgarning kolidin aldim wə Pərwərdıgar meni əwətkən barlık əllərgə iqtüzdü, **18** — yəni Yerusalemoja, Yəhüdanıng xəhərlirigə, unıng padixahlirioja wə əmir-xahzadilirigə, yəni ularni bügünki kündikidək bir harabə, wəhıma, ux-ux obyektı boluxka həm lənət səzliri boluxka kədəhni iqtüzdü; **19** Misir padixahı Pırwəngə, hizmətkarlırioja, əmir-xahzadilirioja həm həkıgə iqtüzdü; **20** barlık xaloqut əllər, uz zemindiki barlık padixahlar, Filistıylarning zemindiki barlık padixahlar, Axkelondikilər, Gazadikilər, Əkrondikilərgə wə Axodnodning kalduklırioja iqtüzdü; **21** Edomdikilər, Moabdikilər wə Ammoniyalar, **22** Turning barlık padixahliri həm Zidonning barlık padixahliri, dengiz boyidiki barlık padixahlar, **23** Dedandikilər, Temadikilər, Buzdikilər wə qəkə qaclirini qüxürüwətkən əllər, **24** Ərəbiyədiki barlık padixahlar wə qəl-bayawanda turuwatqan xaloqut əllərnıng barlık padixahliri, **25** Zimridiki barlık padixahlar, Elamdiki barlık padixahlar, Medialiklarınıng barlık padixahliri, **26** ximaldiki barlık padixahlaroja, yiraktiki bolsun, yekındiki bolsun, bir-birləp iqtüzdü; jahəndiki barlık padixahlıklaroja iqtüzdü; ularning arkidin Xexakning padixahımu [kədəhni] iqudu. **27** Andin sən ularoja: «Israılnıng Hudasi, samawi koxunlarınıng Sərdari bolojan Pərwərdıgar mundak dəydu: — İqınglar, məst bolunglar, kusunglar, Mən aranglaroja əwətkən kılıq tüpəylidin yikilip kaytidin dəs turmanglar» — degin. **28** Wə xundak boliduki, ular kəlungdin elip iqxni rət kilsə, sən ularoja: «Samawi koxunlarınıng Sərdari bolojan Pərwərdıgar mundak dəydu: — Silər qokım iqisilər!» — degin. **29** Qünki mana, Mən Əz namim bilən atalojan xəhər üstigə apət qüxürgili turojan yərdə, silər jazalanmay kalamsilər? Silər jazalanmay kalmaysilər; qünki Mən yər yüzidə barlık turuwatqanlarınıng üstigə kılıqni qüxüxkə qakirimən, — dəydu samawi koxunlarınıng Sərdari bolojan Pərwərdıgar. **30** Əmdi sən [Yərəmiya], ularoja muxu bexarətnıng səzlırınıng həmmisini jakarlıojın: — Pərwərdıgar yukiridin xirdək həkırəydu, Əz mukəddəs turalojusidin U awazini kojuwetıdu; U Əzi turuwatqan jayı üstigə həkırəydu; U üzüm qəyilgüqilər towlıojandək yər yüzidə barlık turuwatqanlarıni əyibləp towlaydu. **31** Sadasi yər yüzınıng qətlirigə yetıdu; Qünki Pərwərdıgarning barlık əllər bilən dawasi bar; U ət igilirini həmmisi üstigə həküm qikırıdu; Rəzillərnı bolsa, ularni kılıqka tapxurıdu; — Pərwərdıgar xundak dəydu. **32** Samawi koxunlarınıng Sərdari bolojan Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mana, balayı'apət əldin əlgə həmmisi üstigə qikıp tarkılıdu; Yər yüzınıng qət-qətliridin dəhxətlik buran-qapqun qikıdu. **33** Pərwərdıgar əltürənlər yərnıng bir qetidin yəna bir qetigə yetıdu; ularoja matəm tutulmaydu, ular bir yərgə yiojilmaydu, heq kəmlməydu; ular yər

yüzidə tezəktək yetıdu. **34** I bakkuqıqlar, zarlənglar, nalə kətürınglar! Topa-qang iqudə əojınglar, i pada yetəkqiliri! Qünki kiroşın kılınix kılınınglar yetip kəldi, Mən silərnı tarkıtiwetimən; Silər ərölgen esil qinidək parqə-parqə qəkilsilər. **35** Pada bakkuqılirini baxpanahı, Pada yetəkqilirini qaqar yoli yokəp ketıdu. **36** Bakkuqılarnıng azablık pəryadi, Pada yetəkqilirini zarləxliri anglınu; Qünki Pərwərdıgar ularning yaylaklırini wəyrən kılaj dawatıdu; **37** Pərwərdıgarning dəhxətlik oşəzıpi tüpəylidin, Tinqlik kətanlıri harabə bolıdu. **38** Pərwərdıgar Əz uwisini taxlap kıkqan xirdəktur; Əzgüqini wəhxıyikli tüpəylidin, Wə [Pərwərdıgarning] dəhxətlik oşəzıpi tüpəylidin, Ularınıng zemini wəyrənə bolmay kalmaydu.

26 Yəhüda padixahı Yosıyanıng oşli Yəhoakim təhtkə olturojan məzgılınıng bexida xu səz Pərwərdıgardin kelip mundak dəyildi: — **2** Pərwərdıgar mundak dəydu: — Sən Pərwərdıgarning əyınıng həylisida turup ibadət kılıx üqün Pərwərdıgarning əyigə kirgən Yəhüdanıng barlık xəhərliridikilərgə Mən sanga buyruojan hər bir səzlərnı jakarlıojın; əynən eytkin! **3** Ular bəlkim angləp koyar, hər biri əz rəzil yolıdin yanar; xundak kılisa, Mən kılmiqlirini rəzilliki tüpəylidin bexioja küləp qüxürməqci bolojan niyitimdin yanımən. **4** Sən ularoja mundak degin: — «Pərwərdıgar mundak dəydu: — Manga kulək salmay, Mən silərnıng aldinglaroja koyojan Təwrat-qanunında mangmisənglar, **5** Mən tang səhərdə ornumdin turup əwətkən hizmətkarlırim bolojan pəyoşəmbərlərnıng səzlırini anglimsənglar (silər ularoja heq kulək salmay kəlgənsilər!), **6** undakta, Mən Xilohni kəndək kıljoan bolsam, əmdi bu əynimu xuningə oħxax kılımən, bu xəhərnı yər yüzidiki barlık əllərgə lənət səzi kılımən». **7** Xuning bilən kahınlar, pəyoşəmbərlər wə barlık həlk Yərəmiyanıng bu səzlırini Pərwərdıgarning əyidə jakarlıojanlıkini anglıdi. **8** Xundak boldiki, Yərəmiya barlık həlkə Pərwərdıgar unıngə tapılojan bu səzlərnıng həmmisini eytip bərgəndin keyin, kahınlar wə pəyoşəmbərlər wə barlık həlk uni tutuwelip: «Sən qokım ölüxüng kerək! **9** Sən nemixkə Pərwərdıgarning namida bexarət berip: «Bu ey Xilohdək bolıdu, bu xəhər harabə, adəmzatsiz bolıdu!» — deding?» — dedi. Xuning bilən Pərwərdıgarning əyidiki barlık həlk Yərəmiyaəja dok kılıp uni orıwelixti. **10** Yəhüda əmirli ri bu ıxlarnı anglıdi; ular padixahlıq ordisidin qikıp Pərwərdıgarning əyigə kirdi, Pərwərdıgarning əyidiki «Yəngi dərwazədə sotka olturdi. **11** Kahınlar wə pəyoşəmbərlər əmirlərgə wə həlkə səzləp: «Bu adəm ölümgə layik, qünki silər əz kuləklırlıng bilən anglıojandək u muxu xəhərnı əyibləp bexarət bərdi» — dedi. **12** Andin Yərəmiya barlık əmirlərgə wə barlık həlkə səzləp mundak dedi: — «Pərwərdıgar meni bu əyni əyibləp, bu xəhərnı əyibləp, silər anglıojan bu barlık səzlər bilən bexarət berixkə əwətkən. **13** Həzir yollirınglarnı wə kılmiqlinglarnı tüzitınglar, Pərwərdıgar Hudayınglarnıng awazini anglanglar! Xundak bolojanda, Pərwərdıgar silərgə jakarlıojan küləptin yanıdu. **14** Lekin mən bolsam, mana, qollirınglardımən; manga kəzınglərgə nemə yahxi wə durus kərtılsə xundak kılınglar; **15** pəkət xuni bilip koyunglarki, meni əltürüwətsənglər

gunahsiz kanning jazasini öz bexinglaroq, bu xəhərgə wə uningda turuwatqanlarning bexioq qüxürisilər; qünki deginim hək, Pərwərdigar həkikətən bu səzlərninğ həmmisini külaqliringlaroq deyixkə meni əwətkən». **16** Əmirler wə barlik həlkə kahinlaroq wə pəyojəmbərlərgə: «Bu adəm əlümgə layik əməs; qünki u Pərwərdigar Hudayimizning namida bizgə səzli» — dedi. **17** Andin zemindiki bəzi aqsakallar ornidin turup həlkə kengixigə mundak dedi: — **18** «Morəxətlik Mikah Yəhuda padixahı Həzəkianing künliridə barlik Yəhuda həlkigə bexarət berip: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Zion teoqi etizdək aqdurulidu, Yerusalem dēng-təpirlər bolup qalıdu, «Əy jaylaxkan taq» bolsa, Ormanlikning otturisidiki yukiri jaylarla bolidu, halas» — degənidi. **19** Yəhuda padixahı Həzəkia wə barlik Yəhuda həlki Mikahni əlümgə mähkum qiləjanmu? Həzəkia Pərwərdigardin qorqup, Pərwərdigardin etüingən əməsmu? Wə Pərwərdigar ularoq kilməqçi bolup jakarlioqan külpəttin yanəjan əməsmu? Biz [bu yoldin yanmisak] öz jenimiz üstigə zor bir külpətni qixürigən bolmamdimiz?». **20** (Pərwərdigarning namida Yərəmiyaning barlik degənliridə bu xəhəri wə bu zeminni əyibləp bexarət bərgən, Kiriat-Yearimlik Xəmayaning oqılı Uriya isimlik yənə bir adəm bar idi. **21** Padixah Yəhoakim wə barlik palwanlıri, barlik əmirliiri uning səzliirini angliqanda, padixah ını əltürüxkə intilgən; lekin Uriya buni angliqanda qorqup, Misiroqə kaqti. **22** Ləkin Yəhoakim qarparmanlarni, yəni Akborning oqılı Əlnatan wə baxqilarni Misiroqə əwətkən; **23** ular Uriyani Misirdin elip qikip padixah Yəhoakimning aldioqə aparəjan; u uni kiliqlap, jəsitini pukralarning gərlükigə taxliwətkən.) **24** — Həlbuki, xu qaoqda Xəfanning oqılı Ahikam ularning Yərəmiyanı əlümgə mähkum kilip həlkning kolioqə tapxurmasliki üqün, uni kollidi.

27 Yəhuda padixahı Yosianing oqılı Zədəkianing təhtkə olturoqan dəsəpki məzgilidə, xu səz Yərəmiyaqə Pərwərdigardin kelip mundak deyildi: — **2** Pərwərdigar mənə mundak dedi: — Asarətlər wə boyunturuklarni yasap öz boynunqə sal; **3** bu boyunturuklarni Edomning padixahıqə, Moabning padixahıqə, Ammonylarning padixahıqə, Turning padixahıqə wə Zidonning padixahıqə Yerusalemoqə, Yəhuda padixahıning aldioqə kəlgən ularning öz əqliririning kolı arqilik əwətkin; **4** hər birini öz hojayinliriqə xundak bir həwəni yətküzüxkə buyruoqin: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Öz hojayinliringlaroqə mundak dēnglar: — **5** Mən zemin wə zemin yüzidə turuwatqan adəmlər wə haywanlarni zor kudritim wə sozuloqan bilikim bilən yaratqanmən; wə kim kəzümgə layik kərünsə, bularni xularoqə təkdım kilimən. **6** Həzir Mən bu zeminlarning həmmisini Babil padixahı, Mening kulum boləjan Nebokadnəsarning kolioqə tapxurdum; hətta daladiki haywanlarnimu uning kullukidə boluxkə təkdım kildim. **7** Barlik əllər uning, oqılıning həm nəwrisining kullukidə bolidu; andin öz zeminining waqti-saiti toxqanda, kəp əllər wə uluq padixahlər unimu kullukqə salidu. **8** Xundak boliduki, qaysi əl yaki padixahlük

Babil padixahı Nebokadnəsarning kullukidə boluxni, yəni boynini Babil padixahıning boyunturuki astioqə koyuxni rət qilsa, Mən xu əlni Nebokadnəsarning kolı arqilük yətkəzuzoqə qiliq, kəhətqilik wə waba bilən jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar. **9** — Silər bolsanglar, «Babil padixahıning kullukidə heq bolmaysilər» degən pəyojəmbərliringlaroqə, palqiliringlaroqə, qüx kərgüqiliringlaroqə, rəm aqquqiliringlaroqə yaki jadugərliringlaroqə kulak salmanglar; **10** qünki ular silərgə yaləjanqilik kilip bexarət beridu; [gəplirigə kirsanglar], siləni öz yurtunglardin sürgün kilidu; qünki Əziüm siləni yurtunglardin həydəymən, silər nabut bolisilər. **11** Ləkin qaysi əl boynini Babil padixahıning boyunturuki astioqə koyup kullukioqə kirsə, xu əlni öz yurtida turoquzimən, ular uningda terikqilik kilip yaxaydu. **12** — Mən Yəhuda padixahı Zədəkianingmu xu səzlər boyiqə mundak dedim: «Boynunglarni Babil padixahıning boyunturuki astioqə koyup uning wə uning həlkining kullukidə bolsanglar, hayət qalisilər. **13** Əmdi nemixkə Pərwərdigarning Babil padixahıning kullukioqə boysunmioqan hər qaysi əllər toqrisida deginidək, sən wə həlkning qiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlməqçi bolisilər? **14** Pəyojəmbərlərninğ: «Babilning kullukidə bolmaysilər» degən səzlirogə kulak salmanglar; qünki ular silərgə yaləjanqilikdən bexarət kilidu. **15** Mən ularni əwətkən əməs, — dəydu Pərwərdigar, — ləkin ular Mening namida yaləjandin bexarət beridu; bu səzlərninğ aqiwiti xuki, Mən siləni yurtunglardin həydiwətimən, xuningdək nabut bolisilər; silər wə silərgə bexarət bərgən pəyojəmbərlər nabut bolisilər». **16** Andin Mən kahinlaroqə wə bu barlik həlkqə mundak dedim: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərgə bexarət beridoqan pəyojəmbərlərninğ: «Mana, Pərwərdigarning eyidiki kimmətlik qaqa-kuqilar pat arida Babildin kayturulidu» degən səzlirogə kulak salmanglar; qünki ular silərgə yaləjanqilikdən bexarət kilidu. **17** Ularoqə kulak salmanglar; Babil padixahıning kullukidə bolsanglar, hayət qalisilər; bu xəhər nemixkə wayran bolsun? **18** Əgər bular həkikətən pəyojəmbərlər bolsa həm Pərwərdigarning səzi ularda bolsa, ular həzir Pərwərdigarning eyidə, Yəhuda padixahıning ordisida wə Yerusalemninğ əzidə qəloqan kimmətlik qaqa-kuqilar Babiloqə elip ketilmisun dəp samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarə dua-tilawət qilsun! **19** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ikki [mis] tüwruk, [mis] «dengiz», das hərwiliri wə bu xəhərdə qəloqan [kimmətlik] qaqa-kuqilar toqruluk mundak dəydu: — **20** (bularni bolsa Babil padixahı Nebokadnəsar Yəhoakimning oqılı Yəhuda padixahı Yəkoniyahni Yəhudadiki wə Yerusalemdiki barlik esilzad-əmirlər bilən tēng Yerusalemdin Babiloqə sürgün qiləqanda u elip kətmigənidi) **21** Bərhək, Israilning Hudasi Pərwərdigarning eyidə, Yəhuda padixahıning ordisida wə Yerusalemdə qəloqan [kimmətlik] qaqa-kuqilar toqruluk samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — **22** ularmu Babiloqə elip ketilidu; ular Mən uların kaytidin həwər alidioqan künigiqə xu yərdə turidu, — dəydu Pərwərdigar: — xu waqit kəlgəndə, Mən ularni elip bu yərgə kayturup bərimən.

28 Xu yilda, Yəhuda padixahi Zəkəriya təhtka olturojan dasləpki mæzgilda, yəni tətinqi yili, bəxinqi ayda, Azzurning oqli, Gibeon xəhiridiki Hənanিয়া pəyojəmbər, kahinlar wə barlik halayik aldida Pərwərdigarning əyidə manga: — **2** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudası mundak dəydu: — «Mən Babil padixahining boyunturukini sunduriwəttim! **3** Babil padixahi Nebokədnəsar muxu yərdin epəkətkən, Babiləja aparəjan, Pərwərdigarning əyidiki qaqa-kuqilarning həmmisini bolsa, ikki yil etməyla Mən muxu yərgə kayturup epkelimən; **4** wə Mən Yəhuda padixahi, Yəhoakimning oqli Yəkoniyaħni Yəhudadin Babiləja sürgün kilinojanlarning həmmisi bilən təng muxu yərgə kayturup berimən, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən Babil padixahining boyunturukini sunduriwetimən!» — dedi. **5** Andin Yərəmiya pəyojəmbər kahinlar wə Pərwərdigarning əyidə turojan barlik halayik aldida Hənanিয়া pəyojəmbərgə səz kildi. **6** Yərəmiya pəyojəmbər mundak dedi: «Amin! Pərwərdigar xundak kilsun! Pərwərdigar sening bəxarət bərgən səziringni əməlgə axursunki, U Əzining əyidiki qaqa-kuqilar wə Yəhudadin Babiləja sürgün kilinojanlarning həmmisini muxu yərgə kaytursunki. **7** Ləkin əz kulikinqəja wə barlik həlkəning kulikinqəja selip koyulidiojan mening bu səziمنى angla! **8** — Mening wə seningdin burun, kədimdin tartip boləjan pəyojəmbərlərmu nurojən padixahliklar wə uluq dələtlər toqruluk, urux, apət wə wabalar toqruluk bəxarət bərip kəlgən; **9** tinqlik-awatlik toqruluk bəxarət bərgən pəyojəmbər bolsa, xu pəyojəmbərnin səzi əməlgə axuruləjanda, u həkikətən Pərwərdigar əwətkən pəyojəmbər dəp tonulojandur!» **10** Andin Hənanিয়া pəyojəmbər Yərəmiya pəyojəmbərnin boynidiki boyunturukni elip uni sunduriwətti. **11** Hənanিয়া həlkə aldida səz kilip: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən xuningəja ohxax, ikki yil etməyla Babil padixahi Nebokədnəsarning boyunturukini barlik əllərnin boynidin elip sunduriwetimən!» — dedi. Xuning bilən Yərəmiya pəyojəmbər qikipt kətti. **12** Hənanিয়া pəyojəmbər Yərəmiya pəyojəmbərnin boynidiki boyunturukni elip uni sunduriwətkəndin bir'az keyin, Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaəja kelip mundak dəyildi: — **13** Barəjin, Hənanিয়াəja mundak dəgin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən yaəjaqtin yasəlojan boyunturukni sundurojining bilən, ləkin uning ornioja tēmürdin boləjan boyunturukni selip koydung! **14** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudası mundak dəydu: — Mən xuningəja bu barlik əllərnin boynioja tēmürdin yasəlojan boyunturukni salimənki, ular Babil padixahi Nebokədnəsarning kullukida bolidu; bərhək, ular uning kullukida bolidu; Mən uningəja hətta daladiki haywanlanimu təkdim kiləjanmən». **15** Andin Yərəmiya pəyojəmbər Hənanিয়া pəyojəmbərgə: «Kulak sal, Hənanিয়া! Pərwərdigar seni əwətkən əməs! Sən bu həlkəni yəlojanqilikqə ixəndürgənsən! **16** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: Mana, Mən seni yər yuzidin əwətiwetimən! Sən dəl muxu yilda elisan, qünki sən adəmlərnin Pərwərdigarəja asiylik kilixqə dawət

kiləjənsən». **17** Hənanিয়া pəyojəmbər dəl xu yili yəttinqi ayda əldi.

29 Yərəmiyaning Yerusalemdin sürgün boləjanlar arisidiki həyat kaləjan akşakalləroja, kahinləroja, pəyojəmbərlərgə wə Nebokədnəsar əsir kilip Babiləja elip kətkən barlik həlkəyə Yerusalemdin yolliojan hetii: — **2** (hət padixah Yəkoniyaħ, hanix, wəzirler, Yəhuda wə Yerusalemdiki xəhzadə-əmirler wə hünərwənlər Yerusalemdin kətkəndin keyin, **3** Xafanning oqli Əlasahning wə Hilkəyaning oqli Gəmarianing kəli bilən yollənojan — Yəhuda padixahi Zədəkiya bu kixilərnin Babil padixahi Nebokədnəsarning əldioja yolliojan). Yolliojan hət mundak; — **4** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudası Yerusalemdin Babiləja sürgüngə əwətkənlərnin həmmisigə mundak dəydu: — **5** Əylərnin kuringlar, ularda turunglar; bəqlərnin bərpə kilinglar, ularning mewisini yənglar; **6** əylinənglar, oqul-kizlik bolunglar; oqulliringlar üqün kizlərnin elip beringlar, kizliringlərnin ərlərgə yatlik kilinglar; ularmu oqul-kizlik bolsun; xu yərdə kəpiyinqlərkə, aziyip kətmənglar; **7** Mən silərnin sürgüngə əwətkən xəhərnin tinq-awatlikni izdənglar, uning üqün Pərwərdigarəja dua kilinglar; qünki uning tinq-awatlikni bolsa, silərmu tinq-awat bolisilər. **8** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudası mundak dəydu: — Arənglardiki pəyojəmbərlər wə silərnin palqiliringlar silərnin əldəp koymisun; silər ularəja kərgüzgən qüxlərgə kulak salmanglar; **9** qünki ular Mening namimda yəlojanədin bəxarət bəridu; Mən ularni əwətkən əməsmən, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Babiləja bekitilgən yətmix yil toxkənda, Mən silərnin yeningləroja kelip silərgə iltipət kərsitimənki, silərnin muxu yurtqə kayturuxum bilən silərgə kiləjan xapətlilik wədəmni ada kilimən; **11** Qünki Əzümning silər toqruluk pilanlirimni, apət elip kəlidiojan əməs, tinq-awatlik elip kəlidiojan, ahirda silərgə ümidwər kələqəknə ata kilidiojan pilanlirimni obdan bilimən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Xuning bilən ilər Manga nida kilip, yenimoja kelip Manga dua kilisilər wə Mən silərnin anglaymən. **13** Silər Mən izdəysilər wə Məni tapisilər, qünki silər pütin kəlbənglar bilən Manga intilidiojan bolisilər. **14** Mən Əzümni silərgə tapkuzimən, — dəydu Pərwərdigar — wə Mən silərnin sürgünlüktin kayturup əsligə kəltürimən, Mən silərnin həydiwətkən barlik əllərdin wə həydiwətkən barlik jaylərdin yiojimən, — dəydu Pərwərdigar, — Mən silərnin elip, əsli sürgün kilip ayriojan yurtqə kayturimən. **15** Silər: «Pərwərdigar bizgə Babilda pəyojəmbərlərnin tiklidi» desənglar, **16** əmdi Pərwərdigar Dawutning təhtigə olturojan padixah wə bu xəhərdə turuwətkən barlik həlkə, yəni silər bilən bilə sürgün kilinimojan kərinədxilinglar toqruluk xuni dəydu: — **17** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən ularni əzəbləyidiojan kiliq, kəhətqilik wə wəbə əwətimən; xuning bilən ularni huddi sesiojan, yegili bolmaydiojan naqər ənjürlərdək kilimən; **18** ularni kiliq, kəhətqilik wə wəbə bilən koojlaymən, ularni yər yuzidiki barlik padixahlikləroja həydəp apirimən; ularni xu əllərgə wəhəimə, lənət,

dəlxət, ux-ux kilinidoyan wə rəswa kilinidoyan obyekt kilimin. **19** qünki Mən tang səhərdə ornundin turup, hizmatkarlirim boloyan pəyoqəmbərləni əwətip səzlimni ularoqə eytkinim bilən, ular kulak salmioqan; silər [sürgün boloyanlarmu] heq kulak salmioqansilər, — dəydu Pərwərdigar. **20** Lekin i silər sürgün boloyanlar, Mən Yerusalemdin Babiloqə əwətkənər, Pərwərdigarning səzini anglanglar: — **21** Samawi koxunlarning Sərdari boloyan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mening namimda silərgə yaloqəndin bexarət beridoyan Kolyaning oqli Ahab toqruqluk wə Maaseyahning oqli Zədəkiya toqruqluk mundak dəydu: — Mana, Mən ularni Babil padixahı Nebokədnəsarning qoloyə tapxurimən, u ularni kəz aldindlarda ölümgə məhküm kilidu; **22** xuning bilən ular misal kilinip Babilda turoqan Yəhudadiki barlik sürgün kilinoyanlarning aqozida: «Pərwərdigar seni Babil padixahı Nebokədnəsər otta kawab kiloyan Zədəkiya wə Ahabdak kilsun!» degən lənət səzi bolidu; **23** qünki ular Israil iqidə iplaslik kiloyan, koxunlarning ayalliri bilən zina kiloyan wə Mening namimda yaloqən səzləni, Mən ularoqə heq tapilmoyan səzləni kiloyan; Mən bularni Bilgüqi wə guwah Boluqıdurməni, — dəydu Pərwərdigar. **24** «Sən Yəramiya Nəhələmlik Xəmayoqə mundak degin: — **25** Samawi koxunlarning Sərdari boloyan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Qünki sən əz nagingda Yerusalemdiki barlik həlkə, kahin boloyan Maaseyahning oqli Zəfaniyoqə wə barlik kahinlaroqə hətlər yolliqonin tüpəylidin, — **26** [sən Zəfaniyoqə mundak yazoqan]: «Pərwərdigar seni kahin Yəhuyadaning ornioqə kahin tikligən əməsmu? U seni Pərwərdigarning eyidə xuningoqə nazarətqi kiloyanki, bexarət beridoyan pəyoqəmbər boluwaloqən hər bir təlwinə besix üqün puti wə boynioqə takəq selixing kerək. **27** Əmdi sən nemixkə silərgə ezini pəyoqəmbər kiliwaloqən Anatotluk Yəramiyani əyiblimiding? **28** Qünki u hətta Babilda turuwatqan bizlərgimur: «Xu yərdə boloyan waqtinglar uzun bolidu; xunga əyləni selinglar, ularda turunglar, baqlarni bərpə kilinglar, ularning mewisini yənglar» dəp hət yollidi!» **29** — Zəfaniya muxu hətni Yəramiya pəyoqəmbər aldida oqıdi. **30** Andin Pərwərdigarning səzi Yəramiyaoqə kelip mundak deyidi: — **31** Barlik sürgün boloyanlaroqə hət yollap mundak degin: — Pərwərdigar Nəhələmlik Xəmayə toqruqluk munak dəydu: Qünki Mən uni əwətmigən bolsammu, Xəmayaning silərgə bexarət berip, siləni yaloqənqilikqə ixəndürgənlik tüpəylidin, **32** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Nəhələmlik Xəmayani nəsl bilən billə jazalaymən; muxu həkə arisida uning heqqəndək nəsl tepilmaydu; u Mən Əz həlkim üqün kilməqə boloyan yaxilikni heq kərməydu, — dəydu Pərwərdigar: — qünki u adamləni Manga asiylıqqa kətratti.

30 Pərwərdigardin Yəramiyaoqə kəlgən səz: — **2** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən sanga hazır dəydiyən muxu barlik səzlimni yazmioqə yazoqin; **3** Qünki mana, xundək künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən həlkim Israil həm Yəhudani sürgünliktin kayturup əsligə kəltürimən, ularni atabowiliriyoqə təkdin kiloyan zeminoqə kayturimən, ular uningoyə igə bolidu. **4** Pərwərdigarning Israil toqruqluk

wə Yəhuda toqruqluk degən səzli təwəndikidək: — **5** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Anglitilidu əlakzadilik həm koxunqlukning awazi, Bolsun nədə aman-tinqlik! **6** Soranglar, xuni kərtip bekinglarki, ər bala tuoyamdu? Mən nemixkə əmdi toloqəkkə qüxkən ayaldək hər bir ər kixing qatirikini kəli bilən tutqanlıqni kərimən? Nemixkə yüzli tətirip kətkəndu? **7** Ayhə, xu künə dəlxətlikur! Uningoqə heqqəndək kün ohximaydu; u Yakupning əzab-oqubət künidur; lekin u uningdin kutkuzulidu. **8** Xu künidə əməlgə axuruliduki, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boloyan Pərwərdigar, — Mən uning boyunturukini boynungdin elip sunduruwetimən, asarətlirigini buzup taxlaymən, yat adəmlər uni ikkinqi kullukqə qüxürməydu. **9** Xuning ornida ular Pərwərdigar Hudasingin həm də Mən ular üqün kaytidin tikləydiyən Dawut padixahning kullukida bolidu. **10** Əmdi sən, i kulum Yakup, kərkəma, — dəydu Pərwərdigar; — əlakzadə bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yirək yərlərdin, sening nəsligini sürgün boloyan zemindin kutkuzimən; Yakup kaytip kelidu, aram tepip əzadə turidu wə heqkim uni kərkətməydu. **11** Qünki Mən seni kutkuzux üqün sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar; — Mən seni tarkitiwətkən əlləringin həmmisini tügəxtürsəmmu, lekin seni pütünləy tügəxtürməymən; pəkət üstüngdin həküm qikirip tərbiyə-sawak berimən; seni jazalimay koyup koymaymən. **12** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: Sening zədgə dawaliqisiz, sening yarang bolsa intayin eoqıdur. **13** Sening dəwayingni soraydiyən heqkim yok, yarangni tangoyuqi yoktur, sanga xipalik dorilar yoktur; **14** sening barlik axnilirig seni untuoyan; ular sening həlingin heq sorimaydu. Qünki Mən seni düxməndək zərb bilən uroyanmən, rəhimsiz bir zalimdək sanga sawak bolsun dəp uroyanmən; qünki sening kəbihliking həddi-həsəbsiz, gunahlirig həddidin ziyadə boloyan. **15** Nemixkə zədgə tüpəylidin, dərd-əliming dawaliqisiz boloyanlik tüpəylidin pəryad kətürisən? Kəbihliking həddi-həsəbsiz boloyanlikidin, gunahlirig həddidin ziyadə boloyanlikidin, Mən xularni sanga kiloyanmən. **16** Lekin seni yutuwaloyanlarning həmmisi yutuweliduki; sening barlik küxəndilirig bolsa sürgün bolidu; seni bulioqənlarning həmmisi bulang-talang kiliniduki; seni ow kiloyanlarning həmmisini owlinidoyan kilimən. **17** Qünki Mən sanga tengik tengip koyimən wə yarilirigini sakaytimən — dəydu Pərwərdigar; — qünki ular seni: «Oqerib-biqərə, heqkim həlini sorimaydiyən Zion dəl muxudur» dəp həkərtəligən. **18** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Yakupning qədirlirini sürgünliktin kayturup əsligə kəltürimən, Uning turaloyuliri üstigə rəhım kilimən; Xəhər harabiliri ul kilinip kaytidin kurulidu, Orda-kəl'əz jayida yəmə adəmzatlik bolidu. **19** Xu jaylardin təxəkkür küyliri wə xad-huramlik sadaliri angliniduki; Mən ularni kəpəytimənki, ular əmdi azaymaydu; Mən ularning hərmitini axurimən, ular heq pəs bolmaydu. **20** Ularning baliliri kədimdikidək bolidu; ularning jamaiti aldında məzmut turoqzulidu; Ularni horloqənlarning həmmisini jazalaymən. **21** Ularning bəxi əzlidirin bolidu, Ularning həküm sürgüqisi əzliiri otturisidin qikidu; Mən uni əz yeniməqə kəltürimən, xuning bilən u Manga yəkin kelidu; Qünki yeniməqə

kəlgüqi [jenini] təwəkkül kילוquqi əməsmu? — dəydu Pərwərdigar. **22** — Xuning bilən silər Mening həlkim bolisilar, Mən siləring Hudayigar bolimən. **23** Mana, Pərwərdigardin qıkkən bir boran-qapqun! Uningdin kəhr qıktı; Bərhək, dəlxətlik bir qara kuyun qıqip kəldi; U pırkırıp rəzillərnin bexioqa qüxidu. **24** Kənglidiki niyətlirini ada kılıp toluk əməl kילוquqa, Pərwərdigarning kattik oşəzipi yanmaydu; Ahırkı künlərdə silər buni qüxinip yetisilər.

31 Xu wakıtta, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israilning jəmətlirining Hudasi bolimən, ular Mening həlkim bolidu. **2** Pərwərdigar mundak dəydu: — Kılıqtin aman qalojan həlk, yəni Israil, qəl-bayawanda iltipatkə igə bolojan; Mən kelip ularni aram tapkuzimən. **3** Pərwərdigar yırak yurttə bizgə kərünüp: «Mən seni mənggü bir muhəbbət bilən səyüp kəldim; xunga Mən əzgərməs məhrıbanlıq bilən seni Əzimgə tartıp kəlgənmən. **4** Mən seni kaytidin kurimən, xuning bilən sən kurulisən, i Israil kızı! Sən kaytidin daplırınıgıni elip xad-huram kילוanlarning usullirioqa qıksən. **5** Sən kaytidin Samariyəning taqliri üstigə üzümzarlar tikisən; ularni tikkügılər əzliri tikip, mewisini əzliri yöydu. **6** Qünki Əfrayimning egizlikidə turojan kəzətqılər: «Turunglar, Pərwərdigar Hudayimioza ibadət kilixkə Zionoqa qıqayli!» — dəp nida kətürıdojan küni kelidu. **7** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Yaqup üqün xad-huramlik bilən nahxa eytinglar, Əllərnin gəz bəlojuqi üqün ayhay kətüringlar; Jakarlanglar, mədhiyə oqup: «I Pərwərdigar, Sening həlkingni, Yəni Israilning kəldisini kutkuzojaysən!» — dənglar! **8** Mana, Mən ularni ximaliy yurtlardan epkelimən, Yər yüzining qət-qətliridin yiojımən; Ular arisida əmalər wə tokurlar bolidu; Həmilidar wə tuşay deganlər billə bolidu; Ular uluq bir jamaət bolup kaytip kelidu. **9** Ular yioqazlar kətürüp kelidu, Ular dua-tilawət kילוqanda ularni yetəkləymən; Mən ularni erik-əstənglər boyida, heq putlaxmayıdojan tüz yol bilən yetəkləymən; Qünki Mən Israiloqa ata bolimən, Əfrayim bolsa Mening tunji oşlundur. **10** Pərwərdigarning sezini anglanglar, i əllər, Dengiz boyidiki yırak yurtlaroqa: — «Israilni tarqatqıqi uni kaytidin yiojıdu, Pada baqqıqi padisini baqqandək U ularni baqıdu; **11** Qünki Pərwərdigar Yaqupni bədəl tələr kutuldurojan, Uningoqa Həmjəmət bolup əzidin zor küqlük boluqıning qangilidin kutkuzojan!» — dəp jakarlanglar. **12** Ular kelip Zıondiki egizliklərdə xad-huramlikta towwaydu, Pərwərdigarning iltipatidin, yəni yəngi xarabtin, zəyutn meydin, mal-wəranıng kızılrıdın bərk urıdu; Ularning jeni huddi mol suşirilojan başdak bolıdu, Ular ikkinqi heq solaxmaydu. **13** Xu qaoqa kızlar ussulda xadlinıdu, Yigitlər wə moysipitlarmu təng xundək bolıdu; Qünki Mən ularning aq-zarlırını xad-huramlikkə aylandurımən; Mən ularoqa təsəlli bərip, dərd-əlimining ornioqa ularni xadlikkə qəmdürımən. **14** Mən kahınlarni molqilik bilən toyoquzımən, Həlkim iltipatımoqa qanaət kılıdu, — dəydu Pərwərdigar. **15** Pərwərdigar mundak dəydu: — Ramah xəhridə bir sada, Aqqıq yioqa-zarning piqanı anglınu, — Bu Rahıləning öz baliliri üqün kətürgən aq-zarlırı; Qünki u baliliri bolmioqaqka, təsəllini kəbul kilmay piqan kətürıdu. **16** Pərwərdigar [uningoqa] mundak

dəydu: — Yioqa-zaringni tohtat, kəzlırınıgıni yaxlardan tart; qünki munu tartqan japayıngdin mewa bolıdu, — dəydu Pərwərdigar; — ular düxməning zeminidin kaytıdu; **17** bərhək, kəlaqıng ümidlik bolıdu, — dəydu Pərwərdigar; — wə sening baliliring yəne öz qəgrisidin kirip kelidu. **18** Mən dərwəkə Əfrayimning əzi toşuruluk ökünüp: «Sən bizgə xax torpaqkə tərbiyə bərgəndək sawək-tərbiyə bərding; Əmdi bizni towa kılduroqaysən, Biz xuning bilən towa kılıp kaytip kelimiz, Qünki Sən Pərwərdigar Hudayimizdursən; **19** Qünki biz towa kılduruluximiz bilən həkikətən towa kılduk; Biz əzimizni tonup yetkəndin keyin, yotimizni urduk; Biz yaxlıqımızdiki [kılmixning] xərm-hayasi tüpəylidin nomus kılıp, hijaləttə kalduk!» — deganlikini anglıdim. **20** — Əfrayim Manga nisbətən jan-jigər balam əməsmu? Qünki Mən uni əyibligən təkırdımu, uni hərdəim kənglümdə seşinimən; Xunga iq-baqırim uningoqa aşırıwatıdu; Mən uningoqa rəhım kılımsın bolmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **21** — Xunga əzınggə yol bəlgilirini bekitip koyojın; Sən sürgüngə mangojan yoloqa, xu kətürülgən yoloqa kəngül koyup dikqət kılojın; Həzir xu yol bilən kaytip kəl, i jan-jigirim Israil kızı, Muxu xəhərlirınggə qarap kaytip kəl! **22** Sən qaqanojiqə tenəp yürısən, i yoldin qıkkıqi kızımi? Qünki Pərwərdigar yər yüzidə yəngi ix yarıtıdu: — Ayal kixi baturning ətrapıda yepixip həwər alıdu! **23** Samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mən ularni sürgünliktin kayturup əsligə kəltürgınimdə Yəhudaning zeminida wə xəhərliridə həklər yəne [Yerusalem toşuruluk]: «Pərwərdigar seni bəhtlik kילוay, i həkkanıylik turojan jay, pak-mukəddəslikning teşil!» dəydojan bolıdu. **24** Xu yərdə Yəhuda — xəhərliridikilər, dehkənarlar wə pada baqqıqi kəqmən qarwıqlar həmmisi billə turıdu. **25** Qünki Mən hərıp kətkən jan igilirining həjıtidin qikimən, hərбір həlidin kətkən jan igilirini yengilandurımən. **26** — Mən [Yərəmiya] buni anglap oyojandım, ətrapkə qarıdim, nəhayiti tatlik uhlaptımən. **27** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəmətidə wə Yəhuda jəmətidə insan nəslini wə haywanlarning nəslini terip estürımən. **28** Xundək bolıduki, Mən ularni yulux, səküx, həlak kılıx, aşdurux üqün, ularoqa nəzirımnı salojandək, Mən ularni kurux wə tikip estürüx üqünmu ularoqa nəzirımnı salımən, — dəydu Pərwərdigar. **29** Xu künlərdə ular yəne: «Atilar aqqıq-qüqük üzümləni yegən, xunga balılarning qıxi kərik sezilidu» dəgən muxu makəlni heq ixlətməydu. **30** Qünki hərбіrsi əz gınağı üqün əlıdu; aqqıq-qüqük üzümləni yegənlərnin bolsa, əzıning qıxi kərik sezilidu. **31** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəməti wə Yəhuda jəməti bilən yəngi əhdə tüzımən; **32** bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdiga oxımaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini kəlidin tutup Misirdin kutquzup yetəkliginimdə ular bilən tüzgəndim; gərqə Mən ularning yoldixi bolojan bolsammu, Mening ular bilən tüzıxkən əhdəmnı buzojan, — dəydu Pərwərdigar. **33** Qünki xu künlərdin keyin, Mening Israil jəməti bilən tüzıdojan əhdəmnı mana xuki: — Mən Əz Təwrat-qanunlırımni ularning iqigə salımən, Həmdə ularning kəlbıgımu yazımən.

Mən ularning ilahı bolimən, Ularmu Mening həkım bolıdu. **34** Xundın baxlar heqkim öz yekınıoqa yaqi öz kerındıoqa: — «Pərwərdıgarnı tonuıoın» dəp ęıtip yürməydu; qünki ularning ęng kıqıkıdın qoıgıoıqə həmmısı Menı tonup boləın bolıdu; qünki Mən ularning kəbıhlikını kəqürımən həmdə ularning gunahını hərgız esıgə kəltürməymən, — dəydu Pərwərdıgar. **35** Kuyaxnı kündüzdə nur bolsun dəp bərgən, ay-yultuzları keqıdə nur bolsun dəp bəlgılıęın, dolğunlırını xarkırıtıp dengıznı kozoıaydıoın Pərwərdıgar mundak dəydu (samawı koıunlarınıg Sərdarı boləın Pərwərdıgar Uning namıdur): — **36** — Muxu bəlgılıęalırlım Mening aldimdın yəkap kətsə, — dəydu Pərwərdıgar, — əmdı İsrailnıng əwladlırımı Mening aldimdın bir əl boluxtın mənggügə kəlıxi mumkın. **37** Pərwərdıgar mundak dəydu: — Yukırıda asmanlar mələqlənsə, təwəndə yər ullırı təkxürülüp bilınsə, əmdı Mən İsrailnıng barlık əwladlırınıng kıləın həmmə kılmlırlı tıpəylıdın ularđın waz keqıp taxlıoıquı bolımən, — dəydu Pərwərdıgar. **38** Mana, xu künlər kelıduki, — dəydu Pərwərdıgar, — xəhər məhsus Manga atılıp «Hananiyəlnıng munarı»dın «Dokmux dərwası»oıqə kəytıdın kurlıdu; **39** əlqəm tanısı kəytıdın əlqəx üqün xu yərdın «Garəb dəngı»gıoıqə, andın Goatka burulup sozulıdu; **40** jəsətlər wə [kurbanlık] küllırı taxlınıdıoın pütkül jıləoıqə, xundakla Kidron dəryasıoıqə həm xərkə karaydıoın «At dərwası»nıng dokmuxıoıqə yatkan etızlarınıg həmmısı Pərwərdıgarəoıqə pak-mukəddəs dəp həsəblınu; xəhər kəytıdın heq yulup taxlanmaydu, hərgız kəytıdın aqđurup taxlanmaydu.

32 Yəhuda padıxahı Zədəkıyanıng onıncı yılı, Yərəmiyəoıqə Pərwərdıgardın kəlgən söz təwəndə hatırıləngən (xu yıl Nebokadnesarınıng on səkkızıncı yılı ıdı; **2** Xu qaoıda Babil padıxahınıng koıxunı Yerəsalemnı korıxuwəloıanıdı; Yərəmiyə pəyoıəmbər bolsa Yəhuda padıxahınıng ordısidıki karawullarıng hoıylısidə kəmap koıuloıanıdı. **3** Qünki Yəhuda padıxahı Zədəkıya unı əyibləp: «Nemıxka sən: «Mana, Mən bu xəhərni Babil padıxahınıng kılıoıqə tapıxurımən; u unı ıxoıal kılıdu; Yəhuda padıxahı Zədəkıya kaldıylərnıng kılıdın keqıp kutulalmaydu; qünki u Babil padıxahınıng kılıoıqə tapıxurılmay kəlmaydu; u unıng bılən yüz turanə səzlıxıdu, əz kezi bılən unıng kəzıgə karaydu. U Zədəkıyanı Babiləoıqə apırıdu, u mən unınoıqə yekınlıxıp toluq bir tərəp kılıoıqə xu yərdə turıdu, dəydu Pərwərdıgar; sılar kaldıylər bılən kərxılaxsanglarmu oılıb kılalmaysılər! — dəydu Pərwərdıgar» — dəp bəxarət bərisən?» — dəp unı kəmap koıoıanıdı). **6** Yərəmiyə: — Pərwərdıgarınıng səzi mənə kelıp mundak deyıldı — dedi: — **7** Mana, taoıqang Xallumnıng oıqlı Hənaməəl yeningəoıqə kelıp: «Əzüng üqün Anatottıki etızımnı setıwal; qünki unı setıwelıxka sening həmjəmətlık həkukung bar» — dəydıoın bolıdu. **8** Andın Pərwərdıgarınıng değınidək taoıqamning oıqlı Hənaməəl, karawullarıng hoıylısidə yenımoıqə kelıp mənə: «Bınyamınning zemınıdıkı menıng Anatottıki etızımnı setıwaləoıqə; qünki həmjəmət həkukı seningkıdur; əzüng üqün setıwal» — dedi; andın mən buning həkıketən Pərwərdıgarınıng səzi ikənlikını bılıp yəttım. **9** Xunga mən taoıqamning oıqlı Hənaməəldın

Anatottıki bu etıznı setıwaldım; pulnı, yəni on yəttə xəkəl kümüxnı gırğə selıp əlqıdım. **10** Mən tohtam hetıgə imza koıyup, üstıgə məhürnı besıp peqətlıdım; bunınoıqə guwahqılırını guwah bərgızdım, kümüxnı tarazıoıqə saldım; **11** tohtam hetını koıumoıqə aldım, — bırsıdə soda tüzümü wə xərtlırı hatırılınıp peqətləngən, yənə bırsı peqətlənmıgənıdı — **12** wə mən taoıqamning oıqlı Hənaməəlnıng kəz alıdım, wə soda hetıgə imza koıyoıqə guwahqılırını wə karawullarıng hoıylısidə olturoıqə Yəhudiylarıng həmmısı alıdım hətlərnı Maaseyahınıng nəwrısı, Nerıyanıng oıqlı boləın Barukka tapıxurdım. **13** Ularınıg alıdım mən Barukka mundak tapılap dedım: — **14** Samawı koıunlarınıng Sərdarı boləın Pərwərdıgar — İsrailnıng Hudası mundak dəydu: — Bu hətlərnı, yəni peqətləngən wə peqətlənmıgən bu tohtam hətlırlını elıp, bular uzun wəktıqıqə saklınsun dəp sapal ıdıx ıqıgə saləın; **15** Qünki samawı koıunlarınıng Sərdarı boləın Pərwərdıgar — İsrailnıng Hudası mundak dəydu: — Kəlgıtsıdə bu zemında həm əylər, həm etızlar, həm üzümzarlar kəytıdın setıwelınıdu. **16** Mən tohtam hetını Nerıyanıng oıqlı boləın Barukka tapıxuroıqəndın keyın, Pərwərdıgarəoıqə dua kılıp mundak dedım: — **17** «Aı, Rəb Pərwərdıgar! Mana, Sən asman-zemınıni Əzüngnıng zor kədrıtıng wə sozuləın bılık bılən yasıoıqənsən; Səngə heqkəndək ıx təs əməstur; **18** Sən mınglıoıqə kılxlərgə rəhım-xəpkət kərsıtısən həmdə atılardıng kəbıhlikınıng jazasınımu keyın balılırınıng koıynoıqə kəytırsın; aı Sən uluoı, Kədrət İgısı Təngrıdırsən — Samawı koıunlarınıng Sərdarı boləın Pərwərdıgar Sening namıngdur; **19** oy-nıxanlırında uluoı, kıləın ıxlırında kədrətlıksən; kəzlırınıng bılən insan balılırınıng əz yollırı wə kıləınlırınıng mewısı boyıqə hərbırıgə [ınam yaqi jaza] kəytıxurux üqün, ularnıng barlık yollırlını kəzlıgtıdırsən; **20** — Sən bügünkı künıqə Mısır zemınıdın, İsrail ıqıdə həm barlık insanlar arısidə məjızılık əlamətlərnı həm karamətlərnı ayan kılıp kəlgənsən; xunglaxka bügünıqə Sening namıng əoızđın-əoıqəoıqə tarkılıp kəlməktə. **21** Sən məjızılık əlamətlər, karamətlər kədrətlık koılung, sozuləın bılık wə dəlxətlik wəxət ərkılık Əz həkıng İsrailnı Mısır zemınıdın qıkarəoıqənsən; **22** Sən ularəoıqə ata-bowılırılıoıqə təkdım kılımən dəp kəsəm kıləın, sıt həm bal ekıp turıdıoın bu zemınıni təkdım kıləoıqənsən. **23** Ular dərwəkə zemınoıqə kirıp unınoıqə ıgə boləın; lekin ular Sening əwazınoıqə kulak salmıoıqə, Təwrat-kənunungda mənımoıqənsən; ularəoıqə əmr kıləınlarınıng heqkəysıoıqə əməl kılımoıqənsən; xunga Sən bu kıləınlərnıng həmmısını ularnıng bəxıoıqə qıxırgənsən. **24** Mana, xəhərni besıp kırıx üqün sepləoıqə selıp qıkırılıoın dənglük-potəylərgə kərioıqənsən! Kılıq, kəhətqılık wə waba tıpəylıdın xəhər hıjıum kılıwatkan kaldıylərnıng kılıoıqə tapıxurılmay kəlmaydu; Sən alđın'ala eytkınıng hazır əməlgə axurıldı; mana, Əzüng kərisən. **25** Ləkin Sən, ı Rəb Pərwərdıgar, gərqə xəhər kaldıylərnıng kılıoıqə tapıxurılıdıoın bolsımu, mənə: «Əzüng üqün etıznı kümüxkə setıwal wə bunı guwahqıləoıqə kərgızgın!?» — dedıng». **26** Andın Pərwərdıgarınıng səzi Yərəmiyəoıqə kelıp mundak deyıldı: — **27** Mana, Mən Pərwərdıgar, barlık et ıgılırınıng Hudasıdurmən; Manga təs qıxıdıoın bırər ıx barmıdu? **28** Xunga Pərwərdıgar mundak dəydu:

— Mana, Mən bu xəhərnı kaldıylərnıng kəliyə wə Babil padıxahı Nebokədnəsərnıng kəliyə tapxurımən; ular unı ıgılıwalıdu. **29** Bu xəhərgə hujum kılıwatkan kaldıylər unıngə besıp kirıp ot köyup unı köydürıwetıdu; ular xəhərdıkilərnıng öylırınımı köydürıwetıdu; ular bu öylərnıng egzılırı üstıdə Menı öjəzəpləndürtıp Baaləya ısırık yakkən, yat ilahələrə «xarəb hədıyə»lərnı kuyəyən. **30** Qünkı Israıllı wə Yəhüdalar yaxlıkıdn tartıp kez aldımđa pəkət rəzıllıkla kılıp kəlməktə; Israıllar pəkətlə əz kəllırı yasıəyanlar bılən öjəzıpımnı kəzəjəyənəndın baxkə ıx kılıməyən, — dəydu Pərwərdıgar. **31** Qünkı bu xəhər kəruələn künıdn tartıp bügünkı küngıqə Menıng öjəzıpım wə kəhərımnı xundak kəzəjəyənə bulup kəldıkı, Mən unı Əz yütüm aldıdn yəkətmısəm bolmaydu. **32** Israıllar wə Yəhüdalar — ular wə ularnıng padıxahlırı, əmırlırı kahınlırı, pəyğəmbərlırı, Yəhüdə adəmlırı wə Yerusalemđa turuwatkanlarnıng menı öjəzəpləndürəgn barlık rəzıllıkı tüpəylıdn [xəhərnı yəkıttımən]. **33** Ular Manga yüzını karətkən əməs, bəlkı Manga arkısnı kılıp tətür kəriyə; gərqə Mən tang səhərdə ornımdın turup ularəyə gətkən bolsammı, ular anglımay təlım-tərbıyını kəbul kılıxını rət kılıyən. **34** Ular Əz namım bılən atəyən öydə yırgınlık butlırını selıp unı buləjəyən; **35** ular əz əsəp-kızılırını ottın ətküzüp «Mələk»kə atəp kurbənlık kılıx üqün «Hınnəmning əsəpınlıng jılıjəsi»dıkı, Baaləyə bəyöxlənəyən «yukırı jaylar»nı kərup qıkkan; Mən ularnıng bundak ıx kılıxını zadı buyrup bəkmıəyanmən; ularnıng Yəhüdəni gunahkə patkuzup, muxundak lənətlık ıx kılısun degən əy-nıyətə həkəqən bolup bəkmıəyanmən. **36** Sılər muxu xəhər toəjruluk; «Dərhəkıəkət, u kılıq, kəhətqılık wə waba arkılık Babil padıxahıng kəliyə tapxurıdu!» — dəwətısilər; lekın Pərwərdıgar — Israıllıng Hudası muxu xəhər toəjruluk hazır mundak dəydu: — **37** Mana Mən, Mən ularnı öjəzıpım, kəhərım wə zor əqqıkım bılən həydwətkən barlık padıxahlıklərdın yıjıyımən; Mən ularnı kəytdın muxu yərgə epkelımən, ularnı amən-tınlıqta turəjuzımən. **38** Ular Menıng həlkım bolıdu, Mən ularnıng Hudası bolımən. **39** Mən ular wə ularđın keyın boləyən balılrını barlık künlırıdə Məndın əyminıp yaxlılık kərsun dəp, ularəyə bır kəlb, bır yolnı atə kılımən. **40** Mən ularəyə ılıpat kılıxtın kəllımnı üqün üzməsıllıkım üqün ular bılən mənggılık bır əhdə tüzımən; ularnıng kəytdın yenımdın qətlıməsıllıkı üqün Mən kəlbıgə kərkunqumnı salımən. **41** Mən ularəyə yaxlılık atə kılıxtın huzur elıp xadlınimən wə pütün kəlbım, pütün jenım bılən ularnı muxu zəminəyə tıkip turəjuzımən! **42** Qünkı Pərwərdıgar mundak dəydu: — Mən huddı bu həlkıng bexıyə bu dəhətlik külpətnıng həmmısını qüxürgınımđək, Mən ular toəjruluk wədə kılıyən barlık bəht-bərikətlərnı ularnıng üstıgə qüxürımən; **43** Sılər muxu zəmin toəjruluk: «U wəyrənə, adəmzatsız wə həywanətsızdır; kaldıylərnıng kəliyə tapxurıyən!» dəysılər. Lekın kəlgüsıdə unıngdə etızlar kəytdın setıwelnıdu! **44** Bınyamınning yurtıdə, Yerusalemning ətrapidıkı yezılırıda, Yəhüdənıng xəhərlırıdə, [jənubtıki] təəjlık xəhərlırıdə, əjərbtıki «Xəfələh» egızlıkıkıdıkı xəhərlərdə, [Yəhüdənıng] jənubıy bayawnlrıdıkı xəhərlərdımdı kıkılər kəytdın kümüxkə etızlarnı

setıwalıdu, tohtam hətlırıgə ımza kuyıdu, məhürləp, guwahqılarnı guwahqə hazır kılıdu; qünkı Mən ularnı sürgünluktın kəyturup əslıgə kəltürımən — dəydu Pərwərdıgar.

33 Yərəmıya tehi kərawullarnıng həylısıda kəmap kuyuləyən wəktıdə, Pərwərdıgarıng səzi unıngəy ıkkınqı kətim kelıp mundak dəyıldı: — **2** İxni kılıyənqı Mən Pərwərdıgar, ıxni xəkıləndürgüqı həm unı bəkıttıqı Mənkı Pərwərdıgar mundak dəymən — Pərwərdıgar Menıng namımdır — **3** Manga ılıtıyə kıl, Mən sanga jəwəp kəyturımən, xundakla sən bılməyđıyən, büyütk həm tılsımət ıxlarnı sanga əyan kılımən. **4** Qünkı [düxmənnıng] dəng-potəylırıgə həm kılıyənqı takəbıl turuxkə ıstıhıkəmlər kılıx üqün qəkiləyən bu xəhərdıkı öylər wə Yəhüdə padıxahlırıng ordılrı toəjruluk Israıllıng Hudası Pərwərdıgar mundak dəydu: — **5** «Kaldıylər bılən kərxılıxımən» dəp xəhərgə kırğənlərnıng həmmısı, pəkət Mən öjəzıpım wə kəhərımdə urıwətkənlərnıng jəsətlırı bılən bu öylərnı toldurux üqün kəlgənlər, haləs. Qünkı Mən ularnıng barlık rəzıllıkı tüpəylıdn yüzümnı bu xəhərdın ərüp yoxurəyənəmən. **6** Həlbukı mana, Mən bu xəhərgə xıpa kılıp dərdıgə dərmən bolımən; Mən ularnı sakəyıtımən, ularəyə qəksız arambəhx həm həkıkətnı yexıp əyan kılımən. **7** Mən Yəhüdəni həm Israıllı sürgündın kəyturup əslıgə kəltürımən; ularnı əwəllıkıdək kərup qıkımən. **8** Mən ularnı Mən bılən kərxılıxıp gunahkə petıp sadır kılıyən barlık kəbıhlıkıkdn paklandurımən, Menıng alđımdə gunahkə petıp, Manga əsıylık kılıyən barlık kəbıhlıklırını kəqürımən; **9** yər yüzıdıkı barlık əllər Mən ularəyə yətküzəgn barlık ılıpatnı angləydu, xunıng bılən bu [xəhər] kıkını xadlandurup, Əzümgə mədhıyələrnı kəzəyən, xən-xərp kəltürıp nam-xəhrət həsıl kılıdu; əllər Mən ularəyə yətküzəgn barlık ılıpat wə arambəhılkıdn [Məndın] kərkup tıtrəyđıyən bolıdu. **10** Pərwərdıgar mundak dəydu: — Sılər muxu yər toəjruluk: «U bır harəbıllık, adəmzətsız wə həywanətsız boldı!» dəysılər — durus. Lekın harəbə boləyən, adəmzətsız, əhəlısız, həywanətsız boləyən Yəhüdənıng xəhərlırıdə wə Yerusalem koqılırıda **11** yənə tamaxıng sadası, xad-hurəmlik sadası wə toyı boluwətkən yıgıt-kıznıng əwazı anglınlıdu, xundakla Pərwərdıgarıng əyıgə «təxəkkür kurbənlıkılrı»nı aparəyənərnıng «Samawı kəxunlarnıng Sərdarı boləyən Pərwərdıgarəyə təxəkkür əytnıng, qünkı Pərwərdıgar məhrıbəndə, unıng muhəbbıtı mənggülıktır» dəyđıyən əwazlırı kəytdın anglınlıdu; qünkı Mən sürgün boləyənərnı kəyturup zəmindıkı əwətlıkınlı əslıgə kəltürımən, — dəydu Pərwərdıgar. **12** Qünkı samawı kəxunlarnıng Sərdarı boləyən Pərwərdıgar mundak dəydu: — Harəbə boləyən adəmzətsız wə həywanətsız boləyən bu yərdə wə unıng barlık xəhərlırıdə kəy bəkkıyılərnıng əz padılrını yətküzıyən kətanlırı kəytdın bər bolıdu. **13** [Jənubıy] təəjlıktıkı xəhərlərdə, [əjərbtıki] Yəhüdənıng «Xəfələh» egızlıkıkıdıkı xəhərlərdə, jənubıy bayawnlardıkı xəhərlərdə, Bınyamınning yurtıdə, Yerusalemning ətrapidıkı yezılırıda wə Yəhüdənıng xəhərlırıdımı kəy padılrını ularnı səniəyənıng kəli əstıdn kəytdın ətıdu, — dəydu Pərwərdıgar. **14** Mana, xu künlər kelıdukı, — dəydu Pərwərdıgar, — Mən

Israil jəmətigə həm Yəhuda jəmətigə eytqan xəpəqtlik wədamgə əməl kiliyə. **15** Xu künlər wə u qaqda Mən Dawut nəslidin «Həkkəniy Xah»ni zeminda əstürüp qikirimən; U zeminda tuqra həküm wə həkkəniylik yürgüzidu. **16** Xu künlərdə Yəhuda kütquzulidu, Yerusalemlə arambəxtə turidu; [xu qaqda] Yerusalemlə: «Pərwərdigar həkkəniylikimizdur» degən nam bilən atilidu. **17** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Dawutning Israil jəmətining təhtigə olturuxka layik nəslə üzütlüp kəlməydu, **18** yaki Lawiyaların boləjan kahinlardin, «kəydürmə kurbənlilik», «axlik hədiyə» wə baxka kurbənliliklərinə Mening aldimda daim sunidojan adəm üzütlüp kəlməydu. **19** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **20** Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər Mening kündüz bilən tüzgən əhdəmi wə keqə bilən tüzgən əhdəmi buzup, kündüz wə keqini əz waqtında kəlməydojan kilip koysanglar, **21** xu qaqda Mening Kulum Dawut bilən tüzgən əhdəm buzulup, uningə: «Əz təhtinggə həküm süridojan bir oşlung daim bolidu» degininə əməlgə axurulmaydu wə hizmətkarlırim, kahinlar boləjan Lawiyalar bilən tüzgən əhdəm buzulojan bolidu. **22** Asmanlardiki qoxunlar boləjan yultuzlarıni sanap boləjili bolmiojandək, dengizdiki kumlarni əlqəp boləjili bolmiojandək, mən kulum Dawutning nəslini wə Əzümgə hizmət kilidojan Lawiyalarıni kəpəytimən. **23** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **24** Bu həlkning: «Pərwərdigar Əzi talliojan bu ikki jəmətin wəz keqip, ularni taxlidi» degininə baykimidingmu? Xunga ular Mening həlkimni: «Kəlgüsüdə heq bir əl-dələt bolmaydu» dəp kəzgə ilmaydu. **25** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mening kündüz wə keqini bekitkən əhdəm əzgirip kətsə, yaki asman-zemindiki qənuiniyətlərinə bekitmiyəngə bolsam, **26** Mən Yakupning nəslidin wə Dawutning nəslidin wəz keqip ularni taxlaydojan bolimən, xuningdək İbrahəim, İshəq wə Yakupning nəslə üstigə həküm sürux üqün [Dawutning] nəslidin adəm tallimaydojan bolimən! Qünki bərhəq, Mən ularni sürgünliktin qayturup ularni əsligə kəltürimən, ularəqə rəhəmdillik kərsitimən.

34 Babil padixahı Nebokədnəsar, pütün qoxuni wə həkümranliqioqə bekinəjan bərlək padixahliqlər wə əllərinə həmmisi Yerusalemoqə wə uning ətrapidiki bərlək xəhərlərgə jəng kiləjan waqtında, Pərwərdigardin Yərəmiyaqə kəlgən səz: — **2** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Zədəkiyaning yenioqə bərip uningə mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bu xəhərnə Babil padixahining kolioqə tapxurimən, u uningə ot qoyup kəydüriwetidu. **3** Sən bolsang, uning kolidin qaqalmaysən; bəli sən tutulup uning kolioqə tapxurulisən; sening kəzlinging Babil padixahining kəzlingə qaraydu, uning bilən yüz turanə səzlixisən wə sən Babiləqə sürgün bolup ketisən. **4** Ləkin, i Yəhuda padixahı Zədəkiya, Pərwərdigarning səzini angla; Pərwərdigar sening tuqərangda mundak dəydu: — Sən kiliq bilən əlməysən; **5** sən aman-tinqlikta əlisən; ata-bowiling boləjan əztingdin ilgiriki padixahlar üqün matəm tutup huxbuy yakəndək ular ohxaxla sən üqünmu [huxbuy] yakidi; ular sən üqün: «Ah, xəhim!» dəp matəm tutidu; qünki Mən xundak wədə kiləjanmən,

— dəydu Pərwərdigar. **6** Andin Yərəmiya pəyojəmbər bu səzlinging həmmisini Yəhuda padixahı Zədəkiyaqə Yerusalemdə eytti. **7** Xu qaqda Babil padixahining qoxuni Yerusalemdə wə Yəhudadiki qəlan xəhərlərdə, yəni Ləqixta wə Azikahta jəng kiliwatatti; qünki Yəhudadiki mustəhəkmə xəhərlər arisidin pəkət bularla ixəjal bolmiojanidi. **8** Padixah Zədəkiya [kullirimioqə] azadlik jakarlayli dəp Yerusalemdikilərinə həmmisi bilən əhdini kesip tüzgəndin keyin, Pərwərdigardin təwəndiki bu səz Yərəmiyaqə kəldi **9** (əhdə boyiqə hərbiri əz ibranii kullirini, ər bolsun, qiz-ayal bolsun, qoyuwetixi kerək idi; heqkaysisi əz kəringidi boləjan Yəhudiyni kullukta qəldurmasliki kerək idi. **10** Əhdigə qoxulojan bərlək əmirlər wə bərlək həlk xuningəqə, yəni həkəysimiz əz kulı yaki dedikini qoyuwetəyli, ularni kullukta qəldurwərməyli degən səzəqə boysundi. Ular boysunup ularni qoyuwətti. **11** Ləkin uningdin keyin ular bu yoldin yenip qoyuwətkən kul-dədəklərinə əzigə qayturuwalidi. Ular bularni qaytidin məjburiy kul-dədək kiliwalidi. **12** — Xu qaqda Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **13** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən atəbowilinglərinə Misirning zemindin, yəni «kulluk əyi»din qikərojinimda, ular bilən əhdə tüzgəndim; **14** [xu əhdə boyiqə] hərbiringlər yəttinqi yilida silərgə əzini satqan həkəysi kəringidixlər boləjan ibranii kixilərinə qoyuwetixlər kerək; u kullukungda altə yil boləqandin keyin, sən uni azadlikqə qoyuwetixing kerək, degəndim. Ləkin ata-bowilinglər buni anglimay heq kulək salmiojan. **15** Ləkin silər bolsanglar, [xu yaman yoldin] yenip, kəz aldimda durux ixni kərip, hərbiringlər əz yekiniəqə «azad bol» dəp jakarlıdinglər, xuningdək Əz namim bilən atəlan əyde əhdə tüzüdinglər; **16** ləkin silər yənə yenip Mening namiməqə daq kəltürüp, hərbiringlər əz rayioqə qoyuwətkən kulni həm ihtiyariəqə qoyuwətkən dedəkni qayturuwelip qaytidin əzünglarəqə kul-dədək boluxqə məjburlidinglər. **17** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər mənəqə kulək salmidinglər, hərbiringlər əz kəringidixlərəqə, hərbiringlər əz yekininglərəqə azad bolunglar dəp heq jakarlimidinglər; mana, Mən silərgə bir hil azadlikni — yəni kiliqə, wəbaəqə wə kəhətqilikə boləjan bir azadlikni jakarlaymən; silərnə yəz yüzidiki bərlək padixahliqləroqə bir wəxət basquqi kiliyə. **18** Xuning bilən Mən əhdəmi buzəjan, kəz aldimda kesip tüzgən əhdining səzlingə əməl kilmiojan kixilərnə bolsa, ular əzlinə soyup ikki pərqə kilip, otturisdin ətkən həliki mozaydək kiliyə; **19** Yəhudaning əmirliəri wə Yerusalemling əmirliəri, ordidiki ələmdarlar, kahinlar, xuningdək mozayning ikki pərsisining otturisdin ətkən bərlək həlkni bolsa, **20** Mən ularni duxmənlirining kolioqə, jəni izdigüqilərinə kolioqə tapxurimən; xuning bilən jəsətləri əmandiki uqar-qənatlarəqə wə zemindiki həywanlarəqə ozuk bolidu; **21** Yəhuda padixahı Zədəkiya wə uning əmirliərinimə duxmənlirining kolioqə, jəni izdigüqilərinə kolioqə, xundakla silərgə hujum kilixtin qikinip tuqəjan Babil padixahining qoxunining kolioqə tapxurimən. **22** Mana, Mən əmr kiliyə, — dəydu Pərwərdigar, wə ular bu xəhər əldioqə yənə kəlidu; ular uningəqə hujum kilip ot qoyup kəydüriwetidu; wə

Mən Yəhudaning xəhərlirini wəyrana, heq adamzatsiz kilimən.

35 Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Yəhoakimning künlirida, Pərwərdigardin Yərəmiyağa səz kelip: — **2** «Rəkabning jəmətidikilərnin yenioğa berip ular bilən səzlixip ularni Pərwərdigarning əyigə apirip, uning kikiq əylirining birigə təkliپ kilip ularning aldioğa xarab tutqin» — deyildi. **3** Xuning bilən mən Habazziniyaning nəwrisi, Yərəmiyaning ooqli Jaazaniyani, uning ukilirini wə barlik bala-qakilirini, xuningdək Rəkabning pütükl jəmətini elip kelixkə qıktim; **4** Mən ularni Pərwərdigarning əyigə, Igdaliyaning ooqli, Hudaning adimi boləjan Hənanning ooqullirioğa təwəlik əygə apardim; bu əy əmirlərnin əyining yenida, Xallumning ooqli, ixikbakar Maaseyahning əyining üstide idi; **5** mən Rəkabning jəmətidikilərnin aldioğa xarabka lik toləjan piyalilər wə kədəhlərni koyup ularoğa: «Xarabka eoiz teginglar!» — dedim. **6** Ular mənə mundaq dedi: «Biz xarabni iqməymiz; qünki əjdadimiz Rəkabning ooqli Yonadab bizgə: «Silər wə ooqul-əwladliringlar zadi xarab iqmənglar; **7** yənə kelip əylərni kirmənglar, nə uruk terimənglar, nə üzümzarlarni tikmənglar, nə bulardin heqkəysisioğa zadi igə bolmənglar; barlik künliringlarda qedirlarda turunglar; xuning bilən silər turuwatqan zeminda uzun künlərni kərisilər» — dəp əmr kaldurojan. **8** Xuning bilən bizning əjdadimiz Rəkabning ooqli Yonadabning: «Barlik küninglərdə zadi xarab iqmənglar» degən awazioğa kulak selip, biz wə bizning ayallirimiz həm ooqul-kizlirimiz uning əmrigə toluq əməl kilip kəlgənmiz; **9** biz yənə turoşudək əylərni salmiəjan; bizdə heq üzümzar, etiz, uruk degənlər yok; **10** bəlki biz qedirlarda turup kəlduk, əjdadimiz Yonadabning bizgə barlik əmr kiləjanlirioğa əməl kilip kəlduk. **11** Ləkin Babil padixahı Nebokadnəsar zeminoğa besip kirəndə, xundak ix boldiki, biz: «Barayli, Kaldiylərnin koxuni həm Suriyəning koxunidin keqip Yerusalemlə xəhirigə kirəyli» — deduk. Mana xu səwəbtin Yerusalemda turuwatimiz». **12** Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiyağa kelip mundaq deyildi: — **13** «Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Barəjin, Yəhədadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlaroğa mundaq degin: — Buningdin tərbiyə almamsilər, xuningdək Menin səzliirigə kulak salmamsilər? — dəydu Pərwərdigar. **14** — Mana, Rəkabning ooqli Yonadabning ooqul-pərzəntlirigə «xarab iqmənglar» dəp tapiloqan səzliirigə əməl kilinip kəlgən; bəgünki küngiqə ular heq xarab iqip bəkmioqan, qünki ular atisining əmrigə itaət kiləjan. Ləkin Mən tang səhərdə ornundin turup silərgə səz kilip kəlgən bolsam, silər Manga heq kulak salmiəjənsilər. **15** Mən tang səhərdə ornundin turup kullirim boləjan pəyojəmbərləni əwətip: «Həbiringlar həzir əz rəzil yolunglardin yenip, kilimixinglarni tüzitinglar, baxka ilahlaroğa əgixip qokunmənglar; xundak kilsənglar Mən ata-bowiliringlaroğa təkdim kiləjan zeminda turuwərisilər» dəp kəlgənmən; ləkin silər Manga kulak salmay heq anglimiojənsilər. **16** Bərhək, Rəkabning ooqli Yonadabning əwladliri atisining ularoğa tapiloqan əmrigə əməl kiləjan; ləkin bu həlk

Manga heq kulak salmiəjəndur. **17** Xunga samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən Yəhudaning üstigə həm Yerusalemlə üstigə Mən aldin'ala eytqan barlik balayı'apətni qüxürimən; qünki Mən ularoğa səz kiləjan, ləkin ular anglimioqan; Mən ularni qəkiroqan, ləkin ular jawab bərmigən». **18** Andin Yərəmiya Rəkab jəmətigə mundaq dedi: — Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Qünki silər atənglar Yonadabning əmrigə itaət kilip, barlik yolyoruklirini tutup, silərgə tapiloqanlirining həmmisi boyiqə ix kərip kəlgənsilər, — **19** əmdi samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Rəkabning ooqli Yonadabning nəslidin aldimda hizmət kiləjuqi hərgiz üzülüp kəlməydu.

36 Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Yəhoakimning tətinqi yili, Yərəmiyağa Pərwərdigardin təwəndiki səz kəldi: — **2** Əzünggə oram kəşəz ələjin; uningə Yosiyaning künliridə sənə səz kiləjinimdin tartip bəgünki küngiqə Mən Israilni əyibligən, Yəhudani əyibligən həm barlik əllərni əyibligən, sənə eytqan səzlərnin həmmisini yazəjin. **3** Yəhudaning jəməti bəlkim Mən bəxiəğa qüxürməqki boləjan barlik balayı'apətni ənglap, hərbi əzliirining rəzil yolidin yanarmikin; xun xundak kilsə, Mən ularning kəbiləhlikini wə gunəhəni kəqürüm kilimən. **4** Xuning bilən Yərəmiya Neriyaning ooqli Barukni qəkiirdi; Baruk Yərəmiyaning əozidən qikkənlirini ənglap Pərwərdigarning uningə eytqan səzliirining həmmisini bir oram kəşəzəgə yəziپ bərdi. **5** Yərəmiya Barukka tapiləp mundaq dedi: — Əzüm kəmap koyuloqənmən; Pərwərdigarning əyigə kiriximə ruhsət yok; ləkin əzüng berip kirgin; **6** Pərwərdigarning əyidə roza tutqan bir künidə, sən əozimdin qikkənlirini ənglap yazəjin, Pərwərdigarning bu oram yazmida hatiriləngən səzliirini həlkəning kulaklirioğa yətküzgin; həmə xəhərlərdin kəlgən Yəhədadikilərnin kulikiojənu yətküzgin. **7** Ular bəlkim Pərwərdigar aldioğa dua-tilawitini kilip hərbi əzliirining rəzil yolidin yanarmikin; qünki Pərwərdigarning bu həlkəgə əgəhlənduroqan əozəpi wə kəhri dəlxətliktur. **8** Neriyaning ooqli Baruk Yərəmiya pəyojəmbər uningə tapiloqaninining həmmisini ada kilip, Pərwərdigarning əyidə Pərwərdigarning səzliirini okup jakarlıdi. **9** Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Yəhoakim təhtkə olturoqan bəxinqi yili tokkuzinqi ayda xundak boldiki, barlik Yerusalemdikilər həmdə Yəhuda xəhərliridin qikiپ Yerusalemoğa kəlgən barlik həlk üqün, Pərwərdigar aldimda bir məzgil roza tutuximiz kərek dəp elan kilindi. **10** Xu wəqit Baruk Pərwərdigarning əyigə kirip, pütükqi Xafənnin ooqli Gəməriyaning əyidə turup, Yərəmiyaning səzliirini barlik həlkəning kulikioğa yətküzüp okudi; bu əy Pərwərdigarning əyining yukirikə həyilidiki «Yəngi dərwaza»oğa jaylakkanidi. **11** Xafənnin nəwrisi, Gəməriyaning ooqli Mikah bolsa yazmizin Pərwərdigarning səzliirining həmmisigə kulak saldi. **12** Andin u padixahning ordioğa qüxiپ pütükqin əyigə kiriwidi, mana, əmirlərnin həmmisi xu yardə olturatti; pütükqi Əlixama, Xəməyaning ooqli Delaya, Akbornin ooqli Əlnatan, Xafənnin ooqli

Gəməriya wə Hənanıyaning oqılı Zədəkiya qatarlıq barlıq əmirələr xü yərdə olturattı. **13** Xuning bilən Mikah Barukning sezligenlərini həkning kulikiyoğa yətküzüp oquşanda əzi angliyoan barlıq sezləni ularoğa bayan kildi. **14** Xuning bilən barlıq əmirələr Kuxining əwrisi, Xələmiyaning nəwrisi, Nətanıyaning oqılı Yəhüdiyni Barukning yenioğa əwətip uningyoğa: «Sən həkning kulikiyoğa yətküzüp oquşan oram yazmini kolungyoğa elip yenimizoğa kəl» — dedi. Xuning bilən Neriyaning oqılı Baruk oram yazmini kolioğa elip ularning yenioğa kəldi. **15** Ular uningyoğa: «Oltur, uni kulikiyimizoğa yətküzüp oquş bər» — dedi. Baruk uni ularoğa anglitip oqudı. **16** Xundak boldiki, ular barlıq sezləni angliyoanda, alakzadə bolup bir-birigə qarixıp: «Bu sezləning həmmisini padixahğa yətküzmisək bolmaydu» — dedi. **17** Andin Baruktin: «Bizgə degin əmdi, sən bu sezləning həmmisini kəndək yazding? Ular ni Yərəmiyaning əz əozidın angdingmu?» — dəp soridi. **18** Baruk ularoğa: «U bu sezləning həmmisini əz əozı bilən manga eytti, mən oram kəşəzəgə siyah bilən yazdim» — dedi. **19** Əmirələr Barukğa: «Baroşın, sən wə Yərəmiya məküwelinglar. Kəyərədə bolsanglar həqkimgə bildürmənglar» — dedi. **20** Xuning bilən ular oram yazmini pütütki Əlixamaning əyigə tikip koyup, ordioğa kirip padixahning yenioğa kelip, bu barlıq sezləni uning kulikiyoğa yətküzdi. **21** Padixah Yəhüdiyni yazmini elip kelixkə əwətti, u uni Əlixamaning əyidin epkəldi. Yəhüdiyni padixahning kulikiyoğa wə padixahning yenidi turoşan barlıq əmirələring kulaklırioğa yətküzüp oqudı. **22** Xu qarş tokkuzinqi ay bolup, padixah «kixlik əy»idə olturattı; uning aldidiki oqaқта ot kəlaklık idi. **23** Xundak boldiki, Yəhüdiy uningdin üq-tət səhipini oquşanda, padixah kələmtiraxi bilən bu kişimini kesip, yazmining həmmisini bir-birləp otta keyüp yöküşuqə oqaqtiki otka taxlıdi. **24** Ləkin bu barlıq sezləni angliyoan padixah yəki hizmətkarlırining həqkəyisəi kərkəmidi, uların kiyim-kəqəklirini yirtkənar yök idi. **25** Uning üstigə Əhnatan, Dəlayə wə Gəməriyalar padixahın oram yazmini kəydürməsləkinə tətəngənidi, ləkin u ularoğa kulak salmidi. **26** Padixah bolsa xahzadə Yərahməəl, Azriəlning oqılı Seraya wə Abdəəlning oqılı Xələmiyani pütütki Barukni wə Yərəmiya pəyoşəmbəni koləğa elixkə əwətti; ləkin Pərwərdigar ularni yoxurup saklıdi. **27** Padixah Baruk Yərəmiyaning əozidın anglap yazoşan sezləni hatiriləngən oram yazmini kəydürüwətkəndin keyin, Pərwərdigarning səzi Yərəmiyağa kelip mundak deyildi: — **28** Yənə bir oram kəşəzəni elip, uningyoğa Yəhüda padixahı Yəhoakim kəydürüwətkən birinçi oram yazmida hatiriləngən barlıq sezləni yazoşın. **29** Wə Yəhüda padixahı Yəhoakimə mundaq degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən bu oram yazmini kəydürüwəting wə Məning toşuruluk: Sən buningyoğa: «Babil padixahı qokum kelip bu zeminni wəyran kildidu, uningdin həm insanni həm haywanni yökitudu» — dəp yezixkə kəndəkmu petinding?» — deding. **30** Xunga Pərwərdigar Yəhüda padixahı Yəhoakim toşuruluk mundaq dəydu: — Uning nəslidin Dawutning təhtigə olturuxkə həq adəm bolmaydu; uning şəsiti sirtkə taxliwətilip kündüzdə isşikdə, kəqidə kirawda oquk yatidu. **31** Mən uning wə nəslining

bexioğa, hizmətkarlırining bexioğa kəbihlikining jazasini qixürimən; Mən uning üstigə, Yerusələmdə turuwatkanlarıning üstigə həq Yəhüdaning ədmliri üstigə Mən ularoğa agahlandıruşan barlıq külpətləni qixürimən; qünki ular Manga həq kulak salmiyoan. **32** Xuning bilən Yərəmiya bəxkə bir oram kəşəzəni elip Neriyaning oqılı Barukğa bərdi; u Yərəmiyaning əozioğa qarap Yəhüda padixahı Yəhoakim otta kəydürüwətkən oram yazmida hatiriləngən həmmə sezləni yazdi; ular bu sezlərgə ohxaydioşan bəxkə kəp sezlənimu kəoxup yazdi.

37 Babil padixahı Nebokədnəsar Zədəkiyani Yəhüdaning zeminiyoğa padixah kildi; xuning bilən u Yosıyaning oqılı Yəhoakimning oqılı Koniyaning ornioğa həküm süridi. **2** U, yəki hizmətkarlıri, yəki zemindiki hək Pərwərdigarning Yərəmiya pəyoşəmbər arkilik eytkən sezlirigə həq kulak salmidi. **3** Padixah Zədəkiya Xələmiyaning oqılı Yəhükəlni həm kahin Maaseyahning oqılı Zəfanıyani Yərəmiya pəyoşəmbəring yenioğa əwətip uningyoğa: «Pərwərdigar Hudaıymizoğa biz üqün dua kəloşəsən» — degüzdi **4** (xu qarşda Yərəmiya zindanda kəmaklık əməs idi; u hək arisioğa qikip-kirixkə ərkin idi. **5** Pərwərdigarning kəoxuni Misirdin qikkanıdi; Yerusələmni kərxiwəloşan Kəldiyələr bularning həwirini anglap Yerusələmdin qekinip kətkənidi). **6** Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiya pəyoşəmbərgə kelip mundak deyildi: — **7** İsrailning Hudası Pərwərdigar mundak dəydu: — Siləni manga iltija kildurup izdəxkə əwətkən Yəhüda padixahioğa mundak dənglar: — Mana, silərgə yərdəm bərimiz dəp qikip kəlgən Pərwərdigarning kəoxuni bolsa, əz zeminiyoğa, yəni Misiroğa kaytip ketidu. **8** Andin Kəldiyələr bu xəhərgə kaytip kelip jəng kilip uni ixəşəl kildidu, uni ot koyup kəydürüwətidu. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz-əzəngləni əldəp: «Kəldiyələr bizdin qekinip kətkən» — demənglar; ular kətkən əməs! **10** Qünki gərqə silər əzəngləroğa jəng kildioşan Kəldiyələring toluk kəoxunini uruwətkən bolsanglarmu wə ularningkidin pəkət yarılənoşanlarla kəloşan bolsimu, ularning hərbiri yənə əz qədidin turup bu xəhəri ot koyup kəydürüwətkən bolatti. **11** Pərwərdigarning kəoxuni tütəyildin Kəldiyələring kəoxuni Yerusələmdin qekinip turoşan wəqıttə, xu wəqə yüz bərdi: — **12** Yərəmiya Binyəmindiki zeminiyoğa yol elip, xu yərdiki yurtdəxliri arisidin əz nəsiwisini igiləx üqün Yerusələmdin qikkanıda, **13** u «Binyəmin dərwasisioğa yətkəndə, Hənanıyaning nəwrisi, Xələmiyaning oqılı kəzət begi İriya xu yərdə turattı; u: «Sən Kəldiyələrgə qekinip təslim bolmaqşisən!» dəp uni tutuwəldi. **14** Yərəmiya: «Yəloşın! Mən Kəldiyələr tərəpkə kəqip təslim bolmaqşə əməsmən!» — dedi. Ləkin u uningyoğa kulak salmidi; İriya Yərəmiyani koləğa elip uni əmirələr əldioğa apardı. **15** Əmirələr bolsa Yərəmiyadin şəzəplənilip uni uruşuzup, uni diwanbegi Yonataning əyidiki kəmakhanioğa solidi; qünki ular xu əyni zindanoğa aylandıruşanıdi. **16** Yərəmiya zindandiki bir gundihəniyoğa kəmilip, xu yərdə uzun künlər yətkəndin keyin, **17** Zədəkiya padixah adəm əwətip xu yərdin ordisioğa elip kəldi. U xu yərdə astirtin uningdin: «Pərwərdigardin sez bərmu?» dəp soridi. Yərəmiya: «Bar; sən Babil padixahning kolioğa

tapxurulisan» — dedi. **18** Yərəmiya Zədəkiya padixahқа iltija kilip: — «Mən sanga yaki hizmətkarlırınqoşa yaki bu həlqkə nemə gunah kiləjinimoşa, bu zindanoşa kəmap koydunglar? **19** Silərgə bəxarət berip: «Babil padixahı sanga yaki bu zeminoşa jəng kilixkə qıkmaydu!» degən pəyoğəmbərlirinqar kəni?» — dedi. **20** — «Əmdi i padixah təksir, səzlırımğə kulək selixingni etünimən; iltijayim aldingda ijəbət bolsun, dəp etünimən; diwanbegi Yonataning eyigə meni kaytkuzmioqaysən; sən undək kilasang, xu yərdə əlimən». **21** Zədəkiya padixah pərman qüxürüp, Yərəmiyani qarawullarning həyolisida turozuxzını, xuningdək xəhərdiki həmmə nan tügəp kəmisilə, uninoğə hərküni «Naway koqisı»din bir nan berilixni tapilidi; xuning bilən Yərəmiya qarawullarning həyolisida turdi.

38 Mattanning oqlı Səfatiya, Paxhurning oqlı Gədəliya, Xəməliyaning oqlı Jukal wə Malkiyaning oqlı Paxhurlar bolsa Yərəmiyaning həlqkə: — **2** «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bu xəhərdə kelip kəloğan adəmlər bolsa kilij, kəhətqilik wə wəba bilən əlidu; ləkin kimki qıqip Kaldiyərgə təslim bolsa həyat kalidu; jeni əzigə oljədək kalidu; u həyat kalidu. **3** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bu xəhər qoqum Babil padixahıning qoxunıng kəloğə tapxurulidu, u uni ixoqal kilidu» — dəwatkan səzlırini anglidi. **4** Əmirlər padixahkə: «Silidin etünimiz, bu adəm əlümgə məhkum kilinsun; qünki nemixkə uning bu xəhərdə kelip kəloğan jənggiwar ləxkərləning kollirini wə həlqning kollirini əjiz kilixioğə yol koyulsun? Qünki bu adəm həlqning mənəpətini əməs, bəlkı ziyinini izdəydu» — dedi. **5** Zədəkiya padixah: «Mana, u silərnıng kollirinqarəşa tapxuruldi; silərnıng yolunglarnı toskudək mən padixah kəncilik bir adəm idim?» — dedi. **6** Xuning bilən ular Yərəmiyani tutup qarawullarning həyolisidiki xəhzadə Malkiyaning su azgilioğə taxlıwəttı; ular Yərəmiyani arəqamqılar bilən uninoğə qüxərdi; azgaldə bolsa su bolmay, pəkət patkəkla bar idi; Yərəmiya patkəkla pətir kətti. **7** Əmma padixahning ordisdidiki bir əoşwat Efiopiyəlik Əbəd-Mələk Yərəmiyaning su azgilioğə kəmap qoyuloğanlikini anglidi (xu qəoşda padixah bolsa «Binyamin dərwezisi»da olturattı). **8** Əbəd-Mələk ordidin qıqip padixahning yenioğə berip uninoğə: **9** «I padixahı! ələm, bu adəmlərnıng Yərəmiya pəyoğəmbərgə barlik kiləjini, uni su azgilioğə taxlıwətkini intayin əsəbiy rəzilliktur; u axu yərdə kəhətqiliktin əlüp kalidu; qünki xəhərdə ozuk-tülük kəlmidi» — dedi. **10** Padixah Efiopiyəlik Əbəd-Mələkkə buyruk berip: «Muxu yərdin ottuz adəmnı əzüng bilən elip berip, Yərəmiya pəyoğəmbərnı əlüp kətməslikni üqün su azgilidin elip qıkarəjın» — dedi. **11** Xuning bilən Əbəd-Mələk adəmlərnı elip ularəşa yetəkqilik kilip, padixahning ordisdidiki həzinining astidiki əygə kirip xu yərdin lata-puta wə jul-jul kiyimlərnı elip, xularnı tanılar bilən azgaloğə, Yərəmiyaning yenioğə qüxürüp bərdi. **12** Efiopiyəlik Əbəd-Mələk Yərəmiyaəşa: — Bu lata-puta wə jondək kiyimlərnı kəltuklırinqar həm tanılar arisoğə tikip koyəjın — dedi. Yərəmiya xundək kilidi. **13** Xuning bilən ular Yərəmiyani tanılar bilən tartip, su azgilidin qıkardi; Yərəmiya yənıla qarawullarning həyolisida turdi. **14** Padixah Zədəkiya adəm əwətip

Yərəmiya pəyoğəmbərnı Pərwərdigarning əydidiki üqinqi kirix ixikigə, əz yenioğə aparəozuzdi. Padixah Yərəmiyaəşa: — Mən səndin bir ixni soriməkqimən; uni məndin yoxurmioqaysən — dedi. **15** Yərəmiya Zədəkiyaəşa: «Mən uni sanga ayan kilsam, sən meni jəzmən əlümgə məhkum kilməmsən? Mən sanga məsləhət bərsəm, sən anglımaysən!» — dedi. **16** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaəşa astirtin kəşəm iqip uninoğə: «Bizgə jan-tinik tə kəloğan Pərwərdigarning həyatı bilən kəşəm iqimənkı, mən seni əlümgə məhkum kilməymən, yaki seni jeningni izdigüqi kixilərnıng kəloğə tapxurməymən» — dedi. **17** Yərəmiya Zədəkiyaəşa: Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — Sən ihtiyarən Babil padixahıning əmirilirinqar yenioğə qıqip təslim bolsang, jening həyat kalidu wə bu xəhər otta keydürtiwetilməydu; sən wə eydikiliring həyat kəlisilə. **18** Ləkin sən qıqip Babil padixahıning əmirilirigə təslim bolmısang, bu xəhər kaldiyələrnıng kəloğə tapxurulidu, ular uninoğə ot qoyup keydürtiwetidu, sən ularning kəlidin qəqalmaysən — dedi. **19** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaəşa: «Mən Kaldiyərgə qıqip təslim boləjan Yəhudiyələrdin kərkimən; Kaldiyələr bəlkim meni ularning kəloğə tapxuruxı, ular meni kiyin-kistək kilixi mumkin» — dedi. **20** Yərəmiya mundaq dedi: — Ular seni tapxurməydu. Səndin etünimənkı, gəpimğə kirip Pərwərdigarning awazioğə itəət kiləqaysən; xundək kilasang sanga yaxhi bolidu, jening həyat kalidu. **21** Ləkin sən qıqip təslim boluxni rət kilasang, Pərwərdigar mənə ayan kəloğan ix mundaq: — **22** mana, Yəhuda padixahıning ordisdida kəloğan barlik kiz-ayallar Babil padixahıning əmirilirinqar əldioğə elip ketilidu. Xuning bilən bu [kiz-ayallar] sanga [tənə] kilip: «Sening jan dostlırinqar seni ezikturdi; ular sening üstüngdin əjəlibə kilidi; əmdi həzir putlırinqar patkəkla pitip kətkəndə, ular yüz ərüp sanga arqisini kilidi!» — dəydu. **23** Sening barlik ayallırlıng həm ballırlıng kaldiyərgə elip ketilidu. Sən əzüng ularning kəlidin qəqalmaysən; qünki sən Babil padixahıning kəli bilən tutulmınsən, xundəkla sən bu xəhərnıng otta keydürtiwetilixigə səwəbqi bolısən. **24** Zədəkiya Yərəmiyaəşa mundaq dedi: — Sən bu səhəbitimizni bəxkə həqkımğə qandurmioqın, xundıla sən əlməysən. **25** Əmirlər mening sən bilən səzləxkinimni anglap yeninoğə kelip səndin: «Sening padixahkə nemə degənlirinqar, xundəkla uning sanga kəndək səzlərnı kiləjanlikini bizgə eyt; uni bizdin yoxurma; xundək kilasang biz seni əltürməymiz» desə, **26** undəkta sən ularəşa: «Mən padixahning əldioğə: «Məni Yonataning əyigə kaytkuzmioqaysən, bolmısa, mən xu yərdə əlimən» — degən iltijayimni koyəjanmən» — dəysən. **27** Dərwəkə əmirlərnıng həmmisi Yərəmiyaning yenioğə kelip xuni soridi; u ularəşa padixah buyruəjan bu barlik səzlər boyiqə jawab bərdi. Xuning bilən ular jimip ketip uning yenidin qıqip kətti; qünki bu ix həqkımğə qandurulmioqanıdi. **28** Xundək kilip Yerusəlem ixoqal kılinoquqə Yərəmiya qarawullarning həyolisida turdi.

39 Yerusəlem ixoqal kılinoqanda təwəndiki ixlar yüz bərdi: — Yəhuda padixahı Zədəkiyaning tokkuzinqi yili oninqi ayda, Babil padixahı Nebokədnəsar wə barlik qoxuni Yerusəleməşa jəng kilixkə kelip uni muhasirigə aldı; **2** Zədəkiyaning on birinqi yili, tətinqi

ayning tokkuzinchi künida, ular xəhər sepilidin bəstüp kirdi. **3** Xuning bilən Babil padixahining əmirlirining həmmisi, yəni Samgarlıq Nərgal-Xarəzər, bax həziniqi Nebu-Sarsekim, bax sehğəzər Nərgal-xarəzər wə Babil padixahlikining baxça əməldarlıri kirip «Ottura dərwaza»da olturdi. **4** Yəhuda padixahı Zədəkiya wə barlık jənggiwar ləxkərlər ularni kərüp qaçmaqçı bolup, tün keqida xəhərdin bədar tikiwəxti; u padixahning baqçisi arkilik, «ikki sepil» arilikidiki dərważidin qikiş [İordan jiləsisidiki] «Arabah tüzləngliki»gə qarap keqixti. **5** Kaldiyələrnin koxuni ularni koçqılap Yeriho tüzlənglikidə Zədəkiyaşə yetixip uni koloça elip Hamat zeminidiki Riblah xəhərigə, Babil padixahı Nebokadnesarning aldiqə apardi; u xu yərdə uning üstidin həküm qıkardi. **6** Babil padixahı Riblah xəhəridə Zədəkiyaning oçullirini kez aldidə eltürüwətti; Babil padixahı Yəhudadiki barlık mətiwərlərnimu eltürüwətti. **7** U Zədəkiyaning kezlirini oyup, uni Babiloça apirix üçün mis kixənlər bilən kixənlər koydi. **8** Kaldiyələr padixahning ordisini wə puçralarning eyilirini ot koçup koçdütürp Yerusalemining sepilirini kəmtürp taxlıdi. **9** Xahənə qarawul begi Nebuzar-Adan xəhərdə kelip qalojan baxça həlkni, ezigə təslim bolup qıçkanlarni, yəni qalojan həlkning həmmisini koloça elip, Babiloça sürgün kildi. **10** Həlbuki, qarawul begi Nebuzar-Adan Yəhuda zeminida heç təwəliki bolmiojan bəzi namratlarni kaldurdi; xu qaoşda u ularoça üzümzarlar wə etizlarni təksimləp bərdi. **11** Babil padixahı Nebokadnesar Yərəmiya toçuruluk qarawul begi Nebuzar-Adan arkilik: «Uni tepip uningdin həwər al; uningə heç ziyan yətküzmə; u nemini halisa xuni uningə qılıp bər» — dəp pərman qüxürgənidi. **13** Xunga qarawul begi Nebuzar-Adan, xundakla bax həziniqi Nebuxazban, bax sehğəzər Nərgal-Xarəzər wə Babil padixahining baxça bax əməldarlırining həmmisi adam əwətip **14** Yərəmiyani «Qarawullarning həylisi»din elip Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədalıyaning əz əyigə apirixi üçün uning koloça tapxuruquzdi. Ləkin Yərəmiya puçralar arisida turdi. **15** Yərəmiya «Qarawullarning həylisi»da kəmap koyulojan waqıtida, Pərwərdigarning səzi uningə kelip mundaq deyiləni: — **16** Barəjin, Efiopiyaşək Əbəd-Mələkkə mundaq degin: «Samawi koxunlarning Sədari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən əz səzirimni muxu xəhər üstigə qüxürimən; awat-hələwət əməs, bəlki balayi'apət qüxürimən; xu küni bu ixlər əz keçüzin aldidə yüz beridi. **17** Ləkin xu küni Mən seni kutkuzimən, — dəydu Pərwərdigar; — Sən kərkədiəjan adəmlərnin koloça tapxurulmaysən; **18** qünki Mən qoçum seni kutkuzimən; sən kiliqlanmaysən, bəlki əz jəning əzünggə oljidək kalidu; qünki sən Manga tayinip kəlgənsən — dəydu Pərwərdigar».

40 Qarawul begi Nebuzar-Adan uni Ramah xəhəridin koyuwətkəndə, Pərwərdigar Yərəmiyaşə seş kildi. U qaoşda Nebuzar-Adan Yerusalem həm Yəhudadiki barlık əsirlərnı elip Babiloça sürgün qılmaqçı idi; Yərəmiyamı ularning arisida zənjir bilən baçqlanəjan həlda elip mēngiləjanidi. **2** Qarawul begi Yərəmiyani bir qətkə tartip uningə mundaq dedi: «Pərwərdigar Hudaying muxu yərgə balayi'apət qüxürimən dəp

agahlandırdi; **3** Mana, Pərwərdigar Əz deginı boyıqə xundak qılıp uni kəltürdi; qünki silər Pərwərdigar aldidə gunah sadir qilojansilər wə uning awaziqə kulak salmiojansilər; xunga bu ix bəxinglarəqə qüxti. **4** Ləkin mən kolungni ixkəlləngən zənjirlərdin yexip seni koyuwetimən; mən bilən billə Babiloça berix xunga muwapik kərnəsa, kəni kəl, mən səndin həwər alimən; əmma mən bilən billə Babiloça berixni muwapik əməs dəp qarısang, kerək yok. Mana, pütükl zemin aldingda turidu; kəyergə berix sanga layik, durus kərnəsa xu yərgə barəjin». **5** Yərəmiya tehi yenidin mangmay turup, Nebuzar-Adan uningə: «Boldi, Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədalıyaning yenioça kayt; Babil padixahı uni Yəhudadiki xəhərlərgə həkümranlık qılıxka bəlgiligən; həlk arisida uning bilən billə turıwər, yaqi həkəndak baxça yərgə baray desəng xu yərgə barəjin» — dedi. Xuning bilən qarawul begi uningə ozuk-tülük həmdə bir sowoqət berip uni koyuwətti. **6** Xuning bilən Yərəmiya Mizpaş xəhərigə, Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədalıyaning yenioça kəldi; u uning bilən billə, puçralar arisida turdi. **7** Dalada qalojan Yəhudaning ləxkər baxlıkliri həm ləxkərləri Babil padixahining Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədalıyani zemin üstigə həkümranlık qılıxka bəlgiligənlikini, xuningdək uningə Babiloça sürgün bolmiojan zemindiki yoçsul ər-ayallar bala-qaklıri bilən tapxuruqəlanlıkini anglap kəldi; **8** xuning bilən bu ləxkər baxlıkliri adamliri bilən Mizpaş xəhərigə, Gədalıyaning yenioça kəldi; baxlıkliri bolsa Nətanıyaning oçli İxmail, Kərahning oçulliri Yoħanan həm Yonatan, Tanhumətning oçli Seraya, Nətofatlık Əfayning oçulliri wə Maakatlık birsining oçli Yəzaniya idi. **9** Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədalıya ular wə adəmlirigə: «Kaldiyələrgə bekinixtin kərkəmanğlar; zeminda olturaklıxip Babil padixahioça bekininglar, xundak qilsanglar silərgə yaxı bolidu. **10** Mən bolsam Kaldiyələr zeminoça kəlgəndə [silərgə] wəkil bolup ularning aldidə turux üçün Mizpaş xəhəridə turimən; silər bolsanglar, xarab, ənjür-hormilar wə zəytun meyi məhsulətlirini elip küp-idixinglarəqə koyunglar, əzünglar tutqan xəhərlərdə turıweringlar» — dəp kəsam iqtı. **11** Ohxaxla Moabda, Ammoniyalar arisida, Edomda həm baxça həbil yurtlarda turəjan Yəhudiyərlərmu Babil padixahı Yəhudada həlkning bir kəldisini kaldurojan wə ular üstigə həkümranlık qılıxka Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədalıyani bəlgiligən dəp anglidi; **12** xuning bilən barlık Yəhudiyələr həydəp tarkitiwətiləgn həmmə jay-yurtlardin kaytip, Yəhuda zeminoça, Mizpaş xəhərigə, Gədalıyaning yenioça kəldi. Ular xarab, ənjür-hormilarning məhsulətlirini zor kəngriqlikə aldi. **13** Kərahning oçli Yoħanan wə dalada qalojan ləxkərlərnin barlık baxlıkliri Mizpaş xəhərigə, Gədalıyaning yenioça kelip uningə: **14** «Sən Ammoniyalar padixahı Baalis Nətanıyaning oçli İxmailni seni eltürüxkə əwətkənlikini bilməmsən?» — deyixti. Ləkin Ahikamning oçli Gədalıya ularning gepigə ixənmidi. **15** Kərahning oçli Yoħanan Mizpaşda Gədalıyaşə astirtin seş kiliş: «Manga ruhsət qiloçaysən, baxkılar uningdin həwər tapkuçə mən berip Nətanıyaning oçli İxmailni eltürəy; heçkim buni

bilmaydu. Uning seni oltürüp, xuning bilən ətrapingoşa yioşlojan Yəhudadikilərnin həmmisi tarkitiwetilip, Yəhudaning kəldisi yökitiwetilixining nemə həjiti bar? — dedi. **16** Biraq Gədalıya Kareahning ooşli Yoħananəşa: «Sən undak kılma; qünki sən İxmail tooşruluk yalojan eytiwatisən» — dedi.

41 Əmdi yettinqi ayda xundak boldiki, xahzadə, xundakla padixahning bax əmədlərliridin biri boləjan Əlixamaning nəwrisi, Nətanıyaning ooşli İxmail on adəm elip Mizpaħəşa, Ahikamning ooşli Gədalıyaning yenioşa kəldi; ular xu yərdə, yəni Mizpaħda nan oxtup oşizalənoşanda, **2** Nətanıyaning ooşli İxmail həm u epkəlgən on adam ornidin turup, Ahikamning ooşli Gədalıyoşa kiliq qapti; ularning xundak kilixi Babil padixahi Yəhuda zemini üstigə həkümranlikka bəlgiligəni oltürüxtin ibarat idi. **3** İxmail Mizpaħda Gədalıyoşa həmrah boləjan barlik Yəhudiylar wə xu yərdə turuwatқан barlik Kaldiy jənggiwar ləxkərləni oltürüwətti. **4** Xundak boldiki, Gədalıyani oltürüwətkəndin keyin, ikkinqi künigiqə həqkim tehi uningdin həwər tapmioşanıdi, **5** mana Xəxəm, Xiləh həm Samariyədin səksən adəm yetip kəldi. Ular sakilini qixürgən, kiyimlərini yirtқан, ətlirini tiləjan, Pərwərdigarning öyigə sunuxқа kəlidə hədiyələrini həm huxbuyni tutқан haldə kəlgəniđi. **6** Nətanıyaning ooşli İxmail ularni qarxi elixka mangoşiniqə yioşlojanəşa selip Mizpaħdin qikti; ularəşa: «Mərhəmət, Ahikamning ooşli Gədalıya bilən kəritüxkə apirimən» — dedi. **7** Xundak boldiki, ular xəhər otturisiəşa yətkəndə, Nətanıyaning ooşli İxmail wə uning bilən billə boləjan adəmlər ularni oltürüp jəsətlirini su azgilioşa taxliwətti. **8** Həlbuki, ular arisidin on adəm İxmailəşa: «Bizni oltürüwətmə, qünki dalada bizning yoxurup qoyəjan buoşday, arpa, zəytun meyi wə həsəl katarlik ozuk-tülükimiz bar» — dedi. Xunga u kəlini yioşip, buradərliri arisidin ularni oltürimidi. **9** İxmail oltürgən adəmlərnin jəsətlirini taxliwətkən bu azgal bolsa, intayin qong idi; uni əslı padixah Asa İsrail padixahi Baaxadin qorқup kolap yasioşanıdi. Nətanıyaning ooşli İxmail bu azgalni jəsətlər bilən tuldurdi. **10** İxmail Mizpaħda turoşan həlkning kəldisining həmmisini, jümlidin karawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning ooşli Gədalıyoşa tapxuroşan padixahning kizliri wə Mizpaħda qaloşan barlik kixiləni əsirgə elip kətti; Nətanıyaning ooşli İxmail ularni əsirgə elip Ammonıylarning kəxiəşa etüxkə yol aldı. **11** Kareahning ooşli Yoħanan wə uning kəxidiki həmmə ləxkər baxlikliri Nətanıyaning ooşli İxmail sadir kiloşan barlik rəziliktin həwər tapti; **12** xuning bilən ular barlik adəmlirini elip Nətanıyaning ooşli İxmailəşa jəng kilişka qikti; ular Gibeondiki qong kəldə boyida uning bilən uqraxti. **13** İxmailning kolə turoşan barlik həlk Kareahning ooşli Yoħanan həm uning həmrahlıri boləjan barlik ləxkər baxliklirini kərgəndə huxal boldi. **14** İxmail Mizpaħdin elip kətkən barlik həlk yoldin yenip, Kareahning ooşli Yoħananın yenioşa kəldi. **15** Ləkin Nətanıyaning ooşli İxmail səkkiz adimi bilən Yoħananın keqip, Ammonıylar təripigə etüp kətti. **16** Andin Kareahning ooşli Yoħanan həm uning həmrahlıri boləjan barlik ləxkər baxlikliri Nətanıyaning ooşli İxmail Ahikamning ooşli Gədalıyanı oltürgəndin keyin

Mizpaħdin elip kətkən həlkning kəldisining həmmisini öz kəxiəşa aldı; u ularni, yəni jənggiwar ləxkərlər, kiz-ayallar, balılar wə orda əmədlərlirini Gibeondin elip kətti. **17** Ular Kaldıylərdin əzlrini qaқurux üqün Misiroşa qarap yol elip Bəyt-Ləhəmgə yekın boləjan Gerut-Kimhamda tohtap turdi. **18** Səwəbi bolsa, ular Kaldıylərdin qorқattı; qünki Babil padixahi zemin üstigə həkümranlikka bəlgiligən Ahikamning ooşli Gədalıyanı Nətanıyaning ooşli İxmail oltürüwətkəniđi.

42 Barlik ləxkər baxlikliri, jümlidin Kareahning ooşli Yoħanan həm Həxəyaning ooşli Yəzaniya wə əng kikiqidin qongşioşqə barlik həlk **2** Yəramıya pəyoşəmbərnin yenioşa kelip uningdin: «Təlipimizni ijabət kiloşaysən, Pərwərdigar Hudaşingəşa həlkning kəldisi boləjan bizlər üqün dua kiloşaysənki (kəzüing kərginidək burun kəp boləjan bizlər həzir intayin az qəlduk), **3** Pərwərdigar Hudaşing bizgə mangidiəjan yol, kiliđioşan ixni kərsətkəy» — dəp iltija kildi. **4** Yəramıya pəyoşəmbər ularəşa: «Maқull Mana, mən Pərwərdigar Hudaşinglərəşa sezliənglar boyiqə dua kiliməni; xundak boliduki, Pərwərdigar silərgə qandak jawab bərsə, mən uni silərgə həqnemisini kəldurməy tolukı bilən bayan kiliməni» — dedi. **5** Ular Yəramıyoşa: «Pərwərdigar Hudaşing seni əwətip bizgə yətkizidiəjan səzning həmmisiəgə əməl kilişmasak, Pərwərdigar bizgə həkikiyi, gepidə turudiəjan guwahqi bolup əyiblisun!» — dedi. **6** «Biz seni Pərwərdigar Hudaşimizing yenioşa əwətimiz; jawab yahxi bolsun yaman bolsun, uning awaziəşa itəət kilişimiz; biz Hudaşimizing awaziəşa itəət kiloşanda, bizgə yahxi bolidu». **7** Xundak boldiki, on kündin keyin, Pərwərdigarning səzi Yəramıyoşa kəldi. **8** U Kareahning ooşli Yoħanan, ləxkər baxliklirinin həmmisi wə əng kikiqidin qongşioşqə barlik həlkni qaқirip **9** ularəşa mundaқ dedi: — «Silər meni təlipinglərni İsrailning Hudaşı Pərwərdigarning aldiəşa yətkizüxkə əwətkənsilər. U mundaқ dedi: — **10** «Silər yənilə muхu zeminda turıwəsənglarla, Mən siləni qurup qikişimən; siləni oşulatməymən; Mən siləni tikip əstürimən, siləni yulməymən; qünki Mən bəxinglərəşa qixürgən balayı apətkə ekünimən. **11** Silər qorқidiəjan Babil padixahidin qorқmanglar; uningdin qorқmanglar, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən siləni kütquzux üqün, uning kəlidin kütuldurux üqün silər bilən billə bolimən. **12** Mən silərgə xundak rəhimdillikni kərsitimənkı, u silərgə rəhim kəlidu, xuning bilən siləni öz zemininglərəşa kaytixқа yol qoyidu. **13** Biraq silər Pərwərdigar Hudaşinglərnin awaziəşa kulak salməy «Bu zeminda kət'iy turməymiz» — desənglar **14** wə: «Yak, biz Misir zeminiəşa barayli; xu yərdə nə uruxni kərməymiz, nə kanay-agah signalini anglıməymiz, nə nənəşa zar bolməymiz, xu yərdə yaxaymiz» — desənglar, **15** əmdi Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Yəhudaning bu kəldisi boləjan silər: Samawi koxunlarınin Sardari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudaşı mundaқ dəydu: — «Silər Misiroşa kirip, xu yərdə olturaklixixқа kət'iy niyətkə kəlgən bolsanglar, **16** əmdi xundak boliduki, silər qorқidiəjan kiliq Misirdə silərgə yetixiwalidu, silər qorқidiəjan kəhətiqilik Misirdə silərgə əgixip qoşlap baridu; xu yərdə silər əlisilər. **17** Xundak boliduki, Misiroşa kirip

xu yerdə turayli dəp kət'iy niyət kıləjan adəmlərnin həmmisi kılıq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; ularning heqkaysisi tirik qalmaydu wə yaki Mən bexioja qüxüridojan balayi'apəttin kutulalmaydu. **18** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Ojəzəzim wə kəhrim Yerusalemdikilərnin bexioja qüxürilgəndək, silər Misirja kirgininglarda, kəhrim bexinglarəja qüxürilidü; silər lənətkə kəlidəjan wə dəhəxtə basidəjan obyekt, lənət səzi həm rəsəwəqilikning obyektı bolisilər wə silər bu zeminni kəytidin heq kərməsilər. **19** Pərwərdigar silər, yəni Yəhədaning kəldisi toşruluk: «Misirəja barmanglar!» — degən. — Əmđi xuni bilip kəyunglarki, mən bügünki künidə silərnə agahlandırdum!». **20** — Silərnin meni Pərwərdigar Hudainglarning yenioja əwətkinlinglar «Pərwərdigar Hudaingiməzoja biz üqün dua kıləjəysən; Pərwərdigar Hudaingimiz bizgə nemə desə, bizgə yətküzüj bərsəng biz xuning həmmisigə əməl kılənimiz» degüzginginlar əztinglarni aldap jeninglarəja zamin boluxtın ibarət boldi, halas. **21** Mən bügünki kündə silərgə Uning deginini eytip bərdim; lekin silər Pərwərdigar Hudainglarning əwəzioja wə yaki Uning meni silərnin yeninglarəja əwətkən heqkaysi ixtə Uningəja itaət kıləmidinlar. **22** Əmđi həzir xuni bilip kəyunglarki, silər olturaqlıxayli dəp bəridəjan jayda kılıq, kəhətqilik wə waba bilən əlisilər».

43 Xundak boldiki, Yəramiya ularning Hudasi Pərwərdigarning həmmə səzlrini barlik həlkəkə eytip tügətti (Hudasi Pərwərdigar Yəramiyani ularəja bu barlik səzlərnə eytiş üqün əwətkən), — **2** xuning bilən Həxiyaning oqlı Azariya wə Kəreahning oqlı Yoħanan wə xundakla barlik həli qong adəmlər Yəramiyaəja mundak dedi: — «Sən yaləjan eytiwətisən! Hudaingimiz Pərwərdigar səni bizgə: «Silər Misirdə olturaqlıxış üqün barmanglar!» deyixə əwətkən əməs; **3** bəli Neriyaning oqlı Baruk qəvkəm səni bizgə kərxiləxturup, bizni Kəldiyələrnin qəlioja tapxuruxka küxkürtməktə; xuning bilən ular bizni əlümgə məhkum kılidü yaki bizni Bəbiləja sürgün kılidü». **4** Xuning bilən Kəreahning oqlı Yoħanan, ləxkər bəxlıqlirining həmmisi wə barlik həlk Pərwərdigarning: «Yəhuda zemində turup kəlinglar» degən əwəzioja kulaq salmıd; **5** bəli Kəreahning oqlı Yoħanan wə barlik ləxkər bəxlıqliri həydiwətilgən barlik əllərdin Yəhuda zemində olturaqlıxışka kəytip kəlgən Yəhədaning pütün kəldisini, **6** yəni ərlər, kiz-ayallar, balilər wə padixəning kizlrini, jümlidin kərawul begi Nebuzar-Adan Ahıkkamning oqlı Gədalioja tapxurojan hər bir kixini həmədə Yəramiya pəyğəmbər həm Neriyaning oqlı Barukni elip, **7** Misir zeminiəja kirip kəldi; ular Pərwərdigarning əmrigə itaət kılidü. Ular Təhpanəs xəhırigə yetip kəldi. **8** Pərwərdigarning səzi Yəramiyaəja Təhpanəsə kelip mundak deyildi: — **9** Yəhədiylərnin kəz əldidila, kolungəja birnəqqə qong taxlarni elip Pirəwning Təhpanəsəti ordisining kirix yolining yenidiki hixlik yəldiki seəjiz layəja kəməy yoxurup, **10** ularəja mundak degin: — Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən Mening kulum boləjan Bəbil padixəhı Nəbəkədnəsərnə qəkirip epkelimən, u mən kəməy

yoxurojan bu taxlar üstigə öz təhtini salıdu; ularning üstigə xəhanə qədri ni yeyip tikidü. **11** U kelip Misir zemində jəng kılidü; əlümgə bəkitilgənlər əlidu; sürgün boluxka bəkitilgənlər sürgün bolidü; kılıqka bəkitilgənlər kılıqlinidü. **12** Mən Misirdiki butlarning əylirigə ot yakturozuzimən; u ularni kəydürtüp, butlrini elip sürgün kılidü; kəy padiqisi əz tonini kiygəndək Nəbəkədnəsərnə Misir zeminiəja kızıwalidü; u xı yərdin əman-əsən qıkidü. **13** U Misir zeminiədi «Kuyax ibadətəhanisi»diki tüwrukərnə qəkiwətidü; u Misirdiki butlrining əylirigə ot kəyup kəydüriwətidü.

44 Misirdə turojan, yəni Migdolda, Təhpanəsə, Noftə wə [Misirning jənubiy təriri] Patros zemində turojan barlik Yəhədiylər toşruluk bu səz Yəramiyaəja kelip mundak deyildi: — **2** «Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Mən Yerusəlem həm Yəhədadiki həmmə xəhərlər üstigə qüxürgən barlik balayi'apətni kərgənsilər; mana, ularning sadir kıləjan rəzilliki tüpəylidin bügünki kündə ular harəbilib bolup, adəmzətsiz kəldi; qünki ular nə əzlrı, nə silər, nə ata-bowiliringlar bilməydojan yat iləhlarəja qəkunuxka, huxbuy yəkişka bərip, Meni oşəzəpləndürgən. **4** Mən tang səhərdə ornəmdin turup kullirim boləjan pəyğəmbərlərnə silərgə əwətip: «Mən nəpərlinidojan bu yirgındıxik ixti kıləuqi bolmanglar!» — dəp agahlandırdıxmən. **5** Ləkin ular itaət kıləməy, heq kulək salmıdojan; ular rəzillikidin, yat iləhlarəja huxbuy yəkiştin kolini zadı üzmingən. **6** Xuning bilən kəhrim həm oşəzəzim [ularəja] təkülgən, Yəhədadiki xəhərlərdə həm Yerusəlemdiki rəstə-koqlarda yəkişəjan, kəygan; ular bügünki kündə wəyrənə wə harəbilib bolup kəldi. **7** Xunga samawi koxunlarning Sərdari boləjan Huda Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Silər nemixka əz-əzınglarəja zor külpət kəltürməqəşilərn, əzınglarəja heqkəndək kəldi kəldurməy əzınglardın, yəni Yəhədaning iqidin ər-ayal, bala-bowəklərnə üzməqəşilərlər? **8** Nemixka əz kəllirənglarning yəşiojini bilən, silər olturaqlaxkan Misir zemində yat iləhlarəja huxbuy yəkiş Meni oşəzəpləndürisilər? Xundak kılıp silər həlak bolup yəz yüzidiki barlik əllər arisidə lənət səzi wə rəsəwə kılınidojan bir obyekt bolisilər. **9** Silər Yəhuda zemində həm Yerusəlemning rəstə-koqliridə sadir kılinojan rəzillikni, yəni ata-bowiliringlarning rəzillikini, Yəhuda padixəhırlərnin rəzillikini wə ularning ayallirining rəzillikini, silərnin əz rəzillikənglarni həm ayallirənglarning rəzillikini untup kəldinglarmu? **10** Bügünki künə qədər həkənglər əzini heq təwən tutmıdı, Məndin heq kərkəmidı, ular Mən silərnin əldinglarəja həm ata-bowiliringlarning əldioja kəyojan Təwrat-kənunəmdə yaki bəglimilirimdə heq mənəjan əməs. **11** Xunga samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən bexinglarəja külpət qüxürtüp, barlik Yəhədanı həlak kıləuqə silərgə yüzümnə kəritimən; **12** Mən Misir zeminiəja xu yərdə olturaqlıxayli dəp kət'iy niyət kıləjan Yəhədaning kəldisioja kəz salimən, ularning həmmisi Misir zemində tügixidü; Misir zemində yiklidü; ularning əng kişkidin qongiojıqə kılıq bilən, kəhətqilik bilən əlidu; ular kılıq bilən

wə kəhətqilik bilən əlidu, ular lənət oqulidiojan wə dəhxət baskuqi obyekt, lənət səzi həm rəswa kilinidiojan bir obyekt bolidu. **13** Mən Misir zeminida turuwatqanlarni Yerusalemini jazaliqandək kiliq bilan, kəhətqilik bilən wə waba bilən jazalaymən; **14** xuning bilən Misir zeminida oltraxlayli dəp xu yərgə kimgən Yəhudaning kəldisidin Yəhuda zeminioja kaytixka heqkaysisi qaqlamaydu yaki heqkim qalmaydu; xu yərgə kaytip oltraxlayixka intizar bolsimu, qaqliojan az bir kismidin baxkiliri heqkaysisi kaytmaydu». **15** Andin ez ayallirining yat ilahlaroja huxbuy yakidiojanlikini bilgən barlik ərlər, wə yenida turojan barlik ayallar, — zor bir top adəmlər, yəni Misirning [ximaliy tərifi wə jənuubi tərifi] Patrostin kəlgən barlik həlk Yərəmiyaoja mundak jawab bərdi: — **16** «Sən Pərwərdigarning namida bizgə eytkən səzgə kəlsək, biz sanga heq kulak salmaymiz! **17** Əksiqə biz qoqum ez aozimizdin qikkən barlik səzlərgə əməl kilmiz; əzimiz, ata-bowilirimiz, padixahirimiz wə əmirilirimiz Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda kiliqindək bizlər «Asmanlarning hanixi»oja huxbuy yekiwərimiz wə uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyuwərimiz; qünkü əyni qaqda bizning nemimiz pitüün bolup, tokkuzimiz təl, heq külpətni kərmay ətkən. **18** Əmma «Asmanlarning hanixi»oja huxbuy yekixni wə uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyuxni tohtatkinimizdin baxlap, bizning həmmə nərsimiz kəm bolup, kiliq bilən həm kəhətqilik bilən həlak bolup kəldük. **19** Biz ayallar «Asmanlarning hanixi»oja huxbuy yakkinimizda wə uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyojinimizda, bizning uningoja ohxitip poxkallarni etiximizni həm uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyuximizni ərlirimiz kollimiojanmu?». **20** Yərəmiya barlik həlkə, həm ərlər həm ayallaroja, muxundak jawabni bərgənlərnin həmmisigə mundak dedi: — **21** — «Pərwərdigarning esida kəlip kəngligə təgkən ix dal silər, ata-bowiliringlar, padixahiringlar, əmiriliringlar xundakla zemindiki həlkning Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda yakkan huxbuyi əməsmu? **22** Ahirida Pərwərdigar silərnin kilmixinglarning rəzillikigə həm sadir kulojan yirginqlik ixliringlaroja qidap turalmiojan; xunga zeminiglar bügünki kündikidək harabilik, adəmini dəhxət baskuqi, lənət obyekt wə adəmsizsiz bolojan. **23** Səwəbi, silər huxbuy yakkansilər, Pərwərdigarning aldidə gunah sadir kilip, Uning awazioja kulak salmay, Uning nə Təwrat-kanunida, nə bəlgilimiliridə nə agah-guwaqliklorida heq mangimiojansilər; xunga bügünki kündikidək bu balayi'apət bexinglaroja qüxti». **24** Yərəmiya barlik həlkə, bolupmu barlik ayallaroja mundak dedi: — «I Misirdə turojan barlik Yəhuda Pərwərdigarning səzini anglanglar! **25** Samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar — Israilling Hudası mundak dəydu: — Silər ayallar ez aozinglar bilən: «Biz «Asmanlarning hanixi»oja huxbuy yekix, uningoja «xarab hədiyə»lərni kuyux üqün iqnən kəsəmlirimizgə qoqum əməl kilmiz» degənsilər wə uningoja ez qolliringlar bilən əməl kilojansilər. Əmdi kəsiminglarda qing turiweringlar! Kəsiminglaroja toluq əməl kiliweringlar! **26** Ləkin xundak bolojanda, i Misirdə turojan barlik

Yəhuda Pərwərdigarning səzini anglanglar! Mana, Mən Özümning uluqi namim bilən kəsəm kulojanmənki, — dəydu Pərwərdigar, — Misirning barlik zeminida turuwatqan Yəhudalik heqkaysi kixi Mening namimni tiloja elip: «Rəb Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kaytidin kəsəm iqməydu. **27** Mana, Mən ularning üstigə awat-hələwət əməs, bəlki balayi'apət qüxürüx üqün ularni kəzlawatimən; xunga Misirdə turuwatqan Yəhudadiki barlik kixilərnin həmmisi tügügüə kiliq wə kəhətqilik bilən həlak bolidu. **28** Kiliqtin kutulup qaqqanlar bolsa intayin az bir top adəmlər bolup, Misir zeminidin Yəhuda zeminioja kaytip kəlidu; xuning bilən Misir zeminioja oltraxlayli dəp kəlgən Yəhudaning kəldisi kimning səzining, Meningki yaki ularning inawətlik bolojanlikini ispatlap bilip yetidu. **29** Mening silərnə bu yərdə jazalaydiojanlikimioja, Mening səzilirimning qoqum silərgə külpət kəltürməy koymaydiojanlikini bilixinglar üqün silərgə xu aldin'ala bəxərat boliduki, — dəydu Pərwərdigar, **30** — Mana, Mening Yəhuda padixahi Zədəkiyani uning duxmini, jenini koqlap izdigən Babil padixahi Nebokədnəsərnin kuloja tapxurojinimək Mən ohxaxla Misir padixahi Pirəwn Hofrani ez duxmənlirining kuloja həmdə jenini izdigən kixilərnin kuloja tapxurimən — dəydu Pərwərdigar».

45 Yəhuda padixahi Yəhoakimning tətinqi yili, Neriyaning oqli Baruk Yərəmiyaning aozioja qarap bu səzlərnə oram kəşəzəgə yazojinida, Yərəmiya pəyojəmbər uningoja bu səzni eytkən: — **2** «Israilling Hudası Pərwərdigar sən Baruk toqruluk mundak dəydu: — **3** Sən: «Həlimioja way! Qünkü Pərwərdigar qayqumioja dərd-ələm koxup koydi; mən ah-zarlar kixiltin qarqidim, zadila aram tapalmidim!» — deding. **4** — [Yərəmiya], sən uningoja mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kurup qikkənlirimi nəhəz oqlitimən, Mən tikkənlirimi, yəni bu pitkül jahanni hazır yulup taxlaymən. **5** Mən bundak kulojan yərdə sən əzing üqün uluqi ixlarni izdixinggə toqra kələmdu? Bularni izdimə; qünkü mana, Mən barlik ət igiliri üstigə balayi'apət qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar, — ləkin jeningni sən baridiojan barlik yərlərdə əzinggə olja kiliq bərimən».

46 Yərəmiya pəyojəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning əllər toqruluk səzi təwəndə: — **2** Misir toqruluk: Əfrat dəryasi boyidiki Karkemix xəhərinin yenida turuwatqan, Pirəwn-Nəqonin qoxuni toqruluk (bu qoxunni Babil padixahi Nebokədnəsər Yəhuda padixahi Yəhoakimning tətinqi yili bitqit kulojan): — **3** «Kalkən-siparlarni elip səpkə qüxüinglar! Jənggə qixixka təyyarlinginglar! **4** Atlarni hərwarioja kətinglar! Atliringlaroja mininglar! Bexinglaroja dubuloja selip səptə turunglar! Nəyziliringlarni biləp ittikitlinglar! Sawut-kuyaklarni kiyiwelinglar! **5** Ləkin Mən nemini kərimən?! — dəydu Pərwərdigar; — Mana, muxu [ləxkərlər] dəkkə-dükkigə qüxüp qekinid; batur-pəwanliri bitqit kiliqni kəynigə qarimay bədxə kaqidu! Təpəp-təpəplərnə wəhimə basidu! — dəydu Pərwərdigar. **6** — Əmdi əng qaqqanlarnu qaqlamaydu, batur-pəwanlarnu aman-esən kutulup kalmaydu; mana, ximal tərpidə, Əfrat dəryasi boyida ular putlixip yikilidu!

7 Suliri daryalardak ezlinini dolqunlitip, Nil daryasi [kalkün kəbi] ketürülgəndək ezini ketürgən kimdur!? 8 Suliri daryalardak ezlinini dolqunlitip, Nil daryasidək ezini ketürgən dəl Misir ezidur; u: «Mən ezümmi ketürüp pütkül yər yüzini qaplaymən; mən xəhərlər həm ularda turuwatqanlarni yökütimən!» — daydu. 9 Etilinglar, i atlar! Hə dəp ələ qə besip qepinglar, i jəng hərwiliri! Kalkən ketürgən Efiopiya həm Liwiyədikilər, okyalirini egildürgən Lidiyədikilər, palwan-baturlar jənggə qıqsun! 10 Lekin bu kün bolsa samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning künidur; u kisaslıq bir kün, yəni Əz yawliridin kisas alidoəjan küni bolidu; Uning kiliqi kixilarni toyoquqə yutidu; u qanoquqə ularning qanlirini iqidu; qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigarning ximaliy zeminda, Əfrat daryasi boyida kilməqçi boləjan bir qurbanlıqı bar! 11 Gileadka qıqip tutiya ızdəp tap, i Misirning kizi! Lekin sən özüngeə nurəqun dorilarni əlsangmu bikar; sən üqün heq xıpalıq yoktur! 12 Əllər hijaliting toqruluk ənglaydu, sening pəryadliring pütkül yər yüzigə pur ketidu; palwan palwanə qə putlixidu, ikkisi tang məqlup bolup yikilidu! 13 Pərwərdigarning Babil padixahı Nebokədnəsarning Misir zeminiə qə tajawuz kılıp kirixi toqruluk Yərəmiya pəyoəmbərgə eytkən səzi: — 14 Misirdə jakarla, Migdolda elan kıl, Nofta wə Tahranəstimu elan kıl: Qing tur, jənggə bəl baqla; qünki kiliq ətrapingdikiləni yutuwatidu; 15 Sening baturliring nemixqə süpürüp taxlinidu? Ular qing turalmaydu; qünki Pərwərdigar ularni səptin ittirip yikitiwetidu. 16 U uların köplirini putlaxturidu; bərhək, ular kaqkanda bir-birigə putlixip yikilidu; xuning bilən ular: «Bolə, turaylı, zomigərnig kiliqidin qeqip əz həlkimizgə wə ana yurtimizoə qaytip ketəyli!» — daydu; 17 Xu yərgə [qaytkanda] ular: «Misir padixahı Pirəwn pəkət bir kiykas-sürən, halas! U pəytni bilməy etküziwəttil!» — daydu. 18 Əz həyatim bilən qəsəm kılımənkı, — daydu Padixah, nami samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — taqlar arisida Tabor teə q boləjandək, Karməl teə qı dengiz boyida [asmanə qə taqixip] turəjandək birsı kelidu. 19 Əmdi sən, i Misirdə turuwatqan qız, sürgün boluxka layıq yük-taqlarni təyyarlap qoy; qünki Nof harabə bolup köydürülidu, heq adəməzatsiz bolidu. 20 Misir bolsa qıraylıq bir inaktur; lekin uni nıxan kıləjan bir kəküytün keliwatidu, ximaldin keliwatidu! 21 Uning arisidiki yallanma ləxkərlər bolsa bordak torpaqlardək bolidu; ularmu arqıə qə burulup, birliktə qeqixidu; ular qing turuwalmaydu; qünki külpətlık kün, yəni jazalinis küni ularning bexioə qıxkən bolidu. 22 [Misirning] awazi yilanningkidək «küx-küx» kılıp ənglinidu; qünki [düxmən] qoxunliri bilən atlinip, otun kəsküqilərdək uningə qərxı pətilarni ketürüp kelidu. 23 Ormanlıqı qoyuqlukidin kirqüsiz bolsimu, ular uni kəsip yikitidu, — daydu Pərwərdigar, — qünki kəsküqilər qeqətkə topidin kəp, san-sanaqsız bolidu. 24 Misirning kizi hijaləttə qaldurulidu; u ximaliy əlnig koloə qə tapxurulidu. 25 Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Mana, Mən Nə xəhıridiki but Amonnı, Pirəwnni, xundakla Misir wə uning ilahlıri bilən padixahlırini jazalaymən; bərhək, Pirəwn wə uningə

tayanəjanlarning həmmisini jazalaymən; 26 Mən ularni ularning jəni izdigüqilər, yəni Babil padixahı Nebokədnəsarning koloə qə həm hizmətkarlırining koloə qə tapxurımən. Bırək keyin, [Misir] qədimki zamanlardək qaytidin əhəlilik bolidu — daydu Pərwərdigar. 27 Lekin sən, i kulum Yaqup, korkma, əlakzadə bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yırək yurttin, nəslingni sürgün boləjan zemindin kütquzup qaklırimən; xuning bilən Yaqup qaytip, hatırjəmlık wə arımbəhxtə turidu, heqkim uni korkutmaydu. 28 Korkma, i kulum Yaqup, — daydu Pərwərdigar, — qünki Mən sən bilən billidurmən; Mən seni tarkitiwatkən əllərnig həmmisini tügəxtürsəmmu, lekin seni pütünləy tügəxtürməymən; pəkət üstingdin həküm qıqırıp tərbiyə-sawak bərimən; sən jazalimay qoymaymən.

47 Pirəwn Gaza xəhirigə zərbə bərixtin ilgiri, Yərəmiya pəyoəmbərgə kəlgən, Pərwərdigarning Filistiyələr toqrısıdiki səzi: — 2 Pərwərdigar mundak daydu: — Mana, ximaldin [dolqunluk] sular ərləydu; ular təxip bir kalkün bolidu; u zemın wə uningdə turəjan həmmining üstidin, xəhər wə uningdə turuwatqanlarning üstidin taxkın bolup basidu; xuning bilən uning adəmliri nalə-pəryad ketüridu, zeminda bərlık turuwatqanlar [azəbtin] nalə-zar kılıdu; 3 toqlarlırining tuyaqlirining taraxxırlirini, jəng hərwilirining taraxxırlirini, qaklırining güdürləxlirini ənglap, atlar əz baliliridin həwər elixkımı kolliri boxap, arqıə qə qərimaydu. 4 Qünki bərlık Filistiyəlni nabut kılıdioəjan kün, həm Tur wə Zidonni ularə qə yardəmdə boləqudək bərlık qəjan adəmlərdin məhrum kılıdioəjan kün yetip kəldi; qünki Pərwərdigar Filistiyəlni, yəni Kret arilidin qıqip kəlgənlərnig kəldükini nabut kılıdu. 5 Gazaning üsti taqırlık bolidu; Axkelon xəhıridikilər dang ketip kalidu; kaqanoə qə ətlirınglarni tilisilər, i Filistiya küqliridin aman kaqanoə? 6 Apla, i Pərwərdigarning kiliqi, sən kaqanoə qə tınmaysən? Əz kiningə qə qaytkın, aram elip tinqlənoəjn! 7 Lekin u kandaqmu tohtiyalisun? Qünki Pərwərdigar uningə qə pərman qüxürgən; Axkelon xəhırigə həm dengiz boyidikilərgə zərb kılıxqə uni bəkitkəndur!

48 Moab toqruluk; Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Neboning həlioə way! Qünki u harabə kılınidu; Kiriatayim hijalətkə qaldurulup, ixə qal kılınidu; yukiri koroəjan bolsa hijalətkə qaldurulup əlakzadə bolup kətti. 2 Moab yəni heq mahtalmaydu; Həxbonda kixilər uningə qə: «Uni əl qataridin yökıytaylı» dəp suyıkəst kılıdu; sənmu, i Madmən, tügəxtürülsən; kiliq seni qooqlaydu. 3 Həronaimdin aq-zarlar ketürülidu: — «Ah, wəyranqılık, dəhşətlık patiparaqkılık!» 4 Moab bitqit kılınıdı! Uning kixiklırınin pəryadlıri ənglinidu. 5 Bərhək, Luhtıqka qıqıdioəjan dawan yolidin tohtimay yioəlar ketürülidu; Həronaimə qə qüxıdioəjan yolda həlakəttin əzəblık nalə-pəryadlar ənglinidu. 6 Qeqinglar, jeninglarni elip yügüringlar! Qəldiki bir qatqal bolunglar! 7 Qünki sən əz kıləjanlıriningə wə baylıqliriningə tayanəjanlıqı qə tıppaylıdin, sənmu əsirgə qüxısən; [butung] Kemox, uning kaqınliri həm əmirliri bilən billa sürgün bolidu. 8 Wəyran kıləqı qə hər bir xəhərgə jəng kılıdu; xəhərlərdin heqkaysı

keçip kutulalmaydu; Pərwərdigar degəndək jiløjimu harabə bolidu, tüzlənglikmu həlakətə yüzlinidu. **9** Daldioğa bərip keçix üçün Moabka kənatlarni beringlar! Qünki uning xəhərliri harabəlik, adəmzatsiz bolidu **10** (Pərwərdigarning hizmitini kəngül koyup qilmioğan kixi lənətkə qalsun! Kiliqini kan təkixitin qalduroğan kixi lənətkə qalsun!). **11** Moab yaxlixdin tartip kəng-kuxada yaxap arzangliri üstidə tinoğan xarabək əndixisiz bolup kəlgən; u heqqağan küptin küpkə quyuloğan əməs, yaki heq sürgün boləğan əməs; xunga uning təmi birhil bolup, puriki heq əzgərmigən. **12** Xunga, — dəydu Pərwərdigar, — Mən uning yenioğa ularni əz kəpidin təkidiəğan təkkuqilərnə əwətimən; ular uning küplirini kurukdaydu, uning qəgünlirini qəkiwetidu. **13** Ətkəndə İsrail jəməti əz tayanqisi boləğan Bəyt-Əl tüpəylidin yərgə qarap qaloğandək Moabmu Kemox tüpəylidin yərgə qarap qalidu. **14** Silər qəndəkmu: «Biz batur, jənggiwar palwanmiz!» — deyələsilər! **15** Moabning zemini harabə kəlinidu; [dūxmə] ularning xəhərlirining [sepillirioğa] qikidu; uning esil yigitliri kətl kəlinixkə qūxidu, — dəydu padixah, yəni nami samawi qoxunlarning Sərdari boləğan Pərwərdigar. **16** — Moabning həlakiti yəkinlaxti, uning külpiti bəxioğa qūxixkə aldiraydu. **17** Uning ətrapidiki həmməylən uning üçün aḥ-zar kətürünglər; uning nam-xəhritini bilənlər: «Küqlük xahəna həsis, güzəl tayikimu xunqə sunduruldioğul!» — dənglər. **18** Xə-xəhritəding qūxip qəojirap kətkən yərdə oltur, i Dibonda turuwatқан kiz; qünki Moabni həlak kəloquqi sanga jəng kəlixkə yetip kəldi; u istihkam-qoroğanlirini bərbət kəlidu. **19** Yol boyida kəzət kəl, i Aroərdə turuwatқан kiz; bədar tikiwatқан ərdin wə qəkiwatқан kizdin: «Nemə boldi?» dəp sorə; **20** «Moab hijalətkə kəldi, qünki u bitqit kəlinidi!» [dəp jawab berilidu]. Aḥ-zar tartip nalə-pəryad kətürünglər; Arnonda: «Moab həlak kəlinidi» — dəp jakarlanglar. **21** Jaza həkəmi tüzlənglik jayliri üstigə qikərilidi; Həlon, Yəhəz wə Məfaət kəristə, **22** Dibon, Nebo həm Bəyt-Diblətim üstigə, **23** Kiriətayim, Bəyt-Gamul həm Bəyt-Meon üstigə, **24** Keriot, Bozrah həm Moabdiki yirək-yəkin barlik xəhərlərnə üstigə qikərilidu. **25** Moabning Mūnggūzi kesiwetilidu, uning biliki sunduruldioğul, — dəydu Pərwərdigar. **26** — Uni məst kilinglar, qünki u Pərwərdigarğa aldidə həkawurluk kəloğan; Moab əz kəşukida əojnap yatsun, xuning bilən rəsəwə kəlinsun. **27** Qünki sən [Moab] İsrailni mazək kəloğan əməsmu? U oojrilar qatarida tutuwəlinəğanmu, sən uni tiləğa alsənglə bəxingni qayqəysən?! **28** Xəhərlərdin qikip tax-kiyalar arisini turaloğa kilinglar, i Moabda turuwatқанlar; ojar əozida uwəloğan pəhtəktək bolunglar! **29** Biz Moabning həkawurluqi (u intayin həkawur!), yəni uning təkəbburluqi, həkawurluqi, kənglidiki məojrur-kəəngliki toojrisida əngliduk. **30** Mən uning noqilik kəlidioğanlikini bilimən, — dəydu Pərwərdigar, — birək [noqilik] karəğa yarimaydu; uning qoğ gəpliri bikar bolidu. **31** Xunga Mən Moab üçün zar yioğlaymən, Moabning həmmisi üçün zar-zar kətürimən; Kir-Harəstətiklər üçün aḥ-pioğan ənglinidu. **32** I Sibməhtiki üzüm teli, Mən Yəazərnəng zar-yioqisi bilən təng sən üçün yioğlaymən; sening peləkliring sozulup, əslidə «Əlük dengiz»ning nerioğa

yətkənidi; ular əslidə Yaazər xəhərigiqimu yətkənidi. Ləkin sening yazliq məwilirənggə, üzüm həsulung üstigə buzoquqi bəsip kəlidu. **33** Xuning bilən xadlik wə huxallik Moabning baq-ətzilridin wə zemininin məhrum kəlinidu; Mən üzüm kəloqəklərdin xarabni yəkitimən; üzüm qəyliyüqilərnə təntənə əwazliri kəytidin yangrimaydu; əwazlar bolsa təntənə əwazliri əməs, jəng əwazliri bolidu. **34** Qünki nalə-pəryadlar Həxbondin kətürülüp, Yəhəzojiqə wə Elealəhojiqə yetidu; nalə əwazliri Zoardin kətürülüp, Həronaiməojiqə wə əğlat-Xəlixyaojiqə yetidu; hətta Nimmidiki sularmu kərup ketidu. **35** Mən Moabta «yukiri jaylar»da kərbənlilik kəloquqilarni wə yal ihəlarəğa huxbu yəkkəqilarni yəkitimən, — dəydu Pərwərdigar. **36** — Xunga Mening kəlbim Moab üçün nəydek mungluk mərsiyə kətüridu; Mening kəlbim Kir-Hərestətiklər üçünmu nəydek mungluk mərsiyə kətüridu; qünki u igiliwəloğan bayliq-həzinilər yəkap ketidu. **37** Həmmə bax təkir kilduruloğan, həmmə sakal qūxürülgən; həmmə kəl titmə-titmə kesilgən, həmmə qatirəkkə bəz kiyilgən. **38** Moabning barlik əy əgziliri üstidə wə məydanlarda mətəm tutuxtin bəxkə ix bolmaydu; qünki Mən Moabni heqkimyə yəkmaydioğan bir qəkidək qəqip taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **39** — ular pioğandin zarlixidu; [Moab] xunqilik parə-parə kəliwətiliduki, u hijaləttin kəpqlikkə arkisini kəlidu; Moab ətrapidiki həmmə təripidin rəsəwə kəlinidioğan, wəhəimə saləquqi obyekt bolidu. **40** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, bərsi bürkütək kənatlirini kerip [pərwəz kəlip], Moab üstigə xunqəyup qūxidu. **41** Xəhərliri ixəjal bolidu, istihkamlar igiliwəlinidu; xu kəni Moabdiki pəlwənlərnəng yūriki toloqəkkə qūxkən əyaləning yūrikidək bolidu. **42** Moab əl kətaridin yəkitilidu; qünki u Pərwərdigar aldidə həkawurluk kəloğan; **43** wəhəxət, ora wə kiltək bəxingləroğa qūxixni kütməktə, i Moabda turuwatқанlar, — dəydu Pərwərdigar. **44** — wəhəxəttin qəqqəğan orioğa yikilidu; oridin qikқан kiltəkəzə tutulidu; qünki uning üstigə, yəni Moab üstigə jəzalinix yilini qūxürimən — dəydu Pərwərdigar. **45** Qəqqəğanlar Həxbon [sepiləning] daldisida turup əməsəz qalidu; qünki Həxbondin ot, həm [məhrum] Siḥon [padixah]ning zemini otturisidin bir yəlkun partlap qikidu wə Moabning qəkilirini, soquxkək həlkəning bəx qəkkilirini yutuwalidu. **46** Həlingəğa way, i Moab! Kemoxkə təwə boləğan əl nabut boldi; oojullirəng əsirgə qūxidu, kizlirəng sürgün bolidu. **47** Ləkin, ahirkə zamanlarda Moabni sürgünlükədin kəyturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. Moab üstigə qikiridioğan həkəim muxu yərgiqə.

49 Ammoniyalar toojruluk, Pərwərdigar mundaq dəydu: — İsrailəng pərzəntliri yəkmikən? Uning mirəshorliri yəkmidu? Əmdi nemixkə Milkom Gadning zeminiəğa warisliq kəldi, Milkoməğa təwə boləğan həlkə nemixkə Gadning xəhərliridə turidu? **2** Xunga mana, xu künlər kəliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Ammoniyalərnəng Rabbah xəhəridə jəng sadalirini ənglitimən; u harəbilik dəng bolidu; təwə xəhərliri ot koyup kuydürülidu; İsrail kəytidin əzilirini igiliwəloğanlarəğa igidarqilik kəlidu, — dəydu Pərwərdigar. **3** — Zarlanglar, i Həxbon! Qünki Ayi xəhiri harabə kəlinəğan! Rabbah kizliri, əzəngləroğa bəz

rəhtni baqqlap matəm tutunglar; sepil iqidə uyan-buyan patiparak yügüringlar; qünki Milkom wə uning kaħinliri, uningəja təwəlik əmiriliri sürgün bolidu. **4** Nemixka küq-həywingni danglaysən? Sening küqüng ekip ketiwatidu, i: «Kim manga yekñinlixixka petinalisun?» dəp ez bayliqliringəja tayanəjan, asiyilik kiləuqi kız! **5** Mana, Mən barlik ətrapıngdikilərdin wəhəxət qikırip üstınggə qıxürimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən silər hərbiringlar həydiwətilisilər, aldi-kəybinggə qarimay kaqisilər; kaqkanlarni yənə yioqəuqi həqkim bolmaydu. **6** Lekin keyniki künlərdə, Ammoniyarni sürgünlükidin kayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. **7** Edom toşruluk; Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Temanda hazir danalix tepilmamdu? Danixmənliridin nəsihət yəqap kəttimtu? Ularning danalixini dat besip kaqənamtu?! **8** Burulup keqinglar, pinħan jaylardin turaləju tepir turunglar, i Dedanda turuwatqanlar! Qünki Mən Əsawəja tegixlik balayi'apətni, yəni uni jazalaydıəjan künni bexioə qıxürimən. **9** Üzüm üzgüqilər yeningəja kəlsimu, ular azrak wasanglarni kalduridu əməsmu? Oqrılar keqiləp yeningəja kirsimu, ular əzərligə quxluqla buzup, oşrılaydu əməsmu? **10** Mən Əsawni yalingaqliwətimən, u yoxurunəjudək jay kalmioquə daldə jaylirini eqip taxlaymən; uning nəslı, kərındaxlıri həm qoxniliri yəqaydu; u əzi yəq bolidu. **11** Lekin yetim-yesirlirini kaldur, Mən ularning həyatini saqlaymən; tul hotuninglar Manga tayansun. **12** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, [əzəzipimning] kədəhidin iqxkə tegixlik bolmioqanlar qəqum uningdin iqməy kaqlamaydıəjan yərdə, sən jazalanmay qalamsən? Sən jazalanmay kalmaysən; sən qəqum uningdin iqisən. **13** Qünki Əz namim bilən kəsam iqəknmənkı, — dəydu Pərwərdigar, — Bozrah dəhəxət basıdıəjan həm rəsua kilinıdıəjan bir obyektı, harabilik wə lənət sezi bolidu; uning ətrapıdiki xəhərliri daimlik harabilik bolidu. **14** Mən Pərwərdigardın xı bəwərnı anglaşka muysəsər boldum, — wə bı əlqi əllər arisioə əwətilgənıdi — U: «Uningəja hujum kilixka yioqilinglar! Uningəja jəng kilixka ornunglardın turunglar!» — dəp həwər berıdu. **15** Mana, Mən seni əllər arisıda kıqıq, İnsanlar arisıda kəmsitilgən kilimən. **16** Sening əzgilərgə dəhəxət salıdıəjanlıqing, Kənglüngdiki təkəbburluqung əzüngni aldap koydı; Həy tik kıyanıng yerikliri iqidə turoquqi, Turaləjuqung egizlikning yukiri tarıpidə boləuqi, Gərqə sən qanggangni bürkütnıngkidək yukiri yasisangmu, Mən xı yərdin seni qıxürıwətimən, — dəydu Pərwərdigar. **17** — Wə Edom tolimu wəhimilik bolidu; Edomdin etıdıəjanlarning həmmisi uning barlik yara-wabaliri tüpəylidin wəhimigə qıxütü, ux-ux kilidu. **18** Sodom, Gomorra wə ularning ətrapıdiki xəhərliri bilən bırgə erüwətilgəndək Edommu xundak bolidu, — dəydu Pərwərdigar, — həqkim xı yərdə turmaydu, insan baliliri xı yərdə olturaqlaxmaydu. **19** Mana, İordan dəryasıdiki qawar-qatkalıqtın qıqıq, daim ekıp turıdıəjan xı sular boyıdiki yaylaqtiki [koylarni] tarkatqan bı xırdək Mən [Edomdikilərnı] bədər kaqkuzımən. Əmdi kimni halısam Mən uni Edomning üstıgə tikləymən; qünki Manga kim təng keləydu? Kim Meningdin həsab

elıxka Məni qakıralaydu? Mening alımda turalaydıəjan pada baqqəuqi barmu? **20** Xunga Pərwərdigarning Edomni jazaləxtiki məksitini, xuningdək Temandikilərnı jazaləx niyitini anglanglar: ularning kıqıqlirımu tartıp əpkətilidu; bərhək, kilmixlıri tüpəylidin Pərwərdigar uning yaylıqını wəyrənə kilidu. **21** Ularning yikilip kətkən sadasını Anglar yəz yüzıdikilər təwrinip ketidu; nalə-pəryadlıri «Kızıl dengiz»əqıqə anglinidu. **22** Mana, bırsı bürküttək kanat yeyip pərwəz kılıp, Bozrah üstıgə xungəjuq qıxıdu. Xu küni Edomdiki palwanlarning yüriki toləqakka qıxkən ayalning yürıkidək bolidu. **23** Dəməxk toşruluk; — Hamat, Arpad xəhıridikilər hijalətkə kaldurulidu; qünki ular xum həwər anglaydu; ularning yüriki su bolup ketidu; dawuləjuq kətkən dengizdək ular həq tınlınalmaydu. **24** Dəməxk zəıpləxti, keqixka burulidu; uni wəhimə basıdu; azablar toləqakka qıxkən ayalni tutkəndək, azab wə dərd-əyoqu uni tutıdu. **25** Nam-dangki qıqqan yurt, Mən hazır ələjan xəhər xı dərijidə taxlıwətilgən bolıdu! **26** Xunga uning yigitlıri koqlirıda yikilidu, jənggiwar palwanlar xı küni yokıtilidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; **27** — həm Mən Dəməxkning sepiligə bıw ot yəkimən, u Bən-Hədədning ordilirini yutuwalıdu. **28** Babil padıxəhi Nebokədnəsər yənggən Kedar toşruluk həm Həzorning padıxəhlikliri tuşulək səz: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ornungdin tur, Kedarəja hujum kılıp, xərkətiki adəmlərnı buləng-talang kıl!» — deyilidu; **29** Hujum kıləjan ularning qədiliri həm padilirini elip ketidu; ularning qədır pərdiliri, barlik kaqa-kuqa, təgilirini bulap ketidu; hək ularəja: «Tərap-təraplərnı wəhimə basıdu!» dəp warkıraydu. **30** Keqıp ketinglar, bədər tikıp pinħan jaylardin turaləjuq tepir turunglar, i Həzordikilər, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Babil padıxəhi Nebokədnəsər silərgə jəng kilixka kəst kıləjan, silərgə qarap niyiti buzuləjan. **31** — Ornungdin tur, sepil-dərwazıləroja igə bolmioqan aramhuda yaxap, tıng-aman turoqan əlgə jəng kilixka qıq; ular yaləjuq turıdu — dəydu Pərwərdigar, **32** — ularning təgiliri olja, top-top mal-waranlıri əşniymət bolıdu; Mən qekə qəqlirini qıxürgənlərnı tət xamaləja tarkitımən, ularning bexioə hər ətrapidin külpət qıxürimən, — dəydu Pərwərdigar; **33** — Həzər bolsa qılberiləning turaləjuqi, mənggügə wəyrənə bolıdu. Həqkim xı yərdə turmaydu, insan baliliri xı yərdə olturaqlaxmaydu. **34** Yəhuda padıxəhi Zədəkiya təhtək olturoqan dasləpki wəktilirıda, Yərəmiya pəyoəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning sezi mundak idi: — **35** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Elamning oqolluk küqi boləjan okyasını sundurımən. **36** Asmanlarning tət qetidin tət xamalıni qıqırip Elamning üstıgə qıxürimən; Mən ularni bı tət xamaləja tarkitımən; xuning bilən Elamdin həydəlgənləning barmaydıəjan əl-məmlikətlər qalmaydu. **37** Mən Elamni düxmənliri alıdıda həm jəniini izdigüqiləning alıdıda dəkkə-dükkigə qıxürimən; dəhəxtəlik əzəzipimni bexioə təküp, külpətlərnı qıxürimən; ularni bərbət kıləjuqə Mən kılıqni ularning kaynıdin koqqlaxka əwətimən. **38** Mən Əz təhtimni Elamda tikləymən, xı yərdin padıxəhi wə xəhzadilirini yok kılımən, — dəydu Pərwərdigar. **39**

— Lekin ahirki zamanlarda, Mən Elamni sürgünlükidın kayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar.

50 Pərwərdigar Yərəmiya pəyoəmbər arkişik Babil toquruluk, yəni Kaldiyləning zemini toquruluk eytkən sez: — **2** Əllər arisida ur həwəni elan kilip jakarlanglar, tüöj kətürümlar; jakarlanglar, uni yoxurmanglar! — «Babil ixqal kilindi; Bəl bolsa hijalətkə kalduruldi, Marduk patiparak bolup kətti; Babilning oyma butliri hijalətkə kalduruldi, yirginqlik narsiliri patiparakqilikka qüxti!» — dənglar. **3** Qünki ximaldin uningə jəng kilməqi boləjan bir əl kelidu; u uning zemini ni wəyran kilidu, heqkim xu yərdə turmaydu; insan həm həywanmu keqip ketidu, ular yok bolidu. **4** Xu künlərdə, xu qaəda, — dəydu Pərwərdigar, — Israil həlki kelidu, ular həm Yəhuda həlki bilən billə kelidu, ular yioəjan haldə mengip Pərwərdigar Hudasi ni izdəxə kelidu. **5** Ular Zioning yolini soraydu, yuzlirini uningə qaritip: «Hərgiz untulmas mənggülik bir əhdə bilən ezimizni Pərwərdigarə baəlayli» — dəydu. **6** — Uning həlkin əzojan koylardur; ularning baqquqiliri ularni azdurojan, ularni taəlarda tenitip yürgən; ular taədin dəngə kezip yürüp, əz aramgəhini untuəjandur. **7** Ular ni uqratqanlarning həmmisi ularni yəp kətkən, küxəndiliri ular toquruluk: «Bizdə [bu ixlarda] heq gunah yok, qünki ular ata-bowilirining ümidi boləjan Pərwərdigar, yəni həkkaniylikning yaylak-turaləsi boləjan Pərwərdigarning aldidə gunah sadir kiləjan!» — degən. **8** [I həlkim], Babil otturidın keqinglar, kaldiyələning zemini ni taxlap qikənglar, padini yetəkligüqi tekilərdə bolunglar. **9** — Qünki mana, ximaliy zemindin Babilə hujum kilməqi boləjan zor bir top uləq əlləni kəzoəyamən; ular əzlrini uningə qarxi səpkə kəoxidu; xuning bilən Babil xu yərdin qikəkanlar tərəpidin əsirgə qüxidu. Ular ning oklirining həmmisi batur mərgənləningkidə bolidu; ularning heqkəyisi jəngdin kuruk kəl kəlməydu. **10** Kaldiə bolsa olja bolidu; olja ələjan barlik bulioəqular uningdin kənaətinidu, — dəydu Pərwərdigar; **11** — Qünki silər xadlanəjənsilər, silər yayrap kətkənsilər, i mirasim boləjan [həlkimni] bulang-talang kəloəqular! Qünki silər qemədə turojan mozaylardə səkrigənsilər, ayəqirlərdə huxalliktin kixnigənsilər! **12** Əmdə ana [yurtung] zor hijalətkə kaldurulidu; rəswəqilik seni tuəjoəqini kəplaydu; mana, u əlləning daxkili, — bir jənggal, kəojirək yər wə qəl-bayawan bolup kəlidu. **13** Pərwərdigarning əzoəpi tūpəylidin, uning heq əhalisi bolmaydu, bəlki tolək taxliwətilgən bolidu; Babilin etidoəjanlarning həmmisi uning barlik yara-wabaliri tūpəylidin wəhimigə qüxüp ux-ux kilidu. **14** Babilə jəng kilix üqün uning ətrapida səpkə tizilinglar, barlik okyaqilar; uningə etinglar, oklarni heq ayimanglar; qünki u Pərwərdigar aldidə gunah sadir kiləjan. **15** Uning ətrapida jəng qukanlirini kətürümlar; u təslim bolup kəl kətüridu; munarliri ətilidu, sepilliri əulitilidu; qünki bu Pərwərdigarning ələjan kəsisidur. Uningdin kəsas elinglar; u baxkilarəja nemə kiləjan bolsa uningəjimu xuni kilinglar. **16** Babilin uruk tərəjoəqi həm həsul wəktidiki orəqək saləjoəqilarni yok kilinglar; zulumkəning kiliəqining kərkunqi tūpəylidin bularning hər biri əz eligə kaytip, hər biri əz ana yurtioəja kaqsun!

17 Israil tarkitiwətilgən koy padisidur; xirlar ularni həydiwətkən; dəsləptə Asuriyəning padixəhi ularni yəp kətkən, ahirida bu Babil padixəhi Nebəkədnəsər uning ustihanlirini ezip əjoəjiləjan. **18** Xungə samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən Asuriyəning padixəhining yenioəja kelip, uni jazalioənimdək, mən Babil padixəhəni həm zemini ni jazalaymən. **19** Mən Israilni kaytidin əz yayliəjoəja kayturimən, u Kərməl təjoəda, Baxan zemində ozuklinidu, uning jeni əfraim təjoəi üstidə həm Gilead zemində kənaətinidu. **20** Xu künlərdə, xu qaəda, — dəydu Pərwərdigar, — Israilling kəbiəhlik izdələsə, heq tepilmaydu; Yəhudaning gunahliri izdələsə, heq tepilmaydu; qünki Mən kalduroəjan kəldisini kəqürüm kilimən. **21** — Merataimning zeminiəja zərb bilən jəng kilixkə, Pekodta turuwatqanləjoəjimu jəng kilixkə qikənglar; ularni wəyran kilinglar, kaldukinimu həlak kilinglar, — dəydu Pərwərdigar, — Mən nemini sanga buyruəjan bolsam xuni ada kilinglar. **22** Jəng sadaliri [Babil] zemində anglinidu; u zor həlakətning sadasidur! **23** Əslidə pütkül yər yuzini urəjan bəzoəjan xu dərijidə sundurup qəkiwətilioəju! Babil əllər arisida xunqə bir dəlxət basquqi bolup qikəntioəju! **24** Mən sanga tuzək kurdum; sən, i Babil, heq bilməy ə uningə tutuldung; Pərwərdigar bilən kərxilixixing tūpəylidin sən tepilip tutuldung. **25** Pərwərdigar kəral ambirini eqip, əzoəpidiki kəralirini elip qikərdi; qünki samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar kaldiyələning zemində kilidəjan ixi bardur. **26** Uning hər qət-qətliridin kelip uningəja hujum kilinglar, ambarlirini eqiwətinglar; ənqiləni dəwiligəndək uni harabə-harabə kilip dəwiləp wəyran kilinglar; uning heqnemisini kaldurmanglar! **27** Uning barlik torpaklirini əltürüwətinglar! Ular soyuluxkə qüxsun! Ular ning həlioəja way! Qünki ularning küni, yəni jazalinix wəkti yetip kəldi. **28** Anglanglar! Zionəja kelip, Pərwərdigar Huda yiməzning kəsasini, yəni ibadətəhanisi üqün ələjan kəsasini jakarlaydioəjan, Babil zemindin kəqəkan panah izdigüqiləning awazini anglanglar! **29** Babiləja hujum kilix üqün okyaqilarni, yəni barlik kamanni əgküqiləni qakiringlar; Babilning ətrapida bargah kurup kərxiwəlinglar; heqkimni kəqkuzmanglar; əz kilmixini əz bexioəja qüxürümlar; u nemiləri kiləjan bolsa, uningəjimu xuni kilinglar; qünki u Pərwərdigarəja — Israildiki Mukəddəs Boləjoəjoəja qarxi kərəngləp kətkənidi. **30** Xungə uning yigitliri koqilridə yikilidu; xu künidə uning barlik jəngqi pəlwənliri kəqitilidu, — dəydu Pərwərdigar. **31** Mana, Mən sanga kərxidurmən, i kərəngləp kətkuqi, — dəydu samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — qünki sening künəng, yəni Mən yeningəja yekün kelip jazalaydioəjan kün yetip kəldi; **32** kərəngləp kətkuqi pütlixip yikilidu, heqkim uni kaytidin yələp turoəzmaydu; bərhək, Mən uning xəhərlirigə ot yakimən, u uning ətrapidikiləning həmmisini kəydürüp yutup ketidu. **33** Samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilling Hudasi mundaq dəydu: — Israillər Yəhuda bilən billə əzilip horlukni kərgən; ularni əz kiləjan ularni kəttik kəmap tutkənidi; ularni kəoyuwətxini rət kiləjan. **34** Lekin ularning Həməjmət-Kutkuzəjoəqisi küqlüktur;

samawi qoxunlarning Sərdari bolōan Pərwərdigar ularning dəwasini əstayidillik bilən soraydu, xuning bilən U ularning zeminoqə aramlıq beridu, Babildikilərgə aramsızlıq yətküzidu. **35** Kaldiyələr üstigə, Babilda turuwatqanlar üstigə həm də Babilning əmirli ri wə danixmənliri üstigə kiliq qūxidu, — dəydu Pərwərdigar; **36** kiliq palqalar üstigə qūxkəndə, ular həm akət-əhməkərdək kərinidu; kiliq ularning palwanliri üstigə qūxūp, ular patiparak bolup ketidu; **37** kiliq ularning atliri üstigə, jəng hərwiliri üstigə, ularning səpliridə turoqan barlıq yat ləxkarlar üstigə qūxidu, ular ayallardək bolidu; kiliq həziniliri üstigə qūxidu, ular bulang-talang kilinidu. **38** Kuroqəqlik ularning suliri üstigə qūxūp, ular qurup ketidu; bularning səwəbi zemini oyma butlaroqə tolup, ular qorqunqluk məbudlar tūpəylidin təlwi xip kətkən. **39** Xunga qəldiki janiwarlar wə qilbərilər birliktə xu yərdə turidu; xu yərdə hūwquxlar məkanlixidu; u mənggügə adəmzatsiz bolidu, dəwərdin-dəwrgə həq əhalilik bolmaydu. **40** Huda Sodom wə Gomorrani ətrapidiki xəhərliri bilən billə ərūwətkinidək, həqkim xu yərdə turmaydu, insan baliliri xu yərdə olturaklxamaydu, — dəydu Pərwərdigar. **41** — Mana, ximaldin bir həlk, uluq bir əl qikip kelidu; yər yüzining qət-qətliridin nuroqun padixahlar qozojilidu. **42** Ular okya həm nəyzini tutup qorallinidu; ular wəhxiy, həq rəhim kərsətməydiqan bolidu; atliroqə mingəndə ularning əwazliri dengizdək xawkunlaydu; ular jənggə atlatqan adəmlərdək səp-səp bolup, sanga hujum kilmaqci, i Babil kizi! **43** Babil padixahı ularning həwirini anglapla kolliri titrəp boxap ketidu; oqəm-kəyoju uni tutidu, toloqəqqa qūxkən ayaldək azablar uni besiwalidu. **44** Mana, İordan dəryasi boyidiki qawar-qatqallıktin qikip, daim ekip turidiqan xu sular boyidiki yaylaktiki koylarni tarkatqan bir xirdək Mən Babildikilərnə bədər kaqkuzimən. Əmdi kimni halisam Mən uni uning üstigə tikləymən; qünki Manga kim təng kələydu? Kim Meningdin hesab elixka Məni qəkiralaydu? Mening aldimda turalaydiqan pada baqquqi barmu? **45** Xunga Pərwərdigarning Babilni jazalaxtiki məksitini, xuningdək kaldiyələrnin zemini jazalax niyitini anglanglar: Ularning kiqiklirimu tartip epketilidu; bərhək, kilmixliri tūpəylidin [Pərwərdigar] uning yaylıqini wəyrənə kilidu. **46** Babilning ixoqal kilinoqanlıqini anglap yər yüzü təwrinip ketidu; uning nalə-pəryadi barlıq əllərgiqə anglinidu.

51 Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən Babilni sokidiqan həm «Ləb-kamay»da turuwatqanlarni sokidiqan bitqit kילוquqi xamalni qozəpəp qikirimən; **2** Mən Babiloqə yat adəmlərnə əwətimən; ular uni soruwetidu, zemini yər bilən yəksan kiliwetidu; uning bexioqə külpət qūxkən künidə ular uningə tərəp-tərəptin kərxilixixka kelidu. **3** Uning okyaqiliriqə kiritiqni tartkudək, ornidin turoquqlaroqə dubuləqə-sawut kiygüdək pürsət bərmənglar; uning yigitlirinin həqkaysisini ayap qoymənglar; uning pütkül qoxunini bitqit kilinglar. **4** Kaldiyələrnin zemində sanjiloqanlar, koqiliri qiliqlanoqanlar yikilsun! **5** Qünki İsrail yaki Yəhədamu əz Hudasi tərpidin, yəni samawi qoxunlarning Sərdari bolōan Pərwərdigar tərpidin taxliwetilgən əməs; qünki [Babilning] zemini İsraildiki

Mukəddəs Boluquqi aldidə sadir kילוqan gunah bilən toloqandur. **6** [Barlıq əllər], Babil iqidin kəqinglar, əz jeninglarni elip bədər kəqinglar! Uning kəbihihlikigə qetilib kəlip həlak bolmənglar; qünki bu Pərwərdigarning kisas alidiqan waqtidur; U kilmixini əz bexioqə qayturidu. **7** Babil Pərwərdigarning kolidiki pütkül jəhənnəməst kילוquqi altun kədəh bolōan; əllər uning xaribidin iqkən; əllər xuning bilən sarang bolup kətkən. **8** Babil tuyuksiz yikilip bitqit bolidu; uningə aq-zar kətüringlar! Uning azabliri üqün tutiya elinglar; u bəlkim saqaytilarmikin? **9** — «Biz Babilni saqaytmaqçiduk, ləkin u saqaymidi; uningdin wəz kəqip həmmimiz əz yurimizioqə qaytayli; qünki uning üstigə qikirilidioqan həküm jazasi asmanəqə taqixip, kəkkə yetidu». **10** — «Pərwərdigar həkkanıylikimizni barlıkqə kəltürgəndur; kələyli, Zionda Pərwərdigar Hudayimizning kילוqan ixini jakarlayli!» **11** — Oklarni uqlanglar! Kalkanlarni tutunglar! Pərwərdigar Medianing padixahlirinin rohinə uroquttu; qünki Uning niyiti Babiləqə kərxidu, uni bərbət kilix üqündur; bu Pərwərdigarning kisasidur, yəni Uning ibadəthanisi üqün aloqan kisasidur. **12** Babilning sepilliriqə karitip jəng tuqjini kətüringlar; kəzətni tehimu qingraq kilinglar, kəzətqilərnə [Babilni qeriditip] səptə turoquzonglar; bəktürmə qoyunglar; qünki Pərwərdigar Babildikilərnin jazasi toqruluk nemilərnə degən bolsa, U xuni kənglidə təməlpə, uni ada kilidu. **13** — I əlwək sular üstidə turoquqi, baylikliri nuroqun boluquqi, əjiling yetip kəldi, jening əqlinip üzülux waqti toxti. **14** Samawi qoxunlarning Sərdari bolōan Pərwərdigar Əzi bilən kəşəm kilip: «Top-top qekətkilərdək Mən seni adəmlər bilən tudurimən; uning sening üstingdin qəlibə təntənəniliri kətüridu» dedi. **15** — U bolsa yər-zemini kütq-kudriti bilən yasap, Aləmnə danaliki bilən bərpə kilip, Asmanlarni əkil-parasiti bilən yayoquqidur; **16** U awazini qoyuwətsə, asmanlarda sular xawkunlaydu; U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; U yamoqurlaroqə qəkməklərnə həmrah kilip bəkitidu, Xamalni Əz həziniliridin qikiridu. **17** Bu [butpərəslərnin] hərbi əkilətsiz, bilimdin məhrumlardur; Hərbi zərgər əzi oyoqan but tərpidin xərməndigə kalidu; Qünki uning kuyma həkili yaloqanlıq, Ularda həq tinik yoxtur. **18** Ular bimənənilərdur, mazək obyektidur; Ularning üstigə jazalinix waqti kəlgəndə, ular yoktilidu. **19** Yəquning nəsivisi Boluquqi bulardək əməstur; Qünki həmmi yəsiyoquqi Xudur; İsrail bolsa Uning Əz mirasi bolōan kəbilisidur; Samawi qoxunlarning Sərdari bolōan Pərwərdigar Uning namidur. **20** Sən [İsrail] Mening gəzəmə, Mening jəng qoralmidursən; Sening bilən Mən əllərnə bitqit kilimən, Sening bilən padixahliklarni tarmar kilimən; **21** Sening bilən həm at həm at mingüqini bitqit kilimən; Sening bilən həm jəng hərwi həm həydigüqisini bitqit kilimən; **22** Sening bilən həm ər həm ayalni bitqit kilimən; Sening bilən həm kəri həm yaxlarni bitqit kilimən; Sening bilən həm yigit həm kizni bitqit kilimən; **23** Sening bilən həm padiqi həm koy padisini bitqit kilimən; Sening bilən həm dəhkan həm boyunturukqə kətiloqan kaliliri bitqit kilimən; Sening bilən həm waliylar həm həkümranlarni bitqit kilimən. **24** — Mən kəz aldinglarda Babilning həm barlıq

kaldiylarning Zionda qilgan barlik razillikini oz bexioja quxirup yandurimən, — daydu Pərwərdigar. **25** — Mana, Mən sən [Babilo] karximən, i pütkül yər yüzini halak qilöquci tao; Mən kolumni üstünggə sozup, Seni tik yarlaridin öulitip, Domilitip quxirup, seni köyüp tügigən bir yanar taoj kilmən, — daydu Pərwərdigar. **26** Xuning bilən ular səndin büjrək qikirix üqünmu tax tapalmaydu, Yaki ul üqünmu heqyərudin tax tapalmaydu; Qünki sən mənggügə bir weyrana bolisen, — daydu Pərwərdigar. **27** — Zeminda jəng tuoqini kətüringlar; Əllər arisida kanay qelinglar; Babiloja jəng kilixka əllərni təyyarlanglar; Ararat, minni wə Axkinaz padixahlıklarini qakirip yiojnglar; Uningoja hujum qilöquci koxunlaroja bir sərđar bekitinglar; Atlarni top-top qətkətkə leqinkilirdək zeminoja türkümləp qikiringlar; **28** Uningoja jəng kilixka əllərni təyyarlanglar, — Medialıklarning padixahliri, waliyliri wə barlik həkümdarlarini, xundakla u həküm sürgən zeminlarning barlik adəmlirini təyyarlanglar! **29** Xuning bilən yər yüzü təwrinip azablinidu; qünki Pərwərdigarning Babiloja qarxi baoligan niyətliri, yəni Babilning zeminini heq adəm turmaydioğan qəl-bayawan kiliwetix niyiti əməlgə axmay qalmaydu. **30** Babildeki palwanlar uruxtin kol üzidi; Ular qoroanlirida əməlsiz olturidu; Ularning dərmani qalmaydu, Ular ayallardək bolup qalidu; Uning turaloqlirioja ot koyulidu; Dərwaza salasunliri sundurulidu. **31** Yügürüp keliwatkan bir qaparmən yənə bir qaparməngə, bir həwəqi yənə bir həwəqigə Babil padixahining aldidila uqrixip kelip uningöja: — «Silining pütkül xəhərliri u qəttin bu qətkiə ixöjal kilindi; **32** Dərya keqikliri igiliwelindi, Komuxluklar otta keydürüldi, Palwanliri dəkkə-dükkigə quxüxti!» — dəp jakarlixidu. **33** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləğan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Babilning kizi təkxilinip qingdilidioğan waqti boləğan hamandək besilidu; Birdəmdila, uning həsuli orulidioğan waqti yetip bolidu! **34** Zionda turoquci kiz: — «Babil padixahi Nebokadnəsar meni yutup, Meni öqajlap əzgan; U iqimni boxitiloğan qaqidək kilip koyoğan; U əjdihadək meni yutup, Özini nazu-nemətlirim bilən toyoquzoğan, Meni kurukdap pak-pakiz kiliwətkən. Manga, mening tenimgə kiloğan zorawanliki Babilning bexioja quxürülsün» — daydu, Wə Yerusalem: «Mening kənlirim Kaldiyədə turoquqlarning bexioja təkülsün» — daydu. **36** Xunga Pərwərdigar mundak daydu: — Mana, Mən sening dəwayingni soraymən, Sən üqün kisas alimən; Mən uning dengizini kurutimən, bulikini kəojiritimən. **37** Babil bolsa dəwədəwə harabilar, Qilberləring turaloqlari bolidu; Zemini adəmnə dəhəxt basidioğan həm daim ux-ux kilinidioğan obyekt bolidu, Heq adəm xu yərdə turmaydu. **38** Ularning həmmisi yax xirlardək hūwluxidu, Arslanlardək bir-birigə hiris kilixidu; **39** Ularning kəypiyati kizip kətkəndə, Mən ularoja bir ziyapət təyyarlap koyimənki, ularni məst kiliwetimən; xuning bilən ular yayrap-yaxnap ketidu, — andin mənggügə uykuoja öqərk bolup, kaytidin heq oyoğanmaydu, — daydu Pərwərdigar. **40** Boquzlaşka yetiləgən kozilardək wə billə yetiləgən qoqkarlar həm tekilərdək Mən ularni boquzlaşka quxürimən. **41** Həxakning ixöjal kilinöjanliqoja qaral Pütkül yər yüzining pəhrining tutulojanliqoja qaral

Babilning əllər arisida adəmnə dəhəxt basidioğan obyekt boləjanliqoja qaral! **42** Dengiz Babil üstidin ərləp kətti; U nuroqunliogan dolkunlar bilən öqərk boldi. **43** Uning xəhərliri adəmnə dəhəxt basidioğan obyekt, Kəojirək yər, bir qəl, heqkim turmaydioğan zemin boldi; Heqqandək insan balisi kaytidin xu yərlərdin ətməydu. **44** Mən Babilinda Bəlni jazalaymən; Mən uning əozzidin yutuwalöqini yandurivalimən; Əllər kaytidin uningöja qarap ekij kelixmaydu; Bərhək, Babilning sepili öjulaq ketidu. **45** Uning otturisdin qikinglar, i həkim! Hərbiringlar Pərwərdigarning kəttik özəzpidin öz jeninglarni elip bədər keqinglar! **46** Silər zeminda angliniwatkan pitnə-iowadin yüringlarni su kilmanglar wə qorkmanglar; Bu yil bir pitnə-iowə, kələr yili yənə bir pitnə-iowə qikidu; Zeminda zuluzorawanlik partlaydu, həkümdarlar həkümdarlaroja qarxi qikidu. **47** Xunga mana, xu künlər keliduki, Mən Babildeki oyma məbudlarni jazalaymən; Xuning bilən uning pütkül zemini hijalətkə kaldurulidu, Uningdə əltürəlgənlər uning iqidə yikilidu; **48** Xuning bilən asman wə zemin wə ularda bar boləjanlar Babil üstidin xadliktin yangraydu; Qünki ximaldin halak qilöquqilar uningöja jəng kilixka kelidu — daydu Pərwərdigar. **49** Babil tüpəylidin pütkül yər yüzidiki əltürəlgənlər yikiləndək, Babil Israilda əltürəlgənlər tüpəylidin Babil yikilməy qalmaydu. **50** Kilitin kaqkanlar, yirək ketinglar, həyal bolmanglar; Qət yərlərdin Pərwərdigarni seojinglar, Yerusalemnə esinglaroja kəltürüinglar. **51** «Biz hijalətkə qalduk, qünki həqarətkə uqriduk; Xərməndiqiliktin yüzimiz təküldi; Qünki yat adəmlər Pərwərdigarning əyidiki muqəddəs jaylaroja besip kirdi!» **52** Xunga xu künlər keliduki, — daydu Pərwərdigar, — Mən uningdiki oyma məbudlarni jazalaymən; Uning pütkül zemini boyida yarilinip jan həlkumida ingrixidu. **53** Babil asmanlaroja kətürəlgən bolsimu, Uning yukiri istihkam-koroqini mustəhkəmləngən bolsimu, Ləkin Meningdin uningöja halak qilöquqilar yetip bəridioğan boldi, — daydu Pərwərdigar. **54** Babilin nalə-pəryadning əwazi, Kaldiyləring zeminidin zor həlakətning sadası kətürüldi. **55** Qünki Pərwərdigar Babilni halak kilməqci bolidu; U uningdin warəng-qurunglirini yokitidu; Sularning dolkunliri ərkəxləwətkən sulardək xarkiraydu, Ularning əwazi xawkunlap kelidu. **56** Qünki halak qilöquci uningöja, yəni Babiloja jəng kilixka kelidu, Xuning bilən uning palwanliri əsirgə quxidu; Ularning okyaliri sundurulidu; Qünki Pərwərdigar — kisaslar aloquci Təngridur; U yamanliqni yandurməy qalmaydu. **57** — Mən uning əmirliiri, danixmənliri, waliyliri, həkümdarliri wə palwanlirini məst kiliwən; Ular mənggügə uhlaydu wə kaytidin heq oyoğanmaydu — daydu Padixah, — Nami samawi qoxunlarning Sərdari boləğan Pərwərdigar. **58** Samawi qoxunlarning Sərdari boləğan Pərwərdigar mundak daydu: — Babilning kəng sepilliri yər bilən yəksən kilinidu, Uning egiz darwaziliri pütünləy keydürüldi; Xuning bilən əlləring jan tikip tapkan məhniti bihədə bolidu, əl-yurtlarning əzlrining japalik əjiri pəkət otka yekiloju bolidu. **59** Yəhuda padixahi Zədəkiya təhtkə olturoğan tətiniqi yili, Babiloja barojinida Məhsəyahning nəwrisi, Nəriyaning oqlı Seraya Zədəkiyaoja həmrəh bolup barəjan (Seraya

bax oyojidar idi). Yərəmiya pəyoəmbər uningə sız tapilojan. **60** Yərəmiya oram kəyoəzəgə Babilning bexioja qixidiojan barlik külpətlərni, — yəni Babil toqruluk pütüklük bu barlik sezlərni yazoqanidi; **61** wə Yərəmiya Serayaəja mundak dedi: — Sən Babiləja yetip barəanda, bu sezlərnin həmmisini okup qikip wə: — **62** «Pərwərdigar, Sən bu jay toqruluk; — Mən uni yəksan kilimənkı, uningda həqkim, nə insan nə həywan turmaydiojan, mənggügə bir wəyrənə bolidu — degənsən» — dəysən; **63** xundak kılıp bu yazmini okup qikkəndin keyin, uningə tax tengip, Əfrat dəryasining otturisoja qəruwət, **64** wə: «Mən uning üstigə qixürməkəji boləjan külpətlər tūpəylidin, Babil [xu taxka] ohxaxla oərk bolup kaytidin ərliməydu; ular həlalin ketidu» — dəysən. Yərəmiyaning sezliri muxu yərdə tūgidi.

52 Zədəkiya Yəhudaəja padixah boləanda yigirmə bir yexida idi; u Yerusalemda on bir yil həküm sürdi. Uning anisi Libnahlik Yərəmiyaning kizi bolup, ismi Hamutal idi. **2** U [padixah] Yəhoakimning kiləninidək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil ixlərni kildi. **3** Pərwərdigarning Yerusalemoja həm Yəhudaəja karatқан oəzipi tūpəylidin, Pərwərdigar ularni Əz huzuridin həydiwətküə boləjan arilikta, təwəndiki ixlər yüz bərdi. Birinçidin, Zədəkiya Babil padixahəja isyan kətürdi. **4** Xundak boldiki, uning səltənətinin tokkuzinçı yili oninçı ayninçı künidə Babil padixahı Nebokədnəsar pütkül kəxunioja yetəkqilik kılıp Yerusalemoja hujum kılıxka kəldi; ular uni kərxiwelip bargah kərup, uning ətrapida kəxapətlərni kəruxti. **5** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinçı yiləyoəqə muhəsiridə turdi. **6** Xu yili tətinqi ayninçı tokkuzinçı küni xəhərdə əojir kəhətqilik həmmi bəskan wə zemindikilər üqünmu həq axozuk kəlmiojanidi. **7** Xəhər seplil bəstildi; barlik jənggiwar ləxkərlər qaqqakəji bolup, tün keqidə xəhərdin bəder tikiwəxti. Ular padixah bəyoqisioja yəkın «ikki sepil» arilikdikidi dərwezidin kətixti (Kaldiyələr bolsa xəhərninçı həmma tərpidə bar idi). Ular [Jordan jiləyisidiki] «Arabah tüzənglikini» boylap kəqixti. **8** Ləkin Kaldiyələrninçı kəxuni padixahni kəyoqlap Yeriho tüzənglikidə Zədəkiyaəja yetixti; uning pütün kəxuni uningdin tərkiyə kətəkənidi. **9** Wə ular padixahni tutup, Hamat zemindikilə Riblah xəhərigə, Babil padixahining əldioja apardi; u [xu yərdə] uning üstidin həküm qikardi. **10** Babil padixahı Zədəkiyaning oşullirini uning kəz əldida kətl kildi; u Yəhudaning barlik əmiririninimu Riblah xəhəridə kətl kildi; **11** andin Zədəkiyaning kəzlrini oyuwətti; Babil padixahı uni mis kixənələr bilən bəyoqlap Babiləja elip kəlip, əlgügə zindanoja kəmap koydi. **12** Bəxinçı ayninçı oninçı künidə (bu Babil padixahı Nebokədnəsarning on tokkuzinçı yili idi) Babil padixahining hizmitidə boləjan, pasiban begi Nebuzar-Adan Yerusalemoja yetip kəldi. **13** U Pərwərdigarning əyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barlik əylərni kəydüriwətti; barlik bəhəywat imarətlərgə u ot kəyoq kəydüriwətti. **14** Wə pasiban begi yetəkqilikdikidi Kaldiyələrninçı pütkül kəxuni Yerusaleminçı ətrapidikidi pütkül seplilini ərüwətti. **15** Pasiban begi Nebuzar-Adan zemindikilə əng namrat

kixilərdin bir kışimini, xəhərdə kəlojan baxka kixilərni, Babil padixahı tərəpkə kəqip təslim boləjanlarni wə kəlojan hünərwənlərni əsir kılıp ularni elip kətti. **16** Ləkin pasiban begi Nebuzar-Adan zemindikilə əng namratlarning bir kışimini üzümzarliklarni pərwix kılıxka wə tərəkqilik kılıxka kəldurdi. **17** Kaldiyələr Pərwərdigarning əyidiki mistin yasaləjan ikki tūwrukni, das təgliklrini wə Pərwərdigarning əyidiki mistin yasaləjan «dəngiz»ni kəqip, barlik mislrini Babiləja elip kətti. **18** Ular yənə [ibadətə ixtilidiojan] idixlar, gürjək-bəlgürjəklər, lahixigirlər, kaqılar, piyalə-təhsilər həm mistin yasaləjan barlik əswablarni elip kətti; **19** daslar, huxbuydanlar, kaqılar, küldanlar, qiraədanlar, piyalilər wə jam-kədəhlərni bolsa, altundin yasaləjan bolsimu, kümuxtin yasaləjan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **20** Sulayman padixah Pərwərdigarning əyi tūqün mistin yəsətkən ikki tūwruk wə «dəngiz», xundakla uning təglikli boləjan on ikki bukini u elip kətti; çünki bu mis saymanlarning əojirlikini əlqəx mumkin əməs idi. **21** İkki tūwruk bolsa, hərbirining egizliki on səkkiz gəz, aylanmisi on ikki gəz kəltətti; hərbirining iqi kawak bolup, misning kəlinlik iqi bərmək idi. **22** Tūwrukning üstidiki bəxi bolsa mis bolup, egizliki bax gəz idi; uning pütün aylanmisi tər xəklidə həm anar nushisi bilən bəzəlgənidi, həmmisi mistin idi; ikkinçı tūwrukmu uningə ohxax bolup, umu anar nushisi bilən bəzəlgənidi. **23** Hər bir tūwrukning bəxining yanlirida təkşən altə anar nushisi bar idi; torda jəmiy bolup yüz anar nushisi bar idi. **24** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kaqın Seraya, orunbasar kaqın Zəfaniya wə ibadəthanidiki üç nəpər ixtikəknərimu əsirgə əldi. **25** U xəhərdin ləxkərlərni baxkuridəjan bir əyoqwat əməldarni, xəhərdin tapқан orda məsləhətqilirlidin yəttini, yərlək həlkni ləxkarlikta tizimlioquqi, yəni kəxunning sərdarining katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlək kixini tutti. **26** Pasiban begi Nebuzar-Adan ularni Babil padixahining əldioja, Riblahəja elip bardi. **27** Babil padixahı Hamat zemindikilə Riblahda bu kixilərnı kiliqlap əltürüwətti. Xu yol bilən Yəhuda əz zemindin sürgün kılındi. **28** Nebokədnəsar sürgün kəlojan kixilərninçı sani mundak idi: — yəttinçı yili üç ming yigirmə üç Yəhudiy; **29** Nebokədnəsarning on səkkizinçı yili u Yerusalemdin səkkiz yüz ottuz ikki kixini sürgün kildi; **30** Nebokədnəsarning yigirmə üçinçı yili pasiban begi Nebuzar-Adan Yəhudiyərdin yəttə yüz üç kixik bəx kixini sürgün kildi; jəmiy bolup sürgün kəlinəjanlarning sani tət ming altə yüz kixi idi. **31** Xundak boldiki, Yəhuda padixahı Yəhoakin sürgün boləjan ottuz yəttinçı yili on ikkinçı ayninçı yigirmə bəxinçı küni xu ix yüz bərdi: Əwil-Merodək Babiləja padixah boləjan birinçı yili, u Yəhuda padixahı Yəhoakinçı kəddini kətürüp, uni zindandin qikardi; **32** u uningəja mulyim sez kılıp, uning ornini Babilda uning bilən birgə turojan baxka padixahlarıninçı ornidin yukiri kildi; **33** xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlrini seliwetip, əmrining kəlojan hər bir künidə hərdaim padixah bilən bilə həmdastihan boluxka muyəssər boldi. **34** Uning nəsiwisi bolsa, Babil padixahining uningə bəyoqləjan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni u uningəja

taki aləmdin ətqiə əmriɲing hərbir küni muyəssər
kilinəɲan.

Yərəmiyaning yioq-zarliri

1 (Aləf) Ah! Ilgiri adəmlər bilan liq tolojan xəhər, Həzir xunqə yigənə olturidu! Əllər arisida katta boləuqı, Həzir tul hotundək boldi! Əlkiilər üstidin həkəim sürgən məlikə, Həxarəqə tutuldi! **2** (Bət) U keqiqə aqqıq yioqə kətürməktə; Məngzidə kəz yaxliri taramliməktə; Axniliri arisidin, Uningəqə təsəlli beridəqan heqbirı yəktur; Barliq dostliri uningəqə satkənluk kildi, Ular uningəqə düxmən bolup kətti. **3** (Giməl) Yəhuda jəbir-jəpə həm eəjir kulluq əstida, Sürgünlikkə qıktı; U əllər arisida musapir boldi, Heq aram tapmaydu; Uni kəqəliəqəuilərninğ həmmisi, Uningəqə yətixiwelip, uni tar yolda kistaydu; **4** (Dalət) Heqkim heytlarəqə kəlməgənliki tūpəylidin, Zionəqə baridəqan yollar matəm tutmaqta. Barliq kəwukliri qəldəreəp kəldi, Kəhəniliri aq-zar kətürməktə, Kizliri dərd-ələm iqididur; Əzi bolsa, Kəttik əzablanmaqta. **5** (He) Kūxəndiliri uningəqə həjayin boldi, Düxmənliiri ronək tapmaqta; Qünki uning kəpligən əsiyliqliri tūpəylidin, Pərwərdigar uni jəbir-jəpəqə koydi. Uning baliliri kəlməskə kətti, Kūxəndisigə əsir bolup sürgün boldi. **6** (Waw) Barliq hərmət-xəhriti Zionning kizidin kətti; Əmiriliri yaylakni tapalməqan kiyiklərdək boldi; Ularning əwqədin əzini kəqəruəqədək heq dərmani kəlmidi. **7** (Zain) Harlanəqə, sərgərdan künliridə, Həlkə kūxəndisining kəliəqə qūxkən, Heqkim yərdəm kəlini sozməqan qəqəda, Yərusəlem kədimdə əzigə təwə boləqənilirini, Kimmətlik bayliqlirini yədiəqə kəltürməktə; Kūxəndiliri uningəqə məshirilik kəraytti; Kūxəndiliri uning nabut boləqənilirini məshirə kəlixiti. **8** (Hət) Yərusəlem əxəddiy eəjir gunəh sadir kəliəqə; Xuning bilən u haram boldi; Uning yəlingəqlikəni kərgəqkə, Uni hərmətligənələr həzir uni kəmsitidu; Uyatta, uq tartkəniqə u kəynigə buruldi. **9** (Tət) Uning əz həyzliri etaklirini buləqəwətti; U əkəwəitini heq oyliməqəndur; Uning yikəlixə əjayib boldi; Uningəqə təsəlli bərgüqi yəktur; – «Ah Pərwərdigar, harlanəqəniməqə qəra! Qünki düxmən [həlimdin] məhtinip kətti!» **10** (Yod) Kūxəndisi kəlini uning kimmətlik nəsiliri üstigə sozdi; Əzining mukəddəs jəyioqə əllərninğ besip kirgənlikini kərdi; Sən əsli ularni ibadət jəməitingə «kirixkə bolmaydu» dəp mən'i kəliəqənu! **11** (Kaf) Bir qixləm nan izdəp, Uning həlkəninğ həmmisi uq tartmaqta; Jənini sakləp kəlix üqəndə, Ular kimmətlik nəsilirini əxliqkə tegixti. «Ah Pərwərdigar, qəra! Mən ərziməs bolədim. **12** (Laməd) Əy ətəp kətiwətkənlər, Bu silər üqün heq ix əməsmu? Kərap bək, məninğ dərd-ələmimdək bəxkə dərd-ələm barmidu? Pərwərdigar otluq əzəpini qūxürgən künidə, Uni məninğ üstümgə yūklidi. **13** (Məm) U yūkiridin ot yəqərdurdi, ot səngəklirimdin ətəp kəydürdi. U ularning üstidin ələlibə kildi. U putlirim üqün tər-tuzəqni koyup koydi, Məni kəynimə yəndurdi, U məni nabut kildi, Kün boyi U məni zəipləxtürdi. **14** (Nun) Əsiyliqlirim boyunturuk bolup boynuməqə bəqəlandi; Kəlliri tanini qing qigip qəmbərqəs kəliwətti; Əsiyliqlirim boynuməqə artildi; U dərmanimni məndin kətküzdi;

Rəb məni mən kərxilik kərsitəlməyidəqənlarning kəllirioqə tapxurdi. **15** (Samək) Rəb barliq bəturilirimni otturumdilə yərgə uruwətti; U məninğ hil yigitlirimni əzixkə, Üstümdin həkəim qikərixkə kəngəx qəkirdi. Rəb goya üzüm kəliqikidiki üzümləni qəyilgəndək, Yəhudaninğ pak kizini qəyilwətti. **16** (Ayin) Muxular tūpəylidin taramlap yioqliməktimən; Məninğ kəzlim, məninğ kəzlimdin su ekəwəitidu; Manga təsəlli bərgüqi, jənimni əsliqə kəltürgüqi məndin yirəktur; Balilirimninğ kəngli sunuqtur, Qünki düxmən ələlibə kildi. **17** (Pe) Yon kəlini sozməktə, Ləkin uningəqə təsəlli bərgüqi yəktur; Pərwərdigar Yəkup toəruəluq pərmən qūxürdi – Kəxniliri uning kūxəndiliri bolsun! Yərusəlem ular arisida nijs nərsə dəp kəraldi. **18** (Tsədə) Pərwərdigar həkəqəniydu; Qünki mən Uning əmrigə hiləplik kildim! Əy, barliq həlkələr, anglənglər! Dərdlirimgə kəranglar! Pak kizlirim, yəq yigitlirim sürgün boldi! **19** (Kof) Axnilirimni qəkirdim, Ləkin ular məni əldəqəndi; Jan sakliəqədək əzək-tülük izdəp yürüp, Kəhənilirim həm əksəkəllirim xəhərdə nəpəstin kəldi. **20** (Rəx) Kəra, i Pərwərdigar, qünki əzək qəkiwətimən! Həddidin ziyadə əsiyliq kəliəqənin tūpəylidin, Iq-bəərim kəyiləwətidu, Yürükim ertəlip kətti. Sirtta kəliq [ənisini balisidin] juda kildi, Əylirimdə bolsa əlüm-wəbə həkəim sūrməktə! **21** (Xiyn) [Həklər] aq-zarlirimni əngli; Ləkin təsəlli bərgüqim yəktur; Düxmənlimninğ həmmisi kəlpitədin həwərdə bolup, Bu kəliəqəninğdin huxal boldi; Sən jəkarliəqənin künni ularning bəxiəqə qūxürgəysən, Xu qəqəda ularning həli məninğidək bolidu. **22** (Taw) Ularning barliq rəziləkinəni kəz əldingəqə kəltürgəysən, Barliq əsiyliqlirim üqün məni kəndək kəliəqənlə bəlsən, Ularəqənimu xundək kəliəqəysən; Qünki aq-zarlirim nuroqundur, Kəlbim əzəbtin zəiplixip kətti!

2 (Aləf) Rəb əzəp buluti bilən Zion kizini xundək qəplidi! U Israilinğ xəreəp-julasini əsməndin yərgə qəriwətti, Əzəzipi qūxkən künidə Əz təhtipərinə heq əsidə kəldurmidi. **2** (Bət) Rəb Yəkupninğ barliq turaləqənilirini yutuwətti, heq əyimidi; U kəhri bilən Yəhudaninğ kəzining kələ-kəroqənlirininğ həmmisini əqulətti; U padixəhlikni əmiriliri bilən nomusqə koyup, Yəz bilən yəksən kəliwətti. **3** (Giməl) U kəttik əzəpəttə Israilinğ həmmə münggüzlirini kəsiwətti; Düxməni tosuəqən əz kəlini Uning əldidin tartiwaldi; Lawlədəp kəyənğ əz ətrəpini yəp kətküqi ottək, U Yəkupni kəydürwətti. **4** (Dalət) Düxməndək U əkəyəsini kərdi; Uning əng kəli etixkə təyərənəqəndi; Kəzīgə issik kəriəngənlərninğ həmmisini kūxəndisi kəbi kirdi; Zion kəzining qədri iqidə, Kəhriini ottək yəqərdurdi; **5** (He) Rəb düxməndək boldi; U Israilni yutuwaldi, Ordilirininğ həmmisini yutuwaldi; Uning kələ-kəroqənlirini yəqətti, Yəhudaninğ kizidə matəm wə yioqə-zarləni kəpəytti. **6** (Waw) U Uning kəpisini bəqəqini pəqəqlətkəndək pəqəqlətti; U ibadət sorunlirini yəkiwətti; Pərwərdigar Zionda heyt-bəyramlər həm xəbatlarni [həlkəninğ] əsidin qikəriwətti; Əzəp oti bilən padixəh həm kəhənni qətkə kəkiwətti. **7** (Zain) Rəb kurbəngəhəni təxliwətti, Mukəddəs jəyidin wəz kəqti; U Ziondiki ordilərninğ səpillirini düxməninğ kəliəqə tapxurdi; Hətta Pərwərdigarinğ əyidə, Ular heyt-

ayam künidikedek tēntənə kılıxti! **8** (Hət) Pərwərdigar Zion kızining sepilini qeqiwetixni qarar kılojan; U uningōja [həlak] əlqəm tanisini tartip qoyoqan; U kolini qeqixtin heq üzmid; U həm istihkamlarni həm sepilni zarlattı; İkkisi tēng həlsirap qayoqurmakta. **9** (Tət) Uning dərwaziliri yər tegigə qarq bolup kətti; U uning tēmür-təkaqlirini parə-parə kıliwətti. Padixahı həm əmiriliri əllər arisioja palandı; Təwrattiki tərbiyə-yolyoruk yokap kətti, Pəyoqəmbərliri Pərwərdigardin wəhiy-kөрünüxlərni izdəp tapalmaydu. **10** (Yod) Zion kızining aqsakalliri, Yərdə zuwan sürməy olturmakta; Ular baxlırioja topa-qang qeqixti; Ular beligə bəz yəgiwelixti; Yerusalemming pak kızilirining baxlıri yərgə kirip kətküdək boldi. **11** (Kaf) Mening kezlirim taramlıqan yaxlırimdin həlidin kətti; İqi-baorilirim zərdapoja toldi; Jigirim yər yüzigə təkülip parə-parə boldi, Qünki həlkimning kızi nabut kılındi, Qünki xəhər koqilirida narsidilər həm bowaqlar həxsiz yətmakta. **12** (Ləmad) Ular xəhər koqilirida yarılanoqanlardək həlidin kətkəndə, Anilirining kuqıqıda yetip jan talaxkanda, Anilirioja: «Yemək-iqmək nədə?» dəp yalwuruxmakta. **13** (Məm) Mən dərdinggə guwahqi bolup, seni nemigə ohxırtarmən? Seni nemigə selixturarmən, i Yerusalem kızi? Sanga təsəlli bərixət, nemi sanga tēng kılarəmən, i Zionning pak kızi? Qünki sening yarang dengizdək qəksizdur; Kim seni saqaytalisun? **14** (Nun) Pəyoqəmbərlirining sən üqün kərgənli bımənilik həm əhməklıktur; Ular sening kəbihlikningi heq axkarə kılmıdi, Xundək kılip ular sürgün boluxungning əldini əlmıdi. Əksiqə ularning sən üqün kərgənli yalojan bəxarətlər həm ezitkuklurdur. **15** (Samək) Yeningdin ötəwatqanlarning həmmisi sanga qarap qawaklıxidur; Ular üxkırtip Yerusalemming kızioja bax qayqaxmakta: — «Güzəllikning jəwhiri, pütkül jahanning hursənliki» dəp atalojan xəhər muxumıdu? **16** (Pe) Barlık düxmənling sanga qarap əoqini yoqan eqip [mazək kılmakta], Ux-ux kılixip, qıxlirini oquqırlatmakta; Ular: «Biz uni yutuwalduk! Bu bərhək biz kütək kündür! Biz buni əz kəzimiz bilən kərtüxkə muyəssər bolduk!» — deməktə. **17** (Ayin) Pərwərdigar Öz niyətlirini ixka axurdi; Qədimdin tartip Özining bekitkən səzigə əməl kıldi; U heq rəhim kılmay oqılatı; U düxmənni üstüingdin xadlandurdi; Kükəndiliringning münggüzini yukiri kəttürdi. **18** (Tsədə) Ularning kəngli Rəbgə nıda kılmakta! I Zion kızining sepili! Yaxlıring dəryadək keqə-kündüz aqsun! Özünggə aram bərmə; Yax tamqiliring taramlaxtin aram almısun! **19** (Kof) Tün keqidə ornungdin tur, Kəqtə jesək baxlınıxi bilən nıda kıll! Kənglüngni Rəbning əldioja sudək tək; Narsidiliringning həyatı üqün uningōja kolliringni kəttür! Ular barlık koqiliring dokmıxıda kəhətqıllıktin həlidin kətməktə. **20** (Rəx) Qara, i Pərwərdigar, oylap bakqaysən, Sən kimgə muxundək muamıle kılip bakqan? Ayallar əz mewiliri — ərkə bowaqlirini yeyixkə bolamdu? Kahın həm pəyoqəmbərnı Rəbning mukəddəs jayıda əltürüxkə bolamdu?! **21** (Xiyən) Yaxlar həm kərılar koqılarda yetixmakta; Pak kızilirim wə yax yigitlirim kılıqlinip yikıldı; Ularnı oqəziping qüxkən künidə kirdingsən; Ularnı heq ayımay soydungsən. **22** (Taw) Sən həyt-bayram künidə jaməstni qaqıroqandək, Meni tərəp-tərəplərdin besixka wəhımilərnı qaqırding;

Pərwərdigarning oqəzəp künidə kaqқанlar yaki tirik qalojanlar yok idi; Özüm ərkilitip qong kılojanlarnı düxminim yəp kətti.

3 (Aləf) Mən uning oqəzəp tayıqini yəp jəbir-zulum kərgən adəmdurmən. **2** Meni U həydiwətti, Nuroja əməs, bəlkı qarangoqıllıqka mangurdı; **3** Bərhək, U kün boyi kolini manga kayta-kayta hujum kıldurdi; **4** (Bət) Ətlirimni wə terilirimni kaqkal kıliwətti, Səngəklirimni sunduruwətti. **5** U manga muhasirə kırdı, Ət süyi wə japa bilən meni qəpsiwaldı. **6** U meni əlgili uzun boləjanlardək kapqarangoja jaylarda turuxka məjbur kıldı. **7** (Giməl) U meni qıqalmaydıoqan kılip qıtlap qorxıwaldı; Zanjirimni eoqır kıldı. **8** Mən warqırap nıda kılsammı, U duayimni heq ixtimıdi. **9** U yollirimni jipsilaxқан tax tam bilən tosuwaldı, Qıoqır yollirimni əgri-toqay kıliwətti. **10** (Dalət) U manga paylap yatkan eyıktək, Pistirmıda yatkan xırdəktur. **11** Meni yollirimdin burap tetmə-titmə kıldı; Meni tügəxtürdi. **12** U okyasini kerip, Meni oqıning qarisi kıldı. **13** (He) Okdenidiki oklarnı bərkəklirimgə sanjıtkuzdı. **14** Mən əz həlkimgə rəswa obyektı, Kün boyi ularning məshirə nəhxisining nıxanı boldum. **15** U manga zərdabni toyoquqə yutkuzup, Kəkrə süyini toyoquqə iqküzdi. **16** (Waw) U qıxlirimni xəoqıl taxlar bilən qeqiwətti, Meni küllərdə tügüldürdi; **17** Jenim tinq-hatırəmliktin yıraklaxturıldı; Arambəhxning nemə ikənlikini untup kəttim. **18** Mən: «Dərmanım qəlmıdi, Pərwərdigardin ümidim qəlmıdi» — dedim. **19** (Zain) Mening har kılınojanlırimni, sərgədan boləjanlırimni, Əmən wə et süyini [yəp-iqinimni] esinggə kəltürgəysən! **20** Jenim bularnı hərdəim əsləwatıdu, Yərgə kirip kətküdək bolmakta. **21** Ləkin xuni kənglümgə kəltürüp əsləyməni, Xuning bilən ümid kaytidin yanıdu, — **22** (Hət) Mana, Pərwərdigarning əzgərməs məhribanlıqliri! Xunga biz tügəxmıduk; Qünki Üning rəhimdilliklirining ayioqi yoktur; **23** Ular hər səhərdə yengilinedu; Sening həkikət-sadikliking tolımu moldur! **24** Əz-özümgə: «Pərwərdigar mening nesiwəmdur; Xunga mən Uningōja ümid baolaymən» — dəymən. **25** (Tət) Pərwərdigar Özini kütəkənlərgə, Özini izdigən jan igisigə məhribandur; **26** Pərwərdigarning nijatini kütüx, Uni süktü iqidə kütüx yəhxıdur. **27** Adəmming yax wəktıda boyunturukni kəttürüxi yəhxıdur. **28** (Yod) U yegənə bolup süktü kılip oltursun; Qünki Rəb buni uningōja yükıdi. **29** Yüzini topa-tupraqka təgküzsun, — Ehtimal, ümid bolup qalar? **30** Məngzini uruquqioja kutup bərsun; Til-ahənatlərnı toyoquqə ixitsun! **31** (Kaf) Qünki Rəb əbədil-əbəd insandin wəz kaqməydu; **32** Azar bərgən bolsımu, Əzgərməs məhribanlıqlirining molluqi bilən iqini əoqıritıdu; **33** Qünki U insan balilirini har kılixni yaki azabılxni halioqan əməstür. **34** (Ləmad) Yər yüzidiki barlık əsirlərnı ayaoq əstıda yanjıxka, **35** Həmmidin Aliy Boləquqıning əldıda adəmnı əz həkqıdin məhrum kılixka, **36** İnsanōja əz dəwasıda uwal kılixka, — Rəb bularning həmmisigə guwahqi əməsmu? **37** (Məm) Rəb uni buyrumıoqan bolsa, Kim deginini əməlgə axuralısun? **38** Külpətlər bolsun, bəht-saadət bolsun, həmmisi Həmmidin Aliy Boləquqıning əozıdin kəlgən əməsmu? **39** Əmdi tirik bir insan nemə dəp əoqırinıdu, Adəm balisi gunəhlirining jazasidin nemə dəp waysaydu? **40** (Nun) Yollirimizni təkxürüp sinap biləyli, Pərwərdigarning

yenioʻlja yəna kaytayli; **41** Qollirimizni kenglimiz bilən billə ərtiki Təngriyə kətürəyli! **42** Biz itaətsizlik kılıp səndin yüz eriduk; Sən kəqirüm kilmiding. **43** (Samək) Sən əzuingni oʻjəzəp bilən kaplap, bizni qoʻqliding; Sən əltürdüng, heq rəhım kilmiding. **44** Sən Əzüngni bulut bilən kaplioqansənki, Dua-tilawət uningdin heq etəlməs. **45** Sən bizni həkələr arisida daxkal wə nijasət kılding. **46** (Pe) Barlik düxmənlimiz bizgə qarap aqıngni yoʻoqan eqip [mazək kıldı]; **47** Üstimizgə qüxti alaəzadilik wə ora-tuzak, Wəyranqilik həm həkəkət. **48** Həlkimning kizi nabut bolojini üqün, Kəzümdin yaxlar əstəng bolup aqmakta. **49** (Ayin) Kəzüm yaxlarni üzülməy təküwatidu, Ular heq tohtiyalmaydu, **50** Taki Pərwərdigar asmanlardan təwəngə nəzər selip [həlımizojə] kəriyoqə. **51** Mening kəzüm Rohimoə azab yətküzməktə, Xəhirimning barlik kizlirining Həli tüpəylidin. **52** (Tsadə) Manga səwəbsiz düxmən boləjanlar, Meni kuətkək hədəp owlap kəldi. **53** Ular orida jenimni üzməkəji bolup, Üstimizgə taxni qeridi. **54** Sular beximdin texip akti; Mən: «Üzüp taxlandim!» — dedim. **55** (Kof) Həngning tüwlrirdin namingni qəkirip nida kıldim, i Pərwərdigar; **56** Sən awazimni angliding; Kutulduruxka nidayimoə qulikingni yupuruwalmiojini! **57** Sanga nida kıləjan künidə manga yekin kəlding, «Korəkma» — deding. **58** (Rəx) I rəb, jenimning dəwasini əzuing soriding; Sən manga həmjəmət bolup həyatimni kutkuzdung. **59** I Pərwərdigar, manga boləjan uwallikni kərdungsən; Mən üqün həküm qikəroəysən; **60** Sən ularning manga kıləjan barlik eqməniliklerini, Barlik kəstlirini kərdungsən. **61** (Xiyn) I Pərwərdigar, ularning ahanətlirini, Meni barlik kəstliganlirini anglidingsən, **62** Manga kərxni turoəjanlarning xiwirlaxlirini, Ularining kün boyi kənimdin kusur-kusur kılıxkanlirini anglidingsən. **63** Olturoəjanlirida, turoəjanlirida ularoə qəriyoəysən! Mən ularning [məshirə] nahxisi boldum. **64** (Taw) Ularining kolliri kıləjanliri boyiqə, i Pərwərdigar, bexioə jaza yanduroəysən; **65** Ularining kəngüllirini kaj kıləyoəysən! Bu sening ularoə qüxidioəjan ləniting bolidu! **66** Oʻjəzəp bilən ularni qoʻqliyoəysən, Ularini Pərwərdigarning asmanliri astidin yoəkatəysən!

4 (Aləf) Ah! Altun xunqə julasiz bolup kətti! Sap altun xunqə tutuk bolup kətti! Mukəddəs əydiki taxlar hərber koqining bexioə təkülüp qeqildi! **2** (Bət) Zionning oqulliri xunqə kimmətlik, Sap altunoə yəgixküsiz idi, Həzir sapa kolozildək, Sapaqlingni qoli yəsiyoəjanliriqilikmu [kimmoti yok] dəp kəriləwatidu! **3** (Giməl) Həttə qilberilər əmqikini tutup berip balilirini emitidu; Ləkin mening həlkim qəldiki təkikuxlaroə ohxax rəhımsiz boldi. **4** (Dalət) Bowakning tili ussuzluəktin tangliyoəja qəplixiwatidu; Kiqik balilar nan tiliməktə, Həqkim ularoə oxup bərməywatidu. **5** (He) Nazunəmətlərnı yəp kəngənər koqlarda sarəyiyip yüridu; Səsün kiyim kiydürtülüp qong kılinoəjanlar təkəlikni kuəqəkləp yetiwatidu. **6** (Waw) Həlkimning kizining kəbihlikigə qüəxəni jaza Sodomning gunahining jazasidin eqırdur; Qüinkı Sodom birəkla ərūwetiləgəndi, heq adəmning qoli uni kiyinimioəjanidi. **7** (Zain) Həlkimning «Nazari»liri bolsa kərdin sap, süttin ak, teni kizil yəkutlardan parkirək idi, Təki-turki kək yəkuttək idi. **8** (Hət) Həzir qirayliri kurumdin kərə; Koqlarlada

kixilər toniyalmioəduk bolup kəldi; Bir tərə-bir ustihan bolup kəldi; U kəqxəllixip yəoəqətkək bolup kətti. **9** (Tət) Kiliəta əltüriləngən kəhəətiqliklə əlgənlərdin bəhtliktur; Qüinkı ular kəqxək bolup kətməktə, Tuprakning mewiliri bolmioəqəka yikiltiməkta. **10** (Yod) Baoəri yumxək ayallar əz kolliri bilən balilirini kəy nitip pixurdi; Həlkimning kizi nabut kılinoəjanida balilar ularning gəxi bolup kəldi. **11** (Kaf) Pərwərdigar kəhrini qüxiürüp piəoəjanidin qikti, Otluk əwəziri ni təkti; Zionda bir ot yəkip, Uning ullirini yutuwətti. **12** (Laməd) Yər yüzidiki padixahlər wə jəhənda barlik yuruwatəkanlar bolsa, Nə küəxəndə nə düxmənning Yerusalemning kowukliridin bəsüp kirdioəjanlikioəja ixənməytti. **13** (Məm) Həlbuki, pəyoəjəmərlirining gunahliri tüpəylidin, Kəhnlirining kəbihlikliri tüpəylidin, Ularining [Zionda] həkkəniylarning kənlirini təkənləni tüpəylidin. — Bu ix [bexioəja] qüxti! **14** (Nun) Həzir ular kəroəjulardək koqlarlada tənəp yürməktə, Ular kənoəja bulənoəjanlari, Həqəkim kiyimlirigə təkətki bolmaydu. **15** (Samək) Hək ularoəja: «Yokulux! Napaklar! Yokulux! Yokulux, bizgə təkətki boluxma!» dəp wərkiriximəkta. Ular kəqip tərəp-tərəpkə sərgərdan bolup kətti; Ləkin əllər: «ularning arimizda turoəjoəja bolmaydu!» — dəwəwatidu. **16** (Pe) Pərwərdigar Əzi ularni tərkiəiwətti; U ularni kəyta nəzirigə əlməydu; Kəhnlilərdin hərəmiti kılınimidi, Yəxənoəjanlarmu heq mēhribənlək kərmidi. **17** (Ayin) Kəzimiz yərdəmni bihədə küttip həlalin kətti; Dərwəəkə bizni kutkuzəlmioəjan bir əni küttip kəzət munərlirimizda turup kəlduk. **18** (Tsadə) Düxmənlimiz izimzidin koəqləp yürdi; Xunga koqlarlada yürəlməyttuk; Əjlimiz yekinləxti, künlirimiz toxti; Qüinkı əjlimiz kəldi! **19** (Kof) Peyimimizgə qüəxənlər asmandiki bürkütlərdin ittiki; Taoərlərimuz bizni koəqləp yügürdi, Bayawandimu bizni bəktürmədə payləxti. **20** (Rəx) Jenimizning nəpisi boləjan, Pərwərdigarning Məshik kıləjini ularning ora-tuzaklirida tutuldi; Biz u toərisida: «uning sayisidə əllər arisida yəxəyimiz» dəp oyliduk! **21** (Xiyn) I uz zeminida turoəjuqi, Edomning kizi, huxal-huram yəyrioəjini! Ləkin bu [jaza] kədəhi sangimu ətidu; Sənmə məst bolisan, yəlingəqlinisən! **22** (Taw) Kəbihlikingning jazəsiəja Hətimə berilidu, i Zion kizi; U seni sürgünlükə kəyta elip kətməydu; Ləkin, i Edom kizi, u sening kəbihlikingni jazəlaydu; U gunahliringni eqip taxlaydu!

5 Beximioəja qüəxənlərnı esinggə kəltürgəysən, i Pərwərdigar; Kərə, bizning rəswəqiliklə kəloəjimizni nəzirigə əloəyəsən! **2** Mirasimiz yatlaroəja, Əylirimiz yəka yurtluklaroəja tapxuruldi. **3** Biz yetim-yesirlər, atisizlar bolup kəlduk; Anilirimiznu tul kəldi. **4** İqidoəjan suni setiweliximiz kərək; Otunni pəkət puləja əloəjili bolidu. **5** Bizni koəqliəjoəqlar tap basturup kəliwatidu; Həlsirəp, heq aram tapalməydim. **6** Jan sakliəjudək bir qixləm nanni dəp, Misir həm Asuriyəgə kol berip boysunəjanmiz. **7** Ata-bowilirimiz gunah sadir kılıp dunyadin kətti; Biz bolsaq, ularning kəbihlikining jazasini kətürükə kəlduk. **8** Üstimzidin həküm sürgüəqlər kəllardur; Bizni ularning qilədin azad kıləjuqi yoktur. **9** Dalada kiliq tüpəylidin, Nenimizni tēpikəja jenimizni təwəkkul kilməktimiz. **10** Terimiz tonurdək kizik, Aqlık tüpəylidin kizitma bizni basməkta. **11** Zionda ayallar, Yəhədə xəhərliridə pak kizlar əyoə

asti qilindi. **12** Əmirələr qolidin daroqa esip qoyuldi; Akşakallarning hƏrmiti hƏq qilinmidi. **13** Yax yigitlƏr yarəjunqaqta japa tartmaqta, Ooql balilirimiz otun yŭklƏrni yŭdŭp dƏldəngxip mangmaqta. **14** Akşakallar xƏhƏr dƏrwazisida olturmas boldi; YigitlƏr nƏoqmƏ-nawadin qaldı. **15** Xad-huramliq kənglimizdin kƏtti, Ussul oyniximiz matəmgƏ aylandı. **16** Beximizdin taj yikildi; HƏlimizə way! Qŭnki biz gunah sadir kilduq! **17** Buning tŭpƏylidin yŭrƏklirimiz mujuldi; Bular tŭpƏylidin kƏzlimiz karangoŭulaxti — **18** — Zion teoŭoqa karap kƏzlimiz karangoŭulaxti, Qŭnki u qƏldƏrƏp kƏtti, QilbƏrƏ uningda paylap yŭrmƏktƏ. **19** SƏn, i PƏrwƏrdigar, mƏnggŭgƏ hƏkŭm sŭrisƏn; TƏhting dƏwrdin-dƏwrgƏ dawamlixidu. **20** SƏn nemixka bizni daim untuysƏn? Nemixka xunqƏ uzunoŭiqƏ bizdin waz keqisƏn? **21** Bizni yeningoqa kayturoŭaysƏn, i PƏrwƏrdigar! Xundak boləjanda biz kaytalaymiz! Kŭnlirimizni kƏdimkidƏk əsligƏ kƏltŭrgƏysƏn, **22** — ƏgƏr sƏn bizni mutlƏk qƏtkƏ kaqmioqan bolsang, ƏgƏr bizdin qƏksiz oƏzƏplƏnmigƏn bolsang!

Əzakiyal

1 Ottuzinchi yili, tötinchi aynning bəxinqi künidə, mən Kewar dəryasiya sürgün qilinçanlar arisida turoşan məzgildə, mana asmanlar eqilip, mən Hudaning alamət körünüxlirini kərdüm. **2** Tötinchi aynning bəxinqi küni — Yəhoakinning sürgün bolonlanlıqning bəxinqi yili idi — **3** Kaldiylərnin zeminida, Kewar dəryasi boyida, Buzining oqılı Əzakiyal kahinoşa Pərvərdigarning sezi kəldi — xu yərdə Pərvərdigarning qoli uning wujudioşa kəndi. **4** Mən kərdüm, mana! Ximaldin boran-qapqun kətürüldi; yoşan bir bulut wə uni orap turoşan bir ot, uning ətrapida bir yorukluk julalinip turatti; otturisidin, yəni xu ot iqidin, issiktin julalanoşan parkirak mistək bir körünüx kətürdi. **5** Yənə uning otturisidin, tət hayət məhluk kətürdi; ularning körünüxi xundak idiki: — ularda insanning kiyapiti bar idi; **6** ularning hər birining tətтин yüzi bar idi; hər birining tətтин qaniti bar idi. **7** Ularning tüptüz putliri bar idi; tapanliri bolsa mozayning tuyaqliriyoşa ohxaytti; ular parkiritiloşan mistək parlay turatti. **8** Tət yenida, qanatliri astida insanningkidək birdin qoli bar idi; tətisining hər birining tətтин yüzi wə tətтин qaniti bar idi; **9** ularning qanatliri bir-birigə tutax idi; ular yürəndə heçyaqqa burulmaytti; ular həm missi udul aldioşa yürətti. **10** Ularning yüz körünüxliri insanningkidək idi; u tətisining ong tərəpidə xirningkidək yüzi bar idi; tətisining sol tərəpidə bukiningkidək yüzi bar idi; tətisining bürküntingkidək yüzümü bar idi. **11** Ularning yüzliri ənə xundak idi. Qanatliri yukirida kerilip turatti; hər birining ikki qaniti ikki tərəpidiki məhlukning qanitiyoşa tutaxtti; yənə ikki qaniti öz tenini yepip turatti. **12** Ularning hər biri uduloşa qarap mangatti; ularda boləşan roh nəgə barimən desə, ular xu yərgə mangatti; ular mangoşanda heçqaysi tərəpkə burulmaytti. **13** Hayət məhluklarınin kiyapiti bolsa, kəyüp yalqunlap turoşan otning qoşidək, məx'əllərdək idi; muxu ot uyan-buyan aylinip məhluklar arisida yürətti; ot intayin yalqunluk idi, ottin qakmaklar qəqip turatti; **14** hayət məhluklar qakmaq tək pal-pul qilip uyaktin-buyaqqa yürürüp turatti. **15** Mən hayət məhluklarəşa qaridim, mana hayət məhluklarınin hər birining yəndə yərdə turidioşan, ularning yüzigə udullanoşan birdin qak turatti; **16** qaklarınin xəli wə yasilixi beril yakutning körünüxidə idi; tətisining birhilla körünüxi bar idi; ularning xəli wə yasilixi bolsa, qakning iqidə qak bardək idi. **17** Məhluklar mangoşanda, ular yüzləngən tət tərəpinin həmmisigə udul mangatti; mangoşanda ular heç burulmaytti. **18** Qaklarınin ultangliri bolsa, intayin egiz həm dəhətlik idi; ular tətisining ultanglirininin pütün ətrapi kəzlər bilən tolanidim. **19** Hayət məhluklar mangoşanda, qaklar ularəşa yandixip mangatti; hayət məhluklar yərdin kətürüləndə, qaklarmu kətürülətti. **20** Roh nəgə mang desə, ular xu yərgə mangatti — demək, ularning rohi [Rohqa] əgixip mangatti. Qaklar ular bilən təng kətürülətti; qünki məhluklarınin rohi qaklirida idi. **21** Məhluklar mangoşanda, qaklarmu mangatti; məhluklar tohtioşanda, qaklarmu tohtaytti; ular yərdin kətürülginidə, qaklarmu ularəşa koxulup təng kətürülətti; qünki hayət məhluklarınin rohi

qaklarda idi. **22** Hayət məhluklarınin baxliri üstidə bir yoşan kəz yətküzis gümbəzge ohxaydioşan bir nərsə turatti; u hrustaldək dəhətlik parkirap, ularning bəxi üstidə yeyilip turatti. **23** Bu gümbəzdek nərsining astida ularning qanatliri kerilip, bir-birigə tegixip turatti; hər bir məhlukning öz tenining ikki yenini yapidioşan ikkidin qaniti bar idi. **24** Ular mangoşanda, mən qanatlirininin sadasini anglidim — u uluşu sularning xərkiroşan sadasidək, Həmmigə Qadirning awazidək — koxunung yürüx kiliwatқан qaoşdiki sürən-xawkunlirininin sadasidək idi; ular tohtap turoşan qaoşlarda, ular qanatlirini təwəngə qüxürətti. **25** Wə ularning bəxi üstidiki gümbəzdek nərsə üstidin bir awaz anglandi. Ular tohtap turoşan qaoşlarda, ular qanatlirini təwəngə qüxürətti. **26** Ularning bəxi üstidiki gümbəzdek nərsə üstidə, kək yakut kəbi bir təhtning siymasi turatti; bu təht siymasining üstidə, tolimu yukirida, insan kiyapitidə hər birining bir zat turatti. **27** Wə mən bu zatni belining üstü tərəpinin turki mistək parkiroşan, ətrapi ot orap turoşan kiyapəttiki bir körünüxtə kərdüm; wə belining asti tərəpinin turki, otning kiyapitidə idi, uning ətrapida küqlük yorukluk turatti. **28** Bu ətrapida turoşan küqlük yoruklukning körünüxi bolsa, yamoşurluk künidiki bulutta pəyda boləşan həsən-həsənnin körünüxidək idi. Bu bolsa Pərvərdigarning xan-xəripininin kiyapitininin körünüxi idi. Buni kəripla mən düm yikildim; wə mən sezləwatқан birsining awazini anglidim.

2 Wə U manga: I insan oqılı, ornungdin dəs tur, wə Mən sanga sez kilimən, — dedi. **2** U manga sez qiləşanda, Roh manga kirip, meni dəs turoşuzdi; wə mən manga sez Qiloşuqininin awazini anglap turdum. **3** Wə U manga: — I insan oqılı, Mən seni Israil baliliriyoşa, yəni Manga asiylük qiləşan asiylük «yat əllər»gə əwətimən; bügüngə kədar həm ular həm ularning ata-bowliri Manga yüz erüp asiylük qilip kəlməktə», — dedi. **4** — «Bu balilər bolsa nomussiz wə kəngli kattiktur; Mən seni ularəşa əwətimən; sən ularəşa: «Rəb Pərvərdigar xundak dəydu!» — degin — **5** xuning bilən ular məyli kulak salsun, salmisun (qünki ular asiylük kilidioşan bir jəmət) — əzliri arisida həkikiy bir pəyoşəmbərnin turoşanlikini tonup yetidu. **6** Əmdi sən, i insan oqılı, gərqə sanga tikən-jioşanlar həmrah bolsimu, wə sən qayanlarınin arisida tursangmu, ular din kərkma, wə sezliridinmu kərkma; xundak, ularning sezliridin kərkma, wə zərdilik karaxliridin dəkkə-dükkigə qüxmə; qünki ular asiylük bir jəməttur. **7** Sən ular tingxisun, tingximisun Mening sezlirimni ularəşa yətküz; qünki ular asiylük qiləşuqlardur. **8** Wə sən, i insan oqılı, sanga eytkən sezlirimgə kulak sal; bu asiylük jəməttək tətür bolmioşin; aozjogni eqip, Mən sanga bərginimni yegin». **9** — Mən qarısam, mana manga sozuloşan bir qol turuptu; wə mana, uningda bir oram yazma turuptu. **10** U kəz aldında uni eqip yeyip koydi; uning aldi-kəynininin həmmə yerigə hət yeziloşanidi; uningəşa yeziloşanliri mərsiyə, matəm sezliri wə dərd-ələmlərdin ibarət idi.

3 Wə U manga: — I insan oqılı, erixkingni yegin; bu yazmini yap, berip Israil jəmətigə sez qiləşin, dedi. **2** Xuning bilən mən aozjogni aqtım, U manga

yazmini yegüzdü. **3** U manga: — I insan oqli, qorsikingni tok kiliq, iqi-baorinqini Män sanga bärqen bu oram yazma bilän tolduroqin, — dedi. Xuning bilän män yedim, aozimda u hasäldäk tatlik idi. **4** Wä U manga mundak dedi: «I insan oqli, baroqin, Israil jəmətigə baroqin, Mening sozlrımı ularoqa yətküzgin. **5** Qünki sən oqayriy yeziktiki yaki tili təs bir əlgə əməs, bəlki Israil jəmətigə əwətiliding; **6** — oqayriy yeziktiki həm tili təs, sozlrini qüxəngili bolmaydiqan kəp əllərgə əwətiliding; Mən seni xularoqa ətətkən bolsam, ular sanga kulak salatti! **7** Biraq Israil jəməti sanga kulak salmaydu, qünki ularning heqbir Məngə kulak selixni halimaydu; qünki pütün Israil jəmətining qəpiki tong wə kəngli kattiktur. **8** Mana, Mən yüzüngni ularning yüzlirigə qarxi taxtək, wə sening pexanəngni ularning pexaniliriqə qarxi taxtək kıldim. **9** Bərhaq, sening pexanəngni qakmaq texidin kattik, hətta almastək kıldim. Ulardin korkma, wə ular tüpəylidin dəkkə-dükkigə qüxmə; qünki ular asiy bir jəməttur». **10** Wä U manga: — I insan oqli, Mening sanga eytnakqi boləjan həmmə sozlrımı kənglünggə pükütp kəyoqin, ularni kəngül kəyoq angliəqin. **11** Wə hazır barəqin, sürgün boləjanlarəq, yəni əz elingdikilərgə sez qil, ular anglisun, anglimisun ularoqa: «Rəb Pərwərdigar xundak daydu!» — degin! — dedi. **12** Xuning bilän Roh məni kətürdi, mən arqamdin zor xərkiəqan bir awazni anglidim — «Pərwərdigar xan-xəripigə təxəkkür-mədhıya əz jaylirida oqulsun!» — **13** — Həyat məhluklarıning kanatlırining bir-birigə tegixkən awazi, wə ularning yenediki qaklarıning awazlırı bəhəywət xərkiəq bir sada idi. **14** Wə Roh məni kətürüp, yirakqa apardi; wə mən kattik əzab, rohdiki oqəzəp bilən bardim, wə Pərwərdigarning kəli mening wujudumda kiqlük idi. **15** Xuning bilän mən Təl-Abib xəhiridə sürgün boləjanlar, yəni Kewar dəryasi boyıda turoqanlarıning yenioqa yetip kəldim; mən ular turoqan jayda olturdum; ularning arisida yəttə kün həng-tang ketip olturdum. **16** Mana yəttə kün toxup, Pərwərdigarning sozi manga kelip mundak deyildi: — **17** «I insan oqli, Mən seni Israil jəməti üqün kəzətqi kiliq tiklidim; sən Mening aozımdin sozni anglap, ularoqa Məndin boləjan agahni yətküzgin. **18** Mən rəzilərgə: «Sən jəzmən əlisən» — desəm, biraq sən uni agahlandırmisən — yəni bu rəzil adəmni həyatka erixsun dəp rəzil yolidin yandurup, uni həyatka erixsun dəp agahlandırmisən, xu rəzil adəm əz kəbihlikidə əlidu; biraq Mən uning kəni üqün səndin həsab alımən. **19** Biraq sən axu rəzil adəmni agahlandırsəngmu, u rəzillikidin, yəni əz rəzil yolidin yənmisa, u əz kəbihlikidə əlidu; ləkin sən əz jəningni kütqüzup qəlisən. **20** Yaki bolmisa bir həqkanıy adəm əz həqkanıyılıqıdin yenip, kəbihlik kıldioqan bolsa, uning aldioqa qomak salsam, u əlidu; qünki sən uni agahlandırmiding, u əz gunahıda əlidu, wə u kıləqan həqkanıy ixlər əslənməydu; biraq uning kəni üqün səndin həsab alımən. **21** Wə əgər sən həqkanıy adəmni gunah sadir qılma dəp agahlandırup tursən, wə u gunah sadir qılmissa, u qaoqda u jəzmən həyat qəlidu, qünki u agahqa kəngül koydi; xuning bilän sən əz jəningni kütqüzup qəlisən». **22** Wə Pərwərdigarning kəli mening wujudumda turatti; U manga: — Ornungdin tur, tüzənglikkə barəqin, Mən

xu yərdə sən bilən sozliximən, — dedi. **23** Xuning bilän mən ornumdin turup, tüzənglikkə qiktım; wə mana, mən Kewar dəryasi boyıda turup kərgən xan-xərpətkək, Pərwərdigarning xan-xəripı xu yərdə turatti; kəripla mən düm yikildim. **24** Wə Roh iqimgə kirip məni tik turozuddi; U manga soz kiliq mundak dedi: — «Barəqin, əygə kirip əzüngni bənd kıləqin. **25** Wə sən, i insan oqli, mana, ular arəqamqılarni üstünggə selip, ular bilən seni baqlaydu; buning bilən sən taləqa qıqalmay, əl-yurt iqigə heq kirəlməysən. **26** Xundakla ularoqa tənbiq bərgüqi bolmaslıqing üqün, Mən seni qaqa kiliq, tilingni tangliyinqə qaplxaturimən; qünki ular asiy bir jəməttur. **27** Wə Mən sən bilən sozəlxkinimda, aozıngni eqip, sən ularoqa: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu!» dəysən; kim anglaymən desə anglisun, kim angliməymən desə anglimisun; qünki ular asiy bir jəməttur.

4 Əmđi sən, i insan oqli, bir kesəkni elip əz aldingəqa kəyoqin; uning üstigə bir xəhərni — yəni Yerusalemmi oyup kəyoqin. **2** Andin uni muhasirigə elip, uningə qə potəylərni kurup, sepiləqa qikidəqan bir dənglik yasap, uning ətrəpiəqa bargahlarını tikip wə sepilni bəskitip bəzoqanlarını tikləp kəyoqin. **3** Bir təmür tahtını elip, uni əzüng bilən xəhəring arisəqa tiklə; yüzüngni uningə qəritip tiklə; u muhasirigə elinidu, sən əzüng uni muhasirigə alısən; bu ixning əzi Israil jəmətigə bəxərat bolidu. **4** Wə sən, sol yeningə qə yanpaxlap yətkin; Israil jəmətining kəbihlikini əz üstünggə koy; soləqa yanpaxlap kəngə kün yatsən, sən xunə kün ularning kəbihlikini kətürisən. **5** Mən sanga yetix kərkə boləjan künlərni ularning kəbihlik kıləqan yılliri boyiqə, yəni üq yüz toqsan kün kiliq bəkitkənmən; xuning bilən sən Israil jəmətining kəbihlikini kətürisən. **6** Bu künlər tügigəndin keyin, sən yanə ong yanpaxlap yetip, Yəhuda jəmətining kəbihlikini kətürisən; sanga kirik künni bəkitkənmən, hər bir kün bir yilni ipadiləydu. **7** Wə sən yüzüngni Yerusalemming muhasirisigə qəritip, yəngingni türgən həlda, uni əyibləp bəxərat bərisən; **8** wə mana, Mən üstünggə arəqamqılarni salımənki, sən muhasirining künlrini tügətmigüqə uyan-buyanəqa heq ərülməysən. **9** Wə sən əzünggə buoqda, arpa, purqak, kizil max tərək wə qəra buoqdaylarni elip bir idix iqigə sal; wə buningdin əzüng üqün tamək təyyarlaysən; sən buni yanpaxlap yətkən künlərdə, yəni üq yüz toqsan kündə yəysən; **10** sən yəydiəqan tamək bolsa mikdəri boyiqə hər künü yigirmə xəkəldin boluxi kərkə; sən uni bəlgiləngən wəqitlərdə yəysən; **11** wə [hər küni] sunimu norma boyiqə, yəni altidin bir hın iqisən; [hər kündiki] bəlgiləngən wəqitlərdə iqisən. **12** Sən uni arpa kəmiqi xəklidə kiliq yəysən; sən uni ularning kəz əldida insan nijasiti üstidə pixurisən. **13** Pərwərdigar: «Israillər Mən ularni həydəp qikirdioqan əllər arisida turup xu həram yolda əz nənini həram yəydu» — dedi. **14** Andin mən: «I Pərwərdigar! Mən əzümmi həqəqəqan buləqəp koymidim, wə yaxlıqımdin tartip bügüngə kədə mən əzi əlgəndin, yaki yirtkuqlar booqup kəyoqan nərsədin heq yemigənmən; heqəqəqəq yirginəqlik gəxkə aozim tegip bəkmioqan!» — dedim. **15** Wə U manga: «Mana, Mən sanga insanning nijasitining ornioqa kalıning teziki ni bərdim; sən neningni xuning üstidə pixurisən» — dedi.

16 Wə U manga: «I insan oqli, mana Mən Yerusalemda ularoşa yelənqük bolojan nanni kurutiwetimən; ular nanni tarazioğa selip, uni taxwiz iqidə yöydu, suni elqəm bilən alaqzidilik iqidə iqidu; **17** Qünki nan wə su uların qalidu; ular bir-birigə qarixip dəhxət basidu, öz kəbihlikidin qurup ketidu».

5 «Wə sən, i insan oqli, özüng ötkür bir kiliqni al; uni ustira süpitidə ixlitip, qeqing wə saqilingoşa sürtüp koy; andin tarazini elip alojan qaqlarni təng bəlgın. **2** Muhasirə künliri tügigəndə, üqtin birini xəhər iqidə köydürgin; yəne üqtin birini elip xəhər ətrəpioğa qepiwətkin; yəne üqtin birini xamaloğa soriwətkin; Mən bir kiliqni suqurup ularni koqılaymən. **3** Sən yəne uların birnəqqə talni elip tonungning pexigə tikip koyojın; **4** bulardıñ yəne nəqqə talni elip ot iqidə taxlap köydürwətkin; bulardıñ pütün İsrail jəmətigə ot tutixip ketidu». **5** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bu Yerusalem; Mən uni əllərnin dəl otturisoğa orunlaxturdum; baxka məmləkətlər uning əpqrəsidə turidu; **6** Birək u Məning həkümlirimgə qarxilixip rəzilliktə əllərdinmu axuruwətti, bəlgilimilirimgə qarxilixixta əpqrəsidiki məmləkətlərdinmu axuruwətti; qünki Məning həkümlirimni ular rət kildi, Məning bəlgilimilirim bolsa, ular da aqmaydu. **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki silər əpqrənglərdiki əllərdinmu bəkrək baxbaxtaqlıq kıləjanliqınglərdin, Məning bəlgilimilirimdə mangmasliqınglərdin wə həkümlirimni tutmasliqınglərdin, hətta əpqrənglərdiki əllərnin həkümlirimni mangmasliqınglər tüpəylidin, **8** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən Özümki sanga qarximən, [i Yerusalem]; sening arangoşa əllərnin kez alidila jazalarni yürğüzimən; **9** Wə sening barlık yirginliqliring tüpəylidin arangda Özüm kılıp bəkmioşın həmdə kəlgüsi ikkinqi kılmaydıojan ixni kiliwən. **10** Xuning bilən atılar öz balilirini yöydojan bolidu, balılar öz atilirini yöydojan bolidu; wə Mən sanga jazalarni yürğüzimən, wə sening barlık kəlojanlırningning həmmisini hər tərəptin qıkkən xamaloğa soriwetimən. **11** Xunga, Mən hayatim bilən kəsəm kiliwənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — qünki sən Məning mukəddəs jayimni özüngning barlık lənətlik nərsiliring həm barlık yirginliqliring bilən buləoşojanın tüpəylidin, bərhək, Mən silərnı kiroşın kiliwən; kezüm sanga rəhım kılmaydu, iqmınnı sanga aqrıtmaymən. **12** Xəhərdikilərdin üqtin bir kısmi wəba kesili bilən əlidu həmdə aranglarda bolidojan aqarqılıqtin bexini yöydu; üqtin bir kısmi əpqrənglərdə kılıqlinidu; wə Mən üqtin bir kısmini hər tərəptin qıkkən xamaloğa soriwetimən, andin bir kiliqni oşlaptin suqurup ularni koqılaymən. **13** Xuning bilən Məning oşəzıpm besikidu, Məning kəhrimni ularning üstigə qüxürüp koşojuzup, pişəndin qikimən; Mən Öz kəhrimni ular üstigə təküp tügətkəndin keyin, ular Mən Pərwərdigarning rəzillikkə qidimaydıojan otumdin söz kıləjanlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən sening əpqrəngdəki əllər arisida həmdə ətöp ketiwatqanların kez alidila seni wəyrənə kiliwən wə məshirə obyektı kiliwən; **15** sening üstüggə oşəzəp həm kəhr wə kəhrlik əyiblə bilən jazalarni yürğüzimində sən əpqrəngdəki

əllərgə horluk wə tapa-təning obyektı, bir ibrət həm alaqzadilik qıkarəoşuqi bolisən; qünki Mən Pərwərdigar xundak söz kildim! **16** Mən ularoşa həlakət elip kəlgüqi, aqarqılıq zəhərlik oqlirini yəqdürəojimində, silərnin üstünglərdiki aqarqılıqni küqəytimən, wə yelənqük boləjan neningni kurutiwetimən. **17** Wə üstüngləroşa öz baliliringlərnı əzünglərdin juda kılıdojan aqarqılıq həm yirtkuq həywanların əwətimən; wəba kesiliri wə qan təkkuşiqilər aranglaroşa yamrap ketidu; üstüngləroşa kiliq qüxürimən; Mənki Pərwərdigar söz kildim!».

6 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqli, İsrailning taqlirioğa yüzüingni karitip ularni əyibləp mundak dəp bexarət bərgin: — **3** «İsrailning taqliri, Rəb Pərwərdigarning sözini anglap koyunglar: Rəb Pərwərdigar taqlər wə egizliklərgə, wadılar wə jiləojarəşa mundak dəydu: — Mana, Mən üstüngləroşa bir kiliqni qüxürüp, «yukiri jay»lıringlərnı wəyrənə kiliwən. **4** Xuning bilən silərnin kurbangəhliringlar wəyrənə bolidu, «kün tüwrük»lıringlar buzulidu; silərdin əltürülənlərnı butliringlərnin əldioşa taxlaymən. **5** İsrailardıñ boləjan ələklərnı əz butliri əldioşa yatkuzimən; kurbangəhliringlar ətrəpioğa ustihənlirini qeqiwetimən. **6** Silər turoşan barlık jaylarda xəhərlər yər bilən yəksən kiliwən, «yukiri jaylar» wəyrənə bolidu; xuning bilən kurbangəhliringlar həlak bolidu, butliringlar qeqilip yöykidu, «kün tüwrük»lıringlar kesilip oşulitilidu, wə həmmə yəşəojinglar yöq kiliwetilidu; **7** Wə əltürülənlər aranglarda yikilixi bilən, silər Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **8** Birək Mən silərdin bir kəldini kəldurimən; qünki yat məmləkətlərgə tərkitiwetilinglərdə, silərdin əllər arisida kiliqtin kutulup kəlojanlar bolidu. **9** Wə silərdin [kiliqtin] kutulup kəlojanlar sürgün kiliwojan məmləkətlərdə Məndin yənoşan wəpasiz kəbliri wə butlirioşa pəhixiwəzlərdək həwəs kıləjan kəzli bilən bəqrımmi pəra-pəra kıləjanliqini esigə kəltüridu; xuning bilən ular kıləjan rəzillikliri həm yirginliq kilmixliri tüpəylidin əz-əzlırdin nəprətlinidu. **10** Wə ular Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; Mən muxu külpətni silərnin bexingləroşa qüxürimən degənlikim bikərdin-bikər əməs». **11** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Alikıningni-alikıningəşa urup, putung bilən yərnı təkpin: «İsrail jəmətinin barlık kəbih, yirginliq kilmixliri üqün way! Qünki ular kiliq, aqarqılıq wə wəba kesili bilən yikilidu» — degin! **12** Yırəkta turoşan wəbadin əlidu; yekında turoşan kiliq bilən yikilidu; həm tirik kəlojan, yəni muhasirigə qüxəkən kixi aqarqılıqtin əlidu; xuning bilən məning ularəşa boləjan kəhrimni qüxürüp pişəndin qikimən. **13** Əmdi uların əltürülənlər öz butliri arisida, ularning kurbangəhliri ətrəpida, əz butlirioşa huxbuy yəkkən hər bir egiz dəng üstidə, taq qokkılırida, barlık yexil dərəh wə barəksən dub astida yətkən qəoşda, ular Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən Əz kolumni ularning üstigə sozimən, ular hər turoşan jaylırida zeminni Dıbləttiki qəl-bayawandin bəttər wəyrən kiliwetimən. Andin ular Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

7 Pärwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** «Sən angla, i insan oqli, Rəb Pärwərdigar Israil zeminiqə mundak dedi: Hatimə! Zeminning tət bulungioqə hatimə berilidu! **3** Sanga hazır hatimə berilidu! Öz oşəzipimni bexingioqə qüxürimən, öz yolliring boyiqə üstüinggə həküm qikrip jazalap, özüingning barlik yirginqlik ixliringni öz bexingioqə yandurimən. **4** Mening kezüm sanga rəhim kılmaydu həm iqimmimu sanga aşritmaymən; əksişə öz yolliringni bexingioqə yandurimən, öz yirginqlikliring öz arangda bolidu; andin silər Mening Pärwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər». **5** Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — «Balayi' apət! Heq bolup bəkmioqan balayi' apət kelidu! Mana, u kəldi! **6** Hatimə, hatimə! U sanga karxi kəzoşaldil! Mana, u keliwatidul! **7** Həlakət yeningioqə kəldi, i zeminda turoşuqi; waqit-saiti toxti, axu kün yekınlaxti; huxallik waşiraxliri əməs, bəki dawəloşuqlıq bir kıykas-sürən taqlarda anglinidu. **8** Mən tezla kəşirimni üstüinggə təkup, sanga karatқан oşəzipim bilən pioşandin qikimən; Mən öz yolliring boyiqə üstüinggə həküm qikrip jazalap, özüingning barlik yirginqlikliringni bexingioqə qayturup qüxürimən. **9** Mening kezüm sanga rəhim kılmaydu həm iqimmimu sanga aşritmaymən; Mən öz yolliringni bexingioqə yandurimən, wə öz yirginqlik ixliring öz arangioqə qüxidu; xuning bilən silər özüinglarni uroşuqining Mən Pärwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** Mana, axu künl! Mana u kəldi! Həlakət qikip yüriwatidul! — tayak bihlandi, həkawurluk qəşaklıd! **11** Zorawanlik yetilip rəzillik tayiki bolup qikti; ularningkidin heqnersə kəlmaydu — ularning adəmlər topidin, dölət-baylikliridin yaki həywisidin heqnemə kəlmaydu. **12** Waqit-saiti kəldi, küni yekınlaxti; aloşuqi huxal bolup kətmisun, satkuqi matəm tutmisun; qünki kattik oşəzəp muxu bir top kixilərnin həmmisining üstigə qüxidu. **13** Qünki gərşə aloşuqi bilən satkuqi tirik kəlsimu, satkuqi ezi setiwətkinigə qaytidin igə bolmaydu; qünki bu top kixilər toşuruluk kəringən bexarət inawətsiz bolmaydu; ularidin heqkaysisi kəbişlik bilən öz həyatini saşliyalmaydu. **14** Ular kanayni qəlip həmmi ni təyyarlıdi, biraş heqkim jənggə qikmaydu; qünki Mening oşəzipim muxu bir top kixilərnin həmmisigə qaritiloşan. **15** Talada kıliq, iqidə waba wə aqarqiliş turidu; dalada boləşan kixini kıliq, xəşərdə boləşan kixini bolsa, waba wə aqarqiliş uni yutuwatidul. **16** Wə ularidin kəşulup kelip bulardin kaşkanlar taşlarda yürüp hərşiri öz kəbişlik üqün jiloidiki pahtaklərdə kəşulup matəm tutidu. **17** Hərşirining kəli dərmanşizlinidu, tizliri süydük bilən qiliş-qiliş həl bolup ketidu; **18** Ular əzigə bəz kiyimini başlaydu, wəlxət ularni basidu; hərşirining yüzidə hijalət, baxliri taşir kəşinidu. **19** Ular öz kümüxlirini koşilaroşə taxlaydu, ularning altunliri buləşan nərsidəş bolidu; ularning altun-kümüxliri Pärwərdigar oşəzipini kərsətkən künidə ularni kəşkuzmaydu; ular bulardin aqlikni kənduralmaydu, kərsikini tolduralmaydu, qünki bu nərsilər ularoşə adəmləni putlaxturidəşan kəbişlik boldi. **20** U Uning güzəl bəşəkini həywə bilən tiklidi; biraş ular uning iqidə yirginqlik məbudlarni həmdə lənətlik nərsilirini yasidi; xunga Mən uni ular üqün paşqinqlişə aylandurimən. **21** Mən uni olja şüpidəş yat adəmlərnin gəlioşə,

oşənimət kiliş yər yüzidiki rəzilərgə tapşurimən; ular buni buləşaydu. **22** Mən yüzümni ulardin əşürümən, wə kixilər Mening əşiz jayimni buləşaydu; zorawanlar kirip u yərni buləşaydu. **23** Zəşjirni təyyarlanglar; qünki zemin kanlik jinayətərgə, xəşər zorawanlikqə toloşan. **24** Xunga Mən əllər iqidiki əng rəzilini kəltürimən, ular ularning əşirigə igə bolidu; Mən zomigərlərnin həkawurlukini yökitimən; ularning «mukəddəs jayliri» buləşinidu. **25** Wəlxət keliwatidul! Ular tinq-amanlikni izdəşidəşan bolidu, biraş heq tapalmaydu. **26** Apət üstigə apət, xum həwər üstigə xum həwər kelidu; ular pəşəşəşəş bəşarət soraydu, biraş kaşinlardin Təşwratning bilimi, aşşakəşallardin, moşşipitlərnin nəşihət yokaş ketidu. **27** Padixəş matəm tutidu, xəşzadə ümidşizlikkə qəşülidu, zemindiki həşklərnin kəşliri titrəş ketidu; Mən ularni öz yəşliri boyiqə bir tərəş kilişimən, öz həkümiliri boyiqə ularoşə həküm qikrip jazalaymən; xuning bilən ular Mening Pärwərdigar ikənlikimni tonup yetidu.

8 Altinqi yili, altinqi ayning bəşinqi künidə xundak əməlgə əşuruldiki, mən əş öyümdə olturoşinimda, Israilning aşşakəşallirimi mening əşdimda olturoşinida, Rəb Pärwərdigarning kəli wujudumioşə qüxti. **2** Mən qaridim, mana, otning kıyapitidə bir zatning kəşünüxi turatti; belining təşwini ot turkida turatti; belining üsti bolsa juləşoşan yorukluk, kızişiloşan mis parkirioşəşandək kəşünüx turatti. **3** U kəşning kəşünüxidək bir xəşilni soşup, bəşimdikini bir tutam qaqni tutti; Rəş meni əşman bilən zemin oşşurioşə kəşürüp, Hudaning əlamət kəşünüxliridəş Yerusəşəşəşioşə, yəni ibadətəşhanining ximaloşəşəş karayidəşan iqki dərşwəşizining bosuoşşioşəşəşəş apardi. Axu yər «pak-mukəddəslikkə kəşxləşkan məbud», yəni Hudaning pak-mukəddəs oşəşipini koşəşoşəşidəşan məbud turoşan jay idi. **4** Mana, mən tüzlənglikkə kəşəşən əlamət kəşünüxtək, Israilning Hudəşaning xan-xəşiri xu yərdə turatti. **5** U mənə: — I insan oşli, bəşingni kəşürüp ximal tərəşkə karəş bak, dedi. Mən bəşimni kəşürüp ximal tərəşkə qaridim, mana, kurbəşəşəşəşning dərşwəşizining ximaliy tərəşpidəş, bosuoşşidəş u «pak-mukəddəslikkə kəşxləşkan məbud» turatti. **6** Wə U mənə: — I insan oşli, ularning bundak kilişmixlirini — Israil jəməşəşining Meni mukəddəs jayimdin yiraş kəşküşidəşoşan, muxu yərdə kilişoşan intayin yirginqlik ixlirini kəşdüngən? Biraş sən təşhimu yirginqlik ixliri nəşirən, — dedi. **7** Wə U meni ibadətəşhana həşylisining kirix əşoşioşəşəşəş apardi, mən qaridim, mana, tamda bir təşük turatti. **8** U mənə: — I insan oşli, tamni koləş təşkin, dedi. Mən tamni koləş təşxim, mana, bir ixik turatti. **9** U mənə: — Kirgin, ularning muxu yərdə kilişoşan rəşil yirginqlik ixlirini kəşürüp bak, dedi. **10** Mən kirip qaridim, mana, əşrapidiki tamlaroşəşəş nəşix kilişoşan hərşil əşmiligüqi həşm yirginqlik həşwanlarni, Israil jəməşəşining həşməşəş butlirini kəşdüş. **11** Wə buləşarning əşşidəş Israil jəməşəşining yəştmix aşşakiliş turatti. Ularning oşşuridəş Xəşəşanning oşli Jaəşşaniya turatti; ularning hərşiri kəşidəş öz huxşuydəşinini tutup turatti; huxşuy kuyuk buluttək əşləş qikti. **12** Wə U mənə: — I insan oşli, Israil jəməşəşidiki aşşakəşəşəşəş kəşəşoşşulukta, yəni hərşirining əş məbud nəşix kilişoşan həşşiridəşəşəşəşəş nəmə

qiloanlikini kerdungmu? Qünki ular: «Pərwərdigar bizni kərməydu; Pərwərdigar zeminni taxlap kətti» — dəydu. **13** Wə U mangan: — Biraq sən ularning tehimu yirginlik qilmixlirini kərisən, dedi. **14** U meni Pərwərdigarning öyining ximaliy dərwazisining bosuojsioğa apardi; mana, xu yərdə «Tammuz üqün matəm tutup» yiojlawatqan ayallar olturatti. **15** Wə U mangan: — I insan ooqli, sən muxularni kerdungmu? Biraq sən tehimu yirginlik ixlarni kərisən, — dedi. **16** Wə U meni Pərwərdigarning öyining iqki hojlisioğa apardi. Mana, Pərwərdigarning ibadəthanisining kirix yolida, pexaywan wə kurbangahning otturisiida, yigirmə bəx adəm, Pərwərdigarning ibadəthanisioğa arksini kilip xərkəqə qarap kuyaxqa qokuniwatatti. **17** Wə U mangan: — I insan ooqli, sən muxularni kerdungmu? Yəhuda jəməti əzi muxu yərdə qiloğan yirginlik qilmixlirini yenik dəp, ular yənə buning üstigə zeminni jəbir-zulum bilən toldurup mening aqqiqimni qayta-qayta qozqatsa bolamdu? Wə mana, ularning yənə xahni burnioğa tutiwatqinioğa qara! **18** Xunga Mən kəhr bilən ularni bir tərəp kilimən; Mening kəzüm ularoğa rəhım kilmaydu, iqimnımu ularoğa aqrıtmaymən; ular kulikimoğa yukiri awazda nida qilsımu, ularni anglımaymən, — dedi.

9 U kulikimoğa küliklik bir awazda towlap: — Yekın kelinglar, xəhərgə mas'ul boləuqılar, hərbinglar öz həlakət koralıqlarni qolunglaroğa tutunglar, — dedi. **2** Wə mana, altə kixining [ibadəthanining] ximalioğa karaydıoğan «Yukiri dərwaza» tərəptin keliwatqinini kərdüm. Hər birisi qolida bitqit kiloquqi koralini tutqan; ularning otturisiida yenioğa pütükqining siyahdəni esiklik turoğan, kanap kiyimləni kiygən birsı bar idi; wə ular [ibadəthanioğa] kirip, mis kurbangahning yenida turdi. **3** Xu qaojda Israilning Hudasing xan-xəripı əsli turoğan kerubtin kətürülüp öyning bosuojsiida turdi. Pərwərdigar yenioğa pütükqining siyahdəni esiklik turoğan, kanap kiyimləni kiygən kixini qakirip uningə: — **4** Xəhərnıng otturisiidin, yəni Yerusalemnıng otturisiidin etüp, xəhər iqidə ötküzülgən barlik yirginlik ixlar tūpəylidin aq-nadamət qəkkən kixilərnıng pexanlirgə bir bəlgə saloqın, — dedi. **5** Wə mangan anglıtip baxqa kixilərgə: — Bu kixining kəynidin xəhərnı kezip, adəmləni kiringlar; kəzınglar rəhım kilmisun, ularoğa iqinglarni aqrıtmanglar! **6** Birnımu qoymay həmmıni — qerılar, yax yigit-kızlar, bowəq-balılar wə ayallarnı qoymay öltürüwetinglar; pəkət bəlgə qoyuloğan kixilərgə yekınlxamanglar; bu ixnı öz mukəddəs jayımdın baxlanglar, — dedi. Xunga ular Hudaning eyi aldidə turoğan heliki aqsakallardın baxlıoğan. **7** Wə U ularoğa: — Öynı buloqanglar, hoylilirini öltürüglənlər bilən toldurunglar; əmdi beringlar! — dedi. Xuning bilən ular qıqıp xəhər boyiqə adəmləni kirixqə baxlıdi. **8** Wə xundak boldiki, ular adəmləni kirojınida, mən yaloquz qaldım; özümni yərgə düm taxlidim wə: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Sən Yerusalemoğa qarıtıləoğan kəhrıngni təkədəh Israilning barlik qaldisini həlak kilamsən? — dedim. **9** Wə U mangan: — Israil wə Yəhuda jəmətining kəbihlikı intayın rəzil; qünki ular: «Pərwərdigar zeminni taxlap kətti; Pərwərdigar bizni kərməydu» — dəydu. **10** «Mən bolsam, Mening kəzüm ularoğa rəhım kilmaydu,

iqimnımu ularoğa aqrıtmaymən; Mən ularning yolini öz bexioğa qıxürimən, — dedi. **11** Wə mana, yenioğa pütükqining siyahdəni askan, kanap kiyimləni kiygən kixi qiloğan ixnı məlum kilip: «Manga Sən buyruoğan ixnı orundıdım» — dedi.

10 Mən qaridim, mana, kerublarning bexi üstidiki gümbəz üstidə, kək yakutning kiyapitidək bir təhtning kərinüxi turatti; **2** Wə [təhtkə Olturoquqı] kanap kiyimləni kiygən kixigə: «Kerublarning astidiki qaklarning arisioğa kir, qollirıngni kerublar arisida kəyüwatqan qoqlaroğa toldurup, ularni xəhər üstigə qeqiwət» — dedi. Mən qaridim, u xundak kilixqə baxlıdi. **3** Bu kixi kirgəndə kerublar öyning ong tərpidə turatti; [xan-xərpəlik] bulut öyning iqki hojlisini toldurdi. **4** Wə Pərwərdigarning xan-xəripı kerub üstidin qıqıp, öyning bosuojsioğa kəlgəndi; öy bulutqə toldi, hoyla bolsa Pərwərdigarning xan-xəripıning julalikioğa qəmgən. **5** Kerublarning kənatlırını sadasi həmmidin qadimning səzlgən qaojdiki awazidək bolup, sırttiki hoylıoğa anglınip turatti. **6** Wə xundak boldiki, [Rəb] kanap kiyimləni kiygən kixigə: «Qaklar arisidin, yəni kerublar arisidin ot aloqın» — dəp buyruoqınida, u kirip bir qakning yenida turdi. **7** Wə kerublardın biri öz kolini kerublar otturisiidikı otqə sozup uningdin ot elip, kanap kiyimləni kiygən kixining kollirioğa saldı; u bunı elip qıqıp kətti **8** (kerublarning kənatlırı astida, adəmnıng kollirıning kiyapiti kərinüp turatti). **9** Mən qaridim, mana, kerublarning yenida tət qak bar idi, bir kerubning yenida bir qak, yənə bir kerubning yenida yənə bir qak turatti; qaklarning kiyapiti bolsa beril yakutning kərinüxidə idi. **10** Ularning xəkli bolsa, tətisısınıng ohxax idi, yəni qak iqidə qak bardək kərinətti. **11** Kerublar mangoqanda, ular yüzəngən tətıla tərəpkə udul qarap mangatti; mangoqanda ular heq burulmaytti, bəlkı bexi qaysı tərəpkə qarıoğan bolsa, ular xu tərəpkə mangatti; ular mangoqanda heq burulmaytti. **12** Ularning pütün teni, dümbiliri, kolliri, kənatlırı wə ularning qaklırimı, yəni tətisigə təwə qaklarning ətrapi kəzlər bilən toloqanıdi. **13** Qaklarnı bolsa: «pırkıraydıoğan qaklar!» — dəp atıoqınini öz kulikim bilən anglıdim. **14** Hər bir kerubning tət yüzi bar idi; birinqisi kerubning yüzi, ikkinqisi adəmnıng yüzi, üqinqisi xirning yüzi, tətinqisi bürkütning yüzi idi. **15** Kerublar yukirioğa ərlidi. Bular dəl mən Kewar dəryasi boyida kərgən həyat məhluqlar idi. **16** Kerublar mangoqanda, qaklarmu ularoğa yandixip mangatti; kerublar yərdin ərləxkə kənatlırını kətürginidə, qaklarmu ularning yenidin burulup kətməytti. **17** Ular turoqanda, qaklarmu turatti; ular kətürülgəndə, qaklarmu ular bilən kətürülətti; qünki həyat məhluqlarning rohi qaklarda idi. **18** Wə Pərwərdigarning xan-xəripı öyning bosuojsi üstidin qıqıp, kerublar üstidə turdi; **19** Kerublar kənatlırını kərip, kəz aldimda yərdin kətürüldi; ular öydin qıqkəndə, qaklarmu ularning yenida idi; ular Pərwərdigarning öyining xərkıy dərwazisida turatti; Israilning Hudasing xan-xəripı ularning üstida yukiri turatti. **20** Bular bolsa dəl mən Kewar dəryasi boyida kərgən, Israil Hudasing astida turoğan məhluqlar idi; ularning kerublar ikənlirini bildim. **21** Ularning hər birinıng tətın yüzi, hər birinıng tətın qənitı, kənatlırı astida insan kolı siyakıdiki kolliri

bar idi. **22** Ularning yuzlirining qiyapiti bolsa, ular mən Kewar dəryasi boyida kergən yuzlər idi; ularning turki wə yuzliri mən kergəngə ohxax idi; ularning hərbiəri öz udulioja qarap mangattı.

11 Roh meni ketürüp, Pərwərdigarning öyining xərkiy, yəni xərkkə qaraydioqan dərwasioja apardi; wə mana, dərwasining bosuojsida yigirmə bəx adəm turatti; mən ularning otturisida awamning aqsakili bolojan, Azzurning oqli Jaazaniya həm Bənyaning oqli Pilatiyani kərdüm. **2** Wə U manga: — I insan oqli, kəbihlikni oylap qikküqi, muxu xəhərdə razil məslihət bərgüqi adamlar dəl bulardur. **3** Ular: «Əylərni selix waqti yeğinlaxtı əməsmü? Bu xəhər bolsa qazan, biz bolsak, iqidiki gəx» — dəydu. **4** Xunga ularni əyibləp bəxarət bərgin; — Bəxarət bərgin, i insan oqli! — dedi. **5** Xuning bilən Pərwərdigarning Rohi wujudmoja urulup qüxiip, manga sez kulojan: «Pərwərdigar mundak dəydu» — degin. «Silərnig xundak degininglarni, i Israil jəməti; kənglängərgə pütkən oy-pikringlarni, Mən bilimən. **6** Silər muxu xəhərdə adəm əltürüxni kəpəytkənsilər; silər rastə-koqilarni əltürülgənlər bilən toldurənsilər». **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Silər əltürgən kixilər bolsa, dəl xu gəxtur, xəhər bolsa qazandur; biraq silərni bolsa uningdin tartiwalimən. **8** Silər qiliqtin korqub kəlgənsilər, wə Mən üstinglaroja bir kiliq qüxürimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** «Xuning bilən Mən silərni xəhərdin tartiwelip, yat adəmlərnig kolioja tapxurimən, silərnig üstinglardin həküm qikrip jazalaymən. **10** Silər qiliqlinip yikilisilər; Israil qeğralirida üstinglaroja həküm qikrip jazalaymən; wə silər Mening Pərwərdigar ikanlikimni tonup yetisilər. **11** Bu xəhər silər üqün «qazan» bolmaydu, həm silərni uningki «gəx» bolmaysilər; Mən Israil qeğralirida üstinglardin həküm qikrip jazalaymən. **12** Wə silər Mening Pərwərdigar ikanlikimni tonup yetisilər; silər Mening bəlgimilirimdə yürmigen, həkümlirim boyiqə mangioqənsilər, bəki əpəqənglardiki əllərnig həkümliri boyiqə mangoqənsilər». **13** Xundak boldiki, Mən bəxarət beriwatkinimda, Bənyaning oqli Pilatiya jan üzdi. Mən düm yikildim: «Ah, Rəb Pərwərdigar! Sən Israilning kəldisini pütünlən yökətməqiməsən?» — dəp kattik awazda nida kildim. **14** Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **15** I insan oqli, Yerusalemda turuwatqanlarning: «Pərwərdigardin yirək ketinglar! Qünki muxu zemin bizgila miras kilip təkdim kilinoqan!» degen gepi, sening kərdaxlirig, yəni sening kərdaxlirig bolojan sürgünlərgə həm Israilning pütkül jəmətiyə karitip eytulojan. **16** Xunga ularoja mundak degin: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Gərqə Mən ularni yirək yərlərgə, əllər arisioja yetkiwətkən həm məmlikətlər iqigə tarkitiwətkən bolsammu, ular barojan yərlərdimu Mən Əziüm ularoja kikiqkinə bir pak-mukəddəs baxpanah bolimən». **17** Xunga mundak degin: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən silərni əllərdin yioqimən, tarkitiwetilgən məmlikətlərdin silərni jəm kilimən, andin Israil zeminini silərgə kayturup təkdim kilimən. **18** Xuning bilən ular u yərgə kaytip kelidu, ular barlik lənətlük nərsilərnə həm barlik yirginqlik ixlirini u yərdin yök kilidu. **19** Mən ularoja bir kəlbni berimən, iqinglaroja yengi bir

rohni salimən; Mən ularning tenidin taxtək kəlbni elip taxlaymən, ularoja məhrlik bir kəlbni berimən. **20** Xuning bilən ular Mening bəlgimilirimdə yüridu, Mening həkümlirimni qing tutup ularoja əməl kilidu. Ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **21** Biraq kəngülliri lənətlük nərsilərgə wə yirginqlik kilmixlirioja beoixlanojanlar bolsa, Mən ularning yollirini əz bexioja qüxürimən», — dəydu Rəb Pərwərdigar». **22** Kerublar kanatliirini yaydi, ularning qakliri əz yenida turatti; Israilning Hudasing xan-xəripi ular üstidə yukiri turatti; **23** wə Pərwərdigarning xan-xəripi xəhərnig otturisidin qikrip, xəhərnig xərk təripidiki taq üstidə tohtidi. **24** Xuning bilən Roh meni ketürüp, Hudaning Rohi bərgən bu kərtünuxtə meni Kaldiyəgə, yəni sürgün bolojanlaroja apardi; xuan mən kərgən bu kərtünuxtə məndin kətti. **25** Xuning bilən mən sürgün bolojanlaroja Pərwərdigar manga kərsətkən barlik ixlarni səzləp bərdim.

12 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqli, sən asiy bir jəmət arisida turisan; ularning kərxkə kezi bar əmma kərməydu, anglaxka kuliqi bar, əmma anglamaydu, qünki ular asiy bir jəməttur. **3** Wə sən, i insan oqli, sürgün boluoquning yük-taklirini təyyarlap qoyojin; wə kündüzdə ularning kəz aldida sürgün boluoqudək əz jayingdin baxka jayoja barojin. Gərqə ular asiy bir jəmət bolsimu, ehtimalliki yök əməski, ular qüxiip yetidu. **4** Kündüzdə ularning kəz aldida sürgün boluxka təyyarlojan yük-taklardək yük-taklirigini elip qik; andin kəq kiray degəndə ularning kəz aldida sürgün bolidiojan kixilərdək jayingdin qikrip kətkin; **5** tamni kolap texip, yük-taklirigini elip qikkün; **6** ularning kəz aldida buni mürüנגgə elip, gugumda ketürüp qikip kətkin; yərnə kərləməsliking üqün yüzüngni yapkin; qünki Mən seni Israil jəmətiyə bəxarət kildim. **7** Wə mən buyrulojan boyiqə xundak kildim; kündüzdə mən sürgün boluoqu kixidək yük-taklirigini elip qiktim; wə kəq kirgəndə kolum bilən tamni kolap texip, yül-taklirigini qikrip, gügümdə ularning kəz aldida mürəngə elip ketürüp mangdim. **8** Ətigəndə Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **9** «I insan oqli, Israil jəməti, yəni asiy bir jəmət, səndin: «Bu nəmə kulojning» dəp soriojan əməsmü? **10** Ularoja: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Bu yükləngən wəhij Yerusalemdiki xahzadə həm xu yərdiki barlik Israil jəmətidikilər toşuruluktu» — degin. **11** Ularoja: «Mən silər üqün bəxarət. Mən qandak kilojan bolsam, əmdi ularojimu xundak iklar kildurulidu; ular əsir bolup sürgün bolidu» — degin. **12** Ular arisidiki xahzadə əz yük-taklirini gugumda mürisidə ketürüp qikidu; ular tamni kolap texip təxüktin nərsilirini qikiridu; u əz yuzini yepip zeminni kərləməydiojan bolidu. **13** Xuning bilən Əz torumni uning üstigə yayimən, u Mening kiltikimda tutulidu; Mən uni Kaldiylərnig zeminə bolojan Babiloja apirimən, biraq u u yərnə əz kezi bilən kərməydu; u u yərdə əlidu. **14** Uningoja yərdəmləxkən əpərisidikilərnig həmmisini həm barlik qoxunlirini Mən barlik xamaloja tarkitiwetimən; Mən kiliqni ojlaptin suqurup ularni koşojaymən. **15** Mən ularni əllər arisioja tarkitiwətkinimda, məmlikətlər iqigə taratkinimda ular Mening Pərwərdigar ikanlikimni

tonup yetidu. **16** Biraq ularning iqidiki az bir qismini, qiliq, aqarqilik həm waba kesilidin halas qilim n; maqsitim xuki, ularo a ezliri baridioxan  llarda ezliriga yirginqlik qilmixlirini etirap qilduruxotin ibarət; xuning bilən ular Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetidu». **17** P rw rdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **18** «Insan oqli,  z neningni titrigən halda yegin, s y ngni dir-dir qilip  nsirigan halda iqtin; **19** həm xu zemindiki kixilərgə mundaq d p eytkin: «R b P rw rdigar Yerusalemdikilər w  Israil zeminidə turuwatqanlar toqıruluk mundaq d ydu: «Ular  z nenini  nsir x iqid   ydu, s yini d kk -dükkidə iqudu;  nski zeminidə turuwatqanlarning j bir-zulumi t p ylidin, u y r h mmisi yəksan qilinidu. **20** Ahalilik xəhərlər harabə bolup, zemin w yrana bolidu; xuning bilən sil r Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r». **21** P rw rdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **22** «I insan oqli, Israil zeminidə: «K nl r uzartilidu, h rbir alam t k r n x bikaro a ketidu» deg n maqalni eytkini nemisi? **23**  mdi ularo a: — R b P rw rdigar mundaq d ydu: «Mən bu maqalni yok qilim n; Israilda bu maqal ikkinqi ixlitilm ydu; sən aksiqo ularo a: «K nl r yekinlaxti, h rbir alam t k r n xning  m lga axuruluximu yekinlaxti» — degin. **24** Q nki Israil jəmətidə yaloqan «alam t k r n x» yaki ad mni uqurudioxan palqiliklar qayta bolmaydu. **25** Q nki Mən P rw rdigardurm n; Mən s z qilim n, həm qiloxan s z m qoqum  m lga axurulidu, yon  keqikt r lm ydu. Q nki sil rning k nlringlarda, i asiy j m t, Mən s z qilim n həm uni  m lga axurimən» — d ydu R b P rw rdigar». **26** P rw rdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **27** «I insan oqli, mana, Israil jəmətidikilər sening toqıruluk: «U k rg n alam t k r n xl r uzun k nl rdin keyinki waqitlarni kersitidu, u bizga yirak k lgsi toqıruluk bexar t beridu» — d ydu. **28** Xunga ularo a: — R b P rw rdigar mundaq d ydu: «Mening sezlirimdin heqkaysisi yon  keqikt r lm ydu, b lki qiloxan sez m  m lga axurulidu, d ydu R b P rw rdigar» — degin».

13 P rw rdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **2** «I insan oqli, s n Israilning bexar t b rg qi p yo amb rliri, yon   z t s wwuri bilan bexar t b rg qil rni  yiblap bexar t berip: «P rw rdigarning sezi anglanglar!» — degin. **3** R b P rw rdigar mundaq d ydu: —  z rohi o a  gixip mangidioxan, heq w hiyini k rmig n h mak t p yo amb rl rning halio a way! **4** I Israil, sening p yo amb rlirig huddi harabilər arisida y r watqan t lki rd k boldi. **5** Sil r b s lg n jaylaroşa qikmioxansil r, uning P rw rdigarning k nid  bolidioxan j ngd  puhta turuxi  q n Israil j m tining buzuloxan temini heq yasimidiglar. **6** «P rw rdigar mundaq d ydu» degiqil r bolsa p k t sahta bir körünüxi w  yaloqan palni k rg nl rdin ibar ttur; P rw rdigar ularni əwətmigən; biraq ular  z sezinig  m lga axuruluxini ümid qilidu. **7** Sil r «P rw rdigar mundaq d ydu» degininglarda, Mən heq s z qilmioxan tursam, sil r sahta bir «alam t k r n x»ni k rg n, yaloqan palni eytkan  m smu? **8** Xunga R b P rw rdigar mundaq d ydu: «Sil r oydurma sezligninglar, yaloqan «alam t k r n x»l rni k rgeninglar t p ylidin,  mdi mana, Mən

sil rg  qarximən, — d ydu R b P rw rdigar, **9** — Mening qolom sahta «alam t k r n x»ni k rg n w  yaloqan palni eytkan p yo amb rl r bilən qarxilixidu; ular  z h lkimning kengixid  olturmaydu, ular Israil j m tining n s bnamisid  hatiril nm ydu; ular Israilning zemini o a heq kirg z lm ydu; xuning bilən sil r Mening R b P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r. **10** B rh k, ular tinq-amanlik bolmioxandimu «tinq-amanlik!» d p jar selip, h lkimni  ziqturloxanliqi  q n, birsi nepiz ara tamni k pursa, ular kelip p k t uni h k suwaq bilən aqartip k yoqanliqi  q n — **11** Tamni h k suwaq bilən aqartiwatqanlaro a: «Bu tam yikilidu!» degin! Kəlkündək bir yamoq r yaoqidu I yooqan məldürlər, sil r q xisil r! Dəhəxtlik bir xamal qikidu; **12** w  mana, tam  r l p q xk nd , h k sil rdin: «Sil r bu tamni suwioxan h k suwaq q n!» d p sorimamdu? **13** Xunga R b P rw rdigar mundaq d ydu: « z k h rim bilən dəhəxtlik bir xamal partlitip qikirimən; Mening aqqikimdin kəlkündək bir yamoq r w  h mmi həlak qilidioxan k h rl k məldürlər yaoqidu. **14** Xuning bilən Mən sil r h k suwaq bilən aqartqan tamni oqulitip, uning ulini axkarə qilip, uni y r bilən yəksan qilim n; u oqulap q xk nd , sil r uning arisida həlak bolisil r; w  Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r. **15** Xundaq qilip M n k h rimni tam h m uni h k suwaq bil n aqartqanlarning  stig  qüxürüp pi oxandin qikim n; w : «Tam yok boldi, xundakla uni h k suwaq bil n aqartqanlar, yon  Yerusale toq ruluk bexar t b rg qi, heq tinq-amanlik bolmioxandimu u toq ruluk tinq-amanlikni k rs tk n «alam t k r n x»ni k rg n Israilning p yo amb rlirimu yok boldi» — d ym n». **17** « mdi s n, i insan oqli, öz t s wwuri boyiq  bexar t b rg qi öz h lkimning kizlirio a yüzüngni karitip, ularni  yiblap bexar t berip mundaq degin: — **18** R b P rw rdigar mundaq d ydu: « z beoqilirining h rbirig  [seh rl k] bil z kl rni kadap, janlarni tuzakq  elix  q n h rk nd k egiz-pakar ad ml rning bexio a p r nqini yasioxanlaro a way!  mdi sil r öz h lkimning janlirini tuzakq  qüxürüp, janliriglarini h k qaldurimiz d watamsil r? **19** N qq  tutam arpa, n qq  qixl m nanni d p sil r Manga kupurlik qilip, yaloqan s zg  kulak salidioxan Mening h lkimg  yaloqanqiliklar arqilik  lm sk  tegixliklirini  lt r p, tirik kalmaslikq  tegixliklirini hayat qaldurmakqimusal r? **20** Xunga R b P rw rdigar mundaq d ydu: «Mana, M n sil rning kuxlarni tuzakq  q x rg nd k kixil rni tuzakq  q x rg qi seh rl k «tengik»liriglaro a qarximən, M n ularni biliklaringdin yirtip taxlayman; xuning bil n sil r kuxlarni tuzakqə q x rg nd k tutqan kixil rni ərkinlikkə uquriwetim n. **21** M n sil rning p r njiliriglarinimu yirtip taxliwetip, h lkimni qolunglardin kutquzim n; ular yon  qolunglarda olja bolup turmaydu; xuning bil n sil r Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r. **22** Sil r yaloqanqilik bil n,  z m azar b rmig n h kkaniy ad ml rning k nglig  azar b rg nlikinglar  q n, xundakla razil ad ml rning hayatini saqlap kutquzuxq  ularni r zil yolidin yandurmay,  ksiqo ularning kolini k y tkininglar  q n, **23** sil r kuruk «alam t k z n x»l rni ikkinqi bolup k rm ysil r, yaki yaloqan palqilik qilmaysil r; M n  z h lkimni

kõlunglardin kutkuzimæn; xuning bilæn silær Mening Pærwærdigar ikænlikimni tonup yetisilær».

14 Israil aksåkallirining bæziliri Mening yenimoğa kelip aldımda olturuxti. **2** Wæ Pærwærdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **3** «I insan ooşli, muxu adamlær öz butlirini kõnglige tiklær, adæmlærni putlaxturıdıoğan öz kâbihlikini kez aldıoğa koyoşanıdı. Æmdi ularning Meni izdær Mændin yol sorixini kóbul kilamdimæn? **4** Æmdi ularoğa sez kilip mundak degin: — Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: «Israil jæmatidiki kõnglidæ öz butlirini tiklær, adæmlærni putlaxturıdıoğan öz kâbihlikini kez aldıoğa koyup, andin pæyoşæmbær aldıoğa kelıdıoğan hærbir adæmni bolsa, Mænki Pærwærdigar uningoğa butlirining kœpliiki boyiqæ jawab kayturımæn. **5** Xundak kılıp Mæn Israil jæmatining kõnglini Özümgæ igıldurımæn; qünki ular barlık butliri bilæn Manga yat bolup kœtti». **6** — Xunga Israil jæmatıoğa mundak degin: — Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: «Towa kilinglar! Butliringlardin yenip [yenimoğa] kaytip kelinglar! Barlık yirginçlik kilmixinglardin yüzüinglarni erüinglar! **7** Qünki Israil jæmatidiki eźlirini Mændin ayrip, öz butlirini kõnglidæ tiklær, adæmlærni putlaxturıdıoğan öz kâbihlikini kez aldıoğa koyup, andin Mændin sorax üqün pæyoşæmbærning aldıoğa kelıdıoğan hærkaysi adam yayi xuningoğa ohxax Israilda turuwatқан hærkaysi musapirlar bolsa, Mænki Pærwærdigar Özüm ularoğa jawab kayturımæn; **8** Mæn muxu kixini bir agah beşariti kılıp uni sez-qœqœkkæ kælduruxka yüzümni uningoğa karxi kilimæn; Mæn halkimning arisidin uni üzıp taxlaymæn; xuning bilæn silær Mening Pærwærdigar ikænlikimni tonup yetisilær. **9** Biræk pæyoşæmbær ezi ezikturulusup, bir beşarätlik sez kılıoğan bolsa, u qaoşda Özüm Pærwærdigar xu pæyoşæmbærni ezitkuoğa uqratқанmæn; Mæn uningoğa karxi kolumni uzartıp, uni halkim arisidin halak kılıman. **10** Ular kâbihlikining jazasini tartıdu; pæyoşæmbærgæ berilıdıoğan jaza bilæn sorıoşuqıoğa berilıdıoğan jaza ohxax bolıdu. **11** Xuning bilæn Israil jæmatı yænæ Mændin qœtnær kœtmæydu, yaki yænæ asiylıqliri bilæn eźlirini buloşımæydu; ular Mening hælçim, wæ Mæn ularning Hudasi bolımæn» — dæydu Ræb Pærwærdigar». **12** Wæ Pærwærdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **13** «I insan ooşli, malum bir zemin Manga asiylık kılıp gunah kılıoşanda, Mæn xuning bilæn kolumni uningoğa karxi uzartıp, ularning yelænçüki boloşan nenini kurutuwetip, uning üstigæ aqarçılıqlıni æwætımæn hæn insan wæ haywanlarni uningdin üzımæn; **14** æmdi u qaoşda Nuh, Daniyal wæ Ayuptin ibaræt üq hæzræt uningda turuwatқан bolsımu, ular öz hækkaniyılıkı tüpæylidin pækæt öz janliriniİla saklıyaloşan bolatti — dæydu Ræb Pærwærdigar. **15** Ægær Mæn zemindin yirtkuq haywanlarni etküzsæm, ular uni baliliridin juda kılısa, haywanlar tüpæylidin uningdin etküqi heqbir adæm bolmay, u wæyrænæ bolsa, **16** æmdi Mæn öz hayatım bilæn kæsæm kılımænki, — dæydu Ræb Pærwærdigar — muxu üq hæzræt uningda turuwatқан bolsımu, ular næ öz ooşlliri næ kızlirini kutkuzalmaytti; ular pækæt öz janlirini kutkuzalaytti, zeminning ezi wæyrænæ peti kalatti. **17** Yaki bolmısa Mæn xu zeminoğa kılıqni qüxürup, uningdin insan hæn haywanni üziwætқан bolsam, **18** æmdi hayatım bilæn kæsæm kılımænki, — dæydu Ræb Pærwærdigar — muxu

üq hæzræt uningda turuwatқан bolsımu, ular næ öz ooşlliri næ kızlirini saklap kutkuzalmaytti; ular pækæt öz janlirini kutkuzalaytti. **19** Yaki bolmısa Mæn xu zeminoğa waba kesilini qüxürup, Öz kærhimni kan tektürulüxi bilæn üstigæ tœksæm, uningdin insan hæn haywanni üziwætқан bolsam, **20** æmdi hayatım bilæn kæsæm kılımænki, — dæydu Ræb Pærwærdigar — Nuh, Daniyal wæ Ayuptin ibaræt üq hæzræt uningda turuwatқан bolsımu, ular næ öz ooşlliri næ kızini kutkuzalmaytti; ular pækæt hækkaniyılıkı bilæn öz janlirini kutkuzalaytti. **21** Æmdi Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: — Æmdi xundak boloşandın keyin, insan hæn haywanni üziwetix üqün Yerusalemoğa tœt jazayımni, yæni kılıq, aqarçılık, yirtkuq haywan wæ waba kesilini qüxürsæm kandaq bolær? **22** Biræk mana, uningda kelip kaloşanlar bolıdu, yæni ooşul-kızlar uningdin qikirilip kutkuzulıdu; mana, ular silærning yeninglaroğa qikip, silær ularning yolliri hæn kilmixlirini kœrüp yetisilær; xuning bilæn silær Mæn Yerusalemoğa qüxürgæn külæt, yæni uningoğa qüxürülğæn barlık ixlar tooşruluk tæselli alisilær; **23** æmdi silær ularning yolliri hæn kilmixlirini kœrgininglarda, ular silærgæ tæselli epkelıdu; silær Mening uningda barlık kılıoşan ixlirimni bikardin-bikar kılımoşanlıkıimni tonup yetisilær, — dæydu Ræb Pærwærdigar».

15 Wæ Pærwærdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** «I insan ooşli, üzüm teli yaoşiqining baxka dæræh yaoşaqılrıdın nemæ artuqçılıkı bar, uning xehining ormandiki dæræhlær arisida nemæ alahıdiliki bar? **3** Uningdin birær jabduqni yasaxka materiyal aloşanning paydisi barmu? Uningdin qinilærni aşkudæk kœzukni yaoşıjili bolamdu? **4** Mana, u otka yekiloşu boloşanda, ot uning ikki uqini keydürğænda, otturısımu yerim kœygænda, æmdi uni birær ixka ixlækili bolamdu? **5** Mana, u sak boloşanda, heqçkandaq ixka ixlækili bolmıoşan yærda, æmdi ot uni keydürüp yær kœtkænda, uni birær ixka ixlækili bolamdu? **6** Xunga Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: «Mæn ormandiki dæræhlær arisidiki üzüm telining yaoşıqini otka tapxuroşınımdæk, Yerusalemde turuwatқанlarni otka tapxurımæn. **7** Yüzümni ularoğa karxi kılıp karıtımæn; ular bir ottın qıkısa, baxka bir ot ularni yæwetıdu. Öz yüzümni ularoğa karxi bolup karatқanda, silær Mening Pærwærdigar ikænlikimni tonup yetisilær. **8** Ularning kılıoşan wapasızılıqliri tüpæylidin mæn zeminni wæyrænæ kılımæn» — dæydu Ræb Pærwærdigar».

16 Wæ Pærwærdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooşli, eźining yirginçlik kılımıxlirini Yerusalemning yüzigæ selip mundak degin: — **3** Ræb Pærwærdigar Yerusalemoğa mundak dæydu: «Sening aslıy zating wæ tuşuluxung Kanaaniylarning zemında boloşan; sening atang Amoriy, apang Hittiy kız idi. **4** Sening tuşuluxuşoğa kælsæk, sæn tuşuloşan künüingdæ kindiking kesilmıgen, sæn suda yuyulusup pakız kılılmıoşan; heqkim sanga tuz sürkmıgen yaki seni zakılımoşan. **5** Heqkimning kezi muxu ixlar üqün sanga ræhim kılımoşan yaki iqini sanga aşrıtmıoşan; æksıq sæn dalaşoğa taxlıwetilğænsæn, qünki tuşuloşan künüingdæ kæmsitilğænsæn. **6** Xu qaoşda Mæn yeningdin etüp ketıwetip, seni öz keningda eoşınap yatқınıingni kœrgæn; wæ Mæn öz keningda yatқан halıtingdæ sanga:

«Yaxiojin!» — dedim. Bərħək, sən öz qeningda yatқан ҳalitingda Mən sanga: «Yaxiojin!» — dedim. 7 Mən seni daladiki ot-qeplərdək aynittim; sən eşüp heli boy tartip qiraylık bezilip wayıoğa yötting; kəksiliring xəkilləndi, qaqliring üzün eşti; biraқ sən tehi tuoqma-yalingaq iding. 8 Mən yəna yeningdin ötüwetip sanga kəridim; mana, ixk-muhəbbət məzgiling yetip kəldi; Mən tonumning pexini üstüנגgə yeyip qoyup, yalingaqliқingni ettim; Mən sanga kəsəm iqip, sən bilən bir əhdə tüzdum, dəydu Rəb Pərwərdigar, wə sən Meningki boldung. 9 Mən seni su bilən yuyup, keningni teningdin yuyuwetip, sanga puraklıq mayni sürttüm. 10 Mən sanga kəxtilik kəngləkni kiygüzüp, ayioqingoğa dəlfın terisidin tikkən kəxlərnı saptim; seni nepis kanap bilən orap, yipək bilən yepip koydum. 11 Seni zibuzinnətlər bilən pərdazlidim, kəlliringoğa biləzüklərnı, boynungoğa marjanni takap koydum; 12 burnungoğa halkını, kulaklıringoğa zirilərnı, bexingoğa güzəl tajni kiygüzdü. 13 Xundak kılıp sən altun-kümüx bilən pərdazlanding; kiyim-keqəkliring nepis kapap, yipək wə kəxtilik rəhttin idi. Yegining aқ un, bal həm zəytun meyi idi; sən intayin güzəl bolup, hanix mərtiwisəgə kətürüldung. 14 Güzəllik tūpəylidin əllərdə dangking qikti; qünki Mən sanga kərkəmlikimni beoқixlim bilən güzəllik kamalətkə yətti, — dəydu Rəb Pərwərdigar. 15 — Biraқ sən güzəllikəngə tayinip, dangqingdin paydilinip pahixə boldung; sən hər bir ötküqi kixigə pahixə muhəbbətliringni tektüng; güzəllikəng uning boldi! 16 Sən kiyim-keqəkliringdin elip özing üqün rənggarəng bezəlgən «yukiri jaylar»ni yasap, andin ularning üstidə buzukluk kıləansən. Bundak ixlar yüz berip baқmioqan, wə ikkinqi yüz bərməydu! 17 Sən Mən sanga beoқixlioqan güzəl zibuzinnətlirim wə altun-kümüxüm bilən ərkək məbudlarnı yasap ular bilən buzukluk kıləansən. 18 Sən öz kəxtilik kiyimliringni elip ularoğa kiygüzdüng; Mening meyim wə Mening huxbuyumni ularoğa sunup beoқixliding; 19 Mən eşüנגgə bərgən nemimni, Mən sanga ozukka bərgən aқ an, zəytun meyi wə balni bolsa, sən ularning aldioğa huxpurak hədiyə süpitidə atap sundung; ixlar dəl xundak idi! — dəydu Rəb Pərwərdigar. 20 — Uning üstigə sən Özümgə tuoqup bərgən kiz-oqulliringni elip, məbudlarning ozuki bolsun dəp ularni kurbanlık kılding. Sening buzuklukung azlik kıləandək, 21 sən Mening balilirimni soyup ularni ottin ötküzüp məbudlaroğa atap koydungo? 22 Sening barlik yirginlik kilmixliring həm pahixə buzuklukliringda, sən yaxliқingda tuoqmayalingaq bolup əz keningda eşınap yatқан künliringni heqqaqan esinggə kəltürmiding. 23 Əmdi sening bu rəzillikliringdin keyin — (Way, həlingoğa way! — dəydu Rəb Pərwərdigar) 24 sən yəna eşüng üqün bir pəxtak kurup, hər bir məydanəgə bir «yukiri jay»ni yasiding; 25 sən hər bir koқining bexida «yukiri jay»ingni salding; sən əz güzəllikəngni yirginlik kılıp, teningni hər bir ötküqigə tutup, putungni eqip eşüngni berip pahixə buzuklukungni kəpəyting. 26 Sən ixkəwaz ərliki qong koқnang boləjan Misirlikliring bilən buzukluk ötküzdüng; Mening aqqikimni kozoqar, pahixə buzuklukungni kəpəyting. 27 Wə mana, Mən Əz koқumni üstüנגgə uzartip, sening nesiwəngni azaytip koydum. Mən

seningdin nəprətlinidəqan, buzuk yolungdin nomus kılıp qəoqingənləring, yəni Filistiyləring kizlirining koқioğa tapxurdum. 28 Sən yəna kanmay yəna Asuriyliklər bilən buzukluk ötküzdüng; buzukluk ötküzəndin keyin yəna kənaət kilmiding. 29 Xunga sən sodigəring zemini, yəni Kaldiyə bilən boləjan buzuklukungni kəpəytip, buningdin yəna kənaət kilmiding. 30 Muxundak barlik ixlarnı, yəni nomussiz pahixə ayalning ixlirini kılısən, nemanəgə suyuk sening kəlbing! — dəydu Rəb Pərwərdigar, 31 Əzüngning pəxtikəngni hər koқining bexida kuridəqan, hər bir məydanda «yukiri jay»ingni yasaydioqan! Uning üstigə sən pahixə ayaldək əməs iding, qünki sən həkəni nəzirəngə əlməyting! 32 I wəpasiz ayal, erining ornida yat adəmlərgə kəngül beridəqan! 33 Həklər pahixə ayaloğa həmixə hək beridu; biraқ sən axnilirəngni buzukluk muhəbbətliridin həzur elixkə həryandin yeningoğa kəlsun dəp ularning həmmisigə üstək berip in'am kılısən; 34 buzuklukta sən bəxkə ayallarning əksisən, qünki heqkim sening buzuk muhəbbitingni izdəp kəlmidi; sən üstək bərding, heq hək sanga berilmidi — sən həkikətan ularning əksisən! 35 Xunga, i pahixə ayal, Pərwərdigarning səzini angla! 36 — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Sening tanggiliring təkülüp, axnilirəng bilən boləjan buzuklukliring bilən sening uyat yering axkarilənoqanlık tūpəylidin, barlik yirginlik məbudliring tūpəylidin, ularoğa atap sunəjan baliliringning keni tūpəylidin — 37 xunga mana, Mən sening eşüנגgə əyx-ixrət mənbəsi kıləjan, barlik səygən həm barlik nəprətləngə axnilirəngni yioqimən — Mən ularni sanga kərxı qikiriپ ətirəpingdin yioqip, sening uyat yeringni ularoğa axkarə kılıman, ular sening barlik uyat yeringni kəridu. 38 Xuning bilən sən buzukluk kıləjan həm kən təkkən ayallarnı jazaləoqandək jazalaymən; Mən kəhr bilən, ottak əzəzipimning təlipi bilən üstüנגgə kənlık jazani qüxürimən; 39 Wə Mən seni ularning koқioğa tapxurimən; ular sening pəxtakliringni oqulitidu, sening «yukiri jay»liringni qəqip taxlaydu; ular kiyim-keqikəngni üstüngdin saldurup taxlap, güzəl zibuzinnətliringni bulap-talap, seni tuoqma-yalingaq kalduridu. 40 Ular sanga kərxı bir top kixilərnı yioqip epkelidu, ular seni qalma-kesək kılıdu həm seni kılıqliri bilən qəpiwetidu. 41 Ular əyliringni ot bilən kəydüridu, kəp ayallarning kəz əldidə üstüנגgə jazalərnı qüxüridu; xuning bilən Mən seni pahixə ayal boluxtin kaldurimən; sən yəna heqkəndək «muhəbbət həkki»ni bərməysən. 42 Xuning bilən Mən sanga kəratқан kəhrimni tohtitimən, Mening mukəddəslikimdin qikқан əzəzəp səndin ketidu; Mən tinlinip kayta aqqiklanmaymən. 43 Sən yaxlik künliringni esinggə kəltürmiding, əksiqə muxu kilmixliring bilən Meni əzəzəpləndürdüng; xunga mana, əz yolungni əz bexingə qayturimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən bu buzuklukni bəxkə yirginlik kilmixliring üstigə koқup izikinqi kilməysən. 44 Mana, maқallarnı ixlitidəqanlarning həmmisi sən toşruluk; «Anisi kəndək bolsa, kizi xundak bolar» deqən bir maқalni tiləgə alidu. 45 Sən əz eri həm baliliridin nəprətləngə anangning kizidursən; həm əz ərliri həm baliliridin nəprətləngə aqə-singillirəngning arilikdikisən; sening anang bolsa Hittiy, sening atang Amoriy idi. 46 Sening aqəng bolsa sol təripəngdə turoqan

Samariya, yəni u wə uning qizliri; singling bolsa ong tərpingdə turojan Sodom wə uning qizliri. **47** Sən nə ularning yolliridida mangiojan, nə ularning yirginqlik qilmixliri boyiqə ix kilmiojansən; Yak! Bəlki kışkiojına bir waqit iqidə sən barlik yolliringda ularin buzuk bolup katting. **48** Öz hayatim bilan kəsəm kilimənki, — dāydu Rəb Pərwərdigar, — singling Sodom, yəni u yaki qizliri sən yaki sening qizliringning qilmixliridək kilmidi; **49** Mana, muxu xing Singling Sodomning kəbīhlikī — u wə qizlirining təkəbbulūki, nanliri mol, əndixisiz azadilik künliridə ajiz-namratlarning kolini heq küqəytmigənlikī idi. **50** Ular təkəbburlixip, Mening aldimda yirginqlik ixlarni kildi; Mən buni kərginimda, ularni yokatim. **51** Samariya wə sənəning gunahlingning yerimədəkmu gunah sadir kilmidi; halbuki, sən bolsang yirginqlik kilmixliringni ularningkidin kəp awutup kilding; xundak kilip sən yirginqlik kilmixliring tūpəylidin aqasinglingni huddi həkkaniyədək kəründürgəniding. **52** Sən əslidə əz aqa-singlingning üstidin həküm qılouqi iding; əmdi sənmu, əz xərməndilikingni kətürüp yür! Sening ularningkidin tehimu nəprətlik gunahling tūpəylidin ular əndin həkkaniyi kərünidu; xunga sənmu aqa-singlingni həkkaniyi kərsətkining tūpəylidin hijalətkə kəlip xərməndilikingni kətürüp yür! **53** Wə mən ularni sürgündin, yəni Sodom həm qizlirini sürgündin, Samariya həm qizlirini sürgündin qikirip, xundakla ularning arisoja sürgün bolojanliringni qikirip sürgünlükün əsligə kəltürimən; **54** xuning bilən ularoja təsəlli bərginidə, sən əz xərməndilikingni kətürisən, sening barlik kilmixliring tūpəylidin hijalətkə qalisən. **55** Sening aqa-singling, Sodom həm qizliri əsli haloja, Samariya həm qizlirimu əsli haloja kelidu; sənmu wə sening qizliring əsliyi həlinglaroja kelisilə. **56** Sening rəzililik pax kilinmay, təkəbburlukta yürgən kününgdə, singling Sodom aozingda səz-qəqək bolojan əməsmidi? Əmdi hazır sən əzüng Suriya qizliri wə uning ətrapidikiləring həmmisi həmdə Filistiya qizliri, yəni seni kəzgə ilmaydojan ətrapidikiləring mazək obyektī bolup qalding. **58** Sən buzuklukung, yirginqlik kilmixliringning jazasini kətürisən, dāydu Pərwərdigar. **59** Qünki Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu: — Öz qilojanliring, yəni iqnən kəsəməngni kəmsitip, əhdini buzojanliq boyiqə seni bir tərəp kilimən; **60** Halbuki, Mən sening bilən yaxlik künliringdə tüzgən əhdəməni əsləymən, həm sən bilən mənggülük bir əhdə tüzimən. **61** Xuning bilən sən əzüngdin qong aqiliring həmdə seningdin kikiq singilliringni tapxuruwəlojningda, sən yolliringni esinggə kəltürüp hijalətkə qalisən; qünki muxu [aqa-singilliringni] sanga qizlar süpitidə tapxurimən; birak bu ixlər seningdiki əhdə tūpəylidin bolmaydu. **62** Mən Əz əhdəməni sən bilən tüzimən, sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən; **63** xuning bilən seni kəqürüm qilojinimda, sən kilmixliringni esinggə kəltürüp hijil bolup, xərməndiliking tūpəylidin kaytidin aozingni heq aqmasən» — dāydu Rəb Pərwərdigar.

17 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kəlip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, bir tēpəxməkni otturioja koyup, Israil jəmətigə bir təmsilni sēzləp bərip mundaq dēgin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu: — «Kəng kanatlik, ziq rənggarəng uzun pəylik qong bir bürküt

Liwanoja kəlip, xu yərdiki egiz kədir dərhihing uqidiki xahni aldi; **4** U əng yukiri yumran binihi üzūwəlip, uni sodigərməng zəminioja apirip, tijarətciləring xəhirigə tiktı. **5** U yənə zəmindin baxka urukni elip baqlıq bir etizoja tiktı; uni mol sular boyida səlīp, sügət tēlidək tiklidi. **6** U əsūp, kəng yeyilip, pəs boyluk üzüm teli bolup qikti; uning xahliri [bürküt] tərəpkə qarap əsti, yiltizlirimu uning astioja sōzuldı. Xu yol bilən u üzüm teli bolup, xahlandi, bihlandi. **7** Əmdi kəng kanatlik, ziq pəylik yənə bir qong bürküt pəyda boldı; wə mana, bu üzüm teli «U meni suərsən» dəp, tikilgən qənəkliridin yiltizlirini uningoja qarap tarttı, xahlirini uningoja qarap sōzdi; **8** Mana, u obdan xahlap mēwə bərsən, esil üzüm teli bolsun dəp mənə bət etizda, mol sular boyioja tikilgənidi». **9** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu: — «U ronak tapamdu? Uni kaxkal qiliwətix üqün [bürküt] yiltizlirini yulup, mewisini kesiwətmədu? Uning yumran yopurməkliri hazan bolidu; xu qəojda uni yiltizliridin yuluwəlixka küqlük bir bilək yaki nurojun həkələring heq keriki bolmaydu. **10** Əmdi hətta kaytidin tikilgən bolsa, ronak tapamdu? Xərkə xamili uningoja təgkəndila taza kəojirap kətmədu? U tikilip əskən qənəkliridə kəojirap kətidu. **11** Wə Pərwərdigarning səzi mənə kəlip xundak deyildi: — **12** «Asiy jəmətin: «Muxu ixlarning mənisini biləmsilə?» dəp sorap, ularoja mundaq dēgin: «Mana, Babil padixahı Yerusəlemoja kəlip, uning padixahı həm xahzadilirini elip əzi bilən Babiloja kayturup apardı. **13** Xu waqıtta u padixahning nəslidin bir kixini elip uning bilən əhdə tüzüp uningoja kəsəm iqnəzdi. U yənə zəmindiki esil-mətiwə bolojanlari uning bilən elip kətti; **14** məksət, padixahliqning təwən ajiz hələttə bolup, kəddini rusliyalmay, pəkət uning əhdisini tutuxi bilən jəninə jan əstüzüx üqün idi. **15** Birak u Misir bizgə atlar həm qong koxunni təminlisun dəp əqlilirini xu yərgə əwətip, uningoja asiylık kildi. Əmdi u ronak tapamdu? Mundaq ixlarni qilojuqi tirik qalamdu? U əhdini buzup tirik qalamdu? **16** Mən hayatim bilən kəsəm kilimənki, — dāydu Rəb Pərwərdigar, — bərhək u əzini padixah qilojan padixahning zəminidə, — yəni uning kəsəməni kəmsitkən, əhdisini buzojan həliq padixahning zəminidə, — uning yenida, Babilning otturisida əlidu. **17** Bolidojan jəngdə, ular kəlip nurojun kixiləri kərix üqün [sepilə] qikidojan dənglülərləni səlīp, potəylərləni kurojanda, Pirəwn küqlük koxun həm nurojunliojan əskərlərləni baxlap kəsimu, uning üqün heqnemə kəlip bərləməydu. **18** U kəsəməni kəmsitip, əhdini buzdi; mana, u qol elixip sēz bərdi, birak u muxu ixlarni kildi; xunga u tirik kəqip qutulalmaydu». **19** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu: «Mən hayatim bilən kəsəm kilimənki, bərhək, u kəmsitkən kəsəməni həmdə buzojan əhdəməni bolsa, bularni əz bəxioja kiygüzimən. **20** Mən Əz torumni üstigə yeyip taxlaymən, u Mening kiltikimda tutulidu; Mən uni Babiloja apirimən həmdə xu yərdə Mənə qilojan mutlək wəpasizlik üqün uning üstigə həküm qikirip jazalaymən. **21** Uning bilən bilə barlik kəqkanlar, barlik koxunliri qiliq bilən yikilidu; bulardin qəlojanlar hərbi xamaloja tərkitilidu; xuning bilən silər Mənki Pərwərdigarning sēz qilojanliqini tonup yetisilə». **22** Rəb Pərwərdigar mundaq dāydu:

«Məmmu egiz kedirning uqudin bih elip tikimən; uning yapyax xahqilirining uqudin yumran birsini üzüp, egiz həywtlik taqj üstigə tikimən; 23 Israil egizlikidiki taqjka Mən uni tikimən; u obdan xahlap, mewə berip, esil kedir dərihi bolidu; uning astioqa hərəkəndək uqar-kanatlar qonidu; uning xahlirining sayisida ular qonup turidu; 24 xuning bilən daladiki barlik dərəhlər biliduki, Mənkə Pərwərdigar egiz dərəhni pəs kıldim, pəs dərəhni egiz kıldim, yexil dərəhni qəojirattim, qəxəq dərəhni kəkərtip barəksən kıldim; Mənkə Pərwərdigar mundək sez kıldim wə xuni ada kılımən».

18 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundək deyildi: — 2 «Israil zemini toqruluk silər: «Atilar aqqıq-qıuqk üzümlərni yesə, balılarning qixi keriş sezilidu» degən muxu məkalni ixlitidioqan kixilər zadi nemə deməkqisilər? 3 Mən həyatim bilən kəsəm kılımənkə, dəydu Rəb Pərwərdigar, silər Israil iqidə muxu məkalni kəytidin ixlətməysilər. 4 Mana, barlik janlar Meningkidur; atining jeni Meningkidək, balining jenimu Meningkidur; gunah sadir kıljoquq jan igisi bolsa, u əlidu. 5 Birsə həkkanıy bolsa, adillik wə adalət yürgüzidioqan bolsa, 6 — u nə taqjlar üstidə butkə ataloqan taamni yemigən, nə Israil jəmətidiki butlaroqə bax kəttürüp ulardin tilimigən, nə koxnisining ayalini heq buzmioqan, nə ay kərgəndə ayaloqə yekin kəlmigən 7 nə heqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən, bəlki kərzarddin kapalət aloqanni kəyturidioqan, bulangqilik kilmioqan, əz nenini aq qəloqanlaroqə təkşim kılıp bərgən, yeling-yalingaqkə kiyim kiygüzgən; 8 pulni əsümgə bərməyidioqan, jəzanə almaydioqan, bəlki qolini kəbihliktin tartip, ikki adəm arisida durus həküm qikiridioqan; 9 Mening bəlgilimilirimdə mangidioqan, baxqilaroqə adil muamilə kılıx üqün həkümilirimni tutidioqan bolsa — mənə muxu kixi həkkanıy, u jəzmən həyat bolidu, dəydu Rəb Pərwərdigar. 10 Əgərdə əz puxti boləqan, zərawanlik kıljoquq, qan təkkiüqi boləqan, xundək yamanlıqlarning birini əz kərinidixioqə kıljoqan, həmdə yukirikə yaxxilikning heqkəysisini kilmioqan, bir oqlı bolsa, — yəni taqjlar üstidə butkə ataloqan taamni yegən, koxnisining ayalini buzoqan, 12 əjiz-namratlaroqə zulum-zumbuluk ixlətkən, bulangqilik kıljoqan, kərzarddin kapalət aloqanni kəyturmioqan, butlaroqə bax kəttürüp ulardin tiligən, yirginqlik ixlarni kıljoqan, 13 pulni əsümgə bərgən, jəzanə aloqan bir oqlı bolsa — əmdi u həyat qalamdu? U həyat qalmaydu; u muxundək yirginqlik kilmixlarni kıljoqni üqün u jəzmən əlidu; uning əz kəni əz bexi üstigə qüxidü. 14 Biraq mənə muxu kiximu bir oqlu tapsə, u atisining sadir kıljoqan barlik gunahlırini kərgən bolsimu, həm kərgini bilən xundək kilmisə 15 — yəni taqjlar üstidə butkə ataloqan taamni yemigən, Israil jəmətidiki butlaroqə bax kəttürüp ulardin tilimigən, koxnisining ayalini buzmioqan, 16 heqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən, kərzarddin kapalət elixni heq əzigə tutmioqan, bulangqilik kilmioqan, əz nenini aq qəloqanlaroqə təkşim kılıp bərgən, yeling-yalingaqkə kiyim kiygüzgən, 17 əz qolini kəbihliktin tartidioqan, pulni əsümgə bərmigən, əsüm-jəzanə almioqan, bəlki Mening həkümilirimgə əməl kılıdioqan, bəlgilimilirimdə mangidioqan bolsa — u əz atisining kəbihliki tıpəylidin əlməydu, u jəzmən həyat bolidu. 18 Uning atisi bolsa,

zulum-zumbuluk ixlətkən, əz kərinidixioqə bulangqilik kıljoqan, əz həlki arisida natoqra ixlarni kıljoqanlıq tıpəylidin, mənə u əz kəbihliki iqidə əlidu. 19 Silər: «Nemixkə oqlu atisining kəbihlikining jəzasini kəttürməydu?» dəp soraysilər; biraq oqlu adillik həm adalətni yürgüzgən, Mening barlik bəlgilimilirimni tutup ularoqə əməl kıljoqan; u jəzmən həyat bolidu; 20 gunah sadir kıljoquq jan igisi əlidu. Oqlu atisining kəbihlikining jəzasini kəttürməydu, wə yəki ata oqluning kəbihlikining jəzasini kəttürməydu; həkkanıy kixining həkkanıylikə əz üstidə turidu, rəzil kixining rəzilliki əz üstidə turidu; 21 wə rəzil kixi barlik sadir kıljoqan gunahlıridin yenip towa kılıp, Mening barlik bəlgilimilirimni tutup, adillik həm adalətni yürgüzidioqan bolsa, u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu. 22 Uning sadir kıljoqan barlik itaətsizlikliri uning heşabioqə əslənməydu; u kıljoqan həkkanıylikə bilən həyat bolidu. 23 Mən rəzil adəmming əlümidin həzür həzür uning əz yolidin yenip towa kıljoqanlıqkədin əməsmu? 24 Həkkanıy kixi əz həkkanıylikədin yenip, kəbihlik kıljoqan, rəzil adəmlərnin yirginqlik kilmixliri boyiqə ix kıljoqan bolsa, u həyat qalamdu? Uning kıljoqan həkkanıylikəridin heqkəysisi əslənməydu; ətküzgən əsiyliki, sadir kıljoqan gunah iqidə, u əlidu. 25 Əmma silər: «Rəbning yoli adil əməş» dəysilər; əmdi, i Israil jəməti, anglanglar; Mening yolum adil əməsmu? Silərnin yollirinqlar adilsizlik əməsmu? 26 Həkkanıy kixi həkkanıylikədin yenip, kəbihlikni ətküzgən bolsa, u əlidu; ətküzgən kəbihliki bilən u əlidu. 27 Həm rəzil adəm ətküzgən rəzillikədin yenip towa kılıp, adillik həm adalət yürgüzidioqan bolsa, u əz jenini həyat saqlaydu. 28 Qünki u oylinip, barlik ətküzgən itaətsizlikləridin yandı; u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu. 29 Ləkin Israil jəməti «Rəbning yoli adil əməş» dəydu; i Israil jəməti, Mening yollirim adil əməsmu? Adil bolmioqini silərnin yollirinqlar əməsmu? 30 Xunga Mən üstinglaroqə, yəni hərbinglarni əz yollirinqlar boyiqə həküm qikirip jəzalamən, i Israil jəməti, dəydu Rəb Pərwərdigar. Kəytip yenimoqə kelinglar, barlik itaətsizliklirinqlardin yenip towa kilinglar; xuning bilən kəbihlik silərgə kiltək bolmaydu. 31 Əzünglardin barlik ətküzgən itaətsizliklirinqlarni taxliwetinglar, əzünglaroqə yengi qəlb wə yəngi rəhni tiklən; nemixkə əlməkqisilər, i Israil jəməti? 32 Qünki əlidioqan kixining əlümidin mənə həzür yoktur, dəydu Rəb Pərwərdigar; xunga yolunglardin yenip towa kılıp həyat bolunglar!».

19 — «Əmdi sən, Israil xəzadəlirigə bir mərsiyəni aozingəqə elip mundək dəp oquqin: — 2 «Xirlar arisida anang kəndək bir qixi xir idi! U yax xirlar arisida yatqan, u arslanlırini bəkıp qıwəwtlidi. 3 U arslanlıridin birini qong kildi, u yax xir bolup qıkti; U əwni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərnimu yəwəttəti. 4 Əllər uningdin həwər anglidi; U ularning ora tozıqıda tutuwelindi; Ular uning burnioqə ilməknə selip, Misir zeminoqə epkətti. 5 Qix xir əzining arminini bika kütkinini, Ümidning yəqəloqanlıqini kərtip, U baxkə bir arslinini elip, Uni bəkıp yax xir kildi; 6 U xirlar arisida uyan-buyan kəzdi; U yax xir bolup, Əwni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərnimu yəwəttəti. 7 U ularning istihaklırini buzup, Ularning xəhərlirini

harabə kiliwətti; Zemin wə uning üstidiki həmmisi uning həkriking awazi bilən dəkkə-dükkigə qüxti. **8** Andin əllər uning ətrapidiki rayonlardin kelip uningə qarxi qikti; Ular uning üstigə torini yeyip taxlidi; U ularning ora tozikida tutuwelindi. **9** Ular burnioja ilmək selip kəpəskə solidi; Uni Babilning padixahioja apardi; Ular uni torlirioja eliwaldi; Xuning bilən uning awazi Israil taofirida qaytidin anglanmaydu. **10** Sening anang üzümraringda bir üzümlə teli idi; U su boyida tiklənəndi; Sularning molluqidin, U intayin mewilik, kəp xahlık boldi. **11** Uning küqlük xahliri bar idi, Həkülüm sürgüqilərnin xahənə hasilirioja layik idi; Uning boyi butulardinnu egiz kökkə taqxati, U egizliki wə xahlirining nurojünliki bilən kərünərlik idi; **12** Birək u kəhr bilən yulundi, U yərgə taxlandi, Xərk xamili mewisini kuru tiwətti; Uning küqlük xahliri sunduruldi, kaqjirap kətti; Ot ularni yutuwalidi. **13** Həzir u qəl-bayawanda, Qangkaq, susuz bir yərdə tikildi; **14** Uning xahlirining birsidin ot qikiq, Uning bihliri həm mewisini yutuwalidi; Xuning bilən uningda həkümdarning xahənə həssisi boləjudək küqlük xəhi kəlmidi. Bu səzlər mərsiyədur, bular pəkət mərsiya üqünla ixlitilidu.

20 Yəttinqi yili, bəxinqi ayning oninqi küni xundək boldiki, Israilning bəzi aksəkalliri Pərwərdigarini izdəp uningdin soriojili mening aldimoja kelip olturdi. **2** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundək deyildi: — **3** I insan oqlı, Israilning aksəkallirioja səz kiliq mundək degin: — Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Silər Məndin soriojili kəldinglar? Əz həyatim bilən kəsəm kilimənkı, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mən silərnin Məndin sorixinglarəja yoloja koymaymən. **4** Əmdi ularning üstigə həkülüm qikiramən, i adəm balisi, həkülüm qikiramən? Ularəja ata-bowilirining yirginqlik kilmixilirini ayan kiliq ularəja mundək degin: — **5** Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Mən Israilni talliojan künidə, Yəqub jəmətinin nəsligə kol kətürüp kəsəm kiliq, Misir zeminida Özümmi ularəja ayan kiliqinimda, yəni ularəja kol kətürüp kəsəm kiliq ularəja: «Mən Pərwərdigar sening Hudaqingdurmən» deginimdə **6** — xu küni Mən ularni Misir zeminidin qikiriq ular üqün alahidə izdəp tapқан süt həm bal ekij turidiojan, həmmə zemin arisidiki əng güzəl zeminning güli boləjan zeminəja kirgüzüx üqün, kol kətürüp kəsəm kildim; **7** Mən ularəja: «Hərbiringlar əz kəzünglar aldidiki nəprətlik nəsilərnı taxliwetinglar, Misirning butliri bilən əzünglarnı buləjimanglar; Mən Pərwərdigar Hudaqinglardurmən» — dedim. **8** Ləkin ular Manga asiylik kiliq Manga kulək selixni halimaytti; həqkaysisi nə əz kəzi aldidiki nəprətlik nəsilərnı taxliwətimdi, nə Misirning butliridin həq ayrilmidi. Andin Mən kəhrimni Misir zeminı iqidə ularəja təküp, ularəja karatқан aqqikimni basimən, dedim — **9** həlbuki, namimning ular turojan əllər arisida buləjanmasliki üqün, Əz namim üqün həkriək kildim; qünki Mən bu əllərnin kəz aldidə ularni Misirdin qikirixim bilən Özümmi ayan kiliqanidim; **10** xunga Mən ularni Misir zeminidin [toluq] qikiriq, qəl-bayawanoja apardim. **11** Wə Mən bəlgilimilirimni berip, Əz həkülüm ularəja ayan kildim — ularəja əməl kiliديوjan kixi ularning səwəbidin

həyatka erixidu. **12** Özümlə həm ular arisidiki bəxarət bolsun dəp, Mening ularni pək-muqəddəs kiliديوjan Pərwərdigar ikənlikimni bilixi üqün «xabat künlirimni ularəja beoxilidim; **13** ləkin Israil jəməti qəl-bayawanda Manga asiylik kildi; qünki ular Mening bəlgilimilirimdə mangmıdi, Mening həkülüm ularni qətkə kəkti (əgər adəmlər bu əmrlərgə əməl kilsə, u ularning səwəbidin həyatka erixidu) wə Mening «xabat künlirimni kəttik buləjidi; Mən ularning üstigə qəl-bayawanda ular həlak kiliqinə qəhrimni təkımən dedim — **14** həlbuki, namimning əllər arisida buləjanmasliki üqün, Əz namim üqün həkriək kildim; qünki Mən bu əllərnin kəz aldidə ularni Misirdin kutkuzup qikərojanmən. **15** Mən yənə qəl-bayawanda ularəja süt həm bal ekij turidiojan, həmmə zeminning güli boləjan zeminəja kirgüzməymən dəp, qolumni kətürüp kəsəm kiliqimən dedim **16** (qünki ularning kəli butlirioja əgixip kətkəqə, Mening bəlgilimilirimni qətkə kəkkən, Mening həkülüm ularni mangmıjan, Mening «xabat künlirimni buzojan); — **17** həlbuki, kəzüm ularəja rəhim kiliq ularni həlak kilmidim yaki ularni qəl-bayawanda tügəxtürmidim. **18** Mən qəl-bayawanda ularning balirioja mundək dedim: «Ata-bowiliringlarning bəlgimiliridə mangmanglar, nə ularning həkülüm ularni tutmanglar nə butliri bilən əzünglarnı buləjimanglar. **19** Mən Pərwərdigar Hudaqinglardurmən; Mening bəlgilimilirimdə mengip, Mening həkülüm ularni tutup ularəja əməl kilinglar; **20** Mening «xabat künlirimni pək-muqəddəs dəp ətiwarlanglar; u silərnin Mening Pərwərdigar Hudaqinglar ikənlikimni bilixinglar üqün Mən wə silər otturimizdiki bir bəxarəttur. **21** Ləkin balirimu Manga asiylik kildi; ular nə Mening bəlgilimilirimdə mangmıjan nə Mening həkülüm ularni tutmıjan (birsı ularəja əməl kilsə, u ular bilən həyatka erixidu) ular Mening «xabat künlirimni buləjojan; xunga Mən kəhrimni ular üstigə təküp ularəja karatқан aqqikimni qüxürüp piəjanin qikimən, dedim; **22** ləkin jazadin qolumni tartip, namimni əllərnin kəz aldidə buləjanmisun dəp Əz namim üqün həkriək kildim; Mən bu əllərnin kəz aldidə ularni Misirdin kutkuzup qikərojanmən. **23** Qəl-bayawanda Mən qolumni kətürüp ularəja silərnı əllər arisioja tarqitimən, məmlikətlər iqigə taritimən dəp kəsəm kiliqimən, dedim; **24** qünki ular Mening həkülüm ularni ada kiliqimən, bəlgilimilirimni qətkə kəkkən, Mening «xabat künlirimni buzojan; ular kəzilirini ata-bowilirining butlirioja tikməktə idi; **25** xunga Mən ularəja yaxhi bolmıjan bəlgilimilirimni, ularni həyatka elip barmıyojan həkülüm ularni beoxilidim; **26** wə ularni əz-əzidin səskəndürüp, Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetixi üqün, Mən ularni əz hədiyəli arqilik buləjidi, qünki ular hədiyə süpitidə barlık tunji balilirini atap koyatti. **27** Xunga, i insan oqlı, Israil jəmətigə səz kiliq mundək degin: — Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Ata-bowiliringlar xu ixtimu Manga kupurluq kiliqanki, ular Manga wapəsizlik kiliqan; **28** ular Mən Əz qolumni kətürüp: «Muxu zeminı silərgə bərimən» dəp kəsəm kiliqan yərgə kərgəndə, ular xu yərdiki ulul kəlgən hərbir yukir digə həm barəkən dərəhni kərtiplə xu jaylarda ular kurbənilikilirini kiliq, Meni aqqiklanduridiojan hədiyəli kiliqti; ular

xu yordimu «huxpuraq hadiya»lirini puritip, «xarab hadiya»lirini teketti; **29** xuning bilən Mən ulardin: «Silər qikidiyoan bu yukiri jay degən nema?» dəp soridim; xunga bügüingə kədar uning ismi «Bama!»dur. **30** Xunga Israil jəmatigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər ata-bowiliringlarning yolida əzlinglarnimu buloqiməqimusalər? Ularning nəprətlik kilmixlirioğa əgixip buzukluk kilməqimusalər? **31** Əmdi silər hədiyəlinglarni sunup, əz oquulliringlarni ottin ətküzgəndə, silər yənila bügüingə kədar əzünglarni barlik butliringlar bilən buloqawatisilər; əmdi Mən silərnig Məni izdəp sorixinglaroğa yol qoyamdimən, i Israil jəməti?! Mən həyatim bilən kəsəm kilimənkə, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən silərnig Məni izdəp sorixinglaroğa yol qoymaymən! **32** Xuningdək silərnig kenglünglərdiki «Biz yat əllərdək, baxqa yurtlardiki jəmətlərdək yəyoq həm tax məbudlaroğa qokunimiz» degən koyunglar əməlgə axurulmaydu! **33** Mən həyatim bilən kəsəm kilimənkə, — dəydu Rəb Pərwərdigar, Mən bərhək küqlük qol, uzartқан bilikim həm təküp yaqduroqan qəhrim bilən üstünglərdin həkümranlik kilimənkə. **34** Mən küqlük qol, uzartқан bilikim həm təküp yaqduroqan qəhr bilən silərnə əllərdin qikiriپ epkelimən, tarqitiloqan məmlikətlərdin silərnə yioqimən; **35** silərnə əllərgə təwə boləqan qel-bayawanoğa kirgüzüp, xu yərdə üstünglərdin yüz turanə həküm qikiriپ jazalaymən; **36** ata-bowiliringlarning üstidin Misir zemindiki qel-bayawanoğa həküm qikiriپ jazaloqiməndə, silərnig üstünglərdin yüz turanə həküm qikiriپ jazalaymən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **37** Mən silərnə hasa astidin ətküzüp, əhdining rixtisigə baoləndurimən. **38** Mən aranglərdin Manga wəpasizlik kiloqan asiyalarni xalləp qikirimən; ularni turuwatқан jaylardin qikirimən, birak ular Israil zeminiəğa kirməydu; xuning bilən silər Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **39** — Əmdi silər bolsanglar, i Israil jəməti, Rəb Pərwərdigar silərgə mundak dəydu: — Manga kulak salmaymiz desənglə, beriweringlar, hərbinglar əz butliringlaroğa qokuniweringlar! Birak silər yənə hədiyəlinglar həm məbudliringlar bilən Mening namimni ikkinqi buloqimaysilər! **40** Qünki Mening mukəddəs teoqimda, yəni Israilning egizlikidiki taqda, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — barlik Israil jəməti, ularning həmmisi Manga zemində turup hizmət kilidu; Mən u yərdə ularni qobul kilimənkə wə u yərdə Mən silərdin «kətürmə hədiyə»liringlarni, tunji hosul boləqan kektat-mewiliringlarni, xundakla barlik mukəddəs dəp ayrip beoqxlioqan nəsriliringlarni tələp kilimənkə. **41** Mən silərnə əllər arisidin qikiriپ, məmlikətlərdin elip yioqimimda, esil huxbuydək silərnə qobul kilimənkə; xuning bilən əllərnig kez aldida aranglarda Əzümmig pak-mukəddəs ikənlikimni kərsitimən. **42** Ata-bowiliringlaroğa qolumni kətürüp: «Muxu zeminni silərgə berimən» dəp kəsəm kiloqan Israil zeminiəğa silərnə kirgüzginimda, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **43** Silər u yərdə əz yolliringlarni wə əzünglarni buloqəqan barlik kilmixliringlarni əsləysilər; xuning bilən ətküzgən rəzil ixliringlar tūpəyildin silər əz-əzünglarni kəzgə ilmayislar, əz-əzünglərdin nəprətlinisilər. **44** Mən rəzil yolliringlaroğa əsasən əməs, yəki buzuk kilmixliringlaroğa

əsasən əməs, bəlkə Əz namim üçün silərgə xəpəkətlik muamilə kiləqəndin keyin, i Israil jəməti, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **45** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak dəyildi: — **46** I insan oqlı, yüzüingni Teman xəhriyə qəritip, jənutbikilərnə əyibləp, Nəgəw ormanlik dalasini əyiblədiyoqan bəxarət bərip, — **47** Yəni Nəgəw ormanlik dalasiəğa mundak degin: — Pərwərdigarning səzini anglə; Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən sənə bir ot yəkimən; u səndiki həmmə yexil dərahni həmədə həmmə kaqxal dərahni yəwetidu; yəlkunluz ot həq eqməydu, jənutbin ximaloqiə pütkül yər yüzü uning bilən kəyüp ketidu; **48** barlik ət igiliri Mənki Pərwərdigar uni yəqkanlikimni kərtüp yetidu; u həqqaqan əqürilməydu!». **49** Wə mən: — Ah, Pərwərdigar! Ular mənə toqruluk: «U pəqət təmsillərnə sezləwatidu» dəydu! — dedim.

21 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak dəyildi: — **2** I insan oqlı, yüzüingni Yerusalemoğa qəritip, «mukəddəs jaylar»ni əyibləp, Israil zeminiəni əyibləp bəxarət bərip, **3** Yəni Israil zeminiəğa mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən sənə qərxidurmən; qiliqimni oqləptin suqurup, səndin həm həqkanıylar həm rəzillərnə üzüp taxlaymən. **4** Mən səndin həm həqkanıylar həm rəzillərnə üzüp taxliməqə boləginim üçün, qiliqim barlik ət igiliri, yəni jənutbin ximaloqiə boləqan həmməylən bilən qərxilixioğa oqləptin qikidu; **5** xuning bilən barlik ət igiliri Mənki Pərwərdigarning Əz qiliqimni oqləptin suquroqanlikimni tonup yetidu; qiliq oqləpka kaytidin yəniپ kirməydu. **6** Əmdi ulə tartkın, i insan oqlı; iq-bəqring eqixkudək dərd-ələm bilən ularning kez aldida uş-zar kil. **7** Wə xundək boliduki, ular səndin: «Nemixka uş tartisən?» dəp sorioqanda, sən ularoğa: «Boloqan xum həwər tūpəyildin! Mana, u kelidu! Barlik yürəklər erip, barlik kollar boxəp ketidu, barlik rohlər zəilixip, barlik tizlar süydük bilən qilik-qilik həl bolup ketidu; mənə u keliwatidu! U yetip kəldi! — dəydu Rəb Pərwərdigar» — degin. **8** Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundək dəyildi: — **9** I insan oqlı, bəxarət bərip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bir qiliq, bir qiliq, bislanəqan, parkiritiloqan! **10** U zor kiroqin qilik üçün bislanəqan, uni yaltiraxka parkiratқан; Əz oqlumning xahənə hasisi hərəkəndək addiy tayəqni kəmsitkənlikni tūpəyildin, huxal bolup ketiximigə toqra kelədu? **11** U qiliqni parkiritilixka, qol bilən tutuxka bəkitənkə; qiliq biləngən, parkiritiloqan, qətl kiloquqining qolioğa tutkuzuxka təyyarlanəqəndur! **12** Nalə-pəryad kətürüp piəqan qəkkin, i insan oqlı, Qünki [qiliq] Mening həlqimə qərxə qikkən; U Israilning barlik xahzədilirigə qərxə qikkən; Ular Əz həlkim bilən təng qiliqka tapxuruloqan; Xunga yanpixingoğa qəttik urup koyəqin! **13** Qünki sinək kəldi; əmdi bu «xahənə hasa» bəxka yəyoqlarni kəmsitkini bilən, u bəribir tūgixidu əməsmə?! — dəydu Rəb Pərwərdigar. **14** — Əmdi sən, i insan oqlı, bəxarət bərgin, qawək qəloqin! Qiliq ilki qətim, üq qətim urup kirsün! U kiroquqə qiliq, ularni hər tərəptin qərxiwəloqan zor qətl kiloquqə qiliqtur! **15** Ularning yürəklirini erisun dəp, ulardin nuroqunliri putlixip kətsun dəp, Mən ularning barlik

dərważiliriyoja təhdit salojuqi kiliqni karitip qoydum. Way! U qakmaktək parkiritilojan, u kixixka suoyurulojan; **16** i kiliq, ong tarəpək etkiri bol! Sol tarəpək burulup qap! Bisingri kəyərəgə karatқан bolsa xu yərgə qap! **17** Mənki Pərwərdigar Əz kolum bilən qawak qalimən, Əz kəhrimni təküp piqəndin qikimən; Mənki Pərwərdigar xundək səz kildim. **18** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundək deyildi: — **19** Sən i insan ooqli, Babil padixəhning kiliqini mengixioja təyyarlanojan ikki yolni bekitip koyojin; ikkilisi bir zemindin qikidojan bolsun; [Yerusalem] xəhriyə mangidojan yolning bexida bir yol bəlgisini tikləp koyojin; **20** yəni kiliqning yetip kelixi üqün Ammoniyəning Rabbah xəhriyə bir yol həmdə Yəhudağa, yəni istihkəmi məstəhkəm Yerusalem xəhriyə yənə bir yolni bekitip koyojin; **21** qünki Babilning padixəhi aqa yolda, yəni ikki yolning bexida pal aqkuzidu; u oqlarni silkiydu. «kəxmə məbudlar»din soraydu, jigarni təkxiydu. **22** Əmdi sepilni bəsküqi bazoqanlarni tikləxni, qan təküxkə pərman kilixni, jəng elan kiliq towloxni, dərważiləroja urulojuqi bazoqanlarni tikləxni, sepiloja qikidojan dənglülərnə yasaxni, potəylərnə kuruxni, Yerusalemmi [muhasirəgə elixni] kərsitidojan pal uning ong kəlioja qüxidu; **23** gərgə bu pal ularoja yalojan kəruğini bilən, ular iqkən kəsəmlər tüpəylidin, Yəhudadikilərnə qəngəliyoja alsun dəp padixəh ularning kəbihlikini esigə kəltüridu. **24** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: Silərnəng asyilikinglər axkariliniq, bərlək kilmixliringlarda gunəhlinglər kəruğəqə, kəbihlikinglərnə əskə kəltüringlər tüpəylidin — yəni ezüinglər pax kiliniq əskə elinoininglər tüpəylidin, silər kəlioja elinisilər. **25** Əmdi sən, i Israilning munapik həm rəzil xəhzadəsi, kəbihlikingning jazalinix waqti-saiti toxkinida, kəridiojan küning kelidu! **26** Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Səllini uningdin eliwət, tajni eliwət; ixlar əz pətida turuwərməydu; pəs turoqanni egiz kil, egiz turoqanni pəs kil; **27** uning [təhtini] erüwət, erüwət, erüwət! Uning həküking Iğisi kəlməgiqə, u yənə məwjut bolmaydu; Mən uni Uningoja təkdim kilimən. **28** Əmdi i insan ooqli, bəxarət berip mundək dəgin: — Rəb Pərwərdigar Ammoniyələr wə ularning mazaqləri toşrisida mundək dəydu: «Bir kiliq, bir kiliq kətl kilixkə suoyurulojan; u adəmnə yəwetixkə, qakmaktək yaltiraxkə parkiritilojan!» — dəgin! **29** Qünki pəlqilər sən kiliq toşrugda kuruk əlamət kəruñxlərnə kərip, sən üqün yaloqəndin bir pal salidu; rəzilərnəng kəridiojan küni kəlgəndə, kəbihlikning jazalinix waqti-saiti toxkənda, bular sənə xu kirilərnə rəzilərnəng boyunliri üstigə koxup yatquzidu! **30** Bu kiliqni əz oqiləyoja qayturup sal! Mən sening üstüggə ezüing yaritilojan jayda, yəni sən tərtilgən jayda həküm qikiriq jazalaymən. **31** Xuning bilən Mən üstüggə kəhrimni təküp yaoydurup, Ojəzipimning oti kilip püwəlmən; Mən sənə kətiliklə məhür yawuz adəmlərnəng kəlioja tapxurup berimən; **32** Sən otqə yəkiləu bolisən; Sening kəning əz zeminingdə təkülidu; Sən kəyətidin əslənməysən; Qünki Mənki Pərwərdigar səz kəliojan.

22 Pərwərdigarning səzi manga kelip xundək deyildi: — **2** Əmdi sən, i insan ooqli, kənlək xəhər üstigə həküm qikərməmsən? Həküm qikərməmsən? Əmdi

uning yirginlik kilmixlirini yüzigə selip mundək dəgin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: «Əz jaza küning kelixi üqün əz iqidə kən təküqi xəhər, əzini buləqax üqün ezigə məbudlarni yasiojan xəhər — **4** Sən təkəkən qan tüpəylidin gunəhkar boldung, yasiojan məbudlar tüpəylidin ezüingni buləqiding; sən əz jaza künliringni yəkinlaxturdung, yilliringni toxturdung; xunga Mən sən əllərgə rəswə, bərlək məmləkətlərgə mazaqingni obyektə kildim. **5** Sanga yəkındikilər həmdə səndin yirəktikilər sənə mazaq kəlidu, i kiya-qiyəyoja tolojan bətnəmlək xəhər! **6** Israilning xəhzadəliri, hər birining həkükingdin paydilinip iqingdə kəndək qan təkəkənlikigə kəra! **7** Sening iqingdə ular ata-anisini kəzgə ilmiojan; aranglarda musapirləroja zulum-zumbuluk kəliojan, yetim-yəsirlər həm tul hotunlaroja uwal kəliojan; **8** Mening pak-mukəddəs nərsilirimni sən kəmsitkən, Mening «xabət küñ»lirimni buləqax buzəjənsən; **9** sening iqingdə kənoja təxna təhməthər adəmlər boləjan; ular taqilər üstidə butpərəslək exini yegən; sening iqingdə ular buzukluk pəsəndilik kəliojan; **10** səndə əz atisining nomusioja təkənlər bar; ay kərgən kiz-ayallarni ayaq asti kəliojanlarmu bar. **11** Birsə koxnisining ayali bilən yirginlik buzukluk kəliojan; yənə birsə əz kəlinini buzup xəhwəniyə kəliojan; səndə boləjan yənə birsə əz singlisioja, yənə atisining kizioja bəskünqilik kəliojan. **12** Ular qan təküx üqün arangda «səwoqatlar»ni kəbul kəliojan; sən əsüm-jəzanə alojan; sən əz koxnilingdin hərəmnə məjburiy yuluwelip, Mən untuqənmə — dəydu Rəb Pərwərdigar. **13** Wə mana, Mən hərəmnə məjburiy yuluwelixingə wə sən əz arangda təkəkən qanlaroja kərap kolumni-qolumoja urdum! **14** Mən sənə bir tərəp kəlidiojan künlərdimə yüring yənilə tok, kəlliring qing turuwərmədu? Mənki Pərwərdigar səz kildim, Əzüm uni ada kilimən. **15** Mən sənə əllər arisioja tarkitimən, məmləkətlər iqingə taritimən, otturangda boləjan pəsəndilikingə hatimə berimən. **16** Əmdi sən ezüing arkilək əllərnəng kəz əldidə buləjənsən, andin Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisən. **17** Pərwərdigarning səzi manga kelip xundək deyildi: — **18** I insan ooqli, Israil jəməti Manga huddi daxkal bolup qikti; ularning həmmisi humdanda kəliojan mis, kələy, təmür wə kooxunlurdur; ular kümüxning pəki bolup qikti. **19** Xunga Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Həmminglər daxkal bolup qikəqəqə, mana əmdi Mən silərnə Yerusalem otturisiyoja yəjojmən; **20** kixilər üstigə ot püwəp, ularni eritip tawlox üqün kümüx, mis, təmür, kooxun wə kələyni humdan iqingə yəjoqəndək, Mən ojezipim wə kəhrim bilən silərnə yəjoq [xəhər] iqingə selip silərnə eritimən. **21** Xundək, Mən silərnə yəjoq, ojezipimning otini üstünglərgə püwəlmən, silər uning otturisida erip ketisilər; **22** kümüx humdanda eritilgəndək, silər xəhər otturisida eritilisilər; wə silər Mənki Pərwərdigarning Əz kəhrimni üstünglərgə təkəkənlikimni tonup yetisilər. **23** Pərwərdigarning səzi manga kelip xundək deyildi: — **24** I insan ooqli, xəhərgə mundək dəgin: — Ojəzəp qüxkən künda sən paklandurulmiojan, yəmoqur qüxmigən bir zeminsən. **25** Əz oljisini titmə kəlidiojan, həkəriyədiojan xirdək ularning pəyojəmbərliri uningda suyikət ixlitidu; ular janlarni yəwetidu; həzinilərnə, kimmətlik nərsilirini

buliwalid; ular uning otturisidiki tul hotunlarni kəpəytməktə. **26** Uning kaħinliri Təwrat-kanunumni buzup taxlar, pak-muqəddəs nərsilərimni buloqoqan; ular pak-muqəddəs bilən addiy nərsilərimi pərk kılmaydu; ular «xabat kün»lirimgə kəzini yumup yüridu; xuning bilən ular arisida Manga bətnam qaplinidu. **27** Uning iqidiki xahzadilər huddi oljisinı tıtma kılıdıoqan bərilərdək; ular kan təküxidü, janlarnı nabut kılıxidü, ħaram mənəpətni bulıxidü. **28** Uning pəyoqəmbərliri ularning [kılmıxlirini] «ħak suwaq» bilən aqartkan, «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu!» dəp sahta kərinüxlərnı kəruwəlip, pal selip yaloqanqılıq yətküzidu; ləkin Pərwərdigar ularoqa səz kıloqan əməs. **29** Zemindiki addiy puqralarını jəbir-zulum kılixip, bulang-talang kılıdu; ular ajız-namratlarnı bozək kılip, musapirləroqa zulum selip uwal kılıdu. **30** Mən ular arisidin tamni kaytidin yasitip bəridioqan, Məni ularning zeminini wəyran kıliximdin yanduridioqan, uning yerikini ətküidək, Məning aldimda turidioqan ariqi bir əzimətni izdəp kəldim; biraq ħəqbərnı tapalmidim. **31** Xunga Mən kəħrimni üstigə təkımən; oqəzipimning oti bilən Mən ularni ħalak kılimən; Mən ularning yollirini əz bəxioqa kayturimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

23 Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak dəyildi: — **2** I insan oqılı, bir anidin tuoquloqan ikki ayal bar ikən; **3** ular Misir zeminidə pəħixilik kıloqan; ular yaxlıqta pəħixilik kıloqan; xu yərdə ularning kəksiliri mijiklinip, kızlık əmqək topqiliri silənoqan. **4** Ularning isimliri bolsa, qoqıning Oħolah, kıqıkining Oħolibah idi; ular Məningki idi; ular oqul-kızlarnı tuoqan. Samariyə bolsa Oħolah, Yerusəlem Oħolibahdu. **5** Oħolah Məningki boləqan təkərdimü yənə buzukluk kıloqan — u axikliriqə, yəni koxniliri boləqan Asuriylərgə pəs arzu-ħəwəslərdə boləqan; **6** kək kıyim kıyğən, əməldar-ħəkdümdarlar, ħəmmisi kelixkən yigitlər, atqa mingən qəwəndazlar idi. **7** U əz buzuklukni ularning üstigə bəoqıloqan; ularning ħəmmisi Asuriyəni esilzadiliri idi; əz arzu-ħəwəslirini bərlək qozəqatkanlar bilən wə ularning bərlək məbudliri bilən u əzini buloqoqan. **8** U yənilə Misirdə boləqan pəħixilikliridin waz kəqmidi; qünki uning yaxlıqida axu yərdikilər uning bilən biling yətti, kızlık kəksilirini siləp, əz buzukluklirini uning üstigə təkti. **9** Xunga Mən uni əz axnilirining, yəni uning arzu-ħəwəslirini qozəqatkan Asuriylərnıng kəlioqa tapxurdum; **10** ular uning nomusini axkarılap, uning oqul-kızlirini elip ketip, uni kıliqlap əltürüwətti; u ayallar arisida [yaman] atakqa qaldı; uning üstigə ħəkdüm qıqirilip jazalandı. **11** Uning singlisi Oħolibah buni kərup turupmu, arzu-ħəwəsliridə ħədisidin tehimu buzuk, pəħixilikliri ħədisiningkidin kəp bolup kətti. **12** U əz koxniliri boləqan Asuriylərgə pəs arzu-ħəwəslərnı qozəqatkan; ular əməldar-ħəkdümdarlar, ħəxəmətlik sawut, formılarnı kıyğən, atqa mingən qəwəndazlar, ularning ħəmmisi kelixkən yigitlər idi. **13** Mən uning buləjini pətəkənlikini kərdum; ular ikkilisi bir yolluk idi. **14** U uning pəħixiliklirini axurdi; qünki u tamda pərnəg bilən sürətləngən ədəmlərnı, yəni Kaldiyələrnıng rəsımlirini kərdi; **15** ularning bəlliri potılar bilən oraloqan, bəxioqa kıyrukluk səlliləp kıyılğən; ularning ħəmmisi ləxkər bəxidək, yəni tuoquloqan yurti Kaldiyədəki Bəbılliklərnıng kıyapitidə idi. **16** U xuan ularoqa qarap ularning

xəħwəniy ħəwsini qozəqoqan, xuning bilən ularni izdəp Kaldiyəgə əqlilərnı əwətkən. **17** Xuning bilən Bəbılliklər uningəqa, yəni uning axnilik orum-kərpiliriğə yəkın kelip, uni əz zinaliri bilən buloqoqan; u əzini ular bilən billə buloqoqandın keyin uların bizar boldı. **18** U əz buzukluklirini oquk kılip, nomusini axkarılixi bilən, jenim ħədisidin yirgəngəndək uningdinmu yirgəndi. **19** Biraq u yənə əzining yaxlık künlirini, yəni Misir zeminidə buzukluk pəħixilik kıloqan künlirini esigə kəltürüp əz buzukluklirini tehimu kəpəytti. **20** Uning ərliki əxək mədəkliridək, məniysi atlarınğıkidək boləqan Bəbıllıq pəħixiwəz ərkəkliriğə qarap ħəwəsliri qozəqaldı. **21** Sən yaxlıqıngdikı buzuklukliriğəqa, yəni yaxlıqıngda Misirliklərnıng əmqəkliriğni siləjiniqə yənə təxnə bolup təlmürdung. **22** Xunga, i Oħolibah, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mana, Mən jenıng ħəzir bizar boləqan axnilirini əzınggə qarxi qozəjitmən, ularni sən bilən karxilixixkə ħəmmə tərıpıngdin elip kelimən; **23** Bəbılliklər, bərlək Kaldiyələr, Pəkədlər, Xoalar, Koallar ħəmdə Asuriylərnıng ħəmmisini ular bilən təng qozəjaymən; ularning ħəmmisi kelixkən yigitlər, əməldar-ħəkdümdarlar, uluq bəglər wə janablar, ħəmmisi atqa mingən qəwəndazlardur; **24** ular kor-al-yaraqlar, jəng ħərwiliri, yük ħərwiliri ħəm zər bir top ħəlkələr bilən sanga qarxi qıqıdu; ular əzlrini ħəmmə tərıpıngdə sipar-kalkanlar wə dubuloqalarnı kıyıp sanga qarxi səpras bolidu; bəxioqə qüxidioqan təgixlik jazalı ularoqa tapxurımən, ular əz ħəkdümliri boyıqə qozəlaydu. **25** Mən muqəddəslikimdin qıqқан oqəzəpni sanga karitimən; xuning bilən ular kəħr bilən seni bir tərəp kılıdu. ular sening burnung wə kuləkliriğni kəsıwetidü; səndin əħirki qəloqanlar kıliqlinidu; ular oqul-kızliriğni elip ketidu, səndin yənilə qəloqanlar otta yutuwetilidu. **26** ular səndin kıyım-kəqəkliriğni eliwəlip, güzəl zibu-zinnətleriğni bulaydu. **27** Xuning bilən Mən səndə Misir zeminidə baxlanəqan buzuklukliriğni wə pəħixilikliriğni tohtitimən; sən bu ixlarəqa yənə təlmürməysən, Misirni kəyda əsliməysən. **28** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən seni əzüng nəprətləngənlərnıng kəlioqa, yəni jenıng yirgəngənlərnıng kəlioqa tapxurımən; **29** ular seni əqmənlik bilən bir tərəp kılip, bərlək əjirleriğni elip ketip, seni tuoqma-yalıngaq qaldurup, pəħixilikliriğning nomusini axkarılaydu. Sən əllər bilən pəħixilik kıloqanlıqıng, ularning məbudliri bilən əzüngni buloqanlıqıng tıpəylidin, sening buzuklukliriğ ħəm pəħixilikliriğni bularnı bəxioqə qüxürdi. **31** ħədəngning yolida əzüng mangoqansən; xunga Mən uningdikı kədəħni sening kolungəjimu tutkuzdum. **32** — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — ħədəngning kədəħini, qoqıqur wə qoqı bir kədəħni sənmu iqısən; sən rəsəwə bolup mazək kılinisən, qünki uning ħəjimi qəndur; **33** sən dəħxətlik wə ħalakət kədəħi, yəni ħədəng Samariyəniğ kədəħi bilən məstlik ħəm dərd-ələmgə toldurulisən; **34** sən uni iqiwetip yənə yalaysən, ħəttə uning pərqiliriğnimü oqajılayəsən, andın kəksiliriğnimü yulup taxlayəsən; qünki Mən xundak səz kıldım, dəydu Rəb Pərwərdigar. **35** Xuning üqün Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki sən Məni untup arqənoqa taxlıwətəkənliking üqün, xunga əz

buzuklukung həm p hixilikliringning jzasini ket ris n. **36** W  P rw rdigar manga mundak dedi: — I insan ooqli, sən Oholah w  Oholibamah  stiga h k m qikiramson?  mdi ularo a ez yirginqlik kilmixlirini ayan kilip kərsətkin. **37** Q nki ular buzukluk kildi; kolliri  an boldi; ular ez butliri bilan buzukluk kilip, uning  stiga Manga tuo an g x balilirini ularning ozuki süpitida kurbanlik kilip  tk z p beoixlidi. **38** Uning  stiga ular Manga xundak ix kilo anki, ohxax bir k nd  ular Mening mu add s jayimni bulo ap, «xabat k n»lirimni buzo an. **39** Q nki ular ez balilirimni butlirio a soyo an qao da, ular ohxax bir k nd  mu add s jayimni bulo axka kirdi; mana, ular Mening ey m oturisida xundak kilo an. **40** Uning  stiga ad ml rni yiraktin qakirdi, ularni elip kelixka  lqi  watti; mana, ular k ldi; s n ularni d p yuyunup, kez- axliringo a osma koyup,  z ngni zibuzinn tl r bilan p rdazliding; **41** həxəmətlik bir diwanda olturdung; uning aldio a  stiga Mening huxbuyum həm z ytun meyim koyulo an dastihanni koydung; **42** o amsiz y rg n bir top kixil rning awazi uningda anglandi; q p r nd  ad ml r bilan bill  qel-bayawandin Sebaiylarmu elip kelindi; ular [h d -singilning] kollirio a bil z kl r, bexio a qiraylik tajlarni saldi. **43**  mdi Mən zina-buzukluklar bilan uprap kerio an p hix  toqruluk; «Ular  mdi uning bilan buzukluk kiliw rsun; q nki u həkikətan [p hix ]» — dedim. **44** — Xuning bilan ular p hix  ayalo a yekinlaxkand  uningo a yekin berip bill  yatti; ular xundak kilip Oholah w  Oholibamah bu ikki buzuk ayalo a yekinlixip bill  yatti. **45** Biraq h kkaniy ad ml r ularni zinahor ayallarni w   an tekk qi ayallarni jazalio ano a ohxax, ularning  stiga h k m qikirip jazalaydu; q nki ular zinahor ayallar, ularning kolliri kandur. **46** Q nki R b P rw rdigar mundak d ydu: — Bir top ad ml rni ularo a  arxi qikirip elip keliman, ularni h ryano a h ydiwetixk  w  bulangqilik kilixka tapxurim n. **47** Bu top kixil r ularni taxlar bilan qalma-kes k kilip, kiliqliri bilan qerip soyidu; ular ularning ooql-kizlirini  lt ridu,  ylirini ot bilan koyd riwetid. **48** Xuning bilan Mən zemində buzuklukka hatimə berim n; xuning bilan barlik ayallar sil rdin sawak elip sil rning buzuklukliringni dorimaydu. **49** Ular buzuklukungni ez bexingo a kayturup q x ridu, ular sil r m buddiringerlo a qetixlik bolo an gunahlarni ket risil r; sil r Mening R b P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r.

24 Tokkuzinqi yili, oninqi ayning oninqi k nida, P rw rdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooqli, bu k nni, d l muxu k nning qislasini yeziwalojni; q nki d l muxu k nd  Babilning padixah  Yerusalemmi muhasirig  aldi. **3** Asiy jam tning aldio a bir t msilni koyup mundak degin: — R b P rw rdigar mundak d ydu: — «Kazanni otning  stiga koyunglar, ot  stiga koyunglar, uningo a su koyunglar; **4** g x parqiliri, h rbir esil g x parqilirini, put w  kolini uningo a yojip selinglar; esil ustihanlarmimu koyunglar; **5** koy padisidin  ng esillirini elinglar; ustihanlarni pixuruxka uning astio a otun toplap koyunglar; uni  attik kaynitinglar, uningdiki ustihanlar obdan kaynisun. **6** — Xunga R b P rw rdigar mundak d ydu: —  anhor x h rning h lio a, yəni dat baskan kazo a, heq deti k tm yio an

kazo a way! Uningdiki h mmi birdin-birdin al; uningo a nesiw  qeki taxlanmisun! **7** Q nki u tekk n  an uning otturisida turidu; u  anni topa bilan k mgili boloudek y rg   mas, b lki takir tax  stiga tekti. **8**  h rimni kozo ax, intik m elix  q n, u tekk n  anning yepilmasliki  q n takir tax  stiga kaldurdum. **9** Xunga R b P rw rdigar mundak d ydu: —  anhor x h rning h lio a way! M nmu uning otun dewisini yoojan kilim n! **10** Otunni d wilanglar, otni yikip quhqulanglar, g x obdan pixsun, dora-d rm kl rni koxunglar, ustihanlar key p katsun! **11** Andin kazanni kizitip, uningdiki misni kipkizil kilinglar, iqidiki dao -kir l eritilip, uning deti qikiriwetilix  q n uni  aruk peti qo lar  stiga koyunglar! **12** Uning kilo an ayariqilikli ri Meni upratti; Lekin uning k lin deti uningdin k tmidi; Xunga uning deti otta turiw rsun! **13** Sening paskiniqilikingd  buzuk p hixilik bardur; M n seni pakizlimakqi boldum, lekin s n paskiniqiliktin pakizlandurulmaym n deding;  mdi  h rimni  st ngga tekk p tohtatmio uq  s n paskiniqiliktin pakizlandurulmays n. **14** M nki P rw rdigar xundak sez kildim; u  malg  axurulidu, M n uni ada kilim n; M n n  buningdin yanmaym n, n  heq sanga iqimni aqrirtmaym n, n  uningdin  k nmaym n; ular sening yolliring w  kilmixliring boyiq   st ngg  h k m qikirip jazalaydu — d ydu R b P rw rdigar. **15** W  P rw rdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **16** «I insan ooqli, M n sening seym lik kez  ariqukungni bir urux bilan s ndin elip ketim n; biraq s n heq mat m tutma, heq yioqlima, heq kez yexi kilma; **17** s k t iqid  u -zar tartis n;  lgiqi  q n heq haza tutma; s llengni bexingo a orap, k xliringni putungo a baoljo in; y z ngning təwinini yepiw tma, ad ml r epb rg n nandin yemə. **18** Xuning bilan Mən  tigend  halkk  s z kildim; k q runda ayalim  ldi. Ikkinqi k ni  tigend  mən buyrulo ini boyiq  ix kildim. **19**  mdi halayik manga: «Sening bu kilo an ixliringning nemini k rs tk nlisini dem ms n?» dedi. **20** Mən ularo a mundak dedim: — P rw rdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **21** Israil j m tig  mundak degin: — R b P rw rdigar mundak d ydu: — «Mən  z mu add s jayimni, yəni sən pəhirləngən k q-tayanqingni, kez nglarni huxal kilouqi, yeninglar t xna bolo an nərsini bulo ay dəwatimən; sil rning kayninglarda  alo an kiz-ooqullar kiliq bilan yokilidu. **22** Xu tapta sil r Mən [ zakiyal] hazir kiloinimdk  kilisil r; sil r y z nglarning təwinini yapmaysil r, ad ml r epb rg n nandin yeməysilər; **23** s ll nglar bexinglarda, k xinglar ayo liringda boliwedir; sil r heq matəm tutmaysil r yaki heq yioqlimaysil r; sil r kəbihlikliringlar iqid  solixip, bir-biringlaroşa  arixip u -zar tartisil r. **24** Xundak kilip  zakiyalning  zi sil rg  bexar t bolidu; u  andak kilo an bolsa, sil r xundak kilisil r; bu ix  malg  axurulo anda, sil r Mening R b P rw rdigar ik nlikimni tonup yetisil r. **25** — W  sən, i insan ooqli, Mən ulardin k q-istihkamini, ular pəhirləngən g z k g hrini, seym lik kez  ariq qlirini, jan-jegiri bolo an kiz-ooqullirini ulardin məhrum kilidio an k nida, **26** — yəni xu k nida, sanga bu h w rni kulikingo a y tk z y  q n bir  aq un yeningo a kəlməmdu? **27** Xu k nida aozing eqilo an bolidu, sən

bu qachqun bilan sözlxisän, yänə heq gaqa bolmaysän; xundak kılıp ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

25 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — 2 I insan oqlı, yüzüngni Ammoniylarğa qarıtıp, ularni əyibləp bexarat berip mundak degin: — **3** — Ammoniylarğa mundak degin — Rəb Pərwərdigarning sözini anglanglar! Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mening mukəddəs jayım buloqanoqanda, Israil zemini wəyran kılinoqanda, Yəhuda jəməti sürgün kılinoqanda sən ularğa karap: «Wah! Yahxi boldi!» degining tūpəylidin, **4** əmđi mana, Mən seni xərktki əllərnıng ıgıdarlılıqıqta tapxurımən; ular sening arangda bargah kurup, arangda qedırlırını tikıdu; ular mewılırını yəp, sütüngni ıqıdu. **5** Mən Rabbah xəhırını tēgilər üqün otlak, Ammoniylarınıng yerini koy padılrı üqün aramgh kılımen; xuning bilan silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetısılər. **6** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki sən Israil zemınıqta karap qawak qelip, putunğı tēpəqlıtır, kəlbıngdıki pütün eqmənlık bılən hux boləqanlıqıng tūpəylidin, **7** əmđi mana, Mən üstünggə kolumni uzartıp, seni əllərgə olja boluxka tapxurımən; Mən seni həklər ıqıdin üzımən, məmlıktələr ıqıdin yokıtımən; Mən seni həlak kılımen; xuning bılən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetısən. **8** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki Moab wə Seirning: «Yəhuda pəkət barlık baxka əllər bılən ohxax, halas» degini tūpəylidin, **9** xunga mana, Mən Moabnıng yenini — qeğrasıdıki xəhərlərni, zemınıng pəhri boləqan Bəyt-Yəximot, Baal-Meon wə Kırıatayım xəhərlıridin baxlar yerıp aqımən; **10** ularni Ammoniylarınıng zemini bılən billə xərktki əllərgə tapxurımən; Mən Ammoniylarınıng yənə əllər arısıda əslənməslıki üqün, ularnıng ıgıdarlılıqıqta tapxurımən; **11** wə Moab üstıgə həküm qıkırıp jazalaymən; ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetıdu. **12** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — qünki Edom Yəhuda jəmətidin eq elıp yamanlık kılıp, xuningdək eqır gunahkar boləqını tūpəylidin, intıqam aləqınıni tūpəylidin, **13** — əmđi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Edomqta kolumni sozımən; xuning bılən ızi zemınıdin adəmlər həm haywanlardın məhrum kılımen; Mən uni Teman xəhırıdin tartıp wəyran kılımen; ular Dedan xəhırıqıgə kılıq bılən ırkılıdu. **14** Xuning bılən Mən həlkım Israilnıng kəli arkılık Edom üstıdin Əz intıqamıni alımən; ular Mening aqqıkım həm kəhrım boyıq Edomda ıx kılıdu; Edomiylar Mening intıqamınnıng nemə ikənlikini bılıp yetıdu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Filistiyələr intıqam niyiti bılən hərikət kılıp, kona eqmənlıki bılən Yəhudadani yokıtaylı dəp ıq-ıqıdin eq aləqınıni tūpəylidin, **16** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Filistiyəning üstıgə kolumni uzartımən; Mən Kərətiylərni kırıwetımən, dengiz boyıdıkilərning kaldıqlırınınu wəyran kılımen. **17** Mən ularnıng üstıgə kəhrılık tənbihlərni qüxürüp kattık intıqam alımən; ularnıng üstıdin intıqam aləqınımda ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetıdu.

26 On birinqi yili, aynıng birinqi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — 2 I insan oqlı, Turning Yerusalem toqruluk: «Wah! Yahxi boldi! Əllərnıng dərwazisi boləquqı wəyran boldi! U manga karap kayrılıp eqildi; unıng wəyran kılınıxi bılən əzımni toyəquzımən!» degini tūpəylidin, **3** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, i Tur, Mən sanga kərxımən, dengiz dolqunlarnı qəzəqıqandək, kəp əllərni sən bılən kərxılıxka qəzəqıqımən; **4** ular Turning sepillirini bərbət kılıp, unıng mınarlırını qəkıp yokıtıdu. Uning üstıdıki topılrını kırıp taxlap, uni takır tax kılıp koyımən. **5** U pəkət dengiz otturısıdıki torlar yeyilıdıqan jay bolıdu; qünki Mən xundak sez kıldım, dəydu Rəb Pərwərdigar; u əllər üqün olja bolup kəlıdu. **6** Uning kuruklukta kəloqan kızlrı kılıq bılən kırılıdu; xuning bılən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetıdu. **7** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Tur bılən kərxılıxka Babil padıxahı Nebokadnesar, yəni «padıxahlarınıng padıxahı»ni, atlar, jəng hərwiliri bılən, atlık qəwəndazlar, koxun wə zor bir top adəmlər bılən xımal tərıpidin qıkırıp epkelimən. **8** U kuruklukta kəloqan kızlrını kılıq bılən soyıdu, sanga muhasırə potaylrını kırıdu, sepiloqta qıkıdıqan dēnglıtkıni yasaydu, sanga karap kəlxanlırını kətürıdu. **9** U sepillirinqə bəsküqı bazəqanlarnı karıtıp tikləydu, kəral-paltılırını bılən mınarlırınıng qəkıp əqulıtıdu. **10** Uning atlırınıng kəplükdini ularnıng kətürəqan qang-topısı seni kəplaydu; sepilliri bəsüləq bir xəhərgə bəsür kırıgəndək u sening kəwuklırındın kırıgəndək, sepillirıng atlık əskərlərning, qaklarınıng həm jəng hərwilirınıng sadası bılən təwrınıp ketıdu. **11** Atlırınıng tuyaklırını bılən u barlık rəstə-kəqılırınıng qəylaydu; u pıkralırınıng kılıq bılən kırıdu, küqlük tüwrüklırınıng yərgə yıkılıdu. **12** Ular baylıklırınıng olja, mal-tawarlırınıng əqanimət kılıdu; ular sepillirınıng bızup əqulıtıp, həxəmətlık əylirınıng harabə kılıdu; ular sening taxlırınıng, yaqəqlımlirınıng wə topa-qanglırınıng dengiz sulırı ıqıgə taxlaydu. **13** Mən nahkırınıng sadasını tūğıtımən; qılartlırınıng awazi kaytıdin anglanmaydu. **14** Mən seni takır tax kılımen; sən torlar yeyilıdıqan bir jay bolısən, halas; sən kaytıdin kurulmaysən; qünki Mənki Pərwərdigar xundak deqənmən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar Turoqta mundak dəydu: — Sən əqulap kətkınıngdə, yarılanoqanlar aq-zarlıqınında, otturungda kırıqın-qapqun kılinoqanda, dengiznıng qət yakılırını təwrınıp kətməmdü? **16** Dengizdıki xahzadılar təhtlırındın qüxüp, tonlırını bıryakka taxlap, kəxtilik kiyım-kəqaklırını selıwetıdu; ular əzlrını kərxunq-titrək bılən pürkəydu; ular yərgə olturup, heq tohtawsız titrəp, sanga karap sarasımıgə qüxıdu. **17** Ular sən üqün bir mərsiyəni okup sanga mundak dəydu: — «I əhləng dengizdıkilərdın boləqan, dangkı qıkqan, Dengiz üstıdin küqlük həküm sürgən, Əz wəhəxtlırınıng barlık dengizda turuwatqanlarqta saləqan xəhər! Sən wə sənda turuwatqanlar nəkədər həlak boləqan! **18** Həzir sening əqulap kətkən kününgdə, Dengiz boyıdıkilər titrəp ketıdu; Dengizdıki arallar wə kırıqəktılər sening yok bolup kətkınıngdın dəkkə-dükkıgə qüxüp kəlıdı». **19** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən seni adəmzatsız xəhərlərdək, harabə xəhər kılıqınımda,

Mən üstünggə dengiz qongqurluqlirini qikirip seni qökürginimda, Uluoq sular seni besip yapqanda, **20** Xu tapta Mən seni hangoqa qüxkənlar bilən billa qüxürimən, Qədimki zamandikilərnin qatarioqa qüxürimən; Seni yərning tegiliridə turoquzimən; Seningdə kaytidin adəmzat bolmasliki üqün, Seni qədimki harabilər arisioqa, Hangoqa qüxkənlar bilən billə boluxka qüxürimən; Birək tiriklərnin zeminida bolsa güzəllik tikləp qoyimən; **21** Mən seni baxqilaroqa bir agahı-wəhəxtə qilimən; Sən kaytidin heq bolmaysən; Ular seni izdəydu, birək sən məngügə tepilmaysən» — daydu Rəb Pərwərdigar.

27 Pərwərdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **2** Sən, i insan oqli, Tur toqruluk bir mərsiyəni aozingə elip uningə mundaq degin: — **3** I dengizlərnin kirix aozida turukluk, dengiz boyliridiki kəp əllər bilən sodilaxkuqi, Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «I Tur, sən «Mening güzəllikim kamalətkə yəttii!» deding. **4** Sening qebraliring bolsa dengizlərnin otturisida idi; Seni yasiojanlar güzəllikini kamalətkə yətküzdi. **5** Ular barliq tahtaylirini Senirdiki kariəyaylardin yasiojan; Sanga moma üqün ular Liwandin kedir dərihini epkəlgən; **6** Palaklirini Baxandiki dub dərhilridin yasiojan; Palubangni səmxit dərhilridin yasap, Kupros dengiz boyidiki pil qixi bilən nəxiqligən. **7** Yəlkining Misirdin kəltürüləng xətilik libastin yasaləjan, u sanga tuə bəlojan; Sayiwining bolsa dengiz boyidiki Elixəhdiki kək wə səün rəhtlərdin idi; **8** Zidondikilər həm Arwadtikilər sening palək uroquqiliring idi; Səndə boləjan danixmənlər, i Tur, sening yol baxliəquqiliring idi. **9** Gəbaldiki aqsaqallar wə uning danixmənliri səndə boləjan, kawaklirini etətti; Dengiz-okyandiki barliq kemilər wə ularning dengizqiliri mal alməxturuxka yeningə kelətti. **10** Parslar, Ludtikilər, Liwiadikilər qoxunoqa tizimlinip, sening ləxkərlirine boləjan; Ular kəlkan-dubuloqilirini üstünggə esip, seni həywətlik kiləjan; **11** Arwadtikilər qoxuning bilən hər tərpingdə sepillirində turup kəzəttə boləjan; Gəmmadtikilərmu munarlingda turojan; Ular kəlkan-qorallirini ətrapingə, sepillirine qoyəjan; Ular güzəllikini kamalətkə yətküzgən; **12** Tawarlirine mol boləjanlikidin Tarxix sanga heridar boləjan; Məhsulatlingə uyar kümtüx, temür, kəlay, qoquxun tegixip bərgən. **13** Jawan, Tubal wə Məxək sən bilən soda kiləjan; Ular tawarlirine adəmlərnin janliri, mis kaqa-kazanlari tegixək. **14** Torgamahə jəmətidikilər məhsulatling üqün atlar, qəng atlari wə kəqirlari tegixip bərgən. **15** Dedandikilər sən bilən sodilaxkan; Dengiz boyliridiki kəp həlkə sanga heridar boləjan; Ular sanga dəndan, əbnus yəoqiini təlignə; **16** Suriya kəl hünərlirine mol boləjanlikidin sanga heridar boləjan; Ular məhsulatlingə mawi yəqutlar, səün rəhtləri, kəxtiləri, nəpis kanap rəhtləri, marjanlari, kizil yəqutlari tegixip bərgən. **17** Yəhuda wə Israil zeminidikilərdinmu sən bilən sodilaxquqlar boləjan; Tawarlirine uyar Minnitning buədayliri, pəqinilər, həsəl, zəytun meyi, məlhəm dorilari tegixip bərgən. **18** Dəməxək kəl hünərlirine mol boləjanlikidin, Hərhil bayliqlirine tūpəylidin sanga heridar bolup sanga Həlbəning xəbriliri, aq yunglari tegixip bərgən. **19** Wedan wə Uzaldin qikkan Jawandikilər

məhsulatlingə sokulojan temür, kəwəzakdarqin, egirni tegixəkəndi. **20** Dedan sanga at toqumiliri tegixip bərgən; **21** Ərəbistan wə Kedardiki barliq xəhdəzilər sanga heridar boldi; Sanga pahlanlar, qoqkarlar wə əqkiləri tegixip bərgən. **22** Xəba həm Raamahdiki sodigərlər sən bilən tijarət kiləjan; Məhsulatlingə uyar hərhil sərhil tetitkarlar, kimmətlik jawahirətlər wə altun alməxturup bərgən. **23** Həran, Kənnəh, Edəndikilər wə Xəba, Axur, Hilmadiki sodigərlər sən bilən tijarət kiləjan; **24** Ular sanga həxəmətlik kiyim-kəqək, səün rəhtlər wə kəxtilər, rəngmürəng giləmləri tegixip bərgən; Bularning həmmisi tūgünəqəlinip tanə-arəjanqilar bilən qing bəoqlirini, bəzəringə kirdi. **25** Tarxixiki kemilər tawarlirini kətürəng karwanlərdək boləjan; Xuning bilən sən dengiz-okyaning bəoqrada mal bilən toldurulup, intayin əojrlip kətkənsən; **26** Sening palək orəquqiliring seni uluoq sularəqa apardi; Xərkə xamili sən dengiz-okyaning bəoqrada para-para kiliwətti; **27** Sening mal-mülkiling, bəzərlirine, dengizqiliring wə yol baxliəquqiliring, Kawaklirini ətküqilər, sən bilən sodilaxkan sodigərlər, səndə boləjan barliq ləxkərlirine, Jümlidin arangda toplanəjan adəmlərnin həmmisi sən erülüp kətkən künündə erülüp dengiz-okyaning qoynoqa əjək bolup ketidu. **28** Yol baxliəquqiliring aq-zərliridin dalədikilər təwrəp ketidu. **29** Palək orəquqilarning həmmisi, Dengizqilar, dengizdə barliq yol baxliəquqlar əz kemiliridin qixidu; Ular kuruqluqta turidu; **30** Ular sanga qarap awazini anglitip, Qəttik aq-zərlər kəturidu; Ular topa-qəng qikirip bəxiəqa qəqidu; Ular küllər iqidə əojnaydu. **31** Ular seni dəp qəqlirini qixürüp əzilirini taz kilip, bəz kiyimlərgə oraydu; Ular kəttik matəm tutup sən üqün zər dərd-ələm iqidə yioqlaydu. **32** Ular aq-zərlirini kətürginidə sən üqün bir mərsiyəni oqup, sən toqruluk həza kilip mundaq dəydu: — «Tur dengiz-okyanlar otturisida, həzir jimjit kilinəjan! Əsli kim uningə təng keləyətiti? **33** Məhsulatling dengiz-okyanlardin ətəp kətkəndə, Sən kəp həlkələri kənaətləndürgən; Bayliqlirine wə tawarlirine molluqi bilən yər yüzidiki padixəhlari beyitkənsən. **34** Sən sularning qongqur tegidə dengiz-okyanlar tərpidin para-para kilinəjanda, Tawarlirine həm arangda boləjan top-top adəmlirine erülüp əjək bolup kətti. **35** Barliq dengiz boyidikilər sanga qarap aləzadə boləjan; Ularning padixəhliri dəhəxt kərkup, ularning yuzlirini sur bəskən. **36** Həlkələr arisidiki sodigərlər sanga qarap «ux-ux» kildi; Sən əzing bir wəhəxt iding, əmdi kaytidin bolmaysən».

28 Pərwərdigarning sezi manga kelip mundaq deyildi: — **2** I insan oqli, turning xəhdəzisigə mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Sening əzünəni qong tutup: «Mən bir iləxtərmən; Mən Hudaning təhtigə, yəni dengiz-okyanlarning bəoqrada olturimən», degənsən; (Biraq sən insan, Huda əməssən!) Sən əz kənglünəni Hudaning kəngli dəp oylap kəlding. **3** Mana, sən Daniyalidin danəsən; Həqəndəq sən əndin yoxurun əməs; **4** Danəliking wə əqling bilən sən bayliqlərgə igə boldung, Altun-kümtüxi həzinilirigə toplap kəydung; **5** Tijarəttə boləjan zor danəliking bilən bayliqlirine awuttung; Bayliqlirine tūpəylidin əzünəni qong tuttuq: — **6** Xunga Rəb Pərwərdigar

mundaq deydu: — Sən öz kənglüngni Hudaning kəngli dəp oylap kətkənlikingdin, **7** Əmdi mana, Mən yat adəmlər, Yəni əllərnin dəhxitini üstüנגə epkelimən; Ular danalıqningnıng parlaklıqini yökıtxıka kılıqlırını suoıurup, Xan-xəripingni buloıaydu; **8** Ular seni hangoıa qüxürıdu; Xuning bilən sən dengiz-okyanlarningnıng koıyıda ɵltürülgənlərnıng ɵlümidə ɵlısən. **9** Əmdi seni ɵltürügüqıning aldıda: «Mən Huda» — dəmsən? Bırak sən ɵzıngni sanjıp ɵltürıdıoıannıng kılı astıda Təngri əməs, insan bolup qıkısən. **10** Sən yat adəmlərnıng kılıda hətne kılınmıoıanlaroıa layık boloıan ɵlüm bilən ɵlısən; Qünki Mən xundak səz kılıoıan», — dəydu Rəb Pərwərdıgar. **11** Pərwərdıgarınıng səzi manganı kelıp mundaq deyıldı: — **12** İ insan oıılı, Turnıng padıxalı tooıuruluk awazıngni kɵtürıp bu mərsıyənı aıoıngıoıa ɵlıp unıngıoıa mundaq degın: — Rəb Pərwərdıgar mundaq dəydu: — «Sən, kamalətnıng jəwhırı boloıan, Danalıqka toloıan, güzəllıktə kamalətkə yətkənıdın; **13** Sən Eram bəoııısı, yəni Hudaning bəoııısıda boləoıansən; Hərbır kımmətlik taxlar, yəni kızil yaıut, serık gəhər wə almas, berıl yaıut, ak həkık, anartax, kək yaıut, zumrət wə kək kəxtax sangax yəgək boləoıan; Yaıut kəzlırın wə nəkkaxlırınğın altun ıqıgə yasaloıan; Sən yarıtıləoıan künıngdə ular tayarlanəoıanıdı. **14** Sən bolsang məsıhləngən muhəpızətqı kerub ıdınğsən, Qünki Mən seni xundak bəkıtkənıdın; Sən Hudaning mukəddəs teoıııda boləoıansən; Sən ɵtlək taxlar arııda yürəttıng; **15** Sən yarıtıləoıan künıdın berı, səndə kəbıhlık pəyda boləuıoıa, yollırınğında mukəmməl bolup kəlgənıdın. **16** Kılıoıan sodılırınğınıng kəp boləoıanlıkıdın sən zorluk-zumbuluk bilən toluı, gunah sadır kılıoıan; Xungax Mən seni Hudaning teoıııdın haram nərəsə dəp taxlıwətkənmən; Mən seni, i muhəpızətqı kerub, ɵtlək taxlar arııdın həydəp yəkətkənmən; **17** Sening kənglüng güzəllıking bilən təkkəburılıxıp kəttı; Parlaklıqınğınıng tııpəylıdın sən danalıqınğını buloıoıansən; Mən seni yərgə taxlıwəttım; Padıxahlar seni kərıp yetıxı üqün Mən seni ular aldıda yatkuıdım. **18** Sening kəbıhlıkırınğınıng kəplıki tııpəylıdın, Kılıoıan sodangnıng adılsızlıkı tııpəylıdın, Ɖz mukəddəs jaylırınğını buloıoıansən; Mən ɵzıngdın bır ɵtnı qıkərdım, U seni kəyduırıp yəwəttı; Xuning bilən sangax kərap turoıanlarningnıng həmmısınıng kəz aldıda, Mən seni yərdə kəloıan küllərgə aylandurıwəttım. **19** Seni tonuıoıanlarningnıng həmmısı sangax kərap sarasımıdax kəlıdu; Sən ɵzıng bır wəhəxt bolup kəldıng, əmdi kəyıtıdın bolmaysən». **20** Pərwərdıgarınıng səzi manganı kelıp mundaq deyıldı: — **21** İ insan oıılı, yüzüngni Zıdonəoıa kərıtıp ıni əyıbləp bəxərat berıp mundaq degın: — **22** Rəb Pərwərdıgar mundaq dəydu: — «Mana, Mən sangax kərxı, i Zıdon; Ɖzüm arangdə uluıoılımən; Mən unıng üstıgə həküm qıkırıp jazalıoıınımında, Ɖzümni unıngdə pak-mukəddəs ıkanlımni kərsətkınımında, Ular Mening Pərwərdıgar ıkanlıkımni tonup yetıdu. **23** Mən ularoıa wabanı əwıtıp, rəstə-koıılırıdax kən akkuzımən; Unıngıoıa kərxı qıkıkan kılıqınğınıng hər ətrapıdax boləoıanlıkıdın ɵtturısdax ɵltürülgənlər yıkılıdu; Xuning bilən ular Mening Pərwərdıgar ıkanlıkımni tonup yetıdu; **24** Ular yənə İsrail jəmətını kəzğə ılmıoıan ətrapıdıdıler arııda, İsrail üqün adəmnı sanjıoıuqı jıoıan yadı dərd-

əlməlik tıkən bolmıydu; Xuning bilən ular Mening Rəb Pərwərdıgar ıkanlıkımni tonup yetıdu». **25** Rəb Pərwərdıgar mundaq dəydu: «Mən ular tarkıtıləoıan əllər arııdın İsrail jəmətını kəyıtıdın yıoıqınımında, ular dax əllərnıng kəz aldıda Ɖzümning pak-mukəddəs ıkanlıkımni kərsətkınımında, əmdi ular Mən Ɖz kulum boləoıan Yaıupkə təkdım kılıoıan, ɵzınıng zeminıdax ɵlturıdu; **26** ular unıngdə tınq-amanlık ıqıdax yaxap, ɵylərnı selıp üzümzərlərnı tikıdu; Mən ularnı kəzğə ılmıydıoıan ətrapıdıdılerınğınıng həmmısınıng üstıgə həküm qıkırıp jazalıoıınımında, ular tınq-amanlık ıqıdax turıdu; xuning bilən ular Mening Pərwərdıgar, ularnıng Hudası ıkanlıkımni bilıp yetıdu».

29 Onıncı yılı, onıncı ayning on ikkinçı künıdax Pərwərdıgarınıng səzi manganı kelıp mundaq deyıldı: — **2** İ insan oıılı, yüzüngni Misır padıxalı Pırawnıgə kərıtıp ıni wə Misırnıng bərlık əhlını əyıbləp bəxərat berıp munu səzlərnı degın: — **3** Rəb Pərwərdıgar mundaq dəydu: — «İ ɵz-ɵzıgə: «Bu dəryax ɵzümningkı, mən ıni ɵzüm üqün yarətkənmən» değıuqı boləoıan, ɵz dəryalırı ɵtturısdax yatkan yooıan əjdıhə Misır padıxalı Pırawn, mana, Mən sangax kərxımən! **4** Mən kərməklərnı engəklırınğıgə selıp, dəryalırınğını belıkılərnı ɵz kəsıraklırınğıoıa qapıaxturup seni dəryalıring ɵtturısdın qıkırımən; dəryalıringdıkı bərlık belıkılər kəsıraklırınğıoıa qapıxıdu. **5** Mən seni, yəni sən wə dəryalıringdıkı bərlık belıkılərnı qəl-bayawənoıa taxılaymən; sən dalaıoıa qüxüp yıkılısən. Həqkımnı seni yıoımaydu, dəpnə kılmıydu; Mən seni yəz yüzıdıdı haywanlar, asmandıkı uıar-kənatlarningnıng ɵzükı boluxkə təkdım kılımən. **6** Xuning bilən Misırda bərlık turuwətkənlər Mening Pərwərdıgar ıkanlıkımni tonup yetıdu; qünki ular İsrail jəmətıgə «kəmux hasax» boləoıan. **7** Ular seni kəl bilən tutkəndax, sən yerılıp, ularnıng pıtkül mürılırını tılıwəttıng; ular sangax tayanəoıandax, sən sunup, pıtkül bəllırını mıtkıt kılıwəttıng». **8** Əmdi Rəb Pərwərdıgar mundaq dəydu: «Mana, Mən üstınggə bır kılıq qıkırıp, səndıkı insan wə haywanlərnı kırıwəttımən. **9** Misır zeminı wəyrənə wə hərabilər bolup kəlıdu; xuning bilən ular Mening Pərwərdıgar ıkanlıkımni tonup yetıdu; qünki Pırawn: «Nıl dəryası menıngkı, mən ıni yarətkənmən» değənıdı. **10** Xungax mana, Mən sangax həm sening dəryalıringıoıa kərxımən; Mən Misır zeminını Mıgdoldın Səwəngıqə, yəni Efiopıyənıng qeğrasıoııqə pıttınılay hərəbə-wəyrənə kılıwəttımən. **11** Kırık yıl ıqıdə, insannıng yalı haywanıngnıng ayıoıı ıni besıp ɵtməydu wə unıngdə hək adəm turmaydu. **12** Mən Misır zeminını wəyrən kılınoıan zeminlar arııda wəyrən kılımən; wə unıng xəhərlırı hərəbə kılınoıan xəhərlər arııda kırık yıl wəyrən bolıdu; Mən Misırлікılərnı əllər arııoıa tarkıtıwəttımən, ularnı məmlıkətlər arııoıa tarıtımən». **13** Bırak Rəb Pərwərdıgar mundaq dəydu: «Kırık yılning ahırıda Mən Misırлікılərnı tarkıtıləoıan əllərdın yıoııp kəyıturımən; **14** Mən Misırnı sürgündın əslıgə kəltürıp, ularnı Patros zeminıoıa, yəni tuıoııləoıan zeminəoıa kəyıturımən; ular xı yərdə təwən dərijılık bır məmlıkət bolıdu. **15** U məmlıkətlər arııda əng təwən turıdu; ı kəyıtıdın ɵzını bəxkə əllər üstıgə kəttırmıydu; Mən ularnı pəsəyıtımənki, ular kəyıtıdın bəxkə əllər üstıdın həküm sürməydu. **16** [Misır] kəyıtıdın İsrail jəmətınıng tayanqısı

bolmaydu; əksiqə ular daim Israil üçün uningdin pannah izdax gunahining əslətmisi bolidu; andin ular Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu». **17** Yigirma yəttinçi yili, birinçi ayniq birinçi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **18** I insan oqlı, Babil padixahı Nebokadnəsar Turoja jəng kilixta koxunini kattıq jəpalıq əmgəkkə saldı; xuning bilən hər bir bax takir bolup kətti, hər bir mürə sürkilip yeoqir bolup kətti; biraq nə u na koxuni Tur bilən qarxilaxkan əmgəktə heqkəndək hək almidi; **19** xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Misir zeminini Babil padixahı Nebokadnəsarəja təkdım kilimən; u uning baylıqlirini elip, oljisini bulap, ojanimitini tutup elip ketidu; bular uning koxuni üçün ix həkki bolidu. **20** Mən uningəja [Turoja] jəng kiləjaning ix həkki üçün Misir zeminini təkdım kıldim; qünki ular Meni dəp əjir kildi, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **21** — Mən xu künidə Israil jəməti üçün bir müngügüz estürüq qıqirimən, wə sən [əzakıyalning] aozingni ular arisida aqimən; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu.

30 Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** insan oqlı, bexarət berip: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Silər dad-pəryad selip: «Way xu künil» — dənglar!» — degin. **3** Qünki kün yeğinlaxti; bərhək, Pərwərdigarning küni, bulutlar kaplanəjan kün yeğinlaxti; u əlləning bexioja qüxidiəjan kündur. **4** Xuning bilən bir kiliq Misir üstigə qüxidu; əltürülənlər Misirdə yikiləjanda, uning zor baylıqliri bulinip kətkəndə, uning ulliri erülüp qüxkəndə, Efiopiylənlər dərd-ələm tartidu. **5** Efiopiya, Put, Lud, barlık Ərəbiyə, Liwiyə wə əhdə kilinəjan zemindikilərmu Misir bilən billə kiliqlinidu. **6** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Misirni kollaydiəjanlar yikilidu; uning küqidin boləjan pəhri yərgə qüxidu; Migdoldin Səwəngiqə boləjan həlk kiliqlinidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **7** — Ular wəyran kilinəjan zeminlar arisida wəyran kilinidu; uning xəhərliri harabə kilinəjan xəhərlər arisida yatidu. **8** Xuning bilən, Mən Misirəja ot saləjanimda, uning yərdimidə boləjanlar sundurulojanda, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; **9** Xu küni əqlilər Efiopiyəni kərkətitə üçün kemilərdə olturup məndin qikidu; Misirning bexioja qüxkən kündək ularəjimu azab-əqubət qüxidu; mana, u kəliwətidu! **10** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən yənə Misirning top-top adəmlirini Babil padixahı Nebokadnəsarning qəli bilən tügətimən. **11** U wə uning bilən kəlgən həkki, yəni əlləning arisidiki əng dəhəxtliki zeminni həlak kilixkə elip kelinidu; ular Misir bilən qarxilixkə kiliqlarni suəjorup, zeminni əltürülənlər bilən tolduridu. **12** Mən Nil dəryalirini kərutimən, Wə zeminni rəzil adəmləning kəliəja setiwetimən; Zemin wə uningda turojan həmmi yə adəmləning kəlidə wəyranə kilimən; Mənki Pərwərdigar xundak sez kiləjan». **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Nəf xəhəridin butlarni yəkitimən, oyojan məbudlarnimu yəkitimən; Misir zeminidin kəyridin xəhzadə bolmas; Mən Misir zeminini kərkunqə qüxürimən. **14** Mən Patros xəhərinə wəyranə kilip, Zoan xəhəridə ot salimən, No xəhəri üstidin həküm qikirip jazalaymən. **15** Misirning istihkəmi boləjan Sin

xəhərinə üstigə kəhərimni təkimən; No xəhərinə top-top adəmlirini kəriwətimən. **16** Mən Misirdə bir ot salimən; Sin azabardin toləjini ketidu; No xəhəri bəsülidu, Nəf xəhəri hər küni yawlarəja yüzlinidu. **17** Awən wə Pibəsət xəhərliridiki yigətlər kiliqlinidu; bu xəhərlər sürgün kilinidu. **18** Mening xu yərdə Misirning boyunturuklirini sundurəjanimda, Tahpanəs xəhəridə kün kərangəjulixidu; uningda ez küqidin boləjan pəhri yokilidu; bir bulut uni kaplaydu; uning kizliri sürgün kilinidu. **19** Mən xundək kilip Misir üstidin həküm qikirip jazalaymən; wə xular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **20** On birinçi yili, birinçi ayniq yəttinçi künidə xundək boldiki, Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqlı, Mən Misir padixahı Pirəwning bilikini sundurdum; wə mana, u dawalinixkə tengilmidi, yəki kiliq tutuxkə tengik bilən küqəytilmidi. **22** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən Misir padixahı Pirəwngə kərximən; Mən uning biləklirini, həm küklük boləjini həm sundurulojan bilikini üzüwətimən; xuning bilən kiliqini kəlidin qüxürməni; **23** Misirliklarni əllərgə tarkətiwətimən, məmləkətlər arisioja taritimən. **24** Mən Babil padixahining kəlini küqəytip, kiliqimni uning kəliəja tutküzimən; Mən Pirəwning biləklirini sundurimənki, u Babil padixahı əldidə əjili toxkən yarilanəjan adəmdək əh-zərlər bilən ingraydu. **25** Mən Babil padixahining biləklirini küqəytimən, wə Pirəwning biləkliri sanggilar kalidu; Mən Əz kiliqimni Babil padixahining kəliəja tutküzəjanimda, u uni Misir zeminə üstigə sozojində, ular Mening Pərwərdigar ikənlimni tonup yetidu; **26** wə Mən Misirliklarni əllər arisioja tarkətimən, məmləkətlər iqigə taritimən; wə ular Mening Pərwərdigar ikənlimni tonup yetidu».

31 On birinçi yili, üçinçi ayniq birinçi künidə xundək boldiki, Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqlı, Misir padixahı Pirəwngə wə uning top-top adəmlirigə mundak degin: — Əmdi sən büyüküküngdə kim sən bilən təng boləlaydu? **3** Mana, Asuriyəmu Liwandiki bir kedir dərihi idi; uning ormanlıkka sayə bərgən güzəl xəhəri bolup, u intayin egiz boyluk idi; uning uqi bulutlarəja təqaxkanidi; **4** Sular uni yoəjan kilip, qongkur bulaklar uni egiz kilip estürgəndi; erikliri uning tüwidin, ətrəpidin ekip etətti, ular əz estənglirini daladiki barlık dərhərgiqə əwətkəndi. **5** Xuning bilən, u bihanəjan wəqəta, mol sular bilən egizliki barlık dərhərlərdin egiz boləjan, uning xəhəri kəpəygen wə xəhqiliri uzun boləjan; **6** asmandiki barlık uqar-kənatlar uning xəhəridə uwlilojan, xəhqiliri astida daladiki barlık janıwarlar balilojan; uning sayisi astida barlık uluoq əllər yaxiojan. **7** Xundək bolup uning xəhəri kəngiyip, u büyükükidə güzəlləkkən; qünki uning yiltizliri mol sularəja yətkən. **8** Hudaning bəoqisidiki kedir dərhərlərmu uni tosalmaytti; kəriəqaylar uning xəhəridək, qınar dərhərliri uning xəhqiliridəkmə kəlməytti; Hudaning bəoqisidiki heqkəndək dərhə güzəlləkkə uningəja ohxımaytti. **9** Mən uni xəhərlirining kəplüki bilən güzəl kiləjanmən; Hudaning bəoqisida boləjan barlık dərhərlər, yəni Erəmdiki dərhərlər uningdin həsət kiləjanidi. **10** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki u əzini egiz

kötürüp, uqini bulutlaroqax takaxturup uzartkanliki, egizlikidin konglingni takabburlaxkanliki tüpöylidin, **11** Ömdi Mön uni üzüil-kesil bir tarəp kiliqqa uni əllərnin arisidiki mustəbitninq kəlioqax tapxurdum; Mön uni rəzilliki tüpöylidin həydəp qətkə kəkkənidim. **12** Yat adəmlər, yəni əllər arisidiki əng wəhxiilər uni kesip taxlidi. Xahliri taqlar wə barliq jiləqalaroqax yikilip, uning xahqiliri zemindiki barliq jiraloroqax sundurulup yatidu; yər yüzidiki həklər uning sayisidin qikiq uningdin neri kətti. **13** Uning yikiləqan əqli üstigə asmandiki barliq uqar-qanatlar konup yaxaydu; daladiki barliq janıwarlar xahliri üstidə turidu. **14** Buning məqsiti, sulardın suqirilidəqan dərəhlərnin həqbirini ezini egiz kətürmisun, yəni uqini bulutlaroqax takaxturmisun, yaxhi suqirilidəqan dərəhlərnin həqbirini undəq egizlikkə kətürülmisun üqündur; qünki ularning həmmisi əlümgə bekitilgən — yərning tegilirigə qüxütkə bekitilgənlərnin, əlidəqan adəmlərnin, hangəqax qüxidiqanlarning katarididur. **15** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundəq dəydu: — U təhtisaraəqax qüxən künidə, Mön üning üqün bir matəm tutkuzəqanmən; qongkur sularni etiwetip uning buləq-eriklirini tosuwətkənmən; xuning bilən uning uluq suliri tizginləngən. Mön Liwanni uning üqün qarilik kiygüzdüm; uning üqün daladiki barliq dərəhlər solixip kətti. **(Sheol h7585)** **16** Mön uni hangəqax qüxidiqanlar bilən billə təhtisaraəqax taxlıwətkinimdə, uning yikiləqan qəqdiki sadəsi bilən əlləni təwritiwəttim; xuning bilən Erəm bəoqisidiki barliq dərəhlər, Liwandiki sərhil wə əng esil dərəhlər, yaxhi suqiriləqan həmmə dərəhlər yər tegiliridə turup təsəli tapqan. **(Sheol h7585)** **17** Uning sayisidə turoqanlar wə əllər arisida uni kollaydiqanlar uning bilən təng təhtisaraəqax, kiliq bilən əltürülgənlərnin yenioqax qüxən. **(Sheol h7585)** **18** Kəni eytə, Erəm bəoqisidiki dərəhlərnin kəyisisi xan-xərap wə güzəllikə sən [Misiroqax] təng keləlyətti? Biraq sənmu Erəm bəoqisidiki dərəhlər bilən təng yər tegilirigə qüxürülsən; sən hətnə kiliqmioqanlar arisida, kiliq bilən əltürülgənlər bilən billə yatısən; mana bu Pirəwn wə uning top-top adəmlirining həmmisining nesiwisidur, dəydu Rəb Pərwərdigar.

32 On ikkinqi yili, on ikkinqi ayning birinqi künidə xundəq boldiki, Pərwərdigarning səzi mənqa kelip xundəq deyildi: — **2** I insan oqlı, Misir padixahı Pirəwn üqün bir mərsiyəni aozgingəqax elip uningəqax mundəq degin: — Sən əzünqi əllər arisida bir xiroqax əhxatkansən, biraq sən dengiz-okyanlar arisidiki bir əjdihəsən, halas; sən palaklıxip eriklirini exip taxturup, sulirini ayaqlirini bilən qəloqitip, dəyalirini leyitip koydun. **3** — Ömdi Rəb Pərwərdigar mundəq dəydu: — Kəp əllərnin top-top adəmliri əldidə Əz torumni üstinggə yeyip taxlayman; ular seni torumda tutup tartixidu. **4** Mön seni kuruklukta kaldurup, dalaəqax taxlaymən; asmandiki barliq uqar-qanatlarıni üstinggə kondurup, yər yüzidiki janıwarlarıni seningdin toyundurimən; **5** gəxüngni taqlar üstigə koyimən, jiləqlərini pütkül əzaying bilən toldurimən; **6** Mön kəningning ekixliri bilən zeminni hətta taqlaroqaximu suqirimən; jiralər sən bilən toxup ketidu. **7** Nurungni eqürginimdə, Mön asmanlarıni tosuwetimən, yultuzlarıni

kəra kiliqimən; kuyaxni bulut bilən qəplaymən, ay nur bərməydu. **8** Asmanlardiki barliq parlaydiqan nurlarıni üstinggə kəra kiliq, zemininggə qarəngəqaxuluqni qəplaymən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** Mön əllər arisioqax, yəni sən tonumioqan məmləkətlər arisioqax sening haləktin [qəloqan adəmlirini] elip kətkinimdə, kəp əllərnin yürükini biraq kiliqimən; **10** Mön kəp əlləni sən bilən əlakzadə kiliqimən, ularning padixahliri sənqa qarəp dəhəxtlik kərkixidu; Mön kiliqimni ularning kəz əldidə oynatkinimdə, yəni sening yikiləqan künigdə ularning hərbi əz jan kəyoqisida hər dəkəqə təwrinidu. **11** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundəq dəydu: — «Babil padixahiniq kiliq üstinggə qikiqdu. **12** Palwanlarning kiliqliri bilən Mön sening top-top adəmliriniq yikitimən; ularning həmmisi əllər arisidiki mustəbitlərdur; ular Misirning pəhrini yəqitidu, uning top-top adəmliri kurutuwetilidu. **13** Mön zor sular boyidin barliq həywanlıqimni həlak kiliqimən; insan ayoqı qəydidin ularni qəloqatmaydu, həywanlarning tuyəqliri qəydidin ularni leyitmaydu. **14** Xuning bilən Mön ularning sulirini tindurimən; ularning eriklirini süpsüzük maydək əkturimən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Mön Misir zemini wəyrənə kiliqinimdə, zemin əzining barliqidin məhrum boləqinidə, Mön uningdiki barliq turuwatqanlarıni uruwətkinimdə, əmdi ular Məning Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **16** — Bu bir mərsiyə; ular uni oquydu — Əllərnin qizliri matəm kilip uni oquydu; mərsiyəni ular Misir wə uning barliq top-top adəmlirigə oquydu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **17** On ikkinqi yili, ayning on bəxinqi künidə [yənə] xundəq boldiki, Pərwərdigarning səzi mənqa kelip xundəq deyildi: — **18** I insan oqlı, Misirning top-top adəmliri üqün əh-zar qəkkən; xuningdək ularni, yəni uni küqlük əllərnin qizliri bilən billə təwəngə, hangəqax qüxidiqanlaroqax həmrəh boluxqax yər tegilirigə qüxürüp taxlıwət; **19** güzəllikə sən kimdin artuq iding? Ömdi qüxüp, hətnə kiliqmioqan bilən billə yat! **20** Ular kiliq bilən əltürülgənlər arisioqax yikilidu; kiliq suquruldu; u wə uning top-top adəmlirining həmmisi sərəp apiriwetilsun! **21** Ömdi palwanlarning arisidiki batur-əzimətlər təhtisaraning otturisida turup [Misir] wə uni kolləqanlaroqax səz kilidu: —«Mana, ular qüxti, ular jim yatidu — hətnə kiliqmioqanlar, kiliq bilən əltürülgənlər!». **(Sheol h7585)** **22** — Mana, xu yərdidur Asuriyə wə uning yioqiləqan kəxuni; uning gərliri əz ətrapididur; mana ularning həmmisi əltürülgən, kiliqlənoqan. **23** Ularning gərliri qongkur hangning tegididur; uning yioqiləqan kəxuni əz gəri ətrapida turidu; ular tiriklərnin zeminidə adəmlərgə wəhəxt saləqanlar — bularning həmmisi əltürülgən, kiliqlənoqan. **24** Mana Elam wə uning gərinin ətrapida turoqan uning barliq top-top adəmliri; ularning həmmisi əltürülgən, kiliqlənoqan, ular hətnə kiliqmioqan pəti yər tegilirigə qüxkənələr — yəni tiriklərnin zeminidə adəmlərgə əz wəhəxitini saləqanlar! Biraq həzir ular hangəqax qüxkənələr bilən billə iza-əhənatkə qəmidu. **25** Kixilər uning üqün əltürülgənlər arisida, top-top adəmliri arisida bir orun rəşmion; həkləning gərliri uning ətrapididur; ularning həmmisi hətnə kiliqmioqanlar, kiliqlənoqanlar; xunga ular hangəqax qüxkənələr bilən billə iza-əhənatkə

kalidu; ular oltürülgänlar arisioja yatkuzulidu — gırqə tiriklärning zeminida ularning wəhxiati adəmlərgə selinojan bolsimu! **26** Mana xu yərdə Məxək bilən Tubal barlıq top-top adəmliri bilən turidu; ularning gərliri əz ətrapididur; ularning həmmisi hətnə kılınmiojanlar, kılıqlanojanlar — gırqə ular tirik turuwatqanların zeminida əz wəhxiatini adəmlərgə saloan bolsimu! **27** Ular jəng koralliri bilən təhtisaraoja qüxkən, kılıqliri əz bexi astioja qoyulojan, hətnə kılınmay turup yikilojan palwanlar arisida yatmaydu; ularning kəbihlikliri əz ustihanlıri üstidə bolidu — gırqə ular tiriklärning zeminida baturlarojimu wəhxiət saloan bolsimu! (**Sheol h7585**) **28** Sən [Pirəwnimu] hətnə kılınmiojanlar arisida tarmar bolup, kiliq bilən oltürülgänlar arisida yatısən. **29** Mana xu yərdə Edom, uning padixahliri, barlıq xahzadilirimu; ular küqlük bolsimu, kiliqlanojanlar bilən billə yatkuzulidu; ular hətnə kılınmiojanlar arisida, hanjoja qüxidiojanlar bilən billə yatidu. **30** Mana ximaldiki xahzadilə, həmmisi; mana barlıq Zidondikilər, oltürülgänlar bilən billə qüxkən; gırqə əz küqi bilən wəhxiət saloan bolsimu, ular hazır hijaləttə kaldı; ular hətnə kılınmiojan bolup, kiliqlanojanlar arisida yetip, hanjoja qüxidiojanlar bilən billə hijalətkə kalidu. **31** Pirəwn bularnı kəridu, xuningdək əzining kiliqlanojan top-top adəmliri toqruluk, yəni əzi wə qoxuni toqruluk ulardın təsəlli alidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **32** — Gırqə Mən uning wəhxiatini tirik turuwatqanların zeminioja saldurojan bolsamsu, biraq u hətnə kılınmiojanlar arisioja, kiliq bilən oltürülgänlar arisioja yatkuzulidu, — yəni Pirəwn wə uning barlıq top-top adəmliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

33 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, əl-yurtungdikilərgə səz yatküzüp ularoja mundak degin: — Mən kiliqni məlum bir zemin üstigə qikarəojimda, zemindiki həlk əz arisidin bir adəmnı tepir uni kəzətki beketəsə, — **3** u kiliqning zemin üstigə qikənləknini kərtüp, kanay qelip həlkni agahlandursa, **4** kimdikim kanay awazini anglap, agahni almisa, kiliq kelip uni elip kətsə, əmdi uning kəni əz bexi üstigə bolidu. **5** U kanay awazini anglap, agahni almiojan; xunga uning kəni əzigə bolidu; u agah alojan bolsa, jənini kütquzoan bolatti. **6** Biraq kəzətki kiliqning keliwatqinini kərtüp, kanay qalmay, həlkni agahlandurmisa, əmdi kiliq kelip ular arisidin birawni elip kətsə, undakta u əz kəbihlikidə elip ketilidu; biraq uning kəni üqün Mən kəzətkidin hesab alimən. **7** Əmdi, i insan oqlı, Mən seni Israil jəməti üqün kəzətki dəp bekitənmən; sən Mening əozjimdin həwər anglap, ularoja Məndin agah yatküzisən. **8** Mən rəzil adəmgə: «I rəzil adəm, sən qokum əlisən» desəm, wə əzüng bu rəzilni yolidin yanduruxka səz kilmay uni agahlandurmisan, u rəzil əz kəbihlikidə əlidu; biraq uning kəni üqün səndin hesab alimən. **9** Biraq sən rəzilni yolidin yenix toqruluk agahlandursan, u yolidin yannisa, u əz kəbihlikidə əlidu; biraq əzüng əz jeningni kütquzup kəlisən. **10** Əmdi sən, i insan oqlı, Israil jəmətigə səz kiliq: — Silər: «Bizning itaətsizlikirimiz wə gunahlırimiz bəximizdidur, biz ular bilən zəiplixip ketiwatimiz; əmdi biz kəndəkmə hayətkə eriximiz?» dəysilər. **11** Ularoja səzümni yatküzüp: «Mən hayətim

bilən kəsəm kilmənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən rəzil adəmnin əlümidin heq hursənlikim yoxtur; pəkət ularni rəzil yolidin yenip hayətkə erixsən dəymən; rəzil yolliringlardın yeninglar, yeninglar! Nemixka əlgünglar kelidu, i Israil jəməti?!» — degin. **12** Wə sən, i insan oqlı, əl-yurtungdikilərgə mundak degin: — Həkkaniy adəmnin həkkaniyliki əsiylik kילוan künidə uni kütquzmaydu; həm rəzil adəm bolsa, u əz rəzillikidin yanojan künidə rəzillikidin yikilmaydu; həkkaniy adəm gunah sadir kילוan künidə, u əslidiki həkkaniyliki bilən hayətkə turuwərməydu. **13** Mən həkkaniyoja: «Sən bərhək hayətkə erixsən» deginimda, u əz həkkaniylikiyoja tayinip kəbihlik sadir kilsa, əmdi uning həkkaniy ixliridin heqkaysisi əslənməydu; əksiqə u ətküzgən kəbihlik tütəyolidin əlidu. **14** Əmdi mən rəzilgə: «Sən qokum əlisən» desəm, biraq u gunahjədin yenip, kəz əldimda ədalət wə həkkaniyliki yərgürsə — **15** Rəzil adəm kəzərgə kəpalətkə alojan nərsini kəyturup bərsə, — bulangqilikta alojanni kəyturup bərsə — kəbihlik sadir kilmay, hayətkə bəlgilimiliridə mangsa — əmdi u bərhək hayətkə igə bolidu, u əlməydu. **16** Uning sadir kילוan gunahlırindən heqkaysisi əslənməydu; u ədalət wə həkkaniyliki yərgürgən — u bərhək hayətkə igə bolidu. **17** Biraq əl-yurtungdikilər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəydu; əməliyəttə ularning yoli bolsa həmmigə barawər əməs. **18** Həkkaniy adəm əz həkkaniylikidin yenip, kəbihlikni sadir kilsa, u buningda əlidu. **19** Rəzil adəm əz rəzillikidin yenip, ədalət wə həkkaniylik yərgürsə, bu ixlərdin hayətkə igə bolidu. **20** Ləkin silər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəysilər; i Israil jəməti, Mən hərkəysinglaroja əz yolliringlar boyiqə üstinglərgə hətküm qikirimən! **21** Wə xundak boldiki, sürgün boloan on ikkinji yili, oninqi ayning bəxinqi künidə, Yerusalemdin kaqқан birsi yenimoja kelip: «Xəhər bəsildi!» — dedi. **22** Əmdi kaqқан adəmnin yetip kelixining əldinki əhximida Pərwərdigarning kəli mening wujudumioja kənojanidi; xuning bilən U əozjimini eqip kəydu; əozjim eqilip, mən yənə gaqa bolmidim. **23** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqlı, Israil zeminidiki harabə jaylarda turuwatqanlar: «Ibrahım pəkət bir adəm turupmu wə zeminioja miras bolojanidi; biraq biz kəp adəmmiz; əmdi zemin bəribir bizgə təkdim kilindi» — dəp eytiwatidu. **25** Xunga ularoja mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər gəxni kən bilən yəysilər; silər əz məbudliringlarnı bax kətürüp izdəysilər; silər kən təkəwətisilər; əmdi silər zeminioja miras bolamsilər? **26** Silər kiliqinglaroja tayinisilər, silər yirginlik ixlarnı qikirisilər, hərbinglar əz kəoxnisining ayalioja buzukqilik kilidu. Əmdi silər zeminioja miras bolamsilər?». **27** Ularoja mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Mən hayətim bilən kəsəm kilmənki, bərhək, harabə jaylarda turuwatqanlar kiliqlinip yikilidu; dalada kəlojanni yawayi haywanların wəyətixkə tapxurimən; istihkamlar wə oqlarlarda turojanlarmu wəba kesilidin əlidu. **28** Mən zeminni wəyrənə wə qəl-bayawan kilmən; uning küqidin boloan pəhri yəqliqu. **29** Israilning taqqliri wəyrənə boliduki, ulardın ətküdi heqbir adəm bolmaydu. **29** Uların yərgüzgən yirginlik kilmixliri

tüpaylidan Mən zeminni wayrana wə qel-bayawan kılıojinimda ular Mening Pərwərdigar ikanlikimni tonup yetidu. **30** — Əmdi sən bolsang, i insan oşli, əlyurtungdikilər hərdaim seni aşıziqə elip öylirining tamlirining yenida wə dərwezilarda sezləp bir-birigə həm hərberi öz kerindixioqə sən toşruluk: «Kenı berip, Pərwərdigardin nemə səz barkin, anglap kelayli!» — dəydu. **31** Ular jamaət süpitidə yeningoşa kelip, Mening həlkimning süpitidə aldingda olturidu; ular sezliringni anglaydu, birak ularoşa əməl kılmaydu; ular aşızi bilən sanga muhəbbət kərsitidu, birak kəngli haram mənəpətkə tartidu; **32** mana, sən ular üqün pəkət yekimlik nawz bilən, sazliri obdan təngxılıp eytiloğan muhəbbət nahxisisən, halas; ular sezliringni anglaydu, birak ularoşa əməl kılmaydu. **33** Əmdi buning həmmisi əməlgə axurulojinida (u bərhək əməlgə axurulidul) ular bir pəyoəmbərning ularning arisida boləjanlikini tonup yetidu».

34 Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oşli, bexarət berip Israilni bəkkəşu padiqilarni əyibləp mundak degin: — Padiqilaroşa mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Əzlinirila bekiwatkan İsrailning padiqirining həlioqə way! Padiqilarning padisini ozuklandırur kerək əməsmu? **3** Silər yeojini özünqlar yəysilər, yungini əzınqlar kıysilər; bortaləoğan esil malni soyusilər; lekin koylarni bəkməysilər. **4** Ajizlarni küqəytmidinglar, kesəlləni saqaytmidinglar, zəhimləngənləni tənqip koymidinglar, tarkilip kətkənləni kəyturup əkəlmidinglar, zəp kətkənləni izdəp barmidinglar; əksiqə silər zorluk-zumbuluk wə rəhimsizlik bilən ular üstidin həküm sürüp kəlgənsilər. **5** Ular padiqisiz bolup tarkilip kətti; ular tarkilip ketip daladiki barlik həywanlaroşa ozuk bolup kətti. **6** Mening koylirim barlik taşlar arisidin, hər yukiri egizlik üstidə tenəp kətti; Mening koylirim pütkül yər yüzigə tarkip kətti, birak ularni tepixka tirixkuqi yaki izdigüqi yok idi. **7** Xunga, i padiqilar, Pərwərdigarning sezi anglanglar: — **8** Mən həyatim bilən kəsəm kılıməni, — dəydu Rəb Pərwərdigar; — Koylirimning padiqisi bolmioqəşka, ular ow bolup kəldi, daladiki hər bir həywanəşa ozuk boldi; qünki Mening padiqilirim Əz padamni izdiməydu, ular pəkət əzliniri bəkidu, Mening koylirimni bəkməydu. **9** — Xunga, i padiqilar, Pərwərdigarning sezi anglanglar! **10** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən padiqilaroşa kərximən; Mən Əz koylirimning hesabini ularidin alimən, wə ularni padini bəxixtin tohtitimən; xuning bilən padiqilar əzlinirinu bəkməydu; wə Mən koylirimni ularoşa yənə ozuk bolmisun üqün ularning aşızidin kütuldurimən. **11** Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əzüm öz koylirimni izdəp ularning həlini soraymən; **12** padiqi əzining koyliri arisida, tarəp kətkən koylarni tepip bəkkəndək, Mənmə koylirimni izdəp bəkimən; ular bulutluk kərangəşu kündə tarilip kətkən hər bir yəylaridin Mən ularni kütuldurimən. **13** Mən ularni həlkərdin epkelimən, ularni məmlikətlərdin yioqimən, əz zeminiəşa apirimən; Mən ularni İsrail taşliri üstidə, erik-üstənglər boyida wə zemindiki barlik turaləşu jaylarda bəkimən; **14** Mən ularni esil qimənzarda

bəkimən; İsrail taşliri ularning yayliqi bolidu; ular xu yərdə obdan yaylakta yatidu; İsrail taşliri üstidə, munbət qimənzarda ozuklanidu. **15** Mən Əzüm Əz padamni bəkimən, ularni yatkuzimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** — Mən yoldin tenəp kətkənləni izdəymən, tarkilip kətkənləni kəyturimən; zəhimləngənləni tənqip koymən, ajizlarni küqəytmən; birak səmrigənlər wə küqlükləni yokitimən; padamni adalət bilən bəkimən. **17** Əmdi silərgə kəlsəm, i Mening padam, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən koy wə koy arisida, koşkarlar wə tekilər arisida həküm qikirimən. **18** Əmdi silərnin yaxxi qimənzərnin yegininglar azlik kilip, qiməndiki kəloğan ot-qəpləni ayaşliringlar bilən qəyliwetixinglar kerəkmu? Silər süpsüzük sulardin iqkəndin keyin, kəloşini ayaşliringlar bilən leyitiwetixinglar kerəkmu? **19** Xunga Mening koyliriməşa silərnin ayaşliringlar qəyliwətkəni yeyixtin, ayaşliringlar dəsəş leyitiwətkəni iqixtin bəşka əməl yok. **20** Xunga Rəb Pərwərdigar ularoşa mundak dəydu: — Mana Mən, Mən Əzüm səmrigən koylar wə oruk koylar arisida həküm qikirimən. **21** Qünki silər mürə-yanpaxliringlar bilən ittirip, münqüzliringlar bilən ularni tərəp-tərəpkə tarkitiwətküqə üsisilər, **22** — Mən ularni yənə ow obyekt bolmisun dəp Əz padamni kütkuzimən; wə Mən koy wə koy arisida həküm qikirimən. **23** Mən ularning üstigə bir padiqini tikləymən, u ularni bəkidu; u bolsa Mening kulum Dawut; u ularni bəkip, ularoşa padiqi bolidu; **24** wə Mənki Pərwərdigar ularning Hudasi bolimən, Mening kulum Dawut ular arisida əmir bolidu; Mənki Pərwərdigar xundak seş kıldim. **25** Mən ular bilən aman-hatirjəmlik beşixlaydioğan əhdini tüzüp, yirtkuq həywanlarni zemindin tügətimən; ular bihətər bolup janggaldə turidu, ormanliklarda kəşup uhlaydu. **26** Mən ularni həm egizlikim ətrapidiki jaylarni bərikətlik kılıməni; yəşoşur-yəşojnlarni öz pəşidə yəşdurimən; bular bərikətlik yəşoşurlar bolidu. **27** Daladiki dərəhlər mewilirini, tuprak ündürilirini beridu; ular əz zeminda bihətər turidu; Mən ularning boyunturuk-əsəretlirini sundurup, ularni kullukka tutkanlarning kəlidin kütuldurəojinimda, ular Mening Pərwərdigar ikanlikimni bilip yetidu. **28** Ular yənə əllərgə ow bolmaydu, yər yüzidiki həywanlar yənə ularni yəwətməydu; ular bihətər turidu, həqkim ularni kərkətməydu. **29** Mən ular üqün dangki qikəkan əlahidə bir bostanlik jayni təminləymən; ular kəytidin zeminda aqarqilikta yigləp kəlməydu, yaki kəytidin əllərnin mazək obyekt bolmaydu. **30** Andin ular Mənki Pərwərdigar Hudasing ular bilən bilə bolidiojanlikimni wə əzlinirining, yəni İsrail jəmətinin Mening həlkim bolidiojanlikini bilip yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **31** — Əmdi silər bolsanglar, i Mening koylirim, Mening qimənzarimdeki koylirim, insanlardursilər, halas; Mən bolsam silərnin Hudaşinglardurmən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

35 Wə Pərwərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oşli, yüzüingni Seir teojəşa kəritip, bexarət berip uni əyibləp mundak degin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, i Seir teojə, Mən sanga kərximən; Mən kolumni üstüingə uzartip, seni bir wayrana wə qel-bayawan kılıməni. **4** Mən xəhərliringni

haraba qiliwetimən, wə sən wayranə bolisən; andin sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisən. **5** Qünki sən mænggügə eqmanlik saklap kəlgənsən, Israillarning bexioja külpət qüixkən künidə, kəbihlikning jazalinix waqti-saiti toxqanda, ularni qiliq küqigə tapxurup bərgənliking tüpəylidin, **6** Xunga Mən hayatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sanga kan təkülxüni bəkkimti; kan seni koqloydu. Sən kan təküxtin nəprətlənməngənliking tüpəylidin, əmdi kan seni koqlop yürüdü. **7** Mən Seir teojini wayranə wə qəl-bayawan kilip, uningdin besip etküqi həm uningəja kaytquqini üzüp taxlaymən. **8** Mən uning taqlirini eltürülgənli bilən toldurimən; sening egizlikliringdə, sening jilolirilingdə, sening barlik jiralirilingdə qiliq bilən eltürülgənler yikilidu. **9** Mən seni mænggügə wayranə kilimən; sening xəhərliring adəmzatsiz bolidu; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** — Qünki sən: «Bu ikki əl, ikki məmlikət Meningki bolidu, biz ularəja igə bolimiz» degining tüpəylidin — gərqa Mən Pərwərdigar xu yərdə boləjan bolsammu —, **11** əmdi Mən hayatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sening nəpritingdin qikkən aqqiqing boyiqə wə həsiting boyiqə sanga muamilə kilimən; Mən üstüngə həküm qikqip jazalixim bilən, Mən ular arisida Özümmi kərsitimən. **12** Xuning bilən sening Israil taqlirioja qarap: «Ular wayran boldi, ular bizgə yəm boluxka təkdim kilindi» degən barlik həkəratliringni Mən Pərwərdigarning angliojinimni sənler tonup yetisilər. **13** Uning üstigə aozjinglarda silər Manga qarxi qikqip əzünglarni qong kərsitip, Manga kupurluk kilojan sezünglərni kəpəytkənsilər; Mən ularni anglidim. **14** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Pütkül yər yuzi xadlinip kətkinidə, Mən seni wayranə kilimən. **15** Israil jəmətining mirasi wayran kilinojanda buningdin sən xadlanəjiningdək, Məmmu sanga xundak kilimən; sənmu, i Seir teoqi wə barlik Edom — silərnin barliqinglar wayranə bolidu; wə [Edomiylar] Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

36 Əmdi sən, i insan oqlı, Israil taqlirioja bexarət berip mundak degin: — Israil taqliri, Pərwərdigarning sezinə anglanglar: — **2** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Düxmənnin silərgə qarap: «Wah! Mənggü yukiri jaylar bizgə təəllük boldi!» degini tüpəylidin, **3** xunga bexarət berip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Bərhək, qünki ular silərnə wayranə kilip, əllərdin qalojanlirioja təwə kilixka həryəndin silərnə əzgənliki tüpəylidin, wə silər əllər arisida səz-qəqək wə təhmət obyektı bolup qalojanliqinglardin, **4** əmdi xunga, i Israil taqliri, Rəb Pərwərdigarning sezinə anglanglar: — Rəb Pərwərdigar əllərdin qalojanlirioja olja həm mazək obyektı bolup qalojan taqlar, egizliklər, jiralar wə jiləjiləroja, wayran boləjan harabilar wə taxliwetilgən xəhərlərgə mundak dəydu: — **5** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Huxal boluxup qəlbidiki pütün eqmənliki bilən Mening zeminimni əzligə təəllük boluxka bekitip, uni bulang-talang kiliwalayli degən əllərdin qalojanlirioja wə Edomdikilərnin həmmisigə bərhək, Mən [Əz həkimgə] boləjan kizəjiləkimdin qikkən aqqik otida səz kildim: — **6** Israil zemini toqruluk bexarət berip, taqlar,

egizliklər, jiralar wə jiləjiləroja səz kilip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əz [həkimgə boləjan] kizəjiləkimdin kəhrim bilən səz kildim — qünki silər əllərnin mazək-ahənətlirini yegənsilər. **7** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən qolumni kətürüp xundak kəsəm iqqənki, bərhək, ətrapinglardiki əllər əzining mazək-ahənətlirini əzi ixididu. **8** Ləkin silər, i Israil taqliri, xahlinisilər, həkim Israiləja mēwə berisilər; qünki ular pat arida kaytip kelidu. **9** Qünki mana, Mən silər təripinglardidurmən; Mən silərgə qaraymən, silər yumxitisilsilər həm terilsilsilər. **10** Wə Mən üstünglərdə adəmlərnə, yəni Israilning pütkül jəmətini, ularning barlikni kəpəytimən; xəhərlər ahəlilik bolidu, harabilar kaytidin qurulidu. **11** Mən üstünglərdə adəm həm haywanlarni kəpəytimən, ular awup nəsil kəridü; Mən etkən zamanlardikidək silərnə oltraklik kilimən; bərhək, həlinglarni əslidikidin əwzəl kilimən; silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **12** Mən üstünglərgə adəmlərnə, yəni həkim Israilni mangdurimən; ular silərgə igidarqilik kilidu, silər ularning mirasi bolisilər; silər yəne ularni baliliridin juda kilmaysilər. **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki ularning silərgə: «Silər adəmlərnə yəysilər, əz elinglarni balilərdin juda kiloansilər!» degini tüpəylidin, **14** əmdi silər yəne adəmlərnə yeməysilər, əz elinglarni baliliridin yəne juda kilmaysilər, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Mən silərgə yəne əllərnin mazək-ahənətlirini anglatkuzmaymən; silər əllərnin tapa-tənisini yəne kətürməysilər, silər əz elinglarni kaytidin yikitmaysilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Pərwərdigarning sezi manga kelip xundak deyildi: — **17** I insan oqlı, Israil jəməti əz zeminida turojan qəqlarda, ular əz yoli həm kilmixliri bilən uni buləjojan; Mening aldimda ularning yoli ay kərgən ayalning napaklijoja ohxax. **18** Xunga zeminəja təkəkən kan üqün, zeminni məbudliri bilən buləjojanliki üqün, Mən kəhrimni ular üstigə təkətm; **19** Mən ularni əllər arisəja tarkitiwəttim, ular məmlikətlər iqigə tarilip kətti; Mən ularning yolliri həm kilmixliri boyiqə ularning üstigə həküm qikardim. **20** Ular baridojan hərəkəysi əllərgə kəlgəndə, ular toqrısında: «Bular Pərwərdigarning həkli, biraq ular Uning zeminidin qikkən!» — deyilgəndə, ular yənəla Mening pak-muqəddəs namimni buləjojan; **21** Biraq Mən Israil jəməti barəjan hərəkəysi əllər arisida buləjojanə pak-muqəddəs namim üqün kəngül bəldüm. **22** Xunga Israil jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən bu ixni silərnə dəp əməs, i Israil jəməti, bəki silər barəjan hərəkəysi əllər arisida silər buləjojan əz pak-muqəddəs namim üqün kilimən. **23** Mən əllər arisida buləjojanə, Özümming bükük namimni pak-muqəddəs dəp kərsitimən; namimni dəl silər ular arisida buləjojan; ularning kəz aldidə Mən Özümmi silərnin aranglarda pak-muqəddəs kərsətkinimdə, əllər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **24** Mən silərnə əllər arisidin elip, məmlikətlər iqidin yəjoip, silərnə əz zeminiglarəja kayturimən. **25** — Mən süpsüzük suni üstüngləroja qaqimən, buning bilən silər pak bolisilər. Silərnə həmmə paskiniliklirdin wə butliringleardın paklaymən. **26** Mən silərgə yəngi qəlb berimən, iqinglarəja yəngi bir

roh salimən; teninglardiki tax yürəkni elip taxlap, mehrlık bir kəlbni ata kılımen. **27** Mening Rohimni iqinglaroşa kirgüzüp, silərni əmr-pərmanlırim boyıqə mangozımən, həkümlirimni tutkuzımən, xuning bilən ularoşa əməl kılısilər; **28** silər Mən ata-bowiliringlaroşa təkdım kılıoan zemında yaxaysilər; Mening kowmım bolısilər, Mən silərning Hudayinglar bolımən. **29** Mən silərni barlık paskiniqılıktın kütquzımən; Mən buoşdayni awun boluxka buyruymən; üstünlərgə heq aqarqılıkni koymaymən; **30** Mən dərəhlərləning mewisini wə etizdiki məhsulatlarni awutımənki, silər aqarqılık tüpəyldin əllər arisidə xərməndə bolmaysilər. **31** Silər rəzil yolliringlar wə naqar kılımliringlarni əsləp, kəbihlikliringlar wə yirginlik kılıoanliringlar üqün əz-əzünglərdin yirginisilər. **32** Silərgə məlum bolsunki, bu ixni kılıxim silər üqün əməs, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — əz yolliringlar üqün hijil bolup xərməndə bolunglar, i İsrail jəməti. **33** — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən kəbihliklirdin paklıoan künidə, Mən xəhərlərni əhalilik kılımen, harabə kəloşan jaylarmu kəytidin kəruıldı. **34** Wəyrən kılınoşan zemin etüp ketiwatqan hər birining kəz aldida wəyrənə kəruंसimu, u kəytidin terilidu. **35** Xuning bilən ular: «Bu wəyrən kılınoşan zemin huddi Ərəm baqışisidək boldi; harabə, wəyrən kılınoşan xəhərlər həzir mustəhkəmləndi, əhalilik boldi» — dəydu. **36** Wə ətrapida kəloşan əllər Mənki Pərwərdigarning buzuloşan jaylarni kuroşuqi həm wəyrənə kılınoşan yərlərni kəytidin terioşuqi ikənlikimni bilip yetidu; Mənki Pərwərdigar səz kıldim, buningoşa əməl kılımen. **37** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən yənilə İsrailning jəmətining bu ixlarni tiləydoşan dua-tiləwətlirigə ijabət kılıoşuqi bolımən; Mən koy padisidək ularning ədəmlirini awutımən; **38** Mukəddəs dəp ayrılıoan kurbanlık koy padisidək, bekitilgən həyt-bayramlırioşa beoşixlanoşan koy padisi Yerusalemoşa tolduruləndək, harabə boləşan xəhərlər kəytidin ədəm padiliri bilən toldurulidu; ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu.

37 Pərwərdigarning kəli wujudumoşa kondi; Pərwərdigar meni Rohi bilən kəturüp qikişip, bir jiloşining otturisioşa turoşuzdi; u yər səngəklərgə toldi. **2** U meni səngəklər ətrapidin uyak-buyakka etküzdi; mana, bu oşuk jiloşida [səngəklər] intayin nuroşun idi; wə mana, ular intayin kurup kətkənidi. **3** U məndin: — I insan oşli, bu səngəklər kəytidin yaxnamdu? — dəp soridi. Mən: — I Rəb Pərwərdigar, sən bilisən, — dedim. **4** U mənə: I insan oşli, bu səngəklər üstigə bəxarət berip mundak dəgin: «I kuruk səngəklər, Pərwədigarning səzini anglanglar! **5** Rəb Pərwərdigar bu səngəklərgə mundak dəydu: — Mana, Mən silərgə bir roh-nəpəs kirgüzimən, wə silər həyat bolısilər. **6** Mən üstünlərgə pəy-singirlərni salimən, silərni tərə bilən yapimən, silərgə roh-nəpəs kirgüzimən; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər». **7** Xunga mən buyruşoşni boyıqə bəxarət bərdim; mən bəxarət berixingə, bir xawkūn kəturıldı, mana jalak-julak bir awaz anglandi, səngəklər jipsilixip, bir-birigə kəşuldi. **8** Mən kərdum, mana, pəy-singirlər wə et ularning üstigə kelip ularni kaplıdi; birak ularla heq roh-nəpəs bolmıdi. **9** U mənə: — I insan oşli, roh-nəpəskə bəxarət

berip mundak dəgin: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: Tət tərəptin xamal kəlgəysilər, i roh-nəpəs, wə muxu əltürüləngən tirilsun üqün ularning üstigə püwənglər» — dedi. **10** Xunga mən buyruşoşandək bəxarət beriwidim, roh-nəpəs ularoşa kirdi-də, ular həyat bolup tik turdi — bəyüik bir kəşunəşa aylandı. **11** Wə U mənə: — I insan oşli, bu səngəklər bolsa İsrailning pütün jəmətidur. Mana, ular: «Bizning səngəklirimiz kurup kətti, ümidimiz tüzıldı; biz tügəxtuk!» — dəydu. **12** Xunga bəxarət berip ularoşa mundak dəgin: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən gəruşinglərni eqip, silərni gəruşinglərdin qikişirimən, i Mening həlkim, silərni İsrail zeminiəşa elip kirimən; **13** Mən gəruşinglərni aqşinimda, silərni gəruşinglərdin qikişəruşinimda, i Mening həlkim, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **14** Wə Mən Əz Rohimni silərgə kirgüzimən, silər həyat bolısilər; wə Mən silərni əz zeminglarda turoşuzımən; silər Mənki Pərwərdigarni xundak səzni kılıp, xuni ada kıldı, dəp bilip yetisilər». **15** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **16** I insan oşli, bir tayaqni elip, uning üstigə «Yəhuda wə uning həmrəhliri boləşan İsrailar üqün» dəp yazoşin; yənə bir tayaqni elip, uning üstigə «Əfrim wə uning həmrəhliri boləşan pütün İsrail jəmətidikilər üqün» dəp yazoşin; **17** wə ularni bir-birigə ulap koy; ular kəşungdə bir bolsun. **18** Həlkimdikilər səndin: «Bu ixlər bilən nemini qüxəndürməkəqi bizgə dəp bərməməsən?» dəp sorisa, **19** ularoşa: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən Əfrimning wə uningəşa həmrəh boləşan İsrail kəbililirining kəli tutqan Yüšupning tayikini elip, uni Yəhudaning tayikioşa kəşup ulap, ularni birlə tayaq kılımen; ular Mening kəşungdə bir tayaq bolidu. **20** Sən yazoşan tayaqlarni ularning kəz aldida kəşungdə tutup ularoşa xundak dəgin: — **21** «Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: «Mana, Mən İsrail balilirini barəşan əllər arisidin elip, ularni həryəndin yioşip əz zeminiəşa epkelimən. **22** Mən ularni İsrail taşlirining üstidə bir əl kılımen; bir padixah ularning həmmisigə padixah bolidu; ular kəytidin ikki əl bolmaydu, yaki kəytidin ikki padixahlıqka heq bəşünmaydu. **23** Ular əşirini kəytidin ularning məbudliri, lənətlık ixliri yaki asiylıklirining heqkəyisisi bilən heq buləşimaydu; Mən ularni gunah etküzgən olturekəşaxın jayliridin kütquzup, ularni paklandırımən; ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolımən. **24** Wə mening kulum Dawut ularoşa padixah bolidu; ularning həmmisining birlə padiqisi bolidu; ular Mening həkümlirimdə mengip, Mening bəşilimilirimni tutup ularoşa əməl kılıdu. **25** Ular Mening kulum Yəşupka təkdım kılıoşan, ata-bowiliringlar turup kəşgən zemında turidu; ular uningdə turidu — ular, ularning baliliri, wə balilarning baliliri mənnggü turidu — Mening kulum Dawut ularning xəşzədisi bolidu. **26** Mən ular bilən aman-hatirjəmlık beoşixlaydoşan bir əşdə tüzimən; bu ular bilən mənnggütlük bir əşdə bolidu; Mən ularni jayda makanlaxturup awutımən; wə Mening mukəddəs jayimni ular arisioşa mənnggüə tikləymən. **27** Mening turaloşu jayim ularla bolidu; Mən ularning Hudasi bolımən, ular Mening həlkim bolidu. **28** Mening pak-mukəddəs jayim ular arisidə mənnggüə tikləngəndə,

amdi ëllər Əzüm Pərvərdigarning Israilni pak-muqəddəs kילוquqi ikənlikimni bilip yetidu».

38 Pərvərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **2** İnsan ooqli, yüzüingni Magog zeminidiki Rox, Məxək wə Tubalning əmiri Gogka qaritip uni əyibləp bexarət berip xundak degin: — **3** Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: «Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **4** Mən seni arkingoşa yandurup, engikingəgə ilmaklarni selip, sən wə pütün koxunungni — atlar wə atliq əskərlərnı, həmmisi toluk korallanoşan, sipar-kalkanlarnı kətürəng, kıliq tutkan top-top kixilərnı jənggə qıkirimən; **5** Pars, Efiopiya wə Put, həmmisi kalkan-dubuloşa bilən korallinidu **6** — Gomer wə uning barliq top-top adəmliri, ximalning əng kəridin kəlgən Torgamah jəməti wə uning barliq top-top adəmliri, bu kəp əllər sanga həmrəh bolup billə bolidu. **7** Əzüingni təyyarla; sən wə sanga yioşiloşan barliq top-top adəmliring təyyarlanoşan petida bol; sən ularoşa nazarətqilik kılisən. **8** Kəp künlərdin keyin sən [jənggə] qakirilisən; sən ahirki yillarda kıliqtiqn kutkuzuloşan, kəp əllərdin yioşiloşan həlkning zeminioşa, yəni uzundin beri wayran kəlinip kəlgən Israil taqilrioşa hujum kılisən; uning həlki əllərdin yioşiloşan bolup, ularning həmmisi aman-esən turıweridu; **9** sən, barliq top adəmliring wə sanga həmrəh boloşan nuroşun əllər bilən billə aloşa besip kirimən; mən aman-esən turuwatkan bir həlkəkə yekınlıximən — ularning həmmisi sepilsiz, taqəsiz wə dərwasısız turuwatıdu», dəysən, — **12** «Xuning bilən oljılarnı elip, bulang-talang kılimən; kolumni əslidə wayran bolup əmdiliktə makanliq boloşan jaylaroşa, əllərdin yioşiloşan, mal-dunyoşa igə boloşan, dunyaning hindikidə yaxawatkan həlkəkə qarxi kılimən». **13** Xu tapta Xeba, Dedan, Tarxıxtiki sodıgərlər barliq yax xırliri bilən səndin: «Sən olja elixka kəldingmu? Sən top-top adəmliringni bulang-talang kıliwelixka — altun-kümüxnı elip ketixka, mal-dunyanı elip ketixka, zor bir oljoşa erixiwelixka yioşingmu?» — dəp soraydu. **14** Xunga bexarət bərgin, i insan ooqli, Gogka xundak degin: — Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: — Mening həlkim Israil aman-esən bolıdıoşun künni, sən bilip yətməmsən? **15** Sən əj jayingdin, yəni ximalning əng qət jayıdin qıkisən, sən wə sanga həmrəh boloşan nuroşun əllər, həmmisi atliq bolup, top-top adəmlər, qong koxun bolısən. **16** Sən yər yüzini kəplioşan buluttək həlkim Israiloşa qarxi qıkisən — bu ahirki zamanlarda bolıdu — Mən seni əz zeminioşa qarxilixıxka qıkirimən; xundak kılip Mən sən arkiqik, i Gog, əllərnıng kəz aldıda Əzümnıng pak-muqəddəs ikənlikimni kərsətkəndə, ular Meni tonuydu». **17** — Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: «Mən kədimki zamanlarda kullirim boloşan Israilidiki pəyoğəmbərlər arkiqik bexarət kıloşan bırsi sən əməsmu? Ular xu künlərdə, xundakla kəp yillərdin beri, Mening seni həlkimgə qarxilixıxka qıkirıdıoşanlıqim toşıruluk bexarət bərgən əməsmu? **18** Wə xu küni, yəni Gog Israil zeminioşa qarxi qıkkan küni xundak bolıduki, — dəydu

Rəb Pərvərdigar, — qəzıpim bilən Mening kəhrım erləp qıkıdu. **19** Mening [Əz həlkimgə] boloşan kızıoşanlıqimdin, qəzəp bilən xundak səz kıloşanmənki, Israil zeminidə zor yər təwrəş bolıdu; **20** xuning bilən dengızdiki beliklər, asmandiki uqar-kənatlar, daladiki həywanlar, yər yüzidiki əmiligtıqi həywanlar wə yər yüzidə turoşan barliq insanlar Mening yüzüm aldıda təwrinip ketıdu; taqılar erülüp, tik yarlar oşlap ketıdu, barliq tamlar yərgə erülüp qüxıdu. **21** Mən barliq taqilrimdə uning bilən qarxilixıxka bir kıliq qakirimən, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — hərбіrsining kıliqi əz kərinđixigə qarxi qıkıdu. **22** Mən waba kesili wə kən təküz bilən uningoşa həküm qıkirip jazalaxka kiriximən; Mən uningoşa, uning koxunliri üstigə, uningoşa həmrəh boloşan nuroşun əllər üstigə dəlxətlik yamoşur, zor məldür taxlıri, ot wə güngürt yaqdurımən; **23** Mən Əzümnı uluşlap, Əzümnı pak-muqəddəs dəp kərsitimən; wə nuroşun əllərnıng kəz aldıda namayan bolımən, ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetıdu».

39 «Əmdi sən, i insan ooqli, Gognı əyibləp bexarət berip xundak degin: — Rəb Pərvərdigar xundak dəydu: — Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **2** Mən seni arkingoşa yandurup, yetkiləp, seni ximalning əng kəridin qıkirimən, Israilning taqilri üstigə tajawuz kıldırım; **3** Mən okyayingni sol kəlungdin urup taxlıoşızıwetımən, oklırignı ong kəlungdin qüxürıwetımən; **4** sən Israil taqilrining üstigə yikilisən; sən wə sening barliq koxunliring, sanga həmrəh boloşan əllər yikilisilər; Mən seni barliq yirtkuq uqar-kənatlaroşa gəx, daladiki barliq həywanlaroşa ow boluxka təkdim kıldım, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **6** Mən Magog üstigə wə dengiz boyıda aman-esən turoşanlaroşa ot yaqdurımən; ular Mening Pərvərdigar ikənlikimni tonup yetıdu. **7** Mening pak-muqəddəs namimni həlkim Israil arısidə tonutımən; pak-muqəddəs namimning kaytidin buloşınixka kət'iy yol koymaymən; əllər Mening Pərvərdigar, Israilda turoşan Muqəddəs Boluquşisi ikənlikimni bilip yetıdu. **8** Mana, u kelıdu! Bu ixlar qokum bolıdu, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — bu dəl Mən eytkən künidur. **9** Israil xəhərliridə turuwatkanlar qıqip korallarnı, jümlidin sipar-kalkanlar, okyalar, tokmaklar wə nəyzilərnı kəydürüp ot kəlaydu — ular bular bilən yəttə yil ot kəlaydu. **10** Daladin heq otun elinmaydu, ormanlardın heq yaoşaq kesilmaydu; qünki ular korallarnı ot kalaxka ixlitıdu; ular əzlıridin olja tutkanlarnı olja tutıdu, əzlırini bulang-talang kıloşanlarnı bulang-talang kılıdu, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **11** Wə xu künidə xundak bolıduki, Israil zeminidin, yəni dengizning xərkıy kiroşıkidin etıdıoşanlarning jiloşısınin Gogka bir yarlık boluxı üqün bir orunni berımən; bu yərlik bolsa etküqılərnıng yolını toşıdu; ular xu yərdə Gog wə uning barliq top-top adəmlirini kəmidu; u «Həmon-Gog jiloşisi» dəp atılıdu. **12** Israil jəməti zeminini həlal kılix üqün, ularnı yəttə ay kəmidu; **13** zeminidiki barliq həlk ularnı yərlikkə koyıdu; xuning bilən Əzüim uluşlanoşan muxu künidə bu ix ularoşa xərəp bolıdu, — dəydu Rəb Pərvərdigar. **14** Ular bırnəqəgə adəmnı zeminni dawamliq arılap, tajawuzqılarning zemin yüzidə kəloşan jəsətlirini

kümtxtæk alahida ixni klix üqün ayriydu; ular xu yotta ey tügiganda, andin jasetlarni izdx hizmitini baxlaydu. **15** Bu «zemindin etküqilær» aylinip yürüdu; aqær birsi adamning ustihinini kergon bolsa, u uning yenioqa bir bälgä tiklaydu; «izdæp kængüqilær» uni Hamon-Gog jilöjioqa dæpna kילוquqä bälgä turidu **16** ([jilöjida] «Hamonah» dæp atalojan bir xæhr bolidu). Ular xu yol bilon zeminni paklaydu». **17** — «Wæ sæn, i insan oqli, Ræb Pærwardigar xundak dæydu: — Hærkandak uqar-kanatlar, daladiki barlik haywanlaroqa mundak degin: «Yioqilixip kelinglar, Mæn silærgä kilmæqçi bolöjan kurbanlikimoqa, yæni Israil taqliri üstida kilinojan qong kurbanlikka hæryandin jæm bolunglar! Silær xu yærdä gæx yap, kan iqisilar. **18** Silær baturlarning gæxini, yær yuzidiki xahzadilarning kenini — qoqkarlarning, eqkilærning, torpaqlarning kenini iqisilar — ularning hæmmisi Baxandiki bordalojan mallardur! **19** Silær Mæn silærgä kilmæqçi bolöjan kurbanlikimdin, toyoquqä may yap, toyoquqä kan iqisilar! **20** Silær dastihinimda atlar wæ jæng harwisidikilær, baturlar, barlik jængçi palwanlar bilon toyunisilær» — dæydu Ræb Pærwardigar. **21** — wæ Mæn Öz xan-xæripimni ællær arisioqa kersitimæn, barlik ællær Mening yürgüzgæng jazalirimni wæ ularning üstigä koyoqan qolumni kærüdu. **22** Wæ xu kündin tartip Israil jæmæti Mening Pærwardigar, ularning Hudasi ikænlikimni bilip yetidu. **23** ællær Israil jæmætining qæbihliki, Manga asiylik kילוqanliki tüpæylidin sürgün bolöqanliki bilip yetidu; mana, Mæn yüzümni ulardin yoxurup, ularni düxmænlerining qoçioqa tapxurdum; ularning hæmmisi kiliqlinip yikildi. **24** Ularning paskiniqliki wæ asiylikliri boyiqwæ Mæn ularni bir tæræp kildim, yüzümni ulardin yoxurdum». **25** Xunga Ræb Pærwardigar xundak dæydu: — Mæn hæzir Yakupni sürgün bolöqanlikidin æsligä kayturup, pütkül Israil jæmæti üstigä ræhim klixip, Öz pak-mukæddæs namim üqün otluq kizöqinlikimni kersitimæn. **26** Öz zeminda aman-æsen turöqinida, hæqkim ularni korkutmaydioqan qaoç kalgænda, Mæn ularni ællærdin kayturup, düxmænlerining zeminliridin yioqinimda, wæ kær ællærning kez aldida Özümning pak-mukæddæs ikænlikimni kersætkinimda, xu qaoçda ular hijalitini wæ Mændin yüz örüp kילוqan asiylikining barlik gunahini ketürüdu; **28** ular Mening ularni ællær arisioqa sürgün kilduroqanlikim tüpæylidin, wæ andin ulardin hæqçaysisini xu yærdä qaldurmay öz zeminoqa yioqanlikim tüpæylidin, ular Mening Pærwardigar ikænlikimni bilip yetidu; **29** wæ Mæn yüzümni ulardin kayta hæq yoxurmamæn; qünki Mæn Israil jæmæti üstigä Öz Rohimni kuyöqan bolimæn, — dæydu Ræb Pærwardigar.

40 Bizning sürgün bolöqanlikimizning yigirmæ bæxinqi yili, yilning bexida, ayning oninqi künida, yæni xæhr bæsülgændin on têt yil keyin — dæl axu künida Pærwardigarning qoli mening wujudumoqa kondi, wæ U meni [xæhærgæ] apardi. **2** Hudaning amat kærünüxlirida U meni Israil zeminoqa apirip, intayin egiz taq üstigä orunlaxturdi; taqoqning jænubiy tæräpidä xæhærdæk bir kurulux turatti. **3** U meni xu yærgä apardi; mana qolida kanap tanisi wæ elqæm hadisini tutkan, misning kærünüxida bolöjan bir kixi; u dærwazida turatti. **4** Bu kixi mangæ: «Insan oqli, kezling bilon kærüp, kuliking bilon anglap, kænglüngni mæn sanga kersitidioqan barlik

ixlaroqa baqloqin; qünki buning sanga kersitilixi üqün sæn muxu yærgä elip kelinding. Israil jæmætigä barlik kergeningni ayan kil». **5** Wæ mana, ibadæthanining hæmmæ tæräpidä tam bar idi. U kixining qolida altæ gæzlik elqæm hadisi bar idi; xu qaoçdiki «bir gæz» bir gæz bir aliqanoqa toqra kelætti. U tamning kænglikini elqidi, bir «hada» qikti; egizliki bolsa, bu «hada» qikti. **6** U xærkkæ qaraydioqan dærwazioqa kelip, uning pælämpæyirigä qikti; uning bosuqisining kænglikini elqidi, u bir hada qikti. Yænæ bir tæräpining kængliki bir hada qikti. **7** [Dærwazining iqidiki] hærbi «oyuq øy»ning uzunluqi bir hada, kængliki bir hada idi; yuq øylærning arilikçi bæx gæz idi; dærwazining iqidiki bosuqa, yæni iqkorigæ qaraydioqan dæhlizning aldidiki bosuqining [ikki tæräpining] uzunluqi [ayrim-ayrim] bir «hada» qikti; **8** u dærwazining iqkorigæ qaraydioqan dæhlizni elqidi, [uzunluqi] bir hada qikti. **9** U dærwazining dalinining uzunlukini elqidi, sækkiz gæz qikti; uning kekixining yenediki tamning kænlikçi ikki gæz qikti. Muxu dalan iqkorigæ qaraytti. **10** Xærkkæ qaröqan dærwazining iqidä, u tæräpidä üqtin, bu tæräpidä üqtin yuq øylær bar idi. Üqilisi ohxax elqæmdä idi; üq øyning ikki yan temi ohxax kænlikçi idi. **11** U dærwazini elqidi, kængliki on gæz qikti; uning jæmyi uzunluqi on üç gæz idi. **12** Bu yandiki yuq øylærning aldidä bir gæz kænlikçi bir tosmæ tam bar idi, wæ u yandiki yuq øylærning aldidä bir gæz kænlikçi bir tosmæ tam bar idi; hæryandiki yuq øylærning kængliki altæ gæz idi. **13** U dærwazining jæmyi kænglikini, yæni bu tæræptiki yuq øyning egzisining [arkæ lewidin] u tæræptiki yuq øyning egzisining [arkæ lewioqqa] yigirmæ bæx gæz qikti; bu tæræptiki yuq øyning ixiki bilæn u tæræptiki yuq øyning ixiki bir-birigæ karixatti. **14** U iqki hoqliqa kirix eoqizidiki tüwrukælærni elqidi; ularning egizliki atmiz gæz qikti; dærwaza temi bu hoqlining tüwrukælærini orap turoqanidi. **15** Dærwazining tüwidin dalanning iqki eoqizioqä ællik gæz qikti. **16** Yuq øylærning hærbirining udul temida, xundakla yuq øylærning arilikçi, dalanning yenedä ohxaxla rojæklær bar idi; muxu rojæklær sirtioqa qarap tariyip mangoqan idi; hærbi arilikçi tam-tüwrukælærgæ palma dærahli ri nækçixlængonidi. **17** U meni sirtki hoqliqa apardi; mana, kixik hanilar, wæ sirtki hoqlini qærädp yasalöjan tax tahtaylik supæ; supining üstigæ ottuz kiqik hana selinoqan. **18** Bu tax tahtaylik supæ hoqlidiki dærwazilaroqa tutaxqan, uning kængliki ularning uzunluqioqa barawær idi; bu «pæs tax supæ» idi. **19** U tæwænki dærwazining iqi tæräpidin iqki hoqlining sirtki temioqqa bolöjan arilikçi elqidi; xærk wæ ximal tæræplærningmu yüz gæz qikti. **20** Andin sirtki hoqliqa kiridioqan, ximaloqa qaraydioqan dærwazining uzunluqi wæ kænglikini elqidi. **21** Uning bu tæräpidä üqtin yuq øy, u tæräpidä üqtin yuq øy bar idi; uning tüwrukæliri, dalanliri birinqi dærwaziningkigæ ohxax idi; uning uzunluqi ællik gæz, kængliki yigirmæ bæx gæz. **22** Uning deriziliri, dalanliri, palma dærah nækçixliri xærkkæ qaraydioqan dærwaziningkigæ ohxax idi; kixilær uning yættæ baskuqluq pælämpæyi bilæn qikatti; uning dalini iqkorigæ qaraytti. **23** Iqki hoqlida ximal wæ xærktiki dærwazilaroqa udul birdin dærwaza turatti; u dærwazidin dærwazioqqa elqidi, yüz gæz qikti. **24** U meni

jənub tərəpkə apardı; mana, jənubkimu qaraydıoqan bir dərwaza bar idi; u uning tüwrükliri, dalanlirini əlqidi, ular baxkılırioqə ohxax idi. **25** Dərwaazining wə dalinining ətrapidikidi derizilər baxkılırioqə ohxax idi; uning uzunluğu əllik gəz, kənglikli yigirmə bəx gəz idi. **26** Uningoqə qikıdıoqan yəttə baskuq bar idi; uning dalini iqlirigə qaraytti; uning tüwrükliridə palma dərhlərləning nəxixi bar idi, u tərəptə biri, bu tərəptə biri bar idi. **27** İqki həylioqə kiridıoqan, jənubkə qaraydıoqan bir dərwaza bar idi; u jənubiy tərəptə dərwaazidin dərwaazioqə əlqidi, yüz gəz qıktı. **28** U meni iqlı həylioqə jənubiy dərwaazidin əkirdi; wə jənubiy dərwaazini əlqidi; uning əlqəmliri baxkə dərwaazilərnıngkigə ohxax idi. **29** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, dalinining əlqəmliri baxkılırınıngkigə ohxax idi; uning wə dalinining ətrapliridə derizilər bar idi; uning uzunluğu əllik gəz, kənglikli yigirmə bəx gəz idi. **30** Ətrapidə uzunluğu yigirmə bəx gəz, kənglikli bəx gəz ətrapidə dalini bar idi. **31** Uning dalini bolsa sirtki həylioqə qaraytti; uning kirix eoizidikidi ikki yan tüwrükidə palma dərəhlərləning nəxixi bar idi; uning qikix yolınıng səkkiz baskuqluq pələmpiyi bar idi. **32** U meni iqlı həyliyidə xərək tərəpkə apardı; u tərəptiki dərwaazini əlqidi; uning əlqəmliri baxkılırioqə ohxax idi. **33** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, dalinining əlqəmliri baxkılırınıngkigə ohxax idi; uning wə dalinining ətrapliridə derizilər bar idi; uning uzunluğu əllik gəz, kənglikli yigirmə bəx gəz idi. **34** Uning dalini bolsa sirtki həylioqə qaraytti; uning [kirix eoizidini] u wə bu tərəpidiki tüwrükidə palma dərəhlərləning nəxixi bar idi; uning qikix yolınıng səkkiz baskuqluq pələmpiyi bar idi. **35** U meni ximaliy dərwaazioqə apardı, wə uni əlqidi; uning əlqəmliri baxkılırioqə ohxax idi. **36** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, dalanliri [baxkılırioqə] ohxax idi; ətrapidə derizilər bar idi. Uning uzunluğu əllik gəz, uning kənglikli yigirmə bəx gəz idi. **37** Uning dalinidikidi tüwrüklər sirtki həylioqə qaraytti; uning [kirix eoizidikidi] ikki yan tüwrükidə palma dərəhlərləning nəxixi bar idi; uning qikix yolınıng səkkiz baskuqluq pələmpiyi bar idi. **38** Hər bir dərwaza [ikkı] tüwrükini yenedə ixiklik kikiq ey bar idi; ular xu əylərdə keydürmə kurbanlıqlarnı yuyaytti. **39** Dərwaazining dalinidə uyanda ikkidin xirə, buyanda ikkidin xirə bar idi; ular xirələrləning üstidə keydürmə kurbanlik, gunah kurbanlikli wə itaətsizlik kurbanlıqlirini soyidu. **40** Ximaliy dərwaazining dalinining kirix eoizidikidi pələmpəyning bir yenedə ikki xirə bar idi; dalanınıng kirix eoizidini yənə bir yenedə ikki xirə bar idi. **41** Xuningdək dərwaazining u yenedə tət xirə, bu yenedə tət xirə bar idi — jəmi səkkiz joza bar idi; ular ularınıng üstidə kurbanlıqlarnı soyidu. **42** Yənə taxtin yonup yasaloqan, uzunluğu bir yerim gəz, kənglikli bir yerim gəz, egizlikli bir gəz keliđioqan tət xirə bar idi; ularınıng üstigə keydürmə kurbanlıqlar wə baxkə kurbanlıqlarnı soyidıoqan qoral-əswablar koyulidu. **43** Dərwaza iqidə, tamliri üstigə bir alıqan uzunluqtiki jüp ilməklilik kanarlar bekitilgən. Xirələr üstigə kurbanlik gəxliri koyulidu. **44** İqlı həyliyidə wə iqlı dərwaazining sirtidə məđhiyə nahxiqiliri üçün ikki kikiq ey bar idi; biri ximaliy dərwaazining yenedə, jənubkə yüzləngən; yənə biri jənubiy dərwaazining yenedə, ximaloqə yüzləngənidi. **45** U munga: «Jənubkə

yüzləngən ey kañınlar, yəni ibadəthanoqə məs'ullar üqündur. **46** Jənubkə yüzləngən ey kañınlar, yəni kurbangah wəzəpisigə məs'ullar üqündur. Bular bolsa Zadokning jəmətinəning eoqlu pərzəntliri; xularla Lawiy jəmətidilər arisidin Pərwərdigarning yenoqə hizmitidə boluxkə kirələydu» — dedi. **47** U həyliyini əlqidi; uzunluğu yüz gəz, kənglikli yüz gəz, tət qasilik idi; kurbangah bolsa muqəddəshanə aldidə turaytti. **48** U meni muqəddəshanəning daliniqə apardı; u dalan eoizidini ikki yenediki tamlarınıng uzunluqini əlqidi; bir tərəptikisi bəx gəz, yənə bir tərəptikisi bəx gəz qıktı; dalan eoizidini [əzi on tət gəz idi]; dalan eoizidikidi tamning [iqlı tərəpinini] kənglikli bu tərəpi üq gəz, u tərəpi üç gəz idi. **49** Dalanınıng kənglikli yigirmə gəz, uzunluğu on bir gəz idi; uningoqə qikıdıoqan pələmpəy bar idi; tüwrükümü bar idi, u yenedə biri, bu yenedə biri bar idi.

41 U meni [muqəddəshanidikidi] muqəddəş jəyning aldiqə apardı; u jəyning kirix eoizidini ikki tərəpidiki yan tamni əlqidi, hər ikkisini kəlinlikli altə gəz qıktı. **2** Kirix eoizidini kənglikli bolsa on gəz idi; muqəddəş jəyning kirix eoizidikidi toqra tamning iqlı tərəpinini kənglikini əlqidi, hər ikkisi bəx gəz qıktı; u muqəddəş jəyning uzunluqini əlqidi, kikiq gəz qıktı; uning kənglikli yigirmə gəz qıktı. **3** U iqlirigə qarap mangdi, əng muqəddəş jəyoqə kirix eoizidikidi toqra tamning kənglikli ikki gəz; eoizidini kənglikli altə gəz idi; [ikkı tərəptiki] toqra tamning uzunluğu bolsa, yəttə gəz idi. **4** U muqəddəş jəyning kəydidiki «əng muqəddəş jəy»ning uzunluqini əlqidi, yigirmə gəz qıktı; kənglikimu yigirmə gəz idi. U munga: «Bu əng muqəddəş jəy» — dedi. **5** U muqəddəşhanini təmini əlqidi, kəlinlikli altə gəz qıktı; yandiki kikiq hanilərləning bolsa, kənglikli tət gəz idi; kikiq hanilər muqəddəşhanini qeridəp selinoqanidi. **6** Yenediki kikiq hanilər üç kəwətlik, bir-birigə üstiləklilik idi, hər kəwəttə ottuzdin hana bar idi; kikiq hanilərləning limliri muqəddəşhanini təmioqə qikiq kalməsliki üçün, limlar kikiq hanilərləning sirtki təmioqə bekitilgənidi. **7** Yukirilənsəri muqəddəşhanini ətrapidikidi kikiq hanilər kəngiyip baroqanidi; qünki muqəddəşhanini ətrapidə kuruluq boləqlənlıktin bina egizligənsəri hanilər kəngəyğən. Xu səwəbtin muqəddəşhanimu egizligənsəri kəngəyğən. Təwəndiki kəwəttin yukiridikidi kəwətkiqə otturidikidi kəwət arkilik qikıdıoqan pələmpəy bar idi. **8** Mən muqəddəşhanini egiz ulluq supisi barlikini kərdum; u həm yenediki kikiq hanilərləning uli idi; uning egizlikli toptoqra bir «hada» idi, yəni altə «qong gəz» idi. **9** Yenediki hanilərləning sirtki təminini kəlinlikli bəx gəz idi. Muqəddəşhanini yenediki kikiq hanilər bilən [kañınlarınıng] hujiirili arilikidikidi box yərnini kənglikli yigirmə gəz idi; bu box yər muqəddəşhanini həm mə təripidə bar idi. **11** Yenediki kikiq haniləroqə kirix eoizidi bolsa box yərgə qaraytti; bir kirix eoizidi ximaloqə, yənə biri jənubkə qaraytti. Supə üstidiki hanilərləni qeridigən box yərnini kənglikli bəx gəz idi. **12** Qərbkə jaylaxqan, box yərgə qaraydıoqan binanıng uzunluğu yətmix gəz idi; binanıng sirtki təminini kəlinlikli bəx gəz; uning kənglikli toqsan gəz idi. **13** Həlikli kixi muqəddəşhanini özini əlqidi; uning uzunluğu yüz gəz idi. Box yərnini kənglikli [yüz gəz idi], binanıng tamliri

koxulup jəmiy kəngliki yüz gəz idi. **14** Mukəddəshanining aldi tərpi wə xərkkə jaylaxkan həylisining kəngliki yüz gəz idi. **15** U [mukəddəshanining] kəyidiki box yərgə qaraydiojan binaning kənglikini, jümlidin u wə bu tərpidiki karidorni əlqidi, yüz gəz qıktı. Mukəddəshanining «mukəddəs jay»i bilən iqki «əng mukəddəs jay»i wə sirtkə qaraydiojan dalini bolsa, yaəjaq tahtaylar bilən bezəlgən; uning bosuəjliri, iqidiki üq jayning ətrapidiki rojəkliri həm dəhlizliri bolsa, bosuəjisidin tartip həmmə yər, poldin derizilərgiqə yaəjaq tahtaylar bilən bezəlgən (derizilar əzi rojəklilik idi). **17** Dalandin iqki «əng mukəddəs jay»oşiqə boləjan torus, iqki wə sirtki «mukəddəs jay»ning tamlirining həmmə yeri kerub wə palma dərəhliri bilən əlqəmlik nəxişləngənidi. Hər ikki kerub arisida bir palma dərihi nəxişləngənidi; hər bir kerubning ikki yüzi bar idi. **19** Kerubning insan yüzi bu tərptiki palma dərihi nəxişigə karaytti; xir yüzi u tərptiki palma dərihi nəxişigə karaytti; pütkül mukəddəshanining [iqki] həmmə tərpi xundak idi; **20** dalanning poldin tartip torusəjiqə, xuningdək «mukəddəs jay»ning tamlirioja kerublar wə palma dərəhliri nəxiş qilinojan. **21** «Mukəddəs jay»ning ixik kexəkliri bolsa, tət qasilik idi; «əng mukəddəs jay» aldidiki ixik kexəklirimə ohxax idi. **22** «[Mukəddəs jay]»[ning] egizlikli üq gəz, uzunluqi ikki gəz boləjan kurbangahi yaəjaqtin yasalojan; uning burjəkliri, yüzi wə tamlirining həmmisi yaəjaqtin yasalojan; həliki kixi marga: «Bu bolsa Pərwərdigarning aldidə turidiojan xirədur» — dedi. **23** [Mukəddəshanining] «mukəddəs jay» həm «əng mukəddəs jay»ining hər birining qox kənatlik ixiki bar idi. **24** Hər bir qənitining ikki qətlimi bar idi; bu ikki qətlim qətlinatini; bu tərptiki qənitining ikki qətlimi bar idi; u tərptikisiningmə ikki qətlimi bar idi. **25** Ularning üstigə, yəni «mukəddəs jay»ning ixikliri üstigə, tamlarning üstini nəxişləngəndə, kerublar wə palma dərəhliri nəxişləngənidi; sirtki dalanning aldidə yaəjaqtin yasalojan bir aywan bar idi. **26** Dalanning u wə bu tərpidə rojəklər wə palma dərəh nəxişliri bar idi. Mukəddəshanining yenidiki kiqik hanilar wə aldidiki aywaning xəklimə xundak idi.

42 U meni sirtki həyliəja, ximal tərpiyə apardi; u meni yənə «box yərgə» tutaxkan, ibadəthanining ximaliy udulioja jaylaxkan kiqik hanilarəja apardi. **2** Hanilarning jəmiy uzunluqi yüz gəz idi; ularning kirix yoli ximaləja qaraytti; [hanilarning] jəmiy kəngliki əllik gəz idi. **3** Hanilar iqki həyliəja təwə yigirmə gəz kəngliktiki «box yərgə» karaytti, xundakla sirtki həyliəja təwə «tax tahtaylik supa»ning udulida idi. Üq kəwətlik hanilarning karidorining bir tərpidiki hanilar yənə bir tərpidiki hanilarning udulida idi. **4** Hanilarning aldidə on gəz kəngliktə, yüz gəz uzunluqta bir karidor bar idi. Hanilarning ixikliri ximaləja qaraytti; **5** yukiridiki hanilar təwəndiki wə otturisidiki əylərdin tar idi; qünki karidorlar kəp orunni igiliwaləjanidi. **6** Hanilar üq kəwətlik idi; biraq həyliəja tutax hanilarningkidəki tüwrükiliri bolmiojaqqa, üqinqi kəwətlik hanilar astinki kəwətlik wə otturidiki hanilardin tar idi. **7** Sirttiki hanilarning yenidiki, yəni həyliəni hanilardin ayrip turidiojan sirtki tamning uzunluqi əllik gəz idi. **8** Sirtki həyliəja tutaxkan hanilarning bolsa, jəmiy uzunluqi

əllik gəz idi; mana, mukəddəshanioja qaraydiojan tərpinə uzunluqi yüz gəz idi. **9** Bu hanilar astida, sirtki həyliədin kiriridiojan, xərək tərəkə qaraydiojan bir kirix yoli bar idi. **10** Ibadəthanining jənubiy tərpidə, xərkiy tərpiyə qaraydiojan iqki həyliədikiki tamning kəngliki bilən təng boləjan, «box yərgə» tutaxkan, ibadəthanining əziyə qaraydiojan hanilar bar idi; **11** Ularning aldidimə bir karidor bar idi; ular ximaləja qaraydiojan hanilarəja ohxaytti. Ularning uzunluqi wə kəngliki, barlik qiqix yolliri, xəkli wə ixikliri ohxax idi. **12** Jənubkə qaraydiojan bir yürüx hanilarning ixiki aldidiki karidorning bexida bir kirix yoli bar idi; bu kirix yolimə xərkkə qaraydiojan tamning yenida idi. **13** Wə u marga: «[Ibadəthanining həyliədikiki] «box yərgə» tutaxlik bu ximaliy wə jənubiy yürüx hanilar bolsa, mukəddəs hanilardur; Pərwərdigərəja yəkinlaxalaydiojan kahinlar xu yərlərdə «əng mukəddəs hədiyələr»ni yəydu. Ular xu yərlərdə «əng mukəddəs hədiyələr»ni, yəni axlik hədiyələri, gunaş qurbanliklirini wə itətsizlik qurbanliklirini qoyidu; qünki xu yərlər mukəddəstur. **14** Kahinlar Huda aldioja kirgəndin keyin, ular «mukəddəs jay»din biswasitə sirtki həyliəja qiqmaydu, bəlki xu yərgə hizmat kiyimini selip qoyidu, qünki bu kiyimlər mukəddəstur. Ular pəkət baxkə kiyimləri kiyip, andin jamaət turojan yərgə qiqidu» — dedi. **15** U xundak qilip ibadəthanining iqki kəlimini əlqigəndin keyin, u meni xərkkə qaraydiojan dərwidin qiqardı wə ətrapidiki tamni əlqidi. **16** U xərkiy tərpinə əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıktı. **17** U ximaliy tərpinə əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıktı. **18** U jənubiy tərpinə əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıktı. **19** U oşərbiy tərpiyə burulup, əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıktı. **20** U tət tərpinə əlqidi; ətrapida awam bilən pak-mukəddəs boləjan jaylari ayrip turidiojan, uzunluqi bəx yüz [hada], kəngliki bəx yüz [hada] tam bar idi.

43 U meni dərwasioja, yəni xərkkə qaraydiojan dərwasioja apardi; **2** Mana, Israilning Hudasing xan-xəripi xərək tərptin kəldi; Uning awazi uluəj sularning xərkirojan sadasidəki idi; yər yüzi uning xan-xəripi bilən yorutuldi. **3** Mən kərgən bu alamat kərinüx bolsa, u xəhəni həlak qilixkə kəlgən qətimdə kərgən alamat kərinüxtək boldi; alamat kərinüxlər yənə mən Kewar dəryasi boyida turup kərgən alamat kərinüxtək boldi; mən düm yikildim. **4** Pərwərdigarning xan-xəripi xərkkə qaraydiojan dərwasə arkilik ibadəthanioja kirdi; **5** Roh meni kətürüp, iqki həyliəja apardi; mana, Pərwərdigarning xan-xəripi ibadəthanini toldurdi. **6** Həliki kixi yenimdə turojanda, ibadəthanining iqidin Birsining səziləng awazini anglidim; **7** U marga: — I insan oqlı, bu Mening təhtim selinojan jay, Mən ayaə basidiojan, Mən Israillar arisida mənggügə turidiojan jaydur; Israil jəmətidikilər — ularning əzliri yaki padixahliri buzuqluqi bilən yaki «yukiri jaylar»da padixahning jəsətliri bilən Mening pak-mukəddəs namimni yənə həq bulojimaydu. **8** Ular əz bosuəjisini Mening bosuəjimning yenioja, ixik kexikini Mening ixik kexikimning yenioja saləjan, ular bilən Meni pəkət bir tamla ayrip turatti, ular Mening pak-mukəddəs namimni yirginlikliri bilən buləjojan. Xunga Mən

oʻzipping bilan ularni yokitwattim. **9** ʻmdni hazir ular buzuklukini, padixahlarning jəsətlerini Məndin yirak kilsun; wə Mən ular arisida mənggüə turimən. **10** — ʻmdni sən, i insan oʻqli, Israil jəmətining əz kəbihlikliridin hijalət boluxi üqün bu ʻyni ularoʻja kərsitip bərgin; ular kallsida ibadəthanini əlqəp bəksun. **11** ʻgərdə ular əz kəloʻanliridin hijil bolsa, ʻmdni sən muxu ʻyning xəklini, uning selinixini, qikix yollirini, kirix yollirini wə barlik layihisini wə barlik bəlgilimilirini, — xundak, barlik xəklini wə barlik kənunlirini ayan kəlip bərgin; ularning pütkül xəklini esidə tutuxi həmə uning bəlgilimilirigə əməl kəlixii üqün, uni ularning kəz aldioʻja yazoʻjin. **12** Ibadəthanining kənunni xundak boldi: U turoʻjan taʻoʻjning qokqisining bəkitilgən pasiloʻjiqə boləjan dairisi «əng mukəddəs» bolidu; mana, bu ibadəthanining kənunidir. **13** Kurbangahning «[qong] gəz»də əlqəngən əlqəmliri xundak idi: — bu gəz bolsa bir gəz xəloʻuloʻjan bir alikən bolidu. Kurbangahning ətrapidikii ulining egizliki bir gəz, kəngliki bir gəz, ətrapidikii girwiki bolsa bir alikən idi. Mana bu kurbangahning uli idi. **14** Uning ulidin astinki təkqigəpə ikki gəz, kəngliki bir gəz idi; bu «kikik təkqə»din «qong təkqə»gəpə tət gəz, kəngliki bir gəz idi; **15** kurbangahning ot supisining egizliki tət gəz idi; ot supisida tət mūnggüz qokqiyip qikip turatti. **16** Kurbangahning ot supisining uzunluku on ikki gəz, kəngliki on ikki gəz bolup, u tət qasilik idi. **17** Yukiri təkqigəqimu tət qasilik idi, uzunluku on tət gəz, kəngliki on tət gəz; ətrapidikii girwiki bolsa yerim gəz idi; astining kəngliki bir gəz idi; uningəja qikidioʻjan pələmpiyi xərkəqə karaytti. **18** U manga xundak dedi: — I insan oʻqli, Rəb Pərwərdigər xundak dəydu: Bu kurbangah üstigə kəyduərmə kurbənliklarni sunux wə üstigə kən sepix üqün uni yəsiənin künidə, xular uning bəlgilimiliri bolidu: — **19** sən Lawiy kəbilisidin boləjan, yəni Mening hizmitidə bolux üqün Manga yəkənlixidioʻjan Zadok nəsidikilərdin boləjan kəhənləroʻja gunəh kurbənlik sūpitidə yax bir torpakni bərisən; **20** sən uning kənidin əzrak elip kurbangahning mūnggüzilirigə, qong təkqining tət burjigə həmə ətrapidikii girwəkliri üstigə sūrisən; xuning bilən sən uni pakizlap wə uningəja kafarət kəlisən. **21** Sən gunəh kurbənlik boləjan torpakni elip uning jəsətini «mukəddəs jay»ning sirtida boləjan, ibadəthanidiki əlahidə bəkitilgən jayda kəyduərisən; **22** ikkinqi künidə sən gunəh kurbənlik sūpitidə bəjirim bir tekini sunisən; ular kurbangahni torpak bilən paklanduroʻjandək teka bilən uni paklaydu. **23** Sən uni pakloʻjəndin keyin, sən bəjirim yax bir torpak, koy padisidin bəjirim bir qokqarni sunisən; **24** sən ularni Pərwərdigərnin aldioʻja sunisən; kəhənlər ularning üstigə tuz sepidu wə ularni Pərwərdigəroʻja atap kəyduərmə kurbənlik sūpitidə sunidu. **25** Yəttə kün sən hər künini gunəh kurbənlik sūpitidə bir tekini sunisən; ular bəjirim yax bir torpakni, koy padisidin bəjirim bir qokqarnimu sunidu. **26** Ular yəttə kün kurbangah üqün kafarət kəlip uni paklaydu; xuning bilən ular uni pak-mukəddəs dəp ayriydu. **27** Bu künlər tūgigəndə, səkkizinqi künini wə xu kündin keyin, kəhənlər silərnəning kəyduərmə kurbənliklirənlarni wə inəklik kurbənliklirənlərin kurbangah üstigə sunidu;

xuning bilən Mən silərnəni kəbul kəlimən, — dəydu Rəb Pərwərdigər.

44 Wə u meni ibadəthanining xərkəqə karaydioʻjan dərwasioʻja apardi; u etiklik idi. **2** Pərwərdigər manga: — Bu dərwasioʻja etiklik turidu; u eqilmaydu, həqkim uningdin kirməydu; qünki Pərwərdigər, Israilning Hudasi uningdin kirgən; xunga u etiklik kəlidu. **3** Pəkət xəhzadə, xəhzədilik sūpiti bilən xu dərwasining [karidorida] olturup Pərwərdigər aldida nan yeyixkə bolidu; u [dərwasnining] dalinidin kiridu wə xu yoldin qikidu, — dedi. **4** U meni ximaliy dərwasidin qikirip ibadəthanining aldioʻja apardi; mən kərdum, mana, Pərwərdigərnin xən-xəripi Pərwərdigərnin ʻyini toldurdi; mən düm yikildim. **5** Pərwərdigər manga xundak dedi: — Insan oʻqli, Mening sanga Pərwərdigərnin ʻyining bərlək bəlgilimiliri həmə kənunliri toʻjrukluk eytidioʻjanlirimning həmmisini kəngül koyup kəzüng bilən kər, kəlikəng bilən angla; ibadəthanining kirix yoli wə mukəddəs jayning qikix yollirini kəngül koyup esingdə tut. **6** Andin asiyləroʻja, yəni Israil jəmətigə xundak dēgin: «Rəb Pərwərdigər mundaq dəydu: — Yirginlik kəlmixlirənləroʻja boldi bəs, i Israil jəməti! **7** Silər bərlək yirginlik kəlmixlirənlərdin sirt, Manga nan, kurbənlik meyi wə kənini sunoʻjninglarda, silər yat adəmlərnəni, kəlbidə hətne kəlinmioʻjan, tenidə hətne kəlinmioʻjanlarni mening mukəddəs jayimda, yəni Mening ʻyümdə turup uni buləjəxkə kirgüzənglar; ular əhdəmnəni buzdı. **8** Silər Mening pak-mukəddəs nərsilirimgə məsʻuliyət bilən sadik bolmay, bəlkə mukəddəs jayimda ʻzənglarning ornioʻja məsʻul boluxkə [yat adəmlərnəni] ixkə koyənglar». **9** Rəb Pərwərdigər mundaq dəydu: — Israil arisida turoʻjan yat adəmlərdin, yəni kəlbidə hətne kəlinmioʻjan, tenidə hətne kəlinmioʻjan həkəndək yat adəmnin Mening mukəddəs jayimoʻja kirixigə bolmaydu. **10** lekin Israilning Məndin ezip ketixi bilən, Məndin yirəkləxip əzoʻjan, məbudlirioʻja intilgən Lawiy jəmətidikilər əz kəbihlikining jazasini tartidu; **11** həlbuki, ular yənəla mukəddəs ornumda, ʻy dərwasilirida nəzarətlik kəlidioʻjan wə ʻy hizmitidə bolidioʻjan hizmətkərlər bolidu; ular hək üqün kəyduərmə wə bəxkə kurbənliklarni soyidu; ular həkning hizmitidə bolup ularning aldida turidu. **12** Əmma hək məbudlirioʻja qokunoʻjanda, ular həkning xu ixlirida, ularning hizmitidə boləjanliki, xuning bilən Israil jəmətini kəbihlikkə elip bəridioʻjan putlikaxəng boləjanliki tūpəylidin, xunga Mən ularoʻja kolumni kəturip kəsəm iqkənmənkə, — dəydu Rəb Pərwərdigər, — ular kəbihlikining jazasini tartidu. **13** Xunga ular Mən üqün kəhənlək wəzəpisini ətəxkə Mening yəniməja yəkən kəlməydu, yəni Mening mukəddəs nərsilirimgə, «əng mukəddəs» nərsilirimgə yəkən kəlməydu; ular bəlkə ʻz hijalitini wə yirginlik kəlmixlirənin jazasini tartixi kərak. **14** Biraq Mən ularni ʻyning ʻzining mulazimitigə, uning bərlək hizmitigə wə uningda kəlinidioʻjan bərlək ixləroʻja məsʻul kəlimən. **15** Biraq Israil Məndin ezip kətkəndə, ʻz mukəddəs jayimoʻja kəraxkə sadik kəhənlər, yəni Lawiyələr boləjan Zadokning əwladilir — ular hizmitidə boluxkə yəniməja yəkən kəlidu; ular kurbənliklarning meyni wə kənini sunuxkə Mening

aldimda turidu, — dāydu Rāb Pārwardigar. **16** Ular mukəddəs jaymoja kiridu, Mening hizmitimda boluxka dastihimmoja yekin kelidu; ular Mening tapxuruqummoja mās'ul bolidu. **17** Wə xundaq boliduki, ular iqki hojyla dərwarziliridin kirgənda, kanap kiyimni kiyixi kerək; iqki hojyla dərwarzilirida yaki mukəddəshana aldida hizməttə boloyanda, ularida həkəndak yungdin boloyan nərsə bolmaydu; **18** bəxiyoja kanaptin tikilgan səllə, belining təwinigə kanaptin tambal kiyidu; ular adəmnı tərilitiojan həkəndak nərsini kiyməslıki kerək. **19** Ular həkning aldioja sirtki hojliyoja qikkanda, ular hizmət kiyimlerini seliwetip, ularni mukəddəs «kiqik hanilar»moja koyup yoyidu; ular həkning bu kiyimlirining pak-mukəddəslikigə tegip ketip ziyanoja uqrimasliki üqün baxka kiyimlərni kiyixi kerək. **20** Ular qaqlirini qüxüriwətməslıki, yaki qaqlirini uzun koyuwətməslıki lazim; ular pəkət kiska qaq koyuxi kerək. **21** Iqki hojliyoja kirgənda həkqaysi kaħın qarab iqməslıki kerək. **22** Ular tul yaki ajraxkan ayalni öz əmrigə almasliki kerək; ular Israil nəslidin boloyan pak kizni, yaki kaħındin tul kaqoyan ayalni elixka bolidu. **23** Ular həkimgə pak-mukəddəs bilən addiyning pərkinı oğitidu, ularoja haqal bilən haqramni kandak pərək etixni kərsitidu. **24** Əz-dəwalarda ular həküm qikixir ornida bolidu; ular bularning üstigə öz həkümlirim boyiqə həküm qikiridu; Mən bəkitkən barliq həyt-bayramlirim toqrisidiki kanun-bəlgilimilirimni tutidu; ular Mening «xabat künlirimni» pak-mukəddəs dəp ətiwarlıxi kerək. **25** Əzini napak kilməsliki üqün ular əlükning yenioja hək barmasliki kerək; haqbuki, əlgən atisi, anisi, oqli, kizi, aka-ukisi yaki eri yok aqa-singlisi üqün ular əzini napak kilixka bolidu. **26** Əzini paklanduroqand keyin, uningmoja yəna yəttə küni sanilixi kerək; **27** u mukəddəs jaymoja kirgənda, yəni mukəddəs jayda hizməttə boluxka iqki hojliyoja kirgən xu künidə, u əzi üqün gunah qurbanlıqini sunuxi kerək, — dāydu Rāb Pārwardigar. **28** Bu ularoja miras bolidu: — Mən Əzümi ularoja miras bolimən; silər ularoja Israil zeminidin həkəndak igilikni təkşim kilməsilər; Mən ularning igiliki bolimən. **29** Ular axliq hədiyə, gunah qurbanlıqı wə itaətsizlik qurbanlıqliridin yoydu; Israilda məhsus Hudaqə atalojan həkəndak nərsə ularningki bolidu. **30** Tunji qikkən həkəndak məhsulatlarınig esili, barliq wə həkəndak «kətürmə hədiyə»lər kaħınlar üqün bolidu. Silər [arpa-buqədiyninglarning] həsulining tunji hemirini kaħinoja təkdim kilixinglar kerək; xuning bilən bəht-bərikət əyünlərgə ata kilinidu. **31** Kaħınlar əzlügidin əlgən, yaki yirtkuqlar boqup koyoyan həkəndak haywan yaki uqar-kanatlardin yeyixkə bolmaydu.

45 Silər zeminni miras kilip bəlx üqün qək taxlap təkşim kilojininglarda, silər «kətürmə hədiyə» süpitidə zemindiki mukəddəs bir ülüxni Pərwardigarəja atəp sunisilər. Uning uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki yigirmə ming [hada] bolidu. Bu parqə yər hər tərəptiki qigrisioyiqə mukəddəs həsablinidu. **2** U yərdin bəx ming [hada] uzunluqtiki, bəx ming [hada] kəngliktiki tət qasilik yər mukəddəs jaymoja ayrilidu; uning atrapida box yər bolux üqün əllik gözlik kəngliktiki yər bəlxinidu. **3** Bu ülüxtin sən uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] boloyan

yərnı əlqəp bəlxisən; buning iqı mukəddəs jay, əng mukəddəs jay bolidu. **4** Bu yər zeminning mukəddəs ülüxi bolidu; u mukəddəs jayning hizmitidə boloyan, yəni Pərwardigarning hizmitidə boluxka yenioja yekin kelidiojan kaħınlar üqün bolidu; u ularning əyliri üqün, xundaqla mukəddəs jayning orunlıxixi üqün mukəddəs orun bolidu. **5** Uningdin sirt yəna uzunluqi yigirmə bəx ming qəz, kəngliki on ming qəz boloyan yər, əyning hizmitidə bolidiojan Lawıylarning igiliki, yəni əzliři turidiojan xəhərliri üqün bolidu. **6** Silər bu «kətürmə hədiyə» boloyan mukəddəs ülüxning yenidin xəhər üqün kəngliki bəx ming [hada], uzunluqi yigirmə bəx ming [hada] yərnı bəliup bəkitisilər. Bu pütkiil Israil jəməti üqün bolidu. **7** Xəhzadining ülüxi bolsa, bu mukəddəs ülüxning ikki tərəpigə tutixidu, xundaqla xəhərgə təwə jayning ikki tərəpigə tutixidu, yəni oşərbıy tərəpi oşərbkə qaraydiojan, xərk tərəpi xərkqə qaraydiojan ikki parqə yər bolidu; bu parqə yərlərnig jəymı uzunluqi kəbilərnig ülüxining uzunluqi bilən parallel bolidu. **8** Bu yər xəhzadining Israil zeminidiki igiliki bolidu; wə Mening xəhzadilirim həkimni yəna hək əzməydu; zemin Israil jəmətigə, kəbililiri boyiqə bəliup təkşim kilinidu. **9** Rəb Pərwardigar xundaq dāydu: — Boldi bas, i Israil xəhzadiliri! Jəbir-zulum wə buləng-taləngni əzünglərdin neri kilip, toqra həküm qikixir adalət yürgüzüinglar; Mening həkimni qayta yeridin həydiwətküqi bolmanglar, — dāydu Rāb Pərwardigar. **10** Silərdə toqra mizan, toqra əfəh, toqra «bat» bolsun. **11** «Əfəh» wə «bat» bolsa bir əlqəm bolsun; xuning bilən bat homirning ondin birigə, əfəh homirning ondin birigə barawər bolsun; homir bolsa ular ikkisi üqün əlqəm bolsun. **12** Bir xəkəl bolsa yigirmə «gərah» bolsun. Yigirmə xəkəl, yigirmə bəx xəkəl, on bəx xəkəl koxulup silərgə «mina» bolidu. **13** Bu silərnig [xəhzadə üqün] «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; bir «homir» buqəyaydin altidin bir əfəh buqəyay, bir «homir» arpidin altidin bir əfəh arpa sunisilər; **14** zəyturn meyi bolsa, «bat» bilən əlqimdin, hərbir «kor»din ondin bir bat sunisilər (bir «kor» on «bat» yaki bir «homir» bolidu, qünki on bat bir homir bolidu). **15** Israilning süyi mol yaylaqliridin, hər ikki yüz tuyaq padioja birdin pəhlan sunisilər — bular bolsa, «axliq hədiyə», «kəydürmə qurbanlıq», «inaqlıq qurbanlıq»lar bolup, Israilar üqün kafarət kilix üqün bolidu, — dāydu Rāb Pərwardigar. **16** Zemindiki həkning həmmisining Israilning xəhzadisigə sunoyan bu «kətürmə hədiyə»gə təhpsi bolidu. **17** Xəhzadining wəzəpisi bolsa, həytlərgə, «yengi ay»larəja, «xabat künlərgə, jümlidin Israil jəmətinig barliq «ibadət sorun»lırioja kəydürmə qurbanlıqlar, axliq hədiyələr wə xarab hədiyələrnı təminləxtin ibarət; Israil jəməti üqün kafarət elip kelidiojan gunah qurbanlıqı, axliq hədiyə, kəydürmə qurbanlıq wə inaqliq qurbanlıqlirini təminligüqi dəl xu bolidu. **18** Rəb Pərwardigar xundaq dāydu: — Birinqi aynig birinqi künidə sən bejirim yax bir torpaqni alisən, uning bilən sən mukəddəs jayni paklaysən. **19** Kaħın bu gunah qurbanlıqining qenidin elip ibadətəhanining ixik kexəklirigə, qurbangəhning yukiri təkşisidiki tət burjəkkə wə iqki həylining dərwezisining kirix yolining kexəklirigə süridu; **20** xuningdək yoldin azoyanlar yaki nadanlar üqün sən xu

ayning yottingi künidə ohxax ix qilixing kerək; xuning bilən sən ibadəthana üqün kafarət kılısən. **21** Birinçiq ayning on tetinqi künidə silər «ötüp ketix» heyti, yəttə künlük bir heytni ötküzisiler; petir nanni yeyix kerək. **22** Xu küni xahzadə əzi wə zemindiki barlık həlk üqün gunah kurbanliqi süpitidə bir torpakni sunidu. **23** Heytning yəttə künining hərberidə u Pərwərdigarəqa keydürmə kurbanliqni, yəni yəttə künning hərberidə yəttə torpak wə yəttə qoçqarni, həmmissini bejirim həlda sunidu; hər küni gunah kurbanliqi üqün bir tekini sunidu. **24** U hərber torpakqa bir əfah axlik hədiyəni, hərber qoçqarəqa bir əfah axlik hədiyəni qoxup sunidu; hərber əfah unəqa u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **25** Yəttinqi ayning on bəxiñqi künidə baxlanəqa heyttə, heytning yəttə künining hərberidə u muxundak gunah kurbanlikliri, keydürmə kurbanliklər, axlik hədiyələrnəni wə zəytun meyi qatarlıqlarni ohxax sunuxi kerək.

46 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — İlqi həylining xərkkə qaraydıoğan dərwasisi altə «ix küni»də etiklik bolidu; birak xabat künidə u eqilidu; wə «yengi ay» boləoğan künliridə u eqilidu. **2** Xahzadə sırtin xü dərwasining dalinining yoli bilən kiridu, u kirix eoizining kexək temi tüwidə turidu; kañınlar bolsa uning üqün keydürmə kurbanliqini, inaklik kurbanliklirini sunidu; u dərwasining bosuojisida səjdə kilidu andin qikidu; birak dərwaza kəçkiqə etilməydu. **3** Zemindiki həlkmü xabat künliridə wə «yengi ay»larda xü dərwasining kirix eoizining tüwidə turup Pərwərdigar aldida səjdə kilidu. **4** Xabat künidə xahzadə Pərwərdigarəqa sunəoğan kurbanlik bolsa altə bejirim pahlən, bir bejirim qoçqar bolidu. **5** Bularəqa qoxulidəoğan axlik hədiyələr qoçqarəqa bir əfah, pahlənlərəqa bolsa qamining yetixiqə bolidu; hərber əfah unəqa u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **6** «Yengi ay»ning künidə u sunəoğan kurbanlik yax bir bejirim torpak, altə pahlən, bir qoçqar bolidu; ularning həmmissi bejirim bolidu. **7** Bularəqa axlik hədiyələrnəni quxup sunidu; torpakqa bir əfah, qoçqarəqa bir əfah, pahlənlərəqa qamining yetixiqə bolidu; hərber əfah unəqa bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **8** Xahzadə kirgəndə, dərwasining dalini bilən kiridu, wə xu yol bilən qikidu. **9** Zemindiki həlk heytni künliridə bekitiləoğan «ibadət sorun»lirioğa Pərwərdigar aldioğa kirgəndə, səjdə kilixkə ximaliy dərwasidin kirgən kixi jənubiy dərwasidin qikidu; jənubiy dərwasidin kirgən kixi ximaliy dərwasidin qikidu; u kirgən dərwasidin qikməydu, bəlki udulioğa mengip qikidu. **10** Həlk kirgəndə xahzadə ul bilən billə kiridu; ular qikkəndə, billə qikidu. **11** Heyt-bayramlarda wə «ibadət sorun»liridə bolsa, u qoxumqə sunəoğan axlik hədiyələr torpakqa bir əfah, qoçqarəqa bir əfah, pahlənlərəqa bolsa qamining yetixiqə bolidu; hərber əfah unəqa u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **12** Xahzadə Pərwərdigarəqa halis keydürmə kurbanliqni yaki halis inaklik kurbanliklirini sunmaqçi bolsa, əmdi xərkkə qaraydıoğan dərwaza uning üqün eqilidu; xabat künidə kıləoğəndə, u əz keydürmə kurbanliqini wə inaklik kurbanliklirini sunidu; u kaytip qikidu; qikkəndin keyin dərwaza etilidu. **13** Hər kündə sən Pərwərdigarəqa keydürmə kurbanlik süpitidə bir yaxlik bejirim pahlənni sunisən; sən hər ətəgini təyyarlap berisən. **14** Hər

ətigəndə sən uningəqa qoxup axlik hədiyə, yəni undin altidin bir əfah wə unni maylaxkə zəytun meyidin üqün bir hin təyyarlaysən; bu Pərwərdigarəqa əbədiy bəlgilimə bilən bekitiləoğan axlik hədiyə bolidu. **15** Ular hər ətigəndə pahlənni, uning axlik hədiyəsini zəytun meyi bilən əbədiy keydürmə kurbanlik süpitidə sunidu. **16** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Xahzadə əz mirasidin oçullirining birsiga sowəqa kıləoğan bolsa, əmdi u yənə axu oçlıning əz oçul-əjadladliri üqün bolidu; miras yoli boyiqə u ularning igiliki bolidu. **17** Birak u əz mirasidin uning hizmətkarlırining birigə sowəqa bərgəzə bolsa, u uningki «halas kilix yili»oçiqə bolidu; xu qəşqəda u xahzadəgə kayturulidu; [xahzadəning mirasi] əslə əz oçullirioçila mənəsup bolidu. **18** Wə xahzadə həlkkə jəbir-zulum selip, ularni mirasidin həydiwətməydu; u oçullirioğa əz igilikidin miras təkşim kilidu; xuning bilən Mening həlkmə əz igilikidin tarkitilməydu. **19** Andin [həliki kixi] meni ximaləqa qaraydıoğan, kañınlar üqün boləoğan mukəddəs «kikiq hanilər»əqa dərwasining yenidiki kirix yoli bilən apardi; mana, uning oçərb tərpidə məhsus bir jay bar idi; **20** u mangan: «Bu kañınlar itaətsizlik kurbanliklirini wə gunah kurbanliklirini kaynitidəoğan həm axlik hədiyələrnəni xıxuridəoğan jaydu; bu jayni bekitixitiki məksət, həlkməni bu axlarning pak-mukəddəslikigə tegip ketip ziyanəqa uqrimaslikigə üqün, ular bu [axlarni] sirtki həylioğa elip qikməydu. **21** U meni sirtki həylioğa apirip, meni həylining tət bulungidin ötküzdi; mana, həylining hərber bulungida [kikiq] həyloğa bar idi. **22** Həylining tət bulungida, uzunluqi kirik gəz, kəngliki ottuz gəz boləoğan toşma tamlik həylioğa bar idi; bu tət həylining əlqəmliri ohxax idi. **23** Bu tət həyloğa iqidə ətrapida tax tahtaylik təkqə bar idi; təkqə astida həmmə ətrapida qazan kaynitidəoğan [ot qalaydıoğan] jayliri bar idi. **24** U mangan: «Bular «gəx kaynitix eyliri», muxu yərlərdə əyning hizmitidə boləoğanlar həlkməni kurbanliklirini kaynitidu» — dedi.

47 [Həliki kixi] meni əyning dərwasioğa kayta apardi. Mana, ibadəthanining bosuojisidin sular xərkkə qarap ekip qikiwatatti; qünki əyning aldi xərkkə qaraytti. Sular əyning astidin, ong tərpidin, kurbəngahning jənubiy tərpidin ekip qixətti. **2** U meni ximaləqa qaraydıoğan dərwasidin qikardi; u meni aylandurup xərkkə qaraydıoğan dərwasining sirtioğa apardi; mana, sular ong tərpidin ekip turatti. **3** Həliki kixi qolida əlqigüq tanini tutup, xərkkə qarap mandidi; u ming gəz əlqidi, andin meni sularin ötküzdi; sular adəmməni oxukioğa qikatti. **4** U yənə ming gəz əlqidi; andin meni sularin ötküzdi; sular adəmməni tizlirioğa yətti. U yənə ming gəz əlqidi; andin meni sularin ötküzdi; sular adəmməni beligə qikatti. **5** U yənə ming gəz əlqidi; u mən ətəlməydeoğan dəryə bolup qikti; qünki sular ərləp kətti; uningdə su üzgili bolatti, u ətkili bolməydeoğan dəryə bolup qikti. **6** U məndin: «İnsan oçlı, buni kərgənsən?» dəp soridi; andin meni dəryaning kiroçiqioğa kayturuş apardi. **7** Kiroçaqkə kayttim, mana, dəryəning kiroçiqida, u wə bu kətida, intayin kəp dərəhlər bar idi. **8** U mangan mundak dedi: «Bu sular yurtning xərkigə qikidu; xu yərdin ular Arabah tüzənglikigə qixüp, andin dengizəqa kiridu. Ular dengizəqa ekip kirixi bilən, dengiz suliri sakaytilidu.

9 Wə xundak boliduki, bu «jüp dərya» qaysi yərgə ekjip kəlsə, xu yərdiki barlık xu üzidiöjan janıwarlar yaxaydu; dengizda nuroqun beliklar bolidu; qünki sular xu yərgə ekjip kelidu, wə dengiz suliri sakaytilidu; dərya nəgə aqsa, xu yərnıng həmmisi həyatka igə bolidu. 10 Wə xundak boliduki, belikqılar dengiz boyıda turidu; Ən-Gədidin Ən-Əglaimgiqə ularning torliri yeyilidöjan jayliri bolidu; dengiz beliklirining «Ottura dengiz»dikidək bək kəp sortliri bolidu; 11 birak uning zəy-sazlıkliri sakaytilmaydu; ular xorluk boluxka tapxurulidu. 12 Dərya boyıda, u wə bu ketıda, ozuk bolidöjan hərhil dərəhlər əsıdu. Ularning yopurmaklıri solaxmaydu; ular mewisiz qalmaydu; ular hər ayda yengidin mewiləydu; qünki uni suqiridöjan sular muqəddəs jaydin qıqıdu; ularning mewisi ozuk, ularning yopurmaklıri dora-dərmanlar bolidu. 13 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Təwəndə İsrailning on ikki kəbilisigə zemin miras sıpıtidə belünüp təksim kılınip qeğralar ayrılıdu; Yüsupning kəbilisigə ikki ülüx belünidu. 14 Mən kolumni kətürtüp ata-bowiliringlaröja kəşəm iqqəndək, silər bir-biringlaröja barawarlık bilən zeminni miras boluxka bəlisilər; u silərgə miras bolidu. 15 Zeminning [tet] tərıpining qeğrisi mundak: Ximaliy tərıpi, «Ottura dengiz»din baxlinip Hətlonning yolini boylap, Zədad xəhırining kirix eqiziqə bolidu; 16 u Hamat, Berotah, Sibraim (Dəməxk bilən Hamatning qeğrisining otturısında), Həwranning qeğrisida bolöjan Hazar-Həttikon xəhırlirini əz iqqə alidu; 17 xuningdək «Ottura dengiz»din baxlanöjan qeğra Hazar-Enanojqə sozulidu; u Dəməxkning qeğrisini boylap, Hamatning ximaliy rayonining qeğrasioqə tutixidu; bu bolsa ximaliy tərıpi bolidu. 18 Xərk tərıpining qeğrisi, Həwrان bilən Dəməxkning otturısidin baxlinip, Gilead wə İsrail zeminini belüp turidöjan İordan dəryası bolidu. Silər buningdin «Ölük dengiz»öjqə miraslarni belüp elqəysilər. Bu bolsa xərk tərıpi bolidu. 19 Jənubiy tərıpi bolsa, Tamar xəhıridin Meribah-Kədəx dəryasının eqinliriojqə, andin Misir wadisidin «Ottura dengiz»öjqə sozulidu. Bu jənubiy qeğra bolidu. 20 Öjərbiy tərıpi bolsa «Ottura dengiz»ning əzi, Hamat rayonioqə kirix eqiziqə bolidu; bu öjərbiy qeğrisi bolidu. 21 Silər bu zeminni İsrailning kəbilisi boyiqə əz-aranglarda ülüxüxünglar kerək. 22 Xundak bolux kerəkki, silər əz-aranglar wə aranglarda olturaklaxkan, aranglarda balilik bolöjan musapirlaröja uni miras boluxka qək taxlap belisilər; ular silərgə nisbətən wətinidə tuöjölöjan İsrailaröja ohxax boluxi kerək. Ular silər bilən təng qək taxlap İsrail kəbililiri arısidin miras alsun. 23 Musapir kaysi kəbilə arısında olturaklaxkan bolsa, silər xu yərdin uningöja miras təksim kılisilər, dəydu Rəb Pərwərdigar.

48 Təwəndə kəbililər nami boyiqə tizimlinidu; ximal tərıpıdə Dan kəbilisining bir ülüxi bar. Uning qeğrisi İsrail zeminining ximaliy qeğrisimu bolidu; u Hətlonning yolini boylap, Hamat rayonioqə kirix eqiziqə wə Hazar-Enan xəhırigiqə sozulöjan (Hazar-Enan Dəməxk qeğrisioqə yandax bolup, Dəməxkning ximaliy tərıpıdiki Hamat xəhırining yenida). Uning ülüxi xərkün öjərbkiqə sozulöjandur. 2 Danning qeğrisioqə yandax bolöjan, xərkün öjərbkə sozulöjan zemin Axir kəbilisining bir ülüxidur. 3 Axirning qeğrisioqə

yandax bolöjan, xərkün öjərbkə sozulöjan zemin Naftali kəbilisining bir ülüxidur. 4 Naftalining qeğrisioqə yandax bolöjan, xərkün öjərbkə sozulöjan zemin Manassəh kəbilisining bir ülüxidur. 5 Manassəhning qeğrisioqə yandax bolöjan, xərkün öjərbkə sozulöjan zemin Əfraim kəbilisining bir ülüxidur. 6 Əfraitning qeğrisioqə yandax bolöjan, xərkün öjərbkə sozulöjan zemin Rubən kəbilisining bir ülüxidur. 7 Rubənnıng qeğrisioqə yandax bolöjan, xərkün öjərbkə sozulöjan zemin Yəhuda kəbilisining bir ülüxidur. 8 Yəhudaning qeğrisioqə tutaxkan, xərkün öjərbkiqə sozulöjan zemin, silərnıng «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; uning kəngliki yigirmə bəx ming [hada], uning uzunluqi kəbililərgə təksim kılınöjan ülüxtikidək bolidu; muqəddəs jay uning dəl otturısida bolidu. 9 Silər Pərwərdigaröja alaхідə atıöjan «kətürmə hədiyə» bolsa, uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolidu. 10 Bu muqəddəs «kətürmə hədiyə» kahılar üqün bolidu. Ximaliy tərıpining uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], öjərbiy tərıpining kəngliki on ming [hada], xərkıy tərıpining kəngliki on ming [hada], jənubiy tərıpining uzunluqi yigirmə bəx ming [hada] bolidu; Pərwərdigarnıng «muqəddəs jay»i uning dəl otturısida bolidu. 11 Bu yər Zadok əwladlıridin bolöjan, pak-muqəddəs dəp ayrılöjan kahınlar üqün bolidu. İsrail ezip kətkəndə, ular Lawıylar ezip kətkəndək ezip katmıgan, bəlki Mən tapxuroqan məs'uliyətkə sadıq bolöjanıdi. 12 Xuning bilən bu alaхідə «kətürmə hədiyə» bolöjan yər bolsa pütün «kətürmə hədiyə» bolöjan zeminning iqidin bolup, ularöja nisbətən «əng muqəddəs bir nərsə» dəp bilinsun. U Lawıylarning ülüxigə tutaxkan bolidu. 13 Kahınlarning ülüxining qeğrisioqə tutax bolöjan yər Lawıylarning ülüxi bolidu. Uning uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada]. Pütkül uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolidu. 14 Ular uningdin yərnı heq satmaydu yaki almacturmaydu. Ular bu zeminning esilini baxkıləroja heq ətküzmaydu; qünki u Pərwərdigaröja muqəddəs dəp atalöjan. 15 Qalöjan yər, kəngliki bəx ming [hada], uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], adəttiki yər bolup, xəhər üqün, yəni öylər wə ortaq box yər üqün bolidu. Xəhər uning otturısida bolidu. 16 Xəhərnıng elqəmliri mundak bolidu; ximaliy tərıpi tət ming bəx yüz [hada], jənubiy tərıpi tət ming bəx yüz [hada], xərkıy tərıpi tət ming bəx yüz [hada], wə öjərbiy tərıpi tət ming bəx yüz [hada] bolidu. 17 Xəhərnıng box yərliri bolsa, ximalöja karaydıöjan tərıpi ikki yüz əllik [hada] kənglikte, jənubkə karaydıöjan tərıpi ikki yüz əllik [hada] kənglikte, xərkəkə karaydıöjan tərıpi ikki yüz əllik [hada] kənglikidə, öjərbkə karaydıöjan tərıpi ikki yüz əllik [hada] kənglikte bolidu. 18 Qalöjan ikki parqə yər muqəddəs «kətürmə hədiyə» bolöjan yərgə tutixip uningöja parallel bolidu. Ularning uzunluqi xərkəkə karaydıöjan tərıpi on ming [hada], öjərbkə karaydıöjan tərıpi on ming [hada]; bular muqəddəs «kətürmə hədiyə» bolöjan yərgə tutixidu; bularning məhsulatlıri xəhərnıng hizmitidə bolöjanlarni ozuklandıridur. 19 Uni teryidyöjanlar, yəni xəhərnıng hizmitidə bolöjanlar İsrailning barlık kəbililiri iqidin bolidu. 20 Pütkül «kətürmə hədiyə» bolsa uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki

yigirmə bəx ming [hada] bolidu; silər bu tət qasilik mukəddəs «kətürmə hədiyə»gə xəhərgə təwə jaylarnimu koxup sunisilər. **21** Mukəddəs «kətürmə hədiyə» bilən xəhərning igidarqilikidiki yərning u wə bu tərpidiki qaloqan zeminlər xahzadə üqün bolidu. «Kətürmə hədiyə»gə yandax xərktin xərkkə sozulqan yigirmə bəx ming [hada] kəngliktiki yər wə oqərbtin oqərbkə sozulqan yigirmə bəx ming [hada] kəngliktiki yər [qəbililərnin] ülüxlirigə parallel bolup, bular xahzadə üqündur; mukəddəs «kətürmə hədiyə», jümlidin ibadəthanining mukəddəs jayi ularning otturisida, **22** xuningdək Lawiyaların ülüxi wə xəhərning igilikimu xahzadining təwəlikining otturisida bolidu. Yəhudaning qegrisi wə Binyaminning qegrisinin otturisida bolqan bu zeminlar xahzadə üqün bolidu. **23** Qaloqan qəbililərnin ülüxliri bolsa: — Binyamin qəbilisi üqün xərktin oqərb tərəpkə sozulqan bir ülüxi bolidu. **24** Binyaminning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin oqərbkə sozulqan zemin Ximeon qəbilisinin bir ülüxidur. **25** Ximeonning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin oqərbkə sozulqan zemin Issakar qəbilisinin bir ülüxidur. **26** Issakarning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin oqərbkə sozulqan zemin Zəbulun qəbilisinin bir ülüxidur. **27** Zəbulunning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin oqərbkə sozulqan zemin Gad qəbilisinin bir ülüxidur. **28** Gadning yan tərpi, yəni jənubiy tərpi, pütkül zeminning jənubiy qegrisi Tamar xəhəridin Meribaḥ-Ḳədəx dəryasining ekinlirioqə, andin [Misir] wadisini boylap «Ottura dengiz»oqə sozulidu. **29** Bu silər Israilning qəbililirigə miras boluxqə qək taxlap bəlidioqan zemin bolidu; bular ularning ülüxliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **30** Təwəndə xəhərning qikix yolliri bolidu; uning ximaliy tərpinin kəngliki tət yüz əllik [hada] bolidu; **31** xəhərning qowuqliri Israilning qəbililirinin nami boyiqə bolidu; ximaliy tərpidə üq qowuq bolidu; biri Rubənnin qowuqi bolidu; biri Yəhudaning qowuqi bolidu; biri Lawiyning qowuqi bolidu; **32** xərkiy tərpinin kəngliki tət yüz əllik [hada], uningda üq qowuq bolidu; biri Yüsüpning qowuqi bolidu; biri Binyaminning qowuqi bolidu; biri Danning qowuqi bolidu. **33** Jənubiy tərpinin əlqimi tət yüz əllik [hada], uningda üq qowuq bolidu; biri Ximeonning qowuqi bolidu; biri Issakarning qowuqi bolidu; biri Zəbulunning qowuqi bolidu. **34** Xərkiy tərpinin kəngliki tət yüz əllik [hada], uningda üq qowuq bolidu; biri Gadning qowuqi bolidu; biri Axirning qowuqi bolidu; biri Naftalining qowuqi bolidu. **35** jəmiy bolup uning aylanmisi on səkkiz ming [hada] bolidu; xu kündin baxlap xəhərning nami: «Pərwərdigar xu yərdə» bolidu.

Daniyal

1 Yəhuda padixahı Yəhoyakim təhtkə olturup uqinçı yili, Babil padixahı Nebokadnesar Yerusalemoja hujum kilip uni muhasirə kiliwaldi. **2** Rəb Yəhudaning padixahı Yəhuyakimni, xundakla Hudaning eyidiki kaça-kuçlarning bir kısmını uning qolıoja tapxurup bərdi. U əsirlərni Xinar zeminiyoja, əzi qoçunidojan məbudning buthanisioja elip bardi wə bulap kəlgən kaça-kuçılarnı buthanining hazinisigə koydi. **3** Padixah Nebokadnesar bax əşwat oşojidari Apxinazoja əsirgə qüxkən İsraiların iqidin han jəmətidikilərdin wə esilzadə yigitlərdin birnəqqidin tallap elip qixixni buyrudi. **4** Bu yaxlar nuqsansız, kelixkən, danixmən-uqumuxluk, mol bilimlik, mutəpəkkur, orda hizmitidə boluxka layakətlik, yənə kelip kaldiyəlarning ilim-pənlirini həm tilini eginələydojan boluxi kerək idi. **5** Padixah ular toşrisida ular üç yiloyiqə hər küni padixah yəydojan nazu-nemətlər wə xarablar bilən ozuqlandurulsun, muddət toxkanda padixahning aldida hizməttə bolsun dəp bektitti. **6** Tallanojan Yəhuda kəbilisidiki yaxlardin Daniyal, Hənanıya, Mixael wə Azariyalər bar idi. **7** Aşwat bexi ularoja yengi isimlar, yəni Daniyaloja Bəltaxasar, Hənanıyoja Xadrak, Mixaeloja Mixak, Azariyoja Əbədnoğə degən isimlarnı koydi. **8** Daniyal padixah bəlgiligən nazu-nemətlər wə xahənə xarabli bilən özini [Huda aldida] napak kilmasliqka bəl baqlidi; xunga u aşwat bexidin özining napak kilinmasliqoja yol qoyuxini iltimas kildi. **9** Əmdı Huda aşwat bexini Daniyaloja iltipət wə xapaət kərsitidojan kiləjanidi. **10** Ləkin aşwat bexi Daniyaloja: — Mən əz oşojam padixahın korķimən. Silərnin yemək-ıqmikınglarnı u əzi bəlgiligən; u əgər silərnı baxka kurdax yigitlərdək saojlam qiray əməs ikən dəp qarisa, undakta silər padixahka mening kallamni aldurojuqi bolisilər, — dedi. **11** Xuning bilən Daniyal kelip aşwat bexi əzigə wə Hənanıya, Mixael wə Azariyaləroja təyinligən oşojidardin tələp kilip: **12** — Kəminilirini umaq, kəktat wə su bilənla bekip on künlük sinək kilsila. **13** Andin bizning qirayimiz bilən padixahning esil tamiki ni yegən yigitlərnin qirayini selixturup baxsila, andin kəzıtixliri boyiqə kəminilirigə ix kərgəyl! — dedi. **14** Oşojidar ularning gəpigə kirip, ularni on kün sinək kərxkə maqul boldi. **15** On kündin keyin qarisa, ularning qirayliri padixahning nazu-nemətlirini yegən yigitlərnin kidinmu nurluk wə tolojan kəruindi. **16** Xuningdin keyin oşojidar ularoja padixah bəlgiligən nazu-nemətlərnı wə iqxkə bəlgiligən xarabni bərməy, ularning ornida umaq, kəktatlarnı berixkə baxlidi. **17** Bu tət yigitni bolsa, Huda ularni hərhil ədəbiyat wə ilim-məripəttə danixmən wə uqumuxluk kildi. Daniyalmu barlik oşayibənə əlamətlər bilən qüxlərgə təbir berixkə parasətlik boldi. **18** Padixah bəlgiligən muddət toxkinida, aşwat bexi yigitlərnin həmmisini Nebokadnesarning aldioja elip bardi. **19** Padixah ular bilən bir-birləp səzləxti; yax yigitlərnin heqkaysisi Daniyal, Hənanıya, Mixael wə Azariyaləroja yətmidi. Xunga bu tətaylan padixahning hizmitidə kəldi. **20** Padixahka danalix-hekəmət kerək boləojanda yaki yorutux kerək boləojan hərəkəndək məsiligə jawab izdigəndə, ularning jawabi uning səltənitidiki barlik

rəmqi-palqi yaki pir-ustazliriningkidin on həssə toşra qixatti. **21** Daniyal Pars padixahı Korəx təhtkə olturojan birinçı yiloyiqə ordida dawamlıx turdi.

2 Nebokadnesar təhtkə olturup ikkinçı yili, birnəqqə qüx kərdi; uning rohi parəkəndə bolup, uykuəsi qaçti. **2** Xunga padixah rəmqi-palqi, pir-ustaz, jadugər wə kaldiyə munəjjimlarnı qüxlirigə təbir berixkə qaxirixni buyrudi. Ular kelip padixahning aldida turdi. **3** Padixah ularoja: — Mən bir qüx kərdüm, bu qüxning mənisini bilixkə kənglüm nəhayiti tit-tit boluwatidu, — dedi. **4** Andin kaldiyələr padixahka (aramiyə tilida): — Aliyliri mənggü yaxioqayla! Kəni kəminilirigə qüxlirini eytkayla, biz təbir berimiz, — dedi. **5** Padixah kaldiyələrgə: — Məndin buyruk! Silər əwwal kərgən qüxümni eytip andin təbir berixinglər kerək. Undək kilmişanglar kiyma-qiyma kiliwetilisilər, öyünglər həjəthəngə aylanduruwetilidu! **6** Ləkin qüxümni eytip, uningə təbir bərləsənglər məndin sowəjatlar, in'amlar wə aliy izəttin muyəssər bolisilər. Əmdı qüxümni eytinglər, təbir beringlər! — dedi. **7** Ular padixahka yənə bir kətim: — Aliyliri qüxlirini eytkayla, andin əzərligə təbirini eytip berimiz, — dedi. **8** Bu qəşda padixah jawabən: — Xübhəşiziki, silər pərmanimdin kəyməydojinimni bilgəqə, wakıtnı kəynigə sürüwətilisilər. **9** Ləkin qüxümni eytip bərmisənglər, silərgə pəkət buyrukumla kəlidu. Qünki silər wakıt əhwalni əzğərtidu, dəp bilip əzara til biriktürüp, yəlojanqilik kilip mənı aldıməkqi bolisilər. Xunga qüxümni eytsanglar, andin qüxüməgə həkikətən təbir bərləydojanlıqınglarnı xu qəşdila bilimən, — dedi. **10** Kaldiyələr padixahka jawabən: — Dunyada aliylirining səriojan ixini eytip bərləydojan heqbir adəm yəoktur. Heqkəndək padixah, uning kəndək uluq yaki küqlük boluxidin kət'iyənəzər, rəmqi-palqi, pir-ustaz yaki kaldiyə munəjjimlərgə mundaq tələpnı kəyojan əməs. **11** Qünki aliylirining səriojanlırı həkikətən əlamət müxkəl, ilahlardin baxka heqkim uni ayan kilməydu. Ləkin ilahlarning makani insanlar arisida əməs, — dedi. **12** Padixah kəttik oşəzəplinip aqqiklənojan həlda, Babil ordisidiki barlik danixmənlərnı əltürüxni əmr kildi. **13** Xuning bilən padixahning barlik danixmənlərnı əltürüx toşrisidiki buyruk qüxürıldı. Xunga [hizmətkarlırı] Daniyal wə uning dostlirini mu əltürüx üçün izdidi. **14** Xu qəşda Daniyal Babiliki danixmənlərnı əltürüx əmrini jira kiləjili qixkən padixahning hususiy muhəpizətqilər baxliqi Ariokka əkilənə wə danixmənlərgə jawab kəyturup **15** uningə: — Padixahning qüxürgən pərmanı nəmə üçün xunqə jiddiy? — dəp soridi. Ariok əhwalni Daniyaləja eytip bərdi. **16** Daniyal dərhəl padixah aldioja kirip, padixahın qüxigə təbir bərgüdək wakıt berixni tələp kildi. **17** Andin Daniyal öyigə kəytip, əhwalni dostliri Hənanıya, Mixael wə Azariyaləroja eytip bərdi. **18** U uların ərxteki Hudadin bu qüxning siri toşruluk rəhim-xəpəkət iltija kilip, mən Daniyal wə dostlirim tətımizning Babiliki baxka danixmənlər bilən billə həlak kilinmasliqimizni tilənglər, dəp tələp kildi. **19** Andin kəqide Daniyaləja oşayibənə kərinüxtə xu sirning yeximi wəhıy kılındi. Xuning bilən Daniyal ərxteki Hudaəja həmdusanalar oqup mundaq dedi: **20** «Hudaning nami əbədil'əbəd mədhıyıləngəy! Qünki danalix wə küq-küdrət Uningkidur. **21** U wakıt, pəsillərnı

Özgartkiqidur; U padixahlarni yikitiidu, Wə padixahlarni tikləydi; U danalaroşa danalix, aqilanilaroşa hekmət beridu. **22** U qongkur wə sirlik ixlarni axkariliyoqıdu, Karangoqulukğa yoxurunoşan ixlarni yahxi bilgüqidur, Nur həmişə Uning bilən billidur. **23** I manga danalix wə küq bərgən ata-bowilirimning Hudasi, Sanga xükür wə həmdusanalar eytay! Sən həzirla biz oşa kıljoşan ixni manga axkariliding, Padixahning sorişan ixini bizgə kərsitip bərding». **24** Andin Daniyal padixah Babildiki danixmənlərni öltürükə təyinligən Ariokning aldioşa berip uningoşa: — Babildiki danixmənlərni öltürmigəyła. Meni padixahning aldioşa baxlap kirqəyła, mən padixahning qüxigə təbir berəyła, — dedi. **25** Ariok xuan Daniyalni padixah Nebokədnəsarning aldioşa baxlap kirip, padixahğa: — «Mən Yəhüdiy əsirlər iqidin aliylirining qüxigə təbir berəlydioşan bir kixini taptım» — dedi. **26** Padixah Daniyal (Bəltəxasar dəpəru atlıdu)yoşa: «Sən mening kərgən qüxümnini ayan kılıp, uningoşa təbir berələmsən?» — dedi. **27** Daniyal padixahning aldidə turup xundak jawab bərdi: — I aliyliri, sili sorişoşan bu sirni danixmən, pir-ustaz, rəmqi-palqi wə munəjjimlar əzlırigə yexip berəlməydu. **28** Biraq ərxətə sirlarni axkariliyoqı bir Huda bar. U bolsa aliylirioşa ahırki zamanning künliridə nemə ixlarning bolidioşanlığını ayan kıldı. Əmđi əzlırining qüxini, yəni aliyliri uhlawatqanda kərgən oşayibana əlamətlərni eytip berəy: — **29** — I aliyliri, sili uhlaxğa yatqanda kəlgüsidiki ixlarni oşay battıla. Sirlarni birdinbir Axkariliyoqı əzlırigə yüz beridioşan ixlarni kərsətti. **30** Manga kəlsək, bu sirning manga ayan kılinoşını mening baxğa jan iglıridin artuq hekmətkə igə boləjanlıqımdin əməs, bəłki bu qüxning təbirini, xundakla xah aliylirining kəngülıridiki oylirini əzlırigə məlum kılıx üqündür. **31** — Əy aliyliri, sili oşayibana əlamətkə əzlırining aldiridə turoşan gigant bir həykəlni kərdilə. Bu həykəl nəhayiti gəwdilik bolup, zor nur qaknap turidioşan həyətlik həm kərkunluq kıldı. **32** Həykəlning bexi esil altundin, kəkriki wə kəlliri kümxüxtin, bəł wə saşlırili mistin, **33** Yuta-paqıqi təmürdin, puti təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloşan. **34** Əzlıri uni kəruwatqan qaoqliridə, adəm kəli bilən kəzilmişoşan bir tax kelip həykəlgə urulup uning təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloşan putini qəkiwətti. **35** Uningdiki təmür, lay, mis, kümüx, altunlar xuan parqə-parqə kılınıp, xamal ularni bəəyni yazlık hamandiki topılarni uqoroşandək, qayta heq tepilmioşudək kılıp uquriwətti. Ləkin həliqi tax yooşınap, pütkül jəhənni kəpıloşan oşayət zor bir taşqə aylandı. **36** Kərgən qüxliri mana xudur. Əmđi biz əzlırigə bu qüxning mənisini yexip berimiz. **37** Əy aliyliri, əzlıri pütkül padixahlarning bir padixahı, ərxıtki Huda siligə padixahlıq, nopuz, küq wə xəhrət ata kıldı. **38** İnsan baliliri, həywanatlar, uqar-kanatlar maylı kəyərđə tursun, Huda ularni kəllirioşa tapxurup silini ularning həmmisigə həkim kıldı. Sili u həykəlning altun bexidursıla. **39** Əzlıridin keyin yənə bir padixahlıq kelidu. Ləkin u silining padixahlıqlirioşa yətməydu. Uningdin keyin üqinqi bir padixahlıq, yəni mis padixahlıq kelip pütkül yər yüzigə həkim bolidu. **40** Uningdin keyinki tətinqi padixahlıq bolsa təmürdək mustəhkəm bolidu. Təmür barlık baxğa nərsilərni

qəkiwetip boysunduroşınıdək, xuningəşa ohxax bu təmür padixahlıq əz aldinqi padixahlarning həmmisini ezip qəkiwetidu. **41** Əzlıri kərgəndək təmür bilən seojiz layning arilaxmisidin yasaloşan put wə barmaklar bu padixahlıqning bəlınmə bolup ketidioşınıni kərsitidu. Biraq bu padixahlıq təmürdək küqə igə bolidu, qünki sili kərgəndək, təmür bilən lay arilaxqan. **42** Təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloşan putning barmaklıri u padixahlıqning bir kışmining küqiyidioşanlığını, bir kışmining ajizlixidioşanlığını kərsitidu. **43** Əzlıri təmür bilən layning arilaxqanlığını kərdilə. Bu u [padixahlıqning həkümdarlıri padixahlıqning] pukraliri bilən ittipaklaxmaqı boləjanlıqini kərsitidu. Ləkin təmür lay bilən arilaxmioşandək, birlixip ketəlməydu. **44** U [ahırqi] padixahlar təhtə olturoşan məzgildə, ərxıtki Huda yimirilməs bir padixahlıq bərpə kıldı. Bu padixahlıq hərgiz baxğa bir həlləkə ətməydu; əksişə u bu baxğa padixahlıqlarni üzül-kesil gumran kılıp, əzi mənggü məzmət turidu. **45** Əzlıri adəm kəli bilən kəzilmişoşan bir taxning taşqın qıkkınıni wə uning həykəldiki təmür, mis, lay, kümüx, altunni qəkiwətkənlikini kərdilə. Xunga uluq Huda aliylirioşa kəlgüsində yüz beridioşan ixlarni bildürğən. Kərgən qüxliri qokum əməlgə axidu, bərilən təbir mütək ixənqliktur. **46** Andin padixah Nebokədnəsar əzini yərgə etip Daniyaləşa səjdə kıldı wə uningoşa hədiya berip huxpurak-isirik selixni əmr kıldı. **47** Padixah uningoşa: — Dərwəxə, sening Hudaying ilahlar iqidə əng uluq ilah, padixahlarning hojisi wə sirlarni axkariliyoqı ikon, qünki sən bu sirni yəxting! — dedi. **48** Andin padixah Daniyalning martiwisini yukiri kılıp, uningoşa nuroşun esil sowoşatlarıni təkđim kıldı. U uni pütkül Babil əlksisigə həkim boluxğa təyinlıdı wə uni Babildiki danixmənlə-əkıldarlarıning bax əksəkili kıldı. **49** Daniyalning padixahın tələp kılıxi bilən, padixah Xadrak, Mixak wə Əbədnegolarıni Babil əlksisining məmuriy ixlirini idarə kılıxğa təyinlıdı. Daniyal əzi orda hizmitidə qaldı.

3 Padixah Nebokədnəsar altundin egizliki atmix gəz, kəngliki altə gəz kelidioşan bir həykəl yasap, Babil əlksisining Dura tüzlənglikigə ornattı. **2** Padixah barlık wəzir, waliy, həkim, məslihətqi, həziniqi, sotqi, sorakqılarni xundakla hərəkəysi əlkiyərdiki baxğa əməldarlarıning həmmisini padixah Nebokədnəsar ornattan bu altun həykəlni əz ilahioşa atax murasimioşa kətnixixğa pərman qüxüirdi. **3** Xuning bilən wəzirlər, waliylar, həkimlar, məslihətqilər, həziniqilər, sotqılar, sorakqılar, xundakla hərəkəysi əlkiyərdiki baxğa əməldarlarıning həmmisi atax murasimioşa jəm boldi. Ular həykəlning aldidə turdi. **4** Jakarqi yukiri awəz bilən: — Əy hərəkəysi əl-yurt, hərəkəysi taipılərđin kəlgənər, hər hil tilda səzlixidioşan kowmlar, **5** silər sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxğa hərhil sazlarning awazini anglişoşan həman, yərgə bax urup padixah Nebokədnəsar ornattan altun həykəlgə səjdə kilinglar. **6** Kimki bax urup səjdə kilmisa, xuan dəhxətlik yalkunlap turoşan humdanəşa taxlinidu, — dəp jakarlıdi. **7** Xunga, sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxğa hərhil sazlarning awazini anglişoşan həman hərəkəysi əl-yurt, hərəkəysi taipılərđin kəlgən, hərhil tilda səzlixidioşan kowm yərgə bax urup Nebokədnəsar ornattan altun

həykəlgə səjdə kılıxti. **8** U qaoqda, bəzi kaldiyələr aldioja qikqip Yəhudiyalar üstidin ərz kildi. **9** Ular padixah Nebokadnəsarəja: — I aliyliri, mənggü yaxiojaya! **10** Aliyliri sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxqa hərhil sazların awazini angliəjan həman həmməylən yərgə bax urup altun həykəlgə səjdə kilsun, **11** xundakla kimki yərgə bax urup səjdə kilmisa, u dəhətlik yalqunlap turojan humdanəja taxlansun dəp ərman kijoanidila. **12** Sili Babil əlkisining məmuriy irlirini baxkuruxka təyinligən birnəqqə Yəhudiy, yəni Xadrak, Mixak, Əbədnegolar bar; i aliyliri, bu adəmlər siligə hərmətsizlik kiliwatidu. Ular padixahning ilahlırining ibaditidə bolmidi yaki padixah onratkun altun həykəlgimü səjdə kilmaydu, — dedi. **13** Xuni anglap padixah Nebokadnəsar dərojəzəp bolup, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni əz aldioja kəltürüxni əmr kildi. Xuning bilən ular bu üqəylənni padixah aldioja əpkəldi. **14** Nebokadnəsar ularəja: — Xadrak, Mixak, Əbədnego, silər rasttin mening ilahlırimning hizmitidə bolmidinglarmu həm mən onratkan altun həykəlgə səjdə kilmidinglarmu? **15** Həzir silər sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxqa hərhil sazların awazini angliəjan həman, mən yasatkan həykəlgə səjdə kiliqxə təyyar tursanglar, yaxxi. Ləkin səjdə kilmisanglar, silər dərhal dəhətlik yalqunlap turojan humdanəja taxlinisilər. Xu qaoqda kəndak ilah kelip siləni qənggilimdin kutkuzuwalidikin, kəni?! — dedi. **16** Xadrak, Mixak, Əbədnegolar padixahka jawabən: — I Nebokadnəsar, biz ixta biz əzimizni aklıximiz həjətsiz. **17** Biz səjdə kiliwətkən Huda yimiz bizni dəhətlik yalqunlap turojan humdandin kutkuzalaydu; i aliyliri, U qoqum əzlining ilkidin bizni kutkuzidu. **18** Ləkin bizni kutkuzmiojan təkdirdimu, aliylirigə məlum bolsunki, biz yənila ilahlırining hizmitidə bolmaymiz wə sili onratkan altun həykəlgə səjdə kilmaymiz, — dedi. **19** Buni angliəjan həman padixah Nebokadnəsarning təri buzulup, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarəja kattik ojəzəpləndi. Xuning bilən adəmlirigə humdanni adattikidin yəttə həssə kattik kizitixni buyrudi. **20** U qoxunidikə əng kawul palwanlarəja Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni baəqlap, dəhətlik yalqunlap turojan humdanəja taxlaxni buyrudi. **21** Xuning bilən ular tonliri, ixtanliri, səlliliri wə baxka libas kiyimliri selinmiojan həlda baəqlinip dəhətlik yalqunlap turojan humdanəja taxlandı. **22** Padixahning əmrining kattiklikini bilən humdandiki ot intayin yalqunlap yenip turatti, xunglaxka humdandin qikiwatkan yalqun Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni kətürgən əskərləni kəydürüp taxladi. **23** Xundak kiliwətkən Xadrak, Mixak, Əbədnego üqəylən baəqlaxlik həlda dəhətlik yalqunlap turojan humdanəja qüxüp kətti. **24** Andin Nebokadnəsar qəqügən həlda ornidin qəqrəp turup, məsiləhətqi wəziriridin: — Biz baəqlap ot iqiğə taxliənimiz üq adəm əməsmü? — dəp soridi. — Ular jawabən «Xundak, i aliyliri!» — dedi. **25** Padixah jawabən: — Mana, mən tət adəmnin baəqlaxsiz həlda ot iqidə ərkin mənqip yürüwatkinini kəriwatimənəju, ular kiliqə kəyğəndək əməs; həmdə tətinqi kixi ilahların oqlidək turidu! — dedi. **26** Xuning bilən Nebokadnəsar dəhətlik yalqunlap turojan humdanning əqzioja yekin kelip: — Xadrak, Mixak, Əbədnego! Həmmidin Aliy

ilahning kulliri, qikiqlar, mayakka kelinglar! — dəp towlidi. Xuning bilən Xadrak, Mixak wə Əbədnego ottin qikti. **27** Barlik wəzirli, waliylir, hakimlar wə padixahning məsiləhətqi wəzirli yiojilip kelixip bu üqəyləngə tikilixip kəraxti; ularning kiliqə kəyğən yeri yəq idi, qaq-sakallirimu kəymigən, kiyim-keqəklirimu xu peti idi, üsti-bexidimu is-tütünnin puriki yəq idi. **28** Nebokadnəsar mundak dedi: — Xadrak, Mixak, Əbədnegolarning Hudasioja xükür-sanalar boləja! U Əz pərixtisini əwətip, Əzigə tayanəjan kullirini kutkuziwaldi. Ular əzlining ilahidin baxka həqəndak ilahka hizmət kilməslək üqün wə yaki bax urup səjdə kilməslək üqün, pəkət əz Huda yimizingla ibaditidə bolimiz dəp padixahning pərmaniozəja hiləplik kiliwətkənni təwəkkul kildi. **29** Əmdi mən xundak pərman qüxürimənk: Kaysi əl-yurt bolsun, kaysi taipilərdin kəlgən bolsun, kaysi tilda səzlixidəjanlar bolsun, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarning Hudasioja kara qaplaydikən, pütün tənə kiyimə-qiyimə kiliwsun, əyliri həjəthənoja aylandurulsun! Qünki bundak kutkuzalaydian baxka ilah yəq. **30** Xuning bilən padixah Xadrak, Mixak, Əbədnego üqəylənni əstürüp, Babil əlkisidə yukiri mənəpkə təyinlidi.

4 «Məni padixah Nebokadnəsardin yər yüzidiki hər bir əl-yurtka, hər kaysi taipilərgə, hər hil tillarda səzlixidəjan qowmlarəja aman-əsənlik exip-texip turojaya! **2** Həmmidin Aliy Huda mənə kərsətkən əlamətləni wə karamətləni jakar laxni layik taptim. **3** Uning kərsətkən məzilək əlamətləri nemidəgən uluq! Uning karamətləri nemidəgən kəltiri! Uning padixahlikini pütməs-tügiməstür, Uning hakimlikini dəwrdin-dəwrgiqə dawamlixidu! **4** Məni Nebokadnəsar əyümdə biharəman olturojnimda, ordamda bayaxat turmux kəqürəwatkinimda, **5** mən intayin kərkətiwətkən bir qüxni kərdüm, ornunda yatkinimda beximidiki oylar wə kallamdikə ojayibənə əlamətlər mənə əlakzadə kildi. **6** Babildikə barlik danixmənləni aldimoja qəqirixka pərman bərip, ularning qüxüməgə təbir bərixini buyrudim. **7** Xuning bilən barlik rəmqi-palqi, pür-ustaz, kaldiyələr wə mənəjjimlar kelixti. Mən qüxümni eytip bərdim, ləkin ular mənə təbirini bərləmid. **8** Ləkin ahirdə Daniyal kirdi (uning yənə bir ismi Bəltəxəsar bolup, mening ilahımning namiəja əsasən kəyulojan). Məkəddəs ilahların rohi uningda ikən. Mən qüxümni eytip, uningəja: **9** — Əy palqilarning baxlikini Bəltəxəsar, məkəddəs ilahların rohi sənə ikənlikini, sənə həqəndək sir təs kəlməyidəjanlikini bildim, xunga mening kərgən qüxümdiki ojayibənə əlamətləni qüxəndürgəysən, xundakla uningəja təbir bərgəysən, — dedim. **10** — Mən ornunda yatkinimda kallamda mundak ojayibənə əlamətləni kərdüm: Mana, yər yüzining otturisidə bir tüt dərəh bar ikən; u tolimu egizmix. **11** U barəqanseri qong həm məzmut əsüp, əsmənəja təkixiptu, u dunyaning qətlirigimi kəriunidikən. **12** Uning yopurmaklıri qiraylik, mewisə intayin mol ikən. Uningda pütkül dunyəja yətküdək əzük bar ikən. Uning əstidə daladiki həywanlar sayidaxidikən, xahliridə əsməndiki uqar-qanətlər mənə kiliwətkən; mewisidin barlik ət igilirimu əzüklikdikən. **13** Ornunda yetip, kallamda kərgən ojayibənə əlamətləni

kəriwatimən, mana, asmandin bir kəzətqi muəkkəl, yəni muəddəs bir pərixət qüxüp, **14** mundak jakarlıdi: — «Dərəhni kesip, xahlirini kırqip, yopurmaklırini wə mewilirini kəkıp qüxürüp qeqiwetlinglar. Dərəh tüwidiki yawayi haywanlar uningdin yiraklxusun, uning xahliridiki kuxlar tezıp kətsun. **15** Yərdə pəkət kətükünila yiltizi bilən, mis wə tēmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada kaldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. Uning nesiwisi ot-qəp yəydiəjan yawayi haywanlar bilən billə bolsun. **16** Adamiy əklidin məhrum kılınip, uninoəja yawayi haywanlarning əkli berilsun, xundakla xu hələttə «yətə wəkiət» tursun. **17** Dunyadiki jan igiliri Həmmidin Aliy Boləquqining insanlarning padixahlıqining həmmisini idarə kılıdiəjanlıqı, xundakla uning padixahlıq həküküni əzi tallioəjan kixi (məyli u həqnemigə əriməsə adəm bolsimu)gə beridiəjanlıqını bilsun dəp, bu həkümü kəriəuqi muəkkəllərnin pərmani bilən, yəni muəddəs pərixətlərnin qərar buyruki bilən bəlgiləngəndür». **18** — Mən padixah Nebokədnəsar mana xundak qəxni kərdum. Əy Bəltəxasar, qüxümgə təbir bərgəysən. Padixahlıqimdeki danixmənlər iqdə mən üqün buningəja təbir bərəlyədiəjan birmu adəm qıkmidi. Lekin sən təbir bərələysən, qünki əng muəddəs ilahlarning rəhi səndə ikən. **19** Xuning bilən Bəltəxasar dəp mu ataloəjan Daniyal bir həza həyrənlikdə aləqzadə boldi wə qüx toərisadə oylap tolimu biaram boldi. Padixah: — Əy Bəltəxasar, bu qüx wə uning təbiri sən aləqzadə kılmişun, — dedi. Bəltəxasar jawabən: — I alyiliri, bu qüx silidin nəprətləngənlərgə bolsun, uning təbiri əzlırigə əməs, düxmənılrigə qüxkəy! **20** Barəqanseri əsüp məzmət boləjan, egizlıki asmanoəja təkixidiəjan, pütkülü dunyaəja kərinidiəjan, yopurmaklıri qıraylık, mewisi intayin mol boləjan, pütkülü dunyaəja yətküdək ozuk bolidiəjan, sayisida yawayi haywanlar turidiəjan, xahlirida uəqar kuxlar məkan kılıdiəjan dərəh bolsa, yəni sən kərgən dərəh — dəl əzlıridur, i alyiliri! — Qünki sili qong wə məzmət estila; silining həyətəwətliri exip pələkkə yətti; həkümənılriliri yər yüzining qətlirigə yetip bardı. **22** — Qünki sili qong wə məzmət estila; silining həyətəwətliri exip pələkkə yətti; həkümənılriliri yər yüzining qətlirigə yetip bardı. **23** Alyiliri qərap turoəjan wəkiətlirida asmandin bir kəriəuqi, yəni bir muəddəs pərixət qüxüp: «Bu dərəhni kesip, harab kilinglar. Halbuki, yərdə kətükünila yiltizi bilən kaldururp, mis wə tēmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada kaldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. «Yətə wəkiət» bexidin ətkiqə uning nesiwisi ot-qəp yəydiəjan yawayi haywanlar bilən billə bolsun, — dəptu. **24** — I alyiliri, qüxlırining mənisı mana xu — Bular bolsa Həmmidin Aliy Boləquqining pərmani bilən hojam padixahlıqning bexioəja qüxidiəjan ixlar — **25** Əzlıri kixilər arisidin həydiwətilip, yawayi haywanlar bilən billə yaxaydila, kalılardək ot-qəp bilən ozuklandırudilidila, dalada asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup turidila. Təki sili Həmmidin Aliy Boləquqining pütkülü insan padixahlıqını idarə kılıdiəjanlıqını wə Uning həkükünü Əzi tallioəjan hərəkəndək kixigə beridiəjanlıqını bilip yətküqə, yətə wəkiət baxlıridin etidü. **26**

«Dərəhning kətikini yiltizi bilən yərdə kaldurunglar» dəp buyruəjanıkan, əzlıri ərxlərnin həmmını idarə kılıdiəjanlıqını bilip yətkəndin keyin padixahlıqliri əzlırigə kayturulidü. **27** Xunga i alyiliri, mening nəsihitim siligə layik kərlügəy, gunahlıridin kol üzgəyła, ixta həkkanıy boləqayla, kəbiəliklıridin tohtap kəmbəqəllərgə rəhimdillik kıləqayla. Xundak kıləqandila bəkim dawamlık gülləp yaxnimamdila? **28** Bu ixlarning həmmisi padixah Nebokədnəsarning bexioəja qüxti. **29** On ikki aydin keyin, u Babıldiki padixahlıq ordısining əgzisidə saylə kılıwetip: **30** — Qarənglar, mən əz izzitim wə xan-xəhritim namayan kılınsun dəp, xahənə ordamning jaylıxı üqün zor küküm bilən yasioəjan həyətəwətlik Babil xəhıri muxu əməsmu? — dedi. **31** Uning səzi əozzidin tehi üzülməyła, asmandin bir əwaz qüxüp: — Əy padixah Nebokədnəsar, bu sez sanga kəldi: Padixahlıq səndin elindi. **32** Sən kixilər arisidin həydiwətilip, yawayi haywanlar bilən billə məkan kılısən wə kalılardək ot-qəp yəysən; sən Həmmidin Aliy Boləquqining insan padixahlıqını idarə kılıdiəjanlıqını wə Uning həkükünü Əzi tallioəjan hərəkəndək kixigə tutkuzidiəjanlıqını bilip yətküqə yətə wəkiət bexingdin etüp kətidü — deyildi. **33** Bu sez Nebokədnəsarda xuan əməlgə axtı. U kixilər arisidin həydiwətilip, kalılardək ot-qəp yəp, tənı xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup kətti. Uning qəqliri bürkütning pəyliridək, tırnaklıri kuxning tırnaklıridək əsüp kətti. **34** Əmdı xu künlər toxkənda, mən Nebokədnəsar asmanoəja kəz tikip qəriwidim, əkil-hoxum əsligə kəldi. Mən Həmmidin Aliy Boləquqioəja həmdusana eytip, Mənggü Həyat Turoəqını mədhıyiləp, hərmət əyıldim. Uning həkımlıqı mənggülik həkımlıqtur; Uning padixahlıqı əwladtın-əwladkıdır. **35** Bu sez aldıda yər yüzidiki bərlək insanlar həqnemə həsəblanməydu; Ərxtıki koxunlar wə zemindiki insanlar arisida U nemə kılıxni halisa xuni kılıdu; Uning qolını kim tosalısun yəki Uningdin «Nemə kılısən?» dəp soraxkə jür'ət kılalısun? **36** Xuanla əkil-hoxum əsligə kəldi; padixahlıqning xan-xəripı, izzitim, padixahlıq həyətəwəmmı əsligə kəltürıldı. Məslıhətqi wəzirılrım wə əmir-esilzadılırim mənı izdəp kəldi. Padixahlıqım mustəhləmləndi; burunkıdinmu zor həyətəwə yəngibaxtıin igə boldum. **37** Əmdı mənki Nebokədnəsar ərxtıki Padixahkə həmdusana əkuymən, Unı tehimu uluəqləymən wə Unı izzətləymən: — Uning kıləjanlıri həkıtur, Uning yollırı toəqrıdur; Uning təkəbburluk yolıda mangəjanlarning həyətəwəsilini qüxürüx kədriti bardur!».

5 Bir küni padixah Bəlxazar əmir-esilzadılərdin ming kixini təklip kılıp katta ziyapət bərip, ularning aldıda xarab iqip, əyx-ıxrat kəypını sürdi. **2** Padixah Bəlxazar xarabni tetip kərup, əzi, əmir-esilzadılıri, əz hotun-kənizəkliring xarabni atısı Nebokədnəsar Yerusəlemdeki muəddəs ibadəthanidin oljoəja ələjan altun-kümüxtin yasaləjan jam-qaqılarda iqxigə xu jam-qaqılarnı elip qıqıxni buyrudi. **3** [Nəwkərlər] dərhal bərip Hudaning Yerusəlemdeki muəddəs ibadəthanisidin elip kəlingən altun jam-qaqılarnı elip qıqıti; padixahlıqning əzi, əmir-esilzadılıri, uning hotunlıri wə kənizəkliri ularda xarab iqtı. **4** Ular xarab iqxəq, altun, kümüx, mis, tēmür, yəqəq wə taxlardin yasaləjan butlarnı mədhıyiləxti. **5**

Dəl xu pəyttə adəm kəlning bəx barmıki pəyda bolup, qıraoçdanning udulidiki ordning tam suwıqıoça hət yezıxka baxlıdı. Padıxaħ hət yazoçan kəlning kərıngan kışını kərıp, **6** qırayı tatarıp, kenglıdē intayın alakzadə bolup kətti. Put-kollırı boxıxıp, putlırı tıtrəp kətti. **7** Padıxaħ kəttik warkırap, pır-ustazlar, kaldıylər wə munəjımları nıqarıxını buyruđı. Babıldıki danıxmənlər kəlgən haman padıxaħ ularoça: — Kımki tamdıki bu hətlərni oçup mənısinı manga dəp berəlısə, unıoçə səsün rənglık bir ton kıyğüzülüp, boynıoçə altun zənjır esılıp, padıxaħlıkta üqınqı mərtıwə berılıdu, — dedı. **8** Padıxaħning danıxmənlırınıng həmmısı ordıoçə həzır boldı; lekin ular nə hətlərni oçıyalımaytı nə padıxaħka mənısinı qıxəndürüp berəlməytı. **9** Bəlxazar tehımu alakzadə bolup, qırayı tehımu tatarıp kətti. Əmir-esilzadılərnu kandaq kılıxını bıləlməy qaldı. **10** Padıxaħ wə əmir-esilzadılərning warkıraxçan awazını anglıoçan hanıx zıyapət zalıoçə kırıp, padıxaħka mundak dedı: — I alıylırı, mənggü yaxıoçayla! Alakzadə bolup kətmıgəyła, qıraylırı tatarıp kətmıgəy. **11** Padıxaħlıkırıda bir kixı bar, unıngda muqəddəs ilaħlarınıng roħı bar, atılırı təhttikı waqtıda, bu kixidə yorukluk, danalıq wə əkil-parasət, yəni ilaħlaroçə has əkil-parasət namayan kılınoçanıdı. Atılırı Nebokədnəsər, yəni padıxaħ atılırı unı pütün rəmqi-palqılar, pır-ustazlar, kaldıylər wə munəjımlarınıng bexi kılıp təyınılıgən. **12** Bu kixidə alaħıdē bir roħıy hususiyət, bilim, həkmət, qıxlərgə təbir berələydiçə, təpıxmaqları yexələydiçə wə tügün-sırları aqalaydıçə qəbılıyət bar ıdı. Xu kixınıng ısmı Daniyal bolup, padıxaħ unıoçə Bəltəxasar dəpmu ısmı koçoçan. Xunga bu Daniyal qakırtılsun, u qoçum bu hətlərning mənısinı yexıp berıdu. **13** Xuning bılən Daniyal padıxaħning aldıoçə elıp kelındı, padıxaħ Daniyalđın: — Padıxaħ atam Yəhuda əlkısıdın sürgün kılıp kəlgən Yəhudiylər ıqidiki həliki Daniyal sənmu? — dəp sorıwıdı, **14** — Sən toçruluk həwirim bar, səndə muqəddəs ilaħlarınıng roħı, xundakla yorukluk, danalıq wə alaħıdē əkil-parasət bar ıken dəp angıldım. **15** Əmdı danıxmənlər wə pır-ustazları tamdiki hətnı oçup, mənısinı manga qıxəndürüp bərsun dəp aldıməçə qakırtıp kelındı; lekin bu ıxınıng sırını heqkaysı yexıp berəlmıdı. **16** Bıraç sən toçruluk anglıoçanmənki, sən sırları qıxəndürələydıkənsən wə tügünlərnı yexələydıkənsən. Əgər bu hətlərni oçup, mənısinı qıxəndürüp berəlısəng, sanga səsün rənglık ton kıyğüzılıdu, boynunçə altun zənjır esılıdu, padıxaħlıkta üqınqı dərijilik mərtıwıgə erıxısən, — dedı. **17** Daniyal padıxaħka mundak jawb bərdı: — Alıylırınıng ın’amlırı əzlırıda qəlsun, mukapatlırını baxka kixıgə bərgəyła. Əmdılıktə mən alıylırıoçə bu hətnı oçup, mənısinı qıxəndürüp berəy. **18** — I alıylırı, Həmmıdın Aliy Huda atılırı Nebokədnəsəroçə padıxaħlık, uluşluk, xan-xərapə wə həywat bərdı. **19** Unıoçə bərilgən uluşluqtın hərkaysı əl-yurt, hərkaysı taipilər wə hərhil tılda səzlıxidıçə qowmlarınıng həmmısı unıng aldıda tıtrəp kərçup turattı; u kımni halısa xunı öltürətti, kımni halısa xunı tırık qoyattı; kımni halısa xunı mərtıwılık kılattı, kımni halısa xunı pəs kılattı. **20** Lekin u kenglıdē təkəbburlıxıp, roħ-qəlbıdē məçurılınıp mıçəzi tərsalıxıp, padıxaħlık təhtıdın qıxürülüp, ızzıtidın məhrum kılındı.

21 U kixilər arısidın həydidewıtılıp, unıoçəçə yawayı həywanlanrıng əklı bərdı. U yawa əxəklər bılən bılla məkənlixıp, kalılardək ot-qəp yegüzılıdı, tenı xəbnəmdın qılıq-qılıq həl bolup kətti, takı u Həmmıdın Aliy Hudanıng insan padıxaħlıkını ıdarə kılıdıoçanıklını wə U padıxaħlıkning həqkukını Əzi tallıoçan hərkəndək kixıgə berıdıoçanıklını bılıp yətküçə xu hələttə boldı. **22** Əy Bəlxazar, Nebokədnəsərning oçlı turup əzlırı bularınıng həmmısıdın həwərlırı bolsımu, lekin əzlırını təwən kılımdıla. **23** Əksıçə təkəbburlıxıp ərxtikı Rəbgə kərxi turdıla. Sılı Unıng muqəddəs ıbadəthanısidın olça aloçan jam-qaçılarnı elıp kelıp, əzlırı, əmir-esilzadılırı, əz hotunlırı wə kızıxlırımı ularda xarab ıqtınglar andın kərməydıçə, anglımaydıçə wə heçnemını qıxənməydıçə altun, kümüx, mis, təmtür, yaçoçə wə taxlardın yasaloçan butları mədhıylıdıdē. Həlbuki, sılıng nəpəsəlirını Əz kılıda tutkən wə sılıng barlık hərıkətlirını Əz ılkıda tutkən Hudanı uluşlımıdıla. **24** Xunga, Huda bu kəlning kərıngən kışını əwətıp bu hətlərni yazdırdı. **25** Bu hətlər: «Mene, mene, təkəl, uphərsın» degəndın ıbarət. **26** Buning qıxəndürülüxi: — «Mene» — Huda sılıng padıxaħlıkırınıng həsəbını kılıp, unı ayoşlaxtırdı. **27** «Təkəl» — sılı tarazıda tartılıwidıla, kəm qıçıla. **28** «Pərəs» — padıxaħlıkırı parqılınıp, Medialıqlər bılən Parslaroçə təwə kılındı. **29** Xuning bılən Bəlxazar dərħəl nəwkərlıriğə əmr kılıwdı, ular Daniyalçə səsün rənglık tonı kıyđürüp, boynıoçə altun zənjırı esıp koydı; u toçruluk: «Padıxaħlık ıqıda üqınqı dərijilik mərtıwıgə ıgə bolsun» dəp jakarlıdı. **30** Xu keqə kaldıylərning padıxaħı Bəlxazar öltürıldı. **31** Padıxaħlık bolsa Medialıq Dariusning kəlıoçə ətı. U təhminən atmx ıkkı yaxta ıdı.

6 Padıxaħ Darius pütün padıxaħlıkını ıdarə kılıx üqün bir yüz yıgırmə wəzırını hərəkaysı yurtları nıbxıruwxka təyınləxni muwapıç kərdı. **2** Buningdın baxka u bu wəzırlərni nazarət kılıp, bu wəzırlərning həsəbını elix, xundakla padıxaħning həqkuk-mənpəətı zıyanəçə uçrımsun dəp Daniyal wə baxka ıkkı kixını nazarətqılıkka təyınıldı. **3** Daniyalda alaħıdē bir roħıy hususiyət bar boləoçəçə, u baxka nazarətqılərdın wə wəzırlərdın ıktıdarlık qıçtı. Xunga padıxaħ unı pütkül padıxaħlıkını ıdarə kılıxka təyınlıməçə boldı. **4** Xuning bılən baxka nazarətqi wə wəzırlər unıng padıxaħlıktıki məmuriy ıxlırıdın səwənlik ızdıdı. Lekin ular ərz kılıçədə heqkəndək bəhanə-səwəb yaki səwənlik tapalmıdı. Qünki Daniyal dıyanətlik wə ıxənqlik bolup, unıngdın kılqə kəmçilik yaki səwənlik qıkıralmıçanıdı. **5** Xunga xu adəmlər əzərə: — Daniyalning Hudasınıng qanunıoçə munasıwətlik ıxlırıdın baxka, unıngdın əyblıgüdək heqkəndək bəhanə tapalmaymız, — deyıxtı. **6** Xunga ular əzərə tı bırıktürüp padıxaħning aldıoçə kırıp: — Padıxaħ Darius alıylırı mənggü yaxıoçayla! **7** Alıylırınıng padıxaħlıkırıdıkı barlık nazarətqi, walıy, wəzır, məslıhətqi, həkim wə əməldarlar bılıktə məslıhətləxtuk; hərəkəndək kixı ətüz kün ıqıda hərəkəndək ılaħə hərəkəndək dua-tıləwət kılıxka wə yaki hərəkəndək kixıdın bir nərsə tıləxkə ruhsət bolmsun, i alıylırı, pəkət sılıdınla tılıxi ruhsət bolsun degən xəhanə yarlıkning qıxürülüxını layıç kərduk. Bu pərman kət’ıy bolsun, kımki bu

pərmanəja hilaplik kilsa, u xirlar əngkürigə taxlansun! **8** Əmdi, i aliyliri bu pərmanni bekitip qüxürgayla, uning əzgərtilməsliki üçün yarlıknamigə imza koyoqayla; qünki Media wə Pars kanuni boyiqə, pərman qikirilixi bilənla əzgərtixkə bolmaydu, — dedi. **9** Xuning bilən Darius pərmanni bekitip yarlıknamioqə qol koydi. **10** Daniyal bu yarlıknamigə imza koyuloqanliqini anglap, eyigə qaytti. Uning əyining əgzisida bir balihana bolup, derizisi Yerusaleməja karaydioqan bolup, oquk turatti. U aditi boyiqə derizining aldida tizlinip olturup, hər küni üç qetim Hudaəja dua-tilawət kiliq xükür eytatti. **11** Lekin heliki adəmlər billə kelip Daniyalning Hudaəja dua wə tilawət kiliwatqanini kərdi. **12** Andin ular birliktə padixahning aldioqə berip pərman tooqrisida gəp eqip: — I aliyliri, əzliri: Ottuz kün iqidə əzlidirin baxkə hərəkəndə ilahdin yaki hərəkəndə insandin birər nemini tiligən hərəkəndə kimi xirlar əngkürigə taxlansun, degən bir pərmanəja imza koyoqan əmasmu? — dəp soridi. Padixah: — Dərwəxə xundək kildim, Media wə Pars kanuni boyiqə pərmanni əzgərtkili bolmaydu, — dedi. **13** Andin ular padixahqə jawabən: — Yəhədadin əsir elip keligən kixilərdin heliki Daniyal, i aliyliri, silini wə sili imza koyoqan pərmanni kezgə ilmaydu, bəlki hər kündə üç qetim öz dua-tilawətini kiliwatidü, — deyixti. **14** Buni angliəjan padixah əz-əzigə kayip, kəngül koyup Daniyalni kütquxuxkə amal tapmaqki bolup, u kün patquqə hərhil kütquxux amali üstidə izdinip yürdi. **15** Lekin ahirda u kixilar yənə əzara til biriktürüp padixahning aldioqə jəm bolup uningəja: — I aliyliri, əzligigə məlumki, Medialar wə Parslarning kanuni dəl xuki, padixahning bekitkən hərəkəndə qarari yaki pərmanini əzgərtixkə bolmaydu, — deyixti. **16** Xuning bilən padixahning əmr kilixi bilən Daniyal tutup kelinip, xirlar əngkürigə taxlandi. Padixah Daniyaləja: — Sən üzöldürməy ibadət kilidioqan Hudaying seni kütquziwalidü! — dedi. **17** Bir tax elinip, əngkürning əozji uning bilən etildi; Daniyalning ixlirioqə heqkim arilaxmisun dəp uni padixah əz məhürü wə uning əmir-əməldarlırinin məhüriliri bilən məhürildi. **18** Andin padixah ordioqə kaytip kelip keqini roza tutup etküzdü; əzining tokəl-kenizəkliridin heqkaysisini əz yenioqə kəltürmidü, u keqiqə uhliyalmidü. **19** Tang etixi bilənla padixah ornidin turup, aldirap xirlar əngkürigə bardı. **20** Padixah əngkürgə yekünlixip azablanəjan halda Daniyalni qakirip: — Əy Daniyal, Mənggü Həyat Hudaning küli, sən üzülmas ibadət kilidioqan Hudaying seni xirlardin kütquziwalmidimu? — dəp towlidi. **21** Daniyal jawabən: — I aliyliri, mənggü yaxioqayla! **22** Hudayimning pərixsisini əwətip xirlarning əozjini yumduruxi bilən ular mənə heq ziyan-zəhmət yətküzəlmidi; qünki u məndin heqkəndə əyib kərmidi. Aliylirining aldidimu mən heqkəndə ziyan yətküzgüdək ix kilmidim, — dedi. **23** Buni anglap padixah intayin huxal bolup, adəmlirini Daniyalni əngkürdin elip qikixni buyrdu. Xuning bilən ular Daniyalni əngkürdin elip qikti. Uningdin kilqə zədə-zəhmət tapalmidi; qünki u Hudasiəja tayanəjanidi. **24** Andin padixah buyruq qüxürdi, [nəwəkərliri] Daniyalning üstidin xikayət kiləjanlarning həmmisini tutup, ularni bala-qakiliri wə hotunliri bilən qoxup xirlar əngkürigə taxliwətti. Ular əngkür tegigə qüxüp bolmayla xirlar

etilip kelip, ularning ustihanlirininimu qaynap kiyma-qiyma kiliwətti. **25** Xu ixtin keyin Darius padixah yər yüzidə turuwatqan hərəkəylər əl-yurt, həmmə taipilər, hər tilda səlxidioqan qowmlarning həmmisigə mundək pütük qüxürdi: — «Həmmingləəja amanlik exip-texip turəja! **26** Mən uxbu yarlıqni qüxürimənki, padixahlikimdiki hər bir yurttiki puqralar Daniyalning Hudasi aldida titrə qorqsun! — Qünki U Mənggü Həyat Hudadur, Mənggü mustəhkəm əzgərməstür, Uning padixahliqə halək kilinmas, Uning həkimiyiti əbədil'əbədigə bolidü. **27** U bala-qazadin qoşqaydu wə kütquzidu, U asmanlardimu, yər yüzidimu əlamət-karamətlərnini yaritidu, U Daniyalni xirlarning qangilidin kütquzdi». **28** Daniyalning bolsa xu xirlardin keyin Darius həküm sürgən məzgildə, xundəklə Pars padixahı Qurəx həküm sürgən wəqitlarda ixliri rawan yürüxti.

7 Bəlxazar Babiləja padixah boləjan birinqi yili Daniyal ornida yetip qüxidə birnəqqə əjayibənə əlamətlərnini kərdi. U qüxidə kərgənliirini mundək yəkünləp hatirilwaldi: — **2** Keqidə kərgən əjayibənə kərünuxtə mənki Daniyal xuni kərdümki, əsməng tət tərpidin xamal qikiq, «Uluq Dengiz» yüzigə urulmaqta idi. **3** Dengizdin xəkiliiri bir-birigə ohximaydioqan tət zor məhluk qikti. **4** Birinqi məhluk xiroqə ohxaytti, ləkin bürkütning kənti bar idi. Mən uningəja qarap turoqinimda, kənatliri yulundi; andin u yərdin kətürülüp, ikki puti yərgə dəssitilip adəmdək turoquzulup, uningəja insaniy bir kəlb berildi. **5** Mana yənə bir məhluk, yəni ikkinqisi eyikqə ohxaytti. Uning bir tərpi ikkinqi bir tərpidin egizlitildi. Uning qixliri üç kowuroqini qixləp turatti, bir əwaz uningəja: «Ornungdin tur, gəxni yeyixingqə yəwall!» — dedi. **6** Qarap turoqinimda, mənə yənə bir məhluk pəyda boldi. U yilpəzoqə ohxaytti, dümbisidə kuxningkidək tət kənti bar idi; uning bexi tət idi. Uningəja həkimlik həkükü berildi. **7** Uningdin keyin keqidiki əjayibənə kərünuxtərdə qarap turoqinimda, mənə tətinqi bir məhluk pəyda boldi. U intayin qorqunqluk, dəhxətlik wə əjayib küqlük idi. U yooqan təmür qixliri bilən owni qaynap əzip yutup, qaldukini putliri bilən dəssəp-qəylətti. U əldin ki barlik məhlukqə ohximaytti; uning on münggüzi bar idi. **8** Mən bu münggüzlərnini kəzitiwatqinimda, mənə münggüzlərnin arisidin yənə bir kiqik münggüz əsüp qikti. Bu kiqik münggüzning aldida əslidiki münggüzlərdin üçi yuluwetildi. Bu kiqik münggüzning adəmmingkidək kəzi wə qong səzləydioqan əozji bar idi. **9** Mən qarap turoqinimda, u yərgə birnəqqə təhtning koyuloqanliqini kərdüm; ularning biridə, «Əzəldin Bar Boləjuqi» orun elip olturuptu. Uning kiyimliri qardək ap'ak, qaqiliri ap'ak koza yungidək idi. Uning təhti ot lawuldap turoqan yalkunlar bolup, lawuldap keytiwatqan ot qaklirining üstidə idi. **10** Uning əldidin goya rawan ekip turoqan dəryadək ot yalkuni lawuldap ekip turatti; Uning hizmitidə turoquqilar tımən mingliəjan idi, Uning əldida yüz milyonliəjan həzir turoquqilar bar idi. Sorəq baxlanəjanliki jakarlanip, dəsturlar eqildi. **11** Həlikə kiqik münggüzning yooqan gəplərnini kiliwatqan əwazidin dikkitim xuningəja tartilip qarap turattim. Qarap turoqinimda, tətinqi məhluk əltürülüp, uning jəsitə halək kilinip, otqə taxlap keydürüləlxkə tapxuruldi.

12 Qaloqan üq məhluk bolsa, həkimiyyitidin məhrum kilindi, lekin ularning ömri yəna bir məzgil uzartildi. 13 Keqidiki qayibana kərünüxlərdə mana, mən goya İnsan Oqlioqə ohxax bir zatning asmandiki bulutlar bilən kəlgini kərdüm. U «Əzəldin Bar Boləuqı»ning yənoqə berip, uning aldioqə hazir kilindi. 14 Hər əl-yurt, hər tairə, hər hil tilda sezlidxioqan qowmlar uning hizmitidə bolsun dəp, səltənət, xəhrət wə padixahlıq hokukı uningə qə berildi. Uning səltənəti mənggü solaxmas səltənəttur, uning padixahlıqı mənggü həlak kilinmas. 15 Mənki Daniyalning wujudum, dil-rohım bək biaramlikqə qəmdi, kallamdiki qayibana əlamətlər mənı intayin ələkzadə kildi. 16 Mən yekin turoşuqılardin birining aldioqə berip, bu qayibana əlamətlərnıng həkikəti toşuruluk soridim. U manga təbir berip qüxəndürüp mundaq dedi: — 17 «Bu tət zor məhluk kəlgüsədə dunyada bax kətüridioqan tət padixahni kərsitidu. 18 Ləkin Həmmidin Aliy Boləuqıning mukəddəs bəndiliri padixahlıq hokukını kəbul kilidu, ular uningə mənggü igidarlılıq kilidu, əbədil'əbədgıqə xundak bolidu». 19 Mən baxqə üq məhlukqə ohximaydioqan tətinqi məhluk, yəni zor qorkunqluk, təmür qixlık, mis tirnaklık, ownı qaynap ezip yutup, andin kəlduklırını ayaqliri bilən dəssəp-qəyləydioqan həlikı məhluk toşrisidiki həkikətnı, 20 xundakla uning bəxidiki on mənggüzining wə keyin əsüp qıkkan kiqik mənggüz toşrisidiki həkikətnı tehimu enik bilməki boldum — uning, yəni həlikı kiqikining əliddə əslidə bar boləqan baxqə üq mənggüz yuluwətilgən, kəzliri wə yooqan gəp kilidioqan aşzi bar bolup, ənə baxqə mənggüzlərgə qəriqəndə tehimu həyətlik idi. 21 Qarap turoşinimda, u kiqik mənggüz Hudaning mukəddəs bəndiliri bilən jəng kilip ularidin üstünlukkə igə boldi; 22 «Əzəldin Bar Boləuqı» kəlgəndə, həküm kilix hokukı Həmmidin Aliy Boləuqıning mukəddəs bəndilirigə berildi. Xuning bilən bəkitilgən wakti kəlip, [Hudaning] mukəddəs bəndiliri padixahlıq hokukını etküzialidu. 23 [Təbir bərgüqı] qüxəndürüp yəna mundaq dedi: — «tətinqi məhluk kəlgüsü dunyada bax kətüridioqan tətinqi bir padixahlıq bolup, u baxqə hərəkəndə padixahlıqlarə qə ohximaydu. U pütkül dunyani yutup, uni ayaş asti kilip, kukum-təlkən kilidu. 24 On mənggüz bolsa, bu padixahlıqın qıqıdioqan həkümranlık kilidioqan on padixahni kərsitidu. Keyin yəna bir padixah məydanə qıqıdu, u ilgiriki padixahlarə qə ohximaydu; u üq padixahni əzığə boysunduridu. 25 U Həmmidin Aliy Boləuqıqə qarxi kupurluk səzlərni kilidu həmədə Həmmidin Aliy Boləuqıning mukəddəs bəndilirini həsiszlanduridu. U kaləndarin, həyt-ayəmlərni wə mukəddəs qanunlarnı əzgərtiwetixni kəstləydu. Hudaning mukəddəs bəndiliri «üq yerim waktı» uning həkümranlıqə tapxurulidu. 26 Andin Hudaning soti eqilidu, buning bilən uning idarə kilix hokukı tartiwəlinip, mənggülik üzül-kesil yökütilidu. 27 Ləkin uning padixahlıqning hokukı, yəni dunyadiki hərəkəysi padixahlıqlarning səltənəti wə xəhriti Həmmidin Aliy Boləuqıning mukəddəs bəndilirigə, yəni Hudaning Əz həlkigə etküzilidu. Uning padixahlıqı mənggü bir padixahlıktur, dunyadiki pütin həkümdarlar Uning hizmitidə bolup uningə itəət kilidu». 28 Bu ix mana muxu yərgiqə boldi. Mənki

Daniyal, əz oylirim əzümni ələkzadə kildi, qirayim tətirip kətti. Biraq bu ixni kəlbimdə püküp saqlıdim.

8 Padixah Bəlxazar təhtkə olturup üqinqi yili, mənki Daniyal ikkinqi bir qayibana əlamətnı kərdüm. 2 Qayibana kərünüxtə, əzümni Elam əlkisidiki Xuxan kəl'əsədə kərdüm. Kərünüxtə mən Ulay qong əstingi boyıda idim. 3 Bəximni kətürüp qarışay, ikki mənggüzi bar bir qoşqarning qong əstəng əliddə turoşanlıqını kərdüm. Uning mənggüzi egiz bolup, bir mənggüz yəna biridin egiz idi; egizrək boləqan mənggüz yəna birsidin keyinrək əsüp qıkkanıdi. 4 Mən qoşqarning qərb, ximal wə jənub tərəplərgə üsiwatqını kərdüm. Həqəndə həywan uningə təng kələməytti wə həqkim həqkimni uning qənggilidin kütquzalmaytti. U nəmə kilixni halisa, xuni kilətti, barəqanseri həyətlik bolup ketiwatətti. 5 Mən bu toşuruluk oylawatattım, mana, qərb tərəptin bir təkə pütiri yərgə təgmigən hələdə pütin jəhənni kəzip yügürüp kəldi. Uning ikki kəzi arisioqə kərünərlik qong bir mənggüz əsüp qıkkanıdi. 6 U mən dəsləp kərgən həlikı əstəng boyıda turoşan ikki mənggüzlik qoşqarə qarap kəhri bilən xiddətli etildi. 7 Mən uning qoşqarə yekin kəlip, qəzəp bilən qoşqarnı üsüp ikki mənggüzini sunduriwətkənlikini kərdüm. Qoşqarning qarxılık kərsətküdək madari kəlmioqanıdi, təkə uni yərgə yikətip, dəssəp-qəyli, tekining qənggilidin uni kütquzialidioqan ədəm qıkmıdi. 8 Təkə barəqanseri həyətlik bolup kətti; ləkin u heli küqiyip boləqanda, qong mənggüzi sunup qüxüp, əslidiki jayidin asmandiki tət xamələ qərap turidioqan, kəzə kərünərlik tət mənggüz əsüp qıkti. 9 Bu tət mənggüzning iqidiki biridin yəna bir mənggüz əsüp qıkti. U kiqik mənggüz əsüp intayin həyətlik boldi, jənub, xərk tərəplərgə wə «güzəl zəmin»ə qarap təsir küqini kəngəytti. 10 U intayin həyətlik bolup, həttə samawiy koxundikilərgə həjum kiləudək dərijəyə yətti, samawiy koxundikilərdin wə yultuzlardin birmunqisini yərgə təlap, ularning üstigə dəssidi 11 (u tolimu məşurrlinip, həttə samawiy koxunning Sərdari bilən təng bolmaqı bolup, ibadəthanida Sərdarə atəp kündilik kurbanlık sunuxni əməldin kəldurdi, həmədə Sərdarning ibadəthanisidiki «mukəddəs jay»ni wəyral kiləwətti. 12 Asiylik tüpəyidin Hudaning həlki wə künlik kurbanlık qong mənggüzə tapxurulidu). U həkikətnı ayaş asti kilidu; uning barlık ixliri nəhayiti onxuluk boldi. 13 Kəyindin, bir mukəddəs [pərixting] səz kiləanlikini anglıdim, xuning bilən yəna bir mukəddəs [pərixət] səz kiləan [pərixətidin]: — Qayibana əlaməttə kərüngen bu wəkələr, yəni «wəyran kıləuqı» asiylik, kündilik kurbanlıqning əməldin kəlduruluxi, həmədə mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning həm Hudaning həlkining ayaş asti kilinixi qanqılık wəqit dawamlıxidu? — dəp sorioqanlikini anglıdim. 14 Həlikı pərixətə manga jawabən: — Bu ixlar ikki ming üq yüz kəqə-kündüz dawamlıxidu. Bu məzgilidin keyin mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay» pakizlinip əsligə kəltürilidu, — dedi. 15 Bu qayibana kərünüxnı kərgəndin keyin, mənki Daniyal uning mənisini oylawatqinimda, mana, əldimda ədəmning kiyapitidə birsi pəyda bolup ərə turdi. 16 Ulay əstingining oturısidin: — Əy Jəbrail, bu ədəmgə qayibana əlamətnı qüxəndürüp bər, — degən bir

adomning küqlük awazini anglidim. **17** [Jəbrail] yenimoja kaldi. Kəlgəndə, mən nahayiti qorqup ketip yərgə yəkiqip düm qüxtüm. U manga: — Əy insan oqlı, sən xani qüxinixing kerəkki, bu ojayibanə alamət ahir zaman toqrisididur, — dedi. **18** U gəp kiliwatqanda mən bihöx həlda yərdə düm yatattım. Ləkin u manga xundak bir yenik tegipla meni turuquzdi wə manga mundak dedi: — **19** «Mən həzir sanga [Hudaning] oqəzipi kəlgən məzgildə keyinki ixlarning qandak bolidoqanlıqini kərsitip bəray. Qünki bu ojayibanə alamət zamanlarning bəkitilgən ahırkı nuqtisi toqrisididur. **20** Sən kərgən ikki münggüzlik qoqkar Media bilən Pars padixahlırini kərsitidu. **21** Yawta teka bolsa Gretsəyi padixahlıki bolup, kəzining otturisidki kəzğə kərünərlük münggüz bolsa, uning birinqi padixahıdır. **22** U münggüz sunup kətkəndin keyin ornidin əsəp qıqkan həliki tət münggüz bu əlning tət padixahlıkka bəlundioqanlıqini kərsitidu. Bırak ularning küqi birinqi padixahlıkka yətməydu. **23** Bu padixahlıqlarning ahırkı məzgilədə, asiylük qiloquqlarning gunahı toxuxi bilən tolimu nomussiz, qıgix məsililərnı bir tərəp kılalaydıqan bir padixah məydanəja qıqıdu. **24** Uning küqi heli zor bolıdu, ləkin əməliyyətdə bu küq əzlikidin qıkmaydu; u misli kərtülmigən wəyranqılıknı kəltürüp qıkmıdu. Uning ixliri jəzmən onxuluk bolup, nemini halisa xuni kılalaydu. U küqlüklərnı wə [Hudaning] muqəddəs məmin həlkini yökıtidu. **25** Əz ustatlıki bilən uning nazariti astıda hərkəndə hiylə-mikirik heli ronak tapıdu. U kənglidə təkəbburlıxıp əzini qong tutıdu; baxqılarning əzlırini bihətər həs kıləjan waktidin paydilinip tuyuksız zərb kılıp nuroqun kixilərnı həlak kılıdu; u həttə oquqın oquq «Əmirlərnıng Əmiri»gə qarxi qıqıdu. Ləkin u ahirda insanlarning kəlisiz həlak kılınıdu. **26** Sanga ayan kılinoqan, ahxamdin ətigəngiqə dawamlaxkan bu ojayibanə alamət əməlgə axmay kəlməydu. Ləkin sən uni waktinqə məhpiy tut. Qünki u kəp künlər keyinki kəlgüsü həkkıdidur». **27** Mənki Daniyal məqdurumdin kəlip, bırnaqqə kün əqrip yetip kəldim. Keyin ornundin turup yənilə padixahning ixlirida boldum. Ləkin bu ojayibanə alamət kənglümnı parakəndə kılıwətkənidi. Uning mənisini yexələydıqan adəm yök idi.

9 Medialük Ahaxwəroxning oqlı Dariusning birinqi yilida (u kaldıylərnıng zeminiəja padixah kılindi) **2** Yəni təhtkə olturoqan birinqi yili mənki Daniyal muqəddəs yazmilərnı oxukum bilən Pərwərdigarning Yəramiya pəyoqəmbərgə yətküzəng kalam-bəxariti boyıqə, Yerusəlemning harab bolidoqan jəza məzgilə yətmix yil ikənlikini qüxinip yəttim. **3** Xuning üqün mən Rəb Hudaımoja roza tutup, bəz rəhtkə yəginiq, kül-topida olturup, uningəja yəlinip dua-tilawət kılıx bilən izdinixkə bəl baqlıdim. **4** Mən Pərwərdigar Hudaımoja dua kılıp, gunahlırimizni ikrar kılıp mundak dedim: — «Ağ Rəb, i Seni Əz əmlirilinggə itəət qiloquqlarəja wədə-əhdəngdə wapadar bolup, əzgərməs məhringni üzüksiz kərsətküqi uluq, sürlük Təngrim! **5** Biz gunah sadır kılduk, kəbihlik kılduk; rəzillik bilən Sening əmr-həkümliringdin wəz kəqip, Sanga asiylük kılduk, **6** Xundakla Sening naming bilən padixahlırimiz, əmirliirimiz, ata-bowilirimiz wə pütkül zemindiki həllkə səz-kalamingni yöküzgən kulliring

boləjan pəyoqəmbərlərgə zadi kulak salmiduk, **7** I Rəb, həkkəniyətdə Səndila tēpilidu, ləkin Sanga asiylük wə wapəsizlik qiloqanlıkimiz tūpəyldin, bizgə, yəni Yəhudalarəja, Yerusəlemdikilərgə wə barlık İsrailarəja, yekında bolsun, yırakta bolsun, Sən bizlərnı sürgünlikkə həydiwətkən barlık yurtlarda bolsun, pəkət bügünkidək yüzimizni kətürəlmigüdək xərməndiliklə kəldi. **8** I Rəb, bizgə, yəni padixahlırimizəja, əmirliirimizgə wə ata-bowilirimizəju yüzimizni kətürəlmigüdək xərməndilik kəldi; qünki biz Sening aldingda gunah sadır kılduk, **9** I Rəb Hudaıymiz, biz Sanga asiylük kıləjan bolsakmu, Səndin yənilə rəhimdillik wə məəpirət-kəqürümlər tēpilidu. **10** Biz Sən Pərwərdigar Hudaıymizning awaziəja kulak salmay, kulliring boləjan pəyoqəmbərlər arkilük aldimizəja kəyoqan kanun-həkümliringdə həq mangmiduk. **11** Pütkül İsrail Sening Təwrat-kanunungəja hiləplik kılıp, awazingəja kulak salmay Seningdin yüz əridi. Dərwəqə, Sening kulung Musəja qüxürülgən Təwrat-kanunida pütülgən lənət həmdə uning kəsəmyadidiki jazalar üstimizgə yaqduruldi; qünki biz Sening aldingda gunah sadır kılduk. **12** Sən Əzüng bizgə wə üstimizdin həkümdarlık qiloquqimizəja kərita dəganlıringgə əməl kılıp bizgə zor əqir külpətni kəltürdüng; qünki Yerusəlemdə kılinoqan ixlər asman astidiki hərkəndək bəxkə yurtta əzəldin kılinoqan əməs! **13** Musəja tapılənoqan Təwrat-kanunida pütülgəndək, bu pütün külpət bizgə qüxürülgən bolsimu, i Pərwərdigar Hudaıymiz, ləkin biz kəbihliklırimizdin qol üzüp, həkqıtingni qüxinip yetidəjan qiloqəsən dəp tēhiqə Səndin iltipatingni tətünmiduk. **14** Dərwəqə Sən Pərwərdigar xü külpətni təyyarlap saqlap, bizning üstimizgə qüxürdüng; qünki Sən Pərwərdigar Hudaıymiz, barlık kıləjan ixliringdə adil bolup kəlding; bırak awazingəja kulak salmiduk. **15** Əmdi, Əz küqlük qolung bilən həlkıngni Misirdin elip qıqting, xunglaxkə bügünkidək Əzünggə nam-xəhrət tikliding, i Rəb Hudaıymiz, — biz gunah sadır kılduk, biz razillik kılduk! **16** Ətünimən, i Rəb, pütkül həkkəniylikingəja uyğun, Yerusəlem xəhiringgə, yəni muqəddəs tēqingəja boləjan kəhr-oqəzippingni tohtatqəsən! Qünki bizning otküzgən gunahlırimiz wə ata-bowilirimizning kıləjan kəbihlikliring wəjdin, Yerusəlem wə həlkıng barlık ətraptikilirimizning həkarət obyektı bolup kəlduk. **17** Əmdi i Hudaıymiz, kulungning dua wə tələpərligə kulak saləqəsən, Əzüng üqün wəyran kılinoqan muqəddəs jayingni jamalingni kərsitip yorutqəsən. **18** I Hudaıym, kulak selip angliəqəsən! Bizning wə Sening naming bilən atəloqan xəhərnıng bəxiəja kəlgən külpətlərgə nəzər saləqəsən! Bizning Sanga iltija kıləjinimiz əzimizning qandəktur həkkəniy ix kıləjanlıkimizdin əməs, bəlkı Sening zor rəhimdillikliringəja tayanəjanlıkimiz səwibidındur. **19** I Rəb, angliəqəsən! I Rəb, kəqürəyəsən! Kulak selip anglap əməl kıləqəsən! Əzüngning nam-xəhriting üqün əmdi təhır kılmiəqəsən! Qünki Sening bu xəhiring wə bu həlkıng Əz naming əsasında atəloqanıdi!». **20** Mən duayimni dawamlaxturup, əzüm wə həlkım İsrailning gunahlırini ikrar kılıp həmdə Hudaıymning muqəddəs tēqi üqün Pərwərdigar Hudaımoja yəlinip, **21** tēhi dua kılıwatqınımdə, dəsəptə manga ojayibanə alaməttə

körüngən Jəbrail degən zat yenimoja kelip manga kolini tægküzdü. Mən xu qaoqda tolimu qarqap kətkənədim. U kəqlik kurbənlük sunux waqti idi. 22 Jəbrail manga əkil berip mundak dedi: — «I Daniyal, mən seni yorutup, ixlarni qongkür qüxinələydiqan kilişkə kəldim. 23 Sən Hudaqoja iltija kilişkə baxlixing bilənla, jawab-kalam berildi; sən intayin səyülən adəm boləqəqka, mən sanga uning jawab-kalamini yətküzgili kəldim. Əmdi bu jawab-kalam üstidə puhta oylanqin, qoyibanə körünüxni kəngül köyup qüxəngin: 24 — «[Huda] tərīpidin «yətmiş həssə «yətə waqit»» sening həlking bilən muqəddəs xəhiring üstigə bekitilgən. Bu waqitlar itətsizliklərnə tizginləx, gunahlərnə tügütix, kəbilhlik üqün kafarət kəltürüx, manggülik həkəkəniylikni üstün orunoja köyux, bu qoyibanə alamət bilən pəyoəmbərlərnəng səz-kalamlırnəni əməlgə axurux həmdə muqəddəs ibadəthanidiki «əng muqəddəs jay» yəngibaxtin məsilhinix üqün bekitilgəndür. 25 Xuni bilixing wə qüxinixing kerakkı, Yerusalemnə yəngibaxtin əsligə kəltürüp bina kilix buyruki jakarlanəqəndin tartip, Məsilh degən əmir məydanəqə qıkkıqə yətə həssə «yətə waqit» köxuloqan atmiş ikki həssə «yətə waqit» etidü. Yerusalem xəhəri yəngibaxtin bina kilinip, məydan-koqılar wə sepil-istihkam barlikkə kəltürilidü, əmma bu bisərəmjan künlərdə bolidü. 26 Bu atmiş ikki «yətə waqit» məzgili etkəndin keyin Məsilh üzüp taxlinidü, uningdə heqənsə qalmaydu. Kəlgüsidə bolidəqəndin əmirning həlki bu xəhər bilən muqəddəs ibadəthanini gumran kilidü. Bu aqiwət kəlkündək besip kelidü; ahiriəqə jənglər dawamlixidü; u yərdə bolidəqəndin wəyranqılıqlar bekitilgəndür. 27 U [əmir Hudaning] həlkinging kəp kismi bilən ahirki bir «yətə waqit»ta bir [dostluk] əhdisini takamul kilidü, ləkin bu «yətə waqit»ning yerimioja kəlgəndə, u [ibadəthanidiki] kurbənlük wə axlik hədiyələrnə sunuxni əməldin kəlduridü. U qaoqda «wayran kılıquqi yirginlik nomussizlik» [muqəddəs ibadəthanining] əng egiz jayioja köyulidü. Taki balayı'apət, [yəni Huda] bekitkən külpət wayran kılıquqi kixining bəxiəqə yəqduruluquqə xu yərdə turidü».

10 Korəx Parskə səltənət kılıqan üqinqi yili, Daniyal (yənə bir ismi Bəltəxasar boləqəndin) qə bir həwər wəhiy kilindi. U həwər ixənqliktür — ləkin nəhayiti kattik jəng judunliri toqrısididür. Daniyal bu həwərnə qüxəndi wə qoyibanə alamət toqrısidə qüxənqigə igə boldi. 2 U qaoqda mənki Daniyal toluq üq jəpə əh-zar kətürüp matəm tuttum. 3 Üq həptigə heqəkəndək nazu-nemət yemidim, gəx yemidim, xarab iqmıdım wə tenimə puraklık may sürmidim. 4 Birinqi ayning yigirmə tətinqi küni, mən uluq dərya, yəni Dijlə dəryasining boyda turup, 5 bəximni kətürüp közümnə asmanəqə tiktim, kanap kiyip, beligə Ufzədikə sap altun kəmə bəqləqəndin bir adəmnə kərdüm. 6 Uning teni serik yəkkətək julalinip, yüzliri qəkkəməkkətək yaltirlap, kəzliri yenip turoqan ottək qəknaytti; uning put-kolliri parkırəp turidəqəndin mistək walıdaytti; awazi zor bir top adəmnəng awazidək jarənglaytti. 7 Qoyibanə körünüxni yəloquz mənki Daniyal kərdüm, yənimdikilər alamətnə kərmigəndi. Əmma zor bir wəhimə ularnə besip, intayin titrəp ketixti, məkünüwəloqudək yərnə izdəp kəqip

kətti. 8 U yərdə özüm yəloquz kəlip bu karamət qoyibanə körünüxni kərdüm. Kılıq məqdurum qəlmidi, qırayim kattik əzgirip əlük adəmdək bolup qəldim, put-kollirində bir'azmu məqdur qəlmidi. 9 Ləkin uning awazini anglidim. Uning awazini angılıqan həman yərgə yikilip düm qüxtüm, həxumdin kəttim. 10 Mana, tuyuksız bir qol manga təgdi, mənə xuan yələp yərgə tət putluk kılıp turoquzdı. 11 Xu zət manga: — Əy Daniyal, intayin səyülən adəm! Səzlimin kəngül köyup anglap qüxəngin, ərə turoqin! Qünki mən sening yeningəqə əwətildim, — dedi. U bu səznə kilixi bilən, mən titrigən həlda ornumdin turdum. 12 Xuning bilən u manga mundak dedi: — Əy Daniyal, kərkəmə; qünki sən Hədayingning əldidə qüxinixkə erixixkə, əzüngni təwən tutuxkə kəngül köyöqəndin birinqi kündin buyan sening dua-tilawiting ijabət kilindi; eytkənlirəng üqün mən yeningəqə əwətildim. 13 Ləkin, «Pars padixahlığının əmiri» manga kərxı qıkip yolumni yigirmə bir kün tosuwəldi. Mən Pars padixahlirining yenidə özüm yəloquz qəloqəqka, bax əmirlərdin biri Mikail manga yərdəm kılıqlı kəldi. 14 Mən sanga ahirki zamanlarda həlkinging bəxiəqə kelidəqəndin ixlarnə qüxəndürgili kəldim. Qünki bu qoyibanə alamət kəp künlər keyinki kəlgüsi toqrısididür. 15 U manga bə gəpni kiliwatqəndə, pəkətlə yərgə kəroqinimqə zuwan sürəlməy turup qəldim. 16 Mana, goya adəmgə ohxayidəqəndin birsi kolini uzitip ləwlrinini siləp köywidü, mən əozimni eqip əldimda turoquqə: — Təksir, bu qoyibanə körünüxtin iq-iqmıdın əzablinimən, məqdurumdin kəttim. 17 Təksirning kəminə kulliri kəndəqəndin sili təksirim bilən səzlixixkə pətinalayttım? Qünki həzirlə məqdurum tügəp, nəpəsim üzülidü, — dedim. 18 Andin goya adəmgə ohxayidəqəndin biri mənə yənə bir kətim siləp, məqdur kergüzdü 19 wə: — I intayin səyülən adəm, kərkəmə! Sanga amənat-hatirjəmlük boləqə. Ojəyrətlik bol, əmdi ojəyrətlik boll — dedi. U xu səznə deyixi bilənla manga təhimə məqdur kirdi. Mən: — Təksir yənə səz kılıqayla, qünki sili manga məqdur kergüzdü, — dedim. 20 U mundak dedi: — «Məning kəxingəqə nemiğə kəlgənlikimni biləmsən? Mən əmdi qəytip berip, «Parstiki əmir» bilən jəng kılıman; mən u yərgə bəroqəndin keyin, «Gretsiyədiki əmir» məydanəqə qıkidü. 21 Ləkin mən bərxitin əwwəl həkəkətning kitabidə pütülöqəndin wəhiyələrnə mən sanga bəyan kılıman. Bu ixlarda silərnəng əmiringlər Mikaildin bəxkə, manga yərdəm bəridəqəndin heqkim yok.

11 Mən Medialik Darius padixah boləqəndin birinqi yilidilə, uni mustəhkəmləx həm küqəytx üqün ornumdin kəzəqləqəndim. 2 Əmdi mən sanga həkəkətnə eytp bəyə: — Buningdin keyin Parskə yənə üq padixah həkəmranlikkə qıkidü; keyin tətinqi padixah qıkip, bəxkə padixahlardınmu kəptin kəp mal-dunyani toplaydu; u mal-dunyaliridin kudrət tēp, həmmə yurtlarnə Gretsiyəgə jəng kilixkə kəzəqaydu. 3 Uningdin keyin küqlük bir padixah məydanəqə qıkidü. U zor padixahlıknı idarə kılıp, nemini halisə xuni kilidü. 4 Ləkin u həkəkə yürgüzüwatqəndin, padixahlıqı pərqilinip əsməning tət xaməl tərīpigə bəlünüp ketidü. Uning təhtigə əwladliri warislik kılalmaydu, keyinki padixahlıq u həkəm sürgən waqtidikidək küqlük bolmaydu;

qünki uning padixahlikı aqdurulup, baxkilaroĵa tawa bolup ketidu. **5** Uningdiki sardarlarning iqidin biri «jənobiy padixah» bolup kiiyidu; lekin yəna bir sardar uningdinmu kiiqlik bolidu wə ezining tehimu qong padixahlikini soraydu. **6** Birnəqqə yil etkəndin keyin, [jənobiy padixah ximaliy padixah] bilən ittıpaĵ tüzidu; jənobiy padixahning kızı xu ittıpaĵni mustəhkəmləx işin ximaliy padixahning yenioĵa beridu. Lekin keyin bu kiz erixkən hokukidin məhrum kilinidu; ximaliy padixah ezimu hokukini qolida tutalmay, məzmut turalmaydu. Bu kiz wə uni elip kəlgənlər, uning balisi həm x wə waqitlarda uni kollioquqlarning həmmisigə satkunluk kilinidu. **7** Halbuki, uning [ata jəmət] tuoqinidin biri qoxunning hokukini qolıoĵa elip [padixah bolup], ximaliy padixahning qorojinoĵa besip kirip, ularoĵa qarxi hujum kilip qong oĵəlibə kilidu. **8** U ularning ilah-butliri, quyma məbudliri wə buthaniliridiki altun-kümüxtin yasaloĵan jam-qaqlarnı Misiroĵa elip ketidu. U birnəqqə yil ximaliy padixahın ezini neri kilidu. **9** Ximaliy padixah jənobiy padixahning zeminoĵa besip kiridu, lekin ahiri ez yurtioĵa qekinidu. **10** Ximaliy padixahning xahzadiliri qozoĵilip, zor qoxun təxkilləydu. Xahzadilərdin biri kəlkündək kelip jənobka besip kiridu. Keyin u yəna jəng kilip, düxmən qorojinoĵiqimu besip kiridu. **11** Jənobiy padixah kattik oĵəzəptə qoxun tartip jənggə atlinip, ximaliy padixahka hujum kilidu. Ximaliy padixah zor bir qoxunni jənggə salidu, lekin uning xu zor qoxuni məoĵlup bolup əsirgə elinidu. **12** Xu zor qoxunning əsirgə elinixi bilən jənobiy padixah intayin məoĵrurlinidu. U tümənligən adəmlərnı yoĵıtidu, birak uning oĵəlibisi uzun dawamlaxmaydu. **13** Qünki ximaliy padixah yurtioĵa qaytip, burunkidinnmu kəp wə kiiqlik qoxun təxkilləydu. Bekitiləng yıllar toxkəndin keyin u zor qudrətlik qoxunni kəp təminatlar bilən qoxup baxlap kelidu. **14** U qaoĵda nuroĵun kixilər jənobiy padixahka qarxi turup uningoĵa qarxi qozoĵiləng kətüridu. [I Daniyal —] sening həlking iqidiki zoranarlar muxu oĵayibənə əlaməttiki bəxarətnı əməlgə axurmaqı bolup, yoĵanqılık kilidu, lekin ular məoĵlup bolidu. **15** Ximaliy padixah potəy selip mustəhkəm xəhərnı muhasirə hujumi kilip besivalidu. Jənobdiki kiiqlər, hətta əng hil qoxunlarmu bərdaxlik bərləməydu, ularning qarxilik kilıudək kiiqi kəlməydu. **16** Ximaldiki tajawuzqi bolsa əzi halioqəng ix kilidu, uningoĵa heqkim qarxilik kilalmaydu. U «güzəl zemin»ni ixoĵal kilidu; uning qolida uni wəyrən kilıuquqi kiiq bolidu. **17** [Ximaliy padixah] bəl baolap padixahlikidiki barlik kiiqlərnı səpərwər kilip [Misiroĵa] yol alidu; u [Misir] bilən əhdə tüzidu, əzi əhdidə turıoĵandək kilidu. Birak [Misirning] həkimiyitini aqdrurux üqün u ayallirining bir kizini [Misir] padixahıoĵa beridu. Lekin [kızı] atisi tərəptə turmaydu, uni kollımaydu. **18** Keyin u dengiz boyidiki yurtlaroĵa hujum kilip, nuroĵun adəmlərnı əsirgə alidu. Lekin yat bir sardar uning kixilərnı har kilixilirini qəkləydu wə əksiqə, uning bu harıaxlırını əzığa yanduridu. **19** U ez yurtidiki qoroĵanlaroĵa qekinip kelidu. Lekin ahirida u putlinip yoĵılıp ketidu. **20** Keyin uning ornioĵa yəna bir padixah təhtə olturidu; u padixahlikning əng xan-xərpəlik jayıoĵa bir zalim alwangbegini əwətidu. Lekin

u uzun etməyła, malımanqılıqmu bolmay, jəngmu bolmay əltürilidu». **21** — «Xuningalın keyin pəs bir adəm uning ornioĵa qıqıp ximaliy padixahlikni alidu; əmma padixahlikning hərmət-xəhriti uningoĵa heq təwə bolmaydu, dəp qarilidu; lekin u həlkning asayixlik pəytidin paydilinip, yalakqılık wasitiliri bilən həkimiyətnı tartıwalidu. **22** Zeminoĵa kəlkündək besip kirgən kiiqlərnı u həm kəlkündək hujum kilip yoĵıtidu, xuningdək u həttaĵki «[Hudaning] əhdısidə bekitilgən əmir»nimu yoĵıtidu. **23** Xərtnamə tüzix arqılık u baxka yurtlarnı aldaydu; adəmliri kiiq bir qoxun bolsımu, lekin uning kiiqi awup-awup, kudrət tapıdu. **24** U halayikning asayixlik pəytidin paydilinip, əng bay əlkilərgə tajawuz kilip kirip, atiliri yaki atilirining atiliri zadi kilip bəkmioĵan ixlarnı kilidu, yəni u oljini, oĵənimətlərnı wə nuroĵun baylıqlarnı qol astidikilirigə üləxtirip beridu; məlum bir məzgiligə qoroĵanroĵımu hujum kilix kəstidə bolidu. **25** U ez kiiqini ixka selip qong oĵayrət bilən qozoĵilip, zor qoxunni baxlap, jənobiy padixahka hujum kilidu. Jənobiy padixahmu nahayıti zor qudrətlik bir qoxun bilən jənggə atlinidu. Lekin jənobiy padixah hainlarning yoخورun suyıkəstigə uqrap, muwəppəkiyət qazınalmaydu. **26** Qünki uning nazu-nemətlirini yegənlər uni yoĵıtidu. Uning qoxuni həmmə yərgə tarkilidu; nuroĵunliri əltürilidu. **27** Keyin, bu ikki padixah bir-birini kəstlixip, yaman niyət bilən bir dastihanda tamək yeyixip, bir-birigə yaloĵan gəp kilixidu; lekin bu ixlər heqkimgə payda yətküzmaydu, qünki bu ixlarning ahiri qəkət bəlgiləngən waqittilə bolidu. **28** [Ximaliy padixah] nuroĵun mal-mülüklərnı elip ez yurtioĵa qaytıdu. U kenglidə Hudaning həlki bilən tüzgən muqəddəs əhdigə qarxi turidu; xuning bilən u əhdigə qarxi hərikətlərnı kilip, ahiri ez yurtioĵa qaytıdu. **29** Bəlgiləngən waqıtta ximaliy padixah yənilə jənobka tajawuz kilidu; lekin bu kətimki əhwal ilgirikigə wə yəna kelip əng ahirki kətimkisidiki bilənnmu ohximaydu. **30** Qünki Kittim arilidin qıqkan kemilər hujum kilip kelidu. Xunga u dərd-ələm bilən qekinidu wə [Hudaning] Əz həlki bilən tüzgən muqəddəs əhdısizgə qarap intayin oĵəzəplinidu, uningoĵa qarxi halioĵinini kilidu; xundəkla qekinip yanoĵanda muqəddəs əhdigə asiylik kilıoquqlarnı ətiwarlaydu. **31** Uning tərıpədə turoĵan birnəqqə kiiqlər qoroĵan bolıoĵan muqəddəs ibadəthanini bulıoĵaydu, «kündilik qurbanlıq»ni əməldin kalduridu wə «wəyrən kilıoquqi yirginlik nomussizlik»ni uning ornioĵa qoyıdu. **32** U muqəddəs əhdigə hainlik kilıoquqlarnı huxamət-hiyiligrlik bilən qirırləxtiridu; lekin ez Hudasını dost tutıuqi hək bolsə kərsərlık bilən hərikət kilidu. **33** Hək iqidiki aqıllar nuroĵun qerındaxlırioĵa təlim yətküzidu; lekin birnəqqə künlər ularning bəziliri kiliqta yikilidu, otta kəydirilip əltürilidu, zindanoĵa qüxidu yaki bulang-talangoĵa uqraydu. **34** Yikilıoĵan waqitlirida, Hudaning həlki əzoĵinə yərdəmə igə bolidu. Əmma nuroĵun kixilər ularning kətirioĵa huxamət-hiyiligrlik bilən soĵunup kiridu. **35** Bəzi aqıllar yikilidu. Lekin ularning yikilixi əzlirining similixi, tawlinix-tazilixi, kiyamət künigigə paklinixi üqündur. Qünki ahirət Huda bəlgiləngən waqittilə kelidu. **36** Ximaliy padixah, ez məyliqə kiliweridu; u təkəbburlixip, ezini hərkəndək ilahlardinnmu ulıoĵlap üstün qoyup, hətta

həmmə İlahlarning İlahi Bolojuqioja ajayib kupurluk sez kilidu; taki Hudaning ojezipi toluk təkülgən küniqioja u dawamliq zor ronak tapidu. Qünki Hudaning bekitkini əməlgə axmay kalmaydu. **37** Bu padixah ata-bowiliri qokuniojan ilahlarojimu pisənt kilmaydu, ayallarojimu heqkandak həwəs kilmaydu. Əməliyətə u hərəkandak ilahni hərmətliməydu, qünki u əzini hərəkandak ilahin uluoj dəp qaraydu. **38** Bularning ornida u «küqlər ilahni»ni hərmətləydu; uning ata-bowilirimu əzəldin qokunmiojan bu ilahni bolsa u altun, kümüx, yakut wə baxka kimmətlilik sowoqatlarni təkdin kilip hərmətləydu. **39** U əng mustəhkəm qorojanlarni xundak bir ojeyriy ilahka tayinip igiləydu. Kimki uning həkümranliqioja bekinsa, u xularoja xərpelik mənəp beridu, ularni kəpqlikni baxquridiojan kilidu wə in'am süpitidə yər-zeminni təksim kilip beridu. **40** Ahir zaman kəlgəndə, jənubiy padixah əskər qikirip uningəja hujum kilidu. Ximaliy padixah jəng hərwiliri, atlik əskərlər wə nurojun kemilər bilən quyundək uningəja kayturma zərbə beridu. U barlik yurtlarəja tajawuz kilip, kəlkündək texip kəng yər-zeminlarni basidu. **41** U hətta «güzəl zemin»əja besip kiridu; nurojun əllər azdurulup yiktilidu. Ləkin bular, yəni Edomlar, Moablar wə Ammonlarning qongliri uning qolidin kutulup qalidu. **42** Ximaliy padixah barlik dələtlərgə kolini sozidu, Misir zeminimu keqip kutulalmaydu. **43** U Misirning altun-kümüx baylikliri wə baxka kimmət bahəlik buyumlirini talan-taraj kilidu. Liwiyaliklər wə Efiopiyiliklər uningəja boysunup əgixidu. **44** Keyin xərk wə ximaldin kəlgən xəpilər uni aləxzadə kilidu. U tehimu dərojezəp bolup nurojun kixini qirojinqilik kilip öltürimən dəp jəng qozoqaydu **45** Wə dengizlarning otturisida, kərkəm mukəddəs taoj tərripigə orda qedirilirini tikidu. Ləkin uning əjili xu yərdə toxidu wə heqkim uni kutkuzmaydu.

12 — «U qaojda, kərinaxliringni «koqojuqioja uluoj əmir» Mikail məydanəja qikidu. Bir azablik məzgil bolidu; yurt-dələt barliqka kəlgəndin buyan, xundak qong balayi'apətlilik məzgil bolup bəqmiojan. Birək xu qaojda həlking kutkuzulidu; ularning iqidiki nami həyatlik dəptirigə pütülgənlərnin həmmisi niyatliqka erixidu. **2** Tupraqta yatqan ölüklərdin nurojunliri tirilidu. Ular mənəggülük həyattin bəhrimən bolidu; qəlojanliri nomusta həm mənəggülük rəswəqilikka tirilidu. **3** Akillar asmandiki gümbüzdək parlaq julalinidu; nurojun kixiləni həkkanilylik yolioja baxlap kirganlər yultuzlarəja ohxax əbədil'əbəd parlap turidu». **4** U manga yənə: — I Daniyal, sən əmdi bu səzləni tohtat; məzkur kitabning taki dunyaning ahirki künlirigioja xu peti turuxi üqün uni piqətləp məhürliwətkin. Nurojun kixilər uyan-buyan yüridu wə bilim axidu, — dedi. **5** Mənkə Daniyal kərdümki, mana ikki zat, biri dəryaning bu tərripidə, yənə biri dəryaning u tərripidə turuptu. **6** Ulardin biri dərya süyi üstidə turojan aq kanap kiyim kiygən zəttin: — Bu karamət ixlər tügigioja qanqilik wəqit ketidu? — dəp soridi. **7** U dərya süyi üstidə turojan, kanap kiyim kiygən zat ong wə sol qolini asmanoja qaritip kətürüp, Mənggü Həyat Bolojuqining nami bilən kəsəm kilip: — Bir wəqit, ikki wəqit, qoxumqə yerim wəqit ketidu. [Hudaning] mukəddəs həlqini parqiliojuqi horluk ahirləxkənda, bu ixlər tügəydu, —

dedi. **8** Uning səzini angliojan bolsammu, mənisini qüxənmidim. Xunga mən: — Təksir, bu ixlərnin əkiwiti kəndək bolidu? — dəp soridim. **9** U manga mundək dedi: — «Əy Daniyal, yolognoja mang, qünki bu səzlər ahir zamanəjoja məhriy tutulup yepiklik turidu. **10** Nurojun kixilər tazilininu, pəklinidu wə tawlinidu. Rəzillər bolsa, dawamliq rəzillik kiliweridu; ulardin heqkim buni qüxinəlməydu, birək akillər qüxinidu. **11** Kündilik qurbanlik sunuxni əməldin kaldurojan kündin tartip, yəni «wəyran qilojuqi yirginqlik nomussizlik» koyulojan wəqittin baxlap, bir ming ikki yüz tokşan kün ətidu. **12** Ahirəjoja sadiq bolup, bir ming üç yüz ottuz bəx küni kütüp ötküzgənlər nemidəgən bəhtlik-hə! **13** Əmma sən bolsang, ahirəjoja yolognda mənəgwərgin. Sən aram tapisən, wə künlərnin ahirida nesiwənggə müyəsər boluxka qayta tirilisən».

Hoxiya

1 Pərvərdigarning kalami — Uzziya, Yotam, Aħaz və Həzakiyalar Yəhudaqa, Yoaxning oqli Yəroboam Israiloqa padixah bolojan vaqitlarda, kalam Bəəriining oqli Hoxiyaqa kaldi; **2** Pərvərdigarning Hoxiya arķilik kalgən səzining baxlinixi — Pərvərdigar Hoxiyaqa: «Baroqin, paħixilikka berilgən bir ayalni əmringgə aloqin, paħixiliktin bolojan balilarni əz kolungoqa aloqin; qünki zemin Pərvərdigardin vaz keqip paħixilikka pütünləy berildi» dedi. **3** Xuning bilən u berip Dəblaimning kizi Goməni əmrigə aldi; ayal uningdin həmilidar bolup bir oqul tuodı. **4** Pərvərdigar uningoqa: «Uning ismini «Yizrəəl» dəp qoyojin; qünki yanə azoqina vaqit etkəndə, Mən «Yizrəəl»ning kəninəng intikamini Yəhuning jəməti üstigə koyimən və Israil jəmətining padixahlıqıoqa hatimə berimən. **5** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, Mən Israilning okyasini Yizrəəl jilojisida sundirivetimən». **6** [Gomər] yanə həmilidar bolup, kiz tuodı. Pərvərdigar Hoxiyaqa: «Uning ismini «Lo-ruhamah» dəp qoyojin; qünki Mən Israil jəmətigə ikkinqi rəħim kılmaymən, ularni kət'iy kəqürüm kılmaymən; **7** Biraq Yəhuda jəmətigə rəħim kılimən və ularning Hudasi bolojan Pərvərdigar arķilik ularni kutkuzimən; ularni okyasiz, kıliqsiz, jəngsiz, atlarsiz və atlik əskərsiz kutkuzimən» — dedi. **8** Gomər Lo-ruhamahni əmqəktin ayriqəndin keyin yanə həmilidar bolup oqul tuodı; **9** [Rəb]: «Uning ismini: «Lo-ammi» dəp qoyojin; qünki silər Mening həlkim əməs və Mən silərgə [Pərvərdigar] bolmaymən» dedi. **10** — Biraq Israilning balilirining sani dengizdiki kumdak bolup, uni olqigili yaki sanoqili bolmaydu; «Silar mening həlkim əməssilər» deyilgən jayda xu əməlgə axuruliduki, ularoqa: «[Silər] tirik Təngrining oqulliri!» — deyilidu. **11** Israil baliliri və Yəhuda baliliri birgə yoişilidu, əzlırigə birlə baxni tikləydu və turojan zemindin qikidu; qünki «Yizrəəlning küni» uluoqdur! Aka-ukiliringlaroqa «Ammi!» (Mening həlkim!)) və singilliringlaroqa «Ruhamah!» ([rəħim kilinoqan!]) — dənglar!

2 — Ananglaroqa dəwayimni yətküzüp, uning bilən dəwalixingar; qünki u Mening ayalim əməs və Mən uning eri əməs; u paħixilik turkini qirayidin, zinahorluk hələtlirini kəksining arisidin yaqətsun! **3** Bolmisa, Mən uni qip-yalingaq kılip koyimən, tuquloqan künidikidək anidin tuojma kılip koyimən; Mən uni huddi qəl-bayawanoqa ohxax kılimən, Uni bir kaqojirək yərgə aylandurimən, Uni ussulzuk bilən əltürimən; **4** Uning balilirioqa rəħim kılmaymən, Qünki ular paħixiliklərdin tərəlgən balilardur. **5** Qünki ularning anisi paħixilik kıloqan, Ularni kərnida kətürgüqi nomussizlik kıloqan; Qünki u: «Mən manga nan və süyümni, yung və kanapimni, zəytun meyim və iqimlik-xarablırimni təminligüqi axnilirimoqa intilip ularni koquliximən» — dedi. **6** — Xunga mana, Mən yolungni tikən-jioqanlıklar bilən qitlap korxiwalimən, [Israilning] ətrapini tam bilən tosımən, u qioqir yollirini tapalmaydioqan bolidu. **7** Xuning bilən u axnilirini koqulaydu, biraq ularoqa yetixəlməydu; Ularni izdəydu, tapalmaydu; Xunglaxka u: «Mən berip birinqi erimni tepip, uning yenioqa

qaytimən; qünki əħwalim bügünkidin yahxi idi» — dəydu. **8** — U ziraətlərnı, yengi xarab və zəytun meyrini təminligüqining Mən ikənlikimni, Əzliri «Baal» butlarnı yasaxka ixlətkən kümüx-altunni kəp kıloquqining Mən ikənlikimni zadi bildidi. **9** Xunga Mən qaytip kelimən, uningdiki ziraətlirimni əz vaqıtida, Yengi xarablırimni əz pəslidə elip ketimən, Əzimdiki ularning yalingaqlikini yepixka kərəklik yung-kanaplırimni bərməy qayturup ketimən; **10** Həzir Mən uning nomussizlikini axnilirining kəz aldida axkarılaymən, Həqkim uni kolumdin kutkuzalmaydu. **11** Xundak kılip uning tamaxalirioqa hatimə berimən; Uning həytlirioqa! Uning «yengi aylirioqa! Uning «xabat»lırioqa! Kiskisi, uning barlık «jamaət ibadət sorun»lırioqa hatimə berimən! **12** Wə Mən uning üzüm tallirini və ənjür dərhəlırini wəyran kılimən; U bularni: «Bular bolsa axnilirimi manga bərgən ix həkqilirimdur!» degənidi; Mən bularni jənggəloqa aylandurimən, yawayi həywanlar ularni yəp ketidu. **13** Mən uning bəxioqa «Baal»larning künlirini qüxtürimən; Qünki u [xu künliridə] ularoqa isriq salatti, U əzini üzükliki və zibu-zinnətliri bilən pərdəzlap, Axnilirini koqulixip, Meni untudi — dəydu Pərvərdigar. **14** Xunga mana, Mən uning kənglini alimən, Uni dalaqə elip kelimən, kəngligə səzlaymən. **15** Xundak kılip Mən uningoqa xu yərdə üzümzarlırini qayturimən, «Aqor jilojisi»ni «kümid ixiki» kılip berimən; Andin u xu yərdə yaxlık künliridikidək, Misir zemindin qikqan künidək kıy-naxxa eytidu. **16** Wə xu küni əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərvərdigar — «Sən Meni «erim» dəp qəkirisən, İkkinqi Meni «Baal»im deməysən. **17** Qünki Mən «Baal»larning namlirini sening aqozingdin elip taxlaymən, Ular bu nami bilən ikkinqi həqkəndək əslənməydu. **18** Xuning bilən Mən ular üqün daladiki həywanlar, asmandiki uqar-qənatlar və yər yüzidiki əmüligüqilər bilən əhdə tüzimən; Mən okya, kıliq və jəngni sundurup zemindin elip taxlaymən; [həlkimni] aman-esən yətkuzimən. **19** Xundak kılip Mən seni əbadil'əbad Əzümgə baqılaymən; həkqaniylikta, məhır-muəbbəttə, rəħim-xəpəktərdə seni Əzümgə baqılaymən; **20** Sadəktəlikdə seni Əzümgə baqılaymən, xuning bilən sən Pərvərdigarni bilip yetisən. **21** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, «Mən angılaymən» — dəydu Pərvərdigar, — «Mən asmanlarning təlipini angılaydu, bular yər-zeminning təlipini angılaydu; **22** Yər-zemin ziraətlərnı, yengi xarab və zəytun meyrining təlipini angılaydu; və bular «Yizrəəl»ning təlipini angılaydu! **23** Wə Mən Əzüm üqün uni zeminda teriyimən; Mən «Lo-ruhamah»oqa rəħim kılimən; Mən «Lo-ammi»oqa: «Mening həlkim!» dəymən; və ular Meni: «Mening Hudayim!» — dəydu.

3 Wə Pərvərdigar manga: — Yənə baroqin, axnisi tərıpidin səyülgən, zinahor bir ayalni səygin; gərqə Israilar yat ilahlar tərıpigə əojip kətkən, «kixmix poxkal»larni səyğən bolsimu, [Mən] Pərvərdigar ularoqa kərsətkən səyğümdək sən uni səygin, — dedi **2** (xunga mən on bəx kümüx tənggə, bir homir buqday və yerim homir arpioqa uni əzümgə qayturuwaldim; **3** Mən uningoqa: «Sən mən üqün uzun künlər kütisən; sən paħixilik kılmaysən, sən bəxka əningki bolmaysən; mənmu sən üqün ohxaxla seni kütimən» — dedim). **4**

– «Qünki Israillar uzun künler padixahsiz, xahzadisiz, qurbanliksiz, «tüwruk»siz, «afod»siz wə heq öy butlirisiz küttüp turidu. **5** Wə keyinrak, Israil baliliri kaytip kelidu wə Pərwərdigar boləjan Hudasinu həm Dawut padixahını izdəydu; künlərnin ahirida ular təwrinip əyminip Pərwərdigarning yenioqa, xundakla Uning mehribanliqioqa qarap kelidu».

4 Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Israil baliliri; qünki Pərwərdigarning zeminda turuwatqanlar bilən kildioqan dəwası bar; qünki zeminda heq həqiqət, heq mehribanlik, Hudani heq bilix-tonux yoktur; **2** Karəjəx-tillax, yaloqanqilik, katillik, oqrilik, zinahorluk — bular zeminda yamrap kətti; qan üstigə qan təkülidu. **3** Mana xu səwəbtin zemin matəm tutidu, uningda turuwatqanlarınin həmmisi jüdəp ketidu; ular daladiki həywanlar həm əsməndiki uqar-qanatlar bilən billə jüdəp ketidu; bərhək, dengizdiki beliklarmu yəp ketilidu. **4** Əmđi heqkim dəwa kilixmisun, heqkim əyibləxmisun; qünki Mening dəwayim dəl sən bilən, i kaħin! **5** Sən kündüzdə putlixip yikilisən; pəyojəmbarmu sən bilən keqida təng putlixip yikilidu; wə Mən anangni həlak kiliyəmən. **6** Mening həlqim bilimsizliktin həlak kilindi; wə sənmu bilimni qətkə kaqkanikənsən, Mənmü seni qətkə kaqimənki, sən Manga yənə heq kaħin bolmayəsən; Hudayingning kanun-kərsətmisinı untuoqanliqin tüpəylidin, Mənmü sening baliliringni untuymən. **7** Ular kəpəyğənsəri, Manga karxi kəp gunah sadir kildi; Mən ularning xaxəripini xərməndiqilikə aylanduruwetimən. **8** Ular həlqimning gunahını yəyđioqan boləyoqqa, Ularınin jeni [həlkimning] kəbihlikigə intizar bolidu. **9** Wə həlqim kəndəq bolsa, kaħinlarmu xundəq bolidu; Mən [kaħinlarınin] tutqan yollirini əz üstigə qüxürimən, əz kilmixlirini bexioqa kayturimən. **10** Ular yəydu, biraq toymaydu, Ular pəhixilik kilidu, biraq heq kəpəyməydu; Qünki ular Pərwərdigarnı tingxaxni taxlap kətti, **11** Əzlrini pəhixilik, xarab wə yəngi xarabka beoixlidi; Bu ixlar adəmnin əkil-zəhəni bulap ketidu. **12** Həlkim əz tayikidin yolyoruk soraydu, Ularınin həsisı uləroq yol kərsitəmix! Qünki pəhixilikning rohi ularni əzdiridu, Ular Hudasingin həimayisi astidin pəhixilikə qikip, **13** Taoq qoqkilorida qurbanlik kilidu, Dəng-egizliklərdə, xundakla sayisi yahxi boləyoqqa dub wə tərək wə karıyoaqlar astidimu isriq salidu; Xunga kizliringlar pəhixilik, kelinliringlarmu zinahorluk kilidu. **14** Mən kizliringlarnı pəhixilikliri üqün, Yaki kelinliringlarnı zinahorlukliri üqün jazalimaymən; Qünki [atilir] əzlrinu pəhixilə bilən sirtka qikidu, «Buthana pəhixə»liri bilən billə qurbanlik kilidu; Xuning bilən yorutulmıoqan bir həlk yikitilidu. **15** Sən, i Israil, pəhixilik kilixing bilən, Yəhuda gunahka qetilib kəlmisun! Nə Gilgalə kəlmənglar, nə «Bəyt-Awən»gə qikmənglar, Nə «Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kəsəm kilmənglar. **16** Qünki tərəsa bir kisir inəktək, Israil tərəsalik kilidu; Pərwərdigar kəndəkmə pəhlarnı baqkəndək, ularni kəng bir yaylakta ozuklandursun? **17** Əfrəim butlarəyo qaplasti; Uning bilən heqkimning kari bolmisun! **18** Ularınin xarabi tügixi bilənla, Ular əzlrini pəhixilikə beoixlaydu; Ularınin esilzadiliri nomussizlikka əsəbiylərq məptun boldi. **19** Bir xamal-

roh ularni kənatliri iqigə oriwaldi, Ular qurbanlikliri tüpəylidin iza-ahənətkə kalidu.

5 Buni anglanglar, i kaħinlar, Tingxanglar, i Israil jəməti, Kulak selinglar, i padixahning jəməti; Qünki bu həküm silərgə bekitilgen; Qünki silər Mizpah xəhəridə bir kiltak, Tabor teođida yeyioqan bir tor boləyoqanlar. **2** Asiy adəmlərmu kiroqin-qəpkunəyo qəküp kətti; Biraq Mən ularning həmmisinı jazalioquci bolimən. **3** Əfrəimni bilimən, Israil məndin yoxurun əməs; Qünki i Əfrəim, sən həzir pəhixilik kilding, Israil buləyoqandur. **4** Ularınin kilmixliri ularni Hudasingin yenioqa kaytixioqa koymaydu; Qünki pəhixilikning rohi ular arisididur, Ular Pərwərdigarnı heq bilməydu. **5** Israilning təkabburlukı əzigə karxi guwahlik bərməktə; Israil wə Əfrəim əz kəbihlik bilən yikilip ketidu; Yəhudadumu ular bilən təng yikilidu. **6** Ular koy padiliri wə kala padilirini elip Pərwərdigarnı izdəxə baridu; Biraq ular Uni tapalmaydu; qünki U Əzini tartip ulardin yiraqlaxti. **7** Ular Pərwərdigarəyo asiylık kildi, Qünki ular balilarnı hərəmdin tuəduroqan; Əmđi «yəngi ay» ularni nesiwiliri bilən yəp ketidu. **8** Gibehta sunayni, Ramaħda kanayni qelinglar; Bəyt-awəndə aqah signalini anglitinglar; Kəyningdə! Qara, i Binyamin! **9** Əfrəim əyiblinidioqan künidə wayranə bolidu; Mana, Israil kəbililiri arisida bekitilgen ixni ayan kildim! **10** Yəhudaning əmiriliri pasil taxlarnı yetkigüyoq ohxaxtur; Mən ular üstigə qəzojipimni sudək təküwetimən. **11** Əfrəim horlanəjan, jazayimda əzilgən, Qünki u əz bəximqilik kilip «pəskinilik»ni koqolap yürdi. **12** Xunga Mən Əfrəimoqa küyə qurti, Yəhuda jəmətigə qiritkük bolimən. **13** Əmđi Əfrəim əzining kesilini, Yəhuda əz yarısını kərgəndə, Əfrəim Asuriyəlikni izdəp bardi, «Jedəhor padixah»əyo talipini yollidi; Biraq u həm silərnı sakaytalmaytti, Həm yaranglarnımu dawaliyalmaytti. **14** Qünki Mən Əfrəimoqa xirdək, Yəhuda jəmətigə arsləndək bolimən; Mən, yəni Məni, ularni titma-titma kiliwetip, ketip kəlimən; Ular ni elip ketimən, kütuzalayđioqan heqkim qikmaydu; **15** Mən ketimən, ular gunahını tonup yetip, yüzümni izdimigüqə əz jəyiməyo kaytip turimən; Bexioqa kün qüxkəndə ular Məni intilip izdəydu.

6 «Kelinglar, Pərwərdigarning yenioqa kaytayli; Qünki U titma-titma kiliwətti, biraq sakayti; Uruwətti, biraq bizni tēngip koyidu. **2** U ikki kündin keyin bizni janlanduridu; Üqinqi küni U bizni tirildüridu, Biz Uning yüzü aldida həyat yaxaymiz! **3** Wə biz Uni bilidioqan bolimiz! Biz Pərwərdigarnı tonux həm bilix üqün intilip koqolaymiz! Uning bizni kutkuzuxka qikixi tang səhərnin boluxidək mukərrər; U yenimizoqa yamojurdək, yər-zeminni suojiridioqan «keyinki yamojor»dək qüxiip kelidu!». **4** I Əfrəim, seni kəndəq kilsam bolar? I Yəhuda, seni kəndəq kilsam bolar? Qünki yaxhiliqinglar səhərdiki bir parqə buluttək, Tezdin yoqap ketidioqan xəbənəmdəktur. **5** Xunga Mən pəyojəmbərlər arkilik ularni qepiwətkən; Aozimdikı səzlər bilən ularni əltürüwətkənmən; Mening həkümüm tang nuridək qikidu. **6** Qünki Mən qurbanliklərdin əməs, bəlkı meħir-muħəbbəttin, Kəyduərmə qurbanliklərdin kəra, Hudani tonux həm bilixitin hursənlik tapimən. **7** Biraq ular Adəm'atidək əhdigə itaətsizlik kiləjan; Ular

mana xu yol bilan Manga asiylik qilgan. **8** Gilead bolsa qəbihlik qilouqilarning xəhiri; U kan bilan boyaloqan. **9** Kəraqqilar adamni payloqandək, Kərahlar topi Xəkəmgə baridoqan yolda katillik kilməktə; Bərhək, ular ipləslək kilməktə. **10** Israil jəmətidə yirginlik bir ixni kərdüm; Əfrainning pəhixiliki xu yərdə tēpidu, Israil buloqandi. **11** Yənə sangimu, i Yəhuda, terioqan [gunəhlingning] həsulı bəkitilgəndur!

7 Mən Əz həlkiming asaritini buzup taxlap, azadlikkə erixtürəy degəndə, Mən Israilni sakaytəy degəndə, Əmđi Əfrainning qəbihliki, Samariyəning rəzillikimu axkarilidid; Qünki ular adəmqilik kildid; Ooqrılar bolsa bəsiip kiriwatidü, Kəraqqılar topi sirtta buləngqilik kiliwatidü. **2** Ular kənglidə Mening ularning barlik rəzilliklerini esimdə tutkanlıqmını oylimaydu; Həzir ularning kilmixliri əzliniri kistawatidü; Bu ixlər kəz aldımđidur. **3** Ular padixəhni rəzillikliri bilən, Əmirlərni yaloqan gəpliri bilən hursən kildid; **4** Ularning həmmisi zinəhorlar; Ular naway ot saloqan tənurdək; Naway hemiri yuqurup, hemir boluquə uning otini yənə uləyaytmaydu; **5** Padixəhimiz [təbrikləngən] künidə, əmirlər xarəbning kəypi bilən əzliniri zəipləxtürdi; [Padixəh] bolsa mazək kילוquqilar bilən qəl elixixkə intildi! **6** Qünki ular kənglini tənurdək kizitip suyikəst püküp kəyoqanidi; Kəqiqə ularning əzzipi qoqlinip turidü; Səhərdila u yənoqan ottək yalqunlap ketidü. **7** Ularning həmmisi tənurdək kiziktur, ular əz sorəqquirlirini yəp ketidü; Ularning barlik padixəhliri yikildi — Ulardin həqkim neni nida kiliip qəqirmaydu! **8** Əfrain yat qowmlar bilən arilixip kətti; U «ərilmişən bir kəturmaq»dəktur. **9** Yat adəmlər uning küqini yəp kətti, birək u həq səzməydu; Bərhək, [bexining] u yər-bu yeridə əq qaqlər kərtünidü, birək u həq bilməydu; **10** Xuning bilən Israilning təkəbburluqi əzigə qarxi guwəh beridü; Ular Pərwərdigar Hudasingə yenioqə kaytmaydu; Yəki xundək ixlər [bexioqə] qüxkən bolsimu, yənıla Uni izdiməydu. **11** Əfrain həq əkli yok nadən bir pəhtəktək; Misiroqə qarəp sayraydu, Asuriyəni izdəp baridü; **12** Ular barəqəndə, ularning üstigə torumni taxlaymən; Huddi əsməndiki uqər-kənatlarni torəqə qüxirgəndək ularni qüxürimən; [Bu həwər] ularning jəməitigə yetixi bilənla, ularni jazalaymən. **13** Ularəqə way! Qünki ular Məndin yirəqlixip tənip kətti! Ular həlak bolsun! Qünki ular Manga wəpasizlik kildi! Mən ularni kətkuzup hərlükə qikiray degəndə, Ular Mən toqruluk yəloqan gəp kildid! **14** Ular ornida yetip nalə kילוqəndə, Manga kənglidə həq nida kilmidi; Ularning jəməatkə yioqlixi pəqət ax wə yəngi xarəb üqündür, haləs; Ular Məndin qətləp kətti. **15** Bərhək, Mən əsli ularni tərbiyiləngənmən, Ularning biləklirini qəniqiturup küqəytküzgəndim; Birək ular Manga qarxi yəmanlik kəstəwatidü. **16** Ular buruldı — birək buruluxi Həmmidin Aliy Boləquqioqə kaytix üqün əməs; Ular əldəmqi bir oqyəqə ohxax. Ularning əmirliiri əzlinirine qəjaliranə til-əhanətliri wəjədin kiliqlinidü; Bu ix Misir zeminida ularni məshirigə qəlduridü.

8 Kanayni əozingəqə saləqin! Pərwərdigarning əyi üstidə bir qərtəz aylinəp yüridü! Qünki ular Mening əhdəmnı buzəqan, Təwrat-kənanuməqə itətsizlik kילוqan. **2** Ular Manga: «I Hədayim, biz Israil

həlkə Seni tonuymiz!» dəp wərkiraydu. **3** Israil yəhxilik-məhribanliqmı taxliwətkən; Xunga duxməni uni koqlaydu. **4** Ular əzlini padixəhlərni tiklən, birək Mən arkiplik əməs; Ular bəzilərni əmir kילוqan, birək uningdin həwirim yok; Ular əz jənioqə zəmin bolux üqün, Əzlinigə butlarni kümüx-altunliridin yasioqan. **5** I Samariyə, sening moziyine seni taxliwətti! Mening əzəzipim ularəqə kəzoqladi; Ular qəanoqiqə pəklitqin yirək turidü? **6** Xu nərsə Israildin qikqənoqə — Uni bir hünərwən yasioqan, haləs; u Huda əməs; Samariyəning moziyi dərwəqə pəpəpə qəkwetilidü! **7** Qünki ular xəmal teridi, xunga qəra kuyunni oridü! Ularning xədisidə həq bəxəqlər yok, u həq ax bərməydu; Həttə ax bərgən bolsimu, yat adəmlər uni yutuwaləqan bolatti. **8** Israil yutuwelindü; Ular yat əllər arisidə yarimas bir qəqə bolup qəldi; **9** Qünki ular yəloquz yürgən yəwayi əxətkək Asuriyəni izdəp qikti; Əfrain «axnə»larni yəlliwaldi. **10** Gərqə ular əllər arisidin «yəlliwəloqan» bolsimu, əmđi Mən ularni yioqip bir tərəp kiliimən; Ular tēzlə «Əmirləning xəh»ning bəsimi astidə toləqinip ketidü. **11** Əfrain «gunəh kurbənlik»liri tiqün kurbəngəhlərni kəpəytkini bilən, Bular gunəh kəzoqəydoqan kurbəngəhlər bolup qəldi. **12** Mən uning üqün Təwrat-kənanumədə kəp tərəplimə nərsilərni yəzoqan bolsammu, Ular yat bir nərsə dəp həsəblənməktə. **13** Ular kurbənlikləroqə əmrək! Ular Manga kurbənliklərni kiliip, gəxidin yəydu, Birək Pərwərdigar bulardin həq hursənlik əlməydu; U bəxioqə qəbihlikini həzir esigə kəltürüp, Gunəhlirini əz ularəqə qüxüridü; Ular Misiroqə qəytidü! **14** Qünki Israil əz Yasioquqisini untup, «ibədəthəna»larni kəridü; Yəhuda bolsa istihkəmləxturuloqan xəhərlərni kəpəytkən; Birək Mən ularning xəhərliri üstigə ot əwətimən, Ot bularning kəl'ə-ordilirini yəp ketidü.

9 I Israil, yat əl-yurtlərdək huxəl bolup xədlinip kətmənglər; Qünki sən Hədayingdin qətnəp pəhixilikkə bərlidig; Hərbir həmandə sən pəhixə həkqigə əmrək bolup kəttig. **2** Həman wə xarəb kəloqki ularni bəqəlməydu; Yəngi xarəb uni yərgə kəritip kəyidü. **3** Ular Pərwərdigarning zeminidə turiwərməydu; Əfrain bəlkə Misiroqə qəytidü, Ular Asuriyədə hərəm taməqni yəydu. **4** Ular Pərwərdigarəqə həq «xarəb hədiyə»lərni kuyməydu, Ularning kurbənlikliri uningəqə həq hursənlik bolməydu; Ularning neni matəm tutkuqilarning nənədək bolidü; Uni yəgən hərkim «napək» bolidü; Bu nən hərgiz Pərwərdigarning əyigə kirməydu. **5** Əmđi «jəməətləning [ibədət] sorunliri» künidə, «Pərwərdigarning həyti» boləqan künidə kəndək kilərəsilər? **6** Qünki mana, ular həttə həlakəttin kəqkən bolsimu, Misir ularni yioqiwəlip, Andin Memfis xəhiri ularni kəməüp kəyidü. Ularning qədirlək kümüx buyumlirini bolsa, qəkəqlər igiliwaldü; Ularning qədirlirini yəntək-tikənlər basidü. **7** Əmđi həsəbləx künliri kəldi, Yəmanlik kəyturidəqən künlər kəldi; Israil buni bilip yətsun! Səning qəbihlikingning kəplüki tūpəylidin, Zor nəpəriting boləqini tūpəylidin, Pəyoqəmbər «əhmək», rohkə təwə boləuqi «sarəng» dəp həsəblinidü. **8** Pəyoqəmbər bolsa Əfrain üstigə Hədayim bilən billə turoqən kəzətkidü; Birək uningəqə bərlək yolliridə kiltəqlər kəyuloqən, Hudasingə əyidimu nəpərt uni kütməktə. **9** Gibeəhning künliridəkidək

ular ezlrini qongkur buloqoqan, U ularning kabihlikini esigə keltüridu, Ularning gunahlarini jazalaydu. **10** — Qel-bayawanda üzüüm uqrap kaloqandək, Mən sən Israilni tapkan; Ənjür dərihidə tunji pixkan mewini kergəndək, ata-bowiliringlarni yahxi kergənmən; Andin ular «Baal-Peor»ni izdəp bardı, Əzlrini axu nomusluk nərsigə beoşixlidi, Ular ezlrining «səygüqisi»gə ohxax yirginqlik boldı. **11** Əfraining bolsa, xan-xəripi kuxtək uqur ketidu — Huddi tuoqlux bolup baqmioqandək, Həmilə bolup baqmioqandək, Boyida apiridə bolux bolup baqmioqandək! **12** Həttə ular pərzantlirini qong kiloqan bolsimu, Mən lekin ularni birini qaldurmay juda kilimən; Bərħək, ulardin ayrilip kətkimindin keyin, ularning halioqə way! **13** Mən kerginimdə, Əfraining əhwalı qimənzarda tikləngən bir «Tur xəhri»dək idi; Biraq Əfraim balilirini qətl kiloquqoqə qikirip beridu. **14** Ularoqə bərgin, i Pərwədigar — zadi nema bərgining tüzük? — Ularoqə bala qüxüp ketidioqan baliyatqı, kuruq əmqəklərnı bərgin! **15** Ularning barlıq rəzillikini Gilgaldin tapkili bolidu; Qünki Mən xu yərdə ulardin nəprətləndim; Ularning kılmixlirining rəzilliki tūpəylidin, Ular ni öyümdin həydiwetimən; Mən ularni yənə seyməymən; Ularning əmirilirining həmmisi tərsəlik kilidu. **16** Əfraim əmdi uruwetildi; Ularning yiltizi kaşjirap kətti, ular heq mewa bərməydu; Həttə ular mewa bərsimu, Baliyatkusining səyümlük mewilirini öltürüwetimən. **17** Mening Hodayim ularni qətkə qakti, Qünki ular uningoqə kulək salmidi; Ular əllər arisida sərsan bolidu.

10 Israil barəşan bir üzüüm telidur; U əzi üqün mewa qikiridu; Mewisi kəpəygənsəri u qurbangahlar nimu kəpəytkən; Zeminining esillikidin ular «esil» but tüvrükilirini yasidi. **2** Ularning kəngli ala; Ularning gunahkarlıqı hazır axkariliniidu; U ularning qurbangahlarini qekip oşulitidu, Ularning but tüvrükilirini buzuwetidu. **3** Qünki ular pat arida: «Bizdə padixah yok, qünki Pərwədigardin kərkmiduk; Padixahimiz bar bolsimu, u bizgə nema kilip beridu?» — dəydioqan bolidu. **4** Ular gəplərnı kiliveridu, əhdini tüzüp koyup yaloqandin kəsəm iqudu; Xunga ular arisidiki dəwalixlar etizdiki qənəklərgə xumbuya ünüp kətkəndək bolidu. **5** Samariyədə turuwatqanlar «Bəy-Awən»ning moziyi üqün oqəm-əndixigə qüxidü; «[Bəy-Awən]»[dikilər] dərwəkə uning üstigə matəm tutidu, Uning «butpərəs kahın»lirimu uning üqün xundaq kilidu; Ular «Bəy-Awən»ning «xan-xəripi» üqün azablinidu, Qünki u sürgün kilindi! **6** Bərħək, xu nərsə «Jedəhər padixah» üqün hədiyə kilinip, Asuriyəgə kətürülüp ketlidü; Əfraim iza-ahənətkə qalidu, Israil əz «əklı»din hijil bolidu. **7** Samariyəning bolsa, padixahı dengiz dolqunliri üstidiki həxətkək yoqilip kətti; **8** «Awən»diki «yukiri jaylar», yəni «Israilning gunahı» bitqit kilinidu; Qurbangahlarini tikan-jioqanlar basidu; Ular taşlaroqə: «Üstimizni yepinglar!», dəngüklərgə: «Üstimizgə örlüp qüxünglar!» — dəydu. **9** — I Israil, Gibeahning künliridin baxlap sən gunah kilip kəlding; Ixlar xu peti turiwərdi; Rəzillikning baliliri üstigə qilinioqan jəng ularni Gibeahda besiwətimidimu? **10** Mən halioqinimdə ularni jazalaymən; Ular ikki gunahı tūpəylidin əsirgə qüxiətkə tooqra kəlgəndə, Yat

qowmlar ularoqə hujum kilixkə yiqilidu. **11** Əfraim bolsa kəndürüləng bir inəktur, U haman təpəxkə amraq; Mən uning qiraylıq gədinini upraxtin ayap kəldim; Biraq hazır uningoqə boyunturuq selip həydiəymən; Yəhuda yər həydiəsun! Yəqub əzi üqün yərnı tirnilixi kerək. **12** Əzünglaroqə həqkanıyilik bilən teringlar, Məhır-muhəbbət iqidə həsul alisilər; Boz yeringlarni qanap eqinglar; Qünki Pərwədigarnı izdəx waktı kəldi, — Ta U üstinglaroqə həqkanıyilikni yəşdurəuqə! **13** [Biraq] silər rəzillikni əşdurdunglar, Qəbihlik həsulini ordunglar, Yaloqanqilikning mewisini yedinglar; Qünki sən əz yulongoqə, yəni baturliringning kəplükigə ixinip tayanding; **14** Kowmlaring arisida quqan-sürən kətürülidu; Xalman jəng künidə Bəy-Arbəlni bərbať kiloqandək, Barlıq qoroqanliring bərbať kilinidu; (xu küni [Bəy-Arbəldiki] ana-balılar tənglə parə-parə kiliwetilmigənmü?) — **15** Əmdi uqoqə qikqan rəzillikning tūpəylidin, Ohxax bir kün sening bexingə qüxürülidu, i Bəy-Əl! Tang səhərdə Israilning padixahı pütünləy üzüp taxlinidu.

11 Israil bala qeoqida, Mən uni səydüm, Xuning bilən oşolumni Misirdin qikixkə qakirdim. **2** Biraq ular [həlkimni] qakiriwidi, Ular dərhəl huzurumdin qikip kətti; Ular «Baal»laroqə qurbanlıq kilixkə baxlidi, Oyma məbudlaroqə isrik saldi. **3** Əfraimoqə mengixni oğətküqi Əzüm idim, Uning kolini tutup wə yeləp — Biraq əzini saqaytkuqining Mən ikənlikimni ular bilmidi. **4** Mən adimətkilikning kəyünux rixtiliri bilən, Səygüning tarliri bilən ularning kənglini tartiwaldim; Mən ularoqə huddi engikidin boyunturuqni eliwətküqi birsidək boləqmən, Egilip Əzüm ularni ozuklanduroqanmən. **5** Ular Misiroqə kaytidioqan bolmamdu? Asuriyəlik dərwəkə ularning padixahı bolidioqan əməsmü? — Qünki ular yenimoqə kaytixni rət kildi! **6** Kiliq uning xəhərliridə həryən oynitilidu; [Dərwəzidiki] tēmür baldaklarnı wəyran kilip yər ketidu; Bu əz əkillirining kasapitidur! **7** Bərħək, Mening həlkim Məndin qətləp ketixkə məptun boldi; Ular Həmmidin Aliy Boləquqoqə nida kilip qakirsimu, Lekin həqkim ularni kətürməydu. **8** Mən kəndəqmü seni taxlap koyimən, i Əfraim? Mən kəndəqmü seni [düxməngə] tapxurimən, i Israil?! Kəndəqmü seni Admah xəhridək kilimən?! Seni kəndəqmü Zəboim xəhridək bir tərəp kilimən?! Kəlbim iq-bəqrimda qaynap ketiwatidu, Mening barlıq rəhəmdillikim kəzoqiliwatidu! **9** Oşəzipimning kəhrini yürgüzməymən, İkkinqi yənə Əfraimni yokətməymən; Qünki Mən insan əməs, Təngridurmən, — Yəni arangda boləqan pak-muqəddəs Boləquqidurmən; Mən dəroqəzəp bilən kəlməymən. **10** Ular Pərwədigarning kəynidin mangidu; U xirdək həkirəydu; U həkirigəndə, əmdi baliliri oşarbtin titrigən halda kelidu; **11** Ular Misirdin kuxtək, Asuriyə zeminidin pahtətkək titrigən halda qikip kelidu; Xuning bilən ularni əz eyilirigə məkənlaxturimən, — daydu Pərwədigar. **12** Əfraim Meni yaloqan gəpliri bilən kəmwəwetidu; Yəhudamə Təngrigə, yəni ixənqlik, Pak-Muqəddəs Boləquqoqə tuturuksiz boldi.

12 Əfraining yegini xamaldur, U xərk xamilini koşlap yüridu; U künləp yaloqanqilik, zulum-zorlukni kəpəytməkte; Ular Asuriyə bilən əhdə tüzidu,

Xuningdäk Misiroja may «soqiliri» k t tir p apirilidu. **2** P rw rdigarning Y huda bilanmu bir dəwasi bar; U Yakupni yolliri boyiq  jazalaydu; Uning kilmixlirini  z  stiqg  kayturidu. **3** U baliyatquda turup akisini tapinidin tutuwaloqan,  z k qi bilan Huda bilan elixkan; **4** U b rh k P rixta bilan elixip, oqaliba kildi; U yioqlidi, Uningoqa dua-tilawət kildi; [Huda] uni B yt- ld  tepiwaldi,  z xu y rd  bizg  sez kildi; **5** — Yəni P rw rdigar, samawi koxunlarning Sərdari boloqan Huda, — «P rw rdigar» bolsa Uning hatir  namidur! **6** Xunga sən, Hudaying arkilik, Uning yenioqa kayt; Mehribanlik w  adalətni kəlungdin b rm , Hudayingoqa  mid baoqlap, Uni izqil k tkip, **7** Mana bu sodig r! Uning qolida aldamqilik tarazisi bar; U bozak kilixka amraktur. **8**  fraim: «Mən d rw k  beyidim,  z mg  k p bayliqlarni toplidim; Biraq ular barlik  jiririmd  m ndin heq gunahiy k bihlikni tapalmaydu!» — d ydu. **9** Biraq Misir zeminidin tartip Mən P rw rdigar sening Hudaying boloqanm n, Mən seni y n  «[k pilar] heyti»dikid k qedirlarda turoquzimən! **10** «Mən p yoq mb rlarg  sez k loqanm n, Alam t k r n xl rni k p ytk nm n, Xundakla p yoq mb rl r arkilik t msill rni k rs tk nm n. **11** Gilead k bihmu? Ular b rh k p k t yarimaslardur! Ular Gilgald  torpaklarni kurbanlik kilidu; Ularning kurbangah liri d rw k  etiz k rliridiki tax d wilirid k k ptur! **12** (Yakup Suriy g  keqip k tti, Xu y rd  Israil hotun elix  q n ixligan; B rh k, hotun elix  q n u koqlarni baqqanidi). **13** P rw rdigar y n  p yoq mb r arkilik Israilni Misirdin qikirip kutkuzoqan, P yoq mb r arkilik uningdin h wermu aloqan. **14**  fraim [Hudaning] k hrini intayin kattik kozoqoqan; Uning R bbi u t kk n qan k rzi uning g diniga artidu, X rm ndilik-ah n tini  z bexiq  kayturidu.

13 [Burun]  fraim s z k loqanda, kixilar h rm tl p titrap ketatti; U Israil k bihliliri arisida k tir lgan; Biraq u Baal arkilik gunah kilip  ldi. **2** Ular hazir gunahning  stiqg  gunah sadir kilmakta!  zlidirig  k m xliridin quyma m budlarni,  z  kli oylap qikqan butlarni yasidi; Bularning h mmisi h n rw nning  jri, halas; Bu kixilar toqqruluk: «H y, insan kurbanlikini k loq qilar, mozaylarni s y p koyunglar!» deyilidu. **3** Xunga ular səhərdiki bir parq  buluttək, Tezdin oqayip bolidioqan tang s h rdiki x bn md k, Hamandin kara kuyunda uqan pahald k, T ngl ktin qikqan is-t t kt k [tezdin] yokap ketidu. **4** Biraq Misir zeminidin tartip M n P rw rdigar sening Hudaying boloqanm n; S n M ndin baxka heq llahni bilm ydioqan bolis n; M ndin baxka kutkuzoquqi yoktur. **5** M n q l-bayawanda, kuroq kqilikning zeminida s n bil n tonuxtum; **6** Ular ozuklanduruluq, toyunoqan, Toyunoqandin keyin k nglid  t k bburlixip k tk n; Xunga ular Meni untuqan. **7**  mdi M n ularoqa xird k bolim n; Yilpizd k ularni yol boyida paylap k tim n; **8** K q kliridin m hrum boloqan eyikt k M n ularoqa uqrap, Y r k qawisini titiwetim n; Ularni qixi xird k n k m ydanda y wetim n; Daladiki haywanlar ularni yirtiwetidu. **9** Sening halakiting, i Israil, d l Manga qarxi qikqanlikqing, Y ni Yard mg g  qarxi qikqanlikqingdin ibar ttur. **10**  mdi barlik x h rlirig d  sanga kutkuzoquqi bolidioqan

padixahqing k ni? Sening soraqqi-hakimliring k ni? S n bular toqqruluk: «Manga padixah w  x hzadilarni t kdim k loqays n!» d p tiligan  masmu? — **11** M n oq zipim bil n sanga padixahni t kdim k loqanm n,  mdi uni oq zipim bil n elip taxlidim. **12**  fraimning k bihlikli qing orap-qaqilanoqan; Uning gunah  juoqlinip saqlanoqan; **13** Toloq k bəskan ayalning azabli uningoqa q xidu; U  kilsiz bir oquldur; Q nki baliyatquning aqzi eqiloqanda, u hazir bolmioqan! **14** Mən b dal tələp ularni t htisaraning k qidin kutuldurimən; Ularoqa həmjəmət bolup  l mdin kutkuzim n;  y,  l m, sening wabaliring k ni?!  y, təhtisara, sening halak tlirig  k ni?! Mən buningdin puxayman kilmaym n! (Sheol **h7585**) **15** [ fraim] kerindaxliri arisida «mewilik» bolsimu, Xərktin bir xamal qikidu, Yəni P rw rdigarning q l-bayawandin qikqan bir xameli kelidu; [ fraimning] buliqi kurup ketidu, uning su bexi kaqojirap ketidu; U [xamal] h zinsidiki barlik n pis qaqa-qqlarni bulang-talang kilidu. **16** Samariy ning  z gunah   z zimmisigə koyulidu; Q nki u  z Hudasioqa boynini kattik k loqan; Ular k liq bilən yikilidu, Bowakliri parə-parə k lip qeqiwetilidu, H milidar ayalliri yeriwetilidu.

14 I Israil, P rw rdigar Hudayingning yenioqa ikkilənməy kaytip k l! Q nki  z k bihliking bilən putlixip yikiloqans n. **2**  z nglar bilən bil  sezl rni epkelinglar, P rw rdigarning yenioqa kaytinglar; Uningoqa: — «Barlik k bihlikni kəqürgəysən, Xapaət bilən bizni qobul kıloqaysən, Xuning bilən biz Sanga l wirimizdiki «buqa [kurbanliklar]»ni tutimiz — d nglar. **3** — «Asuriyə bizni kutkuzmaydu, Atlaroqa minm ymiz; Biz h rgiz  z k limiz yasioqinioqa: — «Hudayimiz!» dem ymiz; Q nki S ndinla yetim-yesirlar r him-x p t tapidu». **4** — Mən ularni «arkiqoqa qekinixliri»din saqaytimən, Mən ularni qin kənglümdin halap səyimən; Q nki Mening oq zipim uningdin yandi. **5** Mən Israiloqa xəbnəmdək bolim n; U nilup rd k bərk uridu, Yiltizliri Liwan [kedir] d rihid k yiltiz tartidu; **6** Uning bihliri x hlap yeyilidu, Uning güzəlliki zaytum d rihid k, Puriki Liwan [kediriningkid k] bolidu. **7** H lk kaytip kelip, uning sayisi astida olturidu; Ular zira tl rd k yaxnardu,  z m telid k qeq klaydu; Liwaning xarabliri [aoqzida kıloqandək], esid  xerin kalidu. **8**  fraim: «Mening butlar bilən y n  nem  karim!» — d ydioqan bolidu. «Mən uningoqa jawab berim n, uningdin h w r alimən! «Mən yapyexil bir qarioqaydurman». «Sening mew ng M ndindur!» **9** Kim dana bolup, bu ixlarni q xin r? Qeq n bolup, bularni bilər? Q nki P rw rdigarning yolliri durustur, H kqaniylar ularda mangidu; Biraq ita tsizl r ularda putlixip yikilidu.

Yo'el

1 Pərvərdigarning Petuelning oqli Yoeləğa qüxkən sezi: — **2** «I qerilar, anglanglar; Zeminda barlık turuwatqan həmməylən, kulak selinglar; Öz künliriglarğa yaqi ata-bowiliringlarning künliridimu xundak bir ix bolup baqkanmu? **3** Baliliringlarəğa xuni eytip beringlar, Baliliringlar öz baliliriəğa eytsun, Ularmu kelər dəwrgə eytsun: — **4** «Qixlğıqı kurt» kalduroğanni qekətkə yəp boldi, Qekətkə kalduroğanni qekətkə liqinkiliri yəp boldi, Qekətkə liqinkiliri kalduroğanni «wəyrançı kurt»lar yəp boldi. **5** Əy, hərəkəxlər, oyojinip kattik yioqlanglar, Hıwlixinglar, i xarab iqqüqilər, Yengi xarab tüpəylidin — Qünki u aozingdin elip taxlandi. **6** Qünki bir həlk, küqlük, sansizlioğan həlk, Zeminim üstigə besip kəldi; Uning qixliri bolsa xirning qixliri, Uningda xirning hingəng qixliri bardur; **7** U Mening üzüm tallirimni wəyranə kiliwətti, Ənjür dərihimning kowzaklırini siyriwətti, Ularni yalingaqlap, taxliwətti; Ularning xahliri aqliwetildi. **8** Yaxlıkdiki eri üqün matəm tutup bəz kiyimlərgə oranoğan nəwjuwandək kattik pioğan qeqinglar; **9** Pərvərdigarning eyi «axlık hədiyə»din həm «xarab hədiyə»lərdin məhrum kilindi; Kañınlar, yəni Pərvərdigarning hizmətqiliri matəm tutidu. **10** Etizlar qəldərəp kətti, Zemin matəm tutidu; Qünki ziraətlər oşazan boldi, Yengi xarab kurup kətti, Zəytun meyi kaøjiridi. **11** Həy deñkanlar, uyulunglar; Buoçdaylar həm arpilar üqün yalwurunglar, i üzümqilər, Qünki etizlarning həsulliri kurup kətti. **12** Üzüm teli kaøjirap kətti, Ənjür dərihi solixip qaldı, Anar dərihi, horma palmisi həm alma dərihimu, Daladiki barlık dərehlər solixip kətti; Bərək, xadlıkmı adəm balilirida solixip kətti. **13** Belinglarni baqlanglar, pəryad oqunglar, i kañınlar; Hıwlanglar, i kurbangahning hizmətqiliri; Keqiqə bəz kiyimlərni kiyip düm yetinglar, i Hudaning hizmətqiliri; Qünki Hudayinglarning eyidin «axlık hədiyə» həm «xarab hədiyə» üzülüp qaldı. **14** «Roza tutayli» dəp [Hudaəğa] məhsus bir məzgilni ayringlar, Jamaətkə məhsus yioqilimiz, dəp jakarlanglar; Aqsakallarni, zeminda turuwatqanlarning həmmisini Pərvərdigar Hudayinglarning eyigə yiojip, Pərvərdigarəğa nalə kətürümlər! **15** «Añ, xu küni! Qünki Pərvərdigarning küni yekınlastı, U Həmmigə Kadir tərpidin həlakət bolup kəlidu. **16** Mana, oşiza kəz aldımizdin elip taxlandı əməsmü? Xadlık, huxallik Hudayingimning eyidin elip taxlandı əməsmü? **17** Uruklar topa-qalmilar astıda qirip kətti, Ambarlar harabiləxti, Booquzhanilar oşulap qüxti; Qünki ziraətlər oşazang boldi. **18** Qarpaylar xundak hərkirixip kətti! Kala padiliri patiparək boldi, Otlakni tapalmioşaq; Qoy padilirimu əzi «gunahimiz bar» degəndək məyüsləndi; **19** Añ, Pərvərdigar, nida kilimən Sanga; Qünki ot yalğunliri janggaldiki ot-qəplərni yəwətti, Yalğun daladiki barlık dərehlərni kəydürüwətti. **20** Daladiki haywanlarmu Sanga nida kılıdu, Qünki erik-əstənglər kurup kətti, Ot-yalğun janggaldiki ot-qəplərni yəwətti.

2 Zion teoşida kanay qelinglar, Mukəddəs teoşimda agah signalini anglinglar; Zeminda turoquçi həmməylən dir-dir titrisun; Qünki Pərvərdigarning küni kəlidu,

u yekındidur. **2** U küni bolsa qarangoşu həm sür küni, Bulutlar kaplanoğan həm kapkarangoşu zulmət küni, — tang səhər taolər üstigə yeyiloğandək, Zor həm küqlük bir həlk kəlidu; Ularəğa ohxax boluquqlar bolup baqmioğan, Ulardin keyinmu, dəwrdin-dəwrgə yənə bolmaydu. **3** Ularning aldida kəydürgüçi ot mangidu, Ularning kəyində bolsa bir yalğun kəydürüp ətidu; Kelixtin burun zemini «Eran baqışisi»dək, Biraq ularning tapini təgkəndin keyin gül-giyahsız qəl-bayawan bolidu; Bərək, ulardin heqnemə keqip kutulalmaydu. **4** Ularning kiyapiti atka ohxaydu, Atlik ləkkərdək qapidu. **5** Jəng hərwiliri güdürligəndək sada bilən ular taş qoqqiliridin sakrap ətidu; Pahalni paraslap kəydürgən ot awazidək taraslap mangidu, Dəbdəbilik səp tüzəp turoğan küqlük qoxundək yüridu, **6** Ularning aldida əllər kattik azablinidu, Həmmə qiray tatirip kətidu. **7** Ular palwanlardək yügüridu; Jəngqilərdək sepildin artilip ətidu; Həmmisi əz aldioğa qarap yürük kılıdu; Səplirini heq buzmaydu. **8** Heqkaysisi əz kərxindixini kəstimaydu; Hərkəyisi əz yolida mangidu; Qorallaroğa etilsimu, yarılanmay etüp mangidu; **9** Xəhərninng həmmə yerigə qepixidu; Sepil üstida yügürüp yüridu; Əylərgə yaximix qikidu; Derizilərdin oşridək kiridu. **10** Ular aldida yər-zemini titrək basidu, Asmanlar təwrinip kətidu; Quyax həm ay qarangoşulixip kətidu, Yultuzlar julasini kayturuwalidu. **11** Pərvərdigar Əz qoxuni aldida awazini qoyuwetidu, Qünki Uning bargahı payansizdur; Uning seziini orunloquçi küqlüktur; Qünki Pərvərdigarning küni uluq, intayin dəhxətlıktur; Kim uni kətürəlisun? **12** Biraq hətta həzirmu, — dəydu Pərvərdigar, — Qin kənglünglər bilən, rozilar bilən, yioqlar bilən matəm tutup Mening yenimoğa kaytip kelinglar; **13** Kiyim-keqikinglarni əməs, bəlki yürək-baqringlarni tilip, Pərvərdigar Hudayinglarning yenioğa kaytip beringlar; Qünki U mehir-xəpəkətlik həm rəhimdil, Asan oşəzəplənməydu, zor mehir-muəbbətlıktur, Yamanlıktin yəniəlioğan [Huda]dur. **14** Kim bilidu, U jazalaxtin yenip, rəhim kilip birər bərikətni, Pərvərdigar Hudayinglarəğa sunuodək birər «axlık hədiyə» həm «xarab hədiyə»ni kaldurup kətmədu tehi? **15** Zion teoşida kanay qelinglar, «Roza tutayli» dəp [Hudaəğa] məhsus bir məzgilni ayringlar, Jamaətkə məhsus yioqilimiz, dəp jakarlanglar; **16** Əlni yioqinglar, jamaətni paklandurunglar, Aqsakallarni jəm kilinglar, balilarni, emiwatqanlarnimu yioqinglar; Toy kiliwatqan yigit əz eyidin, Yatlik bolidlioğan kiz hujrisidin qikşun; **17** Kañınlar, yəni Pərvərdigarning hizmətqiliri aywan bilən kurbangah oturisida yioğa-zar kətürsun, Ular eytsunki, «I Pərvərdigar, Əz halkinggə iqingni aşırtkaysən, Əz mirasingni horluqtni saklap, Ularni əllərgə səz-qəqək boluxka qoymioşaysən; Əl-yurtlar arisida: «Ularning Hudasi kəni?» deyilmisun». **18** Andin Pərvərdigar Əz zeminoğa otluq muəbbətitin, Əz həlkigə rəhim-xəpəkətni kərsətti; **19** Pərvərdigar jawabən Əz həlkigə mundək dedi: — «Mana, Mən silərgə buoçday, yengi xarab wə zəytun meyini əwətimən, Silər bulardin kandurulisilər; Wə Mən silərnı kaytidin əllər arisida xərməndə kiliş qoymaymən; **20** Həm ximaldin kəlgüqini silərdin yirək kiliş, Uning aldi kışmini xərkij dengizəğa, Kayni kışmini oşərbij dengizəğa kooşliwetimən; Uni qəl bir zeminoğa

həydiwetimən; Uning sesikliki purap turidu, Pasik hidi qikidu; Qünki u «qong ixlarni qiloquqimən» dəp ezini uluq qilmaqçı bolidi. **21** Korkma, i zemin; Xadlinip huxal bol; Qünki Pərwərdigar uluq ixlarni qiloqan. **22** I daladiki haywanlar, korkmanglar; Qünki qellüktiki ot-qəplər bərk urmaqta; Dərəh mewisini bərməktə, Ənjür dərihi, üzüm teli toluk həsul beridu. **23** Həm silər, Zionning baliliri, xadlinip Pərwərdigar Hudayinglardin hursən bolunglar; Qünki U həkqaniylik boyiqə silərgə «awwalki yamoqurlar»ni beridu; U silərgə həl-yəojin beridu, Yəni baxta boluqandək «awwalki yamoqurlar» həm «keyinki yamoqurlar»ni yaozduridu. **24** Həmanlar buoqdayoqə toloqan bolidu, I dix-küplər yengı xarab həm maylaroqə tolup taxidu. **25** Wə Mən silərgə qekətkilər, qekətkə liqinkiliri, «wəyranqi kurt»lar, «qixligüqi kurt»lar, Yəni Mən aranglaroqə əwətkən uluq qoxunum yəgən yillarni qayturup berimən; **26** Silər boluxiqə yəp, qəndurulisilər, Xuningdək silərgə karamət ixlarni kərsətkən Pərwərdigar Hudayinglarning namini mədhıyiləsilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə qalmaydu. **27** Silər Mening İsrail iqidə turojanlıqimni, Xundakla Mənki Pərwərdigar silərnıng Hudayinglar ikənlikimni, Məndin baxkə həqkim bolmaydoqənlıqimni bilisilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə qalmaydu. **28** Həm keyin, Mən Əz Rohimni barlık ət igiliri üstigə quyimən; Silərnıng oqul-kizliringlar bəxarət beridu, Kəriliringlar əlamət qüxlərnı kəridu, Yigitliringlar oqayibənə əlamət kərtinüxlərnı kəridu; **29** Bərhək, xü künlərdə kullar üstigimü, dedəklər üstigimü Rohimni quyimən. **30** Mən asmanlarda, zemində karamətlərnı, Qan, ot, is-tütək təwriklirini kərsitimən. **31** Pərwərdigarning uluq həm dəhşətlik küni kəlmigüqə, Quyax karangoqulukqə, Ay qənoqə ayləndurulidu. **32** Həm xundək əməlgə axuruliduki, Pərwərdigarning namini qəkirip nida qiloqanlarning həmmisi kütquzulidu; Qünki Pərwərdigar deginidək, Zion teoqida həm Yerusalemda, Həmdə Pərwərdigar qəqirməqçı boluqan «qaldisi»lar üqün kütquzux-nijət bolidu.

3 Qünki mana, xü künlərdə, xü pəyttə, Mən Yəhuda həm Yerusalemmi əsarəttin qutuldurup, əzədlıqkə erixtürginimdə, **2** Mən barlık əllərnimü yioqıp, Ularnı «Yəhəxafat jiloqisi»oqə qüxürimən; Xuning bilən ularning həlkimni əllər arisoqə tarkitiwətkənlikidin, Zeminimni bəlüp pərqiliwətkənlikidin, Ularnı axu yərdə Mening mirasim, yəni həlkim İsrail tütəylidin sorakqə tartimən. **3** Uning üstigə ular Mening həlkimni dooqə tikip qək taxlıoqan; Bir yigitni bir pəhıxə ayaloqə əlməxturoqan, Bir qizni «xarab iqimiz» dəp xarab üqün əlməxturoqan. **4** Həy, Tur həm Zidon, Filistiyəning barlık rayonliri, Mən silərnı nemə qiliptimən? Silər Məndin əq əlməqimusalı? (Birək Məndin əq əlmiz desənglər, əqni tezla əz bəxinglaroqə qayturup berimən!) **5** Kümüxlirim, altunlirimni buliwəloqininglar tütəylidin, Güzəl gəhərlirimni əz buthaniliringlaroqə aparoqininglar tütəylidin, **6** Yəhuda baliliri həm Yerusalemming balilirini əz qəgrasidin yiraq qılmaq üqün ularni Greklarəqə setiwetkinglar tütəylidin, **7** Mana, Mən ularni silər setiwətkən jayda ornidin turoquzimən, Həmdə qiloqininglarnı əz

bəxinglarəqə qayturimən. **8** Oqul-kizliringlarnı Yəhuda baliliring kəlioqə setiwetimən, Ular xularnı yiraqtki bir əlğə, yəni Xəbiyalıqlarəqə setiwetidu; Qünki Pərwərdigar səz qiloqan. **9** Xuni əllər arisida jakarlanglarki, «Jənggə təyyarlininglar, Palwanlarnı kəzoqənglar, Jəngqilərnıng həmmisi yəkənlaxsun, Jənggə həzir bolsun; **10** Sapan qixlirini qiliq qilip, Oroqəkliringlarnı nəyza qilip soquxunglar; Ajiz ədəmmü: «Mən küqlük» desun; **11** Ətrəptiki həmma əllər, tezdin kelinglar, Həmminglar xü yərgə jəm bolunglar!». «Əzüngning küqlüklingni axu yərgə qüxürgəysən, əh Pərwərdigar!» **12** «Əllər kəzoqənilip «Yəhəxafat jiloqisi»oqə kəlsun; Qünki Mən xü yərdə olturup ətrəptiki həmma əllərnı sorakqə tartimən. **13** Oroqəjənil selinglar, Qünki ziraət pıxti; Kelinglar, qüxüp qəylənglar, Qünki xarab kəlqəkliri lıq tuxuqtkur, İdix-küplər tolup taxidu. Qünki ularning rəzilıki zordur» **14** Ah, nuroqun, nuroqun kixilər «Karar jiloqisi»dal Qünki Pərwərdigarning küni «Karar jiloqisi»oqə yəkənlaxtı. **15** Quyax həm ay karangoqulıxip ketidu, Yultuzlar əz julasini qayturuwalidu. **16** Pərwərdigar Ziondin hərkerəydu, Yerusalemdin əwazini qoyuwetidu; Asmanlar, zeminlar silkinidu; Lekin Pərwərdigar Əz həlkim bəxpanəh, İsrail baliliriəqə kütq-hımayə bolidu. **17** Xuning bilən silər Mənki Pərwərdigarning silərnıng Hudayinglar ikənlikimni, Əz mükəddəs teoqim Zionda turidoqənlıqimni bilisilər; Yerusalemlə pak-mükəddəs bolidu, Uningdin həq yat ədəmlər yənə ətməydu. **18** Həm xü küni əməlgə axuruliduki, Taoqlar yengı xarabni temitidu, Dəng-egizliklərdin süt əkıdu, Yəhudadiki barlık erik-əstənglərdə lıq sū akıdu; Pərwərdigarning əyidin bir bulək qıkıdu, Xittim jiloqisini suojiridu. **19** Misir bolsa bir qəllük, Edom ədamzətsiz bir qəl-bayawan bolidu, Ularıning Yəhuda baliliriəqə qiloqan zulum-zorəwanlık tütəylidin, Ular bularning zeminida bigunəh qanlarnı təkəkənlik tütəylidin. **20** Birək Yəhuda mənggügə turidu, Yerusalemlə dəwrdin-dəwrgiqə qalıdu; **21** Həm Mən ularni təkəkən qanlarning paklandurulmoqənan gūnahlıridin paklandurimən; Qünki Pərwərdigar Zionda məkanlaxkəndur.

Amos

1 Uzziya Yəhudaşa, Yoaxning oqli Yəroboam Israiloşa padixah bolqan wakitlarda, yər təwrəxtin ikki yil ilgiri, Təkoadiki qarwiqlar arisidiki Amosning Israil tootqirulux eytkan səzliri: — **2** U: «Pərwərdigar Zion teoqdin hərkiyədu, Yerusalemdin awazini qoyuwetidu; Padiqlarning otlaqliri matəm tutidu, Karməl qokkisi oşazanglixidu» — dedi. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Dəməxkning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki ular Gileadtikiləni tēmür tirnilik sərəmlər bilən sokkanidi; **4** Xundakla Həzəəlning eyigə bir ot əwətimən, U Bən-Hədadning ordilirini yutuwalidu. **5** Dəməxk dərwazisidiki tēmür baldakni sunduriwetimən, Awən jilöşida turoşuqini, Bəyt-Edədə xahənə həsisini tutkuşini üzüp taxlaymən; Suriyəning həlki əsirgə qüxüp kiroşə elip ketilidu, — dəydu Pərwərdigar. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Gaza xəhirining üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki ular Edomöşə tapxurup bərixkə, barlik tutkunlari əsir kılip elip kətti. **7** Həm Mən Gazaning sepilioşə ot əwətimən, U uning ordilirini yutuwalidu; **8** Mən Axdodta turoşuqini, Axkelonda xahənə həsini tutkuşini üzüp taxlaymən, əkron xəhirigə karxi köl kətürimən; Filistiylərninğ kalduki yokilidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Turning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki ular barlik tutkunlari Edomöşə tapxuruwətti, Xundakla kerindaxlik əhdisini esigə almidi. **10** Həm Mən Turning sepilioşə ot əwətimən, Ot uning ordilirini yutuwalidu. **11** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Edomning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki u barlik rəhim-xəpətni taxliwetip, Kıliq bilən öz kerindixini koşloşan; U yirilöşədək oşəzəptə bolup, Dəroşəziptə bolqan həlitiini həmixə saklaydu; **12** Həm Mən Teman xəhirigə ot əwətimən, Ot Bozrahning ordilirini yutuwalidu». **13** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ammonning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki ular qəgrimizni kengəyitimiz dəp, Gileadtiki həmilidar ayallarning kərsaklırini yeriwətti. **14** Həm Mən Rabbahning sepilioşə ot yakimən, Jəng künidə kıya-qiyalar iqida, Kara kuyunning künidə kattik boran iqida, Ot uning ordilirini yutuwalidu; **15** Həm ularning padixahı əsirgə qüxidu, — U əmirliři bilən billə əsirgə qüxidu, — dəydu Pərwərdigar.

2 Pərwərdigar mundak dəydu: — «Moabning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan jazani yandurmamən, Qünki u Edomning padixahining ustihanlırini köydürüp hək kıliwətti. **2** Həm Mən Moab üstigə ot əwətimən, Ot Keriotning ordilirini yutuwalidu; Wə Moab qukan-sürənlər bilən, kıya-qiyalar bilən, kanay sadasi bilən əliđu. **3** Wə Mən ularning həkimini arisidin üzüp taxlaymən, Uning əmirliřini uning bilən billə əltürüwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **4** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Yəhüdaning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningöşə qüxidoşan

jazani yandurmamən, Qünki ular Pərwərdigarning Təwrat-kanunini kəmsitti, Uningdiki bəlgilimilərgə əməl kilmidi; Ularning sahilikliři əzliřini adaxturup köydi; ularning ata-bowilirimu bularoşa əgixip mangoşanidi. **5** Həm Mən Yəhüda üstigə ot əwətimən, Ot Yerusalemling ordilirini yutuwalidu. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uni jazasidin qayturamən, Qünki ular həkkaniylarini kümüxkə setiwətti, Yoşul adəmni bir jüp qorukka setiwətti; **7** Ular namratlarning bexidiki qang-topilirini box qoyuwətməydu, Ajiz məminlərninğ nesiwisini qayriwalidu; Ata-bala ikkisi Mening muqəddəs namimni buloşar, ohxax bir kubzing yenioşə təng baridu. **8** Ular [kızlarıni] həmmə kurbangahning yenioşə elip bərip, Kərzgə rənişə qoyoşan kıyım-keqəklər üstidə ular bilən yatidu; Ular öz ilahining eyida jərimanə bilən aloşan xarabni iqməktə. **9** Biraq Mən Amoriylarini ularning aldidin həlak kıloşanmən, Qünki ular həkkaniylarini egiz, dub dərihidək küllük bolqan bolsimu, Mən üstidin uning mewisini, astidin yiltizliřini həlak kıldim. **10** Həm Amoriylarning zeminiini igilixinglar üqün, Siləni Misir zeminiidin elip qikip, Kırik yil qəl-bayawanda yetəklədim. **11** Silarning oqulliringlərdin bəziliriini pəyoşəmbər boluxka, Yigitliřinglərdin bəziliriini «Nazariy» boluxka turoşuzdum. Xundak əməsmu, i Israil baliliri? — dəydu Pərwərdigar. **12** Biraq silər Nazariylaröşə xarab iqtüzduşlar, Həm pəyoşəmbərlərgə: «pəyoşəmbərlik kılmanglar» — dəp buyrudunglar. **13** Mana, Mən siləni basimən, Huddi liş əngə besiloşan hərwa yəni baskandək, siləni besip turimən; **14** Həm qapqurlarningmu qəşar yoli yokaydu, Palwan öz küşini ixlitəlməydu, Zəbərdəs batur əz jəniini kutkuzalmaydu. **15** Okyani tutkuqi tik turalmaydu; Yəltapan qaşalmaydu, Atka mingüqi əz jəniini kutkuzalmaydu. **16** Palwanlar arisidiki əng jigərlək baturmu xu künidə yalingaq qəşip ketidu, — dəydu Pərwərdigar.

3 Pərwərdigar siləni əyibləp eytkan bu səz-kalamni anglanglar, i Israil baliliri, Yəni Mən Misir zeminiidin elip qıkaroşan bu pütkül jəmət: — **2** «Yər yüzidiki barlik jəmətlər arisidin pəkət siləni tonup kəldim; Xunga üstüingləroşa barlik kəbişlikliřinglərninğ [jazasini] qüxürimən». **3** İkki kixi bir niyəttə bolmisa, kəndəşmu billə mangalisun? **4** Oljisi yok xir ormanda hərkişəmdü? Arslan həqnemini almioşan bolsa uwisida həşwlamdu? **5** Tuzakta yəmqük bolmisa kux yərgə yikiləmdü? Aloşudək nərsə bolmisa, kışmak yərdin etilip qıkamdu? **6** Xəhərdə [agah] kaniyi qelinsa, həlk kərkəşməmdü? Pərwərdigar kılişoşan bolsa, xəhərgə yamanlık qüxəmdü? **7** Rəb Pərwərdigar Əz külliri bolqan pəyoşəmbərlərgə awwal axkarilimay turup, U həq ix kılmaydu. **8** Xir hərkişəgn tursa, kim kərkəşməmdü? Rəb Pərwərdigar səz kıloşanda, kim [Uning] bəxaritiini yətküzməy turalaydu? **9** Axdodtiki qəl-ə-ordilarda, Xundakla Misirdiki qəl-ə-ordilarda elan kılip: — «Səməriyə təoqliri üstidə yioşilinglar, Uning otturisidiki zor kıyqas-sürənləni, Uning iqidiki jəbir-zulumlari kərip bəkinglar» — dəşglər. **10** — Ular hək ix kılixni bilməydu — dəydu Pərwərdigar, — Ular ordilirişə zulum-zorawanlık bilən tartiwəloşanlırini həm oljiləni juşloşuqlar! **11** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana bir yaw! U

zeminni qorxiwaldi! U mudapiøngni elip taxlaydu, Käl'ä-ordiliring bulang-talang kilingidu. **12** Pärwərdigar mundak dəydu: — Padiqi xirning aozidin koyning ikki putini yaki kulikining bir parqisini kutkuzup aloqandək, Samariyidə olturoqan Israillarmu xundak kutkuzulidu, — Xəhərdə pəkət kariwatning bir burjiki, Diwandiki bir parqə Dəməxk libasila qalidu. **13** — Anglanglar, Yəqupning jəmətidə guwahlik beringlar, — dəydu Rəb Pärwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda, **14** — Mən Israilning asiyliklirini öz bexioqə qüxürgən künidə, Bəyt-əl xəhiring qurbangahlrininimu jazalaymən; Qurbangahning burjəkliridiki münggüzizlər kesiwetilir yərgə qüxürilidu. **15** Mən «Kixilik Saray» wə «Yazlik Saray»ni birakla uruwetimən; Pil qixi öylərmu yökilip ketidu, Kəpligən öylər tügixidu, — dəydu Pärwərdigar.

4 I Baxandiki inəklər, Samariyə teojida turup, namratlarni harlawatqan, miskinlərni eziwatqanlar, Højiliriyo: «[Xarabni] elip kelinglar, biz iqimiz» dəydoqanlar, Bu səzni anglanglar: — **2** Rəb Pärwərdigar Öz pak-muqəddəslik bilən kəşəm iqnəni, Mana, bexinglaroqə xundak künlər qüxiduki, U silarni ilməklər bilən, Nəslinglarni qanggaklar bilən elip ketidu. **3** Həm silər [ayallar] hərbinglar sepilning xoraliridin kisilip ötüp, Udul mengip tikiwetsilər; Wə silər Hərmon tərəpkə qerüwetsilər, — dəydu Pärwərdigar. **4** Əmdi Bəyt-əlgə kelinglar, asiylik qilinglar! Gilgaldimu asiylikni kəpəytinglar! Ətigəndə qurbanlikliringlarni, Hər üçinqi küni silərnin «əndin bir» ilüx əxrliringlarni elip kelinglar, **5** «Təxəkkür qurbanliki»ni hemirturuq bilən billə kəydürünglər — Silər «halis qurbanliklər»inglarni jakarlap mahtinip yürünglər; Qünki bundak kixikə amraksilər, i Israillar! — dəydu Rəb Pärwərdigar. **6** «Mən həmmə xəhərliringlarda «qixning pakizliki»ni qüxürdü, Həmmə yeringlarda siləni ax-nanoqə boləqan həjətmən kildim; Birək silər yənila yenimoqə kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **7** Həstuloqə üç ayla kəloqan bolsimu, silərdin yamoqurni tartiwelip bərmidim; Bir xəhər üstigə yamoqur yəqjurdum, Yənə bir xəhərgə yəqjurdum; Bir parqə yər üstigə yamoqur yəqjidi; Yənə bir parqə yər yamoqursiz kəojirap qaldi; **8** Xuning bilən ikki, üç xəhərnin [pukraliri] su tiləp baxqə bir xəhərgə ələngxip bardi, Lekin qanmidi; Birək silər yenimoqə yənila kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **9** Mən siləni judun həm hal apiti bilən urdum; «Ojajilioquqi kurt»lar nuroqunliqan beoqinglar, üzümzarliringlar, ənjür dərəhiringlar həm zəyitün dərəhiringlarni yəp kətti; Birək silər yenimoqə yənila kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **10** Mən aranglaroqə Misiroqə qüxürülgən apətlərdək apətni əwəttim; Yigiltiringlarni qiliq bilən öltürgüzüdm, Atliringlarni olja boluxqə qoyuwəttim; Mən qarəraqəhninglardin [jəsətlərnin] sesikqilikni purutuwəttim, Uni dimioqinglaroqimni kirgüzüdm, Birək silər yenimoqə yənila kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **11** Mən aranglardin bəzilərni Huda Sodom wə Gomorra xəhərlirini erüwətkinidək erüwəttim, Xuning bilən silər ottin tartiwelinoqan bir ququla otundək bolup qaldinglar; Birək yenimoqə yənila kaytmidinglar, — dəydu Pärwərdigar; **12** Xunga Mən sanga xundak kixixim kərek dəwatimən, i Israil; Mən

buni sanga kildioqanliqim tūpəylidin, Hudaying bilən kərixüxkə təyyarlan, i Israil! **13** Qünki mana, taoqlarni Xəkiləndürgüqi, Xamalni Yaratquqi, Insanioqə əzlrining oy-pikrining nemə ikənlikini Ayan Kiloquqi, Tang səhərnin qarəngöuluxqə Aylanduroquqi, Yər yüzidiki yukiri jaylarning üstidə dəsəp yürüqi dəl Xudur, Pärwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda Uning namidur!

5 I Israil jəməti, bu səzni, Yəni Mən sən tooqruluk oquydoqan bir mərsiyəni anglar qoy: — **2** «Pak qiz Israil yikildi; U kaytidin ornidin turmaydu; U öz tuprikoqə taxlanoqan, Uni turoquzup yəligüqi yoktur». **3** Qünki Rəb Pärwərdigar mundak dəydu: — [Israilning] ming [ləxkər] qikkən bir xəhiringning yüz [ləxkirila] tirik qalidu; Yüz ləxkər qikkən bir xəhiringning Israil jəməti üçün on [ləxkirila] tirik qalidu; **4** Qünki Pärwərdigar Israil jəmətigə mundak dəydu: — Meni izdənglar, həyatqə erixisilər; **5** Bəyt-əlni izdimənglar, Gilgəloqimni barmənglar, Bəer-Xəbaqə səpər kilmənglar; Qünki Gilgə əsirgə elinip sürgün kilingmay kəlmaydu, Bəyt-əl yökqə qikqidu. **6** Pärwərdigarni izdənglar, həyatqə erixisilər; Bolmisa U Yüsüp jəməti iqidə ot kəbi partlap, uni yəp ketidu, Həm Bəyt-əlda otni eqürgidək adam tēpilmaydu. **7** I adalətni əməngə aylanduroquqi, Həkkəniylikni yərgə taxlioquqilar, **8** Silər Orion yultuz türkümni wə Kəlb yultuz topini Yaratquqi, Əlüm kələnggisini tang nurioqə Aylanduroquqi, Kündüzni qarəngöulux bilən kəqigə Aylanduroquqi, Dengizdiki siləni qəkirip, ularni yər yüzigə Kuyəqimni izdənglar; Pärwərdigar Uning namidur. **9** U bəturular üstigə tūyuxsiz həlakətni partlitidu, Istihkam üstigə həlakət qüxüridu. **10** Xu [Israillar] xəhər dərwasisida tənbiş beridoqanlaroqə eq, Durus söləydoqanlardin yirginidu. **11** Əmdi silər namratlarni ezip, Ulardin buoqə «hədiyə»lərni aldinglar! Oyuloqan taxlardin eylərnin saldinglar, Birək ularda turmaysilər; Silər güzəl üzümzarlarni bərpə kijoqansilər, Birək ularning xarabini iqəlməysilər. **12** Qünki silərnin asiylikliringlarning qəngilik kəpliktini, Silərnin gunəhninglarning qəngilik zər ikənlikini obdan bilimən; Ular həkkəniy adamni ezidu, Ular para yaydu, Xəhər dərwasisida miskinlərnin həkkəni qayriwalidu. **13** Xunga bundak dərwdə «pəmlək adəm» süküt kildidu; Qünki u rəzil bir dərwdur. **14** Həyat yaxax üçün yamanliqni əməş, məhrəbanliq-yəxixilikni izdənglar; Xundak boləqanda silər degininglekdək, Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pärwərdigar həqiqətən silər bilən billə bolidu. **15** Yamanliqtnin nəpərtlininglar, məhrəbanliq-yəxixilikni səyünglar, Xəhər dərwasisida adalətni ornitinglar; Xundak qiloqanda Pärwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda bəlkim Yüsüpning kəldisioqə xapəət kərsitər. **16** Xunga Pärwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda Rəb mundak dəydu: — «Barlik kəng rəstə-bazarlarda aq-zarlar anglinidu; Ular həmmə koqilarda «Way... way!...» dəp awazini kəturidu; Ular dəhkanlarnimu matəm tutuxqə, Aq-zarlar kəturügüqi «ustilar»ni yioqlaxqə qəkiridu. **17** Həm barlik üzümzarlardimu aq-zarlar kəturülidu; Qünki Mən Əzüm aranglardin ötüp ketimən» — dəydu Pärwərdigar. **18** Pärwərdigarning künigə təkəzzar boləqan silərgə way! Pärwərdigarning küni

silergə qandak aqiwətlərni kəltürər? U yorukluk əməs, bəlki karangoşuluk elip kelidu. **19** U küni birsi xirdin qeqip, eyikkə uqrap, Andin əyigə kirip, kəli bilən taməja yələngəndə, Yilan uni qakqandək bir ix bolidu! **20** Pərwərdigarning küni yorukluk əməs, bəlki karangoşulukla elip kelidu əməsmu? Uningda pəkət karangoşulukla bolup, yorukluk heq bolmaydiqo?! **21** Heytliringlarəja nəprətlinimən, ularidin bizar boldum, İbadət sorunliringlarning purikini purioqum yok. **22** Qünki silər Manga «kəydürmə kurbanlik»lar həm «ax hədiyə»liringlarni sunup atisanglarmu, Mən ularni kəbul kılmaymən; Silərnəp bərdak malliringlar bilən kəlojan «inaklık kurbanlikliringlar»əja qarimaymən. **23** Məndin munajatliringlarning sadalirini epketinglar, Qiltarliringlarning küylirini anglimaymən; **24** Buning ornida adalət huddi xarkiratmıdək, Həkkaniylik əbədiy aqıdiəjan ekimdək dolkunlisun! **25** Silər qəl-bayawandiki kirik yilda kəlojan kurbanlik-hədiyilərnini Manga elip kədinglarmu, i İsrail jəməti?! **26** Bərhək, silər «Sukkot» degən padixahinglar, həm «Kium» degən butliringlarni, yəni «Yultuz İlahi»nglarni kətürüp mangdinglar! **27** Əmdi Mən silərnə əsir kılip, Dəməxtin yiraklarəja sürgün kıldurimən, — dəydu «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda» degən nam bilən ataləjan Pərwərdigar.

6 I Zionda hatirjəm olturoqanlar həm Samariyə teoşija tayinip aman-esən yaxioqanlar! I əllərninğ kattisining əzbabliri! İsrail jəməti silərnə izdəp kelidu — — Silərninğ həlinglarəja way! **2** [Silər həlkkə]: — «Kalməh xəhriyə bərip kərünglar; Xu yərdin «büyük Hamat» xəhriyə beringlar, Andin Filistiylərninğ xəhəri Gatka qüxüp bəkinglar; Bular silərninğ ikki padixahliqərlərdin əwzəlmü? Ularning qəgrisi silərninğkidin kəngmu?» — [dəp mahtinip səzləysilər]. **3** I yaman künni qeqiktürməqə boləjanlar! Silər jəbir-zulmning həkümranlikini ornitip, uni əzünglarəja yekün kılməqə bolisilər, **4** Pil qixida nəxixləngən kariwatlar üstida yatisilər, Diwanliringlar üstidə kerilip yatisilər, Pada topidin pahlənlərnini, Kala qətanlıridin mozayni tallap yəysilər, **5** Qiltar ahangioəja təngkəx kılip eytisilər, Dawtəttək əzünglarəja sazlarini İjad kılisilər, **6** Xarabni qiniləp-qiniləp iqisilər, Əzünglarəja sərhil maylik ətirilərnini sürisilər, — Biraq kənglünglar Yüsüp jəmətining ziyan-zəhmiti üqün heq azablanmaydu! **7** Xunga ular tunji əsirgə qüxkənlər arisida əsirgə elinidu; Kerilip yatqanlarning əyx-ixriti ahirlixidu. **8** Rəb Pərwərdigar Əz həyati bilən kəsəm kiləjanki, — dəydu Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, — Mən Yaqupning oşururidin bizar boldum, Uning orda-istihkamliridin nəprətlinimən; Mən bu xəhərnəni, xundakla uningdiki həmməni düxməngə təngla etküziüp bərimən; **9** Wə əməlgə axurulidiki, Bir əyda on adam bolup qəlsa, bu onaylənmü əlidu. **10** Əgər məlum bir əlgüqininq tuşqini, yəni əlgüqininq jəsitini kəydürüxkə məs'ul kixi ustihənlərnini kətürüp əydin qikiwetip, əy iqidiki yənə birsidin: — «Kəxingda yənə birsi barmu?» dəp sorisa, u «Yok» dəydu, Andin [tuşqini] yənə: «Süküt! Pərwərdigarning namini tiləja eliximioəja bolmaydu!» — dəydu. **11** Səwəbi, Pərwərdigar buyruk qüxüridu, Wə qong əyni parə-parə kıliwetidu, Kiqik əynimü qak-qekidin yerip qeqiwetidu. **12** Atlar

tax üstidə qapalamdu? Adəmlər axu yərnə kalilər bilən aşdurulamdu? Biraq silər adalətni et süyigə, Həkkaniylikning mewisini əməngə aylandıroqansilər — **13** — Yok bir narsidin xadlinip kətkənsilər, «Əz küqimizgə tayinip kudrətkə igə boləjanmiz» — degənsilər. **14** Qünki mana, i İsrail jəməti, — dəydu Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, — Mən silər bilən karxilixidioqan bir əlni turəuzimən; Ular Hamat xəhriyinq dawinidin Arabah ekimioəje silərnə harlaydu.

7 Rəb Pərwərdigar mənə kərsəttiki — Keyinki ot-qəp bax tartqan waqtida, mana U qətkəkilərnəni yasidi (bu padixah əzigə ot-qəp orəjanidin keyinki, ikkinqi kətimlik ot-qəp əskən waqit idi) **2** həm xundək boldiki, qətkəkilər zemindəki ot-qəpni kəldurməy yəwətkəndin keyin, mən: — «I Rəb Pərwərdigar, etünüp qəlay, kəqürəyəsən! Yaqup qəndakmu qidiyalaydu? U kiqik tursal!» — dedim. **3** Pərwərdigar əmdi undək kılixtin yandı: «Əmdi undək bolmaydu» — dedi Pərwərdigar. **4** Rəb Pərwərdigar mənə kərsətti — Mana, Rəb Pərwərdigar [həlkə] bilən kürəx kılixkə otni qakirdi; Ot hətta qongkur dengiznimü kuruttı, Miras boləjan zeminnimü yəp kətti; **5** Əmdi mən: — «I Rəb Pərwərdigar, etünüp qəlay, tohtioəysən! Yaqup qəndakmu qidiyalaydu? U kiqik tursal!» — dedim. **6** Pərwərdigar xundək kılixtin yandı: «Əmdi undək bolmaydu» — dedi Rəb Pərwərdigar. **7** Əmdi U mənə [mundək bir ixni] kərsətti — Wə mana, Rəb tik əlqigüq yip bilən qəpuruloəjan tam tüwidə, Kəlidə tik əlqigüq yipni tutqiniqə turattı; **8** wə Pərwərdigar məndin: — «Amos, nemini kərdung?» dəp soridi. Mən: «Tik əlqigüq yipni» — dedim. Rəb: «Mən yənə Əz həlkim İsrail otturioəja tik əlqigüq yipni tikləymən; Mən yənə ularni jazaliməy etüp kətməymən; **9** Həm İshəkning «yukiri jayliri» həlak bolidu, İsrailning təwapqəhliri wəyran kəlinidu; Yəroboam jəmətiyə kıliq bilən hujum kılixkə onunmidin turimən» — dedi. **10** Xuning bilən Bəyt-Əldiki kəhjin Amaziya İsrail padixahı Yəroboaməja həwər yollap: — «Amos İsrail jəməti arisida turupmu siligə suyikəst kıldi; zemin uning kəlojan barlık qəplirini kətürəlməydu. **11** Qünki Amos: — «Yəroboam kıliqta əlidu, İsrail əsirgə elinip əz zeminnidin sürgün bolmay kəlmaydu!» — dəydu» — dedi. **12** Andin Amaziya Amoskə: — Həy əldin kərgüqil Bəs, yokal, Yəhuda zeminiəja qəq, axu yərdə bəxarət bərip, xu yərdə nan tərpi yə! **13** Biraq Bəyt-Əldə yənə bəxarət bərmə; qünki u padixahning təwapqəhi, xəhlik əydu, — dedi. **14** Amos Amaziyaəja jəwab bərip mundək dedi: — «Mən əslə pəyoəjəmbər əməs idim, yəki pəyoəjəmbərninğ oşlimü əməsmən; bəlki mən bir qarwiqi, xundakla erən dərhərlirining mewisini tərğüqi idim. **15** Biraq pada bəkiwatqan qəojimda Pərwərdigar mənə İlkigə əldi wə mənə: «Barəjin, həlkim İsrailəja bəxarət bər» — dedi. **16** Əmdi, i Amaziya, Pərwərdigarning səziyə kulək sall Sən mənə: «İsrailni əyibləydiəjan bəxarətlərnəni bərmə, İshək jəmətini əyibləydiəjan səzlərnəni eytma», deding. **17** Xunga Pərwərdigar mundək dəydu: — «Səning əyalinq xəhərdə pəhixə bolidu, oşul-kizliring kıliq bilən kərilidu wə zemining əlqəx tanisi tartilixi bilən parqilinidu; sən napək bir zemində elisən; wə İsrail əsirgə elinip əz zeminnidin sürgün bolmay kəlmaydu».

8 Rəb Pərvərdigar manga mundak bir ixni kərsətti; mana, bir səwət yazlık mēwə. **2** Andin U mēndin: Amos, nemini kərdum? — dəp soridi. Mən: «Bir səwət yazlık mewini» — dedim. Pərvərdigar manga: Əmdi həlkim Israiloşa zawal yətti; Mən yənə ularni jazalimay ətüp kətməymən, — dedi. **3** — Xu küni ordidiki kizlarning nahxiliri kija-qiyalaroşa aylinidu, — dəydu Rəb Pərvərdigar; — Jəsətlar kəp bolidu; ular jay-jaylarda sirtka taxlinidu. Süküt! **4** Buni anglanglar, həy miskinlərni əzgüqilər, Zemindiki ajiz mēminlərni yoqatmaqçi boləjanlar — **5** «Axlikimizni satmaqçi iduk, yengi ay qaqañman ahirlixar, Buşođay yaimisini aqattuk, xabat küni qaqañ tügər?» — dəydiyəjanlar, — Xundakla «əfah»ni kiqik kilip, «xəkəl»ni qong elip, Aldamqilik üqün tarazini yalojan kiləjanlar! **6** — Namratlarni kümtükə, Miskin adəmni bir jüp qorukqa setiwalmakçi boləjanlar, Buşođayni süpüründisi bilən koxup satmaqçi boləjanlar! **7** Pərvərdigar Yəqubning ođururi bilən xundak kəsəm kildiki, — Bərħək, Mən hərgiz ularning kiləjanliridin həqbirini untumaymən! **8** Zemin bu ixlardin təwrinip kətməmdü? Wə uningda turuwatqanlarning həmmisi matəm tutmamdu? U Nil dəryasidək ərəp ketidu, U Misir dəryasidək ərəkəxləp, andin qəküp ketidu. **9** Xu küni xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, — Kuyaxni qüxtə pətkuzimən, Zeminni xu oquk kündə karangojulaxturimən. **10** Həytliringlarni musibatka, Həmmə nahxiliringlarni aħ-zarlaroşa aylanduriwetimən; Həmmə adəmning qatriki üstini bəz rəht bilən orioquzimən, Hər bir adəmning bexida takirlik pəyda kilimən; Bu matəmni yəkkə-yegənə bir oşulning matimidək, Həyting ahirini dərd-ələmlik bir kün kiliwetimən. **11** Mana, xundak künlər keliduki, — dəydu Rəb Pərvərdigar, Zeminə kəhətqilikni əwətimən, — Nənoşa boləjan kəhətqilik əməs, yaki suoşa boləjan qəngəxəmə əməs, bəlki Pərvərdigarning səz-kalamini anglaxka boləjan kəhətqilikni əwətimən. **12** Xuning bilən ular dengizdin dengizoşa, ximaldin xərkkə kezip mangidu, Ular Pərvərdigarning səz-kalamini izdəp uyan-buyan yürüp, uni tapalmaydu. **13** Xu küni güzəl kizlar həm yigitlərmə usuzluktin həlidin ketidu; **14** Həm Samariyəning gunahining [nami] bilən kəsəm iqkənlər, Yəni «İlahingning tiriklik bilən, i Dan», yaki «Bəər-Xəbadiki [ilahi] tirik yol bilən!» dəp kəsəm iqkənlər bolsa — Ular yikilidu, ormidin hərgiz kaytidin turalmaydu.

9 Mən Rəbning kurbangahning yenida turojini kərdum; U mundak dedi: — — Tüwrikləarning baxlirini urunglar, bosuqilər silkingiqə urunglar, Ular ni [ibadəthanidikiləarning] baxlirioşa qüxürüp, parə-parə kilinglar! Mən xu [butpərəslər]din əng ahirda qaləjanlirininimə kilip bilən öltürimən; Ulardin qaqaqy degənlər qaqalmaydu, Ulardin kutulay degənlər kutulup qikalmaydu. **2** Ular təhtisara iqigə texip kirsə, qolum axu yərdin ularni tartip qikirdi; Ular asmanoşa yamixip qiksa, Mən xu yərdin ularni tartip qüxürimən; **(Sheol h7585)** **3** Ular Karməl qokkisiəşa məküwəlsimə, Mən ularni izdəp xu yərdin alimən; Ular dengiz tegidə nəzirimdin yoxurunuwaləjan bolsimə, Mən yilanni buyruymən, u ularni qaqidu; **4** Düxmənlirigə əsirgə

qüxkən bolsimə, Mən xu yərdə qiliqni buyruymən, u ularni öltüridü; Mən yaxxilikni əməs, bəlki yamanlikni yətküzix üqün kəzirimni ularoşa tikimən. **5** Samawə qoxunlarning Sardari boləjan Rəb Pərvərdigar, Zeminəşa təgktüqi bolsa dəl Uning Əzidur; U tegixi bilənla, zemin erip ketidu, uningda turuwatqanlarning həmmisi matəm tutidu; Zemin Nil dəryasidək ərəp ketidu — Misirning dəryasidək [ərkəxləp], andin qəküp ketidu. **6** Rawəqlirini ərxlərgə selip, asman gümbizini yər yüzigə bektiktüqi Xudur; Dengizdiki ularni qakirip, ularni yər yüzigə kuyəquqi Udur; Pərvərdigar Uning namidur. **7** Silər Manga nisbətən Əfiəpiyə balilirioşa ohxax əməsmə, i Israil baliliri? Mən Israilni Misirdin erip qikərojan əməsmə? Filistiyənlərnə Kret arilidin, Suriyəliklərnə Kir xəhiridin qikərojan əməsmə? **8** Karanglar, Rəb Pərvərdigarning kəzi «gunahkar padixahlik» üstigə qüxti — Mən yər yüzidin uni yoqitimən; Ləkin Mən Yəqub jəmətini toluq yokitiwətməymən, — dəydu Pərvərdigar. **9** Qüinki karanglar, Mən buyruk qüxürimən, Xuning bilən huddi birsi danni oşəlwirdə taskəjoəndək, Israil jəmətini əllər arisida taskəymən, Biraq ulardin əng kiqikimə yərgə qüxüp kətməydu. **10** [Həlbuki], həlkimning barlik gunahkarliri, yəni: «Külpat bəzğə hərgiz yəkinlaxmaydu, bəximizəşa qüxməydu» degüqilər kilip tegidə əlidu. **11** Xu küni Mən Dawutning yikiləjan kəpisini yengibaxtin tikləymən, Uning yeriklirini etimən; Uni harabiliktin onqəpə, Əyni zamandiki petidək kurimən. **12** Xuning bilən ular Edomning kəldisiəşa həmdə namim bilən atalojan barlik əllərgə igidarqilik kilidu, — dəydu buni bejirgüqi Pərvərdigar. **13** Mana xundak künlər keliduki, — dəydu Pərvərdigar, — Yər həydidigüqi həsul yioşkuqioşa yetixiwəlidu, Üzümlərnə qəyliyüqi uruk qaqkəqioşa yetixiwəlidu; Taoşlar yengi xarabni temitip, Barlik deng-egizliklər erip ketidu. **14** Wə həlkim Israilni asarəttin kutulduurup, azadlikka erixturimən; Ular harab xəhərlərnə kayta kurup, ularda makanlixidu; Ular üzümzarlarnə tikip, ularning xarabini iqidu; Ular başlarnə bərpə kilip, mewisini yəydu. **15** Mən ularni əz zemini üstigə tikimən, Ular Mən ularoşa ata kiləjan zemindin hərgiz kaytidin yuluwetilməydu — dəydu Pərvərdigar sening Hudaying.

Obadiya

1 Obadiya kergan alamət körünix: — Rəb Pərwərdigar Edom toqruqluq mundaq dəydu: — (Biz Pərwərdigardin bu həwərnı angıaxqa müyässər bolduq) — «Bir əlqi əllər arisioja əwətildi; U: «Ornungıardın turunglar, biz uningoja qarxi jəng kılıx üqün turaylı!» — dəp həwər beridu. **2** Mana, Mən seni əllər arisida kiqik kıldim; Sən [əllər arisida] kəttik kəmsitilgən həlk bolisən! **3** Həy tik kıyaning yerikliri iqidə turoquqi, Turalojuşi yukiri boləquqi, Kənglıungdə: «Kim meni yərgə qüxürilisun?!» degüqi, Kənglıungdiki təkəbburluq əzüngni aldap koydi! **4** Sən bürküttək əzüngni yukiri ketürsəngmu, Qənggangni yultuzlar arisioja tizsangmu, Mən xu yərdin seni qüxüriwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **5** Buləngqılar kəxingoja kəlsimu, Ooqrılar keqiləp yeningoja kirsimu, (Həy, xunqə üzüp taxlinisən!) Ular əzırligə quxlukla ooqrilaytti əməsmu? Üzüm üzgüqilər yeningoja kəlsimu, azrak wasənglarni kəlduridu əməsmu? **6** Bıraq əsawning təəlluqəti kəndəq ahturuldi! Uning yoxurun baylıkliri kəndəq tepip qikildi! **7** Barlık ittıpaqdaxlıring seni qəgrayingojə həydiwetidu; Sən bilən inək ötkənlər seni aldap, üstüngdin oşlibə kılıdu; Neningni yegənlər sanga kıltək kuridu; [Sən] dərwekə yorutulmıojəndursən! **8** Mən xu küni, — dəydu Pərwərdigar, — Edomdin danixmənlərnı, əsawdin əkil-parəsətnı yəkatmamdimən? **9** Xuning bilən pəlwənliring pəkəndə bolidu, i Teman, Xuning bilən əsawning teojidiki hərbi adəm kırojnıqılıkta kətl kılınıdu. **10** Ukəng Yəqupka kıləjan zulum-zorəwənlıking tüpəylidin, İza-əhənət seni kəplaydu; Sən mənggügə üzüp taxlinisən. **11** Sən bir qəttə [pərwəsiz] kərap turojan küni, Yəni yəka yurttikilər [buradiringning] müllkini bulap kətkən küni, Taipilər uning dərweziliridin kirip Yerusəlem üstigə qək taxlıəjan küni, Sən ularning bir əzasioja ohxəx boləjənsən. **12** Bıraq kərındixingning apətlik küniğə pərwəsiz kərap turmaslıking kərək idi, Yəhədaning balilirining həlakət küniğə huxal bolup kətməsliking kərək idi; Külpətlik küniğə əozzingni yoojan kılməsliking kərək idi; **13** Əz həlkimni apət bəskən küniğə, ularning dərwezisioja kirməsliking kərək idi; Ular ni apət bəskən küniğə ularning dər-dələmiğə erənsiz kərap turmaslıking kərək idi, Apət bəskən küniğə qolungni mal-müllkiğə sozmaslıking kərək idi; **14** Sən xəhərdin keqip kutulojanlarni üzüp taxlıx üqün əqa yolda turmaslıking kərək idi; Külpət bəskən küniğə uningdin kutulup kəlojanlarni düxməngə tapxurmaslıking kərək idi. **15** Qünki Pərwərdigarning küni barlık əllər üstigə qüxüxkə yekın kəlojəndur; Səning bəxkıləroja kıləjıningdək, sangimu xundək kılınıdu; Səngə tegixlik jəza əz bəxingoja qüxidu; **16** Qünki sən Əz mükəddəs teojimda [oşəzipimni] iqkiningdək, Barlık əllərmu xundək tohtəwsiz iqidu; Bərhək, ular iqidu, yutidu, Andin ular heq məwjut əməstək yəqəp ketidu. **17** Bıraq Zion teoji üstidə panəh-kutkuzulux bolidu, Təoş pək-mükəddəs bolidu; Yəqup jəmətining təəlluqətliri əzigə təwə bolidu; **18** Wə Yəqup jəməti ot, Yüsüp jəməti yəlkun, əsaw jəməti ularoja pəhal bolidu; [Ot wə yəlkun] əsaw jəməti iqidə yekilip, ularni yutup ketidu; əsaw jəmətidin heqbirsi kəlməydu;

Qünki Pərwərdigar xundək səz kıləjan. **19** [Yəhədaning] jənubidikilər əsawning teojioja iğə bolidu; Xəfələh tüzlənglikdikilər Filistiyələring zəminioja iğə bolidu, Bərhək, ular əfrəimning daləsi həm Samariyəning daləsioja iğə bolidu; Binyamin Gileadka iğə bolidu; **20** Sürgün boləjanlardin kəlip kəlojan İsrailardin təkib tapkən bu koxun Kənaəndikilərgə təwə boləjan zəminioja Zərəfatkıqə iğə bolidu; Səfaradta sürgündə turojan Yerusəlemdikilər bolsa jənubtikı xəhərlərgə iğə bolidu. **21** Andin Zion teoji üstigə kutkuzəquqılar qıkıdu, Ular əsaw teoji üstidin həküm sürıdu; Xuning bilən pədxəhlik Pərwərdigarəja təwə bolidu!

Yunus

1 Pərvərdigarning sozi Amittayning oqli Yunuska yetip kelip mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, darhəl Ninəwə degən axu bəyüük xəhərgə berip, awazingni kətürüp u yərdikilərnı agahlandırojn; qünki ularning rəzililiri Mening kezümgə qadilip turidu». **3** Birak Yunus ornidin turup Pərvərdigarning yuzidin ezini qaçurux üqün Tarxix degən yurtka kətməqci boldi. Xunga u Yoppa xəhərigə berip, Tarxixka baridojan kəmə tepip, kirasini tələp uningoja qüxti wə kəmiqilər bilən birliktə Tarxixka berip, Pərvərdigarning yuzidin ezini qaçurməqci boldi. **4** Pərvərdigar bolsa zor bir boranni dengizə taxlıdi; xunga dengizdə dəxətlik kəra boran qikip, kəmə qarqilinip kətkili tas qəldi. **5** Kəmiqilər bolsa bək qorqub ketip, həkəysisi əz ilahirioja hitab kılıp dua kılıxti; ular kəmini yeniklisun dəp uningdiki yük-taklarıni dengizə taxliwətti. Birak Yunus bolsa, kəmining asti kəwitigə qüxiwəlip, xu yərdə əlüktək uhlawatkanidi. **6** Kəmə baxlıqi uning yenioja kelip uningoja: «Əy, uhlawatkan kixi, bu kəndək kılıoşning? Ornungdin tur, ilahingni seşinip nida kıl! Kim bilidu, ilahingning nəziri qüxiup bizni həlakəttin kütquzup kalamdu tehi?» — dedi. **7** Ular bir-birigə: — Kəlinglar, bu küləpətning kimning wəjədin bəximizəja qüxkənlirini bəkitix üqün qək taxlayli, — deyixti. Xundak kılıp ular qək taxlayli; ahirdə qəktə Yunus qikip qəldi. **8** Ular uningdin: — Kəni, eyt, bəximizəja qüxkən bu küləpə kimning səwəbidin boluwatidu? Səning tirikliking nəmə? Nədin kəlding? Qəysi əl, qəysi milləttin sən? — dəp soridi. **9** U ularəja: — Mən bolsam ibranıy millitidin, ərxlərdiki Hudadin, yəni dengizni, yər-zeminni yaratkan Pərvərdigardin qorqquqimən, dedi. **10** Bu səz ularni intayin qorqutiwətti. Ular: «Sən zadi nəmə ix kılıoşan?» — dəp soridi [qünki ular uning Pərvərdigarning yuzidin qaçkanlıqini bilgənidi, qünki ular buni uning əz əoşzidin angliəjanidi]. **11** Ular uningdin: — Əmdi biz seni kəndək kılısak dengiz biz üqün tinqlinidu? — dəp soridi; qünki dengiz dolquni barəqanseri əwş elip ketiwatatti. **12** U ularəja: — Meni kətürüp dengizə taxliwətinglar, xu qəoşdə dengiz silər üqün tinqlinidu; qünki bilimənkı, bu zor boran mening səwəbimdin silərgə qüxti, — dedi. **13** Birak bu adəmlər küqəp palək urup kiroşakka yetixkə tırxiti; əmma yətəlmidi, qünki dengiz kərixkəndək tehimu dolqunlap ketiwatatti. **14** Ular Pərvərdigarəja iltija kılıp pəryad kətürüp: — Aş Pərvərdigar, Səndin etünimiz, bu adəmnıng jenini aloşanlıkimizni bizdin kərmigəysən! Bigunah bir adəmnıng kənni təküxning gunahını üstimizgə koymioşaysən! Qünki Sən Pərvərdigar Əzüngning halioşningni kılding! — dəp nida kildi. **15** Xuning bilən ular Yunusni kətürüp elip dengizəja taxliwətti; dengiz dolqunlinixtin xuan tohtidi. **16** Xuning bilən bu adəmlər Pərvərdigardin kəttik qorkti; ular Pərvərdigarəja atap kurbanlık kılıp kəsəm iqxiti. **17** Birak Pərvərdigar Yunusni yutuwelixkə yooşan bir belikni əwətkəndi. Yunus bolsa bu belikning kərnida tiq kəqə-kündüz turdi.

2 Yunus belikning kərnida turup Pərvərdigarəja mundak dua kildi: — **2** «Mən dərd-əlimimdin

Pərvərdigarəja pəryad kətürdüm, U mənə ijabət kildi. Mən təhtisarəning təktidin pəryad kıldim, Sən awaziməja kulak səlding. (Sheol h7585) **3** Qünki Sən meni dengiz təktigə, dengiz kərnioja taxliwəting, Kəlkün əkinliri meni arisioja eliwaldi, Səning barlık dolqunliring həm ərkəxliring üstümdin etip kətti; **4** Wə mən: «Mən nəzirəngdin taxliwətilgənmən; Birak mən yənəla mukəddəs ibadəthanəjoja qarap ümid bilən təlmürimən» — dedim. **5** Sular meni yutup kətküdək dərijidə oriwaldi, Dengiz təkti meni qəpsiwaldi; Dengiz qəpliri bəximəja qirmixiwaldi. **6** Mən təoşlarning təglirigigə qüxiup kəttim; Yərzəmin tegidiki takaklar meni əbədil'əbadkigə kəmap qoydi; Həlbuki, Sən jenimni hang iqidin qıqərding, i Pərvərdigar Hudayim. **7** Jenim iqimdə həlidin kətkəndə Pərvərdigarnı esimgə kəltürdüm, Duayim Səngə yetip, Mukəddəs ibadəthanəjoja kirip kəldi. **8** Bimənə ərziməsə butlarəja qoşqoşanlar əwigə nesip boləjan mēhribanlıkın məhrum bolidu. **9** Birak mən bolsam təxəkkür sadayim bilən Səngə kurbanlık kılımə; Mən iqkən kəsəmlirimi Səning əldingdə ədə kılımə. Nijat-kütquzux Pərvərdigardındur!» **10** Pərvərdigar belikəja buyrudi, belik Yunusni quruklukka qəy kildi.

3 Pərvərdigarning sozi ikkinqi kətim Yunuska yetip mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, Ninəwə degən axu bəyüük xəhərgə berip, Mən səngə tapxurojan həwərnı ularəja jakarla». **3** Yunus ornidin turup Pərvərdigarning sozi boyiqə Ninəwə xəhərigə bardi. Ninəwə bolsa nəhayiti bəyüük bir xəhər bolup, xəhərnıng əzila tiq künlik yol idi. **4** Yunus xəhər iqigə kirip bir kün mangdi, u: — Kiriş kiündin keyin, Ninəwə xəhəri wəyran kılınıdu! — dəp jakarlidi. **5** Ninəwədikilər Hudaning səzigə ixəndi. Ular roza tutulsun dəp elan kılıp, mətiwərlərdin tartip əng kikiqigiqə ularning həmmisi bəz kiyim kiydi. **6** Bu səz padixahka yətkəndə, umu təhtidin turup, tonini taxlap bəz kiyim kiyp küllükə kirip olturdi. **7** U yənə əmri arkilik pütkül Ninəwə xəhərigə munularni jakarlidi: — «Padixah həm əksəngəklərnıng yarlıqi boyiqə, Ninəwə xəhəridiki həqkəndək adəm, at-ulaş, kala, qoy padiliri həqnərsigə əoşz təgmisun; həqnərsini yemisun, sumu iqmisun. **8** Hərbir adəm wə həywan bəz kiysun, hərbiri Hudaəja kəttik pəryad kətürsun; hərbiri yaman yoldin yənsun, hərbiri qolini zorawanlıkın üzsun; **9** kim bilidu, buning bilən Huda kəttik əşəzipidin yenip bizni həlak kılımasmikin?» **10** Xuning bilən Huda ularning əməllirini, yəni yaman yollardin yanoşanlıkini kərup, ularəja qaratkan bala-kəzani qüxiürüxtin yenip, xu baliyakəzani qüxiürmidi.

4 Əmma bu ix Yunusni intayin nərazi kılıp, uni kəttik əşəzəpləndürdi. **2** U Pərvərdigarəja: — «Aş, Pərvərdigar, əz yurtumdiki qəoşdə Səning xundək kılıdioşanlıkıngni demigənmidim? Xunga mən əslidə Tarxixka qaçmaqci boləjanmən; qünki mən bilimənkı, Sən məhri-xəpətklik, rəşimdil, əsan əşəzəplənməydiojan, qongqur məhribanlıkka tolaşan, kixilərnıng bəxiəja küləpə qüxiürüxtin yanoşuqi Hudadursən. **3** Əmdi Pərvərdigar, jenimni məndin elip kət, əlüm mən üqün yəxəxtin əwəz!» — dedi. **4** Pərvərdigar uningdin: — Bundək əqıqılanəşning

toʻjrimu? — dəp soridi. **5** Andin keyin Yunus xəhərdin qikqip, xəhərning xərkiy tərripigə berip olturdi. U xu yərdə əzigə bir qəllə yasap, xəhərdə zadi nemə ixlar bolarkin dəp uning sayisidə olturdi. **6** Pərwərdigar Huda Yunusni əz parakəndiqilikidin kütquzux üqün, uning bexioja sayə qüxsun dəp uningəja bir kiqik dərəhni ətürüp təyyarlidi. Yunus kiqik dərəhtin intayin hursən boldi. **7** Biraq ikkinqi küni tang atqanda Huda bir kurtni təyyarlap əwətti. Kurt bu kiqik dərəhni pilikigə zərbə kilip uni kurutuwətti. **8** Küni kizarəjanda, Huda intayin issik bir xərək xamilini təyyarlidi; küni təptini Yunusning bexioja qüxürdi, uni həlidin kətküzdi. U əzigə əlüm tiləp: — Əlüm mən üqün yaxaxtin əwzəl, — dedi. **9** Biraq Huda uningdin: — Sening axu kiqik dərəh səwəbidin xundəq aqqiklinixing toʻjrimu? — dəp soridi. U jawab berip: — Həə, hətta əlgüdək aqqikim kəlgini toʻjridur, — dedi. **10** Pərwərdigar uningəja mundəq dedi: — «Sən həq əjringni singdürmigən həm əzüng ətürmigən bu kiqik dərəhkə iqingni aqritting; biraq u bir keqidila əzi ətüp, bir keqidila kurup kətti; **11** Əmdi Mening ong qəli bilən sol qəlini pərk etəlməydiəjan yüz yigirmə ming adəm olturaklaxqan, xundəqla nurojun mal-waranlirimu boləjan Ninəwədək bundəq büyük xəhərdikilərgə iqimni aqritip rəhım kiliximəja toʻjra kəlməmdu?».

Mikah

1 Pərvərdigarning sözi — Yotam, Aħaz və Həzəkya Yəhudağa padixah bolgan künlərdə Moraxətlik Mikahğa kəlgen: — U bularni Samariyə və Yerusalemlə toqrisida kərgən. **2** Anglanglar, i həlklər, həmminglar! Kulək sal, i yər yuzi wə uningda bolğan həmminglar: — Rəb Pərvərdigar silərnə əyibləp guwahlik bərsun, Rəb mukəddəs ibadethanisidin silərnə əyibləp guwahlik bərsun! **3** Qünki mana, Pərvərdigar Əz jayidin qıkidu; U qüxüp, yər yuzidiki yukiri jaylarni qəyləydu; **4** Uning astida taoqlar erip ketidu, Jiloqlar yerilidu, Huddi mom otning aldida erigəndək, Sular tik yardin təkülgəndək bolidu. **5** Buning həmmisi Yaqupning itaətsizliki, Israil jəmətidiki gunahlar tūpəylidin bolidu; Yaqupning itaətsizliki nədin baxlanoğan? U Samariyədin baxlanoğan əməsmu? Yəhudadiki «yukiri jaylar»ni yasax] nədin baxlanoğan? Ular Yerusalemdin baxlanoğan əməsmu? **6** Xunga Mən Samariyəni etizdiki tax dəwisidək, Üzüm talliri tikixkə layik jay kiliwetimən; Mən uning taxlirini jiloqığa domilitip taxlaymən, Uning ullirini yalingaqaymən; **7** Uning barlik oyma məbudliri parapara qəkiwetilidu; Uning pəhixilikdin erixkən barlik hədiyali ot bilan keydürilidu; Barlik butlirini wayrana kilimən; Qünki u pəhixə ayalning həkki bilan bularni yiojip toplidi; Ular yənə pəhixə ayalning həkki bolup qaytip ketidu. **8** Bular üqün mən aħ-zar kəttirimən, Mən huwlaymən; Yalingayak, yalingaq degüdək yürimən; Mən qilberilərdək huwlaymən; Huwkuqlardək matəm tutup yürimən. **9** Qünki uning yariliri dawaliəsusizdur, U hətta Yəhudaəjiqimu yetip, Həlkimning dərwazisioğa, yəni Yerusalemojığa yamridi. **10** Bu [apətni] Gat xəhəridə səzlimənglar, Kət'iy yiojlimənglar; Bəyt-lə-Afrah xəhəridə topa-qangda eojinənglar! **11** I Xafirda turuwatқан kız, yalingaqlik wə xərməndilik iqidə [əsirlikkə] ət; Zaananda turuwatқан kızlar taloğa həq qıqқан əməs; Bəyt-Ezəl aħ-zarlar kəttirməktə; «[Huda] səndin muqim jayingni elip ketidu!» **12** Marotta turuwatқан kız yaxxilikkə təlmürüp tit-tit boluwatidu; Biraq yamanlik Pərvərdigardin Yerusalemlə dərwazisioğa qüxti. **13** Tulparni jəng hərwisioğa kat, i Lakixta turuwatқан kız; (Lakix bolsa, Zion kizioğa gunahning baxlanoğan yeri idi!) Qünki səndə Israilning itaətsizliki tepilidu. **14** Xunga sən huxlixix hədiyilirini Moraxət-Gat xəhərigə berisən; Akzibning dukandarlıri Israil padixahlirioğa yalojanqilik yətküzidu; **15** Mən tehi sanga bir «mirashor» əpkelimen, i Maraxah xəhəridə turuwatқан kız; Israilning xan-xəripi Adullamojimu qüxüp kelidu. **16** Əzüngni təkirbax kil, Zokung bolğan balilar üqün qeqingni qüxürüwət; Qorultazdək aydingbaxlikingni kəngəyt, Qünki ular səndin ayrilip sürgün boluxkə kətti.

2 Ornida yetip kəbihlikni oylaydioqanlarğa wə yamanlik əyigüqilərgə way! Pəkət ularning kolidin kəlsila, ular tang etixi bilənla uni ada kilidu; **2** Ularning aqkəz kəzi etizlarğa qüxsila, ular zorawanlik kilip buliwalidu; Öylərgimu kizikipla qalsə, bularnimu elip ketidu; Ular batur kixinimu jəməti bilən bulaydu, Adəmnə ez miraslıri bilən qoxup qanggilioğa kirgüzüwalidu. **3**

Xunga Pərvərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən bu ailigə qarap, boyunliringlardin qıqıralmaydioğan yaman bir [boyuntururkni] oylap təyyarliwatimən; Silər əmdi gidiyip mangmaysilər; Qünki xu künlər yaman künlər bolidu. **4** Xu küni ular silər toqranglarda təmsilni tiloğa elip, Eqinxilik bir zar bilən zarlaydu: — «Biz pütünləy bulang-talang kilinduk!» U həlkimning nesiwisini baxkilarğa bəliwətti; Uni məndin xunqə dəlxətlik məhrum kildi! U etizlirimizni munapıqkə təksim kilip bərdi! **5** Xunga Pərvərdigarning jamaiti arisidin, Silərdə qək taxlap zemin üstigə tana tartip nesiwə bəlgüqidin birsimu qalmaydu. **6** Ular: «bexarət bərmənglar!» — dəp bexarət beridul! Əgər [pəyoğəmbərlər] bu ixlar toqurluk bexarət bərmisə, əmdi bu ar-nomus bizdin hərgiz kətməydu! **7** I Yaqup jəməti, «Pərvərdigarning Rohi səwr-təkətsizmu? Bu ixlar rast Uning kiləjanlırimu?» — degili bolamdu? Uning səzlırim durus mangoşuqığa yaxxilik kəltürməydu? **8** Biraq tünügünla Mening həlkim hətta dūxməndək ornidin kəzojaldi; Silər hatirjəmliktə yoldin ətüp ketiwatқанlarning tonini iq kiyimlıri bilən salduruwalisilərkə, Ular ni huddi uruxtin qaytқанlardək [kiyimsi] kaldurisilər. **9** Həlkim arisidiki ayallarni əzlırining illik əyliridin qooqlaysilər; Ularning yax balilirini silər Mening güzəl gəhırimdin mənggigə məhrum kilisilər. **10** Ornunglardin turup neri ketinglar; Qünki həlakətni, Yəni azablik bir həlakətni kəltürıdioğan napaklik tūpəylidin, Bu yər silərgə təwə aramgaq bolmaydu. **11** Əgər bihudiliklə, yalojanqılıkta yürgən birsı yaloğan gəp kilip: — «Mən xarab wə harəlikkə tayinip silərgə bexarət berimən» — desə, Mana, u xu həlkəkə pəyoğəmbər bolup qalidu! **12** Mən qokum seni bir pütün kilip uyuxturimən, i Yaqup; Mən qokum Israilning kəldisini yiojımən; Mən ularni Bozrahdikı qoylardək, Əz yaylıkida yiojıloğan bir padidək jəm kilimən; Ular adimining kəplükidin warang-qurunglukqə tolidu. **13** Bir «bəsüp ətüküqı» ularning aldığa qıkip mangıdu; Ular bəsüp qıkip, qowukqə yetip berip, uningdin qıkti; Ular bəsüp qıkti, Yəni qowukqə yetip berip, uningdin qıkti; Ularning Padixahı ularning aldida, Pərvərdigar ularning aldığa ətüp mangıdu.

3 Mən mundak dedim: «Anglanglar, i Yaqupning həkimlıri, Israil jəmətining əmirlıri! Adil həkümni bilix silərgə has əməsmu? **2** I yaxxilıknı əq kərgüqı, Yamanlıknı yaxhi kərgüqılər — Silər Əz həlkımdin terisini, Ustıhanlıridin gəxni yulıdioğan, Ularning gəxni yəydioğan, Terisi soyuluəqə üstidin sawaydioğan, Ustıhanlırını qakıdioğan, Ular ni kəzanığa təyyarlıoğəndək, Daxkəzandiki gəxni toqriğəndək toqraysilər! **4** Buningdin keyin ular Pərvərdigarğa nıda kılıdu, Biraq U ularni anglimaydu; Ularning kilmixlıridiki hər türlük kəbihlikni üqün, U qaojda U yuzini ulardın kaqurup yoxurıdu!» **5** Pərvərdigar Əz həlkını azduroquqı pəyoğəmbərlər toqurluk mundak dəydu: — (Ular qıxliri bilən qıxlaydu, «Aman-tınqılik!») dəp warqıraydu, Kimərkim ularning gelini maylimisə, Xularğa qarxi urux hazırlaydu!) **6** — Xunga silərnə «alamət kərunıx»ni kərməydioğan bir kəqə, Pal saloqılı bolmaydioğan qarəngöluk basıdu; Pəyoğəmbərlər üqün kuyax patıdu, Kün ular üstidə qara bolıdu; **7** «Alamət kərunıxni kərgüqılər» xərməndə bolıdu, Palqılar yərgə

karitilidu; Ularning ҳамmisi kalpuklirini tosup yuridu; Qünki Hudadin heq jawab kəlməydu. **8** Biraq mən bərhək Pərwərdigarning Rohidin kiqkə tolojanmən, Yakupka əzining itaətsizlikini, Israiloqa uning gunahini jakar lax üqün, Toqra həkümlərgə həm küdrətkə tolojanmən. **9** Buni anglanglar, ətünimən, i Yakup jəmətining həkimliri, Israil jəmətining əmiriliri! Adil həkümgə əq bolojanlar, Barlik ədalətni burmilaydijojanlar, **10** Zionni kan təküx bilən, Yerusalemini həkəkaniyətsizlik bilən kuridijojanlar! **11** [Zionning] həkimliri parilar üqün həkümi qikiridu, Kahinlar «ix həkki» üqün təlim beridu; «Pəyojəmbərlər» pul üqün palqilik kəlidu; Biraq ular «Pərwərdigəroja tayinar»mix tehi, Wə: — «Pərwərdigar arimizda əməsmu? Bizgə heq yəmanlik qüxməydu» — deyixidu. **12** Xunga silərnin wəjənglardin Zion teqji etizdək aqdurulidu, Yerusalemdəng-təpilik bolup kalidu, «Əy jaylaxkan taq» bolsa ormanlikning otturisdiki yuqiri jaylardəkla bolidu, halas.

4 Biraq ahirki zamanda, Pərwərdigarning əyi jaylaxkan taq taqlarning bəxi bolup bəkitilidu, Həmmə dəng-egizliktin üstün kəlinip kətürilidu; Barlik həlkələr uningə qarap ekij kelixidu. **2** Nurojun qowm-millətlər qikij bir-birigə: — «kelinglar, biz Pərwərdigarning teqjoqa, Yakupning Hudasing əyigə qikij kəlayli; U əz yolliridin bizgə əgitidu, Wə biz uning izlirida mangimiz» — deyixidu. Qünki qanun-yolyoruk Ziondin, Pərwərdigarning səz-kalimi Yerusalemdin qikidijojan bolidu. **3** U bolsa kəp həlk-millətlər arisida həkümi qikiridu, U kültik əllər, yiraqta turəjan əllərnin hək-nahəklirigə kesim kəlidu; Buning bilən ular əz kəliqlirini sapan qixliri, Nəyžilirini orəqak kəlip soxuxidu; Bir əl yənə bir əlgə kəliq kətürməydu, Ular həm yənə urux kəlixni əgənməydu; **4** Bəli ularning hər biri əz üzüm teli wə əz ənjür dərihi astida olturidu, Wə heqkim ularni kərkətməydu; Qünki samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz əzji bilən xundək eytti. **5** Barlik həlkələr əz «ilah»ining namida mangsimu, Biraq biz Hudayimiz Pərwərdigarning namida əbədil-əbədigə mangimiz. **6** Xu künidə, — dəydu Pərwərdigar, — Mən meyip boləjuqlarni, Həydiwətilgənlərnəni wə Əzüm azar bərgənlərnəni yəjojmən; **7** Wə meyip boləjuqini bir «kəldi», Həydiwətilgənni kültük bir əl kəlimən; Xuning bilən Pərwərdigar Zion teqjida ular üstidin həkümi süridu, Xu kündin baxlar mənggügiqə. **8** Wə sən, i padini kəzətküji munar, — Zion kəzining egizliki, [padixahlik] sanga kelidu: — «Bərhək, sanga əslidiki həkək-həkümrənlilik kelidu; Padixahlik Yerusalemdə kəziqə kelidu. **9** Əmdi sən hazır nemixka nida kəlip nalə kətürisən? Səndə padixah yokmidi? Səning muxawiringmu həlak boləjanmidi, Ayalni toləqak tutkəndək azablar seni tuwəlojanmidi? **10** Azabka qüx, toləqak tutkan ayaldək tuuxuxka tolojinip tirixkin, i Zion kəzi; Qünki sən hazır xəhərdin qikisən, Həzir dalada turisən, Sən hətta Babiləjimu qikisən. Sən axu yərdə kətkuzulisən; Axu yərdə Pərwərdigar sanga həmjəmət bolup düxmənlirindin kətkuzidu. **11** Wə hazır nurojun əllər: — «U ayoq əsti kəlinip buləjansun! Kəzimiz Zionning [izasini] kərsün!» — dəp sanga kərxə jəng kəlixka yəjojidu; **12** Biraq ular Pərwərdigarning oylirini bilməydu, Uning nixəni qüxənməydu; Qünki ənqilərnəni hamanoja yəjojkəndək U ularni yəjojip koydu.

13 Ornungdin turup hamanni təp, i Zion kəzi, Qünki Mən münzgüzügnəni təmür, tuyaklirini mis kəlimən; Nurojun əllərnəni soxup parə-parə kəliwətsən; Mən ularning əjənimitini Pərwərdigəroja, Ularning mal-dunyalirini pütkül yəz-zemin Igisigə bəjojlaymən.

5 Əmdi əzünqar qoxun-qoxun bolup yəjojilinglar, **5** i qoxun kəzi; Qünki birsi bizni muhasirigə aldı; Ular Israilning həkim-sorəqisining məngzigə hasa bilən uridu; **2** (Sən, i Bəyt-Ləhəmə-Əfratah, Yəhudadiki minglojan [xəhər-yəzilar] arisida intayin kəlik boləjan bolsangmu, Səndin Mən üqün Israiloqa Həkim Boləjuqi qikidu; Uning [huzurumdin] qikixliri kədimdin, Yəni əzəldin bar idi) **3** Xunga toləqak tutkan ayal tuəjuq boləjuqə, U ularni [düxmənlirigə] taxlap koyidu; Xu qəoqda Uning kərinəxliri boləjan kəldisi Israilning yənoja kəytip kelidu. **4** U bolsa Pərwərdigarning küji bilən, Pərwərdigar Hudasing namining həywidə padisini bəkiqka ornidin turidu; Xundək kəlip ular məzmət turup kalidu; Qünki U xu qəoqda yəz yüzining kərilirigə uluq dəp bilinidu. **5** Wə bu ədəm aram-hatirjəmlikimiz bolidu; Asuriyalik zeminizə bəstip kirgəndə, Ordilirimizni dəssəp qəyliyəndə, Biz uningə kərxə yəttə həlkə padiqisini, Səkkiz kəbiliyətlilik yətəqini qikirimiz; **6** Ular Asuriyə zeminini kəlik bilən, Nimrodning zeminini ətkəlidə harabə kəlidu; Wə Asuriyalik zeminizə bəstip kirgəndə, Qəgrimiz iqini qəyliyəndə, U ədəm bizni uning kəlidin kətkuzidu. **7** Wə Yakupning kəldisi nurojun həlkələr arisida Pərwərdigardin qüxkən xəbnəmdək bolidu, Qəp üstigə yəjojan yəmojurlardək bolidu; Bular insan üqün kəqikməydu, Ədəm balilirining [əjrini] kütüp turmaydu. **8** Yakupning kəldisi əllər arisida, Yəni nurojun həlkələr arisida ormandiki həywanlar arisidiki xirdək bolidu, Kəy padiliri arisidiki arsləndək bolidu; Xir ətkədə ularning arisidin, Həqkim kətkuzup əlaləmojduqə qəyləp dəssəydu, Titma-tit kəlip yirtiwetidu. **9** Kəlung küxəndiliring üstigə kətürilidu, Barlik düxmənlirindin üzüp taxlinidu. **10** Xu künidə xundək boliduki, — dəydu Pərwərdigar, Mən aranglardin barlik atlirining üzüp taxlaymən, Jəng hərwilirindin həlak kəlimən. **11** Zeminindiki xəhərlirindin yəjojtimən, Barlik istihəklirindin oqulitimən. **12** Səhirlərnəni kəlungdin üzüp taxlaymən; Silərdə palqilar bolmaydu. **13** Mən oyma məbudlirindin, «But tüwrük»lirindin otturungdin üzüp taxlaymən; Sən əz kəlungning yəsojinoja ikkinqij bax urmayson. **14** Arangdin «Axerəh»lirindin yuluwətimən, Wə xəhərlirindin həlak kəlimən; **15** Wə [Manga] kulək salmojan əllərnin üstigə əqqik wə dəroqəzəp bilən intikəmmi yürgüzimən.

6 Pərwərdigarning nemə dəwətkinini hazır anglanglar: — «Ornungdin tur, taqlar aldida dəwəyignəni bayan kəil, Egizliklərgə əwazignəni anglatkin». **2** «I taqlar, Wə silər, yəz-zeminning əzğarməs ulliri, Pərwərdigarning dəwasini anglanglar; Qünki Pərwərdigarning Əz həlkə bilən bir dəwəsi bar, U Israil bilən munəzilixip əyibini kərsətməkə; **3** I həlkim, Mən sanga zədi nemə kəldim? Seni nemə ixtə bəzar kəliptimən? Məning hətəlikin toəpərlük guwahlik bərixin? **4** Qünki Mən seni Misir zeminidin elip qikərdim, Seni kulluk məkanidin hərlükə

kutquzdum; Aldingda yetaklxka Musa, Harun wa Meryamlarni owettim. 5 I halkim, Pərwərdigarning həkkanilyiklirini bilip yetdinglar üqün, Moab padixahi Balakning kəndak niyitining barlikini, Beorning oqlı Balaamning uningə kəndak jawab bərgənlikini, Xittimdin Gilgaləyiqə nemə ixlar boləjanlikini hazir esinglarə kəltüringlar. 6 — Mən əmdi nemini kətürüp Pərwərdigar ədiə kəlimən? Neməm bilən Həmmidin Aliy Boləyiqə Hudaning aldidə egilimən? Uning ədiə kəydürmə qurbanliklarni, Bir yillik mozaylarni elip kələmdim? 7 Pərwərdigar mingliəjan koqkarlardin, Tümənləg zəytun meyi dəryaliridin huzur əlamdu? İtaətsizlikim üqün tunji balamni, Tenimning puxtini jenimning gunahəyiqə atamdimən!? 8 I insan, U sanga nemə ixning yaxhi ikənlikini kərsətti, Bərhək, Pərwərdigar sendin nemə tələp kıləjanlikini kərsətti — Adalətni yürgüzüx, Mehribanlikni səyüx, Sening Hudaying bilən billə kəmtərlək bilən mengixtin baxka yəne nemə ixing bolsun? 9 Pərwərdigarning əwazi xəhərgə hitab kılıp qəkiridu; (Pəm-danalik bolsa namingəyiqə hərmət bilən karaydu!) əmdi həküm palikini wə uni Bekitkinini anglanglar: — 10 Rəzil ədəmning əyidə razilliktin əlojan baylıklar yəne barmidu? Kəm ələydieəjan yirginqlik ələqəm yəne barmidu? 11 Biadil taraza bilən, Bir halta sahta taraza taxliri bilən pak bolalamdim? 12 Qünki xəhərnəg bayliri zorəwanlik bilən toləjan, Uning əhalisi yəlojan gəp kılıdu, Ularning əozdidiki tili əldəmqidur. 13 Xunga Mən seni urup kəsəl kılımə, Gunahlırning tüpəylidin seni harabə kılımə. 14 Yəysən, birək toyunmaysən, Otturangda əq-boxluk kəlidu, Sən mülkəngni elip yetkiməkəy bolisən, Birək saqlıyalmaysən; Saqlar kəldurojining bolsimu, uni kılıqkə tapxurimən. 15 Teriysən, birək həsul almaysən; Zəytunlarni qəyləysən, birək əzüngni meyni sürtüp məshik kılalmaysən, Yəngi xarəbni qəyləp qikirisən, Birək xarəb iqəlməysən. 16 Qünki «Omriəning bəlgilimiliri»ni, «Aħabning jəmətidikilər kıləjanliri»ni tutisən; Sən ularning nəsihətliridə mangisən, Xuning bilən Mən seni harabə, Səndə turuwatqanlarning həmmisi iskırtix obyektı kılımə; Sən həlkimdiki xərməndiqilikni kətürisən.

7 Mening həliməyiqə way! Qünki mən huddi yazdiki mewilər yiojilip, Üzüm həsulidin keyinki wasəngdin keyin əq kəlojan birsigə əhxaymə, Yegüdək sapak yəktur; Jenim təxna boləjan tunji ənjür yəktur! 2 İhlasmən kixi zemindin yoqap kətti, Adəmlər ərisida durus birsimu yəktur; Ularning həmmisi kən təküxkə payliməkta, Hərbiri əz kəridixini tor bilən owlaydu. 3 Rəzillikni puhta kılıx üqün, İkki kəli uningəyiqə təyyarlanəjan; Əmir «inam»ni soraydu, Sorəqimü xundək; Mətiwər janab bolsa əz jenining nəpsini əxkara eytip beridu; Ular jəm bolup rəzillikni tokuxməkta. 4 Ularning əng esili huddi jioqəndək, Əng durusi bolsa, xohilik tosuqktin bəttərdur. Əmdi kəzətqiliring [kərkəp] kütəkən kün, Yəni [Huda] sanga yekınlap jazəlyədieəjan künı yetip kəldi; Ularning əlakzadə bolup kədieəjan wəkti həzir kəldi. 5 Ülpitinggə ixənmə, Jan dostungəyiqə tayanma; Aəzgingning ixikini kuqıqingda yatkuqidin yepip yür. 6 Qünki oşul atisəyiqə bihərmətlik kılıdu, Kiz ənisəyiqə, Kəlin keyn ənisəyiqə kərxı kozojilidu;

Kixining düxmənli ri əz əyidiki adəmliridin ibarət bolidu. 7 Birək mən bolsam, Pərwərdigarəyiqə kərap ümid bəəyilmə; Nijətimni bərgüqi Hudani kütimən; Hədayim mənə kulək salidu. 8 Məngə kərap hux bolup kətmə, i düxminin; Gərgə mən yikilip kətsəmmü, yəne kəpimən; Kərangəyiqə oltursam, Pərwərdigar mənə yorukluk bolidu. 9 Mən Pərwərdigarning əzəyiqəyiqə qıdāp turimən — Qünki mən Uning əldidə gunah sādır kıldim — U mənəg dəwəyimni sorap, mən üqün həküm qikirip yürgüzgüqə kütimən; U mənı yoruklukka qikiridu; Mən Uning həkkanilyikini kərimən. 10 Wə mənəg düxminin buni kəridu, Xuning bilən mənə: «Pərwərdigar Hudaying kəni» dəgən əyalni xərməndilik basidu; Mənəg kəzüm uning [məəylubiyitini] kəridu; U koqidiki patkəktək dəsəp qəylinidu. 11 — Səning tam-səpilliring kuralidieəjan künidə, Xu künidə sanga bəkitilgən pəsiləng yıraklarəyiqə yetkilidu. 12 Xu künidə ular yeningəyiqə kəlidu; — Asuriyədin, Misir xəhərliridin, Misirdin [əfrat] dəryəyiqəyiqə, dəngizdin dəngizəyiqə wə təəyiqədin təəyiqəyiqə ular yeningəyiqə kəlidu. 13 Birək yər yüzi bolsa əzining üstidə turuwatqanlar tüpəylidin, Yəni ularning kilmixlirining mewisi tüpəylidin harabə bolidu. 14 — Əz həlkəngni, yəni mirandə, Kərməl otturidə yəloqə turuwatqən Əz mirandə boləjan padini, Tayək-həsəng bilən ozuklandıroəyiqə; Kədimki künlərdikidək, Ular Bəxan həm Gilead qimənzərliridə kəytidin ozuklansun! 15 — Sən Misir zemindin qikəjan künlərdə boləqəndək, Mən ularəyiqə kəramət ixlarni kərsitip bərimən. 16 Əllər buni kərip bərlək həywisidin hijil bolidu; Kəlini əozı üstigə yapıdu, Kuləkliri gəs bolidu; 17 Ular yiləndək topa-qəngni yəlaydu; Yər yüzdiki əmiligüqilərdək əz təkükilirdin titrigə peti qikidu; Ular kərkəp Pərwərdigar Hudayimizing yəniəyiqə kəlidu, Wə sənəg tüpəyiləgindimü kərkidu. 18 Kəbihlikni kəqüridieəjan, Əz mirasi boləjanlarning kəldisining itətsizlikidin ədieəyiqə Təngridursən, U əqıqini mənəgügə saqləwərməydu, Qünki U məjir-muhəbbətni huxəllik dəp bilidu. Kim sanga təngdəx iləhdur? 19 — U yəne bizgə kərap iqini əqriddu; Kəbihliklirimizni U dəsəp qəyləydu; Sən ularning bərlək gunahlırini dəngiz təglirigə taxləysən. 20 — Sən kədimki künlərdin bəri əta-bowilirimizəyiqə kəsəm kıləjan həkikət-sədəkətni Yəkupkə, Əzgerməs muhəbbətni İbrahimeəyiqə yətküzüp kərsitəsən.

Nahum

1 Ninəwə xəhiri toʻqrisida yūkləngən wəhiy — əlkoxluk Nahum kərgən əlamət kərunūx hatiriləngən kitab. **2** Pərwərdigar otluk muhəbbətlik, intikam əloquqi bir Hudadur; Bərhək, Pərwərdigar bir intikam əloquqi, Dərojəzəp Iğsidur; Pərwərdigar yawliridin intikam alidu, Dūxmənliiri ūqūn ədawət saqlaydu. **3** Pərwərdigar əsanlikqə əqqiklanmaydu, Kitiq-kudrəttə uluqudur, Gunahī barni heq aqlimaydu; Pərwərdigar — Uning yoli kara quyunda wə borandidur, Bulutlar Uning ayaqliri purkiratqan qang-tozangdur. **4** U dengizoqa tənbiħ berip uni kuruq kilidu, Barlik dəryalarni kurutiwetidu; Baxan kaqjirap ketidu, Karmalmu hām xundək bolidu; Liwandiki gūl-giyahmu kaqjiraydu. **5** Taqlar uning əldida titrəp ketidu, Dənglər erip ketidu, Yər yūzi Uning huzuri əldioja ketūritilidu, Jahān hām uningda barlik yaxawatqanlarmu xundək bolidu. **6** Kim Uning ojezipi əldida tik turalisun? Kim Uning əqqiqjizini dəħxitidə kəddini kerip turalisun? Uning dərojezipi ottək tēkūlidu, Uning əldida taxlar yerilidu. **7** Pərwərdigar mehribandur, kūlpətlək kūndə baxpanahdur; Əzigə tayanəjanlarni U bilidu. **8** Birək exip taxkan kəlkīn bilən xu yərnī pūttīnləy tūgəxtūridu, Karangoquluk uning dūxmənliirini koşqlaydu. **9** Silər Pərwərdigar bilən karxilixip nemə oylawatisilər? U ixlirlarni pūttīnləy tūgəxtūridu; Yamanlik silərdin ikkinqi kətim qikmaydu. **10** Ular kəmojəktək bir-birigə qirmixiwəloqan bolsimu, Əz hərəqliridin sūzmə bolup kətkən bolsimu, Ular kuruq pəhaldək pūttīnləy yəp ketilidu. **11** Səndin Pərwərdigarə rəzillik oyliəquqi qikqanidi, U İblisning bir nəsihətqisidur. **12** Pərwərdigar mundək dəydu: — «Ularınəy təyyarlikliri toluq, sani zor kəp bolsimu, Ular ohxaxla ūzūp taxlinidu, Xundəklə kəlməskə ketidu; Mən sanga əzar kiləjinim bilən, [i həkim], Kaytidin sanga əzar kiləymən. **13** Həzir Mən uning boyunturukini boynungdin sundurup əliwatimən, Wə əsarətlirini besūp taxlaymən. **14** Pərwərdigar sən toqruluk pərman qūxūrgənkī, Səning naminəy kaytidin terilməydu; Butungning əyidin Mən oyma həkəl, kuyma həkəlni yəkitimən; Mən kəbrəngni təyyarlawatimən, Qūnki sən pəsəndirsən. **15** Mana taqlar ūstidə, hux həwərnī əlip kəlgūqinəy ayaqliriəqa, Aram-hatirjəmlīknī jakarlioquqinəy ayaqliriəqa kara! Həytlirini təbriklə, i Yəhūda, iqkən kəsəmlirini əda kil; Qūnki u rəzil boləquqi zəminəgdn ikkinqi ətməydu; U pūttīnləy ūzūp taxlanəqan bolidu.

2 Bitqit kilidəqan birsi kəz əldingəjilə kəldi; Əmdi istihkam ūstidə kəzət kil, Yoloqa kara, belingni baqlə, kūqlirini yəjəp təhimu kūqəyt! **2** (Qūnki Pərwərdigar Yəqūpning xan-xəripini əsligə kəltūrdi, Uni İsrailning xan-xəripigə layik dərijidə əsligə kəltūrdi; Qūnki kuruqdioquqlar ularni kuruqdap kojojanidi, Ularınəy ūzūm tal xahlirini wayran kiləjanidi). **3** [Bitqit kiləqinəy] palwanlirini kəlkānliri kizil boyaldi, Uning baturliri pərangdə kiygūzildi; Təyyarlik kūnidə, jəng hərəwiliri polatning julasida yaltirap ketidu, Nəyzilə oynitilidu; **4** Jəng hərəwiliri koqilarda gūldūrlixip qepixiwatidu; Kəng yollarda bir-birigə

soqlidū; Ularınəy kiyapiti məx'əllərdək bolidu, Ular qəkməklərdək yūgūrūxidə. **5** [Sərdar] əmirlirigə əmr qūxūridū; Ular yūrūx kiləjində əldiriəjində bir-birigə putlixip mandu; Ninəwəning sepiliəqa karap əldiraydu. [Baxliriəqa] bolsa «muħəsirə kəlkīni» təyyarlinidu. **6** «Dəryalarning dərwəziliri» eqilidu, [Padixahning] ordisi erip ketidu. **7** Huzabning bolsa uyatliri eqilidu — [Dūxmən] tərpidin yalap epketilidu, Dədəkliri huddi pəhtəklərnəy sadasidək əh-ūh tartip, Məydilirini urup ketidu. **8** Ninəwə apiridə boləqandin bəri kəl sūyidək [tin] bolup kəldi, Birək ular həzir kəqip ketidu... Əy tohta! Əy tohta! — Birək həkim kəynigə kərimaydu. **9** Kūmūxlərnī buliwəlinglar, əltunlarni buliwəlinglar; Qūnki uning əwəkətlək həziniədikī kimmət kəqaq-kuqiliriniəy sani yəktur. **10** U kuruqdaləqan, wəyran kilinəqan, bərbat boləqan! Yūriki erip ketidu, Tizliri bir-birigə jaləqlap təgməktə; Bəlliri toloqə tutkəndək toloqinidu, Barlik yūzlər tatirip ketidu. **11** Kəni, xirlarning uwisi? Yax xirlar ozuklinidəqan jay, Xir, qixi xir, xir arslini həkimdin kərkəy yūrgən jay kəni? **12** Xir əz arslanlirini kənduruxkə owlarni titmə-titmə kiləjanidi, Qixi xirliri ūqūn owlarni boşqanidi; Əngkūrlirini ow bilən, uwilirini olja bilən toxkuzəjanidi. **13** Mana, Mən sanga kərximən, — dəydu samawiy koğunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar; Mən sənəy jəng hərəwilirini is-tütəkkə ayləndurup kəyduriwetimən; Kiliq yax xirlirini yəwatidu, Owəngni nər yūzidin əlip taxlaymən; Əqliriniəy awəziliri kayta heq anglanmaydu.

3 Kanlik xəhərgə way! U yəloqanqilik, zulum-zorəwanlik bilən toləqan, U olja əlixitin heq kəl ūzəgən əməs! **2** Ah, kəmqinəy kərsildaxliri! Qəqliriniəy dəkəngxiwatqan, Atlarning qəpqiwatqan, Pingildap kətiwatqan jəng hərəwiliriniəy sadaliri! **3** Kara, atlik ləxkərlərnəy kəngkixliri, Kiliqlarning walildaxliri, Nəyzilərnəy palildaxliri, Əltūrūglərnəy kəplūki, Əlūklər dəwə-dəwə! Jəsətlərnəy sani yəktur; Ular jəsətlərgə putlixidu. **4** — Səhlərnəy piri u, — əllərnī pəhixiwəzlikə, Jəmətlərnī səhliriri bilən setiwetidu; Sən xərsinuhən pəhixiniəy nuroqan pəhixilikliri tūpəylydin, **5** Mana, Mən sanga kərxilixip qikqənmən, — — dəydu samawiy koğunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, Kənglikingniəy etikini kayrip yūzūnggə yəyip, sənī əxkariləymən, əllərgə uyət yərliriniəy, Padixəhlikləroja nomusunni kərsitimən. **6** Ūstūnggə nijəsətni taxlaymən, Sənī xərməndiqiliktə kəldurimən, Sənī rəsəwə kilimən. **7** Wə xundək boliduki, Sənī kərgənlərnəy həmmisi səndin kəqip: — «Ninəwə wəyran kilindi! Uning ūqūn kim həza tutidū?» — dəydu; Mən sanga təsəlli bərgūqilərnī nədin tēpib bərimən? **8** Sən dəryalarning otturisidə turəqan, Ətrapidə sular boləqan, Istihkami dengiz boləqan, Sepili dengiz boləqan No-Amon xəhiridin əwzəlməsən? **9** Əfiəpiyəmu, Misirumu uning kūq-kudriti idi, Ularınəy kūqi qəksidi idi; Put hām Liwiyəliklərinəy yərdəmqi idi; **10** Umu əlip kətilip, əsirlikkə qūxkən; Barlik koqa bəxidə bowəqliri qərup taxliwetildi; Ular uning mətəwərliri ūqūn qək taxlidi, Uning barlik ərbəbliri zənjirdə baqlənanəjanidi. **11** Sənmu məst bolisən; Sən məkūniwəlisən; Sən dūxməndin hīmayə izdəp yūrisən;

12 Sening barlik istihkamliring huddi tunji mewigə kirgən ənjür dərihining ənjürliğə ohxaydu; Birlə silkisə, ular yegüqining aozioja qüxidu. **13** Mana, həlking xəhiringdə kız-ayallardək bolup qaldı; Zeminəning qowukliri düxmənliringgə kəng iqilidu; Ot tēmür taqakliringni yəp ketidu. **14** Əmdi muhasirigə təyyarlik kılıp su tartip qoy! Qorojanliringni mustəhkəmlə! Seviz topidin lay etip, Hək layni qəyləp qoy! Humdanni raslap qoy! **15** Ot seni xu yərdə yəp ketidu; Kiliq seni üzüp taxlaydu; U seni qekətkə liqinkisidək yəwatidu; Əmdi özüngni qekətkə liqinkilirdək kəp kıl, Qekətkidək özüngni zor kəp kıl! **16** Sən sodigərliringni asmandiki yultuzlardin kəp kilding; Mana, qekətkə liqinkisi kənat qıqırıp, uqup ketidu! **17** Sening ərbabliring qekətkilərdək, Sərdarliring mijir-mijir qəqıqızlardək bolidu; Mana ular sooquk künidə qitlar iqigə kiriwelip makan kılıdu; Kuyax qıkkanda, ular qeqıp ketidu, Barojan yerini tapkili bolmaydu. **18** Qopanliring mügdəp qaldı, i Asuriyaning padixahı; Sening aqsəngəkliring jim yatidu; Həlking taolər üstigə tarkilip kətti, Həqkim ularni yioqmaydu; **19** Sening yarang dawasız, Sening zəhməng eoqirdur; Həwiringni angliojanlarning həmmisi üstüngdin qawak qalidu; Qünki tohtawsız rəzilliking kimning bexioja kəlmigəndu?

Habakkuk

1 Habakkuk pəyojəmbər kərgən, uningəya yūkləngən wəhij: — **2** Aħ Pərwərdigar, qaqañojiqə mən Sanga nida kili-mən, Sən anglimaysən? Mən Sanga: «Zulum-zorawanlik!» dəp nalə-pəryad kətürimən, Birəx Sən kutkuzmaysən. **3** Sən nemixkə manga kəbiħlikni kərgüzisən, Nemixkə japa-zuluməya qarap turisən? Qünki bulangqilik, zulm-zorawanlik kəz aldindidur; Jənggi-jedəllər bar, Dəwalar kəpəyməktə. **4** Xunga kanun paləq bolup qaldı, Adalət məydanəya həq qikməydu; Qünki rəzillər həkkanıy adəmni kistiməktə; Xunga həkümlər burmilinip qikirilidu. **5** Əllər arisida bolidojan bir ixni kərüp bekinglar, obdan karanglar, həyranuħəs kəlinglar! Qünki silərnin dəwringlarda bir ix kili-mənki, Birsı silərgə bayan kילוan təşdidirdimu silər ixənməytinglar. **6** Qünki mana, Mən heliki mijəzi osal həm aldiraksən əl kaldiylərni ornidin turəuzimən; Əsli əzigə təwə əməs məkanlərni igiləx üqün, Ular yər yüzining kəngri jaylirini besip mangudu; **7** Ular əzlrining deginini hesab kilidu həm əzini haliojanqə yukiri tutidu; **8** Ularning atlırı yilpizlərdin ittik, Kəqtə owəya qikidojan bərilərdin əxəddiydur; Atlik ləxkərlər atlırini məşpüranə qapqitidu; Atlik ləxkərlər yirəktin kelidu, Ular owəya xungəşuəjan bürküttək uqur yüridu. **9** Ularning həmmisi zulm-zorawanlikkə kelidu; Ularning top-top adəmləri yüzlrini aldioja bekitip, ələya basidu, Əsirlərni kumdək kəp yiojdu. **10** Bərhək, u padixahlərni mazaq kilidu, Əmirlərnimu nəzirigə əlməydu; U həmmə istihkəmlərni məshirə kilidu, Qünki u topa-upraklari dəwə-dəwə kilip, ularni ixəqal kilidu. **11** Xundək kilip u xamaldək əşyuldap ətidu, Həddidin exip gunəhkar bolidu; Uning bu kütq-kudriti əzigə iləħ bolup sanilidu. **12** Sən Əzəldin Bar Boləuqi əməsmu, i Pərwərdigar Hudayim, mening Mukəddəs Boləuqi? Biz əlməymiz, i Pərwərdigar; Sən uni jazayingni bəja kəltürüx üqün bekitkənsən; Sən, i Koram Tax Boləuqi, uni [bizgə] ibrət kilip tüzitixkə bəlgiligənsən. **13** Səning kəzüng xunqə əşbarsiz idiki, Rəzilikkə qarap turmaytting; Əmdi nemixkə Sən munəpiklik kילוanlarəya qarap turisən, Rəzillər əzidin adil boləjan kixini yutuwaləjinida, nemixkə süküt kilisən? **14** Sən adəmlərni huddi dengizdiki beliklərdək, Huddi əzlrini üstidə həq yetəkligüqisi yok əmiligüqi həywanlarəya əhxax kilisən; **15** Xu [kaldiy kixi] ularning həmmisini qənggikioja ilinduridu, Ular ni əz tori bilən tutuwalidu, Ular ni yiojma torioja yiojdu; Xuning bilən huxal bolup xadlinidu; **16** Wə torioja qurbanlik sunidu, Yiojma torioja isriq salidu, Qünki xular arkilik uning nesiwisi mol, Nemətliri ləzzətlək boldi. **17** Əmdi u xu tərکیدə torini tohtawsiz boxitwərsə, Xu tərکیدə əllərni həq rəħim kilməy kəriwərsə bolamdu?

2 «Əmdi mən əz kəzitimdə turiverimən, Əzümni munar üstidə das tikləymən, Uning manga nemə dəydiojanlikini, Xuningdək əzüm bu dad-pəryadim toşuruluq kəndək tegixlik jawab təpoxim kerəklilikni bilixni kütüp turimən». **2** Həm Pərwərdigar jawabən manga mundək dedi: — «Okəşuəjanlar yügürsun üqün, Bu kəringən əlamətni yeziwal; Uni tahtaylar üstigə

ənək oyup qik; **3** Qünki bu kəringən əlamət kəlgüsidiki bekitilgən bir wəkit üqün, U adəmlərgə əhirsətni təlpindüridu, U yəlojan gəp kilməydu; Uzunojiqə kəlməy kəlsimu, uni kütkin; Qünki u jəzmən yetip kelidu, həq kəqikməydu. **4** Kara, təkəbburlixip kətküqini! Uning kəlbı əz iqida tüz əməs; Birəx həkkanıy adəm əz etikəd-sadiklik bilən həyat yayaxdu. **5** Bərhək, xarab uningəya satkənluq kilidu, — U təkəbbur adəm, eydə tinim tapmaydu, Həwisini təhtisərədək yoojan kilidu; U əlümdək həqqaqan kənməydu; Əzigə bərlək əllərni yiojdu, Həmmə həlkni əzigə kəritiwalidu. (Sheol h7585) **6** Bularning həmmisi keyin u toşuruluq təmsilni səzləp, Kinayilik bir təpoximətni tiləya alidu: — «Əzizing əməsni mening dəp kəşuəwəluqioja way! ([Bundək ixlar] qaqañojiqə bolidu?) Gərigə kəşuəjan nərsilər bilən əzini qingdioşuqioja way!» **7** Səndin jəzanə-kəzət əloşuqilər birəklə kəşuəwəlməmdü? Səni titrətküqilər birəklə oyojanməmdü? Andin sən ularəya olja bolməmsən? **8** Sən nuroşun əllərni bulang-talang kילוanliking tüşpəylidin, Həm kixilərnin kənliri, zemin, xəhər həm uningdə turuwatqan həmməyləngə kילוan zulm-zorawanliking tüşpəylidin, Səklinip kəlojan əllər sən bulang-talang kilidu; **9** Həlakət qənggilidin kutuluş üqün, Uwamni yukiriəya salay dəp, Nəpsi yooşınəp əz jəmətigə hərəm mənəpət yioşkuqioja way! **10** Nuroşun həlkəlrni wəyran kilip, Əz jəmətiggə əhənət kəltürdüng, Əz jəningəya kərxı gunəħ sadir kilding. **11** Qünki təmdin tax nida kilidu, Yəşəqlərdin lim jawab bəridü: — **12** Yürtni kən bilən, Xəhərnı kəbiħlik bilən kuroşuqioja way!» **13** Mana, həlkəlrning jan tikip tapqan məħnitining pəkət otka yekiloşu kilinojanlikı, Əl-yurtlarning əzlrini biħudə həlsiratkanlikı, Samawi kəşunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin əməsmü? **14** Qünki huddi sular dengizni kəpliojəndək, Pütün yər yüzı Pərwərdigarnı bilip-tonux bilən kəplinidu. **15** Əz yekiningəya hərəknı iqküzgüqigə — Uning uyət yerigə kərixing üqün, Tulumungdin kuyup, uni məst kילוəqi sanga way! **16** Xə-xərpəning ornida xərməndiqilikə tolisən; Əzüngmu iq, Hətniliking ayan bolsun! Pərwərdigarning ong kolidiki kədəħ sən tərəpkə burulidu, Xə-xərpəningning üstini rəşwayipəslik basidu. **17** Liwanəya kילוan zulm-zorawanlik, Xundəkəla həywanlarnı kərkətip ularəya yetküzgən wəyranqilikmu, Kixilərnin kənliri, zemin, xəhər həm uningdə turuwatqan həmməyləngə kילוan zulm-zorawanlik tüşpəylidin, Bular səning mijikingni qikiridu. **18** Oyma məbudning nemə paydisi, Uni uning yəşioşuqisi oyup qikqan tursə? Kuyuma məbudningmu wə uningəya təwə sahta təlim bərgüqining nemə paydisi — Qünki uni yəşioşuqı əz yəşioşuqioja tayinidu, Demək, zuwənsiz «yok boləjan nərsilər»ni yasaydu? **19** Yəşəqə «Oyoşan!» degen adəngə, Zuwənsiz taxkə «Turə!» degenə way! U wəz eytamdu? Mana, u altun-kümüx bilən həlləndi, Uning iqidə həq nəpəs yoktur. **20** Birəx Pərwərdigar Əz mukəddəs ibadəthanisididur! Pütkül yər yüzı Uning əldida süküt kilsun!

3 Habakkuk pəyojəmbərnin duasi, «Xiggaon» əħəngida: — **2** «Pərwərdigar, mən həwiringni ənglidim, əyminip kərkətm. i Pərwərdigar, yillar arisida ixingni kəytidin janlanduroşaysən, Yillar arisida ixingni tonutkəşsən; Dəşəzəptə boləjningdə rəħimdillikni

esinggə kəltürgəysən! **3** Təngri Temandin, Pak-Mukəddəs Boləuqi Paran teəjidin kəldi; (Selah) Uning xan-xəripi asmanlarni kəplidi, Yər yūzi uning mədhiyiliri bilən toldi; **4** Uning parkiraklikı tang nuridək boldi, Kolidin qaqmaq qaqkandək ikki nur qıkti; Xu yərdə uning küq-kudriti yoxurunup turidu. **5** Uning aldidin waba, Putliridin qoşdək yalkun qıqmaqta idi; **6** U turup yər yüzini mələqlidi; U kəriwidi, əlləni dəkkə-dükkigə saldi; «mənggü taşlar» parə-parə kılindi, «əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi, Uning yolliri bolsa əbədiydu. **7** Mən Kuxan kəbilisining qediririning parakəndiqilikta boləanlikini, Midiyan zeminidiki pərdiləni titrək başkanlikini kərdum. **8** Pərwərdigar dəryalarəja aqqıqlandimikin? Sening əzəziping dəryalarəja karitildimikin? Kəhring dengizəja karitildimikin? Atliringəja, nijat-kutkuzuxni epkelidiojan jəng hərwiliringəja minip kəlgənoşusən! **9** Sening okyaying ayan kılindi, Səzüng boyiqə, [Israil] kəbililirigə iqkən kəsəmliring üqün ayan kılindi! (Selah) Sən yər yüzini dərya-kəlkünlər bilən ayriwəttig. **10** Taşlar Seni kərtip, azablinip toləjini kətti; Dolğunlap akkan sular kəlkündək ötüp kətti; Qongkur dengiz awazini qoyuwetip, Kollirini yukiroja ərlətti. **11** Etiləjan oqliringning parkirək nurini kərtip, Palidiojan nəyşəngning yoruklukini kərtip, Kuyax həm ay əz turaləjusida jim turdi. **12** Sən aqqıqingda yər yüzidin ötüp yürük kilding; Əlləni əzəzipingdə ziraətəni soqkandək soqtung; **13** Əz həlkingning nijat-kutkuzuluxi üqün, Sən Əz Məsihiq bilən billə nijat-kutkuzux üqün qıqting; Ulini boyniojqə eqip taxlap, Rəzilning jəmətinə bəxini urup-yanjip, uningdin ayriwəttig; (Selah) **14** Sən uning nəyşiliri bilən sərdaririning bəxiəja sanjiding; Ular dəhşətlik qara kuyundək meni tərkitiwetixkə qıkti, Ularning huxallikı əjiz məminləni yoxurun jayda yalmap yutuxtın ibarəttur! **15** Sən atliring bilən dengizdin, Yəni dəwə-dəwə kilingəjan uluş sularidin ötüp mangding! **16** Mən bularni anglidim, iqi-bəqrimni titrək basti; Awazni anglap kalpuklirim dir-dir kildi, Ustihanlirim qirip kətkəndək boldi, Putlirimni titrək basti; Qünki mən külpətlik künidə, Yəni əz həlkingə tajawuz kıləuqi bəsip kirgən künidimu, Səwr-hatirjəmliktə turuxum kərək. **17** Qünki ənjür dərihi qeqəklimisimu, Üzüm tallirida məwə bolmisimu, Zəytun dərihiqə kıləjan əjir yoqqa qıqkan bolsimu, Etizlar həq həsul bərmigən bolsimu, Kərandin kəy padisi üzülgən bolsimu, Eoşilda kala padisi yoq bolsimu, **18** Mən həmən Pərwərdigardin xadlinimən, Manga nijatimni bərgüqi Hudayimdin xadlikka qəmilimən, **19** Pərwərdigar, Rəb, mening küq-kudritimdur; U mening putlirimni keyikningkidək kildidu; Meni yukiri jaylirimda mangəjuzidu! (Bu küy nəqmıqilərnə bəxiəja tapxurulup, tarlik sazlar bilən oqusun).

Zəfaniya

1 Amonning oqli Yosiya Yəhudaşa padixah bolqan waqitlarda, Həzakiyaning qəwrisi, Amariyaning əwrisi, Gədalıyaning nəwrisi, Kuxining oqli Zəfaniyaşa yətkən Pərwərdigarning səzi: — **2** Mən yer yüzidin həmmini kurutuwetimən, — deydu Pərwərdigar; **3** — İnsan həm haywanni kurutuwetimən, Asmandiki uqar-kanatlar həm dengizdiki beliklarni, Barlik putlikaxanglarni rəzil adəmlər bilən təng kurutuwetimən, İnsaniyətni yer yüzidin üzüp taxlaymən, — deydu Pərwərdigar. **4** — Xuning bilən Mən Yəhuda üstigə, Barlik Yerusalemdikilər üstigə qolumni sozimən; Muxu yərdə «Baal»ning kəldükini, «Kəmar»larning namini kahınlar bilən billə üzüp taxlaymən; **5** Xundakla əgzidə turup asmandiki jisimlarəşa bax uridioqanlarni, Pərwərdigarəşa bax urup, xundakla Uning nami bilən kəsəm kilip turup, «Malkam»ning nami bilənmü kəsəm kilidioqanlarni, **6** Pərwərdigardin təzganlarni, Pərwərdigarni izdiməydiqan yaki Uningdin yol sorimioqanlarnimu üzüp taxlaymən. **7** Rəb Pərwərdigarning huzuri aldida süküt qilinglar; Qünki Pərwərdigarning küni yekındur; Qünki Pərwərdigar kurbanlıqni təyyarlidi, U mehmanlarni «taharət kildurup» həlal kildi; **8** Pərwərdigarning kurbanlıqning künidə xundak boliduki, Mən əmirlərni, padixahlarning oqullirini wə yat əllərnin kiylimirini kiyiwaləqanlarning həmmisini jazalaymən; **9** Xu küni Mən bosuqıdin dəssiməy atlaydiqanlarni, Yəni zulum-zorəwanlık həm əldəməy qılqı tayinip, hojayinlirining əylirini tolduridioqanlarni jazalaymən. **10** Xu künidə, — deydu Pərwərdigar, «Belik dərwəzisi»din «Waydad», «İkkinqi məhəllə»din hərkiyəxlər, Dəngəgizliklərdin oqayət zor «gum-gum» kilip wəyran kilinoqan əwəzlər anglinidu. **11** «Hərkiyənglər, i «Oymanlık məhəllisi»dikilər; Qünki «sodigar həlk»ning həmmisi qilinglandı, Kümtix bilən qingdaləqanlar qirildi!» **12** — Wə xu qaqda xundak boliduki, Mən Yerusalemnı qıraoqlar bilən ahturimən, Arzangliri üstidə tinoqan xarəbtək turoqan əndixisiz adəmlərnı, Yəni kənglidə: «Pərwərdigar həq yaxlılıqni kilməydu, yamanlıqnımu kilməydu» degənlərnı jazalaymən. **13** Əmđi baylıqliri olja, Əyliri bərəbat bolidu; Ular əylərnı saləqini bilən, Ularđa turməydu; Üzümzarlarnı bərpa kiləqini bilən, Ularđın xarəbini iqməydu. **14** Pərwərdigarning uluq küni yekındur; Bərəkə yekındur, intayin təz yetip kelidu; Angla, Pərwərdigarning künninğ sadası! Yetip kəlgəndə palwanmu ələmlik warkıraydu. **15** Xu küni kəhr elip kelidioqan bir kün, Külətlilik həm dərd-ələmlik bir kün, Wəyranlılık həm bərəbatlık qüxidiqan bir kün, Zulmətlilik həm sürülek bir kün, Bulutlar həm qap-karəngəulək bilən qaplanəqan bir kün, **16** İstihkamlaxqan xəhərlərgə, sepilning egiz potəylirigə hujum kilidioqan, Kanay qelinidioqan, agah signali kətürüldioqan bir kün bolidu. **17** Mən adəmlər üstigə külətlərnı qüxürimən, — Ular kərioqlardək yüridu; Qünki ular Pərwərdigarəşa qarxi gunah kildi; Ularđın kanlıri topa-qəngdək, Ularđın üqəy-kərinlıri pəktək təküldü; **18** Pərwərdigarning kəhri qüxkən künidə altun-kümüxliri ularni kütqəzəlməydu; Bəliki pütkül

jaqan Uning oqəzəp oti tərpidin yəwetilidu; Qünki U barlık yer yüzidikilərninğ üstigə mutlək bir həlakət, dəhşətlik bir həlakət qüxüridu.

2 Yiqoilinglar, özünlərnı yiqoilinglar, i nomussiz «yat əl», **2** Yarlık qıkkıqə, Kün topəndək təz etüp kətküqə, Pərwərdigarning əqqik oqəzipi üstünlərgə qüxküqə, Pərwərdigarning oqəzipi elip kelidioqan kün üstünlərgə qüxküqə, **3** Pərwərdigarnı izdənglar, i Uning həkümlirini əda kiləqan zemindiki kəmtərlər; Həkkaniyəlni izdənglar, kəmtərlərnı izdənglar; Əhtimal silər Pərwərdigarning oqəzipi boləqan künidə panah tapqan bolisilər. **4** Qünki Gaza taxlanəqan bolidu, Axkelon wəyranə bolidu; Ular Axdotdikilərnı qüx bolməyda həydiwetidu; Əkron yulup taxlinidu. **5** Dəngiz boyidikilər, yəni Kərat elidikilərgə way! Pərwərdigarning səzi sanga qarxidur, i Kanaan, Filistiyəlninğ zemini! Ahaləng qəlmioqəşa Mən seni həlak qilimən. **6** Dəngiz boyi padıqılar üqün qimənzar, Koy padiliri üqün kətanlar bolidu; **7** Dəngiz boyi Yəhuda jəmətiniñ kəldisi igidarlılıqda bolidu; Axu yərdə ular oquklınıdu; Axkelonning əyliridə ular kəq kirgəndə yatidu, Qünki Pərwərdigar Hüdasi ularning yəniqə bərip ularđın həwər elip, Ularđı əsarətətin əzadlılıqə erixtüridu. **8** Mən Moabning dəxnimini, Ammoniyəlninğ həkərtlirini anglidim; Ular xundək kilip Məning həlqini mazaq kilip, Ularđın qəgərlirini paymal kilip mahtinip kətti. **9** Xunga Mən Əz həyatim bilən kəsəm qilimənkı, — deydu samawı koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, İsrailning Hüdasi, Moab jəzmən huddi Sodəmdək, Ammoniyəlninğ huddi Gəmorradək bolidu — Yəni qəkkəqlər wə xərlüklər qaplanəqan jay, daim bir qəl-jəzirə bolidu; Həm həlkimning kəldisi ularđın olja əlidi, Kəwmimning kəloqanlıri bularəşa igə bolidu. **10** Ularđın təkəbburlukıdin bu ix bəxiqə kelidu, Qünki ular samawı koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning həlkini mazaq kilip mahtinip kətti. **11** Pərwərdigar uləşa dəhşətlik bolidu; Qünki U yer yüzidiki butlarning həmmisini kurutuwetidu; Xuning bilən əllər, barlık qət əraldikilər hərbi əz jayida Uningəşa ibadət kildü. **12** İ Efiopiylər, silərmü Məning qiliqim bilən əltürüsilisilər. **13** U kəlini sozup ximaləşa təküzüp, Asuriyəni həlak kildü, Ninəwə xəhriyi wəyranə, qəl-bayawəndək kəhətqilik jay kildü. **14** Uning otturisida qarwa padiliri, Xundakla haywanlarning hərhilliri yatidu; Qəl həwəkuxi, qirkiqıoquqı həwəkuxlar uning tüwrük baxlıridə qonidu; Deriziliridin sayraxlar anglinidu; Bosuqliridə wəyranlılık turidu; Qünki U buning kədir yəşəq nəxiqlirini oquqıliqta kəlduridu; **15** Mana bu əndixisiz yaxap kəlgüqı xad-huram xəhər, Kənglidə: «Mənlə bərdürmə, məndin baxqə birı yəktür» degən xəhər — U xunqilik bir wəyranə, haywanlarning bir kənaləqısi bolup kəldioqu! Uningdin etüwatqanlarning həmmisi üxkirtidu, Kəlini silkiydu.

3 Asiylik kıləqı, buləqəşə, jəbir-zulum yətküzgüqı xəhərgə way! **2** U əwəznı anglimidi, tərbiyəni kəbul kilmidi; Pərwərdigarəşa tayanmıdi, Hüdasiəşa yekınlaxmıdi. **3** Uning otturisida boləqan əmirliriniñ həmmisi hərkiyəydiqan xirlər, Uning sorəqıqliri bolsa kəqliki owlaydiqan, ətini qəjiləqıudək

heqnersə kaldurmaydigan bərilərdur; **4** Uning xəhətlik, [Əzəmgə] mədhiyə kəltürgüqi kiliyə, — pəyğəmbərliri wəzinsiz, asiy kixilə; Uning kahinliri dəydu Pərwərdigar. mukəddəs ibadəthanini buləyaydiganlar, Təwrat-kanuniyə buzəunqilik kiliyiganlar. **5** Həkkaniyə Pərwərdigar uning otturisiydidur; U heq həkkaniyətsizlik kilmaydu; Hər ətigəndə adil həkümüni ayan kiliydu; Həkümidə kəmçilik yoxtur; Biraq namərd adəm heq nomusni bilməydu. **6** — Mən əlləni üzür taxliwətkənmən, Ularning istihkam pəyğiliri wəyranidur; Koqilirini heqbir adəm ətmigüdək kiliy harabə kiliyənmən; Xəhərliri adəmzətsiz, heq turəyqisi yox kiliyir həlak boləyən. **7** Mən: «Pəhət Məndin kərkunglar, təbiyini koqul kilinglar» — dedim. Xundək boləyanda uningəyə həmmə bekitkənlirim qüxürülməy, makani heq haniwəyran bolmas. Biraq ular baldurla ornidin turup, həmmə ixlirini haram kiliwətti. **8** Xunga Məni küttinglar, — dəydu Pərwərdigar, Mən guwahlik berixkə onumdin koqəyoləyən küngiqə — Qünki Məning kərarim — əlləni yioyix, Padixahliklarni jəm kilixtin ibarətki, Ularning üstigə kəhərimni, Həmmə dəhəxətlik aqqikimni bəxiyə təküx üqündur. Qünki yər yüzining həmmisi aqqiq əzəpimning oti bilən kəyürüwətilidur. **9** Qünki xu tapta barlik əlləning Pərwərdigarining namiyə nida kiliy qəkirixi üqün, Uning hizmitidə bir jən bir tən boluxi üqün, Mən ularning tilini sap bir tiləyə aylandurimən, **10** Qünki Efiopiyə dəyralirining nerisidin Məning dua-tilawətkilirim, Yəni Mən tərəkətkanlarning kizi, Manga sunuləyən hədiyəni epkelidur. **11** Xu küni sən Manga asiylik kiliyəyən barlik kilmixliring tūpəylidin iza tartip qalmaysən; Qünki xu tapta Mən təkəbburlukungdin huxalliniy kətkənləni arangdin elip taxlaymən, Xuning bilən sən mukəddəs teyim tūpəylidin həlingni ikkinqi qong kilmaysən; **12** Wə Mən arangdə kəmtər həm miskin bir həlkni kaldurimən, Ular Pərwərdigarning namiyə tayinidur. **13** Israilning kəldisi nə kəbiqlik kilmaydu, Nə yaləyən səzliməydu, Nə ularning əyözidin əldəmqi til tepilməydu; Ular bəliki ozukliniy, yatidur, Həqkim ularni kərkutməydu. **14** Yayrap-yaxna, i Zion kizi! Təntənə kiliy wərkira, i Israil! Pütün kəlbəyən bilən huxal bolup xadlan, i Yerusəlemning kizi! **15** Pərwərdigar seni jazalaydigan həkümləni elip taxlidur, Duxminingni kayturuwətti; Israilning padixahiy Pərwərdigar arangdidur; Yamanlikni ikkinqi kərməyən. **16** Xu küni Yerusəleməyə eytiliduki, «Kərkma, i Zion! Kəlliriyə boxap, sanggilap kətmisun! **17** Pərwərdigar Hudəyiy arangdə, Kutkuzidigan kudrət İgisidur! U xadlik bilən üstüngdə xadlinidur; Əz məhir-muhəbbitidə aram alidur; Üstüngdə nahxilar eytip yayrap-yaxnaydu. **18** jəmiyəyət sorunliridiki nomussiz ibadət tūpəylidin aranglardin əzəbləyənənləni yioyimən; Bularning xərməndilikliri ularəyə əyir kələtti. **19** Mana, Mən xu tapta seni harliyənləning həmmisini bir tərəp kiliyəmən, Aksək boləyən kizni kutkuzimən; Tələyə həydiwətilgən kizni yioyimən; Dəl ular horləyənəyən barlik zeminlarda ularni [Əzəmgə] mədhiyə kəltürgüqi, xəhət boləyən kiliy tikləymən. **20** Mən xu tapta, yəni siləni yioyən wəqəttə, siləni [əyğə] epkelimən; Qünki Mən kəz əldinglarda siləni əsarəttin əzədləyən qikəyənimdə, Siləni yər yüzidiki barlik əllər arisida

Hagay

1 Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi ayning birinchi kuni, Pärwardigarning sezi Hagay pəyojəmbər arkilik Xealtialning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə hən Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaəja həmdə Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaəja həmdə: — **2** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar mundak dəydu: — Bu həlk: «Wakti kəlmidi, Pärwardigarning əyini qurux waqti tehi kəlmidi» — dəydu. **3** Wə Pärwardigarning sezi Hagay pəyojəmbər arkilik kelip mundak deyildi: — **4** Bu əy tehiqila harabə tursa, bu silər tahtaydin bezəlgən əyliringlarda yaxaydiəjan waqitmu? **5** Mana, Pärwardigar mundak dəydu: — Kiliwatqininglar üstidə kəngül qoyup oylininglar! **6** Teriojininglar kəp, yiojwalidiojininglar az; Yəysilər, biraq toymaysilər; Iqisilər, biraq kənmaysilər; Kiyisilər, biraq heqkəndak ilimaysilər; Ix həkki aloqı boləsa, Huddi ix həkkinə təkük həmyənoja salənoja oħxəxtur. **7** — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar mundak dəydu: — Kiliwatqininglar üstidə kəngül qoyup oylininglar! **8** Taəjka qikip, yaəjaqni elip kelinglar, əyini kurunglar; xundak kilsanglar Mən uningdin hursən bolimən, xən-xərpəkə eriximən, — dəydu Pärwardigar. **9** — Silər kəpni küttinglar, mana, erixkininglar az boldi; uni əygə epəlgininglarda, Mən uni pəwləp yoqəttim; bu nemə üqün? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar — Qünki Mening əyümning harabə boləjinoja qarimay, əz əyüinglarni [selixka] yügürüxtüp yürüwətilər. **10** Xunga üstüinglarda asmanlar xəbnəmni bərməydu, zeminmu həsulini bərməydu; **11** Mən zeminəja, taəjka, ziraətlərgə, yəngi xarablarəja, zəytun meyoja, tuprakning ündürmilirigə, insanlarəja, mal-wəranlarəja wə kollaridiki barlik əjirlərgə qurəjaqkilkni qəkirdim. **12** Xuning bilən Xealtialning oqli Zərubbabəl hən Yəhozadakning oqli bax kahin Yəxua wə həlkning kəldisining həmmisi Pärwardigar Hudasining awəzioja, xuningdək Pärwardigar Hudasining Hagay pəyojəmbərni əwətxi bilən, uning səzliyə kulaq saldi; həlk Pärwardigar aldida qorqti. **13** Andin Pärwardigarning əlqisi Hagay Pärwardigarning həwərinə həlkəyə yətküzüp: — «Mən silər bilən billidurmən» — dəydu Pärwardigar, — dedi. **14** Wə Pärwardigar Xealtialning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlning rohinə, xundakla Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaning rohinə hən həlk kəldisining hər birinə rohinə qozojidi; ular samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar Hudasining əyigə kelip ixlidi. **15** Bu Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi ayning yigirmə tətinqi küni idi.

2 Yəttinqi ayning yigirmə birinchi küni, Pärwardigarning sezi Hagay pəyojəmbər arkilik kelip mundak deyildi: **2** — «Xealtialning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə, Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaəja həmdə həlkning kəldisioja səz kəlip ularidin: — **3** «Arənglardin əyini qəojdiki xən-xərpəkə boləjan bu əyini kərgənlərdin kim bar? Silər həzir uningəja qəndak karəyisilər? Nəziringlarda u heqnemigə ərziməydu, xundakmu?» — dəp soriojin. **4** — Biraq həzir, i Zərubbabəl, jasərtlik bol, — dəydu

Pärwardigar, — Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxua, jasərtlik bol; zemindiki barlik həlk, jasərtlik bolup ixlənglar, — dəydu Pärwardigar. — qünki Mən silər bilən billidurmən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar. **5** — Misirdin qikkən waqtinglarda silərgə əhdə kiləjan səzüm wə Mening Rohim arənglarda turup kəldi; hərgiz qorqmənglar. **6** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar mundak dəydu: — Yənə pəkət əzojına waqittin keyin Mən asmanlar, yər yüzi, dengiz hən kuruklukni təwritimən; **7** Mən barlik əllərinə təwritimən; nətijidə əllərinə sərhil ətiwər nərsiləri elip kelinidü. Mən muxu əyini xən-xərpəkə toldurimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar. **8** — Kümüx Meningki, altun Meningki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar. **9** — Bu əyining keyinki xən-xəripə əslidikidin zor bolidü, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar, — wə Mən muxu yərdə arəmlik-hətirəmlikni ata kilimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar». **10** Darius padixahning ikkinchi yili, tokkuzinqi ayning yigirmə tətinqi küni, Pärwardigarning sezi Hagay pəyojəmbər arkilik kelip mundak deyildi: — **11** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pärwardigar mundak dəydu: — Kahinlarəja səz kəlip ularidin Təwrat-qənunə toqruluk; — **12** «Birsi tonining etikidə «[Hudaəja] ataləjan gəx»ni kətürüp ketiwatqinidə, uning etiki nanəja, umeqka, xarabka, zəytun mayəja yəki hərəkəndə ax-ozukka mundakla tēgip kətsə, undakta u nərsilər «[Hudaəja] ataləjan» boləmdu?» — dəp soriojin». Kahinlar jawəbən: «Yək» — dedi. **13** Wə Hagay: «Birsi jəstəkə tēgip «napək» boləjan boləsa, u bu ax-ozukning kəysibirigə təgsə, undakta ax-ozuk napək boləmdu?» — dəp soridi. Kahinlar jawəbən: «U napək bolidü» — dedi. **14** Andin Hagay jawəbən mundak dedi: — «Pärwardigar: «Əmdi bu həlk, bu «yat əl» Mening aldimdimu xundaktur, ularning kolliridə ixləngənlirining həmmisimü xundaktur, xuningdək ularning xu yərdə Manga hər bir sunəjanlirimü napaktur» — dəydu. **15** — Əmdi həzir kəngül qoyup oylininglar — Bügündin bəxləp, muxu waqittin tartip kəringlar — takı Pärwardigarning ibadəthanisidiki tax üstigə yənə bir tal tax qoyulojuqə, **16** xuningdin ilgiriki künlərdə, birsi «yigirmə küə»lik bir dəwə əxlikni əlojili kəlgəndə, mana pəkət on kürilə qikti; birsi xarəb küpidin əllik komzək əlojili kəlsə, mana pəkət yigirmə komzək qikti. **17** Mən kəllirənglar bilən ixləng barlik ixlirənglarda silərnə judun, həl wə məldür əpətləri bilən urup kəldim; biraq silər yəniməja kəytmidənglar. **18** Əmdi ətünimənki, kəngül qoyup oylininglar — bu kün, yəni tokkuzinqi ayning yigirmə tətinqi künidin bəxləp, muxu waqittin tartip, — yəni Pärwardigarning ibadəthanisining qəyta kuruluxini bəxləjan künidin keyinki ixləroja kəngül qoyup oylininglar; **19** danlar ambarəja yiojildimü? Üzümlə talliri, ənjür, anar hən zəytun dərhəliəri heq mēwə bərmidi. Biraq Mən bu kündin bəxləp silərnə bərikətləyimən». **20** Wə Pärwardigarning sezi xu ayning yigirmə tətinqi küni Hagayəja ikkinchi kətim kelip mundak deyildi: — **21** — Yəhudaəja waliy

boloqan Zərubbabəlgə səz kılip mundaq degin: — —
«Mən asmanlarni, zeminni təwritixkə təmxiliwatimən;
22 Padixahliklarning təhtini ərüwetimən, əllərnin
padixahliklirinin küqini yokitimən; jəng hərwiliri həm
uning üstidə olturoqanlarni ərüwetimən; atlar wə atlik
əskərlər, ularning hərbi öz qerindixinin kıliqi bilən
mollaq atquzulidu. **23** Xu künidə — dəydu samawi
qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar — Mən seni,
yəni Xealtialning oqli Zərubbabəlni alimən, — dəydu
Pərwərdigar — andin seni huddi məhürlük üzükümdək
qilimən; qünki Mən seni talliwaldim, — dəydu samawi
qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar».

Zəkəriya

1 Darius padixahning ikkinchi yili sakkizinchi ayda, Pərwardigarning sozi Iddoning nəwrisi, Bərəkiyaning oçli Zəkəriya pəyojəmbərgə kelip mundak deyildi: — **2** — «Pərwardigar ata-bowiliringlardin intayin kattik ojəzəpləndi. **3** Xunga sən ularoja: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar: — «Mening yenimoja kaytip kelinglar, Mən silərnin yeninglaroja kaytip kelimən» dəydu», — degin. **4** — Ata-bowiliringlardək bolmanglar; qünki ilgiriki pəyojəmbərlər ularoja: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar: — Rəzil yolliringlardin, rəzil qilmixliringlardin yenip towa kilinglar, degan», — dəp jakarliojan. Biraq ular Manga kulak salmiojan, boysunmiojan, — dəydu Pərwardigar. **5** — Silərnin ata-bowiliringlar hazir keni? Pəyojəmbərlər bolsa, mənggü yaxamdu? **6** Lekin Mening pəyojəmbərlərgə buyruojan səzlimin wə bəlgilimilirim, ata-bowiliringlarning bexiojimu qixkan əməsmidi?». Xuning bilən ular yolidin yenip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar yollirimiz wə qilmixlirimiz boyiqə bizni qandak qilimən desa, xundak qildi, — degən. **7** Darius padixahning ikkinchi yili, on birinchi ay, yəni «Xəbat eyi»ning yigirma tətinqi küni, Pərwardigarning kalami Iddoning nəwrisi, Bərəkiyaning oçli Zəkəriya pəyojəmbərgə kəldi. U mundak bexarətni kərdi: — **8** Mən keqida [alamət kərunüxlərn] kərdüm; mana, toruq atka mingən bir adəmni kərdüm; u qongqur oymanliktiki hadas dərəhliri arisida turatti; uning kəynida toruq, ala-təojil wə ak atlar bar idi. **9** Mən uningdin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. Mən bilən səzlixiwatkan pərixta manga: «Mən sanga bularning nemə ikonlikini kərsitimən» — dedi. **10** Hadas dərəhliri arisida turəjan zat jawabən: «Bular Pərwardigarning yər yüzini uyan-buyan kezixkə əwətkənliri» — dedi. **11** Bu atlar hadas dərəhliri arisida turəjan Pərwardigarning Pərixtisiga jawab kəlip: «Biz yər yüzida uyan-buyan kezip kəlduk; mana, pütkül yər yüzü tiptinq, aramliqta turuwatidu» — dedi. **12** Pərwardigarning Pərixtsisi jawabən: «I samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar, kaqanojəq sən bu yətmix yildin beri aqqiklinip keliwatkan Yerusalem wə Yəhədaning xəhərlirigə rəhim qilmaysən?» — dedi. **13** Pərwardigar mən bilən səzlixiwatkan pərixtigə yəkimlik səzlar, təsəlli bərgüqi səzlar bilən jawab bərdi. **14** Xuning bilən mən bilən səzlixiwatkan pərixta manga mundak dedi: «Sən mundak jakarliojan: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar: «Yerusalem wə Zionoja boləjan otluq muhəbbitimdin yirikim lawildap keyidu! **15** Xuning bilən Mən ərkin-azadilikta yaxawatkan əllərgə kattik ojəzəplinimən; qünki Mən [həlkimgə] səlla ojəzəplinip koyiwidim, ular həddidin exip [həlkimgə] zor azar qildi», dəydu. **16** Xunga Pərwardigar mundak dəydu: «Mən Yerusalemoja rəhim-xəpəktərlər bilən kaytip kəldim; Mening əyüm uning iqida kurulidu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar, — «wə Yerusalem üstigə «əlqəm tanisi» yənə tartilidu». **17** — Yənə mundak jakarliojan: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar mundak dəydu: Mening xəhərlirim yənə awatlixidu, Pərwardigar yənə Zionoja

təsəlli beridu wə Yerusalemmi yənə talliwatidu». **18** Andin mən beximni kətürdü, mana tət münggüzni kərdüm. **19** Mən bilən səzlixiwatkan pərixtidin: «Bular nemə?» dəp soridim. U manga: «Bu Yəhəda, Israil wə Yerusalemmi tarkitiwətkən münggüzlərdur» — dedi. **20** Wə Pərwardigar manga tət hünərwənni kərsətti. **21** Mən: «Bu [hünərwənlər] nemə ix kəlojili kəldi?» dəp soridim. U: «Mana bular bolsa Yəhədadikilərnı heqkim kəddini rusiyalimiojəq dərijidə tarkitiwətkən münggüzlər; biraq bu [hünərwənlər münggüzlərnı] dəkkə-dükkigə qixürgili, yəni əllərnin Yəhədaning zeminini tarkitiwətxiqün kətürgən münggüzlerini yərgə taxliwətkəli kəldi!» — dedi.

2 Andin mən beximni kətürüp, mana qolida əlqəm tanisini tutkan bir adəmni kərdüm **2** wə uningdin: «Nəgə barisən?» dəp soridim. U manga: «Mən Yerusalemmi əlqigili, uning kəngliki wə uzunluqini [əlqəp] bilgili barimən» — dedi. **3** Mana, mən bilən səzlixiwatkan pərixta qikti; yənə bir pərixta uning bilən kərixüxkə qikti **4** wə uningoja mundak dedi: — Yügür, bu yax yigitkə səz qil, uningoja mundak degin: — «Yerusalem əzidə turuwatkan adəmlərnin wə mallarning kəplükidən səpilsiz xəhərlərdək bolidu. **5** — wə Mən Pərwardigar uning ətrəpioja ot-yalkun səpili, uning iqidiki xan-xəripə bolimən. **6** — Həy! Həy! Ximaliy zəmindin qəqinglar, — dəydu Pərwardigar, — qünki Mən silərnı asmandiki tət tərəptin qikқан xamaldak tarkitiwətkən, dəydu Pərwardigar». **7** «— Həy! I Babil kizi bilən turəjuqi Zion, kaqқin! **8** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar mundak dəydu: — Əz xan-xəripini dəp U Məni silərnı bulang-talang kəlojan əllərgə əwətti; qünki kim silərgə qəkiləsa, xu Əzining kəz kəriqoqioja qəkiləjan bolidu. **9** Qünki mana, Mən Əz kolumni ularning üstigə silkiymən, ular əzlrigə kul kəlinəjuqilaroja olja bolidu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarning Məni əwətkənlirini bilisilər. **10** Nahxilərnı yangritip xadlan, i Zion kizi; qünki mana, keliwatimən, arangda makanliximən, dəydu Pərwardigar, **11** — wə xu künidə kəp əllər Pərwardigəroja baəjlinidu, Manga bir həlk bolidu; arangda makanliximən wə silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarning Məni əwətkənlirini bilisilər; **12** xuningdək Pərwardigar Yəhədanı Əzining «muqəddəs zemini»da nesiwisi boluxkə miras kəlidu wə yənə Yerusalemmi talliwatidu. **13** Barliq ət igiliri Pərwardigar aldida süktü kəlsin! Qünki U Əzining muqəddəs makanidin kəzojəldi!»

3 Andin u manga Pərwardigarning Pərixtsisi aldida turuwatkan bax kəhən Yəxuani, xuningdək Yəxuaning ong təripidə uning bilən düxmənlixikə turəjan Xəytanni kərsətti. **2** Pərwardigar Xəytanoja: «Pərwardigar seni əyiblisun, i Xaytan! Bərhək, Yerusalemmi talliwatkan Pərwardigar seni əyiblisun! Bu [kixi] ottin tartiwəlinəjan bir ququla otun əməsmu?» — dedi. **3** Yəxua bolsa paskina kiyimlərnı kiygən həlda Pərixtinin aldida turatti. **4** U Uning aldida turuwatkanlaroja: «Bu paskina kiyimni uningdin salduriwətinglar» — dedi wə uningoja: «Kəra, Mən kəbihləngini səndin elip kəttim, sanga həytlə kiyim

kiygüzdüm» — dedi. **5** Mən: «Ular bexioqa pakiz bir sallini orisun!» — dedim. Xuning bilən ular pakiz bir sallini uning bexioqa orap, uningoya kiyim kiydürdi; Pərwərdigarning Pərixtsisi bir yanda turatti. **6** Wə Pərwərdigarning Pərixtsisi Yəxuaşa mundak jekilidi: — **7** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — əgər yollirimda mangsang, tapilojinimni qing tutsang, Mening eyümini baxkursən, həyilirimoya karaydıəjan bolisən; sanga yenimda turuwatqanlarning arisida turux həkəkini berimən. **8** — I bax kaşin Yəxua, sən wə sening aldingda olturoqan həmrəhliring anglanglar (qünki ular bexarətlik adəmlər): — Mana, Mən «Xah» dəp ataloqan kulumni məydanəşa qikirimən. **9** Mana, Mən Yəxuaning aldioşa qoyəjan taxka kara! — Bu bir taxning üstidə yəttə kez bar; mana, Mən uning nəxkixirini Əzüm oymən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — wə Mən bu zeminning kəbilhikini bir kün iqidila elip taxlaymən. **10** Xu küni, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — hərbiringlar öz yekininglarni üzüm teli wə ənjür dərihi astioşa olturuxka təklip kilisilər».

4 Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixta kaytip kelip meni oyoşitiwətti. Mən huddi uyqusidin oyoşitiwetilgan adəmdək bolup qaldim; **2** U məndin: «Nemini kərdüing?» dəp soridi. Mən: «Mana, mən pütünləy altundin yasaləjan bir qiraşqdanni kərdüm; uning üsti tərpidə bir qaqa, yəttə qiriqi wə yəttə qiraşqə tutixidiəjan yəttə nəyqə bar ikən; **3** uning yenida ikki zəytun dərihi bar, birsə on tərəptə, birsə sol tərəptə», dedim. **4** Andin jawabən mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «I təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Mən bilən səzlixiwatqan pərixta manga jawabən: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» — dedi. Mən: «Yək, təksir» — dedim. **6** Andin u manga jawabən mundak dedi: «Mana samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Zərubbabəlgə kəloqan səzi: «Ix küq-qudrat bilən əməs, iktidar bilən əməs, bəlki Mening Rohim arkilik pütidu! — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **7** — I büyük taq, sən zadi kim? Zərubbabəl aldidə sən tüzlənglik bolisən; u [ibadəthanining] əng üstigə jipsima taxni koyidu, xuning bilən uningəşa: «Iltipatlik bolsun! Iltipat uningəşa!» degən towlaxlar yangrap anglinidu». **8** Andin Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **9** «Zərubbabəlning kəli muxu əyning ulini saldi wə uning kəlliri uni pütüridu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər. **10** Kim əmdi muxu «kiqik ixlar boləjan kün»ni kəzğə ilmisun? Qünki bular xadlinidu, — bərhək, bu «yəttə» xadlinidu, — Zərubbabəlning kəli tutqan tik əlqəm texini kərgəndə xadlinidu; bu «[yəttə]» bolsa Pərwərdigarning pütkül yər yüzigə səpsəlip qarawatqan kəzlidir». **11** Mən jawabən pərixtidin: «Qiraşqdanning əng wə sol tərpidə turoqan ikki zəytun dərihi nemə?» dəp soridim; **12** wə ikkinqi kətim soalni koyup uningdin: «Ularning yenidiki ikki altun nəyqə arkilik əzlikidin «altun» kuyuwatqan xu ikki zəytun xehi nemə?» dəp soridim. **13** U məndin: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» dəp soridi.

Mən: «Yək, təksir» — dedim. **14** U manga: «Bular pütkül yər-zeminning Iğisi aldidə turuwatqan «zəytun meyida məsih kəlinəjan» ikki oşul balidur» — dedi.

5 Andin mən yənə beximni kəttürüp, mana bir uqar oram yazmini kərdüm. **2** U məndin: «Nemini kərdüing?» dəp soridi. Mən: «Bir uqar oram yazmini kərdüm; uzunluğu yigirmə gəz, kəngliki on gəz ikən» — dedim. **3** U manga: «Bu bolsa pütün zemin üstigə qikiriləjan lənəttur; qünki hərbir oşirlik kəloşuqi bu tərpidə yeziləşini boyiqə üzüp taxlinidu; wə kəşəm iqtikülərləning hərbiri u tərpidə yeziləşini boyiqə üzüp taxlinidu». **4** — «Mən bu [yazmini] qikirimən» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, «wə u oşirning eyigə həmdə namim bilən yaləqəndin kəşəm iqtiküqini eyigə kiridu wə xu eydə qonup uni yəşəş-taxliri bilən kəşupla yəwetidu». **5** Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixta qikip manga: «Əmdi bexingni kəttürgin, nemining qikiwatqinini kəttür bək» — dedi. **6** Mən: «U nemə?» — dəp soridim. U manga: «Bu qikiwatqan əfəh» sewitidur, wə: «Bu bolsa [xu rəzilərləning] pütün zemindiki kiyapitidur» — dedi. **7** Əfəh sewitining əşzidin dumilək bir qoşuxun kəttürüldi, mana, əfəh sewiti iqidə bir ayal olturatti. **8** U: «Bu bolsa, rəziləlik»tur» — dəp, uni əfəh sewiti iqigə kayturup taxlap, əfəhning əşzişə əşir qoşuxunni taxlap koydi. **9** Beximni kəttürüp, mana ikki ayalning qikənlikini kərdüm; xamal ularning kənatlirini yəlpütüp turatti (ularning ləyləkningkidək kənatliri bar idi); ular əfəhni asman bilən zeminning otturisioşa kəttürdi. **10** Mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «Ular əfəhni nəgə kəttürüp mangidu?» — dəp soridim. **11** U manga: Ular əfəh üqün «Xinar zəmini»da bir ey selixka kətti; ey bərpə kəlinəqəndin keyin, əfəh sewiti xu yərdə əz turaləşioşa koyulidu, — dəp jawab bərdi.

6 Andin mana, mən yənə beximni kəttürüp, ikki taqə otturisidin tət jəng hərwisining qikənlikini kərdüm. Taqəlar bolsa mis taqəlar idi. **2** Birinqi jəng hərwisidiki kizil atlar idi; ikkinqi jəng hərwisidiki kara atlar idi; **3** üqinqi jəng hərwisidiki ak atlar, tətinqi jəng hərwisidiki küqlük qipar atlar idi. **4** Mən jawabən mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Pərixta manga jawabən: «Bular pütkül yər-zeminning Iğisining huzuridin qikən asmanlarning tət rohi. **6** Kara atlar kətiləjan hərwa ximaliy zeminlar tərəpkə kiridu; aklar ularning kəynidin mangidu; qiparlar bolsa jənubiy zeminlar tərəpkə mangidu. **7** Andin muxu küqlük atlar qikip yər yüzidə uyək-buyək kezixkə aldiraydu» — dedi. U ularəşa: «Mənginglar, yər yüzidə uyək-buyək mənginglar» — dedi; ular yər yüzidə uyək-buyək mangdi. **8** Wə U manga ünlik əwazda: «Kəra, ximaliy yər-zeminlar tərəpkə mangoşanlar Mening Rohimdiki aqqikni ximaliy zemin tərəpta bəşikturdi» — dedi. **9** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **10** Sürgün bolup kəlgənlərdin, yəni Həday, Tobiya wə Yədayadin soşəqətlarni qəbul qiloşin; xu küni ular Bəbildin kelip qüxkən əygə, yəni Zəfəniyaning oşli Yosiyaning əyigə kirgin; **11** xundak, kümüx wə altunni qəbul qiloşin, bulardın qəmbərsiman bir tajni toqup wə tajni Yəhəzadəkning oşli bəx kaşin

Yəxuaning bexioja kiyyüzgin; **12** wə Yəxuaoja: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: Xaranglar, «Xah» dəp atalojan insan! U əz tūwidin ornida kəhlinip, Pərwərdigarning ibadəthanisini kūrīdu» — degin. **13** «Bərhək, Pərwərdigarning ibadəthanisini kūrəuqı dəl xu bolıdu; u xu xahənə xan-xərapni zımmisigə elip, əz təhtigə olturup həkūm sūrīdu; u təhtkə olturıdjojan kahın bolıdu; hatırjəmlik-aramlikni elip kelıdjojan həkmarlık ular ikkisi arisida bolıdu. **14** Muxu qəmbərsiman taj Pərwərdigarning ibadəthanisida Hələm, Tobiya, Yədayalaroja wə Zəfaniyaning oqılining mēhrıbanlıkioja bir əslətmə üqün qoyulıdu. **15** Wə yırakta turuwatқанlar kelip Pərwərdigarning ibadəthanisini kūrux hizmitidə bolıdu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Məni əwətkənlıkını bilisilər; əgər Pərwərdigarning awazını kəngül koyup anglısanglar bu ix əməlgə axurulıdu».

7 Darius padıxahning tətinqi yili tokkuzınqı ay, yəni «Hisləw»ning tətinqi künü, Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaoja kəldi. **2** Xu qaojda Bəyt-əl xəhırdikilər Xerəzar wə Rəgəm-Mələklərni Pərwərdigardın iltıpat soraxka əwətkənıdı. **3** Bəyt-əldikilər: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyidiki kahınlardin, xuningdək pəyojəmbərlərdin: «Hərbirimiz kəp yillardin bəri kıljojnimızdək, bəxinqi ayda hərbirimiz yənıla əzimizni baxkılardin ayırıp, yioja-zarəoja olturuximiz kerəkmu?» — dəp soranglar» dəp tapılojanıdı. **4** Pərwərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **5** «Zemındiki barlık turuwatқан həkəkə həm kahınlarəoja səz kılıp mundak soriəjin: — «Silər muxu yətmix yildin bəri bəxinqi ay wə yəttinqi aylarda roza tutup yioja-zar kıljojninglarda, silər munga, həkəkətən munga roza tuttinglarmu? **6** Yegininglar, iqlininglar, bu pəkət əzınglar üqünla yəp-iqlininglardın ıbarət boldı əməsmu? **7** Bular Yerusalem wə uning ətrapıdiki xəhərləri əhalilik boləjan, taza awatıaxқан qaojlarda, jənubiy Yəhuda wə təwən tüzənglik əhalilik boləjan qaoqlarda, Pərwərdigar burunkı pəyojəmbərlər arkilik jakarlıəjan səzlər əməsmu? **8** Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaoja kelip mundak deyildi: — **9** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Həkəkıy adalətni yürgüzınglar, bir-biringlarəoja mēhir-muhəbbət wə rəhım-xəpəkət kərsitinglar, **10** tul hotun wə yetim-yesirlərni, yat adəmlər wə namratlarıni bozək kılmanlar; həkqim əz kerındıəoja kənglidə yamanlık oylimisun. **11** Bırək [ata-bowiliringlar] anglaxni rət kıləjan, ular jahıllik bilən boynını tolojap, anglımaska kulaklırını eəjir kıləjan; **12** ular Təwrat kanunını wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Əz Rohı bilən burunkı pəyojəmbərlər arkilik əwətkən səzlırını anglımaslık üqün kənglini almastək kattıq kıləjanıdı; xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardın intayın kattıq əjəzəp qıxkən; **13** xundək boldiki, Mən ularni qakıroqanda ular anglaxni rət kıləjandək, ular qakıroqanda Mənmə anglaxni rət kıldim» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, **14** — «wə Mən ularni ular tonumaydıəjan barlık əllər arıəoja kara kuyun bilən tarkıtiwəttim;

ularning ketixi bilən zemin wəyran boləjan, andın uningdın ətkənlərmə, kaytkanlarmu boləjan əməs; qünki ularning səwəbidin ıllik zemin wəyranə kılinojan».

8 Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **2** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Məning Zionəja baəlıəjan otluk muhəbbıtm kəynap taxtı; Məning uningəja baəlıəjan otluk muhəbbıtm tıpəylidin [uning dıxmanlırigə] əjəzipim kəynap taxtı. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Zionəja kaytıp kəldim, Yerusalemining otturısida məkənıxımən; Yerusalem «Həkəkət xəhıri» dəp atılıdu, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning teəji «Mukəddəs Taəj» dəp atılıdu. **4** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Kəri boway-momaylar yənə Yerusalemining koqılrıda olturıdjojan bolıdu; künlıri uzun bolup, hərbiri həsısinı kolıda tutup olturıdu; **5** xəhərnıng koqılrı oynawatқан oqul-kız balılar bilən lik tolıdu. **6** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu ix u künlərdə bu həkning kəldısınıng kəzıgə əjayıb karamət kərunıdıəjını bilən, u Məning kəzımgə karamət kərunəmdu?» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **7** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən Əz həkımnı xərkıy zeminlardın, əjərbıy zeminlardın kutkuzımən; **8** Mən ularni elip kelımən, ular Yerusalemdə məkənıxıdu; ular Məning həkım, Mən həkəkət wə həkəkaniyılıkta ularning Hudasi bolımən». **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyınıng ulı selinojan künidə hazır boləjan pəyojəmbərlərnıng aəzıdın muxu künlərdə bayan kılınıwatқан munu səzlərni ıxıtıwıtsılər, mukəddəs ibadəthanıning kūruluxıəja kolunglar kılqılık kılınısun! **10** Qünki xu künlərdın ılgıri insan üqün ix həkki yok, at-ulaəj üqünmu ix həkki yok ıd; jəbir-zulum tıpəylidin kılqkuqi yaki kırıgüqi üqün aman-esənlık yok ıd; qünki Mən hərbir adəmnı əz yekınoja dıxmanləxtürdüim; **11** bırək Mən bu həkning kəldısıəja burunkı künlərdıkdıək bolmaymən, dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; **12** qünki uruk həsulluk bolıdu, üzım teli mewıləydu, tuprak ındürmılrını berıdu, asmanlar xəbnəmlırını berıdu; xuning bilən mən bu həkning kəldısıəja muxularning həkmsını ıgə kıldurımən. **13** Xundək əməlgə axurulıduki, silər əllər arısida lənət bolup kəlojıninglarning əksıə, i Yəhuda jəməti wə İsrail jəməti, Mən silərni kutkuzımən, silər [ularəja] bəht-bərikət bolısılər; kərkmanlar, kollırlınglar küqlük kılınısun! **14** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərnıng ata-bowiliringlar Məning əjəzipımni kəzojəjoqanda Məning silərgə yamanlık yətküzıx oyıda boləjınm wə xu [jaza] yolidın yanmıəjınmıdək — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — **15** Mən hazır, muxu künlərdə yənə Yerusalem wə Yəhuda jəmətiəja yəhxilik yətküzıx oyıda boldım; kərkmanlar. **16** Muxu ıxlərəja əməl kılınglar: — Hərbiringlar əz yekıninglarəja həkəkətəni səzənglar; dərwazırlınglarda həkəkətə,

aman-tinqlikka uyojın hëkümlärni yürgüzınglar; **17** heqkim könglıde öz yekınıoşa yamanlık oylımisın; heqkandak yalojan kəsəmgə xerik bolmınglar; qünki Mən däl bularning hëmmisigə nəprätlinimän, daydu Pərwərdigar. **18** Wə samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **19** Samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar mundak daydu: — «Tətinqi aydiki roza, bəxinqi aydiki roza, yəttinqi aydiki roza wə oninqi aydiki roza Yəhuda jəmətigə huxallıq wə xad-huramlik, bəhtlik ibadət sorunlıri bolıdu; xunga həkikət wə hatirjəmlik-tinqlikni səyüınglar. **20** Samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar mundak daydu: — «Nərojun kowmlar wə kəp xəhərləning əhalisi yənə muxu yərgə kelıdu; **21** bir xəhərdə turuwatqanlar baxka bir xəhərgə berip ularoşa: «Pərwərdigardin iltipət tiləxkə, samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigarni izdəxkə tez baraylı; mənmu barımən!» — daydıjan bolıdu. **22** Kəp kowmlar wə küqlük əllər Pərwərdigardin iltipət tiləxkə, samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigarni izdəxkə Yerusalemoşa kelıdu. **23** Samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar mundak daydu: — «Xu künlərdə hərhil tilda səzəydojan əllərdin on nəpər adəm qıqip Yəhudi bir adəmning tonining etikini tutuwelip uningoşa: «Biz sən bilən baraylı; qünki Hudani sən bilən billıdu, dəp anglıduq» — daydu.

9 Pərwərdigarning səzidin yükləngən bexarət — Hadrak zemini wə Dəməxk üstigə kənidu (qünki Pərwərdigarning nəziri adəmlər wə İsrailning barlık kəbililiri üstidıdu); **2** U bularəşa qəgrıdax bolojan Hamatka, Tur wə Zidon üstigəmu kənidu. Tur tolımu «dana» boləşaqka, **3** ezi üqün kərojan kurojan, kümüxnı topıdək, sap altunni koqılardiki patkəktək dəwiləp koyojan. **4** Mana, Rəb uni mal-dunyasidin ayriwetıdu, uning küqini dengizdə yok kılıdu; u ot tərıpidin yəp ketilıdu. **5** Axxelon buni kərup kərkıdu; Gazamu kərup əzablinip tolojinip ketıdu; əkronmu xundak, qünki uning arzu-ümidı tozup ketıdu; padıxah Gazadin yokəp ketıdu, Axxelon adəmsətsiz qalıdu. **6** Xuning bilən Axdodta hərəmdin bolojan birsı turıdu; Mən Filistylərləning məoqrulıku wə pəhrini yokıtimən. **7** Mən əoızidin kanlarnı, uning hərəm yegən yirginlik nərsiləni qıxliri arısidin elip ketimən; andin kelip qəlojanlar bolsa, ular Hudayimizoşa təwə bolup, Yəhudadə yolbaxqı bolıdu; əkronning ornı Yəbus kəbilisidkilərgə əhxax bolıdu. **8** Mən koxun tıpəylidin, yəni etıp kətküqi wə kaytip kəlgüqi tıpəylidin Əz öyüm ətrəpidə qədirimni tiktürimən; əzgüqi kaytidin uningdin ətməydu; qünki Əz kəzüm bilən kəzitimən. **9** Zor xadlan, i Zion kızı! Təntənəlik nıda qıl, i Yerusaleml kızı! Karənglar, padıxahıng yənikəşə kelıdu; U həkkanıy wə nijatlik bolıdu; Kəmtər-məmin bolup, Mada əxəkkə, yəni əxək təhiyigə minip kelıdu; **10** Xuning bilən Mən jəng hərwilirini əfrəimdin, Atlarnı Yerusalemdin məhrum kılıwetimən; Jəng okyasımu elip taxlinıdu. U bolsa əllərgə hatirjəmlik-tinqlikni jakarlap yətküzıdu; Uning həkümranlıkı dengizdin dengizəşə, [əfrat] dəryasidin yər yüzining qətlirigıqə bolıdu. **11** Əmdi seni bolsa, sanga qıxürülgən əhdə kəni tıpəylidin, Mən arəngdiki məhbuslarnı susiz orəktin əzadlıkka qıqirimən. **12**

Mustəhkəm jəyoşa kaytip kelinglar, i arzu-ümidning məhbusliri! Bügün Mən jakarlap eytimənki, tartkan jazaliringning əksini ikki həsiləp sanga kayturımən. **13** Qünki Əzüm üqün Yəhudanı okyadə egildürdüm, əfrəimni ok kılıp okyəşə saldim; Mən oşul baliliringni ornidin turoşuzimən, i Zion — ular sening oşul baliliringəşa karxi jəng kılıdu, i Gretsıy! i Zion, Mən seni palwanıng kolıdiki qılıqtək kılımə. **14** Pərwərdigar ularning üstidə kərinıdu; Uning okı qəkməktək etilip uqıdu. Rəb Pərwərdigar kanayni qalıdu; U jənubtiki dəhxətlik qəra kuyunlarnı billə elip yürüx kılıdu. **15** Samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar ular üqün mudəpiə bolıdu; ular saləşa taxlirini kukum kılıp, dəsəp qəyləydu; ular iqiwelip, xarəb kəypini sürgənlərdək kiyqas-sürən kətürıdu; ular [kənoşa] miləngən kurbəngahning büjəkliridək, [kənoşa] toldurulojan qəqılardək bolıdu. **16** Xu küni Pərwərdigar bolojan ularning Hudasi ularni Əzüm bəkkən padəm bolojan həlkim dəp bilip kutküzıdu; qünki ular taj gəhərliridək Uning zemini üstidə kətürülıdu. **17** Xunqə zordur Uning məhrıbanlıkı, xunqə qəltıstıur Uning güzəlliki! Ziraətlər yigitlərnı, yengi xarəb kızılnı yaxnıtdı!

10 Pərwərdigardin «keyinki yəmoşur» pəslidə yəmoşurnı tələp kilinglar; Pərwərdigar qəkməklərnı qəkturup, ularəşa mol yəmoşurlarnı, xuningdək hər birigə etizdə ot-qəplərnı berıdu. **2** Qünki «əy butlıri» bımənə gəplərnı eytkən, palqılar yəlojan «alamət»lərnı kərgən, tuturuksız qüxlərnı səziləngən; ular kuruq təşəlli berıdu. Xunga həlk koy padısidək tənəp kətti; ular padıqisi bolmıšoşaqka, əzər yeməktə. **3** Məning əzəzıpım padıqıləroşa kəzoşaldı; Mən muxu «təkə» [yetəqıllərnı] jazalaymən; qünki samawi koxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar Əz padısidin, yəni Yəhuda jəmətidin həwər elixkə kəldi; U jəngdə ularni Əzining həyətlik etidək kılıdu. **4** Uningdin [yəni Yəhudadin] «Bürjək Texı», uningdin «Kozuk», uningdin «Jəng Okyası», uningdin «Həmmigə həkümranlık Kıləoşuqi» qıqıdu. **5** Xuning bilən ular jəngdə, [düxmənlərnı] koqılardiki patkəknı dəsşigəndək qəyləydojan palwanlardək bolıdu; ular jəng kılıdu, qünki Pərwərdigar ular bilən billıdu; ular atlik əskərlərnımu yərgə qarıtıp koyıdu. **6** Mən Yəhuda jəmətinı küqəytimən, Yüsüpnıng jəmətinı kutküzimən; Mən ularni kaytidin olturəklıxıxkə kayturımən; qünki Mən ularəşa rəhim-xəpəktəni kərsitimən. Ular Mən həqqaqan taxlıwətmigəndək bolıdu; qünki Mən ularning Hudasi Pərwərdigarmən; Mən ularəşa jəwəb berimən. **7** əfrəimdikilərlə palwəndək bolıdu, kəngülliri xarəb kəypini sürgənlərdək huxallınidu; ularning baliliri buni kərup huxallınidu; ularning kəngli Pərwərdigardin xadlınidu. **8** Mən üxkirtip, ularni yioşımən; qünki Mən ularni bədəl tələp hərlıkkə qıqirimən; ular ilgiri kəpiyip kətkəndək kəpiyıdu. **9** Mən ularni əllər arısidə uruqtək qaqımən; andin ular Məni yırəq jaylarda əsləydu; xuning bilən ular baliliri bilən həyatə kelip, kaytip kelıdu. **10** Mən ularni kaytidin Misir zeminidin elip kelimən, Asuriyədinnımu qıqirıp yioşımən; ularni Gilead wə Liwan zeminiəşa elip kirgüzimən; yər-zemin ularni patkuzəlməy qalıdu. **11** Xundak kılıp, U jəbir-

japa dengizidin o'tip, dengizdiki dolqunlarni uridu; Nil daryasining tagliri qurup ketidu; Asuriyoning maorurluki wə pəhiri pəs kilinidu, Misirdiki xahana hasimu yoqilidu. **12** Mən ularni Pərwərdigar arkilik küqəyitimən; ular Uning namida mangidu, dəydu Pərwərdigar.

11 I Liwan, ot sening kedir dərəhliringni yəp ketixi üqün, dərəzilirini aq! **2** Waysanglar, i qarioaylar, qünki kedir yikildi, esil dərəhlər wəyran kilindi; waysanglar, i Baxandiki dub dərəhliri, qünki baraxsan orman yikiltildi! **3** Padiqilarning waysiojan awazini angla! Qünki ularning xəripi [bolojan qimən-yaylak] wəyran kilindi; arslanlarning həkirigan awazini angla! Qünki Jordan daryasining pəhiri bolojan [bük-baraxsanlik] wəyran kilindi. **4** Pərwərdigar Hudayim mundaq dəydu: — Boquz laxka bekitilgen padini bakkin! **5** Ular ni setiwalojanlar ularni boquzliwətkəndə heq gunahkar dəp karalmaydu; ularni setiwətkənlər: «Pərwərdigaroja xütkri! Qünki beyip kəttim!» — dəydu; ularning əz padiqiliri ularoja iqini heq aqrirtmaydu. **6** Qünki Mən zeminda turuwatqanlaroja yəne iqimni heq aqrirtmaymən, dəydu Pərwərdigar; — wə mana, Mən adamlarni, hər birini əz yekininin qolioja wə əz padixahining qolioja tapxurimən; mana, bular zeminni harab kilidu, Mən ularni bularning qolidin heq kutkuzmaymən. **7** Xunga mən «boquz laxka bekitilgen pada» ni bekip turdum, bolupmu padining arisidiki miskin məminlarni baqtim. Mən əzümgə ikki tayakni aldim; birinçisini «xapaət», ikkinçisini «rixətə» dəp atidim; xuning bilən mən padini baqtim. **8** Xuningdək Mən bir ay iqidə üq padiqini halak kilidim; Mening jenim bu [həlkətin] bizar boldi wə ularning jeni Meni əq kerd. **9** Mən: «Mən silarni bakmaymən; ələy dəp qalojanliri ələp kətsun; halak bolay dəp qalojanliri halak bolsun; tirik qalojanlarning həmmisi bir-birining gəxini yesun» — dedim. **10** Mən «xapaət» degen tayikimni elip sunduriwəttim, xuningdək Mening barlik əllər bilən bolojan əhdəmnə sunduruwəttim. **11** Əhdə xu küni bikar kiliwetildi; xunga pada arisidiki manga diqqət kiləjan miskin məminlər buning Pərwərdigarning sözi ikənlikini bilip yətti. **12** Wə mən ularoja: «Muwapik kərsənglar, mening ix həkkinimni beringlar; bolmisa boldi kilinglar» — dedim. Xunga ular mening ix həkkinimgə ottuz kümüx tənggini tarazioja saldi. **13** Wə Pərwərdigar manga: «Mana bu ular Manga bekitkən kaltis baħa! Uni sapalqining aldioja taxlap bar!» dedi. Xuning bilən mən ottuz kümüx tənggini elip bularni Pərwərdigarning əyidə, sapalqining aldioja qəriwəttim. **14** Andin mən Yəħuda bilən Israilning qerindaxlikini üzüx üqün, ikkinçiy tayikimni, yəni «rixətə» ni sunduruwəttim. **15** Andin Pərwərdigar manga mundaq dedi: «Sən əmdi yəne ərziməs padiqining qorallirini al. **16** Qünki mana, Mən zeminda bir padiqini ornidin turojuzmənki, u halak bolay deqənlərdin həwər almaydu, tenəp kətkənlərnə izdiməydu, yarilanojanlarni saqaytmaydu, saqlamlarnimu bakmaydu; u bəlki səmrigənlərnin gəxini yəydu, hətta tuyaklirini yirip yəydu. **17** Padini taxliwətkən ərziməs padiqining həlioja way! Kiliq uning biliki wə ong kəziqə qüxidu; uning biliki pütünləy

yigiləydu, uning ong kəzi pütünləy qarangoqulixip ketidu.

12 Pərwərdigarning Israil toqruluk səzidin yükləngən bexarət: — Asmanlarni yayoquqi, yərninç ulini saloquqi, adəmning roħini uning iqidə Yasiojuqi Pərwərdigar mundaq dəydu: — **2** Mana, Mən Yerusalemnə ətrapidikni barlik əllərgə kixilərnə dəkkə-dükkigə salidiojan apkur kilimən; Yerusalemoja qüxidiojan muħasirə Yəħudaqimni qüxidu. **3** Xu küni əməlgə axuruliduki, Mən Yerusalemnə barlik əllərgə əojir yük bolojan tax kilimən; kim uni əziqə yüklisə yarilanmay qalmaydu; yər yüzdiki barlik əllər uningə jəng kilixka yiojilidu. **4** Xu küni Mən həmmə atlarni sarasimigə selip, atliklarni sarang kilip urimən; biraq Yəħuda jəmətinə kəzümdə tutimən; əllərdiki hər bir atni bolsa korluk bilən uruwətimən. **5** Xuning bilən Yəħudaning yolbaxqiliri kənglidə: «Yerusalemda turuwatqanlar samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar, ularning Hudasi arkilik manga küq bolidu» dəydu. **6** Xu küni Mən Yəħudaning yolbaxqilirini otunlar arisidiki otdəndək, ənçiləq arisidiki məx'əldək kilimən; ular ətrapidikni barlik əllərnə, yəni ong wə sol təripidikilərnə yəwətidu; Yerusalemdikilər yəne əz jayida, yəni Yerusalem xəhiridə turidiojan bolidu. **7** Pərwərdigar əwwal Yəħudaning qedirilirini kutkuzidu; səwəb — Dawut jəmətininç xan-xəripi həm Yerusalemda turuwatqanlarning xan-xəripi Yəħudaningkidin uluqolanmasliki üqündur. **8** Xu küni Pərwərdigar Yerusalemda turuwatqanlarni qoşdaydu; ularning arisidiki ələngxip qalojanlarnu xu küni Dawuttək palwan bolidu; Dawut jəməti bolsa Hudadak, yəni ularning aldidiki Pərwərdigarning Pərixitisidək küqlük bolidu. **9** Xu küni əməlgə axuruliduki, Yerusalemoja jəng kilixka kəlgən barlik əllərnə halak kilixka kiriximən. **10** Wə Mən Dawut jəməti wə Yerusalemda turuwatqanlar üstigə xapaət yətküzgüqi wə xapaət tiligüqi Rohni quyimən; xuning bilən ular əzli ri sanjip əltürgən Manga yəne qaraydu; birsining tunji oqli üqün matəm tutup yioja-zar kətürgəndək ular Uning üqün yioja-zar kətüridu; yəkkə-yegəna oqlidin juda boluquqinç dərd-ələm tartkinidək ular uning üqün dərd-ələm tartidu. **11** Xu küni Yerusalemda ojayət zor yioja-zar kətürülidu, u Məgiddo jilojisisidiki «Hadad-Rimmon» da kətürülən yioja-zardək bolidu. **12** Zemin yioja-zar kətüridu; hər bir ailə ayrim halda yioja-zar kətüridu. Dawut jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda, Natan jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; **13** Lawiy jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; Ximəy jəməti ayrim halda, ularning ayalliri ayrim halda; **14** barlik tirik qalojan aililər, yəni hər bir ailə ayrim-ayrim halda wə ularning ayalliri ayrim halda yioja-zar kətüridu.

13 Xu küni Dawut jəməti həm Yerusalemda turuwatqanlar üqün gunahni wə paskinilikni yuyidiojan bir bulak eqilidu. **2** Xu küni xundək boliduki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar, — Mən məbudlarning namlirini zemindin yoqitimənki, ular yəne heq əslənməydu; wə Mən pəyoqəmbərlərnə wə paskina roħnimu zemindin

qikirip yetkiwetimən. **3** Xundak əməlgə axuruliduki, birəylən yənıla pəyojəmbərqlik kilip bexarət berəy desə, uning əzini tuoşkan ata-anisi uningə: «Sən hayət kalmaysən; qünki Pərwardigarning namida yaloşan gəp kiliwatisən» dəydu; andin əzini tuoşkan ata-anisi uni bexarət beriwatkinidila sanjip öltürüdü. **4** Xu küni xundak boliduki, pəyojəmbərlərninğ hər biri əzli bexarət beriwatqanda kərgən kərunüxtin hijil bolidu; ular həknı aldax üqin ikkinğı qupurluk qapanni kiyməydu; **5** U: «Mən pəyojəmbər əməs, mən pəkət terikqimən; qünki yaxlıkimdin tartip tupraq bilən tirikqlik kiliwatimən» — dəydu. **6** Əmđi birsi uningdin: «Həy, əmđi sening maydəngdiki bu zəhmətlər nemə?» — desə, u: «Dostlirinning əyidə yarilini pəyaldim» — dəp jawab beridu. **7** Oyoşan, i kiliq, Mening padiqimə, yəni Mening xerikim boləjan adəmgə qarxi qik, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigar; — Padiqini uruwət, koylar pətiparaq bolup tarkitiwetilidu; Mən kolumni kikiq peillarning üstigə qüxürüp turoşuzimən. **8** Zeminda xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərwardigar, — üqin ikki kismi kirilip ölidu; birak üqin bir kismi uningda tirik qalidu. **9** Andin Mən üqinğı kismini otka kirgüzimən, ularni kümüx tawloşandək tawlaymən, altun sinaləşandək ularni sinaymən; ular Mening namimni qakirip nida kilidu wə Mən ularəja jawab berimən; Mən: «Bu Mening həlqim» dəymən; ular: «Pərwardigar mening Hudayim» — dəydu.

14 Mana, Pərwardigarəja has kün kelidu; [u küni] arəngdin mal-mülküng buləng-talang kilinip belüxiwelinidu. **2** Mən barlik əlləni Yerusaleməja jəng kilixka yioşimən; xəhər ixəşəl kilinidu, əylər buləng-talang kilinip, kiz-ayallar ayaq-asti kilinidu; xəhərninğ yerimi əsirgə qüxi p sürgün kilinidu; tirik qaloşan həlk xəhərdin elip ketilməydu. **3** Andin Pərwardigar qikip xu əllər bilən uruxidu; U Uning jəng qiloşan künidikidək uruxidu. **4** Uning putliri xu küni Yerusalemning xərkij tərripininğ əng aldi boləjan Zəytun teojida turidu; xuning bilən Zəytun teoj oturidin xərk wə oşərb tərəpkə yerilidu; zor yooşan bir jiləja pəyda bolidu; taqoninğ yerimi ximal tərəpkə, yerimi jənub tərəpkə yetkilidu. **5** Wə silər Mening taqlirininğ dəl muxu jiləjisi bilən qaqisilər; qünki taqlarning jiləjisi Azəliqə baridu; silər Yəhuda padixahı Uzziyaning künliridə boləjan yər təwrəxtə qaqqininglərdək qaqisilər. Andin Pərwardigar Hudayim kelidu; həmdə Sən bilən barlik «mukəddəs boləjuqılar»mu kelidu! **6** Xu küni xundak boliduki, nur tohtap kalidu; parlak yultuzlarmu karəngəjulixip ketidu; **7** Birak u Pərwardigarəja məlum boləjan alahidə bir kün, ya keqə ya kündüz bolmaydu; xundak əməlgə axuruliduki, kəq kirgəndə, aləm yorutulidu. **8** Xu küni xundak boliduki, həyatlik suliri Yerusalemđin ekij qikidu; ularning yerimi xərkij dengizəja, yerimi oşərbij dengizəja karap akidu; yazda wə kixta xundak bolidu. **9** Pərwardigar pütkül yər yüzi üstidə padixah bolidu; xu küni pəkət bir «Pərwardigar» bolidu, [yər yüzidə] birdinbir Uningla nami bolidu. **10** Gebadin Yerusalemning jənubidiki Rimmonəja boləjan pütün zemin «Arabah»dək tüzlənglikkə ayləndurulidu; Yerusalem bolsa «Binyamin

dərwazisi»din «Birinğı dərwaza»əja wə yənə «Burjak dərwazisi»əja, «Hənaniyəlninğ munari»din padixahning xərab kəlqəklirigəja yukiri kətürüldü, ləkin xəhər yənıla əz jayida xu peti turidu; **11** Adəmlər yənə uningda turidu. «Həlak pərmani» yənə həq qüxürülməydu; Yerusalem hatirəmlikdə turidu. **12** Wə Pərwardigar Yerusaleməja jəng qiloşan barlik əlləni uruxka ixlətkən waba xundak boliduki, ular ərə bolsila gəxliri qirip ketidu; kəzli qanəqlirida qirip ketidu; tilliri əşzida qirip ketidu. **13** Xu küni xundak boliduki, ularning arisəja Pərwardigardin zor bir əlakzadilik qüxi; ular hər biri əz yekininğ kolini tutuxidu, hər birininğ kolini yekininğ koləja qarxi kətürüldü. **14** Yəhuda mu Yerusalemda jəng kilidu; ətrapidiki barlik əllərninğ mal-mülükli jəm kilip yioşilidu — san-sanəksiz altun-kümüx wə kiym-keqəklər bolidu. **15** At, keqir, təgə, exək, xundakla ularning bargəqlirida boləjan barlik mal-waranlar üstigə qüxkən waba yukirigə wabaəja ohxə bolidu. **16** Xundak əməlgə axuruliduki, Yerusaleməja jəng kilixka kəlgən həmmə əllərdin barlik tirik qaloşanlar hər yili Yerusaleməja, padixahka, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarəja ibadət kilixka wə «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikidu. **17** Xundak boliduki, yər yüzidiki kowm-jəmətlərdin padixahka, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarəja ibadətke qikmioşanlar bolsa, əmđi ularning üstigə yəmoşur yəşməydu. **18** Misir jəməti qikip həzir bolmisa, ularəjimu yəmoşur bolmaydu; birak Pərwardigar «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikmaydioşan barlik əllər üstigə qüxi ridioşan waba ularəjimu qüxi rüldü. **19** Bu Misirninğ jazasi, xundakla «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikmaydioşan barlik əllərninğ jazasi bolidu. **20** Xu küni atlarning kəngəşurəkliri üstigə «Pərwardigarəja atilip pak-mukəddəs bolsun!» dəp yezilidu; Pərwardigarning əyidiki barlik qəqə-qəqilərmu kurbəngəh əldidiki qəqiləroşə ohxə həsəblinidu; **21** Yerusalemđiki wə Yəhudađiki barlik qəqə-qəqilərmu Pərwardigarəja atilip pak-mukəddəs bolidu; kurbəngəh kəqilərmu kəqilərmu elip kurbəngəh gəxlirini pixuridu; xu küni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwardigarning əyidə «kənanlik-sodigər» ikkinğı bolmaydu.

Malaki

1 Pərvərdigardin Malakioja yükləngən wəhiy, u arklilik İsrailoja kəlgən: — **2** — Mən silərni səyüp kəldim — dəydu Pərvərdigar, — biraq silər: «Sən bizni kəndəkmə səyüp kəlding?» — dəysilər. Əsaw Yakuqqa aka boləjan əməsmu? — dəydu Pərvərdigar, — biraq Yakuqni səydüm, **3** Əsawoja nəprətləndim; uning taqlirini qəl kəldim, mirasini qəl-bayawandiki qilbərilergə tapxurup bərdim. **4** Edom: «Biz wəyran kəlinduk, biraq biz harabiləxkən jaylarni kəyitidin kurup qikimiz» — desə, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar mundak dəydu: — — Ular kuridu, biraq Mən ərüyəmən; həklər ularni «Rəzillikning zemini», «Pərvərdigar mənggüə oşəzərlinidəjan əl» dəp ataydu. **5** Silərnin kəzlingirlər buni kərtüp: «Pərvərdigar İsrail qəgrasining sirtida uluqlandı!» — dəysilər. **6** — Ooql atisini, kul igisini hərmətləydu; əmdi Mən ata bolsam, hərmitim kəni? İgə bolsam, Məndin boləjan əyminix kəni? — samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar silərgə xundak dəydu, i Mening namimni kəmsitkən kaşinlar! Biraq silər: «Biz nemə kəlip namimni kəmsitiptuk?» — dəysilər. **7** Silər kurbangahim üstigə buləjanəjan ozuqni sunisilər; andin silər: «Biz nemə kəlip seni buləjan kəyduq?» — dəysilər; əməliyətə silər: «Pərvərdigarning dastihininin tayini yoktur» — dəysilər. **8** Kor malni kurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Tokur yaki kesəl malni kurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Həzir buni sening waliyogə sunup bak; u səndin hursən bolamdu? Sanga yüz-hatirə kəlamdu? — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar. **9** — Əmdi, kəni, silər Təngridin bizgə xəpəkət kərsətkəysən dəp ətünüp bekinglar; kəlunglardin muxular kəlgəndin keyin, U silərdin hərəkəndikənglarni kəbul kəlamdu? — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar. **10** — Aranglardin dərwəzilarni etip kəyoşudək bərsi qikmamdu? Xundak boləjanda silər kurbangahimda bikardin-bikar ot kalap yürməyttinglar. Mening silərdin heq hursənlikim yok, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, — wə kəlunglardin heqkəndək «axlik hədiyə»ni kəbul kəilməymən. **11** Kün qikardin kün pataroja Mening namim əllər arisida uluq dəp kərilidu; hər bir jayda namimoja huxbuy selinidəjan bolidu, pak bir «axlik hədiyə» sunulidu; qünki namim əllər arisida uluq dəp kərilidu, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar. **12** Biraq silər bolsanglar: «Pərvərdigarning dastihini buləjanəjan, uning mewisə, yəni ax-ozuki nəprətliktur» — degininglarda, silər uni haram kəlisilər; **13** wə silər: «Mana, nemidəgən awariqlik!» dəysilər wə Manga kərap dimioşinglarni kəkəşilər, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, — silər yarilənojan, tokur həm kesəl mallarni elip kəlisilər. Kurbanlik-hədiyələri xü peti elip kəlisilər; Mən buni kəlunglardin kəbul kəlamdimən? — dəydu Pərvərdigar. **14** Bərhək, padisida koqkar turup, Rəbkə kəlojan kəsimini ada kəlix üqün buləjanəjan nərsini kurbanlik kəlidəjan əldəmkə lənətkə kəlidu; qünki Mən uluq Padixahdurmən, namim əllər

arisida hərmətlinidəjan bolidu, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar.

2 — Əmdi, həy kaşinlar, bu əmr-pərman silərgə quxti: — **2** Silər anglimisanglar, namimoja xən-xəpəkət kəltürüxkə kəngül koymisanglar, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, — Mən aranglarəja lənətni quxürüp əwətimən; silərnin bərikətliringleşimə lənət kəlimən. Bərhək, Mən allikəqan ularəja lənət oqudum, qünki silər [xəripimğə] kəngül koymidinglar. **3** Mana, Mən urukliringleşə tənbih bərimən, silərnin yüzünglərgə pək, heytinğərdiki pəkni sürümən; bərsi silərni xü pək bilən billə apirip taxlaydu. **4** Xuning bilən silər Mening silərgə bu əmrni əwətkənlikimni bilisilər, məksət, Mening Lawiy bilən tüzgən əhdəmning sakliniwərixi üqündur, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar. **5** — Mening uning bilən tüzgən əhdəm həyatlik həm aram-hatirəjmək elip kəlidu; uni Məndin kərkşun dəp bularni uningəja bərdim; u Məndin kərkşun namim əldəda tigrigənidi. **6** Aşzidin həkəktəning təlim-tərbiyəsi quxmığən, ləwərlidin nəhəklik təpilmiojan; u aramlik-hatirəjmək həm duruslukta Mən bilən billə mangəjan, nuroşun kixilərnə kəbihliktin yandurojan. **7** Qünki kaşinning ləwərləri ilim-bilimni saklix kərak, həklər uning aşzidin Təwrat-kənanunini izdixi lazim; qünki u samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigarning əlqisidur. **8** — Biraq silər yəldin qətnəp kəttinğar; silər nuroşun kixilər üqün Təwrat-kənanunini putlikaxangəja aylanduruwəttinğar; silər Lawiy bilən tüzilgən əhdini buzoşansilər — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigar, **9** — xunga Mən silərnimə pütün həlk əldəda nəprətkək wə pəskəx kəldim, qünki silər yollirimni tutmiojan, xundakla Təwrat-kənanunini ijrə kəloqanda bir tərəpkə yan baskan. **10** — Bizdə bir ata bar əməsmu? Bizni Yarətkuqi pəkət birlə Təngri əməsmu? Əmdi nemixkə hər bərimiz əz kəridiximizəja wəpasizlik kəlip, ata-bowilərimiz bilən tüzgən əhdisini buləjaymiz? **11** Yəhəda wəpasizlik kəldi, İsrailda həm Yerusalemdə yirginlik bir ix sadir kəlini; qünki Yəhəda Pərvərdigar səyğən muqəddəs jayini buləjan, yəni bir ilahning kəzini əmrigə əldi. **12** Undək kəloşuqi, yəni əzduruşuqi bolsun, əzduruşuqi bolsun, samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərvərdigarəja «axlik hədiyə»ni elip kəlgüqi bolsun, Pərvərdigar ularni Yakuqning qədiriridin üzüp taxlaydu. **13** Silər xuningdək xundək kəlisilərkə, kurbangahni kəz yaxliri, yioja, aq-zarlar bilən kəpəşilsilər — qünki U kurbanlik-hədiyilərgə heq kərimaydiojan boldi, uningdin heq razi bolmay kəlunglardin kəbul kəilmaydiojan boldi. **14** Biraq silər: «nemixkə?» dəp sorəşsilər. — Qünki Pərvərdigar sən wə yaxlikingdə əlojan ayaling otturisida guwahqi boləjanidi; sən uningəja wəpasizlik kəlding, gərgə u sening həmrəşing wə sən əhdə tüzgən ayaling bolsimu. **15** Huda [ə-ayalini] bir kəlojan əməsmu? Xundakla, buningəja Rohini kəldurojan əməsmu? [Huda] nemixkə ularni bir kəldi? Qünki U ulardin ihlasmən pərzənt kətkənidi. Əmdi hər bərinğar əz kəlb-rohinglarəja dikəkət kəlinglar, heqkəşisi yaxliqta əlojan ayalioja wəpasizlik kəlimsun! **16** Qünki Mən talak kəlixkə qərturmən, dəydu İsrailning Hudasi Pərvərdigar, — xuningdək əz tonioja

zomburluk qaplasturuwaluquqioja eqmən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. — xunga qəlb-rohinglarəja dikket qilinglar, heqqsinglar wapasislik qilmanlar! **17** — Silər səzlinglar bilən Pərwərdigarning səwr-takitini koymidinglar, andin silər: «Biz neme kilip Uning sawr-takitini koymaptuk?» — dəysilər. Səwr-takitini koymiojanlikinglar bolsa dəl: «Rəzillik qiləuqi Pərwərdigarning nəzirədə yaxsidur, U ularin hursən bolidu»; yaki «Adalətni yürgüzgüqi Huda zadi nədidur?» — degininglərdə bolmamdu!

3 — Mana əmdi Mən Öz əlqimni əwətimən, u Mening aldimda yol təyyarlaydu; silər izdigən Rəb, yəni silər hursənlik dəp bilgən əhdə Əlqisi Öz ibadəthanisioja tuyuksiz kiridu; mana, U keliwatidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **2** — Biraq Uning kəlgən künidə kim qidiyalisin? U kəringəndə kim turalisin? Qünki U tawliəuquning oti, kirqining akartkuq xoltisidək bolidu; **3** U kümüxnə tawliəuqı həm eriədiəuquidək tawlap olturidu; Lawiyning balilirini saxlaturidu, ularni altun-kümüxnə tawliəandək tawlaydu; xuning bilən ular Pərwərdigarəja həqqaniylikta kilinəjan kurbənlük-hədiyəni sunidu. **4** Andin Yəhuda həm Yerusalemining kurbənlük-hədiyiliri Pərwərdigarəja kona zamanlardikidək, ilgiriki waqitlardikidək xerin bolidu. **5** Mən hesab elixka silərgə yəkin kelimən; Mən şəhərgərlərgə, zinahorlarəja, yaləjan kəsəm qikəqilərgə, mədikarlarıning həqqini tutuwelip bəzək qiləuqilarəja, tul hotunlar həm yetim-yesirləni harliəuqilarəja, yat adəmləni öz həqqidin ayriwətküqilərgə, xuningdək Məndin heq qorkmiojanlarəja tezdin əyibligüqi guwahqi bolimən, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **6** Qünki Mənki Pərwərdigar əzğarməsturman; xunga silər, i Yakupning oəuqliri, tügəxmigənsilər. **7** — Ata-bowiliringlarıning künliridin tartip silər bəlgilimilirimdin qətnəp, ularni heq tutmiojənsilər. Mening yemioja qaytip kelinglar, Mən yeninglarəja qaytimən, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — biraq silər: «Biz kəndəkmə qaytip kelimiz?» — dəysilər. **8** Adəm Hudaningkini bulisa bolamdu? — Biraq Manga Meningkini bulap kədinglar. Silər yənə: «Biz kəndəksigə Səngə buləngqilik kiliwatimiz» — dəysilər. Silər «əndin bir» üliə əxriliringləni həm «kətürmə hədiyələr»ni sunəjininglərdə xundək kilisilər! **9** Silər əojir bir lənətkə kədinglar, qünki Manga buləngqilik kiliwətsilər — silər bu pütkül «yat əl» xundək kiliwətsilər! **10** Əmdi əyümdə axlik bolux üqün pütkül «əndin bir» üliə əxrinə ambarəja elip kelinglar wə xundəklə Məni sinəp bəkinglar, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Mən əsmanning derizilirini qəng eqip silərgə patkuzəlmiojudək bir bərikətni təküp beridəjanlikimni kərip bəkməmsilər? **11** Xundək boləjəndilə Mən siləni dəp yənə yəlmioquqini əyibləymən, u toprikinglərdiki mēwiləni wəyrən kiləymən; siləning baə-ətizliringlərdiki tal üzümlər waqitsiz təkülüp kətməydu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **12** — Xuning bilən bərlük əllər siləni bəhtlik dəp ataydu, qünki yeringlar adəmni huzurlənduridəjan bir zemin

bolidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **13** — Siləning səzlinglar Manga kəttik təgdi, dəydu Pərwərdigar, — biraq silər yənə: «Biz sən bəhtlik kərxilixidəjan neme səz kiləduk?» — dəysilər. **14** — Silər: «Hudaning hizmitidə bolux bihudiliktu» həm: «Uning tapxurukini qing tutuximiz wə samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar əldə matəm tutkən kixilərdək yürüximizning neme paydisi?» — dəysilər, **15** həm xuningdək: «Təkəbburləni bəhtlik dəp atəymiz; rəzillik qiləuqılar rənak tapidu; ular bərhək Hudani sinaydu, biraq kutulup ketidu» — dəysilər. **16** Pərwərdigardin əyminiədiəjanlar [buni ənglap] pat-pat bir-biri bilən mungdəxti; Pərwərdigar uni nəzirigə əldi, səzilirini ənglidi. Xuning bilən Pərwərdigarning əldə Uningdin kərkup, Uning namini seəjiojanlar üqün əslətmə boləjan bir hatirə kitab yezildi. **17** — Bu kixilər bolsa Əzümning əlahidə gəhərimni yəojən künidə Meningki bolidu — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar — wə Mən huddi adəm əz hizmitidə boləjan oəliəja iqini əəritkəndək ularəja iqimni əəritimən. **18** Silər qaytip kelisilər wə həqqaniylar bilən rəzilləni, Hudaning hizmitidə boləjanlar bilən bolmiojanlari pərk etəyisilər.

4 — Qünki mana xu kün, humdəndək kəydürgüqi kün kelidu; hər bir təkəbburluk qiləuqi həm hər bir rəzillik qiləuqi pəhaldək bolidu; xu kelidəjan kün ularni kəydüriwətidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — ularəja nə yiltiz nə xəh kəldurulmaydu. **2** Ləkin namimdin əyminiədiəjan silər üqün, kənatliridə xipə-dərman elip kelidəjan, həqqaniylikni pərlitidəjan Kuyax ornidin turidu; silər taləəja qikip bərdək mozaylərdək kiyəjitip oynəysilər; **3** silər rəzilləni qəyləp dəssiwətsilər; ular Mən təyyarəjan künidə tapininglar əstidə kül bolidu, — dəydu samawi qoxunlarıning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **4** — Mən Hərəb təojidə pütkül İsrail üqün kulum Musəəja buyruəjan kənunni, yəni bəlgilimilər həm həkümələri yədinglərdə tutunglar. **5** — Mana, Pərwərdigarning uluə həm dəlxətlük küni kelixtin əwwal Mən silərgə İlyas pəyoəəmbəni əwətimən. **6** U atılarning kənglini balilarəja mayil, balilarning kənglini atilarəja mayil kilidu; undək bolmiojəndə Mən kelip yər yüzini kəroxəx bilən uruwətimən.

NEW TESTAMENT

Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular özining nemə qiliwatqanlığını bilməydu, — dedi.

[Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlərini bəlüxüwəldi.

Luka 23:34

Matta

1 Bu Ibrahîmning oʻgʻli va Dawutning oʻgʻli bololan Əysa Məsihning nəsəbnamə kitabidur: — **2** Ibrahîmdin Ishak tərəldi, Ishaktin Yakup tərəldi, Yakup Yəhuda və uning aka-ukilirining atisi boldi; **3** Yəhudadin Tamar arkilik Pəraz wə Zərah tərəldi; Pərazdin Həzron tərəldi, Həzrondin Ram tərəldi, **4** Ramdin Amminadab tərəldi, Amminadabdin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **5** Salmonin Raḥab arkilik Boaz tərəldi, Boazdin Rut arkilik Obəd tərəldi, Obədtin Yəssə tərəldi, **6** Yəssədin Dawut pərixah tərəldi. Dawuttin Uriyaning ayali arkilik Sulayman tərəldi, **7** Sulaymandin Raḥoboam tərəldi, Raḥoboamdin Abiya tərəldi, Abiyadin Asa tərəldi, **8** Asadin Yəḥoxafat tərəldi, Yəḥoxafattin Yəḥoram tərəldi, Yəḥoramdin Uzziya tərəldi, **9** Uzziyadin Yotam tərəldi, Yotamdin Aḥaz tərəldi, Aḥazdin Həzəkia tərəldi, **10** Həzəkia yadin Manassəh tərəldi, Manassəhdin Amon tərəldi, Amondin Yoxiya tərəldi; **11** Babiloḡa sürgün kilinotanda Yoxiyadin Yəkoniyah wə uning aka-ukiliri tərəldi. **12** Babiloḡa sürgün bolotandin keyin, Yəkoniyahdin Xealtiel tərəldi, Xealtieldin Zərubbabəl tərəldi, **13** Zərubbabəldin Abihud tərəldi, Abihuddin Eliakim tərəldi, Eliakimdin Azor tərəldi, **14** Azordin Zadok tərəldi, Zadoktin Aqim tərəldi, Aqimdin Əlihud tərəldi, **15** Əlihuddin Əliazar tərəldi, Əliazardin Mattan tərəldi, Mattandin Yakup tərəldi, **16** Yakuptin Məryəmning eri bololan Yüsiip tərəldi; Məryəm arkilik Məsih ataloḡan Əysa tuotuldi. **17** Xundak bolup, Ibrahîmdin Dawutkiqə bololan arilikta jəmiy on tət əwlad bolotan; Dawuttin Babiloḡa sürgün kilinotiqə jəmiy on tət əwlad bolotan; wə Babiloḡa sürgün kilinixtin Məsih kəlgütqə jəmiy on tət əwlad bolotan. **18** Əysa Məsihning dunyoḡa kelixi mundak boldi: — Uning anisi Məryəm Yüsiipkə yatlik boluxkə wədə kilinotand; lekin tehi nikah kilinmayla, uning Mukəddəs Rohtin ḡamilidar bolotanlik məlum boldi. **19** Lekin uning [bolotusi] eri Yüsiip, durus kixi bolup, uni jəmiyət aldida hijalətkə ḡalduruxni halimay, uningdin astirtin ajrixip ketixni niyət kildi. **20** Əmma u muxu ixlarni oylap yürginidə, mana Pərwərdigarning bir pərixtisi uning qüxida kərunüp uningotə: — Əy Dawutning oʻgʻli Yüsiip, ayaling Məryəmnə əz əmringgə elixtin kərkma; qünki uningda bolotan ḡamilə Mukəddəs Rohtin kəlgən. **21** U bir oʻgʻul tuotidu, sən uning ismini Əysa dəp kəyoḡin; qünki u əz ḡəlkini ḡunəḡliridin kutkuzidu» — dedi. **22** Mana bularning ḡəmmisi Pərwərdigarning pəyoḡəmbər arkilik degənlirining əməlgə axuruluh üqün bolotan, demək: — **23** «Pak kiz ḡamilidar bolup bir oʻgʻul tuotidu; ular uning ismini Immanuel (mənisə «Huda biz bilən billə») dəp ataydu». **24** Yüsiip oyoḡinip, Pərwərdigarning xu pərixtsining degini boyiqə kilip, Məryəmnə əmrigə aldi. **25** Lekin Məryəm boxanoḡuqə u uningotə yəkinlaxmidi. Bu Məryəmnəning tunjisi idi; Yüsiip uningotə Əysa dəp isim koydi.

2 Əysa Hərod padixah ḡəküm sürgən künlərdə Yəḡudiya əlkisining Bəyt-Ləḡəm yezisida dunyoḡa kəlgəndin keyin, mana bəzi danixmənlər məxriktin Yerusalemotə yetip kəlip, puḡralardin: **2** Yəḡudiylarning

[yengidin] tuotuloḡan padixah qəyərde? Qünki biz uning yultuzning kətürülḡənlirini kərdük. Xunga, uningotə səjdə ḡilətli kəldük, — deyixti. **3** Buni angliotan Hərod padixah, xuningdək pütkül Yerusalem ḡəlkimu aləzkədiklə qüxti. **4** U pütkül bax ḡəḡinlar wə ḡəlkning Təwrat ustəzlrini qəkirip, ulardin «Məsiḡ kəyərde tuotuluxi kerək?» — dəp soridi. **5** Ular: «Yəḡudiyədikə Bəyt-Ləḡəm yezisida boluxi kərkə, — qünki pəyoḡəmbər arkilik xundak pütülḡən: — **6** «I Yəḡudiya zeminiḡi Bəyt-Ləḡəm, ḡəlkning Yəḡudiya yetəkḡilirining arisida əng ḡiḡi bolmaydu; Qünki səndin bir yetəkḡi ḡiḡidu, U ḡəlkim Israillarning bəḡḡuḡisi bolidu» — deyixti. **7** Buning bilən, Hərod danixməlnəni məḡpiy qəḡirtip, yultuzning qəḡan pəyda bolotanlikini sürixtürtüp biliwaldi. **8** Andin: «Berip balini sürixtə kilip tepinglar. Tapḡan ḡəman qəytip mənḡə ḡəwər ḡilinglar, mənmu uning aldioḡa berip səjdə kilip kələy» — dəp, ularni Bəyt-Ləḡəmə yoloḡa qakti. **9** Danixmənlər padixahning səzini anglap yoloḡa qakti; wə mana, ular xərktə kərgən ḡəlikə yultuz ularning aldida yol bəxlap mənḡi wə bala turoḡan yərgə kəlip tohtidi. **10** Ular ḡəlikə yultuzni kərginidin intayin ḡəttik xadlinixti **11** ḡəm əyḡə kirip, balini anisi Məryəm bilən kərip, yərgə yikilip uningotə səjdə kilixti. Andin, ḡəzinilirini eqip, altun, məstiki, murməkki qətarlik sowoḡatlarni sunuxti. **12** Ularotə qüxida Hərodning yenioḡa barməslik toḡrisidiki wəḡiy kəlgənlik üqün, ular bəxḡə yol bilən əz yurtioḡa qəyixti. **13** Ular yoloḡa kətkəndin keyin, Pərwərdigarning bir pərixtsi Yüsiipning qüxida kərunüp: Ornungdin tur! Bala wə anisi ikkisini elip Misiroḡa qəḡ. Mən sənḡə ukturoḡuqə u yərdə turoḡin. Qünki Hərod balini yokitixkə izdəp kelidu — dedi. **14** Xuning bilən u ornidin turup, xu keḡila bala wə anisi ikkisini elip Misiroḡa qərap yoloḡa qakti. **15** U Hərod əlḡuqə xu yərdə turdi. Xundak boldiki, Pərwərdigarning pəyoḡəmbər arkilik aldin eytkən: «Ooḡlumni Misirdin Mən qəḡirdim» dəḡən səzi əməlgə axuruldi. **16** Hərod bolsə danixmənlərdin aldanoḡanlikini bilip, ḡəttik oḡəzəpləndi. U danixmənlərdin eniḡliḡan wəḡitkə əsasən, ədəmlərnəni əwətip Bəyt-Ləḡəm yezisi wə ətrapidiki ikki yax wə uningdin təwən yaxtiki oʻgʻul balilarning ḡəmmisini oltürguzdi. **17** Xu qəoḡda Yəməmiya pəyoḡəmbər arkilik eytilotan munu səz əməlgə axuruldi: — **18** «Ramaḡ ḡəḡiridə bir sada, Aqḡik yioḡa-zarning piḡəni anglinar, Bu Raḡiləning baliliri üqün kətürḡən aḡ-zarliri; Balilirining yoḡ ḡiliwətilḡini tüpəyldin, Təsəllini qəbul kilmay piḡəni kətüridu». **19** Əmḡi Hərod əlgəndin keyin, Hudaning bir pərixtsi Misirdə turoḡan Yüsiipning qüxida kərunüp uningotə: — **20** Ornungdin tur! Bala wə anisini elip Israil zeminiḡotə qəy! Qünki balining jənini əlməḡḡi bolotanlar əldi, — dedi. **21** Buning bilən Yüsiip ornidin turup bala wə anisini elip Israil zeminiḡotə qəytti. **22** U Arhəlausning atisi Hərod padixahning orniḡotə təḡtkə olturup Yəḡudiya əlkisigə ḡəḡümranlik ḡiliwətkinidin ḡəwər təyip, u yərgə qəyixtin kərkḡi; wə qüxida uningotə bir wəḡiy kəlip, ḡəliliyə zeminiḡotə berip, **23** Nasarət dəp atilidiotan bir yezidə olturəḡlaxti. Xuning bilən pəyoḡəmbərlər arkilik: «U Nasarətlik dəp atilidu» deyilḡini əməlgə axuruldi.

3 Xu qaoqlarda, qomüldürgüçi Yəhya Yəhudiyədiki qel-bayawanoğa kelip 2 kixilərgə: — Towa kılinglar! Qünki ərx padixalıqı yekinxip kaldı! — dəp jakarlakka baxlidi. **3** Qünki [qemüldürgüçi Yəhya] bolsa ilgiri Yəxaya pəyoğambər bexaritada kərsətkən kixining dəl əzi bolup: — «Bayawanda towlaydıoğan bir kixining: Rəbning yolini təyyarlanglar, Uning qioçir yollarini tüptüz kılinglar! — degən awazi anglinidu». **4** Yəhya [pəyoğambər] təgə yungidin kılınoğan kiyim kiygən, beligə kən tasma baolıoğanidi. Yəydiyini bolsa qekətkilər bilən yawa həra həsili idi. **5** Əmđi Yerusalem xəhiri, pütün Yəhudiya əlkişi wə pütkül İordan dərya wadisingə ətrəpidiki kixilər uning aldioğa kelixip, 6 gumahlirini ikrar kılixiti wə uning əzlrini İordan dəryasida qemüldürüxini qobul kılixiti. **7** Lekin Pərsiyə wə Saduqiy məzhəbipidiklərdin kəplirining uning qemüldürüxini qobul kılojoli kəlgənlikini kərginidə u ularoğa: — Əy yılanlarınq baliliri! Kim siləрни [Hudaning] qüxüx aldidə turoğan oçəzipidin qeqinglar dəp agahləndürdi?! **8** Əmđi towioğa layıq mewini kəltüringlar! **9** Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hiyal kılip yürmənglar; qünki Mən xuni silərgə eytip qoyayki, Huda İbrahımoğa muxu taxlardinmu pərzəntləri apiridə kılalaydu. **10** Palta allıkaqan dərhəhlərnig yiltioğa təngləp qoyuldi; yaxhi mewə bərməydiyən hərəkəysi dərhəhlər kesilip otka taxlinidu. **11** Mən dərwəkə siləri towa kılixinglar üqün suoğa qemüldürimən. Lekin məndin keyin kəlgüçi zat məndin kudrətklikur. Mən hətta uning xəxini kəttürüxkimu layıq əməsmən; u siləri Muqəddəs Rohka həm otka qemüldüridu. **12** Uning soruoçuqi küriki kolida turidu; u əz haminini [topa-samandin] təltəküs tazilaydu, sap buşoğayni ambaroğa yioçidu, əmma topa-samanni eqməs otta köydürüwetidu, — dedi. **13** Xu wəqıtta, Əysa Yəhyadin qemüldürülxini qobul kılix üqün Galiliyə əlkisidin İordan dəryasi boyioğa, uning yenioğa kəldi. **14** Biraq Yəhya qemüldürüxkə unimay uni tosup: — Əsli qemüldürülxini mən səndin qobul kilixim kərak idi, biraq sən mening aldimoğa kərsənoçu? — dedi. **15** Lekin Əysa uningoğa jawabən: — Həzirə quningoğa yol qoyojin; qünki həkəkəniylikning barlik [təəplirini] əməlgə axurux üqün, xundək kiliximizoğa toşra kelidu, — dedi. Xuning bilən, Yəhya uningoğa yol qoydi. **16** Wə Əysa qemüldürülxini bolupla, sudin qıkti; u sudin qıxıxi bilən mana, ərxlər uningoğa eqilip, Hudaning Rohi kəptər kıyapitidə ərxtin qüxüp, üstigə qonuwatqanlıqini kərdi. **17** Wə mana, ərxtin bir awaz: — «Bu Mening səyümlük oçlum, Mən uningdin toluk hursənmən!» — dəp anglandi.

4 Andin Əysa Rohning yetəkqilikidə İblisning sinək-azduruxlirioğa yüzlinix üqün qel-bayawanoğa elip berildi. **2** U kırık keqə-kündüz roza tutqandan keyin, uning qorsıki eqip kətkənədi. **3** Əmđi azduruoçuqi uning yenioğa kelip uningoğa: — Əgər sən rasttinla Hudaning Oçli bolsang, muxu taxlarni nanoğa aylinixkə buyruojin! — dedi. **4** Lekin u jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nəz bilənla əməs, bəki Hudaning əozdidin qıqkan hər bir səz bilənmü yaxaydu» dəp pütülgən, — dedi. **5** Andin İblis uni muqəddəs xəhərgə elip berip, ibadəthanining əng egiz jayıoğa turoçuzup uningoğa: **6** — Hudaning Oçli bolsang, əziünig pəskə taxlap bakkin! Qünki

[Təwratta]: «[Huda] Əz pərixitilrigə sening həkəkəngdə əmr kilidu; wə «putuning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni kəllirida kəttürüp yüridu» dəp pütülgən — dedi. **7** Əysa uningoğa: «Təwratta yənə, «Pərwərdigar Hudayingni sinoçuqi bolma!» dəpmu pütülgən — dedi. **8** Andin, İblis uni nəhayiti egiz bir taoçka qıqirip, uningoğa dunyadiki barlik padixahlıqlarni xərpiliri bilən kərsitip: **9** Yərgə yikilip manga ibadət kəplən, bularning həmmisini sanga beriwetimən, — dedi. **10** Andin Əysa uningoğa: — Yoqal, Xəytan! Qünki [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingoçila ibadət qil, pəkət Uningla ibadət-hizmitidə bol!» dəp pütülgən, — dedi. **11** Buning bilən İblis uni taxlap ketip kaldı, wə mana, pərixitilər kelip uning hizmitidə boldi. **12** Əmđi [Əysa] Yəhyaning tutkun kılınoğanlıqini anglap, Galiliyəgə yol aldı. **13** U Nasarət yezisini taxlap, Zəbulun wə Naftali rayonidiki [Galiliyə] dengizi boyidiki Kəpərnaqum xəhərigə kelip orunlaxti. **14** Xundək kılip, Yəxaya pəyoğambər arklıq eytiloğan xu bexarət əməlgə axuruldi, demək: — **15** «Zəbulun zemini wə Naftali zemini, İordan dəryasining neriği təripidiki «dengiz yolu» boyida, «Yat əllərnig makani» boloğan Galiliyədə, **16** Kərangoluçka yaxioğan həlkə parlak bir nurni kərdi; Yəni əliəm kəlgənsining yurtidə olturoçuqilaroğa, Dəl ularning üstigə nur qüxti». **17** Xu wəqıttin baxlap, Əysa: «Towa kılinglar! Qünki ərx padixahlıqı yekinxip kaldı!» — dəp jar kılixkə baxlidi. **18** [Bir küni], u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, ikki aka-uka, yəni Petrus dəpmu atiloğan Simon isimlik bir kixini wə uning inisi Andiriyasni kərdi. Ular belıqçi bolup, dengizoğa tor taxlawatatti; **19** u ularoğa: — Mening kəynimdin mēnginglar — Mən siləri adəm tutkuqi belıqçi kılimən! — dedi. **20** Ular xuan belik torlirini taxlap, uningoğa əgixip mangdi. **21** U u yərdin etüp, ikkinçi bir aka-ukini, yəni Zəbədiyning oçulliri Yəqub wə inisi Yuhənnani kərdi. Bu ikkisi kəmidə atisi Zəbədiy bilən torlirini onxawatatti. U ularnımu qakırdi. **22** Ular dərhəl kəmini atisi bilən kaldurup uningoğa əgixip mangdi. **23** Wə Əysa Galiliyəning həmmə yerini kezip, ularning sinagoglirida təlim berip, Hudaning padixahlıqning hux həwirini jakarlaytti, həlkə arisida hərhil kesəlləri wə əjiz-meyipləri sakaytti. **24** U toçuruluk həwər pütkül Suriya əlkisigə tarkaldı; u yərdiki halayik hərhil bimarlarni, yəni hərtürlik kesəllər wə aqırık-siləkləri həmdə jin qaplxanlarni, tutkəqlik wə paləq kesiligə giriptar bolənlarni uning aldioğa elip kelixiti; wə u ularni sakaytti. **25** Galiliyə, «on xəhər» rayoni, Yerusalem, Yəhudiya wə İordan dəryasining u kətidin kəlgən top-top adəmlər uningoğa əgixip mangdi.

5 Muxu top-top adəmləri kərup u bir taoçka qıkti; u u yərdə olturoçinida, muhlisliri uning yenioğa kəldi. **2** U əozini eqip ularoğa təlim berixkə baxlidi: — **3** Mubərək, rohta namrat bolənlər! Qünki ərx padixahlıqı ularoğa təwədur. **4** Mubərək, piəoğan qəkkənlər! Qünki ular təsəlli tapidu. **5** Mubərək, yawax-məminlər! Qünki ular yər yüzigə mirashordur. **6** Mubərək, həkəkəniylikkə aq wə təxnalar! Qünki ular toluk toyunidu. **7** Mubərək, rəhımdillər! Qünki ular rəhim kəridu. **8** Mubərək, kəlbə pak bolənlər! Qünki ular Hudani kəridu. **9** Mubərək, tinqlik tərəpdarlır! Qünki ular Hudaning pərzəntlırı dəp atilidu. **10** Mubərək, həkəkəniylik yolida ziyənkəqlikkə

uqrijoanlar! Qünki ər x padixahlikı ularoşa təwədur. **11** Mubarak, mən üqün baxkılarning haqarət, ziyankəxlik wə hərtürlük təhmitigə uqrisanglar; **12** xad-huram bolup yayranglar! Qünki ər xlərdə katta in'am silər üqün saqlanmaqta; qünki silərdin ilgiriki pəyojəmbərlərgimu ular muxundaq ziyankəxliklərini kıljoan. **13** Silər yər yüzidiki tuzdursilər. Həlbuki, əgər tuz əz təmini yoqatsa, uningəşa qaytidin tuz təmini kandaqmu kirgüzgili bolidu? U qaşqida, u heqnemigə yarimas bolup, taxlinip kixilərnin ayioji astida dəssilixtin baxka heq ixka yarimaydu. **14** Silər dunyaning nuridursilər. Taş üstigə selinojan xəhər yoxurunalmaydu. **15** Heqkim qiraqni yekip koyup, üstigə sewatni kəmtürüp koymas, bəlki qiraşqanıning üstigə koyidu; buning bilən, u ey iqidiki həmmə adəmlərgə yorukluk beridu. **16** Xu tərkiqədə, silər nurunglarni insanlar aldida xundaq qaknitinglarki, ular yaxhi əməllirənglarni kərip, ərxtiki atanglarni uluqlisun. **17** Meni Təwrat kanunini yaki pəyojəmbərlərnin yazoşanlirini bikar kıljoşili kəldi, dəp oylap qalmanglar. Mən ularni bikar kıljoşili əməş, bəlki əməlgə axuroşili kəldim. **18** Qünki mən silərgə xuni bərhəq eytip koyayki, asman-zemin yokimioşuqə, uningdə pütülgənlər əməlgə axurulmioşuqə Təwratkiki «yod» bir hərş, hətta birəş qekitmu bikar kılınmaydu. **19** Xu səwəbtin, Təwrat kanunining əkidilirigə, hətta uning əng kiçikliridin birini bikar kılip, wə baxkıləroşa xundaq kılixni əgətidiojan hərkim ər x padixahlikida əng kiçik həşəblinidu. Əmma əksiqə, Təwrat kanuni əkidilirigə əməş kıljoanlar wə baxkıləroşa xundaq kılixni əgətküqiləş bolsa ər x padixahlikida uluş həşəblinidu. **20** Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, həqkanıylikinglar Təwrat ustazliri wə Pərişylərninğikidin axmisa, ər x padixahlikioşa heqqaşan kirəlməysilər. **21** Burunkıləroşa «Kətilik kılma, kətilik kıljoan hərşəndə adəş sorakka tartilidu» dəp buyruloşanlikini anglioşansilər. **22** Birək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, əz kerindixioşa bikardin-bikar aqqıkılənoşanlarning hərşirimoş sorakka tartilidu. Əz kerindixini «əhmək» dəp tilliojan hərkim aliy kəngəxmədə sorakka tartilidu; əmma kerindaxlirini «təlwə» dəp haqarətligən hərkim dozahninğ otioşa layik bolidu. **(Geenna g1067)** **23** Xuning üqün, sən kurbangah aldioşa kelip [Hudaşoşa] hədiyəş atimakçı bolojiningdə, kerindixingninğ seningdin əşrinioşan yeri barlikı yadingəşəşəş, **24** hədiyəşni kurbangah aldioşa koyup turup, əwwal kerindixing bilən yarixiwal, andin kelip hədiyəşni ata. **25** Əgər üstingdin dəwa kılmaqçı boljoan birsi bolsa, uning bilən birgə yolda bolojiningdə uning bilən tezdin yarixip, dost boljoşin. Bolmisa, u seni sorakçioşa, sorakçışəş gundipayosaş tapxuridu, sən zindanoşa solitiwətilisən. **26** Mən sanga xuni bərhəq eytip koyayki, [kərzingning] əng ahirki bir tiyinimiməş koymay təlimigüqə, xu yərdin qikaləmsən. **27** Silər «Zina kılmanğlar» dəp buyruloşanlikini anglioşansilər. **28** Birək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, birəş ayaloşa xəşwaniş niyəş bilən qarioşan kixi kənglidə u ayal bilən allikaşan zina kıljoan bolidu. **29** Əgər əmdi əng kəzuing seni gunaşkaş azdursa, uni oyup taxliwət. Qünki pütün bədininğning dozahka taxlanoşinidin kərə, bədininğdiki bir əzaying yok kılinoşini kəş əwzəl. **(Geenna g1067)** **30** Əgər əng kəlung seni gunaşkaş

azdursa, uni kesip taxliwət. Qünki pütün bədininğning dozahka taxlanoşinidin kərə, bədininğdiki bir əzaying yok kılinoşini kəş əwzəl. **(Geenna g1067)** **31** Yəşə: — «Kimdikim ayalini talak kılisa, uningəşa talak hetini bərsun» dəpmu buyruloşan. **32** Birək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, kimdikim əz ayalining buzukluk kilmixidin baxka [hərşəndəş ixni bəhanəş kılip] uni talak kılisa, əmdi uni zinaşoşa taloşan bərgən bolidu; talak kılinoşan ayalni əmrigə alioşan kiximiməş zina kıljoan bolidu. **33** Silər yəşəş burunkıləroşa «Kəşimingdin yanma, Pəwərdigarəşa kıljoan kəşiminggə əməş kıl» dəp buyruloşanlikini anglioşansilər. **34** Birək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, kət'iy kəşəm kılmanğlar; ər xni tiləşa elip kəşəm kılmanğlar, qünki ər x Hudaning təhtidur; **35** yaki yəşni tiləşa elip kəşəm kılmanğlar, qünki yər yüzi Hudaning təhtipəridur. Yerusalemmi tiləşa elipmu kəşəm kılmanğlar, qünki u yər uluş padixahning xəşiridur. **36** Hətta əz bəxinglarni tiləşa elipmu kəşəm kılmanğlar, qünki silərninğ qeqinglarning bir teliniməş ak yaki kara rənggəş əzğərtix kəlunglardin kəlməydu. **37** Pəkətşəş deginglar «Bolidu», «bolidu», yaki «Yak, yak, bolmaydu» bolsun. Buningdin ziyadisi rəzil boluqşidin kelidu. **38** Silər «Kəzəş kəz, qixkəş qix» dəp buyruloşinini anglioşansilər. **39** Birək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, əski bilən təng bolmanğlar. Kimdəkim əng məngzinggəş ursa, sol məngzingniməş tutup bəş; **40** wə birsi üstingdin dəwa kılip, kənglikingni əlmaqçışəş bolsa, qəpiningniməş buni. **41** Birsi sanga [yük-takini yüdüküzüp] ming kədam yol yürüxkəş zorlisa, uning bilən ikki ming kədam mənğ. **42** Birsi şəndin tilisa, uningəşaş bəş. Birsi şəndin ətnəş yerim kılmaqçışəş bolsa, uningəşaş boynungni təloşima. **43** Silər «Kəşnangnişəşinğ, duximninggəş nəprətlən» dəp eytiləşinini anglioşan. **44** Birək mən əzüm xuni silərgə eytip koyayki, silərgəş duxmənlilik boljoanlarəşaş meşir-muəşəbbət kərsitinglar, silərdin nəprətləngənlərgəş yaxhilik kilinglar, silərgəş ziyankəxlik kıljoanlarəşaş dua kilinglar. **45** Xundaq kıljoşanda, ərxtiki Atanglarning pərzəntliridin bolisilər. Qünki U kuşaxining nurini yaxxilarəşimiməş wə yamanlarəşimiməş qüxüridu, yamoşurnimiməş həqkanıylarəşimiməş, həqkanıyətisizlərgimiməş yoşduridu. **46** Əgər silər əzuinglarəşaş muəşəbbət kərsətkənlərgəşəş meşir-muəşəbbət kərsətsənglar, buning kandaqmu in'əmoşa erixküqilikiməş bolsun? Həttaşəş bajgırlarmu xundaq kılıwatmamdu? **47** Əgər silər pəkətşəş kerindaxliringlar bilənlaşəş salam-səşəşət kılixsənglar, buning neməşəş pəziliti bar? Həttaşəş at əlliklərmu xundaq kılıdioşu! **48** Xunga, ərxtiki Atanglar mukəmməl boljoşinidək, silərmu mukəmməl bolunglar.

6 Hezi bolunglarki, həyş-sahawətlilik ixliringlarni baxkılarning aldida kəz-kəz kılmanğlar. Bundaq kılşənglar, ərxtiki Atanglarning in'əmioşa erixəlməysilər. **2** Xunga həyş-sahawət kıljoşiningdə, dawrangşəş salma. Sahtipəzərləşəş sinagoglarəşəş wəşəş koqılarda adəmlərninğ mahtixioşa erixix üqün xundaq kılıdu. Mən silərgəş xuni bərhəq eytip koyayki, ular kəzligən in'əmioşa erixkən bolidu. **3** Lekin sən, həyş-sahawət kıljoşiningdə əng kəlungning neməşəş kılıwatkininişəş sol kəlung bilmisun. **4** Xuning bilən həyş-sahawiting yoxurun bolidu wə yoxurun ixlarni kərgüqi Atang sanga buni kayturidu. **5**

Dua qilgan vaqtingda, sahtipazlardak bolma; qunki ular baxkilarga kez-kez kilix uqun sinagolgar yaki tet koqa eoqizida turuwelip dua kilixka amraktur. Men silerga xuni bershak eytip koyayki, ular kezligen in'amioja erixkon bolidu. **6** Lekin sen bolsang, dua qilgan vaqtingda, iqkiri eyga kirip, ixikni yepip, yoxurun turoquqi Atangoja dua kilinglar; wa yoxurun kerguqi Atang buni sanga kayturidu. **7** Dua-tilawet kiloganda, [butporas] yat elliklerdikidak kuruk goplarni takrarlawermanglar. Qunki ular deganlirimiz kop bolsa [Huda] tiliginimizni qoqum ijabat kilidu, dap oylaydu. **8** Xunga, siler ularni dorimanglar. Qunki Atanglar silerning ehdiyajinglarni siler tilimastin burunla bilidu. **9** Xuning uqun, mundak dua kilinglar: — «I asmanlarda turoquqi Atimiz, Sening naming mukaddas dap uluqlanoyaj. **10** Padixahliking kelgey, Iradang arxta ada kilingandak yar yuzidimu ada kilingoyaj. **11** Bugunki nenimizni bugun bizga bergeysen. **12** Bizga kexrdar bololanlarni kaquriginimizdek, Sennu kexrlirimizni kaqurigeysen. **13** Bizni azduruluxlaroja uqratkuzmiojaysen, Balke bizni rabil bolouquqidin kutuldurtojaysen». **14** Qunki siler baxkilarning gunah-sawenliklerini kaqursenglar, arxtiki Atanglarnu silerni kaquridu. **15** Birak baxkilarning gunah-sawenliklerini kaqurmisenglar, arxtiki Atanglarnu gunah-sawenlikliringlarni kaqurmeydu. **16** Roza tutkan waqtinglarda, sahtipazlardak tatirangoja kiyapotka kiriwalmanglar. Ular roza tutkisini kez-kez kilix uqun qirayilirini solouqun kiyapotta kersitidu. Men silerga xuni bershak eytip koyayki, ular kezligen in'amioja erixkon bolidu. **17** Emdi sen, roza tutkiningda, qaqliringni maylap, yuzungni yuyup yur. **18** Xu qaoda, roza tutkingning insanlaroja amas, balke pekot yoxurun turoquqi Atangojila keruinidu; wa yoxurun kerguqi Atang uni sanga kayturidu. **19** Yar yuzida ezunglaroja bayliklarni toplimanglar. Qunki bu yerdə ya kuya yep ketidu, ya dat basidu yaki oqrilar tam texip oqrilar ketidu. **20** Eksioy, arxta ezunglaroja bayliklar toplanglar. U yerdə kuya yemeydu, dat basmaydu, oqrimu tam texip oqrilmaydu. **21** Qunki bayliking kayerdə bolsa, kalbingmu xu yerdə bolidu. **22** Tanning qiroqi kexdur. Xunga ager kezuing sap bolsa, putun wujudung yorutulidu. **23** Lekin ager kezuing yaman bolsa putun wujudung karangoju bolidu. Ager wujudungdiki «yorukluk» emaliyotta karangojuluk bolsa, u karangojuluk nemidegan korkunluk-ha! **24** Heqkim [birla wakitta] ikki hojayinning kullukida bolmaydu. Qunki u yaki buni yaman kerup, uni yahxi keridu; yaki buningoja baqlinip, uningoja etibarsiz karaydu. [xuningoja ohxax], silerning ham Hudaning, ham mal-dunyaning kullukida boluxunglar mumkin amas. **25** Xunga men silerga xuni eytip koyayki, hayatinglaroja kerakkik yemak-iqmak yaki uqanglaroja kiyidigan kiyim-keqekning ojemini kilmanglar. Hayatlik ozuqtin, tan kiyim-keqektin aziz amasmu? **26** Asmandiki uqar-kanatlaroja karanglar! Ular terimaydu, ormaydu, ambarlaroja yiojmaydu, lekin arxtiki Atanglar ularnimu ozuklanduridu. Siler axu kuxlardin kop aziz amasmu? **27** Aranglarda kaysinglar ojem-kayouji bilon emruinglarni birar saet uzartalaysiler? **28** Silarning kiyim-keqekning ojemini kilixinglarning neme hajiti?!

Daladiki neluparlarning kandak esidojanlikioja karap bekinglar! Ular omgaku kilmaydu, qaq egirmeydu; **29** lekin silerga xuni eytayki, hatta Sulayman toluk xan-xerapta turoqandimu uning kiyinixi niluparlarning bir guliqilikmu yok idi. **30** Emdi Huda daladiki bugun eqilsa, atisi kurup oqakka selinidojan axu gul-giyahlarni xunqa bezigən yerdə, silerni tehimu kiyindurməsmu, ay ixənqi ajizlar! **31** Xunga «neme yaymiz», «neme iqimiz», «neme kiyimiz?» dap ojem kilmanglar. **32** Qunki yat aldikiler mana xundak hammə nersigə intilidu, əmma arxtiki Atanglar silerning bu hammə nersilərgə mohtajliklarni bilidu; **33** xundak ikon, hammidin awal Hudaning padixahliki wa həkkanilyliqioja intilinglar. U qaoda, bularning hammisi silergə koxulup nesip bolidu. **34** Xuning uqun, atining ojemini kilmanglar. atining ojei atigə kalsun. Hər kunning dərdi xu kungə tuxluk bolidu.

7 Baxkilarning üstidin həküm kilip yurmənglar. Xundakta [Hudaning] həkümigə uqrimaysiler. **2** Qunki siler baxkilar üstidin kandak baqa bilən həküm kilsanglar, [Hudamu] silerning üstünglardin xundak baqa bilən həküm qikiridu. Siler baxkilarni kandak elqəm bilən elqisənglar, [Hudamu] silerni xundak elqəm bilən elqaydu. **3** Emdi neme uqun buradiringning kezidiki kilni kerup, ez kezüingdiki limni baykiyalmayson?! **4** Sen kandaqmu buradiringoja: «Ken, kezüingdiki kilni eliwetay!» deyöləysən? Qunki mana, ezüingning kezidə lim turidu!? **5** Ay sahtipəz! Awal ezüingning kezidiki limni eliwat, andin enik kerup, buradiringning kezidiki kilni eliwetöləysən. **6** Mukəddəs nersini itlaroja bərmənglar, yaki ünqə-mərwayitliringlarni tongguzlarning aldioja taxlap koymanglar. Bolmisa, ular bularni putlirida dəssəp, andin burulup silerni talaydu. **7** Tilənglar, silergə ata kilingidu; izdənglar, tapisilər; ixikni qekinglar, eqilidu. **8** Qunki hər bir tiligüqi tiliginigə erixidu; izdigüqi izdiginin tapidu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. **9** Aranglarda ez oqli nan tələp kilsa, uningoja tax beridojanlar barmu?! **10** Yaki belik tələp kilsa, yilan beridojanlar barmu? **11** Emdi siler rəzil turupmu ez pərzəntliringlaroja yahxi iltipatlarni berixni bilgən yerdə, arxtiki Atanglar Əzidin tiligənlərgə yahxi nersilərnə tehimu iltipət kilmasmu? **12** Xunga hər ixta baxkilarning ezüinglaroja kandak muamilə kilingini ümid kilsanglar, silərnə ularoja xundak muamilə kilinglar; qunki Tawrat kanuni wə pəyojəmbərləringning təlimatlıri mana xudat. **13** Tar dərwezidin kiringlar. Qunki kixini həlakətkə elip baridojan dərwezə kəng bolup, yoli kəngtaxa wə daqdamdur, wə uningdin kiridojanlar kəptur. **14** Birak hayatlikka elip baridojan dərwezə tar, yoli kəstang bolup, uni tapalaydijanlarnu az. **15** Aldinglaroja koy terisigə oriniwelip kəlgən, iqi yirtkuq qilberidə bologan sahta pəyojəmbərlərdin hoxyar bolunglar. **16** Siler ularni mewiliridin tonuwalaysiler. Tikəndin üzümlər, kəmoqaktin ənjürlər əlojli bolamdu? **17** Xuningoja ohxax, hər yahxi dərəh yahxi mewə beridu, por dərəh naqar mewə beridu. **18** Yahxi dərəh naqar mewə bərməydu, por dərəh yahxi mewə bərməydu. **19** Yahxi mewə bərməydojan hər bir dərəh kesilip otka taxlinidu. **20** Xuningdək, muxundak kixilərnə

mewiliridin tonuwalalaysilar. **21** Manga «Rəbbim, Rəbbim» degənlərnin həmmisilə ərx padixahlikiyə kirəlməydu, bəki ərxətə turoquqi Ataming iradisini ada kילוanlarla kirələydu. **22** Xu künidə nurojun kixilər manga: «Rəbbim, Rəbbim, biz sening naming bilən wəhiy-bexarətlərnə yətküzduq, sening naming bilən jinlərnə qoşılduq wə naming bilən nurojun mejjilərnə kirsəttuq» dəydu. **23** Həlbuki, u qaodla mən ularoqa: «Silərnə əzəldin tonuməymən. Kezümədin yəkilənglar, əy itaətsizlər!» dəp elan kiliyə. **24** Əmdi hər biri bu səzliyə anglap əməl kילוan bolsa, u əz əyini qoram tax üstigə saloqan pəm-parasətlik kixigə ohxaydu. **25** Yəmoqur yioqip, kəlkün kelip, boran qikiş soqsımı, u əy ərilmidi; qünki uning uli qoram taxning üstigə selinoqan. **26** Biraq səzliyə anglap turup, əməl kilməydiqan hər biri əyini kunning üstigə kuroqan əhməkə ohxaydu. **27** Yəmoqur yaşqanda, kəlkün kəlgəndə, boran qikkənda xu əy əriliş kətti; uning ərtilixi intayin dəhətlik boldi! **28** Wə xundəq boldiki, əysa bu səzliyəni ahirləxturoqandin keyin, bu top-top haləyik uning təlimliyəgə həyranuhas boluxti. **29** Qünki uning təlimliyə Təwrat uztəzliyəningkigə ohximəytti, bəki tolimu nopuzluq idi.

8 U taqdin qüxkəndə, top-top kixilər uningə əgixip mangdi. **2** Wə mana, mahaw kesili bar boləqan bir kixi uning əldioqə kelip, bəxini yərgə urup tizlinip: — Təksir, əgər halisəngiz, meni kesiləmdin pak kiləlaysiz! — dedi. **3** əysa uningə qəlini təgküzüp turup: — Haləymən, pak boləqin! — dewidi, wə adəmnin mahaw kesili xuan pak bolup saqaydi. **4** əysa uningə: — Həzir bu ixni həqkimgə eytmə, bəki udul bərip kəhinoqə əzüngni kərsitip, ular da bir guwahlik bolux üqün, Musa bu ixta əmr kילוan hədiyə-qurbanliqni sunəqin, — dedi. **5** U Kəpənahum xəhriyə barəqanda, [rimlik] bir yüz bəxi uning əldioqə kelip, uningdin yəlinip: **6** — Təksir, qəkirim paləq bolup kelip, bəq əzəblinip əy də yatidu, — dedi. **7** Mən bərip uni saqaytip qoyay, — dedi əysa. **8** Yüz bəxi jawəbən: — Təksir, torusumning əstioqə kirixingizgə layik əməsmən. Pəqət bir əojizlə səz kiliş kəyisəngiz, qəkirim saqiyip ketidu. **9** Qünki mənmu bəxə birsining həquki əstidiki adəmmən, mening qəl əstimda ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu. Qulumoqə bu ixni kil desəm, u xu ixni kilidu, — dedi. **10** əysa bu gəplərnə anglap, həyran boldi. Əzi bilə kəlgənlərgə: — Mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, bəndəq ixənqni hətta Israillər arisidimu tapalmioqanidim. **11** Silərgə xuni eytayki, nurojun kixilər künqikix wə künpətxitin kelip, ərx padixahlikidə İbrahəim, İshəq wə Yəquplar bilən bir dastihanda olturidu. **12** Ləkin bu padixahlikning əz pərzəntliyə bolsa, sirtta kəranəşuləqkə taxlinip, u yərdə yioqə-zərlər kətiridu, qixliyəni oşuqurlitidu, — dedi. **13** Andin, əysa yüz bəxiəqə: — Əyünggə qəyt, ixənginidəq sən üqün xundəq kilinidu, dedi. Həliqə qəkərnin kesili xu pəyttə saqaytildi. **14** əysa Petrusning əyigə barəqanda, Petrusning keynanisining kizip orun tutup yetip kəloqinini kərdi. **15** U uning qəlini tutiwidi, uning kizitmisini yəndi. [Ayal] dərhal ornidin turup, əysani kütüxkə bəxli di. **16** Kəq kirgəndə, kixilər jin qəpləxqan nurojun adəmlərnə uning əldioqə elip kelixti.

U bir əojiz səz bilənla jinlərnə həydiwətti wə barlik kesəllərnə saqaytti. **17** Buning bilən, Yəxəya pəyoqəmbər arkilik yətküziləng: «U əzi əojiz-siləklirimizni kətiridi, kesəllirimizni üstigə əldi» degən səz əməlgə axuruldi. **18** əysa əzini oriwaləqan top-top kixilərnə kərip, [muhlisliyəqə] dengizning u kətiyəqə ətəp kətinxi əmr kildi. **19** Xu qəodla, Təwrat uztəzliyədin biri kelip, uningə: — Uztəz, sən kəyərgə bərsəng, mənmu sənəgə əgixip xu yərgə bərimən, — dedi. **20** əysa uningə: — Tülkilərnin əngkürliyə, əsməndiki kuxlarning uwiliri bə; biraq İnsan'əşliyənin bəxini qoyəduq yerimu yəq, — dedi. **21** Muhlisliyədin yənə biri uningə: — Rəb, mening əwwal bərip ətməni yərlikkə qoyuxumoqə ijəzət bərgəysən, — dedi. **22** Biraq əysa uningə: — Manga əgəxkin, wə əlüklər əz əlüklirini yərlikkə qoyusun, — dedi. **23** U kemigə qüxti, muhlisliyəmu qüxüp bilə mangdi. **24** Wə mana, dengiz üstidə kəttik boran qikiş kətti; xuning bilən dəklunlar kəmidin həlqip kəmini əşərk kiliwəttəp əy qəldi. Ləkin u uhləwatətti. **25** Muhlislər kelip uni əojitip: — I uztəz, bizni kütulduroqəysən! Biz həlakət əldidə turimiz — dedi. **26** — Nəmixkə kərkisilər, i xənqə əjizlər! — dedi u wə ornidin turup, boran-qəpkuqə wə dengizlə tənbih bəriwidi, həmmisi bərdinla tinqidi. **27** Muhlislər intayin həyran bolup, bir-birigə: — Bu zədi kəndəq adəmdü? Hətta boran-qəpkuqlar wə dengizmu uningə bəyşundikən-həl! — dəp kətinxi. **28** əysa dengizning u kətidiki Gədarəliklərnin yurtoqə bəroqinidə, jin qəpləxqan ikki kixi gərliridin qikiş uningə əldioqə kəldi. Ular xunqə wəhxiyə idiki, həqkim bu yərdin ətəxkə jür'ət kiliwəytti. **29** Uni kərgəndə ular: — I Hudaning Əşliyə, sening biz bilən nəmə kəring! Sən wəqəit-səiti kəlməylə bizni kiyinəqili kəldingmu? — dəp towlidi. **30** Xu yərdin həli yəraqəta qong bir top tongguz padisi otlap yürətti. **31** Jinlər əmdi uningə: — Əgər sən bizni kəşliwətməkiş bolsəng, bizni tongguz padisi iqişə kirgüzüwətkəysən, — dəp yəlwuruxti. **32** U ularəqə: — Qikişlər! — dewidi, jinlər qikiş, tongguzlərnin tənigə kiriwəldi. Mana, pütüklü tongguz padisi tik yərdin ətilip qüxüp, sularda əşərk boldi. **33** Ləkin tongguz bəqkuqlar bədər kəqip, xəhərgə kirip, bu ixning bəx-əhirini, jümlidin jin qəpləxqan kixilərnin kəqürmixonliyəni həlayikə eytip bərixti. **34** Wə mana, pütün xəhərdikilər əysa bilən kərxikili qikti. Ular uni kərgəndə, uning əzliyəning xu rayonidin ayirilip kətinxi ətündi.

9 Xuning bilən u kemigə qüxüp dengizdin ətəp, əzi turoqan xəhərgə qəytip kəldi. **2** Wə mana, kixilər zəmbilgə yətküzuləqan bir paləqni uning əldioqə elip kəldi. əysa ularning ixənqini kərip həliki paləqkə: — Əşliyə, yürəkləq bol, gənahliyəning kəqürüm kilindi, — dedi. **3** Andin mana, Təwrat uztəzliyədin bəziliri kənglidə: «Bu adəm kupurluq kiliwəttidu!» dəp əylidi. **4** Ularning kənglidə nəmə əyləwətkənlərnin bilən əysa ularəqə: — Nəmə üqün kəngliyənglarda rəzil əylərdə bolisilər? **5** «Gənahliyəning kəqürüm kilindi» dəyix əsanmu yəki «Ornungdin tur, mang!» dəyixmu? — dedi wə yənə ularəqə: — **6** Əmma həzir silərnin İnsan'əşliyənin yəy yüzidə gənahlərnəni kəqürüm kilix həqukiyəqə igə ikənlikini bilixinglar üqün, — u paləq kesəlgə: —

Ornungdin tur, orun-körpəngni yiojxturup eyüingga kayt, — dedi. **7** Həliqə adəm ornidin turup eyigə kaytti. **8** Buni kərgən top-top adəmlər kərkuşurup, insanlaroşa bundak hokukni bərgən Hudani uluolaxti. **9** Əysa u yərdin qikiş aldioşa ketiwetip, baj yiojidişon orunda olturoşan, Matta isimlik bir [bajgirn] kərdi. U uningoşa: — Manga əgəxkin! — dedi. Wə Matta ornidin turup, uningoşa əgəxti. **10** Wə xundak boldiki, Əysa [Mattaning] eyidə mehman bolup dastihanda olturoşanda, nuroşun bajgirlar wə gunahkarlarmu kirip, Əysa wə uning muhlisliri bilən həmdastihan boldi. **11** Buni kərgən Pərisiylər uning muhlislirioşa: — Ustazinglar nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturidu?! — dedi. **12** Bu gəpni anglioşan Əysa: — Saqlam adəmlər əməs, bəlki bimarlar tewipka mohtajdur. **13** Silər berip [mukəddəs yazmilardiki]: «Izdəydişonim kurbanliklar əməs, bəlki rəhim-xəpət» deyilən xə bərgən əşinonim əşinonim əşinonim; çünki mən həkkaniyarlarnı əməs, bəlki gunahkarlarnı qakiroşli kəldim, dedi. **14** Xu wəktlarda, Yəhya [pəyoğəmbəring] muhlisliri Əysaning yenioşa kelip uningoşa: — Nemixka biz wə Pərisiylər patpat roza tutimiz, lekin sizning muhlisiringiz tutmaydu? — dəp soraxti. **15** Əysa jawabən: — Toyi boluwatқан yigət tehi toyda həmdastihan olturoşan qəoşa, toy mehmanliri həza tutup oltursa qəndak bolidu!? Əmma xu künlər keliduki, yigət ulardın elip ketilidu, ular xu künde roza tutidu. **16** Həqkim kona kəngləkkə yengı rəhttin yamak salmaydu. Undak kilsa, yengı yamak [kirixip], kiyimni tartip yirtiwetidu. Nətijədə, yirtik tehimu yooşınap ketidu. **17** Xuningdək, həqkim yengı xarabni kona tulumlaroşa qakilimaydu. Əgər undak kilsa, [xarabning eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu təkülüp ketidu həm tulumlarmu kərdin qikidu. Xuning üqün kixilər yengı xarabni yengı tulumlaroşa qakilaydu; xundak kıləşanda, hər ikkilisi saklinip qalidu. **18** U [Yəhyaning muhlislirioşa] bu səzlərnı kiliwatқан wəktədə, mana bir həkümdar kelip, uning aldioşa bax urup: — Mening kizim hazirla olüp kərtti; əmma siz berip uningoşa kolingizni təgküzüp koysingiz, u tirilidu, dedi. **19** Əysa ornidin turup, muhlisliri bilən billə uning kəynidin mangdi. **20** Wə mana, yolda hun təwrəx kesiligə giriptən boləşinioşa on ikki yil boləşan bir ayal Əysaning arkişidin kelip, uning tonining pexini silidi. **21** Qünki u iqidə «Uning tonini silisamla, qoşum sakjiyip ketimən» dəp oylioşanıdi. **22** Əmma Əysa kəynigə burulup, uni kərip: — Kizim, yürəklik bol, ixənging seni sakaytti! dedi. Xuning bilən u ayal xu saəttə sakaydi. **23** Əndi Əysa həliki həkümdarning eyigə kirgəndə, nəy qeliwatқан wə həza tutup waysawatқан kixilər topini kərip, **24** ularoşa: — Qikiş kətinglar, bu kiz elmidi, bəlki uhlawatidu, dedi. [Xuni anglap] kəpqlik uni məşirə kildi. **25** Kixilər qikiriwetilgəndin keyin, u kizning yenioşa kirip, uning kolini tutiwidi, kiz ornidin turdi. **26** Bu toqrisidiki həwər pütün yurttə pur kətti. **27** Əysa u yərdin qikqanda, ikki qarışu uning kəynidin kelip: — I Dawutning oşli, bizgə rəhim kıləşaysiz! — dəp nida kilixti. **28** U eygə kirgəndin keyin, xu ikki qarışu uning aldioşa kəldi. Əysa ulardın: — Silər mening bu ixka qadir ikənlikingə ixinəmsilər? — dəp soridi. — I Rəbbim, ixinimiz, — dəp jawab bərdi ular. **29** U kolini

ularning kəzlirogə təgküzüp turup: — Ixənginglar boyiqə bolsun! dewidi, **30** Ularning kəzlirogə qildi. Əysa ularoşa: Bu ixni həqkimgə eytmanglar! dəp kəttik tapilidi. **31** Ləkin ular u yərdin qikişla, uning nam-xəritini pütkül yurtka yeyiwətti. **32** Ular qikiş ketiwatqanda, kixilər jin qaplaşқан bir gəqini uning aldioşa elip kəldi. **33** Uningoşa qaplaşқан jinning həyidilixi bilənla, həliki adəm zuwanəşa kəldi. Halayik intayin həyranuhas bolup: — Bundak ix Israilda zadi kərilüp bəkmioşan, — deyixti. **34** Ləkin Pərisiylər: — U jinlarnı jinlarning əmirigə tayinip koşqaydikən, deyixti. **35** Wə Əysa barlik xəhər wə yeza-kixlaklarnı kəzip, ularning sinəglogirlida təlim berip, ərx padixahlikidiki hux həwərnı jakarlıdi wə hərhil kesəllərnı wə hərhil meyip-ajizlarnı sakaytti. **36** Ləkin u top-top adəmlərnı kərip ularoşa iq aşırtti, çünki ular harlinip padisizis qoy padilirdək panəhsiz idi. **37** Xuning bilən u muhlislirioşa: — Həsul dərwəqə kəp ikən, birak [həsul elix üqün] ixləydişonlar az ikən. **38** Xunga həsulning Iğisidin, Əz həsuldingni yiojwelixka ixləmqilərnı jiddiy əwətkəysən, dəp tilənglar, — dedi.

10 U on ikki muhlisini yenioşa qakirip, ularoşa napak rohlarnı koşqlax wə hərbir kesəllikni həm hərbir meyip-ajizni sakaytix hokukni bərdi. **2** On ikki rusulning isimliri təwəndikiqə: Awwal Petrus dəpmu atilidişon Simon wə uning inisi Andriyas, andin Zəbədiyning oşli Yakup wə uning inisi Yuhanna, **3** Filip wə Bartolomay, Tomas wə bajgir Matta, Alfayning oşli Yakup wə Ləbbaus dəpmu atilidişon Taday, **4** milləpərwər dəp ataloşan Simon wə keyin Əysaoşa satқанluk kıləşan Yəhuda Ixkariyot. **5** Əysa bu on ikkisini [həlkning arisioşa] mundaq tapilap əwətti: — Yat əlliklərnıng yollirioşa qikmanglar, yaki Samariyaliklərnıng xəhərlirigimü kirmənglar, **6** bəlki tenigən qoy padiliri boləşan İsrail jəmətidikilər arisioşa beringlar. **7** Barəşan yeringlarda: «Ərx padixahlikı yekinlixip kəldi!» dəp jakarlanglar. **8** Aşriq-siləklərnı sakaytinglar, əlüklərnı tirildüringlar, mahaw kesəllirini sakaytinglar, jinlarnı həydiwetinglar. Silərgə xapaət halis berilgəndur, silərmü halis iltipət kilinglar. **9** Bəlwəşinglaroşa altun, kümüm wə mis pullarnı başlap elip yürmənglar. **10** Səpər üqün birlə yəktəktin baxka nə hurjun, nə kəx, nə həsa eliwalmanglar. Qünki hizmətkar əz ix həkqini elixka həkqliktur. **11** Hərəkəysi xəhər yaki yezişə barəşan wəktinglarda, aldi bilən xu yərdə kimning hərmətkə layik mətiwər ikənlikini sorənglar; xundak kixini tapqanda, u yərdin kətkiqə uning eyidila turunglar. **12** Birəşə eygə kirgininglarda, ularoşa salam beringlar. **13** Əgər u ailidikilər [hərmətkə] layik mətiwər kixilər bolsa, tiligən amanlikinglar ularoşa ijəbət bolsun; əgər ular layik bolmasa, tiligən amanlikinglar əzünglaroşa qaytsun. **14** Silərnı qəbul kilmioşan, səzliringlarnı anglimioşan kimdəkim bolsa, ularning eyidin yaki xu xəhərdin kətkininglarda, ayioşinglardiki topini kəkiwetinglar. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, kiyamət künidə Sodəm wə Gomorra zeminedikilərnıng həli xu xəhərdikilərnıngkidin yenik bolidu. **16** Mana, mən silərnı koylarnı bərilərnıng arisioşa əwətkəndək əwətmən. Xunga, yilandək səzgür, pəhtəktək sap dillik bolunglar. **17** İnsanlardın pəhəs bolunglar; qünki ular silərnı tutuwelip sət məhkimilirigə

tapxurup beridu, sinagoglirida qamqilaydu. **18** Ular wə xundaqla yat alliklər üqün bir guwahlik boluxqa, silər mening səwəbimdin əmirələr wə padixahlar aldioğa elip berilip soraxqa tartilsilər. **19** Lekin ular silərni soraxqa tartkən waqtida, qandaq jawab berix yaki nemə jawab berixdin ənsirəp kətmənglar. Qünki xu waqti-saitida eytiz tegixlik sözlər silərgə təminlinidu. **20** Qünki səzligüqi əzinglar əməs, bəlki Atanglarning rohi silər arkilik səzlaydu. **21** Kərin dax kərin dioxtoğa, ata balisioğa hainlik kılıp, ölümgə tutup beridu. Balilarmu atanisioğa qarxi qikip, ularni ölümgə məhkum kılduridu. **22** Xundaqla silər mening namim tūpəylidin həmmə adəmining nəpritiğə uqrayisilər. Ləkin ahirqoğa bərdaxlik bərgənlər bolsa kutkuzulidu. **23** Ular silərgə bu xəhərdə ziyankəxlik kilsa, yənə bir xəhərgə qeqip beringlar. Qünki mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, insan'ooli kaytip kəlgüqə silər Israilning barlik xəhərlirini arilax [wəzipinglar] tūgiməydu. **24** Muhlis ustazidin, kul hojayinidin üstün turmaydu. **25** Muhlis ustazioğa ohxax bolsa, kul hojayinioğa ohxax bolsa razi bolsun. Ular öyning igisini «Bəəzilbul» dəp tillioğan yərdə, uning eyidikilirini tehimu kattik haqarətliməmdü? **26** Xunga ulardın qorkmanglar; qünki heqkəndəq yepik qoyuloğan ix axkarilanmay qalmaydu, wə heqkəndəq məhpiy ix ayan bolmay qalmaydu. **27** Mening silərgə karəngöyüdə eytidioğanlirimni yoruqta eytiweringlar. Kulikinglaroğa piqirləp eytiloğanlarni əgzilərdə jakarlanglar. **28** Tənni öltürsimu, ləkin adəmining jan-rohını öltürəlməydiyolanların qorkmanglar; əksiqə, tən wə jan-rohını dozahta həlak kılıxqa qadір boluquqidin qorkunglar. **(Geenna 91067)** **29** İkki kuxkaqni bir tiyinqə setiwəloqili boliduqu? Ləkin ulardın birimu Atanglarsız yərgə qūxməydu. **30** Əmma silər bolsanglar, hətta hər bir tal qeqinglarmu sanaloğandur. **31** Xunga, qorkmanglar. Silər nuroqunlioğan kuxkaqtinmu kimmətliktursilər! **32** Xunga, meni insanlarning aldidə etirəp kילוanlarning hər birini mənmu ərxתי Atamning aldidə etirəp kிலimən; **33** Biraq insanlarning aldidə məndin tanoqanlarning hər biridin mənmu ərxתי Atam aldidə tanimən. **34** Mening dunyaoğa keliximni tinqlik elip kelix üqündur, dəp oylap qalmanglar. Mən tinqlik əməs, bəlki kiliqni yürgürüxkə kəldim. **35** Qünki mening kelixim «Ooqulni atisioğa, künzi anisioğa, kelinni keynanisioğa qarxi qikirix» üqün bolidu. **36** Xuning bilən «Adəmining dūxmənliri öz ailisidiki kixilər bolidu». **37** Ata-anisini məndinmu əziz kəridioğanlar mənə munasip əməstur. Əz ooqul-kizini məndinmu əziz kəridioğanlarmu mənə munasip əməs. **38** Əzining krestini kətiürüp, mənə əgəxmigənlərmu mənə munasip əməs. **39** Əz hayətini ayaydioğan kixi uningdin məhrum bolidu; mən üqün öz hayətidin məhrum boloğan kixi uningə erixidu. **40** Silərni qəbul kילוanlar mənimu qəbul kילוan bolidu; meni qəbul kילוanlar bolsa meni əwətküqinimu qəbul kילוan bolidu. **41** Bir pəyoqəmbərlərin pəyoqəmbərlik salahiyitidə qəbul kילוan kixi pəyoqəmbərgə has boloğan in'əmoğa erixidu. Həkkəniy adəmnə u həkkəniy ikən dəp bilip qəbul kילוanlar həkkəniy adəmgə has boloğan in'əmoğa erixidu. **42** Mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, mening bu xəkiqikirimdin əng kiçiki birini mening muhlisim dəp bilip uningə hətta pəkət birə

qinə sooquk su bərgən kiximu jəzmən əzizə layik in'amdin məhrum bolmaydu.

11 Əysa on ikki muhlisioğa bu ixlarni tapilap boləqandin keyin, əzimu xu yərdiki hərəkəysi xəhərlərdə təlim berix wə [Hudaning kalamini] jakarlax üqün u yərdin kətti. **2** Zindanoğa solanoğan Yəhya [pəyoqəmbər] Məşihning kילוan əməllirini ənglap, muhlislririni əwətip, ular arkilik əysadin: **3** «Kelixi mukərrər zat əzimgu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmu?» — dəp soridi. **4** Əysa ularoğa jawab berip mundak dedi: — Yəhyaning yenioğa kaytip berip, əz ənglawatqanliringlarni wə kerüwatqanliringlarni bayan kılıp — **5** Korlar kərələydiyən wə tokurlar mangalaydiyən boldi, mahaw kesili boləqanlar sakaytildi, gaslar əngliyalaydiyən boldi, ölgenlərmu tirildürildi wə kəmbəjoəllərgə hux həwəw jakarlandi» — dəp eytinglar **6** wə [uningə yoğə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtliktur!» dəp qoyunglar, — dedi. **7** Ular kətkəndə, Əysa top-top adəmlərgə Yəhya toquruluq səzləxkə baxlidi: — «Silər əsli [Yəhyanı izdər] qəlgə baroqinimglarda, zadi nemini kərgili bardinglar? Xamaldə yəlpütür turoğan komuxnimu? **8** Yaki esil kiyingən bir ərbabnimu? Mana, esil kiyimlərnə kiyənlər han ordiliridin tepiliduqu! **9** Əmndi silər nemə kərgili bardinglar? Bir pəyoqəmbərnimü? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip qoyayki, [bu bolsa] pəyoqəmbərdinmu üstün bir boluquqidur. **10** Qünki [mukəddəs yazmildiki]: — «Mana, yüz aldingə əlqimni əwətimən; U sening aldingə yolungni təyyarlaydu» — dəp pütülgən səz dəl uning toqrisida pütülgəndur. **11** Mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, ayallardın tuquloqanlar arisida qəməldürgüqi Yəhyaninmu uluqı turoquzuləqini yok; əmma ərx padixahlıkdiki əng kiçik boləqinimu uningdin uluqı turidu. **12** Əmma qəməldürgüqi Yəhya otturioğa qikқан күnlərdin bügünki күngiqə, ərx padixahlıqioğa kirix yoli xiddət bilən eqildi wə kixilər uni xiddət bilən tutuwalidu. **13** Qünki barlik pəyoqəmbərlərnin bəxarət berix hizmiti, xundaqla Təwrattiki yazmılar arkilik bəxarət yətküzülxiz hizmiti Yəhya bilən ahirlixidu. **14** Wə əgər xu səzni qəbul kילוalisanglar, «[kaytip] kelixi mukərrər boləqan İlyas [pəyoqəmbər]» bolsa, [Yəhyaning] əzidur. **15** Angliqudək kuliki barlar buni anglisun! **16** Ləkin bu dəwrdiki kixilərnə zadi kimlərgə ohxitay? Ular huddi rəstə-bazarlarda olturwelip, bir-birigə: **17** «Biz silərgə sunay qelip bərsəkmü, ussul oyminidnglar», «Matəm pədisigə qelip bərsəkmü, yioğa-zar kilmidinglar» dəp [kəkkəydiyən tuturuksiz] balilaroğa ohxaydu. **18** Qünki Yəhya kelip ziyapəttə olturmaytti, [xarab] iqməytti. Xuning bilən, ular: «Uningə jin qaplixiptu» deyixidu. **19** İnsan'ooli bolsa kelip həm yəydu həm iqudu wə mana, ular: «Taza bir toymas wə bir məyhor ikən. U bajgırlar wə gunahkarlarning dosti» deyixidu. Ləkin danalik bolsa əz pərzəntliri arkilik durus dəp tonulidu». **20** Andin u əzi kəp məjizilərnə kərsətkən xəhərlərdə turuwatqanlarni towa kilmioğanlikü üqün əyibləp, mundak dedi: — **21** Həlinglaroğa way, əy Korazinliklar! Həlinglaroğa way, əy Bəyt-Saidaliklar! Qünki silərdə kərsitilgən məjizilər Tur wə Zidon xəhərliridə kərsitilgən bolsa, u yərlərdikilər heli burunla

böz kiyimigə yəginip, külgə milinip towa qiloqan bolatti. **22** Mən silərgə xuni eytip qoyayki, kıyamət künidə Tur wə Zidondikilərnıng kərdioqını silərnıngkidin yenik bolıdu. **23** Əy ərəkə köttürılgən Kəpərnahımlıqlar! Silər təhtisaraoqa qüxtürılisilər. Qünki aranglarda yarıtılqan mejjizilər Sodomda yarıtılqan bolsa, u xəhər bügüngiqə həlak bolmioqan bolatti. (**Hadēs g86**) **24** Əmma mən silərgə xuni eytip qoyayki, kıyamət künidə Sodom zeminidikilərnıng kərdioqını silərnıngkidinmu yenik bolıdu. **25** Xu waqıtlarda, əysa bu ixlaroqa qarap mundak dedi: — Asman-zemin İgisi i Ata! Sən bu [həkkikətlərnı] danixmən wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balıllaroqa axkarıloqanlıqın üqün Xanga mədhıyılər okuyman! **26** Bərək, i Ata, nəzırıngdə bundak kılıx rawa idi. **27** Həmmə manga Atamdın təkdım kılındı; Ooqlu Atidin baxqa heqkim tonumaydu, wə Atinimu Ooql wə Ooql axkarılaxni layik kərgən kixilərdin baxqa heqkim tonumaydu. **28** Əy japaxəxlər wə eojr yük yükləngən həmmınglar! Mening yenimoqa kelinglar, mən silərgə aramlıq berəy. **29** Mening boyunturukumni kiyip, məndin eginınglar; qünki mən məmin wə kəmtərmən; xundak qıloqanda, kənglünglar aram tapıdu. **30** Qünki mening boyunturukumda bolux asan, mening artıdioqan yüküm yeniktur.

12 Xu qaoqlarda bir xabat küni, əysa buoqdaylıqlərdin etüp ketıwatatti. Kərsiki eqip kətkən muhlisiri baxaqlarıni üzüp, yeyixkə baxlıdı. **2** Ləkin buni kərgən Pərisiylər unınoqa: — Kara, muhlisiring xabat küni Təwratta qəkləngən ixni kiliwatıdu, deyixti. **3** Bıraq u ularoqa: — Dawut wə unıng həmmərlirıning aq kəloqanda nemə qıloqanlıqını [mukəddəs yazmılardın] okumioqanmusılər? **4** U Hudanıng eyoğə kirip, [Hudaoql] ataloqan, xundakla əzi wə həmmərlirioqa nisbətən Təwrat kanuni boyiqə yeyixkə bolmaydıoqan «təkdım nənlar»ni [sorap elip], ularni [həmmərliri] bilən billa yegən. Əslidə bu nənları pəkət kahınlarning yeyixigila bolatti. **5** Silər Təwratın xuni okup bəkmioqansılərki, ibadəthanidə ixləydoqan kahınlar xabat künliri ixləp xabat tərtipini buzsımu, gunahqa buyrulmaydu. **6** Bıraq mən xuni silərgə eytip qoyayki, bu yərdə ibadəthanidinmu uluq bırsi bar. **7** Əmdilikdə əgər silər [Hudanıng] «[mukəddəs yazmılarda]: «İzdaydıoqınım kurbənliklər əməs, bəlkı rəhim-xəpəkət» deyilgən xu səzıning mənisini bilgən bolsanglar, bigunah kixilərnı gunahkar dəp bəkitməytınglar. **8** Qünki İnsan'ooqlı xabat künıning İgisidur. **9** U u yərdin ayrılıp, ularning sinagogioqa kirdi. **10** Wə mana, u yərdə bir qoli yegiləp kəloqan bir adəm bar idi. Ular unıng üstidin ərz kılıxkə səwəb tapmaqı bolup unıngdin: — Xabat küni kesəl sakəytix Təwrat kanunioqa uyoqunmu? — dəp sorıdı. **11** Ləkin u ularoqa mundak jawab bərdi: — Bırsinglarning qoyi xabat küni orioqa qüxtüp kətsə, uni dərhəl tartıp qıqırılmaydıoqan adəm barmıdu? **12** İnsan bolsa koydin xunqə ətibarlıktur! Xunga, xabat küni yaxılık kılıx Təwrat kanunioqa uyoqundur. **13** Andın u heliki kesəlgə: — Kolunğıni uzat, — dedi. U kolını uzıtix bilənla kolı ikkinqi kolioqa ohxax əsligə kəltürıldı. **14** Bıraq Pərisiylər taxkırioqa qıqıp, uni kəndak yoxıtix həkkidə məslıhət kılıxtı. **15** Əmma əysa buni biliwelip u yərdin ayrıldı. Top-top kixilər unınoqa əgixip mangdı. U ularning

həmmisini sakəytti; **16** andın ularoqa ezing salahıytini axkarılmaslıqni kəttik tapılıdı. **17** Buning bilən Yəxaya pəyoqəmbər arkılık yətküzülgən munu səzlər əməlgə axıruıldı: **18** — «Qaranglar, mana Mən tallioqan Əz kulum! Mening səyümlükim, dilimning səyüngini! Mən Əz Rohımı unıng wujudioqa kondurımən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həkkikətni jakarlaydu. **19** U nə talax-tartix kılmaydu nə heqən kəttürməydu, Koqlarda unıng kəttürgən awazini heqəngliyoqlı bolmaydu. **20** Taki u oqəlibə bilən tootıra həkümlərnı qıqaroquqə, Yanjıloqan kəmuxni sundurmaydu, Tütəp eoqəy dəp qəloqan plikni eqürməydu; **21** Wə əllər unıng namioqa ümid baoylaydu». **22** Xu qaoqda, unıng əldioqa jin qəplixıwalərnı kor wə gaqa biri elip kəlinıdı. U uni sakəytti, kor gaqını səzıyləydoqan wə kəraləydoqan kıldı. **23** Bərlık halayik həyran boluxup: — Əjəba, bu Dawutning ooqlimıdu? — deyixti. **24** Ləkin Pərisiylər bu səzni anglap: — U pəkət jinlarning əmiri boləngən Bəəlzınbuqa tayınp jinlarnı kooqlıwetıdikən, deyixti. **25** Ləkin u ularning nemə oylawatkanlıqını bilip ularoqa mundak dedi: — Əz iqidin belünüp əzara sokuxkan həkəndak padıxahlıq wəyran bolıdu; həkəndak xəhər yaki əilə əz iqidin belünüp əzara sokuxsa zawallıqqa yüz tutıdu. **26** Əgər Xəytan Xəytanni kooqlısa, u əz-əzıgə qarxi qıqkan bolıdu. Undəktə, unıng padıxahlıqı kəndakmu put tırəp turalısın? **27** Əgər mən jinlarnı Bəəlzıbuləqa tayınp kooqlısam, sələrnıng pərzəntlınglar kımğə tayınp jinlarnı kooqlaydu?! Xunga ular silər tootruqluk həküm qıqarsın! **28** Ləkin mən Hudanıng Rohioqa tayınp jinlarnı kooqlıoqan bolsam, undəktə Hudanıng padıxahlıqı dərwəkə üstünglaroqa qüxtüp namayan bolıdı. **29** Bir kixi kütqınggür bırsıng eyoğə kirip, unıng mal-mülkını kəndak bulap ketalısın? Pəkət u xu kütqınggürni əwwal baoylıyalısa, andın eyoını buləng-taləng kılalaydu. **30** Mən tərəptə turmioqanlar manga qarxi turoquqıdu. Mən tərəpkə [adəmlərnı] yioqmıyoquqlar bolsa tozutuwatkiqıdu. **31** Xuning üqün mən silərgə xuni eytip qoyayki, insanlarning etkiüzəng hərtürlik gunahlırı wə kıləng kupurluklırınıng həmmisini kəqürıxkə bolıdu. Bıraq Mukəddəs Rohqa kupurluk kılıx heq kəqürılməydu. **32** İnsan'ooqlıoqa qarxi səz kıləng kimdəkim bolsa kəqürümğə erixəlməydu; ləkin Mukəddəs Rohqa qarxi gəp kılənganlar bolsa bu dunyadımı, u dunyadımı kəqürümğə erixəlməydu. (**aiōn g165**) **33** Dərhə yaxhi bolsa, mewısımu yaxhi bolıdu — yaki dərhə por bolsa, mewısımu naqar bolıdu; qünki həkəndak dərhə əz mewısıdin bilinıdı. **34** Əy yılanlarning pərzəntlırı! Silər rəzil tursanglar, əozınglardın kəndakmu yaxhi səz qıqsın? Qünki ədəmning kəlbıdə nemə toluq taxkan bolsa eoızdin xu qıqıdu. **35** Yaxhi adəm əz yaxhi həzınısıdin yaxhi nərsılərnı qıqırıdu. Yaman adəm yaman həzınısıdin yaman nərsılərnı qıqırıdu. **36** Mən silərgə xuni eytip qoyayki, insanlar kıləng hərbır eoız kuruq səzi üqün sorak küni hesab berıdu. **37** Qünki əz səzlıng bilən ya həkkəniy ispatlınsən, ya səzlınglar bilən gunahkar dəp bəkitılısən. **38** Xu qaoqda bəzi Təwrat ustazlırı wə Pərisiylər unınoqa jawabən: Ustaz, səndin bir mejjizilik əlamət kərgümız bar, — dedi. **39** Ləkin u ularoqa mundak jawab bərdi: — Rəzil həmmə zinahor bu dəwr bir «alamət»ning kəristılıxını istəp

yüridu. Biraq bu dæwrðikilergæ «Yunus pæyojæmbærdæ körülgen mejjizilik alamæt»tin baxka heqkandak mejjirilik alamæt körstilmaydu. **40** Qünki Yunus pæyojæmbær yoöjan belikning körsikida üq keqæ-kündüz yatqandæk, Insan'oojlimu ohxaxla üq keqæ-kündüz yærning baöjrida yatidu. **41** Sorak küni Ninawæ xæhirdikilær bu dæwrðikilær bilæn tæng köpüp, bu dæwrðikilærning gunaqlirini bekitidu. Qünki ular Yunus [pæyojæmbær] jakarliojan hæwærni anglap, [yamanliqidin] towa qilöjan; wæ mana, muxu yærdæ Yunus [pæyojæmbær]dinmu uluoj birsi turidu! **42** Sorak küni «Jænubtiki ayal padixah»mu bu dæwrðikilær bilæn tæng tirilip, ularning gunaqlirini bekitidu. Qünki u Sulaymanning dana sezlirini anglax üqün yær yüzining qetidin kalgæn; wæ mana, hæzir muxu yærdæ Sulaymandinmu uluoj birsi turidu. **43** Napak roh birawning tenidin qikiriwetilgændin keyin, u kurojaq dalalarni qergilær yürüp, birær aramgaqlini izdæydu, biraq tapalmaydu **44** wæ: «Mæn qikkæn makanimoja kaytay» dæydu. Xuning bilæn kaytip kelip, xu makanining yønila box turojanliqlini, xundakla pakiz tazilanojanliqlini wæ rætöngænlikini baykaydu-da, **45** berip ezidinmu bætær yætæ jinni baxlap kelidu; ular kirip billæ turidu. Buning bilæn heliki adamning keyinki hali burunkidimmu tehimu yaman bolidu. Bu ræzil dæwrðikilærning hælumu mana xundak bolidu. **46** U toplaxqan halayiqqa dawamlïk sezlawatqanda, mana, anisi bilæn iniliri kelip, uning bilæn sezlæxmækqi bolup taxkirida turuxti. **47** Xuning bilæn biræylen uningoja: — Aningiz wæ iniliringiz siz bilæn sezlaximiz dæp taxkirida turidu, — dedi. **48** Lekin u jawabæn xu hæwærni yætküzgæn kixidin: «Kim mening anam, kim mening inilirim?» — dæp soridi. **49** Andin u kolini sozup muhlislrini körsitip: — Mana mening anam, mana mening inilirim! **50** Qünki kim ærtiki Atamning iradisini ada kïsla, xu mening aka-inim, aqa-singlim wæ anamdur, — dedi.

13 Xu küni æysa øydin qikip, dengiz boyida olturatti. **2** Ætrapiöja top-top adæmlær olixiwalojaqqa, u bir kemigæ qikip olturdi. Pütkül halayik bolsa dengiz boyida turuxatti. **3** U ularoja tæmsillær bilæn nurojan hekmætlærni eytip birip, mundak dedi: — Mana, uruk qaqquqi uruk qaqqili [etizöja] qikipu. **4** Uruk qaqqanda uruqlardin bæziliri qiojir yol üstigæ qüxüptu, kuqlar kelip ularni yær ketiptu. **5** Bæziliri texi көp, topisi az yærlærgæ qüxüptu. Tupriki qongkur bolmiojaqqa, tezla ünüp qikipu, **6** lekin kün qikixi bilænla aptapta köyüp, yiltizi bolmiojaqqa qurup ketiptu. **7** Bæziliri tikenlærning arisioja qüxüptu, tikenlær øsüp maysilarni boöjuwaptu. **8** Bæziliri bolsa yahxi tuprakqa qüxüptu. Ularning bæziliri yüz hæssa, bæziliri atmix hæssa, yænæ bæziliri ottuz hæssa hosul beriptu. **9** Kuliki barlar buni anglisun! **10** Muhlisli kelip, uningdin: — Sæn nemæ üqün ularoja tæmsillær arkilik tælim berisæn? — dæp soridi. **11** U ularoja mundak jawab bærdi: — Silær ærx padixahliqining sirlirini bilixkæ muyæsær kilindinglar, lekin ularoja nesip kilinmidi. **12** Qünki kimdæ bar bolsa, uningoja tehimu көp berilidu, uningda molqilik bolidu; æmma kimdæ yok bolsa, hætta uningda bar bolöjanlirimu uningdin mæhrum kilinidi. **13** Ularoja tæmsil bilæn sezlaximning sæwæbi xuki, ular qarïsimu көrmæydu, anglisimu tingximaydu hæm hæqikijy qüxænmæydu. **14**

Buning bilæn Yaxaya pæyojæmbær eytkæn bexarættiki munu sezlær æmælgæ axuruldi: — «Silær anglaxni anglaysilær, biraq qüxænmysilær; Qaraxni qaraysilær, biraq көrmæysilær. **15** Qünki muxu hælkning yürükini may kaplap kætkæn, Ular angliojana kulaklrini eoöjir kiliwalojan, Ular kezlrini uhliojan dæk yumuwalöjan; Undak bolmisidi, ular kezliri bilæn көrüp, Kuliki bilæn anglap, Kængli bilæn qüxinip, Öz yolidin yanduruluxi bilæn, Mæn ularni sakaytkæn bolattim. **16** Lekin, kezliringlar bæhtliktur! Qünki ular көridu; kulikinglar bæhtliktur! Qünki ular anglaydu. **17** Mæn silærgæ xuni bærhæk eytip koyayki, burunki nurojan pæyojæmbærlær wæ hæqqaniy adæmlær silærning kergininglarni көriüxkæ intizar bolöjan bolsimu ularni көrmigæn; silærning angliojininglarni anglaxka intizar bolöjan bolsimu ularni anglimiojan. **18** Æmdi uruk qaqquqi toöjrisidiki tæmsilning mænisini anglanglar: **19** Ægær biri [ærx] padixahliqining sez-kalamini anglap turup qüxænmissa, Xæytan kelip uning köngligæ qeqilöjan sezni elip ketidu. Bu dæl qiojir yol üstigæ qeqilöjan uruqlardur. **20** Taxlik yærlærgæ qeqilöjan uruqlar bolsa, ular sez-kalamni anglap, huxallïk bilæn dærhal köbul qilöjanlarni körsitidu. **21** Hælbuki, kælbida heq yiltiz bolmiojaqqa, pakæt waqtlik mæwjut bolup turidu; sez-kalamning wæjedin kiyinqilik yaqi ziyænxælikkæ uqriojana, ular xuan yoldin qætnep ketidu. **22** Tikenlærning arisioja qeqilöjini xundak adæmlærni көrsætkænki, ular sez-kalamni angliojini bilæn, lekin bu dunyaning ændixiliri wæ bayliqning ezikturuxi [kælbidiki] sez-kalamni boöjuwetidu-da, ular hosulsiz kalidu. (aïön q165) **23** Lekin yahxi yærgæ qeqilöjan uruqlar bolsa — sez-kalamni anglap qüxængæn adæmlærni körsitidu. Bundak adæmlær hosul beridu, birsi yüz hæssa, birsi atmix hæssa, yænæ birsi ottuz hæssa hosul beridu. **24** U ularning aldida yænæ bir tæmsilni bayan kildi: — Ærx padixahliki huddi etizioja yahxi urukni qaqqan bir adæmgæ ohxaydu. **25** Æmma kixilær uykuöja qomgæn qaojda, düxmini kelip buöjday arisioja kürmæk uruklrini qeqiwetip, ketiptu. **26** Æmdi maysilær øsüp, baxaq qïqaröjana, kürmækmæ axkarlinixka baxlapu. **27** Hojayinning qakarlrini kelip uningoja: — «Æpændi, siz etizingizöja yahxi uruk qaqqan æmæsmidingiz? Kürmæklær nædin kelip kaldiz?» dæptu. **28** Hojayin: «Buni bir düxman qilöjan» — dæptu. Qakarlar uningdin: «Siz bizni berip ularni otiwetinger demæqkimu?» — dæp soraptu. **29** «Yak, » — dæptu hojayin, «undak qilöjana kürmæklærni yulojana, buöjdaylarnimu yuluwetixinglar mumkin. **30** Bu ikkisi orma waqtiojoga billæ øssun, orma waqtida, mæn ormiqlaröja: — Aldi bilæn kürmæklærni ayrip yiojip, baöjlap köydürtüxkæ koyunglar, andin buöjdaylarni yiojip ambirimöja ækiringlar, dæymæn» — dæptu hojayin. **31** U ularoja yænæ bir tæmsilni eytti: — Ærx padixahliki huddi bir adæm kiojioja elip etizioja qaqqan kïqa urukioja ohxaydu. **32** Kïqa uruki dærwækæ barlik uruklarning iqidæ æng kïqik bolsimu, u hærkandak ziraættin egiz øsüp, dærah bolidu, hætta asmandiki kuqlarmu kelip uning xahlirida usulaydu. **33** U ularoja yænæ bir tæmsilni eytti: — Ærx padixahliki huddi bir ayal kiojioja elip üq jawur unning arisioja yoxurup, taki pütün hemir bolöjuqa saqlöjan eqitkuöja ohxaydu. **34** Æysa bu ixlarning hæmmisini tæmsillær bilæn көpqulikkæ

bayan kildi. U tamsilsiz heçqandak təlim bərməytti. **35** Buning bilən pəyojəmbər arķilīk aldin'ala eytiloan munu sezlər əməlgə axurldi: — «Aozimni təmsil sezlər bilən aqimən, Aləm apiridə boləndin beri yoxurunup kəlgən ixlarni elan kīlimən». **36** Xuningdin keyin, u kəpqlilki yoləə seliwetip əygə kirdi. Muhlisiri yeniojə kelip uningdin: — Etizlikti kirmək toorīsidi ki təmsilni bizgə xərhləp bərsəng, — dəp etündi. **37** U əmđi ularəə jawab berip mundak dedi: — Yahxi urukni qaqkan kixi Insan'oolidur. **38** Etizlik bolsa — dunya. Yahxi uruk bolsa [ərx] padixahlikining pərzəntilridur, lekin kirmək rəzil boluquning pərzəntilridur. **39** Kirmək qaqkan dūxman — İblisur. Orma orux waķti — zaman ahiridur. Ormiqilar — pərixtilərdur. (**aiōn g165**) **40** Kirməklər yulunup, otta kəydürüwetilginidək, zaman ahiridimu ənə xundak bolidu. (**aiōn g165**) **41** Insan'ooli pərixtilirini əwətip, ular insanlarni gunahķa azdurojuqlarning həmmisini, xundakla barlik itəatsizlik kīlojuqlarni əz padixahlikidin xallap qīqip, **42** humdanning lawladp turojan otiojə taxlaydu. U yərdə yiojə-zarlar kəturilidu, qixlirini ojuqurlitidu. **43** U qaojəda həkkaniyalar Atisining padixahlikida huddi kuyaxtək julalinidu. Angliojədək kulikī barlar buni anglisun! **44** — Ərx padixahlik huddi etizdə yoxurulojan bir həzinigə ohxaydu. Uni tēpiwəlojuqi həzinini kaytidin yoxurup, həzinining xad-huramlik iqidə bar-yokini setiwetip, xu etizni setiwalidu. **45** Yənə kelip, ərx padixahlik esil ünqə-mərwayitlarni izdigən sodigərgə ohxaydu. **46** Sodigər nəhayiti kimmət bahalik bir mərwayitni tapkanda, kaytip berip bar-yokini setiwetip, u mərwayitni setiwalidu. **47** — Yənə kelip, ərx padixahlik dengizojə taxlinip hərhil beliklarni tudiojan torəə ohxaydu. **48** Tor toxkanda, [belikqilar] uni kirojəqə tartip qīkridu. Andin olturup, yahxi beliklarni iləjwəlip, kaqilarəə kaqilap, ərziməslərnə taxliwetidu. **49** Zaman ahirida xundak bolidu. Pərixtilər qīqip, rəzil kixilərnə həkkaniy kixilər arisidin ayriydu (**aiōn g165**) **50** wə humdanning lawladp turojan otiojə taxlaydu. U yərdə yiojə-zarlar kəturilidu, qixlirini ojuqurlitidu. **51** Əysa ularədin: — Bu ixlarning həmmisini qūxəndinglarmu? dəp soridi. Qūxəndük, — dəp jawab bərdi ular. **52** Andin u ularəə: — Xunga, ərx padixahlikining təlimigə muyəssər bolup muhlis boləjan hər bir Təwrat ustazi huddi həzinisidin yeng i həm kona nərsilərnə elip qīqip tarkatkuqi əy hojayiniojə ohxaydu, — dedi. **53** Əysa bu təmsillərnə sezləp boləndin keyin, xundak boldiki, u yərdin ayrilip, **54** əz yurtiojə kətti wə əz yurtidiki sinagogta həkķə təlim berixkə kirixti. Buni angliəan halayik inəyain həyran boluxup: — Bu adəmnin bunqiwala danaliki wə məjizə-karamətliri nədin kəlgəndu? **55** U pəkət həkiki yaəəqəqining oqli əməsmu? Uning anisining ismi Məryəm, Yakup, Yūsüp, Simon wə Yəhudalar uning iniliri əməsmu? **56** Uning singillirinin həmmisi bizning arimizdioju? Xundak ikən, uningdiki bu ixlarning həmmisi zadi nədin kəlgəndu? — deyixətti. **57** Xuning bilən ular uningəə həsət-bizar bilən karidi. Xunga əysa ularəəə mundak dedi: — Hərķandak pəyojəmbər baxķa yərlərdə hərmətsiz kəlməydu, pəkət əz yurti wə əz eyidə hərmətkə sazawər bolmaydu. **58** Ularning iman-xənəqsizlikidin u u yərdə kəp məjizə kərsətmidi.

14 U qaojəlarda, Hərod həkim Əysaning nam-xəhritidin həwər tēpi, **2** hizmətkarlıgə: — Bu adəm qəməldürgüqi Yəhya bolidu, u elümdin tirilgən bolsa kərək. Xuning üqün muxu alahidə kudrətlər uningdə küqini kərsətməktə, — dedi. **3** Hərodning bundak deyixining səwəbi, u [əgay] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjədin Yəhyani tutkun kīlip, zindanojə taxliəanidi. **4** Qünki Yəhya Hərodka [tənbiħ berip]: «Bu ayalni tartiwelixing Təwrat kanuniojə hiləptur!» dəp kəlgəndi. **5** Hərod [xu səwəbtin] Yəhyani əltürməki boləjan bolsimu, birək halayiktin kərkkanidi, qünki ular Yəhyani pəyojəmbər, dəp bilətti. **6** Əmma Hərodning tuəjuəlan küni təbrikləngəndə, ayali Hərodiyəning kizi otturiojə qīqip ulla oynap bərdi. Bu Hərodka bək yaķti; **7** xuning üqün u uningəə: — Hərnəmə tilisəng xuni sanga bəyə, dəp kəsəm kildi. **8** Ləkin kiz anisining kükkürtüxi bilən: — Qəməldürgüqi Yəhyaning kallisini elip, bir təhsigə kəyup əkəlsilə, — dedi. **9** Padixah buningəə həsrət qəkkən bolsimu, kəsəmliri tüpəylidin wə dastihanda olturojanlar wəjədin, [kallisini] elip kelinglar, dəp buyrudi. **10** U adəm əwətip, zindanda Yəhyaning kallisini əldurdi. **11** Xuning bilən kallisi bir təhsigə kəyulup, kizning əldiojə elip kəlinidi. Kiz buni anisining əldiojə əpard. **12** [Yəhyaning] muhlisiri bolsa berip, jəsətni elip dəpnə kildi; andin berip Əysəəə bu ixlarni həwər kildi. **13** Əysa bu həwərnə anglap, əzi yəlojuz pinħan bir jəyojə kətəy dəp bir kəmigə olturup u yərdin ayrildi. Halayik buning həwirini tapkanda, ətrəptiki xəhərlərdin kəlixip, uning kəynidin piyədə mangdi. **14** U [kirojəqə] qīqip kətkinidə, zor bir top adəmlərnə kərwədi, ularəəə iq əqritip, ularning əqriqlirini saķaytti. **15** Kəq kirgəndə, muhlisiri uning yeniojə kelip: — Bu qəl bir jay ikən, waķitmu bir yərgə berip kəldi. Halayikni yoləə seliwətkən bolsang, andin ular kəntlərgə berip əzlirogə ozuk setiwalisun, — dedi. **16** Ləkin Əysa ularəəə: — Ularning kətxixining həjiti yok, əzginglar ularəəəə ozuk beringlar, — dedi. **17** Ləkin muhlislar: — Bizdə bəx nan bilən ikki dənə beliktin baxķa hək nərsə yok, — deyixti. **18** U: — Ularni manga elip kelinglar, dedi. **19** U halayikni qəplükning üstidə olturuxķa buyruəəndin keyin, bəx nan bilən ikki belikni kəliojə elip, asmanojə karəp [Hudəəə] təxəkkəri eytti. Andin nanlarni oxup muhlisiriojə bərdi, muhlisiri halayikķa üləxtürüp bərdi. **20** Həmməylən yəp toyundi. [Muhlislar] exip kəlojan pərqilarni lik on ikki səwətkə teriwalidi. **21** Ozukləəəənlarning sani ayallar wə balilərdin baxķa təhminən bəx ming kixi idi. **22** Arķidila, u muhlisiriojə: Əzüm bu halayikni yoləə seliwətimən, angəjuqə silər kəmigə olturup, dengizning kərx i kirojəqiojə ətüp turunglar, dəp buyrudi. **23** Halayikni yoləə seliwətkəndin keyin, u dua kīlix iquən əzi hilwət təəjə qīkti. Kəq kirgəndimu u yərdə yəlojuz kəldi. **24** Bu qaojəda, kəmə kirojəaktin heli kəp qəkirim yürgənidi, lekin xaməl kərx i yənləxitin qīkəwətkəqə, kəmə dolkunlar iqidə qaykīlip turətti. **25** Kəqə tətinəq jəsək waķtidə, u dengizning üstidə mēngip, muhlisiri təəpəkə kəldi. **26** Muhlislar uning dengizning üstidə mēngip kəliwətkənlikini kəriüp, əlakzadə bolup: — Alwəsti ikən! — dəp kərkup qukan selixti. **27** Ləkin Əysa dərħəl ularəəə: — Yürəklək bolunglar, bu mən,

korqmanglar! — dedi. **28** Petrus buningoja javabon: — I Rəb, bu sən bolsang, su üstidə mengip yeningoja beriximoja əmr kiləyaysən, — dedi. **29** Kəl, — dedi u. Petrus kemidin qūxūp, su üstidə mengip, əyasaqa karap ketiwatatti; **30** ləkin boranning kattik qikiwatkanlikini kərūp korqūp, suoja qəqūxkə baxlidi: — Rəb, meni kətkūzuwaləyaysən! — dəp warķiridi. **31** Əyasa dərhəl kolini uzitip, uni tutuwaldi wə uningoja: — Əy ixənqi əjiz bəndə, nemixka guman kilding? — dedi. **32** Ular kemigə qikkənda, xamal tohtidi. **33** Kemidə olturoqanlar uning aldioja kelip səjdə kīlip: — Bərhək, sən Hudaning Ooqli ikənsən, — deyixti. **34** Ular dengizning karxi tərīpigə etkəndə, Ginnisarət yurtida [kuruklukkə] qiktı. **35** U yərdiki adəmlər uni tonup kelip, ətraptiki barlik jaylaroja həwər əwətti; xuning bilən kixilər barlik bimarlarini uning aldioja elip kəldi; **36** ular uningdin bimarların heqbolmioqanda uning tonining pexigə bolsimu kolini təküzüwelixioja yol koyuxini etūndi. Uningoja kolini təküzəngləning həmmisi səllimaza sakaydi.

15 Bu qaojda, Təwrat ustazliridin wə Pərisiylərdin bəziliri Yerusalemdin kelip əysaning aldioja berip: **2** — Muhlisiring nemixka ata-bowilirimizning ən'ənilirigə hiləprik kilidu? Qūnki ular kolirini yumay tamaq yəydikənoju, — dedi. **3** Lekin u ularoja mundak javab bərdi: — Silərqu, silər nemixka ən'ənimizni saklaymiz dəp Hudaning əmrigə hiləprik kīlisilər? **4** Qūnki Huda: «Ata-anangni hərəmət kīl» wə «Atisi yaki anisini həkərətligənlər əlūmgə məhkum kīlisun» dəp əmr kiləjan. **5** Lekin silər: — Hərkəndak kixi «Atisi yaki anisioja: — Mən silərgə yərdəm bərgūdək nəsīlərni allıkaqan [Hudəoja] atiwəttim — desila, **6** uning ata-anisioja hərəmət-wapadarlik kilix məjburiyiti kəlməydu, — dəysilər. Buning bilən ən'ənənglərnı dəp, Hudaning əmri ni yokkə qikiriwəttinqlər. **7** Əy sahtipəzlər! Yəxəya pəyojəmbər bərgən muxu bəxərət toptoojra silər toojruluk ikən: — **8** «Muxu hək əojzida meni hərəmətligini bilən, Biraq kəlbi məndin yirək. **9** Ular mənə bīhədə ibadət kilidu. Uların gəgətkən təlimliri pəkət insanlardan qikkən pətiwalarla, halas». **10** Andin u halayikni yenioja qakirip, ularoja: — Kulək selinglər həm xuni qūxininglarki, **11** Insanni napak kilidiojini əojzidin kiridiojini əməs, bəlki əojzidin qikidiojini, — dedi. **12** Keyin muhisliri uning aldioja kelip: — Sening bu səzüngni Pərisiylər anglap, uningdin bizar bolup rənjjanlikini bildingmu? — dedi. **13** Lekin u mundak javab kayturdi: — Ərxitki Atam tikmigan hərəkəndək əsīmlük yiltizidin yulnup taxlinidu. **14** Silər ularoja pisənt kilmanglar; ular korlaroja yol baxlaydiojan korlarud. Əgər kor korəja yol baxlisa, hər ikkisi orioja qūxūp ketidu. **15** Lekin Petrus uningə: — Bayə eytkən təmsilni bizgə qūxəndürüp bərgəysən, — dedi. **16** Lekin u: — Silərmə tehiqə qūxənqigə eriximidinqlər?! — dedi. **17** Eojzoja kirgən barlik nəsīlərnıng axkəzan arkilik tərət bolup qikip ketidiojanlikini tehi qūxənməmsilər? **18** Lekin eojzidin qikidiojini kəlbthin qikidu, insanni napak kilidiojini xudur. **19** Qūnki yaman oylar, katillik, zinahorluk, buzukqilik, ooqrilik, yaləjan guwahlik wə təhmət katərlıklar kəlbthin qikidu. **20** Insanni napak kilidiojanlar mana xulardur; yuyulmiojan qollar bilən

tamaq yeyix insanni napak kilməydu. **21** Əyasa u yərdin qikip, Tur wə Zidon xəhərlirining ətrapidiki yurtlarəja bardi. **22** Mana, u qət yərlərdin kəlgən kəyaniy bir əyal uning aldioja kelip: — I Rəb! Dawutning ooqli, həlimioja berix yərdə axıgıxıwə xuzıwə. **23** Uningdin bimarları u qəy xəyətə dərmanlərlə bəxərətləndürdü. **24** Əndi u jawab berip: — Mən pəkət yərdin tenigən koy padiliri boləjan İsrail jəmətədikilərgə əwətəlgənəmən, — dedi. **25** Əmma həliki əyal uning aldioja kelip səjdə kīlip: — Rəb, mənə yərdəm kiləyaysən! — dəp yalwurdi. **26** U uningə: — Balılarning nenini kiçik itlərəja taxlap berix yəxı əməs, — dedi. **27** Lekin həliki əyal: — Durus, i Rəb, biraq həttə itlərmə hojəyinining dastihinidin qūxkən uwəklərni yəydioju, — dedi. **28** Xuning bilən Əyasa uningə: — Əy hanım, ixənqing kiçiklik ikən! Tiliginingdək bolsun! — dedi. U əyalning kizi xuan sakıyıp kətti. **29** Əyasa u yərdin qikip, Galiliyə dengizning boyidin ətūp, təojkə qikip olturdi. **30** Uning aldioja top-təp haləyik yiojildi. Ular tokur, kərişu, gaqa, qolək wə nuroqun bəxkə həl kəsəllərnımı elip kelip, uning əyioji aldioja koyuxti; u ularni sakaytti. **31** Xuning bilən haləyik qəqilərnıng səzilyəydiojan boləjanlikini, qoləklərnıng sakəyojini, tokurlərnıng mənəjanlikini wə kərişulərnıng kərişiojan boləjanlikini kərişu, həyran boldi wə İsrailning Hudəsini uluojildi. **32** Andin Əyasa muhislirini yenioja qakirip: — Bu haləyikə iqim əojriydu; qūnki ular üç kūndin beri yenimda boldi, yegidək bir nəsīsımu qəlmidi. Ularni əylirigə əq kayturuşni haliməymən, yolda həlidin ketixi mumkin, — dedi. **33** Muhlisar uningə: — Bu qəldə bunqiwala adəmnı toyəyozuqədək kəp nənni nədin tapımmız? — deyixti. **34** Əyasa uların: Kəngə neninglər bar? — dəp soridi. — Yəttə nən bilən birnəqəqə tal kiçik belik bar, — deyixti ular. **35** Buning bilən u haləyikni yərdə olturuşkə buyridi. **36** Andin, yəttə nən bilən beliklərnı kolioja elip [Hudəoja] taxəkkür eytip, ularni oxup muhislirioja bərdi, muhislər haləyikə uləxtürdi. **37** Həmməyən toyəyuzqə yedi; andin [muhislər] exip kəlan parqilərnı yiojip yəttə qong səwətti toxkuzdi. **38** Tamaq yegənərnıng sən balılar wə ayallardin bəxkə tət ming xifi idi. **39** U haləyikni yoloja saləjan keyin, kemigə qūxūp, Magadan yurtining qət yərlirigə bardi.

16 Əndi pərisiylər bilən Saduqiylər uni sinax məksitidə yenioja kelip, uningdin bizgə asmandin məjizilik bir əlamət kərsətsəng, dəp tələp kilixti. **2** Biraq Əyasa ularoja mundak dedi: — Kəqkurun silər kizil xəpəkni kərginginglərdə, «Həwə ətə oquk bolidu» dəysilər **3** wə ətigəndə: «Bügün boran qikidu, qūnki asmanın rəngi kizil həm tutuk», dəysilər. Asman rəngi-royni pərk etələysilər-yu, ləkin bu zamanda yüz bəriwatkan əlamətlərnı pərk etəlməysilər! **4** Rəzil hək zinahor bu dəwr «məjizilik bir əlamət»ning kərsitilixini istəp yiridu. Biraq bu [dəwrədikilərgə] «Yunus pəyojəmbərdə kərgūlgən məjizilik əlamət»din bəxkə heqkəndək məjizilik əlamət kərsitilməydu. Andin u ularni taxlap qikip kətti. **5** Muhisliri [dengizning] u kətioja etkinidə, nən eliwelixni

untuoqanidi. **6** Əysa ularoq: — Hoqyar bolunglar, Pərisiylər bilan Saduqiyarning eqitkusidin ehtiyat kilinglar, — dedi. **7** [Muhlislar] əzara mulahizilixip: — Nan əkəlmigənlikimiz üçün buni dawatsa kerək, — deyixti. **8** Əysa ularning nemə [deyixiwatkanlikini] bilip mundaq dedi: — Əy ixənqi ajizlar! Nemə üçün nan əkəlmigənlikinglar toojrisida mulahiza kilisilər? **9** Təhiqə qüxənmidinglarmu? Bəx nan bilən bəx ming kixining [toyquzuloqanliqi], qanqə sewət ozuk yiojwaləjanlikinglar esinglardin qiktimu? **10** Yəttə nan bilən tət ming kixining [toyquzuloqanliqi], yənə qanqə qong sewət ozuk yiojwaləjanlikinglarmu esinglardin qiktimu? **11** Silər qandaqmu mening silərgə: «Pərisiylər bilən Saduqiyarning eqitkusidin ehtiyat kilinglar» deginimning nan toojruk əməslikini qüxənməysilər? **12** Muhlislar xundila uning nandiki eqitkudin əməs, bəki Pərisiylər bilən Saduqiyarning təlimidin ehtiyat kixini etkanlikini qüxinip yətti. **13** Əysa Kəysəiyə-Filippi rayoniqə kəlginidə, u muhlisiridin: Kixilər mən Insan'ooqlini kim dəp bilidikən? — dəp soridi. **14** Muhlisiri: — Bəzilər seni qəməldürgüqi Yəhya, bəzilər İlyas [pəyoqəmbər] wə yənə bəzilər Yərəmiya yaki baxqa pəyoqəmbərlərdin biri dəp bilidikən, — dəp jawab bərdi. **15** U ulardin: — Əmdi silərqu? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. **16** Simon Petrus: — Sən Məsih, mənggülik həyat Hudaning Ooqli ikənsən, — dəp jawab bərdi. **17** Əysa uningə: — Bəhtliksən, i Yunus ooqli Simon! Buni sanga ayan kiləuqi həq ət-kən igisi əməs, bəki ərxniki Atamdur. **18** Mən sanga xuni eytayki, sən bolsang Petrusdursən. Mən jamaitimni bu uyultax üstigə qurimən. Uning üstidin təhtisaraning dərwazilirimu ojalib kələlməydu. **(Hadēs 986)** **19** Ərx padixahlikining əqquqlirini sanga tapxurimən; sən yər yüzidə nemini baqlisəng ərxtimu baqlanoqan bolidu, sən yər yüzidə nemini qoyup bərsəng, ərxtimu qoyup berilgən bolidu, — dedi. **20** Bu səzləni eytip bolup, u muhlisirioqə əzining Məsih ikənlikini həqkimgə tinmaslikni tapilidi. **21** Xu waqitnin baxlar, Əysa muhlisirioqə əzining Yerusalemoqə ketixi, əksakallar, bax kaqınlar wə Təwrat ustazliri tərripidin kəp azab-oqubət tartixi, öltürülüxi mukərrər boləjanlikini, xundakla üqinqi küni tirildürüldioqanlikini ayan kilixqə baxlidi. **22** Xuning bilən Petrus uni bir qətkə bəxtip, uni əyibləp: — Ya Rəb, sanga rəhim kilinoqay! Bəxingəyə bundak ixlar kət'iy qüxməydu! — dedi. **23** Ləkin u burulup Petruska qarap: — Arkəmoqə ət, Xəytan! Sən mənə putlikaxansən, sening oylioqanliring Hudaning ixliri əməs, sanning ixliridu, — dedi. **24** Andin Əysa muhlisirioqə mundaq dedi: Kimdəkim mənə əgixixni halisa, əzidin waz keqip, əzining krestini kətürüp mənə əgəxsun! **25** Qünki əz jəninə kütquzmaqqi boləjan kixi qəqum jəninidin məhrum bolidu, ləkin mən üçün əz jəninidin məhrum boləjan kixi uningə erixidu. **26** Qünki bir adəm pütün dunyaoqə igə bolup jəninidin məhrum kəlsa, buning nemə paydisi bolsun?! U mənisini jəniqə tēgixsun?! **27** Qünki Insan'ooqli Atisining xan-xəripi iqidə pərixtiliri bilən kəlx aldida turidu; wə u həmmə adəmming əz əməllirigə tuluq jawab kəyturidu. **28** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin ölümning təmini tətixtin burun

jəzmən Insan'ooqlining əz padixahlik bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur.

17 Wə altə kündin keyin, Əysa Petrus, Yəqub wə Yəqubning inisi Yuhənnani ayrip elip, egiz bir taşqə qikti. **2** U yərdə uning siyaqi ularning kəz aldidila əzgirip, yüzü kuyaxtək parlidi, kiyimliri nurdək ap'ək bolup qəknidi. **3** Wə mana, [muhlislaroqə] Musa wə İlyas [pəyoqəmbərlər] uning bilən səzlixiwatqan həlaldə kəründi. **4** Xuning bilən Petrus əysaoqə: — I Rəb, bu yərdə boləjinimiz nemidəgən yaxxi! Halisəng, birini sanga, birini Musaoqə, yənə birini İlyaska atəp bu yərgə üq kəpə yasayli! — dedi. **5** Uning gepi tūgiməyła, mana nurluk bir bulut ularni kaqliwaldi. Mana, buluttin: «Bu Mening səyümlük Ooqlumdur, Mən uningdin hursənmən. Uningəyə kulək selinglar!» degən awaz anglandi. **6** Muhlislar buni anglap əzlrini yərgə taxlap düm yetip wəhimigə qüxti. **7** Biraq Əysa kelip, ularoqə qəlini təgküzüp: Kəpunglar, kərkənglar, — dedi. **8** Ular bəxini kətürüp kəriwidi, əysadin bəxqə həqkimni kərmidi. **9** Taqdin qüxüwetip, Əysa ularoqə: — Insan'ooqli ölümidin tirildürülmigüqə, bu əlamət kərtünüxni həqkimgə eytmənglar, — dəp tapilidi. **10** Andin muhlisiri uningdin: — Təwrat ustazliri nemə üçün: «İlyas [pəyoqəmbər Məsih kelixtin] əwwal kaqitip kelixi kerək» deyixidu? — dəp soraxti. **11** U ularoqə jawabən: — İlyas [pəyoqəmbər] dərwəkə [Məsihtin] əwwal kelidu, həmma ixni orniqə kaltüridu. **12** Əmma mən silərgə xuni eytip qoyayki, İlyas əllikəqan kəldi, ləkin kixilər uni tonumidi, bəki uningəyə haliqənanqə muamilə kildi. Xuningəyə ohxax, Insan'ooqlimu ularning kəlliridə azab qəxik aldida turidu, — dedi. **13** Xu qəşdə muhlislar uning qəməldürgüqi Yəhya toojrisida səzləwətkənlikini qüxəndi. **14** Ular halayikning yəniqə barəjinidə, bir kixi uning əldioqə kelip, tizlinip: **15** Rəb, ooqlumoqə iqingni əşritkəysən! Qünki uning tutkəklük kesili bar boləqəqə, zor əzab qəkwatidu; qünki u daim otning yaki suning iqigə qüxtip ketidu. **16** Uni muhlisirioqəyə elip kəlgənədim, saqaytəlmidi, — dedi. **17** Əysa jawabən: — Əy etiqədsiz wə tətür dəwr, silər bilən kaqənaniqə turay?! Mən silərgə yənə kaqənaniqə səwr kilay? — Balini əldimoqə elip kəlinglar — dedi. **18** Xuning bilən Əysa [jinoqə] tənbiş beriwidi, jin balidin qikqip kətti, balimu xuan saqaydi. **19** Keyin, Əysa ayrim kəloqəndə, muhlislar uning yəniqəyə kelip: — Biz nemə üçün jinni koşliwetəlmidük? — dəp soraxti. **20** U ularoqə: — İxənqinglar bolmioqanliqi üçün. Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, silərdə kiqə urukidək zərriqə ixənq bolsila, silər awu taşqə: «Bu yərdin u yərgə kəq» desənglar, kəqqudu; xundakla silərgə mummkin bolmaydioqan həq ix bolmaydu. **21** Biraq, bundak jinlarni dua kilix wə roza tutux bilən bolmisa həydgili bolmaydu — dedi. **22** Ular Galiliyə əlksidə aylinip yürginidə, Əysa ularoqə: — Insan'ooqli [satkənlük] insanlarning kəlioqə tapxurulidu; **23** ular uni öltüridu, ləkin üqinqi küni u tirilidu, — dedi. Buni anglap muhlislar əşqir oşəm-kaqəyoqəyə qəməp kətti. **24** Andin ular Kəpərnəhum xəhərigə kəlginidə, [ibadəthana] «ikki drəkma» [bejini] yioşquqilar Petrusning yəniqəyə kelip: — Ustəzinglar «ikki drəkma»ni tələmdu? — dəp soridi. **25** Tələydu, — dedi Petrus. Ləkin u eygə kirgixigila,

tehi bir nemə deməstila Əysa uningdin: — Simon, yeningqə bu dunyadi padixahlar kimlərdin baj alidu? Əz pərzəntiridinmu, yaki yatlaridinmu, — dəp soridi. **26** Petrus uningqə: Yatlaridin, — dewidi, Əysa uningqə: — Undaқта, pərzəntlər [bajdin] haliy bolidu. **27** Birak [baj yioçkuqlarqə] putlikaxang bolmaslikimiz üqün, dengizqə berip kərməkni taxla. Tutqan birinçi belikni elip, aqozini aqsang, tət drakmilik bir tənggə pul qikidu. Uni elip mən wə sən ikkimizning [beji] üqün ularqə bər, — dedi.

18 Bu qəoqda, muhslislar Əysaning yenioqə kelip: Ərx padixahlikida kim əng uluq? — dəp soridi. **2** Əysa yenioqə kikiq bir balini qakirip, uni otturida turozuzup, mundaқ dedi: **3** — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, əz yolunglardin yenip, kikiq balilərdək səbiy bolmisanglar, ərx padixahliqioqə hərgiz kirəlməysilər. **4** Əmdi kim əzini bu kikiq balidək kikiq peil tutsa, u ərx padixahlikida əng uluq bolidu. **5** Bundaқ kikiq bir balini mening namimda kəbul kilsa, u meni kəbul kiləjan bolidu. **6** Lekin manga etiқad kiləjan bundaқ kikiqlərdin birini [gunahqə] putlaxturoqan həkəndəq adəmnə, u boynioqə yooqan tūgmən texi esiloqan həlda dengizning tegigə qəktürüwetilgini əwzəl bolatti. **7** Insanni gunahqə putlaxturiđioqan ixlar tūpəylidin bu dunyadikilərnəning həlioqə way! Putlaxturiđioqan ixlar muqərrər bolidu; lekin xu putlaxturoqəi adəmnəning həlioqə way! **8** Əgər əmdi qəlung yaki putung seni gunahqə putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki qəlung yaki ikki putung bər həlda dozahtiki otqə taxlanəjiningdin kərə, qoləq yaki tokur həlda həyatlikqə kirgining əwzəldur. (**aiōnios g166**) **9** Əgər kəzüng seni gunahqə putlaxtursa, uni oypuz əzüngdin neri taxliwət. Ikki kəzüng bər həlda dozahtiki otqə taxlanəjiningdin kərə, birlə kəzüng bilən bolsimu həyatlikqə kirgining əwzəldur. (**Geenna g1067**) **10** — Bu səbiy kikiqlərnəning həkəbirigimu səl kərxatin həkə bolunglar. Qünki xuni silərgə eytayki, ularning ərxiki pərixtiliri ərxiki Atamning jamalini həkədaim kərtip turidu. **11** Qünki Insan'əoşli həlakətkə azəjanlarni qutkuzəjili kəldi. **12** Kəndaқ kərayсылər? Birawning yüz tuyəq koyi bolup, uningdin biri ezip toptin qüxüp kəlsa, u tokşan tokkuz koyini taərləroqə koyup koyup, həkəli azəjan koyini izdayđioqə? **13** Wə əgər uni tepiwəlsa, mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, u koy üqün boləjan huxalliki azmioqan tokşan tokkuziningkidin zor bolidu. **14** Xuningəoqə ohxax, bu səbiy kikiqlərnəning həkəndikəning həlakətkə ezip kəlixə ərxiki Atanglarning iradisi əməstur. **15** — Əmdi əgər kərindixing sanga ziyan selip gunah kilsa, uning yenioqə berip ikkinglar haliy qəoqda səwənlikini kərsitip koy. Kərindixing səzüngni anglisa, uni [ezixtin] kayturuwaləjan bolisən. **16** Lekin anglimisa, yənə bir-ikki [guwahqini] elip, uning yenioqə barəjin. Xundaқ kilip, həmmə ix ikki-üq guwahqining səzi bilən kilinsun. **17** Lekin əgər [kərindixing] ularning səzigimu kuləq salmisa, əhwalni jamaətkə yətküzüp eytkin. Əgər u jamaəttikilərgə kuləq salmisa, uni yat əllik yaki bajgir kətarida kəriunglar. **18** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, silər yər yüzidə nemini bəoşlisanglar, ərxtimu xu bəoşlanəjan bolidu wə silər yər yüzidə nemini koyup bərsənglar, ərxtimu koyup beriləng bolidu. **19** Mən

yənə xuni silərgə bərhək eytip koyayki, yər yüzidə aranglardin ikkisi əzli ri tiligən bər ix toşruləq kəlibi bir bolup həkəndəq nərsini tiləp dua kilsa, ərxiki Atam ularning tilikini ijabət kilidu. **20** Qünki ikki yaki üqəylən mening namim bilən kəyərdə yioqiləjan bolsa, mən xu yərdə ularning arisida bolimən. **21** Andin Petrus uning selip alioqə kelip: — I Rəb, kərindiximning manga ziyan selip etküzəng kənəq kətimlik gunahəini kəqürüxüm kərekə? Yəttə kətimmu? — dedi. **22** Əysa uningəoqə mundaқ dedi: — Mən sanga xuni eytip koyayki, yəttə kətim əməs, yətmix həsəə yəttə kətim! **23** Ərx padixahliki qakarliri bilən həsəə-kitab kilməqəi boləjan bir padixahqə ohxaydu. **24** Həsəə-kitabni baxliqinida, uningəoqə on ming talant pul kərzdar boləjan bir qakar kəltürülüptu. **25** Qakarning təligüdək həkənersisi bolmioqəqə, hojisi qakarning əzini, hotun bala-qəkisi wə bər-yəqini setip, kərzini tələxini buyruptu. **26** Xunga qakar uning aliddə yərgə yikilip bax urup: «Hojam, manga kəngqilik kiləyayla, mən pütün kərzimni qəqum tələymən» dəp yəlwuruptu. **27** Qakarning hojisi uningəoqə iq əqritip, uni koyup berip, kərzini kəqürüm kiliptu. **28** Lekin qakar u yərdin buradip, əzigə yüz dinar kərzdar boləjan yənə bər qakar buradiri ni quritiptu. Uni tutuwəlip, boynini boşup turup: «Kərzni tələ!» dəptu. **29** Buning bilən bu qakar buradiri yərgə yikilip uningdin: «Manga kəngqilik kil, kərzni qəqum kayturimən» dəp yəlwuruptu. **30** Lekin u uniməptu wə: «Pütün kərzni təlimigüdə zindandə yatısən» dəp uni zindəoqə taxlitiptu. **31** Bundaқ ixning yüz bərgənlikini kərgən bəxə qakarlar intayin azablinip hojisining alioqə berip, əhwalni baxtin-ahir səzləp beriptu. **32** Buning bilən hojisi həkəli qakar ni qakirtip: «Əy rəzil qakar! Manga yəlinəjanlikəng üqün xunqə kəp kərzingning həmmisini kəqürdüim. **33** Mən sanga iq əqritkimindək, sənmu qakar buradiringgə iq əqritixingəoqə toşra kəlməmdü?!» dəptu. **34** Buning bilən hojisi şəzəpəlinip uni pütün kərzini tələp boləuqə adəmə kiyənoqəi qundipaylarning kolida turoşqə tapxurup beriptu. **35** Xuningəoqə ohxax, əgər həkəbirənglər əz kərindaxliringlarni qin dilinglardin kəqürmisənglar, ərxiki Atammu silərgə ohxax muamilə kilidu.

19 Xundaқ boldiki, Əysa bu səzlərnə eytip boləjandin keyin, Galiliyə əlkisidin ayrilip, Yəhudiyə əlkisining qət yərlirigə, yəni İordan dəryasining u kətidiki yurtlarəoqə bardi. **2** Top-top adəmlər uningəoqə əgixip kəlgən bolup, u ularni xu yərdilə sakəyatti. **3** Əmdi bəzi Pərisiyələr uning yenioqə kelip uni kiltəqə qüxürüx məksitidə uningdin: — Bir adəmnəning həkəndəq səwəbtin ayalini koyuwetixi Təwrat kənunioqə uyoşunmu? — dəp soridi. **4** Xuning bilən u jawəbən mundaқ dedi: — [Təwratting] xuni oқumidənglarmu, muqəddəmdə insanlarni Yarətkuqi ularni «Ər wə ayal kilip yarətti» wə **5** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayali bilən birləxip ikkisi bir tən bolidu». **6** Xundaқ ikən, ər-ayal əmdə ikki tən əməs, bəli bər tən bolidu. Xuning üqün, Huda kəoxkənni insan ayrimisun. **7** Pərisiyələr uningdin yənə: — Undaқта, Musa [pəyoşəmbər] nemə üqün [Təwrat kənunida] ər kixi əz ayaliqə taləq hətini bərsilə andin uni koyuwetixkə bolidu, dəp buyruəjan? — dəp sorəxti. **8** U ularəoqə: —

Tax yurakliklarning Musa [pəyoqəmbər] ayallirninglarni talak qilixka ruhsət qiləjan; lekin ələmning baxlimida bundak əməs idi. **9** Əmndi xuni silərgə eytip qoyayki, ayalini buzukluqktin baxka birə sawəb bilən talak kilip, baxka birini əmrigə aləjan həkəndək kixi zina kiləjan bolidu. **10** Muhlislar uningə: — Əgər ər bilən əyalini otturisidiki əhwal xundək bolsə, undəkta əylənməslik yaxhi ikən, — dedi. **11** U ularə: — Bu səzni həmmilə adəm əməs, pəkət nesip kilinoanlarla qəbul kilalaydu. **12** Qünki anisining baliyatkusidin tuşma bəzi aşwatlar bar; wə insan tərripidin ahta kilinojan bəzi aşwatlar mu bar; wə ərx padixahlığı üqün əzini aşwat kiləjanlar mu bar. Bu səzni qəbul kilaydiəjanlar qəbul kilsun! — dedi. **13** Qəlungni təgküzüip dua kiləyəsən dəp, bəzilər kikiq balilirini uning aldiəja elip kəldi. Biraq muhlislar elip kəlgənlərni əyibildi. **14** Əmma Əysə: — Balilar mening aldiməja kəltürülsun, ularni tosmanglar. Qünki ərx padixahlığı dəl muxundakləra təwədur, — dedi. **15** Wə kollirini ularəja təgküzəndin keyin, u u yərdin ayriildi. **16** Mana, bir küni birsi uning aldiəja kelip: — Ustaş, mən kəndək yaxhi ixni kilsəm, mənggülik həyatka eriximən? — dəp soridi. (**aiōnios g166**) **17** U uningə: — Nemixkə məndin yaxhilik toqrisida soraysən? «Yaxhi boləquşlar» bolsə pəkət birilə bar. Əmma həyatlikkə kirimən deşəng, əmrlərgə əməl kil, — dedi. **18** Qaysi əmrlərgə dəysən? — dəp soridi u. Əysə uningə: — «Kətililik kilma, zina kilma, oşirilik kilma, yaləjan guwahlik bərmə, **19** ata-anəja hərmət kil wə qəxnangni əzünəni səyğəndək səy» — dedi. **20** Yax yigit uningə: — Bularning həmmisigə əməl kilip keliwatimən. Əmndi mənə yənə nemə kəm? — dedi. **21** Əysə uningə: — Əgər mukəmməl boluxni halisang, berip bar-yəqungni setip, pulini kəmbəşəllərgə bərgin. Xuning bilən ərxətə həzinəng bolidu. Andin kelip mənə əgəşkin, — dedi. **22** Yigit muxu səzni angləp, qəyoşuəja qəməp u yərdin ketip kəldi. Qünki uning mal-mülki nahəyiti kəp idi. **23** Əysə muhlisliəriə: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, baylarning ərx padixahlığıə kirixi təsliktilə bolidu. **24** Wə yənə xuni silərgə eytayki, təgining yingnəning kəzidin tətuxi bay adəmnig Hudaning padixahlığıə kirixidin asandur! — dedi. **25** Muhlislar buni angləp intayin bək həyran boluxup: — Undəkta, kim nijətək erixələydu? — dəp soraxti. **26** Əmma Əysə ularəja karəp: — Bu ix insan bilən wujudka qikixi mumkin əməs, lekin Hudaəja nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **27** Buning bilən Petrus uningə: — Mana, biz həmmidin wəz keqip sənə əgəxtuk! Biz buning üqün nemigə eriximiz? — dəp soridi. **28** Əysə ularəja mundək dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, aləmdiki həmmə kəytidin yəngilənojinida, İnsan'əşli xanlık təhtida oltuəjan wəktida, mənə əgəşkin silər on ikki təhtə oltuəp, Israillarning on ikki kəbilisigə həküm qikirisilər. **29** Mening namim dəp əylər, aka-uka, aqə-singil kərinəxliri, ata-əniş, əyal, baliliri yəki yəz-zeminlardin wəz kəqkənlərnig həmmisi ularəja yüz həssə artuk erixidu wə mənggülik həyatka miras bolidu. (**aiōnios g166**) **30** Ləkin xu qəşda nuroşun aldidə turoşanlar arkiəja etidu, nuroşun arkiəda turoşanlar aldiəja etidu.

20 — Qünki ərx padixahlığı bir yər igisigə ohxaydu. Iğisi üzümzarlikida ixləxkə adəmlərni yallax üqün tang səhərdə sirtka qikiptu. **2** U ixləmqilər bilən künlüki üqün bir kümüx dinardin berixkə kelixip, ularni üzümzarlikəja əwətiptu. **3** Səət tokkuzlarda u yənə sirtka qikiq, bazarda bikar turoşan baxka kixilərni kəriptu. **4** Ularə: «Silərmu üzümzarlikəja beringlar, həkşingləraəja təgixlikini berimən» — dəptu. **5** Ular üzümzarlikka beriptu. Qüxtə wə səət üqtimu u yənə qikiq yənə xundək kiliptu. **6** Ləkin [kəqkərun] səət bəxlərdə qikkənda u yərdə turoşan yənə bəxkilərni kəriup, ulardin: «Nemə üqün bu yərdə küni boyi bikar turisilər?» dəp soraxtu. **7** Ular: «Bizni həqkin yallimidi» dəp jawəb kəyturaxtu. U ularə: «Undəkta, silərmu üzümzarlikəja berip ixlənglar» — dəptu. **8** Kəq boləanda, üzümzarlik igisi əyojidariə: «ixləmqilərni qəkirip, əng ahirida kəlgənlərdin bəxlap əng əwwal kəlgənlərgiqə həmmisining ix həkşini bər» dəptu. **9** Awwal kəqkərun səət bəxtə ixkə kəlgənlər kelip, hərbiri bir kümüx dinardin eliptu. **10** Əng əwwal yallap kəlingənlərnig nəwiti kəlgənda, ular: Tehimu kəp ix həkki alimizoşu, dəp əylixiptu; biraq ular mu bir kümüx dinardin eliptu. **11** Ular ix həkşini ələjini bilən yər igisidin əşrinip: **12** «Bu ahirdə kəlgənlər pəkət bir səətlə ixlidi, biraq siz ularni küni boyi jəpalik wə kəttik issikni qəkkən bizlə bilən barəwər həşəblidingizoşu, dəp əşudurixiptu. **13** Ləkin [yər igisi] ularning birigə jawəb kəyturup: «Buradər, sənə nahəklik kiləjinim yəq! Sən bilən bir kümüx dinarəja keliximigənmiduk? **14** Həkşingni elip kəytip kətkin. Bu ahirdə kəlgəngimu sənə ohxəx bərgüm bar. **15** Əzimningkini əzüm bilgəngə ixlitix həkukum yəqmu? Səhiy boləjanlikəja kəzüng kiziriwatəmdu? **16** Xundək kilip «Aldida turoşanlar arkiəja etidu, arkiəda turoşanlar aldiəja etidu»; qünki qəkiriləjanlar kəp, əmma talləjanlar az bolidu. **17** Əysə Yerusəleməja qikiwetip, yolda on ikki muhlisini bir qətkə tartip, ularəja mundək dedi: **18** — Mənə biz həzir Yerusəleməja qikiq ketiwətimiz. İnsan'əşli bəx kəşinlar wə Təwrat əstəzliəriəja tapxurulidu. Ular uni əlümə məhkum kilidu **19** andin uni məşirə kilip, kəmqiləp wə krestləxkə yat əlliklərgə tapxuridu. Ləkin u üqinqi küni qəyta tirilidu. **20** Xu qəşda, Zəbədiyning əşullirining anisi ikki əşlini elip, Əysaning aldiəja kelip uningdin bir ixni tələp kilməqki bolup səjdə kildi. **21** Nemə təliping bar? — dəp soridi u. Ayal uningə: — Xuni əmr kiləyəsənki, sening padixahlığıngda bu ikki əşlumdin biri onig yeningda, biri sol yeningda oltuəsun, — dedi. **22** Əysə ularəja jawəbən: — Silər nemə tələp kiliwatşinglarni bilməyətisilər. Mən iqixkə təmxəlgən kədəşni iqələmsilər? Iqələymiz, — deyixti ular. **23** U ularə: — Silər həkikətənmə mening kədəşimdin ortək iqisilər. Biraq on yəki sol yənimda oltuəx nisəwisi mening ihtiyarında əməs, bəki Atam kimlərgə təyyarlıəja bolsə, xularəja nesip bolidu. **24** [Kələjan] on muhlis buningdin həwər tapkənda, ikki kərinəxidid həpa boldu. **25** Ləkin Əysə ularni yənəja qəkirip, mundək dedi: — Silərgə məlumki, əllərdiki həkümənlər qəl əstididikilərlər üstidin buyruqəwəzlik kilip həkimiyyət yürgüzidu, wə ularning həkukdarlıri ularni həjayinlərqə idarə kilidu. **26** Biraq silərnig

aranglarda xundaq bolmisun; balki silərdin kim üstün boluxni halisa, silərnin hizmitinglarda bolsun; **27** wə kim aranglardikilərnin aldingkisi boluxni halisa, silərnin kulunglar bolsun. **28** Insan'oolimu dərwəxə xu yolda kəpqlik hizmitimdə bolsun deməy, balki kəpqlikning hizmitidə bolay wə jenimni pida kilix bədiligə nuroşun adəmlərnə hərəlükkə erixtürəy dəp kəldi. **29** Ular Yeriho xəhəridin qıkkında, zor bir top adəmlər uningəy əgixip mangdi. **30** Wə mana, yol boyida olturoşan ikki əmə əysaning u yərdin etüp ketiwatqinini anglap: — I Rəb, Dawutning oolli, bizgə rəhim kiləyşən, — dəp towlidi. **31** Kəpqlik ularni «Ün qıkkarmanglar!» dəp əyibildi. Ləkin, ular: — Ya Rəb, i Dawutning oolli, bizgə rəhim kiləyşən! — dəp tehimu kattik towlidi. **32** Əyşə qədimini tohtitip, ularni qakirip: — Silər üqün nemə ix kilip beriximni halisilə? — dəp soridi. **33** Ya Rəb, kəzirimiz eqilsun! — deyixti ular. **34** Əyşə ularəy əq aqrıtıp, kolini ularning kəzligə təgküziwidi, kəzligi xuan əsligə kelip kəridioşan boldi; ular dərhal uningəy əgixip mangdi.

21 Ular Yerusalemoşə yəkinlixip, Zəytun teoşining etikidiki Bəyət-Fagi yezisioşə kəlginidə, əyşə ikki muhlisioşə munularni tapilap aldin əwatti: **2** — Silər udulunglardiki yezisioşə beringlar. Barsanglarla, başlaklik bir exək wə uning yenidiki bir təhəyni kərisilə. Ular ni yexip aldiməyə yetiləp kelinglar. **3** Əgər birsi silərgə bir nemə desə, «Rəbning bularəyə həjiti qüxti» dənglar, u dərhal ularni kəyup beridu. **4** Bu pütün wəxə pəyoşəmbər arkilik eytiləşan munu sezlərnə əməlgə axurux üqün boldi: — **5** «Zion kizisioşə eytinglar: — Mana, Padixahşing keliwatidu, Kəmtər-məmin bolup, minip bir exəkə, Boyunturukluk exəkning təhiyigə, Keliwatidu yeningəyə sening». **6** Əmđi heliki ikki muhlis berip əysaning tapiləşinidə kildi. **7** Exək bilən təhəyni yetiləp kelip, üstigə yepinqə-qapanlirini saldi wə üstigə mindi. **8** Əmđi top-top kixilər yepinqə-qapanlirini yoloşə pəyandaz kilip saldi; yənə bir kismi dərəh xahlirini kesip yoloşə yayatti. **9** Aldida mangoşan wə kəynidin əgəxkən top-top halayik: — «Dawutning oollişəyə həsanna boləy! Pərwərdigarning namida kəlgüqigə mubərək bolsun! Ərxələdə təxəkkür-həsannalar oqulsun!» — dəp warqirixatti. **10** U Yerusalemoşə kirgəndə, pütkül xəhər lərzigə kəldi. Kixilər: — Bu zadi kimdu? — deyixatti. **11** Halayik: — Bu Galiliyə əlkisidiki Nasarətlük pəyoşəmbər əyşə, dəp jawab berixatti. **12** Əmđi əyşə ibadətəşəna həyilirişəyə kirip, u yərdə elim-setim kiliwatqanlarning həmmisini həydəp qıkkardı. Pul tegixküqilərnin xirələrnini wə pahtək-kəptər satqıqilərnin arundqilirini örüp, **13** ularəy: — [Mukəddəs yazmilarda] [Hudanin]: «Mening əyüm dua-tilawətəşəna dəp atilidə» degən sezi pütülən; ləkin silər uni bulangqilərnin uwisioşə aylanduruwəşilə! — dedi. **14** İbadətəşəna həyiliridə boləşəndə kərişəy wə tokurlar uning aldişəyə kəldi, u ularni sakaytti. **15** Ləkin bax kəhəşinlər bilən Təwrat əstazliri uning yaratqan mejjizilirini kərişəy wə balilarning ibadətəşənidə: «Dawutning oollişəyə həsanna-təxəkkürlər boləy!» dəp towlişəşinini anglap oşəzəpləndi. **16** Ular uningəy: — Bu balilərnin nemə dəwatqanlikini anglawatəşən? — dəp soridi. U ularəy: — Anglawatimən! Silər [mukəddəs

yazmilərdin] xuni oqup bəkmioşəy, «Əzünggə kikiq balilər wə bowəqlərnin tilliridin mədhəyşə sezlirini mukəmməl kilding» dedi. **17** Andin u ularidin ayrilip, xəhərdin qikişəy Bəyət-Aniyə yezisioşəy berip, xu yərdə kəndi. **18** Əmđi səhərdə, xəhərgə kaytip ketiwatqanda, uning kərsikişəy aqşanıdi. **19** U yol boyidiki bir tüp ənjür dərihini kərişəy, uning yenioşəy bardi. Ləkin dərəhtin yopurmakşin baxkə heq nəşə tapalmay, uningəyə qarap: — Hazirdin baxlap seşdin mənggü mewə bolmisun! — dewidi, ənjür dərihi xuan kurup kətti. (**aiōn g165**) **20** Muhlislar buni kərişəy təəşüplinişəy: — Ənjür dərihi nemanəşəy tezla kurup kətti! — dedi. **21** Əyşə ularəyə jawab bardi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, əgər heq guman bolmay ixənqinglar bar bolsa, ənjür dərihidə boləşən ixlar bolupla kəlməy, balki silər həttə bu taşqə: «Bu yərdin ketürülüp dengizəşəy taxlan!» desənglar, u xundaq bolidu, dedi. **22** Dua kilip nemini tilisənglar, ixənqinglar bolsila, xularəyə erixisilə. **23** U ibadətəşəna həyilirişəyə kirgəndin keyin, kixilərgə təlim beriwatqanda, bax kəhəşinlər wə aqşakallar uning aldişəyə kelip: — Sən kiliwatqan bu ixlarni kəşisi həqkükşəyə tayinip kiliwatəşən? Sanga bu həqkükşəyə kim bərgən? — dəp soraxti. **24** Əyşə ularəyə jawab berip: — Mən əwwal silərgə bir soal koyay. Əgər silər jawab bərsənglar, mənmə bu ixlarni kəşisi həqkükşəyə tayinip kiliwatqanlikimni eytimən. **25** Yəhəyə yürgüzgən qəmüldürüş nədin kəlgən? Ərxinmu, yəki insanlardinmu? — dəp soridi. Ular əzərə mulahizə kilixip: — Əgər «Ərxin kəlgən» desək, u bizgə: «Undakşəy, silər nemə üqün uningəyə ixənmidinglar?» dəydu. **26** Əgər: «İnsanlardin kəlgən» desək, həlktin kərkimiz, qünki ular həmmisi Yəhəyani pəyoşəmbər dəp bilidu — deyixti. **27** Buning bilən, ular əyşəşəy: Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undakşəy, mənmə bu ixlarni kəşisi həqkükşəyə tayinip kiliwatqanlikimni eytməymən, — dedi u ularəyə. **28** Əmđi bu ixkə kəndəşəy karəyşilə? Bir adəmnin ikki oolli bar ikən. U birinqi oolşinini yenioşəyə kelip: «Ooşlum, bügün üzümzarlikiməyə berip ixligin» dəptu. **29** «Barmayman» dəptu u, ləkin keyin puxayman kilip yənila beriptu. **30** U ikkinqi oolşinini yenioşəyə kelip uningəşimə xundaq dəptu. U: «Həp əpəndim, baray» dəptu-yu, ləkin barmatqan. **31** Bu ikkiyolşinini kəşisi atisining iradisini ada kiləşən bolidu? — Birinqi oolli, — dəp jawab bardi ular. Əyşə ularəyə mundaq dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, bajgirlər bilən pəhixiləşəy Hudaning padixahlikəşəyə silərdin burun kirməktə. **32** Qünki gərgəyə Yəhəyə [pəyoşəmbər] silərgə həkkənişəy yolini ayan kiləşəy kəlgən bolmisun, silər uningəyə ixənmidinglar; ləkin bajgirlər bilən pəhixiləşəy uningəyə ixəndi. Silər buni kərişəy turup, həttə keyinki wəqitlarda yolunglardin puxayman kilməy uningəyə ixənmidinglar. **33** Yənə bir təmsilni anglanglar: Bir yər igisi bir üzümzarlik bərpə kilip, ətrapini qitlaptu. U uningdə bir xarab kəşəy qizişəy wə bir kəzət munari yasaptu. Andin u üzümzarlikni bəşəwənlərgə ijarigə berip, əzi yəqə yurtqə ketiptu. **34** Üzüm pəşli yəkinlaxkəndə, əzigə tegixlik həşulni eliwelix üqün kullirini bəşəwənlərnin yenioşəyə əwətipu. **35** Ləkin bəşəwənlər kullirini tutup, birini dumbalaptu, birini əltürüwətipu, yənə birini qalma-kesək kiliptu. **36** U

yənə bir kətim aldinkidinmu kəp kullirini əwətiptu, biraq baqəwənlər ularoju mu ohxax muamilə kıliptu. **37** Ahirda, u «Ooqluniojo hərmət kilar» dəp, ooqlini əwətiptu. **38** Ləkin baqəwənlər ooqlnu kərtip, əzara: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni ətürüwetip mirasini igiliwəlayli» deyixiptu. **39** Xuning bilən ular uni tutup üzümzarlıqning sirtioja taxlap ətürüwetiptu. **40** Əmđi üzümzarlıqning igisi kəlgəndə, xu baqəwənlərni kəndək kilar? **41** Ular uninoja: — Bu rəzil adəmlərni wəhxiylik bilən yokitidu. Üzümzarlıqni bolsa mewilirini əz waktida əzigə tapxuridiojan baxqa baqəwənlərgə ijərigə beridu, — dəp jawab berixti. **42** Əysa ulardin soridi: — Muqəddəs yazmildirdiki munu sezlərni oxup baqmiojanmussilər?: — «Tamqilar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. Bu ix Pərwərdigardindur, Bu kəzimiz aldida karamət bir ixtur». **43** Xu səwəbtin silərgə xuni eytip koyayki, Hudaning padixahlıki silərdin tartiwelinip, uninoja muwapik mewiləri beridiojan baxqa bir əlgə ata kilinidu. **44** Bu «tax»ka yikilojan kixi parə-parə bolup ketidu; ləkin bu tax həkimning üstigə qüxsə, uni kukum-talqan kıliwetidu. **45** Bax kaħinlar wə Pərisiylər uning eytkən təmsillirini anglap, ularni əzlirogə karitip eytkənlikini qüxəndi. **46** Uni tutux yolini izdigən bolsimu, ləkin halayik uni pəyojəmbər dəp kəriojaqqa, ulardin korquxti.

22 Əysa ularoja yənə təmsillər bilən mundək dedi: **2** Ərx padixahlıki huddi əz ooqli üqün toy ziyapitini təyyarliojan bir padixahqa ohxaydu. **3** U qakarlırini toy ziyapitigə təklip kilinolanlarni qakirixka əwətiptu, ləkin ular kelixkə uniməptu. **4** U yənə baxqa qakarlırini əwətip, ularoja tapilar: «Qakiriojanlaroja: — Mana, mən ziyapitimni təyyar kıldim; mening torpaqlirim, bordək mallirim soyuldi, həmmə nərsə təyyar. Ziyapətkə mərhəmət kıloja, dəydu, dəp eytinglar, — dəptu. **5** Biraq ular təklipini etibarəja əlməy, birsini etizlikəja kətsə, yənə biri sodisioja ketiptu. **6** Kəlojanlıri bolsa [padixahning] qakarlırini tutuwetip, horlap ətürüwetiptu. **7** Padixah buni anglap kəttik ojezəplinip, əskərlirini qikirip, u katillarni yokitip, ularning xəhərigə ot koyuwetiptu. **8** Andin u qakarlırioja: «Toy ziyapiti təyyar boldi, ləkin qakiriojanlar [məhmanlıqka] munasip kəlmədi. **9** Əmđi silər əqa yollarəja berip, udul kəlgən adəmlərnin həmmisini toy ziyapitigə təklip kılinglar» dəptu. **10** Buning bilən qakarlar yollarəja qikip, yahxi bolsun, yaman bolsun, udul kəlgənliki adəmlərnin həmmisini yiojip əkəptu. Toy soruni məhmanlar bilən liq toltuptu. **11** Padixah məhmanlar bilən kərxükili kirgəndə, u yərdə ziyapət kiyimi kiymigən bir kixini kərtiptu. **12** Padixah uningdin: «Buradər, ziyapət kiyimi kiyməy, bu yərgə kəndək kirding?» dəp sorəptu, biraq u kixi jawab berəlməy kəptu. **13** Padixah qakarlırioja: «Uni put-kolliridin baqlap, texidiki kərangəjuluxka aqikip taxlanglar! U yərdə yioja-zarlar kətürülidu, qixlırini ojuqurlitidu» dəptu. **14** Qünki qakiriojanlar kəp, ləkin tallənojanlar əzdur. **15** Buning bilən Pərisiylər u yərdin qikip, kəndək kılip uni əz səzi bilən tuzakkə qüxürüx həkkidə məsliəhtləxti. **16** Ular muhhlislrini Hərodning tərəpdarlıri bilən billə uning yenioja əwətip: — Ustaz, silini səmimiy adəm, kixilərgə Hudaning yolini sadıqlıq bilən əgətip keliwatidu wə adəmlərgə kət'iy yüz-hatira

kılməy həqkimgə yan basməydu, dəp bilimiz. **17** Kəni, kəndək oyləya? [Rim imperatori] Kəysərgə baj-səlikə tapxurux Təwrat kanunioja uyojunmu-yok? — deyixti. **18** Ləkin Əysa ularning rəzil niyitini bilip: — Əy sahtipəzlər, meni nemixka siniməkqisilər? **19** Kəni, bajəja tapxurulidiojan bir tənggə manga kərsitinglar, — dedi. Ular bir dinar pulini əkəldi. **20** U ulardin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. **21** Kəysərnin, — dəp jawab bərdi ular. U ularəja: — Undək bolsa, Kəysərnin həkkini Kəysərgə, Hudaning həkkini Hudaəja tapxurunglar, — dedi. **22** Ular bu səzni anglap, həyran bolup kelixti-də, uning yenidin ketip kəldi. **23** Xu künini, «Əlgənlər tirilməydu» dəydidiojan Saduqiylər uning aldioja kelip kıstəp soal koydi: **24** — Ustaz, Musa [pəyojəmbər Təwratka]: «Bir kixi pərzəntsiz əlup kətsə, uning əka yəki inisi tul yənggisini əmrigə əlip, kərixidixi üqün nəsil kəlduruxi lazim» dəp tapiliojan. **25** Burun arimizdə yəttə əka-uka bar idi. Qongı əyləngəndin keyin əlup kətti. Pərzənt kərmigənliktin, əyalini ikkinqi kərixidixining əmrigə kəldurdi. **26** Biraq ikkinqisidiki əhwalmu uningkigə ohxax boldi, andin bu ix üqinqisidə yəttə yəttinqi kərixidəxkigə ohxax dawamləxti. **27** Ahirda, u əyalmu əlup kətti. **28** Əmđi tirilix künidə bu əyal yəttə əka-ukining kəyisining əyalı bolidu? Qünki uni həmmisi əmrigə əlojan-də! **29** Əysa ularəja mundək jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yazmılarni nə Hudaning kudritini bilmigənlikinglar üqün əzojənsilər. **30** Qünki əlümədin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, bəliki Hudaning ərxitiki pərixtilirigə ohxax bolidu. **31** Əmđi əlümədin tirilix məsilisi həkkidə Hudaning silərgə eytkən: **32** «Mən İbraħim, İshək wə Yəquplarning Hudəsıdurməni!» degən xu səzini oqumidigəlməy? Huda əlülkərnin əməs, bəliki tiriklərnin Hudəsıdur!». **33** Bu səzni angliojan həlk uning təlimidin həyranuħəs kəlixti. **34** Pərisiylər uning Saduqiyərnin əoqzini tuwakliojanlıkını anglap, bir yərgə jəm boluxti. **35** Ustazın arisidiki bir Təwrat-kanun ustazi uni sinax məksitidə uningdin: **36** — Ustaz, Təwrat kanunidiki əng muħim əmr kəysi? — dəp kıstəp soridi. **37** U uninoja mundək dedi: — «Pərwərdigər Hudəyngni pütin kəlbəng, pütin jəning, pütin zəhning bilən səygin» **38** — əng uluə, birinqi orunda turidiojan əmr manə xu. **39** Uninoja ohxaydiojan ikkinqi əmr bolsa «Koxnəngni əzəngni səyğəndək səy». **40** Pütin Təwrat kanuni wə pəyojəmbərlərnin səzliri bu ikki əmrgə əsiləjan həlaldə mangidu. **41** Pərisiylər jəm bolup turəjan wəktidə, Əysa ulardin: **42** — Məsliħ toorjısıdə kəndək oyləwətilisilər? U kimning ooqli? — dəp soridi. Dawutning ooqli, — deyixti ular. **43** U ularəja mundək dedi: Undəktə, nemə üqün [Zəburda] Dawut uni Roħta «Rəbbim» dəp atəp, — **44** «Pərwərdigər mening Rəbbimgə eyttiki: — «Mən səning duxmənlirəngni əyojəng əstidə dəssətkünə, Ong yenimdə olturəjin!» — dəydu? **45** Dawut [Məsliħni] xundək «Rəbbim» dəp atiojan tursa, əmđi u kəndəkmu Dawutning ooqli bolidu? **46** Wə həqkim uninoja jawəbən bir əoqzımu səz kəyuralmidı; xu kündin etibarən, həqkim uningdin soal saxkımu petinalmidı.

23 Bu səzlərdin keyin, Əysa top-top halayikə wə muhhlislrıoja mundək dedi: **2** — Təwrat ustazlıri wə Pərisiylər Musa pəyojəmbərnin [həküm qikirix]

ornida olturoqan bolidu. **3** Xunga, ularning silergə eytqan həmmə səzdirigə kəngül koyup, degənlirini kilinglar. Lekin ularning kילוanliridək kilmanglar; qünki ular əzlrining deginigə əzli rəməl kilmaydu, **4** Bəli ular kətürəlmigüdək eojir yülkəni başlap adəmlərnin zimmisigə artip qoyidu. Əmma əzli bu yülkəni kətürüxkə birmu barmikini midirlitixni huxuykamaydu. **5** Ular həmmə əməllirini insanlaroqa kez-kez kilix üqünla kilidu; qünki ular «ayət kəplirini» kəng kilip qigiwelip, tonlirining quqilirini uzun sanggilitip koyidu; **6** ular ziyapətlərdə tərda, sinagoglarda aldinkı oronlarda olturuxka, **7** bazarlarda kixilərnin ularoqa bolun [uzun] salamlirioqa wə əzlrini «Ustaz, ustaz» dəp ataxlirioqa amrak kelidu. **8** Biraq silər bolsanglar «Ustaz» dəp atilixni kəbul kilmanglar; qünki silərnin yaloquz birla ustazinglar bar wə həmminglar kərindaxursilər. **9** Yər yüzidə heqkəndək xixni «Atam» demənglar, qünki pəkət birla Atanglar, yəni ərxtə Turuquqi bardur. **10** Silər «muəllim» dəp atilixnimu kəbul kilmanglar, qünki pəkət birla muəllim, yəni Məsihning əzi bardur; **11** bəli aranglarda əng mərtiwilik boləqan kixi silərnin hizmitinglarda bolidu. **12** Əzini yukiri tutmaqqi boləqini təwan kilinidu, əzini təwan tutkini yukiri kilinidu. **13** Biraq halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər ər x padixahlikining ixikini insanlaroqa takəp keliwatisilər! Ya əzinglar kirmaysilər, ya kirixni istigənlərnin kirixigə yol koymaysilər. **14** Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər tul ayallarning mal-dunyasinu yəwatisilər, xundəktimu bəxkilar aldida təkwardə kərünsək dəp, uzundin-uzun dua kilisilər. Xunga, silər tehimu eojir jazaoqa tartilisilər. **15** Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər birla adəmi etikadinglaroqa kirgüzix üqün, dengiz wə quruklukni kezip qikisilər. Biraq u kixi kirgüzülgəndin keyin, silər uni əzlringlardin ikki həssə bəttər boləqan dozahning pərzənti kilip yetixtütürüp qikisilər. **(Geenna g1067)** **16** Halinglaroqa way, əy qarioqu yolbaxqilar! Silər: «Hərəkəndək kixi ibadəthana bilən kəsəm kilsa, heqnemisi yok, biraq ibadəthanidiki altunni tiləqə elip kəsəm kילוanlar kəsəmidə turuxka kərzdar bolidu» dəysilər. **17** Əy əhməklər, korlar! Altun uluqumu yəki altunni mukəddəs kילוan ibadəthanimu? **18** Silər yəna: «Hərkim kurbangah bilən kəsəm kilsa, heqnemisi yok, biraq kurbangah üstidiki hədiyəni tiləqə elip kəsəm kילוanlar kəsəmidə turuxka kərzdar bolidu» dəysilər. **19** Əy korlar! Hədiyə uluqumu yəki hədiyini mukəddəs kילוan kurbangahmu? **20** Xunga, kurbangahni tiləqə elip kəsəm kילוquqi bolsa həm kurbangah bilən həm uning üstidiki barlik nərsilər bilən kəsəm kילוan bolidu. **21** Ibadəthanini tiləqə elip kəsəm kילוququmu həm ibadəthanini, həm «ibadəthanida Turuquqi»ni tiləqə elip kəsəm kילוan bolidu. **22** Ərxni tiləqə elip kəsəm kילוquqi Hudaning təhti wə təhtə olturuquning nami bilən kəsəm kילוan bolidu. **23** Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Qünki silər hətta yalpuz, arpibədiyan wə zirilərnin ondin bir ilixini əxrə kilip Hudaqo ataysilər-yu, biraq Təwrat qanunining tehimu wəzinlik tərəpliri boləqan adalət, rəhimdillik wə sadiklikni etibarəqə heq almaysilər. Awwal muxu ixlarni orundixinglar kərək, andin xu ixlarnimu ada

kilmay koymasliqinglar kərək. **24** Əy qarioqu yolbaxqilar! Silər [qinənglərdiki] paxini süzüp eliwetisilər, lekin birər təgini pütün peti yutuwetisilər! **25** Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər qinə-kaqilarning texinila yuyup pakizliqoninglar bilən ularning iqi hərtürlük herislik wə ixrətpərsəlikkə toloqan. **26** Əy qarioqu Pərisiy! Awwal qinə-kaqining iqini pakla, xundəktə teximu pak bolidu! **27** Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər aqartip koyuloqan, sirti qiraylik kərünidioqan lekin iqi əlüklərnin ustihanliri wə hərhil napak nərsilərgə toloqan kəbrilərgə ohxaysilər. **28** Xuningdək texinglardin insanlarning aldida həkkanıy adəmlərdə kərünisilər, lekin iqinglar sahtipəzlik wə itətsizlik bilən toloqan. **29** Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Qünki silər pəyoqəmbərlərnin kəbrilirini yasəp keliwatisilər, həkkanıylarning mazarlirini bezəp keliwatisilər **30** wə silər: «Ata-bowilirimizning zamanida yaxioqan bolsək idük, ularning pəyoqəmbərlərnin kəneni təküxirigə xerik bolmayttuk» — dəysilər. **31** Xunga silər əz səzinglar bilən əzünglarning pəyoqəmbərlərnin əltürgənlərnin əwladliri ikənlikinglaroqa guwahlik bərdinglar. **32** Undəktə, ata-bowiliringlar bəxkioqan kilmixlirini toluqlanglar! **33** Əy yilanlar! Zəhərlik yilanlarning nəsilliri! Dozah jazasidin kəndəktimu kutulalsilər? **(Geenna g1067)** **34** Xunga mana, silərgə pəyoqəmbərlər, danixmənlər wə alimlarni əwətip turimən. Silər ularning bəzilirini krestləp əltürisilər, bəzilirini sinagogliringlarda dərrigə basisilər, xəhərdin xəhərgə koşqlaysilər. **35** Xundək kilip, həkkanıy Həbilning kan kərzidin tartip taki silər ibadəthanidiki mukəddəs jay bilən kurbangahning arilikida əltürgən Bərkəyianing oqlı Zəkəriyaning kan kərzigiqə, həkkanıylarning yər yüzidə ekitiloqan barlik kan kərzliri bu dəwrning bəxioqə qüxürilidu. **36** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, xu kilmixlarning jazasining həmmisi muxu dəwrning bəxioqə qüxidu. **37** Əy Yerusəlem, Yerusəlemi! Pəyoqəmbərləni əltüridioqan, əzigə əwətilgən əqlərnə qalma-kesək kilidioqan xəhər! Mekiyan qüjilirini kanat astioqə yioqkəndək pərzəntliringni kanəq kətim koynumoqə almakqi boldum, lekin silər unimidinglar! **38** Mana, əmdi əyünglər silərgə harabə bolup kalidu! **39** Qünki mən xuni silərgə eytip koyayki, silər: «Pərwərdigarning namida kəlgüqigə mubərek bolsun!» demigüqə, silər meni kaytidin heq kərəlməysilər.

24 əysa ibadəthanidin qikip, aldioqə ketiwatqanda, muhlisliri yenioqə kelip uning dikqitini ibadəthana binalirioqə tartmaqqi boldi. **2** U ularoqa: — Mana bularning həmmisini kərtiwatamsilər? Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu yərdə bir tal taxmu tax üstidə qalmaydu, həmmisi qaldurulmay gumran kilinidu, — dedi. **3** U Zəytun teqida olturoqanda, muhlisliri astioqinə uning yenioqə kelip: — Bizgə eytkinqu, bu degənlirning qaqaq yüz beridu? Sening [kaytip] kelixing wə zamanning ahirini kərsitidioqan kəndək əlamət bolidu? — dəp soraxti. **(aiəñ g165)** **4** Əysa ularoqa jawəbən mundək dedi: — Həzi bolunglarki, heqkim silərnə azdurup kətmisun. **5** Qünki nuroqun kixilər mening namimda kelip: «Məsih mən bolimən» dəp,

köp adamlarni azduridu. **6** Silər urux həwərliri wə urux xəpilirini anglaysilar, bulardin alakzadə bolup kətmənglar; qünki bu ixlarning yüz berixi muqərrər. Lekin bular ahirət əməs. **7** Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxka qıqıdu, bir padixahlıq yənə bir padixahlıq bilən uruxka qıqıdu. Jay-jaylarda aqarçılıq, wabalar wə yər təwrəxlər yüz beridu. **8** Lekin bu ixlarning yüz berixi «tuəqtning toluqjining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Andin kixilər silərnı tutup azab-oqubətka selip, ɵltüridu, mening namim wəjıdin pütkül əllər silərdin nəprətlinidu. **10** Xuning bilən nuroqunlar etiqaiddin tanidu, bir-birini tutup beridu wə bir-birigə əmqənlik kilidu. **11** Nuroqun sahta pəyoəmbərlər həydanəya qıqıp, nuroqun kixilərnı azduridu. **12** Itaətsizlik-rəzilliklərnıng köpiyixi tüpəylidin, nuroqun kixilərdiki mehır-muhəbbət sowup ketidu. **13** Lekin ahıroqıqə bərdaxlıq bərgənlər kütquzulidu. **14** Barlıq əllərgə aqah-guwaħlıq bolsun üqün, [Hudaning] padixahlıqı həkkıdiki bu hux həwər pütkül dunyaəya jakarlinidu; andin zaman ahiri bolidu. **15** Daniyal pəyoəmbər kəyt kıləjan «wəyran kıləuqı yirginlik nomussızlıq»ning mukəddəs jayda turojıni kərgininglarda (kitabhan bu səznıng mənisini qıxəngəy), **16** Yəħudiəy əlkisidə turuwatqanlar taəjarəya qaqsun; **17** əgzidə turəjan kixi əyidiki narsə-kerəklirini ələjili qıxməylə [kaqsun]. **18** Etizlikta turojan kiximu qapınini ələjili eyigə yanmisun. **19** U künlərdə həmilidar ayallar wə bala emituwatqanlarınıng həliəya way! **20** Qaqıdiəjan waqtinglarınıng kix yaki xabat küniğə toəjra kelip qalmasıliqı üqün dua kilinglar. **21** Qünki u qaoqda dunya apiridə boləjanın muxu qaoqıqə kəritilip bakmıəjan həm kəlgüsidimu kəritilməydiəjan dəħətlik azab-oqubət bolidu. **22** U künlər azaytilmisə, həqkandək ət igisi kutulalmaytti; ləkin [Hudaning] Əz tallıəjanlıri üqün u künlər əzaytilidu. **23** Əgər u qaoqda birsi silərgə: «Qaranglar, bu yərdə Məsiħ bar!» yaki «[Məsiħ] ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **24** Qünki sahta məsiħlər wə sahta pəyoəmbərlər məydanəya qıqıdu, kəltis məjizilik əlamətlər wə karamətlərnı kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolıdiəjan bolsa, həttə [Huda] tallıəjanlarnımı azduratti. **25** Mana, mən bu ixlər yüz berixtin burun silərgə ukturup koydum. **26** Xuning üqün, birsi silərgə: «Qaranglar, u qel-bayawanda!» desə, u yərgə barmanglar. «Qaranglar, u iqkiridiki əylərdə!» desə, ixənmənglar. **27** Qünki qakmak xərktin əjərbəkə yalt-yult kilip kəndək qakqan bolsa, Insan'oojlining kelixi xundək bolidu. **28** Qünki jəsət kəysi yərdə bolsa, u yərdimu kuzoqunlar toplıxidu! **29** U künlərdiki azab-oqubətlər ɵtup kətkən həman, kuyax kəriyidu, ay yoruklukuini bərməydu, yultuzlar əsməndin təkölüp qüxidu, əsməndiki küqlər lərzigə kelidu. **30** Andin Insan'oojlining əlamiti əsməndin kərtinidu; yər yüzidiki pütkül kəbililər yıəja-zar kətürüxidu. Ular Insan'oojlining küq-kudrət wə uluə xan-xərp iqidə əsməndiki bulutlar üstidə keliwatqanlıkını kəridu. **31** U pərixtilirini zor jarənglik bir kanay sadesi bilən əwətidu, ular uning tallıəjanlırını dunyanıng tət bulungidin, əsməning bir qetidin yənə bir qetiqigə həryərdin yıəjip bir yərgə jəm kilidu. **32** Ənjür dəridin mundək təmsilni biliwənglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmək qıkarəjanda, yazning yəqınlap qəlanlıkını bilisilər. **33**

Huddi xuningdək, [mən baya dəgənlirimning] həmmisini kərgininglarda, uning yəqınlap qəlanlıkını, həttə ixik əldidə turuwatqanlıkını biliwənglar. **34** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu əlamətlərnıng həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ɵtməydu. **35** Asman-zemin yökilidu, birək mening səzlrim hərgiz yökəlməydu. **36** Lekin xu küni wə waqıt-saitining həwirini bolsa, həqkim bilməydu — həttə ərxteki pərixtilərnı bilməydu, uni pəkət Atamə bilidu. **37** Əmdi Nuh pəyoəmbərnıng künliridə kəndək boləjan bolsa, Insan'oojli [kaytip] kəlgəndimu xundək bolidu. **38** Qünki topan kelixidin ilgiri ki künlərdə, Nuh kəmigə kirip ɵlturojan küngiqə, [xu zaməndiki] kixilər yəp-iqip, əylinip wə yatlık bolup kəlgənidi. **39** Topan tuyuksız kelip həmmisini əjərk kıləuqə, kixilər bu ixning uningdin həwərsız bolup turojanəya əhxax, Insan'oojlining kaytip keliximu xundək bolidu. **40** U küni, etizdə ikki kixi turojan bolidu; uların biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu; **41** ikki əyal tügmən bexidə turup un tartıwatqan bolidu; uların biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu. **42** Xuning üqün, həyojar bolunglar, qünki Rəbbinglarınıng kaytip keliəjan waqıt-saitini bilməysilər. **43** Lekin xuni bilinglarki, əgər əy igisi oəjrinıng kəqisi kəysi jəsəktə keliəjanlıkını bilgən bolsa, səgək turup oəjrinıng əyni təxip kirixigə hərgiz yol koymaytti. **44** Xuningəyə əhxax, silərnı təyyar turunglar. Qünki Insan'oojli silər əyliniəjan waqıt-səəttə kaytip kelidu! **45** Hojayini əz əyidiki kəlgə məs'ul kilip, ularəyə əzək-tülüküni waqıt-waqtidə təksim kilip berixkə təyinigən ixənqlik wə pəmlək qakar kim bolidu? **46** Hojayin [əyigə] kaytkəndə, qakirining xundək kiliwatqınınıng üstigə kəlsə, bu qakərnıng bəhtidur! **47** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, hojayin uni pütün igilikini baxquruxka koyidu. **48** Lekin mubadə xu qakar rəzil bolup kənglidə: «Hojayinim həyal bolup qalidu» dəp əyiləp, **49** bərkə qakar buradərlirini bozək kiliəkə wə hərakətlərgə həmrəh bolup yəp-iqixkə bəxlisə, **50** xu qakərnıng hojayini kütülmigən bir küni, əyliniəjan bir waqıtta kaytip kelidu **51** wə uni kesip ikki pərqə kilip, uning nesiwisini sahtipəzlər bilən əhxax təkdirdə bəkıtidu. Xu yərdə yıəja-zarlar kətürülidu, qıxlirini əyquqlıtidu.

25 U waqıtta, ərx padixahlıqı huddi kəllirioja qıraəjlərnı elip toyi boləjan yigitni kərxə elixkə qıkkən on kiz kəldaxkə əhxaydu. **2** Bu kizlarning bəxi pəmlək, bəxi bolsa pəmsiz. **3** Pəmsiz kizlər qıraəjlirini ələjan bolsimu, yenioja may eliwəlməptu. **4** Pəmlək kizlər bolsa qıraəjliri bilən billə qaqiliridə maymu eliwəptu. **5** Yigit kəqikip kəlgəqə, ularning həmmisini uyku besip uhləp qəptu. **6** Yerim kəqidə: «Manə, yigit kəldi, kərxə elixkə qıkinglar!» dəgən əwaz əngliniptu. **7** Buning bilən bu kizlarning həmmisi ornidin turup qıraəjlirini pərləptu. **8** Pəmsiz kizlər pəmlək kizləroja: «Qıraəjlirimiz əqüp qəlojiliwatidu, meyinglərdin beringlərqə» dəptu. **9** Birək pəmlək kizlər: «Yək, bolmaydu! Bərsək, bizgimu həm silərgimu yətməsliki mumkin. Yəhxisi, əziunglar [may] satqıqlarning yenioja bərip setiwənglar!» dəptu. **10** Lekin ular may setiwəlojili ketiwatqəndə, yigit kelip qəptu, təyyar bolup boləjan kizlər uning bilən birliktə toy ziyapitigə kiriptu. İxik takılıptu. **11** Keyin qəlan

kiqlar kaytip kelip: «O'ojam, o'ojam, ixikni eqiwatkayla!» daptu. **12** Biraq u: «Silerga bershak eytayki, man silerni tonumayman» dap jawab beriptu. **13** Xuning uqun sagak bolunglar, qunki na Insan'ooqlining kelidioxan kunini na saitini bilmaysila. **14** [Orx padixahlik] huddi yaka yurtka qikmaqchi bolup, oz qakarlarini qakirip dunyasiyari ularoqa tapxuroqan adimga ohxaydu. **15** U adam harbir qakarning kabiliyatiga qarap, birsiga bax talant, birsiga ikki talant, yana birsiga bir talant kumux tengga berip, yaka yurtka yol aptu. **16** Bax talant tengga aloqan qakar berip okat kilip, yana bax talant tengga payda tepiptu. **17** Xu yolda ikki talant tengga aloqinimu yana ikki talant tengga payda aptu. **18** Lekin bir talant tengga aloqini bolsa berip yorni kolap, hojayini borgan pulni kemup yoxurup koyuuptu. **19** Emdi uzun wakit etkandin keyin, bu qakarlarining o'ojisi kaytip kelip, ular bilan hasablixiptu. **20** Bax talant tengga aloqini yana bax talant tenggini koxup elip kelip: «O'ojam, sili manga bax talant tengga tapxuroqandila. Qarsila, yana bax talant tengga payda aldım» daptu. **21** Hojayini uningoxa: «Obdan boptu! Yahxi wa ixanqlik qakar ikansan! Man sanga hawalə kiloxan kixikkinə ixta ixanqlik bolup qixqin, seni kəp ixlaroxa koyimən. Kəl, hojayiningning huxallixioxə ortak boll» daptu. **22** Ikki talant tengga aloqinimu kelip: «O'ojam, sili manga ikki talant tengga tapxuroqandila. Qarsila, yana ikki talant tengga payda aldım» daptu. **23** Hojayini uningoxa: «Obdan boptu! Yahxi wa ixanqlik qakar ikansan! Man sanga hawalə kiloxan kixikkinə ixta ixanqlik bolup qixqin, seni kəp ixlaroxa koyimən. Kəl, hojayiningning huxallixioxə ortak boll» daptu. **24** Andin, bir talant tengga aloqinimu kelip: «O'ojam, silining qing adəm ikənliklarini biləttim, qunki əzliri terimioxan yərdin hosulni oruwalalayla, həmdə uruk qaqmioxan yərdinmu haman alila. **25** Xunga kərkup, silining bərgən bir talant tənggilirini yərgə kəmpup yoxurup koyoxanidim. Mana pullirini alsila» daptu. **26** O'ojisi uningoxa: «Əy, rəzil, hurun qakar! Sən meni terimioxan yərdin oruwalidioxan, uruk qaqmioxan yərdin haman alidioxan adəm dəp bilip, **27** həq bolmioxanda pulumni jazanihorlaroxa amanət koyoxung kərək idioxu! Xundak kiloxan bolsang man kaytip kəlgəndə pulumni əsümi bilən aloqan bolmamtim?! **28** Xunga, uning kolidiki talant tənggini elip, on talant tənggə bar boloxanoxa beringlar! **29** Qunki kimdə bar bolsa, uningoxa tehimu kəp berilidu, uningda molqilik bolidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar boloxanlirimu uningdin məhrum kilinidu. **30** Bu yaramsiz qakarni texidiki qarangojulukka aqixip taxlanglar! U yərdə yioxə-zarlar kətürüldü, qixlirini oxuqurlitidu» daptu. **31** Insan'ooqli öz xan-xərip iqidə barlik pərixtiliri bilən billə kəlginidə, xərpəlik təhtidə olturidu. **32** Barlik əllər uning aldioxə yoiqilidu. Padiqi koylarni eqkilərdin ayrioxinidək u ularni ayriydu; **33** u koylarni ong yenioxə, eqkilərnə sol yenioxə ayriydu. **34** Andin Padixah ong yenedikilərgə: «Əy Atam bəht ata kiloxanlar, kelinglar! Aləm apiridə boloxandin beri silər uqun təyyarlanoxan padixahlikka waris bolup igə bolunglar! **35** Qunki aq kəloxinimda silar manga yeməklik bərdinglar, ussuz kəloxinimda ussuluk bərdinglar, musapir bolup yuringinimdə öz əyünlərgə aldinglar, **36** yalingaq

kəloxinimda kiydürdünglar, kesəl bolup kəloxinimda həlimdin həwər aldinglar, zindanda yatkinimda yoxlap turdünglar» — dəydu. **37** U qaoqda, həkkaniy adəmlər uningoxa: «I Rəb, biz seni qaqaan aq kərip ozuk bərduk yaki ussuz kərip ussuluk bərduk? **38** Seni qaqaan musapir kərip əyümiqə alduk yaki yalingaq kərip kiyyüzdük? **39** Sening qaqaan kesəl boloxingni yaki zindanda yatkiningni kərip yoxlap bərdük?» dəp soraydu. **40** Wə Padixah ularoxa: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxu kəringaxlirimdin əng kixikidin birərsigə xularni kiloxinglarmu, dəl manga kiloxan boldunglar» dəp jawab beridu. **41** Andin u sol yenedikilərgə: «Əy lənitilə, kəzimidin yoxlinglar! Xəytan bilən uning pərixtilirigə həzirlanoxan mənggü eqməs otka kiringlar! (aiōnios g166) **42** Qunki aq kəloxinimda manga ozuk bərmidinglar, ussuz kəloxinimda ussuluk bərmidinglar; **43** musapir bolup yuringinimdə öz əyünlərgə almidinglar, yalingaq kəloxinimda kiydürmidinglar, kesəl boloxinimda wə zindanda yatkinimda yoxlimidinglar» dəydu. **44** U qaoqda, ular: «I Rəb, seni qaqaan aq, ussuz, musapir, yalingaq, kesəl yaki zindanda kərip turup hizmitingdə bolmidük?» dəydu. **45** Andin padixah ularoxa: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxulardın əng kixikidin birərsigə xundak kilmioxinglar mangimu kilmioxan boldunglar» dəp jawab beridu. **46** Buning bilən ular mənggülik jazaoxa kirip ketidu, ləkin həkkaniyar bolsa mənggülik həyatka kiridu. (aiōnios g166)

26 Əysa bu səzlərnə kilip boloxandin keyin, muhlislixiyoxa: **2** — Silərgə məlumki, ikki kündin keyin «ətüp ketix həyti» bolidu, xu qaoqda Insan'ooqli krestlinix uqun tutup berilidu, — dedi. **3** Bax kəhinlar wə əksəqallar Qayafa isimlik bax kəhinning sariyida jəm boluxti. **4** Ular Əysani kəndək kilip hiylə-nəyrəng bilən tutup oltürüz tooxrisida məshihət kilixti. **5** Biraq ular: — Bu ix həyt-ayəm künliri kilingmisun. Bolmisa, hək arisida malimanqilik qixixi mumkin, — deyixti. **6** Emdi Əysa Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning əyidə boloxinida, **7** bir ayal uning yenioxə kirdi. U aq kəxtexi xexidə nəhayiti kimmətlik ətirni elip kəlgən bolup, Əysa dastihanda olturoqanda, ətirni uning bəxiyoxa kuydi. **8** Lekin muhlislar buni kərip hapa boluxup: — Zadi nemixka bundak israpqilik kilinidu? **9** Qunki bu ətirni kəp puloxə setip, pulini kəmbəəşlərgə sədikə kilsə bolattioxu! — deyixti. **10** Lekin Əysa ularning kənglidikini bilip ularoxa: — Bu ayalning kənglini nəmə dəp əqritisilə? Qunki u mən uqun yahxi bir ixni kildi. **11** Qunki kəmbəəşlə daim silərnə aranglarda bolidu, ləkin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydu! **12** Bu ayalning bu ətirni bədinimgə kuyuxi mening dəpnə kilingimoxə təyyar boluxum uqun boldi. **13** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinip, uning kiloxan bu ix təriplinidu, — dedi. **14** Bu ix tən keyin, on ikkiyləndin Yəhuda İxariyot isimlik biri bax kəhinlarning aldioxə berip: **15** — Uni tutup bərsən, manga nəmə bərsilər? — dedi. Ular uning aldioxə ottuz kumux tənggə koydi. **16** Yəhuda xuningdin etibarən uni tutup bərixkə muwapik pürsət izdəkkə baxlidi. **17** Petir nan həytning birinqi küni, muhlislar Əysaning yenioxə kelip: — Ətüp ketix həytning tamikini yeyixing

üqün kəyərdə təyyarliximizni halaysən? — dəp soridi. **18** U ularoşa: — Xəhərgə kirip palarinqining öyigə berip uningöşa: «Ustaz: — Waqit-saitim yekinlixip kaldı, ötüp ketix heytni muhlisirim bilən birlikdə sening eyügdə ötküzəy — dəydu» dəp eytinglar, — dedi. **19** Muhlislar əysaning tapiliciniyək ötüp ketix heytning tamikini xu yərdə təyyarlıdı. **20** Kəqkurun, u on ikkiylən bilən dastihanda alturdi. **21** Ular oqizaliniwatkada u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, aranglardiki birəylən manganə satkunluk kılıdı, — dedi. **22** [Buni anglap] ular intayin kəyoşuşa qəməp, bir-birlər uningdin: — Ya Rəb, mən əməstimən? — dəp soraxka baxlıdı. **23** U jawabən: — Qolidiki nanni mən bilən təng tawakka təgürgən kixi, manganə satkunluk kılıquçı xu bolıdı. **24** İnsan'ooşli dərwəka [mukəddəs yazmılarda] əzi toorısida pütülginidək [əlitmə] ketıdı; biraq İnsan'ooşlining tutup berilixigə wasitiqə boləjan adəmninğ halişə way! U adəm tuşulmioşan bolsa Yəhuda bolatı! — dedi. **25** Uningöşa satkunluk kılıdioşan Yəhuda: — Ustaz, mən əməstimən? — dəp soridi. U uningöşa: — Əzüng deding jumu, — dedi. **26** Ular oqizaliniwatkada, əysa bir nanni kəlioşa elip [Hudaşə] təxəkkür-həmdusana eytkəndin keyin, uni oxtup, muhlisirişə üləxtürüp bardı wə: —Elinglar, yənglar, bu mening tenim, — dedi. **27** Andin, kəlioşa jamni elip [Hudaşə] təxəkkür-həmdusana eytip, uni muhlisirişə tutup: — Həmməylən buningdin iqinglar. **28** Bu mening nuroşun adəmlərninğ gunahlırining kəqürüm kılınıxi üqün təküldioşan, yəni əhdini tüzidioşan kənimdur. **29** Ləkin mən xuni silərgə eytayki, Atamning padixahlikida silər bilən birlikdə yengidin xarəbtin iqmigüqə, üzüm telininq xərbitinı hərgiz iqməymən, — dedi. **30** Ular mədhiyə küyini eytkəndin keyin taləşə qikqip, Zəytun təşioşa kərap ketixti. **31** Andin əysa ularoşa: — Bügün kəqə silər həmminglar mening tüşəylimdin tanduruluş putlixisilər, qünki [mukəddəs yazmılarda]: — «Mən padiqini uruwetimən, Padidiki qoylar patiparaq bolup tarkitewetilidu» dəp pütülgən. **32** Ləkin mən tirilgəndin keyin Galiliyogə silərdin burun bərimən, — dedi. **33** Petrus uningöşa jawabən: — Həmməylən sening tüşəydingdin tanduruluş putlaxsimu, mən hərgiz putlaxmaymən, dedi. **34** Əysa uningöşa: — Mən sangə bərhək xuni eytip qoyayki, bügün kəqə horaz qillaxtin burun, sən məndin üq kətim tanısən, — dedi. **35** Petrus uningöşa: — Sən bilən billə əlüxüm kərak bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Kəloşan muhlislarning həmmisimu xundək deyixti. **36** Andin əysa ular bilən billə Getsimənə degən yərgə kəldi. U muhlislaroşa: «Mən u yaxka berip dua-tilawət kılıp kəlgüqə, muxu jayda olturup turunglar» dedi. **37** U Petrusni, xundəkla Zəbədiyning ikki ooşlinı birgə elip mangdi wə kəttik əzablinip, kəngli tolimu pərixən boluxka baxlıdı. **38** U ularoşa: — Jenim əlidioşandək bəkmə əzəblənməktə. Silər bu yərdə kəlip, mən bilən birlikdə oyoşək turunglar, — dewidi, **39** Wə səl nerirək berip, əzini yərgə etip düm yetip dua kılıp: — I Atam, mumkin bolsa, bu kədəh məndin ötüp kətsun! Ləkin bu ix mən halişəndək əməs, sən halişəndək bolsun, — dedi. **40** U muhlislarning yenioşa kəytip kəlginidə, ularning uhlup kəloşanlikini kərip, Petruska: — Mən bilən billə birər səətmə oyoşək turalmidinglarmu?! **41**

Eziqturuluxtın saklinix üqün, oyoşək turup dua kilinglar. Roh pidakar bolsimu, ləkin kixining ətliri əjizdur, — dedi. **42** U ikkinqi kətim berip, yənə dua kılıp: — I Atam, əgər mən bu kədəhni iqmisəm u məndin kətmisə, undəkta sening iradəng adə kilingun, — dedi. **43** U ularning yenioşa [kəytip] kəlginidə, yənə uhlap kəloşanlikini kərdi, qünki ularning kəzleri uykuşə ilinoşanıdı. **44** Xuning bilən u uların ayirilip üqünqi kətim berip, yənə xu səzlər bilən dua kılıdı. **45** Andin u muhlislarning yenioşa kəlip ularoşa: — Silər təhiqə uhlawatamsilər, təhiqə dəm eliwatamsilər? Mana, waqit-saiti yekinlaxti; İnsan'ooşli gunahkarlarning kəlioşa tapxurulıdı. **46** Kəpunglar, kətayli; mana, manganə satkunluk kılıdioşan kixi yekin kəldi! — dedi. **47** Uning sezi təhi tüşiməylə, on ikkiyləndin biri boləjan Yəhuda kəldi; uning yenidə bax kəhınlar wə həlk əksəkəlliri təripidin əwətilgən, kiliq-təkməklərnı kətürəng zor bir top adəm bar idi. **48** Uningöşa satkunluk kılıquçı ular bilən aliburun ixarətnı bəkitip: «Mən kimni seysəm, u dəl xudur. Silər uni tutunglar» dəp kəlixəkənidi. **49** U udul əysaning aldioşa berip: — Salam, ustaz! — dəp uni seyüp kətti. **50** Əysa uningöşa: — Aşınəm, nemə dəp kəlding? — dedi. Xuning bilən, həlikı adəmlər yopuruluş kəlip, əysəşə kəl selip, uni tutkun kılıdı. **51** Wə mana, əysaning yenidikələrdin birəylən kiliqini suşurup, bax kəhınning qəkirioşa uruwidi, uning kulikini xilip qüxürüwətti. **52** Əysa uningöşa: — Kiliqingni kınışə sal, kiliq kətürənglər kiliq astidə həlak bolıdı. **53** Yəki meni Atisioşa nida kılalmədioşan boldi, dəp oylap kəldingmu?! Xundək kilsamla U manganə xuan on ikki kışimdin artuk pərixətə mangdurmamdu? **54** Biraq mən undək kilsam, mukəddəs yazmılardiki bu ixlər mukərrər bolıdı degən bəxərlər kəndəkmə əməlgə axurulsun? — dedi. **55** Xu pəytə əysa toplaxkan adəmlərgə kərap: — Bir kəraqşini tutidioşandək kiliq-təkməklərnı kətürüp meni tutkili kəpsiləroşu? Mən hər küni ibadətəhə həyiliridə silər bilən billə olturup təlim bəəttim, ləkin silər u qəşdə məni tutmidinglar. **56** Ləkin bu pütün ixlarning yüz bərxix pəşəymərlərninğ mukəddəs yazmıliridə aldin eytkənlirining əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. Bu qəşdə, muhlislarning həmmisi uni taxlap kəqip ketixti. **57** Əmđi əysanı tutkun kılışanlar uni bax kəhın Kəyafaning aldioşa elip bərxiti. Təwrat ustazlıri bilən əksəkəllərnı u yərdə jəm boluxkanıdı. **58** Petrus uningöşa taki bax kəhınning sariyining [həyilisioşiqə] yirəktin əgixip kəlip, ixning əkiwetini kərix üqün iqirigə kirip, qərawullarning arisidə olturdi. **59** Bax kəhınlar, əksəkəllər wə pütün əliy kəngəxmə əzaliri əysanı əlüm jazəşioşa məhkum kiliş üqün, yaləjan guwah-ışpat izdəytti. **60** Nuroşun yaləjan guwahqılar olturioşa qikқан bolsimu, ular bulardın həqқandək ışpatka erixəlmidi. Ahirdə, ikki yaləjan guwahqi olturioşa qikqip: **61** — Bu adəm: «Mən Hudaning ibadətəhanisini buzup taxlap, üq küin iqidə kəyta kurup qikəlaymən» degən, dedi. **62** Bax kəhın ornidin turup, uningöşa: — Kəni, jawab bərməmsən? Bular sening üstüngdin zadi kəndək guwahliklarnı bəriwatıdı? — dedi. **63** Ləkin əysa sükit kılıp turıwərdi. Bax kəhın uningöşa: — [Mənggü] həyat boləquçı Huda bilən sening kəşəm kilişingni buyruymənki, bizgə eyt, Hudaning

Ooqli Məsih sənmu?» — dedi. **64** Əysa mundak jawab kayturdi: — Xundak, sening deginingdək. Lekin xunimu silərgə eytayki, buningdin keyin silər insan'ooqlining Kadir Boləuqəning ong yenida olturidəyini wə kətkiki bulutlar üstidə kelidəyini kərisilər. **65** Xuning bilən bax kahin tonlirini yirtip taxlap: — U kupurluk kildi! Əmdi baxka hərəkəndak guwaqləning nəmə həjiti? Mana, əzənglər bu kupurluqni anglidinglar! **66** Buningə nəmə dəysilər? — dedi. — U ölüm jazasıə layiktur! — dəp jawab kayturuxti ular. **67** Buning bilən ular uning yuzigə tükürüp, uningə muxt atkili turdi. Bəziliri uni kaqatlar: **68** — Əy Məsih, pəyoəmbərqiqlik kilməmsən, eytip bəkkinə, seni kim urdi? — deyixti. **69** Əmdi Petrus sarayning taxkiriği həylisida olturatti. Bir dedək uning yenioğa kelip: — Sən Galiliyəlik Əysa bilən birgə idingə, — dedi. **70** Lekin u həmməyləning aldida inkar kilip: — Sening nəmə dəwatqanliqni qüxənmidim! — dedi. **71** Andin u dalanoğa qikkənda, uni kərgən yənə bir dedək u yərdə turoqanlarə: — Bu adəmmu Nasarətlik Əysa bilən birgə idi, — dedi. **72** U yənə inkar kilip: — Mən u adəmmi tonumaymən! — dəp kəsəm iqtı. **73** Bir'əzdin keyin, u yərdə turoqanlar Petrusning yenioğa kelip uningə: — Xühisizki, sən ularning biri ikənsən, qünki tələppuzung seni pax kilidu, — deyixti. **74** [Petrus] kattik qarəaxlar bilən kəsəm kilip: — U adəmmi zadi tonumaymən! — deyixigila horaz qillidi. **75** Petrus Əysaning: «Horaz qillaxtin burun, sən məndin üq qetim tanisən!» degən səzini esigə aldi. U taxkiriə qikiq, kattik yioə-zar kətürdi.

27 Tang atqandila, pütin bax kahinlar bilən hək əksakalliri Əysani ölümgə məhkum kildurux üqün məsilətləxti. **2** Ular uni baəqlap apirip, waliy Pontius Pilatuska tapxurup bərdi. **3** Uningə satkunluk kiləjan Yəhuda uning ölümgə həküm kilinəqlikni kərip, bu ixlarə puxayman kildi wə bax kahinlar bilən əksakallarə ottuz kümüx tənggini kayturup berip: **4** — Mən bigunah bir janning kəni təkülükə satkunluk kilip gunah etküzdüm, — dedi. Buningə bizning nəmə karimiz? Əz ixingni bil! — deyixti ular. **5** Yəhuda kümüx tənggiləni ibadəthaning iqigə qəriwətti wə u yərdin ketip, talaə qikiq, esilip ölüwdi. **6** Bax kahinlar kümüx tənggiləni yiojwelip: — Bu hun təlümi boləjan [tənggilərdur], ularni ibadəthaning hazinisigə koyux haram, — deyixti. **7** Ular əzara məsilətləxip, bu pullar bilən yaqə yurtluqlarə yərik bolsun dəp, sapalqining bir parqə etizlikni setiwaldi. **8** Xunga bu yər həziroqə «kanlik etiz» dəp atilip kəlməktə. **9** Xu ix bilən Yəməyia pəyoəmbər təripidin burun eytiləjan munu bəxarət əməlgə axuruldi: — «Israil həlki uning üqün bahalap bəkitkən bahasini, Yəni ottuz kümüx tənggini elixti, **10** Wə Pərwədigar mənə kərsətkəndək, Sapalqining etizini setiwelixa həjləxti». **11** Əmdi Əysa waliyning aldioə turozuldi. Waliy uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixahimu? — dəp soridi. Eytqiningdək, — dedi Əysa. **12** Lekin bax kahinlar wə əksakallar uning üstidən ərz-xikayət kiləjan, u bir əojizmu jawab bərmidi. **13** Buning bilən Pilatus uningə: — Ularning sening üstingdin kiləjan xunqə kəp xikayətlirini anglimaywatəmsən? — dedi. **14** Biraq u [Pilatuska] jawabən [xikayətləring] birsigimu

jawab bərmidi. Waliy buningə intayin həyran kaldi. **15** Hər qetimliq [ətüp ketix] həytda, waliyning halayik tələp kiləjan bir məhbəsu ularə koyup berix aditi bar idi. **16** Əyni waqıtta, [rimlikləring] Barabbas isimlik atiki qikkən bir məhbəsu [zindənda] idi. **17** Halayik jəm boləjan, Pilatus ulardin: — Kimni silərgə koyup beriximni halaysilər? Barabbasimu yəki Məsih dəp ataloqə Əysanimu? — dəp soridi **18** (qünki u [bax kahin katarlikləring] həsəthorluqi tūpəylidin uni tutup bərgənlikni bilətti). **19** Pilatus «sorak təhti»də olturoqanda, ayali uningə adəm əwətip: — U həkkanıy kixining ixioə arilaxmiojin. Qünki tünügün kəpə uning səwəbidin qüximdə kəp əzab qəktim, — dəp həwər yətküzdi. **20** Lekin bax kahinlar wə əksakallar bolsa halayikni maql kilip, Barabbasni koyup berixni wə Əysani yokitixni tələp kildurdi. **21** Waliy jawabən ulardin yənə: — Silərgə bu ikkising qaysisini koyup beriximni halaysilər? — dəp soridi. Barabbasni, — deyixti ular. **22** Pilatus əmdi: — Undak bolsa, Məsih dəp ataloqə Əysani kəndək bir tərəp kilay? — dedi. Həmməylən: — U krestlənsun! — deyixti. **23** Pilatus: — Nemixka? U zadi nəmə yamanlik etküziptu? — dəp soridi. Biraq ular təhimu kattik warkirixip: U krestlənsun! — dəp turuwelixti. **24** Pilatus səziwerixning bihudə ikənlikni, bəlki buning ornioə malimanqlik qikiqəjanliqni kərip, su elip, kəpqlikning aldida qolini yuoq: — Bu həkkanıy adəmmning kənioə mən jawabkar əməsmən, buningə əzənglər məs'ul bolunglar! — dedi. **25** Pütin hək jawabən: — Uning kəni bizning üstimizgə wə balilirimizning üstigə qüxsun! — deyixti. **26** Buning bilən Pilatus Barabbasni ularə qikiq bərdi. Əysani bolsa kattik qamqilatqandin keyin, krestlənkə [ləxkərlirigə] tapxurdi. **27** Andin waliyning ləxkərliri Əysani uning ordisioə elip kirip, pütin ləxkərlər təpini bu yərgə uning ətrəpioə yiojdi. **28** Ular Əysani yalingəqlap, uqisioə pərang rənglik ton kiydürüxti. **29** Tikanlik xahqiləni ətüp bir taj yasap, bəxioə kiydürdi wə ong kilioə bir komuxni tutküzdi. Andin uning aldioə tizlinip: «Yaxioəyayla, Yəhudiylarning padixahil!» dəp mazaq kilixti. **30** Uningə tükürüxti, komuxni elip uning bəxioə uruxti. **31** Uni xundak mazaq kiləjandin keyin, tonni saldurup, uqisioə əz kiyimlirini kiydürdi wə krestləx üqün elip mengixti. **32** Ular taxkiriə qikkində, Kurini xəhirlilik Simon isimlik bir kixini uqritip, uni tutup kelip Əysaning krestini uningə məjburiy kətürgüzdi. **33** Ular Golgota, yəni «Bax sənək» degən yərgə kəlgənda, **34** [Əysaə] iqix üqün kəkrə süyi arilaxturuloqan əqqik xarab bərdi; ləkin u uni tətüp bəkkəndin keyin, iqkili unimidi. **35** Ləxkərlər uni krestligəndin keyin, qək taxlixip kiyimlirini əzara bəlüxtiwaldi. **36** Andin u yərdə olturup uningə kəzətqlik kildi. **37** Ular uning bəxining yuqiri təripigə «Bu Əysa, Yəhudiylarning padixahidur» dəp yəziləjan xikayətmə tahtiyini bəkkitti. **38** [Əysa] bilən təng ikki kəraqqimu krestkə mihlanəjan bolup, biri ong təripidə, yənə biri sol təripidə idi. **39** Bu yərdin ətəkənlər baxlirini qaykixip, uni həkarətləp: **40** — Kəni, sən ibadəthanini buzup taxlap, üq kün iqidə kaytidin yasap qikiqəjan adəm, əmdi ətəngni kütüzə! Hudaning Ooqli bolsang, kresttin qüxüp bəkkina! — deyixti. **41** Bax kahinlar mu, Təwrat

ustazliri wə aqsakallar bilən birgə uni məshirə kılıp: **42** — Baxqılarni kütqüzuptikən, özini kütqüzalmazdu. U Israilning padixahimix! Əmdi kresttin qüxüp baksunqu, andin uningöa etikad kılımis. **43** U Hudaöja tayanöjan! Huda uni əzizlisə, hazır kütqüzup bakkay! Qünki u: «Mən Hudaning Ooqlı» degənidi, — deyixti. **44** Uning bilən täng krestlängən karəqılarnu uni xundəq haqarətłəxti. **45** Əmdi kümnəg altniqə saitidin tokkuzinqi saatigiqə pütkül zeminni karəngölulək basti. **46** Tokkuzinqi saatlərdə əysa yukiri awazda: «Eli, eli, ləma sawəqtanı?» yəni «Hudayim, Hudayim, meni nemixka taxliwəttinq?» dəp kəttik nida kildi. **47** U yərdə turojanlarning bəziliri bunı anqlar: Bu adəm İlyas [pəyoqəmbər]gə murajjət kiliwatidu, — deyixti. **48** Ularning iqidin biraylən dərhal yügürüp berip bir pərqə bulutni əkelip, uni aqqıq xarəbka qılap, qomuxning uqioqa selip uningöja iqtüzüp koydi. **49** Biraq baxqılar: — Tohta! Karəp bəqayli, İlyas [pəyoqəmbər] kelip uni kütqüzup kalərmikinq? — deyixti. **50** Əysa yukiri awaz bilən yəni bir wərkiridi-də, röhini koyuwətti. **51** Wə mana, xu dəkikidə ibadəthanining [iqkiri] pərdisi yukiridin təwəngə ikki pərqə belüp yirtildi. Yər-zemin təwrinip, taxlar yerilip, **52** Kəbrilər eqildi (U tirilgəndin keyin, [əlümüd] uhlawatqan nuroqun muqəddəs bəndilərninq tənlimdu tirildi; ular kəbrilərdin qıktı wə muqəddəs xəhərgə kirip, u yərdə nuroqun kixilərgə kəründi). **54** Əmdi əysani kəzət kiliwatqan yüzbəxi həm yenidiki ləxkərlər yərninq təwrixini wə baxka yüz bərgən hədisilərnı kərüp, intayin kərkuxup: — U həkikətən Hudaning Ooqlı ikən! — deyixti. **55** U yərdə yəni bu ixlaröja yirəktin karəp turojan nuroqun ayallarnu bar idi. Ular əslidə əysaning hizmitidə bolup, Galiliyədin uningöja əgixip kəlgənidi. **56** Ularning arisida Magdallik Məryəm, Yəqub bilən Yüsüpning anisi Məryəm, Zəbədiyning oquullirining anisimu bar idi. **57** Kəqkurun, Arimatyalik Yüsüp isimlik bir bay kəldi. Umu əysaning muhlislrirdin idi. **58** U Pilatusning aldioqa berip, əysaning jəsitini tələp kildi. Pilatus jəsətni uningöja tapxuruxka əmr kildi. **59** Yüsüp jəsətni elip, pakiz kanəp rəht bilən orəp kəpənliidi **60** wə uni əzi üqün kiyada oydurojan yengı kəbrisigə koydi. Andin kəbrining əozioqa yooqan bir taxni domilitip koyup, ketip kəldi **61** (xu qaoqda Magdallik Məryəm bilən yəni bir Məryəmmu u yərdə, kəbrining udulida olturatti). **62** Əmdi ətisi, yəni «Təyyarlıx küni» ətkəndin keyin, bax kaqınlar bilən Pərisiylər jəm boluxup Pilatusning aldioqa kelip: **63** — Janabliri, həlikı aldamqining həyat wəktida: «Mən əlöp üqinqi küni tirilmən» degini esimizdə bar. **64** Xuning üqün, kəbri üqinqi küniqiqə məhkəm qoojdilixi üqün əmr bərgəysiz. Undəq kılınmisa, muhlislriri kelip jəsətni oqrıləp ketip, andin həlkək: «U əlümdin tirildi» deyixi mumkin. Bundəq aldamqilik aldinqisidinmu bəttər bolidu, — deyixti. **65** Pilatus ularöja: — Bir guruppa kəzətqi ləxkərnı silərgə tapxurdum. Kəbrini kurbinglarning yetixiqə məhkəm qooqdanglar, — dedi. **66** Xuning bilən ular [kəzətqi ləxkərlər] bilən billə berip, taxni pəqətləp, kəbrini muhəpizət astioqa koydi.

28 Xəbat küni ətöp, həptining birinqi küni täng atay degəndə, Magdallik Məryəm bilən yəni bir Məryəm kəbrini kərüxkə kəldi. **2** Wə mana, yərlər tuyuksiz kəttik təwrəp kətti; qünki Pərwərdigarning

bir pərixtisi asmandin qüxüp, [kəbrigə] berip, taxni bir qətkə domilitip, üstidə olturojanidi. **3** Pərixtingin kiyapiti qəkməktək, kiyimliri qərdək ap'ək idi. **4** Kəzətqilər uningdin xunəq qorquxxtiki, titrixip, əlüktək kətiplə kəldi. **5** Pərixte ayallaroqa karəp: — Qorqmanglar! Silərninq krestlängən əysani izdəwətkinqlarnı bilimən. **6** U bu yərdə əməs; u əzi eytkəndək tirildürüldi. Kənglar, Rəb yatqan jayni kəringlar; **7** andin dərhal berip uning muhlislriloqa: «U əlümdin tirilipdu. Wə mana, u silərdin əwwal Galiliyəgə bəridikən, uni xu yərdə kəridikənsilər» dənglar. Mana mən bularnı silərgə eytip bərdim, — dedi. **8** Xunga ayallar həm qorqunq həm zor huxallıq iqidə kəbridin dərhal ayrilip, uning muhlislriloqa həwər berixkə yügürüxti. **9** Ular muhlislrini həwərləndürüxkə mangəndə, mana əysa ularning aldioqa qıqip: — Salam silərgə! — dedi. Ularnu aldioqa berip, uning putioqa esilip, uningöja səjdə kildi. **10** Andin əysa ularöja: — Qorqmanglar! Berip kəringaldinimoqa: Galiliyəgə bəringlar, dəp ukturunglar, ular meni xu yərdə kəridu, — dedi. **11** Ayallar tehi yolda ketiwətkəndə, mana kəzətqilərninq bəziliri xəhərgə kirip, boləqan wəxələrninq həmmisi toqrısida bax kaqınlaröja həwər kildi. **12** [Bax kaqınlar] aqsakallar bilən bir yərgə yiqilip məslihetləxkəndin keyin, ləxkərlərgə bək kəp pul berip: **13** — Silər: «Uning muhlislriri kəqisi kelip, biz uhlawatqəndə uning jəsitini oqrıləp əketipdu» — dənglar. **14** Əgər bu həwər wəliyinq kulikioqa eytip kəlsa, biz uni kayil kılıp silərnı əwariqiliktin saklaymiz — dedi. **15** Xundəq kılıp, ləxkərlər pulni əldi wə əzlirogə tapılanəndək kildi. Xuning bilən bu gəp bügüingiqə Yəhədiylər arisida tarkilip kəlməktə. **16** On bir muhlis Galiliyəgə berip, əysa ularöja bəkitkən təoqka qıqixti. **17** Ular uni kərginidə uningöja səjdə kılıxti; lekin bəziliri gumanlinip kəldi. **18** əysa ularning yəniöja kelip, mundəq dedi: — Ərxte wə yər yüzidə barlık həkuk manga berildi. **19** Xuning üqün, berip pütkül əllərnı [əzümgə] muhlis kılıp yetixtürünglar, xundəqlə ularni Ata, Ooql wə Muqəddəs Röhning namioqa təwə kılıp qəmtüldürtip, **20** ularöja mən silərgə tapiloqan barlık əmrlərgə əməl kılıxni əgitinglar. Wə mana, mən zaman ahiriqiqə hər küni silər bilən billə bolimən. (əiön q165)

Markus

1 Hudaning oʻqli Əysa Məsihning hux həwirining baxlinixi: **2** Yəxaya pəyoqəmbərnəning yazmisida hatiriləngəndək: — «Mana, aldingda əlqimni əwətimən. U sening yolungni aldin'ala təyyarlaydu. **3** Anglanglar, dalada birsining towliqan awazini! U: «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Uning üçün qioir yollirini tüptüz kilinglar!» — dəydu». **4** Kixiləni qəməldürüx elip baridoqan Yəhya [pəyoqəmbər] qəl-bayawanda pəyda bolup, gunahlorə qəqürüm elip kelidoqan, towa kilixni bildüridoqan [suoqə] «qəməldürüx»ni jakarlawka baxlidi. **5** Pütün Yəhudiyə əlksididikilər wə pütkül Yerusalem xəhiridikilər uning aldioqə qikip, gunahlorini ikrar kilixi bilən uning tərripidin Iordan daryasida qəməldürüldi. **6** Yəhya bolsa toqə yungidin kilinoqan kiyim kiygən, beligə kən tasma baoljoqanidi; yeməklik qekətkə bilən yawa hərə həsili idi. **7** U mundək dəp jakarlaytti: — Məndin kudrətlək boləqan biri məndin keyin kelidu. Mən hətta engixip kəxlirining boşquqini yexixkimu layik əməsmən! **8** Mən siləni suqila qəməldürimən, lekin u siləni Muqəddəs Rohqə qəməldürüdi. **9** Xu künlərdə xundək boldiki, Əysa Galiliyə əlksining Nasarət xəhiridin kelip, Yəhya tərripidin Iordan daryasida qəməldürüldi. **10** U sudin qikkəndila, asmanlarning yerilip, Rohning kəptər kiyapitidə qüxüt, əz üstigə konuwatkanlikini kərdi. **11** Xuning bilən asmanlardin: «Sən Mening səyümlük Oqlum, Mən səndin toluk hursənmən!» degən bir awaz anglandi. **12** Wə Roh dərhal uni qəl-bayawanoqə süyləp qikardi. **13** U qəldə kirik kün turup, Xəytan tərripidin sinilip turatti. U xu yərdə yawayi haywanlar bilən billə idi; xu künlərdə pərixtilər uning hizmatini kildi. **14** Əmdi Yəhya solanoqəndin keyin, Əysa Galiliyə əlksigə berip: «Wəkit-saiti toxti, Hudaning padixahlığı yekinlaxti! Towa kilinglar, hux həwərgə ixininglar!» dəp Hudaning padixahlığıning hux həwirini jakarlawka baxlidi. **16** [Xu künlərdə] u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, Simon bilən inisi Andriyasni kərdi. Ular belikqi bolup, dengizə tor taxlawatatti. **17** Əysa ularoqə: — Mening kəynimdin menginglar, mən siləni adəm tutkuqi belikqi kilimən! — dedi. **18** Ular xuan torlirini taxlaw, uningə ərixip mangdi. **19** U xu yərdin bir'az ətup Zəbədiyning oqli Yakupni inisi Yuhanna bilən kərdi. Bu ikkisi kemidə turup torlirini onxawatatti. **20** U xuan ularnimu qəkirdi. Ular atisi Zəbədiyini mədikarlar bilən billə kemidə qaldurup, əzliri uning bilən mangdi. **21** Ular Kəpərnəhum xəhriqə kirdi. Xəbat küni u udul sinagogka kirip, təlim berixkə baxlidi. **22** Halayik uning təlimigə həyrənuhəs boluxti. Qünki uning təlimliri Təwrat ustazliriningkigə ohximaytti, bəlki tolimu nopuzluk idi. **23** Sinagogta napək roh qaplawxan bir adəm bar idi. U: **24** — I Nasarətlək Əysa, biz bilən karing bolmisun! Sən bizni yəkatqili kəldingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, sən Hudaning Muqəddəs boləqisəsən! — dəp towlaytti. **25** Ləkin Əysa [jinoqə] tənbiş berip: — Aozingni yum, bu adəmdin qik! — dedi. **26** Napək roh heliki adəmnig tenini tartixturup, qattik warkiriojiniqə uningdin qikip kətti. **27** Halayik həmmisi buningdin intayin həyrən bolup, əzara oqləqula kilixip: — Bu kəndək ix? Yengi bir təlimoq! Qünki u həkuk bilən

hətta napək rohloroqimu buyruk qilalaydikən, ularmu uning səzigə boysunidikən, — deyixti. **28** Buningdin uning xəhriti xu həman pütün Galiliyə əlksining ətrəpioqə pur kətti. **29** Ular sinagogdin qikipla, Yakup wə Yuhanna bilən Simon wə Andriyasning əyigə bardi. **30** Əmma Simonning keynanisi kizitma iqidə yetip qaləqanidi. Ular dərhal uning əhwalini [əysəoqə] eytti. **31** U ayalning kəxiqə berip, kolidin tutup, wələp əre turəqzdi. Uning kizitmisidə dərhal yandi wə u ularni kütüxkə kirixti. **32** Kəqkurun kün patkanda, kixilər barlik əqriqlarni wə jin qaplawxanlarni uning aldioqə elip kelixti. **33** Pütün xəhərdikilər ixik aldioqə toplaxkanidi. **34** Xuning bilən u hər türlik kəsəllərgə griptar boləqan nuroqan kixiləni sakaytti wə nuroqan jinlarni kixilərdin həydiwətti. Ləkin u jinlarning gəp kilixkə yol koymidi, qünki ular uning kim ikənlikini bilixətti. **35** Ətisi ətigən tang tehi atmastinla, u ormidin turup, [xəhərdin] qikip, hilwat bir jayoqə berip dua-tilawət kildi. **36** Simon bilən uning həmrəhliri uni izdəp qikti. **37** Uni tapkanda: — Həmmə adəm seni izdixiwatidu! — deyixti. **38** U ularoqə: — Baxkə yərlərgə, ətrəptiki yezilaroqimu səz-kalamni jakarlixim üçün barayli. Qünki mən dəl muxu ix üçün kelixim, — dedi. **39** Xundək kilip, u pütkül Galiliyə əlksini aylinip, sinagoglirida səz-kalamni jakarlaytti həmdə jinlarni kixilərdin həydiwetətti. **40** Mahaw kesili bar bir kixi uning aldioqə kelip yelinip, tizlinip turup: — Əgər halisingiz, mənə kesilimdin pak qilalaysiz! — dəp etündi. **41** Əysa iqə əqriqəqə kolini sozup uningə təgküzüp turup: — Halaymən, pak kilinoqni! — dewidi, **42** xu səz bilənla mahaw kesili dərhal bimardin ketip, u pak kilindi. **43** U uningə: — Həzir bu ixni həqkimgə eytma, bəlki udul berip [məs'ul] kəhinoqə əziungni kərsitip, kəhınlarla guwahliq bolux üçün, Musa bu kəsəldin paklanəqanlarə əmr qiloqan [qurbanliklarni] sunəqin, — dəp uni qattik əgəhlandurup yoloqə saldi. **45** Biraq u adəm qikip, bu ixni kəp yərlərdə jar selip, kəng yeyiwətti. Xuning bilən Əysa həqkəndək xəhərgə oqk-axkara kirəlməy, bəlki xəhərlər sirtidiki hilwət jaylarda turuxkə məjbur boldi; halayik hər tərəptin uning yenioqə toplixatti.

2 Birnəqqə kündin keyin u qaytidin Kəpərnəhuməqə kirdi. U eydikan, degən hawər tarqiliwidi, **2** xunqə kəp adəm u yərgə yioqildiki, hətta ixik aldidimu put dəssigüdək yə qəlmioqanidi. U ularoqə səz-kalam yətküzüwatatti. **3** Mana xu əsnada, birnəqqə adəm uning aldioqə bir paləqni elip kəldi; uni ulardin tətə kətürüp əkəlgəndi. **4** Adəmnig kəplükidin uningə yəkinlixəlməy, ular uning üstidin əgzini texip, təxük aqkəndin keyin paləqni zəmbil bilən [əysaning aldioqə] qüxürdi. **5** Əmdi Əysa ularning ixənəqini kərtip paləqkə: — Balam, gunahloring qəqürüm kilindi, — dedi. **6** Ləkin u yərdə oluroqan bəzi Təwrat ustazliri kənglidə gumaniy soallarni koypup: **7** «Bu adəm nemə üçün mundək dəydu? U kupurluk qiliwatidoq! Hudadin baxkə kimmu gunahlorin kəqürüm qilalisan?» deyixti. **8** Əysa xuan rohidə ularning kəngülliridə xundək gumaniy soallarni koypuwatkanlikini bilip yetip, ularoqə mundək dedi: — Silər kəngüldə nemixkə xundək soallarni koypisilər? **9** Muxu paləqkə: «Gunahloring kəqürüm kilindi!» deyix asanmu, yaki «Ornungdin tur, zəmbil-

körpəngni yoixturup mang!» deyiv asanmu? **10** Əmma hazır silərənx Insan'oo'lining yör yüzidə gunahlarıni kaçürüm kilix hokukioja iga ikaniləni bilixiləng üqün, — U paləq kesəlgə: **11** — Sanga eytayki, ornungdin tur, zəmbil-körpəngni yoixturup öyünggə kayt! — dedi. **12** U dərhal ornidin dəs turup, zəmbil-körpəngni yoixturdi wə həmməylənnəng köz aldida [əyödin] qikiş kətti. Həmməylən kattik həyrən kəlip Hudani uluqlixip: — Muxundak ixni əzəldin körtip bakmiojaniduk, — deyixti. **13** U yənə dengiz boyioja qarap mangdi. Kixilər topi uning ətrəpioja olixiwaldi. U ularoja talim bərdi. **14** U yoldin etüp ketiwatqanda, baj aldiəjan orunda olturoja Alfayning oqli Lawini körtip, uningəja: — Manga əgəxkin, — dedi. U ornidin turup, uningəja əgəxti. **15** Wə xundak boldiki, u [Lawiyning] əyidə dastihanda olturojanda, nurojun bajgırlar wə gunahkarlar əysa wə uning muhsliri bilən həmdastihan boldi. Bundak kixilər heli kəp idi, ularmu uningəja əgəxkənidi. **16** Əmdi Təwrat ustazliri wə Pərisiylər uning gunahkarlar wə bajgırlar bilən bir dastihanda olturojanlikini körtip, muhsliriəja: — U nemixkə bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturidu?! — deyixti. **17** Buni angliojan əysa ularəja: — Saoljan adəm əməs, bəlki bimarlar tewpikə mohtajdur. Mən həkkanıylarini əməs, bəlki gunahkarlarını qakıroji kəldim, — dedi. **18** Əmdi Yəhyəning muhsliri bilən Pərisiylər roza tutuwatatti. Bəzilər uning aldiəja kəlip: — Nemixkə Yəhyəning muhsliri wə Pərisiylərnin muhsliri roza tutidu, ləkin sening muhsliring tutmaydu? — dəp soraxti. **19** Əysa jawəbən mundak dedi: — Toyi boluwatqan yigit tehi toyda həmdastihan olturojan qaşda, məhmanliri roza tutup oltursa qandak bolidu? Toyi boluwatqan yigit toyda bolsila, ular heqkəndak roza tutalmaydu. **20** Əmma xu künlər kəliduki, yigit uların elip ketilidi, ular xu kündə roza tutidu. **21** Heqkim kona kəngləkkə yengi rəhtin yamak salmaydu. Undak kilsə, yengi yamak [kixirixip], kona kiyimni tartixturup yirtiwetidi. Nətijidə, yirtik təhimu yoojinap ketidi. **22** Heqkim yengi xarabni kona tulumləroja qaqilimaydu. Əgər undak kilsə, xarabning [eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu təkülüp ketidu həm tulumların kardin qikidu. Xuning üqün yengi xarab yengi tulumləroja qaqilinixi kərək. **23** Bir xabat küni xundak boldiki, u buqdaylıqların etüp ketiwatatti. Uning muhsliri yolda mēngiwatqanda baxaklarını üzixkə baxlıdi. **24** Pərisiylər uningəja: — Qara, ular nemixkə xabat küni [Təwrat] qəkləngən ixni kilidi? — deyixti. **25** U ularəja: — [Padixah] Dawutning əzi wə həmrəhliri həjətmən boləqanda, yəni aq qəlojanda nemə kijojanlikini [mukəddəs yazmılərdin] oqumiojanmusilər? **26** — Demək, Abiyatar bax kaşin boləjan waqtida, u Hudaning əyigə kirip, Hudəja ataləjan, Təwrat pəkət kaşinlarning yeyixigila bolidiəjan nənləni [sorap] yegən, xundakla həmrəhliriəjimü bərgən? — dedi. **27** U ularəja yənə: — Insan xabat küni üqün əməs, xabat küni insan üqün yaritildi. **28** Xuning üqün, Insan'oo'qli xabat küningimü Igisidur, — dedi.

3 U yənə sinəgogkə kirdi. Xu yərdə bir kəli yigiləp kətkən bir adəm bər idi. **2** [Pərisiylər] əysəning üstidin ərz kilayli dəp xabat künidə kesəl saqaytidiojan-

saqaytmaydiojanlikini paylap yürətti. **3** Əysa kəli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungdin turup, otturoja qətkin! — dedi. **4** Andin, sinəgogdiklərdin: — Təwrat kənunioja uyəqun boləjini xabat küni yaxxiləp kilixmu, yəki yamanlıq kilixmu? Janni kutkuzuxmu yəki həlak kilixmu? — dəp soridi. Ləkin ular zuwan sürüxmidi. **5** U oşəzəp bilən ətrəpioja nəzər selip ularəja kəz yügürtüp, ularning tax yürəklikidin qəyurdi. Andin u kesəlgə: — Qolungni uzat, — dedi. U kəlini uzitiwidi, kəli əsligə kəltürüldi. **6** Əmdi Pərisiylər dərhal sirtkə qikiş, uni qandak yəkitix toşrisida Hərod [padixahning] tərəpdərliri bilən məsləhət kilixkə baxlıdi. **7** Andin əysa muhsliri bilən bəllə u yərdin ayrilip dengiz boyioja əgixip bardı; xundakla uning kijojan əməllirini angliojan həman, pütün Yəhədiyə əlksidin, Yerusəlem xəhıridin, Idumiya əlksidin, İordan dəryəsinəng kəxi tərıpidin, Tur wə Zidon xəhərlirining ətrəpidiki jaylardin zər bir top adəmlərmu uning yenioja kəlixti. **9** U adəmlərnəng kəplikidin əzini kıştap koymisun dəp muhsliriəja kiçik bir kəminəng uningəja yəkin turuxini tapilidi. **10** Qünki u nurojun bimarlarını saqaytkini tūpəylidin hərkəndak wəba-kesəlliklərgə girirtəp boləjanlarning həmmisi uningəja [kolumni] bər təküzüwəlsəm dəp kıştixip kəlixkənidi. **11** Napak rohlər [qəpaxiwəlojanlar] qəqaənla uni kərsə, uning aldiəja yikilip: «Sən Hudaning oqlisən!» dəp wərkiraxti. **12** Ləkin u [napak rohləroja] əzining kim ikaniləni axkarilimaslıqkə kattik tənbiş bərip əgəhlənduratti. **13** U taşkə qikiş, əzi haliojan kixiləni yenioja qakirdi; ular uning yenioja kəlixti. **14** U uların on ikkisini əzi bilən bəllə boluxkə, səz-kalamni jakarlaşkə, **15** kesəllərnəni saqaytx wə jinlarni həydəx hokukioja iga boluxkə tallap bəkkitti. **16** U [bəkitkən on ikki kixi]: Simon (u uningəja Petrus dəp isim kojojan), **17** Zəbədiyning oqli Yəqub wə uning inisi Yuhənnə, (u ularni «Binni-Rəgəz», yəni «Güldürməmə oqulliri» dəpmu atiojan), **18** Andriyas, Filip, Bartoloməy, Mattə, Tomas, Alfayning oqli Yəqub, Təday, millətpərwə dəp ataləjan Simon **19** wə uningəja satkənlik kijojan Yəhəda İxkəriyotlardin ibarət. **20** U əyigə kaytıp kəlgəndin keyin, u yərgə yənə xunqə nurojun adəmlər topləndiki, ularning həttə oşəzəlanəyudəkmü waqti qikmidi. **21** [əysəning] ailisidikilər buni anglap, uni tutup kəlixkə bərxitti. Qünki ular uni «Əklini yəkitiptu» dəgənidi. **22** Yerusəlemdin qüxkən Təwrat ustazliri bolsa: «Uningdə Bəəzibub bər», wə «U pəkət jinlarning əmirigə tayinip jinlarni koşliwətidikən», deyixətti. **23** Xuning üqün u [Təwrat ustazlirini] yenioja qakirip, ularəja təmsillərnəni kixitip mundak dedi: — Xəytan Xəytənni qəndəkmü koşlisun? **24** Əgər padixahlıq əz iqidin bəlüniüp əzərə soquxqan bolsa xu padixahlıq put tirəp turalmaydu; **25** xuningdək əgər bir ailə əz iqidin bəlüniüp əzərə soquxsa xu ailə put tirəp turalmaydu. **26** Əgər Xəytan əz-əzigə kərxə qikiş bəlünsə, u put tirəp turalmay, yəqəlməy qəlməydu. **27** Heqkim küqtünggür birsining əyigə kirip, uning malmülkini bulap kətləməydu — pəkət u xu küqtünggürni əwwal bəşliyalisa andin əyini buləng-taləng kiləydu. **28** Xuni silərgə bərhək eytip qəyayki, insan baliliri ətküzgən türlik gunahlırining həmmisini, xundakla ular kijojan kupurluklırining həmmisini kəqürüxkə bolidu.

29 Biraq kimdikim Mukaddas Rohqa kupurluk kilsa, abadil'abadiqoq heq kaqurilmaydu, balki mænggülik bir gunahning hekümü astida turidu. (aiñon g165, aiñnios g166)

30 [öysaning bu sezi] ularning «uningoşa napak roh qaplixiptu» degini üqün [eytiloşanidi]. **31** Xu waqıtta uning anisi bilön iniliri kældi. Ular sirtida turup, uni qaşirixqa adöm kirgüzdü. **32** Bir top halayik uning atrapida olturatti. Ular: — Mana, aningiz, iniliringiz sizni izdöp sirtta turidu, u — deyixti. **33** Öysa ularoşa jawabön: — Kim mening anam, kim mening inilirim? — dedi. **34** Andin, u epqürisida olturoşanlaroşa qarap mundak dedi: Mana bular mening anam wö inilirim! **35** Qünki kimki Hudaning iradisini ada kilsa, xu mening aka-inim, aqa-singlim wö anamdur.

4 U yonö dengiz boyida [halkkə] tälim berixkə baxlıdı. Uning atrapioşa zor bir top adömler olixawalöşaqqa, u bir kemigö qikişip dengizda olturdi; pütkül halayik bolsa dengiz kiröşikida turuxatti. **2** U ularoşa tämsil bilön nuroşun ixlarni ögätti. U tälim berip mundak dedi: **3** — Kulak selinglar! Uruk qaşquqi uruk qaşkili [etizoşa] qikiştu. **4** Uruk qaşqanda uruklardin böziliri qioşir yol boyioşa qüxüptu, kuşlar kelip ularni yöp ketiptu. **5** Böziliri tupriki az taxlik yergö qüxüptu. Topisi qongqur bolmioşanlikning, tezla ünüp qikiştu, **6** lekin kün qikix bilönlä aptapta köyüp, yiltizi bolmioşaqqa kurup ketiptu. **7** Böziliri tikanlarning arisioşa qüxüptu, tikanlär öşüp maysilarni boşuwelip, ular heq hoşul barmaptu. **8** Böziliri bolsa, yahxi tuprakqa qüxüptu. Ular öşüp awup qong bolöşanda hoşul beripty. Uların böziliri ottuz hässä, böziliri atmix hässä, yonö böziliri yüz hässä hoşul beripty. **9** — Anglioşudök küliki barlar buni anglisun! — dedi u. **10** U uning atrapidikilär häm on ikkiyöl bilön yaloşuz kaşöşanda, ular uningdin tämsillär toşuruluk soraxti. **11** U ularoşa mundak dedi: — Hudaning padixahlikining sirini bilixkə silär nesip boldunglar. Lekin sirttikilärgö hämmö ix tämsillär bilön ukturulidu; **12** buning bilön: «Ular qaraxni qaraydu, biraq körmaydu; Anglaxni anglaydu, biraq qüxönmaydu; Xundak bolmisidi, ular yolidin yanduruluxi bilön, Kaqürüm kiliñnatti» [degön söz ömälge axurulidu]. **13** Andin u ularoşa: — Silär muxu tämsilnimu qüxänmidinglarmu? Undakta, qandakmu baxka härhil tämsillärni qüxinälöysilär? — dedi. **14** Uruk qaşquqi söz-kalam qaşidu. **15** Üstige söz-kalam qeqiloşan qioşir yol boyi xundak adömlärni körsätökni, ular söz-kalamni anglioşan häman Xöytan dərhal kelip ularning kəlbige qeqiloşan söz-kalamni elip ketidu. **16** Buningoşa ohxax, taxlik yarlärgö qeqiloşan uruqlar bolsa, söz-kalamni anglioşan häman huxallik bilön qobul kilişanlarni körsitidu. **17** Həlbuki, kəlbidə heq yiltiz bolmioşaqqa, pəkət waqitlik turidu; söz-kalamning wəşidin kiyinqilik yaqi ziyankəlikkə uqrioşanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidu. **18** Tikanlarning arisioşa qeqiloşini xundak bəzi adömlärni körsätökni, bu adömlär söz-kalamni anglioşini bilön, **19** lekin kəngligə bu dunyaning ändixiliri, bayliklarning ezikturuxi wə baxka nərsilärgö bolöşan həwəslär kiriwelip, söz-kalamni boşuwetidu, u heq hoşul qikarmaydu. (aiñon g165) **20** Lekin yahxi tuprakqa qeqiloşan uruqlar bolsa — söz-kalamni anglixi bilön uni qobul kilişan adömlärni körsitidu. Bundak

adömlär hoşul beridu, birsı ottuz hässä, birsı atmix hässä, yonö birsı yüz hässä hoşul beridu. **21** U ularoşa yonö mundak dedi: — Qiraşewat yaqi kariwat astioşa koyulux üqün kəltürülmödu? U qiraşodanning üstige koyulux üqün kəltürülmödu? **22** Qünki yoxuruloşan heqkandak ix axkarilanmay qalmaydu, xuningdök härkandak məşpiy ix yüz bərgəndin keyin ayan bolmay qalmaydu. **23** Anglioşudök küliki barlar buni anglisun! **24** Anglioşanliringlaroşa kəngül bөлüngr! Qünki silär [baxkilaroşa] qandak elqəm bilön elqisənglar, silərgimu xundak elqəm bilön elqəş berilidu, hətta uningdinmu kəş qoxup berilidu. **25** Qünki kimda bar bolsa, uningoşa tehimu kəş berilidu; əmma kimda yök bolsa, hətta uningda bar bolöşanlirimu uningdin məşrum kiliñidu. **26** U yonö mundak dedi: — Hudaning padixahliki yonö birsining tuprakqa uruk qaşkinoşa ohxaydu: **27** u uhlaydu, orundin turidu, keqə-kündüzlär ötüwerip, uruk bih urup esidu. Lekin qaşquqi qandak yöl bilön esidioşanlikini bilməydu. **28** Tuprak ezlikidin hoşul beridu; uruk awwal bih uridu, keyin bax qikişidu, ahirda baxaqlar toluk dan tutidu. **29** Dan pişkanda, [qaşquqi] dərhal orşaq salidu, qünki hoşul waqti kəngöl bolidu. **30** U yonö mundak dedi: — Hudaning padixahlikini nemigö ohxitimiz? Yaqi qandak bir tämsil bilön sürətləp berälöymiz? **31** U goya bir tal kiciş urukioşa ohxaydu. U yergö teriloşanda, gərşə yör yüzidiki barlik uruklarning iqida əng kikiş bolsimu, **32** teriloşandin keyin, härkandak ziraattin egiz öşüp xundak qong xahlayduki, asmandiki kuşlarmu uning sayisigə qonidu. **33** U xuningoşa ohxax halayik anglap qüxinəligüdök nuroşun tämsillär bilön söz-kalamni yatküzdi. **34** Lekin tämsil kəltürməy turup ularoşa heqkandak söz kilmaytti. Lekin öz muhlisiliri bilön yaloşuz kaşöşanda, ularoşa hämmini qüxəndürüp berätti. **35** Xu küni kəş kirgəndə, u ularoşa: — Dengizning u ketioşa ötäyli, — dedi. **36** Ular halayikni yoloşa seliwatökandin keyin, uni kemidə olturoşan peti elip yürüp ketixti. Ular bilön bilöl mangoşan baxka kemilarmu bar idi. **37** Wə mana, əxəddiy qara kuyun qikiş kətti; xuning bilön dolkunlar kemini urup, su halkip kirip, kemigö toxay dəş kaşöşanidi. **38** Lekin u kemining ayaş taripidə yastuqqa bax qoyup uykuşa kətkənidi. Ular uni oyoştip: — I ustaz, halak boluwatkinimizioşa karing yökmu? — dedi. **39** U ornidin turup, boranoşa tənbiş berip, dengizoşa: «Tinqlan! Jim bol!» dewidi, boran tohtap, qongqur bir jimjitlik heküm sürdi. **40** — Nemixka xunqə qorkisilär? Silərdə qandakisigə tehiqə ixəşq bolmaydu? — dedi u ularoşa. **41** Uların intayin zor bir qorkunq basti, ular bir-birigə: — Bu adöm zadi kimdu? Hətta xamal wə dengizmu uningioşa itaət kilişikən-hə! — dəş ketixti.

5 Ular dengizning u ketioşa, Gadaraliklarning yurtioşa yetip bardı. **2** U kemidin qüxüxi bilönla, napak roh qaplxakan bir adöm gər engkürliridin qikiş, uning aldioşa kældi. **3** U adam engkürlärni makan kilişan bolup, uni heqkim hətta zəñjirlär bilönmu başliyalmaytti. **4** Qünki kəş qetim put-kolliri kixən-zəñjirlär bilön başlanoşan bolsimu, u zəñjirlärni üzüwetip, kixənlärni qeqiwatkanidi; heqkim uni boysunduralmioşanidi. **5** U keqə-kündüz mazarlikta wə taşlar arisida tohtawsiz warkirap-jarkirap yürätti, öz-özini taxlar bilön kesip

yarilanduratti. **6** Lekin u Əysani yirəktin kɵrɵp, uning aldioəa yɵgɵrɵp berip, səjdə kildi **7** wə kattik awazda warkirap: — Həmmidin aliy Hudaning Ooqli Əysa, sening mening bilən nemə karing! Huda həkki, səndin ɵtɵnɵp kalay, meni kiyinimal — dedi **8** (qɵnki Əysa uningoa: «Həy napak roh, uningdin qik!» degenidi). **9** U uningdin: — Isming nemə? — dəp soridi. — Ismim «koəun» — qɵnki sanimiz kɵp, — dəp jawab bərdi u. **10** Wə u Əysadin ularni bu yurttin həydwətmigəyəsən, dəp kɵp ɵtɵnɵp yalwurdı. **11** Taoj baərida qong bir top tongguz padisi ɵtlap yɵrətti. **12** Jinlar uningoa: — Bizni muxu tongguzlaroa əwətkin, ularning iqigə kirip ketixkə yol koyozəyəsən, — dəp yalwuruxti. **13** Əysa dərəhal yol koydi. Xuning bilən napak roəlar qikiəp, tongguzlarning tenigə kirixi bilənla, tongguzlar tik yardin etilip qɵxɵp, dengizoa qərk boldi. Ular ikki mingoa yekin idi. **14** Tongguz baəquqilar bolsa u yərdin qeqip, xəhər-yezilərdə u ixlarni pur kildi. Xu yərdikilər nemə ix yɵz bərgənlirni kɵrgili qikiəxti. **15** Ular Əysaning yenioəa kəldi wə ilgiri jinlar qaplixialoaəan həliki adəmnin kiyimlərni kiyip, əs-hoxi jayida ɵlturojini — yəni «koəun jinlar» qaplxakan xu adəmnı kɵrɵp, qorəup ketixti. **16** Bu wəkəni kɵrgənlər jinlar qaplxakan adəmdə nemə yɵz bərgənlirni wə tongguzlarning aəiwitini həlkəə bayan kilip bərdi. **17** Buning bilən halayik əysaoəa: Yurtlirimizdin qikiəp kətkəyəsən, dəp yalwuruxkə baxlidi. **18** U kemigə qikiəwatəanda, ilgiri jinlar qaplxakan həliki adəm uningdin: Mənmə sən bilən billə baray, dəp ɵtɵndi. **19** Lekin u buningoa unimay: — Əz ɵydikiliring wə yurtdaxliringning yenioəa berip, ularoa Pərwədigarning sanga xunqilik uluoə ixlarni kilip bərgənlirni, Uning sanga rəhim-xəpəət kərsətkənlirni həwərləndɵrgin, — dedi. **20** U kaytıp berip, Əysaning əzigə kəndək uluoə ixlarni kijoəanlikini «On xəhər rayoni»da jar kilixkə baxlidi. Buni anglioəanlarning həmmisi tolimu həyran kəlixti. **21** Əysa kaytidin kemə bilən dengizning u ketioəa ɵtkəndə, zor bir top halayik uning yenioəa yioqildi; u dengiz boyardə turatti. **22** Mana, məlum bir sinagogning qongi Yairus isimlik bir kixi kəldi. U uni kɵrɵp ayioəioəa yikilip: — Kiqik kizim əlay dəp kaldi. Berip uningoa kɵlliringizni təgkɵzɵp koysingiz, u sakjiyip yaxioəay! — dəp kattik yelindi. **24** Əysa uning bilən billə bərdi. Zor bir top halayikmu olixip kistaxkan həlda kəynidin mengixti. **25** Hun təwrəx kesiligə giriptar bolojinioəa on ikki yil boloaən bir ayal bar bolup, **26** u nuroəun tewiplarning kolida kɵp azab tartıp, bar-yokini həjləp ɵjtətkən bolsimu, həqəandək ɵnɵmi bolmay, tehimu ɵqirlixip kətkəndi. **27** Bu ayal Əysa həkəidiki gəplərni anglap, halayikning ɵtturisdin kistilip kelip, arka tərəptin uning tonini silidi. **28** Qɵnki u kənglidə: «Uning tonini silisamla sakajmay kəlməymən» dəp oylioəanidi. **29** Hun xuan toətap, ayal kesəl azabidin sakajtiloəanlikini əz tenidə səzdi. **30** Əysa dərəhal wujudidin kudərotning qikənlirni seziəp, halayikning iqidə kəynigə burulup: — Kiyimimni silioəan kim? — dəp soridi. **31** Muhlisliiri uningoa: — Halayikning ɵzɵngni kistap mengiwatəkanlikini kɵrɵp turukluk, yənə: «Meni silioəan kim?» dəp soraysənoəu? — deyixti. **32** Biraə Əysa ɵzini silioəuqini tēpiz ɵqən tehiəə ətrapioəa kərawatatti. **33** Əzidə nemə ixning

yɵz bərgənlirni səzəən ayal qorəup-titrigəən həlda kelip uning aldioəa yikildi wə uningoa həkəiki əəwalni pɵtɵnləy eytti. **34** U uningoa: — Kizim, ixənqing seni sakajytti! Tinq-hatirjəmliktə kayt! Kesilingning azabidin sakajoyin, — dedi. **35** U bu səzni kiliwatəanda, sinagogning qongining eyidin bəzilə kelip uningoa: Kizingiz əldi. Əmđi ustazni nemixkə yənə awarə kilisiz?! — deyixti. **36** Lekin Əysa bu səzlərni anglap dərəhal sinagogning qongioəa: Korkmioəin! Pəkət ixənqə boll — dedi. **37** U pəkət Petrus, Yaəup wə Yaəupning inisi Yuhəanna bilən yoloəa qikti; baxkə həqəimning ɵzi bilən billə berixioəa yol koyimidi. **38** U sinagogning qongining ɵyi aldioəa kəlgənda, kiykəs-qukanni, halayikning kattik nalə-pəryad wə aə-zar kəttirgənlirni kɵrɵp, **39** ɵygə kirip ularoa: — Nemixkə kiykəs-qukan wə aə-zar kəttirilsilə? Bala əlməptu, uəlap kəptu, — dedi. **40** Ular uni məshirə kilixti; lekin u həmməylərni taxkiriəoa qikiəriwētip, balining ata-anisini wə ɵz həmərahliirini elip, bala yatkan ɵygə kirdi. **41** U balinng kolini tutup, uningoa: «Talita kumi» dedi. Bu səzning mənisı «Kizim, sanga eytimənkı, ɵrnungdin tur» değənlık idi. **42** Kiz dərəhal ɵrnidin turup mangđi (u on ikki yaxta idi). Ular bu ixkə mutlək həyran kəlixti. **43** U ularoa bu ixni həqəimigə ɵtmaslikini kattik tapilidi, xundaklə kizoa yegədək birnemə berixni eytti.

6 U u yərdin ketip, ɵz yurtioəa kəldi. Uning muhlislirimu uningoa əgixip bardi. **2** Xabat kɵni kəlgəndə, u sinagogda təlim berixkə kirixti. Təlimini anglioəanlardin kɵp adəm intayin həyran boluxup: — Bu adəm bularoa nədin erixkəndu? Uningoa muxundək danalik kəndək berilgə? Uning kolida muxundək mejiəilə kəndək yaritilidioəandu? **3** U həliki yəoaəəqi əməsmu, Məryəmnin oəli, xundaklə Yaəup, Yosə, Yəhuda wə Simonalarning akisioəu? Uning singillirimu bu yərdə arimizda turuwatmamdu? — deyixti. Xuning bilən ular uningoa həsət-bizarlik bilən kərdi. **4** Xuning bilən Əysa ularoa: — Hərkəndək pəyoəəmbər baxkə yərlərdə hərmətsiz kəlməydu, pəkət ɵz yurti, ɵz uruk-tuoəkanliiri arisida wə ɵz ɵyidə hərmətkə sazawər bolmaydu, — dedi. **5** Xuning bilən kɵllirini birkanəə bimarning ɵstiga təgkɵzɵp, ularni sakajytkəndin baxkə, xu yərdə u həqəandək mejiəə yaritalmıdi. **6** Wə u ularning iman-ixənsizlikidin həyran kaldi. **7** Andin u ətrapteki yeza-kəntlərni aylinip təlim bərdi. U on ikkiyölənni yenioəa qəkirdi wə [həlkə arisioəa] ikki-ikkidin ɵwətxikə baxlidi. U ularoa napak roəlarnı həydəə hɵkɵyini bərdi; **8** wə ularoa: — Səpərdə yeninglaroa hasidin baxkə nərsə eliwalmanglar, nə hurjun nə nan eliwalmanglar, bəlwəəəə pulmu salmanglar, **9** putunglaroa kəxlərni kiyinglar, biraə ikki yəktək kiyiwalmanglar, — dəp tapilidi. **10** U yənə: — [Bir yurtkə barojinglaroda], kimning ɵyigə [kəbul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətkiəə xu ɵydila turunglar. **11** Kaysi yərdikilər silərni kəbul kilmisə, xundaklə səzɵnglarnı anglimisə, u yərdin kətkininglarda, ularoa agah-guwaə bolsun ɵqən ayioəinglardiki topini kəkiwetinglar! — dedi. **12** Xuning bilən ular yoloəa qikiəp, kixilərni gunəhliirioəa towa kilixkə jar selip ɵndidi. **13** Ular nuroəun jinlarni həydidı, nuroəun bimarlarnı zəytun meyi bilən məsilə kilip sakajytti. **14** Uning nami məəhər boloaəəə, Herod

padixah uning həkķidə anglap: «Bu adəm [qokum] — Ikki yüz kümüx dinaroĵa ularoĵa nan əkelip ularni elümdin tirilgan Qemüldürgüqi Yəhyadur. Xuning üqün muxu alahidə kudrətlər uningda küqini kərsitudu» dəytti. **15** Baxqilar: «U Ilyas [pəyoĵəmbər]» desə, yənə bəzilər: «Burunqı pəyoĵəmbərlərdək bir pəyoĵəmbər bolsa kerək» deyixətti. **16** Biraĵ bularni anglioĵan Hərod: — Mən kallisini aloĵan Yəhyaning əzi xu — u elümdin tiriliptu! — dedi. **17** Hərodning bundək deyixining səwəbi, u [əĵəy] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjidin adəm əwətip Yəhyani tutup, zindanoĵa taxlioĵanidi. Qünki u xu ayal bilən nikahlanoĵanidi; Yəhya Hərodĵa [tənbil, berip]: «Akangning ayalini tartiwelixing Təwrat kanunioĵa hilap» dəp kayta-kayta degənidi. **19** Xuning üqün Hərodiyə Yəhyaĵa adawət saĵlaytti; uni oltürməkqi boluĵan bolsimu, lekin xundək ĵilalmaytti. **20** Qünki Hərod Yəhyani diyanətlik wə muĵəddəs adəm dəp bilip, uningdin ĵorkətti, xunglaşxa uni ĵooĵdaytti; u uning səzlini anglioĵan qaoĵlirida aləĵzadə bolup ketətti, lekin yənəla səzlini anglaşxa amraĵ idi. **21** Əmma [Hərodiyə kütkən] pəyt ahir yetip kəldi; Hərod tuĵuloĵan künidə əz əməldarlıri, mingbexiliri wə Galiliya əlksididiki katta ərbablarni ziyəpə bilən kütiwaldi; **22** həliĵi Hərodiyəning ĵizi sorunuĵa qüxüp əssul oynap bərdi. Bu Hərod wə həmədstihan boluĵanlaroĵa bəkmə yarap kətti. Padixah ĵizoĵa: — Məndin nemə tələp ĵilsang, xuni berimən, — dedi. **23** Andin u ĵəsm ĵilip yənə: — Məndin nemə tələp ĵilsang, hətta padixahliĵimning yerimini desəngmu xuni berimən, — dedi. **24** ĵiz sirtka ĵiqip, anisidin: — Nemə tələp ĵilay? — dəp soriwidi, anisi: — Qemüldürgüqi Yəhyaning kallisini tələp ĵil, — dedi. **25** ĵiz dərĵal padixahning aldioĵa aldirap ĵirip: — Qemüldürgüqi Yəhyaning kallisini ĵazirla bir təhsigə ĵoyup əkilixilirni halaymən, — dedi. **26** Padixah buningoĵa nahəyiti həsrət qəĵkən bolsimu, ĵəsəmliri tüpəylidin wə dastihanda olturoĵanlar wəjidin, uningoĵa bərgən səzidin yanəĵusi kəlmidi. **27** Xunga padixah dərĵal bir jallat əwətip, uning kallisini elip kelixni əmr ĵildi. Jallat zindanoĵa berip Yəhyaning kallisini elip, **28** uni bir təhsigə ĵoyup, ĵizning aldioĵa elip kelip uningoĵa bərdi. ĵiz uni anisioĵa tapxurdi. **29** Bu ixni anglioĵan Yəhyaning muhlişiri kelip, ĵəsətni elip ketip bir ĵəbrigə ĵoydi. **30** ĵaytip kəlgən rosullar əysaning yenioĵa yioĵildi, nemə ĵiloĵanliri həmə təslim bərgənlişini uningoĵa məlum ĵilixti. **31** Kelip-ketiwatĵanlar nahəyiti ĵəplikidin ularoĵa tamaklinixĵimu wəĵit ĵiqmidi. Xunga u ularoĵa: — Yürüŵglar, mən bilən hilwət bir ĵayoĵa berip, birdəm aram elinglar, — dedi. **32** Buning bilən ular kemigə qüxüp, hilwət bir qəl yərgə ĵarap mangdi. **33** Biraĵ nuroĵun kixilər ularning ketiawatĵanliĵini bayĵap, ularni tonuweliwidi, ətraptiki barliĵ xəhərlərdin piyədə yoloĵa ĵiqip, yügürüp, ulardın burun u yərgə berip yioĵilixti. **34** Əysa kemidin qüxüp, zor bir top adəmnı kərip, ularning padiqisiz ĵoy padisidək boluĵanliĵioĵa iq əqrıttı. Xunga u ularoĵa ĵəp ixlarnı əĵitixka baxlıdi. **35** Kəq ĵirip ĵaloĵanda, muhlişiri uning yenioĵa kelip: — Bu qəl bir ĵay ikən, kəq ĵirip kətti. **36** Halayiqni yoloĵa seliwətkən bolsang, ular ətraptiki kənt-ĵixlaklaroĵa berip, əzlişigə nan setiwəlsun; qünki ularda yəgüdək nərsə yok, — dedi. **37** Lekin u ularoĵa ĵawabə: — Ularoĵa əzünĵlar ozuĵ beringlar, — dedi. Muhlişlar uningdin: —

— Yəxaya pəyoqəmbər silər sahtipəzlər toqranlarda aldin'ala toptooqra bexarət bərgən! [uning] yəzmisida pütülgəndək: — «Muxu həlk əozıda Meni hərmətligini bilən, Biraq kəlbə Məndin yirak; 7 Ular Manga bihudə ibadət kəlidu. Ularining əgətəkən təlimliri pəkət insanlardin qıqқан pətiwalarla, halas». 8 Qünki silər Hudaning əmrini taxlap koyup, insanlarning ən'ənisini qing tutiwalidikənsilər — das-qəgün, piyalə-kədəhlərni yuyux wə xuningoşa ohxap ketidiojan nurojan baxқа ixlarni ən'əne kəlip yürisilər. 9 U ularoşa yəne mundak dedi: — Silər əzliringlarning ən'ənisini qing tutimiz dəp Hudaning əmrini əpquillik bilən bir qətkə kayrip koyduqlar! 10 Qünki Musa [pəyoqəmbər]: «Ata-anangni hərmət kıl» wə «Atisi yaki anisini haqarətligənlər əlümgə məhkum kılinsun» dəp əmr kıləjan. 11 Ləkin silər: — Birsə «Atisi yaki anisoşa: — Mən silərgə yardəm bərgüdək nərsilərnə allikaqan «qurban kəlip» Hudaşa atiwəttim — desila, 12 Xu kixining ata-anising halidin həwər elixəşə bolmaydu, dəp əgətisilər. 13 Xundak kəlip, silər [əwladliringlarəşa] tapxuroşan ən'əngənlərni dəp Hudaning əmrini yokқа qikiriwəttinqlar, wə xuningəşa ohxax kəp ixlarni kəlisilər. 14 Andin halayikni yəne yenioşa qakirip, ularoşa: — Həmminglar manga kulak selinglar wə xuni qüxininglarki, 15 insanning sirtidin iqigə kiridioşan nərsilərnəng həqkəndiki uni napak kəlməydu, bəlkə əz iqidin qikidioşan nərsilər bolsa, ular insanni napak kəlidu. 16 Anglişudək kulik bərlər buni anglisun! — dedi. 17 U halayikni ayirilip eygə kirgəndə, muhlisli ri uningdin bu təmsil haqkida soridi. 18 U ularoşa: — Silərnu tehiqə qüxənməy yürüwatamsilər?! Sirttin insanning iqigə kiridioşan hərkəndək nərsining uni napak kəilməydiyənlikni tonup yətməywatamsilər? 19 [Sirttin kirgən nərsə] insanning kəlbəgə əməs, əxkazinoşa kiridu, andin u yərdin tərət bolup taxlinidu, — dedi (u bu gəpni deyix bilən, həmmə yeməklilərnəni həlal kəliwətti). 20 U yəne səz kəlip mundak dedi: — Insanning iqidin qikidioşinila, insanni napak kəlidu. 21 Qünki xular — yaman niyətlər, zinahorluk, jinsiyə buzukluklar, qatillik, oşirilik, əqkəzlük, rəzilliklər, əldəmqilik, xəhwaniylik, həsəthorluk, til-ahənət, təkəbburluk wə həmaqətliliklər insanning iqidin, yəni uning kəlbədin qikidu 23 — bu rəzil ixlarning həmmisi insanning iqidin qikip, əzini napak kəlidu. 24 U ornidin turup u yərdin ayirilip, Tur wə Zidon ətrapidiki rayonlarəşa bardi wə bir eygə kirdi. Gərqə u buni həqkim bilmişun degən bolsimu, ləkin yoxurup kəlalimidi. 25 Dərwəkə, napak roh qaplaşxan kəlik bir kizning ənis uning toqrisidiki həwərnə anglişan həman yetip kəlip, uning ayioşəşa yikildi 26 (ayal Yunanlik bolup, Suriyə əlksidiki Fənikiy millitidin idi). U uningdin kizidin jinni həydiwətxni etündi. 27 Ləkin əyşə uningəşa: — Aldi bilən balilər kərsikini toyoqzusun; qünki balilarning nənini kəlik itlarəşa taxlap bərix toqra əməs, — dedi. 28 Ləkin u buningəşa jawabən: — Durus, i Rəb, biraq hətta itlarnu üstəl astida turup balilardin qüxkən nan uwəklirini yəydiyə, — dedi. 29 əyşə uningəşa: — Səning muxu səzüng tütəyayidin yolungəşa kayt, jin kizingdin qikip kətti, — dedi. 30 Ayal eyigə kəyrip kəlgəndə, mana kiz kariwatta yəttəti, jin uningdin qikip kətkənidi. 31 əyşə yəne Tur wə Zidon

xəhirining ətrapidiki rayonlardin qikip, «On xəhər» rayoni otturisdin ətəp, yəne Galiliyə dengizioşa kəldi. 32 Halayik uning əlidoşa tili əşir, gas bir ədəmni elip kəlip, uning uqisioşa kolungni təgküzüp koyşang, dəp etünüxti. 33 U u ədəmni halayiktin ayrip bir qətkə tartip, barmaklirini uning kulaklirioşa tikti, tükürtip, [barmikini] uning tilioşa təgküzdü. 34 Andin u asmanəşa kərap uş tartip horsinoşandin keyin, u ədəmgə: «əffta» (mənisə «eqil») dedi. 35 U ədəmning kulakliri dərhəl eqilip, tilimu eqilip rawan gəp kəlixəşə baxlidi. 36 əyşə ularəşa buni həqkingə eytməslikni tapilidi. Ləkin ularəşa hərkənanəşə tapilioşan bolsimu, bu həwərnə yənilə xunqə kəng tərkitiwətti. 37 Halayik [bu ixkə] mutlək həyran kəlixip: — U həmmə ixlarni kəltis kəlidikən! Hətta gaslarni anglyədiyən, gəqilarni səzləydiyən kəlidikən, — deyixti.

8 Xu künlərdə, yəne zor bir top halayik yioşioşanidi. Ularining yegüdək həqnemisi bolmioşəşə, u muhlislrini yenioşa qakirip: 2 — Bu halayikə iqim əşiriydu. Qünki ular məning yənimda turoşili üç kün boldi, ularda yegüdək həqnersimu kəlmidi. 3 Ularni əylirigə əq kərsək kaytursam, yolda həladin kətxi mümkün. Qünki bəziliri yirəktin kəlgənəkən, — dedi. 4 Muhlisli ri buningəşa jawabən: — Bundak hilwət bir jayda bu kixilərnə toyduroşudək nənni nədin tapkili bolsun? — deyixti. 5 — Qənanə neninglar bar? — dəp soridi u. Yəttə, — deyixti ular. 6 Buning bilən u həkəlni yərdə olturuxқа buyrudi. Andin yəttə nənni kolioşa aldi wə [Hudaşa] təxəkkür-mədhəy eytip oxtup, kəpquillikkə tutuxқа muhlislririoşa bərdi. Ular halayikəşə uləxtürüp bərdi. 7 [Muhlislar]da yəne birkənanəşə kəlik bəlikəmu bar idi. U Hudaşa təxəkkür eytip ularni bərikətləp, muhlislririoşa uləxtürüp bərixni eytti. 8 Halayik toyoşəşə yedi; ular əşir qəloşan pərqilarni yəttə səwətkə teriwaldi. 9 Yegənlər tət mingəşə kixi idi. U ularni yoləşa saldi, 10 andin muhlisli ri bilən bilə dərhəl kəmigə qüxüp, Dalmanuta tərəplirigə bardi. 11 Pərisiyələr kəlip, uni sinax məksitidə uningdin bizgə əsməndin bir məjizilik əlamət kərsətsəng, dəp tələp kəlixip, uning bilən munəziriləşkili turdi. 12 U iqidə bir uluş-kəlik tinip: — Bu dəwər nəmişkə bir «məjizilik əlamət»ni istəp yürüdü. Xuni silərgə bərhək eytip koyayxi, bu dəwərgə həqkəndək məjizilik əlamət kərsətilməydu, — dedi. 13 Andin ulardin ayirilip, yəne kəmigə qikip, dengizning u qetigə etüp kətti. 14 Muhlislar nən əlip kəlixni untəşən bolup, kəmidə bir tal nəndin bərxəşə yəydiyəni yok idi. 15 U ularni əgəhləndurup: — Əhtiyat kəlinglar, Pərisiyələrnəng eqitkəsi wə Hərodnəng eqitkəsindən həzi bolunglar, — dedi. 16 Muhlislar əzərə müləhizilixip: — Uning bundak deyixi nən əkəlməngənlikimizdin bolsa kərek, — deyixti. 17 əyşə ularning nəmə [deyxixwətkənlikini] bilip: — Nəmişkə nən yokluğu toqrisida müləhizə kəlisilər? Silər tehiqə pəm-parəsət yaki qüxəngigəşə igə bolmidinglarmu? Kəlbiringlar tehimu bihudlixip kətiwatəmdu? 18 Kəzünglar turup kərməywatamsilər? Kulikinglar turup angliməywatamsilər? Əşinglarda yokmu? 19 Bəx ming kixigə bəx nənni oxtuqinimda, pərqilarəşa liq təloşan kənanəşə kəlik səwətni yioşiwəldinglar? — dedi. — On ikkini, — jawab bərdi ular. 20 — Yəttə nənni tət ming kixigə oxtuqinimda, pərqilarəşa liq təloşan kənanəşə səwətni

yiqiwaldinglar? — dedi u. — Yəttini, — Jawab bərdi ular. **21** U ularoşa: — Undaқта, қандақsiғa silər tehi qıxanmaysılar? — dedi. **22** Ular Bəyt-Saıda yezişioğa kəldi; halayik bir kor adəmi uning aldioğa elip kelip, uningoşa қolungni tağküzip qoysang, dəp etündi. **23** U kor adəmnin қolidin tutup yezişning sirtioğa yetiləp bardı; uning kəzliřigə tükürüp, üstiğə қollirini tağküzüp: — Birər nərsə kəruwatəmsən? — dəp soridi. **24** U bexini kəturüp: — Kixiləni kəruwatəməni; ular huddi mengip yürüwatқан dərəhlərdə kəruniwatidı, — dedi. **25** Andin u қaytidin қollirini u adəmnin kəzliřigə tağküzdi. U kəzliřini eqiuidi, kəzliři əsligə kelip, həmmə nərsini enik kərdi. **26** Əysa uni əyilə qayturup: — Yezişimü kirma, yaqi yeziđiki heqkimğə bu ixni ukturma, — dəp tapilidi. **27** Əysa muhlisliři bilən qikiр Kəysəriyə-Filippi rayonioğa qaraxliқ kant-yeziləroşa bardı. Yolda u muhlisliřidin: — Kixilər meni kim dəydu? — dəp soridi. **28** Ular uningoşa: — Bəzilər seni Qəmiöldürgüqi Yəhya, bəzilər İlyas [pəyoqəmbər] wə yəne bəzilər ilğiriki pəyoqəmbərlərdin biri dəp қaraydikən, — dəp jawab berixti. **29** U ulardin: — Əmdi silərqu, silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawabən: — Sən Məsihdürsən, — dedi. **30** U ularoşa əzi toqruluқ heqkimğə tinmasliқni jiddiy tapilidi. **31** Xuning bilən u İnan'ooşlining nuroqun azab-oқubət tartixi, aқsaқallar, bax kaşınlar wə Təwrat ustazliři təripidin qətkə kəqilixi, əltürülüxi wə üq күndin keyin tiriöldürülüxi muқərrər iкənlikni [muhlisliřioşa] eđitixkə baxlıdi. **32** U bu ixni oquқ-axkara səzləp bərdi. Buning bilən Petrus uni bir qətkə tartip, uni əyibləxkə baxlıdi. **33** Lekin u burulup muhlisliřioşa qarap, Petrusni əyibləp: — Arқamoşa et, Xəytan! Sening oşlioqanliring Hudaning ixliri əməs, insanning ixliriđur, — dedi. **34** Andin muhlisliři bilən halayiknimu qəqirip mundaq dedi: — Kimdəkim manga əđixixni niyət қilsa, əzidin keqip, əzining krestini kəturüp manga əğəxsun! **35** Qünki kimdəkim əz jenini kutқuzay desə, qoқum uningdin məhrum bolidu; lekin kimdəkim mən üqün wə hux həwər üqün əz jenidin məhrum bolsa, uni kutқuzay. **36** Qünki bir adəm pütkül dunyaşa iğə bolup, jenidin məhrum қalsa, buning nemə pəydisi bolsun?! **37** U nemisini jenioğa tegixsun?! **38** Qünki kimdəkim zinahər wə gunahkar bu dəwr aldida məndin wə mening səzliřimdin nomus қilsa, İnan'ooşlimu atisiñing xan-xəripi iqidə muқəddəs pərixtilər bilən billə kəlğinidə, uningdin nomus kilidu.

9 U ularoşa yəne: — Mən silərgə xuni bərhəq eytip koyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin əlümning təmini tetixtin burun jəzmən Hudaning pəđixahliқining küq-қudrət bilən kəlğənlikini kəridioqanlar bardur. **2** Wə altə күndin keyin, əysa Petrus, Yaqub wə Yuħannani ayriр elip, egiz bir taşqa qikti. U yərdə uning siyaqi ularning kəz aldidi əzgirip, **3** kiyimliři yər yüzidiki heqbir aқartқuqumu aқartalmioquđaq dərijidə parkirap kardəq ap'aқ boldi. **4** Ularning kəz aldida Musa wə İlyas [pəyoqəmbərlər] tuyuksiz kəruñdi; ular əysa bilən səzliřiwatқанidi. **5** Petrus bu ixkə jawabən əysaşa: — Ustaz, bu yərdə boləjnimiz intayin yaxhi boldi! Birini sanga, birini Musaşa, yəne birini İlyaska atəp bu yərgə üq kəpə yasayli! — dedi **6** (qünki Petrus nemə deyixini bilməy қəloqanıdi, qünki ular

қorқunqқа qəmtip kətkəniđi). **7** Tuyuksiz bir parqə bulut ularni қapliwaldı wə buluttin: «Bu Mening səyümlük Oqlumdur; uningoşa қulaқ selinglar!» değən awaz anglandı. **8** Ular lappidə ətrəpioğa қarixiuidi, lekin yəne heqkimni kərmidi, əz yenida pəkət əysanila kərdi. **9** Ular taşdin qüxüwatқanda, əysa ularoşa, İnan'ooşli əlümđin tiriöldürilmigüqə, kərgənlirini heqkimğə eytmasliқni əmr қilip tapilidi. **10** Ular uning bu səzini kəngliğə pütüp, «əlümđin tirilix» değənnin zadi nemə iкənliki həқkqidə əzara mulaħizləxti. **11** Ular uningdin yəne: — Təwrat ustazliři nemə üqün: «İlyas [pəyoqəmbər Məsih kelixtin] awwal қaytip kelixi kerəq» deyixidu? — dəp soraxti. **12** U ularoşa jawabən: — İlyas [pəyoqəmbər] dərwəqə [Məsihtin] awwal kelidu, andin həmmə ixni ornioğa kəltüridu; əmdi nemixkə muқəddəs yazmilarda İnan'ooşli kəp azab-oқubət qekidu wə horlinidu, dəp pütülgən? **13** Lekin mən silərgə xuni eytayki, İlyas [pəyoqəmbər] dərħəqikət kəldi wə dəl muқəddəs yazmilarda u həқkqidə pütülgəndəq, kixilər uningoşa nemini halisa xundəq қildi. **14** Ular muhlislarning yenioğa қaytip barəjiniđa, zor bir top adəmlərnin ularning ətrəpioğa olixiwaləjanliқini, birnəqqə Təwrat ustazliřirining ular bilən munazira қilixiwatқанliқini kərdi. **15** Uni kərgən pütün halayik intayin həyran boluxti wə yügürüp kelip uning bilən salamlaxti. **16** U ulardin: — Ular bilən nemə toqruluқ munazira қilixiwatisilər, — dəp soridi. **17** Halayiktin birəylən uningoşa: — Ustaz, mən oşlumni sening aldinqoşa elip kəldim, qünki uningoşa gaqa қiloquqi bir roħ qaplixiwaləjan. **18** Hər qətim roħ uni qirniwalsa, uni tartixturup yikitiđu, xuning bilən balining əşzi kəptiklixip, qixliři kirixip ketidu; қaxқal bolup қalidu. Muhlisliřingdin jinni həydiwatқəysilər dəp tilidim, birəq ular қiləlmidi, — dedi. **19** U jawabən: — Əy etiқədsiz dəwr, silər bilən қaqanoşiqə turay?! Mən silərgə yəne қaqanoşiqə səwr қilay? — Balini aldimoğa elip kelinglar — dedi. **20** Ular balini uning aldioğa elip kəldi. Əysani kəruх bilənlə roħ balining pütüñ bədinini tartixturuxətti. Bala yikilip, əozizdin kəptik қiққан peti yərdə yumilap kətti. **21** U balining atisidin: — Bu ix bexioğa kəlğinigə қanqə uzun boldi? — dəp soridi. U: — Kiqikidin tartip xundəq, **22** jin uni həlak қilix üqün kəp qətim otқа wə suoşa taxlıdi. Əmdi bir amal қilalisang, bizğə iq əşritip xapaət қiloqaysən! — dedi. **23** Əysa uningoşa: — «Қilalisang!» dəysənoqu! İxənqə boləjan adəmgə həmmə ix mumkindur! — dedi. **24** Balining atisi dərħal: — Mən ixinimən; ixənqəzsizlikimğə mədət қiloqaysən! — dedi yioşlap nida қilip. **25** Əmdi əysa kəpқilikning yügürüxtip kəlğənlikini kərup, heliki napəq roħқа tənbiħ berip: — Əy adəmni gas wə gaqa қiloquqi roħ! Buyruқ қilimənki, uningdin qiq, iкkinqi kirgüqi bolmal — dedi. **26** Xu haman jin bir qirқiridi-də, balini dəħəxtlik tartixturup, uningdin qikiр kətti. Bala əliuktəq yetip қaldi, halayikning kəpinqisi «U əldi!» deyixti. **27** Lekin əysa balini қolidin tutup yəliđi, bala ərnidin turdi. **28** Əysa əyğə kirgəndin keyin, muhlisliři uning bilən yəlozuз қəloqandı uningdin: — Biz nemə üqün jinni həydiwetəlmiduk? — dəp soraxti. **29** U ularoşa: — Bu hil [jin] dua wə rozidin baxқа yol bilən qikiřilmas, — dedi. **30** Ular xu yərdin ayriп, Galiliyədin etüp

ketiwatatti. Biraq u buni heqkimning bilixini halimaytti. **31** Qünki u muhlisliroja: — Insan’oqli insanlarning koloja tapxuruluq, ular uni oltüridu. Öltürülüp üq kündin keyin u tirilidu, — degän tälimni beriwatatti. **32** Lekin [muhlislar] bu sözni qüxänmididi hämdä uningdin soraxkimu pätinalmididi. **33** U KəpərNahum xəhürigə kəldi. Öygə kirgəndä u ularidin: — Yolda nemä toqrisida mulahzilaxtinglar? — döp soridi. **34** Lekin ular xük turdi, qünki ular yolda kaysimiz əng uluq döp bir-biri bilən mulahziləxkənidi. **35** U olturup, on ikkəylənni yenioja qakjirip, ularoja: — Kim birinqi boluxni istigən bolsa, xü hämməylənni əng ahirkisi wə hämməylənni hizmətkarı bolsun, — dedi. **36** Andin u kikiq bir balini otturida turqozdu wə uni kuqikioja elip turup, ularoja mundak dedi: **37** — Kim mening namimda muxundak kikiq balini qəbul kilsa, meni qəbul kiləjan bolidu. Kim meni qəbul kilsa, u meni əməs, bəlki meni əwətküqini qəbul kiləjan bolidu. **38** Yuhənnə uningoja: — Ustaz, sening naming bilən jinlarni həydəwətkən birisini kərduq, Lekin u biz bilən birgə sanga əgəxkənlərdin bolmioqəqqa, uni tostuk, — dedi. **39** Lekin əysa: — Uni tosmanglar. Qünki mening namim bilən bir mejiə yaratqan birsi arkidinla mening üstümdin yaman gəp kilixi mumkin əməs. **40** Qünki bizgə karxi turmioqanlar bizni kollioqanlardur. **41** Qünki mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, Məsilhə mənsup boləjanliqinglar üqün, mening namimda silərgə hətta birə piyalə su bərgən kiximu əz in’amiəja erixməy kalmaydu. **42** Lekin mənəgə etiqad kiləjan bundak kikiqlərdin birini gunahqa putlaxturojan hərəkəndak adəmmni, u boynioja yoojan tügman texi esiləjan həlda dengizəja taxliwətilgini əwzəl bolatti. **43** Əgər əmdi kolung seni gunahqa putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki kolung bar həlda dozahqa, yəni əqürülməs otka kirginingdin kərə, qoləq həlda həyatlikka kirgining əwzəldur. **(Geenna g1067)** **44** Qünki dozahta xularni [yəydiəjan] kurt-kongozular əlməydu, yalqunluk ot eqməydu. **45** Əgər əmdi putung seni [gunahqa] putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki putung bar həlda dozahqa, yəni əqürülməs otka taxlanojiningdin kərə, tokur həlda həyatlikka kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **46** Qünki dozahta xularni [yəydiəjan] kurt-kongozular əlməydu, yalqunluk ot eqməydu. **47** Əgər kəziung seni [gunahqa] putlaxtursa, uni oyup taxliwət. Ikki kəziung bar həlda otluk dozahqa taxlanojiningdin kərə, singar kəzlik bolup Hudaning padixahlikiəja kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **48** Qünki dozahta xularni [yəydiəjan] kurt-kongozular əlməydu, yalqunluk ot eqməydu. **49** Həmmə adəm ot bilən tuzlinidu wə hər bir kurbənlük tuz bilən tuzlinidu. **50** Tuz yahxi nərsidur. Həlbuki, əgər tuz əz tuzlukini yəqətsa, uningəja qəytidin tuz təmini kəndəkmü kirgüzgili bolidu? Əziunglarda tuz tepilsun wə bir-biringlar bilən inəklükta ətünglar.

10 U u yərdin kəzojilip, Yəhudiəy əlkisi tərəpliridin ətup, Iordan dəryasining u kətiddiki rayonlarəjimü bardı. Top-top adəmlər yənə uning ətrəpioja olixiwəlojanidi. U aditi boyiqə ularəja təlim berixkə baxlıdi. **2** Bəzi Parisiyələr uning yenioja kelip uni kiltəqqa qüxürüx məksitidə uningdin: — Bir adəmmning ayalini taləq kilixi Təwrat kənanioja uyoqunmu? — döp soridi.

3 Lekin u jawabən: — Musa [pəyojəmbər] silərgə nemə döp buyruəjan? — dedi. **4** Ular: — Musa [pəyojəmbər] kixining ayalini bir parqə taləq həti yezipla taləq kilixioja ruhsət kiləjan, — deyixti. **5** Əysa ularəja: — Tax yürəklikinglərdin u silərgə bu əmrni pütəkən; **6** lekin Huda ələm apiridə boləjində [insanlarni] «Ər wə ayal kilip yaratti». **7** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayal bilən bərhixip **8** ikkilisi bir tən bolidu». Xundəq ikən, ər-ayal əmədi ikki tən əməs, bəlki bir tən bolidu. **9** Xuning üqün, Huda kəxkənni insan ayrimisun, — dedi. **10** Ular əygə qəytip kelip kirgəndə, muhlisliroja uningdin bu həkətə soridi. **11** U ularəja: — Ayalini taləq kilip, bəxka birini əmrigə alojan kixi ayalioja gunah kilip zina kiləjan bolidu. **12** Erini koyuwetip, bəxka ərgə təgkən ayalmu zina kiləjan bolidu, — dedi. **13** Kolungni təgküzgəysən döp, kixilə kikiq balilirini uning aldioja elip keliwatatti. Biraq muhlislar elip kəlgənləni əyiblıdi. **14** Buni kərgən əysa əqıqklinip, muhlisliroja: Balilar aldiməja kəlsun, ularni tosmanglar. Qünki Hudaning padixahliki dəl muxundəklarəja təwədur. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, Hudaning padixahlikiəni səbiy balidək qəbul kilmisa, uningəja hərgiz kirəlməydu, — dedi. **16** Xuning bilən u balilarni kuqikioja elip, ularəja kolllirini təgküzüp bəht tilidi. **17** U yoloja qikkənda, birsi uning aldioja yügürtip kelip, uning aldida tizlinip uningdin: — I yahxi ustaz, mən kəndəq kilsəm mənggülik həyatka miraslik kilimən? — döp soridi. **(aiōnios g166)** **18** Lekin əysa uningəja: — Məni nemixkə yahxi dəysən? Pəqət biridin, yəni Hudadin bəxka heqkim yahxi əməstur. **19** Sən Təwratkiki «Zina kılma, kətillik kılma, oqrilik kılma, yaləjan guwəhlik bərmə, hiyanət kılma, ata-anəngni hərmət kıl» degən pərhiz-pərzləni bilisən, — dedi. **20** U adəm jawabən: — Ustaz, bularning həmmisigə kikiqimdin tartip əməl kilip keliwatimən, — dedi. **21** Əysaning uningəja kərap muhəbbiti kəzojaldı wə uningəja: — Səndə yənə bir ix kəm. Berip pütün mal-mülkəngni setip, pulini yoxsularəja bərgin wə xundəq kilsəng, ərxətə həzinəng bolidu; andin kelip krestni kəturüp mənəgə əgəxkin! — dedi. **22** Lekin muxu sözni ənglap, uning qirayı tutulup, kəyojuəja qəməp u yərdin kətti. Qünki uning mal-dunyasi nəhəyiti kəp idi. **23** Andin əysa qərisigə səpselip kərap, muhlisliroja: — Mal-dunyasi kəplərnig Hudaning padixahlikiəja kirixi nemidəng təsliktə bolidu-hə! — dedi. **24** Muhlislar uning səzilirigə intayin həyran boluxti, lekin əysa ularəja yənə jawabən: — Balilirim, mal-mülükə təyanəjanlar üqün Hudaning padixahlikiəja kirixi nemidəng təs-hə! **25** Təgining yingnining kəzidin ətuxi bay adəmming Hudaning padixahlikiəja kirixidin asandur! — dedi. **26** Ular buni ənglap intayin bək həyran boluxup, bir-biridin: Undəqta, kim nijətkə erixəloydu? — döp soraxti. **27** Əysa ularəja kərap: — Bu ix insan bilən wəjudkə qikixi mumkin əməs, lekin Huda üqün mumkin əməs bolmaydu; qünki Hudaəja nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **28** Buning bilən Petrus uningəja: — Mana, biz bolsəq, həmməni taxləp sanga əgəxtuk!? — degili turdi. **29** Əysa uningəja jawabən mundak dedi: — Mən silərgə bərhək əyni eytip koyayki, mən üqün wə hux həwər üqün əyi, aka-ukiliri, aqa-singilliri, atisi, anisi, ayali, baliliri yəki yər-zeminliridin wəz

kəqkənlərninğ həmmisi **30** bu zamanda bularninğ yüz həssisigə, yəni əy, aka-uka, aqa-singil, ana, balilar wə yər-zeminlaroğa (ziyankəxlilər qoxuloğan halda) muyəssər bolmay qalmaydu wə kelidioğan zamandimu mənggülik həyatka erixməy qalmaydu. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Ləkin xu qaoğda nuroğun aldidə turoğanlar arkiyoğa ətidu, nuroğun arkiğda turoğanlar aldioğa ətidu. **32** Ular Yerusalemoğa qikidioğan yolda idi, əysə həmmininğ aldidə ketiwatatti. [Muhlisiliri] bək həyran idi həmdə uningəyə əgəxkənlərmu qorqunq iqidə ketiwatatti. əysə on ikkəylənni yənə əz yenioğa tartip, ularoğa əz bəxioğa qüxidioğanlirini ukturuxkə baxlar: **33** — Mana biz həzir Yerusalemoğa qikip ketiwatimiz. Insan'ooqli bax kağınlar wə Təwrat ustaylirioğa tapxurulidu. Ular uni əlümgə məhkum kilidu wə yat əlliklərgə tapxuridu. **34** Ular bolsə uni məshirə kilip, qəmqiləp, uning üstigə təküridu wə uni əltüridu. Ləkin üq kündin keyin u qayta tirilidu, — dedi. **35** Zəbədinyning oquilliri Yəqub bilən Yuhənnə uning aldioğa kelip: — Ustaz, səndin nemə tilisək orundəp bərsəng, dəp ətünimiz, — deyixti. **36** U ularoğa: — Silərgə nemə kilip beriximni haləysilə? — dedi. **37** — Sən xan-xəripingdə boləjiningdə, birimizni ong yeningdə, birimizni sol yeningdə olturojuzoğəysən, — deyixti ular. **38** əysə ularoğa jawəbən: — Nemə tələp kiləjanlikinglarni bilməywətilisilə. Mən iqidioğan kədəhni iqələmsilə? Mən qəbul kilidioğan qəməldürüxni silərmu qəbul kilaləmsilə? **39** — Qiləlaymiz, — deyixti ular. əysə ularoğa: — Dərwəkə, mən iqidioğan kədəhimi silərmu iqisilə wə mən qəbul kilidioğan qəməldürülx bilən qəməldürülxilə. **40** Birağ ong yəki sol yemində olturuxkə nesip bolux mening ilikimdə əməs; bəlkə kimlərgə təyyarlanəjan bolsə, xularoğa berilidu, — dedi. **41** Buningdin həwər tapkən [kəloğan] on [muhlis] Yəqub bilən Yuhənnədin həpə boluxkə baxlidi. **42** Ləkin əysə ularni yenioğa qəkirip, mundağ dedi: — Silərgə məlumki, yat əllər üstidiki həkümran dəp həsəblənoğanlar qol əstidiki həlk üstidin buyrukəwəzlik kilip həkimiyət yürğüzidu, wə həkukədarliri ularni hojəyinlərqə idarə kilidu. **43** Birağ silərninğ aranglarda bundəğ ix bolmaydu; bəlkə silərdin kim mərtəwilik boluxni halisə, u silərninğ hizmitinglarda bolsun; **44** wə kim aranglarda birinğı boluxni istisə, u həmmə adəmninğ quli bolsun. **45** Qünki Insan'ooqlimu dərwəkə xu yolda kəpəqilik mening hizmitimdə bolsun deməy, bəlkə kəpəqilikning hizmitidə bolay wə jenimni pida kilix bədiligə nuroğun adəmlərnəni hərlükkə qikiray dəp kəldi. **46** Ular Yeriho xəhərigə kəldi. [əysə] muhlisiliri wə zor bir top adəmlər bilən billə Yerihodin qikqən wəqitdə, Timəyning Bartiməy isimlik qərioğu ooqli yol boyida olturup, tiləmqilik kiliwatatti. **47** U «Nəsərlilik əysə»ning u yərdə ikənlikini angləp: — I Dawutning ooqli əysə, mənə rəhim kiləyoğsən! — dəp towləxkə baxlidi. **48** Nuroğun adəmlər uni «Ün qikərmə» dəp əyiblidi. Ləkin u: — I Dawutning ooqli, mənə rəhim kiləyoğsən, — dəp təhimu ünlük towlidi. **49** əysə tohtap: Uni qəkiringlar, — dedi. Xuning bilən ular qərioquni qəkirip uningəyə: — Yürəklik bol! Ornungdin tur, u seni qəkiriwatidu! — deyixti. **50** U adəm qəpinini selip taxlap, ornidin dəs turup əysəning aldioğa kəldi. **51** əysə jawəbən uningdin: — Sən meni nemə kil dəysən? — dəp

soridi. Qərioğu: — I gəmə, qayta kəridioğan bolsam'idi! — dedi. **52** əysə uningəyə: — Yolungəyə qəytsəng bolidu, etiğəding seni saqaytti; — dedi, u xuan kəreləydioğan boldi wə yol boyi əysəyə əgixip mangdi.

11 Ular Yerusalemoğa yəkinlixip, Zəytun teoğining etikidiki Bəyt-Fəgi wə Bəyt-Aniyə yezilirioğa yəkin kəlninğdə, u ikki muhlisioğa aldin mangdurup ularoğa: — Silər udulunglardiki yezioğa beringlar. Yezioğa kiriplə, adəm balisi minip bəkmioğan, bəqləqlik bir təhəyni kərisilə. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **3** əgər birsi silərdin: «Nemixkə bundəğ kilisilə?» dəp sorəp qəlsə, «Rəbning buningəyə həjiti qüxti wə u həlilə uni bu yərgə əwətəp beridu» — dənglar, — dəp tapilidi. **4** Ular ketip aqə yol üstidiki əyning dərəwəzisi sirtidə bəqləqlik turoğan bir təhəyni kərdi. Ular tanini yəxti. **5** U yərdə turoğanlardin bəzilə: — Təhəyni yexip nemə kilisilə? — deyixti. **6** Muhlislər əysəning buyruqinidəğ jawə bərdi, həlikə kixilə ularoğa yol qoydi. **7** Muhlislər təhəyni əysəning aldioğa yetiləp kelip, üstigə əz yepinqə-qəpanlirini taxlidi; u üstigə mindi. **8** əmədi nuroğun kixilə yepinqə-qəpanlirini yoloğa pəyandəz kilip saldi; bəxkiliri dərəhlərdin xəh-xumbilarni kesip yoloğa yaydi. **9** Aldidə mangəjan wə kəynidin əgəxkənlər: «Həsənnə! Pərwərdigərninğ namidə kəlgüyigə mubərək bolsun! **10** Atiməz Dawutning kelidioğan padixəhlikioğa mubərək bolsun! Ərxələdə təxəkkür-həsənnələr oqulsun!» — dəp wərkirixatti. **11** U Yerusalemoğa berip ibadətəhəna həyililirioğa kirdi; wə ətrapidiki həmmini kəzdin kəqürgəndin keyin, wəqit bir yərgə berip qəloğəqə, on ikkəylən bilən billə yənə Bəyt-Aniyəyə qikti. **12** ətisi, ular Bəyt-Aniyədin qikqəndə, uning qərsiki eqip kətkənədi. **13** Yirəktiki yopurməqlik bir tüp ənjür dərihini bəyqəp, uningdin birəw məwə tapalərmənmikən dəp yenioğa bardi; ləkin tūwigə kəlgəndə yopurməqti bəxkə həq nərsə tapalmidi. Qünki bu ənjür pidxidioğan pəsil əməs idi. **14** U dərhəkə səz kilip: — Buningdin keyin mənggü həqkim səndin məwə yemigəy! — dedi. Muhlisirimu buni anglidi. **(aiōn g165)** **15** Ular Yerusalemoğa kəldi; u ibadətəhəna həyililirioğa kirip, u yərdə elim-sətim kiliwətkənlarni həydəxkə baxlidi wə pul tēgixkūqilərninğ xiralirini, pəhtək-kəptər satkuqilərninğ orunduklirini ərəwətti; **16** wə həqkimning həqqəndəğ mal-buyumlarni ibadətəhəna həyililirdin kətürüp ətəxigə yol qoymidi. **17** U həlkə: — Mukəddəs yazmilarə: «Mening əyüm bərlək əllər üqün dua-tiləwəthəna dəp atilidu» dəp pütülgən əməsmu? Ləkin silər uni buləngqilərninğ uwisioğa əylənduruwəttinglar! — dəp təlim baxlidi. **18** Bəx kağınlar wə Təwrat ustayliri buni angləp, uni yəkitixning qərisini izdəxkə baxlidi; pütkül həlayik uning təlimigə təəjjuplinip qəloğəqə, ular uningdin qorqatti. **19** Kəqkurun, u [muhlisiliri] [bilən] xəhərninğ sirtioğa qikip kətti. **20** ətisi səhərdə, ular ənjür dərihining yenidin ətəp ketiwətip, dərhəning yiltizidin kurup kətkənlikini bəyqəxti. **21** [Dərhəni həlitini] esigə kəltürəp Petrus: — Ustaz, qərə, sən qərioğan ənjür dərihi kurup ketipti! — dedi. **22** əysə ularoğa jawəbən mundağ dedi: — Hudəning ixənqidə bolunglar. **23** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, kimdəkim bu təoğkə: Bu yərdin kətürülüp dēngzioğa taxlan!» desə wə xundəğlə kəlbidə həq guman

kilmay, balki eytkinining amalgə exixioğa ixənəq bar bolsa, u eytkən ix uning üqün əməlgə axidu. **24** Xu səwəbtin mən silərgə xuni eytmənkə, dua bilən tiligən hər bir nərsə bolsa, xuningoğa erixtim, dəp ixininglar. Xunda, tiligeninglar əməlgə axidu. **25** Wə ornunglardin turup dua kiləjininglarda, birərsigə oğuminglar bolsa, uni kəqüringlar. Xuning bilən ərxteki Atanglarmu siləning gunaqliringlarni kəqürüm kilidu. **26** Ləkin silər baxkilarni kəqürüm kilmisanglar, ərxteki Atanglarmu siləning gunaqliringlarni kəqürüm kilmaydu. **27** Ular Yerusalemoğa qaytidin kirdi. U ibadəthana həyililirida aylinip yürgəndə, bax kaqinlar, Təwrat ustazliri wə aksaqallar uning yenioğa kelip: **28** — Sən kilawatkan bu ixlarni kaysi həkukqə tayinip kiliwatison? Sanga bu ixlarni kilix həkukqini kim bərgən? — dəp soridi. **29** Əysa ularoğa jawabən: — Mənmə silərdin bir soal soray. Silər uningəyja jawab bərsənglar, mənmə bu ixlarni kaysi həkukqə tayinip kiliwatkanlikimni eytip berimən: **30** — Yəhya yürgüzgən qəmtüldürüx bolsa, ərxinimə, yaki insanlardinimə? Manga jawab bərsənglarqu! **31** Ular əzara mulahizə kilixip: — Əgər «ərxin kəlgən» desək, u bizgə: «Undaқта, silər nemə üqün Yəhyaəyja ixənmidinglar?» dəydu. **32** Əgər: «Insanlardin kəlgən» desək, ... bolmaydu! — deyixti (qünki barlik həlkə Yəhyani pəyğəmbər dəp kəriəyjaqqa, ular həlkətin kərəkətti). **33** Buning bilən, ular əysəyja: — Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undaқта, mənmə bu ixlarni kaysi həkukqə tayinip kiliwatkanlikimni eytməymən, — dedi u ularoğa.

12 Andin, u ularoğa təmsillər bilən səzləxkə baxlidi: — Bir kixi bir üzümzarlik bərpə kilip, ətrəpini qitlaptu; u bir xarab kəlqiki kəziptu wə bir kəzət munarini yasaptu. Andin u üzümzarlikni baəwənlərgə jjarigə berip, əzi yaka yurtka ketiptu. **2** Üzüm pəsli kəlgəndə, baəwənlərdin üzümzarlikteki mewilərdin [teğixlikini] əkelix üqün bir kulini ularning yenioğa əwətiptu. **3** Ləkin ular uni tutuwəlip dumbalap, kərək kəzət qayturuptu. **4** Hojayin yənə bir kulni ularning yenioğa əwətiptu. Uni bolsa ular qalma-kesək kilip, bax-kəzəni yerip, həkəratləp qayturuptu. **5** Hojayin yənə birisini əwətiptu. Ləkin uni ular əltürüptu. U yənə tola kullarni əwətiptu, ləkin ular bəzilarni dumbalap, bəzilarni əltürüptu. **6** Hojayinning yenida pəkət uning səyümlük bir oqlila kələyjaqqa, ular oqlumniəyja həkərat kilər dəp, u uni əng ahiri bolup baəwənlərnəyja yenioğa əwətiptu. **7** Ləkin xu baəwənlər əzəra: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni əltürüwətəyli, xuning bilən mirasi bizningki bolidu!» deyixiptu. **8** Xunga ular uni tutup əltürüp, üzümzarlikning sirtioğa taxliwətiptu. **9** Əmdi üzümzarlikning hojayini kəndəp kilidu? U əzi kelip baəwənlərnəyja əltürüdu wə üzümzarlikni baxkilaroğa beridu. **10** Əmdi silər muqəddəs yazmilərdin munu ayətni oqup bəkmioğanmusilərgə? — «Tamqilar taxliwətkən tax bolsa, Burjak texi bolup tikləndi. **11** Bu ix Pərwərdigardindur, Kəzimiz aldidə kəramət bir ixtur» **12** Ular uning bu təmsilni əzliərgə kəritip eytkanlikini qixəndi; xunga ular uni tutux yolini izdəxti; həlbuki, haləyiktin kərkuxup, uni taxlap ketip kəldi. **13** Xuningdin keyin, ular birnəqə Pərisiy wə Hərodning tərəpdarlirini uni əz səzi bilən kiltaqqa qixürüx məksitidə uning aldioğa əwətti. **14** Ular kelip uningəyja: —

Ustaz, silini səmimi ədəm, ədəmlərgə kət'iy yüz-hatirə kilmaydu, həkəkimgə yan basmaydu, balki kixilərgə Hudaning yolini sadiklik bilən əgitip kəliwatidu, dəp bilimiz. [Siliqə], [Rim imperatori] Kəysərgə baj-selik tapxurux Təwrat kanunioğa uyoğunmu-yok? **15** Zadi baj tapxuramduk-tapxurmamduk? — deyixti. Ləkin u ularning sahtipəzlikini bilip ularoğa: — Nemixkə meni siniməqəsilərgə? Manga bir «dinar» pulni əkelinglar, mən kərip bəqay, — dedi. **16** Ular pulni elip kəldi, u ulardin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. — Kəysərnəyja, — deyixti ular. **17** Əysa ularoğa jawabən: — [Undaқта bolsa], Kəysərnəyja həkəkinə Kəysərgə, Hudaning həkəkinə Hudəyja tapxurunglar, — dedi. Xuning bilən ular uningəyja intayin həyran kəlixti. **18** Andin «Əlgənlər tirilməydu» dəydioğan Sadukiyar uning aldioğa kelip kistap soal koydi: **19** — Ustaz, Musa [pəyğəmbər] Təwratəyja bizgə: «Bir kixi əltür ketip, ayali tul kelip, pərzənt kərmigən bolsa, uning aka yaki inisi tul kəloğan yənggisini əmrigə elip, kərxidixi üqün nəsil kəlduruxi lazim» dəp yazoğan. **20** Burun yəttə aka-uka bar idi. Qoñgi əylinip pərzənt kəldurməy əldi. **21** İkkinji kərxidixi yənggisini əmrigə elip, umu pərzənt kərməy əldi. Üqinqisining əhwalimə uningkiəyja əhxax boldi. **22** Xu tərəkidə yəttisi əhxaxla uni elip pərzənt kərməy kətti. Ahirdə, u ayalmə ələmdin ətti. **23** Əmdi tirilix künidə ular tirilgəndə, bu ayal kəysisining ayali bolidu? Qünki yəttisining həmmisi uni hotunluqqa əloğan-də! — deyixti. **24** Əysa ularoğa mundaқ jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yazmilərnəyja nə Hudaning kudritini bilmigənlikinglar səwəbidin muxundaқ əzoğan əməsmusilərgə? **25** Qünki ələmdin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, balki ərxteki pərixtilərgə əhxax bolidu. **26** Əmdi əlgənlərnəyja tirilixi məsilisi həkəkidə [Təwratəyja], yəni Musəyja qixürülgən kitabteki «tikənlik» wəkəsidə, Hudaning uningəyja kəndəp eytkinini, yəni: «Mən İbrahəminəyja Hudasi, İshəknəyja Hudasi wə Yəqubning Hudasiəyja» deginini oqumidinglarmu? **27** U ələklərnəyja Hudasi əməs, balki tiriklərnəyja Hudasiəyja! Xunga silər kəttik əzi pərkənsilərgə? **28** Ularoğa yəkin kəlgən, munəziləxkənlirini angliəyja wə əysəyja ularoğa yaxsi jawab bərgənlikini kərgən əng Təwrat ustazi uningdin: — Pütün əmrlərnəyja iqidə əng muhəmi kaysi? — dəp soridi. **29** Əysa mundaқ jawab bərdi: — Əng muhəmi əmr xuki, «Angliəyja, əy İsrail! Pərwərdigar Hudəyimiz boləyja Rəb birdur. **30** Pərwərdigar Hudəyini pütün kəlbəyja, pütün jəning, pütün zəhnəyja wə pütün küqün bilən səygin. Mana bu əng muhəmi əmr. **31** Uningəyja əhxəydioğan ikkinji əmr bolsa: — «Kəoxnəyja əzünəyja səyğəndəp səy». Həkəndəp əmr bulərdin üstün turmaydu. **32** Təwrat ustazi uningəyja: — Toərgə eytingiz, ustaz, həkəikətəp boyiqə səzlidingiz; qünki U birdur, Uningdin bəxkisi yoktur; **33** insaningni Uni pütün kəlbəyja, pütün əqli, pütün jəni wə pütün küqi bilən səyxi həkə kəoxnisinimə əzini səyğəndəp səyxi barlik kəyduərmə kərbənləyja həkə bəxkə kərbənləyja-hədiyərdinimə artuqtur. **34** Əysa uning əkilənilik bilən jawab bərginini kərip: — Sən Hudaning padixəhlikidin yərik əməssən, — dedi. Xuningdin keyin, həkəx uningdin soal sorəxkə petinalmidi. **35** İbadəthana həyililirida təlim bərgəndə,

Əysa bularoşa javabən mundak soalni otturioşa koydi: Təwrət ustazlirining Məsihni «Dawutning oşli» deginini kandak qixinisilar? **36** Qünki Dawut əzi Mukəddəs Roħta mundak degənoş: — «Pərwərdigar mening Rəbbimə eyttiki: — «Mən sening düxmənlingini təhtipəring kילוqə, Mening ong yenimda olturoşin!», **37** Dawut [Məsihni] xundak «Rəbbim» dəp atioşan tursa, əmdi [Məsih] kəndakmu [Dawutning] oşli bolidu? U yərdiki top-top həlk uning səzini hursənlik bilən anglyaytti. **38** U ularoşa təlim bərginidə mundak dedi: — Təwrət ustazliridin hoşyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwaləşan həlda kerilip yürüxkə, bazarlarda kixilərninğ ularoşa boləşan [uzun] salamlirioşa, **39** sinagoglarda aldinki orunlarda, ziyəpətlərdə tərdə olturuxkə amrak kelidu. **40** Ular tul ayallarning barlik əy-besatlrini yəwalidu wə kəz-kəz kiliş yaləşandin uzundin-uzun dualar kiliş. Ularinğ tartidioşan jazasi tehimu eoşir bolidu! **41** U ibadəthanidiki sədikə sandukining udulida olturup, unioşoşa pullirini taxlawatkan halayikə karap turatti. Nuroşun baylar unioşoşa heli kəp pul taxlaxti. **42** Namrat bir tul ayalmu kelip, tişinning tətlin biri kimmittidiki ikki ləptonni taxlidi. **43** U muhlislrini yenioşa qakirip, ularoşa mundak dedi: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu namrat tul ayalning ianə sandukioşa taxlioşini baxkilarning həmmisining taxlioşanliridin kəptur. **44** Qünki baxkilar ezlirining exip taxkənliridin sədikə kildi; ləkin bu ayal namrat turupmu, ezining bar-yokini — tiriklik kilişioşinininğ həmmisini sədikə kiliş taxlidi.

13 U ibadəthanidin qikiwatqanda, muhlislrininğ biri unioşoşa: — Ustaz, kara, bu nemidegən həyətlik taxlar wə imarətlər-hə! — dedi. **2** Əysa unioşoşa javabən: — Sən bu həyətlik imarətlərnini kərdingmu? Bir tal taxmu tax üstidə kəlməydu, həmmisi kəldurulmay gumran kilişidu, — dedi. **3** U Zəytn teoşida, yəni ibadəthanining udulida olturoşanda, Petrus, Yaqup, Yuħanna wə Andriyaslar uningdin astioşina: **4** — Bizgə eytkinqu, bu ixlar kaşan yüz beridu? Bu barlik wəkələrninğ yüz beridioşan kərsitidioşan nemə alamət bolidu? — dəp soraxti. **5** Əysa ularoşa javabən səz baxlap mundak dedi: — Həzi bolunglarki, həqkim silərnini azdurup kətmisun. **6** Qünki nuroşun kixilər mening namimda kelip: «Mana əzüm xudurmən!» dəp, kəp adəmlərnini azduridu. **7** Silər urux həwərləri wə urux xəpilirini anglioşinoglar, bulardin alakzadə bolup kətmənglar; qünki bu ixlarning yüz berixi mukərrər. Ləkin bu zaman ahiri yetip kəlgənlik əməs. **8** Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxkə qikişidu, bir padixahlıq yənə bir padixahlıq bilən uruxkə qikişidu. Jay-jaylarda yər təwərxələr yüz beridu, aqarqiliklər wə kəlaymikəniliklər bolidu. Mana bu ixlarning yüz berixi «tuəşutning toloşikining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Silər bolsanglar, ezünoglaroşa pəhəs bolunglar; qünki kixilər silərnini tutkun kiliş sot məhkəmilirigə tapxurup beridu, sinagoglarda kəmqilinisilar. Silər mening səwəbimdin əmirlər wə padixahlar aldioşa elip berilip, ular üçün bir guwahlik bolsun dəp sorakka tartilisilar. **10** Ləkin bulardin əwwal hux həwər pütkül əllərgə jakarlinixi kərək. **11** Əmdi ular silərnini apirip [sorakka] tapxuroşanda, nemə deyix həkkidə nə əndixə

nə mulahizə kilmənglar, bəliki xu wəqit-saitidə silərgə kaysi gəp berilsə, xuni eytinglar; qünki səzligüqi silər əməs, Mukəddəs Roħtur. **12** Kerindax kerindixioşa, ata balisioşa hainlik kiliş oşimgə tutup beridu. Balilərmu ata-anisi bilən zitlixip, ularni oşimgə məhkum kilduridu. **13** Xundakla silər mening namim tüpəylidin həmmə adəmninğ nəpəritigə uqraysilər, ləkin ahioşoşa bərdaxlik bərgənlər kütqizulidu. **14** «Wəyran kילוqə yirginqlik nomussizlik»ning əzi turuxkə tegixlik bolmioşan yərdə turoşinini kərginoglar, (kitabhan bu səzning mənisini qixəngəy) Yəħudiyə əlksidə turuwatkanlar taoşlaroşa kaqsun. **15** Əgzidə turoşan kixi əyigə qixməy yəki əyidiki birer nemini aloşili iqigə kirməy [kaqsun]. **16** Etizlarda turuwatkan kixi bolsa qəpinini aloşili əyigə yanmisun. **17** U künlərdə həmilidar ayallar wə bala emitiwatkanlarning həlioşa way! **18** [Kaşqidoşan] wəqtinglarning kixkə toşra kelip kəlməslikə üçün dua kilinglar. **19** Qünki u qəşda Huda yarətkan dunyaning apiridə kilişioşandin buyan muxu qəşkəş kərilip bəkmioşan həm kəlgüsidişu kərilməydoşan zor azab-oşubət bolidu. **20** Əgər Pərwərdigar u künlərnini azaytmisa, həqkəndəş ət igisi kütulalməydu. Ləkin U Əz tallioşanliri üçün u künlərnini azaytidu. **21** Əgər u qəşda birsi silərgə: «Kəranglar, bu yərdə Məsih bar!» yəki «Kəranglar, u ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **22** Qünki sahta məşihlər wə sahta pəşəpəmbərlər məydanəş qikişidu, məjizilik alamətlər wə kəramətlərnini kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolidioşan bolsa, ular hətta [Huda] tallioşanlarnini həm azduridu. **23** Xuning üçün, silər hoşyar bolunglar. Mana, mən bu ixlarning həmmisini silərgə aldin əla ukturup koydum. **24** Əmdi xu künlərdə, xu azab-oşubət etüp kətkən həman, kuyax kəriyidu, ay yoruklukini bərməydu, **25** yultuzlar əsməndin təkülüp qixidu, əsməndiki küqlər lərzigə kelidu. **26** Andin kixilər İnsan əşqlinog unluş küq-kudrət wə xan-xəşp bilən bulutlar iqidə keliwatkanlikini kəridu. **27** U əz pərixtilirini əwətidu, ular uning tallioşanlirini dunyaning tet təripidin, zeminning qətliridin əsmənninğ qətlirigəşə yioşip jəm kilişidu. **28** — Ənjür dərihidin mundak təmsilni biliwənglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmak qikəroşanda, yazning yəkinlap kəloşanlikini bilisilər. **29** Huddi xuningdək, [mən baya degənlirimininğ] yüz bəriwatkanlikini kərginoglar, uning yəkinlap kəloşanlikini, hətta ixik aldidə turuwatkanlikini biliwənglar. **30** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu alamətlərninğ həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwəş təməydu. **31** Asman-zəmin yəkilidu, birək mening səzliminğ hərgiz yəkaləmaydu. **32** Ləkin xu küni yəki wəqit-saiti toşruluk həwərnini həqkim bilməydu — hətta nə ərxiki pərixtilərmu bilməydu, nə oşul bilməydu, uni pəkət Atila bilidu. **33** Hoşyar bolunglar, səgək bolup dua kilinglar, qünki u wəqit-səətninğ kəşan kelişioşanlikini bilməysilər. **34** Bu huddi yəki yurtkə qikməqəş boləşan adəmninğ əħwalioşa ohxaydu. Yoloşa qikişidioşan qəşda, u kullirioşa əz hoşukini bəkitip, hər birigə əz wəzipsini tapxuridu wə dərwəziwənninğmu səgək boluxini tapilaydu. **35** Xuningdək, silərmu səgək bolunglar; qünki əşning igisining [kaytip] kelişioşan wəqitning — kəqkərunmu, tün yerimimu, horaz qillioşan

wakıtmu yaki sahər wakıtmu — uni biləlməysilər; **36** u tuyuqsız kəlgəndə, silərning uhlawatqıninglarning üstigə qüxmisun! **37** Silərgə eytkinimni mən həmməyləngə eytimən: Səgək turunglar!

14 «Ətüp ketix» heyti wə «petir nan heyti»oşa ikki kün qalojanidi. Bax kaħınlar wə Təwrat ustadziri uni hıylə-nəyrəng bilən tutup ɵltürüxning qarısını izdəytti. **2** Qünki ular: — Bu ix heyət-ayəm künliri kılınmisun. Bolmisa, həlk arisida malimanqılık qıkixi mumkin, — deyixətti. **3** Əmdi u Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning eydə dastihanda olturoşanda, ak ƣaxtexi xixidə nahayıti kimmətlik sap sumbul ətirni kɵtürüp kəlgən bir ayal uning yenioşa kirdi. Ayal ak ƣaxtexi xexini qəqıp, ətirni əysaning bexioşa kuydi. **4** Ləkin bəzilər buningoşa hapa boluxup, bir-birigə: — Bu ətir nemə dəp xundak israp kılınidu? **5** Qünki bu ətirni üq yüz dinardin artuƣ puloşa satqılı bolatti, puli kəmbəoşəllərgə sədikə kılinsa bolmamtil! — deyixti. Ular ayaloşa xundak tapa-tənə kılıjili turdi. **6** Ləkin əysa ularoşa: — Uning ihtiyarigoşa ƣoyunglar, nemə dəp uning kənglini aopritisilər? U mening üstümgə yaxıi ix kıldı. **7** Qünki kəmbəoşəllər daim aranglarda bolidu, halioşan waƣıtinglarda ularoşa həyr-sahawət kərsitələysilər; ləkin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydu! **8** Ayal ƣaminix yetixigə kıldı; u mening bədinimning dəpnə kılınıxioşa aldin'ala təyyarlık kılıp, uningə atir-may ƣuyup ƣoydi. **9** Mən silərgə bərhəƣ xuni eytip ƣoyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning ƣəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinin, uning kılışan bu ixi təriplinidu, — dedi. **10** Xu waƣıtta, on ikkiyələndin biri boləjan Yəhuda İxƣariyot uni ularoşa tutup berix məƣsitidə bax kaħınların aldioşa bardi. **11** Ular buni anglap huxal bolup kətti wə uningəşa pul berixkə wədə kılıxti. Yəhuda uni tutup berixkə muwapiƣ pürsət izdəp yürətti. **12** Petir nan heytingin birinqi küni, yəni ɵtöp ketix heytingin ƣurbanlık [ƣozisi] soyulidioşan küni, muhlislar uningdin: — Ətöp ketix heytingin [tamikini] yeyixing üqün bizning ƣəyergə berip təyyarlıximizni halaysən? — dəp soridi. **13** U muhlislrirdin ikkiyələni aldin mangoşuzup ularoşa: — Xəhərgə kiringlar, u yərdə kozida sa kɵtürüwaləjan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning ƣəynidin menginglar. **14** U adəm nəgə kirsə xu əyning igisigə: «Ustaz: Muhlisirim bilən ɵtöp ketix heytingin tamikini yəyidəjan meħmanhana ƣəyərdə? — dəp sorawatidu» — dənglar. **15** U siləni baxlap üstünki ƣəwəttiki rətləngən sərəmjanlaxturuloşan ƣong bir əojiz əyni kərsitidu. Mana xu yərdə bizgə təyyarlık kılıp turunglar, — dedi. **16** Muhlislar yoloşa qıƣıp xəhərgə kirip, yolukƣan ixlarning həmmisi u eytkəndək boldi. Xu yərdə ular ɵtöp ketix heytingin tamikini təyyarlasti. **17** Kəƣ kirgəndə, u on ikkiyənlə bilən əygə kəldi. **18** Ular dastihanda olturup oşızalənoşanda əysa: — Mən silərgə bərhəƣ xuni eytip ƣoyayki, aranglardiki birəylən, mən bilən billə oşızaliniwatkan birsi mənə satƣunluk kılıdu, — dedi. **19** Ular [bu səzdin] ƣəyoşuşa ƣəməp, bir-birləp uningdin: — Mən əməstimən? — dəp soridi. Yənə birsi: — Mən əməstimən? — dedi. **20** Ləkin u ularoşa: — [Xu kixi] on ikkiyənlənin biri, yəni ƣolidiki nanni mən bilən tang tawakƣa təgürgüqi bolidu. **21** İnsan'ooşli dərwəkə əzi toşrisida [mukəddəs yazmilarda]

pütülgəndək ələmdin ketidu; biraƣ İnsan'ooşlining tutup berilixigə wasitiqi boləjan adəmning halioşa way! U adəm tuşulmioşan bolsa uningəşa yaxı bolattil! — dedi. **22** Ular oşızaliniwatƣanda, əysa bir nanni ƣolioşa elip təxəkkür eytkəndin keyin, uni ɵxtup, muhlislririoşa üləxtürüp bərdi wə: — Elinglar, bu mening tenim, — dedi. **23** Andin u ƣolioşa jamni elip [Hudaşa] təxəkkür eytkəndin keyin, uni muhlislririoşa sundi. Ularıning həmmisi uningdin iƣixti. **24** U ularoşa: — Bu mening ƣənim, nuroşun adəmlər üqün təkülidioşan, yəngi əhdini tüzidioşan ƣənimdur. **25** Mən silərgə bərhəƣ xuni eytip ƣoyayki, Hudaning padixahlıkida yəngidin xarabtin iƣidioşan ƣünigə, üzüm telining xərbitinə hərgiz iƣməymən, — dedi. **26** Ular bir mədhiyə ƣüyini eytkəndin keyin taləşa qıƣıp, Zəytun təşioşa ƣarap ketixti. **27** Andin əysa ularoşa: Silər həmminglar tanduruluş putlixisilər, qünki [mukəddəs yazmilarda]: «Mən padiqini uruwətimən, ƣoylar patiparaƣ bolup tarkitiwətilidu» dəp pütülgən. **28** Ləkin mən tirilgəndin keyin Galiliyəgə silərdin burun bərimən, — dedi. **29** Ləkin Petrus uningəşa: — Həmməylən tanduruluş putlaxsimu, mən hərgiz putlaxmaymən, — dedi. **30** əysa uningəşa: — Mən sənə bərhəƣ xuni eytip ƣoyayki, bügün, yəni bügün kəƣə horaz ikki ƣətim qillioşuqə, sən məndin üq ƣətim tanisən, — dedi. **31** Ləkin Petrus teħimu ƣət'iyilik bilən uningəşa: — Sən bilən billə elidioşan ix kerək bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. ƣaloşan həmmisimu xundak deyixti. **32** Andin ular Getsimənə dəgən bir jəyoşa kəldi. U muhlislaroşa: — Mən dua-tilawət kılıp kəlgüqə, muxu yərdə olturup turunglar, dedi. **33** U Petrus, Yaƣup wə Yuhannani birgə elip mangdi wə sür besip, roħ-ƣəlbida tolimu pərixan boluxƣa baxlıdi. **34** U ularoşa: — Jenim elidioşandək bəkmə azablanmaƣta. Silər bu yərdə ƣəlip, oyoşak turunglar, — dedi. **35** U səl nerirəƣ berip, əzini yərgə ətəp düm yatti wə mumkin bolsa, u dəƣıƣining əz bexioşa qüxməy ɵtöp ketixi üqün dua kılıp: **36** — I Abba Ata, Sənə həmmə ix mumkindur; bu ƣadəħni məndin ətəküzüwətkəysən! Ləkin bu ix mən halioşandək əməs, sən halioşandək bolsun, — dedi. **37** U [üqəylənin] yenioşa ƣaytip ƣəlginidə, ularning uhlap ƣaloşanlıkini kərup, Petrusƣa: — Əy Simon, uhlawatamsən?! Bir saətmə oyoşak turalmidingmu?! **38** Ezikaturuluxtin saƣlinix üqün, oyoşak turup dua ƣilinglar. Roħ pidakar bolsimu, ləkin kixining ətliri əjizdur, — dedi. **39** Andin u yənə berip, ohxax səzlər bilən ƣaytidin dua kıldı. **40** U ularning yenioşa ƣaytip ƣəlginidə, ularning yənə uhlap ƣaloşanlıkini kərdi, qünki ularning ƣəzliri uyƣuşa ilinoşanidi. Ular uningəşa nemə deyixini bilməy ƣaldı. **41** U üqinqi ƣətim ularning yenioşa ƣaytip ularoşa: — Silər teħiqə uhlawatamsilər, teħiqə dəm eliwatamsilər? Əmdi boldi bəs! Waƣıt-saiti kəldi; mana, İnsan'ooşli gunahƣarlarıning ƣolioşa tapxuruldil! **42** Ƙopunglar, ketayli; mana, mənə satƣunluk kılıdian kixi yəƣin kəldi! — dedi. **43** Wə xu dəƣıƣidə, uning səzi teħi tügiməylə, mana, on ikkiyələndin biri boləjan Yəhuda kəldi; uning yenida bax kaħınlar, Təwrat ustadziri wə aksaƣallar təripidin əwətiləng ƣiliq-toƣmaƣlarını kətürəng zor bir top adəm bər idi. **44** Uningəşa satƣunluk ƣiloşuqi ular bilən alliburun ixarətni bəkitip: «Mən

kimni seysəm, u däl xudur. Silər uni tutup, yalap elip ketinglar» döp kelixkənidi. **45** U kelip udul [əysaning] aldioğa berip: — Ustaz, ustaz! — döp uni seüyöp kätti. **46** Ular uningöğa köl selip, uni tutkun kildi. **47** Wə uning yenida turoqanlardan birəylən kiliqini suqurup, bax kaħinning qakirioğa uruwidi, uning kulikini xilip quxürüwätti. **48** Əysa jawabən ularoğa: — Bir qarəqkini tutidiogandək kiliq-tokmaklarni kətüröp meni tutkili kəpsilaroğu? **49** Mən hər küni ibadətəhana həyilirida silər bilən billə bolup təlim berəttim, lekin silər u qəşdə meni tutmidinglar. Lekin bu ixlarning yüz berixi muqəddəs yazmilarda aldin pütülgənləning əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. **50** Bu qəşdə, həmməylən uni taxlap qeqip ketixti. **51** Pəkət uqisioğa kanap rəht yepinqakliwaləjan bir yigit uning kəynidin əgixip mangdi. Yax əskərlər uni tutuweliwidi, **52** lekin u kanap rəhttin boxinip, yalingəq peti ulardin qeqip kätti. **53** Əmdi ular əysani bax kaħinning aldioğa elip berixti. Bax kaħinlar, bərik əksəqallar bilən Təwrat ustazlirimu u yərgə uning yenioğa yioğildi. **54** Petrus uningöğa taki bax kaħinning sarayidiki həyilining iqigioğa yirəktin əgixip keldi; u qarawullar bilən billə ötning nurida otsinip olturdi. **55** Bax kaħinlar wə pütün aliy kengəxmə əzaliri əysani ölümgə məhkum kilix üqün, guwaħ-ispət izdidi, əmma tapalmidi. **56** Qünki nuroqun kixilər uni əz kilip yaləjan guwaħqilik bərgən bolsimu, ularning guwaħlikliri bir-birigə udul kəlməytti. **57** Bəzi adəmlər ornidin turup, uning üstidin əz kilip yaləjan guwaħlik berip: **58** — Biz uning: «İnsan kəli bilən yasalojan bu ibadətəhanini buzup taxlap, insan kəli bilən yasalmiojan baxka bir ibadətəhanini üq kün iqidə yasap qikimən» degənlikini angliduk, — dedi. **59** Hətta ularning bu həktiki guwaħliklirimu bir-birigə mas kəlmidi. **60** Andin bax kaħin həmməylənləning aldidə ornidin turup, əysadin: — Kəni, jawab bərməmsən? Bular sening üstingdin zadi kəndək guwaħliklarni beriwatidu? — döp soridi. **61** Lekin əysa xük turup, heqkəndək jawab bərmidi. Bax kaħin uni kistap yəne uningdin: — Sən Mubərək Boləquqining Oqli Məsiləmsən? — döp soridi. **62** Xundək, mən əzüm, — dedi əysa, — wə silər keyin İnsan'ooqlining Kudrət Iqisining ong yenida olturidiogənlikini wə asmandiki bulutlar bilən kelidiogənlikini kərisilər. **63** Xuning bilən bax kaħin tonlirini yirtip taxlap: — Əmdi baxka hərəkəndək guwaħqining nemə həjiti? **64** Əzünglar bu kupurluqni anglidinglar! Əmdi buningöğa nemə dəysilər? — dedi. Ularning həmmisi u ölüm jazasioğa buyrulsun, döp həküm qikixitti. **65** Andin bəziliri uningöğa tükürüxkə bəxlidi, yəne uning kəzlinini tengip, muxtlap: «Kəni, [pəyoğəmbərqilik kilip] bəxarət ber!» deyixti. Qarawullarmu uni xapilək bilən kaqatlidi. **66** Petrus sarayning təwənkəi həyilisida turoqanda, bax kaħinning dedəkliridin biri kelip, **67** issinip olturoqan Petrusni kərüp, uningöğa tikilip qarap: — Sənmə Nasarətlik əysa bilən billə idingöğa, — dedi. **68** Lekin u tenip: — Sening nemə dəwatəkanlikingni bilmidim həm qixənmidim, — dedi-də, taxkiriəğa, dərwezining aywanioğa qikip turdi. Xu əsnada horaz bir qillidi. **69** Uni yəne kərgən heliki dedək yəne u yərdə turoqanlaroğa: — Bu ulardin biri, — degili turdi. **70** [Petrus] yəne inkar kildi. Bir'əzdin keyin, u yərdə turoqanlar Petruska

yəne: — Bərhək, sən ularning birisən. Qünki sənmə Galiliyəlik ikənsənöğü?! — deyixti. **71** Lekin u kəttik qarəqaxlar bilən kəşəm kilip: — Silər dəwatəkan heliki adəmini tonuməymən! — dedi. **72** Dəl xu qəşdə horaz ikkinqi kətim qillidi. Petrus əysaning əzigə: «Horaz ikki kətim qillioqə, sən məndin üq kətim tanisən» degən sezinə isigə aldı; wə bularni oylap yioqlap kätti.

15 Ətisi tang etixi bilənla, bax kaħinlar əksəqallar, Təwrat ustazliri wə pütükl aliy kengəxmidikilər bilən məslihətlixip, əysani baqlap apirip, [wəliy] Pilatuska tapxurup bərdi. **2** Pilatus uningdin: — Sən Yəhədiyləning padixəhimu? — döp soridi. U jawabən: — Eytqiningdək, — dedi. **3** Bax kaħinlar uning üstidin kəyətə-qəyidin əz-xikəyətənləni kilixti. **4** Pilatus uningdin yəne: — Jawab bərməmsən? Qara, ular üstingdin xunqiwala xikəyət kiliwatidu!? — döp soridi. **5** Birək əysa yənila heq jawab bərmidi; Pilatus buningöğa intayin həryan kəldi. **6** Hər kətimlik [ötüp ketix] həytdə, halayik kəysibir məħbusni tələp kilsə, wəliy uni qoyup bəretti. **7** Əni wəqəttə, zindandə Barabbas isimlik bir məħbus bar idi. U əzi bilən billə topiləng kətürgən həmdə topiləngdə katillik kiləjan nəqəyölən bilən təng solanoqanıdi. **8** Halayik qəqən-sürən selip wəliydin burun həmixə ularoğa kiləjiniyək yəne xundək kilixini tələti. **9** Pilatus ularoğa: — Silər Yəhədiyləning padixəhini qoyup beriximni haləmsilər? — dedi **10** (qünki u bax kaħinləning həsəthorluqni tūpəyilədin uni tutup bərgənlikini bilətti). **11** Lekin bax kaħinlar halayikni: «Buning ornioğa, Barabbasni qoyup bər» döp tələp kilixkə küxkürtti. **12** Pilatus jawabən ulardin yəne: — Undək bolsa, silər «Yəhədiyləning padixəhi» döp atioqan kixini kəndək bir tərəp kil dəwatəsilər? — dedi. **13** — Ular yəne awazini kətürüp: — Uni krestligin! — döp wərkiraxitti. **14** Pilatus ularoğa: — Nemixkə? U nemə razillik ötküzüptü? — dedi. Birək ular təhimu oqlirlixip: — Uni krestligin! — döp wərkiraxitti. **15** Xunga Pilatus, halayikni razi kilməqə bolup, Barabbasni ularoğa qikirip bərdi. əysani bolsa kəmqilatqəndin keyin, krestləx üqün [ləxkərlirigə] tapxurdi. **16** Andin ləxkərlər əysani wəliy ordisidiki səyənəğa elip kirip, pütün ləxkərlər topini bu yərgə jəm boluxkə qəkirdi. **17** Ular uning uqisioğa səsün rənglik ton kiydürüxti, andin ular tikənlik xəqilərdin tokəjan bir təjni bəxioğa kiygüzdi. **18** Andin uni mubərəkləp: «Yəxiəyayla, i Yəhədiyləning padixəhi!» deyixti. **19** Andin bəxioğa kəmux bilən hədəp urup, uningöğa qarap tükürüxti wə uning aldidə tiz püküp, səjdə kilixti. **20** Ular uni xundək mazək kiləjəndin keyin, uningdin səsün tonni salduruwetip, uqisioğa əz kiyimlirini kiydürdi; andin ular uni krestləx üqün elip qikixti. **21** Kurini xəhəridin boləjan, Simon isimlik bir kixi yezidin kelip, u yərdin ötüp ketiwatətti (bu kixi İskəndər bilən Rufusning atisi idi). [Ləxkərlər] uni tutup kelip, [əysaning] krestini uningöğa məjburiy kətürgüzdi. **22** Ular əysani Golgota (tərijimi, «bax səngək») degən yərgə elip kəldi; **23** andin ular uningöğa iqix üqün mürməkki ariləxturuloqan əqqik xarab bərdi; lekin u uni qəbul kilmidi. **24** Ular uni krestligəndin keyin, kiyimlirini əzərə bəlxüwəlix üqün, hərkəyisining ülünini bəkitixkə hər bir kiyimning üstigə qək taxlidi. **25** Uni krestligən wəqət künning

üqinchi saiti idi. **26** Uni ayibligan xikayotnamida «Yahudiylarning padixah» dap pütülgendi. **27** Ular uning bilän täng ikki karakçinimu krestliidi, biri ong tärripida, yänä biri sol tärripida idi. **28** Xundaq kılıp, mukäddäs yazmıladıki: «U jinayätqılarnıng katarıda sanaldı» degän söz ämälgä axurıuldı. **29** U yerdin etkänler baxlırını baytaxıp, uni haqaratlap: — Uhuı, sän ibadäthanını qızıp, üq kün iqidä kätıtidin yasap qıkiđioğan ädäm, **30** ämdi ezüingni kütüzup kresttin qüxüp baqqına! — deyixti. **31** Bax haqınlar bilän Təwrat ustazlırımı ezara xundaq məshirä kılıp: — U baxkılarnı kütüzuptikän, özini kütüzalmaydu. **32** İsrailning padixahı bolğan Məshih ämdi kresttin qüxüp baqsunqu, xuni kersakla unınoğa etikađ kılımız! — deyixti. Uning bilän täng krestlängänlärımı uni xundaq haqaratläxti. **33** Ämdi [küning] altingi saiti kälğändä, pütkil zeminni karangojuluk qaplıdı wə tokkuzınqı saıtigıqə dawam kıldı. **34** Tokkuzınqı saettə əysa yukiri awaz bilän: «Eloi, Eloi, lama xawaktanı?», mənisi: — «Hudayim, Hudayim, meni nemixkä taxlıwəttıng?» dap kattik nida kıldı. **35** U yerdə turuwatqanlarınng bəziliri bunı anglap: — Mana, u İlyas pəyoəmbərgə nida kılıwatıdu, — deyixti. **36** Ulardıñ birəylən yügürüp berip, bir parqə bulutni aqqıq xarabkä qılap, qomuxning uqioğa selip unınoğa iqtüzüp: — Tohtap turunglar! Qarap bakaylı, İlyas [pəyoəmbər] uni qüxürgili kelərmikın? — dedi. **37** Əysa kattik warkırıdı-də, rohinı qoyuwətti. **38** Wə [xu əsnada] ibadəthanıning iqtiri pərdisi yukiridin təwəngə ikki parqə bəlıp yırtıldı. **39** Ämdi uning udulıda turoğan yüzbeı unıng kandaq nida kılıp rohinı qoyuwətkənlikini kərtüp: — Bu ädäm haqıqətən Hudanıng oqlı ikən! — dedi. **40** U yerdə yənə bu İxlarda yıraqtın qarap turuwatqan birnäqqə ayallarmu bar idi. Ularnıng arısidä Magdallik Məryəm, kiqik Yaqup bilän Yosəning anisi Məryəm wə Salomilar bar idi. **41** Ular əslidə Əysa Galiliyə əlksidə turoğan waqıtta unınoğa əgixip, unıng hizmitidä bolqanlar idi; bulardıñ baxkä unıng bilän Yerusalımoğa birgə kälğän yənə nuroqun ayallarmu [uning əhwalioğa] qarap turattı. **42** Kəqkurun kirip qaloğanda («təyyarlaş küni», yəni xabat küningin aldınkı küni boləoqqa), **43** aliy kengəxmining tolımu mətiwə əzasi, Arimatıyalıq Yüsüp bar idi. Umu Hudanıng padixahlıqını kütüwatqan bolup, jür'ət kılıp [wəliy] Pilatusning aldioğa kirip, unıngdin əysanıng jəsitini berixni tələp kıldı. **44** Pilatus əysanıng allıkaqan əlgənlikigə həyran boldı; u yüzbeıni qakırıp, unıngdin əysanıng əlginigə heli waqıt boldımu, dap sorıdı. **45** Yüz beıxidin əhwalni uqkandıñ keyin, Yüsüpke jəsətni bərdi. **46** Yüsüp esil kanap rəht setiwelip, jəsətni [kresttin] qüxürüp kanap rəhttə kəpənliđi wə uni kıyada oyuloğan bir kəbrigə qoydı; andin kəbrining əoziəğa bir taxni domilitip qoydı. **47** Wə Magdallik Məryəm bilän Yosəning anisi Məryəm unıng qoyuloğan yerini kərtüwaldı.

16 Xabat küni etüxi bilənla, Magdallik Məryəm, Yaqupning anisi Məryəm wə Salomilar berip əysanıng jəsitigə süriş üqün huxpuraklık buyumlarnı setıwaldı. **2** Həptning birinqi küni ular bək baldur, tang səhərdə ornidin turup, kün qıxıı bilän kəbrigə bərdi. **3** Ular ezara: «Bizgə kəbrining əozıdıki taxni kim domilitixip berə?» deyixti. **4** Lekin ular baxlırını

kərtüp qarıwıdı, taxning bir yanqa domilitiwetılginini kərdi — əslidə u tax nahayıti yooğan idi. **5** Ular kəbrigə kirgəndä, ong tərəptə olturoğan, ak ton kıyğän, yax bir ädämni kərdi, wə kattik dəkkä-dükkigə qüxti. **6** Lekin u ularoğa: — Dəkkä-dükkigə qüxmənglar. Silər krestlängüqi Nasarətlık əysanı izdəwatısilər. U tirildi, u bu yerdə əməs. Mana ular uni qoyoğan jay! **7** Lekin beringlar, unıng muhlisliroğa wə Petruska: «U Galiliyəgə silərdin əwwal barıdıkən; u silərgə eytkinidək, silər uni xu yerdə kəridikənsilər» dənglar, — dedi. **8** Ular kəbridin qıkipla bədar qaqtı. Ularnı titrək besip hoxını yokıtay degandı; bək qorqup kətkəqkə, heqkimgə heqnemini eytmıdı. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Əysa həptning birinqi küni tang səhərdə tirilgəndin keyin, əwwal Magdallik Məryəmgə kərüñdi. U əslidə unıngdin yattə jinı həydiwətkanıdı. **10** Məryəm qıkipl, matəm tutup yioqlıxip turoğan, burun unıng bilän billə boləoğanroğa həwər bərdi. **11** Uning tirik ikənlikini wə Məryəmgə kərüñgənlikini anglioğanda, ular ixənmıdı. **12** Bu İxlardıñ keyin, u ularning iqidiki yeziəğa ketiwatqan ikkiyləngə baxkä siyaqta kərüñdi. **13** Bularmu qaloğanlarınng yenioğa kaytıp, ularoğa həwər kıloğan bolsımu, lekin ular bularəjımı ixənmıdı. **14** Andin on birəylən dastıhanda olturup əoziliniwatqanda, u ularoğa kərüñdi wə ularning etikađsizlikı wə tax yüraklıki üqün ularni tənbih berip ayıblıdı; qünki ular ezining tirilginini kərgənlərgə ixənmıgəndi. **15** U ularoğa mundaq dedi: — Pütkül jahañoğa berip, yarıtıloquılarnıng həbrıgı hux həwərnı jakarlanglar. **16** Etikađ kılıp, qəmiüldürüxni qobul kıloğanlar kütüzulıdu. Etikađ kılmoğanlar bolsa gunahkä bekitilıdu. **17** Etikađ kıloğanlarınng izliroğa muxundaq mejizilik əlamətlər əgixip həmraħ bolıdu: — ular Mening namim bilän jinlarnı həydiwətıdu; ular yengı tillarda səzləydu, **18** ular yılanlarnı kollirıda tutıdu, hərəkəndək zəhərlik nərsini iqsımu, ularoğa zərər yətküzməydu; kollirını bimarlaroğa təgküzüp qoysa, kesalliri sakıyıp ketıdu. **19** Xunga Rəb ularoğa bu səzlərnı kılıp boləoğandıñ keyin, asmanoğa kərtürıldı, Hudanıng ong yenıda olturdı. **20** Muhlislar qıkipl, hər yərgə berip hux həwərnı jakarlap yürdı. Rəb ular bilän täng İxləp, səz-kalamioğa həmraħ bolup əgəxkən mejizilik əlamətlər bilən unınoğa ispat bərdi.

Luka

1 Gərqə nuroqun adəmlər arimizda mutlək ixənqlik dəp qaraloqan ixlarni toqplap yezixka kirixkən bolsimu, **2** (huddi sez-kalamoqə baxtin-ahir öz kezi bilən guwahqı bololoqan, xundakla uni saqlap yətküzgüqilərnin bizgə amanət kılqoqan bayanliridak), **3** mənmu barlik ixlarni baxtin təpsilyi təxkürüp eniklioqandin keyin, i hərmətlik Teofilus janabliri, siligə bu ixlarni tərtipi boyiqə yezixni layik taptim. **4** Buningdin məksət, sili kəbul kılqoqan təlimlərnin mutlək həkikət ikənlikigə jəzm kılilxiri üqündür. **5** Yəhədiyə əlkisigə padixah boləqan Hərod səltənət kıləqan künliridə, «Abiya» kahinlik nəwitidin bir kahin bar bolup, ismi Zəkəriya idi. Uning ayalimu Hərurning əvladidin bolup, ismi Elizabit idi. **6** Ular ikkisi Hudaning alidida həkəkəniy kixilər bolup, Pərwərdigarning pütün əmr-bəlgilimiliri boyiqə əyibsi mangatti. **7** Əmma Elizabit tuşmas boləqəqka, ular pərzənt kərmiganidi. Uning üstigə ular ikkisi helila yaxinip qaloqanidi. **8** U öz türkümidiki kahinlar arisida [ibadəthanida] nəwətqilik wəzipisini Huda alidida ada kılıwatqanda, **9** [xu qəşqiki] kahinlik aditi boyiqə, ular Pərwərdigarning «mukəddəs jay»ioqə kirip huxbuy selixka muyəssər boluxka qək taxliqəanda xundak boldiki, qək uningə qikti. **10** Əmdi u huxbuy seliwtəqan waqtida, jamaət taxkirida turup dua kılıxiwatatti. **11** Tuyuksiz Pərwərdigarning bir pərixtsi uningə huxbuygəhning ong tərpidə kəründi. **12** Uni kərgən Zəkəriya həduqup kərkunqə qəmüp kətti. **13** Biraq pərixte uningə: — Əy Zəkəriya, kərkəmioqin! Qünki tiliking ijabət kılındi, ayaling Elizabit sanga bir oşul tuşup beridu, sən uning ismini Yəhya qəyoqin. **14** U sanga xad-huramlik elip kelidu, uning dunyaoqə kelixi bilən nuroqun kixilar xadlinidu. **15** Qünki u Pərwərdigarning nəziridə uluş bolidu. U həqkəndək hərək-xarab iqməsliki kərak; hətta anisining kərsikidiki waqtidin tartipmu Mukəddəs Rohqa tolduruloqan bolidu. **16** U Israillardin nuroqunlirini Pərwərdigar Hudaning yenioqə qayturidu. **17** U [Rəbning] alidida İliyas pəyoqəmbərgə has boləqan roş wə küq-kudrətə bolup, alitərnin kəblirini balilarəqə mayil kılıp, itaətsizləni həkəkəniylarning aqılanilikigə kirgüzüp, Rəb üqün təyyarlanəqan bir həlkni həzir kılıx üqün uning alidida mangidu, — dedi. **18** Zəkəriya bolsa pərixtidin: Mənmu kərip qəloqan, ayalimmu heli yaxinip qəloqan tursa, bu ixni kəndək jəzm kılalaymən? — dəp soridi. **19** Pərixte jawabən: — Mən Hudaning huzurida turoşuqi Jəbrailmən. Sanga sez kılıxka, bu hux həwərnə sanga yətküzüxkə mən əwətildim. **20** Waqit-saiti kəlgəndə qəqum əməlgə axurulidəqan bu səzliroqə ixnəmgənilik tūpəylidin, bu ixlər əməlgə axuruloqan küniqəqə manə sən tiling tutulup, zuwanəqə kələməysən, — dedi. **21** Əmdi jamaət Zəkəriyani kütüp turatti; ular u mukəddəs jayda nemə üqün bunqiwala həyal boldi, dəp həyran qəloqili turdi. **22** U qıkkənda ularoqə gəp kılalmidi; uning ularoqə kol ixarətilirini kılıxidin, xundakla zuwan sürəlmənilikidin ular uning mukəddəs jayda birər əlamət kərnüxnə kərgənlikini qūxinip yətti. **23** Xundak boldiki, uning [ibadəthanidiki] hizmət mudditi toxuxi bilənla, u əyigə qaytti. **24**

Dərwəqə, birnəqəqə kündin keyin uning ayali Elizabit həmilidar boldi; u bəx ayoqəqə tala-tüzgə qıkkəy: **25** «Əmdi Pərwərdigar mening həlimoqə nəzirini qūxürüp, meni halayik arisida nomuşka qəlixtin halas kılıp, manga bu künlərdə xunqilik xapaət kərsətti» — dedi. **26** [Elizabit həmilidar bolup] altə ay boləqanda, pərixte Jəbrail Huda tərpidin Galiliyə əlkisidiki Nasarət dəgən bir xəhərgə, pak bir kizning kəxiəqə əwətlidi. Kiz bolsa Dawut [padixahning] jəmətidin boləqan Yüstip isimlik bir kixigə deyixip qoyuloqanidi; kizning ismi bolsa Məryəm idi. **28** Jəbrail uning alidəqə kirip uningə: — Salam sanga, əy xəpəkətə muyəssər boləqan kiz! Pərwərdigar sanga yardur! — dedi. **29** U pərixtinə kərgəndə, uning səzidin bək həduqup kətti, kənglidə bundək salam səzi zadi nemini kərsitidəqəndə, dəp oylap qaldı. **30** Pərixte uningə: — Əy Məryəm, kərkəmioqin. Sən Huda alidida xəpəkət tapkənsən. **31** Mana, sən həmilidar bolup bir oşul tuşisən, sən uning ismini Əsya dəp qəyisən. **32** U uluş boləqan, Həmmidin Aliy Boləquqininq oşli dəp atilidu; wə Pərwərdigar Huda uningə atisi Dawutning təhtini ata kılıdu. **33** U Yakupning jəməti üstigə mənngü səltənət kılıdu, uning padixahlığı tūgiməstur, — dedi. (aiōn gl165) **34** Məryəm əmdi pərixtidin: — Mən tehi ər kixigə təgməqən tursam, bu ix kəndəkmu mumkin bolsun? — dəp soridi. **35** Pərixte uningə jawabən: — Mukəddəs Roh sening wəjudungə qūxidu wə Həmmidin Aliy Boləquqininq küq-kudriti sanga sayə bolup yəkinlixidu. Xunga, səndin tuşulidəqan mukəddəs [pərzənt] Hudaning Oşli dəp atilidu. **36** Wə mana, tuşqininq Elizabitmu yaxinip qəloqan bolsimu, oşuloqə həmilidar boldi; tuşmas deyilgüqininq kərsək kəttirginigə həzir altə ay bolup qaldı. **37** Qünki Huda bilən həqkəndək ix mumkin bolmay kalmaydu, — dedi. **38** Məryəm: — Mana Pərwərdigarning dedikimən; manga səzüng boyiqə bolsun, — dedi. Xuning bilən pərixte uning yenidin kətti. **39** Məryəm xu künlərdə ornidin kərup aldirap Yəhədiyə təoşlik rayonidiki bir xəhərgə bardi. **40** U Zəkəriyaning əyigə kirip, Elizabitka salam bərdi. **41** Wə xundək boldiki, Elizabit Məryəmninq salimini angliəandila, kərsikidiki bowək oynaklap kətti. Elizabit bolsa Mukəddəs Rohqa tolduruluq, yukiri awaz bilən təntənə kılıp mundək dedi: — Kiz-ayallar iqidə bəhtliktursən, kərsikidiki mewimu bəhtliktur! **43** Manga xundək [xəşəp] nədin kəldikin, Rəbbimning anisi boləquqi meni yoqlap kəldi! **44** Qünki mana, saliminq kulikiməqə kirgəndila, kərsikimdikiki bowək səyütüp oynaklap kətti. **45** İxəngən kiz nəkədər bəhtliktur; qünki uningəqə Pərwərdigar tərpidin eytiləqan səz jəzmən əməlgə axurulidu. **46** Məryəmmu hux bolup mundək dedi: — «Jenim Rəbni uluşlaydu, **47** rohəim Kutquzuqim Hudadin xadlandi, **48** Qünki U dedikining miskin həlioqə nəzər saldi; Qünki mana, xundin baxlap barlik dəwərlər mən bəhtlik dəp ataydu; **49** Qünki Qədir Boləquqi mən üqün uluş ixlarni əməlgə axurdu; Mukəddəstur Uning nami. **50** Uning rəhəim-xəpkiti dəwərdin-dəwərgiə Əzidin kərkidəqanlarning üstididur, **51** U biliki bilən küq-kudritini namayan kildi, U təkabburlari kənglidiki niyət-hiyalliri iqidila tarmar kildi. **52** U küqlük həkəmdarlarni təhtidin qūxürdi, Pəkirilarni egiz kəttürdi. **53** U aqlarni nazi-nemətlər bilən

toyundurdi, Lekin baylarni quruq qol qaytardi. **55** U ata-bowilirimizga eytkinidak, Yəni Ibrahimi ham uning nasligə mənggü wadə kılöjünidak, U Öz rəhim-xəpkitini esida tutup, Kuli İsrailoga yardəngə kəldi». (aiōn g165) **56** Məryəm Elizabitning yenida üç ayqə turup, öz əyigə kaytti. **57** Elizabitning tuqutining ay-küni toxup, bir oşul tuşdi. **58** Əmđi uning kolum-koxniliri wə uruk-tuşqanliri Pərwərdigarning uningoga kərsətkən mehix-xəpkitini xunqə ulöjəytkanlığıni anglap, uning bilən təng xadlandı. **59** Wə xundak boldiki, bowak tuşulup səkkiz kün bolöqanda, halayik balining hətnisini kılöjli kəldi. Ular uningoga Zəkəriya dəp atisingiz ismini koymaqki boluxti. **60** Lekin anisi jawabən: — Yak! Ismi Yəhya atalsun — dedi. **61** Ular uningoga: — Biraq uruk-jəmətingiz iqidə bundak isindikilər yokku! — deyixti. **62** Xuning bilən ular balining atisidin pərzəntingizgə nemə isim koyuxni halaysiz, dəp ixarət bilən soraxti. **63** U bir parqə [mom] tahtayni əkilixni tələp kılıp: «Uning ismi Yəhyadır» dəp yazdi. Həmməyən intayin həyran kəlixti. **64** Xuan uning əozji eqildi, uning tili yexilip, zuwanoga kəldi wə xuning bilən Hudaoga təxəkkür-mədhəyə eytti. **65** Ularning epqürisidikilərlərinin həmmisini kərkunq basti; Yəhudiyə təojlik rayonlirida bu ixlarning həmmisi əl əozjida pur kətti. **66** Bu ixlardin həwər tapkūqilarning həmmisi ularni kəngligə püküp: «Bu bala zadi kəndak adam bolar?» deyixti. Qünki Pərwərdigarning kəli dərwəgə uningoga yar idi. **67** Xu qəozda balining atisi Zəkəriya Mukəddəs Rohkə toldurulup, wəhəy-bexarətni yətküzüp, mundak dedi: — **68** «İsrailning Hudasi Pərwərdigaroga təxəkkür-mədhəyə oqulsun! Qünki U Öz həlkini yoklap, ularđin həwər elip, bədal tələp ularni hər kildi. **70** U kədimdin beri mukəddəs pəyoqəmbərlirining əozji arkilik wadə kılöjünidə, Kuli boləjan Dawutningin jəməti iqidin biz üçün bir nijat munggüzini əstürüp turəozuzdi; Bu zat bizni duxmənlimizdin wə bizni əq kəridioqanlarning kolidin kutkuzəuqı nijjat. (aiōn g165) **72** U xu yol bilən ata-bowilirimizga iltipət əyləp, Mukəddəs əhdisini əməlgə axurux üçün, Yəni atimiz İbrahimoğa boləjan kəsimini esidə tutup, Bizni duxmənlimirining kolidin azad kılıp, Barlik künlirimizdə həqkimdin kərkəy, Əz aldida ihlasmənlik wə həqkaniylik bilən, Hizmət-ibadətida bolidioqan kildi. **76** Əmđi sən, i balam, Həmmidin Aliy Boləquqining pəyoqəmbəri dəp atilsən; Qünki sən Rəbning yollirini təyyarlaw üçün Uning aldida mangisən. **77** Wəzəpəng uning həlkigə gunəhlirining kəqürüm kılınixi arkilik bolidioqan nijatning həwərinə bildürüxtür; **78** Qünki Hudayimizning iqi-bəozridin urəup qıqkan xəpkətlər wəjədin, Kərangəuluk wə əlüm kəllənggisi iqidə olturoqanlarni yorutux üçün, Putlirimizni əmanlik yoloğa baxlaw üçün, Əxtin tang xəpiki üstimizgə qıxüp yoklıdi. **80** Bala bolsa əsüp, rohəta küqləndürüldi. U İsrail jəmətining aldida namayan kılinoqə qəllərdə yaxap kəldi.

2 Əmđi xu künlərdə, [Rim imperatori] Kəysər Awojüstustin barlik həlkətin baj elix üçün ularning royheti tizimlansun dəp pərman qıxti. **2** Tunji kətimlik bu nopuz tizimlaw Kiriniyus Suriyə əlkisini idarə kılıp turoqan wəktidə elip beriləjanidi. **3** Xuning bilən həmma adəm nopuska tizimlinix üçün öz yurtlirioğa kaytix

kerək boldi. **4** Yüsüpmu Dawut [padixahning] jəmətidin boləoqəqka, xundakla uning biwasitə əwladı boləoqəqka, Galiliyə əlkisidiki Nasarət xəhəridin ayrılıp, Yəhudiyə əlkisidiki, Dawutning yurti Bəyt-Ləhəmə deqan xəhərgə kətti. **5** Nopuska tizimlinix üçün layiki, boləusı ayali Məryəmmu billə bardi. Məryəm hamilidar bolup, kərsiki helila yoojınəp kəlojanidi. **6** Wə xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmədə turoqan wəktidə Məryəmming tuqutining ay-küni toxup kəldi. **7** Biraq sarayda ularoga orun bolmioqəqka, Məryəm xu yərdə tunji oşolini tuşqənda uni zakiləp, əojildiki oquroğa yatkuzdi. **8** Xu yərninğ ətrapidiki bəzi padiqılar dalada turatti; ular keqiqə tünəp, padisioğa kəraytti. **9** Wə mana, Pərwərdigarning bir pərixisi ularning aldida turatti; Pərwərdigarning parlaw xəripi ularning ətrapini yorutuwətti. Ular intayin bək kərkup kətti. **10** Biraq pərixətə ularoga: — Kərkənglar! Qünki mana, pütnə həlqkə huxallik bolidioqan bir hux həwərnə silərgə elan kılımən. **11** Qünki biğün Dawutning xəhəridə silər üçün bir Kutkuzəuqı tuşuldi. U — Rəb Məsihđur! **12** [Uni] təpexinglar [üqün] xu əlamət boliduki, bowakni zakilənoqan həlda bir oqurda yatkən petidə tapisilər, — dedi. **13** Birdinla, pərixətingin ətrapida zor bir top samay kəoxundikilər pəyda bolup, Hudani mədhəyiləp: **14** «Ərxələda Hudaoga xən-xəpərlər boləyay! Yər yüzidə bolsa u səyünidioqan bəndilirigə əram-hətirjəmlik bolsun!» deyixti. **15** Pərixətlər ularđin ayrılıp əsmənoğa qıqıp ketiwədi, padiqılar bir-birigə: — Bəyt-Ləhəməyə yol elip, Pərwərdigar bizzə kuturoqan, əməlgə axuroqan bu ixni kərtüp kəlayli, — deyixti. **16** Xuning bilən ular aldirəp xəhərgə bərip, Məryəm bilən Yüsüpnə wə oqurda yatkən bowakni izdəp tapti. **17** Padiqılar [bowakni] kərgəndin keyin, əzliirigə uning həqkədə eytiləjan səzlərnə kəng tərkiwətti. **18** Buni angliəjanlarning həmmisi padiqılarning deqənlirigə intayin həyran kəlixti. **19** Məryəm bolsa bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp, qongqur oylinip yürətti. **20** Padiqılar kərgən wə angliəjanlirining həmmisi üçün Hudani uluşlap, mədhəyə oqıxkan peti kaytixti; barlik ixlər dəl ularoga həwərləndürülgəndək bolup qıqkanidi. **21** Bowakni hətnə kılıx wəkti, yəni səkkizinci küni toxkənda, uningoga əysə dəp isim koyuldi. Pərixətə bu isimni u tehi ənisəning bəliyətusida əpiridə bolmayla kəyojanidi. **22** Əmđi Musa [pəyoqəmbərgə] qıxürülgəjan kənanun boyiqə Yüsüp bilən Məryəmming pəkinlix wəkti toxkənda ular balini Pərwərdigaroga ətap tapxurux üçün Yerusəlemoga elip bardi **23** (Pərwərdigarning Təwrat kənanunida: «Barlik tunji oşul Pərwərdigaroga mukəddəs mənsup ətilixi kerək» dəp yezilöjünidək) **24** wə xundakla Pərwərdigarning Təwrat kənanunida deyilginə boyiqə, bir jüp pəhtək yəki ikki kəptər bəqkisini kurbənlilikə sunux kerək idi. **25** Wə mana xu qəozlarda, Yerusəleməda Simeon isimlik bir kixi turatti. U həmə həqkəniy wə ihlasmən adəm bolup, «İsrailoga Təsəlli Bərgüqı»ni intizarlik bilən kütəkəndi. Mukəddəs Roh uning wujudioğa yar idi. **26** U Mukəddəs Rohđin kəlgən wəhəyidin əzining Pərwərdigarning Məsihđini kərmigüqə əlüm kərməydioqanlığıni bilgəndi. **27** U Mukəddəs Rohning bəxləxi bilən ibadəthənaning [həyililirioğa] kirdi; əta-ənsi Təwratda bəkitilgən ədətni bəjirix üçün bowək əysəni kətürüp kərgəndə, **28** Simeon bowakni kuqıqioğa

elip, Huda o'ra taxakkür-mədhijyə o'qup mundaq dedi: — **29** «Əmdi, i Igəm, hazır səzüing boyiqə kulungning bu aləmdin hatirjəmlik bilən ketixigə yol qoyəjayсэн; **30** Qünki ez kezüm Sening nıjatingni kerdı, **31** Uni barlık hək'ler aldida hazırliəansən; **32** U əllərgə wəhiy bolıdıəan nur, Wə hək'ing İsrailning xan-xəripidur!» **33** Balıning ata-anisi bala hək'kidə eytilənlirioəa intayin həyrən kelixti. **34** Simeon ularoəa bəht tiləp, apisi Məryəmgə mundaq dedi: — Mana! Bu bala İsraildiki nuroəun kixilərnıng yikilixi wə nuroəun kixilərnıng ketürülüxi üqün təyinləndi, xundaqla kixilər qarxi qikip hək'arətləydiəan, [Hudaning] bexarətik alamiti bolıdu. **35** Xuning bilən nuroəun kixilərnıng kənglidiki oə'əzlıri axkarilınidu — wə bir kiliqmı sening kənglūnggə sanjilıdu! **36** Xu yərdə Axir kəbilisidin boləan Fanulning kizi Anna isimlik heli yaxanoəan bir ayal pəyəqəmbərmu bar idi. U kiz waqtıda ərgə təgkəndin keyin uning bilən yəttə yil billə yaxap, **37** andin saksən tət yil tul turoəan idi. U ibadətəhana həyilıridin qikmay, keqə-kündüz roza tutuxlar wə dualar bilən Huda o'ra ibadət kılatti. **38** U dəl xu pəyətə yetip kelip Pərwərdigarə o'ra taxakkür eytti, həmdə Yerusalemda nijat-hərlükni kütüwatқан barlık halayiqkə bala toorısida sez kildi. **39** [Yüsüp] bilən [Məryəm] Təwratta bekitilgən barlık ixlarnı ada kıləandın keyin, Galiliyəgə, əz xəhəri Nasarətkə kaytti. **40** Bala bolsa estüp, dana-aqılanilik bilən tolup, roəta küqləndürildi, Hudaning mehir-xəpkitimu uning üstidə idi. **41** Uning ata-anisi hər yili «ötüp ketix heyti»da Yerusalemoəa baratti. **42** Əysa on ikki yaxka kirgən yili, ular uni elip, heytning aditi boyiqə yəne qikip bardı. **43** Heyt künlirini ötküzgəndin keyin, ular əyigə qarap ketiwatqanda, bala əysa Yerusalemda kaldı. Ata-anisining bu ixtin həwiri yok idi, **44** bəlki uni səpardax-həmrəhliri bilən billə keliwatıdu, dəp oylap, bir kün yol yürdi. Andin ular uni uruk-tuoşkanlari wə dost-buradərləri arısidin izdəkkə baxlıdı; **45** izdəp tapalmay, ular kəynigə yenip Yerusalemoəa berip yəne izdidi. **46** Wə xundak boldiki, üqinqi küni ular uni ibadətəhana həyilsida Təwrat ıstəzlırining arısida olturup, ularning təlimlirini angləwatқан həm uların soal sorəwatқанning üstidə taptı. **47** Uning səzlırini angliəanlarning həmmisi uning qüxənisigə wə bərgən jawəblirioəa intayin həyrən kelixti. **48** Ata-anisi uni kəriup nəhayiti həyrənuhəs boluxti, uning anisi uningə: — Way balam! Nemixka bizgə xundak muamilə kılding? Atang ikkimiz parəkəndə bolup seni izdəp kəldük! — dedi. **49** U ularə o'ra: — Nemixka meni izdidinglar? Əjəba, mening Atamning ixlirida boluxum kəreklikimni bilməntinglar? — dedi. **50** Lekin ular uning ularə o'ra eytkinini qüxənmidi. **51** Andin u ular bilən Nasarətkə kaytti wə ularning gepigə izqil boysunatti. Lekin anisi bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp koydı. **52** Xundak kılıp, əysa aqılanilik-danalıqə wə kəməttə yetilip, Huda wə kixilər aldida barəanseri səyilməktə idi.

3 Rim imperatori Tiberius Kəysərnıng səltənitining on bəxinqi yili, Pontius Pilatus Yəhudiə əlksisining wəliysi, Hərod han Galiliyə əlksisining həkimi, Hərod hanning inisi Filip han İturiyə wə Trahonitis əlksisining həkimi, Lisanyas han Abiliniyə əlksisining həkimi boləanda, **2** Hannas həm Kayafa bax kahınlık

kiliwatqanda, Hudaning səz-kalami qəldə yaxəwatқан Zəkəriyaning oəli Yəhya o'ra kəldi. **3** U İordan dəryəsi wadisidiki barlık rayonlarnı kezip, kixilərgə gunəhləroəa kəqürüm elip kelidiəan, towa kılıxni bildüridiəan [suə o'ra] «qəməldürüx»ni jakaraxni baxlıdı. **4** Huddi Təwrattiki Yəxaya pəyəqəmbərnıng səzlıri hatiriləngən kısımda pütülgəndək: «Bayawanda towliəuqqı bir kixining: Rəbning yolını təyyarlanglar, Uning yolirini tüz kilinglar! — degen əwazi anglandı. **5** Barlık jiləqlər toldurulıdu, Barlık təoş-dənglər pəslitilıdu; əgri-toəay jaylar tüzlinıdu, Ongəul-dongəul yərlər təkxi yollar kılınıdu. **6** Xundak kılıp, barlık ət igiliri Hudaning nijatını kərləydiəan bolıdu! — dəp towaylıdu». **7** Yəhya əmdi aldioəa qəməldürüxni qəbul kılıxka qikkən top-top halayiqkə: — Əy zəhərlık yılan baliliri! Kim siləni [Hudaning] qüxüx aldida turoəan oəzəpidin kəqinglar dəp agahlandırdı?! **8** Əmdi towioəa layik mēwiləni kəltürünglar! Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hiyal əylimənglar; qünki mən xuni silərgə eytip koyayki, Huda İbrahımoəa muxu taxlardinmu pərzəntləni yaritip bərləydu. **9** Palta alikəan dərhənlərnıng yiltizioəa təngləp koyuldi; yaxhi mēwə bərməydiəan hək'əndək dərhənlər kesip otkə taxlinıdu!» — dedi. **10** [Uning ətrəpioəa] toplaxқан kixilər əmdi uningdin: — Undakta, biz kəndək kılıximiz kərek? — dəp sorıdı. **11** U jawəbən: — İkki qur qəpini bar kixi birini yok kixigə bərsun, yəydiəini bar kiximu xundak kilsun, — dedi. **12** Bəzi bajgirərləru qəməldürüxni qəbul kıləili uning aldioəa kelip: — Ustəz, biz kəndək kılımiz? — dəp sorıdı. **13** U ularə o'ra: — Bəlgiləngəndin artuk baj əlmənglar, — dedi. **14** Andin bəzi ləxkərləru uningdin: — Bizqu, kəndək kılıximiz kərek? — dəp soraxti. U ularə o'ra: — Bəxkılərnıng pulini zorəanlık bilən eliwəlmənglar, hək'ingə yaləandın xikəyət kilmənglar wə ix hək'ingləroəa razi bolunglar, — dedi. **15** Əmdi hək' təkəzəzlikə bolup həmməylən kənglidə Yəhya toəşruluk «Məsih muxu kiximıdu?» dəp oylaxti. **16** Yəhya həmməyləngə jawəbən: — Mən siləni dərwəqə suə o'ra qəməldürimən. Lekin məndin kədrətlık boləan birsı kelıdu; mən hətta kəxlırining boəşquqini yexixkimu layik əməsmən! U siləni Muxəddəs Rohkə həm otkə qəməldürıdu. **17** Uning soruəuqqı küriki kəzıda turıdu; u əz həminini topa-samandin təltəküs təziləydu, səp buədayni əmbəroəa yioşıdu, əmma topa-samanni əqməs otta kəydirüwetıdu, — dedi. **18** Əmdi xundək kəp bəxkə nəsihətlər bilən Yəhya hux həwərnı hək'ə yatküzdi. **19** [Keyin], hək'im Herod [əgəy] akisining əyalı Hərodıyənı [tərtiwəloəanlık] tırpəylidın wə xuningdək uning barlık bəxkə razil kılımxiliri üqün Yəhya tərıpidin əyibləngən, **20** Herod bu barlık rəzillikining üstigə yəne xuni kıldiki, Yəhyanı zıdanə o'ra taxlıdı. **21** Xundək boldiki, həmma hək' Yəhyadın qəməldürüxni qəbul kıləanda, əysamu qəməldürüxni qəbul kildi. U dua kiliwatqanda, əsmənlər yerilip, **22** Muxəddəs Roh kəptər sıyəkıda qüxüp uning üstigə kəndi. Xuning bilən əsməndin: «Sən Mening səyümlük Oəulum, Mən səndin toluq hursənmen!» degen bir əwaz anglandı. **23** Əysa əz [hizmitini] baxlıəanda, ottuzə o'ra kirip qəlanıdı. U (hək'ning nəziridə) Yüsüpning oəli idi; Yüsüp Həlyıyning oəli, **24** Həlyi Mattatning oəli, Mattat Lawıyning oəli, Lawiy Məlkıyning oəli,

Məlkiy Yannayning oqli, Yannay Yüsüpning oqli, 25 Yüsüp Mattatiyaning oqli, Mattatiya Amosning oqli, Amos Nahumning oqli, Nahum Həslingin oqli, Həsli Naggayning oqli, 26 Naggay Maḥatning oqli, Maḥat Mattatiyaning oqli, Mattatiya Seməyning oqli, Seməy Yüsüpning oqli, Yüsüp Yudaning oqli, 27 Yuda Yoananning oqli, Yoan Resaning oqli, Resa Zərubbabəlning oqli, Zərubbabəl Salatiyənin oqli, Salatiyə Neriyaning oqli, 28 Neri Məlkiyaning oqli, Məlkiy Addining oqli, Addi Kəsamning oqli, Kəsam Elmadaḥning oqli, Elmadaḥ Erning oqli, 29 Er Yəsəning oqli, Yəsə Əliezərnin oqli, Əliezər Yorimning oqli, Yorim Mattatning oqli, Mattat Lawiyning oqli, 30 Lawiy Simeonning oqli, Simeon Yəhədaning oqli, Yəhəda Yüsüpning oqli, Yüsüp Yonanning oqli, Yonan Əliakimning oqli, 31 Əliakim Meleahning oqli, Meleah Mənnaning oqli, Məna Mattatanning oqli, Mattata Natanning oqli, Natan Dawutning oqli, 32 Dawut Yəssəning oqli, Yəssə Obədənin oqli, Obəd Boazning oqli, Boaz Salmonning oqli, Salmon Nahxonning oqli, Nahxon Amminadabning oqli, 33 Amminadab Aramning oqli, Aram Həzronning oqli, Həzron Pərzənin oqli, Pərzə Yəhədaning oqli, 34 Yəhəda Yakupning oqli, Yakup İshakning oqli, İshak İbrahəmining oqli, İbrahım Tərahning oqli, Tərah Nahorning oqli, 35 Nahor Serugning oqli, Serug Raouning oqli, Raou Pəlagning oqli, Pəlag Ebarning oqli, Ebar Xələhning oqli, 36 Xələh Kəinaning oqli, Kəinan Arpaxadning oqli, Arpaxad Xəmnin oqli, Xəm Nuḥning oqli, Nuḥ Ləməhning oqli, 37 Ləməh Mətuxələhning oqli, Mətuxələh Hənohning oqli, Hənoh Yarədnin oqli, Yarad Maḥalalilning oqli, Maḥalalil Kənaning oqli, 38 Kənan Enoxning oqli, Enox Setning oqli, Set Adəm'atining oqli, Adəm'ata bolsa, Hudaning oqli idi.

4 Andin Əysa Mükəddəs Rohka tolup, İordan dəryasidin kaytip kelip, Roh təripidin qel-bayawano əlip berildi. **2** U u yərdə kirik kün İblis təripidin sinaldi. U bu künlərdə heqnersə yemidi. Künlər ayaqlaxkanda, uning kərsikə taza aqkanidi. **3** Əmdi İblis uningə: — Sən əgər Hudaning Oqli bolsang, muxu taxka: «Nanəyə aylan!» dəp buyruşin — dedi. **4** Əysa uningə jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nan bilənə əməs, bəlki Hudaning hər bir sēzi bilənmu yaxaydu» dəp yeziləjan, — dedi. **5** İblis yanə uni egiz bir taqqa baxlap qikiş, bir dəkikə iqidə dunyadiki barlik dələtlərin uningə kərsətədi. **6** İblis uningə: — Mən bu həkimiyətnin həmmisini wə uningə təwə barlik xanuxəwəktlərin sanga təkdim kilimən; qünki bular mangu tapxurulojan, mən uni kimgə berixni halisam, xuningə berimən. **7** Əgər bax qoyup mangu səjdə kilsang, bularning həmmisi seningki bolidu, — dedi. **8** Əysa uningə jawab berip: — [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingə ila ibadət kil, pəkət Uninglə kullukida bol!» dəp yeziləjan, — dedi. **9** Andin İblis uni Yerusalemoğa əlip bardi wə uni ibadəthanining əng egiz jayioğa turoşuzup: — Hudaning Oqli bolsang, ezüingni pəskə taxlap bakkin! **10** Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtilirigə seni qoşdax həkkidə əmr kilidu»; **11** wə, «Putungning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni kəllirida kətürüp yüridu» dəp yeziləjan, — dedi. **12** Əysa uningə: — [Təwratta]: «Pərwərdigar

Hudayingni sinqoqu bolma!» dəpmu yeziləjan, — dedi. **13** İblis barlik sinaxlarni ixlitip qikkəndin keyin, uni waktinqə taxlap ketip kaldi. **14** Əysa Rohning küq-kudriti iqidə Galiliyə əlkisigə kaytip kaldi. Xuning bilən uning həwəx-əxəriti ətrəptiki hər bir yurtlaroğa tarkaldi. **15** U ularning sinagoglirida təlim bergili turdi wə ularning uluqlaxlirioğa sazawər boldi. **16** U əzi bekiş qong kilinoğa yurti Nasarətə kelip, xabat küni adəttikidə sinagoga kirdi wə xundakla [mükəddəs yazmilarni] okuxka ərə turdi **17** wə Təwrattiki «Yəxaya» dəgən kişim uningə tapxuruldı. U oram yazmini eqip, munu səzlər yeziləjan yərnə tepir okudi: **18** — «Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki U meni yoqsullaroğa hux həwərlər yətküzükə məsiş kilidi. Tutqunlaroğa azadlikni, Wə korlaroğa kərix xipasini jakarlawka, Ezilənlərnə halas kilixka, Pərwərdigarning xapaət kərsitidəjan yilini jakarlawka meni əwətti». **20** U yazmini tūruwetip, sinagoga hizmətqisigə kayturup berip, olturdi. Sinagoga olturoqlarning həmmisining kəzliri uningə tikilip turatti. **21** U kəpquklə: — Mana bu ayət bügün kulikinglaroğa anglanoşinida əməlgə axurulmaqta, — dedi. **22** Həmmisi uning yaxni gəpini kilixip, uning əozidin qikiwatkan xapaətlik səzlirigə həyran kelixip: — Bu Yüsüpning oqli əməsmu? — deyixti. **23** U ularoğa: — Xühşisizki, silər mangu «əy tewip, awal əzünigni saşayt!» dəgən təmsilni kəltürüp, «Həwər tapkinimizdək, Kəpərnaḥum xəhiridə nemə ixlar yüz bərgən bolsa, muxu yərdim, əz yurtungdimu kularni kərsətməmsən?» dəwətsilər, — dedi. **24** — Biraş xuni silərgə bərhək eytip qoyayki, heqkəndəş pəyoşəmbər əz yurti təripidin qəbul kilinoğan əməs. **25** Mən silərgə xu həkikətni əslitimənki, İlyas [pəyoşəmbər]ning waktida, asman udu işq yil əla ay etilip, dəlxətlik bir kəhətquklə barlik zeminni bəskanda, İsrailda nuroşun tul ayallar bar idi; **26** biraş İlyas ularning heqkaysisining kəxiəğa əməs, bəlki Zidonning Zarafət xəhiridiki bir tul ayalning kəxiəğa əwətiləgən. **27** Wə [xuningə ohxax], Elixə pəyoşəmbərnin waktida, İsrailda mahaw kesiligə giriptar boləjanlar nuroşun bolsimu, ləkin Suriyəlik Naamandin baxka, heqkaysisi saşaytiləjan əməs! — dedi. **28** Sinagogdikilər bu səzlərnə anglap, həmmisi kəttik oşəzəpləndi; **29** ornidin turuxup, uni xəhərdin həydəp qikişip, xu xəhər jaylawkan taqning lewigə əqikişip, tik yərdin taxliwətməkiş boluxti. **30** Ləkin u ularning arisidin bimalal etüp, əz yolioğa qikiş kətti. **31** U Galiliyə əlkisining Kəpərnaḥum dəgən bir xəhirigə qüxti, u yərdə xabat künliridə həkkə təlim berətti. **32** Ular uning təlimigə həyran kəlixti, qünki uning sēzi tolimu nopuzluk idi. **33** Əmdi sinagoga napak jinning rohi qaplawkan bir kixi bolup, [uningdiki jin] kəttik awazda: **34** — Əy Nasarətlik Əysa, sening biz bilən nemə karing?! Bizni yoqətkili kəldingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, Hudaning Mükəddəs Boləquşisən! — dəp towlap kətti. **35** Ləkin Əysa jinə tənbih berip: — Aşzingni yum! Uningdin qik! — dewidi, jin həliki adəmnə halayik otturisida yikişiwetip, uningdin qikiş kətti. Ləkin uningə heq zəşər yətküzimdi. **36** Həmməylən buningdin kəttik həyran boluxup, bir-birigə: — Bu zadi kəndəş ix! U dərwəşə hoşuk wə kədrət bilən napak roşlaroğa əmr kilsila, ular qikiş ketidikən, — deyixti.

37 Xuning bilan uning hawer-xehriti atraptiki hərbir yurtlaroga tarkaldi. **38** Əysa sinagogtin qikip, Simonning eyiga kirdi. Lekin Simonning keynanisi eojir tƏp kesili bolup kəlojanidi; ular Əysadin uning hajitidin qikixini etündi. **39** U ayalning bexida turup, tƏpkə tƏnbih beriwidi, tƏp xuan uningdin kƏtti. U dərħal ornidin turup, ularni kütüxkə baxlidi. **40** Kün petixi biləna, kixilar hƏrhil kesəllərgə griptar boləjan yekinliri bolsila, ularni uning aldioəa elip kelixti. U ularoəa bir-birləp kolini tƏgküzüp, ularni sakaytti. **41** Kixilərgə qaplxəkan nuroəun jnlar ulardin qikip: «Sən Hudaning Ooəli!» dƏp towlap ketətti. Lekin u ularoəa tƏnbih berip, sƏz kilixioəa yol qoymidi; qünki ular uning Məsih ikənlilikini bilətti. **42** Kün qikixi bilən, u xəhərdin qikip, pinħan bir jayoəa kƏtti. Biraq top-top halayik uni izdƏp yürətti; ular uni tƏpkəndə aldioəa kelip, uni arimizda qəlsun dƏp ketixidin tosməqəki boluxti. **43** Lekin u ularoəa: — Hudaning padixəhlikining hux həwirini bəxə xəhəryezilaroəimu yətküzüxüm kerək; qünki mən dƏl bu ixkə əwətəlgənmən, — dedi. **44** Xuning bilən u Galiliyədiki sinagoglarda təlim berip yürüwədi.

5 Xundəq boldiki, u Ginnisarət kəlining boyida turoəanda, halayik Hudaning sez-kalamini anglax üqün uning ətrəpioəa olixip kistilixip turatti. **2** U kəl boyida turoəan ikki kemini kərdi. Belikqilar bolsa kemidin qüxüp, [kiroəəktə] torlirini uyuyuxwatatti. **3** U kemilərdin birigə, yəni Simonningkigə qikip, uningdin kemini kiroəəktin səl yirəklitixni iltimas kildi. Andin u kemidə olturup top-top halayikə təlim bərdi. **4** Səzi tügigəndin keyin, u Simonəoəa: — Kemini qongkurrək yərgə həydəp berip, beliklarni tutuxkə torliringlarni selinglar, — dedi. **5** Simon uningəoəa jawəbən: — Ustəz, biz pütün keqiqə jəpə tartip həq nərsə tutalmiduk. Biraq sening səzüing bilən tərni salsam salay, dedi. **6** Ular xundəq kiliwidi, nuroəun beliklar torəoəa qüxti; tor səkütüxkə baxlidi. **7** Xuning bilən ular bəxkə kemidiki xeriklirini yərdəmgə kelixkə ixarət kilixti. Ular kelip, [beliklarni] ikki kemigə liq qəqiliwidi, kemilər qəküp ketəy dƏp qəldi. **8** Simon Petrus bu ixni kərip, Əysaning tizliri aldidə yikilip: — Məndin yirəqləxəysən, i Rob! Qünki mən gənəhəkmən! — dedi. **9** Qünki bunqə kəp belik tutuloəanlikədin u wə uningəoəa həmrəh boləqanlirini həyranlik bəskanidi. **10** Wə Simonning xerikliri — Zəbədiyning ooəulliri Yəqub bilən Yuhənnəmu həmə xundəq həyran kəldi. Əmdi Əysa Simonəoəa: — Korkmioəin, buningdin keyin sən ədəm tutquqi bolisən — dedi. **11** Ular kemilərnə kiroəəqkə qikipir, həmmə nərsini taxlap koyup, uningəoəa əgixip mənədi. **12** Xundəq boldiki, u xəhəryezilərnə biridə boləoəanda, mənə xə yərdə, pütün bədinini mahəw bəsip kətkən bir ədəm bəridi; u əysəni kəripəla uning əyioəoəa əzini etip uningdin: — Təksir, əgər sən halisəng, mənə sakaytip pək kiləlaysən! — dƏp yəlwurdi. **13** Əysə kolini sozup uningəoəa tƏgküzüp turup: — Haləymən, paklənoəin! — dewidi, u ədəmning mahəw kesili dərħal uningdin kƏtti. **14** Əysə uningəoəa: — Həzir bu ixni həqkimə əytmə, bəlkə udul berip kəhinoəa əzüngni kərsitip, ularda bir guəəhlik bolux üqün, Məsə bu ix tə əmr kiləoəəndə əzüngning sakəytiləning üqün bir [qurbanlikni] sunəoəin, — dedi. **15** Lekin u toərisidiki

hawer tehimu tarkilip pur kətti; xuning bilən top-top hək uning səzini anglax wə əz əojriq-kesəllirini sakəytxi üqün uning aldioəa yioəilip kelətti. **16** Həlbuki, u pat-pat ulardin qekinip qəllük yərlərgə berip dūəa kilətti. **17** Xu künlərnə biridə xundəq boldiki, u təlim beriwətkəndə, yənidə Pərisiyələr wə Təwrat əhliiliri olturətti. Ular Galiliyə, Yəhudiyə əlkilirining hərkəysi yəzə-kixləkliri wə Yerusəlemdin kəlgəndi. Pərwərdəgəning kesəllərnə sakəytxi kük-qudriti uningəoəa yərd boldi. **18** Xu pəyttə, mənə birkənqə kixi zəmbilgə yətküzuloəan bir paləqni kəturüp kəldi. Ular uni uning aldioəa əkixixkə intilixti. **19** Biraq ədəmlərnəning toliqlikədin kesəlni əkixixkə əməl tapalməy, ular əzgiə elip qikip, əzgidiki kəhixlərnə eqip, kesəlni əyning iqigə zəmbildə yətkən həldə haləyikning otturisiəoəa, Əysəning aldioəa qüxürdi. **20** U ularning ixənqini kərip [pələqkə]: — Burədər, gənəhling kəqürüm kilindi! — dedi. **21** Təwrat ustəzliri bilən Pərisiyələr kəngilliridə: — Bundəq kupurluk səzligən bu ədəm kimdur?! Hudədin bəxkə gənəhərnə kəqürəlyədioəan kim bər? — dƏp oyləxti. **22** Biraq Əysə ularning kəngilidə əyib izdəxlirini bilip yətip, jawəbən: — Silər kənglinglərdə nəmixkə əyib izdəysilər? **23** «Gənəhling kəqürüm kilindi!» deyx əsənmə yəki «Ornunədin tur, mən!» deyximxu? **24** Əmmə həzir silərnəning Insən'ooəiləning yərd yüzidə gənəhərnə kəqürüm kilix həkəqioəa igə ikənlilikini bilixinglərnə üqün, — U pələq kesəlgə: — Səngə eytəyki, ornəngdin tur, ornəngni yioəixturup əyüingə qəy! — dƏp buyrudi. **25** Həlikə ədəm dərħal ularning aldidə ornədin dəs turup, əzi yətkən zəmbilni elip, Hudəni uluoəliəiniqə əyigə kəytti. **26** Həmməylərnəni dəhəxtlik həyranlik bəstəti; ular Hudəni uluoəlixip, kərkənkə qəmgən həldə: — Biz bügün tilsimat ixlərnə kərdük! — deyxiti. **27** Bu ixlərdin keyin, u yoloəa qikip, Lawiy isimlik bir bəjgirnə kərdi. U bəj yioəidioəan orundə olturətti. U uningəoəa: — Məngə əgəxkin! — dedi. **28** U ornədin turup, həmməni taxlap, uningəoəa əgəxti. **29** Lawiy əyidə uningəoəa kəttə bir ziyəpət bərdi. Ular bilən zər bir top bəjgirlər wə bəxkəllərnə xə yərdə həmədistihən boləqanidi. **30** Biraq Pərisiyələr wə ularning ekimidiki Təwrat ustəzliri əjduəngxup uning muhliisiriəoəa: — Silər nəmixkə bəjgir wə gənəhərlər bilən bər dəstihəndə yəp-iqip olturisilər?! — dƏp əojrinixti. **31** Əysə ularəoəa jawəbən: — Səojlən ədəmlər əməs, bəlkə kesəl ədəmlər təwipkə mohtəjdur. **32** Mən həkəniylərnə əməs, bəlkə gənəhərlərnə towioəa qəkioəilə kəldim, — dedi. **33** Andin ular uningdin: — Nəmixkə Yəhyaning muhliisiri daim rozə tutup dūə-tiləwət kilidu, Pərisiyələrnəning muhliisiriəoəa xundəq kilidu, ləkin sening muhliisiring yəp-iqiplə yüridioəul! — dƏp sorəxti. **34** U ularəoəa: — Toyi boluwətkən yigit toydə toy məhəmənliri bilən həmədistihən olturoəan qəoədə ularni rozə tutkuzəlamisilər? **35** Əmmə xə künlər kəliduki, yigit ulardin elip kətilidu, ular xə künlərdə rozə tutidu. **36** U ularəoəa bər təmsilimə kəltürdi: — Həqkim yəngi kəngləktin yirtip, uni kənə kəngləkkə yəmək kiləymədu. Undəq kilsə, yəngi kəngləknimə yirtkən bolidu, xundəqklə yəngidən ələqən yəməkmu kənə kəngləkkə məkəlməydu. **37** Xuningdək, həqkim yəngi xərabni kənə tulumlarəoəa qəqiliməydu. Undəq kilsə, yəngi xərabning [kəpüxi bilən] tulumlar yərilidu-də,

xarabmu tøkülüp ketidu; tulumlarmu kardin qıqıdu. **38** Xunga yengi xarab yengi tulumlaroğa qaçılınıx kerək, xundakta ikkilisi saklinip kalaru. **39** Uning üstige, heçkim kona xarabtin keyin yegisini iqxini halimaydu, qünki u: «Boldi, konisi yaxhi!» daydu.

6 İkkinçi «muhim xabat küni», u buoçdaylıqlardin eötüp ketiwatatti. Uning muhlisliri baxaqlarni üzüwelip, alıqınıda uwulap yawatatatti. **2** Lekin buni körgen bəzi Pərisiylər ularoğa: — Silər nemixka xabat küni Təwratta qəkləngən ixni kılisilər? — deyixti. **3** Əysa ularoğa jawabən: — Silər həтта Dawut [pəyoçəmbər] wə uning həmrahlirining aq kəloqanda nemə kıləjanlıqını [mukəddəs yazmıların] okumıoqanmusilər? **4** Demək, u Hudaning öyige kirip, [Hudaəoğa] atalojan, [Təwratta] kaħınların baxka hərəkəndək adəmnıng yeyexi qəkləngən «təkdım nanlar»ni [sorap] elip yegən wə həmrahlirioçımı bərgən — dəp jawab bərdi. **5** Ahirida u ularoğa: — İnsan'oqlı xabat küningımu İgisidur, — dedi. **6** Yənə bir xabat küni xundək boldiki, u sinagogə kirip təlim beriwatatti. Sinagogta ong qoli yigiləp kətkən bir adəm bar idi. **7** Əmdi Təwrat ustazlırı bılən Pərisiylər uning üstidin ərz kıləqudək bırrə ixni izdəp tapaylı dəp, uning xabat künimu kesəl saqaytıdıoqan-saqaytmaydıoqanlıqını paylap yürüxətti. **8** Bıraq Əysa ularnıng kənglıdıkını bılıp, qoli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungın tur, otturıoğa qıqkın! — dewıdı, həlıkı adəm ərınidın köpup xu yərdə turdı. **9** Andın Əysa ularoğa: — Silərdın sorap baqayqu, Təwratka uyoqun boləqını xabat küni yaxhılık kılıxımu, yaki yamanlık kılıxımu? Janni kütqüzuxımu yaki janoğa zaman boluxımu? — dəp sorıdı. **10** Ətrapıdıklərnıng həmmısıgə nəzər saləoqandın keyın, u həlıkı adəmgə: — Qolungnı uzat, — dedi. U xundək kılıxı bılanla qoli əslıgə kəltürülüp ikkinçi qolıoğa ohxax boldi. **11** Lekin ular oşəzəptın həoxını yökıtıp, Əysaoğa kəndək takabıl turux toırısıda məslıhətlıxıxə baxlıdı. **12** Xu künlərdə xundək boldiki, u dua kılıxka taəqka qıktı wə u yərdə Hudaəoğa keqıqə dua kıldı. **13** Tang atkənda, muhlıslırını aldıoğa qəkırıp, ularnıng iqıdın on ikkiylənnı tallap, ularnı rosul dəp atıdı. **14** Ular: Simon (Əysa unı Petrus dəpmu atıoqan) wə uning inısı Andırıyas; Yəqup wə Yuħəna, Filip wə Bartolomay, **15** Matta wə Tomas, Alfaynıng oqlı Yəqup wə millətpərwər dəp atalojan Simon, **16** Yəqupnıng oqlı Yəħudə wə keyın uningəoşa satkunluq kıləjan Yəħudə İxkariyotlar idi. **17** Əysa [rosullırı] bılən taəqđın qıxıqıp, bırl tüzənglıkta turattı. Xu yərdə nuroqun muhlıslırı həmdə pütkül Yəħudıyə əlkısidın wə Yerusəlemdın, Tur wə Zıdon xəhərlırıgə karaydıoqan dengız boyıdıkı yurtların top-top kıxılər yıoşılıxtı. Ular uning təlimlırını anglax wə kesəllırıgə xıpəlık izdəx üqün kəlgəndı. **18** Napək rohlərdın azablanəoqanlarmu xıpəlık tēpıxtı. **19** Bu top-top adəmlərnıng həmmısı kollarını uningəoşa təgküzıwəlıxkaıntılətti; qünki küq-қudrət uning wujıdın qıkıp ularnıng həmmısıgə xıpəlık berıwatattı. **20** Xuning bılən u bexını kəttürüp muhlıslırıoğa qarap mundək dedi: — «Mubarək, əy yoksullar! Qünki Hudaning padıxəhlıkı silərnıngkıdur. **21** Mubarək, əy həzır aq kəloqanlar! Qünki silər tölük toyunisilər. Mubarək, əy yıoşlawatқанlar! Qünki kılıdıoqan bolısılar. **22** Kıxılər

İnsan'oqlıning wəjıdın silərdın nəprətlənsə, silərnı əzlırıdın qətkə qaksa, silərgə təhmət-həqərət kılsa, namlıngarnı rəzil dəp karəoşa, silərgə mubarək! **23** Xu küni xadlınıp təntənə kılıp səkrənglar. Qünki mana, ərxtə boləjan in'amınglar zordur. Qünki ularnıng ata-bowılırı [burunkı] pəyoçəmbərlərgımu ohxax ıxlarnı kıləjan. **24** — Lekin həlınglarəoğa way, əy baylar! Qünki silər allıkaqan rəhət-paraəqıttınglarəoşa ıgə boldunglar! **25** Həlınglarəoğa way, əy kərnı toyunəoqanlar! Qünki silər aq kəlısılar. Həlınglarəoğa way, əy külıwatқанlar! Qünki həza tutup yıoşlaysılar. **26** Həmməylən silərnı yaxhi degəndə, həlınglarəoşa way! Qünki ularnıng ata-bowılırimu [burunkı] sahta pəyoçəmbərlərgə xundək kıləjan». **27** — Bıraq manga kulək saləjan silərgə xunı eytıp koyaykı, düxmənlırınglarəoşa meħır-muħəbbət kərsıttınglar; silərgə əq boləjanlarəoşa yaxhılık kılınglar. **28** Silərnı karəoşəoqanlarəoşa bəht tılənglar; silərgə yaman muamılıdə boləjanlarəoşımı dua kılınglar. **29** Bırsı məngzınggə ursa, ikkinçi məngzıngımu tutup bər; bırsı qəpıningnı elıwalımən desə, kənglıkıngımu ayımay bərgın. Bırsı senıng bırrə nərsəngnı elıp kətsə, unı kayturup bərxını sorıma. **31** Baxkılarnıng əzınglarəoşa kəndək muamılə kılıxını ümıd kılənglar, silərmu ularəoşa xundək muamılə kılınglar. **32** Əgər silər əzınglarnı yaxhi kərgənlərgıla meħır-muħəbbət kərsətsənglar, undəkda silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki həтта gunəħkarlarmu əzını yaxhi kərgənlərgə meħır-muħəbbət kərsıttıdıu. **33** Əgər silər əzınglarəoşa yaxhılık kıləoqanlarəoşa yaxhılık kılənglar, undəkta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki həтта gunəħkarlarmu xundək kılıdıoqu! **34** Əgər silər kərzını «qokum kayturup berıdı» dəp oylıoqanlarəoşa bərsənglar, undəkta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki həтта gunəħkarlarmu əynən kayturup alımız dəp baxka gunəħkarlarəoşa kərz berıdıoqu! **35** Lekin silər bolsənglar, düxmıninglarəoşımı meħır-muħəbbət kərsıttınglar, yaxhılık kılınglar, baxkıləroğa etnə bəringlar wə «Ular bızgə bərnemə kayturıdı» dəp oylımənglar. Xu qaəda, in'amınglar zor bolıdı wə silər Həmmıdın Alıy Boləquqıning pərzəntlırı bolısılar. Qünki u tuzkorlarəoşa wə rəzıllərgımu meħrıbanlık kılıdı. **36** Atənglar meħrıban boləjındək silərmu meħrıban bolunglar. **37** — Baxkılarnıng üstıdın həküm kılıp yürmənglar. Bolmısa, silər [Hudaning] həkümıgə uqraysılar. Baxkılarnı gunəħka bəkıtmənglar wə silərmu gunəħka bəkıtlməysılar. Baxkılarnı kəqürünglar wə silərmu kəqürüm kılınısılar. **38** Bəringlar wə silərgımu berılıdı — hətta qong əlqıgüqkə lıq qıngdap, sılkıp tolduruluq üstıdın tēxıp qıxkıkıdə dərijıdə koynunglarəoşa təküp berılıdı. Silər baxkıləroğa kəndək əlqəm bılən əlqəp bərsənglar, silərgımu xundək əlqəm bılən əlqəp berılıdı. **39** Andın u ularəoşa təmsıl eytıp mundək dedi: — Qarıoçu qarıoqunı yetiləp mangeləmdu? Undək kılsa, hər ikkısı ərəkkə qıxıqıp kətməmdu? **40** Muhlıs ustazıdın üstün turımaydu; ləkin takamıllaxturuləqını ustazıoğa ohxax bolıdı. **41** Əmdi nemə üqün buradıringnıng kəzıdıkı kılını kərup, əz kəzıngdıkı lımnı baykıyalımayson? **42** Sən kəndəkmu əz kəzıngdə turəoqan lımnı kərməy turup buradıringəoşa: «Kəni, kəzıngdıkı kılını elıwetəy!»

deyləyəsən?! Əy sahtipəz! Awwal əzüngning kəzidiki limni eliwət, andin enik kərip, buradiringning kəzidiki kılını eliwətəlyəsən. **43** Qünki heqkandak yaxhi darəh yaman mawə bərməydu, heqkandak yaman dərəhmu yaxhi mawə bərməydu. **44** Hərkəndak dərəhni bərgən mewisidin pərk ətkili bolidu. Qünki tikəndin ənjürni üzgili bolmas, yantəktin üzüm üzgili bolmas. **45** Yaxhi adəm kəlbidiki yaxhilik həzinsidin yaxhilik qikiridu; rəzil adəm kəlbidiki rəzillik həzinsidin rəzillikni qikiridu. Qünki kəlb nemigə tolduruloqan bolsa, eoizdin xu qikidu. **46** — Silər nemixka meni «Rəb! Rəb!» dəysilər-yu, birək silərgə eytkanliriməja əməl kilmaysilər? **47** Əmiş, mening aldiməja kelip, səzirimni anglap əməl kילוan hərkimning kimgə ohxiəlanlikini silərgə kərsitip berəy. **48** U huddi qongqur kolap, ulini qoram taxning üstigə selip ey saloqan kixigə ohxaydu. Kəlkün kəlgəndə, su ekimi u əyning üstigə zərb bilən urulojini bilən, uni midir-sidir kılalmedi, qünki u puhta selinoqan. **49** Lekin səzirimni anglap turup, əməl kilməydiəjan kixi bolsa, kuruk yərning üstigə ulsiz ey saloqan kixigə ohxaydu. [Kəlkün] ekimi xu əyning üstigə uruluxi bilən u erülüp kətti; uning erülüxi intayin dəhxtəlik boldi!

7 Əysa kəpəlikkə bu səzlərninğ həmmisini kılıp boləndin keyin, Kəpərnəhəmu xəhiringə [kayta] kirdi. **2** U yərdə məlum bir yüzbəxining ətiwarlik kuli eoçir kesəl bolup, səkratta yatattı. **3** Yüzbəxi Əysaning həwirini anglap, birnaqqə Yəhudiy əksəkəlni uning yenioqə berip, uning kelip kulinu kutkuzuxi üqün etünüxkə əwətti. **4** Ular Əysaning aldioqə kəlgəndə uningəja: — Bu ixni tiligüqi bolsa, tilikini jəbət kılıxingizəja həqikətən ərzydiəjan adəm. **5** Qünki u bizning [Yəhudiy] elimizni yaxhi kəridu wə hətta biz üqün bir sinagogmu selip bərdi, — dəp jiddiy kiyapəttə etünüxti. **6** Əysa ular bilən billə bardi. Birək eyigə az kəloqanda, yüzbəxi Əysaning aldioqə birnaqqə dostini əwətip uningəja mundaq degüzdı: — «Təksir, əzlrini awarə kilmisila, əzlrining torusunning astioqə kelixlirigə ərziməymən. **7** Xunga əzümnimu silining aldirioqə berixka layik həsablimidim. Silə pəket bir eoçiz sız kılıp kərsiyıla, kulum səkiyip ketidu. **8** Qünki mənmu baxka bərsining həqkuki astidiki adəmmən, kəl astimdimu ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu; kulumoqə bu ixni kıl desəm, u xu ixni kılıdu». **9** Əysa bu gəpni anglap [yüzbəxiəja] təjjübləndi. U burulup kəynigə əgəxkən halayikkə: Dərwəka, hətta Israildimu bundak zor ixəqni tapalmiojanidim! — dedi. **10** Yüzbəxi əwəttəkən kixilər kaytip barəjanda, kesəl boləjan kulininğ səllimaza səqəyoqanlıkini kərdi. **11** Bu ixtin keyin u Nain dəgan bir xəhərgə bardi. Uning muhlislrini wə yənə top-top kixilər uningəja əgixip mangdi. **12** U xəhər kowukioqə yekinlaxkanda, mana kixilər jinaza kəttürüp qikiwatkanidi. Əlgüqi anisining yəkkə-yeganə ooqli idi, uning üstigə anisi tul ayal idi. Xəhərdin qong bir top adəm ayaloqə həmərah bolup qikkənidi. **13** Rəb uni kərip, uningəja iqini aşırtip: — Yioqlimioqin, — dedi. **14** Xuning bilən u etüp, tawutka kolini təgküziwidi, tawut kətürənlər tohtidi. U: — Yigit, sanga eytimən, oyoqan! — dedi. **15** Əlgüqi bolsa ruslinip tik olturdi wə gəp kılıxka baxlıdi. [Əysa] uni anisioqə tapxurup bərdi. **16** Həmməylənni kərkunq besip, ular Hudani

uluqolap: — «Arimizda uluq bir pəyoqəmbər turəquzuldi!» wə «Huda Əz həlkini yoqlap kəldi!» — deyixti. **17** Uning toqrisidiki bu həwər pütün Yəhudiyə zemini wə ətrəptiki rayonlarəja tarqılıp kətti. **18** Yəhyaning muhlislrini əmdi bu barlik ixlarning həwirini uningəja yətküzdi. Yəhya muhlislrininğ ikkiylənni əzigə qəkirip, **19** Ularni Əysaning aldioqə əwətip: «Kəlixni mukərrər zat əzüngmu, yaki baxka bərsini kütüximiz kerəkmü?» dəp sorap kəlixkə əwətti. **20** Ular Əysaning aldioqə berip: — Qəməldürgüqi Yəhya bizni səndin: «Kəlixni mukərrər zat əzüngmu, yaki baxka bərsini kütüximiz kerəkmü?» — dedi. **21** Dəl xu wəqıttə [Əysa] aşıriq-silək wə kesəl-wəba bəskən wə yaman rohlər qaplxəjan nuroqun kixilənni səqaytti wə nuroqun kərioqularni kəridioqan kildi. **22** Xuning bilən u [Yəhyaning muhlislrinoqə]: — Silər kaytip berip, Yəhyaəja əz anglioqan wə kərgənlirənglar toqruluk həwər yətküzüp — «Korlar kəraləydiəjan wə tokurlar mangalaydiəjan boldi, mahaw kesili boləjanlar səqaytildi, gaslar angliyalaydiəjan boldi, əlgənlərmu tirildürüldi wə kəmbəşəqlərgə hux həwər jakarlandi» — dəp eytinglar. **23** [Uningəja yənə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətməgan kixi bolsa bəhtliktur!» dəp koqunglar, — dedi. **24** Yəhyaning əqliliri kətkəndin keyin, u top-top adəmlərgə Yəhya toqruluk sez eqip: — «Silər [burun Yəhyani izdəp] qəlgə barəjoqanlarda, zadi nemini kərgili bardinglar? Xamalda yəlpünüp turəjan komuxnimu? **25** Yaki esil kiyim kiyəjan bir ərbəbnimu? Mana, esil kiyimlənni kiyəjan, əyx-ixrət iqidə yaxaydiəjanlar padixəhlarning ordiliridin tepiliduqul! **26** Əmdi silər nemə kərgili bardinglar? Bir pəyoqəmbərnimu? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip koqayki, [bu bolsa] pəyoqəmbərdinmu üstün bir boləquqdur. **27** Qünki [mukəddəs yazmildiki]: — «Mana, yüz aldingəja əlqimni əwətimən; U sening aldingda yolungni təyyarlaydu» — dəp yeziloqan sız mana dəl uning toqrisida yeziloqandur. **28** Qünki mən silərgə xuni eytip koqayki, ayallardin tuquloqanlar arisida Yəhyadinmu uluqi yok; əmma Hudaning padixəhlikidiki əng kikiq boləjoqinimu uningdin uluq turidu **29** (əmdi [Yəhyani] anglioqan pukralar, hətta bajgırlarmu Hudaning yolini toqra dəp Yəhyaning qəməldürüxi bilən qəməldürülgənidi. **30** Lekin Pərisiyələr wə Təwərxunaslar Yəhyaning qəməldürüxinu qəbul kilməy, Hudaning əzlrigə boləjan məksət-iradisini qətkə kəkkənidi). **31** Lekin bu zamanning kixilirini zadi kimlərgə ohxayt? Ular kimlərgə ohxaydu? **32** Ular huddi rəstə-bazarlarda olturuwəlip, bir-birigə: «Biz silərgə sunay qəlip bərsəkmü, ussul oynimidinglar», «Matəm pədisigə qəlip bərsəkmü, yioqə-zar kilmidinglar» dəp [kəkkəydiəjan tuturuksiz] balilarəja ohxaydu. **33** Qünki Qəməldürgüqi Yəhya kelip ziyapəttə olturməytti, [xarab] iqməytti. Xuning bilən silər: «Uningəja jin qaplixiptu» deyixisilər. **34** İnsan'ooqli bolsa kelip həmə yəydu həmə iqidu wə mana silər: «Taza bir toymas wə məyhor ikon. U bajgırlar wə gənəhkarlarning dostidur» deyixisilər. **35** Lekin danalix bolsa əzining barlik pəzəntiliri arqılık durus dəl tonuldu». **36** Pərisiyərdin biri uningdin eyümdə məhəman bolsingiz dəp etündi. Əmdi u Pərisiyening eyigə kirip dastihanda olturdi. **37**

Wə mana, u xəhərdə buzuk dəp tonuloqan bir ayal əysaning bu Pərisiyaning əyidə distahanda olturoqanlikini anglap, ak kaxtəxidin yasaloqan bir qutida murməkki elip kəldi. **38** U yioqləqan peti uning kəynidə, putioqə yəkin turup, kəz yaxliri kiliq, putlirini həl kiliwətti; andin qaqiliri bilən uning putlirini ertip kurutti hām putlirini tohtimay sēyüp, üstigə ətir sürdi. **39** Əmdi uni qəqiroqan Pərisiy bu ixni kərtüp, iqidə: «Bu adəm rast pəyoqəmbər boləqan bolsa, əzigə tegiwatqan bu ayalning kim wə qandəq ikənlikini bilətti. Qünki u bir buzuk!» dəp oylidi. **40** Xuning bilən əysa uningəyə jawabən: — Simon, sanga dəyidoqan bir gəpim bar, — dedi. — Eytinq, ustaz, — dedi Simon. **41** — Ikki adəm məlum bir kərz igisigə kərzdar ikən. Biri bəx yüz kümüx dinarəyə, yənə biri bolsa əllik kümüx dinarəyə kərzdar ikən. **42** Ləkin hər ikkisininə kərzni kəyturoqlə iheqnərsisi bolmioqəqə, kərz igisi məhriberanlik kiliq hər ikkisininə kərzini kəqürüm kiptu. Səningəy, ularning kəysisi uni bəkrək sēyidu? — dəp soridi əysa. **43** Simon jawabən: — Meningəy, [kərz] kəprək kəqürüm kiliqan kixi, — dedi. — Toqra həküm kilding, — dedi əysa. **44** Andin hēlikə ayaloqə burulup, Simonəy: — Bu ayalni kərdingmu? Mən əyünggə kirginim bilən, sən putlirimni yuyuxkə su bərmigənidinq; ləkin u kəz yexi bilən putlirimni yudi wə qeqi bilən ertip kurutti. **45** Sən meni salam bərip sēymiding; ləkin u mən kirgəndin tartip putlirimni sēyüxtin tohtimidi. **46** Sən beximəqə may sürkimiganiding; biraq u mening putliriməyə murməkkini sürkəp kəydi. **47** Xunga xuni sanga eytip kəyayki, uning nuroqun gunəhliri kəqürüm kilingi. Qünki mana, uning kərsətkən məhri-muəbbiti qongkur əməsmu? Əmma kəqürümi az boləqanlarning məhri-muəbbətni kərsitiximu az bolidu, — dedi. **48** Andin u ayaloqə: — Gunəhliring kəqürüm kilingi, — dedi. **49** Ular bilən həmdastihan olturoqanlaring kənglidə: «Kixilərnin gunəhlirininim kəqürüm kijoquq bu adəm zadi kimdu?» deyixti. **50** əysa hēlikə ayaloqə: — Etikəding sən kūtquzdi; aman-hatirjəmlik bilən kəytqin! — dedi.

8 Keyin, [əysa] xu yurtlarni kezip, xəhərmu-xəhər, yezimu-yeza Hudaning padixahlikining həwirini elan kiliq jakarlid; on ikkiylənmə uning bilən birgə bardi. **2** Uning bilən billə barəqanlardin yənə yaman rohlardin wə əorik-siləklardin sakaytiləqan bəzi ayallarmu bar idi; ularning arisida əzidin yəttə jin həydəp qikiriləqan Məryəm (Magdallik dəp ataləqan), **3** Hərod [han]ning saray oqojidari Huzaning ayali Yoanna, Suzanna wə bəxkə nuroqun ayallarmu bar idi. Bular əz mal-mülükiliri bilən u [wə uning muhlisirlirinin] həjətliridin qikətti. **4** Qong bir top adəmlər yioqləqanda, xundəklə hərəkəysi xəhərlərdin kixilərnin uning yenioqə kəlgəndə, u ularəyə bir təmsil səzləp bərdi: **5** — «Uruk qəqquq uruk qəqkili [etizəy] qikiptu. Uruk qəqkanda, uruklardin bəziliri qioqir yol üstigə qūxüp, dəsəsilip ketiptu wə asmandiki uqar-kənatlar kəlip ularni yəp ketiptu. **6** Bəxkə bəziliri taxlik yərgə qūxüptu. Yərdə nəmlik bolmioqəqə, ünüp qikqini bilən kurup ketiptu. **7** Bəxkə bəziliri tikənlərnin arisioqə qūxüptu, tikənlər maysilar bilən təng esüp maysilarni boquwəptu. **8** Bəxkə bəziliri bolsa yaxhi tuprakqə qūxüptu. Üngəndin keyin, yüz həssə həsul bəriptu». Bularni degəndin

keyin u yukiri awaz bilən: — Angliqudək kuliq barlar buni anglisun! dəp towlidi. **9** Keyin uning muhlisiliri uningdin: — Bu təmsilning mənsi nēmə? — dəp soridi. **10** U ularəyə mundək dedi: — Hudaning padixahlikining sirlirini bilix silərgə nesip kilingi. Biraq bu ixlar qəloqan bəxkəlarəyə təmsillər bilənə eytilidu. Məksiti xuki, «Ular kərisimu kərməydu, anglisimu qūxənməydu». **11** Əmdi təmsilning mənsi mundək; — Uruk bolsa, Hudaning səz-kalamidur. **12** Qioqir yol boyidikiələr bolsa muxular: Ular səz-kalamni angloydu; ləkin İblis kəlip, ularning ixinip kūtquzuluxining əldini elixi üqün ularning kəlbidiki səzni elip ketidu. **13** Taxlik yərgə qūxkən uruklar səz-kalamni angliqan həman huxəllik bilən qəbul kijoqanlarəyə təmsil kilingəqan. Ular yəltiz bolmioqəqə, pəkət bir məhəl ixinip, andin sinq-müxküllik wəkti kəlgəndə, [etikədtin] tēyilip ketidu. **14** Tikənlikkə qūxkən uruklar bolsa xundək adəmlərnə kərsətkənkə, səzni angliqan bolisimu, yoloqə qikqəndin keyin bu panii həyətiki əndixilər, bayliklar wə hələwətlərnin əziqturuxliri bilən boqulup, uruk pıxmay həsul bərməydu. **15** Ləkin yaxhi tuprakqə qəqiloqan uruklar bolsa — səz-kalamni anglap, səmimiy wə yaxhi kəlbil bilən uni tutidoqanlarni kərsitidu; bundək adəmlər səwrqanlik bilən həsul bərdi. **16** Həqkim qiraəni yəkip kəyup üstigə idixni kəmtürüp kəymas yaki kəriwət əstioqə turoquzmas, bəlkə qiraətdəning üstigə kəyidu; buning bilən əyge kirgənlər yoruklukni kəridu. **17** Qünki yoxuruloqan hēqkəndək ix əxkarlanmay kəlməydu, wə hēqkəndək məhriy ix ayan bolmay, yoruklukqə qikmay kəlməydu. **18** Xuning üqün, anglixinglarning qandək ikənlikigə kəngül kəyunglar! Qünki kimdə bar bolsa, uningəyə təhimu kəp bərilidu; əmma kimdə yəq bolsa, hətta bar dəp həsəbliqininim uningdin məhrum kilingi. **19** Əmdi uning anisi wə iniliri uning bilən kərtükili kəldi. Ləkin adəm nuroqun boləqəqə, yenioqə kəlməgənidi. **20** Xuning bilən birsi uningəy: — Aningiz wə iniliringiz siz bilən kərtiximiz dəp, sirtta turidu, — dedi. **21** Ləkin u jawabən: — Mening anam wə aka-uka kərinədxilirim bolsa Hudaning səzini anglap, uningəyə əməl kijoquqildur, dedi. **22** Wə xundək boldiki, xu künlərdin biri, u muhlisiliri bilən bir kəmigə qūxüp, ularəyə: — Kəlninq u kətioqə barayli, — dedi. Xuning bilən ular yoloqə qikti. **23** Kəmə kətiwətkənda u uykuəyə kətkənidi. Kəlgə tuyuksiz qəra boran kəlip, kəmigə su toxup kətip, ular həwəptə kəldi. **24** Muhlislar kəlip uni oyoqitip: — Ustaz, ustaz, tūgixidoqan bolduk! — dedi. Ləkin u ornidin turup, boranəyə wə dawəloqəqan dolkunlarəyə tənbiş bərdi; həmmisi tohtap, tinq boldi. **25** U muhlisiliriəyə kərap: — İxənginglə nəgə kətti? — dedi. Ular həmə kərkuxup, həmə bəkmə həyran bolup, bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu, buyruk kilsə, hətta xəmallar wə dolkunlarmu uningəyə boysunidikən-həl — dəp kətxiti. **26** Xuning bilən ular Galliyəning udulidiki Gerasəliklarning yurtioqə yetip bardi. **27** U kiroqəqə qikixi bilənə, uzundin bəri jinlar qəpləxkən, xəhərdin kəlgən məlum adəm uning əldioqə kəldi. Bu adəm kiyməy, hēq əyde turmay, gərlər arisida yaxaytti. **28** Ləkin u əysani kərtiəyə wərkərip, uning ayioqəyə yikilip kəttik awaz bilən: — Həmmidin Aliy Hudaning Oqlı əysa, sening mən bilən nēmə kəring! Səndin etünimənki,

meni kiyinima! — döp towlap kötti. **29** Qünki Əysa napak rohnig uningdin qixixini buyruwatatti (qünki jin nuroqun ketim uni tutuwalojanani; u qaoqlarda kixilar uning put-kollirini kixan-zanjirlar bilən baqlap uni kamap koyojan bolsimu, u zanjirlarni üzüp keqip qikkan wə jin tərpidin qel-bayawanlaroqa haydiwetilgənidi). **30** Əysa bu adəmdin: — Isming neme? — döp soriwədi, u: — Ismim «Koxun», — dedi. Qünki nuroqun jinlar uning iqigə kirip qaplixiwalojanani. **31** Əmdi ular Əysadin əzlrini tegi yok hangoqa kətküzməsliklini etünüp yalwurdi. **(Abyssos g12)** **32** Xu yərdə taoq baqlarida qong bir top tongguz padisi ozukliniwatatti. Jinlar Əysaoqa yalwurup, tongguzlarning tenigə kirixkə ijazət berixini etündi. U ularoqa ijazət bərdi. **33** Jinlar xu adəmdin qikip, tongguzlarning tenigə kiriwaldi; xuning bilən pütkül tongguz padisi tik yardin etilip qüxüp, kelgə oqərk boldi. **34** Tongguzlarni baqqüqilarmu bu wəkanı körüp u yərdin keqip, xəhər-yezilarda bu həwərnı tarkətti. **35** Halayik zadi neme ix bolojanlikini kergili qikti; Əysaning aldioqa kəlgəndə, xu yərdə əzidin jinlar qikkan heliki adəmnig kiyim-keqəknı kiyip, əs-hoxi jayida həlda Əysaning ayioqi aldidə olturojinini kərdi; ular kərkup ketixti. **36** Bu wəkanı kərgənlərmu jinlar qaplxakan adəmnig kəndəq sakaytilojanini kərpqiliklə təswirləp bərdi. **37** Andin Gerasalixlarning yurtidikilər wə ətrapidiki barlik kixilar uning ularning arisidin ketixini etünixti. Qünki dəhxətlik kərkunq ularni bəskanidi. Xunga u kemigə qüxüp, kaytixkə yol aldı. **38** Əmma jinlar əzidin qikip kətkən heliki adəm uningə, Mən sən bilən billə ketəy, — döp yalwurdi. Lekin u uni yoloqa selip: **39** — Əyünggə kaytip berip, Hudaning sanga xunqə qong ixlarni kilip bərgənlikini yətküzgin, — dedi. U adəm kaytip berip, pütkül xəhərnı arilap, Əysaning əzigə xunqə qong ixlarni kilip bərgənlikini elan kildi. **40** Əysa kaytip kəlgənidə, xundəq boldiki, halayik uni huxallik bilən kərxı elixti; qünki həmməyən uning kaytip kelixini kütüp turatti. **41** Wə mana, bir kixi, sinagognig qongı bolojan Yairus isimlik kiximu Əysaning aldioqa kelip ayioqoqa əzini etip, uning eyigə berixini etündi. **42** Qünki uning on ikki yaxlik yaloquz kizi səkratta idi. Əysa u yərgə barəjində, top-top kixilar uning ətrəpioqa ziq olıxip uni kistixatti. **43** Arisida hun təwrəx kesiligə giriptar boləjinoqa on ikki yil bolojan bir ayal bar idi; u bar-yokini tewiplarəqa həjləp tügətkən bolsimu, heqkəyisidın xipa tapmiojanikən. **44** U [Əysaning] arksidın kelip, uning tonining pexini siliwidi, xuan hun tohtidi. **45** Əysa: — Manga qol təgküzgən kim? — döp soridi. Həmməyən inkar kəloqanda, Petrusmu wə uning bilən boləjanlarmu: — Ustaz, halayik top-top bolup tət ətrəpingni olıxip, seni kistixiwatkan yərdə, sən «Manga təgkən kim?», döp soraysənəqu? — dedi. **46** Lekin Əysa: — Yəq! Birsı manga təgdi; qünki wujudumdın kudrətnig qikip ketiwatkinini səzdim, — dedi. **47** Heliki ayal əzining yoxurup qəlamıydiyəjanlikini bilip, titrigən həlda uning aldioqa yikildi wə kərpqilik aldidə əzining neme səwəbtin Əysaoqa qol təgküzgənlikini, xundəqla xuan kəndəq sakəyojanlikini eytti. **48** Əysa uningə: — Yürəklık bol, kizim, ixənqin seni sakaytit! Aman-hatirjəmlık bilən mangojin! — dedi. **49** U səz kiliwatqanda, sinagog qongining əyidin qikkan birəylən

kelip sinagog qongioqa: — Kizingiz jan üzdi. Əmdi ustazni kayitmioqin, — dedi. **50** Lekin Əysa buni anglap uningə: — Kərkmiojin! Pəqət ixənqə bol, u sakijip ketidu, — dedi. **51** U eygə barəjoqanda Petrus, Yuhanna, Yaqub wə kizning ata-anisidin bəxkə heqkimning əzi bilən billə eygə kirixigə ruhsət kilimidi. **52** U yərdikilər həmmisi kizoqa matəm tutup yioqa-zar kətüriwatatti. Lekin u: — Boldi, yioqlimanglar! Qünki kil əlmidi, pəqət uhlap qəptu! — dedi. **53** Ular bolsa kizning allıkaqan jan üzdi döp bilgəqkə, uni məshirə kildi. **54** Lekin u ularni qikiriwetip, kizning kolidin tartip: — Balam, ornungdin tur, — döp qəkirdi. **55** [Kizning] rohi kaytip kelip, u dərhal ornidin turdi. U kizoqa yegüdək birnema berixini eytti. **56** Kizning ata-anisi intayin həyran kəlixti. Lekin u ularoqa bu ixni heqkimgə eytmaslikni tapilidi.

9 Əysa on ikkiylənni qakirip, ularoqa barlik jinlarni həydiwetix wə kesəllənni sakaytixkə kudrət wə həqok bərdi. **2** Andin ularni Hudaning padixəhlikini jar kilix wə kesəllənni sakaytixkə əwətti. **3** U ularoqa: — Silər səpər üqün heq nərsə əlmanglar, nə həsa, nə hurjuj, nə nan, nə pul eliwalmanglar; birər artuk yətkətmu eliwalmanglar. **4** Wə kəysi eygə [qəbul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətkügə xu eydə turunglar. **5** Əmdi kəysi yərdiki kixilər silərnı qəbul kilmisə, u xəhərdin qikkinginglarda ularoqa agah-guwaqə bolsun üqün ayioqinglardiki topinimu kəkiwetinglar! — dedi. **6** Muhlislar yoloqa qikip, yeza-kixlaklarni arilap hux həwərnı elan kilip, həmmə yərdə kesəllənni sakaytti. **7** Əmdi Hərod həkim uning barlik kijojanliridin həwər tərıp, qaymukup qəldi. Qünki bəzilər: «Mana Yəhya əlümədin tiriliptu!» desə, **8** yənə bəzilər: «İlyas pəyojəmbər [kayta] pəyda boldi» wə yənə bəxkilar: «Kədimki pəyojəmbərlərdin biri kaytidin tiriliptu!» dəytti. **9** Hərod: «Mən Yəhyaning kallisini aldurojanidim, əmdi mən muxu gəpini anglawatkan zat zadi kimdu?» — dedi. Xuning bilən u uni kərtix pursitini izdidi. **10** Rosullar bolsa kaytip kelip, əzlrining kijojan ixlirining həmmisini Əysaoqa məlum kildi. U ularni elip, hupiyənə həlda Bayt-Saida degen xəhərdiki hilwat bir yərgə qəldi. **11** Biraq halayik buningdin həwər tərıp uningə axigix qəldi. U ularni kərxı elip, ularoqa Hudaning padixəhlikı toqrısida səzlidı wə xipəoqa mohtajlarni sakaytti. **12** Kün olturay deqəndə, on ikkiylən uning aldioqa kelip uningə: — Halayikni yoloqa salsang, ular ətrapteki yeza-kixlaklarəqa wə etizlarəqa berip kənoqədəq jaylar wə ozuk-tülük tapsun; qünki muxu yəq qəllük ikan, — dedi. **13** Lekin u ularoqa: — Ularəqa əzünglar ozuk beringlar, — dedi. — Bizdə pəqət bəx nan bilən ikki beliktin bəxkə nərsə yok. Bu barlik həlkə ozuk-tülük setiwelip kələmduk?! — deyixti ular. **14** Qünki xu yərdə yioqlojan ərləningla sani bəx mingqə idi. U muhlislarəqa: — Halayikni əlliktin-əlliktin bəlpür olturoquzunglar, — dedi. **15** Ular uning deqiniqə kilip həmməylənni olturoquzdi. **16** Əysa bəx nan bilən ikki belikni kəloqə elip, asmanəqa kərap [Hudaəqa] təxəkkür eytip bularni bərikətlidi. Andin ularni oxup, halayikəqa sunup berix üqün muhlisliroqə bərdi. **17** Həmməyən yəp toyundi. Andin xulardin exip qəlojan parqilirini on ikki səwətkə yioqip qəqilidi. **18** Wə xundəq boldiki, u əzi yaloquz dua kiliwatqanda, muhlisliroqə yenidə turatti. U ularin: — Halayik meni kim dəydu? — döp

soridi. **19** Ular jawabən: — Bəzilər seni Qəməldürgüqi Yəhya, bəzilər İlyas [pəyoəmbər], wə yənə bəzilər qədimki pəyoəmbərlərdin biri tiriliptu dəydu, — dedi. **20** U ulardin: — Silərqu? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawab berip: — Sən Hudaning Məsihidürsən, — dedi. **21** U ularoqa qattik jekiləp, bu ixni heqkimgə tinmoqlan, dəp tapildi. **22** — Qünki İnsan'oqlining nuroqlan azab-okubət tartixi, aksakallar, bax kañların wə Təwrat ustazlari tərpidin qətkə qəkilixi, ɵltürölüxi wə üq kündin keyin tirildürölüxi muqərrər, — dedi. **23** Andin u ularning həmmisigə mundak dedi: — Kimdəkim manga əgixini niyət kilsə, əzidin keqip, hər küni əzining krestini kəttürüp manga əgəxsun! **24** Qünki kimdəkim öz həyatini qutquzimən dəydidən, qoqum uningdin məhrum bolidu, ləkin mən üqün öz həyatidin məhrum boləjan kixi həyatini qutquzidu. **25** Qünki bir adəm pütün dunyoqə igə bolup, əzini həlak kilsə ya! əzidin məhrum kalsə, buning nemə paydisi bolsun? **26** Qünki kimdəkim məndin wə mening səzliməndin nomus kilsə, İnsan'oqli əzining xan-xəripə iqiđə, uning Atisining wə mukəddəs pərixitlərnin xan-xəripə iqiđə kəytip kəlgininə uningdinmu nomus kiliđu. **27** Ləkin mən darhəqikət silərgə xuni eytip qoyayki, bu yərdə turoqlanların arisidin ɵlməting təmini texitdin burun jəzmən Hudaning padixahlıqini kəridioqlanlar bardur. **28** Bu səzlərdin təhmənən səkkiz kün keyin xundak boldiki, u Petrus, Yuhanna wə Yəqubni əlip, dua kiliş üqün bir taqqa qikti. **29** U dua kiliwətkinidə, uning yüzining kiyapiti əzgərdi wə kiyimliri ap'aq bolup qəkməktək qəknidi. **30** Wə mana, ikki adəm pəyđə bolup uning bilən səzlixiwətkənidi; ular Musa wə İlyas [pəyoəmbərlər] idi. **31** Ular parlak jula iqiđə ayan bolup, uning bilən Yerusalemə ada kiliđioqlan ədnyadin ɵtöp ketixi» i toqrısida səhbətləxti. **32** Əmđi Petrus wə uning həmrahlirini heli ügidək başkanıđi; ləkin ularning uykusə tolək eqiloqanda ular uning xan-xəripini wə uning bilən billə turoqlan ikki adəmzətni kərdi. **33** Wə xundak boldiki, bu ikkisi Əsədin ayriliwətkəndə, Petrus əzining nemini dawətkənlikini bilməgən həlđə Əysəqə: — Ustaz, bu yərdə boləqinimiz intayin yaxhi boldi! Birini sanga, birini Musəqə, yənə birini İlyəşqə atəp bu yərgə üq kəpə yasayli, — dedi. **34** Ləkin u bu gəplərnə kiliwətkəndə, bir parqə bulut pəyđə bolup ularni kapliwəldi; ular bulut iqiğə kirip qəloqinidə kərkuxup kətti. **35** Buluttin tuyuksiz bir əwaz anglinip: — Bu Mening səyümlük Oqlumdur. Uningoqa kulək selinglar! — dedi. **36** Əwaz anglənoqandin keyin, qərisə, Əysə əzi yəloquz qəloqanıđi. Ular siküt kiliş kəlixiti wə xu künlərdə əzliəri kərgən ixlərdin heqkəyisini heqkimgə eytmidi. **37** Ətisi, ular taqđin qüxkən wəktidə, zor bir top kixilər uni qərxə alđi. **38** Mana, toprning arisidin birəyən wərkirəp: — Ustaz, ɵtünüp qəlay, oqlumoqa iqingni əqrətip qərap qəyoqəysən! Qünki u mening birlə balam idi. **39** Mana, uni dəim bir rəh tutuwəlip, u əziqilə wərkirəp-jərkirəp ketidioqlan bolup qəldi; u uning bəđinini tairixiturup, əozidin aq kəpük kəltürəwətidu. [Jin] uni dəim degüdək kiyənəp, uningoqa heq əram bərməydu. **40** Mən muhlisirlingizdin rəhni həyđiwətxini ɵtünüwdim, biraq ular undək qiləlmidi, — dedi. **41** Əysə jawabən: — Əy etikədsiz wə tətür

dəwr, silər bilən qəqənoqiqə turup, silərgə səwr qiləy? — Oqlungni əldimoqa əlip kəlgin — dedi. **42** Balə tehi yoldə keliwətkəndə, jin uni yikitişip, pütün bəđinini tartixturdi. Əysə napək rəhəqə tənbiş bərip, balini səqaytti wə uni atisioqa qəyturup bərdi. **43** Həmməylən Hudaning xəraplik küq-kudritigə qin-qinioqa patməy təəjüpləndi. Həmmisi Əysəning kuloqlanlirioqa həyran kəlixip turoqanda, u muhlisirlirioqa mundak eytti: **44** — Bu səzlərnə kuləklingləroqa obdan sindürüp qəyunglar. Qünki İnsan'oqli pat aridə [satkunluktin] insanlarning qəlioqa tapxurup bərilidu, — dedi. **45** Biraq ular bu səzni qüxinəlmidi. Buning mənisə ular qüxinip yətmisun üqün uların yoxuruloqanıđi. Ular uningdin bu səz toqruluk soraxqimu pətinəlmidi. **46** Əmđi muhlislar arisidə uların kimning əng uluq bolidioqlanlıki toqruluk talax-tartix pəyđə boldi. **47** Əmma Əysə ularning kənglidiki oylarni kərip yətip, kiqik bir balini əlip yenidə turoquzup, **48** ularoqa: — Mən mening namidə bu kiqik balini qəbul kilsə, mən qəbul qiləjan bolidu wə kim mən qəbul kilsə, mən əwətküqini qəbul qiləjan bolidu. Arənglərdə əzini əng təwən tutqini bolsa uluq bolidu, — dedi. **49** Yuhənnə jawabən uningə: — Ustaz, səning naminə bilən jinlarni həyđəwətkən birsini kərdük, Ləkin u biz bilən birgə sanga əgəxmigənləki tütəylidin, uni tostuk, — dedi. **50** Ləkin Əysə uningə: — Uni tosmənglar. Qünki kim silərgə qərxə turmisa silərnə kəlioqlanlardindur, — dedi. **51** Wə xundak boldiki, uning asmanə əlip ketilidioqlan künlirining toxuxioqa az qəloqanda, u qə't'iylik bilən yüzini Yerusalemə bərixə qərattti. **52** [Xuning üqün] u əldin əqlilərnə əwətti. Ular yəloqə qikqip, uning kəlixigə təyyarlik kiliş üqün Samariyə əlkisidiki bir yəzioqə kirdi. **53** Biraq u yüzini Yerusalemə qəratkənlik tütəylidin yezidikilər Əysəni qəbul qilmidi. **54** Uning muhlislrindən Yəqub bilən Yuhənnə bu ixni kərip: — İ Rəb, ularni kəydürüp yəqitix üqün İliyəs pəyoəmbərdək əsməndin ot yəqixini qikqiriximizni haləmsən? — dedi. **55** Ləkin u burulup ularni əyibləp: «Silər qəndək rohtin boləjanlikinglərnə bilməydikənsilər» — dedi. **56** Andin ular bəxqə bir yəzioqə ɵtöp kətti. **57** Wə xundak boldiki, ular yoldə ketiwətkəndə, birsi uningə: — İ Rəb, sən kəyərgə bərmə, mən sanga əgixip mənigimən, — dedi. **58** Əysə uningə: — Tülkilərnin əngkürliəri, əsməndiki quxlarning uwiləri bə. Biraq İnsan'oqlining bəxini qəyoqəndək yərimu yəq, — dedi. **59** U yənə bəxqə birsigə: — Manga əgəxkin! — dedi. Ləkin u: — Rəb, əwəll bərip atəmnə yərlikkə qəyoqəyli ijəzət bərgəysən, — dedi. **60** Ləkin Əysə uningə — ɵlüklər öz əlüklirini kəmsun! Biraq sən bəlsəng, bərip Hudaning padixahlıqini jakərləqin, — dedi. **61** Yənə birsi: — Əy Rəb, mən sanga əgiximən, ləkin əwəll əyümgə bərip, əyđikilirim bilən hoxlixiximoqa ijəzət bərgəysən, — dedi. **62** — Kim qəlidə qəxning tutqüqini tutup turup kəynigə qərisə, u Hudaning padixahlıqioqa layik əməstur, — dedi.

10 Bu ixlərdin keyin, Rəb muhlislərdin yənə yətmixini təyinləp, əzi bərməqə qiləjan bərlək xəhər-yəziləroqa ikki-ikkidin əzidin burun əwətti. **2** U ularoqa mundak tapildi: — Yioqilidioqlan həsul dərwəqə kəp, ləkin həsulni yioqquqi ixləmqilər az ikən. Xungə həsul İgisidin kəprək ixləmqilərnə Əz həsulungni yioqixqə əwətkəysən,

dəp tilənglar. **3** Menginglar! Mən qozilarni bərilarning arisioja əwətəndək siləni əwətimən. **4** Həmyan, hurjun wə kəxlər almanglar; yolda kixilər bilən salamlıxıxka [tohtimanglar]. **5** Kaysi eygə kirsənglar, aldi bilən: «Muxu eydikilərgə aramlıq boləyay!» dənglar. **6** U eydə «aramlıq igisi» bolsa, tiligən aramlıqinglar xu eygə kənidu; əgər bolmisa, u aramlıq əzünglarəja yanidu. **7** Andin qüxxkən eydə turup yətkəlmənglar, xu eydikilərnin bərginini yəp-iqinglar, qünki ixləmqi əz ix həkkini elixka həkliktur. U eydin bu eygə yətkilip yürmənglar. **8** Silər kaysi xəhərgə kirsənglar, ular siləni qəbul kilsa, ular aldinqlarəja nemə koysa xuni yənglar. **9** U yərdiki kesəlləni sakaytip, ularəja: «Hudaning padixahlikı silərgə yekinlaxtil!» dənglar. **10** Biraq silər kaysi xəhərgə kirsənglar, ular siləni qəbul kilmisa, ularning rəstə-koqiliriəja qikip kəpçilikka: **11** «Silərgə agah bolsun üqün hətta xəhiringlarning ayiojimizəja qaplxaxkan topisinimu kəkip qüxürüwetimiz! Həlbuki, xuni bilip koynənglarki, Hudaning padixahlikı silərgə [rasttinla] yekinlaxtil!» — dənglar. **12** Mən silərgə eytip koyayki, xu küni hətta Sodom xəhiredikilərnin kəridiojini bu xəhərdikilərnin kəridiojini yenik bolidu. **13** Həlinglarəja way, əy kərazinliklar! Həlinglarəja way, əy Bəyt-Saidalıklar! Qünki silərdə kərsitilgən məjizilərn Tur wə Zidon xəhərliridə kərsitilgən bolsa, u yərlərdikilər heli burunla bəzğə yəginip, külğə milinip towa kıləjan bolatti. **14** Kiyamət künidə Tur wə Zidondikilərnin kəridiojini silərnin kəridiojini yenik bolidu. **15** Əy ərxkə kətürülgən Kəpərnahımlıqlar! Silər təhtisarəja qüxürüsilərlər! **(Hadēs q86)** **16** [U muhlisiriəja yənə]: — Kimdəkim siləni tingxisa, menimu tingxiəjan bolidu; kimdəkim siləni qətkə kaqsa, menimu qətkə kaqkan bolidu; kim meni qətkə kaqkan bolsa, meni əwətküqinimu qətkə kaqkan bolidu, — dedi. **17** Yətmix muhlis huxal-huramlıq iqidə kaytip kelip: — İ Rəb! Hətta jinlarmu sening naming bilən bizgə boysunidikən! — dəp məlum kildi. **18** U ularəja: — Mən Xəytanning asmandin qakmaktək qüxüp kətkənlərnin kərgənmən. **19** Mana, mən silərgə yilan-qayanlarni dəssəp yanjixka wə düxmənnin bərlək küq-kudritini besip taxlxaxka həqkuk bərdim. Həqqaqan həqkəndək nərsə silərgə zərər yətküzəlməydu. **20** Ləkin silər rohlarning silərgə boysunojanliqı tüpəylidin xadlanmanglar, bəlki naminglarning ərlərdə pütülgənliki tüpəylidin xadlinglar, — dedi. **21** Xu wəqıttə, Əysa rohta huxallinip mundak dedi: «Asman-zemin İgisi İ Ata! Sən bu həkikətlərnəni danixməni wə əkhilliklərdin yoxurup, səbiy balılərləja axkariləjanliqıng üqün seni mədhıyiləymən! Bərhək, İ Ata, nəzirində bundak kılıx rawa idi. **22** Həmmə manga Atamdin təkdım kılindi; Ooqulun kimlikini Atidin baxka həqkim bilməydu, wə Atiningmu kimlikini Ooqul wə Ooqul axkarilərxni layıq kərgən kixilərdin baxka həqkim bilməydu». **23** Andin u muhlisiriəja burulup, ularəja astiojina: Silər kəriwətkən ixlarni kərgən kəzlər nəkədər bəhtliktur! **24** Qünki mən silərgə xuni eytip koyayki, nuroqun pəyojəmbərlər wə padixahlar silər kərgən ixlarni kəriwxkə intizar boləjini bilən ularni kərmigən; wə silər angləwətkən ixlarni angləxka intizar boləjini bilən, ularni angləp bəkmiojan, — dedi. **25** Wə mana, Təwrat ustazliridin biri ornidin turup Əysani siniməqı

bolup: — Ustaz, mənggülik həyatka waris bolmak üqün nemə ixni kılıxim kərek? — dəp soridi. **(aiōnios q166)** **26** U jawəbən: — Təwrat kanunida nemə pütülgən? Buningəja əzüng qandək karəyson? — dedi. **27** Həliki kixi jawəbən: — «Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jening, pütün küqüng wə pütün zəhning bilən səygin»; wə «Qoxnangni əzüngni səyğəndək səy» — dedi. **28** Əysa uningəja: — Toqra jawəb bərdim. Mana xundək kilsəng həyat bolisən, — dedi. **29** Ləkin ezini həkəkaniy dəp ispatliməqı bolup, Əysadin yənə sorap: — Əmdi «Mening qoxnam» kimdur? — dedi. **30** Əysa jawəbən mundak dedi: — Bir adam Yerusəlemdin Yeriho xəhriəja qüxüwetip, yolda kəraqqılarning kəlioja qüxüp kaqtu. Kəraqqılar uning kiyim-kəqəklirini salduruwəlip, uni yarilandurup, qala əlük həlda taxlap ketiptu. **31** Wə xundək boldiki, məlum bir kahin xu yoldin qüxüwetip, həliki adəmi kərup, yolning u qəti bilən mənigip ətüp ketiptu. **32** Xuningdək bir Lawiylik [rohaniy] bu yərgə kəlgəndə, yenioja kelip qarap koypu, yolning u qəti bilən mənigip ətüp ketiptu. **33** Ləkin səpərdə boləjan bir Samariyalik həliki adəmnin yenioja kəlgəndə, uni kərtiplə iq əsritiptu. **34** wə aldioja berip, jarəhətliərgə may wə xarab kuyup, tənigip koypu. Andin uni əz uliojika mindürüp, bir sarəyoja elip berip, u yərdə həlaidin həwər aptu. **35** Ətisi yoləja qikqanda, ikki kümüx dinarni elip sarəywəngə berip: «Uningəja qarap koynəng, buningdin artuq qikim bolsa, kaytiximda sizgə tələymən» dəptu. **36** [Əmdi Əysa həliki ustazdin]: — Seningqə, bu üq adəm iqidə kaysisi kəraqqılarning kəlioja qüxxkən həliki kixigə [həkikiy] kəxna boləjan? — dəp soridi. **37** — Uningəja məhribanliq kərsətkən kixi, — dəp jawəb bərdi u. Əysa uningəja: — Undək bolsa, sən həm berip xuningəja ohxək kıləjan, — dedi. **38** Wə xundək boldiki, u [muhlisiri bilən billə] yolda ketiwetip, məlum bir yezioja kirdi. U yərdə Marta isimlik bir ayal uni eygə qəkirip məhman kildi. **39** Martaning Məryəm isimlik bir singlisi bəridi. U Əysaning ayiojı aldidə ilturup, uning səz-kalamini tingxiwatatti. **40** Əmdi məhmanlarni küttüx ixlirining kəplükidin kəngli bəlüniüp kətkən Marta Əysaning aldioja kelip: — İ Rəb, singlimning meni məhman kütkili yəlojuz taxlap kojojiniəja karing bolmamdu? Uni mənə yərdəmləxixkə buyruoqin! — dedi. **41** Ləkin Əysa uningəja jawəbən: — Əy Marta, Marta, sən kəp ixlarning ojemini yəp awarə bolup yürüwətisən. **42** Biraq birlə ix zərürdur; wə Məryəm xuningdin ezigə nesiwə bolidiojan yaxhi ülüxni tallidi; bu hərgiz uningdin tartiwinəlməydu — dedi. **11** Əmdi xundək boldiki, u bir yərdə dua kiliwatatti; dua ayaqlaxkanda, muhlislriridin biri uningdin: — İ Rəb, Yəhya əz muhlisiriəja əgətkinidək, sənmu bizgə dua kılıxni əgətsəng, — dedi. **2** U ularəja mundak dedi: — Dua kıləjininglarda, mundak dənglar: «İ Ata, Sening naming mukəddəs dəp uluəjanəy. Sening padixahliqıng kəlgəy. **3** Hər künlük nəninizni bizgə hərküni bərgəysən. **4** Bizgə kəzədar boləjan hərkimni kəqürginimizdək, Sənmu gunahlırimizni kəqürgəysən. Bizni əzdurluxlarəja uqrətkuzmiojaysən». **5** U səzini [dawam kılıp] ularəja mundak dedi: — Silərnin iqinglərdin biringlərnin bir dosti bolup, yerim kəqidə uning kəxiəja berip: Əy dostum, mənə üq nan etnə bərgin; **6** qünki mənə

səpərdin bir dostum kəldi wə uning aldioḡa qoʻyoʻudək bir narsəm qalmaptu, desə, **7** u oʻyining iqidə turup: «Məni awarə qilmioḡin, ixik takaklik, balilar orunda yenimda yatidu. Sanga elip berixkə qoʻpalmayən», deyixi mumkin. **8** Silərgə xuni eytimənkı, gərqə u uning dosti bolux süpti bilən berixkə ornidin turmisimu, uning hijil bolmay kayta-kayta yalwuruxi bilən u qoqum ornidin turup, qanqə lazim bəsa uningə beridu. **9** Xuning üqün mən silərgə eytaʻyki, tilənglar, silərgə ata kılınidu; izdənglar, tapisilə. İxikni qekinglar, eqilidu. **10** Qünki hərbi tiligüqi tiliginəgə erixidu; izdigüqi izdigini tapidu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. **11** Arənglarda ata boluqular əz oolji nən taləp kilsa, uningə tax beridioḡanlar barmu?! Yaki belik tələp kilsa, yilan beridioḡanlar barmu? **12** Tuhum tələp kilsa, qayan beridioḡanlar barmu? **13** Əmđi silər rəzil turup əz pərzəntliringlarə yaxhi iltipatlarnı berixni bilən yardə, ərxiki Ata Əzidin tilənilərgə Mukəddəs Rohni tehimu ata kılmasmu? **14** Əmđi u bir kixidin «adəmni gaqa kıləuqu» jinni həydiwətkəndə, xundək boldiki, jin uningdin qıqkəndə, gaqa zuwanə qəldi. Halayik buningə intayin həyran boluxti. **15** Biraq ulardın bəziləri: «U jinlarnı jinlarning əmiri beridən Bəəlzəbuləqə tayinip həydiwetidu» — dedi. **16** Wə baxkə bəzilər uni sinax məksitidə uningdin bizgə asmandın bir məjizilik əlamət kərsətsəng, dəp tələp kıləjili turdi. **17** Ləkin u ularning nəmə oylawatkanlıqini bilip ularə mundaq dedi: — Əz iqidin bəlünüp əzara soquxkən hərəkəndək padixahlik wayran bolidu; wə hərəkəndək ailə əz iqidin bəlünüp əzara soquxsa zawallıqkə yüz tutidu. **18** Xuningə ohxax, əgər Xəytan əz-əzigə qarxi qıqkən bolsa, undəktə, uning padixahlik kəndəkmə put tirəp turalisun? Qünki silər meni, «jinlarnı Bəəlzəbuləqə tayinip həydiwətkən» dəysilər. **19** Əgər mən jinlarnı Bəəlzəbuləqə tayinip qoqlisam, siləning pərzəntliringlar kimgə tayinip jinlarnı qoqlaydu?! Xungə ular silər toquruluk həküm qıqarsun? **20** Ləkin mən Hudaning barmiki bilən jinlarnı qoqlisam, undəktə Hudaning padixahlik üstinglarə qıxüp namayan boləḡan bolidu. **21** Toluk qoralləḡan küqtünggür əz əyini qoqdap turəḡanda, uning mal-mülki aman kalidu; **22** ləkin uningdin küqtünggür biri uning üstigə hujum kılıp uni yəngsə, uning tayanəḡan qorallirini tartiwalidu wə mal-mülklirini olja kılıp əzidikilərgə təksim kılıp beridu. **23** Mən tərəptə turmioḡanlar mənə qarxi turəḡuqidur. Mən tərəpkə [adəmlərnı] yiqmioḡuqular bolsa tozutuwətküqidur. **24** Napək roḡ birawning tenidin qıqiriwetilixi bilən, u kuroḡaq jaylarnı qərgiləp yürüp birə araməḡni izdəydu; biraq tapalmioḡandın keyin, «mən qıqkən makanimoḡa kaytay!» dəydu. **25** Xuning bilən kaytip kəlip, xu makanining pakiz taziləḡanlıqini wə rətləngənlikini baykaydu-də, **26** bərip əzidinmə bəttər yəttə roḡni baxlək kəlidu; u bir kırıp billə turidu. Buning bilən həlikə adəmning keyinki həli burunqıdınmə tehimu yaman bolidu. **27** Wə xundək boldiki, u bu gəplərnı kiliwatkəndə, kəpçilik arisida bir ayal awazini kəttürüp: — Seni kəttürəḡən qorsək wə emitkən əmqək bəhtliktur! — dedi. **28** Biraq u jawabən: — Bəlki Hudaning səzini ənglap, Uningə ta itəət kılıdioḡanlar bəhtliktur! — dedi. **29** Xu qəoḡda, top-tap adəmlər

uning ətrəpioḡa olaxkəndə, u mundaq səzləxkə baxlidi: — Bu dəwr dərwəkə rəzil bir dəwrdir; u məjizilik bir əlamətning kəristilixini istəp yüridu. Biraq buningə «Yunus pəyoḡəmbərdə kəruḡlən məjizilik əlamət»tin baxkə heqkəndək ikkinqi bir əlamət kərsitilməydu. **30** Qünki Yunus pəyoḡəmbərnıng əzi Ninəwə xəliridikilərgə əlamət-karamət boləḡiniəḡa ohxax, İnsan'oşlimu bu dəwrgə yənə xundək bolidu. **31** Kiyamat küni «Jənuḡtın kəlgən ayal padixah»mū bu dəwrdikilər bilən təng tirilip, ularning gunahlırini bəkitidu. Qünki u Sulaymanning dana səzilirini ənglax üqün yər yüzining qetidin kəlgən; wə mənə, Sulaymandınmū uluḡ birsi muxu yərdə turidu. **32** Kiyamat küni Ninəwəlikilər bu dəwrdikilər bilən təng qoḡup, bu dəwrdikilərnıng gunahlırini bəkitidu. Qünki Ninəwəlikilər Yunus pəyoḡəmbər jakarlıəḡan həwərnı ənglap towa kıləḡan; wə mənə, Yunus pəyoḡəmbərdınmū uluḡ birsi muxu yərdə turidu! **33** Heqkim qiraḡoḡni yekip qoḡup, uni yoxurun jayda qoymas, yaki üstigə səwətni kəmtürtüp qoymas, bəlki qiraḡodənnıng üstigə qoḡyidu; buning bilən əygə kirgənlər yorukluḡni kəridu. **34** Tənnıng qiriḡi kəzdur. Xungə əgər kəzüng sap bolsa, pütün wujudug yorutulidu. Ləkin əgər kəzüng hunik bolsa pütün wujudug qarəḡoḡu bolidu. **35** Xuning üqün həzi boləḡinki, wujudungdikı «yorukluḡ» qarəḡoḡuluḡ bolmisun! **36** Əmđi əgər barqə wujudug yoruk bolsa wə uning heq yeri qarəḡoḡu bolmisə, wujudug huddi qiraḡoḡ parlək nuri bilən səni yorutkəndək tamamən ayding bolidu. **37** Əysə səz kiliwatkəndə, bir Pərisiy uni əyigə qizəḡa təklip kıldı. Xuning bilən u əygə kirip, dastihanda olturdi. **38** Ləkin həlikə Pərisiy uning tamaktın ilgiri qol yumioḡinini kərup, intayin həyran boldi. **39** Ləkin Rəb uningə: — Əmđi silər əy Pərisiylər, qinə-qəqilərnıng texinilə yuyup pakizlıḡınlər bilən iqinglar hərtürlik hərissik wə rəzillikə toləḡandur. **40** Əy nədanlar, texini Yaratkuqi iqinimə yaratkən əməsmu?! **41** Əmđi əz iq-iqinglardın həyrhəhlik qilinglar wə mənə, həmmə narsə silərgə pakiz bolidu. **42** Həlinglarəḡa way, əy Pərisiylər! Qünki silər həttə yalpuz bilən suzapning wə hərhil dora-dərmanlarning onđın birini əxrə kılıp Hudəḡa ataysilə-yu, biraq adalət wə Hudaning muḡəbbətinı heq etibarəḡa əlməy kətiwərisilər. Dərwəkə, əwwal muxu ixlarnı orundixinglar kərek, andın xu ixlarnimə ədə kilməy qoymaslıqinglar kərek. **43** Həlinglarəḡa way, əy pərisiylər! Qünki silər sinəḡoglarda əldinkı orunlarda olturuxkə, bazarlarda kixilərnıng silərgə boləḡan [hərmətlik] salamliriəḡa əmrəksilər. **44** Silərgə way! Qünki silər huddi kixilər kətiwetip, üstigə dəssəp səlipmə səzməy etüp kətkən gərlərgə ohxaysilər! — dedi. **45** Təwrat əḡliliridin biri uningə: — Ustəz, bularnı eytkəning bizgimə həqərət boldi! — dedi. **46** U uningə mundaq jawab bərdi: — Silərgimə way, əy Təwrat əḡliliri! Qünki silər kəttürəḡimgidək əoḡir yülkərnı adəmlərnıng zimmisigə artıp qoysilə-yu, əmmə əzünglar bu yülkərnı kəttürəḡkə birmə barmikınglarnı təgküzməysilər! **47** Silərgə way! Qünki pəyoḡəmbərlərnıng kəbrilirini yasap keliwətsilər, ləkin ata-bowiliringlar ularni oltürdi. **48** Xuning bilən silər ata-bowiliringlar kıləḡanliriəḡa rəzi boləḡanlıqinglarə guwahlik bərisilər. Qünki ular pəyoḡəmbərlərnı oltürdi wə silər ularning kəbrilirini yasaysilər. **49** Bu səwəbtinmū

Hudaning danaligi dāyduki: «Mən ularoʻja pəyoʻmbərlər wə rosullarni əwətimən wə bulardin bəzilirini ular əltüridu wə bəzilirini ziyankaxlik bilən koʻshiwetidu». **50** Xuning bilən dunya apiridə bolojandin buyanki barlik pəyoʻmbərlərləning təkülgən kən kərzli, yəni Həbilning təkülgən kənidin tartip taki [jibadəthanidiki] kurbangah bilən muqəddəs jay arilikida kətl kəlinojan [kahzin] Zəkəriyaning təkülgən kənoiqə barlik kən kərzlər üqün muxu dəwrdikərlərdin həsəb elinidu. Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bularning həmmisi muxu dəwrdin elinidijə bolidu! **52** Həlinglaroʻja way, əy Təwrat əhliliri! Qünki həkmət həzinisining aqquqini elip turup, əzūnglar uning iqigə kirmidinglar wə kirəy degənlərnimi kirgüzmidinglar. **53** U xu yərdin qikkəndin keyin, Təwrat ustazli bilən Pərisiylər uning bilən kattik kərxilixip, uningə kəp ixlarni muzakirilixixkə kəstidi **54** wə uning üstidin xikayət kilixkə səzidin birər əyib tepiwelixkə paylap yürətti.

12 Xu qəqlərdə, mingliojan kixilər yiqilip, bir-birini dəssiwətküdək kista-kistang boluxup kətkəndə, u əwwal muhlisliroʻja səz kilip mundək dedi: — Pərisiylərləning eqitkusidin, yəni sahtipəzlikidin hoxyar bolunglar. **2** Qünki yoxuruləjan həqkəndək ix axkarilanmay kəlməydu, wə həqkəndək məhpiy ix ayan bolmay kəlməydu. **3** Xunga silərləning kərangəjuda eytkənlirənglar yorukta anglinidu; əyning iqkiridə hupiyana piqirlaxkənlirənglar mu əgzilərdə jakərlinidu. **4** Mən silər dostliriməja xuni eytimənkə, tənni əltürüp, bəxkə heq ix kilməydidənlərdin kərkənglar. **5** Ləkin mən silərgə kimdin kərkəxunglar kəreklikini kərsitip koyay: Əltürəndin keyin, dozəhkə taxlaxkə hoqkukluk boluqəndin kərkənglar; bərhək silərgə boytay — Uningdin kərkənglar! (**Geenna g1067**) **6** Bəx kuxkəq ikki tiyinqə setilidijə? Ləkin ulərləning heqbirimu Huda tərpidin utulup kəlojini yok. **7** Ləkin həttə hər bir tal qeqinglar mu sanəlojəndur. Xundək ikən, kərkənglar; silər nuroʻjunliojan kuxkəqtin kimmətlisilə! **8** — Birək mən silərgə xuni eytip koyayki, kim meni insənlərləning əldidə etirəp kilsə, Insən'ooʻlimu uni Hudaning pərixitiliri əldidə etirəp kəlidu. **9** Birək insənlərləning əldidə meni tonumijənin kixi, Hudaning pərixitiliri əldidəni tonulməydu. **10** Insən'ooʻlijoja kərxə səz kiləjan hər kəndək kixi kəqürümgə erixələydu; ləkin Muqəddəs Rohkə kupurluk kiləjuqi bəlsə kəqürümgə erixəlməydu. **11** Ləkin kixilər silərnə sinəgərləroʻja yəki həkūmdərlər wə əməldərlərləning əldioja elip bərip sorəkkə tartkəndə, «[Ərzgə] kəndək jəwəb bərsəm?» yəki «Nəmə desəm bolar?» dəp əndixə kilmənglar. **12** Qünki nəmə dəyix kəreklikini xu wəktə-səitidə Muqəddəs Roh silərgə əgətidu. **13** Kəp qilək arisidin bərsi uningəja: — Ustəz, akəmoʻja [ətimizdin] [kəlojan] mirəsnə mən bilən təng ülixixkə buyruoʻjaylə — dedi. **14** Ləkin u uningəja jəwəbən: — Burədə, kim meni silərləning üstingləroʻja sətqi yəki üləxtürgüqi kildi? — dedi. **15** U kəp qilikə kərap: — Pəhəs bolup əzūnglərnə hər hil taməhorluktin saklənglar. Qünki insəning həyətə uning məl-mülükliroləning kəplükigə bəoʻqlik əməstur, dedi. **16** Andin u ularoʻja mundək bir təmsilni eytip bərdi: — «Bir bəyning yeri mol həsul bəriptu. **17** U kənglidə «Kəndək kiləy? Qünki bunqiwəla həsulni koʻyojəndək yerim yok»

— dəp oyləptu. **18** Andun u: — «Mundək kiləy: — Həzirki əmbərlirərnəni quwuwetip, təhimu qəngini yasəp, bərlək məhsulətlirəm wə bəxkə məl-mülüklirolərnəni xu yərgə yiqip sakləy! **19** Andin əz-əzümgə: «Əy jənim, yiqip sakliojan, kəp yil yətküdək nəmətlirəng bərlək, rəhət iqidə yəp-iqip hux boləjn!» dəydidəng bolimən» dəp oyləptu. **20** Ləkin Huda uningəja: «Əy əhmək, bügün kəqilə jəning səndin tələp kilip elinidu; undəktə bu təpəliojəning kimgə kəlidu?» dəptu. **21** Hudaning əldidə dələtmən bolməy, əzīgə həzinə yiqkəning həli xundək bolar». **22** Andin u muhlisliroʻja mundək dedi: — Xuning üstidin mən silərgə xuni eytip koyayki, turmuxənglar təoʻrluk, nəmə yərmiz yəki nəmə kiyrənim, dəp əndixə kilmənglar. **23** Qünki həyətlik yeməkləktin, tən kiyim-kəqəktin əzizdur. **24** Kuzəjunlaroʻja kəranglar! Ulər tərilməydu wə yiqəyməydu, ulərləning əmbərlək iskilətlirərnəni yok. Ləkin Huda ulərnəni ozuklənduridu. Silər kuxlərdin kənoqlik əziz-kəy! **25** Arənglərdə kəysinglər oʻjəm-kəloju bilən əmrünglərnəni birər sət əzərtəlyəsilə? **26** Əgər xunqilik kiqikkinə ixmu kəlunglərdin kəlmisə, nəmə üqün kəlojan ixlər təoʻrlisidə oʻjəm-əndixə kilisilə? **27** Nəlupeərlərləning kəndək əsidojanlijoja kərap bəkinglar! Ulər əmgəkmə kilməydu, qəkmə egirməydu; ləkin silərgə xuni eytəyki, həttə Suləyman toluq xən-xəpərtə turojəndimu uning kiyinixi nilupərlərləning bir güllilikimə yok idi. **28** Əy ixənoqi əjizlər! Əmdə Huda dəladiki bügün eqilsə, ətisi kərup oqəkkə səlindiojan axu gülgiyəhlərnəni xunqə bəzizəng yərdə, silərnə təhimu kiyindürməsmu?! **29** Xundək ikən, nəmə yəymiz, nəmə iqimiz dəp bəx kəturmənglar, həqnemidin əndixə kilmənglar. **30** Qünki hər kəysə əldikilər mənə xundək həmmə nərsilərgə intilidu. Birək Atənglar silərləning bu nərsilərgə məhətləliklənglərnəni bilidu; **31** xundək ikən, Uning pədxəhlikəja intilinglər wə u qəoʻjdə, bulərləning həmmisi silərgə kəoxulup nəsip bolidu. **32** Kərkənglar, i kəqik pəda! Qünki Atənglar pədxəhlikni silərgə ətə kilixni hux kərdi. **33** Məl-mülükənglərnəni sətəp, [kəmbəoʻqəllərgə] həyrhəhlik kilənglar. Əzūngləroʻja upriməydidəng həymən, ərxlərdə hərgiz tügəp kətməydidəng bir həzinə həzilənglar; — xu yərdə oʻjri yəkin kəlməydu, kiyə yəp yokəp kətməydu. **34** Qünki bəylikənglar kəyərdə bəlsə, kəşlənglərnəni xu yərdə bolidu. **35** Silər bəlinglərnəni qing bəoʻqləp, qirəoʻqlirənglərnəni yəndurup turənglar; **36** huddi həyojəninəng toy ziyəpitidin kəytip kəlixini kütüp turojan qəqərlərdək, hərdəim təyyər turənglar. Xuning bilən həyojəni kəlip ixikni kəkkəndə, qəqərlər dərhəl kiqip ixikni əqidojan bolidu. **37** Həyojəni kəytip kəlgəndə, qəqərlirəning oyoqəy, təyyər turojanliqini kərsə, bu qəqərlərləning bəhtidur! Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, həyojəni əzi bəlini bəoʻqləp, ulərnəni dəstihənoja olturojuzup, ulərləning əldioja kəlip xəhsən əzi ulərnəni kütüwalidü! **38** Wə əgər həyojəni ikkinqi yəki üqinqi jəsəktə kəlsimə, qəqərlirəning xundək oyoqəqliqini kərsə, bu ulərləning bəhtidur! **39** Ləkin xuni bilip kojuənglərkə, əgər əy igisi oʻjriyəning kəqidə kəysi wəktidə kəlidiojanliqini bilgən bəlsə, u oyoqəy turup oʻjriyəning əyigə təxip kixixigə hərgiz yol koyməytili! **40** Xuning üstidin silərnə hərdəim təyyər turənglar; qünki Insən'ooʻli silər oylimijənin wəkt-səttə kəytip kəlidu.

41 Petrus uningdin: — I Rəb, sən bu təmsilni bizgila karitip eytingmu yaki həmməyləngə karitipmu? — dəp soridi. 42 Rəb mundak dedi: — Hojayini öz eydikilərgə məs'ul kılıp, ularoğa tegixlik bolojan axlikni waqti-waqtida təksim kılıp berixkə təyinləydiəjan ixənqlik wə pəmlək oçojdar kim bolidu? 43 Hojayin əyigə kaytkanda, qakirining xundak kıliwatqinining üstigə kəlsə, bu qakarning bəhtidur! 44 Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, hojayin uni pütün igilikini baxkuruşka koyidu. 45 Lekin mubada xu qakar kənglidə: «Hojayinin həyal bolup qalidu» dəp, baxka qakarlar wə dedəklərnı bozək kilixka wə yəp-iqip, məst boluxka baxlisa, 46 Xu qakarning hojayini kütülmigan bir küni, oylimiojan bir waqıtta kaytip kelidu wə uni kesip ikki parça kılıp, uning nesiwisini etiqađsızlar bilən ohxax təkdirdə bekitidu. 47 Əmdi hojayinining iradisini bilip turup, təyyarlinip turmiojan wə hojayinining iradisı boyigə kılmiojan qakar boluxioğa tayak yaydu. 48 Biraq hojayinining iradisini bilməy turup, tayak yeyixkə tegixlik ixlarnı kılojan qakar azrak tayak yaydu. Kimgə kəp berilsə, uningdin tələp kilinidiəjini kəp bolidu. Qünki adamlar kimgə kəp amanət koyojan bolsa, uningdin tələp kıliədiənimu kəp bolidu. 49 Mən yər yüzigə ot taxlap tutaxturuxka kəldim wə bu otning tutixixioğa nəkədar təkəzaman! 50 Lekin mən aldi bilən bir qəməldürüx bilən qəməldürülütüm kerək wə bu qümüldürülütüm əməlgə axuruluquə intayin kıynilimən! 51 Silər meni yər yüzigə tinqlik elip kəldimikin, dəp oylap qəldinglarmu? Yak, mən xuni silərgə eytayki, tinqlik əməs, bəlünüx elip kəldim! 52 Qünki buningdin keyin, bir əydiki bəx kixi bəlünidu; üqi ikkisigə qarşı wə ikkisi üqigə qarxi bəlünidu. 53 Ata oşliəğa wə oşul atisioğa, ana kızioğa wə kızi anisioğa, keynana kelinig wə kelin keynisanisioğa qarxi turidu. 54 Əysa yənə toplaşkan adəmlərgə mundak dedi: — Silər künpetix tərəptin bulutning qıkkınini kərsənglar, dərhal «yamoşur yaqıdu» dəysilər, wə dərwaəkə xundak bolidu. 55 Jənuş tərəptin xamalning qıkkınini kərsənglar, «Həwa issiydu» dəysilər wə dərwaəkə xundak bolidu. 56 Əy sahtipəzlar! Silər yər bilən kəkning rənggini pərk etaləysilər-yu, qandaqsigə bu zamanni pərk etəlməysilər?! 57 Əmdi nemixka kaysi ixlarning durus ikənlikigə əzünglar həküm kılıp baxmaysilər?! 58 Qünki dawəgiring bilən birgə sotqi aldioğa barəjiningda, uning bilən yolda ketiwatqinında, uning bilən yarixip dost boluxka intilgin; bolmisa, u seni sotqioğa, sotqi bolsa gundipayoğa tapxuridu wə gundipay seni zindanoğa taxlaydu. 59 Mən sanga xuni eytip koyayki, [kərzingning] əng ahirki bir tiyinini mu koymay təlimigüqə, xu yərdin hərgiz qikalmaysən.

13 Xu qaoqda, birnəqqə adəm uningə [wəliy] Pilatusning bir kışim Galiləyliklərnəg kəninı təküp, ularning kanlırini ular kıliwatқан [ibadathanidiki] kurbanlıkning kanlırini bilən arilaxturojanlıkını məlum kıldi. 2 U ularoğa jawabən mundak dedi: — Ularning bu azablarnı tartkıni üqün bu Galiləyliklərnı baxka Galiləyliklərdin gunahı eqır dəp qaramsılar? 3 Mən silərgə eytayki, undak əməs! Bəlki silər towa kılmisənglar, həmminglarmu ohxax aqiwəttə həlak bolisilər. 4 Siloam məhəllisidiki munar erülüp qıxıp, on səkkiz kixini besip eltürüp koyojan, silər ularni Yerusalemda turuwatқан

baxkərdin kəbih, dəp qaramsilər? 5 Mən silərgə eytayki, undak əməs! Bəlki silər towa kılmisənglar, həmminglarmu ohxax aqiwəttə həlak bolisilər. 6 Andin u bu təmsilni səzləp bərdi: — Məlum bir kixining üzümzarlıkında tikilgən bir tüp ənjür dərihi bar ikən. U u dərəhtin mewa izdəp kəptu, lekin heq mewa tapalmaptu. 7 U baqıwəngə: «Qara, üq yildin beri bu ənjür dərihidin mewa izdəp keliwatimən, biraq bir talmu mewa tapalmidim. Uni kesiwət! U nemə dəp yərnı bikardin-bikar igiləp turidu?» dəptu. 8 Lekin baqıwən: «Hojayin, uningəğa yənə bir yil təgmigəyła. Bu waqıt iqidə uning tüwidiki toplarnı boxitip, oşutlap bakay. 9 Əgər kəlar yili mewa bərsə, yaxhi hop! Biraq bərmisə, kesiwətkəyła» dəptu baqıwən. 10 Bir xabat küni, u bir sinagogta təlim beriwatattı. 11 Mana xu yərdə on səkkiz yildin beri zəipləxtürgüqi bir jin tərpidin tutulup, dəmqiyip erə turalmaydiəjan bir ayal bar idi. 12 Əysa uni kərgəndə, yenioğa qakirip: — Hanım, sən bu zəiplikingdin azad boldung! — dedi. 13 Andin u kəlini uning uqisioğa koyuwidi, ayal dərhal ruslinip tik turup, Hudani uluqlidi. 14 Biraq sinagogning qoşgi əysaning xabat küni kesəl sakaytkinidin oşəzəplinip, kəpqulikkə: — Adəmlər ix kılix kerək bolojan alta kün bar, xu künlərdə kelip sakaytilinglar; lekin xabat künidə undak kılmənglar, — dedi. 15 Xunga Rəb uningəğa mundak jawab bərdi: — Əy sahtipəzlar! Hərbiringlar xabat küni torpak wə exikinglarnı oқurdin yexip, suəjarəjili baxlimamsılar?! 16 Əmdi Xəytan mana on səkkiz yil boqup kəlgən, İbrahımning bir kızi bolojan bu ayal dəl xabat künidə bu sirtməktin boxitilsə, bu xabat künining yarixiki bolmamdu?! 17 U muxu səzni kılojanda, uningəğa qarxi qıkkanlar hijalətkə qaldı; biraq halayik uning kıliwatқан həmmə əyayib ixliridin xadlinip yayridi. 18 U səzini [dawamlasturup] mundak dedi: — Hudaning padixahlıkını nemigə ohxaydu? Mən uni nemigə ohxitay? 19 U goya bir tal kıqa uruqioğa ohxaydu; birsı uni elip əz beoıda tərıəjanidi; u üstip yoojan dərəh boldi; asmandiki uqar-қанatlar kelip uning xahlirida uwulidi. 20 U yənə: — Hudaning padixahlıkını nemigə ohxitay? U huddi eqitkəuğa ohxaydu; bir ayal uni kəlioğa elip, üq jawur unning arisioğa yoxurup, taki pütün hemir boləuqə saklıdi, — dedi. 22 [Əysa] Yerusalemoğa qarap səpirini dawamlaxturup, besip etəkn hərəkəysi xəhər-yezilarda təlim berip mandı. 23 Birəylen uningdin: — I təksir, kutkuzulidiəjanlarning sani azmu? — dəp soridi. Əysa kəpqulikkə mundak jawab bərdi: 24 — Silər tar ixiktin kirixkə kürəx kılinglar. Qünki mən silərgə xuni eytayki, nuroşun adəmlər kirəy dəp izdəsimu, əmma kirəlməydu. 25 Əyning igisi ornidin turup ixikni taqıəjandin keyin, silər taxkırıda turup ixikni kəqip: «Rəb, bizgə aqın!» dəp yalwurojili turojininglarda, u silərgə jawabən: «Silərnəg nəlikinglarnı bilməymən» — dəydu. 26 Andin silər: «Biz sening aldingda yəgan, iqkən, sənmu bizning koqilirimizda təlim bərgən» desənglar, 27 u yənə jawabən: «Silərnəg nəlikinglarnı bilməymən, məndin neri ketinglar, əy kəbiqlik kıloquqılar!» dəydu. 28 Silər İbrahım, İshək, Yaqup wə barlik pəyoəmbərlərnəg Hudaning padixahlıkını iqidə ikənlikini, əzünglarning sirtka taxliwetilgininglarnı kərgininglarda, yioğa-zarlər kətürüldü, qıxlar oşuqurlaydu. 29 U qaoqda, kixilər

məxrik bilən məərībtin wə ximal bilən jənuḅtin kelixip, Hudaning padixahlīkida dastihanda olturidu. **30** Xuning bilən mana, xu qaʻoqda aldidə turojanlardin arkiʻoʻja etidiojanlar, arkiʻda turojanlardin aldioʻja etidiojanlar bar bolidu. **31** Dəl xu waqʻitta birnəqqə Pərisiyələr Əysaning aldioʻja kelip uningʻoʻja: — Muxu yərdin qikiʻp əziingni nerioʻja al. Qünki Herod seni əltürməqki, — dedi. **32** U ularʻoʻja: — Berip xu tülkiʻge eytinglar: Mana mən jinlarni həydiwətip, bügün wə ətə xipa berərmən wə üqinʻqi küni takamullaxturulimən, dənglar. **33** Həlbuki, bügün wə ətə wə əgünlükə mēngip yürüxüm kerəktur; qünki həq pəyʻoʻjəmbərnəg əltürülükxi Yerusalemdin baxqə həqʻandək jayda mumkin bolmas. **34** Əy Yerusalemlə, Yerusalemlə! Pəyʻoʻjəmbərlərnə əltüridioʻjan wə sanga əwətilgənlərnə qalma-kesək kilidioʻjan xəhər! Mən qanqə ketimlap mekiyan əz qüjilirini qanat astioʻja aloʻjandək sening baliliringni koynumʻoʻja alməqki boldum, lekin silər halimidinglar. **35** Mana əyüinglar taxlinip wəyrənə bolup qalidu; wə mən silərgə xuni eytip qoyayki, silər «Pərwərdigarning nami bilən kəlgüqigə mubarak boləy!» demigüqə, meni yənə kərəlməysilər.

14 Wə xundək boldiki, bir xabat küni u Pərisiyələrdin boləqan bir həkümdarning əyigə oʻjizaʻoʻja bardı; əmdi ular uni paylap yürüwatətti. **2** Wə mana, u yərdə ələk ixxiʻk kesiligə giriʻptar boləqan bir adəm bar idi. **3** Əysa Təwrat əhliliri wə Pərisiyələrdin: — Xabat küni kesəl saqaytix Təwrat qanunioʻja uyoʻjnum-yok? — dəp soridi. **4** Birək ular lam-jim demidi. U həliki kesəlgə kolini təgküzüp, saqaytip yoloʻja saldi. **5** Andin u ulardın yənə: — Aranglardin biringlarning mubada xabat künidə əxiki ya kalisi kudükqə qüxüp kətsə, uni dərhal tartip qikərməydioʻjan zadi kim bar? — dəp soridi. **6** Wə ular uning bu səzliʻrigə həq jawab berəlmidi. **7** Əysa qakirioʻjan meḅmanlarning əzliʻrigə tərđin orunlarni kəndək tallioʻjini kərüp, ularʻoʻja mundaq bir təmsilni eytip bərđi: **8** — Birsini seni toy ziyapitigə təklip kilsə, tərđə olturmioʻjin. Bolmisa, səndin hərmətlirik birsini təklip kilioʻjan bolsa, **9** U qaʻoqda seni wə uni qakiroʻjan saḅibhəna kelip sanga: «Bu kixigə orun bərgəysiz» dəp qəlsa, sən hijaləttə kəlip pəgəhoʻja qüxüp kalisən. **10** Ləkin sən qakirioʻjənda, berip pəgəhəda olturoʻjin. Xuning bilən seni qakiroʻjan saḅibhəna kelip: «Əy dostum, yukirioʻja qiking» deyxini mumkin wə xuning bilən sening bilən dastihanda olturoʻjanlarning həmmisining aldidə sanga izzət bolidu. **11** Qünki hərkim əzini üstün tutsə təwən kilinidu wə kimdəkim əzini təwən tutsə üstün kilinidu. **12** U əzini meḅmanoʻja qakiroʻjan saḅibhənoʻja mundaq dedi: — Meḅmanni taməqkə yaqi ziyəpətkə qakiroʻjiningdə, dost-buradə, kərinədx, uruk-turoʻjan yaqi bay qolum-qoxnilirini qakirmioʻjin. Qünki ularnu seni meḅmanoʻja qakirip, mərhəmitingni qayturuxi mumkin. **13** Xuning üqün ziyapət bəyə desəng, oʻjerib-oʻqurwa, meyip-nakar, əksək-qolək, kor-əmalarni qakiroʻjin **14** wə bəht-bərikət kərisən; qünki u kixilərnəg yaxxiləkingni qayturuxning əməli yoxtur. Xuning bilən həqkanilarning qəyətə tirilgən künidə kiləjoning əziinggə qayturulidu. **15** Uning bilən həmdastihən olturoʻjanlardin biri bu səzlərnə ənglap, uningʻoʻja: — Hudaning padixahlīkida oʻjalənoʻjuqilar nemiđəgən bəhtlik-həl — dedi. **16** Birək

u uningʻoʻja jawəbən mundaq dedi: — Bir kixi kəttə ziyapətkə tutux kilip, nuroʻjın meḅmanlarni qakirip koypətkə. **17** Dastihən selinoʻjan xu səəttə, qakirini əwətip, qakirioʻjan meḅmanlarʻoʻja: «Mərhəmət, həmmə nərsə təyyar boldi!» dəp eytiptu. **18** Birək, meḅmanlarning həmmisi barməslikqə bir-birləp əzrə-bəhənə kərsətkili turuptu. Biringisi uningʻoʻja: «Mən həliəla bir pərqə yər setiwəloʻjanidim, berip kərüp kəlmisən bolmaydu. Meni əpu kiləyayla, barəlməymən» dəptu. **19** Yənə biri: «Mən bəx qoxluk əktüz setiwəldim, həzir berip ularni sinəp kəruxüm kerək. Meni əpu kiləyayla, barəlməymən» dəptu. **20** Yənə birsini: «Mən yəngi əyləngən, xunga barəlməymən» dəptu. **21** Qakar qaytip kelip, bu ixlarni həjayiniʻoʻja məlum kiʻptu. Həjayin oʻjəzəpləngən həlda qakirioʻja: «Dərhal xəhərnəg qong-kikiʻk koqiliriʻoʻja kirip, oʻjerib-oʻqurwa, meyip-nakar, əksək-qolək wə kor-əmalarni muxu yərgə yioʻjip kəl» dəptu. **22** Andin qakar qaytip kelip: «Həjayin, əmr bərginingdək ədə kilindi, wə yənə box orun bar!» dəptu. **23** Xuning bilən həjayin qakarʻoʻja: — «Əyüm meḅmanlarʻoʻja tolux üqün yezilərdiki qong-kikiʻk yollarni, məhəllilərnə ariləp, udul kəlgən ədimingni zorlap elip kəlgin! **24** Qünki mən silərgə xuni eytayki, bəxtə qakirioʻjan ədəmlərnəg həqəyisidə dastihinimdin tetimaydu», dəptu. **25** Əmdi top-top ədəmlər uningʻoʻja həmrəh bolup ketiwəttə. U burulup ularʻoʻja qərap mundaq dedi: **26** — Manga əgəxəkənlər [manga boləqan səyüxliridin] əz ətisi wə ənisi, əyalı wə baliliri, əka-əkiliri wə əqa-singilliri, həttə əz jəninimu yaman kərmisə manga muhlis boləlməs. **27** Kimdəkim əzining krestini yüdüp manga əgəxmisə u manga muhlis boləlməs. **28** Aranglardin birsini munar salməqki bolsa, əldi bilən olturup bu quruluşni pütüküzgüdək hirəjət əziümdə barmu-yok dəp həsəb kilmasmu? **29** Undək kilmiʻoʻjənda, ulni selip pütüküzəlmisə, kərgənlərnəg həmmisi mazək kilip: «Bu adəm binani bəxlap koypup pütüküzəlmidi» — deməy qəlməydu. **31** Yaqi bir padixəh yənə bir padixəh bilən jəng kiləjili qiksə əldi bilən olturup: — Mening üstümgə kəlidioʻjan yigirmə ming kixilik qoxun igisigə mən on ming əskirim bilən təkəbil turalərmənmu? dəp məlqərləp kərməmdu?! **32** Əgər u «Sokuxəlməymən» dəp oylisə, düxmən təhi yirəktiki qaʻoqda əlqi əwətip, sulh xərtlirini soraydu. **33** Xuningʻoʻja əhxx, silərdin kimdəkim [kənglidə] əzining bar-yoki bilən hoxləxmisa, manga muhlis boləlməs. **34** Tuz yaxhi nərsidur; həlbuki, tuz əz təmini yokətsə, uningʻoʻja qaytidin tuz təmini kəndəkmu kirgüzgili bolidu? **35** U tupraqqə ixlitəxkə yaqi oʻsətkə ariləxturuxkimu yarimay, taləʻoʻja taxlinidu. Angliʻoʻjədək kuliki barlar buni ənglisun!

15 Əmdi bəjgirilər wə bəxqə gunəḅkarlarning həmmisi uning səzini əngləxqə uning ətrəpioʻja oləxməktə idi. **2** Ləkin Pərisiyələr bilən Təwrat əstəzliʻri oʻjəduŋxup: — Bu adəm gunəḅkarlarni qərxə alidu wə ular bilən həmdastihən olturidu! — deyxiti. **3** Xunga u ularʻoʻja munu təmsilni səzləp bərđi: **4** — Əgər aranglarda birəylənnəg yüz tuyək qoyi bolup, ulardın biri yitip kətsə, tokşən tokkuzini qəldə koypup koypup yitip kətkinini tapqūqə izdiməsmu? **5** Uni tēpiwəloʻjənda, xədlənoʻjan həlda mürisigə artidu; **6** andin əyigə elip kelip, yar-buradərliri bilən qolum-qoxnilirini qakirip,

ularoʻja: «Mən yitkən qoʻyumni tepiwaldim, mening bilən tēng xadlininglar!» dāydu. **7** Mən silərgə xuni eytayki, xuningoʻja ohxax, towa kiliwatkan bir gunahkār üqün ərxə zor hursənlik bolidu; bu hursənlik towioʻja mohtaj bolmioʻjan tokšan tokkuz həkkaniy kixidin bolioʻjan hursənliktin kəp artuktur. **8** — Yaki bir ayalning on kümüx dinari bolup, bir dinarni yokitip koysa, qiraʻoʻjni yekip, taki uni tapkuzə əyni süpürüp, zən qoyup izdiməsmu? **9** Uni tapkanda yar-buradər, kolum-koxnirini qakirip, ularoʻja: «Mening bilən tēng xadlininglar, qünki mən yokitip qoyoʻjan dinarimni tepiwaldim» — dāydu. **10** Mən silərgə xuni eytayki, xuningoʻja ohxax towa kiliwatkan bir gunahkār üqün Hudaning pərixtilirining arisida hursənlik bolidu. **11** U səzini dawam kilip mundak dedi: — Məlum bir adəmninɡ ikki oolji bar ikən. **12** Kiqik oolji atisioʻja: «Əy ata, mal-mülükünin tegixlik ilüxümmi hazirla manga bərgin» dəp eytiptu. Wə u əz mal-mülükürini ikkisigə təksim kilip beriptu. **13** Uzun ötməyła, kiqik oolji bar-yokini yioʻjixturup, yirak bir yurtka səpər kiliptu. U u yərdə əyx-ixrətlik iqidə turmux kəqürtip mal-dunyasini buzup-qeqiptu. **14** Dəl u bar-yokini sərp kilip tügətkən waqtida, u yurtta kattik aqarqilik bolup, u helila kisiqlilikta qaʻptu. **15** Xuning bilən u berip, xu yurtning bir puʻkrasioʻja mədikar bolup yalliniptu; u uni etizlikioʻja qoxka bekixka əwətiptu. **16** U hətta korsikini qoxkilarning yemi bolioʻjan purqak posti bilən toyozuxkə təkəzza boptu; lekin həqkim uningoʻja həqnərsə bərməptu. **17** Ahir berip u hoʻxini tepir: «Atamning xunqə kəp mədikarlarining aldidin yemə-ıqmək exip-texip turidu; lekin mən bolsam bu yərdə aqliktin ələy dəp kəldim! **18** Ornumdin turup, atamning aldioʻja berip uningoʻja: Əy ata, mən ərxning aldidimu wə sening aldingdimu gunah kildim. **19** Əmđi sening ooljung atilixka layik əməsmən. Meni mədikarlırinin süpitida kəbul kiləyəsən! — dəymən» dəp oylaptu. **20** Xuning bilən ornidin turup atisening aldioʻja kaytip mengiptu. Ləkin atisi yiraktinla uni kərip uningoʻja iqı aqrıtip, aldioʻja yügürüp qikip, uning boynioʻja esilip uni səyüp ketiptu. **21** Oolji: «Ata, mən ərxning aldidimu, sening aldingdimu gunah kildim. Əmđi sening ooljung atilixka layik əməsmən» — dəptu. **22** Birak atisi qakarlırioʻja: «Dərhal əng esil tonni əkelip uningoʻja kiydürümlər, kolioʻja züik selinglar, putlırioʻja ayaq kiydürümlər; **23** wə bordak torpakni əkelip soyunglar; andin obdan yəp, rawurus təbrıkləy! **24** Qünki mening bu ooljum əlgənidi, tirildi, yitip kətkənidi, tepildi» — dəptu. Andin ular təbrıkləxkili bəxlaptu. **25** Əmđi qong oolji etioʻja kətkənikan. U kaytip keliwetip eygə yekin kəlgəndə nəoʻmə-nawa bilən ussulning awazini anglaptu. **26** U qakarların birini qakirip, uningdin nemə ix boluwatkinini soraptu. **27** Qakar uningoʻja: Ukang kəldi wə atang uni sak-salamət tepiwəloʻjanliki üqün bordak torpakni soydi» dəptu. **28** Ləkin [qong oolji] hapa bolup, eygə kirgili uniməptu. Wə atisi qikip uning eygə kirixini etünüptu. **29** Əmma u atisioʻja jawab berip: «Kara! Mən xunqə yildin beri kuldak hizmitingdə boldum, əsla həqbir əmringdin qikip bəkmidim. Birak sən manga əl-aqinilirim bilən hux kilioʻli həqqaqan birər ooljakmu bərmiding! **30** Ləkin sening mal-mülüküringni

pahxilərgə həjləp tügətkən bu ooljung kaytip kəlgəndə, sən uning üqün bordak torpakni soyupsən» — dəptu. **31** Birak atisi yanə uningoʻja: «Əy ooljum, sən hərdaim mening yenimdisən wə mening barlikim seningkidur. **32** Əmđi təbrıkləp xadlinixka layiktur; qünki bu sening ukang əlgənidi, tirildi, yokilip kətkənidi, tepildi» — dəptu.

16 U muhlislırioʻja yanə mundak dedi: — Bir bayning bir oʻjojidari bar ikən. Birsi bayoʻja: «Bu oʻjojidarining mal-mülükürini buzup qaqtin» dəp xikayət kiʻptu. **2** U oʻjojidarni qakirip, uningoʻja: «Mening sening toʻoʻrangda angliʻoʻjanlırinim zadi kəndak gəp? Oʻjojidarlıqingdiki hesab-kitabni enik tapxur; qünki mundin keyin sən oʻjojidar bolmaysən» — dəptu. **3** Oʻjojidar əmđi əz iqidə: «Nemə kilay? Qünki hojajayim meni oʻjojidarlıktin məhrum kilidu. Kətmən qapay desəm unqlik məʻodur yok, tiləmqlik kilay desəm nomus kilimən. **4** Hə, taptim! Oʻjojidarlıqtin kəloʻqinimda kixilərninğ meni əylirigə kərxı elixi üqün, nemə kiliximni əmđi bildim» dəp **5** əz hojajayinoʻja kəzdar boləoʻjanlari birdin-birdin qakirip kelip, birinqisidin: «Hojajayinoʻja kənzilik kəzringiz bar?» dəp soraptu. **6** Wə kəzdar: «Yüz tung zəytun meyi» dəp jawab beriptu. Oʻjojidar uningoʻja: «Mana, hesabət dəptiriginzi elip, bu yərdə olturup əllik tungoʻja əzgərtiweting!» dəptu. **7** Andin u yanə birigə: «Sizqu, kənzilik kərz boldingiz?» dəp soraptu. U: «Yüz küərə buʻqday» dəp jawab beriptu. Oʻjojidar uningoʻja: «Hesabat dəptiriginzi elip saksən küirigə əzgərtiweting!» dəptu. **8** Xuning bilən uning hojajayini səmimiyətsiz oʻjojidarıninğ bu ixtiki pəmlilikliki üqün uningoʻja kayil bolup mahtaptu. Qünki bu dunyaning pərzəntlıri əz dəwrədə nurning pərzəntlıridin pəmliktur. (aiñn g165) **9** Wə mən silərgə xuni eytip qoyayki, «Nahək dunyaoʻja təwə mal-dunya» arkilik əzünglaroʻja dost tudunglar; xundak kilsanglar, mal-dunya kəroʻja kəlməyioʻjan boləoʻjan [küni] xu dostlar siləni əbədiy məkanlaroʻja kərxı alidu. (aiñnios g166) **10** Kimki kiqikkinə ixta sadik bolsa, qong ixtimu sadik bolidu; wə kimki kiqikkinə ixta səmimiyətsiz bolsa, qong ixtimu səmimiyətsiz bolidu. **11** Xunga əgər «nahək dunyaoʻja təwə boləoʻjan mal-dunya»də sadik bolmisanglar, kim silərgə həkikiy baylıklarni tapxursun? **12** Wə bəxkilarning nərsiliridə sadik bolmisanglar kim silərgə əzünglarıninğ nərsisini bərsun? **13** Həqkim ikki hojajayinoʻja tēng hizmət kiləlməydu. Qünki u yaki buni yaman kərip, uni yaxhi kəridu; yaki buningoʻja əzini pütünlay beʻoʻixlap, uningoʻja etibarsiz karaydu. [Xuningoʻja ohxax], silərninğmu birlə waqıtta həm Hudaning, həm mal-dunyaning kullukida boluxunglar mumkin əməs. **14** Əmđi Pərisiylər (ular puloʻja amrak idi) bularning həmmisini anglap əysani məshirə kilixti. **15** Wə u ularoʻja mundak dedi: — «Silər əzünglarni adəmlərninğ aldidə həkkaniy kilip kərsətküidursilər; lekin Huda kəlbınglarni bilidu. Qünki adəmlərninğ arisidə kədirinlidioʻjini Hudaning nəziridə yirinqılıktur. **16** Təwrat kənunı wə pəyoʻjəmbərlərninğ yazmiliri [qəməldürgüqi] Yəhyaʻoʻliqə hıdayət bolup kəldi; xu waqıtın bəxlap Hudaning padixahlıqinginğ hux həwiri jakarlinip keliwatidu; [padixahlıkka] kirməkqi boləoʻjanlarning hərbiiri uningoʻja bəsup kiriwelixi kərektur. **17** Ləkin asman bilən zemnininğ yok kiliwetilixi

Təvratning bir qekiti bikar kilinixtin asandur. **18** — Hər kim öz ayalini talak kılıp baxka birini alsa zina kılolan bolidu wə kimki öz eridin talak kılinoqanni alsa zina kılolan bolidu». **19** — Burun bir bay adəm bar idi; u sesün rənglik ton wə kanap kiyimlərni kiyip, hər küni əyx-ixrət iqidə tantəne kilatti. **20** Wə pütün əzayini qaqa-jaharət besip kətkən Lazarus isimlik bir yoxsul bar idi; u bayning dərwazisining aldioja [hər küni] yatkuzup koyulatti. **21** Uning dastihininin qüxüp qalojan parqi-puratlardin kərsikini toyoquzoxka təxna idi. Həlbuki, itlar kelip uning yarilirini yalaytti. **22** Əmdi xundak boldiki, yoxsul əldi wə pərixtilər uni İbrahımning quqikioja apardi. Bay həm əlöp dəpnə kilindi; **23** wə təhtisarada kattik kiyinlip, bəxini kətürüp, yiraqtin İbrahımnı wə uning quqikidiki Lazarusni kərüp: **(Hadēs 986)** **24** «Əy ata İbrahım, manga rəhım kıləyəsən! Lazarusni əwətkəyəsən, u barmikining uqini suoja qılap, tilimoja temitip sowutqay. Qünki mən bu ot yalqunida kattik azabliniwatəm!» dəp warırap yalwırdi. **25** Ləkin İbrahım mundak dedi: «Əy oojlum, həyat waktingda həlawətni yətküqə kərginingni wə Lazarusning dərd-bala tartkınıni yadingoja kəltürgin. Həzir u təsəlli tapti, əmma sən əzab tartiwatısən. **26** Wə bulardın baxka, biz bilən silərnin arilikimizda yoojan bir həng bektilgəndurki, bu yərdin silər tərəpkə etəyli degənlər etələməs wə andin biz tərəpkə etimiz degənlər etələməs». **27** Əmdi bay yəna: «Undakta, i ata, səndin [Lazarusni] atamning əyigə əwətəxingni etünimən. **28** Qünki mening bax aka-ukam bar; ularning bu əzab-əkubətlik yərgə kəlməsliki üqün [Lazarus] ularni kattik agahlandıurup koysun» — dedi. **29** Biraq İbrahım jawab berip uningə: «Ularda Musa wə [baxka] pəyojəmbərlərnin [agah-guwaqlik] bar; ular ularni anglısun» — dedi. **30** Ləkin u: «Yək, i İbrahım ata, əgər əlgənlərdin biri tirilip ularning aldioja barsa, ular towa kılıdu» — dedi. **31** Əmma İbrahım uningə: «Əgər ular Musa wə [baxka] pəyojəmbərlərnin [guwaqlik] anglımisa, hətta əlgənlərdin birsi tirilsimu, ular yənila ixinixni rət kılıdu» — dedi.

17 U muhlisliroja mundak dedi: — İnsanni putlaxturidjojan ixlar bolmay qalmaydu; ləkin xu putlaxturux wasitiqisi boləjan adəmning həlioja way! **2** Bundak adəmning bu kiqik balılardin birini [günaqka] putlaxturojan bolsa, boynioja tügmən texi esilojan həlda dengizoja taxliwetilgini əwzəl bolatti. **3** Əzüngləroja agah bolunglar! Əgər kərindeyxing günaq kıləjan bolsa, uningə tənbih-nəsihət kıləjan. U towa kılısa uni əpu kıləjin. **4** Mubada u bir kün iqidə sanga yəttə mərtiwə günaq kılısa wə yəttə mərtiwə yeningəja kelip: Towa kıldim, desə, uni yənila əpu kıləjin. **5** Xuning bilən rosullar Rəbgə: İxəng-etiqadimzini axurojin, — deyixti. **6** Wə Rəb ularəja mundak dedi: — Silərdə kiqa urukidək zərriqə ixəng bolsa idi, silər awu üjmə dərihigə: «Yiltizingdin komurulusup, dengizoja kəqüp tikil!» desənglar, u səzüngləri anglap kəqətti. **7** Ləkin arənglərdin kimning yər həydaydjojan yakı mal bəkidjojan bir kuli bolsa wə u etizliktin kaytip kəlgəndə, uningəja: «Təzrək kelip dastihanda ultirojin», dəydiyəjanlar barmu? **8** U bəlki uningəja: «Mening tamikimni təyyar kıl, mən yəp-iqip boləquqə belingni baolap meni kütkin, andin əzüng yəp-iqin, deməsmu?

9 Kul əmr kılinojindək kıləjini üqün hojayin uningəja rəhmət eytamdu? Meningə, eytmaydu. **10** Xuningəja ohxax, silərmə əzüngləroja əmr kılinojaning həmmisini ada kıləjininglərdin keyin: Biz ərziməs kullarmiz; biz pəkət tegixlik burjimizni ada kılduk, halas», dəydiyəjan bolisilər. **11** Wə xundak boldiki, u Yerusalemoja kıkıp ketiwatqanda, Samariyə bilən Galiliyəning otturididın etüp, **12** bir kəntkə kirginidə mahaw kesilig gıriptar boləjan on adəm uningəja uqrap, yiraqta tohtap, **13** awazlırini kətürüp: Əy Əysa, ustaz, bizgə rəhım kıləyəsən, dəp etündi. **14** Ularni kərgəndə u ularəja: Berip əzüngləri kahınlarəja kərsitinglar, dedi. Wə xundak boldiki, ular yolda ketiwatqanda, [mahawdin] paklandı. **15** Ulardın birəylən əzining sakəyojini kərgəndə yukiri awaz bilən Hudani uluəlap, kəynigə burulusup, kaytti. **16** U kelip əysaning ayiojoja yikilip düm yetip təxəkkür eytti. U Samariyalik idi. **17** Əysa bu ixka karap: Pak kılinojanlar on kixi əməmidı? Qalojan tokkuzəylən kəni? **18** Bu yat əllik masapirdin baxka, Hudaəja həmdusana oquəjili həqkim kaytip kəlməptioqu?! — dedi. **19** Andin u həlikə adəmgə: — «Ornungdin tur, yolungəja mangojini Etiqading seni sakəytti!» — dedi. **20** [Bir küni] Pərsiyləri uningdin: «Hudaning padixahlikə qağan kelidu?» dəp soriojanda u ularəja jawab berip mundak dedi: — Hudaning padixahlikəning kelixini kəz bilən kərgili bolmas; **21** kixilər: «Qarənglar, u mana bu yərdə!» yakı «U yərdə!» deyalməydu. Qünki mana, Hudaning padixahlikə arənglardidur. **22** Keyin u muhlisliroja yəna mundak dedi: — «Xundak künlər keliduki, silər İnsan'oojlining künliridin birər küni bolsimu kərtixkə təxna bolisilər, ləkin kərəlməyisilər. **23** Xu qəojda kixilər silərgə: «Mana u bu yərdə!» wə yakı «Mana u u yərdə!» daydu; silər nə barmənglar nə ularning kaynidin yügürmənglar. **24** Qünki goya asmanın bir qetidın qakmaq qəkip yəna bir qetigigə yorutidjojandak, İnsan'oojlining öz künidə həm xundak bolidu. **25** Ləkin u awwal kəp əzab-əkubətlərnini tartixi bu dəwrdikilər tərpidin qətkə kəkilixi muqərrərdur. **26** Wə Nuh [pəyojəmbərnin] künliridə kəndak boləjan bolsa, İnsan'oojlining künliridə həm xundak bolidu. **27** Taki Nuh kemigə kirip ultirojan künigiqə, kixilər yəp-iqip, əylinip wə yatlik bolup keliwatqanıdi; andin topan kelip həmmisini həlak kildi. **28** Həm yəna, Lutning künliridə kəndak boləjan bolsa xundak bolidu — kixilər yəp-iqip, soda-setik kılıp, terikqilik kılatti wə əyləni salatti. **29** Ləkin Lut Sodom xəhıridin qıqtan küni, asmandın ot bilən günggürt yəojip, [bu xəhərdikilərnin] həmmisini həlak kildi. **30** Əmdi İnsan'oojli axkara bolidjojan kündə əna xundak bolidu. **31** Xu küni, hər kim əgzidə turup, nərsə-kərkliəri eyidə bolsimu, alojili quxmısun; wə xuningəja ohxax kimki etizlikta bolsa [əyigə] həq yanmısın. **32** Lutning ayalini yadinglarəja kəltüringlar! **33** Kimki öz həyatini kutkuzmaqçı bolsa, uningdin məhrum bolidu, ləkin öz həyatidin məhrum boləjan kixi uningəja erixidu. **34** Silərgə xuni eytayki, u keqida ikki adəm bir orunda yatidu; ulardın biri elip ketilidu, yəna biri kəldurulidu. **35** İkki ayal yərojuqak bəxida turup un tartiwatqan bolidu; ulardın biri elip ketilidu, yəna biri kəldurulidu». **37** Wə ular uningəja jawabən: Əy Rəb, bu ixlar kəyərde

yüz beridu? — dæp soridi. U ularoʻja: Jæsæt ƙaysi yærda bolsa, ƙuzoʻqunlar xu yærgæ toplixidul!

18 Wæ u ularoʻja, boxaxmay, hærdaim dua ƙilip turux ƙeræklili toorʻisida bir tæmsil ƙæltürüp mundak dedi: **2** — «Mælum xæhærdæ bir sotqı bar iƙæn. U Hudadinmu ƙorƙmaydikæn, adæmlærgimu pærwa ƙilmaydikæn. **3** Xu xæhærdæ bir tul ayal bar iƙæn wæ u daim sotqining aldioʻja ƙelip: «ÿybƙardin hæƙƙimni elip bærġin» dæp tælep ƙilidikæn. **4** U heli wakitƙiqæ uni ræt ƙiptu; biræƙ ƙeyin ƙænglidæ: Hudadinmu ƙorƙmaymæn, adæmlærgimu pærwa ƙilmaymæn, **5** lekin bu tul hotum meni awaræ ƙilip ƙetiwatidu, uning manga qaplixiwelip meni hælimdin ƙætküzüwætmesliki üqün hærhælda uning dæwayini sorap ƙoyay!» — dæp oylaptu». **6** Ræb: Ƙarænglar, adælætsiz bu sotqining nemæ degenlirigæ! **7** U xundak ƙiloʻjan yærda, Huda Òzigæ keqæ-ƙündüz nida ƙiliwatƙan tallioʻjan bændilirigæ ƙandak ƙilar? Gærqæ Huda Òz bændilirigæ hæmdærd bolux bilæn birgæ [ræzillikkæ] uzunoʻjqæ sæwr-takæt ƙilsimu, ahirida bændiliririning dærdigæ yætmesmu? **8** Mæn silærgæ eytayki: U ularning dærdigæ yetip nahayiti tezla hæƙƙini elip beridu! Lekin Insan'ooqli ƙælgænde yer yüzidæ iman-ixonq tapalamdu? — dedi. **9** U øzlerini hæƙƙaniy dæp ƙarap, baxƙilarni ƙezigæ ilmaydioʻjan bázilærgæ ƙaritip, mundak bir tæmsilni eytti: **10** — Ikki adæm dua ƙiloʻjili ibadæthaniøja beriptu. Biri Pærisiy, yænæ biri bajgir iƙæn. **11** Pærisiy øra turup øz-øzigæ mundak dua ƙiliptu: — «ÿy Huda, mening baxƙa adæmlærdæk bulangqi, adælætsiz, zinahor wæ hætta bu bajgirdæk bolmioʻqinim üqün sangæ xükür! **12** Hær hæptidæ ikki ƙetim rota tutimæn wæ tapƙanlirimning ondin bir ülüxini sædikæ ƙilimæn». **13** Biræƙ heliƙi bajgir yiræƙta turup bexini ƙetürüp asmanoʻja ƙaræƙsimu petinalmay mäydisigæ urup turup: «ÿy Huda, mæn muxu gunahƙarøja ræhım ƙiloʻjaysæn!» — dæptu. **14** Mæn silærgæ xuni eytayki, wæ ikkiylændin [Pærisiy] æmæs, bæliki [bajgir] ƙæqürümügæ erixip öyigæ ƙaytiptu. Qünki hærkim ezini üstün tutsa tæwæn ƙilær, lekin kimki ezini tæwæn tutsa üstün ƙetürülær. **15** Òmdi ƙolini tæƙküzsun dæp, ƙixilar ƙiƙiq balilirinimu uning aldioʻja elip ƙelætti. Lekin buni ƙærgæn muhlislar ularni øyiblidı. **16** Òmma Òysa balilarni yenioʻja qæƙirip: Ƙiƙiq balilarni aldioʻja ƙælgili ƙoyunglar, ularni tosxumanglar. Qünki Hudaning padixahliƙi dæl muxundæƙlardin tærƙib tapƙandur. **17** Mæn silærgæ bærhæƙ xuni eytip ƙoyayki: Kimki Hudaning padixahliƙini sæbiy balidæƙ ƙøbul ƙilmisa, uningøja hærgiz ƙirælmæydu, — dedi. **18** Mælum bir hæƙümdar Òysadin: I yahxi ustaz, mænggülik hæyatƙa waris bolmæƙ üqün nemæ ixni ƙilixim ƙeræƙ, — dæp soridi. (aiðnios g166) **19** Lekin Òysa: Meni nemæ üqün yahxi dæysæn? Yahxi boløuqı pæƙæt birla, yæni Hudadur. **20** Òmrælærni bilisæn: — «Zina ƙilma, ƙatillik ƙilma, ooƙrilik ƙilma, yaloʻjan guwahliƙ bærma, atangni wæ anangni hærmæt ƙil» — dedi. **21** — Bularning hæmmisigæ ƙiƙikimdin tartip æmæl ƙilip ƙeliwatimæn, — dedi u. **22** Òysa buni anglap uningøja: — Sænda yænæ bir ix ƙæm. Pütƙül mal-mülkingni setip, pulini yoƙsullarøja üläxtürüp bærġin wæ xundak ƙilsæng, ærxtæ hæzinæng bolidu; andin ƙelip manga ægæƙkin! — dedi. **23** Òmma u bu gærni anglap tolimu ƙayoʻuøja qemüp ƙætti; qünki u nahayiti bay idi. **24** Tolimu ƙayoʻuøja qemüp ƙætkænlikini ƙærgæn Òysa: —

Mal-dunyasi ƙøplæring Hudaning padixahliƙioʻja ƙirixi nemidegæn tæs-hæ! **25** Tøgining yingningin ƙezidin etüxi bay adæmning Hudaning padixahliƙioʻja ƙirixidin asandur! — dedi. **26** Buni anglioʻqanlar: — Undak bolsa, kim nijatƙa erixælisun? — dæyixti. **27** Òmma u jawabæn: — Insanlarøja mumkin bolmioʻjan ixlar Hudaøja mumkindur — dedi. **28** Òmdi Petrus: — Mana, biz bar-yoƙimizni taxlap sanga ægæxtuk! — dedi. **29** U ularoʻja: — Mæn silærgæ bærhæƙ xuni eytayki, Hudaning padixahliƙi üqün øy-wæƙ ya ata-anisi ya ƙerindaxliri ya ayali ya baliliridin wæƙ ƙæƙænælarning hærbiri **30** bu zamanda bularøja ƙøp hæssilüp müyæssær bolidu wæ ƙelidioʻjan zamandimu mænggülik hæyatƙa erixmæy ƙalmaydu. — dedi. (aiðn g165, aiðnios g166) **31** Andin u on iƙkæylærni øz yenioʻja elip ularøja mundak dedi: — Mana, biz hæzir Yerusalemøja ƙiqiwatimiz wæ pærøyømbærlæring Insan'ooqli toorʻisida pütƙænliirining hæmmisi [xu yærda] æmælæg axurulidu. **32** Qünki u yat ællæring ƙoʻlioʻja tapxurulidu wæ ular uni mæshiræ ƙilip, harlaydu, uning üstigæ tüküridu; **33** ular uni ƙamqilioʻjandin ƙeyin øltürüwetidu; wæ u üqinqi ƙüni ƙayta tirilidu, — dedi. **34** Biræƙ ular bu sæzlærdin hæqnemini qüxænmidı. Bu sæzning mænisi ulardin yoxrulurigan bolup, uning nemæ eytkinini bilælmæy ƙaldi. **35** Wæ xundak ix boldiki, u Yeriho xæhærigæ yekinlaxƙanda, bir ƙor ƙixi yolning boyida olturup tilæmqilik ƙilawatatti. **36** U ƙøpqilikning etüp ƙetiwatƙanliƙini anglap: — Nemæ ix boløandı? — dæp soridi. **37** Hæƙ uningøja: — Nasaratlik Òysa bu yerdin etüp ƙetiwatidu, — dæp hæwær bærđi. **38** — I Dawutning ooqli Òysa, manga ræhım ƙiloʻjaysæn! — dæp wærƙirap ƙætti u. **39** Wæ Òysaning aldidæ mengiwatƙanlar uni: — Xük oltur! dæp øyiblæxti. Biræƙ u: — I Dawutning ooqli, manga ræhım ƙiloʻjaysæn! — dæp tehimu ƙættik wærƙirdı. **40** Òysa ƙædimini tohtitip, uni aldioʻja baxlap ƙelixni buyrudi. Ƙarioʻju uningøja yekin ƙælgænde u uningdin: **41** — Sæn meni nemæ ƙilip bær, dæysæn? — dæp soridi. — I Ræbbim, ƙayta ƙeridioʻjan bolsam'ıdi! — dedi u. **42** Òysa uningøja: — Ƙeridioʻjan bolam! Etikæding seni saƙaytti, — dedi. **43** Wæ uning ƙezi xuan eqildi; u Òysaøja ægixip, yol boyi Hudani uluølap mangđi. Wæ barliƙ halayikmu buni ƙerüp Hudaøja mæđhiya øqudı.

19 U Yeriho xæhærigæ ƙirip uningdin etüp ƙetiwatatti. **2** Mana xu yærda Zakay isimlik bir ƙixi bar idi. U «bax bajgir» bolup, intayin bay idi. **3** U Òysaning ƙandak adæm iƙænlikini ƙerüxkæ pursæt izdæwatatti, lekin boyi pakar boløyaƙqæ, hælkning toliliƙidin uni ƙerælmæytti. **4** Xunga u aldi tæræƙæ yügürüp berip, uni ƙerüx üqün bir tüp üjmæ dærihigæ yamixip ƙiƙti; qünki Òysa u yol bilæn etætti. **5** Wæ Òysa u yærgæ ƙælgænda yukirioʻja ƙarap uni ƙerüp uningøja: — Zakay, qapsan qüxkin! Qünki mæn bügün sening øyüngdæ ƙonuxum ƙeræƙ, — dedi. **6** U aldirap qüxüp, huxallik bilæn uni [øyidæ] mehman ƙildi. **7** Bu ixni ƙærgæn halayikning hæmmisi: U gunahƙar ƙixiningƙidæ ƙonoʻjili ƙirip ƙætti! — dæp øtøtuldxip ƙætti. **8** Lekin Zakay ornidin turup Ræbgæ: — I Ræbbim, mana, mülkümming yerimini yoƙsullarøja berimæn; øgær birawni yaloʻjandin xikayæt ƙilip uningdin birnemæ ündürüwaløjan bolsam birigæ tætni ƙayturimæn, — dedi. **9** Buning bilæn Òysa uningøja [ƙarap]: — Bügün nijat bu øygæ ƙirdı. Qünki bu ƙixi hæm İbrahımning ooqlidur! **10**

Qünki Insan'oolqi ezip kətkənlərni izdəp kutkuzojli kəldi, — dedi. **11** Halayik bu sezlərni tingxawatkənda u yəne səz kilip bir təmsilni çoxup eytti. Qünki u Yerusalemoja yekinlaxkanidi wə ular: «Hudaning padixahlıki dərhal namayan bolidiou!» — dəp oylaxkanidi. **12** Xunga u mundək dedi: Bir əksəngək padixahlıki təhtigə erixip kelix üqün yirək bir yurtka qarap yoloja qikiptu. **13** [Awwal] u ezining on kulini qakirip, ularoja on tillani üləxtürüp berip: «Mən kaytip kəlgüqə [buning bilən] oqət kilinglar» — dəptu. **14** Birək öz yurt pukraliri uningoja eq boləqəqka, kaynidin əqlərləni əwətip: «Bu kixining üstimizgə padixah boluxini halimaymiz!» dəptu. **15** Wə u padixahlıki mənsipigə erixip kaytip kəlgəndə xundək boldiki, hər birining tijarət bilən kanqə payda tapkinini bilməkqi bolup, pulini tapxurojan həliki kullirini öz aldioja qakirtiptu. **16** Wə awwalkisi kelip: «I hojam, sili bərgən tilla on tilla payda kildi» dəptu. **17** «Yarayən, əy yahxi kull! Sən kiqikkina ixta ixənqlik qikənlıqning üqün on xəhərgə həkim boləjin» — dəptu hojayin uningoja. **18** İkkinqisi kelip: «I hojam, sili bərgən tilla bax tilla payda kildi» dəptu. **19** Hojayin uningoja həm: «Sən həm bəx xəhərgə həkim boləjin» dəptu. **20** Ləkin yəne birsi kelip: «I hojam, mana sili bərgən tilla! Buni yəqlıqka qigip bir jayda koyup saklıdim. **21** Qünki sili kəttik adəm ikənla, sili amanət kilmiəjanlıridin payda ündürüp, əzliəri terimiojanlıridin həsul yiojila. Xuning üqün silidin kərkətm» dəptu. **22** Əmma [hojayini] uningoja: «Əy əski kul, sanga əz əozingədin qikənan sezliring boyiqə həküm kilay. Sən mening amanət kilmay ündürüwalidiojan, terimay turup yiojwalidiojan kəttik adəm ikənlikimni bilip turup, **23** nemə üqün mening pulumni həziniqilərgə amanət koymiding? Mən kaytip kəlgəndə, uni esümi bilən alməsmidim?» — dəptu. **24** Andin u yenidikilərgə: «Uningdiki tillani elip on tilla tapkan kuləja beringlar!» dəp buyruptu. **25** Ular uningoja: «I hoja, uning on tillasi tursa!» — dəptikən, **26** [hojayin yəne mundək dəptu]: «— Qünki mən silərgə xuni eytayki, kimdə bar bolsa, uningoja təhimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningdə bar boləjanlırimu uningədin məhrum kilinidu. **27** Əmdi üstigə padixah bolup həküm sürüxümni halimiojan düxmənlimni bolsa, ularni kəltürüp, mening aldimdə kətl kilinglar». **28** U bu ixlarni eytkəndin keyin, Yerusalemoja qikixka aldioja qarap mangdi. **29** Wə xundək boldiki, u Zəytun teojining etikidikiki Bəyt-Fagi wə Bəyt-Aniya yezilirioja yekin kəlginida, ikki muhlisioja munularni tapilap aldin əwətti: **30** — Silər udulunglardiki yezioja beringlar. U yərgə kiripla həq adəm balisi minip bəkmiojan, bəqləklıki bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **31** Əgər birsi silərdin: «Nemixka buni yexisilər?» dəp sorap kəlsa, silər uningoja: «Rəbning buningoja həjiti qüxti» — dənglar. **32** Xuning bilən əwətiləngənlər beriwidi, ix dəl u ularoja eytkəndək boldi. **33** Ular təhəyni yexiwatkənda, uning igiliri ulardin: — Təhəyni nemixka yexisilər? — dəp soridi. **34** Ular: — Rəbning uningoja həjiti qüxti, — dedi. **35** Ular uni əysəning aldioja yetiləp kəldi; wə yepinqə-qapanlırini təhəyaning üstigə selip, əysani yələp üstigə mindürdi. **36** U ketip barəqinida, həklər yepinqə-qapanlırini yoloja payandəz kilip saldi. **37** Wə u Zəytun

teojidin qüxüx yoloja yekinlaxkinida, pütkül muhlislar jamaiti xadlinip, əz kəzi bilən kərgən kudrətlik məjizilər üqün awazini kəttürüp: «Pərwərdigarning namida kəlgən padixah mubərəkur! Asmanlarda tinq-inəqlik tikləngəy, ərxiləda xan-xərap ayan boləqay!» dəp towlixip Hudaəja mədhiyə oquxka baxlıdi. **39** Ləkin təpning iqidə bəzi Pərisiylər uningoja: — Əy ustaz, muhlislingingə [müxü gəpłiri üqün] tənbih bər! — deyixti. **40** Birək u ularoja jawabən: — Silərgə xuni eytayki, bular jim turəjan bolsa, hətta bu taxlarmu qukan selixkan bolatti, — dedi. **41** Əmdi u xəhərgə yekinlixip uni kərip, uning üqün yiojlap mundək dedi: **42** — [I Yerusəlem] Sən bügin, bu küningdə, tinq-amanlıqning üqün nemə kərek boləjini bilsəng idi! Kaxki, bu ixlər həzir kəzlıringədin yoxurundur. **43** Qünki xundək künlər bəxingəja keliduki, düxmənling ətrəpingni qaxa-istiħkam bilən kərxəp seni kaməp tət tərəptin kistaydu. **44** Ular seni wə [sepiling]ning iqingdəki baliliringni yər bilən yəksən kilip, hətta taxni taxning üstidimu kaldurməydu; qünki [Huda]ning seni yəqliəjan pəytini bilip yətmiding. **45** Wə u ibadətəhana həyililiriəja kirip, u yərdə elim-setim kiliwatkənlarni həydəp qikirip, **46** ularoja: — Mukəddəs yazmilərdə: «Məning eyüm dua-tiləwəthəna bolidu» dəp pütülgən bolsimu, ləkin silər uni «buləngqilərləning uwisi» kiliwədinglar! — dedi. **47** Xu wəqitlərdə u hər küni ibadətəhanida təlim bəratı. Bax kəhınlər, Təwrat ustazlıri wə yurt qənglıri uni yəkitixka əmal izidi. **48** Ləkin ular kəndək kəl selixni bilməytti, qünki bərlık həlk uning seziini tingəx üqün uningoja kəttik yepixkanidi.

20 Wə xu künlərdin bir küni u ibadətəhanining həyililirida həlkə təlim bərip hux həwərnı elan kiliwatkənda, bax kəhınlər wə Təwrat ustazlıri bilən əksəkəllər uning əldioja kelip uningədin: **2** — Bizgə eytkin: Sən kiliwətkən bu ixlərnı kəysi həquqka əsəsn kiliwətisəng? Sənga bu həquqni kim bərgən? — dəp soridi. **3** U ularoja jawab bərip: — Mənmü silərdin bir ixni soray; silər mənə eytip beringlarqu, **4** — Yəhəya yürgüzgən qəmüldürüx ərxtinmu, yəki insanlırdinmu? — dəp soridi. **5** Ular əzərə muləhizə kilixip: — Əgər «ərxtin kəlgən» desək, u bizgə: «Undəktə, silər nemə üqün [Yəhəyoja] ixənmidinglar?» dəydu. **6** Əgər: «İnsanlırdin kəlgən» desək, bu bərlık halayik bizni qalma-kesək kilip öltüridu. Qünki ular Yəhəyaning pəyojəmbər ikənlikigə ixəndürülgən, — deyixti. **7** Wə ular: — [Uning] [həquqıning] kəyərdin kəlgənlikini bilməymiz, — dəp jawab bərixti. **8** Əysə ularoja: — Undəktə, mənmü bu ixlərnı kəysi həquqka əsəsn kiliwətkənlikimni eytməymən, — dedi. **9** U halayikka münü təmsilni sezləxkə baxlıdi: — «Bir kixi bir üzümzərlık bərpə kilip, uni bəqəwənləgə ijariəgə, əzi yəka yurtka bərip u yərdə uzun wəktə tururptu. **10** Üzümnlərnı yiojıdıəjan məzgil kəlgəndə bəqəwənlərnıng üzümzərlıktıki mēwidin uningəja bərixkə kulliridin birini ularıning yenioja əwətipu. Ləkin bəqəwənlər uni urup-dumbəlap kuruq kol yanduruwətipu. **11** U yəne bəxka bir kulni əwətipu. Ləkin ular unimu dumbəlap, harlap, yəne kuruq kol kayturuwətipu. **12** U yəne üqinqisini əwətipu; ular unimu urup yarıləndurup, taləja həydəp qikiriwətipu. **13** [Ahirdə] üzümzərlıqning hojayini: «Kəndək kilsəm bolar? Seyümlük oqıplumni əwətəy; ular

uni kersa, heq bolmoqanda uning hermitini kilar?» daptu. **14** Biraq baowanlar uning oqolini kerup bir-biri bilan maslahatlashib: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni jayliwetayli, andin miras bizningki bolidu» deyixiptu. **15** Xuning bilan ular uni uzumzarlikning sirtioqa aqikip elturwetiptu. ʔmdi bundak ahwalda uzumzarlikning hoyayini ularni kandak kilidu? **16** U kelip u baowanlarni yoxitip uzumzarlikni baxkilaroqa tapxuridu». Halayik buni anglap: — Bundak ixlar horgiz bolmisun! — deyixti. **17** Lekin u ularoqa kezirini tikip mundak dedi: — Undak bolsa, mukaddas yazmilarda «Tamqilar taxliwatkən tax bolsa, Burjek texi bolup tiklendi» dap yezilozan sez zadi nemini kersitidu? **18** Bu «tax»ka yikilozan kixi parə-parə bolup ketidu; lekin bu tax harkimning uistige quxsa, uni kukum-talkan kiliwetidu. **19** Bax kahınlar wə Təwrat ustazliri uning bu təmsili əzirligə karitip eytkanlıkını bilip xu haman uningoa qol selix yolini izdidi; lekin ular halayiktin korkuxti. **20** Xunga ular uning keynidin marap, uni [Rim] waliyisining hekmuranlikida soraqqa tartixka tapxurux uqun birnəqqə adəmlərni setiwelip, soqunup kirixkə əwətti. Ular səmimiyy kiyapətkə kiriwelip, uning səzidin yoquq izdəp yurətti. **21** Ular uningoa mundak soal koydi: — Əy ustaz, silini durus səz kilidioqan wə durus təlim beridioqan, heqkandak adəmnin yuz-hatirisini [kət'iy] kilmaydioqan, bəlki Hudaning yolini sadiklik bilən egitip keliwatqan adam dap bilimiz. **22** [Rim imperatori] Kəysərgə baj-selik tapxurux Təwrat kanunioqa uyoqunmu-yok?» **23** Əmma u ularning hiylisini kerup yetip ularoqa: — Nemixka meni sinimakqisilar? **24** Manga bir kumtux dinar kersitinglar. Buning uistidiki surət wə nam-isim kimning? — dedi. Ular uningoa: Kəysərningki, — dedi. **25** Wə u ularoqa: — Undak bolsa, Kəysərning hekkini Kəysərgə, Hudaning hekkini Hudaqa tapxurunglar, — dedi. **26** Ular halayikning aldidə uning səzlidin uni tutuwalodudək heqkandak yoquq tapalmidi. Ular uning bu jawabioqa hayranuhəs bolup, zuwani tutuldi. **27** Wə «əlgənlər tirilməydu» dap inkar kilidioqan Saduqiylarning bəziliri uning aldioqa kelip soal koyup mundak dedi: **28** — Ustaz, Musa [pəyoəmbər Təwrat] bizgə: «Ayali bar, əmma pərzənt kərmigən kixi elip kətsə, əlgüqining aka yaki inisi tul kalozan yənggisini əmrigə elip, kərxidixi uqun nasil qalduruxi kərkək» — dap yazoqan. **29** ʔmdi yettə aka-uka bar idi. Qongi əyləngəndin keyin pərzənt kərməy ələmdin əttdi. **30** Ikkinqi kərxidixi ayalini əmrigə elip, pərzənt kərməy ələmdin əttdi. **31** Andin uqinqisi uni aldi; xundak kilip, yettisi uni əmrigə elip pərzənt kərməy əttdi. **32** Həmmisidin keyin ayalmu əttdi. **33** ʔmdi tirilix künidə bu ayal ularning kəyisiningki bolar? Qunki yettisi uni hotunlukka aloqan-də?! **34** Əysə ularoqa mundak jawab bərdi: — Bu ələmnin pərzəntliri əylinidu, yatlik bolidu. (aiəñ q165) **35** Lekin u ələmdin nesiwə boluxkə, xundaklə əlüklərdin tirilixkə layik sanaloqanlar əylənməydu, yatlik bolmaydu. (aiəñ q165) **36** Qunki ular yənə əlməydu, pərixtilərgə ohxax bolidu; «əlümdin tirilixtin tuquloqan pərzəntlər» boləoqaqka, ular Hudaning oqulliridur. **37** ʔmdi əlgənlərnin tirdürüluxini həttə Musa [pəyoəmbər] əzimə ayan kilozan; qunki [Təwrat] «tikənlük» degən wəkəning hatirisidə u Pərwədigarni: «İbrahımnin Hudasi,

Ishakning Hudasi wə Yaqubning Hudasi» dap bayan kilozan. **38** U əlüklərnin Hudasi əməs, bəlki tiriklərnin Hudasi; qunki uningoa ustəzətin həmməylən tiriktur! **39** Xuning bilən Təwrat isbatliridin birkanqisi baqa berip: — Ustaz, yaxxi eytting, — dedi. **40** Qunki ularidin heqkim yənə uningdin soal soraxkə jür'ət kilalmidi. **41** ʔmdi u ularoqa soal koydi: — Kixilər Məshihni kəndəksigə Dawutning oqli dəydu? **42** Qunki Dawut əzi Zəburda: Pərwədigar mening Rəbbimgə eyttiki: — «Mən sening duxmənlingni təhtipəring kiləoqa, Mening ong yenimda olturoqin!» — degənoqu? **44** Əmma Dawut uni «Rəbbim» dap qəkiroqan yərdə, undakta u kəndəkmə uning oqli bolidu? **45** Wə barlik halayik kulək selip anglawatqanda, u muhlisliroqa mundak dedi: — **46** — Təwrat ustazliridin hoxyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwalozan həlda oqadiyip yürütəkə, bazarlarda kixilərnin ularoqa bolozan salamlirioqa, sinagoglarda aldinqi orunlarda, ziyapətlərdimə tərde olturuxkə amraq kelidu. **47** Ular tul ayallarning barlik əy-bəsatlirini yəwalidu wə kəz-kəz kilip yəloqandin uzundin-uzun dualar kilidu. Ularning tartidioqan jazasi tehimu eoqr bolidu!

21 U bəxini kəturüp kariwidi, baylarning əz sədikilirini [ibadəthanidiki] ianə sanduqioqa taxliqini kərdi. **2** U yənə sandukka ikki tiyinni taxlawatqan bir namrat tul ayalnimu kərdi. **3** Xuning bilən u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu namrat tul ayalning taxliqini həmməylənninkidin kəptur. **4** Qunki ularning həmmisi əzrlirining axkanliridin ianə kilip, Hudaqa atioqan sadikilərgə kəxup taxlidi; lekin bu ayal namratlikioqa karimay, əzining tiriklik kilidioqinining həmmisini ianə kilip taxlidi. **5** Wə bəzilər ibadəthanining nəpis taxlar wə Hudaqa sunuloqan hədiyələr bilən kəndək bəzəlgənlə toorisdə səzlixawatatti. **6** — Silər kəruwatqan bu barlik nərsilərgə nisbətən, xu künlər keliduki, həttə bir tal taxmu tax uistidə qaldurulmay, həmmisi gumran kilinidu, — dedi. **7** Ular uningdin: — Ustaz, bu degənlirining kaqan yuz beridu? Bu ixlarning yuz beridənlilikini ayan kilidioqan kəndək əlamət bolidu? — dap soradi. **8** U mundak dedi: — Azduruquləp texitin həzi bolunglar. Qunki tola kixilər mening namimni setip: «Mana əzim xudurmən!» wə «Axu wakit yekinlaxti!» daydu. Xunga ularning kəynigə kirmənglar. **9** Silər urux wə topilənglarning həwirini angloqan waktinglərdimə wəhimigə quxmənglar; qunki bu ixlarning əwwal yuz bərximə muqərrər. Lekin bular, zaman ahiri yetip kəldi, degənlük əməs. **10** Andin u yənə mundak dedi: — Bir millət yənə bir millət bilən uruxkə qikidu, bir padixahlük yənə bir padixahlük bilən uruxkə qikidu. **11** Jay-jaylarda xiddətlük yər təwrəxlər, aqarqiliklər wə wəbalar bolidu, [yər yuzidə] wəhxtətlər wə asmanda həyəwtlik əlamətlər kəruwinidu. **12** Biraq bu hərbi wəkələr yuz bərxitn ilgiri, kixilər kilərgə kol selip tutkun kilidu wə silərgə ziyankəhlük bilən uruxkə qikidu. **13** Jay-jaylarda xiddətlük yər təwrəxlər, aqarqiliklər wə wəbalar bolidu, [yər yuzidə] wəhxtətlər wə asmanda həyəwtlik əlamətlər kəruwinidu. **12** Biraq bu hərbi wəkələr yuz bərxitn ilgiri, kixilər kilərgə kol selip tutkun kilidu wə silərgə ziyankəhlük bilən uruxkə qikidu. **11** Jay-jaylarda xiddətlük yər təwrəxlər, aqarqiliklər wə wəbalar bolidu, [yər yuzidə] wəhxtətlər wə asmanda həyəwtlik əlamətlər kəruwinidu. **12** Biraq bu hərbi wəkələr yuz bərxitn ilgiri, kixilər kilərgə kol selip tutkun kilidu wə silərgə ziyankəhlük bilən uruxkə qikidu. **13** wə buning bilən [ularning aldidə] guwahlik bərximə pərsitinglar qikidu. **14** Uning uqun ərzgə kəndək jawab bərximə

toʻqrisida aldin'ala heq oylanmaslikka qalbinglarda ket'iy niyat qilinglar. **15** Qunki men silerga barlik duxmanliringlar raddiya wa rat qilalmioqudak pasahatlik til wa danixmænlik ata qilimæn. **16** Hetta ata-ana, aka-uka, uruk-tuoqan wa yar-buradærliringlarmu silerga hainlik kilip tutup beridu wa ular aranglardiki beziliringlarni eltüridu. **17** Silær mening namim tüpæylidin hæmmæ adæmning næpritigæ uqraysilar. **18** Hælbuki, bexinglardiki bir tal qaçmu hælak bolmaydu! **19** Sæwr-qidamlilik boløjininglarda, jeninglaroqa igæ bolalaysilar. **20** — Lekin Yerusalemning [dûxmæn] koxunliri tæripidin korxiwelinojanlikini kergininglarda, uning wæyran bolux waqti yekinlixip qaçtu, dæp bilinglar. **21** U qaçda Yæhudiya ølkisidæ turuwatqanlar taøqlarøqa qaçsun, xæhær iqidæ turuwatqanlar uningdin qikiç kætusun, yezilarda turuwatqanlar xæhærgæ kirmisun. **22** Qunki xu qaø «intikam jazasini tartidioqan künlær»dur; xuning bilæn [mukæddæs yazmilarda] barlik pütülgænler ømælgæ axurulidu. **23** Ømdi xu künlærdæ hæmilidar ayallar wæ bala emitidioqanlarning hælioqa way! Qunki bu zeminda eoçir kisqilik bolidu wæ [ærxitki] oqæzæp bu hælkning bexioqa qüxidu; **24** Ular qiliqning bisida yikitiwidu wæ tutkun kilinip, barlik øllærgæ elip ketilidu; «yat øllæring waqti» toxçuqæ, Yerusalem yat øllæring ayaø astida qalidu. **25** — Kuyax, ay, yultuzlardimu alamætler bolidu; yær yüzidiki øllær arisida dengiz-okyanlarning güldürlixidin wæ dolqunlarning dawaloqxuliridin parækændiqilik bolidu. **26** Adæmlær korqup, yær yüzigæ kelidioqan apætærni wæhimæ iqidæ küttüp æs-hoxini yokitidu; qunki asmandiki küqlær lærzigæ kelidu. **27** Andin kixilær Insan'ooqlining küq-kudræt wæ uluoq xan-xæræp bilæn bir bulut iqidæ keliwatqanlikini keridu. **28** Lekin bu alamætler keriniyxæ baxlioqanda, kæddinglarni ruslap bexinglarni kætüringlar, qunki bu silærni azad kilixitki nijat yekinlaxti, degænliktur. **29** U ularøqa mundak bir tæmsilni sæzlep bærdi: — Ønjür dærihi wæ baxka barlik dærhælgæ qaranglar. **30** Ularining yengidin bihlanøqanda ularøqa qarap, øzünglar yazning yetip kelixigæ az qaløqanlikini bilisilar. **31** Xuningdæk, baya deyilgæn alamætlerning yüz beriwatqanlikini kergininglarda, Hudaning padixahlikining yekin qaløqanlikini bilinglar. **32** Mæn silergæ bærhæk xuni eytip qoyayki, bu alamætlerning hæmmisi ømælgæ axurulmay turup, bu dæwr øtmæydu. **33** Asman-zemin yokilidu, biraç mening sæzlim hærgiz yokalmaydu. **34** — Lekin øzünglarøqa agah bolunglarki, kængülliringlar æyx-ixræt, mæyhorluk wæ tirikçilikning oçam-andixiliri bilæn bihudlaxmisun, xu küni üstünglarøqa tuyuksiz qüxmisun. **35** Qunki u goya tuzaktæk barlik yær yüzidæ hærbir turuwatqanlarning bexioqa qüxidu. **36** Xunga hærkandak waqitlarda hoxyar bolunglar, yüz berix aldida turuwatqan bu ixlardin øzünglarni qaçurup Insan'ooqli aldida hæzir bolup turuxka læyik hæsablinix üqün hærdaim dua qilinglar, — dedi. **37** Ømdi u kündüzliri ibadæthanida tælim berætti, ahxamliri xæhærdin qikiç, keqini Zæytun teoçi dæp ataløqan taøqda etküzætti. **38** Wæ barlik hælk uning tælimini angliøjili tang sæhærdæ ibadæthanioqa kirip, uning yenioqa kelætti.

22 Ømdi petir nan hæyti («øtüp ketix hæyti» dæpmu atilidu) yekinlixip qaløqanidi. **2** Bax kañinlar wæ

Tæwrat ustazliri uni ølümgæ mæhçum kilixka amal izdæp yürætti; qunki ular halktin korqattı. **3** Xu pæyttæ on ikkiylændin biri boløqan, Ixkariyot dæp ataløqan Yæhudaning kængligæ Xaytan kirdi. **4** U berip bax kañinlar wæ ibadæthana pasiban bægliiri bilæn Øysani kandaç kilip ularøqa tutup berix üstidæ mæslihætlexti. **5** Ular intayin hux bolup, Yæhudaoqa pul berixkæ kelixti. **6** Yæhuda maçul bolup, uni halayiktin ayrim qaløqanda ularøqa tutup berixkæ muwapik pursæt izdækkæ kirixti. **7** Ømdi petir nan hæyting [birinçi] küni yetip kælgenidi. Xu küni «øtüp ketix hæyti»øqa atap kurbanlik [koza] soyulatti. **8** Xuning bilæn Øysa Petrus bilæn Yuhannaøqa: — Berip bizgæ øtüp ketix hæyting [kozisini] birgæ yegili tæyyarlanglar, — dæp ularni øwætti. **9** — Qæyærdæ tæyyarliximizni halaysæn? — dæp soridi ular. **10** U ularøqa mundak dedi: — Xæhærgæ kirsænglar, mana u yærdæ kozida xu kætürüwaløqan bir ær kixi kiligæ uqraydu. Uning kæyindin mengip u kirgæn eygæ kiringlar. **11** Wæ ey igisigæ: «Ustaz: — Muhlisirim bilæn øtüp ketix hæyting tamikini yæydioqan mehmanhana ey qæyærdæ? — dæp sorawatidu» dænglar. **12** U silærni baxlap üstünki kæwættiki rætølgæn særæmjanturuloqan qong bir eoçiz øyni kersitidu. Mana xu yærdæ tæyyarlik kilip turunglar. **13** Xuning bilæn ikkisi beriwidi, hæmmæ ixlær uning eytkinidæk bolup qikti. Ular xu yærdæ øtüp ketix hæyting tamikini tæyyarlaxti. **14** Ømdi waqti-saiti kælgenidæ, Øysa dastihanda olturdi; on ikki rosul uning bilæn billa olturuxti. **15** Andin u ularøqa: — Mæn azab qekixtin ilgiri, silær bilæn øtüp ketix hæyting bu tamikioqa hæmdastihanda boluxka tolimu intizar bolup kælgenidim. **16** Qunki silergæ eytayki, bu hæyt ziyapitining [æhmiyiti] Hudaning padixahlikida ømælgæ axurulmioquqæ, mæn buningdin qaçta yemæymæn, — dedi. **17** Andin u bir jamni kolioqa elip, tæxækkür eytti wæ muhlisliroqa: — Buni elip aranglarda tæksim kilip [iqinglar]. **18** Qunki xuni eytayki, mundin keyin Hudaning padixahlik kælmigüqæ, hærgiz üzüüm xærbitidin ket'iy iqmæymæn, — dedi. **19** Andin u bir tal namni kolioqa elip, Hudaoqa tæxækkür eytti wæ uni oxtup, ularøqa ülxætürüp berip: — Bu mening silær üqün pida bolidioqan tenimdur. Mæn æslæp turux üqün buningdin yænglar, — dedi. **20** U xuningdæk tamaktin keyinki jamni kolioqa elip mundak dedi: — Bu jamdiki xaræb mening silær üqün tækülidioqan kenimda boløqan yengi æhdidur. **21** Lekin mana, meni tutup bærgüqining qoli mening bilæn bær dastihandidur. **22** Wæ Insan'ooqli dærwæøkæ øzi toʻqrisida bekitilgændæk [alæmdin] ketidu; biraç Insan'ooqlining tutup berilixigæ wasitiçi boløqan adæmning hælioqa way! **23** Andin muhlislar bir-biridin: — Arimizda zadi kim muxundak ixni kilixi mumkin? — dæp munazirigæ qüxüp ketixti. **24** Ømdi ularning arisida kaysimiz æng uluoq saniliximiz keræk degæn talax-tartix pæyda boldi. **25** U ularøqa mundak dedi: — Øllærdiki padixahlar qol astidiki hælk üstidin buyrukwazlik kilip idaræ qilidu, ularning üstidiki hoçquklarliri «hælkpærwær» dæp atilidu. **26** Biraç silær xundak bolmanglar; bæki aranglardiki æng mærtiwilikni ezini æng kikiqidæk hæsablisun wæ yetækçi boløqanlar [hæmmæylængæ] hizmætkardæk bolsun. **27** Kim mærtiwilik, dastihanda olturoqanmu yaki dastihandiki kütküqimu?

Dastihanda olturoqini amasmu? Biraq mən bolsam aranglarda hizmitinglarda boluqçı kütküqidakturmən. **28** Silər bolsanglar, beximoqa sinaklar kəlgənda baxtin-ahir mən bilən billə həmrəh bolqaंसilar. **29** Wə huddi Atam manga padixahlik hokuki bekitkəndək, mən silərgimü xundak bekitimən. **30** Xuning bilən silər mening padixahlikimda mən bilən bir dastihanda yəp-iqisilar wə təhtlərdə olturup, Israilling on ikki kəbilisi üstidin həküm qikirisilar. **31** Rəb yəne [Petruska]: — «Əy Simon, Simon! Mana, Xəytan həmminglarni huddi buoqday taskioqandək taskəp sinaxni tiligən. **32** Lekin etikading yokimusun dəp sanga dua kıldim. Əmdi sən towa kılip tüz yoloja kaytkandin keyin, kərinadxlirini mustəhkəmligin» — dedi. **33** — I Rəb, — dedi Petrus, — Mən sən bilən billə zindanoqa taxlinip, billə ölümgə berixka tayyarmən! **34** U uningoa: — I Petrus, sanga eytayki, bügün horaz qillioquə, sən «Uni tonumaymən» dəp məndin üq ketim tanisen, dedi. **35** Andin, u ulardin: — Silərnı həmyansız, hurjunsız wə kəxsız [səpərgə] əwətkinimdə silərnıng birər nərsənglar kəm bolup kəloqanmu? — dəp soridi. Ular: — Yak, dedi. **36** Xuning bilən u ularoa: — Lekin həzir hər kimning həmyani bolsa, uni alsun; xundak həm hurjuni bolsa, uni alsun wə bir kimning kıliqi bolmisa, qapini setip birdin kıliq alsun. **37** Qünki mən silərgə xuni eytayki, [mukəddəs yazmilarda]: «U jinayatqilər katarida sanilidu» dəp pütülgən səz məndə qokum əməlgə axurulidu. Qünki mening toqramdiki barlik ixlar toluq əməlgə axımay kəlmaydu — dedi. **38** — I Rəb, qarioqin, bu yərdə ikki kıliq bar ikən, dedi ular. — Boldi, yetidu! — dedi u ularoa. **39** Andin u qikip, aditi boyiqə Zəytun teoioqa yol aldı; uning muhlisiri uningoa əgixip bardı. **40** U yərgə yetip baroqanda u ularoa: — Azdurlmaslikinglar üqün dua kılinglar, — dedi. **41** Andin, ulardin bir tax etimiqə nerirək berip, tizlinip turup: **42** — I Ata, halisang, bu kədəhni məndin elip kəkəysən. Lekin mening əməs, bəli Sening iradəng ada kılinsun — dəp dua kıldi; **43** wə asmandin bir pərixət uningoa kərtünip uni kuwwətləndürdi. **44** U kattik əzabta toloqinip tehimu ihlaslik bilən dua kıliwərdi. Buning bilən uning tərliri yərgə təkülgən qan tamqiliridək qüxüxə baxlıdi. **45** Andin duasini tügutip, ornidin turup, muhlislrining yenioqa kəldi. Ularning oqamgə qəküp həlsizlinip mügdəp kəloqanlikini kərtüwidi, ularoa: **46** — Uhlap kəloqininglar nemisi? Azdurluxtin saklinix üqün kəpüp dua kılinglar, — dedi. **47** Uning səzi tehi ayaolxamastinla, bir top adəmlər pəyda boldi. Ular ni baxlap kəlgünə on ikkəyləndin biri bolqan Yəhuda dəgən kixi idi; u əysəoqa [salam berip] səygili kəxioqa bardı. **48** Əysə uningoa: — Əy Yəhuda, bir səyüx bilən Insan'oolini tutup bəərəsanmu? — dedi. **49** Wə əysəning ətrapidikilər nemə ix yüz beridoqanlikini bilip yetip: — I Rəb, kıliq bilən uraylimu? — dedi. **50** Wə ulardin biri [kiliqini kərtürüp], bax kəhning qakirioqa urup, ong kulikini xiliwətti. **51** Biraq əysə buningoa jawabən: — Boldi, tohta! — dedi; u kolini uzitip kulioqə təküzüp, uni sakaytti. **52** Əysə özini tutkili kəlgən bax kaqınlar, pasiban bəgliri wə aqsakallaroa karap: — Bir kaqəqini tudioqandək kıliq-tokmaqlarni kərtürüp kəpsiləroqu? **53** Mukəddəs ibadathanida hər küni silər bilən billə idim,

silər kol salmidinglar. Həzir bu silərgə təwə bolqan waqit-səttur wə kərangolukning həküm sürüxidur — dedi. **54** Ular əysani tutuwelip, bax kəhningə eyigə elip kelixti. Petrus yiraxitin əgixip mangdi. **55** Əmdi ular həyolining otturisasi ot yəkıp qərisidə [issinip] olturoqanda, Petrus ularning arisioqa kirip olturdi. **56** Andin otning nurida uning olturoqini kərgən bir dedək uningoa tikilip karap turup: — Bu adəmmu əysə bilən billə idi, — dedi. **57** Lekin u tenip: — Əy hotun, uni tonumaymən! — dedi. **58** Andin uzun etməy, yəne birəylən uni kərup: — Səmmu ulardin ikəsən, — dedi. Lekin Petrus: — Əy buradər, undək əməsmən! — dedi. **59** Andin bir səatqə etkəndə baxka birəylən: — Dərhəkikət, bu həm uning bilən billə idi; qünki umu Galiliyəlikur, — dəp qing turuwaldi. **60** Lekin Petrus: — Həy buradər, nemə dəwətkiningni bilməymən! — dedi. Wə uning səzi ayaolxamastinla, horaz qillidi. **61** Əmdi Rəb kəynigə burulup, Petruska tikilip karap kəoydi. Xuning bilən Petrus Rəbning səzini, yəni: «Bügün horaz qillaxtin ilgiri sən məndin üq ketim tanisen» dəgənlikini yadioqa kəltürdi. **62** Wə u taxkiriqə qikip kattik yioqlap kətti. **63** Əmdi əysani tutup turuwatqanlar uni məshirə kılixka wə sawap-dumbəlxə baxlıdi; **64** uning kəzlrini tēngip uningdin: — Seni urəqan kimdu? Kəni, bəxarət bərgin! — dəp soraxti **65** wə uningoa buningdin baxka yəne nuroqun həkərlərnı kəyqurdı. **66** Tang atqanda, həlk əqsakalliri, yəni bax kaqınlar wə Təwrat ustazliri yioqilixti. Ular uni ez kəngəxmisigə elip berip **67** uningdin: — Eytə, sən Məsihmu? — dəp soraxti. U ularoa jawabən: — Silərgə eytsammu, kət'iy ixənməysilar. **68** Silərdin birər soal sorisam, həq jawab bərməysilar. **69** Lekin bu waqittin baxlap Insan'ooli Həmmigə Kədirning ong yenida olturidu, — dedi. **70** — Undakta, sən Hudaning Oolli ikəsən-də? — deyixti ular. U: — Dəgininglərdək mən xudurmən! — dəp jawab bərdi. **71** Xuning bilən ular: — Əmdi baxka guwahqilikning bizgə nemə həjiti? Qünki əzimiz uning ez əozidın qikkini ni angliduk! — deyixti.

23 Andin [kəngəxmidikilərnıng] həmmisi ormidin turuxup, uni [waliy] Pilatusning aldioqa elip berixti. **2** U yərdə ular uning üstidin xikayət kılip: — Özini Məsih, yəni padixah dəp atiwelip, həlkimizni azduruwə wə kutritip, Kəysərgə baj-selik tapxuruwni toskan bu adəmnı baykəp uni tuttuk, — deyixti. **3** Pilatus uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixahimusən? — dəp soridi. U: — Eytqiningdək, — dəp jawab bərdi. **4** Andin Pilatus bax kaqınlar bilən kəpəqilikkə: — Bu adəmdin birər xikayət kıloqudək ixni tapalmidim, — dedi. **5** Lekin ular tehimu kət'iy həlda: — U Galiliyədin tartip taki bu yərgiqə, pütkül Yəhudiyađimu təlim bərix bilən həlkni kutritidu. **6** Pilatus «Galiliyə» dəgən səzini anglap: — Bu kixi Galiliyəlikmu? — dəp soridi **7** wə uning Hərod [hanning] idarə kioqən əlkidin kəlgənlikidin həwə tepip, uni Hərodka yollap bərdi (u künlərdə Hərodmu Yerusalemdə idi). **8** Hərod əysani kərgənda intayin huxal boldi. Qünki u uzundin bəri uningoa dair kəp ixlarni anglap, uningdin bir məjizə kərix ümididə bolup, uni kərix pərsitini izdəwatatti. **9** U əysədin kəp soallarni soridi, lekin u Hərodka bir əojizmu jawab bərmidi. **10** Bax kaqınlar wə Təwrat ustazliri yəkın

turup uning üstidin h  d p ərz-xikay t kiliwatatti. **11** H rod han w  uning l xk rliri uni harlap m shir  kilixip, uning ja xah n  ton-kiyim kiydürüp, uni yon  Pilatusning aldi ja qayturup yollidi. **12** Mana xu k ndin baxlap, Pilatus bilən H rod dost bolup qaldi; q nki ilgiri ular arisida adawat bolojanidi. **13** Waliy Pilatus bax ka nlarni, [Y hudiyl] h k mdarlarni w  halayikni yiojip, **14** ular ja: — Sil r bu ad mning  stidin «H lkni azduridu w  k tritudu» d p xikay t kilip uni aldiməja tartip k ldinglar. Mana, mən sil rning aldinglarda uni sor k k lojnim bilan, uningdin sil r xikay t k lojan jinay tl rdin birinimu tapalmidim. **15** H rodumu tapmidi; q nki mən sil rni uning aldi ja ew ttim. Mana, uningda el mg  layik heq kand k jinayət yok ikan. **16** Xunga mən uni jazalap, andin qoyup berim n, — dedi **17** (uning hər ketimlik [ t p ketix] heytida, [Y hudiyl] [m hbuslardin] birini ular ja qoyup berix məjburiyiti bar idi). **18** Lekin keppilik təngla q kan selixip: — Buni yo iting! Bizg  Barabbasni qoyup bering! — deyixti **19** (Barabbas bolsa x h rd  topilang k t rg nlikni w  katillik k lojanlikni  q n zindano ja taxlanojan məhbus idi). **20** Xuning bilən Pilatus  ysani qoyup berixni halap, k ppilikk  yon  sez k lojni turdi. **21** Lekin ular jawabon yon  q kan selixip: — Krestlign, uni krestlign! — d p warkiraxti. **22** [Pilatus]  qinqi ketim ular ja: — Nemixka? U zadi nem  yamanlik k lojan? Mən uningdin el mg  layik heq jinayət tapalmidim. Xuning  q n mən uni jazalap, qoyup berim n, — dedi. **23** Birak ular yenila h  d p q kan selixip: «U krestlansun!» d p tələp kilip qing turuwaldi. Ularning h md  bax ka nlarning q kanliri ahir ki l k k ldi. **24** Pilatus ularning talipi boyiq  ada kilinsun d p h k m qi kardi. **25** W  ularning tiliginini, yon  topilang k t r x w  katillik  q n zindano ja taxlanoqanni qoyup berip,  ysani ularning h h xi ja tapxurup b rdi. **26** W  ular uni elip ketiwatqanda, yolda Kurini x h rlik Simon isimlik bir kixi s hradin keliwatatti; ular uni tutuwelip, krestni uningöja k t rg z p,  ysaning k ynidin mangdurdidi. **27**  ysaning k ynid  zor bir top h lk, xundakla uningöja eqinip yio ja-zar k t r xiwatqan ayallarmu  gixip keliwatatti. **28** Lekin  ysa k ynig  burulup ular ja: —  y Yerusalemning kizliri! Mən  q n yioqlimanglar, b lki  z nglar w  baliliringlar  q n yioqlanglar! **29** Q nki silarg  xund k eo r k nl r keliduki, kixilar: «Tuqmaslar, bala k t rmig n k rs klar w  emitmig n  mq kl r b htliktur!» — deyixidi. **30** Xu qao da kixilar taojar ja: « stimizg  er ll!», d ngl klarg : « stimizni yap!» d p nida kilixidi. **31** Q nki adaml r yappexil dərəhkə xund k ixlarni k lojan yord , kurup k tk n dərəhkə nem  ixlar bolar?! — dedi. **32** Ikki jinay tqimu el mg  m hkum kilinojli uning bilən tang elip kelinganidi. **33** W  ular «bax səngək» d p atalojan jayo a k lg nd , u yord  uni w  yon  ikki jinay tqini, birini uning ong yonida w  yon  birini sol yonida krestkə tartti. **34**  ysa: — I Ata, ularni kəqürgin, q nki ular  zining nem  kiliwatqanlikini bilm ydu, — dedi. [Ləxkərlər] q k taxlap, uning kiyimlirini bel xiuwaldi. **35** Halayik karap turatti, Y hudiyl h k mdarlarmu yonida turup uning ja dimoijini ke ip m shir  kilip: Baxkilarni kutquzuptikan! Əgər u rasttin Hudaning Məshih, Uning

talliwalojini bolsa,  zini kutquzup baksun! — deyixti. **36** L xk rlarmu uni m shir  kilixip, yon ja berip uning ja sirkə t nglar: **37** —  g r sən Yəhudiylarning Padixahih bolsang,  zingni kutquzup bak! — deyixti. **38** Uning  stidiki [tahtayo ja] grekqə, latinq  w  ibraniiyq  h rpl r bilən: «Bu kixi Yəhudiylarning Padixahidur» d p yezip qoyulojanidi. **39** Uning bilən bill  krestkə tartilojan ikki jinay tqining biri uni h karatlar: — Sən Məshih am smiding?  mdi  z ngnimu, biznimu kutkuz ! — dedi. **40** Birak yon  biri uning gepigə t nbih berip: Sən  z ng ohxax h k mning tegid  turup Hudadin k rk mams n? **41** Bizning jazaliniximiz h k lik, q nki  z kilimxilrimizning tegixlik jazasini tarttuk; lekin bu kixi heq kand k nato rja ix kilimiojanol! — d p jawab b rdi. **42** Andin, u  ysa ja: — I R b, padixahliking bilən kəlginingdə, meni yad k lojan, — dedi. **43**  ysa uning ja: — B rh k, mən sanga eytayki, H zin sən mən bilən bill  j nnat  bolis n, — dedi. **44** H zir alтинqi saat bolup, p ttin zeminni tokkuzinqi saatkiq  karang luluk basti. **45** Kuyax nurini bərmidi w  ibad thanining p rdisi tosattin otturisidin yirtilip ikki parq  bolup k tti. **46**  ysa kattik awaz bilən nida k lojandin keyin: — I Ata! Rohimni kolung ja tapxurdum, — dedi-da, tiniki tohtap, jan  zdi. **47** U yord  turojan y zbexi yüz b rg n ixlarni k r p: — Bu ad m h k k t n durus ad m ikan! — d p Hudani uluqlidi. **48** W  bu manzirini k r xka yioqlojan barlik h lk yüz b rg n ixlarni k r p k rk rlirig  urup  ylirig  kaytixti. **49** W  uni tonuydijon barlik kixilar w  Galiliyədin uning ja  gixip k lg n ayallar yirakta turup, bu w k l rg  karap turdi. **50** W  mana xu yord  k ng midikil rdin Y s p isimlik biri bar idi. U  zi akk ng l w  adil ad m bolup, ularning m shihitig  w  kilinqio ja qoxulmioqanidi.  zi Y hudiya elkisidiki Arimatiya deg n bir x h rdin bolup, Hudaning padixahlikini t lm r p k t tti. **52** U  zi Pilatusning aldi ja berip  ysaning jasitini berixni tələp kildi; **53** W  uni kresttin q x r p kanap bilən k p nl p, koram taxtin oyup yasalojan, heq m koyulmioqan bir kəbrigə d rn  kildi. **54** Bu «t yyarlik k ni» bolup, xabat küni y kinlixip qalojanidi. **55** W  uning bil n Galiliy din k lg n ayallar [Yüsüpka]  gixip, k brini w  uning jas tining qand k qoyulojini k rdi. **56** Andin yenip berip  tir r w  hux puraklik buyumioqan t yyar kildi w  [Tawratniki]  mr boyiq  xabat küni aram elixti.

24  mdi h ptining birinqi k nid  tang yuray d p k lojanda, ayallar özliri t yyarlioqan  tir rni elip, k brig  k ldi. **2** Ular k brining  ozidiki taxning domilitiwetilgenlikini k rdi; **3** w  k brig  kirip kariwidi, R b  ysaning jasiti yok turatti. **4** W  xund k boldiki, ular buningdin patiparq  bolup turojanda, mana, nur q knap turidijon kiyiml rni kiyg n ikki zat ularning yonida tuyuqsiz p yda boldi. **5** Ayallar kattik w h mg  q x p, y zilirini y rg  y kixti. Ikki zat ularöja: — Nem   q n tirik boluqini  lg nl rning arisidin izd ysilar? **6** U bu yord   mas, b lki u tirildi! U tehi Galiliyədə turojan waqtda, uning silerg  nemini eytkinini, yon : «Insan'ooqlining gunahkar ad ml rning k lio ja tapxurulup, krestlinip, üqinqi k ni kayta tirilixi mu r rdur» deg nirini  sl p bekinglar! — dedi. **8** W  ular uning [d l] xund k deginini esig  elixti; **9** w 

kəbridin kaytip, bu ixlarning ҳамmisini on biraylängə, U Simonoğa körünüptu!» deyixiwatatti. **35** Xuning bilən ular ikkiylənmu yolda yüz bərgən ixlarni wə u nanni oxtuwatkanda uning əzlirogə kəndək tonulojini kəpəqilikkə səzləp bardı. **36** Wə ular bu ixlər üstidə səzlixiwatkanda, [Əysa] əzi tosattin ularning otturısında pəyda bolup: — Silərgə aman-hatirjəmlək boləy! — dedi. **37** Ular birər rohnı uqrattukmu nemə, dəp hiyal kəlip, alakzadə boluxup wəhimigə qüxti. **38** U ularoğa: — Nemigə xunqə alakzadə bolup kəttinlgar? Nemixkə kəlbənglarda xək-guman qikipturidu? **39** Kollirimoğa wə putlirimoğa qarap bekənglar! Mening əzüm ikənlikimni bilənglar! Meni tutup kərtənglar, rohnəng ət bilən səngiki yok, ləkin mənədə barlikni kərisilər, — dedi. **40** Wə xundək degəq ularoğa put-kolini kərsətti. **41** Ular huxluktin [kəzlirogə] ixəngüsi kəlməy həyrənuhəs turojini u ulardin: — Silərnəng bu yərdə yegüdək nərsənglər barmu? — dəp soridi. **42** Ular bir parqə belik kawipi wə bir parqə həşəl kənikini uningəyə sunuwidi, **43** u elip ularning aldidə yedi. **44** Andin u ularoğa: — Mana bu mən silər bilən boləqan waqtimda silərgə eytkən: «Musa hatiriləngən Təwrat kənanı, pəyqəmbərlərnəng yazmiliri wə Zəburda mening toqrəmdə pütülgənnəng həmmisi qəqum əməlgə axurləy kəlməydu» degən səzlimir nəməsmu? — dedi. **45** Xuning bilən u muqəddəs yazmilərnı qüxinixi tükün ularning zəhənlirini aqti **46** wə ularoğa mundaq dedi: — [Muqəddəs yazmilərdə] xundək aldin pütülgənkı wə xu ix Məsihnəng əzigə toqrə kəldiki, u azab qəkip, üqinqi künidə əlgənlər arisidin tirilidu, **47** andin uning nami bilən «Towa kilinglar, gunəhlərnəng kəqürümigə muyəssər bolunlgar» degən həwər Yerusalemdin baxlap barlik əllərgə jakarlinidu. **48** Silər əmđi bu ixləroğa guwahqıdursilər. **49** Wə mana, mən Atamning wadə kıləjini wujudənglərə əwətimən. Ləkin silər yukiridin qüxidəqan kük-qudrət bilən kiygüzülgüqə, xəhərdə kütüp turənglar». **50** Wə u ularni Bəyt-Aniya yezisiqəqə baxlap bardı wə kollirini kətürüp ularni bərikətlidi. **51** Wə xundək boldiki, ularni bərikətligəndə u ulardin ayirilip asmanəyə kətürildi. **52** Ular uningəyə səjdə kılıxti wə zor huxal-huramlik iqidə Yerusalemoğa kaytip kəlip, **53** hərdəim ibadəthanida turup Hudaqəy xükür-sana oquxup turdi.

Yuhanna

1 Muqaddamda «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilan billa idi ham Kalam Huda idi. **2** U muqaddamda Huda bilan billa idi. **3** U arkilik barlik mawjudatlar yaratildi va barlik yaratilganlarning heq biri uning sigis yaratilgan emas. **4** Uningda hayatlik bar idi va u hayatlik insanlaroga nur elip keldi. **5** Wə nur karangʻolukta parlaydu va karangʻoluk bolsa nurni heq besip qūxaligən emas. **6** Bir adam Hudadin keldi. Uning ismi Yəhya idi. **7** U guwahlik berix uqūn, yəni həmmə insan əzi arkilik ixəndürilsun, dəp nuroʻja guwahqi boluxka kəlgənidi. **8** [Yəhyaning] əzi xu nur əməs, bəlki pəkət xu nuroʻja guwahlik berixkə kəlgənidi. **9** Həkiy nur, yani pütkül insanni yorutquqi nur dunyoga keliwatkanidi. **10** U dunyada boləwə wə dunya u arkilik barlikka kəltürülgen bolsimu, lekin dunya uni tonumidi. **11** U əziningkilərgə kəlgən bolsimu, biraq uni əz həlki qəbul qilmidi. **12** Xundaktimu, u əzini qəbul qiloqanlar, yəni əz namioʻja etiqad qiloqanlarning həmmisigə Hudaning pərzənti bolux həkūqini ata kildi. **13** Uni qəbul qiloqan muxular ya qəndin, ya ətlərdin, ya insan iradisidin əməs, bəlki Hudadin tərəlgən bolidu. **14** Kalam insan boldi həmmə arimizda makanlaxti wə biz uning xan-xəripigə qariduk; u xan-xərep bolsa, Atining yənidin kəlgən, meh'ir-xəpəkət wə həkiqətə toloqan birdinbir yegənə Ooʻliningkidur. **15** (Yəhya uningoga guwahlik berip: — Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgūqi məndin üstündur, qūnki u mən dunyoga kelixtin burunla boləjanidi» deginim dəl muxu kixidur! — dəp jar kildi) **16** Qūnki həmmimiz uningdiki toluq taxkanlardin iltipət üstigə iltipət alduk, **17** Qūnki Təwrat kanuni Musa [pəyoʻəmbər] arkilik yətküzülgenidi; lekin meh'ir-xəpəkət wə həkiqət əysa Məsih arkilik yətküzüldi. **18** Hudani heqkim kərip bəqən əməs; biraq Atining kuqikida turoquqi, yəni birdinbir Ooʻul Uni ayan kildi. **19** Yerusalemdiki Yəhudiylar Yəhyadin «Sən kimsən?» dəp sürüxtə kilixka kahinlar bilən Lawiylarni uning yenioʻja əwətkəndə, uning ularoga jawabən bərgən guwahliki mundak idi: **20** U etirap kilip, heq ikkilənməy: — «Mən Məsih əməsmən» — dəp enik etirap kildi. **21** Ular uningdin: — Undakta əzüng kim bolisən? Ilyas [pəyoʻəmbər] musən? — dəp soridi. — Yak, mən u əməsmən, — dedi u. — Əmisə, sən həliki pəyoʻəmbərmusən? — dəp soridi ular. U yənə: — Yak! — dedi. **22** Xunga ular uningdin: — Undakta, sən zadi kim bolisən? Bizni əwətkənlərgə jawab beriximiz uqūn, [bizgə eytkin], əzüng toqiruluk nəmə dəysən? — dəp soridi. **23** Yəhya mundak jawab bərdi: — Yəxaya pəyoʻəmbər burun eytkəndək, qəldə «Rəbning yolini tüz qilinglar» dəp toqlaydigan awazdurmən! **24** Əmdi [Yerusalemdin] əwətilənlər Pərisiylərdin idi. Ular yənə Yəhyadin: — Sən ya Məsih, ya Ilyas yəni həliki pəyoʻəmbər bolmisəng, nəmə dəp kixiləni suoga qəməldürisən? — dəp soridi. **26** Yəhya ularoga mundak dəp jawab bərdi: — Mən kixiləni suojla qəməldürimən, lekin aranglarda turoquqi silər tonumioʻja; **27** u məndin keyin kəlgūqi bolup, mən hətta uning kəxining booʻquqini yexixkimu layiq əməsmən! **28** Bu ixlar İordən dəryasining xərqi ketidiki Bəyt-Aniya yezisida, yəni Yəhya pəyoʻəmbər kixiləni [suoga] qəməldürüwatkan yərdə yüz bərgənidi. **29** Ətisi,

Yəhya əysaning əzigə qarap keliwatkanlikini kərip mundak dedi: — Mana, pütkül dunyaning gunahlini elip taxlaydigan Hudaning kozisi! **30** Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgūqi birsi bar, u məndin üstündur, qūnki u mən dunyada boluxtin burunla boləjanidi» deginim dəl muxu kixidur! **31** Mən burun uni bilmisəmən, lekin uni Israiloga ayan bolsun dəp, kixiləni suoga qəməldürigili kəldim. **32** Yəhya yənə guwahlik berip mundak dedi: — Mən Rohning pahtək həlitidə asmandin qūxūp, uning üstigə kənoqanlikini kərdüm. **33** Mən əslidə uni bilmigənidi; lekin meni kixiləni suoga qəməldürüxtə əwətkūqi manga: «Sən Rohning qūxūp, kimming üstigə kənoqanlikini kərsəng, u kixiləni Muqəddəs Rohka qəməldürigili bolidu!» degənidi. **34** Mən dərwəxə u ixni kərdüm, xunga uning həkiqətən Hudaning Ooʻli ikənlikigə guwahlik bərdim! **35** Ətisi, Yəhya ikki muhlisi bilən yənə u yərdə turatti. **36** U [u yərdin] mengip ketiwatkan əysani kərip: — Karanglar! Hudaning kozisi! — dedi. **37** Uning bu səzini anglioqan ikki muhlis əysaning kəynidin mengixti. **38** əysa kəynigə burulup, ularning əgixip keliwatkanini kərip ular din: — Nəmə idzəysilər? — dəp soridi. Ular: — Rabbi (bu [ibraniyga sez bolup], «ustaz» degən mənədə), kəyərdə turisən? — dedi. **39** — Berip kəringlar, — dedi u. Xuning bilən, ular berip uning kəyərdə turidiganlikini kərdi wə u küni uning bilən billa turdi (bu waqit xu küningin oninqi saiti idi). **40** Yəhya [pəyoʻəmbərnin] yūqirik i səzini anglap, əysaning kəynidin mangəwən ikkiyləning biri Simon Petrusning inisi Andriyas idi. **41** Andriyas awwal əz akisi Simonnı tepip, uningoga: — Biz «Məsih»ni taptuk! — dedi («Məsih» ibraniyga sez bolup, grek tilida «Hristos» dəp təjrimə kilinidu) **42** wə akisini əysaning aldioqə elip bardi. əysa uningoga qarap: Sən Yunusning ooʻli Simon; buningdin keyin «Kifas» dəp atilisən, — dedi (məni «tax»tur). **43** Ətisi, əysa Galiliyə əlksisigə yol almaqqi idi. U Filipni tepip, uningoga: — Manga əgixip mang! — dedi **44** (Filip Bəyt-Saidalik bolup, Andriyas bilən Petrusning yurtdixi idi). **45** Filip Nataniyəl ni tepip, uningoga: — Musa pəyoʻəmbər Təwrat wə bəxka pəyoʻəmbərlərmu [yazmilirida] bəxarət kilip yazoqan zatni taptuk, U bolsa Yūsüpning ooʻli Nasarətlik əysa ikən! — dedi. **46** Biraq Nataniyəl: — Nasarət degən jaydin yaxhi birmənə qikamdu?! — dedi. Kelip kərip baq! — dedi Filip. **47** əysa Nataniyəlning əzining aldioqə keliwatkanlikini kərip, u toqiruluk; — Mana, iqidə qilqə hilyə-mikrisi yok həkiy bir Israilik! — dedi. **48** Nataniyəl: — Meni kəyerimdin bilding? — dəp soridi. əysa uningoga jawab berip: — Filip sən qakirixtin awwal, sening ənjür dərilingin tūwidə oltoqanlikingni kərgənidi, — dedi. **49** Nataniyəl jawabən: — Ustaz, sən Hudaning Ooʻli, Israilning Padixahisən! — dedi. **50** əysa uningoga jawabən: — Seni ənjür dərilingin tūwidə kərgənlikimni eytkənlikim uqūn ixini watamsən? Buningdinmu qong ixlarni kərisən! — dedi **51** wə yənə: — Bərhək, bərhək silərgə eytip koyayki, silər asmanlar eqilip, Hudaning pərixtilirining Insan'ooʻlining üstidin qikip-qūxūp yūridioqanlikini kərisilər! — dedi.

2 Uqinqi küni, Galiliyadiki Kana yezisida bir toy boldi. əysaning anisi [Məryəm] u yərdə idi **2** həmmə əysa wə uning muhlisirimu toyoga təklip kilinənidi. **3** Toyda

xarab tugap qaloyanda, aysaning anisi uningoya: — Ularning xarabliri tugap qaptu, — dedi. 4 aysa uningoya: — Hanim, mening sən bilan nema karim? Mening vaqti-saitim tehi kalmidi, — dedi. 5 Anisi qaqarlaroya: — U silerga neme kil desa, xuni kilinglar, — dedi. 6 amdi xu yerdə Yəhudiyilarning taqarət aditi boyiqə ixlitilidion, hər birigə ikki-tiq tungdin su siojidojan alta tax küp koyulojanidi. 7 aysa qaqarlaroya: — Küplargə su toldurunglar, — dedi. Ular küplərni aqziojiqə tolduruxti. 8 Andin u ularoya yənə: — amdi buningdin usup toy baxkurojiqə beringlar, — dedi. Ular uni apirip bərdi. 9 Toy baxkurojiqə xarabka aylandurulojan sudin tetip kərgəndə (u uning kəyərdin kəltürülgənlikini bilmidi, əmma buni su toxuojan qaqarlar bilətti) toy baxkurojiqə toyi boluwatqan yigitni qakirip, 10 uningoya: — Hər bir [toy kiojqul] yaxhi xarabni toyning bexida kuyidu, andin mehmanlar qanojuqə iqkəndin keyin, naqirini kuyidu. Əjəba, sən yaxhi xarabni muxu qaqkiqə saklapsən! — dedi. 11 Bu bolsa, aysa kərsətkən məjizilik alamətlərnin dəsləpkisi bolup, Galiliyəning Kana yezisida kərsitilgənidi. Buning bilən u əzining xan-xəripini ayan kildi, wə uning muhlisli ri uningoya etiqa kildi. 12 Bu ixtin keyin u, anisi, inqilari wə muhlisli ri bilən Kəpərnaħum xəhriqə quxup, u yerdə birnaqə kün turdi. 13 Yəhudiyilarning «ətüp ketix heyti» oja yəkin qaloyanda, aysa Yerusalemoja bardi. 14 U ibadəthana [ħoyilirida] kala, koy wə kəptər-pahtək satkuqilarni ħəm u yerdə olturojan pul tegixküqiləni kərdi. 15 U tanidin qamqa yasap, ularning ħəmmisini koy-kaliliri bilən koxup ibadəthanidin ħəydəp qikardi. Pul tegixküqilərnin pullirini qeqip, xirələrini ertiwətti 16 wə pahtək-kəptər satkuqilaroya: — Bu nərsilərnəni bu yərdin elip ketix! Atamning əyini soda-setik əyi kilixiwalma! — dedi. 17 Buni kərgən muhlisli ri [Zəburda] xundak pütülgənini esigə elixti: «Sening [mukəddəs] əyüngə boləjan otluk muħəbbitim əzümnə qulojwaldi!». 18 Xuning bilən Yəhudiylar u ixlaroya inkas bildürüp uningdin: — Bundak ixlarni kiləjanikənsən, kəni, bizgə neme məjizilik alamətni kərsitip berisən?! — dəp soridi. 19 aysa ularoya jawab berip: — Uxbu ibadəthanini quuwətsənglar, mən üq kün iqida uni yengiwaxtin kurup qikimən, — dedi. 20 Xuning bilən bu Yəhudiylar yənə uningoya: — Bu ibadəthanini yasawatqili ħazirojiqə kirik alta yil boləjan tursa, sən uni qandaksigə üq kündila kurup qikalaysən?! — dedi. 21 Ħəlbuki, uning «ibadəthana» degini uning əz tenini kərsətkənidi. 22 Xunga, u ölümdin tirilgəndin keyin, muhlisli ri uning bu deginini esigə aldi wə xundakla mukəddəs yazmildərdi bu ħəktiki bəxərtə ħəmdə əysəning eytkən səzigə ixəndi. 23 Ətüp ketix heytida, nurojun kixilər uning Yerusalemda kərsətkən məjizilik alamətlərnəni kərgən bolup, uning namioja etiqa kilixti. 24 Lekin aysa pütkül insanlarning [qəbining] qandak ikənlikini bilgəqə, əzini ularoya tapxurmaytti. 25 İnsan toqruluk ħəqkimning uningoya guwahlik berixining ħajiti yok idi; qünki u insanlarning kəlbidə neme bar ikənlikini əzi bilətti.

3 Yəhudiylar [kəngəxmisinin] Pərisiyələrdin boləjan Nikodim isimlik bir yolbaxqisi bar idi. 2 Bu adəm bir kəqisi əysəning aldioja kelip: — Ustaz, sening Hudadin kəlgən təlim bərgüqi ikənlikingni bilimiz.

Qünki Huda uning bilən billə bolmisa, ħəqkimning sən kərsətkən bu məjizilik alamətlərnəni kərsitixi kət'iy mumkin əməs, — dedi. 3 aysa uningoya jawabən: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip koyayki, ħəqkim yukiridin tuqulmiojiqə, Hudaning padixəhlikini kəralməs! — dedi. 4 Nikodim: — Adəm kəriojinida qandakmu kaytidin tuqulsun? Anisinin qorsikioja kayta kirip tuquluxi mumkinmu?! — dəp soridi. 5 aysa mundak jawab bərdi: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip koyayki, ħəm sudin, ħəm Roħtin tuqulmiojiqə, ħəqkim Hudaning padixəhlikioja kirəlməs! 6 Əttin tuqulojan bolsa əttur; roħtin tuqulojan bolsa roħtur. 7 Sanga: «Yukiridin tuquluxunglar kərak» deginimgə ħəyran qalma. 8 Xamal haliojan tərəpkə sojidu, sən uning awazini anglaysən, lekin kəyərdin kelip, kəyərgə baridiojinini bilməysən. Roħtin tuqulojan hər birimu xundaktur. 9 Nikodim yənə jawabən əysəoja: — Bu ixlar qandakmu mumkin bolar? — dedi. 10 aysa uningoya jawabən mundak dedi: — «Sən İsrailning əlimasi turup, bunimu bilməmsən? 11 Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip koyayki, biz bilginimizni eytimiz wə kərginimizgə guwahlik berimiz, lekin silər bizning guwahlikimizni qəbul kilməysilər. 12 Silərgə zemindiki ixlarni eytsam ixənmigən yərdə, ərxteki ixlarni eytsam qandakmu ixinisilər? 13 Əzi ərxətə bolup, ərxtin quxküqidin, yəni İnsan'ooljiddin baxka ħəqkim ərxək qikmidi. 14 Musa qəldə [tuq] yilanni kərtürgəndək, İnsan'ooljimu ohxaxla xundak egiz kəttürülükni kərak. 15 Xundak boləjan, uningoya etiqa kiləjanlarning ħəmmisi ħəlak bolmay, mənggülik ħayətkə erixələydu». (aionios g166) 16 Qünki Huda dunyadiki insanlarni xu kədəər səyiduki, Əzining birdinbir yegənə Oqlini pida boluxka bərdi. Məksiti, uningoya etiqa kiləjan hər birining ħəlak bolmay, mənggülik ħayətkə erixixi üqündür. (aionios g166) 17 Huda Oqlini dunyadiki insanlarni gunahka bekitix üqün əməs, bəlki ularning u arqlik kutkuzuluxi üqün dunyaoja əwətti. 18 Kimki uningoya etiqa kiləyoqi bolsa, gunahka bekitilməydu; lekin etiqa kilmiojuqi bolsa allikaqan gunahka bekitilgəndur; qünki u Hudaning yəkkə-yegənə Oqlining namioja etiqa kilmiojan. 19 Wə gunahka bekitix səwəbi mana xuki, nur dunyaoja kəlgən bolsimu, insanlar nurni əməs, bəlki qarəngoluxukni yaxhi kərdi; qünki ularning əməlliri rəzil idi. 20 Qünki rəzilik kiləyoqi hər biri nurni yaman kərip wə əzining kiləjan-ətənlirining axkara kilinməsliki üqün nuroja kəlməydu; 21 lekin ħəkiqətni yürgüzgüqi bolsa, əməllirini Hudaoja tayinip kiləjanliki nuran bolsun dəp, nuroja kelidu. 22 Bu ixlərdin keyin, aysa muhlisli ri bilən Yəhudiyə zeminoja bardi; u u yerdə ular bilən billə turup, kixilərnəni qəməldürdi. 23 Xu qaqda Yəhya [pəyoqəmbərmu] Salim yezisinin yenidiki Aynon degən yerdə kixilərnəni qəməldürüwatatti. Qünki u yərnin süyi mol idi. Kixilər uning aldioja kelixip, qəməldürüxnəni qəbul kilixatti 24 (qünki xu qaqda Yəhya tehi zindanoja taxlanmiojanidi). 25 [xu waqitlarda] Yəhyəning muhlisli ri bir Yəhudi yixi bilən taqarət qaidiliri toqrusida bəs-munazirə kilixip qaldi. 26 Andin muhlislar Yəhyəning yenioja kelip: — Ustaz, İordən dəryəsinin u qətida sən bilən birgə boləjan, əzüng [təripləp] guwahlik bərgən ħəliki kixi mana ħəzir əzi

kixilarni qemüldürüwatidu, wə həmmə adəm uning yenioja ketixiwatidu, — dedi. **27** Yəhya mundak jawab bərdi: — Əgər uningoja ərxтин atа kılınmiojan bolsa, insan heqnersigə igə bolalmaydu. **28** Mening silərgə: «Mən Məsih əməs, pəkət uning aldidə əwətilgənmən» deginimgə əzünglar guwahqisilər. **29** Kelingəknı əmrigə aloquqi yigittur; koldixi yigitning awazini kütidu; koldax uning awazini anglap, kəlbidə tolimu hursən bolidu. Xuningoja ohxax, məndimu hursənlik tolup taxidu. **30** Uning yüksilixi, mening ajizlixixim mukərrərdur. **31** Üstündin kəlgüqi həmmidin üstündur. Zemindin kəlgüqi zeminoja təwə bolup zemindiki ixlarnı səzlaydu. Ərxтин kəlgüqi həmmidin üstündur; **32** əzining [ərxтə] kərgən wə anglijanliri bolsa, u bular toqruluk guwahlik beridu; birak heqkim uning guwahlikini qəbul kilmaydu. **33** [Həlbuki], kimki uning guwahlikini qəbul kilojan bolsa, Hudaning hək ikənlığimu məhürini baskan bolidu. **34** Qünki Huda əwətkini Hudaning səzlerini səzlaydu; qünki Huda Rohni [uningoja] əlqəm bilən kəmləp bərməs. **35** Ata Ooqlulni səyidu wə həmmə ixlarnı uning kəlioja tapxuroqandur. **36** Ooqluloja etikađ kiloquqi mənggülik həyatka igidur. Lekin Ooqluloja itaət kilmioquqi həyatni heq kərmaydu, bəliki Hudaning ojaəzipi xundaklarıning üstidə turidu. (aiōnios q166)

4 Əmdi Pəristylərnin «əysaning muhlis kılıp qemüldürgənliri Yəhyaningkindin kəp ikən» degən həwərnı anglijanliri Rəb ukqəndin keyin **2** (əməliyəttə əysa əzi əməs, muhlisleri qemüldürətti) **3** u Yəhudiyə əlksisidin qikiş yanə Galiliyəgə kattı. **4** Əmdi u yol üstidə Samariyə əlksisidin etüxi kərək idi. **5** Xuning bilən u Yakup əz oqlı Yüsüpkə bərgən yərgə yekin boləjan Samariyaning Sihar degən bir xəhriyə kəldi. **6** Xu yərdə «Yakupning kuduki» bar idi. əysa səpiridə qarqiojınidin kudukning kexioja kelip olturdi. Bu təhminən altinqi saat idi. **7** əysaning muhlisleri yeməlik setiwelix üçün xəhərgə kirip kətkənidi. Xu qaşda, Samariyəlik bir ayal su aloqlı kəldi. əysa uningoja: — Manga iqlili su bərgin, — dedi. **9** Ayal uningdin: — Əzingiz Yəhudi yərsingiz, məndak Samariyəlik bir ayaldın kəndaklarqə iqlili su tələp kılıp kəldingiz? — dəp soridi (qünki Yəhudiylar Samariyəliklər bilən heqkəndak bərdikəldi kilmaytti). **10** əysa uningoja jawabən: — Əgər sən Hudaning sowoqitining nemiliki wə səndin su sorioquqining kim ikənlığını bilsəngidi, undakta sən uningdin tilyəttin wə u sanga həyatlik süyini bəreətti. **11** Ayal uningdin: — Təksir, su tartkudək heqnersingiz bolmisa, uning üstigə kuduk qongqur tursa, həyatlik süyini nədin alisiz? **12** Əjəba, bu kudukni bizgə [miras] kəlduroqan atimiz Yakuptin uluoqmusiz? Bu kuduktin əzi, oqulliri wə mal-waranlirimu su iqlən — dedi. **13** əysa uningoja jawabən: — Bu suni iqlən hərkim yanə ussaydu. **14** Əmma mən bərdioqan suni iqlüqi hərkim mənggügə ussimaydioqan bolidu wə bəliki mən uningoja bərdioqan su uning iqidə uni mənggülik həyatlikkə elip bərdioqan, urəp qikiđioqan bir bulək bolidu, — dedi. (aiōn q165, aiōnios q166) **15** Ayal: — Təksir, manga bu sudin bərgəysizki, mən yanə ussimaydioqan wə muxu yərgə su tartkili ikkinqi kəlgüqi bolmaydioqan bolay! — dedi. **16** əysa: — Bərip eringni bu yərgə qəkirip kəlgin, — dedi. **17** — Erim yok, — dəp jawab bərdi

ayal. — Erim yok dəp, rast eyttin. **18** Qünki bəx ərgə təgding wə həzir səndə boləjini sening ering əməs. Buni toqra eyttin! — dedi əysa. **19** Ayal uningoja: — Təksir, əmdi kərdümkı, siz əslidə pəyoqəmbər ikənsiz! **20** Ata-bowilirimiz bu taoja ibadət kılıp kəlgən, lekin silər [Yəhudiylar] «İbadətni Yerusalemda kiliş kərək!» dəwalisiləroju? — dedi. **21** əysa uningoja mundak dedi: — Hanim, manga ixəngin, xundək bir waqti-saiti keliduki, silərnin Atioja ibadət kilişinglar üçün nə bu taoja yaki nə Yerusalemda boluxunglarıning həjiti kəlmaydu. **22** Silər ibadət kilojininglarnı bilməysilər; birək biz kimgə ibadət kilojimizni bilimiz. Qünki nijat-kutkuzulux Yəhudiylar arkilik bolidu. **23** Lekin xundək bir waqit kelidu — wə xundakla həzir kəldiki, həkikiy ibadət kiloquqlar Atioja roh wə həkikət bilən ibadət kılıdu. Ata Əzigə ənə xundək həkikiy ibadət kiloquqlarnı izdiməktə. **24** Huda roh tur wə uningoja ibadət kiloquqlar roh wə həkikət bilən Uningoja ibadət kiliş kərək tur. **25** Ayal uningoja: — Məsihning, yəni «Hristos» degənnin kelidiojanlığını bilimən. U kəlgəndə, bizgə həmmə ixlarnı eytip beridu — dedi. **26** əysa uningoja: — Sən bilən səzlixiwatkuqi mən dəl xudurmən! — dedi. **27** Xu qaşda uning muhlisleri kəytip kəldi. Ular uning bir ayal bilən səzlixiwatkanlikioja hang-tang kəlixiti; lekin heqkəysisi uningdin: «Uningdin nemə izdəsən?» yaki «Mənixkə uning bilən səzlixisən?» dəpmu sorimidi. **28** Xuning bilən ayal kozisini taxlap koyup, xəhərgə kəytip bərip, kixilərgə: **29** — Yürümlar, həyatimda kilojanlirimning həmmisini manga eytip bərgən bir kixini kərip kelinglar. Əjəba, Məsih xumidu? — dedi. **30** Buning bilən halayik xəhərdin qikiş, əysaning aldioja kəlixiti. **31** Xu arilikta muhlisleri uningoja: — Ustaz, bir nərsə yəwəlsangqu? — dəp etünüxti. **32** Lekin u ularə: — Mening silər bilməydioqan bir yeməkliklik bar, — dedi. **33** Muhlislar bir-birigə: — Əjəba, birsı uningə yegili bir nərsə əkelip bərgənmidu? — deyixti. **34** əysa ularəja mundak dedi: — Mening yeməkliklik — meni əwətküqining iradisini əməlgə axurux wə uning [manga tapxuroqani] hizmitini tamamlaxtur. **35** — Silər: «Həsul yəşixkə yanə tət ay kəldi» dəwatmamsilər? Mana, silərgə eytayki, bəxinglarnı kərtürüp etizlarəja qaranglar, ziraətlər sarəyiyip oruxkə təyyar boldi! **36** Wə ormiqi ix həkkinı alidu wə mənggülik həyatka toplanəjan həsulni yiojıdu, xuning bilən terioquqi bilən ormiqi təng xadlinidu. (aiōnios q166) **37** Qünki bu ixta «biri teriydu, yanə biri yiojıdu» degən səz əməlgə axurulidu. **38** Mən silərnı əzünglar əmgək singdürmənin həsulni yiojixkə əwəttim; bəxkilar əmgək kildi wə silər ularning əmgəkinin mewisini elixkə nesip boldunglar. **39** Xu xəhərdiki nuroqun Samariyəliklər həliki ayalning: «U həyatimda kilojanlirimning həmmisini manga eytip bərdi» degən guwahlik səzini anglap, əysəja etikađ kildi. **40** Xunga, ular uning aldioja kelip, uning əzliři bilən billa turuxlari etünüxkili turdi; xuning bilən u yərdə ikki kün turdi. **41** Uning səz-kalami arkilik təhimu kəp adəm uningə etikađ kildi. **42** Ular ayalə: — Bizning etikađ kilişimiz əmdi sening səzlişing səwəbidin əməs, qünki əzimiz uni angliđuk wə bildükki, dunyaning Kutkuzəyisidə dəl xu kixidur! — deyixti. **43** Bu ikki kündin keyin u xu yərdin qikiş Galiliyəgə qarap

mangdi **44** (qünki ðaysa ezi: «Heqbir pəyoəmbərning öz yurtida izziti yoktur» dəp guwahlik bərgənidi). **45** Xuning bilən u Galiliyəgə kəlginida, Galiliyəliklər uning [ətüp ketix] heytida Yerusalemda qiləjan əməllirining həmmisini kərgəqkə, uni qarxi elixti (qünki ularmu heytkə qikəkanidi). **46** Əmdi ðaysa bu kətim Galiliyədiki Kana yezisiəyə yənə bardi (u dəl xu yərdə suni xarabkə aylənduroqanidi). [Xu künlərdə], Kəpərməhəm səhəridə oşli kesəl bolup yatқан bir orda əməldari bar idi. **47** U ðaysaning Yəhudiyədin Galiliyəgə kəlgənlikini anglap, uning aldışə bardi wə: — [Əyümgə] qüxüp, səkratta yatқан oşlumni səkaytəp bərgəyła! — dəp tohtimay iltijə kildi. **48** Xuning bilən, ðaysa uningə: — Silər [Galiliyəliklər] məjizilik əlamətlər wə karamətlərni kərmigüqə, heq etikəd kilməysilər! — dedi. **49** Orda əməldari ðaysə: — Təksir, balam əlməstə qüxkəyła! — dedi. **50** ðaysa uningə: — Barəjin, oşlung həyat kəldi! — dedi. Həliki adəm ðaysaning eytkən sezigə ixinip, eyigə karap mangdi. **51** Yolda ketip barəjinida, uning külliri aldışə qikip, baliliri həyat, dəp ukturdi. **52** Əməldar ulardin oşlining kəysi saəttin baxlap yaxhiliñixkə yüzləngənlikini sorıwidi, ular: — Tünügün yəttinqi saəttə kizitmişni yədi, — deyixti. **53** Balining atisi buning dəl ðaysaning əzigə: «Oşlung həyat kəldi!» dəgən saət ikənlikini bilip yətti. Xuning bilən əzi pütkül ailisidikilər bilən billə etikəd kilixti. **54** Bu ðaysaning Yəhudiyədin Galiliyəgə kəlgəndin keyinki kərsətkən ikkinqi məjizilik əlamiti idi.

5 Bu ixlərdin keyin, Yəhudiylərnin bir heyti yetip kəldi wə ðaysa Yerusalemdə qikti. **2** Yerusalemdiki «Koy dərwezisi»ning yenida ibranıy tilida «Bəyt-Əsdə» dəp atilidiəjan bir kəlqək bolup, uning ətrapida bəx pexaywan bar idi. **3** Bu pexaywanlar astida bir top bimarlar, yəni qarışu, tokur wə paləqlər yetixatti. Ular u yərdə yetip kəlqəkning süyüning qaykilişini kütətti. **4** Qünki bir pərixət məlum wəqitlərdə kəlqəkə qüxüp suni urəjutidikən; su urəjuşənda kəlqəkə birinqi bolup qüxkən kixi əzini baskan hərəkəndək kesəldin səkiyidikan. **5** Əmdi u yərdə ottuz səkkiz yildin beri əşriq əzabi tartқан bir bimar bar idi. **6** ðaysa bu adəmnin xu yərdə yatқinini kərdi wə uning uzundin xu hələttə ikənlikini bilip, uningdin: — Səkiyixni haləmsən? — dəp soridi. **7** Bimar uningəyə jawabən: — Təksir, su qayqələşənda meni suqə qüxüridiəjan ədimim yok. Mən qüxəy degüqə, baxkılar mening əldimda qüxiwalidı, — dedi. **8** ðaysa uningə: — Ornungdin tur, orun-kərpəngni yioşixturup mangoşin! — dedi. **9** Həliki adəm xuan səkiyip, orun-kərpisini yioşixturup kətürüp mangdi. Xu küni xəbat küni idi. **10** Xunga [bəzi] Yəhudiylər səkəyəjan kixigə: — Bügün xəbat küni tursa, orun-kərpəngni kətişix [Təwratta] sanga mən'i kilişəjan! — dedi. **11** Ləkin u ularəyə jawabən: — Meni səkəytқан kixi əzi mənə: «Orun-kərpəngni yioşixturup mangoşin» dəgənidi! — dedi. **12** Ular uningdin: — Əmdi sanga: «Orun-kərpəngni yioşixturup mangoşin» dəgən kixi kim ikən? — dəp soraxti. **13** Biraq səkəyəjan adəm uning kim ikənlikini bilməytti. Qünki u yərdə adəm kəp boləjanliktin, ðaysa əzini daldışə elip, astioşina ketip kəldi. **14** Bu ixlərdin keyin ðaysa həliki adəmnı ibadəthanida tepip uningə:

— Mana, səkəyding, əmdi qayta gunah sadir kılma, bəxingəyə təhimu eşir külpət qüxüp kəlmisun! — dedi. **15** Həliki adəm Yəhudiylərnin kəxişəyə bərip, əzini səkəytқан ðaysa ikənlikini ukturdi. **16** ðaysa bu ixlərnı xəbat küni kilişəjanliki üqün, Yəhudiylər uningəyə ziyənkəxlilik kilişkə baxlıdi. **17** Ləkin ðaysa ularəyə: — Atam ta həziroşiqə tohtiməstin ix kiliş kəlməktə, məmmu ixləymən! — dedi. **18** Xu səwəbtin Yəhudiylər uni öltürüxkə təhimu urunatti; qünki u xəbat küningin kədisini buzupla kəlməstin, yənə Hudani «Atam» dəp qəkirip, əzini Hudaşəyə barəwər kilişəjanidi. **19** Xunga ðaysa ularəyə jawabən mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, Oşul əzlüküdin heqnemə kilişəlməydu, bəlki pəkət Atining nemə kilişətkənlikini kərip, andin xu ixni kilişdi. Ata nemə ix kilişə, Oşulmu xu ixni ohxəxlə kilişdi. **20** Qünki Ata Oşulni seyidu wə Əzining kilişəjan barlik ixlirini uningəyə ayan kilişdi həm silərni həyran kəlduruxkə bulardin təhimu zor wə uluş ixlərnı uningəyə ayan kilişdi. **21** Qünki əlgənlərni Ata kəndək tirildürüp, ularəyə həyatlik ata kilişəjan bolsa, Oşulmu xuningəyə ohxəx əzi həlişəjan kixilərgə həyatlik ata kilişdi. **22** Xuningdək, Ata Əzi heqkimning üstidin həküm qikərməydu, bəlki barlik həküm ixlirini Oşuləyə tapxurəjan. — insanlarning həmmisi Atişəyə hərmət kilişəndək, Oşuləşim ohxəxlə hərmət kilişə üqündur. Kimki Oşulni hərmətlimisa, uni əwətküqi Atinimu hərmətlimigənlərdin bolidu. **24** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, sezümmi anglap, meni əwətküqişə ixəngən hərkim məngəgülük həyatqə erixkən bolidu; u adəm sorəkkə tartilməydu, bəlki əlümdin həyatlikqə ətəkən bolidu. (aiōnios q166) **25** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, əlüklərnin Hudaning Oşlining əwazini anglaydişəjan wəkiş-saiti yetip kəlməktə, xundəklə həzir kəldiki, angləşəjanlar həyatlikqə igə bolidu. **26** Qünki Ata Əzidə kəndək həyatlikqə igə bolsa, Oşuləşim əzidə xundək həyatlikqə igə boluxni ta kildi **27** wə yənə uningəyə sorəq kiliş həkükünimu bərdi, qünki u insan'ooljidur. **28** Buningəyə təşjiş kilmənglər; qünki barlik gərdə yatқанlar uning əwazini anglaydişəjan wəkiş kelidu **29** wə ular xuan yərliklişidin qikixidu, yaxhiliş kilişəjanlar həyatqə tirilidu, yamanlik kilişəjanlar sorəkkə tartilixkə tirilidu. **30** Mən əzlişkümdin heqnemə kilişəlməymən, pəkət [Atəmdin] angləşənim boyiqə həküm kilişəm; wə mening həkümüm həkənişdu, qünki mening izdiginim əzümning iradisı əməs, bəlki meni əwətküqining iradisini əməlgə axuruxtu. **31** — Əgər əzüm üqün əzüm guwahlik bərsəm guwahlikim həkikət həsəblənməydu. **32** Ləkin mən üqün guwahlik beridiəjan baxkə birsi bar. Uning mənə beridiəjan guwahlikining rastlikini bilimən. **33** Silər Yəhəyəyə əlqi əwətkiniglərdə, u həkikətkə guwahlik bərgən **34** [əməliyəttə], mənə insanning guwahlikini kəbul kilişimning keriki yok; mening [Yəhəyə toşruluk] xundək eytiwəkinim pəkətlə silərnin kütquzuluxunglar üqündur. **35** [Yəhəyə] bolsa keyüp nur qeqip turoşjan bir qiraş idi wə silər uning yorukida bir məzgil xadlinixkə razi boldunglar. **36** Ləkin Yəhəyənin mən üqün bərgən guwahlikidinnmu uluş bir guwahlik bar. U bolsim, ata mənə ada kilişkə tapxurəjan əməllər, yəni mən kilişətkən əməllər, bular

mening toqramda Atining meni əwətkiniga guwahlik beridu. **37** Wə meni əwətkən Ata Əzimü mən üçün guwahlik bərgəndur. Silər heqqaqan uning awazini anglimdinglar, kıyapitini kərmidinglar **38** wə uning səkalami silərnin iqinglardın orun almidı; qünki Uning əwətkini bolsa, uningəya ixənməysilər. **39** Muqəddəs yazmilarnı kətirkənıp oqur olturısılər; qünki ularđın mənggülik həyatka igə bolduk, dəp kəraysılər. Dəl bu yazmılar mən üçün guwahlik bərgüqidur. (**aiōnios g166**) **40** Xundaktımu silər yənıla həyatlıkka erixix üçün mening yenimoğa kelixni halımaysılər. **41** Mən insanlarning mahtixini qəbul kılmaymən; **42** lekin mən silərnı biliməni, iqinglarda Hudaning muhəbbiti yok. **43** Mən Atamning nami bilan kəlgənmən, əmma silər meni qəbul kılmaysılər. Həlbuki, baxka birsı öz nami bilan kəlsa, silər unı qəbul kılısılər. **44** Silər bir-biringlardın izzət-xəhrət qəbul kılısılər-yu, yeganə Hudadın kəlgən izzət-xəhrətka intilməsənglar, undakta silər kəndakmu etiqađ kılalaysılər?! **45** Birək mən üstimizdın Atıoğa xıkayət kılidu, dəp oylimənglar. Üstünglardın xıkayət kıloquqı mən əməs, bəlki silər ümid baqlıoğan Musa [pəyoğəmbərdur]. **46** Qünki əgər silər rasttın Musa [pəyoğəmbərgə] ixəngən bolsənglar, mangımu ixəngən bolattinglar. Qünki u [muqəddəs yazmilarda] mən toqıruluk pütəkəndur. **47** Lekin uning pütəkənlirigə ixənmisənglar, mening sezlırımğə kəndakmu ixinisılər?!

6 Bu ixlardın keyin, Əsa Galiliyə dengizi (Tiberiyas dengizi dəpmu atılidu)ning u kətiəya ötti. **2** Zor bir top halayik u kesəllərnı sakaytqan məjizilik əlamətlirini kərdi wə uning kəynidın əgixip mangdi. **3** Əsa taşka qikip, u yərdə muhlisliři bilən billə olturdi. **4** U qəşda Yəhudiylarning həyti, yəni «əttip ketix həyti»oğa az kəloğan wəkiət idi. **5** Əsa bəxini kətürüp, zor bir top halayikning əzining əldioğa keliwatqanlıkıni kərup, Filiptin: — Bularəya yəyđioğanəya nannı nədın əlimiz? — dəp sorıdi **6** (lekin u bu səzni Filipni sinax üçün eytkənidi. Qünki u əzining nemə kıldıoğanlıkıni bilətti). **7** Filip jawabən: — İkki yüz dinəroğa nan əlsəkmü, hərbirigə kıqıkkına bir qixləmdın yeyixkimü yətməydu! **8** Muhlislardın biri, yəni Simon Petrusning inisi Andriyas Əysəoğa: **9** — Bu yərdə kıqıq bir oşul bala bar, uningda bəx ərpa nan bilən ikki kıqıq belik bar. Lekin xunqə kəp həlkəə bu nemə bolıdu?! — dedı. **10** Əsa: — Kəpqilikni olturoquzənglar, — dedı (u yərdə ot-qəp mol əskənidi). Xuning bilən ər kixilər olturdi; ularning sani bəx mingqə bar idi. **11** Əsa nanlarnı kəlioğa elip, [Hudaəya] təxəkkür eytkəndın keyin, olturoğanlarəya üləxtürüp bərdi. Beliklərnımu xundak kildi; kəpqilik halioğanəya yedi. **12** Həmməylən yəp toyunoğanda, u muhlisliřiəya: — Axqan parqılarnı yioğinglar, heq nəsə zəyə bolmisun, — dedı. **13** Xuning bilən ular bəx ərpa nenidın yəp axqan parqılrını on ikki səwətkə toldurup yioğıwəldi. **14** Əmdi halayik Əysəning kərsətkən bu məjizilik əlamitini kərup: «Dunyaəya kelixi muqərrər boləyan pəyoğəmbər həkikətən muxu ikən!» deyixti. **15** Xuning bilən Əsa ularning kelip əzini padıxəş boluxka zorliməkqi boləyanlıkıni bilip, ularđın ayrılıp, kəytidin taşka yəloquz qikip kətti. **16** Kəqkurun, Əysəning muhlisliři dengiz boyioğa qixüxti. **17** Ular bir kemigə olturup, dengizning u kətidiki Kəpərnəhəm xəhırigə

kərap yol elixti (kərangəyü qüxüp kətkənidi wə Əsa təhiqə ularning yenioğa kəlmigənidi). **18** Kəttik boran qikip, dengiz dolqunlap kətürüliwatıttı. **19** Muhlislar palək urup on-on bir qəkimqə mangoğanda, Əysəning dengizning üstidə mengip kemigə yəkinlixiwatqanlıkıni kərup, kərkuxup kətti. **20** Lekin u ularəya: — Bu mən, kərkəmgənglar! — dedı. **21** Xuni ənglap ular unı kemigə qikiriwaləusi kəldi; u kemigə qikıpla, kəmə dərhəl ular bəridioğan yərgə yetip bərdi. **22** Ətisi dengizning u təripidə kəloğan halayik [aldinkı küni] u yərdə Əysəning muhlisliři qikəyan kəmidın bəxka kəmining yoklukını, Əysəning muhlisliři xü kemigə qikəanda, Əysəning ular billə qikimioğanlıkıni, bəlki muhlisliřining əzirlə kətkənlikini kərgənidi. **23** Həlbuki, birnəqqə kəmə-kəlwəq Tiberiyas xəhıridın Rəb təxəkkür eytkəndın keyin həlkə nan yəgən yərgə yəkin kelip tohtıdi. **24** Xuning bilən halayik Əysəning wə muhlisliřining u yərdə yoklukını kərupıla, kemilərgə olturup, Əysəni izdigi Kəpərnəhəm xəhırigə mangdi. **25** Ular unı dengizning u təripidə təpı uningəya: — Ustaz, bu yərgə kəqan kəlding? — dəp soraxtı. **26** Əsa ularəya jawabən: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyoayki, silər mənı məjizilik əlamətlərnı kərgənlikənglar üçün əməs, bəlki nanlardın yəp toyunoğinglar üçün izdəysılər. **27** Buzulup kətidioğan panıy ozuklukka əməs, bəlki mənggü həyatlıkka bəkiy kalıdioğan ozuklukka intilip ixlənglar; bunı İnsan oşlı silərgə beridu; qünki unı Ata, yəni Huda Əzi məhürəp təstiklioğan, — dedı. (**aiōnios g166**) **28** Xuning bilən ular uningdın: — Nemigə intilip ixlisək əndın Hudaning ix-hizmitidə ixligən bolimiz? — dəp soraxtı. **29** Əsa ularəya jawab berip: — Hudaning ix-hizmiti dəl xuki, U əwətkinigə etiqađ kılixinglardur, — dedı. **30** Xuning bilən ular yənə: — Undək bolsa sən bizni kərup əzünggə ixəndürgüdək kəndək məjizilik əlamət yəritisən? Zədi nemə ix kılip berisən? **31** Ata-bowilirimiz qəldə yürgəndə, [Zəburda]: «U ularəya ərxin qixürülgən nan təkdım kildi» dəp pütülgəndək, «manna»ni yegən — deyixti. **32** Əsa ularəya mundək dedı: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyoayki, silərgə əsməndın qixkən nannı bərgüqi Musa əməs, bəlki mening Atəmdur; U [həzırmu] silərgə əsməndın qixkən həkikiy nannı bəriwatıdu. **33** Qünki Hudaning neni bolsa pütkül dunyaəya həyatlik əta kıldıioğan, ərxin qixküküqidur. **34** — Təksir, həmıxə bizgə xü nannı bərip turoğəysən! — deyixti ular. **35** Əsa ularəya mundək dedı: — Həyatlik neni əzümdurmən! Mening yenimoğa kəlgən hərkim heqqaqan əq kəlməydu, mənə etiqađ kılıoğan hərkim heqqaqan ıssımaydu. **36** Lekin silərgə eytkinimək, silər mənı kərgən bolsənglar, etiqađ kılməywətsılər. **37** Ata mənə tapxuroğanlarning hərbiri yenimoğa kelidu wə mening yenimoğa kəlgənlərdın heqkəysisini hərgiz təxlıwətməymən. **38** Qünki əz iradəmnı əməs, bəlki mənı əwətküqının iradəsini əməlgə axurux üçün ərxin qixtüm. **39** Mənı əwətküqının iradəsi bolsa dəl xuki, uning mənə tapxuroğanlıridın heqbirini yittürməy, bəlki əhirki küni ularning həmmisini tirildürüxməndın ibarət. **40** Qünki mening Atamning iradəsi xuki, Oşuloğa kəz tikip kərap, uningəya etiqađ kılıoğanlarning hərbirini mənggülik həyatka erixtürüxtur; wə mən əhirki küni ularnı tirildürimən. (**aiōnios g166**) **41**

ʔm̄di Yəhudiylar ʔysaning: «ʔrx̄tin qūxkən nan ʔüzümdurmən!» degini ūqūn uninoḡa narazi bolup ʔotuldixixk̄a baxlidi: **42** — «Bu Yūsüpn̄ing oḡli ʔysa ʔm̄smu? Atisinimu, anisinimu tonuydiḡan tursak, yənə k̄andaklarḡe: — «ʔrx̄tin qūxtüm!» desun?» — deyix̄atti ular. **43** ʔysa jawabən ularḡa mundak dedi: — [Mening toḡramda] ʔzara ʔotuldaxmanglar. **44** Meni ʔw̄tkən Ata ʔzi kixilərn̄ing k̄əlbini tartkuzmisa, h̄eqkim mening yenimoḡa keləlm̄aydu; mening yenimoḡa k̄əlgən h̄ərbirini ahirk̄i küni tirildürimən. **45** P̄əyḡəmbərlərn̄ing yazmilirida: «Ular̄ning h̄əmmisiḡə Huda t̄əripidin ʔəgitilidu» dəp p̄ütülḡəndur. Xunga, Atining [səzini] tingxiḡan wə uningdin ʔəgəngən h̄ərbiri mening yenimoḡa kelidu. **46** Biraḡ bu birərkim Atini k̄ərgən degənlik ʔm̄s; p̄ək̄ət Hudaning yenidin k̄əlgüqi bolsa, u Atini k̄ərḡəndur. **47** B̄ərh̄ək, b̄ərh̄ək, mən silərḡə xuni eytip koyayki, manga etiḡad k̄iloḡuqi m̄əngḡülük hayt̄ka iḡidu. (aiōnios g166) **48** Hayatlik m̄ni ʔüzümdurmən. **49** Ata-bowiliringlar qollərdə «manna» yegini bilən yənila ʔeldi. **50** Lekin mana, ʔrx̄tin qūxkən nan d̄əl xundak̄ki, b̄irsi uningdin yegən bolsa ʔəlm̄aydu. **51** ʔrx̄tin qūxkən hayatlik n̄eni ʔüzümdurmən; kimd̄əkim bu nand̄in yesa, ʔb̄ədil'ʔb̄ədḡiq̄ə yaxaydu. Mən beridiḡan xu nan bolsa mening ʔt-tenimdur, p̄ütkül d̄unyad̄ikilər hayat̄ka iḡə bolsun dəp, mən uni atiməḡqimən. (aiōn g165) **52** Bu s̄əz bilən Yəhudiylar ʔzara talax-tartix kilixik̄a baxlap: — Bu ad̄əm bizning yeyiximizḡə ʔzining ʔt-tenini k̄andak b̄er̄əlisun?! — deyix̄atti. **53** Xunga ʔysa ularḡa mundak dedi: — B̄ərh̄ək, b̄ərh̄ək, mən silərḡə xuni eytip koyayki, silər Insan'ooḡlining ʔt-tenini yemiḡüq̄ə wə k̄enini iqmiḡüq̄ə, silərdə hayatlik bolmaydu. **54** ʔt-tenimni yegüqi wə k̄enimni iḡküqi m̄əngḡülük hayt̄ka erixkən bolidu wə mən uni ahirk̄i küni tirildürimən. (aiōnios g166) **55** Q̄ünki ʔt-tenim h̄ək̄ik̄iy ozukluk, k̄enim bolsa h̄ək̄ik̄iy iqmiliktur. **56** ʔt-tenimni yegüqi wə k̄enimni iḡküqi m̄əndə yaxaydu wə m̄ənmu uningda yaxaymən. **57** Hayat Ata meni ʔw̄tkən wə mən Atining bolənl̄ik̄idin yaxawatkinimd̄ək, meni yegüqi kixi h̄əm mening wasit̄əm bilən yaxaydu. **58** Mana bu ʔrx̄tin qūxkən nandur. Bu nan ata-bowiliringlar yegən «[manna]»d̄ək ʔm̄s; q̄ünki ular «[manna]»ni yeyixi bilən ʔeldi; biraḡ bu nanni istemal k̄iloḡuqi bolsa m̄əngḡü yaxaydu! (aiōn g165) **59** Bu s̄əzl̄əni u K̄əp̄ərn̄əh̄um̄diki sinəḡoda t̄əlim b̄ərginidə eytk̄anidi. **60** Xuning bilən uning muh̄lisiridin nuroḡunliri buni angliḡanda: — Bu t̄əlim b̄ək ʔojir ik̄ən! Buni kim anglap ketür̄əlisun? — deyix̄ti. **61** Biraḡ ʔz iḡidə muh̄lisirining bu toḡrisida ʔotuldaxkinini bilgən ʔysa ularḡa: — Bu s̄əzüm silərn̄i taydurdimu? **62** ʔm̄di mubada Insan'ooḡlining asli k̄əlgən jayḡa ketür̄ülüwatkinini k̄ərsənglar, k̄andak bolar?! **63** [Insanḡa] hayatlik b̄ərgüqi — Roḡtur. Insanning ʔtliri bolsa h̄eqk̄andak payda b̄ərm̄aydu. Mən silərḡə eytk̄ən s̄əzirim bolsa h̄əm roḡtur wə h̄əm hayatlikdur. **64** Lekin aranglardin etiḡad kilmoḡan b̄əzilər bar, — dedi (q̄ünki ʔysa etiḡad kilmoḡanlarning wə ʔziḡə satk̄unluk k̄ilidiḡanning kim ik̄ənl̄ikini baxtila bilətti). **65** Xuning bilən u mundak dedi: — Mən xu s̄əw̄əbtin silərḡə xuni eyttimki, Atamdin ata kilinmisa, h̄eqkim mening yenimoḡa keləlm̄aydu! **66** Xu wak̄ittin tartip muh̄lisiridin heli k̄əpi q̄ek̄inip q̄ik̄ip, uning bilən yənə mangmaydiḡan

boldi. **67** Xunga ʔysa on ikkiyləndin: — Silərmu, h̄əm [m̄əndin] ketixni halamsilə? — dəp soridi. **68** Simōn Petrus uninoḡa jawab kilip: — I Rəb, biz k̄imning yenioḡa ketəttük? M̄əngḡü hayatlik s̄əz̄liri s̄əndilidur! (aiōnios g166) **69** Wə xuningḡa ix̄əndük wə xuni bilip yəttükki, s̄ən Hudaning Muḡaddas Boləḡuḡisidursən! — dedi. **70** ʔysa ularḡa jawabən: — Mən silər on ikkinglarni tallidim ʔm̄smu, biraḡ aranglarda b̄irsi iblistur! — dedi **71** (uning bu degini Ix̄ariḡotluk Simōnning oḡli Yəh̄udani k̄ərsətk̄ənidi, q̄ünki Yəh̄uda on ikkiylənn̄ing biri bolḡini bilən, keyin ʔziḡə satk̄unluk k̄ilidu).

7 Bu ixlardin keyin, ʔysa Galiliyədə aylinip yürdi. U Yəh̄udiyədə aylinip yürüxni halimaytti, q̄ünki [xu yərdiki] Yəh̄udiylar uninoḡa k̄əst kilmaq̄ki idi. **2** Bu q̄aḡda, Yəh̄udiylarning «k̄əp̄ilər h̄eyti»ḡa ʔz k̄əloḡanidi. **3** Xunga ʔysaning iniliri uninoḡa: — Muxu yərdin ayirilip Yəh̄udiyəḡə barḡin, xuning bilən muh̄lisir̄ingmu [karamət] ʔməllir̄ingni k̄əraləydu! **4** Q̄ünki ʔzini h̄əlk̄-əlm̄əḡə tonutmaq̄ki boləḡan h̄eqkim yoxurun jayda ix k̄ilmaydu. Bu ʔməllərn̄i k̄iliwatkanik̄ənsən, ʔz̄ingni d̄unyaḡa k̄ərsət! — deyix̄ti. **5** Q̄ünki uning inilirimu uninoḡa etiḡad kilmoḡanidi. **6** Xunga ʔysa ularḡa: — Mening wak̄it-saitim tehi k̄əlm̄idi. Lekin silərḡə nisb̄ətən h̄ər̄wak̄it munasiptur. **7** Bu d̄unyadiki kixilər silərḡə h̄ərḡiz ʔəq bolmaydu; lekin meni ʔəq k̄əridu. Q̄ünki mən ular̄ning kilxim̄ilirini razil dəp guwah̄lik b̄er̄iwatimən. **8** Silər bu h̄eyt̄ka b̄er̄iweringlar. Mən bu h̄eyt̄ka barmaymən, q̄ünki mening wak̄it-saitim tehi yetip k̄əlm̄idi, — dedi. **9** ʔysa bu s̄əzl̄ərn̄i kilip, Galiliyədə k̄ald̄i. **10** ʔysaning iniliri h̄eyt̄ka q̄ikk̄əndin keyin, u ʔzimu uninoḡa bardi. ʔm̄ma axkara ʔm̄s, yoxurun bardi. **11** H̄eytta Yəh̄udiylar uni izd̄əp: «U k̄əȳərdidur?» dəp sorawatatti. **12** Kixilər arisida uning toḡrisida k̄əp ʔuloḡula boldi. B̄əzilər uni: «Yahxi ad̄əm!» desə, yənə b̄əzilər: «Yak, u halayik̄ni azdurawatidu!» deyix̄ti. **13** Biraḡ Yəh̄udiy [q̄ongliridin] k̄orkup, h̄eqkim oḡq̄-axkara uning ḡep̄ini kilmaytti. **14** H̄eytning yerimi ʔtk̄əndə, ʔysa ibad̄əthana h̄oyliliriḡa kirip h̄əlk̄k̄ə t̄əlim b̄erixk̄ə baxlidi. **15** Yəh̄udiylar: — Bu ad̄əm h̄eqk̄andak t̄əlim almiḡan turukluk, uning k̄andak̄ni munḡə k̄əp bilimi bolsun? — dəp ḡang-tang k̄əlx̄ti. **16** ʔysa ularḡa: — Bu t̄əlimlər mening ʔm̄s, b̄əlki meni ʔw̄tk̄üq̄iningkidur. **17** Uning iradisiḡə ʔməl kilixk̄a ʔz iradisini baḡliḡan h̄ərkim bu t̄əlim toḡruluk — uning Hudadin k̄əlgənlikini yaqi ʔz̄lükümdin eytiwatkanlik̄imni bilidu. **18** ʔz aldiḡa s̄əz̄liḡən kixi ʔz xan-x̄əripini izd̄əydu, lekin ʔzini ʔw̄tk̄üq̄ining xan-x̄əripini izd̄əydiḡan kixi h̄ək̄-sadiktur, uningda h̄əkk̄aniyisizlik yoxtur. **19** Musa [p̄əyḡəmbər] silərḡə Təwrat k̄anunini tapxuroḡan ʔm̄smu? Lekin h̄eqk̄aysinglar bu k̄anunoḡa ʔməl kilmaywatisilər! Nemixk̄a meni ʔltürməḡki bolisilər? — dedi. **20** K̄əp̄q̄ilik: — Sanga jin q̄aplixiptu! Seni ʔltürməḡki boləḡan kim ik̄ən? — deyix̄ti. **21** ʔysa ularḡa mundak jawab bardi: — Mən bir karamətni yaritxim bilən h̄əm̄minglar ḡang-tang k̄elixtinglar. **22** — ʔm̄di Musa [p̄əyḡəmbər] silərḡə h̄ətnə kilix toḡruluk ʔm̄r kalduroḡan (ʔməliyətə bolsa h̄ətnə kilix Musa p̄əyḡəmbərdin ʔm̄s, ata-bowilardin k̄əloḡan), xunga silər xabat küniḡ [toḡra kelip k̄əlsimu] xu künidə ad̄əmning h̄ətnisini k̄iliwerisilər. **23** ʔm̄di Təwrat k̄anunoḡa hiləpl̄ik kilinmisun dəp xabat künidə

adəm hətənə kilinoqan yərdə, mən xabat künidə bir adəmni səllimaza sakaytsam, silər nemə dəp manga aqqiklinisilər? **24** Sirtki kıyapatkə qarap həküm kılmanglar, bəlki həkkanıy həküm kılinglar! **25** U waqıtta Yerusalemlikların bəziliri: — [Qonglar] eltürməkqi boləjan kixi bu əməsmidi? **26** Axsara səzləwatsimu, uningə qarxi heq nərsə demidiə! Dərwəkə, aksakallarning uning Məsih ikəlikini bilip yətkənmu? **27** Həlbuki, bu adəmning kəyərdin kəlgənlikini biz enik bilimiz. Ləkin Məsih kəlgəndə, uning kəyərdin kəlgənlikini heqkim bilməstioq, — deyixti. **28** Xunga Əsa ibadəthana hoylisida təlim beriwetip, yukiri awaz bilən mundak dedi: — Silər meni tonuyimiz həmdə mening kəyərdin kəlgənlikimnimu bilimiz, [dəwətilisilər]?! Biraq mən əzlikümdin əməs, mən meni əwətüküqidin [kəldim], U həktur; biraq silər Uni tonumaysilər. **29** Mən Uni tonuymən. Qünki mən Uning yenidin kəldim, meni U əwətti. **30** Xunga ular uni tutux yolini izdəytti, ləkin heqkim uningə qol salmidi; qünki uning waqit-saiti tehi yetip kəlmigəndi. **31** Ləkin halayik arisidiki nuroqun kixilər uningə etiqad kildi. Ular: «Məsih kəlgəndə bu kixi kərsətkən meyizilik aləmətlərdin artuk [məjizə] yaritalarmu?!» deyixti. **32** Pərisiyələr halayikning u toqruluk oqluqla boluwatqan bu gəp-səzilirini anglidi; xuning bilən Pərisiyələr bilən bax kaħinlar uni tutux üqün birnəqə qərawullarni əwətti. **33** Xuning bilən Əsa: — Yəne bir'az waqit silər bilən billə bolimən, andin meni əwətüküqining yenioqə ketimən. **34** Meni izdəysilər, ləkin tapalmaysilər. Mən baridoqan yərgə baralmaysilər, — dedi. **35** Buning bilən, Yəhudiylar bir-birigə: — U biz tapalmioqədək kəyərlərgə barar? Greklar arisidiki tarqək Yəhudiylar muħajirlarning yenioqə berip, greklarə təlim berəmdioqandu? **36** «Meni izdəysilər, ləkin tapalmaysilər. Mən baridoqan yərgə baralmaysilər» degini nemisidu? — deyixti. **37** Həytning ahirki həm əng katta küni, Əsa ornidin turup, yukiri awaz bilən: — Kimdəkim ussisa, mening yenioqə kelip iqsun! **38** Manga etiqad kiloquqi kixining huddi mukəddəs yazmilarda eytilojinidək, iq-baoqrudin həyatlik süyining dəryaliri ekij qikidu! — dəp jakarlidi **39** (u bu səzni əzigə etiqad kiloqanlarə ata kilinidioqan Mukəddəs Rohəka qarita eytkanidi). [Hudaning] Rohi tehi heqkimgə ata kilinimioqanmidi, qünki Əsa tehi xan-xəripigə kirmigənidi). **40** Halayik iqidə bəzilər bu səzni anglap: — [Kelixi mukərrər boləjan] pəyoqəmbər həkikətanə muxu ikən! — deyixti. **41** Bəzilər: «Bu Məsih ikən!» deyixətti. Yəne bəzilər bolsa: «Yək, Məsih Galiliyadin keləttimu? **42** Mukəddəs yazmilarda, Məsih [padixah] Dawutning nəslidin həm Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm yezisidin kelidu, deyilmigənmidi?» — deyixti. **43** Buning bilən, halayik uning wəjidin ikkigə bəlinüp kətti. **44** Bəziliri uni tutayli degən bolsimu, ləkin heqkim uningə qol salmidi. **45** Qərawullar [ibadəthanidin] bax kaħinlar bilən Pərisiyələrnin yenioqə kaytip kəlgəndə, ular qərawullarə: — Nemə üqün uni tutup kəlmidinglar? — dəp soraxti. **46** Qərawullar: — Heqkim heqqaqan bu adəmdək səzilgən əməs! — dəp jawab berixti. **47** Pərisiyələr ularə jawabən: — Silərmu əzduruldunglaru? **48** Axsakallardin yaki Pərisiyələrdin uningə etiqad kiloqanlar boləjanmu?! **49**

Ləkin Təwrat qənunini bilməydioqan bu qüprəndilər lənətkə qəlidu! — deyixti. **50** Uların arisidin biri, yəni burun ahxamda Əysaning aldioqə kəlgən Nikodim ularə: **51** — Təwrat qənunimiz əwwal kixining nemə kiloqinini əzidin anglap bilməy turup, uningə həküm qikiramdu! **52** Ular jawab kilip: — Sənmu Galiliyədinmu? [Mukəddəs yazmilarni] kər, kətirkinip okup bək, Galiliyadin heqqaqandə pəyoqəmbər qikəmaydu! — dedi. **53** Xuning bilən [ularning] hərberi əz öyigə kətti.

8 Əsa bolsa Zəytun teoqioqə qikip kətti. **2** Ətisi səhərdə, u yəne ibadəthana hoylilrioqə kirdi wə halayikning həmmisi uning yenioqə kelixkənidi. U olturup, ularə təlim berixkə baxlidi. **3** [Xu qəoqda], Təwrat ustazliri bilən Pərisiyələr zina kilip tutulup qəloqan bir ayalni uning aldioqə elip kelixti. Ular ayalni otturioqə qikirip, **4** uningdin: — Ustaz, bu ayal dəl zina üstidə tutuwelindi. **5** Musa [pəyoqəmbər] Təwrat qənunidə bizgə muxundək ayallarni qalma-kesək kilip eltürixni əmr kiloqan. Əmdi sənəq, uni kəndək kilix kerək? — dəp soraxti. **6** Əmdi ularning bundək deyixtiki niyiti, uni tuzakqə qüxürüp, uning üstidin əz kiloqədək birər bahənzə izdəx idi. Əmma Əsa engixip, barmiki bilən yərgə bir nemilərnə yazojli turdi. **7** Ular xu soalni tohtimay sorawatatti, u ruslinip ularə: — Aranglardiki kim gunahsiz bolsa, [bu] [ayaloqə] birinqi taxni atsun! — dedi. **8** Andin u yəne engixip, yərgə yezixinə dawamlaxturdi. **9** Ular bu səzni anglap, aldi bilən yaxanoqanliri, andin qəloqanliri bir-birləp [həmmisi] u yərdin qikip ketixti. Ahirida Əsa otturida erə turəjan həliki ayal bilən yəloquz qəldi. **10** Əsa ruslinip turup, xu ayaldin baxkə heqkimni kərmigən bolup, uningdin: Hanim, sanga həliki xikəyət kiloqanlar kəni? Seni gunahkə bekitidioqan heqkim qikmidimu? — dəp soriwidi, **11** — Həzrətliri, heqkim qikmidi, — dedi ayal. Əsa: — Mənmu seni gunahkə bekitməymən. Barojin, buningdin keyin yəne gunah kilimioqin! — dedi. **12** Xunga Əsa yəne kəpəlikkə sez kilip: — Dunyaning nuri əzümürmə. Manga əgəxkənlər qarəngəyuluktə mangmaydu, əksiqə həyatlik nuriə erixidu, — dedi. **13** Pərisiyələr: — Sən əzüggə əzüng guwahlik beriwətsən. Xunga sening guwahliking rast həsəblənməydu, — deyixti. **14** Əsa ularə jawabən mundak dedi: — Həttə mən əzümgə guwahlik bərsəmmu, guwahlikim həktur, qünki mən əzümning kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridioqanlikimni bilimən. Ləkin silər kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridioqanlikimni bilməysilər. **15** Silər ət igilirining əlqimi boyoqə həküm kilisilər. Biraq mən heqkimning üstigə həküm kılməymən. **16** Mən həküm kılsəmmu, həkümüm həkikiydu; qünki mən yəloquz əməs, bəlki meni əwətkən Ata [bu ixta] mən bilən billidi. **17** Silərgə təwə boləjan Təwrat qənunidə: «İkki adəmning guwahliki bolsa rast həsəblinidə» dəp pütülgəndur. **18** Rast, mən əzüm toqramda əzüm guwahlik berimən, wə meni əwətkən Atimu mening toqramda guwahlik beridu. **19** Ular uningdin: — Atang kəyərdə? — dəp soraxti. Əsa ularə jawab berip: — Silər ya meni tonumaysilər, ya Atamnə tonumaysilər; meni tonuqan bolsanglar, Atamnə tonuytunglar, — dedi. **20** Əsa bu səzlərnə ibadəthanida təlim bərginidə, sədikə sandukning aldidə turup eytkanidi. Biraq heqkim uni

tutmidi, qünki uning waqit-saiti tehi yetip kalmigani. **21** Xuning bilän u ularoqa yonä: Män bu yerdin ketimän; silär meni izdäysilär, lekin ez gunahinglar iqidä ölisilär. Män ketidioqan yergä silär baralmaysilär, — dedi. **22** Buning bilän Yähüdiylar: — U: «Män ketidioqan yergä silär baralmaysilär» däydu. Bu uning özini öltürüwalimän deginimidi? — deyixti. **23** Əysa ularoqa: — Silär töwendindursilär, män yunyradin ömasmən. Silär bu dunyadindursilär, män bu dunyadin ömasmən. **24** Xuning üqün silärgä: «Gunahlinglar iqidä ölisilär» dedim. Qünki silär mening «[Əzəldin] Bar Bolöquq» ikänlikimigä ixänmisänqlar, gunahlinglar iqidä ölisilär, — dedi. **25** Sän zadi kim? — döp soraxti ular. Əysa ularoqa: — Baxta silärgä nemä degän bolsam, män xu. **26** Özümnig silärning toqranglarda wä üstünglardin həküm kilidioqan nuroqun sözlirim bar; lekin meni öwätküqü häqtur wä mən Uningdin nemini anglioqan bolsä, bularnila dunyadikilergä üqturup eytimän, — dedi. **27** Ular uning ezlirigä eytkanlirining Ata toqruluk ikänlikini qüxinälmedi. **28** Xunga Əysa mundak dedi: Silär İnsan'oqlini ketürgändin keyin, mening «[Əzəldin] Bar Bolöquq» ikänlikimni bilisilär wä xundakla heq ixni ezlükimdin kilmioqanlikimni, pəkät Atining mangä egätkininila sözligänlikimnimu bilisilär. **29** Meni öwätküqü män bilän billidir, U meni əsla yaloquz koymidi, qünki män hämixä Uni hursən kilidioqan ixlarni kilimän. **30** Əysa bu sözlärni kiliwatqan qaorning ezidä, nuroqun kixilär uningöza etikad kilidi. **31** Əysa ezigä etikad kilioqan Yähüdiylaröqa: — Əgär mening söz-kalamimdin qikmay tursanglar, mening häkikiy muhlisirim bolöqan bolisilär, **32** wä häkikiätni bilisilär wä häkikiät silärni azadlikqä erixtirüdi, — dedi. **33** Ular jawabän: — Biz İbrahımning nəslimiz, — heqqaqan heqkimning kullukida bolmıduk. Sän kandaqsigä: Azadlikqä erixsilär, däysän? — dedi. **34** Əysa ularoqa jawab berip: — Bərhäk, bərhäk, män silärgä xuni eytip koyayki, gunah sadir kilöqan kixi gunahning kulidur. **35** Kul ailidä mönggü turmaydu, lekin oquql mönggü turidu. (aiön q165) **36** Xuning üqün Oquql silärni azad kilsä, häkikiy azad bolisilär. **37** Silärning İbrahımning nəslı ikänlikinglarni bilimän. Biraq meni öltürməkqi boluwatisilär, qünki mening sözüim iqinglardin оруn almidi. **38** Män Atamning yenida kergänlirimni eytiwatimän; silär bolsanglar ez atanglardin kergänliringlarni kiliwatisilär! **39** Ular jawab berip: — Bizning atimiz İbrahımdur, — dedi. Əysa ularoqa: — Əgär İbrahımning pərzəntliri bolsanglar, İbrahımning əmällirini kilöqan bolattinglar! **40** Biraq häzir əksiqä meni, yəni Hudadin anglioqan häkikiätni silärgä yətküzgän adəmni öltürüxkə kəstləysilär. İbrahım undak ixni kilmioqan. **41** Silär ez atanglarning kilöqinini kiliwatisilär! — dedi. — Biz haramdin bolöqan əməsmiz! Bizning pəkät birlä atimiz bar, U bolsa Hudadır! — deyixti ular. **42** Əysa ularoqa: — Atanglar Hudä bolöqan bolsä, meni seyğän bolattinglar; qünki män Hudaning baqrudin qikip, bu yergä kəldim. Män özlükimdin kəlgän əməsmən, bəlkı Uning tərıpidin əwätölgänmən. **43** Səzlimni nemixkə qüxänməysilär? Eniqli, mening söz-kalamim kuliklinglaröqa kirməywatidur. **44** Silär atanglar İblstin bolöqansilär wə uning arzu-həwəsirigə əməl kilixni halaysilär. U ələm apiridä bolöqandin tartip

qatıl idi wə uningda häkikiät bolmioqaqkə, häkikiätte turmioqan. U yaloqan sözligəndä, ez təbiitidin sözləydu, qünki u yaloqanqi wə xundakla yaloqanqılıqning atisidur. **45** Ləkin mən häkikiätni sözligimni üqün, mangə ixänməysilär. **46** Qaysinglar meni gunahı bar döp dalıllıyalaysilär, keni? Häkikiätni səzlisəm, nemä üqün mangə ixänməysilär? **47** Hudadin bolöqan kixi Hudaning səzlini anglyaydu; silär ularni anglimaysilär, qünki silär Hudadin bolöqan əməssilär! **48** Yähüdiylar uningöqa jawabän: — Əjəbä, bizning seni: «Samariyəlik həm jin qaplxakxan adəm»sən deginimiz toqrä əməsmu? — deyixti. **49** Əysa jawabän: — Mangä jin qaplxakxini yok, bəlkı mən Atamni hərmət kilimän; lekin silär mangə hərmətsizlik kiliwatisilär. **50** Mən ez xan-xəripimni izdiməymən; lekin buni izdigüqi həm [uning üstidin] həküm kilöquqi Birsı bar. **51** Bərhäk, bərhäk, mən silärgə xuni eytip koyayki, mening söz-kalamimni tudidioqan kixi əbədil'əbəd ölüm kərməydu. (aiön q165) **52** Xuning bilän Yähüdiylar uningöqa: — Sängä dərwekə jin qaplxakxanlikini əmdi bildük! Həttä [həzriti] İbrahım wə pəyoqəmbərlərmu ölgən tursa, sän kandaqsigä: «Mening söz-kalamimni tudidioqan kixi əbədil'əbəd ölüm tetimaydu» däysän? (aiön q165) **53** Əjəbä, sən atimiz İbrahımdin uluqməsən? U öldi, pəyoqəmbərlər həm öldi! Sən özünqi kim kilmaqxisən? **54** Əysa jawabän mundak dedi: — Əgär mən özüimni uluqlisəm, undakta uluqlukum heqnrəsə hesablanmaytti. Biraq meni uluqlöquqi — silär «U bizning Hudayimiz» döp ataydioqan Atamning Əzidur. **55** Silär Uni tonumidinglar, lekin mən Uni tonuymən. Uni tonumaymən desəm, silərdək yaloqanqi bolattim; biraq mən Uni tonuymən wə Uning söz-kalamini tutimän. **56** Atanglar İbrahım mening künnümi kerdioqanlikidin yayrap-yaxnidi həm dərwekə uni aldin'ala kərüp xadlandı. **57** — Sən tehi əllik yaxkə kirməy turup, İbrahımni kərdüngmu? — deyixti ular. **58** Əysa ularoqa: — Bərhäk, bərhäk, mən silärgə xuni eytip koyayki, İbrahım tuqulmastila, mən Bar Bolöquqidurmən! — dedi. **59** Buning bilän ularni qalmaqesək kilöjili kollorioqä yərdin tax aldı; lekin Əysa ularöqa kərünməy, ularning otturısidin ötüp ibadathanidin qikip kətti.

9 Wə u yolda ketiwetip, tuqma qarıoqu bir adəmni kərđi. **2** Muhlisiri uningdin: — Ustaz, kim gunah kilip uning qarıoqu tuqulöqinöqa səwəb bolöqan? U özimu ya ata-anisimu? — döp soraxti. **3** Əysa mundak jawab bərđi: — Əzi yaki ata-anisining gunah sadir kilöqanlikidin əməs, bəlkı Hudaning Əz əmälliri uningda ayan kilinsun döp xundak bolöqan. **4** Künnig yorukıdä, meni öwätküqining əmällirini ada kilixim kerək. Kəq kirsə, xu qaşqda heqkim ix kilimaydu. **5** Mən dunyada turoqan waqtında, dunyaning nuri ezımdurmən. **6** Bu sözlərni kilöqandin keyin, u yergə tükürüp, tükürüktn lay kilip, layni həliki adəmning kəzlırigə sürüp koydi **7** wə uningöqa: «Siloam kəlkıqıgə bərip yuyuwətkin» dedi («Siloam» [İbraniyəqə səz bolup], «əwätölgən» degən mənini bildürüdi). Xuning bilän həliki adəm bərip yuyuwıdi, kəzi kerdioqan bolup kaytıp kəldi. **8** Qoxniliri wə u ilgiri tiləmqlik kilöqinida uni kərgənlər: — Bu olturup tiləmqlik kilidioqan həliki adəm əməsmu? — deyixip kətti. **9** Bəzilər: «Həə, xu ikən» desə, yonə bəzilər:

«Yaq, u əməs, lekin uningöja ohxaydikən» deyixti. Biraq u özi: — Mən dəl xu kixi bolimən! — dedi. **10** — Undaqtə kezliring qandaq eqildi? — döp soraxti ular. **11** U jawabən mundaq dedi: — Əysa isimlik bir kixi [tükürükidin] lay kiliq kezlirimgə sürüp koyuwidi, manga: «Siloam kəlqikigə berip yuyuwətkin» degənidi. Mən berip yuyuwidim, kərələydiöjan boldum. **12** — U hazır kəyərda? — döp soraxti ular. — Bilməymən, — dedi u. **13** Halayiq ilgiri kəriöju bolöjan bu adəmni Pərisiyələrnin aldiöja elip berixti **14** (əslidə Əysa lay kiliq bu adəmning kezlirini aqқан күн дәл xabat күни idi). **15** Xuning bilən Pərisiyələr kəyitidin bu adəmdin qandaq kərələydiöjan bolöjiniñ soriwidi, u ularöja: — U kezlirimgə lay [sürüp] koydi, mən yuyuwidim wə mana, kərələydiöjan boldum! — dedi. **16** Xuning bilən Pərisiyələrdin bəziliri: — U adəm Hudaning yenidin kəlgən əməs, qünki u xabat күнинi tutmaydu, — deyixti. Yənä bəziliri: — U gunahkar adəm bolsa, qandaqlarqə bundaq mejjizilik aləmətlərni yaritalaytti? — deyixti. Buning bilən ularning arisida bəlünix pəyda boldi. **17** Ular kəriöju adəmdin yənä: — U kezliringni eqiptu, əmdi sən u toqruluk nemə dəysən? — döp soraxti. U: — U bir pəyöjəmbər ikən, — dedi. **18** Yəhudiylər kərələydiöjan kiliñojan kixining ata-anisini tepip kəlmigüqə, burun uning kəriöju ikənlikigə wə hazır kərələydiöjan kiliñojanlikioja ixənməytti. Xunga ular uning ata-anisini qakirtip, **19** ularidin: — Bu silərnin oqlunglarmu? Tuöjma kəriöju, dəwətattinglar? Əmdi hazır qandaqlarqə kərələydiöjan bolup qaldi? — döp soraxti. **20** Ata-anisi ularöja: — Uning bizning oqlimiz ikənliki, xundakla tuöjluxidinla kəriöju ikənlikini bilimiz; **21** lekin hazır qandaqlarqə kərələydiöjan bolup qəlanliqini, kezlirini kim aqқанliqini bilməymiz. U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar, u əzi döp bərsun, — döp jawab bərdi. **22** Ata-anisining xundaq deyixi Yəhudiylərdin kərkkənliqi üqün idi; qünki Yəhudiylər kimdəkim Əysani Məsih döp etirap kilsa, u sinagöj jamaitidin qoqlap qikirilsun döp qarar kiliöjanidi. **23** Xu səwəbtin uning ata-anisi: «U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar» degənidi. **24** Pərisiyələr əslidə kəriöju bolöjan adəmni yənä qakirip uningöja: — Hudaöja xan-xərəp berip [kəsəm kil]! Biz bu adəmning gunahkar ikənlikini bilimiz, — deyixti. **25** U mundaq jawab bərdi: — U gunahkarmu, əməsmu, bilməymən. Biraq mən xu birla ixni bilimənki, kəriöju idim, hazır kərələydiöjan boldum. **26** Ular uningdin yənä bir qetim: — U seni qandaq kildi? Kezliringni qandaq aqti? — döp soraxti. **27** U jawabən: — Silərgə allikaqan eyttim, biraq kulak salmidinglar. Silər nemə döp kəyitidin anglaxni halap qaldinglar? Silərmu uning muhlisiri bolay dəwətamsilər?! — dedi. **28** Buning bilən, ular uni kattik tillap: — Sən həliqining muhlisi! Biz bolsaq Musa [pəyöjəmbərnin] muhlisirimiz. **29** Hudaning Musaöja səzligənlikini bilimiz; lekin bu nemening bolsa kəyərdir kəlgənlikinimu bilməymiz, — deyixti. **30** Həliqi adəm ularöja mundaq jawab kəyurturdi: — Ajayip ixku bu! Gərqə silər uning kəyərdir kəlgənlikini bilmigininglar bilən, u mening kezlirimni aqti. **31** Biz bilimizki, Huda gunahkarlarınə tilakirini anglimaydu; biraq Əzigə ihlasmən bolup iradisigə əməl kiliöjuqlarınəginə anglaydu. **32** Dunya apiridə bolöjandin tartip, birərsining

tuöjma kəriöjuning kəzini aqқанliqini anglap bakқан əməs. (aiön q165) **33** Əgər bu adəm Hudadin kəlmigən bolsa, həqnemə kiliəlmiojan bolatti. **34** Ular uni: — Sən tüptin gunah iqidə tuöjuöjan turuqluq, bizgə təlim bərməqiməsən? — deyixip, uni [sinagögtin] qoqlap qikiriwetixti. **35** Əysa ularning uni [sinagögtin] qoqlap qikərojanliqini anglap, uni izdöp tepip: Sən, Hudaning Oqlioja etikəd kilməsən? — döp soridi. **36** U jawabən: — Təksir, u kim? Mən uningöja etikəd kilyay, — dedi. **37** — Sən həm uni kərdüng həm mana, hazır sən bilən səzlixiwətkən döl xuning özi, — dedi Əysa uningöja. **38** Həliqi adəm: — I Rəb, etikəd kiliməni! — döp, uningöja səjdə kildi. **39** — Mən korlarıñ kəriöjiojan bolsun, kəriöjiojanlarıñ kor bolsun döp bu dunyaöja həküm qikərixka kəldim, — dedi Əysa. **40** Uning yenidiki bəzi Pərisiyələr bu səzlərni anglap uningdin: — Bizmu kormu? — döp soraxti. **41** Əysa ularöja: — Kor bolöjan bolsanglar, gunahinglar bolmaytti; lekin silər hazır «kəriwətimiz» degininglar üqün silərgə gunah hesabliniwəridu, — dedi.

10 Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip koyayki, koy kotinioja ixiktin kirməy, baxqa yərdin yamixip kirgən kixi oqrı wə qarəqıdır. **2** Ixiktin kiridojan kixi bolsa koylarınə pədiqisidur. **3** Ixik bakar uningöja ixikni eqip beridu wə koylar uning awazini anglap tonuydu; u əz koylirining isimlirini bir-birləp qakirip ularni sirtka baxlap qikidu. **4** U koylirining həmmisini sirtka qikirip bolup, ularning aldidə mangidu, koylarmu uning kəynidin əgixip mengixidu; qünki ular uning awazini tonuydu. **5** Ləkin ular yat adəmning kəynidin mangmaydu, bəki uningdin qakidu; qünki ular yatlarınə awazini tonumaydu. **6** Əysa bu təmsilni ularöja səzlap bərgini bilən, lekin ular uning əzlırigə nemə dəwətkənliqini həq qixənmidi. **7** Xunga Əysa ularöja yənä mundaq dedi: — Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip koyayki, koylarınə ixiki ezümdurmən. **8** Məndin ilgiri kəlgənlərnin həmmisi oqrı wə qarəqıdır, lekin koylar ularöja kulak salmidi. **9** Ixik ezümdurmən. Mən arkiqlik kirgini kutkuzulidu həm kirip-qikip, ot-qəplərni tepip yeyəlydu. **10** Oqrı bolsa pəket oqrılax, əltürüx wə buzux üqünla kelidu. Mən bolsam ularni həyatliqka erixsun wə xu həyatliqi mol bolsun döp kəldim. **11** Yaxi pədiqi ezümdurmən. Yaxi pədiqi koylar üqün əz jenini pida kiliidu. **12** Ləkin mədikar uning kilymaydu. U bəki nə koylarınə igisi nə pədiqisi bolmioqaqka, bərninə kəlginiñ kərsə, koylarıñ taxlap qakidu wə bəre kelip koylarıñ titip tiripirən kiliwetidu. **13** Əmdi mədikar bolsa pəket həkkinə döp ixləp, koylaröja kəngül bəlməy bədər qakidu. **14** Yaxi pədiqi ezümdurmən. Ata menı toniojınidək mən atini tonuöjınimdək, mən ezümmningkilərni tonuymən wə ezümmningkilərmu menı tonuydu; koylar üqün jenim pida. **16** Bu qotandin bolmiojan baxqa koylirimmu bar. Ularımı elip baxlıxın kerək wə ularmu awazımıñni anglaydu; xuning bilən bir pada bolidu, xundakla ularning bir pədiqisi bolidu. **17** Ata menı xu səwəbtin səyiduki, mən jenimni kəyurturuwelixim üqün uni pida kiliməni. **18** Jenimni həqkim məndin alalmaydu, mən uni əz ihtiyarım bilən pida kiliməni. Mən uni pida kiliwxka həquklukmən wə xundakla uni kəyurturuwelixkimu

hökuklukmən; bu əmrni Atamdin tapxuruwaloqanmən. **19** Bu sözlər tüpəyilidin Yəhudiylar arisida yənə belünix pəyda boldi. **20** Ulardin kəp adəmlər: — Uningoşa jin qaplixiptu, u jeylüwatidu, nemə üqün uning sözigə kulak saloqudəksilər? — deyixti. **21** Yənə bəzilər bolsa: — Jin qaplxan adəmninğ sözliri bundəq bolmaydu. Jin kəndəkmü kərioqularning kəzlirini aqalisun?! — deyixti. **22** Kix pasli bolup, Yerusalemdə «Kayta beoxixlax heyti» etküzülüwatatti. **23** Əysa ibadəthanidiki «Sulaymanninğ pexaywini»da aylinip yürətti. **24** Yəhudiylar uning ətrapiqə olixiwelip: — Bizni qağanəqiqə tit-tit kiliş tutuklukta kaldurməqisən? Əgər Məsih bolsang, bizgə oqukini eyt, — deyixti. **25** Əysa uningə jawab bərdi: — Mən silərgə eyttim, lekin ixənməysilər. Atamning nami bilən kijoşan əməllirimning əzi mənə guwahlik beridu. **26** Biraq mən silərgə eytkinimdəq, silər etiqaq kilmidinglər, qünki mening koylirimdin əməsilər. **27** Mening koylirim mening awazimni anglaydu, mən ularni tonuymən wə ular mənə əgixidu. **28** Mən ularoşa mənggülik həyat ata kilimən; ular əsla həlak bolmaydu. Həqkim ularni kolumdin tartiwalalmaydu. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Ularni mənə təkdim kijoşan atam həmmidin üstündür wə həqkim ularni atamning kolidin tartiwalalmaydu. **30** Mən wə Ata [əslidinla] birdurmiz. **31** Buning bilən Yəhudiylar yənə uni qalma-kesək kilişməqçi bolup, yərdin kollirioşa tax elixti. **32** Əysa ularoşa: — Atamdin kəlgən nuroşun yəxhi əməllərnii silərgə kərsəttim. Bu əməllərninğ kəyisii üqün meni qalma-kesək kilməqçisilər? — dedi. **33** — Seni yəxhi bir əməl üqün əməs, bəli kupurluk kijoşining üqün qalma-kesək kilişimiz. Qünki sən bir insan turukləg, əzüngni Huda kiliş kərsəttim! — dedi Yəhudiylar jawabən. **34** Əysa ularoşa mundəq jawab bərdi: — Silərgə təwə mukəddəs kənunəda «Mən eyttim, silər iləhlərsilər» dəp pütülgən əməsmü? **35** Huda əz sez-kalamini yətküzgənlərnii «iləhlər» dəp atioşan yərdə (wə mukəddəs yazmilərdə eytiloşini hərgiz küqtin kəlməydu) **36** nemə üqün Ata Əzigə has-mukəddəs kiliş pəniy dnyəyoşa əwətkən zat «Mən Hudaning Oşlimən» desə, u toşuruluk «kupurluk kilding!» dəysilər? **37** Əgər Atamning əməllirini kilişimən, mənə ixənmənglər. **38** Biraq kilişən, mənə ixənməng haləttimü, əməllərninğ əzlişgə ixininglər. Buning bilən Atining mənə ikənlikini, meningmu Atida ikənlikimni hək dəp bilip etiqaq kilidioşan bolisilər. **39** Buning bilən ular yənə uni tutmaqçi boldi, biraq u ularning kolliridin kutulup, u yərdin kətti. **40** Andin u yənə lordan dəryasining u kətiqə, yəni Yəhya [pəyoşəmbər] dəslipidə adəmlərnii qəməldürgən jəyoşa berip, u yərdə turdi. **41** Nuroşun kixilər uning yəniqə kəldi. Ular: — Yəhya həq məjizilik əlamət kərsətməng, lekin uning bu adəm toşrisida barlik eytkənliri rast ikən! — deyixti. **42** Xuning bilən nuroşunlioşan kixilər bu yərdə uningə etiqaq kildi.

11 Lazarus degən bir adəm kesəl bolup kəloşanidi. U Məryəm wə hədisi Marta turoşan, Bəyt-Aniya degən kənttə turatti **2** (bu Məryəm bolsa, Rəbgə huxbuy məyni sürkigən, putlirini əz qəqliri bilən ertip kərutkən heliki Məryəm idi; kesəl bolup yatqan Lazarus uning inisi idi). **3** Lazarusning hədiliri Əysaqə həwərci əwətip: «I

Rəb, mənə sən səygən [dostung] kesəl bolup kəldi» dəp yətküzdi. **4** Ləkin Əysa buni anglap: — Bu kesəlin əlişp kətməydu, bəli bu arkilik Hudaning Oşli uluşlinip, Hudaning xən-xəripə ayan kilişidü — dedi. **5** Əysa Marta, singlisi wə Lazarusni tolimu səyətti. **6** Xungə u Lazarusning kesəl ikənlikini anglioşan bolsimü, əzi turuwatqan jəyda yənə ikki kün turdi. **7** Andin keyin u muhlislişrioşa: — Yəhudiyəgə kəyta barayil! — dedi. **8** Muhlislişri uningəşa: — Ustaz, yekindila [u yərdiki] Yəhudiylar seni qalma-kesək kilməqçi boləşan tursə, yənə u yərgə kəyta bəramsən? — deyixti. **9** Əysa mundəq dedi: — Kündüzdə on ikki sət bər əməsmü? Kündüzü yol mənəgə kixi putlaxmas, qünki u mən dnyəyaning yorukini kəridü. **10** Ləkin kəqisi yol mənəgə kixi putlixar, qünki uningdə yorukluk yoktur. **11** Bu sözlərnii eytkəndin keyin, u: — Dostimiz Lazarus uhləp kəldi; mən uni uykusidin oyoşatqili bərimən, — dəp kəoxup kəydi. **12** Xungə muhlislişri uningəşa: — I Rəb, uhlioşan bolsa, yəxhi bolup kəlidü, — dedi. **13** Həlbuki, Əysa Lazarusning əlümi toşuruluk eytkənidü, lekin ular u dəm elixtiki uyquni dəwatidü, dəp oylaxti. **14** Xungə Əysa ularoşa oqukini eytip: — Lazarus əldi, — dedi. **15** — Biraq silərnii dəp, silərninğ etiqaq kilişinglər üqün, [uning kəxidə] bolmioşanlikiməşa huxalmən. Əmđi uning yəniqə barayli, — dedi. **16** «Kəoxkəzək» dəp atilidioşan Tomas bəxkə muhlisdəxlirioşa: — Bizmü uning bilən billə barayli həm uning bilən billə ələyli, — dedi. **17** Əysa muhlislişri bilən Bəyt-Aniyəqə barəşanda, Lazarusning yəlikkə koyuloşinioşa əllikəqən tət kün boləşanlikü uningəşa məlum boldi. **18** Bəyt-Aniya Yerusalemoşa yekin bolup, uningdin əltə qəkirimqə yirəklitə idi, **19** xuning bilən nuroşun Yəhudiylar Marta bilən Məryəmgə inisi toşrisida təsəlli bərgili ularning yəniqə kəlgənidü. **20** Marta əmđi Əysaning keliwatqini anglapla, uning əldioşa qixti. Ləkin Məryəm bolsa əyidə olturup kəldi. **21** Marta əmđi Əysaqə: — I Rəb, bu yərdə boləşan bolsang, inim əlmigən bolatti. **22** Həlihəmə Hudadin nemini tilisəng, Uning sənə xuni bərdioşanlikini bilimən, — dedi. **23** — Ining kəyta tirilidü, — dedi Əysa. **24** Marta: — Ahirkü künidə, yənə tirilix künidə uning jəzmən tirilidioşanlikini bilimən, — dedi. **25** Əysa uningəşa: — Tirilix wə həyatlik mən əzümürməng; mənə etiqaq kijoşuqçi kixi əlsimü, həyat bolidü; **26** wə həyat turup, mənə etiqaq kijoşuqçi əbədil'əbəd əlməs; buningəşa ixinəmsən? (aiōn g165) **27** U uningəşa: — Ixinimən, i Rəb; sening dnyəyoşa kəlixü mukərrər boləşan Məsih, Hudaning Oşli ikənlikinğə ixinimən. **28** Buni dəp bolup, u berip singlisi Məryəmnii əstioşinə qəkirip: — Ustaz kəldi, sənə qəkiriwatidü, — dedi. **29** Məryəm buni anglap, dərhal ornidin turup, uning əldioşa bərdi **30** (xu pəyttə Əysa tēhi yezioşa kirmigən bolup, Marta uning əldioşa mēngip, uqrixip kəloşan yərdə idi). **31** Əmđi [Məryəmgə] təsəlli bəriwatqən, əyde uning bilən olturoşan Yəhudiylar uning əldirəp kərup sirtkə qixip kətkinini kərup, uni kəbrigə bərip xu yərdə yioşa-zar kijoşili kətti, dəp oylap, uning kəynidin mēngixti. **32** Məryəm əmđi Əysa bər yərgə barəşanda uni kərup, ayioşioşa əzini etip: — I Rəb, bu yərdə boləşan bolsang, inim əlmigən bolatti! — dedi. **33** Əysa Məryəmninğ yioşa-zar kijoşinini, xundəklə uning bilən billə kəlgən

Yəhudiy həkning yiqoʻzar kilixkʻinini kerganda, rohdia kattik piqan qekip, kengli tolimu biaram boldi wə: **34** — Uni kəyergə koyduqlar? — dəp soridi. — I Rəb, kelip kergin, — deyixti ular. **35** Əysa kez yexi kildi. **36** Yəhudiy hək: — Karanglar, u uni kanqilik seygən! — deyixti. **37** Wə ularin bəziliri: — Kariquning kezini aqkan bu kixi kesəl adəmnı olümdin saklap kəzalmasidi? — deyixti. **38** Əysa iqida yənə kattik piqan qekip, kəbrining aldioʻza bardi. Kəbri bir oʻar idi; uning kirix aozioʻza qong bir tax koyukluk idi. **39** Əysa: — Taxni eliwetinqlar! — dedi. Əlgüqining hədisi Marta: — I Rəb, yərlikkə koyojili tət kün boldi, hazir u purap kətkəndu, — dedi. **40** Əysa uningoz: — Mən sanga: «Etikad kilsang, Hudaning xan-xəripini kərisən» degənidimoju! — dedi. **41** Buning bilən halayik taxni eliwatti. Əysa kezirini asmanoʻza tikip mundaq dua kildi: — I Ata, tilikimni angliqoining üqün sanga təkəkkür eytimən; **42** Tiləklirimni həmixə anglyadiqanlikingni bilimən; lekin xundaq bolsimu, ətrapimdiki muxu halayik sening meni əwətkənlikingə ixənsun dəp, buni eytiwatimən! **43** Bu sezləni kilqəndin keyin, u yukiri awazda: — Lazarus, taxkiriqoʻza qik! — dəp towdidi. **44** Əlgüqi kol-putliri kepanlənən, engiki tengiloʻjan həlda taxkiriqoʻza qikti. Əysa ularoz: — Kəpənni yexiwetip, uni azad kilinglar! — dedi. **45** Məryəmning yenioʻza pətə kilip kelip, uning əmillerini kərgən Yəhudiylar iqidin nuroʻjunliri uningozə etikad kildi. **46** Lekin ularning iqida bəziliri Pərisiyləning yenioʻza berip, əysaning kilqan ixlirini məlum kilixti. **47** Xunga bax kahinlar wə Pərisiylər Yəhudiylarning kəngəxmisini yioʻjip: — Qandaq kiliximiz kerək? Bu adəm nuroʻjun mejjizilik alamətləni yaritiwatidu. **48** Uningozə xundaq yol koyup beriwərsək, həmmə adəm uningozə etikad kilip ketidu. Xundaq bolqanda, Rimliklar kelip bu bizning jayimiz wə kowmimizni wəyran kiliwetidu! — deyixti. **49** Ularning iqida biri, yəni xu yili bax kahin bolqan Kayafa: — Silər heqnemini bilməydikənsilər! **50** Pütin həkning həlak boluxining ornioʻza, birla adəmnung ular üqün elüxining əwzəllikini qüxinip yətməydikənsilər, — dedi **51** (bu sezni u əzlikidin eytmioʻjanidi; bəli u xu yili bax kahin bolqanliki üqün, əysaning [Yəhudiy] həkli üqün, xundaqla pəkət u hək üqünla əməs, bəli Hudaning hər yanoʻza tarkilip kətkən pəzəntlirining həmmisini bir kilip uyuxturux üqün əldioʻjanlikidin aldin bexarət berip xundaq degənididi). **53** Xuning bilən ular məsliħətlixip, xu kündin baxlap əysani əltürüwetixni kəstlidi. **54** Xuning üqün Əysa əmdi Yəhudiylar arisida axkara yürməytti, u u yərdin ayrilip qəlgə yəkin rayondiki Əfraim isimlik bir xəhriqə berip, muhlisliiri bilən u yərdə turdi. **55** Əmdi Yəhudiylarning «ətüp ketix heyti»ozə az kəloʻjanidi. Nuroʻjun kixilər təharətni ada kilix üqün, heyttin ilgiri yezilərdin Yerusalemoʻza kelixti. **56** Xuning bilən billə xu kixilər Əysani izdəxti. Ular ibadəthanida yiqiloʻzanda bir-birigə: — Qandaq oylawatisilə? U heyti ətküzgili kəlməsmu? — deyixti. **57** Bax kahinlar bilən Pərisiylər bolsa uni tutux üqün, hərkimning uning kəyərdilikini bilsə, məlum kilixi toqʻruluk pərman qikəroʻjanidi.

12 Ətüp ketix heytidin altə kün ilgiri, Əysa əzi olümdin tirildürgən Lazarus turuwatqan jay — Bəyt-Aniyaozə kəldi. **2** Xu wəjdin ular u yərdə uningozə

ziyapət bərdi. Marta mehmanlarni kütüwatatti; Lazarus bolsa Əysa bilən həmdastihan bolqanlarning biri idi. **3** Məryəm əmdi nahayiti kimmət bəhəlik sap sumbul ətiridin bir qadaq əkilip, əysaning putliriqoʻza kuydi andin qaqiliri bilən putlirini ertip kurutti. Ətirning hux purikə əyni bir aldi. **4** Lekin uning muhlislriddin biri, yəni uningozə pat arida satkunluk kilqoʻqu, Simonning oqpli Yəhuda İxkariyot: **5** — Nemixkə bu [kimmət bəhəlik] ətir kəmbəoʻqəllərgə sədikə kilip berilixkə üq yüz dinarozə setilmidi? — dedi **6** (u bu sezni kəmbəoʻqəlləning oʻemini yegənliki üqün əməs, bəli oʻoʻri bolqanliki üqün degənididi; qünki u [muhlislarning oqpli] həmyanini sakliqoʻqu bolup, dam uningozə selinoʻjinidin oʻoʻriwalattı). **7** Əmdi Əysa: — Ayalni əz ihtiyarioʻza koyojin! Qünki u buni mening dəpnə küntüm üqün təyyarlik kilip sakliqoʻqandur; **8** qünki kəmbəoʻqəllər həmixə silər bilən billə bolidu, lekin mən həmixə silər bilən billə bolmaymən, — dedi. **9** Zor bir top Yəhudiylar uning xu yərdə ikənlikidin həwər tepip, xu yərgə kəldi. Ularning kelixi yaloʻzə əysani dəpla əməs, yənə u olümdin tirildürgən Lazarusnımu kərtix üqün idi. **10** Lekin bax kahinlar bolsa Lazarusnımu əltürüxni məsliħətəlxəkəndi; **11** Qünki uning səwəbidin nuroʻjun Yəhudiylar əzlriddin qekinip əysaozə etikad kiliwatatti. **12** Ətisi, [«ətüp ketix] heyti»ni ətküzixkə kəlgən zor bir top halayik əysaning Yerusalemoʻza keliwatqanliki uninglar, **13** kolliriqoʻza horma xahlirini tutuxkan həlda uni angli qixikti wə: «Təxəkkür-hosanna! Pərwərdigarning namida kəlgüqi, İsrailning padixahioʻza mubərek bolqay!» dəp warkiraxti. **14** Əysa bir təhəyini tepip, uningozə mindi; huddi [mukəddəs yazmilarda] mundaq pütülgəndək: — **15** «Korqma, i Zion kizil Mana, Padixahing əxək təhiyigə minip keliwatidu!». **16** Əyni qaoʻzda uning muhlisliiri bu ixlarni qüxənməytti, lekin Əysa xan-xərpəttə uloʻqəloʻzandin keyin, bu sezləning uning toqʻruluk pütülgənlikini, xundaqla bu ixlarning dərwekə uningda xundaq yüz bərgənlikini esigə kəltürdi. **17** Əmdi u Lazarusni kəbridin qakirip tirildürgən qaoʻzda uning bilən billə bolqan halayik bolsa, bu ixkə guwahlik beriwatatti. **18** Əysa yaratqan bu mejjizilik alamətnımu angliqoʻzə, uni qarxi elixkə xu bir top adəmlər qixixkanidi. **19** Pərisiylər bolsa bir-birigə: — Karanglar, [barlik] kilqoininglar bikar kəttil Mana əmdi pütüklə jəhan uningozə əgəxməktə! — deyixti. **20** Ətüp ketix heytida ibadət kilqojili kəlgənlər arisida birnəqqə greklarmu bar idi. **21** Bular əmdi Galiliyoning Bəyt-Saida yezisidin bolqan Filipning yenioʻza kelip: — Əpəndim, biz Əysa bilən kəruxsək, — dəp tətəp kilixti. **22** Filip berip buni Andriyaska eytti. Andin Andriyas wə Filip ikkisi əysaozə məlum kildi. **23** Lekin Əysa ularozə jawəbən mundaq dedi: — «Insan oʻoʻqlining xan-xərpəttə uloʻqəloʻzandin waqit-saiti yetip kəldi. **24** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayik, buozday deni tupraq iqigə qüxüp əlmigüqə, əzi yənila yaloʻzə kalidu; lekin əlsə, mol həsul beridu. **25** Kimdəkim əz həyatini ayisa uningdin məhrum bolidu; lekin bu dunyada əz həyatidin nəpərlənsə, uni mənəggülük həyatlikkə sakliqalaydu. (əiθionis q166) **26** Kimdəkim hizmitimdə boluxni halisa, manga əgəxsun. Mən kəyərdə bolsam, mening hizmətqimmu xu yərdə bolidu.

Kemdäkim mening hizmitimda bolsa, Ata uningoja izzat qilidu. **27** Hazir jenim kattik azabliniwatidu. Män nemä deyixim keräk? «Ata, meni bu saatın kutkuzojın!» daymu? Lekin män däl muxu waqıt-saet üqün kældim. **28** Ata, namingoja xan-xəräp kältürin!» Xuan, asmandın bir awaz anglıñip: — Uningoja xan-xəräp kältürdüm wä yänä uningoja xan-xəräp kältürimän!» — deyildi. **29** Buni anglojan xu yərdä turojan halayik: — Hawa güldürildi, — deyixti. Yänä bəzilər bolsa: — Bir pərixət uningoja gəp kildi, — deyixti. **30** Əysa bolsa jawabən: — Bu awaz meni dəp əməs, şilərnı dəp qüxti. **31** Əmdi dunyaning üstigə həküm qikirilix waqti kəldi; hazir bu dunyaning həkümdarining taxkırıoja koqılınıx waqti kəldi. **32** Wə män bolsam, yərning üstidin kətürülginimda, pütkül insanlarnı özümgə jəlp kılıp tartımən, — dedi **33** (uning buni degini əzining kəndək ölüm bilən əlidiojanlıknı kərsətkini idi). **34** Halayik buningoja jawabən uningdin: — Biz mukəddəs kanundın Məsihning əbədigiqə kalidiojanını anglojan; sən kəndəksigə «İnsan'ooqli kətürülüxi kerək» dəysən?! Bu kəndəkmu «İnsan'ooqli» bolsun? — dəp soridi. **(aiñ g165)** **35** Xunga Əysa ularoja: — Nurning aranglarda bəlidiojan waqti uzun bolmaydu. Xunga kərangəjulukning silərnı besiwalməsliki üqün, nur bar waqtida [uningda] menginglar; kərangəjulukta mangəjan kixi əzining kəyərəgə ketiwatkanlıknı bilməydu. **36** Nur aranglarda bar waqtında, uningoja ixininglar; buning bilən nurning pərzəntli bəzilər, — dedi. Əysa bu səzlərnı kıləjəndin keyin, uların ayırılıp yoxurunuwaldi. **37** Gərqə u ularning kəz aldida xunqə tola məjizilik əlamət kərsətkən bolsimu, ular tehi uningoja etikaq kılımıdi. **38** Xuning bilən Yəxaya pəyojəmbərnı yazmisida aldin'ala kərsitilgən bəxarət dəl əməlgə axurdi: «I Pərwədigar, bizning yətküzgən həwirimizgə kimmu ixəngən? Həm «Pərwədigarning biliki» Boləjuqi kimgimu ayan kılınojan?» **39** Halayikning etikaq kilmiojanining səwəbi dəl xuki (huddi Yəxaya pəyojəmbər yənə aldin'ala eytkəndək): «[Pərwədigar] ularning kəzli rnı kor, Kəlbini tax kildi; Məksət, ularning kəzli rnı kor, Kəlbining qüxinip, [Guna]hridin yənixining aldinı elix üqündur; Bolmisa, Mən ularnı sakaytkən bolattım, — [dəydu Pərwədigar]». **41** Bu səzlərnı Yəxaya [pəyojəmbər] [Məsihning] xan-xəripini kərip uningoja kərita aldin'ala səz kılıjınıda eytkəndi. **42** Wəhələnki, gərqə hətta Yəhudıy əksakalliridimnu nurojanlojan ədəmlər uningoja etikaq kıləjan bolsimu, ular Pərisiyələr wəjədin kərkəp, əzli rnıning sinagogtin koqıləp qikiriwətilməsliki üqün unı etirəp kılımıdi. **43** Buning səwəbi, ular insanlardın kelidiojan izzət-xəhrətnı Hudadin kelidiojan izzət-xəhrətnin yahxi kəratıdi. **44** Biraq Əysa yukiri awaz bilən mundək dedi: — Manga etikaq kıləjuqi mangıla əməs, bəlki meni əwətküqigə etikaq kıləjuqidur. **45** Kimki meni kərgüqi bolsa, meni əwətküqini kərgüqi bolıdu. **46** Mən manga etikaq kıləjuqılar kərangəjulukta kəlmisun dəp, nur süpitidə dunyaoja kældim. **47** Birsı səzli rnıni anglap, ularnı tutmisa, unı sorakka tartmaymən; qünki mən dunyadikilərnı sorakka tartkili əməs, bəlki dunyadikilərnı kutkuzojili kældim. **48** Biraq meni qətkə kəkküqini, xundakla səzli rnıni kəbul kilmiojanni bolsa,

unı sorakka tartkuqi birsı bar. U bolsimu, mən eytkən səz-kalamımdur. U ahırki küni unı sorakka tartıdu. **49** Qünki mən əzlükümdin səzli rnıni yəq, bəlki meni əwətkən Ata mening nemini deyixim wə kəndək səzli rnıni kerəkligigə əmr bərgən. **50** Uning əmrining mənggülik həyatlik ikənlikini bilimən. Xunga nemini səzlisəm, Ata manga buyruojinidək səzləymən. **(aiñnios g166)**

13 Ətup ketix həytidin ilgiri, Əysa bu dunyadin ayırılıp, Atining yənoja bəridiojan waqıt-səatning yetip kəlgənlikini bildi wə xuning üqün bu dunyadiki əz ədəmlirigə kərsitip kəlgən mehir-muħəbbitini ahırojıqə toluq kərsitip turdi. **2** Əmdi kəqlik tamak yeyiliwatkanıdi; İblis allıburun Simonning ooqli Yəhuda İxkariyotning kəngligə Əysaoja satkunluk kılıx wəswəsisini saləjanıdi. **3** Əysa Atining hər ixni uning kəlijoja tapxurojınıni, wə əzining Hudaning yənidin kəlip, Hudaning yənoja kəytidiojanlıknı bilgəqkə, **4** dastihandin turup, ton-kənglikini yexip, bir lənggə bilən belini baqlıdi. **5** Andın jawuroja su kuyup, muhlislarning putli rnıni yuyuxka wə beligə baqləjan lənggə bilən sürtürü kurutuxka baxlıdi. **6** Nəwət Simon Petruska kəlgəndə, Petrus uningoja: — I Rəb, putumni sən yusang kəndək boləjini?! — dedi. **7** Əysa uningoja: — Nemə kiliwatkanıni hazir bilməysən, lekin keyin bilisən, — dedi. **8** Petrus: — Sən mening putumni yusang hərgiz bolmaydu! — dedi. Əysa uningoja jawabən: — Seni yuymisam, mening bilən təng nesiwəng bolmaydu, — dedi. **(aiñ g165)** **9** Simon Petrus: — I Rəb, undakta pəkət putli rnıni əməs, kəllirimmıni, bəximnimu yuojayəsən! — dedi. **10** Əysa uningoja: — Bədinı yuyulup, tamamən pakiz boləjan ədəm pəkət putli rnıni yusıla kəyta yuyuxuning həjiti bolmaydu. Silər pakiz, lekin həmminglar əməs, — dedi **11** (qünki u əzini kimning tutup bəridiojanlıknı bilətti; xuning üqün u «Həmminglarla pakiz əməs» degənıdi). **12** Xuning bilən u ularning putli rnıni yuyup boləjəndin keyin, ton-kənglikini kiyip, yənə dastihanoja olturup ularoja mundək dedi: — Silərgə nemə kıləjini mni uktunglarmu? **13** Silər meni «Ustaz» wə «Rəb» dəysilər wə rast eytisilər, mən xundakturmən. **14** Əgər mən Rəb wə ustazinglar turukluk, putli rnıni yuojanıkmən, silərmu bir-biringlarning putli rnıni yuyuxunglar kerək. **15** Mən silərgə kıləjəndək silərnıngmu həm xundək kılixinglar üqün bu ilgini kəldurdum. **16** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, kul hojayinidin üstün turmaydu, əlqimu əzini əwətküqidin üstün turmaydu. **17** Bu ixlarnı bilgənıksilər, xundək kılsanglar bəhtlikisilər! **18** Mən bularnı həmminglaroja kəritip eytmidim. Mən talliojanlırnıni bilimən, lekin [mukəddəs yazmılarda] aldin pütülgən: «Mən bilən həmdastihən bolup nemini yegənmu manga put atlı!» degən bu səz əməlgə axurulmay kəlməydu. **19** Mən bu ix yüz bərxitin əwwal unı silərgə eytip kəyayki, u ixlər yüz bərgəndə mening «Bar Boləjuqi» ikənlikingə ixinisilər. **20** Bərhək, bərhək, silərgə xuni eytip kəyayki, kimki mən əwətkən hərəkəndək birsini kəbul kıləjan bolsa, meni kəbul kıləjan bolıdu; wə meni kəbul kıləjuqılar meni əwətküqini kəbul kıləjan bolıdu. **21** Əysa bu səzlərnıni eytkəndin keyin, roħta kattik piəjan qəkip, mundək guwahlik bərdi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, aranglarda birəylən manga satkunluk kılıdu!

22 Muhlislar kimni dawatqanlikini bilalmay, bir-biriga qaraxti. 23 Əmdi dastihanda muhlisiridin biri Əysaning maydisiga yelinip yatkanidi; u bolsa «Əysa seydiyoqan muhlis» idi. 24 Simon Petrus uningdin [Əysaning] kimni dawatqinini sorap bekixini ixarət kildi. 25 Xuning bilən u Əysaning maydisiga yelinip turup uningdin: — I Rəb, u kimdur? — dəp soridi. 26 Əysa jawab berip: — Bu bir qixləm nanni axka tögürüp kimgə sunsam, xudur, — dedi. Xuning bilən u bir qixləm nanni [axka] tögürüp, Simonning oşli Yəhuda İxkariyotka sundi. 27 Yəhuda nanni eliwidi, Xəytan uning iqiğə kirdi. — Kildiyoqinini qapsan kil, — dedi Əysa uningə. 28 (Əmdi dastihanda olturoqanlarning heqkaysisi uning [Yəhudaqə] bu sezləni nemə üqün deginini bildimdi. 29 Yəhuda ularning ortak həmyanini tutqini üqün, bəzilər Əysa uningə: «Bizgə keraklik heytlük nərsiləni elip kəl» yaki «Kəmbəoqəllərgə birər nərsə bər» dəwatsa kerək, dəp oylaxti). 30 Yəhuda bu bir qixləm nanni elipla taxkiriyoqə qikip kətti (bu qəoq keqə idi). 31 Yəhuda taxkiriyoqə qikip kətkəndin keyin, Əysa mundak dedi: — Əmdi İnsan' oşli uluqlinidoqan waqit-saət yetip kəldi wə Huda u arkilik uluqliniddu. 32 Wə əgər Huda uningda uluqlansa, Hudamu Əzidə uni uluqlaydu, xundakla dərhal uni uluqlaydu. 33 Balilirim, silər bilən billə bolidoqan yənə azoqina waqtim kəldi. Silər meni izdəysilər, lekin mening Yəhudiyolarə: «Mən baridoqan yərgə silər baralmaysilər» dəp eytkinimdək, buni silərgimü eytimən. 34 Silərgə yengi bir əmr tapxurimənkə, «bir-biringlarni səyünglər». Silərnə səyginimdək, silərmü bir-biringlarni səyünglər. 35 Aranglarda bir-biringlarəqə mehür-muħəbbitənglər bolsa, həmmə adəm silərnəning mening muhlisirimi ikənlikənglarni bilidu. 36 Simon Petrus uningdin: — I Rəb, kəyərğə barisən? — dəp soridi. Əysa jawabən: — Mən ketidoqan yərgə hazırqə əgixip baralmaysən, lekin keyin mənə əgixip barisən, — dedi. 37 Petrus uningə: — I Rəb, nemə üqün hazır sening kəyningdin əgixip baralmaymən? Sən üqün jenimni pida kilay! — dedi. 38 Əysa jawabən mundak dedi: — Mən üqün rasttinla jeningni pida kiləmsən? Bərħək, bərħək, sənə eytip qoyayki, horaz qillioquqə, sən məndin üq ketim tanisən!

14 Kənglünqlarni parakəndə kilənglər! Hudaqə ixinisilər, mangimü ixininglər. 2 Atamning eyidə nuroqun makanlar bar. Bolmidoqan bolsa, buni silərgə eytkən bolattim; qünki mən hərbinglarəqə orun təyyarlaş üqün u yərgə ketip barimən. 3 Mən silərgə orun təyyarlioqli baridoqanikənmən, qokum kaytip kelip, silərnə özümğə alimən; xuning bilən, mən kəyərğə bolsam, silərmü xu yərdə bolisilər. 4 Silər mening kəyərğə ketidoqanlikimni wə u yərgə baridoqan yolni bilisilər. 5 Tomas uningə: — I Rəb, sening kəyərğə ketidoqanlikingni bilməymiz. Xundak ikən, yolni kəndak bilimiz? — dedi. 6 Əysa uningə: — Yol, həkikət wə həyatlik əzimidurmən. Meningsiz heqkim Atining yenioqə baralmaydu. 7 Əgər meni tonuqan bolsanglar, Atammimü tonuqan bolattinglər. Hazirdin baxlap uni tonudunglar həm uni kərdünglər, — dedi. 8 — I Rəb, Atini bizgə kərsitip qoysangla, xu kupayə, — dedi Filip. 9 Əysa uningə mundak dedi: — «I Filip, silər bilən birgə boləjinimoqə xunqə waqit boldi,

meni tehiqə tonumidingmu? Meni kərgən kixi Atini kərgən bolidu. Xundak turukluk, sən nemixka yənə: «Bizgə Atini kərsətkəysən» dəysən? 10 Mən Atida, Ata mənə ikənlikigə ixənməmsən? Silərgə eytkən sezlirimməni əzlükümdin eytkinim yok; bəlki mənə turuwatqan Ata Əz əməllirini kiliwatidu. 11 Mening Atida boləjanlikimoqə, Atining mənə boləjanlikəqə ixininglər. Yaki heqbolmidoqanda, mening kiləqan əməllirimdin mənə ixininglər. 12 Bərħək, bərħək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, mənə ixəngən kixi mening kiliwatqan əməllirimməni kilalaydu; wə bulardinmü tehimü uluq əməllərnəni kilidu, qünki mən Atining yenioqə [kaytip] ketimən. 13 Wə Atining Oşluda uluqlinixi üqün, hərnemini mening namim bilən tilisənglər, xularni ijabət kilimən. 14 Mening namim bilən hərəkəndak nərsini tilisənglər, mən silərgə xuni ijabət kilimən». 15 — «Meni seysənglər, əmrlirimğə əməl kilisilər. 16 Məmmü Atidin tiləymən wə u silərgə baxka bir Yardəmçi ata kilidu. U silər bilən əwədgəqə birgə bolidu. (aion q165) 17 U bolsimü Həkikətning Rohidur. Uni bu dunyadikilər qəbul kilalmaydu, qünki Uni nə kərməydu, nə tonumaydu. Biraq silər Uni tonuysilər, qünki U silər bilən billə turuwatqan həm silərdə məkən kilidu. 18 Mən silərnəni yetim qəldurməymən, yeninglarəqə yənə kaytip kelimən. 19 Azoqina waqittin keyin, bu dunya meni kərməydu, lekin silər kərisilər. Mən həyat boləjanlikim üqün, silərmü həyat bolisilər. 20 Xu kündə mening Atamda boləjanlikim, silərnəning mənə boləjanlikənglər wə məmmü həm silərdə boləjanlikimni bilisilər. 21 Kim əmrlirimğə igə bolup ularni tutsa, meni seygüqi xu bolidu. Meni seygüqini Atammü seydi, məmmü uni seymən wə ezümmi uningəqə ayan kilimən». 22 Yəhuda (Yəhuda İxkariyot əməs) uningdin: — I Rəb, sən ezüingni bu dunyadikilərgə ayan kiləmay, bizgila ayan kilixing kəndak ix? — dəp soridi. 23 Əysa uningəqə jawabən mundak dedi: — «Birkim meni seysə, sezümmi tutidu; Atammü uni seydi wə [Atam] bilən ikkimiz uning yenioqə berip, uning bilən billə məkən kilimiz. 24 Meni seyməydoqan kixi sezlirimməni tutmaydu; wə silər anglawatqan bu səz bolsa mening əməs, bəlki meni əwətkən Atiningkidur. 25 Mən silər bilən billə boluwatqan qəoqimda, bularni silərgə eyttim. 26 Ləkin Ata mening namim bilən əwətidoqan Yardəmçi, yəni Mukəddəs Roh silərgə həmmini əgitudu həm mening silərgə eytkən həmmə sezlirimməni esinglarəqə kəltüridu. 27 Silərgə hatirjəmlilik qəldurimən, əz hatirjəmlilikimni silərgə berimən; mening silərgə bərginim bu dunyadikilərnəning bərginidək əməstur. Kənglünqlarni parakəndə kilənglər wə jür'ətsiz bolənglər. 28 Silər mening: «Mən [silərdin] ayrilip ketimən, keyin yeninglarəqə yənə kaytip kelimən» deginimni anglidinglər. Meni seygən bolsanglar, Atining yenioqə ketidoqanlikim üqün hürsən bolattinglər. Qünki Ata məndin uluqdur. 29 Silərnəning bu ixlar yüz bərginidə ixinixinglər üqün bu [ixlar] yüz berixtin əwwal silərgə eyttim. 30 Mundin keyin silər bilən kəp sezləxməymən; qünki bu dunyaning həkəmdari kelix əldidə turidu wə məndin kirgüdək heq yoquq tapalmaydu. 31 Ləkin bu dunyaning adəmlirining mening Atini seydiyoqanlikimni

bilixi üqün Ata manga nemə əmr qilojan bolsa, mən dəl xuni əməlgə axurimən. Turunglar, bu joydin ketəyli».

15 — «Həqiqiy üzüm teli» özümdürmən, Atam bolsa baqwəndür. **2** Baqwən mändiki mewə bərməydiəjan hər bir xahni kesip taxlaydu. Mewə bərgənirini bolsa tehimu kəp mewə bərsun dəp, pak kəlip putap turidu. **3** Əmdi silər mən silərgə yətküzgən səzüm arkişik alliburun pak boldunglar. **4** Silər məndə izqil turunglar, mənmu silərdə izqil turimən. Xah talda turmay, əzi mewə bərləməydiəjiniyədək, silərmmə məndə izqil turmisanglar, mewə bərləməysilər. **5** «Üzüm teli» özümdürmən, silər bolsanglar xahliridursilər. Kim məndə izqil tursa, mənmu xundakla uningda turojnimda, u kəp mewə beridu. Qünki mənətsiz həqnemini kılalməysilər. **6** Birsə məndə turmisa, u [kərəksiz] xahtək taxlinip, qurup ketidu. Bundak xahlar yioyiq kelinip otkə taxlinidu. **7** Silər məndə izqil tursanglar wə səzirim silərdə izqil tursa, nemini tələp kilsanglar, silərgə xu ijəbat bolidu. **8** Silərning kəp mewə bərixinglar, xundakla mening muhlisirim iəkənliliklarni ispatlixinglar bilən xan-xəpə Atamoğa kəltürüldü. **9** Atam meni səyginidək, mənmu silərni səydüm; mening mehir-muhabbitimda izqil turunglar. **10** Əgər əmrlirimni tutsanglar, huddi mən Atamning əmrlirini tutkan wə həmişə uning mehir-muhabbitidə turojnimdək, silərmmə həmişə mening mehir-muhabbitimda turisilər. **11** Mening huxallikim silərdə bolsun wə xuningdək huxallikinglar toluq taxsun dəp, mən bularni silərgə eyttim. **12** Mening əmrim xuki, mən silərni səyginimdək, silərmmə bir-biringlarni səyüinglar. **13** İnsanlarning öz dostliri üqün jenini pida kılıxtin qongkur mehir-muhabbiti yoxtur. **14** Silərgə buyruəjan əmrlirimni ada kilsanglar, mening dostlirim bolisilər. **15** Əmdi mundin keyin mən silərni «kul» dəp atiməymən. Qünki kul hojayinining nemə kiliwatkinini bilməydu. Uning ornoəja silərni «dost» dəp atidim, qünki Atamdin angliəjanlirimning həmmisini silərgə yətküzdüm. **16** Silər meni talliojninglar yox, əksiqə mən silərni tallidim wə silərni bərip mewə bərsun həmdə mewiliringlar daim saklansun, mening namim bilən Atidin nemə tilisənglar, u silərgə bərsun dəp silərni tiklidim. **17** Silərgə xuni əmr kilmənki, bir-biringlarni səyüinglar. **18** Bu dunyadikilər silərdin nəprətlənsə, silərdin əwwal mändin nəprətləngənlikini bilinglar. **19** Silərmmə bu dunyadikilərdin boləjan bolsanglar, bu dunyadikilər silərni əzimizningki dəp, səyğən bolatti. Biraq silər bu dunyadin bolmioəqaqə, bəlkə mən silərni bu dunyadin ayrip talliojanlikim üqün, əmdi bu dunyadikilər silərdin nəprətlinidu. **20** Mən silərgə eytkən səzni esinglarda tutunglar: «Kul hojayinidin üstün turmaydu». Ular manga ziyəkəxlik qilojan bolsa, silərgimni ziyəkəxlik kılıdu. Mening səzümni tutkan bolsa, ular silərningkinimu tutidu. **21** Biraq mening namim tüpəylidin ular silərgimni xu ixlarning həmmisini kılıdu, qünki ular meni əwətküqini tonumaydu. **22** Əgər mən kəlip ularəja səz kilmiojan bolsam, ularda gunah yox dəp həsəblinatti. Ləkin həzir gunahı üqün ularning heq bəhanisi yoxtur. **23** Kimdəkim mändin nəprətlənsə Atamdinmu nəprətləngən bolidu. **24** Mən ularning arisida baxqə heqkim kəlip bəkmiojan əməllərni

kilmiojan bolsam, ularda gunah yox dəp həsəblinatti. Ləkin ular həzir [əməllirimni] kərgən turukluk, yənəla həm mändin həm Atamdin nəprətləndi. **25** Ləkin bu ixlər ularəja təwə boləjan Təwrət kanunida: «Həqəqandək səwəbsizlə mändin nəprətləndi» dəp pütülgən səz əməlgə axuruluxi üqün xundək yüz bərdi. **26** Ləkin mən silərgə Atining yənidin əwətdiojan Yardəmqi, yəni Atining yənidin qıkkuqi Həqikətning Rohi kəlgəndə, U manga guwahlik berisilər, qünki silər baxtin tartip mən bilən billə boldunglar.

16 Silərning putlixip kətməslikinglar üqün bularni silərgə eyttim. **2** Ular silərni sinagoglarning jamaətliridin qoqlap qikiriwetidu; həmdə xundək bir wəqit-səət kəliduku, silərni öltürgüqi əzini Hudaəja hizmat kiliwatimən, dəp həsəblaydu. **3** Ular bularni yə Atini, yə meni tonumiojanliqi üqün kılıdu. **4** Ləkin mən bu ixlarni silərgə eyttimki, wəqit-səiti kəlgəndə, mən xundək əldin əla eytkinimni esinglarəja kəltürəlysilər. **5** — Mən baxta bularni silərgə eyttim, qünki mən silər bilən billə idim. Ləkin əmdi meni əwətküqining yəniəja kəytip ketimən. Xundək turukluk, aranglardin heqkim mändin: «Nəgə ketisən?» dəp soriməywatidu. **6** Əksiqə, silərgə bularni eytkinim üqün, kəlbənglar kəyoəyoəja qəməp kətti. **7** Əmma mən silərgə həqikətni eytip qoyayki, mening ketixim silərgə paydiliktur. Qünki əgər kətmisəm, Yardəmqi silərgə kəlməydu. Əmma kətsəm, Uni silərgə əwətimən. **8** U kəlgəndə, bu dunyadikilərgə gunah toəjrisida, həqkanıylik toəjrisida wə ahirət soriki toəjrisida həqikətni bilgüzidu. **9** U ularni gunah toəjrisida bilgüzidu, qünki ular manga etikad kilmidi. **10** Ular ni həqkanıylik toəjrisida [bilgüzidu], qünki Atamning yəniəja kəytip bərimən wə silər meni yənə kərləməysilər. **11** Ular ni ahirət soriki toəjrisida [bilgüzidu], qünki bu dunyaning həkəmdari üstigə həküm qikirildi. **12** Silərgə eytdiojan yənə kəp səzirim bəridi; ləkin silər ularni bəzirə qəturəlməysilər. **13** Ləkin U, yəni Həqikətning Rohi kəlgəndə, U silərni bərlək həqikətə baxlap bəridu. Qünki U əzlikidin səzilməydu, bəlkə nemini angliəjan bolsa, xuni səzəydu wə kəlgüsədə bolidiojan ixlardin silərgə həwə beridu. **14** U meni uluəylaydu; qünki U məndə bərlək boləjanni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu. **15** Atida bərlək boləjaning həmmisi həm meningkidur; mana xuning üqün mən: «U məndə bərlək boləjanni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu» dəp eyttim. **16** Az wəqittin keyin, meni kərməysilər; wə yənə bir'az wəqit ətkəndin keyin, meni kəyta kərisilər, qünki mən Atamning yəniəja ketimən». **17** Xunga muhlislarning bəziliri bir-birigə: — Bizlərgə: — «Az wəqittin keyin, meni kərməysilər; yənə bir'az wəqit ətkəndin keyin, meni kəyta kərisilər» wə yənə «Qünki mən Atamning yəniəja ketimən» deginə nəmə deginidu? **18** «Az wəqittin keyin» degən səzining mənisi nəmə? Uning nemiləni dawətkənlirini bilmiduk, — deyxidu. **19** Əysə ularning əzidin nemini soriməqqi boləjini bilip ularəja mundək dedi: — «Mening «Az wəqittin keyin, meni kərməysilər; yənə bir'az wəqit ətkəndin keyin, meni kərisilər» deginimning mənisini bir-biringlardin sorawətamisilər? **20** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, silər yioəja-zar kəturəsilər, ləkin bu

dunyadikilär huxal boluxup ketidu; silär qayöürisilär, lekin qayöülinglar xadliqqa aylinidu. **21** Ayal kixi tuoqtta azablinidu, qünki uning waqit-saiti yetip kälgen; lekin bowiki tuoqlup bolöqandin keyin, bir pörzöntning dunyaoja kälgenlikining xadliqi bilän tartqan azabini untup ketidu. **22** Xuningöja ohxax, silärmu hazir azabliniwatisilär, lekin män silär bilän qayta kerüximän, kälbinglar xadlinidu wä xadliqlinglarni heqkim silärdin tartiwalmaydu. **23** Xu kündä silär mändin heqnärsä sorimaysilär. Bärhäk, bärhäk, män silärgä xuni eytip koyayki, mening namim bilän Atidin nemini tilisänglar, u xuni silärgä beridu. **24** Hazirojqä mening namim bilän heqnemä tilimidiglar. Ämdi tilänglar, erixisilär, buning bilän xadliqlinglar tolup taxidul! **25** Silärgä bularni tämsillär bilän eytip bärdim. Biräq xundak bir waqit keliduki, u qaoqda silärgä yonä tämsillär bilän sözlimäymän, Ata toorluc silärgä oquq eytimän. **26** Xu küni tiläkliringlarni mening namim bilän iltija kilisilär. Män silär üqün Atidin tölöp kilimän, döp eytmaymän; **27** qünki Ata özimu silärni söyidu; qünki silär meni söyisilär wä mening Hudaning yenidin kälgenlikimgä ixändinglar. **28** Män Atining yenidin qikip bu dunyaoja kældim; ämdi män yonä bu dunyadin ketip Atining yenioja barimän». **29** Muhlisiri: — Mana sän hazir oquq eytiwatisän, tämsil kältürüp sözlimiding! **30** Biz sening hämmini bilginingni, xundakla heqkimning sändin soal sorixining häjiti yoklukini ämdi bilip yattuk. Xuningdin sening Hudaning yenidin kälgenlikimgä ixändük, — deyixti. **31** Äysa jawaban ularöja: — Hazir ixändinglarmu? **32** Mana, xundak waqit-saiti keläy döp kaldi, xundakla kelip kaldiki, hämminglar meni yalojuz taxlap härbiringlar öz yolliringlaröja tarkkilip ketisilär. Biräq män yalojuz ämäsän, qünki Ata män bilän billidur. **33** Silärning mändä hatirjämlikkə igə boluxunglar üqün bularni silärgä eyttim. Bu dunyada turup azab-oqubət tartisilär, ämma öjəyrätlik bolunglar! Män bu dunya üstidin öjəlibə kildim!

17 Äysa bu sözlärni kilöqandin keyin, kezlrini ärxkä tikip, mundak dua kildi: — I Ata, waqit-saät yetip kaldi; Sän Ooqlungni uluoqlatkuzöjaysän; buning bilän Ooqlungmu Seni uluoqlatkuzidu; **2** yoni, uning Sän uningöja tapxurojan insanlaröja mænggülik hayat ata kilixi üqün, uningöja pütkül öt igiliridin üstün höqük ata kilöjüngdäk, uni uluoqlatkuzöjaysän. (**aiönios g166**) **3** Mænggülik hayat xuki, birdinbir häkikiy Huda — Seni wə Sän äwätkän Äysa Mäsihni tonuxtın ibarəttur. (**aiönios g166**) **4** Män Sening ämäl kilixim üqün tapxurojan ixingni orundixim bilän Seni yör yüzidä uluoqlatkuzdum. **5** I Ata, Sening aläm apiridä boluxtin burun män Özüngning yeningda igə bolöjan xan-xərpə bilän meni Özüngning yeningda uluoqlatkuzöjaysän. **6** Sän bu dunyadin manga tallap bərgən adəmlərgə Sening namingni ayan kildim. Ular Seningki idi, Sän ularni manga bərding wə ular Sening səz-kalamingni tutup kaldi. **7** Ular hazir Sän manga bərgən hämmə nərsiləring Seningdin kəlgənlikini bildi. **8** Qünki Sän manga tapxurojan sözlərni ularöja yətküzdüm; ularmu bularni köbul kildi, xuning bilän Səndin qikkinični häkikətən bilip yətti hämdə Sening meni äwätkənlikingimni ixändi. **9** Bularöja dua kilimän; bu dunyadiki adəmlərgə ämäs, bəlki Sän manga

bərgən adəmlərgə dua kilimän; qünki ular Seningkidur. **10** Mening bərlükim Seningkidur wə Sening bərlükim bolsa meningkidur wə mən ulara xərpə taptim. **11** Män ämdi bu dunyada turiwərməymän; lekin ular bu dunyada kaldi wə män Sening yeningöja ketiwatimän. I mukəddəs Ata, Sən manga bərgən naming arkilik ularni sakliöjinki, biz ikkimiz bir bolöjünimizdäk, ularmu bir bolöjay. **12** Män ular bilän billə bolöjan waqtimda, Sən manga bərgən naming bilän ularni saklidim häm köoqidim; wə mukəddəs yazmildiki bəxərtning əmälə axuruluxi yolida, ularning iqidin halakətkə has bolöjan kixidin baxkä birimu yokaldim. **13** Mana ämdi sening yeningöja barimän. Mening xadliqim ularda tolup taxsun döp, wə sözlərni dunyadiki waqtimda sözlidim. **14** Män ularöja səz-kalamingni tapxurdum. Män bu dunyadin bolmiojünimdäk, ularmu bu dunyadin bolmiojini üqün, bu dunyaning adəmlri ularidin nəprätlinidu. **15** Ular ni bu dunyadin ayriwətkaysän döp tilimaymän, bəlki ularni rəzil bolöjuqidin sakliöjaysän, döp tiləymän. **16** Män bu dunyadin bolmiojünimdäk, ularmu bu dunyadin äməstur. **17** Ular ni häkikət arkilik Özünggə mukəddəs kilip atiojuzöjaysän, qünki səz-kalaming häkikəttur. **18** Sən meni dunyaoja äwätkingdäk, mənmu ularni dunyaoja äwəttim. **19** Ular mu häkikəttə mukəddəs kilinip Özünggə atalsun döp, özümni Sanga has ataymän. **20** Män yalojuz ular üqünla ämäs, yonä ularning sözi arkilik manga etikad kilidöjanlar üqünmu dua kilimän. **21** Ular ning hämmisi bir bolöjay; i Ata, Sän mändä, män Səndä bolöjändäk, ularmu Bizdä bir bolöjay; xundak bolöjanda, bu dunyadikilär meni Sening äwätkənlikinggə ixinidu. **22** Sən manga ata kilöjan xan-xərpəni ularöja ata kildimki, biz ikkimiz bir bolöjändäk, ularmu bir bolöjay; **23** yoni mən ularda, sän mändä bolup, ular birliktə kamil kilinöjay. Xu arkilik bu dunyadikilär meni äwätkənlikingni häm meni söygingndäk ularnimu söyganlikingni bilidu. **24** I Ata, Sän manga bərgənlingning hämmisining mən bolöjan yərdə mən bilän birgə boluxini, xundakla mening xan-xərpənimni, yoni Sän aläm apiridä boluxtin burun meni söyganliking üqün, manga bərgən xan-xərpəni ularning kerüxini halaymän. **25** I häkkaniy Ata, bu dunyadikilär seni tonumiojan, ämma män Seni tonuymän wə bularmu meni Sening äwätkənlikingni bildi. **26** Wə mən Sening namingni ularöja ayan kildim wə yonä dawamlık ayan kilimän. Xuning bilän, Sening manga kərsətkən mehirmuhəbbiting ularda bolidu wə mənmu ularda bolay.

18 Äysa bularni eytkəndin keyin, muhlisiri bilän billə taxkiriöja qikip Kidron jilöjisining u ketioja ötti. U yərdə bir baöjqə bar idi. Äysa bilän muhlisiri u baöjqigə kirdi. **2** Uningöja satkunluk kilidöjan Yəhudamu u yərni bilətti, qünki Äysa muhlisiri bilän pat-pat u yərdə yöqilip olturatti. **3** Xuning bilän Yəhuda bir top Rim ləxkərliri bilän bax kahinlar häm Pərisiyələr äwətkən qarawullarni baxlap bu yərgə kaldi. Ular ning kollirida panus, məx'əl wə qorallar bar idi. **4** Äysa bəxioja qüxidöjanlarning hämmisini bilip, ularning aldioja qijlip: — Kimni izdəysilär? — döp soridi. **5** Nasarətilik Äysani, — döp jawab bərixti ular. Äysa ularöja: — Mana mən bolimän, — dedi. (Uningöja satkunluk kilöjan Yəhudamu ularning arisida turatti). **6** Äysa:

«Mana mən bolimən» dewidi, ular arkisioğa yenip yərgə yikilixti. **7** Xuning bilən Əysa uların yəne bir kətim: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. — Nasarətlək Əysani, — deyixti ular. **8** Əysa: — Silərgə eyttimou, mən xə bolimən. Əgər izdigininglar mən bolsam, bularni kətkili koyunglar, — dedi. **9** Buning bilən özining: «[Ata], Sən mənə bərgənlərdin heqkaysisini yittirmidim» degən səzi əməlgə axuruldi. **10** Simon Petrusning yeneda bir kiliq boloaq, u xuan uni suuqurup, bax kahinning qakirioğa birni urup, ong kulikini xilip quxürüwətti. Qakarning ismi Malkus idi. **11** Əysa Petruska: — Kiliqni oşlapka sal! Ata mənə tapxuroğan kədəhni iqməmdim? — dedi. **12** Xuning bilən, ləxkərlər topi bilni mingbexi həm Yəhudiylarning karawulliri Əysani tutup baqlaxti. **13** Andin uni aldi bilən Annasning aldioğa elip berixti. Annas bolsa xu yili bax kahin bolup turoğan Kayafaning keynatisi idi. **14** Burun Yəhudi y kengəxmisdikilərgə: «Pütün həlkəning [halək boluxining] ornioğa, birla adəmnin ular iquın halək boluxi yaxxi» dəp məsləhət bərgən kixi dəl xu Kayafa idi. **15** Əmdi Simon Petrus bilən yəne bir muhlis Əysaning kaynidin əğixip barəjanidi. U muhlis bax kahinoğa tonux boloaqqa, bax kahinning sariyoğa Əysa bilən təng kirdi. **16** Ləkin Petrus bolsa dərwezining sirtida qaldı. Xunga bax kahinoğa tonux boləjan həliki muhlis taxkiriəğa qikip, dərwezian kiz bilən səzlixip, Petrusni iqlirigə baxlap kirdi. **17** Dərwezian boləjan xu dedək Petrustin: — Sənmə bu adəmnin muhlisleridin əməsmu? — dəp soridi. Yak, əməs, — dedi Petrus. **18** Əmdi həwa soquq boləjanliki iquın, qakarlar wə karawullar xahardin gülhan yakkan bolup, uning qerisida issinip turuxatti. Petrusmu ularning yeneda turup issindi. **19** Bax kahin bolsa Əysadin muhlisleri toqurluk wə təlimi toqurluk soal soraxka baxlidi. **20** Əysa uningə jawabən mundak bərdi: — Mən həlk-ələm aldidə axkara səz kilejanmən, barlik Yəhudiylar yiojilidioğan sinagoglarda wə ibadethanida daim təlim berip kəldim, mən yoxurun heqnemə demidim. **21** Bularni nemixka məndin sorayən? Eytkan səzlerimni anglioqların soriətin; mana, ular nemə degənlərimni bilidi. **22** Əysa bu səzlərnə kilejənda, yeneda turoğan karawulların biri uni bir kaqat urup: — Bax kahinoğa muxundak jawab kayturamən? — dedi. **23** — Əgər yaman səz kilejan bolsam, əning yaman ikənlikni kəpqulikning aldidə kərsətkin. Əmma eytkanlirim durus bolsa, mən nemə iquın urisən? — dedi Əysa uningə. **24** Buning bilən Annas uni baqlaklik peti bax kahin Kayafəgə yollidi. **25** Simon Petrus [otning] aldidə issinip turuwətkanidi. [Yenidikilər]: — Sənmə uning muhlisleridin əməsmiding? — deyixti. — Yak, əməsmən, — dəp tandi Petrus. **26** U yərdə bax kahinning qakarlıridin, Petrus kulikini kesip taxlioğan kixigə tuşkan birsi bar idi. U Petruska: — Baqliqidə seni uning bilən billə kərganidimoq?! — dedi. **27** Petrus yəne tandi. Dəl xu qaodda horaz qillidi. **28** Andin ular Əysani Kayafaning yenedin rimlik waliyning ordisioğa elip kəldi (xu qaodda tang atkanidi). Uni elip kəlgən [Yəhudiylar] bolsa əmizimni napak kiliq buləjəmayli dəp, ordioğa kirmidi. Bolmisa etip ketix heytingning dastihininin oşizalinalmaytti. **29** Xunga [waliy] Pilatus sirtka qikip, ularning aldioğa berip ularoğa: — Bu adəmnin üstidin

nemə ərz kilisilər? — dəp soridi. **30** Ular: — Bu adəm jinayətqi bolmisa, uni sizgə tapxurmioğan bolattuk, — dəp jawab berixti. **31** — Uni əziunglar elip ketip, əz kanununglar boyiqə həküm qikiringlar! — dedi Pilatus ularoğa. Yəhudiylar: — Bizning heqkimni əlümgə məhkum kilix həkükimiz yok tursa, — deyixti. **32** Bu ixlar Əysaning əzi kəndak əlüm bilən əlüdioğini toqrisidiki aldin eytkan bəxarətlək səzining əməlgə axuruluxi iquın yüz bərdi. **33** Andin Pilatus yəne ordisioğa kirip, Əysani qakirtip, uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixahimu? — dəp soridi. **34** Əysa uningə: — Bu soalni əziung sorawataməsən, yakı baxkilar mən toqurluk sanga xundak eytkanmu? — dedi. **35** — Mən bil Yəhudiymu?! Seni mənə tapxuroqlar əz həlkəng wə bax kahinlaroq! Nemə [jinayət] etküzgənidin? — dedi Pilatus. **36** Əysa jawabən: — Mening padixahlikim bu dunyaoğa təwə əməstur. Əgər bu dunyaoğa təwə boləjan bolsa, hizmətqilirim mening Yəhudiylarəğa tapxurulmaslikim iquın jəng kiliwatkan bolatti. Həlbuki, mening padixahlikim bu yərgə təwə əməstur, — dedi. **37** Xunga Pilatus uningə: — Undakta, sən padixahmu? Əysa jawabən: — Xundak, eytkingdək, padixahmən. Mən xuningə tuşuləjanmən, wə xuningə dunyaoğa kəldim: — həkikətə guwahlik berixim iquındin ibarəttur. Həkikətə təwə boləjan hər bir kixi bolsa mening awazimoğa kulak salidu, — dedi. **38** Pilatus uningdin: — «Həkikət» degən nemə? — dəp soridi. Pilatus muxularni dəp, yəne taxkiriəğa, Yəhudiylarning aldioğa qikip ularoğa: — Mən uningdin heqkəndak jinayət tapalmidim. **39** Ləkin hər yili etip ketix heytida silər iquın [məhbuslardin] birni koyup berix kəidəm bar. Xunga bu «Yəhudiylarning padixahi»ni silərgə koyup beriximni halamsilər? — dedi. **40** Ularning həmmisi jawab berip: — Bu adəmnə əməs, Barabbasni koyup bering! — dəp kiykas-sürən selixti (Barabbas bolsa bir karakqi idi).

19 Xuning bilən, Pilatus Əysani elip berip kəmqilatti. **2** Ləxkərlər tikanlik xahlarni erip, bir taj yasap, uning bexioğa kiydürüxti wə uningə [xahənə] səsin rənglik bir ton kiydürüp, **3** uning aldioğa kelip: — Yaxioqayla, i Yəhudiylarning «padixahi!» — dəp məshirə kiliq, uning yuzigə kayta-kayta kaqat saldi. **4** Pilatus bolsa yəne ordisidin qikip, halayikka: — Mana! Uningdin heqkəndak jinayət tapalmioğanlikimni bilixinglar iquın, uni silərnin aldinglarəğa elip qiktim, — dedi. **5** Buning bilən Əysa bexioğa tikanlik taj wə uqisioğa səsin ton kiygüzüləğan həlda taxkiriəğa elip qikildi. Pilatus ularoğa: — Karanglar, u adəmgəl — dedi. **6** Bax kahinlar wə karawullar uni kərip: — Uni krestləng, krestləng! — dəp warkiraxti. Pilatus ularoğa: — Uni elip berip əziunglar krestlənglar! Qünki mən uningdin heqkəndak jinayət tapalmidim! — dedi. **7** Yəhudiylar uningə jawabən: — Bizdə xundak bir kanun bar. Xu kanunimizəgə əsasən u əlümgə məhkum kilinixi kərak, qünki u əzini Hudaning Oşli dəp atiwaldi. **8** Pilatus bu səzni anglap təhimu kərkup, **9** yəne ordisioğa kirip, Əysadin: — Sən zadi kəyərdin kəlgən? — dəp soridi. Ləkin Əysa uningə jawab bərdi. **10** Xunga Pilatus uningə: — Sən mənə gəp kilməsən? Seni koyup berixkə həkükum barlikini, xundakla krestləkkimu həkükum barlikini bilməsən?

— dedi. **11** Əysa javabən: — Sanga ərxin berilmigən bolsa, mening üstümdin heqkandak hokuqung bolmiojan bollatti. Xuning üqün meni sanga tapxurup bərgən adamning gunahı tehimu eqırdur, — dedi. **12** Xu qaoqdin tartip, Pilatus uni koyuwetixkə amal izdəytıti. Lekin Yəhudiylar warqirixip: — Bu adamni koyuwətsingiz, siz Kəysərning dosti bolmiojan bolisiz! Əzini padixah degən hər bir kixi Kəysərgə karxi qıkkən bolidu! — dəp quқан selixti. **13** Pilatus bu səzləri anqlap, Əysani taxkırıoqa qıqardı wə «tax tahtaylık həyola» dəp atalojan, ibraniy tilida «Gabbata» dəp atalojan yərdə «soraq tahti»gə olturdi **14** (u wakit ötüp ketix heytingin təyyarlık küningin altingi saiti ətrapida idi). Pilatus Yəhudiylarə: Mana bu silərnin padixahınglardur! — dedi. **15** Lekin ular warqirixip: — Yokıting, yokıting, uni krestläng! — dedi. Pilatus ularə: — Meni padixahınglarni krestlignin, dəmsilə? — dedi. Bax kahınlar javabən: — Kəysərdin baxka heqkandak padixahimiz yoxtur! — dəp [towlaxti]. Buning bilən Pilatus uni krestləxkə ularə tapxurup bərdi. **16** [Ləxkərlər] Əysani elip mangdi. U öz krestini yüdüp, «Bax səngək jayı» (ibraniy tilida «Golgota») degən yərgə bardi. **18** Ular uni xu yərdə yənə ikki kixi bilən təng krestkə tartti; bu təripidə birsı, u təripidə birsı wə Əysa ularning otturisida krestkə tartildi. **19** Pilatus tahtioqa elan yezip krestkə bekitip koydi. Uningə: — «Nasaratlık Əysa — Yəhudiylarning padixahı» dəp yezilojanidi. **20** Əysa krestlinidəjan yər xəhərgə yekin boləoqaqka, nurojun Yəhudiylar tahtidiki səzləri okudi. Tahtidiki səzler ibraniyqə, latinəqə wə grekqə yezixta yezilojanidi. **21** Xunga Yəhudiylarning bax kahinliri Pilatuskə: — «Yəhudiylarning padixahı» dəp yazmang, bəlki «U əzini mən Yəhudiylarning padixahı, degən» dəp yezing, — deyixti. **22** Birak Pilatus javabən: — Yazidəjanı yezip boldum! — dedi. **23** Ləxkərlər Əysani krestligəndin keyin, uning kiyimlirini elip, təkə bəlüp, hər bir ləxkər bir ülüxtin elixti; ular həm iqidiki uzun kəngləknimu elixti; lekin bu kənglək tikilmigən, üstidin ayioqioqə bir pütün tokulojanidi. **24** Xuning üqün ləxkərlər bir-birigə: — Buni yirtmayli, bəlki qək tartixayli, kimgə qıksa xu alsun, — deyixti. Bu ixlər muqəddəs yazmildardiki munu səzler əməlgə axurulux üqün yüz bərdi: — «Ular mening kiyimlirimni əz arisida üləxti, mening kənglikimigə erixix üqün qək taxlaxti». Dərwəkə, ləxkərlər xundak kılıxti. **25** Əysaning krestining yenida anisi, anisining singlisi, Klopasning ayali Məryəm wə Magdallik Məryəmlər turatti. **26** Əysa anisi bilən əzi səyidəjan muhlisining birgə turojanlıqini kərup, anisioqa: — I hanim, mana sening oqlung! — dedi. **27** Andin u bu muhliskə: — Mana sening anang! — dedi. Xundin etibarən, u muhlis uni əzining əyidə turojuzdi. **28** Andin Əysa həmmə ixlarning tamam boləjanini bilip (muqəddəs yazmildardiki bəxarət əməlgə axurulux üqün): — Ussap kəttim! — dedi. **29** U yərdə sirkə xarab bilən toldurulojan bir koza bar idi. Ular bir parqə bulutni sirkə xarabka qılap, bir lepəkgül oqıoqə baqlap, Əysaning aqzioqə təngliđi. **30** Əysa sirkə xarabni iqqəndin keyin: — Tamam boldi! — dedi-də, bəxini təwən kılıp, rohinı tapxurup bərdi. **31** U küni [ötüp ketix heytingin] təyyarlık küni boləoqaqka, krestlängərnin jəsətlirini xabat künidə kresttə kaldururmaslık üqün (xabat küni

«uluq küni» həsablanoqqa) Yəhudiylar Pilatusin krestlängərnin putlirini qeqip andin jəsətlirini kresttin təzrak qıxırüwetixni tələp kıldı. **32** Xuning bilən ləxkərlər berip Əysa bilən billə krestlängən birinqi andin ikkinqi adəmning putlirini qakti. **33** Lekin Əysaəqa kəlgəndə, uning allıkaqan əlgənlirini kərdi, xuning bilən uning putini qakmıdi. **34** Əmma ləxkərlərdin biri uning bikinoqə nəyzi sanjiwidə, xuan qan wə su eqip qıkti. **35** Bunı kərgüqi silərnin ixinixinglar üqün guwahlık beridu; kərgüqining guwahlıkı həktur, u əzining eytkanlirini hək dəp bilidu. **36** Bu ixlarning həmmisi muqəddəs yazmılarda: «Uning bir tal səngikimu sundurulmaydu» wə yənə bir bəxarətə: «Ular əzli ri sanjojan adəmgə karaydu» dəp aldin eytilənlarni əməlgə axurux üqün yüz bərdi. **38** Bu ixlərdin keyin, Arimatıyalik Yüsüp Pilatusin Əysaning jəsətini elip ketixni tələp kıldı (Yüsüp Əysaning muhlisleridın idi, lekin Yəhudiylərdin qorqqını üqün bunı məhpiy tutatti); Pilatus ruhsət bərdi, xuning bilən Yüsüp berip Əysaning jəsətini elip kətti. **39** Burun bir keqisi Əysaning yenioqa kəlgən heliki Nikodimmu murməkki bilən səbrə arilaxturulojan huxbuy dora-dərmandin yüz jingqə elip, [uning] [bilən billə] kəldi. **40** İkkiylan Əysaning jəsətini Yəhudiylarning dəpnə kılıx aditi boyiqə dora-dərmanlarni qeqip, kanap rəhtlər bilən orap kəpənlidi. **41** Əysa krestlängən yərdə bir baq bolup, baqning iqidə tehi heqkim yərlənmigən yengi bir box yərlik bar idi. **42** Bu Yəhudiylarning heytingin təyyarlık küni boləoqaqka həm bu yərlik yekin jayda boləjanlıkı üqün, ular Əysani xu yərlikkə koydi.

20 Həptining birinqi küni tang səhər, Magdallik Məryəm kəbrigə bardi wə kəbrining aozidiki taxning eliwetilənlirini kərdi. **2** Xunga u yügürginioqə kelip Simon Petrus wə Əysa səyğən heliki muhlisning yenioqa kelip, ularə: — Ular Rəbni kəbridin yetkiwetiptu, uni kəyərğə koyojinini bilmiduk! — dedi. **3** Petrus bilən heliki muhlis taxkırıoqa qıkip, kəbrigə qarap yol aldı. **4** İkkiylan tang yügürüp mangdi, lekin heliki muhlis Petrustin tez yügürüp, kəbrigə birinqi bolup yetip bardi. **5** U engixip iqigə qarap, kanap kəpənlərnin u yərdə yeyiklik turojanlıqini kərdi, lekin iqkırigə kirmidi. **6** Uningə əgixip kəlgən Simon Petrus yetip kelip, kəbrigə kirdi wə u yərdə yeyiklik turojan kanap kəpənləri, **7** xundakla Əysaning bəxioqa oralojan yəqliknimu kərdi. Yaqlik kəpənlər bilən bir yərdə əməs, bəlki ayrim yərdə yəgəklilik turatti. **8** Andin kəbrigə əwwal kəlgən heliki muhlisimu kəbrigə kirip, əhwalni kərip ixəndi **9** (qünki ular uning olümdin qayta tirilixining muqərrərlili kəkkidə muqəddəs yazmildardiki bəxarətə tehiə qıxənməytti). **10** Xuning bilən ikkiylan öz turaloqıoqə qaytxitti. **11** Əmma Məryəm bolsa kəbrining sirtida turup yioqlawatatti. U yioqlap turup kəbrining iqigə engixip qarıwıdi, **12** mana ak kiyim kiyyən ikki pərixətə turatti; ularning biri Əysaning jəsiti koyulojan yərnin bax təripidə, yənə biri ayəq təripidə olturatti. **13** Ular Məryəmdin: — Hanim, nemixka yioqlaysən? — dəp sorıdi. — Rəbbimni elip ketiptu, uni nəgə koyəjanlıqini biləlməywətimən, — dedi u ularə. **14** U xu səzləri kılıpla, kəyngə buruluwıdi, Əysaning xu yərdə turojanlıqini kərdi. Lekin u uning Əysa

ikānlīkīnī bīlmidī. **15** Əysa uningdin — Hanim, nemixka yioylāsən, kimni izdəysən? — dəp soridi. Məryəm uni baəwənxu, dəp oylap: — Təksir, əgər uni siz xu yərdin yetkiwətkən bolsingiz, kəyərğə qoyoqānlīqīngizni eytip bərgəysiz. Mən uni elip ketimən, — dedi. **16** Məryəm! — dedi Əysa uningə. Məryəm burulupla, ibrāniy tilidə: — Rabbonī! — dedi (bu səz «ustaz» degən mənīdə). **17** Əysa uningə: — Manga esilmioqīnl Qūnki mən tehi atamning yenioqā qīkīmidim. Bərip kərinədxlirimioqā: Meni «Silərnīngmu Atānglārnīng, yəni mening Atamning, silərnīng Hudayīnglārnīng, yəni mening Hudayimning yenioqā qīkīmən!» dəydu, — dəp yətküzīng, dedi. **18** Xuning bilən Magdallīk Məryəm muhlislārnīng yenioqā bərip, ularoqā: «Rəbni kərdüm!» dedi wə xundaklā Əysa əzīgə eytkān u səzlərnī ularoqā yətküzdi. **19** Xu kūni kəqtə, yəni həptīning birinqi kūni kəqtə, Yəhudīylārdin kərkənlīkī üqūn muhlislar yioyiloqān əydə ixiklirini him takīwalənoqīdi; xu wāktidə, Əysa kelip ularning otturisidə [kərutūp], ərə turəqān hāldə ularoqā: — Silərgə aman-hatirjəmlīk boləqay! — dedi. **20** Buni dəp, kəllirini wə bīkīnini ularoqā kərsətti. Xuning bilən muhlislar Rəbni kərginidin xādlandi. **21** Xunga Əysa ularoqā yənə: — Silərgə aman-hatirjəmlīk boləqay! Ata meni əwətkinidək, mənmu silərnī əwətimən, — dedi. **22** Bu səzni eytkəndin keyin, u ularning üstīgə bir ptiwəp: — Mukəddəs Rəhni qəbul kilinglar. **23** Kimning gunahlirini kəqürsənglar, uning gunahī kəqürüm kīlinidu; kimning gunahlirini tutuwəsənglar, xuning gunahī tutuwəlinidu! — dedi. **24** Əmma on ikkiylənnīng biri, yəni «kəxkezək» dəp ataləqān Tomas Əysa kəlgəndə ularning yenidə əməs idi. **25** Xunga baxkə muhlislar uningə: — Biz Rəbni kərdük! — deyixti. Ləkin Tomas ularoqā: — Uning kəlliridə mihlārnīng izini kərmigūqə, mihlārnīng izioqā əz barmīkimni wə bīkīnioqā əz kəolumni tikip bākmioquqə, hərgiz ixənməymən, — dedi. **26** Sakkiz kündin keyin, muhlislar yənə xu əy iqidə jəm boləqāndə, Tomasmu ular bilən billə idi. İxiklər takāklīk tursimu, Əysa kelip ularning arisidə turup: — Silərgə aman-hatirjəmlīk boləqay! — dedi. **27** Andin u Tomaskə: — Barmīqingni bu yərgə təgküzip, kəllirimioqā kərə. Kəlungni uzitip, bīkīnioqā tikip, gumandə bolmay, ixəngūiqi boləqin! — dedi. **28** Tomas uningə: — Mening Rabbim həmə mening Hudayimən! — dəp jəwəb bərdi. **29** Əysa uningə: — Meni kərgənliking üqūn ixənding. Kərməy turup ixəngūiqilər bəhtliktur! — dedi. **30** Əysa muhlislririning əldidə bu kitabta hatirilənmigən baxkə nuroqān məjizilik əlamətlərnimū kərsətti. **31** Ləkin muxular silərnī Əysaning Məsih, xundaklā Hudaning Oqlī ikānlīkīgə ixənsun həmə bu arkilik [uningə] etikəd kīlip, uning nami arkilik həyatlikkə erixsun, dəp yezildi.

21 Bu ixlārdin keyin, Əysa Tiberiyas dengizining boyidə muhlislririoqā yənə bir kətim kəruindi. Uning bu kətimki kəriünxi mundək boldi: **2** Simon Petrus, «kəxkezək» dəp ataləqān Tomas, Galiliyədəki Kanalīk Nataniyə, Zəbədiyning oşulliri wə baxkə ikki muhlis billə idi. **3** Simon Petrus: Mən belik tutkili barimən, — dedi. Kəpqlik: Bizmu sən bilən billə barimiz, — deyixti. Ular taxkiriə qīkīp, kemigə olturdi, ləkin xu bir kəqə həqnərsə tūtalmidī. **4** Tang atay deginidə, Əysa kiroqaktə turatti, birək muhlislar uning Əysa ikānlīkīnī

bīlmidī. **5** Xunga Əysa: — Balilar, silərdə yegūdək bir nərsə yokku? — dəp soridi. — Yək, — dəp jəwəb bərdi ular. **6** Əysa ularoqā — Torni kemining ong taripigə taxlānglar, xundək kilsānglar tutisilər, — dedi. Xuning bilən ular torni [xu yakkə] taxlap, xundək kəp belik tuttiki, hətta torni tartip qikiralmay kəldi. **7** Əysa səyğən muhlis Petruskə: — Bu Rəbku! — dedi. Simon Petrus uning Əysa ikānlīkīni ānglap, tonini əzīgə yəgəp (qūnki [belining asti] yalingəq idi) əzini dengizioqā taxlidi. **8** Kiroqaktin anqə yirək əməs bolup, təhminən ikki yüz gəz yirəkliklə boləqəqə, qəloqān muhlislar belik bilən toloqān torni tartip kīqik kemisi bilən kiroqəqkə kəldi. **9** Ular kiroqəqkə qīkkəndə, xahardin yekiloqān, üstidə belik kəyukluk gūlhanni wə nanni kərdi. **10** Əysa: — Əmdi tutkən belikīnglārdin əkelīnglar, — dedi. **11** Simon Petrus [kemigə] qīkīp, torni kiroqəqkə tartip qīkardi. Tor qong beliklər bilən toloqān bolup, jəmiy bir yüz əllik üq belik bar idi. Belik xunqə kəp boləqini bilən, tor yirtilmioqānidi. **12** Əysa: — Kelinglar, naxtə kilinglar, — dedi. Muhlislarning iqidin həqkim uningdin: — Sən kim biləsən? — dəp soraxkə pətinalmidī. Qūnki ular uning Rəb ikānlīkīnī bildi. **13** Əysa nanni əkilip ularoqā bərdi həmə beliklārnimū xundək kīldi. **14** Mana bu Əysaning əlgəndin keyin tirilip, əzini muhlislririoqā üqinqi kətim ayan kīlixī idi. **15** Ular naxtə kīloqāndin keyin, Əysa Simon Petrustin: — Yunusning oqlī Simon, sən meni bulardinmu qongkur səyəmsən? — dəp soridi. — Xundək Rəb, mening seni səyidioqānlīkīmni sən biləsən! — dedi Petrus. Əysa uningə: Undəktə, kəzilirimni otlitip bə! — dedi. **16** U ikkinqi kətim yənə uningdin: — Yunusning oqlī Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus yənə: — Xundək Rəb, mening seni səyidioqānlīkīmni biləsən, — dedi. Əysa uningə: — Undəktə, kəyilirimni bə, — dedi. **17** Üqinqi kətim uningdin yənə: — Yunusning oqlī Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus Əysaning üqinqi kətim əzidin: «Meni səyəmsən?» dəp sorioqānlīkioqā kəngli yerim bolup: — Rəb, sən həmmini biləsən, seni səyidioqānlīkīmni biləsən, — dedi. Əysa uningə: — Undəktə, kəyilirimni otlat. **18** Bərhək, bərhək, sanga xuni eytip kəyayki, yax wāktīngdə belīngni əzūng bəoqləp, kəyərğə baray dəsəng xu yərgə mangatting; ləkin yaxanoqāndə, kəllirīngni uzitəsən wə baxkə birsi seni bəoqləp, sən halimaydioqān yərgə elip ketidu, — dedi. **19** Əysa bu səzni Petrusning kəndək əlüx arkilik Hudaəqā xan-xəpəp kəltüridioqānlīkīnī enik bildürüx üqūn eytti. Andin, uningə yənə: — Manga əgəxkūiqi boləqin, — dedi. **20** Petrus kəynigə burulup, Əysa səyidioqān muhlisning əgixip kəliwətkānlīkīnī kərdi (bu muhlis kəqlik tamakkə Əysaning kəuqīkioqā yəlinip: «I Rəb, seni tutup bəridioqān kimdu?» dəp sorioqān muhlis idi). **21** Petrus uni kərip, Əysadin: — I Rəb, bu adəm keyin kəndək bolar? — dəp soridi. **22** Əysa uningə: — Əgər mən kəyətə kəlgūiqə uning turup kəlixini halisəmmu, sening buning bilən nemə karing?! Manga əgəxkūiqi boləqin, — dedi. **23** Buning bilən kərinədxlār arisidə «Həlikī muhlis əlməydu» degən gəp tərəkəldi. Ləkin Əysa Petruskə: «U əlməydu» demigənidī, bəlki pəkət: «Əgər mən kəyətə kəlgūiqə uning turup kəlixini halisəmmu, sening buning bilən nemə karing?!» degənidī. **24** Bu ixləroqā guwəhlik

bərgüqi həmdə bu ixlarni hatiriligüqi ənə xu muhlistur. Uning guwahliqining həqiqət ikənlikini bilimiz. **25** Əysa bulardin baxqa nuroqun ixlarnimu qiloqanidi; əgər ularning həmmisi bir-birləp yeziloqan bolsa, meningqə yeziloqan kitablar pütkül aləmning əzigə siqmaytti!

Rosullarning paaliyatliri

1 I [harmätlik] Teofilos, män däslep yazoqan bayan äysa ezi tallioqan rosullaroqa Mukäddäs Roh arkilik ämrälärni tapxurup asmanoqa kötürülgän küngüqä bolojan uning barlik ämalliri häm barlik talim berixlirining baxlanmisi toqrisida idi. **3** U azab-oqubätläri tartqandin keyin, ularoqa köp ispatlar bilän ezining tirik ikanlikini körsätkän; u ularoqa qirik kün iqidä körüngän bolup, Hudaning padixahlikiqä ait ixlar tojruluk sezlep bərgän; **4** wə ular bilən jam kilinoqanda mundak əmr kildi: — «Yerusalemidin ayrılmay, silər məndin angliqan, Atining wədisini küttüglər. **5** Qünki Yəhya suda qəməldürgən, ləkin silər bolsanglar köp künlər ətməy Mukəddəs Rohğa qəməldürülsilər». **6** Rosullar [uning bilən] jam kilinoqanda, uningdin: — I Rəb, sən muxu waqıtta Israilning padixahlikini əsligə kəltürməqmüsən? — dəp soraxqa baxlıdı. **7** U ularoqa mundak dedi: — Ata Öz höqukiqä asasən bəkitkən waqit-pəytlərni silərnig bilix nesiwənglar yok. **8** Biraq Mukəddəs Roh üstünglaroqa qüxkəndə silər küq-küdrətkə igə bolisilər, Yerusalem, pütün Yəhudiyə wə Samariyə boyiqə häm jahanning qətlirigiqə manga guwahqı bolisilər. **9** U bu səzləri kilip bolup, ular qarap turoqanda kötürüldi, bir parqə bulut uni ariqə aldi-də, u ularning nəziridin oqayib boldi. **10** U asmanoqa kötürülgəndə, ular közläri ni kökkə tikip qaraxkanda, mana tuyuksiz ularning yenida ak kiyim kiygən ikki adəm pəyda bolup: **11** — Əy Galilyəliklər, nemixqa erə turojininglarqə asmanoqa qarap kaldinglar? Silər silərdin ayrılip ərxkə kötürülgən xu əysaning asmanoqa kəndak kötürülgini körgən bolsanglar, yənə xu həlda kaytip kelidu, — dedi. **12** Andin ular Yerusalemə yekin, uningdin bir qakirimqə yiraxliktiki Zəytun teojidin Yerusalemə kaytip kəldi. **13** Ular xəhərgə kirip, əzli ri turuwatqan eyning üstünki kəwitidiki bir əyğə qikti. Xu yərdə Petrus, Yuhanna, Yəqub, Andiriyas, Filip, Tomas, Bartolomay, Matta, Alfayning oqlı Yəqub, «millətpərwer» Simon wə [yənə bir] Yəqubning oqlı Yəhuda bar idi. **14** Bular bir jan bir dil bolup üzüldürməy berilip dua-tilawət kilixti; bu ixta bir yərgə jam boləjanlardin birkanqə ayal, jümlidin əysaning anisi Məryəm həmdə əysaning inilirimu bar idi. **15** Xu künlərnig birida, Petrus qerindaxlar otturisida erə turup (jam boluxqanlar bir yüz yigirmigə yekin idi) mundak dedi: **16** — Qerindaxlar, əysani tutkanlarəqa yol baxliqıuqi boləjan Yəhuda həkkidə Mukəddəs Rohning burun Dawut arkilik aldin eytkən mukəddəs yazmılardiki səzli ri əməlgə exixi mukərrər idi. **17** Qünki [Yəhuda]mu arimizdin biri hesablanəjan wə [Hudaning] bu hizmitidin nesiwisi bar idi **18** (u kiləjan kəbihlikning in'amidin erixkən puləqa bir parqə yər setiwəlanidi, u xu yərdə bəxiqilap yikilip, üqəy-kərinu quwulup kətti; **19** bu ix pütkül Yerusalemdikilərgə məlum bolup, ular u yərni əz tili bilən «Həqəldəmə» dəp ataxti. Buning mənis «qan təkülgən yər» deganliktur) **20** Qünki Zəburda [Yəhudaqə] [karitiləjan] munu səzlər

pütülgən: — «Uning turaləqusi qəlgə aylansun, Uningda həq turoquqi bolmisun!» Wə: — «Uning yetəqəlik orniəqa baxka birsi qixsun!» **21** Xuning üqün, Rəb əysaning tirilənglikigə biz bilən tang guwahliq berixi üqün, bir kixini talliximiz kerək. Bu kixi əysa arimizda yürəng künlərdə, Yəhya [pəyojəmbər]din qəməldürüxnü qəbul kiləjan kündin baxlap taki asmanoqa kötürülgən küngiqə biz bilən baxtin əhir bilən boləjan kixilərdin boluxi kerək, — dedi. **23** Xuning bilən ular Yüsüp (yənə Barsabas dəpmu ataləjan, yənə bir ismi Yustus) bilən Mattiyas degən ikki kixini bəkitip, mundak dua kilixti: **24** — Sən, i həmmə adəmnig kəlbini bilgüqi Pərwərdigar! Yəhuda teyilip bu hizmət wə rosulluqtin məhrum bolup əzigə has boləjan yərgə kətti. Əmdi u taxlap qoyəjan hizmət wə rosulluqning nesiwisigə igə boluxqa bu ikkiyləndin qaysisini tallioqanliqningni körsətkəysən! **26** Andin ular bu ikki kixigə qək taxliwidi, qək Mattiyaska qikti. Xuning bilən u on bir rosul bilən bir katardin orun aləjan həsablandı.

2 Əmdi «orma həyt» küninging waqti-saiti toxkanda, bularning həmmisi Yerusaleməda bir yərgə jam boləjanidi. **2** Asmandin tuyuksiz küqlük xamal soqkəndək bir awaz anglinip, ular olturuwatqan əyni bir aldi. **3** Ot yalkunidik tillar ularəqa kərinüp, ularning hər birinig üstigə tarkilip qəndi. **4** Ularning həmmisi Mukəddəs Rohğa taldururup, Roh ularəqa səz ata kilixi bilən ular naməlum tillarda səzligili turdi. **5** U qaşqəda, asman astidiki barlik əllərdin kəlgən nuroqun ihlasmən Yəhudiy ərlərmu Yerusaleməda turuwatqanıdi. **6** Əmdi [etikaqdilarning] bu awazi anglinip, top-top adəmlər xu yərgə jam boluxti həmdə [etikaqdilarning] əzli ri turuxluk jaydiki tillarda səzlixiwatqanliqini anglap, tengirkaq kelixti. **7** Ular həyran bolup təjjüplini: — Karanglar, səzlixiwatqanlarning həmmisi Galilyəlikləroqu? **8** Qəndaklarqə ularning bizning ana yurtimizdiki tillirimizda səzlixiwatqanliqini anglawatqəndimiz? **9** Arimizda Partiyalar, Medialar, Elamlar, xundakla Mesopotamiyə, Yəhudiyə, Kapadokiya, Pontus, Asiya, **10** Frigiyə häm Pamfiliyə, Misir, Liwiyəning Kurinig yekin jayliridin kəlgənler, xuningdək muxu yərdə musapir bolup turuwatqan Rim xəhiridin kəlgənlər — Yəhudiylar bolsun, Təwrat etikaqıoqa kirgənlər bolsun, Kretlar wə Əbələr bolsun, həmmimiz ularning Hudaning kiləjan uləq əməllirini bizning ana tillirimizda səzlawatqanliqini anglawatimiz! — deyixti. **12** Ular həng-tang kəlip aləkazadilik bilən bir-birigə: — Bu zadi kəndak ixtu? — deyixti. **13** Əmma bəzilər: — Bular yengi xarəb bilən obdanla məst bolup qəptul — dəp məshirə kilixti. **14** Əmma Petrus kəloqan on birəylən bilən ornidin turup, awazini kəttürüp kəpqukkə mundak dedi: — Əy Yəhudiyədikilər wə Yerusaleməda barlik turuwatqanlar! Bu ix silərgə məlum boləjayki, səzlimigə kuləq selinglar! **15** Bular silər oyləqəndək məst əməs, qünki hazır pəkət ətigən sət tokkuz boldi. **16** Əməliyətə bu dəl Yoel pəyojəmbər arkilik aldin eytiləjan xu ixtur: **17** — «Huda mundak dedi: «Mən ahirki künlərdə Öz Rohimni barlik ət igiliri üstigə kuyimən; Silərnig oqluq-kizliriglar wəhijilik bəxarət yətküzidu, Silərnig yigitliriglar oqayibənə alamət

kerüntülarni keredu; Silærning qeriliringlar alamæt qüxlarni keredu; **18** Bærhæk, xu künlärdä kullirim üstigimu, dedäkirim üstigimu Rohimni quyimän, ular bexarät yotküzidu. **19** Män yukirida asmanlarda karamät ixlar, töwändä, zeminda mejjizilik alamätläрни, Kan, ot, is-tütäk tüwrüklirini kersitimen. **20** Ræbning uluq hæm karamät-xæræplik küni bolmiojuqä, Kuyax karangojulukka, Ay kanoja aylanduridiki, Ræbning namini qakirip nida qiløjānlarning hæmmisi kutkuzulidu». **22** Əy Israillar, muxu sezlærni anglanglar. Nasarätlik əysa bolsa, Huda aranglarda u arkilik kersätäk küdrätlik əmällär, karamätlär wə mejjizilik alamätlär bilän silärgə tæstikliqjan bir zat — bu ixlar hæmminglaroja mælum — **23** u kixi Hudaning bekitkæn məksiti wə aldin'ala bilixi boyiqä satkunlukka uqrap tutup berilgændin keyin, silär uni Təwrat kanunisiz yürgən adəmlærning kəli arkilik krestlärp öltürgüzdünglar. **24** Lekin Huda uni elümnüing azablarıning ilkidin azad kılıp kayta tirildürdi. Qünki elümnüing uni tutqun kılıxi härgiz mumkin əməs. **25** Dawut [Zəburda] u toqruluk mundak aldin eytkän: «Män Pərwərdigarni hərədaim kəz aldında kərüp keliwatimən; U ong yenimda boləqə, Män härgiz təwrənəymən. **26** Xunga mening kəlbim huxallandı, Mening tilim xadlinip yayridi; Mening tenim ümid-arzu iqidə turidu; **27** Qünki Sən jenimni təhtisarada qaldurmaysən, Xundakla Sening Mukəddəs Boləququngə qirixlærni kergüzməysən. (Hadēs q86) **28** Sən mangu hayat yollirini kersätkənsən; Huzurung bilən meni xad-huramliqka tolup taxkuzisən». **29** Kerindaxlar, mən atimiz [padixah] Dawut toqruluk həq ikkilənəy xuni eytimənkı, u əldi wə uning kəbrisi bügüncü küngiqə arimizda bar. **30** Əmndi u pəyəqəmbər bolup, Hudaning uning təhtigə olturuxka əz puxtidin birəylənni turəquzuxka kəsəm bilən wədə bərgənlikini bilətti. **31** U Məsihning [əlgəndin keyin] tirildürüldiəjini aldin'ala kərüp yotkæn wə bu munasiwət bilən Məsihning təhtisarada kaldurulmaydiəjini wə tenining qirəməydiəjini tiləja aləjan. (Hadēs q86) **32** Huda dəl bu əysani elümdin tirildürdi, wə hæmmimiz bu ixning guwahqilirimiz. **33** U Hudaning ong yenida xan-xærəp iqidə olturəquzulup, xundakla Ata wədə qiləjan Mukəddəs Rohni qəbul kılıp, hazır kərüwatqan həm anglawatqanliringlarni təküp [bizlärə] güxürdi. **34** Qünki Dawut əzi ərxəkə qikqan əməs; lekin u munu sezlærni [Zəburda] eytkän: — «Pərwərdigar mening Rəbbimə eyttiki: — «Män sening düxmənlirini təhtipəring kilmiojuqə, Mening ong yenimda olturəjin!»». **36** Xuning iqudn, pütkül Israil jəmətidikilər xuni kət'iy bilsunki, Huda silər krestligən dəl uxbu əysani həm Rəb həm Məsih kılıp tiklidi!». **37** Bu sezlər angliəjanlarning yürükigə sanjiləjandək kəttik təkən bolup ular Petrus wə bəxkə rosullardin: — I kerindaxlar, undakta biz nemə kiliximiz kerək? — dəp soraxtı. **38** Petrus ularəja: — Towa kilinglar, hərbiringlar əysa Məsihning namida gunahliringlarning kəqürtüm kilingni üçün qəməldürüxni qəbul kilinglar wə xundak kilsanglar Hudaning iltipati boləjan Mukəddəs Roh silärgə ata kilingidu. **39** Qünki bu wədə silärgə wə silərnüing baliliringlarəja, yirəkta turuwatqanlarning hæmmisigə, yəni Pərwərdigar Huda yimiz əzigə qakirojanlarning

hæmmisigə ata kilingidu. **40** Petrus yənə nuroqun bəxkə sezlər bilən ularni agahlandurup ularəja: — Silər əzünglarni bu iplas dəwrđin kutkuzunglar! — dəp jekilidi. **41** Xuning bilən uning sezinə qəbul qiləjanlar qəməldürülxüti. Xu küni [jamaətkə] qəxulojanlar üç mingqə kixi idi. **42** Ular əzlini izqil həlda rosullarning təlimigə, [etiqadqilarning] birlik-həmdəmliligə, nanni oxtuxkə wə dualəroja beqixlidi. **43** Wə kərkunq ularning hərbiringning üstigə qüxti wə rosullarning wasitisi bilən nuroqun karamətlər wə mejjizilik alamətlər yüz bərdi. **44** Pütün etiqadqilar dawamlıq jəm bolup billə yaxap, barlikni ortəq tutuxtı. **45** Ular mal-mülüklerini setip, pulini həkmining ehtiyəjoja qarap hæmmisigə təkşim kiliqaxtı. **46** Ular hər küni ibadəthana həyolisioja bir niyəttə jəm boluxaxtı, əy-əylərdə huxal-huramliq wə aq kəngüllük bilən ortəq qizalinixip, nanni oxtup yeyixip, **47** Hudaəja mədhijə oquxaxtı; ular pütkül halayiqning izzitigə sazawər boldi. Rəb hər küni kutkuzulawatqanlarni jamaətkə qəxaxtı.

3 Bir küni ibadəthana da dua kilingidəjan wəqıttə, yəni qüxtin keyin saət üçtə, Petrus bilən Yuhannamu ibadəthanoja qikip barəjanidi. **2** Xu pəyətə bir tuəjma tokur adəmmu bu yərgə elip keliniwatqanıdi. Hər küni, kixilər uni ibadəthanoja kirgənlərdin sədiqə tilisun dəp, ibadəthanidiki «Güzəl dərəwəzə» aldioja əkelip qoyaxtı. **3** U Petrus bilən Yuhannaning ibadəthanoja kirip ketiawatqini kərüp, ularđin sədiqə tilidi. **4** Petrus bilən Yuhanna uningəja nəzirini saldi. Petrus uningəja: — Bizgə karal! — dedi. **5** U ularđin bir nərsə kütüp, kəzlini ızməy qarap turaxtı. **6** Biraq Petrus uningəja: — Məndə altun yaki kümüx yok; lekin qəlumda barini sanga bəyə. Nasarätlik əysa Məsihning nami bilən, ornungđin turup mang! — dewidi, **7** uni ong kolidin tartip, yələp turəquzdi. U adəmmning put wə oxuk beqixliri xuan küqləndürülüp, **8** ornidin das turup mengixkə baxlidi. U mengip wə səkrəp, Hudaəja mədhijə oquəjan həlda ular bilən billə ibadəthana həyolisioja kirdi. **9** Barliq halayiq uning mengip Hudaəja mədhijə oquəjanliqini kərüp **10** uning ibadəthanidiki «güzəl dərəwəzə» aldida sədiqə tiləp olturidəjan həliki adəm ikənlikini tonup, uningda yüz bərginigə həyranluqəs bolup dang ketip kəlixti. **11** [Sakəyojan kixi] Petrus bilən Yuhannaəja qing esilip turuwəlojanda, həyran boluxqan barliq həlk ularning yenioja [ibadəthanidiki] «Sulayman pəxayəni» dəgən yərgə yügürüp kəlixti. **12** Bu əhwali kərgən Petrus halayiqkə mundak dedi: — I Israillar! Bu ixkə nemanqə həyran bolisilər? Biz huddi əz küq-kudritimiz yaki ihlasmənlikimizgə tayinip bu adəmnı mangduruəjandək bizgə nemanqə tikilip qaraysilər? **13** Əməliyəttə bolsa, ata-bowilirimizning Hudasi, yəni İbrahım, İshəq wə Yəqupnüing Hudasi Əz hizmətkari boləjan əysani xan-xærəp bilən uluəliəjan. Biraq silər bolsanglar uni [rimliklarəja] tutup bərdinglar; andin [wəli] Pilatus uni qoyup berixni həküm qiləjandin keyin, silər Pilatusning aldida uningđin tenip rət kiliqtinglar. **14** Mana silər Mukəddəs wə Həkkəni Boləquqđin tenip, uni rət kılıp [Pilatusđin] uning ornioja bir qatilni qoyup berixni tələp kilinglar. **15** Xundak kılıp, həyatliqni barliqkə Kəltürgütiəni öltürdünglar! Biraq Huda uni elümdin tirildürdi, biz mana buningəja guwahqidurmiz. **16** Mana

uning namioqja qilqan etiqad arkilik, uning nami silər körüwatqan wə tonuydioqan bu adamgə dərman kirgüzdi; uning arkilik bolqan etiqad u xixini kez aldinglarda səllimaza sak-salamət kildi. **17** Əmdi kerindaxlar, silərning wə xuningdək silərning baxliqliringlarningmu bu ixni oqəpləttə qilqanliqinglarni bilimən. **18** Lekin Huda barlik pəyoqəmbərlərnin əozji bilən aldin'ala jakarlioqanlirini, yəni uning Məsihning azab-oqubət tartidioqanliqini xu yol bilən əməlgə axurdi. **19** Xuning üqün gunahinglarning əqürüwetilixi üqün hazir towa kilip yolliringlardin burulunglar! Xundak qilqanda, insanlarning jenini yuzilanduridioqan pəsil-künlär Pərwərdigarning huzuridin qikip kelidu **20** wə u silər üqün aldin tiklangən Məsih, yəni əysani kexinglaroqja kaytidin əwatidu. **21** Hazirqə bolsa, Hudaning dəsəptiki zamanlardin tartip mukəddəs pəyoqəmbərlirining əozji bilən eytkinidək, həmmə məwjudatlar yeninglindioqan waqit kəlmigüqə, ərxlar uni kəbul kilip, uningoqja makan bolidu. **(aitön g165)** **22** Musa dərwaqə mundak degəndi: — «Pərwərdigar Hudayinglar əz kerindaxliringlar arisidin manga ohxax bir pəyoqəmbər turəuzidu. Uning silərgə eytkən barlik səzlrini anglap, uningoqja toluq itaət kilixinglar kerək! **23** Qünki bu pəyoqəmbərnin səzini anglimaydioqanlarning hərbi hək qataridin üzüp taxlinidu». **24** Dərwaqə, Samuil [pəyoqəmbər] wə uningdin keyin kelip bexarətlərnə yətküzgən pəyoqəmbərlərnin həmmisi bu künlär toqrisida aldin eytkən. **25** Silər bu pəyoqəmbərlərnin pərzəntlirisilər wə Huda ata-bowanglar bilən tüzgən əhdining pərzəntliridursilər — bu əhdə boyiqə Huda Ibrahimioqja: «Sening nəsling arkilik yər yuzidiki barlik ailə-jəmətlərgə bəht-bərikət ata kilinidu» dəp wədə bərgən. **26** Xunga Huda hərbiqlirini əz rəzillikliringlardin kayturup, silərgə bəht-bərikət ata kilix üqün, hizmətkari əysani turozup, uni awwal silərgə əwətti.

4 Petrus bilən Yuhanna halayiqkə gəp kiliwatqanda, kahinlar, ibadəthana qarawullirining baxliki wə Saduqiylar ularning yenioqja kelip qaldi. **2** Ular [rosullarning] halayiqkə təlim berixi, jümlidin «əysaning wasitisi bilən əgənlər tirildürüldü» dəp jakarlioqini üqün intayin əsəbiyləxti. **3** Ular ularni tutqun kilip, ətisigiqə türmigə solap koydi, qünki kəq kirip qəloqanidi. **4** Lekin jar kilinoqan sez-kalamni anglioqanlarning kəpi etiqad kildi; xuning bilən etiqad qilqan ərlərnin sanila bəx mingoqja yətti. **5** Ətisi, [Yəhudiylarning kengəxmisidiki] baxliqlar, əksəqallar wə Təwrət ustazliri Yerusalemda toplandi. **6** Ularning arisida bax kahin Annas, Kayafas, Yuhanna, Iskəndər wə bax kahinning baxkə jəmətidikilər bar idi. **7** Ular [Petrus bilən Yuhannani] arisioqja turozup: — Silər bu ixni kəysi küq-kudrətkə tayinip yəki kimning nami bilən kilidinglar? — dəp soridi. **8** Petrus Mukəddəs Rohqə tolduruloqan həlda ularoqja mundak dedi: Həlkning həkümranliri wə Israilning əksəqalliri! **9** Əgər biz bügün bu tokur adəmgə kərsətkən yaxxi əməl həm uning qandak sakaytiloqanliki səwəblik sorəqkə tartiloqan bolsaq, **10** silər wə pütkül Israil həlki xuni bilsunki, silər krestligən, əmma Huda əlümdin tirildürgən Nasarətlük əysa Məsihning nami bilən, uning [küq-kudriti] arkilik bu xixi muxu yərdə aldinglarda pütünləy sak-salamət turidu! **11** Bu [əysa]

bolsa, [mukəddəs yazmilarda] [pütülgəndək], dəl silər tamqilar etibarsiz dəp taxliwətkən, biraq burjək texi bolup tikləngən taxtur. **12** Uningdin baxkə həkimdə nijatlik yok, qünki pütkül asman astida insanlar arisioqja təqdim kilinoqan, əysadin baxkə bizni qutkuzidioqan həkqandək bir nam yoktur. **13** Petrus bilən Yuhannaning bu jüritini kərgən həkümranlar ularning oqumioqan adəttiki adəmlərdin icanlikini bilip, həyran boluxti; ularning burun əysa bilən billə boləoqanliqinimu bildi. **14** Uning üstigə, sakəyoqan heliki adəmnin ularning yenida turuwatqanliqini kərup, ular həkqandək gəp yanduralmidi. **15** Xuning bilən həkümranlar ularni kengəxmiddin qikixkə buyrudi. Andin bir-biri bilən məslihtəlixip: **16** — Bularni qandək kilimiz? Qünki ularning wasitisi bilən heli kərünərlük məjizilik bir əlamət yüz bərgənliki pütkül Yerusalemdikilərgə əyan boldi wə biz uni inkar kilixkə əmalisiz. **17** Lekin bu ixning həlk iqida təhimu kəng yeyilip kətməsliki üqün, ularoqja bundin keyin bu adəmnin namida həkqimigə həkqnemə deməslikkə əgəh-təhdit salayil! — deyixti. **18** Xuning bilən ularni qakirtip, bundin keyin əysaning namida həkq səzliməslük yəki təlim bərməslikni kəti'y buyrudi. **19** Lekin Petrus bilən Yuhanna: — Hudaning aldisa silərgə itaət kilix toqrimu yəki Hudaəjimu, buningə əzünglar bir nemə dənglar! **20** Əmma biz bolsaq, kərgən wə anglioqanlirinizni eytmay turalmaymiz! — dəp əjav bərdi. **21** [Həkümranlar] bolsa halayiqtin kərkup, ularni jazaləxkə layik səwəb tapalmay, ularoqja təhimu təhdit selip, koyup bərdi. Qünki halayiq boləoqan wəqə tütəyildin Hudani uluqlioqanidi. **22** Qünki bu sakəytilix məjizilik əlamiti kərsitilgən kixining yexi kiriktin əxkanidi. **23** Ular koyup bərilgəndin keyin, əz həmrəhlirining yenioqja kaytip kelip, bax kahinlar wə əksəqallarning qilqan səzlrini baxtin-ahir kəpçilikkə ukturdi. **24** Ular buni anglioqanda, əwazini bir niyət bir dil bilən Hudaəqə kətürüp mundak nida kildi: — I Iqimiz, Sən asman-zemin, dengiz-okyanlarni wə ulardeki barlik məwjudatlarini yaratqan Hudadursən. **25** Sən Mukəddəs Roh bilən hizmətkəring boləoqan Dawutning əozji arkilik mundak degənoqja: «Əllər nemixkə quqan salidu? Nemə üqün bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **26** Duniyadiki padixəhlar səp tartip, əmədlərlər yioqilixip, Pərwərdigar wə Uning Məsihi bilən kərxilixkə jəm boluxti». **27** — Qünki dərwaqə dəl bu xəhərdə Hərod həm Pontius Pilatus, yətlə əlliklər həm Israil həlkiliri birlixip, Sən məslihtəng mukəddəs hizmətkəring əysəoqja kərxə qikip toplanəoqanidi, **28** xuning bilən küq-kudriting wə iradəng boyiqə Sən burunla nemening əməlgə axuruluxini bəkitkən bolsang, ular xularni qilqan. **29** Əmdi i Pərwərdigar, ularning seliwatqan təhditlirini kərgəysən, qulliringni sez-kalamingni toluq yürəklik bilən səzləp yətküzidioqan qiləoqaysən; **30** kəsəllərnə sakəytilixkə qolungni uzitip, mukəddəs hizmətkəring əysaning namida məjizilik əlamətlər wə karamətlərnə yaratqaysən. **31** Ularning duasi əyoqiləxkəndə, ular turoqan yər təwrinip kətti. Ular həmmisi Mukəddəs Rohqə tolduruluq, Hudaning sez-kalamini yürəklik səzləp yətküzülxkə baxlidi. **32** Top-top etiqadqilar bir jan-bir dil, bir məksəttə idi. Həkqim əzigə təəllük pul-məlini «əzümning» deməytti, bəlkə həmmisigə ortək

idi. **33** Rosullar zor küç-kudrət bilən Rəb Əysaning tirilgənlikigə guwahlikə berətti. Hudaning zor mehri-xəpki ularning həmmisining üstigə kəndi. **34** Ularning arisidikilarning heqnemigə həjiti qüxməytti. Qünki yər-zemin, öy-jay igidarleri boləjanlar ularni setip, pulini elip kelip **35** rosullarning ayioji aldioğa qoyatti; andin hərkinimigə ehytayioğa qarap təksim kilinatti. **36** Ularning iqidə Lawti kəbilisidin boləjan, Sipursta tuşuləjan Yüsiup isimlik birsi bar idi (rosullar uni Barnabas, yəni «Riəbətəndürgüçi oşul bala» dəp atioğan); **37** uningmu bir parqə etizi bar idi; u xu yolda uni setip, pulini elip rosullarning ayioji aldioğa tapxurdi.

5 Əmdi Ananiyas isimlik yənə bir adəmmu ayali Safira bilən bir parqə yerini satti. **2** Ananiyas pulning bir kismini əzigə kəldurdi, yəni bir kismini elip kelip, rosullarning ayioji aldioğa koydi. Ayalimu buningdin toluk həwərdar idi. **3** Biraq Petrus uningə: — Ananiyas, nemixka kəlbngini Xəytanning ilkigə tapxurup, Muqəddəs Rohka yaləjan eytip, yər satkan pulning bir kismini əzünggə kəldurdung? **4** Yər setilmioqanda, seningki əməsmidi? Setiloqandin keyin, pulmu öz ihtiyaringda bolmamti? Xundak turukluk, nemixka kəlbngdə bu ixni niyət kilding? Sən insanlarəğa əməs, bəlki Hudaəğa yaləjan eyting! — dedi. **5** Ananiyas bu sezlərnə angliojan həman yikilip jan üzdi. Bu ixni anglioqularni kəttik kərkunq basti. **6** Əmdi yax yigitlər ornidin turup jəsətni kəpənləp, sirtka apirip dəpnə kildi. **7** Təhminən üç saəttin keyin, [Ananiyasning] ayali kirip kəldi; biraq u boləjan wəkədin həwərsiz idi. **8** Petrus uningdin: — Manga eytkin, silər yərnə muxu puləğa sattinglarmu? — dəp soridi. — Xundak, muxunqilik puləğa sattuk, — dəp jawab bərdi u. **9** Petrus: — Silər nemə üçün Muqəddəs Rohni sinaxka til biriktürdinglar? Qara, eringni dəpnə kilip kəlgənlərnin putliri ixik tüwədə turidu, ular senimu əketidu! — dedi. **10** Umu xuan uning ayaqliri aldioğa yikilip, jan bərdi. Həliki yax yigitlər kirip, uning əlgənlərnini kərdi; ular unimu elip berip erining yenioğa dəpnə kildi. **11** Pütün jamaətni, xundakla bu ixni angliojanlarning hər birini kəttik kərkunq basti. **12** Rosullarning kəli arkilik həlk iqidə nuroqun mejjizilik əlamətlər wə karamətlər kərsitildi. (Barlik [etikaqədlər] bir niyətə bolup ibadəthanidiki «Sulayman pəxaywini»da daim jəm bolatti. **13** Biraq baxka kixilər ularəğa qoxuluxka jür'ət kilalmaytti; əmma halayik ularni intayin hərmətləytti. **14** Xundaktimu, etikaqə kiləuqlər barəjanseri kəpiyip, həm ərlər həm ayallar top-top bolup Rəbgə qoxulojili turdi). **15** Xuning bilən kixilər hətta Petrus etüp ketiwatkanda heqbolmioqanda uning sayisi bolsimu üstigə qüxsun dəp, kesəllərnə koqilarəğa elip qikip kərpə wə zəmbillərgə yatquzup qoyatti. **16** Yənə top-top kixilər Yerusalem ətrapidiki xəhər-yezilərdin kesəllərnə wə napak rohlar qaplixiwəloqan kixilərnə elip kələtti. Ularning həmmisi sakiyip kaytixatti. **17** Bax kahin wə uning tərəpdarleri, yəni Sadukiy məzhəpidikilər kozoqilip bu ixlarəğa oqəzəplinip, **18** rosullarni tutkun kilip, kəmakəhanioğa kəmididi. **19** Ləkin xu keqə, Rəbning bir pərixtsisi kəmakəhanining dərwezilərnini eqip, rosullarni elip qikip, ularəğa: **20** — Silər ibadəthana həylioşəğa kirip, halayikə bu həyatlik toərisidiki həmmə sezlərnə

jakarlanglar — dəp tapilidi. **21** Rosullar bu sezni anglap, tang atkanda ibadəthana həylioşəğa kirip, kixilərgə təlim berixkə baxlidi. Bax kahin wə uning tərəpdarleri kəlgəndə, ali y kəngəxmidikilər wə Israilarning barlik aqsakallirini jəm boluxka qəkirdi. Andin [rosullarni] elip kəlsun dəp kəmakəhanioğa adəm əwətti. **22** Ləkin sipahlar zindanoğa yetip barəjanda, rosullarning u yərdə yəlokluni baykəp kaytip berip, kəngəxmidikilərgə: **23** — Biz barsaq, zindan məhkəmə təkəklilik tururpu, kərawullarmu dərweziləridə kəzəttə tururpu. Ləkin dərwezilərnə eqip qərisaq, iqidə birmu adəm yok! — dəp məlumat bərdi. **24** Bu həwərnə angliojan ibadəthanidiki [məsul] kahin həm kərawullarning baxliki wə bax kahinlar: — «Əmdi bu ix zadi kəndak bolup ketər?» deyixip əlakəzədilikkə qəmdidi. **25** Dəl xu qəşədə, bir kixi kirip: — Kəranglar, silər zindanoğa kəmioqan adəmlər ibadəthana həylioşidə turup halayikə təlim beriwətoşu! — dəp həwər kildi. **26** Buning bilən, həliki kərawullar baxliki sipahlirini baxlap berip, [rosullarni] elip kəldi. Biraq ular halayik bizni qalma-kesək kilixi mumkin dəp kərkup, ularəğa zorluk ixlətmidi. **27** Ular [rosullarni] elip kəlgəndin keyin, ularni kəngəxmidikilər aldidə turəjuzdidi. Bax kahin ularni sorək kilip: **28** — Biz əsli silərnə bu namda kixilərgə təlim bərmənglar, dəp kəttik əgəhlənduroqaniduk. Ləkin mana, silər yənə xu təliminglar bilən pütkül Yerusalemnə kəplidinglar həmdə bu kixing qan kərzini bizgə artmaqəki boluwətilər! — dedi. **29** Ləkin Petrus wə [baxka] rosullar jawab berip mundaq dedi: — İnsanəğa əməs, Hudaəğa itəət kəlix kerək! **30** Silər tutup yəoaşəğa esip əltürgən Əysani, ata-bowimizning Hudasi tirildürdi. **31** Huda Israil həlkini towa kilixkə wə gunəhlirining kəqürülilikə muyəssər kilix üçün, uni uluşlap Yetəkəji həm Kutkuzəuqi süpitidə Əzining ong yenioğa kətürüp olturəjuzdidi. **32** Biz bu ixlarəğa guwahqilərmiz; xundakla Huda Əzigə itəət kiləuqlərəğa ata kiləjan Muqəddəs Rohmu bu ixlarəğa guwahqidur. **33** Ular bu sezlərnə anglap kəlbigə sanjiləndək bolup [rosullarni] əltürükə məsləhətləxti. **34** Ləkin kəngəxmə iqidə pütün həlkning hərmitigə sazawər boləjan Pərisiy məzhəpidiki Gamaliyəl isimlik bir Təwrat elimasi bar idi. U ornidin turup: — Ularni birdəm sirtka qikipir turunglar, — dəp buyrudi. **35** Andin u [kəngəxmidikilərgə] mundaq dedi: — Əy Israilər, silər bu kixilərnə bir tərəp kilixtə əzünglarəğa ehytat kilinglar! **36** Ilgiri, həliki Təwdəs isimlik əzini qong tutup otturioğa qikkənanidi. Uningə təhminən tət yüz adəm kəoxuldi. Biraq u əzi əltürüldi wə barlik əgəxkəuqiliri tarkilip ketip, uning ix i yokkə qikti. **37** Andin keyin nopus tizimləx künliridə, Galiliyəlik Yəhudamu bax kətürüp qikip, bir top kixini toplap əzigə əgəxtürgən. Umu yoktilip, barlik əgəxkəuqilirimu tarkitewetilgən. **38** Əmdi silərgə nəsihətim xuki: Bu kixilər bilən karinglar bolmislun! Ularni ihtiyarəğa koypu beringlar. Qünki əgər bu ekim yaki bu ix pəkət insandin kəlgən bolsa, jəzmən yokkə qikədu. **39** Ləkin əgər Hudadin bolsa, silər ularni yokjalməyislər! Hətta əzünglar Hudaəğa hujum kiləuqlər bolup qikisilər! **40** Aliy kəngəxmidikilər nəsihətni kəbul kildi; rosullarni qəkirtip kirip, ularni kəmqilitip, ularəğa hərgiz Əysaning namidə sezliməslikni əgəhləndurdi. Andin ularni koypu bərdi. **41** Rosullar

amdi kengəxming olturisdin qikip, əzlirining mubərək nam üqün horluk azabi qexixkə layik kərülgənlikidin xadlandi. **42** Ular yanila hər küni ibadətəhana həyülsida wə əymu-əy berip təlim berixtin wə «əysa — Məsihdur!» degən hux həwərnı jakarlastin heq tohtimidi.

6 Xu künlərdə, muhlislarning sani barəjanseri kəpiyip, grekqə səzləydoğan Yəhudiylar yərlik ibranıy kerindaxlarə: — Kündilik ozuk-tüllük təksim kilinixta arimizdiki tul ayallar etibarəja elinimidi, dəp narazilik bildürüxti. **2** Xunga, on ikkiylən pütkül muhlislarnı qakirip yioyıp, ularəja mundak dedi: — Bizning Hudaning səz-kalamini yətküzüx hizmitini taxlap qoyup, ozuk-tüllük təksim kilix bilən bolup ketiximiz toqrə bolmaydu. **3** Xuning üqün, i kerindaxlar, aranglardiki nam-abruyi bar, Muqəddəs Rohkə wə danalikkə tolojan yəttə kixini uləqə tallanglar, wə biz ularni bu ixkə məs'ul kilimiz. **4** Biz bolsak, əzimizni dua kilix wə səz-kalamning hizmitidə boluxkə beəjixlaymiz. **5** Bu məsləhət halayikning həmmisini hux kildi. Xuning bilən ular iman-ixənqkə wə rohəkə tolojan Istipan isimlik bir adəmnı tallidi, wə yəni Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas həmdə burun Təwrat etiqadiəja kirgən Antakyalik Nikolasni tallap, **6** ularni rosullarning aldiəja elip qikti. Rosullar ularning [bu hizmətni kilixi üqün] kollirini ularning üstigə təgküzüp turup, dua kilixti. **7** Wə Hudaning səz-kalamı dawamlıq tərkəldi; Yerusalemdeki muhlislarning sanimu barəjanseri zor dərijidə kəpəydi. Nuroqun kaħinlarmu [Məsih] etiqadiəja itaət kilixkə kirixiwatədi. **8** Wə Istipan [Hudaning] məhır-xəpkiti wə küq-kudritigə tolojan bolup, həlk iqidə karamətlər wə zor məjizilik əlamətlərnı kərsətti. **9** Biraq «Kulluktin qikkən hərlər» dəp atalojan sinagogtiki bəzilər, yəni Kurini wə Iskəndəriyə xəhərləri wə Kilikiyə həm Asiya əlkilliridin kəlgən bəzi [Yəhudiylar] Istipanoja qarxi qikip, uning bilən munazirə kilixkə baxlidi. **10** Lekin ular u səz kiləjanda uningda boləjan danalix wə rohəkə təqabil turuxkə əməlsiz qaldı. **11** Buning bilən ular bəzi adəmlərnıng əozini maylap: — Biz bu adəmnıng Musa wə Hudaəja karita kupurluk səzligənlikini angliduk, — degənni ularning əozijəja saldi. **12** Ular muxundak kilip halayikni, əksəkəllərnı wə Təwrat əstəzlinini kutratti; andin Istipanning əldini tosüp uni tutkən kilip, əliy kengəxmigə elip bardı. **13** Ular sahta guwaħqilərnı olturəja qikirip mundak degüzdi: — Bu adəm bu muqəddəs jəyoə wə Təwrat kənunioja qarxi səzlərnı kilixtin tohtimaydu. **14** Qünki biz uning heliki Nasarətlik əysa toqruluk: «U bu jəyni wəyran kilidu wə Musa pəyojəmbər bizgə tapxurojan ən'əniwi kaidə-yosunlirimizni əzgərtidul!» degənlikini angliduk. **15** Kengəxmidə olturojanlarning həmmisi Istipanoja kəz tikip kariəjində, uning qirayining pərixitningkidək parkirək ikənlikini kərdi.

7 Bax kaħin Istipandin: — Bularning eytkənləri rastmu? — dəp soridi. **2** Istipan mundak jawab bərdi: — Kerindaxlar wə ata-bowilar, səzümgə kulək selinglar! Atimiz İbrahım tehi Mesopotamiyə rayonida turuwatqanda, yəni Həran xəhriyəgə kəqüp məkanfixixtin ilgiri, xan-xərəpning İgisi Huda uningəja ayan bolup: **3** «Sən əz yur tung wə uruk-jəmətingdin ayirilip qikip,

Mən sanga kərsitidoğan zəminəja barəjin» degəndi. **4** Buning bilən u Kəldiylərnıng zəminini taxlap, Həran xəhriyəgə berip olturəklaxti. Atisi əlgəndin keyin, Huda uni bu zəminəja, yəni silər həzir turuwatqan zəminəja yətkəp kəldi. **5** U wakıttə, [Huda] uningəja bu zəmindin miras bərmidi, həttə uningkə təwə put qoyqudəkmu bir yər bərmigəndi. Gərqə u tənigə pərzənt kərmigən bolsimu, [Huda] bu zəminni uningəja wə kəng nəsligə igiliki bolux üqün berixkə wədə kildi. **6** Andin Huda uningəja mundak dedi: «Səning nəsiliring yəkə yurtta musapir bolup turidu, xu yurttikilər ularni kul kilip tət yüz yil horlaydu. **7** Biraq ularni kulluxkə saləjan əlni jazalayməni», dedi Huda, «wə uningdin keyin, [nəsiliring] u yərdin qikip, bu yərdə Məning ibadət-hizmitidə bolidu». **8** Keyin Huda İbrahım bilən bəlgisi hətnə boləjan əhdini tüzgən, xuning bilən İshək uningdin tərəldi; [İbrahım] uni səkkizinçi küni hətnə kildi; xundak kilip İshəktin Yəkup [tərəldi], Yəkup tin on ikki «kəbilə atisi» [tərəldi]. **9** Keyin, «kəbilə atiləri» inisi Yüsüpəkə həsət kilip, uni Misiroja kulluxkə setiwətti. Lekin Huda uning bilən billə bolup, **10** uni bərlək jəbir-japalərdin kutkuzup, uni Misir padixahı Pirəwning nəziridə iltipatkə igə kilip, uningəja danixmənlək ata kildi. Padixah uni Misiroja bax wəzir, ordisioja bax əojidar kildi. **11** Keyin, əojir əqarqilik pütkül Misir wə Kənaan yərlirini besip, zor kiyinqilik boldı. Ata-bowilirimiz ozuk-tüllük tapalmidi. **12** Yəkup əmndi Misirdə əxlək bərləkini angləjan bolup, [oquullirini], yəni ata-bowilirimizni u yərgə birinçi kətim əwətti. **13** İkinçi kətim barəjanda, Yüsüp əkilirioja əzini əxkarilidi. Xuning bilən Yüsüpning jəmətidikilər Pirəwn padixahkə məlum boldı. **14** Andin Yüsüp atisi Yəkupning aldiəja yətwər yətküzüp, uni pütün əilə-jəməti bilən, jəmiy ətmix bəx kixini Misiroja əzige qakirdi. **15** Xuning bilən Yəkup Misiroja qüxti wə xu yərdə əldi; keyin [uningdin boləjan] ata-bowilirimizmu xu yərdə əldi. **16** Ularning jəsətləri keyin Xəkəm xəhriyəgə kayturulup, İbrahım burun Həmondning oquulliridin məlum puləja setiwəlojan, Xəkəmdiki bir yərlikkə koyuldi. **17** Lekin Huda İbrahıməja əslı kiləjan wədinıng wakıti yəkinlaxkəndə, Misirdə turuwatqan [İsraıl] həlkining nopusi heli kəpəyğəndi. **18** U wakıttə, Yüsüptin həwiri bolmiojan yəngi bir padixah Misirdə təhtkə qikti. **19** Bu padixah kəwmimizəja hiylə-mikirlər bilən muəmilə kilip, ata-bowilirimizni əzip horlidi, həttə ularni əz bowəqlirini həyat kəldurmaslıkə üqün taxliwətxkə məjbur kildi. **20** Musa mana xu qəojlarda tuəjulojanidi. U Hudaning əldidə əlahidə yəkimlik bala bolup, ətisingin əyidə üq əy bəklidi. **21** Keyin u sirtkə qoyup koyulojanda, Pirəwning kizi uni [sudin] elip, əz əojli kilip qəng kildi. **22** Musa Misirliklərnıng bərlək bilim-həkmiti bilən tərbijilini, səzdə wə əməldə intayin kəbiliyətlək adəm bolup qikti. **23** Lekin uning tuəjulojiniəja kirix yil toxkəndə, əz kərindaxlıri boləjan İsraillərnıng həloja yetix niyitigə kəldi. **24** U ulərdin birining uwal kilinip bəzək kiliniwatqənlikini kərup, uni qəojdap, harlanəjan kixi üqün intikəm elip harlıəjuqi Misirlikni əltürdi. **25** Qünki u əz kərindaxlırini: — Huda məning kolum ərkilik bizgə kutkuzux yolini əqkan dəp qüxinidəju, dəp oyləjanidi. Lekin ular buni qüxənmidi. **26** Ətisi, Musa ularning ərisidiki bir

urux-jedolni kerüp, arisiqqa kirip yaraxturmakqi bolup: Silər kerindax turup, nemixka bir-biringlaroqa yolsizlik kiliwatisilar? — dedi. **27** Birak kerindixini yolsiz bozak kilojan kixi uni qetke ittiriwetip: — Kim seni bizge bax ham sorakqi bolsun daptu?! **28** Menimu tütügünki Misirlikni öltürgändak öltürmekqimusen? — dedi. **29** Musa bu sözni anglap qorqup, Misirdin keqip Midiyan zeminiqqa berip, u yerdä musapir bolup turup qaldi. U xu yerdä ikki oqul parzant kerdı. **30** Kirik yil toxkandin keyin, Sinay teojining yenediki qeldä, keyüwatkan bir qatqallıqning ot yalkunida bir parixta uningqa köründi. **31** Bu oqayibanä körünixni körgen Musa uningqa intayin häyran bolup qaldi; buning kändak ix ikönlikini bilay döp yekinrak baroqanda Pärwərdigarning awazi anglinip: **32** «Mən sening ata-bowiliringning Hudasi, yəni İbrahim, İshak wə Yakupning Hudasiurmən» dedi. Musa qorqunqta titrəp, qaraxqimu jür'ət kilalmidi. **33** Pärwərdig uningqa yəne: — Ayiojning seliwat; qünki sən turuwatkan yer mukəddəstur. **34** Mən dər'həkiqət Misirda turuwatkan həkımning harliniwatkanlıqini kerdüm, ularning nalə-pəryadlırini anglidim. Xunga mən ularni elip qıkkıli qüxtüm. Əmdi barojın, mən seni Misiroqqa əwətäy!» dedi. **35** Mana həliki kixilər: «Kim seni bizge bax ham sorakqi bolsun daptu?!» döp rət kilojan dəl muxu Musani, Huda uningqa qatqallıqta körüngən pərixtinıng kəli bilən İsrailarəqa ham bax ham kutkuzəjuqi boluxka əwətti. **36** Ənə xu Musa həlkkə yetəqlik kilip, ularni [Misirdin] qıqardi həmdə Misir zeminiä, Kizil dengizning boyıda wə kirik yilni ötküzgən qeldä karamətlərnı wə mejjizilik alamətlərnı kərsətti. **37** Ənə xu Musa ezi İsrailarəqa: «Huda kerindaxlırinqlar arisidin manga oxhax bir pəyojəmbərnı tikləydü» degənidi. **38** Qəl-bayawandiki jamaətkə həmrah boləjan, Sinay teojıda eziqə sez kiləjan pərixta bilən billə boləjan, ata-bowilirimiz bilən billə boləjan həmrah dəl ənə xu idi; həyatlik bəhx yətküzüdiəjan wəhijylərnı bizge yətküzüx üqün qəbul kiləjuqi boləjan dəl ənə xu idi; **39** xundak bolsimu, ata-bowilirimiz uningə itaat kilixni halimay, uni qətkə keqip, konglidə Misiroqqa kaytixni arzu kildi; **40** xunga ular Hərunəqa: — «Bizge yol baxlaydiəjan ilahlarnı yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminiädin elip qıkkən həliki Musaning nemə bolup kətkənlikini biləlmidük» dedi. **41** Xuning bilən xu künlərdə ular mozay xəklidə bir but yasap, bu məbudka atap qurbanlıq sundi. Xundak kilip ular əz kolliri bilən yasiəjan bir nərsini huxal-huramlik bilən təbrikləxkə kirixti. **42** Ləkin Huda uların yüzini örüp, ularni asmandiki yultuz kəxunlıroqqa qəkunuxka qəyup bərdi. Xuning bilən pəyojəmbərlərnıng mukəddəs yazmisidə pütülgədək, [Huda ularni mundaq əyiblidı]: — «Silər qəl-bayawanda boləjan kirik yil jəryanida kiləjan qurbanlıq-hədiyəlnərnı həkiqətən Manga elip kəlgənmusilər, i İsrail jəməti? **43** Bərhək, silər qəkunux üqün yasiəjan məbudlar, yəni «Molok»ning qədiri ham butung boləjan «Rəmfan»ning yultuz bəlgisini kətürüp mangdinglar; əmdi Mən silərnı əsir kilip Babildin yırakqa sürgün kıldurimən». **44** Ata-bowilirimiz qəldin kəzğən wəktidə, «həküm-guwaahlıq» qədiri ularning otturisiäda tikləngənidi; u dəl Musaəqa sez-kalam Yətküzgüqining buyruqinidək, kərsitilgən ərnək boyiqə yasaləjanidi. **45** Xu ibadət

qədiri ata-bowilirimiz ilgiridikilərdinmu igdarqılıqioqə tapxurup, Yəxuaning yetəqilidə, Huda ularning aldididə qəojləjan əllərnıng zeminiłirni bəswəlojində, uni bu yərgə elip kəlgən; qədir xundakla [padixah] Dawutning zamaniojiqə turəjan. **46** Dawut Hudaning xapaıtigə erixip, Yakupning Hudasi üqün bir mukim məkən selixka ijazət sorioqan. **47** Birak keyin, [Huda] üqün ibadəthana saləjan [Dawut əməs], əməliyəttə Sulayman boldi. **48** Həlbuki, Həmmidin Aliy Boləjuqi insanning kolliri bilən yasiəjan məkənlərdə turmaydu; huddi pəyojəmbər mundaq deginidək: — **49** «Asmanlar Mening təhtim, Zemin bolsa ayaqiliriməqa təhtipərdur, Əmdi Manga kəndak əy-imarət yasımakqisiler? Manga kəndak yər aramqah bolalaydu? **50** Bulərnıng həmmisini Mening kolum yaratqan əməsmidi?» **51** — Əy, boyni qattik, yüriki wə kuliki hətnisiz boləjanlar! Silər Mukəddəs Rəh bilən daim qarxilixisiler; silər ata-bowiliringlar nemə kiləjan bolsa, xuni oxhax kiliwatisiler! **52** Pəyojəmbərlərdin däl qaysisioqə ata-bowiliringlar ziyankəxlik kilip bəkmioqan? Xundak kilip ular «Həkkəniy Boləjuqı»ning kelidiəjanlıqini aldın jakarilojuqilərnı öltürüxkən. Əmdi u ezi həzir kəlgəndə, silər uningə satkunluk kiləjuqi wə qətil bolup qıkkınglar, **53** i silər Təwrat qanunini pərixtilərnıng əmri-tapiləjanlırini bilən tapxuruwelip turup, uningə əməl kilimioquqılar!» **54** [Istipanning] bu səzlini angliəjan [aliy kəngəxmidikilər] yürikigə [hənjər] sanjiləjəndək bolup, uningə qixlırini oquqlattı. **55** Ləkin u bolsa Mukəddəs Rəhka toləjan, kəzlırini kəkkə tikip, Hudaning julasini, xundakla uning ong yenidə əysaning turəjanlıqini kərip, **56** — Karənglar! Asmanlar eqilip, İnsan'əojlining Hudaning ong yenidə turəjanlıqini kəriwatimən! — dedi. **57** Ular buningəqa kuləklirini kolliri bilən etiwelip, awazini qattik kətürüp warkirixip birlikdə uningə yopurulup keliwidə, **58** uni xəhərnıng sirtioqə ittirip qıkkırip, qalma-kesək kilixka baxlıdi. [Uni əz kiləjan] guwaqırlar [uni qalma-kesək kilixtin awwal] qapanlırini Saul isimlik bir yaxning puti alidə qəyup qəyuxti. **59** Ular Istipanni qalma-kesək kiləjində u: — I Rəb əysə, mening rəhimni qəbul kiləjəysən! — döp nida kildi. **60** Andin u tizlinip turup qattik əwaz bilən: — I Rəb, bu gunahning həsəbini uların almioqəysən, — dedi. U bu sözni kilip bolupla jan üzüp uhlap kətti.

8 Istipanning öltürüləxini Saulmu qollaytti. Xu kündin baxlap, Yerusalemdeki jamaətkə karitiləjan dəlxəxtlik ziyankəxlik qəzəldi. Rosullərdin baxka bərlık jamaəttikilər Yəhudiəy wə Samariyəning hərəkəysi yurtlırioqə tarkilip ketixti. **2** Bəzi ihlasmən kixilər Istipanni dəpnə kilip, uningəqa qattik yioqə-zarlarnı kətürüxti. **3** Ləkin Saul jamaətkə wəyranqilik selip, əymu-əy ahturup, ər-ayaloqə karimay ularni sərəp qıkkıp zindanoqə taxlıdi. **4** Əmdi tarkilip kətkənlər tarkəloqan yurtlarda kezip sez-kalamning hux həwirini jakarlıdi. **5** Ularning iqidin Filip bolsa Samariyəning məlum bir xəhriqə berip, yərlık kixilərgə Məshihni jakarlıdi. **6** Top-top kixilər uni anglap həmdə u kərsətkən mejjizilik alamətlərnı kərip, bir jan bir dili bilən uning səzlırigə kulək saldi. **7** Qünki napak rəhlar bolsa, qaplıxiwəloqan kixilərdin qattik warkiriojiniqə qıkkıp kətti. Nuroqun pələq, tokurlarmu saqaytildi; **8** zər xad-huramlik xu

xəhərni qaplıdi. **9** U xəhərdə əslıjadugər-sehırgərlik bilən xuoıullınıwatkan Simon isimlik bir adəm bar idi; u xu yol bilən pütkül Samariyədikilərnı hang-tang kaldurup, ezini kəltis zat kərsətməkqi bolup kəlgəni. **10** Pekirdin tartip ambaloıqə ularning həmmisi uningəya ihlas kilip karaytti wə «Hudaning uluıq küq-kudriti mana xul» deyixətti. **11** Halayik uningəya xundak ihlas kilixi uning uzundin beri jadugər-sehırgərlik bilən ularni hang-tang kaldurup kəlgənlikı tüpəylidin idi. **12** Lekin əmdi Filip Hudaning padixahlıki wə Əysa Məsihning nami toıqrisidiki hux həwərnı jakarlıoıinida ular uning səzlırigə ixəndı wə ərlər bolsun, ayallar bolsun qəməıldürüxnı qəbul kildi. **13** Simon əzimu ixəndı. U qəməıldürülgən bolup, həmixə Filipning yenida yürdi həmədə [Filip] kərsitiwatkan məjizilik alamətlər wə küdrətlik ixlarəya qarap, intayin həyrən boldi. **14** Yerusalemdiki rosullar Samariyəliklərnıng Hudaning səzini qəbul kilənanlikini anglap, Petrus bilən Yuhannani ularəya əwətti; **15** ikkiylan u yərgə qüxüxi bilənla, ularni Mukəddəs Rəhning ata kilinoıuqisi bolsun dəp dua kildi. **16** Qünki Mukəddəs Rəh tehi ularning heqkaysisioıə qüxməgənidi; ular pəkət Rəb Əysaning nami bilən qəməıldürülgənidi. **17** Petrus bilən Yuhanna ularning üstigə kəlini təgküzüxi bilən, Mukəddəs Rəh ularəya ata kilindi. **18** Lekin Simon Mukəddəs Rəhning rosullarning kəlini təgküzüp qoyuxi bilən ata kilinoıanlikini kərup, ularəya pul təngləp: **19** — Bu küq-kudrəttin mangimu beringlarki, mənmu həkmining üstigə kəllirimni təgküzəsəm, uningəya Mukəddəs Rəh ata kilinsun, — dedi. **20** Lekin Petrus uningəya mundak jawab bərdi: — Hudaning bu iltipatinı puləya setiwəloıili bolidu, dəp oyloıoıining üqün, pulung sən bilən təng həlakətkə barsun! **21** Sening bu ixta heq həssəng yaki nesiwəng yoktur! Qünki sening niyitning Huda aldida durus əməs! **22** Xunga, bu rəzillikingdin towa kilip, Rəbtin, mumkin bolsa kenglümdiki bu niyitim kəqürüm kilinoıay, dəp etün! **23** Qünki sening aqqik həsətkə toluq, həkkaniyisizlikning asaritida ikənlikning mənə məlum. **24** Simon ularəya: — Mən üqün Rəbdin etününglarki, silər eytkən ixlardin heqbiri beximoıə kəlməgəy! — dedi. **25** Petrus bilən Yuhanna yanə xu yərdə əgah-guwhəlik berip Rəbning səz-kalamini yətküzgəndin keyin, Samariyəning nuroıun yəza-kəntlırigə berip hux həwər yətküzgəq, Yerusalemoıə kaytip kətti. **26** Xu wakıtta, Hudaning bir pərixtsi Filipka: — Ornungdin turup jənubka qarap Yerusalemdin Gaza xəhırigə mangidoıan yol bilən mang! — dedi (xu yol qəldiki yoldur). **27** Xunga Filip ornidin turup yoloıə qıkti. Wə mana, yolda Efiopiyyə ayal padixahı Kandasning bir əməldari, pütkül həzinigə məs'ul Efiopiyyəlik əıwat wəzir turatti. U Yerusalemoıə Hudaəya ıbadət kiləloıili barəjanidi; hazır kaytix yolida əzining jəng hərwisida olturup, Yəxaya pəyoıəmərnıng yazmisini oıuwatıti. **29** Rəh Filipka: — Bu hərwining yenioıə berip uningəya yəkinlaxkın, — dedi. **30** Filip yügürüp berip, [wəzırnıng] Yəxaya pəyoıəmərnıng yazmisidin oıuwatkanlırini anglap, uningdin: — Oıuwatkınıngizni qüxinıwatamsız? — dəp sorıdi. **31** Wəzir uningəya: — Biri mənə qüxəndürüp bərmisə, mən kəndəkmə qüxinələymən?! — dəp, Filipni hərwisioıə qıqip yenida olturuxka etündi.

32 U oıuwatkan yazma kışmi bolsa: «U goya boıuzlaxka yetiləp mēngiloıan kəydək boıuzlaxka elip mēngildi, Kırkıoıuqi aldida ün-tinsiz yatkan kəzidək, u zadila əoıız aqmıdi. **33** U horlinidu, u hək soraktın məhrum boldi, Əmdi uning əwladini kimmu bayan kilalisun?! Qünki həyati yər yüzidin elip ketildi». **34** Aıwat Filiptin: — Dəp bərsingiz, pəyoıəmərnıng bu səzi kimgə karitip eytiləp? Əzıgımu yaki baxka bırsıgımu? — dəp sorıdi. **35** Filip əoızını eqıp xu yazmıngın xu kışmidin baxlap, uningəya Əysa toıqrisidiki hux həwərnı jakarlap bərdi. **36** Ular yolda ketiwetip, su bar bir yərgə kəlgəndə, əıwat: — Mana bu yərdə su bar ikən. [Muxu yərdila] qəməıldürülxümgə kəndək tosaləq bar? — dedi. **38** U hərwinı tohtitixni buyrudi. Filip wə əıwat ikkisi billə suoıə qüxüp, uni qəməıldürdi. **39** Ular sudin qıkkəndə, Rəbning Rəhı Filipni kətiürüp elip kətti. Aıwat uni kəyta kərmıdi, əmma u xadlinp yolını dawamlaxturdi. **40** Filip bolsa Axdəd xəhıridə pəyda boldi; u xu yurtını kəzip, xu yərdin Kəysəriyyə xəhırigə kəlgüqə boləqan həmmə xəhərlərdə hux həwər jakarlıdi.

9 Əmma [xu qəoılar] Saul hər nəpısidə Rəbning muhıslırioıə tehiqə izqil kiroıınqılik təhditlıri seliwatkan pəyt idi. U Bax kahınnıng əldioıə berip, **2** Dəməxk xəhıridiki sinagoglarəya təwsiyə heti yezip berixni sorıdi. Xundak boləndə, u Dəməxkə [Məsih] yolıdikilərdin birərsini, məyli ər bolsun, ayal bolsun tepiwəlsila, baəılap tutkən kilip, Yerusalemoıə elip kəlixkə ruhsət bolatti. **3** Saul yoloıə qıqip, Dəməxk xəhırigə yəkinlaxkəndə, tuyuksız əsməndin küqlük bir nur qüxüp, uning ətrapını yorutuwətti. **4** U yərgə yikildi wə əzıgə: — Saul, Saul! Mənə nemıxka ziyənkəlik kilisən? — dēgən bir əwazını anglıdi. **5** — I Rəb, sən kimsən? — dəp sorıdi u. Əwaz: — Mən sən ziyənkəlik kiliwatkan Əysadurmən. **6** Ornungdin tur, xəhərgə kir, nemə kilixing kərkəlikı sənə eytip berilidu — dedi. **7** Uning bilən billə mangoıan əmənlər əwazını anglısimu, heqkimni kəralmıgəqkə, xu yərdə ün qıqıralmay turupla kəldi. **8** Saul yərdin turup, kəzlırını eqıp kəridi, ləkin heq nərsini kəralmıdi. Həmrəhliri uni kolidin yetiləp Dəməxkə elip kirdi. **9** U üq küngəq kəzi kərməs bolup nə yemıdi nə ıqmıdi. **10** Dəməxkə Ananiyas isimlik məlum bir muhıslı bar idi. Rəb uningəya bir əyoıybənə kərinüxtə kərinüp uni: — Ananiyas! — dəp qəkırdi. — Mana mən, i Rəb, — dəp jawab bərdi u. **11** Rəb uningəya: — Sən dərhəl «Tüz» dəp ataləqan koıoıə berip, Yəhıudaning eyidin Tarsusluk Saul isimlik birini sorap tap; qünki mana, u dua-tıləwət kilıwatıdi. **12** U dua kilıwatkınıda, əyoıybənə kərinüxtə Ananiyas isimlik bir kixining kelip, kəzını kəridoıan kılıx üqün üstigə kəlini təgküzgənlikni kərdi, — dedi. **13** Ananiyas: — I Rəb, mən bu ədəmning həwirini nuroıun kixilərdin anglıdim, u Yerusalemdiki mukəddəs bəndiliringgə xunqə kəp ziyə-zəhmət yətküzgən! **14** Həzir u muxu yərdə nāmıngə nıda kiləıanlarıning həmmisini tutup baəııax üqün bax kahınlardin hoıuk aptu — dedi. **15** Lekin Rəb uningəya: — Bariwər! Qünki u nāmımnı əllərnıng wə ularning padixəhlirining həm İsrailarning əldida ayan kılıx üqün əzımgə əlahıdə tallıoıan bir əswəbtur. **16** Qünki mən uningəya nāmım üqün kənzilik əzab-oıubətlərnı tartixining mukərrər

ikānlīkini ayan kīlimān, — dedi. **17** Buning bilān Ananiyas berip, xu oygā kirdi; u kōllirini Saulning ūstiga tēgkūzūp uningōja: — Kēridax Saul, Rēb, yāni bu yergā kelīwatqan yolongda sanga kēringān Əysa, kēzlingni kēralēydiōjan bolsun dāp wā sening Mukəddās Rohka tolduruluxung ūqūn meni xāhsān əzi əwattī, — dewidi, **18** Saulning kēzlriridin huddi belik kāsirikidək bolōjan bir nērsilar qūxūp, kēzlriri eqilip kēralēydiōjan boldi. U ornidin turup, qēmūldūrūxni kōbul kildi. **19** U oqizalanōjandin keyin, kuwwətlinip maōduruōja kirdi. **20** [Saul] Dəməxktiki muhlislarning yenida birnəoqqə kūn turdi wə waqtini otkūzmay sinagoglarōja kirip, «U kixi Hudaning Oqlidur» dāp Əysani jakarlawka baxlidi. **21** Uni angliōjanlari sēzlriridin intayin hāyran boluxup: — Bu adəm Yerusalemda bu namōja nida kīloqūqlarini kattik wāyran kīloqan hēlikī adəm əməsmu? Bu yergimu muxundaklarni baolap bax kaħinlarōja tutup berix məkisidā kalgānmidu? — deyixti. **22** Lekin Saulning kayil kīlix kūqī baroqanseri exip, Əysaning Məsih ikānlīkini ispatlap Dəməxktiki Yəhudiylarini parakāndīqlīkkə qēmdūrdi. **23** Kēp kūnlərdin keyin, Yəhudiylar Saulni yokatmakka kəst kīlmakqī boldi. **24** Lekin Saul ularning suyikastidin hāwər tapti; uni tutup eltūrūx ūqūn ular kēqə-kūndūz xəhərning kowuqlirida paylap yūrdi. **25** Lekin muhlislar bir kūni kēqidə uni qong sēwətkə olturozuzup, sepil [kamaridin] qūxūrdi. **26** Saul Yerusalemoja yetip berip, u yərdiki muhlislarōja koxulmakqī boldi, lekin ularning hāmmisi uning muhlis ikānlīkigə ixānməy, uningdin kōrkōti. **27** Biraq Barnabas uni elip berip, rosullar bilān kērixtūrdi. U ularōja Saulning Dəməxkning yolida Rēbni kandaq kergēnlīkini, Rēbningmu uningōja gəp kīloqanlīqini qūxēndūrdi wə uning Dəməxktə Əysaning namida kandaq jūr'ətlik bilān sēz-kalam yətkūzgenlīkini ukurturdi. **28** Buning bilān, Saul Yerusalemda rosullar bilān billə oqūq-axkarə yūrtip, yūraklik hālda Rēbning namida sēz-kalam yətkūzətti. **29** U yənə grekqə sēzlixidiōjan Yəhudiylar bilānmu sēzlixip munazirlixətti; natijisi, ular uningōja kəst kīlmakqī boldi. **30** Kēridaxlar bu ixtin hāwər tepip, uni Kəysəriyə xəhīrigə elip berip, andin u yərdin Tarsus degən xəhərgə yoloja saldi. **31** U qaoqda, pūtkil Yəhūdiyə, Galiliyə wə Samariyədiki jamaətlər [bir mēzgil] tinliqlīkə erixip, [etikātda] kūruldi; Rēbning kōrkunqida mengip, Mukəddās Rohning riqbat-təsallisi bilān ularning sanlirimu baroqanseri kəpəyməktə idi. **32** Xu waqitlarda xundaq boldiki, Petrus həkəysi jaylarni arilap yūrgəndə, Lidda xəhīridiki mukəddās bəndilərimu yoqlaxka qūxti. **33** U yərdə u Əneyas isimlik bir adəmmi uqrattī. Bu adəm paləq bolup, orun tutup yatqili sakkiz yil bolōjanikən. **34** Petrus uningōja: — Əneyas, Əysa, yəni Məsih bolōquq seni sakayitidu. Ornungdin turup, palisingni yiojixtur! — dedi. U dərhal ornidin turdi. **35** [Əneyasni] kergən Lidda xəhīridiki wə Xaron rayonidikilərnig hāmmisi towa kīlip Rəbgə baolandi. **36** Yoppa xəhīridə bolsa Tabita isimlik bir ayal muhlis bar idi (uning ismi grekqida «Dorkas» idi). U hərdaim yahxi əməllər wə hāyir-sahawətlik ixlarōja berilətti. **37** Xu kūnlərdə xundaq boldiki, u kesəl bolup, əlūp kətti. Kixilər jəsətni yuyup, ūstinki kəwəttiki bir oygə yatquzup qoydi. **38** Yoppa xəhīri

Lidda xəhīrigə yekin bolōjaqqa, Yoppadiki muhlislar Petrusning Liddada ikānlīkini anglap, uning aldioja ikki adəm əwattī. Ular: «Hāyal bolmay yenimizoja kəlsang!» — dāp yelindi. **39** Petrus ornidin turup ular bilān billə Yoppaōja bardī. Yoppaōja yetip kelixi bilān ular uni ūstinki kəwəttiki oygə baxlap qixti. Barliq tul ayallar Petrusning ətrafiōja olip, yioja-zar kīlixip uningōja Dorkasning ular bilān billə bolōjan waqtida əzligigə tikip bərgən kənglək-kiyimlirini kērsitixti. **40** Lekin Petrus hāmməylənni qikiriwetip, tizlinip olturup dua kildi. Andin u jəsətkə qarap: — Tabita, ornungdin tur! — dedi. Tabita kēzini eqip, Petrusni kēriup, ornida olturdi. **41** Petrus uningōja kolini uzitip uni yələp turozuzdi wə mukəddās bəndilar bilān tul ayallarni qakirip, Dorkasni ularōja tirik tapxurup bərdi. **42** Bu hāwər pūtkil Yoppaōja tarkilip, nuroqun kixilər Rəbgə etiķad kildi. **43** Xundaq boldiki, Petrus Yoppada Simon isimlik bir kēnqining eyidə uzun kūnlər turdi.

10 Kəysəriyə xəhīridə Korniliy isimlik bir adəm bolup, u [Rim] koxunidiki «Italiyəliklər» kışmining yūzbexi idi. **2** U ihlasmən adəm bolup, əzi wə pūtkil eyidikiliri Hudadin kōrkətti. U mērdlik bilān namratlarōja hāyir-sahawət kīlip, daim Hudaōja dua-tilawət kīlattī. **3** Bir kūni qūxtin keyin saət ūqlərdə, u oqayibanə bir kērixtəxtə Hudaning bir pərixtsining ezining yenioja kalgēnlīkini oqūq kērdi. Pərixtə uni: — Korniliy! — dāp qakirdi. **4** Korniliy uningōja kēzlririni tikip kattik qēqūp: — Təksir, nemə ix? — dāp soridi. Pərixtə uningōja: — Sening dualiring wə hāyir-sahawətlik ixliring Huda aldioja əslətmə kurbānliktək berip yətti. **5** Əmđi sən Yoppaōja adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidiōjan Simon isimlik adəmmi qakirtip kəl. **6** U Simon isimlik bir kēnqining eyidə mehman bolup turuwatidu. Simonning eyi dengiz boyida, — dedi. **7** Uningōja sēzligən pərixtə kətkəndin keyin, Korniliy eydiki hizmətqilərdin ikkini wə daim yenida turup hizmət kīloqūqlar iqidiki ihlasmən bir ləxkərnī qakirdi. **8** Barliq ixlarni qūxēndūrgəndin keyin, ularni Yoppaōja əwattī. **9** Ətisi ular səpər kīlip xəhərgə yekinlawkanda, qūx waqti bolup, Petrus dua kīlix ūqūn əgzigə qixti. **10** Uning kōrsiki eqip ketip, bir nərsə yəy dedi. Biraq ular oqiza təyayrlawatkanda, oqayibanə bir alamət Petrusni oruwaldi. **11** U asman eqilip, tət burjikidin baolanojan hālda yər yūzigə qūxūriūlūwatqan kəng dastihandək bir nərsini kērdi. **12** Dastihanda hərhil tət putluk hāywanlar, yər beojirliuqūqlar, asmandiki uqar-kənatlarnu bar idi. **13** Uningōja bir awaz anglandı: — «Ornungdin tur, Petrus, ularidin soyup yə!» **14** — Yaq, Rəb, hərgiz bolmaydu! Mən hēqqaqan hēqqandaq napak yaki haram nərsini yegən əməsmən! — dedi Petrus. **15** Awaz ikkinqi ketim kelip uningōja: — Huda hālal dāp pakliojanni sən haram demə! — deyildi. **16** Bu ix ūq ketim yūz berip, andin dastihandək bolōjan xu nərsə dərhal asmanoja elip qikip ketildi. **17** Petrus kergən oqayibanə alamətning mənisi toqrisida kaymuqup turojanda, mana Korniliy əwətkən kixilər Simonning eyini tepip, dərwaza aldidə turattī. **18** Ular birsini qakirip, uningdin Petrus dəpmu atilidiōjan Simon degən birsī bu yərdə turamdu? — dāp soridi. **19** Petrus teliqə xu oqayibanə alamətning mənisi ūstidə oyliniwatkanda, Roh uningōja:

— Mana, seni üq adəm izdöp kəldi. **20** Ornungdin tur, pəskə qüx, heq ikkilənməy ular bilən billə baroşin. Qünki ularni əwətküqi Mən! — dedi. **21** Petrus pəskə qüxüp, həliki adəmlərgə: — Silər izdigən kixi mana mən bolimən. Bu yərgə kelix səwəbinglar nemikin? — dedi. **22** Ular jawabən: — Həqkanıy bir adəm, Hudadin kərkidiəjan, xundakla pütkül Yəhədiy həlki təripligən Korniliy isimlik rimlik yüzbexi mukəddəs bir pərixət təripidin sizni əyigə qakirtip, sizdin səz-kalam anglaxka əmr kilinojan! — dedi. **23** Xunga Petrus ularni əyigə təklip kilip, kondurup mehman kildi. Ətisi ornidin turup u ular bilən billə yoloğa qiçti. Yoppadiki kərinədxlərdin bəziliri ularoğa həmrah bolup mandgi. **24** İkkinqi küni, ular Kəysəriyəgə yetip bardı. Əmdi Korniliy tuoşkanliri wə yekin yar-buradərlirini əyigə qakirtip, Petruslarni təkəzərlilik bilən kütüp turattı. **25** Petrus əyigə kirgəndə, Korniliy aldioğa qəqip, ayioşioğa ezini etip səjdə kildi. **26** Ləkin Petrus [dərhal] uni yələp turəyuzup: — Ornungdin turoşin! Mənmu bir insan, halas! — dedi. **27** U Korniliy bilən gəp kiləyiq əyigə kiriwidi, əyning iqigə yioşioğan top-top adəmlərnı kərdi. **28** U ularoğa: — Silərgə məlumki, biz Yəhədiyulərnıng yat əlliklərdin birsi bilən bardı-kəldi kilixi yaki əylirigə kirixi Təwrat kənan-əkidilirimizgə hilap. Ləkin Huda manga heqkəndək adəmnı napak yaki haram deməslikim kərkəlikini ayan kildi. **29** Xuning üqün silər adəm əwətip meni qakiroşanda, heq rət kilmay aldinqlaroğa kəldim. Əmdi soray, meni nemə dəp qakirdinglar? — dedi. **30** Korniliy mundaq dedi: — Tət künninq aldidə bügünki muxu wəkitkiqə roza tutkənidim; sət üqlərdə mən əyidə dua kiliwatattim. Tuyuksiz kiyimliridin nur qaknəp turidiəjan bir adəm aldimdə pəyda bolup ərə turdi: **31** «Korniliy! Duaying ijabət kilindi wə həyr-sahawətlik ixlirinq Huda aldioğa əslətmə kurbənlitək yətti. **32** Xunga Yoppəoşa adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidiəjan Simon isimlik adəmnı qakirtip kəl. U dengiz boyidə olturaklıq Simon isimlik bir kənqining əyidə mehman bolup turuwatidü» dedi. **33** Xuning üqün, dərhal əzlririni qakirtip kelixkə adəm əwətkənidim. Əzlriri külbəmgə kelip yahxi kildila! Əmdi biz həmməylən Huda əzlririgə əmr kiləyiq bərlək səzlərnı anglax üqün Hudaning aldidə hazır turuwatimiz. **34** Petrus əwətip eqip mundaq dedi: — Bərəkət, mən Hudani heqkəndək adəmgə yüz-hətirə kilmaydu, dəp qüxinip yəttim; bəlki hər əldin boləyjanlar iqidə Uningdin kərkidiəjan wə həqkanıyət yürgüzidiəjan kixi bolsila, Uning aldidə məkbuldur. **36** Huda İsrail həlkiyə yətküzgən səz-kalam, yəni Əysə Məsih arkiplik (u pütkül məwjudaləroğa Rəbdür) inək-jətirəməlik jakərlənojan hux həwər silərgə məluməy; **37** Silərnıngmu Yəhya [pəyoşəmbər] qəməldürüx qakirikini yətküzgəndin tartip, Galiliyadin baxlap pütkül Yəhədiyə zeminliridə Nasarətlik Əysə toşuruluk guwahliktin — yəni Hudaning kəndək kilip uni Mukəddəs Roh wə küq-kudrət bilən məsihlignəlikni, xuning bilən u həmmə yərnı kəzip, yahxi əməllərnı kilip, İblisning ilkidə boləyjanlarning həmmisini sakəytkənləkdin həwiringlar bardur. Qünki Huda uning bilən billə idi. **39** Bizmu uning həm Yəhədiyulərnıng zeminidə həm Yerusalemə kilejan pütün əməllirining guwahqiliri. Ular uni yəyoşaqqa esixi bilənməy öltürdi. **40** Biraq üqinqi küni, Huda

uni kəyta tirildürüp namayan kildi. Biraq həmmə kixilərgə əməs, pəkət Huda Əzi aldi bilən talliojan guwahqilar, yəni u əlümdin tirilgəndin keyin uning bilən həmdəstihən boləyjan bizlərnıng arimizdə namayan kildi. **42** U bizgə həlkiyə hux həwər yətküzüxnı wə əzining Huda təripidin tiriklər wə əlgənərnıng sorəqəsi kilinip təyinləngüqi ikənlikini jakərləxnı əmr kildi. **43** Bərlək pəyoşəmbərlər uningəyiq guwahliq bəriduki, hərkim uningəyiq etikəd kiləyiq boləyjan bolsa uning nemi arkiplik guwahqiliri kəqürüm kilinidi. **44** Petrus tehi bu səzlərnı kiliwatkəndə, Mukəddəs Roh səz-kalamni anglawatkən həmmə kixigə qüxti. **45** Petrus bilən billə kəlgən hətnilik boləyjan ixəngüqilərnıng hərbiiri Mukəddəs Rohning yat əllərdikilərgimu ata kilinip təkəlgənlikini kərip bək həyran boluxti. **46** Qünki ularning [kəramət nəməlum] tillardə səzlixip Hudani uluqşioqanlıqini anglidi. Xunga Petrus: **47** — Muxu kixiləyiq bizgə ohxax Mukəddəs Rohni kəbul kiləyiq boləyjan bolsa, kim ularning suəqə qəməldürüxnı kəbul kilixini tosalisun?! — dedi. **48** Xuning bilən u ularning Rəbning namidə qəməldürüxlərnı buyrudi. Andin ular Petrusning ular bilən birnəqəqə küni turuxini etündi.

11 Rosullar wə pütkül Yəhədiyədəki bəxkə kərinədxlər [yat] əlliklərnıngmu Hudaning səz-kalamini kəbul kiləyiqanlıqini anglidi. **2** Xunga, Petrus Yerusaleməyə kəytkəndə, hətnilik boləyjan [ixəngüqiləyiq] uni əyibkə buyrup: **3** — Sən hətnə kilinməy adəmlərnıng əyidə mehman bolup, ular bilən həmdəstihən boləyjan?! — dedi. **4** Biraq Petrus pütün ixni baxtin-ahiriəyiqə ularoğa bir-birləp qüxəndürüp **5** mundaq dedi: — Yoppə xəhiridə dua kiliwatkənimdə, əyoşəyibənə kərinüx meni oriwelip, bir əlamətnı kərdüm. Kəng dastihəndək bir nərsə tət burjikidin bəylojanəyiq haldə əsməndin qüxüp, məning yənimdə tohtidi. **6** Uningəyiq wəz tikip kərisəm, iqidə hərhil tət putluk həywanat, kəyay həywanatlar, yəy bəyqirliəyiqiləyiq, əsməndiki uəqər-kənatlarmu bar ikən. **7** Andin: «Ornungdin tur Petrus, ularidin soyup yə!» dəgən bir əwəznı anglidim. **8** Mən: «Yək Rəb, hərzig bolmaydu! Mən heqkəyiqən hərəkəndək napak yaki haram nərsini əyoşməyəyiq əyiq əməsmən!» dedim. **9** Biraq manga yənə: «Huda həlal dəp pakliəyiqən nərsini sən haram demə!» dəgən əwəz angləndi. **10** Bu ix üq kətim xundək təkrərlinip, ahir bulərnıng həmmisi əsmənəyiqə kəytdin tartip kətildi. **11** Mana dəl xu qəoşdə, Kəysəriyədin meni qakirixkə əwətilgən üq kixi mən turoşən əyning əldioğa kəldi. **12** Mukəddəs Roh meni heq ikkilənməy ular bilən billə bərixkə buyrudi. Muxu əltə kərinədxmu mən bilən billə bardı. [Kəysəriyəgə yetip kelip], həliki adəmnıng əyigə kirdük. **13** Bu kixi bizgə əzining əyidə pəyda bolup turoşən bir pərixətni kəndək kərgənlikini eytti. Pərixət uningəyiq: «sən Yoppəoşa adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidiəjan Simon isimlik bir adəmnı qakirtip kəl, **14** u sanga seni wə pütkül əyilənggə niyəlik yətküzidiəjan bir həwərnı eytip bəridü» dəgənlikən. **15** Mən gəpni baxliəyiqnimdə, Mukəddəs Roh huddi baxta bizning üstimizgə qüxkinidək, ularoşim qüxti. **16** Xu qəoşdə, Rəbning səz-kalamini, yəni: «Yəhya kixilərnı suəqə qəməldürgən, ləkin silər bəlsənglər Mukəddəs Rohkə qəməldürüsilər» dəginini esimgə aldim. **17** Xunga, əgər Huda əmdi muxularəyiqə biz

Rəb Əysa Məsihkə etiqad qiləqinimizdin keyin bizgə bərgən iltipatka əhxax iltipat ata qiləqan bolsa, Hudani tosaləqədək mən zadi kim idim? **18** Ular bu səzlərnə angliəqanda, əyibləxtin tohtap, Hudaəqə mədhiyə okup: — Bərħək, Huda əllərgimu həyatliklə elip baridəqan towa kilixni nesip qiliptu! — deyixti. **19** U qəqda, Istipanning ixil bilən ziyankəliklə uqrap hərəkəysi jaylarəqə tarkilip kətkənlər Fənikiyə rayoni, Siprus arili wə Antakya xəhiri katarlik jaylarəqə yetip berip, bu jaylarda səz-kalamni pəkət Yəhədiylarəqə yetküzətti. **20** Ləkin ulardin Siprus arili wə Kurini xəhiridin kəlgən bəzilər Antakya xəhirigə barəqanda, Rəb Əysaning hux həwərinə Greklərgimu yetküzətti. **21** Rəbning qəli ular bilən billə bolup, tolimu nuroqun kixilər ixinin towa kilip Rəbgə baəqləndi. **22** Bu həwər Yerusalemdiki jamaətning kulikiəqə yetip kəldi. Xuning bilən ular Barnabasni Antakyaəqəqə arilap ətixkə əwətti. **23** Barnabas yetip berip, Hudaning məhir-xəqitini kərup, huxal boldi. U ularning həmmisidən jan-dilidin kət'iyilik bilən Rəbgə qing baəqlinixkə riəqətləndürdi. **24** Qünki u Muqəddəs Rəhəkə wə iman-ixənqəqə tolduruləqan bolup, yaxsi bir adəm idi. Xuning bilən zor bir top adəmlər Rəbgə qəxoldi. **25** Xuning bilən Barnabas Tarsus xəhirigə Saulni izdəp bardı. **26** Uni tepip Antakyaəqə elip kəldi; xundək boldiki, ikkiylən jamaət bilən billə sək bir yil yəqilip, nuroqun adəmgə təlim bərdi. Muhlislarıning «Hristianlar» dəp tunji atilixi Antakyaadin baxlandı. **27** U künlərdə bəzi pəyəqəmbərlər Yerusalemdin Antakyaəqə qüxüp kəldi. **28** Bulardin Agabus isimlik birəylən otturiəqə qikip, Rəhning wəhəyini yetküzüp, kəttik bir aqarqilikning pütkül dunyani basidəqanlikini aldin eytti (bu aqarqilik dərwəkə «Klawdiyus Kəysər» həküm sürgən wəqəttə yüz bərdi). **29** Buning bilən [Antakyaadiki] muhlislarning hərbiəri əz kurbəqə karap pul yəqip, Yəhədiyədə turuwatqan kərinədxlarəqə yərdəm bərixni kərar kildi. **30** Ular bu kəramni ada kilip, ianini Barnabas wə Saulning qəli arqilik [Yəhədiyədiki jamaət] aqşakəlliriəqə yetküzüp bərdi.

12 Xu qəqlərdə, Hərod padixah jamaəttikilərdin bəzilirigə ziyankəlik kilmaqçı bolup ularəqə kəl saldi. **2** U Yuhənnaning akisi Yəqupni qiliqlap əltürdi. **3** Əzining bu kiləqan ixining Yəhədiylarəqə yəqşanlikini kərup, u Petrusnima tutkən kildurudi (xu qəqda «petir nan həyti» məzgili idi). **4** Petrusni tutkəndin keyin, uni zindanoqə taxlap, tət ləxkər bir guruppa kilinəqan tət kərawwul topiəqə tapxurdi. Pasha həyettin keyin, Hərod uni haləyik əldidə sorək qilmaqçı idi. **5** Xungə Petrus zindanda tutup kəlini. Ləkin jamaət Hudaəqə jan-dil bilən uning üqün dua kilixiwatətti. **6** Əmđi Hərod uni elip qikip sot kilixning əldinkə kəqisi, Petrus ikki zənjir bilən baəqləklik peti, ikki kərawwulning otturisidə uhləwatətti; ixikning sirtidimu birnəqqə kərawul zindanni kəzət kiliwatətti. **7** Wə tuyəqsiz Rəbning bir pərixtsi kərunüp, bir nur kamərnə yorutti. Pərixtə Petrusning biqiniəqə nokup: — Tez tur! — dəp oyoqətti. Uning kolliridiki zənjir u həman boxap qüxüp kətti. **8** Pərixtə uningəqə: — Bəlingni baəqliwal! Kəxingnimu kiyl! — dēdi. Petrus uning dēginini kildi. Andin u: — Qəpiningni yəpinəqəklap kəynimdin mang! — dēdi. **9** Petrus uningəqə əgixip [kəmerdin]

qikti. Biraq u pərixtning wasitisi bilən boluwatqan ularning rastlikini bilməy, bəki bir əqayibənə kərunüx kəruptimən, dəp oylawatətti. **10** Ular birinçiyə wə ikkinçiyə kəzəttin ətəp, zindanning xəhərgə qikiədiəqan tēmür dərwəzisiəqə barəqanda, dərwəza ular üqün əzlükidin eqilip kətti. Ular qikip, bir kəqidin ətkəndə, pərixtə tuyəqsiz uning yənidin kətti. **11** Xu qəqda, Petrus esigə kəlip, əz-əzigə: «Dərwəkə əmđi Rəb Əz pərixtsini əwətip, mənə Hərodning qəlidin wə Yəhədiy həkəning kütəkənlirining həmmisidən kütəkuzuptu, dəp bildim» — dēdi. **12** Həkəkiy əhwalni qüxinip yetkəndə, u Markus dəpəmu atilidəqan Yuhənnaning anisi Məryəmmning əyigə bardı. U yərdə nuroqun kixilər yəqilip dua-tiləwat kiliwatətti. **13** U dərwəzining ixikini kəqşəndə, Roda isimlik bir dēdək əwazni anglap qikti. **14** U Petrusning əwazini tənup, huxəllikidin ixikni eqiqkəmu ülgürməy yügürüp kəlip, həmməyləgə: — Petrus dərwəza əldidə turidu! — dəp həwər kildi. **15** Ləkin ular: — Sarang bolup kəldingəz! — deyixti. Biraq u: — Rast xundək, dəp turuwaldi. Ular: — U uning pərixtsi bolsa kərek! — deyixti. **16** Biraq Petrus dərwəzini kəqşəwərdi. Ular qikip dərwəzini eqip, uning əzini kərgəndə qəhəmməylən həng-təng boluxti. **17** Petrus ularəqə ün qikəraməliklə kol ixariti kilip, ularəqə Rəbning əzini zindandin kəndək elip qikəşanlikini eytəp bərdi. Andin keyin, u: — Bu həwərnə Yəqupkə wə kərinədxlarəqə yetküzüp qəyunglar, — dəp, əzi u yərdin bəxkə yərgə kətti. **18** Tang atkəndə, kərawwullar Petrus zadi nəmə boldi dəp sarisimigə qüxti. **19** Hərod uni izdəp uning iz-dərinəni tapalmioqəqə, kərawwullarni sorək kilip, ularni əlümgə məhkum kilixni buyrudi. Bu ixtin keyin, u Yəhədiyədin qüxüp Kəysəriyə xəhirigə bərip xu yərdə turdi. **20** Əslidə Hərod [han] bilən Tur wə Zidondikilər arisidə kəttik jədəl bar idi. Həlbuki, Tur wə Zidondikilər birləxip, Hərodning əldiəqə kəldi. Uning bilən yərixəwəlix üqün ular əldi bilən hanning Bilastus isimlik xəhsiy əqəjidərinə əzligə yə-yələk boluxkə qəyil qiləqandi. Qünki bu yurttikilər əxlilik hanning ilkidiki jaylaridin əlati. **21** Bəlgiləngən kəruixüx künidə Hərod xəhəənə tonlirini kiyp, sorək təhtidə olturup, ularəqə nutuk səzlidi. **22** Angliəqan hək: — Bu adəmming əwazi əməs, bəki bir iləhning əwazidur! — dəp wərkərxəti. **23** Xuan Pərwərdəqarning bir pərixtsi hannı urdi; qünki u xən-xəqərnə Hudaəqə bəəqixlimidi. Nətijidə, u kurtqə yəm bolup əldi. **24** Əmma Hudaning səz-kalamni dawəmlək bərk urup kəngəydi. **25** Barnabas bilən Saul Yerusalemdə inanilirini tapxurux hizmitini ada kiləqəndin keyin, Antakyaəqə qəyitip kətti. Ular Markus dəpəmu atilidəqan Yuhənnani bilən elip bardı.

13 Antakyaadiki jamaət iqidə bəzi pəyəqəmbərlər wə təlim bərgəqilər bar idi. Ular Barnabas, «Kəra» dəpəmu atilidəqan Ximeon, Kurinilik Lukius, Hərod han bilən billə qəng boləqan Manaən wə Saullar idi. **2** Ular Rəbning ibaditidə bolup roza tutuwatqan bir məzgildə, Muqəddəs Rəh ularəqə: — Barnabas bilən Saulni Mən ularni kilixkə qəqiroqan hizmət üqün Manga ayrip qəyunglar, — dēdi. **3** Xuning bilən, ular yənə roza tutup dua kiləqəndin keyin, ikkiylənning üstigə kollirini təküzüp uzitip qoydi. **4** Ular Muqəddəs Rəh təripidin əwətilgən bolup, Səlyukiyə xəhirigə bərip, u yərdin kəmigə qikip Siprus ariliəqə kərap

yoloqqa qikti. **5** Salamis xəhriyə yetip kelip, ular Yəhudiylarning sinagoglirida Hudaning sөz-kalamini yatküzüxkə baxlidi. Yuhanna ularning yardəmqisi idi. **6** Ular pütün aralni arilap qıqıp, Pafos xəhriyə kəldi. Ular u yərdə Baryəxua isimlik bir kixi bilən uqrixip kaldi. U sehırgər bolup, sahta pəyöəmbər boləqan bir Yəhudi idi. **7** U kixi bu [aralning] rimlik waliysi Sergiyus Pawlusning həmrəhi idi. Waliy uqumxluq bir kixi bolup, Barnabas bilən Saulni qakirtip, Hudaning sөz-kalamini anglimaqçı boldi. **8** Lekin heliki sehırgər (uning grekqə ismi Əlimas bolup, «sehırgər» degən mənədə) ularəqə qarxi qikiq, waliyning rayini etikaqdin kayturuxni urunmaqçı idi. **9** Biraq Mukəddəs Rohkə tolduruəqan Saul (yənə «Pawlus» dəpmu atilidu) heliki sehırgərgə tikilip karap **10** uningə: — Əy, kəlbəng hərəhil hıylıgərlik wə aldamaqçilik bilən toəqan İblisning oəqli, həmmə həkkanıyılıqning düxmini! Pərwədigarning tüz yollirini burmilaxni zadi tohtatməmsən?! **11** Əmdi Rəbning kəli üstüngə qüxti! Kəzliring kor bolup, bir məzgil künnəng yorukini kərləməysən! — dedi. Xuan, bir hil tuman wə karəngəqululq uni basti. U yolni silaxturup, kixilərdin meni kəlumdin yetilənglar, dəp iltiya qilatti. **12** Yüz bərgən ixni kərgən waliy Rəbning təlimigə kattik həyran bolup, Uningəwə etikaq kildi. **13** Pawlus bilən uning həmrəhliri kemigə qikiq, Pafostin Pamfiliyə elkisidiki Pərgə xəhriyə bardı. U yərdə Yuhanna ularin ayirilip Yerusaleməqə kaytti. **14** Pawluslar bolsa Pərgə xəhriyidin qikiq, dawamlik mengip Pisidiyə rayonidiki Antakya xəhriyə berip, xabat küni sinagogkə kirdi. **15** Təwrat kisimliridin wə pəyöəmbərlərnəng yazmiliridin oquluəqandin keyin, sinagogning qongliri ularni qakirtip: — Kərinədxlar, əgər halayikqə birər nəsihət sөzənglar bolsa, eytinglar, — dedi. **16** Pawlus ormidin turup, kol ixiriti kilip, halayikqə mundak dedi: — Əy Israillər wə Hudadin kərkəkanlar, kulak selinglar! **17** Bu Israil həkkinəng Hudasi ata-bowilirimizni tallidi; ular Misirdə musapir bolup yaxiəqan waqitlarda ularni uluəq kildi, Əzining egiz kətürgən biliki bilən ularni Misirdin kutkuzup qikti. **18** U qəldə ularəqə təhminən kirik yil oqəmhərlulq kildi **19** andin Kənaan zeminidiki yəttə əlni yokitip, ularning zeminlirini ularəqə miras kilip bərdi. **20** Bu ixlarəqə aldi-kəyni bilən təhminən tət yüz əllik yil kətti. Keyin, taki Samuil pəyöəmbər otturiəqə qikkıqə, u ularəqə batur həkimlarni tikləp bərdi. **21** Andin ular bizgə bir padixəhni bərsikən, dəp [Samuil pəyöəmbərdin] tilidi. Xuning bilən Huda ularəqə Binyamin kəbilisidin Kix isimlik adəmnəng oəqli Saulni tikləp bərdi. U kirik yil həküm sürdi. **22** Biraq [Huda] Saulni səltənəttidin qüxürüp, ularəqə Dawutni padixəh kilip turoquzup bərdi. Huda uning həkkiyə guwahlik berip: «Kənglümdikidə bir adəmnə, yəni Yəssəning oəqli Dawutni taptim. U Mening toluk iradəmgə əməl kilidu», — dedi. **23** Əzi wədə kiləqəndə Huda bu adəmnəng nəslidin Israil həkkiyə bir Kutkuzəqçı tikləp bərdi — u bolsa Əysəning əzidur! **24** U həkkinəng otturiəqə qikixtin alwwal, Yəhya [pəyöəmbər] qikiq, barlik Israil həkkinəni towa kilixni [bildüridiəqan] qəməldürüxni kəbul kilinglar, dəp jakarlıdi. **25** Yəhya [pəyöəmbər] wəzipini tamamlıqəndə, halayikqə mundak degənidi: «Silər meni kim dəp bilisilə? Mən silər kütəkən zat əməsmən.

Biraq mana, məndin keyin birsi kelidu, mən hətta uning ayaq kəxlirini yexixkimu layik əməsmən!» **26** Əy kərinədxlar, İbrahımning jəmətinəng nəsilirini wə arənglardiki Hudadin kərkəkanlar, bu nijatlıqning sөz-kalami silərgə əwətildi! **27** Yerusalemdə turuwatqanlar wə ularning həkimliri [Əysani] tonumay, uning üstidin gunahkar dəp həküm qikəroqini bilən, hər xabat küni oqulidiəqan pəyöəmbərlərnəng aldin eytkən sөzlirini əməlgə axurdi. **28** Gərgə ular uning öləm jazasiəqə həküm kilixkə tegixlik birər gunah tapalmiəqan bolsimu, waliy Pilatustin yanıla uni öləmgə məhkum kilixni etündi. **29** Ular [bu] [ixlarni kilip] muqəddəs yazmilarda uning həkkiyə aldin pütülgənlərnəng həmmisini [əzliri bilmigən halda] əməlgə axuroəqandin keyin, uning jəsitini kresttin qüxürüp, bir kəbrigə koydi. **30** Lekin Huda uni öləmdin tirildürdi! **31** Tiriləqəndin keyin, u burun əzi bilən Galiliyədin Yerusaleməqə əgixip kəlgənlərgə kəp künlər iqidə [naqqə kətim] kərinüp turdi. Bu kixilər hazir [Israil] həkkiyə uning wəwahqiliri boluwatidu. **32** Bizmu ata-bowilirimizəqə kiliniəqan wədinəng hux həwirini silərgə hazir jakarlaymiz — Huda Əysani [arimizdə] tikləp, bu wədinə uning əwladliri boləqan bizlərgə əməlgə axurdi. Bu həkktə Zəburning ikkinəyi küyidə aldin'ala mundak pütülgən: «Sən Mening Oəqlum, Əzüm seni bügünki künidə tuəqdurdum». **34** Əmdilikdə Hudaning Əysəqə qirixni kayta kərgüzməy öləmdin tirildüridiəqanlıq həkkiyə u [muqəddəs yazmilarda] mundak aldin eytkən: «Dəwutkə wədə kiləqan mehır-xəpəktəlni silərgə ata kilimən!» **35** Xunga yənə bu həkktə yənə bir ayəttə: — «[I Huda], Səning muqəddəs Boləququngəqə tənining qirixini kərgüzməysən». **36** Qünki Dawut dərwəkə Hudaning iradisi boyiqə əz dəwri üqün hizmət kilip, əz ata-bowiliriəqə qoxulup öləmdə uhlap uning tənə qirip kətkənidi. **37** Lekin Huda öləmdin tirildürgüqi bolsa qirixni həq kərmidi. **38** Əmdi xunga silər xuni bilixinglar kərkəki, i kərinədxlar, hazir gunahlardan kəqürüm kilinix yoli dəl xu kixi arkilik silərgə jakarliniwatidu. **39** Musa pəyöəmbərgə qüxürülgən Təwrat kanuni bilən silər halas bolalməywatqan ixlardin uningəqə etikaq kiləquqilar u arkilik halas kilinip həkkanıy kilinidu! **40** Xunga, pəyöəmbərlər aldin eytkən xu balayı'apət bəxinglarəqə qüxməslikü üqün ehtiyat kilinglar! — **41** «Kəranglar, i mazək kiləquqilar, həyranuhas bolup halək bolunglar! Qünki silərnəng künliringlarda bir ix kilimənki, Uni birsi silərgə elan kilisimu silər xu ixkə hərgiz ixənməysilər!» **42** Pawlus bilən Barnabas sinagogdin qikəwatqanda, jamaət ularəqə kəlkəki xabat küni bu ixlər həkkiyə yənə sөzləxni yelindi. **43** Sinagotiki jamaət tarkəloqanda, nuroqun Yəhudiylər wə Hudadin kərkəkan Təwratkə etikaq kiləqan Yəhudi əməslərmu Pawlus bilən Barnabaskə əgəxti. İkksi ularəqə sөz kilip, ularni Hudaning mehır-xəpəktidə qing turuxkə dəwət kildi. **44** Keyinki xabat küni, pütün xəhər həkkiyə degüdək Hudaning sөz-kalamini angliəqli kelixti. **45** Biraq bundak top-top adəmləni kərgən Yəhudiylər həsətkə qəməp, Pawlusning sөzligə qarxi tətür gəp kilip, uningəqə təhmət kildi. **46** Əmdi Pawlus bilən Barnabas təhimu yürəklik halda mundak dedi: — Hudaning sөz-kalamini aldi bilən silər [Yəhudi

halkigə) yatküzix kerək idi. Lekin silər uni qatkə keqip ezüinglarni mænggülik hayatka layik kermigendin keyin, mana biz [silərdin] burulup əllərgə yüzlinimiz! (aiōnios g166) **47** Qünki Pərwərdigar [mukəddəs yazmılarda] bizgə mundak buyruoan: — «Mən Seni [yat] əllərgə nur boluxka, Yər yüzining qət-yaklıriyoqə nıjatlık boluxung üqün Seni atıdim». **48** Əllərdikilər bu səzni anglap, huxal boluxup Rəbning səz-kalamini uluoqlaxti; mænggülik hayatka erixixkə bekitilənlərnin həmmisi etiقاد kildi. (aiōnios g166) **49** Xundak kilip, Rəbning səz-kalami pütkül zeminoqa tarkaldi. **50** Birak Yəhudiylar Hudadin kərkəkan yukiri təbikilic ayallarni həm xəhər mətiwərlirini kutritip, Pawlus bilən Barnabaska ziyankəxlik kiləuzup, ular ikkisini öz yurtliridin qoqlap qikardi. **51** Əmma Pawlus bilən Barnabas ularoqa karap ayaqliridiki topini keqixturuwetip, Konya xəhriqə karap mangdi. **52** [Antakyadiki] muhlislar bolsa huxallikqa həmdə Mukəddəs Rohka tolduruldi.

14 Konya xəhriqə xundak boldiki, Pawlus bilən Barnabas Yəhudiylarning sinagogioqa kirgəndə, jamaətkə xundak səzlidiki, nətijədə Yəhudiylar wə Greklərdinmu nuroqan kixilər etiقاد kildi **2** (halbuki, ixənmigən Yəhudiylar [yat] əlliklərnin kəngüllirini zəhərləp, ularni kərinədxlaroqa qarxi turuxka kutratti). **3** Xunga [Pawlus bilən Barnabas] u yərdə heli uzun turup, Rəbgə tayinip yürəklik həlda [hux həwərn] jakarlıdi; Rəb ularning kolliri bilən məjizilik həmətlər wə karamətlərnini kərsitip öz məhİR-xəpkitining səz-kalamioqa guwahlik bərdi. **4** Buning bilən xəhər həlki ikkigə bəlünüp ketip, bəziliri Yəhudiylar tərəptə, bəziliri bolsa rosullar tərəptə turdi. **5** Ahirda, bir kşim yat əlliklər bilən Yəhudiylar arisida (öz baxlıkliri bilən birliktə) rosullarni kiynap, qalma-kesək kilix kutratkulukı bax kətürdi. **6** Lekin ular bu ixtin həwər tēp, xu yərdin keqip Likawunya rayonidiki Lистра wə Dərbə xəhərliri həmdə ətrəptiki yurtlaroqa karap mangdi. Ular xu yərlərdə hux həwərnı dawamlık jakarlawərdi. **8** Xu qəoqda, Lистра xəhriqə putlirida məşduri yok, heq mēngip bəkmioqan bir tuoqma paləq olturatti. **9** Pawlus səz kilıwatqanda, wə adəm uninoqə kulak selip olturatti. Pawlus uninoqə keq tikiq uning saqaytilixioqa ixənqi barlıqını kərüp yetip, **10** yukiri awaz bilən: — Ornungdin dəs tur! — dedi. Həliki adəm xuan ornidin dəs turup mēngixka baxlıdi. **11** Lekin Pawlusning bu ixini kərgən top-top adəmlər Likawunya tili bilən: — İlahlar insan kiyapitigə kirip arimozioqa qüxüptu! — dəp warkirixip kətti. **12** Ular Barnabasni «İlah Zeus» dəp ataxti wə Pawlusni səzləxtə baxlamqi boləoqqa uni «İlah Hərmis» dəp ataxti. **13** Xəhərnin sirtida «Zeus İlah»ning buthanisi bar idi. Xu [buthanidiki] kahin xəhər dərwasioqa öküz wə gül qəmbirəklərnini elip kelip, həlk bilən billə rosullarəqa atap kurbənlık kılmaqci boldi. **14** Lekin rosullar Barnabas bilən Pawlus bu ixni anglap, kiyim-keqəklirini yirtkan həlda, kəpquikning arisioqa yügürüp kirip, warkirap mundak dedi: **15** — Halayik, bu ixlarni nēmə dəp kiliwatisilər?! Biz silərgə ohxax həssiyattiki insanlarmiz! Biz silərgə bu ərziməs nərsilərnini taxlap, asman-zemin, dengiz-okyan wə ulardiki barlık məhluklarni Yaratquci həyat Hudaəoqıla ibadət kiliqinglar kerək dəp jakarlawatimiz! **16** Burunki

dəwrlərdə, u hərəkəysi əllərnini öz yollirida mēngixka yol kəyoqan. **17** Xundak bolsimu, U Əzini ispatlaydioqan guwahlikni kaldurmioqan əməs. Qünki U həmişə silərgə xapaət kərsitip, yamoqurni əz waktida ərxtin yəoqdurup mol həsul ata kilip, ax-tamak bilən silərnini toyoquzup, kəlbinqlarni huxallikqa qəmdürüp kəldi. **18** Həttə ular bu səzlərnini kıləoqan bolsimu, halayikning ularəqa atap kurbənlık kiliqini aralanı tosuwaldi. **19** Lekin Antakya wə Konya xəhərliridin bəzi Yəhudiylar kelip, kixilərnini əzlıriqə qayil kiliq bilən, həlk Pawlusni qalma-kesək kildi, andin uni əldi dəp karap, xəhər sirtioqa sərəp aqıqip taxlıwətti. **20** Lekin muhlislar uning ətrəpioqa olaxkanda, Pawlus ornidin turup, xəhərgə qayit kirdi. Ətisi, u Barnabas bilən billə Dərbə xəhriqə kətti. **21** Əmdi ular Dərbə xəhriqə hux həwər jakarlap, nuroqun adəmlərnini [Məsihgə] muhlis boluxka kirgüzgəndin keyin, ikkiylən Lистра, Konya wə Antakya xəhərlirigə qayit bərdi. **22** Ular u yərdə muhlisların kəlbirini kıləoytip, ularni etiقادta qing turuxka riəbətəndürüp, xundakla: — Biz Hudaning padixahlikioqa kirixtə nuroqun japa-muxəqətlərnini bəximizdin ətküzüximiz mukərrər bolidu, — dəp nəsihət kildi. **23** Ular yənə hərəkəysi jamaət iqidə əksəqəllarni tallap bəlgiləp, dua kiliq wə roza tutux arkilik ularni əzlıri etiقاد baəloqan Rəbgə tapxurdi. **24** İkkiyən Pisiidiyə rayonidin ətup Pamfiliyə əlksisigə kəldi. **25** Ular Pərgə xəhriqə səz-kalamni yətküzgəndin keyin, Attalya xəhriqə bərdi. **26** Andin u yərdin kəmiq qikiq, [Suriyadiki] Antakyaəoqa karap kətti. Ular əslidə xu yərdə əzlıri hazır tamamləoqan bu wəzipini ada kiliqka [jamaəttikilər tərəpidin] Hudaning məhİR-xəpkitigə tapxuruləonidi. **27** Qaytip kəlgəndə, ular jamaətni bir yərgə jəm kıləoqanda, ularəqa Hudaning əzlıri arkilik kıləoqan barlık əməllirini, xundakla Hudaning kəndak kilip əllərgə etiقادning bir ixikini aqkanlıqını səzləp bərdi. **28** Ular u yərdə muhlislar bilən billə uzun məzgil turdi.

15 Xu qəoqlarda bəzilər Yəhudiyə əlksisidin kelip, [Antakyadiki] kərinədxlarəqa: — Silər Musa [pəyoqəmbərgə] tapxuruləoqan yəsun boyiqə hətnə kiliqini xəbul kilməsisənglar, kutkuzulmaysilər! — dəp təlim bərixkə baxlıdi. **2** Bu ix toqrisida qəng məjira qikəkan bolup, Pawlus bilən Barnabas ikkiylən xu kixilər bilən kəskin munazirə kiliqkəndin keyin, [kərinədxlar] Pawlusni, Barnabasni, xundakla ularning arisidin birnəqqəyolənni bu məsilə toqrisida rosullar wə əksəqəllar bilən kərxütixkə Yerusalemoqa barsun dəp bekitgən. **3** Xundak kilip ular jamaət tərəpidin yoloqa selinip, səpirdə Fənikiyə rayoni wə Samariyə əlksisini besip ətup, barəoqanla yəridə əllərninqmu towa kilip [etikad] yoloqa kiranlıqını təpsiliy səzłidi. Bu həwər barlık kərinədxlarni zor xadlıqqa qəmgüzdi. **4** Pawluslar Yerusalemoqa kəlgənidə, ular jamaəttikilər, rosullar wə əksəqəllar tərəpidin qarxi elinip, kəpquikkə Hudaning əzlıri arkilik barlık kıləoqan əməllirini bayan kilip bərdi. **5** Lekin Pərsiyə məzhəbidiklərdin etiقاد yoloqa kiran bəzilər ornidin turuxup: — Muxu [yat əlliklərnini] hətnə kiliq kerək, xundakla ularəqa Musəoqa qüxürülgən Təwrat qənunioqa əməl kiliq kerəklikini jekiləx kerək! — dedi. **6** Xunga rosullar bilən əksəqəllar bu məsiləni muzakirə kiliq üqün jəm

boluxti. **7** Uzun səhəbtlixixtin keyin, Petrus ornidin turup mundak dedi: — Kerindaxlar, dəsəptiki künlərdə Hudaning iqinglardin meni tallap mening əoʻzim arkilik hux həwərdiki səz-kalamni yat əlliklərgə anglitip ularning etiqad kilixida wasitə kilixka bekitkənlikidin həwiringlar bar. **8** Wə insanlarning qəlbini bilgūqi Huda Mukəddəs Rohni bizgə ata kiləjənidək, ularəjimu ata kildi. **9** Xundak kilip, Huda ularni biz bilən heqkandak pərkəndürməy, ularning qəlbirini etiqad arkilik pak kildi. **10** [Əhwal mana xundak ikən], əmđi silər nemə üqün əzimiz wə ata-bowilirimizmu kətürəlmigən bir boyunturukni muhslislarning boynioʻja artmaqđi bolup, Hudani sinimakđi bolislar?! **11** Əmdilikta, biz bolsak Rəb Əysaning mehīr-xəpkitigə tayinip ularəja ohxax kutkuzulimiz, dəp ixinimiz. **12** [Bu səzdin keyin], Barnabas bilən Pawlus qikip, Huda əlziri arkilik yat əlliklərnig arisida kərsətkən barlik məjizilik alamətlərni wə karəmətlərni buyan kilip bardı; kəpçilik ularəja kulak selip sükütta tərdi. **13** Ularning səzi tügigəndin keyin, Yəqub mundak dedi: — Kerindaxlar, manga kulak selinglar! **14** Bayatin Ximeon Hudaning yat əlliklərnimu baxtinla xapaət bilən yoklap, ularning arisidin Əz nani üqün bir həlk qikiridoqanlıqini qüxəndürüp öti. **15** Pəyoʻəmbərlərnig eytkanlirimu buningəja uyoqun kelidu, huddi [mukəddəs yazmilarda] munu səzlər pütülgəndək: — **16** — «Muxu ixlardin keyin, Mən kaytip kelip, Dawutning yəkiləjan qədirini yengibaxtin kurup tikləməw, Uning harabliklirini qayta bina kilip, əsligə kəltürimən. **18** Xundak kilip, jəhəndiki baxka insanlarmu, yəni Mening namim bilən atalojan barlik əllər Meni izdəp tapidu» dəydu bu ixlarni əməlgə Axuroquqi wə xundakla ularni əzəldin ayan kilip kəlgən Pərwərdigar!» (aiōn g165). **19** — Xuning üqün huləsam xuki, yat əlliklər arisidin towa kilip Hudaəja etiqad baəliəjanlarəja awarə-əojirçilik selip koyməsləkimiz kerək; **20** pəkət ularəja: «Butlarəja atilip buləjanəjan nərsilərnə yeyixtin, jinsiy buzukluktin, kənnə wə boəup soyulojan həywanlarning gəxliridinmu yeyixtin neri bolunglar» dəp tapilap, bir pərqə hət yazayli. **21** Qünki kədimki dəwrlərdin tartip hər xəhərdə xabat künidə sinəgoglarda Musa [pəyoʻəmbər]ning eytkanliri oqulup, uning kərsətmiliri əgilitip kəlgən. **22** Xuning bilən rosullar, əksəkəllar, xundakla Yerusəlemdiki pütkül jamaəttikilər əz arisidin birnaqə ədamni tallap, ularni Pawlus wə Barnabas bilən billə Antakyaəja əwətxini layik kərdi. Əslidə kerindaxlar iqidə baxlaməqi boləjan Yəhuda (Barsabas dəpmu atilidu) bilən Silaslar buningəja tallandi. **23** Hət bolsə ularəja tapxuruldu, uningda mundak yeziləjanidi: — «I Antakya, Suriya wə Kilikiyədə turuwatqan yat əllik kerindaxlar, — [Yerusəlemdiki] kerindaxliringlardin, rosullar bilən əksəkəllardin silərgə salam! **24** Arimizdin bəzi kixilər qikip yeninglarəja berip, səzliri bilən silərnə biarəmlikkə selip kənglünglarni parəkəndə kilip kəyoəjanlikini angliđuk. Ləkin biz ularəja heqkandək səz-əmr kilimiduk. **25** Xu səwəbtin, biz bu ixtə oylirimiz bir yərdin qikəndin keyin, arimizdin tallənanə birnəqəyələrnə səyümlük Barnabas wə Pawlusimiz bilən billə yeninglarəja əwətxini qarar kilduk. **26** Bu ikkiyələn Rəbbimiz Əysə Məsihning nami üqün həyatini hətərgə təwəkkül kiləjan kixilərdur.

27 Xunga biz Yəhuda bilən Silasni yazəjanlirimizni silərgə əz əoʻzi bilənmə səzlər bərsun dəp, yeninglarəja əwəttuk. **28** Gəpning poskallisiəja kəlsək, Mukəddəs Rohka, xundakla bizlərgimu xu layik kəringənki, təwəndiki zərür boləjan ixlardin sirt, silərgə heqkandək baxka ixni yülkimesləkimiz kerək: **29** — Butlarəja atalojan nərsilərdin, kənnə wə boəup soyulojan həywanlarning gəxliridin yeyixtin wə jinsiy buzukluktin neri bolux — silər muxu birnəqə əxtin saqlənsanglar, yaxhi kiləjan bolisilər. Aman-hatirjəm bolunglar!» **30** Xundak kilip, ular [kerindaxlar] təripidin yoloəja selinip, Antakyaəja bardı. U yərdə pütün jamaəttikilərnə yəojip, hətni ularəja tapxurdi. **31** Ular hətni oqup, uningdin boləjan riəbət-təsəllidin zor xadlandi. **32** Yəhuda wə Silaslar əzlimu pəyoʻəmbərlərdin bolup, kerindaxlarni nuroqun səz-nəsihətlər bilən riəbətəndürüp, ularni kuwwətləndürdi. **33** [Yəhuda wə Silaslar] u yərdə bir məzgilni etküzgəndin keyin, Antakyađiki kerindaxlarning səpərigə amənlilik tiligən halda uzitixi bilən, ular əzlinə əwətkən [Yerusəlemdikilərnig] kəxiəja qaytti. **34** Ləkin Pawlus wə Barnabas Antakyađə qəlip, baxka nuroqun kerindaxlarning həmkarlikidə təlim berip Rəbning səz-kalamidiki hux həwirini jakarlap turdi. **36** Ləkin yənə birnəqə künlərdin keyin Pawlus Barnabəskə: Biz burun Rəbning səz-kalamini yətküzgən həmmə xəhər-yezilarəja berip, kerindaxlarning yenioəja berip, həlni sorap kəyəli, — dedi. **37** Barnabas bolsə Yuəhanna (Markusmu deyilidu)ni billə elip barməkqi boləjanidi. **38** Biraq Pawlus əldinki kətim Pamfiliyə əlkisidə ularđin ayirilip kətkən, Rəbning hizmitidə ular bilən billə [dawəmlilik] səpər kiləjanəjan Markusni yənə elip berixni əkilənilik əməs dəp qəridi. **39** Xuning bilən ikkiyələn otturisidə bək kəskin ihtilap bolup, ahir berip ular bir-biridin ayirilip ketixti. Barnabas Markusni elip, kəmigə olturup Sipro ariləje kətti. **40** Pawlus bolsə Silasni tallidi; kerindaxlarning ikkiyələni Hudaning xapaəitigə amənat kəlixə bilən u ikkisi yoloəja qikti. **41** U əmđi Suriyə wə Kilikiyə əlkilirini arilap ətəp, [hərkəysi jaylarda] jamaətlərnə kuwwətləndürdi.

16 Andin u Dərbə wə Listra xəhərlirigimu bardı. Mana, xu yərdə etiqəđqi Yəhudiy bir ayəlnig oəqli, Timotiy isimlik bir muhliis bar idi. Uning atisi bolsə grek idi. **2** Listra wə Konya xəhərliridiki kerindaxlarning həmmisi uning toəpruluk yaxhi guwahlik berətti. **3** Pawlus uni ezi bilən billə elip mangməkqi boldi. Biraq bu yərdiki Yəhudiyərnig həmmisi [Timotiyning] atising grek ikənlikini bilgəqə, Pawlus uni elip hətnə kildürdi. **4** Ular xəhər-yezilərdin etəkə, Yerusəlemdiki rosullar bilən əksəkəllar [yat əllərgə] bekitkən bəglimilərnə ularning riayə kəlixə üqün tapxurdi. **5** Xundak kilip, jamaətlər etiqəđta küqəytilip, sanlirimu kündin-küngə kəpəydi. **6** Mukəddəs Roh ularning Asiyə əlkisidə səz-kalamni jakarlixioəja yol koymioəjan bolup, Pawluslar əmđi Frigiyə wə Galatiya rayonliridin ətəp, **7** Misiyə rayoniəja kəlgəndin keyin, Bitiniyə əlkisigə kirməkqi boldi. Biraq Əysaning Rohi ularəja bundək kəlixikimə yol koymidi. **8** Xuning bilən ular Misiyadin ətəp, dengiz boyidiki Troas xəhərigə qüxti. **9** Xu küni kəqte, Pawluska bir oəyibanə kəriünux kəriünüp, Makedoniyəlik bir kixi uning əldidə erə turup: — [Dengizdin] ətəp,

Makedoniyagə kelip, bizgə yərdəm bərgəysən! — dəp
ətündi. **10** U bu kərünüxnı kərgəndin keyin, Rəb
bizni jəzmən u kixilərnıng kəxiəyə bərip, ularəyə hux
həwər jakar laxkə qəkirojan, dəgən huləsigə kelip, dərhal
Makedoniyəgə bərixkə təyyarlandı. **11** Biz kemigə
qikip, Troastin yoləyə qikip, Samodrək ariləyə qərap yol
alduk wə ətisi [Makedoniyədəki] Neapolis xəhriyə yetip
barduk. **12** U yərdin Makedoniyənıng xu rayonidiki
Filippi dəgən muhim xəhriyə əttuk. Bumu Rimdiki bir
mustəmləkə xəhər idi. Biz bu yərdə birməqqə kün turduk.
13 Xəbat küni, [xəhər] dərwasidənin qikip dəryə sahiligə
barduk; qünki biz u yərdə dua-tilawət kiliədiəjan bir jay
bər dəp oyliduk; dər wəxə xundək boldi. Biz olturup, u
yərgə yəyiləjan ayalləyə sezləxkə baxliduk. **14** Ularning
iqidə səsün rəht sodisi kiliədiəjan, Tiyatira xəhriyəlik,
Hudadin kərkiədiəjan Lidyə isimlik bir əyal bər idi. Rəb
uning kəlbini Pawlusnıng əytkənlirini qəbul kiliəxkə
aqti. **15** U ailisidikilər bəlməldürüləng bolup bizdin
ətünüp: — Əgər silər meni [həkiyəktən] Rəbgə etiək
kilojuqi dəp bilsənglər, mening öyümgə bərip turunglar!
— dəp qing turup bizni maqullatti. **16** Bir küni biz xu
dua kiliədiəjan jəyəyə ketip bərojinimizdə, bir dedək bizgə
yoluktı; bu kizəyə pal saləjuqi bir jin qəplixiwəlojanidi;
dedək hojəyinliriyəyə pal selix uylı bəlan nuroqun paydə
təpib bərgənidi. **17** U yol boyi Pawlus wə bizgə əgixip:
— Bu kixilər Həmmidin aliyyə Hudaning kulliri, ular
silərgə niyatlik bər yolini jakarlaydu! — dəp warkirəp
mangdi. **18** U uda kəp künlər xundək warkiridi. Bu ix
Pawlusnıng kəlbini əzəbləp, u kizəyə burulup, jinəyə:
— Əysə Məsihnıng nami bəlan buyruymənkı, uningdin
qik! — deyixigilə, jin xuan qikip kətti. **19** Dedəkning
hojəyinliri uningəyə bəroliəjan pul təpiz ümidining
yokkə qikkənlirini kəriup, Pawlus bəlan Siləskə qol selip,
ularni bəzar məydəniyəyə sərəp, həkümərlərnıng aldioyə
elip bardi. **20** Ular ikkiyələnni sorəki əmədlərlərnıng
aldioyə qikiyərip: — Bu adəmlər Yəhudiylər bolup,
xəhriymizni qəlaymıqənlaxturəwətməktə. **21** Biz bolsək
rimliklərmiz, ular kənunimizəyə hiləp boləjan wə qəbul
kiliəxkə yəki yürgüzüxkə bolmaydiəjan kəidə-yosunlarni
tərojib kiliwatidul — dəp xikəyəət kildi. **22** Toplanəjan
haləyikmə ularəyə hujum kiliəxkə qəzoqaldi; sorəki
əmədlərlər ularning kiyimlirini yirtip yalingəqləp,
kəltək bəlan dumbiləxkə əmr qixürdi. **23** Ikkiyələnni
kəltək bəlan kəp dumbiləndin keyin, ularni zindəyə
taxlidi wə xundəklə gundipayni kəttik kəzitiəxkə
buyrudi. **24** U buyruknı tapxuruwəlix bəlan ularni
zindəning iəkiridiki kamerəyə soləp, putlirioyə ixkəl
saldi. **25** Tün yerimdə, Pawlus bəlan Siləs dua kiliyə,
Hudəyə mədhıyə küylirini eytiwatatti. Bəxkə məhəbuslar
bolsə kulək selip angləwatatti. **26** Tuyuksiz kəttik
yə təwəx yüz bərdi; zindəning ullirimu təwrinip
kətti wə zindəning həmmə ixikliri xuan əqilip,
hərbir məhəbusnıng kixənlirimu qixüüp kətti. **27**
Gundipay uykuədin oyojınıp, zindəning ixiklirining
oquq turojanlikini kəriup, məhəbuslar kəqip ketiptu
dəp oyləp, kiliqini suəqurup elip, əzini əltürüwəlməki
boldi. **28** Ləkin Pawlus kəttik əwəzə: — Əzünggə zərər
yətikizmə, həmmimiz bər! — dəp warkiridi. **29** Gundipay:
Qirəqlərnı kəltüringlər dəp tovləp iəkiyəgə etilip kirip,
titrigən haldə Pawlus bəlan Siləsning əyiojəyə yikildi.

30 Andin ularni taxkiriəyə elip qikiyə: — Kutkuzuluxum
üqün nemə kiliəxim kərək? — dəp soridi. **31** Rəb
Əysəyə etiək kiliəjin, wə xundək kilsəng, əzüng həm
ailəngdikilərmu kutkuzulidul — dedı ular. **32** Xuning
bilən, ikkiyələn uningəyə wə uning bərlək ailisidikilərgə
Rəbnıng səz-kəlamini yətküzdi. **33** Kəqə xu sətəning
əzidilə [gundipay] ularni bəxləp qikiyə, yərilirini yuyup
təzilidi; andin u dərhal ailisidikilər bəlməldürülənni
qəbul kildi; **34** ikkiyələnni əz əyigə bəxləp kelip, ularning
aldioyə dastihən saldi. U pütkül ailisidikilər bəlan Hudəyə
etiək kiliəjanliktin zor xədləndi. **35** Ətisi ətigəndə,
sorəki əmədlərlər yəswəllarni zindəyəyə əwətip: — U
ikkiyələnni qoyuwətinglər! — dəp buyrudi. **36** Gundipay
Pawluska bə seznı yətküzüp: — Sorəki əmədlərlər
ikkinglərnı qoyuwətiə yarlikini qixürdi. Silər əmđi
zindənin qikiyə, tinq-əman yoləngləyəyə qikiyənglər,
— dedı. **37** Bərkə Pawlus yəswəllərləyə: — Biz Rim
puqraliri bolsəkmə, əmədlərlər bizni sorək kilməylə
haləyikning əldidə kəltək bəlan dumbəlap, zindəyə
taxlidi. Əmđi ular həzir bizni yoxurunəyə qəşliməkimu?
Yək, bundək kilsə bolmaydu! Əmədlərlər əzliyə kelip
bizni qikərsun! — dedı. **38** Yəswəllər bə sezlərnı
sorəki əmədlərləyəyə yətküzdi. Ular ikkiyələnnıng Rim
puqrəsi ikənlirini angləp qərkup kətti; **39** ularning
kənglini elixkə [zindəyəyə] bərip, ularni zindənin elip
qikkəndin keyin, xəhərdin qikiyə ketixni qəyətə-qəyətə
ətündi. **40** Ikkiyələn zindənin qikiyə bilən Lidyaning
əyigə bardi; andin u yərdə kəriəndəxliri bəlan kəriuxüp,
ularni riəbtəndürəndin keyin, yoləyə qikiyə kətti.

17 Ular səpərinəyə dəwəm kiliyə Amfipolə wə Apolloniyə
xəhərliridən ətəp, Tesalonikə xəhriyə kəldi. U
yərdə Yəhudiylərnıng sinəgogi bər idi. **2** Pawlus aditi
boyiəq ularning arisiəyə kirip, udə üq xəbat küni
u yərdə jəm boləjanlar bəlan muqəddəs yazmilərnı
xərhəlp munəzirilixip, **3** ularəyə Məsihnıng əzəb-
əqubətlər tərktəndin keyin əlümdin tirilixi muqərrər
dəp qixəndürdi həm ispatlidi wə: — Mən silərgə
jakarliəjan muxu Əysə dəl Məsihnıng Əzi xu! — dedı. **4**
[Yəhudiylərnıng] iqidin bəzilər qəyil bolup ixiniyəp, Pawlus
bəlan Siləskə qəxuldi; xundəklə Hudadin kərkiədiəjan
Grekərdin zor bər top adəmlər wə əz bolmıəjan yukiri
təbikiədikiki grek əyallərmu xundək ixəndi. **5** Bərkə
Yəhudiylər buningəyə həsət kiliyə, birməqqə kəbiyə
adəmlərnı yəyib, bər top kixilərnı topləp, xəhərnı əstin-
üstün kiliwətti. Yəhudiylər Pawlus bəlan Siləsni xəhər
həlk [kəngəxmisigə] tapxuruwəp bərix iəqün ularni tutux
məksitidə Yəson isimlik birsining əyigə bəstəturup bardi.
6 Ləkin ular ikkiyələnni tapalməy ular Yəson wə bəxkə
birməqqə kərixdəxni xəhər əmədlərlirining aldioyə tərtp
əprip: — Jəhənni əstin-üstün kiliwətkən xu adəmlər
muxu yərgimu yetip kəldi; **7** Yəson ularni əyidə qəbul
kildi. Ular Əysə isimlik bəxkə bər pədiəxə bər dəp
jakarləp, Kəysərnıng pərmanlirioyəyə qərxı qikiwatidul
— dəp qəkan selixti. **8** Ular bə sezlər bəlan haləyikni
wə xəhər əmədlərlirini dəkə-dükkiyə selip koydi.
9 Əmədlərlər Yəson wə bəxkə tutup kəlingənlərdin
kəpələt puli ələjəndin keyin, ularni qoyuwətti. **10**
Kəriəndəxlər həyəl bolməy Pawlus bəlan Siləsni xu küni
kəqidə Bəriyə xəhriyəyə əwətiwətti. Ular u yərgə yetip
bərojəndə, Yəhudiylərnıng sinəgogiəyə kirdi. **11** U

yördiki [sinagogdakilər] Tesalonikadakilərgə kəriqanda esil hislətlik bolup, sez-kalamni kizikip anglidi wə ularning eytkanlirining tooqra yaki hatalikini enikalap bilix üqün, hərəküni mukəddəs yazmılarni ketirkinip izləndi. **12** Nətijədə, uların nuroqun Yəhudiylar, esilzadə grek ayallardin bir kısmi wə xundakla heli kəp grek ərlər etikad kildi. **13** Lekin Tesalonikadiki Yəhudiylar Hudaning sez-kalamining Pawlus arklilik Bəriyadimu jakarliniwatkinini anglap, u yərgimu berip topilang kətürməkqi bolup, ammını kutratti. **14** Xuning bilən kerindaxlar Pawlusni dərhəl dengiz boyioğa əwətiwəti. Silas bilən Timotiy bolsa Bəriyada kaldi. **15** Pawlusni uzitip mangoqanlar uni Afina xəhriqiqə elip bardı. Andin ular Pawlusning: — «Silər Silas bilən Timotiyoga mumkinkədər mening yenimoğa tezrak kəlsun dəp yətküzüip qoyunglar» degən tapxurukını elip, [Bəriyaoğa] kaytip kəldi. **16** Pawlus Afina xəhriqidə Silas bilən Timotiyını kütüip turqanda, pütkül xəhərdikilərnin butpəroslikkə berilip kətkənlikini kərüip, rohi kattik azablandı. **17** Xunga u sinagogda Yəhudiylar wə Hudadin kərkidioqanlar bilən həm xuningdək hərəküni bazarda uqriqanla kixilər bilən munazirlixattı. **18** «Epikurlar» wə «Stoiklar» dəp ataloqan bəzi pəylasoplarmu uning bilən munazirlixikkə baxlıdı. Ulardin bəzilər: — Bu bilərmən poqi nemə dəp jeyliwatıdu? — deyixti. Yənə bəzilər Pawlusning Əysa wə adəmlərnin ölümündin tirildürüldioqanlıq həkkidiki hux həwərnı jakarlioqanlıkidin: — U yat ilahlarınin təröjibatqisi ohxaydu! — deyixti. **19** Xunga, ular Pawlusni elip «Areopagus» degən [kengəx] məydanioga apirip: — Sən tarkitiwatқан yeni təlimingning nemə ikənlikini bizmu bilsək qandak? **20** Qünki sən bəzi öjəyriy ixlarni kuliqimizoğa yətküzüwatisen, biz ularning mənisi zadi nemə ikənlikini bilgüimiz bar, — deyixti **21** (əmdi Afinalıqlar wə u yərdə turuwatқан qətəlliklərnin həmmisi waqtını birər yengilikni yətküzüix yaki anglaxtin baxқа ixқа sərپ kilmaytti). **22** Xunga Pawlus Areopagus məydaniqing otturisioga qikiş mundak dedi: Əy Afina həlkil! Silərnin hər jəhəttin jin-ilahləroğa qoqunuxқа kattak bərilənliliklarni kərdum. **23** Qünki həmmə yərnı arilap, silərnin tawapqahlırlinglarni kəzdin kəqürginimdə, üstigə «Naməlum bir Hudaoga ataloqan» dəp pütülgən beoqxlimisi bar yənə bir kurbangahni kərdüm. Əmdi mən silər tonumay turup ibadət kiliwatқан xu [Hudani] mana hazır silərgə tonuxturup jakarlay. **24** Pütkül ələmni wə uningdiki barlik məwjudatlarını yaratқан Huda asman-zeminning İgisi bolup, insanlarni kəli bilən yasaləqan ibadəthanılarda turmaydu, **25** yaqi birər nərsigə həjiti qüxkəndək insanlarning kollirining əjrigə mohtaj əməstur, qünki U Əzi həmmə janıwarəğa həyatlik, napəs, xundakla [ehytiyajlik boləqan] həmmə nərsini ata kiliidu. **26** U birlə ədəmdin insanıyətteki barlik millətlərnı barlikқа kəltürdi, ularni pütün yər yüzigə orunlaxturup, ularəğa has boləqan pəyt-pəsillər həmdə turidioqan jaylırining pasillirini aldın bəlgiləp bərdi. **27** Bularning məqsiti «İnsanlar meni izdisun, bəlkim silaxsturup tapsun» degənliktur. Əməliyətə, u heqqsımızımdin yirək əməs. **28** Qünki biz Uningda yaxaymız, hərəkət kilimiz wə Uningda wujudimiz bardur; aranglardiki bəzi

xairlar eytkindək: «Biz Uning nəslidurmiz!». **29** Xunga, Hudaning nəslı boləqaqқа, biz Təngri Boləquqını altun-kümmüx yaki taxtin yasaləqan, hünərwənninq məhariti wə təsəwwuri bilən oyuloqan birər nərsigə ohxaydu, dəp oylimaslıqımız kerək. **30** Xunga Huda burunqi zamanlardikilərnin xundak qəpətlətik waqtılırini nəziridin saqit kılıqını bilən, lekin bügünki künde U həmmila yərdə pütün insanlarni gunəhlirioğa towa kiliqxқа əmr kilməqta! **31** Qünki U Əzi tiklignə insan arklilik pütkül dunyani həkkəniylik bilən sorak kiliديوqan bir künini bəlgilidi; U uni ölümündin tirildürəngliki bilən bu ixning mukərrər ikənlikigə ispat bərgəndi. **32** [Pawlusning] «əlgənlərnin tirilixi» həkkida eytkanlirini angliqanda bəzilər uni məshirə kiliqxқа baxlıdı. Yənə bəzilər: — Bu ix həkkidə səndin yənə anglayli, — dedi. **33** Buning bilən, Pawlus məydandın qikiş kətti. **34** Biraq bəzilər uningəğa qoxulup, etikad kildi. Bularning iqidə «Areopagus» kengəxmə həy'ətliridin biri boləqan Diyonisiyus wə Damaris isimlik bir ayal, xuningdək baxқа birқанə kiximu bar idi.

18 Bu ixlardin keyin, Pawlus Afina xəhridin ayrilip Korint xəhriqə bardı. **2** U u yərdə Pontus əlkisidə tuquloqan Akwila isimlik bir Yəhudiylar bilən uning ayali Priskillanı uqratti. Ular [Rim] [imperatorı] Klawdiyusning barlik Yəhudiylar Rim xəhridin qikiş ketixi kerək, degən yarliq səwəblik yekında Italiyədin kəlgəndi. Pawlus ular bilən tonuxup, **3** ular bilən kəspidax boləqaqқа, billə turup ixlidi (qünki ular qedirqilik bilən xuqullinatti). **4** Hər bir xabat künidə u Yəhudiylarning sinagogioğa kirip, Yəhudiylar wə greklar bilən munazirlixip ularni [Hudaning sez-kalamioğa] kayil kiliqxқа tirixattı. **5** Biraq Silas bilən Timotiy Makedoniyađın kəlgəndin keyin, Pawlus sez-kalamni yətküzüixkə aldirdi, jan keydürüp Yəhudiyləroğa: — Əysa — Məshiqning Əzidur, dəp guwahlik bərdi. **6** Lekin, ular uningəğa qarxi qikiş uni həkəratlıdı. Buning bilən Pawlus pəxini kəkişip, ularəğa: — Əz kəninglər əz bəxingləroğa qüxsun! Mən buningəğa jawbakr əməsmən! Bügündin baxlap, mən [silərdin burulup] yat əlliklərgə barimən, — dedi. **7** Buning bilən Pawlus ulardin ayrilip, Titiyus Yustus isimlik, Hudadin kərkidioqan bir kixining eyigə berip turdi. Uning əyi sinagogning yenida idi. **8** Əmdi sinagogning qongi Krispus pütün ailisidikilər bilən Rəbgə etikad kildi. Nuroqun Korintliklarmu bu həwərnı anglap, etikad kilişip qəməldürüxnı qəbul kildi. **9** Rəb keqidə Pawlusқа bir əyayibana kərutüix arklilik wəhəy yətküzüip uningəğa: — Kərkəmə, süküt kilməy səzlə, **10** qünki Mən sən bilən billə. Heqkim sangə qol selip zərər yətküzməydu, qünki Mening bu xəhərdə nuroqun kixilirim bar, — dedi. **11** Xuning bilən Pawlus u yərdə bir yil altə ay turup, u yərdiki kixilər arisidə Hudaning sez-kalamini əgətti. **12** Əmma Gallio Ahaya əlkisining waliysi boləqan waqtida, Yəhudiylar birlixip Pawlusni tutup Galliyoning «sorak təhti»ning aldioğa apirip, uning üstidin: Bu adəm kixilərnı qanunoğa hilap həlda Hudaoga ibadət kiliqxқа qayil kiliwatıdu! — dəp xikayət kildi. **14** Pawlus aqzını aqay dəp turuxioğa, waliy Gallio Yəhudiyləroğa: — Dərwəqə, i Yəhudiylar, bu xikayitinglar birər nahəqlik yaki eqiş jinayət tooqrisida boləqan bolsa, səwrqanlıq bilən silərgə kulak salsam orunluk

bolatti. **15** Birak bu ix [pəkət] bəzi nam-isimlar, sozlar wə özüinglarning [Təwrat] kanuninglar üstidə talax-tarixlaroşa qetixlik ikən, uni özüinglar bir tərəp kilinglar! Mən bundak ixlaroşa sorakqi bolmaymən! — dedi. **16** Xuning bilən u ularni sorak təhti aldidin həydəp qikardi. **17** Halayik sinagogning qongi Sostenisni tutuwelip, sorak təhtining aldidə kattik urojili turdi. Birak [waliy] Galliyo bu ixlarning həqkaysisioşa qətkə pisənt kilmidi. **18** Pawlus Korint xəhiridə yənə kəp künlərinə ötküzgəndin keyin, kərinadaxlar bilən hoxlixip, Priskilla wə Akwilalarning həmrahlikidə kemigə olturup, Suriyogə qarap kətti. [Yoloşa qikixtin ilgiri] u Kənkriya xəhiridə Hudašoşa iqkən bir kəsimidin qaqlirini qüxürüwətkənidi. **19** Ular Əfəsus xəhirigə baroşandin keyin, u Priskilla wə Akwilani kəldurup koyup əzi [xu yərdiki] sinagogkə kirip, Yəhudiylar bilən munaziriləxti. **20** Ular uni uzunrak turuxkə tələp kiliwidi, u koxulmay, **21** «Mən kəndakla bolmisun kələr heytni Yerusəlemdə ötküzimən; andin Huda buyrusa, silərnin yeninglaroşa yənə kelimən», — dəp ular bilən hoxlixip, Əfəstin kemə bilən yoloşa qikti. **22** U Kəysəriyə xəhiridə kemidin qüxüp, [Yerusəlemoşa] qikip jamaət bilən həl soraxkəndin keyin, Antakya xəhirigə qüxüp kətti. **23** Antakyadə bir məzgil turəndin keyin, u yənə yoloşa qikip Galatiya wə Frigiya yutlririni bir-birləp arilap, baroşanla yeridə barlik muhlislarning etikədini kuwwətlidi. **24** Bu arida, Iskəndəriyə xəhiridə tuşuloşan Apollon isimlik bir Yəhudiyo Əfəsus xəhirigə kəldi. U natik adəm bolup, muqəddəs yazmilərdin helila qongkur sawati bar adam idi. **25** U Rəbning yoli toşruluk təlim aloşan bolup, otluq roş bilən Əysa həkqidə əynən sezləp təlim berətti. Birak uning həwiri pəkət Yəhya [pəyoşəmbər]ning yürgüzgən qəməldürüxi bilən qəklinətti. **26** U sinagogda yürəkətki sezləxkə baxlidi. Uni anglişan Priskilla bilən Akwila uni eyigə elip berip, uningə Hudaoning yolini tehimu təpsiliyo qüxəndürdi. **27** Keyin, Apollon Ahaya əlkisigə barmakqi boləanda, [Əfəsusluk] kərinadaxlar [Ahayadiki] muhlisləroşa hət yezip, ularin Apollonni kərxə elixni bəkmə tələp kildi. U xu yərgə berip, Hudaoning məhİR-xəpkiti arkilik etikəd kəloşanlaroşa koxulup, ularoşa zor yərdəmdə boldi. **28** Qünki u həlk-ələm aldidə Yəhudiylar bilən munazirilixip, ularoşa küqlük rəddiyə berip, muqəddəs yazmilərinə xərhixi bilən Məşihning Əysa ikənlikini ispatlap bərdi.

19 Apollon Korint xəhiridiki wəktidə, Pawlus səpər kiliyo, iqki kurukluk arkilik Əfəsus xəhirigə kəldi. U yərdə bəzi muhlislar bilən uqrixip, **2** ulardin: — Silər etikəd kəloşiniglərdə, Muqəddəs Roş silərgə ata kəlinənmə? — dəp soridi. — Yək, biz həttə Muqəddəs Roş bar degənni zadi anglimaptikənmiz, — dəp jawab bərdi ular. **3** Pawlus yənə: — Undakta, silər kəndak qəməldürülxə qəməldürüləngənsilər? — dəp soridi. — Biz Yəhya [pəyoşəmbər] yətküzgən qəməldürülxəni kəbul kilduk, — dedi ular. **4** Pawlus: — Yəhya [pəyoşəmbər] həlkə yətküzgən qəməldürülxə bolsa gunəhlaroşa towa kəlixni bildüridəloşan qəməldürülxə bolup, ularoşa əzidin keyin kəlgüqigə, yəni Əysəšoşa etikəd kəlix kerəklikini tapiloşanidi, — dedi. **5** Ular buni anglap, Rəb Əysaning namida qəməldürülxəni kəbul kildi. **6** Pawlus qəlini ularning üstigə təgküzüp turuxi bilən, Muqəddəs Roş ularoşa qüxti. Buning bilən

ular namələm tillərdə sezləxkə həm pəyoşəmbərləroşa wəhəy-bexarətlərinə yətküzüxkə baxlidi. **7** Ular təhminən on ikki ərkək kixi idi. **8** Pawlus üç ay dawamidə [Əfəsus xəhiridiki] sinagogkə kirip, yürəklik bilən səz kiliyo, ular bilən Hudaoning padixəhlikidiki ixlar toşrisidə munazirilixip kayil kəlixkə tirixti. **9** Ləkin bəziliri jəhəllik kiliyo ixinixni rət kiliyo, halayik aldidə [Rəbning] yoloşa həkərat kəltürgəndə, Pawlus ularin qikip, muhlislərimə ayrip qikti. U hərküni Tirannus isimlik adəmnin leksiyəhanisidə munazirə-muzakirə ötküzdi. **10** Bu ix ikki yil dawamləxti. Nətijidə, Asiya əlkisidiki pütin həlk, Yəhudiylar bolsun, Greklər bolsun həmməyilə Rəbning səz-kəlamini angliidi. **11** Huda Pawlusning kəlliri arkilik kəramət məjzilərinə yərtti. **12** Kixilər həttə kəl yəşlik wə pərtuklərinə Pawlusning tenigə təgküzüp, andin kəsəllərnin yənišoşa apirip, ularning üstigə yərtti. Nətijidə, kəsəllər sakiyip, yaman roşlar ularin qikip kəttidi. **13** Ləkin xu ətrəptə yüridəloşan, «jinkəx» Yəhudiylərin bəzilirimə Rəb Əysaning namini ixlitip bəkkəsi kəlip, jin qəpləxkənlər üstidə turup jinləroşa: «Pawlus jəkarlawətkən Əysaning namidin sənəgə kattik buyruk bərimən!» dəydiyoşan boldi. **14** Bu ixni kəlidəloşanlarin arisidə Skewa isimlik bir Yəhudiyo bəx kəhningin yəttə oşlimu bar idi. **15** Ləkin [ular kəloşiwətməkqi boləloşan] yaman Roş ularoşa jawabən: — Əysani tonuymə, Pawlusning həwirim bar, bərk özüinglar kim bolisilər?! — dewidi, **16** yaman Roş qəplixiwəloşan kixi ularoşa etilip qikip, ularni urup xəmə kiliyo, ularning üstidin qəlib kəldi. Ular yəlingəq wə yarilənoşan həldə əyidin kəqip qikip kətti. **17** Bu ix Əfəsus xəhiridə turuwətkən barlik Yəhudiylar wə Greklərgimə məlum bolup, kərkunq həmmisini basti wə Rəb Əysaning nami uləşandi. **18** Nətijidə, nuroşun etikədqilər burunkə kəloşanlarini ikrar kiliyo, aldidə qikti. **19** Şəhİrgərlik kəloşanlarin nuroşun adəmlər əzilirinə şəhİrgərlik kitab-pənamilərinə əkəlip [bir yərgə dəwəlpə], kəpqiqlikəng aldidə kəyduşixti. Bu kitablarınin kimmiti jəmiy əlimg kümüx tənggigə yərtti. **20** Xundək kiliyo, Rəbning səz-kəlamini küggə igə bolup, bərk urup üstünlukkə ötti. **21** Bu ixlar yüz bərgəndin keyin, Pawlus kənglidə, Makedoniya wə Ahaya əlkisidin etüp Yerusəleməni bərixkə niyət bəşlidi. U: — U yərgə barəndin keyin, Rim xəhİrinə kərip kəlixim kərkək, — dedi. **22** Xuning bilən, u əzigə yərdəmdə boluwətkənlərdin Timotiy bilən Erastus ikkiyləni Makedoniyağə əwətiwətip, əzi yənə bir məzgil Asiya əlkisidə turdi. **23** Dəl xu qəşdə, [Əfəsus xəhiridə] [Rəbning] yoli toşruluk əşir maliməqlik kəttürildi. **24** Ayal iləh Artemisni sürətləp kümüx təkqə-həykəllərinə yəşiqəq Dimitriyo isimlik bir zərgər bar idi. Uning bu ixni hünərwənlərgə kəp pəyda təpəzəttə. **25** Dimitriyo hünərwənlərinə wə xuningəni oħxax ixlar bilən xuoqulliniwətkən bəxkə ustilərinə yioşip, ularoşa: — Buradərlər, bizning gülliniximizning bu ix bilən bəşlik ikənlikini bilisilər; **26** həzir həlikə Pawlusning nəmə ixlərinə kiliyo yürgənlikini anglişan həm kərgən boluxunglar kərkək. U: «Kəl bilən yəşiwəloşan nərsilərlə iləhə əməs» dəyix bilən, pəkət Əfəsusda əməs, bəlkə pütkül Asiya əlkisidə degüdək nuroşunlişan kixilərinə kayil kiliyo, azdurup

burawatidu. **27** Əmdi hazır bizning bu sodimizoğa bətnam qaplaş həwpı bolupla qalmay, bəki büyük ayal ilah Artemisning buthanisimu əzimas dəp qarılıp, hətta Asiya elkisi wə pütkül jahan ibadət kildioğan [bu ayal ilahimizning] xan-xəripimu yokilix həwpigə duq keliwatidu! — dedi. **28** Bu sözlərnı anglioğan kəpçilik oğəzəpkə qəmüp, kayta-kayta: — Əfəsusluqlarning Artemisimiz büyüktur! — dəp quxan kətürüxkə baxlıdi. **29** Buning bilən pütkül xəhər malimatang bolup kətti. Halayik Pawlusning səpərdaxliridin Makedoniyalik Gayus wə Aristarhularnı tutup sərəp, serk məydaniyoğa təngla yopurulup mangdi. **30** Pawlus halayik arisoğa kirməki boluoğani, lekin muhlislar uning kirixigə yol koymidi. **31** Hətta Pawlusning dostliri boluoğan əlkə əməldarlıridin bezilirimu uningə həwər yətküzüp, uni serk məydaniyoğa berixkə təwəkkül kılmaslıqkə jekilidi. **32** Əmdi bəzilər buni dəp warkırisa, bəzilər uni dəp warkırıxıp, pütün sorun warang-qurungə taldi; kixilərnıng kəpinqisi əzlrining nemigə yioğilənlıknı bilməytti. **33** Yəhudiylar Iskəndər isimlik adəmnı aldioğa ittirip qikırıwıdi, kəpçilik uni aldioğa turozuzdi. Iskəndər kəpçiliklə qol ixariti kılıp, [Yəhudiylarnı] aqlımaqı bolup. **34** Biraq kəpçilik uning Yəhudyi ikənlikini bilip kəlip, həmmisi təngla: — Əfəsusluqlarning Artemisimiz büyüktur! — dəp ikki saətqə quxan kətürüp turuxti. **35** Ahirda, xəhərnıng bax mirzisi halayikni tinqlandurup mundak dedi: — Əy Əfəsusluqlar! Biz Əfəsusluqlarning xəhərnıng büyük Artemisning buthanisining wə uning əsmandin quxkən süritining koşdıoğusı ikənlikini bilməydiəğan kim bar! **36** Bu ixlarnı inkar kılalmioğanikən, əzınglarnı besiwelıxınglar, baxbaxtaqlıq kılmaslıqınglar kerək. **37** Qünki silər bu kixilarnı bu yərgə [soraxkə tartıxkə] elip kəldınglar; lekin ular ya buthanılarnı buloquqlar ya bizning ayal ilahimizə kupurluk kıləuquqlardın əməs. **38** Əgər Dimitriy wə uningə koxuloğan hünərwənlərnıng məlum bir kixining üstidin xıyayti bolsa, soraxhanılar oquq turmaqta wə soraxqi waliyatı bar. Ular xu yərlərdə bir-biri bilən dəwalaxsun; **39** wə baxkə birər məsililərləngar bolsa, rəsmiy sorunda bir tərəp kılınixi lazim. **40** Biz əmdi yənə bügünki wəkəni toplıang dəp ərz kılınix həwpidə turuwatimiz; qünki bu malımanlıqning heç sawəbi kərsitilmıgəqə, həsəbinimu berəlməymizdə! **41** Bu sözlərnı kılıp bolup, u yioğiləni halayikni tarkitiwətti.

20 Topılang besıkkəndın keyin, Pawlus muhlislarnı qakırıp, ularnı rıəbətəndürdi wə ular bilən hoxlıxıp, Makedoniyoğa qarap kətti. **2** U xu ətrəptiki yurtlarnı arılap, etıkdəqlarnı nuroşun səz-təimlər bilən rıəbətəndürğəndın keyin, Yunanoğa berıp, **3** u yərgə üq ay turdi. Pawlus kemigə olturup Suriyoğa mangay dəp turoğanda, Yəhudiylarning uni əltürüx suyıkəsti bilinip kəlip, u Makedoniyoğə arkilik [kuruqluk bilən] kaytıp ketix karariəğa kəldi. **4** Uningə həmrəh boləjanlar Beriyalik Pirrusning oğlı Sopater, Tesalonikalıqlardın Aristarhı bilən Sekundus, Dərbəlik Gayus, Timotiy wə Asiya elkisidin Tikikus bilən Trofimuslar idi. **5** Ular awwal Troas xəhırigə berıp, bizning yetip beriximizni kütüp turdi. **6** Biz bolsaq «petir nan həyti» künliridin keyin, Filippi xəhıridin kemigə olturup, bəx kündın keyin

Troasqə kəlip, ular bilən uqrxatuk wə u yərdə yəttə kün turduk. **7** Həptning birinqi küni, biz nan oxtuxkə jəm boləğanda, Pawlus ətisi kətməki boləoqta, jamaətkə səz kılıxkə baxlıdi; səzini tün yerimgıqə uzartti. **8** Biz jəm boləğan yukırıki kəwəttiki əydə nuroşun qara qıraəqlar yenip turattı. **9** Əwtikus isimlik bir yigit derizidə olturoğani. Pawlus səzlər heli bir yərgə barəğanda, uni mügdək besiwətkəni. Andın u oğərk uykuəğa ketip, u üçinqi kəwəttin yərgə yikilip qüxti. Kəpçilik uni yərdin kətürüp qarisa, u əliup boləğani. **10** Pawlus pəskə qüxtip, uning üstigə etilip, kuqaklap turup: Azablanmanglar, u tirikkən! — dedi. **11** Kaytıdın əygə qikıq, nannı oxtup yegəndin keyin, Pawlus ular bilən tang atkuqə uzun sezləxti wə u bu yərdin yoloğa qıkti. **12** [Troastikilər] bolsa həlikı yigitni əyigə həyat apirip koymdi. Ular buningdin qəksiz tasallı tapti. **13** Biz bolsaq Pawlustin burun Assos xəhırigə kemə bilən barduk. Qünki Pawlus xu yərgə piyadə berig, silər məmduin awwal yetip berıp, u yərdə meni kemigə eliwelıxni kütünglar, dəp orunlaxturoğani. **14** Assosta u biz bilən uqrxəkəndın keyin biz uni kemigə elip Mitulin xəhırigə kəlduk. **15** Andın xu yərdin qikıq, ətisi Hiyos arilining udulioğa kəlip turduk. Üçinqi küni Samos arilioğa yetip kəlduk wə Trogillium xəhıridə kənduk; uning ətisi Miletus xəhırigə barduk. **16** Qünki Pawlus Asiya elkisidə kəp wəqəitni ətküzüwətməslıx üçün, dengiz səpiridə Əfəsusta tohtımay ətup ketixni qarar kıləğani. Səwəbi, u «orma həyti» künni mumkinkərd Yerusalemdə ətküzüx üçün aldıraytti. **17** Əmdi Miletus xəhıridin Əfəsusqə adəm əwətip, jamaəttiki aqsakallarnı qakırdi. **18** Ular kəğəndın keyin, u ularəğa mundak dedi: — Mən Asiya elkisigə ayaəş baskan birinqi kündin tartıp, silər bilən kəndək ətkənlikim hərbiringlarəğa məlum. **19** Rəbning hizmitidə hər tərəptə kəmtər bolup, kəz yaxlırim təktülğənlıknı, xundaklə Yəhudiylarning suyıkəstliri tüpəylidin beximdin ətkən sinaklarda qıdıənlıknı bilisilər, **20** wə yənə məyli ammiwi sorunlarda bolsun yaki əy-əylərdə bolsun, silərgə təlim bərginimdə, silərgə paydılik bolsila heqnemini ayımay jakarlap, **21** Yəhudiylar həm Greklərgimu Huda aldida towa kılıx wə Rəbbimiz Əysə Məsihəgə etıkdə kılıx keraklıkigə guwahlık berıp jekilənlıknı həmminglarəğa məlum. **22** Həzir mana, rohta bəşlanəğan halda Yerusalemoğa ketiwatımən. U yərdə nemə ixlarning beximoğa qüxıdıənlıknı ukməymən; **23** Pəqət xuni bilimənki, Mukəddəs Roh mən barəjanla xəhərlərdə zından kixənliwi wə azab-əqubətlərnıng meni kütüp turıdıənlıknı aldın enik eytip kəlmətkə. **24** Ləkin mən əz musapəmni tamamlıxım, Rəb Əysadın tapxuruwaləğan hizmətni ada kılıxım, yəni Hudaning mehır-xəpkiti toəqrısıdiki hux həwərnıng toluq guwahqısı boluxum üçün, əz həyatımnı kılqə ayımaymən. **25** Mən silər bilən arilixıp, həmminglar arisida yürüp Hudaning padıxahlıknı jakarlıdım; əmdi mana mənə məlumki, buningdin keyin silərdin heqkim yüzümni kayta kəralməsilər. **26** Xuning üçün, bügün silərgə guwahlık kılıp eytip koyayki, mən heqbirining kənoğa qəzərdə əməsmən. **27** Qünki mən Hudaning toluq məqsət-iradisini kılqə elip qalmay silərgə bayan kılıp yətküzüxtin bax tartımdım. **28** Mukəddəs Roh silərnı Hudaning

jamaitini bekix üçün Uning padisi iqida yetəkqi kilip tiklagonidi; əmdi özünqlarolja həm Əz Oqlining keni bilən setiwalon barlik padisioja səgək bolunglar! **29** Qünki mənə ayanki, mən kətkəndin keyin, qilbərilər aranglarolja kirip, padini heq ayimaydu, **30** həmdə hətta aranglardinmu bəzilər muhlislarni əzlrirə tartiwelix üçün həkikətni burmiqlonjan türlik ixlarni sezləydu. **31** Xunga, səgək bolunglar, mening üq yıl keqə-kündüz deməy, hərbinglarolja kez yaxlirin bilən tohtimay nəsihət berip turojanlikimni esinglarda tutunglar. **32** Əmdi mən silərnə Hudaolja wə Uning mehır-xəpək yetküzidiolan səz-kalamioja tapxurimən. Bu səz-kalam etikədəslarni quruxka həm pak-muqəddəs kilinonjan barlik həlki arisida iltipət kilinidiolan mirastin silərnə nesip kilixka qadirdur. **33** Mən heqqaqan heqkəmdin kiyim-keqək yaki altun-kümtüx tama kilip bəkmiojanmən. **34** Silərgə məlumki, mən ikki bilikimə tayinip, özümning wə hərəhrlirimning həjitudin qiktim. **35** Bundaq kilip hərber ixlarda mən silərgə muxundaq əjir-əmgək arkilik əjiz-həjətmənlərgə yardım berix lazimlikini, xundaqla Rəb Əysə əzi eytkən: «Bərmək almaqtinmu bəhtliktur» deginin esinglardin qikarlasliqlar kerəklikini kərsəttim. **36** Bu sezlərnə kilip bolup, u həmməylən bilən birlikdə tizlinip olturup dua kildi. **37** Həmməylən kəttik yiojlixip kətti; Pawlusning boynioja esilip kuqaklap, kizojin seyiuxti. **38** Ularni əng əzabliojini Pawlusning, «Buningdin keyin yüzümni kayta kərlməysilər» degən sezi boldi. Keyin, ular uni kəmigə qikirip uzitip koydi.

21 Andin biz ulardın əjriliq qikkəndin keyin, kəmə bilən udul Qos arilioja qarap yol alduq. Ətisi, Rodos arilioja, u yərdin Patara xəhriyə barduq. **2** Patarada Fənikiyə rayonioja baridiolan bir kəmini tepip, uningolja olturup yoloja qiktuk. **3** Sipur arili kəringəndin keyin, uni sol tərripimizdə qaldurup ətüp, Suriyəyə qarap mengip, Tur xəhriyə kuruqluqka qiktuk. Qünki kəmə bu yərdə yük qüxürməqci idi. **4** U yərdə muhlislarni tepip, ularning yenida yəttə kün turduq. Ularolja Muqəddəs Rohning wəhıyisi kelip, ular Pawluska ayiojning Yerusalemoja basmisin, dəp nəsihət kildi. **5** Biraq biz u yərdə turax wəktimiz toxkənda, səpirimizni dawamlaxturduq. Ularning həmmisi, jümlidin hotun-baliliri bizni xəhərnin sirtiojqə uzitip qikti. Həmmimiz dengiz boyida tizlinip olturup billə dua kilduk. **6** Kuqaklixip hoxlaxkəndin keyin, biz kəmigə qiktuk, ular əylirigə kəytixti. **7** Tur xəhridin dengiz səpirimizni dawamlaxturup, ahirida Pitolimays xəhriyə kəlduk. U yərdiki kəridaxlar bilən kəruküp, ularning yenida bir kün turduq. **8** Ətisi, u yərdin ayrilip, Kəysəriyə xəhriyə kəlduk. Biz burun [Yerusalemdiki] «yəttə hizmətkərdin biri bolonjan, hux hawərq Filipning əyigə berip konduk. **9** Bu kixining tehi yatlik kilinmiojan, bəxarət-wəhıylərnə yetküzidiolan tət kizi bar idi. **10** Biz u yərdə bərnəqqə kün turojəndin keyin, Agabus isimlik bir pəyoqləmbər Yəhudiyə əlksidin qüxti. **11** Bu kixi bizning aldimioja kelip, Pawlusning bəlwəojini koloja elip, əzining put-kolini baqlap: — Muqəddəs Roh mundaq dəydu: — Yəhudiylar bu bəlwəojning igisini Yerusalemdə muxundaq baqlap, yat əlliklərnin koloja tapxuridu! — dedi. **12** Bularni anglap, həm biz həm

xu yərlək kixilər bilən birlikdə Pawlustin Yerusalemoja barmiojin dəp ətünduk. **13** Ləkin Pawlus jawabən: — Silər nemixkə bunqiwala yiojlap, yürükimni əzisilər? Mən Yerusalemdə Rəb Əysəning nami üçün tutqun boluxla əməs, xu yərdə əlüxkimu təyyarmən, — dedi. **14** Biz uni kayil kiləlməy, ahirida süküt kilip: — Rəbning iradisi ada kilinsun! — deduk. **15** Bu künlərdin keyin, yök-təkimizni yiojixturup, Yerusalemoja qikip barduk. **16** Kəysəriyəlik muhlislardın bərnəqqisi bilən bərnədx boldi; ular Minason isimlik bir kixining əyidə kənimiz dəp uni bərgə elip mangdi; bu kixi Sipursluk, kəri muhlis idi. **17** Yerusalemoja yətkəndə kəridaxlar bizni huxəllik bilən karxi aldı. **18** Ətisi, Pawlus bilən billə Həkkərnə kərgili bardı. Yəqur bilən əksəqəllərnin həmmisi u yərgə yiojiojanidi. **19** Pawlus ular bilən salamlaxkəndin keyin, Hudaning əzining hizmiti arkilik əllər arisida kiojan ixlarni bir-birləp ularolja təpsiliy eytip bərdi. **20** Bularni angliojanda, ular Hudaolja mədhiyə okudi, andin Pawluska: — Kərwəwətin, i kəridəxim, Yəhudiylar iqidə kəngə mingliolan etikəd kiojuqlar bar! Ularning həmmisi Təwrat kanunioja [mələ kilixka] intayin kizojin ikən. **21** Ular sening tojorəngdə: «U əllərnin arisida yəxiojan pütün Yəhudiylarolja Musa [pəyoqləmbərgə] tapxurulojninin yenixni, yəni balilirini hətnə kildurmasliqni, Yəhudiylarning ən'ənilirigə riayə kilmasliqni əgəttidü» dəp anglidi. **22** Əmdi kəndək kilix kerək? Qünki halayik qoqum sening bu yərgə kəlgənlərnin anglap kalidu. **23** Xunga bizning deginimizdə kiojətin: Arimizdə kəşəm iqkən tət adam bar. **24** Sən ularni elip, ular bilən birlikdə [Təwratiki] tazilix kəidisidin ətüp, ularning [kurbanlik] qikimlirini əzüng kərtürgin, andin ular qaqlirini qüxürələydu. Buning bilən, həmməylən sən tojruqluk angliojanlirining həmmisining rast əməslikini wə sening əzüng Təwratka tərtpi boyiqə riayə kiliwatlikingni bilip yetidu. **25** Əmma əllərdin bolonjan etikədqilarolja kəlsək, biz ularolja pəkətdə butlarolja ataləjan nərsilərnə yeməslək, kənni wə boşup soyulojan həywaning gəxinimu yeyixtin wə jinsiy buzukluqtnin əzlrini saklax tojruqluk kərarimizni ətəkəni hət arkilik ukturduq. **26** Buning bilən, Pawlus u kixilərnə elip, ətisi əzi ular bilən billə tazilix kəidisini ətüzüxti; andin u ibadəthanioja kirip, [kahinlarolja] əzlrining paklinix mudditining kaqan toxudiojanliqi, yəni hərəkəyisi üçün kurbanlik kilinixning kəysi küni bolidiojanlikini ukturup koydi. **27** Yəttə künlük muddət toxuxka az qəlojanda, Asiya əlksidin kəlgən bəzi Yəhudiylar Pawlusni ibadəthanida kərtip, halayikni kutritip, uningolja kol selip: **28** — Əy Israillar, yərdəmdə bolunglar! Həmmə yərdila, həmmə adəmgə həlkimizgə, Təwrat kanunioja wə ibadəthanioja qarxi sezlərnə əgətiwatqan adam dəl xu. Uning üstigə, u yəne Greklərnə ibadəthanimizolja baxlap kirip, bu muqəddəs jayni bulojdi! — dəp kuqan kətdirdi **29** (ularning bundək deyixining səwəbi, əslidə ular xəhərdə Əfəsusluk Trofimusuning Pawlus bilən billə bolonjanliqini kərgəndi wə Pawlus uni ibadəthanioja baxlap kirgən, dəp oyloliojanidi). **30** Xuning bilən, pütün xəhər zilziləgə kəldi. Halayik tərəp-tərəptin yügürüp kelip, Pawlusni tutup, ibadəthanidin sərəp elip qikti. Ibadəthanining dərəwaziliri dərəhə təkiwətildi. **31** Bu top

adom Pawlusni [urup] olturtuwatmakqi bolup turoqanda, pütkül Yerusalemini malimanqlik qaplar kätkenliki toqrisidiki bir häwar u yärdä turuxluq [Rim] kışmining mingbexioqa yatküzüldi. **23** Mingbexi dərhal ləxkər wə birnəqqə yüzbexini elip, top-top adəmlərni basturuxka yügürtip kəldi. Mingbexi wə əskərlərni kərgən halayik Pawlusni uruxtin tohtidi. **33** Mingbexi aldioqa eütip, ləxkərlərni Pawlusni tutup ikki zənjir bilən baolaxka buyrudi. Andin u: — Bu adam kim? U nemə gunah kildi? — dəp soridi. **34** Ləkin [topilangqilarning] iqidə bəzilər uni desə, bəzilər buni deyixip warkirixatti. Malimanqlik tüpəylidin mingbexi həkikiy əhwalni eniklaxka amalsiz kəlip, ahir Pawlusni kəl'əgə elip ketixni buyrudi. **35** Ləkin Pawlus kəl'əning pələmpiyigə kəlgəndə, topilangqilar tehimu zorawanlixip kətkəqə, ləxkərlər uni kətürüxkə məjbur boldi. **36** Qünki ularning kəynidin top-top adəmlər əgixip mengip: — U yökiltisun! — dəp warkirixatti. **37** Kələgə əkirilixigə az kəloqanda, Pawlus mingbexioqa: — Sizgə bir eojiz səz kışsam bolamdikin? — dəp soridi. Mingbexi: — Grekqə biləmsən? **38** Undakta, ilgiri isyan kətürüp, «hənjerqi qatillar»din tət ming adəmnə baxlap qəlgə keqip kətkən həliki Misirlik əməmusən? — dəp soridi. **39** Ləkin Pawlus: — Mən Yəhudi, Kilikiyə ölkisidiki uluq xəhər Tarsusning pukrasimən. Halayikqa birnəqqə eojiz səz kışximioqa ijazət kışixingizni eütinimən, — dedi. **40** [Mingbexi] ijazət beriwidi, Pawlus pələmpəydə turup, halayikqa kol ixariti kildi. Kattik jimjitlik baskanda, u ibraney tilida sezləxkə baxlap: —

22 — Kərindaxlar wə ata-bowilar! Əmdi eüzimni aqlax sezlirimgə kulak saloqaysilər, — dedi. **2** Ular Pawlusning ibraney tilida sezlignini anglap, tehimu jim boluxti. U sezinə dawam kildi: **3** — Mən bir Yəhudi, Kilikiyadiki Tarsus xəhəridə tuquldum; ləkin bu xəhərdə beqip qong kılındim, Gamaliyəning kol astida atabowilirimioqa tapxuruloqan Təwrat kanunining zir-zəwərlirini koymay əginip təlim-tərbiyə aldim. Mən siləning bəgün boləjininglaroqa ohxax, Huda yolioqa intayin kizəjin idim. **4** Mən bu yoldikilərnə hətta oltürükkiqə ziyankəxlik kəlip, ularni ər-ayal deməy tutkun kəlip zindanoqa saldurdum. **5** Bu toqruluk bax kahin wə aliy kengəxmiddiki barlik aqsakallarmu manga guwahqidur. Mən ularin Dəməxttki [Yəhudi] kərindaxlaroqa yeziloqan hətlərnə tapxuruwelip, xu yərdə turuwatqan bu [yoldikilərnə] jazalax üqün, ularni tutkun kəlip Yerusalemoqa apirimən dəp yoloqa qikkənidim. **6** Əmdi xundak boldiki, səpər kəlip Dəməxtkə yekinlaxkəndə, qüxkə yekin, tuyuksiz asmandin küqlük bir nur qüxüp, ətrapimni yorutuwətti. **7** Mən yərgə yikilip kəttim, andin manga: «Saul, Saul, manga nemixka ziyankəxlik kışisən?» deqən awazni anglidim. **8** «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisam, U manga: — «Mən sən ziyankəxlik kışiwatqan Nasarətlük əsədurmən!» dedi. **9** Mən bilən billə mengiwatqanlar u nurni kərgən bolsimu, ləkin manga kışoqan sezlərnə qüxənmidi. **10** Mən yənə, «I Rəb, nemə kışixim kerək?» dəp sorisam, Rəb manga, «Ornungdin tur, Dəməxtkə kir, xu yərdə sən ada kışix bəkitilgən ixlarning həmmisi toqruluk sanga eytip berilidu!» dedi. **11** Həliki nurning julalikiyin kəzlrin kərməs bolup qəldi. Yenimdikilər

kolumdin yetəkləp, Dəməxtkə elip kirdi. **12** U yərdə Təwrat kanunioqa ihlas baolioqan, Dəməxttki barlik Yəhudiylarning hərmitigə sazawer boləqan Ananiyas isimlik bir kixi bar idi. **13** U kəlip, yenimda turup: «Kərindax Saul, bexingni kətürüp qara!» dedi. Mən xuan beximni kətürüp qarap uni kerdum. **14** U manga: «Ata-bowilirimizning Hudasi seni iradisini bilixing, Həktkəniy Boləquqini kəruxing wə uning əozidin qikkən awazni anglixing üqün allıqəqan tallidi. **15** Qünki sən pütün insanlar aldida kərgən-anglioqanliringoqa Uning guwahqisi bolisən! **16** Xundak ikən, sən yənə nemigə həyal bolisən? Ornungdin turup, Uning namioqa nida kəlip qəməldürilüp, gunəhiringni yuquzəjin!» dedi. **17** Xundak boldiki, Yerusalemoqa kaytip kəlgimdin keyin, ibadəthanida dua kışiwatqinimda, bir oqayibənə kərunix meni oruwaldi **18** wə [Rəbning] manga: «Qapsan bol, Yerusalemdin dərhal kət. Qünki ular sening manga kışoqan guwahliqini kobul kışmaydu!» dawətkəlikini kərdüm. **19** Mən, «I Rəb, ular mening Sanga etikaq kışoqanlarni zindanoqa solap, hər bir sinagoglaroqa kirip ularni urəqanlikimni bilidu. **20** Sening guwahqing boləqan Istipanning kəni təkulimida, manmu yenida turup uni oltürənlərnəng kışixing kışimlirioqa koxulup, ularning kiyimlirigə qarap bərdim!» — dedim. **21** Biraq u manga: «Kətkin! Seni yiraktiki əllərgə əwətimən!» — dedi. **22** Pawlus muxu seznə degüqə halayik uningə kulak seliwatatti. Ləkin bən anglap ular awazini kətürüp: — Undak bir kixi yər yüzidin yökiltisun! U tirik turuxka layik əməs! — dəp qukan selixti. **23** Ular qirkirixip, qapan-yepinqilirini selip taxlap, topa-qang soruwatqanda, **24** mingbexi Pawlusni kəl'əgə elip kirip ketixkə əmr kiliwidi, halayikning uningə nemə üqün bundak qukan salidəqanlikini eniklax üqün ləxkərlirigə uni kəmqilap sorak kışixni buyrudi. **25** Ləkin ular Pawlusni kəmqilax üqün oqulaqlitip baolioqanda, u yenida turoqan yüzbexioqa: — Bir Rim pukrasini jinayiti bəkitilməy kəmqilixinglar kanunioqa uyəqunmu? — dedi. **26** Bu seznə anglioqan yüzbexi mingbexining aldioqa berip: — Siz nemə ix kışay dəwatisiz? Qünki u kixi Rim pukrası ikən! — dedi. **27** Mingbexi Pawlusning aldioqa berip, uningdin: — Manga eytkin, sən rasttinla Rim pukrasimu? — dəp soridi. — Rast, dedi u. **28** — Mən nahayiti yükiri bəhadə muxu pukralikqa igə boldum, — dedi mingbexi. Pawlus: Əmma mən tuquluxumdinla xundak! — dedi. **29** Xuning bilən, uni sorakqa tartmaqci boləqan ləxkərlər dərhal uningdin əzlrini qətkə aldı. Mingbeximu uning Rim pukrası ikənlikini bilip, uni baolətkanlik tüpəylidin kərkup kətti. **30** Mingbexi Yəhudiylarning Pawlusning üstidin kışoqan xikayitining həkikiy səwəbini bilix üqün, ətisi uni yexip, bax kahinlar wə pütün aliy kengəxmiddikilərnəng bir yərgə yioqilixini buyrudi. Andin Pawlusni elip kəlip, ularning aldioqa turoquzdi.

23 Pawlus aliy kengəxmə həy'ətlirigə tikilip turup: Kərindaxlar, mən bügüingqə Hudaning aldida pak wijdanda mengip kəldim, — dedi. **2** Buni anglioqan bax kahin Ananiyas [Pawlusning] yenida turoqanlaroqa uning əozioqa uruxni buyrudi. **3** Pawlus uningə: — Huda seni uridu, əy aqartiloqan tam! Sən u yərdə meni Təwrat kanuni boyiqə sorakqa tartixka olturisən,

lekin Təvrat qanunioja hilal halda meni urunglar dəp buyrudingoju?! — dedi. **4** — Sən Hudaning bax kahinioja axundaq haqarəkəltürəmsən?! — deyixti yenida turoqanlar. **5** Pawlus: — I kerindaxlar, mən uning bax kahin ikənlikini bilməptimən. Qünki Təvrat: «Həlqingni idarə kılloquqining yaman gepini kılma!» deyilgə, — dedi. **6** Lekin Pawlus ularning bir kısımining Saduqiyları, yəne bir kısımining Pərisiylər ikənlikini bilip, aliylə kengəxmida yukiri awaz bilən: — Kerindaxlar, mən bolsam Pərisiylərdin bolimən wə Pərisiylərlə pərzəntimən. Mən əlgənlər qayta tirilixkə baqlıoqan ümid toşuruluq bu yərdə soraxkə tartılıwatimən! — dəp warkirdi. **7** U bu səzni beyixi bilənla, Pərisiylər bilən Saduqiylar arisida jedəl-oqowoja kozojilip, kengəxmidikilər ikkigə bölünüp kətti **8** (qünki Saduqiylar əlgənlərləning qayta tirilixi, yaki pərixte yaki rohlər məwjuət əməs, daydu. Lekin Pərisiylər həmmisini etirap kilidu). **9** Buning bilən kattik bir quqan-sürən kəturilüp, Pərisiy tərəpdari boləqan bəzi Təvrat ustazliri ornidin turup: — Biz bu adəmdin heqkəndə ayib tapalmiduk! Bir roh yaki pərixte uningə səz kıləqan bolsa nemə boptu! — dəp kattik munaziriləxti. **10** Quqan-sürən tehimu küqiyp kətkəqə, mingbexi [Yəhudiylar] Pawlusni tartixturup titma-titma kılıwetixidin kərkəp, kısımoja zaləqə qüxüp uni ularning arisidin zorluq bilən tartip qikip, kəl'əgə əkirip ketixini buyrudi. **11** Xu küni keqisi, Rab Pawlusning yenida turup: — Jasarətlək bol! Qünki Yerusalemdə Mən toşramdiki ixlərə toluq guwahlık bərginəndə, Rim xəhiridimu xundak guwahlık kılıxing muqərrər bolidu! — dedi. **12** Ətisi ətigəndə, Yəhudiylar Pawlusni əltürüxni kəstləp, uni əltürmigiqə heqnrəse yeməymiz, iqməymiz, dəp əzlırığə ləniti bir kəsəmini kılıxti. **13** Bu suyikəst kəsimini iqnənlər kırık nəqqə kixi idi. **14** Ular bax kahınlar wə aqsakallarning aldioja berip: — Biz Pawlusni əltürmigiqə heqnrəse tetimaslıkka kattik kəsəmi iqtuk. **15** Həzir silər wə aliylə kengəxmə uning ixlirini tehimu təpsiliylə təkxürüxni bahənə kılıp, wəkil awitip uni kengəxmigə elip kelixni mingbexidin tələp kılınglar. U bu yərgə yekın kəlməylə uni jaylıwetixkə təyyar turimiz, — dedi. **16** Lekin Pawlusning singlisining oolli bəktürmidin həwər tepip kəl'əgə kırıp, Pawluska məlum kılıp koydi. **17** Buning bilən Pawlus yüzbexiliridin birini qakirtip, uningə: — Bu balini mingbexi bilən kərxıttürüp koysingiz. Qünki uningə məlum kılıdioqan ixi bar ikən, — dedi. **18** Yüzbexi uni elip mingbexining aldioja baxlap kırıp: — Məhbəs Pawlus meni qakirtip, wə balini siz bilən kərxıttürüp koyuxumni tələp kildi. Qünki uning sigzə məlum kılıdioqan ixi bar ikən, — dedi. **19** Mingbexi uni kolidin tutup, bir qətkə tartip: — Manga məlum kılıdioqan nemə ixing bar? — dəp soridi. **20** U jawabən mundak dedi: — Yəhudiylar Pawlusning ixlirini təpsiliylə təkxürəyli dəp səwəb kərsitip əzlıridin ətə uni aliylə kengəxmigə elip berixni tələp kılıx üqün til biriktürüxti. **21** Ularəja kayil bolmioqayla, qünki kırıktin artuq adəm uni paylap turidu. Ular Pawlusni əltürmigiqə heqnrəse yeməymiz, iqməymiz, dəgən qarəjix kəsəmigə baqlınıptu. Ular həzir əzlırləning ularning təlipigə maqul boluxlırini kütüp turidu. **22** Mingbexi uningə: — Bu ixnə manga məlum kıləqanlıqingni heqkimgə tinma! — dəp tapilap,

balini qayturdi. **23** Mingbexi yüzbexidin ikkini qakirtip: — Ikki yüz piyadə ləxkər, yətmix atlık ləxkər wə ikki yüz nəyziwəz ləxkərni bügün keqə saət tokkuzda Kəysəriyə xəhriqə qarap yoloja qixixkə həzırlanglar! **24** Xuning bilən billə, Pawlusni waliylə Feliksning yenioja saq-salamət yətküzüx üqün, uning minixigə uləqlərni təyyarlanglar! — dəp buyrudi. **25** Mingbexi [Felikska] mundak bir hət yazdi: — **26** «Hərmətlik waliylə Feliks janablırioja Klawdiyus Lisiyastin salam! **27** Uxu adəmnə Yəhudiylar tutuwəloqan bolup, uni əltürməqki boləqanda, uning Rim pukrası ikənlikini bilip yetip, kısımnı baxlap berip uni kutkuzdum. **28** Mən ularning bu kixi üstidin kıləqan xikayitining nemə ikənlikini enikləməqki bolup, uni Yəhudiylarning aliylə kengəxmisigə elip bardim. **29** Əməliyəttə ularning uning üstidin kıləqan xikayitining əzlırləning Təvrat qanunioja dair datəlalə məsililərgə munasiyətlək ikənlikini baykədim, biraq uningdin əlüm jazisi berixkə yaki zindanoja taxlaxkə layik birər xikayət kıləqədək ixnə tapalmidim. **30** Keyin, Yəhudiylarning uni əltürüwetix kəstidə yürüwatkanlık qı kıləqə qıləqıdiki abbarat manga məlum kıləqəndə, dərhal uni siligə yollattım wə xuning bilən billə, uningəja ərz kıləqəqlarning əzlırləning aldida kıləqətlirini eytixini buyrudum. Həyr!». **31** Ləxkərlər əmdi buyruk boyiqə Pawlusni keqiləp Antipatris xəhriqə yətküzdi. **32** Ətisi, atlık ləxkərlər Pawlusni elip mengixkə kılduruluq, kıləqan ləxkərlər [Yerusalemdiki] kəl'əgə kaytip kəldi. **33** Atlıklar Kəysəriyəgə kırıp, hətni waliyoja tapxurdi wə Pawlusnimu uning aldida həzir kildi. **34** Waliylə hətni oquqəndin keyin, Pawlusning kəysi əlkidin ikənlikini sorap, uning Kilikiyədin kəlgənlikini bilip, **35** Uningə: — Üstüngdin ərz kıləqəqlar kəlgəndə ixlirini toluq anglyamən, — dedi wə uni Hərod hanning ordisida nəzərbənd kılıp koyuxni buyrudi.

24 Bəx kündin keyin, bax kahin Ananiyas aqsakallardin birnəqqəylən wə Tərtullus isimlik bir adwokat bilən Kəysəriyəgə qüxüp, Pawlus toşrisidiki rəsmiylə xikayətlirini waliyoja sundi. **2** Pawlus qakirtilip, Tərtullus uning üstidin xikayət kılıp mundak dedi: — Hərmətlik Feliks janablıri! Biz əzlırləning kol astilirida hər tərəptin aman-esənlikkə nesip bolup kəlməktimə wə aldın kərərlikliri bilən həlkimiz arisida dana islahətlər bərlıkkə kəltürülməktə, biz bu ixlərdin hər wəqit, hər jayda toluq minnatdarlık bilən bəhrimən boluwatimiz. **4** Biraq əz wəqitlirini kəp elip koymaslıqim üqün, xəpəktliri bilən səzimizni kışkılə angıxlirini ətünüp soraymən. **5** Qünki biz xuni tonup yəttükki, bu adəm balahor bolup, pütkül jəhandiki Yəhudiylar arisida majıra-topiləng pəyda kılıxni küxkürtküq, xundakla «Nasərətləklər» dəp atəloqan məzhəpning kattıwəxliridin biridur. **6** U bizning ibadətəhanimiznimu buləqiməqki boləqanıdi. Xunga, biz uni tutuwəlduk wə uni əz kanunimiz boyiqə sotlayttuk. Lekin mingbexi Lisiyas əxəddiy zorluq bilən uni kollirimizdin tartıwəldi wə uningəja ərz kıləqəqlarini əzlırləning aldioja kelixkə buyruqanıdi. **8** Uni sorəq kılıp kərsilə, bizning uningəja kıləqan əzlırlərimizning toşrırlıqini bilip yetidila! **9** Sorunda boləqan Yəhudiylarmu uning eytkənlirioja koxluluq: Rast, rast, dəp xikayətni küqəytti. **10** Waliylə Pawluska səz kıləqin dəp kol ixaritini kıləqanda, u mundak

dedi: — Mən silining uzun yillardin beri bu halkni sorap kəlgənliklerini bilgəqə, hatirjəmlik bilən aldilirida mənim toyrəmdə jawab berimən. **11** Asanla biləyləydiliki, özüm Yerusalemoğa ibadət kəlixkə baroqinimdin həziroqə pəqət on ikki künla ətəti. **12** Ular mening ibadəthanida birər adam bilən munaziriləxkinimni kərmigən, yaki sinagoglarda yaki xəhərdə ammini topilənoğa kutrakənlikimnimo heq kərmədi. **13** Ular yəno həzi janabliroğa mening üstümdin kəlojan xikayətlirigə heq ispatmu kəltürəlməydu. **14** Birək siligə xuni etirap kəlimənki, mən ular «məzhəp» dəp atəlojan yol bilən mengip, Təwratta wə pəyoğəmbərləning yəznilirida pütülgənərlərimmu həmmisigə ixinip, atəbowilirimning Hudaşioğa ibadət kəlimən. **15** Mening Hudaşoğa baqəlojan ümidim barki (bu kixilərmu bu ümidni tutidu), kəlgüsidə həm həkqəniylərləning həm həkqəniyislərləning əlümdin tirilixi bolidu. **16** Xu səwəbtin, əzüüm həmişə Huda aldidimu, insanlar aldidimu pak wəjjənlənk boluxkə intilimən. **17** Mən [Yerusalemdin] ayriləqəli heli yillar boləjan bolup, bu kətim u yərgə öz həlkimigə həyr-sədikə yətküzüp bərgili wə Huda aldioğa hədiyə sunəqəli barəjanidim. **18** Mən bu ixlərdə boluwəttatim, bəzilər meni tazilinix kəidisini ada kəlip boləjan qəşdə ibadəthanə həyolisida uqrattı; ləkin mən ətrəpimoğa adəm toprəlojinimmu yok, malimənqəlik qəkarəojinimmu yok. **19** Əməliyəttə meni uqrətkənlər bolsa Asiyə əlkisidin kəlgən bəzi Yəhudiylər idi; ulərləning üstümdin xikayətliri bar bolsa, əsli ular əzliri kəlip, silining aldiridə ərz kəlixkə toyrə kələtti. **20** Bolmisa, muxu sorundikilər aliy kəngəxmə aldidə turəojinimda, meningdin kəndək jinayət tapkənlikini eytip bəksun! **21** Pəqət mundək bir ix boləjanidi: — Mən ulərləning aldidə, «Bügünki kündə əlgənlərləning kəyta tirilixi toyrəluk silərləning sorikəngləroğa tartiləjanmən!» dəp wərkirəojənidim. **22** [Rəbning] yoli toyrəluk təpsilyi həwiri bar boləjan Feliks sorəkəni tohtitip, uləroğa: — Mingbəxi Lisiyas kəlgəndə dəwəynglər toyrəsidiki həkəümi qəkirimən, — dedi. **23** U yüzbəxiəğa Pawlusni nəzərbənd əstioğa elip, əmma uningə bir'əz kəngqəlik kəlip, dost-burədlirininə həkəyisininə uning həjətliridin qəkixini tosmiojin, dəp buyrudi. **24** Bərnəqə kündin keyin, wəliy Feliks əyalı Drusila bilən billə kəldi (Drusila Yəhudi idi). U Pawlusni qəkirtip, uningdin Məsih əysəoğa etikək kəlix yoli toyrəluk ənglidə. **25** Pawlus həkqəniyə yaxax, əzini tutuwəlix, kiyəmət künüdikə soal-sorək kəlinixlər toyrəsidə səzləwətkəndə, Feliks wəhəimigə qüzüp uningə: — Həzirə qəytip tursəng bolidu. Keyin mənə pəyt kəlgəndə, yənə qəkirtimən, — dedi. **26** U xuning bilən bir wəqəttə Pawlusning para bərixini ümid kəlattı. Xuning üqün, uni imkənqədər pat-pat qəkirtip, uning bilən səzləwəttəti. **27** Ləkin ikki yil toxkəndə, Feliksning ornoğa Porkiyus Festus wəliy boldi. Feliks Yəhudiyləroğa iltipət kərsitip ulərləning kənglini elix üqün Pawlusni soləkə kəldurdi.

25 Festus [Yəhudiyə] əlkisigə kirip, üq kündin keyin Kəysəriyədin qəkip Yerusalemoğa barəjanidi. **2** Bəx kəhənlər bilən Yəhudiylərləning mətiwərliri uning aldidə Pawlusning üstidin rəsmiy xikayət kəlip, uningdin iltipət sorap, adəm əwətip Pawlusni **3** Yerusalemoğa elip kəlixni

ətündi. Məksiti, ular yol üstidə bəktürmə təyyərləp Pawlusni ətürüx idi. **4** Festus buni əngləp uləroğa: — Pawlus həzi Kəysəriyədə soləkə turəwərsun. Mən yəkəndə u yərgə qəytip kətməkəqimən. **5** Arənglərdin həkəqədlər boləjanlar mən bilən billə qüzxsun. Əgər uning birər əyibi bolsa, ular xu yərdə xikayət kəilsə bolidu, — dəp jawab bərdi. **6** Festus ulərləning qəytdə səkkiz-on kündin artuq turmay, Kəysəriyəgə qəytip qüzxti. Ətisi sorək təhtigə olturup, Pawlusni elip kəlixni buyrudi. **7** Pawlus kəlgəndə, Yerusalemdin qüzxən Yəhudiylər uning ətrəpimoğa olixip, uningə nuroqun əojir jinayətlər bilən kəriləp xikayətlərnə kildi. Birək bulərləning həqəyisioğa ispat kərsitip bərləmidə. **8** Pawlus əzini aklap: — Mən həqəqsı ixtə Yəhudiylərləning kənunioğa, ibadəthanisioğa yaki [imperator] Kəysərgə kərxə birər jinayətmə sadir kəlimidim, — dedi. **9** Ləkin, Festus Yəhudiylərləning kənglini elixkə, uləroğa iltipət kərsətməkəq bolup Pawlusnin: — Yerusalemoğa bərip, u yərdə bərnəqə aldidə bu xikayətlərgə əsasən sotlinixkə rəzi boləmsən? — dəp soridi. **10** Ləkin Pawlus jawab bərip mundək dedi: — Mən həzi Kəysərləning sorək təhti aldidə turimən. Məni sorək kəlixkə təgixlik yər mənə muxu. Əzliroğə ənik məlum boləjəndək, mən Yəhudiyləroğa həqəqəndək nəhəkəlik kəlimidim. **11** Əgər jinayitim bolsa, xundəklə əlümgə ləyik birər ix kəlojan bolsam, mən əzüümni əlümdin qəqurməymən. Birək ulərləning mening üstümdin kəlojan xikayətlirininə əsasi bolmisa, həqəkimning məni uləroğa tapxurup bərixkə həkəki yok, Mən Kəysərgə mürəjət kəlimən! **12** Andin Festus məsiləhtəqliri bilən səzləxkəndin keyin, Pawlusqə: — Sən Kəysərgə mürəjət kəlding — uning aldioğa əmđi bərisən! — dedi. **13** Bərnəqə kündin keyin, Agrippə han bilən [singlis] Bərniki Festusqə təbrik-sələmoğa Kəysəriyəgə kəldi. **14** U yərdə uzun künlər turəjəndin keyin, Festus Pawlusning ixini hanəoğa məlum kəlip: — Bu yərdə Feliks kəldurup kətkən bir məhəbus bə. **15** Mən Yerusalemoğa barəojinimda, Yəhudiyə bəx kəhənliri bilən əksəkəlliri uning üstidin xikayət kəlip, mənədin uni jəzəoğa məhəkmə kəliximni tələp kəlixti. **16** Mən uləroğa, ərz kəlinəoquq ərz kəloquqlər bilən yüzləxtürülüp, uningə əzini aklax pürsiti bərlimigüqə, uni jəzəoğa tapxurux rimliklərləning aditi əməstür, dəp eyttim. **17** Xunga ular mən bilən billə bu yərgə kəlgəndin keyin, mən wəqəitni kəynigə sozməy, ətisilə sorək təhtigə olturup u kixini əkilixni buyrudum. **18** Əz kəloquqlər orunliridin turəjəndə, ulərləning uning üstidin xikayət kəlojanliri mening oyliəojinimdək rəzil ixlər əməs idi, **19** Bəlkə ulərləning əz ibadət tüzümi taləx-toyrəluk wə əysə isimlik bir kixi həkəqədə məlum taləx-tərtix məsililiri bərikən. U kixi əlgən bolup, Pawlus bolsa u tirildi dəydikən. **20** Bu məsililərnə zədi kəndək ənikləxni biləlməy, mən Pawlusnin Yerusalemoğa bərip, u yərdə bu ixlər toyrəluk sorəkə kərtilixkə rəzi bolux-bolməslikini sorəojənidim. **21** Pawlus soləkə turup imperator janəblirininə sorək kərarini qəkixirixini mürəjət kəlojəndin keyin, mən uni Kəysərləning aldioğa əwətküqə, soləkə kəttup turuxni buyrudum. **22** Agrippə Festusqə: — Məningmu bu kixininə səzliroğə əngləp bəkkəm bə, — dedi. — Ətə əngləysiz, — dedi u. **23** Xuning bilən ətisi, Agrippə bilən Bərniki həyət bilən ammiwiy yiojin zəlioğa kirip kəldi,

mingbexilar wə xəhər kattiwaxlirimu ular bilən billə kirip kelixti. Festus əmr qiliwidi, Pawlus elip kirildi. **24** Festus mundak dedi: — Agrippa padixah aliyliri wə muxu soruwoya yiqioqlan janablar! Bu xixini kərtiwatisilar. Həm Yerusalemda həm bu yərdə pütin Yəhudiya əhalisi uning tooqruluk ərz kiliwə manga murajjət kiliwə, u tirik qalduruxqə bolmaydu! — dəp qurqiraxqanidi. **25** Ləkin mən uningdin əlüm jazasi berixkə tegixlik birər jinayət tapalmidim. Həzir bu xixi imperator janabliwoya murajjət kildi. Xuning bilən uni [Rimoqə] əwətxini qərar kildim. **26** Biraq uning həqkqidə oqjamoqə məlum kiliwə yazoqdək ix yok, Xuning bilən əhwalni rəsmiy təkxürüp birər yazoqdək məlumatkə igə bolux məksitidə uni hərbirolirining aldioqə, bolurpmu sili, Agrippa padixah aliylirining aldioqə elip kəldim. **27** Qünki məhbəsnə sotqə əwətkəndə, uning üstidin kilinoqan xixayətlərnə enik kərsətməslək manga nisbətən orunluq əməstək bilinidu.

26 Xuning bilən, Agrippa Pawlusqə: — Əzüngning gepingni kiliwəngə ruhsət, — dedi. Pawlus kolini sozup əzini əqlaxqə baxlıdi: **2** — I Agrippa han, bəgün aldilirida Yəhudiylar mening üstümdin xixayət qiloqan pütin ixlar tooqruluk jawab berix pərsitigə nesip boləqlənikim üqün, bolurpmu əzlrining Yəhudiylarning adətliwə wə ularning arisidiki talax-tartixliridin həwərliri boləqlənikə üqün əzümni bəhtlik həsəbləymən! Xuning üqün deqənlirimi səwrəqlək bilən əqləp bəqixlirini ətünimən. **4** Mening dəsəlpki wəqitlirimda, yəni kiqikimdin tartip əz elimdə, Yerusalemda yürürə-turuxumning qəndək ikənliki Yəhudiylarning həmmisigə ayan. **5** Ular xu dəsəlpki wəqtimdin beri meni tonuwoqəqə (əgər halisaidi, xuningə guwahliq berətti), mening ibadət tüzümidiki əng tələqqan məzhəpning xərtliwi boyiqə yaxəp, yəni Pərsisi bolup əmrümni ətküzginimni bilidu. **6** Əmdi mən Huda ata-bowilirimizə qiloqan wədigə baqliqənin ümidim tüpəylidin həzir sorəq kiliniwətimən. **7** Xu [wəding] nesiwisigə yetixni bizning pütkül on ikki kəbilimiz kəqə-kündüz tohtawisiz Hudaqə ibadət kiliwə ümid qilməqə. I aliyliri, Yəhudiylarning mening üstümdin qiloqan xixayətliwə dəl xu ümidkə baqliktur! **8** [Halayiq], Huda əlgənlərnə tirildürsə, nemə üqün ixinixkə bolmaydu, dəp qəraysilər? **9** Dərwəqə, əzümnu əslidə Nasaratlik əysəning nəmioqə qarxi nuroqun ixlarnə kilixim kerək dəp qəyil idim **10** wə Yerusalemda ənə xundək ixlarnə qiloqanidim. Bəx kaqinlardin həkuqə elip, əzüm Hudaning nuroqun mukəddəs bəndilirini zindanoqə tutup bərgən, ular əlümgə həküm kilinoqəndim, həkümə əwəz qəxqəndim. **11** Mən həmmə sinəgəqlərdə kəp qətim ularni izdəp təpəp jazəlap, kupurluq gəp kilixqə zorliqəndim. Mən ularəqə təwlilərəqə əq bolup, həttə yəqə yurttiki xəhərlərgə bərip, ularəqə ziyənkəlik qiloqəndim. **12** Bu ixlarda bolup bəx kaqinlar bərgən toluq wəkillik həkuqə bilən Dəməxk xəhriqə qərap səpər kiliwəttim. **13** Qüx wəqətdə yoldə ketiwətip, əsməndin qüxkən, quyax nüridinmu kiqülkə bir nurning ətrəpimni wə billə ketiwətkənlərnə yorutuwətkənlikini kərdüm. **14** Həmmimiz yərgə yiqiloqan bolup mən ibrəniy tilidə eytiləqan: «Əy Saul, Saul! Manga nemixqə ziyənkəlik qilisən? Seni zihlaxlarəqə qarxi təpəmiking sən üqün

təs kelidu!» deqən bir əwəzinə ənglidim. **15** Mən: — «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisəm, Rəb mənə: «Mən sən ziyənkəlik kiliwətkən əysədurəmən! **16** Əmdi orundin tur; qünki Mən sən sən kərgən ixlarəqə həmdə Əzüm sənə ayan kilinoqənimdə kəridioqan ixlarəqə həziniqə oqjoidar wə guwahliq bərgüqi boluxqə tikləx üqün, sənə ayan boldum. **17** Mən sən əz həlkingning həm əllərnəning qəlidin qutkuzimən — qünki mən sən yət əlliklərnəning kəzliwəni eqip, ularning qəraqəwətlükün yorukluqkə, Xəytəning ilkidin Hudaqə baqliwəniqə buruluxi üqün ularning arisioqə əwətimən. Xuning bilən ular gənəhlirining kəqürümigə, xundəklə Manga etiqə kilix arqiliq pək-muqəddəs kilinoqənlarning arisidə mirəskə muyəssər bolidu» — dedi. **19** Xungə, i Agrippa aliyliri, mən ərxətin kəlgən bu oqəyibənə kərtinüxkə itətsizlik qilmidim. **20** Bəki əldə bilən Dəməxk həlkiqə, əndin Yerusəlem xəhridikilərgə, pütin Yəhudiya əlliksidikilərgə həmdə yət əlliklərgə, «Towə kiliwə, Hudaqə baqliwənlər, xundəklə towə kilixqə uyoqun əməllərnə kərsitənglər» dəp jakərləp həwər yətküzüp kəldim. **21** Bu ixlar tüpəylidin Yəhudiylar mənə ibadətənanə həylisidə tutup, muxtləp əltürwətməqəki boluxti. **22** Ləkin bəgünigə Hudaning yərdəməditigə muyəssər bolup mən qing turuwətimən, təwəndikilər bolsun yuqiridikilər bolsun həmməyləngə guwahliq bərip kəldim. Guwahliqim dəl pəyoqəmbərlər həm Musa əzi bəxərat kiliwə eytkənliridin bəxkə nərsə əməs — **23** demək, Məsih jəzmən əzəb-əqəbət qəqip, tunji bolup əlüməndin tirilgüqi bolup [Yəhudi] həlkiqə həm pütkül əllərgimə yorukluq jakərləydu. **24** Pawlus bu ixlarnə eytip əzini xundək əqləx jawəbini bərgəndə, Festus yuqiri əwəz bilən uningə: — Pawlus, sarəng bolupsən! Biliməngning kəpliki əqlingni əzduwəptul — dedi. **25** Ləkin Pawlus: — Sarəng əməsmən, i Festus janabliwi, mən bəki həqikətkə uyoqun həm səlmiki bəp səzlərnə jar qilimən. **26** Qünki [Agrippa] aliylirining bu ixlardin həwəri bəp. Mən uningə yuqərlək bilən oquq səzləwətimən, qünki bu ixlarning həqəqsisəning uningdin yoxurun əməsləgə ixinimən. Qünki bu ix bulung-puqəqlərdə kilinoqan əməs! **27** — Əy Agrippa aliyliri, əzliwi pəyoqəmbərlərnəning eytkənlirioqə ixinəmdilə? Mən ixinidəqlirini bilimən! — dedi. **28** Agrippa Pawlusqə: — Sən mən muxəwəqlik kişiqəninə wəqətdə xristian boluxqə qəyil qilməqəniməsən? — dedi. **29** Pawlus: — Məyli kişikə wəqətdə yəki uzun wəqətdə bolsun, pəkət əzlrining əməs, bəki bəgün səzümnə əngliqəwəqlərnəning həmmisi mənə əhəxə boləqə (pəkət mənədikə zənjirlər silərdə bolmisen!) dəp Hudadin tələymən, — dedi. **30** Xuning bilən [Agrippa] han, xundəklə waliy, Bərniki wə ular bilən billə olturoqənlər orunliridin turup, **31** [zəldin] qiqip, bir-birigə: — Bu kixinəning əlüməgə yəki türmigə soləxqə tegixlik həqəbir jinayiti yəqə ikən! — deyixti. **32** Agrippa Festusqə: — Bu ədəm Qəysərgə murajjət qiliməngən bolsə, qoyup bərlisə bolidikəntuq! — dedi.

27 Bizning İtaliyəgə dengiz yoli bilən bəriximiz qərar qilinoqəndin keyin, əməldərlər Pawlus bilən bəxkə bərnəqəqə məhbəsnə «Awoqəstus qisimi»diki Yuliyus isimlik bir yuqəbəxiqə tapxurdi. **2** Biz Adramittiumning bir kəmisigə qiktuk, Kəmə Əsiya əlksinəning dengiz

boyliridiki xəhərlərgə baratti. Tesalonika xəhəridin boləjan Makedoniyəlik, Aristarhüs isimlik bir kixi biz bilən həmsəpər boldi. **3** Ətisi biz Zidon xəhərigə yetip kəldük, Yuliyus Pawluska kəngqilik kılıp, xu yərdiki dost-buradərlirining yenioja berip ularning ojamhorlikini kəbul kılıxioja ruhsət kildi. **4** Biz u yərdin yənə dengizə qıktuk. Xamallar kərixəkəndək kərxı tərıpmızdin qıkkənlıki üqün, Sıprus arılıning xamaloja dalda tərıpi bilən məngdük. **5** Kiliykiya wə Pəmfiliyə əlkilirining udulidiki dengizdin ətüp, Likiyə əlkisidiki Mira xəhərigə kəldük. **6** Xu yərdə yüzbexi İskəndəriyə xəhəridiki İtaliyəgə barıdojan baxka bir kemini tərıp, bizni uningə qıkkirip koydi. **7** Dengizdə kəp künlər nəhayiti asta mēngip, təsliktə Kinidos xəhərinin udulioja kəldük. Xamal mingix yənıliximizni tosuojaqka, Kret arılıning xamaldin dalda tərıpi bilən mēngip, Salmoniy [yerim arılı]din ətüp, **8** dengizdə təsliktə ilgiriləp kirojaqani boylap, Laseya xəhərigə yekın boləjan «Güzəl aramgağ» dəp atilidojan bir yərgə kəldük. **9** Səpər bilən heli wəqitlər ətüp, roza küni allıkaqan ətəkan boləjoqka, dengizdə səpər kılıx hətərlık idi. Xunga Pawlus kəp qılıkkə nəsihət kılıp: **10** — Buradərlər, bu səpərinin balayı'apət wə eqır ziyan bilən tügəydojanlıkini kərwətimən; mal wə kemidin məhrum bolupla qalmay, səpər öz jənimizojumu zamin bolıdu! — dəp aqəhləndürdi. **11** Bıraq yüzbexi bolsa Pawlusning səzigə ixənməy, kəmə baxlık bilən kəmə igisining səzigə ixəndi. **12** Uning üstigə, bu portmu kixılaxka muwəpik jay bolmiojaqka, kəp qilik yənə dengizə qıkip, mumkinkədər Feniks xəhərigə yetip berip, xu yərdə kixılaxni kuwwətlidi. Feniks bolsa Kret arilidiki bir dengiz porti bolup, bir tərıpi özərbıy jənubka wə bir tərıpi özərbıy ximaləjo karaytti. **13** Jənubtin məyin xamal qikiwatatti, kəp qilik nıxanimizəjo yetidojan boldük dəp, lənggərnı eliwetip, kemini Kret arılıning kirojıqini boylap həydəp mēngdi. **14** Ləkin uzun ətməy, araldın kattıq «xərkij ximaldin kəlgüci» dəp atilidojan əxəddiy kəra boran qikiş kətti. **15** Kəmə buranning kəmalıkkədə qəlojaqka, uni xamaloja yüzləndürəlməy, boranning məyliqə mēngixioja koyup bərdük. **16** Klawda degən kikiq bir aralning xamaloja dalda tərıpigə ətüwelip, kolwəknı kəmigə qikişiwelip, aralan ni saqlap kəlalidük. Andin kəmiqilər kemini arojamqılar bilən sirtidin orap bəqılıwaldi. Kəmining Sirtis dəp atəjojan dengiz astidiki tax-kum dəwilirigə kəkiliş pətıp kəlixidin kərkəp, tormuz lənggərlirini qüxürüp, kemini xamalnıg həydxigə koyup bərdi. **18** Boran üstimizigə xiddətlik sokkaqka, ətisi malni dengizəjo taxılaxka baxlıdi. **19** Üqünqı künidə ular öz kəlliri bilən kəmidiki kəral-jəbduklirini dengizəjo taxılıwətti. **20** Kəp künlərgigə ya kün ya yultuzlar kərinməy, boran-qəpkun yənıla xiddətlik üstimizgə tohtımay sokuwərgəqka, ahirdə qutulup kəlix ümidimizmu yokka qikkənanıdi. **21** Kəmidikilər birnərsə yemiginigə kəp künlər boləjandin keyin, Pawlus ularning arisida turup: — Buradərlər, silər baldurla mēning gəpimigə kulaq selip Krettin dengizəjo qıkkəmaslıkinqlar kərək idi. Xundək kıləjan bolsanglar bu balayı'apət wə ziyan-zəhmətlərgə uqrimiojan bolattinglar. **22** Ləkin əmđi silərnı ojayətlik boluxka dəwət kılımən. Qünki aranglarda həqkəysinglar

jəmidin ayrılıqini yok, pəkət kəmidinlə məhrum qəlisilər. **23** Qünki mən təwə boləjan wə ibadət-hizmitini kılıp kəlgən Hudanıng bir pərixitsi tünügün kəqə yenioja kəlip **24** mēngə: «Pawlus, kərkəma! Sən Kəysərning əldioja berip turuxung kərək; wə mənə, Huda xəpəət kılıp sən bilən billə səpər kıləjanlarıning həmmisining jəmini tiliginingni sanga ijəbət kildi!» dedi. **25** Xuning üqün əy əpəndiləp, ojayətlik bolunglar; qünki Hudaəjo ixinimənkı, mēngə kəndək əytıləjan bolsa xundək əməlgə axurıdu. **26** Bıraq biz məlum aralning kirojıqioja urulup ketiximiz muqərrər bolıdu. **27** Səpərimizning on tətinqi küni kəqisi, kəmə Adriatik dengizidə ləyləp yürüwətkən bolup, tün nispidə, kəmiqilər kuruqlukka yekınlap kəliptuk, dəp oylidi. **28** Ular qongkurlukni ələqə arojamqısını dengizəjo qüxürüp, suning qongkurlukni ələqə kərgənıdi, yigirmə ojułaq qikti. Səl əldioja mēngip yənə ələqıwıdi, on bəx ojułaq qikti. **29** Ular kəmining hada taxlarəjo urulup ketixidin kərkəp, kəmining kəynidin tət lənggərnı taxlıwetip, tang ətixni təlmürüp kütüp turdi. **30** Ləkin kəmiqilər kəmidin qəqmaqçı bolup kəmining bəxidinmu lənggərnı elip taxlıwetəyli dəp bəhənə kərsitip, kolwəknı dengizəjo qüxürdi. **31** Pawlus yüzbexi wə ləxkərlərgə: — Bu [kəmiqilər] kəmidə kəlmisa, silər qutulalməysilər! — dedi. **32** Buning bilən ləxkərlər kəmidiki kolwəknıng arojamqilirini kəsip, uni ləylitip koydi. **33** Tang atay degəndə, Pawlus həmməylənni bir'az ojuzaliniwəlixkə dəwət kildi. U: — Silərnıng dəkə-dükə ididə həqnemə yeməy turujinglarəjo on tət kün boldi. **34** Əmđi bir'az ojuzaliniwəlxgərnı ətünimən. Qünki həyat kəlixinglar üqün muxundək kılıxka toqra kəlidu; qünki həqkəysinglarıning bəxidiki bir tal moymu ziyanəjo uqrimaydu! — dedi. **35** Bu səzni kılıp bolup, u kıləjo bir pərqə nanni elip, kəp qilikning əldidə Hudaəjo təxəkkür eytip oxrup yedi. **36** Xuning bilən həmməylən ojayətlinip ojuzaliniwəlixkə baxlıdi **37** (kəmidə biz jəmiy ikki yüz yətmix əltə kixi idük). **38** Həmməylən kərsəklirini toklıjojandin keyin, kemini yənıklitix üqün, kəmidiki buojuylərnımu dengizəjo taxılıwətti. **39** Tang atkəndə, kəmiqilər kuruqlukning nə ikənlikini tonumıdi. Ləkin uningdiki bir kumluk koltukni baykəp, kemini bir əmal kılıp xu yərdə uruldurup kuruqlukka qikərməqçı boldi. **40** Ular əldi bilən lənggərlərnı boxiwetip, ularni dengizəjo taxılıwətti. Xuning bilən bir wəqitdə, kəmining ikki yənılix pəlikining bəqlirini boxitip, ularni qüxürüwətti. Andin kəmining bəxidiki yəlkənni xamaloja qikişip, kemini kumlukning kirojıqioja karitip mēngdürdi. **41** Əmđi ikki əkim bir-birigə uqraxkən yərgə kərip kəlip, uni kemini kırıqkə sokturıwaldi; kəmining bəxi dengiz tēgigə urulup pətıp, midirilməy qəldi, ləkin kəmining arka tərıpi dolqunlarıning zərbisi bilən quwulup ketixkə baxlıdi. **42** Ləxkərlər məhbuslarıning suqə səkrəp kəqip ketixining əldini elix üqün, həmmisini ətürüwətməqçı boldi. **43** Ləkin yüzbexi Pawlusni kutkuzuxni həliojan bolup, ləxkərlərnıng bundək kılıxioja yol koyımidı. U əldi bilən su üzixni bilidojanlarıning suqə qüxüp kirojaqka qikixini, **44** qəlojanlarıning bəzilirini tahtaylarəjo, bəzilirini kəmining quwulup kətkən pərilirioja əsilip, kirojaqka qikixini buyrıdi. Xundək boldiki, həmməylən kutulup sak-salamət kuruqlukka qikti.

28 Biz kutulup saq-salamət qiroqakqa qikqkandin keyin, u aralning Malta dāp atilidojanlikini bilduk. **2** Yārlik halk bizga intayin mehribanlik bilən muamilā kildi; qūnki u qaoqda yamoqur yeoqip, hāwa sooqūq boloqāqqa, ular gūlhan yekip bizni kūtūwaldi. **3** Pawlus bir baqolam otun terip kelip otqa taxliwidi, issiqtin etilip qikqan bir zəhərlik yilan uning qolini qixliginiqə qarplixiwaldi. **4** Xu yārliklar Pawlusning qolioqə yepixip turoqan yilanni kərūp, bir-birigə: — Bu adəm qoqum bir katil ikən! Dengizdin kutulup qikqan bolsimu, «Adillik» uning tirik qelixioqə yol qoymidi, — deyixti. **5** Lekin Pawlus yilanni otning iqiqə silkip atti, əzi bolsa heqkandak zəhim yemidi. **6** Həlk uningə bədini ixrip ketidu yaki u tuyuksiz yikilip əlidu dāp qarap turatti. Lekin uzun wakit qarap turup, uningda heqkandak binormal həlātning bolmiojanlikini kərūp, oyliojinidin yenip: — Bu bir ilah bolsa kerək! — deyixti. **7** U yārning ətrapidiki yurtta, aral baxliqi (Publiysus dāp ataloqan)ning birnaqqə yər-etizliri bar idi. U bizni əyigə baxlap, üç kün kizojin mehman qilip kütüti. **8** U qaoqda xundak boldiki, Publiysusning atisining kizitimi ərləp, toloqak bolup yetip qalojanikən. Pawlus uning yenioqə kirip, dua qilip üstigə kolini tagküzüti, uni sakaytip koydi. **9** Xuningdin keyin araldiki qaloqan kesəllərning həmmisi uning aldioqə kelip, sakaytildi. **10** Ular bizning hərmitimizgə nuroqun sowaqtarni beoqixlioqan bolup, ahirda bu yərdin yənə yoloqə qikqan waqtimizda, bizni yoloqə lazimlik narsə-kerəklər bilən təminlidi. **11** Malta arilida Iskəndəriyədin kəlgən, bexioqə «Samawiy Qoxkezək» ilahqirining nəqixliri oyuloqan bir kəmə qixliojanidi. Aralda üç ay turoqandin keyin, bu kəmə bilən yoloqə qiktuk. **12** Sirakoza xəhriqə kelip, u yərdə üç kün turduk. **13** Andin aylinip mengip, [Italiyədiki] Regiyum xəhriqə kəlduk, ətisi xamal yənilixi əzgirip jənobtin qikixi bilən, ikkinqi kuni Puteoli xəhriqə yetip kəlduk. **14** U yərdə birnəqqə qerindaxlarni taptuk, ularning etünxliiri bilən biz ularda bir həptə turduk. Xundak qilip biz Rim xəhriqə yetip kəlduk. **15** Keliwatqanlikimizdin həwər tapqan xu yərdiki qerindaxlar bizni qarxi elix üçün xəhərdin qikip həttə «Apiyus baziri»oqiqə, [bəziliri] «Üq Saray»oqiqə kəlgənidi. Pawlus ularni kərgəndə, Hudaqə rəhəmət eytip, oqəyrətləndi. **16** Rim xəhriqə kirginimizdə, yüzbexi məhbuslarni orda qarawul begigə tapxurdi; lekin Pawlusning birlə kəzətküqi ləxkər bilən bir əyde ayrim turuxioqə ruhsət qilindi. **17** Üq kündin keyin, u u yərdiki Yəhudiylarning kattiwaxlirini əzi bilən kəruxixkə qaqirdi. Ular jəm bolqanda, u mundak dedi: — Qerindaxlar! Mən həlkimizgə yaki ata-bowilirimizdin qalduruloqan ərpadətlərgə qarxi heqkandak ix qilmioqan bolsammu, Yerusalemda turojinimda tutqun qilinip rimliklarning qolioqə tapxuruldum. **18** Rimliklar meni sorakqa tartip, məndə əlüm jazasioqə məhəkum qiloqədək birər jinayət bolmioqəqqa, meni qoyuwətməqci boldi. **19** Lekin Yəhudiylar buningə qarxilix bildürgəqkə, Qəysərgə murajjət qilixkə məjbur boldum. Bularni deginim bilən, bu mening əz həlkim üstidin xikayitim bar degənlikim əməs. **20** Xu səwəbtin mən silər bilən yüz kəruxix wə bu həktə silərgə eytix üçün silərnə bu yərgə qaqirdim. Qūnki bu zənjir bilən baqlinixning səwəbi dəl Israilning

kütəkən ümididur. **21** Ular Pawlusqə: — Biz bolsak Yəhudiyədin sən toquruluq hət almiduk, yaki u yərdin kəlgən qerindaxlarning heqkaysisimu sən toquruluq birər yaman həwər əkəlmidi yaki yaman qepingni qilmidi. **22** Lekin sening pikirliringni anglioqumiz bar. Qūnki həmmə yərdə kixilərnə [sən təwə bolqan] bu məzhəpə qarxi səzləwatqanliqidin həwirimiz bar! — deyixti. **23** Xuning bilən Ular Pawlus bilən kəruxixkə bir künni bekitti. U küni nuroqun kixilər uning turaloqisioqə kəlgənidi; u tang atqandin kəqkiqə ularəqə [səz-kalamni] xərhəlp, Hudaning padixahlıqi həqkida toluq guwahlik berip, Təwrat həm pəyoqəmbərlərnə yazmiliridin nəkil kəltürüti, ularni əysə toquruluq qayil qilixkə kütüdi. **24** Uning səzliqigə bəzilər ixəndürüldi, bəzilər ixinixni rət kildi. **25** Ular Pawlusning mundak bir səzni qilixi bilən əzərə kelixəlməy qaytip kətti. U mundak dedi: — Muxəddəs Rəh Yəxaya pəyoqəmbər arqilik ata-bowilirimizəqə munu səzni dəl jayida eytkən: **26** — «Barojin; mən həlkəqə mundak dāp eytkin: — «Silər anglaxni anglaysilər, birək qüxənməysilər; kəruxni kərüsilər, birək bilip yətməysilər. **27** Qūnki muxu həlkning yürikini may qaplap kətkən, Ular anglioqanda qulaklirini eoqir qiliwaloqan, Ular kəzliirini yumuwaloqan; Undək bolmisidi, ular kəzliiri bilən kərūp, Qulıqi bilən anglap, Kəngli bilən qüxinip, Əz yolidin yanduruluxi bilən, Mən ularni sakaytqan bolattim». **28** Xunga bilixinglar kerəkki, Hudaning bu niyatliqi yat əlliklərgə əwətliwətidu. Ular bolsa uningə qulak salmay qalmaydu! — dedi. U bu səzlərnə eytkənda Yəhudiylar əz-ara qattik talax-tartix qilixip kətti. **30** [Pawlus] əzi ijarigə aloqan əyde toluq ikki yil turdi wə bu yərdə uning bilən kəruxixkə kəlgən həmmə kixilərnə qobul qilip, **31** tolimu yürəklik bilən həm heq tosaləqəqə uqrimay, Hudaning padixahlıqini jar qilip, Rəb əysə Məsihə dair həqikətlərnə yətküzüti təlim bərdi.

Rimliklar o'ra

1 Rosullukqa tallap qakiriloan, Hudaning hux hawirini jakaralaxka ayrip tayinlangan, Masih Oysaning kuli bololan manki Pawlustin salam! **2** Huda bu hux haworning kelixini heli burunla payojobaerli arkilik mukaddas yazmilarda wada qilolanidi. **3** Bu hux hawer Ozoqli, yani Rabbimiz Oysa Masih toorisisidur; jismani jehattin U Dawutning naslidan tuquloan; birdinbir pak-mukaddas Roh taripidan olumdin tirildurilux arkilik «kuc-kudrat Igsi Hudaning Oqli» dep korsitilip bekitilgan; **5** U arkilik, xundakla Uning nami utun barlik allar arisida Huda ota etiqadtin bololan itaetmenlik wujudka kalturiluxka biz mehira-xapkatka wa rosullukqa muyassar bolduk; **6** Silor ular arisida, Oysa Masih taripidan qakiriloansilor. **7** Xunga, Huda saygan wa U «mukaddas bendilirim» dep qakiroan Rim xahiridiki hamminglar o'ra, Atimiz Hudadin wa Rabbimiz Oysa Masihtin mehira-xapkat wa aman-hatirjamlik bolojay! **8** Aldi bilan man Oysa Masih arkilik hamminglar utun Hudayimo'ra taxakkur eytiman; qunki silarning etiqadilar putkul alomga pur katti. **9** Ozoqli toorisisidiki hux hawerda qin roh-kalxim bilan man hizmitini kilawatkan Huda Ozi mening dualirimda silorni xunqa uzlüksiz eslap turojanlikimo'ra guwahtur. **10** Man dualirimda, mumkin kedur Hudaning iradis bilan silarning yeninglar o'ra berixka ahir muyassar boluxka hamixa otuniman. **11** Qunki man silorni birer rohiy iltipatka igu kilix arkilik mustahkamlox utun silor bilan kerixuxka intayin taxazzaman; **12** yani, man aranglarda bolsam, bir-birimizning etiqadidin ozara taselli wa ilham alalaymiz demakqiman. **13** Kerindaxlar, man silarning xuni bilixinglarni halaymaniki, baxka yerdiki alliklarning arisida hizmitim mewa bergendek, silarning aranglardimu hizmitim mewa berixi utun yeninglar o'ra berixni kop ketim niyat kildim, lekin bigungiqe tosaluwo'ra uqrap kelawatkan. **14** Man harkandak adamlarga, mayli Yunanliklar wa yat taipilarga, danixman wa nadanlar o'ra bolsun, hammisiga kerdarmen. **15** Xuning utun imkaniyet manga yar bersila man Rimdiki silargimu hux haworni yetkuzup bayan kilixka kizojinman. **16** Qunki man Masih toorisisidiki bu hux hawerding hargiz hijil bolmayman! Qunki u uning o'ra ixangucqilirining hammisini, aldi bilan Yehudiyilarni, andin keyin Greklarni nijatka erixturidolan Hudaning kuc-kudritidur! **17** Qunki [hux hawerda] etiqadka asalanolan, Hudaning birhil haxkaniyiligi etiqad kiluwo'ra wahi jilino'randur. [Mukaddas yazmilarda] yeziloinidok: — «Haxkaniy adom ixangucqitadi bilan hayat bolidu». **18** Qunki haxkaniyetsizlik bilan haxkicetni basidolan insanlarning barlik iplasliwo'ra wa haxkaniyetsizlikge nisbaten Hudaning karatkan o'zapri arxtin oquk wahi jilinqilinqilur. **19** Qunki insanlar Huda toorisisida biluwo'ra ixlal ularning kez aldisa turidu; qunki Huda hammini ular o'ra oquk korsitip bergan **20** (qunki dunya apirida boluqandin beri Hudaning kezga kerunmas ezgicilikliri, yani manggucuk kudriti wa birdinbir Huda ikonliki Ozi yaratkan mawjudatlar arkilik oquk kerulmaktu, xundakla buni quxinip yetkili bolidu. Xu sawebtin

insanlar heq bahana korsitelmeydu) (aiidios q126) **21**

— qunki insanlar Hudani bilsimu, uni Huda dep uluolimidi, Uning o'ra taxakkur eytmidi; aksiqe, ularning oy-pikirliri bimane bolup, nadan kalbi karangoxulixip katti. **22** Ozlirini danixman kilip korsetsimu, lekin aksilsiz bolup qikti; **23** qirimas Hudaning uluolukning ornio'ra qirip elidolan adematka, uqar-kanatlar o'ra, tet ayoqlik haywanlar o'ra wa yer beoqirliwo'qiloro'ra ohxaydiolan butlarni almasturup koyoqanidi. **24** Xunga Huda ularni kalbidiki xahwaniy hawesliri bilan iplaslik kilixka, xundakla bir-birining tanlirini nomuska kalduruxka koyup berdi. **25** Ular Huda toorisisidiki haxkicetni yaloro'ra aylandurdi, Yaratquoning ornio'ra yaritilolan narsilarga qokunup, tawap-taot kiluqanidi. Halbuki, Yaratquwo'ra taxakkur-madhuy manggucugokulmaktu! Amin! (aiion q165) **26** Mana xuning utun, Huda ularni paxskax xahwaniy haweslarga koyup berdi. Hetta ayallarmu tabiiy jinsiy munasiwatni o'zayri munasiwatka aylandurdi; **27** xuningdek, arlarmu ayallar bilan bolidolan tabiiy jinsiy munasiwatlarni taxlap, baxka arlarga xahwaniy haweslar bilan keyup pixidolan boldi. Erlar arlar bilan xarmendilikke kirixti wa netijide ularning muhalip kilmixliri ez bexio'ra qikti. **28** Ular Hudani bilixtin wa keqixni layik kerganliki talliojanliki utun, Huda ularni buzuk niyatlarga wa nalayik ixlarni kilixka koyup berdi. **29** Ular haxhil haxkaniyetsizlik, razillik, napsaniyotqilik, eqmanlikke qemur, hasathorluk, katillik, jedalhorluk, makkarlik wa haxhil batniyatlar bilan toldi. Ular io'rwagar, **30** telmator, Huda o'ra naxratlinidolan, kibirlik, mahtanqak, qongqi, haxhil razilliklarni oylap qikiridolan, ata-anisining sezini anglimaydiolan, **31** yorultuliojan, wadisida turmaydiolan, keyumsiz wa rahimsiz insanlardur. **32** Ular Hudaning xular o'ra bololan adil hokumini, yani xundak ixlarni kiluwo'ra qilidolan o'ra xunqilarning olumge layik ikonlikini enik bilsimu, bu ixlarni ezliri kilipla qalmay, balki xundak kilidolan baxkildarin seyuniup ularni alqixlaydu.

2 emdi ay baxkilarning ustidin hokim kilidolan insan, kim boluxungdin kat'ynaxar bahana korsitelmaysan; qunki baxkilar ustidin kaysi ixta hokim kilsang, xu ixta ez gunahingni bekitisan. Qunki ay hokumqi, san ezungmu ular o'ra ohxax ixlarni kiluwatisan. **2** Bizge malumki, Hudaning undak ixlarni kiluqanlar ustidin hokim qikirixi [mutlak] haxkicetka asalanuqandur. **3** Xunga, i xundak ixlarni kiluqanlar ustidin hokim qikarowuqi, xundakla xuning o'ra ohxax ixlarni kiluwo'ra insan, ezung Hudaning hokumidin qaqlayman dep hiyal qilamsen? **4** Yaki Hudaning mehribanlikning seni towa kilix yolio'ra baxlaydiolanlikini heq bilmey, uning mehribanliqi, kang korsakliqi wa sawr-takitining molluwo'ra sel karawatamsen? **5** Aksiqe, towa qilmaydiolan jahillikning wa tax yureklingdin, Huda adil hokumini ayan kilidolan o'zaprelkuni utun san ez bexing o'ra quxidolan o'zapri toplawatisan. **6** Huda haxkinge ez amallirige yarixa ix keridu. **7** Yahxi ixlarni sawrqanlik bilan kilip, xan-xarap, haxmat-ehitiram wa baxjilikni izdiganelge U manggucuk hayat ata kilidu; (aiionios q166) **8** lekin xahsiyatqilarga, haxkicetka ten bormey, aksiqe haxkaniyetsizlikke agaxkenlarga

oʻzaro-kəhr yaqdurulidu; **9** yamanlik kilidioʻan barlik jan igisigə, aldi bilən Yəhudiyalaroʻa, andin Greklərgə külpəʻ wə dərd-ələm qūxidu; **10** birak, barlik yaxhilik kiluʻquilaroʻa, aldi bilən Yəhudiyalaroʻa, andin Greklərgə xan-xərap, hərmət-ehʻtiram wə aman-hatirjəmlik təkdin kilinidu. **11** Qūnki Hudada adəmnin yūz-hatirisini kilix yoxtur. **12** — qūnki Təwrat kənunini bilməy gunah sadir kiluʻanlarning hərbiri Təwrat kənunining həkūmigə uqrimisimo, [əyibkə uqrap] həlak bolidu; Təwrat kənunini bilip turup gunah sadir kiluʻanlarning hərbiri bu kənun boyiqə sorakka tartilidu **13** (qūnki Hudaning aldidə kənunni angliuʻanlar əməs, bəlki kənunə əməl kiluʻquilar həkkaniy hesablinidu. **14** Qūnki Təwrat kənunini bilməydioʻan əlliklər təbiiy haldə bu kənunə uyoʻqun ixlarni kilsə, gərqə bu kənundin həwərsiz bolsimu, Təwrat kənuni ulardə kəringən bolidu. **15** Ularning bu kiluʻanlari əz kəlbirigə kənun tələplirining pūttūklilik ikənlikini kərsitidu; xuningdək, ularning wijdanlirimu əzligigə həkikəʻtning guwahqisi bolup, oy-pikirliri əzini əyibləydu yaki əzini aqlaydu) **16** — mən yətküzūp keliwatqan bu hux həwərgə əsasən Hudaning Əysə Məsih arkilik insnarlarning kəlbidə pūkkən məshpiy ixlar üstidin həkūm qikirdioʻan künidə [yuqiridə eytiluʻan ixlar qoʻqum yūz beridu]. **17** Sənqu, əgər əzūngni Yəhūdiy dəp atəp, Təwrat kənunioʻa ümid baʻuʻlap, Hudaʻoʻa təwəmən dəp mahtansang, **18** kənundin əginip uning iradisini bilip, esil bilən pəsnə pərk ətkən bolsang, **19** Təwrat kənunidin bilim wə həkikəʻtning jəwhirigə igə boldum dəp qarəp, əzūngni korlaroʻa yol baxliuʻqu, karənguʻadə kəloʻanlaroʻa mayak, nadanlaroʻa egətkūqi, gədəklərgə əstəz dəp ixəngən bolsang — **21** əmđi sən bəxkilaroʻa təlim berisən, əzūnggə bərməmsən? Oʻqirilik kilmənglar dəp wəz eytisən, əzūng oʻqirilik kiləmsən? **22** «Zina kilmənglar» — dəp wəz eytisanu, əzūng zina kiləmsən? Butlardin nəprəʻtlinisən, əzūng buthanilardiki nərsilərnə buləng-taləng kiləmsən? **23** Təwrat kənuni bilən mahtinisən, əzūng xu kənunəʻoʻa hiləplik kilip, Hudaʻoʻa daʻuʻ kəltürəmsən?! **24** Huddi [mukəddəs yazmilardə] yeziluinidək: «Silərnin kilmixinglar tūpəylidin Hudaning nami taipilə arisidə kupurlukka uqrimakta». **25** Təwrat kənunioʻa əməl kilsəng, hətne kilinuinin gəni əhmiyiti bolidu, ləkin uningəʻoʻa hiləplik kilsəng, hətne kilinuinin gəni hətne kilinmioʻandək hesablinidu. **26** əmđi hətənsizlə kənunin tələpligə əməl kilsə, gərqə hətənsiz bolsimu, Huda təripidin hətənilik hesablanmamdu? **27** Təwrat kənun dəsturidin həwərdə wə hətənilik turukluk kənunəʻoʻa hiləplik kiluʻqu, i Yəhūdiy, kənunəʻoʻa əməl kilidioʻan jismani hətənsizlə təripidin sening gunahing üstidin həkūm qikiriwatmamdu? **28** Qūnki sirtki kərunūxi Yəhūdiy bolsila uni [həkikij] Yəhūdiy degili bolmaydu, sirtki jəhəʻttiki jismani hətənimu [həkikij] hətne degili bolmaydu, **29** roʻhidə Yəhūdiy boluʻjini [həkikij] Yəhūdiydu; uning hətne kilinuinin hətne kənun dəsturi arkilik əməs, bəlki kəlbidə, Rohtindur. Bunday kixining təriplinixi insnalar təripidin əməs, bəlki Huda təripidin bolidu.

3 Undakta, Yəhūdiy boluʻqanning Yəhūdiy əməstin nəmə artuqchilik bar? Hətənilik boluʻqanning nəmə

paydisi bar? **2** Əməliyəʻtə, ularning hər jəhəʻttin kəp artuqchilik bar. Birinqidin, Hudaning bəxəʻrəʻtik səzliri Yəhūdiyalaroʻa amənət kilinuʻan. **3** əmđi gərqə ulardin bəziliri ixənqəʻsiz qikkən bolsimu, buningəʻoʻa nəmə bolatti? Ularning ixənqəʻsizliki Hudaning ixənqəʻliklini yoxkə qikiriwəʻtərmu? **4** Hərgiz undək kilmaydu! Huda rastqil hesablinip, həmmə adəm yəloʻanqi hesablanu! Huddi [mukəddəs yazmilardə Huda həkikidə] yeziluinidək: — «Səzlingin gəʻ adil dəp ispatlanuʻaysən, Xikəyətə uqriʻuʻningdə əʻləlib kiluʻaysən». **5** Ləkin bizning həkkanisizlikimiz arkilik Hudaning həkkanisizliki təhimu enik kərsitilsə, buningəʻoʻa nəmə dəymiz? Həkkanisizlik üstigə oʻzəʻp təkidioʻan Hudani həkkanisiz əməs dəymizmi (mən insənqə səzəymən)? **6** Munday dəyixkə hərgiz bolmaydu! Əgər undək bolsa, Huda ələmni kəndək sorakka tartidu? **7** [Bəzilə yənə]: «Mening yəloʻanqilkimdin Hudaning həkikəʻtliki təhimu oʻuq kilsə, xundaykə uluʻluʻk təhimu yorutulsə, əmđi mən yənə nəmə üqün gunahkar dəp qarilip sorakka tartilmən?» [dəyixi mumkin]. **8** Undək boluʻqandə nəmixkə (bəzilə bizgə təhmət qəpliməkqi bolup, gəʻlirimizni buriwəʻtəndək) «Yamanlik kilayli, buningdin yəxhilik qikip kəlar» — dəyixkə bolmaydu? Bunday degiʻuʻqilarning jazalinixi həkliktur! **9** əmđi nəmə dəyix kerək? Biz [Yəhūdiyalar] [Yəhūdiy əməslərdin] üstin turamduq? Yə, hərgiz! Qūnki biz yukuridə Yəhūdiyalar bolsun, Greklə bolsun həmmisining gunahning ilkidə ikənlikini ispatlap əyibliduk. **10** Dərwəʻkə, mukəddəs yazmilardə yeziluinidək: — «Həkkanisiz adəm yok, hətə birimu yoxtur, **11** Yorutuloʻan kixi yoxtur, Hudani izdiginimu yoxtur. **12** Həmmə adəm yoldin qəʻtəndi, Ularning barliki əʻzimis bolup qikti. Mehribanlik kiluʻqu yok, hətə birimu yoxtur. **13** Ularning gəʻli eqiloʻan kəʻbridək səsiktur, Tilliri kəzzəʻplik kilmakta; Kobra yiləning zəʻhəri ləwliri astidə turidu; **14** Ularning zuwani karəʻoʻax həʻm zəʻrdigə toluʻan. **15** «Putliri kəʻ tokūxkə aldiraydu; **16** Barəʻqanla yeridə wəyranqilik wə pəʻjəʻlik ixlar bardur. **17** Tinlik-aramlik yolini ular həʻq tonuʻqan əməs». **18** «Ularning nəziridə Hudadin korkidioʻan ix yoxtur». **19** Təwratiki barlik səzlərnin Təwrat kənuni astidə yəʻayəʻdioʻanlaroʻa kəʻritə eytiluʻanlik bizgə ayan. Bularning məʻsiti, hər insanning əʻoʻzi bəʻhənə kəʻrsitəlməy tuwəʻklinip, pūʻtkūl dunyadikilə Hudaning sorikidə əyibkar ikən dəp ayan kilinsun, degənliktur. **20** Xunga, həkqəʻndək əʻt igisi Təwrat-kənunioʻa əməl kilixkə intilixliri bilən [Hudaning] aldidə həkkanisiz hesablanmaydu; qūnki Təwrat kənuni arkilik insən əʻz gunahini tonup yetidu. **21** Birak, həʻzir kəʻnun yoli bilən əməs, bəlki Hudaning Əzidin kəʻlgən birhil həkkanisizlik axkarilandi! Bu hil həkkanisizlik kəʻnunin gəʻni wə pəʻyoʻʻəʻmbəʻrlərnin [yazmilirimu] guwahlik bəʻrgəndur; **22** yəni, Hudaning Əysə Məsihning ixənqəʻsəʻdəʻkətliki arkilik etiʻdək kiluʻquqilarning həʻmmisining iqigə həʻm üstigə yəʻtküzidioʻan həkkanisizlikidur! Bu ixtə ayrimqilik yoxtur **23** (qūnki barlik insnalar gunah sadir kilip, Hudaning xan-xəʻripigə yəʻtəlməy, uningdin məʻhəʻrum boldi) **24** Qūnki etiʻdəʻqilarning həʻmmisi Məsih Əysədə boluʻan niʻjət-həʻrlük arkilik, [Hudaning] məʻhəʻr-xəʻpkiti bilən bəʻdəʻlsiz həkkanisiz kilinidu. **25**

Huda Uni gunah'larning jazasini k t rg y  kafar t qurbanliki süpitida t yinlidi; [insanlarning] Uning [qurbanlik] kenioja ixənəq baolixi bilən [qurbanlik] inaw tliktur. Huda bu arkilik burunki zamandikilerning sadir kilojan gunah'lorioja s wr-tak tlik bolup, jazalimay  tk ziwetixining adillik ik nlikini kərsətti. **26** Buningoj  o hxax bu [qurbanlik] arkilik U hazirki zamanda bolojan h kkaniylikinimu kərsətkən. Xundak kilip U  zining həm h kkaniy ik nlikini həm  ysaning etika da bolouqini h kkaniy kilouq  ik nlikinimu namayan kildi. **27** Undak bolsa, insanning nem  mahtanoquliligi bar? Mahtinix yok kilindi! — Nem  prinsipka asasen? Kanunoj  intilix prinsipi bil nmu? — Yak! «Etika » prinsipi bilən! **28** Q nki «Insan T wrat kanunioja əməl kilixka intilixliri bilən  m s, b lki etika  bilən h kkaniy kilinidu» d p h sablaimiz! **29**  j ba, Huda p k tla Y h diylarningla Hudasim ? U  ll rningmu Hudasi  m smu? Xundak, u  ll rningmu Hudasidur. **30** Huda bolsa birdur, U h tn  kilinoqanlarni etika  bilən h md  h tn  kilinmioqanlarnimu etika  bilən h kkaniy kilidu. **31**  mdi etika  prinsipi bilən T wrat kanunini bikar kiliwetimizmu? Yak, dal buning  ksiq , uni k yq  ig  kilimiz.

4 Undakta, biz [Yəhüdiylarning] jismaniy jəhəttiki atimiz Ibrah mning erixkini to rsida nem  daymiz? **2**  g r Ibrahım  m lliri bilən h kkaniy d p jakarlanojan bolsa, uningda mahtanoqudak ix bolatti (bəribir Hudaning aldid  uning mahtinix h kki yok idi). **3** Q nki muk dd s yazmilarda nem  deyilg n? — «Ibrahım Hudaoj  etika  kildi; Bu uning h kkaniylikini h sablandi» deyilidu. **4** Ixlig y g  berilidiojan h k «mehir-x p t» h sabl nmaydu, b lki birhil «k r z kayturu» h sabl nidu. **5** Biraq, heq ix-əməl kilmay, p k t nomussiz gunahkarlarni h kkaniy kilouq  Hudaoj  etika  kilidiojan kixining bolsa, uning etika di h kkaniylik d p h sabl nidu! **6** Huda kilojan əməllirigə karimay, h kkaniy d p h sablinoqan kixining b hti to ruluk Dawut [p yjo mb rmu] mundaq deg n: — **7** «Ita sizlikliri k q r m kilinoqan, Gunah'lori yepilojan kixi nemideg n b htliktur! **8** Pərwərdigər gunah'lori bilən heq h sablaxmaydijojanlar nemideg n b htliktur!». **9**  mdi b ht yalojuz h tn  kilinoqanlarojila m nsup bolamdu, yaki h tn  kilinmioqanlarojimu m nsup bolamdu? Q nki: «Ibrah mning etika di uning h kkaniylikij d p h sablandi» dawatimiz. **10** H kkaniylik kandaq əhwalda uningoj  h sablandi? H tn  kilinixtin ilgirimu yaki h tn  kilinixtin keyinmu? U h tn  kilinoqan halda  m s, b lki h tn  kilinmioqan halda h sablandi! **11** Uning hətnini qobul kilojini bolsa, uni h tn  kilinixtin burunla etika di arkilik ig  bolojan h kkaniylikka meh r b lgisi süpitida bolojanidi. Demək, u h tnisiz turup Hudaoj  etika  kilouqularning h mmisining atisi boldi — ularmu [etika di bilən] h kkaniy h sabl nidu! **12** U y n  h tn  kilinoqanlarningmu atisidur; dem k, h tn  kilinoqan boluxi bilən təngla h tn  kilinmioqan waqtidimu etika dlik yol mangojan atimiz Ibrah mning izlirini besip mangojanlarningmu atisi bolojandur. **13** Q nki [Hudaning] Ibrahımoja w  naslig  dunyoja mirashor bolux to rsididiki w d  berixi Ibrah mning T wrat kanunioja əməl kilixka intiliginidin  m s, b lki

etika din bolojan h kkaniyliktin k lg n. **14** Q nki  g r kanunoj  intilidiojanlar mirashor bolidiojan bolsa etika  bikar n rs  bolup kalatti, Hudaning w disimu yokka qikirilojan bolatti. **15** Q nki T wrat kanuni [Hudaning] o z pini elip kelidu; q nki kanun bolmisa, ita sizlik deg n ixmu bolmaydu. **16** Xuning  q n, Hudaning w disining [p k t] öz mehir-x p tki arkilik  m lg  axuruluxi  q n, u etika dika  saslinidu. Buning bil n u w d  Ibrah mning barlik  wladlirioja, p k t T wrat kanuni astida turidioqanlarojila  m s, b lki Ibrah mq  etikađ kilouqularning h mmisigimu kapal tlik kilinoqan. Q nki muk dd s yazmilarda: «Seni nuroqun ko mning atisi kildim» d p yezilojinid k, Ibrah m h mmimizning atisidur. D rh kik t, u  tikl rni tirilduridiojan, mawjut bolmioqanni bar d p mawjut kilidiojan,  zi etiojad baolijojan Huda aldid  h mmimizning atisi boldi. **18** Heqkandaq  mid k lmisimu u y nila  midta etikađ kildi w  xuning bil n uningoj : «Sening n sling [san-sanaksiz] bolidu» d p aldin eytilojand k nuroqun ko mning atisi boldi. **19** U y z yaxka yek nlap, tenini  lg n h sablisimu, xundakla ayali Sarahningmu baliyatkusini  ldi d p karisimu, y nila etika da ajizlaxmiz; **20** Hudaning wədisigə nisbat n etika sizlik kilip heq ikk nmididi,  ksiq  u etika di arkilik k q ytildi w  Hudani uluqlidi, **21** «U nemini w d  kilojan bolsa xuni  m lg  axurux kudritigə Igidur» d p toluq ix nd rtildi. **22** Xuning bilən bu «uning h kkaniylikini h sablandi». **23** Bu, «uning h kkaniylikini h sablandi» deg n s z yalojuz uning üqünla  m s, **24** b lki R bbimiz  ysani  l mdin tirild rg n Hudaoj  etika  kiliximiz bilən h kkaniy h sabl nidiojan bizlar üqünmu yezilojan; **25** [Məsih] bolsa ita sizliklirimiz  q n pida yolioja tapxuruldi w  h kkaniy kiliniximiz  q n tirild rildi.

5 Xunga etika  bilən h kkaniy kilinoqan ik nmiz, R bbimiz  ysa Məsih arkilik Huda bilən inak munasiw tla bolimiz. **2** U arkilik etika  yolida bizni qing turozuidiojan bu mehir-x p kitining iqig  kirix h kukioja muyəssər bolduk, xuningd k Hudaning xan-x ripig  baolijojan  midimizdin xad-huram bolimiz. **3** Xundak bolupla k lmay, m xk l  hwallar iqid  xadlinimiz; q nki m xk ll k s wrqanlikni, səwrqanlik qidamlikni, qidamlik ümidni elip kelidu, d p bolimiz. **5** W  bu ümid bizni yerg  karitip koymaydu, q nki bizg  ata kilinoqan Muk dd s Ro  arkilik Hudaning mehir-mu bbiti alliburun k lbimizg  quyulup exip taxti. **6** Q nki biz p k t amalsiz k lojinimizda, Məsih biz ihlassizlar  q n [Huda] bekitk n waqitta  zini pida kildi. **7** Birsining h kkaniy ad m  q n jenini pida kilixi nahayiti az uqraydijojan ix; bəzidə yaxsi ad m  q n birsi pida boluxka j r' t kiliximu mumkin; **8** lekin Huda  z mehri-mu bbitini bizg  xuningda k rsitiduki, biz tehi gunahkar waqtimizda, Məsih biz  q n jenini pida kildi. **9** Hazir biz Uning keni bilən h kkaniy kilinoqan ik nmiz,  mdi U arkilik [kelidiojan] o z pini kutuluximiz tehimu j zm ndur. **10** Q nki burun Hudaoj  d xm n bolojan bolsakmu, Oo lining  l mi arkilik bizni Uning bilən inaklaxturojan y rd , Uning bilən inaklaxturoloqandin keyin,  mdi [Oo lining] hayati arkilik biz tehimu kutuldurulmamduk?! **11** Buning bilanla k lmay, hazir biz R bbimiz  ysa Məsih arkilik Huda bilən inaklaxturolduk,

U arkilikmu Hudaning Özidin xadlinimiz. **12** Xuningdök, gunahning dunyaoqa kirixi birla adäm arkilik boldi, ëlümning dunyaoqa kirixi gunah arkilik boldi; xuning bilën gunah arkilik ëlüm hëmmä adëmgä tarkaldi; qünki hëmmä adäm gunah sadir kildi **13** (qünki Tëwrat qanunidin ilgirimu gunah dunyada bar idi, ëlwättë; halbuki, qanun bolmisa gunahning hesabi elinmaydu. **14** Xundaktimu, ëlüm Adëm'ata waqtidin Musa pëyojëmber waqtioqta insanlaroymu hëküm sürdi; ular gërçë Adëm'atining sadir qilöjan itaëtsizlikidäk gunah sadir kilmiojan bolsimu, bu insanlarmu ëlüm hëkümidin haliy bolmidi). Adëm'atining ëzi — keyin kelidiojan Mësihning bir bexarëtlük ülgisidir; **15** halbuki, [Hudaning] xapaatlik sowoqiti Adëm'atining itaëtsizlikining pütünlay ëksidir. Qünki birla adëmning itaëtsizliki bilën nurojun adäm elgën bolsa, ëmdi Hudaning mehër-xëpkiti wë xuningdök birla adëm, yëni Əysa Mësihning mehër-xëpkiti arkilik këlgen sowoqat exp-tëxip turoqaxça, nurojun adëmgä yëtküzülüp tehimu zor nätijä hasil kildi! **16** Xu xapaatlik sowoqatning nätijisi bolsa, xu bir adëmning gunahning akjiwitigë pütünlay ohximaydu. Qünki bir adëmning bir ketim ötküzgën itaëtsizlikidin qikaröjan hëküm insanlarni gunahkar dëp bekitten bolsimu, ëmma xu xapaatlik sowoqat bolsa këpligen kixilarning nurojun itaëtsizlikiridin «hëkkaniy kilinix»ka elip baridu. **17** Əmdi bir adëmning itaëtsizliki tüpäylidin, ənə xu bir adäm arkilik ëlüm hëkümrän bolöjan yërdä, [Hudaning] mol mehër-xëpkitini, xundakla hëkkaniylik bolöjan xapaatlik sowoqitini qöbul qilöjanlar bir adëm, yëni xu Əysa Mësih arkilik hayatta xunqë ojalibanə hëkümränlik kilöuqular bolmamdu! **18** Xunga, bir ketimlik itaëtsizlik tüpäylidin barlik insanlar gunahning jazasioqa mëhkum kilinoqan bolsa, ohxaxla bir ketimlik hëkkaniy əmäl bilən hayatlik elip kelidiojan hëkkaniylik pütkül insanlaröqa yëtküzülgën. **19** Bir adëmning bir ketimlik itaëtsizliki arkilik nurojun kixilär dërwakë gunahkar kilinip bekitilgëndäk, bir adëmning bir ketimlik itaëtmänliki bilëmmu nurojun kixilär hëkkaniy kilinip bekitilidu. **20** Əmdi Tëwrat qanuni insanning itaëtsizlikliri köpräk axkarlinip bilinsun dëp kirgüzülgënidä. Lekin gunah këyerdä këpoygën bolsa, [Hudaning] mehër-xëpkitimu xu yërdä tehimu exp taxi. **21** Xuningdök, gunah [insaniyätning] üstidin hëkümränlik kilip [ularni] ëlümgë elip baröjindäk, [Hudaning] mehër-xëpkiti hëkkaniylikka asalinip hëkümränlik kilip, insanni Rëbbimiz Əysa Mësih arkilik mënggülik hayatlikka erixtüridu. (aiönios g166)

6 Undakta, nemä degilük? Hudaning mehër-xëpkiti tehimu axsun dëp gunah iqidë yaxawerämdük? **2** Yak, hërgiz! Gunahka nisbätən elgën bizlär qandakmu uning iqidë yaxawerimiz? **3** Yak silär bilmämsilär? Hërkaysimiz Mësih əysaoqa kirixkë qëmlüdürlögen bolsak, Uning ëlümi iqigë qëmlüdürlödük? **4** Biz qëmlüdürix arkilik Uning ëlümi iqigë kirip, Uning bilën billä këmüldük; buning mëksiti, Mësih Atining xan-xëripi arkilik ëlümdin tirilginidäk, bizningmu yengi hayatta mëngximiz üqündur. **5** Qünki [Mësihning] ëlümigä ohxax bir ëlümdä Uning bilën birgë baölanoqanikënmiz, əmdi biz qoqum Uning tirilixigä ohxax bir tirilixitimu Uning bilën birgë bolimiz. **6** Xuni

bilimizki, gunahning makani bolöjan tenimiz kardin qikirilip, gunahning kullukida yënë bolmaslikimiz üqün, «kona adëm»imiz Mësih bilën billä krestlinip elgën **7** (qünki elgën kixi gunahdin halas bolöjan bolidu). **8** Mësih bilën billä elgën bolsak, uning bilën täng yaxaydioqanlikimizojumu ixinimiz. **9** Qünki Mësihning ëlümdin tirilgëndin keyin qayta ëlmäydioqanlik, ëlümning əmdi Uning üstidin yënë hëkümränlik kilalmaydioqanlik bizgë mëlum. **10** Qünki Uning ëlümi, U gunahni bir täröp kilix üqün pakët bir ketimlik eldi; Uning hazir yaxawatqan hayati bolsa, U Hudaöqa yüzlinip yaxawatqan hayattur. **11** Xuningöqa ohxax, silërmu ezüglarni gunahka nisbätən elgën, əmma Mësih Əysada bolup Hudaöqa yüzlinip tirik dëp hesablänglar. **12** Xunga gunahning ëlidiojan teninglarda hëkümränlik kilixioqa yol köymänglar, uning rëzil arzu-hëwəsirigë boysunmänglar, **13** xuningdök teninglarning heq əzasini hëkkaniyëtsizlikka qoral kilip gunahka tutup barmänglar. Əksiqë, ëlümdin tirildürülgënlärdäk, ezüglarni Hudaöqa atänglar hëmdä teninglardiki əzalarni hëkkaniyätning qorali kilip Hudaöqa atänglar. **14** Gunah silërmning üstünglaröqa heq hëkümränlik kilmaydu; qünki silär Tëwrat qanunining astida əmäs, bëlki Hudaning mehër-xëpkiti astida yaxawatisilär. **15** Undakta, qandak kilix keräk? Qanunning astida əmäs, mehër-xëpkät astida bolöjanlikimiz üqün gunah sadir kiliwërsäk bolamdu? Yak, hërgiz! **16** Əzlinglarni itaëtmän kullardäk birigë tutup bərsənglar, xu kixining quli bolöjanlikinglarni bilmämsilär — yaki ëlümgä elip baridiojan gunahning kulliri, yaki Huda aldida hëkkaniylikka elip baridiojan itaëtmänlikning kulliri boluxunglar mukərrər? **17** Hudaöqa taxəkkiür! Burun gunahning quli bolöansilär, biraq [Mësihning] tälimgë baxlinip, bu tälim kersətkən nəmuniğë qin dilinglardin itaët kildinglar. **18** Silär gunahning küqidin qutuldurulup, hëkkaniylikning kulliri boldunglar. **19** Ətliringlar ajiz bolöyaqqa, silərgë insanaq səzləwatimən: — ilgiri silər tən əzalaringlarni napak ixlaröqa w əhlaksizlikka kullardäk tutup berixinglar bilən tehimu əhlaksizliklarni kilöjandäk, əmdi hazir tən-əzalaringlarni pak-mukəddəslikka baxlaydiojan hëkkaniylikka kullardäk tutup beringlar. **20** Silär gunahning kulliri bolöjan waqtinglarda, hëkkaniylikning ilkidä əmäs idinglar. **21** Hazir nomus dëp kariöjan burunkı ixlardin xu qaoqda silär zadi qandak mewə kördünglar? U ixlarning akjweti ëlümdür. **22** Biraq, hazir silär gunahdin erkin kilinip, Hudaning kulliri bolöjan ikənsilär, silərdə ezüglarni pak-mukəddəslikka elip baridiojan mewə bar, uning nätijisi mënggülik hayattur. (aiönios g166) **23** Qünki gunahning ix hëkki yënilä ëlümdur, biraq Hudaning Rëbbimiz Mësih əysada bolöjan sowoqiti bolsa mënggülik hayattur. (aiönios g166)

7 I kërindaxlar, mən hazir Tëwrat qanunini bilgënlərgä səzləwatimən; silär qanunning pakët hayat waqtitidä insan üstigä hëkümrän bolidioqanlikini bilmämsilär? **2** Məsälən, eri bar ayal, eri hayatla bolidikən, qanun boyiqə erigə baölanoqan; lekin eri ölüp kətsə, [əzini erigə baölanoqan] nikah qanunidin azad kilimidi. **3** Xuning üqün, bu ayal eri hayat waqtida baxka bir ərgə baölansa, zinahor ayal dëp atilidu. Lekin eri ölüp kətsə, u [nikah]

kanunidan erkin bolidu; xu qaqda baxka bir erga tægsa, zina qilojan bolmaydu. **4** Huddi xuningdæx, kerindaxlar, silær Øysa Mæsihning [kurbanlik] teni arkilik Tæwrat kanunioja nisbætan øldinglar. Buning mæksiti silærning baxka birsigæ, yæni ølumdin Tirilgüiqigæ baølinixinglar wæ xuning bilæn Hudaøja mewæ berixinglardin ibarættur. **5** Qünki biz «æt»ning ilkidæ waqtimizda, Tæwrat kanuni gunahning arzu-hæwasirini tehimu kozøjap, tenimizdiki æzalarða ølümgæ elip baridiojan mewini qiqarozanidi; **6** lekin, hazir biz Tæwrat kanunining ilkidin erkin bolduk. Qünki øzimizni boøup turidiojan bu kanunioja nisbætan ølgen bolup, kanunning dæsturining kona yolida æmas, balki Rohning yengi yolida [Hudaning] kullukida bolimiz. **7** Undakta nemæ degülük? Tæwrat kanunining øzi gunahmu? Hærgiz undak æmas! Dærwæxæ, kanunning kersætmiliri bolmisa, gunahning nemæ ikænlikini bilmæyttim. Kanun «næpsaniyætqilik kilma» demigøn bolsa, næpsaniyætqilikning nemæ ikænlikini bilmigøn bolattin. **8** Lekin gunah kanunning æmiri arkilik pürsæt tepip, iqimdæ hærhil næpsaniyætqiliklerni kozøjidi. Tæwrat kanuni bolmisa, gunahmu ølüktæk jansiz bolatti. **9** Bir qaøjlarða kanunning sirtida yaxiojinimda hayæt idim, lekin kanun æmrini bilixim bilænla, gunahmu janlinip, meni ølümgæ elip bard. **10** Øslidæ kixigæ hayætlük elip kælsun dæp buyrulojan kanunning æmiri æksiqæ manga ølüm elip kældi. **11** Qünki gunah kanunning æmiri bilæn hujum pürsitini tepip, meni azurdur wæ æmr arkilik meni øltürdi. **12** Buningdin kariøjanda kanun hæqikætan pak-muqæddæstur, uning æmrimu muqæddæs, toøjra-adalætlik wæ yaxxidur. **13** Undakta, yaxhi boløjini manga ølüm boldimu? Hærgiz undak æmas! Balki, gunahning kæwætla kæbih ikænliki æmr arkilik oøq axkarlinixi üqün, bu yaxhi æmrning wasitisi bilæn gunah mænðæ ølüm pøyda kildi. **14** Tæwrat kanunining «rohka tæwæ» ikænlikini bilimiz. Birak mæn bolsam «ætka tæwæ»durmæn, demæk gunahka küldæk setiløjanmæn. **15** Qünki nemæ kilwatqinimni øzümму bilmæymæn. Qünki øzüm niyæt qiløjan ixlarni kilmaymæn; æksiqæ, næpærtlinidiojinimni kilimæn. **16** Lekin ægær øzüm halimiojan ixlarni kilsam, øzüm kanunning yaxhi ikænlikini etirap qiløjan bolimæn. **17** Xundak ikæn, bu ixlarni mæn æmas, balki iqimdæ mæwjut boløjan gunah kilduridu. **18** Iqimdæ, yæni mening ætlirimidæ hæq yaxhilikning mæwjut æmæslükini bilimæn; qünki yaxhilük kilix niyitim bar bolsimu, uni kilalmaymæn. **19** Xuning üqün øzüm haliojan yaxhilükni kilmay, æksiqæ halimiojan yamanlikni kilimæn. **20** Øzüm niyæt kilmiojan ixni kilsam, buni kilidiojan mæn æmas, balki iqimdæ makan qiløjan gunahtur. **21** Buningdin øzümdeki xundak bir kanuniyætnei baykaymænki, yaxhilükni kilmaqçi boløjinimda, yamanlik haman iqimdæ manga hæmræh bolidu. **22** Kælbimidæ Hudaning kanunidin sæyünimæn; **23** birak tenimdiki æzalirimida baxka bir kanuniyætnei sezimæn. Bu kanuniyæt kælbimdeki kanun bilæn jøng kilip, meni tenimdiki æzalirimdeki gunah sadir kilduroøjuçi kanuniyætka æsir kilidu. **24** Nemidegæn dærdmæn adæmmæn-hæ! Ølümgæ elip baridiojan bu tenimdin kimmu meni kutkuzar? **25** Ræbbimni Øysa Mæsih arkilik Hudaøja tæxækkür bolsun! Xundak kilip, kælbim bilæn

Hudaning kanunioja itaæt qilimæn, lekin ætlirimidæ gunah sadir kilduroøjuçi kanuniyætka itaæt kilimæn.

8 Hulasilisak, Mæsih Øysada boløjan gunahning jazasioja mæhkum bolmaydu. **2** Qünki Mæsih Øysada boløjan hayætlükni bæhx etidiojan Rohning kanuniyiti adæmni gunahka wæ ølümgæ elip baridiojan kanuniyætini silærni halas kildi. **3** Qünki [gunahlik] æt elip kelidiojan ajizlik tüpæylidin Tæwrat kanuni kilalmiojanni Hudaning Øzi [kildi]; U Øz Oøqlini gunahkar ætlük kiyapættæ gunahni bir tærap kilixka æwætip, ættiki mæwjut gunahni [ølümgæ] mæhkum kiliwætti; **4** buning bilæn [muqæddæs] kanunning hæqkaniiy talipi ætkæ ægæxmæydojan, balki Rohka ægixip mangidiojan bizlærdæ æmalgæ axurulidu. **5** Qünki ætkæ boysunidiojanlar ætkæ has ixlarning oyida yüridu; Muqæddæs Rohka boysunidiojanlar bolsa, xu Rohka ait ixlarning oyida yüridu. **6** Èttiki oy-niyætler adæmni ølümgæ elip baridu; Muqæddæs Rohka ait oy-niyætler hayætlük wæ hatirjøm-amanliktur; **7** qünki ættiki oy-niyætler Hudaøja düxmenliktur; qünki æt Hudaning kanunioja boysunmaydu hæm hætta uningøja boysunuxi mumkin æmas; **8** ættæ boløjanlar Hudani hursæn kilalmaydu. **9** Èmma silærgæ kælsæk, pækæt Hudaning Rohi dærwæxæ iqinglarda yaxawatqan bolsa, silær ættæ æmas, balki Roha yaxaysilar. Èmma Mæsihning Rohioja igæ bolmiojan adæm bolsa, u Mæsihkæ mænæsuplardin æmas. **10** Lekin Mæsih kælbinglarda bolsa, teninglar gunah tüpæylidin ølümning ilkidæ bolsimu, hæqkaniiylik tüpæylidin rohinglar hayættur. **11** Hælbuki, ølgæn Øysani ølumdin Tirildürgüiqining Øzidiki Roh silærdæ yaxisa, Mæsihni ølumdin tirildürgüqi kælbinglarda yaxawatqan Rohi arkilik øldiojan teninglarnimu hayæti küqkæ igæ kilidu. **12** Xuning üqün, kerindaxlar, biz ætkæ kærzdar æmas, yæni uningøja ægixip yaxaxka kærzdar æmæsmiz. **13** Qünki ætkæ ægixip yaxisanglar, halak bolisilær; lekin Muqæddæs Rohka tayinip ættiki kilmixlarni ølümgæ mæhkum kilsanglar, yaxaysilar. **14** Qünki kimlærki Hudaning Rohining yætqilikidæ yaxisa, xularning hæmmisi Hudaning pærzæntliridu. **15** Qünki silær købul qiløjan roh kullukka ait æmas, xundakla silærni kayta kørkønqka saløjuçi birhil roh æmas, balki silær oøqullukka elip baridiojan Rohni købul qiløjansilar; U arkilik «Abba, ata!» dæp nida kilimiz. **16** Roh bizning øz rohimiz bilæn billæ bizning Hudaning baliliri ikænlikimizgæ guwahlik beridu. **17** Hudaning baliliri ikæniz, æmdi mirashorlarnu bolimiz — Hudaning mirashorliri hæmdæ Mæsih bilæn tæng mirashor bolimiz — pækætla uning bilæn tæng azab-økubæt tartsaqla, uning bilæn xan-xærpætin tæng bæhrimæn bolimiz. **18** Qünki mæn hazirki azab-økubætlæring kalgüsida bizdæ axkarlinidiojan xan-xærpærlærgæ hæq selixturoøjuçliki yøq dæp hæsablaymæn. **19** Qünki pütkül kainat Hudaning oøqullirining ayan kilinixini intizarlik bilæn kütmæktæ. **20** Qünki yaritiløjan kainat [Hudaning] [læniti astida kælip], bimænilikkæ qektürüldi. Bu, kainatning øz ihtiyari bilæn æmas, balki uni qektürgüqining iradisil bilæn boldi wæ xundak ümidi bilæn boldiki, kainat øzimu qirixitin boløjan kulluktin kutkuzulup, Hudaning pærzæntlirigæ beoçixlimidiojan xan-xærpækæ tæwæ boløjan hærliukkæ erixtürülüxtin ibaræt idi. **22** Qünki pütkül kainatning haziroøiqæ malapæryad ketürüp, tuøjut toloqikining azabini birliktæ

tartiwatkanlikini bilimiz. **23** Yaloquz kainat amas, hætta bizmu, yəni [mukəddəs] Rohning tunji qıkarəjan mewisidin bəhrimən boləjan bizlərmu dilimizda nalə-pəryad kətürməktimiz həmdə [Hudaning] oəulliri süpitidə qəbul kılıniximizni, yəni tenimizning nijatning hərlükigə qikirilixini intizarlık bilan kütməktimiz. **24** Biz ümidkə baolənoəaqə tkuzoəjanikənmiz. Ləkin ümid kılinoəan nərsə kərligən bolsa, u yənə ümid bolamdu? Kimmu kəz aldidiği nərsini ümid kılson? **25** Birak, tehi kərmiginimizgə ümid baolənoəjanikənmiz, uni səwrəqanlık bilən kütüximiz keraktur. **26** Xuningdək, insaniy əjizlikimizda [Mukəddəs] Roh kəlip bizgə yərdəm kilidu; qünki qəndək dua kılaximiz kərləklini bilməymiz. Ləkin Rohning Əzi ipadiləgüsiz nalə-pəryad bilan biz üqün [Hudaning aldida] turup dua-tilawət kılmaqta. **27** İnsanların qəlbini inqikiləp kəzətip Qərioəuqi bolsa, [Mukəddəs] Rohning oy-niyətlirining nemə ikənləklini bilidu; qünki U Hudaning iradisi boyiqə mukəddəs bəndiliri üqün [Hudaning aldida] dua kılıp ətünməktə. **28** Xundakla xuni bilimizki, pütkül ixlər Hudani səyidiəjanların, yəni uning məksət-muddiasi boyiqə qakirəlanların bəht-bərikətiyə birliktə hizmət kılmaqta. **29** Qünki Huda əldin kəngliyə pükənkixiləni, ularning kəlgüsüdə Əz Oəolining əbraziəə əhxək bolidiəjini, Oəolining nuroəun kəridəxliri arisidiki tunji oəli bolidiəjini əldin bəlgiləgən. **30** Əldin bəkitkən kixiləni U qakirdi, qakirəjan kixiləni U həkkanıy kildi; həkkanıy kıləjanlarəə U xən-xərpə ata kildi. **31** Undakta, bu ixləroəə yənə nemə dəyli? Huda biz tərəptə turoəjanikən, kimmu bizgə kərxı qıqəlisun?! **32** Əz Oəolinimu ayimay, Uni həmmimiz üqün pida yəliəə tapxuroəjan [Huda], Uningəəə kəxup həmmiini bizgə xərtsiz ata kilməyə qəlarmu? **33** Kimmu Hudaning tallioəanlıri üstidin xikəyət kıləlisun?! Huda həkkanıy kıləjan yərdə, **34** kimmu gunəhəkə məhkum kıləlisun? Əlgən, xundakla tirilgən wə Hudaning ong yenida turuwatkan, həmdə biz üqün [Hudaning aldida] turup dua-tilawət kiliwatkan Məsih xundək qılarmu?! **35** Kim bizni Məsihning məhir-muəəbbətidin əyriwətəlisun? Japə-muxəkəkətmu, dərd-ələmmu, ziyənkəxləkmə, əqərqiləkmə, yəlingəqləkmə, həyim-hətərmu yəki kiliqmu? **36** [Mukəddəs yəznilarda] eytiləninidək: — «Səni dəp kün boyi kiriləktimiz, Boəuzlinixni kütüp turoəjan kəylərdək hesablanməktimiz». **37** Birək bizni Səyğüqigə tayinip bularning həmmisidə əqəlipləning əqəlipi bolməktimiz; **38** Xuningəəə kət'iyə qəyil kılindimki, məyli əlüm bəlsun həyatlık bəlsun, pərixitilər bəlsun jin-xəytan həkümrənlər bəlsun, həzirki ixlər yəki kəlgüsüdiki ixlər bəlsun, hərkəndək rohiyə küqlər bəlsun, **39** pələk bəlsun hənə bəlsun, xundakla pütkül kainəttə yəritiləjan hərkəndək bəxəkə bir xəy'i bəlsun, bizni Rəbbimiz Məsih Əysada boləjan Hudaning məhir-muəəbbətidin həqəqəən əyriwətküqi boləlməydu.

9 Mən Məsihtə həkikətni səzləymən, yəloəəən gəp eytməymən, wijdanim Mukəddəs Rohning ilkidə bolup əzəmgə guwəhlik kılmaqta — **2** Qəlbimdə zor dərd-ələm wə tügiməs əzəb bər. **3** Qünki məniyə bəradərlirim, yəni jismani yəhəttiki kəridəxlirim boləjan Israilləri [nijət tapkuzəlisəm] [Hudaning] lənitiyə kəlip Məsihtin məhrum kılıniximni tiləxkə

razi idim; ular Israillər! — uləroəə oəqulluk həqükü, [Hudaning] xən-xəripəning əyan kılınixi, əhdiliri, Təwrat kənunining əmənat boluxi, ibadət hizmətliri wə [Təwrat] wədiliri nəsivə kılindi. **5** Uluə [ibrəniy] ətəbowliri ularningkidur; jismani yəhəttə Məsih ularning əjdədidur. U bərlək məwjudat üstidin həküim sürgüqi, mənggü mubərak Hudadır. Amin! (əiəə 615) **6** — Birək Hudaning [Israeləəə boləjan] səzi biddərliri, deməymən; qünki Israildin boləjanların həmmisilə həkəyqi İsrail hesablanməydu; **7** xuningdək, İbrəhəmining əwədliri bəlsimu, həmmisilə uning pərzəntliri hesablanməydu. Qünki [mukəddəs yəznilarda İbrəhəmoəə]: «İshəkətin tərəlgənlərlə səniyə nəsiyə hesablındu» — deyilən. **8** Demək, jismani yəhəttin [İbrəhəmdin] tərəlgən pərzəntlər Hudaning pərzəntliri boliwərməydu, bəlkə [Hudaning] wədisi ərkilik tərəlgənlər [İbrəhəmining] həkəyqi nəsiyə hesablındu. **9** Qünki Hudaning bərgən wədisi mundaq idi: «[Kələr yili] muxu qəşdə kəytip kəlimən, Sarək bir oəuəloəəə bolidu». **10** Uning üstigə, Riwkəh bir ərdin, yəni əjdədimiz İshəkətin [kəxəkəkəgə] həmilədar boləjəndə, **11** Pərzəntliri tehi tuəqulmioəəndə, həqəkəndək yəhxi yəki yəməni ixnimu kıləməstə, Huda Əziniyə ədəmləri talləxtiki muddiasini ularning kıləjan ix-əməllirigə əməs, pəkət Qərioəuqi boləjaning iradisigə əsaslanəjanlikini kərsitix üqün, Riwkəhoəəə: «Qəngi kikiqiniyə hizmətinu kildi» — deyilgənidi. **13** Huddi yəni mukəddəs yəznilarda eytiləninidək: «Yəqupni səydiəm, Əsəwədin nəpərləndim». **14** Undakta, buləroəəə nemə dəyli? Hudada ədələtsizlik bərmu? Hərgiz yəq! **15** Qünki Huda Musəəəə mundaq dəgən: — «Kimgə rəhəim kıləjəm kəlsə, xuningəəə rəhəim kıləmən, Kimgə iq əəritkəm kəlsə, xuningəəə iq əəritmən». **16** Demək, bu ix insəninir iradisigə yəki ularning tiriəqənləyigə əməs, bəlkə rəhəimdillik kərsətküqi Hudəəəə bəqləktur. **17** Qünki Huda mukəddəs yəznilarda Piriwəngə mundaq dəgən: — «Məniyə səni tikləximdəki məksət dəl xuki, kədritimni üstügdə kərsitix həmdə nəmimiyə pütkül jəhənoəəə jəkərlinixi». **18** Demək, Huda həlioəjiniəəə rəhəim kildi, həlioəjiniyə təx yürək kildi. **19** Əmdə bəlkim sən mənə: «Hudaning iradisigə həqkim kərxı qıqəlməydiəjan tursa, undakta Huda nemə üqün insəni əyibləydu?» — deyixinə mənəm. **20** Birək, əy insən, Huda bilən təkəlləxkudək kimsən? Kəlipəəə əxəlləndiriliwatkan nərsə əzini xəkilləndürgüqigə: — «Məni nemə üqün bundək yəsiding?» — deyələmdu? **21** Humdənəqiniyə əhxək bir kəllək ləydin əsil orunoəəə ixlitidiəjan qəqimü, xundakla ədəttiki orunoəəə ixlitidiəjan qəqimü yəxək həqükü yəqmu? **22** Huda Əz əqəziniyə kərsitixni wə küq-kədritini tonutuxni niyət kıləjan bəlsə, əqəziniyə ləyik boləjan, hələkətkə təyyərlənoəəə «qəqilər»əəə ədəttin təxkiri səwrəqanlık bilən kəksi-qərmini kəng kılıp kəlgən bəlsə, uningəəəə nemə bəptu? **23** Wə xuning bilən Əziniyə rəhəim-xərkətininə nixəni kıləjan wə xən-xərpəkə müyəsəər boluxkə əldin'ələ təyyərlənoəəə «qəqilər»də, yəni Əzi Yəhudiləri arisidilə əməs, bəlkə əllər arisidimmu qakirəjan bizlərdə xən-xəripəning qəksizlikini nəməyəni kılıx üqün xundək kılınxi həlioəəəə bəlsə, buningəəəə nemə bəptu? **25** Bu huddi Hudaning Həxiyə pəyəəəmbər ərkilik eytkinidək: — «Əsli həlkim hesablanmənoəəəə həlkəni həlkim, Əsli səymigənləri

seygʻanlirim dāymān»; **26** wə yənə: — «Burun ularoʻja: «Silər Mening hāḳīm əmāssilər» deyilgən joyda, Kālgūsīdē dəl xu yajda ularoʻja «Tirik Hudaning oʻqulliril» degən nam berilidu». **27** Yəxaya pəyōʻəmbərmu Israil toʻʻruluk mundak jakarlioʻjanidi: — «Israillarning sani dengiz sahʻilidiki kumdak kəp bolsimu, lekin pəkət birlə «kaldı» kūtʻkuzulidu; **28** qūnki, Pərwərdigar Əz ixini tūgitiwetip, hāḳḳaniylik bilən tezdin uni ijra kilidu; qūnki U yər yüzidə həkūmini təltəkūs wə tez ijra kilidu». **29** Yəxaya pəyōʻəmbər yənə aldin eytkinidək: — «əgər samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar bizgə bir nəsil kəldurmioʻjan bolsa, Sodom xəhīridək, Gomorra xəhīridək [yoʻkəloʻjan] bolattuk». **30** Undakta, buləroʻja nema deyiximiz kerək? Hāḳḳaniylikkə intilmigən əlliklər hāḳḳaniylikkə, yəni etiḳadkə asaslənoʻjan birhil hāḳḳaniylikkə erixti. **31** Lekin Israil hāḳḳaniylikni kərsəttən Təwrat kənunioʻja intilgini bilən kənunning talipigə yetəlmidı. **32** Nemə üqün? Qūnki ularning [hāḳḳaniylikkə] intilixi etiḳad bilən əməs, bəlki «sawablik ixlar» bilən idi. Ular «putlikaxang tax»kə putlixip yikʻilip qūxti; **33** huddi [mukəddəs yazmilarda] yeziloʻjinidək: «Həlkni putlixidoʻjan putlikaxang taxni, Adəmni yikʻitidoʻjan koram taxni Zionoʻja koydum, Uningoʻja etiḳad kəloʻuqi hərgiz yərgə kəritilip kalmas».

10 Kərindaxlar, yūrək intizarim, xundakla Hudaoʻja yelinixim Israillarning kūtʻkuzuluxi üqündir. **2** Qūnki xuningoʻja guwəhlik berimənki, ularning Hudaoʻja hāḳḳətənmə kəzoʻjin intilixi bar, birək ularning intilixi hāḳḳiy bilim üstigə kəruoʻjan əməs. **3** Qūnki ular Hudaning hāḳḳaniylikini bilmigəqkə, uning orniəja əzlrining hāḳḳaniylikini tikləxə tirixip, Hudaning hāḳḳaniylikəyoʻja boysummi. **4** Qūnki Təwrat kənunning nixan-məḳsiti Məshihning Əzidur; xuning bilən etiḳad kəloʻuqilarning hərbiri üqün hāḳḳaniylik bar boldi. **5** Qūnki Təwrat kənunioʻja əməl kilixtin kəlgən hāḳḳaniylik hāḳḳidə Musa pəyōʻəmbər mundak yəzoʻjan; «Kənunning əmrlirigə əməl kəloʻjanlar xu ixliridin həyatlik tapidu». **6** Lekin etiḳadtin boləjan hāḳḳaniylik mundak dəydu: — «Kənglūngdə: — «Kim asmanoʻja qikər?» (yəni «Kim Məshihni asmandin elip qūxūrər?») **7** wə yəki «Həng tegigə kim qūxər?» (yəni «Məshihni əlūmdin kim kəyturər?») — demigin». (**Abyssos ḡ12**) **8** Əmđi xu [hāḳḳaniylik] nemə dəydu? — «Səz-kalam sanga yekindur, tilingda wə dilingdidur!» — bu səz-kalam dəl biz jakarlaydoʻjan etiḳadning səzidir. **9** Demək, «əysaning Rəb ikənlikini əzoʻjing bilən etirap kəlsang wə kəlbingdə Hudaning uni əlūklər arisidin tirlidūrgənlikigə ixənsəng, kūtʻkuzuləsən!» **10** Qūnki insan kəlbidə etiḳad kilix bilən hāḳḳaniy kilinidu, əojizidə etirap kilix bilən nijatkə erixidu. **11** Mukəddəs yazmilarda deyilgəndək; «Uningoʻja etiḳad kəloʻuqining hərbiri hərgiz yərgə kəritilmas». **12** Qūnki bu jəhəttə Yəhūduyilar bilən Greklarning pərki yok; hər ikkisinin Rəbbi həmmining Rəbbidur wə Əzigə nida kəloʻjanlarning həmmisigə mol bayliklirini ayimaydu. **13** Qūnki: «Kimdikim Rəbning namini qəkirip nida kəlsə kūtʻkuzulidu». **14** Lekin Rəbgə ixənmigən kixi kəndəkmə Uningoʻja nida kəlalisun? U toʻʻruluk anglimioʻjan kixi kəndəkmə Uningoʻja ixənsun? Hux həwər jakarlioʻuqi bolmisa, ular uni kəndəkmə angliyalisun? **15** Xu jakarlioʻuqilar əwətilmigən bolsa,

hux həwərni kəndəkmə yətküzəlisun? Mukəddəs yazmilarda yeziloʻjinidək: «Aman-hatirjəmlik toʻʻruluk hux həwərni, bəht-saadət toʻʻruluk hux həwərni yətküzgənlərnigə yaəoʻliri nemidegən güzəl-həl!». **16** Birək, huddi Yəxaya [pəyōʻəmbərnig] «I Pərwərdigar, bizning həwirimizgə kimmu ixəndi?» deginidək həmmə adəm hux həwərgə itaət kəloʻjan əməs. **17** Xunga etiḳad həwərni anglaxtin kəlidu wə xu həwər Məshih toʻʻruluk sezdə anglitilidu. **18** Lekin xuni soraymənki, ular xu həwərni anglimioʻjanmidu? Əlwəttə anglidi: — «Ularning sadasi pütkül dunyoʻja, Səzli ri yər yüzining kərlirigə yətti». **19** Yənə xuni soraymənki, Israillar [xu həwərdin] waḳip bolmioʻjanmidu? Aldi bilən, Musa [Israiloʻjan] mundak bəxarət bərgən: — «Həq həlk əməs» boləjan bir həlk arḳilik silərdə həsət kəzoʻjaymən, Nadan bir həlk arḳilik oʻzəzipinglarni kəzoʻjaymən». **20** Keyin, Yəxaya pəyōʻəmbər intayin yūrəklik həlda xu bəxarətni bərip: — «Əzümgə intilmiganlərgə Əzümmi tapkuzdum, Meni sorimioʻjanlaroʻja Əzüm kərdündüm» — dedi. **21** Lekin, U Israillar hāḳḳidə: — «Mən kün boyi bu itaətsiz wə tərsə həlkə kəllirimi uzitip intilip kəldim!» — dəydu.

11 Undakta, xuni soraymənki: — Huda Əz həlkidin waz kəqtimu? Hərgiz undək əməs! Mənmə İbrahīm əwladidin, Binyamin kəbilisidin boləjan bir Israiloʻju! **2** Huda aldin kəngligə pükknə Əz həlkidin waz kəqkini yok. Mukəddəs yazmilarda İlyas [pəyōʻəmbər] hāḳḳidə nemə deyilgənlik silərgə ayan əməsmu? U Israillardin azar qəkip Hudaoʻja yelinip: — **3** «I Pərwərdigar, ular Səning pəyōʻəmbərlirini əltürüxti, kurbangəhlingini qəqixti. Pəkət əzüm yəloʻuzla kəldim, ular yənə meningmə jenimni alməqʻi boluxuwatidux», degən. **4** Hudaning uningəyoʻja kəyturoʻjan kalami kəndək boldi? U: «Bəloʻja tiz pükmigən yəttə ming adəmni Əzümgə elip kəldim» — degən. **5** Huddi xuningdək, bügünki kündimə Hudaning xəpəiti bilən [Israildin] Əzi tallioʻjan bir «kaldı» bar. **6** [Ularning tallinixi] xəpət bilən boləjan bolsa, undakta əzlrining əjir-əməli bilən boləjan əməs. Əməllərdin boləjan bolsa, xəpət xəpət bolmay kəlattı. **7** Nətijidə kəndək boldi? Israillar izdiginigə erixəlmidi, lekin ularidin tallənoʻjanlar erixti. Kəloʻjanlarning bolsa, kəngülliri bihudəlxaturlı. **8** Huddi mukəddəs yazmilarda eytiloʻjinidək: — «Huda ularning rəh-kəlbini oʻpərlətkə saldi, Bügüngə kədər kəzlrini kərməs, Kulaḳlirini anglimas kildi». **9** Xuningdək Dawut [pəyōʻəmbərmu] mundak degən: «Ularning dastihini əzlrigə kəpəkan wə tuzək bolup, Ularni putlaxturup, kilmixlirini əz bəxioʻja qūxürsun! **10** Kəzli ri kərangəulixip, kərləlmisun; Bəllirini mənggü ruslatmay püküldürgəysən!» **11** Undakta, xunimə sorayki: [Israillar] yikʻilip kəytdin turəquzulmaslikkə putlaxkanmu? Hərgiz undək əməs! Lekin ularning teyilip itaətsizlik kəloʻjanlikidin nijat yat əlliklərgə yətküzildi. Buningdin məḳsət Israillarni həsətkə kəzoʻjəxtin ibarəttur. **12** Əmđi ularning teyilip itaətsizlik kəlix i dunyoʻja əsayixlik bəhx ətkən bolsa, xundakla ularning ziyan tartḳini əlləni bəyitkən bolsa, undakta kəlgüsīdə ularning həmmisining toluḳ nijatlikkə erixixi dunyoʻja təhimu zor bəht elip kəlməmdu?! **13** Əmđi silər əlliklərgə səzləwatimən; mən əlliklərgə rosul süpitidə bəkitilgəndin keyin, wəzəpənni xən-xərpəlik dəp

uluoqlaymanki, **14** janjig'irlirim bolojanlarning hāsitini kozoqap, ularning bəzilirini kutuldurarmənmikin degən ümidta bolimən. **15** Qünki ularning taxliwətilgənlikining nətijisi dunyadiki əllərni Huda bilan inaxlaxturux bolsa, undakta ularning qobul kīlinixi əlümədin tirilix bolmay nēma? **16** Həsulədin tunji bolup qikqan hemirdiki kallək muqəddəs hēsablansa, pütün hemir muqəddəs dəp hēsablinədə. Dərəhning yiltizi muqəddəs bolsa, xahlirimu muqəddəs bolidu. **17** Zəytun dərəhining birnəoqqə xehi dərəkə sunduriwətilgənidi, wə sən yawa zəytun kəqiti bolup, ularning ornioqa ulanding. Mana əmđi dərəh yiltizidin ozukluk elip, mol xirnisidin bəhriyəm bolojūq bolojankənsən, **18** əmđi sunduriwətilgan axu xahlardın əzūngni üstün kilip mahtanma. Mahtansang, xuni untumiojinki, sən yiltizni əməs, yiltiz seni kətürüp kuwwətləwatidu. **19** Sən əmđi: «Xahlar mening ulinixim üqün sunduriwətildi» — deyixing mumkin. **20** Toqra, ular etiқadsizliktin sunduruldi; sən bolsang, etiқading bilən tik turisən; biraқ uningdin məoqrurlanma, əksiқə [Hudadin] kərk! **21** Qünki Huda əyni waktida bu dərəhning əz xahlirini ayimiojanikən, senimu ayimasliқi mumkin. **22** Mana, [bu ixlarda] Hudaning məhriyənlikioqa həmdə kattik kəl iкənlilikigə kəra. U Əz yolidin yikilip qūxkənlərgə kattik kəl idi, ləkin sanga (məhriyənlikidə dawamliқ tursangla) məhriyənlik kərsətməktə. Undəq bolmioqanda, sənmu kesip taxlinisən. **23** [Yəhudiylarimu] etiқadsizliқta qing turivalmisə, əslidiki dərəhka ulinidu. Qünki Huda ularni kayta ulaxka qadirdur. **24** Qünki əgər sən yawa zəytun dərəhidin kesip elinip, təbiy kənuuniyətkə hilap haldə [baodiki] yaxhi zəytun dərəhigə ulanoqan yərdə, əslidiki wə təbiy xahlarning əz dərəhikə ulinixi təhimu mumkinioq?! **25** Kərinədxlar, əzūnglarni üstün wə əkillik qəoqlaxtin saқlinixinglar üqün, wəhiy kilinoqan xu sirdin həwərsiz kəlixinglarni halimaymanki, ta [Huda tallioqan] Yəhudiy əməslərnning sani toluqlanojuqə, Israiling bir qismi tax yürəkklikə qaldurulidu; **26** andin pütkül İsrail kutkuzulidu. Wə toqruluk muqəddəs yazmilarda mundəq yeziloqan: — «Kutkuzojuqi Ziəndin kelip, İpləsliқni Yəkuptin yoқ kilidu. **27** Mən ularning gunəhlirini elip taxliwətkinimdə, Mana bu ular bilən tüzidioqan əhəmdə bolidu». **28** Əmđi hux həwər jəhəttin kərioqanda, silərnning bəhtinglar üqün Yəhudiy həlki [hux həwərgə] dūxmən kilip bekitilgən; biraқ Hudaning tallixi jəhəttin kərioqanda, ata-bowilirimiz səwəbidin səyilgəndur. **29** Qünki Huda Əzi bərgənlirini wə qəqirikini kayturuwalmaydu. **30** Silər əlliklərmu bir qəoqlarda Hudaəy itaət kilimioq bolsanglarimu, [Yəhudiylarning] itaətsizlikining nətijisidə hazir rəhīm-xəpəkətkə erixinglar. **31** Yəhudiylar bolsa itaət kilmay keliwatidu; [Hudaning] buningdiki məksiti, silərgə kərsətkən rəhīm-xəpəkət arқilix ularnimu rəhīm-xəpəkətkə erixiruxitin ibarəttur. **32** Qünki Huda pütkül insənoqa rəhīm-xəpəkət kərsitix üqün, həmməylənni itaətsizlikkə solap koydi. (eleəse g1653) **33** — Ah! Hudaning danaliki wə ilim-həkmətinəning bibəha bayliқliri həm hēsəbsiz qəngkurluqi! Uning həkūmilirining tegigə yətkili bolmas! Uning yolliri izdəp tepixitin xunqə yiraқtur! **34** «Kimmu Pərwərdigərnəy oy-muddalirini qūxinip yətti? Kimmu Uningəy məsiləhtəqi bolalidi?»

35 «Uningəy kim əwwal bir nərsə berip, Keyin uni kayturup bər deyəliđi?». **36** Qünki bərlik məwjudatlar Uningdin kəlgən, U arқilix məwjut bolup turidu, Həm Uning üqün məwjut bolup turidu. [Barliқ] xan-xəpəkətkə əbədigə Uningəy boləy! Amin. (aiəñ g165)

12 Xunga, əy kərinədxlar, Hudaning rəhīməllilik bilən silərdin xuni etūnimanki, teninglarni muqəddəs, Hudani hursən kilidioqan, tirik kurbənlik süpitidə Uningəy bəoqlanglar. Mana bu silərnə [Hudaəy] kilidioqan həkəkiy ibaditinglardur. **2** Bu dunyaning kəlipioqa kirip qəlmanglar, bəlki oy-pikringlarning yəngilinixi bilən əzgərtilinglar; undəq kiləoqanda Hudaning yaxhi, qobul kilarliқ wə mukəmmal iradisining nēmə iкənlilikini ispatlap bilələysilər. (aiəñ g165) **3** Manga ata kilinoqan xapaətkə əsasən hərbiyənlarəy xuni eytimanki, əzūnglar toqruluk əzənglarda bər boləoqandin artuқ oylimay, bəlki Huda hərbiyənlarəy təksim kiləoqan ixənqning mikdarioqa əsasən salmakliқ bilən əzūnglarni dəngsəp kəriūnglar. **4** Qünki tenimiz kəpligən əzalərdin tərkib tapqan həmdə hərbi əzəyimizning ohxə bolmioqan roli boləoqandəq, **5** bizmu kəp boləoqanimiz bilən Məsiləhtə bir tən bolup bir-birimizgə bəoqlinixlik əzə bolimiz. **6** Xuning üqün bizgə ata kilinoqan məhri-xəpəkət boyiqa, hərhil rohiy iltipatlimizmu bər boldi. Birsigə ata kilinoqan iltipat wəhiyni yətküzix bolsa, ixənqsinəning dairisidə wəhiyni yətküzisən; **7** bəxқilarning hizmitini kilix bolsa, hizmət kilsun; təlim bərix bolsa, təlim bərsun; **8** riəbətəndürüx bolsa, riəbətəndürsən; sadiқ bərix bolsa, mərdlik bilən sadiқ bərsun; yətkəlxə bolsa, əstayidillik bilən yətkəlisun; həyrhəhlik kərsitixə bolsa, huxal-huramliқ bilən kilsun. **9** Məhri-muhəbbitinglar sahta bolmisun; rəzilliktin nəprətləninglar, yaxhilikqə qing bəoqlinixinglar; **10** Bir-biringlarni kərinədxlarəy kizəoqin məhri-muhəbbət bilən səyūnglar; bir-biringlarni hərmətləp yukiri orunoqa koyunglar. **11** Intilixinglarda erinmənglar, roh-kəlbinglar yəlkunlap keyüp turup, Rəbkə kullarəy hizmət kilinglar. **12** Ümidtə bolup xadlinip yürūnglar; muxəkkət-kiyinqilikləroqa səwr-təktlik bolunglar; duəyinglarni harkəndəq wəktidə tohtatmanglar. **13** Muqəddəs bəndilərnəning ehtiyəjidin qikinglar; məhmandostlukqə intilinglar; **14** Silərgə ziyənkəxlik kiləoqularəy bəht tilənglar; pəkət bəht tilənglarki, ularni kərioqamanglar. **15** Xadlanəoqanlar bilən billə xadlinənglar; kayəoqurup yioqləoqanlar bilən billə kayəoqurup yioqlənglar. **16** Bir-biringlar bilən inəq etüp ohxə oy-pikirdə bolunglar; nəziringlarni üstün kiləoqandəq, bəlki təwən təbikiđiki kixilər bilən bərix-kəlix kilinglar. Əzūnglarni danixmən dəp qəoqlimanglar. **17** Həqkimning yamanliқioqa yamanliқ bilən jawab kayturumanglar. Barliқ kixining əldidə ixliringlar pəzilətləlik boluxkə kəngil koyunglar. **18** İmkəniyətnəning bəriqə kəpqlik bilən inəq etūnglar; **19** intikəmən əlmanglar; i səyimliқilirim; uni Hudaəy tapxurup Uning əzəpiqə yol koyunglar, qünki [muqəddəs yazmilarda] mundəq yeziloqan: «Pərwərdigər dəyduki, intikəmən Meningkidur, [yamanliқ] Mən kayturimən». **20** Xunga əksiқə «Dūxməning əq bolsa, uni toydur, ussiəoqan bolsa, kəndur. Bundəq kilix bilən «uning bəxiəy kəmiür qəoqini toqlap saləoq bolisən». **21** Yamanliқ əldidə bəx əgmənglar, bəlki yamanliқni yaxhilik bilən yənginglar.

13 Həmmə adəm özlini idarə qiləjuqi həkək igilirigə boysunsun. Qünki Huda tiklimigən həkümət yok; kaysi həkək-həkümət məwjut bolsila Huda tərpidin tiklängöndür. **2** Xuning üqün, həkək-həkümətə karxilik qiləjuqi kixi Hudaning orunlaxturuxioğa karxilik qiləjan bolidu. Karxilik qiləjuqlar sorakğa tartilidu **3** (qünki həkümranlar yaxxilik qiləjuqlarəğa əməs, bəlki yamanlik qiləjuqlarəğa kərquxun kəltüridu). Həkümranlardin kərquxni halimaymənsəng, undakta yaxhi əməl kil. U qaqəda həkümət tərpididin tərplinisən. **4** Qünki həkümranlar sening mənpəiting üqün Hudaning hizmətqisidur. Ləkin yamanlik kılsang, uningdin kərquxung kerək! [Həkümran] kilinqi bikarəğa esiwalmaydu, u yamanlik qiləjuqəğa Hudaning əzəpini kərsitidəjan jaza bərgüqi süpitidə Hudaning hizmətqisidur. **5** Xuning üqün, həkümranlarəğa boysunux kerək. Bu, pəkət jazalinixtin saklinix üqünlə əməs, bəlki pak wijdanlik bolux üqündür. **6** Muxu səwəbtinmu baj tapxurunglar; həkümranlar bolsa, Hudaning məhsus bu ixlarni baxkuruxğa bəkitkən hizmətkarlıridur. **7** Hərkingə öz tegixlik həkəkini tələnglar; əjəllə-parak tapxuruwəluəjuqəğa əjəllə-parakni, baj yioşquqlarəğa bəjni tapxurunglar; ehtiraməğa tegixlik boləjanlarəğa ehtiram kılinglar, hərmət kilixğa tegixlik boləjanni hərmət kılinglar. **8** Bir-biringlarni səuyixtin baxğa, həkəkingə həkənsidin kərzdər bolmanglar. Qünki baxkilarni səyğən kixi Təwrat kənunining təlipini əməlgə axuroğən bolidu. **9** Qünki «zina kılma, kətillik kılma, oşrilik kılma, nəpsaniyətlilik kılma» degən pərhişlər wə bulardin baxğa həkəndək pərlərmu, «kəoxnangni əziğni səyğəndək səyğən» degən wə əmrəgə yioşinqaklanəjan. **10** Mehır-muhəbbətə beriləng [kixi] əz yekiniəğa həkəndək yamanlik yürgizməydu; xuning üqün, mehır-muhəbbət Təwrat kənunining təlipini əməlgə axuroğəjidur. **11** Hazırkı waqitning jiddiyligini bilip, xularni kılinglar. Qünki biz üqün əllikəjan uyqudin oyoşinix waqit-saiti yetip kəldi. Qünki dəsəlpki etikad kıləjan waqitimizə nisbətən nijatimiz təhimu yekinlap kəldi. **12** Keqə ətixkə az kəldi, kündüz yekinlaxti. Xunga, karəngəjuləknig ixlirini taxlap, yoruklukning kəral-yaraklırini kiyəyli. **13** Kündüzgə muwapik diyanətlik həyat kəqürəyli, əyx-ixrət wə xarəborlukğa, zina wə kəyp-sapaəğa, jedəl-majira wə həsəthorlukğa berilməyli; **14** əksiqə əziğlarəğa Rəb Əysa Məsihni kiyiwəlinglar wə gunahkar əttiki arzu-həwəsəlni kəndək kənduruxni həkə oylimglar.

14 Etikadi ajizlarni kəbul kılinglar, ləkin ular bilən pikirdə talax-tartix kılmanglar. **2** Birsı həkəndək yeməkligni yeyixkə bolidəjiniəğa ixinidu; ləkin yənə etikad ajiz birsı pəkət kəkətkatlınəğa yəydu. **3** Həkəndək yeməklignəni yəyidəjan kixi yeməyidəjan kixini kəmsitmisun; həmdə [bəzi nərsini] yeməyidəjan kixi həkəndək yeməklignəni yəyidəjan kixi üstidin həküm kılmisun. Qünki Huda uni kəbul qiləjan. **4** Baxğa birsining hizmətkari üstidin həküm qiləjuqi sən kim iding? Hizmətkarning tik turuxi yaki yikilip ketixigə pəkətlə əz hojayini məs'uldur. Həmdə [xu hizmətkarmu] tik turidəjan kılinidu — qünki [hujayini] Rəb uni tik turəjuzuxğa kədirdu. **5** Mələm birsı mələm bir künni

yənə bir kündin üstün kəridu, yənə birsı həmmə künni ohxax dəp kəraydu. Hərkim əzining kəkərxioğa tolək ixənqi bolsun. **6** Mələm künni kədirlyidəjan kixi buning bilən Rəbbining hərmitidə uni kədirlyaydu. Bir nərsini yəyidəjan kiximu Rəbbining hərmitidə yəydu, qünki u əz rizki üqün Hudaəğa təxəkür eytidu. Mələm nərsini yeməyidəjan kixi yeməyidəjanlik bilən əzining Rəbbining hərmitidə yeməydu, yamu xundakla Hudaəğa təxəkür eytidu. **7** Qünki həkəksimiz əzimiz üqün yaximaymiz wə həkəkəysimiz əzimiz üqün əlməymiz; **8** Bəlki əgər yaxisak, Rəbbimiz üqün yaxaymiz; əlsək, Rəbbimiz üqün əlimiz. Xuning üqün yaxisakmu, əlsəkmu Rəbbimizə mənsupturmiz. **9** Qünki Məsihning əlxini wə tirilixi dəl xu məksət bilən boldiki, Uning əlüklərnig həm tiriklərnig Rəbbi boluxi üqündür. **10** Undakta, sən nemə üqün kərinixing üstidin həküm kılisən? Yaki nemə üqün kərinixingni mənsitməysən? Qünki həmmimiz Hudaning sorak təhti əldidə turiximiz kerək bolidu. **11** Qünki [mukəddəs yazmilarda] eytiləninidək: — «Pərwədigar dəyduki: — Əz həyatim bilən kəsəm iqimənkı, Manga barlık tizlar pükülidu, Barlık tillar Meni etirap kilip mədhiyə okuydu». **12** Xunga, hərbirimiz Huda əldidə əzimiz toşrulək hesab berimiz. **13** Xuning üqün, bir-birimizning üstidin həküm qiləjuqi ikkinqi biri bolmayli. Buning ornioğa xundək həküm-kərarəğa kelinglarki, həkəndək kərinaxğa gunahğa yiktididəjan bir nərsini yaki tuzakni kəyməslək kerək. **14** Rəbbimiz Əysada boləjanlikimdin xuningə kət'iy ixəndürülüp bilimənkı, həkəndək nərsə əzlikidin hərəm əməstur; ləkin bir nərsini hərəm dəp kəriəjan kixi üqün, u uningə hərəmdur. **15** Əgər yeməklignig tütəylidin kərinixingni əzabğa kəyənə bolsang, mehır-muhəbbət yolidə mangioqən bolisən. Məsih uning üqün Əz jenini pida kilip əlgən, bu [kərinixingni] yeməklignig bilən nabut kılma! **16** Əmdi silər yaxhi dəp kəriəjan ixlərnig yaman deyilixigə səwəbqi bolup kəlmanglar. **17** Qünki Hudaning padixəhlik yemək-iqməktə əməs, bəlki Mukəddəs Rohta boləjan həkəyaniylik, inəklik-hətirjəmlək wə xadlıktidur. **18** Bularda yaxap Məsihkə hizmət qiləjuqi kixi Hudani hursən kilidu wə insanlarning tərplixigə sazawər bolidu. **19** Xuning üqün əzimizni inəklikni ilgiri süridəjan wə bir-birimizning etikadını kərup qikidəjan ixləroğa atayli. **20** Yeməkligni dəp Hudaning əjrinə nabut kılmanglar. Həmmə nərsə dərwəkə həlaldu; biraq birsı yegini bilən [etikadida] putlaxsa, u uningə yaman hesablinidu. **21** Xuning üqün gəx yeyix, xarəb iqix, xundakla baxğa həkəndək ixlarni kilixing kərinixingni gunahğa teyilduridəjan, əzabğa kəyidəjan yaki uni ajizlaxturidəjan bolsa, bularni kılmioşining tüzük. **22** Sening [mələm bir ixni kilixğa] ixənqing barmu? Əmdi bu ixənq Huda bilən sening arəngdiki ixtur. Əzi kiliwətkən ixni toşra dəp kəriəjan, xuningdin wijdanimu əyibkə buyrulmioqən kixi nemidəgən bəhtlik-hə! **23** Ləkin [yeməklignig] gumanlinip turup yənə xuni yegən kixi əyibkə buyrulidu, qünki buni ixənq bilən yemigən. İxənqin bolmioqən həkəndək ix gunahtur.

15 Əmdi etikadimiz küqlük boləjan bizlər əzimizni kənaətləndürüxnəla oylımay, bəlki etikadi ajizlarningmu ajizliklırini kətüriximiz kerək. **2**

Hərbirimiz öz yekiniimizning etiqadini qurup qikixi üqün, uning bəht-bərikitini kəzləp, uni hursən kilixka intiləyli. **3** Qünki hətta Məsilhmu Əzini kanduruxni oylimiojanidi. Bu toqrisida mukəddəs yazmilarda mundak pütülgən: «Sən [Hudani] həkərat kילוanlarning həkəratliri Mening üstümgə qüxti». **4** Qünki burunda [wəhij bilən] pütülgən yazmilardiki həkəysi səzlər bizgə egitix üqün yeziloqan bolup, məksiti mukəddəs kitablardin kəlgən səwr-takət wə ilhəmbəhx arkilik bizdə azru-ümidning boluxi üqündür. **5** Əmdi səwr-takət wə ilhəmbəhxning Igsi Huda siləni Məsilh Əysani ülgə kilip, əzara bir oy-niyətkə kəltürgəy; **6** buning bilən silər Hudani, yəni Rəbbimiz Əysa Məsilhning Atisini bir jan bir dil bilən bir eoizidin uluqiloqaysilər. **7** Xunga, Məsilh siləni qəbul kilip, Hudaqə xan-xəwəp kəltürginidək, silərmu bir-biringlarni qəbul kilinglar. **8** Qünki silərgə xuni eytimənkə, Əysa Məsilh Hudaning ata-bowilarqə bərgən wədilirini ispatlax üqün, xu arkilik əllərmu Hudaning rəhjim-xəpkitini kərtip uni uluqilixi üqün, hətnə kילוanlarqə Hudaning həkikitini yətküzüqüqə hizmətkar süpitida təyinləndi. Bu huddi [mukəddəs yazmilarda]: — «Xunga Sanga əllər arisida mədhijə oquymən, Wə Səning naminigə küyləymən» — dəp yeziloqanidi. **10** Wə U yənə: — «Əy əllər, [Huda]ning həlki bilən billə xad-huram bolunglar!» — dəydu. **11** Wə yənə U: — «Əy barlik əllər, Pərwərdigarni mədhijiyənglar, Əy pütkül qowmlər, Uni uluqilanglar!» — dəydu. **12** Yənə, Yəxəna [pəyojəmbərmu] mundak dəydu: — «Yəssəning yiltizi bolqan kixi məydanqə qikidu, əllərgə həkimlik kילוidoqan zat ornidin turidu; Əllər dərwəqə Uningqə ümid baqlaydu». **13** Əmdi ümidning Igsi Huda Əzigə ixiniwatqanlikinglardin kילוinglarni toluq xad-huramlik wə tinq-hatirjəmlikkə toldurqəy, xuning bilən Mukəddəs Rohning küq-kudriti bilən ümidkə toluq taxkaysilər. **14** I kəringdaxlirim, kənglänglarning məhribanlik bilən toloqanlikioqə, mol bilimlər bilən toluq bezəlgənlikigə, xundakla bir-biringlarqə əzara jekiləp bəwəydidioqanlikinglarqəimu kayilmən. **15** Xundak bolsimu, Huda manga ata kילוqan xapaət tūpəylidin mən silərgə bir kəsim tərəplərdin nəqəqə ixlarni əslitip qoyuxka səl jür'ətlik bolup uxbu hətni yazmaqtimən. **16** Xu xapaət bilən mən Hudaning hux həwirini yətküzüp kəhindək Uning ibaditini həmmə yərdə wəjudkə kəltürüx hizmitidə [Yəhudi yəməs] əllərgə Məsilh Əysaning hizmətkari bolup təyinləndim. Bu hizmitimning məksiti əllərnig Hudaqə sunidioqan ibaditi Mukəddəs Roh arkilik pak-mukəddəs kilingip, Hudani hursən kילוidoqan kurbanliktkək Uning qəbul kילוixioqə layik boluxi üqündür. **17** Xuning üqün Məsilh Əysada bolqanlikimdin Hudaning manga tapxuroqanliridin pəhirlinimən. **18** Qünki əllərnig Hudaqə itaət kilixi üqün Məsilhning manga kilduroqanliridin baxka həqənməni tiloqə elixka həddim əməs. Səz wə əməllər arkilik, əlamətlək məjzilər wə karamətlər arkilik, Mukəddəs Rohning küq-kudriti bilən Yerusalemdin baxlap illirikon əlksigiqə aylinip həmmə yərdə Məsilhning hux həwirini toluq jakarladim. **20** Xundak kilip baxkilar səloqan ulning üstigə bina salmaslik üqün, əzəldin Məsilhning nami anglanmioqan yərlərdə bu hux həwərnə jakarlaxka

intilip kəldim. **21** Bu toqrisida [mukəddəs yazmilarda] eytiloqinidək: — «Uningdin həwərsiz bolqanlar Uni kəridu, Anglimioqanlar anglap qüxinidü». **22** Mana, xu [hizmətlirim] səwəbidin yeninglarqə berixni kəp kətim oylioqan bolsammu, lekin tosuloqularqə uqrap baralmidim. **23** Ləkin hazır muxu ətrəplarda [hux həwəp yətküzülmigən] yərlər manga kəlmioqanliktin, həmdə kəp yillardin bəri siləni yətkəp bəri x aruzum bolqanliktin, Ispaniyəgə beriximda silərnimu yətkəp ətməkqimən. Səpirimdə əldi bilən silər bilən kərtüxip, bir məzgil həmrəhlikinglardin toluq huxallinip, andin silərnig yərdimiglarida səpirimni dawəmlaxturuxumni ümid kilingən. **25** Biraq hazır bolsa Yerusalemoqə bəri, u yərdiki mukəddəs bəndilərnig hizmitidə boluxka ketiwatimən. **26** Qünki Makedoniyə wə Ahaya əlkiliridiki jamaətlər Yerusalemdiki mukəddəs bəndilər arisidiki yoqsullarqə ianə toplap yərdəm berixni layik kərdi. **27** Bu ixni ular bərhək layik kərdi; əməliyətə bolsa ular Yerusalemdikilərgə kərzdardur. Qünki əllər [Yəhudi yə kəringdaxlarning] rohiy bəhtliridin bəhrimən bolqan bolsə, maddiy jəhəttin ularqə yərdəm bəri xkə toqra kəlidu. **28** Mən bu ixni pütürgəndin keyin, yəni [Yerusalemdiki] kəringdaxlarning [jamaətlərnig etiqadining] bu mewisini qəbul kילוixini jəzmənəlxetürgəndin keyin, siləni yoqlap etip Ispaniyəgə barimən. **29** Yeninglarqə baroqinimda, Məsilhning toluq bəht-bərikitini silərgə elip bəridioqanlikimni bilimən. **30** Kəringdaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsilh wə [Mukəddəs] Rohning məhür-muəhbəbbiti bilən silərdin etünimənkə, mən üqün Hudaqə dua kilip mən bilən birliktə kürəx kילוqaysilər — **31** mening Yəhudi yə əlksidiki etiqad kילוqanlarning yaman niyətliridin saqlinixim, xuningdək Yerusalemdə in'amni yətküzüx hizmitimning xu yərdiki mukəddəs bəndilərnig qəbul kילוixioqə erixixi üqün **32** həmdə ahirdə Huda buyrusə, pəkirning xad-huramlik bilən yeninglarqə bəri, silər bilən ortək istirəhət kiliximiz üqünmu dua kילוqaysilər. **33** Amanlik-hatirjəmlik Igsi bolqan Huda həmminglar bilən billə bolqay! Amin!

16 Kənhria xəhridiki jamaətnig hizmətqisi singlimiz Fibini silərgə təwsiyə kilip tonuxurimən; **2** uni mukəddəs bəndilərgə layik Rəbning muəhbəbbidə qəbul kilip kütüwaloqaysilər, uning həkəndək ixtə silərgə həjiti qüxsə, uningqə yərdəm kילוqaysilər. Qünki u özimu nuroqun kixilərgə, jümlidin mangimu qong yərdəmqə bolqan. **3** Mən bilən birgə ixligən, Məsilh Əysada bolqan hizmətdaxlirim Priska bilən Akwilaoqə salam eytkaysilər **4** (ular meni dəp öz həyatining heyim-hətirigə qarimidi. Həm yaloqz mənə əməs, bəlkə əllərdiki barlik jamaətlərmu ulardin minnətdardur). **5** Ularning ailisidə jəm bolidioqan jamaətkimu salam eytkaysilər. Asiya əlksidin Məsilh kə etiqadta əng dəsəpki mēwə bolup qikqan, səyümlüküm Epənitkə salam eytkaysilər. **6** Silər üqün kəp əjir singdürgən Məryəmgə salam eytkaysilər. **7** Mən bilən zindandax bolqan, Yəhudi yə kəringdaxlirim Andronikus wə Yunayoaqə salam eytkaysilər. Ular məndin əwwal Məsilhə bolqan bolup, rosullar arisidimu əbruyluqtur. **8** Rəbbimizdə bolqan səyümlüküm Ampliyatka salam eytkaysilər. **9** Biz birgə ixligən Məsilhə bolqan

hizmətdiximiz Urbanus wə səyümlüküm Stahuslaroşa salam eytkaysilər. **10** Sinaklardin ötkən, Məsihtə sadik ispatlinip kəlgən Apeliska salam eytkaysilər. Aristowulusning ailisidikilərgə salam eytkaysilər. **11** Yəhəduy qerindixim Hərodियोноşa, Narkisning ailisidikilərdin Rəbdə boləqanlaroşa salam eytkaysilər. **12** Rəbning hizmitidə japa tartiwatқан Trifena wə Trifosa hanimoşa salam eytkaysilər. Rəbning hizmitidə nuroşun japa tartқан səyümlük [singlim] Pərsiska salam eytkaysilər. **13** Rəbdə tallanoşan Rufuska wə uning mangimu ana boləqan anisoşa salam eytkaysilər. **14** Asinkritis, Filigon, Hərmis, Patrobas, Hərmas wə ularning yenidiki qerindaxlaroşa salam eytkaysilər. **15** Filologus wə Yulyaşa, Neriüs wə singlisişa, Olimpas wə ularning yenidiki barlik muqəddəs bəndilərgə salam eytkaysilər. **16** Bır-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. Məsihning həmmə jamaətliridin silərgə salam! **17** Qerindaxlar, silərdin xuni ətünimənki, silər өгəngən təlimgə karxi qıqqan, aranglarda ihtilaplarni pəyda kilidioşan wə adəmni etiқad yolidin teyilduridioşan kixilərdin pəhəs bolunglar, ulardın neri bolunglar. **18** Bundaқ kixilər Rəbbimiz Məsihkə əməs, bəlkı öz karnioşa qul bolidu; ular silik-sipayə gəplər wə huxamət səzliri bilən saddilarning qəlbini azduridu. **19** Silərnin Rəbkə boləqan itaətmənlikinglardin həmməylən həwər tapti. Xunga əlwalinglardin xadlinimən; xundaktimu, yahxi ixlar jəhəttə aқil boluxunglarni, yaman ixlaroşa nisbətən nadan boluxunglarni halaymən. **20** Amanlik-hatirjəmlik Iğisi boləqan Huda uzun ətməy Xəytanni ayaş astinglarda yənjyidu. Rəbbimiz Əysaning mehір-xəpkiti silərgə yar boləşay! **21** Hizmətdixim Timotiy, Yəhəduy qerindaxlirim Luyus, Yason wə Sospatirlərdin silərgə salam. **22** (uxbu hətkə qələm təwrətküqi mənki Tərtiymu Rəbdə silərgə salam yollaymən). **23** Manga wə əyidə daim yioşilidioşan pütün jamaətkə sahıbbhanlik kilidioşan Gayustin silərgə salam. Xəhərninğ həziniqi Erastus silərgə salam yollaydu, qerindiximiz Kuwartusmu xundak. **24** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehір-xəpkiti həmminglaroşa yar boləşay! Amin! **25** Uzun zamanlardin buyan süküttə saқlinip kəlgən sirning wəhiy kilinixi boyiqə, mening arқilik yətküzülgən bu hux həwər, yəni Əysa Məsihning jakarlinixi bilən silərni mustəhkəmləxkə qadir Boləşuqişa [xan-xəpəp boləşay]! (**aiōnios g166**) **26** Sir bolsa insanlarni etiқadtiki itaətmənlik yolioşa elip berix üqün, mənggü həyat Hudaning əmrigə binaən həm biwasitə həm burunqi pəyoşəmbərlərninğ yezip qalduroşanliri arқilik, həzir barlik əllərgə wəhiy kilindi; (**aiōnios g166**) **27** xundak qiləşan birdinbir dana Boləşuqi Hudaşa Əysa Məsih arқilik xan-xəpəp əbədil'əbəd boləşay! Amin! (**aiōn g165**)

Korintliklar o'ra 1

1 Hudaning iradisi bilan Məsih Əysaning rosuli döp qakiriloqan mənki Pawlustin wə qerindiximiz Sostenistin Korint xəhīridiki jamaətka, Məsih Əysada pak-muqəddəs kīlinip, «muqəddəs bəndilirim» döp qakiriloqlar o'ra wə xuningdək hər yərlərdə Rəb Əysa Məsihning (U ular o'ra wə bizgə mənəsup!) namioqə nida kīloqūqilarning həmmisigə salam! **3** Atimiz Huda həmə Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehīr-xəpəkət wə hatirjəmlik boləy! **4** Hudaning Məsih Əysada silərgə ata kīlinəqan mehīr-xəpəkəti tūpəylidin Huda yimoqə hərdəim təxəkkūr eytimən; **5** buning bilən silər Uningdə hər tərəptə, həkəndək səzdə, hər tərəptiki bilimlərdə bay kīlinəqansilər, **6** huddi Məsihning guwahlikī silərdə təstikləyənəndək. **7** Xuning bilən silərdə həkəndək rohiy iltipət kəmlik kīlməstən, Rəbbimiz Əysa Məsihning ayan kīlinixini kūtisilər; **8** U yənə silərnə ahirəuqə mustəhkəmləyduki, Rəb Əysa Məsihning kūni kəlgūqə əyibəz səklinisilər; **9** Huda səzidə turoquqūdur — silərnə Əz Oqlī Rəb Əysa Məsihning sirdax-həmdəmlikigə qakirəuqū dal Uning Əzīdur. **10** Əmdi mən silərdin Rəbbimiz Əysa Məsihning nami bilən xuni etūnimənki, i kerindaxlar, gepinglar bir yərdin qīksun, aranglarda bəlgūntūrlīk bolmīsun, bir kīrdin, bir niyətə kəml birləxtirūlūnglar; **11** Qūnki Klōwining alīsīdikilərnəng mənə silər toqranglarda eytixiqə, i kerindaxlirim, aranglarda talax-tartixlar bar ikən. **12** Deməkū boləjnim xuki, hərbiringlar: «Mən Pawlusning tərəpdari», «Mən Apollōsning tərəpdari», «Mən Kefasning tərəpdari wə «Mən Məsihning tərəpdari» dawatisilər. **13** Əjəba, Məsih bəluğənənikən? Silər qūn krestləngən adəm Pawlusmidī? Silər Pawlusning namioqə qəməldirūldinglərmu? **14** Mən Huda o'ra təxəkkūr eytimənki, aranglərdin Krispus bilən Gayustin baxka həkqaysinglərnī qəməldürmidim; **15** xuning bilən həkqim mən əzining namida adəmlərnī qəməldürdi, deyəlməydu. **16** Durus, mən yənə Istifanasning əyīdikilərnimū qəməldürdüm; baxka birəwnī qəməldürginimni əsliyəlməymən. **17** Qūnki Məsih mənī adəmlərnī qəməldürūxkə əməs, bəlki hux həwərnī jakar laxkə əwəttī; unī jakar lax bolsa insanning həkəmlīk səzliri bilən bolmaslikī kerək; undək boləjanda Məsihning kresttikī [kurbənlīqining] kūyī yəkītiləqan bolīdu. **18** Qūnki kresttikī kurbənlīkī toqruluxkə səkəlam həkəlakətəkə ketiəwtəqanlar o'ra əhməklik, əmma kūtuldu ruluəwtəqan bizlərgə Hudaning kūq-kudritidur. **19** Qūnki mundaq pūtūlgənki, «Mən danixmənəlnəng danixmənlikini yəkītimən, akillərnəng akillikini qətkə kəkīmən». **20** Undəkta, danixmənəlnər kənī? Təwrat əlimaliri kənī? Bu dunyadiki bəs-munəzirə kīloqūqilar kənī? Huda bu dunyadiki danalīqnī əhməklik döp kərsətəkən əməsmu? (aiōn g165) **21** Qūnki Huda danalīkī bilən bəkītkini boyiqə, dunya əz danalīkī arkīlīk Hudanī tonumioqan, xunga Huda əhmīkənə döp karəloqan, jakarliniwətkən sək-kəlam arkīlīk uningə ixəngūqilərgə nijətlīk yətkūxixini layīk kərgən. **22** Qūnki Yəhudiylər məjizilik əlamətlərnī, greklar bolsa «danalīk»ni tələp kīlīdu; **23** əmma biz bolsək Məsihni, yənī krestləngən Məsihni jakarlaymiz; bu

Yəhudiyləroqə nisbətən bizərlīk ix, əllərgə nisbətən əhmīkənīlīk döp karīlīdu; **24** əmma qakiriloqanlar qūqūn eytkənda, məyli Yəhudiylər bolsun yəkī greklar bolsun, Məsih Hudaning kūq-kudriti wə Hudaning danalīkīdur. **25** Qūnki Hudaning əhmīkənīlīkī insanlārnəng danalīkīdin üstündur, Hudaning əjizlikī insanlārnəng kūyīdin üstündur. **26** Qūnki, i kerindaxlar, silərnəng qakiriloqan wəktītkī hālingərlə üstidə oylīnīp bəkīnglar; qakiriloqanlar arīsida insaniy tərəptin dənə karəloqanlar anqə kəp əməs, kūq-həkūqkə igə boləqanlar anqə kəp əməs, əksəngəklər anqə kəp əməs idi; **27** bəlki Huda danalārnī hijalətkə kəldurux qūqūn bu dunyadiki əhmək sanəloqlārnī tallīwəldi; kūyīklərnī hijalətkə kəldurux qūqūn bu dunyadiki əjiz sanəloqlārnī tallīwəldi; **28** U yənə bu dunyadiki kədīrsizlərnī, pəs kərūlīdīdīqanlārnī tallīwəldi, «yək boləqan nəsīlər»ni məwjut xəy'ilərnī yəkqə qīkīriwətx qūqūn tallīwəldi. **29** Uning məksīti Huda əldidə həkət at igisi məhtənməslik qūqūndur. **30** Əmma Uning tərəpidin silər Məsih Əysada turīsilər; U bizgə Hudadin kəlgən danalīk, həkqənīylik, pak-muqəddəslik wə hərəlīk-azadlik kīlinəqandur; **31** xuningdək [Təwrat] pūtūlgəndək: «Pəhīrlīnīp məhtioqūqī bolsa Rəbdin pəhīrlīnīp məhtisun!».

2 Mən bolsam, i kerindaxlar, yeningləroqə barəjnimda, Hudaning guwahlikini jakar lax qūqūn hək gəpdənlik yəkī əkil-danalīk ixtipət kəlgən əməsmən; **2** qūnki mən aranglarda Əysa Məsihdin baxka, yənī krestləngən Məsihdin baxka həkqəmīni bilməslikkə bəl bəoljənānidim; **3** mən aranglarda boləqan wəktimda əjizlikə, kərkunqta wə titrigən hələttə bolattim; **4** mənəng səzīrim hək jakar līxim bolsa adəmni kəyil kīloqūdək insaniy danalīk səzlər bilən əməs, bəlki Rohning əlamət kərsitixliri wə kūq-kudrət bilən boləqan idi. **5** Buningdin məksət silərnəng etīkədinglərnī insaniy danalīkə əməs, bəlki Hudaning kūq-kudritigə bəoljənsun dēgəndin ibarət idi. **6** Həlbuki, kəmalətkə yətkənələr arīsida biz danalīqnī bəyan kīlimiz; bu danalīk bu dəwrdiki danalīk əməs, yəkī bu dəwrdiki həkūmranlārnəng danalīkī əməs (ulər zəwallīkə yūz tutkəndur); (aiōn g165) **7** əmma biz bir sīrnī əxkarīlap, Hudaning bir danalīqnī bəyan kīlimiz; Huda əslidə əxkarə kīlinmīqan bu danalīqnī bərlīk dəwrlərdin burun bizning xən-xəpəkə mūyəsər boluximiz qūqūn bəkītkənīdi. (aiōn g165) **8** Bu danalīqnī bu dəwrdiki həkūmranlārnəng həkqaysisi qūxīnīp yətmīgənīdi; unī qūxīnīp yətkənə bolsa, xən-xəpərnīng Iğisi boləqan Rəbni krestlimīgən bolattī. (aiōn g165) **9** Həlbuki, [Təwrat] pūtūlgəndək: — «Əzini səyngənlərgə Hudaning təyyariloqlārnī — Dəl həkqəndək kəz kərmīgən, Həkqəndək kūlək ənglīmīgən, Həkqəndək kəngūl oylap bəkmīqən nəsīlərdur». **10** Əmma bu nəsīlərnī Huda Rohī arkīlīk ayan kīldi; qūnki Roh bolsa həmmə ixlārnī, hətta Hudaning qongqur təglirini inqīkīləp izligūqūdur; **11** Qūnki insanlarda, insanning kənglīdikini bilgūqī xu insanning rohīdin bəxka nəsə bərmu? Xuningə oħxax, Hudaning Rohīdin bəxka, Hudaning kənglīdikilirini bilgūqī yəkqur. **12** Əmma bizning qəbul kīloqūnimiz bolsa bu dunyadiki roh əməs, bəlki Hudadin kəlgən Rohtur; dəl xundək boləqəqkə biz Huda tərəpidin bizgə səhiylik bilən ata kīlinəqan

nərsilərnı bilip yetaləymiz. **13** Bu ix-xəy'lərnı insaniy danalıqtın ęitilgen sęzler bilən əməs, bəlkı [Mukəddəs] Rohtın ęitilgen sęzler bilən, rohiy ixlarnı rohiy sęzler bilən qüxəndürüp sęzlaymiz. **14** Əmma «janıqta tawə» kixi Hudaning Rohtın ęitilgen ixlirini qobul kılmaydu, qünki bu ixlar uningta nisbətən əhmkiñalılıqtur; u ularni heq qüxinip yetəlməydu, qünki ular roh bilən pərk etilip baħalınixi kerəktur. **15** Rohka təwə kixi həmmə ixlərota baħa berələydu; əmma uningota bolsa heqkim baħa berəlməydu. **16** Qünki kim Rəbning oy-kənglini qüxinip yetip, Uningota məsliħatqi bolalisun? Əmma biz bolsak Məsiħning oy-kəngligə igimiz.

3 Lekin mən, i kerindaxlar, Rohka təwə kixilərgə sęz kıloqandək silərgə sęz kılamay keliwatımən; əksiqə silərnı ətkə təwə kixilər, Məsiħdə boləjan bowak heşablap silərgə sęzləxkə məjbur boldum. **2** Mən silərgə süit iqtüzdüim, gəxni yetgüzimdim; qünki silər gəxni həzim kılalmaytinglar, xundakla həzirmu tehi həzim kılalmasılar; **3** Qünki silər yənila ətkə təwəursilər. Aranglarda həşəthorluk wə talax-tartixlar bar boləyoqak, silər ətkə təwə əməsmu, insanlarqə mengiwatımsılar? **4** Qünki birsi «Mən Pawlus tərəpdari», baxka birsi «Mən Apollos tərəpdari» desə, silər pəkət insanlarning yolida mangojan bolup qalmasılar? **5** Apollos degen kim? Pawlus kim idi? Biz pəkət silərnı ęitəkdinglarota wasitiqi bolduk, halas; hərbirimiz pəkət Rəb bizgə təkşim kılojini boyiqə wəziyə ada kılidiojan hizmətkarlar, halas, xundak əməsmu? **6** Mən tiktim, Apollos suojardi; əmma estürgüqi bolsa Hudadur. **7** Xunga tikküqi heqnemigə heşab əməs, suojaroquimu heqnemigə heşab əməs, pəkət estürgüqi Huda Əzi həmmidur. **8** Əmma tikküqi wə osa kılojuqi bolsa bir məksəttidur; xundaktimu hərbi ezi əjri boyiqə in'amini qobul kılidu. **9** Qünki biz Hudaoja təwə meħnətdaxturmiz; silər bolsanglar Hudaning baq-etizi, Hudaning kurulusisilər. **10** Hudaning manga təkşim kılojan meħir-xəpkiti boyiqə, huddi usta memardək ul saldim, andin baxka birsi uning üstigə kuruwatidu. Əmma hərbi kurojuqi kəndək kuruwatkanlıqota eħtiyat kılsun. **11** Qünki selinojan ulni, yəni Əysa Məsiħdin baxka heqkəndək ulni selixkə bolmaydu. **12** Əmdi birsi bu ul üstigə altun, kümüx, kımmətlik taxlar, yaqraq, qəplər, saman salsa, **13** hərbirining singdürgən əjrining kəndəkliki kərnidü; qünki xu küni uni axkarə kılidu, qünki uning məħiyiti otta kərnidü; ot hərbi kixining əjri, kəndək məħiyətinn boləjanlıqini sinaydu. **14** Birsining ul üstigə kurojan ixi puhta saklinip qalsa, u in'amota erixidu; **15** Birsining kurojini köyüp kətsə, u ziyən tartidu; u ezi kutulidu, əmma goya ottin etüp kutulojan birsigə ohxap qalidu. **16** Əjəba, özünqlarning Hudaning ibadəthanisi ikenliklarnı wə Hudaning Rohtın ęitilgen silərdə turəjanlıqini bilməsiyar? **17** Birsi Hudaning ibadəthanisini harab kılsa, Huda uni harab kılidu; qünki Hudaning ibadəthanisi pak-mukəddəstur, silər dəl xundaksilər. **18** Heqkim ez-əzini aldimisun; birsi əzini bu dəwrədə dana dəp sanisa, nədan bolup qalsun; xuning bilən u dana bolidu. (aiñon g165) **19** Qünki bu dunyadiki danalıq Hudaoja nisbətən əhməkliqtur; qünki: — «U danixmənlərnı ez hiyligərligining tuziqota alidu», dəp wə yəne: «Rəb danixmənlərnı oy-hiyallirning tutami yəklükini bilidu» dəp pütüklüktur. **21** Xunga

heqkim insan degənlərnı pəhrilnıp danglimisun; qünki həmmə məwjudatlar silərgə təwədu; **22** Pawlus bolsun, Apollos bolsun, Kefas bolsun, dunya-jahan bolsun, hayət bolsun, əlüim bolsun, həzirki ixlər bolsun, kəlgüsi ixlər bolsun, həmmisi silərgə mənsuptur; **23** silər bolsanglar Məsiħning, Məsiħ bolsa Hudaningkidur.

4 Birsi biz toqruqluk birnemə deməkqi bolsa, bizni Məsiħning hizmətkarlıri wə Hudaning silirli amanat kılinəjan oqojidarlar dəp bilsun. **2** Əmdi oqojidar degənlərdin tələp kılinidiojini xuki, ular wapadar-sadik boluxi kerəktur. **3** Əmma mən silər təripinglərdin yaki baxka hərəkəndək insaniy sot təripidin sürüxtürüp baħalansam, bu mən üqün zioqırqılık ix; mən hətta ezüm toqruqluk sürüxtürüp olturmaymən. **4** Qünki wijdanım əyibləydiojan heqkəndək ixlirimdin həwirim yok; əmma bu ixning ezi meni heqkanıy dəp aqlımaydu; meni sürüxtürüp baħalıyojuqi bolsa Rəbdur. **5** Xunga waqtı-saiti kəlmigüqə, yəni Rəb kəlmigüqə heq ix toqruqluk heqüm qıkarınglar; Rəb kəlgəndə u karəngəjuluktiki yoxurun ixlarnı axkarılaydu, kəlb-dillərdiki barlık oyniyətlərnı ayan kılidu; xu qaodə hərbi Huda təripidin təriplidü. **6** Əmma, i kerindaxlar, bu ixlarnı silərnıng mənpətinglarnı dəp ezüimgə wə Apolloska tətbiklidim; məksət silər biz arklıq «pütülgənnin dairisidin həlqipi kətmənglar» degen sawakni ęəginixinglar, xundakla heqkəysinglarning məlum birsini baxka birsidin üstün dəp pəhrilnıp təkəbburlixip kətməslikinglar üqündur. **7** Qünki kim seni baxka birsidin üstün kılidu? Sanga ata kılinəjan nərsidin baxka səndə yəne nemə bar? Həmmə sanga berilən tursa, nemixka «Məndə əsli bar idi» dəp pəhrilnıp kərengləp ketisən? **8** Silər allıkaqan toyunup kətinglar! Allıkaqan beyip kətinglar! Silər bizsiz pərixahlar bolup heqüm sürdünglar! Kaxki silər heqikətən heqüm sürgən bolsanglaridi — undakta biz silər bilən bilə heqüm sürgən bolattuk! **9** Qünki Huda rosullar boləjan bizlərnı əlüimgə məħkum boləjan adəmlərdək əng aħirota koyup sazayı kılip otturiota qıkarəjan, dəp oylaymən; qünki biz pütkül ələmgə, yəni həm pərixitilərgə həm insanlota bir hil tamaxa bolduk. **10** Biz Məsiħ üqün əhmək sanaləjanlarmiz, əmma silər Məsiħdə danasılar! Biz əjiz, əmma silər küqlüksilər; silər izzətlik, əmma biz har; **11** Həzirki dəkikigiqə aq-yalıngaq, qəngqap yürməktimiz, dumbalinip, sərgəndən, makansiz bolup yürməktimiz; **12** əz kolimiz bilən ixlər japa tarmaktimiz; aħanətkə qəlojanda yaxhılık tiləwatimiz; ziyənkəlikkə uqrijoqanda, qidawatimiz; **13** tələmətkə uqrijoqanda, [biz ularni] qiraylıkqə [towioja] ündəymiz; biz jaħanning daxlıli, insanlarning süpüründisi dəp qariliwatimiz, ta həzirojuqə xundak. **14** Bu ixlarnı yezixim, silərnı hijalətkə kaldurux üqün əməs, bəlkı seyümlük balilirim süpitidə silərgə nəsiħət kıliwatımən; **15** qünki silərnıng Məsiħdə tımənligən tərbiyiligüqiliringlar bolsimu, silərnıng atanglar kəp əməstur; qünki mən Məsiħ Əysada bolup silərnı hux həwər arklıq tərəldürüp ata boldum. **16** Xunga mən silərdin etünimənkı, meni ülgə kılinglar. **17** Dəl bu səwəbtin mən Rəbdə boləjan əz seyümlük wə ixənqlik oqulım Timotiyni yeninglarota əwəttim; hərkəysi jaylardiki jamaətə ęətkənlirimgə ęgixip, u silərgə Məsiħdə boləjan yollirım toqruqluk

aslitidu. **18** Əmma bəziliringlar, «Pawlusni yenimizoja kəlməydu», dəp kərəngləp kəttinqlar; **19** biraq Rəb buyrusa mən pat arida yeninglaroja barimən; xu qaojda mən kərəngləp kətkənərləning səzlini əməs, bəlki ular da boləjan küq-kuđrətni kərtüp baqay. **20** Qünki Hudaning padixahlıki səzdə əməs, bəlki küq-kuđrəttə ispatlinidu. **21** Əmđi nemini halaysilər? Yeninglaroja tayəq kətirüp berixəmmimü, yaki meħir-mulayimlik roħı da berixəmmimü?

5 Hərtərəptin xu angliniwatiduki, aranglarda buzukqilik bar ikən — bundak buzukqilik həttə taipilər arisidimü tiləja elinmaydu — u bolsimü birsining öz atisining ayalıəja qeqilixtin ibarət. **2** Əmma silər yoojinap kərəngləp kəttinqlar! Bu rəzil ixni sadir kıləjan kixi arimızdin kooqliwetilsun dəp ekünüxünglaroja toorə kəlməmdü! **3** Qünki gərqə təndə silər bilən bəllim bolmasimü, əmma roħta silər bilən billə bolux süpitidə allıkaqan xundak mən xu həkümni qıqardimki, **4** (həmminglar Rəb Əysa Məsiħning namida jəm boləjanda, özümning roħim silər bilən bolup, Rəbbimiz Əysa Məsiħning küq-kuđritigə tayinip) — **5** xundak kıləjan kixining ətliri həlak kılinsun, xuning bilən uning roħi Rəb Əysaning künidə kutkuzuluxi üçün Xəytanning ilkiğə tapxurulsun. **6** Silərləning qongqilik kıləjəninglar yahxi əməs. «Kıqıkkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yoojinitidu» dəp bilməmsilər? **7** Kona hemirturuqni qıqirwetinglar; xuning bilən silər əsli hemirturuqsız hemirdək yengi bir zuwula bolısilər; qünki «ətüp ketix heyti»[diki kəzimiz] boləjan Məsiħ kurbanlık kılindi; **8** xunga heytni yaman niyətlük wə rəzillik boləjan hemirturuq bilən əməs, bəlki səmimiylük wə həkikət boləjan petir nan bilən təntənə kılıp etküzəyli. **9** Mən [aldinkı] həttə silərgə buzukqilik kıləjuqılar bilən arılxmanglar dəp yazəjanidim; **10** əmma bu deginim bu dunyadiki buzukqilik kıləjuqılar, yaki nəpsaniyətlər, yaki kəzəplər yaki butpərəslər bilən arılxmanglar deginim əməs; undak boləjanda dunyadin ayirilixkə məjbur bolattinglar; **11** əmma həzirki bu hetimdə yazəjinim xuki, özini «kəridax» dəp atıwaləjan əmma xundakla buzukluk kıləjuqi, nəpsaniyəti, butpərəs, hərakəkəx yaki kəzəp bolsa, undak bir kixi bilən arılxmanglar, həttə uning bilən həmdastıhanmü bolmanglar. **12** Sirttikilərnı həküm qıqirip bir tərəp kılixning mən bilən nemə munasiwiti? Ləkin iqinglardikilərnı əzünglar həküm qıqirip bir tərəp kılix silərləning ixinglar əməsmü? **13** Ləkin sirttikilərləning üstigə bolsa Huda Əzi həküm qıqiridu. Xunga «bu rəzil adəmnı aranglardın qıqirwetinglar».

6 Silərləning aranglarda əzara arazlık ix bolsa, uni mukəddəs bəndilərləning bir tərəp kılixiəja tapxurmay, həkkanıysızlarning aldidə dəwalixixkə petinaləmsilər? **2** Mukəddəs bəndilərləning dunyani sorak kılidiəjanlikini bilməmsilər? Əgər dunyani silər sorak kılidiəjan ix bolsa, əmđi ziojıqilik ixlarnı həl kılixkə yarıməmsilər? **3** Pərixtilər üstidimü həküm qıqiridiəjanlikimizni bilməmsilər? Xundak boləjanikən, bu həyattiki ixlarnı həl kılix kənqilik ix idi? **4** Silərdə muxu həyattiki ixlər üstidın həküm kılix zörür tepiləjanda, jamaət arisida təwən dəp kəraləjanlarnı uni həl kılixkə salməmsilər? **5**

Muxulərnı silərnı hijalətkə qaldurux üçün dəwatimən. Əjəba, aranglarda öz kəridaxlıri otturisida həküm qıqarəjudək dana kixi yokmu, həttə birimü yokmu? **6** Uning ornida, kəridax bilən kəridax dəwalixiwatidu, — wə kapırlar aldidə xundak kılidu! **7** Əməliyəttə əz aranglarda dəwalərləning boləjanlikini əzi silərgə nisbətən bir əyibtur. Nemixkə uwalqıllıkkə qidiməysilər? Nemixkə nəhəkqıllıkkə yol kəyməysilər? **8** Əksiqə, silər nəhəkqilik kılıwətilər, hiyanət kılıwətilər, yənə kelip kəridaxlırlənglaroja xundak kıliləsilər! **9** Həkkanıysızlarning Hudaning padixahlıkiəja warislik kılalmaydiəjanlikini bilməmsilər? Aldinip kətmənglar! Buzukqilik kıləjuqılar, butpərəslər, zina kıləjuqılar, bəqqiwəzlar, baxkə ərlər bilən buzukluk kıləjuqılar, **10** oqrırlar, nəpsaniyətlər, hərakəkəxlər, təhməthorlar yaki aldamqi-kəzəplər Hudaning padixahlıkiəja warislik kılalmaydu; **11** bəzınglar dərwekə xundak boləjənsilər; əmma silər Rəb Əysa Məsiħning namida wə Hudayimizning Rohi bilən yuyuldunglar, pak-mukəddəs kılindınglar, həkkanıy kılindınglar. **12** «Həmmə nərsə mənə halaldur», əmma həmmə nərsə paydilik boluwərməydu; «həmmə nərsə mənə halaldur», əmma mən heqkəndək nərsining humariəja kul bolmaymən. **13** «Yeməklıklər axkəzan üçün, axkəzan bolsa yeməklıklər üçündür»; əmma Huda u wə bu hər ikisini yokkə qıqiridu; tən bolsa buzukqilik üçün əməs, bəlki Rəb üçündür; Rəb tən üçündür. **14** Huda Rəbni tirildürdi, xuningdək biznimü Əz kuđriti bilən əlümdin tirildürdi. **15** Teninglarning Məsiħning əzaliri ikənlikini bilməmsilər? Undakta, Məsiħning əzalirini elip, pəhixə ayalning əzaliri kıləsam bolamdu? Hərgiz bolmaydu! **16** Kim pəhixə ayal bilən bəjoəlanəjan bolsa uning bilən bir tən bolidu, dəp bilməmsilər? Qünki «[ə-ayal] ikkisi bir tən bolidu» — deyilgəndi. **17** Əmma Rəbgə bəjoəlanəjuqi bolsa Uning bilən bir roħtur. **18** Buzukluktin keqinglar. «İnsanlarning hər bir sadir kıləjan gınaħi əz tenining sirtida bolidu!» — əmma buzukluk sadir kıləjuqi əz tenigə kərxı gınaħ kılidu. **19** Silərləning teninglar silərnı turaləju kıləjan, Huda təripidin silərgə iltipət kılınəjan Mukəddəs Rohning ibadəthanisi, silər əzünglarnı özümningki əməs dəp bilməmsilər? **20** Qünki silər qong bədəl bilən setiwelinoənsilər; xunga teninglarda Hudani uləjuənglar.

7 Əmđi həzir silər hetinglarda otturiəja kəyoəjan soalləroja kələyli, — «Ər ayal zatining tenigə təgmisə yahxidur». **2** Durus. Əmma buzukqıllıqlardın saklinix üçün, hər bir ərkəkning özining ayali bolsun, hər bir ayalning özining eri bolsun. **3** Ər ayalıəja nisbətən ərlük məjburıyitini ada kıləsun, ayalmü erigə nisbətən ayallık məjburıyitini ada kıləsun. **4** Ayal əz tenining igisi əməs, bəlki eri uning igisidur; xuningəja əhəxəlxə, ər əz tenining igisi əməs, bəlki ayali uning igisidur. **5** Pəkət pütün zehninglar bilən dualəroja berilix məksitidə əz makullukunglar bilən waqtinqə birgə yatmaslıkkə kelixkəndinlə baxkə, ər-ayal əzara bir-birining jinsiy hək-təlipini rət kıləmsun. Xundak alahidə məzgildin keyin yənə birgə bolunglar. Bolmisa, əzünglarnı tutuwalalmaydiəjanlikinglardın Xəytan silərnı azdurux pərsitini tepixi mumkin. **6** Əmma mundaq deyixim buyruq yolida əməs, bəlki məsiləhət

yolididir. **7** Əmđi mən barlıq adəmlərnin manga ohxax [boytak] boluxini halayttim; lekin bu ixta Hudaning həmmə adəmgə bərgən öz iltəpatı bar; birsi undak, yənə birsi bundak. **8** Əmma mən jorisiz tənha yaxıoqlar wə tullaroja xuni eytimənki, məndək tənha turıwərsə yahxi bolıdu; **9** əmma əzünglarnı tutuwalalmısanglar, nıkahlıningı; qüncı [ıxk] otıda köygəndın kərə nıkahlık bolıoan yahxi. **10** Əmma nıkahlanıoqların kəlsək, ularoja mən xuni tapılaymənki, — (bu əməlıyətə menıng tapılıoıını əməs, yənıla Rəbningı), ayal erıdın ajraxmısın **11** (əmma u ajraxkan bolsa, u tənha ətəsun, yaki eri bilən yarixıwıalsın); wə ərmu ayalını koyup bərmısın. **12** Kəlojan erylınglaroja kəlsək, mən xuni eytimənki (bu Rəbning eytkını əməs), kərındaxnıng etıqədsız ayalı bolsa wə ayalı unıng bilən turuwerıxkə razi bolsa, u unı koyup bərmısın; **13** [etıqədqı] ayalning etıqədsız eri bolsa wə eri unıng bilən turuwerıxkə razi bolsa, u erıdın ajrıxıp kətmısın. **14** Qüncı etıqədsız ər bolsa etıqədk kılıoan ayalda pak dəp hesablınidı; etıqədsız ayal bolsa [etıqədk kılıoan] kərındaxta pak dəp hesablınidı; bolmısa, pərzəntlırınqlar hərəmdın bolıoan bolattı; əmma ular əmđi pak boldı. **15** Lekin etıqədsız bolıoan tərəpning kəküsi bolsa, u ajrıxıp kətsun; bundak əhwallarda kərındax aka-ukılar, hədə-sıngıllar [nikah məjburiyıtıgə] baolınıp kəlojan bolmaydu; kəndəklə bolmısın Huda bizni inək-hatırəmlikkə yaxaxkə qəkırojanı. **16** Əy [etıqədqı] ayal, erıngni [etıqədk kıldırıp] kütulduralaydıoanlıkıngni nədın bilısən? Əy [etıqədqı] ər, hotunıngni [etıqədk kıldırıp] kütulduralaydıoanlıkıngni nədın bilısən? **17** Həlbuki, Rəb hərəksızımoja kəndək təkşım kılıoan bolsa, kəndək hələttə qəkırojan bolsa, u xuningdə mengıwərsun; mən həmmə jamaətlərdə xundak yolyorukni tapılaymən. **18** Birsi sünnətlik hələttə qəkırıldımu? U kəyta sünnətsiz kılınmısın; birsi sünnətsiz hələttə qəkırıldımu? U əmđi sünnət kılınmısın. **19** Sünnətlik bolıx həqnərsə hesablanmas, sünnətsiz bolıxmu həqnərsə hesablanmas; [həsab bolıdıoını] Hudaning əmrlırıgə əməl kılıxtın ıbarəttur. **20** Hərki kəysi hələttə qəkırılojan bolsa, xı hələttə kəlsun. **21** Sən qəkırılojanda kıl həlıtıdə ıdıngmu? Unıng bilən kəring bolmısın; lekin əgər hərlik pırsıtı kəlsə, unı kəlungdın bərmə. **22** Qüncı Rəbtə qəkırılojan kıl bolsa Rəbning hər ədimıdır; unıngə ohxax, qəkırılıp hər bolıuquımu Məsıhning kılıdır. **23** Silər qəng bədəl bilən setıwelındınglar; insanlaroja kıl bolmanglar. **24** I kərındaxlar, hər bırınglar kəysi hələttə qəkırılojan bolsanglar, xı hələttə Huda bilən bıllə turunglar. **25** Əmma nıkahlanıoqların toqruluk Rəbdın buyruk tapxurıwalmıdın; xundaktımu Rəbdın bolıoan rəhım-xəpkətkə muyəssər bolıoanlıkıng üqün sadıq adəm süpıtıdə öz pıkrımni eytimən. **26** Əmđi həzırkı kıyınlıkka kərıoıanda, ər kıxıngın xı [tənha] hələttə boluxını yahxi ıx dəymən. **27** Ayaloja baolanojan bolsang, undakta, unıng bilən ajrıxıxni oylıma; ayalındın ajrıxıp kəttıngmu? Undakta yənə eylınxıni oylıma. **28** Lekin əylənsəng, sən gunah kılıoan bolmaysən; wə nıkahlanıoqlar nıkahlansa, ularımu gunah kılıoan bolmaydu. Əmma xundək kılsa ular jısmanıy jəhəttə jəpəoja uqrıydu; menıng silərnı unıngdın həlıy kılıoıum bar. **29** Əmma xuni degım barkı,

i kərındaxlar — wəktı kışkıdır. Xunga ayalıkk bolıoanlar ayalsızlardək bolsın; **30** matəm tutkanlar matəm tutmıoanlardək bolsın; bəht-huxalıkkə bolıoanlar bəht-huxalıkkə bolmıoanlardək bolsın; mal-mülük setıwəlojanlar mal-mülüksızlardək bolsın; **31** bu dunyadıki baylıklardın bəhrımən bolıoanlar dunyanı əzıngın təəllukətı dəp bılmısın; qüncı bu dunyadıki həzırkı hələt etıp ketıdu. **32** Əmma sılarınq oqəmsız bolıxunglarnı halaymən. Ayalsız kixi bolsa Rəbning ıxlırını oylaydu, kəndək kılıp Rəbni hursən kılıxning oqəmidə bolıdu. **33** Əmma ayalıkk kixi kəndək kılıp ayalını hursən kılıx üqün bu dunyadıki ıxlarnıng oqəmidə bolıdu; **34** Yənə kelıp ayal wə nıkahlanıojan kızıngın otturısıda pək bar; nıkahlanıojan kız bolsa Rəbning ıxlırınıng, kəndək kılıp həm təndə həm rohta pak-muqəddəs bolıxning oqəmidə bolıdu; əmma yatlık bolıoan ayal kəndək kılıp erını hursən kılıx üqün, bu dunyadıki ıxlarnıng oqəmidə bolıdu. **35** Əmma mən bu səznı silərnıng mənpəətınglarnı kəzdə tutup dəwatımən; boynunglaroja sırtmak selıx üqün əməs, bəlki ıxlırınqlarnıng gızal bolıxı, kənglünglar bəlünmıgən həlda Rəbgə berılıp Unı kütüxünglar kılıoan dəwatımən. **36** Əmma əgər birsi niyət kılıoan kızıoja nisbətən muamıləmmıng durıu bolmıoan yerı bar dəp kərisə, u kız yaxlık bəharıdın etıp kətkən bolsa, ıkkısı əzını tutuwalalmısa, u həlıoıını kılınun, u gunah kılıoan bolmaydu; ular nıkah kılınun. **37** Bırək, birsi əz kənglıdə mukım turup, həqkəndək ıxk bərsı astıda bolmay, bəlki əz ıradısını baxkırıp, kənglıdə niyət kılıoan kızıını əmrıgə almaslıkni kərar kılıoan bolsa, yahxi kılıoan bolıdu. **38** Kışkısi, əyləngənnıng əyləngınımu yahxi ıx, əylənmıgənnıng əylənmınımu tehimu yahxi ıx. **39** Eri həyat qəoıda ayalı unıngəja baolanojanı; əmma eri əlümdə uhlıoan bolsa, u həlıoan kixıgə (pəkət Rəbdə, əlwəttə) nıkahlınxkə ərkin bolıdu. **40** Lekin kərıxımqə u tul kəlsa, tehimu bəhtlik bolıdu; məndımu Hudaning Rohı bar, dəp ıxınımən!

8 Əmđi «butlaroja atəp nəzir kılınıoan taamlar» məsılısıgə kəlaylı. «Həmmımdə bılım bar» dəp bılımız. Hox, bırək bılım bolıx adəmni kərənglıtıdu; məhır-muəbbət bolsa adəmni kurıdu. **2** «Menıng bılımım bar» dəp hesablıoan kixi, əməlıyətə həqnemını tehi bılıxkə tegıxık dərıjıdə bılımgən bolıdu. **3** Əmma Hudanı səyğən kixi bolsa, u Unıng tərıpıdın tonulıdu. **4** Hox, əmđi «butlaroja atəp nəzir kılınıoan taamlar» toqruluk — bızgə məlumki, «Jahanda but degən həqnemə hesablanmaydu», wə «bırla Hudadıng baxkə həq ılah yoktur». **5** Gərqə nuroıun atalmıx ılahlar bar bolsımu — məyli ular zemında yaki asmanda turıdu dəp kərılıxıdın kət'ıynəzər (dərwəkə «ılahlar» kəp, wə «rəb»lər kəptur) **6** bırək bız üqün pəkətlə bırı Huda, yəni Ata bardur. Unıngdın barlık məwjudatlar apırıdə bolıoan, bızmu Unıng üqün məwjut bolıoanmız; [xuningdək], bırıla Rəb, yəni Əysə Məsıh bardur. Pütkül məwjudatlar U arklıkk məwjut, bızmu U arklıkk həyatmız. **7** Əmma bundak bılım həmmımdə tehi yoktur; tehi butlaroja kəndürülgınıdın halas bolmıoan bəzi [ıxəngüqılər] bolsa muxundək taamlarnı «butkə atəp nəzir kılınıoan» dəp bılıp yəydu; xundəklə ularning wıjdanı ajız bolıoqəqə, bulıoanojan bolıdu. **8** Əməlıyətə taamlarnıng

ezliri bizni Huda bilan yaraxturlamaydu; yemisək bizning kəmqilikimiz hesablanmaydu, yegən bolsək artuqqlikımız hesablanmaydu. **9** Biraq hərhalda [yeyix] erkinliklarning ajizlaroqa putlikaxang bolmasliqioqa kəngül koyunglar. **10** Qünki ajiz bir bənda bilimi bar boləjan sening buthanidiki dastihanda olturup yegənlilikni kərsə, undaqtə u əz ajiz wijdaniəqa karxi halda butlarəqa atəp nəzir kilinoqan taamlarni yeyixkə «kəurulup küqəytilidoqan» bolmamdu? **11** Xuning bilən Məsih uning nijati üçün əlgən, sening kərandixing boləjan bu ajiz bənda sening biliming wəjidin həlak bolidu. **12** Xu yol bilən kərandaxlarəqa ziyan yətküzüp gunah kilip, ularning ajiz wijdanini zahimləndürüp, Məsihkə karxi gunah kiliwatisilər. **13** Xunga, əgər birər taam əz kərandiximni yikətidioqan kiltək bolsa, kərandiximni yikətməslikim üçün mən mənggügiqə gəxni kət'iy yeməymən. (aiōn g165)

9 Mən ərkin əməsmu? Mən rusul əməsmu? Mən Rəbbimiz Əysə Məsihni kərgan əməsmu? Silər əziŋlar mening Rəbdə boləjan əjrim əməsmu? **2** Əgər baxkilarəqa nisbətən rusul dəp hesablanmisam, mən heq bolmioqanda silərgə rusul boldum; qünki əziŋlar Rəbdə mening rusul boləjanlikimni təstiklioqan məhürdursilər. **3** Meni sürüxtə kilməqəki boləjanlarəqa boləjan jawabim mundak: — **4** Bizlərnin yəp-iqixkə həkükimiz bar əməsmu? **5** Bizning baxkə rusullar, Rəbning Əz iniliri wə Kefasning kiləqimədək, etiqədqi bir singilni əmrimizgə elip səpərdə həmrəh kilip yürüx həkükimiz yokmu? **6** Əjəba, pəkət Barnabas bilən meninglə əmgək kilməslikkə həkükimiz yokmu? **7** Kim hirəjətni əzi tələp [əskər bolup] jənggə qikidu? Kim üzümzar bina kilip uning mewisidini yeməydu? Kəysi pada bəkkəqi padining sütidini iqməydu? **8** Bu degənlirim pəkət insaniy kəzkarax boyiqə eytilənmədu? Təwrat-kənunning əzidimu ohxax deyilgən əməsmu?! **9** Qünki Musəyo qüxürülgən kənunda: «Haman təpkən əküznin əozioqa kəxək salma» dəp pütülgəndür. Huda əküzlərgilə kəyüŋgənmə, **10** yəki buni pəkət bizləni dəp eytkənmə? Xübhisizki, bu sezlər bizlər üçün pütülgəndür; xuning üçün yər həydgügi ümidtə həydxigə tēgixlik, xundaklə haman təpküqimu həsuldin bəhriyəm bolux ümididə ixləxkə tēgixliktür. **11** Biz silərgə rohiy bəht-bərikətlərnin terip, silərdin maddiy jəhəttin yiojiwəlsək bu qəktin exip kətkənlilik bolamdu? **12** Baxkə [hizmətqilər] silərdə muxu həkükni ixlətkən yərdə, biz xundak kilsək təhimu bolidioqu? Əmma Məsihning hux həwirigə heq tosaləju bolmisun dəp, biz bu həkükni heqəqan ixlitip bəkmidük; əksiqə, hərəkəndək ixlarəqa qidəp keliwatimiz. **13** İbadəthanidiki mukəddəs ixlar üçün ixligüqilərnin ibadəthanioqa ataləjan hədiyələrdin yəydioqanlikini, kurbəngəntə hizmət kiliwətkənlərnin kurbənləklərdin ülixiəni alidəqanlikini bilməmsilər? **14** Xuningəqa ohxax, Rəb hux həwərnə jakarlioquqilərnin jeni hux həwərdin bəkilsun dəp bəkitkəndür. **15** Əmma mən bolsam bu həküklərnin heqkəysisini ixlitip bəkmidim. Həm həzirimə muxu həkükünin padiliniy dəp muxulərnə yeziwətkənim yok! Qünki mən baxkilarərnin meni bu pəhirlinidəqanlirimdin məhrum kiləqimədin kərə əlginim tüzüklə **16** Qünki mening hux həwərnə jakarliximdə pəhirləngüdək ix yok; qünki uning məjburiyiti meni

bəsip turidu; hux həwərnə jakarlimisam həliməyoqa way! **17** Qünki əgər əni halis kilsam, buningdin mənə in'am bolidu; əmma əz ihtiyarim bilan bolmisə, bu pəkət mening əojidarlik burqini adə kiləqimə bolidu, halas. **18** Xundək ikən, mening in'amim zadi nemə bolidu? Mening in'amim dəl xuki, hux həwər jakarlioqimimdə mən hux həwərgə kixilərnə həksiz erixtirimən — demək, in'amim hux həwər yətküzüxtiki tēgixlik [hək elix] həkükliyrimni heq ixlətməslikimdin ibarəttür. **19** Qünki həmmə adəmnin ilkidin ərkin bolup, əzümni kəpəqlikkə kül kildim; xu yol bilən təhimu kəpək adəmlərnə kayil kilip kütquzsam dəymən. **20** Yəhədiylərnə kayil kilip kütquzux üçün Yəhədiyləroqa nisbətən Yəhədiyoqa ohxax boldum; Təwrat kənuni astidə turoqanlarnə kayil kilip kütquzux üçün (Təwrat kənuni astidə turoqan bolmisəmmu) Təwrat kənuni astidə turoqanlarəqa nisbətən Təwrat kənuni astidə turoqanəqa ohxax boldum; **21** Təwrat kənunidə bolmioqanlarnə kayil kilip kütquzux üçün Təwrat kənunidə bolmioqanlarəqa nisbətən (Huda aldidə kənunsiz bolməy, bəki Məsihning kənuniəyoqa boysunuxum bilən) mən Təwrat kənunidə bolmioqanlarəqa ohxax boldum; **22** əjizlərnə kayil kilip kütquzux üçün əjizlarəqa əziim əjizdək boldum; mumkin kədar kəpək adəmnə kütquzux üçün mən hərəkəndək adəmgə kərita xundək adəm boldum. **23** Əzümning hux həwərdin nesiwəm boluxi üçün uni dəp həmmə ixni kilimən. **24** Bəygiqə qüxkənlərnin həmmisi yügürixidu, əmma pəkət birilə mukəpatkə erixidəqinini bilməmsilər? Əjəlibə kəzinix üçün yügüringlar. **25** Musəbiqədə elixquqilərnin həmmisi əzini hər jəhəttin tizginləydu; ular pəkət bir qirip ketidəqan təjoqa erixix üçün xundək kilidu, əmma biz bolsək qirimas təj üçün xundək kilimiz. **26** Xunga mən nixənsiz adəmdək yügürüwatmaymən; muxt ətsam həwəyoqa atidəqan adəmdək bolmaymən. **27** Uning orniəqa mən əz tenimni urup əziimgə kəndürüp, uni əziimgə kül kilimən; undək kilmioqanda, baxkilarəqa təlim jakarlap turup əziim layəktlik bolməy kəlixim mumkin.

10 Qünki, i kərandaxlar, mən silərnin əta-bowilirimizning həmmisining bulut astidə yürgənlilikdin wə həmmisining dengizdin etüp mənəyoqanlikidin həwərsiz yürüxiŋglərnə haliməymən; **2** ularning həmmisi bulutta həm dengizdə Musəning [yətəkqilikigə] qəməldürülgən; **3** ularning həmmisi ohxax rohiy taamni yegən, **4** həmmisi ohxax rohiy iqmlikni iqkən; qünki ular əzilirigə [həmrəh bolup] əgixip yürgən rohiy uyultaxtin iqətti (əməliyəttə, muxu uyultax Məsihning Əzi idi); **5** xundəktimə, Huda ularning kəpinqisidin razi bolmioqanidi; qünki «Ular[nin] səstərliri] qəl-bayawanda qəqilip kəloqan». **6** Əmma bu ixlar ularning bəxiəyoqa bizlərgə sawək-bəxərət bolsun üçün qüxkənidi; buningdin məksət, bizning ularning yaman ixlarəqa həwəs kiləqimədək həwəs kilməslikimiz qüündür. **7** Silər yənə ularning bəzilirigə ohxax butkə qəqunidəqanlardan bolmanglar; bular toqruluk: «Həlk yəp-iqixkə olturdi, andin kəyyp-sapəyoqa turdi» dəp pütülgən. **8** Biz yənə ularning bəzilirinin buzuqqlik kiləqimədək buzuqqlik kilməyli; qünki xu wəjidin ulardin yigirmə üq ming kixi bir kündilə əldi. **9** Yənə ularning bəzilirinin Məsihni

siniojindak Məsihni sinimayli; qünki xu səwəbtin ular yılanlar qəxixi bilən həlak boldi. **10** Yəne ularning bəziliri aqrinojandak aqrinip kəqximanglar — nətijədə, ular jan aloquci [pərixətə] tərpidin öltürüldi. **11** Əmdi bu wəxələarning həmmisi ularning bexioja bexarətlik misallar süpitida qüxkən wə ahırki zamanlar beximizoja kelawatqan bizləarning ularin sawak-ibrət eliximiz üqün hatirilənganidi. (aion g165) **12** Xuning bilən «Mən [etikadta] qing tirap turmaktimən» degən kixi özining yikilip ketixidin həzi bolsun! **13** Silər duq kəlgən sinaklarning həmmisigə baxka adəmlərnu ohxax duq kəlgən. Wə Huda bolsa wədisidə turuquqidur, U siləni kətürəlmigüdə sinaklaroja uqratmaydu, bəlki sinak bexinglaroja qüxkəndə, xuning bilən təng uningdin ötüp kütulux yolini yaritip beridu; silər xuning bilən uningoja bərdaxlik beridiojan bolisilər. **14** Xu səwəbtin, səyümlükirim, butpərəsliktin qeqinglar! **15** Siləni əkil-hoxi jayida kixilar dəp qarap xuni eytiwatimən; səzligənlirimni baħaləp bəkinglar: — **16** Biz bərikətlik bolsun dəp tiligən, bərikətlik jamdiki xarabni iqtinimiz, Məsihning kənidin ortək bəħirlənginimiz əməsmu? Bizning oxutqan nanni yeginimiz, Məsihning tenidin ortək bəħirlənginimiz əməsmu? **17** Biz nuroqun bolsakmu bir nan, bir təndurmiz; qünki həmmimiz xu bir nandin nesiwə alimiz. **18** Jismaniy Israiloja karanglar; kurbanlıklarni yegənlər kurbangahka nesipdaxlar əməsmu? **19** Əmdi nemə deməqimən? Butka atəp sunulojan kurbanlikning birər əħmiyiti barmidu? Butning birər əħmiyiti barmidu? **20** Yəq, birək kapirlar butlaroja sunojan kurbanliklarni Hudaoja əməs, bəlki jinlaroja ataydu. Mən silərnəng jinlar bilən ortək nesipdax boluxunglarni halimaymən. **21** Rəbning jamidin wə jinlarning jamidin təng iqtüqi bolsanglar bolmaydu; Rəbning dastihinioja wə jinlarning dastihinioja təng dahil bolsanglar bolmaydu. **22** Rəbning həsət-əzəzipini kozojəmaqimizmu? Biz Uningdin küllükmu-ya? **23** «Həmmə nərsə həlaldu», əmma həmmə nərsə pəydilik boluwərməydu; «həmmə nərsə həlaldu», əmma həmmə nərsə adəmnəng [etikadini] kuralmaydu. **24** Əmdi həqkim öz mənəpətinə izdimisun, bəlki əzgilərnəngkini izdisun. **25** Gəx bazirida setilojan hərbinərsini wijdaninglarni dəp olturmay, həqnemini sürixətə kilməy yəwəringlar. **26** Qünki «Jəħan wə uningoja tolojan həmmə məwjudatlar Pərwərdigarə mənsüptür» [dəp pütülgən]. **27** Əmma etikəd kilmiojanlarning birərsi seni ziyəpətkə taklip kilsə wə kəngliung tartsa, aldingəja koyulojan həmmini wijdaningni dəp olturmay yəwə; **28** əmma birsi sanga: «Bu butlarəja atalojan kurbanlik taami» desə, undakta uni yemə; nemixka desəng, bu ixni sanga eytkən adəmnəng səwəbi üqün, xundakla wijdaning səwəbi üqündür; **29** mən degən wijdan seningki əməs, bəlki həliki kixining wijdani; mening ərkinlikiməgə bəxkilarning wijdani tərpidin yaman dəp bəħə berilixining həjiti barmu? **30** Mən təxəkkür eytip yesəm, təxəkkür eytkən nərsini durus yeginim tūpəyaidin yaman dəp qariliximəng nemə həjiti? **31** Xunga silər nemini yesənglar, nemini iqsənglar yəki hərəkəndək bəxka ixlarni kilsənglar, həmmə ixlarni Hudaoja xan-xəwəp kəltürülsun dəp kilinglar.

32 Mən özüm həmməylənni həmmə ixta məmnun kilişkə intilginimdək, əz mənəpətim iqtin əməs, bəlki kəpçilikning mənəpəti, ularning kütçuzuluxi üqün intilginimdək, həqkiməng aldioja — Yəhudiylar bolsun, greklar bolsun, Hudaning jamaitidikilər bolsun aldioja putlikaxəng bolmanglar. Mən Məsihni ülgə kijoqinimdək, silərmu meni ülgə kilinglar.

11 Əmdi siləni xuning üqün tərpləymənki, i kəridənxlar, həmmə ixlarda silər meni əsləp turuwətisilər, mən silərgə tapxurojnimdək, kərsətmilərnəni tutup keliwətisilər. **3** Əmma mən silərnəng hər ərnəng bəxi Məsihdür, ayalning bəxi ərdür wə Məsihning bəxi Hudadır dəp bilixinglarni halaymən. **4** Xunga, [ibadətə katnaxkənda], hərəkəndək ər bəxioja birnərsə artkən həlda dua kilsə yəki bəxarət bərsə, u əz bəxioja hərmətsizlik kijoqan bolidu. **5** Əmma [ibadətə katnaxkənda], hərəkəndək ayal bəxioja birər nərsə artmiojan həlda dua kilsə yəki bəxarət bərsə, u əz bəxioja hərmətsizlik kijoqan bolidu; bundək ayalning qeqi qüxürüwetilgən, [rəswə kilişiojan] ayaldin pərki yoxtur. **6** Ayal kixining bəxioja artkini yəq bolsa, qəqliri qüxürüwetilsun; ayaləja nisbətən qəqlirining kesiwetilixi yəki qüxürüwetilixi uyətlik ix bolsa, əmdi uning bəxioja birər artkini bolsun. **7** Qünki ər kixi bolsa bəxini yapmaslik kerək; qünki u Hudaning süret-əbrəzi wə xan-xəripidur; əmma ayal kixi bolsa ərnəng xan-xəripidur. **8** Qünki ər bolsa ayaldin əməs, bəlki ayal ərdindir. **9** Xuningdək ər kixi ayal üqün əməs, ayal kixi ər üqün yaritilojandur. **10** Bu səwəbtin, həm pərixitlərnəng səwəbidin ayal kixi ayal üqün əməs, ayal kixi ər boluxi kerək. **11** Həlbuki, Rəbdə ayal ərsiz bolmas wə ər ayalsiz bolmas; **12** qünki ayal ərdin qikiriləndək, ər ayal kəriklik [tuqulidur]; ləkin həmmə ix Hudadindir. **13** Əz kəngliunglarda bəħə beringlar; ayallarning bəxioja birnərsə artmay turup Hudaəja dua kilixi muwəpikmu? **14** Təbiətning əzi silərgə ər kixining uzun qəqliri bolsa uningəja uyət ikənlikini əgətmidim? **15** Əmma ayal kixining uzun qəqliri bolsa, bu uningəja xan-xəwəp bolidu; qünki uning uzun qəqliri uningəja bəzək-yəpinqə bolsun dəp təkdin kilişiojan. **16** [Birsining bu ixlər toqçuluk] talax-tartix kijoqusi bolsa, [xuni bilsunki], bizlərdə həm Hudaning jamətliridimə xulardin bəxka həq kəidilər yoxtur. **17** Əmma həzər deməqci boləjan ix, yəni silər yiojilojan sorunlarəja kəlsək, uningdə siləni tərpliməymən; qünki yiojilojninglarning nətijəsi pəydilik əməs, bəlki ziyənlük boluwətidu. **18** Qünki birinçidin, silər jaməttə yiojilojninglarda, aranglarda guruhlarəja bəlinüxlər boləjanlikini anglidim; bu gəpkə kışmən ixəndim. **19** Aranglarda bəlinüxlər pəyda bolmay kəlməydu. Undək bolmiojanda aranglarda kimməng layəkətlik boləjanlikini kərwəwəlojli bolmaytti. **20** Silər bir yərgə jəm boləjilinglarda, silər [həqikətən] «Rəbning ziyapiti»din yeməysilər. **21** Qünki yegininglarda hərbinglar bəxkilarning yeyixini kütməylə əzünglar elip kəlgən oqizani yəwərisilərdə, birsi əq kəlidu, yəne birsi məst bolup ketidu. **22** Yəp-iqixə əz eyliringlar yoxmu? Hudaning jaməitini kəzgə ilməy, yoxsullarni hijalətkə koyməqiməsilər? Silərgə nemə desəm bolar? Siləni tərpləmdimən? Yəq, siləni tərpliməymən. **23** Qünki mən silərgə [Rəbning ziyapiti toqçuluk]

yatküzgənirimni ezüm Rəbdin tapxuruwaloqanmən; demək, Rəb Əysaşa satkunluk kilingoan keqidə u koloja nan elip, **23** təkəkkir eytkəndin keyin uni oxup: «Mana, silərgə atalojan Mening tenim; buni Meni əsləp turux üçün muxundək kilinglar» — dedi. **25** Xuningdək, ojadin keyin u jamni koloja elip: «Mana, bu jamdiki xarab kənimdə boləjan «yengi əhdə»dur; həkətim buningdin iqqininglarda, Meni əsləp turux üçün xundək kilinglar» — dedi. **26** Qünki silər hər kətim bu nandin yegən, bu jamdin iqqən bolsanglar, taki Uning kaytip kelixigiqə silər Rəbning ölümünü jakarliojan bolisilər. **27** Xuning üçün, kimki layəkətsiz həltdə bu nanni yesə yaki Rəbning jamidin iqsə, Rəbning teni həm kəniəja nisbətən gunahkar bolidu. **28** Xuning üçün hər birsi bu ixlər üstidə öz-özünü təkxiürüp, andin nandin yesun, jamdin iqsun. **29** Qünki [Rəbning] tenini pərk ətməy turup yegüqi wə iqqüqi hərkim əzigə həküm-jazani yatküzüp yəp-iqidu. **30** Bu səwəbtin aranglardiki nuroqun adəmlər zəiplixip kesəl boldi, həttə heli bir kismi [ölümdə] uhlap kaldi. **31** Ləkin əgər öz üstimizni təkxiürüp həküm qikərqəjan bolsaq, beximizəja [Rəbning] həküm-jazasi qüxiürilməydiğəjan bolidu. **32** Əmma gərqə üstimizgə Rəb taripidin həküm-jazalar qüxiürülgən bolsimu, əməliyəttə bu Uning bizgə qüxiürgən «təbiiyə jazasi»dur; buningdin məksət, bizning bu dunya bilən birlikdə həlakətə həküm kilinmaslikimiz üçün. **33** Xunga, i kərinədxlar, [Rəbning ziyapitidə] yeyixkə jəm boləjininglarda, [həmməylən toluk kəlgüqə] bir-biringlarni küttinglar. **34** Birsi aq qorsaq bolsa əwwal əyidə yəp kəlsun; xundək kilip silərnin jəm boluxunglar əzüngləyə həküm-jaza yatküzməydiğəjan bolidu. Qəlojan baxkə məsililərnəni bolsa, mən barəjənimdə tərtipkə salimən.

12 Əmma i kərinədxlar, rohij iltipatlarəyə kəlsək, silərnin ular toqruluk bilməy qəlixinglarni halimaymən. **2** Silər tayiplərnin arisidə boləjan wəktinglarda hərhil yollarəyə baxlinip, gas-gaqə butlarəyə [qoqxunuxkə] əzduruluq kətkininglarni bilisilər. **3** Xunga mən silərgə ukturimənki, həqkim Hudaning Rohidə turup: «Əysaşa lənət!» deməydu wə hərəkəndək biri Mukəddəs Rohə bolmay turup «Əysa Rəbdur!» dəp eytalmaaydu. **4** Əmma iltipatlar hilmuhil, ləkin Roh bolsa birdur. **5** Hizmətlər bolsa hərhil, əmma [biz hizmitini kiliyyəjan] Rəb birdur. **6** Ixləx yolliri hərhil, əmma həmməyləndə həmmə ixnə wujudkə qikərqəqi Huda birdur. **7** Əmma həmməylənnin mənəpəti üçün hər birigə Rohning naməyən boluxi beoxlinidü. **8** Qünki Roh arkilik birigə danalix yatküzgüqi səz, yənə birigə xu ohxax Roh arkilik həwəy yatküzgüqi səz təksim kilinidü; **9** yənə ohxax Roh arkilik baxkə birigə əlahidə ixənq, yənə birigə ohxax Roh arkilik [kesəllarni] sakayitə iltipatlıri, **10** birawəyə məjizilarni yaritix təksim kilinidü; birawəyə wəhiy-bexarət berix; birawəyə hərhil rohlarni pərk etix, birawəyə namələm tillarda səzləx, yənə birawəyə namələm tillarni tərximə kilix iltipati təksim kilinidü. **11** Əmma bu ixlərnin həmmisini yürgüzgüqi ohxax xu bir Rohdur, U hər birigə Əzi layiq kərip, ayrim-ayrim təksim kilip beridu. **12** Qünki insanij tən bir bolsimu nuroqun əzaliri boləjindək, xundəkə əzaliri nuroqun bolsimu əzərə koxuluq bir

tən boləjəndək, Məsih Əzimu həm xundəktur. **13** Qünki həmmimiz, məyli Yəhədiylər bolsakmu, Gəklər bolsakmu, kullar bolsakmu, hərlər bolsakmu, bir Rohə bir tənqə kirixkə qəmiöldürüldük wə bir Rohin iqxkə nesip kilinidük. **14** Qünki tən birlə əzadin əməs, bəlkə kəp əzalərdin tərkib tapidu. **15** Əgər put: «Mən kol bolmiojinim üçün mən tənqə təwə əməsmən» desilə, undəktə u həqikətən tənqə təwə əməs bolamdu? **16** Kulak: «Mən kəz əməs, xunga mən tənqə təwə əməsmən» desilə, undəktə u həqikətən tənqə təwə əməs bolamdu? **17** Pütün tən kəzlə bolsa, undəktə anglax sezimimiz nədin bolidu? Pütün tən kuləklə bolsa, undəktə purax sezimimiz nədin bolidu? **18** Həlbuki, Huda Əzigə layiq kərgən tən əzalirinin hər birini ayrim-ayrim öz jəyioja orunlaxturojan; **19** əgər ularning həmmisi ohxax əzə bolsa, undəktə uni qəndəkmə tən degili bolatti? **20** Əmdilikdə əzələr kəp, tən bolsa birdur. **21** Kəz koloja: «Mening sanga ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu; yaki bax bolsa putlarəyə: «Mening silərgə ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu. **22** Dəl əksiqə, təndiki əjiz-ərziməs dəp kəringən əzələr kəm bolsa bolmaydu; **23** wə həm təndiki biz etiwaris dəp həsəblojan əzələrəyə bolsa, təhimu kəprək etiwar kilimiz; xundəkə isətsiz dəp qəraləjan əzalirimiz təhimu isətklik kilinidü; **24** əslidə yariximlik boləjan əzalirimizəyə bolsa xundək kilixning həjiti yok, əmma Huda pütün tənni xundək birləxtürgənki, U etiwaris dəp həsəblojan əzələrəyə təhimu kəp etiwar beridu. **25** Buningdin məksət tənə həq belünüxlər bolmasliqi, bəlkə barlik əzələr əzərə ohxax kəyümqanlıqta boluxi üçün. **26** Bir əzə jəpə-dərd tartsa, barlik əzələr uning bilən tang jəpə-dərd tartidu; bir əzəyə xərəp kəlsə, barlik əzələr uning bilən tang xadlinidü. **27** Əmđi silər Məsihning tenidursilər, hər biringlar Uning ayrim-ayrim əzasidursilər. **28** Huda jəməttə muxundəklarni orunlaxturojan: — əwwal rosullarni, andin pəyojəmbərlərnəni, üçinqi bolup təlim bərgüqilərnəni; andin məjizə kərsətküqilərnəni, andin türlik kesəllarni sakayitə iltipatlıriyə igə boləjanlarni, yərdəm bərgüqilərnəni, yətkəqilik kiləqilərnəni, hərhil namələm tillarda səzləydiğəjanlarni təyinləp orunlaxturojan. **29** Həmməylən rosulmu? Həmməylən pəyojəmbərmu? Həmməylən təlim bərgüqimü? Həmməylən məjizə kərsətküqimü? **30** Həmməyləndə sakayitə iltipatlıri bərmu? Həmməylən namələm tillarda səzləmədu? Həmməylən namələm tillarni tərximə kilalamdu? **31** Əmma silər qongrak iltipatlarni təkəzə bolup kooqlanglar; həlbuki, mən həzir silərgə həmmidin əwzəl bir yolni kərsitip berəy.

13 Mən əgərdə bu dunyadiki kixilər səzləwatқан hərhil tillar həttə pərixtilərnin tilliri bilənmu səzliyələydiğəjan bolsammu, biraq mən məhir-muhəbbətsiz bolsam, u qəoqda mən pəkət bir «dang-dang» kilidəjan mis dang, bir «qang-qang» kilidəjan qang bolup qəlimən, halas. **2** Əgər mən pəyojəmbərlik kililəsam, barlik sirlər, barlik bilimlərnəni qüxinip boləjan bolsammu, həm xuning bilən bir wəqəttə təojlarni yətkiyəligüdək toluk ixənqə bolsammu, əmma mənə məhir-muhəbbət bolmisa, undəktə mən həqənrəsə bolmiojan bolimən. **3** Əgər barlik mal-mülkümnəni sədikigə atəp həm tenimni [Hudaning yolida] kurbənilik süpitidə

keydürülükxə sunoqan təoqdirdimu, əmma məndə yənila mehqəta-muħəbbət bolmisa, undaқта mening heqқandak paydam yoқ boloqan bolidu. **4** Muħəbbət səwr-takətlіk bolux həm mehribanliqtur; Muħəbbət həsəthorluk kılmaydu: Muħəbbət əzini mahtimaydu, Təkəbburluk kılmaydu, **5** Nomussizliқ kilmaydu, Əz mənəpəətini kəzləp yürməydu, Teriktürülməydu, Kəngliдə əqmənlik saklımaydu; **6** Həқkanıyisizliқtin huxal bolmaydu, Bəlki əməliyəttin, həқikəttin huxal bolidu; **7** Həmmə ixta kərsiқi kəngliқ kılıdu, həmmigə yüzlinip [Hudaoqa] ixinidu, həmmə ixkə ümid baqlaydu, həmmigə qıdaydu. **8** Mehір-muħəbbət hərgiz ahirlaxmaydu. Bəxarətlər bolsa, kəroqa kəlməydu: «namalum tillar» bolsa, tügəydu: [məjizilik] bilimlərmu kəroqa kəlməydu. **9** Qünki bizning bilidioqanlirimiz kismən, bəxarət beridioqanlirimiz kismən; **10** lekin mukəmməllik kəlgəndə, kismənlik yoқkılıdu. **11** Mən kiқikimdə balilarqə səzlidim, balilarqə oyuldim, balilarqə hesablidim; qong bolqinimda, mən balilikni taxlidim. **12** Qünki biz həzir bir tutuқ derizidin müjməl həlda kərimiz, lekin xu qəoqda yüzmuyüz kərimiz: Həzir mən kismən tonuymən, xu qəoqda mən [Huda] meni tonup keliwatқandəк tonuymən. **13** Həzir ixəng, ümid, mehір-muħəbbəttin ibarət bu üq nərsə turuptu; bulardin əng üstün turidioqini mehір-muħəbbəttur.

14 Mehір-muħəbbətkə intilip uni qəoqlixinglar wə həm rohiy iltipatlaroqa, bolupmu bəxarət berixkə intizar bolunglar. **2** Qünki naməlum tilda səzləydioqan kixi adəmlərgə əməs, bəlki Hudaoqa səzləydu; angliouqılardin heqkim ünü qüxənməydu, əmma u Rohəta siriқ ixlarni eytip beridu. **3** Ləkin bəxarət beridioqan kixi bolsa adəmlərnin etiqadını kuruxkə, ularni riqbətləndürüxkə wə təsəlli berixkə səzləydu. **4** Naməlum tilda səzliğıüqi əz rohiyi kuridu; əmma bəxarət bərgüqi jamaətning [etiqadını] kuridu. **5** Əmdiliktə mən silərnin həmminglarning naməlum tillarda səzliyalixinglarni ümid kilimən, lekin bəxarət berixinglarni təhimu ümid kilimən. Naməlum tilda səzliğıüqi səzini tərjimə kilmisa, jamaətnin etiqad kuruluхida bəxarət bərgüqi uningdin uluoq bolidu. **6** Kəringdaxlar, mən yeninglaroqa kelip, naməlum tillardila səzligim bilən məlum wəhiy, bilim, bəxarət yaki təlimni yətküzmişəm, mən silərgə nemə payda təgküzimən? **7** Hətta awaz qıқiralaydioqan jansiz nərsilər, məyli nəy bolsun, qıltar bolsun xundak; ularning əhənglirining bir-biridin pərkі bolmisa, ularda qelinoqan padə қandəkmu pərk etilsun? **8** [əng] kaniyimu bəlgilik bir əhangda qelinmisa, kim jənggə hazirlansun? **9** Xuningdəк silər tilda eniқ qüxinəliğıüdəк səz kilmisənglar, nemə deməқki bolojininglarni kim qüxinəydu? Silər həwaоla gəp kıləwandəк bolisilər. **10** Jəhənda, xübhisizki, hilmuhil til-awazlar bar wə ularning heqқaysisi mənisiz əməs; **11** əgər əmdi mən məlum awaz-tilning mənisini bilmisəm, mən səzliğıüqigə nisbətən yat wə u mənə nisbətən yat bolidu. **12** Əhwal silərdimu xundak. Xunga, silər rohiy iltipatlaroqa kizojinlik bilən intilənikənsilər, jamaətnin etiqadını kuridioqan iltipatlaroqa bay boluxkə intilinglar. **13** Xunga, naməlum tilda səzləydioqan kixi səzliğanlirini tərjimə kiliр bərləydioqan bolsam dəp dua kilsun. **14** Qünki naməlum tilda dua kılənimda, rohiy dua

kılıdu, lekin əқil-idrakimdin bolsa mewə qıқmaydu. **15** Undaқта қandəк kiliх kerəк? Mən bəzidə rohiy bilən dua kilimən, həm bəzidə əқil-idrakim bilənmu dua kilimən; mən bəzidə rohiy bilən mədhiyə nahxilirini eytimən, həm bəzidə əқil-idrakim bilənmu mədhiyə nahxilirini eytimən; **16** bolmisa, pəқət rohiy bilənla mədhiyə oқusəng, ixlətkən [tilingni] bilmigənlərnin qatarida olturoquqi təəkküringgə қandəkmu «Amin» deyalisun? Qünki u eytkiningni qüxənməydu. **17** Sən dərhəқikət təəkkürni yahxi eytisən, əmma yeningdiki angliouqining etiqadi kuruloqini yoқ. **18** Mən bundəк naməlum tillarda xəhsən həmminglardin kəp səzləydioqanliқim üqün Hudaoqa təəхəkim eytimən; **19** həlbuki, jamaəttə boləoqanda, naməlum tilda tümən eoqiz səzliginimdin kəre, bəxkilaroqa təlim-tərbiyə bərləliğıüdəк qüxinixlik səzdin bəx eoqizla səzliyalisəm dəymən. **20** Kəringdaxlar, əқil-həoxunglarda bala bolmənglar; yamanlik həhətidə bowəк bolunglar, əmma əқil-həoxunglarda pixkədim bolunglar. **21** Təwrəttə: «Qət tilliklarning səzi wə yat adəmlərnin ləwliri arkiliқ Mən muxu həlқkə gəp kilimən; lekin xundəк bolsimu ular yənila Manga қuləк salmaydu — dəydu Pərwərdigar» dəp püttiləngəndur. **22** Xunga «naməlum tillar» bolsa bir əlamət bəlgidur; etiqadqilaroqa əməs, bəlki etiqadsizlaroqa əlamət bəlgidur; wəhiy-bəxarətlər bolsa, etiqadsizlar üqün əməs, bəlki etiqadqilar üqün bolidu. **23** Xuning üqün pütkül jamaət bir yərdə jəm boləoqanda, həmmisi əz əldioq bəndəк naməlum tillarda səzləwərsə wə saddə yaki etiqadsiz kixilər kirip қalsa, ular həmminglarni sarəng bolup қəpsilər deyxməmdü? **24** Əmma həmminglar wəhiy-bəxarət yətküzənglar, etiqadsiz yaki saddə kixi arənglaroqa kirip қalsa, həmminglar təripidin uning gunəhliroqa tənbih berilidu, həmminglar təripidin uning gunəhkar ikənliki kərsitilidu; **25** қəlbidiki sirlar əxkarə қilinoqanda, u əzini yərgə taxlap: — «Huda həқikəttən arənglardidur» dəp Hudaoqa səjdə kılıdu. **26** Əmdi kəringdaxlar, қandəк kiliximiz kerəк? Silər bir yərgə jəm bolojininglarda, hərbiringlarda [bir iltipat] bolidu; birsida mədhiyə nahxisi, birsida təlim, birsida naməlum til, birsida wəhiy, birsida naməlum tilning yeximi bolidu. Həmmə ixlar etiqadning kuruluхi üqün bolsun. **27** Naməlum tilda səzliğıüqilər bolup қalsa, ikkisi yaki əng kəp boləoqanda üqi nəwət bilən səzlisun wə birsu ularning eytkanlirini ərisun. **28** Əmma [jamaəttə] əriğıüqi bolmisa, u süktü kilsun; əz-əziğə wə Hudaoqa eytsun. **29** Wəhiy-bəxarət yətküzüqilər bolsa, ikki-üqi səzlisun; қəloqanlar gəplirining wəzmini ditlap tursun; **30** Əmma olturoqanlar arisidin bəxkə bir kixigə məlum bir wəhiy berilsə, səzləwatқан kixi səzini tohtitip nəwətni uningə bərsun. **31** Qünki həmminglar bir-birləp wəhiy-bəxarət yətküzənglar bolidu; xuning bilən həmməylən əginidu, həmməylən riqbətlinidu. **32** Pəyoqəmbərlərnin əz rohliri yəyoqəmbərlərnin əzlirogə itəət kılıdu. **33** Qünki Huda қalaymıқanqilik tuəduroquqi əməs, bəlki tinq-hətirjəmlik bərgüqidur. Bərlіk mukəddəs bəndilərnin jamaətliridə xundəк tərtip bar. **34** Arənglardiki ayallar jamaətlərdə süktüə oltursun; ularning səzlixiğə ruhsət қilimioqan; Təwrət қənunida bəlgiləngəndəк, ular [tərtipkə] boysunsun. **35** Əmma ular məlum ixni bilməқki

bolsa, eyida öz ərliridin sorisun; ayalning jamaəttə səzlisi uyatliq ixtur. **36** Hudaning səz-kalami silərdin baxlanoqanmu?! Yaki yaloqz silərgila yetip kəlgənmu?! **37** Birsini özini vəhij-bexarəttəqi yaki rohiy kixi dəp sanisa, u silərgə hazır yazoqan bu səzümming həkikəttən Rəbning əmri ikənlikini etirap kilsun. **38** Birsini buni etirap kilişni halimisa, u etirap kilişmaydu. **39** Xuning üqün, i kərindaxlar, vəhij-bexarətlərnini yətküzüxkə təlmürüp intilinglar, xundakla naməlum tillarda səzlexni qəklimənglar. **40** [Hulasə kiliş eytkənda], hər bir ix qirayliq, tərtiliqlik kilişun.

15 Əmma, i kərindaxlar, mən silərgə əslidə yətküzgən hux həwərnə bayan kilməqimən; silər bu hux həwərnə qəbul kiloqan və uningda qing turuwatisilər; **2** mən silərgə yətküzgən hux həwərbə boləjan kalamda qing turoqan bolsənglar, — (ixənginənglar bikəroqə kətmigən bolsa) — silər uning ərkiliq kütqüzuluwatisilər. **3** Qünki mən əzümgə amanət kilinoqanlirini əng zərür ix süpitidə silərgimu tapxurdum; yəni, Təwrat-Zəburda aldin eytiloqinidək, Məsih gunahlırimiz üqün əldi; **4** U dəpnə kilişdi; və üqünqə küni yənə Təwrat-Zəburda aldin eytiloqinidək tirildürüldi; **5** U Kefaska, andin on ikkiyləngə kəründi; **6** andin U bir sorunda bəx yüzdin artuq kərindaxkə kəründi; ularning kəpinqisi bügüni künde tirik, əmma bəziləri əlümdə uhlawatidu; **7** U Yəqupka, andin rosullarning həmmisigə kəründi; **8** Həmmisidin keyin U huddi wəqitsiz tuquloqan bowəktək boləjan mangimu kəründi. **9** Qünki mən rosullar arisidiki əng təwinimən, rosul dəp atilixkə layiq əməsmən; qünki mən Hudaning jamaitigə ziyənkəxlik kiloqanmən. **10** Ləkin hazır nemilə bolsam Hudaning məhür-xəpkiti ərkiliq boldum; Uning mənə kərsətkən xü məhür-xəpkiti bikəroqə kətmidi; qünki mən [Hudaning hizmitidə] barliq rosullardin bəkrək jəpəlik ixligənmən; əməliyəttə ixligüqi mən əməs, bəliki mən bilən billə boləjan Hudaning məhür-xəpkitidur. **11** Demək, məyli mən yaki bəxkə [rosullar] bolsun, həmmimizning yətküzgənlirini ohxax bolup, u dəl silər ixinip qəbul kiloqan hux həwərdur. **12** Əmma Məsih əlgənlər iqidin tirildürülgən dəp jakərlənoqan bolsa, kəndəkmə arənglardiki bəzilər əlgənləning tirilixi dəgən yəq ix, dəydu? **13** Əmma əlgənlərnəning tirilixi dəgən yəq ix bolsa, Məsihning tiriliximu yəq ix boləjan bolətti. **14** Xuningdək əgər Məsih əlümdin tirilgən bolmisa, jakərlənoqan həwirimiz bihədə boləjan, silərnəning etiқadinglarmu bihədə boləjan bolətti. **15** Həttə bizmu Huda toqrısidiki yəloqan guwəhıqlar boləjan boləttuq — qünki biz Hudaning Məsihni əlümdin tirildürgənlikigə guwəhliq bərduq. Əgər həkikəttən əlümdin tirilix bolmisa, Huda Məsihnimu əlümdin tirildürmıgən bolətti. **16** Qünki əlgənlər qayta tirildürülmisə, Məsihmu tirilmıgən bolətti. **17** Mubada Məsih tirilmıgən bolsa, etiқadinglar kərəksiz boləjan, silər tehiqə gunahlıringlarda yürüwatkan boləttinqlar, **18** xundakla Məsihə əlümdə uhlawatqanlarmu həlakəttə yüz tutkan bolətti. **19** Əgər ümidimizni pəkət bu dunyadiki həyatimiz üqünla Məsihə bəoqlənoqan bolsəq, biz insanlar arisidiki əng biqərə adəmlərdin boləjan bolimiz. **20** Əmma əməliyəttə, Məsih əlümdə uhlənoqanlar iqidə «həsulning tunji mewisi» bolup, əlümdin tirilgəndur; **21**

Qünki bir insan ərkiliq əlüm [aləmdə] pəyda bolənoqinidək, əlümdin tiriliximu bir insan ərkiliq [aləmdə] pəyda boldi. **22** Adəmatimizdin bolənoqanlarning həmmisi [uning tūpəylidin] əlümgə məhkəmun bolənoqanliqioqə ohxax, Məsihədə bolənoqanlarning həmmisi [Uning tūpəylidin] əlümdin həyatqə erixidu. **23** Əmma həmməylən öz nəwət-qatarida tirilidu; tunji həsulning mewisi boləjan Məsih birinqi; ikkinqlər bolsa Məsihning dunyoqə kaytip kəlginidə əzizə təwə bolənoqanlar. **24** Andin ahirət bolidu; xü qəoqda U barliq həkūmranliqni, barliq həkūq və hərhil küqlərnəni əməldin qəldurup, padixəhliqni Huda-Atioqə tapxuridu. **25** Qünki U barliq dūxmənlərnəni [məoqlup kiliş] ayioqi astida kiliqəqə həkūm sūrtixi kərəktur; **26** əng ahirki yəkitilidiloqan dūxmən bolsa əlüm əzidur. **27** Qünki [Zəburda] «[Huda] pütkül məwjudatni Uning ayioqi astioqə boysunduroqan» [dəp pütükliktur]. Əmma «pütkül məwjudat Uningoqə boysunduruloqan» deyilginidə, roxənkə, xü «pütkül» dəgən səz «həmmini Uningoqə Boysunduroqəuzoqı»ning əzini iqiğə aloqan əməstur. **28** Əmma həmmə Uningoqə boysunduruloqandin keyin, Oqul həmmini əzizə boysunduroqəuzoqə boysunidu; xuning bilən Huda həmmining həmmisi bolidu. **29** Əlümdin tirilix bolmisa, bəzilərnəning əlgənlər üqün qəməldürülxini kəndəq qūxinix kərək? Əlgənlər zadi tirilmisə, kixilər ular üqün nemə dəp qəməldürüldidu? **30** Bizlər nemə dəp [hər küni] hər səttə həwəp-hətərgə duq kəlip yürimiz? **31** Rəbbimiz Məsih Əysada silərdin pəhirlinixim rast bolənoqandək, [i kərindaxlırim], mən hərəküni əlümgə duq kəlimən. **32** Əgər insanlarning nuqti'inəziridin eytkənda «Əfəsus xəhridə vəhijyə həywanlar bilən elixtim» desəm, əlgənlər əlümdin tirilmisə, buning mənə nemə paydisi? «Ətə bəribir əlüp ketidiloqan bolənoqandin keyin, yəp-ıqıp yürüwalayli» dəgən səz yolluq bolmamti? **33** Aldanmənglar; qünki «Yaman həmrəhlar əhləqni buzidu». **34** Həkkəniy bolux üqün oyoqinqlar, gunahdin qol üzünqlar; qünki bəziləringlarda Huda toqrulux həwəp yəktur — buni eytsam silər üqün uyət əməsmu? **35** Bəlkim birsi: «Əliqlər kəndəq tirildürilər? Ular kəndəq tən bilən tirilər?» — dəp sorixi mumkin. **36** I əhmək kixi, sening tərtoqinəning, əlməy turup qaytdin tirilməydu. **37** Həm sening tərtoqinəning, əsümlükning tən əməs, bəliki uning yəlingəq dənə — məsilən, buoqdayning yəki bəxkə birər ziraətnəning dənə, halas. **38** Wə keyin Huda Əz həhixi boyiqə uningə məlumən bir tənəni bəridu; xundakla uruq danlırining hər birigə əzining tənini ata kiliidu. **39** Janıwarlarning ətliri bolsa bir-birigə ohximaydu; insanlarning əzizə has ətliri bar, həywanlarning əzizə has ətliri bar, uqar-qənatlarningmu bar, beliklarningmu bar. **40** Asmānda jisimlər bar, yər yüzidimu jisimlər bar; əmma asmāndikisining jula-xəripə bəxkiqə, yər yüzidikisiningmu bəxkiqə bolidu; **41** Kuyaxning xan-xəripə bir hil, ayniq xəripə yənə bir hil, yultuzlarning xan-xəripə yənə bir hildur; qünki yultuzlar xan-xəraplıridə bir-biridin pərklinidu. **42** Əlümdin tirilix həm xundəktur. [Tən] qirix həlitedə terilidu, qirimas hələttə tirildürüldü; **43** Uyatliq hələttə terilidu, xan-xərap bilən tirildürüldü; əjiz hələttə terilidu, əmma küq-qudrət bilən tirildürüldü. **44** U təbiəttə təwə bir tən

süpütida terilidu; roħqa tawə bir tən bolup tirildürüldü; əslidə təbiətkə tawə bir «janlik» tən boləjan bolsa, əmđi roħiy bir tən bolıdu. **45** Xunga [Tawrat] mundak pütülgəni: «Tunji insan Adəm'atimiz tirik bir jan kilip yaritildi»; əmma «ahirki Adəm'ata» bolsa həyatlik bərgüqi Roħ boldi. **46** Əmma awwal kəlgini roħiy adam əməs, bəli «təbiətkə tawə boləquqi» adəm idi, keyin «roħiy adəm» kəldi. **47** Dəsləpki insan bolsa yərdin, tupraktin apiridə kılinojan; ikkinqi insan bolsa əsməndin kəlgəndur; **48** Tupraktin apiridə kılinojini kəndak boləjan bolsa, [uningdin] [boləjan] «tupraklik»larmu xundak bolıdu; əsməndin kəlgini kəndak bolsa, uningdin boləjan «asmanliklar»mu xundak bolıdu. **49** Bizlər «tupraklik adəm» süritidə boləjinimizdək, «asmanlik adəm» süritidimu bolalaymiz. **50** Əmma xuni eytiməni, i kərindaxlar, ət wə kəndin tərəlgənlər Hudaning padixahlıqəna warislik kılalmaydu; qirigüqi qirimaydiojana qəna warislik kılalmaydu. **51** Mana, mən silərgə bir sirni eytip berimən; biz həmmimizlə [ölümdə] uhlaydiojanlardın bolmaymiz; biraq həmmimizlə əzgərtilimiz! **52** Bir dəkqidila, kəzni bir yumup aqquqə, əng ahirki kanay qelinojanda əzgərtilimiz; qünki kanay qelinsila əlgənlər qirimas həyatka tirildürüldü, xundakla əzgərtilimiz; **53** Qünki bu qirip kətküqi qirimas həyatni kiyiweliki, bu əlgüqi əlməslikli kiyiweliki kerək; **54** Əmma qirip kətküqi qirimas həyatni kiygəndə, bu əlgüqi əlməslikli kiygəndə, xu qəqəda bu səz əməlgə axurulıdu: «Əlüm qəlibə tərpidin yutulup yoqutulıdu!». **55** «Ah, əlüm, sening nəxtiring kəni?! Ah, əlüm, sening qəlibəng kəni?!» (**Hadēs q86**) **56** Əlümdiki naxtər — gunahıtur, gunahning küqi bolsa, Təwrat qanuni arkilik namayan bolıdu. **57** Ləkin bizni Rəbbimiz Əysa Məsilə arkilik bularning üstidin qəlibigə erixtürgüqi Hudaqəna təxəkkür! **58** Xuning üqün, səyümlük kərindaxlırim, qing turup təwrənməs bolunglar, Rəbning hizmitidiki ixlırlinglar həmixə kəng ziyadiləxsun; qünki Rəbdə boləjan əjir-japayinglar hərgiz bilhədə kətməydiojanlıkını bilisilər.

16 Əmđi muqəddəs bəndilər üqün ianə toplax toqruluk, silərmu Galatiya əlkisidiki jamaatlərgə tapiləjnimdək kilinglar. **2** Hər həptining birinqi künidə hərbinglar tapawitinglarning bərikiti boyiqə uningdin bir ülüxini əjritip əz yeninglarda saklap qoyunglar; xundak kilsanglar, kəlgən waqıtmıda ianə toplax həjət bolmaydu. **3** Mən kəlginimdə, silər qaysi adəmləni layik kərtip tallisanglar, mən xularəna [tonuxturux] hətlirini yezip berip muxu ianə-xəpkinglarni Yerusalemojə apirip berixkə əwətimən. **4** Meningmu bərixim muwapik kərülsə, ular manga həmrəh bolup barıdu. **5** Əmma mən Makedoniyə əlkisidin etkəndin keyin yeninglarəna kelimən — qünki mən Makedoniyədin etməqimən — **6** bəlkim mən silər bilən billə bir məzgil turuxum mumkin, hətta yeninglarda kixlap kəliximmu mumkin; xuningdək andin kəyərgə barməqqi bolsam, silər yərdəm kilip, meni yolojə selip qoyarsilər. **7** Qünki bu qətim siləni yol üstidila kərtip etip ketixni halimaymən, bəli Rəb buyrusa, silər bilən billə uzunraq bir məzgil turojum bar. **8** Əmma mən əfəsus xəhridə orma həytiojqə turmaqimən. **9** Qünki [muxu yərdə] manga əjayib qəng, utuq-mewə bəriwatqan bir ixik kəng əqildi, xuningdək

kərxı qikquqıllarmu kəp. **10** Timotiy yeninglarəna bərip tursa, uning aranglarda kərkəmay ərkin-azadə yürüxigə kəngül bəlünglar. Qünki unu manga ohxax Rəbning hizmitini ixləwatıdu. **11** Xunga həqkim uni tawən kərmisun; bəli uni mening yenimojə kelixi üqün aman-esən uzitip yolojə selip qoyunglar; qünki uning kərindaxlar bilən billə kelixini kütməktimən. **12** Əmma kərindiximiz Apolləska kəlsəm, uningdin kərindaxlar bilən billə silərləning yeninglarəna bərixni kəp etüdüüm. Ləkin uning həzirəq bəroqəsi yoq. Keyin pürsət pixip yetilgəndə barıdu. **13** Hoxyar bolunglar, etiqəda qing turunglar; mərdənə ərdək bolunglar! Qəysər bolunglar! **14** Silərləning kıləjan həmmə ixinglar məhır-muħəbbət bilən kılinsun. **15** Əmđi, i kərindaxlar, Ahaya əlkisidiki əng dəsləpki etiqad mewisı boləjan İstifanas wə uning ailisidikiləni, xundakla ularning Hudaning muqəddəs bəndilirining hizmitidə boluxkə kəndak əzlırini atiojanlıkını obdan bilisilər; mən silərdin etüniməni, muxundak kixilərnig wə ular bilən birliktə hizməttə hər bir japa tartıwatqanlarning səzlırigə kiringlar. **17** Əmma [yeninglardın] İstifanas, Fortunatus wə Aqayikusning bu yərgə meni yoqlap kəlgənlikidin xadlandı; qünki ular silər tərəptin kəm boləjanlırını toluqlap bərdi. **18** Qünki ular mening roħimni wə həm silərləningkinimu yengiləndurdi; xunga xundak adəmləni ətiwarlap hərmətlənglar. **19** Asiyadiki jamaatlərdin silərgə salam. Akwila wə Priskilla həm ularning əyidə jəm bolıdojan jamaəttinmu Rəbdə silərgə kizəjin salam yollaydu. **20** Kərindaxlarning həmmisi silərgə salam yollaydu. Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlıxinglar. **21** Mana, mənki Pawlus əz qolum bilən salam yezıwatımən! **22** Hərkim Rəb Əysa Məsiləni səyüqi bolmisa, uningəna lənət bolsun! Rəbbimiz, kəlgəysən! **23** Rəb Əysa Məsiləning məhır-xəpki təmminglarəna yar boləqay! **24** Mening Məsilə Əysada boləjan muħəbbitim həmminglar bilən billə boləqay. Amin!

Korintliklar o'ra 2

1 Hudaning iradisi bilan bekitilgan, Masih o'syaning rosuli mænki Paulus wa kerindax bolojan Timotiydin Korint xæhiridæ turuwatqan, Hudaning jamaitigæ wa xuningdæ pütküil Ahaya elkisidiki barlik muqæddæs bændilergæ salam! **2** Atimiz Huda hæm Ræb o'sya Masihtin silergæ mehîr-xæpkæt wæ hatirjæmlik bolojay! **3** Ræbbimiz o'sya Masihning Atisi, ræhimdilliklarning igisi Ata, barlik riojbat-tæsellining Igisi bolojan Huda o'ra tæxækkür-mædhîyæ okulojay! **4** Biz uqriojan hærkandax japa-muxækkætæ U bizgæ riojbat-tæsalli beriwatidu, xuning bilan biz Huda tæripidin riojbatlændürülgæn bolup U yatküzgæn riojbat-tæsalli bilan hærkandax baxqa japa-muxækkætæ uqriojanlar o'ra riojbat-tæsalli berælæydi o'jan bolduk. **5** Qünki, Masihning azab-okubætliri biz tærpæ xæp taxkandæ, Masih arkilik bolojan riojbat-tæsellimizmu xæp taxidu. **6** o'mma biz japa-muxækkætæ kalsakmu bu silerning riojbat-tæsalli wæ nijat tepixinglar üqün bolidu; bular silerning biz tartqan azab-okubætlergæ ohxax azab-okubætlergæ qidixinglar bilan silerdimu hasil kilinidu; biz riojbat-tæsalli tapsakmu u silerning riojbat-tæsalliringlar wæ nijatinglar üqün bolidu; xunga bizning silergæ baoljojan ümidimiz mustæhkæmdur; qünki siler azab-okubætlerdin ortax nesiwilik bolsanglar, ohxaxla riojbat-tæsallidin ortax nesiwilik bolisilar dæp bilimiz. **8** Qünki, i kerindaxlar, silerning Asiyada duq kælgen japa-muxækkætinn hæwærsiz yürüxinglarni halimaymiz; u wakitlarda biz qidi o'usiz eo'jir besimo'ja duq kælduk, hætta hayatnring ezidin ümid üzgüidæ bolojaniduk. **9** o'mma ezimizgæ æmæs, bæki elgænlarini tirildürgüqi Huda o'ra tayiniximiz üqün kælbizidæ elümgæ mæhkum kilinojandæ yürættuk. **10** U bizni bundax dahxætlik bir elümdin kutkuzo'jan wæ hazir kutkuzmakta, wæ bizni yænila kütqüzidu, dæp uning o'ra ümid baoljidu; **11** silermu buningda hæm biz üqün dua-tilawætlær bilan mædæt beriwatisilar; xundax kilip talay adæmlarning wasitisi arkilik bizgæ kersitilgæn iltpat tüpæylidin talay adæmlær [Huda o'ra] ræhmætlær eytidiojan bolidu. **12** Qünki pæhrimiz, yæni wajdanimizning guwahlikli xuki, Hudaning aldidæ sap niyætlær wæ sæmimiylilik bilan (insaniy paræsæt bilan æmæs, bæki Hudaning mehîr-xæpkæti bilan) biz bu dunyao'ra nisbatæn wæ bolupmu silergæ nisbatæn ezimizni tutuwalidiojan bolduk. **13** Qünki silergæ yazo'jinimiz o'quyalaydiojan wæ tonup yetælæydi o'janinn baxqa heq nærsæ æmæs; lekin mæn silerning bizni kismæn tonup yetkininglar boyiqæ Ræb o'syaning künidæ siler bizning pæhrimiz bolidiojninglardax bizlærnimu silerning pæhringlar bolidu dæp bizni toluk tonup yetixinglarni ümid kilimæn. **15** Xuning bilan muxundax ixænqæ bolup mæn æsliðæ ikkinqi ketim silergæ mehîr-xæpkætni yatküzüxkæ awwal silerning kexinglar o'ra barmakqidim; **16** yæni, kexinglardin Makedoniyægæ etüp, andin Makedoniyædin yænæ kexinglar o'ra kelixni, xundaxla siler tæripinglardin Yæhudiæy elkisigæ uzitiliximni ümid kilojanidim. **17** Mændæ xundax niyæt bolojanda, mæn uni yeniklik bilan karar kilojanmu? Mæn niyæt kilojanda, mændæ «ætlik» kixilærdikidæ: birdæm «bærhæk, bærhæk» wæ birdæm «yak, yak» deyix barmu? **18** o'mma Öz sezidæ turojnidæ,

bizning silergæ eytkan sezimiz birdæm «bærhæk» wæ birdæm «yak» bolmaydu; **19** Qünki biz (mæn wæ Silwanus wæ Timotiy)ning aranglarda jakarliojinimiz — Hudaning Oo'qli, o'sya Masih, birdæm «bærhæk» wæ birdæm «yak» æmæstur; bæki Uningda «bærhæk»la bardur. **20** Qünki Hudaning kanqilik wediliri boluxidin kæt'iyænæzær, ular Uningda «bærhæk»tur, wæ biz arkilik Uningdimu Huda o'ra xan-xærap kæltüridiojan «Amin» bardur. **21** o'mdi bizlær siler bilan billæ Masihdæ qing turojuzo'juqi bolojini hæm bizni mæsihligini bolsa Hudadur. **22** U yænæ üstimizgæ mehîr besip, kælbizimizgæ Öz Rohini «kapalæt» boluxqa ata kildi. **23** o'mma Hudani öz jenimo'ja guwahqi boluxka qakirimo'ni, Korintqa tehi barmiojanlikning sæwæbi kænglunglarni ayax üqün idi. **24** Hærgiz ezimizni iman-etikædinglar üstigæ hæküim sürgüqilærmiz, demæk, bæki silerning xad-huramliqinglarni axuruxka silergæ hæmkarlaxkuqilærmiz; qünki siler etikæd arkilikla mæzmüt turisilar.

2 Lekin mæn iqimda, kexinglar o'ra barsam yænæ azar elip barmaymæn degæn karar o'ra kældim. **2** Qünki ægær mæn silergæ azar bærsam, mening tüpæylimdin azar yægænlerdin baxqa kaysibiri meni xadlanduralisum? **3** Mæn æsli meni xadlanduruxi tegixlik bolojanlardin æksiqæ azar yæp kalmay degæn maksætæ xu hætni yazdim; qünki mening xadlikim siler hæmminglarningmu xadlikidur dæp siler hæmminglar o'ra ixænqæ baoljiddim. **4** Qünki æsliðæ ezüm eo'jir azab iqidæ kælbizdikidæ dærd-ælæmdin kæp kez yaxlirimni tækküzüp turup silergæ xu hætni yazo'janidim; maksitim silergæ azar berix æmæs, bæki silergæ qongkur baoljanojan, xæp taxkan muhæbbitimni bilixinglar üqün idi. **5** o'mma birærsi azar yatküzgæn bolsa, uning azar yatküzgini mæn æmæs dæymæn, u bæki mælum dærijidæ (bu ixni ziyadæ eo'jir kilojum yok) hæmminglar o'ra azar yatküzdi. **6** Bundax adæmning kæpinqinglar tæripidin tænbihlængini yaratiliktur; **7** Xunga hæzir æksiqæ, siler uning o'ra mehîr-xæpkæt kersitip riojbat-tæsalli berixinglar o'ra to'jra kelidu; bolmisa bundax bir kixi bækim o'jayæt zor dærd-ælæmdin ezini yo'kitiximu mumkin. **8** Xunga mæn silergæ uning o'ra muhæbbitinglarni ispatlixinglarni jekilæymæn. **9** Xu hetimni yænæ bir maksætæ, yæni silerning hæmmæ ixlarda itætmæn yaki itætmæn æmæsliginglarni sinap bilixim üqün yazdim. **10** Lekin siler kaysibirini mælum ix üqün kæqürüm kilojan bolsanglar, mænmu hæm uni xundax kilojan bolimæn; mænmu mælum bir ixni kæqürüm kilojinimda (birær ixni kæqürüm kilojan bolsam), mæn silarni dæp Masihning huzurida xundax kildim. **11** Xuning bilan Xæytan bizdin heq üstünlükke erixælmæydu; qünki biz uning hylæ-mikirliridinn bihæwær æmæsmiz. **12** o'mdi Masihning hux hæwirini jakarlaxka Troas xæhirigæ kælginimda wæ xundaxla Ræb tæripidin [pursæt] ixiki manga eqilojini bilan, **13** kerindixim Titusni tapalmiojinim tüpæylidin rohîm aram tapmidi; xuning bilan mæn xu yærdikilær bilan hoxlixip, Makedoniyægæ sæpær ældim. **14** o'mma bizni Masihdæ hæmæxi tæntænæ bilan oqalibænæ baxlaydiojan, biz arkilik hæp yærdæ özizgæ dost tartkuqi huxpuraqni qaqkuqi Huda o'ra tæxækkür! **15** Qünki biz Huda o'ra yatküzüliwatqan Masihning huxpurikidurmiz, hæm kutkuzuluwatqanlar arisida hæm hælakætæ

ketiwatqanlar arisida xundakmiz; **16** keyinkilerga olimga bolgan olumning puriki, aldinkilaroga hayatlikka bolgan hayatlikning purikidurmiz; ʻamdi muxundak ixlarning haddisidin kim qikalaydu? **17** Qunki biz koʻp kixilarning qilojinidak Hudaning kalam-sözini soda-setik ixi kilmaymiz; ʻaksigʻa biz sʻemimiylilik bilʻn Huda aldida Hudadin [ʻawʻatilgʻenlar] süpitidʻ Məshidʻə sʻözləymiz.

3 Biz yʻenʻə özimizni təwsiya qilʻojli turuwatamduq? Yaki baxka bəzilərgə kerək bolʻoʻandək, silərgə yeziloʻan yaki silər yazoʻan təwsiyina milər bizgə kerəkmu? **2** Silər eʻzünglar bizning təwsiyina milərsilər, kəlbimizdə pütülgən, hər insanoʻga tonux bolʻoʻan wə oʻkulidʻoʻan. **3** Silərning biz tərʻipimizdin pərwix kilinoʻan, Məshihning məktupi ikənlikinglar ayan boldi (bu məktup siyah bilʻn əməs, bəlki tirik Hudaning Rohi bilʻn yeziloʻan; tax tahtaylarʻoʻga əməs, bəlki kəlbning ətlik tahtaylirʻoʻga pütüklüktür). **4** ʻAmdi bizning Məshih arʻkilik Hudaʻoʻga qaraydʻoʻan xunqə zor ixənqimiz bar; **5** özimizni birərnərsini qilʻoʻudək iktidarimiz bar dəp qaoʻlijinimiz yoʻktür; iktidarlikimiz bolsa bəlki Hudadindur. **6** U bizni yengʻi əhdining hizmətkarlıri boluxka iktidarlik kildi; bu əhdə pütüklük sʻəz-jümlilərgə əməs, bəlki Rohka asaslanʻoʻan. Qunki pütüklük sʻəz-jümlilər adamni əltüridu; lekin Roh bolsa adəmgə hayət kəltüridu. **7** ʻƏmma sʻəz-jümlilər bilʻn taxlarʻoʻga oyuloʻan, əlüm kəltüridʻoʻan hizmət xan-xərop bilʻn bolʻoʻan wə xundakla Israillar Musaning yuzidə julalanoʻan xan-xəroptin yuzigə kəzlıri tikip kariyalmoʻan yərdə (gərqə xu xan-xərop hāzir əməldin kəlduruloʻan bolsimu), **8** Roh bilʻn yürgüzüldiʻoʻan hizmət təhimu xan-xəroplik bolmamdu? **9** Qunki adəmnin gunahini bəkitidʻoʻan hizmət xəroplik bolʻoʻan yərdə, insanni həkkanıy kildiʻoʻan hizmətnin xəripi təhimu exip taxmamdu!? **10** Qunki əslidə xan-xəroplik bolʻoʻan ixning hāzirı qəyət zor xan-xəroplik ixning aldida hēqkandək xan-xəroplikliki yoʻktür; **11** qunki əməldin kəlduruloʻan ix əslidə xan-xərop bilʻn kəltürülgən yərdə, hāzir ornini baskan ix təhimu xan-xəroplik bolidu. **12** Bizdə xunqə zor xundək bir ümid bolʻoʻanikən, biz tolimu yürəklik bolimiz. **13** Biz Israillarnı əməldin kəldurulidʻoʻan [əhdining] parlak nuriʻoʻga kəzini tikip karaxning aqiwitigə uqrap kətmisun dəp yuzigə qümpərdə tartıwalʻoʻan Musaoʻga ohximaymiz. **14** ʻƏmma ularning oy-kəngülliri kədaklaxkanıdi; qunki bügüngə kədər kəna əhdini okuʻojında muxu qümpərdə eliwetilməy kəldi; qunki pəkət Məshidə bolʻoʻandila u elip taxliwetilidu. **15** ʻƏmma bügüngə kədər, Musaning yazmiliri oʻquloʻjında xu qümpərdə yənilə kəlbini yepıwalmaqta. **16** ʻƏmma hərkim Rəbgə qarap burulsa, qümpərdə elip taxlinidu. **17** ʻƏmma Rəb xu Rohʻtur; wə Rəbning Rohi kəyərdə bolsa, xu yərdə hərlük bolidu. **18** Wə biz həmmimizning yuzimiz qümpərdisiz halda Rəbning xan-xəripigə qarʻoʻjında, Uning ohxax süritidə boluxka Roh bolʻoʻan Rəb tərʻipidin xan-xərop üstigə xan-xərop qoxulup əzgərtilməktimiz.

4 Xunga [Huda] bizgə rəhım-xəpkət kərsətkəndək, bu hizmət bizgə amanət kilinoʻanikən, biz bəl qoywətməymiz; **2** əmdilikta xərməndiliklə ait yoxurun ixlarnı taxlap, nə əldamqilikta mangmay, nə Hudaning

sözini burmilimay, bəlki həkikətni əynən ayan kilix bilʻn Huda aldida duruslukimiz hər adəmnin wijdanoʻga kərsitimiz. **3** ʻƏmma hux həwirimiz qümkəlgən bolsimu, u hālak boluwatqanlarʻoʻga nisbətən qümkəldi; **4** Qunki Hudaning sūrət-obrazi bolʻoʻan Məshihning xan-xəripi toʻqrısidiki hux həwərnin nuri ularning üstidə yorumisun dəp, bu zamanning ilahı etikədsizlarning oy-zəhinlirini kor kildi. (aiōn g165) **5** Qunki biz özimizni əməs, bəlki Məshih əysani Rəb, xuningdək özimizni əysa üqün silərnin hizmətkaringlar dəp elan kilimiz. **6** Qunki «karəngʻoluktin nur yorusun» dəp buyruʻoʻan Huda, Məshihning didaridin Əzining xan-xəripi tonutuxka bolʻoʻan yoruklukning [biz arʻkilik] qeqilixi üqün, bizning kəlbimizni yorutqandur. **7** ʻƏmma kudrətnin qəyət zorluki bizdin əməs, bəlki Hudadin bolʻoʻanliki kərtinsun dəp bu gəhərgə sapal idixlarda qaqiləklük halda igidarlik kilimiz. **8** Mana biz hərtəroptə kistilip kəldük, əmma yənjilmidük; təmtirəp kəldük, əmma ümidisizlənmidük; **9** ziyankəxlükə uqrawatimiz, əmma həmdəmsiz qəlmidük; yikʻitidük, əmma hālak bolmidük; **10** əysaning hayati tenimizdə ayan kilinsun dəp, hərdəim tenimizdə əysaning əlümini kətürüp yürimiz. **11** Qunki əysaning hayati əlidiʻoʻan ətlirimizdə ayan kilinsun üqün, tirik kəloʻan bizlər hərdəim əlümgə tapxurulmaqtimiz. **12** Xuning bilʻn bizdə əlüm ixləwatidu, əmma hayət silərdə ixləwatidu. **13** Wə «Mən ixəndim, xunga sʻəz kildim» dəp yeziloʻandikidək iman-ixənqtiki rohka igə bolup, bizmu ixəndük wə xuning bilʻn sʻəz kilimiz; **14** qunki Rəb əysani tirildürgən [Huda] bizni əysa bilʻn birgə tirildüridu, xundakla bizni silər bilʻn birgə Əz aldʻoʻga hāzir kilidu, dəp bilimiz. **15** Qunki [bu] həmmə ixlər silər üqündurki, təhimu kəp kixilərnin wujudida exip taxkuqə beʻoʻjlanʻoʻan mehır-xəpkət səwəbidin kəp kixilərninmu Hudani uluʻojlap eytkən təxəkkürliri exip taxidu. **16** Xunga biz bəl qoyuwətməymiz; gərqə taxki insanlikimiz solaxsimu, dərʻhəqikət iqki insanlikimiz kündin-küngə yengilanmaqta. **17** Qunki bizning bir dəkikilik wə yenik japa-muxəkkətlirimiz biz üqün exip taxkan, mənggüllük, zor wəzinlik xan-xəropti hāsil kilidu. (aiōn g166) **18** Xunga biz kərtüngən ixləroʻga əməs, bəlki kərtünməs ixləroʻga kəz tikimiz; qunki kərtüngən ixlər waqitlik, əmma kərtünməs ixlər mənggüllüktür. (aiōn g166)

5 Qunki bu zeminoʻga təwə eyimiz, yəni bu qədirimiz yoʻkʻitilsimu, Huda tərʻipidin bolʻoʻan, insan kəli bilʻn yasalmioʻan bir ey, yəni asmanlarda əbədiy bir makanimiz bardur dəp bilimiz. (aiōn g166) **2** ʻƏmdı bu [kəna eyimizdə] turoʻjimizda asmandiki eyimizni kiwiwəlixka zor intizar bilʻn ah urmaktimiz **3** (bərʻhək, [asmandiki eyimizni] kiwiwəlixka yalingaq qəlmaymiz). **4** Qunki muxu qədirda turoʻjimizda, eqirʻqilikta ah urmaktimiz; bu bizning yalingaqlinixni hālioʻjimiz əməs, bəlki kiwindürülükni, yəni bizdə əlidiʻoʻan nemə bolsa, uning hayət tərʻipidin yutuluxini halaymiz. **5** ʻƏmdı bizni dəl muxu ixka təyarlioʻuqi bolsa Hudadur; U bizgə «kapalət» bolʻoʻan Əz Rohinimu ata kildi. **6** Xuning bilʻn biz həmixə yurəklik bolimiz; həmdə tenimizdə makan tutkinimizda Rəbdin neri bolʻoʻan musapir bolimiz dəp bilimiz **7** (qunki biz kərtix sezimi bilʻn əməs, etikəd bilʻn mangimiz); **8** biz yurəklik

bolup, xuningdäk təndin neri bolup Rəb bilən billə bir makanda boluxğa tehimu hürsənmiz. **9** Xuning bilən, məyli təndə bolayli, təndin neri bolayli, uni hürsən kilixni istək-nixan kilip intilimiz. **10** Qünki təndə kiloğan əməllirimizni, yaxxilik bolsun, yamanlik bolsun, hər birimizgə kayturuluxi üqün Məsihning sorak təhti aldida hazır boluximiz lazim bolidu. **11** Xuning bilən Rəbning dəhxitini bilganlikimiz üqün, insanlarni ixəndürüxkə tiriximiz; lekin biz Hudağa oquq-axkarimiz, xuningdäk silərnəning wijdaningsardimu axkara tonulsak dəp ümid kilimən. **12** Biz hazır əzimizni kaytidin silərgə təwsiyə kilərimiz yok, bəlki pəkət silərdə kəlbdeki ixlardan əməs, taxki kiyapəttin pəhirlinidoğanlarğa bərgüdək jawab bolsun dəp, silərgə bizlərdin pəhirlinix imkaniyitini yaritip beriwatimiz. **13** Qünki iq-iqimizgə siqmay kiloğan bolsakmu Huda aldida xundak bolduk, salmaq bolsakmu silər üqün xundak bolimiz. **14** Qünki Məsihning muhəbbiti bizni [xundak kilixkə] ündəydu; qünki biz birsi həmməylən üqün əldi, xunga həmməylənnimu əldi, dəp həsabləyimiz. **15** Wə U həmməylənni dəp əldi, buningdin məksət, həyat boləjanlar əzleri üqün əməs, bəlki ularni dəp əlöp tirilgüqi üqün yaxxi üqündur. **16** Xuning bilən biz buningdin keyin heqkimni insanlarğa tonuməyimiz; hətta biz Məsihni insanlarğa tonuğan bolsak, buningdin keyin uni yanə xundak tonuməyimiz. **17** Xunga əmdi birsi Məsihdə bolsa, u yengi bir yaritiloquidur! Kona ixlar etüp, mana, həmmə ix yengi boldi! **18** Wə barlik ixlar Hudadindur; U bizni Məsih arkilik Özigə inaklaxturdı, xundakla bizgə inaklaxturux hizmitini tapxurdi: — **19** demək, Huda Məsihdə adəmlərnəning itaətsizliklerini ularning əyibi bilən həsablaxmay, ələmni Özigə inaklaxturdı; xuningdäk bizgə inaklaxturux həwirini amanət kilip tapxurdi. **20** Xunga huddi Huda biz arkilik [adəmlərdin inaklikkə kelixni] etügingidək, biz Məsihğə wəkalitan əqlərdurmiz; Məsihning ornida «Hudağa inaklaxturuloğaysilər!» dəp etünimiz. **21** Gunahkə heq tonux bolmoğani xixini Huda bizni dəp gunahning əzi kildi; məksiti xuki, bizning Uningda Hudaning həkqaniylik boluximiz üqündur.

6 Əmdi [Hudaning] həmkarlıri süpitidə silərdin Uning mehir-xəpkitini qəbul kilip turup uni bikarğa kətküzmənglar dəp etünimiz **2** (qünki u: «Xapaət kərsitilidoğan bir pəyttə duayingni ijabat kilixni bekitkənmən, nijat-kutulux yətküzilidoğan bir künidə Mən sanga yərdəmdə boluxumni bekitkənmən» — dedi. Mana, hazır bolsa «xapaət kərsitilidoğan yaxxi pəyt»; mana, hazır «nijat-kutulux küni»dur!). **3** [Rəbning] hizmitigə daq kəltürülmisun dəp heqkəndak ixta heqkimning imanoğa tosaləquluk qilməyimiz; **4** bəlki hər bir ixta əzimizni Hudaning hizmətkarlıri süpitidə nəmunə kilip yürimiz; zor qıdamlik bilən, jəbir-zulumlarda, japa-muxəkkətlərdə, besim-kıstaklarda, **5** kaməq yarılırida, zindanlarda, qəzəziləng-topilənglar iqida, eojir mehnətlərdə, tünəxlərdə, roza tutuxlarda, **6** paklik bilən, bilimlər bilən, səhr-təkətklik bilən, mehirbanliklar bilən, Muqəddəs Roh bilən, sahtiliqsiz mehir-muhəbbət bilən, **7** həkikətnəng səz-kalami bilən, Hudaning küq-qüdriti bilən, həkqaniylikning ong-sol kəllərdiki qəralıri bilən, **8** həm izzət-xəhrəttə

həm həkərarət iqida, təhmət həm tərplinxlər iqida [əzimizni Hudaning hizmətkarlıri süpitidə naməyan kilduk]; yaloğanlar dəp karaloğan bolsakmu səmimiyyə-sadik bolup, **9** namsiz bolduk-yu, əmma məxhormiz; ələy dəp kalduk-yu, əmma mana, həyatturmiz; tərbiyədə jazalanduk-yu, əmma əlümgə məhkum kilinmiduk; **10** dərd-ələm tarttuk-yu, əmma daim xad-huramlikta turimiz; namrat boləjnimiz bilən, əmma kəp adəmlərnəni bay kiloququmiz; heqnemimiz yok boləjini bilən, əmma həmmigə igidarmiz. **11** Silərgə oquq-yoruk səzliduk, əy Korintliklar, bizning baqrimiz silərgə kəng eqidil! **12** Silər biz tərəptin kisiəjan əməs, lekin əz iq-baqringlarning tarlikidin kisiəlisilər; **13** əmdi adil almaxturuxta bolup — (əz pərzəntlirimgə səzligəndək səzləymən) — baqringlarni bizgimu kəng eqinglar. **14** Etiqadsizlar bilən bir boyunturukğa qetilip tənəzsizlətkə bolmanglar; qünki həkqaniylik wə kəbihihlik otturida kəndakmu ortaklik bolsun? Yoruklukning qarəngəşuluk bilən kəndak həmrəhlikli bolsun? **15** Məsihning Belial bilən nemə inaklikli bolsun? İxəngüqining ixənmigüqi bilən kəndak ortək nesiwiə bolsun? **16** Hudaning ibadəthanisining butlar bilən kəndak birlikli bolsun? Qünki silər tirik Hudaning ibadəthanisidursilər — Hudaning: «Mən ular da turiman, ularning arisida yürimən; ularning Hudasi bolimən wə ular Mening həlkim bolidu» deginidək [silər Uning ibadəthanisidursilər]; **17** Xuning üqün «Uların arisidin qikip kətinglar, Manga ayriylənglar», — dəydu Rəb, — «heq napək narsigə təgküqi bolmanglar», «xundila Mən silərnəni qəbul kilimən», **18** wə: «Mən silərgə Ata bolimən, silər Manga oquq-kizlirim bolisilər» — dəydu Həmmigə Qadir boləjan Rəb.

7 Əmdi bu wədilərgə muyəssər boləjandin keyin, i səyümlüklər, əzimizni ətlərdiki həm rohtiki hərhil paskiniliklini tazilap, Hudaning qərkunqida əzimizdə [ayan kilinoğan] pak-muqəddəslikni kamalətkə yətküzəyli. **2** Bizni qəbul kiloğaysilər! Biz heqkimgə ziyan-zəhmət yətküzmiduk, heqkimni nabut kilmiduk, heqkimdin pəydilanmiduk. **3** Muxularni dəp, silərnəni əyibliməkqi əməsmən; qünki mən yukirida eytkinimdək, silər qəlbimizdidursilərki, biz silər bilən billə əlüxkə, silər bilən billə yaxaxğa təyarmiz. **4** Silərgə baqriloğan ixəngim zor, silərdin boləjan pəhrim zor; xuning üqün riqəbət-təsəlligə tolduruldum, barlik japa-muxkəlliliklirimizdə huxallikim exip taxti. **5** Qünki bərhək, Makedoniyəgə kirginimizdimu ətlirimiz heq aram tapalmay, hərtərəptin kisiəlip kalduk; sirtimizda jedəl-kürəxlər, iqimizdə qərkunqlar bar idi. **6** Əmma qüxkünlərgə riqəbət-təsəlli bərgüqi Huda bizgə Titusning kelixi arkilik riqəbət-təsəlli bərdi; **7** tapkan riqəbət-təsəllimiz pəkət uning kelixi arkiliklə əməs, bəlki uning silərdin tapkan riqəbət-təsəllisi arkilikmu boldi; qünki u silərnəning [bizgə] zariqip təlmürginglarni, silərnəning hərsitinglarni, silərnəning mənə boləjan kizəjin oəmhorlukunglarni eytip bərdi; xuning bilən mən tehimu huxallandim. **8** Qünki gərgə mən silərnəni hetim bilən əzəbliəjan bolsammu, mən hazır uningdin puxayman kilməymən; lekin əslidə mən xu hetimning silərnəni əzəbliəjini kərup puxayman kiloqanidim (əməliyəttə, silərnəning əzəblinxinglar kışkiojına bir

məzgilla bolojan). **9** Əmma hazır xadlinimən — azablanojninglardin əməs, bəlki xu azabning silərni towa kıldurojanlıkidin xadlinimən; qünki silarning azablinixinglar Hudaning yolida idi; xuning bilən silər bizdin heq ziyan tartmidinglar. **10** Qünki Hudaning yolida bolojan azab-kayoju adamni hərgiz puxayman kılmaydojan nijatka baxlaydojan towoja elip baridu; əmma bu dunyadiki azab-kayoju adamni elümgə elip baridu. **11** Qünki mana, dəl muxu ix, yəni Hudaning yolida azablinixinglar, silərgə xunqə kəp əstayidillik, ezliringlarni əyibtin nəkədar halas kılix, xunqə kəp oşəzəp, xunqə kəp qorqunq, xunqə kəp təkəzərlilik, xunqə kəp kızojnilik wə jazalaxka xunqə təyyar boluxni elip kəldi! Silər bu ixning hər tərəpidə əzünglarning əyibtin halas boluxunglarni ispatlıdinglar. **12** Əmdi silərgə [xu] hətni yəzojan bolsammu, u hətni ziyan-zəhmət kılojuqi kixi üqün əməs, yaki ziyan-zəhmət kılinojuqi kixi üqün əməs, bəlki Huda aldidə bizgə bolojan kənglünglardiki kızojnilikning aranglarda ayan boluxi üqün yazdim. **13** Bu səwəbtin biz rişəbət-təsəlligə erixtuk, wə rişəbət-təsəllimiz üstigə biz Titusning huxallıki tüpəylidin tehimu zor xadlanduk; qünki uning rohı silər təripinglardin yengiladi. **14** Qünki mən silər toşranglarda birər ixta pəhirlinip mahtiojan bolsam, u ixta heq hijil kəldurulmidim; bəlki silərgə eytkanlirimizning həmmisi həkikət bolojinidək, bizning Tituska silərni pəhirlinip mahtiximizmu həkikət bolup ispatladı. **15** U silərnig itaətməniliklarni, silərnig uningdin kəndək əyməngən wə titrigən həlda uni kərxı alojninglarni əsliginidə, uning silərgə baoljojan iq-baofridiki muhəbbətliri tehimu exip taxidu. **16** Mən silərgə hər bir ixta ixənqim kamil bolojanlıkidin xadlinimən.

8 Əmma, i kərinaxlar, biz silərgə Hudaning Makedoniyədiki jamaətlərgə beoxlixiojan mehir-xəpkitini ayan kılməqimiz; **2** ular zor eoşir japa-muxəkəttə sinalojnida, kattik namrat əhwaldə exip taxkan xadlıki bilən ularning oquq kollukining baylıki urojuq qıkti; **3** qünki ularning küqining bariqə, hətta küqidin artuq həyr-sahawət kılojanlıqioja ezüm guwah. Ular iltiyari bilən xundək kilip, **4** bizdin muqəddəs bəndilərgə xu yərdəmə boluxning bəhtigə wə xeriklikigə muyəssər boluxni kattik etündi; **5** xundək kilip, ular kütkinimizdək əməs, ümid kılojinimizdin exip ezlirini awwal Rəbgə, andin Hudaning iradisı bilən bizgimu beoxilidi; **6** xunga, Titus silərdə [bu] mehirbanlıknı baxliojanikən, biz Titustin silərni buningoja nesipdəx kilip uni ada kılixka etündük. **7** Əmma silər hər tərəptə, yəni ixənqətə, səzdə, bilimdə, toluq əstayidillikə həm bizgə bolojan mehir-muhəbbitinglarda əwzəl bolojninglardək, muxu mehirlik ixtimu əzünglarni əwzəl kərsitinglar. **8** Mən bu gəp bilən silərgə buyruq kılməqı əməsmən, bəlki baxkilarning kızojniliki arkilik muhəbbitinglarning həkikiylikini ispatlmaqimən. **9** Qünki silər Rəbbimiz Əysə Məsihning mehir-xəpkitini bilisilə — gərgə u bay bolsimu, silərni dəp yoşsul boldiki, silər uning yoşsulluqi arkilik beyitilisilə. **10** Mən bu toşruluk pikrimni otturioja qoyimən — bu silərgə paydilik, qünki silər aldinki yililə ianə kılixta wə xuningoja

iradə baoljaxta yəhxi baxlıdinglar. **11** Əmdi hazır uni ada kılinglar; kızojin iradə baoljiojninglardək, bar dunyayinglar bilən xu ixka əməl kılinglar. **12** Qünki [həyr-sahawətkə] bəl baoljiojuqioja nisbətən, sowojining Hudaəja yariojudək boluxi kolidə yoşka əməs, bəlki kolidə barioja baoljiktur. **13** Qünki bu baxkilarning yükini yeniklitimən dəp, əzünglarni kıynanglar deginin əməs, **14** bəlki silərdə artuq bolojini hazırqi ularning kəm yerini toldurojinidək, [künlərnig biridə] ular da artuq bolojini silərnig kəm yeringlarni tolduridu; xuning bilən tənglixidu. **15** Huddi [muqəddəs yazmilarda]: «Kəp yioşkanlarningkidin exip kəlmidi, az yioşkanlarningmu kəmlik kılmidi» dəp yeziləndək boloxə. **16** Əmma Titusning kəlbigə silərgə bolojan keyümtümgə ohxax keyümnı salojan Hudaəja təxəkkürlər boloxə; **17** qünki u dərhəkikət bizning iltimasimizni qəbul kılojini bilən, əzining silərgə küqlük keyümi boloxəqə, u əzlikidin yeninglarəja bardi; **18** əmma biz uningoja barlik jamaətlər arisidə hux həwər hizmitidə təripəngən kərinədxni həmrahı kilip əwəttuk; **19** xuningdək u pəkət xu tərəptilə əməs, bəlki jamaətlər təripidin bu həyrlik ixta bizgə həmsəpər boluxka talliwelinojanidi. Əmdi biz bu həyr-sahawətni bolsa, Rəbning xan-xəripini həm yərdəmdiki kızojnilikimizni kərsitix üqün uni yətküzix hizmitidə bolimiz; **20** xundək kilip biz bu mol sowojini məs'ul bolup yətküzixə həkəndək adamning bizning üstimizdin təhmət kılməslik üqün ehtiyat kılimiz. **21** Qünki biz pəkət Rəbning aldidilə əməs, bəlki insanlarning kəz aldidimu iximizni durus kılixka kəngül bəlüp keliwatimiz. **22** Biz yənə ular bilən billə kəp ixlarda intayin əstayidilliki nuroşun qətim ispatlanəjan kərinədxni əwətməqimiz; hazır uning silərgə baoljojan zor ixənqi tüpəylidin uning intayin əstayidilliki tehimu küqlük boldi. **23** Titus toşruluk soallar bolsa u mening həmrahim wə hizmitinglarda bolojan həmkarimdur; bəxka ikki kərinədximiz bolsa, ular jamaətlərnig əqliliri, Məsihning xan-xəripidur. **24** Xunga, jamaətlərnig kəz aldidə muhəbbitinglarning ispatini, xundək bizning silərdin pəhirlinixlirimizning bikar əməslikini ularəja kərsitinglar.

9 Qünki muqəddəs bəndilərnig bu yərdəm hizmiti toşruluk silərgə yənə yeziximning həjiti yok. **2** Qünki mən silərnig bu ixka kattik bəl baoljiojninglarni bilimən; mən bu toşruluk: Ahayadikilər etkan yildin beri həyr-sədikə berixkə təyyar turuwatidu, dəp Makedoniyədiki [kərinədxlarəja] pəhirlinip mahtap kəlməktimən, xuning bilən silərnig kızojnilikning ularning kəpinqisining [həyr-sədikə] [berixigə] türtkə boldi. **3** Ləkin kərinədxlarni əwəxtitiki məksitim silərnig toşranglarda pəhirlinip mahtiximning bu ixlarda bihudə ix bolup kəlməslik, silərnig deginimdək təyyar bolup turuxunglar üqündur. **4** Mubada Makedoniyədikilər mən bilən billə barəojnida, silər təyyarlıksiz bolsanglar, bu ixənqimiz wəjdin biz hijalətkə kəldurulimiz, silər səzsiz xundək bolisilər. **5** Xu səwəbtin mən kərinədxlardin yeninglarəja berip silərdin bu wədə kılojan həyrlik ixni aldin'ala təyyarlap püttürüxini etünüxni zərür dəp həsəblidim; xundək bu silərdin birər nərsə ündürwəlix bolmisun, bəlki mehirbanlıqinglardin bolsun. **6** Əmma buni

[əslənglar]: Behillik bilən az terioqan az alidu, oquq kolluk bilən terioqini mol alidu. **7** Hər adam heq kijnilip qalmaq yaki məjburaən əməs, bəlki öz kənglidə pükkiñiqə barsun; qünki Huda huxallik bilən bərgüqini yaxhi kəridu. **8** Əmma Huda hər bir iltipət-xapaətni silərgə exip taxturuxqa qadirdur; xuning bilən silər hərdəim hərtəəptə hər ehtiyajqa təyyar kuwwatlisilər, kəngriqliktə turup kolliringlar hərhil güzəl ixka yetidu. **9** [Muxəddəs yazmilar]da pütülginidək: — «U əziningkini tarkatqan, U yoksullaroqa sədikə bərgən; Uning həkkanıyliqi mənggügə turidu». (aiōn q165) **10** Əmdi terioquqo terioqili uruk, yegili nan ata kiloquqi silərmə teriydioqan urukliringlari təminləp mol kilidu, həkkanıylikinglarning həsul-mewilirini kəpəytilidu. **11** Xuning bilən silər hərəkəndə əhwalda kəli oquq boluxqa hər tərəptə beyitilisilər, xuningdək bu ix biz arkilik Hudaqo kəp təxəkkürləni elip baridu; **12** qünki bu həyrlik hizmətni ada kilix pəkət mukəddəs bəndilərməng həjətlirini qandıruqla qalmaq, kəp kixilərməng Hudaqo yətküzgən təxəkkürlirini exip taxturidu. **13** Bu yərdəm hizməti əzliringlarning Məsihning hux həwirini etirap kilixinglardiki mēwə boləqan itaətmənikinglaroqa dəlil-ispət bolidu, xundakla silərməng muxu [həjətmən] bəndilərgə, xundakla bərlük adəmlərgə kərsətkən oquq kolluk səhiylikinglardin ular Hudani uluqlaydu. **14** Wə Hudañing silərdə taxqinlatqan əjayib mehır-xəpki ti pəyilidin, ular silər üqün dua-tilawət kiloqinida, ular silərgə təlpünüp kattik sevojini əsləydu. **15** Uning til bilən ipadilgüsiz əjayib sevojisi üqün Hudaqo təxəkkür boləqay!

10 Əmma əzüm, silər bilən billə boləqanda muamilisi yumxak, lekin silərdin ayrioləqanda silərgə qarita kattik kolluk dəp qaraləqan mənki Pawlus Məsihning yuwax-məminliki wə mulayimliki bilən silərdin etünümən. **2** — xuni tələp kilimənki, yeninglaroqa barəojinimda, bizni «ətlər boyiqə mangojanlar!» dəp guman bilən qaraydioqan bəzilərgə qarita oylioqinimdək kattik kolluk kilixqa meni məjbür kilmənglar; **3** gərqə biz insaniy ətlərdə yürsəkmə, biz ətlər boyiqə jəng kilməymiz. **4** Qünki jəng korallirimiz ətkə təwə korallar əməs, bəlki Huda tərpidin koroqan-istihkamlarni gumran kilix küqigə igə kilinoqan korallardur; **5** biz ular bilən bəs-munaziriləni wə Hudani tonuxqa qarxilixixqa turoqan hərəkəndə həkawur tosaləquni gumran kilimiz, xundakla hər bir oy-hiyallarni Məsihka bəkindurup itaət kilixqa kəltürimiz; **6** silər toluq itaət kiloqandin keyin, [arənglarda] qəndəq itaətsizlik qəloqan bolsa bularni jazalaxqa təyyarmiz. **7** Silər pəkət kəz aldinglardiki ixlarəjila qaraydikənsilər. Əgər birsi əzini Məsihka təwəmən dəp qarisa, u yəno xuning üstigə oylansunki, u Məsihka təwə boləqinoqə ohxax, bizmu Uningə təwədurmuz. **8** Qünki, Rəb tərpidin siləni nabut kilix üqün əməs, bəlki etiқadinglarni kurux üqün bizgə amanət kilinoqan həkukimiz toqruluk təhimu kəp ziyadirek mahtansammu, buningda heq yərgə qarap qalmaq; **9** əmdi mən pəkət hətlərdila siləni kərkətməqə əməsmən; **10** qünki bəzilər: «Uning hətliri dərwəkə wəznilik həm küqlük; lekin u yetip kəlgəndə salapətsiz, gepining tutami yok bolidu» deyixidu. **11** Əmdi bundəq hiyal kiloquqilar xuni

bilip koysunki, biz yirəktə boləojinimizda hətlərdiki səzimiz qəndəq boləqan bolsa biz yetip barəojinimizda əməliyyitimizmu xundək bolidu. **12** Qünki biz əzimizni əzini kəltis qəoqlaydioqanlar bilən bir qatarəqə koyuxqa yaki ular bilən selixturuxqa petinməymiz; xundək kixilər əzlirini əzlirining əlqimi bilən əlqəp, əzlirini əzliri bilən selixturidioqan bolup, həkikətnə əkilsizlardindir. **13** Biz əmdi əzimizgə bəkitilgən əlqəmdin həlkip mahtinip yürginimiz yok, Biz bəlki həmmini əlqigüqi Huda bizgə bəkitkən hizmət dairisidiki əlqəm, yəni silərməng [hizmitinglarəojimu] yetidioqan əlqəm bilən pəhirlinimiz. **14** Qünki əlqimi silərməng hizmitinglarəqə yətməydiyəqan kixilərdək, [hizmitinglarda boləojinimizda] dairimizdin həlkip kətməymiz, qünki biz Məsihning hux həwirini yətküzüxtə [birinqi bolup] yeninglarəojimu kəlduk. **15** Biz hizmət dairimizdin həlkip, bəxqilərməng singdiyəqan japa-əjirliri bilən mahtənoqinimiz yok; lekin biz silərməng iman-etiқadinglar əskənəri arənglardiki hizmitimiz bizgə bəkitilgən dairimiz iqidə təhimu ziyadə kəngəytilsun dəp ümid kilimiz; **16** xundək boləqanda, biz silərdin təhimu yirək yərlərgə hux həwəni yətküzüp jakarlaydioqan bolimiz; təyyaroqə həyyar bolup, bəxqilərməng dairisidiki hizmət əjri bilən mahtinix bizgə yat. **17** Əmma «Pəhirlinip mahtioquqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtixi kərak!». **18** Qünki əzini tərpiqligüqi əməs, bəlki Rəb tərpiqligən kixi həkikətnə layəktliktur.

11 [Mahtənoqan] bu əzəjinə əhməklikimoqə səwrəqan boləqaysilər! Əmdi silər mənə səwrəqanlik kilip keliwətilsələr. **2** Qünki mən Hudadin kəlgən otluq muhəbbət bilən siləni [azduruxlardin] həsət kilimən; qünki kizni bir ərgila yatlık kiloqəndək, mən siləni Məsihkə pak kiz süpitidə hazır boluxqa wədiləxtürənmən. **3** Əmma yilan Həwə'animizni həyliqərligi bilən əzdurəqəndək, oy-kənglünqar Məsihka bəoqlənoqan səmimiy, sap wəpəlikətin əzip buləojinixi mumkin dəp ənsirəymən. **4** Qünki birsi kəlip biz silərgə heq jakarlap bəxqioqan bəxqa bir əysani jakarlisə, yaki kəlbilinglardin orun bərgən Rəhning ornioqə bəxqa bir rəhqa orun bərsənglər wə silər qəbul kiloqan hux həwərdin bəxqa bir «hux həwə»ni qəbul kilsənglar, silər bu ixlarəqə əjayib səwr-təqət bilən etüwərixənglar mumkin! **5** Həlbuki, mən əzümni hərəkəndə ixta axu «qəltis uluq rosullər»din kəm saniməymən! **6** Gərqə mənəng gəp-səzlimin əddiy bolsimu, bilim jəhəttə mən undək əməs; biz kiliwatqan hər bir əməllirimizdə buni silərgə hər jəhəttin ispatlap roxən kilduk. **7** Əmdi mən siləni kəturilsun dəp əzümni təwən tutup, Hudaning hux həwirini hək tələp kilməy jakarlap gunah kildimmu? **8** Mən silərməng hizmitinglarda boluxqa bəxqa jamaətlərdin bulap-talap, ularning yərdimini qəbul kildim. **9** Silər bilən billə boləqan wəqitlirimda, həjətmən boləqan bolsammu, mən heqkiməgə əojirimi saləqan əməs (qünki Makedoniyədin kəlgən kəriməndə mənəng kəm-kütəmnəni toluqlap bərdi); hərəkəndəq ixta əzümni silərgə yük bolup kəlixitin saqlap kəldim wə buningdin keyinmu xundək kilimən. **10** Məsihning həkikəti mənə də rast boləqəndək, Ahaya yurtlirida heqkimmu meni muxu mahtinixtin tosumaydu! **11** Nəmə üqün? Siləni yaxhi kərməniklikim

üqünmu?! Huda bilidu! **12** Lekin [bizgə ohxax hesablinix] pursitini izdigüqilarning pursitini məhrum kilix üqün, xuningdək ular mahtinidoqan ixlarda həqiqətən bizgə ohxax bolsun dəp, mən nemə kiliwatkan bolsam xuni kiliwerimən. **13** Qünki bundak kixilər sahta rosullar, aldamaqı hizmətkarlar, Məsihning rosullirining kıyapitigə kiriwaloqanlardur. **14** Bu ix əjbəlinərlik əməs, qünki Xəytan özümü nurluk bir pərixitining kıyapitigə kiriwalidu. **15** Xunga uning hizmətqiliriningmu əzlrini həkəkaniylikning hizmətqiliri kıyapitigə kirgüzüwəlix əjbəlinərlik ix əməs; ləkin ularning aqiwiti əzlrining ixligənlirigə layik bolidu. **16** Yəne xuni eytmənkı, həqkim meni əhmək dəp həsəblimisun; hətta əgər meni xundak dəp qarışanglarım, əmdi məndək əhməkni səwr kılip qobul kiləyəsilər, xuning bilən özümü azoqinə mahtiniwalay. **17** Mening hazır bularnı səlzixim Rəb tərıpidin əməs, bəlkı əzümning əhməklərqə yürəklık po etip mahtinixim, halas. **18** Nuroqun adamlər insanlarqə po etip mahtanoqandikin, mənmu mahtinip baqay. **19** Qünki əzünglar xunqə dana boləqandin keyin, silər əhməklərgə səwr-taqət kilixkə razi bolısılar! **20** Məsılən birsi siləni kıl kilıwalsa, birsi siləni yutuwalısa, birsi silərdin nəp əlsa, birsi aldinqlarda qongqilik kılsa yaki yəzünglarqə kaqat salsa, silər uningəyə yol qoyısılar. **21** Əpsus, nomus kılip eytimənkı, biz undak ixlarqə ajizlik kılduk! Əmma ular birər ixta mahtinixkə petinoqan yərdə (əhməklərqə səzləwatimən!) mənmu xu ixta [mahtinixkə] petinimən. **22** Ular ibraniylarımı? Mənmu xundak. Ular Israillarımı? Mənmu xundak. Ular İbrahımning nəsilimü? Mənmu xundak. **23** Ular Məsihning hizmətkarlırimü? (mən əkildin azəqanlardək səzləwatimən!); mən tehimu xundak; ziyadə kəp zoruqub ixlidim, intayin kəp dərriləndim, intayin kəp qətim kamaldim, kəp qətim ölüm həwplirigə duq kəldim; **24** Yəhüdiylarning «bir kəm kirik kamqə» jazasıqə bəx qətim tartıldim, **25** üq qətim tikənlık kamqə jazasını yedim, bir qətim qalma-kesək kilindim, üq qətim kəmə hədisisigə uqridim, bir kəqə-kündüzni dengizdə ötküzdüm. **26** Daim səpərlərdə bolimən; dəryalarning həwplirini, karəkqilarning həwplirini, yurtdaxlırimning həwplirini, yat əllikləning həwplirini, xəhərninğ həwplini, bayawanning həwplirini, dengizning həwplirini, sahta kerindaxlar arisidiki həwplirini baxtin kəqürdüim; **27** əmgəklər wə japa ixlarda zoruqub, pat-pat tünəklərdə, aqlikta wə usuzlukta, daim roza tutuxlarda, sooquklarda wə yeling-yalingaqlikta yürüp kəldim. **28** Bu sırtiki ixlardin baxkə, iqbəqrımda barlık jamaətlər üqün hər küni üstümni besip keliwatkan oqəmləni yəwatimən. **29** Hərkim ajizlisa, mən ajizlimidimmi? Hərkim əzip putlaxkan bolsa, mən ertənmidimmi? **30** Əmdi əgər mahtinixim zərür bolsa, əz ajizlikimni kərsitidoqan ixlar bilən mahtinimən. **31** Rəb Əysaning Huda-Atisi, mənggü təxəkkür-mədhıylərgə layik Boləquqıqə ayankı, mən yaloqan eytmidim. (aiōn g165) **32** Dəməxk xəhıridə padixəh Aretasning qol astidiki waliy meni tutux üqün, pütün Dəməxk xəhıri qattik təkib astıqə aloqanıdi. **33** Ləkin mən səpildiki bir kamardin səwət bilən pəskə qüxürülüp, uning qolidin qutulup kaqtim.

12 [əpsus], mahtiniwerixning zərürıyiti bar. Gərqə uning paydisi bolmisim, mən Rəbdin kəlgən əlamət kərünüxlər wə wəhıylər üstidə tohtılay. **2** Məsihdə boləqan bir adəmnı tonuyməni; u on tət yil ilgiri (təndə boləqan həlđimü, yaki təndin təxkirimü bilməymən, Huda bilidu) üqinqi qat əsmənoqə kətürüldi. **3** Mən xundak bir kixini bilimən (təndə boləqan həlđimü, yaki təndin təxkirimü bilməymən, Huda bilidu) — **4** u jənnətkə kətürülüp, u yərdə til bilən ipadilgili bolmaydıqan, insanlarning dəyixi mən'i kilinoqan əjayip ixlarnı anglıdi. **5** Xundak bir adəm bilən mahtinimən, əzüm həkəkıdə bolsa ajizlikmdin baxkə birər ix bilən mahtanmayməni. **6** Hətta mahtinay əsmənu əhmək həsəblanmayməni; qünki mən həqiqətəni eytkən bolattim; əmma birsi məndə kərginidin yaki mən toqruluk angliqinidin meni (manga əxkarılanəqan wəhıylərninğ oqayət zor uluoqluqi tüpəylidin) yukiri oylar qalmısın dəp əzümni mahtinixtin yiqıdım. Muxu wəhıylərninğ zor uluoqluqi tüpəylidin kərengləp kətməslikim üqün ətlirimgə sanjiloqan bir tikən, yəni meni urup tursun dəp Xəytanning bir əlqisi manga təksim kilinoqan; buning məksiti, mening kərengləp kətməslikim üqündur. **8** Buning toqrısida u məndin kətsun dəp Rəbgə üq kətim yelindim; **9** ləkin U manga: «Mening məhırxəpkitim sanga yətərlik; qünki Mening küq-Kudritim insanning ajizlikıdə toluk əməlgə axurılıdu» — dedi. Xunga mən Məsihning küq-kudriti wujudumda tursun dəp ajizliklırimdin mahtinixni tehimu huxluk bilən tallıwalımən; **10** xunga mən Məsih üqün ajizliklarnı, həkarətləni, kıyinqılıqlarnı, ziyənkəxlıkləni wə əzab-əqubətləni hursənlık dəp bilimən. Qünki kaqan ajiz bolısan, xu qaşqda küqlük bolimən. **11** Mən [mahtinip] dərwəqə əhmək bolup kəldim! Ləkin əzünglar meni buningəyə məjbür kıldinqlar. Əməliyəttə əslidə mən silər tərıpinqlardın tərıpınixim kərək bolattı; qünki həq ərziməs bolsammü, mən həlikı «qəltis uluoq rosullar»din həq tərəptə həq ixta kəp əməsmən. **12** Dərwəqə mən arənglarda boləqan qaşqda rosulning bəxərətlık əlamətliri, hərtərəplik qıdam-səwrqanlık iqidə məjizilik əlamətlər, karamətlər həm kudrətlık məjizilər bilən əməldə kərsitilgən. **13** Siləni baxkə jamaətlərdin kəysi tərəptə təwən orunoqə qoydum? — pəkətlə əzümni silərninğ üstünglərgə yuk kılip artıp qoymıoqınim bilənmu?! Mening bu ədalətsizlikimni əpu kiləyəsilər! **14** Mana, hazır yeninglarəyə üqinqi qətim berixkə təyyarmən, xuning bilən silərgə həq yuk eoqırimni saloqun yok. Qünki izdiginim igilikinqlar əməs, bəlkı əzünglardur; pərxəntlıri ata-anılar üqün əməs, bəlkı ata-anılar pərxəntlıri üqün mal-mülük yioqıxi kərək. **15** Əmdi jeninglar üqün igilikimdin huxluk bilən sərp kılimən həmdə əzümni sərp kılimən — gərqə mən siləni kanqə səyğənsəri mən xunqə əz səyülsəmmü. **16** Əmdi xundak boləqini bilən, mən silərgə həq yuk boləqan əməsmən; birək həligərlık kılip, mən siləni bablap qoydum! **17** Əjəbə, mən silərgə əwətkən adəmlərninğ birərsi arkılık silərdin nəp əldimmi?! **18** Mən Titusni silərninğ yeninglarəyə berixkə ündidim wə yəne həlikı kərindənximü uning bilən billə əwəttim. Titusning silərdin nəp elip baqqan yeri barmu? Biz ikkiylən ohxax bir rohta yürıwatmamduk? Bizning

baskan izimiz ohxax amasmikan? **19** Yaki siler azaldin bizni «Ular aldimizda ozlirini aqlap keliwatidu» dap oylawatamsilar? [Ix undak amas]. Biz pakat Masihda bolup Huda aldida sezlawatimiz; kiliwatkan hammə ixlar, i soymliklirim, silerning etikadinglarni kurux uqundur. **20** Qunki man yeninglaroqa barojinimda, silerning umid kilojan yerimdin qikmay kelixinglardin, ozumningmu silerning umid kilojan yeringlardin qikmay keliximdin, yani aranglarda oqowqa-jedal, hasathorluk, oqazəp-nəprət, mənəmənqilik, təhməthorluk, oqəwəthorluk, təkəbburluk wə parakəndiqiliklər bolarmikin dap ənsirəymən; **21** — bu ketim silerning yeninglaroqa barojinimda, aranglardiki gunah sadir kilip, taki bugingə kədər otküzgən napaklik, buzukluk wə xəhwaniy ixlardin tehi towa kilmiojan nurojun adəmlərnin səwəbidin Hudayim meni aldinglarda təwən kilip koyarmikin, xularning kilmixliri tūpəylidin matəm tutmay turalmaymən, dap ənsirəymən.

13 Bu yeninglaroqa uqinqi ketim berixim bolidu. «Hər bir həküm ikki-üq guwahqining aqzida ispatlinixi kerək». **2** Mən ilgiri ikkinqi ketim yeninglarda bolojinimda burun gunah sadir kilojanlaroqa həm qalojan həmminglaroqa xundak eytkan, hazir mu silərdin neri bolsammu kaytidin aldin'ala agahlandurup eytimənk (siler Masihning mən arkilik sezləgənlikigə ispat tələp kilip keliwatqininglar tūpəylidin), mən barojinimda heqkimni ayiməymən; dər wəqə mən arkilik sezləwatkan Məsih silərgə nisbətən ajiz əməs, bəlkə aldinglarda intayin kudrətliktur; **4** U dər wəqə ajizlikta krestlənən bolsimu, lekin Hudaning kudriti bilən yənəla hayət. Biz mu Uningda ajiz bolsakmu, Hudaning silərgə karatqan kudriti bilən, Uningoqa baqlinip hayət yaxaymiz. **5** Əmdi əzünglarni etikadta barmu-yok dap təkkürüp kərünglar; əzünglarni sinap bekinglar! Silər əysə Məsihning əzünglarda bolojanlikini (sinaktin xallinip kalmisanglar!) bilip yətməmsilər? **6** Əmdi silərnin bizning sinaktin xallinip qalmiojanlikimizni bilip kelixinglarni umid kilimən. **7** Silərnin heqkəndək rəzillik kilmasliqinglar uqin Huda oqa dua kilimiz; bu, bizning sinaktin ətti dap qariliximiz uqin əməs — hətta sinaktin ətmidi, dap qaralsakmu, məyli — muhimi silərnin durus bolojanni kilixinglar. **8** Qunki biz həqiqətkə qarxi heq ix kilalməymiz; nemila kilsak u bəribir həqiqətəni ayan kilidu, halas. **9** Qunki biz ajiz bolsakmu, silərnin küqlük bolojinilərdin xadlinimiz. Xuningdək biz yənə xuningoqa dua kilimizki, silər kamalətkə yətküzülgəysilər. **10** Silərnin yeninglaroqa barojinimda Rəb mənə oqulitix uqin əməs, bəlkə etikadni kurux uqin amənət kilojan həkukimni ixlitip silərgə kattik qolluqni kərsətməsləkim uqin, mən silərdin yirakta bolojinimda muxularni yazdim. **11** Əng ahirda, kərindaxlar, xadlininglar; kamalətkə yətküzülinglar, riqəbət-təsəllidə küqəytilinglar; bir oy, bir pikirdə bolunglar; inək-hatirjəmliktə ətünglar; wə mehir-muhəbbət wə inək-hatirjəmlikning İgisi Huda silər bilən billə bolidu. **12** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **13** Barlik muqəddəs bəndilərdin silərgə salam. **14** Rəbbimiz əysə Məsihning xapaiti, Hudaning mehir-muhəbbiti wə Muqəddəs Rəhning həmrəh-həmdəmliki silərgə yar bolojay!

Galatyaliklaroqa

1 Mänki Pawlus, rosul boloqan (insanlar tärıpıdın əməs yaki insanlarning wasıtısı bilən əməs, bəlki əysa Məsih wə Uni ölgenlərdin tirildürgüqi Huda'Ata tärıpıdın tərınləngən) **2** wə mən bilən billə turuwatqan barlık qerındaxlardin Galatiya ölkisidiki jamaətlərgə salam. **3** Huda'Ata wə Rəbbimiz əysa Məsihdin silərgə mehır-xəpkət wə hatırjəmlik bolıqay! **4** U Huda'Atimizning iradisi boyıqə bizni bu hazırki rəzil zamandın kütquzuxka Əzini gunahlırimiz üqün pıda kıldı; (aıñ **g165**) **5** Hudaqə barlık xan-xəwər əbədil-əbədıqə bolıqay, amin! (aıñ **g165**) **6** Silər əzünglarnı Məsihning mehır-xəpkıti arklılık Qakırıquqınıng yenedin xunqə tez yıraklasturup baxkıqə bir hil «hux həwər»gə əgıxıp ketıwatkıninglarqə intayın həyran kalmaktımın! **7** Əməliyəttə u heqkandəq baxka «hux həwər» əməstür! — pəkəttə bəzi kixilər silərni kəymakturup, Məsihning hux hawırini burmilimakqi bolıqan, halas. **8** Lekin hətta biz əzimiz bolaylı yaki asmandın qüxkən pərixta bolsun, bırsi bizning silərgə jakarlıqınımozqə ohximaydıqan baxka bir «hux həwər»ni silərgə jakarlısa, bexıqə lənət yaqsun! **9** Biz burun eytkinimizdək, hazırmmə mən xuni eytimänki, bırsi silarning kəbul kılqınınglarqə ohximaydıqan baxka bir hux həwərni jakarlısa, bexıqə lənət yaqsun! **10** Mən Hudani ixəndürüxüm kerəkmu yaki insanlarnı ixəndürüxüm kerəkmu? Yaki insanlarnı hursən kılıxım kerəkmu? Mən insanlarnı hursən kılıxıni nıxan kılqan bolsam, Məsihning kılı bolmıqan bolattım. **11** Əmdi, i qerındaxlar, silərgə xuni ukıturımänki, mən jakarlaydıqan hux həwər insanlardın kəlgən əməs. **12** Qünki mən uni insandın kəbul kılqınınim yəq yaki bırər kixi uni mənə egətkini yəq, bəlki əysa Məsih mənə wəhiy arklılık yətküzgən. **13** Qünki silər mənıng Yəhüdiylarning dıniy yolıda kəndəq hayət kəqürənglikim tosrulıq — mənıng Hudaning jamaıtıgə əxəddiy ziyankəxlık kılıp uningqə buzıqunqılık kılqanlıkimni angliqansilər. **14** Həmdə mən Yəhüdiylarning dıniy yolıda elimizdiki nuroqun təngtuxlırimdın helıla aldıda turattım wə ata-bowilirimning ən'anilirini sakıaxka pəwkuł'addə kızıqın idim. **15** Əmma ananıng qorsikidın tartıp mənı Əzi üqün ayırıp, mehır-xəpkıti arklılık mənı qakırıqan Huda Əz Ooqlını əllər arisida jakarlıx üqün məndə uni axkarılaxni layik qerğində, mən heqkandəq kan-ət igisi bilən məsiləhtləxməy, **17** yaki Yerusalemqə məndin ilgiri rosul bolıqanlar bilən kərixüxkə barmay, bəlki udul Ərəbistanqə atlandıim. Keyin Dəməxkəqə kəytıp kəldim. **18** Andin üq yildin keyin Yerusalemqə Petrus bilən tonuxuxka bardım wə uning kexida on bəx kün turdım. **19** Əmma xu qəsdə Rəbning inisi Yaqıptın baxka rosullarning heqkaysisi bilən kərixmidim. **20** Mana, mənıng silərgə hazır yazıqınınim Huda aldıda heq yalqan əməs! **21** Keyin, mən Suriyə wə Kilikiyə ölkilirigə bardım. **22** Əmma Yəhüdiyədiki Məsihdə bolqan jamaətlər mənı qırayımdın tonumaytı. **23** Ular pəkət burun bizgə ziyankəxlık kılqan adəmning əzi xu qəsdə yəqətmakqi bolqan etiqadni hazır hux həwər dəp jakarlımaqta, dəp angliqanıdı; **24** xuningdək ular mənıng səwəbımdin Hudani uluqlıdı.

2 Yəne buningdin on tət yıl keyin, mən Barnabas bilən Yerusalemqə qıktım; Titusnimu həmrəh kılıp bardım. **2** Mən bir wəhiyəgə bınaən xu yərgə barıqanıdim; wə mən bikar qəpmıqınınimni yaki bikar qəpımaywatkınimni jəzmləxtürüx üqün [Yerusalemdikilarning] aldıda (əməliyəttə pəkət «jamaətning tüwrükli»dəklərgə ayırım qaldı) əllər arisida jakarlaydıqan hux həwərni bayan kıldım. **3** Nətijida, hətta mənə həmrəh bolqan Titus Yunanlık bolsımu, həttni kəbul kılıxka məjburlanıdı; **4** [xu qəqdiki «hətnə» məsilisi] bolsa, bizning Məsih əysada muyəssər bolqan hərəlküimızıni nəzarət kılıx üqün arımızqə soqınup kırıwalqan, bizni kullıxka qüxürtüxməkqi bolup, yalqanqılık kılqan sahta qerındaxlar tüpəylidin bolıqanıdı. **5** Lekin biz hux həwərning həkikiti silərdin məhrum kılınmısın dəp ularqə hətta bir səəqtımu yol kəyoqınınimiz yəq; **6** lekin abruylıx hesablanıqan adəmlərdin bolsa (mənıng ularning nemə ıkanlıki bilən karım yəq; Huda heqkandəq insanning yüz hatirisini kılımaydı!) — muxu abruylıx [ərbablar] dəp sanalqanlarning məndiki [hux həwərgə] kəxkını yəq idi. **7** Dəl əksiqə, hux həwərni hətne kılınıqanlarqə yətküzüx wəzıpsı Petruska tapxuruloqandəq, hətınsızlərgə yətküzüx wəzıpsı mənə tapxuruloqan dəp tonup yetip **8** (qünki Petrusni hətınilıklərgə rosullıxka Kılqəndürgüqi bolsa, mənımu əllərgə [rosul bolıxka] kılqəndürgəngıdı), **9** mənə ata kılınıqan xu mehır-xəpkətni tonup yətkən «jamaətning tüwrükli» hesablanıqan Yaqup, Kefas wə Yuhannalar bolsa, silər əllərgə beringlar, biz hətınilıklərgə baraylı dəp Barnabas bilən ikkimizgə həmdəmlık ong kəlini berixtı. **10** Ularning bizgə pəkət kəmbəqəllərni untumanglar degən birlə təlipi bar idi; mən dəl bu ıxkə kızıqın bolup keliwatattım. **11** Bıraq, keyin Petrus Antakya xəhırıgə kəlgəndə, uning əyiblik ıkanlıki enik bolıqəqka, mən uni yızıturənə əyiblıdım. **12** Qünki Yaqupning yenedin bəzi adəmlər kelixıtın ilgiri u yat əlliklər bilən həmdəstahın bolıqanıdı; bıraq ular kəlgəndə, hətınilıklərdin kərkup [xu qerındaxlardın] əzini tarttı. **13** Hətta baxka Yəhüdiy [qerındaxlar] uning bu sahtilikıqə kəxulup kətti; hətta Barnabasmu azdurulup ularning sahtıpəzlikigə xerik boldı. **14** Əmma mən ularning hux həwərning həkikiti boyıqə dırma mangımoqanlıkinı kərtup, həmməylənnıng aldidıla Petruska: «Sən Yəhüdiy turup, Yəhüdiylarning adətləri boyıqə yaxımay, bəlki yat əlliklərdəq yaxawatisən; xundəq turuklık, nemıxka sən yat əlliklərni Yəhüdiylərdəq yaxaxka zorlımaqımsən?» — dedim, **15** wə yənə: «Biz [ıkkimiz] tuşuluximizdinla Yəhüdiymiz, «gunahkar dəp qaralqan yat əlliklər»din əməsmiz, **16** lekin insanning həkkanıy kılınixini Təwrat kanunıqə əməl kılıxka intilixlıri bilən əməs, bəlki əysa Məsihning etiqad-sadakətlıki bilən bolıdı, dəp bilimiz. Xunga Təwrat kanunıqə əməl kılıxka intilix bilən əməs, bəlki Məsihgə baqlanıqan etiqad bilən həkkanıy kılıniximiz üqün bizmu Məsih əysaqə etiqad kıldıq — qünki heq ət igisi Təwrat kanunıqə əməl kılıxka intilixlıri bilən həkkanıy kılınımaydu» — dedim. **17** Əmma Məsihtə həkkanıy kılınixka ızdangınımızda, bizmu «gunahkar» dəp ıspatlanıqan bolsakmu, Məsih əmdi gunahning hizmitidə bolıquqımu?! Yəq, hərgiz!

18 Əmma mən əslidə oqulatqan nərsilərnı qaytidin kursam, əzzimni [Təwrat qanunioqı] hilaplık qıloquci dəp ispatlap kərsətkən bolımən. **19** Qünki mən Təwrat qanuni bilən Təwrat qanunioqı nisbətən əldim; nətjide, mən Hudaşoqı yüzlinip yaxawatimən. **20** Mən Məsih bilən billə krestləngənmən, lekin mana, yaxawatimən! Lekin yaxawatqını mən əməs, bəlki məndə turuwatqan Məsihdur. Wə mening hazır ətlirimdə yaxawatqan hayət bolsa, meni səyğən wə mən üqün Əzini pida qıloqan Hudaning Oqılining iman-etikaqidındur. **21** Mən Hudaning mehir-xəpkitini bikar qiliwətməymən; qünki həqqaniylik Təwrat qanuni arqılık kelidioqan bolsa, Məsihning əlüxi bikardin-bikar bolup qalatti.

3 I əkilis Galatyalıqlar, kəz aldinglarda Əysa Məsih enik sürətləngən, aranglarda krestləngəndək kəringənikan, kim silərnı həqikətkə itaət kılıxtin azdurup sehirlidi? **2** Mən pəkət xunila silərdin sorap biləyki: — Silər Rohni Təwrat qanunioqı intilix arqılık qobul kildinglarmu, yaki [hux həwərnı] anglap, etikađ arqılık qobul kildinglarmu? **3** Silər xunəq əkilisizmu? Rohka tayinip [hayatni] baxliqanikənsilər, əmdilikdə ət arqılık kamalətkə yətməqimuz? **4** Silər [etikađ yolida] boləqan xunəq kəp azab-okubatlərnı bikarəqə tarttinglarmu? Dərwəka bikarəqə kəttioqu?! **5** Silərgə Rohni Təminligüci, aranglarda mejjiziləni yaritwatkuqı bu karamətlərnı silərnıng Təwrat qanunioqı intilip tayanəjininglərdin qılamdu, yaki angliəqan həwərgə baəliəqan ixənəq-etikađinglərdin qılamdu? **6** [Mukəddəs yazmilarda deyiləndək]: «İbrahım Hudaşoqı etikađ kildi; bu uning həqqaniylikı həsəbləndi». **7** Xuning üqün, xuni qüxinixinglər kərakki, etikađtin tuəquloqanlarla İbrahımning həqikiy pərzəntliridur. **8** Mukəddəs yazmilarda Hudaning yat əlliklərnı Əzigə etikađ kilixi arqılık ularnı həqqaniy kiliđioqanliki aldin'ala kərtülüp, Hudaning İbrahıməqə: «Səndə barlik əl-millətlərgə bəht ata kiliđid» dəp hux həwərnı aldin eytkanliki hatiriləngənidi. **9** Xuning bilən, etikađtin boləqanlar etikađ qıloquci İbrahım bilən təng bəht tapidu. **10** Lekin Təwrat qanunioqı əməl qilimiz dəp yürgənlər bolsa həmmisi lənətkə qalidu. Qünki [mukəddəs yazmilarda] mundaq yeziləqan: «Təwrat qanunida yeziləqan həmmə əmrlərgə üzlüksiz əməl qilməywətkən hər bir kixi lənətkə qalidu». **11** Yənə roxənki, heqkim Hudaning aldidə qanunioqı intilix arqılık həqqaniy qilinmaydu; qünki [mukəddəs kitabta yeziləqan]: — «Həqqaniy adəm ixənəq-etikađi bilən hayət bolidu». **12** Əmma qanun yolu etikađ yolioqı əsaslanəqan əməs, bəlki [mukəddəs kitabta]: — «Qanunıng əmrlirigə əməl qıloquci xu ixlər bilən hayət bolidu» deyiləndəktur. **13** Həlbuki, Məsih bizni Təwrat qanunidiki lənəttin hər kili x üqün ornımızda lənət bolup bəđəl telidi. Bu həqta [mukəddəs yazmilarda]: «Yaəşəqə esiləqan hər bir kixi lənətkə qaləqan həsəblənsun» dəp yeziləqan. **14** Xuning bilən Məsih Əysa arqılık İbrahıməqə ata qilinəqan bəht yat əlliklərgimuz kəltürülüp, biz wəđə qilinəqan Rohni etikađ arqılık qobul qılaləymiz. **15** Kəringədxlər, mən insanlarqə səzləymən; hətta insanlar arisida əzərə əhdə tüzülsimuz, baxka heqkim uni yəqka qikiriwətməydu yaki uningəqə birə nərgə qəxalmaydu. **16** Xuningdək, [Hudaning əhdisidiki] yeziləp İbrahım wə uning nəsligə eytiləqan.

[Mukəddəs kitabta] U: «wə səning nəsilirigə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «səning nəsiligə», (yəni yaləuz bir kixigilə), əydu — bu «nəsil» Məsihdur. **17** Mən xuni deməqimənki, Hudaning Məsihə aldin tüzəqan bir əhdisini tət yüz ottuz yildin keyin qüxüriləqan Təwrat qanuni əməldin qalduralmaydu, Hudaning bu wədisini heq bikar qılalmaydu. **18** Qünki [wəđə qilinəqan] miras qanunioqı əsaslanəqan bolsa, mana u Hudaning wədisigə əsaslanəqan bolmaytti; lekin Huda xapaət bilən uni İbrahıməqə wəđə arqılık ata qıloqan. **19** Undakta, Təwrat qanunini qüxürüxtiki məqsət nəmə? U bolsa, insanlarning itaətsizlikliri tüzəyilədin, Hudaning mirası wəđə qilinəqıci, yəni İbrahımning nəslı dnyəşəqə kəlgüqə qəxuməqə qılıp beriləqan; u pərixitlər arqılık bir wasitiqining qəli bilən bekitilip yoloqı qoyuloqan. **20** Əmma «wasitiqi» bir tərəpninglə wasitiqisi əməs (bəlki ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur. **21** Undakta, Təwrat qanuni Hudaning wədilirigə zitmu? Yək, hərgiz! Əgər birə qanun insanlarnı hayətlıqkə erixtürələyđioqan bolsa, undakta həqqaniylik jəzmən xuz qanunioqı əsaslanəqan bolatti. **22** Həlbuki, mukəddəs yazmilər pütükl ələmni gunəhning iligə qamap qoyəqan; buningdiki məqsət, Əysa Məsihning sadakət-etikađi arqılık wəđening etikađ qıloquqlarəqə berilixi üqündur. **23** Lekin etikađ yolu kelip axkarə boləqə, biz Təwrat qanuni tərpidin qəşqilip, axkarə bolidəqan etikađni kütüxkə qamap qoyuloqaniduk. **24** Xu tərəkide, bizning etikađ arqılık həqqaniy qiliniximiz üqün Təwrat qanuni bizgə «tərbiyiligüci» bolup, bizni Məsihə yətkəldi. **25** Lekin etikađ yolu axkara bolup, biz əmdi yənə «tərbiyiligüci»ning nəzaritidə əməsmiz. **26** Qünki həmminglər Məsih Əysəqə etikađ qili x arqılık Hudaning oquilliri boldunglar. **27** Qünki hərqəşinglər Məsihə kirixkə qəməldüriləqan bolsanglar, Məsihin kiyiwəloqan boldunglar. **28** Məsihdə nə Yəhudi bolmaydu nə Grek bolmaydu, nə qul bolmaydu nə hər bolmaydu, nə ər bolmaydu nə ayal bolmaydu, həmminglər Məsih Əysada bir bolisilər. **29** Silər Məsihə mənsup boləqanikənsilər, silərmuz İbrahımning nəslı bolisilər wə uningəqə wəđə qilinəqan [bəht-saadətkə] mirashordursilər.

4 Yənə xuni eytimənki: Gərqə bir bala pütün mülükning igisi bolsimuz, mirashor gəđək wəqitliridə taki atisi bəlgiləqan wəqit toxmioquqə, u əz əyidiki kuldin pərki bolmaydu. Qünki u yənıla hojidarlar wə bala baqquqiləqan baxkuruxidə bolidu. **3** Xuningəqə ohxax, bizmuz gəđək wəqitimizda, bu dunyadiki «asasiy kəidə-qanuniyətələr» astida kul boləqaniduk. **4** Lekin, wəqit-saiti toluq toxkəndə, Huda Əz Oquillini [bu dunyəşəqə] əwətti. U bir ayal kixidin tuəquloqan, xuningdək Təwrat qanuni astidə tuəquloqanidi. **5** Buningdiki məqsət, Huda Təwrat qanuni astidə yaxioqan [bizlərnı] bəđəl tələp hərlükə qikiri p, bizning oquulluqkə qobul qiliniximiz üqündur. **6** Həm silər Uning oquilliri boləqanliqinglər üqün, Huda Əz Oquillini: «Abba! Atam!» dəp qəkirəquci Rohni əwətip qəlbimizgə saldi. **7** Xuning üqün, silər hazır kul əməs, bəlki oquilliridursilər; oquilliri boləqanikənsilər, Huda arqılık Əzigə mirashor bolisilər. **8** Burun, Hudani tonumioqan wəqtinglərdə dərwəka yaləqan ilahlarning kulluqioqı tutuloqansilər. **9** Əmdilikdə, hazır [həqikiy] Hudani tonuəqanikənsilər, — yaki enikraq qılıp eytkəndə,

Huda tərīpidin tonulojanikənsilər, əmdi silər nema dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərziməs «asasiy kaidə-kanuniyətlər»gə qarap yanisilər? Ularning kullukioja yengiwaxtin kaytixni halamsilər? **10** Silər alahida kün, ay, pəsil wə yillarni etiwaroja elip hatiriləxkə baxlidinglar! **11** Mən ilgiri silərgə əsingdürgən əjrim bikar ketərmikin, dəp silər üqün ənsirəwatimən. **12** Kerindaxlar, mən xuni silərdin etünimənkī, manga ohxax bolunglar; qünki mən silərgə ohxax boldum. Silər əslidə manga heq azar yətküzmiğənidinglar. **13** Əmma silərgə məlumki, ətlirimdiki bir zəiplik tüpəylidin, mən hux həwərnī silərgə birinçī kətim yətküzgənidim. **14** U qaojda, ətlirimdiki bu zəiplik silərgə nisbətən sinəktək bolsimu, lekin silər meni kəmsitmidinglar yaki qətkə kəkmidinglar. Əksiqə, meni Huda əwətkən bir pərixitini, hətta Məsih əysa ezini kütkəndək küttüwəldinglar. **15** U qaojdiki bəht-bərikitinglar əmdi nəgə kətti?! Mən silərgə guwahqı bolup eytalaymənki, u qaojda silər mumkin bolsa, manga kəzlinglarni oyup berixkimu razi idinglar! **16** Əmdilikdə, silərgə həkəikətni səzligənlikim üqün düxmininglaroja aylinip qaldimmu? **17** [Mən eytip otkən] həlikə adəmlər silərgə kizojinlik kərsitidu, əmma niyiti durux əməs; ular pəkət silərnī [nijatning] sirtioja qikirip, kizojinliqlinglarni əzligigə karitiwəlməqçi. **18** Əmma mən silər bilən birgə boləjan wəqitlardila əməs, bəlki daim yaxhi ixkə kizojinlik kilixning ezi yaxhidur, əlwəttə. **19** Səyümlük balilirim! Məsih silərdə tərəddürülgüqə mən silər üqün toləq əzablrinī yəne bir kətim tartiwətimən! **20** Mening hazirla yeninglaroja bərip, silərgə bəxqəqə tələppuz bilən səzligüm keliwatidu; qünki bu əhwəlinglar toşruluk nema kilixni zadila bilməywatimən! **21** Təwrat kanunining ilkidə yaxaxni halaydiojanlar, silərdin xuni sorap bəqay, silər Təwratning əzidə nema deyilgənlikigə kulək salmamsilər? **22** Təwratda, İbrahəmining ikki oşli bolup, biri dedəktin, yəne biri hər əyalidın boləjan, dəp hatiriləngən. **23** Dedəktin boləjan oşul «ət bilən» tuşulojan; hər əyalidin boləjan oşul bolsa Hudaning wədisi arkilik tuşulojandur. **24** Bu ikki ixni bir ohxitix degili bolidu. Bu ikki əyal [Hudaning insanlar bilən] tüzgən ikki əhdisinin wəkilidur. Birinçī əhdə Sinay [teojidin] kəlip, dərəhəkiqət balilirini kullukta boluxkə tuşidu; mana Həjər uningə wəkilidur; **25** demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teojioja simwəl kilinip, yəni bügünki Yerusalemə ohxitilidu; qünki u xəhər wə uning baliliri kullukta turmaqta. **26** Əmma yukiridin boləjan Yerusalem hərdir, u həmmimizning anisidur; **27** Qünki, [mukəddəs yazmilarda] mundək yeziləjan: — «Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuşmas əyal! Təntəne kilip yanğrat, towla, i toləqə tutup bəkimiojan! — Qünki oşerib əyalning baliliri eri bar əyalningkidin kəptur!» **28** Əmdi i qerindaxlar, İshək Hudaning wədisisin tuşulojandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuşulojan pərzəntlərimiz. **29** Ləkin u qaojda «ətlərdin tuşulojan» bala «rohtin tuşulojan» bəlioja ziyənkəxlik kilijinidək, hazır xundək bolidu. **30** Ləkin mukəddəs yazmilarda nema deyilgən? Uningda: «Sən bu dedikingni oşli bilən qoxup həydiwət! Qünki dedəktin tapkən oşul hərgiz hər əyalıgđin boləjan oşul bilən mirəsək ortək bolmaydu!» dəp pütülgən. **31** Əmdi, qerindaxlar, biz dedəknig əməs, bəlki hər əyalning pərzəntliridurmiz.

Məsih bizni hərlüktə yaxisun dəp hər kildi. Xuning bilən uningda tapan tirəp turunglar wə kullukning boyunturuqioja kaytidin kışilip kəlmənglar.

5 Mana, mənki Pawlus silərgə xuni eytip qoyayki, əgər silər hətnə qəbul kilsanglar, u qaojda Məsihning silərgə heqkəndək paydisi kəlməydu. **3** Mən hətnini qəbul kiləjan hər bir kixigə yəne əgəhləndurup həkəikətni eytip qoyayki, ularning Təwratniki barlik əmr-bəlgilimilərgə [toluq əməl kilix] məjburiyiti bardur. **4** Əy Təwrat kanuni arkilik əzümni həkəkaniy adəm kilay degənlər, hər biringlar Məsihdin ayirilib, məhrum bolup, [Hudaning] xəpaitidin qikip, yikilip uningdin qəldinglar. **5** Qünki Rohkə tayinip həkəkaniylikkə bəoşlanəjan arzu-armanni etiəkad bilən təlpünüp kütməktimiz. **6** Qünki Məsih əysada hətnilik küqkə igə əməs, hətnisizlikmu küqkə igə əməs, küqkə igə boləjini pəkət muhəbbət arkilik ix kilidəjan etiəkadtur. **7** Silər obdan qərip mēngiwatkanidinglar; biraq kim silərnī həkəikətkə itəət kilixtin toşuwəldi? **8** Bundək qəyil kilix əmili silərnī Qəkiroşuqđin boləjan əməs! **9** «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yoojinitidu!» **10** Əzüm Rəbgə qarap qəyil boldumki, silərmu bu ixta heq bəxqəqə oyda bolmaysilər. Əmma silərnī qəymukturuwatkan kim boluxidin kət'iynezər, u qokum tegixlik jazasini tartidu. **11** Qerindaxlar, əgər mən «hətnə kilinix kerək» dəp jakarlap yürgən bolsam, undəktə mən bügünki küngigə yəne nema üqün [Yəhədiylərdin] ziyənkəxlikkə urəp kelimən? Əgər xundək kiləjan bolsam, «krest bizarliki» yək kilinatti! **12** Silərnī kutritiwatkan bu adəmlər əzlrini ahta kiliwətsun dəymən! **13** Qünki qerindaxlar, silər ərkinlikkə qəkirildinglar. Ləkin ərkinliqlinglarni ətləringar arzu-həwəslirigə qənduruxning bəhanəsi kilmənglar, bəlki məhīr-muhəbbət bilən bir-biringlarning kullukida bolunglar. **14** Qünki pütkül Təwrat kanuni «Qoxnəngni əzünigni səyğəndək səygin» degən birlə əmrdə əməl kilinidu. **15** Ləkin pəhəs bolənglari, bir-biringlarni qixləp tartip yəlməp yürüp, bir-biringlardin yutulup kətmənglar yəne! **16** Əmma xuni dəymənki — [Mukəddəs] Rohta mēnginglar, wə xü qaojda silər ətləringar arzu-həwəslirigə yol qoymaysilər. **17** Qünki ət Rohkə zit boləjan ixlarni arzu kilidu, wə Roh ətkə zit boləjan ixlarni arzu kilidu. Ular ikkisi bir-birigə qərimuqərxidur; nətijidə, əzünglar arzu kiləjan ixlarni kiləlmaysilər. **18** Wəhələnki, silər Rohning yətəqkilikida bolsanglar, u qaojda Təwrat kanunining ilkidə bolmaysilər. **19** Əmdi ətning əməlliri roxənki — zinəhorluk, buzukluk, napaklik, xəhwəniylik, **20** butpərəslik, səhīrgərlik, eqmənlilər, jedəllər, kizəjanqukluklar, oşəzəplər, riqəbətlixilər, bəlgünqililər, guruhwəziliklar, **21** həsəthorluklar, qatilliklar, harəqəxliklər, əyx-ixrətlər kətarlik ixlardur; bu ixlər toşruluk burunkī eytkinimdək hazır yəne bir kətim əgəhləndurimənki, bundək ixlarni kiləşuqilar Hudaning padixəhlikioja mirəslik kilməydu. **22** Wəhələnki, Rohning mewisī bolsa məhīr-muhəbbət, xad-hurəmlik, hatirjəmlik, səwr-təqət, məhīribənlilik, yaxxilik, ixənq-sədiqlik, **23** məmin-mulayimlik wə ezini tutuwəlixitin ibarət. Muxundək ixlarni toşidəjan heqkəndək kanun yəktur. **24** Ləkin Məsihkə mənəsup boləjanlar ətlirini, xundəqla uningdiki ixqlər wə həm həwəslərnī təng krestligən bolidu. **25** Rohta yaxəwatkan

bolsak, Rohqa əgixip mangayli. **26** Bir-birimizni rənjitip, bir-birimizgə həsət kəlip, həkawur xəhrətpərəslərdin bolmayli.

6 Kərindaxlar, aranglardin birsining həzirmu bir gunah-səwənlik sadir kəliwatkanlıkə baykəlojan bolsa, aranglardiki rohiy kixilar yuwax-mulayimlik rohi bilən uni yolidin kayturup kelinglar. Xuning bilən bir wəqəttə, əzūnglarningmu azdurulup kətməslikinglaroja dikəkət kilinglar. **2** Bir-biringlarning eqirqiləkini kətüringlar. Xundək kilsanglar, Məsihning kanunioja əməl kəlojan bolisilər. **3** Qūnki birsining tarazioja tohtiojudək ixi bolmay turup əzini tarazioja tohtiojudək dəp qəqlisa, u əz-əzini aldiojanlik, halas. **4** Lekin həkəim əz əməliyyitigə qarap təkxürüp bəkşun; xuning bilən bəxkəlarningkidin əməs, bəki əz əməlliridinla pəhirləngüdək ix bolsa, pəhirlənsə bolidu. **5** Qūnki hərbir adəm əz yūkini kətürüti kerək. **6** Hudaning sez-kalamidin təlim alojuqi əzīgə təlim bərgūqini əzidə bar boləjan yahxi nərsilərdin ortək bəhrimən kəlsun. **7** Əz-əzūnglarni aldimanglar — Hudani aldap əhmək kəlojili bolmaydu; qūnki kim nemə terisa, xuni alidu. **8** Əz ətlirining arzu-həwəslirini kənduruxkə uruk qəqқан kixi əz ətliridin qiriklik həsulini alidu. Lekin Rohni hursən kəlix üqūn uruk qəqқан kixi bolsa Rohın mənggūlūk həyat alidu. **(aiōnios g166)** **9** Xunga, yahxi ixlarni kəlixitin hərmayli. Uningoja erinmisək wəkti-saiti toxkəndə qəqқum həsul alalaymiz. **10** Xu səwəbtin, bizdə pursət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etikədtiki ailigə mənəsup boləjanlaroja yahxi ixlarni kəlip bəəyli. **11** Mana, əz kolum bilən xunqə qəng hərbərlər bilən yazojinimoja kəranglar! **12** Silərgə hətnini kəbul kəlixni məjburliməkqi boləjanlar, ularning hərbiri pəkət əzlrining taxki kiyapitini pərdəzlap kərsətməkqi boləjan, halas; ularning bu məksiti pəkət «Məsihning kresti» tūpəylidin boləjan ziyənkəxləktin kəqixitin ibarət, halas. **13** Qūnki ular əzlririmu hətnə kəlinəjini bilən Təwrat kanunioja əməl kəlməydu; lekin ular ətliringlardin mahtinix üqūn bəribir silərnə hətnini kəbul kəldurməkqi bolidu. **14** Əzūmni elip eytsam, Rəbbimiz əysə Məsihning kresttiki [əlümi]din bəxkə hək ix bilən mahtanmiojəymən! Qūnki Uning kresti wasitisidin bu dunya mənə nisbətən krestləngən wə mənmu bu dunyaoja nisbətən krestləngənəmən. **15** Qūnki Məsih əysədə nə hətnilik nə hətnisizlik degənlər kükə igə əməstür; birdinbir kükə igə bolidiojini pəkət yengi bir yarəlojuqidur! **16** Bu kəidə boyiqə mənədiojanlaroja, ularning həmmisigə wə Hudaning İsrailioja hatirjəmlik wə rəhim-xəpəkət boləy! **17** Buningdin keyin həkəkim bu ixlər bilən yənə meni awarə kəlmisun! Qūnki mən əz bədinimdə əysəning yara izlirini kətürimən! **18** Kərindaxlar, Rəbbimiz əysə Məsihning məhir-xəpəkiti rohiinglaroja yar boləy! Amin!

Əfəsusluklaroşa

1 Hudaning iradisi bilən, Məsih Əysaning rosuli bolojan mənki Pawlustin Əfəsusta turuwatkan mukəddəs bəndilərgə, yəni Məsih Əysada ihlasman bolojanlaroşa salam! **2** Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehİR-xəpkət wə hatirjəmlik bolojay! **3** Bizni Məsihtə, ərlərdə barlik rohiy bəht-bərikətlər bilən bərikətligən, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi həm Atisi mubərək bolojay! **4** Qünki U bizni, muhəbbət iqidə bolup Əzining aldidə pak-mukəddəs, daqsiz turuximiz üqün aləm apiridə qilinmay turupla talliwalojanidi; **5** U Əz iradisigə yakkini boyiqə bizni aldin'ala Əysa Məsih arkilik Əzigə oşullukğa qəbul kilixğa bekitkənidi; **6** bu ixta Uning mehİR-xəpkitining uluşlukioşa mədhiyə oşalidi; qünki U mehİR-xəpkiti bilən bizni Əz səyginidə xapətləndürgenidi. **7** Biz Uningda [Atining] mehİR-xəpkitining molluki bilən Uning keni arkilik kulluktin hər kilinixğa, itaətsizlikirimizgə karita kəqürümgə muyəssər bolduk; **8** U [bu mehİR-xəpkətni] barlik danalix həm pəm-parasət bilən bizgə zor tartuqlidiki, **9** — U Əz kəngligə pükəkən güzəl həhixi boyiqə iradisidiki sirmi, yəni wəqit-zamanlarning pixip yetilixini idarə kilixi bilən barlik məwjudatlaroşa, yəni ərlərdə bolojanning həmmisigə, zeminda bolojanning həmmisigə Məsihni bax kilip ularni Məsihtə jəm kilix məksitini bizgə ayan kildi; **11** Uningda biznu Hudaşa miras kilinojan; biz xu məksəttə barlik ixlarni əkil-iradisi boyiqə idarə Kiləşuquning nixani bilən xu ixkə aldin'ala bekitilgeniduk; **12** xuning bilən Məsihni əwwal tayanq kiləjan bizlə Uning xan-xərpining uluşlukini namayan kiləjan kiləşuq bolduk; **13** həkikətning kalam-səzini, yəni nijatjəmlərdiki hux həwərnə anglap silərmu Uningoşa tayandinglar — wə Uningoşa ixəngininglarda, silər wədə kilinojan Mukəddəs Roh bilən məhürləndinglar. **14** Hudaning xan-xərpining uluşlukini namayan kilinip, iglikli üzü-kesil hər-nijat kilinoşuqə, Mukəddəs Roh mirasimizning «kapalət»i bolidu. **15** Xuning bilən, silərnin Rəb Əysaşa baqləjan etiқadinglar wə barlik mukəddəs bəndilərgə boləjan muhəbbitinglar toşuruluk angliəjandin tartip, **16** dualirimda silərnə əsləp, silər üqün rəhmət eytixni tohtatmidim; **17** tiləşioşinin xuki, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi, xan-xərpəning Iğisi boləjan Ata silərnin Uni toluq bilixinglaroşa danalix həm wəhiyni əzləxtürgüqi rohnə ata kiləşuq, **18** xuning bilən silərnin kəlbətiki kəzlinglar roşənləşip, Uning qəkirikəşuqə baqlənojan ümidning nemilikini, Uning mukəddəs bəndiləridə boləjan xərpəlik mirasining kimmətlilikini **19** wə Uning ixəngüqi bizlərgə zor küqi bilən karətkan kudritining həsəbsiz büyüklikini bilip yətkəşisilə; **20** dəl xu kudrətni U Məsihni əlümdin tirildürüp, ərlərdə Əzining ong yenida olturoşuqimida Uningda yürgüzgənidi; **21** pəkət bu zamandila əməs, bəli kəlgüsi zamandimu Uni barlik həkümrənliktin, həküktin, küq-kudrəttin, hojayinliktin wə barlik tiləşə elinidəjan həkəndəq nam-xərpətin kəp üstün koşojan; (aiōn g165) **22** barlik məwjudatlarıni Uning putliri astioşa koşujup, jamaət üqün Uni həmmigə bax boluxğa ata kiləjan. **23** Jamaət bolsa Uning teni, yəni həmmini həmmə jəhtətin Tolduroşuqining mukəmməl jəwhiridur.

2 Wə silər bolsanglar, kəbihlikliringlar həm gunahliringlarda əlgən bolup, **2** bu dunyaning dəwrigə əgixip, həwaning həkükini tutkan həkümdəroşa, yəni bügünki kündə itaətsizliktin boləjan pərzəntlərnə kutritiwatkan roşğa əgixip, bu ixlarda ilgiri mangəjansilə; (aiōn g165) **3** biz hər birimizmu ilgiri xularning arisida ətlirimizdiki xəhwət-həwəslərdə həyat ətküzgənmiz, ətlirimiz həm əz oy-hiyalimizning həhixlirioşa əməl kilip, baxkiləroşa oşxax, mahiyəttə «oşəzəptiki pərzəntlər» boləjanmiz; **4** biraq Huda, mol rəhim-xəpkətni kərsətküqi bolup, bizni səyğəndə bizgə kərsətkən ələmbəlx mehİR-muhəbbiti tüpəydim, — **5** hətta itaətsizliklərdə əlgən wəktimizənim, bizgə Məsih bilən billə jan kirgüzüp (mehİR-xəpkət bilən kutkuzulduklar!), **6** bizni Uning bilən billə tirildürüp, ərlərdə Məsih Əysa bilən billə olturoşujəjan; **7** məksiti kəlgüsi zamanlarda Uning Məsih Əysada bizgə karitəlojan məhribənlik bilən ipadiləngən xəpəitining xunqə oşəvət zor ikənlikni kəsitixtin ibarəttur; (aiōn g165) **8** qünki silər xəpkət bilənla ixənəq arkilik kutkuzulduklar. Bu ix əzünglərdin kəlgən ix əməs, bəli Hudadin kəlgən iltipat, **9** u zadila adəmlərnin əməl-əjridin kəlməydu, bu həm həkəkimning mahtanməsliki üqündur. **10** Qünki biz Hudaning ixligən hüniridurmiz, həyrhəh ixlər üqün Məsih Əysada yaritiləjanmiz; Huda əslə bizning ularda mēngiximiz üqün bu ixlarni aldin'ala təyyarliojanidi. **11** Xunga silər əslidə ətliringlaroşa əsasən «yat əllər» dəp həsəblənoşinglarni, — insanning qəli bilən ətliridə «hətnə kilinoşanlar» dəp ataləjanlar təripidin «hətnisiz» dəp ataləjanlikinglarni, **12** xundəklə xu qəoşa Məsihsiz bolup, Israilning puqralikəning sirtida turup, wədilərnə elip kəlgüqi əhdilərnə yat bilip, bu dunyada ümidsiz həm hudəsiz yaxioşinglarni esinglarda tutunglar; **13** lekin əslə yirəklərdə boləjan silər həzir Məsihning keni arkilik yəkin kilindinglar; **14** qünki U bizning inəkləkimizdur, U ikki tərəpni bir kilip otturidiki ara tamni qəkiwətti; **15** yəni, Əz ətliri arkilik əqmənlikni tügitip, bəlgilimlərnə kərsətkən, əmlərnə yətküzgən kənunni bikar kilip, ikki tərəpni Əzidə yengi bir adəm kilip yarətti, xuning bilən inəkləknə apiridə kildi; **16** krestkə mihlinip muxuning wasitisi bilən əqmənlikni kətl kilip, ikkisini bir tənədə Huda bilən əpləxtürdi; **17** andin U kəlip, yirəklərdə turoşan silərgimu inəklə hux həwirini jakarlıdi, yəkindikilərgimu inəkləknə jakarlıdi. **18** Qünki hər ikkimizning Uning arkilik bir Rohta Ata aldioşa kirix həküqimiz bardur. **19** Xunga xuningdin baxlap silər musapirlar, yaqə yurttikilə əməs, bəli mukəddəs bəndilərgə wətəndəx bolisilə, Hudaning əyidikiləridin bolisilə; **20** silər rosullar wə pəyoşəmbərlər boləjan ulning üstigə kəurulməktəsilə; binəning «burjək texi» bolsa Əysa Məsih Əzidur; **21** Uningda pütkül bina boluxğa jipsiləxturulup, Rəbdə mukəddəs bir ibadəthana boluxğa əstip barməktə. **22** Silərmu [koşulup] Uningda Hudaning bir turaləşuşi boluxğa Rohta birləxtürülüp kəurulməktəsilə.

3 Xu səwəbtin silər «yat əldikilə» üqün Məsih Əysaning məhbusi boləjan mənki Pawlus — **2** (silər bəlkim mənə tapxurulojan, silərgə Hudaning xəpkitini elip baridəjan oşojdarlikim toşuruluk, **3** yəni Uning

manga vāhij bilən sirni ayan qilōanliki toqruluk hāwərdar boluxunglar mumkin (mən bu toqrusida ilgiri az-paz yazoqandim; 4 silər unī oqujōninglarda, Məsihning siri toqruluk yorutuloqanlikimni bilip yetisilər) 5 ilgiri dāwrlərdə bu sir insan baliliriōa Uning muqāddas rosulliri wə pəyoqəmbərlirigə Roh arkilik hāzirkidək enik vāhij kilinoqandək, ayan kilinoqan əməs. 6 Demək, Həwər hāwər arkilik «yat əldikilər»din bolōanlarmu ortāq mirashorlar, tēndiki ortāq əzalar, Məsih əysada bolōqan wədiddin ortāq bəhřimən bolōuqilar bolidu; 7 Hudaning xəpkiti manga elip kəlgən iltipāt bilən, Uning kīj-qūdrutining yūrgüzūlūxi bilən, mən bu ixkā hizmətkar kilip tēyinləndim; 8 manga — muqāddas bəndiliri iqidiki əng tēwinidinmu tēwən bolōqan manga muxu iltipāt, yəni əllər arisida Məsihning mēlqərligisiz bayliqliri toqruluk hux həwər jakarlar 9 wə xundaklā həmmimi yaratqan Hudada yoxurun bolup kəlgən bu sirning kəndək əməlgə axuruluxi toqruluk həmməylənni yorutux hizmiti amanət kilindi. (aiōn g165) 10 Buning məksiti ərxlərdə bolōqan həkūmranlarōqə hām hōquqlarōqə Hudaning kəp tərəplimilik danaliki jamaət arkilik hāzir axkārə kilinixtin ibarəttur. 11 Bu ix bolsa, Uning Məsih əysa Rəbbimizdə ijra kilinoqan mēnggūlūk muddiasi boyiqidur; (aiōn g165) 12 Uning ixənq-sadiklikī arkilik biz jasaratkə hām Hudaning aldiōqə hatirjəmlilik bilən kirix hōqukiōqə igə bolduk; 13 xuning ūqūn silərdin etūnimənkī, mening silər ūqūn tartqan japa-jəbirilirm tūpəylidin pərixan bolmānglar; qūnki bu ix silərnin xan-xəripinglar bolidu). 14 Mən xu səwəbtin tizlirimni Atiōqə tūkimənkī, 15 (asman-zemindiki barlik atilik munasiwətlər Uningdin «ata» namini alidu) 16 U Əz xan-xəripidiki bayliqlər bilən, Rohī arkilik silərnī iqli duniyayinglarda küqləndürgəy; 17 xuning bilən Məsih kəlbīnglarda ixənq arkilik turup, silər mēhir-muħəbbət iqidə yiltiz tartōqan, ul selinoqan, 18 barlik muqāddas bəndilər bilən billə Məsihning muħəbbitining kəngliki, uzunluqi, qongqurluqi wə egizlikini qūxinip igilwalōqaysilər; yəni adəmining bilip yetixidin həssiləp exip qūxidiōqan Uning muħəbbitini bilip yətkəysilər, xuningdək Hudaning mukəmməl jəwhiri bilən tolduruloqaysilər. 20 Əmdi iqimizdə yūrgüzidiōqan kudriti boyiqə barlik tilikimiz yaki oyliōanlirimizdinmu hēddi-həsabsiz artuq wujudkə qikiriqkə qādir Bolōuqioqə, — 21 Uningōqə dəwrdin dəwrgiqə, əbədil'əbadgicə jamaəttə Məsih əysa arkilik xan-xərpəp bolōqay! Amin! (aiōn g165)

4 Əmdi xu səwəblərdin, Rəbning mēhbusi bolōqan mənki, [Hudaning] silərnī qāqirōqan [biyūyūk] qāqiriqioqə layik hālda mēngixliringlarni etūnimən, 2 həmmə ixta kəmtərlik wə yuxax-mulayimlik bilən, səwraqanlik bilən, bir-biringlarōqə muħəbbət iqidə kəng kōrsāq bolup, 3 ināq-hatirjəmlilikning rixtisi bilən, Rohā bolōqan birlikni tutuxkə intilixinglarni [etūnimən]. 4 Tən birdur, Roh birdur, — huddi qāqiriōqaninglarda, ohxax bir arzu-ūmidkə qāqiriōqaninglardək, — 5 9 Aozinglardin hēqkəndək iplās səz qikmisun, pəkət angliouqilarōqə xəpəkə yətsun ūqūn, hētiyājka uyoqun wə adəmnī qurup qikidiōqan sēzlərnī eytinglar. 30 Hudaning Muqāddas Rohiōqə azab bərmənglər; qūnki

Məsihning iltipatinin əlqimi boyiqə xəpəkət təkdim kilinoqandur; 8 xunga, muqāddas kitabta [Huda] eytkinidək: — «U yukiōqə kətūrildi, [insanlarni] tutkun qiloquqlarni U Əzi əsir kilip elip kətti, Həm insanlarōqə iltipatlarni təkdim kildi». 9 Əmdi «kətūrūlgən» zat bolsa, [awwal] yərnin tegigə qixkən zatning Əzi əməsmu? 10 Qūxkən zat bolsa barlik ərxlərdin yukiōqə kətūrūlgənnin dal Əzidur; kətūrūlūxinin məksiti, aləmining barlikini tolduruxtin ibarət; 11 Xunga, bəzilərnī rosullar, bəzilərnī pəyoqəmbərlər, bəzilərnī hux həwərqilər, bəzilərnī bakkuqi wə yaki təlim bərgūqilər kilip tēyinlənən dal Əzidur. 12 Bularning məksiti muqāddas bəndilərnī hizmət wəzipsigə, jūmlidin Məsihning tenini kurup qixkə qorallandurup kamalətkə yətküzixtin ibarət; 13 wəzipə həmmimizning etikətdə hām Hudaning Oqlini toluq tonuxta birlikkə keliximizgicə, kamil adəm bolup yetixip qixiximizōiqə, — yəni Məsihning mukəmməl jəwhiri gəwədləngən kəddi-kamət əlqimigə yetiximizgicə dawamlaxturulmaqta; 14 xundək bolōqanda, yənə gədkə balilərdin bolmāy, adəmlərnin kuwlukidin oylap qixkən aldamqi niyət-pilaniri bilən, ularning hīylə-nəyringidin qixkən təlimatining dolkunliridin urulup, uynin hərhil xamilida uyāq-buyāqkə uqururup kətməymiz; 15 əksiqə, mēhir-muħəbbət iqidə turup həkikətkə berilip ix kəriup, bəximiz bolōqan Məsihikə bəqlinixta hər jəhəttin estūp yetilidiōqan bolimiz; 16 Uningdin pūtkūl tən, əzaliri bir-birigə jipsilaxturulup, ozukluk təminligiūqi hərbir egə arkilik bir-birigə tutaxturulup, hərbir əzaning əzigə has əlqəngən wəzipini etixi bilən barōqanqə estūrūlūp, muħəbbət iqidə əz-əzini qurup qixkə ixlimətkə. 17 Xunga xuni eytimənkī, Rəbtə əz tapilaymənki, yat əllərninikidək, yəni ularning əz oy-pikirlirinin bimanilikidə mangōjinidək mēngiwərməslilikinglar kerək; 18 ular kəlbining kəttiklikidin kelip qixkən bilimsizlik tūpəylidin, Hudaning həyatidin ada-juda kilinip, qūxənqisi karəngōqulixip kətkən, 19 ar-nomusni taxliwetip, nəpsaniyətqiliki awup hərbil iplāsliliklarni yūrgüzixkə, kəyp-səpəziqə bərilgən. 20 Əmma silər bolsanglar, Məsihni xundək yolda əginip tonuōqan əməssilər — 21 (həkikətnin əysada bolōqinidək, uni həkikətnən angliōqan, uningda əgitilgən bolsanglar) — 22 demək, ilgiri ki turmuxunglarōqə has bolōqan, aldamqi arzu-həwəslərgə əgixip əzini bulōqioqə «kona adəm»ni seliwetip, 23 oy-zehninglarning rohida yengilinip, 24 Hudaning ohxaxlikioqə əsasən, həkikəttin qixkən həkqaniylikta wə pak-muqāddəslikta yaritilōqan «yengi adəm»ni kiwiwelixinglar kerəktur. 25 Xuning bilən yalōqanqilikni seliwetip, hərbirimiz əz yekūnlirimiz bilən həkikətni sēzlixəyli; qūnki biz bir-birimizgə nisbətən bir tənning əzaliridurmiz. 26 «Aqixlikinglar, əmma gunah kilmānglar»; oqəzippinglar kūn patkuqə dawam etiwərmisun; 27 yaki Ibliskə hēq orun kōyup bərmənglar. 28 Oqri ikkinqi oqirlik kilmisun; əksiqə u mēhnət kilip ikki kōliōqə tēyinip hālal ix kilsunki, hājiti bolōqanlarōqimū belip bərgūdkə əz tapkini bolsun. 29 Aozinglardin hēqkəndək iplās səz qikmisun, pəkət angliouqilarōqə xəpəkə yətsun ūqūn, hētiyājka uyoqun wə adəmnī qurup qikidiōqan sēzlərnī eytinglar. 30 Hudaning Muqāddas Rohiōqə azab bərmənglər; qūnki

silər Uning bilən hər-nijat küni üqün mehürləngənsilər; **31** özünglardin hərəkandək əq-adawət, aqqiq-özəzəp, xəhər, jedəl-majiralar, til-ahənət həmdə hərhil kəra niyətlərni neri kılinglar; **32** bir-biringlaroşa mehriban, yumxaq dillik bolup, Huda Məsihtə silərni kəqürüm kılojindək bir-biringlarni kəqürüm kılinglar.

5 Xunga Hudaning səyümlük pərzəntliridin bolup, Uni ilgə kılinglar; həmdə Məsih bizni səyü, Özini biz üqün Hudaşoşa huxpurak süpitidə hədiyə-kurbanlik boluxka atap pida kılojəndək silərni muhəbbət iqidə menginglar. **3** Əmma mukəddəs bəndilərgə layik həltdə, buzukluk, hərəkandək paskinilik yaki nəpsaniyətiqilik aranglarda hətta tiloşimu elinnisun; **4** Xundakla iplaslik, əhmikənə paranglar yaki qakina qakqaklarni tilinglaroşa elinnisun — bularni muwapik əməstür — bəliki aqzınglardin təxəkkürlər qıqsun. **5** Qünki xuningdin həwərdarsilərki, hərəkandək buzukluk kıloşuqi, napak boluşuqi yaki nəpsaniyətiqi kixi (bundak kixi əməliyəttə bir butpərəskə barawər) Məsih wə Hudaning padixahlıkoşa mirashor bolalmaydu. **6** Həqkimgə özünglarni kuruk gəplər bilən aldatmanglar; qünki bu ixlər tüpəylidin Hudaning oşəzipti itaətsizliktin bolşan pərzəntlərnin bexioşa qüxidu. **7** Xunga ularoşa muxu ixlərdə xerik bolmanglar; **8** qünki silər əsli karangoşuluk idinglar, lekin hazır Rəbdə yoruklukşisilər; yoruklukning pərzəntlirigə layik menginglar **9** (qünki yoruklukning mewisi toluq mehribanlik, həkkanıylik wə həkikəttin tərkib tapkandır), **10** nemə ixlərnin Rəbni hürsən kilidoşanlıkini əginip ispatlanglar. **11** Karangoşulukteki mewisiz ixlər bilən qetilib qalmanglar; əksioşa, ularni eqip ayıblanglar; **12** qünki ularning yoxurunqə ixlgənirini hətta tiloşa elixmu nomus ixtur. **13** Əmma yorukluk bilən ayıbləp axkarılanşan hərəkandək nərsə oşuq kərtinidu; yorukluk axkarılanşan həmmə nərsə yoruklukka aylinidu. **14** Xuning üqün U mundak dəydu: — «Oşoşan, əy uşuqkıl! Tiril ölüklər arisidin! Wə Məsih seni parlap yoritidu». **15** Xuning üqün silərnin mengiwatқан yolunglaroşa ehtiyat bilən dikqət kılinglar; yolunglar nadanlarningkidək əməs, danalarningkidək bolsun; **16** wəqit-pürsətni oşoniymət bilip tutuwelinglar; qünki muxu dəwr rəzilur. **17** Bu səwəbtin nadan bolmanglar, bəliki Rəbning iradisining nemə ikənlikini qüxəngüqi bolunglar; **18** Həraq-xarab iqip məst bolmanglar; xundak kılik ədəmni xallaklaxturidu; buning ornioşa Rohka tolduruşuqi bolunglar, **19** bir-biringlaroşa zabur-nəşimilər, mədhiyə küyliri wə roşiy nahxilər eytixip, qəlbınglarda nahxa-nəşimilər yangritip Rəbni mədhiyilənglar; **20** hərdaim həmmə ixlər üqün Rəb Əysə Məsihning namida Huda həm Ata Boluşuqioşa təxəkkür-rəhmət eytinglar, **21** Məsihtin əyminip, bir-biringlaroşa boysununglar. **22** Silər ayallar, Rəbkə boysunşandək əz ərlirınglaroşa boysununglar; **23** qünki Məsih jamaətnin bexi bolşandək, ər ayalning bexidur; Məsih yənə tənşə kutkuzoşuqidur. **24** Əmdiliktə jamaət Məsihkə boysunşandək, ayallar ərlirigə həmmə ixta boysunusun. **25** Ərlər ayallirınglarni səyünglər, huddi Məsihningmu jamaətni səyü, uning üqün Özini pida kılojindək səyünglar; **26** [Məsihning jamaət üqün] xundak kılixli jamaətni mukəddəs kılip, «dasning süyi» bolşan

söz-kalam bilən yayup paklandurux üqündur, **27** xuningdək jamaətni xərəplik həltdə Əzigə hazır kılip, uni həq daşq, koruq yaki bularoşa ohxax hərəkandək nərsilərdin haliy kılip, toluq mukəddəs wə əyibsiz kılixtin ibarəttur. **28** Xuningoşa ohxax, ərlər əz ayallirini əz tenini səyğəndək səyüxi kərəktur; əz ayalini səyğən kixi əzini səyğən bilən barawər. **29** Qünki həqkim əslə əzining etidin nəpərtlənşən əməs, əksioşa uni ozuqlandırudu həm əsraydu; bu huddi Məsihning jamaətni [ozuqlandırudıoşinioşa həm uni əsraydıoşinioşa] ohxaydu. **30** Qünki biz Uning tenining əzaliridurmiz: — **31** «Xu səwəbtin ər ata-anisning yenidin ayrılıp, əz ayalioşa başlınidu; ikkisi bir tən bolidu». **32** Bu sir intayin qongkurdur; əmma mən hazır Məsih wə jamaət toşuruluk səzləwatimən. **33** Əmma silərni hərbinglar əz ayalınglarni özünglarni səyğəndək səyünglar; ayal bolsa, eridin əyminip, uni hərmətlisun.

6 Balılar, Rəbdə ata-aniliringlaroşa itaət kılinglar; qünki bu durusdur. **2** «Atangni wə anangni hərmətlə» — bu bolsa əz iqigə wədini alşan birinşi əmrdir — **3** «Xuning bilən sening ixlirigə kutluk bolidu, zeminda uzun əmür kərisən» — [dəp wəda kılinşan]. **4** Silər atılar, baliliringlarni hapa kılmanglar, bəliki ularni Rəbning tərbiyisi həm kərsətmisidə bəkinglar. **5** Silər kullar, əttin bolşan hoşayininglaroşa Məsihkə itaət kılojıninglardək qin kənglünglardin əyminix wə titrəx bilən itaət kılinglar; **6** pəkət kez əladidila hizmət kılip, ədəmni hux kıloşuqi kullardin bolmanglar, bəliki Məsihning kullirining süpitidə Hudaning iradisini jan-dil bilən bəja kəltüringlar, **7** ədəmlərgə əməs, bəliki Rəbgə qin dilinglardin hizmət kılinglar; **8** xuni bilgənki, hərəkandək ədəm birər yaxxilik kılsa, məyli u qul bolsun yaki hər bolsun, xu ix Rəbdin uningşoşa yanidu. **9** Silər hoşayınlar, kullirınglaroşimu ohxax yol bilən muamilə kılip, ularoşa həywə kılixtin qol üzünglar; qünki ularningmu wə silərninmu hoşayınlar ərxtidur, Uningda hərəkandək ədəmning yüz-hatirisini kılix degənnin yokuşini bilisilər. **10** Ahirda, kərindaxlar, Rəbdə wə Uning küq-kudritidə küqləndürülünglar; **11** İblisning hiylə-nəyrənglirigə taqabil turuxunglar üqün Hudaning pütkül sawut-yarişini kişiwelinglar; **12** qünki elixidıoşinimiz ət wə kan igiliri əməs, bəliki həkümranlar, hoşukdarlar, bu dunyadiki karangoşulukni baxkuroşuqi dunyawı əmirlər, yəni ərlərdə turuwatқан rəzil roşiy küqlərdur. (əİÖN q165) **13** Muxu wəjdin özünglaroşa Hudaning pütün sawut-yarişini elip artinglarki, rəzillik künidə bərdaxlik bilən kattik turidoşan, ahir həmmə ixti ada kılip, yərnı qıng dəssəp turidoşan bolisilər. **14** Əmdi qıng turunglar — həkikət bəlwəşini belinglaroşa başlap, məydənglərgə həkkanıylik sawutini kişiyip, putunglaroşa hatirjəminaklık hux həwirini yətküzüxkə təyyarlık qorukini kişiyip, yərnı qıng dəssəp turunglar. **16** Bu ixlarning həmmisidə iman-ixənqning kəlxinini qoloşa elinglar; uning bilən silər rəzil boluşuqıning barlık ot oklirini əqüriwetələydişan bolisilər. **17** Həmdə bexinglaroşa nijatning dubuloşisini kişiyip, Hudaning söz-kalamini, yəni Rohning kılixini elinglar; **18** həmmə wəqit-pəsildə Rohşa hərhil dua-tilawət həm iltija bilən dua kılinglar; dəl bu ixta kəş'iy hoşyar turup barlık mukəddəs bəndilər üqün hər tərəplimə dua-iltijalar kılinglar;

19 mən üçünmu dua kilinglarki, — eoziz aqçinimda
manga sözlər kəlsun, hux həwərning sirini dadillik
bilən axkarə kılay. **20** Mən dəl xu ixça zənjirlər bilən
baçlanoçan əlqimən; xunga kilixça tegixlikim boyiqə,
[hux həwər yətküzüxtə] dadillik bilən söz kiliximoça
[dua kilinglar]. **21** Əmdi mening toçramdiki ixlardin,
mening qandaq ətüwatқанliқimdin həwərlinixinglar
üçün, səyümlük qerindax həm Rəbdə sadik hizmətkar
boloçan Tikikus silərgə həmmə ixlarni məlum kilidu. **22**
Mening uni dəl muxu ix üçün yeninglaroça əwətxim,
silərnin ixlirimizdin həwərdar boluxinglar wə uning
kənglünglaroça təsəlli wə ilham berixi üçündür. **23**
Qerindaxlaroça hatirjəmlik, muhəbbət həm iman-ixənq
Huda'Ata wə Rəb əysa Məsihdin boləyay! **24** Rəb əysa
Məsihni əlməs-qirimas səyçü bilən səyçüqilərgə mehir-
xəpkət yar boləyay!

Filippiliklaroʻa

1 Əysa Məsihning kulliri bololan Pawlus wə Timotiydin, Filippida turuwatqan, Məsih Əysada bololan barlik mukəddəs bəndilərgə, yetəqilərgə wə hizmətqilərgə salam! **2** Silərgə Huda'Atimiz wə Rəb Əysa Məsihtin mehir-xəpəkt wə hatirjəmilik ata kilinoqaj! **3** Hərketim silərnı əsliginimdə mən Hudayimoqə təxəkkür eytimən, **4** hərketim dua kilənimda, silərnıng birinqi künidin tartip bügüingə kədar hux həwər hizmitigə bololan həkmarlikinglar tüpəylidin tohtimay xad-huramlik bilən silərgə dua-tilawət kiliwatimən; **6** qünki mening dəl xuningoqə ixənqim kamilki, silərdə yahxi ixni Baxliyoqı bu ixni taki Əysa Məsihning küniqiqə kamalətkə yetküzitp tamamlaydu; **7** mening həmminglar toqrulək xundək oylixim toqrıdur; qünki mən kəblinglardıurmən; mən zindanda zənjirlənginimdı wə hux həwərnı aklıqinimdı, dəlilliginimdı [Huda manga yetküzgən] mehir-xəpəktin silərmu ortək bəhrimən bolısilər. **8** Mening Məsih əysaning iq-bəqrıda bolup silərnı xunqilik təlpünitp seojıqanlikimoqə Huda Əzi gıwəhıqıdur. **9** Mening dua-tilawətın bolsa, silərnıng muhəbbitinglarning hertərəplimə bilim wə ətrəplık sawat bilən yorutulup tehimu exip taxkayki, **10** silər nemə ixlarning əwzəl ikənlikini pərk etəlaydıqan bolup, Məsihning künidə pak-dıyanətlik, əyibsi bolısilər **11** həmdə Əysa Məsih arqılık bololan, Hudaning xan-xəripı həm mədhıyisini elip kelidıqan həkkanıylikning mewisi bilən toldurulısilər. **12** Bıraq silərgə xuni həwərləndürməqimənki, i kərındaxlar, mening bu əhwalim əməliyəttə hux həwərnıng tehimu kəng tarkılıxi üqün türtkə boldı; **13** Qünki mening kamilixim Məsih üqün ikənlikı imperator ordısidiki qarawulhanidkilərgə wə baxqə həmməyləngə ayan boldı. **14** Xuning bilən kərındaxlarning kəpinqisi mening kamilixim tüpəylidin Rəbgə tayinip [Hudaning] səz-kalamını qorkmıy səzəlxə tehimu jür'ətlik boldı; **15** dərwəkə, bəziliri həsət kilip yaki rıqabətlixip, bəziliri aq kəngüllük bilən Məsihni jakarlaydu; **16** keynikiliri bolsa bərhək muhəbbəttin, mening hux həwərnı aqlar ispatlixim üqün muxu yərgə qoyuloqanlikimni bilgənlikidin xundək kilmaqta; **17** Aldinkiliri bolsa qın kənglidin əməs, bəlki xəhsiyətqilikidin, mening zənjirləngən dərdimgə dərd qoxmaqı bolup xundək kilmaqta. **18** Əmdi bularoqə nemə degülük? Qandakla bolmısun, toqrə niyəttin bolsun sahtiliktin bolsun, ohxaxla Məsih jakarlinıdu; mən xuningoqə xadlinimən; bərhək, dawamlik xadlinıwerimən. **19** Qünki dualinglar wə Məsih əysaning Rohning kuwəwətlixı arqılık bu ixlar nijat-kutkuzuluxuməqə mədət bolıdu dəp bilimən, **20** — demək, təkəzəllikim wə ümid-istikim boyiqə heq ixta hijələtqiliktə qalmastin, tirik yaki əlik bolay, hərdaim boləjındək həzırmu toluq jasarət bilən Məsih tenimdə uluqlansun! **21** Qünki manga nisbətən həyatimning əzi Məsihdur, əlix bolsa tehimu paydılıktur. **22** Jenim tenimdə kəlsa, əmdi nesiwəm yənə mewilik hizmət bolıdu; lekin kaysisini əwzəl bilip tallıweliximni bilməwatimən; **23** mən həyat bilən mamat otturısidə kısılip qaldım; qünki bu dunyadin ayrılıp, Məsih bilən billə boluxqə intizarmən — bu ix ziyadə əwzəldur; **24**

əmma silər üqün jenimning tenimdə kəlixı tehimu zərürəqə dəymən. **25** Əmdi buningəqə ixənqim kamil bolup, silərnıng etiəkəda əloqə ilgırlıxinglar həm xad-huram boluxunglar üqün mən silər bilən billə kəlip dawamlik turımən dəp bilimən; **26** xuning bilən mening silərgə yənə həmrəh boləjınim wəjıdin mən arqılık Məsih əysada pəhırlinip tənənə kilıxinglar tehimu ziyadilixıdu! **27** Pəkət əzınglarnı Məsihning hux həwirigə layık tutunglarki, mən yeninglarəqə berıp silər bilən didarlxəndımu, silərdin ayrıləndımu, ixliringlardin anglaydıqinim silərnıng bir roh bir janda bolup qing dəsəp turup, hux həwərdiki etiəkədnıng yolıda kürəxkə intiliwatkinglar, **28** xundakla qarxi qıkkıqılarning heqkəndək wəhımilirdin patıparək bolup kətmigininglar bolsun; silərdiki bu əjyrət, ularəqə həlakətnıng bəlgisi, silərgə bolsa kutkuzuluxunglarning əlamıti, xuningdək əlayitən Hudadin kəlgən bir əlaməttur; **29** Qünki Məsihning yolıda silərgə pəkət Uningəqə ixinixnilə əməs, yənə Uning üqün horlukqə uqraxmu nesiwə kilınoqəndur. **30** Qünki silər ilgiri mənə kərgininglardək wə xuningdək həzır angliqıninglardək mən yolukqan kürəxkə silərmu yolukmaqıtsilər.

2 Əgər əmdi Məsihtə rıqəbət bar deyilsə, muhəbbətnıng təsəllisi bar deyilsə, Rohning sırdaxlıkı bar deyilsə, kəlbədə iq əqrıtixlar həm rəhimdillik bar deyilsə, **2** — əmdi ohxax bir oy-pıkırdə bolup, bir-biringlarəqə ohxax muhəbbəttə bəqlinip, bir jan bir niyəttə bolup, aranglarda heq ix rıqabəttin yaki quruq xəhrətpərəsliktin bolmısun; əksiqə, oy-hıyalınglarda kıkıq peillik bolup hərbinglar baxkilarnı əzınglardin yukiri dəp bilinglar; xundək boləjıanda xad-huramlikimni kamil kilısilər. **4** Hərbinglar pəkət əz ixliringlarəqə kəngül bəlip qalmay, bəlki baxqılarningkigimni kəngül bəlunglar. **5** Məsih əysada bololan oy-poziyyə silərdımu bolsun: — **6** U Hudaning tip-xəklidə bolsımu, Əzini Huda bilən təng kilixni olja kilip tutuwalmıdi; **7** əksiqə, U Əzidin həmmını kurukdidi, Əzigə kulning xəklını elip, İnsanlarning sıyaqıqə kirip, insanıy təbiəttin ortəkədx bolup, **8** Əzini təwən kilip, Həttə əlümgıqə, yəni krestiti əlümgıqə itətmən boldı; **9** Xunga Huda Uni intayın yukiri kəttürüp mərtıwilik kildi, Uningəqə hərəkəndək namdin üstün boləjıan namni beojıxlidiki, **10** əysaning namıqə asmanlarda, yər yüzidə həm yər əstidə barlik tızlar pükülüp, **11** Huda'Atıqə xan-xərəp kəttürüp hər bir til əysa Məsihning Rəb ikənlikini etirəp kıldıdu. **12** Xuning bilən, ay seytümlıklirim, silər həmixə itəət kiləjıninglardək, pəkət mən yeninglarda boləjınimdila əməs, bəlki həzırkədək mən silərdin neri boləjıanda tehimu xundək itəət bilən əymınixtə, titrıng halda əz nijatinglarnı hertərəpkə tətbıqlaxqə intilinglar. **13** Qünki Hudaning güzəl həhıxi boyiqə silərnıng itradə tiklixinglarəqə wə xuningdək uni əməlgə axuruxunglarda iqınglarda ixliguqi Uning Əzıdur. **14** Həmmə ixlarnı əjudungximay yaki talax-tartıx kılmay kilinglar; **15** xuning bilən silər əyibsi, sap dilik bolup, bu dəwrdiki tətür, əsəbbıy adəmlər otturısidə yaxap, ularning arısidə dunyəqə yorukluk bərgüqılərdək parlap, Hudaning daqısz pərzəntlırı bolısilər; **16** xuningdək həyatning səz-kalamını sunup bərgüqi boləjıninglar tüpəylidin, mən silərdin Məsihning künidə bıkar yügürməptimən, bıkar

japa tartmaptimən dəp pəhirlinip təntənə kilaylaydiojan bolimən. **17** Həttə mən «xarab hədiyə» süpitidə etikədinglardiki qurbanlik həm hizmət-ibadətning üstigə quyulsammu, mən xadlinimən, xundaqla silər bilən billə ortaq xadlinimən. **18** Silərmu ohxax yolda xadlinisilər wə mən bilən billə ortaq xadlinixinglar kerək. **19** Ləkin mən Rəbdə pat arida Timotiyni yeninglaroşa əwətxini ümid kilimənkə, əhwalinglarni anglap mənmu hux bolsam; **20** qünki yenimda uningoşa ohxax, dilimiz bir boləjan, ixliringlaroşa qin dilidin kəngül bəlgüqi baxqa adam yoktur. **21** Qünki həmmə adəm Əysa Məsihning ixlirioşa əməs, bəlki əzining ixliri bilən xuquullinixkə intilidu; **22** əmma silər uning salahiyitini, uning hux həwərnəning hizmitidə huddi atisioşa həmrəh bolup ixləydiojan balidək mən bilən birgə məhnət singdürgənlikini bilisilər. **23** Əmdi aqiwitimning kəndək bolidiojanlikini enik bilgən həman, uni dərhal məngdurəwətxini ümid kilimən; **24** əmma əzümning yeninglaroşa pat arida baridiojanlikimoşa Rəb arklilik ixənqim bar. **25** Əmma buningdin əwwal mening kerindixim, hizmətdixim həm səpdixim boləjan, silərnəning əlqinglar həm həjətimdin qikkən qurbanlik yardiminglarni yətküzgüqi Əfəroditni yeninglaroşa əwətxini zərür taptim, **26** qünki u həmminglaroşa seojinip təlpüngənidi həm silərnəning uning kesəl həlidin həwər tapkinənglar tūpəylidin əzablandı. **27** U dərəkə kesəl bolup əjəlgə yekinlixip kəldi; ləkin Huda uningoşa rəhəm kildi; həm mening dərdimning üstigə dərd bolmisun dəp yəloquz uningoşa əməs, bəlki mənimgu rəhəm kildi. **28** Xuningdək uning bilən yənə kəruxüp xadlinixinglar wə xundaqla əzümigə nisbətən dərdirimni əzaytix üqün uni təhimu jiddiy yoloşa salmaqimən. **29** Əmdi uni xad-huramlik bilən Rəbdə qəbul kilinglar həm uningdək adəmlərgə hərəmtə kilinglar; **30** qünki u Məsihning hizmitini dəp, silərnəning mənəgə kilmaqci boləjan yardiminglarni bəjirixtə yolukқан boxlukni toldurup əjəlgə yüzlinip, əz jenini təwəkkül kildi.

3 Ahirida, əy qerindaxlirim, Rəbdə xadlinənglar! Bularni silərgə qayta yəzix mən üqün əwariqilik əməs, bəlki silərgə əmanlik elip kəlidu. **2** Itlardin həzi bolunglar, yəmanlik kילוquqlardin həzi bolunglar, «tilim-tilim kəsküqilər»din həzi bolunglar! **3** Qünki həkikijiy sünnətlilər bolsa Hudaning Rohi arklilik ibadət kילוquqi, Məsih Əysadin pəhirlinip təntənə kילוquqi, ətkə tayanmaydiojan bizlərdürmiz. **4** Menimgmu ətkə tayanquqilikim bar! Baxqilar «əz ətlirimgə tayansam bolidu» desə, mən təhimu xundək; **5** sünnətkə kəlsək, mən tuşuqlup səkkizinqi küni sünnət kilindim; Israil millitidin, Binyaminning qəbilisidinmən, «ibraniylarning ibraniyisimən; Təwrat-qanuni tərəptin eytkəndə, «Pərisiy» məzhəpidimu boləjanmən; **6** Hudaqşa boləjan kizəjojanlikimoşa kəlsək, jamaətkə ziyankəxlik kילוquqi idim; Təwrat qanuni tələp kילוqan həkkaniyilikə kəlsək, əyibisiz idim; **7** əmma mənəgə nəmə ix «paydilik» bolsa, bularni Məsih səwəbidin ziyənlik dəp həsəblidim; **8** Məsih Əysa Rəbbimni tonuxning əwzəlliki wəjədin, mən baxqa həmmə ixni ziyənlik dəp həsəbləymən; mən dərəkə Uning üqünmu həmmidin məhrum boləjan; bərhək, Məsihkə erixixim üqün bularni nijəsət dəp həsəbləymənki, **9** Məsihtə bolup, əzümdeki kəndəktur

həkkaniylik (Təwrat qanunidin qikkən həkkaniylik)tin wəz kəqip, Məsihning etikəd-sadiklikə arklilik boləjan həkkaniylik, yəni etikəd arklilik Hudadin boləjan həkkaniyilikə erixələymən; **10** muddiayim Uni tonuxtur, — yəni Uning əlup tirilixining kük-qüdrətidə yaxap, Uning əzabliroşa sirdax-həmdəmlikə bolup, Uning əlümünü ülgə kilip əzgərtilip, **11** xundaqla mənkin qədər əlümün tirilixkə yətxini muddia kilimən. **12** Ularoşa erixitim yəki kəmalətkə yəttim deməkqi əməsmən; ləkin Məsih Əysaning mənə tutuwəlixida boləjan muddianixanini əzüm tutuwəlsam dəp qəqip yürməktimən. **13** Qerindaxlar, mən əzümni uni tutuwəldim dəp qəriməymən. Pəkət xu bir ixnəla kilimənkə, ətup kətkən ixlarni untup, əldimdeki ixlaroşa intilip, **14** nixanni qoşlap, Hudaning Məsih Əysada boləjan büyük qəkirikidiki in'əmioşa qarap qəqip yürməktimən. **15** Əmdi arimzidin kimki pixip yətilgən bolsa xu oy-məksəttə bolayli. Əgər bəxkiqə oy-məksəttə bolsənglar, Huda bunimu silərgə kərsitip bəridu. **16** Qəndəklə bolmisun, kəndək əlqəmgə yətkən bolsək, xu əlqəm boyiqə qədəm bəsiwəyli. **17** Mənə ülgə kilip əgixinglar, əy qerindaxlar, xundaqla biz silərgə tikləp bərgən nəməni boyiqə ohxax yolda mənəjojanlorojimu kəzünənglarni tikip, ulardin əgininglar. **18** Qünki silərgə kəp qətim eytkinimdək, wə həzirmu kəz yaxlirim bilən qayta eytimənkə, nuroqun kixilər Məsihning krestioşa duxmən bolup mənəgməktə, **19** Ularəning aqiwiti həlakəttur, hudasi əzining qərnidur, xəripi kiliq məhtənojni əz nomussizlikidur, oyliqənliri pəkət bu dnyadiki ixlardur. **20** Həlbuki, bizning puqralikimiz bolsa ərxətidur, biz dəl xu yərdin Nijətkərnəng qüxüxini intizərlilik bilən kütməktimiz — U bolsa Rəbbimiz Əysa Məsihdur. **21** U bərlək məwjudətlarni Əzigə boyunduridiojan küdrəti boyiqə bizəng əbgər bu tənimizni əzgərtip, Əzining xan-xərpəlik tənigə ohxax həloşa kəltüridu.

4 Əmdi, əy qerindaxlirim, səyğənlirim wə təlpüngənlirim, mening xad-huramlikim, mening bəximəng təji boləquqilar, Rəbdə qing turunglar, i səyğənlirim! **2** Ewədiyadin ətünimən, wə Sunti hədin ətünimənkə, Rəbdə bir oy, bir pikirdə bolunglar! **3** Durus, mən səndimmu tələp kilimənkə, i həkikijiy həmbəyunturukluk hizmətdixim, bu ayallarning yərdimida boləjin; mənə ular mən wə Klimənt bilən billə, xundaqla namliri «həyatlik dəptiri»gə hatiriləngən bəxkə hizmətdaxlirim bilən billə hux həwər hizmitini ilgiri sürüxtə birgə kürəx kילוqan. **4** Rəbdə xadlinənglar; mən yənə eytimənkə, xadlinənglar! **5** Silərnəning mulyəimlikənglar pütkül insanəşa ayan bolsun; Rəb yəkəndur! **6** Həq ix toşurukluk əndixə kilmənglar; bəlki hər bir ix təxəkkür eytip tilikənglarni Hudaqşa dua həm iltiyə arklilik məlum kilinglar; **7** xu qəoşda adəmnəng oyliqəninidin exip qüxidiojan, Huda igə boləjan hatirjəmlək kəblənglarni wə oy-pikringlarni Məsih Əysada qəoşdaydu. **8** Ahirida, əy qerindaxlirim, nəmə ixlar həkikət, nəmə ixlar əliyənab, nəmə ixlar həkkaniy, nəmə ixlar pak, nəmə ixlar hux-yəkimlik, nəmə ixlar xan-xəhrətlik bolsa, kişisi hər kəndək ixlarda əhlək-pəzilət yəki məhtəxkə layik tərəplər bar bolsa, xu ixlarəşa kəngül qoyup oylininglar. **9** Məndin əgəngən, qəbul kילוqan, əngliqan wə mənə də kərgənəng

hərkindiki bolsa, silər xularoşa əməl qilinglar; xundak qilojanda hatirjəmlilik İgisi boləjan Huda silərgə yar bolidu. **10** Əmdi mən Rəbdə ziyadə xadlandimki, silər hazır ahirda manga boləjan keyümqanlıqlinglarni kaytidin kərsətinglar (bilimənki, manga daim keyünüp kəldinglar, əmma pəkətla kərsitix pürsiti qikmidi). **11** Mən bu gepimni, birər mohtajliktin eytiwatkinim yok; qünki əhwalim kəndakla boluxidin kət'iynezər, bərişə qanaət qilixni əginiwaldim. **12** Mən osal əhwalda yaxaxni bilimən, həm kəngriqiliktə yaxaxnimu bilimən. Hər ixta, hər əhwalda, həm toklukta həm aqlikta, həm bayaxatqilikta həm mohtajliqta yaxaxning sirini əginiwaldim. **13** Manga küdrət Bərgüqigə tayinip həmmə ixni qilalaydişəjan boldum. **14** Həlbuki, mening kiyinqilikiməşə ortaq boluxunglar bilən yaxxi qildinglar. **15** Silərgimü məlumki, əy Filippiliklar, mən Makedoniyə əlkisidin ayrilip qikkinimda, hux həwərnə baxqa yərlərgə yətküzgən dəsləptiki wakitlarda, silərdin baxqa həqkəndə qamaət berix wə qəbul qilix ixlirida mən bilən həmkarlaşmışəjan. **16** Qünki Tesalonika xəhəridiki waktimdimü ehtiyajim qüxkəndə silər manga birnəqqə kətim yərdəm əwətinglar. **17** Mening bundak deyixim, silərdin birər sowəatni izdər sorioşinim əməstur, izdişinim bolsa həsəwətinglaroşa [rohiş] mewining kəp toplinixidin ibarəttur. **18** Ləkin mənə həmmə nərsə bar, hətta yetip axkudək bar; silər əwətkənlirilinglarni Əpəfrədittin tərşuruwəlip tərəmgə sişəmay qaldim wə molqilikqə qəmdum. Bu əwətkinilinglar intayin huxbuy, Hudaşə qəbul boləşudək, xundakla Uni hürşən qilidişəjan bir qurbanliktək idi. **19** Wə mening Hudaşim silər mohtaj boləjan həmmə nərsini Məsih əşsada boləjan xən-xəripidiki bayliqləşəjan əsasən mol təminləşədu. **20** Əmdi Hudaşimiz həm Atimizəşəjan əbədil'əbədşigə xən-xəşəp boləşəy! Amin. **(aiōn q165)** **21** Məsih əşsada boləjan barliq muqəddəs bəndilərgə salam yətküzüinglar. Yənimdiki qerindaxlardinmu silərgə salam! **22** Barliq muqəddəs bəndilərdin, bolupmu Qəşsər [imperatorning] ordişida boləşənlərdin silərgə salam! **23** Rəbbimiz əşsə Məsihning məşir-xəşkiti rohişinglarəşə yar boləşəy!

Kolossiliklarga

1 Hudaning iradisi bilan Məsih Əysaning rosuli boʻlgan mənki Pawlustin va kerindax Timotiydin, Kolossi xəhiridə turuwatqan muqəddəs bəndilərgə, yəni sadik kerindaxlaroqə salam! Huda Atimizdin mehīr-xəpəkət wə hatirjəmlik silərgə boloyay! **3** Biz Məsih Əysaroqə baoljoqan etiqadinglar wə barlik muqəddəs bəndilərgə baoljoqan muhəbbitinglar toqruluk angliqandin keyin, silər uqūn dua qilqonimizda silər uqūn ərxlərdə saqlaklik umid tūpəylidin Rəb Əsa Məsihning Huda-Atisioqə üzliksiz rəhmət eytimiz; **5** Silər ilgiri bu umid toqrisida hux həwərdiki həkikət səzliri arkilik angliqansilər; **6** bu hux həwər pütkül jahanoqə yetip kelip mewə berip awumakta, xundakla silərgimə yetip kelip, silər uni anglap Hudaning mehīr-xəpəkitini həkikətən bilip yətkən birinqi kündin baxlap u silərdimə mewə berip awup barmakta; **7** silər hux həwərnə səyümlük idximimiz əpəfrastin əgəngənsilər; u yardimizda Məsihning sadik hizmətqisidir; **8** u bizgə silərnin Rohta boʻlgan muhəbbitinglarni ayan kildi. **9** Bu səwəbtin bizmū buning toqrisida angliqan kündin baxlap silər uqūn dua kilip iltija qilixni tohtatmiduk; tiləydiyqonimiz xuki, Hudaning iradisi hərtərəplik danalik wə rohiy yorutulux bilan silərdə toluq bildürülsun. **10** Xundak bolqanda silər Rəbgə layik halda hərtərəptə Hudani hursən kilip, həkəndak gūzəl ixlarda mewə bərgəndə, Hudani həkikiy bilixinglar arkilik əsüp yetilislər; **11** bizni muqəddəs bəndilərnin yoruklukta boʻlgan mirasioqə muyəssər boluxka layik qilqan Atioqə təxəkkür eytip, Uning xan-xərəplik kudriti boyiqə hərtərəplik küq bilən hər ixlarda xadlikka toluq qidamlik wə səwr-takətlük boluxka küqləndürülsilər. **13** U bizni karangolukning həkümrānligidin azad kilip, səygan Oqlining padixahlikioqə yətkəp qoydi; **14** Uningda hərlük-azadlikka, yəni gunahlırimizdin kəqürüməgə muyəssər bolduk. **15** U bolsa kərnüməs Hudaning sūrat-obrazidir, pütkül kainattiki tunjidur; **16** qūnki Uningda barlik məwjudatlar, asmandiki bolsun, zemindiki bolsun, kərnüdiyqan bolsun, kərnüməs bolsun, məyli təhtlər, hojayinlar, həkümrānlıklar, hoqukdarlar bolsun, barlik həmmə Uning tərpidin wə Uning uqūn yaritiloqandur. **17** U həmmidin burundur, wə həmmə məwjudatlar Uningda bir-birigə baolqinip turmakta; **18** U yənə tənning, yəni jamaətnin bexidir; u baxlinixtur, əlgənlərdin tunji bolup tirilgüqidur; buningdiki məksət, Uning pütkül məwjudatlar iqida hər jəhəttin əng üstün orunda turuxi uqūndur. **19** Qūnki Huda Əzining mukəmməl jəwhirini Uningda turoqzuxka, **20** wə Uning arkilik barlik məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layik kərgənidi, yəni, Uning kreštə təkülgən kəni arkilik inaklik əlip gəlgəndin keyin, — U arkilik məyli zeminda bolsun, ərxlərdə bolsun barlik məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layik kərgənidi; **21** wə əslidə rəzil əməlliringlar tūpəylidin Əzigə yat kilinoqan, kənglünglarda dūxmənlik boʻlgan silərnimū, U Əz ətlük tenidə əlum arkilik Əzigə pak-muqəddəs, əyibsiz wə daosiz hazir kilix uqūn Əzi bilən əp qilqan **23** (əgər silər etiqadta ul selinip mustəhkəm turup, hux həwərdiki umidtin neri qilinmisanglar); bu hux həwər pütkül

asman astidiki kainatta jakarlanqan; mənki Pawlus Uningoqə hizmətqi qilindim. **24** Əmdi mən silər uqūn tartqan jopalirim uqūn xadlinimən, wə xuningdək Məsihning jopalirida kəm bolqanlirini əz ətlirimdə Uning teni, yəni jamaət uqūn toluqlaymən; **25** mən [jamaət] uqūn Hudaning səz-kalamioqə əməl kilix uqūn Uning manga silərnə dəp tapxuroqan oqoidarlikni boyiqə hizmətqi qilindim; **26** bu səz-kalamidiki sīr barlik əsirlərdin wə dəwrlərdin yoxurun tutuloqan, əmma hazir muqəddəs bəndilərigə axkarilandi; (aion q165) **27** qūnki Huda ularoqə əllər arisida əməlgə axuruluwatqan bu sirning xərəplik bayliklirini bildürümi halidi; bu sīr bolsa xan-xərəpkə əlip baroquqi umid boʻlgan, silərdə turuwatqan Məsihning Əzidir. **28** Biz uni jakarlaymiz, hərbir adəmnə Məsihdə kamalətkə yətkən halda Huda aldidə hazir kilix uqūn barlik danalik bilən hərbir adəmgə jekiləymiz, hərbir adəmgə təlim berimiz. **29** Mən xuningoqə intilip, Uning wujudumda ixligini boyiqə kürəx kilip japa tartimən; Uning wujudumda ixligini dərwekə tolimu zordur.

2 Qūnki məndə silər uqūn, Laodikiyədikilər uqūn, xuningdək didarimni kərmigənlərnin həmmisi uqūn nəkadər zor kürəxning boluwatqanlikini silərgə bilgüzməqimən; **2** küriximning nixani, həmməylərnin mehīr-muhəbbəttə bir-birigə baolqinip, kəlbilirining riqbətləndürülxü, Hudaning sirini, yəni Məsihni qūxinixtə wə toluq bilixtə boʻlgan ixənq-hatirjəmlikkə erixixi uqūndur; **3** qūnki Uningda danalikning wə bilimning barlik baylikliri yoxurunqandur. **4** Mening buni deyixim, həkqimning silərnə kayil kilarlik silik-sipayə gəpliri bilən aldimaslik uqūndur; **5** qūnki gərqə tən jəhətidin silərdin neri bolsammū, roh jəhətidin mən silər bilən billimən, silərnin səptə turuwatqinanglaroqə wə Məsihgə baolqinip etiqadinglarning qinglikioqə qarap xadlinimən. **6** Məsih, Rəb Əysani qəndak qəbul qilqan bolsanglar, xu halda Uningda menginglar, **7** silər təlim berilgəndə Uningda yiltiz tartip, etiqadinglar quruluwatqan halda, etiqadta hatirjəm kilinip, rəhmət eytilar bilən taxkinlap turoquqi bolunglar; **8** həkqimning Məsih boyiqə bolmioqan, pəylasopluk yaki bimənə aldamqilik bilən, insanlardin kəlgən təlimlər, yəni bu dunyadiki «asasiy kaidə-kanuniyətələr» boyiqə silərnə əz oljsi kilip azdurməslik uqūn həzi bolunglar; **9** qūnki Uningda, yəni Məsihdə, Hudaning barlik mukəmməl jəwhiri tən xəklidə turidu; **10** wə silər Uningda, yəni barlik həkümdarlarning həm hoqukdarlarning bexi Boluquqida mukəmməldursilər; **11** silər Uningda adəmnin qolisiz boʻlgan sünnət bilən sünnət qilinoqansilər; demək, Məsihning sünniti bilən [gunahlik] ətkə baolqanoqan təndin halas qilinoqansilər; **12** Uning bilən tang qəmtildürülxətə dəpnə qilinoqansilər; silər yənə Uni əlumdin tirildürgən Hudaning wujudunglarda ixləydiyqanlikioqə ixənq baolqan bilən Uning bilən tang tirilgənsilər. **13** Əmdi gərqə itaətsizliklingar wə ətliringlardiki sünnətsizliklingar tūpəylidin əlgən bolsanglarimū, U silərnə Məsih bilən billə janlandurdi; həmmə itaətsizlikrimizni kəqürüm kilip, **14** bəlgilimilərdə əz iqigə elinoqan üstimizdin ərz kilidoqan, bizni əyibləydiyqan pütüklərnə oqürüp taxlidi; U ularni bizdin neri kildi, kreštə mihatkuzdi.

15 U həkümdarlardan wə hokuqdarlardan olja elip, [kresttə] ularni kəsda kılıp ularning üstidin təntəna bilən oqəlibə rəwi. 16 Əmđi heqkimning yemə-iqmək, heyət-bayramlar, «yengi ay» yaki xabat künlər jəhətliridə silərnin üstünlərdin həküm qikrixioğa yol qoymanglar; 17 bu ixlər bolsa bir kəlangə, halas; uning jismi bolsa Məsihninğıkidur! 18 Heqkimning silərnə «kiqik peillik» wə pərixtilərgə ibadət kılıxka dəwət kılıp in'aminglardin məhrum kılıxioğa yol qoymanglar; muxundak kixilər [gunahlik] ətliridiki oy-pikiriliri bilən həkawurlixip, kərgən kərunixlərgə esiliwalmaktidur; 19 Ular «bax» ni qing tutkını yəktur; lekin baxtin ügə wə singirlər arkilik pütküli tən kuwwətlinidu wə bir-birigə baqilini, Hudadin kəlgən awux bilən axmaktə. 20 Əgər Məsih bilən bu dunyadiki kaidə-kanuniyətlərgə nisbətən əlgən bolsanglar, nemixka (bu dunyada yaxioqanlardək) «Tutma!» «Tetima!» «Təgmə!» degəndək bəlgilimilərgə riyazət kılısilər 22 (bundak [bəlgilimilər ilkidiki] nərsilərnin həmmisi istemal kılınıx bilən yoqilidu)? Muxundak bəlgilimilər pəkət insanlardin qikqan kərsətmilər wə təlimlərdin ibarət, halas; 23 ularda dərwəkə birhil pidaiylarqə ibadət, kikiq peillik wə əz tenigə karitə kəttik kolluk boluxni dəwət kılıx boləqəqka, ularda danalığın kərunixi bar; əməliyəttə [bundak danalığın] paydisi yoqtur — ular pəkət əttiki həwəslərgə yol qoyidula, halas.

3 Silər Məsih bilən təng tirildürilgən bolsanglar, əmđi yukiridiki ixlərgə intilip izdininglar; Məsih xu yərdə Hudaning ong yenida olturidu. 2 Kəngül-zəhninglarni yərdiki ixlərgə əməs, bəki yukiriki ixlərgə koyunglar; 3 qünki silər əlgənsilər, wə həyatinglar Məsih bilən billə Hudada yoxurun turidu. 4 Əmma həyətimiz boləqan Məsih axkarilanəqan qəşdə, xuan silər uning bilən billə xan-xəpəttə axkariliniđioqan bolisilər. 5 Xunga yərgə təwə ixlarni kılıquqi həkəndək əzəlirənglarni, yəni buzukluk, napaklik, iplas həssiyatlar, rəzil hahixlar wə nəpsaniyəttəqilik (u bətpərəslikkə barawərdur)ni əlümgə məhküm kilinglar; 6 qünki bu ixlər tüpəylidin Hudaning əzəpiti itətsiz pərzəntlərgə qüxidu. 7 Silər bular arisida yaxioqan waqtinglarda, bundak ixlardimu mangəansilər. 8 Əmma hazır silər muxularningmu həmmisini əzünglərdin seliwetinglar — yəni əzəp, kəhr-səpra, yaman niyətlər, təhmət, əqzinqlərdin qikidəqan iplas səzlərnimu seliwetinglar. 9 Bir-biringlərgə yəloqan səzlimənglar; qünki silər kəna adəmnə kilmixliri bilən seliwəkansilər, 10 wə yengə adəmnə kiygənsilər; yengə adəm bolsa əzini Yarətkuqining sūrət-obrazi boyiqə toluq bilixtə daim yengilimaktə; 11 uningda heqkəndək yunanlik yaki Yəhudi, sünnəttik yaki sünnətsiz, yat mədiniyəttik, Skit, kul yaki hərəlr məwjut əməstur; bəki Məsih həmmidur, wə həmmidur. 12 Xunga, Hudaning talliwəloqanlirioğa, pək-mukəddəs wə səyüngənlərgə layik, adəmgə iq əqritidəqan baqirlarni, məhribanlik, kikiq peillik, məminlik wə səwr-təkəttikni kiyiwelinglar; 13 bir-biringlərgə yol koyunglar, narazilik ix bolsa bir-biringlarni kəqürüm kilinglar; Məsih silərnə kəndək kəqürüm kıləqan bolsa silərmu xundak kilinglar. 14 Muxu ixlarning üstigə kəmil birlikning rixtisi boləqan məhirmuhəbbətni qoxup beringlar. 15 Məsihninğə hatirjəmliki

kəlbinglarda həküm sürsun (silər bir tən bolup bu hatirjəmliktə boluxka qəkiriləqan ikənsilər) wə xundakla rəhmət eytixlarda bolunglar. 16 Məsihninğə sez-kalamini əzünglərdə baylik hasil kılıp turəqzunglar, barlik danalik bilən bir-biringlərgə əgitinglar, jekilənglar, qin kəlbinglarda zəbur-nəqimilər, mədhijə küyliiri wə rohiy nəhixlarni yangritip Hudani qiraylik mədhijiyənlərgə; 17 wə həmmə ixlarda, sez bolsun, əməl bolsun, həmmisini Rəb Əysəning namida kılıp, uning arkilik Huda'Atioğa rəhmət eytinglar. 18 Silər ayallar, Rəbdə boləqan süpitinglərgə layik əz ərliringlərgə boysununglar; 19 silər ərlər, əz ayalliringlərgə muhəbbət kərsitinglar; ulərgə əqkik kilmanglar. 20 Silər balilər, ata-ananglərgə həmmə ixlarda itaət kilinglar; qünki bundak kiliq Rəbdə boləqan güzəl ixtur. 21 Silər atılar, baliliringlarning kəngligə əzər bərmənglar; undək kilsanglar kəngli yara bolidu. 22 Silər kullar, əttin boləqan hojayinglərgə həmmə ixta itaət kilinglar; pəkət kəz əlidiđila hizmət kılıp, insanlarni hux kılıquqi kullərdin bolmanglar, bəki Rəbdin əymini qin kənglilinglərdin ix kəringlar. 23 Nəmə ixni kiliwatqan bolsanglar, uningda insanlar əldida əməs, bəki Rəb əldida kıləqəndək jan-dil bilən uningə ixlənglar; 24 qünki mirəsnin in'amioğa Rəbdin muyəssər kilinəqanlikinglarni bilisilər; qünki silər Rəb Məsihninğə ibadət-kullukididursilər. 25 Əmma kim həkqaniysizlik kilsa kıləqan həkqaniysizlik əz bəxioğa qüxidu; bu ixta heqkəndək yüz-hatirə kılınıx yoqtur.

4 Silər hojəyinlar, kulliliringlərgə adil wə toqra muamila kilinglar; qünki ərxət əz hojəyininglarning barlikini bilisilər. 2 Dua-tiləwəttə həkəndək waqitə berilinglar, buningda rəhmətlər eytixip hoxyar turunglar; 3 xuning bilən biz üqünmu dua kıləqaysilərki, Huda bizgə Məsihninğə sirini jakarlaw üqün Əz səzigə ixik əqsun; mən dəl sir üqün zənjirlər bilən baqıləqanmən; 4 xunga kiliqka tegixlikim boyiqə, sirni axkarilixioğa [dua kilinglar]. 5 Sirttikilərgə nisbətən danalik bilən mēnginglar, pürsətlər qikqəndə kəngül koyup qoldin bərmənglar. 6 Silərninğə gəp-səzlinglar hərədaim məhirməpət bilən bolsun, tuz bilən təttilsun; xuning bilən silər hər bir adəmgə kəndək jawab bərxini bilisilər. 7 Səyümlük kəringəndə həm Rəbdə sadik hizmətkar, ixdiximiz boləqan Tikikus silərgə mən toqruqluk həmmə ixlarni məlum kılıdu. 8 Mən uni dəl muxu ix üqün yeninglərgə əwətxim, silərninğə əhwalinglarni biliwəlixə wə xundakla kənglilinglərgə ilham-rişəttə bərxini üqündur. 9 Mən əzi silərdin boləqan, sadik wə səyümlük kəringdiximiz Onesimusni uning bilən əwəttim; ular silərgə muxu yərdiki barlik ixlarni məlum kılıdu. 10 Türmidixim boləqan Aristarhüs silərgə salam yollaydu; Barnəbasning nəwri inisi Markusmu xundək (silər uning toqruqluk tapxuruqlarni tapxurwaldinglar; u yeninglərgə kəlsa, uni qəbul kilinglar); 11 Yustus dəp ataləqan Yəxəmu salam yollaydu. Hudaning padixahlikü üqün mənə hizmətdax boləqan sünnət kilinəqanlardin pəkət muxular bardur; ular mənə təsəlli boləqan. 12 Silərdin boləqan, Məsih Əysəning küli Əpəfras silərgə salam yollaydu; u silərninğə Hudaning pütküli iradisidə mukəmməl, kamaləttə yetip qing turuxunglar üqün hərədaim silər üqün dualarda kürəx kılıdu. 13 Qünki mən uningə guwahqimənki, u silər üqün, Laodikiadikilər

üqün wə Heyrapolistikilər üqünmu kəp japa tartidu. **14** Səyümlük tewip boləjan Luqadin silərgə salam, Demastinmu xundak. **15** Laodikiadiki kərindaxlarəja bizdin salam, Nimfaəja həm uning əyida yiqilidiəjan jamaətkimu salam eytinglar. **16** Bu hət aranglarda oquloəjanin keyin, silər uni Laodikiyidiki jamaəttimu oqutunglar, wə Laodikiyədikilərgə yazəjan hətni silərmi oqunglar; **17** wə Arkippuska: «Sən Rəbdə tapxuruwaləjan hizmitinggə, toluk əməl kəlixing üqün kəngül kəyoəjin» — dənglar. **18** Mənki Pawlustin öz kolum bilən yazəjan salam. Mening kixənlənip kəmap kəyuloəjanlikimni əslənglar. Silərgə məhir-xəpkət boləjay!

Tesalonikaliklaroq 1

1 Mänki Pawlus, Silas hëmdä Timotiydin Huda'Atimiz wë Rëbbimiz Əysa Mësihdä bolóqan, Tesalonika xähiridiki jamaätkä salam. Silërgë mehir-xëpkët wë hatirjëmlik bolóyay! **2** Biz dualirimizda silëрни yad etip turup, Hudaoq silar üqün hërdaim tëxëkkür eytimiz; **3** Huda'Atimizning aldida etikadinglardin bolóqan ämëlliringerlarni, mehir-muhäbbätin qikqan japalikä äjringlarni, Rëbbimiz Əysa Mësihkä baolíoqan ümidtä bolóqan qidamliqingerlarni izqil äslöp turuwatimiz. **4** Qünki äy kerindaxlar, Huda söyqanlar, Uning silëрни tallíoqanliki bizgë ayan. **5** Qünki hux hëwirimiz silërgë yëtküzülgünidä sezlar bilënlä ämäs, balki kiq-kudrät bilën, Mukäddas Roh bilën, mutläk jëzmlëxtürülgün haldä silërgë yëtküzülgün; uning üstigë, bizning silërnin aranglarda bolóqinimizda silëрни döp özimizni kändäk tutqanlikimizni obdan bilisilär. **6** Xuning bilën silär eöjir azab-okubät iqidä turuklukmu, Mukäddas Rohning xadliki bilën söz-kalamni qobul kilip, bizni, xundaklä Rëbning Özini ülgä kilip ägëxtinglar, **7** xuning bilën silär Makedoniya wë Ahaya ikiliridiki barlik etikadqilaroqä ülgë bolup qiktinglar; **8** qünki Rëbning söz-kalami silërdin pëkät Makedoniya wë Ahayaqila yangrap kalmastin, balki hëmmë yërgë Hudaqä baolíoqan etikadinglar toqruluk hëmmë yërgë hëwër tarkiliptu; nëtijidä, bizning [xu yërlärdä hux hawër toqruluk] heqnemä deyiximizning hëjiti kalmidi. **9** Qünki [biz baroqanliki jaydiki] kixilär silërnin bizni kändäk qarxi aloqanlikingerlarni, silërnin butlardin kändäk waz keqip tirik wë hëqkijiy Hudaning hizmitidä boluxkä, xundaklä Uning Oqlinig, yëni U ëlümdin tirildürgün, këlüsidä kelidíoqan oqëzëptin bizni kutquzoquqi Əysaning ërxtin kelixini küttüxkä Hudaqä bakqanlikingerlarni bayan kilixidu.

2 Qünki, i kerindaxlar, bizning aranglaroqä kirginimiz toqruluk bilisilärkä, u bikaroqä këtmedi. **2** Silërgë yënä xumu mëlumki, gërqä ilgiri Filippi xähiridä kiyin-kistak wë harlikkä uqrioqan bolsakmu, zor kattik qarxilikkä qarimay Hudaning hux hëwirini silërgë yëtküzüxkä Hudayimizning mädät berixi bilën yüräklik bolduk. **3** Qünki bizning ötünüx-jekilëxirimizdä heqkändäk aldämçilik, napak niyät yaki hiyiligerlik yoktur. **4** Əksiqä, biz Huda tëripidin hux hëwërnin amanät kilinixkä layik kërülgün adëmlär süpitidä biz xuningoqä munasip haldä adëmlëрни ämäs, balki këlëbimizni sinioquqi Hudani hursän kilix üqün [hux hëwërnä] jakarlaymiz. **5** Qünki silär bilgendäk biz heqkaysi wakitta aranglaroqä huxamätçilik bilën wë yaki tamahorlukkä niqab takap këlmidük — (bu ixta Huda bizgë guwahqিদur) — **6** gërqä biz Mësihning rosullirining süpitidä tëlöp yüklilyäyidíoqan bolsakmu, mayli silär bolunglar yaki baxqilar bolsun, heqbir insandin birër izzät-xëhrät izdigün ämäs iduk. **7** Əksiqä biz aranglarda huddi bala imtidíoqan änä ez bowaklirini keyütüp asrioqandäk silërgë mulayim muamilidä bolduk. **8** Xu qaoqda, silërgë xundak tëlöpungnidük, silërgë pëkät Hudaning hux hëwërnä tapxuruxnilä ämäs, hättä öz jenimizni tapxuruxkimu razimiz; qünki silär bizgë

intayin qädirlük idinglar. **9** Qünki, i kerindaxlar, bizning kändäk japalikä ämgök kilöjnimiz esinglarda bardur; heqkaysinglaroqä eöjirimizni salmaslik üqün keqä-kündüzlöp mehnät kilduk, Hudaning hux hëwirini silërgë yëtküzduk. **10** Etikadqilardin bolóqan silërnin aranglardiki ämëliyätirimizning kändäk ihlasmen, hëqkaniy wë äyibisiz ikënliligä özinglar wë Hudaning Əzimu guwahqিদur. **11** Wë yënä silär bilginginglardäk, atining öz përzantlirigä nasihät berginidäk biz hërbiringlaroqä xundäk jekilöp, rioqbat-tësälli berip, silëрни öz padixahliqioqä wë xan-xäripigä qakiriwatqan Hudaqä layik haldä mengixkä dëwät kilduk. **13** Hudaqä yënä xu säwäbtin tohtawsiz tëxëkkür eytimizki, silërnin bizdin anglioqan Hudaning söz-kalamioqä kulak saloqinigerlarda, uni insanlardin këlqän söz süpitidä ämäs, balki uning ämëliy süpitidä, yëni Hudadin këlqän söz-kalam döp uni qobul kildinglar; u [söz-kalam] hëzir ixängüqi silërdä ixlimäktä. **14** Qünki silär, i kerindaxlar, Yëhudiyä ölkisidiki Mësih Əysada bolóqan jamaätlërdin ülgä aldinglar; ular [xu yërdä] Yëhudiyalar tëripidin kändäk harliklaroqä uqrioqan bolsa, silërmu öz yurtdaxliringerlar tëripidin ohxax harliklaroqä uqridinglar. **15** Ular, yëni xu Yëhudiyalar, äsildä Rëb Əysani wë pëyoqëmbërlëрни öltürgün wë biznimu ziyankëxlik kilip qoqliwätkënidä. Ular Hudani narazi kilip, wë hëmmë insan bilën kerixip, **16** «yat alliklë»ning nijatlikkä erixixi üqün ularoqä sëlziximizgä toskunluk kiliwatidu. Xuning bilën ular gunahlirini üzlüksiz keqigë yëtküzmäktä; lëkin oqëzöp ularning bexioqä toluqi bilën qüxürülüx aldida turidu. **17** Lëkin biz, i kerindaxlar, amalsiz silërdin intayin kiska wakit judalaxqan bolsakmu (tëndä bolsimu, këlbdä ämäs), silär bilën yënä didar kërëxüxkä këwätlä intizarlikimizdin yeninglaroqä berixkä tehimu bök intildük! **18** Xuningdök yeninglaroqä baroqumiz bar idi — ämëliyättä mänki Pawlus kayta-kayta tirixip baktim; birax buningoqä Xeytan toskunluk kilidi. **19** Qünki bizning istäk-azuyimiz, xadlikimiz wë Rëbbimiz Əysa kaytip këlqëndä pëhirlinidíoqan tajimiz nëmä bolidu? Bu däl silär özinglar ämësmu? **20** Qünki silär bizning pëhirmiz, bizning xadlikimiz!

3 Xuning bilën biz [silërdin hëwërsiz] takitimiz tak bolup, özimiz Afina xähiridä yalqoz kelip, **2** aldinglaroqä kerindiximiz hëm Huda yolida Mësihning hux hëwiridä boluwatqan hizmëtdiximiz Timotiyni silëрни etikadtä mustähkëmlëx-küqäytx wë rioqbatlëndürüx üqün äwätixni qarar kilduk; **3** [bizning uni äwätixitiki] mäkësitimiz, heqkimning bexinglaroqä qüxkän muxu zëhmät-kiyinqiliklar säwëbidin [etikadtä] tëwrimip qalmasliki üqündur. Qünki özinglar bundäk ixlaroqä uqraxkä aldin'ala bekitilqän, döp bilisilär. **4** Qünki biz silär bilën billä bolóqan waktimizdä, silërgë hëmmimiz azab-kiyinqilikkä uqrimay qalmaymiz döp aldin'ala eytkänidük. Əmëliyättä hëzir deginimizdäk boldi, döp bilisilär. **5** Xu säwäbtin takitim tak bolup, etikadinglarning zadi kändäk ikënlirini bilix üqün, azduroquqi silëрни äzdurup bizning silërgä singdürgün äjrimiz bikaroqä takitimkin döp änsiröp, Timotiyni yeninglaroqä äwätkënidim. **6** Lëkin Timoty baya yeninglardin kaytip këlqëndä, etikadinglar wë mehir-muhäbbitinglar toqrisida bizgë yaxhi hëwër elip kelip,

silarning bizni hërdaim seojinip turoqanlikinglarni wë huddi biz silër bilën didarlixixka tãlpügingimizdëk, silarningmu bizni kergüinglar kãlgänlikini eytti. **7** Xuningdëk, äy kerindaxlar, beximizoqa qüxkän muxundak barlik azab-okubät wë eoqirqilik iqidë turiwatqinimizda silërdin, yëni qing etiãadinglardin riojbät-tasälli taptuk; **8** Qünki Rëbdä qing turoqan bolsanglar, biz [ölmä] wë hayät kãlimiz! **9** Ämdi silër üqün, Hudayimiz aldida silëringning wëjinglardin tolimu xadlanduk, bu zor xadlikimizdin silër üqün Hudayoqa kanqilik dërijidä tãxëkkür eytsak bolar?! **10** Silër bilën didar körüxüx wë etiãadinglardiki yetärsizliklarni mukämmäl kiliwxä muyässër bolux imkaniyiti üqün, keqë-kündüz Hudayoqa zor tãlmürüp yelinmaqtimiz. **11** Ämdi bizning Huda'Atimizning Özi hëm Rëbbimiz Äysa bizning yolimizni yeninglaroqa baxliqay; **12** ämdi mehir-muhëbbätimiz silërgä toloqandëk, Rëb silëringning bir-biringlaroqa wë hëmmä adämlërgä bolqan mehir-muhëbbättinglarni axurup, tolup taxturoqay; **13** hëm xundak bolqanda, Rëbbimiz Äysa Özining barlik muqäddas bändiliri bilën billä kaytip kãlgendä kãlbinglar bizning Huda'Atimiz aldida pak-muqäddasliktä nuksansiz boluxka mustähkämlihidü!

4 Ahirida, i kerindaxlar, biz Rëb Äysada turup silërdin xuni ötünimiz hëm jekilëymizki, silër bizdin Hudani hursän kiliwxä kãndak mengixinglar keräkklikini tapxuruwalöjininglardëk hëm hazir xu boyiqë mengiwatqinilinglardëk, xundak kiliwinglar tehimu ezip taxkay. **2** Qünki silër bizning Rëb Äysa arkilik silërgä nemä ämläрни tapiloqanlikimizni bilisilër. **3** Qünki Hudaning iradisi xuki, pak-muqäddäs kilinix, hërkãndak buzukqilikdin saqlinix, **4** yëni hërbiringlar Hudani tonumaydiqan taipilärdak xähwaniy hëwäslërgä berilmë, bälki kãndak kiliw ezip tenini baxkurup, üni pak-muqäddasliktä ar-nomus bilën saqlaxni eginiwelixtur. **6** Bu jöhëtlärdä heqkim öz kerindaxining hëkkigë qang selip, öz payda-mänpäitini koqilimisun; qünki biz ilgiri silërgä qüxändürüp toluq agahlandurojimizdëk, barlik muxundak ixlarda Rëb Özi intikam aloquqidur. **7** Qünki Huda bizni napaklikka ämäs, bälki pak-muqäddasliktä yaxaxka çakirdi. **8** Xuning üqün bu [hëkikätäni] rät kילוqan adäm, insanüy höqükni ämäs, bälki silërgä Muqäddas Rohini ata kילוquqi Hudani rät kילוqan bolidu. **9** Ämdi kerindaxlik mehir-muhëbbätkë kälsäk, bu toqrisida silërgä yezip toluq xuriximizning hëjiti yok. Qünki Huda Özi bir-biringlaroqa mehir-muhëbbät körsitixni egätmäktä. **10** Qünki silër pütkül Makedoniyä ölkisidiki hëmmä kerindaxlaroqa xundak kiliwatisilër; xundak bolsimu, i kerindaxlar, xundak kiliwxä berilip tehimu ezip texixinglarni, **11** xundakla biz silërgä tapiloqinimizdëk, tinq yürüxni, [baxkilarning ixlirioqa] [arilaxmay], öz ixinglar bilën bolup, ikki kolunglaroqa tayinip yaxaxni nixan kiliw itilixinglarni ötünimiz. **12** Mana xundak kilsanglar, sirttikilër aldida izzät-hërmätkë sazawër bolup mangisilër wë heqkimning kوليوqä bekinip kalmaysilër. **13** Lekin, äy kerindaxlar, ümidsizlik iqidä yaxawatqan baxka hëmmisidäk, [aranglardiki] [ölmä] uhlap qaloqanlaroqa kayoqurup hësrat qäkmäslikinglar üqün ularning häli toqiruluk hëwärsiz këlixinglarni halimaymiz. **14** Qünki

biz Äysaning ölüp tirilgänlikigë ixängänikänmiz, [Äysa kayta kãlgini]dä, ölümdä Uningda uhlap qaloqanlarni Huda Uning bilën billä elip keldiyoqanlikioqa ixinimiz. **15** Qünki rëbning sez-kalami boyiqë silërgä xuni eytimizki, Rëb kayta kãlgüqë tirik qaloqan bizlër uning aldioqa qikiximiz jëzmen ölümdä uhlap qaloqanlarningkidin awwal bolmaydu; **16** Qünki Rëb kättik bir nërä tartip, bax pärixining awazi wë Hudaning kanay sadasi iqidä asmandin qüxidu wë Mäsihdä bolup ölgänlër awwal tirilidu; **17** andin tirik qaloqan bizlër ular bilën birgä Rëb bilën hawada körüxüx üqün, bulutlar arisioqa elinip kötürilimiz; xuning bilën biz Rëb bilën mænggü birgä bolimiz. **18** Xunga, bir-biringlaroqa bu sözlër bilën riojbät-tasälli beringlar.

5 Lekin i kerindaxlar, silërgä xu ixlarning waqitliri wë zamanliri toqrisida yeziximning hëjiti yok. **2** Qünki özüinglar obdan bilisilër, Rëbning küni huddi keqida kirgän oqirining keliwxigë ohxax [tuyuksiz] kelidu. **3** Ämdi kixilër «[Dunya] tinq-aman boluwatidu» dëp turoqanda, huddi hãmilidar ayalning tolojiki uxtumtut tutkinidëk, hãlakät ularning bexioqa tuyuksiz qüxidu; xuning bilën ular uningdin keqip kutulalmaydu. **4** Lekin silër, i kerindaxlar, karangoçulukta turoqoçilar ämäsilër; xuning bilën u küni siläрни oqiridäk qëqütüp kãlmäydu. **5** Qünki silër hëmminglar yoruklukning pärxäntliri, kündüzing pärxäntliridursilër; biz keqigë tawë yaki karangoçulukka mänsup ämäsizmiz. **6** Xuning üqün baxka hëmmisidäk uhlamayli, bälki sagäk wë salmaq bolayli. **7** Qünki uhlaydiqanlar keqisi uhlaydu, mäst bolidiqanlarmu keqisi mäst bolidu. **8** Biräk ezimiz kündüzgä mänsup bolqandin keyin, salmaq bolayli, kökrimizgä etiãad wë mehir-muhëbbätäni sawut kiliw, beximizoqa nijatka baolqanqan ümidni dubuloqa kiliw kiyiwalayli; **9** qünki Huda bizni Öz öjæzipigä uqritix üqün ämäs, bälki Rëbbimiz Äysa Mäsih arkilik nijatka erixtütürüx üqün tallap bekitkän. **10** U biz üqün öldi — mäksiti, hayät këlüp oyoqak tursakmu yaki [ölmä] uhliaoqan bolsakmu, bizning Uning bilën billä hayatä boluximiz üqündur. **11** Xuning üqün, hazir kiliwatqinilinglaroqa ohxax, bir-biringlarni dawamlik riojbätländürüp, bir-biringlarning [etiãadini] kurunglar. **12** Ämdi i kerindaxlar, aranglarda japalik ixlawatqan wë Rëbdä silërgä yetäkqilik kiliw, näsihät beriwatqanlarni kädirlinglarni ötünimiz. **13** Bu hizmätliri üqün ularni qongkur hërmät wë mehir-muhëbbät bilën kädirlenglar. Bir-biringlar bilën inäk ötünglar. **14** Ämma, i kerindaxlar, silërdin xunimu ötünimizki, tærtipsiz yürüglärgä näsihät beringlar, yüräksizläрни riojbätländüringlar, äjizlaroqa yar-yeläk bolunglar wë hëmmä ädämgä säwrijan bolunglar. **15** Heqqaysinglar yamanlikka yamanlik kilmäslikka kengü belüinglar, bir-biringlaroqa wë barlik kixilërgä hëmixä yaxxilik kiliwxä itilinglar. **16** Hërdaim xadlininglar. **17** Tohtimay dua kilinglar. **18** Hërkãndak ixtä tãxäkkür eytinglar. Qünki mana bular Hudaning Mäsih Äysada silërgä qaratkan iradisidur. **19** Rohning otini eqürmänglar. **20** Aranglarda päyojämberlärgä yëtküzülgän bexarätlik sözläрни kãmsitmänglar; **21** hëmmä gäpni tãxkürüp ispatlap körüinglar; durus bolsa uni qing tutup [koldin bërmänglar]. **22** Yamanlikning hërkãndak xäklidin

özünlarni yiraq tutunglar. **23** Hatirjämlikning Igisi bolöjan Huda Özi silärni özül-kesil pak-mukäddäs kilöjay, Rëbbimiz Əysa Məsih qayta kəlgüqə pütkiül roħinglar, jeninglar wə teninglarni əyibsiz sakliöjay. **24** Silärni Qaqiroquqi bolsa sadıq-wapadur, U uni jəzmən ada kılmay qalmaydu. **25** Kərindaxlar, biz üqün dua kılinglar. **26** Həmmə kərindaxlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **27** Mən Rəbdə silərgə xuni jiddiy tapılaymənki, bu hətni [xu yərdiki] həmmə mukəddäs kərindaxlarəja oqup beringlar! **28** Rëbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti silərgə yar bolöjay!

Tesalonikaliklaroq 2

1 Mænki Pawlus, Silas hændæ Timotiydin Huda'Atimiz wæ Ræbbimiz Əysa Mæsihdæ bolojan, Tesalonika xæhîridiki jamaætkæ salam. **2** Huda'Atimiz wæ Ræb Əysa Mæsihtin silergæ mehir-xæpæt wæ hatirjæmlik ata kilinojay! **3** Silær üqün Hudaoq hærdaim taxækkür eytiximizojæ toojra kelidu (hændæ xundak kilix tolimu layiktur), i kerindaxlar, — qünki etikædinglar küqlük ösmætkæ hændæ bir-biringlaroq bolojan mehir-muhæbbitinglarmu exip taxmakta. **4** Xuning bilæn biz özimiz silærning bexinglaroq qüxkæn, xundakla bærdaxliq beriwatqan barliq ziyankæxlik wæ japa-eojirqiliklar iqidæ kærstækan sawr-qidamliq wæ etikædinglar üqün, Hudaning hærqaysi jamaætliridæ silærdin pæhirlinimiz; **5** bu ixlær Hudaning kelidoqan adil hækümini kærsitidoqan roxæn bir alamættur wæ xundakla, bu ixlær silærning Hudaning padixahliqioq layik hæسابlinixinglar üqün bolidu; silær mana xu padixahliq üqün zulum-zæhmæt qekiwatisilær; **6** xundak ikæn, silergæ eojirqilik saloquqilaroq Huda eojirqilik salsa, hæm xundakla Ræb Əysa küdrætlük pærixtiliri bilæn ærxtin kayta kærüngæn qaojda, eojirqilikqæ uqrijoqan silergæ biz bilæn tang aramliq bæræ durus ix bolmamdu? **8** Xu qaojda U Hudani tonumaydijonlardin, xundakla Ræbbimiz Əysa Mæsihning hux hæwirigæ itaat kilmaydijonlardin yalqunluk öt bilæn intikæm alidu. **9** Bunday kixilær Ræbning huzuridin wæ küq-küdrütining xan-xæripidin mæhrum kilinip, mænggülik hælakæt jazasini tartidu. **(aiönios q166)** **10** U wakitta U Özining barliq mukæddæs bændiliridæ uluoqlinip, xu künidæ barliq ixængönlærdæ (silær dærwæqæ bizning guwahliqimizojæ ixængöndursilær) Özining karamætlikini kærsitip, mædhijylængili kelidu. **11** Xuning üqün, biz silær üqün daim xundak dua kilimizki, silærni qakiroqan bizning Hudayimiz silærni Öz [uluq] qakirikioqæ layik hæسابlar, yaxhlikqæ intilgөн barliq güzæl mæksæt-muddaliringlarni wæ etikædinglardin qikqan barliq hizmætlinglarni küq-küdrüti bilæn æmælgæ axurojay. **12** Xuning bilæn, Hudayimizning wæ Ræbbimiz Əysa Mæsihning mehir-xæpætki arqilik Ræbbimiz Əysa Mæsihning nami silærdæ xan-xærap bolup uluoqlinidu wæ silærmu Uningda xan-xærapkæ erixisilær.

2 I kerindaxlar, Ræbbimiz Əysa Mæsihning kayta kelixi, xundakla bizning Uning bilæn bir yergæ jæm kiliniximiz toqrisida silærdin xuni ötünümizki, **2** ægær silær «mælum rohtin kælgæn wæhij»din bolsun, birsining sez-talimidin bolsun yaki «bizning namimizda» yeziloqan mælum hætlerdin bolsun «Ræbning küni yetip kældi» degөн sözni anglisanglar, jiddilixip hodukup kætmænglar yaki dæka-dükkigæ qüxmænglar! **3** Bu ixlarda hærkandak adæmning hærkandak usul bilæn silærni aldixioqæ yol koymænglar; qünki awwal «[qong] yenix» bolup, andin «gunahij adæm», yæni «hælakætæ mæhxum kilinoquq adæm» axkarilanmisuqæ, axu kün kælmæydu. **4** Xu adæm huda dæp ataloqanoqæ yaki kixilær qokunidoqan hærkandak nærsilergæ qarxi qikip, özini hæmmidin üstün kilip kærstitidu; u xundak kilip Hudaning ibadæthanisida olturuwelip, özini Huda dæp kærsitip jakarlaydu. **5** Mæn silær bilæn billæ bolojan waqtimda

bularni silergæ eytkinim esinglarda bardu? **6** Wæ uning bælgilöngөн waqti-saiti kælmigüqæ axkarilanmasliqi üqün, nemining uni tosup turuwatqanliqi silergæ mælum. **7** Qünki «qanunni yoqatquqi sirlük küq» allikaqan yoxurun hæriket kilmaqta; lekin bu ixlarni hæzirqæ tosup keliwatqan birsî bardur; U otturidin qikkuqæ xundak tosupluk peti turidu; **8** andin axu «qanunni yoqatquqi» axkarilinidu; biraq Ræb Əysa aqzidiki næpisi bilænla uni yutuwetidu, kælgөн qaojdiki parlak nuri bilæn uni yoq kiliwetidu. **9** «Qanunni yoqatquqi»ning mæydanojæ qikixi Xætanning pæntliri bilæn bolidu, u hær türlük küq-küdræt, mejiza wæ yaloqan karamætlærni kærsitip, **10** hælakætqæ yüzlöngönlærni azduridoqan hærhil kæbih hijylæ-mikirlærni ixlitidu. Ularning hælakæt aldida turuwatqanliqining sæwæbi øzlerini nijatqæ yetæklæyidoqan hækikætni søymay, uningojæ kælbidin orun bærmæslidikindir. **11** Xu sæwæbtin, Huda ularoqæ yaloqanqilikqæ ixænsun dæp hækikættin qætnitidoqan bir küq æwtidu. **12** Nætijidæ, hækikætkæ ixænmæy, bæki kæbihlikni hürsænlik dæp bilgönlærning hæmmisi jazoqæ mæhkum kilinidu. **13** Lekin, æy, Ræb sæygөн kerindaxlar, biz silær üqün hærdaim Hudaqæ taxækkür eytiximizojæ toojra keliduki, Huda Rohning wasitisidæ pak-mukæddæs kilinixinglar wæ hækikætkæ ixinixinglar arqilik silærni nijatqæ erixixkæ mukæddæmdila talliwaldi. **14** U biz yetküzgөн hux hæwær arqilik silærni xu nijatqæ, yæni Ræbbimiz Əysa Mæsihning xan-xæripigæ erixixkæ qakjirdi. **15** Xuning üqün, æy kerindaxlar, tapan tiræp turunglar, biz silergæ eojizqæ yaki hæt arqilik yetküzgөн tælimni qing tutunglar! **16** Əmdi Ræbbimiz Əysa Mæsihning Özî wæ bizni sæygөн, mehir-xæpæt bilæn mænggülik riqæt-tæssæli hæm güzæl ümid ata qiljoqan Huda'Atimiz **(aiönios q166)** **17** kælbinglarni riqætbældürgöy hændæ silærni hærbir güzæl ix kilixta, hærbir yaxhi sezlærni yetküzüxtæ küqlændürgöy!

3 Ahirida, i kerindaxlar, biz üqün dua qilinglarki, Ræbning sözi huddi silergæ yætæn qaojdikigæ ohxax, [hærkandak yördæ] tez tarkalsun wæ xan-xæraplik dæp uluoqlansun; **2** xuningdæk bizning kæbih wæ ræzil adæmlærdin kutuluximiz üqünmu dua qilinglar. Qünki hæmmila adæm ixæng-etikædlik boluwærmæydu. **3** Əmma Ræb Özî ixængliktur; U silærni mustæhkæm kilidu hæm ræzil boluoquqin saklaydu. **4** Əmma Ræbdæ, silergæ tapiloqinimizni kiliwatisilær, xundakla dawamliq kiliwæridu, dæp hatirjæmmiz. **5** Əmdi Ræb kælbinglarni Hudaning mehir-muhæbbitigæ hæm Mæsihning sawr-qidamliqioqæ qomkæxkæ yetækligæy. **6** Əmdi kerindaxlar, Ræbbimiz Əysa Mæsihning namida xuni tapilaymizki, bizdin aloqan tælimlærgæ riayæ kilmay, tærtipsiz yörgönlærdin øzönglarni neri tutunglar. **7** Bizdin kændak ülgæ elixinglar keræklikini øzinglar bilisilær; qünki biz silær bilæn billæ bolojanda tærtipsiz yürmigæniduk. **8** Heqkimning nenini bikaroqæ yemayttuk; bæki biz heqkaysinglaroq eojirimizni salmasliq üqün, keqæ-kündüzlæp tirixip-tirmixip japalik ixlæyttuk. **9** Bunday kiliximiz, silærdin yærdæm kütüxkæ hæklik bolmioqanlikimizdin æmæs, bæki özimizni silergæ bizdin yaxhi ülgæ kaldurup, silærning bizgæ ægixixinglar üqün idi. **10** Qünki biz silærning yeninglarda bolqinimizda silergæ: «Birsî ixlimæymæn desæ, u yemisun!» dæp

tapilganiduk. **11** Qünki biz aranglarda bəzilərninğ tərtpsiz laçaylap, heq ixliməy baxkılarninğ ixlirioçə arilixip yüridioçanliqini angliduk. **12** Biz muxundaklaroçə Rəb əysə Məsihdə xundak buyruymiz wə ulardin ötünüp soraymizki, tinç yaxap, əngikinqlar bilən öz neninglarni tərpiç yənglar. **13** Lekin silər, i qerindaxlar, yahxi ixlarni kılıxtin erinmənglar. **14** Əmma əgər uxbu hetimizdiki səzlərgə itaət kilmaydioçan birsi bolsa, uningdin həzər əylənglar wə uni hijalətkə qaldurux üqün uning bilən bardı-kəldi kilmənglar. **15** Birak, uni düxmən qatarıda kərməy, əksiçə uningə bir qerindax süpitidə nəsiçət kilinglar. **16** Hatirçəmlik İçisi boləçan Rəb hər wəkit hər yolda xəhsən silərgə hatirçəmlik ata kıləçay. Rəb həmminglar bilən billə boləçay! **17** Mənki Pawlus bu ahirki salimimni öz kolum bilən yazdim; bu, mening həmmə hətlirimning özigə has bəlgisidur. Mana bu mening öz qəlimimidur. **18** Rəbbimiz əysə Məsiçning meçir-xəçkiti həmminglarəçə yar boləçay!

Timotiyoğa 1

1 Kütquzuqumiz Hudaning wə ümidimiz Məsih Əysaning əmiri bilən Əysa Məsihning rosuli kılıp təyinlənən mənki Pawlustin **2** etiqad yolidiki özümning sadik oşlum boləjan Timotiyoğa salam. Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehİR-xəpəkət, rəhİmdillik wə hatirjəmlik boləjay! **3** Makedoniya əlksisigə barəjanda, səndin ötünginimədk [xuni yəne ötünimənki], [xu yərdiki] bəzi kixilərgə bid'ət təlimləri nəgətmənglar dəp tapilixing üqün sən dawamlık Əfəsus xəhİridə qaləjn; **4** ularning əpsanilər wə ayioji yəq nəəbnamilərğə bənd bolmasliqini tapiliojn; bular Hudaning etiqad arkiqliklə əməlgə axurulidəjan Əz əyigə boləjan pilanini ilgiri sürməydu, bəlki pəkət bimənə talax-tartixlanı kəltürüj qikiiridu, halas. **5** Əmdiliklə bizgə tapılanəjan təlimning muddiası sap kəlb, pak wijdan wə sahtiliksiz etiqadkin kelip qikiidəjan mehİR-muhəbbəttin ibarəttur. **6** Bu ixlarda bəzi kixilər qətnəp, bimənə gəpləri kiliXka burulup kətti. **7** Ularning Təwrat kənunining əliması boləjusi bar; birək ular əzlrining nemə dəwətkənlikini yaki əzlrining hədəp kəyt kiliwatқан səzlrining nemə ikənlikini qüxənməydu. **8** Əmdi bizgə məlumki, əgər kixilər Təwrat kənunini əyni muddiasida kəllansa, u paydiliktur. **9** Qünki biz yəne xuni bilimizki, Təwrat kənuni həkəkəniy adəmlər üqün tüzilgən əməs, bəlki kənunəğa hiləplik kijoquqilar wə boyni kəttiklar üqün, ihlassizlar wə gunaħkarlar üqün, iplaslar wə kupurluk kijoquqilar üqün, atisini ɵltürgüqilər wə anisini ɵltürgüqilər üqün, kəttillar, **10** buzukluk kijoquqilar, bəqqiwazlar, adəmləri kullukka bulioquqilar, yəloənqilar, kəsəmhərlər üqün wə yaki saəqləm təlimlərgə zit boləjan baxka hərəkəndək kilmixlarda boləjanlar üqün tüzilgən. **11** Bu təlimlər təkəkür-mubarəkkə layik Boləyoqi Hudaning mənə amanət kijoəjan xan-xəripini ayan kijoəjan hux həwərgə asalanəjan. **12** Manga kük-qudrat bərgən, meni ixənqlik dəp kərap, Əz hizmitigə təyinlənən Rəbbimiz Məsih Əysəğa təkəkür eytimənki, **13** U meni təyinlididi — burun kupurluk wə ziyənkəxlik kijoquqi, zalim bir adəm bolsammu, mənə rəhİm kərsitildi; qünki mən bu ixlari nədanlik wə etiqadsizlikin kijoəjanidim. **14** Həlbuki, Rəbbimizning mənə kərsətkən mehİR-xəpəkti ziyadilixip, Məsih Əysada boləjan etiqad wə mehİR-muhəbbət wujudməəje elip kiriləxi bilən exip taxti. **16** Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni kəbul kiliXi tēgixliktur — «Məsih əysa gunaħkarları kütquzux üqün dunyəəğa kəldi!». Mən gunaħkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Ləkin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiyi gunaħkar boləjan meni, keyin Əzigə etiqad kılıp, mənngülük həyatka erixidəjanlarəğa misal kılıp mənə Əzining bərlək səwr-təktini ayan kiliXi üqün, mənə rəhİm-xəpəkət kərsitilgəndur. (aiōnios g166) **17** Əmdi mənngülük Padixəhka, yəni ɵlməyidəjan wə kəz bilən kərgili bolməyidəjan, birdinbir Hudaəje əbədil'əbədgiə hərmət-izzət wə xan-xəpəkət boləjay! Amin! (aiōn g165) **18** Əy, oşlum Timotiy, burun sən toəjruluk eytiləjan bəxərtlik wəhİylərgə asənən bu buyrukni sanga tapxurimən. Bu wəhİyləri kəral kılıp, etiqadta wə pak wijdaningdə qing turup, güzəl urux

kiloəysən. Bəzilər wijdanida pak turuxtin qətnəp kətti, nətijidə ularning etiqadi huddi hada taxka urulup oərk boləjan kəmidək wayran boldi. **20** Humeneus wə İskəndərlər mənə xundək kixilərdindur. Ulari kupurluk kilməsliqni əgənsun dəp, Xəytanning ilkiğə tapxurdum.

2 Mən həmmidin əwwal, [etiqadqilarəje] pütkül insanlar üqün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət kiliXini, bəxkilar üqün murəjət kiliXini wə təkəkürlər eytixini, **2** bolupmu padixəhlar wə bərlək əməldarlar üqün dua-tilawət kiliXini jekiləymən. Xundək kijoənda, biz toluk ihlasmənlük wə salmaklik bilən tinq wə amanəsən həyat kəqürələymiz. **3** Bundək dua-tilawət kiliX güzəl ixtur, Kütquzuqumiz Hudani hursən kilidu. **4** Qünki U pütkül insanning kütquzuluxi wə ularning həkəkətni tonup yetixini haləydu. **5** Qünki birlə Huda bərdur, Huda bilən insanlar arisida bir kəlixitürgüqumu bar, U bolsimu Əzi insan bolup kəlgən Məsih Əysadur. **6** U bərlək insanları hər kiliX üqün Əzini kurbən kılıp bədəl təlidi; xundək kılıp bəkitilgən wəqit-saitidə Hudaning niətiəğa guwahlik bəridi. **7** Mən bu guwahlikni yətküzüx üqün jəkarqi wə rosul boluxka təyinlinip (məning bu səzlrimning həmmisi rast, mən yəloəjan gəp kilmidim), yə əlliklərgə etiqad wə həkəkət yolida əgətküqi bolup tikləndim. **8** Xunga, mən xuni haləymənki, ərlər kəyərdə bolsun, duaəğa jəm boləjanda əzəpsiz wə dətəlaxsiz həlda, hələ əməlik kəllirini kəttürüp dua kılısun. **9** Oxax yolda ayallarmu muwəpiX kiynip, əzlrini ar-nomus wə salmaklik bilən pərdəz kılısun. Ularning əzlrini pərdəzlxə, qəqlirini ələhidə yasax wə altun, ünqə-məwəyit wə əsil kimmət kiym-kəqəklər bilən əməs, **10** bəlki güzəl əməlliri bilən pərdəzlixini haləymən. Bu, Huda yolida təkəwədar boləy dēgən ayalləəje yərixidu. **11** [Jəmət sorunliridə], ayallar tinq olturup, toluk itətmənlük bilən təlim əlsun. **12** Ləkin ayallarning ərlərgə təlim bərixə yaki ular üstidin həküm sürüxiğə yol koyməymən. Əksiqə, ular tinq bolsun. **13** Qünki əwwal Adəm'ata, keyin Həwə'ana yəritiləjan. **14** Əwwal əldinip əzduroləjanmu Adəm'ata əməs, bəlki [Həwə'ana] idi. U tolimu əldənənlükidin ularning itətsizlikigə qüxüp kəloəjanidi. **15** Ləkin ayallar etiqadta, mehİR-muhəbbət wə pak-mukəddəslitə salmaklik bilən turidəjanla bolsə, ular tuəjutta sək-səlamət kütulidu.

3 «Əgər birsə jəmətə yətkəqi boluxka intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu kijoəjan bolidu» dēgən bu səz həktur. **2** Əmdi yətkəqi bolsə əyibsiZ, bir hotunluk, salmak, pəmlük, ədəplik, məhəndost, Huda toərsisida təlim bərləyidəjan boluxi, **3** xundəklə hərəkəx wə zəwan bolmasliqi, mulyəim boluxi, səpra, nəpsəniyətqi bolmasliqi, **4** əz əilisini yəhxi bəxkuraləyidəjan boluxi, tolimu saləpətlük bilən pərzəntlirini ata-ənisiəje boysunidəjan kılıp tərbiyiləyidəjan kixi boluxi kərak. **5** Qünki birsə əz əilisini bəxkuxuxni bilmsə, u Hudaning jəməitidin kəndəkmə həwə əlalisun? **6** [Yətkəqi] yəngi etiqadqilərdin bolmisun; undək bolsə, u təkəbburlixip kətxi mummən, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqriəjan həküməgə qüxidu. **7** U [jəmətning] sirtidikiilər tərpidinmu obdan tərpinididəjan boluxi kərak; xundək boləjanda, u bəxkilarning kərilixiəje uqriməydu, Xəytanning kiltiqəje qüxməydu. **8** Huddi

[yetakqilargə] ohxax, jamaätning hizmatkarlirimu salmaq, ikki hil gəp kılmaydıoan, harək-xarabka berilməyđioan, nəpsaniyətqi bolmioan kixilərdin boluxi, **9** pak wıjdanı bilən etiqađning sirini qıng tutıdıoan boluxi lazim. **10** Bundađ adəmlərnimu aldi bilən sinap kərüp, əyib tərəpliri bolmisə, andin hizmət wəzıpsisigə koyuxka bolıdu. **11** Xuningdək, bu hizmətkarlarıning ayallirimu təmkın, pitnə-pasat kılmaydıoan, salmaq wə hərqandađ ixta ixənqlik boləoanlardin boluxi lazim. **12** Hizmətkarlar bir hotunluk, ez pərzəntliri wə ailisini yaxhi baxkurıdıoan kixilərdin bolsun. **13** Hizmətkarlarıning wəzıpsini obdan orunojanlar ezi üqün yaxhi nam-atakkə sazawər bolıdu wə Məsih əysada boləoan etiqađta zor jür'ət-ixənqkə erixıdu. **14** Mən gərqə pat arıda yeningəya yetip berixni arzu kılsammu, yənilə bu hətni yazdı; **15** Mubada mən hayal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arısıda ezüngni qandađ tutux kerəklikini bilisən. Bu ailə bolsa tirik Hudaning jamaıti, həkikətning tüwrüki wə təglikıdu. **16** Həmməylən etirap kılmay turalmayduki, ihlasmənlikning siri büyükür: – «Əzi insan tenidə ayan boldi, Roh Uning həkkanıylikini ispatlıdi, Pərixtilərgə u kəründi, Uning həwiri pütkül əllərgə jakarlandı, Jahanda Uningəya iman kəltürıldı, U xan-xərəp iqidə ərxkə kətürıldı».

4 Əmđi Roh xuni alahidə eytiduki, ahir zamanlarda bəzilər etiqađtin yenip, aldamqi rohləroqə wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixıdu. **2** Bundađ [təlim bərgüqilər] sahtilikta yaloqanlıq kılip, huddi daoımallap keydürüwətkəndək əz wıjdanini yokitip koyəoan; **3** ular nıkahlinixni wə bəzi yeməklıklərnı istemal kılixni mən'i kılıdu. Əmma [ular mən'i kılıdıoan] yeməklıklərnı Huda Özigə etiqađ kılojan həm həkikətəni bilgənlərnıng təxəkkür eytip qəbul kılixı üqün yaratqanıdi. **4** Qünki Huda yaratqan həmmə nərsə yaxıxıdu, ular təxəkkür bilən qəbul kılınsə, ularning heqkaysisini qəklər rət kılixka bolmaydu. **5** Qünki ular Hudaning sez-kalamı wə insanlarning duası bilən həlal kılinıdu. **6** Bu nəsihətlərnı kerındaxlarning səmıgə salsang, Məsih əysanıng yaxhi hizmətkari boləoan bolısən. Xundađkə, ezüingning əstayıdi əgəxkən etiqađtikı wə saqlam təlimlərdiki sezlər bilən kuwwətləndürülgənlikning ayan bolıdu. **7** Əmma ihlasmənlikning wə momaylarning əpsanılırını qətkə keqip, ezüingni ihlasmənlik yolıda qenikturup yetixtürgin. **8** Qünki «Bədənni qenikturuxning azrak paydısi bar, ləkin ihlasmənlikta intilixning hərtərəplik paydısi bar; u həzirki wə kəlgüsü hayət üqün bəht elip kelıdu» **9** – bu sez həktür wə uni qəbul kılixka pütünləy ərzyıdu. **10** Əməliyəttə biz bunıng üqün japalıq əjir singdürüwatimiz wə har kiliniwatimiz. Qünki ümidimizni pütkül insanlarning, bolupmu etiqađ kıloqularning Kutkuzəoqısı – mənggü hayət Hudaəya baqlıduq. **11** Bu ixlərnı [jamaətkə] tohtımay tapılıoan wə əgətkin. **12** Heqkimning səning yaxlıqınoqə səl karixioqə yol koyma; bəlki sezlirıngdə, əməllirıngdə, mehir-muəbbət, etiqađ wə paklikta etiqađqıləroqə nəmunə bol. **13** Mən yeningəya barəoqə, ezüingni jamaətkə [mukəddəs yazmılərnı] okup berix, jekiləx wə təlim berixkə beoixlıoan. **14** [Jamaətingning] əksəqalliri kollirini uqangəya koyəoanda, [Hudaning] wəhiyisi

arkilik sangə ata kilinixi bilən səndə boləoan iltıpatka bipərwalik kılnı. **15** Bu ixləroqə berilip, ezüingni ularəoqə toluk atıoan. Xuning bilən səning aloqə baskanlıqıng həmməyləngə ayan bolıdu. **16** Əzüinggə wə bərgən təliminggə izqil kəngül koyəoan. Qünki xundađ kıloqanda ezüingnimu wə sangə kulək saləoanlarnimu kutkuzısın.

5 Yaxənojan ərlərnı əyibligəndə kattik sezlimgin, bəlki ularəoqə atang süpitidə nəsihət bərgin. Xuningdək, yigitlərgə kerındaxlirıng süpitidə sezlign. **2** Yaxənojan ayalləroqə anang süpitidə, yax ayalləroqə aqa-singilirıng süpitidə hər ixta pak kəlb bilən muamilə kılojin. **3** Həkikiy tul ayallərnı hərmətləp, ularning həlidin həwər al. **4** Ləkin, tul ayallərnıng pərzəntliri yaki nəwırliri bolsa, ular aldi bilən əz ailisigə nisbətən ihlasmənlikni əginip, əz ata-anisning əjri ni yəndursun; qünki bu ix Hudani hursən kılıdu. **5** Əmđi həkikiy tul etüwatqan, yəloquz kəlojan ayallar bolsa, ümidini Hudaəya baqlıoan bolup, keqə-kündüz dua-tilawəttə bolıdu. **6** Ləkin huzur-hələwətkə berilən tul hotun hayət bolsimu, əlgəngə barəwərdür. **7** Əmđi bəxkılar tərıpidin əyiblinlıoan əhwaləya qüxıtip kəlməslıki üqün sən ularəoqə bu ixlərnı jekiləp tapılıoan. **8** Ləkin birsı əz tuəqanliridin, bolupmu əz ailisidikilərdin həwər almısə, u etiqađtin tənəoan dəp qarılıp, kapırlərdin bəttər bolıdu. **9** Tul ayal tiziməya elinsə, yexi atmixtin təwən bolmaslıki, birlə ərnıng əyalı boləoan boluxi kerək. **10** yənə güzəl əməlliri bilən tərıpləngən boluxi, balilirini yaxhi tərbiyələp qəng kılojan, musapırləroqə mehməndostluk kərsətkən, mukəddəs bəndilərnıng putlirini yuyup koyəoan, kıyinqilikta kəlojanlarəoqə yərdəm kolini uzartqan, ezini hərhil həyr-səhawət ixlirioqə beoixlıoanlar boluxi kerək. **11** Ləkin yax tul ayallərnı [tizimlikkə] kirgüzmə. Qünki ularning ixk həwəsliri kozəjilip Məsihdin tenip, kayta nıkahlinixni arzu kılıdu; **12** xuning bilən, ular dəsəlp bərgən wədisigə hiləplik kılix səwəblik əyiblik bolıdu. **13** Uning üstigə ular hırunlukni adət kıliwəlip, əymu-əy dokurup yürüxnı əginıdu; xundađkə hırun bolupla kəlməy, oqaywat kılip, bəxkılərnıng ixlirioqə qepiloqəq bolup nalayik ixləroqə waləqlaydıoanlardin bolup kəlixı mumkin. **14** Xuning üqün, bundəq yax tul ayallərnıng nıkahlinip, pərzənt kərüp, əy ixliri bilən xuəqullinixini haləymən. Xundađ kıloqanda, bizgə qarxi tıroquqıoqə bizni hərqandađ əyibləp-həkarətləx pırsiti qıkmaydu. **15** Qünki xundađ bəzi tul ayallar allıkaqan etiqađtin tenip Xəytanning kəynigə kirip kətti. **16** Əgər etiqađi bar bir ər yaki ayal kixining tul kəlojan tuəqanliri bolsa, u əzi ularəoqə yərdəm bərsun, yüki jamaətkə qıxmısın. Xundađ boləoanda, jamaət həkikiy igə-qəkisiz tul ayalləroqə yərdəm kiləlaydu. **17** Jamaətni yaxhi yetəkləyđioan əksəqallar, bolupmu Hudaning sez-kalamini yətküzüx wə təlim berixtə əjir singdürgənlər ikki həssə hərmətkə sazawər kılınsun. **18** Qünki mukəddəs yazmılərdə: «Haman təpkən öküzning əozını boqma» wə: «Mədikər əz həkkinı elixkə həkliklür» deyilgən. **19** İkki yaki üç guwahqi hazır bolmioqə, əksəkal üstidin kılınojan ərnzi qəbul kılnı. **20** Əgər [əksəqallərdin] birsı gunəh sadır kılojan bolsa, bəxkılərnıngmu bunıngdin ibrət elip kərkuxi üqün, jamaət aldidə tənbiə berip əyibligin. **21** Hudaning, Məsih əysanıng wə Huda tallıoan

pərixtilarning aldida xuni sanga agah kilip tapilaymanki, sən bu əmrilərgə heq ayrimiqilik qilmay, heqqandaq ixta bir tərəpkə yan basmay kət'iy əməl kılöjin. **22** Birawning uqisioja kólungni koyuxkə aldirap kətmə; baxkılarning gunahlırioja xerik bolma. Əzüngni pak tutkın **23** (axkızining yahxi bolmiojanlık, xundaqla sən daim aotriyodiojan bolojaqqa, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin). **24** Bəzi kixilarning gunahliri burunla enik, xundaqla sorak küniqiqə saqlinidu; lekin bəzilərləningki ularning kəynidin əgixip baridu, keyin axkarə bolidu. **25** Huddi xuningoja ohxax, bəzi kixilərləning güzəl əməllirini asanla kərwəlojili bolidu; həzir axkara bolmisa keyin axkarilanmay qalmaydu.

6 Kulluk boyunturuk astida bolojanlarning həmmisi əz hojayinlirini hər tərəptə hərmətlisun. Xundaq kılöjanda, Hudaning nami wə Uning təlimining haqaratkə uqrixidin saqlanojili bolidu. **2** Hojayinliri etikədqı bolsa, kulliri: «Biz həmmimiz ohxaxla kərindaxlaroju» dəp, ularoja hərmətsizlik kılmisun. Əksiqa, ularoja tehimu əstayidil hizmət kılsun. Qünki ularning yahxi hizmitidin bəhərimən bolidiojanlar dəl sadik etikədqilar həm səyümlük bəndilərdur. Sən bu təlimləni əgətkin wə jekiligin. **3** Ohximiojan təlimləni tərəjib kılöjan wə saqlam səzləni (yəni Rəbbimiz Əysa Məsihning hək səzlrini), xundaqla ihlasmənlikkə yetəkləyodiojan təlimni kəbul kılmiöjan kixi bolsa, **4** undaqlar dəwəkə kərəngləp kətkən, heqnemə qüxənməyodiojan kixilərdindur. Ular nizamunazirə pəyda kılıxkə wə gəp talixixkə hərimən; bundak ixlərdin həsəthorluk, jedəl-majira, təhmət, rəzil gumanhorluk həsil bolidu, **5** həmdə niyiti qirikləxkən, həkikəttin məhrum bolöjan kixilər arisida daimlik sürkilix kəltürüp qikiridu. Bundaq kixilər ihlasmənlikni payda-tapawətning bir yoli dəp karaydu. **6** Dərwəkə, [Hudaöja] ihlasmən wə razimən bolux ojayət zor paydidur. **7** Qünki biz bu dunyaoja heqnemə elip kəlmiduk, xuningdək uningdin heqnemənimu elip kətəlməymiz. **8** Xunga, yemək-iqmək wə kiyim-keqik yetərlik bolsila bulardın kənaət kılimiz. **9** Lekin bəy boluxni oylaydiojanlar bolsa həman azduruluxlaroja uqrap, tuzakqa wə xundaqla insanlarni wəyranqilikka wə həlakətkə qəktüridiojan nurojun əhmikanə həm ziyanlik arzu-həwəslərləning ilkiyə teyilip ketidu. **10** Qünki pulpərəslik hərhil rəzilliklərləning yiltizidur. Bəzilər buningoja intilixi bilən etikədtin qətnəp, əzlrini nurojun dərd-kəyojular bilən sanjidi. **11** Əmma sən, əy Hudaning adimi, bundak ixlərdin yirək qaç; həkkanıylik, ihlasmənlik, ixənq-etikə, məhİR-muəbbət, səwr-takət wə məmin-mulayimlikni intilip koojla. **12** Etikədtiki güzəl kürəxtə küqəp kürəx kil. Mənggülik həyatni qing tutkın. Sən dəl buningoja qakirildin həmdə uning yolida nurojunliojan guwahqilar aldida bu etikədnin güzəl xahitlikini kıldin. **(aiōnios g166)** **13** Həmmigə həyatlik beriwatқан Hudaning aldida, xundaqla Pontius Pilatus aldida güzəl xahitlikni kılip guwahlik bərgən Məsih Əysaning aldida sanga xuni tapilaymanki, **14** Rəbbimiz Əysa Məsih kayta ayan bolöjuqə, [Hudaning] bu əmrigə heq kūsursiz wə daöqsiz əməl kılöjin. **16** Uning ayan boluxini wəqit-saiti kəlgəndə birdinbir mənggü əlmigüqi, insan yekinxiləyməyodiojan nur iqida

yaxaydiojan, heqkim kərmigən wə kəralməyodiojan mubarəkləxkə layik bolöjan birdinbir Həkümran, yəni padixahlərləning Padixahı, rəblərləning Rəbbi əməlgə axuridu. Uningoja izzət-hərmət wə əbədil'əbəd küq-kudrət bolöja, amin! **(aiōnios g166)** **17** Bu zamanda bəy bolöjanlaroja məoqrulanmaslikni, tayanöjusiz ötkünqi baylıkka əməs, bəli biz bəhərimən boluxkə həmmini bizgə səhiylik bilən toluq taxkən həmdə təminligüqi Hudaöja tayinip ümid bəoqlaxni tapiliojin; **(aiōn g165)** **18** ularoja yahxi əməlləni kılıxta [həkiqiy] bəy bolunglar, həyr-sahawətlik ixlərdə mərd, baxkılar bilən ortak bəhərlinixkə kəli oquq bolunglar dəp tapiliojin. **19** Ular bundak kılöjanda, həkikiy həyatni tutux üqün kələqəktə əzlrigə puhta bir əsas-ul bolidiojan bir həzina topliyalaydu. **20** Əy Timotiy, sanga əmanət kilinojan [həkiqətlərləni] koojda. Əzüngni ihlassiz, kuruq gəplərdin həmdə atalmix ilimning talax-tartixliridin neri tutkın. **21** Bəzilər muxundaq biməna [ilimgə] egimən dəp jakarlap, etikədtin qətnidi. MəhİR-xəpkət silərgə yar bolöja!

Timotiyoja 2

1 Məsih Əysada wədə kılinojan hayatni elip berix üqün, Hudaning iradisi bilən Əysa Məsihning rosuli bolojan mənki Pawlustin səyümlük balam Timotiyoja salam: Huda'Atimizdin wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpkət, rəhmiddilik wə hatırjəmlük bolojay!
3 Mən ata-bowilirimning izini besip sap wijdanim bilən hizmitini kılıwatqan Hudaqə taxəkkür eytimən, qünki keqə-kündüz dualirimda seni tohtawsiz əsləp turimən; **4** keqə yaxlırinqni əsliginimda, xadlıkka qəmüxüm üqün sən bilən yəna didarlıxıxka qattik təlpünür yürəktimən; **5** qünki seningdə bolojan sahtılıksiz etikad esimdin qıkmaydu. Bu etikad əng awwal momang Loista, andin anang Ewnikidə bar bolojan, əmdi hazır səndimu bar ikən dəp hatırjəmdurmən. **6** Xuning üqün mən xuni kaytidin sanga əslitimənki, kollirimni uqangoja koyuxum bilən səndə bolojan, [Huda] sanga təkdım kiləjan iltipatni kaytidin yalkunlitip jari kıləjin. **7** Qünki Huda bizgə qorkunqaklıqning rohını əməs, bəlki bizgə küq-kudrətning, mehri-muhəbbətning wə salmaqlikning Rohını təkdım kıldı. **8** Xunga Rəbbimiz həkikidki həwərguwaqlıqın, yaki Uning məhbusi bolojan məndin nomus kılma. Əksiqa, Hudaning küq-kudriti bilən hux hawərnı jakarlaw yolidiki harlik-muxəkkətni əz həssəng boyıqə ortaq tartkın; **9** Huda bizni əz əməllirimizgə əsasən əməs, bəlki əz muddiasi wə mehır-xəpkitigə əsasən kütquzup, pak-muxəddəs qakırıki bilən qakirdi; Uning bu mehır-xəpkiti həmmə dawr-zamanlardan ilgirilə Məsih Əysada bizgə beojıxlanəjandur; (aiōnios g166) **10** lekin bu mehır-xəpkət Kütquzojumiz Əysa Məsihning kelixi bilən hazır ayan boldi; U olümnı bikar kılıwetip, hux hawərk arkilik hayatlik wə qirimaslikni yoruklukta ayan kıldı. **11** Mən bolsam əllərgə bu hux hawərnıng jakarqisi, rosuli wə təlim bərgüqisi bolup təyinləngən. **12** Mən xu səwəbtin hazırki bu harlik-muxəkkətlərnı tartmaqtimən. Ləkin buningdin nomus kılmaymən; qünki mən kimgə etikad kıləjanlıqimni bilimən həmdə Uning mənə tapxurojan amanitini xu küngiqə saklıyalaydıjanlıkioja qadır ikənlikigə ixəndürüldüm. **13** Məndin angliəjan saojlam təlim səzlırining nəmunilik bir üzündisini saklap, Məsih Əysada bolojan muhəbbət wə etikad bilən qıng tutkın; **14** bizdə makanlawxan Mukəddəs Rohka tayınıp sanga tapxuruləjan xu güzəl amanətnı sakla. **15** Sən bilginingdək, Asiya əlksidiki [etikadqılarning] həmmisi [degüdək] məndin yüz əridi. Ularning arisida Figelus wə Hermogenesmu bar. **16** Rəb Onesiforming ailisidikilirigə rəhm-xəpkət kərsətkəy. Qünki u məning məhbus boləjanlıqimdin heq nomus kılmay kəp qetim meni yoqlap səyündürdi. **17** U Rim xəhırigə kəlginidə meni tapquqə kəp izdəp awarə boluptu. **18** Rəb xu künidə uni Əzidin rəhm-xəpkətkə muyəssər kıləjay; uning əfəsus xəhıridə mənə kərsətkən hizmətlirining kanqilik ikənlikini obdan bilisən.

2 Xunga əy oojlum, sən Məsih Əysada bolojan mehır-xəpkətkə tayınıp küqlük bol; **2** wə sən kəp guwaqlıqlar aldida məndin angliəjanlırinqni həm ixənqlik həmdə baxkılərojumu təlim bəreləydiyəjan adəmlərgə amanət kıləjin. **3** Əysa Məsihning yaxhi jəngqisi bolux süpitidə,

harlik-muxəkkətni əz həssəng boyıqə ortaq tartkın. **4** Jəngqi boləjan kixi əzini əskərlikkə tizimləjan sərdarini razi kılıx üqün adəttiki turmux ilxirini əzigə hələk kılıwalmaslıkə kerək. **5** Musabikigə katnaxkan tənəhırikətmu musabikə kaidilirigə riayə kılmissa, qələbə tajoja erixəlməydu. **6** Əjir singdürgən dəhkan həsulidin birinq bolup bəhırimən boluxı tegixliktur. **7** Bu səzlırim üstidə yaxhi oyla, xuning bilən Rəb sanga həmmə ixta yorutıdu. **8** Sən Dawutning nəslı boləjan, olümdin tirilgən Əysa Məsihni mən yətküzüwatqan hux hawərk boyıqə esingdə qıng tut. **9** Bu hux hawərnı dəp kəp harlik-muxəkkət qekip, hətta jinayətki həsəblənip kixənlənip yətimən. Həlbuki, Hudauning səz-kalamı heq kixənlənməydu! **10** Əmdi mən dəl xu səwəbtin, [Huda] talliojan bəndilərnıng Məsih Əysada boləjan nijətkə mənggülik xan-xərpə bilən erixixi üqün həmmə ixka bərdaxlık bərimən. (aiōnios g166) **11** Təwəndiki bu səzlər ixənqliktur: — «Uning bilən billə əlgənıknəmiz, Uning bilən həyatta billə yaxaymız. **12** Kijınqılıqləroja bərdaxlık bərsək, Uning bilən billə həküm sürimız. Biz uningdin tansək, Umu bizdin tanıdu. **13** Biz Uningə sadəkətsizlik kılmaqmu, U yənilə sadəkətlıktur; Qünki U Əzidin heq tanalmaydu. **14** Bu ixlarnı dawamlıq [kərxindaxlarning] samigə selip, ularnı Rəb aldida bimənə səzlər üstidə talax-tartix kılmaslıkni əstaydıllık bilən əgəhləndürəjin. Bundaq talax-tartixlarning heqkəndək paydisi bolmayla kəlməy, bəlki angliəjuqılarnı nabut kılıdu. **15** Usta tikimqi rəhnti tojrə piqkəndək həkikət səzini durus qüxəndürüp, əzıngni Huda aldida təstiklanəjodək, yərgə qarap kəlməydiyəjan məhır bir hizmətkar kılıp kərsitixkə intilip kəngül koyəjin; **16** lekin iplas, kuruk gəplərdin ıneri tur. Qünki bundək gəplərnı kıləjuqılər bəribir təhimu ihlassızlıkka qəmüp ketidu. **17** Muxundaxlarning gəpləri huddi mərəzdək tezla yamrap ketidu. Himeneyus wə Filetoslar mənə xundaxlarning iqidiki ikkisidur; **18** ulər həkikətnin qətnəp, əlgənlərnıng tirilixi degən bu ix əllikəjan yüz bərip boldi, dəydu, xundaxla bəzilərnıng etikadını oqulitidu. **19** Həlbuki, Hudaning məzmət uli qıng turmaqta. Uning üstigə məhır bilən: «Rəb Əzigə təwə boləjanlarnı tonuydu» wə «Rəbning mubərək namını ləwzigə alıdıəjanlarning həmmisi rəzilliktin köl üzün» dəp məhırləngəndur. **20** Bay-bayaxat adəmnıng eyidə pəkət altın wə kümüx kaqa-kuqılərlə əməs, yaqəq, sadap kaqılərmu bolıdu. Kaqa-kuqılərnıng bəziləri ətiwarlinıdu, bəziləri pəs kərülıdu. **21** Əgər bir kixi əzini undaxlarning kiridin tazılap haliy kılsa, u mukəddəs kılinojan, hojayınımozəy yaraydıəjan kaqidək, hərkəndək güzəl ixləroja təyyar bolıdu. **22** Xunglaxka, yaxlıqning arzu-həwəsılrıdin əzıngni qəqurojin, pak kəlb bilən Rəbgə nıda kıləjuqi bilən billə həkkanıylik, ixənq-etikad, mehır-muhəbbət wə tıng-hatırjəmlıknı koqlıxıp izdə. **23** Ləkin əhmikəna, bilimsizliktin qıkkən talax-tartixləroja arilixixni rət kıl, qünki bundək ixlarning jedəl teriyəjanlıkını bilisən. **24** Əmdilikdə Rəbning kuli jedəlləxməslikı, bəlki həmmə kixilərgə mulyim-məhıriban, təlim bərixkə məhır, səw-təkətlik boluxı kerək; **25** xuning bilən əz-əzigə qarxi boləjanlarəy u Huda bəlkim uləroja həkikətni tonup yetixigə towa kılıdıəjan kəlbni bərar dəp, məmin-mulyimlik bilən nəsihət kılın; **26** bundək boləjanda

ular uyqusini eqip, ezlrini öz muddiasioja aməl kilixka tutkun kilojan Iblisning tuzikidin kutulalaydu.

3 Emma xunimu bilginki, ahir zamanlarda eojr künlər bolidu. **2** U qaoqdiki insanlar ezinila oylaydiojan, pulpərəs, mənəmənqi, həkawur, kupurluk kilidiojan, ata-asisning sezini tingximaydiojan, tuzkor, iplas, **3** keyümsiz, kəqürümsiz, təhməthor, ezini tutalmaydiojan, wəlxıy, həyr-sahawətlikkə düxmən, **4** satkūn, təlwə, xəhrətpərəs, huzur-halawatni Hudadin yahxi kəridiojan, **5** sirtki kıyapəttə ihlasmən boluwelip, əməliyəttə ihlasmənlıknıg kudritini inkar kilidiojan bolidu. Bundaqlardın yirak tur. **6** Qünki ularning arisidiki bəzilər eymu-ey soqunup kirip, gunahlar bilən besiojan, hərhil xəhwət-həwaslərnıg kulı bolup qalqan nadan ayallarnı azdurup əzigə əsir kilidu. **7** Bundaq ayallar daim təlim alsimu, hərgiz həkikətni tonup yetəlməydu. **8** Əmdi Yannis bilən Yambris Musa pəyojəmbərgə kəndək kərxı qıkkən bolsa, bu [azdurojuqularmu] həkikətkə xundək kərxı qıkidu. Ular zehın-kəngülliri qirigən, etikəd jəhəttə daxkəl dəp ispatlanqan kixilərdur. **9** Ləkin əmdi ular bu yolda aloja ilgiriliyəlməydu; qünki [Yannis bilən Yambris]ning hamakətliki oquk kəringəndək, bularningmu həmmigə kərinidu. **10** Ləkin sən bolsang mening təlimim, yürüx-turuxum, məksət-iradilirim, ixəng-etikədim, səwr-takitim, məhir-muhəbbitim, qidamlikim, mən uqriojan ziyankəxlıklər wə azab-okubətlərgə, jümlidin Antakya, Koniya wə Listra xəhərliridə yüz bərgənlərgə tolimu kəngül bəlüp kəlding, xundək mən bərdaxlık bərgən xunqə ziyankəxlıklərdin toluq həwiring bar; Rəb ularning həmmisidin meni kutkuzdi. **12** Dərwəqə, Məsih Əysada ihlasmən həyat kəqürütkə iradə tiklənərnıg həmmisi ziyankəxlıkkə uqraydu. **13** Ləkin rəzil adəmlər wə ezitku-kazzaplar bəribir baxkılarnimu aldap, əzimu aldinip, barqanseri əsəbiylıxidu. **14** Ləkin sən bolsang, əgəngən wə toluq ixəndürülgən həkikətlərdə qing tur; qünki bularnı kimdin əgəngənlikingni bilisən, **15** həmdə balilik qaoqliringdin tartipla mukəddəs yazmilarnı bilip kəlding; bularning sanga Məsih Əysaqə baqlanqan etikəd arkilik bolqan niyat toqruluk səni dana kilalaydiojanlıqini bilisən. **16** Pütkül mukəddəs yazmilarning həmmisi Hudaning Rohjıning yolyoruk-ilhəmi bilən yeziojan bolup, u təlim berix, tənbih berix, hatalıqlarnı tüzitix wə kixilərnı həkkanıyət yolioja baxlaxkə paydiliktur. **17** Bular arkilik Hudaning adimi toluq korallinip, barlik yahxi əməllərnı kilixkə təyyar bolalaydu.

4 Mən Huda həmdə tiriklər bilən ölüklərnı sorək kilixkə təyyar turidiojan Məsih Əysaning aldidə, xundəkla Uning kayta ayan boluxı wə Uning Əz padixahlıki bilən sanga xundək agah kilip tapilaymənki, **2** [Hudaning] səz-kalamini jakarla; wəqit-pursət yar bərsun-bərmisun, uningqə jiddiy kəra. Toluk səwr-takət wə təlim-əkıdə bilən nəsihət kilqin, tənbih bərgin, riqəbtəndürgin. **3** Qünki xundək bir zaman keliduki, insanlar saqlam təlimni anglaxkə qidimay, bəlki kulaklırioja hux yakıdiojan səzlərnı anglax üqün ətrəpioja əz xəhwət-həwaslirigə uyquın təlim bərgüqilərnı toplaydu. **4** Ular həkikətkə kulək salmay, əpsanilərnı tingxaxkə burmilinip ketidu. **5** Ləkin sən

hərkəndək əhwaldə oyojaq tur, harlik-muxəkkətlərgə bərdaxlık bər, hux həwərqıning wəzıpisini orundə, tapxurulojan hizmitingni hər tərapın toluq adə kilqin. **6** Qünki əzümgə kəlsəm, jənim kurbanlıknıg «xarab hədiy»sidək təküldiojan wəqti yetip kəldi, mening bu dunyadin ketix wəqtimmu yəkinlaxti. **7** Güzəl kürəxni mən kilip boldum, yügürüx musabikisining mənzilini besip boldum, bərdinbir etikədni qing saklap kəldim. **8** Həzir həkkanıylikning [şəlibə] taji mən üqün saklinip turmakta. Uni, həkkanıy sorəkqi bolqan Rəb xu künidə manga, xundəkla yaloquz mangila əməs, Uning kelip ayan boluxioja təlpünüp turojanlarning həmmisigə in'am kilip kıyigüzidu. **9** Imkanıyətnıg bəriqə yənimqə təzdin yetip kəl. **10** Qünki Demas bu həzirki dunyani tama kilqanlıki üqün meni taxlap Tesalonika xəhırigə kətti. Kriskis Galatiya əlkisigə, Titus Dalmatiya əlkisigə kətti. (aiōn g165) **11** Yənimdə yaloquz Luqa kəldi. Markusni əzüm bilən bərgə elip kəl, qünki u hizmətliridə manga kəp əskatidu. **12** Tikikusni bolsa Əfəsus xəhırigə əwətiwəttim. **13** Kelixingdə Troas xəhıridə Karpusuning yənioja qaldurup qoyqan yepinqam bilən kitabları, bolupmu oram tərə yazmilarnı billə alojaq kəlding. **14** Miskər Iskəndər manga tola əskilik kildi. Rəb uningqə kılmıxlırioja layik yandurmay kəlməydu. **15** Sən həm uningdin həoxyar bol; qünki u biz yətküzgən səzlimizgə kattik kərxilik kərsətti. **16** Tunji kətimlik sorəkta mening əkliniximqə yərdəm kilidiojan həqkim qıkmidi, həmmisi meni taxlap kətti. Bu ix ularqə hesablanmıyoj! **17** Ləkin Rəb mening bilən billə turup, mən arkilik İnjl jakari toluq kilinip, bu yərdiki barlik yat əlliklərdin bolqanlarning anglıxi üqün meni küqləndürdi; xuning bilən mən xirning əozıdin kutkuziwəlimin. **18** Rəb meni barlik rəzil ixtin kutkuzup, ərxıtki padixahlıqioja sak yətküzidu! Xan-xərap Uningqə əbədil'əbədgiqə mənəsup bolqoj! Amin! (aiōn g165) **19** Priska bilən Akwilaqə wə Onesiforning ailisidikilərgə məndin salam eyt. **20** Erastus Korint xəhıridə kəldi. Ləkin Trofimus kəsəl bolup qalqanlıktin, uni Miletus xəhıridə kaldurup koydum. **21** Kıx qüxüp kətküqə imkanıyətnıg bəriqə bu yərgə kəlgin. Yubulus, Pudis, Linos, Klawdiya wə barlik kərinədxlərdin sanga salam. **22** Rəb Əysa Məsih rohıng bilən billə bolqoj! Məhir-xəpəkət silər bilən billə bolqoj!

Tituska

1 Hudaning talliojanlirioja amanat bolojan etikađ wə ihlasmənlikkə elip bariđiojan həkikətning bildürilüti üqün, Əysa Məsihning rosuli kilip təyinlənən, Hudaning kuli bolojan mənki Pawlustin sanga salam — **2** (bu etikađ wə həkikət mənggülik hayatka baoljanojan ümidni elip kelidu; bu mənggülik hayatni mutlək yalojan eytmayđiojan Huda həmma dəwr-zamanlardin ilgirila wədə kıləjanidi; (aiōnios g166) **3** lekin [həzir] wədisining wakti kelip Kütquzojumiz Huda buning kalam-həwirini Əz əmiri bilən mənğa tapxurojan jakar arkişik axkarilidi) **4** — ortaq etikađimizda əz oşlum bolojan Tituska salam! Huda'Atimiz wə nijatkarimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpət wə hatirjəmlik boləy! **5** Seni Kret arilida kəlduruxitki səwəb, orundilip bolmiojan ixlarni bir tərəp kılıxing üqün wə hər xəhərdə sanga tapiləojinimdək jamaətkə əksakallarni təyinlixing üqün idi. **6** Əksakallıqka təyinliniđiojan kixi əyibsi boluxi, bir ayallik, pərzəntliri bolsa etikađ kıləojı boluxi wə ixlirida xallaklık kilidəojan yaki [ata-anisiojı] boysunmayđiojan əyibli bolmiojan boluxi kerək. **7** Qünki jamaətning yetəkqisi Hudaning [ailisigə] oşojidar bolux süpitida, əyibsi boluxi kerək; baxbaxtađ əməs, terikkək əməs, hərək-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyəti əməs, **8** bəlki mehmandost, sahawətlik, yaxxilikni səyidəojan, salmaq, adil, ihlasmən wə əzini tutuwaləjan boluxi lazim. **9** U yənə saojlam təlim bilən riqəbat-təsəlli berix üqün wə karxi qikkūqıləroja rəddiyə berix üqün, tapxurulojan təlimdiki ixənqlik kalam-səzdə qing turuxi kerək. **10** Qünki həzir bimənə səz kilidəojan, kixilarning kənglini owlap ezitkəlik kilidəojan, əz beximqilik kilidəojan kəpligən kixilər bar, bolupmu hatniliklərdin qikkənlər bar. **11** Ularning əozini etix kerək; qünki ular hərəm dunyani dəp əgitixkə tegixlik bolmiojan təlimləni əgitiy, hətta pütün aililəni nabut kılmaqta. **12** Xulardin biri, yəni [Kret arilidikilərnin] əzining bir pəyojambiri: «Kretlər həmixə yalojan səzləyđiojanlar, wəhxiy haywanlar wə hurun toymaslardur» değan. **13** Bu guwahlik həkikəttur; xunga ularning etikađta saojlam turuxi üqün, xundakla Yəhudiy əpsanilərgə wə həkikəttin qətnigənlər tokuwaləjan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə kulađ salmasliki üqün ularni kəttik əyibləp ağanlıdorojin. **15** Pak kixilər üqün həmma nərsə pak; lekin buləojan napaklar wə etikađsizlər üqün heqəndəđ nərsə pak əməstar. Qünki ularning oy-pikrlirimu, wijdanimu buləojinip kətkən. **16** Ular Hudani tonuyimz dəp dawrang kilsimu, lekin əməlliridə Uningdin tanidu; qünki ular yirinqliklər, heqgəp anglmayđiojanlar, heqəndəđ yaxhi ixlarni kılıxka yarimayđiojanlardur.

2 Ləkin sən bolsang saojlam təlimgə kəndəđ uyoşun yaxaxni əgitişing kerək. **2** Yaxanojan ərlərgə, hoşyar, salmaq, təmkin, etikađta, mehır-muəhbəttə wə səwr-takəttə saojlam boluxni tapiləojin. **3** Xuningdək, yaxanojan ayalləroja yürüx-turuxta ihlas-muəddəslikkə layik boluxni, qəkimqilik kılmasliki, hərək-xarabka berilməyđiojan boluxni, giuzəl ixlarni əgətküqilər

boluxni tapiləojin. **4** Buning bilən ular yax ayalləroja ərlirigə kəyünüx, balilirioja kəyünüx, salmaq bolux, pak bolux, əy ixlirini puhta kılıx, mehriban bolux wə əz ərlirigə boysunuxni əgitaləydu. Xundəđ boləjanda Hudaning səzi qarılanmaydu. **6** Xuningdək yax ərlərnimu salmaq boluxka jekiligin. **7** Əzimgmu həmma ixta giuzəl əməlliring bilən ularəja ülgə boləjin; təlim bərginingdə pak-diyantlik, əojl-bəsik bolup, **8** heqkim kşur tapalmayđiojan, saojlam səzlərnini yətküzgin; buning bilən, karxi qikkūqılər biz toşuruluk yaman gəp kilidəojan yəni tapalmay hijil bolidu. **9** Kulləroja əz hojayinlirini həmma ixta kənatəndürəti ularəja boysunuxni əgətkin. Ular gəp yandurmay, **10** oşrilik kılmay, əzlrining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun. Ular buning bilən Kütquzojumiz Hudaning təlimətoja hər jəhəttin zinnət bolidu. **11** Qünki Hudaning nijatni barlik insanləroja elip kelidəojan mehır-xəpəti ayan boldi; **12** u bizgə ihlassizlik wə bu dunyaning arzu-həwəslirini rət kilip, həzirki zamanda salmaq, həkkaniy, ihlasmən hayatni ətküzüximiz bilən, (aiōn g165) **13** uləş Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xan-xəpər bilən kelidəojanlikəroja boləjan mubərək ümidimizning əməlgə exixini intizarlik bilən kütüxni əgitudi. **14** U bədal tələp bizni həmma itaətsizliklərdin azad kılıx həmdə bizni əzi üqün pak kilip, Əzigə mənəşp boləjan, yaxhi əməllərgə kızıojin intilidəojan hək kılıxka biz üqün qurban boldi. **15** Barlik hoqukungni ixlitip bu ixlarni jakarlap eytkin, nəsihət berip jekiligini wə ağanlıdorojin. Heqkim seni kəmsitmisun.

3 [Jamaətkilərgə] xuni əslitip turəojinki, ular həkümranləroja wə hoqukdarləroja boysunup, xularning səzini anglisun, həkəndəđ yaxhi əməllərnini kılıxka təyyar tursun, **2** heqkimning yaman gəpini kılmisun, jedəlhor bolmisun, mulayim bolsun, həmma adəmgə hər jəhəttə məmənlik kərsətsun. **3** Qünki biz əzimizmu əslidə nadan bolup, itaətsiz, azdurulojan, hərhil xəhwət-həwəslərnin həm ləzzətlərnin kuli boləjan, rəzillik wə həsatlırlıq iqidə yaxiojan, nəprətlik boləjan həm bir-birimizdin nəprətlinidəojanlardin iduk. **4** Birađ Kütquzojumiz Hudaning insanləroja boləjan mehribanliki wə mehır-muəhbətti ayan boluxi bilən, **5** (əzimizning kəndəktur həkkaniy əməllirimiz bilən əməs, bəlki Uning rəhım-xəpəti bilən) yengidin tuşuluxta yuyuxliri wə Muəddəds Rohta yengilixi arkişik U bizni kütquzdi; **6** bu Rohni Huda Nijatkarimiz Əysa Məsih arkişik wujudimizəroja mol kuydi. **7** Bu arkişik, Hudaning mehır-xəpəti bilən həkkaniy kilinip, mənggülik hayatka erixix ümidini tutқан miraşorlar bolduk. (aiōnios g166) **8** Bu səzlər ixənqliktur wə bu həkikətlərnini aləhidə təktilixingni tələp kılımə. Xundəđ kiləojinidə, Hudaəroja etikađ kıləojanlar əzlrini yaxhi əməllərnini kılıxka berilixkə kəngül bəlidu. Bu ixlər insanlar üqün giuzəl wə paydilik. **9** Birađ əhmikanə munazirilər, nəəbnəmilərdiki [kuruđ gəplər], jedəl-majralar, Təwrat kənanioja munasiwətlik talax-tartixlərdin əzimgni neri tutkin; qünki bulər paydisiz wə biməniliklir. **10** Ariəroja bəlgünqilik kıləojı adəmnə bolsa bir-ikki qətim ağanlıdorojandın keyin uning bilən boləjan bardikəldini üziwət; **11** qünki bundəđ adəmnə həkikəttin qətnidi, gunah sadir kılıwatidu, xundakla əzini əzi

jazaqqa mähkum qilqan döp bilän. **12** Artemasni yaki Tikikusni sanga mangduroqanda, mumkin kädär tezräk Nikopolis xähirigä mening yenimoqa kälgin, qünki u yärdä qixlimaqqi boluwatimän. **13** Adwokat Zenas bilän Apollosning säpirigä kängül bөлüp himmitingning bariqä uzatqin; käm-kütiliri bolsa, ularning häjritidin qikqin. **14** Bizning qowmimiz mewisiz qalmasliqi üqün häjätmänlörgä yardäm kilip, ezlrini güzäl ämällärni qilixqa beqixlaxni egänsun. **15** Yenimdikilärning hämmisidin sanga salam. Etikadta bizni säyidiqalaroqa salam eyt. Mehür-xäpät hämminglaroqa yar boloy!

Filemonoʻja

1 Məsih Əysaning məhbusi mənki Pawlus wə kerindiximiz Timotiydin səyümlükimiz wə hizmətdiximiz Filemonoʻja **2** wə singlimiz Afiyoʻja, səpdiximiz Arkippuska wə öyüngdə yiojilidioʻjan jamaətkə salam! **3** HudaʻAtimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehir-xəpkət wə hatirjəmlük boləy! **4** Rəbbimiz Əysaoʻja wə barlik muqəddəs bəndilərgə boləjan mehir-muħəbbiting wə ixənq-etikadingni anglap, mən dualirimda həmixə seni yad etip turuwatimən, sən üqün təxəkkür eytimən; **6** Bizgə nesip boləjan, Məsihni uluqʻlaydioʻjan barlik yahxi iltipatni toluq tonup yetixing bilən, sening etikadning əməlliridə mərdlərgə ortaklixixing küqəyilsun dəp dua kilimən. **7** Qünki sening mehir-muħəbbiting manga zor huxallik wə rioʻbət elip kəldi; qünki i kerindixim, muqəddəs bəndilərnin iq-baojirliri sening arkiplik kəp səyüdüdüldi. **8** Xunga, gərgə seni layik ixni kilixka buyruqxə Məsihdə jürʻətlik bolalisammu, **9** lekin yənila muħəbbətning türtkisi bilən mənki kerim Pawlus həmdə həzirru Əysa Məsihning məhbusi bolux süpitidə sanga iltimas kilip etünüxnə layik kərdum — **10** kixənlərdə turup tuoʻqan balam, yəni Onesimus toʻqruluk iltimasim bar. **11** U burun sanga paydisiz boləjan bolsimu, əmma həzir sangimu, mangimu paydiliktur. **12** Mən həzir uni — janjigirimni sening yeningoʻja kayturup əwətimən. **13** Hux həwərnə dəp kixənlərdə turoʻjinimda uni sening ornungda mening hizmitimda boluxkə yenimda qaldurup qəlojum bar idi; **14** birək sening razilikingni almay həqnemini qilojum yok; xundək qilojanda sening manga qilojan yaxhiliking məjburiy əməs, bəlkə razimənlik bilən bolidu. **15** Qünki sening Onesimustin waqitlik məhrum boləjiningning səwəbi, bəlkim dəl sening uningoʻja əbədilʻəbədgiqə nesiwə boluxung üqün idi. **(aiōnios g166)** **16** Mening xundək deginim, uningoʻja kul qatarida əməs, bəlkə kuldin kəp üstün — manga nəqədər səyümlük, xundəklə sanga tehimu xundək bolidioʻjan (insaniy munasiwətlər bilən həm Rəbdə boləjan munasiwət bilən), səyümlük kerindax qatarida igə bolisən; **17** xuning üqün, əgər sən meni həmdax qatarida kərsəng, uni meni qəbul qilojandək qəbul qilojin. **18** Əgər burun u sanga birər yolsizlik qilojan bolsa yaki sanga qərdar boləjan bolsa, buni mening həsabimoʻja yazojin. **19** Mana mənki Pawlus bu sözlərnə öz qolum bilən yeziwatimən: qərdzi bolsa özüm kayturimən; lekin mən sanga özünəning jening bilən manga qərdar boləjiningni tiləy almaymən. **20** Xunga, əy kerindixim, mən Rəbdə səndin mənəpətkə erixməqimən; iq-baojirlirimni Məsihdə səyüdürgin. **21** Ixənqim sözümnə angʻlaydioʻjanlikingə kamil bolup wə sorioʻjanlirimdin artuq orunlaydioʻjanlikingni bilip, sanga muxundək yazdim. **22** Bulardin baxkə, manga turaləy jay təyyarlap koyojin. Qünki dualiringlar arkiplik mening silərgə kayturup beriliximni ümid kilimən. **23** Əysa Məsihkə hizmət qilojanliki üqün zindandixim boləjan əpafra, **24** hizmətdaxlirim Markus, Aristarh, Demas wə Luqalardin sanga salam. **25** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti roħinglarəy yar boləy!

Ibraniylaroja

1 Huda burunkı zamanlarda ata-bowilaroja pəyojəmbərlər arkilik türküm-türküm boyıqə wə nurojə yollar bilən səz kıləjan bolup, **2** muxu ahırkı künlərdə bolsa bizgə Ooqli arkilik səzledi. U Ooqlini pütkül məwjudatning mirashori kılıp bekatənsən, Uning arkilik kainatlarni yaratkan. (aiññ g165) **3** U Hudaning xan-xəripidin parliojan nur, Uning əyniyitining ipadisidur, U kudrətlik səz-kalami bilən pütkül kainattiki məwjudatni əz ornida turozuwatkan bolup, U gunahlarıni tazilax hizmitini ada kıləjandın keyin, ərxtiki xanuxəwkət igisining ong yenida olturdi. **4** Xuningdək, U pərixtilərdin kəp üstün nam-mərtiwigə miras bolup, ulardin xunqə yüksək turdi. **5** Qünki Huda [mukəddəs yazmilarda] pərixtilərnin kaysisioja: «Sən Mening Ooqlumdursən, bəgün Mən Seni tuydurdum», wə yəna: «Mən Uningoja Ata bolimən, Umu Manga Ooql bolidu» degənidi? **6** Uning üstigə, U Əzining tunjisini yər yüzigə əwətkəndə, «Barlik pərixtilər Uningoja səjdə kilsun» degən. **7** U pərixtilər toqruluk: — «U pərixtilirini xamallar, Hizmətkarlırini ot yalkuni kılıdu», degənidi; **8** lekin Ooqli həkkidə bolsa Uningoja mundak degən: — «Sening təhting, i Huda, əbadil'əbədliktur; Sening padixahlıqingdiki xahənə hasang adalətninğ hasisidur. (aiññ g165) **9** Sən həkkaniyətni səyüp, rəzilikkə nəpratlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni Sening Hodaying Seni həmrəhlıringdin üstün kılıp xadlik meyi bilən məsih kılıdı». **10** Huda Ooqlioja yəna mundak degən: — «Sən, i Rəb, həmmidin burun zeminning ulini salding, Asmanlarni bolsa qolliring yasiojandur; **11** Ular yoq bolup ketidu, lekin Sən mənggü turisən; Ularning həmmisi kiyimdək konirap ketidu; **12** Sən ularni ton kəbi yəgəp koyisən, Xunda ular kiyim-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlidü. Birək Sən mənggü əzərgimigüqidursən, Yilliringning tamami yoktur». **13** Yəna, U qaysibir pərixtigə: — «Mən Sening düxmənlingni təhtipəring kilmiojuqə, Mening ong yenimda olturisən» — degənidi? **14** Xundak ikən, pərixtilərninğ həmmisi pəkət nijatka miraslik kılıdiojanlar üqün hizmət kılıxka [Huda təripidin] əwətilgən hizmətqi rohlər əməsmu?

2 Bu səwəbtin, allikandak yol bilən [həqikiy yoldin] təyilip kətməsilikimiz üqün, angliojan həqikətlərgə tehimu etibar kılıximiz lazim. **2** Qünki pərixtilər arkilik yətküzülgən səz-kalamning turaklık ikənliki ispatlanəjan həmdə uningəja hərbi boysunmaslik wə itaətsizlik kılıx tegixlik jazaəja tartilidojan yərdə, **3** xunqə uləş qutkuzux-nijatka etibar bərmisək, biz kəndakmu [jazadin] kəqip kutulalaymiz?! Qünki bu nijatning həwiri dəsəptə Rəb arkilik ukturulojan, həm uning həklikini biwasitə angliojanlarmu bizgə təstikliojan; **4** uning üstigə Huda bəxərətlik alamətlər, karamətlər wə hərhil kudrətlik məjizilər arkilik, xundakla Əz iradisə boyıqə Mukəddəs Rohning ata kıləjan iltipatlri bilən təng buningəja guwahlik bərgən. **5** Biz dəwatkan kəlgüsi dunyani Huda pərixtilərninğ baxkuruxioja ətküzüp bərgini yoq; **6** bəlki bu həktə [mukəddəs yazmilarning] bir yeridə birəylən mundak guwahlik

bərgəndur: — «[I Huda], insan degən nemidi, Sən uni səojinidikənsən? Adəm balisi nemidi, Sən uning yenioja kelip yoqlaydikənsən? **7** Qünki Sən uning ornini pərixtilərninğkidin əzojinə təwən bekitkənsən, Sən uningəja xan-xərap wə xəhrətlərnə taj kılıp kiydürdüngənsən; Uni kolung yasiojanlarni idarə kılıxka tikliding; **8** Sən barlik məwjudatlarni uning puti astida boysundurojənsən». Əmđi «barlik məwjudatlarni uning puti astida boysundurojənsən» degini, həqkəndək nəsə uningəja boysunmaslikka kəldürulmiojan, degənliktur. Birək, həzirə məwjudatlarınğ həmmisiningla uningəja boysunəjanlıkını tehi kərməywatimiz. **9** lekin biz üqün pərixtilərdin «əzojinə wəkt təwən kılinojan», əlüm əzablırini tartkanlıkını üqün hazır xan-xərap wə hərmət taji kiydürləngən Əysani kərgüqi bolduk; qünki U Hudaning məhr-xəpkiti bilən həmməylən üqün əlümning təmini tetidi. **10** Qünki pütkül məwjudatlar Əzi üqünmu həm Əzi arkilikmu məwjuj bolup turuwatkan Hudaəja nisbətən, nurojən oşqullarni xan-xərapkə baxlioqanda, ularning nijatining yol baxlioquisini əzab-oqubətlər arkilik kamalətkə yətküzüxkə layik kəldi. **11** Qünki pak-mukəddəs kılıoquqi bilən pak-mukəddəs kılinojanlarınğ həmmisi dərwekə ohxax Birsidin kəlgəndur; xuning bilən U ularni «kərinədx» deyxitin nomus kılmaıdu. **12** Huddi U [Hudaəja (mukəddəs yazmilarda yeziləndək)]: «Nəmingni kərinədxlıriməja jakarlaymən, Jamaət iqidə Seni nahxilarda küyləymən» degən. **13** U yəna: «Mən sanga tayininən» wə «Kəranglar, mana Mən bu yərdə Huda Manga ata kıləjan pərzəntlər bilən billə» degən. **14** Pərzəntlər bolsa ət bilən kəndin tənlük boləqəqka, Ooqlun [xu pərzəntlərninğkigə] ohxaxla ət wə kəndin tənlük boldi. Bundak kılıxtiki məksət, U əlüm arkilik əlüm həqəqını tutkan İblisning küqini bikar kılıp, **15** əmür boyi əlüm kərkunqidin kullukka tutulojanlarınğ həmmisini əzadlikka qikirix üqün idi. **16** Qünki U dərwekə pərixtilərgə əməs, bəlki İbrahıminğ əwladlırioja tutixidu; **17** Xuning üqün, U Hudaəja ait ixlarda rəhımdil wə sadik bəx kalhin boluxi üqün, həlkning gunahlırining kəqürtim kurbənlıkını bərelixi üqün, U hər jəhəttin kərinədxlırioja ohxax kılınixi kerək idi. **18** Qünki Əzi sinaklarni Əz bəxidın kəqürüp, əzab-oqubət qəkkən boləqəqka, U sinaklaroja duq kəlgənlərgimü yərdəm bəreləydu.

3 Xundak ikən, əy mukəddəs kərinədxlar, ərxtin boləjan qəkirikə ortək nesip boləjanlar, əozimə etirap kıləjan Rosul wə Bəx Kəhın, yəni Əysəja kəngül koyup kəranglar. **2** Huddi Musa [pəyojəmbər] Hudaning pütün ailisidə hizmət kıləqanda Hudaəja sadik boləqəndək, umu əzini təyinləp hizmətkə Kəyojuqioja sadik boldi. **3** lekin əyni bərpə kıləjuqi əzi bərpə kıləjan yədinmu artuk xəhrətkə sazəwər boləminidək, Umu Musadin artuk xan-xərapkə layiktur. **4** Qünki həmmə əyning bərpə kıləjuqisi bardur; lekin pütün məwjudatning bərpə kıləjuqisi bolsa Hudadur. **5** Musa bolsa hizmətkər saləhiyiti bilən Hudaning pütün ailisidə sadiklik bilən keyinki axkarlınidəjan ixlarəja guwahlik bərix hizmitini kıləjan. **6** lekin Məsih bolsa Hudaning ailisigə Ooql saləhiyiti bilən həküm süridu; wə əgər biz jasaritimiz wə ümidimizdin boləjan iptiharlıkını ahiojuqə qing tutsək, dərwekə Hudaning axu ailisigə təwə boləjan

bolimiz. **7** Xunga, [muqaddas yazmilarda] Mukaddas Rohning deginidak, Bügün, əgər silər [Hudaning] awazini anglisanglar, **8** Əyni qaoqlarda Uni oşəzəpləndürüp, qəl-bayawanda Uni sinoiqwa künididikək, Yürikinglarni kattik kılmanglar! **9** Mana xu yərdə ata-bowiliringlar Meni sinidi, ispatlidi həm Mening kıloqanlirimni kirik yil kətip kəlgənidi. **10** Mən xu dəwrindi bizar bolup: — «Bular kənglidə daim adaxkanlar, Mening yollirimni heq bilip yətmigin. **11** Xunga Mən oşəzəplinip kəsəm iqi: — «Ular Mening aramlikimə qət'iy kirməydu» dedim». **12** Əmndi kərinadaxlar, heqəqsinglarda yaman niyətlək wə etiqadsız kəlb bolmisun, xundakla uning mənggü hayət Hudadin yüz ərümaslikigə kəngil bəlunglar; **13** pəkət «bügin»la bolidkan, heqəqsinglar gunahning azduruxliri bilən kənglünqlarning kattiklaxmasliki üqün hər küni bir-biringlarni jeklenglar. **14** Dəsləptiki hatirjəmlikimizni ahiriqə qing tutsakla, dərwəkə Məsilh bilən xerik boləjan bolimiz. **15** Yükirida eytilojinidək: — «Bügün, əgər silər [Hudaning] awazini anglisanglar, Əyni qaoqlarda [Uni] oşəzəpləndürgən künididikək, Yürikinglarni kattik kılmanglar!» **16** Əmndi Uning awazini anglar turup, Uni oşəzəpləndürgənlər kimlər idi? Musa pəyoqəmbərnin yətaqkılıkidə Misirdin [kutulup] qıkkən axu [Israillarning] həmmisi əməsmu? **17** U kirik yil kimlərgə oşəzəpləndi? Yənıla xu gunah ətüzüp, yikilip jəsətliri qəldə kəloqanlarə qəməsmu? **18** Xundakla U kimlərgə Əz aramlikimə qət'iy kirməysilər dəp kəsəm kildi? Əzigə itaət kılmioqanlarni əməsmu? **19** Xunga bularin kərtüwalalaymizki, ularning [aramlikka] kirməsliki etiqadsızliki tüpəyilidin idi).

4 Əmndi Uning aramlikioqə kirip bəhrimən bolux toqrisidiki wədisi [bizgə] kəlduruloqandin keyin, aranglardiki birərsiningmu uning nesiwisidin qüxtip kəlixidin kərkunqta ehtiyat kılayli. **2** Qünki hux həwər huddi [qəldiki Israillərə] anglitiloqəndək bizlərgimə anglitildi. Ləkin ularning anglioqanliri etiqad bilən yuquruloqanliqtdin, səz-kalamning ularə heqəndək paydisi bolmioqanidi. **3** Qünki bu aramlikka kirgənlər bolsa — etiqad kıloqan bizlərmiz. Huddi Hudaning eytkinidək: «Xunga mən oşəzəplinip kəsəm iqi: — «Ular Mening aramlikimə qət'iy kirməydu — degən». Hudaning əməlliri bolsa dunya apiridə boləjəndila həmmisi tamamlənoqanidi; **4** qünki yaritilixning yəttinqi küni həkkidə muqəddəs yazmilarning bir yeridə mundək deyilgən: «Yəttinqi küni kəlgəndə, Huda həmmə əməlliridin aram aldi». **5** Yənə kəlip yükirida eytiləndək Huda: «Ular Mening aramlikimə qət'iy kirməydu» degənidi. **6** Buningdin kərtünərlikki, Hudaning aramlikioqə kirəlyədioqanlar bar, əmma uning toqrisidiki hux həwəni awal anglioqanlar itaətsizlik kıloqanliki üqün, uningə kirəlmidi. **7** Xuning üqün, Huda ənə xu [aramlik toqrisida] uzak wəktiddin keyinki məlum bir küni «bügin» dəp bəkitip, Dawut [pəyoqəmbər] arkilik yənə xundək eytkən: — «Bügün uning awazini anglisanglar, Yürikinglarni kattik kılmanglar!» **8** Əgər Yəxua [pəyoqəmbər] [Israillarni] aramlikka kirgüzgən bolsa idi, Huda keyin yənə bir [aramlik] küni toquruluk demigən bolattı. **9** Kışkisi, xabat künidiki bir aramlik Hudaning həlkini kütməktə. **10** Qünki Hudaning aramlikioqə kirgüqilər huddi Huda «Əz

əməl-ixliridin aram aləjan»dək, əzlrining ixliridin aram alidu. **11** Xunga heqəqsimizning ənə xu [Israillərdək] itaətsizlik kıloqan həlitudə yikilip qüxməsliki üqün, hər birimiz bu aramlikka kirixkə intiləyli. **12** Qünki Hudaning səz-kalami janliktur wə küqə igidur, həttə jan bilən rohni, yilik bilən boqumlarni bir-biridin ayriwətəligüdək dərijidə, hərəkəndək qox bislik kıliqtdin ittiktur, kəlbdi ki oy-pikir wə arzu-niyətlərnin üstidin həküm qıkarəşquidur. **13** Uning aldidə heqəndək məwjudat oşəyip əməstur; bəki bizdin hesab Aləquqining kəzlriri aldidə həmmə ix oquq-axkaridur. **14** Xundək boləjanikən, xundakla ərx-asmanlardin ətüp qıkkən uluq Bax Kəhinimiz, yəni Hudaning Oqlı Əysə boləjanikən, biz ətirəp kıloqan etiqadimizdə qing turayli. **15** Qünki bizgə təyinləngən bax kəhinimiz əjizliklirimizə qəsdəxlik kılmioquq əməs, bəki bizgə ohxax hərhil azdurux-sinəklərə dəp kəlgən, ləkin gunah sadir kilip bəkmioşquidur. **16** Xunga yürikimiz tok həldə rəhim-xəpkətkə erixiz wə yərdəməg ehtiyajlik wəktimizdə xapəət təpiz üqün məhir-xəpkət [ayan kılinəquq] təhtkə yəkinlixayli.

5 Hər kətimlik bax kəhin insanlar arisidin tallinip, həlkə wakalətn Hudaə qəzəmət kilixkə, yəni həlkəning atioqan hədiyələrini wə gunahlar üqün kıloqan kurbənlilərnin Hudaə sunuxkə təyinlinidu. **2** Uning hərtərləp əjizlikliri boləqəqə, bilimsizlər wə yoldin qətnigənlərgə müləyimlik bilən muamilə kılalaydu. **3** Xu əjizliki üqün u həlkəning gunahliri hesabioqə kurbənlilik sunəqəndək, əz gunahliri üqünmu kurbənlilik sunuxkə toqra kelidu. **4** Həqbir kixi bu xərəplik mərtiwini əzlikidin əlməydu, pəkət Hərunə ohxax, Huda tərpidin qakiriləjəndila uni alidu. **5** Huddi xuningdək Məsilhmə bax kəhin mərtiwisigə Əzini uluqləp əzlikidin erixkən əməs, bəki Uni [uluqləquq] Huda Əzi idi; U Uningə: — «Sən Mening Oqlumdursən, bügün Mən Seni toqurdurdum» degən. **6** U [muqəddəs yazmilarning] yənə bir yeridə Uningə: — «Sən əbədi əbədgigə Məlkizədəkning tıpidiki bir kəhindursən» degən. (aiōn g165) **7** [Məsilh] yər yuzidiki künlərdə, Əzini əlümdin kətkuzuwəlixkə qədir Boləquqə kattik nidalar wə kəz yaxliri bilən dətiləwətlər wə yilinixlarni kəttirdi. Uning ihləsmənlikidin dualiri ijabət kilindi. **8** Gərqə U [Hudaning] Oqlı bolsimu, azab qəxiliri arkilik itaətmən boluxni əgəndi. **9** U mənə muxundək muqəmməl kılinəqan boləqəqə, bərlək Əzigə itaət kıloqularə mənggülik niyatni bərləkə kəltürgüqi bolup, (aiōnios g166) **10** Huda tərpidin «Məlkizədəkning kəhinlik tüzümi tərtipidə bax kəhin» dəp jakarlandı. **11** Bu ix toquruluk eytidioqan nuroqən səzirimiz bar, ləkin kuləkliqəng pang bolup kətkəqə, bularni silərgə enik qüxəndürüx təs. **12** Qünki silər alliburun təlim bərgüqi boluxkə təgixlik boləjan qəşqimə, əməliyəttə silər yənıla Hudaning səz-kalamining əsasiy həkikətlirining nəmə ikənlikini baxkəlarning yengiwəxtin əgətxigə məhtəjislər; silərgə yirik yeməklək əməs, bəki yənıla sūt keraktur. **13** Qünki pəkət sūt bilənla ozuklinidənoqanlarning bowəktin pərki yəktur, ular həkəniyəttə kəlamioqə pixxiq bolmioqan qoridur, haləs. **14** Biraq yeməklək bolsa yetilənlər,

yəni öz ang-zəhlinirini yaxxi-yamanni pərk etixkə yetilturgənlər üqündur.

6 2 Xuning üqün, Məsih toorisdiki dəsləpki asasiy təlimdə tohtap kəlməy, — yəni kaytidin «ətlük ixlər»din towa kəlix wə Hudaəja etiqad baəqlax, qəməldürülüxlər, «kəl təgküzüx», əlgənlərnin tirildürülüxin wə mənggütlük həküm-soraq toorisdiki təlimlərdin ul salayli dəp olturmay, mukəmməllikkə qarap mangayli. (aionios g166) 3 Huda halojanikən, biz xundak kəlimiz. 4 Qünki əslidə yorutulup, ərtixki iltipattin tetiojan, Mukəddəs Rohtin nesip boləjan, Hudaning səz-kalamining yaxhiliğini həm kəlgüsi zamanda ayan kəlinidojan kudrətlərnə həs kəlip bakqanlar əgər yoldin qətnigən bolsa, ularnə kaytidin towa kəldurux hərgiz mumkin əməs. Qünki ular öz-özigə kəlip Hudaning Ooqlini kaytidin krestləp rəswa kəlməktə. (aion g165) 7 Qünki kəp kətimlap öz üstigə yaoqjan yamoqur süyini iqqən, əzidə terioquqlaroja mənəpətlük ziraətlərnə estürüp bərgən yər bolsa Hudadin bərikət əlməktə. 8 Biraq tikən wə kəmoqəq əstürgən bolsa, u ərziməs bolup, lənətkə yəkin bolup, akəiwiti kəydürülüxtin ibarət bolidu. 9 Ləkin ay səyümlüklərim, gərqə yukiriki ixlərnə tiləja əlojan bolsəqmu, silərdə buningdinmu əwzəl ixlər, xundaklə nijatlikning elip bəridiojan ixləri bə dəp kayil bolduk. 10 Qünki Huda kəlojan əməlləringlərnə wə Uning mukəddəs bəndilərigə kəlojan wə həzirmu kəliwətkən hizmətinglər arkilik Uning nami üqün kərsətkən məhİR-muəbbəbitinglərnə untup kəlidiojan adalətsizlərdin əməs. 11 Əmma silərnin ümidinglərnin toluq jəzm-hatirjəmlək bilən boluxi üqün, hərbiinglərnin ahirəiqə xundak oəyrət kəlixingləroja intizərmiz; 12 xundaklə əzəmlilərdin bolmay, bəki etiqad wə səwrəqanlik arkilik Hudaning wədlirigə warislik kəlojanlarnə ilgə kəlidiojanlərdin boləqsilə. 13 Qünki Huda İbrahimoja wədə kəlojanda, Əzidin üstün turidiojan həqkim bolmojoaqkə, Əzi bilən kəşəm kəlip: 14 «Səngə qoqum bəht əta kəlimən, seni qoqum kəpəytip bərimən» — dēdi. 15 Xuning bilən, [İbrahīm] uzun wəqit səwr-təqət bilən kütüp, Hudaning wədisigə erixti. 16 Qünki insanlər əzlrədidin üstün turidiojan birini tiləja elip kəşəm kəlidu; ulərnin ərisidə kəşəm ispat-təstik həsəblinip, hər hil talax-tərtixləroja hatimə bəridu. 17 Xuningdək Huda, Əz wədisigə warislik kəlojanləroja Əz nixən-məksitining əzgərməydojanlikini təhimu oqukrəq bildürüz üqün, kəşəm kəlip wədə bərdi. 18 Xuning bilən kət'iy əzgərməs ikki ix arkilik, kəz əldimizdə qoyulojan ümidni qing tutux üqün [həlakəttin] əzimizni qəqurup uni bəxpanəh kəlojan bizlər küqlük riəbət-ilhaməja erixələymiz (bu ikki ixtə Hudaning yəlojan eytixi kət'iy mumkin əməs, əlwəttə). 19 Bu ümid jəniməjoja qing bəəqlənojan kəmə lənggirdək xübhəsisiz həm mətəhəqəm bolup, [ərtixki] ibadəthanəning [iqki] pərdisidən etüp bizni xu yərgə tutaxturidu. 20 U yərgə biz üqün yol eqip mənəqəjuqi əysə bizdin əwwəl kirgən bolup, Məlkizədəkning kəhənilik tüzümi tərtipidə mənəgğütlük təyənələnən Bəx Kəhən boldi. (aion g165)

7 Qünki bu Məlkizədək Səlem xəhİRining pədxəhə, xundaklə Əng Aliy Boləquqi Hudaning kəhəni bolup,

İbrahīm pədxəhənlərnə yəngip jəngdin qəytqənda, uning əldioja qikkən wə uningəja bəht tiləgənidi. 2 İbrahīm bolsa erixkən bərlək [oljəsining] əndin bir ülüxinə uningəja atiojanidi. [Məlkizədək dēgən isimning] birinqi mənisi «həkkəniyətkə pədxəhə» dēgənliktur; uning yənə bir nami «Səlemning pədxəhə» bolup, buning mənisi «əmənlək pədxəhə» dēgənliktur; 3 uning atisi yək, anisi yək, nəsəbnəmisisi yək, künlirining bəxlinixi wə həyatining ahirəixixi yətkur, bəki u Hudaning Ooqləja əlxəx kəlinip, mənəgğütlük kəhən bolup turidu. 4 Əmđi qarənglər, bə Məlkizədək nēmidēgən uləq ədəm-hə! Hətta əta-bəwəllirəmizning qəngi İbrahīmmu oljəsining əndin birini uningəja atiojan. 5 Dərwəkə Lawiyning əwladliridin kəhənlikni zimmisigə əlojanlar Təwrat kənanuni boyiqə həkətin, yəni öz kərinədxliridin İbrahīmning puxtədin boləjinoja qəriməy tapqinining əndin bir ülüxinə yəjəxi əmr kəlojan. 6 Ləkin bulərnin kəbilə-urukədin bolmojan Məlkizədək bolsa İbrahīmđin «əndin bir ülüxi»ni qəbul kəlojan əndin Hudaning wədlirigə igə boləquqi İbrahimoja bəht tiləgən. 7 Xübhəsisizki, bəht tiləgüqi bəhtkə erixkūqidin üstündur. 8 Bu yərdiki «əndin bir ülüxi»ni qəbul kəlojuqlər əldiojan ədəmlərdindur; u yərdiki «əndin bir ülüxi»ni qəbul kəlojuqi toorisdə [mukəddəs yazmılərdə] «U həyat yaxiojuqi» dəp guwəhlik bərilgəndur. 9 Hətta mundak dēyixkə boliduki, əndin bir ülüxni əldiojan Lawiyə [əjdədi] İbrahīm arkilik [Məlkizədəkkə] əndin bir ülüxinə bərgən. 10 Qünki Məlkizədək İbrahīmni kərxə əlojanda, Lawiyəni [kəlgüsidiki] puxti bolux süpitidə] yənilə İbrahīmning tənədə idi, dəp həsəbləxkə bolidu. 11 Əmđi Lawiy kəbiləsining kəhənlik tüzümi arkilik mukəmməl həkkəniyətkə kələyədojan bolsa (qünki xu tüzümgə əsaslinip Təwrat kənanuni İsrail həkəligə qüxürülgənidi), kəyinki wəqitlərdə Hərunning kəhənlik tüzümi boyiqə əməs, bəki Məlkizədəkning kəhənlik tüzümi boyiqə bəxkə bir kəhənnin qikixining nēmə həjəti bolətti? 12 Əmđi kəhənlik tüzümi əzgərtilgən bolsa, uningəja [munəsiwətlək] kənan-tüzümmu əzgərtiləxkə toorə kəlidu. 13 Qünki bu eytiləwətkən səzlər kəritəlojan zət bolsa bəxkə bir kəbilədin bolup, bu kəbilədin həkəkim kurbəngəhətkə hizməttə bolup bəkməjojan. 14 Qünki Rəbbimizning Yəhəda kəbiləsining qikkənlikni enik; Musa bu kəbilə toorisdə kəhənliklə mənəsiwətlək həkəbir nərsə demigənidi. 15 Əmđi Məlkizədəktək bəxkə bir kəhən qikkən bolup, bu əzgirix mənulərdin təhimu rəxən bolidu; 16 uning [kəhənliklə] təyənlinixi ət igilirigə bəəqlik əmr bilən əməs, bəki pütməs-tügiməs həyatning kudritədin boləqndur. 17 Qünki bu həkətkə [mukəddəs yazmılərdə]: «Sən əbədil'əbədgiqə Məlkizədəkning tipidiki bir kəhəndürsən» dəp guwəhlik bərilgən. (aion g165) 18 Qünki əldin kəp əmr-tüzüm əjizlikni wə ünümsizlikni tūpəyilədin küqidin qəldurulojan 19 (— qünki Təwrat kənanuni həkə ixtə kəmələtkə yətküzəlmidi). Uning ərnəjoja bizni Hudaəja yəkinəlxuridiojan, uningdin əwzəl ümid elip kəlinidi. 21 Uning üstigə, bu ix [Hudaning] kəsimi bilən kəpələtkə igə bolmay qəlmidi (ilgiri etkən kəhənlər [Hudaning] kəsimisiz kəhən boləjanidi; ləkin, əysə bolsa Əzigə: — «Pərwərdigər xundak kəşəm iqtə, həm hərgiz buningdin yənməydu: — «Sən əbədil'əbədgiqə kəhəndürsən»» Dēgüqin qəsimi bilən kəhən boldi).

(aiōn g165) **22** Əmđi Əysa xundak uluoq ix bilən əwzəl bir əhdining kepili kılındı. **23** Yənə kelip, ilgiri ötkən kaħinlar kəp boluxi kerək idi; qūnki ularning [ħarbir] elūm tūpəylidin wəziƣisini dawamlaxturlamay kaħolan. **24** Lekin [Əysa] mənggūgə turoƣaqqa, Uning kaħinliƣi ħərgiz əzgərtilməstür. **(aiōn g165)** **25** Xu səwəbtin, U Əzi arƣılık Hudaning aldioƣa kəlgənlərni üzül-kesil kutkuzuxka ħədir; qūnki U ular üqün Hudaƣa murajjət kılıxka mənggü ħayattur. **26** Muxundak bir bax kaħin dəl bizning ħajitimizdin qikiđioƣan — mukəddəs, əyibsiz, oƣbarsiz, gunaħkarlardan neri kılınoƣan, ərxlərdin yukiri elip kəturilgən kaħindir. **27** U axu bax kaħinlardək ħər küni aldi bilən əz gunaħlıri üqün, andin ħəlkning gunaħlıri üqün qurbanlık sunuxka moħtəj əməs. Qūnki U Əzini qurbanlık süpitidə sunoƣanda, ħəmməylən üqün buni bir yolıla ada kıldı. **28** Qūnki Təwrat ƣanuni əjiz bəndə boloƣan insanlarnı bax kaħin kılıp təyinləydu, lekin Təwrat ƣanunidin keyin kəlgən Hudaning ƣəsəm-kalami mənggūgə kamalətkə yətküzilgən Ooƣulni bax kaħin kılıp təyinliđi. **(aiōn g165)**

8 Eytƣanlirimizning bax nuƣtisi xuki: Ərxteki uluoq Boluoƣuning təhtining ong tərpidə olturoƣan xundak bir Bax Kaħinimiz bar. **2** U mukəddəs jaylarda, xundakla insan əməs, bəlki Pərwərdigar tikkan ħəkiƣy ibadət qedirining ħəmmisidə kaħinliƣi ħizmitini kılıuƣidur. **3** ħarbir bax kaħin ħədiyə ħəm qurbanlıklar sunux üqün təyinlinidu. Xuning üqün, [bizning bu bax kaħinimizningmu] birər sunidioƣini bolux kerək idi. **4** Dərwəƣə əgər U yər yüzidə bolsidi, ħərgiz kaħin bolmaytti; qūnki bu yərdə Təwrat ƣanun-tüzümi boyıqə ħədiyə sunidioƣan kaħinlar alliburunla bardur. **5** (bu [kaħinlar] ħizmət kılıđioƣan [ibadət qediri] pəƣətlə ərxteki ixlarning kəqürülmisi wə kəlunggisidur. Musa dəl bu ibadət qedirini ƣuruxka baxlıoƣanda, Hudaning wəħsiy uninoƣa kelip: «Eħtiyat kılıoƣinki, bularning ħəmmisini sanga taoƣda kərsitilgən ərnək boyıqə yasioƣin» dəp aƣaħlanduroƣan). **6** Lekin ħəzir U ([kona əhdigə ait] wədilərdin əwzəl wədilər üstigə bekitilgəq) teħimu yahxi bir əhdining wasitiƣisi boluoƣaqqa, Uningoƣa berilgən kaħinliƣi ħizmiti baxka kaħinlarningkindin xunqə əwzəl turidu. **7** Əgər xu dəsəpki əhdə kəm-kütisiz bolsa idi, keyinkisi üqün orun izdəxning ħəqƣandak ħajiti bolmioƣan bolatti. **8** Lekin, Huda kona əhdini yətərsiz dəp ƣarap, [Israilləroƣa] mundaƣ dəgən: — «Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəməti wə Yəhuda jəməti üqün yengi bir əhdini əməlgə axurimən. **9** Bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə ohximaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini ƣolidin tutup Misirdin kutƣuzup yətəkliginimdə ular bilən tüzgənədim; qūnki ular Mən bilən tüzüxkən əhdəmdə turmidi, mən uların nəzirimni yətəkidim, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qūnki xu künlərdin keyin, Mening Israil jəməti bilən tüzidioƣan əhdəm mana xuki: — «Mən Əz təwrat-ƣanunlirimni ularning zəħin-əkligə salimən, ħəmdə ularning kəlbəgimu pütimən; Mən ularning Hudası bolimən, ularnu Mening ħəlkim bolidu. **11** Xundin baxlap ħəqkim əz yurtđixioƣa, yaki əz ƣerindixioƣa: — «Pərwərdigarnı tonuoƣin» dəp əgitiƣining ħajiti ƣalmaydu; qūnki ularning ħəmmisi, əng kikiƣidin qongioƣiqə Məni bilip boloƣan bolidu; **12**

qūnki mən ularning kəbiħliklirigə rəħim ƣilimən ħəmdə ularning gunaħlıri wə itaətsizlikirini mənggūgə esimdin qikiřiwetimən». **13** Əmđi Hudaning bu əhdini «yengi» dəyixi burunƣisini «kona» dəgənlikidur; əmđi waƣti ötkən, konirioƣan ix bolsa uzun ətməy yəkilidu.

9 Birinƣi əhdidə munasiwətlik ibadət bəlgilimiliri wə yər yüzigə təwə boluoƣan bir mukəddəs ibadət jayi bar idi. **2** Buningoƣa bir ibadət qediri tikilgənidi; buning mukəddəs jay dəp ataloƣan birinƣi bəlümidə ƣiraoƣdan, xirə ħəm xirə üstidə rətləngən nanlar bolatti. **3** Uning ikkinƣi, [yəni iƣki] pərdisining kəynidə əng mukəddəs jay dəp ataloƣan yənə bir qedir bəlümi bar idi. **4** Xu yərgə təwə boluoƣan altun huxbuƣƣağ wə pütinləy altun bilən ƣaplanoƣan əhdə sanduƣı bar idi. Sandukning iƣidə altundin yasaluoƣan, manna selinoƣan komzək, ħarunning biħ sürgən ħəsi wə iki əhdə [tax] təhtisi bar idi. **5** [Sanduk] üstidiki «kafarət təhti»ning üstigə xan-xərpəlik «kerub»lar ornitiloƣan bolup, ƣanatlıri bilən uni yepir turatti. Əmđi bular toşruƣluk təpsiliy tohtilixning ħəzir waƣti əməs. **6** Bu nərsilər mana xundak orunlaxturuƣandın keyinla, kaħinlar qedirning birinƣi bəlümigə ([yəni «mukəddəs jay»oƣa]) ħərdəim kirip, ibadət ħizmitini kılıdu. **7** Birək, «əng mukəddəs jay» dəp ataloƣan] ikkinƣi bəlümigə pəƣət bax kaħin yilda bir ketimla kiridu. Kaħin u yərgə əz gunaħlıri wə ħəlkning nadanliƣtın ötküzgən gunaħlıri üqün ataloƣan [qurbanlık] ƣenini almay kirməydu. **8** Bu ixlər arƣılık Mukəddəs Roh xuni kərsitip bərmətkiki, bu birinƣi ibadət qediridiki tüzüm inawətlik bolup tursıla, əng mukəddəs jayoƣa baridioƣan yol yənıla eqilmaydu. **9** Mana bular rəsimdək ħəzirki zamanni roxanləxtüridioƣan bir hil obraz, halas. Buningdin xuni kəruwəlixka boliduki, bu qedirə sunulidioƣan ħədiyə wə qurbanlıklar ibadət kılıuƣunı wiđdanıla pak-kamil kılalmaydu. **10** Ular pəƣət yemək-iqməklə wə boyını suoƣa selinxning tülük rəsmiyətlirigə baolıƣ bolup, [ƣanun-tüzüm] tüzütüləx waƣti kəlgüƣilik küqkə igə ƣilinoƣan, insanlarning ətlirigilə baolıƣ boluoƣan bəlgilimə-nizamlardur. **11** Lekin Məsiħ bolsa kəlgüsidiki karamət yahxi ixlarnı elip baroƣuƣı bax kaħin bolup, adəm ƣoli bilən yasalımioƣan, bu dunyayoƣa mansup bolmioƣan, teħimu uluoq wə teħimu mukəmməl ibadət qedirioƣa kirdi; **12** əqkə yaki mozaylarning [qurbanlık] ƣenini əməs, bəlki Əzining [qurbanlık] ƣeni arƣılık U (Əzila mənggütlük ħərlük-nijatni igiləgən bolup) bir yolıla mənggügə əng mukəddəs jayoƣa kirdi. **(aiōnios g166)** **13** [Kona əhdə dəwridə] əqkə wə buƣılarning ƣeni ħəm inəƣning külliri napak boluoƣanlarning üstigə sepilsə, ularni ət jəħətidin tazılap pak ƣiloƣan yərdə, **14** undaƣta, mənggütlük Roh arƣılık əzini oƣbarsiz qurbanlık süpitidə Hudaƣoƣa atioƣan Məsiħning ƣeni wiđdanıglarnı əlük ixlərdin pak ƣilip, bizni mənggü ħəyat Hudaƣoƣa ibadət kılıxka teħimu yətəkliməmdü?! **(aiōnios g166)** **15** Xuning üqün u yengi əhdining wasitiƣisidur. Buning bilən (insanlarning awwalƣı əhdə astida sadır ƣiloƣan itaətsizlikiri üqün azadlık bədili süpitidə xundak bir elüm boluoƣanikən) Huda təripidin ƣəƣiriləoƣanlar wədə ƣilinoƣan mənggütlük mirasƣa erixələydu. **(aiōnios g166)** **16** Əgər wəsiyət ƣaldurulsə, wəsiyət ƣalduruoƣuƣining əlüxi təstıƣlanuoƣuqə, wəsiyət küqkə igə bolmaydu. **17** Qūnki wəsiyət pəƣət

elümdin keyin küqkə igə bolıdu. Wəsiyət qalduroquçı hayatla bolsa, wəsiyitining heqqandak küqi bolmaydu. **18** Xuningoqa ohxax, dəsələpki əhdimu kan ekitilöandıla, andin küqkə igə bolöjan. **19** Qünki Musa Təwrat kanuni boyiqə hər bir əmrini pütün halkkə ukturojandin keyin, mozay wə eqkilərnıng suqə arilaxturulojan kenini kızil yung yipta baolanojan zofa bilən kanun dasturioja wə pütün halkkə sepip, ularöja: **20** «Mana, bu Huda silərnıng əməl kılıxınglaröja əmr kılojan əhdıning kenıdu» — dedi. **21** U yənə ohxax yolda ibadət qedırıöja wə qedırdıki ibadətka munasiwətlik pütkül saymanlarning üstıgə kan səpti. **22** Dərwəqə, Təwrat kanuni boyiqə həmmə nərsə degıdükə kan bilən paklinıdu; [kurbanlik] kenı tekülmıgıöja, gunahlar kaqürım kılinmaydu. **23** Hox, ərtıxıgə təklıd kılip yasalojan bu buyumlar muxundak [kurbanliklar] bilən paklinıxi kerək idi. Bırək ərtıxıki nərsılərnıng özi buların esil kurbanliklar bilən paklinıxi kerək. **24** Qünki Masih ərtıxıki həkıkıy ibadət jayıöja təklıd kılınojan, adam kılı bilən yasalojan mukəddəs jayıöja əməs, bəlki Hudaning huzurıda bızgə wəkillik kılip hazır bolux üqün ərxnıng əzıgə kirıp boldı. **25** [Yər yüzıdiki] bax kašnıng yılmuyıl əz kenini əməs, bəlki [kurbanliklarning] kenini elıp, əng mukəddəs jayıöja kayta-kayta kirıp turöjınidək, u kurbanlik süpitıde özını kayta-kayta atax üqün kirgını yok. **26** Əgər xundak kılıxıng zərürıyıtı bolöjan bolsa, dunya apırıde bolöjandin berı Uning kayta-kayta azab qekıxıgə toojra kələttı. Lekin U mana zamanlarning ahırıda gunahını yok kılix üqün, bir yolıla özını kurban kılixka otturıöja qıktı. (aiñn g165) **27** Həmmə adəmnıng bir ketım əlüxi wə əlgəndin keyin sorakka tartılıxi bekitilgəngə ohxax, **28** Məsihmə nurojun kixılərnıng gunahlırını Əz üstıgə elix üqün birlə ketım kurbanlik süpitıde sunulojandin keyin, Əzını təlpüntıp kütənlərgə gunahını yok kılojan halda nijat kəltürıxkə ikkinqi ketım axkarə bolıdu.

10 Təwrat kanuni kəlgüsıde elıp kelınıdıöjan güzəl ixlarning əz əynını əməs, bəlki ularning kəlgəngısınıla sürətləp bərgəqkə, u tələp kılınojan, yılmuyıl sunulup keliwatkan ohxax kurbanliklar arkilik [Hudaöja] yekınlaxmakqı bolöjanlarnı hərgızmu mukəmməl kılalımaydu. **2** Bolmısa, muxu kurbanliklarning sunuluxı ahırlıxattı, qünki ibadət kılojuqılar pak kılinıp, wıjdani yənə əz gunahlırı tıpəylıdin azablanımayttı. **3** Halbukı, muxu kurbanliklar yılmuyıl əz gunahlırını əzlırıgə əslıtıp turıdu. **4** Qünki buka wə eqkilərnıng kenı gunahlarıni hərgız elıp taxlıyalımaydu. **5** Xuning üqün, U dunyaöja kəlgəndə mundak degen: — «Nə kurbanlik, nə atıöjan axlık hədıyəlırı bolsa Sening tələp-arzuyung əməs, Bırək Sən Mən üqün bir tən təyyarlap bərdıng; **6** Nə köydürmə kurbanliklar, nə gunah kurbanlikıdınmu səyünmıdıng; **7** Xunga jawab bərdımkı — «Mana Mən kəldım! — Kanun dasturıngda Mən toojurluk pütülgəndək — I Huda, ıradəngni əməlgə axurux üqün kəldım». **8** U yukırıda: «Nə kurbanlik, nə axlık hədıyəlırı, nə köydürmə kurbanliklar, nə gunah kurbanlikıdınmu səyünmıdıng» (bu kurbanliklar Təwrat kanunıning təlıpı boyiqə sunuluxı kerək idi) değınıdin keyin **9** yənə: «Sening ıradəngni əməlgə axurux üqün kəldım» degen. Demək,

[Huda] keyınksını küqkə igə kılix üqün, aldınksını əməldin kəldırıdu. **10** Hudaning bu ıradısı boyiqə Əysa Məsihıng tenıng bir yoluıla kurban kılınıxi arkilik bızgə gunahın paklinıp, [Hudaöja] atalduq. **11** Hər kašnıni hər künü ibadət hizmitıde turıdu, xundakla gunahlarıni hərgız sakıt kılalımaydıöjan ohxax hıldiki kurbanliklarıni [Hudaöja] kayta-kayta sunıdu. **12** Bırək, bu [kašnıni] bolsa gunahlar üqün birlə ketimlik mənggü inawətlik bir kurbanlıknı sunöjandin keyin, Hudaning ong yenıde olturdı; **13** U xu yərdə «dükəmnılrı Əz ayıöji astıda təhtıpər kılınojuqə» kütıdu. **14** U muxu birlə kurbanlik bilən Hudaöja atıp pak-mukəddəs kılınojanlarnı mənggügə mukəmməl kıldı. **15** [Mukəddəs yazmılarda] [pütülgəndək], Mukəddəs Rohmu bu həktə bızgə guwahlık berıdu. Qünki U awwal: — **16** «U künlərdin keyin, Mening ular bilən tüzıdıöjan əhdəmə mana xukı, dəydu Pərwərdıgar; Mən Əz təwrat-kanunlırımını ularnıng zəhn-əklıgımu salımən, Həmdə ularnıng kəlbıgımu pütımən» değəndin keyin, U yənə: — **17** «Ularınıng gunahlırı wə itaətsizlıkırını mənggügə esımdin qıkırıwetımən» — degen. **18** Əmdı xu yolda gunahlar kaqürım kılınojanıkan, gunahlar üqün kurbanlik kılxıngnıng həjıtımu kəlmaydu. **19** Xuning üqün, əy kerındaxlar, Əysanınıng kenı arkilik əng mukəddəs jayıöja kirıxkə jür'ətlik bolup, **20** (U bızgə eqıp bərgən, ibadəthanıning pərdısıdin (yənı, Uning ət-tenıdin) ətıdıöjan xu yıpıyeni, hayatlık yolu bilən) **21** xundakla Hudaning alısını baxkurıdıöjan bıznıng ulöj kašnınimız bolöjanlıkı bilən, **22** dıllırımız wıjandıki bulöjunuxlardın sepılıx bilən paklanöjan wə bədnınimız sap su bilən yuyulojandək tazılanöjan halda etıqadnıng toluk jəzm-hatırjəmlıki wə səmımiy kəlb bilən Hudaöja yekınlıxaylı! **23** Əmdı etırap kılojan ümıdımızde təwrənməy qıng turaylı (qünki wəda Bərgüqi bolsa səzıde turöjuqıdu) **24** wə mehr-muhəbbət kərsıtıx wə güzəl ix kılixka birl-bırımızni kəndək kəzöjəx wə rıöjətləndürıxını oylaylı. **25** Bəzilər adət kılıwalöjandək, jamaəttə jam boluxıtın bax tartımaylı, bəlki birl-bırımızni jekıləp-ıllıhamlandıraylı; bolupmu xu künıng yekınlaxkanlıkını baykıöjıninglarda, tehimu xundak kılaylı. **26** Həkıkəttıni tonuxka nesıp bolöjandin keyin, yənıla kəstən gunah etküzıwərsək, u qaöjda gunahlar üqün sunulıdıöjan baxka bir kurbanlik bolmas, **27** bəlki bızgə kalıdıöjını pəkət sorak, xundakla Huda bilən karxılıxıdıöjanlarnı yəp tıgıtıxkə təyyar turıdıöjan yalkunluk otını qorkunq ıqıde kütıtxla, halas. **28** Əmdı Mısaöja qükürılögan Təwrat kanunını kəzgə ılmıöjan hərəkəndək kixı ikki yaki üq gunahqınını ispatı bolsa, kəngqılık kılinımayla öltürıləttı. **29** Undakta, birl kixı Hudaning Oqlını dəpsəndə kılsa, Hudaning əhdısınıng kenıöja, yənı özını pak kılojan qanoja napak dəp qarısı, xəpkət kılojuqi Rohnı haqarət kılsa, buningdin tehimu eqır jazaöja layık hesablınu, dəp oylımamsılər? **30** Qünki [Təwrat] «İntıkam Menıngıdu, kixınıng kılmıxlırını əz bexıöja özüm yandurımən, dəydu Pərwərdıgar» wə «Pərwərdıgar Əz həlkını sorakka tartıdu» değıqını bilımız. **31** Mənggü hayat Hudaning kollırıöja qüküp jazalınıx nəkəder dəhşətlik ix-hə! **32** Əmdı sılər yorutuluxıtın keyin, azab-əkubətlik, kattık kürəxlərgə bərdaxlık bərgən axu burunkı künlərıni

esinglarda tutunglar. **33** Bəzi vaqıtlarda rəsa kılinip həkərətəlx wə harlinixlarəja uqridinglar wə bəzi waqıtlarda muxundək muamililərgə uqriojanlarəja dərddax boldunglar. **34** Qünki silər həl məhbüslarning dərđigə ortək boldunglar həm mal-mülkünglar bulanojandimu, kəlgüsədə tehimu esil həm yoqap kətməydojan bəkiyə təəllükətkə igə bolidojanlikinglarni bilgəqə, huxallik bilən bu ixni həbül kıldinglar. **35** Xuning üqün, jasaritinglarni yoqatmanglar, uningdin intayin zor in'am bolidu. **36** Qünki Hudaning iradisigə əməl kılip, Uning wədə kılojinoja muyəssər bolux üqün, səwr-qıdam kılixinglarəja toqra kelidu. **37** Qünki [muqəddəs yazmilarda] [Huda] mundək degən: — «Pəkət azoqədə waqıttin keyinla», «Kəlgüqi dərwekə yetip kelidu, U keqikməydu. **38** Bırək həkkanıy boləjuqi etiəkad bilən yaxaydu; Lekin u kəynigə qekinsə, Jenim uningdin səyünməydu». **39** Həlbəki, biz bolsək kəynigə qekinip həlak bolidojanlardan iməs, bəki etiəkad bilən əz jenimizni igiləjonlərdindurmiz.

11 Etiəkad bolsa ümid kılojan ixlarning realliktki ipadisi wə kərünməydojan xay'ilərnin dəlılıdur. **2** Qünki burunkı mətiwərlirimiz kədimdə mana xu etiəkad bilən [Hudadin kəlgən] yahxi guwahlikni alojan. **3** Biz etiəkad arkilik kainatning Hudaning səz-kalami bilən ornitolojanlikini, xundəkla biz kərüwatqan məwjudatlarınin kərgi bolidojan xay'ilərdin qıkkən əməslikini qüxinələymiz. (aiön g165) **4** Etiəkadi boləjaqqa Həbil Kəbilningkidinmu əwzəl bir kurbanlikni Hudaəja atiojan; etiəkadi boləjaqqa Huda uning atiojanlırini təripləp, uningoja həkkanıy dəp guwahlik bərdi. Gərqə elgən bolsimu, etiəkadi bilən u yanila bizgə gəp kılməktə. **5** Etiəkadi boləjaqqa, Hənoh əlümni kərməyła [ərxək] kətürüldi; Huda uni kətürüp elip kətkəqə, u yər yüzidə həq tepilmidi. Səwəbi u elip kətılıxtin ilgiri, Hudani hürsən kılojan adəm dəp təripləngənidi. **6** Əmdilikte etiəkad bolmay turup, Etiəkad bilən u yanila bizgə gəp kılməktə. **7** Etiəkadi boləjaqqa, Huda təripidin aghəlandıruləqanda, ihlasmənlək qərkunqi bilən ailisidikilərnə kutqüzux üqün yoəjan bir kəmə yasidi; həmdə etiəkadi arkilik xundək kılip pütkül dunyadikilərnin gunəhliri üstidin həküm qıqardi, xundəkla etiəkadtin boləjan həkkanıylikə mirashor boldi. **8** Etiəkadi boləjaqqa, Huda İbrahımnı uningoja miras süpitidə bərməkqi boləjan zeminəja berixkə qəkirojanəja, u itaət kıldi; u kəyərgə baridojanlikini bilməy turup yoloja qıkti. **9** Etiəkadi boləjaqqa u wədə kılinəjan zemində, huddi yaqə yurtta turojandək musapir bolup qedirlarni məkən kılip yaxidi. Hudaning uningoja kılojan wədisining ortək mirashorlırini boləjan İshək wə Yəkuplərnı uning bilən birgə xuningəja ohxax yaxidi. **10** İbrahımnın xundək kılixidiki səwəb, u ulliri mustəhkək boləjan xəhərnı kütəkəndi; xəhərnın layihiligüqi həm kurojuqisi Huda Əzıdu. **11** Etiəkadi boləjaqqa Sarəh gərqə yaxınip qəlojan, tuəjut yexidin ətkən bolsimu, həmilidar bolux iktidarioja igə boldi; qünki u wədə kılojan Hudani ixənqlik dəp qəraytti. **12** Buning bilən birlə adəmdin, yəni elgən adəmdək bolup

qəlojan bir adəmdin əsməndiki yultuzlərdək kəp, dengiz səhıldiki kumdək sansız əwladlar bərlükə kəldi. **13** Bu kixilərnin həmmisi Hudaning wədə kılojanlırioja muyəssər bolmay turupla etiəkadi boləjan həlda ələmdin ətti. Bırək ular həyat waqtında bularning kəlgüsədə əməlgə axurulidojanlikini yırəktin kərtip, kuqək eqip hürsənlək bilən kütəkən wə əzlırini yər yüzidə musapir wə yoloju dəp əxkarə eytkənidi. **14** Bu bundək səzəlrni kılojan kixilərnin bir wətonni təxna bolup izdəwatkanlikini enik ipadiləydu. **15** Dərwekə, ular əz yurtını səəjinojan bolsa, qaytıp ketix pürsiti qıkkən bolatti. **16** Lekin ular uningdinmu əwzəl, yəni ərtxiti bir məkənni təlpünüp izdiməktə. Xuning üqün, Hudaning əzlırining Hudasi dəp atilixidin nomus kılməydu; qünki mana, U ular üqün bir xəhər həziriojan. **17** İbrahım Huda təripidin sinaləjində, etiəkadi boləjaqqa oqlı İshəkni kurbanlık süpitidə Hudaəja atidi; gərqə u Hudaning wədilərinı, jümlidin «Səning nəmingni dawəmləxturidojan nəslin bolsa İshəktin kelip qıkkədi» deginini tapxuruwaləjan bolsimu, u yanila bərdinbir oqlını kurban kılixkə təyyar turdi. **19** Qünki u hətta İshək elgən təkdirdimu, Hudaning uni tirildürüxkə qədər ikənlikigə ixəndi. Mundəkqə eytkənda, İshəkni əlümidin tirildürüləgəndək qayttidin tapxuruwalıdi. **20** Etiəkadi boləjaqqa, İshək oşulliri Yəkup bilən əsəwnin kəlgüsü ixlırioja həyrlik tiləp dua kıldi. **21** Etiəkadi boləjaqqa, Yəkup ələmdin ətux əldidə Yüsüpün ikki oşlıning hərbiri üqün həyrlik dua kılip, həsiojaəja tayinip turup Hudaəja səjdə kıldi. **22** Etiəkadi boləjaqqa, Yüsüp səkrətkə quxüp kəlojənda, bəni İsrailning Misirdin qıkip ketidojanlikini tiləja əldi həmdə əzining ustihənliri toqrulukmu əmr kıldi. **23** Etiəkadi boləjaqqa, Musa tuəjuləqanda, uning atənisini uni üq ay yoxurdi; qünki ular Musaning yekimlik bir bala ikənlikini kərdi, padixəhning pərməndinmu kərkəmdi. **24** Etiəkadi boləjaqqa, Musa qəng bolup uluə zat boləjəndin keyin, «Pirəwnin gəzining oqlı» degən atəktə turıwerixni rət kılip, **25** gunəh iqidiki ləzzətlərdin waqıtlık bəhrimən boluxning ornioja, Hudaning həlki bilən billə azab qekixni əwzəl kərdi. **26** U Məsihkə kəritiojan həkərətəkə uqraxni Misirning həzinsidiki bəylıklərioja igə boluxtinmu əwzəl bildi. Qünki kəzlırini [ərtxiti] in'əmoja tikiwatətti. **27** Etiəkadi boləjaqqa, u padixəhning əzəpidinmu kərkəy Misirdin qıkip kətti. [Jəpə-muxəkkətkə] qıdididi, qünki Kəzğə Kərünmigüqi uning kəzığə kərünüp turojəndək idi. **28** Etiəkadi boləjaqqa, u «tunjı oşlıning jənni alojuqi» [pərixtnin] [İsrailərioja] təgməsliki üqün [tunjı] «ətəp ketix» həytni kətüzüp, xuningəja mənəsiwətlik kənni [buyruləjini boyiqə] səpib-sürkidi. **29** Etiəkadi boləjaqqa, [İsrailar] Kızıl dengizdin huddi kuruklukta mangojəndək mənəp ətti. Bırək [ularni kooşlap kəlgən] Misirliklər ətməkqi boləjənda suəja oşərk boldi. **30** Etiəkadi boləjaqqa, həlk yəttə kün Yeriho xəhərinin səpilini ayələjəndin keyin səpil ərtüldi. **31** Etiəkadi boləjaqqa, pəhixə ayal Rəhəb İsrail qarlıojuqilərinı dostlarqə kütüwaləjaqqa, itətsizlər [boləjan əz xəhridikilər] bilən birləktə həlak bolmıdi. **32** Mən yənə nemiəkə səzlər əlturay? Gideon, Barək, Ximxon, Yəftəh, Dawut, Samuil wə qəlojan bəxkə pəyojəmbərlər toqrısida eytp kəlsəm waqıt yətməydu. **33** Ular etiəkadi bilən əllərnin üstidin

oqalib keldi, adalet yürgüzdü, [Huda] wədə kılolanlaroq erixti, xirlarning aozilirini etip koydi, **34** dāhxətlik otning yalkunini eqirdi, kılıqning tıojidin keqıp kutuldi, ajizliktin küqaydı, jənglərdə baturluk kərsətti, yat əllərnin qoxunlirini teri-pirəng kıldı. **35** [Etikadi boloaqqa], ayallar elgən uruk-tuoqanlirini elümdin tirildürgüzüp qayturuwaldi; biraq baxkılar kəlgüsida tehimu yaxni halda elümdin tiriləyli dəp, kutulux yolini rət kılıp kıyınılıxka bərdaxlık bərdi. **36** Yənə bəzilər sinilip har-məshirilərgə uqrap kəmqulandı, bəzilər hətta kixənilinip zindanoqa taxlandı; **37** ular qalma-kesək kılıp eltürüldi, hərə bilən hərəlinip parqılandı, sinaklarını bexidin etküzdü, kılıqlinip eltürüldi; ular koy-eqə terilirini yepinqa kılolan halda sarsan bolup yürdi, namratlıqta yaxidi, kıyın-kıstakka uqrıdı, horlandı **38** (ular bu dunyoqa zayə kətkənidü), qəllərdə, taoqlarda, əngkürlərdə wə gəmilərdə sərgərdan bolup yürdi. **39** Bularning həmmisi etikadi bilən Hudaning Əz guwahı bilən tərıpləngən bolsimu, Hudaning wədə kılöjinoqa əyni boyiqə erixkini yok, **40** əmdilikdə Huda bizlər üqün tehimu əwzəl bir nıxan-məksətni bekitkan bolup, ular bızsiz kamalətkə yətküzülməydu.

12 əmdi ətirapimizda guwahqılar xunqə qong buluttək bizni oruwaloqqa, hərhil eoqır yüik həm bizgə asanla qırmixiwəlidioqan gunahni qerüp taxlap, aldımizoga koyuloqan yügürux yolini qıdamlik bilən besip yügürəyli; buningda kəzimizni etikadimizning Yol Baxlıoquqisi wə Takamullaxturoquqisi boləqan əysəoqa tikəyli. U Əzini kütkən huxallıq üqün kresttikı azabka bərdaxlık bərdi həm uningda boləqan həkəratkə pisənt kilmidi. Xuning bilən U Hudaning təhtining ong tərıpidə olturoquzuldi. **3** Kənglünlərnin hərıp sowup kətməsliki üqün, gunahkarlarınin xunqə kattik horlaxlırioqa bərdaxlık bərgüqini kəngül koyup oylanglar. **4** Gunahka qarxi kürəxlərdə tehi qan akkuzux dərıjisigə berip yətmidnglar. **5** Hudaning silərgə Əz pərzəntlirim dəp jekiləydiyən [mukəddəs yazmıladiki] munu səzlırini untudunglar: — «! oqlum, Pərwədigarnin tərbiyisigə səl qarima, Əyiblənginingdə kənglün sowup kətmisun, **6** Qünki Pərwədigar səyginigə tərbiyə beridu, Mening oqlum dəp qobul kıləqanlarınin həmmisini dərırləydu». **7** Azab qəkkininglarni Hudaning tərbiyisi dəp bilip, uningə bərdaxlık beringlar. Qünki silərnin tərbiyə elixinglarning əzi Hudaning silərnı oqlum dəp muamilə kıləqanlıqini kərsitidu. Qansı pərzənt atisi tərıpidin tərbiyilənməydu? **8** əmdi [Hudaning] tərbiyilixidə hər bir pərzəntning əz ülüxi bar; lekin bu ix silərdə kəm bolsə həkıkiy oqlırlırdin əməs, bəlki hərəmdin boləqan pərzənti bolup qıqısilər. **9** Uning üstigə həmmimizning əzimizgə tərbiyə bərgən ət jəhəttiki atilirimiz bar, biz ularnımu hərəmtəp kəldük. Xundək ikən, rohlarning atisoqa tehimu itaət kıləmamduq? Xundəkta həyatimiz yaxnımamdu? **10** Ət jəhəttiki atilirimiz bərhək pəkət əzi muwariq kərgən yol boyiqə azojinə wəqıt bizni tərbiyiləngən. Ləkin U bolsə bizgə paydılık bolsun dəp, pak-mukəddəslikidin muyəssər boluximiz üqün tərbiyiləydu. **11** əmdi kattik tərbiyə beriləngən wəqıtıda adəmnı hux kıləmaydu, əksiqə adəmnı qayəoqə qəmdürıdu; biraq buning bilən tüzəlgənlərgə u keyin həkkanıyılıqın qıqqan tinq-hatırjəmlıknin mewisini beridu. **12**

Xuning üqün, «Telip sanggıloqan qolunglarni, zəıplıxip kətkən tizinglarni ruslanglar» **13** wə «akşak»larınin pükülıp kalmay, bəlki xıpa tərxi üqün pütlinglarni tüz yollarda mangdurunglar. **14** Barlık kixilər bilən inək etüxkə wə pak-mukəddəs yaxaxka intilinglar; mukəddəs bolmioqan kixi hərgiz Rəbni kərləmaydu. **15** Oyoqak turunglarki, həkkin Hudaning mehir-xəpkıtidin məhrum qəlmisun; aranglarda silərgə ix tapkuzup silərnı kəydürıdiyən, xundəkta kəp adəmlərnı bolup napak boluxka səwəb bolıdiyən birər əq-adawət yiltizi ünmisun. **16** Aranglarda hək bir buzukluk kıləquci yaki əzining tunji oşulluk həkıqını bir wah tamakka setiwətkən əsawdək ihlassız kixi bolmisun. **17** Qünki silərgə məlumki, əsaw keyin [atisining] həyrlık duasini elixni oyloqan bolsimu, xundəkta uningə intilip kəz yaxlırını ekıtip yalwuroqan bolsimu, u [bu ıxlarnı ornıoq] [kəltürıdiyən] towa kılıx yolını tapalmay, rət kılındi. **18** Qünki silər qol bilən tutkılı bolıdiyən, yalkunlap ot yenip turuwatqan həmdə sürlük bulut, karəngəoluk wə kara kuyun kaplıoqan axu taoqka kəlmidinglar — **19** (u jayda kanay sadasi bilən səzlıgen əwaz yətküzıləngəndə, bularnı anglıoqanlar: «Bizgə yənə səz kılınmisun!») dəp [Huda]oqı yalwuruxtı; **20** qünki ular kılinoqan əmrni kətürəlmidi. «Egər bu taoqka hətta birər həywanınin ayıoqı təgsimu, qalma-kesək kılıp eltürılsun» [dəp tapılənoqanıdı]; **21** u kərünux xundək kərkunluk idiki, Musamı: «Bək kattik kərkup oqal-oqal tıtrəp kəttim» degənıdı. **22** — Silər bəlki Zion tərtoqı, yəni mənggü həyat Hudaning xəhıri — ərxtki Yerusalemə, tımənligən pərixtilərgə, **23** isimliri ərxte pütülgen tunji tuşuloqanlarınin həkət-mərikə huxallıkıda jəm kılinoqan jamaitigə, həmməyləninin sorəqısi Hudaə, takamullaxturoqan həkkanıy kixilərnin rohlırioqa **24** wə yəngi əhdning wasıtiqisi əysəoqa, xundəkta həm Uning sepiləngən kənoqa kəldinglar. Bu qan Həbilningkidin əwzəl səz kılıdu. **25** Bu səzni kıləquqini rət kıləmslıkıləngar üqün dikək kilinglar. Qünki yər yüzidə əzlırigə wəhıy yətküzüp əgəhənduroquqini rət kıləqanlar jazadin keqıp kutulalmıoqan yərdə, ərxte bizni əgəhənduroquqidin yüz ərüsək, həlimiz tehimu xundək bolmamdu? **26** əmdi xu qəoqda Hudaning əwazi zemınnı təwritiwətkənıdı; lekin əmdi U: «Əzım yənə bir wətim zemınnı əməs, əsmannımu təwritimən» dəp wədə kıldı. **27** «Yənə bir qətim» degən bu səz təwritilıdiyənlarınin, yəni yarıtıləqan nəsilərnin təwritilixi bilən yəkıtılıdiyənlikini, təwərkili bolmaydiyən nəsilərnin mənggü mukım bolıdiyənlikidin ibarət mənini bildürıdu. **28** Xuning üqün, təwərkili bolmaydiyən bir padıxəhlikka muyəssər bolup, mehir-xəpkətni qing tutup bu arkılik ihlasmənlık wə əymıniq-kərkunq bilən Hudani hursən kılıdiyən ibadətərnı kılaylı. **29** Qünki Hudaıymiz həmmıni yəwətküqi bir ottur.

13 Aranglarda kərındaxlık mehir-muhəbbət təhtımisun. **2** Natonux kixilərgə mehməndost boluxni untumanglar. Qünki bəzilər xu yol bilən bilməstin pərixtilərnı mehmən kıləqan. **3** Zindanoqa taxlanəqanlarnı ular bilən bılə [zındanda] zənjırləngəndək yad etinglar. Horlanəqanlarnı əzınglarmu təndə turuwatqan bəndə süpıtdə yad etip

turunglar. **4** Həmmə adəm nikaḥka hərmət kılsun, ər-hotunlarning yatidioḗan yeri daoşiz bolsun; qünki Huda buzukqilik kıloḗuqilar wə zina kıloḗuqılardin ḥesab alidu. **5** Mengix-turuxunglar pulpərəsliktin haliy bolsun, barioḗa ḗanaət kılinglar. Qünki Huda mundak degən: «Səndin əsla ayrılmaymən, Seni əsla taxlimaymən». **6** Xunga, yürəklik bilən eytalaymizki, «Pərwərdigar mening Yardəmqimdur, ḥeq ḗorḗmaymən, Kixilər meni nemə kılalisun?» **7** Silərgə Hudaning söz-kalamini yətküzgən, silərning yətkəqiliringlarni esinglarda tutunglar. Ularning mengix-turuxining mewə-nətijsigə kəngül koyup ḗarap, ularning etiḗadini ülḗə kılinglar: — **8** Əysa Məsiḗ tünügün, büḗün wə əbədil'əbədḗiqə əzgərmaydu! (aiōn g165) **9** Xuning üqün, ḗərḗil oḗəyriy təlimlər bilən ezikḗurulusup kətmənglar; qünki insanning ḗəlbi [ḗurbanlıḗka has] yeməklıklar bilən əməs, bəlki Hudaning meḗir-xəḗḗiti bilən kuwwətəndürülḗini əwzəl. Qünki bundak yeməklıklərgə berilip keliwatḗanlar ulardin ḗeqḗandak payda kərgən əməs. **10** Bizlərning xundak bir ḗurbanḗahimiz barki, ibadət qedirida ḗizməttə boləḗanlarning uningdin yeyix ḗokukḗi yoḗtur. **11** Qünki ḗunah tiləx süpitidə soyuloḗan, ḗeni bax ḗahin təripidin əng muḗəddəs jəyḗə elip kirilḗən ḗurbanlıḗ ḗaywanlarning teni bolsa ḗararḗahning sirtioḗa elip qıḗilip kəydürülətti. **12** Xunga əysamu Əz ḗeni bilən ḗəlkni paklap Hudaḗa atax üqün, xəḗər dərwazisining sirtida azab ḗekip əldi. **13** Xundak ikən, bizmu ḗararḗahning sirtioḗa qıḗip, Uning yenioḗa berip, Uningḗa ḗaritiloḗan ḗakarətkə ortak bərdaxlıḗ berəyli. **14** Qünki yər yüzidə məngḗü məwḗut turidioḗan xəḗirimiz yoḗ, bəlki kəḗḗisidiki xəḗərgə intilməktimiz. **15** Xunga, Məsiḗ arḗilḗik Hudaḗa ḗurbanlıḗ süpitidə məḗḗiyilirimizni toḗtawsiz atayli, yəni əz ləwlirimizning mewisi süpitidə Uning namini etirap kılayli. **16** Əmdi ḗəyr-sahawət kılixni wə baringlardin ortak təḗsimləxni untumənglar. Qünki Huda bundak ḗurbanlıḗlardin ḗursən bolidu. **17** Yətkəqiliringlarḗa itaət kılip, ularḗa boysununglar. Qünki ular əz ḗizmitidin Hudaḗa ḗesab beridioḗanlar bolup, ḗəmixə jeninglardin ḗəwər elixḗa oyoḗak turidu. Ularning bu ixi ḗayoḗu-ələm bilən əməs (qünki undak bolsa silərgə ḗeq payda yətküzülməydu) bəlki ḗuxal-huramlıḗ bilən elip berilsun. **18** Biz üqün dua kılip turunglar; qünki wiḗdanimizning pak ikənlikigə, ḗərbir ixlarda toḗḗra yolda mengixni ḗalaydioḗanlıḗimizḗa ḗayil kılınduk. **19** Yeninglarḗa patrak ḗaytip berixim üqün, dua kılixinglarni alaḗidə ətünimən. **20** Əmdi məngḗülük əḗḗining ḗeni bilən ḗoy padisining katta padiqisi boləḗan Rəbbimiz Əysani əlümdin tirildürgüqi, ḗatirjəmlikning İḗisi boləḗan Huda (aiōnios g166) **21** Əysa Məsiḗ arḗilḗik silərgə Əzini ḗursən kılidioḗan ixlarni kıldurup, silərni ḗərbir yəḗxi əməldə takamullaxururup iradisining iḗraqiliri kıloḗay! Məsiḗkə əbədil'əbədḗiqə xan-xəḗəḗ boləḗay! Amin! (aiōn g165) **22** Silərdin ətünimənki, i ḗerindaxlırim, bu nəsiḗət səzümḗə eoḗir kərməy ḗulak saləḗaysilər; silərgə muxunqilikla səzlərni yazdim, ḗaləs. **23** ḗerindiximiz Timotiyning zindandin koyup berilḗanlikidin ḗəwərdar boləḗaysilər. Yəḗinda yenimḗa kelip ḗəlsa, mən silərni yoḗḗap barəḗnimda u mən bilən billə baridu. **24** Barlıḗ yətkəqiliringlar

wə barlıḗ muḗəddəs bəndilərgə salam eyḗḗaysilər. İtaliyədin kəḗḗənlər silərgə salam yollidi. **25** Meḗir-xəḗḗət ḗəmminglarḗa yar boləḗay! Amin!

Yaqub

1 Hudaning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning kuli boʻlgan mənki Yaqubtin tarqak turuwtatqan muhajir on ikki kəbiligə salam! **2** I qerindaxlirim, həkəndak sinaklaroʻja duq kəlsənglar, buni zor huxallik dəp bilinglar. **3** Qünki silərgə məlumlar, bundak etikadlinglarning sinilixi silərdə səwr-qidamlik xəkilləndürüdü; **4** səwr-qidamlikning hisliti kəblinglarda turup xundak pixip yetilsunki, xuning bilən silər pixkan, mukəmməl wə kəm-kutisiz bolisilər. **5** Birak əgər aranglardiki birs danalikka mohtaj bolsa, həmmigə sehiylik bilən beridoʻjan xundakla əyibliməydoʻjan Hudadin tilisun. Xuning bilən uningoʻja qokum ata kiliuidu. **6** Birak u heq delioʻjul bolmay ixənc bilən tilisun; qünki delioʻjul kixi huddi xamalda urulup uyan-buyan yəlpüingən dengiz dolkunioʻja ohxaydu. **7** Undak kixi Rəbdin birər nərsigə eriximən, dəp heq hiyal kilmisun; **8** undaklar üjmə kəngül bolup, barlik yollirida tutami yoq adəmdur. **9** Namrat boʻlgan qerindax əzining yukirioʻja kətürülənglikigə təntənə kilsun; bay boʻlgan qerindax bolsa, əzining təwən kilinoʻjanlikioʻja təntənə kilsun, qünki u ot-qəpləring qeqəkliridək tozup ketidu. **11** Kuyax qikip kizioʻjanda, ot-qəpləri kūrutidu, gülliri tozup ketidu-də, uning güzəlliki yokilidu; bay adəmlər huddi xuningoʻja ohxax, əz həkəqlikədə yokilidu. **12** Sinaklaroʻja [səwrqanlik bilən] bərdaxlik bərgən kixi nəkərdə bəhtlik-hə! Qünki u sinaktin otkəndin keyin, [Huda] Əzini səygənlərgə wədə kiləjan hayət tajiyoʻja muyəssər bolidu. **13** Adəm azduruluxkə duq kəlgəndə «Huda meni azduruwatidu» demisun. Qünki Huda yaman ixlar bilən azduruluxi mumkin əməs həm baxqilarni azdurmaydu. **14** Bəlki birs azduruloʻjanda, əz həwəs-nəpsi koʻzojilip, ularning kəynigə kirgən bolidu; **15** andin həwəs-nəps həmilidar bolup gunahni tuojidu; gunah əsüp yetilip, ölümgə elip baridu. **16** Xunga səyümlük qerindaxlirim, aldiniq kəlmanglar! **17** Barlik yüksək sehiylik wə hər bir mukəmməl iltipət yukiridin, yəni [asmandiki] [barlik] yorukluklarning Atisidin qüxüp kelidu; Uningda heqkəndak əzgirix bolmaydu yaki Uningda «aylinix» bilən hasil bolidoʻjan kəlgəngilərmu bolmaydu. **18** U bizni [Əzi yaratqan barlik] məvjudatlarıning iqidə Əzigə dəsləp pixkan mewidək bolsun dəp, Əz iradisi boyiqə bizni həkikətning sez-kalamni arqilik tuojdirdi. **19** Xuning bilən, i səyümlük qerindaxlirim, hər adəm anglaxkə tez təyyar tursun, səzləxkə aldirimisun, oʻzəpəlinixkə aldirimisun. **20** Qünki insanning oʻzəzipi Hudaning həkkanıylikini elip kəlməydu. **21** Xuning üqün, barlik iplasliklarni wə qininglaroʻja patmaywatqan razillikni taxlanglar, [kəblinglarda] yiltiz tartkuzuloʻjan, silərni kutkuzalaydoʻjan sez-kalamni kəmtərlik-məminlik bilən kobul qilinglar. **22** Əmma əz-əzinglarni aldəp pəkət sez-kalamni angliyoʻjilərdin bolmanglar, bəlki uni ijra kiləyoʻjilərdin bolunglar. **23** Qünki birs sez-kalamni anglap koyupla, uni ijra kilmisa, u huddi əynəkətə əzining əyni kiyapitigə qarap koyup, ketip qəlojan kixigə ohxaydu; qünki u əz turkioʻja qarap bolup, qikipla, xu haman əzining qəndak ikənlikini untuydu. **25** Lekin axu kixiləri arkinlikkə erixtüridoʻjan mukəmməl qənunəjoʻja əstayidillik bilən dawamlik qarap, untuoʻjaq angliyoʻji

bolmay, bəlki uning iqidə yaxap ijra kiləyoʻju boʻlgan kixi ixlirida bəhtlik kiliuidu. **26** Birs əzini ihlasmən adəmmən dəp həsabioʻjan, lekin tilini tizginlimigən bolsa, əzini əzi aldaydu; bundak kixining ihlasmənliki bihüdidiktur. **27** HudaʻAtimizning nəziridiki pak wə daʻozsiz ihlasmənlük xuki, kiyinqilikta qəlojan yetim-yesir, tul hotunlarni yoqlap, ularoʻja oʻqməhorluk kilix wə əzini bu dunyaning buləyoʻjixidin daʻozsiz saqlaxtur.

2 Qerindaxlirim, xən-xəpə Igsi boʻlgan Rəbbimiz Əysa Məsihning etikad yolini tutqanikənsilər, adəmming taxki kiyapitigə qarap muamilə kilidoʻjanlardin bolmanglar. **2** Qünki sinagotinglaroʻja altun üzük takioʻjan, esil kiyingan bir bay bilən təng jul-jul kiyingan bir kəmbəoʻqəp kirsə, **3** silər esil kiyingənni ətiwarlap «Tərgə qikip oltursila!» desənglar, kəmbəoʻqəlgə, «U yərdə tur!» yaki «Ayoʻq tərpidmə oltur!» desənglar, **4** əzara ayrimiqilik kiləjan wə insanlar üstidin yaman niyət həküm qikəroʻjuqilərdin boʻlgan bolmamsilər?! **5** Kulak selinglar, i səyümlük qerindaxlirim — Huda bu dunyadiki kəmbəoʻqəlləri etikadta bay bolux həmdə ularni Əzini səygənlərgə berixkə wədə kiləjan padixahlükioʻja mirashor boluxkə tallioʻjan əməsmu? **6** Birak silər kəmbəoʻqəlləri kəzəgə ilmidinglar! Baylar silərni əzgan wə sot-soraklaroʻja sərigən əməsmu? **7** Üstünlərgə koyuloʻjan axu mubarak namoʻja kupurluk kiliatqanlar yənə xu [baylar] əməsmu? **8** Mukəddəs yazmildardiki «qoxnangni əzüngni səygəndək səy» degən xahənə qənunəjoʻja həkikiy əməl kilsanglar, yaxsi kiləjan bolisilər. **9** Lekin kixilərgə ikki hil kəz bilən qarisinglar, gunah kiləjan bolisilər, Təwrat qənunni tərpidin hiləplük kiləyoʻjuqlar dəp bekitilisilər. **10** Qünki bir kixi pütün Təwrat qənunioʻja əməl kildim dəp turup, [həttə] uningdiki birlə əmrəgə hiləplük kilsa, u pütün qənunəjoʻja hiləplük kiləyoʻjuqi həsablinidu. **11** Qünki: «zina kilmə» Degtiq həm «katillik kilmə»mu degən. Xunga, zina kilmisanglarmu, lekin katillik kiləjan bolsanglar, yənila [pütün] Təwrat qənunioʻja hiləplük kiləjan bilən barawər bolisilər. **12** Xunga sez-əməlliringlərdin adəmmi arkinlikkə erixtüridoʻjan qənun aldida sorak kiliuidəyoʻjanlarning saləhiyitigə uyoqun bolsun. **13** Qünki baxqilaroʻja rəhim kilmioʻjanlarning üstidin qikiridoʻjan həküm rəhimisiz bolidu. Əmdə «rəhim kilix» «həküm qikirix»ning üstidin oʻjalibə kilip təntənə kilidu. **14** I qerindaxlirim! Birs əzojida, «Məndə etikad bar» dəp turup, əmma [uningda] [munasip] əməlliri bolmisa, uning nəmə paydisi? [Bundak] etikad uni kutkuzalamdu? **15** Əmdə əgər aka-uka yaki aqa-singillərdin biri yalingaq kalsə yaki kündilik yeməklük kəm bolsə, silərdin biri ularoʻja: «[Hudaʻoʻja] amanət, kiyiminglar pütün, qorsinglar tok kilinoʻjay!» dəp koyupla, tenining həjritidin qikmisa, buning nəmə paydisi? **17** Xuningoʻja ohxax yaloʻquz etikadla bolup, [uningoʻja] [munasip] əməlliri bolmisa, [bundak etikad] əlük etikadtur. **18** Lekin bəzibir adəmlər: «Səndə etikad bar, məndə bolsə əməl bar» dəp [talixidu]. Lekin mən: «Əməlsiz boʻlgan etikadingni mənə kərsitə kəni?!», «Mən etikadimni əməllər bilən kərsitimən» dəymən. **19** — Sən «Huda bir» dəp ixinisən — Barikalla! Lekin həttə jinlarmu xuningoʻja ixinidu, xundakla qorqup dir-dir tityəduoʻju! **20** Əy, kuruq hiyal adəm! Əməlliri yoq etikadning əlük etikad ikənlikini qəqanmu bilərsən?

21 Atimiz Ibrahım ez oqılı İshakni kurbangah üstiga sunoqanda ez ʻamili arkilik həkkanıy dəp jakarlanoqan ʻaməsmu? **22** ʻƏmdi xuni kerıweliƭka boliduki, uning etiƭkadi munasip ʻəməlləri kildi wə etiƭkadi ʻəməllər arkilik mukəmməl kildi. **23** Mana bu ix [Təwrattiki]: «Ibrahım Hudaqə etiƭkə kildi. Bu uning həkkanıyliƭi həsablandı» deƭan yazmini ispatlaydu, xundakla u «Hudaning dosti» dəp ataldi. **24** Buningdin xuni kerəwəsilərki, insanlar etiƭkadi bilənlə ʻəməs, bəlki ʻəməlləri bilən həkkanıy dəp jakarlinidu. **25** Muxuningoƭa ohxax, paħixə ayal Raħab [İsrail] qarlıoƭuqilirini ez ʻeyidə kütüp, ularni baxƭka yol bilən qaƭuruwətkənliki üqün, u ohxaxla ix-ʻamili bilən həkkanıy dəp jakarlanoqan bolmamdu? **26** Tən roh bolmisa ʻölük boləndək, ʻəməlləri yoƭ etiƭkadmu ʻölükür.

3 Kerındaxlirim, aranglardin kəp kixi təlim bərgüqi bolıwalmanglar! Qünki silərgə məlumki, biz [təlim bərgüqilər] baxƭkaldin təhimu ƭattik sorakƭa tartilimiz. **2** Qünki həmmimiz kəp ixlarda hatalixip putliximiz. [ħalbukı], əgər birsi tilda hatalixmisa, u kamalətkə yətkən, pütkül tenini tizginliyəlixən ədəm bolidu. **3** Mana, biz atlarını ʻəzimizgə bekindurux üqün aƭzoƭa yügən salimiz; buning bilən pütkül tənlinirni [halioqan tərəpkə] buriyalaymiz. **4** Mana, kemilərgimu qaranglar; xunƭılık yooqan bolsimu, yənə kelip dəhşətlük xamallar təripidin urulup həyıldilioqan bolsimu, lekin rolqi kəyərğə ularni həydəy desə, u kiƭikkinə bir rol arkilik uni halioqan tərəpkə buraydu. **5** Xuningoƭa ohxax, gərğə til [tenimizning] kiƭik bir əzasi bolsimu, lekin tolimu yooqan səzəydu. Kiƭikkinə bir ot uƭqunining qoƭq ormanoƭa ot tutaxuralaydioqanlıƭını oylap beƭinglar! **6** Til — dərwəƭə bir ʻotdur; u əzalirimiz arisidin orun elip kəbihlikkə toloqan bir ələm bolidu. U pütkül tənni buləjoƭuƭıdır; u dozah otidin tutaxturulup, pütkül təbiətning ƭaqioƭa ot tutaxturidu! (**Geenna ƭ1067**) **7** Qünki hərtürlik həywanlar həm uqar-ƭanatlar, ʻəmiligüqi həywanlar həm dengizdiki məhluklar insanıy təripidin kəndürilməktə həmdə kəndürülgənidi. **8** Əmma tilni həƭkim kəndürəlməydu; u tinimsiz rəzil bir nərsə bolup, janoƭa zamin bolidioqan zəhərgə toloqandur. **9** Biz tilimiz bilən Pərwərdigər Atimizoƭa xanu-təxəkkür ƭayturimiz, wə yənə uning bilən Hudaning obrazida yaritiloqan insanlarını qarəoyamız. **10** Demək, ohxax bir ʻeƭozdin həm təxəkkür-mubərəƭ həm lənəƭ-ƭarəƭax ƭiqıdu. **1** Kerındaxlirim, bundək bolmasliƭi kerək! **11** Bir bulək ohxax bir kəzdin birlə wakıttı tətlik həm ƭirtək wə ƭiqıramdu? **12** **1** Kerındaxlirim, ənjür dərihi zəytunning mewisini bərməydu, yaki üzüm teli ənjürning mewisini bərləmədu? Həm tuzluƭ [bulək] tətlik sunimu ƭiqıralmaydu. **13** Aranglarda kim dana wə pəmlik? Pəzilətlük yürüx-turuxidin u danalıƭƭa has boləqan məmin-kəmtərlik bilən ʻəməllirini kərsətsun! **14** Ləkin əgər ƭəblinglarda aƭƭik həsəthorluƭ wə jedəl-majira bolsa, əmdi yaloqan səzər bilən həƭkətni yoƭƭa ƭıƭarmanglar, mahtanmanglar. **15** Bundək «danalıƭ» ərxtin əməs, bəlki dunyoƭa, insan təbiiyitərgə has bolup, jin-xaytandin ƭəlgəndur. **16** Qünki həsəthorluƭ wə jedəl-majira boləqanla yərdə ƭalaymıƭanƭılıƭ wə hərhil rəzilliklər bolidu. **17** Ləkin ərxtin ƭəlgən danalıƭ bolsa, u aldi bilən paktur, u yənə tinƭlıƭpərwər, hux peil, baxƭkaldin pıƭırgə ƭılıƭi oƭuƭ, rəħimdil bolup,

yahxi mewilər bilən toloqan, uningda təərəbzılıƭ yaki sahtipəzılıƭ yoƭƭur. **18** Həkkanıyliƭ uruƭlırı tinƭlıƭpərwərlər arisida qeƭılıp, tinƭlıƭ iƭidə mewə beridu.

4 Aranglardiki urux wə majiralər nədin kelip ƭıƭıdu? Bu dəl tən əzaliringlar iƭidə jəƭg ƭılıwatƭan arzu-həwəsliringlardin əməsmu? **2** Silər arzu-həwəs ƭılısilər, lekin arzu-həwəsliringlaroƭa erixməysilər; ədəm olturısılər, həsəƭ ƭılısilər, lekin erixəlməysilər; jedəl-majira ƭıƭırıp jəƭg ƭılısilər. Erixməysilər, qünki tiliməysilər. **3** Tilisənglar mu erixəlməysilər, qünki əz arzu-həwəsliringlarını ƭandurux üqün rəzil niyətlər bilən tiləysilər. **4** Əy zinəhorlar! Bu dunya bilən dostlixixning əməliyətə Huda bilən duxmənlıxix ikənlikini bilməntinglar? Kimdikim bu dunyani dost tutmaƭƭı bolsa, əzini Hudaning duxmini kildi. **5** Muxəddəs yazmılarda: «[Huda] ƭəlbimizgə məkən ƭılduroqan Roh naqar arzu-həwəslərni ƭılamdu?» deƭən səz silərgə bıkar deyilgənmu? **6** Ləkin [Huda] bərgən meħır-xəpəƭ buningdin üstün turidu. Xuning tüpəylidin muxəddəs yazmılarda: «Huda təƭəbburlarə ƭarxıdu, lekin məmin-kəmtərlərgə xəpəƭ ƭılıdu» dəp yeziləndur. **7** Xuning üqün, Hudaqə boysununglar. Xəytanoƭa ƭarxi turunglar; [xundək ƭılısanglar] u silərdin ƭaqıdu. **8** Hudaqə yəƭinlixinglar, Hudamu silərgə yəƭinlixıdu. Əy gunaħƭkarlar, [gunaħtın] ƭolunglarını yuyunglar; əy üjmə kəngüillər, ƭəblinglarını pak ƭılınglar. **9** [Gunaħliringlarə] ƭayoƭu-həsərət qeƭinglar, həza tutup yioƭlanglar, ƭılıkənglarını matəmgə, huxallıƭinglarını ƭayoƭuƭa aylandurunglar. **10** Rəbning aldidə əzülingləri təwən tutunglar wə xundək ƭıloqanda U silərni üstün ƭılıdu. **11** **1** Kerındaxlar, bir-biringlarını səkmənglar. Kimdikim kerındixini səksə yaki uning üstidin həƭküm ƭılısa, Təwrat ƭanuninimu səkkən wə uning üstidin həƭküm ƭıloqan bolidu. Xundək ƭılıp ƭanun üstidin [toƭqra-natoƭqra dəp] həƭküm ƭılısang, ƭanunoƭa əməl ƭıloƭuƭı əməs, bəlki əzüngni [uning üstidin] həƭküm ƭıloƭuƭı ƭılıwaləqan bolısən. **12** ƭıƭƭuzıƭka wə həlak ƭılıxƭa ƭadır boləqan, ƭanun Tüzgüqi wə həƭküm ƭıloƭuƭı pəƭət birdur! Xundək ikən, sən baxƭkaldin üstidin həƭküm ƭıloƭudək zadı kimsən? **13** Həy, «Bügün yaki ətə palanı-pükünü xəhərgə bərimiz, u yərdə bir yıl turup, tıjərət ƭılıp pəyda tapımız» deƭüqilər buningə ƭulək selinglar! **14** Əy ətə nəmə bolidioqanlıƭını bilməydioqanlar, həyatinglar nemigə ohxaydu? U huddi oƭıl-pal pəyda bolup yoƭƭa ƭetidioqan bir pərgə tumən, həlas. **15** Buning ornoƭa, «Rəb buyrusa, həyət bolsak, uni ƭılımiz, buni ƭılımiz» deyixinglar kerək. **16** Ləkin əmdi silər həzir undək yooqan gəpliringlar bilən mahtınısılər. Bundək mahtınixlarning həmmisi rəzil ıxtur. **17** Xuningdək kimdikim məlum yahxi ıxni ƭılıxƭa təƭixlik dəp bilip turup ƭılımioqan bolsa, gunaħ ƭıloqan bolidu.

5 Əy baylar, ƭulək selinglar! Bexinglarə ƭıxıdioqan ƭılıpətlər üqün dad-pəryad ƭəturüp yioƭlanglar. **2** Baylıƭinglar ƭırıp ƭətti, ƭiyim-keƭıƭinglarını ƭıyə yəp ƭətti, **3** altun-kümüxliringlarını bolsa dat bastı, bu dat [ƭıyaməttə] əzünglarə ƭarxi guwaħlıƭ bərip, gəxünglarını otta kəydürülgəndək yəwetidu. Siləring baylıƭlarını toplıxinglar ahırƭı ƭünlərdə boldı! **4**

Mana, etizlikinglarda ixləp həsul yioqanlaroşa hiyanət kiliş ix həkəlini bərməy kəldinglar. Bu tutuwelinoşan həkə üstüinglərdin pəryad kətürməktə, xuningdək ormiqilarning nalə-pəryadlıri samawi qoxunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigarning kulikioşa yətti.

5 Silər bu dunyada həxəmətqilik wə əyx-ixrət iqidə yaxap keliwatisilər. [Kəoylar] boşuzlaz künigə təyyarlanəşəndək, silərmu boşuzlinix künigə əzüngləri bordap keliwatisilər.

6 Silər həkəkəniy boləşuqini gunahkə məhkum kiliş, əltürüp kəldinglar; u silərgə kərxilik kərsətməydu.

7 Xunga, kəringdaxlar, Rəbning kəyta kelidinoşan künigiqə səwr-takət kiliş turunglar. Mana, dehqan kixi yərninq esil mewisini kütidu; yər dəsləpki wə keyinki yamoşurlarəşa muyəssər boləşuqə uni intizarlik bilən səwr-takət iqidə kütidu. Silərmu səwr-takət kiliş kəlbəingləri mustəhkəm kilinglar. Qünki Rəbning kəyta kelixi yekınlap kəldi.

9 Kəringdaxlar, əzünglər sorakqə tartılmaslikinglar üqün bir-biringlərdin aşırinmənglər; mana, Sorak Kiloşuqi ixik aldidə turidu.

10 Pərwərdigarning namida səzligən burunkı pəyoşəmbərlərninq kəndək azab-oqubət tartkənlik, xundaklə səwr-takət kijoşanlikini ülgə kilinglar.

11 Biz mana muxundək [səwr-takət bilən] bərdaxlik bərgənləri bəhtlik dəp həsəbləymiz. Ayupning azab-oqubətkə kəndək səwr-takət bilən bərdaxlik bərgənlikini anglioşansilər wə Pərwərdigarning uninoşa ahirkı kijoşinini, xundaklə «Pərwərdigarning iq-başıri xəpəkət wə rəhimdillik bilən toloşan»likini kərgənsilər.

12 Əmdı i kəringdaxlırim, əng muhimi, kəşəm kilmənglər — nə asman nə zemin nə həqkəndək bəxkə nərsilərninq nami bilən kəşəm kijoşuqi bolmənglər, bəki «bolidu» desənglər həkəkikiy «bolidu» bolsun, «yak» desənglər həkəkikiy «yak» bolsun. Xundək kijoşanda, [Hudaning] jazasioşa qüşməysilər.

13 Arənglərdə azab tartkuqi kixi bərmu? U dua kışun. Huxal yürüwatqanlar bərmu? U küy-mədhıyə nahxilirini eytsun.

14 Arənglərdə aşıriş-siləklər bərmu? Ular jamaətninq əksəkəllirini qəkırtip kəlsun; ular Rəbning namida uninq [bexioşa] may sürtip məsih kiliş dua kışun.

15 Xundək kiliş iman-ixənq bilən kilişinoşan dua biməri nəşəytidu, Rəb uni ornidin turəşuzidu. Əgər bimar gunahləri kijoşan bolsa, bular kəqürüm kilinidu.

16 Xuning üqün etküzgən gunahlıringləri bir-biringlərəşa ikrar kilinglar wə xipalik tēpexinglar üqün bir-biringlərəşa dua kilinglar. Həkəkəniy adəmninq duasi zor küq wə qong ünümgə igidur.

17 İlyas pəyoşəmbərmu bizgə əhxaxlə insanıy təbiətlik idi. U yamoşur yəşmisun dəp ihlas bilən dua kildi; nətijidə, zeminoşa üç yil altə ay həq yamoşur yəşmidı.

18 Andin u yənə dua kildi wə yamoşur kəyta yəşdi, yərmu həsul-mewisini yənə bərdi.

19 Kəringdaxlırim, arənglərdə birsi həkəkəttin qətnigən bolsa, wə yənə birsi uni [həkəkətkə] kəytursa,

20 Muxundək kixi xuni bilsunki, gunahkə kixini azəşan yolidin kəyturup əkəlgüqi xu kixining jənininq əlümdin kütuluxioşa wə nuroşun gunahlarıninq yēpip kəyulixioşa səwəbqi bolidu.

Petrus 1

1 Əysa Məsihning rosuli boləjan mənki Petrustin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya və Bitiniya əlkilliridə tarqəq yaxawatkan musapir bəndilərgə salam. **2** Silər Huda'Atining aldin bilgini boyiqə tallinip, Roh tərpidin pak-mukəddəs kilinginglar. Buningdin məqsət, silərnin Əysa Məsihning itaitidə boluxunglar və kəninin üstinglarəqa sepilixi üqündur. Mehixəpəktə və hatirəmlik silərgə həssiləp ata kilinoqay! **3** Əzining zor rəhimdilliki bilən, Əysa Məsihning ölümün tirilixi arkilik bizni yengidin tuqdurup, əlməs ümidkə nesiwə kiləjan Rəbbimiz Əysa Məsihning Huda'Atisiəqa mubarak-mədhiiyələr oquloqay! **4** Demək, silər üqün qiriməs, daqsiz və solmas miras ərxlərdə saklanmaqta. **5** Ahir zamanda axkarlinixkə təyyarlanəjan nijat üqün, silər etikadinglar bilən Hudaning kudriti arkilik koşdalmaktisilər. **6** Silər bu [nijattin] zor xadlinisilər – gərqə hazır zərür tepilojanda silərnin hərhil sinaqlar tüpəylidin kışkə wəkt ab-əqubət qexixinglarəqa toşra kəlsimu. **7** Altun həman yəkilip ketidəjan nərsə bolsimu, sapliki ot bilən sinilidu. Xuningəqa ohxax altundin tolimu kimmətlik boləjan etikadinglar sinilip ispatlinidu. Buning bilən u Əysa Məsih [kayta] axkariləjan waktida mədhiiyə, xan-xəpəp və izzət-hərmət kəltüridu. **8** Əysa Məsihni ilgiri kərip bəqmiojan bolsanglarmu, Uni səyüp kəldinglar; wə hazirmu Uni kərməysilər, lekin Uningəqa yənile etikət kilip kəlbinglar ipadiligüsiz xan-xəpəpkə toləjan huxallik bilən yayraydu. **9** Xuning bilən silər etikadinglarning nixani, yəni jeninglarning nijatiəqa muyəssər boluwatisilər. **10** Silərgə ata kilinoqəja wə mehixəpəktəni aldin eytkən [ilgirikil] pəyoqəmbərələr bu nijat-kutquzulux toşrisida təpsiliy izdəngən, uni qüxinixkə tirixkanidi. **11** Ularda boləjan Məsihning Rohi ularəqa Məsih kəlgüsüdə tartidəjan əzab-əqubətlər wə bulardin keyniki kelidəjan xan-xəpəplər toşrisida aldin'ala məlumat bərip bəxarət kəltüriginədə, ular bu ixlarning kəndəq yol bilən wə kəysi zamanda yüz bəridəjanlik üstidə izdəngən. **12** Xuning bilən ularəqa bu ixlarni aldin eytixi ular əzliri üqün əməs, bəlkə silərnin hizmitinglarda boləjan, dəp ayan kilinoqəja. Əmdi bügünki kündə bu ixlər ərxin əwətilgən Mukəddəs Rohning küqi bilən silərgə hux həwərnə yətküzgüqilər arkilik silərgə jakarlandi. Həttə pərixtilərmu bu ixlarning tegi-təktini səpsəlip qüxiniwelixkə təlpünməktə. **13** Xungə, zəhinliringlarning belini baqlap, əzünglarni səgək-salməq tutunglar, ümidinglarni Əysa Məsih kayta kəruəngən künidə silərgə elip kelidəjan bəht-xapətkə pütünləy bəoqlanglar. **14** [Hudaning] itəatmən pəzəntli ri süpütidə, ilgirikil əqapillik qəoqliringlardikidək həwayi-həwəslərgə bərilmənglar. **15** Əksiqə, silərnə qəkirəuqi pak-mukəddəs boləjanəqa ohxax barliq yürüturuxinglarda əzünglarni pak-mukəddəs tutunglar. **16** Qünki [mukəddəs yazmilarda]: «Pak-mukəddəs bolunglar, qünki Mən pak-mukəddəsturmən» dəp hatiriləngən. **17** Silər dua kiləjuninglarda kixilərnin hər birinini ix-hərikitigə qarap yüz-hatirə kilmay Sorəq Kiləuqini «Ata» dəp qəkiridikənsilər, undəqta bu dunyada musapir bolup yaxawatkan wəktinglarni [Uning] kərkunqida ətküzüinglar. **18** Qünki silərgə

mələmki, silər ata-bowiliringlar tərpidin silərgə kəldurulojan əhmiyətisiz turmuxning [kullukidin] əzad boldunglar. Bu, kimmittini həman yəkitidəjan alturn yəki kümüxtək nərsilərnin təlimi bilən boləjan əməs, **19** bəlkə kimmətlik kəni bilən, yəni kəm-kütisiz wə daqsiz kəza kəbi Məsihning kimmətlik kəninin bədiligə kəldi. **20** U dərwəqə dunya apirədə kilinixtin ilgirila [Huda tərpidin] xu süpütidə tonulojan, hazır U zamanlarning muxu ahirik wəktilridə silər üqün [bu dunyəqa əwətilip] axkara kilindi. **21** Silər Uning arkilik Uni ölümün tirildürüp, Uningəqa xan-xəpəp bərgən Hudəqa etikəd kiliwatisilər. Hudaning [xuni kiləjini] etikadinglar wə ümidinglar Əzigə bəoqlansun üqündur. **22** Silər həqiqətkə itəət kiləjanlikinglardin kəlbinglarni paklap, kərinəxlarni səyidəjan sahtisiz mehixəpəpkə kirixinglar; xungə, bir-biringlarni qin kəlbinglardin kəzoqin səyüinglar. **23** Qünki silər yengiwaxtin tuquldunglar – bu qirip ketidəjan uruk arkilik əməs, bəlkə qiriməs uruk, yəni Hudaning həyatiy küqkə igə wə mənggü turidəjan səz-kalami arkilik boldi. (aion g165) **24** Qünki [huddi mukəddəs yazmilarda yeziləjiniyə]: «Barliq ət ilgiri ot-qəptur, halas, Solixning barliq xan-xəpəpi daladiki gülgə ohxax; Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu, **25** Biraq Rəbning səz-kalami mənggügə turidu!» Silərgə yətküzülgən hux həwərdə jakarlanəjan səz-kalam dəl xudur. (aion g165)

2 Xuning üqün silər barliq rəzillik, barliq məkkərlilik, sahtipəzlik, həsəthorluk və həmmə təhməthorluklarni taxlap, **2** Rəbning mehixəpəpəlikini tetip bilgənəkənsilər, huddi yəngi tuəloqəjan bowəklərdək bolup [Hudaning] səz-kalamidiki səp sütəkə təxnə bolunglar. Buning bilən, silər nijatning [kamalitigə] yetip əsisilər. **4** Əmdi silər Uningəqa, yəni adəmlər tərpidin ərziməs dəp taxlinip, lekin Huda tərpidin tallənojan wə kədirəngən tirik tax Boləuquning yəniəqa kelip **5** silər əzünglarmu tirik taxlar süpütidə bir rohiy ibadəthəna kilinixkə, Əysa Məsih arkilik Hudani hursən kilidəjan rohiy kurbənləklarni sunidəjan mukəddəs kəhin kətaridikilər boluxkə kuruwəwatisilər; **6** Qünki mukəddəs yazmilarda mundaq deyilgən: — «Mana, tallənojan, kədirəngən bürcək ul təxini Zionəqa kəydu. Uningəqa etikəd kiləuqiy hər kəim hər gəz yərgə qarəp kəlməydu». **7** Əmdi etikəd kiləuqiy boləjan silərgə nisbətən [taxning] kədiri bolidu. Ləkin [Uningəqa] etikəd kilməyidəjanlarəqa nisbətən U [mukəddəs yazmilarda deyilginidək] boldi: — «Tamqilar ərziməs dəp taxliwətkən bu tin, Bürək [ul] təxi bolup tikləndi», Wə: — «[Bu tax] kixilərgə putlikəxəng tax, Adəmnə yikətidəjan qəram tax bolidu». Qünki [muxundək kixilər] [Hudaning] səz-kalamioqə itəət kilmasliki tüpəylidin putlixip yikilidu; ularning bundək boluxi aldin bəkitilgəndur. **9** Ləkin silər bolsanglar [Huda] tallənojan bir jəmət, xəhanə bir kəhinlik, pak-mukəddəs bir əl, xundəklə Əzigə aləhidə has boləjan bir həkəsilər; buning məksiti, silərnə qarənoquluktin Əzining tilsimat yərukluqioqə qəkirəuquning pəzilətlirini naməyan kilixinglardin ibarət. **10** Burun silər bir həlkə həsəblənməytinglar, lekin hazır Hudaning həkəsilər; burun [Hudaning] rəhim-xəpəkitigə eriximigəndinglar, lekin hazır erixinglar. **11** I səyümlükirəm, silər

bu dunyoga musafir wə mehmandursilər, silərdin etünümənki, roh-kəblinglar bilən qarxilixidiyojan ətliringlelardiki nəps-xəhwətlərdin eüzinglarni yirak tutinglar. **12** Yürüx-turuxunglar etiqaidsizlar arisida esil-pəzilətlik bolsun. Muxundaq kילוanda, gərqə ular silərgə yamanlik kילוquqlar dəp təhmət kilsimu, dəl təhmət kילוan ixlarda silərning yaxhi əməlliringleroja qarap, [Hudaning] ularni [oyojitip] yoklaydiyojan künidə uni uluqlixi mumkin. **13** Xunga Rəbning hərmətidə insanlar arisidiki hər bir həkimiyyətning tüzümigə, məyli əng yukiri mənəptiki padixahqa bolsun yaki u təyinligən hōquklarlarroja bolsun boysununglar. Qünki bu hōquklarlar [padixah] tərpidin yaman ix kילוquqlarni jazawə tartix, yaxhi ix kילוquqlarni hərmətkə sazawər kilix üçün təyinləngəndur. **15** Qünki Hudaning iradisi xundaqki, yaxhi əməlliringle bilən nadan adəmlərnin orunsiz xikayətlerini tuwaqlaxtur. **16** Silər ərkin-azad bolōjninglar bilən, bu ərkinlikinglarni yamanlik kilixning bahənisini kiliwalmanglar, bəlki Hudaning kuli süpitidə bolup, **17** Barlik insanlarni hərmətlənglar, [etikaq] kərindaxliringleroja mehirmuhəbbət kərsitinglar, Hudadin qorqunglar, padixahni hərmətlənglar. **18** Kullar, hojayinliringleroja toluk qorqunq bilən boysununglar — yalozuz mehriban wə hux peil hojayinlarroja əməs, bəlki terikkək hojayinlarroja boysununglar. **19** Qünki əgər birsini Huda aldidə pak wijdanlik bolux üçün nahək azab-ōkubət qəksə həmdə bularroja səwr-takət kilsa, bu Hudani hursən kilidu. **20** Qünki əgər silər gunah ötküzüp, tegixlik urulōjninglarda, uningroja bərdaxlik bərsənglar, buning mahtanojudək nemisi bar! Lekin yaxhi ixlarni kilip azab-ōkubət qəksənglar həmdə uningroja bərdaxlik bərsənglar, u Hudani hursən kilidu. **21** Qünki silər dəl xuningroja qakirildinglar. Qünki Məsihmə silər üçün azab-ōkubət qekip, silərni Əzining izidin mangsun dəp, silərgə ülgə qaldurdi; **22** «U gunah sadir kilip bakmiojan, Uning əzoizdin heqkəndak aldamiqilik-yalojanqilikmə tepilməs». **23** U həkərlənginidə, til kayturmaytti. Azab-ōkubət qəkkəndə, U heq təhdit salmaytti; əksiqə, Əzini adil həküm qikərojuqining kollirioja tapxuratti. **24** U Əzi bizning gunahqa nisbətən olup, həkəniylikqə nisbətən yaxiximiz üçün yaqəq tüwrüktə gunahlirimizni zimmisigə aldi; silər Uning yariliri bilən xipa taptinglar. **25** Qünki burun silər qoylardək yoldin ezip kətkənsilər, lekin hazır jeninglarning padiqisi həm yetəqsisining yenioja kaytip kədinglar.

3 Xuningroja ohxax, i ayallar, silər ərliringleroja boysununglar. Xundaq kilsanglar, hətta sez-kalamoja itaət kilmaydiyojan ərlər bolsa, əz ayalining bu pəzilətdin təsirlinip, ihlasmənlik bilən ötküzəng pak yürüturuxinglarroja qarap, gəp-səzsizlə kayil kilinidu. **3** Güzəlliklar sirtki kərünuxtin, yəni alahidə ərüwaləjan qeqinglar wə takiojan altun zibu-zinnətlərdin yaki esil kiyimlərdin bolmisen, **4** bəlki «kəblinglardiki eüzinglar», yəni məmin wə tinq rohtin boləjan qirimas güzəlliktin bolsun; bundaq [güzəllik] Hudaning aldidə intayin kimmətliktur. **5** Qünki burunkı qaqılarda, Hudaəja ümidini baqliojan ihlasmən ayallar dəl muxundaq [güzəllik bilən] əzlrini zinnətləp, ərlirigə itaət kilatti.

6 Dəl muxundaq yolda Sarah İbrahimi «ojojam» dəp atəp, uning səzlrigə boysunatti. Silər heqkəndak waswasəldin qorqməy ixlarni durus kilsanglar, silərmu [Sarahning] pərzəntliri boləjan bolisilər. **7** Xuningroja ohxax, əy ərlər, silərmu ayalliringle bilən turuxta, ularni ayal kixilər bizdin əjiz bəndilər dəp bilip ularni qüxinip yetinglar; silər ular bilən [Huda] xapaət kילוan hayətkə ortək mirashor bolup, ularni hərmət kilinglar. Xundaq kilsanglar, dualiringle tosaləroja uqrimaydu. **8** Ahiridə, həmminglar bir niyət bir məksəttə, bir-biringleroja həmdərd bolup, bir-biringlearni kərindaxlarqə səytinglar, iq-baojri yumxək wə kəmtər bolunglar. **9** Yamanlikqə yamanlik, ahanətkə ahanət bilən əməs, əksiqə, bəht tiləx bilən jawab kayturunglar. Qünki silər dəl bu ixkə qakirilojansilər; xuning bilən eüzinglar bəhtkə mirashor bolisilər. **10** Qünki [mukəddəs yazmilarda yeziqlinidək]: — «Kimki həyatni səyüp, yaxhi kün kərgüqi bolay desə, Tilini yamanliktin tartsun, Ləwliri məkkərliktin neri bolsun; **11** Yamanliktin əzini tartip, Güzəl əməllərnini kilip yürsun; Aman-hatirjəmlərnini izdəp, uni qoqlap yürsun. **12** Qünki Pərwərdigarning kəzi həkəniylərnin üstidə turidu, Uning külüqi ularning iltijalirioja oquq turidu; Lekin Pərwərdigarning yüzü razilik yürügüzüqilərgə qarxi turidu». **13** Əgər silər daim yaxhi ixlarni kilixkə intilsənglar, kim silərgə yamanlik kilar? **14** Lekin hətta həkəniylik yolidə azab-ōkubət qəksənglarmu, ohxaxla bəhtlilsilər! Lekin ularning wəhəmisidin qorqmanglar wə aləkkəndə bolmanglar; **15** bəlki kilsinglarda Rəb Məsihni həmmidin üstün dəp bilinglar; silərdə boləjan ümidin səwəbini soriojanlarroja məmin-mulayimlik wə ihlaslik bilən jawab bərixkə həmixə təyyar turunglar. **16** Hərdəim wijdaninglearni pak tutunglar; xuning bilən silərgə «yamanlik kילוquqlar» dəp təhmət kילוan silərning Məsihdə boləjan pəzilətlik yürüturuxunglarni kərtip, əzlrini kילוan təhmətlərdin hijil bolsun. **17** Qünki Hudaning iradisi xundaq bolsa, yaxhilik kילוjninglar üçün azab-ōkubət qəksənglar, bu yaman ix kילוjninglar tüpəylidin azab-ōkubət qəksənglarningdin əwzəl, [əlwəttə]. **18** Qünki Məsih bizni Huda bilən yaraxturux üçün, yəni Həkəniy Bolojuqi həkəniy əməslərnini dəp, birlə kətimlik azab-ōkubət qəkti; gərqə U tən jəhəttə əltürülgən bolsimu, lekin rohtə janlandurildi; **19** xuning bilən U solap qoyulojan rohlarning yenioja muxu rohiy həyatliqi bilən bərip, [Əzining bu əjalibisini] jakarledi. **20** [solap qoyulojan] bu rohlər burunkı zamanda, yəni Nuh [pəyojəmbər]ning künliridə, kəmə yasiliwatkan məzgildə Huda səwrənlilik bilən [kixilərnin towa kilixini] kütkinidə, Uningroja itaətsizlik kilidi. Pəket xu kəmişə kirgən birkanqisi, yəni jəmiy səkkiz jan su arkilik kutquzildi. **21** Mana bu «suəja qəməldürüx»ning bəxariti boləjan. Əmdi qəməldürüx — bədnəning kirdin təzilinixi əməs, bəlki adəmnin pak wijdan bilən əysə Məsihning tirildürülxü arkilik Hudadin tiləng təlipi — bizni hazır kutquzawatidu **22** (Məsih [tirilip] ərxkə qikip, pərixtilər, barlik rohiy hōquklarlar wə küqlüklər Uningroja bosundurildi wə u Hudaning ong yenidə turmaqta).

4 Əmdi Məsih tenidə azab-ōkubət qəkkənlikən, silərmu xundaq iradə bilən eüzinglarni qorallandurunglar. (qünki [Huda yolidə] əz tenidə azab-ōkubət qəkkən kixi

gunahtin qol üzgən bolidu; **2** undak kixi tenidə qalojan hayatini yəna insaniy nəps-həwəslərgə berilix bilən əməs, bəlki Hudaning iradisiga muwapik etküziđu. **3** Qünki künlirimizni yat əllik etiqaidsizlarning iradisiga əməl kilix bilən, yəni hərtürlük buzukçılıq-xəhwaniylik, nəps-həwəslər, hərəkətlilik, əyx-ixrət, məyhörülük wə yirginçilik butpərəsiliklər iqidə etküzginimiz əmdi kupayə kilar! **4** Bu ixlarda ular silərning ularoja həmrah bolup xundak iplaslıqqa yügürmignəlikinglaroja əjəblinip, silərni həkəratliməktə. **5** Ular haman həm tiriklərni wə elgənlərni sorak kilixka təyyar Turuqioja hesab bərməy qalmaydu. **6** Xunga dəl xu səwəbtin, elgənlər ətta yaxawatқан insanlar [sorak kilimidojan]dək sorak kilinip, Hudaoja nisbətən rohta yaxisun dəp, ularoju mu hux həwər yətküzülgən. **7** Əmdi barlik ixlarning ahirlixidojan küni yekünlaxmaqta; xunga, salmaq bolunglar wə dua kilixka səgək turunglar. **8** Ləkin həmmidin muhimi, bir-biringlaroja kizojin mehir-muəəbbəttə turuweringlar. Qünki «mehir-muəəbbət nurojunliojan gunahları yapar». **9** Bir-biringlardin aqrinmay əzara mehmandost bolunglar. **10** Huda tərpidin hər biringlaroja ata kilinojan iltipatka binaən, uning hərtərəplik mehiri-xəpəktini kixilərgə yətküzidojan yaxhi ojojidarlar süpitidə, bu iltipat bilən bir-biringlaroja hizmət kilinglar. **11** Kim səz kilsa, u Hudaning kalam-bexarətlirini yətküzüğü süpitidə səzlisun. Kim baxkilaroja hizmət kilsa, u Huda ata kiliojan küq-kudriti bilən hizmət kilsun. Xundak bolojanda, Huda həmmə ixta Əysa Məsih arkilik uluqlinidu. Barlik xan-xərap wə küq-kudrət Uningoja əbədil'əbədgiqə mənəuptur, amin! (aiōn g165) **12** Səyümlüklirim, otluk sinakning bexinglaroja qüxkənlikigə qarap, əjayib ixka yolukup kaldim, dəp həyrən qalmanglar. **13** Bəlki, Məsihning azab-okubətlirigə kəndak ortak bolojan bolsanglar, silər xundak xadlininglar. Xuning bilən Uning xan-xəripi ayan kilinojində, silər mu yayrap xadlinisilər. **14** Silər Məsihning nami tüpəydidin həkəratkə uqrisinglar, bəhtlik bolisilər! Qünki xan-xərapning Rohi, yəni Hudaning Rohi wujudunglaroja qüxkən bolidu. **15** Aranglardin birining azab-okubət qekixi hərgiz mu katil, oqri, rəzil yaki qepiloqak bolux səwəbidin bolmisun. **16** Birak qəkkən azab-okubiti «Məsihiy» dəp atalojanlik səwəbidin bolsa, u buningdin nomus kilmisun; əksiqa, muxu nam [bilən] [atalojanlik] üqün Hudaoja mədhijə okusun. **17** Qünki sorakning baxlinidojan wahti-saiti kəldi; sorak aldi bilən Hudaning əyidikiliridin baxlinidu; wə əgər biz bilən baxlansa, u həlda Hudaning hux həwirigə kulak salmiojanlarning aqiwiti nemə bolar? **18** [Dəl] [muqəddəs yazmilarda yeziloinidək]: — «Əgər həkəkanilylarning kutkuzuluxi təs bolsa, Ihlassizlar həm gunahkarlarning aqiwiti kəndak bolar?» **19** Xuning üqün, Hudaning iradisi bilən azab-okubət qəkkənlər yaxhi əməllərni daman kilip, jenini wədisidə turidojan Yaratkuqioja amanət kilip tapxursun.

5 Əmdi mən aranglardiki aqsakallardin (Məsihning azab-okubətlirining guwahqisi, namayan kilimidojan xan-xərapkə nesip boluquci wə silərgə ohxax bir aqsakal süpitidə) xumi etünimənkə, **2** — Hudaning silərning aranglardiki padisini obdan bekinglar; ularoja

yətakilik hizmitidə bolup, uni məjburən əməs, bəlki ihtiyarən zimminglaroja elinglar; pul-dunya üqün əməs, bəlki huxallik bilən kilinglar. **3** Hudaning padisioja ojojining əz təallukatliroja boloinidək bolmay, bəlki ularoja ülgə bolunglar. **4** Xundak kilsanglar, Bax Padiqi axkarə bolojanda, mənggü tozumas xan-xərap tajoja erixisilər. **5** Əy yaxlar, qonglaroja boysununglar. Xuningdək, həmminglar Huda silərni yukiri kətüridu; **7** Barlik oəm-kəyojuliringlarni Uning üstigə taxlap koyunglar. Qünki U silərning ojeminglarni kilidu. **8** Özünglarni həoxar wə səgək tutunglar. Qünki duxmininglar bolojan Iblis huddi hərkirowatқан xirdək, yutkudək birsini izdəp katrap yürməktə; **9** silər etiqaidsizlarda qing turup uningoja qarxi turunglar. Qünki bilisilərki, pütün dunyadiki kərindaxlinglarmu ohxax azab-okubətlərnin tügixigüqə qidawatidu. **10** Əmma silərni Məsih Əysa arkilik Əzining mənggülik xan-xəripigə qakirojan, pütkül mehir-xəpəktning Igsi bolojan Huda azrakkinə waqit azab-okubət qəkkeninglardin keyin, Əzi silərni əsligə kəltürüp, dəs turuquzup, mustəhkəm wə uloja bekitilgəndək təwrənməs kilidu. (aiōnios g166) **11** Uningoja [barlik] xan-xərap wə küq-kudrət əbədil'əbəd mənəup boluqay, amin! (aiōn g165) **12** Mən bu kiskiojana hətni yezip, özüm sadik kərindixim dəp bilidojan Silwanusning wasitisi bilən silərgə yollidim. Uxbu hətni yeziximning məksiti, silərgə jekiləx wə silərni riqəbtləndürüx, xundakla Hudaning həkəkiy mehir-xəpəktining ənə xundak ikənlikigə guwahlik bərixtin ibarəttur. Bu mehir-xəpəktə qing turunglar. **13** Silər bilən billə tallanojan Babilda turuwatқан jamaət wə oqulm Markustin silərgə salam. **14** Bir-biringlar bilən mehirbanlarqə səyüxup salamlinglar. Silərgə, yəni Məsihdə bolojan həmminglaroja amanlik-hatirjəmlik yar boluqay!

Petrus 2

1 Əysa Məsihning kuli və rosuli boləjan mənki Simeon Petrustin Hudayimiz və Kutkuzoquimiz Əysa Məsihning həkkaniyliki arkilik biz bilən ohxax kimmətlik bir etikadka muyəssər kilinojanlarəja salam! **2** Silər Hudani və Rəbbimiz Əysani qongkur tonuəjaneri, mehir-xəpəktə və hatirjəmlik silərgə həssiləp axkay! **3** Bu [duayimning] asasi — biz bizni Özining xan-xəripi və esil pəziliting təsiri arkilik Qakirəuqini qongkur tonuəjanlikimiz üqün, Uning ilahiy küq-kudriti həyatimizəja və ihlasmənliktə mengiximizəja kerəklik boləjan həmmi ata kildi. **4** U muxu pəzilətliri arkilik bizgə kimmətlik, əng uluə wədiləni bərdi, bular bilən silər bu dunyadiki həwayi-həwəslərdin boləjan iplasliktin kutulup, Hudalik təbiətkə ortək nesip boləyləsilər. **5** Dəl muxu səwəbtin, silər pütin küqünglər bilən etikadınlarəja esil pəzilətni, esil pəzilitinglarəja bilimni, **6** biliminglarəja təmkinlikni, təmkinlikinglarəja qidamlikni, qidamlikinglarəja ihlasmənligni, **7** ihlasmənliginglarəja kerindaxliq mehirbanlikni, kerindaxliq mehirbanlikinglarəja mehir-muhəbbətni kərsitixni koxuxkə intilinglər. **8** Qünki bu hususiyətlər silərdə bar bolsa, xundakla exip beriwatқан bolsa, bular siləni Rəbbimiz Əysa Məsihni qongkur tonuxkə [intilixtə] ix-əməlsiz və mewisiz kaldurmaydu. **9** Əmmə əgər birsidə bular kəm bolsa, u kor adəmdür — u burning uqinila kərələydiəjan, ilgiriği gunəhliridin pak kilinojinini untuəjan bolidu. **10** Xuning üqün, i kerindaxlar, silər [Huda təripidin] qakirəlanlikinglarni, xundakla tallanojanlikinglarni jəzmləxtürükə intilinglər. Xundək kilsanglar, heqqaqan teyilip kətməysilər. **11** Xundək boləjanda Rəbbimiz və Kutkuzoquimiz Əysa Məsihning mənggülik padixəhlikidimu kizəjin qarxi elinilər. (aiōnios g166) **12** Xunga, gərqə silər bu ixlarni bilgən bolsanglarmu, xundakla bizgə igə kilinojan həqiqəttə mustəhkəmləngən bolsanglarmu, mən yənila hərdaim bu ixlarni esinglarəja salmaqimən. **13** Dərwekə, mən muxu qedirimda bolsamla, bularni səminglarəja selip, siləni oyojtip turuxni layik kərimən. **14** Qünki Rəbbimiz Əysa Məsihning burun manga ayan kəlojinidək, mening bu qedirim pat arida uqamdin seliwetilədiəjanlikini bilip turuptimən. **15** Bərhək, mən siləning bu ixlarni mən bu dunyadin kətkinimdin keyinmu hərwəkit esinglarəja kəltürüxünglər üqün küqümning bariqə intilimən. **16** Qünki biz silərgə Rəbbimiz Əysa Məsihning küq-kudriti və hazır boluxini ukturojinimizda hərgizmu hiyligərliktin oydurup qikiləjan riwəyətlərgə əgəxmidik, bəlki biz Uning həyətlik xan-xəhritigə əz kəzimiz bilən guwahəqimiz. **17** Qünki U muqəddəs taəjda Huda'Atidin xan-xəhrət və uluəluqkə erixkəndə, axu uluə xan-xəhrətlik yərdin: «Bu Mening səyümlük Ooqlum, Mən Uningdin hursənmən» değən xundək zor bir awaz Uningəja yətküzülüp ənglandi. **18** Muqəddəs taəjda biz Uningəja həmrəh bolup billə turojan boləjaqkə, ərxitin bu awaz ənglanəjinida bizmu əz kulikimiz bilən uni ənglidük. **19** Uning üstigə həmmimizdə pəyojəmbərlər yətküzgən tolimu ixənqlik bəxərətlük səz-kalam bardur; silər tang süzülügə, tang yultuzi kəlbinglarni toluk

yorutkə bu səz-kalaməja kulək salsanglar, yaxhi kiləjan bolisilər (bu səz-kalam huddi kərangəjuda qaknap turidiəjan qiraəjkə ohxaxtur). **20** Xuni həmmidin muhim dəp bilixinglər kerəkki, muqəddəs yazmildiki heqkəysi wəhiy pəyojəmbərləning əz qüxənqisi boyiqə yətküzülgən əməs. **21** Qünki heqkəndək wəhiy-bəxərət insanlarning iradisidin kəlgən əməs, u bəlki Hudaning muqəddəs adamliri Muqəddəs Rəh təripidin yətkəlinip, Uning türtkisi bilən eytkən səz-kalamdur.

2 Ləkin burun həlk iqidə sahta pəyojəmbərlər qikқан, xuningdək arəngardimu sahta təlim bərgüqiləp məydanəja qikdi. Ular sokunup kirip, həlakətkə elip bəridiəjan bid'ət təlimləni arənglarəja astirtin kirgüzüp, həttə əzliniri hər kilixkə setiwəlojan igisidinmu tenip, buning bilən əz bəxiəja tezla həlakət qüxüridu. **2** Nurojan kixilər ularning xərməndilikigə əgixip ketidu, xuningdək ularning səwəbidin həqiqət yoli həkərətkə uqraydu. **3** Ular əqkəzlükidin oydurma səzər bilən siləni satidiəjan meli kilidu. Əmdi ularning bəxiəja heli burunla bəkitilgən jəza bikar olturmaydu, ularning həlakiti bolsa uhlap yətmaydu. **4** Qünki Huda gunəh sadir kiləjan pərixtiləni ayap olturmay, bəlki ularni təhtisəraning həngiəja taxlap, sorəkkə tartkuə zulmətlik kərangəjulukti kənjirilər bilən solap kəyojan yərdə, (Tartaroə g5020) **5** xundakla kədimki dunyadikilənimu ayap kəymə, hudasizlikkə bərilgən dunyani topan bilən oyrək kilip, pəkək həkkaniylikkə dəwət kiləjuqi Nuħni bəxkə yəttisi bilən səkləp kəlojan yərdə — **6** həmdə keyin Sodom və Gomorra xəhərlirini keyinki dəwrlərdiki hudasizlikkə bərilgənlərgə ibrət bolsun dəp bəkitip, bəxiəja külpətlük jəzani qüxürüp kül kiləjan, **7** xuning bilən birgə muxu əhləksizlarning buzukqilikliridin yirginip əzablənojan, həkkəniy boləjan Lutni ular arisidin kutuldurəjan yərdə — **8** (əna xundək kixiləning iqidə yaxiojan həkkəniy Lutning həkkəniy kəlbə hər küni əngliəjan və kərgən itaətsizləklər tüpəylidin əzəbnəttin) **9** əmdi xuni kəriwəlaləymizki, Rəb ihlasmənləni duq kəlgən sinəklərdin kəndək kutkuzuxni və xuningdək həkkəniyisizlarni sorək küniqə jəzalinixkə səkləp kəyojuxni bilidu. **10** Bularning arisidiki əz ətlirigə əgixip pasik həwəslərgə bərilgən, xundakla həquək igilirigə səl kəriojanlarning jəzasi təhimu xundək bolidu. Muxundək kixilər həli qong, mənəmənqilərdur, ular «[rohij] uluəlar»əja həkərət kilixtin heq kərkəmaydiəjanlardur. **11** Həttə ulərdin küq-kudrəttə üstün turidiəjan pərixtilərmu Pərwədigəning əldida bu «[uluəlar]»ni[1] həkərət bilən əz kiləydu. **12** Əmma bular huddi owlinip boəquzlinix üqün tuəjulojan yəwayi əkilsiz həywanlərdək kelip, əzlini qüxənməydiəjan ixlər üstidə həkərətlük səz kilidu və xundakla əzlining həlakət ixliri bilən toluk həlak bolidu, **13** xundakla əz həkkəniyisizlikigəja tuxluk jəzaning mewisini yəydu. Ular həttə kündüzi oquq-axkərə əyx-ixrət kilixnimu ləzzət dəp həsəbləydu; ular [silərgə] nomus və daəj kəltürüp silər bilən bir dastihanda olturup, əz məkkərlilikliridin zoklinidu. **14** Ularning zinəhorluk bilən tolojan kəzlini gunəh sadir kilixtin tüzülməydu; ular tutami yək kixiləni əzikturidu; ular kəlbini əqkəzlükə kəndürgən, lənətkə yəkjin balilərdur! **15** Ular toəjra yoldin qətnəp, Bosorning

oqli Balaarning yoliqqa o'g'ir ketdi. U kixi haram yolda tapkan həkni yahxi kergūqi idi, **16** lekin u qilōan kəbihliki tūpaylidin tənbihini yedi (zuwansiz exək insanning awazi bilan sēzləp pəyojəmbərnin əhmikanə ixini tosti). **17** Mana muxundaq kixilər kurup kətkən bulaklar, borandin həydlilip yūrgən tumanlarōja ohxaydu; ularōja mēnggūlik zulmētning kapkarangōlukida jay hazirlap qoyulojan. (**questioned**) **18** Qūnki ular yalojan-yawidaq yoōjan sēzlar bilan mahtinip, adəmning ətlik həwəslirini kozojōtip əyx-ixrət ixliri bilan ezitkuluk yolida mengiwatkanlardin əzlrini yengila qarurojanlarni azduridu. **19** Ular muxu kixilərgə «Silarni ərkinlikkə erixtūrimiz» dəp wədə qilidu, lekin əzlrini əməliyətə buzuklukning kulliridur. Qūnki adam nemə təripidin boysundurulojan bolsa, xuning kuli bolidu. **20** Qūnki əgər ular Rəbbimiz wə Kutkuzojuqimiz əysa Məsihni tonux arkilik bu dunyaning pasikliqliridin kutulup, keyin xularōja yəna baōlinip, boysundurulojan bolsa, ularning keyinki hali dəslep kisidimnu bəttər bolidu. **21** Qūnki həkkanilik yolini bilip turup, əzigə yətkūzūlgən mukəddəs əmrin yūz ərūgəndin kərə, bu yolni əslidinla bilmigini əwzəl bolatti. **22** Muxu ixənqlik hekmətlik sēzlar ularda əməlgə axurulidu: — «It aylinip əz kususini yər» wə yənə «Qoxqa yuyunup qikipla kaytidin patkəqta eojanar».

3 I sēyūmlūklirim, hazir silərgə bu yeziwatkinim ikkinqi hetimdur. Hər ikki hetimdə silərnin sap kənglūnglarni oyojōtip, xu ixlarni əslitixkə intildimki, **2** mukəddəs pəyojəmbərlər burun eytkən sēzlərgə wə Rəbbimiz həm Kutkuzojuqimizning rosulliringle arkilik yətkūzūgən əmrigə kəngül bəlxūnglarni etūnimən. **3** Əng muhimi xuni bilixingle kerəkki, kūnlərnin ahirida əzining hawayi-həwəslirinin kəynigə kiridojan, məshirə kildidojan mazaqqlar qikip: **4** «Kəni, Uning kaytip kelimən dēgən wədisi?! Ata-bowilirimiz [əlūmdə] uhlap kəlojandin taki hazirojigə həmmə ixlər dunya apiridə bolōjan wəqittiki bilən ohxax hələttə ketiwatidu» dəp məshirə kilixidū. **5** Həlbuki, ular əng kədimki zamanda Hudaning sēzi bilən asmanlarning yaritilojanlikini wə xuningdək yərnin sudin qikkən həm suning wasitisi bilən barlikkə kəlgənlikini etəy untuydu; **6** xu amillarning wasitiliri bilən xu zamandiki dunya kəlkūndin ojarək bolup yoqaldi. **7** Əmma hazirki asmanlar bilən zemin ohxaxla xu sēz bilən ihlassiz adəmlər sorakqə tartilip hək kəlinidojan axu kūndə otta kəydūrilūxkə saklinip, ta xu kūnigiqə halidin həwər elinip turidu. **8** Əmdi i sēyūmlūklirim, xu ix nəziringle kəqmisunki, Rəbgə nisbətən bir kūn ming yildək wə ming yil bir kūndəktur. **9** Rəb Əz wədisini [orundaxni] (bəzilərnin «kəqiktūrdi» dəp oylōjōnidək) kəqiktūrgini yoq, bəlki həkkinin hək boluxini halimay, həmmə insanning towa kiliqōja kirixini arzulap, silərgə kəngqilik kiliq [wəqitni sozmaqta]. **10** Lekin Rəbning kūni huddi oqirinin kelixidək [kūtilmigən wəqitda] bolidu. U kūni asmanlar xiddətlik güldūrligən awaz bilən oqayib bolup, kainatning barlik kuralmiliri xiddətlik otta erip tūgəydu; zemin wə uningdiki pūtkūl nərsilərmu kəyūp ketidu. **11** Həmmə nərsə mana xundaq erip yokilidojan yərdə, silər qəndək adəmlərdin boluxingle kerək? — hayinglarni pak-mukəddəslikə wə ihlasmənlükə

ətkūzūp, **12** Hudaning kūnini təlmūrip kūtūp, u kūnning tezrək kelixi bilən pūtin asmanlar otta yoqap tūgəydu wə kainatning barlik kuralmiliri xiddətlik otta erip tūgəydu. **13** Lekin biz bolsaq Uning wədisi boyiqə, yengi asman-zeminni intizarlik bilən kūtūmektimiz. U yər həkkanilikning makanidir. **14** Xuning tūqūn, əy sēyūmlūklirim, bu ixlarni kūtūwatkanikənsilər, [xu tapta] Hudaning aldida nuqsansiz wə dəqsiz, inaklik-hətirjəmlik iqidə hazir bolup qikixingle tūqūn intilinglar. **15** wə Rəbbimizning səwr-təkitini nijat dəp bilingle, dəl sēyūmlük kəriniximiz Pawlusmu əzigə ata kiliqōjan danalilik bilən bu ixlər toqiruluk silərgə yəzojan; **16** barlik hətliridim u bu ixlər həkqidə tohtilidu. Uning hətliridə qūxinix təs bolōjan bəzi ixlər bar; bu ixlarni təlim almiqən wə tutami yoq kixilər mukəddəs yazmilarning bəxkə kismilirini burmiliojandək, burmilap qūxəndūridu wə xuning bilən əz bəxiqə həkəkət elip kelidu. **17** Xuning bilən, i sēyūmlūklirim, [mən eytkən] bu ixlarni aldin'ala bilgənəkənsilər, bu əhləksizlarning səpsətli bilən azdurulup, mustəhəkəm turuxunglarni yoqitip kəyoxutin hōxyar bolunglar. **18** Əksiqə, [Hudaning] məhir-xəpkitidə həm Rəbbimiz wə Kutkuzojuqimiz əysa Məsihgə bolōjan bilixtə dawamlık ətūnglar. Uningōja həm hazir həm axu əbəd kūnigiqə barlik xan-xəgəp mənəsup bolōy! Amin! (**aiōn q165**)

Yuhanna 1

1 Əzəldin bar boluğu, əzimiz anglijan, öz kəzlimiz tikilip kərijan wə kollirimiz bilən tutup siliojan hayatlık Kalamı toqrisida [silərgə bayan kiliimiz] **2** (bu hayatlık bizgə ayan bolup, biz uni kerdük, Xuning bilən bu həktə guwahlık berimiz həmdə Ata bilən billə bolup, keyin bizgə ayan bolujan xu mænggülik hayatni silərgə bayan kiliimiz) (aiōnios g166) **3** — silərimiz biz bilən sirdax-həmdəmliktə bolsun dəp biz kərgənlimizni wə anglijanlimizni silərgə bayan kiliimiz. Bizning sirdax-həmdəmlikimiz Ata wə Uning Oqılı Əysa Məsih biləndür. **4** Siləning huxallıqlıqlar tolup taxsun dəp, bularni silərgə yeziwatimiz. **5** Wə biz Uningdin anglijan həm silərgə bayan kilidojan həwirimiz mana xudurki, Huda nurdur wə Uningda heqkəndək karangoşuluk bolmaydu. **6** Əgər biz Uning bilən sirdax-həmdəmlikimiz bar dəp turup, yənıla karangoşulukta yürsək, yalojan eytkən wə həkikətkə əməl kiliojan bolimiz. **7** Ləkin U Əzi nürda boluğində bızmu nürda mangsak, undaқта bizning bir-birimiz bilən sirdax-həmdəmlikimiz bolup, Uning Oqılı Əysa Məsihning keni bizni barlık gunahtin paklaydu. **8** Əgər gunaħimiz yok desək, öz əzimizni aldiojan bolimiz həmdə bizdə həkikət turmaydu. **9** Gunaħlimizni ikrar kilsək, U bizning gunaħlimizni kəqürüm kilipl, bizni barlık həkkanıysizliktin pak kilixka ixənqlik həm adildir. **10** Əgər gunaħ kilimidük desək, Uni yalojanqi kilipl koyojan bolimiz wə Uning səz-kalamı bizdin orun almiyojan bolidu.

2 I əziz balilirim, mən siləni gunaħ sadir kilmisun dəp, bu səzləni yeziwatimən. Mubada birsi gunaħ sadir kilsa, Atining yenida bir yadəmqi wəkilimiz, yəni Həkkəniy Boluqu Əysa Məsih bardur. **2** U Əzi gunaħlimizni üqün [jazani kətiürgiüqi] kafarəttur; muxu kafarət pəkət bizning gunaħlimizni üqünla əməs, bəlki pütkül dünyadikiləning gunaħliri üqündür. **3** Bizning uni tonuəjanlikimizni biləliximiz — Uning əmrlirigə əməl kiliximizdindir. **4** «Uni tonuymən» dəp turup, Uning əmrlirigə əməl kilimioqu kixi yalojanqidur, uningda həkikət yoktur. **5** Ləkin kimki Uning səzigə əməl kilsa, əmdi uningda Hudaning meħir-muħəbbiti həkikətən kamalətkə yətkən bolidu. Biz əzimizning Uningda boləjanlikimizni ənə xuningdin bilimiz. **6** «Hudada turup yaxaymən» degüqi bolsa [əysaning] mangoşinidək ohxax mənxi kerək. **7** I səyümlüklirim, silərgə [burun anglap bakmiojan] yengi bir əmmni əməs, bəlki dəsəptin tartip silər tapxuruwaləjan kona əmmni yeziwatimən. Uxbu əmr silər burundinla anglap keliwatkan səz-kalamdur. **8** Ləkin yənə kelip mən silərgə yeziwatkinimni yengi əmr [desəkmü bolidu]; bu əmr Məsihdə həm silərdimu əməl kilinməktə, qünki karangoşuluk etüp kətməktə, wə həkikiy nur allıkaqan qeqilixka baxlıdı. **9** Kimdəkim əzini «nürda yaxawatimən» dəp turup, kəringini eq kərsə, u bügüngiqə karangoşulukta turuwatkan bolidu. **10** Kəringinixə meħir-muħəbbət kərsətkən kixi yoruklukta turməktə, uningda gunaħka putlaxturidojan heqnemə qalmaydu. **11** Ləkin kəringini eq kərgən kixi karangoşuluktidur; u karangoşulukta mangidu wə kəyərğə ketiwatkanlikini bilməydu, qünki karangoşuluk

uning kəzlini kəriqu kiliwətkən. **12** Mən bularni silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki gunaħliringlar Uning nəni üqün kəqürüm kilindi. **13** Mən buni silərgə yeziwatimən, i atılar, qünki silər Əzəldin Bar Boluquini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər u rəzil üstidin qəlibə kildinglar. **14** Mən buni silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki silər Atini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i atılar, qünki silər Əzəldin Bar Boluquini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər küllüksilər, Hudaning səz-kalamı silərdə turidu wə silər u rəzil üstidinmu qəlibə kildinglar. **15** Bu dünyani wə bu dünyadiki ixlarni səyməngdə. Hərkim bu dünyani səysə, Atining səyğüsü uningda yoktur. **16** Qünki bu dünyadiki barlık ixlar, yəni əttiki həwəs, kəzlərdiki həwəs wə hayatiəja boləjan məqrurluqning həmmisi Atidin kəlgən əməs, bəlki bu dünyadin boləndur, halas; **17** wə bu dünya wə uningdiki həwəsələning həmmisi etüp ketidu. Ləkin Hudaning iradisigə əməl kiliquqi kixi mænggü yaxaydu. (aiōn g165) **18** Əziz balilirim, zamanning ahirki saiti yetip kəldi; wə silər dəjialning [ahir zamanda] kelidojanlikini anglijoşinilərdək, əməliyəttə bolsa həzirning əzidila nuroqun dəjiallar məydanəja qikti; buningdin zamanning ahirki saiti bolup qəlanəliki bizgə məlum. **19** Ular arimizdin qikti, ləkin ular əslidə bizlərdin əməs idi. Qünki əgər bizlərdin boləjan bolsa, arimizda turiwərgən bolatti. Ləkin ularning heqkəysisining əslidə bizdikilərdin bolmiojanliqi pax kiliojanliqi üqün ular arimizdin qikipl kətti. **20** Həlbuki, silər bolsanglar Muqəddəs Boluquidin kəlgən məsihligüqi Rohın nesip boldunglar wə xuning üqün silər həmma ixni bilisilər. **21** Silərgə bu hətni yiziximdiki səwəb, siləning həkikətəni bilmiojanlikinglar üqün əməs, bəlki həkikətəni bilip, yalojanliqning həkikəttin kelip qikməydojanlikini bilgenlikinglar üqündür. **22** Əmisə, kim yalojanqi? Əysaning Məsih ikənlikini inkar kiliquqi kixi bulsa, u yalojanqidur. Ata wə Oqulni inkar kiliquqi kixi əzi bir dəjjaldur. **23** Kimdəkim Oqulni rət kilsa uningda Ata bolmaydu. Ləkin Oqulni etirap kilsa, uningda Ata bolidu. **24** Silər bolsanglar, burundin anglap keliwatkinglarni əzünglarda dawamlıq turoquziweringlar. Burundin anglap keliwatkinginglar silərdə dawamlıq turiwərsə, silərmü dawamlıq Oqul wə Atida yaxawatkan bolisilər; **25** wə Uning bizgə kiliəjan wədisi bolsa dəl xu — mænggü hayatliktur. (aiōnios g166) **26** Siləni azdurmaqı boləjanlarni nəzərdə tutup, bularni silərgə yazdim; **27** Silər bolsanglar, silər Uningdin qəbul kiliəjan məsihligüqi Roh silərdə turiwəridü, silər heqkimning əgitişigə moħtaj əməssilər; bəlki ənə xu məsihligüqi Roh silərgə barlık ixlar toşuruluk əgitiwatqəndək (U həktur, heq yalojan əməstur!) — həm əgətəndək, silər dawamlıq Uningda yaxaydingar bolisilər. **28** Əmisə, i əziz balilirim, dawamlıq Uningda turup yaxaweringlar. Xundək kilsanglar, U hərkaqan kaytidin ayan boləjanda kərkmas bolimiz həm U kəlginidə Uning aldidə heq hijalət bolup qalmaymiz. **29** [Hudaning] həkkanıy ikənlikini bilgenikənsilər, həkkanıylikka əməl kiliquqiləning hər birining uning tərpidin tuəşuluquqi ikənlikinimu bilsanglar kerək.

3 Karanglar, Ata bizgə xundak qongkur mehirmuhəbbət kərsətkənkī, biz «Hudaning əziz baliliri» dəp atalduq — wə biz həkikətənmə xundak. Bu dunya xu səwəbtin bizni tonup yətmayduki, qūnki bu dunya Uni tonumidi. **2** Səyümlüklirim, biz həzır Hudaning əziz balilirdurmiz; kəlgüsədə kəndak bolıdıoanlıkimiz tehi oquk ayan kılınmıox. Birak U [kaytidin] ayan kılınqanda, Uningoşa ohxax bolıdıoanlıkimizni bilimiz; qūnki xu qaoşda biz Uning əynən Əzini kərimiz. **3** Wə [Məsihə] ümid baolıoan hər bir kixi U pak bolıoandək ezini paklimakta. **4** Gunah sadır kılıoan kixi [Hudaning] kanunioşa hilaplık kılıoan bolıdu. Qūnki gunah sadır kılıoanlık [Hudaning] kanunioşa hilaplık kılıoanlıkıdır. **5** Həlbuki, silər Uni gunahlarnı elip taxlar üqün dunyaoşa kelip ayan kılınıoan wə xundakla Uningda həqkəndək gunah yoktur, dəp bilisilər. **6** Uningda yaxawatқан hər bir kixi gunah sadır kılmaydu; kimdəkim gunah sadır kılsa, Uni kərmigən wə Uni tonumioan bolıdu. **7** Əziz balilirim, həqkimning silərnı aldixıoşa yol koymanglar. Həkkaniylikka əməl kılıoqu kixi U həkkaniy bolıoındək həkkaniydu. **8** Ləkin gunah sadır kılıoqu İblisındır. Qūnki İblis əmsıaqtın tartıp gunah sadır kılıp kəlməktə. Hudaning Ooqlıning dunyada ayan kılınixidiki məksət İblisning əməllərnı yoktıxtur. **9** Hudadin tuşuloşuqi gunah sadır kılmaydu; Hudaning urukı uningda orun aloşaqka, u gunah sadır kılıxi mumkin əməs, qūnki u Hudadin tuşuloşındır. **10** Hudaning baliliri bilən İblisning baliliri xuning bilən pərkliniduki, kimdəkim həkkaniylikka əməl kılınsa wə yaki əz kərındixıoşa mehır-muhəbbət kərsətmisə Hudadin əməstur. **11** Qūnki silər dəsəptin anglap keliwatқан həwər mana dəl xuki, bir-birimizgə mehır-muhəbbət kərsitiximiz kəraktur. **12** U u razıdin bolıoan, inisini oltürgən Kabiloşa ohxax bolmaslıkimiz kərek; u nemixka inisini kətl kıldı? Uning əzining kılıoanliri rəzil, inisining kılıoanliri həkkaniy bolıoanlıkı üqün xundak kılıoan. **13** Xunga, i kərındaxlar, bu dunya silərnı əq kərsə, buningoşa həyrən kəlmanglar. **14** Biz kərındaxlarnı səygənlıkimızdin, ołımdin hayatlıkka etkənlıkimizni bilimiz. Əz kərındixini səymigüqi tehi ołımdə turuwatıdu. **15** Kərındixıoşa əqmənlik kılıoan kixi katıdur wə həqkəndək katılda mənggülik hayatning bolmaydıoanlıkını bilisilər. (aiōnios g166) **16** Biz xuning bilən mehır-muhəbbətning nəmə ikənlıkinı bilimizki, u biz üqün Əz jenini pida kıldı; xuningdək bizmu kərındaxlırimiz üqün əz jenimizni pida kılıxka kərdardurmiz. **17** Əmma kimki bu dunyada mal-mülki turup, kərındixining mohtajlıkını kərüp turup, uningoşa kəksi-kərnini aqmisa, bundək kixidə nədimu Hudaning mehır-muhəbbiti bolsun? **18** Əziz balilirim, sız bilən wə til bilən əməs, bəlkı əməldə wə həkikəttə mehır-muhəbbət kərsitəyli. **19** Biz xundək ixlər bilən əzimizning həkikəttin bolıoanlıkimizni bilələymiz wə [Hudaning] aldıda kəlbimizni hatırjəm kılalaymiz. **20** Xundəktimu, mubada kəlbimiz bizni yənıla əyiblisə, Huda yənıla kəlbimizdin üstün wə həmmını bilgüqidur. **21** Səyümlüklirim, əgər kəlbimiz bizni əyiblimisə, Hudaning aldıda yürəklik turimiz **22** wə xundakla Uningdin nemini tilisək xuningoşa erixələymiz; qūnki biz Uning əmlirigə əməl kılıp, Uni hursən kılıdıoan

ixlarnı kılımız. **23** Wə Uning əmri xuki, uning Ooqlı Əysa Məsihning namioşa etıqəd kılıxımız həmdə Uning bizgə tapılıoındək bir-birimizgə mehır-muhəbbət kərsitiximizdin ibarəttur. **24** Uning əmlirigə əməl kılıdıoan kixi [Hudada] yaxaydıoan wə [Hudamu] uningda yaxaydıoan bolıdu. Əmdi Hudaning bizdə yaxaydıoanlıkını bilginimiz bolsa, U bizgə ata kılıoan Rohtındur.

4 Səyümlüklirim, hər bir «wəhiy kılıoqu» rohlarning həmmisigila ixiniwərmənglar, bəlkı bu rohlarning Hudadin kəlgən-kəlmigənlıkinı pərkəndürüx üqün ularnı sinanglar. Qūnki nuroşun sahta pəyoşəmbərlər dunyadi kı jay-jaylaroşa pəyda bolıdı. **2** Hudaning Rohını mundək pərkəndürələysilər: Əysani, yəni dunyaoşa insaniy təndə kəlgən Məsihni etirap kılıoqu hər bir roh Hudadin bolıdu; **3** wə dunyaoşa insaniy təndə kəlgən Əysa Məsihni etirap kılmaydıoan roh Hudadin kəlgən əməs. Bundəklarda əksişə dəjjalning rohi ixləydu; silər bu rohning kelidıoanlıkı toşuruluk anglioaşidınglar wə dərwaşə u həzır dunyada pəyda bolıdı. **4** Əz əziz balilirim, silər bolsanglar Hudadin bolıoansilər wə ularning üstidin oşalıb kəldinglar; qūnki silərdə Turoşuqi bu dunyada turoşuqidin üstındır. **5** Ular bolsa bu dunyaoşa mənşup; xunga ular bu dunyaning səzlrini kılıdu wə bu dunyadikilər ularoşa kulək salıdu. **6** Biz bolsək Hudadin bolıoanmiz; Hudani tonuşoan kixi bizning səzlrimizni anglaydu. Hudadin bolıoan kixi bolsa bizning səzlrimizni anglimaydu. Mana buningdin Həkikətning Rohı bilən ezitukınoşning rohinı pərk etələymiz. **7** I səyümlüklirim, bir-birimizgə mehır-muhəbbət kərsitəyli; qūnki mehır-muhəbbətning əzi Hudadındır wə mehır-muhəbbət kərsətküqining hər biri Hudadin tuşuloşan bolıdu wə Hudani tonuydu. **8** Mehır-muhəbbət kərsətmigüqi kixi Hudani tonumioan bolıdu; qūnki Huda Əzi mehır-muhəbbəttur. **9** Hudaning mehır-muhəbbiti bizdə xuning bilən axkara boldiki, Huda bizni Uning arkilik hayatka erixsun dəp birdinbir yegənə Ooqlını dunyaoşa əwətti. **10** Mehır-muhəbbət dəl xuningdin ayankı, bizlərnıng Hudani səyginimiz bilən əməs, bəlkı U Əzi bizni səyüp gunahlırımızning jazasını kətürgüqi kafarət boluxka Əz Ooqlını əwətkini bilən ayandır. **11** I səyümlüklirim, Huda bizgə xu kədar mehır-muhəbbət kərsətkən yərdə, bizmu bir-birimizgə mehır-muhəbbət kərsitixkə kərdardurmiz. **12** Həqkim həqkəqaan Hudani kərgən əməs; ləkin bir-birimizgə mehır-muhəbbət kərsətsək, Huda bizdə yaxaydu wə uning mehır-muhəbbiti bizdə kamalətkə yətkən bolıdu. **13** Biz bizning Uningda yaxawatқанlıkimizni wə Uning bizdə yaxawatқанlıkını xuningdin bilimizki, U Əz Rohını bizgə ata kılıoan. **14** Biz xuni kərgən wə xundakla xuningoşa guwahlık berimizki, Ata Ooqlını dunyaoşa kutkuzoşuqi boluxka əwətti. **15** Əgər kimdəkim Əysani Hudaning Ooqlı dəp etirap kılsa, Huda uningda, umu Hudada yaxaydu. **16** Biz bolsək Hudaning bizgə bolıoan mehır-muhəbbitinı tonup yəttuk, xundakla uningoşa tolimu ixəndək, Huda Əzi mehır-muhəbbəttur wə mehır-muhəbbəttə yaxıoşuqi kixi Hudada yaxaydu, Hudamu uningda yaxaydu. **17** Muxundək bolıoanda, mehır-muhəbbət bizdə mukəmməllixidu; xuning bilən biz sorək künidə hatırjəm-kərkəmas bolalaymiz. Qūnki

Əysa qandak boluwatqan bolsa biznu hazir bu dunyada xundak boluwatimiz. **18** Mehir-muhəbbəttə qorkunq yoxtur; kamil mehir-muhəbbət qorkunqni həydəp yoxqa qikiridu. Qünki qorkunq Hudaning jazasi bilən baqlinixliqtur; qorkunqi bar kixi mehir-muhəbbəttə kamalatə yatküzülgən əməstur. **19** Biz mehir-muhəbbət kərsitimiz, qünki Huda aldi bilən bizgə mehir-muhəbbət kərsətti. **20** Əgər birsi «Hudani səyiman» dəp turup, qerindioxə əqmənlik kilsa, u yaloqanqidur. Qünki kəz aldidiki qerindixini səymigən yərdə, kərüp baqmioxan Hudani qandakmu səysun? **21** Xunga bizdə Uningdin: «Hudani səygən kixi qerindixinimu səysun» degən əmr bardur.

5 Əysaning Məsih ikənlikigə ixəngən hər bir kixi Hudadin tuşuloqan bolidu; wə tuşuroquqi [Atini] səyidioxan hər bir kixi Uningdin tuşuloqunimu səyidu. **2** Biz əzimizning Hudaning balilirini səyidioxanlikimizni xuningdin bilimizki, Hudani səyüp, Uning əmrlirigə əməl kiximizdindir. **3** Hudani səyüx Uning əmrlirigə əməl kixi deməktur; wə Uning əmrliridə turmaq eşir ix əməstur. **4** Qünki Hudadin tuşuloqanlarning həmmisi bu dunya üstidin oşlibə kilidu; wə dunyaning üstidin oşlibə kiləduqi küq — dəl bizning etiқadimizdur. **5** Bu dunyaning üstidin oşlibə kiləduqi zadi kimlər? Pəqət Əysani Hudaning Oşli dəp etiқad kiləduqilar əməsmu? **6** U bolsa su wə qan arқilik kəlgən zat, yəni Əysa Məsihdur; Uning kelixi pəqət su bilənla əməs, bəli kə bilənmu idi. Wə bu ixlarəqa guwahlik bərgüqi bolsa Roh tur, qünki Roh Əzi həqikəttur. **7** Qünki Uning toşruluk üç guwahlik bərgüqi bar: — **8** bular Roh, su wə qəndin ibarəttur. Bu üçining [guwahlik] birdur. **9** Əgər biz insanlarning guwahlikini qəbul kilsak, Hudaning guwahlik bularningkidin üstündur. Huda Əz Oşli toşrisida xundak guwahlik bərgən — **10** (Hudaning Oşliə etiқad kiləduqan kixining iqidə xu guwahlik bardur; birak Hudaəqa ixənmigən kixi Uni yaloqanqi kiləduqan bolidu, qünki U Hudaning Əz Oşlini təstikliəduqan guwahlikə ixənmigən) **11** guwahlik dəl xudurki, Huda bizgə mənggülik həyatni ata kildi wə bu həyatlik Uning Oşlididur. **(aiōnios g166)** **12** Xunga Oşliə igə boləduqan kixi həyatlikə igə boləduqan bolidu; Hudaning Oşliə igə bolmioxan kixi həyatlikə igə bolmioxan bolidu. **13** Mən bularni Hudaning Oşlining namioqa etiқad kiləduqan silərgə silərnin mənggülik həyatka igə boləduqanliklarni bilixinglar üçün yazdim. **(aiōnios g166)** **14** Wə bizning Uningə boləduqan toluq ixəngə hatirjəmlikimiz xundakki, Uning iradisigə muwapik hərқandak bir ixni tilisək, U bizni anglaydu. **15** Uni hərnemə tiliginimizni anglaydu dəp bilgənikənmiz, duayimizda Uningdin tiliginimizgə erixtuk, dəp bilimiz. **16** Birsi qerindixining əlümgə məhkum kilmaydioxan bir gunah sadir kiləduqanlikini kərsə, uning üçün dua kilsun; wə Huda əlümgə məhkum kilmaydioxan gunah sadir kiləduqanlar üçün uningə həyatlik ata kildu. Əlümgə məhkum gunahmu bardur. Uning toşrisidin tilisun, deməymən. **17** Həmmə həqқaniyətsizlik gunah tur; wə əlümgə məhkum kilmaydioxan gunahmu bar. **18** Hudadin tuşuloquqinun gunah sadir kilmaydioxanlikini bilimiz; qünki əslidə Hudadin tuşuloqan Zat bundak kixini qəşdəp qəlidu wə axu rəzil uningə tegəlməydu.

19 Əm di əzimizning Hudadin boləduqanlikimiz əzimizgə məlum; əmma pütkül dunya bolsa u rəzilning ilkididur. **20** Yənə bizgə məlumki, Hudaning Oşli dunyaəqa kəldi wə Həqikiy Boləduqinun tonuximiz üçün kənglimizni yoruttu; wə biz Həqikiy Boləduqinun Əzidə, yəni Uning Oşli Əysa Məsihdə yaxawatimiz. U bolsa həqikiy Huda wə mənggülik həyatlik tur! **(aiōnios g166)** **21** Əziz balilirim, əzünglarni hərқandak butlardin saqlanglar.

Yuhanna 2

1 **2** Mənki aqsakaldin [Huda tərripidin] tallanojan hanimoja və uning əziz baliliriya salam! Mən silərni həqiqəttə səyimən və yaloquz mənlə əməs, yənə həqiqətəni tonuqjanlarning həmmisi bizdə yaxawatқан və xundakla əbədgiyə bizgə yar bolidiojan həqiqətəni dəp silərni səyidu. **(aiōn g165)** **3** Huda'atidin və Atining Oqli Rəb Əysa Məsihdin xapaət, rəhīm-xəpқət və hatirjamlik silərgə həqiqət və mehīr-muhəbbət iqidə boloyay! **4** Baliliringning arisida biz Atidin əmr tapxuruwaloyandək həqiqəttə mangojanlarni kərginim üqün intayin hursən boldum. **5** Əmdi, hərmətlik hanim, mən səndin bir-birimizgə mehīr-muhəbbət kərsitayli, dəp etünimən. Mening sanga yezip etüingnim yengi bir əmr əməs, bəlki dəsləptin tartip bizdə bar əmrdir **6** (mehīr-muhəbbət xuki, uning əmririgə əməl kīlip mengixtur). Mana bu əmr silər burundin tartip anglap keliwatқandək, uningda mengixinglar üqün silərgə tapilanojandur. **7** Qünki nurojun aldamqilar dunyaning jay-jaylirida qikti. Ular əysaning dunyaoya insaniy təndə kəlgən Məsih ikənlikini etirap kilmaydu. Bundaklar dəl aldamqi və dəjjaldur. **8** Biz və əzünglar singdürgən əjirni yokitip koymay, bəlki toluқ in'amoya igə boluxunglar üqün, əzünglaroya aqah bolunglar. **9** Kimki Məsihning təlimidin halkip qikip, uningda qing turmisa, Huda uningoya igə bolmaydu. Lekin Uning təlimida qing turojuqi bolsa, Ata həm Oqul uningoya igə bolidu. **10** Əgər birsə Uning təlimini elip kəlməy silərnin yeninglaroya kəlsə, uni əyüinglaroya baxlimanglar həm uningoya salammu bərmənglar. **11** Qünki undak adəmgə salam bərgən kixi uning rəzil əməllirigə xerik boloyuqidur. **12** Silərgə pütidiojan yənə kəp səzirim bar idi; lekin kəşəz bilən siyahni ixlətkəndin kəşə, huxallikimizning tolup texixi üqün yeninglaroya berip didar kərtixüp səzlixixni arzu kīlimən. **13** Huda tərripidin tallanojan hədəngning baliliridin sanga salam!

Yuhanna 3

1 Mänki aksaqal özüm həkikəttə səyğən səyümlük Gayuska salam! **2** I səyümkük [dostum], jening gülləngəndək, həmmə ixliringning güllinixigə wə teningning salamət boluxioğa tiləkdaxmən. **3** Kerindaxlar kelip, səndə boloğan həkikət toquruluk guwahlik bərgəndə, mən intayin bək huxallandim; qünki sən həkikəttə dawamlık mengiwatisən. **4** Manga nisbatən, əziz balilirimning həkikəttə mengiwatkanlikini anglaxtinmu qong huxallik yoxtur. **5** Səyümlük [dostum], yeningoğa baroğan kerindaxlaroğa (gərqə ular sanga natonux bolsimu) kıljoanliringning həmmisidə ihlasmənliking ispatlinidu. **6** Ular jamaət aldida sening bu mehır-muhəbbiting toqrisida guwahlik bərdi. Ularni yənə Hudaning yolioğa layik səpirigə uzitip koysang, yahxi kıljoan bolisən. **7** Qünki ular [səpərdə] yat allik [etikadsizlardin] heq nemə almay, xu mubarək nam üqün yoloğa qikti. **8** Xunga, həkikət bilən hizmətdax bolup təng ixligüqi bolux üqün biz xundaqlarni kollapkuwətliximizgə toqra kelidu. **9** Bu toquruluk jamaətkə məktüp yazdim. Lekin ularning arisida ezini qong tutup, jamaətkə bax bolux təməsidə boloğan Diotrəpəs bizni kəbul kilmaydu. **10** Xuning üqün mən baroqanda, uning kıljoan əskiliklirini, yəni uning bizning üstimizdin kıljoan rəzil səzliri bilən oşaywitini yüzigə salimən; u uninglik bilənla tohtap qalmaydu, yənə [səpərdiki] kerindaxlarni kəbul kilmayla qalmay, kəbul kilməqki boloğanlarnimu tosidu wə hətta ularni jamaəttin koşlap qikiriwatidu. **11** I səyümlük [dostum], yamanliktin əməs, yahxiliktin ülgə aloşin. Yahxilik kıljoşuqi Hudadindur. Yamanlik kıljoşuqi Hudani heq kərmigəndur. **12** Demitriusni bolsa həmməylən, hətta Həkikətning əzi yahxi guwahlik berip tərirləydu. Bizmu uningə guwahlik berimiz wə guwahlikimizning həkikət ikənlikini sənmu bilisən. **13** Sanga yazidoğan yənə kəp səzlim bar idi; lekin kələm bilən siyahni ixlətkəndin kərə, **14** Sən bilən pat arida didar kərüxüxnü arzu kılımən; xu qaqda dərkəmdə səzliximiz. Sanga hatirjəmlük yar boləy! Dostlardin sanga salam. Sənmu [u yərdiki] dostlarəğa isim-famililiri boyiqə məndin salam eytkəysən.

Yəhuda

1 Əysa Məsihning kuli, Yaqubning inisi mənki Yəhudadin qakiriləjanlarəja, yəni Huda'Atimiz tərīpidin səyūlgən, Əysa Məsih tərīpidin koşdīlip kəlgənlərgə salam. **2** Silərgə rəhīmdīllik, amanlik-hatirjamlik wə mehīr-muhəbbət həssīləp ata kīlinəjay!
3 I səyūmlūklirim, mən əsli silərgə ortək bəhrimən boluwatқан nījatimiz toşrisida hət yezikқа zor ixtiyakīm bolsimu, lekin həzir buning ornioja silərni mukəddəs bəndilərgə bir yolila amanət kīlinojan etiқadni koľunglardin bərməslikкə jiddiy kūrəx kīlixқа jekiləp uxbu hətni yazmisam bolmidi. **4** Qūnki məlum kixilər — ihlassiz adəmlər, heli burunla munu sorakқа tartilixқа pūtūlgənlər aranglarəja sukunup kiriwaləjan. Ular Hudaning mehīr-xəpkītini buzuklūk kīlixning bəhanisioja aylanduruwaləjan, birdinbir Igimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin tanojan adəmlərdur. **5** Xuning üqin mən silərgə xuni esinglarəja kaytidin selixni haləymənki (gərqə silər burun həmmə ixlardin həwərləndürūlgən bolsanglarmu), burun Rəb [Əzi üqin] bir həlkni Misirdin kutқuzəjan bolsimu, ularning iqidiki [Əzigə] ixənmigənlərni keyin həlak kīldi. **6** [Wə silər xunimu bilisilərkil], əslidiki ornida turmay, əz makanini taxləp kətkən pərixtilərni Rəb uləş [kīyamət] kūnining sorikiojiqə mənggü kixənləp mudhix қarangəjulukta soləp saklīmakta. (aiōnios g126) **7** Sodom wə Gomorra wə ularning ətrapidiki xəhərlərdikilərmu xu ohxax yolda, yəni xu [pərixtilərgə] ohxax uqioja qīkқан buzukqilikқа wə oşəyriy xəhwətlərgə berilip kətkən, [keyinki dəwrlər] ularning aқiwitidin ibrət alsun üqin mənggülik ot jazasioja ərnək kīlinip keydürūlgən. (aiōnios g166) **8** Ləkin muxu «qūx kərgüqilər» xu ohxax yol bilən adəmlərnin tənlininimu buləjimakta, ular həqūk igilirigə səl қariəjulardın bolup, [ərxtikil] uləşlarəjimni həkərat kīlixmakta. **9** Ləkin hətta bax pərixte Mikailmu Musaning jəsiti toşrisida Iblis bilən muzakirə kīlip talax-tartix kīlojanda, uni həkəratlik səzlər bilən əyibləxкə petinalmiojan, pəkət «Sanga Pərwədigarning Əzi tənbiş bərsun» dəpla қoyəjan. **10** Ləkin bu kixilər əzliri qūxənməydiojan ixlar üstidə kupurluk kīlidu. Biraқ ular hətta əқilsiz həywanlardək əz təbiətinin inkasiri boyiqə qūxənginiqə yaxap, xu arқilik əzlinini həlak kīlidu. **11** Bularning həlioja way! Qūnki ular Қabilning yoli bilən mangdi, mal-milūtkni dəp Balaamning azəjan yolioja əzini atti wə ular Korahning asiylik kīlojiniəja [ohxax] ahir həlak bolidu. **12** Ular mehīr-muhəbbətni təbrikləx ziyəpətliringlarəja həq tartinmay silər bilən billə dahil bolidiojan, əzlininila bəқidiojan hətərlik hada taxlardur. Ular xamallardin həydidip kəlgən yamoқursiz bulut, yiltizidin қomurup taxlanəjan, kəq күzdiki mewisiz dərəhlər, ikki қetim əlgənlər! **13** Ular dengizning dawəlojuwatқан, buzoqunluk dolқunliri, ular əz xərməndiqilikini қusmakta; ular əzip kətkən yultuzlar bolup, ularəja mənggülik қapқarangəjulukning zulmiti həzirləp қoyuləjandur. (aiōn g165) **14** Adəm'atining yəttinқi əwladi boləjan Hənoh bu kixilər toşrisida mundak bəxərat bərgən: — «Mana, Rəb tūmənmingliojan mukəddəsliiri bilən kelidu, **15** U pütkül insanlarni sorək kīlip, barlik ihlassizlarning ihlassizlarəja yürgüzgən

barlik ihlassizliklirioja asasən, xundakla ihlassiz gunəhқarlarıning Əzini həkəratligən barlik əsəbiy səzlrigə asasən ularni əyibкə buyruydu». **16** Bu kixilər həman oşotuldap, aşrinip yūridu, əz həwəslirining kəynigə kīridu; aşzida yooşanqilik kīlidu, əz mənəpəitini kəzləp baxқilarəja huxamətqilik kīlidu. **17** Ləkin, i səyūmlūklirim, Rəbbimiz Əysa Məsihning rosullirining aldin eytkən səzlrini esinglarda tutunglarki, **18** ular silərgə: «Ahir zamanda, əzining ihlassiz həwəslirining kəynigə kirip, mazək қilojuqular məydanəja qīkidu» degənidi. **19** Muxundak kixilər bəlgünqilik pəyda kīlidiojan, əz təbiətiqə əgəxкən, Rohқа igə bolmiojan adəmlərdur. **20** Ləkin silər, i səyūmlūklirim, əng mukəddəs boləjan etiқadinglarni ul kīlip, əzūnglarni қurup qīqinglar, Mukəddəs Rohта dua kīlip, **21** adəmnə mənggülik həyatқа elip baridiojan Rəbbimiz Əysa Məsihning rəhīmdillikini təlmürup күtup, əzūnglarni Hudaning mehīr-muhəbbiti iqidə tutunglar. (aiōnios g166) **22** Ikkiliniр қalojanlarəja rəhīm қilinglar; **23** bəzilərni ot iqidin yuluwelip қutulduwelinglar; bəzilərgə hətta ətliridin nijasət qūxip buləjanəjan kiyim-keқikigimu nəprətləngən həlda қorқunq iqidə rəhīm қilinglar. **24** Əmma silərni yolda teyilip ketixilə sakləp, eqilip-yeyilip Əzining xərəplik huzurida əyibsiз turoquzuxқа Қadir Boləjuqioja, yəni Қutқuzəjuqimiz birdinbir Hudaəja Rəbbimiz Əysa Məsih arқilik xan-xərəp, **25** həywət-uluşluk, қudrət wə həqūk əzəldin burun, həzirimu та barlik zamanlarəjiqə boləjay! Amin! (aiōn g165)

Wəhiy

1 Bu kitab Əsa Məsihning wəhiysi, yəni Huda Uningoşa Əz kəl-hizmatkarlırioşa yəkin kəlgüsüdə yüz berixi mukərrər boləjan ixlarni kərsitixi üqün tapxuroşan wəhiydir. Məsih buni Əz pərixitisini əwətip kuli Yuhannaşa alamətlər bilən ayan kildi. **2** Yuhanna bolsa Hudaning səz-kalami həmdə Əsa Məsih toşrisidiki guwahlikka kərgənlirining həmmisigə guwahlik bərdi. **3** Bu bexarətni okup bərgüqi wə uning səzlrini anglap, uningda yeziloşanlaroşa itaət kiləuqi bəhtliktur! Qünki wəhiyning waqti yekindur. **4** Məniki Yuhannadin Asiya [əlkisidiki] yəttə jamaətkə salam! Həzir bar boləjan, etkəndimu boləjan həmm kəlgüsüdə Kəlgüqidin, Uning təhtining aldidiki yəttə Rohtin **5** wə sadik Guwahqi, əlümədin tunji Tirilgüqi, jahəndiki padixahlarning Həkülürani boləjan Əsa Məsihtin silərgə mehīr-xəpkət wə hatirjəmlək boləşay. Əmdə bizni səyğüqi, yəni Əz kəni bilən bizni gunahlırimizdin yuəjan **6** wə bizni bir padixahlıkkə uyuxturup, Əz Atisi Hudaşa kahınlar kıləjanoşa barlık xan-xəşəp wə küq-қudrət əbədil'əbədigə boləşay, amin! (aion q165) **7** Mana, U bulutlar bilən kelidu, xundakla hər bir kəz, həttə Uni sanjoşanlarmu Uni kəridu. Yəz yuzidiki pütkül kəbilə-həlk U səwəblik aš-zar kəturidu. Xundak bolidu, amin! **8** Mən «Alfa» wə «Omega», Mukəddimə wə Hatimə bəzürdurmən, həzir bar boləjan, bərunmu bar boləjan həmm kəlgüsüdümü bar Boləşaydurmə, xundakla Həmmigə Qadirdurmən, daydu Pərwərdigar Huda. **9** Silərnin kəridixinglar həmm silər bilən birgə Əysada boləjan azab-əqubət, padixahlıq wə səwr-takəttin ortək nesipdixinglar boləjan məniki Yuhanna Hudaning səz-kalami wə Əsaning guwahlik wəjidin Patmos degən aralda [məhbus] bolup turup qəloşandim. **10** «Rəbning küni»də mən Rohtning ilkiğə elinixim bilən, kəynimdin kanay awazidək küllük bir awazni anglidim. **11** Bu awaz: «Kəridioşanlirningni kitab kılıp yaz wə uni yəttə jamaətkə, yəni Əfəsus, Smirna, Pərgamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya wə Laodikiyadiki jamaətlərgə əwət» dedi. **12** Manga səz kıləjan awazning kimning ikənlikini kəriş üqün kəynimğə buruldum. Buruloşnimda, kəzümğə yəttə altun qiraşodan **13** wə ularning otturisida uqisioşa putlirioşiqə qüxüp turidəjan ton kiygan, kəksigə altun kəməş bəşliəjan Insan'əşliəşa ohxaydəjan biri kəründi. **14** Uning bax-qəqi aq yungdək, həttə kərdək ap'ak idi wə kəzliəri goya yalқunlap turəjan ottək idi. **15** Putliri humdanda tawlinə parkirioşan tuqқа ohxaytti, awazi xarkirap ekəwatkan nuroşun sularning awazidək idi. **16** U ong kolidə yəttə yultuz turatkan bolup, aqşizdin ikki bislik etkür kiliq qikiş tuttti. Qirayi huddi kuşaxning toluq küqidə parlioşandək yarkin idi. **17** Uni kərginimda, ayəşioşa əlükətkə yikildim. U ong kəlini üstümğə təgküzüp mundak dedi: — Kərkəmə, Awwalkisi wə Ahirkisi **18** həmdə həyat Boləşay Əzümədurmə. Mən əlgənədim, əmma mana, Mən əbədil'əbədigə həyatırturmən, əlüm wə təhtisarəning aққuqliri kolumdidur! (aion q165, HədəS 986) **19** Xuning üqün, kərgən ixlarni, həzir boluwatkan ixlarni wə bulardın keyin bolidəjan ixlarni yezip qaldur. **20** Sən ong kolumda kərgən yəttə yultuzning wə yəttə

altun qiraşodanning siri mana mundak — yəttə yultuz yəttə jamaətning əqliliri wə yəttə qiraşodan bolsa yəttə jamaəttur.

2 — Əfəstiki jamaətning əlqisigə mundak yazojin: «Ong kolidə yəttə yultuzni tutup, yəttə altun qiraşodanning otturisida Mangoşay mundak daydu: **2** — Səning əjir-əməllirningni, tartқан jəpalirningni həmm səwr-takitingni, rəzil ədəmlərnin kilmixilərioşa qidap turalməydiəjanlikningni, xundakla rosul bolmisimu əzlrini rosul dəp atiwəloşanlarni sinap, ularning yəloşanqi boləjanlikini tonuoşanlikningnimo bilimən. **3** Xundak, səning səwr-takət kiliwatkanlikningni, Məning namim wəjidin jəpə-muxəkkətkə bərdaxlik bərgənlirningni əmma erinimigənlirningni bilimən. **4** Ləkin sanga xu bir etirazim barki, sən əzüngdiki dəsləpki mehīr-muħəbbəttin wəz qəşting. **5** Xunga kəysi hələttin yikilip qixkənlikningni esingə əlip towa kıləjan, əwwalki əməlləni kəyta kıləşin. Bolmisa yəningoşa kəlimən wə towa kilmisang qiraşodəningni jayidin yətkiwetmə. **6** Birak, səning xu artuқkiliqing barki, Mən Əzüm nəprətlinidəjan Nikolas tərəpdarlırning kilmixilridin sənmu nəprətlinəsən. **7** Kuliki barlar Rohtning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Əşlibə kıləşuqlarni Hudaning jənnitining otturisidiki həyatlik dərihining mewiliridin yeyixkə muyəssər kilimə. **8** — İzmirdiki jamaətning əlqisigə mundak yazojin: — «Awwalkisi wə Ahirkisi, əlgən wə Tirilgüqi mundak daydu: **9** — Səning azab-əqubətlirningni wə namratlikningni bilimən (ləkin sən bay!), Yəhudiş əməş turup əzlrini Yəhudiş dəwəloşan, Xəytanning bir sinəgoşi boləjanlarning təhmətlirininimo bilimən. **10** Aldingdə qekidəjan azab-əqubətlərdin kərkəmə. Mana, İblis əngərdənin bəzilirənglarni sinilixinglar üqün yekində zindanoşa taxlitidu. Silər on kün kiynilisilər. Taki əlgüqə sadik boləşin, Mən sanga həyatlik təjini kiydürimən. **11** Kuliki barlar Rohtning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Əşlibə kıləşuqlar ikkinqi əlümning ziyinəşa hərgiz uqrimaydu!». **12** — Pərgamumdiki jamaətning əlqisigə mundak yazojin: — «İkki bislik etkür kiliqi bar Boləşay mundak daydu: **13** — Mən sən olturoşan yəni, yəni Xəytanning təhti boləjan jayni bilimən. Xundaktimu, sən Məning namimni qing tutup, həttə sadik guwahqim Antipas məkaningda, yəni Xəytan turoşan jayda kətl kilişon künlərdimə, Manga kıləşan etikədingdin tenip kətmidə. **14** Ləkin sanga xu bərnəqqə etirazim barki, arənglarda Balaamning təlimigə əgəxkənlərdin bəzilər bolməktə — Balaam bolsa Baləkkə İsrəillərdin butқа atar kurbənlilik kilişon gəxni yeyix wə jinsiy buzukluk kilişkə əzduruxni əgətkənidi. **15** Xuningoşa ohxax, silərnin arənglarda Nikolas tərəpdarlırning təlimini tutkanlarmu bar. **16** Xuning üqün, towa kıl Undak kilmisang, yəningoşa təz arida bərip, aqşizdiki kilişim bilən xularoşa hujum kilimə. **17** Kuliki barlar Rohtning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Əşlibə kıləşuqlar bolsa yoxurup qəyoşan mənədin bərimən wə hər birigə birdin aқ tax bərimən. Tax üstidə yəngi bir isim pütüklik bolidu, xu isimni uni qəbul kıləşan kixidin bəxkə həqkim bilməydu. **18** — Tiyatiradiki jamaətning əlqisigə mundak yazojin: — «Kəzliəri yalқunlioşan otқа wə putliri parkirəş tuqқа ohxaydəjan Hudaning

Ooqli mundaq dāydu: **19** — Sening əməllirini, mehīr-muħəbbitingni, etiķadingni, əjir-hizmitingni wə əswr-takitingni, xundakla ħazirki əməllirini awwalkidin exip qūxiwatqanlikinimu bilimən. **20** Lekin, sanga xu bir etirazim barki, əzini pəyojəmbər dəp atıwaloğan axu hotun Yizəbəlǵə yol qoyuwatisən. U hotun qul-hizmətkarlırimoǵa təlim berip, ularni jinsiy buzukluk kiliħkə wə butkə atp nəzir kilinoğan gəxni yeyixkə azdurmaqta. **21** Mən uninoǵa towa kiliǵudək wəkt bərgənidim, lekin u əz buzuklukioǵa towa kiliħni halimaydu. **22** Əmdi mana, Mən uni [eojir kesəl] ornioǵa taxlap yatkuzimən wə uning bilən zina kiliǵanlar kilmiħlirioǵa towa kilmisa, ularnımı eojr azabkə qəmdürimən. **23** Uning pəzəntlirininimu əjəllik kesəl bilən urimən. Xu qaoǵda, barlik jamaətlər niyət-nixanları wə kəlbərnə kəzitip təxtürǵiqining Əzüm ikənlikimni, xundakla Mening ħərbiringlaroǵa kiliǵan əməliyitinglaroǵa yarixa yanduridəoanlikimni bildi. **24** Lekin, Tiyatiradiki qaloǵanlaroǵa, yəni Mən wə təlimni kəbul kilmioǵanlar (ularning pikri boyiqə, Xəytanning atalmix «qoǵqur sirliri»ni gəgnmigənlər), yəni silərgə xuni eytimənkə: Üzünglarda bar bolojanni Mən kəlgüqə qing tutunglar. Üstünglaroǵa buningdin baxkə yüknə artmaymən. **26** Ojəlibə kiliǵuqilaroǵa, yəni əməllirini aħirojioǵa qing tutkən kixilərgə bolsa, ularoǵa pütkül əllərgə ħakim bolux ħokukini berimən. **27** Mana bu Atam Manga bərgən ħokukqə ohxax ħokuktur: — «U ularni təmür kaltək bilən padiǵidək baxkurup, sapal qačilarni urup qaķkəndək tarmar kiliǵu». **28** Mən uninoǵa tang yultuzinimu ata kiliǵmən. **29** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

3 — Sardistiki jamaətning əlqisigə mundaq yazojin: — «Hudaning yəttə Rohi wə yəttə yultuzining İgisi Boləuqı mundaq dāydu: — Sening əməllirini wə xundakla «ħayat» degən nam-abruyungning barlikini, lekin əməliyəttə əlük ikənlikini bilimən. **2** Xunga, oyoǵan, seningdə bar boləoǵan, əmma ələy dəp qaloǵan [hislətlirini] küqəy; qünki Hudayim aldida əməllirini tügəl əməslikini bildim. **3** Uning üqün [səz-kalamni] kəndək kəbul kiliǵ angliojinini yadingoǵa kəltürüp, uni qing tutup towa kiliǵın. Lekin oyoǵanmisang Mən oojridək üstüngkə kelimən wə sən kaysi saəttə üstüngkə kelidəoimni ħərgiz bilməysən. **4** Lekin Sardista əz kiyimlirigə daǵ təgküzmigən birnaqqə xəhs bar. Ular ak kiyim kiyip Mən bilən bilə mangidu, qünki ular buningoǵa layıktı. **5** Ojəlibə kiliǵuqilar mana xundək ak kiyimlərnə kiyidu. Mən ularning namini ħayatlık dəptiridin ħərgiz eqürməymən, bəlkə ularning namini Atam Hudaning wə Uning pərixtilirini aldida oquk etirap kiliǵmən. **6** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» **7** — Filadelfiyədiki jamaətning əlqisigə mundaq yazojin: — «Mukəddəs wə ħəķikiy Boləuqı, xundakla Dawutning aqkuqioǵa igə Boləuqı, aqsam ħəqkim yapalmaydu, yapsam ħəqkim aqalmaydu degüqi munu ixlarnə dāydu: **8** — Sening əməllirini bilimən. Sening bir'az küqüǵ boləoǵq səz-kalamiməoǵa itəət kiləoǵning wə namimdin tenip kətmigning üqün, aldingda ħəqkim yapalmaydian bir ixikni eqip koydum. **9** Mana, Xəytanning sinagogidikilərdin, Yəħudiy əməs turup əzlirini Yəħudiy dəp atıwaloğan yaloǵanları

bolsa xundək aqiwətəkə qaldurimənkə, ularni kelip sening ayioǵioǵa bax uridəoǵan wə Mening seni səyǵənlirimni bilidəoǵan kiliǵmən. **10** Sən Mening səwr-takət yolumdiki səz-kalamimni saķlap əməl kilixing üqün bu dunyadiki insanlarnə sinaxkə pütkül yər yüzigə qüxidəoǵan wəbalik sinaxning wəkt-saiti kəlgəndə seni uningdin saķlap koşdap kəlimən. **11** Mən pat arida kelimən. Təjiniǵni ħəqkimning tartıwalmasliki üqün, əzüngdə bar boləoǵni qing tutkən. **12** Ojəlibə kiliǵuqini bolsa, Hudayimning ibadəthanisioǵa tüvrük kiliǵmənki, u u yərdin əsla qıkmaydu. Mən uning üstigə Hudayimning namini, Hudayimning xəħirining namini, yəni ərxtn — Hudaning yenidin qüxidəoǵan yengi Yerusalemning namini wə Mening yengi namimni yazimən. **13** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» **14** — Laodikiyadiki jamaətning əlqisigə mundaq yazojin: — «Amin Ataloquqi, yəni Sadik wə ħəķikiy Guwahqı, Hudaning kainitining kelip qıķixining Səwəbqisi mundaq dāydu: **15** Sening əməllirini bilimənkə, sən soqukmə əməs, kizikmə əməs. Mən sening ya soquk, ya kizik boluxungni halayttim! **16** Sən ya soquk ya kizik əməs, bəlkə ilman boləoǵanlığ üqün, seni aozımdin ħəq kiliǵmən. **17** Sən bay adəmmən, dələtmən boldum, ħəq nərsigə ħəjətmən əməsmən degining bilən əzüngning ojerib, biqarə, yoksul, kor wə yalingaq ikənlikini bilmigəqkə, **18** bay boluxung üqün otta tawlanəoǵan altun, yalingaqlik nomuslukungning yepilixi üqün kiygüzülüxünggə ak kiyim-keqək, kərxüing üqün kəzlıringgə sürtüxkə tutiyani məndin setiwelixingni nəsihət kiliǵmən. **19** Mən kimni səysəm, xuning əyibini kərsitip tərbiyəlmən; xuning üqün kizəoǵın kəyüp-pixip towa kıl. **20** Mana, Mən ħazir ixik aldida turup, ixikni kəkiwatimən. Əǵər bir awazimni anglap ixikni aqsa, uning yenioǵa kirimən. Mən uning bilən, umu Mən bilən billə oǵzalınidu. **21** Ojəlibə kiliǵuqini bolsa, Mənmə ojəlibə kiliǵ, Atamning təhtidə uning bilən birgə olturojnimdək, unimə təhtimdə Mən bilən birgə olturuxkə muyəssər kiliǵmən. **22** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

4 Andin mən qariwidim, mana, asmanda bir ixik eqiklik turatti. Mən tunji kətim angliəoǵan kanay awazioǵa ohxap ketidəoǵan awaz manga: «Bu yaxkə qik, sanga bulardın keyin yüz berixi mukərrər boləoǵan ixlarnə kərsitəy» dedi **2** wə dərħal mən Rohning ilkidə boldum; mana, ərxətə bir təht, təhttə bir zat olturatti. **3** Təhttə olturoquqining kiyapiti yexil ǵaxtax wə kizil kwartskə ohxaytti. Təhtning qerisini zımrəttək bir ħəsən-ħüsən orap turatti. **4** Təhtning ətrapida yəne yigirmə tət təht bar idi. Təhtlərdə ak kiyimlər bilən kiyingən, baxlırioǵa altun taj taķaloǵan yigirmə tət aksaķal olturatti. **5** Təhttin aqmaķlar qəqip, türlük awazlar wə güldürməmlər anglinip turatti. Təhtning aldida yalkunlap turoǵan yəttə məx'əl kəyüp turatti; bular Hudaning yəttə Rohi idi. **6** Təhtning aldi huddi hrustaldək parkırap turidəoǵan, süzük əynək dengizdək idi. Təhtning otturisida wə təhtning qerisidə, aldi wə kəyni kəzlər bilən toloǵan tət ħayat məhluk turatti. **7** Birinji məhluk xiroǵa, ikkinji məhluk buķioǵa ohxaytti. Üqinji məhlukning yüzü adəmnıng qirayioǵa ohxaytti. Tətinji məhluk pərwəz kiliwatkən bürkütəkə ohxaytti. **8**

Tet hayat mehluqning hərbirining altdin kaniti bar idi; ularning pütün bədinining qerisi hətta iq tərīpimu kəzlər bilən tolojanidi; ular keqə-kündüz tohtimay: — «Mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur, Bar boləjan, hāzirmu bar həm kəlgüsidimu Boləjuqi, Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda!» — deyixətti. **9** Həyat mehluqlar təhtə olturojan əbədil'əbəd həyat Boləjuqini uluqlap, Uningəja hərmət-xəwət wə təxəkküz izhar kīlojinida, **(aiōn g165)** **10** yigirmə tet əksakal təhtə olturojuqining ayiojəja yikilip əbədil'əbəd həyat Boləjuqijə bax kəyup səjdə kīlattı, tajlirini təhtning aldiojə taxlap kəyup, mundək deyixətti: — **(aiōn g165)** **11** «Sən, i Pərwərdigarimiz wə Hudayimiz, Xan-xərap, hərmət-xəhrət wə kudrətək layiktürsən. Qünki Özüng həmmini yaratting, Ularning həmmisi iradəng bilən məwjut idi wə yaritildi!»

5 Andin təhtə olturojuqining ong kəlidə iq wə tax tərīpigə hət pütülgən wə yəttə məhür bilən peqətləngən bir oram yazmini kərdüm. **2** Yukiri awaz bilən: «Oram yazmini eqip, peqətlərni yexixkə kim layiktür?» dəp towliəjan kəwul bir pərixtinimu kərdüm. **3** Lekin nə ərxətə nə yər yüzidə nə yər astidə oram yazmini aqalaydiojan yaki iqigə kəriyalaydiojan heqkim qikimidi. **4** Oram yazmini eqixkə yaki iqigə karaxkə layik birəsi tepilmiojaqkə, kattik yiojliwəttim. **5** Andin əksakallardin biri mangan: — Yiojlimal! Kəra, Yəhuda kəbilisidin boləjan xir — Dawutning yiltizi Boləjuqi ojalibə kildi; xunga oram yazmini wə uning yəttə peqitini eqixkə U kədir, — dedi. **6** Andin kərisam, təht bilən tet həyat mehluqning arilikidə, əksakallar otturisidə bir Kəza əra turatti. U yengilə boəuzlanəjəndək kīlattı; Uning yəttə münggüzi wə yəttə kəzi bolup, bu kəzlər Hudaning pütkül yər yüzigə əwətkən yəttə Rohi idi. **7** Kəza berip, təhtə olturojuqining ong kəlidin oram yazmini aldi. **8** Yazmini alojəndə, tet həyat mehluq wə yigirmə tet əksakal kəzining ayiojəja yikildi; ularning hərbirining qiltari wə huxbuy bilən tolojan altun qiniliri bar idi (bu huxbuy mukəddəs bəndilərnin dualiri idi). **9** Ular yengi bir küy eytixti: — «Oram yazmini elixkə, Wə peqətlərni eqixkə layiksən; Qünki boəuzlandin Wə hər kəbilidin, hər tildin, Hər milləttin, hər əldin boləjan insanlarni Əz kəning bədili bilən setiwelip, Hudaəja mənsup kilding. **10** Ularini Hudayimiz üqün bir padixahlıqkə uyuxturup, Kəhınlar kilding. Ular yər yüzidə həküm süridu». **11** Andin kərdüm wə mana, təhtning, həyat mehluqlarning wə əksakallarınin ətrapidə nurojunliəjan pərixtilərnin awazini anglidim. Ularınin sani tūmən ming-tūmən ming, milyön-milyön idi. **12** Ular yukiri awaz bilən: — «Boəuzlanəjan kəza kudrət, dələt, danalix, küq-kəwwat, hərmət, xan-xərap Wə mədhijigə layiktür» deyixətti. **13** Andin mən ərx, yər yüzi, yər asti wə dengizdiki hərbir mehluq wə ularning iqidə bar boləjanlarning həmmisining: — «Təhtə Olturojuqijə wə Kəziojə Mədhijə, hərmət, xan-xərap wə həkuk-kudrət əbədil'əbədgiqə mənsup boləjay!» deginini anglidim. **(aiōn g165)** **14** Tet həyat mehluq «Amin!» dəp jawab kəyturatti, əksakallar yərgə yikilip səjdə kīlattı.

6 Andin Kəza yəttə peqətnin birini aqkəndə, mən kərap turdum. Tet həyat mehluqning birining güldürməndək awaz bilən: «Kəl!» deginini anglidim. **2** Kərdümki, mana bir ak at kəldi! Atkə mingüqininq kəlidə bir ok-ya bar idi; uningəja bir taj berildi. U ojalibə kīlojuqi süpitidə zəpər kuquq üqün jənggə atlandı. **3** Kəza ikkinqi peqətni aqkəndə, ikkinqi həyat mehluqning: «Kəl!» deginini anglidim. **4** Yəna bir at otturioja qikti, uning rənggi kīpkizli idi. Atkə mingüqigə yər yüzidiki tinliqni elip ketix wə insanlarni əzərə kīrojinliqkə selix həkukı berildi. Uningəja yəna qəng bir kiliq berildi. **5** Kəza üqinqi peqətni aqkəndə, üqinqi həyat mehluqning: «Kəl!» deginini anglidim. Mən kərdümki, mana bir kəra at kəldi. Atkə mingüqininq kəlidə bir taraza bar idi. **6** Tet həyat mehluqning arisidin: — «Bir tawək buəjday bir dinariy puləja, Üq tawək arpa bir dinariy puləja setilidu. Əmma zəytun yəjojəja wə xarabkə zəwə yətküzimigin!» — deyəndək bir awazni anglidim. **7** Kəza tətinqi peqətni aqkəndə, tətinqi həyat mehluqning: «Kəl!» deyəndə awazni anglidim. **8** Kərdümki, mana bir tətirəng atni kərdüm. Atkə mingüqininq ismi «Əlüm» idi. Uning kəynidin təhtisərə əgixip keliwatatti. Ularəja yər yüzining tətтин birigə həktürmənlə kīlip, kiliq, aqarqilik, wəba wə yər yüzidiki yirtkuq haywanlar arkilik adəmnə əltürüx həkukı berildi. **(Hadēs g86)** **9** Kəza bəxinqi peqətni aqkəndə, Hudaning səz-kəlamı üqün wə izqil guwahliq bərgənləki wəjədin əltürüglərnin janlirini kurbəngəhənin tegidə kərdüm. **10** Ular kattik awaz bilən nida selixip: — Əy həkimmütək İgimiz, mukəddəs wə həkikiy Boləjuqi! Sən kəqənojiqə yər yüzidə turuwatkanlarni sorək kilməy, ulardin kənimizning intikəminə alməysən? — deyixətti. **11** Ularınin hərbirigə birdin ak ton berildi. Ularəja, əzünglarəja ohxax əltürüldiojan kul-buradərliənglər həm kərinədxirənglərnin sani toxkuqə əzojəna wəkit aram elixinglər kərek, dəp eytildi. **12** Andin mən Kəza altinqi peqətni aqkəndə kərdümki, mana dəhxətlik bir yər təwərxə yüz bərdi, ku yax bəəyni kəra yungdin tokulojan bəzdək kapkəra rənggə, tolu əy boləsa kənninq rənggigə kirdi. **13** Ənjür dərihining kattik borəndə silkinixidin ənjür oqoriliri yərgə təkülgəndək, asməndiki yultuzlarnu yər yüzigə təküldi. **14** Asman huddi oram yazmining türülginidək ojayib boldi, hərbir taə wə aral ornidin yətkəldi; **15** həmdə dunyadiki padixahlar, mətiwərlər, sərdərlər, baylar, küqlüklər, kullar wə hərələrnin həmmisi əngkürlərgə wə təərlərnin kəmarlirioja yoxurundi. **16** Ular təərləjə wə kəram taxlarəja mundək dəp jar saldi: — «Üstiməzgi qüxünglər! Bizni təhtə Olturojuqining siymasidin həm Kəzining oəəzpidin yoxurunglar wə saklanglar! **17** Qünki Ularınin dəhxətlik oəəzəp küni kəldi, əmdə kim put tirəp turalisun?!».

7 Uningdin kəyin mən kərdümki, tet pərixətə yər yüzining tet bulungidə turatti. Ular həkəndək xaməlninq kuruqluk, dengiz həm dəl-dərəhlərgə urulməsləki üqün yər yüzining tet tərīpidin qikidəjan xaməlni tizginləp turatti. **2** Mən həyat Hudaning məhürini ələjan, kün qikixtin ketürüliwətkən bəxkə bir pərixətini kərdüm. U kattik awaz bilən kuruqluk wə dengizlarni wəyran kiliq həkukı beriləngən axu

töt pərixtigə: **3** «Biz Hudaning kul-hizmətkarlarının pexanisigə məhür baskuq, kurukluq, dengiz wə dərəhlərnı wəyran kılmanglar!» dəp towlıdı. **4** Mən məhürləngənlərnıng sanını anglıdım — İsaıllarınig hərəkəysi kəbılılıridin bir yüz kırık tət ming kixi, yəni: — **5** Yəhuda kəbılısıdin on ikki ming kixi, Rubən kəbılısıdin on ikki ming kixi, Gad kəbılısıdin on ikki ming kixi, **6** Axır kəbılısıdin on ikki ming kixi, Naftalı kəbılısıdin on ikki ming kixi, Manassəh kəbılısıdin on ikki ming kixi, **7** Ximeon kəbılısıdin on ikki ming kixi, Lawiy kəbılısıdin on ikki ming kixi, Issakar kəbılısıdin on ikki ming kixi, **8** Zəbulun kəbılısıdin on ikki ming kixi, Yüsiip kəbılısıdin on ikki ming kixi, Binyamin kəbılısıdin on ikki ming kixi məhürləngənidi. **9** Bu ıxlardın keyin kərdümkı, mana hər əl, hər kəbılə, hər milləttin boləjan, hərñıl tillarda səzlıxıdıəjan san-sanaksız zor bir top halayık təhtnıng wə Kəzınıng aldıda turattı; ularnıng həmmısıgə aq ton kiydürləng bolup, kəllırıda horma xahlırı tutkanıdı. **10** Ular yukırı awaz bılan: — «Nıjat təhttə ılturoquı Hudaıymızə wə Kəzıə mənəsup boləy!» dəp warkırıxattı. **11** Barlık pərixtilər təhtnıng, aqsaqallarnıng wə tət həyat məhluknıng ətrəpıə olaxkanıdı. Ular təhtnıng aldıda yıkılıp, Hudaəə səjdə kılip mundak deyıxətti: — **12** «Amin! Həmd-mədhıə, xan-xərap, Danalıq wə təxəkkür, Hərmət wə küq-kudrət Hudaıymızə əbədıl'əbədıgıə mənəsup boləy, amin!» (aion g165) **13** Əmdı aqsaqallardın biri məndın: — Bu aq ton kiydürləng kixılər kım bolıdu, kəyərđın kəldı? — dəp sorıdı. **14** — Təksır, bu əzlırıgə məlumdur, — dedım. U mangan: — Bular dəlxətlik azab-okubətnı bexıdın etküzıp kəlgənlər. Ular tonlırını Kəzınıng kənıda yuyup ap'ak kılojan. **15** Xunga ular Hudanın təhtnıng aldıda turup, ıbadəthanııda keq-kündız Uznıng hızmıtıdı bolıdu; təhttə ılturoquı bolsa ularnıng üstıgə qədırını sayıwən kılıdu. **16** Ular yənə heq aq kəlməydu, heq usıməydu, ularəə nə aptap, nə pıziəjırım ıssık heq urməydu. **17** Qünkı ularnı təhtnıng ıtturıdıdı Kəzə bəkıdu wə həyatlık süyi bulaklırıə elıp barıdu; wə Huda ularnıng hərбір kəz yexını sürtıdu, — dedı.

8 Kəzə yəttınqı pəqətnı aqkanda, ərxətə yerım səətqə jimjıtlık həktım sürdı. **2** Andın Hudanın aldıda turıdıəjan yəttə pərixtnı kərdüm. Ularəə yəttə kanay berıldı. **3** Altun hıxbuydan tutkən yənə bir pərixte kelıp, hıxbuygəñnıng aldıda turdı. Barlık mukəddəs bəndılərnıng dualırı bılən bırlıktə təhtnıng aldıdıki altun hıxbuygəñ üstıdə [Hudaəə] atap sunuxkə unıngəə kəp hıxbuy berıldı. **4** Wə hıxbuyning tütünlırı mukəddəs bəndılərnıng dualırı bılən bıllə pərixtnıng kəldıdın Hudanın aldıəə kətürıldı. **5** Andın pərixte hıxbuydannı kəlıəə elıp, unı kurbangəhdıki ot bılən toldurup, hər yüzıgə attı; xunıng bılən turlük awazlar, güldürməmlər anglandı, qəqmaqlar qəkıldı wə bır yər təwrəx boldı. **6** Andın kəllırıəə bırdın kanay tutkən yəttə pərixte kanaylırını qelıxkə hazırlandı. **7** Bırınqı pərixte kaniyını qaldı; xunıng bılən məldür wə ot kən arıxax pəyda bolup hər yüzıgə taxlandı, zemınnıng üqtın bırı keydürlıldı, dəl-dərəhlərnıng üqtın bırı keydürlıldı wə pütkül yexıl ot-qəplər kəydürıldı. **8** İkknıqı pərixte kaniyını qaldı; xunıng bılən gəyəkı lawuldap kəyüwətkən yəəjan bır təəđək əəyət zor [bır jısım] dengızəə

taxlandı. Dengıznıng üqtın bırı kəəəə aylandı **9** wə dengızdıki janıwarlarınıng üqtın bırı əldı; kəmlərnıng üqtın bırı wəyran boldı. **10** Üqınqı pərixte kaniyını qaldı; xunıng bılən əsməndın məx'əldək yəlkunlap yəəjan qəng bır yultuz qüxtı; u dəryalarınıng üqtın bırınıng wə bulaklarınıng sulırı üstıgə qüxtı. **11** Yultuznıng ısmı «Kəkrə» ıdı. Sularnıng üqtın bırı kəkrıdək bolup kətti, sular aqıq bolup kətkəqkə nurojun adam sudın əldı. **12** Tətnıqı pərixte kaniyını qaldı; xunıng bılən kuyaxnıng üqtın bırı, əynıng üqtın bırı wə yultuzlarınıng üqtın bırı urıldı. Nətıjıdə, kuyax, ay wə yultuzlarınıng yorukluqınıng üqtın bırı kərangəulaxtı, kündüznıng üqtın bırıdə yorukluq yəkdəlı, kəqınıng üqtın bırıdımü xundak boldı. **13** Yənə kərdümkı, əsmənnıng ıtturıdıda uqup ketıwətkən bır bürkütning kəttık awaz bılən: — «Kanıynı qelıxkə təmxəlgən kəlojan üq pərixtnıng kanay awazlırı anglansa yər yüzıdə turuwətkənlərnıng həlıəə wəy, wəy, wəy!» dəgınnını anglıdım.

9 Bəxınqı pərixte kaniyını qaldı; mən əsməndın yərgə qüxiip kətkən bır yultuznı kərdüm. Təgi yəq hangəəə bərıdıəjan kuduknıng aqqukı unıngəə berıldı, (Abyssos g12) **2** U təgi yəq hangnıng kudukını aqti. Kuduktnı yəəjan humdanning ısdək tütün ərləp qıktı. Hangnıng kudukınıng tütünnıdın kuyax wə kəknı kərangəulaxtı bastı. (Abyssos g12) **3** Tütünnıng ıqıdın yər yüzıgə qekətkə yəəđı. Ularəə yər yüzıdıki qayanlardək qəkıx kütı berılğənıdı. **4** Ularəə yər yüzıdıki ot-qəplərgə wə hərəkəndək əsümlük yəki dəl-dərəhlərgə zəər yətküzmənglar, pəqət pexanıdıda Hudanın məhürı bolmıəjan adəmlərgıla zəər kıllınglar, dəp eytıldı. **5** Ularəə adəmlərnı əltürıxkə əməs, bəlkı bəx əyöıqə kıynaxkə yol kəyuldı; ular yətküzıdıəjan azab adəmnı qayan qəkəndıkdıdək azab ıdı. **6** Xu künlərdə, insanlar əlümnı ızdəydu, ləkn tapalməydu; əlümnı səəjındı, ləkn əlüm ularđın qəkıdu. **7** Qekətkəñnıng kıyarıtı huddı jənggə hazırlandıəjan atlarəə ohxayttı. Baxlırıda bolsa altun təjka ohxaydıəjan bır nərsə bolup, qırayı adəmnıngkıgə ohxayttı. **8** Qaqlırı əyallarnıng qəqıəə, qıxlırı xırnıng qıxıəə ohxayttı. **9** Ularınıng kəkrıkdıki sawutı təmür sawutlarəə ohxayttı; kənatlırınıng əwazı jənggə atlarəəjan nurojun at-hərwarılarnıng əwazıəə ohxayttı. **10** Qayanlarınıngkıgə ohxax kuyruklırı wə nəxtərlırı bar ıdı. Adəmnı bəx ay azabkə salıdıəjan küt bolsa kuyruklırıda ıdı. **11** Ularını ıdarə kılıdıəjan pədıxəhı, yəni təgi yəq hangnıng pərixtnı bar ıdı. Uning ıbranıyəq ısmı Awaddın; grekəq ısmı Apolıyon ıdı. (Abyssos g12) **12** Bırınqı «wəy» etüp kətti. Mana, buningđın keyın yənə ikki «wəy» kəlıdu. **13** Altınqı pərixte kaniyını qaldı; mən Hudanın aldıdıki altun kurbangəñnıng tət münğgüzıdın qıkkən bır əwaznı anglıdım, bu awaz kəanıynı tutkən altınqı pərixtigə: — Qəng əfrat dəryasınıng yenıdə bəəlaklık tət pərixtnı bəxət, dedı. **15** Dəl xu səət, xu kün, xu ay, xu yıl üqün hazırılap kəyuləjan bu tət pərixte insanlarınıng üqtın bırını həlak kılıx üqün bəəlaklını bəxıtıldı. **16** Bularnıng atlık ləxkarlər kəxunıng sanı ikki yüz mılyon ıdı. Ularınıng sanıng jakarlanəjanlıkını anglıdım. **17** Əyabıbanə kərunıxte kəzümgə kərunəjan at wə üstıgə mınğənlər mana mundak ıdı: atlıklarınıng kəkrıkdıki sawutı qəəđək kızil, kək yəquttək kək wə gınggürttək

serik idi. Atlarning baxliri xirning bexidək idi; ularning eoçizliridin ot, tütin wə günggürt çiqip turatti. **18** Bu üq baladin, yəni atlarning aoçizidin çiqқан ot wə tütin wə günggürttin insanlarning üqtin biri öltürildi. **19** Qünki atlarning küqi eoçizlirida wə quyruqlirida idi; ularning quyruqlirining yılanlaroça ohxax bexi bolup, bular bilən adəməni zəhimləndürätti. **20** Qalojan insanlar, yəni bu balayi'apətlərdin öltürilməy qalojanlar ez qollirining əməllirigə towa qilmidi, yəni jinlaroça, kərəlməs, angliyalmas wə mangalmas altun, kümüx, tuq wə yaqçaq butlaroça qokunuxtın waz qəqmidi. **21** Ular katillik, sehırgərlik, jinsiy buzukluk wə oçıriliklirioçimu towa qilmidi.

10 Andin keyin, ərxtin qixüwatқан yəne bir küqlük pərixitini kərdüm. U bir parqə bulut bilən yepinojan bolup, bexining üstidə bir həsən-hüsan bar idi. Qirayi quyaxқа, putliri ot tüwrükkə ohxaytti; **2** kolida bir kiçik eqiklik oram yazma bar idi. U ong putini dengiz üstigə, sol putini kuruklukқа koyup turup, **3** xirning hərkirixigə ohxax kattik awaz bilən warkiridi. U warkirioçanda, yəttə güldürməmə əz awazlirini anglitip sөz kildi. **4** Yəttə güldürməmə sөz kilöçanda, degənlirini hatiririlwalməqə bolup turattim. Birəq asmandin: — «Yəttə güldürməmənin eytқанlirini məhürlep, ularni hatiririmə» degən awazni anglidim. **5** Dengiz həm kuruklukning üstidə turojan, mən kərgən u pərixətə ong qolini asmanoça kətürüp, **6** asmanlar həm ularda bolöçanlarning həmmisini, yər-zəmin həm uningda bolöçanlarning həmmisini, dengiz həm uningda bolöçan həmmisini Yaratқuqi, yəni əbədil'əbədgiqə hayat Yaxioçuqi bilən kəşəm qilip: — Wakit yəne kəynigə sürülməydu; (aion g165) **7** bəlki yəttinqi pərixətə kanay qelix aldidə, yəni awazi anglinix aldidiki künlərdə, Hudaning Öz qul-hizmətkarlıri bolöçan pəyoçəmbərlərgə hux həwirini yətküzginədə Uning siri tügəllinip, əməlgə axidu, — dedi. **8** Mən asmandin angliojan awaz mənə yəne sөzləp: — Berip, dengiz həm kuruklukning üstidə turojan pərixətinin kolidiki eqiklik oram yazmini ələjin, dedi. **9** Mən berip, pərixətinin kiçik oram yazmini mənə berixini soridim. U mənə: — Buni elip yə! Axqaziningni zərdəb qilidu, birəq əoçing həsəldək tatlik bolidu, dedi. **10** Mən xuning bilən kiçik oram yazmini pərixətinin kolididin elip yədim; dərəkə əoçimöçə həsəldək tatlik tetidi, lekin yegəndin keyin axqazim zərdəb boldi. **11** Xuning bilən mənə: — Sən kəp millətlər, əllər wə hər hil tillarda sөzləxidiojanlar wə padixahlar toqrisidiki wəhıy-bexarətləri yəne jakarlixing lazim, deyildi.

11 Mənə ələqigüç həsidək bir komux berilip, mundaқ deyildi: «Baroçin, Hudaning ibadəthanisi, kurbangahı wə u yərdə ibadət kiliwatқанlari ələqigin. **2** Lekin ibadəthanining taxkiriqi hoylisini ələqiməy koy, qünki u yər yat taipilərgə berildi, xuning bilən muqəddəs xəhər kirik ikki ay dəpsəndə qilinidu. **3** Mən ikki guwahqimöçə kudrət berimən, xuning bilən ular bəz kiyim kiyip, wəhıy-bexarətləri bir ming ikki yüz atmix kün yətküzidu» **4** (bular yər-zəminning Rəbbi aldidə turojan əkki tüp zəytun dərihi wə ikki qiraəçəndur). **5** Birəzi ularni zəhimləndürməqə bolsə, eoçizliridin ot pürkülüp qalip, düxmənlirini yəp

tügütidu. Ular ni zəhimləndürməqə bolöçanlar mənə xundaқ öltürilidu. **6** Ular bexarət-wəhıyni yətküzgən künlərdə yəmoçur yəoçdurmaslikқа asmanni etiwetix kudritikə igə; slarni kənoça aylandurux wə hərhil bala-waba bilən yər-zəminni haliojan wakitta urux kudritigimu igə. **7** Ular ni guwahlık wəzipsi ayoçlixixi bilən, tegi yoқ hangdin qikiçiojan diwə ular bilən elixidu wə ularni yengip öltüridu. (Abyssus g12) **8** Jəsətliri rohiy jəhəttin Sodom wə Misir dəp atilidiojan xu katta xəhərninğ oçol koçisida yatidu; xu yərdə ular ni Rəbbimu krestləngənidi. **9** Hər milləttin, hər kəbilidin wə hər hil tilda sөzləxidiojanlar, hər əldin ular ni adəmlər ular niğ jəsətlirigə üq yerim kün tikilip karəydu wə jəsətlərninğ yərlikkə koyuluxioça yol koymaydu. **10** Yər yüzidə turuwatқанlar ular niğ bu halidin huخالlinip, təbriklixip, bir-birigə hədiyələr əwətxidu; qünki bu ikki pəyoçəmbər yər yüzidkiləri niğni kiynaytti. **11** Lekin üq yerim kündin keyin, Hudadin kəlgən hayatlik nəpisi ikkiyləngə kirdi, ular onridin put tirəp turdi; ularoça karəwatқанlarning üstigə qong bir kərkunq qüxti. **12** Andin ular ikkiyləngə ərxtin kəlgən: — «Bu yakқа çiq!» degən yukiri bir awazni angliđ; xuning bilən ular düxmənlirining kəz aldidə bir bulut iqidə asmanoça kətürildi. **13** Dəl xu sət iqidə xiddətlük yər təwərx yüz bərdi, xəhərninğ ondin biri gumran bolup, yəttə ming kixi həlak boldi. Qalojanliri dəkkə-dükkigə qəməp, ərxteki Hudani uluoçlaxti. **14** Ikkinqı «way» etip katti; mənə, üqinqı «way» kelixkə əz qaldi. **15** Andin yəttinqı pərixətə kaniyini qaldi; ərxte yukiri awazlar anglinip mundaқ deyildi: — «Dunyaning padixahlık Rəwərdigarimiz Wə uning Məsihininğ padixahlıkı boldi, U əbədil'əbədgiqə həküm süridu». (aion g165) **16** Hudaning aldidə ez təhtliridə olurturojan yigirmə tet əksakal yərgə yikilip bax koyup, Hudaçoça səjdə kilip mundaқ deyixti: — **17** «Xükürlər eytimiz sangə, I bar Bolöçuqi wə bar bolöçan Həmmigə Qadir Rəwərdigar Huda, Qünki ular qudritignı kolungoça elip, Həkümiünğni yürgüzixkə baxlidinğ. **18** Əllər oçəzəpləngənidi, Əmdı Seninğ oçəzipping yetip kəldi! Əlgənləri sorəқ kilix, Qul-hizmətkarlıring bolöçan pəyoçəmbərləri, Muqəddəs bəndiləri, Təwən yəki katta bolsun naminğdin kərkқанlari ni'əmioça igə kilix, Yər yüzini həlak kılöçanlari niğ həlak kilix wakti kəldi». **19** Andin Hudaning ərxteki ibadəthanisi eqildi wə uning əhdə sanduqi ibadəthanida kəruñdi; qəkmaqılar, türlik awazlar, güldürməmələr, yər təwərx wə dəhətlük məldür boldi.

12 U qaoçda, ərxte əjayip bir karamət pəyda boldi — u quyaxni yepinqəliojan, putlirining astida ay, bexida on ikki yultuzluk təj bar bir ayal idi. **2** U hamilədar bolup, toloqəç yəp tuoçux əzabida dər-pəyad kətürdi. **3** Andin ərxte yəne bir əlamət kəruñdi — mənə, yəttə baxlik, on münğgüzlük, yəttə bexida yəttə təj bar bolöçan qong bir kizil əjdihə turatti. **4** U quyruqi bilən asmandiki yultuzlarning üqtin birini süpürüp, ularni yər yüzigə qəruwətti. Əjidihə tuəyoç dəp qalojan ayal yəngigənə haman uning balisini yalmap yutuwətməqə bolup uning aldidə turdi. **5** Ayal bir bala, yəni pütin əlləri niğ təməür həsisi bilən padiqidək bəkiçiojan bir oçul tuəçdi. Bala bolsə Hudaning wə

Uning tãhtining aldioqa ojaqqidã elip qikildi. **6** Ayal qelgã kaqti; u yãrdã uning 1260 kũn bekilixi ũqũn uningõja Huda tãripidin hazirlap qoyulojan bir jay bar idi. **7** Andin ẽrxtã jẽng boldi. [Bax pãrixta] Mikail wã uning pãrixtiliri ẽjdihã bilẽn jẽng kilõjli turdi; ẽjdihãmu ẽz pãrixtiliri bilẽn ularõja etildi. **8** Lekin u ũstũnlũk kazinalmidi, uningõja wã pãrixtilirigã ẽrxtã turuxka orun kalmidi. **9** Xuning bilẽn yãr ẽjdihã, yõni Iblis wã Xaytan dẽp atalojan, pũtũn jahanni azdurõquqi hẽlikĩ kãdimiy yilan yãr yũzigã taxlandi. Uning pãrixtilirimu uning bilẽn tang taxlandi. **10** Andin mẽn ẽrxtã yukiri bir awazning mundak dẽgenlikini anglidim: — «Kãldi Hudayimizning nijatlikĩ, kudriti, pandahlikĩ wã Uning Mõshining hõkũkũ! Qũnki kerindaxlirimizning ũstidin Hudayimizning aldida keqã-kũndũz xikayat kilip turojan xikayat kilõjuqi ẽrxtin taxliwetildi; **11** kerdindaxlar uning ũstidin Kõzining keni wã ularning guwahlikĩ sezi bilẽn ojalib kãldi; Ular hãtta ẽlũmini keziga ilmay ẽz jenini ẽziz kermidi. **12** Xuning ũqũn, xadlininglar, ẽy ẽrlãr wã ular da turuwatqalar! Lekin hãlinglarõja way, ẽy yãr wã dengizlar! Qũnki Iblis ũstinglarõja qũxti; Waqtning ẽz kãlojanlikini bilgãq, Ojẽzãp-kãhri bilẽn kãldi!». **13** ẽjdihã ẽzining yãr yũzigã taxlanõjanlikini kãrũp, oqul balini tuõjan ayalni koõqalxka baxlidi. **14** Ayalning yilanning yũzidin daldilinixi, qel dã ẽzi [ũqũn hazirlanojan] makanoja beripbir mægzil, ikki mægzil wã yerim mægzil bekilsun dẽp xu yãrgã uqur ketixi ũqũn, uningõja yoojan bir bũrkũtning ikki kãniti berildi. **15** Andin yilan ayalning arksididn aõzi bilẽn deryadãk su pũrkũp, uni sãl bilẽn ẽkitip yoqatmaqĩ boldi. **16** Lekin zemin ayaloja yardãm kilip, aõzini eqip, ẽjdihã aõzididn pũrkũp qikãrojan deryani yutuwaetti. **17** Uning bilẽn ẽjdihãning ayaloja kãttik ojazipi kelip, uning kãlojan nãslĩ, yõni Hudaning ẽmlirigã ẽmãl kilip, ẽysaning guwahlikini tutkan pãrzãntliri bilẽn jẽng kilõjli kãtti; u dengiz sahili ũstidã turatti.

13 Andin, dengizdin on mũnggũzlũk, yãttã baxlik bir diwining qikiwatkanlikini kãrdũm. Uning hãrbir mũnggũzidã birdin taj bar idi, hãrbir bexida kupurluk namliri yeziklik idi. **2** Mẽn kãrgẽn wã diwã yilpizõja ohxaytti, putliri eyikning putlirioja, aõzi bolsa xirning aõziõja ohxaytti. ẽjdihã uningõja ẽz kudriti, tãhti wã zor hõkũkũni bãrdi. **3** Diwining baxlirididn biri ẽjõllik yarilanojãndãk turatti. Lekin, bu ẽjõllik yara sakãyojanidi. Pũtkũl dunya diwigã hãranuhas bolup uningõja [ãgãxti]. **4** ẽjdihã diwigã [sãltãnatlik] hõkũk bẽrgãqãk ular ẽjdihãõja qokunuxti. Ular yõnã diwigimu qokunup: — Diwining tangdixi barmu? Uning bilẽn kimmu elixalisun? — dedi. **5** Diwigã tãkãbburluk wã kupurluk kilidiojan ẽojiz berildi; uningõja kãrik ikki ay ix kerixka hõkũk berildi. **6** U Hudaõja kupurluk kilõjli — Uning namioja wã Uning dẽrgãhioja, xundakla ẽrxni makan kilõjanlarõja kupurluk kilõjli aõzini aqti. **7** Uning muqãddas bẽndilẽrgã kãrxĩ jẽng kilip, ularning ũstidin ojalib kelixigã yol qoyuldi; hãr kãbilã, hãr millãt, hãr hil tilda sãzlixidiojan ẽllãrgã hõkũmranlik kilix hõkũki uningõja berildi. **8** Yãr yũzidikilãrning hãmmisi — ẽlãm apiridã bolõjãndin buyan boõuzlinip bolõjan Kõzining hayatlik dẽptirigã nami yezilmiojanlar bolsa, uningõja sãjdã kilidu. **9** Kulikĩ barlar, buni

anglisun! **10** «Tutkũn bolidu» dẽp bekitilãnlãr qokũm tutkũn bolidu, «kiliqlinidu» dẽp bekitilãnlãr qokũm kiliqlinip ẽlidu». Muqãddas bẽndilirining sãwir-tãkiti wã etiãadi mana xu ixlarda mãlum bolidu. **11** Mẽn yãrdin qikiwatkan yõnã bir diwini kãrdũm. Uning kõziningkidãk kikiq ikki mũnggũzi bar idi, lekin awazi ẽjdihãningkidãk qikãtti. **12** U awwalkĩ diwigã wakaliten uning pũtin hõkũkũni yũrgũziũp, yãr yũzini wã uningda turuwatkanlarni ẽjõllik yarisi sakãyojan awwalkĩ diwigã qokunduridu. **13** U zor mẽjizilik alamãtlãrni kãrsitãtti, hãtta kixilãrning kãz aldida asmandin yãr yũzigã ot yaõdurdu. **14** U awwalkĩ diwigã wakaliten kãrsitixka hõkũkũlandurulojan alamãtlãr bilẽn yãr yũzidã turuwatkanlarni azdurup, ularõja «kiliq bilẽn yarilanojan, lekin tirik kãlojan» dẽgen awwalkĩ diwigã atãp bir but-hãykãl yasãp tiklãxni tapilidi. **15** Diwining but-hãykiligã nãpãs kurgũziũp, uningõja uni sãzliyãlãyõdiojan kilix wã uningõja qokunmiojanlarning hãmmisini ẽltũrgũziũz kudriti berildi. **16** U tẽwãn wã katta, bay wã kãmbãõjãl, hãr wã kullãrning hãmmisini ong kãli yaki pexãnisigã tamõja basturuxka mẽjburildi. **17** U yõnã bu tamõja, yõni diwining nami yaki uning namidiki rãkãm besilõjanlardin baxka hẽqkim bir nãrsã setiwãlãlmãydu yaki satãlmãydu, dẽp bekitti. **18** Mana bu yãrdã hẽkmãt bar. ẽkãl-parasiti barlikĩ kixilãr diwining rãkimini hẽsãblãp baksun; qũnki bu rãkãm bir adamning rãkãmi bolidu. Uning rãkãmi 666dur.

14 Andin mẽn kãrdũmki, mana, Kõza Zion tẽõji ũstidã turatti. Uning yenidã pexãnisigã ẽz nami wã Atisining nami yezilõjan bir yũz kãrik tẽt ming kixi bar idi. **2** Asmandin huddi [xãrkãrap ẽkãwatkan] nuroqun sularning awazidãk wã kãttik gũldũrmãmining awazidãk bir awazni anglidim. Mẽn angliõjan awaz yõnã qiltãrquqlar qiltãrlarni qãlojan awazõja ohxaytti; **3** hẽlikĩ kixilãr tãhtning, tẽt hayãt mãhlũkning wã akãsqãllarning aldida yengi bir kiũni eyitixi. Bu kiũni [gunãhlirining] bãdili tẽlinip bu dunyadin azãd kilinojan kixilãrdin bir yũz kãrik tẽt mingdin baxka hẽqkim ẽginãlmãytti. **4** Ular ayallar tãripidin gunãhta bulõjanmiojan, qũnki ular pak adãmlãrdur. Kõza nãgã barsã, ularmu Uningõja ẽgixip xu yãrgã baridu. Ular bãdãl bilẽn insãrni arisididn Hudaõja wã Kõziõja hõsulning tunji mewisidãk bolux ũqũn setiwãlinojan. **5** Ular ẽyibsi bolup, ẽzõzidin hẽq yãlojan sãz qikãmaydu. **6** Andin mẽn asmanning otturisida uqur yũrgẽn baxka bir pãrixtni kãrdũm. Uningõja yãr yũzidã turuwatkanlarõja, yãni hãrbir ẽl, kãbilã, hãr hil tilda sãzlixidiojanlar, hãr millãtlẽrgã elip yãtkũzixi ũqũn mãnggũllũk hux hãwãr tapxuruldi. (aĩonios g166) **7** U yukiri awaz bilẽn: — Hudadin kãrkunglar, Uni uluõjlanglar! Qũnki Uning sãt kilix saiti yetip kãldi; asmanni, zeminni, dengizni wã su bulãklarini Yaratquõja sãjdã kilinglar! — dãytti. **8** Uning kãynididn ikkinqi pãrixta kelip mundak dedi: «Ojulidil Katta xãhãr Babil õjulidi, u ẽz zina-buzũklũkining sãwdãlik xarabini pũtkũl ẽllãrgã iqkũzgẽn». **9** Aldinqi ikki pãrixtning kãynididn yõnã bir pãrixta, yõni ũqĩnqi pãrixta yukiri awaz bilẽn mundak dedi: — «Kĩmdikim diwigã wã uning but-hãykiligã qokũnsã, uning tamõjisini pexãnisigã yaki kãlioja qõbul kilsã, **10** Hudaning kãhãrning ẽbjãx kilinmiojan sãp xarabini Uning ojazipi bilẽn

toloqan kədəhtə iqidu. U mukəddəs pərixtilərnə wə Kozining aldidə ot wə güngürttə kiynilidu. **11** Ularning kiynilixiridən qıkkən is-tütəklər əbədil'əbəd pürkürap turidu; diwigə wə uning but-həykiligə qoqunəqlər yaki uning namining taməjisini qəbul kıləqlər qəqə-kündüz aramlıq bolmaydu». (aiön g165) **12** Mukəddəs bəndilirining səwri-təki-ti wə etikadi mana xu ixlarda məlum bolidu. **13** Mən yənə asmanda mundək bir awazni anglidim: — «Bu səzni yaz: «Buningdin keyin Rəbdə wəpat bolup əlgənlər bəhtliktur! — Durus, dəydu Roh, — ular hazır əz ixliridən tohtap aram alalaydu. Qünki kıləqlər əməlliri ularə qəxiq kelidu»». **14** Mən kərdümki, mana bir pərqə aq bulut, bulutning üstidə bexiəqə altun tay kiygən, qəlidə ətkür bir orəqək tutqən İnsan'əqliəqə ohxaydiəqlən birsi olturatti. **15** İbadəthanidin baxqə bir pərixte qikiq, bulutning üstidə Olturoquəqlə yuqiri awaz bilən: — Orəqikəni sal wə oruxqə baxla! Qünki orma wəktə kəldi, yər yüzidiki ziraətlər pixip yetildi, dedi. **16** Bulut üstidə Olturoquəqlə orəqikəni yər yüzigə saldi wə yər yüzidiki ziraətlər oruldi. **17** Ərxte boləqlən İbadəthanidin yənə bir pərixte qikti. Uningmu ətkür bir orəqikə bar idi. **18** Arqidinla, otni baxquridiəqlən yənə bir pərixte qurbangahqin qikiq, ətkür orəqək tutqən pərixte qikiq yuqiri awaz bilən: — Ətkür orəqikəni selip, yər yüzidiki üzüm telining sapaklırini yioqıwə, qünki üzümliri pixip yetildi, — dedi. **19** Buning bilən pərixte orəqikəni yər yüzigə saldi wə yərdiki üzüm telining mewilirini yioqıwə, Hudaning kəhrinining qong xarab kəlkikidiki taxlıdi. **20** Xəhərnəning sirtidiki xarab kəlkikidiki üzümlər dəssilip, xərbətliri qən bolup, atning tizginigə qikiqidiəqlən egizlikte üq yüz qəqirim yirəqlikqə aqti.

15 Asmanda zor həm karamətlik yənə bir əlamətni, yəni ahirki yəttə balay'əpətni tutup turoqlən yəttə pərixtiləni kərdüm (ahirki balay'əpət deyilixtikə səwəb, Hudaning əzəzi bilən əhirlixidü). **2** Mən yənə ot arilax əynək dengizidək bir kərtünəxni həm əynək dengizning üstidə turoqlən, diwə wə uning but-həykilə wə namining rəkimə üstidən əqlib kəqlənləni kərdüm. Ularning kəlliridə Huda bərgən qiltarlar bolup, **3** ular Hudaning qul-hizmətkəri boləqlən Musaning küyini həm Kozining küyini eytxatti: — «Uluq wə karamət Səning kıləqlənlirə, I Həmmigə Qadir Pərwərdigər Huda, Yollirəng ədil wə həktur, I pütkül əllərnəng Pərixah! **4** I Pərwərdigər, kim Səndin kərkəmaydiəqlən, Nəningni uluqləmaydiəqlən bolalısın? Qünki biridinbir mukəddəs Əzizəndə; Barlıq əllər əldingəqlə kelidu, Səngə səjdə kılıdu; Qünki həkqəni kıləqlənlirəng əxkarə boldi». **5** Bu ixlərdən keyin, mən kərdümki, mana ərxteki İbadəthana, yəni həküm-guwəhlik qədiri əqildi! **6** Yəttə balay'əpətni əz ilkidə tutqən yəttə pərixte pərik, pərkürap turidiəqlən libas kiygən, kəksigə altun kəməp bəqliəqlən həlda İbadəthanidin qikti. **7** Tət həyat məhlukəning biri yəttə pərixte qəbədil'əbəd yaxaydiəqlən Hudaning kəhri bilən toqlən yəttə altun qinini bərdi. (aiön g165) **8** İbadəthana Hudaning xan-xəripi wə kudritidən tütün bilən lik teldi. Yəttə pərixtiləning yəttə balay'əpiti əyaxqləxiəqlə, həqkim İbadəthaniəqlə kirəlmədi.

16 Xuningdin keyin, İbadəthanidin kəturilgən yuqiri bir awazning yəttə pərixte: «Bəringlər, Hudaning kəhri toqlən yəttə qinini yər yüzigə təklinglər!» deqlənləni anglidim. **2** Biringisi bərip qənidikini yər-zəminəqlə təktili. Buning bilən diwəning taməjisə besiləqlən wə uning but-həykiligə qoqunəqlərdə birhəl yirginlik həm əzəblik qəqə-jəharət pəyda boldi. **3** İlkinqisi qinidikini deqləngəqlə təktili; deqləngə süyi əlikning kəniəqlə ohxax qənəqlə əyləndi wə iqidiki pütün janlıqlər əldi. **4** Üqinqisi qinidikini dəryə wə buləqlərnəng suliriəqlə təktili; ularning süyimu qənəqlə əyləndi. **5** Andin mən sulərnəng pərixtiləning mundək deqlənləni anglidim: — «Muxundək həkümənləni qikiqirəngdə ədil boləqlənsən, I hazır bar Boləqlə, bar boləqlən Mukəddəs Boləqlə! **6** Muxu ədəmlər mukəddəs bəndilər wə pəyqəmbərlərnəng qəniəni təkənləni wəjdin, Sən ularəqlə iqləni kən bərding. Ular xuningəqlə layıqlər». **7** Andin qurbangahqin əyaxə: — «Xundək, i Həmmigə Qadir Pərwərdigər Huda, Həkümənlirəng hək wə ədilur» — deqlənləni anglidim. **8** Tətinqisi qinidikini quyaxning üstigə təktili; buning bilən quyaxqə insanlənəni ot bilən ərtigili kudrət bərdi. **9** Xuning bilən insanlən dəhəxtlik kizikə ərtəldi; biraq ular həq towa kilmədi wə bu balay'əpətlərnəng İgisi boləqlən Hudani uluqləxning orniəqlə Uning nəmini qəroqəxti. **10** Bəxinqisi qinidikini diwəning təhtigə təktili; diwəning pərixahlikini qərangəqlə basti, kixilər əzəbtilə tillirini qixləti **11** wə əsriq-əzəbi wə qəqə-jarəhtilirəning dəstidən ərxteki Hudani kupurluq kiliq qəroqixip, kilmixliriəqlə həq towa kilmədi. **12** Altinqisi qinidikini uluq Əfrət dəryasiəqlə təktili; xu həman künqixitən kəlidəqlən pərixahlərnəng yolini həziləxlə dəryəning süyi quridi. **13** Andin mən əjdihəning, diwəning wə sahta pəyqəmbərnəng əyqliridən qikkən pəkiəqlə ohxaydiəqlən üq napək roqləni kərdüm. **14** Bular məjizilik əlamətləni kərsitidiəqlən jinlərnəng roqləri bolup, pütkül yər yüzidiki pərixahlərnəng Həmmigə Qadir Hudaning dəhəxtlik künidiki jənggə jəm kiliqxə ularning yəniəqlə qikiq kətiwəttə **15** («mana, Mən əsriqə kəlimən! Yəlingəq məngməslik, nomusi kərtünməslik üqün, kiyimlərinə qing sakləp, səgək turoqlənlər bəhtliktur!»). **16** Əmdi [napək roqlər] [pərixahlərnəng] İbraniyə «Həməgeddon» deyilidiəqlən yərgə jəm kildi. **17** Yəttinqisi qinidikini həwəqlə təktili; ərxteki İbadəthanidin, təhtin yuqiri bir awaz kəturiləp: «Ix tamam boldi!» deyildi. **18** Xuan qəkməqlər qəkildi, türülək əwəzlər wə güldürməmlər əngləndi wə dəhəxtlik bir yər təwəx yüz bərdi; insanlər yər yüzidə əpərdə boləqləndən bəri bənqilik dəhəxtlik yər təwəx həq bolup bəkməqlənəndi. **19** Kəttə xəhər üqə bəlundə; hərqəysi əllərdiki xəhərlərmu əqlitildi. Xuning bilən kəttə xəhər Babil Hudaning yadiəqlə qəqip uning əxəddiy kəhrlik xarəbi bilən toqlən qədəh uningəqlə bərdi. **20** Barlıq arallər əzini qəqurup əyayib boldi, təqlərlə yəq boldi; **21** İnsanlirəng üstigə hər bir dənisi bir talənt əqlirlikte kəlidəqlən məldür əsməndən yəqdi. Məldür əpiti xundək dəhəxtlik boldiki, ədəmlər əpətnəng dəstidən Hudani kupurluq kiliq qəroqəxti.

17 Yəttə qinisi bar yəttə pərixtiləning biri kəlip, mənə səzləp: — Bu yərgə kəl, nuroqlən sulər üstidə olturoqlən qong pərixə əyalning tərtidiəqlən jəzasini sənə

kørsitip qoyay. **2** Yər yuzidiki padixahlar uning bilən buzukluk etküdiki, yər yuzidiki uning buzuklukning xarabidin mast boluxti, — dedi. **3** Xuning bilən u pərixətə meni Rohning ilkidiki halətə bir qəlgə elip bardı. U yərdə yəttə baxlik, on münggüzlik, pütün əzayini kupurluk namliiri kaplıoqan bir tok kizil diwining üstidə olturoqan bir ayalni kərdüm. **4** Ayal səsün wə tok kizil kiyim kiygən bolup, altun, kimmətlik yaqut wə mərwayitlar bilən pərdazanoqanidi. Qolida yirginlik nomussizliklar wə öz buzuklukning nijasətləri bilən toloqan bir altun kədhə bar idi. **5** Pexanisigə bir sir — «Katta Babil, pahixilərnə wə dunyadi pütükül yirginlik nomussizliklarınə anisi» degən nam pütükül idi. **6** Mən ayalning muqəddəs bəndilərnərnə keni wə əysəoqə guwahlik bərgüqilərnərnə keni bilən mast boləqanliqini kərdüm. Uni kərüp tolimu təəjjüp kiliپ intayin həyran qaldim. **7** Pərixətə manga mundaq dedi: — «Nemigə həyran qalding? Ayalning wə uni kətürüp turoqan yəttə baxlik, on münggüzlik diwining sirini sanga eytip berəy. **8** Sən kərgən diwə bir zamanlarda bar idi, hazır yok; uzun ötməy tegi yok hangdin qikiپ, halakətkə qarap mandidu. Yər yuzidə turuwatqanlar — dunya apiridə boləqandin buyan isimliiri həyatlik dəptirigə pütülmigən kixilar diwini kərüp intayin həyran qalidu. Qünki u bir zamanlarda bar idi, hazır yok, ləkin yənə pəyda bolidu. (Abyssos gl2) **9** Mana buni qüxinixkə lazim boləqan həkəmt: — yəttə bax bolsa u ayal olturoqan yəttə təoqə, xundakla yəttə padixahkə wəküllik kilidu. **10** Bulərnərnə bəxi yikiqilan, birsı bar, yənə biri tehi kəlmidi. U kəlgəndə pəkət azla waqit turalaydu. **11** Burun bar boləqan, əmdi hazır yok boləqan diwining əzi səkkizinqi padixahdur, xundakla u həm yuzidisidin biri bolup halakətkə qarap mandidu. **12** Sən kərgən on münggüz on padixahdur. Ularınərnə padixahliqliri tehi yok, əmdi ularoqə diwə bilən billə bir səətlik padixahlik həkukı berilidu. **13** Bu padixahlar bir oy, bir niyyətə bolup əz kudriti wə həkuklırini diwigə berixidu. **14** Diwə wə padixahlar birlixip Kozioqə qarxi jəng kilidu. Koza ularning üstidin oqalıb kelidu, qünki U rəblərnərnə Rəbbi, padixahlərnərnə Padixahdur. Uning bilən birgə turoqanlar bolsa qakıriloqan, tallanoqan wə Uningoqə sadik boləqanlardur». **15** Pərixətə manga yənə: — Pahixə ayal üstidə olturoqan, sən kərgən sular bolsa millətlər, əzərə toplaxqan nuroqan kixilar, əllər wə hər hil tillarda səzlixidiloqan kixilərdur. **16** Sən kərgən on münggüz wə diwə bu pahixə ayaldin nəprətlinidu, uni talan-taraj kiliپ yalingaqlap qoyidu, uning gəxini yəp, əzini otta kəydüridu. **17** Qünki Huda Əz səz-kalamliiri əməlgə axkuqə, axu [on padixahning] kəngligə Əz iradisini ijra kiliپ, bir qararda tohtixip padixahlik həkukını diwigə berixitini saldi. **18** Sən kərgən ayal yər yuzidiki padixahlar üstidin həkümranlik kilidiloqan katta xəhərdur, — dedi.

18 U ixlardin keyin mən qong həkukluk yənə bir pərixətinə əsmandin qüxuwatqanliqini kərdüm. Yər yüzi uning julalilikidin yorup kətti. **2** Pərixətə yukiri awaz bilən mundaq warkiridi: — «Ojulidi! Katta xəhər Babil ojulidi! Əmdi u jinlarnərnə makani, hər bir napak rohlərnərnə solakxanisı, Hər bir məkrüh wə yirginlik kuxlarnərnə solak-qangisi boldi! **3** Qünki barlik əllər

uning zina-buzuklukning səwdalik xarabidin iqxiti; Yər yuzidiki barlik padixahlar uning bilən buzukluk etküzüxti, Yər yuzidiki sodigərlər uning əyx-ixritining əlwəkilikidin beyixti». **4** Asmandin yənə bir awazni anglidim: — «I Mening həkim, uning gunahlırioqə xerik bolmaslikinglar üqün, Həm uning bəxioqə qüxidiloqan balayı'apətlərgə uqrimaslikinglar üqün, uning iqidin qikiqinglar! **5** Qünki uning gunahlırı pələkkə yətküdək dəwilinip kətkən, Huda uning həkkanıyətisizliklerini esigə aldı. **6** U baxkilaroqə yandurojinidək uning kılıqinini əzigə yandurunglar; Uning kilmixlırioqə muwapik ikki həssə qoxlap kayturinglar; U [baxkilaroqə] əbjəx kiliپ bərgən kədhə uningoqə ikki həssə koyuk əbjəx kilinglar. **7** U əzini kanqilik uluoqilan bolsa, Kanqilik əyx-ixrəttə yaxioqan bolsa, Uningoqə xunqilik kiyinlix wə dərd beringlar; U kənglidə: «Mən tul əməs, bəki təhtə olturoqan hanixməni; Mən dərd-ələmni əsla kərməymən» degini tūpəylidin, **8** Bu wəjədin bir kün iqidila uningoqə qüxidiloqan balayı'apətlər, Yəni ölüm, dərd-ələm wə aqarqilik kelidu, U ot bilən kəydürilidu; Qünki uni sorəq kılıquqi Pərwərdigar Huda kudrətliktur!». **9** Uning bilən buzukluk kılıqan wə uning bilən əyx-ixrəttə yaxioqan yər yuzidiki padixahlar uni ertigən otning is-tütəklirini kərgənə, uning halioqə qarap yioqə-zar kətürüxidu. **10** Ular uning tartiwatqan azabidin kərkəp, yirəktə turup dəyduki: — «Way isit, way isit, i katta xəhər! Aq Babil, küqlük xəhər! Qünki bir səət iqidila jazaying bəxingoqə qüxtil» **11** Yər yuzidiki sodigərlərnə uning üstidə yioqə-zar kilixidu. Qünki əmdi ularning kəmidiki yük-mallirini, **12** yəni altun-kümüx, kimmətlik yaqutlar, ünqə-mərwayit, nəpis libas rəht, səsün rəht, yipək, tok kizil rənglik gəzmal, hərhil huxbuy turunj yaoqaqalar, pil qixi buyumliiri, əng esil yaoqəq, tuq, təmür wə marmərlərdin ixləngən hil muhil buyumlar, **13** xuningdək kowzakdarqin, tetikqular, huxbuy, murməkki, məstiki, xarab, zəytun meyi, aq un, buoqay, kala, qoy, at, hərwa wə insanlarnərnə tənliri wə janlırı degən mallirini setiwaldiloqan kixi yəktur. **14** ([I Babil], jəning mastanə boləqan esil mēwilər səndin kətti, Barlik həxəmətlük wə həywətlük mal-dunyaliring səndin yoqəldi. Ular bulərnərnə əmdi hərğiz tapalmaydu!) **15** Bu mallərnə setip beyioqan sodigərlər bolsa xəhərnərnə tartiwatqan azabidin kərkəp, yirəktə turup uning üstidə yioqə-zar kiliپ deyixiduki: — **16** «Way isit, way isit, i katta xəhər! Nəpis libas rəhtlərgə, səsün wə tok kizil rənglik gəzməlləroqə orilip, Altun, kimmətlik yaqutlar wə ünqə-mərwayitlar bilən bezəlgənsən! **17** Bir səət iqidila xunqə katta bayliqlər wəyrən boldi! Barlik kəmə hojayinliiri, kəmidiki barlik yoluqilar, kəmiqlər wə dengizoqə tayinip jan bəkidiloqanlarnərnə həmmisi yirəktə turup, **18** Uni ertigan otning is-tütəklirini kərüp: — Bu katta xəhərgə kəysi xəhər təng kələlisun? — dəp pəryad kətürüxti. **19** Ular baxlırioqə topa qeqiپ, pəryad kətürüxtüپ, yioqə-zar kiliپ: — Way isit, way isit, u katta xəhər! U arqilik, uning dəlitidin, dengizdə kəmiş barlar beyioqanidi! Bir səət iqidila wəyrən boldi bu xəhər! — deyixidu. **20** — «Uning bəxioqə kəlgənlərdin xadlıninglar, əy ərx, ay muqəddəs bəndilər, rosullər wə pəyoqəmbərlər! Qünki Huda silərnərnə dawəyinglərdiki həkümni uning üstidin qikəroqan!». **21** Andin, küqlük bir

pərixta tūgmən texioja ohxax yojan bir taxni kətürüp, dengizəja taxlap mundaq dedi: — «Mana xundaq xiddət bilən, Katta xəhər Babil oqulitilidu, U kaytidin kərümmaydu! **22** Qiltarqilarning, sazqilarning, Nəyqilər wə sunayqilarning awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu, Hərhil hünərni kilidiojan hünərwan seningdə kaytidin hərgiz tepilmaydu, Tūgməningmu awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu, **23** Hətta qiraçning yoruki seningdə kaytidin hərgiz yorundaydu, Toy boluwatқан yigit-kizning awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu; Qünki sening sodigərliring yər yüzidikiərbalar bolup qıtkı, Barlık əllər sening sehıř-əpsunliringəja aldandı; **24** Pəyoqəmbərləning, muqəddəs bəndiləring [təkülğən qanliri], Xundaqla yər yüzidə barlık kiroqin boləjanlarning qanlirimu uningda tepildi».

19 Bu ixlardin keyin, ərxətə zor bir top adəmləring warkıraxlıridək bir awazni anglidim. Ular: — Həmdusana! Nijat, xan-xərap wə kudrət Hudayimizoja mənəsupur! **2** Qünki Uning həkümliri hək wə adildir; U yər yüzini əz buzukluğu bilən buzojan qong pahixining üstidin həküm qıqırıp, Əz kul-hizmətkarlırining kəning intikamini uningdin aldi, — deyixətti. **3** Ular ikkinqi kətim: — «Həmdusana!» deyixti. Uningdin qıqқан is-tütəklər əbədil'əbədigiqə purkiraydu! (aion g165) **4** Yigirma tət aqsakal wə tət həyat məhluq yərgə yikilip: — «Amin! Həmdusana!» dəp, təhtə olturojan Hudaəja səjdə kilixti. **5** Andin təhttin kətürilğən bir awaz mundaq dedi: — «əy uning barlık kul-hizmətkarliri, Uningdin kərkiəjan kattılar bolsun, təwənlər bolsun, Həmminglar Hudayimizni mədhıyilənglar!» **6** Andin zor bir top adəmləring awazioja, nuroqun sularning xarkırixioja, kattıq güldürmənilarning güldürlixigə ohxax bir awazning mundaq dəğənilikini anglidim: — «Həmdusana! Həmmigə Qadir Pərwədigar Hudayimiz səltənət kildi! **7** Xadlinayli, təntənə kilayli wə uni mədhıyiləp uluqçayli! Qünki Kəzining toy-mərikə küni yetip kəldi, Kiz əzini təyyar kildi!» **8** Kizəja kiyix üqün pakiz, parkirap turidiojan nəpis libas berildi (nəpis libas bolsa muqəddəs bəndiləring həkkanıy əməlliridur). **9** Andin, [pərixta] manta: — Munu sezlərnı hatiriliwal: — «Kəzining toy ziyapitigə qakırilojanlar bəhtliktur!» — dedi. U manta yənə: — Bular Hudaning həkikiy sezliridur, — dedi. **10** Mən uningəja səjdə kiləjili ayiojoja yikildim. Lekin u: — Hərgiz undaq kilma! Məmmu Hudaning sən wə əysəja guwahlik bərgüqi kerindaxliring bilən ohxax kul-hizmətkarmən. Hudaəjila ibadət kil! Qünki wəhıy-bexarətning roh-mahıyiti bolsa əysa həkkidə guwahlik berixtur, — dedi. **11** Andin kərdümki, asman eqildi wə mana, bir aq at turatti; üstigə mingüqining bolsa nami «Sadik» wə «Həkikiy» bolup, U həkkanıylik bilən həküm qıqiridu wə jəng kilidu. **12** Uning kəzliri ot yalkunioja ohxaytti, bexida nuroqun taji bolup, tenidə əzidin baxqə heqkim bilməyiojan bir nəm pütüklük idi. **13** U uqisioja kənoja miləngən bir ton kiyganidi, Uning nami «Hudaning Kalamı» dəp atilidu. **14** Uning kəynidin əgixip keliwatқан ərxteki kəxunlar bolsa, aq atlarəja mingən, ap'ak, pak nəpis kanap libas bilən kiydürilğənidi. **15** Uning aqzidin etkür bir kiliq qıqip turatti; U buning bilən barlık əllərnı uridu; U ularni təmür kaltək bilən padıqidək baqıdu; U

Həmmigə Qadir Hudaning dəhxətlik əzəpizining «xarab kəlkiki»ning qaylıgüqisidur. **16** Uning toni wə yotisi üstigə «Padıxahlarning Padıxahi wə rəbləning Rəbbi» dəgən nəm yeziləjanidi. **17** Andin mən kuayaxning iqidə turojan bir pərixtni kərdüm. U asmanın otturısida uquwatқан barlık kuclarəja yukiri awaz bilən: —Kelinglar, Hudaning katta ziyapitigə yiojilinglar! **18** Padıxahlarning, sərdarlarıning wə palwanlarıning, atlarıning wə ularəja mingənləring, xundaqla barlık ət igilirining, kullarıning həm hərləring, kattılarning həm təwənləring gəxlirini yanglar! — dedi. **19** Xuning bilən mən diwə, yər yüzidiki padıxahlər wə ularning kəxunlirining atқа Mingüqi həm Uning kəxuni bilən jəng kilix üqün toplanəjanlikini kərdüm. **20** Əmdi diwə wə uningəja wakalitən məjizilik əlamətlərnı kərsətkən sahta pəyoqəmbərnıng hər ikkisi tutuwelindi (sahta pəyoqəmbər xə əlamətlər bilən diwning taməjisini kobul kiləjan həm də uning bəh-həykiligə qokunəjanlarnı azdurup yürgənidi). Ular ikkisi gınggürt yenıwatқан ot kəligə tirik taxlandı. (Limmə Pyr g3041 g4442) **21** Kəlojini bolsa atқа Mingüqining aqzidin qıqқан kiliq bilən kırildi. Barlık pütün uqar-qanatlar bularning gəxi bilən yər toyundi.

20 Uningdin keyin, kolida tegi yok hangning aqkuqi wə yojan zənjir tutқан bir pərixtning əsməndin qıxıuwatқанlikini kərdüm. (Abyssos g12) **2** Pərixta əjdihani, yəni İblis yaki Xəytan deyilidiojan həliki kədimiy yilanni tutup, ming yillik zənjirləp koydi. **3** Uning ming yil toxkuqə əllərnı azdurmasliki üqün, uni tegi yok hangəja taxlap hangning aqzini etip peqətlıwətti. Bu waqıtlardin keyin, u waqıtnəqə koyup berilixi muqərrər. (Abyssos g12) **4** Andin mən təhtlərnı wə ular da olturojanlarnı kərdüm. Ularəja həküm kilix həkuki berilğənidi. Mən yənə, əysəja bərgən guwahliki wəjdin wə Hudaning sez-kalamı wəjdin kallisi elinojanlarning janlirininu kərdüm. Ular diwigə wə uning but-həykiligə qokunmiojan, uning taməjisi pəxanisigə wə kəlioja urulmiojanlar idi. Ular tirilip, Məshil bilən birliktə ming yil həküm sürdi **5** (əlgənləring kəlojanliri ming yil toxmiəuqə tirilməydu). Bu dəsəlpki tirilix idi. **6** Dəsəlpki tirilixtin nesiwə boləjanlar bəhtlik wə muqəddəstür; ikkinqi əlümning bularnı ilkiqə elix həkuki yoktur. Ular Hudaning wə Məshing kəhınliri bolidu wə Uning bilən birliktə ming yil həküm süridu. **7** Ming yil toxkanda, Xəytan zindandin boxitilip, **8** yər yüzining tət bulungidiki əllərnı, yəni Gog wə Magognı azdurux wə ularni jəng kilixkə bir yərgə toplxakə qıkidu. Toplanəjanlarning sani dengiz sahilidiki kumdək sanaksız bolidu. **9** Ular yər yüzidiki kəng tüzlənglikkə qıqip, muqəddəs bəndiləring bargahını, yəni Huda səyidəjan xəhərnı muhəsirigə alidu. Lekin əsməndin ot yeşip, ularni yutuwetidu. **10** Ular ni azdurujan İblis bolsa diwə bilən sahta pəyoqəmbər kəyüwatқан ot wə gınggürt kəligə taxlinip, u yərdə keqə-kündüz əbədil'əbədigiqə kiyinidu. (aion g165, Limmə Pyr g3041 g4442) **11** Uningdin keyin, qong bir aq təht wə uningda Olturoqunini kərdüm. Asman bilən zəmin Uning yüzidin əzini kaqurup, ular turojan jay hərgiz tepilməydu. **12** Mən yənə katta bolsun, yaki təwən bolsun, əlgənləring həmmisining təhtning aldidə turojanlikini kərdüm.

Kitablar eqildi; andin yənə bir kitab — «Hayatlik dəptiri» dəp atolojan kitab eqildi. Ölgənlərgə kitablarda hatiriləngini boyıqə əz əməliyyitigə qarap həküm kilindi. **13** Dengiz ezidə əlgənləni tapxurup bardı, əlüm wə təhtisaramu əzlıridiki əlgənləni tapxurup berixti. Hərkinning üstigə əz əməliyyitigə qarap həküm kilindi. (Hadēs g86) **14** Andin əlüm wə təhtisara ot kəligə taxlandi. Mana ikkinqi əlüm — ot kəlidur. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Kimning ismining «Hayatlik dəptiri»də yezilmiojanliqi baykalsa, ot kəligə taxlandi. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Andin, yengı asman wə yengı zeminni kərdüm; qünki burunki asman wə zemin etüp kətkənidi, dengizmu məwjut bolmıdi. **2** Muqəddəs xəhərning, yəni Hudadin qıkkan, huddi əz yigitigə toy pərdazlırını kilip hazırlanojan kizdək yengı Yerusalemming ərxтин qıxüwatkanlıknı kərdüm. **3** Ərxтин yukıri kətürülgən bir awazning mundak degənlikini anglıdim: «Mana, Hudaning makani insanlarning arisididir; U ular bilən billə makanlıxıp turidu, ular Uning həlki bolıdu. Huda Əzimu ular bilən billə turup, ulaning Hudasi bolıdu. **4** U ularning kəzlıridiki hər tamqə yaxni sürtidu; əmđi əlüm əsla bolmaydu, nə matəm, nə yioqə-zar, nə qayoju-əlmə bolmaydu, qünki burunki ixlar etüp kətti». **5** Təhtə Olturojuqi: — Mana, həmmını yengı kilimən! — dedi. U manga yənə: Bularnı hatiriliwall Qünki bu səzlər həkikij wə ixənqliktur, — dedi. **6** U yənə manga mundak dedi: — «Ix tamam boldı! Mən «Alfa» wə «Omega»durmən, Muqəddimə wə Hatimə Əzümdurmən. Ussiojan hərkingmə hayatlik süyining bulikidin həksiz berimən. **7** Ojəlibə kılouqi hərkim bularəja mirashorluk kilidu; Mən uning Hudasi bolımən, umu Mening oqulum bolıdu. **8** Ləkin kərkunqaklar, etikədislar, yirginliklər, katıllar, buzukluk kılouqılar, səhırgərlər, butpərsələr wə barlik yalojanlıroja bolsa, ularning kismiti ot bilən güngürt turup turuwatkan kəldur — bu bolsa ikkinqi əlümdür». (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Ahirki yəttə balayı'apət bilən tolojan yəttə qınıni tutkan yəttə pərixtidin biri kelip, manga səzlər: — Kəll! Sanga Qozining jorisi bolıdıojan kizni kərsitip koyay, — dedi. **10** Andin u meni Rohning ıqında boləjan halda yoqan wə egiz bir taqqa elip koydı. U yərdin manga Hudadin qıkkan muqəddəs xəhər Yerusalemming ərxтин qıxüwatkanlıknı kərsətti. **11** Uningda Hudaning xan-xəripi bar idi, uning julasi intayin kimmətlək gəhərning, yexil yakuttək yaltiriojan hrustalning julasioja ohxaytti. **12** Uning qong həm egiz sepili bar idi; sepilning on ikki dərwezisi bolup, dərwezılarda on ikki pərixte turatti. Hərbir dərwezining üstigə Israillarning on ikki qəbilisidin birining ismi yezilojanıdi. **13** Məxriək tərıpıdə üq dərwaza, ximal tərıpıdə üq dərwaza, jənub tərıpıdə üq dərwaza wə məqrıp tərıpıdə üq dərwaza bar idi. **14** Xəhərning sepilining on ikki ul texi bolup, ularning üstigə on ikki isim, yəni Qozining rosulining ismliri pütüklüktur. **15** Manga səz kıləjan pərixtingin kolıda xəhəni, uning dərweziliri wə uning sepilini əlqəyđiojan altun qomux əlqigüq həsa bar idi. **16** Xəhər tət qasa bolup, uzunlukı bilən kəngliki ohxax idi. Pərixte xəhərni həsa bilən əlqıdi — on ikki ming stadiyon kəldi (uzunlukı, kəngliki wə egizliki təngdur).

17 U sepilnimu əlqıdi. Sepilning [kəlinliki] insanlarning əlqəm birliki boyıqə, yəni xu pərixtingin əlqimi boyıqə bir yüz kırık tət jəynək kəldi. **18** Sepilning quruluxi bolsa yexil yakuttin, xəhər əynəkək süzük sap altundin bina kılinojanıdi. **19** Xəhər sepilining ulliri hərhil kimmətlək yakutlar bilən bezəlgəniđi. Birinqi ul tax yexil yakut, ikkinqisi kək yakut, üçinqisi həkik, tətinqisi zumrət, **20** bəxinqisi kizil həkik, altınqisi kizil kaxtax, yəttinqisi serik kwarts, səkkizinqisi sus yexil yakut, tokkuzinqisi topaz, oninqisi yexil kwarts, on birinqisi səsün yakut wə on ikkinqisi piroza idi. **21** On ikki dərwaza on ikki mərwayit idi, demək dərwezılarning hərbi birdin mərwayittin yasalojanıdi. Xəhərning oqol yolu əynəkək süzük sap altundin idi. **22** Xəhərdə həqkəndək ibadəthana kərmıdim, qünki Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda wə Qoza uning ibadəthanasıdır. **23** Xəhərning yorutuluxi üçün kuyaxka yaki ayəja mohtaj əmas, qünki Hudaning xan-xəripi uni yoruttikanıdi, uning qirioji bolsa Qozıdır. **24** Əllər xəhərdiki yoruklukta yürıdu; yər yüzidiki padıxahlar xanuxəwkıtinı uning iqigə elip kelıdu. **25** Uning dərweziliri kündüzdə hərgiz takalmaydu (əməliyəttə u yərdə keqə zadi bolmaydu). **26** Hərkaysi əllərnıng xanuxəwkıti wə hərmət-ızziti uning iqigə elip kelınuđu. **27** Hərkaqandək haram nəsə wə hərkaqandək yirginlik ixlarnı kılouqi yaki yalojanlık kılouqi uningəja kirəlməydu; pəkət nami Qozining hayatlik dəptiridə yezilojanlarla kirəlydu.

22 Andin [pərixte] manga hrustaldək parkırak hayatlik süyi ekıwatkan dəryanı kərsətti. Dərya Hudaning wə Qozining təhtidin qıkkan bolup, **2** xəhərning oqol yolinıng otturısida ekıwatkanıdi. Dəryanıng bu tərıpıdə wə u tərıpıdimu on ikki hil mewa berıdıojan, hər ayda mewılaydıojan hayatlik dərihi bar idi; dərahning yopurmaklıri əllərnıng xıpası üçün idi. **3** Lənət degən əmđi bolmaydu; Hudaning wə Qozining təhti xəhərning iqıdə bolup, Uning kul-hızmatkərliri Uning hizmət-ıbaditidə bolıdu. **4** Ular Uning jamalini kəridu; Uning nami ularning pexanilirigə pütüklük bolıdu. **5** U yərdə əsla keqə bolmaydu, nə qıraoq nuriəja, nə kuyax nuriəja mohtaj bolmaydu. Qünki Pərwərdigar Huda ularning üstidə yorıdu, ular əbədil'əbədgiqə həküm süridu. (aiōn g165) **6** Pərixte manga: — Bu səzlər həkikij wə ixənqliktur; pəyojəmbərlərnıng rohlirining Rəb Hudasi yekın kəlgüsıdə yüz berixi muqərrər boləjan ixlarnı Əz kul-hızmatkərlirioja kərsitix üçün, pərixtisini əwətti, — dedi. **7** («Mana, pat yekında kelimən! Bu kitabtiki bexarətnıng səzlırını tutquqi kixi bəhtliktur!») **8** Bularnı angliəjuqi wə kərgüqi mən Yuhəmməmən. Bu ixlarnı angliəjinimda wə kərginimda, bularnı manga kərsətkən pərixte səjdə kıləjli ayioji aldioja yikildim. **9** Ləkin u manga: — Hərgiz undək kılma! Mənmu Hudaning sən wə kərinədxlıring boləjan pəyojəmbərlər bilən ohxax kul-hızmatkərimən. Hudaəjıla ibadət kıl! — dedi. **10** U manga yənə: — Bu kitabtiki bexarətnıng səzlırını peqətlımə; qünki bularnıng waqti yekın kəldi. **11** Kəbiəhlik kılouqi kixi qəbiəhlikni kılıwərsun; pəskəx kixi bolsa pəskəxliktə turıwərsun; həkkanıy kixi bolsa həkkanıylikini yürgüzıwərsun; pak-muqəddəs kixi bolsa pak-muqəddəslikte turıwərsun, — dedi. **12** «Mana, pat yekında kelimən! Hərkinning

amaliyitigə qarap beridijonimni Özüm bilən billə elip kelimən. **13** Mən «Alfa» wə «Omega», Birinçi wə Ahirkı, Mukəddimə wə Hatimə Özümdurmən». **14** Hayatlık dərihining mewisidin nesip bolux wə dərweziliridin xəhərgə kirixkə muyəssər bolux üqün tonlirini yuoqanlar bəhtliktur! **15** Xəhərning sirtidikilər — itlar, sehırgərlər, buzukluk kılöquqilar, qatillar, butpərəslər, yaloqanqilikqa huxtar bolöqanlar wə əməl kılöquqilardur. **16** «Mənki Əysa jamaətlərni dəp silərgə bu ixlarning guwahlikini yətküzüx üqün pərixətəmni əwəttim. Dawutning Yiltizi həm Nəsli, Parlak Tang Yultuzidurmən!» **17** Roh wə toyi bolidioqan kız: «Kəl!» dəydu. Angliöquqi: «Kəl!» desun. Ussiöquqi hərkim kəlsun, halioqan hərkim hayatlık süyidin həksiz iqsun. **18** Mənki bu kitabtiki bexarətning səzlrini angliöqanlaroqə guwahlik berip agahlandurimənki: kimdikim bu səzlərgə birmemini qoxsa, Huda uningöqə bu kitabta yeziloqan balayi'apətlərni qoxidu. **19** Kimdikim bu bexarətlik kitabning səzlrinin birər səzni elip taxlisa, Hudamu uningdin bu kitabta yeziloqan hayatlık dərihidin wə mukəddəs xəhərdin bolidioqan nesiwisini elip taxlaydu. **20** — Mana, bularoqə agah-guwaqə Bərgüqi bolsa mundak dəydu: — «Xundak, pat yekında kelimən!» — «Amin! Kəl, ya Rəb Əysa!» **21** Rəb Əysa Məsiqning meqir-xəpkiti barlık mukəddəs bəndilər bilən billə bolöqay, amin!

*Muqəddəs xəhərnin, yəni Hudadin qıqqan, huddi öz yigitigə toy pərdazlırını qılıp
hazırlanoqan kızdək yengi Yerusaleminin ərxtin qüxüwatqanlıqni kərdüm. Ərxtin yuqiri
kətürülgən bir awazning mundaq degənlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani
insanlarning arisididir; U ular bilən billə makanlixip turidu, ular Uning həlqi bolidu.
Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu.»*

Wəhij 21:2-3

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Uyghur---Uyghur-Bible-Pinyin/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abysos

Luka 8:31
Rimliklaroqa 10:7
Wəhiy 9:1
Wəhiy 9:2
Wəhiy 9:11
Wəhiy 11:7
Wəhiy 17:8
Wəhiy 20:1
Wəhiy 20:3

aidios

Rimliklaroqa 1:20
Yəhuda 1:6

aiōn

Matta 12:32
Matta 13:22
Matta 13:39
Matta 13:40
Matta 13:49
Matta 21:19
Matta 24:3
Matta 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yuhanna 4:14
Yuhanna 6:51
Yuhanna 6:58
Yuhanna 8:35
Yuhanna 8:51
Yuhanna 8:52
Yuhanna 9:32
Yuhanna 10:28
Yuhanna 11:26
Yuhanna 12:34
Yuhanna 13:8
Yuhanna 14:16

Rosullarning paaliyətliiri 3:21
Rosullarning paaliyətliiri 15:18
Rimliklaroqa 1:25
Rimliklaroqa 9:5
Rimliklaroqa 11:36
Rimliklaroqa 12:2
Rimliklaroqa 16:27
Korintliklaroqa 1 1:20
Korintliklaroqa 1 2:6
Korintliklaroqa 1 2:7
Korintliklaroqa 1 2:8
Korintliklaroqa 1 3:18
Korintliklaroqa 1 8:13
Korintliklaroqa 1 10:11
Korintliklaroqa 2 4:4
Korintliklaroqa 2 9:9
Korintliklaroqa 2 11:31
Galatyaliklaroqa 1:4
Galatyaliklaroqa 1:5
Əfəsusluklaroqa 1:21
Əfəsusluklaroqa 2:2
Əfəsusluklaroqa 2:7
Əfəsusluklaroqa 3:9
Əfəsusluklaroqa 3:11
Əfəsusluklaroqa 3:21
Əfəsusluklaroqa 6:12
Filippiliklaroqa 4:20
Kolossiliklərgə 1:26
Timotiyoja 1 1:17
Timotiyoja 1 6:17
Timotiyoja 2 4:10
Timotiyoja 2 4:18
Tituska 2:12
İbraniylaroqa 1:2
İbraniylaroqa 1:8
İbraniylaroqa 5:6
İbraniylaroqa 6:5
İbraniylaroqa 6:20
İbraniylaroqa 7:17
İbraniylaroqa 7:21
İbraniylaroqa 7:24
İbraniylaroqa 7:28
İbraniylaroqa 9:26
İbraniylaroqa 11:3
İbraniylaroqa 13:8
İbraniylaroqa 13:21
Petrus 1 1:23

Petrus 1 1:25
Petrus 1 4:11
Petrus 1 5:11
Petrus 2 3:18
Yuhanna 2 1:217
Yuhanna 2 1:2
Yəhuda 1:13
Yəhuda 1:25
Wəhiy 1:6
Wəhiy 1:18
Wəhiy 4:9
Wəhiy 4:10
Wəhiy 5:13
Wəhiy 7:12
Wəhiy 10:6
Wəhiy 11:15
Wəhiy 14:11
Wəhiy 15:7
Wəhiy 19:3
Wəhiy 20:10
Wəhiy 22:5

aiōnios

Matta 18:8
Matta 19:16
Matta 19:29
Matta 25:41
Matta 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yuhanna 3:15
Yuhanna 3:16
Yuhanna 3:36
Yuhanna 4:14
Yuhanna 4:36
Yuhanna 5:24
Yuhanna 5:39
Yuhanna 6:27
Yuhanna 6:40
Yuhanna 6:47
Yuhanna 6:54
Yuhanna 6:68

Yuhanna 10:28
Yuhanna 12:25
Yuhanna 12:50
Yuhanna 17:2
Yuhanna 17:3
Rosullarning paaliyatliri 13:46
Rosullarning paaliyatliri 13:48
Rimliklaroʻja 2:7
Rimliklaroʻja 5:21
Rimliklaroʻja 6:22
Rimliklaroʻja 6:23
Rimliklaroʻja 16:25
Rimliklaroʻja 16:26
Korintliklaroʻja 2 4:17
Korintliklaroʻja 2 4:18
Korintliklaroʻja 2 5:1
Galatyaliklaroʻja 6:8
Tesalonikaliklaroʻja 2 1:9
Tesalonikaliklaroʻja 2 2:16
Timotiyoʻja 1 1:16
Timotiyoʻja 1 6:12
Timotiyoʻja 1 6:16
Timotiyoʻja 2 1:9
Timotiyoʻja 2 2:10
Tituska 1:2
Tituska 3:7
Filemonoʻja 1:15
Ibraniylaroʻja 5:9
Ibraniylaroʻja 6:2
Ibraniylaroʻja 9:12
Ibraniylaroʻja 9:14
Ibraniylaroʻja 9:15
Ibraniylaroʻja 13:20
Petrus 1 5:10
Petrus 2 1:11
Yuhanna 1 1:2
Yuhanna 1 2:25
Yuhanna 1 3:15
Yuhanna 1 5:11
Yuhanna 1 5:13
Yuhanna 1 5:20
Yehuda 1:7
Yehuda 1:21
Wəhiy 14:6

eleēse

Rimliklaroʻja 11:32

Geenna

Matta 5:22
Matta 5:29
Matta 5:30
Matta 10:28
Matta 18:9
Matta 23:15
Matta 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Luʻka 12:5
Yaqub 3:6

Hadēs

Matta 11:23
Matta 16:18
Luʻka 10:15
Luʻka 16:23
Rosullarning paaliyatliri 2:27
Rosullarning paaliyatliri 2:31
Korintliklaroʻja 1 15:55
Wəhiy 1:18
Wəhiy 6:8
Wəhiy 20:13
Wəhiy 20:14

Limnē Pyr

Wəhiy 19:20
Wəhiy 20:10
Wəhiy 20:14
Wəhiy 20:15
Wəhiy 21:8

Sheol

Yaritilix 37:35
Yaritilix 42:38
Yaritilix 44:29
Yaritilix 44:31
Qel-bayawandiki səpər 16:30
Qel-bayawandiki səpər 16:33
ʻKanun xərhi 32:22
Samu'il 1 2:6
Samu'il 2 22:6
Padixahlar 1 2:6
Padixahlar 1 2:9
Ayup 7:9
Ayup 11:8
Ayup 14:13
Ayup 17:13
Ayup 17:16
Ayup 21:13
Ayup 24:19
Ayup 26:6
Zəbur 6:5
Zəbur 9:17
Zəbur 16:10
Zəbur 18:5
Zəbur 30:3
Zəbur 31:17
Zəbur 49:14
Zəbur 49:15
Zəbur 55:15
Zəbur 86:13
Zəbur 88:3
Zəbur 89:48

Zəbur 116:3
Zəbur 139:8
Zəbur 141:7
Pənd-nəsihətlər 1:12
Pənd-nəsihətlər 5:5
Pənd-nəsihətlər 7:27
Pənd-nəsihətlər 9:18
Pənd-nəsihətlər 15:11
Pənd-nəsihətlər 15:24
Pənd-nəsihətlər 23:14
Pənd-nəsihətlər 27:20
Pənd-nəsihətlər 30:16
Həkmət toploquqi 9:10
Küylərnin küyi 8:6

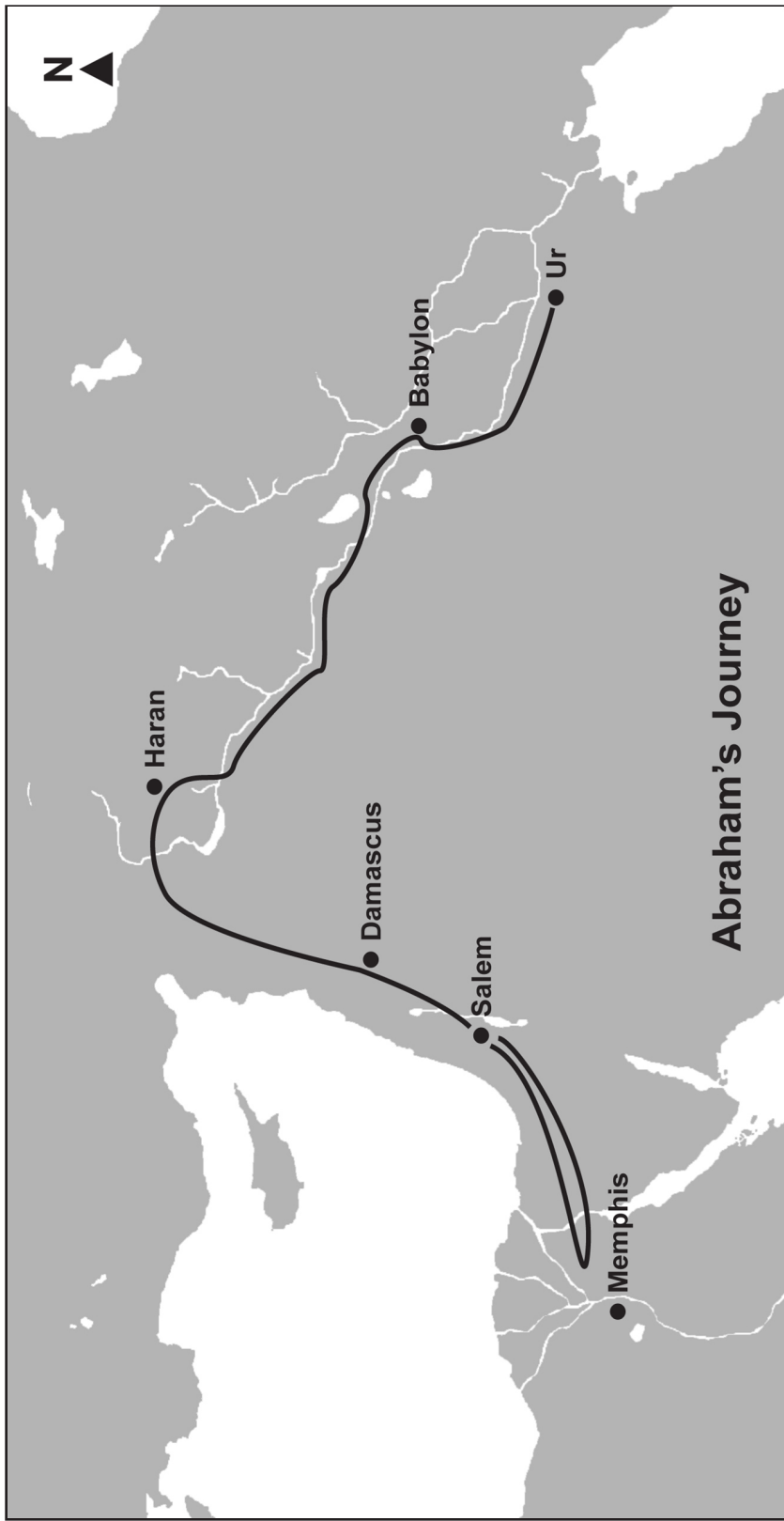
Yəxaya 5:14
Yəxaya 7:11
Yəxaya 14:9
Yəxaya 14:11
Yəxaya 14:15
Yəxaya 28:15
Yəxaya 28:18
Yəxaya 38:10
Yəxaya 38:18
Yəxaya 57:9
Əzakiyal 31:15
Əzakiyal 31:16
Əzakiyal 31:17
Əzakiyal 32:21
Əzakiyal 32:27
Hoxiya 13:14
Amos 9:2
Yunus 2:2
Həbakkuk 2:5

Tartaroō

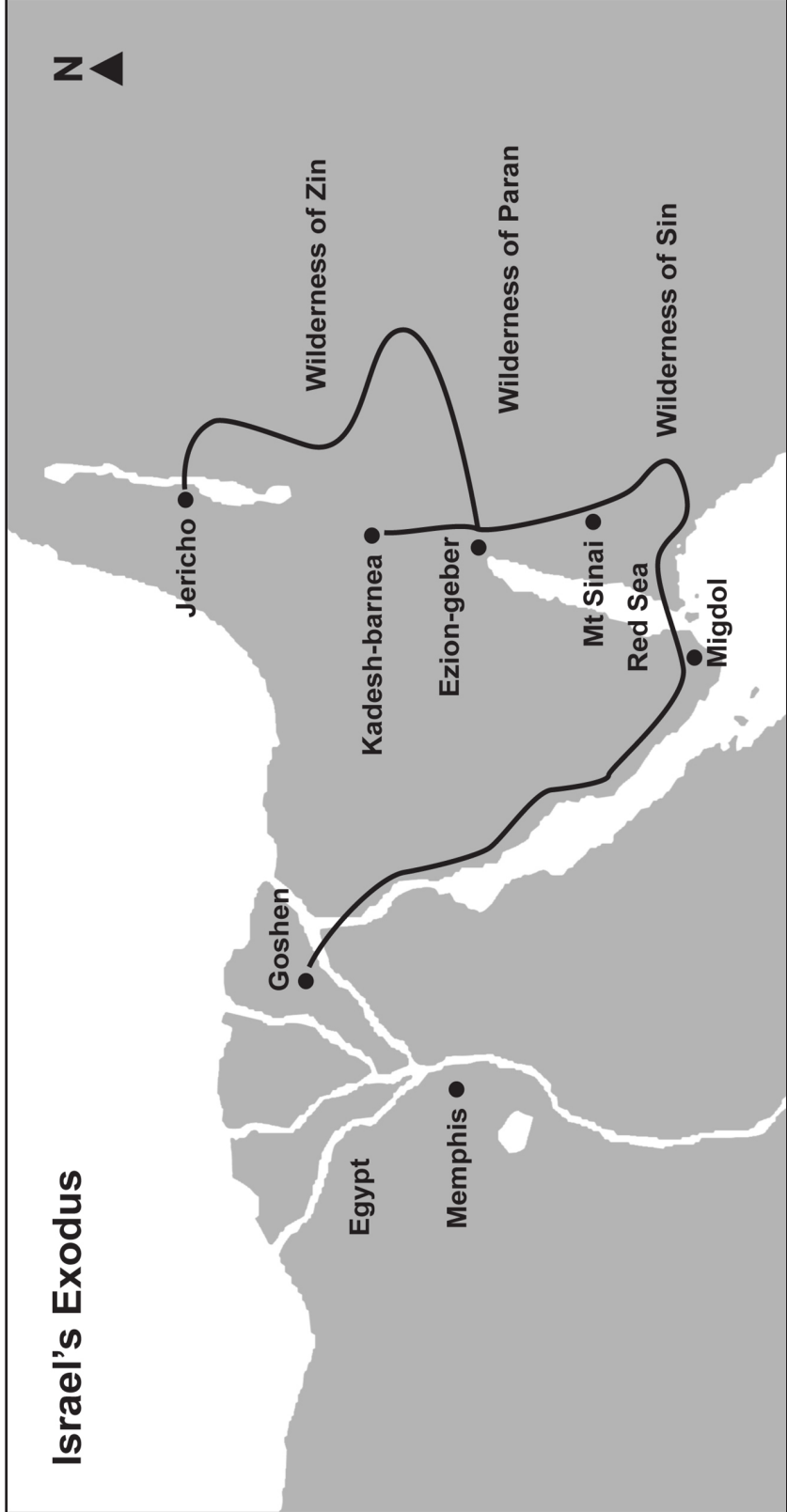
Petrus 2 2:4

Questioned

Petrus 2 2:17

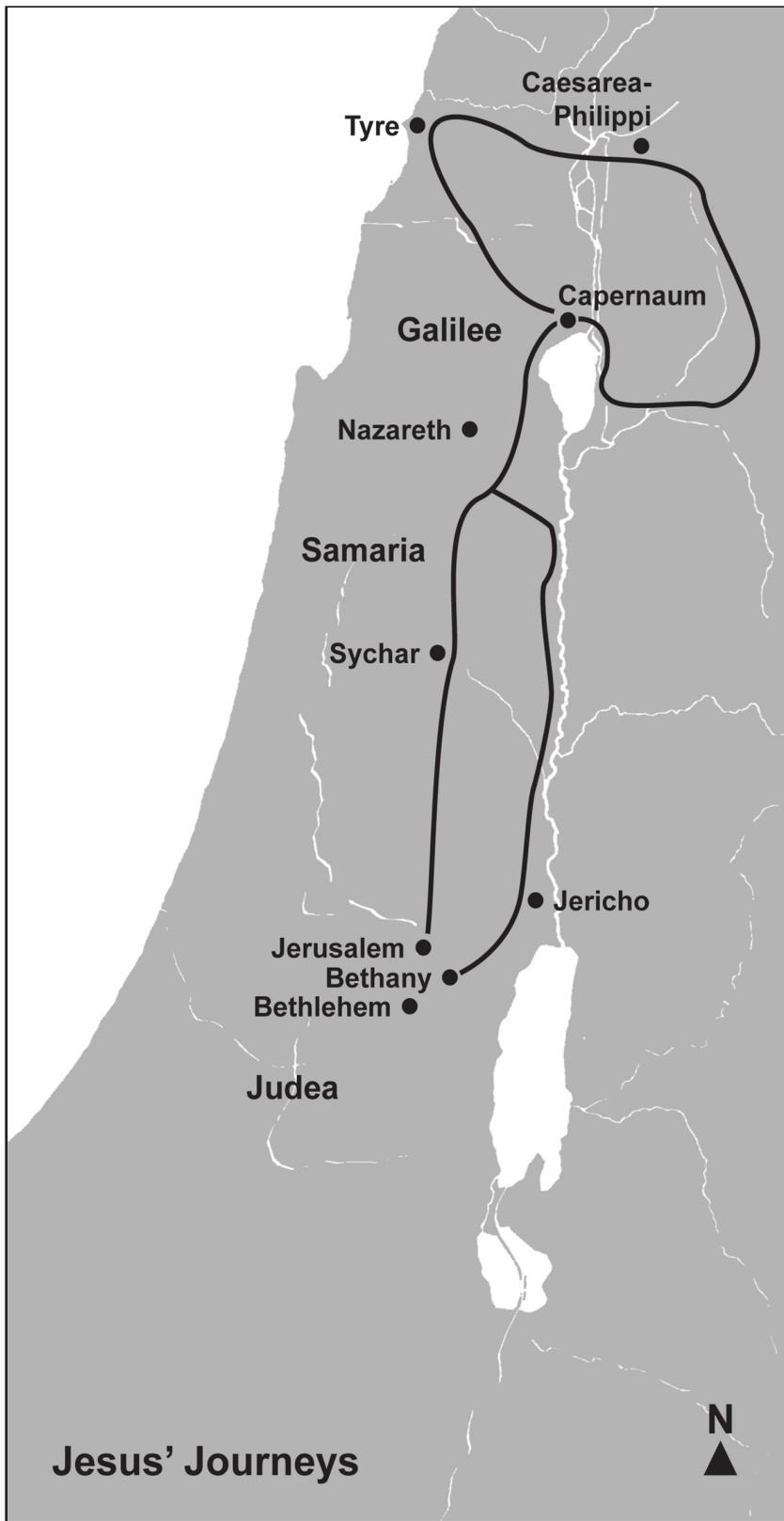
*Etikadi boloqaaqa, Huda Ibrahimi uningoa miras siipitidä barmäqä bolaran zeminöja berixä qaqiroqanda, u itaat qildi;
u käygärgä baridioqanlikini bilmay turup yoloqa qikti. - Ibraniylaröja 11:8*

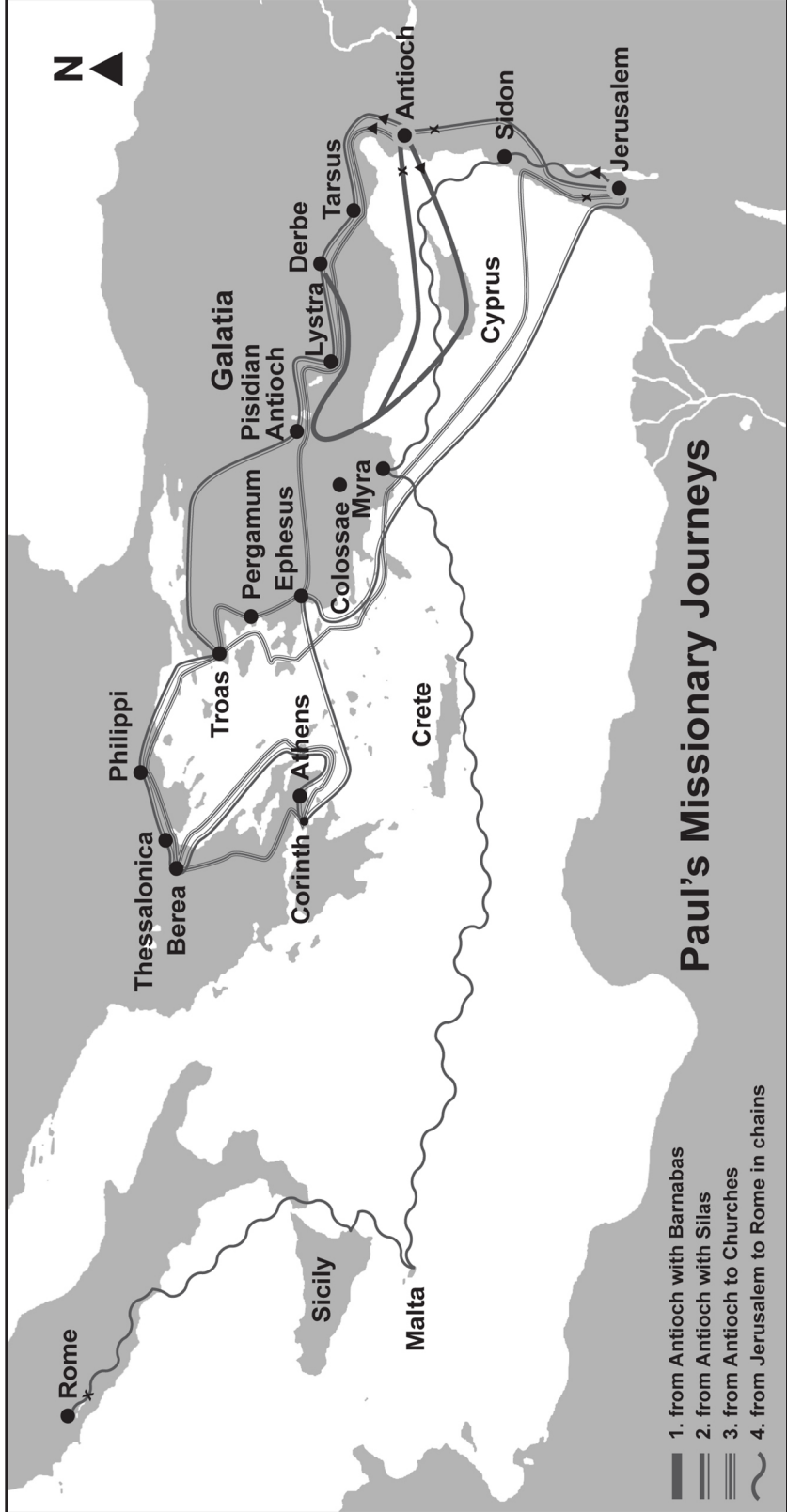
Israel's Exodus

Әмма Пирәwn һәлкни кетixкә қояғандин кейин, Филестиәләрning земинидики yol yeқin болситиму, Етуда ularни xu yol билән бахлимиди; қiңки u: «һәлкim jәnggә uғrap қалса, қорқup пuxayман қилип, Мисирәя yenip кетixи mumkin» дәп ойлиғаниди. - Мисирдин қилxix 13:17

Qünki Insan' o'jlimu dər wəqə xu yolda kəpqlik mening hizmitimda bolsun deməy, balki kəpqlikning hizmitida bolay wə jənimni pida qılix bədtligə nuroqun adamlarni hərlükkə qıkray dəp kəldi. - Markus 10:45

Rosultukça tallap qakiriloqan, Hudaning hux hawirini jakarlatxka ayrip tayinlangan, Masih dyaning kuli bolagan manki Pawlustin salam! - Rimliklaroga 1.1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- 1956 Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyrdom in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyrdom in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19	
Where are we? ◀			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son	God's perfect fellowship	
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				
			Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

Xuning üqün, berip pütkül allarni [özümge] muhlis kılip yetixtürüinglar; xundaqla ularni Ata, Oqul wa Muqaddas Rohning namiyoq tawə kılip qemüldürüp, - Matta 28:19

